

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

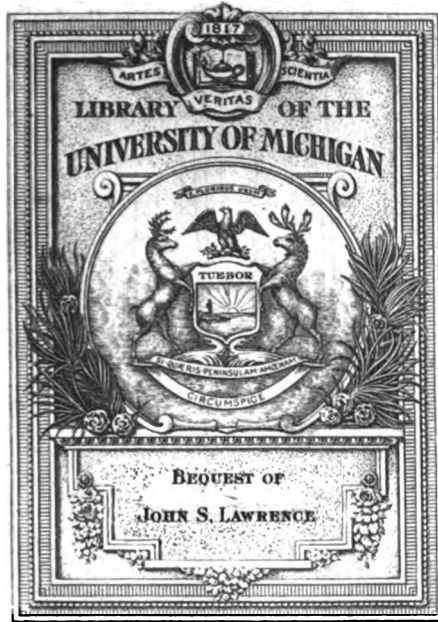
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

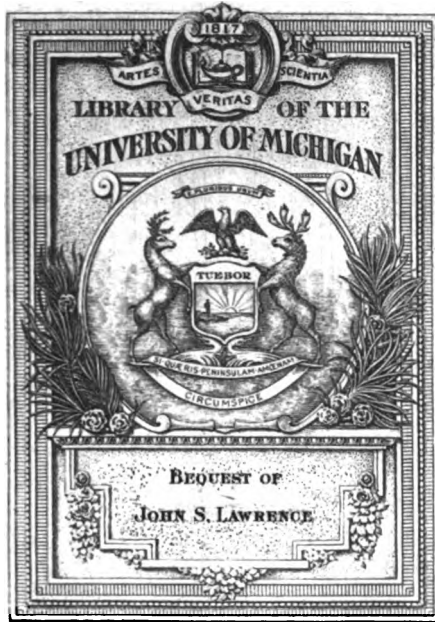
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

878

A4

F62

878
A4
F6.

UNIV
OF
CH.

L U C I I
A P U L E I I
M A D A U R E N S I S
P L A T O N I C I P H I L O S O P H I
O P E R A

INTERPRETATIONE ET NOTIS ILLUSTRAVIT
JULIANUS FLORIDUS
J. V. L. Can. Carnot.

J U S S U
C H R I S T I A N I S S I M I
R E G I S ,
I N U S U M
S E R E N I S S I M I
D E L P H I N I

PARISIIS,

Apud FREDERICUM LEONARD, Regis, Serenissimi Delphini,
& Cleri Gallicani Typographum, viâ Jacobæ sub Scuto Veneto.

M. DC. LXXXVIII.
CUM PRIVILEGIO REGIS.

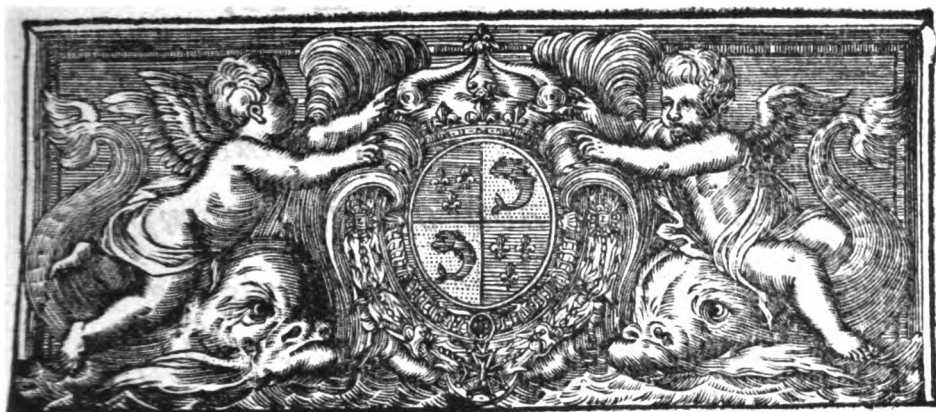
878
A4
F62

John Lawrence Estate

gt

5-2-1925

10

SERENISSIMO
DELPHINO
LUDOVICO
LUDOVICI MAGNI
FILIO

JULIANUS FLORIDUS J. U. L. Can. Carn.

SISTIT *se tibi tandem,*
SERENISSIME DELPHINE,
post moras sanè quàm longas Apuleius
noster Sub tuis ille dudum aspiciis,
à ij

EPISTOLA:

*jussu parentis Augustissimi, novo cultu
adornari cœpius , & ad umbilicum
perductus , si non omnino tempore
(quod , tua in discendo celeritate vix
sustinente docentium moras , difficil-
limum erat) certè non intempestivè
prorsus in manus venisset tuas , nisi ,
quæ & aliis non paucis⁹ , huic quoque
maligna fata lucem diu invidissent.
Vnde , cum se jam nimis serum , &
tibi plane inutilem cerneret , perpe-
tuis quibus eum damnaveram tene-
bris premi se haud admodum invi-
tus patiebatur. Sed natâ tibi è fau-
stissimo connubio trina prole , cui ad
dignas Principibus Viris artes per
vestigia tua sternendum erit iter pro-
pediem , contineri diutius non potuit*

EPISTOLA.

*quin è scriniis meis erumperet, ratus
sibi quoque in Regiis pueris erudien-
dis partes aliquas, & opportunam
sui meique erga te obsequii conte-
standi occasionem obtingere aliquando
posse. Hac eum spe volentem emitto
lubens. Quis enim vel leviter tibi
placuisse, & tantillum profuisse tuis
non toto animo exoptet, ac summæ
fortune ducat loco, cum se sciat ea-
dem operâ toti orbi Christiano profu-
turum? Huc quippe potentia gloria-
que nomen vestrum evexit LVDOVI-
CVS MAGNVS parens tuus, sic rem
Gallicam prudentia, Religionem pie-
tate stabilivit, sic invidorum infen-
sorumque vicinorum hostiles animos
fregit armis, sic virtutis sue admi-*

EPISTOLA.

ratione ac fama rerum gestarum extremas orbis gentes ad sui venerationem concivit, ut nulla jam pænè mundi natio sit, nullus populus, cuius res rationesque non sint cum vestris aliquo modo conjunctæ: dum hos sustentat opibus Princeps munificentissimus, illos armorum terrore bellator acerrimus continet in officio, alios confirmat presidis, alios vel sola nominis sui umbra tutos securosque præstat; & stabilita tot triumphis pace non ad luxum & desidiam abutitur, sed ampliorem sibi ex parto per eam otio, quam ex omnibus, quas retulit, victoriis, laudum segetem quærit. Nullis quippe jam relictis in hac orbis luce, quos debellet, hostibus, ipsum

EPISTOLA.

sum tenebrarum Principem aggreditur, & de cœlitum adhuc amplius, quam de mortalium judicio sollicitus, dum commeantium undique in has oras advenarum admirationem superbis adificiorum ac substructionum molibus excitat, apud cœlestis patriæ cives plausum multo jucundiores ex subversis hæreseos templis aucupatur. Teterimum illud monstrum, quod nullis superiorum regum armis, nullis conatibus domari potuerat, otiantis
LVDOVICI MAGNI *subcissivis curis debellandum servabatur. Quo jam prostrato ac penitus confecto, sanatis atque ad concordiam & unanime tum erga Deum, tum erga Principem obsequium reductis suorum omnium.*

EPISTOLA.

animis , propagatis late finibus , & hostibus aut deletis , aut cladibus suis ad saniora revocatis consilia , quid habet amplius Gallia ad summam felicitatem optandum , nisi ut ea propria sibi ac perpetua Deus faciat ; hoc est , ut vitam Regi optimo diuturnissimam , & Prolem virtutis ejus æmulam , eique quàm simillimam concedat ? Alterum ut speremus faciunt cùm eximia in florentissimum hoc Regnum Supremi Numinis benignitas , tum jūges castissimæ Christi Sponsæ Ecclesiæ pro studiosissimo splendoris ac fidei suæ assertore preces : alterum jam nobis concessum non sine jucundissimo lætitiæ sensu animadvertimus , SERENISSIME

EPISTOLA.

DELPHINE, *cum in te formam istam Imperio & LVDOVICO patre dignam cernimus, cum altam indolem plurimâ comitate conditam, cum acrem ingenii vim, & robur istud corporis, æstus, frigoris, imbrum, sitis, famis & vigiliæ patiens, & nullo labore fractum observamus. Nec dissimiles Patri filios & Avo nepotes spondet nobis tum BORBONIVS BAVARVSQVE Sanguis haud unquam degener, tum egregia in Aula orbis principe educatio. Aderunt quippe ipsis præstantissimi artium omnium exercitationumque liberalium Magistri. Aderunt Magistrorum omnium præceptis & adhortationibus potentiores Paternorum,*

EPISTOLA.

Maternorumque exemplorum stimuli, quibus mirum bona indoles quantum excitetur. Aderit cum recentium, tum veterum sapientia humaniorisque litteratura auctorum letissima supellex. quos inter Apuleius quoque noster locum sibi aliquem dari postulat: non quòd tantum sibi arroget, ut Regios Pueros cupiat inter Milesias suas Punicas consenescere, quod Clodio Albino quondam exprobrabat Imperator Severus; sed quòd, gnarus utile dulci Principibus maximè pueris esse admiscendum, non desperet amplam eruditionis suæ, obsoletioris paulò & salebrofioris, penum fabulis non inficetis conditam ipsis fore nec inuti-

EPISTOLA.

*lem , nec injucundam. Est. & ubi
graviores personas sustineat , Orato-
ris scilicet copiosi & ingeniosi , in pro-
lixa sua Apologia , & Fragmentis
verè floridis aliarum orationum , ac
Philosophi non inelegantis , in opus-
culis illis , in quibus totius Platoni-
ca Doctrina placita , huc illuc in
Philosophi illius Dialogis sparsa , col-
ligit , ac veluti in compendiarìa
tabella ponit ante oculos. His no-
minibus , & quod à me tuis sub
auspiciis expolitus exornatusque est,
& Augustissimo Tuo Nomini inscri-
ptus , aditum ad Te quærit ,
SERENISSIME DELPHINE. quem
si facilem ei concesseris , si vota &
obsequia mea deferentem benigne*
ë iij

EPISTOLA.

*exceperis , & in tuorum volueris
esse numero : curas vigilasque meas
optimè collocatas putabo , atque ad
novam Ausonii Poëta editionem ,
quam Tibi adorno , alacrior me ac-
cingam.*

PRÆFATIO.

ECCCE tibi, LECTOR OPTIME,
L. Apuleius Madaurensis Philosophus
Platonicus Interpretatione nostra, &
Notis jamdudum illustratus, & plus-
quam nonum pressus in annum, munificentia Re-
giâ sub SERENISSIMI DELPHINI auspiciis
tandem prodit in lucem. Cujus editionis rationem,
& consilium accipe.

Cum primùm impositum sibi à LUDOVICO
MAGNO educandi unici Regii Pueri munus glo-
riosissimum suscepisset Illustrissimus MONTAUSERI
DUX CAROLUS SANCTAMAURÆUS Vir om-
nibus belli & pacis artibus dudum spectatissimus,
fide antiqua magis, sanctisque moribus, atque omni-
gena eruditione, quam ipso nobilissimi generis
splendore clarus, litterarum ac litteratorum apud
Augustissimum Regem fautor studiosissimus ac vere
MOECENAS alter; Regium esse imprimis arbitra-
tus, prodesse quamplurimis, ratusque non medio-

PRÆFATIO.

criter promotum iri studia, non solum privata Regii sui Alumni, sed etiam publica cæteræ juventutis, si Scriptores Latini omnes interpretatione faciliore, & notis non ad eruditionis ostentationem luxuriantibus, sed ad difficultatum omnium explanationem concinnè contractis illustrarentur; communicato consilio cum Illustrissimo Condomensium antea, nunc Meldensium Episcopo JACOBO BENIGNO BOSSUETIO Viro elegantissimis firmissimisque pro Fidei Catholicæ assertionem scriptis, strenuisque adversus hæresim conflictationibus toto orbe notissimo; vitæque ac morum suavitate, & sanctimonia non minus, quam Doctrinæ profunditate, & pastoralis cura commendato, cui erudiendi SERENISSIMI DELPHINI munus incumbebat; suavitati Regi munificentissimo, ac pro ea, qua valet apud ipsum, auctoritate facile persuasit, uti selectis Viris ea provincia demandaretur.

Cum autem eos omnes Auctores, qui teri magis in scholis solent, jam occupassent alii Viri eruditione ac doctrinâ præstantes; ego quoque in partem operis vocatus Madaurensis hunc Platonem mihi depoposci, Africanæ quidem & durioris paulo locutionis, sed eruditionis reconditissimæ, & præcipue difficultatis, eoque nomine eadem quâ poëtas veste, hoc est, præter notas, interpretatione perpetua exornandum.

Quod ut accuratius perficerem, prolixos Philippi Beroaldi in hujus Scriptoris Metamorphosin seu Asinum commentarios, copiosissimam Joannis Præci, tum in eandem Metamorphosin, tum in Apologiam

P R Æ F A T I O.

logiam, Collectaneorum sylvam, Isaaci Casauboni, & Scipionis Gentilis in eandem Apologiam observationes, Elmenhorstii, Wowerique notas, Gasp. Schoppi in opera hæc omnia symbolam Criticam, & quidquid Stewechius, Brantius, Barthius, Lipsius, alii-que, quotquot in manus venire potuerunt, in aliquos auctoris hujus locos scripserunt, summo studio pervolvi, & ex iis, quæ maxime ad rem visa sunt, in interpretationem, notasve nostras transtuli, laudatis ut plurimum auctoribus. quæ ab illis neglecta, aut transcurfa fuerunt (fuerunt autem non pauca) quam optimè potui executus sum. Philosophicos scriptoris hujus libros, quos pauci admodum & obiter tantum ac paucissimis in locis attigerant, adductis ex Platone, & Aristotele, unde desumpti sunt, similibus dissimilibusve, enucleavi, explanavi, supplevi. Librum *Dei spiritus*, sive *De Syllogismo Categorico* foedissimè corruptum compluribus locis restitui ope duorum libelli tantum ejus Manuscriptorum Codicum vetustissimorum, qui in Bibliotheca nostra Capituli Carnotensis asservantur. Juvit etiam me nonnihil in exponendo libello *De Deo Socratis* Manuscriptus ejus libri codex Bibliothecæ tunc Thuanæ, nunc Menarsianæ.

Sed nitorem suum ac splendorem, si quem habet hoc opus, maxime debet acuti & limato judicio Viri omni eruditionis genere tota Europa celebratissimi, & optimè cum de Re Litteraria, tum de Christiana Religione meriti PETRI DANIELIS HUETII Abbatis Alnetani, & Sueffionensium Præsulis Designati, cujus post Illustrissimum Bossuetum

£

A P U L E I I V I T A .

Philosopho ostendit. Et verè quidem conveniens Philosopho, nihil in se sordidum, nihil immundum pati, plane etiam absurdum, & ab omni ratione alienum, ut is qui cælestia & æterna contemplatur spurcus & pollutus incedat, pura & incorrupta attrectatione maculosâ contamineat. Ingenuarum artium studiis semper deditus, earum cultu omnem ætatem transegit. Primis pueritiæ annis sedem ac magistram studiorum Carthaginem habuit, quam postea Athenas transtulit. Inde Carthaginienes parentes suos ac primos magistros celebrat. Inde gloriatur se illis, *nec lare alienum, nec pueritia invisitatum, nec magistris peregrinum, nec secta incognitum, nec voce inauditum, nec libris illectum, sectam Athenis Atticis confirmatam, Carthagini vero inchoatam.* Platonice enim familiæ nomen dedit, eique divinæ sectæ se transcripsit, quam præclare ingenii monumentis exornavit, ut, vel jure quodam Præcipui, Platonicus. Petiit deinde Romam, ubi *advena studiorum Quiritium*, ita enim scribit, *indigenam sermonem, nullo Magistro præcunte, excoluit.* Eam tamen peritiâ Linguæ Latinæ, & Juris Quiritium assecutus est, ut causarum patronum ageret, & stipendio forensi mereretur. Unde, cum sacris desponsus, & tenuitate impeditus esset, quominus iis traderetur; hoc studio sufficientes sumptui nummos acquisivit. nam etsi Apuleio & fratri cohæredi relictum à patre HS. vicies, tamen patrimonii vires impensæ peregrinationes, crebræ liberalitates, & diutina studia non parum attriverant, nec veretur in confesso Judicum, & frequentia auditorum animosè dicere: *Amicorum plerisque opem tuli, & magistris plurimis gratiam retuli, quorundam etiam filias dote auxi; neque enim dubitassém, vel universum patrimonium impendere, ut acquirerem, quod majus est, contemptum patrimonii.* Certe non valde opulentum fuisse, haud obscurè constat; nam & XI. Metamorphoseon se admodum pauperem ait, adeo ut vestem ipsam vendere sit coactus, quo sacrorum impensis parem summam corraderet. Nisi potius tunc temporis pauperem capies, exhaustum scilicet diutina peregrinatione, & recentem à deformatione, quæ omnibus bonis spoliaverat. Cum vero accusatores paupertatem exprobrassent, tanquam in proprio & familiari crimine,

A P U L E I I V I T A .

suoque Philosopho accepto & convenienti, tantum non
 divina oratione prope dixerim exultat, & paupertatem
 vel divitibus ultro expetendam proponit. Et sanè verisimile
 videtur, cum Apuleius minus se locupletem cerneret, ideo
 facilius impulsus, ut Æmiliæ Pudentillæ nuptias non asper-
 naretur; nam alioquin parum dignum illius ingenio, ut ju-
 venis corpore & animo elegans duceret viduam, nullis formæ
 blandimentis, & annis rebus voluptariis jam fere abnuen-
 tibus, nisi proluxa dote & molli conditione invitatus. quam-
 vis ipse multis verbis amoliri conatur, hanc suspicionem,
 nullaque avaritiæ causa concupisse uxorem ex tabulis do-
 cet. Qua vero occasione Oeam venerit, qua conditione
 Pudentillæ matrimonio junctus sit, copiosè narrat. Ex hac
 tamen utriusque dissimilitudine nata opinio, veneno &
 magicis maleficiis coactam mulierem nupsisse, inde apud
 Cl. Maximum Africæ Procos. à Licinio Æmiliano reus Ma-
 giæ postularus, quod scilicet sexagenariam, post longam vi-
 duitatem, carminibus ad sui ætatem flexisset, ut grandem
 dotem amanti mulieri extorqueret; sed adversus intentata
 crimina insignis eloquentiæ præsidio munitus peritissime
 velitur, eaque innocenti sine causa objecta, longa ora-
 tione ostendit. Magiæ tamen noscendæ desiderio ardenti
 se flagrasse scribit; atque ideo Thessaliam maleficiis famo-
 sam petiisse, nisi hæc imitatione Græci auctoris, quem
 exprimebat, scripserit. Multa & mira de eo tradita, ac peri-
 tissimum artium Magicarum, & Christo præstantiâ miracu-
 lorum superiorem ab Ethnicis æstimatum Lactantius &
 Augustinus memoriæ prodiderunt. Quod vero idem D. Au-
 gustinus notat, quasi præclara sua eloquentia & Magicis
 artibus ne ad aliquam quidem judicariam potestatem per-
 venire potuisset, nolim illi vitio dari. Multa profecto in-
 tervenire potuerunt, quæ impedirent, ne virtutibus tri-
 buerentur merita, quæ jure suo petere debebant; prave ju-
 dicantium error, invidia æqualium, & singulorum quædam
 perversa cæcitas, quâ indignis fasces deferunt. Cum gratia
 aut odium imperat, idem ille orbis pari vertigine semper
 circumvolvitur, in quo prætura Catonem negligit. Nempe
 quia non adsecutus Apuleius, quæ virtutes & ingenii bona

A P U L E I I V I T A .

merebantur, ideo adipisci non potuit? Infirma ratio & solis imperitis conclusa. quinimo nunquam illa consequi affectavit, in quibus alii anxie vota sua suspendunt. Quid enim sacra hæc & impolluta ac semper quieta & securâ professio, quid, inquam, commercii habet cum strepitu forensi, fraude accusatorum, gemitu reorum, sanguine innocentum? Quis vero similior Deo, quis propior quam Philosophus, qui relicto mortalitatis contagio, mysteriis divinis conscius, divina consilia rimatur, ad cælestium consortium prope admissus? Unde ipsi Apuleio Philosophus omnium Deorum Sacerdos definitur. Quæ igitur decora Philosopho, quæ salvo Philosophiæ honore potuit, & ambiit, & obtinuit. Sacris enim quamplurimis initiatus: *Sacrorum*, inquit, *pleraque initia in Græcia participavi, multijuga sacra & plurimos ritus, varias caerimonias studio Veri, & officio erga Deos didici.* Sacerdotem Provinciæ Africæ munera edidisse, & venatores vestivisse auctor est D. Aug. & ipse in Floridis se Æsculapii Antistitem profitetur. quo pertinet quod apud Oeenfes de istius Numinis majestate publice differuit, oratione edita commendavit, hymnumque ei dedicavit. In libro *de Deo Socratis*, cum variarum gentium peculiare Deos recensuisset, Æsculapium ubique coli addit, tanquam hujus numen præclarior referret, cui se in primis consecraret. Nam Carthaginensium Deos religiosius se venerari ait; Æsculapius vero Numen illorum tutelare & proprium, ut ex Tertulliano & aliis patet. Isis in Græcia, & Romæ Osiridis sacris initiatus est, ubi & segregatus ab aliis, & in Collegii Isiaci Postophoros cooptatus, sacrorum munia obiit. Dignitates autem istæ & eximie eruditionis fama varios illi in diversis civitatibus statuarum honores pepererunt. Carthagini ex decreto splendidissimi ordinis statua est illi locata. Oeæ quoque statuam Apuleio erectam, licet cives aliquot Oeenfes intercederent, D. Aug. refert. Non potuit autem in tanta nominis celebritate, tantis animi bonis, tam præclaro doctrina, quin plurimos amicos reperiret: præsertim cum multorum studia passim juvaret quâ publicis dissertationibus, quâ editis ingenii sui monumentis. Inde est quod ad Scipionem Orphitum Africæ Procos. scribere non veretur.

APULEII VITA.

Ita semper ab incunte aetate bonas artes sedulo colui, eamque existimationem morum ac studiorum cum in Provincia nostra, tum etiam Roma quassisse me tute ipse testis es; ut non minus vobis amicitia mea capeffenda sit, quam mihi vestra concupiscenda. Lollianum avitum Africae Procos. patronum illi & amicum legimus, ejusque epistolarum testimonio in judicio nititur. Severianum item Africae Procos. & Honorinum ejus filium legatum. Strabonis Æmiliani necessitudine miris modis gloriatur, quam inchoatam commilitio studiorum ait. testis illi fuit in curia Carthaginiensium de statua locanda apud quem libello missio intercessit, ut celebris locus concederetur. unde ipsius honori librum conscripsit. Præter hos amicos laudat Clementem Poëtam, cujus extabat Alexandreis pulcherrimum carmen; Savidium Severum & Julium Persium, Quintianum, cujus eruditionem & eloquentiam valde commendat; Appios apud quos Oceæ diverterat, & Faustinum cui libros *de Mundo & Philosophia Morali* inscripsit, quem tamen cum filium vocat, affectus potius quam sanguinis cognomen existimarim. Fuit autem in Apuleio elegans ingenium, & indolis gratiosa quædam festivitas, doctrinæ vero varietas tanta, ut inter præcipua ejus exempla merito censeripotest. plurimis artibus plerosque imbui, se vero omnium peritum, ait. *Univrsas*, inquit, *Philosophia crateras bibi. canit Empedocles carmina, Plato Dialogos, Socrates hymnos, Epicharmus modos, Xenophon historias, Xenophanse Satyras: Apuleius hæc omnia, novemque Musas pari studio colit.* Hanc tamen tantam tamque variam ingenii, & industriæ famam pari consensu adsecutus est. Quanta enim animi contentione, quam indefesso studio optimas artes sectatus sit, ipse de se testatum reliquit. Scribit enim in Apologia, *Continuationem litterati laboris omnem gratiam corpore deterfisse, habitudinem tenuasse, colorem oblitterasse, vigorem debilitasse, se ab incunte aetate annis studiis litterarum ex summis viribus additum, omnibus aliis spectis voluptatibus, super omnes homines impenso labore, diu nocturne, cum despectu & dispendio bonæ valetudinis eloquentiam quæfuisse.* Absque eo esset, omnes ferè disciplinas non excolere, sed ne percipere quidem potuisset. nihil vero optimorum studiorum intactum reli-

A P U L E I I V I T A.

quit. *Poëmata omne genus se confecisse gloriatur, apta lyra, socco, cothurno, satyras & griphos, historias variarum rerum, Orationes, Dialogos, & alia ejusmodi tam Græce quam Latine.* Ex his tamen tam multis operibus pauca admodum laudanda majorum curiositas, velut jacturæ naufragio subduxit. Maximam vero illorum partem, sive fatali patrum oscitantia, sive insidiosa magnis ingeniis longi temporis serie periisse verisimile est. Nam quæ de rerum naturalium cognitione reliquerat, tota interciderunt: cum tamen hanc Philosophiæ partem præcipuè excolendam suscepisset. abdita enim naturæ & rerum causas, animalium proprietates inter varia experimenta se investigasse narrat; quæ ab Aristotele, Theophrasto, aliisque naturæ patronis incompositè congesta, se ordine tradidisse, & illis omiſſa suppleviſſe refert. Ex his omnibus collegit opus naturalium quæſtionum haud dubiè magnum, nam & quintum ejus Librum laudari video, & quamvis Græce hoc opus conscripserat, pleraque tamen & Latine invulgavit, ac præsertim quæ de piscibus in eo docuerat. Quod autem præcipuum istorum librorum argumentum fuerit, ipse in Apologia docet. Servius Virgilii interpres Apuleii de *Arboribus* mentionem facit, Priscianus *Medicinalium* auctoritate usus. Medicinæ certè se peritum & studiosum memorat, unde & Themison Medicus mulierem morbo cœmitiali infestatam domum ejus, ut inspieceret, deduxit. Medicus igitur Apuleius; sed Medicus Philosophus, qui non tam curando morbo, ut accusatores finxerant, quam ut morbi causam indagaret, mulierem ad se perducere passus, quod fieri solitum, in Commentario de disciplinis priscis notabo. Obversatur liber de *Herbis* Apuleio inscriptus, falso huic Platonico Madaurenſi assignatus: sed eruditi erroneum scriptum Apuleio Celſo Medico vindicant, quem Scribonius Largus præceptorem suum laudat, & Marcellus inter Medicinæ auctores recenset. *Phadonem* Platonis Apuleium tranſtulisse ex Græco, Sidonius & Priscianus prodiderunt. de *Repubblica* scripsisse Fulgentii testimonio constat. de *Numeris* ipsum Latine docuisse Cassiodorus & Isidorus tradunt. tranſtulit etiam Nicomachi *Arithmeticam*, ut ex eodem Cassiodoro constat, qui

A P U L E I I V I T A .

qui & de *Musica* illum Latinè scripsisse auctor est. Philo-
logici vero argumenti quamplurima conscripsit. Poëma-
ta varia & plurimas dissertationes. Epigrammata amato-
ria Aufonio laudata , Carmen de virtutibus Scipionis
Orphiti , Hymnus Æsculapio dedicatus Græco & Lati-
no sermone conscriptus , item dialogus hymno præfixus
ipsius testimonio nota. Epistolarum ad Cerelliam idem Auso-
nius meminit , quas lascivioris argumenti fuisse apparet.
Librum de Proverbiis secundum laudat Charisius. *Coh-*
vivales quæstiones plurimorum auctoritate claræ cujus ar-
gumenti fuerint, colligere licet ex Macrobio , qui Plutar-
chum ejusdem argumenti libros reliquisse tradit. quò per-
tinet quod in Floridis legimus : Apuleium scripsisse griphos.
Moris enim fuit *χρίσις* , seu quæstiones ambagibus involu-
tas in conviviis ad solvendum proponere, de quibus præter
Hefychium , Suidam , Scholiasten Aristophanis , Athenæus
lib. 10. ex Clearcho & aliis. Pollux *κωλίκεια ζητήματα* vo-
cat. Ambigo an libri Ludicorum, quorum meminit No-
nius, ad idem opus referendi. Suadere videtur Macrobius,
qui totum hoc scribendi genus ludicrum vocat. Cognati
indubie argumenti. In conviviis antiquorum frequens urba-
nitas. soluti enim vino, ut solet, dictariis & salibus ludebant :
unde apud Ciceronem Epist. ad Pætum : *non multi cibi*
sed joci hospes. Et senex iste apud Plautum Milite : *vel ca-*
villator facetus, vel conviva commodus. Apul. Metam. 1. *cibo*
satio, poculo mitigo, fabulis permulceo. jam ad lubentiam proclives
erant sermones & joci, scitum & cavillum. Lib. 2. *jam epu-*
laris sermo percrebuit, jam risus affluens, & joci liberales &
cavillus hinc inde. Varium autem cavillationum genus : ut Plu-
tarch. Sympos. 2. & Macrobi. Saturnal. 7. , sæpius cum
contumelia alterius conjunctum : unde dissidia & rixæ ob-
ortæ : ideo prudentiores ad quæstiones convivales desiste-
re maluerunt. Utrumque argumentum Apuleio pertracta-
tum, & hoc quidem lib. *Quæstiones*, illud vero *Ludicro-*
rum. ita legimus apud Suetonium, Cajum Melissum Gram-
maticum conscripsisse libros *ineptiarum*, sive *jocorum* Cl.
Sed ipse Noni. locus cujuscuque judicium secuti parum probæ
fidei videtur. Neque enim satis aperte Apuleio libros Lu-

A P U L E I I V I T A .

dictorum vindicat. Disputationis de Æsculapio, quam apud Oenses recitavit, in Apologia meminit. Librum de statua sibi erecta, in quo gratias agebat Carthaginiensibus, & librum Scipionis Æmiliani honoribus dedicatum ipse quoque laudat. Præterea orationem vulgasse adversus contradictionem quorundam civium, de statua apud Oenses locanda, D. Aug. testis. *Hermagoras* Apuleii, Fulgentii & Prisciani mentione notus; cuius argumenti fueris, adsequi non potui. Dialogi speciem præ se ferre videtur. inscriptio à persona, cui partes loquentis dederat. Tributis autem in plures *Hermagoras*, imitatione Platonis, ut ex locis à Prisciano citatis conijcere licet. quam vero idem Priscianus *Epitomen* ejus laudet, ignoro: nisi ad historiarum epitomen referas; quo & locus, quem profert, ducere videtur, & illa in *Floridis: historias variarum rerum, nec non dialogos laudatos philosophis*. Et hæc quidem omnia injuria temporis invidua molitione nobis subtraxit. Inter illa vero, quæ velut ex communi incendio reservata, primi occurrunt *Metamorphoseon* libri suo jure primum locum occupaturi, si ætatis aut annorum censu æstimeretur. Nam prima foetura excidisse Apuleio liquido dignoscimus ex ipso, quod cum alias gloriari soleat de verborum proprietate, initio horum librorum veniam præfatus sit: *si quid exotici ac forensis sermonis rudis locutor offenderet*, tanquam si recens à studio fori, huic meditationi se tradidisset. Nam primum ejus tyrocinium postquam Latine didicisset, in causis agendis, & primum hoc opus Latine vulgasse, etiam illa produnt, quæ subnectit eodem loco, *hæc ipsa vocis immutatio, desultoria scientiæ stilo, quem arcessimus, responderet*. Quæ enim illa vocis immutatio, nisi quod Græcum sermonem familiarem & consuetum mutaret, & jam Latine scribere institueret? Illi *Metamorphoseon* libri ludieri plane, & varii argumenti: in quibus tamen non deserit institutum, ut à Græcis accepta Latine tradat. infinita quidem de suo miscet, secutus tamen vestigia Luciani, qui fere simili fictione *Λάμους* sive *ὄνον* scripsit. Rationem inscriptionis ipse Apuleius reddidit initio lib. i. *figuras fortunasque hominum in alias imagines conversas, & in se rursus mutuo nexu refectas hic exordior*: & potior sane

APULEII VITA.

argumenti pars sui ipsius transmutatio. Hunc itaque titulum imposuit auctor, quem solum antiqua exemplaria praefecerunt illum vero de *Asino aureo* alii affinxerunt. Si enim ad argumenti indicium adicere aliquid voluisset, imitatione Luciani, de *Asino* fortasse, nunquam vero de *Asino aureo* inscripisset. ita Ciceronis Dialogum, quem *Brutum* appellarat; sub titulo de *claris Oratoribus* exposuerunt. Idem in aliis Ciceronis libris & Platonis dialogis observare licet: quae parte saepius erratum in Ausonii aliorumque operum temeritatis. velim autem doceri ex ipso Apuleii opere, quae ratio suadere potuisset, ut de *Asino aureo* inscriberet: velint ostendi quo proximo argumento hoc colligi possit. At Augustino, & aliis hoc indice laudantur, quis negabit? sed ut notos antiquis hoc titulo concesserim, ita ab Apuleio hac inscriptione vulgatos non sit verisimile. Quia vero hoc opus placuit, sive ob figmenti festivitatem & leporem fabularum, sive aliam quamvis ob causam, obtinuit ut de *Asino aureo* diceretur. Pervulgatum est pulchra & elegantia aurea dici, ut Graecis τὸ χρυσῶν, αἰετὸν ἔχοντα. Ita apud Plinium lib. Epist. 2. *aurea Fabula*, & Caii Iuriconsulti *Aurearum Commentarii*. Atqui ut τὸ Πυθαγορείων ἐπὶ τῷ χρυσῷ, ita Apuleii de *Asino aureo*. Video & *Milesiarum* διηγήσεων iisdem libris assignari, nullo tamen certo antiquo auctore, nisi quod Imperator Severus Epist. ad Senatum apud Capitolinum *Milesias Punicas* appelleret. Nunquam tamen *Milesiarum* libros inscriptos affirmabis. nam illa Severi contemptim dicta in Albinum iisdem *Afram*: ipse autem Apuleius initio operis sermone Milesio varias fabulas conscripserum se ait. Milesiae enim hujus scilicet argumenti fabulae, in quibus ut Hieronym. ad Eustochium, ludus & oblectatio: unde Tertullianus de anima, cap. 13. Milesias Aeonum appellat commenta Aeonum Valentiniani. μιλιστικὰ αἰετῶν meminit Ovidius Tristium lib. 2. Plutarchus in Crasso vocat βέλτια ἀέλια. Sisennae Milesiarum lib. 11. laudat Charisius Verba vero Fulgentii, ut hoc in transcurso moneam, 3. Mytholog. in fabula Psyches, ubi librorum *Metamorphoseon* mentionem facit, corrupta sunt: sed quia haec, inquit, *Saturantius & Apuleius* pene doctum continentia. ita

APULEII VITA.

*horum tantam falsitatem congeriem enarravit. Nullis, quod sciam, scriptorum iudiciis notus hic Saturantius, neque adeo auctoris nomen. Mendosa autem Fulgentii verba ita restituenda: sed quia hac saturantius Apuleius pene duorum continentia librorum. Lib. de Allegoria, lib. Virgil. ut tuis saturantius aliquid adhuc faciamus ingeniis, & saturanter hac in libro Phystolog. Tertullianus de anima, Cetera Hermippus quinione voluminum satiatissime exhibebit. Apologiae quid opponas? sive eloquentiam, sive reconditam eruditionem spectes, frustra quæris. Eam unicam & continuam auctoritate Divi Augustini, ipsiusque adeo orationis coherencia, æquis censoribus Viri eruditi jam persuaserunt, & fingamus duplici actione recitatam, una nihilominus oratio erit. Observandum autem imprimis laudabile studium Apuleii vertendis Græcorum scriptis, quale sit illud, in Apologia docet, ubi ait: *sa. cohibilius & ordinatius conscribere Latine, & in omnibus aut omnia inquirere, aut defecta supplere, res paucissimas cognitas Græce & Latine propriis & elegantibus vocabulis conscribere*, & quæ deinde sequuntur, hoc institutum cum accurata diligentia executus sit, non tam à Græcis translata, quam propria & verbaçula ipsius videntur quæ hujus argumenti reliquit. Itæ Platonis decreta in compendium coegit, & eaque induta elegantissimæ orationis, speciem Latinis prodidit, illo opere quod *de Dogmate Platonis* inscripsit. Non intelligo autem unicum libellum, quem hactenus titulo isto vulgarunt, sed adjunctum oportuit librum *de Philosophia* & *de epimechæ*, ita demum Platonice Philosophiæ corpus integrum erit, quæ ratio est quod in libris antiquis duo isti priores nulla distinctione separantur. Inscripsit autem totum hoc opus, quo Platonis decreta narravit, *de Dogmate Platonis* ut Alcinoüs, apud Græcos similis argumenti librum, *ἑὸν δόγματ' ἢ δόγματ' Πλάτωνος*. Quo vero ordine hæc Platonis decreta traditurus, ipse docet *de Dogmate Platonis*, ubi, postquam pauca de ipso Platone præfatus, subjungit, *quæ autem consulta, quæ dogmata Græce licet dici, ad utilitatem hominum, vivendique, & intelligendi, & loquendi rationem exiulerit, hinc ordiamur. Nam quoniam tres partes Philosophiæ congruere inter se primæ**

A P U L E I I V I T A .

obtinet; nos quoque separatim dicemus de singulis, à naturali Philosophia facientes exordium. Vulgatissima Philosophiæ divisio ex sententia Platonis, εἰς γνώσιν τῶν ὄντων, quæ est φυσική, πρῶτον τῶν καλῶν, quæ ἠθικὴ, & τὸ λόγῳ διωρεῖαν, quæ διαλεκτικὴ. Primo igitur loco, sive libro isto qui hæcenus de Dogmate Platonis inscriptus, de Philosophia Naturali agit, libro, qui de Philosophia, πρῶτον ἠθικὴν docet. ita enim orditur *Moralis Philosophia caput.* &c. libro δεύτερον ἐρμηνείας πρῶτον λογικῶν complexus. initio ejus libelli: *studium sapientia*, inquit, *plerisque videtur tres species seu partes habere, Naturalem, Moralem, & de qua nunc dicere proposui, Rationalem.* Non intelligo autem quâ ratione solus ille libellus de dogmate Platonis inscribi debeat, quo Philosophiam naturalem tradit, cum non minus in reliquis Platonis dogmata executus sit: quemadmodum nec ille solus sit de Philosophia quorundam ἠθικὸν τόπον complexus. Vere quidem Philosophia, qua nostri meliores efficitur, ἢ τῶν τῶν ψυχῆς ἀρρώσθημάτων ἢ παθῶν φάρμακον. Nec tamen propterea obtinebit ut sola Philosophia audiat. Quare totum opus decretorum Platonis, de dogmate Platonis inscriptum, & singulas Philosophiæ partes ex recepta divisione tribus libellis separatim tradidit, quorum prior continet Naturalem, alter Moralem, tertius Rationalem. Absolutâ igitur triplici Philosophiâ, commodum succedit ἡ πρώτη φιλοσοφία, quæ dedita rebus corpore & materia solutis, ut Deo, Angelis, Geniis, & illorum adjunctis. Hanc complexus est Apuleius lib. de Deo Socratis, cujus præter alios sæpe mentionem facit D. Aug. lib. 7. & 10. de Civitate Dei, plurima ex illo loca erroris convincere conatus. quæ vero de Manibus ex Apuleio profert Isidorus, sine dubio ad hoc scriptum pertinent, in quo tamen eadem non facile reperiēs. Priscianus *Dialogum* vocat. Non invitus illorum sententiæ accesserim, qui minus integram hanc disputationem existimarunt, nam & ipsa sine mutila & deficiens videtur: initium vero plane irreptitium & alieno loco positum, nihil cognatum habet cum gravissima disputatione & rerum divinarum contemplatione. Qui autem inducti iis verbis: *ut cetera Latina materia persequamur*, existimarunt, principium Græco sermone conceptum fuisse, minus recte senti-

A P U L E I I V I T A .

re videntur. Quid attinet ea Græce enarrare, quæ copiosa quadam facundia & divina quadam majestate verborum à Platone tradita? non deflectit ab instituto. constituerat autem mutuata à Platone Latinis verbis prodere. Libet deinde interrogare quomodo dicat, *quæstionis hujus media tenemus*, quam postea ab ipso capite deducit? Quæ denique tam desultoria loquentis oratio, ut jam velut in auditorio apud plures sermocinetur, mox ad unum orationem convertat? Quare, ne lectorem Philosophiæ intentum intempestive à seriis ad ludicra avocaret, induci me passus sum ut *Floridis* ob similitudinem adjungerem. Nemo me vituperabit, quod ad votum legentis hæc composui. non abjeci partum, sed aptiori loco exposui. Platonis Philosophiæ compendium recte sequitur liber *de Mando*. Peripateticæ doctrinæ contracta quædam est definitio. continet enim descriptionem universi, quam velut in tabella depictam uno aspectu intueri licet. Eximia doctrina, pari elegantiae consensu tradita. dignum opus, in quo eloquentiæ suæ Veneres exprimerer; quod hæc, ut ita dicam, transfusione non mutat saporem, nec quidquam gratiæ illi perit. ea est interpretis diligentia & ingenii quædam vis peculiaris. Et hæc quidem Philosophiæ propria, quæ temporum injuriam effugerunt. *Floridis* omnium maxime depravata ad nos pervenerunt: neque enim scedis solum mendis contaminata & hiulca, sed passim intemperata commixtione confusa: ipsa *ἐπιχρᾶσι* supposita, & ab aliena manu: dispositio ab imperitis. Neque enim video quomodo sub certos libros redigas, quæ sine ullo connexu ubique lacera, luxata, mutila, nihil aliud promittunt quam reliquias integri corporis, nuda scilicet fragmenta excerpta ex dissertationibus Apuleii, quas plerasque Carthagini habuit. ea à studiosis Apuleii congesta titulo *Floridorum* nobis transmissa sunt, falsa librorum distributione. Verum me dicere ipsa *ἐπιχρᾶσι* loquitur. Nam, qui *Florida* dici existimant ab efflorescenti & læto dicendi genere, inscitiam suam produnt, hac enim ratione totum opus *Florida* inscripserint. *Florida* sunt *ἑκτὰ ἀρθρολογία, χρυσόμαθαι*, & *flores τῆς χηρᾶς αὐτοῦ*. Plin. lib. 3. Epist. 5. ait, avunculum suum reliquisse *Elevenum Commentarios*. & observandum quod eodem loco

APULEII VITA.

scribit, annotabat excerpereque; quia scilicet notam ἡ
χρῆσις, appingebant, ut postea excerpere, quod vo-
cat annotare. Vide Clement. de Polymathia cap. 17. In
Glossis: ex electis, ἐκ τῶν λογογράφων; nam & λογογράφας
vocant πῶς ἐκλογάς. Inde *Eclogarii* apud Ciceronem, ad
Atticum, lib. 16. qui excipiebant πρὸ χρήσιμα & notatu
digna. Nam quos Alciatus somniat *analektas* minime re-
cipio, & quæ deinde Cælius & alii comminiscuntur,
falsa sunt. Non erat opus difficultate illa involvere,
in quibus nulla erat. Divus Hieronymus refert Me-
litionem Asianum Sardanensem Episcopum reliquisse ἐκλογὰν
libros 6. Electa ergo Plinii & ἐκλογία Melitonis sunt πρὸ ἀ-
νακτῶν Harpocratonis. Scribit enim Suidas Harpocratonem
scripsisse ἀνδρῶν συλλαγὰν. Quis ignorat posterioribus de-
florare ἐξανδίζειν, sive πρὸ χρήσιμα excerpere. Sæpe occur-
rit hæc vox in Cassiodoro, aliisque ejus ævi. Et *Deflorato-*
rum libri inscribuntur, in quibus variaz Ciceronis aliorum-
que ῥήματα. *Florida* igitur sunt πρὸ ἀνδρῶν. Ita *Electa* ex ve-
teri poematio excerptores inscripserunt *Floridum de qualita-*
te vite: plane simili indice & materia. est enim Cento plu-
rium versuum concinnatus ex integro poemate. Satis jam,
ut arbitror, constat quid *Floridorum* titulus notet, quem
convenientem his fragmentis fateantur necesse est qui ipsa
verba considerarint. Vera hæc præsto, non mea assertione
nec fide, sed proprio cujusque judicio. Omnes in rem præ-
sentem voco, atque ut ipsam orationem ejusque connexum
fixis oculis intueantur, rogo. Audebo interim repete-
re verba antiqui pictoris, qui cum intellexisset Helenam
Zeuxidis à quodam contemni, petiit, ut suis in ea con-
templanda oculis intueretur; abesse non posse, quin divinam
& pulcram cerneret. Utinam pari modo impetrarem, ut ani-
mi mei obtentu hæc considerare dignarentur; nullius aucto-
ritas rationem vinceret, nec longi temporis præscriptio ex-
rori inveterato patrociniū præstaret. Equidem miror in-
ter tot eruditos Apuleii interpretes neminem advertisse
collecta hæc *Florida* incondite coaluisse. Nimirum hoc po-
terat receptus error, ut vel acute cernentibus caliginosam
excitatis nubem offunderet. Etenim si toties injuria cœli

A P U L E I I V I T A.

impedita recitatio est, quoties sermo intercissus; Jovem Pluvium valde iratum, imo implacabilem habuisse Apuleium credendum est. Si toties diversi casus intervenere, qui differentem abegerunt, quoties abrupta oratio, plane inauspicatò ad dicendum accesserat. Et maluissem profecto semel hæc adserere, quam suadere; si per eorum morositatem liceret, qui, stimulati ambitione φιλοδοξίας, vel mero meridie lucere negant. à quibus quid expectem nisi operosum contemptum? quo solo utinam resideret maledicentium rabies. sed non lenient impetum morbi, etiamsi me infelicitè operam lusisse dixerint, nisi hoc quoque adjecerint, deprecandum mihi infandæ temeritatis crimen. quòd tamen non prohibebit, quin os aperiàm adversus vulgi sententiam & tot ætatum consensum. Rescindere igitur libuit male coacta, & non recte cohærentia separare. quod apud æquos censores fraudi mihi non erit. Superest ἀνέχμενον ποῦμαtion vulgatum à Clodio Bineto, lepidum quidem & venustum, quod tamen Apuleio non adscripserim: nisi induxerit fortior ratio, quam mollis hæc & deliciosa elegantià. Sunt qui *Asclepium* Hermetis Trismegisti dialogum, tanquam ab Apuleio versum, inter ejus opera vulgare solent. Impellere illum poterat auctoris dignitas & argumenti præstantia: sed oratio plane sicca & exsanguis, nihililque simile habens cum Apuleiana ubertate & lætitià. Hæc tam varia tamque præclara præstantis ingenii monumenta cum nunquam sine fructu reconditæ eruditionis lectorem dimitterent, & tamen mirum in modum corrupta & mendis depravata oberrarent; non defuerunt viri docti, qui in iis restituendis serio laborarunt, quos laude sua non fraudabit grata posteritas. Horum vestigia, etsi longo intervallo, impares sequimur. quanquam, sine arrogantia dixerim, haud minus mihi debet, quam cuiquam illorum. Jam destinatum morti ad vitam revocarunt, sed debilem & ægro-tantem destituerunt. Quòd lætior caput exerat, quòd sani coloris & sanguinis, quod firmi artus & constans valetudo, nostrum est opus. Certum, Apuleium infinitis mendis liberavi; nec tamen dissimulo haud pauca etiamnum residere falsa & corrupta lectione obvoluta: sed ea etiam aliis prodesperatis

APULEII VITA.

desperatis exposita & relicta, quæ tamen facile emendabunt quibus in divinando felicior Genius addicit, aut in eruendis libris fortuna benignior magis favet. Æquiores nobis erunt, nec invidiosa calumnia diligentiam nostram different, quod aut felicius in his litteris versari, aut prolixiori otio uti contigit. hoc tamen palam profiteri non verebor, si alii parem operam Apuleio locarint, futurum ut penitus emendatus & incorruptus sit. Cæterum non me fugit damnatum Apuleium & vulgo invisum. Certe sub gravissimo elogio proscripserunt nescio qui ludimagistri, cymbala fanaticæ & ebriosæ juventutis, quibus nihil pulcrum aut probum, nisi quod humi serperet, quod paucis scriptoribus usurpatum: ex quibus mendosa quæque & vulgaria ad imitandum seligunt. Inde cum illorum scripta attingeris, simul commiseratio aut somnus obrepat, nec sane mirum fastidientis stomachi illos esse, quos peritiores censeas comissatores, quam oratorum iudices: ideoque eorum sententias si soli receperunt, quos ex crapula heluco attentatos & semisopitos deprehendas; sobriis vero non magis obhæserunt, quam helluonum ructus. Dicant nunc in primis, si possunt diserte, an quisquam ab Antoninorum ævo exitit, qui Apuleio comparari sustineat. certe reliquis omnibus abstulit nomen, & suæ claritatis fulgore tenebras obduxit. Quam eleganter, quam perite Philosophiam tradit! quantum acumen sententiarum! quæ festivitas argumentorum! ut taceam nugarum hanc lancem conditam antiquæ & non protritæ doctrinæ succo, quis denique in dictione lepos, perpetuis imaginibus aspersis, amœnâ & floridâ! Sed redundat atque effunditur libero nimis fluxu. habes quod reprehendas, at copiarum vitium erit. admiranda enim in explicando facundia & perennis fons ubertatis. At verbis audax & obsoletus. utrobique tamen felix. nam quæ ex peni ejus petita videntur, excusat significationis proprietates: sola asperitas & affectatæ compositionis horror aures lædere poterat: in quo idoneum patriæ patrociniū. peregrinus litteris Romanis Apuleius, & Afer, quibus peculiare fuit vincere acumine & sententiis. Observandum autem incultam hanc & duram phrasim præcipue obviam in libris Me-

A P U L E I I V I T A.

tamorphoseôn. excusabit igitur & argumentum, quod, varium & jocosum, involvendum fuit pingui hac & squallenti, ut ita dicam, lacerna: quâ & Varronis Menippeas, & Martiani Capellæ Artes, quas Satyra dictante conceperat, incinctas videas. Satius ergo fuerat vitia hæc Apuleii erudita interpretatione levare, frui his deliciis, & si quæ in iis stomachi nostri infirmitatem solverent, cauta observatione sublegere, & ab eorum contactu temperare potius, quam totum inconsulta temeritate damnare. Sed næ ego imperitus, qui causam Apuleii agam, cum recte sentientes accusatores non habet. quin potius cohibebo me, & contemnam stultis & imperitis respondere, quibus, ut pueris, terrori rerum umbræ, cum de ipsis corporibus parum constet, quæ intueri aut tangere verentur. nempe spernunt quæ ignorant, & difficultate territi admoveere manus non audent. Ego profecto grande operæ pretium tuli, quod Genio meo paucissimis hisce horis litavi. Quid enim attinet circuitu agere? semper adeo amatorem me habuit Apuleius, ad cuius lectionem etiam primis annis impetuose rapiebar: non quod placerent dulcia illa viiæ, aut quod magnopere me caperent Milesiæ & id genus nugamenta, quæ ne tralatitia quidem lectione dignari soleo, & à quibus etiam illa ætate iudicio abhorrebam (quanquam & summi viri ad lusus & amores narrandos descenderunt, & gravissimæ doctrinæ præcepta ludicris istis temperarunt: quorum exemplo incitatus aliquando simile argumentum suscepi, nec visa est eruditis illepida prorsus & inelegans compositio, cuius præcipuus finis ut Latini sermonis parum peritis eriperem falsam persuasionem, qua imbiberunt Latinæ Linguae tantum rigorem, ita enim vocant, ut flecti ad has Veneres non possit) sed trahebat me consensus ingeniorum, vel potius proprietas quædam & peculiaris gratia Apuleiani ingenii, quam sentio & intelligo potius quam profero, ut non dicam de secta Platonica & tota philosophandi ratione. Nihil adeo & nos amamus, nihil novimus, nisi festum, & lætum, & superum, & coeleste, ut rite decebat hominem optimo loco natum, & liberaliter educatum. Salve igitur, mihi jucunda anima, & has corollas, quas sparsi ad tumulum jam arescentis lubens excipe. *Hæc Vovyer.*

VETERUM SCRIPTORUM
DE
APULEIO PLATONICO
TESTIMONIA.

*Imp. Severus Epist. ad Senatum de Clodio Albino apud
Jul. Capitolinum.*

MAJOR fuit dolor, quòd illum pro litterato laudandum plerique duxistis, cum ille naniis quibusdam anilibus occupatus, inter Milesias Punicas Apuleii sui consenesceret.

Palladius de Re Rusticâ, lib. 1. Tit. XXXV.

Apuleius asserit semina bubulo felle maceranda antequam spargas.

Marcellus de Medicamentis in Epist. ad filios.

Veteres Medicinæ artis auctores, Latino sermone perscripti, Apuleius & Celsus & Apollinaris.

*Sed de alio Apuleio hæc duo testimonia videntur esse, ut rectè con-
jicit Vovverius.*

D. Hieronymus in Psalm. 81.

Non est grande facere signa, nam fecere signa in Ægypto Magi contra Moysen, fecit & Apollonius, fecit & Apuleius.

Lactantius Div. Instit. lib. v. cap. ij.

Item cum facta ejus mirabiliter destrueret, nec tamen negaret; voluit ostendere Apollonium vel paria vel etiam majora fecisse. Mirum quod Apuleium prætermisit, cujus solent multa & mira commemorari.

Marcellinus ad D. Augustinum.

Sed tamen etiam ego in hac parte, quia plurimis quidquid rescripseris profuturum esse confido, peccator accesserim; ut adeo vigilantius respondere digneris, in quibus nihil aliud Dominum quàm alii homines facere potuerunt, fecisse vel legisse mentiuntur. Apollonium siquidem suum nobis & Apuleium, aliosque Magicæ artis homines in medium proferunt, quorum majora contendunt extitisse miracula.

D. Augustinus ad illum, Epist. v.

Quis autem vel risu dignum non putet, quod Apollonium & Apuleium, cæterosque artium Magicarum peritissimos conferre Christo, vel etiam præferre conantur.

Et post:

Apuleius enim, ut de illo potissimum loquamur, qui nobis Afris Afer notior, non dico ad regnum, sed nec ad aliquam quidem judicariam potestatem cum omnibus suis Magicis artibus potuit per-
u ij

venire: honesto patriæ suæ loco natus, & liberaliter educatus, magnâque præditus eloquentiâ. An fortè ista, ut Philosophus voluntate contempsit, qui sacerdos Provinciæ pro magno fuit; ut munera ederet venatoresque vestiret, & pro statua sibi apud Oenenses locanda, ex quâ civitate habebat uxorem, adversus contradictionem quorundam civium litigaret? Quod posteros ne lateret, ejusdem litis Orationem scriptam memoriæ commendavit. Quod ergo ad istam terrenam pertinet felicitatem, fuit magnus quoad potuit. Unde apparet eum nihil amplius fuisse, non quia noluit, sed quia non potuit. Quanquam & adversus quosdam qui ei Magicarum artium crimen intenderant eloquentissimè se defendit.

Idem ad Deogratias, Epist. xlix.

Et tamen si hoc quod de Jona scriptum est, Apuleius Madaurensis, vel Apollonius Tyaneus fecisse diceretur, quorum multa mira nullo fideli auctore jactitant, quamvis & Dæmones nonnulla faciant Angelis sanctis similia, non veritate, sed specie, non sapientiâ, sed planè fallaciâ: tamen, si de istis, ut dixi, quos Magos vel Philosophos laudabiliter nominant, tale aliquid narraretur.

Idem de Civit. Dei lib. iv. cap. ij.

Quæ uno loco Apuleius breviter stringit in eo libro, quem *DE MUNDO* conscripsit.

Idem lib. viij. cap. xij.

Recentiores tamen Philosophi nobilissimi quibus Plato sectandus placuit, noluerunt se dici Peripateticos, aut Academicos, sed Platonicos. Ex quibus sunt valdè nobilitati Græci, Plotinus, Iamblichus, Porphyrius: in utrâque autem lingua, id est, Græcâ & Latinâ, Apuleius Afer extitit Platonicus nobilis.

Paulò pòst:

Hæc si ita sunt, quæ licèt apud alios quoque reperiantur, Apuleius tamen Platonius Madaurensis de hac re solâ unum scripsit librum, cujus titulum esse voluit *DE DEO SOCRATIS*. Ubi disserit & exponit, ex quo genere Numinum Numen sibi Socrates habebat adjunctum & amicitia quadam conciliatum. à quo perhibetur solitus admoneri, ut desisteret ab agendo, quando id quod agere volebat prosperè non fuerat eventurum. Dicit enim apertissimè & copiosissimè disserit, non eum Deum esse, sed Dæmonem: diligenti disputatione pertractans istam Platonis de Deorum sublimitate, & hominum humilitate, & Dæmonum medietate sententiam.

Ibidem deinde.

Aut ergo fallitur Apuleius, & non ex isto genere numinum habuit amicum Socrates, aut contraria inter se sentit Plato, modò Dæmones honorando, modò eorum delicias à civitate benè moratâ removendo: aut non est Socrati amicitia Dæmonis gratulanda, de qua usque adeò & ipse Apuleius erubuit, ut *DE DEO SOCRATIS* prænotaret librum: quem, secundùm suam disputationem, quâ Deos à Dæ-

monibus tam diligenter copiosèque discernit, non appellare *DE DEO*, sed *DE DÆMONE SOCRATIS* debuit. Maluit hoc in ipsâ disputatione, quàm in titulo libri ponere. Ita enim per sanam doctrinam quæ humanis rebus illuxit, omnes vel pænè omnes Dæmonis nomen exhorrent; ut quisquis ante disputationem Apuleii, quâ Dæmonum dignitas commendatur, titulum libri *DE DÆMONE SOCRATIS* legeret, nequaquam illum hominem sanum fuisse sentiret. Quid autem etiam ipse Apuleius quod in Dæmonibus laudaret, invenit, præter subtilitatem & firmitatem corporum, & habitationis altiorem locum? Nam de moribus eorum, cum de omnibus generaliter loqueretur, non solum nihil boni dixit, sed etiam plurimum mali. Denique, lecto illo libro, prorsus nemo miratur, eos etiam scenicam turpitudinem in rebus divinis habere voluisse: &, cum Deos se putari velent, Deorum criminibus oblectari potuisse, & quicquid in eorum sacris obscenâ solemnitate, seu turpi crudelitate vel ridetur, vel horretur, eorum affectibus convenire.

Idem eodem lib. cap. xix.

Postremò ipse Apuleius numquid apud Judicēs Christianos de Magicis artibus accusatus est?

Et pðß:

Hujus autem Philosophi Platonici copiosissima & disertissima extat oratio, quæ crimen artium Magicarum à se alienum esse defendit: seque aliter non vult innocentem videri, nisi ea negando quæ non possunt ab innocente committi.

Idem lib. x. cap. xxvij.

Quanto humanius & tolerabilius conspectaneus tuus Platonice Apuleius erravit, qui tantummodò Dæmones à Luna, &c.

Idem lib. xij. cap. x.

Unde & Apuleius cum hoc animantium genus describit: *Sigillatim*, inquit, *mortales, cunctim tamen universo genere perperui.*

Idem lib. xvij. cap. xvij.

Nam & nos cum essemus in Italiâ, audiebamus talia de quadam regione illarum partium: ubi stabularias mulieres imbutas h's malis artibus in caseo dare solere dicebant quibus vellent seu possent viatoribus, unde in jumenta illicò verterentur, & necessaria quæque portarent, postque perfuncta opera iterum ad se redirent. nec tamen in eis mentem fieri bestialem, sed rationalem humanamque servari. Sicut Apuleius in libris quos *ASINI AUREI* titulo inscripsit, sibi ipsi accidisse, ut accepto veneno, humano animo permanente, asinus fieret, aut judicavit aut finxit.

Εἰς Ἀπυλίου Χειρογράμ.

Καὶ τοῦτο ἀφ' ἡμετέρων Λατινίδος ὅρμα μύσων

Ἰζέτο παλαιῶν Ἀπυλίου, ὅγντα μύσων

Ἀπυλίου ἀφ' ἡμετέρων σφίσις ἀνέπτετο σερπῶν.

Et intellectualis taciurna Latina Orgia Musa

*Colebat inquirens Apuleius, quem Sacerdotem
Ansonia arcana sapientia nutrit Siren.*

Commentator vetus Horatii ad Epod. xv.

Simili modo etiam Apuleius scribit *DE ASINO AUREO*, animam suam fuisse in corpore asini, meminisseque se decessisse plurima segmenta & onera in Aegyptum.

Macrobius Saturnal. lib. viij. cap. ij.

Cum ergo videas, mi Aviene, instituenda est enim adolescentia tua, quæ ita docilis est, ut discendo præcipiat; cum videas, inquam, anceps omne esse scommatum genus; suadeo in conviviis, in quibus Lætitie insidiabitur Ira, ab ejusmodi dictis facellas: & magis *CONVIVIALES QUÆSTIONES* vel proponas, vel ipse dissolvas. Quod genus veteres ita ludicrum non putarunt, ut & Aristoteles de ipsis aliqua conscripserit, & Plutarchus, & vester Apuleius.

Idem in somnium Scipionis lib. i. cap. ij.

Fabulæ in bonam frugem repertæ sunt, velut Comediæ, quales Menander ejusve imitatores agendas dederunt, vel argumenta fictis casibus amatorum referta, quibus vel multum se Arbitrarius exercuit, vel Apuleium nonnunquam luisse miramur.

Servius Honoratus in viij. Aeneid.

Sunt enim numina aliqua tantum Cœlestia, aliqua tantum Terrestria, aliqua Media; quos Deos Apuleius Medioximos vocat, hoc est, qui ex hominibus Dii fiunt.

Sidon. Apollinaris, lib. 2. Epist. ad Hesperium.

Sisque oppidò meminers, quod olim Martia Hortensio, Terentia Tullio, Calphurnia Plinio, Pudentilla Apuleio, Rusticiana Symmacho, legentibus meditantibusque candelas & candelabra tenuerunt.

Idem lib. iv. ad Claudianum.

Si reare quemquam mortalium, cui tamen sermocinari Latialiter cordi est, non pavere cum in examen aurium tuarum, quippe scriptus adducitur: tuarum, inquam, aurium, quarum peritiæ, si me decursorum ad hoc ævi temporum prærogativa non obruat, nec Frontonianæ gravitatis aut ponderis Apuleiani flumen æquiparem; cui Varrones, vel Atacinus, vel Terentius, Plinii, vel avunculus vel Secundus, compositi, impræsentiarum rusticabuntur.

Aurel. Cassiodorus Dialectica compendio.

Tertiæ formulæ inveniuntur species sex, quas omnes atque ejus generis alia qui plenius nosse desiderat, legat librum Apuleii Madaurenensis, qui de hac re eleganter & copiosè disseruit.

Idem ibidem.

Apuleius Madaurenensis syllogismos categoricos breviter enodavit.

Priscianus lib. x.

Dispesco, dispesconi, quod ponit Apuleius in Dialogo qui est *DE DEO SOCRATIS*: cum & habitacula summa ab infimis tantâ intercapedine fastigii dispescant, id est, distent.

Isidorus Originum lib. ij.

Has formulas categoricorum syllogismorum qui plenè nosse desiderat, librum legat qui inscribitur ΠΕΡΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ Apuleii, & quæ subtilius sunt tractata cognoscer.

Fulgentius Placides de prisco sermone.

Apuleius *ASINO AUREO* introducit sororem Psyche marito detrahentem dicere: *Patre meo seniore marito sortita sum, dein quovis pumilo pumiliorem, & cucurbita glabriorem.*

Idem ibid.

Choragium, virginale funus vocatur. Apuleius *METAMORPH.* Choragio itaque perfecto, domuitionem parant.

Idem ibidem.

Edulium ab edendo dicitur prægustativa comestio. Apuleius *ASINO AUREO*: *Eduliis opipare excepta.* Opipare, id est, lautè, & deliciasè.

Idem Mytholog. lib. ij. de Psyche.

Apuleius in libris *METAMORPHOSEON* hanc fabulam planissime designavit, &c. *qua vide, & ibi fabula Psyche expositionem.*

Jo. Salisberienfis de Nug. Curial. lib. vj. cap. xxvj.

Et hic quidem non est meus sermo, sed quem omnium sapientium ætus concelebrat, & quem in libro qui inscribitur *DE DEO SOCRATIS* facile est invenire. Cujus verba, propter elegantiam sensuum & orationis lepidam venustatem, curavi inferere: ut his quæ scribantur promptius adhibeatur fides; cum de purissimo fonte majorem eadem profluxisse constiterit. Ait itaque Apuleius: &c.

Deinde:

Hæc Apuleius eleganter quidem & splendide.

Idem lib. vj. cap. vj.

Ex quibus valde nobilitati sunt Græci, Plotinus, Iamblichus, & Porphyrius Catholicæ, ut dicitur, fidei pessimus impugnator. In utraque verò Lingua, Græcæ scilicet & Latinæ, nobilis extitit Apuleius Afer: vir magnus in primis, & qui venustate morum & dicendi copia Socraticum fontem & Platonicum torrentem facile redeat vel tenuiter sapienti.

Idem lib. viij. cap. x.

Verum quia Lætitie in convivii frequenter insidiatur Ira, ab ejusmodi dictis temperandum est, & *QUESTIONES CONVIVIALES* in omnes proponendæ sunt aut solvendæ. Quod genus ita veteres Indicum non putarunt; ut & Aristoteles aliqua de ipsis scripserit, & Plutarchus, & Apuleius, cum Frontone.

Idem Epist. clxxij.

Ut ait Apuleius in libris *DE DEO SOCRATIS*, laudem celeritatis simul & diligentie nemo assequitur.

Vincentius Beluacensis Specul. Historiar. lib. iv. cap. vij.

De Apuleio multa loquitur Augustinus, in libris de Civitate Dei.

Hujus reperi duos libros, unum de Vitâ & Moribus Platonis, alium qui intitulatur *DE DEO SOCRATIS*.

Carolus Magnus de non adorandis imaginibus, lib. iv.

Dicente Apuleio Platonico Philosopho Madaurenſi, in libro qui inſcribitur *ἡ ἐπιμυρία*.

Fridericus de Re Accipitrariâ.

Pelicani qui ab Apuleio dicuntur cofani.

P. Blesensis Epist. lxxxv.

Cicero, & Apuleius, & Augustinus, & Hieronymus testantur plus esse animam quàm corpus.

RECENTIORUM ALIQUOT de Apuleio ejusque Operibus judicium.

Volaterranus Anthologia, qui est Comment. Urbanorum, lib. xiiij.

LUCIUS Apuleius Philosophus Platoniceus è Madaura Africæ oppido, patrem habuit Theseum, matrem Salviam, ut ipsemet in Metamorphoseos libris testatur. Athenis liberales artes adsecutus, Platonis decreta sibi proposuit ante omnia sectanda. Omnigenæ vir eloquentiæ, & diversam ab antiquis ingressus viam, novum dicendi genus adsumpsit. In verbis enim novus, in sententiis creber, in translationibus audax, in inventione acutus, in elocutione varius, ut in ipsius operibus licet deprehendere. Nam libros undecim Metamorphoseos scripsit de Asino Aureo, Lucianum imitatus Sophistam, &c.

Gaspar Barthius Adversariorum lib. xix. cap. xv.

Quem scriptorem omnium nobis maximè fecimus obnoxium, ejus perpetuam illustrationem ideò ad tempus deferuimus, ne cura illa alias nobis prorsus interstingeret, &c. Scriptorem nos loqui eruditissimum, ingeniosissimum, eloquentissimum L. Apuleium norunt fortasse qui nostras curas hæcenus promulgatas non fastidierunt, &c.

Idem lib. xx. cap. vij.

Penu perpetuum eruditionum est Madaurenſis Philosophus; unde nec mirum post tot aliorum observationes, nobis novam talium messëm quotidie succrescere. Scioli, & delicatæ naris magistri aliorum patrum suum quæsitum abeant: nos institutum ejus illustrandi promptius persequemur.

Idem lib. xlvj. cap. xvj. in medio.

Et Apuleius proprietatis Latinæ amator eximius (qui splendide mentitus est in Proœmio sui Operis, de eâ Linguâ à se ærumnosè perceptâ, & difficulter scribendâ, cum affectet semipoëticum dictionis genus, & fabulam ipsâ stili novitate commendare voluerit) *sempiternam viciniam amnis*, dixit lib. i. Metamorphos. &c.

Et locis aliis innumeris totius Operis *Adversariorum* varios Apulei locos illustrans, ejus honorifico meminit.

Justus

Iustus Lipsius Epistolicarum Quæst. lib. ij. Epist. xxij.

Ego verò Apuleii lectionem abhorrendam non censeo, quidquid isti de Arpinati scholâ investes pueri dicant. Ciceronem admirantur? Laudo. Et scilicet nos eo modo non scripsimus, aut scribere nunc, si res ferat, non possumus. Sed non hoc agitur. Et ut dem illis ad eloquentiam Ciceronem unicum esse: intelligere & sapere tamen est a multis. Quanquam, illum ipsum Apuleii stilum quod contemnunt, vellem parcius. Et eamus ab istis discipulis ad iudices ex Lege Pompeiâ triginta annorum. Tumidus fortasse, vegrandis, & adfectatæ elegantiz scriptor est: at certe doctus litteras & mores veteres, & in sermone ipso Plauti in primis imitator. Itaque ille nescio quis Rhetorista, qui rudere illum dixit, non loqui: probet prius de Plauto, & credam de Apuleio. Sed Afer ille fuit, & est nimirum etiam nunc in Italiâ odium Romanorum, &c.

Idem lib. Elektorum j. cap. xviii.

Apuleii graviora quædam intexere huic capiti constitui, & hanc operam gratificari doctis, tantum doctis, quos magnificare scriptorem illum, & multa haurire quotidie ex ejus fontibus, satis mihi constat. At vos, Tulliani pueri, bonum factum, si hæc caput non tangeris.

Idem lib. ij. Elektorum, cap. xxj.

De Apuleio non sum nescius quid vulgus hodie sentiat, & quid melior doctorum ordo. Jacet apud illum, stat vigetque apud istos, hoc saltem tædo, quod nugarum illum ludum temperet, ac misceat crebro velut sale præcæ ac reconditæ doctrinæ. Doctrinæ in moribus dico, & in verbis. Nam stilum ejus quod ineptum esse volunt: fatebor in parte (nec enim asperitatem illam & horrorem quæsitæ dictionis usquequaque excusso.) Sed tamen doctè ineptum, & è quo multa bona selectæque hauriat bonæ selectæque mentis Lector. Verba non pleæque omnia proba? propria? phrasis non sæpè florida? metaphoris & imaginibus amena? mihi sic videtur: etsi in universo orationis filo, scabrum illud, & ex adfectatâ nimis antiquitate horridum, radit sæpè & lædit meas aures. Sed hæc quoque duo ei patrocinantur, Patria & argumentum. Ortu enim Afer fuit: quibus velut insitum in sententiis inventionibusque acutis esse: asperis durisque in sermone. Jam argumentum miscellum ei est, & Satyricum, quod amat hunc cultum quæsitum, pinguem, & squalenti quodam auro. Varronis Fragmenta è Satyris videntur etiam examinent. reperient ea haud longè esse à Milesiis istis Punicis, & inuicti cultus stilo.

Bonaventura Vulcanius Præfat. in Apuleium.

Grassata est hæc sciorum audacia atque vesania (ut de mendis, quæ inscitia librariorum irreperunt, nihil dicam) cum in optimos veteris illius ævi scriptores, qui, si reviviscant, sua ipsi scripta ægrè sint agnoscendi, tum verò præcipuè in Apuleium, scriptorem, qui, si vera, si rem, & summam Latina de Græcis convertendi dexteritatem præbet, nemini Classicorum Auctorum facili cedit, &c.

PRIVILEGE DU ROY.

LOUIS PAR LA GRACE DE DIEU ROY DE FRANCE ET DE NAVARRE. A nos Amez & Feaux Conseillers, les Gens tenans nos Cours de Parlement, grand Conseil, Requestes de nostre Hôtel, & de nostre Palais à Paris, Baillifs, Seneschaux, Prevosts, leurs Lieutenans, & à tous autres nos Justiciers qu'il appartiendra; SALUT. Ayant fait choix de nostre bien amé FREDERIC LEONARD nostre Imprimeur, pour mettre sous la Presse les anciens Auteurs Latins, Historiens, Poëtes, & autres, sur lesquels on a fait des Commentaires & des Notes pour l'Instruction de nostre fils le Dauphin, desquels Auteurs le Terence, le Plaute, le Lucrece, le Phedre, le Salluste, le Florus, le Tite-Live, le Cornelius Nepos, le Velleius Paterculus, le Justin, le Claudien le Quinte-Curce, le Juvenal, le Perse, le Catulle, le Tibulle & le Properce, l'APULEE avec l'Interpretation & les Commentaires du Sieur FLEURY Licentié es Droits, Chanoine de Chartres, & Professeur d'Eloquence en nôtre College de Navarre, sont en estat d'estre imprimez, Et ledit LEONARD Nous ayant fait tres-humblement remonter le prejudice qu'il recevroit, si après les grands frais qu'il doit faire pour l'impression de ces Livres, d'autres entreprenoient de les contrefaire, ce qui pourroit arriver si Nous ne luy accordions nos Lettres de Privilege sur ce necessaires. A CES CAUSES, desirant traiter favorablement ledit LEONARD, & empêcher qu'il ne soit frustré de son labeur, & des grandes dépenses qu'il luy convient supporter pour lesdites impressions; Nous luy avons permis & accordé, permettons & accordons d'imprimer ou faire imprimer, vendre & debiter lesdits Livres dans tous les lieux de nostre obeissance, en telles Marges, Volumes & Caracteres qu'il voudra, pendant le temps & espace de vingt années, à compter du jour que chacun d'iceux sera achevé d'imprimer pour la premiere fois: faisant tres-expresses inhibitions & défenses à tous Marchands Libraires, Imprimeurs, & à tous autres de quelque qualité & condition qu'ils soient, d'imprimer, ou faire imprimer, contrefaire, ou alterer lesdits Livres, les vendre ny les distribuer par toutes les Terres & Seigneuries de nostre obeissance, d'autre impression que de celle dudit Exposant, à peine de trois mille livres d'amende applicable, un tiers à Nous, un tiers à l'Hospital General, & l'autre tiers audit Exposant; de confiscation des Exemplaires contrefaits, & de tous dépens, dommages & interêts: A la charge de mettre deux Exemplaires de chacun desdits Livres en nostre Bibliothèque publique, un en celle du Cabinet de nos Livres de nostre Chasteau du Louvre, & un en celle de nostre tres-cher & feal le sieur d'Aligre Chevalier, Chancelier de France, avant que de les exposer en vente, à peine de nullité des Presentes. Si vous mandons

que du contenu en icelles vous fassiez & souffriez jouir & user pleinement & paisiblement ledit L E O N A R D, & ceux qui auront droit de luy, sans souffrir qu'il leur soit donné aucun empêchement. V O U L O N S qu'en mettant au commencement ou à la fin desdits Livres Copie des Presentes, ou un Extrait d'icelles, elles soient tenuës pour bien & deuëment signifiées, & que foy y soit adjouëtée, & aux Copies collationnées par l'un de nos amez & feaux Conseillers & Secretaires, comme à l'Original. M A N D O N S au premier nostre Huissier ou Sergent sur ce requis, faire pour l'execution des Presentes tous Exploits, saisies, & autres actes requis & necessaires, sans demander aucune autre permission, nonobstant toutes oppositions ou appellations quelconques, clameur de Haro, Charte Normande, Prise à partie, & Lettres à ce contraires, dont Nous nous reservons la connoissance, & à nostre Conseil; C A R T E L E S T N O S T R E P L A I S I R, D O N N E' à Versailles le vingtième jour d'Aoust, l'An de grace mil six cens soixante-quatorze; & de nostre Regne le trente-deuxième Signé, Par le Roy en son Conseil, D E S V I E U X.

Registré sur le Livre de la Communauté des Libraires & Imprimeurs de Paris le 10. Septembre 1674. suivant l'Arrest du Parlement du 8. Avril 1653. & celui du Conseil Privé du Roy du sixième Fevrier 1665. Signé, T H I E R R Y Syndic.

Achévé d'imprimer pour la premiere fois le 23. Juin 1688.

APULEII OPERUM

SYLLABVS.

TOMO I. CONTINENTUR

METAMORPHOSEON

SIVE

DE ASINO.

LIBER I.	pag. 1	LIBER VII.	pag. 109
LIBER II.	pag. 35	LIBER VIII.	pag. 232
LIBER III.	pag. 70	LIBER IX.	pag. 267
LIBER IV.	pag. 101	LIBER X.	pag. 314
LIBER V.	pag. 141	LIBER XI.	pag. 355
LIBER VI.	pag. 173		

APOLOGIA

pag. 399

TOMO II.

DE HABITUDINE DOCTRINARUM

Platonis Philosophi.

DE PHILOSOPHIA NATURALI.	pag. 565
DE PHILOSOPHIA MORALI.	pag. 594
DE SYLLOGISMO CATEGORICO.	pag. 630
DE DEO SOCRATIS.	pag. 664
DE MUNDO.	pag. 704
FLORIDA.	pag. 757
FRAGMENTA.	pag. 831

INDEX VOCUM OMNIUM.

L. A P U L E I I
METAMORPHOSEON

SIVE

D E A S I N O

LIBRORUM XI.

ARGUMENTA.

Ex PHILIPPI BEROALDI Commentariis.

LIB. I.

LUCIUS Apuleius Magia noscenda cupiens; Thessaliam petit; ubi Artes Magica pollebant. In itinere duobus viatoribus se tertium comitem adiungit. Narrantur inter cuncta mira quadam & incredunda de Circulatore, deque Mercuri & Panthia lamiis ac sagis. Mox accessus Lucii ad Hypatam civitatem; hospitiumque Milonis, & hospes ipse describitur.

LIB. II.

DUM Hypata loca singula curiosius contemplatur, Byrrhena nam mastonam opulentam recognoscit: statnamque in ejus domo faberrime factam explicat. à quo commotissus, ut ab axe Milonis hospitii caveat perinde ac maximâ Magarum; in ancilla amorem propensus labitur. Canaticas Byrrhena apparatus describitur. inibi inseruntur & fabella convivales, licentiosque sathinam constrepentes; mortui custadia, custodis nares auresque praefectae. Mox regressio Lucii nocturna ad hospitium, non sine sudore & cede, qua non tam homicida fabulas est quàm vericida.

LIB. III.

EXORTO die Magistratus cum ministris domum Apuleii pergit; eamque tamquam homicidam in judicium trahunt. Tar-

m iij

ba populi confluentis, & cuncta stipantis eleganter describitur. Accusator homicidii reum agit: reus innocentiam suam tutatur, causamque agit argumentis oratoriis. Inter hec anus adveniat, tanquam parens necatorum: quos ut utres esse apparet, exoritur cachiunnus immodicus: & sic Dei Risus celebrata cum hilaritate Solemnia. Photis causam docet facti utricidii. Mox adhibet Lucium spectatorem Pamphiles, in avem se transfigurantis, unguine magico delibuta, qui & ipse tali desiderio flagrans, dum in bubonem gestis immutari, per errorem pyxidis unguentaria in asinum transfiguratur. In calce latrocinale furtum refertur, quo asinus, cum ceteris jumentis, onustus gazis Milonis hospitii abducitur.

L I B. I V.

DEMUTATUS in asinum Apuleius, arumnas laboriosas eloquenter enarrat, quas sub asinina forma, humana mente retenta, peregrinatione multiplici perpeffus est: interfecuntur sempestriviter varii latronum casus: describitur & ille, qui effigiem urse subiens, instruxit apparatus gladiatorum. De industria inserit fabulam Psyche, qua & voluptate & eruditione est referatissima.

L I B. V.

CONTINET Psyche domicilium, Cupidinis amorem, sororum Psyche visitationem: earundem subsequitur invidia, quarum impulsu Psyche credula, maritum Cupidinem vulnusculo percussit: ex quo devoluta è culmine beatitatis, fit arumnosa, quam Venus infesta atrociter exagitat. tandem post multiplices exhaustas arumnas, fit conjunx sui Cupidinis. nuptia celebrantur in cælis inter cælicolas.

L I B. V I.

POST anxiam disquisitionem, post Cereris suasionem, post Junonis refragationem, Psyche ultronea Veneri se offert. Veneris ascensus in cælum, & Numinum imploratio describitur, ejusque in Psychem jussa imperiosissima memorantur: ut scilicet accervum omnisfaria frugis granis sejungatis disponeres; ut

flaccum velleris pretiosi quasitum adferret, ac liquorem Stygium annula deferret; ut pyxidem Proserpina formositate repletam referret. quibus omnibus divino adminiculo confectis, nubit Psyche in concilio Deorum Cupidini suo; celebranturque in caelo nuptiae. ex quo matrimonio nascitur Voluptas.

LIB. VII.

SUB diluculum matutinum unus latronum reliquis collegis renuntiavit, quemadmodum illa, qua contigerant in domo Milonis Hypatini latrocinia & facinora infanda, imputabantur L. Apuleio, & quod nullus latronum super tanto scelere insimulabatur, sed solus Apuleius omnis facinoris auctor fuisse credebatur, quoniam nusquam comparebat. qua audiens Apuleius in asinum transformatus, secum querebatur & medullitus ingemebat, quod pro insonse sons, pro innocente nocentissimus haberetur: nec causam suam agere posset. Inferuntur narrationeula festiva: agasonis improbitas, & faminea fraudes graphice describuntur.

LIB. VIII.

NEX mariti Chariter miserranda, exortatio amatoris Thrasylli facta per Chariten, ultronea puella mors: mutatio domini, enarratio Sacerdotum Deae Syriae luculenta, & illarum spurcissima libidines, flagra, dissectionesque membrorum, fraudes ac decipula detecta continentur.

LIB. IX.

CONTINET astum asini, quo lanienam evasit. Sequitur alterum periculum, quo rabiosus creditus, auxilium aqua potus acquisivit. Narratio fabella de femina maritum illoidente, cujus amator sub specie emptoris in dolio fefellit. sors captiosa Syriacorum Sacerdotum, furtumque deprensus. Descriptio pistorii operis, cui fuit mancipatus. Explicatio fabularum de adulteriis impudicitiaque faeminarum lepidissima: domini rursus mutatio, a pistore ad hortulanum facta translatione. Divina familia infortunium. hortulani in militem abactorem in-

sultatio ; asini occultatio , & prospectus.

L I B. X.

CONTINETUR militis cum asino ad civitatem accessus ; facinoris muliebris ob amorem incestum infandumque luculenta descriptio : asini duobus fratribus facta venditio , quorum alter pistor erat , alter coquus : mox fratrum ob asini furtivam rapinam cibariam , dissidium atque contentio. Asini vita genialis & parastica sub domino mitiore : famina scelestæ ad bestias damnatio : iudicii Paridis editio : asini fuga ex spectaculo.

L I B. X I.

TOTUS quidem Apuleius elegantia & eruditione plenus est : hic vera novissimus liber inter omnes excellit. in quo dicuntur quædam simpliciter , multa ex fide historica , plurima ex secretariis Philosophia , & religionis Egyptia deprompta. In principio eloquenter explicatur oratio , non asinalis , sed Theologica , ad Lunam , ejusque luculenta descriptio. mox Luna ad Lucium benevola institutio , pompa sacerdotalis copiosa & erudita descriptio , ex asino in hominem pristinum devoratis raptis felicissima reformatio : religiosa sacris Isis & Osiridis initiatio , castimoniarum abstinencia : altera ad Lunam deprecatio : felix Romam versùs profectio : ubi Sacris Romanis initiatus , in celestium Posthomerorum adlectus est.

L. APULEII

* L U C I I
 A P U L E I I
 M A D A U R E N S I S
 P L A T O N I C I
 M E T A M O R P H O S I S ,
 S I V E
 L U S U S A S I N I .

L I B E R P R I M U S .

“ A T ego tibi 2 sermone isto Milleſio varias Fabulas conferam ;

I N T E R P R E T A T I O .

E G O verò narrem tibi libens hac oratione ludiorà diverſa commenta ;

N O T A .

“ L U C I I Apuleii Madaureſis Me-
 tamorphoſeos, ſive Luſus Aſini.]
 Hanc Aldinz Editionis omniſque li-
 bens poſt Elmenhorſtium & Pricæum
 ſervavi, rejectâ, quæ in multis Editio-
 nibus legitur, De Aſino Aureo : de qua
 Etycius Putcaus, in Epiftola ad El-
 menhorſtium Apuleii Editionem ad-
 ornantem, eleganter ſcribit ; Tu facis
 aureum, quem fruſtrâ appellamus, Error
 quidem, & admiratio olim ejusmodi ti-
 tulum dedit, & quia pulcherrimum pu-
 tavit Lucii Aſinum, à pulcherrimo me-
 tallo nominaviſ. Sic quidam & Pythia-
 gora carmina, & alia multa, quæ com-
 mendari poterant, ita xxiâ dicta. Si
 meo ſuffragio res geratur ſimpliciter : De
 Aſino, vel Metamorphoſeôn inſcribam.

Apul.

A

L. APULEII

3 aureſque tuas bibulas lepidò ſuſurro permulceam, (modò ſi 4 papyrus *Ægyptiam*, argutia Nilotici calami inſcriptam non ſpreveris inſpicere) 6 & figuras fortunæſque hominum in alias imagines

INTERPRETATIO.

3 *deliniam tuas aures avidas blandâ exaratas acumine arundinis Niliacæ.)*
ſermocinatione, (dummodò tu non dedignatus fueris intueri chartam Ægyptiam) *Hic incipio, ut admireris ſeriem & fortunas hominum mutatas in alias ſpecies,*

NOTÆ.

Hæc Puteanus, Idem argumentum tractarunt Lucianus, cujus liber extat *Λυκιου ἢ ὀφίου, Lucius ſeu Aſinus*, inter reliqua ejus Opera, & Lucius Patrenſis, qui ſcripſit *Μεταμορφώσεως λόγους Πασόφους*, atque inter eos unum qui inſcribitur, *Λυκίς ἢ ὀφίῳ Lucis, ſeu Aſinus*, ut teſtatur Photius in Bibliotheca, qui etiam definire ſe certò poſſe negat uter utram imitatus ſit, quoniam incertum uter fuerit vetuſtior: inclinat tamen ut imitatore Lucianum pronunciet. Horum certè noſter ita imitator fuit, ut è ſuo penu innumerabilia protulerit, atque inter cætera venuſtiſſimum illud Plyphes *Ἐπιτοδὸν*. Totâ porrò hæc *Metamorphoſis Apuleiana* & ſtilo, & ſententiâ Satyricon eſt perpetuum (ut rectè obſervavit Barthius *Adverſ.* l. 12, cap. 11.) in quo Magica deliria, ſacrificulorum ſcelera, adulterorum crimina, furum, & latronum impunitæ factiones palam diſſeruntur. Ne autem, puto, fruſtra eſſet aurei nomen Aſino huic inditum, ventrem ipſius ruſpari non dedignantur ſumivenduli Chryſopœæ ſectatores aurum ſe ex ejus ſtercore, (ut olim ex Ennii Virgilius) colligere poſſe ſperantes, mirum quàm inaniter!

1. *At ego, &c.*] Hoc libri principium ad ea uſque verba: *Thoſſalianam* (nam & illi, &c.) multi in verſiculos tribuunt authoritate nixi Florentini codicis, ſed cum multi alii extant Mſs. Codices, in quibus aliter ſe habet, & revera hi verſus tam licentioſi ſint, totque pedum genera admittant, ut quævis proſa oratio, ipſæque adeo Ciceronis orationes in verſus ſimiles digeri poſſint, melius viſum eſt, neglectâ metrorum ratione, hæc omnia uno tenore excudi, authoribus Wovverio,

Prææo & Scriverio.

At ego, &c.] Præſatiuncula eſt totius Operis. Particula *at* inceptiva eſt ad ornatum tantum pertinens. Sic Horatii libri Epodôn, Oden 5. incipit:

At ô Deorum quidquid in Cælo regis Terras, & humanum genus!

2. *Sermone iſto Mileſio.*] Mileſii populi Ioniz deliciis luxuque diſſuentes, unde *Mileſius ſermo* facetus & jocoſus. De Fabulis Mileſiis vide quæ diximus in Præſatione hujus Operis.

3. *Aureſque tuas bibulas, &c.*] Sic mavult Scaliger, quàm ut vulgò, *benevolas*. Quod etiam confirmat Wovverius authoritate Mſs. plurimorum. Et certè non eſt cur benevolentiam capter qui Mileſias narrat, ſatis enim per ſe ipſæ placent. *Bibula aures* ſunt audiendi avidæ. *Vaciva* Plauto. *Perſ.*

Nequidquam populo bibulas donaveris aures.

4. *Papyrus Ægyptiam.*] Papyrus frutex eſt, qui, ut reſert Plin. lib. 15. Hiſt. Natur. cap. 11. *Nāſcitur in paluſtribus Ægypti, aut quiſcentibus Nilis aquis, ubi evagata ſtagnans, brachiis radicis obliqua craſſitudine triangulari lateribus, decem non amplius cubitorum longitudine, in gracilitatem ſaſtigiatuſ.* Ex hoc frutice charta fiebat ſectò in prætentes, ſed quàm latiffimas tennias, quas Plinius philuras ſeu phillyras vocat. Modum & fabricam omnem, & varia genera chartarum fuſuſ vide apud eundem Plin. libro ſuprà laudato capp. 11. & 12. & quæ ad hæc capita Scaliger ſcripſit adverſus Guilandinum in ejus *Opuſculis*.

5. *Nilotici calami.*] Martialis: *Dat chartis habiles calamos Memphis tella.*

6. *Figuras fortunæſque hominum in*

converſas, & in ſe ruriſum mutuo nexu reſectas, ut miceris, exor-
dior. Quis ille, paucis accipe. ¹ Hymettos Attica, & ² Iſthmos
Ephyræ, & ³ Tanaros Spartiaca, ⁴ glebæ felices æternũ ⁵ libris fe-
licioribus conditæ ⁶ mea vetus proſapia eſt. Ibi ⁷ linguam Attidem
⁸ primis pueritiæ ſtipendiis merui: mox in urbe Latia ⁹ advena ſtu-

INTERPRETATIO.

Iterum reſtitutas in ſeipſas mutuã con-
nexionem. Audi pauciſ verbis quis ille e-
go ſum. Hymettus Atticus, & Iſthmus
Corinthiacus & Tanarum Læonicum ar-
dua loca celebrata in omne ævum volu-

minibus fortunatioribus ſunt antiqua ori-
go mei generis. Ibi inſumpſi primos an-
nos meæ pueritiæ lingua Attica edifcen-
dæ. Deinde cum veniſſem Romam ſtu-

NOTÆ.

alias imagines converſas.] Puta lupo-
rum, aſinorum, &c. quod Magicã ar-
te, & herbarum quarundam vi fieri
poſſe vulgò creditum eſt. Virg. in
Pharmacœutria:

*His ego ſæpè lupum fieri, & ſe con-
dere ſylvis*

*Mæria, ſæpè animas imis excire ſe-
pulchris,*

Atque ſatas aliud vidi traducere meſſes.

1. Hymettos Attica.] Hymettus
mons eſt Atticæ marmore inclutus, &
melle, quod inter cætera mella pri-
mas tenet. Porro Hymettus, Iſthmus,
& Tanarus quæ hîc ſceminino genere
uſurpavit Apuleius, cæteris ferè mal-
culino efferuntur.

2. Iſthmos Ephyræ.] Ephyræ olim
dicta eſt, quæ poſtea Corinthus. Sita
eſt in ipſo Iſthmo, qui Peloponeſum
adnectit Continenti Græciæ, habetque
hinc Corinthiacum Sinum, qui &
Cirræus dictus eſt, illinc Saronicum,
quorum hic à mari Ægæo, ille ab Io-
nio protenditur. Inclutus fuit Iſthmus
Corinthiacus Templo Neptuni, & Lu-
dis Iſthmiis quinquennialibus à Theſeo
in Neptuni, vel, ut alii volunt, Pa-
læmonis honorem inſtitutis, in quibus
victor coronâ pineâ coronabatur.

3. Tanaros Spartiaca.] Tanarum La-
coniz Promontorium eſt, itemque op-
pidum; eſt &, juxta Promontorium
illud, ſpiraculum ejusdem nominis ex
quo deſcenſum ad Inferos patere No-
ſter dicit infra l. 6. *Lacedæmon*, in-
quit, *Achaia nobilis civitas non longè
ſita eſt: hujus conterminam devius ad-
dum locis quare Tanarum*, &c.

4. Gleba felices.] Arva fertilia. Con-
ſentit noſtro Ariſtophanes, qui Atti-
cam ait eſſe *ἡ μάγειρος ὄρεα*, pingue ſolum.

5. Libris felicioribus condita.] Berti-
nus Codex & alii credita minis bene.

1. 4. & nomen meum celo condiditum
&c. libris felicioribus dicit, quippe qui
nunquam ſint intermorituri, ſed locis
his famam æternam conſervaturi.

6. Mea vetus proſapia eſt.] Nonia
proſapias eſt generis longitudo, dicta à
proſupando, id eſt, proſerendo. Paulus
Feſti; Breviator: Proſapia, Progenies;
id eſt, proſparſis. & quaſi jaſtis liberis.
quia ſiparo ſignificat jacere, &c. Hîc
proſapia generis originem ſignificat.

7. Linguam Attidem.] Hanc lectio-
nem germanam eſſe probavit ex va-
riis Mſs. Pricæus, & Elmenhorſtius,
qui hoc exemplum aſſert ex verſibus
antiquis de Veniis ab Iſidoro Hiſpal.
laudatis, de Natura rerum, c. 37.

dictus Libi Attide lingua.
Ubi, quemadmodum & hic, Attis lin-
gua, Attica eſt. Alias Attis eſt ipſa
regio Attica, ſic dicta ab Arthide Cra-
naſ filia, ut vult Strabo l. 9. Geograph.
in Beroaldi & Colvii Editionibus legi-
tur: *ibi, inquam, in Attide*.

8. Primis pueritiæ ſtipendiis merui.]
Metaphora à re militari: ſtipendia pec-
uniæ ſunt militibus ob ſuam navatam
operam militarem diſtribui ſolitæ. A
ſtipibus qui numuli ærei ſunt ſtipen-
dia dicta.

9. Advena ſtudiorum.] Is eſt intel-
ligendus qui ſtudiorum cauſâ domo
proſectus peregrè degit in Academia
aliqua publica.

A ij

diorum ¹ Quiritium indigenam sermonem ² arumnabili labore, nullo magistro præeunte, aggressus excolui. Et ecce præfamur veniam, si quid ³ exotici atque forensis sermonis rudis locutor offendero. Jam hæc quidem ipsa vocis immutatio ⁴ defultoriæ scientiæ stylo ⁵ quem accersimus, respondet. ⁶ Fabulam Græcam incipimus, Lector intende, lætaberis.

I N T E R P R E T A T I O.

dendi causâ, incubui lingua nativa Romanorum magno & molesto labore. Cum id suscipissem nullo magistro docente, jam ergo rogo veniam, si ego imperitus locutor lingua mihi extranea, & peregrina,

na, in aliqua re peccavero. Jam quidem hac ipsa mutatio sermonis convenit stylo artis transformatoria quem trahimus in usum. Exordimur Fabulam Græcam; adverte animum Lector, gaudebis.

N O T A.

1. *Quiritium indigenam sermonem.*] Linguam Romanam, à Quirino, qui Romulus est, dicti sunt Quirites, qui Romani ab eodem Romulo.

2. *Arumnabili labore.*] Aldus arumnali minus bene, noster infra lib. 3. *Arumnabili se subtrahere vitæ tacita decrevit.*

3. *Exotici ac forensis.*] Romanus sermo Apuleio peregrinus erat, utpote Afro, & Athenis educato. *Forensis* vel *extraneum* sonat nomine derivato ab adverbio *foris*, vel *oratorium* à *foro*, in quo Oratores causas agebant.

4. *Defultoria scientia.*] Magis, cuius ope homines in varias animalium

formas ex humana transire, ac veluti defilire credebantur. *Defultorii* equi dicti, ex quorum uno in alium homines agilitate corporis præditi inter currendum defiliebant, & illi homines *defultores*.

5. *Quem accersimus.*] Sic legit Pricæus in Venet. Editione est *accessimus*. Scaliger reponerat *arcessimus*. Pricæi lectionem firmat ipse Apuleius infra l. 5. *nec ullo te genere artis accersito perimus.*

6. *Fabulam Græcam.*] Tum quia scena ejus Thessalia est Græciæ regio: tum quia desumpta est ex Luciano, qui idem argumentum Græcè tractavit.

THESSALIAM (nam & illic originis maternæ nostræ fundamenta ² à Plutarcho illo inclyto, ac ³ mox Sexto Philosopho nepote ejus prodita gloriam nobis faciunt) eam Thessaliam ex negotio petebam. ⁴ Post ardua montium, & lubrica vallium, & roscida cæspitum, & glebosa camporum ⁵ emensa; equo indigena per albo vehens, jam eo quoque admodum fessio, ut ipse etiam ⁶ lassitudinem sedentariam incessus vegetatione discuterem, in pedes desilio. Equi sudorem ⁷ fronte curiosè exfrico, ⁸ aures remulceo, frænos detraho, in gradum lenem sensim proveho, quoad lassitudinis incommodum alvi solitum ⁹ ac naturale præsidium eliquaret. Ac dum ¹⁰ is ¹⁰ jentaculum ambulatorium, ad prata, quæ præterit, ore in latus de-

INTERPRETATIO.

IBAM in Thessaliam (illic enim in pedes, ut ego quoque dissiparem agitatione ambulationis lassitudinem sedendo contraham. Defrico studiosè sudorem ex fronte equi, demulceo manibus ejus aures, aufero fræna ex ore, deduco illum paulatim lento passu, donec consuetum & naturale remedium evacuationis alvi dissipares molestiam lassitudinis. Et dum ipse demisso capite capiat pabulum inter ambulandum converso obliquè ore

NOTÆ.

1. Thessaliam.] Hujus Provincie limites hos ponit Herodotus, in Polynniam, ab Oriente montes Ossa, & Pelion: à Septentrione Olympum, ab Occasu Pindum, à Meridie Othryn. Magorum, herbarumque ad Magica veneficia pertinentium ferax habita est, eoque nomine passim apud Authores celebrata. Fuit & Thessalia Macedoniæ urbs, teste Plinio.
2. A Plutarcho illo.] Servius ad l. 10. *Æneid.* *Antiqui ILLE vel magnitudinis, vel nobilitati assignabant.*
A Plutarcho illo inclyto.] Matrem habuit Apuleius Salviam ex Plutarchi Chæronensis genere. Chæroneia tamen Bœotiz civitas est, non Thessaliæ. Sed Salvia majores fortasse ex Bœotia in Thessaliam migraverant.
3. Max Sexto Philosopho.] Sextus hic Plutarchi nepos præceptor fuit M. Antonini Pii Imperatoris. Extat hodie liber ejus de *Medicina animalium*.
4. Ard a monesium, & lubrica vallium, &c.] Græca phrasis est τὸν ἀνδρῶν.

ad τὸν ἵππον: cùm dicere debuisset arduos montes, lubricas vallas, roscidos cæspites, &c. Similiter dixit Velleius Paternulus *per avia itinerum fugiens*. Innumerabilia exempla reperias apud Authores.

5. Emensa.] Passivè hic, sæpius tamen activè usurpatur.

6. Lassitudinem sedentariam.] Torporum illum, qui ex diuturniori sessione, & equitatione contrahitur.

7. Fronte exfrico.] Sunt qui legant *fronde* non ineptè; foliis enim arborum, aut gramine, vel paleâ, si suppetat, equorum sudorem detergere solent.

8. Aures remulceo.] Hoc est, manibus leniter frico, idque secundum flexum villorum. *Demulceo caput* inter blanditias. Terent.

Non possum pati quin sibi caput demulceam.

9. Naturale præsidium.] Suspiciatur quidam residuum vel profinium.

10. Jentaculum ambulatorium.] Herbas quas inter ambulandum carpebat.

sorto pronus¹ affectat, duobus comitibus, qui fortè paululum pro-
 cesserant, tertium me facio. Et, dum ausculto quid sermonis agita-
 retur, alter² exerto cachinno, ³ Parce, inquit, in verba isthæc tam
 absurda, tamque immania mentiendo. Isto accepto, sititor alioqui
 novitatis, immò verò, inquam, impertire sermone, non quidem⁴ cu-
 riosum, sed qui velim scire vel cuncta, vel certè plurima: simul
 jugi, quod insurgimus, asperitudinem fabularum lepida jocunditas
 levigabit. At ille qui cœperat, Næ, inquit, istud mendacium tam
 verum est, quàm si quis velit dicere, ⁶ magico susurramine ⁷ amnes
 reverti, mare pigrum colligari, ventos inanimes expirare, Solem in-
 hiberi, ⁸ Lunam despumari, stellas evelli, diem tolli, noctem tene-

INTERPRETATIO.

ad præta qua prætergreditur, adjungo me-
 sertium duobus, qui fortè fortunâ pra-
 gressi erant aliquantulum. Et dum capto
 auribus quid dicerent inter se; unus ex
 illis clamo cum risu; desine, ait, menti-
 ri istis sermonibus tam ineptis, & tam
 portentosis. Hoc audito, ego avidus ca-
 teroqui novitatis; contra verò, in-
 quam, fac me participem tuae narratio-
 nis, non quidem quod sim curiosus, sed
 quia velim scire aut omnia, aut saltem

permulta: eadem operâ elegans suavitatis
 fabularum complanabit scabritiam mentis
 in quem scandimus. Sed ille qui inceperat:
 profectò, inquit, istud mendacium aequè
 verum est, ac si quis dicat fieri magi-
 co incantamento, ut fluvii colores redeant
 in fontes suos, ut pelagus immotum con-
 stringatur gelu, ut venti flatu destitutis
 deficient, Solis cursus sistatur, Luna co-
 gatur spumam fundere, sidera revellan-
 tur Cœlo, auferatur dies, & nox pro-

NOTÆ.

1. *Affectat.*] Sic rectè Marinus Be-
 cichemus. Alii *alloant*, alii *adjectat*,
 malè. Hoc eodem libro infra. *Appro-*
nat se, &c. *avidus affectans poculum.*

2. *Exerto cachinno.*] Sic lege, non
 exortio. Exertus cachinnus est clarior ac
 solutior risus cum oris & narium so-
 no, sæpius irrisoriosus.

3. *Parce.* inquit, &c.] Miram ali-
 quam & fide majorem historiam nar-
 raverat alter, quam hic sibilo & ca-
 chinno excipit.

4. *Curiosum.*] In malam partem ac-
 cipe pro loquaci, malevolo, & eo qui
 aliena curat, eaque, nihil quæ ad se at-
 tinent.

5. *Jugi quod insurgimus.*] Id est, in
 quod surgimus, seu ascendimus. Sexcen-
 ta ejusmodi apud Apuleium reperias lo-
 ca, quibus præpositio verbum compo-
 nens casum suum post se regit, tamen-
 si non repetatur.

6. *Magico susurramine.*] Incantamen-
 ta enim clam & submissâ voce à Ma-

gis proferebantur, & quasi insusurra-
 bantur, ne à profanis audiri possent.

7. *Amnes agiles reverti*, &c.] Me-
 gara apud Claudianum l. 1. in Rufinum.
Ire vagas querens, & flamina stare
cœgi,

Versaque non promo curvavi flumina
lapsu

In fontes reditura suos.

Enothea apud Petronium.

Mihi pontus inertes

Summisit fluctus, Zephyrique tacentia
ponunt

Auto meos sua flabra pedes, mihi fla-
mina parent,

Hyrcanaque igrus, & jussi stare dra-
cones.

Quid leviora loquor? Luna descendit
imago

Carminibus deducta meis, &c.

8. *Lunam despumari.*] Valerius Flac-
 cus Argonautic. l. 6.

Quamvis Astracio Lunam spumare ve-
neno

ti. Tunc ego in verba fidentior, Heus tu, inquam, qui sermonem jeceris priorem, ne pigeat te, vel tædeat reliqua pertextere. Et ad alium: ¹ Tu verò crassis auribus, & obstinato corde respuis quæ forsitan verè perhibeantur. Minus hercule calles pravissimis opinionibus ea putari mendacia, quæ vel auditu nova, vel visu rudia, vel certè supra captum cogitationis ardua videantur: quæ si paulò accuratius exploraris, non modò compertu evidentia, verum etiam factu facilia senties. Ego denique ² vesp̄era, dum ³ polentæ caseatæ offulam modico grandiore ⁴ in convivas æmulus contruncare gestio, mollitiæ cibi glutinosi faucibus inhaerentis, & ima gula spiritus detinentis, minimo minus interii. Et tamen ⁵ Athenis proximè ⁶ ante

INTERPRETATIO.

ducatur. Ego tum factus audacior ad loquendum: Heus tu, inquam, qui inciperas priorem narrationem, ne graveris absolvere quod superest. Et conversus ad alium: tu autem, inquam, obtuso auditu & pertinaci animo repudias quæ referuntur fortasse verè. Profectò nescis ea quæ apparent vel nova auribus, vel insolita oculis, vel certè difficiliora quàm ut possint comprehendi cogitatione, existimari mendacia opinionibus falsissimis; quæ si perscrutatus fueris paulò diligentius, comperies non solum posse clarè cognosci, sed etiam faciliè fieri. Postremò heri vesp̄eri, cum ego vellem avidius mordere frustum paulò crassius placenta caseo condita, impulsus nempe emulatione convalescentium, nihil propius factum est, quàm ut suffocarer mollicie viscosa esca, qua adharibat gutturi meo & intercludebat animam in infima parte faucium: & nihilominus vidi nuper his ambobus oculis Athenis ante

NOTÆ.

Sciret. & Harmoniis agitari canticibus Umbas.

Iacanus l. 6.

Et patitur tantos canus depresso (Luna) labores,

Democ suppositas propior desumpas in herbas.

Spongia quam Lana fundebat cantu deprecata lenare virus dictum est, quod quidem non nisi summo labore emittere sydens illud creditum, eaque de causa carmina Veneficarum valdè formidare. Aurel. Nemesianus Ecloga 4.

Comeavit quod Luna timet, quo rumpitur anguis.

1. Tu verò crassis auribus.] Alterum alloquitur comitem verbis prioris non credentem.

2. Vesp̄era.] Heri vesp̄eri. Similiter l. 2. Vesp̄era quoque cum somno concedens. Et aliis locis benè multis, imitatur videtur Græcos, qui εἰς ἑσπ̄ραν eodem sensu dicunt. Xenophon ENAL. 4. Εἰς ἑσπ̄ραν εὐκλιδῆς αὐτῷ αὐτῷ, heri vesp̄eri au-

navi cum eo.

3. Polenta caseata.] Polentæ nomine hordeacea farina, & quidquid ex ea fieret, appellabatur. Græci τῆ ἀλεφ̄του dicunt, polenta caseata, de qua hic loquitur Apul. libum fuit ex hordeacea farina caseo indito subactum, quod genus cibi glutinosum esse solet, præsertim si calidum devoretur. Τυφόντα ἀλαφ̄του habet Hesychius.

4. In convivas æmulus.] Sic Elmenhorst, & Pricæus rectè, æmulus in convivas est qui, ne plus se edant, timet, ideoque avidius vorat. Veterem lectionem in convivas æmulos retinet Gasp. Barthius Advers. l. 24. c. 1. & faceret per convivas æmulos, comes intelligit, sed minimè placet commentum illud.

5. Athenis proximè.] Sic lege, non proximo, mirè hic hallucinatus est Beeroaldus qui proximo retinet, & interpretatur appropinquo. Proximè hic sonat nuper: ante hos paucos dies.

6. Ante Facilen porticum.] Ἐπὶ τῷ

Pœcilen [porticum] isto gemino obtutu¹ Circulatorem aspexi² eque-
strem spatham præacutam mucrone infesto devorasse: ac mox eun-
dem invitamento exiguae stipis venatoriam lanceam, quâ parte mi-
natur exitium, in ima viscera condidisse. Et ecce, ponè lanceæ fer-
rum,³ quâ bacillum inversi teli ad occipitium⁴ per inguen subit,
puer in mollitiem decorus insurgit: inque flexibus tortuosis⁵ ener-
vem & exossem saltationem explicat, cum omnium, qui aderamus,
admiratione. Diceres⁶ Dei Medici⁷ baculo, quod ramulis semiam-
putatis nodosum gerit,⁸ serpentem generosum lubricis amplexibus

INTERPRETATIO.

porticum Pœcilen præstigiatorum quendam
de-lusientem gladium equestrem acutissi-
mum, acumine in os converso; & de-
inde eundem immergentem in intima
præcordia spiculum eâ parte quâ intentas
necem, propositâ vili mercedulâ. Et sta-
tim post ferrum spiculi pusto effeminata
pulchritudinis ascendit ea parte quâ ba-
culus lancea condita penitus fertur ad

posteriorem partem capitis per immum ven-
trem: & exhibet saltationem mollem &
infractam, flectendo se & complicando va-
riis modis cum stupore nostrum omnium
qui adstantibus. Diceret illum esse an-
guem magnanimum, qui complexibus si-
nuosis inhaeret baculo Æsculapii, quem
Deus ille gestat nodis asperum, ramulis

NOTÆ.

Ποικίλη, id est, varia, porticus fuit
Athenis variis picturis ornata operâ Po-
lygnori & Myconis. In ea videbatur de-
picta Pugna Marathonica, in qua Militia-
des centum millia Persarum & Medo-
rum profligavit. Hinc Persio dicitur:

Brachæis illita Medis

Porticus.

Ποικίλην anteâ dictam hanc portic-
um reperio apud Diogenem Laërt. in Zeno-
ne. Hæc Ποικίλη Στάδης Zeno-
nis Auditorium fuit, & ab ipsâ Stoici
dicti sunt ejus discipuli. Fuit & alia
Pœcile porticus in Elide, teste Pausa-
nia. Quæ à Plinio heptaphonos ap-
pellatur, quod in ea vox redderetur
septies.

1. Circulatorem.] A circulo dicti Cir-
culatores. Sunt, qui Græcis θαυματο-
ποιοί, vagi homines, qui præstigiis qui-
busdam, ac manuum agilitate spectan-
tium aciem fallunt, quique, ut ait Plu-
tarchus, τῶν Λακωνικῶν ἐξ ὧν δὴ μὲν πρῶ-
τον αἰσθάνονται, Laconicos enses nupote
breviores devorabant.

2. Equestrem spatham. Vegetius do-
cet gladios majores vocari spathas,
minores verò semispathas. Spatha eque-
stris videtur discrepuisse à pedestri. Fue-

rit forsitan brevior & latior, quales sunt
acinaces.

3. Quâ bacillum inversi teli.] Lego
immersi, in viscera nempe Circulato-
ris, quid enim sibi velit hoc loco in-
versam telum non satis liquet mihi.

4. Per inguen. Sic habent permul-
tæ Editiones. Nonnullæ per ingluviem
ex utraque lectione sensus elici potest
commodus. Si ingluviem legere malis,
reponere in interpretatione per gulam,
loco harum vocum per immum ventrem.

5. Enervem & exossem saltationem.]
Nervi & ossa roboris, & vigoris in
corpore causa sunt. Hinc mollem &
agilem saltationem enervem & exossem
vocat, quasi dicas nullo corporis vigo-
re præpeditam. Enodem dicat Claudian.

Quis magis enodes laterum detorqueas
artus.

6. Dei Medici.] Æsculapii, Apolli-
nis, ex Coronide Nymphæ filii. Plures
Æsculapios facit Cicero l. 3. de Natu-
ra Deorum.

7. Baculo quod, &c. nodosum gerit.]
Festus de Æsculapio: Bacillum nodo-
sum habet, quod artis difficultatem signi-
ficat.

8. Serpentem generosum, &c.] Cur ser-
inhabere

inhæreire. Sed jam cedo, tu fodes, qui occæperas, fabulam reme-
tire. Ego tibi solus hîc pro isto credam, & quod ingressui primum
fuerit stabulum, prandio participabo. Hæc tibi merces posita est. At
ille: ¹ istud quidem quod polliceris, æqui bonique facio: verum, quod
inchoaveram, porro exordiar. Sed ² tibi prius Solem istum dejerabo
³ videntem Deum, me vera comperta memorare. Nec vos ulterius
dubitabitis, si ⁴ Thessaliam proximam civitatem perveneritis, quod
ibidem passim per ora populi sermo jactetur, quæ palam gesta sunt.
Sed, ut prius noritis qui sum, & ⁵ cujatis, & ⁶ quo quæstu me te-

INTERPRETATIO.

tantum semirefctis. Sed nunc dic age, tu, qui exorsus eras narrationem, repete eam ab initio. Ego solus hic habebō tibi fidem hujus loco, & faciam te participem mei prandii in proximā caupona, in quam poterimus intrare. Hoc primum tibi constitutum est. Tum ille: haud equidem magni pendo, quod promittis: sed tamen, jamjam resumam à principio, quod

inceperam. Verum jurabo tibi, antè per hunc Solem, qui Deus est cernens, omnia, me narrare, quæ expertus sum vera esse. Et vos non ambigetiis amplius, si ingressi fueritis proximam urbem Thessalia, quia illic fama horum vulgò percrebuit in ore plebis, utpote quæ facta sunt in propatulo. Sed ut sciatis prius quis ego sim, & ex qua gente, & quo com-

N O T A.

pens baculo Æsculapii implexus vulgò representaretur, causa hæc est. Adrepentem ad baculum suum serpentem cum Æsculapius repetitis ictibus occidisset, ad vitam illum serpens alius allatâ, & adhibitâ herbâ quâdam revocavit præsentem & spectantem Æsculapio, qui eadem postea herba usus Hippolytum, seu, ut alii volunt, Glaucum suscitavit ad vivos. Plura de Æsculapio vide apud Naxalem Comitem, & Liliū Gyraldum Syntagmate 7.

1. *Istud quidem quod polliceris æqui bonique facio.*] *Æqui bonique consulere,* est in bonam partem accipere. Hic *æqui bonique facio* idem sonat ac illud Horatii:

Tam teneor dono, quam si dimittar onus.

Estque honesta oblati recusatio.

2. *Tibi prius dejerabo solem istum.*] Solenne fuit jurare per Solem. Julian. in Misopogone, *ὅς τέ τοι μαρτυρεῖται ὅδ' ἔμεινεν ἅπαντες τοὺς ἀνθρώπους.* Ovid. 3. Metamorphos.

Per tibi nunc ipsam Solem (neque enim presentior illo

Est Deus) adjuro tam me tibi vera

referre
Apul.

Quam veri majora fide.

3. *Videntem Deum.*] Quippe qui sit mundi oculus, quo cuncta collustrantur, & redduntur conspicua, Valerio Flacco Argonaut. l. 5. vers. 247. Sol dicitur *omniens*. Æschylo *παραῖνος νότα*.

4. *Thessaliam proximam civitatem.*] Aldus *Thessalicam*, rectè. Nec audiendus Pricæus, qui, ut vulgatam lectionem tueatur, locum hunc Solini profert l. 14. de Thessaliæ oppidis: *Egregia sunt Phibia, Larissa, Thessalia, & Theba.* Nam quidquid sit de illa urbe Thessalia, quam quidem Plinius non in Thessalia Provincia, sed in Macedonia collocat, Aristomenes hic, qui suos casus enarrat, Hypathæ incidit in Socratem, & alia passus est monstra, quæ infra narrat.

5. *Cujatis.*] In recto casu, pro *cujas*, cujus sexcenta exempla occurrunt in præcis Authoribus. Sufficiat hoc unum Accii in Telepho:

Qui neque cujatis esset unquam potuimus

Mulca rogantes scire.

6. *Quo quæstu me teneam.*] *Sustentem.* Sic Plautus Pseudolo. *Nec boni ingenis*

B

neam, audite. ¹ Aeginensis quidem sum, ² Hypatae melle, vel casco, & huiuscemodi cauponarum mercibus per Thessaliam, ³ Aetoliam, ⁴ Boeotiam ultrò citrò discurrens. Comperto itaque, ⁵ Hypatae, quae civitas cunctae Thessaliae antepollet, ⁶ caseum recentem, & sciti saporis admodum commodo pretio ⁷ distrahi, festinus adcurri id omne ⁸ praestinaturus. Sed, ut fieri assoler, ⁹ sinistro pede profectum me spes compendii frustrata est. Omne enim pridie Lupus

INTERPRETATIO.

merci genere me sustentem, auscultare. Ego sum ex Insula Aegina, hinc inde commens per Thessaliam, Aetoliam, & Boeotiam cum melle Hypatensi, vel casco, & similibus mercibus popinalibus. Cum igitur audivissim in urbe Hypatae,

qua est primaria totius Thessaliae, caseum recentem, exquisiti saporis vanalem esse pretio valde modico, advolavi celeriter totum empturus. Verum, ut ferè contingit, spes lucri me fefellit, timore suscepto malo omine. Nam Lupus dives

NOTAE.

quidquam inest, nisi ut improbis se artibus teneant. Noster l. 9. Parvis mercibus vitam tenebat.

1. Aeginensis quidem sum.] Ex Aegina Insula in Saronico Sinu posita, quam, ut ait Ovidius Metam. l. 7.

Qecropium osteres appellaverunt; sed ipse Aecus Aeginam genitricis nomine dixit.

2. Hypatae melle vel casco.] Magna hic varietas. Alii Hypatae, alii Aethnae, Beroaldus Ennae. Quid si reponas, Aethnae melle, vel Hypatae casco, ut Aethnaeum mel sit Aethnense Aethnae: mel nempe illud Cecropium adeo decantatum? Certè de Hypatae casco Noster mox: Comperto itaque Hypatae, &c. esse caseum recentem & sciti saporis, ubi de melle nihil habet. Qui Aethnae retinent. Siculum interpretantur, Hypatae nempe mel plurimum quoque celebratum, & secundae ab Attico bonitatis.

3. Aetoliam.] Aetolia regio est proxima Epiro, Acarnaniae, & Locris finitima, sic dicta ab Aetolo Martis filio, qui eam, ex Elide ejectus, incoluit.

4. Boeotiam.] Regio haec ad mare Aegaeum, sita est contra Euboeam Insulam, huius caput Thebae à Cadmo condita. Fuere & alia ejus nomina. Dicta enim fuit Aonia, Ogygia, Hyantis, Messapia, & Cadmeis.

5. Hypatae.] Hypatae, Graeciae vel T-

thac Thessaliae urbs est ad Sperchium amnem sita. In ea primam fabulae suae scenam posuit Lucianus, sicut & Noster.

6. Caseum recentem, &c. id omne praestinaturus.] Videtur hic Apul. οὐλοῦμαι. Crediderim primò scriptum caseum recente, neutro genere: ἀρχαῖος pro recens. Caseum enim Veteres neutro quoque genere extulerunt teste Non.

7. Distrahi.] Distrahere Jurisconsultis vendere est: & Disinatio venditio. Alias distrahere separare est ac divellere.

8. Praestinaturus.] Praestinare verbum vetus est, quod significat emere. Plaur. Epidico:

Ut praestinas argento peiusquam venis filius.

9. Sinistro pede.] Improspere. Contra dextro pede profectus dicitur, cui quod suscepit, succedit ex animi sententia. In auguriis tamen sinistrum pro salutare & prospero, & sinistra aves & laeva tonitrua boni praesagii. Virgil. Aeneid. 3. Subitoque fragore

Intonuit laevum, &c.

Unde Festus & Servius existimant aspiciam sinistrum dici à sinando. Id alii hac distinctione acute satis expediunt: dicunt scilicet, in iis, quae ab hominibus proficiuntur, ut sternutatione, profectio, &c. dextera esse meliora, contra vero in iis quae Diis mittuntur, ut avibus, tonitru, &c. praestare sinistra, quoniam dextera Deorum sinistra sit hominum.

negotiator magnarius cōmerat. Ergo igitur inefficaci celeritate fatigatus, commodum vespertinū oriente ad balneas processeram. Ecce Socratem contubernalem meum conspicio. Humi sedebat scissili palliastro semiamicus, pœnè alius, luxore ad miseram maciem deformatus: qualia solent Fortunæ decermina stipes in viis erogare. Hunc talem, quanquam necessarium & summè agnitum, tamen dubià mente propius accessi. Hæm, inquam, mē Socrates, quid istud? Quæ facies? Quod flagitium? At verò domi tuæ jam defletus & conclamatus es. Liberis tuis: tutores Juridici Provincialis decreto dati. Uxor perfoliatis officiis feralibus, lactu, & mœrore diutino defor-

INTERPRETATIO.

mercator illum comparaverat unicorsam dispendienti. Cum ergo teissim sub vespertina ad thermas defossas tuncitū festinatione, conspicio subitū Socratem familiarum meum. Sedebat humi semipertus palliolo luctu, prope diversus à scripto ob pallorē, deturpatus miserando macore, talis omnino qualis solent esse illa purgamenta fortuna, quæ mendicant nummulos in compitis. Ad illum tali modo

ornatum accessi dubitabundo animo, tametsi mihi esset familiaris & insimul notus. Hæm, inquam, mē Socrates, quid hoc est tui? Quis vultus? Quod probum est istud? Sed jam familia tua te profecuta est lachrymis, & vociferationibus lugubribus quasi mortuum. Tutores constituti sunt tui: filius Sententiā præfati Provincia. Conjux tua procurato tuo funere, deturpata fletu & longo dolore,

NOTÆ.

1. *Negotiator magnarius.* Idem videtur esse quæ Apul. l. 5. dicit magnis pecuniis negotiaturum. Gallicè veritas, *Marchand en gros*. Colvius tamen suspicatur genus aliquod peculiare mercatorum fuisse *Magnarius*, ductus hac Inscriptione Romæ reperta.

MAGNO. ST. INVICTO.

IMP. CAS. C. VALER. AUREL.

CONSTANTINO. PIO. FEL.

INVICTO. ANG. PONTIF. MAX.

TRIB. POTEST. COS. III. P. P. PROC.

D. N. CORPUS. CORIARIORUM.

MAGNARIORUM. SALARIORUM.

DEVOTI. NUMMI. MAJESTATIQUE.

B j a s.

Ego, quod super hac re pronuntiem, etiam nihil habeo. Prior tamen interpretatio veri mihi videtur similior.

2. *Ad balneas.* Fœminino genere publicæ dici: neutro verò privata balnea, seu balinea docet Vatro, l. 8. de lingua Latina. De balnearum structura & situ, consule Vitruv. l. 5. c. 10.

3. *Fortuna decerrima.* Lege cum Libro decerrima. Apud Festum decerr-

na dicuntur, quæ decerpuntur purgandi causa. Intellige hæc miserrima illa hominum mendicabula, quæ fortunæ quasi purgamenta ac propudia sunt. Vover, volebat crimina minus appositè, ut arbitror.

4. *Conclamatus es.* Servius ad illud Æneid. 6. *Pari calidos lavices.*

Plin. in Natur. Pristina dicit hanc esse causam, ut mortui & calidâ aquâ abluantur, & per intervallo conclamantur, quod solet plerumque vitalis spiritus excludi putari, & homines fallere. Denique refert quendam suppositum pyra adhibitis ignibus erectum esse, nec potuisse liberari, unde & strabantur cadavera septem diebus, & calidâ aquâ abluebantur, & post ultimam conclamationem comburebantur: unde traxit Terentius, Desine: jam conclamatum est.

Lucanus Pharsal. l. 2. *Corpora nondum Conclamata jacent.*

Conclamatus ergo hic sumitur pro eo, qui certo mortuus habetur.

5. *Tutores Juridici Provincialis decreto.* &c. Juridicus Provincialis est

B ij

mata, ¹ diffletis pœnè ad extremam ² captivitatem oculis suis, domus infortunium novarum nuptiarum gaudiis ³ à suis sibi parentibus hilarare compellitur. At tu hic ⁴ larvale simulachrum cum summo dedecore nostro viseris. Aristomene, inquit, nã tu Fortunarum lubricas ambages, & instabiles incurfiones, & reciprocas vicissitudines ignoras. Et cum dicto, sutili centunculo faciem suam, jamdudum punicanter præ pudore, obtexit; ita ut ab umbilico pube tenus cætera corporis renudaret. Nec denique perpeffus ego tam miserum ærumnæ spectaculum, injectâ manu, ut adlurgat, enitor. At ille, ut erat capite velato: Sine, sine, inquit, ⁵ fruatur diutius tropæo For-

INTERPRETATIO

oculis ita tabefactis ex copia lachrymarum, ut ferè visu orbata sit, incitatur à suis ipsius parentibus ad commutandam calamitatem sua domus lætitiâ novi matrimonii. Sed tu interim spectrum sepulchrale conspiceris hic cum nostro maximo probro. O! Aristomene, ait, tu profectò non novisti periculosos anfractus, & impetus varios, & alternas mutationes fortunarum. Et cum hoc dixisset, obvelavit pal-

laster confuso ex multis pannis vultum jampridem erubescens ex verocundia; ita tamen ut revelaret cæteras corporis partes ab umbilico usque ad inguina. Ego denique non sustinens tam deplorabilem aspectum miserie, pedando ipsum, & conor erigere in pedes. Sed ille obtectâ facie, ut erat: Permite, permittito, ait, ut Fortuna potiatur diutius

NOTÆ

Magistratus qui jus dicit in Provincia, sive is Prætor sit, sive Proconsul, sive Præfes, sive alius quivis, qui Provinciam regat. Hujus erat tutores pupillis, quibus nec testamento dati, nec legitimi erant, constituere; nec hujus tantum, sed & omnium Magistratum Municipaliū.

1. Diffletis pœnè ad extremam captivitatem oculis.] Similiter Quintil. Declamat. 16. Cognitâ clade mariti, ravissimi uxor exempli totos efflevit oculos, fontemque illum perenniū lacrymarum sanctum cæcitas clausit. Porro locum hunc *ὁ γὰρ αὖτις* paulò reddidi in interpretatione: sed vix aliter sensus ejus omnis poterat exprimi, tanta inest *ἐπίπνυα*.

2. Captivitatem.] Appositè de oculis Virgil. Georgic.

Aut oculis capti fodere cubilia talpa.

3. A suis sibi parentibus.] A propriis parentibus. Sic Terent. Adelphis:

Suo sibi hunc gladio jugulo.

4. Larvale simulachrum.] Larvæ diæ sunt animæ hominum malis vitæ

meritis contaminatæ, quas occurrere noctu, arque obvios terrere credebant. Vide Nostrium in l. de Deo Socratis. Alio sensu & pro scelecto sumitur. Petronius: *Potantibus ergo, & accuratissimè nobis laetitias mirantibus, larvam argentæam attulit servus sic aptam, ut articuli ejus vertebraque locata in omnem partem flecterentur*, &c. Hinc larvale simulacrum dicitur Socrates ille pallore & macie confectus, ac scelecti similis. Similiter & in Apologia Noster: *Macilentam, vel omnino evisceratam formam prorsus horribilem, & larvalem*. Est & larva in Theatro faciei tegmen. Horat.

Nil illi larvæ, aut tragicis opus esse cothurnis.

5. Fruatur tropæo Fortuna.] Tropæum seu trophæum dictum esse *ὅπλον* & *ὄπνη*, id est, à conversione seu fuga hostis, auctor est Isidorus Hispal. Orig. l. 18. cap. 2. nam ab eo quod hostem quis fugasset, merebatur trophæum. Erat autem illud Lorica cum Galea, & Formolibus ornata spoliis hostium, suspensa ex annosæ alicujus arboris trun-

una, quod fixit ipsa. Effeci ut sequeretur: & simul unam è duabus laciniis meis exuo, eumque properè, vestio dicam, an contego? Et illicò lavacro trado: ¹ quod unctui, quod tersui opus, ipse præministro: fordium enormem eluviem operosè effrico: probè curatum ad hospitium, lassus ipse, fatigatum ægerrimè sustinens, perduco: lectulo refoveo, cibo satio, poculo mitigo, fabulis permulceo. ² Jam ad lubentiam proclives erant sermones & joci, & scitum est cavillum: jam dicacitas tinnula; cùm ille imò de pectore cruciabilem suspirium ducens, dextrâ faviente frontem replaudens: Me miserum! inquit, qui, dum voluptatem gladiatorii spectaculi satis famigerabilis confector, ¹⁰ in has ærumnas incidi. Nam, ut scis optimè, ³ secundum quæstum Macedoniam profectus, dum ⁴ mense decimo ibidem attentus nummior revertor; modicò priùs quàm Larissam accederem, per trans-

INTERPRETATIO.

trophæo, quod ipsa suspendit. Evici tamē ut mecum venires: & simul despolio me altera ex duabus vestibus meis, & induo eum celeriter, vel potius cooperio, & statim colloco illum in balneo: ego ipsa suppedito ei unda se ungat, & quo se tergat: abrado magno cum labore immanem copiam fordium: postquàm curatus est à me diligenter, deduco eum ad diversorium meum, desessum sustentans magno labore, quia ego ipse eram desessus. Ibi recalcascio enim toro, expleo dapibus, citra animæ quorem reddo, & delinio narrationem, Jam colloquia nostra, & ca-

villi propendebant ad hilaritatem. Joci etiam nostri erant faceti, & differia nostra strepera; cùm ille trahens suspirium acerbum ab intimis præcordiis, & percussiens frontem manu infestâ: O me infelicem! ait, qui delapsus sum in hæc calamitates, dum studeo me oblectare spectaculo gladiatorum sæo celebri. Nam, ut apprimè nosti, cùm ivissem in Macedoniam lucri faciendi causâ, atque ibi detentus fuisset per decem menses; dum redeo inde pecuniosior, paulò antequàm appropinquarem Larissæ, visurus ex itin-

NOTÆ.

co, aut pilâ, aut pariete, ut esset victori monumentum victoriæ sempiternam. Hic Socrates per tropæum fortunæ seipsum intelligit, egregio quo erat ornatu futurum omnibus instabilitatis, & malignitatis fortunæ monumentum.

1. *Quod unctui, quod tersui.*] Balnei utensilia, oleum, strigilem, & linteum abstergorium. Vide Nostrium, lib. 2. Florid.

2. *Jam ad lubentiam proclives erant sermones: & joci.*] Missis variis Criticorum in hunc locum argutiis, huic lectioni inhæreo, quam etiam reperio in Scriveriana editione anni ciro 10c xxiiii. Est autem *lubentia* genialis quædam hilaritas & licentia, qualis in conviviis ubi pectora nudo concaluerunt. Ne-

men est à lubendo ductum, sicut & *ludo*, & *proludium*.

3. *Secundum quæstum.*] Alii *secunda quæstu*. Quod non improbo, & interpretor prospero lucri proventus.

4. *Decimo mense ibidem attentus.*] Non ab attendo hic attentus derivatum est, sed ab *actineo*, quod & pro detinere usurpatur. Tacit. l. 1. Annal. Ad ille (Germanicus) moriturum potius quàm fidem exueret clamitans, ferrum à latere diripuit, elatumque deferbat in pectus, ni proximi prehensam dexteram viderent.

5. *Larissam.*] Urbs est Thessaliæ ad Peneum amnem, Achilles patria. Fuerunt & aliæ multæ hoc nomine, quas apud Geographos videre est.

1 itum spectaculum obiturus, in quadam avia & ¹ lacunosa convalli à
 vastissimis latronibus obsessus, atque omnibus privatus, tandem eva-
 do: & utpote ultimè affectus, ad quandam cauponam ² Meroën
 anum, sed admodum scitulam, devorto: eique causas & peregrina-
 5 tionis diuturnæ, & ³ domuitionis anxiz, & spoliationis diurnæ ape-
 rio. Et dum miser refero quæ memini, illa me satis quàm hu-
 manè tractare adorta, cœnæ gratæ atque gratuitæ, ac mox uri-
 gine percita, cubili suo applicat. Et statim miser, ut cum illa ac-
 quievi, ab unico congressu ⁴ annosam ac pestilentem contraho:
 20 & ipsas etiam lacinias, quas boni latrones contegendo mihi con-
 cesserant, in eam contuli: ⁵ operulas etiam quas adhuc vegetus

INTERPRETATIO.

vere illud spectaculum, circumventus sum
 à prædonibus immanissimis in quadam valle
 deviâ & anfractuosa, à quibus spolia-
 tus meis bonis omnibus, elabor tandem:
 & quoniam redactus eram ad extremam
 miseriam, recipio me ad quandam caupo-
 nam nomine Meroën, vetulam quidem,
 sed valde elegantem; atque expono ei cur
 tandiu peregrinatus fuero, quare me
 recipiebam domum sollicitus, & quomodo
 spoliatus fuero eo ipso die. Et dum

ego infelix narro ea quorum recorder, il-
 la incipiens me tractare perquam comiter,
 excipit me cœnâ jucundâ & gratis qui-
 dem, ac deinde lecto suo, libidine insani-
 milligante. Et simul atque ego infortuna-
 tus cubui cum illa, ex uno tantum con-
 cubitu traxi contagionem diuturnam. De-
 di quoque ei vestes ipsas quas humanè
 illi prædones mihi reliquerant ad me ope-
 riendum, mercedulas quoque quas lucra-

NOTÆ.

1. *Lacunosa convalli.*] Lib. 4. *Convul-*
les lacunosa, cavæque nimium. Lacunæ
 & lamæ, depressiores sunt humi par-
 tes, in quibus aqua stagnare consuevit.
 Legunt alii quidam *laciniosa*, hoc est,
 anfractuosa.

2. *Meroën anum.*] *Meroë* hic nomen
 cauponæ, fortè confictum à *mero*, quod
 esset vinolenta, & *merobiba*. Ut illa
Meroë, de qua Ausonius Epigram. 19.

Et tu sic Meroë: non quod sis atra
colore,

Ut qua Nilivæ nascitur in Meroë:
Infusum sed quod vinum non diluis
undis,

Potare immixtum suæta mortisque
merum.

3. *Domuitionis.*] Vox ex duabus con-
 flata, domum itionis.

4. *Annosam & pestilentem.*] Si sit
 sincera lectio, aliquid deesse ac subin-
 telligi necesse est, puta *agritudinem*,
 vel *contagionem*. Quædam exemplaria
 habent *anatem* & *pestem*. *Anatem* por-

rò dixerunt Veteres morbum annorum;
 sicut senium morbum senum, teste
 Festo. Ad quem vide Not. Scaligeri.
Υποπυρ, malebat *damnosam ac pesti-*
lentem scilicet Meroën anum, in quana
 congestit infelix Socrates quicquid la-
 tronum manibus subduxerat. Ita ut
damnosa hic sit quæ opibus spoliatur: ac
 magis accedit ad vulgatam lectionem,
 ideoque magis placet Gasparis Barthii
 conjectura adversariorum l. 33. c. 12.
 ubi ex Manuscripto suo codice qui ha-
 bet *annosam pestilentem*, reponit *anno-*
sam pestilentiam. Ait nempe Socrates
 se ex unico congressu contraxisse pesti-
 lentiam annosam, hoc est, diuturnam
 & multorum annorum, pestiferum sci-
 licet annum, quo incensus est in sce-
 lestam illam anum, contactu ejus qua-
 si philtro dementatus.

5. *Operulas etiam.*] Id est, operarum
 mercedulas, quas merebat infelix So-
 crates artem sagariam exercens, post-
 quam spoliatus fuerat à latronibus.

¹ sagariam faciens merebam; ² quod me ad istam faciem, quam paulo antè vidisti, ³ bona uxor & mala Fortuna perduxit. Pol quidem tu dignus, inquam, es extrema sustinere, si quid est tamen novissimo extremius, qui voluptatem Veneream, & scortum scortum ⁴ Lari & liberis prætulisti. At ille digitum à pollice proximum ori suo admo-
vens, & in stuporem attonitus: Tace, tace, inquit: & circumspiciens tutamenta sermonis, ⁵ Parce, inquit, in foeminam divinam, ne quam tibi linguâ intemperante noxam contrahas. Ain' tandem? inquam: potens illa & regina caupona quid mulieris est? Saga, inquit, & divina, potens cœlum deponere, terram suspendere, fontes durare, montes diluere, Manes sublimare, Deos infimare, si-
dera extinguere, Tartarum ipsum illuminare. Oro te, inquam, ⁶ aulaum tragicum dimoveto, & siparium scenicum complicato: & cedo verbis communibus. Vis, inquit, unum vel alterum, imò plurima ejus audire facta? Nam, ut se ament efflictum non mo-
15

INTERPRETATIO.

bar exorando sagariam artem, dum eram adhuc formus; donec egregia illa conjux, & fors iniqua redegerunt me ad eam statum quem modò conspexisti. Profecto tu mereris, inquam, pati acerbissima (si tamen est aliquid acerbius acerbissimo tuo casu) quandoquidem anteposuisti amatorium gaudium, & meretricem rugosam matrem tuam & filiis tuis. At illa applausu dixitum indicem labiis suis & stupore percussus: Sile, sile, ait, & circumspiciens an tunc loqui possit: noli, inquit, maledicere mulieri divinae, ut accersas tibi aliquod periculum incam-

perantia lingua. Itane verò? inquam, illa potens, & plane regina stabularia, qualis facina est? Magna est, ait, & futuri praescia, qua potest deturbare cœlum, terram sursum tollere, constringere fluvios aquarum, liquefacere montes, educere in sublimi umbras mortuorum, deprimere Deos, obscurare stellas, & collustrare ipsum infernum. Obsecro te, inquam, ausor peristroma magicum, & canovus volum theatricum, & hic sermone familiari. Visne, ait, auscultare unum vel duo, imò permuta ejus facinora? Nam efficere ut non solum po-

NOTA.

quamque exercuit, quandiu per vires licuit. Nec probare possum Beroaldi interpretationem de seculis operose fabricatis.

1. *Sagariam faciens.*] *Sagario* ars est saga faciendi, quæ vestes breviores essant, ad militum præcipuè usum.

2. *Quod me ad istam faciem, &c.*] *Quod* hæc est quoad, multa alia exempla hujus acceptionis profert Schoppius, suspect. lect. l. 4. epist. 6. quem vide.

3. *Bona uxor.*] Male sollicitatur à quibusdam hic locus. Uxor etiam pro concubina sumitur. Noster l. 10. & quoniam nupta egregia illa uxor mea, &c. matrona nimirum cum qua ipse Aeneas

cubuerat.

4. *Lari.*] *Lares* Aedium Dii, ac præcipuè foci Praefides, & *Lares* saepe pro ipsis ædibus, ut hoc loco. Eos ex Mercario & Laro, sive Larunda Nympha genitos fabulantur, Sacri erant ipsis canes, quod fidi custodes sint domuum. Vide Ovid. l. 2. Fastorum, & Rosin. Antiq. Rom. l. 2. & 4.

5. *Parce, inquit, in foeminam divinam.*] Subintellige aliquid, puta *involvi, probra jacere*: aut quid simile.

6. *Aulaum tragicum dimoveto, &c.*] Id est, desine grandibus verbis scena tragica dignis loqui, & ut ait Plautus, *penitragrediare*.

dò incolæ verùm etiam Indi, vel ¹ Æthiopes utriquē, vel ipsi ² Antichthones, ³ folia sunt artis, & nugæ meræ. Sed, quod in conspectu plurium perpetravit, audi. Amatorem suum, quod vi aliam temerasset, unico verbo mutavit ⁴ in feram castorem: quod ea bestia ⁵ captivitatis metuens, se ab insequentibus præcisione genitalium liberat; ut illi quoque simile, quod Venerem habuit in aliam, proveniret. Cauponem quoque vicinum, atque ob id æmulum, deformavit in ranam, & nunc senex ille dolium innatans vini sui, adventores pristinos in fæce submissus officiosis ⁶ ronchis raucus appellat. Alium de foro quidem, quod adversus eam locutus esset, in arietem deformavit: & nunc aries ille causas agit. Eadem amatoris

INTERPRETATIO.

pulares ejus ipsam amens perdidit, sed etiam Indi, vel Æthiopes utrique, vel ipsi Antichthones, sunt tantum leviora scientia ejus, & pura nania. Sed auscultat quod facit coram multis hominibus. Converterit in fœrum belluam unicâ voculâ amantem suum, qui per vim vitiaverat aliam mulierem: quoniam ea bestia timens ne capiat, expedit se à persequentibus venatoribus abscissione testiculorum: ut idem quoque accideret ei, quia rem

habuerat cum alia. Commutavit quoque in ranam stabularium vicinum suum. & propterea sibi invidentem: & nunc ille senex natans in cado vini sui, depressus in facem salutat antiquos suos hospites raucâ voce, & comiter coxando. Mutavit quoque alium forensem caudicum in arietem, quia declamaverat in ipsam, & nunc ille aries factus causas orat. Eadem condemnavit ad perpe-

NOTÆ.

1. Æthiopes utrique.] Tum Orientales, tum Occidentales, Nilo fluvio, quem Veteres Asiæ & Africæ terminum posuere, à se invicem separati, ut docet Strabo Geograph. l. i. hos Homeri versus explicans

Αἰθίοποι, τοὶ ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ
αὐτοῦ

Οἱ δὲ ἀπὸ δυτικῆς τῆς ἀνατολῆς, εἰ δὲ
ἀπὸ τοῦ

Orientalium & Occidentalium Æthiopum mentio apud Herodot. in Thalia & Polymnia: & Heliodor. Æthiopicon, lib. 9.

2. Antichthones.] Sic dicti, quod habitent ἀνὰ τὰς ἀντίποδας, terram nostræ contrariam. Mela pro Antipodibus sumere videtur, Martianus Capella lib. 6. Antichthonas eo sensu intelligit, quo vulgò Antipodas intelligimus: sed Antipodum apud illum alia paulò acceptio est, nempe pro iis, qui in contraria parte ejusdem Zonæ habitant. Plin. l. 6. cap. 22. Antichthonas ait ha-

bitare ad Taprobanam Insulam in Zona hyemali. Quidquid sit, vim vocis spectemus, Antichthones erunt Antipodes, aut saltem ii qui inferius Hemisphaerium nostro contrarium incolunt.

3. Folia sunt artis.] Levia & minima eorum quæ efficere potest ejus ars, sicut folia sunt levissima, & vilissima pars arborum. Sic Plaut. Menæchmis. Act. 2. scen. 3.

Dixit ego isthac hic solere fieri: Folia nunc cadunt,

Prænt si triduum hoc hic erimus.
Tunc arbores in te cadent.

4. In feram castorem.] Nota est de castore fabula, quam noster infra exponit. Ex hujus animalis testibus fit castoreum unguentum, de quo Plin. l. 32. cap. 3.

5. Ronchis.] Ronchus propriè sonus est, quem edunt naribus stercentes, & ronchissare stertere est. Transfertur hic ad significandam ranæ coarctationem.

fui

fui uxorem, quod in eam dicaculè probrum dixerat, jam in sarcinam pragnationis obsepto utero, & repigrato fœtu, perpetuâ pragnatione damnavit. Et, ut cuncti numerant, ¹ octo annorum onere misella illa, velut elephantum paritura, distenditur. ² Quæ cum subinde ac multi nocerentur, publicitus indignatio percrebuit; ³ statutumque est ut in eam die alterâ severissimè saxorum jaculationibus vindicaretur. Quod consilium virtutibus cantionum antevortit. ⁴ Et, ut illa Medea, unius dieculæ à Creonte impetratis induciis, totam domum, filiamque cum ipso sene flammis coronalibus deussert: sic hæc devotionibus sepulchralibus in scrobem procuratis, ut mihi temulenta

INTERPRETATIO.

suam gravitatem conjugem sui amantis, jam oclusâ vulvâ ejus, & retardato infante, ut distendatur mole uteri; quia dixerat in ipsam convicium paulò mordacius, Et nunc infortunata illa tuncet sarcinâ octo annorum, prout omnes numerant, perinde ac si enixura esset elephantem. Quæ mulier & multi alii cum sapius læderentur illius maleficiis, odium publicum concitatum

est in eam, & decretum est ut die sequenti animadvertetur gravissimè in eam lapidum jactibus. Quam conspurationem prævenerit ut incantamentorum, & sicut Medea illa exorato spatio unius diei à Creonte, combusserat totam ejus Regiam, natamque cum ipso patre sene incendio ex corona concepto: ita hæc peractis, ritè imprecationibus sepulchralibus in foveam, quemadmodum ipsa mihi

N O T Æ.

1. *Octo annorum onere misella velut elephantum paritura.*] Elephantem uterum decem annis gestare tradidit Plin. Aristoteles & Ælianus biennium saltem pragnare elephantum affirmant.

2. *Quæ cum subinde ac multi nocerentur.*] Noceri passivum à *noco*, quod activè usurpavit Plautus. Vulgò neutrum est. Mihi valdè placet Hamiltoni conjectura, qui scriptum primitus suspicatur, *quæ cum subinde à multis nocerentur*, planissimo sensu, & quem postulare hic videtur locus.

3. *Statutum est in eam, &c.*] Statutum intellige subitaneo populi consensu, non decreto Judicum.

4. *Et ut Medea illa, &c.*] Cùm Glancam, seu, ut alii volunt, Creusam Creontis Corinthiorum Regis filiam Jason ducturus esset uxorem, Medea repudiata: hæc, impetrato à Creonte unius diei spatio, quo se, ut aiebat, ad professionem pararet, Regiam cum Creonte & nova nupta combussit. Quo id pacto non convenit inter Scriptores. Seneca in *Medea* pallam facit veneno infectam, ab ipsa per filios suos ad novam nuptam mitti veluti munus nu-

ptiale, ex qua exiliens ignis eam cum patre & Regiâ consumpsit. Diodorus ait Medeam magicis artibus in aliud animal mutatam noctu ingressam esse Regiam, incendisseque igne ex quadam radice magica facta, cujus ea vis est, ut extingui nequeat. Plinius & Apuleius noster, quibus adstipulatur Hyginus Fab. 25. coronam fuisse affirmant, quam Medea ad sponsam Jasonis miserit, & cujus veneno ipsa cum Regiâ cremata sit. Venenum illud Plin. lib. 2. putat fuisse naphtam, quod genus ait esse bituminis igne eminus conspecto incendium trahens.

5. *Devotionibus sepulchralibus in scrobem, &c.*] Diis Superis in erectis aris, Terreſtribus in terra, Inferis verò in scrobe sacrificia fiebant. Sic Ulyſſes, referente Homero lib. 11. Odyſſ. scrobem cubitalem fodis, in quam mulsam, merum, aquam, sanguinemque victimarum infudit ad evocandos mortuorum, præcipueque Tiresiæ, Manes. Vide ejusmodi sepulchrales devotiones apud Heliodor. Æthiop. l. 6. sub finem, & Canidiam Horatii.

Apul.

C

narravit proximè, cunctos in suis sibi domibus tanta cantionum violentia clausit; ut toto biduo non claustra perfringi, non fores evelli, non denique parietes ipsi quiverint perforari: quoad mutuâ hortatione consone clamitarent, quàm sanctissimè dejerantes, sese neque ei manus admolitu-
 5 rō; & si qui aliud agitarint salutare laturos subsidium. Sic illa propitiata totam civitatem absolvit. At verò cœtus illius auctorem nocte intempestâ, cum tota domo, [¹ id est, parietibus, & ipso solo, & omni fundamento] ut erat clausa, ad centesimum lapidem in aliam civitatem summo vertice montis exasperati sitam, & ob id ab aquis sterilem, transtulit. Et quoniam densa
 10 inhabitantium ædificia locum novo hospiti non dabant, ante portam projectâ domo discessit. Mira, inquam, nec minùs sæva, mi Socrates, memoras. Denique mihi quoque non parvam incussisti sollicitudinem, immò verò formidinem, ² injecto non scrupulo, sed lanceâ, ne quo nûminis ministerio similiter usa, sermones istos nostros
 15 anus illa cognoscat. Itaque maturiùs quieti nos reponamus: & somno levata lassitudine noctis, anteluciò aufugiamus istinc quàm pote longissimè. Hæc adhuc me suadente, insolitâ vinolentiâ ac

INTERPRETATIO.

vetulit nuper ebria, inclusit omnes in propriis ipsorum adibus tantâ vi incantamentorum, ut per duos solidos dies repagula non potuerint perrumpi, neque
 janua extrahi, nec denique ipsi parietes perfodi: donec hortatu mutuo exclamarent unanimiter jurantes per sanctissima quaque, se non illaturos magnus violentas in illam, & præbituros
 ei opem salutiferam, si aliqui attentarent aliud in eam. Et illa hoc modo placata liberavit totam urbem. At verò
 mediâ nocte transportavit suasorem illius conspirationis cum universa domo. [¹ id est, cum parietibus, & ipso solo, & universis fundamentis] clausâ quem-
 admodum erat, in aliam urbem illinc distantem centum miliaribus, positam
 in supremo cacumine montis ardui, & propterea laborantem aqua penuriâ. Et quia ades incolarum inter se stipata non relinquebant locum huic novo ad-
 vena, abjecit ades ante portam urbis, & abiit. Stupenda, inquam, narras, mi Socrates, neque minùs crudelia. Denique affecisti me etiam non mediocrâ
 anxietate, immò verò metu, (immisisti enim mihi non scrupulum, sed hastam) ne illa vetula utens similiter alicujus
 Demonis famulatu, resciat hæc nostrâ colloquia. Itaque tradamus nos ocylos somno, & cum minuerimus defatiga-
 tionem nostram sopore noctis, proripiamus nos hinc ante diluculum quàm longissimè poterimus. Dabam adhuc hæc
 monita, cum bonus Socrates jam dormiens canoris renchis strepebat oppressus
 temulentia insuetâ, & lassitudine diei.

NOTÆ.

1. Id est, parietibus & ipso solo, & omni fundamento.] Hæc Glossæma redolent. Merito ergo delet Wovver.

2. Injecto non scrupulo, sed lanceâ.] Scrupi & scrupuli lapilli sunt, qui in calceum illapsi sollicitudinem faciunt pedem premendo, & urendo. Hinc sæpè scrupulus pro sollicitudine sumitur.

His autem verbis nihil aliud significat Aristomenes, nisi se, oratione Socratis, non levi aliquâ sollicitudine, sed gravi formidine fuisse percussum.

3. Somno levatâ lassitudine noctis.] Vel dele noctis, vel lege somno noctis levatâ lassitudine.

diurnâ fatigatione perterritus bonus Socrates, sopitis jam stertebat altius. Ego verò adductâ fore, pectusque firmatis, grabatulo etiam ponè cardines supposito, & probe aggesto, super eum me recipio. Ac primum præ metu aliquantisper vigilo, dein ¹ circa tertiam fermè vigiliam paululùm conniveo. Commodùm quieveram: & repentè impulsu majore, quàm ut latrones crederes, januæ referantur, immò verò fractis & evulsis funditus cardinibus prosternuntur. Grabatulus alioqui breviculus, & uno pede mutilus ac putris, impetûs tanti violentiâ prosternitur: me quoque evolutum & excussum humi recidens in inversum cooperit ac tegit. Tunc ego sensi naturaliter quosdam affectus in contrarium provenire. Nam ut lacrymæ sæpiculè de gaudio prodeunt; ita & in illo nimio pavore risum nequivi continere, ² de Aristomene testudo factus. Ac dum in infimum dejectus, obliquo aspectu quid rei sit, grabatuli solertiâ munitus opperior; video mulieres duas altioris ætatis. Lucernam lucidam gerebat una, spongiam & nudum gladium altera. Hoc habitu Socratem benè quietum circumstetere. Infit illa cum gladio; Hic est, soror Panthia, ³ carus Endymion: ⁴ hic catamitus meus, qui diebus ac noctibus æta-

INTERPRETATIO.

Ego verò postquàm clausi ostium, & obfirmavi pectus, opposuique ac rectè obdidi cardinibus meum lectulum, reclino me in illum. Ac primò quidem maneo paulisper insomnis propter timorem: deinde claudo tantillum oculos circa mediam ferè noctem. Vix eram sopitus, cùm subitò fores aperiuntur majore impetu, quàm ut credas esse fures, quin immò deiciuntur humi, effractis & extractis penitus cardinibus. Lectulus qui aliunde erat brevior & truncus uno pede, ac putridus deicitur vi tam valida impulsoris, & cadens in inversum operis ac contegit me devolutum & devolutum. Tunc ego expertus sum quos-

dam animi motus excitari causis contrariis. Quemadmodum enim lacrymæ sæpè oriuntur ex latitia, ita & ego in illa graviore formidine non potui cohibere risum, cùm me viderem factum testudinem ex Aristomene. Dumque humi prostratus expecto quid rei sit, obliquè aspiciens, protectus industriâ leſtuli: aspicio duas fœminas grandioris ævi. Una gestabat lampadem accensam, altera spongiam & gladium districtum. Hoc ornatu circumdederunt Socratem aliè sopitum. Tunc qua habebat gladium dixit: Iste est, ð soror Panthia, dilectus Endymion, iste est Ganymedes meus, qui dies noctesque ludibrio ha-

NOTÆ.

1. *Circa tertiam fermè noctis vigiliam.* Seneca in Troade:

Partes ferè nox alma transferas duas, Claræque septem vertebant stellas juxta:

Ignota tandem venit afflicta quies, &c.

Circa tertiam noctis vigiliam est circa mediam noctem. Nox enim antiquis in partes quatuor divisa, quæ vigiliæ,

atque etiam custodiæ dictæ sunt castrenſibus vocabulis.

2. *De Aristomene testudo factus.*

Sicut enim domum suam testudo, ita ipse grabatulum suum portabat, quo veluti testâ erat operatus.

3. *Carus Endymion.* Endymion filius fuit Æthlii, & Calices, cujus egregiâ formâ captam Dianam fabulati sunt ad eum in Latium Cariz montem de-

ad claustra pessuli recurrunt. At ego, ut eram etiamnum humi projectus, inanimis, nudus, & frigidus, & lotio perlutus, quasi recens utero matris editus, immo verò semimortuus, verum etiam ipse mihi supervivens & posthumus, vel certè destinatus jam crucis candidatus: Quid, inquam, de me fiet, ubi iste jugulatus mane paruerit? Cui videbor verisimilia dicere, proferens vera? Proclamares saltè suppeticium, si resistere vir tantus mulieri nequibus. Sub oculis tuis homo jugulatur, & siles? Cur autem te simile latrocinium non peremit? Cur fœva crudelitas, vel propter indicium sceleris, arbitro pepercit? Ergo quoniam evasisti mortem, nunc illò redi. Hæc idem tîdem tecum replicabam: & nox ibat in diem. Optimum itaque factu visum est anteluculo furtim evadere, & viam, licet trepido vestigio, capeßere. Sumo farcinulam meam, & subditâ clavi pessulos reduco. At illæ probæ & fideles januæ, quæ suâ sponte deferatæ nocte fuerant, vix tandem & ægerrimè tunc clavis suæ crebrâ immissione patefiunt. Et heus tu, ubi es? inquam, valvas stabuli absolvo: antelucio volo ire. Janitor ponè stabuli ostium humi cubitans, etiam nunc semisomnus: Quid tu, inquit, ignoras latronibus in-

INTERPRETATIO.

pessuli revertantur ad claustra. Ego vero eo statu quo eram adhuc prostratus humi, exanimatus, spoliatus, gelidus, & urina persusus velut infans recentor egressus ex ventre matris, quinimmo semimortuus, vel potius superstitis mihi ipsi, & post mortem meam renatus, aut saltè brevi subiturnus patibulum mihi jam paratum: quid fiet de me, inquam, quando hic jugulatus visus fuerit primo diluculo? Quis me putabit loqui verisimilia, tametsi vera dicam? Dicent, Debebas saltè efflagitare auxilium, si tu tam magnus vir, non poteras obistere fœmina. Quid? homo jugulatur in tuo conspectu, & tu taces? Quare verò non fuisti interfectus eadem cade? Cur fœva savitia non peremit te inspectorem hujus homicidii sal-

tam ne indicaves auctorem sceleris? Quia igitur effugisti necem, nunc ad eam regredere. Hæc subindo revolvebam apud me, & nox vergebat ad diem. Existimavi ergo consultissimum esse me proripere clanculum ante lucem, & ingredi iter quamvis passu trepidanti. Capio meum fasciculum, & retraho pessulos subinsertâ clave. At illa bona & fida foras, quæ ultro aperta fuerant nocte, agredemur & summo labore tunc reſerantur frequenti insertione & versatione sua clavis. Et heus tu, inquam, ô Janitor! ubinam es? Fac pateant fores diversorii: volo exire antelucano tempore. Ostiarius recumbens humi post januam diversorii adhuc semisopitus, quid, inquit, an tu nescis itine-

NOTÆ.

1. *Ad claustra pessuli.*] Claustra hîc sunt illa postium foramina in qua pessuli immittuntur. Alias claustra sunt ipsa repagula, atque etiam septa & sepes.

2. *Ipsè mihi supervivens & Posthumus.*] Posthumi sunt liberi mortuis jam patribus nati. Se autem posthumum

sibi facere dicit, quasi sibi post mortem suam renatum.

3. *Crucis candidatus.*] Candidati dicebantur petitores Magistratum, à toga candida quam, induebant. Quod verbum translatum est ad eos omnes, qui aliquid vel petunt, vel expectant pro-
pediem, ut hîc crucera.

festari vias, qui hoc noctis iter incipis? Hem, & si tu; alicujus facinoris tibi conscius scilicet, mori cupis; nos¹ cucurbitæ caput non habemus, ut pro te moriamur. Non longè, inquam, lux abest: & præterea, quid viatori de summa pauperie latrones auferre possunt? An ignoras, inepte, nudum nec à decem palæstritis despoliari posse? Ad hæc ille marcidus & semisopitus, in alterum latus evolutus: Unde autem, inquit, scio, an² convectorẽ illo tuo, cum quo serò deverteras, jugulato, fugæ mandes præsidium? Illud horæ memini me, terrâ dehiscente, ima Tartara, inque his canem Cerberum prorsus esuriētem mei prospexisse. Ac recordabar profectò, bonam Meroën non misericordia jugulo meo pepercisse, sed sævitia cruci me reservasse. In cubiculum itaque reversus, de genere tumultuario mortis mecum deliberabam. Sed cùm nullum aliud telum mortiferum Fortuna, quàm solum mihi grabatulum subministraret: Jam jam grabatule, inquam, animo meo carissime, qui mecum³ tot ærumnas exantlasti, conscius & arbiter quæ nocte gesta sunt, quem solum in meo reatu testem innocentiz citare possum: tu mihi ad Inferos festinanti subministra telum salutare. Et cum dicto restim, quâ erat intextus, aggredior

INTERPRETATIO.

ea obsideri à pradonibus, qui viam capessis hac hora noctis? Quamvis enim optes mori, urgente scilicet te conscientia alicujus sceleris, nos tamen non habemus caput cucurbitæ, ut moriamur tuo loco. Diluculum appetis, inquam, & insuper quid pradones possunt eripere viatori de maxima inopia? An nescis, ô stulte, hominem nudum ne à decem quidem athletis posse spoliari? Ad hæc ille languens & semisopitus convertens se in alterum latus: sed quis scio, inquit, an interfecto tuo illo comite, cum quo hæc deveneras heri vesperi, nunc fugæ salutis consulas? Recordor me illo momento vidisse tellure bianze infumam Avernum, & in eo canem Cerberum mei edendi cupidissimum. Et

censè veniebat mihi in mentem bonam Meroën non abstinuisse manus à collo meo ex commiseratione, sed crudelitatem suâ me reservavisse ad patibulum. Cùm ergo rediissem in cubiculum, disquirebam apud me genus aliquod mortis subitarium; sed cùm Fortuna nulla alia arma mihi suppeditaret, quibus possem mihi mortem confiscare, præter solum lectulum: Nunc, ô lectule, inquam, mihi dilectissima, qui perpeffus es mecum tot labores, particeps & testis eorum quæ acta sunt hac nocte, quem unum testem meæ innocentia adducere possum in mea accusatione; tu mihi suppedita arma utilia properanti descendere ad orcum. Et hoc dicto incipio solvere funem quo erat constrictus.

NOTÆ.

1. Cucurbita caput.] Hoc est, crassum ut est cucurbita, proindeque stolidum. Stoliditatis enim notantur capiones. Cucurbita caput proverbium est.
2. Convectorẽ illo tuo.] Convectores sunt, qui simul vehuntur; estque dictio propria Nauticorum. Hic tamen conventor pro comite viæ sumitur. Legunt quidam conventore, alii convivone seu convivone. Scaliger conventione, Græce

rus Suspicion. lib. 1. c. 8. conventore Convectorẽ dixerit Noster, ut dixit adventores. suprâ: & nunc senex ille dolium innatans vini sui adventores pristinos in face submissus officiosis rancis rancus appellat.

3. Tot ærumnas exantlasti.] Illa nempe nocte, cum sagarum validissimo impetu subversus est unâ cum janua, & ipso Aristomene.

expedire : ac tigillo, quod fenestraz subditum altrinsecus prominebat ; injectâ atque obductâ parte funiculi ; & alterâ firmiter in nodum coactâ : ascenso grabatulo , ad exitiûm sublimatus , immisso capite laqueum induo. Sed dum pede altero fulcimentum , quo sustinebar , repello ; ut ponderis deductu restis ad ingluviem adstricta spiritus officia discluderet ; repentè putris alioquin & vetus funis disrumpitur. Atque ego de alto decidens , Socratem ; (nam juxta me jacebat) superruo , cumque eo in terram devolvor. Et ecce in ipso momento janitor introrupit , exertè clamitans : ubi es tu , qui altâ nocte immodicè festinabas , & nunc stertis involutus ? Ad hæc , nescio an casu nostro , an illius absono clamore experrectus Socrates , exurgit prior : & , Næ , inquit , meritò stabularios hos omnes hospites detestantur. Nam iste curiosus dum importunè irrumpit , credo studio rapiendi aliquid , clamore vasto , marcidum alioquin me altissimo somno excussit. Emergo lætus atque alacer , insperato gaudio perfusus : & , Ecce (inquam) janitor fidelissime , comes ,¹ & pater meus , & frater meus , quem nocte ebrius occisum à me calumniabar. Et cum dicto Socratem deoscular bar amplexus. At ille² olore alioqui spurcissimi humoris perfusus , quo me Lamiz illæ infecerant , vehementer

INTERPRETATIO.

& immissa circumvolutaque parte resticula , parva trabi qua fenestra supposita erat , & extabat alteram partem versus , alterâ verò ex parte constricta firmo nodo : conscendo lectulum , astollens me ad mortem , & infertio capite circumdando collum meum laqueo. Sed dum rejicio altero pede fulcrum quo sustentabar , ut funis constrictus circa fauces depressione ponderis interciperet functiones halius ; restis putrida cæteroquin , & verustate labefactata subito abrumpitur. Et ego ex sublimi ruens delabor super Socratem , (cubabat enim prope me) & cum illo deturbor humi. Et ecce eo ipso puncto temporis ostiarius irrupit in cubiculum clamans altâ voce : Ubinam es tu qui nimium properabas nocte adhuc profundâ , & nunc altum

dormis involutus stragulis ? Ad hæc verba Socrates surgit prior , expergesfactus , haud scio an meo lapsu , an inconditâ illius vociferatione : & , Profecè , ait , omnes adventores jure execrantur hos caupones. Nam hic curiosus moleste huc introrumpens , animo , ut arbitror , quidpiam furandi , excitavit me licet valde sopitum , ex profundissimo somno , suo immani bonatu. Exurgo gaudens & hilaris , delibans inexpectatâ lætitiâ , & , O fidissime ostiarie , inquam , ecce comes & parens , & germanus meus , quem tu vinolentus hac nocte falso insimulabas à me interfectum. Et hoc dicto amplectebat Socratem , & suaviabar. Ille porro offensus fœtore impurissimi liquoris , quo venefica illæ me perfuderant , magnopere

NOTÆ.

1. Et pater meus , & frater , &c.] Hæc sunt blandientis , sic apud Athenæum lib. 6. εἰς οὗ πατρὸς ἀσπίδος ἀγῶνιστος. μάλιστα δὲ οὗ ἐστὶ μοι καὶ πατρὸς καὶ υἱός , καὶ τὰ ἄλλα πατρὶτι.

2. Olore.] Quidam habent odore , sed olor idem sonat , estque à verbo oleo inclinatum nomen , sicut & adjectivum olidus.

aspernatur.

aspernatur. Apage te, inquit, foetorem extremae latrinæ. Et causas cepit hujus oloris comiter inquirere. At ego miser, adfecto ex tempore absurdo joco, in alium sermonem intentionem ejus denuo derivō: & , injectâ dexterâ, Quin imus, inquam, & ¹ itineris matutini gratiam carpimus? Sumo sarcinulam: & pretio mansionis stabulario persoluto, capeamus viam. Aliquantulum processeramus: & jam ² jubaris exortu cuncta collustrantur; & ego curiosè sedulò arbitrabar jugulum comitis, quâ parte gladium delapsum videram. Et mecum: Vesane, aio, quin poculis & vino sepultus extrema somniaſti. Ecce Socrates integer, sanus, incolumis. Ubi vulnus? Spongia ubi? ³ Postremo? cicatrix tam alta, tam recens? Et ad illum, Næ meritò, inquam, medici fidi + cibo & crapulâ distentos scæva & gravia somniare autumant. Mihi denique, quòd poculis vesperi minùs temperavi, nox acerba diras & truces imagines obtulit; ut adhuc me credam cruore esse humano aspersum, atque impiatum. Ad hæc ille ⁴

INTERPRETATIO.

me *aversatur*. Anser te hinc, inquit, è putor ima cloaca, & cepit blande rogare unde sic vlerem. At ego infelix, excogitato statim cavillo inepto, convertito iterum ejus animum ad aliam orationem, & amplexus illum, Quin procedimus, inquam, & fruimur amicitate incessis matutini. Capio manticam meam, & persolutâ cauponi mercede nostra pernoctationis, mandamus nos via. Progressi eramus tantisper, & jam omnia refulgebant propter solis ortum. Et ego observabam studiosè ac diligenter collum mei comitis eâ parte quâ conspexeram immergi gladium, & sic

aiebam apud me: O stulte, certè somniaſti absurdissima quia obrutus eras vinolentiâ & crapulâ. En Socrates illeſus, saluus & incolumis. Ubi est plaga? Ubi spongia? Ubi denique cicatrix adeo profunda, adeo recens? Et alloquens illum: Profectò, inquam, Medici fideles jure optimo consent dapibus & mero saturos pati somnia crudelia, & moleſta. Nam, quia nimis bibi vini heri vespere, nox aspera exhibuit mihi simulachra immania & atrocia: adeo ut putem adhuc me esse perſuſum, & maculatum humano sanguine. Ille

NOTÆ.

1. Et itineris matutini gratiam carpimus.] Virgil. 3. Georgic.

Luciferi primo cum sidere frigida rura

Carpamus, dum mane novum, dum gramina canens.

2. Jubaris exortu.] Virgil.

At portis jubar exorto Troiana juvenus.

Jubar, testibus Varrone & Festo, est stella Luciferi, sic dicta, quòd splendor ejus diffunditur in modum jubar leonis, unde & quidquid jam splendet jubar dicitur, ut jubar auri, argenti, gemmarum, & Solis ipsius.

Apul.

Quapropter hic jubaris exortum, intellige, Solis: eo enim ait Noster cuncta collustrari; quod stellæ Lucifero convenire nequit.

3. Cicatrix tam alta, tam recens.] Cicatrix propriè nota est in cute ex vulnere relicta. Hic tamen pro ipso vulnere sumitur.

4. Cibo & crapulâ distentos scæva & gravia somniare.] Cicero de Divinatione, l. 1. Vera quidem multò plura (somnia) evenirent si ad quietem integri iremus: nunc onusti cibo & vino perturbata & confusa cernimus.

D

subridens, At tu, inquit, non sanguine sed lotio perfusus es. Verumtamen & ipse per somnium jugulari visus sum mihi. Nam & jugulum istum dolui, & cor ipsum mihi avelli putavi: & nunc etiam spiritu deficior, & genua quatior, & gradu titubo, & aliquid cibatus¹ refovendo spiritu desidero. En, inquam, paratum tibi (adest) jentaculum. Et cum dicto manticam meam humero exuo; caseum cum pane properè ei porrigo: Et, juxta platanum istam resideamus, aio. Quo facto, & ipse aliquid indidem fumo. Eumque avidè esitantem aspiciens aliquanto intentiore acie,² atque³ pallore buxè deficien-
 20 tem video. ⁴ Sic denique eum vitalis color turbaverat; ut mihi præ metu nocturnas etiam Furias illas imaginanti, frustulum panis, quod primum sumpseram, quamvis admodum modicum, mediis faucibus inhæreretur, ac neque deorsum demeare, neque sursum remeare posset. Nam & crebritas ipsa commeantium metum mihi cumu-
 15 labat. Quis enim de duobus comitum alterum sine alterius noxa peremptum crederet? Verùm ille, ut satis detruncaverat cibum, sitire impatienter cœperat. Nam & optimi casei bonam partem avidè de-

I N T E R P R E T A T I O.

subridens ad hac verba: At tu, inquit, conspersus es non cruore, sed urina: attamen visum est quoque mihi inter dormiendum gulam mihi præsecari. Dolorum enim sensi in his faucibus, & credidi mihi extrahi cor ipsum, & nunc quoque destituit me animus. & genua mihi labant, vacillo incedendo, & cupio aliquid cibi quo reficiam animam. Ecce, inquam, præstò adest tibi jentaculum. Et hoc dicens depono ex humero peram meam, offero ei statim caseum cum pane: Et, sedeamus, inquam, prope istam platanum. Quod cum fecissemus, ego quoque aliquid mihi uno ex eadem pera, Et intuens oculis pau-

id magis attentis eum cupidè comedentem, video illum statim deficere lurore buxè. Denique ita turbatus fuerat in eo color natus, ut mihi recogitanti lamias istas nocturnas, buccella panis, quam primum in os ingesseram, licet valde parva, hæret in media gula præformidine, nec posset descendere infra, neque redire sursum. Nam frequentia ipsa transcurrentium augebat mihi supra modum formidinem. Quis enim crederet alterum ex duobus comitibus interfecitum esse absque culpa alterius? At ille, cum multum devoravisset cibi, cœperat urgeri siti vehementissima. Comederat enim cupidè magnam partem ca-

N O T A.

1. *Refovendo spiritu.*] Spiritui, Nominum quartæ declinationis dativus apud antiquos sæpè effertur similis ablativo.

2. *Atque.*] Atque hic sonat, statim, illic, confestim, ut & in hoc Virgilii versu, autore Gellio l. 10. c. 29.

Si brachia forte remisit, Atque illum in præceps prono rapit alveus amni.

3. *Pallore buxè.*] Cujusmodi colorem habet buxi lignum.

4. *Ita eum vitalis color turbaverat.*] Nisi aliud quid latet ἀποχρῆν-
 κῶς & ἀπῆλκῶς simul positum, Vitalis color eum turbaverat, pro en eo turbatus fuerat, quemadmodum sum interpretatus. Certè non hic solum activum pro passivo usurpavit Noster. Lib. de Dogmate Platonis: Talis igitur ac de talibus Plato, non solum Heroum virtutibus præstitit, verum etiam aquiparavit Deum potestatibus, hoc est, aquiparatus est.

voraverat : & haud ita longè radices platani lenis fluvius in speciem placidæ paludis ignavus ibat , argento vel vitro æmulus in colorem. En , inquam , explere latice fontis lacteo. Adfurgit : & opertus pallio-
lo , in planiorem ripæ marginem complicitus in genua appronat se ,
avidus adfectans poculum. Nec dum satis extremis labiis summum
aquæ rorem attigerat : & jugulo ejus vulnus dehiscit in profundum
patorem , & illa spongia repentè de eo devolvitur : eamque parvus
admodum comitatur cruor. Denique corpus exanimatum in flumen
pœnè ¹ corruerat : nisi altero ego ejus pede retento , vix & ægrè ad
ripam superiorem attraxi. Ubi defietum pro tempore comitem misel-
lum arenosâ humo in amnis viciniâ sempiternâ contexi. Ipse trepi-
dus , & eximiè metuens mihi , per diversas & avias solitudines au-
fugi : & quasi conscius mihi cædis humanæ , relicta patriâ & Lare ,
ultroneum exilium amplexus , nunc Ætoliâ , novo contracto matri-
monio colo. Hæc Aristomenes. At ille comes ejus , qui statim initio
obstinatâ incredulitate sermonem ejus respuebat. Nihil , inquit , hac
fabulâ fabulosius , nihil isto mendacio absurdius. Et ad me conver-
sus : Tu autem , inquit , ² vir , ut habitus & habitudo demonstrant ,

INTERPRETATIO.

sei præstantissimi ; & non ita procul à radicibus platani placidus fluvius labebatur sardus in morem stagnantis paludis , certans colore cum argento , aut vitro. Ecce , inquam , satia te liquore candido hujus fontis. Exurgit ille , & amictus suo pallio , inclinatur in partem aquabiliorem ripæ , complicitis genibus , avidè captans potum. Vixque contigerat primoribus labris supremam aqua superficiem , cum plaga gutturis ejus aperitur in altum hiatum , & spongia illa ex ea subitò delabitur , perparumque sanguinis unâ cum illa defuit. Postremò cadaver exanimum ferè ceciderat in ansem , sed ego firmiter apprehenso uno ex ejus pedibus , difficulter , & magno cum labore retra-

xi ipsum ad superiorem partem marginis. Ubi delamentatus infortunatum socium prout tempus ferebat , contumula- vi cum terrâ sabulosâ juxta fluvium , cui adjacet æternum vicinus. Ego verdè pavidus , ac mirum in modum mihi timens , fugam dedi per desertâ varia & inaccessa : & veluti reus apud me homicidii , cedens in exilium spontaneum , deserto patrio solo , & domo meâ , nunc habito in Ætoliâ , inito ibi novo connubio. Hactenus Aristomenes. Sed ille comes ejus qui ab ipso principio repudiabat ejus narrationem pertinaci incredulitate : Nihil est , ait , falsius hoc commento , nihil ineptius hoc mendacio. Et ad me respiciens : Tu verdè , ait , qui ex vir excultus quantum facies & forma cor-

N O T Æ.

1. Corruerat.] Sic optimè Aldus & Mss. codices plurimi. Malè sollicitant hunc locum Elmenhorst. & Pricæus , qui cernuat reponunt. Scio cernuum esse inclinatum , & demisso capite quasi terram cernentem. Sed frustra Apulias bis idem repeteret. Jam enim Sotatem cernuasse dixit suprâ : In planiorem ripæ marginem complicitus in-

genua appronat se avidus affectans poculum , &c. vides illum jam cernuum. At ubi delapsâ spongiâ exanimatus est , cadaver ejus , ut erat inclinatum , in flumen pœnè delapsum erat , nî Aristomenes pede retraxisset. Planus est sensus. Vox corruerat proba. Itaque maior cur eam repudiare voluerint.

2. Vir , ut habitus & habitudo de-

ornatus, accedis huic fabulæ? Ego verò, inquam, nihil impossibile arbitror; sed utcumque fata decreverunt, ita cuncta mortalibus provenire. Nam & mihi & tibi, & cunctis hominibus multa usvenire mira, & pœnè infecta; quæ tamen ignaro relata fidem perdant. Sed ego & credo hercules, & gratas gratias memini, quod lepidæ fabulæ festivitate nos avocavit: asperam denique ac prolixam viam sine labore & tædio evasi. Quo beneficio etiam illum vectorem meum credo lætari, sine fatigatione sui me usque ad istam civitatis portam non dorso illius, sed meis auribus provecto. Is finis nobis & sermonis & itineris communis fuit. Nam comites utrique ad villulas proximas lævorsum abiere. Ego verò quod primum ingressui stabulum conspicatus sum accessi, & de quadam anu caupona illicò percontor: Estne, inquam, Hypata hæc civitas? Annuit. Nosti-ne Milonem quemdam è primoribus? Arrisit. Et verè, inquit, istic primus perhibetur Milo, qui extra urbem totam, & pomærium colit. Remoto, inquam, joco, parens optima, dic, oro, cujatis sit, & quibus

INTERPRETATIO.

poris tui indicant, habesne fidem huic fabula? Quantum ad me, inquam, existimo nihil non posse fieri, sed omnia contingere hominibus prout fata constituerint. Puto enim mihi tibiue, & universis mortalibus plurima vulgò accidere admiranda, & qua ferè nunquam contigerint, qua tamen, narrata enispiam inexperto, amittant fidem. At ego profectò, & huic habeo fidem, & gratas habeo maximas, quia nos tenuit attentos venustate faceta fabula: postremo emensus sum scabrum & longum iter absque lassitudine & fastidio. Ob quod benefactum arbitror hunc quoque meum equum gaudere, cum pervectus fuerim ad hanc usque portam urbis non dorso ejus, sed meis auribus. Ibi terminus fuit & colloqui nostri, & via communis. Nam ambo via sociis deflexerunt ad propinquos pagos sinistram partem versus. Ego autem veni ad primum disversorium quod subire potui: & quare è vestigio à quadam vetula stabularia: Est-ne, inquam, hac urbs Hypata? Illa affirmavit nutu capitis. Agnoscis-ne Milonem quemdam inter primarios hinc cives? Ad hac illa risit: Et, merito, ait, iste Milo primarius dicitur, qui habitat extra pomærium, & extra totam civitatem. Seclusâ, inquam, cavillatione, dic, quaso, mater optima, & cujatis sit, & in qua domo habitet.

NOTÆ.

monstrant, ornatus.] Onomasticon vetus Pricæo laudatum: habitus: q̄nua, habitudo? &c. Hæc ad corpus, ille ad ea quæ propter corpus, hoc est, ad vestimenta, propriè pertinet. Similiter utrumque usurpat Noster infra, l. 9. quidam procerus, &, ut indicabat habitus & habitudo, miles è legione, &c.

1. Utcumque fata decreverunt.] Fatum, inquit Gellius lib. 5. cap. 2. ex Chrysippi sententia, est sempiterna quadam, & indeclinabilis rerum series. Hyginus Fatum ex Nocte & Exbo

natum ait. Fulgentius verò Parcas ipsas fata vocat, eaque tria esse ait, quæna vide Mythol. l. 1.

2. Extra urbem & pomærium colit.] Pomærium ex Tito Livio lib. 1. locus fuit tam intra quàm extra urbis murum, quem antiqui in condendis urbibus augurato consecrabant, neque in eo ullum extrui ædificium patiebantur. Unde factum, ut, quotiescumque Roma amplior facta est, pomærium prolatum fuisse dictum sit.

diverſetur ædibus. Vides-ne, inquit, extremas feneftras, quæ foris urbem proſpiciunt, & altrinſecûs fores proximum reſpicientes ¹ angiportum? Inibi iſte Milo diverſatur, ampliter nummatus & longè opulentus, verùm extremæ avaritiæ, & ſordis infimæ infamis homo: fornus denique copioſum ² ſub arrhabone ³ auri & argenti crebriter exercens; exiguo lare inclufus, & ⁴ ærugini ſemper intentus; cum uxore etiam calamitatis ſuæ comite habitat. Neque præter unicam paſcit ancillulam: & habitu mendico ſemper incedit. Ad hæc ego riſu ſubjicio: Benignè, inquam, & proſpicuè Demeas meus in me conſuluit, qui peregrinantem tali viro conciliavit, in cujus hoſpicio ¹⁰ nec fumi nec nidoris nebulam vererer. Et cum dicto modico ſecûs progreſſus, oſtium accedo, & ⁵ januam firmiter oppreſſulatam pulſare vocaliter incipio. Tandem adoleſcentula quædam procedens, Heus tu, inquit, qui tam fortiter fores verberaſti, ⁶ ſub qua ſpecie

INTERPRETATIO.

Cernis-ne, ait, has ultimas feneftras, quæ forinſecûs ſpectant ad urbem, & januam iſtam ex altera parte, qua reſpicit proximum anguſtum vicum? Illic habitat Milo iſte valde pecunioſus, & maxime locuples, ſed laborans infamiâ ſumma parcatatis, & extremarum ſordium: denique ſæpè exercens uſuram æberrimam acceptis pignoribus auri & argenti, conſuſus anguſtâ domunculâ, & perpetuò incumbens rubigini ſuorum nummorum, cum conjuge etiam particeps ſuæ miſeria. Neque aliis quenquam præter nam ſamulam: & ſemper am-

bulas ornatus mendici. Ego reſpondeo ad illa verba cum joco: Demeas meus liberaliter & ſplendide mihi providit, qui me peregrè euntem commendavit ejusmodi homini, apud quem dum diverterem, non metuerem caliginem fumi, neque odorem culinæ. Atque hoc dicto paululum procedo, & venio ad januam, coepique cum clamore tundere fores valide occluſas preſſulis. Tandem puella quædam progreditur, & Heus tu, ait, qui pulſaviſti tanto impetu noſtram januam, quo pignoris genere dato

NOTÆ.

1. *Angiportum.*] Et angiportus eſt vicus anguſtior, & plerumque curvus. Fuit autem angiportum vel pervium, quod exitum haberet in aliquam viam, vel impervium, quod careret exitu. Sic enim apud Terentium in Adelphis. SYR. Eſt ad hanc manum ſacellum, ibi angiportum propter eſt, &c. hac pergit. DEM. Id quidem angiportum non eſt pervium. Unde liquet fuiſſe & pervia, & impervia. Angiportus impervios fundulus vocatus fuiſſe ait Varro lib. 4. de Lingua Latina.
2. *Sub arrhabone.*] Græcum eſt vocabulum ἀρράβων. Melius dici Latine arram quàm arrhabonem ait Gellius, lib. 16.
3. *Auri & argenti.*] Valorum & ornamentorum ex auro & argento.
4. *Ærugini.*] Ærugo propriè eſt rubigo æris [verd de gris] ſicut ferrugo, ferri. Sumitur hîc pro ipſo ære, ſive pecunia longo ſitu rubiginofa.
5. *Januam pulſare vocaliter incipio.*] Id eſt, pulſare januam, & ſimul aliquem evocare qui aperiret. Qui mos erat pulſantium. Nil frequentius in Comœdiis, quàm eos, qui pulſant fores, ſimul clamare: Ecquis in adibus eſt? Heus ecquis hic eſt? Ecquis hoc aperit oſtium? Ecquis exit?
6. *Sub qua ſpecie mutuari cupis.*] D. Hieronymus in Matthæum cap. 22. Poſuerant nummularios qui mutuum ſub cautione darent pecuniam, pro quo uſuris accipiebant varias ſpecies.

mutuari cupis? An tu solus ignoras, præter aurum argentumque, nullum nos pignus admittere? ¹ Meliora, inquam, ominare, & potius responde, an intra ædes herum tuum offendam? Planè, inquit: sed quæ causa quæstionis hujus? Literas ei à Corinthio Demea scriptas ad eum reddo. Dum annuntio, inquit, hæc, ibidem me operator. Et cum dicto rursum foribus oppellulatis, intrò se capeffit. Modicò deinde regressa, patefactis foribus, Rogat te, inquit. Intuli me: eumque accubantem exiguo admodum grabatulo, & commodum cœnare incipientem invenio. Assidebat pedes uxor, & mensa vacua posita, ²⁰ cujus monstratu: En, inquit, hospitium. Benè, ego: & illicò litteras Demeæ trado. Quibus properiter lectis, Amo, inquit, meum Demeam, qui mihi tantum conciliavit hospitem. Et cum dicto jubet uxorem discedere. Utque in ejus locum assideam, jubet. Meque etiam nunc verecundiâ contantem arreptâ laciniâ detrahens: Adside, inquit, ²⁵ istic: nam præ metu latronum nulla ² sessibula, ac ne sufficientem suppellectilem parare nobis licet. Feci. Et sic: Ego te, inquit, etiam

INTERPRETATIO.

vis mutuum sumere? Tu-ne unus omnium nescis nullam nos recipere arram, nisi aurum & argentum? Dic meliora verba, inquam, & responde potius, an inveniam domi tuum herum? Maxime, ait, sed cur hoc me rogas? Afferro, inquam, ad eum epistolam ipsi scriptam à Demea Corinthio. Expecta me, inquit, hoc ipso in loco, interim dum hac ipsi ref. ro. Et cum hoc dixisset, obditis iterum janua pessulis, confert se in ades. Paulo post deinde reversa, & apertis foribus: Orat te, inquit, meus herus ut intro eas. Ingridior, eumque offendo discumbentem in lectulo valde parvo, & tunc cœna facientem iniunium. Sedebat ad pedes ejus conjux,

& mensa inanis apposta erat. Quam mihi ostendens, Ecce, ait, tuum hospitium. Rectè est, inquam: & statim do ipsi in manus epistolam Demea, quam cum celeriter perlegisset; Diligo, inquit, amicum meum Demeam, qui mihi comparavit tam clarum hospitem. Et, hoc dicto, precipit uxori ut abiret, me verò jubet sedere prope ipsum in ejus loco. Et apprehensâ veste trahens me adhuc morantem præ modestiâ; Adside mihi, inquit, in isto loco. Nam propter timorem prædonum non audemus emergere ulla sedilia, ac ne instrumenti quidem familiaris quantum est opus. Feci quod jubebat. Tum sic me affaturus est: Ego facile judicarem, inquit,

NOTÆ.

1. Meliora, inquam, ominare.] Omen præsagium est ab aliqua hominis actione; locutione, putà, incessu, sternutatione, aut similibus, quæ omnia superstitiosa antiquitas diligenter observabat. Ancillulæ verba hîc tanquam mali ominis Lucius averfatur, &, ut propriè loquar, abominatur, monetque ut meliora dicat. Qui mos erat antiquorum quotiescumque verba mali ominis audierant. Contrà, si fausta dicerentur, omen accipio, aiebant.

2. Nulla sessibula.] Sic Beroaldus optimè. Sessibula sunt sedilia, hac voce utitur Plautus in Pænulo, Act. 1. Scen. 2.

— An ibi vis inter istas versarier

Profedat, pistorum amicas, reliquias alicarias

Miseras, cæno delibutas, servicolas sordidas.

Quæ tibi olent stabulum, statumque & fellam, & sessibulum merum,

&c.

de ista corporis speciosa habitudine, deque hac virginali prorsus verecundiâ, generosâ stirpe proditum, & rectè conjicerem. Sed & meus Demeas eadem literis pronuntiat. Ergo brevitatem ¹ gurgustoli nostri ne spernas peto. Erit tibi adjacens & ecce illud cubiculum, honestum receptaculum. Fac libenter diverferis in nostro. Nam & majorem domum dignatione tuâ feceris: & tibi specimen gloriosum arrogâris, si contentus Lare parvulo, ² Thesei illius cognominis patris tui virtutes æmulaveris, qui non est aspernatus ³ Hecales anus hospitium tenue. Et vocatâ ancillulâ: Fotis, inquit, sarcinulas hospitibus susceptas cum fide conde in illud cubiculum: ac simul è promptuario oleum unctui, linthea tersui, & cætera huc eidem usui profer ocyter, & hospitem meum produc ad proximas balneas: satis arduo itinere atque prolixo fatigatus est. His ego auditis, mores atque parsimoniam ratiocinans Milonis, volensque me arctius ei conciliare, Nihil, inquam, ⁴ rerum istarum, quæ itineris ubique ritè nos comitantur, indigemus. Sed & balneas faciliè percontabimur.

INTERPRETATIO.

ex tuâ istâ eximiâ corporis formâ, atque ex isto virginali pudore, te esse ortam claro genere. Verum meus quoque amicus Demeas idem affirmat in sua epistola. Oro te ergo ne asperneris tenuitatem nostræ domuncula, habebis illud cubiculum huic contiguum quò te honestè receptes. Ne graveris versari in nostro. Reddes enim ades ampliores, si dignatus fueris in iis habitare, & præterea vindicabis tibi gloriam non mediocrem, si contentus angustâ domo, imitatus fueris virtutes Thesei illius ejusdem nominis, ac tuus pater est: qui non designatus est succedere exiguo recto verula Hecales. Tum accersitâ famulâ: Hæc Fotis, ait, sumo sarcinas hospitis nostri. & repone fideliter in illo cubiculo, atque unâ deprome actutum ex cellâ promptuariâ oleum ad unguendum, & lintamina ad tergendum, & reliqua quæ ad eundem usum spectant. & deduc meum hospitem ad thermas, quæ sunt in proximo. Desectus enim est viâ satis difficili ac longâ. Hæc cum audivissem, repuians apud me vivendi rationem, & frugalitatem Milonis, cupiensque magis demereri ipsum: Nullâ, inquam, ex ejusmodi rebus opus habeo, eas enim mecum porto in omnibus meis peregrinationibus: quin ego ipse quoque faciliè exquiram ubi therma sint.

cinas hospitis nostri. & repone fideliter in illo cubiculo, atque unâ deprome actutum ex cellâ promptuariâ oleum ad unguendum, & lintamina ad tergendum, & reliqua quæ ad eundem usum spectant. & deduc meum hospitem ad thermas, quæ sunt in proximo. Desectus enim est viâ satis difficili ac longâ. Hæc cum audivissem, repuians apud me vivendi rationem, & frugalitatem Milonis, cupiensque magis demereri ipsum: Nullâ, inquam, ex ejusmodi rebus opus habeo, eas enim mecum porto in omnibus meis peregrinationibus: quin ego ipse quoque faciliè exquiram ubi therma sint.

N O T A.

1. Gurgustoli nostri.] Festus Gurgustium, genus habitationis angustum à gurgulione dictum. Est autem gurgulio, qui & curculio animalculum frumenta depascens.
2. Thesei illius cognominis tui patris.] Hinc patet Apuleii patrem vocatum fuisse Theseum. Theseus porro filius fuit Ægei Athenarum Regis ex Æthra filia Pithei. Tam multa memoratu digna gessit, ut inter plures Hercules unus numeretur. Vide Plutarchum in ejus vita.
3. Hecales anus.] Hecales paupertas

tem celebravit Callimachus. Hæc Theseum adhuc adolescentem hospitio excepit, ipsique apposuit herbas sylvestres. Ab illa ana ductum proverbium nunquam Hecale fies, cujus sensus nunquam laborabis inopiâ.

4. Istarum rerum quæ itineris ubique nos comitantur.] Gestatæ nimirum in hippoperis, ut à provido viatore par erat. Seneca epist. 87. M. Cato Censorius cantherio vehebatur, & hippoperis quidem impositis, ut secum utilia portaret.

Planè, quod est mihi summè præcipuum, equo, qui me strenuè per-
 vexit, fœnum atque hordeum, acceptis istis nummulis, tu, Fotis, emi-
 to. His actis, & rebus meis in illo cubiculo conditis, pergens ipse
 5 ad balneas, ut priùs aliquid nobis cibatu prospicerem, ¹ forum cupe-
 dinis peto: inque eo piscatum opiparem expositum video. Et percon-
 tato pretio, quod centum nummis indicaret, aspernatus, viginti de-
 nariis præstinavi. Inde me commodum egredientem ² continuatur Py-
 theas, condiscipulus apud Athenas Atticas meus; qui me post aliquam-
 multum temporis amanter agnitum invadit, amplexusque ac comiter
 10 deosculatus: ³ Mi Luci, ait, sat pol diu est, quod intervissimus te.
 At hercules, exinde cum à magistro digressi sumus. Quæ autem tibi
 causa peregrinationis hujus? Craestino die scies, inquam. Sed quid istud?
 4 Voti gaudeo. Nam & ⁴ lixas & virgas, & habitum prorsus ma-

INTERPRETATIO.

Tu, Fotis, accipe hanc pecuniã, & compta a fœnum atque hordeum meo equo, qui me gestavit tam gnaviter: hujus enim rei professò mihi prima cura est. His factis, & sarcinis meis repositis in illo cubiculo, cum peterem thermas: eo ad forum cupedinarium, ut nobis priùs providerem de aliqua re ad cibum: ibique conspicio magnam & lautam piscium copiam venalem, & cum rogavissim quanti essent, repudiato pretio centum nummorum, quo piscator aestimabat eos, emi solum viginti denariis.

Eo ipso tempore quo exhibam inde, subsequitur me Pytheas socius olim meorum studiorum Athenis Atticis: qui cum me post aliquod tempus agnovisset, amice aggreditur, complexusque & blandè suaviatus: O mi Luci, inquit, cerè valde dudum est quod te vidimus. At professò ab illo usque tempore quæ excessimus à disciplina Magistri nostri. Quamobrem verò tu venisti? Cras audies, inquam, At quid hoc est? Lator te potiri optatis. Nam cerno liñores & fasces, & in te ornatum qui mæ-

NOTÆ.

[1. Forum cupedinis peto.] Festus: Cupes & cupedia antiqui lautiores cibos nominabant. Inde macellum forum cupedinis appellabant. Cupedia autem à cupiditate sunt dicta. Vel, sicut Varro vult, quod ibi (in foro cupedinis) fuerit Cupedii Equitis domus, qui fuerat ob latrocinium damnatus. Minus placet postremum hoc Etymon. Inter cupedias porro primum locum apud antiquos tenuerunt pisces, Horatius, lib. 2. Satyra 2. ruris frugalitatem laudans.

— Bene erat non piscibus urbe petitis,

Sed pullo atque hædo, &c.

Cicero in Pisonem: sordes ejus ostendens: Extructa mensa non Anchyliis, aut piscibus, sed multâ carne subran-
 cida.

[2. Continuatur Pytheas.] Assequitur. Ad verbum, continuus fit macum.

[3. Mi Luci.] Prænomen fuit Apuleii Lucius. Prænomen autem quempiam compellare blandius erat, quam nomine. Juxta illud Horatii:

Quinte puta, aut Publi, gaudent prænominem molles

Auricula. —

[4. Voti gaudeo.] Deesse videtur nonnihil, puta, te factum esse compositum, aut simile quid.

[5. Lixas & virgas.] Lixa propriæ militum servi ab aqua militibus ferenda sic dicti. Aqua enim veteri vocabulo lixa dicebatur, unde derivatum elixare, quod est aquâ ferventi coquere. Hic lixa sunt Edilis liñores.

gistrata

gistratui congruentem in te video. Annonam curamus, ait, &¹ Ædilem gerimus; &, si quid obsonare cupis, utique commodabimus. Abnuebam, quippe qui jam cœnæ affatim piscatus prospexeramus. Sed enim Pytheas, visâ sportulâ, succussisque in aspectum planiorum piscibus, At has quisquilias quanti parasti? Vix, inquam, piscatori extorsimus accipere viginti denarios. Quo audito, statim arreptâ dextrâ,² postliminiò in forum cupedinis reducens, Et à quo, inquit, istorum nugamenta hæc comparasti? Demonstro feniculum in angulo sedentem. Quem confestim pro Ædilitatis imperio voce asperrimâ increpans, Jam, inquit, jam nec amicis quidem nostris,¹⁰ vel omninò ullis hospitibus parcitis, qui tam magnis pretiis pisces frivolos indicatis, & florem Thessaliæ regionis ad instar solitudinis & scopuli, edulium caritate deducitis. Sed non impunè. Jam enim faxo scias, quemadmodum sub nostro magisterio mali debeant coërceri. Et, profusâ in medium sportulâ, jubet² officialem suum insu-

INTERPRETATIO.

gistratum penitus deceat. Sum Prefectus rei cibaria, & Ædilitatem exerceo, &, si vis emere aliquid obsonii, officium utique, ut habeas commodioris pretio. Recusabam nusu capitis, jam enim satis habebam piscium comparatum in cenam: Verum Pytheas, conspicuâ fscellâ, agitatique piscibus, quo facilius & apertius viderentur: Quo pretio emisti, ait, has nugus? Vix, inquam impetravimus à piscatore ut sumeres pro ipsis viginti tantum denarios. Quod cum audivisset, confestim apprehensâ manu, neque iterum reducens in forum cupedinarium, A quonam ex his, inquit, emisti has quisquilias

piscium? Ostendo ipsi pusillum senem residens in angulo, quem statim objurgans tono vocis acerbissimo, pro auctoritate Ædilitis: Jam ergo, ait, nec amicorum nostrorum rationem habetis, neque ullorum prorsus advenarum? Si quidem tam caro venditis viles pisciculos; & redigitis hanc urbem florissimam totius Provincia Thessalia ad formam deserti & rupis inaccesse, caritate obsoniorum? Sed non remanebit inultum. Jamjam enim curabo sentias quo pacto improbi reprimendi sint sub meo Ædilatu. Et, effusâ in terram fscellâ, imperat ministro suo, ut as-

NOTÆ.

1. Ædilem gerimus.] Sic lib. 9. hic iacinctus balteo militem gerebat. Ædiles fuerunt Magistratus Annonæ, obsoniis, ponderibus, & mensuris, aqueductibus, cloacis, ædibus sacris, ædificiis tam publicis, tum privatis, ac denique urbanis rebus pœnè omnibus præfecti, à *πολιάρχους* Græci dicebant.

2. Postliminiò.] Id est hoc in loco, iterum. Jas potro Postliminii apud Jurisconsultos est, quo civis ab hostibus captus, ac postea liberatus, civitatem, bona, omniaque jura recipit. Item quo servus captus ab hostibus, ac deinde receptus redit sub potestatem prioris heri. Eadem ratio de equo, mulo, na-

ve, cæterisque hujusmodi quæ ab hostibus capi possunt, ab iisque aut effugere, aut recipi: Quæ cum in potestatem domini prioris redeunt, postliminiò, vel jure Postliminii dicuntur redire. Retro enim creditur in civitate fuisse, qui ab hostibus advenit, ut ait Ulpianus, Lege Retro 16. ff. de Captivis, & de Postliminio, & redemptis ab hostibus. Postliminium (inquit Imperator, Inst. Quibus modis jus patriæ potestatis, &c. §. Si ab hostibus:) dictum est à limine, & post, &c. vide totum locum.

3. Officialem suum.] Glossarium Prætorio laudatum *τεξίωτης*: apparitor, officialis.

Apul.

E

per pisces inscendere, ac pedibus suis totos obterere. Quā conten-
 tus morum severitudine meus Pytheas, ac mihi ut abirem suadens:
 Sufficit mihi, ô Luci, inquit, seniculi tanta hæc contumelia. His actis
 consternatus ac prorsus obstupidus, ad balneas me refero, pruden-
 5 tis condiscipuli valido consilio & nummis simul privatus & cenā:
 lautusque ad hospitium Milonis, ac dehinc cubiculo, me reporto. Et
 ecce Fotis ancilla: Rogat te, (inquit,) hospes. At ego jam inde Mi-
 lonis abstinentiæ cognitor, excusavi comiter: quod viæ vexationem
 non cibo sed somno censerem diluendam. Isto accepto, pergit ipse,
 10 & injectâ dextrâ, clementer me trahere adortur. Ac dum contor,
 dum modestè renitor: Non prius, inquit, discedam quàm me sequa-
 ris. Et dictum jurejurando secutus, jam obstinationi suæ me ingratis
 obediētem perducit ad illum suum grabatulum: & residenti: Quàm
 salvè agit, inquit, Demeas noster? Quid uxor, quid liberi,¹ quid
 15 vernaculi? Narro singula. Percontatur accuratius causas etiam pere-
 grinationis meæ. Quas ubi probè protuli, jam & de patria nostra,
 & ejus Primoribus, ac denique de ipso Præsīde scrupulosissimè ex-
 plorans, ubi me post itineris tam sævi vexationem, sentit fabularum
 quoque serie fatigatum, in verba media somnulentum desinere, ac
 20 nequidquam defectum jam incertâ verborum salebrâ balbutire, tan-

INTERPRETATIO.

cenderet super pisces, eosque conculca-
 ret pedibus. Quā severitate disciplina
 contentus meus Pytheas, mihiq̃ auctor
 ut abscederem: Satis habeo, inquit, ô
 Luci, affecisse senacionem hunc tanto pro-
 bro. Hoc factō, redeo ad thermas per-
 turbatus animo, ac penitus stupefactus,
 videns me orbatum pecuniâ simul, &
 cenâ, strenuo consilio mei sapientis con-
 discipuli. Et cum lavissem, revertor in
 domum Milonis, ac deinde in meum
 cubiculum. Et continuo Fotis famula:
 Invitat te, ait, hospes tuus ad cœ-
 nam. At ego qui jam antea noveram
 parsimoniam Milonis, excusavi me ho-
 nestè; quod putarem fatigationem iti-
 neris non discutiendam esse esu, sed dor-
 mitione. Hoc ad Milonem renuntiato,
 venit ipse ad me, & manu benignè im-
 missâ sonatur me perducere. Ac dum

moror, dum resisto verecundè; non an-
 tē abibo hinc, inquit, quàm mecum
 venias: & subjungens sacramentum
 verbis, pertrahit me jam invitè ob-
 temperantem sua pertinacia, ad illum
 suum lectulum. Cumque assedissem:
 Quàm prosperè vivit noster Demeas?
 (inquit) Quid agit ejus conjux? Quid
 filii? Quid domestici? Omnia refero si-
 gillatim. Inquirunt diligentius quibus de
 causis suscepissem hoc iter. Quas post-
 quàm narraui sedulo, jam interrogans
 accuratissimè de meâ patriâ, ejusque
 primariis viris, postremòque de ipso
 Præsīde, cum vidit me post molestiam
 tam aspera viâ, defessum etiam longo
 ordine narrationum truncare media
 verba præ somno, & lassatum jam fru-
 strâ dubiâ vocum asperitate hesitare,

NOTÆ.

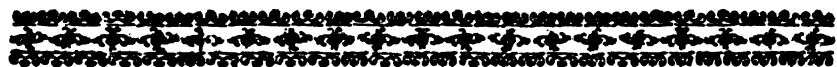
1. Quid vernaculi.] Verna, & vernu-
 le sunt servi ex ancillis, domi nati, non

empti, aut facti: hinc vernaculum quid-
 quid domi narum & domesticum.

sem patitur cubitum concedere. Evasi aliquando rancidi semis loquax
& famelicum convivium, somno, non cibo gravatus; comatus solis
fabulis. Et in cubiculum reversus, exoptatæ me quieti reddidi.

INTERPRETATIO.

fuit me demum ire cubitum. Tandem | dapibus, passus tantum fabulis. Et re-
elapsus sum ex caena verbosa, & fa- | gressus in cubiculum tradidi me cupire
melica sordidi semis, onustus sopore non | somno.

LUCII APULEII

MADAURENSIS PLATONICI

METAMORPHOSIS.

LIBER SECUNDUS.

UT primum nocte discussa, Sol novus diem fecit; & somno
simul emerfus & lectulo, anxius alioquin & nimis cupidus co-
gnoscendi quæ rara miraque sunt: reputansque me¹ media Thessa-

INTERPRETATIO.

Statim atque Sol oriens reddidit | cæterum sollicitus, & supra modum avi-
tæ lucem, dissipatis tenebris; ego | dus videndi quæ singularia sunt & ad-
exiliens à sopore simul & à lectulo, | miranda, recogitansque me versari in

NOTÆ.

¹ **M**edia Thessalia loca temere, quo | Ad quem locum ejus Scholiastes, Thes-
[artis Magica, &c.] Hinc | salia regio est Græcia vicina, ubi Ma-
Thessala mulier, pro venefica sapè po- | gia viget plurimum, & herba Magica
tæm repetere cit. Horat. Epod. 5. | abundans. Quare ab aliquibus illa
Quæ fœdera excantant vocis Thessalæ. | (Magia) dicitur inventum Thessalium.
Lunamque celo deripit.

liaz loca tenere, quò artis Magicæ nativa cantamina totius orbis
 consono ore celebrentur, fabulamque illam optimi comitis Aristome-
 nis,¹ de situ civitatis hujus exortam, suspensus alioquin & voto si-
 mul & studio, curiosè singula considerabam. Nec fuit in illa civitate,
 5 quod aspiciens, id esse crederem, quod esset: sed omnia prorsus fe-
 rali murmure in aliam effigiem translata, ut &² lapides, quos offen-
 derem, de homine duratos, & aves, quas audirem,³ indidem plu-
 matas, & arbores, quæ pomærium ambirent, foliatas similiter, &
 fontanos latices de corporibus humanis fluxos crederem. Jam statuas
 10 & imagines incessuras, parietes locuturos, boves, & id genus⁴ pec-
 cua dictura præfagium: de ipso verò cœlo, & jubaris orbe subito
 venturum oraculum. Sic attonitus, immò verò cruciabili desiderio
 stupidus, nullo quidem initio vel omnino vestigio cupidinis meæ re-
 perto, cuncta circuibam. Tamen dum⁵ incessu, temulento similis
 15 ostiatim singula pererro repentè me nescius forum cupidinis intuli.

INTERPRETATIO.

media Theſſalia, in qua genuina in-
 cantamenta artis Magica feruntur ha-
 bere originem unanimi consensu totius
 terra; revolvensque illam fabulam bo-
 ni mei comitis Aristomenis, quam in-
 ceperat occasione postura hujus urbis,
 contemplabar omnia curiosè, sollicitus
 & desiderio aliquid mirum videndi, &
 diligentia in illo investigando. Nec
 quidquam fuit in illa urbe, quod cum
 insuerer, putarem reverà id esse, quod
 erat: sed credebam cuncta esse trans-
 mutata in aliam formam Magico su-
 surramine; adeo ut existimarem saxa,
 qua inveniebam, obriguisse ex homini-
 bus, & volucres, quas audiebam, ex
 eadem humana forma plumas induisse,

atque arbores, qua cingebant pomærium,
 eadem amissâ naturâ, fuisse amictus
 frondibus, & aquas fontium fluxisse
 ex corporibus hominum liquefactis. Jam
 putabam signa, & simulachra ambula-
 tura esse, parietes locuturos, boves &
 similia pecora vaticinatura; oraculum
 verò allatum iri derepente ex ipso cœ-
 lo, & disco Solis. Hoc modo suspen-
 sus, aut potius stupefactus vehementis-
 simâ cupiditate, percurrebam singula
 nullum inveniens rudimentum, ac ne
 indicium quidem eorum, qua cupiebam.
 Dum tamen peruagor totum oppidum
 ab ostio ad ostium, gressu ebrium re-
 ferens, deveni subito incogitans in fo-
 rum cupidinarium.

NOTÆ,

1. De situ civitatis ejus exortam.]
 Scilicet occasione propinquitatis urbis
 Hypatæ narrare coeperat Aristomenes
 quæ sibi mira in illa contigerant, ut
 videre est initio libri primi.

2. Lapidés de homine duratos, &c.]
 Quid de istis Magicis portentis sit cre-
 dendum vide apud D. Augustinum, lib.
 18. de Civitate Dei, cap. 18.

3. Indidem plumatas.] Frustrâ Pri-
 cæus reponere cogitat ibidem. Probum
 est indidem. Significat ex iisdem, nem-
 pè, hominibus, ex quibus existimabat
 duratos lapides. Utitur & lib. 3. hoc
 vocabulo; & impartire nobis unctulum

indidem, id est, ex eadem pyxide, un-
 de Pamphilæ fumentem viderat.

4. Pecua.] Nonius: Pecua. & pe-
 cuda, ita ut pecora veteres dixerunt.
 Plaut. Mercatore.

Mi senex, non didici bajulare, nec
 pecua ruri pascere, &c. Est à singu-
 lari pecu. Idem Plautus, Truculento,
 dixit squamosum pecu, de piscibus.

5. Incessu, temulento similis, &c.]
 Læctionem hanc editionis Scriverianæ,
 & Manuscripti Palatini, ut planioris
 ac minds remoti-sensûs libens præfero
 ei, quam oggerit Scaliger, & post il-
 lum Pricæus, lixa temulento, &c.

Et ecce mulierem quampiam frequenti stipatam famulatione ibidem gradientem accelerato vestigio comprehendo. ¹ Aurum in genis, & in tunicis, ² ibi inflexum, ³ hic intextum ⁴ matronam profectò confitebatur. Hujus adhærebat lateri senex, ⁵ jam gravis in annis. qui, ut primum me conspexit: ⁶ Est, inquit, hercules hic Lucius: & offert ⁷ osculum. Et statim incertum quidnam, in aurem mulieris obgannit. Quin, inquit, etiam, ipse ⁸ parentem tuam accedis, & salutas? ⁹ Vereor, inquam, ignotæ mihi sceminæ. Et statim in rubore suffusus ¹⁰ rejecto capite, restiti. At illa obtutum in me conversa, En, inquit, sanctissimæ ¹¹ Salviæ matris generosa proles. Sed & cætera corporis ¹² inexplicabiliter ad regulam congruentia, ¹³ inenormis proceritas, suc-

INTERPRETATIO.

Atque ibi grandito gradu assequor quandam sceminam cinctam magno servorum numero, illic ambulantiem. Aurum quod habebat in genis, & in vestibus; in illis intortum, in his verò intextum, ostendebat profectò sceminam esse primariam. Huic adstabat senex jam grædous, qui statim atque me vidit: Hic est cerèd Lucius, ait, & me osculatur. Et statim insusurravit in aurem matrona nescio quid. Quidni, in-

quit, adis, atque salutas matrem tuam? Non audeo, inquam, salutare mulierem quam non novi. Et subito erubescens remansi immotus, capite reclinato in alteram partem. Verùm illa oculis in me defixis; Ecce, inquit, generosa soboles castissima ejus parentis Salvia; sed & reliquum corpus respondet ipsi mirum in modum, & ad amissum, altitudo modum non excedens.

NOTÆ.

1. *Aurum in genis.*] Sic malo, ut in vulgatis est, quàm quod emendant, in gemmis. *Aurum in genis* sunt in aurebus, quæ ex auribus in genas dependent.

2. *Ibi inflexum.*] In genis nempe. Inaures enim ex auro in fila ducto, atque intorto sunt.

3. *Hic intextum.*] In tunicis, Ovid. lib. Metamorphos. 3.

Et pictis intextum vestibus aurum.

4. *Matronam profectò confitebatur.*] Id est, ostendebat, profitebatur, demonstrabat. Juvenal. similiter:

Mors sola fasetur

Quantula sint hominum corpuscula.

5. *Jam gravis in annis.*] Tò in hic non ex communi usu positum abundare videtur, at familiare est Apuleio: sic infra hoc libro dixit: vini cadum in ætate pretiosæ, &c, in aspectu micantes, quod semel monuisse satis sit.

6. *Est, inquit, hercules! hic Lu-*

cius?] Ex hoc loco malè à Librariis & Exscriptoribus intellecto, factum est, ut quidam Mss. Codices hunc titulum præferant, LUCII APULII HERCULIS MADAURENSIS, &c. ubi Apuleio cognomen attribuitur *Herculis*: putarunt nimirum vocem, *Hercules*, quæ hic adseverantis est & jurantis per *Herculem* unum esse ex Apuleii nostri nominibus.

7. *Parentem tuam.*] *Parens* hic amoris & venerationis vox est, non cognationis.

8. *Vereor ignota mihi scemina.*] ἀπίστος pro ignotam sceminam.

9. *Rejecto capite.*] Dum oblaturum osculum vitat præ verecundia.

10. *Salvia matris.*] Quam fuisse ex Plutarchi Chæronensis genere dixit, l. 1.

11. *Inenormis proceritas.*] Tacit. l. 12. Annal. decoram proceritatem dixit. Contra Sueton. de Vitellio: erat enim in eo enormis proceritas.

culenta gracilitas, rubor temperatus, flavum & inaffectatum capiti-
litium; oculi caesii quidem, sed vigiles, & in aspectu micantes pro-
sus aquilino, quoquo versum floridi: speciosus & immeditatus in-
caesus. Et adiecit: Ego te, ô Luci, meis istis manibus educavi: quid-
ni? parentis tuæ non modò sanguinis, verùm alimoniarum etiam so-
cia fui. Nam ex familia Plutarchi ambæ progeneræ sumus, & ean-
dem nutricem simul bibimus, & in nexu germanitatis unà coaluimus;
nec aliud nos quàm dignitas discernit: quod clarissimas illa, ego
privatas nuptias, fecimus. ² Ego sum Byrrhæna illa, cujus fortè læ-
piculè nomen inter tuos frequentatum educatores retines. Accede
itaque hospitium fiducia, immò verò jam tuum proprium larem. Ad
hæc ego, jam sermonis ipsius morà rubore digesto, Absit, inquam,
parens, ut Milonem hospitem sine ulla querela deferam. Sed planè,
quod officiis integris potest effici, curabo sedulò. Quotiens itineris
hujus ratio nascetur, nunquam erit ut non apud te devortar. Dum
hunc & hujusmodi ³ sermonem altercamur, paucis admodum confe-
ctis passibus, ad domum Byrrhænæ pervenimus. ⁴ Atria longè pul-

INTERPRETATIO.

corpus ita gracile, ut tamen sit succi-
plenum, rubor moderatus, coma flava,
& absque affectione; oculi caesii qui-
dem, sed experrecti, & acie tam per-
spicaci, quàm sunt aquilarum, deni-
que omni ex parte speciosi; gressus de-
corus, & inaffectatus. Et addidit: Ego
te nutritui, ô Luci, his meis manibus.
Nec mirum tibi videri debet, siquidem
particeps fui cum tua matre non tan-
tum sanguinis ejusdem, sed etiam edu-
cationis. Nos enim ambæ orta sumus ex
Birpe Plutarchi, unà suximus lac ejus-
dem nutricis, & simul adolevimus in vin-
culo consanguinitatis. Et nihil distinguit
nos præter gradum honoris: quia scilicet
ipsa nupsit clarissimo viro; ego verò pri-
vato. Ego sum illa Byrrhæna, cujus no-

men fortasse recordaris, utpote quod sa-
piens celebratum fuit inter tuos nutri-
tores. Diverge ergo confider in no-
stas ades, qua tibi erunt instar pro-
pria domus potius quàm hospitii. Ego
dissipatâ jam verecundiâ spatio tempo-
ris, quod insumpserat loquendo, ad ea
sic respondi: Absit, ô mater, ut disce-
dam ab hospitio Milonis absque ulla
querela causâ. Sed faciam diligenter
quidquid poteris à me fieri, salvis of-
ficiis hospitalibus. Quotiescumque orie-
tur occasio veniendi in hanc urbem,
semper utar tuo hospitio. Dum hæc &
similia verba ultro citroque commuta-
mus, post paucos passus peractos deve-
nimus ad ades Byrrhæna. Atria evas

NOTÆ.

1. In aspectu micantes prorsus aequi-
lino.] Sic rectè scribendum monet Pri-
cæus. Sic lib. 10. oculis in aspectu mi-
catis, ubi in abundare videtur, ut
paulò supra montui. Nota aquilæ per-
spicacitas & vigor oculorum, ad So-
lem ipsum non committentium.

2. Ego sum Byrrhæna.] Ut à Θεία
sit Θεία Dea, sic à Πύρρε & Πύρ-
ρενα, & inde, tenui mutata in me-

diam, Βύρρενα.

3. Sermone altercamur.] Ultrò ci-
troque serimus, hæc invitando, ego
recusando. Quod dicit Arnob. sermo-
nem altercabilem conserere. Melius ex-
go altercamur legas, quàm altercamur.

4. Atria longè pulcherrima.] In
Magnatum domibus post vestibulum
sequebatur atrium introitibus ob-
vium, ex Viruvio, formâ oblongâ,

cherrima, columnis quadrifariam per singulos angulos stantibus, attol-
lebant statuas ¹Palmaris Deæ. Facies quaquã ²pinnis explicitis sine gressu
³pilæ volubilis, instabile vestigium plantis roscidis decitantes, nec
ut maneant, inhaerent; & jam volare creduntur. Ecce ⁴lapis Parius
in Dianam factus tenet librata totius loci medietatem. Signum per-
fecte luculentum, ⁵veste reflatum, procurfu vegetum, introeuntibus
obviũ, & maiestate numinis venerabile. Canes utrimque-secũs Deæ
latera muniunt, qui canes & ipsi lapis erant. His oculi minantur,
aures rigent, nares hiant, ora sæviunt; & sicunde latratus de pro-
ximo ingruerit, eũ putabis de faucibus lapideis exire. Et, in quo
summum specimen operæ fabrilis egregius ille signifex prodidit, sub-

INTERPRETATIO.

munificentissima, qua sustentabant signa
Dea Victoria columnis erectis quadri-
partitò in singulis angulis. Simulachra
expansis in utramque partem alis in-
stabilem gressum leviter figentia pedi-
bus vorulentis absque motu sphaera vo-
lubilis, cui insistent, non inherent quasi
mansura, sed jam putantur volare. Mar-
mor verò candidum exsculptum in Diana
effigiem collocatum est in ipso totius loci
medio, quæ statua omninò splendida
est, laciniis veluti ventorum arbitrio
volitantibus, sic disposita, ut videatur

currere, occurrens introeuntibus, vene-
randa ob maiestatem divinitatis, quæ
repræsentat. Canes stipant latera Deæ
ab utraque parte, qui canes erant quo-
que marmorei. Hi habent oculos tra-
ces, aures arrectas, nares apertas, ri-
dum ferocem: & si latratus auditus
fuerit alicunde ex vicinia, credes eum
prodire ex gutturibus lapideis illorum
canum. Et, cum canes illi erecti sint,
& elati in pectus, posteriores eorum
pedes harent immoti, anteriores verò
videntur currere; in quo præstans ille

NOTÆ.

columnis circumdatum alas constituen-
tibus. In medio erat impluvium seu
spatium quoddam, per quod aqua plu-
via ex cæteris ædium tectis in subje-
ctam arcolum derivabatur, ope colli-
quiarum, & stillicidiorum. Illud im-
pluvium lumen habebat in summo la-
tum non minus quartã, nec magis ter-
tiã parte latitudinis atrii: quod lumen
siebat deficiente hinc inde tecto, sicque
atrii medium sub dio erat, quã parte
lux in totum atrium diffundebatur. Plura
vide apud eundem Vitruvium, l. 6. c. 3.
1. *Palmaris Dea.*] Victorix, cujus
insigne palma, item & laurus. Porro
Deam Victoriam fecerunt antiqui, ut
Concordiam, Pacem, Libertatem, &
multas alias.

2. *Pinnis explicitis.*] Hic erat Victo-
rix habitus. Claudian. de laudibus Sti-
liconis.

Ipsa duci sacras Victoria pandoret,

alas,

*Et palmã viridi gaudens, & amictã
trophæis.*

At *ὁ δὲν ἀνέστη* alis carentem Victo-
riam Athenienses solerti commento for-
maverant, ne scilicet ex Athenis evo-
laret, quemadmodum refert Pausanias
in Atticis.

3. *Pila volubilis.*] Div. Chrysost.
Oratione 1. de Dea ista. *οὐ γὰρ ἐν
ἐνὶ τῷ αἵματι αὐτῆς οὐδὲν ἐστὶν ὁμοί-
ον.* Et post: *ἡ δὲ σφαῖρα (μηνύει) ὅτι
δύναται ἢ ἀπεκκολληθῆαι.* Hanc (Vic-
toriam) alii in novacula statuunt,
alii in sphaera: sphaera autem ostendit
promptam esse, & facilem ejus muta-
tionem.

4. *Lapis Parius.*] Marmor candi-
dum è *Paro* Insula, unã ex Cycladibus,
ubi ingens ejus copia.

5. *Veste reflatum.*] Sic lib. 4. *vibra-
tis hinc inde laciniis, & reflatò fusa.*

latis canibus in pectus arduis, pedes imi resistunt, currunt priores. Ponè tergum Deæ saxum insurgit, in speluncæ modum muscis, & herbis, & foliis; & virgulis, & sicubi pampinis, & arbusculis alibi de lapide florentibus: splendet intus umbra signi de nitore lapidis. Sub
 5 extrema saxi margine poma & uvæ faberrimè politæ dependent, quas ars æmula naturæ veritati similes explicuit. Putes ad cibum inde quædam, cum¹ mustulentus autumnus maturum colorem afflaverit, posse decerpi. Et, si fontes, qui Deæ vestigio discurrentes in lenem vibrantur undam, pronus aspexeris, credes illos, ut vite pendentes sa-
 10 cemos, inter cætera veritatis, nec agitationis officio carere. Inter medias frondes lapidis² Actæon simulachrum, curioso obtutu in dorsum projectus, jam in cervum ferinus, & in saxo simul & in fonte loturam Dianam operiens visitur. Dum hæc identidem rimabundus eximiè delector: Tua sunt, inquit Byrrhæna, cuncta quæ vides.
 15 Et cum dicto cæteros omnes³ sermone secreto decedere præcepit. Quibus dispulsis omnibus, Per hanc, inquit, Deam, ô Luci carissime, ut anxie tibi metuo, & utpote pignori meo, longè provisum cupio! Cave tibi, sed cave fortiter à malis artibus, & facinorosis illecebris Pamphiles illius, quæ cum Milone isto, quem dicis hospitem,

INTERPRETATIO.

statuarius edidit exemplum absolutissimum artis sculptoria. Post dorsum Deæ rupes est erecta, in modum cavernæ vestita musco, & gramine, & frondibus, & ramusculis, hic viribus, illic fruticibus & marmore nitentibus. Umbra simulacri fulget intus propter splendorem marmoris. In extremo margine rupis pendens poma & racemi elegantissimè elaborati, quos ars imitatrix nature exhibuit consimiles veris. Credas aliqua ex iis posse legi ad esum, postquam autumnus vini largitor aspaverit ipsis colorem maturitatis. Et si tu reclinatus in pectus inspexeris latices, qui labentes sub pedibus Deæ impelluntur in tennes fluctus, putabis illas uvæ quasi pendulas ex palmitibus, inter reliqua quæ habent conformia veris uvis, esse etiam preditas dote mobi-

litas. In mediis foliis lapideis statuæ Actæonis conspicitur, qui rejecto in tergum capite curiosè inspiciebat, jam indutus formâ ferinâ cervi, conspicitur & in marmore simul, & in fonte expectans Dianam loturam. Dum hac studiosè contemplans subinde mirâ voluptate perfruit: Omnia, quæ cernis (inquit Byrrhæna) tua sunt, & cum hoc dixisset, jussit demissâ voce reliquas omnes discedere. Quibus omnibus semotis: Per hanc Deam, inquit, ô Luci dilectissime, quam vehementer tibi timeo! quamque opto tibi benè consulere! quippe qui mihi es inftar filii. Prospice tibi, sed strenuè prospice à sceleratis artibus, & blandimentis nefariis illius Pamphiles, quæ juncta est con nubio cum ista Milone, apud quem ais

NOTÆ.

1. Mustulentus autumnus.] Ovidio, calcatis sordidus uvis.

2. Actæon simulachrum.] Appositio. Hoc est, Actæon sculptus. Vide Ovid. l. 3. Metamorph. Hygin. Fab. 181. & Ful-

gent. Mythol. lib. 3. ubi exponit quid dederit locum Actæonis fabulæ.

3. Sermone secreto.] Quid, si legas, sermoni secreto? hoc est, ad sermonem secretum, ut posset mecum secreto loqui? nupta

nupta est. Maga primi nominis, & omnis earminis sepulchralis magistra creditur, quæ furculis & lapillis, & id genus frivolis inhalatis, omnem istam lucem mundi sideralis imis Tartari & in vetustum chaos submergere novit. Nam cum quemquam conspexerit speciosæ formæ juvenem, ¹venustate ejus fumitur, & illico in eum & oculum & animum detorquet. Serit blanditias, invadit spiritum; amoris profundi pedicis æternis alligat. Tunc minus morigeros ²& viles fastidians, in saxa & in pecua, & quodvis animal puncto reformat: alios verò prorsus extinguit. Hæc tibi trepido, & cavenda censeo. Nam & illa urit perpetuum, & tu per ætatem & pulchritudinem ¹⁰capax ejus es. Hæc mecum Byrrhæna satis anxia. At ego curiosus alioquin, ut primum artis Magicæ semper optatum nomen audiui, tantum ³à cautela Pamphiles abfui, ut etiam ultro gestirem, tali magisterio me volens ampla cum mercede tradere, & prorsus in ipsum barathrum saltu concito præcipitare. Festinus denique & vecors animi, manu ejus velut cathenâ quadam memet expedio: & SALVE properè addito, ad Milonis hospitium pernicipiter evolo. Ac dum amenti similis accelero vestigium; Age, inquam, ô Luci, evi-

INTERPRETATIO.

te divertere. Perhibetur saga insignis & prima nota, & peritissima omnis incantamenti Necromantici, qua potest demergere in profundum Tartarum, atque in antiquum chaos hoc omne lumen astrorum ramusculis lapillisque, & vanis ejusmodi rebus afflatis carmine magico. Nam statim atque vidit adolescentem quempiam formosum, capitur ejus pulchritudine, & à vestigio sustendit in eum aciem oculorum & mentis. Abblanditur, occupat animum, irretit laqueis sempiternis alti amoris. Tunc contemnens eos, qui sibi non satis obtemperant, & vulgares: mutat illos momento temporis in lapides, in pecudes, & in quaslibet bestias: alios autem penitus interficit. Metuo tibi ab his malis & suadeo, ut præcaveas ab

his. Nam & illa incendit æterno amore, & tu eâ es ætate & formâ, ut ei convenias. Hæc mihi dixit Byrrhæna valde sollicita. Verum ego aliàs avidus sciendi, simul ac audiui nomen scientiæ Magicæ à me semper expectitum; tantum abfuit ut mihi caverem à Pamphile, ut sponte quoque impatienter cuperem me dare in talem disciplinam, vel cum ingenti pretio, ac me penitus dare præcipitem accelerato saltu in ipsam voraginem Magicæ. Postremò properanter & turbatâ mente libero me ex ejus manu tanquam ex aliquo vinculo; atque VALLE dicto festinanter, conféro me celerrimè ad ades Milonis. Et dum maturo gradum ad instar furiosi: Eia, inquam, ô Luci, expergiscere, & al-

NOTÆ.

1. Venustate ejus fumitur.] Observa fumitur satis inusitatè hic positum pro capitur, incenditur, aut simili amatorio vocabulo. Gruterus reponerat uritur.

2. Et viles fastidians, in saxa & in pecua, &c. reformat.] Sic Circe apud Apul.

Homerum, Odys. Kt.

3. A cautela Pamphiles.] Passivè sic Phædrus de cervo:

Ut venatorum fugeret instantem necem.

Sic Terent. Andria, patris pudor.

gila, & tecum esto. Habes exoptatam occasionem, & voto diutino poteris fabulis miris explere pectus. Aufer formidines pueriles; cominus cum te ipsa graviter congregere; & à nexu quidem Venereo hospitis tuæ tempera, & probi Milonis¹ genialem torum religiosus
 5 suspice. Verum enimverò Fotis famula petatur enixè; nam & formâ scitula, & moribus ludicra, & prorsus argutula est. Vesperique cùm somno concederes, & in cubiculum te deduxit comiter, & blandè lectulo collocavit, & satis amanter cooperuit: & osculato tuo capite, quàm invita discederet, vultu prodidit: denique sæpè retrorsus respiciens substitit.² QUOD BONUM, FELIX ET FAUSTUM
 10 itaque, licet salutare non erit, Fotis illa tentetur. Hæc mecum ipse disputans fores Milonis accedo: & quod aiunt,³ pedibus in sententiam meam vado. Nec tamen domi Milonem, vel uxorem ejus offendo, sed tantùm caram meam Fotidem: quæ suis dominis parabat
 15 4 viscum fartim concisum, & 1 pulpam frustatim consecretam, in aba-

INTERPRETATIO.

tentus esto ad coisum. Occasio toties cupita offertur tibi, & poteris satiare animum fabulis admirandis secundum desiderium, quo pridem teneris. Apage metus pueriles. Aggredere strenuè rem ipsam propius, & abstine quidem à stupro tua hospitii, & intueri cum reverentia lectum conjugalem boni Milonis. Verùm aggredere omni conatu ancillam Fotidem; est enim eleganti vultu, moribus facietis, & pollet mirâ dicacitate. Hæc quoque vespere, cùm ires dormitum deduxis te officiosè in cubiculum, & suaviter composuisti lecto, & consecrasti valde amanter, & osculata tuum

caput ostendit vultu suo quàm repugnante à te abiret: postremò restitit sæpè se convertens, & post se respiciens. Igitur, QUOD BONUM FELIX FORTUNATUM, quæ sit (quantquam non futurum sit salutare) petamus illam Fotidem. Hæc apud me differens devenio ad ostium Milonis, & (sicut dicitur vulgò) eo pedibus in meam sententiam. Nec tamen invenio in adibus Milonem, aut ejus conjugem, sed solum dilectam meam Fotidem, quæ preparabat suis heris pulmentarium ex viscero congestim secro. & pulpam concisam frustillatim in

NOTÆ.

1. Genialem torum.] Maritalem. Gloss. Genialis γαμνῶν.

2. Quod bonum, felix & faustum, &c.] Solennis præfatio in rebus agendis adhiberi solita, mali ominis averruncandi, bonique procurandi gratiâ. Valere enim censebant voces, quæ vocant omina, inquit M. Tullius, lib. 1. de Divinat.

3. Pedibus in sententiam meam vado.] Facetè alludit ad morem Romanum. Cùm enim quis in Senatu quidpiam proponeret statuendum, nec posset ob temporis angustias rogari uniuscujusque sententia, hoc compendium inventum est. Qui proposuerat quæ

decerni cuperet, peractâ oratione hæc adstantes alloquebatur. Quibus hæc salutaria videntur agendum, in dextrâq; parietem pedibus transire. Qui transibant, dicebantur pedibus ire in ejus sententiam.

4. Viscum fartim concisum.] Carisus lib. 1. docet viscus secunda & tertia declinatione veteribus usurpatum fuisse, viscus visceris & visci. Porro viscera (inquit Isidor. Origin. lib. 11.) non tantum intestina dicimus, sed quidquid sub corio est, à visco, quod est inter cutem & carnem.

5. Et pulpam.] Idem Isid. lib. 20. Orig. Pulpâ est caro sine pinguedine.

cū¹ ad pascua jurulenta : & quidem naribus jam mihi ariolabar
² tucetum perquam sapidissimum. Ipsa lineā : tunicā mundulē ami-
 cta, & ruscē fasciolā praritente altiusculē sub ipsas papillas succin-
 ctula, illud cibarium vasculum floridis palmulis rotabat in circulum ;
 & in orbis flexibus crebra succutiens, & simul membra sua leniter
 illubricans, lumbis sensim vibrantibus, spinam mobilem quatiens
 placidē, decenter inundabat. Isto aspectu defixus obstupui, & mira-
 bundus steti.

dem ad illam : * * * * *

* * * * *

Quam mellitum + pulmentum apparas ? Felix & certius beatus, cui

INTERPRETATIO.

ab eo ad faciendum ferculum jurulen-
 tum. Et jam quidem divinabam olfa-
 ctu illic esse minutal prastantissimi sa-
 poris. Ipsa puriter induta veste lineā,
 & paulo altius succincta sub ipsas mam-
 mas parvā fasciā rubrā valde splen-
 dente, agitabat in orbem vas illud ci-
 barium suis formosis manibus ; & sapē
 succussans illud inter rotandum, simul-
 que placidē movens artus suos lumbis
 paulatim fluctuantibus, cunctiens le-

miter spinam dorsū flexilem venisse
 agebat in undas illam carnem conci-
 sam. Huic spectaculo infixus attentus
 fui. & restiti pra admiratione * *
 * * *
 Et tandem ad ipsam aio * *
 * * *
 * * *
 * * *
 * * *
 quam dulce pulmentum preparas ! For-
 tunatus ille erit, & procul ambio beatus,

NOTA.

ad ea, quā palpitet ; restit enim sapē.
 Hanc plerique & viscum vocant, pro-
 pterea quod glutinosū sit. Donatus ad
 Hecyrtz Act. 3. Scen. 4. aliud etymon
 affert. Pulpa, inquit, proprie ea (caro)
 qua manducatur, eo quod palsetur, ac
 conscindatur. Certē, quidquid sit de
 etymo, pulpa est caro musculosa.

1. Ad pascua jurulenta.] Hæc est
 Lippi lectio, quam secutus sum, me-
 liorem non nactus. Triā genera cibo-
 rum, vel (ut cum Apuleio loquar) pas-
 cuorum potissimum fuerunt, scilicet
 asporum, elixorum, & jurulentorum,
 sive ex jure, quibus addi possunt &
 fricta.

2. Tucetum.] Fulgentius, de prisco
 sermone, Tuceta dicuntur esca regia.
 Callimachus Pisais. Ambrosio redolent
 tuceta sapore. At Scholiastes Persii ad
 hunc versum Satyræ 2. Sed grādas
 patina, tucetaque crassa, &c. Tuceta,
 inquit, apud Gallos Cisalpinos bubula
 dicitur condimentis quibusdam crassa

oblita, ac macerata, & ideo toto an-
 no durat. Solent etiam porcina eodem
 jure condita servari, aut assaturarum
 jure. Hinc Plotius Virgilii amicus in
 eadem regione nominatus est Tucca. Lu-
 binus verò ad eundem locum Persii
 ait tucetum genus esse farciminis ē car-
 nibus suillis minutim concisis.

3. Tunica.] Vestis fuit brevior abs-
 que manicis, viliorum hominum.
 Juven.

Vilia vendentem tunicato servata po-
 pello.

4. Pulmentum.] Varroni & Isidoro
 à pulve dictum, sive etiam sola puls,
 sive quid aliud ejus permixtione fume-
 retur, proprie pulmentum erat. Vide-
 tur tamen Horatius per pulmenta in-
 telligere frusta seu buccas, aut certē
 minutal ex frustis constans. Sic enim
 habet lib. 2. Satyra 2.

— Laudas, insane, trilibrem
 Mullum, in singula, quem minuas
 pulmenta, necesse est.

F ii

permiseris illuc digitum intingere. Tunc illa lepida alioquin & discacula puella, Discede, inquit, miselle, quàm procul à meo foculo, discede. Nam si te vel modicè meus igniculus afflaverit, ureris intimè, nec ullus extinguet ardorem tuum nisi ego; * * * * *

Hæc dicens, in me respexit, & risit. Nec tamen ego prius inde discessi, quàm diligenter omnem ejus explorâssem habitudinem. Sed quid ego de cæteris aio? cùm semper mihi unica cura fuerit caput capillumque sedulò publicè & prius intueri, & domi postea perfrui? Sicque
 10 iudicii hujus apud me certa & statuta ratio est, vel, quod præcipua pars ista corporis in aperto & perspicuo posita, prima nostris luminibus occurrit; & quod in cæteris membris floridæ vestis hilaris color, hoc in capite nitor natus operatur. Denique pleræque indolem, gratiasque suas probaturæ, lacinias omnes exuunt, amicula
 15 dimovent: nudam pulchritudinem suam præbere se gestiunt, magis de cutis roseo rubore, quàm de vestis aureo colore placituræ. At verò (quod nefas dicere, neque sit hujus rei ullum tam durum exemplum:) si cujuslibet eximie pulcherrimæque fœminæ caput capillo spoliaveris, & faciem nativâ specie nudaveris; licet illa cælo de-
 20 jecta, mari edita, fluctibus educata: licet, inquam, Venus ipsa fuerit, licet omni¹ Gratiarum Choro stipata, & toto Cupidinum popu-

INTERPRETATIO.

quem fueris immittere digitum in illud. Tum illa utpote faceta puella & cavillatrix, Apage te, inquit, miser: abscede longissimè à meo igniculo. Nam, si meus ignis te contigerit vel tantillum, conflagrabis penitus, nec quisquam poterit restinguere tuum incendium prater me: * * * *

* * * *

Hæc loquens intuita est me, & risit. Neque tamen inde abii antequam inspecissem studiosè totum habitum corporis ejus. At quare ego memorem reliqua? cum semper mihi fuerit singulari cura, primum considerare diligenter & palam caput, comamque, ac deinde domi potiri. Et sic obfirmatus sum in hac sententia, vel ob hoc unum quoddam ista pars potissima corporis sua in pro-

patulo & conspicuo, prima obvia est nostris oculis, & naturalis splendor capillorum idem efficit in capite, quod vividus color pulchri vestimenti in reliquis artubus. Denique maxima pars mulierum volentes demonstrare nativam pulchritudinem, illecebrasque suas, deponunt pallas omnes, rejiciunt vestimenta, avertunt ostendere formam suam nudam, scientes se gratiores futuras ob rubedinem roseam suæ pellis, quàm ob fulgorem aureum sui indumenti. Verum (quod ne dicere quidem licet, utinamque nullum sit tam crudele specimen hujus rei) si exueris sua coma caput cujusvis mulieris egregia & formosissima, & spoliaveris vultum ejus naturali decore; quamvis illa fuerit demissa de cælo, producta de pelago, nutrita in undis, quamvis, inquam, fuerit ipsa Venus, quamvis cuncta universa

NOTÆ.

1. Gratiarum Choro.] Tres faciunt rites: Aglala, Euphrosyne, & Thalia; Gratia, seu, ut Græci vocant, Chæ- filie Jovis & Eurinomes, ut ait Hec-

lo comitata, & 1 baltheo suo cincta, cinnama fragrans, & balsama
 rorans, calva processerit: placere non poterit nec 2 Vulcano suo. Quid,
 cum capillis color gratus, & nitor splendidus illucet, & contra So-
 lis aciem vegetus fulgurat, vel placidus renitet, ac in contrariam gra-
 riam variat aspectum: & nunc ut aurum coruscans in lenem mel-
 lis deprimitur umbram; nunc corvinâ nigredine caezulos columbarum
 colli flosculos æmulatur; vel nunc 4 guttis Arabicis obunctus, & pe-
 ctinis arguti dente tenui discriminatus, & ponè versum coactus ama-
 toris oculis occurrens, ad instar speculi, reddit imaginem gratio-
 rem? Quid? cum frequenti sobole spissus cumulat verticem, vel 10

INTERPRETATIO.

æstu Charitum, & stipata universâ
 gente Amorum, accincta suo cæsto, olens
 cinnama, diffuens balsamo, si prodierit
 calva: nec Vulcano quidem suo poteris
 probari. Quid, quando capillus emicat
 jucundo colore, & splendore coruscanti,
 & resulget vivide adversus radios so-
 lis, aut subluet lenis, variatque as-
 pectum in diversum decorem: & modo
 fulgurans instar auri, obscuratur in te-

nuem umbram mellis coloris: modo ni-
 gre corvino imitatur flores ceruleos
 colli columbarum; aut nunc delibutus
 myrrha, & distinctus exiguo dente pe-
 ctinis acuti, & constrictus à tergo, ob-
 vius oculis amatoris, reflectit speciem
 jucundiorum in modum speculi? Quid?
 cum densus multa propagine agglomera-
 tur in summa parte capitis, aut exten-

NOTÆ.

Æodus in Theogon. Orpheus tamen
 Charitum matrem vocat Eunomiam,
 non Eurinomen. Alii alia de Chariti-
 bus fabulantur, quæ omnia longum
 esset exequi. Vide Lil. Gyrard. Syntag.
 23. & Natal. Comitum lib. 4. Mythol.

1. Baltheo suo cincta.] Homerus,
 Iliad lib. 4. facit Venerem accinctam
 baltheo, quem xai vocat, discolori &
 variegato, cui insunt blanditiæ, sua-
 vitas, dulcia colloquia, benevolentia,
 suaves, fraudes, veneficiæque ama-
 toria, quæ vel sapientis mentem de-
 liant. De hoc Martial. Epigram. 207.
 lib. 14.

Sume Cytheriaco medicatum nectare
 Ceston

Ussit amatorem baltheus ista fovem.

2. Vulcano suo.] Qui Venerem suam,
 licet toties adulteram efflictim deperi-
 bat. Unde apud Statium Venus Mar-
 tem dehortans, ne bellum adversus
 Thebas concitet,

At non eadem Vulcania nobis
 Obsequia: & lasi servit tamen ira
 maris.

illam ego perperis mihi desudare ca-

minis

Si jubeam, vigilesque operi trans-
 mittere noctes.

Gaudeant ornatusque novos, ipsique
 labores:

Arma tibi.

Itaque si calva Venus ipsi placere non
 potuisset, multò minus cæteris.

3. In lenem mellis deprimitur um-
 bram.] Cùm nimirum flavus desuper
 capillus est, & intrus subniger. Sic Ana-
 creon ad Pictorem, de Baryllo suo:

Αἰ δὲς κόμας πολὺν,

Τὰ μὲν ἐνδοθὺν, μαλακάς

Τὰ δ' ἐς ἄκρον ἡλίσσας. hoc est,

ut vertit Henricus Stephanus:

Nitidas comas fac illi,

Intus quidem nigrantes,

At aureas supernd.

4. Guttis Arabicis.] Ovid. Heroid,
 Epistola 23.

Non Arabum noster dona capillus
 olet.

Gutta Arabica, sunt myrrhæ lacryma
 statè dicta, quam myrrha exudat an-
 tequam incidatur. Laudatissima in Ara-
 bia progignitur,

F iiij

- prolixâ serie porrectus dorſa permanat? Tanta denique eſt capilla-
menti dignitas, ut, quamvis auro, veſte, gemmis, omnique cætero
mundo exornata mulier incedat, tamen niſi capillum diſtinxerit, or-
nata non poſſit videri. Sed in mea Fotide non operoſus, ſed inordi-
natus ornatus addebat gratiam. Uberes enim crines, leniter emiſſos,
& cervice dependulos, ac deinde per colla diſpoſitos, ſenſimque ſi-
nuato¹ patagio reſidentes, pauliſper ad finem conglobatos in ſum-
mum verticem nodus adſtrinxerat * * *deſunt hîc obſcœna.*
Tum illa cervicem intorſit, & ad me converſa limis & morſicanti-
bus oculis, Heus, tu² ſcholâſtice, ait, ³ dulcem & amarum guſtu-
lum carpis. Cave ne nimîâ mellis dulcedine diutina bilis amaritu-
dinem contrahas. * * *deſunt hîc obſcœna.*
His & talibus⁴ obgannitis ſermonibus inter nos, diſceſſum eſt.
Commodum meridies acceſſerat: & mittit mihi Byrrhœna⁵ xeniola,
porcum opimum, & quinque gallinulas, & ⁶ vini cadum in ætate
pretioſi. * * *deſunt hîc obſcœna.*

INTERPRETATIO.

ſus in longum ordinem explicatur per
dorſum? Poſtremo tantus eſt honor ca-
pillitii, ut, quanquam mulier prodeat
inſtructa auro, veſtimentis, lapillis
pretioſis, reliquoque omni ornatu mu-
liebri, nihilominus non poterit videri
decenter excolta, niſi diſcrimina-veris
comam. Verum in mea Fotida non la-
borioſus, ſed neglectus cultus concilîa-
bat venuſtatem. Nam opus capilli ſpi-
ſi, paulatim promiſſi, & pendentes à
poſteriori parte collis, dehincque diſtri-
buti per collum, & paulatim recum-
bentes flexuoſo limbo ſummarum tunicarum,
aliquantum conglomerati in extremi-

tate, revincti erant modo ad ſummum
caput. * *
Tum illa inflexit collum, & in me re-
ſpicit obtutu obliquo & mordaci:
Heus tu, novitie, inquit, deguſtas ſi-
mul dulce & amarum. Vide ne ex ni-
mîa ſuavitare mellis compares tibi diu-
tinnam fallis amaritudinem. * *
His & ſimilibus colloquiis inter nos
habitus diſceſſimus. Vox meridianum
advenerat, cum Byrrhœna mittit ad
me munera hoſpitalia, pinguem ſuam,
& quinque pullos, & cadum vinis
commendabilis ſua vetuſtate. * *

NOTÆ.

1. Patagio.] Feſtus: Patagium eſt
quod ad ſummam tunicam aſſui ſole:
qua & patagiata dicitur, & patagia-
rii, qui ejuſmodi opera faciunt.
2. Scholâſticè.] Scholâſticus hîc pro
inepro juvene, & rerum adhuc impe-
rito ſumitur, non pro illo, qui ſcholæ
operam dat, ut perperam putat Be-
roaldus. Vide Caſaubonum, ad Lam-
pridium, pag. 416.
3. Dulcem & amarum guſtulum car-
pis.] Plaut. Ciſtell. Act. 1. ſcen. 1.
Namque Ecceſtor amor & melle, &
ſelle eſt ſacundiffimus:

- Guſtu dat dulce, amarum ad ſatia-
tatem uſque oggerit.
4. Obgannitis.] Obgannire, & ganni-
ro obmurmurare eſt. Et gannito apud
Feſtum eſt querula canum murmuratio.
5. Xeniola.] Munera hoſpitibus mit-
tere mos fuit, quæ à ξένος, quod ho-
ſpitem ſignificat: ξένια, & voce latinâ
civitate donatâ; Xenia, & Xeniola,
hoc eſt, hoſpitalia, dicta ſunt.
6. Vini cadum in ætate pretioſi.] Ca-
da, vas fait vinarium, duodecim cornu-
giorum capax, figurâ turbinis, ſeu nu-
cis pinæ, quales ferè videamus ampho-

Diem exterum lavacro, ac dein cœnæ dedimus. Nam Milonis boni concinnatitiam mensulam rogatus accubueram, quàm pote tutus ab uxoris ejus aspectu, Byrrhænæ monitorum memor; & perinde in ejus faciem oculos meos ac si¹ in Avernum lacum formidans dejeceram. Sed assidue respiciens præministrantem Fotidem, inibi recreabar ani-
mi. Cùm esset jam vespera² lucernam intuens Pamphile, Quàm lar-
gus, inquit, imber aderit crastino. Et percontanti marito quî com-
perisset istud; respondit, sibi lucernam prædicere. Quod dictum ipsius
Milo risu securus, Grandem, inquit, istam lucernam³ Sibyllam pas-
cimus, quæ cuncta cœli negotia, & Solem ipsum de specula cande-
labri contuetur. Ad hæc ego subjiciens, Sunt, aio, prima hujusce-
modi divinationis experimenta: nec mirum, licet modicum istum
igniculum, & manibus humanis laboratum, memorem tamen illius
majoris & cœlestis ignis, velut sui parentis, quid esset editurus in
ætheris vertice, divino prælagio & ipsum scire, & nobis enunciare.¹⁵

INTERPRETATIO.

reliquam partem diei tradidimus bal-
neo, ac deinde cenæ: nam invitatus à
bono Milone, assedorem modica mensa
ejus, securus, quantum fieri poterat,
ab intimitu ejus conjugis, recordatus
felicis consiliorum Byrrhæna: & inspe-
xeram ipsam trepidans eodem modo quo
asperissem Infernum ipsum, Sed cum
perpetuo intuerer Fotidem, quæ nobis
ministrabat, exhilarabar animo in ea
contemplanda. Obsecrâ jam nocte Pam-
phile aspiciens lampadem. Quàm copiose
plueret cras, inquit, interrogantique viro
tuo unde hoc novisset; respondit, hoc si-
bi præmitti à lampade. Quæ ejus

verba Milo excipiens risu: Magnam
ait, vaticinatricem alimus hanc lam-
padem, quæ prospicit à candelabro tan-
quam à specula quacumque geruntur in
cœlo, ipsumque adeo solem. Ego exci-
piens hæc verba: Sunt hæc, inquam,
prima specimina hujusmodi vaticinatio-
nis. Nec mirabile videri debet, quod
hæc flammula, quamvis admodum par-
va, & producta humano artificio, re-
cordata tamen ignis illius majoris &
ætheris, tanquam sui genitricis, præsa-
gias divinitus, nobisque significet quid
ille sit produiturus in festigio cœli.

NOTÆ.

as in cauponis ligneas scrois circulis
revinctas. Quanto autem in pretio fue-
runt apud antiquos vina ætera videre
est passum apud Plautum, Horatium,
& alios.

1. In Avernum lacum.] Avernum
lacus fuit Campaniæ propè Baias, sic
dictus quasi *æternus*, hoc est, *avibus*
carens, eo quod tetræ suis exhalatio-
nibus supervolantes aves enecaret. Hunc
Plutoni dicatum, & limen esse Infero-
rum creditum est, & sæpe sumitur pro
ipso Inferno, quemadmodum hic.

2. Lucernam intuens Pamphile, quàm
largus, inquit, imber aderit crastino!]

Nempe, ——— Testâ ardente videbat
Scintillare oleum, & putres concre-
cere fungos.

quod imbris imminentiæ signum est
apud Virgil. lib. 1. Georgic. & apud
Avienum in Arati Prognostica. Cujus
rei rationem affert Plin. quod cum aër
humidus esse cœperit, (quod sit immi-
nente pluvîa) favilla, quæ cum fumo
solet egredi, prohibita aëris crassitate,
in lucernis residet, & quasdam velut
fungorum imitatur imagines.

3. Sibyllam.] Sibyllæ dictæ fuerunt
fatidicæ mulieres, quasi *misæulæ*, hoc
est, Dei consiliorum participes. Milo

Nam & Corinthi nunc apud nos passim ¹ Chaldaus quidam hospes miris totam civitatem responsis turbulentat, & arcana fatorum scriptis emergendis edicit in vulgum; ² qui dies copulas nuptiales affirmet; qui fundamenta mœnium perpetuet; qui negotiatori commodus; qui viatori celebris; qui navigiis opportunus. Mihi denique proventum hujus peregrinationis anquirenti multa respondit, & opipidò mira & fatis varia. Nunc enim gloriam satis floridam, nunc historiam magnam, & incredendam fabulam, & libros me facturum. Ad hæc renidens Milo, Quâ, inquit, corporis habitudine præditus, quove nomine nuncupatus hic iste Chaldaus est? Procerus, inquam, & suffusculus, Diophanes nomine. Ipse est, ait, nec ullus alius. Nam & hic apud nos multa multis effatus similiter, non parvas stipes, immò verò mercedes opimas jam consecutus, Fortunam scævam, an scævam veriùs dixerim, miser incidit. Nam die quadam, cum frequentis populi circulo conseptus coronæ circumstantium,

INTERPRETATIO.

Corinthi enim apud nos advena quidam Chaldaus perturbat nunc totam urbem admirandis prædictionibus, & exponit secreta fatorum apud plebem nummorum lucratorum causâ: verbi gratiâ quis dies corroboret vinculum jugis; quis reddat fundamenta murorum æterna; quis dies sit opportunus mercatori; quis solemnis peregrinanti; quis idoneus navigationibus. Denique cum sciscitaret ab eo quid mihi esset eventurum ex hoc itinere, plurima mihi respondit valde admiranda & multum diversa. Dixit enim nunc me comparaturum laudem præclaram, nunc scri-

pturum amplam historiam, & fabulam incredibilem, & libros. Milo ridens ad ea: Quam, inquit, corporis staturam habet iste Chaldaus, & quomodo vocatur? Grandis est, inquam, & subniger, vocaturque Diophanes. Ipse est, inquit Milo, nec alius quisquam. Hic enim cum plurima prædixisset multis ad eundem modum in hac urbe, comparavissetque nummos non paucos, quin immò mercedes amplissimas, infeliciter expertus est sortem sinistram, vel, (ut veriùs loquar) crudellem. Quodam enim die, cum circumdatus magnâ plebis coronâ fata distribueret toti circulo sc-

NOTÆ.

hic Sibyllam jocosè vocat lucernam futuri præfagam. Decem fuerunt Sibyllæ, quarum nomina vide apud Isidorum, Origin. lib. 8. De Sibyllis expecta eruditissimam clarissimi Viri Petri Petiti Dissertationem, in lucem propediem prodituram.

1. Chaldaus quidam hospes miris totam civitatem responsis turbulentat.] Horat.

Irritat, mulcat, falsis terroribus implet.

Ut Magus.

Affyrionum Magi Chaldaei dicebantur; ex gentis vocabulo: est enim Chaldaa regio Affir, Arabiæ contermina, in qua

Babylon magna civitas, Romæ Genethliaci, qui & Mathematici, futurorum prænuntiatores, somniorumque interpretes, Chaldaei vulgò dicti fuerunt. Sive quòd soli Chaldaei artes illas profiterentur: sive, quòd eas professi, se mentirentur Chaldaeos, quò majorem sibi compararent auctoritatem. Horum quoque Eruscarum ars Firmico Ars Chaldaica dicitur. Vide Gell. lib. 14. cap. 1. & Sextum Empyricum.

2. Qui dies copulas nuptiales affirmet? quis, &c.] Cicero pro Muræna: Erant in magna potentia qui consulebantur, à quibus dies tanquam à Chaldaeis petebantur, &c.

fata

1 *fata donaret*, 2 *Cerdo* quidam (nomine) negotiator accessit eum, diem commodum peregrinationi cupiens. Quem cum electum destinasset illi, jam depositâ crumenâ, jam profusis nummulis, jam dinumeratis centum denariis, quos mercedem divinationis auferret: ecce quidam de nobilibus adolescentulus à tergo arrepsit, eum lacinia apprehendit, & conversum amplexus exosculatur arctissimè. At ille ubi primum consaviatus eum, juxtim se ut assideret effecit, attonitus est repentinæ visionis stupore; & 3 *præsentis negotii*, quod gerebat, oblitus, insit ad eum: Quam olim equidem exoptatus nobis advenis? Respondit ad hæc ille alius: Commodum vespere oriente. Sed vicissim tu quoque frater mihi memora, quemadmodum exinde ut 4 de Eubœa Insula festinus enavigasti, & maris & viæ confeceris iter. Ad hæc Diophanes ille Chaldaus egregius, mente viduus, necdum suus: 5 *Hostes*, inquit, & omnes inimici nostri, tam duram, imò verò

INTERPRETATIO.

ambientium; Mercator quidam nuncupatus Cerdo venit ad eum, poscens diem idoneum itineri suscipiendo. Quem cum selegisset, & designavisset ei, distincto jam marsupio, jam depromptâ pecuniâ, jam numeratis centum denariis, quos ipse tolleret in pretium vaticinationis: ecce quidam juvenis ex primariis penetrans se ponit ipsam per mediam urbem, arripit eam veste, cumque ipse se verisset, amplexatur eum, & bafiat strictissimè. Verum ille vicissim eum osculatus, simul atque jussit sedere prope se, perturbatus est admiratione quâ ipsum affecerat subitus conspectus ami-

ci; nec recordatus rei, quam tunc temporis gerebat, dixit ipsi: Quam pridem hac desideratus accedis amice? Ille alter ad ea respondit: Sub ipsum vespere ortum. Sed tu quoque frater narra mihi invicem, quomodo tam celeriter navigaveris ab Eubœa usque Insula in hanc urbem, quâque ratione emensus fueris iter tum maritimum, tum terrestre. Ad hæc Diophanes ille vates eximius, ratione destitutus, & nondum ad se reversus: inimici nostri, inquit, omnesque qui nobis insensunt, incurram in peregrinationem tam

NOTÆ.

1. *Fata donaret.*] Elmenhorst. *enodaret.* At *donaret* melius longè exprimit plenariam illam, quam Magi sibi arrogant, potestatem. & *fata* quidem *donare* meritò dici poterat Diophanes ille, cum dies suscipiendis negotiis prosperos designabat.

2. *Cerdo quidam.*] Hoc loco *Cerdo* nomen est proprium mercatoris. Aliàs appellativum est viliorum artificum, futorum putà, atque aliorum hujusmodi lucro inbiancium, à Græca voce *κέρδος*, *lucrum*. *Cerdo* latine verti posset *lucro*.

3. *Præsentis negotii*, &c. *oblitus.*] Scilicet se vendere Cerdoni diem peregrinationi commodum.

4. *De Eubœa Insula.*] Maxima hæc Apul.

est ex maris Ægæi Insulis, adjacens Bocotia, atque ab ea divulsa angusto freto, quod Euripum dixere, vocitata olim Chalcodontis, & Macris, aut Macra, & Chakis ob æs ibi repertum. Item Abantias, ejusque incolæ Abantes apud Homerum, & Asopis, Item Straboni Oche, & Ellopia. Hodie verò *Negroponte*. Est & Eubœa Siciliæ urbs Straboni, item alia urbs in ipsa Insula Eubœa, sed à mari absorpta.

5. *Hostes*, inquit, tam duram, &c.] Solemne, mala quorum mentio incidisset, hostibus imprecari. Ovid. Hostibus eveniant convivium tabula nostris. Virgil. — Errorumque hostibus illum. Buphemismi genus erat malum omen averruncantis.

Ulyssæam peregrinationem incidant. Nam & navis ipsa, in qua
 vehebamur, variis turbinibus procellarum quassata, utroque regi-
 mine amisso, agrè ad ulterioris ripæ marginem detrusa, præcipiti-
 demersa est: & nos, omnibus amissis, vix enatavimus. Quodcum-
 5 que vel ignotorum miseratione, vel amicorum benevolentia extra-
 ximus, id omne latrocinialis invaluit manus: quorum audaciæ repu-
 gnans etiam, cui nomen est Arisuatus, unicus frater meus, sub illis
 oculis miser jugulatus est. Hæc eo adhuc narrante moesto; Cerdos il-
 le negotiaros correptis nummulis suis, quos divinationis mercedi de-
 10 stinaverat, protinus aufugit. Ac dehinc tunc demum Diophanes
 expergitus sensit imprudentiæ suæ labem, cum etiam nos omnes cir-
 cumsecus astantes, in clauum cachinnum videret effusos. Sed tibi pla-
 nè, Luci domine, soli omnium Chaldaus ille vera dixerit, sisque
 felix, & iter dexterum pergas. Hæc Milone diuturnè sermocinante
 15 tacitus ingemiscebam: mihiq; non mediocriter succensebam, quod
 ultro inductâ serie importunarum fabularum, partem bonam vespere,
 ejusque gratissimum fructum amitterem. Et tandem denique devo-
 rato pudore, ad Milonem aio: Ferat suam Diophanes ille Fortunam,

INTERPRETATIO.

sciam, immò verò prorsus Ulyssæam. Nam & navigium ipsum, quo fereba-
 mur, fractum diversis vorticibus tem-
 pestatum, destitutum ambobus gubernacu-
 lis, difficulter compulsus in adver-
 sum litus, absorptum est voragine, nos-
 que omnibus bonis nostris perditis, agrè
 emerimus. Quidquid potuimus corra-
 dere aut misericordiâ extraneorum, aut
 beniguitate nostrorum amicorum, illud
 totum rapuit turba prædonum, quorum
 etiam impetui resistens unicus germa-
 nus meus Arisuatus nomine, trucidatus
 est infelix ante hos meos oculos. Dum
 is adhuc referret ista valde tristis;
 Cerdos ille mercator resumptis pro-
 pèrè suis denariis, quos decreverat da-
 re in pretium prædictionis, statim se

conjecit in pedes. Quo facto Diophanes
 tum denique excitatus agnovit quan-
 tum damnum sibi creavisset sua stoli-
 ditate, cum cerneret quoque nos omnes,
 qui cum circumstabamus, solutos in
 risum canorum. Verum opto, Domine
 Luci, ut Chaldaus ille vera prædixerit
 tibi uni inter omnes, & ut sis fortun-
 natus, & perficias peregrinationem tuam
 prosperè. Milone narrante hac prolixius
 gemebam apud me, & irascebar non
 leviter, quod, illato sponte meâ contex-
 tu incommodarum fabularum, male
 perderem optimam partem vespere ja-
 cundissimumque fructum ejus. Postremò
 insuperhabitâ verecundiâ, respondeo
 Miloni: Diophanes ille habeat sibi suam

NOTÆ.

1. *Ulyssæam peregrinationem.*] Noti
 sunt decennales Ulyssis errores, quo-
 rum spatio ea omnia, quæ Horati-
 us in Odyssea canit, mala perpassus
 est: ut meritiò ab *Ulyssæa peregrinatio-
 ne* Apuleius laboriosi periculosisque iti-
 neris exemplum desumpserit.

2. *Utroque regimine amisso.*] *Malo*
 scilicet, & gubernaculo quibus navis

regitur.

3. *Vel ignotorum miseratione.*] So-
 lebant naufragi victum rogantes ta-
 bulam, in qua depictum esset suum
 naufragium, circumferre, quod obvios
 quosque ad misericordiam facilius com-
 moverent. Vide Interpretes Horatii, ad
 initium Artis Poeticæ: & Phædrum,
 lib. 4. fab. de Simonide.

& spolia populorum rursus conferat mari pariter ac terræ: mihi verò fatigationis hesternæ etiam nunc laucio da veniam maturius concedam cubitum. Et cum dicto facesso, & cubiculum meum contendo. Atque illic deprehendo epularum dispositiones satis concinnas. Nam & pueris extra limen, credo ut arbitrio nocturni gannitibus ablegarentur, huius quam procul distratum fuerat. Et grabatulum meum assistit mensula, cœnæ totius honestas reliquias tolerans, & calices bini, jam infuso latice semipleni, solam temperiem sustinentes: & lagena juxta orificio celsim dehiscens patescens, facilis haurium, * * * * *

desunt hic obscœna.

Fortè quâdam die mecum magnopere Byrrhæna contendit apud eam cœnulae interesset: & cum impendio excusarem, negavit veniam. Ergo igitur Fotis erat adeunda, deque nutu ejus consilium, velut auspiciū, petendum. Quæ, quanquam invita quod à se ungue latius digrederet, tamen comiter amatoris militiæ brevem commeatum indulgit. Sed heus tu, inquit, cave regrediare cœnâ maturius; nam vesana factio nobilissimorum juvenum pacem publicam infecit: & passim trucidatos per medias plateas videbis jacere; nec Præsidis auxilia

INTERPRETATIO.

ferrem, exponatque iterum tum mari, tum terrâ pradam populorum. At permisti mihi adhuc laboranti ex lassitudine hesternâ, ut citius eam cubitum. Et hoc dicto abeo, & peto meum cubiculum. Atque ibi offendo convivium ordinatum elegantissimè. Lectus enim erat stratus servulis humi extra otium longissimè, puta, ut removerentur ab auditu nocturnarum vocularum. Adstrabat meo lectulo parva mensa onusta sat laucis reliquiis totius cœnæ, & crateres duo jam semirepleti infusa aquâ, expectantes tantam admixtionem vini: & propè erat lagena, qua dilatabatur ore paulatim patescens, & ex qua facile hauriri vinum poterat. * * * *

* * * * *
Forè die quodam Byrrhæna me rogavit enixè ut adessem parva cœna apud se; cumque valdè me excusarem, dixit se non ignoturam mihi nisi venire. Convenienda igitur erat Fotis, petendumque erat consilium, tanquam auspiciū, ab ejus voluntate. Quæ, licet aggreferens quod ab ipsa discederem latius ungue, benignè tamen mihi concessit exiguas inducias belli amoris. Verùm heus tu, ait, vide ut citò redeas à cœnâ; nam furiosa cohors primariorum adolescentum perturbavit tranquillitatem publicam: & videbis hinc inde homines interfectos stratos in mediis viis, nec præsidia Præfecti Provinciæ,

NOTÆ.

1. *Spolia populorum.*] Pecuniam, quam suam præstigiis ope populi emanerit.
2. *Velut auspiciū.*] Sicut nihil gerere alius momenti solebant veteres, quin prius auspicarentur. Sic non aude noster Lucius cœnatum foras ire

quin Fotidis suæ nutum prius consulat, qui omnium avium ipsi instar est. De Auspiciis cæterisque ad Augures spectantibus, vide Rosin. Antiquit. Roman. lib. 3.
3. *Brevem commeatum.*] Quo se ad Byrrhænæ cœnam conferret.

longinqua levare civitatem tantâ clade possunt. Tibi verò Fortunæ splendor insidias, ¹ contemptus etiam peregrinationis, poterit afferre. Fac sine cura sis, inquam, Fortis mea. Nam præter quod epulis alienis voluptates meas anteferrem, metum etiam istum ² tibi demam maturatâ regressione. Nec tamen incomitatus ibo. nam gladiolo solito cinctus altrinsecus, ipse salutis meæ præsidia gestabo. Sic paratus cœnæ me committo. Frequens ibi numerus epulorum, & utpote apud primatam foeminam, flos ipse civitatis. Et opipares cibi, & ebore nitentes lecti, aureis vestibibus ³ intexti, amplii calices, ⁴ variæ quidem gratiæ, sed pretiositatis unius. Hic vitrum fabre sigillatum, ibi crystallum ⁵ impunctum; argentum alibi clarum, & aurum fulgurans, & succinum mirè cavatum in ⁶ capides, ut bi-

INTERPRETATIO,

utpote longius distantia, queunt suble-
vare urbem tantâ calamitate. Clari-
tas autem tua fortuna poterit tibi crea-
re insidias, & peregrinitas tua poterit
te reddere despicabilem. Secura esto,
inquam, mea Fortis. Nam revertar
maturè, non tantum quia præpono mea
gaudia convivii aliorum, verum etiam
ut auferam tibi istum timorem. Ni-
hilominus non illuc profisciscar solus.
Feram enim mecum tutamenta mea vi-
ta; appenso nimirum consueto ense ad
alterum latus. Sic instructus confere

me ad cœnam, Multi aderant convi-
va, iique Principes urbis, quales de-
cebat esse apud primariam mulierem.
Dapes erant copiosæ & laute, & lecti
ebore splendentes, operiti stragulis au-
reis, crateres valde capaces, diversæ
quidem opulentia, sed ejusdem pulchri-
tudinis. Hic est vitrum eleganter con-
figuratum, ibi crystallus distincta variis
punctulis; alibi argentum nitidum &
aurum coruscans; & electrum miro ar-
tificio excavatum in pocula ad potan-

NOTÆ,

1. *Contemptus etiam peregrinationis.*]
Pric, mutat & legit, contemptum etiam
peregrinatio, quod expressi in interpre-
tatione: At nihil mutatu est opus, ni-
si fortè pro peregrinationis reponas per-
grinitatis (quod etiam video Elmen-
horstio placuisse) ut sensus sit: contem-
ptus etiam, in quo vulgò sunt peregrini,
poterit insidias tibi parare. sic etiam
apud Lucianum non ancilla hospitis,
sed Abroca matrona, Byrrhænæ Apu-
leianæ personam sustinens, Lucio dicit
2. *Etis epula dicta q̄q̄vntv, pere-*
grinus facile contemnitur.

2. *Intexti.*] An intextuntur lecti ve-
stibus? Lege, nec periculo, *intexti*,
hoc est, Apuleiano loquendi modo,
texti, *operiti*, neque enim particula, *in*,
hic negat. Vel, si mavis, *injecti*, quod
idem prorsus sonat Apuleio.

3. *Variæ quidem gratiæ, sed pretio-*
sitatis unius.] At vitrum, crystallum,

aurum, & argentum, quæ mox enu-
merat, quis unius ejusdemque pretii
esse dicat? Repone igitur cum Pricæo,
juvante Oxon. Mf. in quo non pretio-
sitas, sed speciositas, legitur; Repo-
ne, inquam, *variæ quidem græ, sed*
speciositatis unius. Hoc nempe vult A-
puleius multa ibi vasa fuisse, quæ licet
alia aliis pretiosiora essent ob mate-
riam ex qua erant confata, nihilomi-
nus ejusdem erant pulchritudinis. *Va-*
riæ græ dicit etiam, lib. de Deo So-
cratis: ex argento, & auro & gemmis
monilia variæ græ dependent.

4. *Impunctum.*] vel punctis distin-
ctum, ut vertimus, vel purum, & nul-
lis asperum, variegatumve punctis.

5. *Capides.*] Sic lege, ut est in Scrive-
riana Editione, & Gruteri Suspicionibus,
non lapides. *Capis*, apud Festum, est
poculi genus, à capiendò dictum. Item
Varroni lib. 1. de Vita Populi Romanæ

bas. Et quidquid fieri non potest, ibi est. ¹ Diribitores plusculi splendide amicti; fercula copiosa: puellæ scitulè ministrantes: pueri calamistrati pulchrè indusiati, gemmas formatas in pocula vini vetusti frequenter offerentes. Jam illatis luminibus epularis sermo percrebuit, jam risus adfluens, joci liberales, & cavillus hinc inde. ² Tum inquit ad me Byrrhæna: Quàm commodè versaris in nostrâ patriâ? Quod sciam, templis, & lavacris, & cæteris operibus cunctas civitates antecellimus. ³ utensilibus præterea pollemus affitum. Certè libertas otiosa, & ⁴ negotioso quidem advenæ Romana frequentia; modesto verò hospiti, quies villatica: ⁵ omni denique provinciæ voluptarii secessus sumus. Ad hæc ego subjiciens: Vera memoraſ, nec usquam gentium magis me liberum quàm hîc fuisse credidi. Sed oppidò formido cœcas & inevitabiles latebras Magicæ disciplinæ. Nam ne mortuorum quidem sepulcra tuta dicuntur: sed & ⁶ bustis & rogis reliquiæ quædam & cadaverum præsemina ad exitiabiles viventium ⁷ fortunæ petuntur. Et cantatrices aniculæ in ipso momento

INTERPRETATIO.

dum. Denique quidquid creditur fieri non posse, ibi reperitur. Multi escarum distributores magnificè vestiti; dapes abundantes: virgines eleganter ministrantes: pueri cirrati decorè vestiti crebrò propinantes vinum velus in lapidibus pretiosis configuratis in calicum formam. Postquam lucernæ importata fuerant in triclinium: jam colloquia convivialia celebrari coeperunt, jam risus undique abundare, & honesta diceria cavillationesque jactari. Tunc Byrrhæna sic me affatur: Rectè-ne te habes in nostra patriâ? ni fallor, multum superamus omnes alias urbes delubris, & balneis, atque aliis publicis operibus. abundamus insuper cibariis.

Hic est profectò libertas tranquilla, & hospes quidem negotiis gaudens potest hîc reperire hominum multisadinem similem Romanæ; qui verò moderatus est & ambitionis expers, otium quale ruri. Denique tota Provincia huc venit se se oblectatum. Respondi ad hæc: Vera sunt quæ dicis, nec putavi me fuisse libericrem usquàm terrarum quàm hîc. Sed valde metuo obscuras insidias artis Magicæ, quas nemo potest effugere. Nam ne monumenta quidem defunctorum feruntur esse secuta, sed residua quadam, & frustra corporum mortuorum rapiuntur ex bustis & pyris ardentibus ad perniciem vivorum. Et ventula incantatrices prævenerunt veloci fe-

NOTÆ.

1. Diribitores.] Ministri distributores escarum. Diribitorium fuit locus, in quo stipendia militibus numerantur, à diribendo, hoc est, distribuendo.

2. Utensilibus.] Utensilia propriè sunt res cibariæ, provisiones de bouche. Tacit. Annal. lib. 2. quasque copias frumenti, & omnium utensilium quæque natio pendaret. Et lib. 15. subve-taque utensilia ab Ostia & propinquis municipiis, pretiumque frumenti minutum, &c. Utilia etiam pro iisdem utensilibus usurpatum invenias.

3. Negotiosa quidem advena.] Lege

negotioso. Negotiosum advenam opponit modesto hospiti.

4. Omni denique Provinciæ voluptarii secessus sumus.] Cassiodorus digressionem appellat ejusmodi secessum, lib. 12. cap. 22. de Campania loquens: urbis regia calla penaria, voluptuosa nimis, & delicata digressio.

5. Et bustis & rogis.] Servius pyras, busta, & rogos ita discriminat: Pyra, inquit, est lignorum congeries: rogos, cum ardere coeperit: bustum verò jam exustum vocatur. Hæc tamen sæpè videas nullo discrimine usurpata.

G iij

¹ choragii fanebris præpeti celeritate alienam sepulchram antevortunt. His meis addidit alius: Immo vero istic nec viventibus quidem ullis parcitur. Et nescio qui simile passus, ore ² undique omnisfaciam deformato truncatus est. Inter hæc per convivium totum indicentiosus
³ cachinnus effunditur: omniumque ora & obtutus in unum quempiam angulo secubantem conferuntur. Qui cunctorum obstinatione confusus, indigna murmurabundus, cum vellet exurgere: Immo, mi
³ Telephron, Byrrhæna inquit, & subsiste paulisper, & more tuæ urbanitatis fabulam tuam remectire, ut & filius meus iste Lucius lepidi sermonis tui perfruatur comitate. At ille: Tu quidem domina, ait, in officio manes sanctæ tuæ bonitatis: sed ferenda non est quorundam insolentia. Sic ille commotus. Sed instantia Byrrhæna, quæ cum adjuratione suæ salutis ingratis cogebat effari, perfecit ut vellet. Ac sic aggeratis in tumultum stragulis, & effultus in
¹⁵ cubitum, suberectusque in torum, porrigit dexteram, & ad instar oratorum conformat articulum: duobusque infimis conclusis digitis, cæteros eminentes porrigit, & infesto pollice ⁴ clementer subridens,

INTERPRETATIO

finatione humationem alienorum cadaverum in ipso tempore feralis apparatus. Alius adjecit his verbis: Immo vero hic ne à vivis quidem ullis temperatur: & quidam perpeffus aliquid ejusmodi, mutilatus est facio ex omni parte deturpata. Interea risus solutior pervagatur totum convivium. Et cuncti convertunt vultum & oculos in quendam hominem seorsim decumbentem in angulo, qui perturbatus omnium pervicaciâ, & murmurans cum indignatione, cum pararet illinc surgere: Ne hoc facias, mi Telephron, inquit Byrrhæna, sed mane tantisper, ac pro solita tua comitate resume ab initio tuam illam historiam, ut hic quoque filius meus Lucius potiatur jucunditate tua faceta narrationis. At ille: Tu quidem, inquit, ô domina, remanes semper intra terminos tua inviolata probitatis: sed intoleranda est quorundam protervia. Sic ille indignabundus locutus est. Sed urgentes preces Byrrhæna, quæ eum per vitam suam obtestans cogebat eloqui etiam invictum, perpulerunt ut consentiret. Telephron stragulis in cumulum congestis, innixusque cubito, & aliquantum erectus in lectum, extendit manum dexteram, & componit juncturas digitorum ad exemplum declamatorum: duobusque imis digitis constrictis, expandit reliquos prominentes, & protenso pollice subridens

NOTÆ

¹ Choragii.] Choragium Græcis χορηγος instrumentum & apparatus pompæ cujusvis. Item locus in quo erat scenicus apparatus Vitruvio. Choragus χορηγός, qui suppeditat expensas, & instrumentum scenicum, & latiore significatu, cujusvis rei suppeditator.
² Undique omnisfaciam.] Apuleio familiare est adverbium geminare idem significantia. Quamplurimum exempla

apud eum reperias.
³ Telephron.] Nomen est admittit illius.
⁴ Clementer subridens.] Optime Priæcus ex Manuscripto Oxon. reponit clementer subridens, exprimitur comissa illa vultus compositio, quæ auditorum benevolentiam Oratores jamjam dicturi captare solent.

inſi Telephron : Pupillus ego ¹ Mileto profectus , ² ad ſpectaculum Olympicum , cūm hæc etiam loca ³ Provinciæ famigerabilis adire cūperem , peragrata cunctâ Theſſaliâ , fuſcis avibus Lariffam acceſſi . Ac dum ſingula pererrans , tenuato admodum viatico , paupertati meæ fomenta conſequo ; conſpicio medio foro procerum quemdam ſenem . Inſiſtebat lapidem , clarâque voce prædicabat : SI QUI MORTUUM SERVARE VELLEET , DE PRETIO LICERETUR . Et ad quempiam præterſuntium : Quid hoc , inquam , comperio ? Hic cine mortui ſolent auſugere ? Tace , reſpondit ille . nam oppido puer , & ⁴ ſatis peregrinus es , medioque ignoras Theſſaliæ te conſiſtere , ubi ſæpe mulieres ora mortuorum paſſim demorſicant , eaque ſunt illis artis Magicæ ſupplementa . Coatrâ ego : Et quæ tu , inquam , dic

INTERPRETATIO.

leniter , incipit : Cum ego adhuc pupillus profectus eſſem Mileto , ad Ludos Olympicos ſpectandos , vellemque etiam venire in hac loca provincia famoſa , luſtrata jam totâ Theſſaliâ , malis auſpiciis Lariffam veni . Dumque pecuniâ , quam in via ſumptus mecum aſportâram , jam valde imminuſâ , omnia perluſtro , quarens lenimen mea inopia , video quendam ſenem alia ſtatura in medio foro . Stabat in ſaxo , & alſâ voce clamabat : SI QUIS VEL-

LET CUSTODIRE CADAYER defuncti , PACISCERETUR DE MERCEDE : Tum ego converſus ad aliquem ex tranſerantibus : Quid eſt hoc , inquam , quod audio ? An hic mortui conſueverunt auſugere ? Sile , inquit ille ; nam multum juvenis es , & valde novus hoſpes , & ne ſcis te verſari in media Theſſalia , ubi venefica fœmina lacerant mordicus vultus mortuorum , eaque ſunt iſſis præſidia artis Magicæ . Ego ad hæc : Dic oro .

NOTÆ.

1. ¹ Mileto .] De hac urbe jam diximus , lib. 1. initio .

2. ² Ad ſpectaculum Olympicum .] Quod edebatur quinto quoque anno in Jovis honorem , in Piſatide Peloponneſi regione Elidi contributa , ad urbem Piſam ſive Olympiam , unde nomen traxit . De Ludorum Olympicorum intervalliſ , & tempore quo inſtituti ſunt nihil certi habemus ante Iphitum Præaxonidæ filium Eleum , qui illos inſtauravit anno 777 , ante Æram Chriſtianam , à mundi creatione 3208 , ante Romam conditam 23 , à quo prima Olympias initium habuit , & ipſi Ludi ſtati eſſe cœperunt , ut quinto quoque incunte anno redirent : unde *peritæmporai* , id eſt , quinquennales , dicti ſunt . Quippe quatuor exactis annis in orbem recurrebant . Tempus horum peragendorum ſerè æſtivum , ſub ipſum ſolſtitium . In illis Agonibus

conſueſ ex tota Græcia juventus conſtendebat cæſtibus , curſu , ſaltu , diſco , & pugilatu . Quintus dies certamini ſinem imponebat . Et victor , *Olympionices* & *Olympionicus* dictus , oleaginâ coronâ donabatur , aliſque honoribus , & præmiis , quæ videre eſt apud Auctores , qui de ea re fuſius ſcripſerunt .

3. ³ Provincia famigerabilis .] Theſſaliæ .

4. ⁴ Satis peregrinus .] Satis hic & aliâs ſæpè in hoc opere multum fonat . Sic ſuprà : *Mihi denique præventum hujus peregrinationis inquirenti multa reſpondit . & oppido mira . & ſatis varia . Nunc enim gloriam ſatis floridam* , &c. eandem vim habet Italæ vox *aſſai* .

5. ⁵ Medioque ignoras Theſſaliæ te conſiſtere .] Sic Pricæus emendat , pro *morſitque ignoras* , &c. optimè ſanè . Sic initio libri hujus : *reputantque me media Theſſalia loca tenere* .

fodes, custodela ista feralis? Jamprimum, respondit ille, perpetens noctem eximie vigilandum est, exertis & inconnivis oculis, semper in cadaver intentis, nec acies usquam divertenda, immò nec obli-
 quanda quidem. Quippe cum deterrima¹ versipelles, in quod-
 vis animal ore converso, latenter adrepant; ut ipsos etiam² ocu-
 los Solis & Justitiæ facile frustrentur. Nam & aves, & rur-
 sum canes & mures, immò verò etiam muscas induunt. Tunc diris
 cantaminibus somno custodes obrunt. Nec quisquam satis definire
 poterit, quantas latebras nequissimæ mulieres pro libidine sua com-
 miniscuntur. Nec tamen hujus tam exitiabilis operæ merces amplior
 quàm quaterni vel seni fermè offeruntur aurei. Ehem, & quod pœnè
 præterieram, si qui non integrum corpus manè restituerit, quidquid
 inde decerptum diminutumque fuerit, id omne de facie sua dese-
 ctum sarcire compellitur. His cognitis, animum meum commascul-
 o: & illico accedens præconem: Clamare, inquam, jam desine. Ad-
 est custos paratus: cedo præmium. Mille, inquit, nummi deponen-
 tur tibi. Sed heus juvenis, cave diligenter ut primatis civitatis hu-

INTERPRETATIO.

inquam, qualis est illa custodia fune-
 bris? Primum omnium, reponit ille,
 egregiè vigilandum est per solidam no-
 ctem luminibus apertis, neque ullo pa-
 cto commiventibus, & perpetuò infixis
 in corpus mortui, nec avertendus est
 obtutus in ullam partem, ac ne levi-
 ter quidem dessectendus. Quoniam pes-
 sima illa saga, mutatâ corporis formâ
 in quamlibet bestiam, penetrant so-
 clanculùm; adeo ut facile fallant ocu-
 los Solis & Justitiæ. Convertunt enim
 se in volucres, & præterea in canes &
 sorices, quin immò & in muscas. Tum
 opprimunt sopore custodes opè feralium
 morminum. Nec ullus potest enumerare

quantas fraudes excogitent sua libidi-
 nis gratiâ. Neque tamen promittitur
 majus pretium tam periculosa vigilia
 quàm quatuor aut sex nummi aurei.
 Ehem & quod ferè præterieram, si
 quis postero die manè non reddiderit
 cadaver illibatum, quidquid demorsum
 fuerit, & ablatum ex illo, cogitur re-
 parare id totum abscissum ex suo vultu.
 Ego, his auditis, obstinè viriliter meum
 animum, & adiens præconem à vesti-
 gia: Jam cessa vociferari, inquam, ec-
 ce tibi præsto custos, dic quæ merces
 erit: Accipies mille nummos, inquit:
 verùm heus tu adolescens, cura sedulo
 ut benè serues à nequissimis Harpyis.

NOTÆ.

1. Versipelles.] Nonio versipelles sunt
 quolibet genere se commutantes, Plau-
 tus in Amphitr. Versipellem se facit
 quando lubet. Vocabulum hoc à ver-
 tenda pelle formatum est. Habetur in-
 ter maledicta.

2. Oculos Solis & Justitiæ.] Lib. 1. So-
 lem vocat noster videntem Deum; A
 Græcis quoque πᾶσι ὁπῶν omnia vi-
 dens dicitur, Justitiæ autem ex Chry-
 ippo sic describit Gellius Noct. Attic.
 lib. 14. Imaginem Justitiæ fieri solitam

ait (Chryppus) formâ atque sîlo vir-
 ginali, aspectu vehementi & formida-
 bili, luminibus oculorum acribus, &c.
 ab hoc exemplari desciscunt nostri Pi-
 ctiores & Plastræ, qui Thomidi oculos
 fasciâ velant.

3. Aves, & rursum canes, &c.] Sic
 Manuscripti Codices à Pricæo laudati.
 Vulgò aves, & rursum, canes, &c. ma-
 lè. Sub urfi enim formâ, animalis mi-
 nimè domestici, non benè Solis & Ju-
 stitiæ oculos effugissent.

jus

us filii cadaver à malis ¹ Harpyiis probè custodias. Ineptias, inquam, mihi narras, & nugas meras. Vides hominem ferreum, & insomnem, certè perspicaciorem ipso ² Lynceo, vel ³ Argo, & oculum totum. Vix finieram, & illicò me perduxit ad domum quampiam, cujus ipsis foribus obseptis, per quandam brevem posticulam; introvocat me, & conclave quoddam obleratis luminibus umbrosum demonstrat, matronamque flebilem, fuscà veste contextam; quam propter adlitem: Hic, inquit, ⁴ auctoratus ad custodiam mariti tui fidenter accessit. At illa, crinibus antependulis hinc inde dimotis, etiam in mœrore luculentam proferens faciem, meque respiciens, Vide, oro, inquit, quàm expergitè munus obeas. Sine cura sis, inquam; modò ⁵ corollarium idoneum compara. Quo placito, ocyter surrexit, & ad

INTERPRETATIO.

corpus filii unius ex primariis hujus artis. Absurda, inquam, mihi garris, ac parva nania. Vides in me virum intrepidum, & profectò impervium fopori, clarè videntem ipso Lynceo, vel Argo, & totum ex oculis confiatum. Vix desieram loqui, cum me statim deduxit ad quasdam ades, quarum quia janua erat clausa, introducit me per quoddam posticum angustum, & ostendit cubiculum quoddam obscurum conclusis fenestris, ac mulierem lamentantem ami-

nam vestimento nigro; proptèr quam stans ille: Hic, ait, audacter huc venis mercede ritè obligatus ad servandum tuum conjugem. At illa, rejectis in utrumque latus capillis, qui ante ejus faciem pendebant, vultum ostendens in luctu quoque formosum, & me intuens, Cura, inquit, queso, ut vigilanter persungaris officio suscepto. Secura esto, inquam, & prepara mihi tantum aliquid auctarium congruens meo labori. Quibus verbis assensa, propter surrexit me-

N O T A.

1. Harpyiis.] Incantatricibus mulieribus, quæ cadaverum frustra rapiebant, veluti Harpya escas Phineï. De Harpyiis, vide Virgil. lib. 3. Æneid. & ad illum, Servium; & Lyl. Gyrald. Synagm. 6:

2. Lynceo.] Valerius Flaccus, lib. 1. Argonauticôn Lynceum inter Argonautas memorat perspicacissimæ aciei virum, de hoc ille:

Fluibus & mediis terras dabit ille magistro,

Et dabit astra rati, cumque aethera
Juppiter umbra

Perdideri, solus transibit nubila
Lynceus.

Nomen videtur traxisse Lynceus à Lynceis, de quibus Plin. lib. 28. cap. 8. Peregrina sunt & Lynces, quæ clarissimè omnium quadrupedum cernunt.

3. Argo.] Ovid. lib. 1. Metamorph. Centum luminibus cinctum caput Argus habebat,

Apul.

Inque suis vicibus capiebant binæ
quietem,

Cætæ servabant, atque in statione
manebant, &c.

4. Auctoratus.] Obligatus mercede ad aliquid periculosum. Hoc nomen propriè Gladiatoriis militibusque competit, qui in hæc concepta verba auctoris adigebantur: *uri, vinciri, secari.* Glossarium vetus Præzo laudatum: *Auctoratus ē apud cūdapor apudis, ad ferrum venditus.* Contrà, ex auctoris dicitur miles, cui sacramentum remissum est (*casé.*) *Auctoramentum* merces & pretium obligationis. Tertullian. Apologet. cap. 39. *Parasiti sub auctoramento ventris inter contumelias saginandi.*

5. Corollarium.] Varroni corollarium est, si quid additum præterquam quod debitum erat. Vocabulum fictum à corollis, quod hæc, cum placuerant Actores, in Scena dari solita.

H

aliud me cubiculum inducit. Ibi corpus splendentibus linteis coopertum, ¹introducitis quibusdam septem testibus, manu revelat: & diutinè visu perflecto, obtestata fidem præsentium, singula demonstrat anxie, membra contacta de industria quodam tabulis prænotante. ²Ecce, inquit, nasus integer, incolumes oculi, salvæ aures, illibata labia, mentum solidum. ³Vos in hanc rem boni quiritestestimonium perhibetote. Et cum dicto, consignatis illis tabulis, facessit. At ego, Jube, inquam, domina, cuncta quæ sunt usui necessaria, nobis exhiberi. At quæ, inquit, ista sunt? Lucerna, aio, prægrandis, & oleum ad lucem luci sufficiens, & calida cum œnophoris & calice, cœnarumque reliquiis discus ornatus. Tunc illa, capite quassato, ⁴Abi, inquit, fatue, qui in domo funestâ cœnas, & ⁵partes requiris, ⁶in qua totjugis jam diebus ne fumus quidem visus est ullus. An istic comestatum te venisse credis? Quin su-

INTERPRETATIO.

que intromittit in aliud cubiculum. Illic reteggit manu cadaver velatum mundissimis linteaminibus; coram septem quibusdam testibus, qui induciti fuerant in cubiculum: & diu lacrymata, & obsecratâ fide adstantium, omnia studiosè ostendit, cum interim quidam describeret in tabulis partes corporis, quas contrectabat eo consilio. Ecce, inquit, nasus illibatus, oculi sani, nares intactæ, labia inviolata, mentum integrum. Vos probi cives estote testes hujus rei. Quo dicto, discedit obsequiatis illis tabulis. Ego ve-

ro, Precipe, inquam, domina, ut nobis prabeantur omnia, quæ opus sunt ad hoc munus. Sed quam, ait, sunt illa? Lampas, inquam, perampla, & olei satis ad lucendum usque ad diluculum. & aqua calida cum vasis vinariis ac poculo, nec non & patina instructa reliquiis cœnarum. Tum illa concutiens caput: Apape te, ait, inepto, qui petis cœnas & frustra in domo plenâ lucis, in qua tot jam diebus ne ullus quidem fumus conspectus est. Putasne te huc venisse opulatum? Quin

NOTÆ.

1. Introducitis quibusdam septem testibus.] Non pugnant r̄ quibusdam, & r̄ septem, ut nonnullis visum, qui postremum hoc delendum censebant. Noster infra hoc eodem libro: tres quidam vegetis corporibus.

2. Vos in hanc rem boni Quiritestestimonium perhibetote.] Solemnis formula rogandi testimonii in testamentis; aliisque instrumentis condendis. Testator apud Iliodorum, lib. 4. cap. 24. Hæc uti in his tabulis cerisque scripta sunt, ita videtur, ita lego, ita dico. Itaque vos Cives Romani testimonium perhibetote mihi.

3. Abi, inquit, fatue, &c.] Abire jubentur, qui absurdum quid aut dicunt, aut faciunt. Terent. Adelphis Act. 2. Scen. 2.

Nunquam rem facies, abi, nescis inescare homines, Sannio.

4. Partes requiris.] Sic & Græcis partes uolę: sunt reliquię. Sic Noſter, lib. 7. ad puellam commonebat aspiduē parte quo subreptas clamculd. & prægustatas à se poriones offerobas hideris. Et Petron. Ego quidem panē projecci pariam meam, nam videbatur mihi in pullum jam coisse.

5. In qua totjugis jam diebus ne fumus quidem visus est ullus.] Quimos lugentium, Scholiastes Juvenalis ad illum versum Satyr. 3.

Tunc gemimus casus urbis, tunc odimus ignem:

Nec focum, inquit, in domo nostra fieri patimur, quod & lugentes observare solent.

mis potius loco congruentes luctus & lacrymas? Hæc simul dicens, respexit ancillam, &, Myrrhine, inquit, lucernam & oleum trade confestim. Et, ineluso custode, cubiculo protinus facessit. Sic desolatus ad cadaveris solatium, perfrictis oculis, & obarmatis ad vigilias, animum meum permulcebam cantationibus. Cum ecce crepusculum, & nox provecta, & nox altior, & deinde concubia altior, & jam nox intempesta, mihiq; oppidò formido cumulatior quidem: cum repente introrepens mustela contra me constitit, obtutumque acerrimum in me destituit; ut tantillulum animalis præ nimiam sui fiduciam mihi turbaverit animum. Denique sic ad illam: Quin abis, inquam, impura bestia, teque ad tui similes musculos recondis, antequam nostri vim præsentariam experiaris? Quin abis? Terga

INTERPRETATIO.

induis potius mærorem & fletus convenientes huic loco? Hæc dicens simul se convertit ad famulam, &: Heus Myrrhine, sis, præbe ipsi adusum lampadem & oleum. Meque custode concluso intra cubiculum, statim abis. Ego sic derelictus solus ad consolationem morui, defricis oculis, & instructis ad vigilandum, delinēbam animum meum cantilenis. Cùm ecce crepusculum advenit, & prima fax, tum nox altior, ac mox concubium profundius; jamque

intempesta nox, mihiq; sanè metus multò major: cùm subito mustela se penetrans in cubiculum stetit mihi ex adverso, & defixit in me aciem oculorum acutissimam; adeo ut tantula bestia conturbaverit mihi mentem nimiam suam audaciam. Tandem sic affatus sum illam: Quin discedis, fædum animal, & te occultas cum muribus tui similibus, priusquam sentias validissimum nostrum impetum. Cur non abscedis

NOTA.

1. Desolatus ad cadaveris solatium.] Observa lulum non invenustum in vocibus desolatus, & solatium.

2. Crepusculum, & nox provecta, & nox altior, &c.] Noctis & diei tempora propriis discreta nominibus hoc ordine exponit Censorinus, de die natali, cap. 24. Incipiam, inquit, à nocte media, quod tempus principium & postremum est diei Romani. Tempus, quod huic proximum est, vocatur de media nocte: sequitur gallicinium, cùm galli canere incipiunt. Dein conticinium, cùm conticuerunt. Tum ante lucem, & sic diluculum, cùm, Sole nondum orto, jam lucet. Secundum diluculum vocatur mane, cùm lux videtur Solis. Post hoc ad meridiem, tunc meridies, quod est medii diei nomen. Inde de meridia: hinc suprema, &c. post supremam sequitur vespere, antequam scilicet ejus stella, quam Plau-

tus, vespertuginem; Ennius, vespertum, Virgilius, helperum, appellant. Inde porro crepusculum, sic fortasse appellatum, quod res incerta creperæ dicuntur; idque tempus noctis sit, an diei, incertum est. Post id sequitur tempus, quod dicimus luminibus accensis, antiqui primam face dicebant. Deinde concubium, cùm itum est cubitum. Exinde intempesta, id est, multa nox, qua nihil agi tempestivum est: tunc ad mediam noctem, dicitur: & sic, media nox. Alia fuit noctis divisio apud cæstra, in vigilas nempe quatuor. De quibus alias.

3. Mustela.] Maga sub forma mustela.

4. Ad tui similes musculos.] Per contemptum hoc dicit, quasi gravi illam contumeliâ his verbis affecturus. Neque enim reipsa ex eodem genere sunt mustelæ & mures.

H ij

vertit, & cubiculo protinus exterminatur. Nec mora, cum me somnus profundus in inum¹ barathrum repente demergit: ut² ne Deus quidem Delphicus ipse facile discerneret, duobus nobis jacentibus, quis esset magis mortuus. Sic inanimis, & indigens alio custode, pœnē³ ibi non eram. Commodum noctis inducias cantus perstrepebat: cristatæ cohortis. Tandem expergitus, & nimio pavore perterritus, cadaver accurro; &, admoto lumine, revelatæque ejus facie, rimabar singula, quæ cuncta convenerant. Ecce uxor misella flens, cum hesternis testibus introrupit anxia; & statim corpori superruens, multumque
 10 ac diu deosculata, sub arbitrio luminis recognoscit omnia. Et cor-
 versa, 4 Philodespotum requirit actorem: & ei præcipit bono custo-
 di redderet sine mora præmium. Et oblato statim, Summas, inquit,
 tibi juvenis, gratias agimus: & hercules ob sedulum istud ministe-
 rium, inter cæteros familiares dehinc numerabimus. Ad hæc ego,
 15 insperato lucro diffusus in gaudium, & in aureos refulgentes, quos
 identidem manu meâ ventilabam, attonitus, Immò, inquam, domi-
 na, de famulis tuis unum putato; & quoties operam nostram desi-

INTERPRETATIO.

hinc? Fugit illa, & confestim facessit
 extra cubiculum. Extemplo altus sopor
 obruit me momento in profundam suam
 poraginem. Ita ut dum sic ambo jace-
 remus, vix ipse quidem Apollo dignos-
 cet uter esset magis mortuus. Ad hunc
 ego modum exanimis, & opus habens
 alio custode, non eram ferè ibi. Vix
 cristata caterva gallorum annuntiabat
 finem noctis cantu strepero, cum ego de-
 mum excitatus, & vehementi formidi-
 ne percitus, curro ad mortuum, adhi-
 bitæque lucernæ, & discooperto ejus
 vultu, cuncta scrutabar, quæ omnia
 congruebant. Ecce infortunata conjux
 lacrymans ingreditur valde sollicita,
 cum testibus diei prioris, & statim ef-
 fusa in cadaver multisque & longis ba-

sis ei impressis, investigat singula ad
 lucerna testimonium. Et se converiens,
 advocat Philodespotum procuratorem suæ
 domus, & ipsi imperat ut persolvat &
 vestigio mercedem probo custodi. Quæ
 mihi exhibitâ incontinenter; Maximas,
 inquit, tibi grates reddimus, ô adoles-
 cens: & carè propter istam operam
 diligenter navatam accensebimus te deinceps
 inter reliquos domesticos nostros.
 Ad illa verba, ego in latitiam effusus,
 ob quæstum inexpectatum, & stupens
 aspectu micantium aureorum nummo-
 rum, quos subinde agitabam manu
 meâ, Immò, inquam, heri, habe me
 instar unius ex servis tuis, & quo-
 tiescumque indigebis nostro ministerio,

NOTÆ.

1. Barathrum.] Locus est præceps, unde emergi non potest, dictum ab eo, quod est βαρυς βῆρυς, ut Festus putat. Apud Athenienses barathrum locus erat, in quem noxii dabantur præcipites.
 2. Ne Deus quidem Delphicus.] Apollo, qui apud Delphos colebatur Phœgidis urbem, ubi clarissimum habuit templum, & oraculum celeberrimum.

3. Cristata cohortis.] Propriè dictum. Cohortiales aves rei rusticæ Scriptoribus ex sunt, quæ domi in cortibus aluntur.

4. Philodespotum.] Nomen proprium Procuratoris illius, ex duabus Græcis εἰς & δαίμων constatum, significat, quod Horatius ait, — amicum Mancipium domino.

derabis, fidenter impera. Vix effatum me statim familiares ¹ omen nefarium execrati, raptis cujusquemodi telis insequuntur. Pugnis ille malas offendere, scapulas alius cubitis impingere, palmis infestis hic latera suffodere; calcibus insultare, capillos distrahere, vestem discindere. Sic in modum ² superbi juvenis Adonei, ³ vel Musæi vatis pipulis laceratus, atque discerptus, domo proturbor. Ac dum in proximâ plateâ refovens animum ⁴ infausti atque improvidi sermonis mei serò reminiscor, dignumque me pluribus etiam verberibus fuisse meritò consentio, ecce jam ultimum ⁵ defletus atque conclamatus processerat mortuus, rituque patrio, utpote unus de optimatibus, ¹⁰ pompâ funeris publici ductabatur per forum. Occurrit ad latus quidam ⁶ mæstus in lacrymis, genialem canitiem revellens senex: &c,

INTERPRETATIO.

impera audacter. Vix ea dixeram, cum domestici abominati malum omen meorum verborum, correptis armis omnis generis, persequuntur me. Hic cepit lacerare maxillas pugnis, ille ferire humeros cubitis, alius perturbare latera insensu manibus, insultare pedibus, d. vellere comam, lacerare vestem. Sic ego laceratus conviciis, atque divulsus instat superbi adolescentis Adonidis, vel Poeta filij Musæ, quatiore foras, Dumque resciscens animum in proxima via

recordor, sed tardè, mei sermonis finistri atque imprudens. & agnosco me jure promeritum fuisse plures etiam plagas, ecco jam cadaver efferebatur deploratum novissimis lacrymis, & ultimo clamore; & ducebatur per forum cum magnifico apparatu funeris publici, more suorum majorum, erat enim unus ex primariis. Senex quidam lacrymans præ maxore advenit à latere, vellens suos nativos canos: & inji-

NOTÆ.

1. *Omen nefarium.*] Sic rectè Gruterus, & Mercerus ex corruptâ scripturâ *omnis nefarium*. Omen illud nefarium pete ex his verbis Telephronis, *quoties operam nostram desiderabis, fidenter impero*. Hoc est, quotiescumque aut maritum alium, aut affinem mortuum nocte custodiendum habebis. Quæ verba mali esse ominis nemo non videt.

2. *Superbi juvenis Adonei.*] *Superbi* ob pulchritudinem, juxta illud Ovidii *Fastorum*, lib. 1.

Fastus inat pulchris, sequiturque superbis formam.

Adonei.] Plauto quoque Adonis dicitur *Adoneus*. De hoc vide Ovid. *Metamorphos.* lib. 10.

3. *Vel musteluatius poplis laceratus, &c.*] Omisissis variorum in hunc locum commentis, & emendationibus ex Lipsii & Schoppii conjecturis lego, *vel*

Musæi vatis pipulis laceratus, &c. Intelligoque Orpheum Musæ Calliopes & Apollinis: vel, ut aliis placet, Oeagrii fluvii filium, qui à Threiciis mulieribus Bacchi Orgia celebrantibus discerptus est, ut narrat Ovidius. Hæc lectio sensum satis commodum efficit, contusum scilicet pugnis Telephronem, & pipulis, hoc est, conviciis, & maledictis procißum fuisse à familiaribus illius matronæ, eodem modo quo Adonis ab apro, & Orpheus à Bacchantibus fuerat laceratus. Sic *pipulo* differre apud Plautum legitur.

4. *Infausti mei sermonis.*] Quo funestam suam operam fuerat pollicitus.

5. *Defletus & conclamatus.*] Sic lib.

1. *Domi tua defletus atque conclamatus es.* Ad quem locum vide quæ diximus.

6. *Mæstus in lacrymis.*] Sic suprâ, *senex gravis in annis*. Et Virgil. lib. 5. *Æneid.* *Horridus in jaculis.*

manibus ambabus invadens torum, voce contentâ quidem, sed assiduus singultibus impeditâ, Per fidem vestram, inquit, Quirites, per pietatem publicam, perempto civi subsistite, & extremum facinus in nefariam scelestamque istam fœminam severiter vindicate. Hæc enim, nec ullus alius, miserum adolescentem sororis meæ filium in adulteri gratiam, & ob prædam hæreditariam extinxit veneno. Sic ille senior lamentabiles questus singultum instrepebat.¹ Savire vulgus interdum, & facti verisimilitudine ad criminis credulitatem impelli.² Conclamant ignem; requirunt saxa; parvulos ad exitium mulieris hortantur. Emeditatis ad hæc illa fletibus, quàmque sanctissimè poterat, adjurans cuncta numina, tantum scelus abnuebat. Ergo, inquit senex ille, veritatis arbitrium in divinam providentiam reponamus.³ Zachlas adest ⁴ Ægyptius, propheta primarius, qui mecum jam-

I N T E R P R E T A T I O.

ciens utramque manum in feretrum, voce quidem exersâ, sed interruptâ perpetuis singultibus: Per fidem vestram, ô cives, inelamat, per charitatem publicam, ferte opem concivi vestro interfecto, & ulciscamini graviter scelus atrocissimum adversus hanc detestabilem & facinorosam mulierem. Hac enim, nec alius quisquam præter ipsam, toxico sustulit hunc infelicem juvenem filium mea sororis, ut gratum faceret adultero suo, & simul ut invaderet ejus hæreditatem. Hoc modo ille senex

edebat lamentationes querulas singultibus interruptas. Interim plebs coëpisset commoveri ad iram, & induci ad fidem habendam scelere probabilitate rei ipsius. Flagrant ignem magno clamore, poscunt lapides; incitant pueros ad perniciem mulieris. Ad hæc illa confectis ejulatibus, obtestansque Deos omnes per sanctissima quoque, amoliebatur à se tam dirum facinus. Ille igitur senex: Permittamus, inquit, judicium veritatis consilio Deorum. Ecce Zachlas Ægyptius, vates præstantissimus, qui

N O T A.

1. Savire vulgus interdum.] Interdum hic: ut & sæpè aliàs apud hunc auctorem significat interim.

2. Conclamant ignem, requirunt saxa.] Furentis plebis tela. Virgil,

————— Savitque animis ignobile vulgus,

Jamque faces & saxa volant. ———

3. Zachlas adest.] Nomen est proprium Prophetæ illius. Lipsii liber habebat Cathlas. Gruterus suspicabatur Calchas.

4. Ægyptius, propheta primarius.] Ægyptii fuerunt ut superstitionissimi mortaliū, ita & peritissimi Astrologiæ, & Magiæ, & eorum sacerdotes prophetæ habiti sunt, divinorum omnium consilii. Hos Plato, Pythagoras, &, si qui à Græcis Philosophi doctrinæ famâ excellerunt, consuluisse dicuntur. De

Platone certè Laërtius in ejus vita sic narrat: ἀπὸ τοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ μαντικῶν, &c. ὅθεν τε εἰς Αἴγυπτον, &c. τὸς ἐμπίστας. Et Noster in de Dogmate Platonis: Astrologiam ad usque Ægyptum petivit, ut inde Prophetarum etiam ritus addisceret. Quatuordecim apud illos annis versatus fuisse fertur. Vide apud Philostratum in vita Apollonii Tyanei plura de Ægyptiis, & Apollonii ad eos profectio, Litterarum primos inventores Ægyptios facit Tacit. lib. II. Annal. Primi, inquit, Ægyptii per figuras animalium, (quæ hieroglyphicæ dictæ sunt) sensus mentis effingebant, & antiquissima monumenta memoria humana impressa saxi cernuntur, & litterarum semet inventores perhibent.

dudum grandi præmio pepigit, reducere paulisper ab Inferis spiritum, corpusque istud¹ postliminio mortis animare. Et cum dicto juvenem quempiam² linteis amiculis intectum,³ pedesque palmeis baxeis indutum, & ⁴ adusque derafo capite, producit in medium. Cujus diu manus deoscularus, & ipsa genua contingens, Miserere, ait, sacerdos: miserere, per cœlestia sidera, ⁵ per inferna Numina, per naturalia elementa, ⁶ per nocturna silentia, & ⁷ adsepta Coptica,

INTERPRETATIO.

constituit mecum jam pridem amplâ mercede, revocaturum sese tantisper ab Inferis animam hujus mortui, ipsumque rursus animaturum post mortem. Quod cum dixisset, protrahit in medium adstantium juvenem quendam amictum vestibus linteis, cui pedes erant induti

calceamentis ex palmis contextis, caput verò penitus rasum. Cujus cum diu basiaisset manus, &prehendens ipsa genua, Miserere, inquit, ô sacerdos, miserere, oro te, per astra cœli, per Deos Inferorum, per elementa natura, per silentia noctis, & sepimenta Coptis.

NOTÆ.

1. Postliminio mortis.] Sic lib. 10. surgentem postliminio mortis deprehendit filium. Vide quæ de hac voce postliminio diximus sub finem libri primi.

2. Linteis amiculis intectum.] Linæ vestes Sacerdotum Isidis, ut lib. 11. fufius declaratur. Causa videtur esse, quod, ut ait Martian. Capella de Nupt. Philol. lib. 2. Isis lini usum, sementemque monstravit. Sed mirè faciunt ad hunc locum hæc Nostri verba in Apologia: Quippe lana segnissimi corporis excrementum, pecori detracta, jam inde Orphei. & Pythagora scitis, profanus vestitus est. Sed enim mundissima lini seges inter optimas fruges terra exorta non modo indutui, & amictui sanctissimis Egyptiorum Sacerdotibus, sed opertui quoque in rebus sacris usurpatur.

4. Adusque derafo capite.] Quod peculiare Egyptiis Sacerdotibus, Herodotus, si isæpis Ἰσὶς Θεῶν τῇ μὲν ἀλλή κομίσει, ἐν Αἴγυπτῳ δὲ ἑυρέοις. Deorum Sacerdotes alibi quidem comati sunt, in Egypto verò detonsi. De his Martialis.

Lingeri fugiunt calvi sistrataque turba.

Adusque derafo, id est, penitus derafo. Sic Plautus Bacchid, Act. 5. Scen. 2.

Attensa hæc quidem amba usque sunt.

3. Pedesque palmeis baxeis indutum.] Lib. 11. Noster Isiacos Sacerdotes de-

scribens: Pedes ambrosia tegebant solea, palma vittricis foliis intexia. Ἰσὶς ἡμεῖς vocat Philostrat. baxea calceamenti genus. Plaut. Menæchmis, Act. 2. Scen. 3.

Quis est iste peniculus? Qui extergentur baxea?

5. Per inferna Numina.] Platonem, Proserpinam, Manes, Parcas, Furias, & quidquid in Inferis colebatur, timebaturque.

6. Per nocturna silentia.] Quæ magicis incantamentis, & Egyptiorum religionibus in primis apta.

7. Adsepta Coptica.] Colvius legit aggesta, alii adyta. Barthius lib. 21. Advers. cap. 7. adsepta, melius, recedit enim minus à vulgata librorum lectione. Adsepta Coptica sunt sepimenta illa adversus Nili aquas ab hirundinibus facta, prope urbem Capton, de quibus sic Plin. lib. 10. cap. 33. In eadem Egypto junta oppidum Copton Insula est sacra Isidi, quam ne laceret amnis idem (Nilus) muniant (hirundines) opere, incipientibus vernis diebus, paleâ & stramento rostrum ejus (la pointe de l'Isle) firmantes, continuatis per triiduum noctibus, tanto labore, ut multas in opere emori constet. Ea militia illis omni anno reddit semper. Quæ res religione non videbatur carcere, ut merito per illa adsepta adjuroretur sacerdos Egyptius.

& per ¹ incrementa Nilotica, & ² arcana Memphitica, & ³ sistra Phariaca. Da brevem Solis usuram, & in æternum conditis oculis modicam lucem infunde. Non obnitimur, ⁴ nec terræ rem suam de-

INTERPRETATIO:

& per intumescencias Nili. & secreta Memphitica. & sistra Ægyptiaca. Redde huic mortuo exiguum usum dieti. & fac ut breve lumen affulgent ejus oculis clausis æternâ nocte. Non resistimus fati, neque negamus humo quod-

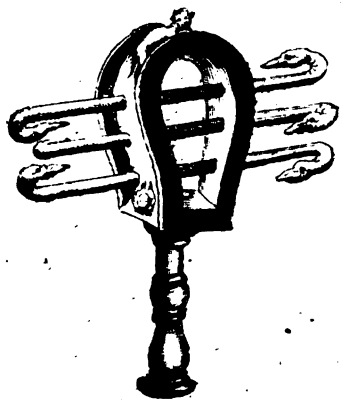
NOTÆ

1. Incrementa Nilotica.] In Ægypto, (inquit Plin. lib. 18. cap. 18.) Nilus fluvius coloni vice fungens, evagari incipit à solstitio (æstivo scilicet) aut novâ Lunâ (Solstitio proximâ) ac primo leni, deinde vehementius quandiu in Leone Sol est. Mox pigrescit in Virginem transgresso (Sole), atque in Libra residet. Si duodecim cubita non excessit, sumus. certa est. Nec minus si sexdecim exuperavit. Tanto enim tardius decedit, quanto abundantius crevit, & sementem ardet. De Nilo plura habet idem Plin. lib. 5. cap. 9, ubi ait, cum crescit, Reges aut Præfectos navigare eo nefas, judicatum fuisse, & incrementa ejus per puteos mensuræ notis deprehendi, seu potius per columnas quasdam. Has columnas Nilometra vocant;

2. Arcana Memphitica.] Id est, Ægyptiaca, parte torum denominante, more poetico. Memphis enim civitas est Ægypti magna & frequens, pyramidibus, Regum sepulchris, nobilis, quondam arx Ægypti Regum, condita ab Epapho Jovis filio, ut quidam volunt; vel, ut plures, ab Ogdoo Rege, de cujus filiz nomine appellata est. Hodie le Cairo dicitur, ferturque frequentissima, non Ægypti modo, verum etiam totius orbis. Hujus Sacerdotes, ut & reliquæ Ægypti, arcana cærimoniarum, mysteriorumque nemini aperiebant, erantque à ceteris, id est, incommunicabiles. Unde invidia Memphis dicitur Statio in sylvis.

3. Sistra Phariaca.] Ægyptiaca. Hic quoque pars totum denominat. Pharos Insula, Ægypti fuit, Julii Cæsaris colonia, olim Alexandria juncta ponte, ubi fuit etiam turris nominata quoque Pharos, à Ptolemæo Rege exstructa,

quæ nocturnis ignibus cursum naviunt regeret. Est autem sistrum instrumentum æneum stridulum, Isiacorum peculiare gestamen, & insigne Deæ Isis, manubrium habens, & laminam in modum balthei recurvatam, ac per eam trajectas aliquot ferræas, aut æneas virgulas, quæ agitato manibus sistrorū edebant. Curvamini sistrī in vertice infixæ erat felis humanæ facie, Lunam, ut vult Plutarchus, representans, tum propter animalis illius varietatem, ac vim noctu agendi, & fecunditatem, tum quodd oculorum ejus pupillæ prp Lunæ modo crescant ac decreascent; humanâ autem felis facie innuebatur Lunæ mutationes mente ac ratione gubernari. In ima parte infra virgulas facies erant hinc Iadis, illinc Nephtyos, quibus ortus, & interitus rerum, & elementorum mutationes adumbrabantur. Sed operæ pretium est Figuram ipsam sistrī hic videre, qualem nobis conservârunt Marmora.

4. Nec terra rem suam denegamus.] Cadaver nempè terræ debitum. negamus;

regamus ; sed ad ultionis solatium , exiguum vitæ spatium deprecamur. Propheta sic propitiatus , herbulam quampiam ter ob os corporis , & aliam pectori ejus imponit. Tunc ¹ orientem obversus , & ² incrementa Solis augusti tacitus imprecatus , venerabilis scenæ facie studia præsentium ad miraculum tantum certatim adrexit. ³ Immitto me turbæ socium , & ponē ipsum lectulum editiorem quendam lapidem insistentem , cuncta curiosis oculis arbitrabar. Jam tumore pectus extolli ; jam ⁴ salubris vena pulsari ; jam spiritu corpus impleri : & adsurgit cadaver , & profatur adolescens : Quid , oro , me post Lethæa pocula , jam Strygiis paludibus innatantem , ad momentariæ ¹⁰ vitæ reducit officia ? Desine jam , precor , desine , ac me in meam quietem permittite. Hæc audita vox de corpore. Sed aliquantō Propheta commotior , Quin refers , ait , populo singula , tuæque mortis illuminas arcana ? An non putas , devotionibus meis posse ⁶ Diras

INTERPRETATIO.

ipsum est : sed tantū poscimus breve tempus vitæ , ad solamen vindictæ. Vates sic exoratus applicat ter herbulam quandam ori cadaveris , & aliam ejus pectori. Tunc conversus ad orientalem mundi plagam , & apud se precatus ascensionem venerandi Solis , assentos fecit certatim animos adstantium ad rem adeo stupendam specie venerandi apparatus. Immisce me multitudini , consensuque quodam saxo altiori , quod erat pond feretrum ipsum , observabam inde singula curioso intuitu. Jam pectus

cepit insumescere respirazione ; jam arteria index vultus agitari pulsu ; jam totum cadaver animari : & erigitur corpus , & juvenis sic loquitur : Quare , quæso , revocatis ad brevissimam vitæ munia me jam potum aqua fluvii Lethæ , & jam trajicientem Styga ? Cessa , oro , jam cessa , meque sine quiescere. Hæc verba prodierunt ex illo cadavere. Sed Vates paulo magis concitatus : Quidni narras omnia turba huic , inquit , & revelas secreta tua nocis ? An non credis Furias posse acciri meis

NOTÆ.

1. Orientem obversus.] Pacatus in Panegyri. Divinis rebus operantes , in eam cæli plagam ora convertimus , à qua lucis expellitur est. Virgil. lib. 12. Æneid.

Illi ad surgentem conversi lamina Solem

Dant fruges manibus salvas. &c.

2. Incrementa Solis augusti.] Intelligo ascensionem Solis supra Horizontem nostrum. Sicut enim rei uniuscujusque ortum sequitur ejusdem incrementum : ita ortum Solis ejus supra nostrum Hemisphærium ascensio. Cæterum matutinum tempus tunc erat , ut patet ex præcedentibus , quo tempore Sol ascendit. Scio incrementum multas alias habere significationes. Sed præter hanc nulla mihi videtur huic

Apul.

loco apta.

3. Immitto me turba socium.] Priæus optimè : turba medium.

4. Salubris vena.] Arteria , quod ejus pulsu totius corporis salubris , vel insalubris dispositio exploretur.

5. Ac me in meam quietem permittite.] Sic spectrum Samuëlis ad Saulum queritur interturbatam suam quietem : Quare inquietasti me , ut suscitarer ?

6. Diras invocari.] Virgil. Æneid. lib. 12.

Dicuntur gemina pestes cognomine Diva ,

Quæ , & Tartaream Nox intempesta Megaram

Uno eodemque tulit partu , &c. Ad quem locum Servius Diras interpreta- tur Furias. Porro tantam esse vim Ma-

iavocari? posse tibi lassa membra torqueri? Suscipit ille de lectulo, & imo cum gemitu populum¹ sic adorat: Malis novæ nuptæ peremptus artibus, & adductus noxio poculo,² torum tepentem adultero mancipavi. Tunc uxor egregia capit præsentem audaciam, & mente sacrilegâ coarguenti marito resistens altercat. Populus æstuat, diversa tendentes. Hi pessimam feminam viventem statim cum corpore mariti sepeliendam; alii, mendacio cadaveris fidem non habendam. Sed hanc contationem sequens adolescentis sermo distinxit. Nam rursus altiùs ingemiscens: Dabo, inquit, dabo vobis intemperate veritatis documenta perlucida, & quod prorsus alius nemo cognoverit, indicabo. Tunc digito me demonstrans: Nam cum corporis mei custos hic sagacissimus, exertam mihi teneret vigiliam, cantatrices anus, exuviis meis imminentes, atque ob id reformatæ frustra sapiùs, cum industriam ejus sedulam fallere nequissent: postremum injectâ somni nebulâ, eoque in profundam quietem sepulto, me nomine ciere non priùs desierunt, quam dum hebetes artus & membra frigida pigris conatibus ad artis Magicæ nituntur obsequia. Hic, utpote vivus quidem, sed tantum sopore mortuus, quod

INTERPRETATIO.

imprecationibus? Fessos artus posse tibi cruciari? Ille respondet ex fereiro, & sic affatur plebem cum profundo suspirio: Ego sublatus æfariis fraudibus nova uxoris, coactus sumere potionem venenatam, tradidi adultero lectum meum adhuc calensem. Tum præclara illa conjux è re natâ confidentiâ se obarmat, & litigat scelerato animo repugnans marito convincenti. Plebs incenditur dissidens in contrarias partes. Hi contendunt deterrimam mulierem humandam esse vivam è vestigio cum corpore sui conjugis. Illi verò non esse credendum mendacio cadaveris. Verum subsequens oratio mortui solvit hanc dubitationem. Ipse enim trahens iterum suspirium profundius: Exhibebo, inquit, exhibebo vobis argumenta manifestæ sincera veritatis, & ostendam, quod nulli alii omnino notum est. Tum indicans me digito: Cum enim, inquit, hic perspicacissimus custos mei corporis mihi invigilaret sedulo; vetula incantatrices inhiantes spoliis meis, propter eaque sæpè incasum mutata in alias formas, cum non potuissent decipere diligentem ejus solertiam: immisissâ tandem caligine soporis, ipsoque demerso in altum somnum, non cessaverunt me vocare nomine meo, donec, cum mea membra infirma, & artus gelidi jam conarentur lento nisu morem gerere magica potentia, hic, quippe vivus quidem, sed duntaxat mortuus somno, quia

NOTÆ.

gicæ artis putaverunt, ut Necromanticis carminibus, & devotionibus sepulchralibus acciri posse illas Diras, & incujuslibet pectus inamitti; lassos mortuorum artus cruciari, denique totum Infernum subverti posse arbitrarentur, ipsosque adeo mortuos memi cruciatum parere Necromanticis se cro-

cantibus,

1. Sic adorat.] Affatur. Orare enim dicere est: unde adorare alloqui. Sæpè hoc significatu reperitur apud hunc Auctorem,

2. Torum tepentem.] Adhuc tepidum calore mei corporis.

eadem mecum vocabulo nuncupetur, ad suum nomen ignarus exur-
git: & in exanimis umbræ modum ultroneus gradiens, quanquam
foribus cubiculi diligenter oclusis, per quoddam foramen profectis
naso prius, ac mox auribus, vicariam pro me lanienam suscepit:
utque fallaciæ reliqua convenirent, ceram in modum profectarum
formatam aurium ei applicant ex amussim, nasoque ipsius similem
comparant. Et nunc adstitit miser hic præmium, non industria, sed
debilitationis, consecutus. His dictis perterritus, tentare fortunam
aggredior. Injectâ manu nasum prehendo, sequitur: aures pertracto,
deruunt. Ac dum directis digitis, & detortis nutibus præsentium
denotor, dum risus ebullit; inter pedes circumstantium frigido su-
dore defluens evado. Nec postea debilis, ac sic ridiculus, Lari me
patrio reddere potui: sed capillis hinc inde laterum dejectis, aurium
vulnera celavi; ² nasi verò dedecus linteolo isto pressim adglutinato
decenter obtexi. Cùm primùm Telephron ³ hanc fabulam posuit, ⁴
compotores vino madidi rursùm cachinnum integrant. Dumque ⁴ bi-
bere salutaria postulant, sic ad me Byrrhæna: Solemnis, inquit, dies

INTERPRETATIO.

erat mihi cognominis, consurgit audi-
to suo nomine, nesciens quid rerum ge-
reteretur. Et sponte suâ ambulans instar
umbra vitæ carentis, tametsi janua
cubiculi esset sedulo obserata, passus est
pro me mutilationem, amputatis per
quandam rimam naso primùm, ac de-
inde auriculis: & ut cætera congrue-
rent fraudi, adaptant ei accuratè ceram
conformatam ad formam abscissarum
aurium, consinnant quoque nasum ce-
cum similem ipsius naso. Et nunc ad-
stat hic infelix adepsus mercedem, non
vigilantia suæ sed mutilationis. Ego per-
terrefactus his verbis adior palpare
vultum meum. Admotâ manu capio na-
sum, ille sequitur manum: contracto

auriculas, decidant. Ac dum demonstrov
directis digitis, obliquatisque nutibus
eorum, qui aderant: dum fervescunt
cachinni, proripio me inter pedes ad-
stantium, totus madens sudore gelido.
Nec postea ausus sum redire in pater-
nam domum sic truncatus, & obnoxius
derisui omnium: sed demissis capillis
in utrumque latius, velatus plagas meæ-
rum aurium, operui verò decem. et tur-
pitudinem mei nasi hoc linteolo arde-
applicato. Statim atque Telephron im-
posuit finem huic narrationi, conviva
omnes temulentis solvantur denud in ri-
sum. Et dum flugitant potare salutæ
amicorum Byrrhæna sic me alloquitur:
Crastinus dies adventat celebrari so-

NOTÆ.

1. Tentare fortunam.] Lege cum
Grutero firmam, quod in interpretatio-
ne expr. sit.
2. Nasi verò dedecus.] Propriè & ap-
positè dedecus de naso truncato. Virg. l. 6.
— & truncas inhorreo vulnere naves.
3. Hanc fabulam posuit.] Id est, si-
novit. Sic apud Virgilium, ut ventis
posuere, hoc est, cessavere. Et alibi,
posito certamine, ubi Servius finit.
4. Bibe salutaria.] Sic Elmenhorst,
Paccus, & Schoppius salutaria bibere

est, salutis amicorum potare. Alii alia
multa vocabulorum monstra oggerunt:
solitarium; solidali-um, salutarias, &c.
Lipsius volebat solita risui, hoc ductus
argumento, quod mox Dei Ritus in-
jiciatur mentio, cui fortasse propinare
mos fuerit apud Hypatenses, qui eum
soli mortaliū ut Deum colebant. Sed
magis placet prima lectio: aptè enim
congruit, & recedit minus à Manucri-
p. is, quorum plerique salutarias, aut
quid simile habent.

à primis cunabulis hujus urbis conditæ crastinus advenit, quo die
 1 soli mortalium sanctissimum Deum Risum hilario, atque gaudiali
 ritu propitiatus. Hunc tua præsentia nobis efficit gratiorem. At-
 que utinam aliquid de proprio lepore lætificum honorando Deo com-
 5 miniscaris, quo magis pleniusque tanto numini litemus. Bene, in-
 quam, & fiet ut jubes. Et vellem hercules materiam reperire ali-
 quam, 2 quam Deus tantus affluenter indueret. Post hæc, monitu-
 famuli mei, qui noctis admonebat, jam & ipse crapulâ distentus,
 protinus exurgo: & appellatâ properè Byrrhæna, titubante vestigio
 10 domuitionem capeffo. Sed cum 3 primam plateam vadimus, vento
 repentino lumen, quo nitebamur, extinguitur; ut vix improvidæ
 noctis caligine liberati digitis pedum detunsis ob lapides, hospitium
 defeffi rediremus. Dumque jam in vicum proximamus, ecce tres
 15 quidam vegetis & vastulis corporibus fores nostras ex summis viri-
 bus irruentes, ac ne præsentia quidem nostrâ tantillum conterriti,
 sed magis magisque cumulatione virium crebrius insultantes, ut
 nobis, ac mihi potissimum, non immeritò latrones esse, & quidem
 sævissimi viderentur. Statim denique gladium, quem veste meâ con-
 textum ad hos usus extuleram, sinu liberatum arripio. Nec cuncta-

INTERPRETATIO,

*Litus ab illo usque tempore, quo pri-
 mum fundamenta hujus urbis jacta
 sunt. Quo die nos soli ex omnibus
 hominibus litamus sanctissimo Deo Risui
 more festivo atque hilari. Tua præsen-
 tia reddet eum nobis jucundior, uti-
 namque in honorem hujus Dei excogi-
 tes aliquid nativæ tuæ urbanitate,
 quod exhilaret nos, ut melius & per-
 fectius nobis propitiemus tantum Deum.
 Rectè, inquam, & faciam quomodo
 præcipis, & cerè cuperem invenire
 aliquid, quod posset abundanter conde-
 corari præsentia tanti Numinis. His
 dictis, ego turgens quoque multo vino
 consurgo hortatu mei pueri, qui mo-
 certior faciebat jam advenisse noctem:
 & vale dicto festinanter Byrrhæna, in-
 cipio domum petere gressu vacillanti,*

*Sed dum incedimus per viam proxi-
 mam, fax, quâ freti eramus extin-
 guitur subitaneo flatu venti, ita ut
 agrè ex olus tenebris inopinata noctis,
 perveniremus ad nostram domum, di-
 gitis pedum crebrò impactis ad saxa.
 Cumque jam accederemus propius ad
 vicum nostrum, ecce tres quidam va-
 lidis & valdè amplis corporibus irru-
 ptes maximo conatu in januam no-
 stram, ac ne minimum quidem terre-
 facti nostrâ præsentia, sed sapius ir-
 ruentes certatim cum majori impetu,
 adeo ut jure putarem eas esse pradones,
 & crudelissimos quidem. Statim deni-
 que depromo è sinu meo, & capio ma-
 nu ensem, quem mecum tuleram occul-
 tatum meis vestibus in hos usus, &*

NOTA.

1. Soli mortalium sanctissimum Deum
 Risum hilario, atque gaudiali ritu pro-
 pitiamus.] Tangit hanc solemniratem
 Pausanias, ubi de Hypatensibus. Plu-
 tarchus in Cleomenie meminit Tem-
 pli eidem Deo Risui dicati. Refert
 quoque statuum ipsi à Lycurgo fuisse

erectam.

2. Quam Deus tantus affluenter in-
 dueret.] Hoc est, valdè festivam, quæ
 maximum risum excitaret.

3. Primam plateam.] Plateæ Vitru-
 vio sunt via latiores. Martini Græcis
 à ματῶν, latitudo,

tas, medios latrones invado, ac singulis, ut quemque colluctantem offenderam, altissimè demergo, quoad tandem ante ipsa vestigia mea, vastis & crebris perforati vulneribus, spiritum efflaverint. Sic proeliatus, jam tumultu eo Fotide suscitata, patefactis ædibus anhelans, & sudore perlutus, irrepo: meque statim, utpote pugnacium, latronum in vicem: Geryoneæ cædis fatigatum, lecto simul & somno tradidi,

INTERPRÆTATIO.

sine mora injicio me in medios prados, & profundissimè condo cum in corpus unicuique eorum, prout mihi occurrerant concertantes, donec tandem exhalaverint animam ante meos pedes confossi permultis plagis, iisque altis, Cuiusque depugnavissem ad hunc modum, Fotide jam expurgata illo strepitu, & aperto ostio, penetro me in ades anhelus & sudore diffusus. Statimque me permisi grabato meo simul & sopori, perinde lassatum trucidatione pradonum pertinacium in pugnando, ac si occidissem Geryonem,

NOTÆ.

1. *Geryoneæ cædis.*] Inter Herculis labores recensetur cædes Geryonis Bælearium ambarum & Ebusi Insularum Regis, quem ideo tria corpora habuisse fluxerunt: vel, ut quibusdam placet, quod quoddam tres fuerint eodem nomine fratres bellatores tantâ inter se animi concordia, ut animâ unâ tria corpora regi putarentur. Facetè trium latronum cædem à se factam cædi tri- corporis Geryonis comparat,

LUCII APULEII

MADAURENSIS PLATONICI

METAMORPHOSIS.

LIBER TERTIUS.

COMMUNUM puniantibus phaleris ⁊ Aurora roseum quatiens lacer-
tum, cœlum inequitabat: & me securæ quieti revulsam,
nox diei reddidit. Æstus invadit animum (vel) vespertini recordatio-
ne facinoris. Complicitis denique pedibus, ac palmulis² in alternas
digitorum vicissitudines super genua connexis, sic grabatum³ cœssim
insidens, ubertim flebam: jam forum & judicia, jam sententiam, ip-
sum denique carnificem imaginabundus. An mihi quisquam tam mi-
tis, tamque benivola judex obtinget, qui me ternæ cædis perlitum
cruore & tot civium sanguine delibutum, innocentem pronuntiare

INTERPRETATIO.

I AM Aurora conscutiens brachium
rubicundum, equitabat per aethera ru-
bentibus phaleris dependentibus: cum
nox me restituit luci ereptum sopori.
Fluctuatio occupat mentem æream, vel
ob ipsam memoriam cædis, quam ves-
perâ patraveram. Collectis demum sub
me pedibus, conjunctis manibus super
genua, digitis inter se pectinatim im-
plicitis, sicque sedens in meo lecto in-
coxas, plorabam abundanter, jam mihi
representans forum, judicia, condemna-
tionem, & postremo ipsum tortorem.
An nanciscar ullum judicem (inque-
bam apud me) mihi adeo amicum,
adeo faventem, ut possit abolvere me
persusum sanguine triplicis homicidii,
& madentem cruore tot civium? Hæc

NOTÆ.

1. *A*Urore roseum quatiens lacer-
tum.] Hoc est, cadens equos suos
flagello, quod tenebat manu rosâ. Qui
color Auroræ: unde Homero ῥοδο-
δάκτυλος dicitur, roseis digitis.

2. In alternas digitorum vicissitudi-
nes.] Qui gestus est mœstorum, D.
Basil. Homil. in famem & siccitatem.
ἡ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ποταπὸν ἀντι-
χειρῶν (τὸ καὶ τοὺς ποταπὸν χεῖρας)
&c. Et manibus super genua complici-

tis (Hic autem est lugentium gestus).
Habitum fuit & inter veneficia, Plin.
lib. 28. cap. 6. Adsidere gravidis, vel
cum remedium alicui adhibeatur, digi-
tis pectinatim inter se implexis, vene-
ficium est: idque comperitum tradunt
Alcmena, Herculem pariente. Pejus si
circa unum ambo-ve genua.

3. Cœssim insidens.] In coxas, quasi
coxim, teste Nonio.

poterit? Hanc illam mihi gloriosam pergrinationem fore ¹ Chaldaeus Diophanes obstinatè prædicabat. Hæc identidem mecum replicans, fortunæ meas ejulabat. Quati fores interdum, & frequenti clamore januæ nostræ persisteri. Nec mora, cùm magnâ irruptione patefactis ædibus, Magistratibus, eorumque ministris, & ² turbæ miscellaneæ cuncta completa. Statimque lictores duo de jussu Magistratum immissa manu trahere me sanè non renitentem occipiunt. Ac dum primum angiportum insistimus, statim ³ civitas omnis in populum effusa mirâ densitate nos insequitur. Et quanquam capite in terram, immò ad ipsos Inferos jam dejecto, mæstus incederem, obli-
quato tamen aspectu rem admirationis maximæ conspicio. Nam inter tot millia ⁴ populi circumfidentis, nemo prorsus, qui non risu dirumperetur, aderat. Tandem pererratis plateis omnibus, & in modum eorum, qui ⁵ lustralibus piamentis minas portentorum hostiis

INTERPRETATIO.

est illud iter, quod Chaldaeus Diophanes pertinaciter affirmabat mihi futuram gloria. Hæc subinde recogitans apud me lamentabar sortem meam. Inter ea janua nostra cœpit validè pulsari, & magnus tumultus fieri ante nostrum ostium. Et statim magno impetu aperta domo, omnia impleta sunt Magistratibus, eorumque lictoribus, & turba hominum omnis generis. Et continuo duo Apparitores manu in me injectâ, ex mandato Magistratum, trahunt me nequaquam reluctantem; &

ubi devenimus in proximum vicum, continuo plebs erumpens ex tota urbe prosequitur nos admirandâ frequentia. Et quamvis ambulare tristis capite demisso in terram, vel potius jam ad ipsos Inferos; deflexis tamen obliquè oculis video rem prorsus mirandam. Nam ex tot millibus plebis me ambiens, nullus erat penitus, qui non emoveretur risu. Tandem emensus omnes plateas, & circumductus per omnes angulos, instar eorum, qui in sacris amburbialibus procurant minas prodii-

NOTÆ.

1. Chaldaeus Diophanes.] Ille qui coronæ circumstantium fata donabat, & nostro Lucio proventum suæ peregrinationis inquirenti gloriam satis floridam, &c. promiserat, lib. 2.

2. Turba miscellanea.] Intellige populi urbem, quæ unâ cum Magistratibus intraverat, mixtaque erat ex omni genere hominum.

3. Civitas omnis in populum effusa.] Legebat Gruterus in publicum effusa. Fortè in propatulum. At nihil mutandum, in populum effusa est effusa in magnam populi urbem.

4. Populi circumfidentis.] Fortè auxiliis legas circumsequentis, quod Schoppie placet. Aut circumfluentis, ut vult Pricæus.

5. Lustralibus piamentis.] In quibus hostia per totam urbem circumducitur, morte suâ cladem imminuentem, aut luem mox expiatura, quæ quidem hostia apud quosdam humana fuit. De Massiliensibus testatur Servius ad hæc Virgil. Æneid. 3. *Auri sacra fames*: Id est, execrabilis, inquit, ut: *Sacra panduntur porta*. Tractus est autem sermo ex more Gallorum: nam Massilienses quoties pestilentia laborabant, unus se ex pauperibus offerebat, alendus anno integro publicis & purioribus cibis: hic postea ornatus verbenis & vestibus sacris, circumducebatur per totam civitatem cum execrationibus, ut in ipsam reciderent mala totius civitatis: & sic projiciebatur, in mare near-

circumforaneis expiant, circumductus angulatum, forum, ejusque tribunal astituo. Jamque sublimi suggestu Magistratibus residentibus, jam præcone publico² silentium clamante, repente cuncti consona voce flagitant, propter cæcis multitudinem, quæ pressuræ nimis densitate periclitaretur, judicium tantum³ theatro redderetur. Nec mora, cum passim populus procurrens⁴ caveæ conseptum miræ celeritate complevit: aditus etiam & rectum omne fartim stipaverant. Plerique columnis implexi, alii statuis dependuli, nonnulli per fenestras & lacunaria semiconspicui, miro tamen omnes studio visendi,

INTERPRETATIO.

giorum ductis circa urbem victimis, sistor in foro, & in ejus tribunali. Jamque iudices sedebant in alto pulpito, jam publicus præco indicabat silentium, cum omnes subito perunt clamore unanimi, ut judicium tanti momenti pronuntiaretur in theatro, ob frequentiam populi, qui in periculo esset ex nimia multitudine & compressione. Statimque plebs undique procolans replevit conseptum theatri mirabili festinatione. Impleverant quoque conseptum ipsos introitus, & universam totam. Magna pars amplexi columnas, alii pendentes ex statuis, alii prominentes mediâ parte sui ex fenestris & laquearibus, omnes tamen nihili faciebant discrimina vitæ suæ ex mirabili

NOTA.

pē. Hujusmodi humanam hostiam ἑθάρια & ἄρμυνοῖς appellatam testatur Tzetzes Chiliad. 5. hist. 23. quæ incipit:

Ὁ φαρμακὸς τὸ ἑθάρια ποιῶντι ἢ τὸ πάλαι

Ἄν συμφέροι κατέλαβι πῶλιν διαμνησά

Εἴτ' ἢ λιυός, εἴτε λοιυός, &c.

Ubi non quemvis ex pauperibus, sed deformissimum torius civitatis deligi ad hoc munus ait, ipsique caelum, & os fam, & ficus tradi in manum, tum quibusdam agrestibus virgultis caelum cremari vivum, ustique cineres in mare spargi solitos. Circuitio hæc solennis urbisque purgatio amburbium dictum Romanis: & amburbiales hostia apud Festum, quæ circum terminos urbis Roma ducebantur.

1. Tribunal astituo.] Tribunal Vitruvio locus est in basilica, hemicycli figura, ubi jus dicitur. Fiebat & in castris tribunal capiti. tium Imperatoris sedes. Vide Tacit. Annal. lib. 2.

2. silentium clamante.] Solemnis præconis formula: Silere, & tacete, atque animadvertite.

3. Theatro.] Theatrum ludis scenicis destinatum præcipue erat. Hujus descriptionem pete ex Vitruvio lib. 5. capp. 6, 7, & 8 Adi & Rosinum, si lubet; Antiquit. Rom. lib. 5. Theatri partes erant Scena, Proscenium, Pulpitum, Orchestra, & Cavea spectatorium, quas ibidem fufius descriptas reperies.

4. Cavea conseptum.] Cavea in Theatro est ubi sedet populus. Plaut. Amphitryone. Eant per totam caveam spectatoribus. Conseptum cavea iterum habet Noster, lib. 10. ad conseptum cavea pompatico favore deducor.

5. Aditus etiam] Per quos videlicet populus in theatrum ingrediebatur, egrediebaturque, quæ quidem vomitoria appellata reperio, eo quod populum excurrentem viderentur vomere.

6. Plerique columnis implexi, alii statuis dependuli.] Columnis & statuis Scenæ, tum etiam posticis illius, quæ in summa Theatri gradatione erat, rectumque habebat & laquearia. De quibus hic mentio.

pericula

pericula salutis negligebant. Tunc me¹ per proscenium medium vel-
at quandam victimam publica ministeria perducunt, & ² orchestra
mediz sistunt. Sic rursus ³ praconis amplo boatu citatus accusator
quidam senior exsurgit; & ad dicendi spatium ⁴ vasculo quodam in
vicem colli graciliter fistulato, ac per hoc guttatim defluo infusâ
aquâ, populum sic adorât: Neque parva res, sed praecipue pacem
civitatis cunctis respiciens, & exemplo serio profutura tractatur,
⁵ Quirites sanctissimi. quare magis congruit sedulo singulos atque
universos vos pro dignitate publica providere, ne nefarius homicida
tot civium lanienam, quam cruentè exercuit, impunè commiserit. 10
Nec me putetis privatis similitudinibus instinctum odio proprio scire.

INTERPRETATIO.

*desiderio videndi. Tum ministri publi- aquissimi, sed pertinet in primis ad
ci deducunt me per medium proscenium tranquillitatem totius hujus urbis, &
tanquam hostiam aliquam. & statuunt in medio orchestra. Itaque quidam
delator aetate provectus iterum vocatus vobis omnes, & unumquemque vestrum
vaso clamore praconis assurgit: & in- pro honore hujus civitatis dare operam,
fusâ aquâ in quoddam vas tenuiter ne hic sceleratus impune patravitis ho-
perforatum instar colli, per quod per- micidium tot civium, quod commisistis
fluebat stillatim ad definiendam tem- adeo crudeliter. Neque existimetis me
pus dicendi: affatur populum hoc modo: impulsus offensionibus privatis insecta-
Res agitur non levis momenti, Civis ri enim acerbius inimicitia propria.*

NOTAE.

1. *Per proscenium.*] Quod erat anterior Scenae pars, in cuius medio Pulpitum, in quo histriones fabulas agebant.
2. *Orchestra media.*] Orchestra fuit spatium totius Theatri medium & intermedium ante pulpitem, figurae fere semicircularis. In ea Senatores & Legati honorationum gentium apud Romanos sedebant spectaturi. Apud Graecos autem latior erat Orchestra, & in ipsa saltationes peragebantur: unde nomen sortita est, *ἐρχιδαι* enim Graecis saltare est, & gesticulari.
3. *Praconis amplo boatu citatus accusator, &c.*] Alconius in Verrinam 3. *Apud veteres, & Judices, & Rei, & Accusatores, & Defensores voce praconis citabantur.*
4. *Vasculo quodam in vicem colli graciliter fistulato, &c.*] Clepsydram graphicè depingit, quae erat, ut ex hoc loco patet, vas infundibili instar acuminatum habens in ipso acumine minutum foramen, per quod aqua con-

tenta stillatim effluebat, donec penitus exinanitum vas esset. quod cum certo temporis spatio fieret, ad temporis mensuram adhibita sunt ejusmodi vasa. Et in causis praecipue capitalibus, solebat certus clepsydarum numerus Accusatori, major Reo concedi, eò quod difficilius soleat esse defensio, quam accusatio. Exhaustis clepsydri finem orandi facere orator cogebatur. Tertiam circiter unius horae partem durasse singulas clepsydrias colligi potest ex hoc loco C. Plinii Junioris lib. 2. Epist. 11. *Dixi horis paene quinque: nam decem clepsydrias, quas spatiosissimas acceperam, sunt additae quatuor.* A clepsydri tracta est paromia *διαλογεύς ὁ δὲ παρὰ φρούρα consumis aquam:* in eos, qui frivola inter orandum afferunt, nihilque ad rem facientia.

5. *Quirites.*] More Romano Hypataos cives alloquentem inducit accusatorem illum, qui more Graeco dixisset: *ὦ ἀσπῆς Τῆς πόλεως.*

Apul.

K

Sum namque ¹ nocturnæ custodiæ præfectus : nec in hodiernum credo quenkam pervigilem diligentiam meam culpâre posse. Rem denique ipsam, & quæ nocte gesta sunt, cum fide proferam. Nam cum ferè jam ² tertia vigilia scrupulosâ diligentia cuncta civitatis ostiatim ³ singula considerans circumirem; conspicio istum crudelissimum juvenem mucrone districto passim ⁴ cadibus operantem : jamque tres numero sævitiâ ejus interemptos, ante pedes ipsius spirantes adhuc corporibus in multo sanguine palpitantibus. Et ipse quidem conscientia tantî facinoris meritò permotus, statim profugit : & in domum quandam præfidiq tenebrarum elapsus, perpetem noctem delituit. Sed providentiâ Deûm, quæ nihil impunitum nocentibus permittit, priusquam iste clandestinis itineribus elaboretur, manè præstolatus, ad gravissimum judicii vestri ⁴ sacramentum cum curavi producere.

INTERPRETATIO.

Sum enim præfectus excubiis noctis: neque arbitror sedulam meam vigilantiam hætenus posse reprehendi ab ullo homine. Caterum narrabo fideliter rem ipsam, & quæ perpetrata sunt hac nocte. Cum enim circa mediam noctem lustrarem totam urbem accuratiorè diligentia ab ostio ad ostium observans cuncta: video hunc sævissimum adolescentem hinc inde perpetrantem homicidia nudato gladio: tresque jam interfeltos ejus crudelitate ante ipsius pedes

adhuc anhelantes corporibus tremula subsultantibus in plurimo cruore. Et ipse quidem jure exagitatus conscientia tam diri sceleris, aufugit illico, & cum evasisset in quasdam ades beneficia noctis, latuit ibi totâ nocte. Sed prudenti Deorum consilio, quo nihil dimittitur inultum fontibus, ego matutino tempore expectato, antequam hic effugeret secretis viis, dedi operam ut adduceretur ad sacrosanctum vestrum judicium.

NOTÆ.

1. Nocturna custodia præfectus.] Præfectus vigilum, quorum munus erat totam urbem noctu perambulare, & observare diligenter quid quoque in vico gereretur, prædonesque, & homicidas, si quos habuissent obvios, comprehendere, incendiis præterea nocturnis opem ferre. Hi videntur à disciplina castrensi originem duxisse. Eligebantur enim in castris ex militibus, qui vigilias nocturnas circumirent, renuntiarentque, si quid alicubi esset male gestum. Hi circuitores primò dicti sunt; at postea, teste Vegetio, militiæ factus est gradus, dictique sunt Circuitores.

2. Tertia vigilia.] Nox apud milites in quatuor vigilias dividebatur, (ut jam monui ad librum secundum) quæ singulæ trium horarum erant, seu quartæ partis totius noctis. Finita una-

quaque vigilia, vigiles alii in priorum locum sufficiebantur, sicque quater in nocte vigilia mutabantur. Tertia vigilia, de quâ hic, amplectitur id tempus, quod est à mediâ nocte ad galli cantum circiter.

3. Cadibus operantem.] Sic apud Tertullianum, de Coronâ Militis, prælio operari: & in Apologetico, Balneid, cauponis, lupanariibusque operari. Et apud Ovid.

— studiis operata Minerva.

4. Sacramentum.] Quo vos obstrictis jus ex æquo singulis reddere, & fontes pro modo admissi punire. Phaedro Jurisjurandi fides dicitur Fabul. lib. 3.

A Divo Augusto tunc petiere Judices,
Ut adjuvaret jurisjurandi fidem,
Quod ipsos error implicuisset criminis.

Haberis itaque reum tot cædibus impiatum, reum¹ coram deprehen-
sum, reum peregrinum. Constanter itaque in hominem alienum fer-
te sententias de eo crimine, quod etiam in vestrum civem severiter
vindicaretis. Sic profatus accusator acerrimus immanem vocem re-
pressit. At me statim præco, si quid ad ea respondere vellem, jube-
bat incipere. At ego nihil tunc temporis ampliùs quàm flere pote-
ram; non tam mehercules truculentam accusationem intuens, quàm
meam miseram conscientiam. Sed tamen obortâ divinitus audaciâ,
sic ad illa: Nec ipse ignoro, quàm sit arduum, trinis civium cor-
poribus expositis, eum, qui cordis arguatur, quamvis vera dicat, &
de facto confiteatur ultro, tamen multitudinî tantæ quòd sit inno-
cens, persuadere. Sed, si paulisper audientiam publicam mihi tri-
buerit humanitas, facilè vos edocebo me discrimen capitis non meo
merito, sed rationabilis indignationis eventu fortuito tantam crimi-
nis invidiam frustra sustinere. Nam, cùm à cornâ me seriùs aliquan-
tò reciperem, potulentus alioquin, (quod planè verum crimen meum
non diffitebor,) ante ipsas fores hospitii, (ad bonum autem Milonem
civem vestrum devorto,) video quosdam sævissimos latrones aditum
tentantes, & domus januas cardinibus obtortis evellere gestientes;
claustrisque omnibus, quæ adfixa fuerant, violenter evulsis, secum
jam de inhabitantium exitio deliberantes. Unus denique & manu
promptior, & corpore vastior, his affatibus ceteros incitabat:

INTERPRETATIO.

Adest ergo vobis reus inquinatus tot
homicidiis, reus manifestarius, reus
excitatus. Pronuntiate igitur fortiter
sententias adversus hominem alienige-
nam, de eo scelere, cujus gravissimus
pænas sumeritis etiam à vestro popula-
ri. Vehementissimus delator hac locutus,
vobis vixit vocem. Et extemplo
præco precipiebat ut initiam faterem
dicendi, si haberem aliquid responden-
dam ad ea. Verùm ego interea nihil
aliud poteram quàm lacrymari, minas
profectò respiciens atrocem criminatio-
nem, quàm meam malam conscientiam.
Verumtamen, enatâ mihi confidentiâ
Deorum nutu, sic respondi ad illa: Sa-
tis scio quantum sit difficile tribus ca-
daveribus civium objectis, illum, qui
accusatur trucidationis eorum, probare
tanto casui se esse insontem, tamen
vera loquatur. & sponte fateatur fa-

ctum. Verùm, si pro vestra benignitate
præberitis mihi tantisper audientiam
publicam, facilè vobis ostendam me
subire periculum vita, non præter al-
lum meum malefactum, sed immeritò
flagrare invidiâ tanti sceleris ob exi-
tum improvisum jussu iracundia. Cùm
enim redirem à cornâ paulo tardius,
vinolentus ceteroquin (quod sanè meum
peccatum non inficiabor verum esse)
conspicio ante januam mei hospitii,
(divorto autem apud probum Milonem
vestrum concivem) quosdam crudelissi-
mos prædones molientes ingressum, &
cupientes extrahere fores aditum contor-
tis cardinibus, & extractis magnâ vi
repagulis omnibus, quæ obdita fuerant
diligentissimè, jam consultantes inter se
de nece incolentium. Postremò unus, qui
erat expeditiori dextrâ, & staturâ am-
pliori, hortabatur reliquos his verbis:

NOTÆ.

1. Coram deprehensum.] Εἰς αὐτοφύκτον
ut Græci dicunt, in flagranti crimine,

Noster lib. 9. similiter dixit: coram
noxa deprehensum.

K ij

Heus pueri, inquit, quin maribus animis, & viribus alacribus dormientes aggrediamur. Omnis contatio, ignavia omnis faceſſat è pectore: ſtricto mucrone per totam domum¹ cædes ambulet. Qui ſopitus jacebit, trucidetur; qui repugnare tentaverit, feriat. Sic ſalvi recedemus, ſi ſalvum in domo neminem reliquerimus. Fateor, Quirites, extremos latrones, boni civis officium arbitratus, ſimul eximiè metuens, & hoſpitibus meis & mihi, gladiolo, qui me propter huiusmodi pericula comitabatur, armatus, fugare atque protertere aggreſſus ſum. At illi barbari prorfus & immanes homines,
 10 neque fugam capeſſunt; & cùm me viderent in ferro, tamen audaciter reſiſtunt. Dirigitur præliaris acies. Ipſe denique dux & ſignifer cæterorum, validis me viribus aggreſſus, illicò manibus ambabus capillo abreptum, ac retrò reflexum, effligere lapide geſtit. quem dum ſibi porrigi flagitat,² certâ manu percuſſum feliciter proſterno.
 15 Ac mox alium, pedibus meis mordiculis inhaerentem, per ſcapulas iſta temperato, tertiumque improvidè occurrentem, pectore offenſo, perimo. Sic pace vindicatâ, domoque hoſpitis ac ſalute communi proteſtâ, non jam impunem me, verùm etiam laudabilem publicè credebam fore: qui nec tantillo quidem unquam crimine poſtulat, ſed

INTERPRETATIO.

Heus, commilitones, ait, quidni ſopios adorimur animo planè viriſi, & prompto robore. Omnis dubitatio, omnis ſegnities abſcedat ex animis noſtris. Sirages graſſetur enſe nudato per univerſas ades. qui recumbit dormiens, occidatur. qui conatus fuerit reſiſtari, percutiatur. ita abibimus hinc incolumes, ſi nullum dimiſerimus incolumem in adibus. Non inſicior, ô Cives, ego ratus eſſe officium probi civis, atque unâ mirum in modum mihi timens meiſque hoſpitibus, armatus enſiculo, quem mecum geſtabam ob talia diſcrimina, tantavi dare in fugam & perterrere pradones nequiſſimos. Verùm illi feri omnino & atroces viri nequaquam ſe mandant fuga; & tamenſi me cernerent in armis, nihilominus repugnant audaciter. Certamen

inſtruitur. ipſe demùm imperator atque anteſignanus reliquorum adortus me magna vi conatur ſtatim ſaxo percellere crinibus apprehenſum utraq; manu, & reclinatum retrorſum. Quod ſaxum dum petit dari ſibi in manum, ego, hono meo ſato ſerio eum dextra nequaquam aberrante, & affligo humi. Ac deinde interſicio alium morſu affixum meis tibiis, iſtu librato per medias ſcapulas, & confodio per adverſum poſtus tertium obverſantem incautiâs. Ita aſſertâ tranquillitate & deſenſâ domo mei hoſpitiſ, noſtrâque omnium viâ, exiſtimabam me fore non modò à ſupplicio immunem, ſed etiam dignum laude publicâ: qui ne minimi quidem criminis unquam accuſatus, ſed

NOTÆ.

1. Cædes ambulet.] Sic lib. 9. de canibus loquens: Et per omnem noſtrum comminatum morſibus ambulare, id eſt, graſſari.

2. Certâ manu percuſſum.] Manu, quæ minime aberravit, ſed iſtum in-

tulit, quò mente deſtinaveram. Contra apud Virgilium, lib. 2. Æneidos: — incertam excuſſit cervice ſecuriſ. Hoc eſt, inquit Servius, dubiè illiſam, qua non habet mortis effectum.

probè spectatus apud meos, semper innocentiam commodis cunctis antuleram. Nec possum reperire, cur justæ ultionis, quæ contra latrones deterrimos commotus sum, nunc istum reatum sustineam? Cum nemo possit monstrare, vel privatas inter nos inimicitias præcessisse, ac ne omnino mihi notos illos latrones usquam fuisse. Vel certe ulla præda monstretur, cujus cupidine tantum flagitium credatur admissum. Hæc profatus, rursus lacrymis obortis, porrectisque in preces manibus: per publicam misericordiam, per pignorum caritatem, mœstus tunc hos, tunc illos deprecabar. Cumque jam humanitate commotos, misericordiæ fletuum affectos omnes satis crederem: Solis & Justitiæ testatus oculum, casumque præsentem meum commendans Deum providentiæ, paulò altius aspectu relato, conspicio prorsus totum populum risu cachinnabili diffluentem, nec secus illum bonum hospitem parentemque meum Milonem risu maximo dissolutum. Ac tunc sic tacitus mecum: En fides! inquam, en conscientia! ego quidem pro hospitis salute & homicida sum, & reus capitis inducor. at ille non contentus quod mihi nec adstipendi solatium præbuit, insuper exitium meum cachinnat. Inter hæc quædam mulier per medium theatrum lacrymosa & flebilis, atra veste contexta, parvulum quendam sinu tolerans decurrit: ac ponè eam anus alia² pannis horridis obrita, paribusque mœsta fletibus, ramos olea-

INTERPRETATIO.

probitatis perspecta inter meas pratuleram semper integritatem vita omnibus bonis. Nec satis capio quæ de causâ subeam hanc accusationem iusta vindicta, quæ incitatus sum adversus pestimos prædones, cum nemo queat probare aut privata odia mihi antehac intercessisse cum illis, aut etiam illos latrones mihi fuisse cognitos ullo prorsus modo. Vel saltem ostendantur aliqua spolia, quorum auiditate existimetur tantum scelus fuisse perpetratum. His dictis, lacrymis iterum manantibus, & manibus suppliciter protensis: tristis obsecrabam modo hos, modo illos, per commiserationem publicam, & per amorem liberorum. Cumque jam arbitraret affectos clementiâ, & multum commotos miseratione mearum lacrymarum: abstersans aciem Solis & Justitiæ, & committens cura Deorum meam sortem

præsentem, cum sustulisset oculos aliquid altius, video omnem prorsus plebem effusam in risum solutorem, ipsamque adeo egregium hospitem & patrem meum Milonem diffluentem risu solutissimo, non secus ac cæteros. Ego vero tum sic apud me tacitus: Hæcne fides est, inquam, hæcne religio? Ego equidem patravi eadem, & sustineo accusationem capitalem pro incolumitate uacui hospitis: illo autem, non satis habens, ne patrocinio quidem suo me juvisse, ridet præterea meam mortem. Interea femina quadam accurrit per medium theatrum, plorans, & ejulans, induta nigro vestimento, gestans in sinu quendam infantem, & post ipsam alia vetula operta centonibus laceris atque immundis, & testans suum mœrorem similibus ejulatibus; amba agi-

NOTA.

1. Solis & Justitiæ testatus oculum.]
Lib. 2. ut ipsos etiam oculos Solis & Justitiæ facillè frustrentur. Ad quem

locum vide quæ adnotavimus.

2. Pannis horridis obrita. Terent. Eunucho, Act. 2. Scen. 2. Video sentum.

K iij

gineos utraq̃ue quatientes. quæ circumfusæ lectulum, quo peremptorum cadavera contecta fuerant, plangore sublato lugubriter ejulantes: Per publicam misericordiam, per commune jus humanitatis, aiunt, miseremini indignè cæsorū juvenum, nostræque viduitati ac solitudini de vindicta solatium date. Certè parvuli hujus in primis annis destituti fortunis succurrite, & de latronis hujus sanguine legibus vestris & disciplinæ publicæ litate. Post hæc Magistratus, qui natu major, adsurgit, & ad populum talia: De scelere quidem, quod seriò vindicandum est, nec ipse, qui commisit, potest diffiteri; sed una tantum subcissa sollicitudo nobis relicta est, ut cæteros socios tanti facinoris requiramus. Nec enim verisimile est, hominem solitarium tres tam validos evitare juvenes. Prohinc tormentis veritas eruenda. 4 Nam & qui comitabatur eum puer clanculò profugit, & res ad hoc deducta est, ut per quæstionem sceleris sui participes indicet: ut tam diræ factionis formido funditus perimatur.

INTERPRETATIO.

tantes manibus ramos oleæ, quæ effusa circa ferotrum, in quo corpora interfectorum fuerant cooperta, elato planctu flebiliter lamentantes: Per pietatem publicam, inquit, per communem legem humanitatis misereat vos adolescentium atrociter interfectorum, & concedite nostra orbitati, ac deserioni solamen exultatione. Saltem ferre opem misera sorti hujus infantis orbatu patre in primis suis annis. Et sacrificare statutis vestris ac disciplina publica cruore hujus grassatoris. Postea maximè grandævus judicium exurgit, & ad plebem hæc ait:

Certè de crimine hoc, quod puniendum est graviter, ne ipse quidem, qui illud patravit, potest iro inficiari. Verùm una duntaxat cura secundaria nobis adhuc superest; ut investigemus reliquos participes tanti sceleris. Nam probabile non est hominem unicum enecasse tres adolescentes tam robustos. Ideo veritas extorquenda est ab ipso cruciatibus, servus enim, qui erat ipsi comes, aufugit clam. Et res eò devenit, ut declaret participes tanti sceleris vi tormentorum, quod metus tam crudelis cæterum omnino tollatur.

NOTÆ.

squalidam, agrum, pannis; anni que obitum.

1. *Litato*.] Litare propriè, est sacrificio numen propitiare. Hic est satisfacere.

2. *Subcissa sollicitudo*.] Subcissa tempora appellantur subducta negotiis, heures dérobes. Cicero, lib. de legibus: subcissa quadam tempora incurrunt, quæ ego perire non patior. Hic subcissa sollicitudo, est relicta, & ut loquitur Gell. lib. 20 cap. 11. subsecundaria.

3. *Evitasse*.] Vitâ privasse. Hoc sen-

su Accius Poëta apud Ciceronem, Tusculanarum Quæstionum, libro 3.

Hæc omnia vidi inflammari

Priamo vi vitam evitari,

Jovis aram sanguine turpari.

4. *Nam & qui comitabatur eum puer clanculò aufugit*.] Quod si adfuisset; quæstio de ipso, non de hero fuisset habita. Mos enim fuit apud antiquos, ut postulanti accusatori servos suos reus traderet in tormentis habendos, ut herilis criminis veritas ab eis extorqueretur.

Nec mora, ¹ cum ritu Gracienſi ignis & rota, tum omne flagrorum genus inferantur. Augetur oppido, immò duplicatur mihi mœſtitia, quòd integro ſaltem mihi mori non licuerit. Sed anus illa, quæ ſuis ſtictibus cuncta turbaverat, Prius, inquit, optimi Cives, quàm latronem iſtum miſerorum pignorum meorum peremptorem & cruci adfigatis, ² permittite corpora necatorum revelari; ut & formæ ſimul & ætatis contemplatione magis magisque ad juſtam indignationem arrecti, pro modo facinoris læviatis. His dictis applauditur: & illicò me Magiſtratus ipſum jubet corpora, quæ lectulo fuerant poſita, meâ manu detegere. Luſtantem me, ac diu renitentem ³ præcedens facinus inſtaurare novâ oſtenſione, liçores juſſu Magiſtratus quàm inſtantiffimè compellunt, ³ manum denique ipſam, è regione lateris tendentes, in exitium ſuum ſuper ipſa cadavera porrigunt. Eviçtus tandem neceſſitate ſuccumbo: & ingratis licet, arrepto pallio retexi corpora. Dii boni! quæ faciès rei! quod monſtrum! ¹⁵

INTERPRETATIO.

Et continuò proferuntur ignis & rota more Græco, ac deinde omnes ſpecies verberum. Triftitia mihi valdè glifcit, imò geminatur, eò quòd non permittetur mihi interire inviolatum. Verùm illa vetula, quæ perturbaverat omnia ſuis plangoribus: Antequàm appendatis, inquit, ad patibulum pradonem hunc interfectorem meorum infelicium natonum, Cives aequiſſimi, ſinite diſcooperiri cadavera occiſorum, ut magis ac magis incitati ad juſtam iram inſpectione vultus ſimul & ætatis, ſeveri ſitis incum juxta magnitudinem ſcleris. Plau-

ſus ſequitur hæc verba, & ſtatim ille Judex mihi imperat, ut ipſe meâ manu diſcooperiam cadavera, quæ fuerant impoſita grabato. Apparitores ex mandato Judicis maximâ inſtantiâ adigunt me reſiſtentem, & diu nolentem renovare meum primum ſcelus novâ illâ monſtratione: denique porrigentes ex adverſo lateris ipſam meam dextram, in propriam perniciem extendunt ſuper ipſa corpora. Cedo tandem vi coactus: & quamvis invitus apprehenſo ſtragulo revelavi cadavera. Pæpa! qui vultus rerum! quale prodigiũ!

NOTÆ.

1. Cum ritu Gracienſi ignis & rota, tum omne flagrorum genus inferuntur.] Apud Achillem Tatium, Clitophon in ſimili re Ἄπὸ Νέμης Νέδιντο, & τὸ ἐδῆντο τὸ σῶματ' ἡγομαίνοντα, ἡ δὲ Νέμης καὶ τὸ βροχὴν κατακλόνει, & τὸ μὲν μάστιγας καμίζοντων τὸ δὲ πῆρ, & τὸ γὰρ, &c. Jamque me vinçto, & corpore veſte nudato, & funibus in ſublime elato; aliis flagra, aliis ignem & rotam afferentibus, &c.

Ignis & rota.] His respondebant apud Romanos laniæ candentes, & æquuleus. Sicut enim rotâ Gracienſi, ita & equleo membra ſidiculis religata ac diſtenta torquebantur; laniis adurebantur latera.

2. Permittite corpora necatorum revelari.] Ad majorem indignationem in orationum animis excitandam. Ad hoc enim res ipſa plus valet quàm verba, juxta illud Horatii in Arte Poëtica:

Segnius irritant animos demiffa per aurem,

Quàm quæ ſunt oculis ſubjecta fidelibus.

3. Manum denique ipſam è regione lateris tendentes.] Quid hoc ſibi vult, runderè manum è regione lateris? Hærenti mihi opportunè ſubvenit. Scriveriana Editio, in qua legitur tendentes: quod interpretor protrudentes, & porrigentes.

quæ Fortunarum mearum repentina mutatio! Quanquam enim jam in peculio Proserpinæ, & Orci familiâ numeratus, subito in contrariam faciem obstupefactus hæsi. Nec possum novæ illius imaginis rationem idoneis verbis expedire. Nam cadavera illa jugulatorum hominum erant tres utres inflati, variisque secti foraminibus, &, ut vespertinum prælium meum recordabar, his locis hiantes, quibus latrones illos vulneraveram. Tunc ille quorundam astu paulisper cohibitus risus, liberè jam exarsit in plebem. Hi gaudii nimietate, gratulari; illi dolore ventris manuum compressione sedare. Et certe lætitiâ delibuti, meque respectantes, cuncti theatro faceffunt. At ego, ut primum illam laciniam prehenderam, fixus in lapidem steti gelidus, nihil secius quàm una de cæteris theatri statuis, vel columnis. Nec priùs ab inferis emerxi, quàm Milo meus hospes ac-

INTERPRETATIO.

qua subita conversio mea fortis! quamvis enim jam essem in possessione Proserpinae, & accensus inter domesticos Plutonis, repensè restiti mirabundus scenam aded diffimilem priori. Nec possum explicare sermone satis apto faciem novi illius spectaculi. Illa enim corpora hominum occisorum erant tres utres inflati, & incisi diversis foraminibus, &, quantum memineram mei certaminis nocturni, in eodem locis patentes, quibus percussisse mihi visus eram illos predones. Ibi tum cachinnus ille,

qui fuerat tantisper coercitus solertiâ nonnullorum, jam liberè erupit per populum. Hi gestiebant nimia lætitiâ; illi compressione manuum reprimebant dolorem ventris. Et omnes profectò discedunt ex theatro diffusi hilaritate, meque identidem respicientes. Ego verò statim atque ceperam illam vestem stragulam, steteram immotus & frigidus quasi lapis, nec aliter ac unam ex reliquis statuis, aut columnis theatri. Neque anò educus sum ex Averno, quàm meus hospes Milo ad me venit.

NOTÆ.

1. In Peculio Proserpina.] Peculium pecunia erat, quam sibi privatim habebant servi & filii-familias dominorum & patrum permixtâ à dominicis paternisque rationibus separatam. Proserpina peculium. Hic sunt mortui, qui relictis humanis auris, in ejus, Plutonisque conjugis Imperium demearunt. Quod hic Proserpina peculium Apuleius dixit, Orcinus thesaurus appellatur in veteri Epitaphio Nævii poetæ, quod refertur in Catalectis veterum Poëtarum.

Mortales, immortales fere si foret fas,
Eleret diva Camæna Nævium Poëtam.

Itaque postquam est ORCINO traditus
THESAURO

Oblietui sunt domi loquior linguâ La-

teinâ.

2. Et Orci familia.] Orcus, Dis, Pluto idem est Averni regnator. Hujus familia sunt umbræ mortuorum.

3. Gaudii nimietate gratulari.] Natio gratulari est gratias agere. Vulgè congaudere significat. Agrætius, Lætamur de nostris, gratulamur de alienis. Hic gratulari est vehementer gaudere. Sic lib. 2. Florid. Vir, cui omnes provincia quadrijugas & sejuges currus ponere gratulantur.

4. Dolorem ventris.] Ortum scilicet ex vehementi diaphragmatis agitatione, Quod in nimio risu contingere solet.

5. Ab inferis.] A stupore illo, quo fiebat ut viderer in lapidem gelidus, & mortuus atque in inferos demersus,

cessit,

cessit, &c, injectâ manu, me renitentem, lacrymisque rursus promittentibus crebro singultientem elementi violentiâ secum attraxit; &c, observatis viâ solitudinibus, per quosdam anfractus ad domum suam perduxit: mœstumque me atque etiam tunc trepidum variis solabatur affatibus. Nec tamen indignationem injuriæ, quæ inhæserat altius meo pectori, ullo modo permulcere quivit. Ecce illic etiam Magistratus ipsi cum suis insignibus domum nostram ingressi, talibus me monitis delinire gestiunt: Neque tuæ dignitatis, nec etiam prosperæ tuorum ignari sumus, Luci domine. nam & provinciam totam inclytæ vestræ familiæ nobilitas complectitur. Ac ne istud, quod vehementer ingemiscis, contumeliæ causâ perpessus es. Omnem igitur de tuo pectore præsentem tristitudinem mitte, & angorem animi depelle. Nam lusus iste, quem publicè gratissimo Deo Risui per annua reverticula solemniter celebramus, semper commenti novitate florescit. Iste Deus, auctorem suum propitiis ubique comitabitur amanter, nec unquam patietur ut ex animo doleas, sed frontem tuam serenâ venustate & latabit assidue. At tibi civitas omnis pro istâ gratiâ honores egregios offeret. Nam & patronum scripsit, &

INTERPRETATIO.

neque amplexus, mansuetâ vi pertraxit secum reluctantem, & frequenter suspirantem lacrymis iterum manantibus; & deduxit in suas ades per quosdam flexus viarum deletis vicis maxime solitariis, & consolabatur me tristem atque adhuc trepidantem diversis alloquiis. Neque tamen potuit ullo pacto delinire dolorem illius contumelia, qui infusus erat profundius in meo animo. Ecce etiam statim Magistratus ipsi intrantes in nostras ades cum suis insignibus, tentant me demulcere ejusmodi verbis: Neque ignoramus tuam nobilitatem, neque genus tuorum parentum, Domine Luci; claritas enim vestra stirpis extenditur per universam hanc pro-

vinciam. Neque hoc, quod tantopere doles, factum est injuria tibi inferendæ gratiâ. Aufer ergo omnem istum maiorem ex tuo animo, & ejice istam agitudinem mentis. Hic enim ludus, quem exhibemus quotannis magnâ celebritate in honorem jucundissimi Dei Risui, viget semper aliquo invento novo. Hic Deus aderis suo auctori favens atque amicus in omnibus locis, neque unquam sinit te premi ullâ agitudine animi, sed perpetuè exhibebis vulturnum tuum tranquillo lepore. Tota verò hac urbs exhibebis tibi honores eximios ob tuum istud benemeritum in eam. Nominavit enim se suum patronum de-

NOTÆ.

1. Cum suis insignibus.] Lictoribus, scilicet, cum fascibus virgarum, & scutibus.

2. Provinciam totam.] Thessaliam, in qua urbs Hypata; ex Thessalia enim Apuleii mater originem ducebat à Plutarcho, & Sexto Philosopho ejus nepote, ut habet Noster, libri primi initio.

3. Auctorem suum.] qui cum produxerit in ore civium Hypatensium,

Apul.

4. Latabit assidue.] Lætum reddet. Sic lib. 9. O nos beatas, quas infantis aurei nutrimenta latabunt.

5. Patronum scripsit.] Romæ, ubi Hypatensium rem tueretur. Mos fuit ut civitates, & populi patronos haberent in Urbe Domina. Sic Lacedæmonii in clientela erant Claudiorum, Bononienses in Antoniorum, &c.

L

ut in ære stet imago tua, decrevit. Ad hæc dicta sermonis vicem refero. Tibi quidem, inquam, ² splendidiſſima & unica Theſſalix civitas, honorum talium parem gratiam memini. Verùm ſtatuas & imagines dignioribus, meiſque maioribus reſervare ſuadeo. Sic pudenter allocutus, & pauliſper hilaro vultu renidens, quantumque poteram lætior me reſingens, comiter abeuntes Magiſtratus appello. Et ecce quidam intrò currens famulus, Rogat te, ait, tua parens Byrrhæna, ³ & convivii, cui te ſerò deſponderas jam appropinquantis admonet. Ad hæc ego formidans, & procul perhorreſcens etiam ipſam domum ejus, Quam vellem, inquam, parens, juiſſis tuis obſequium commodare, ſi per fidemliceret id facere. Hoſpes enim meus Milo ⁴ per hodierni diei præſentiſſimum numen adjurans effecit, ſut ei hodiernæ cenæ pignorarer: nec ipſe diſcedit, nec me digredi

INTERPRETATIO.

creto publico, & conſtituit, ut ſtatua area tibi erigatur. Ad hæc verba reſpondeo. Equidem, inquam, ô magnificentiſſima & præſtantiſſima urbs Theſſalia, habeo tibi grates condignæ pro talibus honoribus. Sed auctor ſum ut reſerves ſigna & ſimulacra me dignioribus, & præſtantiſſimis. Sic verecundè affatus, & tantisper ſubridens lætiori fronte, & quàm maximè poteram ſimulans me hilariorem, valedico civiliter Magiſtratibus diſcedentibus. Et ſtatim quidam ſervus accurrens in ædes,

Tua mater Byrrhæna orat te, inquit, & te certiorem facit inſtare horam convivii, cui promiſeras heri veſperi te aſſuturum. Ego ad hæc verba pavens & perſciſcens etiam eminè ejus ades: Quàm cuperem, inquam, ô mater, morere gerere tuo imperio, ſi poſſem id facere ſalvâ fide. Milo enim meus hoſpes obſeſtans me per potentiſſimum Deum præſidem hujus diei, evicit ut promitterem ipſi ad cenam in hodiernum diem: neque ipſe abſcedit à me, neque ſinit me diſcedere à ſe. Proinde,

NOTÆ,

1. Ut in ære ſtet imago tua.] Inter maxima honoris monumenta fuit ſtatuarum erectio. Amore Principum, (inquit Caſſiodorus, lib. 3. epiſt. 2.) conſtat inventum ut ſimulachris anois fides ſervaretur imaginis, quatenus ventura progenies auctorem videret, qui ſibi Rempublicam multis beneficiis obligâſſet. Bellica virtus prima & præcipua cauſa fuit dedicandi ſtatuas, ſed &, inſequentibus ſæculis, viris doctrinâ, aut dicendi artē præſtantibus idem honos decretus eſt.

2. Splendidiſſima & unica Theſſalia civitas.] Solinus tamen præcipuas Theſſalia urbes commemorans, Hypatæ neminiſque quidem, Apuleius igitur magis ex honore Magiſtratum Hypatentiſimum, quàm ex veritate loqui videtur.

3. Et convivii, cui te ſerò deſponderas jam appropinquantis admonet.] Mos erat invitatos jam convivæ irerum admonere inſtante cenæ tempore. Chremes apud Terent. Heautontimorum, Act. 1. Scen. 1.

— Sed, ut diei tempus eſt. Monere oportet me hunc vicinum Phaniam,

Ad cenam ut veniat. Ibo, ut viſam ſi domi eſt.

Nihil opus fuit monitore: jam dudum domi

Præſtò apud me eſſe aiunt. Ego meſe convivæ moror.

4. Per hodierni diei præſentiſſimum numen.] Riſum, cui feſtus erat dies.

5. Ut ei hodierna cenâ pignorarer.] Quasi depoſito pignore obligarer,

patitur. Proin¹ epulare vadimonium differamus. Hæc adhuc me lo-
quente, manu firmiter injectâ Milo, jussis² balnearibus adse-
qui, producit ad lavacrum proximum. At ego vitans oculos omnium,
&³ quem ipse fabricaveram risum obviorum declinans, lateri ejus ad-
ambulabam obrectus. nec quî laverim, quî terserim, quî domum rur-
sum reverterim, præ rubore memini. Sic omnium oculis, nutibus,
ac denique manibus denotatus, impos animi stupebam. Raptim de-
nique pauperinâ Milonis comulâ perfundus, causatusque capitis
acrem dolorem, quem mihi lacrymarum assiduitas incusserat, cubi-
tum veniâ faciliè tributâ concedo. Et abjectus in lectulo meo, quæ
gesta fuerant singula mœstus recordabar, quoad tandem Fotis mea,
dominæ suæ cubitu procurato, sui longè dissimilis advenit, non ex
letâ facie, nec sermone dicaculo, sed + vultuosam frontem rugis in-
surgentibus⁴ asseverabat. Contanter ac timidè denique sermone pro-
lato: Ego, inquit, ipsa confiteor ultro, ego tibi causa hujus molestiæ

INTERPRETATIO.

que proferamus in alium diem carnem
condictam. Cum hoc adhuc dicerem,
Miloprehendens me manu validè, da-
ducit ad proximas balneas, precipiens
pudis ut instrumenta balnearia afferren-
tur post nos. Ego verò affugiens intuitum
omnium, & evitans cachinnos occur-
rentium, quorum ipse fueram artifex,
incedebam ad ejus latus opertus. Nec
recorder quomodo laverim, quo pacto ab-
sterferim me, aut quâ ratione redierim
iterum in ades ob verecundiam, quâ
eram perfusus, usque adeo eram auto-
ritus, & alienata mentis, videns me
demonstrari oculis, capitem gesti-
bus, postremò etiam digitis omnium.

Denique sumptâ festinanter exiguâ
carnâ Milonis, petitiâque excusatio-
ne à vehemens dolore capitis, quem
statim continuus mihi attulerat, con-
cessâ faciliè licentiâ eo dormitum. Et
prostratus in lectulo meo tristis re-
cogitabam omnia, quæ mihi evenerant:
donec tandem mea Fotis compositâ suâ
herâ in lecto, venit ad me valde mu-
tata à seipsa. Non afferebat hilarem
vultum, neque jocosa verba, sed cape-
rabat tristem frontem rugis prominenti-
bus. Denique locuta dubitantes, ac
pavidè: Ego, inquit, ipsa sponte fa-
teor, ego creavi tibi hanc sollicitudi-

N O T E.

1. Epulare vadimonium.] Vadimo-
nium sponso est ad certum diem se fi-
stendi in judicio. Epulare vadimonium
per metaphoram dicitur condictio: &
sponso ad epulas veniendi. Simili meta-
phorâ in aliâ re utitur lib. 4. Cohor-
tem nostram gladiis armatam ante ip-
sas fores Democharis, velat expilationis
vadimonium, fistimus.

2. Balnearibus.] Balnearum instru-
mentis, strigilibus nempe, anapullis,
oleo, linteis absterforiis, &c.

3. Quem ipse fabricaveram risum.]
Utridii reatum sustinendo.

4. Vultuosam frontem.] Nonius vul-

tuosum exponit triste, & affect locum
ex Cicerone, de oratore: in quo cum
effeceris, ne quid ineptum sit aut vul-
tuosum.

5. Asseverabat.] Non, affirmabat,
sed severiorem reddebat, & caperebat.
Quin & idcirco (ut mihi quidem vide-
tur) id, quod affirmatur, dicitur asseve-
rari, quia gravem affirmationem se-
pius comitatur frontis adseveratio, ut
pote quæ pondus addat verbis, juxta
illud Terentii in Andria:

Tristis severitas inest in vultu, atque
in verbis fides.

fui. Et cum dicto ¹lorum quempiam sinu suo depromit, mihi-
 porrigens, Cape, inquit, oro te, de perfidâ muliere vindictam, im-
 mō verō licet majus quodvis supplicium sume. Nec tamen me pu-
 tes, oro, sponte angorem istum tibi concinnasse. ²Dii mihi melius,
 5 quā ut mei causā vel tantillum scrupulum patiare. Ac si quid ad-
 versi tuum caput respicit, id omne protinus meo luatur sanguine. Sed
 quod alterius rei causā facere iusta sum, malā quādam meā sorte
 in tuam recidit injuriam. Tunc ego familiaris curiositatis admonitus,
 factique causam delitescentem nudari gestiens, suscipio: Omnium
 10 quidem nequissimus audacissimusque loros iste, quem tibi verberan-
 dā destinasti, prius à me conciliis atque laceratus interibit ipse,
 quam tuam plumeam lacteamque contingat cutem. Sed mihi cum
 fide memora, oro, quod tuum factum? scævitas consecuta in meum
 convertit exitiump. Adjuro enim tuum mihi carissimum caput, nulli
 15 me prorsus, ac ne tibi quidem ipsi adseveranti posse credere, quod
 tu quidquam in meam cogitaris perniciem. Porro meditatus innoxios
 casus incertus, vel etiā adversus culpæ non potest addicere. * *

INTERPRETATIO.

<p>mem. Et hoc effata proferit à sinu suo quandam scuticam, & mihi offerens: Sume, quaeso, ait, ultionem àe infida muliere: quin immò affice me quolibet cruciatu, per me licet. Attamen ne credas, obsecro, me tibi ultro consecisse istam agriuidinem. Absit ut feras pro- pter me vel minimam anxietatem. Ac si aliquid sinistri impendeat tuo capiti, illud totum jam nunc expietur meo cruo- re. Verūm quod mihi imperatum est ut facerem alterius rei gratiā, illud conversum est in tuam contumeliam si- nistro quodam meo fato. Tunc ego commonescens mea solita curiositatis, & magnopere cupiens mihi aperiri latentem causam huius facti, sic re- spondeo: Scutica ista omnium quidem pessima, maximèque temeraria, quam</p>	<p>parasti ad te flagellandam, peribit ipsa dissecta à me ac dilaniata, prius- quā attingat tuam molliissimam can- didissimamque pellem. Sed narra mihi, quaeso, fideliter quid fecisti, quod ma- lignitas fati postea secuta deflexit in meam perniciem. Furor enim per tuum dilectissimum caput me nemini penitus posse credere, te meditatam esse aliquid in meum exitium, ac ne tibi quidem ipsi, tametsi id affirmes. Cateram even- tus dubius, aut etiam contrarius non potest efficere ut innocua cogitationes fiant offines culpa. * * *</p>
---	---

NOTÆ.

<p>1. Loros quempiam.] Multa sunt vocabula neutrius generis, quæ apud priscos masculino genere dicebantur, ut guttur, corius, collus, & hoc loco loros. Similiter & diverso genere di- xerunt hac ludus, hac metus, hac amnis, hic frons, &c.</p>	<p>vel faciant. Sic Virgil. Dii meliora piis, erroremque hæs- bus illum. 2. Scævitas.] Fortunæ malignitas, & infelicitas; quæ enim scæva, seu sini- stra, eadem noxia, & infausta ut plu- rimū habita sunt. Sic lib. 1. sinistra pede profectum, hoc est, malis avibus.</p>
---	--

Sic illa lætitiâ recreata, Patere, inquit, oro, prius fores cubiculi diligenter occludam; ne sermonis elapsi profanâ petulantia committam grande flagitium. Et cum dicto pessulis injectis, & uncino firmiter immisso, sic ad me reversa, colloque meo manibus ambabus implexa, voce tenui, & admodum diminutâ: Paveo, inquit, & formido solidè domus hujus operta detegere, & arcana dominæ meæ revelare secreta. Sed meliùs de te doctrinâque tuâ præsumo; qui præter generosam natalium dignitatem, præter sublime ingenium, sacris pluribus initiatus, profectò nosti sanctam silentii fidem. Quæcumque igitur commiserò hujus religiosi pectoris tui penetralibus, semper hæc intra conspectum clausa custodias oro, & simplicitatem relationis meæ tenacitate taciturnitatis tuæ remunerare. Nam me, quæ sola mortaliū novi, vis amoris, quo tibi teneor, indicare compellit. Jam scies omnem domus nostræ statum: jam scies heræ meæ miranda secreta, quibus obaudiunt Manes, turbantur sidera, coguntur numina, serviunt elementa. Nec unquam magis artis hujus violentia nititur, quàm cùm scitulæ formulæ juvenem quempiam libenter as-

INTERPRETATIO.

Sic illa refecta gaudio. Sine me, obsecro, inquit, prius claudere sedulo januam cubiculi, ne perpetrem magnum scelus impiâ procacitate verborum, qua mihi exciderint. Et hoc dicto immittit pessulos, atque inserit validè uncum, & sic regressa ad me, & complexa utraq; manu meas cervicem, dicit mihi voce demissa, ac valdè imminutâ: Metuo trepidòque penitus revelare abscondita hujus domus, & prodere occultata secreta mea heræ. Sed meliùs sentio de te & de tua eruditione; qui præterquàm quod ortus es generosis nobilissimisque parentibus, & polles excellenti ingenio, inauguratus es præterquam per multis religionibus; ideoque pro-

cul dubio cognoscis sacram fidem silentii. Omnia ergo, qua credidero adytis tui istius sancti pectoris, obsecro, ut ea semper serves conclusa intra claustra ipsius, & penses sinceritatem meæ narrationis constantiâ tui silentii. Amor enim vehemens, quo me habes devinctam, cogit me, cui soli hominum illa nota sunt, ea tibi revelare, jam nosces omnem statum nostræ domus: jam nosces stupenda arcana mea heræ, quibus umbra obsequuntur & astra perirantur, quibus Diis obstringuntur, quibus denique elementa famulantur. Neque unquam magis adhibet vim hujus artis quàm cùm intuita est libidinose aliquem juvenem decori vultus. quod

N O T A.

Arcana.] Festus. Arcani sermonis significatio trahitur sive ab arce, qua sanctissima pars urbis est, sive à genere sacrificii, quod in arce fit ab Auguribus adeo remotum à notitia vulgari, ut ne litteris quidem mandetur, sed per memoriam successorum celebratur: sive ab arca, in qua clausa sunt sacra manent: cujus ipsius origo ab arcedo pendet.

2. Sacris pluribus initiatus.] Sacerdotem fuisse in provincia Africa Apu-

leium D. Augustinus ait, eumque tunc & munera edidisse, & venatores vestivisse. Porro nihil majore curâ ab Ethnicorum sacerdotibus cautum est, quàm ut ne sacrarum caerimoniarum arcana profanis auribus proderentur. Itaque, qui sacris initiabantur, gravissimo adhibebantur sacramento ad ea, quæ vidissent, aut audivissent, silentio premenda.

3. Obaudiunt.] Morem gerunt utantur.

pexit. quod quidem ei solet crebriter evenire. Nunc etiam adolescentem quendam Bœotium summè decorum efflctum deperit, totiusque artis manus, & machinas omnes ardentè exercet. Audivi vespèri, meis his, inquam, auribus audiui, quod, ni celerius Sol cœlo ruisset, noctique ad exercendas illecebras magiæ maturius cessisset, ¹ ipsi Soli nubilam caliginem & perpetuas tenebras comminantem. Hunc juvenem, cùm è balneis rediret ipsa, tonstrinæ residentem hesternâ die fortè conspexit: ² ac me capillos ejus, qui jam ³ cæde cultrorum defecti humi jacebant, clanculò præcepit auferre. Quos me sedulò ¹⁰ furtimque colligentem tonsor invenit; &, quod alioqui publicitùs maleficæ disciplinæ perinfames sumus, arreptam inclementer increpat: Tu-ne ultima non cessas subinde lectorum juvenum capillamenta surripere? Quod scelus nisi tandem desines, ⁴ Magistratibus te incontanter objiciam. Et verbum factò secutus, immisâ manu scrupulatus è mediis papillis meis jam capillos absconditos iratus arripuit. Quo gesto graviter affecta, mecùmque reputans dominæ mores,

INTERPRETATIO.

Solet quidem sæpè ipsi contingere. Nunc etiam perdidit amat quendam juvenem Bœotium præstantissima forma, & adhibet omnem potentiam suæ artis cunctaque artificia. Audivi hesi vespère, audiui, inquam, his meis auribus ipsam interminantem Soli nebulosam obscuritatem, tenebrasque sempiternas, nisi velocius precipitasset cœlo, dedissetque citius locum nocti ad tractanda illeçtamenta magica. Hæc cùm ipsa reverteretur à lavacro, vidit fortè fortuna hunc adolescentem sedentem in officinâ tonsoris: mihiq; imperavit, ut auferrem ejus crines, qui jam jace-

bant humi recisi sectione forficum. Quos cùm colligerem diligenter, & clanculùm, tonsor deprehendit me: & quia nos aliunde publicè laboramus infamiâ veneficæ artis, apprehendit me, & objurgat severiter: Tu-ne contemptissima mulierum non desinis suffurari crebrò crines formosorum adolescentum? A quo crimine nisi abstines tandem, sistam te sine morâ coram iudicibus: & addens facta verbis, manu injectâ investigans extraxit iratus ex mediis meis mammis crines, quos jam recondideram. Quo factò ego mœsta, & recogitans apud me inoleam mea heræ, quod so-

NOTÆ.

1. Ipsi soli nubilam caliginem, & perpetuas tenebras comminantem.] Apud Lucanum venefica solem alloquens:

————— Tibi pessime mundi
Arbiter, immittam ruptis Titana cavernis,

Et medio feriere die.

2. Ac me capillos ejus, &c. præcepit auferre.] Capillorum ad amatoriam incantamina præcipuus usus. Virgil. in Pharmaceutria.

Hæc olim exuvias mihi perfidus ille reliquit

Pignora chara sui, qua nunc ego li-

mine in ipso

Terra, tibi mando. Debent hæc pignora Daphnin.

Per exuvias, capillos præsertim intellige. Vide Lucianum in Dialogis Mercetriciis.

3. Cæde cultrorum.] Id est, sectione. Hic cædes activè sumitur. At ligni & frondium cadem passivè dixit A. Gellius lib. 19. cap. 12.

4. Magistratibus te, &c. Erat quippe ars magica legibus prohibita, animadverteturque graviter in veneficas.

quod hujus rei repulsâ satis acriter commoveri, meque verberare
 sævissimè consuevit; jam de fuga consilium tenebam: sed istud qui-
 dem tui contemplatione abjeci statim. Verùm cùm tristis inde disce-
 derem, ne prorsus vacuis manibus redirem; conspicio quendam for-
 ficulis artondentem caprinos utres. Quos cùm probè constrictos in-
 flatosque, & ¹ jam pendentes cernerem; capillos eorum humi jacen-
 tes, flavos, ac per hoc illi Bœotio juveni consimiles, plusculos ause-
 ro: eosque dominæ meæ dissimulatâ veritate trado. Sic noctis initio,
 priusquàm cenâ te reciperes, Pamphile mea jam vecors animi, ² te-
 ctum scandalare conscendit, quod altrinsecus ædium patore perfla-
 tili nudatum, ³ ad orientales cæterosque omnes aspectus pervium,
 maximè his artibus suis commodum secretò colit. Priusque apparatu
 solito instruit fœralem officinam, omne genus ⁴ aromatis, & ⁵ ignora-

INTERPRETATIO.

let gravissimè irasci, & me cadere cru-
 delissimè, cùm passa est repulsam in
 hac re: jam deliberabam de fugiendo,
 verùm illicò repudiavi illud consilium,
 tui consideratione. Sed cùm abirem il-
 linc mœstus, ne reverterer manibus om-
 nino inanibus; conspicio quendam ton-
 dentem forficibus pelles hircinas. Quas
 cùm viderem pulchrè colligatas, tumefa-
 ctasque, & jam seipsis stantes stollo sat
 multos villos earum sparsos per humum,
 coloris flavi, ideoque similes capillis il-
 lius adolescentis Bœotii, eosque de mea

hera dissimulans quod erat. Sic princi-
 pio noctis, antequàm discederes à cenâ,
 Pamphile mea hera jam impos animi
 ascendit in pergulam coopertam scandu-
 lis, quam clam frequentat in altiori
 parte domûs positam, patentem aperturâ
 expositâ ventis, & habentem prospectum
 in orientales & reliquas omnes plagas
 mundi, imprimis aptam his suis arti-
 bus. Et primum adornat exitabilem
 officinam suppellectile consueta; scilicet
 aromatibus omnis generis, laminis in-

NOTÆ.

2. Jam pendentes.] Id est, jam sponte
 suâ stantes, ob aërem ingestum, quo
 tumebant, & sustentabantur. Pendere
 enim etiam stare significat. Phædrus,
 lib. 5.

Cursu volucris pendens in novacula.
 &c.

Arnobius, lib. 3. in simili re: Et vi-
 duatos interioribus cunctis, tanquam
 nitres sufflatos, turgidorum corporum in-
 anitate pendere.

2. Tectum scandalare.] Ex scandu-
 lis factum. Sunt autem scandula Vi-
 truvio tabulæ lignæ angustæ & oblon-
 gæ, quibus regularum loco multis in
 locis domus conteguntur. Vocamus du-
 bardeau. Isidorus non scandulas, sed
 scindulas vocat, atque à scindendo di-
 ctas. Ar, præter Vitruvium jam landa-

tum, in lege Quibusdam 6. ff. de fure
 immunitatis. scandularii dicuntur, non
 scindularii, qui ejusmodi tabulis ligneis
 hyberna contegunt.

3. Ad orientales, &c. aspectus.] Vi-
 de supra, lib. 2. de Zachla Egyptio.

4. Aromatis.] Cinnamo puta, pipe-
 re, zinzibere, &c. quæ vulgò species,
 Græcis τὰ εἶδη appellantur.

5. Ignorabiliter laminis literatis de-
 fletorum, sepulcrorum etiam cadaverum
 expositis multis admodum membris.]
 Lamina ignorabiliter litterata sunt ignotis
 characteribus insculpta. Membrorum ca-
 daverum, & laminarum litteratarum in
 apparatu magico meminit Tac. l. 2. An-
 nal. ubi de beneficiis Pisonis & Plancinæ
 in Germanicum, Sævam vim morbi au-
 gebat persuasio veneni à Pisonē accepti:

biliter laminis litteratis, & ¹ infelicium navium durantibus clavis; defletorum, sepulcorum etiam cadaverum expositis multis admodum membris. hic nares & digiti; ² illic carnosus clavi pendentium; alibi trucidatorum servatus cruor, & extorta dentibus ferarum trunca cal-
 varia. Tunc decantatis ³ spirantibus fibris, litat vario latice. nunt

INTERPRETATIO.

sculptis ignotis characteribus, & clavis, particula adharebant; alibi sanguis occisorum conservatus, & crania semivivis erepta dentibus bestiarum. Tum inhalatis magico carmine extis adhuc palpitantibus, libas diversos liquores, modo

NOTÆ.

& reperiebantur solo ac parietibus eruta humanorum corporum reliquia, carmina, & devotiones, & nomen Germanici plumbeis tabulis insculptum, semivivi cineres, ac tabe obliti, aliâque maleficia, quis creditur animas Numinibus infernis sacrari.

1. Infelicium navium durantibus clavis, &c.] Ex hac scriptura, quæ Scriverianæ editionis est, licet non benè sanâ, sensum qualemcumque elicui, qui fortasse non displicebit. Pricæi & Elmenhorstii editiones habent, auctore Passeratio, ad Propertium, pag. 336. Infelicium avium durantibus damnis defletorum. Elmenhorstius id damnis interpretatur pennis detractis. Sed non placet tam longè petita explicatio. Lipsius ad lib. 2. Annal. Facit hunc Apuleii locum sic legir, infelicium Manuum durantibus calvis. Quod intelligendum esset de craniis, seu calvariis mortuorum. Sed quia mox calvariam Apuleius annumerat huic magicæ suppellectili, minus mihi verisimile sit eum hoc loco de calvariis locutum fuisse, & idem bis dixisse. Infelices naves hic intelligo naufragio discriptas.

2. Illic carnosus clavi pendentium.] Nescio quid Beroaldus hic somniat de clavis pedum ulceribus. Intellige clavos ferreos seu chalybeos, quibus fontes cruci adfigebantur, qui idè carnosus dicuntur, quod ipsi adhuc adhærent carnis particula. Adhiberi quartanis ejusmodi clavos ait Plinius, lib. 28. cap. 4. Item in quartanis fragmen-

tum clavi à cruce, involutum lanâ collo subnectunt. En tibi luculentam similis apparatus descriptionem ex Luciano, lib. 6. Tunc omnes avidè defavit (Erisychtone) in artus,

Immersitque manus oculis; gaudetque gelatos

Effodisse orbes: & sicca pallida rodit Excrementa manû: laqueum nodosque recentes

Ore suo rupit: pendentia corpora carpsit,

Abrassitque cruces: percussaque viscera nimbis

Vulsit, & incoctus admissis Sole medullas.

INSERTUM MANIBUS CHALYBEUM, nigramque per artus

Stillantibus tabi saniem; virusque coactum

Sustulit, & nervo morsus retinente pependit.

Et quacumque jacet nudum tellure cadaver,

Ante feras volucresque sedet, nec carpere membra

Vult ferro manibusque suis, MORSUSQUE LUPORUM

EXPECTAT, SICCIS RAPTURA E FAMILIARIBUS ARTUS.

Quam Appositè hæc postrema verba ad hunc locum Nostri & extorta dentibus ferarum trunca calvaria!

3. Spirantibus fibris.] Fibra in haruspicina sunt extremæ viscerum partes, quarum in extispicio præcipua consideratio est.

BORE

fontano, nunc lacte vaccino, nunc melle montano. libat & melsa. Sic illos capillos in mutuos nexus obditos, arque notatos, cum multis odoribus dat vivis carbonibus adolendos. Tunc protinus inexpugnabili Magicæ disciplinæ potestate, & cœcâ numinum coactione violentiâ, illa corpora quorum fumabant stridentes capilli, spiritum mutantur humanum, & sentiunt, & audiunt, & ambulant: & qua nidor suarum ducebat exæviarum veniunt; & pro illo juvene Bœotio aditum² gestientes, fores insiliunt. Cùm ecce crapulâ madens, & imprœvidæ noctis deceptus caligine audacter mucrone districto, in infani modum Ajacis armatus, non, ut ille, vivis pecoribus infestus, tota laniavit armenta: sed longè fortiùs, qui tres inflatos caprinos utres exanimasti: ut ego te prostratis hostibus sute maculâ sanguinis, non homicidam nunc, sed utricidam amplecterer. Ac sic lepidò sermone Fotidis invicem cavillatus, Ergo igitur jam & ipse possum, inquam, mihi primam istam virtutis⁴ adorem ad exemplum⁵ duodeni

INTERPRETATIO.

aquam fontanum, modò lac bubulum, modò mel montanum, effundit etiam aquam medicatam melle. Hisque peractis, traditis prunis ardentibus illos caprinos illos implexos, & colligatos mutuis connexionibus, concremandos cum multis aromatis. Tunc ineluctabili potentiâ magicæ artis, & occultâ vi Deorum coactionum incantaminibus, corpora illa, quorum vili fûmabant cum stridore, sortuntur statim animam humanam, sentiunt, & audiunt, & incedunt: & veniunt, quâ fumus suorum spoliatorum ea attraherat, & loco illius adolescentis Bœotii cupientia ingrediti, insultans janua. Cum ecce perlitus.

vinos, & inductus in errorem obscuritatē tenebrosa noctis, ense fortiter nudato; armatus instar Ajacis furiosi, non, quem admodum ille, insensus armentis viventibus, laceravit totos greges, sed gessisti te multò viriliùs, qui spiritu privasti tres pelles hircinas vento turgidas; ut adversariis tuis interfectis absque ulla notâ cruoris, ego nunc complecterer te interfectorem non hominum, sed ætrium. Et sic rependens jocum faceta narrationi Fotidis, Ergo, inquam, & ipse quoque jam possum numerare mihi hanc primam laudem fortitudinis ad injeat unius ex duobus.

NOTÆ.

1. *Melsa.*] Est aqua melle condita, & mulsum vinum melle medicatum. Aliquando adjungitur substantivum, quod hic subintelligendum est, diciturque aqua melsa, & vinum mulsum.

2. *Gestientes.*] Quia de illis corporibus tanquam de hominibus animatis loquitur, dicit gestientes, cùm Syntaxeos ratio poscat gestientia.

3. *In infani modum Ajacis.*] Telamonii nimirdm, qui furens ob negata sibi Achillis arma, pecora laniabat, existimans se Græcos cedere. Duos verò erimios tauros, seu, ut alii tradunt, arietes alligatos flagellabat, ratus alterum esse Ulyssem, alterum verò Agamemnonem.

Apul.

4. *Adorem.*] Festus: Adorem laudem sive gloriam dicebant, quia gloriosum eum putabant esse, qui farris copiâ abundaret. Ador enim farris est genus.

5. *Duodeni laboris Herculei.*] Duodecim labores exantlavit Hercules, jussu Eurysthei Mycenarum Regis, cui parere coactus fuerat novercæ Junonis odiis. Hos labores Philippus Byzantius, sex versibus expressit, qui his pari numero Latinis redditi sunt.

Dextra feram Nemeæ petiit mea:
perdidit hydram,
Et taurum: malus inde cecidit apri.
Baleus est captus: sunt aurea mala
relata:

M.

laboris Herculei numerare, vel trigemino corpori Geryonis, vel triplici formæ Cerberi totidem peremptos utres cœquando. Sed ut ex animo tibi volens omne delictum, quo me tantis angoribus implicasti, remittam; præsta, quod summis votis exposcilo: & dominam tuam, cum aliquid hujus divinæ disciplinæ molitur, ostende: cum Deos invocat, certè eam reformatam videam. Sum namque coram Magiæ noscendæ ardentissimus cupitor. quanquam mihi nec ipsa tu videre talium rerum rudis & expertus. Scio istud, & planè sentio; cum semper alioqui spectorem matronalium amplexuum, sic tuis istis
 10 micantibus oculis, & rubentibus bucculis, & renitentibus crinibus, & hiantibus osculis, & fragrantibus papillis, in fervilem modum addictum, atque mancipatum teneas volentem. Jam denique nec Larem requiro, nec domuitionem paro, & nocti isti nihil antepono. Quàm vellem, inquit illa, præstare tibi, ô Luci, quod cupis: sed propter
 15 invidos mores in solitudinem semper abstrusa, omnium præsentia vi-
 duata solet secum hujusmodi secreta perficere. Sed tuum postulatum præponam periculo meo, idque observatis opportunis temporibus sedulo perficiam: modò, ut initio præfata sum, rei tantæ fidem silen-
 tiumque tribue.

I N T E R P R E T A T I O,

decem laboribus Herculis, æquiparando vel triplici corpori Geryonis, vel tricipiti figura Cerberi totidem vires interfectos. Verùm ut tibi condonem sincerè, & libenter istud peccatum, quo me impediisti tantis agnitudinibus animi, effice, quod cupio maximo studio: & monstra mihi tuam heram cum aggreditur ali- quid pertinens ad hanc divinam artem; cum voce ciet numina; saltem videam ipsam mutatam in aliam formam. Sum enim cupidissimus cognoscendæ propius, & clariùs Magiæ. Quanquam nec tu ipsa mihi videris ignara & imperita ejusmo- di rerum. Hoc scio, atque penitus expe- rior in me; cum me (qui tamen semper aspernatus sum complexus nobilium fœmi- narum) detineas instar servi tibi ultro adstrictum, & subditum, tuis istis oculis fulgurantibus, & labellis rubicundis, &

capillis splendentibus, & basis hiuleis, & uberibus suaveolentibus. Denique jam nec teneor desiderio domus meæ, nec meditor ad illam redire, & nihil potius habeo hac nocte. Quàm cuperem, inquit illa, efficere, quod postulas, ô Luci: veram meam heram propter hominum malevolen- tiam consuevis semper facere talia arcana, sola, abscondita in secretum locum, & semota ab omnium conspectu. Sed præse- ram tuam petitionem meo discrimini, & id præstabo studiosè exploratis momentis idoneis. Tu tantum præsta fidem & taci- turnitatem rei tanti momenti, ut jam præ-
 20
 25
 30
 35
 40
 45
 50
 55
 60
 65
 70
 75
 80
 85
 90
 95
 100
 105
 110
 115
 120
 125
 130
 135
 140
 145
 150
 155
 160
 165
 170
 175
 180
 185
 190
 195
 200
 205
 210
 215
 220
 225
 230
 235
 240
 245
 250
 255
 260
 265
 270
 275
 280
 285
 290
 295
 300
 305
 310
 315
 320
 325
 330
 335
 340
 345
 350
 355
 360
 365
 370
 375
 380
 385
 390
 395
 400
 405
 410
 415
 420
 425
 430
 435
 440
 445
 450
 455
 460
 465
 470
 475
 480
 485
 490
 495
 500
 505
 510
 515
 520
 525
 530
 535
 540
 545
 550
 555
 560
 565
 570
 575
 580
 585
 590
 595
 600
 605
 610
 615
 620
 625
 630
 635
 640
 645
 650
 655
 660
 665
 670
 675
 680
 685
 690
 695
 700
 705
 710
 715
 720
 725
 730
 735
 740
 745
 750
 755
 760
 765
 770
 775
 780
 785
 790
 795
 800
 805
 810
 815
 820
 825
 830
 835
 840
 845
 850
 855
 860
 865
 870
 875
 880
 885
 890
 895
 900
 905
 910
 915
 920
 925
 930
 935
 940
 945
 950
 955
 960
 965
 970
 975
 980
 985
 990
 995

N O T Æ.

Geryonisque boves, & Diomedis equi.
 Angius me non fugit, non cerva vo-

lucris.
 Cerberus eductus: nunc sed Olym-
 pus habet.

Jamque luminibus nostris vigiliâ marcidis infusus sopor, etiam in al-
 tum diem nos attinuit. Ad hunc modum transactis voluptariè paucis
 noctibus, quadam die percita Fotis, ac satis trepida¹ me accurrit: in-
 dicatque dominam suam, quòd nihil etiam tunc in suos amores cæ-
 teris artibus promoveret, nocte proximâ in avem sese plumaturam,²
 atque ad suum caput sic devolaturam: proin memet ad tantæ rei
 speculam cautè præpararem. Jamque circa primam noctis vigiliam,
 ad illud superius cubiculum,³ suspensio & infeno vestigio me perdu-
 cit, ipsaque per rimam ostiorum quampiã³ jubet arbitrari, quæ sic
 gesta sunt. Jam primum omnibus laciniis se devestit Pamphile, & ar-
 culâ quâdam reclusâ, pyxides plussculas inde depromit, de quibus unius
 operculo remoto, atque indidem egestâ unguedine, diuque palmulis
 suis adfricatâ, ab imis unguibus sese totam adusque summos capil-
 los perlinit: multumque cum lucernâ secretò collocuta, membra
 tremulo succussu quatit. Quis leviter fluctuantibus, promicant molles
 plumulæ, crescunt & fortes pinnulæ, duratur nasus incurvus, co-
 guntur ungues adunci; fit bubo Pamphile. Sic, edito stridore quera-
 lo, jam sui periclitabunda paulatim terrâ resultat; mox in altum
 sublimata, forinsecus totis alis evolat. Et illa quidem magicis suis ar-
 tibus volens reformatur. At ego nullo decantatus carmine, præsentis²⁰

INTERPRETATIO.

Jamque somnus illapsus nostris oculis fa-
 tigatis vigilando, detinuit nos in lecto
 usque in matutina lucem. Sic peractis ge-
 nialiter aliquot noctibus, quadam die Fo-
 tis adolat ad me commota, & valde
 trepidans: monetque me, horam suam,
 quia nihil proficeret hætenus reliquis ma-
 chinationibus in suis amoribus, sese mu-
 taturam sequenti nocte in volucrem plumis
 indatis, & provolaturam eo ornatu ad
 suum dilectum: proindeque accingerem
 me diligenter ad contemplationem rei tam
 miræ. Et jam incipiente nocte deducit me
 gradu suspensio, ac tacito ad illud sum-
 mum tabulatum. & ipsa jubet me aspi-
 cere per quandam fissuram janua, ea
 qua peracta sunt hoc modo. Primum qui-
 dem Pamphile exuit omnes vestes, &
 operâ quâdam parvâ areâ, profert ex

illâ sât multas pyxides, quarum unius
 sublato operculo, & educto ex ipsâ un-
 guento, & illito diu suis manibus, ungit
 se totam ab infimis unguiculis pedum ad
 summos usque crines: cùmque plurimum
 immurmurasset lampadi voce demissâ, suc-
 cutit suos artus agitatione trepidanti.
 Quibus placidè tremantibus, pluma mollio-
 res prodeunt, & penna duriores pro-
 rumpunt, nasus indurascit, & incur-
 vatur, ungues coarctantur, & fiunt
 adunci; Pamphile vertitur in bubonem.
 Sub hac forma stridens quiddam lugu-
 bre, jam capiens experimentum de semet-
 ipsâ exilit paululùm è terrâ; mox elata
 in sublime, toto alarum impetu evolat
 foras. Et illa quidem deditâ operâ mu-
 tatur arte suâ Magicâ. At ego nullis ver-
 bis Magicis incantatus, sed tantum

NOTÆ.

1. Me accurrit.] Carris ad me, mo-
 re suo præpositionis regimen dat ver-
 bo, cui præfixa est.

2. Suspensio & infeno vestigio.] L. 5.

Suspensis per formidinem gressibus.

3. jubet arbitrari, &c.] Hoc est,
 Spectare, observare. Hoc sensu arbitrari
 sæpe reperias apud Plautum.

M ij

tantum facti stupore defixus, quidvis aliud magis videbar esse, quam Lucius. Sic ¹externatus animi, atque in amentia attonitus, vigilans somniabam; defrictis adeo diu pupillis, an vigilarem scire querebam, Tandem denique reversus ad sensum presentium, arrepta manu Fotidis, & admotâ meis luminibus; Patere, oro te, inquam, dum dicitur occasio, magno & singulari me affectionis tuæ fructu perfrui, & impartire nobis unctulum indidem, ² per istas tuas pupillas, mea mellitula: tuumque mancipium irremunerabili beneficio sic tibi perpetuo pignera; ac jam perface, ut meæ Veneri Cupido pinnatus ³assistam tibi. An, inquit, ⁴vulpinaris amasio, ⁵meque sponte asciam cruribus meis illidere compellis? Siccine meum ipsa Lucium puellis conseruo Thessalis? Hunc alitem factum ubi quæram? Quando videbo? A me scelus istud depellant Cœlites, inquam: ut ego quam-

INTERPRETATIO.

attonitus admiratione rei, qua tum geratur, videbar esse potius quilibet aliud, quam Lucius. Sic abalienatus mente, & obstupescens usque ad insaniam, somniabam licet vigilans. Ceterum perfrictis diu oculis explorabam an vigilarem. Novissimè tandem regressus ad animadversionem eorum, qua tum gererentur, apprehensa dextrâ Fotidis, applicatâque meis oculis; Sine me, inquam, te rogo, percipere ingentem, & egregium fructum tui amoris, dum occasio suadet. Et da mihi paululum unguentis ex eadem pyxide.

Oro te per hos tibi addictos oculos mea dulcicula: & hoc facto tibi æternum obstringe me tuum servum beneficio, cui nunquam poterò referre parvam gratiam, Et nunc effice, ut adstem tibi mea Veneri Cupido alatus. Moliris-ne fraudem, inquit, rati amasse? mihiq; auctores ut ego ipsa impingam ulterâ delabram in meas tibias? itane ego conseruo meum Lucium virginibus Thessalis? ubi investigabo ipsum cum versus fuerit in ævem? quando-nam videbo eum? Dii, inquam, avertant à me illud crimen: ut ego postquam ad-

NOTÆ.

1. *Externatus animi.*] Quidam exterminatus. Nihil mutes. Sic in Apologia: ad oblivionem presentium externari. Externatus animi dicitur, ut dubius animi, imposit animi, &c.

2. *Per istas tuas pupillas.*] Sic vulgati libri. Lips. lib. 10. Elect. cap. 18, emendat pupillas, optimè. Dixit enim pauld supra: arrepta manu Fotidis, & admotâ meis luminibus: oculos suos Fotidi blandiens, ipsius Fotidis pupillas appellat, quod ipsi penitus devoti, & addicti essent.

3. *Vulpinaris.*] Vulpinari, inquit Nonius, dictum est fraudibus ac mendaciis vera pervertere, vel effingere. Dictum ab introcto, seu intorto vulpinum cursu. Var. *Mysterijs*:

Vulpinare modò, concursâ quâlibet erras.

Vulpionem quoque veteres dixere dolum & palpatorem.

4. *Meque sponte asciam: &c.*] Proverbiū est ductum à materiariis fabricis, in eos, in quorum perniciem cedit, si quid moliantur.

5. *Siccine meum ipsa Lucium puellis, &c.*] Sic Aldina editio, nisi quod loco rati pullis, quod habet, ego reposui puellis. Sensus est: An sic servo meum Lucium virginibus Thessalis, ad quas alas factus, statim se conferet, ac me deseret? Id manifestè probant, quæ Lucius mox subiungit. Omisiss itaque cæterorum lectionibus & commentis, huic lectioni in hæreo.

ut ipsius aquilæ sublimis volatibus toto cælo pervius, & ¹ supremi Jovis certus nuntius, vel lætus armiger, tamen non ad meum nidulum post illam pinnarum dignitatem subinde devolem. Adjuro per dalcem istum capilli tui nodulum, quo meum vinxisti spiritum, me nullam aliam meæ Fotidi præmalle. Tunc etiam istud meis cogitationibus occurrit, cùm semel avem talem perunctus induero, domus omneis procul me vitare debere. Quàm pulcro enim, quàmque festivo matronæ perfruentur amatore bubone! Quid? quod & ² istas nocturnas aves, cum penetraverint Larem quempiam, sollicitè prehen-
sas foribus videmus adfigi; ut, ³ quod infaustis volatibus familiæ minantur exitium, suis luant cruciatibus. Sed, quod sciscitari potè præterivi, quo dicto, facto-ve rursus exutis pinnulis illis, ad meum redibo Lucium? Bono animo es, quod ad hujus rei curam pertinet, ait. nam mihi domina singula monstravit, quæ possunt rursus in facies hominum tales figuras reformare. Nec istud factum putes ullâ

INTERPRETATIO,

aptus essem hoc decus alarum, non tamen advolarem frequenter ad meum nidulum, tametsi liberè permanerem per totum cælum elatus volatu ipsius aquila, & esset fidei nuntius Jovis, aut alacer gestator fulminis. Juro tibi per istum suavem nodulum tua coma, quo obstrinxisti meum animum, me nullam aliam præferre mea Fotidi. Tum etiam hoc mihi venit in mentem, quando ego semel perlitus isto unguento musatus fuero in volucrem ejusmodi, mihi longè fugiendas esse omnes domos. Quam formosum enim, & quam lepdatum amatum bubonem ma-

trona habitura sum! Quid? quod videmus has volucres noctivagas, cùm intraverint in domum aliquam, capi summâ curâ, & affigi ad januas, ut expiens suis suppliciis calamitatem, quam portendunt familiæ suis sinistris volatibus. Verum, quod sæpe oblitus sum querere, quid erit mihi dicendum, aut faciendum ut revertar ad hanc meam formam Lucii depositis illis plumis? Ne sis sollicitus quantum spectat ad hanc rem, inquit, heri enim ostendit mihi omnia, quæ possunt iterum mutare ejusmodi formas in vultus humanos. Neque tamen credas illam hoc

NOTÆ,

1. Supremi Jovis certus nuntius, &c.] Aquilam ideo Jovis nuntiam, & fulgurinis ministram habitam fuisse Plin. libb. 2. & 10. tradit, quod nunquam fulmine exanimetur.

2. Istas nocturnas aves, &c. foribus videmus adfigi.] Columella, lib. 10. de Re Rusticâ.

Hinc Amithæonius docuit qua plurima Chiron

Nocturnas crucibus volucres suspendit,

& altis

Calminibus vetuit feralia carmina flevæ.

3. Ut, quod infaustis volatibus fami-
liae minantur exitium, suis luant cru-

ciatibus.] Solabant enim veteres, si quid mali à monstris funestis-ve animalibus portenderetur, id totum in ipsa regerere quantum poterant, ipso-
que litare prodigio, ut verbis Claudiani utar. Credebant enim eorum morte mala, quæ prænuntiarentur, depelli & averruncari. Unde Aruns ille Tusculus apud Lucanum, lib. 3.

Monstra jubet primum, qua misto
semine discors

Protulerat natura, rapi, sterili-
que nefandos

Ex utero factus infaustis urere flam-
mis.

benevolentia, sed ut ei redeunti medellam salubrem possem subsistere. Specta denique quam parvis quamque futilibus tanta res procuratur herbulis. Anethi modicum cum lauri foliis immixtum rose fontano datur lavacrum & poculum. Hac identidem adseverans, summa cum trepidatione irrepit cubiculum, & pyxidem depromit arcula. Quam ego amplexus, ac deosculatus prius, utque mihi prosperis faveret volatibus deprecatus, abjectis properè lacrimis totis, avidè manus immergi; & haurito plusculo uncto, corporis mei membra perfricui. Jamque alternis conatibus libratis brachiis, in avem similem gestiebam. Nec ullæ plumulæ, nec usquam pinnulæ, sed planè pili mei crassantur in setas, & cutis tenella duratur in corium; & in extremis palmulis perduto numero, toti digiti coguntur in singulas ungulas; & de spinæ meæ termino grandis cauda procedit. Jam facies enormis, & os prolixum, & nares hiantes, & labia pendulæ. Sic & aures immodicis horripilant auribus. Nec ullam miseræ, reformationis video solatium,

* \ * * * * *
* * * * *

I N T E R P R E T A T I O.

fecisse aliquā in me propensione animi, verum ne possem ei opitulari aliquo salutari medicamine, cum revertitur. Considera demum, quam exiguis, quamque frivolis herbis res tam mira peragatur. Paululum anethi injectum in aquam fontanā cum frondibus lauri datur in lotionem, & in potum. Affirmans hæc subinde, penetrat se in conclavum cum maximo tremore, & profert pyxidem ex arcula. Quam ego prius complexus, & suaviatus, & precatus ut mihi largiretur faustos volatus, depositis festinanter vestibus omnibus, cupide immisi manus, & educto sas multo unguento, peruxi artus mei corporis. Et jam iactans brachia nissibus reciprocatis, cupiebam mutari in volucrem consimilem. Neque tamen ulla pluma, aut ulla penna mihi nascuntur, sed omnes mei pili vertuntur in villos crassiores, & mea tenera pallis durescit in corium; & in extremis manibus omnes mei digiti amisso suo numero coalescunt in singulas ungulas, atque longa cauda prodit ex extremitate mea spinæ. Jam valens mihi est immodicus, & os longum, & nares patula, & labia pendencia, similiter, & aures mihi crescunt enormiter, & vestuntur pilis horridis. Neque corno ullum solamen meæ infelicitis metamorphoseos,

N O T Æ.

1. Subsistere.] Opitulari. frequenter occurrit hoc significatu apud hunc Auctorem.

2. Anethi medicam.] Plin. lib. 20. cap. 18. Anethum herba est jucundi odoris. Rutilus movet, tormina sedat, cohibetque singultus. Sed de vi illa ejus magica nihil.

3. Labia pendula.] Bene labia, utpote enormes. Sospater Charisius; labra modica: labia immodica. Dicitur autem labia, & labia, ut balnea, & balnea.

4. Horripilant.] Horridiore pilo fruticant. Vocabulum Apuleianum.

Ac dum salutis inopiâ cuncta corporis mei considerans, non avem me, sed asinam video; querens de facto Fotidis, sed jam humano gestu simul & voce privatus, quod solum poteram, postremâ dejectâ labiâ, humidis tamen oculis obliquum respiciens, ad illam tacitus expostulabam. Quæ ubi me primum talem aspexit, percussit faciem suam manibus infestis: & Occisa sum, misera, clamavit. Me trepidatio simul & festinatio fefellit, & pyxidum similitudo decepit. Sed benè, facilius quod reformationis hujus medela suppetat. Nam rosas tantum demorsicatis exibis asinum, statimque in meum Lucium¹ postliminio redibis. Atque utinam vesperi de more nobis parâssent corollas aliquas, nec moram talem pareretur vel noctis unius. Sed primo diluculo remedium festinabitur tibi. Sic illa morebat. Ego vero quam perfectus asinus, & pro Lucio jumentum, sensum tamen retinebam humanum. Diu denique ac multum mecum ipse deliberavi, an nequissimam facinorosissimamque feminam illam spissis calcibus feriens, & mordicitus adpetens necare deberem. Sed ab incepto temerario melior me sententia revocavit: ne morte mulctatâ Fotide, salutare mihi suppetias rursus extinguere. Dejecto itaque & quassanti capite, ac² demissatâ temporali contumeliâ, durissimo casui meo serviens, ad equum illum vectorem meum²⁰

INTERPRETATIO.

*Atque destitutus omni spe salutis contem-
plans totum meum corpus, aspicio me non esse
alitem, sed asinum; conquerens de facto
Fotidis, verum jam amisso gestu huma-
no & loquela, querar de ipsa apud me
(quod unum licebat) demisso labio in-
feriore, contuens illam torvè oculis ta-
men madentibus fletu. At illa statim at-
que vidit me sic mutatum, ferit vultum
suum manibus infestis; exclamavitque.
Peri infelix. Timor, simulque properatio
me decepit, & similitudo pyxidum me fe-
fellit. Sed bono tuo fato sit, quod facile
remedium hujus transformationis praesto
est. Ubi enim manderis modo rosas, de-
pones formam asini, statimque fies iterum
meus Lucius. Atque utinam paraviss-
sem hac vesperâ juxta consuetudinem meam
aliquas corollas rosas, non sustineres
ejusmodi retardationem vel unius noctis:
At summo mane medela parabitur tibi
properè. Sic illa lamentabatur. Verum ego,
quamvis essem asinus absolutus ex omni
parte, & factus jumentum ex Lucio,
servabam nihilominus mentem humanam.
Denique pensavi diu & multum apud
me, utrum deberem interficere mulierem
illam pessimam sceleratissimamque, percu-
tendo eam crebris calcibus, & scindendo
morsibus. Sed prudentior cogitatio deter-
ruit me ab imprudenti proposito: ne, si
punirem morte Fotidem praeclaressem mihi
iterum auxilium salutare. Demittens igitur,
& concutiens caput, gemenque sa-
ciat illam injuriam duraturam tantum
per aliquod tempus, & obtemperans
meae crudelissimæ fortunæ, recipio me in
equo propè optimum illum equum meum*

NOTA.

1. Postliminio redibis.] Vide notata ad finem libri primi.
2. Demissatâ temporali contumeliâ.] Accipienda & mustanda injuria ad obsecrum est.
Ubi Donatus exponit patiendâ, & cum silentio perferendâ.

¹ probissimum in stabulum concedo: ubi alium etiam Milonis ² quondam hospitis mei asinum stabulantem inveni. Atque ego rebar, si quod inesset mutis animalibus tacitum ac naturale sacramentum agnitione ac miseratione quâdam inductum equum illum meum, ³ hospitium, ⁴ loca, ac lautia mihi præbiturum. Sed, ⁵ proh Jupiter Hospitalis, & ⁶ Fidei secreta Numina! præclarus ille vector meus cum asino capita conferunt, in meamque perniciem illicò consentiunt: & verentes scilicet cibariis suis, ut me præsepia videre proximantem, dejectis auribus jam furentes, infectis calcibus insequuntur. & abigor quàm procul ab hordeo, quod apposueram vesperi meis manibus illi gratissimo famulo. Sic affectus, atque in solitudinem relegatus, angulo concesseram stabuli. Dùmque de insolentiâ collegarum meorum mecum cogito, atque in alterum diem auxilio rosario Lucius denuò futurus, equi perfidi vindictam meditor; respicio ⁶ pilæ mediæ, quæ stabuli trabes sustinebat, in ipso ferè meditullio

I N T E R P R E T A T I O.

gestatorem, ubi offendi etiam alium asinum Milon's mei olim hospitis ibidem versantem. Et arbitrabar illum meum equum impulsu quâdam cognitione & misericordiâ mei mihi daturum hospitium, locum, & munera hospitalia; si muta animalia haberent aliquam secretam & ingentem fidem. Verùm Proh! Jupiter Hospitalis, & arcenum Numen Fidei! egregius ille meus equus & asinus admoventur invicem capita, & statim conspiciunt unanimiter in meum exitum: & ubi me conspexerunt accedentem ad præsepia, dimissis auribus, jam irâ perciti infestantur me suis calcibus, timentes

nempe suis cibis. & arceor longissimè ab illo hordeo, quod vespere posueram meis manibus ante meum illum famulum adcommemorem meorum beneficiorum. Ita male mulctatus, & abactus in solitarium locum, receperam me in angulum equilis. Et dum pensito apud me perterviam meorum sodalium, & animo paro ultionem mei perfidi equi, sciens me denuò easurum Lucium postero die ope rosarium; conspicio signum Deæ Eponæ positum in loulamento in ipso ferè medio columæ, quæ posita in medio equili fulciebat ejus trabes, quod simulacrum fuerat

N O T A.

1. *Probissimum.*] Amara ironiâ.
2. *Quondam hospitis mei.*] Immo paulò antè, nempe priùs, quam ex Lucio factus esset asinus.
3. *Loca, ac lautia.*] Alludit ad morem Romanorum, qui, ut ait Plutarchus, in Problem. Legatis honoratorum gentium per Quæstores munera mittebant, *lautia dicta*. Locum præterea designabant, ubi habitarent. Livius. *Locus inde lautique legatis præberi jussa*. Dixerunt & *lautius*: utrumque à nomine *lautus*, erant enim lauta ac magnifica illa munera.

4. *Proh Jupiter hospitalis!*] *Zhs* & *Ev*. Ovid.

Juppiter, hospitibus nam te dare jura loquuntur, &c.

5. *Fidei secreta numina.*] *Fides* quoque antiquis Dea, ut & Concordia, & alia multa. Euclio apud Plautum, in Aulularia, aulam onustam auro in Templo *Fidei* condit, ejusque commendat fidei.

6. *Pilæ mediæ.*] *Pila* Vitruvio sunt propriè columnæ quadratæ. At latiori significatione *pila* est quoque divis columnæ

Eponæ

¹ Eponæ Deæ simulacrum ² residens ædiculæ, quod accuratè corollis roseis equidem recentibus fuerat ornatum. Denique agnito salutari præsidio, pronus spei, quantum extensis primoribus pedibus adniti poteram, insurgo validè: & cervice proluxa nimumque porrectis labiis, quanto maximè nisu poteram corollas appetebam. Quòd me pessimè scilicet sorte conantem, servulus meus, cui semper equi cura fuerat mandata, repente conspiciens, indignatus exurgit, & Quousque tandem, inquit, ³ cantherium patiemur istum, paulò antè cibariis jumentorum, nunc etiam simulacris Deorum infestum? Quin jam ego istum sacrilegum, debilem claudumque reddam. Et statim ⁴ telum aliquod quæritans, temerè fascem lignorum positum offendit, rimarúsque frondosum fustem cunctis vastiorem, non priùs miserum me tundere desuit, quàm sonitu vehementi, & largo strepitu percussis

INTERPRETATIO.

magna curâ decoratum roseis coronis; & vocantibus quidem. Cognito demum subsidio mea salutis proclivis in spem fortiter assurgo, quàm maximè poteram conari porrectis anterioribus pedibus: & producens collum, ac promovens admodum labra, captabam corollas, quàm maximo poteram conamine. Quòd cum moliver infelicissimè nempe, puer meus, cui curatio mei equi semper commissa fuerat, conspiciens me subito, surgit iratus, & ait, Quamdiu tolerabimus hunc vilem asinum irrudentem modò in cibis jumentorum, nunc in ipsas etiam statuas Deorum? Sed jam hunc sacrilegum efficiam infirmum, & claudicantem. Et illic investigans aliquid quò me feriret, reperis fasciculum lignorum ibi fortè jacentem, ex-peditoque inde baculo folioso crassiore omnibus reliquis, non antè cessavit percutere me infortunatum, quam pulsatis foribus ingenti murmure & magno tumultu, ex-

NOTÆ.

1. Epona Dea.] Bergaldus & Pricæus habent Hippone. Quibus favet Fulgentius, de prisco sermone, ad vocem Semones: nomenque videtur deductum à Græco ἵππος equus: erat enim equorum & stabuli Dea. Colvius, Scriverii editio, & Elmenhorst. retinent Epona, suadente Turnebo, qui Adversar. lib. 14. cap. 4. lectionem hanc librorum antiquitate confirmat, verumque profert Juvenal. Satir. 8.

jurat
Solam Eponam, & facies olida ad præsepia pictas.

Ad quem vetus Scholiastes: Epona Dea Mulionum est. Nec cujusquam momenti esse putat Turnebus Græculam hujus vocis originem, cum Latini ita quæ Græcula sunt interdum efferant, ut ortum suum ejurent, Turnebi sen-

Apul.

tentiam confirmant Minac. Felix, in Octavio: Nisi quod vos & toros asinos in stabulis cum vestra Epona consecratis. Prudentius contra Unionitas.

Nemo Cloacina, aut Epona super astra Deabus

Dat solium, quamvis olidam persolvat acerram.

2. Residens ædicula.] Ædicula hæc excavata erat in ipsa pila. Hujusmodi appellamus Gallicè, niches.

3. Cantherium.] Vile jumentum. Plaut. Aulul. Ego faxim muli pretio, qui superant equos, sicut viliores Gallicis cantheriis. Idem, Captivis: Qui advectuntur quadrupedanti cruciantur cantherio. Est & cantherius in ædificiis un chevron. Item Columellæ, & Plinio, genus vineæ, quæ simplici jugo constas ordine porrecta.

N

januis, trepido etiam rumore vicinæ conclamantis latrones, fugit
 territus. Nec mora, cum vi patefactis ædibus, globus latronum in-
 vadit omnia, & singula domus membra cingit armata factio: & au-
 xiliis hinc inde convolantibus, obstitit discursus hostilis. Cuncti gladiis
 1 ac facibus instructi noctem illuminant: coruscat in modum ortivi Solis
 ignis & mætro. Tunc horreum quoddam satis validis claustris obsep-
 tum obseratumque, quod mediis ædibus constitutum, gazis Milonis fue-
 rat refertum, securibus validis aggressi diffidunt. Quo passim recluso
 totas opes vehunt: raptimque constrictis sarcinis singuli partiuntur.
 20 Sed gestaminum modus numerum¹ gerulorum excedit. Tunc opulen-
 tiæ nimie nimio² ad extremas incitas deducti, nos duos asinos, & equum
 meum, productos e stabulo, quantum possunt gravioribus sarcinis,
 onerant, & domo jam vacuâ³ minantes baculis exigunt: unoque
 de sociis ad speculandum, qui de facinoris inquisitione nunciaret,
 25 relicto, nos crebro rudentes per avia montium ducunt concitos,
 Jamque rerum tantarum pondere, & montis ardui vertice, & proli-
 xo satis itinere, nihil à mortuo differebam. Sed mihi serò quidem,
 serio tamen subvenit ad⁴ auxilium civile decurrere, & interposito ve-

I N T E R P R E T A T I O.

terrītus, & tremulis vocibus vicinorum
 conclamantium pradenes, aufugit. Et
 statim manus pradonum, apertâ domo per-
 vim, occupat singula, & cæterua ar-
 matorum circumdatis omnes partes adiun-
 & latrones discurrentes sese opponunt sub-
 sedijs accurrentibus undique. Omnes ar-
 mati ensibus & telis collustrant tenebras.
 Faces & gladii splendent instar solis orien-
 tis. Tum adorti quandam apothecam clau-
 sam atque opesulatam repagulis valde
 firmis, qua posita in medio domus, re-
 pleta fuerat opibus Milonis, effringunt
 eam robustis bipennibus. Quâ patefactâ
 undequaque egerunt omnes divitias, &
 dividunt inter se colligatis festinanter
 fasciculis. Verum multitudo sarcinarum
 superavit numerum gestatorum. Tunc re-

ducti ad ultimam inopiam nimiam copiam
 opum, educunt nos duos asinos, & meum
 equum ex equili, nobisque imponunt
 onera quam gravissima possunt, & ex-
 pellunt nos istibus fustium ex ædibus jam
 vacuis agentes ante se. Es relicto uno ex
 sociis suis ad explorandum, qui referret
 ad ipsos, quo pacto fuisset questum de
 latrocinio suo, agunt nos citato gradu
 per montes invios, pulsantes nos frequen-
 ter. Jamque ego defatigatus onere rerum
 tam gravium, & ascensu cacuminis præ-
 rupti montis, & viâ admodum longâ,
 nullatenus discrepabam à mortuo. Verum
 mihi tardè quidem, sed reipsa tamen ve-
 nit in mentem confugere ad præsidium
 civile, & eximere me tot miseriis inque-

N O T Æ.

1. Gerulorum.] Sic Elmenhorst, cum
 Grutero, & Colvio ex Membr. Flor. In
 vulgatis est gerulorum. Utrumque à gero.

2. Ad extremas incitas.] Ad ultimam
 egestatem. Nonius: incitas dicitur ege-
 stas.

3. Minantes.] Non à minari, sed à
 minare, quod est agere, & ante se pel-
 lere, greges putà, aut jumenta. Festus:
 Agasiones equos agentes, id est, minan-

tes. Et paulò post: Agere modo signi-
 ficat ante se pellere, id est, minare.
 &c. Aufon, de Myronis vacca:

Necdum caduco Solo jam sub vespere,
 Agoror juvencae cum domum pastus
 suas,

Suam reliquens, me minabatur suam.
 Noster, lib. 7. pecua comminantis.
 Hinc Gallicum mæner.

4. Auxilium civile.] Implorandæ

terribili Principis nomine, tot arumis me liberare. Cum denique iam luce clarissima, vicum quempiam frequentem & nundinis celebrem præteriremus, inter ipsas turbulas Græcorum genuino sermone nomen augustum Cæsaris invocare tentavi: & O quidem tantum disertum ac validum clamitavi; reliquum autem Cæsaris nomen ennuntiare non potui. Aspernati latrones clamorem absonum, meum cedentes hinc inde miserum corium & nec cribris jam idoneum relinquant. Sed tandem mihi inopinatum salutem Jupiter ille tribuit. Nam dum multas villulas & casas amplas præterimus, hortulum quendam prospexi satis amœnum, in quo præter gratas herbulas, 10
6 rosa virgines matutino rore fluebant. His inhians, & spe salutis alacer ac latus, propius accessi. Dumque jam 7 labiis undantibus affecto, consilium me subit longè salubrius: ne, si rursùm asino re-

INTERPRETATIO.

tato reverendo nomine Imperatoris. Denique die jam provecto cum transiremus per quandam pagum populo abundantem, in quo erat magna hominum frequentia propter nundinas, conatus sum inclamare nativâ voce venerandum nomen Cæsaris in mediis tumultibus Græcorum; & expressi quidem tantum, O clarum & forte, ac inquiri proferre reliquum nomen Cæsaris. Prædones contempto meo clamore absurdo, ferientes undequaque meam miseram pellem, relinquunt eam jam nec aptam qui-

dem cribris faciendis. Sed tandem ille Iuppiter obtulit mihi subsidium inexpectatum. Dum enim prætergredimur multa prædiola & magnas domos, vidi eminens quendam hortulum valdè gratum, in quo præter reliquas amœnas plantas, rosa intacta mædebant rore matutino. Appetens hæc, & erectus spe salutis atque hilaris accessi propius. Et dum gestio eas carpere labris prurientibus, cogitatio multò magis salutaris mihi venit in mentem, ne, si iterum reciperem formam Lucii exutè

NOTÆ.

scilicet opem Cæsaris, ad quem vocati confugiebant. Formulæ ejusmodi implorationis erant: *Provozo ad Cæsarem: Appello Cæsarem: O Cæsar, te appello: & Καὶ αὖ, & τῇ σὴ σημαία μαζῶ!* O Cæsar, in tuâ pace qualia præstior! ut habet Arrianus in Epictetum, lib. 3, cap. 32. Vel simpliciter, O Cæsar! Tantus verò habebatur honor Imperatoris nomini, ut ipso invocato supersederetur judiciis supplicisque, & res, ejus, vel delegatorum ab ipso iudicium cognitioni referretur.

1. *Nundinis celebrem.* Nundinas, inquit Festus, feriarum diem esse voluerunt antiqui, ut rustici convenirent mercandi vendendique causâ; eumque nefastum, ne, si liceret cum populo agi,

interpellarentur nundinatores.

2. *Turbulas.*] Sic lege ex Aldina Editione, non, turbelas. Sic lib. 4. populi circumfluentis turbulis immisceor. Turbela sunt perturbationes. Plaut. Pseudolo: *Quantas solem turbelas dare.*

3. *Et, O quidem, &c.*] Nempè clamare volebat, O Cæsar!

4. *Nec cribris jam idoneum.*] Quia nimis lacerum & perforatum.

5. *Jupiter ille*] Emphaticum est ille. Quasi dicas: *Ille Jupiter, qui cuncta curat, ille qui miseros respicit, &c.*

6. *Rosa virgines.*] Intactæ, & caliculis nondum omnino patentibus.

7. *Undantibus labris.*] Id est, undarum instar sinuantibus, ut solent, ex appetentiâ.

N ij

moto prodirem in Lucium, evidens exitium inter manus latronum offenderem, vel artis Magicæ suspicione, vel indicii futuri criminatione. Tunc igitur à rosis quidem necessario temperavi: & casum præsentem toleraas, in asini faciem fræna i rodebam,

INTERPRETATIO,

<i>asinina, reperirem certam mortem inter manus prædonum, qui, vel suspicarentur me Magia, vel timerent ne proderam ipsos mea delatione, Igitur, dum abstinui</i>	<i>à rosis, & necessariò quidem, & ferens præsentem fortunam, mandebam fræna meos sub formâ asini,</i>
---	--

NOTÆ,

<i>1. Fræna rodebam.] Sic lege, non fræna, erat enim adhuc in itinere, necdum ad diversorium pervenerat, ubi fœnum ei apponeretur. Metaphoricè etiam fræ-</i>	<i>num rodere dicitur, qui, quod animæ ingratum est, pati nter ferre & mustitare cogitur. Quod faciebat tunc no-</i> <i>ster Lucius,</i>
---	---

LUCII APULEII

MADAURENSIS PLATONICI

METAMORPHOSIS.

LIBER QUARTUS.

DIEM ferè circa medium, cùm jam flagrantia Solis caleret, in pago quodam apud notos ac familiares latronibus senes divertimus: sic enim primus aditus & sermo prolixus, & oscula mutua, quamvis asino, sentire præstabant. Nam & rebus eos quibusdam dorso meo depromptis munerabantur; & secretis gannitiibus, quod essent latrocinio partæ, videbantur indicare. Jamque nos omni sarcinâ levigatos, in pratum proximum passim libero pastui tradidêre. Nec me cum asino vel equo meo compascuus cœtus attinere potuit, adhuc insolitum alioquin prandere fœnum. Sed planè ponè stabulum prospectum hortulū jam fame perditus fidenter invado: & quamvis crudis oleribus, affatim tamen ventrem sagino. Deosque compre-

INTERPRETATIO.

Ferè circa meridiem, cùm jam cuncta flagrantius arderet solis, discessimus in quendam vicum ad senes amicos & necessarios prædonum: primus enim congressus, longum colloquium, & suavia reciproca, dabant ut hoc persentiscerem, tamen effecim asinus. Nam dabant eis muneri quædam desumpta ex meo tergo; & insusurratis verbis in aurem videbantur declarare ea esse acquisita prædatione. Et dimiserunt nos

jam levatos omni onere in proximum pratum, ut ibi pascere soliti. Neque societas pasceudi potuit me detinere cum asino, vel cum equo meo, quippe qui nondum assueram vesci fœno. Sed, cùm jam emorerer fame, audacter irrumpe in hortulū quem videram post equile: & copiose impleo alvum meum oleribus tametsi incoctis. Et invocatis omnibus Diis,

NOTÆ.

Diem ferè, &c.] Totus ferè hic liber ex Luciano descriptus est, exceptis iis, quæ de Psyche habentur sub finem.

Compascuus cœtus.] Alii legunt, hortus: alii reponunt locus: alii, cibus, & intelligunt commune pascuum, in quo cuius licet pecora pascere, quod non ab uno. Sed nihil mutare necesse

est. Compascuus cœtus hic est cœtus compascens: nempe ille alter asinus, & & equus Apuleii, atque alia fortasse jumenta, quæ in illo communi pascuo simul pascebantur, quorum societate, (cujus tamen magna sæpè illecebra est) non potuit novus noster Asinus ad pascendum retineri.

catus omnes, cuncta prospectabam loca, sicubi fortè conterminis in hortulis ¹ candens reperirem rosarium. Nam ipsa solitudo jam mihi bonam fiduciam tribuebat, si devius & frutetis absconditus, sumpto remedio, de jumentis quadrupedis incurvo gradu rursus erectus in hominem inspectante nullo resurgerem. ² Ergo igitur ³ cum in isto cogitationis salo fluctuarem, aliquantò longius video frondosi nemoris ⁴ convallem umbrosam; cujus inter varias herbulas & latissima vireta, fulgentium rosarum ⁵ mineus color renitebat. Jamque apud mea non usquequaque ferina præcordia, ⁶ Veneris & Gratiarum lucum illum arbitrabar: cujus inter opaca secreta ⁷ floris genialis re-
 10 gius nitor relucebat. Tunc invocato ⁸ hilario, atque prospero Eventu, cursu me concito proripio, ut herculè ipse sentirem non alium

INTERPRETATIO.

inspiciabam loca singula, nuncubi fortè offenderem aliquod rosarium micans in hortis vicinis. Ipsa enim solitudo jam mihi dabat spem non levem, si semotus à viâ & abditus arbutis, assumpto medicamine erigeretur in pedes nemine vidente denud reformatus in rectum hominem ex gressu prono asini quadrupedis. Cum igitur jactarer assu hujus cogitationis; conspicer paulò longius vallem obumbratam foliosa

silvula; inter cujus varias plantas, & amœnissima viridaria color rubicundus nitentium rosarum resplendebat. Jamque apud meum pectus, non omni ex parte brustum, putabam nemus illud esse sacrum Veneri & Gratiis: inter cujus umbras sos recessus regalis splendor floris jucundè resplenderet. Tunc, invocato lato ac secundo Eventu, conjicio me in pedes velocissimo cursu, adeo ut ipse putarem me non esse

NOTÆ.

1. Candens reperirem rosarium.] Candens non albicans tantum significat, sed etiam igneo calore micans. Sic ferrum candens dicitur, quod est ignitum.

2. Ergo igitur.] Abundat alterum, quod sæpè apud hunc Auctorem reperias.

3. Cum in isto cogitationis salo fluctuarem.] Simili metaphora in de Deo Socratis dixit: Motu cordis, & salo mentis ad omnes cogitationum assus fluctuare.

4. Convallem umbrosam.] Festus: Convalis est planities ex omni parte comprehensa montibus collibusve. Valis duobus lateribus inclusa planities. Verti tamen vallem, magis respiciens ad vulgatum usum, quo hæc dux voces promiscuè usurpantur, quam ad strictam earum significationem.

5. Mineus color.] Reponunt quidam

niveus: Nihil mutandum. Mineus color, est color minii, dicitur & minius, utrumque, à minio, quod est pretiosissima rubrica, Græcis μίλτος. Eruitur ex fœdinis. Hujus præparationem vide apud Plin. lib. 35. cap. 7. & Vitruvium lib. 7. capp. 8. & 9.

6. Veneris & Gratiarum lucum.] Rosa enim Veneri sacra est.

7. Floris genialis.] Rosa, quæ flas est Venerius & amatorius.

8. Hilario atque prospero Eventu.] Bonum Eventum fecere Deum antiqui, quem invocabant, ut ea sibi prospere evenirent, quæ suscepissent. Hujus, sicut & Bonæ Fortunæ simulacrum in Capitolio fuisse Praxitelis manu refert Plinius, lib. 35. cap. 6. Hic unus est ex duodecim Diis Consentibus, à quorum invocatione M. Varro libros suos de Agriculturâ auspiciatur.

me; verum etiam equum curulem nimiam velocitate refectum. Sed agilis atque præclarus ille conatus Fortunæ meæ scævitate anteire non potuit. Jam enim loco proximus, non illas rosas teneras & amoenas, madidas divini roris & nectaris, quas rubi felices, & beatæ spinæ generant, ac ne convallē quidem usquam, nisi tantum ripæ fluvialis marginem densis arboribus septam video. Hæ arbores in lauri faciem prolixè foliatæ, pariunt² (in modum) floris inodori porrectos caliculos modicè puni-
 10
 grantes, minime rurestri vocabulo vulgus indoctum³ rosas laureas appellant, & quarumque cuncto pecori cibus lethalis est. Talibus
 10
 satis implicitus, etiam ipsam Salutem recusans, spontè illud venenum rosarium sumere gestiebam. Sed dum contanter accedo decerpere, juvenis quidam, ut mihi videbatur, hortulanus, cujus omnia

INTERPRETATIO,

asuum, sed etiam mutatum esse nimiam festinatione in equum perniciosissimum. Sed ille alacer atque egregius nixus nequirit prævenire malignitatem mei sati. Cum enim accessissem ad illum locum, non video rosas illas recensentes & gratas, stilantes rore divino & ambrosiâ, quas fortunati dum, & spina felices procreant, ac ne vallem quidem usquam conspicio, nisi solum oram fluvineâ ripa munitam præfatis arboribus. Hæ arbores habent fo-

lia oblonga instar lauri, & procreant caliculos in morem floris odore carentis protensos & subrubros: quos tamen olentes plebs imperita vocat rosas laureas, nomina nequaquam rusticano, & quarum usus est mortifer pecoribus omnibus. Ego impeditus hujusmodi angustis fortuna, respuens etiam vitam ipsam, cupiebam ultro comedere illas rosas venenatas. Sed interim dum lenè accedo carpturus ex ipsis, quidam adolescens, elitor, ut mihi videbatur,

NOTÆ,

1. *Equum curulem.*] Pernicem, quales, qui in certamine curuli in Circo currus trahabant.
 2. *In modum floris inodori, &c.*] Non omnino sanus videtur hic locus. Tollendum rō in modum quidam existimant: at repugnat quod mox subjungitur: quos equidem fragrantis. Iis libenter accederem, si quid in his potestem verbis liceret immutare, & loco equidem, substituere nequidquam. Fieret enim: pariunt floris inodori porrectos caliculos modicè puni-
 10
 grantes, quos nequidquam fragrantis, & plano & idoneo sensu. Hæ enim rosæ lauræ aut nihil, aut certè perparum habent odoris, idque minime gratum. Sed nihil ausus meo Marte hic immutare, satis habui scriptam lectionem in in-

terpretatione, ut potui, exprimere, & meam hic indicare conjecturam.

3. *Rosas laureas appellant.*] Arborem hanc αἰγιαρ δάφνην appellat hic Lucianus. Rhododendron & Rhododaphnen & Nerium Plinius.

4. *Quarumque cuncto pecori cibus lethalis est.*] Idem habet Lucianus: καὶ οὐκ ἀπιστοῦν ὅτι τὸ τοῦ αἰγιαρ καὶ ἰπποπέσσινος hic est cibus asino omni & equo. Idem Plin. lib. 24. cap. 11. Rhododendros ne nomen quidem apud nos invenit Latinum: Rhododaphnen vocant, aut Nerium. Mirum folia ejus quadrupedum venenum esse, homini verò contra serpentes præsidium, rutâ additâ è vino potâ. Pecus etiam, & capra, si aquam biberint, in qua folia ea præduerint, mori dicuntur.

prorsus olera vestaveram, tanto damno cognito, cum grandi bæcta
 lo furens decurrit; arreptumque me totum plagis obtundit adu-
 que vitæ ipsius periculum: nisi tandem sapienter alioquin ipse mihi
 tulissem auxilium. Nam lumbis elevatis in altum, pedum posteriori-
 bus calcibus jactatis in eum crebriter, jam mulcato graviter atque
 5 jacente contra proclive montis attigui, fugâ me liberavi. Sed illico
 mulier quæpiam, uxor ejus scilicet, simul cum prostratum & semi-
 animem ex edito despexit, ululabili cum plangore ad eum statim pro-
 siluit, ut sui videlicet miseratione mihi præsens crearet exitium. Cun-
 10 ti enim pagani fletibus ejus exciti, statim conclamant canes, utque
 ad me laniandum rabie perciti ferrent impetum, passim cohortantur.
 Tunc igitur proculdubio jam morti proximus, cum viderem canes
 & modo magnos, & numero multos, & ursis ac leonibus ad pugnan-
 dum idoneos, in me convocatos exasperari; è re nata capto consilio
 15 fugam desino, ac me retrorsus celeri gradu rursus in stabulum, quo
 diverteramus recipio. At illi canibus jam ægrè cohibitis, arreptum me,
 loro quàm valido ad anfulam quandam destinatum rursus cædendo
 confecissent profectò: nisi dolore plagarum alvus artata, crudisque
 illis oleribus abundans, & lubrico fluxu faucia, fimo fistulatim ex-
 20 cusso, quosdam extremi liquoris aspergine, alios putore & nidoris fœ-
 tidi à meis jam quassis scapulis abegisset. Nec mora, cum jam im-

INTERPRETATIO.

cujus omnia olera planè diriperam, ani-
 madversa tam gravi jacturâ, accursis fu-
 ribundus cum crasso fuste; meque appre-
 hensum totum contundit ictibus, adeo ut
 essem in discrimine ipsius vitæ: nisi ego
 met aliunde mihi prudenter subvenissem.
 Lumbis enim elatis in sublime, impactis
 sapius in eum calcibus posteriorum pedum
 ipsoque passim affecto, & prostrato contra
 clivum proximi montis, proripui me fu-
 giendo. Sed statim quadam mulier, con-
 junx nempa illius, ubi è tumulo conspica-
 ta est eum jacentem & semimortuum,
 provolat repensè ad ipsum cum plan-
 tu & ululatu, ut vempè misericordiâ
 sui accerferet mihi perniciem inevita-
 bilem. Omnes enim rustici ecocati ejus-
 labibus illius, illico clamoribus cœnt
 canes suos; & undique incitant, ut ad
 furore irruerent ad me discorpendum.

Ego igitur jam tunc planè proximus la-
 tho, cum cernerem canes saturâ pragran-
 des, & numero plurimos, & pares com-
 mittenda pugna cum ursis ac leonibus,
 congregatos irritari adversus me, sumptis
 ex tempore consilio, facio finem fugiendi,
 iterumque retrò redeo veloci gressu ad il-
 lud idem diverseriam, in quod nos rece-
 peramus. Verùm illi jam difficulter re-
 pressis canibus suis apprehendunt me, &
 alligatum firmissimâ corrigiâ ad quen-
 dam annulum rursus verberantes inter-
 fecissent procul dubio; nisi cœnter meus
 compressus dolore ictuum, & refectus illis
 crudis oleribus, & ager lubrico prostratus,
 stercore ejectione tanquam per tubum, re-
 movisset aliquos aspergine liquoris & eter-
 rimi à meis humeris jam fractis, alios
 verò fœtore putidi odoris. Et solo jam

NOTA.

t. Nidoris fœtidi.] Quamvis nidor
 stricto significatu sit odor ciborum co-
 ctorum, aut ustrinæ fœtor, latius ta-

men si statuat pro quovis odore: ut hæt,
 stercoreis.

meridiana

meridiem prono jubare, rursus nos, & præcipue me longè gravibus onustum producunt illi latrones stabulo. Jamque confectâ bonâ parte itineris, & viæ spatio defectus, & sarcinæ pondere depressus, itibusque fustium fatigatus, atque etiam ungulis extritis jam claudus & titubans, rivulum quendam serpentis leniter aquæ propter insistentem, subtilem occasionem feliciter nactus, cogitabam totum memet flexis scitè cruribus pronom abjicere; certus atque obstinatus, nullis verberibus ad ingrediendum exurgere: immò etiam paratus non fusti tantum, sed ¹ macharâ perfolius occumbere. Rebar enim jam me prorsus exanimatum ac debilem ² mereri causariam missionem: certè latrones partim impatientia moræ, partim studio destinatæ fugæ, dorsi mei sarcinam duobus cæteris jumentis distributos, meque in altioris vindictæ vicem, lupis & vulturis prædam relicturos. Sed tam bellum consilium meum prævertit fors detertima. Namque ille alius asinus, divinatio & antecapto meo cogitatu, ¹⁵ statim omentitâ lassitudine, cum rebus totis offunditur: jacensque in-

INTERPRETATIO.

Inclinato à meridie, continuè illi prados iterum educunt nos ex illo diversorio graviter oneratos, meque præsertim multo gravius. Jamque peractâ bonâ parte viæ ego & exhaustus longitudine itineris, & oppressus gravitate onerum, & lassatus percussionebus baculorum, atque etiam attritis ungulis jam claudicans & vacillans, cum inciderem juxta quendam rivulum aquæ fluentis placide & sinuati, reperta opportuna egregiâ occasione meditabar me totum prosternere in ventrem flentis. soletur cruribus; pertinaciter stans animo, non conjungere ob quasvis plagas ad exorandum inde; quinimmo paratus etiam non baculo modo, sed etiam gla-

dio cadi. & mortem oppetere. Existimabam enim me jam penitus anhelantem, & fractum lassitudine dignum esse, qui dimitterer nomine labefactæ valetudinis: aut saltem prados parituros inter duo reliqua jumenta onus quod portabam tergo, idem quod non possent ferre retardationem, tum quod cuperent fugere celerrimè; meque pro maximâ ultione relicturos pabulum lupis & vulturibus. Verùm fortuna pessima prævenit cogitationem adeo præclaram: ille enim alter asinus haviolatus meum consilium, & illud præoccupans simulatâ repentinâ lassitudine procumbit cum omnibus, quæ gestabat,

NOTÆ.

1. Machara.] Nomen Græcum est μάχαρα, sive etiam μάχαρ & ανής, quo tamen Latini Scriptores, & idonei eadem, passim utuntur.
2. Mereri causariam missionem.] Facetè alludit Asinus noster ad militæmorem, in qua triplex erat missio, ut patet ex Jurisconsultis ff. de re militari, & de his, qui notantur infamia. Nempe honesta, causaria & ignominiosa: honesta, quæ militæ tempore impleto datur: causaria, cum quis vitio animi vel corporis renuntia-

tur minus idoneus militæ: ignominiosa, cum quis propter delictum sacramento solvitur. Quartum addit Lipsius, de Milit. Roman. Dialog. 19. nempe gratiosam, quæ per gratiam, aut amicum ab Imperatoribus impetrabatur, quam tamen cognita causâ, Censores sæpè rescindebant. Hinc quorum valetudo infirma esset causarii dicti videntur, eò quod causam haberent, ob quam à publicis muneribus essent immunes.

Apul.

Q

mortuum, non fustibus, non stimulis, ¹ ac ne caudā quidem & auribus cruribusque undiqueversum elevatis tentavit exurgere; quoad tandem ² posthumæ spei fatigati, secumque collocuti, ne tamdiu mortuo, immò verò lapideo asino servientes, fugam morarentur, sarcinis ejus mihi equoque distributis, districto gladio poplites ejus totos amputant. Ac paululum à viā retractum, per altissimum præceps in vallem proximam etiamnum spirantem præcipitant. Tunc ego miseri commilitonis mei Fortunam cogitans, statui, jam dolis abjectis & fraudibus, asinum me bonæ frugis dominis exhibere. Nam & secum ³⁰ eos animadverteram colloquentes, quod in proximo nobis esset habenda mansio, & totius viæ finis quieta; quod eorum esset sedes illa & habitatio. Clementi denique transmissio clivulo, pervenimus ad locum destinatum. Ubi rebus totis dissolutis, atque intus conditis, jam pondere liberatus, lassitudinem, vice lavacri, pulveris volutatibus ³⁵ digerebam. Res ac tempus ipsum locorum & speluncæ illius, quam latrones inhabitabant, descriptionem exponere flagitat. Nam & meum simul periclitabor ingenium: & faxy vos quoque an mente etiam sensuque fuerim asinus sedulo sentiat. Mons horridus, sylvestribusque frondibus umbrosus, & inprimis altus fuit. Hujus per obliqua ⁴⁰ deversa, quā saxis asperrimis, & ob id inaccessis cingitur, convalles

INTERPRETATIO,

stratusque instar mortui, neque ictibus baculorum, neque punitionibus, ac ne caudā quidem & auribus cruribusque sublati in omnes partes conatus est se erigere; donec tandem defessi spei tardioris, & collocuti inter se, ne tardarent suam fugam tamdiu restantes propter illum asinum mortuum, immò verò saxeam, parviti ejus sarcinas inter me & equum, poplites illius nudato ense abscindunt poplitus, ipsumque paululum semotum à viā deturbant adhuc viventem, per precipitium maxime arduum in proximam vallem. Ego tū reputans sortem mei infelicitis comitis, decrevi jam præstare me asinum probum meis dominis, depositis versutis, & fallaciis. Audieram enim illos inter se dicentes nobis fore remanendum, haud procul & totum iter finientem: quia ibi erat eorum mansio & domicilium. Lexi demum clivulo superato, accessi sumus locum destinatum. Ubi solutus omnibus sarcinis, & delatis intro, ego jam solutus onere discutebam lassitudinem relaxando me in pulvere loco balnei. Res atque ipsa occasio postulans ut hic exhibeam descriptionem locorum, & caverna illius, in quā prodones manebant. Eadem enim operā & experiar vires mei ingenii, & faciam ut perspicere dignoscatis utrum fuerim asinus etiam animo & sensu. Mons fuit horridus inumbratus foliis nemum & valde excelsus. Per incurvos ejus clios, quā parte circumdatur scopulis confragrosissimis, ideoque invitis, calles plena lacunis profun-

NOTÆ,

1. *Ac ne cauda quidem, &c.* Quo modo sublevari delapsa jumenta solent. Lib. 7. Cum deberet egregius agasus manum porrigere, capistro suspendere, caudā sublevare, &c.
2. *Posthumæ spei, &c.* Posthumus, ut jam monui lib. 1. est mortuo atque humato patre natus. Hinc posthumæ spes facere dicitur spes tardior, cujus effectus nonnisi post mortem sit consequendus. Observa spei defatigati, ut lassus animi, & similia.

lacunosa cavæque nimum, spinetis aggeratæ, & quaquaversus repositæ, naturalem tutelam præbentes ambiebant. De summo vertice fons affluens bullis ingentibus scaturibat, perque prona delapsus evomebat undas argenteas: jamque rivulis pluribus dispersus, ac valles illas agminibus stagnantibus irrigans, in modum stipati maris vel ignavi fluminis cuncta cohibebat. Insurgit speluncæ, quæ margines montanæ desinunt, & turris ardua, caulâ firmâ solidis cratibus, ovili stabulatione commodâ, porrectis undique lateribus. Ante fores exigui ramices, vice structi parietis, attenduntur. ea tu, bono, certe meo periculo, latronum dixeris atria. Nec juxta quidquam, quam

INTERPRETATIO.

aque nimis, confita sensicetis, & undique circumjacentes ingebant ipsum, præstantes nativum munimentum. Fons allabens ex supremo cacumine saliebat cum bullis praegrandibus, & devolutus per declivia effundebat aquas argenteo amulas in colorem: jamque divisus in multos rivulos, & humectans illas valles torpenti multitudine aquarum, coercit omnia instar placidi maris,

aut fluvii stagnantis. Eâ parte, quæ crepidines montis desciunt, caverna inædificata est excelsa turris munita caulâ ex firmis clavis, idoneâ habitationi ovium, lateribus prodenis in omnes partes. Ante januam parva sepe ex ramis expanduntur, loco ædificati parietis. ea tu possis nominare audacter, saltem me auctore, atria prædonum. Et nihil est propè præter hu-

N O T A.

1. Agminibus.] Sic Fulv. & Schopp. Pricæ navit amnibus: frustra. Agmen est copiosus aquarum fluxus, Stat. Thebaid. lib. 1.

Imachus. ——— ruit agmine facto
Et Virgil.

Immensum ruit agmen aquarum.

2. Stipati maris.] Septi & coerciti semper montibus & collibus, qui convallem undique ambiebant. Sed cur subjungit, vel ignavi fluminis? Non absurde Elmenhorst, & Pricæ reponunt sopiti, hoc est, tranquilli & placidi, quod securus sum in interpretatione.

3. Vel ignavi fluminis.] Barthius Adversar. lib. 33. cap. 5. reponit vally ignavi fluminis, securus vestigia veterum membranarum, in quibus legitur, vel. ignavi fluminis, quod non malè quadrat huic loco.

4. Turris ardua caulâ firma, &c.] Malo cum Beroaldo legere turris ar-

dua, caulâ firma. Hanc lectionem firmanant quæ sequuntur: solidis cratibus ovili stabulatione commodâ. Hæc enim manifesta caulâ descriptio est.

5. Solidis cratibus.] Id est, non tenuibus illis viminalis, sed compactis ex lignis crassioribus.

6. Ramices.] Alii tramites: malè. Ramices hic sunt parvi rami, ramalæ. Columella lib. 9. cap. 1. de vivariis sepiendis agens: Et, si veteris arboris truncus, sive ut crassitudo postulat, erit fissilis stipes, compluribus locis per latus efforatur, & in circuitu vivarii certis intervenientibus spatiis defixus erigitur, deinde per transversa lateram cava transmittuntur ramices, qui exitus ferarum obferent. En tibi ramices eadem, quo huic usui adhibitos. Alias ramex est hernia.

7. Bono, certe meo periculo, &c.] Sic exprimas licet: Nihil est periculi quominus ea tu latronum atria asse dicas. aut, si quid sit, illud in me suscipio.

parva casula cannalis : temerè contestà : quò speculatores & numero latronum, ut postea comperi, forte ducti noctibus excubabant. Ibi cum singuli direpsissent, & stipatis artubus, nobis ante ipsas fores loro validò destinatis, apum quandam curvatam gravi senio, cui soli & salus atque tutela tot numero juvenum commissa videbatur, sic infesti compellant : Etiam-ne tu : busti cadaver extremum, & 4 vitæ dedecus primum, & 5 Orci fastidium solum, sic nobis otiosa domi residens luitabis ? Nec nostris tam magnis, tamque periculosis laboribus solatium 6 de tam serâ refectioe tribues ? quæ diebus ac noctibus nil quidquam rei, quàm motum favienti ventri tuo 7 soles aviditer ingurgitare. Tremens ad hæc & stridenti voculâ pavida sic anus : At vobis, fortissimi fidelissimique mei sospitatores juvenes, affatim cuncta suavi sapore percocta pulmenta præsto sunt ; panis numerosus, vinum probè calicibus effrictis affluenter immisum, & ex more, calida tumultuario lavacro vestro præparata. In fine sermonis hujus, statim sese devestiunt ; nudatique, & flammæ largissimæ vapore recreati,

INTERPRETATIO.

mile tuguriolum coopertum arundinibus nullo ordine dispositis : in quo exploratores electi sorte ex turbâ pradonum agebant excubias per noctes singulas, quemadmodum cognovi postea. Cum agrè se penetrassent illuc alii post alios compressis membris, nobis alligatis firmo loro ante ostium ipsum, irati his verbis alloquuntur quandam vetulam incurvam onerosâ senectute, cui uni vita & conservatio tot juvenum videbatur creata : Ita-ne tandem, tu, quæ es ultima reliquia rogi, & maximum probum lucis hujus, quàm unam infernus respuit, sic feriata nobis ludes domi sedens ? Neque dabis levamen labo-

ribus nostris tantis, tamque ancipitibus, saltem tam tardo cibo : tu, quæ nihil aliud consuevisti facere dies noctesque, quàm ingerere vinum in tuum stomachum latrantem. Ad ista vetula trepidans formidansque sic respondit voce tenui & rancâ : Atqui, ô juvenes, mei valiosissimi fidissimique conservatores, ecce vobis omnia fercula abundantè cocta jucundo sapore ; magnus panum numerus, vinum largè infusum in crateras bene purgatas, & aqua calida, secundum consuetudinem parata vestro subitario balneo. His dictis, exiit se repenti : despoliatique & resosi calore ignis luculentissimi, re-

NOTÆ.

1. *Temerè contestâ.*] Schopp. contexta, elige.

2. *Stipatis artubus.*] Ob angustiam aditus.

3. *Busti cadaver.*] Convicium. Lib. 8. *At te, cadaver surdum ac mutum, &c.*

4. *Vitæ dedecus.*] Plaut. *capuli*, hoc est, sepulcri decus.

5. *Orci fastidium.*] Quam Orcus tamen ayidissimus omnium vorator, fastidit tamen & respuit. Plaut. *Pseudolo*, de coquo novendiali.

Eam ob rem Orcus recipere duos ad

se voluit.

Ut esset heic, qui mortuis cenam coquat.

6. *De tam serâ refectioe, &c.*] Similiter lib. 3. *Nostraque viduitati ac solitudini de vindictâ solatium dato. Sera refectio vulgò est vespèrna, seu merenda. Hæc tam serâ refectio cœna est, ut patet ex sequentibus, sed paulò maturior quàm solebat.*

7. *Soles aviditer ingurgitare.*] Notata passim temulentia anus. Vide Plaut. in *Curcul.* & alijs multis locis,

missaque perfusi, & oleo peruncti, mensas dapibus largiter instructas accubant. Commodum cubuerant: & ecce quidam longe plures numero juvenes adveniunt alii, quos incontanter adaque latrones arbitrarere. Nam & ipsi prædas aureorum argenteorumque nummorum, ac vasculorum, vestisque sericæ & intextæ filis aureis invehant. Hi simili lavacro refoti, inter toros sociorum sese reponunt: suac sorte ducti, ministerium faciunt. Estur, ac potatur in eondire, pulmentis acervatim, panibus aggeratim, poculis agminatim ingestis. Clamore ludant, strepitu cantillant, conviciis jocantur: ac jam cetera Lapidibus Thebanis, Centaurisque semiferis similia. Tunc inter eos unus, qui robore ceteros antistabat, Nos quidem, inquit, Milonius Hypatini domum fortiter expugnâvimus. Præter tantam fortunæ copiam, quam nostrâ vi virtute nacti sumus, & incolamini numero castra nostra petivimus; & si quid ad rem facit, octo pedibus ant-

INTERPRETATIO.

serisque aqua calida, & perliti oleo, accubant ad mensas oneratas magnâ copia ciborum. Vix descubuerant: cum alii quidam juvenes adveniunt multo majore numero, quos tu statim credores esse similiter pradones. Ipsi enim adportabant quoque spolia, nummos scilicet aureos, argenteosque, ac vasa, vestemque sericam, & intextam liciis aureis. Hi refecti consimili balneo locant se inter lectos suorum sociorum: mox aliqui fortis lecti ministrant cæteris. Editur, bibiturque incompotè, importatis in mensas acervis ferculorum, aggeribus pa-

nam, & agminibus ornantur. Ludant cum vociferatione, cantant cum strepitu, convallantur convulsiis verbis: & jam quoad reliqua omnia referebant Lapidibus Thebanis, & Centauros semiferas. Tunc unus ex illis, qui superabat reliquos viribus: Nos quidem ais, strenue perripimus ades Milonis civis Hypatensis. Præter tantam abundantiam opum, quam nobis strenue perripimus nostrâ fortitudine, rectipimus vos etiam in nostra castra subâ omni turba nostrâ, & reversi sumus diserti octo pedibus, si hoc etiam aliquis ad-

NOTÆ.

1. Et intexta fibris aureis.] Aurum interere vestibus invenit Atralus Rex: unde Attalicæ dictæ.

2. Inter toros sociorum.] Quidam legunt toros, quod si quis retinere maluit, intelligenda erunt sedilia, vel viles & lignei lecti latronum, scamnis nantarum, & navium tabularis, quæ fori appellantur, haud absimiles. Magis placet toros.

3. Semiferis Lapidibus Thebanis, Centaurisque.] Nota est Lapidibus & Centaurorum in nuptiis Pirithoi, & Hippodames rixa super mero debellata. Lapidibus populi erant Thessaliæ, montes Pindus, & Othryn incolentes. Itaque, si sincera sit hujus loci scriptio,

Thebani hic dicuntur à The'is Thessaliæ oppido, cujus meminit Plin. l. 4. c. 8. non autem ab inclitis illis Thebis Boeotiis, quas Cadmus condidit. Semiferos Lapidibus mirum quare Noster vocet. Malim ego, translatâ unâ voce, legere: ac jam cetera Lapidibus Thebanis, Centaurisque semiferis similia. De Chironæ Centauro Quid. Metamorphos. lib. 2.

Semifer interea divina stirpis alumno. Latius erat.

4. Octo pedibus auctiores.] Propter duo jumenta quadrupeda, quæ secum adduxerant, Apuleium & ejus equum, alter enim asinus, succis poplitibus, fuit ex itinere deturbatus in præceps.

Stiores remeavimus. At vos, qui Bœotias urbes appetistis, ipso duce vestro fortissimo ¹ Lamacho diminuti, debilem numerum reduxistis: cuius salutem meritò sarcinīs istis, quas advexistis omnibus certè antetulerim. Sed illum quidem utcunque nimia virtus sua peremit. Inter inclytos Reges ac Duces præliorum tanti viri memoria celebratur. ² Enim vos bonæ frugis latrones inter furta parva atque servilia, timidulè per balneas & aniles cellulas reptantes, scrutariam facitis. Suscipit unus ex illo posteriore numero: Tu-ne solus ignoras, longè faciliores ad expugnandum domus esse majores: quippe, quòd licet numerosa familia latis diversetur ædibus, tamen quisque magis suæ salutis, quàm domini consulat opibus. Frugi autem & solitarii homines fortunam parvam, vel certè satis amplam dissimulanter oblectam, protegunt acrius, & sanguinis sui periculo muniunt. Res ipsa denique fidem sermoni meo dabit. Vix enim 4 Thebas He-

INTERPRETATIO.

parto lucri putandum sit. Vos verd, qui aggressi estis urbes Bæotiarum, reduxistis imminutum numerum vestrum, amisso ipso Lamacho vestro fortissimo duce, cuius vitam profecto iure prætulim omni isti præda, quam adportastis. Verùm nimia quidem ejus fortitudo aliquatenus sustulit ipsum à vivis. Memoria tam præstantis viri prædicabitur inter claros Reges & Imperatores pugnarum. Vos autem predones frugales excoctis scrutariam artem inter furta tenuia & servilia, perreptantes pavide balneas, & domunculas

annum. Unus ex illis turbis posterior respondet: An tu unus nescis ampliores ades esse multo faciliores expugnatur quia nempe, tametsi magnus numerus servorum habiet in amplis domibus, unusquisque tamen potius proprium vult sua vita, quàm bonis hereditariis. Homines autem parci & privati pertinacius defendunt, atque custodiant etiam cum discrimine sua vite opes retineant, aut etiam ingentes caute celant. Postremo, quod vobis dico, comprobabitur ipsa res. Nam vix pervenimus

NOTÆ.

1. Lamacho.] Nomen fortissimo latroni conveniens, invictum enim significat. Hesychius Prætor laudatus λαμαχῶ, ἀναχῶ, ἀνατολῶ.

2. Enim vos.] Enim hic positum loco autem, vel sed, vel etenim, ut apud Plaut. Aulul. Act. 3. Scen. 5.

3. Per balneas. &c. scrutariam facitis.] Furando rubiginosas strigiles, ampullas rubidas, soleas veteres, & pannosas vestes, allasque id genus veteramentorum quisquilias, quæ scruta dicuntur.

Horat. lib. 1. Epist.

Vulscium mans Philippus
Vilia vendentem tunicato scruta po-

pello

Occupat.

Et ejusmodi scruta vendentes scrutari dicti sunt, & eorum ars scrutaria.

Lucilius.

scrutaria laudas
Frastra strigilem, soleam improbus
dimidiatam.

Hinc verbum scrutari, quod est velle minima quaque diligenter investigare.

4. Thebas Heptapylos.] Bæoticas illas à Cadmo conditas ἑπτάπυλος dictas à septem portis, ad distinctionem Thebarum Ægyptiarum à Libero patre, ut ferunt, conditarum, quæ à centum portis dictæ sunt ἑκατόπυλοι.

capillos accessimus, ¹ sed dum (quod est huic disciplinæ primarium studium) sedulo fortunas inquirebamus popularium, nec nos denique latuit ² Chryseros quidam numularius, copiosæ pecuniæ dominus; qui metu officiorum ac munerum publicorum, magnis artibus magnam dissimulabat opulentiam. denique solus ac solitarius parvâ, sed ³ satis munitâ domunculâ contentus, pannosus alioquin, ac sordidus, ⁴ aureos folles incubabat. Ergo placuit ad hunc primûm ferremus aditum; ut contemptâ pugnâ manûs unicæ, nullo negotio cunctis opibus otiosè potiremur. Nec mora, cûm noctis initio foribus ejus præstolamur: quas nec sublevare, neque dimovere, ac nec perfringere quidem nobis videbatur; ne valvarum sonus cunctam viciniam nostro suscitaret exitio. Tunc itaque sublimis ille vexillarius noster Lamachus, spectatâ virtutis suæ fiduciâ, ⁵ quâ clavi immittendæ for-

INTERPRETATIO.

Thebas urbem septem portarum: ad dum percontabamur diligenter opes uniuscujusque civium. (quæ est prima cura hujus nostræ artis:) tandem nobis innotuit quidam Chryseros fœvator possessor numeroſa pecunia; qui timens offeſſia. & munera publica, celabat amplas opes magno aſſu. poſtremo, ſolus & ſemotus à cæteris, contentus tenui caſâ, ſed benè munitâ, caſerum panis obſitus, ac ſordidè victitans cultodiebat bulgæ auri plenas incumbens eiſ. Igitur viſum eſt nobis hunc ag-

gredi primûm: ut ſpectâ reſiſtentiâ unius tantùm manûs illius, otioſè occuparemus abſque difficultate omnes ejus divitias. neque cunctaſi, præſtò adſumus nocte in-veniente ad oſtium ipſius: quod nobis non videbatur conſultum ſuſtollere, neque divellere loco, ac ne eſſringere quidem, ne ſtridor forium excitaret omnes vicini- nos in noſtram perveniſſem. Tunc igitur ille magnificus anteſignanus noſter La- machus. confidentiâ ſua fortitudinis ro- ties probatâ conabatur extrahere repa-

NOTÆ.

1. *Sed dum (quod eſt huic diſciplinæ primarium ſtudium) ſedulo fortunam.* &c.] Rectum hunc loci hujus ordinem debemus Pricæo.

2. *Chryſeros quidam.*] Nomen avartæ nummulario apprime conveniens, auri enim amorem ſignificat.

3. *Metu officiorum & munerum publicorum.*] Munus publicum ex l. 1. & 4. ff. de Muner. & Honor. eſt quod in adminiſtrandâ Republicâ cum ſumptu ſubitur ſine titulo dignitatîs, ideòque ejuſmodi munera à pauperibus reſici in divites ſolebant. Eâ de cauſâ avarus Chryſeros reſugiebat dives videri, quò faciliùs ea detrectaret, ſi offerrentur.

4. *Aureos folles incubabat.*] Non longius ab iis diſcedebat, quàm galli-

na ab ovîs, quibus incubat. Similiter Seneca, lib. 1. de Ira, cap. ultimo: *Acervis auri argentique incubabat.* Folles hæc ſunt crumenæ, ſive ſacci ex alutâ.

5. *Quâ clavi immittenda foramen.* &c.] Amplum illud quidem, ut ex hoc loco videre eſt, utpote tranſmittendæ manui patens. Claves quippe illæ oſtiorum domûs ingentes erant, earumque cuſtodia penes ſervos, hinc jocus ille Martialis in Euclidem, qui ſibi ipſe dominus erat & familia, lib. 7, Epigram. 35.

Equiti ſuperbo, nobili, locupleti.
Cecidit repente magna de ſinu clavis.
Clavium figuras varias videt apud Pignor, de Servis.

ramen patebat, sensim immisâ manu, claustrum evellere gestiebat. Sed ductum scilicet omnium¹ bipedum nequissimus Chryseros, vigilans, & singula rerum sentiens, lenem gradum & obnixum silentium tolerans, paulatim adrepat; grandique clavo manum ducis nostri repente² nifu fortissimo ad ostii tabulam offigit: & exitiabili nexu³ patibulatum relinquens, gurgustioli sui tectum adscendit; atque inde contentissimâ voce clamitans, rogansque vicinos, & unumquemque proprio nomine ciens, & salutis communis admonens, diffamat incendio repentino domum suam possideri. Sic unusquisque proximi periculi confinis territus supereriatum decurrunt anxii. Tunc nos in ancipiti periculo constituti, vel⁴ opprimendi nostri, vel deserendi socii; 4. medium è re nata validum eo volente comminiscimus. Antesignani nostri partem, quâ manus humerum subit, ictu per articu-

INTERPRETATIO.

pagulum, intromissâ paulatim manu, quâ parte ostium erat perforatum ad inferendam clavem. Verum Chryseros scelestissimus omnium animalium bipedum, experges factus scilicet jam pridem, & cognoscens quidquid gerebatur, accedit placide incedens suspenso gressu, & servans obstinatum silentium; & subito affigit validissimo conatu manum antesignani nostri ad tabulam janua ingenti clavo: & linquens eum affixum connexione lethali, conscendit tectum sui tugurii; & illinc clamans altissimâ voce, & obsecrans vicinos, ac vocans singulos suo nomine, monensque ut consulerent communi conservationi, debilerat ades suas correptas esse subitis flammis. Sic cuncti paventes propinquitate periculi imminenti provolant solliciti, lataturi auxilium. Tunc nos positi in ambiguo discrimine, aut incidendi in manus accurrentium, aut relinquendi nostri commisionis, excogitamus ex tempore remedium strenuum ipso jubente. Resecamus omnino membrum nostri ducis quâ manus humero jungitur, ictu libra-

NOTÆ.

1. *Bipedum nequissimus.*] Alexander Severus, de Garacalla apud Spartianum: Ille omnium non solum bipedum, sed etiam quadrupedum nequissimus. Bipedes hic homines intellige, cum cetera terrena animalia sint quadrupeda.

2. *Patibulatum.*] Sic affixum ostio, ut nocens patibulo affigitur. Hoc patibulatum à Scaligero est. Habent multa exemplaria patibulum: quod in eundem sensum tueretur Lipsius, Elect. lib. 1. cap. 19. quasi sit à nominativo patibulus masc. gen. quod idem sit ac patibulatus. Ipsum vide, Patibulatus apud Plautum, Mostel. Act. 1. Scen. 1. cruci affixus, eamque gestans per vias.

3. *Quâ manus humerum subit, quod credo fore;*

Ita se forabunt patibulatum per vias: Stimulis, si hoc reveniat senex.

3. *Opprimendi nostri.*] Opprimendi hic passivè sumitur (d'estre surpris); nostri autem, & vestri, pro nostrum, & vestrum, quâ ratione dicatur, vide apud Gell. Noct. Attic. lib. 20. cap. 6.

4. *Medium è re natâ validum.*] Legit Pricæus remedium calidum, hoc est, citum, repentinum. Sed nihil necesse est immutare, nisi forte pro modum reponendum remedium.

5. *Quâ manus humerum subit.*] In flexura cubiti. Manum hic intellige: quidquid à cubiti flexu ad extremos ungues pertinet. Reliquum brachium, ut hic, sic apud Anatomicos humerus dicitur.

lum.

hinc medium temperato, prorsus abscindimus; atque ibi brachio relicto, multis laciniis: offulto vulnere, ne stillæ sanguinis vestigium proderent, cæterum Lamachum raptim reportamus. Ac dum ² trepidi regionis urgemur gravi tumultu, & instantis periculi metu terremur ad fugam; nec vel sequi properè, vel remanere tutò potest: vir sublimis animi virtutisque præcipuus, multis nos affatibus, multisque precibus ³ quærens adhortatur ⁴ per dextram Martis, ⁵ per fidem sacramenti, bonum commilitonem ⁶ cruciati simul & captivitate liberaremus. Cur enim manui, quæ rapere & jugulare sola posset, fortem latronem supervivere: sat se beatum, qui manu socii ¹⁰ volens occumberet. Cumque nulli nostrum spontale ⁷ patricidium suadens persuadere posset: manu reliquâ sumptum gladium suum, diuque deosculatus, per medium pectus ictu fortissimo transadigit. Tunc

INTERPRETATIO.

to per mediam juncturam; & relicto illic brachio, obvolutâ plagâ multâ veste, ne gutta sanguinis indicarent quâ fugissemus, asportamus citissimè quod supererat de Lamacho. Dumque magnus strepitus instat nobis trepidantibus ob ignorantiam locorum, & exterriti timore discriminis imminuentis compellimur ad fugam; neque ipse potest aut nos sequi festinanter, aut ibi remanere securè: vir magnanimus, singularisque fortitudinis orans nos multis alloquiis multisque precibus obtestatur per dextram Gradivi

patris, perque jurisjurandi fidem, uti se probum nostrum socium eriperemus dolori simul & captivitati. Quamobrem enim strenuus prado superflus esset dextera suæ, quæ sola posset prædari, & interficere: se porro satis felicem fore, qui sponte intiret manu commilitonum. Cumque neminem nostrum posset impellere ad ultro-neum patricidium, ad quod nos invitabat; strinxit ensẽ suum manu, quæ ipsi supererat, & diu osculatus illum immergit in medium pectus ictu validissimo. Tunc nos

NOTÆ.

1. Offulto vulnere.] Lib. 1. quod vulnus quàm maximè patebat offulciens Panthia.
2. Trepidati regionis.] Ignari hominumque locorumque. Virgil. Æneid. lib. 12. trepida rerum: ad quæ verba Servius, nescientes quid agant ignara auxilii. Posset etiam legi trepida regionis urgemur gravi tumultu, id est, tumultu hominum illius regionis trepidè concursantium, ad restringendum incendium, quo Chryseros diffamaverat correptam esse suam domum.
3. Quærens.] Ab antiquo quætere. cujus primæ tantum personæ quæso & quæsumus in usu remanserunt. Lipsii est hæc lectio. Prius legebatur querens.
4. Per dextram Martis.] Quem latrones, sicut & Gladiatores, & milites. Dum sibi præsidem habebant. La-
Apul.

- trones dico. Fures enim Mercurium, & Lavernam colebant, non Martem.
5. Per fidem sacramenti.] Quo se ad leges omnes prædatorias observandas obstrinxerant, maximèque ad socios nullâ vi tormentorum revelandos, & omnia pro eorum incolumitate patientia: ad militum exemplum, qui jurabant se omnia strenuè laturus, quæ præcipisset Imperator, nunquam deserturos militiam, neque mortem detestatos pro Republicâ. Egregium servatæ latrocinialis fidei exemplum extat infra de Thrasyleone: neque clamore, neque ululatu quidem fidem sacramenti prædidit.
6. Cruciatu simul & captivitate liberaremus.] Mortem ipsi inferendo, quæ est malorum omnium finis.
7. Patricidium.] κατὰ γενεάν.

nos magnanimi ducis vigore venerato, corpus reliquum veste lineâ diligenter convolutum mari celandum commisimus. Et nunc jacet noster Lamachus 1 elemento toto sepultus. Et ille quidem dignum virtutibus suis vitæ terminum posuit. Enimverò 2 Alcimus solertibus cœptis, tamen scævum Fortunæ nutum non potuit abducere. Qui cum dormientis anūs perfracto tuguriolo conscendisset cubiculum superius, jamque protinus obliſis faucibus interſtinguere eam debuisset; prius maluit rerum ſingula per altioreſ fenestrâ forinsecūs nobis ſcilicet rapienda diſpergere. Cumque jam cuncta rerum gnauiter emolitus, nec toro quidem aniculâ quieſcentis parcere vellet, eâque lectulo ſuo devolutâ, veſtem ſtragulam ſubductâ ſcilicet jactare ſimiliter deſtinaret; genibus ejus profuſa ſic nequiſſima illa deprecatur; Quid oro, fili, paupertinas pannofaſque 3 reſculâs miſerrimæ anūs donas vicinis divitibus, quorum hæc fenestrâ domum 4 proſpiciſ? Quo ſermone callido deceptus aſtu, & vera, quæ dicta ſunt credens Alcimus; verens ſcilicet ne & ea quæ prius miſerat, quæquæ poſtea miſſurus foret, non fociis ſuis, ſed in alienos lares incertus erroris abjiceret, ſuſpēdit ſe fenestrâ, ſagaciter proſpecturus omnia;

I N T E R P R E T A T I O.

honoriſſâ virtute fortiffimi antoſignani noſtri, involuimus ſtudioſè ejus cadaver muſtilum ſindone lineâ, & mari credidimus abſcondendum. Et nunc Lamachus noſter jacet contumeliatuſ toto illo elemento. Atque ille quidem oppetiit mortem d'gnam ſuis factis egregiis. At enim Alcimus non potuit a moliri ſiniſtrum arbitrium fortuna à ſuis inceptis quamvis callidis. Hiſc enim perfoſſâ domunculâ cujuſdam vetula dormientis, cum aſcendiſſet in cubiculum ſuperius, & jam debuiffet ipſam ſtatim enecare præſocato gutture: maluit priuſ projicere foras ad nos omnia ex fenestrâ calſiore, ut nemp; ea raperemus. Cumque omnibus jam ſtrenuè egeſſis, ne lectum

quidem vetula dormientis vellet relinquere, eâque deſurbatâ à ſuo grabatulo, pararet ſimiliter projicere ſtragulam veſtem, quam nemp; ipſi ſubtraxerat; illa ſcèleſtiſſima procumbens ad genua ejus, ſic eum obſecrat: Quam ob cauſam, quaſo, fili, das paupertulam & laceram ſupelleſtilem anūs infeliciffima vicinis opulentiſ, ad quorum ades hæc fenestrâ pertinet? Quibus verbis Alcimus circumventuſ ſolerti aſtutiâ, & vera putans, qua ſibi dicta erant, timens nemp; ne ignorans ſe errare mitteret & illa qua ante projecerat, & qua poſtea eſſet projecturus, non comilitonibus ſuis, ſed in ades alienas, promovit ſe per fenestrâ callidè contem-

N O T A.

1. Elemento toto ſepultus.] Propert. lib. 3. Eleg. 7.

Nunc tibi pro tumulo Carpathium
omne mare eſt,

Subit dubium quomodo Lamachum, & deinde Alcimum in mare projece-
runt latrones, cum Thebæ, ubi erant,
diſtent multis milliariis ab Euripo,
quod proximum eſt mare. Aut hallucina-
tus eſt Apuleius, aut intellige pro-

jecta fuiſſe illa cadavera in Iſmenum
amnem, qui ea deinde in Euripum de-
tulit, ideoque dici projecta in mare.

2. Alcimus.] Eſt & hoc nomen à
fortitudine. Heſychiuſ: Ἀλκίμος: ὑ-
ψίος, ἀνδρείος, ἰσχυρὸς θραύς,

3. Reſculâs.] Alii reculâs. Diminuti-
vum eſt à re.

4. Incertus erroris.] Sic Schopp. &
Caſaub. Alii jam certus,

præsertim domûs attiguæ , quam dixerat illa , fortunas arbitraturus. Quod eum strenuè quidem , sed satis improvidè conantem , ¹ senile illud facinus , quanquam invalido , repentino tamen & inopinato pulsu nutantem ac pendulum , & in prospectu alioquin attonitum , ² præceps inegit. Qui , præter altitudinem nimiam , super quemdam ³ etiam vastissimum lapidem propter jacentem decidens , perfractâ diffisâque ⁴ crate costatum , rivos sanguinis vomens , primitus narratis nobis quæ gesta sunt , non diu cruciatus , vitam evasit. Quem , prioris exemplo sepulturæ traditum , ⁵ bonum secutorem Lamacho dedimus. Tunc orbitatis duplici plagâ petiti , jamque Thebanis conatibus abnuentes , ⁶ Plateas proximam ⁷ conscendimus civitatem. Ibi famâ celebrem quemdam nomine ⁸ Democharem munus editurum gladiatorumprehendimus. Nam vir & genere primarius & opibus.

INTERPRETATIO.

platurus singula , præcipueque exploratus opes domûs vicinæ , de quâ anus loquens fuerat. Quod quidem cum moliretur quævisit , & satis incautè , anus illa sceleratissima vacillans eum , ac pendentem , & aliàs penitus intentum explorationi dedit præcipitem impulsu debili quidem , sed subitatio , & improvise. Qui , præter summam altitudinem fenestraz exuens insuper in quoddam saxum latissimum , quod adiacebat domui , distractâ perruptâque compage costatum oru-

ans fluctus cruoris , non passus diutius dolores excessit è viris , memoratis prius nobis iis , quæ sibi evenerant. Quom tumulatum ad exemplum prioris dedimus bonum comitem Lamacho. Tum percussu vulnere duplicis jactura , & jam repudiant incepta Thebana petimus Plateas proximam urbem. Illic comperimus quendam virum inclitum famâ , nomine Democharem exhibiturum gladiatorum spectaculum. Ipse enim vir nobilissimus ditiss-

N O T E.

1. Senile illud facinus.] Asperius & significantius , quàm si dixisset anus illa facinorosa. Sic Martialis :

Non vitiosus homo es Zoila , sed vitium.

Sic sæpius scelus apud Comicos pro scelere , metonymiâ adjuncti.

2. Præceps inegit.] Additâ verbo præpositione , quæ nomini sic erat addenda : in præceps egit. Sed hoc familiare huic Scriptori.

3. Crate costatum.] Virgil. Æn. 12.

Transadigit. — Anatomis dicitur iborax.

4. Bonum secutorem Lamacho dedimus.] Id est , in mare misimus , ut sequeretur Lamachum jam eodem propositum. Vetus formula valedicendi mortuis apud Scævum , ad lib. 6. Æn.

Vale : nos te ordino , quem natura permiserit , sequemur. Scaliger & Lipsius hic ad gladiatores allatum volunt , ex quibus nonnulli secutores dicti , qui cum Retiariis conferti solebant. De quibus plura apud illos vide.

5. Plateas.] Urbs est Boeotiz sub Cithærone monte sic dicta , ut videtur Straboni , lib. 9. à latitudine remotum , quam Plateenses primi invenerunt : quod etiam tradit Plin. Quin & illos victum olim remigatione quævisisse auctor est idem Strabo. addit est remipalmula : πλάτος latitudo.

6. Conscendimus.] Quia Plateæ editiore loco positæ , vel fortasse legendum contendimus.

7. Democharem.] Nomen appositè ad rem confectum. Latine populo gratum diceret.

pluribus, & liberalitate præcipuus, digno fortunæ suæ splendore publicas voluptates instruebat. Quis tantus ingenii, quis facundiæ, qui singulas species apparatus multijugi verbis idoneis possit explicare? ¹ Gladiatores istic famosæ manus, venatores illic probatæ pernici-
citatis; alibi ² noxii, perditâ securitate, suis epulis bestiarum saginas instruantes. ³ Confixilis machinæ publicæ, turres tabularum nexibus, ad instar circumforaneæ domûs, floridæ picturæ, decora ⁴ futuræ venationis receptacula. Qui præterea numerus, quæ facies ferarum, nam ⁵ præcipuo studio forensi etiam advexerat ⁶ generosa illa damnatorum capitum funera. Sed præter cæteram speciosi muneris supello-

I N T E R P R E T A T I O,

simusque, & liberalissimus, preparabat populo oblectamenta, magnificentiâ dignâ opibus suis. Quis tanto ingenio valet, quis est adeo eloquens, ut possit exponere oratione convenienti omnia genera apparatus multiplicis? Hic erant Gladiatores dextra illustris, illic venatores spectata celeritatis: alibi fontes preparantes suis conviviis pinguem cibum belluis cum vesanâ tranquillitate, Pegmata erant com-

pacta ex tignis, turres congmentata planis in modum domus ambulatoria, & in eis pictura elegantes, quæ futuræ erant pulchra diverforia futura venationis. Præterea quantus numerus, & quales formæ bestiarum? nam maximâ diligentia etiam porro curaverat adportari nobiles illas mortes hominum condemnatorum. Sed præter reliquum apparatus tam pulchri

N O T Æ,

1. Gladiatores isti famosa manus.] Famosa cædibus, Gladiatores, qui multarum palmarum præliis spectati, ut loquitur Noster, lib. 19. magna dextrarum suarum trophæa numeraverant. Famosa optimè de Gladiatoribus. Eodem lib. 10. nobilissimæ feras. & famosos inde Gladiatores comparaturus. Est perpetuum Gladiatorum epitheton.

2. Noxii perditâ securitate suis epulis bestiarum saginam instruantes.] Dammati ad bestias, quibus lautæ apponebantur epulæ, antequam belluis exponerentur, ut illud quantulumcunque vitæ, quod supererat, suaviter ducerent. Cave perditâ securitate intelligas amissâ, sed vesanâ, qualis perditorum & desperatorum hominum esse potest, Si enim securitatem amississent, deque impendenti fato serid, ut par erat, cogitassent; profectò fastidissent epulas. Hic est, ut existimo, sensus hujus loci, quem Pricæus negat se intelligere.

3. Confixilis machina publica, &c.] Publicas confixilis machina intellige ip-

sam machinam confixilem compactam ex sublicis, quæ sunt tigni seu pali lignei, sibi invicem infixis, unde machinæ nomen. Confixilis machina pegma est, quod veteres Glossæ confixum interpretantur. Erat hæc machina ambulatoria, turres altissimas sustentans, quæ per vias & Amphitheatrum agebantur spectante ac mirante populo. Martial, de Spectaculis, Epigram. 2.

Et crescunt mediâ pegmata celsa viâ.

4. Futura venationis.] In Circo exhibendæ. Vide Dermisterum in Paralipomenis, ad cap. 5. Antiq. Rom. Rosini, & Bulenger, de Venat. Circi & Amphitheat.

5. Præcipuo studio, forensi etiam, &c.] Sic interpungit Pricæus, & exponit forensi expetico. Ego sic verti, quasi legeretur forinsecus. At si rectè expendatur mea interpretatio, recidit in Pricæi sensum.

6. Generosa illa damnatorum capitum funera.] Bestias, quarum dentes mortem erant illaturi, alius verò se pulchri vice futura, miseris illis hominibus.

Ailem, totis utcumque patrimonii viribus¹ immanis urſæ comparabat numerum copioſum. Nam præter domesticis venationibus captas, præter largis emptionibus partas, amicorum etiam donationibus variis certatum oblatas tutelâ ſumptuoſâ ſollicitè nutrebat. Nec ille tam clarus, tamque ſplendidus publicæ voluptatis apparatus² Invidiæ noxios effragit oculos. Nam diutinâ captivitate fatigatæ, ſimul & æſtivâ flagrantia maceratæ, pigrâ etiam leſſione languidæ, repentinâ correptæ peſtilentiâ, pœnè ad nullum rediere numerum. Paſſim per plateas pluriſima cerneret jacere³ ſemivivorum corporum ferina naufragia. Tunc vulgus ignobile, quos inculta pauperies ſine dele-
ctu ciborum, tenuato ventri cogit ſordentia ſupplementa, & dapes gratuitas conquirere, & paſſim jacentes epulas accurrere. Tunc è re natâ ſubtile conſilium ego & iſte Babulus tale comminiſcimur. Urſam, quæ cæteris ſaginâ corporis prævalebat, quaſi cibo parandam portamus ad noſtrum receptaculum; ejuſque probè nudatum carni-
bus corium, ſervatis ſolenter totis unguibus, ipſo etiam beſtiæ capite aduſque conſinium cervicis ſolido relicto, tergum omne raſurâ

INTERPRETATIO.

ſpectaculi, quoquo modo emebat totis opibus patrimonii ſui magnum numerum ingentium urſarum. Nam præter illas, quas ceperat domi venando, præter eas, quas emerat magnis pretiis, alebat etiam magnis impenſis alias cuſtoditas ſummâ curâ, quas amici certatim undique miſerant ei muneri. At illa adeo illuſtris, adeoque magnifica inſtruſtio oblectamenti publici non potuit evitare malignum aſpectum Invidiæ. Ipſæ enim deſeſſa longâ captivitate, ſimul & debilitata calore æſtatis, morbida quoque ex perpetuâ deſidiâ, affecta ſubita lue, redactæ fuerunt ad nullum fere numerum. Videtis per vicos maximam ſtra-

gem ſerarum ſemianimis corporibus ubique jacentibus. Tunc vilis plebæcula, quam immunda egeſtas cogit perquirere vilia ſubſidia ab hominibus emaciato, & cibos inemptos abſque ullâ elatione datum, coepit accurrere ad eſcas ubique ſtratas. Tunc ego, & hic Babulus ex occasione excogitamus hoc callidum conſilium. Auferimus in noſtrum d'verſorium urſam, qua ſuperabat reliquas pinguodino corporis, quaſi coquendam in noſtrum cibum; ejuſque pelle egregiè purgatâ carnis, ſervatis unguibus magnâ induſtriâ, relicto etiam ipſo capite beſtiæ inſegro uſque ad ejus juncturam cum collo; attenuamus totum corpus radendo, &

NOTÆ.

1. Immanis urſa numerum copioſum.] Obſerva immanis urſæ ſingulari numero dictum, cdm naturalis ſenſus in plurali poſtulat immanium urſarum.

2. Invidiæ.] Cujus deſcriptionem vide apud Ovidium, lib. 2. Metamorph.

3. Semivivorum corporum ferina naufragia.] Corpora urſarum ſemivivorum, quæ morbo fracta jacebant, ut navium tempeſtate quaſſarum tabulæ trabesque in litore jacentes conſpiciuntur.

4. Metaphora eſt paulò durior à re nauticâ ducta.

5. Paſſim jacentes epulas accurrere.] Tertullianus à Præſco laudatus, in Apologet. Ipſarum urſarum alvi appetuntur, crudæſcentes adhuc de viſceribus humanis; ruitatur proinde ab hominibus paſta de homine.

6. Et iſte Babulus.] ΔΕΥΤΕΡΩΣ. Latronem hoc dicens demonſtrat, cujuſ hoc nomen erat.

studiosâ tenuamus: & minuto cinere perspersum, Soli siccandum tradimus. Ac, dum cœlestis vaporis flammis ¹ examurcatur; nos interdum ² pulpis ejus valenter saginantes, sic instanti militiæ imponimus sacramentum: ut unus è numero nostro, non qui corporis adeo, sed animi robore cæteris antistaret, atque is inprimis voluntarius, pelle illâ contectus, ursæ subiret effigiem, domumque Democharis illatus per opportuna noctis silentia nobis januæ faciles præstaret aditus. Nec paucos fortissimi collegii sôlers species ad manus obeundum attulerat. Quorum præ cæteris Thrasyleon factionis optione ³ electus, & ancipitis machinæ subiit aleam. Jamque habili corio, & mollitie tractabili, vultu sereno sese recondit. Tunc tenui sarcimine summas oras ejus adæquamus; & juncturæ rimam, licet gracilem setæ circumfluentis densitate sepimus: ad ipsum confinium gulæ, quâ cervix bestię fuerat exsecta, Thrasyleonis caput ⁴ subire cogimus; parvisque respiratui circa nares & oculos datis foraminibus, fortissimum focium nostrum prorsus bestiam factum immittimus cavæ modico præstinatæ pretio: quam constanti vigore festinus irrepit ipse. Ad hunc modum prioribus inchoatis, sic ad reliqua fallaciæ pergitur.

INTERPRETATIO.

consersum tenui cinere exponimus Soli arefaciendum. Dumque expurgatur calore ignis illius asheret; nos interim validè saturantes ejus carnibus, ¹ disponimus has leges imminenti militiæ: ut unus ex nostris turbâ qui reliquis præstaret, non corporis quidem fortitudine, sed animi, quique præsertim susciperes hoc libenter, indueret formam ursæ opertus illo corio, & invocatus in ades Democharis redderet nobis facilem ingressum ostiis idoneo tempore noctis cum omnia silerent. Et illa subtilis transformatio addiderat animos multis ex nostro fortissimo coetu ad suscipiendam illam provinciam. Ex quibus Thrasyleon, suffragiis collegii electus præ cæteris, subiit discrimen illius machinæ peri-

culosâ. Et tranquillo vultu contegit se pelle illâ jam preparatâ ac tractabili propter suam mollitiem. Tunc consumimus extremas ejus partes futurâ subtili, & obtegimus rimam futurâ, quamvis angustam, multitudine villorum ambientium. Inferimus caput Thrasyleonis prope ipsam gulam, quâ pæ se collum fera fuerat abscissum. Et relictis angustis foraminibus circa nares & oculos, ad respirandum, concludimus generosissimum nostrum comilionem jam p'andè transformatum in belluam, cavæ, quam emeramus exiguo pretio, in quam celeriter se penetravit alacri impetu. Sic incipit primordiis fraudis, continuamus reliqua hoc modo.

NOTÆ.

1. Examurcatur.] Amurea fax est olei unde examurcare corium hic est illud pinguedine & carne adhærente expurgare, ut examurcatur oleum, cum amureâ purgatur.

2. Pulpis ejus.] Carnibus musculosis, lib. 8. Offa pulpis viduata.

3. Thrasyleon.] Nomen latroni apertum. *Θρασύς* enim audacem & tempe-

rarium significat.

4. Ancipitis machina.] Ursinæ pellis quam non poterat nisi cum ingenti discrimine subire.

5. Subire cogimus.] Subire facimus, immittimus, non autem adigimus vi. Suprà enim: ut unus è numero nostro, &c. atque is inprimis voluntarius, &c.

Sciscitati nomen cuiusdam ¹ Nicanoris , qui genere Thracio prodi-
tus , jus amicitiae summum cum illo Demochare colebat , litteras af-
fingimus , ut venationis suae primitias bonus amicus videretur ornan-
do muneri dedicasse. Jamque profecta vespere abusi praesidio tene-
brarum , Thrasyleonis caveam Demochari cum literis illis adulterinis
offerimus : qui demiratus bestiae magnitudinem , suiue contubernalis
opportuna liberalitate latus , jubet nobis protinus gaudii sui geru-
lis decem aureos , ut ipse haberet , & suis loculis adnumerari. Tunc ,
ut novitas consuevit ad repentinas visiones animos hominum pellere ,
multi numero mirabundi ad bestiam confluebant. quorum satis cal-
lenter curiosos aspectus Thrasyleon noster impetu minaci frequenter
inhibebat. Consonaque civium voce satis felix ac beatus Democha-
res ille saepe celebratus , quod post tantam cladem ferarum , novo
proventu quoquomodo Fortunae resisteret. Jubet ² novalibus suis con-
festim bestiam ire : jubet summam cum diligentia reportari. Sed susci-
piens ego , Caveas , inquam , domine , flagrantia Solis & itineris spa-
tio fatigatam , cœni multarum , & , ut audio , non recte valentium

INTERPRETATIO.

Percontati nomen Nicanoris cuiusdam ,
qui ortus stirpe Threicia fovebat ma-
ximam amicitiam cum illo Demochare ,
sic comminiscimur epistolam , ut egre-
gius ille amicus videretur consecrassse
primitias sua venationis decorando mu-
neri Democharis. Et die jam valde
inclinato in noctem , fratri auxilio ob-
secratis , offerimus Demochari ca-
veam , qua inclusus erat Thrasyleon
cum illa epistola confecta : qui admira-
tus molem bestiae , gavisusque de oppor-
tuna beneficentia sui familiaris , impe-
rat , ut protinus decem aurei summi ex
suo marsupio , quod sacum habebat , nu-
merarentur nobis , qui attuleramus ipsi
tantum gaudium. Tunc , ut mentis

hominum solent allici novitate ad sub-
ita spectacula , plurimi concurrerant ad
bestiam admirantes ipsam , quorum in-
spectum curiosorem noster Thrasyleon
impediebat satis astute , saepe insultans
minaciter. Civesque unanimi ore saepe
pradicaverunt Democharem illum val-
de felicem & fortunatum , quoniam
post tantam stragem belluarum resisteret
utrumque malignae sorti novo supplemen-
to. Imperat statim ut bellua ducatur in
sua novalia , imperat ut illinc diligentis-
sime reducat. Verum ego subjiciens : Ca-
veas , inquam , domine , ne ipsam lassatam
Solis ardore & longitudine via commis-
ceas turba multarum bestiarum , qua ,

NOTAE.

1. Nicanoris.] A victoria deductum
nomen. Græcis enim νικη victoria , est,
& νικῶ vincere.

2. Novalibus suis.] Novalis & no-
vale est aruum , quod alternis annis
fertur : ex Plin. lib. 18. cap. 19.

Virgil. Georgic. lib. 1.

Alternis idem consue cessare novalis.
Et sequem patiēte sem durefcere cam-
pum.

Ejusmodi ager vocatur etiam requis-
tus. Contra , restibilis ille est , qui
quotannis aratur , & fertur. Hic no-
valia , si germana lectio est , intellige
pradia rustica. Schopp. ait se quibus-
dam in libris legisse : jubet vivariis
suis , &c. quod facile prætulim. De
vivariis ferarum Columella videndus
libri noni initio.

committere ferarum. Quin potius domus tua patulum ac¹ perflatilem locum, immo &² lacu aliquo conterminum refrigerantemque prospicis? An ignoras hoc genus bestiarum lucos consitos, & specus rotundos, & colles amœnos, & fontes frigidos semper incubare? Talibus monitis Demochares perterritus, numerumque³ perditorum secum recensens, non difficulter adensus, ut ex arbitrio nostro caveam locaremus facile permisit. Sed & nos, inquam, parati sumus hic ibidem pro cavea istâ excubare noctes; ut æstus & vexationis incommodo bestiarum fatigatarum & cibum tempestivum & potum solitum accuratius offeramus. Nihil indigemus labore isto vestro, respondit ille. Jam pœnè tota familia per diutinam consuetudinem nutriendis ursis exercitata est. Post hæc VALE factus, discessimus: & portam civitatis egressi, monumentum quoddam conspiciamur procul à viâ, remoto & abdito loco positum. Ibi capulos carie & vetustate semitectos, quæ inhabitabant pulverei & jam cinerosi mortui, passim ad futuram prædæ receptacula referamus: & ex disciplinâ sectæ, servato noctis illuni tempore, quo somnus obvius impetu primo corda mortalium validus invadit ac premit, cohortem nostram gladiis armatam ante ipsas fores Democharis, & velut expilationis vadimonium sistimus.

INTERPRETATIO

ut accepi, non bene habens. Quidni potius provides aliquem locum suarum adium apertum & patentem ventis, immo & vicinum alicui lacui, & refrigerantem? An nescis huiusmodi animalia semper versari in nemoribus opacis, & speluncis humidis, & latis colibus, & propè fontes gelidos? Demochares territus his monitis, & reputans apud se quot jam amisisset, non agrè assentiens meis verbis, libenter permisit ut collocaremus caveam quemadmodum nobis libuisset. Quin & nos quoque, inquam, præsto ausumus tibi actus excubias noctibus hoc ipso in loco ante hanc caveam, ut ministremus majori curâ, & escam statis horis, & potum consuetum belluæ debilitate molestiâ caloris, & jactationis. Nihil opus est nobis operâ istâ vestrâ, reposuit

ille. jam fere omnes mei servi longo usu petiti sunt alendarum ursarum. Post hæc VALE dicto abiimus: & egressi extra portam urbis conspiciamus quoddam monumentum extructum longè à viâ, in loco remoto, & occulto. Ibi aperimus hinc inde quasdam sandapilas tantum semiopertas ex putredine & vetustate, in quibus erant cadavera jam conversa in pulverem & cineres, ad ea recipienda, quæ rapiuri eramus: & observato secundum præscriptum noctis artis tempore noctis, quo luna non luceret, quo tempore somnus irrepens primo conamine fortius occupat & urget hominum animos, adstitimus nostram catervam instructam ensibus ante ipsam januam Democharis, velut satisfacturi sponsioni factæ de direptione domus ejus.

NOTÆ.

1. Perflatilem locum.] Ammian. Marcell. lib. 22. de Alexandriâ urbe loquens: auri, & saluari temperamento perflabilis.

2. Lacu aliquo conterminum.] Sextus callus pro tertio, dicitur enim ali-

cui conterminus. Ablativum hunc regere videtur præpositio cum, quæ ingreditur compositionem nominis conterminus.

3. Perditorum.] Supple animalium.

4. Velut expilationis vadimonium.]

Nec

Nec seciùs Thrasyleon¹ examussim capto noctis latrocinalli momen-
to, prorepat cavea: statimque custodes,² qui propè sopiti quiesce-
bant omnes ad unum, mox etiam janitorem ipsum gladio conficit,
clavique subtractâ fores januar repandit; nobisque promptè convo-
lantibus, & domûs alveo receptis, demonstrat³ horreum, ubi vesperâ⁴
sagaciter argentum copiosum recondi viderat. Quo protinus perfra-
cto confertur manûs violentiâ, jubeo singulos commilitonum asporta-
re quantum quisque poterat auri vel argenti, & in illis ædibus fi-
delissimorum mortuorum occultare properè, rursus concito gradu
recurrentes sarcinas iterare: (4 quod enim ex usu foret omnium) me
solum resistentem pro domûs limine cuncta rerum exploraturum sol-
licitè, dum redirent. Nam & facies ursæ mediis ædibus discurrentis,
ad proterrendos, si qui de familiâ fortè vigilassent, videbatur oppor-
tuna. Quis enim, quamvis fortis & intrepidus, immani formâ tan-
tæ bestię, noctu præsertim, visitatâ, non se ad fugam statim concita-
ret? non, obdito cellæ peflulo, pavens & trepidus cellâ se cõhiberet?

INTERPRÆTATIO.

Nec minùs Thrasyleon occupato puncto
noctis apto latrocinii, placidè egredi-
tur caveâ: statimque mucrone interse-
cit omnes ad unum custodes, quotquot
erant strati propè ipsum dormientes,
continûque ipsum quoque ostiarium,
creptâque ipsi clave aperit valvas ostiis
nobisque accurrentibus celeriter, atque
introducens in interiora adium, ostendit
cellam, in quam callidè observârat
vespere plurima vasa argentea recondi.
Quâ confestim perruptâ impetu nostræ
densa cohortis, jubeo unumquemque
sociorum auferre quantum posset auri
& argenti, & celeriter abdere in illis
habitationibus fidelissimorum mortuo-

rum, iterumque remaneat celeri passu
asportare nova onera. Nam (quod ce-
deret in communem utilitatem) me so-
lum remanentem ante fores adium ob-
servaturum attendit singula, donec re-
vertentur. Nam & forma ursæ va-
gantis per mediam domum mihi vide-
batur idonea ad exterrandos, si qui
foris ex famulis essent expergesciti.
Nam quis, quantumvis magnanimus &
expers metus, conspectâ stupendâ facie
tanta belluæ, ac præcipuè noctu, non se
daret confestim in fugam? non se con-
tineret cellâ oppressulatâ pavidus &
tremens?

NOTÆ.

Quas, polliciti nos expilaturos Demo-
charis domum, fidem liberare vellemus,
horâ conductâ sistimus nos ante ejus fo-
res; sicut in judicio præsentis fisti solent
ad vadimonium. Locutio est è medio
foro sumpta. Horat. Satyr. 1. lib. 1.

Ille, datis vadibus, qui rure exira-
tus in urbem est.

1. Examussim,] Amussim (inquit No-
nius) regula fabricorum est, quam Ar-
chitecti, cum opus probant, rubricâ il-
linunt: vel tabula quadam, quâ utun-
tur fabri ad saxa coequanda. Hinc
examussim & ad amussim: accuratè,

Apul.

2. Qui propè sopiti, &c.] Repouit
Pricæus probè satis Apuleianè. Suprà:
probè nudatum carnibus corium.

3. Horreum ubi, &c. argentum co-
piosum recondi viderat.] Horreum hic
Gazophylacium est. Sic etiam lib. 5.
alirinjecus adium horrea sublimi fa-
brica perfectâ, magnisquo congesta ga-
zis conspicit.

4. Quod enim ex usu foret omnium.]
Præfatio boni omnis causâ, harum si-
milis, quod omnibus bonè verteret:
quod felix faustumque esset, &c.

Q

His omnibus salubri consilio rectè dispositis, occurrit ¹ scævus Eventus. Namque, dum reduces socios nostros suspensus opperior, quidam servulus, ² strepitu scilicet divinitus inquietus, proserpit leniter; visâque bestia, quæ liberè discurrrens totis ædibus commeabat, ³ premens obnixum silentium, vestigium suum replicat: & urcunque cunctis in domo visa pronuntiat, Nec mora, cum numerosæ familiæ frequentia domus tota completur. Tædis, lucernis, cereis, sebaceis, & cæteris nocturni luminis instrumentis clarescunt tenebræ. Nec inermis quisquam de tantâ copiâ processit, sed singuli fustibus, lanceis, ⁴ districtis denique gladiis armati, muniunt aditus. Nec sæculus canes etiam venaticos, & horricomes, ad comprimendam bestiam cohortantur. Tunc ego sensim, ⁵ gliscente adhuc illo tumultu, ⁶ retrogradi fugâ domo faceßo: sed planè Thrasyleonem mirè canibus repugnantem, latens ponè januam ipse prospicio. Quanquam enim vitæ metas ultimas obiret, non tamen sui, nostriquæ, vel pristinæ virtutis oblitus, jam faucibus ipsis hiantis Cerberi reluctabat. ⁷ Scenam denique, quam sponte sumpserat, cum animâ retinens, nunc fugiens, nunc resistens, variis corporis sui ⁸ schemis ac motibus tan-

INTERPRETATIO.

His omnibus bene preparatis salutari consilio, obstitit sinister Eventus. Dum enim expecto anxius nostros commilitones revertentes, quidam puer exprofectus strepitu, Diis nempe iubentibus, prorepsit placide; conspectâque ursâ, qua soluta vagabatur per totam domum, observans silentium toto nisu, redit unde venerat, & narrat omnibus, ut potest, qua viderat in adibus. Continuo quo tota domus impletur numerosâ turbâ servorum. Obscuritas noctis illuminatur facibus, lampadibus, candelis cereis, sebaceis, & aliis instrumentis lucis nocturna. Neque ullus ex tantâ multitudine venit absque armis, sed omnes instructi baculis, hastis, denique

ensibus nudatis, occupant aditus. Præterea excitant etiam canes illos venaticos prolixis auribus, & horrentibus villis ad reprimendam feram. Tunc ego, crescente adhuc illâ turbâ, retrorsum fugiens proripio me paulatim ex adibus. Sed tamen abditus post ostium video Thrasyleonem mirifico reluctantem adversus canes. Quamvis enim pervenisset ad extremum terminum visa, memor tamen sui, nostriquæ, & antiqua fortitudinis, repugnabat ipsi gusturi Cerberi jam inhiantis. Denique revinens cum spiritu personam, quam ultro induerat, modo vertens terga, modo reluctans, diversis figuris ac motibus sui

NOTÆ.

1. Scævus Eventus.] Sinister Eventus, contrarius prospero Eventui; quem fuisse Deum supra observavimus. p. 102.

2. Strepitu scilicet divinitus, &c.] Vovver, suspicatur reponendum divinito pro divinitus, rectè, ut arbitror.

3. Gliscente illo tumultu.] Plaut. Afsinaria: pulcrè hoc gliscit prælium. Id est, crescit.

4. Retrogradi fugâ,] Ab adjective

retrogradis, pro quo usitatis retrogradus.

5. Scenam.] Personam scenicam ursæ, quam induerat. Scena tamen propriè est Theatri frontispicium. Vide Vitruv. lib. 5. de Architect.

6. Schemis.] Figuris & gestibus (postures) Dicitur schema schema, & schema schematicis. Græcum est χῆμα habitus.

dem domo prolapsus est. Nec tamen, quamvis publicâ potitus libertate, salutem fugâ quærere potuit. Quippe cuncti canes de proximo angipor-
tu satis feri satisque copiosi, venaticis illis, qui commodum domo similiter insequentes processerant, sese commiscunt agminatim. Miserum funestumque spectamen aspe-
xi, Thrasyleonem nostrum ceteris canum lævientium cinctum, atque obsessum, multisque numero moribus laniatum. Denique tanti doloris impatiens populi cir-
cumfluentis turbulis immisceor; & in quo solo poteram celatum auxilium bono ferre commilitoni, sic indaginis principes dehortabar:
O grande, inquam, & extremum flagitium! magnam & verè pre-
tiosam perdimus bestiam. Nec tamen nostri sermonis artes infelicissi-
mo profuere juveni. Quippe quidam procurrens è domo procerus &
validus, incontinenter lanceam mediis iniecit ursæ præcordiis: nec se-
cùs alius. Et ecce plurimi, jam timore discusso, certatim gladios
etiam de proximo congerunt. Enimverò Thrasyleon, egregium decus
nostræ factionis, tandem immortalitate digno illo spiritû expugna-
to magis, quàm patientiâ, neque clamore, ac nec ululatu quidem
fidem sacramenti prodidit: sed jam moribus laceratus, ferroque la-
niatus, obnixo mugitu & ferino fremitu præsentem casum generoso
vigore tolerans, gloriam sibi reservavit, vitam fato reddidit. Tanto
tamen terrore, tantâque formidine costum illum turbaverat, ut ul-
que diluculum, immò & in multum diem, nemo quisquam fuisse

INTERPRETATIO.

corporis evasit demum ex adibus. Ne-
que tamen potuit conservare vitam
suam fugiendo, quamvis redditus esset
publica libertati. Omnes enim canes
ex proximo vico valde truces & mul-
ti admodum adiungunt se turmatim
venaticis illis, qui eodem tempore pro-
dicant ex adibus persequentes ipsum
similiter. Vidi spectaculum triste ac mi-
serandum. Thrasyleonem nostrum cir-
cundatum, atque obsessum agminibus
canum crudeliter irruentium, & jam
laceratum plurimis moribus. Postremo
non sustinens tantum dolorem, admis-
so mo turbis populi illuc convenientis
audique, & (in quo uno poteram fer-
re occultam opem optimo socio) sic dis-
suadebam instigatores canum: O facinus,
inquam, immane & probrosum! iacturam
facinus magna bellua & verè pretio-
sa. Neque tamen solertia meorum ver-
borum quidquam profuit infortunatissi-
mo juveni. Quidam enim magnus &
robustus provelans ex adibus absque
morâ adigit hastam in media viscera
ursæ: aliisque similiter. Ecce permulti,
deposito jam motu, ingerunt certatim
enjes, & cominus quidem. Thrasyleon
autem eximia gloria nostra cæteris,
oppressâ tandem illâ animâ dignâ im-
mortalitate potiusquàm devictâ constan-
tiâ, nullâ vociferatione violavit fidem
iurijurandi, ac ne ejulatu quidem.
Verum jam dilaniatus moribus, & dis-
cerptus ferro, simulans totis viribus
mugitum & clamorem belluinum, su-
stinens egregiâ virtute præsentem for-
tem, reservavit sibi laudem, efflavit
animam. Perculerat nihilominus tur-
bam illam tanto metu, & tanto timo-
re: ut ad auroram usque, immò &
ad multam lucem nemo prorsus ausus

N O T A.

1. Spiritum expugnato magis, &c.] Amisâ prius vitâ, quàm patientiâ.
Q. ij

ausus, quamvis jacentem, bestiam vel digito contingere: nisi tandem pigre ac timidè quidam lanus paulò fidentior, utero bestię resecto, ¹ urse magnificum despoliavit latronem. Sic etiam ² Thrasyleon nobis perimitur; sed à gloriâ non perivit. Confestim itaque constrictis sarcinis illis, quas nobis servaverant fideles illi mortui, ³ Plateæ terminos concito gradu deferentes, istud apud nostros animos identidem reputabamus, meritò nullam fidem in vitâ reperiri; quod ad Manes jam & mortuos odio perfidiæ nostræ demigravit. Sic onere veturæ, simul & asperitate viæ toti fatigati, tribus comitum desideratis, istas, quas videtis prædas adveximus. Post istum sermonis terminum, poculis aureis memoriæ defunctorum commilitonum vino mero libant; dehinc canticis quibusdâ Marti Deo blanditi, paululùm conquiescunt. Etenim nobis anus illa recens hordeum affatim, & sine ullâ mensurâ largita est: ut equus quidem meus tantâ copiâ, & quidem solus potitus, ⁴ Saliarès se cornasse cernas crederet,

INTERPRETATIO.

fuerit tangere vel extremo digito belluam, quamvis stratum humi: sed lanus quidam paulò audacior cæteris, discisso tandem lentè ac trepidè ventre belluæ, nudavit inclytum prædonem latentem in urse. Sic Thrasyleon quoque interficitur nobis: sed non interit: quantum ad gloriâ. Nos ergo collectis proximis sarcinis illis, quas illi fidei mortui nobis asservâverant, relictis veloci passu finibus Platearum, hoc recogitabamus identidem nobiscum, jure nullam fidem inveniri in vitâ: quoniam illa exosa nostram perfidiâ descendit ad Inferos defunctosque. Sic cum esse-

mus omnes defessi pondere sarcinarum, & asperitate itineris, amissi tribus ex nostris sociis, adportavimus hac spoliâ, qua cernitis. Finitâ oratione his verbis, effundunt vinum crateribus aureis in memoriam sociorum mortuorum; deinde cum demulssissent Deum Martem, quibusdâ hymnis, tantisper dormiunt. Vetula autem illa distribuit nobis hordeum recens abundè, & sine modo adeo ut meus quidem equus putaret se fuisse exceptum epulis Pontificalibus, cum fructus esset tantâ abundantia hordei, & solus quidem,

NOTÆ.

1. *Urse magnificum despoliavit latronem.*] Hanc lectionem si retineas, *ur-se latronem* intellige *latronem*, qui putabatur *ur-se*, *latronem sub urse* jacentem, ut exposui. Si verò magis placuerit *Pricæi* lectio, qui reponit *ur-se*, pro *ur-se*, refer ad *despoliavit*, & expone: *nudavit pello urse*.

2. *Thrasyleon perimitur: sed à gloriâ non perivit.*] In hanc sententiam Tacitus in *Vitâ Julii Agricolæ*: *quantum medio in spatio integra ætatis abreptus, quantum ad gloriâ longissimum ævum peregit.* Præpositio à hoc loco valet *quoad*, *quantum ad*. Sic

libro 1. *transsulit in aliam civitatem summo jugo montis exasperati sitam.* & ob id ab aquis sterilem. Et in *Apologiâ*: *Umbra ignobilitatis tibi à probatore obstitit.* Plaut. *Truculento: ad ingenia improbus.*

3. *Plateæ terminos.*] Singulari numero hic effert *Pla* eam urbem, quam supra *Plateas* dixit numero multitudinis.

4. *Saliarès cernas.*] Lib. 4. *proximum castellum petam, inde vobis Saliarès epulas comparaturus.* Vetusissimum Sacerdotum genus fuit apud Romanos *Salii* sic dicti à *salimando*, quod

Ego verò quanquam aliàs hordeum tunsū minutatim, & diutinā refectiōe, jurgulentum semper ederim; rimatus angulum, quo panis reliquiae totius multitudinis congestae fuerant, fauces diutinā fame faucias, & araneantes valenter exerceo. Et ecce nocte promotā latrones expergiti castra commovent: instructique variè, partim gladiis armati, partim in Lemures reformati, concito se gradu proticiunt. Nec me tamen instantē ac fortiter manducantem, vel sompnus immi-

INTERPRETATIO.

Ego verò quamvis antea semper comedissem hordeum tunsū minutatim, & diu sectum, conditum jure i scrupulatus angulum, in quo residua panis totius illius turba concervata fuerant, exerceo strenuè guttur meum lasum longa esurie, & jam contrahens araneas.

Et ecce nocte provecta praelones excitati movent castra, & ornati diversis modis, partim armati ensibus, partim transformati in larvas, celeriter exeunt domo. Neque tamen vel argens sopor potuit me cohibere comedentem avidè

NOTÆ.

delapsa cœlo ancyliæ saltantes ferrent. Saliarum cœna & Pontificales cœna sunt lautæ & opiparæ, quales erant Pontificum, non sine vino generoso.

Horat. lib. 1. Od. 37.

Nunc Saliaribus

Ornate pulvinar Deorum

Tempus erat dapibus sodales,

Et lib. 2. Od. 14.

Et mero

Tinget pavimentum superbum

Pontificum potiore cœnis.

1. Ego verò quanquam aliàs hordeum tunsū minutatim, & diutinā refectiōe, jurgulentum semper ederim, &c.] Hæc est scriptura Prææzanæ, & Scriverianæ editionis, nisi quod virgulam interposui inter voces refectiōe, & jurgulentum. Sensus est: Ego verò tametsi aliàs, etiam dum homo essem, solem comedere hordeum minutatim, & diutinā refectiōe tunsū (orge mondé) jurgulentum, id est, in jure coctum, (cujusmodi etiamnum editur addito saccharo, prodestque macilentis & tussiculosis) sicque ab hordei non conditi esu, asinus factus non tantopere abhorreo debere, tamen, quia panis reliquias in angulo reperi, malui iis me satiare. Aliæ quædam editiones habent: & diutinā refectiōe virulentum. Quod mihi non improbatum primitus. Intellige-

bam enim: quamvis antea semper edissem hordeum tunsū minutatim, & vetustate insuave, & quasi venenatum, id quod jam pridem refectum, hoc est, demessum fuisset, atque anus illa tunc temporis recens apponeret longè suavius futurum, malui tamen panem in angulo repertum edere. Verūm non scrupulum mihi sed lanceam injecit, quod vixdum ab uno die Lucius noster factus erat asinus, & hic secundus tantum cibus erat, quem sub asinali forma caperet, & primò quidem non hordeum vetus, sed cruda olera voraret olitoris illius, cujus hortum diripuerat. Itaque missa hac posteriori lectiōe, priori inhærendum censui.

2. Araneantes.] In quas cibus jam dudum non intraverat, atque ob id incipientes obduci arancarum telis; quemadmodum loca scopis pridem non parvata.

3. In Lemures reformati.] Nonius: Lemures: larva nocturna & terrificationes imaginum & bestiarum, quales latronum quidam inducant, quo tutius noctu grassarentur, & majorem obviis terrorem incuterent. Lemures dici putant quasi Remures à Remo, cujus interfecti Manes frater Romulus cum placare veller, parentalibus ipsi instituit Lemuria dicta.

Q iij

nens impedire potuit. Et quanquam prius, cum essem Lucius, unico vel secundo pane contentus mensâ decederem, tunc ventti tam profundo serviens, jam ferre tertium qualum ¹ rumigabam. Huic me operi attentum clara lux oppressit. ² Tandem denique asinali veredi cundiâ ductus, ægerime tamen digrediens, rivulo proximo sitim lenio. Nec mora, cum latrones ultro anxii atque solliciti remeant, nullam quidem prorsus sarcinam, vel omnino licet vilem laciniam ferentes, sed tantum gladiis totis manibus, immo factionis suæ cunctis viribus, unicam virginem ³ filo liberali, & , ut ⁴ matronatus ejus indicabat, summatem ejus regionis, puellam mehercules & asino tali concupiscendam, moerentem, & crines cum veste suâ lacerantem, advehébant: eam simul intra speluncam, verbis, quæ dolebat, minora facientes, sic alloquuntur: Tu quidem salutis & pudicitiae secura, brevem patientiam nostro compendio tribue, quos ad istam ⁵ sectam paupertatis necessitas adegit. Parentes autem tui de tanto suarum divitiarum cumulo, quanquam satis cupidi, tamen sine morâ parabunt scilicet idoneam ⁶ sui sanguinis redemptionem. His & similibus blatteratis, nequidquam dolor sedatur puellæ. Quidni &

I N T E R P R E T A T I O.

& strenuè. Et, quamvis antea, donec eram Lucius, exirem à mensâ satiatum uno aut altero pane: tunc indulgens mea alio adeo capaci, jam adducbam fere tertium canistrum panum. Mansi intentus huius operi usque ad multam lucem. Postremo impulsus pudore asinino, repugnanter tamen inde discedens, levo sitim in vicino rivulo. Nec multo post pradones redeunt animo valde inquieto ac turbato, nullum quidem penitus fasciculum prædæ advehentes, ac ne vestem quidem ullam vel vilissimæ pretiis, sed armati duntaxat ensibus adducbant totis manipulis, immo omnibus copiis sua caterva, puellam unam formâ honestâ, & , (ut ejus uestitus magnificus ostende-

bat) primariam ejus regionis, virginem profectò exoptabilem etiam asino, qualis etiam, lugentem, & discerpentem comam unâ cum vestimento suo. Statim atque intraverunt in cavernam, sic affantur illam, elevantes verbis causas luctus ejus. Tu quidem, cum nihil timendum habeam pro vitâ & pudicitia tuâ, concede nobis patientiam paucorum dierum, lucri nostri causâ, nobis, quos necessitas inopia compulsi ad hoc genus vite. Tui vero parentes, quamvis valde avari, deproment tamen proculdubio inconstanter de tanto acervo suarum opum dignum pretium redimenda sua filia. His aliisque hujusmodi clamorè jactatis, luctus virginis nullatenus compescitur Quippe

N O T Æ.

1. Rumigabam.] Verbum huic Auctori & loco peculiare, estque ruminabam, seu remandebam.

2. Tandem denique asinali veredi cundiâ ductus, ægerime tamen digrediens, &c.] Virgil. Eclog. 7.

Ita domum passi, si quis pudor, ite juvenci.

3. Filo liberali.] Nonius: Filum oris

liniamentum. Plaut. Mercatore, Act. 4. Scen. 4. satis scitum filum mulieris, Gellius, lib. 14. cap. 4. formâ atque filo virginali.

4. Matronatus ejus.] Matronalis habitus.

5. Sanguinis sui redemptionem.] Filia sua utrumvisque Sic Virgil. Dirige tela manu sanguis meus.

qua,¹ inter genua sua deposito capite, sine modo flebat. At illi in-
trovocate anui præciunt, assidens eam blando, quantum posset, so-
laretur alloquio: seque ad sectæ sueta conferunt. Nec tamen puella
quivit ullis amiculæ sermonibus, ab inceptis fletibus avocari: sed,
altius ejulans sese, & assiduis singultibus illa quatiens, mihi etiam 5
lacrymas excussit. Ac sic: An ego, inquit, misera, tali domo, tantâ
familiâ,² tam caris vernulis, tam sanctis parentibus desolata, & in-
felicis rapinæ præda, & mancipium effecta,³ inque isto saxeo car-
cere serviliter clausa, & omnibus deliciis, queis innata atque innu-
trita sum privata, ⁴ sub incerto salutis & carnificinæ lamen- 10
ta, inter
tot ac tales latrones, & horrendum gladiatorum populum, vel fle-
tum desinere, vel omnino vivere potero? Lamentata sic, & animi do-
lore, & faucium tendere, & corporis lassitudine jam fatigata, mar-
centes oculos dimisit ad soporem. Jam commodum connaverat: nec
diu, cùm repente ⁵ lymphatico ritu somno recussa, longèque vche- 15

INTERPRETATIO.

qua immoderate plorabat demisso capite
inter sua genua. Illi vero accesserunt in-
trò anuum, & imperant ei, ut assideret
ipsi, & consolaretur eam quantum pos-
set, comibus sermonibus: abeuntque ad
solita exercitia sua artis. Et nihilomi-
nus virgo non potuit deterreri ab in-
choato luctu ullis verbis vetula: sed de-
lamentans altius sortem suam, & con-
cuiens sibi latera perpetuis singulti-
bus, mihi quoque expressit flatum. At-
que erumpens in hac verba: Ego - ne,
inquit, infelix, potero finem facere plo-
randi, aut plane vivere privata tali do-
mo, tot famulijs, tam dilectis servulis,

tam venerandis parentibus, facta præda
infausti raptus, & serva, atque inclusa
servilem in modum in hoc ergastulo la-
pideo, & privata deliciis omnibus, in
quibus nata & educata sum, posita in
dubio vite, & metuens tormenta car-
nificum, constituta inter tot tamque im-
manes pradones, & abominandam tur-
bam gladiatorum? Sic quæsit, & debi-
litata mœre animi, & tensione guttu-
ris, & fatione corporis, permisit som-
no languentes oculos. Vix tantillum ob-
dormierat, & momento post subitò ex-
citata sopore in morem furentis, caput se

N O T A.

1. Inter genua sua deposito capite.]
Talis Mœstitiæ status in tabula Cebes-
tis i 3 τὸν καπάλιν ἐν τοῖς γέναιον
ἔχοντα Ἀν. Hæc autem, qua caput
habet in genibus, Mœstitia est.

2. Tam charis vernulis,] Verna,
vernula & vernaculi servi erant, non
empti, aut facti, sed domi nati ex
ancillis, cum quibus magna ferè heri-
libus filiis familiaritas, quippe qui unâ
crescerent à parvulis, unâ laderent,
unâ viverent.

3. Inque isto saxeo carcere.] Spe-
luncâ lapideâ, in quâ velut in carcere
custodiebatur.

4. Sub incerto salutis.] Incertum hic
abstractivè positum est. Sic infra: vi-

caria venerationis incertum sustinebo.
Sic apud Quintilian, in Declamationi-
bus: incertum accusationis, incertum
arbitris: atque etiam, ut hic, incer-
tum salutis.

5. Lymphatico ritu.] Isidorus, lib. 10.
Origin, vult lymphaticum causi dici,
quem Græci ὑδροφύλον vocant, eò
quod lymphæ sit aqua. Sed aliter Fe-
stus in voce lymphæ. Lymphæ dictæ sunt
à Nymphis. Vulgò autem memoria præ-
dictum est, quicumque speciem quan-
dam à fonte, id est, effigiam Nympha
viderim, furendi non fecisse finem, quas
Græci νυμφόλατρες vocant, Latini lym-
phatos appellamus.

mentius afflictere sese, & pectus etiam palmis infestis tundere, & faciem illam luculentam verberare incepit: & aniculæ, quanquam instantissime causas novi & instaurati mororis requirenti, sic adfuspiciens altius inquit: Hem nunc certè, nunc maximè funditus perii; nunc
 5 spei salutiferæ renuntiavi. ¹ Laqueus, aut gladius, aut certè præcipitium proculdubio capessendum est. Ad hæc anus subirator, dicere eam sæviore jam vultu jubebat, ² quid malum fletet? vel quid repente? postliminio pressæ quietis lamentationes licentiosas refricaret? Nimirum, inquit, tanto compendio tuæ redemptionis defraudare
 10 juvenes meos destinas? Quod si pergis ulterius; jam faxo lacrymis istis, quas parvipendere latrones consuevere, insuperhabitis, viva exurare. Tali puella sermone deterrita, manuque ejus exosculatâ, Parce, inquit, ⁴ mi parens; & durissimo casui meo, pietatis humanæ memor, subsiste paululum. Nec enim, ut reor, ævo longiore maturæ
 15 tibi, in istâ sanctâ canitie miseratio prorsus exaruit. Specta denique scenam meæ calamitatis. Speciosus adolescens inter suos principalis, quem filium publicum omnis sibi civitas cooptavit, meus alio-

INTERPRETATIO.

torquere multò gravius, pectusque etiam plangere savientibus manibus. & ferire formosum illum vultum suum. Et trahens profundissimum suspirium, sic respondet anni licet percontanti obnixè causas luctus novi & recrudescantis: Nunc est profectò, nunc maximè est cum penitus interii: nunc abjeci spem salutis. Restis, aut ensis, aut sanè præcipitium mihi est amplectendum incontinentè. His vetula paulo magis accensa, truciore jam facie imperabat ei, ut exponeret, quam, malum, ob causam ejularet? Aut quare post profundum somnum renovaret subitò quasi immoderatos? Scilicet, inquit, vis privari-

re meos juvenes tanto lucro, quod percipient ex tuâ redemptione? Quod si amplius insistas lamentari, jamjam curabo, ut viva ctemeris, contemptis istis fletibus, quos pradones solent parvi facere. Virgo exterrita hac oratione, basiatâ manu ejus: Ignosce, inquit, mater, & nondum oblita omnis humani sensus, fer tantulam opem mea acerbissima sorti. Neque enim, ut puto, misericordia penitus extincta est in te jam grandiori ætate, sub istis venerandis canis. Postremò respice vivam imaginem meam miseria, juvenis formosus, inter cives principatum tenens, quem tota urbs sibi elegit publicè in filium, in-

NOTÆ.

1. Laqueus, aut gladius, aut certè præcipitium, &c.] Tria vulgatissima genera ultroneæ mortis. Sic Phædra apud Senecam, in Hippolyto Act. 1. Scen. 2.

Decreta mors est: quaritur fati genus.

Laqueo-ne vitam finiam: an ferro incubem?

An missa præceps arce Palladiæ cadam.

2. Quid, malum, fletet.] Malum hic interjectio est: ut apud Terentium, & Plautum, multis in locis.

3. Postliminio pressæ quietis.] Vide notata ad finem libri 1. pag. 33.

4. Mi parens.] Pro vocativo formin. mea posuit mi. Sic infra, & lib.

9. mi herilis. lib. 8. mi conjux, pro mea uxor. Et apud Salvianum legitur, mi domina.

quinq

quin¹ consobrinus, tantulo triennio² major in ætate, qui mecum primis ab annis nutritus, & adultus, individuo contubernio domunculæ, immò verò cubiculi torique, sanctæ caritatis affectione mutuâ mihi pignoratus, votisque nuptialibus pacto jugali pridem destinatus, consensu parentum tabulis etiam maritus nuncupatus, ad nuptias³ officio frequenti cognatorum & affinium stipatus, templis & ædibus publicis victimas immolabat. 4 Domus tota lauris obsita, tædis lucida, constrepebat Hymenæum. 6 Tunc me gremio suo mater infelix tolerans, mundo nuptiali decenter ornabat: mellitisque saviis crebriter ingestis, 7 jam spem futuram liberorum votis anxii propagabat: Cùm irruptionis subitæ gladiatorum impetus ad belli faciem sæviens, nudis & exertis mucronibus coruscans, non cædi, non rapinæ manus affe-

INTERPRETATIO.

super mens cognatus, tribus tantum annis me grandior, qui altus, & educatus mecum ab infantiâ, indivisa cohabitatione ejusdem domuncula, quin etiam & cubiculi lectique, desponsus mihi mutuo nexu castissimi amoris, & designatus jamdudum meo conjugio promissis nuptiarum, mihi etiam scriptus maritus in tabulis annuentibus nostris parentibus, cadebat hostias in templis ac delubris publicis nuptiarum nostrarum causâ, comitatus magno cætu con-

sanguineorum & affinium. Tota domus obducta lauris, illustrata facibus, resonabat carmine nuptiali. Tunc mea mater infortunata sustentans me gremio suo, condecorabat me pulchrè ornamentis nuptialibus, & sæpè figens dulcia oscula, jam extendebat spem venturorum filiorum desideriis sollicitis. Cùm subito sicarii magno impetu irruentes, furentes tanquam in bello, micantes gladiis districtis & minantibus, non aggrediuntur eadem, neque prædam, sed

N O T A:

1. Consobrinus.] Consobrini ex duobus fororibus editi, aut etiam ex fratre & sorore. Patrueles ex duobus fratribus.

2. Major in ætate.] Lib. 2. senex gravis in annis.

3. Officio frequenti.] Officium generali vocabulo appellatur omnis honesta actio ad unumquemque conveniens pro conditione personæ. Sed peculiariter officium dicitur, quod impenditur nuptiali festivitati.

Juvenal. Satyr. 2.

Primo Sole mihi peragendum in valle Quirini.

Quæ causa officii? Quid quaris? Nubis amicus,

Nec multos adhibet.

4. Domus tota lauris obsita.] Juvenalis, Satyra 6.

Ornamentur postes, & grandi janua lauro.

Apul.

Ad quem locum vetus Scholiastes: ad honorem nuptiarum. Sic enim solent in nuptiis præparare. Christiani hunc morem improbarunt. Tertullian, in de Coronâ Militis, cap. 15. Christianus nec laureis januam suam infamabit, &c.

5. Constrepebat Hymenæum.] Carminè nuptiali resonabat, quo Hymenæus nuptiarum præses Deus celebrabatur. Vide Catulli Epithalamium Julæ & Manlii.

6. Tunc me gremio suo mater, &c.] Festus: rapi simulatur virgo ex gremio matris, aut si ea non est, ex proximâ necessitudine, cùm ad virum trahitur: quod videlicet ea res feliciter Romulo cessit. Nempè cùm Sabinas virgines rapuit.

7. Jam spem futurâ liberorum votis anxii propagabat.] Rescribe auctore Prææo spem futuram. Spem liberorum propagare dicit, quemadmodum lib. 4. familiam propagare.

B

runt, ¹ sed denso conglobatoque cuneo cubiculum nostrum invadunt protinus. Nec ullo de familiaribus nostris repugnante, ac ne tantulum quidem resistente, miseram, exanimem sævo pavore, trepidæ de medio matris gremio rapuere. ² Sic instar Athracidis, & Pirithoi: dispectæ disturbatæque nuptiæ. Sed ecce scævissimo somnio nunc etiam redintegratur, immò verò cumulatùr infortunium meum. Nam visa sum mihi de domo, de thalamo, de cubiculo, de toro denique ipso violenter extracta per solitudines avias infortunatissimi mariti nomen invocare: eumque ut primùm meis amplexibus viduatus est, adhuc unguentis madidum, coronis floridum, consequi vestigio me ⁴ pedibus fugientem alienis. Utque clamore percito formosæ raptum uxoris conquerens, populi testatur auxilium; quidam de latronibus, importunæ persecutionis indignatione permotus, saxo grandi pro pedibus arrepto, misellum juvenem maritum meum perculsum interemit. Talis aspectus atrocitate perterrita, somno funesto pavens excussa sum,

INTERPRETATIO.

irrumperunt confestim in nostrum cubiculum spisso confertoque agmine. Nullaque ex nostris domesticis reluctante, ac ne paululum quidem renitente, abstulerunt me infelicem, exanimatam dire metu, è medio sinu conterritæ matris. Sic nostræ nuptiæ disruptæ, & dissipatæ, sunt quemadmodum Pirithoi, & filia Athracis. At ecce mea calamitas nunc etiam renovatur, immò verò & augeatur somnio infanctissimo. Nam mihi visa sum avulsa per vim ex domo, ex thalamo, ex cubiculo, denique ex lecto ipso per inaccessa desertæ nomine cære moum infelicitissimum conjugem: ipsa verò statim atque privatus fuit meo complexu, etiam tunc delibatus unguentis, ornatus corollis floreis mihi vilis est sequi me per mea vestigia, dum fugerem pedibus alienis. Dumque imploras populi opem, magnis vociferationibus, lamentans rapinam suæ patris conjugis: quidam ex prædonibus percipis irâ, ob molestam illam insecutionem, interfecit infelicem adolescentem maritum moum istum ingenti lapide, quem arripueras jacentem ante pedes. Ego exterrita inhumanitatis hujus spectaculi, excitata sum tremens ex furore nestæ somno.

NOTÆ.

1. Sed denso conglobatoque cuneo.] Cuneus in re militari dicitur multitudine peditum, quæ primâ parte angustior, deinde latior procedit instar cunei, quo ligna finduntur. Latius, cuneus sumitur pro confertâ quavis irrumperentium multitudine, ut hîc.
2. Sic instar Athracidis & Pirithoi dispectæ, &c.] Sic Aldus, Beroald, & Vrovvæ. Pirithoi & Hippodamæ, seu Hippodamiæ Athracis filia nuptias, & in iis Centaurorum cum Lapithis rixam, raptumque Hippodamiæ habes apud Ovid. lib. 12. Metamorphos. Quædam oditantes loco Pirithoi habent Protefilai, quædam loco Athracidis habent Attidis. Quædam habent Pirithoi & Protefilai. Malè. Celebratur quidem insignis in Protefilaum Laodamiæ uxoris amor, sed nusquam disturbatas fuisse ejus nuptias comperies.
3. Disspecta.] Alii quidam despecta. Malè. Disspecta, à disspecti opponitur τὸ πάρα.
4. Pedibus fugientem alienis.] Nimirum pedibus latronum, qui eam simul bimam raptam gestabant.

Tunc flexibus ejus adfuspicans anus, sic incipit: Bono animo esto, mi herilis, nec vanis somniorum figmentis terreat. Nam præter quod diurnæ quietis imagines falsæ perhibentur, tum etiam nocturnæ visiones contrarios eventus nonnunquam pronuntiant. Denique, 2 flere, & vapulare, & nonnunquam jugulari, lucrosū, prosperūque proventum nuntiant: contra, ridere, mellitis dulcioris ventrem saginare, vel in voluptatem Veneream convenire, tristitie animi, languore corporis, damnisque cæteris anxiatum iri prædicant. Sed ego te narrationibus lepidis, anilibusque fabulis protinus 3 avocabo. Et incipit; 4 Erant in quadam civitate Rex & Regina. 10 Hi tres numero filias, formâ conspicuas habuere. Sed majores quidem natu, quamvis gratissimâ specie, idoneè tamen celebrari posse laudibus humanis credebantur; at verò puellæ junioris tam præclara pulcritudo, nec exprimi, ac ne sufficenter quidem laudari sermonis humani penuriâ poterat. Multi denique civium, & advenæ copiosi, quos 15 eximii spectaculi rumor studiosâ celebritate congregabat, 5 inaccessible

INTERPRETATIO.

Tunc anus suspirio excipiens ejus lamentationes, sic incipit: Resume animum, domina mea, neque inanes fictiones somniorum incutiant tibi metum. Nam præterquam quod phantasmata somni diurni dicuntur esse falsa, nocturna etiam somnia aliquando significant exitus sibi contrarios. Denique plorare, & verberari, aliquando etiam occidi, significant eventum quatuor, & felicem: contra verò ridere, & infarcire ventrem placentis mellitis, aut coire in Veneream, prænuntiant cruentum iri tristitiâ mentis, morbo corporis, aliisque malis. At jam ego te re-

creabo festivis historiis, & fabulis anilibus. Et sic incipit: Erant in quadam urbe Rex & Regina. Hi habuerunt tres filias insignes pulcritudine. Verum grandiores quidem ætate, quamvis essent v. n. u. s. s. i. m. a formâ, putantur tamen posse dignè prædicari encomiis hominum: tanta verò, tamque excellens erat pulcritudo virginis ætate minima, ut non posset efferi verbis, neque satis quidem celebrari inopiâ humana orationis. Denique plurimi ex civibus, & per multi extranei, quos famâ egregii spectaminis convocabat curiosa frequentia,

NOTÆ.

1. Mi herilis.] De voce mi pro mea jam supra monui. Heros juvenes, hoc est, herorum filios servi heriles suos vocabant, subintelligentes filios. Itaque hic mi herilis est mea herilis filia, quod anus puellæ dicit blandiens, non ex rei veritate.

2. Nam flere & vapulare, &c.] Astrampych. Oncirocrit.

Γαλῆ, 129' ὕπνος δυσώπιδος ἔχεν ὄφρυς,

Ἐλπίς, 130' ὕπνος μυχαῖς μάρτος ἴσῃ.

videns in somnis molestos habebis eventus.

Lugens in somnis latus dñni ex parte eris.

3. Avocabo.] Ab isto mœrore.

4. Erant in quadam civitate, &c.] Incipit Psyche fabula, quam Apuleio omnino debemus. Neque enim ullum erat de ipsâ verbum in Luciani Asino, unde Noster suum d. sumpsit. Hanc allegorico sensu commentatus est Fulgentius, Mytholog. lib. 3. quem vide.

5. Inaccessa formosissimis.] Virgil. l. 7. Æneid.

Divus inaccessible ubi Solis filia lucos, &c. Ubi inaccessible Servius exponit inaccessibleibiles, inaccessibiles.

formositatis admiratione stupidi, & admoventes oribus suis dexteram, primore digito in erectum pollicem residente, ut ipsam prorsus Deam Venerem religiosis adorationibus venerabantur. Jamque proximas civitates & attiguas regiones fama pervaserat, ² Deam, quam cœrulum profundum pelagi peperit, & ros spumantium fluctuum educavit, jam numinis sui passim tributâ veniâ, in mediis conversari populi cœtibus: vel certè rursus novo cœlestium stellarum germine, non maria, sed terras Venerem aliam virginali flore præditam pullulasse. Sic immensum procedit in dies opinio: sic Insulas jam proximas, & terræ plusculum, provinciasque plurimas fama porrecta pervagatur. Jam multi mortalium longis itineribus, atque altissimis maris meatibus, ad sæculi specimen gloriosum confluebant. ³ Paphum nemo, Cnidum nemo, ac ne ipsa quidem Cythera ad conspectum Deæ Veneris navigabant. Sacra Deæ deferuntur; templa deformantur; ⁴ pulvinaria proteruntur: cærimoniarum negliguntur; in-

INTERPRETATIO.

Stupentes admiratione pulcritudinis inaccessibleis, & ori suo applicantes manum, digito indice innixi super pollicem erectum, adorabant eam cultu religioso perinde ac ipsam Deam Venerem. Jamque rumor perlatus erat per finitimas urbes, & provincias conterminas Deam, qua nata est de cœruleo gurgite maris, & enutrita humore undarum spumantium, jam versari in mediis turbis papulorum, promiscuè factâ potestate videnda sua divinitatis: aut saltem, non pelagus, sed tellurem iterum progenerasse aliam Venerem dotatam flore virginitatis, ex novo semine cœlestium si-

derum. Sic existimatio progreditur quætidie in immensum: sic rumor jam perlatus extenditur per vicinas Insulas, magnamque partem continentis, & plurimas Provincias. Jam plurimi homines convolabant ad præstantissimum spectaculum temporis illius, per prolixas vias, & per profundissimos tractus maris. Nulli amplius navigabant Paphum, nulli Cnidum, ac ne ipsam quidem insulam Cythera ad videndam Deam Venerem. Sacrificia Dea negliguntur; delubra deturpantur situ; lecti ejus cantantur; cærimonia insuper habentur.

NOTÆ.

1. *Admoventes oribus suis dexteram.* Qui mos & gestus adorantium. Plin. lib. 28. cap. 2. In adorando dexteram ad osculum ferimus totumque corpus circumagimus; quod in lavum fecisse, Gallia religiosus credunt. Noster in Apologia, de irreligioso: Si fanum aliquod prætereas, nefas habes adorandi gratiâ manum labris admovere.

2. *Deam, quam cœrulum.* &c.] Venerem de mari ortam.

3. *Paphum nemo, Cnidum nemo, ac ne ipsa quidem Cythera.* Loca Veneris cultu, & delubris nobilia.

Ovid. lib. 19. Metamorph. Fab. 12,

Capta (Venus) viri (Adonidis) forma non jam Cythereia curas Littora, non alto repetit Paphon aquore cinctam,

Piscesamque Cnidon, gravidamque Amathunta metallis.

Paphos oppidum est Cypri Insulæ. Cnidos urbs Cariz adhzrens in extremo cornu Peninsulæ, Praxitelis Venere nobilitata. Cythera autem plurali numero, Insula contra Cretam, teste Strabone, quinque millibus distans à Maleæ Promontorio. Hodie Cerigo dicitur.

4. *Pulvinaria proteruntur.* Lectuli, in quibus ejus effigies (ut & cætero-

coronata simulacra, & aræ viduæ frigido cinere fœdatæ. Puellæ supplicatur, & in humanis vultibus Deæ tantæ numina placantur, & in matutino progressu virginis, victimis & epulis ¹ Veneris absents nomen propitiatur. Jamque per plateas comitantem populi frequenter ² floribus fertis, & solutis adprecantur. Hæc honorum cœlestium ad puellæ mortalis cultum immodica translatio, veræ Veneris vehementer incendit animos: & impatiens indignationis, capite quassanti fremens altius, sic secum differit: ³ En rerum naturæ prisca parens, en elementorum origo initialis, en ⁴ orbis totius alma Venus, quæ cum mortali puellâ partiario majestatis honore tractor? & nomen meum ¹⁰ cœlo conditum terrenis sordibus profanatur? Nimirum communi numinis pia mento vicariæ venerationis incertum sustinebo? & imaginem meam circumferet puella moritura? Frustrâ me ⁶ pastor ille, cujus justitiam fidemque magnus comprobavit Jupiter, ob eximiam speciem ⁷ tantis prætulit Deabus. ⁸ Sed non adeo gaudens ista, ¹⁵

INTERPRETATIO,

Statua ejus cernuntur destituta coronis, & altaria deserta, inquinata frigido cinere. Preces admoventur virgini, & tanta Dea divinitus propitiatur sub humanâ formâ, & matutino tempore dum puella procedit foras, nomen absents Veneris invocatur hostiis, & conviviiis. Jamque populi sæpe ei supplicant, dum oncedit per vicos, jacentes flores implexos, & solutos. Hæc immoderata translatio divinorum honorum ad adorationem virginis mortalis graviter concitavit indignationem veræ Veneris, quæ cum non caperet amplius iram, sic apud se loquitur concutiens caput, & minitans graviora. Sunt-ne ego illa Venus

antiqua mater rerum naturalium, & origo initialis elementorum, & alitrix totius orbis, quæ adverteor cultu divinitatis participato cum virgine mortali? Meumque nomen cœlo repositum polluitur immunditiis terrestribus? Nempe dum meum numen placatur sub ejus persona, ego subibo hanc aleam, ut alia colatur meo loco? & virgo mortalis geret meam formam? Ille igitur pastor, cujus Jupiter approbavit fidem & aequitatem, frustrâ anteposuit me tantis Deabus propter egregiam meam pulchritudinem. Verum illa, quacunque tandem sit, non usque adeo latabitur

N O T A.

rum Deorum in suis cujusque delubris) epulis appositis jacebat: quod *Lechisternium* dictum. Hujus frequens apud Livium mentio rebus dubiis aut adversis, & monstrorum procurandorum causâ.

1. *Veneris absents nomen propitiatur.*] Sic lege juxta Editionem Vicentinam, non autem *numen*, ut est in plerisque. Mox enim dixerat: & in humanis vultibus Dea tanta Numina placantur, sicque futilis esset repetitio.

2. *Floribus fertis.*] Contextus, colligatis. Nam apud antiquos *ferere* est *jungere*, Lucanus.

Accipiunt fertas nardo florente coronas,

3. *En rerum natura prisca parens,*

&c.] Omnia enim generatione, cui Venus præest, producuntur, & propagantur. Vide Lucretium, initio sui Operis.

4. *Totius orbis alma Venus.*] Festus: *alma*, sancta sive pulchra, vel *alens*, ab *alendo*. Servius ad Georgic, lib. 2. *almus* ager, ab eo, quod nos *alat*.

5. *Nimirum communi Numinis pia mento, &c.*] Locum hunc *ἡ ἀπασι-νοῦργός* paulo exposui in interpretatione, sed vix aliter potuit sensus aperiri.

6. *Pastor ille.*] Paris Priami filius.

7. *Tantis Deabus.*] Junoni & Palladi.

8. *Sed non adeo gaudens, &c.*] Non

R iij

quæcunque est, meos honores usurpabit. Jam faxo huius etiam ipsius illicitæ formositatis pœniteat. Et vocat confestim¹ puerum suum pinatum illum, & satis temerarium: qui malis suis moribus contemptâ disciplinâ publicâ, flammis & sagittis armatus, per alienas domos nocte discurrens, & omnium matrimonia corrumpens, impunè committit tanta flagitia, & nihil prorsus boni facit. Hunc, quam genuinâ licentiâ procacem, verbis quoque insuper stimulat. Perducit ad illam civitatem, & ²Psychem, (hoc enim nomine puella nuncupabatur) coram ostendit. Et totâ illâ perlatâ de formositatis
 10 æmulatione fabulâ, gemens ac fremens indignatione: Per, ego, te, inquit, maternæ caritatis fœdera deprecor, per tuæ sagittæ dulcia vulnera, per flammæ istius mellitas uredines, vindictam tuæ parenti, sed plenam tribue: & pulcritudinem contumacem reverenter vindica: idque unum, & præ omnibus unicum volens effice. ⁴Virgo ista amo-
 15 re flagrantissimo teneatur hominis extremi, quem dignitatis & patrimonii simul, & incolumitatis ipsius fortuna damnavit, ⁶tanquæ infimi, ut per totum orbem non inveniatur miseræ suæ comparem.

INTERPRETATIO.

interecepisse cultum mihi debitum. Jam curabo, ut ipsam pœniteat etiam sua illegitima pulchritudinis. Et statim accersit filium suum alatum illum, & valdè audacem, qui præviâ suâ indole spretis legibus publicis, instructus facibus & telis, vagans nocte per domos aliorum, & labefactans connubia omnium, perpetrat impunè tanta scelera, neque quidquam omnino boni facit. Hunc tametsi protervum innatâ sibi licentiâ, instigat quodque præterea verbis. Deducit eum in illam urbem, & demonstrat ipsi Psychem (hoc enim erat nomen virginis.) Et narratâ illâ

historiâ de contentione pulchritudinis, suspirans, & fremens irâ: Ego te obsecro, inquit, per vinculum amoris materni, per suaves plagas tui teli, per dulciculas unctiones istius facis, da tua matri ultionem, sed perfectam: & puni formositatem superbam pro tuâ in me reverentiâ: & ultro incumbere in id unum, & solum præ cæteris. Puellâ hac flagret ardentissimo amore hominis vilissimi, quem fortuna privaverit & honore, & simul bonis, & sanitate. & qui sit adeo abjectus, ut neminem reperiat in toto orbe sibi parem miserâ.

NOTÆ.

gaudens usurpabit, Græca locutio, pro, non gaudetis usurpasse. Aristænetus l. 1. Epist. 5. τίς ἐπὶ τοῦ δολοῦ ἐπὶ τοῦ χαίρουστος. Idcirco meum nunquam gaudens injuriâ afficiet.

1. Puerum suum.] Cupidinem.

2. Psychem.] Nomen Græcum ψυχή anima. Unde Fulgentius fabulam hanc, de Animâ allegoricè explicat.

3. Idque unum, & præ omnibus unicum volens effice.] Posterior vox auget vim prioris: Sic Gellius, lib. 18. cap. 4.

cum ille se unum, & unicum leßorem, enarratoremque Callustii diceret.

4. Virgo ista.] Psychem ostendit.

5. Quem & dignitatis, &c. fortuna damnavit.] Damnavit hic est ἀναγκάζειν, privare, exheredare.

6. Tanquæ infimi.] Sic Vvovver ex Mss. non autem infirmi. Terent. Eunuchus, Act. 3. Scen. 2.

Tace, tu, quem ego esse infra infimos omnes puto.

Sic effata, & osculis hiantibus filium diu ac pressulè saviata, proximas oras reflui littoris petit, plantisque roseis vibrantium fluctuum summum rorem calcavit, Ecce jam profundi maris udo resedit vertice: & ipsum, quod incipit velle, statim quasi pridem præcepit, non moratur marinum obsequium, Adstunt ¹ Nerei filia chorum canentes, ² & Portunus cæruleis barbis hispidus, ³ & gravis pisces sinu Salacia, & ⁴ auriga parvulus Delphini Palæmon; jam passim maria perful-

INTERPRETATIO,

Sic locuta, & diu atque artèd osculata nam suum ore semiaperto, confert se ad proximos margines ripa undosa, & roseis pedibus inambulavit supremum humorem undarum salientium. Jam consisterat in humidâ superficie altis pelagi, cum illud marina numina exequuntur idipsum, quod

tantum incipiebat velle, perinde ac si jamdudum imperasset illud. Nereides præstò sunt agentes concentum, & Neptunus hirsutus glaucis barbis, & Salacia onerata sinu pleno piscibus, & parvus Palæmon inequitans Delphino; jam turba Tritonum undique cernun-

NOTÆ,

1. *Nerei filia.* } *Nereides Nymphæ maris, quas ex Doride sorore suâ Nereus genuit numero quinquaginta. Fuit ille Nereus Oceani & Tethyos filius juxta Hesiodum, vel Oceani seu Ponti, & Terræ, juxta Apollodorum, lib. 1. Bibliothecæ.*

2. *Et Portunus.* } *Qui Palæmon Græcis Portunus vulgò Latinis dictus est. At hic non Palæmona, sed ipsum Neptunum Portuni nomine intelligas; sequitur enim mox Salacia Neptuni uxor, ac deinde Palæmon alius à Portuno. Martianus Capella, lib. 5. Nupt. Merc. & Philolog. Portuni trifidam suspirans flagitat hastam.*

Ubi vides tridentem Neptuni insigne Portuno tribui, qui proinde Neptunus est. Sed dubitationem omnem aufert hic locus Ciceronis, lib. 2. de Naturâ Deorum. Datum est igitur Neptuno, &c. maritimum omne Regnum: nomenque productum, ut Portunus, à portu, sic Neptunus à nando.

3. *Et gravis pisces sinu Salacia.* } *Augustinus, lib. 4. de Civitate Dei: Quid est, quod mare Neptuna tribuitur, terra Plutoni? ac ne ipsi quoque sine conjugibus remanerent, additur Neptuno Salacia, Plutoni Proserpina. Inferiorem maris partem Salacia tenet,*

terra inferiorem Proserpina, Salacia à salo dicta est. Cum autem inferiorem maris partem teneat, aquam ejus atque unâ pisces omnes sustentat, ideoque rectè à Nostro dicitur gravis pisces sinu Salacia.

4. *Auriga parvulus Delphini Palæmon.* } *Claudianus, de Nuptiis Honorii & Mariz: — Cadmeia ludit Leucothoe, framatque roseis Delphina Palæmon.*

Reliqua ibidem vide, huc enim mirè faciunt, Athamas Thebarum Rex à Junone in furorem actus, occiso Learcho filio, cum Melicertam quoque alterum filium, atque unâ Ino uxorem Cadmi filiam persequeretur similiter occisurus, illi se in mare egerunt præcipites, & Veneris precibus in Deos à Neptuno versi sunt: Ino in Leucotheam, seu Leucothoen, quæ Latinis dicta est Mater Matuta; Melicerta in Palæmona Latinis Portunum dictum, ut jam monui. Cum autem dicit Auriga parvulus Delphini Palæmon, alludere videtur ad id, quod ait Pausanias in Atticis, Melicertam à Delphino exceptum fuisse, cum decidisset è Petrà Moluride, & in Corinthiorum Isthmum delatum. Hinc Isthmici ludj in honorem ejus instituti.

tantes ¹ Tritonum catervæ. Hic ² conchâ sonaci leniter buccinat ³ ille serico tegmine flagentiæ Solis obsistit inimici : alius sub oculis dominæ speculum prægerit ; currus bijuges alii subnatant. Talis ⁴ ad Oceanum pergentem Venerem comitatur exercitus. Interea Psyche cum suâ sibi perspicuâ pulcritudine nullum decoris sui fructum percipit. Spectatur ab omnibus : laudatur ab omnibus : nec quisquam, non Rex, non regius, nec de plebe saltem, cupiens ejus nuptiarum petitor accedit. Mirantur quidem divinam speciem, sed ut simulacrum fabre politum mirantur omnes. Olim duæ majores sorores, quarum temperatam formositatem ⁵ nulli diffamarent populi, procis Regibus desponsæ, jam beatas nuptias adeptæ : sed Psyche virgo vidua domi residens, deflet deserta suam solitudinem, ægra corporis, animi saucia, &, quamvis gentibus totis complacitam, odit in se suam formositatem. Sed infortunatissimæ filiæ miserrimus pater, ⁶ suspectatis cœlestibus odiis, & iræ Superum metuens, Dei Milesiæ

I N T E R P R E T A T I O.

tur saltantes per maria. Hic tubâ canit jucundè conchâ sonorâ : ille defendit ardorem Solis infestâ umbellâ sericâ : alius præfert speculum ante conspectum domina : alii natant sub curru ejus bijugi. Talis costus stipat Venerem euntem ad Oceanum. Interim Psyche cum suâ ipsius inclytâ pulchritudine nihil capit utilitatis ex suâ formâ. Omnes contemplantur eam : omnes laudant : nullus tamen exoptans ejus conubium venit ad parentes ipsam petiturus, non Rex, non regis stirpis, neque saltem plebeius. Omnes quidem admirantur divinam ejus formam, sed

admirantur veluti signum affabre sculptum. Jamdudum amba sorores gravioribus natu, quarum moderatam pulchritudinem nulli populi predicaverant, desponsata erant Regibus amatoribus suis, & jam facta compotes felicitum nuptiarum : at Psyche vidua tamen virgo, degens domi, dolens corpore, & laesa animo lugeat se solam derelictam, & odit in se suam pulchritudinem, tamen si gratiam universis nationibus. At pater infelicitissimus filia miserrima suspicans id fieri odiis alicujus Numinis, & formidans iram Deorum, consulit

N O T A.

1. Tritonum catervæ.] Triton Nep-
tuni fuit & Salaciæ filius summâ sui
parte hominem referens, imâ piscem.
Sed & magnus Tritonum numerus post
illum à Poëtis confectus est, sive filius
prioris fratres essent, sive filii.

2. Conchâ sonaci.] Ovid. Metamor-
phos. lib. 2.

supraque profundum
Extantem, atque humeros innato
murice testum

Caruleum Tritona vocat, conchâque
sonaci

Inspirare jubet, fluctusque, & flu-
mina signo

Jam revocare dato, &c.

3. Ad Oceanum.] Ad regiam Ocea-
ni maris Dei, inariti Terhyos.

4. Nulli diffamarent populi.] Non
infamarent, sed predicaverant. Suprà
Chryseros diffamatis incendio repentino
domum possideri.

5. Sed Psyche virgo vidua domi re-
siciens.] In Apologia : filia autem, &c.
nisi in facilitatem Pontiani incidisset,
forassean adhuc, vidua antequam nu-
pta domi sedisset.

6. Dei Milesii.] Apollinis, qui tem-
plum habuit & oraculum apud Milo-
sum Ionia caput.

vetustissimum

vetustissimum percontatur oraculum: & tanto numine precibus & victimis² ingratae virgini petit nuptias & maritum. Sed Apollo, quanquam Graecus & Ionicus,³ propter Milesiae conditorem, sic Latinâ forte respondit:

Montis in excelsi scopulo desiste puellam

Ornatam mundo funerei thalami.

Nec speres generum mortali stirpe creatum:

Sed saevum, atque ferum, viperentiaque malum;

Qui pennis volitans super aethera, cuncta fatigas,

Flammâque & ferro singula debilitat:

Quem tremis ipse & Jovis: quo numina terrificantur,

& Fluminaque horrescant, & Stygia tenebra.

Rex olim beatus, affatu sanctae vaticinationis accepto, piger tristisque terrò domum pergit, suaeque conjugis praecepta sortis enodat infautae, Mœretur, fletur, lamentatur diebus plusculis. Sed diræ sortis jam

INTERPRETATIO.

antiquissimum oraculum Dei Milesii: & precibus hostiisque poscit à magno illo Deo matrimonium & virum mœsta filia. Sed Phœbus, quamvis esset Graecus & Ionicus, propter eum, qui condidit Milesiam, respondit tamen oraculo Latino, his verbis:

Siste virginem in vertice montis alti, Excultam ornatu nuptiarum ferarum.

Neque expectes generum cretum humano sanguine;

Sed crudelem & ferocem, & natam instar viperæ,

Qui volans alis supra coelum, labefaciat omnia,

Et frangit cuncta igne & ferro:

Quem ipse Jupiter metuit, quo Diæ terrentur,

Quem fluvii reformidant, & obscuritas Tartarea,

Rex fortunatus quondam, auditis verbis sortis divinae, revertitur domum tardus, & maestus, explicatque sua uxori jussa funesti oraculi. Lugetur, ploratur, ejulatur per dies sat multos. Sed exitiabilis exitus crudelis oraculi

NOTÆ.

1. Vetustissimum Dei Milesii percontatur oraculum.] Branchidarum, vel Branchiadarum (qui Apollinis Sacerdotes erant) primò dictum; postea Apollinis Didymæi.

2. Ingrata virgini,] Mœstæ, tristi. Virgil. Æneid. 6.

& cineri ingratis suprema ferabatur.

Ad quem locum Servius: ingratis, tristi, ut gratum aliquid latuit dicimus.

3. Propter Milesiae conditorem.] Qui, sive Miletus fuerit filius Apollinis, ut quidam volunt, à quo nomen sortita sit Milesia civitas, sive Neleus Pylæus, Apul.

ut vult Strabo; sive denique Ioniæ, ut tradit Vitruvius, à quo & reliquas Ioniæ civitates conditas affirmat; certe Graecus fuit.

4. Jovis.] Nominativus antiquus, à quo fluxere omnes reliqui casus nominis Joviter, quod sonat Jovis pater.

5. Fluminaque horrescant,] Quippe qui & ipsas aquas urere consuevit, ut ait Noster, lib. 5.

6. Et Stygia tenebra.] Neque enim à telis Cupidinis, de quo intelligendum oraculum est, Plutoneam ipsam sua protegere potuit obscuritas, De Styge jam lib. 2. egimus.

S

urget teter effectus. Jam feralium nuptiarum miserrimæ virginis cho-
ragium struitur, jam tædæ lumen atræ fuliginis cinere marcessit :
& sonus 3 tibiz Zygiz mutatur 4 in querulum Lydium modum ;
cantusque latus Hymenæi lugubri finitur ululatu ; & puella nuptu-
ra deterget lacrymas 6 ipso suo flammeo. Sic affectæ domus triste
fatum cuncta etiam civitas congeriebat, luctuque publico confestim
congruens edicitur 7 iustitium. Sed monitis cœlestibus parendi neces-
sitas misellam Psychem ad destinatam pœnam efflagitabat. Perfectis
igitur feralis thalami cum summo mœrore solemnibus, toto profe-
10. quente populo, vivum producitur funus : & lacrymosa Psyche comi-
tatur non nuptias, sed exequias suas. Ac dum mœsti parentes, &
tanto malo perciti 8 nefarium facinus perficere contantur, ipsa illa

INTERPRETATIO.

jam instat. Jam instrumentum funebri-
matrimonii apparatur puella infelicissi-
ma. Jam lux facis obscuratur cinere
nigra fuliginis : & sonus tibiz nuptia-
lis convertitur in luctuosum modum Ly-
dium : & hilari cantus Hymenæi de-
finit in mœstum ejulatum : & virgo
mox nuptura abstergit lacrymas ipso suo
velamine nuptiali. Tota quoque urbs una
deplorabat acerbam sortem domus ita
afflicta, statimque præcipitur cessatio ju-

ris dicundi conveniens mœrore publico.
Verum necessitas obediendi jussis divi-
nis deprecabat miseram Psychem ad de-
signatum supplicium. Absolutis ergo ca-
rimoniis lugubrium nuptiarum cum ma-
ximo luctu, viva exequia procedunt totâ
plebe sequente : & Psyche plorans co-
mitatur non pompam nuptialem, sed
funus suum. Dumque parentes ejus do-
lentes & percussî tanta calamitate mo-
rantur peragere illud nefandum scelus.

NOTÆ.

1. Tædæ lumen.] Nuptialis tædæ. In
nuptiis præferebantur tædæ, duto spon-
sa velata flammeo in mariti domum
ducebatur. Mali autem erat ominis si
ejusmodi tædæ aut extinguerentur, aut
fumosæ essent, minusque lucerent.

2. Cinerem marcessit.] Lege cinere
marcessit. Id est, obscuratur, debilita-
tur, languet.

3. Tibia Zygiæ.] Nuptialis jugalis :
Ζυγὶ & αἶλος, Græcis. Sic pronuba
Juna, cui vineta jugalis cura, ab in-
dota Ζυγία dicta est, a nomine Ζυγί, quod
jugum significat.

4. In querulum Lydium modum.]
Varii fuerunt apud antiquos Musicæ mo-
di, quos enumerat Noster in Floridis
Fragmento 2. his verbis : son tu vestes
Boliū simplex, seu, aliam Variū, seu
Lydium querulum, seu Phrygium
religiosum, seu Dorium bellicosum. Ad
quem locum vide quæ notavimus. Ly-

dus modus ab Amphione, ut perhi-
beat, inventus, luctui & sepeli queri-
monia erat accomodatissimus.

5. Cantusque latus Hymenæi.] Vide
Epithalamium Juliz & Manlii apud Ca-
tullum. Et Honorii ac Mariæ apud
Claudianum.

6. Ipso suo flammeo.] Velamen erat
flammeo, id est, rubri coloris, quo
amicta erat nova nupta, cum ex pa-
ternis ædibus ad maritum ducebatur.
Flammearii Plauto sunt, qui ejusmo-
di flammeo faciunt, aut rubro colore
inficiunt.

7. Iustitium.] Cessatio est à Jure di-
cundo in publico luctu indicij solita.

Læcus.] Læcus feralis per urbem
iustitium, latus plebei læcus ami-

tu.

8. Nefarium facinus perficere.] Fi-
liam ad sepulchrum ducere.

illa talibus eos adhortatur vocibus: Quid infelicem senectam tu diutino cruciatis? Quid spiritum vestrum, qui magis meus est, crebris ejulatibus fatigatis? Quid lacrymis inefficacibus? Ora mihi veneranda fœdatis? Quid laceratis vestris oculis mea lumina? Quid canitiem scinditis? Quid pectora, quid ubera sancta tunditis? Hæc erunt vobis egregiæ meæ formositatis præclara præmia. Invidiæ nefariæ lethali plagâ percussi, sero sentitis. Cum gentes & populi celebrarent nos divinis honoribus, cum novam me Venerem ore consono nuncuparent: tunc dolere, tunc flere, tunc me jam quasi peremptam lugere debuistis. Jam sentio, jam video, solo me nomine Veneris perisse. Ducite me, & cui fors addixit, scopulo sistite. Festino felices istas nuptias obire; festino generosum illum maritum meum videre. Quid differo? Quid de recto venientem, qui totius orbis exitio natus est? Sic profata virgo conticuit: ingressuque jam valido pompæ populi prosequentis sese miscuit. Itur ad constitutum scopulum montis ardui: cujus in summo cacumine statutam puellam tunc desertunt: tædas nuptiales, quibus præluxerant, ibidem lacrymis suis extinctas relinquentes. Choragio itaque perfecto, dejectis capitibus domuitionem parant. Et miseri quidem parentes ejus tantâ clade defessi, clausæ domûs abstrusi tenebris, perpetuæ nocti sese dedidêre. Psyche autem parentem ac trepidam, & in ipso scopuli vertice descentem, mitis aura molliter spirantis Zephyri, vibratis

INTERPRETATIO.

illa ipsa eorum nata cœmonescit eos his verbis: Quare affligitis longo luctu miseram senectutem? Quare torquetis tam frequentibus lamentis vitam vestram, qua potius mea est? Cur deturpatis vultus mihi venerabiles lacrymis inutilibus? Cur laniatis meos oculos dilaniando vestros? Quare vellitis vestros canos? Quare plangitis pectora, quare castas mammæ? Hæc erit vobis egregia merces mea eximia pulchritudinis. Nunc id animadvertitis, sed tardius, cum iam estis vulnere mortifero mala Invidia. Quando populi, & nationes prosequantur me culu diuino, quando vocabant me novam Venerem voce unanimi: tunc oportuit vos morere, tunc lugere, tunc me deslere quasi jam mortuam. Jam aduerto, jam certo scio me idem tantum interisse, quia nominata sum Venus. Producite me, & constituite in rupe, cui

araculum me destinavit. Propero peragere illud fortunatum connubium; gesto, intueri præclarum illum conjugem meum. Quid maror? Quare refugio illum ad me accedentem, qui ortus est in perniciem totius mundi? Puella sic locuta tacuit, & jam confirmato gressu immiscuit se cœtui plebis se comitantis. Pergunt ad destinatam rupem montis excelsi: in cujus supremo vertice collocatam virginam omnes relinquunt: ibidem facies jugales, quas secum accensas attulerant, dimittentes extinctas suis fletibus. Igitur peractâ pompâ, dum ire pergunt capitibus demissis. Et infelices quidem ejus parentes fracti tantâ calamitate, absconditi in obscuritate adium observatarum, tradiderunt se perpetuis tenebris. Psyche verò formidantem ac trementem, & plorantem in ipso cacumine rupis, mollis spiritus Zephyri leniter flantis paulatim sus-

N O T A.

1. Zephyri.] Hic ventus è Veneris atque Cupidinis famularu est.

S ij

hinc inde laciniis, & reflato sinu sensum levatam, suo tranquillo spiritu vehens, paulatim per devexa excelsæ vallis subditæ florentis cespitiis gremio leniter delapsam reclinat.

I N T E R P R E T A T I O.

<p>tollit expansis vestimentis ejus in omnes partes, & sinu explicato statibus, & portans eam suâ aurâ placidâ sen-</p>	<p>sum per declivia profunda vallis subjacentis, resupinat in sinu floridi graminis clementer lapsam.</p>
---	---

N O T A.

Lucret. lib. 4.

Ita Ver. & Venus. & Venoris prapuntius ante

Pennatus graditur Zephyrus vestigia prepter,

LUCII APULEII

MADAURENSIS PLATONICI

METAMORPHOSIS.

LIBER QUINTUS.

PSYCHE teneris & herbosis locis¹ in ipso toro roscidi graminis suave recubans, tantæ mentis perturbatione sedatâ dulce conquievit. Jamque sufficienti recreata fomno, placido refurgit animo. Videt lucum proceris & vastis arboribus confutum: videt fontem vitreo latice perlucidum medio luci meditullio. Prope fontis adlapsam domus regia est, ædificata non humanis manibus, sed divinis artibus. Jam scires ab introitu primo, Dei cujuscumque luculentum & amœnum videres te diversorium, Nam summa laquearia² ci-

INTERPRETATIO.

PSYCHE lenis & jacens in teneris & gramineis locis in ipso strato herba virida, tanto tumultu animi pacato suaviter obdormivit. Et postquam refecta est sopore satis longo, exurgit mente tranquillâ. Aspicit nemo plantatum altis & magnis arboribus: aspicit in ipso medio nemoris fontem

limpidum aquâ clarâ instar vitri. Juxta fluentem fontis est regale palatium, constructum non operâ hominum, sed arte Deorum. Jam à primâ ingressu agnosceres te cernere magnificam & jucundam habitationem alicujus Numinis. Nam aurea columna supposita

N O T A.

1. In ipso toro roscidi graminis.] Virgil.

Viridante toro confederat herba. Servius ad illum locum: verbum de verbo, nam torus à tortis herbis dictus est.

2. Citro.] Quæ cedrus est, thya quoque veteribus dicta Homero *Θύα*, teste Plin. lib. 13. cap. 16. Commendat etiam cedrum ad lacunaria Vitruvius, lib. 2. cap. 9. propter æternam, ut ait, diuturnitatem, item cedrus (inquit) & juniperus easdem habent virtutes & utilitates: sed quemadmodum ex

cupressu & pinu resina, sic ex cedro oleum, quod cedraum dicitur, nascitur, quo reliqua res cum sunt unguis (uti etiam libri) à tineis, & à carle non laduntur. Arbores autem ejus sunt similes cupressæ foliatura, materies vana directâ. Ephesi in ade Diana simulacrum, & etiam lacunæ ex eâ, & ibi & in sacris nobilibus fanis propter æternitatem sunt facta. Similia habet Plin. loco mox citato, ubi etiam refert mensas illas citreas tanti luxûs, & omni pretio pretiosiores, ex hujus arboris radicibus factas fuisse.

S ij

tro & ¹ ebores curiosè cavata subeunt aureæ columnæ. Parietes omnes argenteo calamine conteguntur, bestiis & id genus pecudibus occurrentibus ob os introeuntium. Mirus prorsum homo, intò Semi-Deus, vel certè Deus, qui magnæ artis subtilitate ² tantum effera-
⁵ argenti. Enimverò pavimenta ipsa ³ lapide pretioso casim diminuto, in varia picturæ genera discriminantur. Vehementor iterum, ac sapius beatos illos, qui super gemmas & monilia calcant! Jam cæteræ partes longè lateque dispositæ domûs, sine pretio pretiosæ, totique parietes solidati massis aureis, splendore proprio coruscant; ut diem
¹⁰ suum sibi domus faciat, licet Sole nolente: sic cubicula, sic porticus, & sic ipsæ balneæ fulgurant. Nec secius opes cæteræ majestati

INTERPRETATIO.

² sunt cameris altissimis ex cedro & elephanto studiosè arcuatis. Parietes omnes incrustati sunt argento calato, in quo bellua, atque ejusmodi pecudes obvia sunt oculis intrantium. Admirandus planè ille homo fuit, vel potius Semi-Deus, aut etiàm Deus, qui solertiâ mirabilis artis tantum argenti effudit in feras. Pavimenta autem ipsa distinguuntur in diversas species pictura, lapidibus pretiosis sectis in frustula. O multum, & torquæ quatuorquæ felices illos, qui ambulant super margaritas & lapides pretiosos! Reliqua verò membra adium longè ac latè porrectarum tam pretiosa sunt, ut nequeant aestimari, universque parietes firmati molibus autèis, micant suapte fulgore; adeo ut domus ipsa sibi creet lucem etiam invito Sole: usque adeo cubicula, porticus, ipsæque balneæ coruscant. Nec reliqua supellex minùs convenit magni-

NOTÆ.

1. Et ebores.] Dentibus ex illis, quos mittit porta Syenes,
 Et Mauri celeses, & Mauro obscurior Indus,
 Et quos deposuit Nabathæo bellua saltu
 Jam nimios, capitiq; graves.
 Juvenal. Satyr. II.

2. Tantum efferauit argentum.] Formavit in ferarum imagines. Beroaldus malebat effigiavit, quod etiam Pricæo placet. At nihil mutandum. Suprà enim: bestiis, & id genus pecudibus occurrentibus ob os introeuntium. Vox efferauit planè Apuleiana est. Loco argentum reponerat Lipseus argumentum, argutiùs, quàm verius. Suprà enim: parietes omnes argenteo calamine conteguntur, bestiis. &c.

3. Lapse pretioso casim diminuto.] Eiusmodi opus pictum coagmentatis testulis variorum colorum Musæicum appellamus. Alianus Spartianus in Pescennio Musum dixit: hunc (Pescen-

nium nempe) in Commodianis hortis in porticu curvâ, pictum de Musivo inter Commodi amicissimos videmus Sacra Isidis ferentem. Eiusmodi fuere Asarota, quorum mentio apud Vitruv., Plin., Statium, & alios: pavimenta nempe ex testulis diversicoloribus sic coaptatis, ut referrent purgamenta cœnæ, & verrentium fallerent oculos. Hoc tamen præstabat palatii Cupidinei pavimentum, quod testulæ, quibus constabat, essent lapides pretiosi.

4. Sic ipsa balneæ fulgurant.] Seneca Epistol. 86. de Africani villâ: Balneolum angustum, tenebricosum ex consuetudine antiquâ. Non videbatur majoribus nostris caldum nisi obcurum. Sed luxu crescente (ut idem subiungit) non probata sunt balneæ, nisi quæ totius diei Solem fenestris amplissimis reciperent. Vulgati hîc habent valva, sed in balneæ adstruxit Pricæus ex manuscriptis Codicibus.

domus respondent : ut equidem illud rectè videatur , ad conversatio-
nem humanam magno Jovi fabricatum cœleste palatium. Invitata
Psyche talium locorum oblectatione propius accessit : & paulo fiden-
tior ¹ intra limen sese facit. Mox prolectante studio pulcherrimæ vi-
sionis , miratur singula. Et altrinsecus ædium horrea sublimi fabricâ
perfecta , magnisque congesta gazis conspicit. Nec est quidquam ,
quod ibi non est. Sed ² præter cæteram tantarum divitiarum admi-
rationem , hoc erat præcipuè mirificum , quod nullo vinculo , nullo
claustro , nullo custode totius orbis thesaurus ille muniebatur. ³ Hic
ei summâ cum voluptate visenti offert sese vox quædam corporis sui
nuda : & , Quid , inquit , domina , tantis obstupescis opibus ? Tua sunt
hæc omnia. Prohinc cubiculo te refer , & lectulo lassitudinem refo-
ve , & ex arbitrio lavacrum pete. Nos , quarum voces accipis , tuæ
famulæ , sedulo tibi præministrabimus ; nec corporis cura te , nec re-
gales epulæ morabuntur. Sensit Psyche divinæ providentiæ beatitu-
dinem : monitûsque ⁴ voces informes audiens , & prius somno , &
mox lavacro fatigationem diluit. Visoque statim proximo ⁵ semiroton-

INTERPRETATIO.

scientia domus. Ita ut jure quidem
putetur esse cœlestis regia adificata sum-
mo Jovi ad conversandum cum homi-
nibus. Psyche illecta amœnitatibus horum
locorum accessit propius : & facta paulo
audacior ingreditur domum. Mox
incitata curiositate pulcherrimi specta-
culi , cuncta admiratur. Et in alterâ
parte domus videt cellas adificatas ma-
gnificâ structurâ , & repletas ingenti-
bus divitiis. Nihilque est , quod non
sit ibi. Sed supra reliquam admiratio-
nem tantarum opum , hoc erat præser-
tim admirandum , quod illo thesaurus
universi mundi nullâ catenâ , nullo re-
pagulo , nullo custode defendebatur. Dum
illa intuetur hæc cum voluptate maxi-

mâ , vox quadam destituta suo corpore
exhibet sese : & , O heri , inquit , qua-
re stupes ad conspectum tantarum di-
vitiarum ? Illa omnia sunt tua. Redd-
igitur in cubiculum , & vesce toto do-
fatigationem , & cum libitum fuerit ,
iso in balneum. Nas tue ancille , qua-
rum audis voces , tibi suppeditabimus
omnia diligenter , & que pertinent ad
curandum corpus , & regia dapes tibi
præsto erunt. Psyche adversit felicita-
tem sibi paratam providentiâ divinâ :
parensque illis monitis , quæ erant vo-
ces incorporeæ , discutit lassitudinem so-
pore primum , & paula post balnea ,
Conspicitoque hemicyclo proximo , &

N O T A.

1. Intra limen sese facit.] Lib. 10.
hæc (Venus) ut primum ante judicis
(Paridis) conspectum facta est.

2. Præter cæteram tantarum divitia-
rum admirationem.] Hic admiratio
sumitur non pro actu admirantis , sed
pro pulchritudine rei , quæ admiratio-
nem excitat in animis spectantium.

3. Hic ei summâ cum voluptate vi-
senti.] Hic loco hæc positum : quod
æpius apud hunc Auctorem observare

licet. Infrâ hoc ipso libro : hic illa
verbosa & satis curiosa avis in auri-
bus Veneris , filii lacerans existimatio-
nem , ganniebat.

4. Voces informes.] Omni formâ cor-
porcâ , & visibili destitutæ.

5. Semirotonda.] Lecto in dimidii
circuli figuram curvato , qualem Græ-
cis vocabulis hemicyclon & sigma voca-
runt. Græcorum enim signari in in-
scriptionibus eadem figura quæ Latino.

do, suggestum propter, instrumentum cœnatorium rata refectui suo commodum, libens accumbit. Et illicò vini nectarei, eduliorumque variorum fercula copiosa, nullo serviente, sed tantum spiritu quodam impulsâ, subministrantur. Nec quemquam tamen illa videre poterat, sed verba tantum audiebat excidentia; & solas voces famulas habebat. Post opimas dapès quidam introcessit, & cantavit invisus; & alius citharam pulsavit, quæ videbatur nec ipsâ. Tunc¹ modulatæ multitudinis conferta vox² aures ejus affertur; ut, quamvis hominum nemo pareretur, chorus tamen esse patet. Finitis voluptatibus³ vespërâ suadente, concedit Psyche cubitum. Jamque provectæ nocte, clemens quidam sonus aures ejus accedit. Tunc virginitatis sitæ pro tantâ solitudine metuens, pavet & horrescit, & quovis malo plus timet quod ignorat. Jamque adetat⁴ ignobilis maritus; & torum inscenderat; & uxorem sibi Psychei fecerat; & ante lucis exortum properè discesserat: statim voces cubiculo præstolatæ; novam nuptam⁵ interfectæ virginitatis curant. Hæc diutino tempore

INTERPRETATIO.

mensa propè illud, arbitrata esse suppellectilem cœnaticam idoneam sua refectioni, discumbit ultro. Et statim apponuntur missus copiosi dulcissimi vini, & diversarum dapum, nemine ministrante; sed solum acti quodam statu. Illa tamen neminem poterat cernere, sed audiebat solum verba elabentia, & habebat tantam voces pro uncillis. Post exquisitos illos cibos quidam ingressus est, & cecinit inconspicuis, & alius personavit cithara, quæ non aspiciabatur quoque. Tunc voces permulta turba musicè canentis perveniunt ad aures ejus: ita ut, tametsi nullus homo cerneretur, manifestum ta-

men esset concentum esse. Postquam finis factus est horum gaudiorum, Psyche it cubitum, vespere adhortante ipsam. Cumque nox jam esset promotâ lenis quidam susurrus fertur ad aures ejus: Tum timens sua pudicitia propter tantam solitudinem, & formidat, & horret; & magis metu quod nescit; quàm quodcumque aliud malum. Jamque sponsus incognitus aderat, & conscenderat lectum; & Psychem fecerat sibi conjugem, atque abierat festinans: ante diluculum: illud voces præstolantes in cubiculo refovent extinctum pudorem nova nupta. Hæc se gessit

NOTÆ.

tum C. juxta lectum hujusmodi mensa apponebatur, quam hic suggestum vocat Apuleius, figuræ aut semicircularis aut rotundæ.

1. Modulata multitudinis conferta vox.] Modulata intellige modulantis; præteritum pro præsentem, Vicentina editio & manuscripti Codices nonnulli Præteritum laudati habent, non malè meo judicio: in modum multitudinis conferta vox.

2. Aures ejus affertur.] Fertur ad aures ejus. Sic mox: aures ejus acci-

dit. Paulò post: scopulum istum præteritus aderunt. Ubi præpositio verborum juncta est non nomini, quod frequenter apud hunc Auctorem, ut jam monui,

3. Vespërâ suadente.] Virgil. Æneid. 4.

— suadentque cadentia sidera somnos.

4. Ignobilis maritus.] Ignobis, Glossæ: Ignobis, ignobilis.

5. Interfecta virginitatis curant.]

Nota genitivum cum verbo curo. Interfecta virginitatis dicit, ut Tertullianus post ipsum, occisa in publicum castitatis. lib. de Pallio.

fic

agebantur. Atque, ut est naturâ redditum, novitas per assiduam consuetudinem delectationem ejus commendârat: & sonus vocis incertæ solitudinis erat solatium. Inter cæ parentes ejus indefesso luctu, atque morore consenescebant. Latiusque porrectâ famâ, sorores illæ majores cuncta cognorant: properèque mæstæ atque lugubres, deserto Lare, certatim ad parentum suorum conspectum affatumque perrexerant. Eâ nocte ad suam Psychem sic inquit maritus (namque præter oculos & manibus & auribus sentiebat) Psyche dulcissima, & cara uxor, exitiabile tibi periculum minatur Fortuna sævior, quod observandum pressiore cautelâ censeo. Sorores jam tuæ mortis opinionione turbatæ, tuumque vestigium requircentes, scopulûm istum protinus adierunt. Quarum, si quas fortè lamentationes acceperis; neque respondeas, immò nec prospicias omnino. Cæterum mihi quidem gravissimum dolorem, tibi verò summam creabis exitium. Annuit, & ex arbitrio mariti se facturam spondit. Sed eo simul cum nocte dilapso, diem totum lacrymis ac plangoribus misella consumit: se nunc maximè prorsus perisse iterans, quæ beati carceris custodiâ septa, & humanæ conversationis colloquio viduata, ne sororibus quidem suis de se morrentibus opem salutarem ferre, ac ne videre eas quidem omnino posset. Nec lavacro, nec cibo, nec ullâ denique re-

INTERPRETATIO.

sunt per longum tempus. Atque, ut est à naturâ comparatum, novitas reddiderat ipsum ei jucundum per continuam conversationem. Et sonus vocis incognita erat ei solamen solitudinis. Interim ejus parentes contabescebant assiduo fletu atque tristitiâ. Et rumore latius diffuso, sorores illæ natu grandiores factæ erant certiores de omnibus; & rediit demo contenderant festinanter & certatim tristes ac fletus, ad videndos & alloquendos parentes suos. Illâ nocte maritus sic alloquitur suam Psychen: (exceptis enim oculis, sentiebatur tactu, & auditu) Summissima Psyche, & dilecta conjux, lethale periculum tibi impendet à fortunâ crudeliore; quod fudeo ut caveas majori diligentia. Sorores tuæ jam perturbatæ

opinione tua mortis, & investigantes tuos gressus, brevi venient ad istam rupem. Quarum si fortè audieris aliquos ejulatus, ne responde: quinimmo, ne respice quidem ad eas. Aliàs mihi quidem paries dolorem acerbissimum; tibi verò ultimam perniciem. Assensa est, & promisit se obsequenturam voluntati sui conjugis. Sed postquam ipse abiit una cum nocte, infortunatâ Psyche transigit totum diem fletibus, ac plangoribus: sapiens dicens se nunc potissimum interiisse funditus, quippe qua inclusa septo divitis carceris, & privata solatio humana conversationis, ne posses quidem ferre auxilium salubre suis sororibus, quæ lugebant propter se, aus etiam eas aspicere nullo modo. Neque balneo refectâ, neque esu, neque demum

NOTÆ.

1. *Morore consenescebant.*] Sic Cicerone, pro Cluentio: *morore & lacrymis consenescebant.* Codex Palat. Elmenhorstio laudatus habet, *morore animi consenescebant.*

Apul.

2. *Scopulûm istum protinus adierunt.*] Quasi dicas, erunt protinus ad istum scopulûm. Sic lib. 2. primâ facie cubitulum tuum adero.

T

fectione recreata, flens ubertim, decessit ad somnum. Nec mora; cum paulò maturius lectum maritus accubans, eamque etiam nunc lacrymantem complexus, sic exoptulat: Hæccine mihi pollicebare, Psyche mea? Quid jam de te tuus maritus expecto? Quid spero? Et¹ perdia, & pernox, nec inter amplexus conjugales desinis cruciatum. Age jam nunc ut voles, & animo tuo damnosa poscenti parreto: tamen memineris meæ seriæ monitionis, cum cæperis serò pœnitere. Tunc illa precibus, & dum se morituram comminatur, extorquet à marito cupitis annuat: ut sorores videat, luctus mulceat, ora conferat. Sic ille novæ nuptæ precibus veniam tribuit; & insuper, quibuscunque vellet, eas auri vel monilium donare concessit; Sed identidem monuit, ac sæpè terruit, ne quando sororum pernicioso consilii suasa, de formâ mariti quærat: neve se sacrilegâ curiositate de tantæ fortunarum suggestu pessum deiciat, nec suum postea contingat amplexum. Gratias egit marito, Jamque latior animo: Sed prius, inquit, centies moriar, quàm tuo isto dulcissimo connubio caream. Amo enim & efflicim te, quicumque es, atque ut meum spiritum diligo, nec ipsi Cupidini comparo. Sed illud etiam precibus meis, oro, largire, & illi tuo famulo præcipe Zephyro,³ simili vecturâ sorores huc mihi listat, Et imprimens oscula suas

I N T E R P R E T A T I O.

nullo cibo, sed plorans largiter contulit se dormitum. Confestimque maritus ejus cubans in lecto juxta ipsam paulò citius solito, & amplexus eam adhuc plorantem sic conqueritur: An hoc promittebas mihi, Psyche mea? Quid ego, quamvis tuus conjux, possum deinceps expectare à te? Quid possum sperare? Neque diu, neque nocte, neque in ipsis complexibus tui mariti finem ullum facis te macerandi. Ego nunc jam quidquid libitum erit, & gere morem animo tuo cupienti exitiabilia: verum recordare meorum prudentium monitorum, cum cæperit te pœnitere, sed tardius. Tunc illa rogans, & minitans se alias morituram, impetrat ab invito marito ut assentiatur suis optatis; ut ipsa fruatur conspectu sororum, leniat earum marorem, præsentemque præsens coram alloquatur. Sic ille concessit hanc fa-

cultatem precibus suæ novæ conjugis, & permisit prætereà, ut eus impetires quicumque munere vellet, sive auri, sive gemmarum. Sed subinde admonuit, & sapius deterruit, ne unquam inducâ exitiabili consilio suarum sororum, inquirat qua sit facies sui conjugis; neve se deturbet ex tanto culmine divitiarum impiâ curiositate, neque postea fruatur suo complexu. Illa egit grates suo conjugi, & jam exhilarata anima: At, inquit, peream potius centies, quàm priver hoc tuo suavissimo conjugio. Diligo enim, & perditæ amo te, quisquis es, & veluti meam vitam, teque antepono ipsi Cupidini. Verum tribue quoque hoc meis supplicationibus (quæso), & impera illi Zephyro tuo servo, ut advehat huc ad me, meæ sorores pari vehicula. Et his dictis figens

N O T Æ.

1. *Perdia, & pernox.*] *Perdus* & *pernox* adjectiva sunt idem sonantia ac, per totam noctem, aut per totum diem aliquid faciens, durans, perseverans,

2. *Quibuscunque vellet, eas auri, &c.*] Græca locutio.

3. *Simili vecturâ.*] Ac ego adjecta sum.

foria, & ingerens verba mulcentia, & jungens membra cohibentia; his etiam blanditiis astruit: Mi mellite, mi marite, tuæ Psyche dulcis anima. ¹ Vi ac potestate Veneris victus, invitus succubuit maritus, & cuncta se facturum spondit, atque etiam luce proximante de manibus uxoris evanuit. At illæ sorores percontatæ scopulum, & locumque illum, quo fuerat Psyche deserta, festinantes adveniunt: ibique dessebant oculos, & plangebant ubera; quoad crebris earum ejulatibus saxa cautesque parilem sonum resulerent. Janque nomine proprio sororem miseram ciebant: quoad sono penetrabili vocis ululabilis per prona delapsæ, amens & trepida Psyche procurrit è domo: & Quid, inquit, vos miseris lamentationibus nequidquam affligitis? Quam lugetis, adsum. Lugubres voces desinite, & diutinis lacrymis madentes genas siccate tandem; quippe cum jam possitis, quam plangebatis, amplecti. Tunc vocatum Zephyrum præcepti maritalis admonet. Nec mora, cum ille parens imperio, statim clementissimis flatibus innoxia vecturâ deportat illas. Jam mutuis amplexibus, & festinantibus saviis sese perfruuntur: & illæ sedatæ lacrymæ postliminiò redeunt, prolectante gaudio. Sed, & restum; inquit, & larem nostrum lætæ succedite, & afflictas animas cum Psyche vestrâ recreate. Sic allocuta, summas opes domûs aureæ, vocatione fer-

INTERPRETATIO.

basia persuasoria, & addens dicta devinciens, & applicans artus devinciens, addit etiam his blanditiis: Mi dulcicula, mi conjux, suavis spiritus tua Psyche, Maritus subactus vi ac potentiâ voluptatis Veneris, dedit manus, quamvis renitenter, & promisit se præstiturum omnia, dieque adveniente similiter abiit ex manibus conjugis suæ. Illa verò sorores cum sciscitata essent rupem, & locum illum, in quo Psyche fuerat relicta, advolant illuc celeriter: atque ibi macerabant oculos lacrymando, & tundebant papillas, donec rupes, & scopuli remitterent sonum similem frequentibus earum clamoribus. Et jam vocabant infelicem suam germanam proprio nomine: cum Psyche excitata sono acuto vocis ejulantis, qua descendebat deorsum per declivia, prorumpit ex adi-

bus vecors animi, & trepidans: Quare (ait) maceratis vos frustra miserandis ejulatibus? Ecce me, quam dessetis. Temperate jam à lamentis, & exsiccate demum malas humidas longo fletu: siquidem jam potestis complecti illam, quam lugebatis. Tunc accersit Zephyrum, & memorat jussa sui mariti. Et confestim ille obediens mandato, desert illas mitissimis auris vectione innocuâ. Jam potius sese mutuo reciprocis amplexibus, & basibus ingestis properè, illaque lacryma jam repressa recurrunt iterum lætitiâ eas elicientia. At, inquit, subite etiam nostram domum, & nostros penates cum gaudio. Et resicite vestrum animum ægrum cum vestrâ Psyche. Sic affata ipsas, offendit eis immensus divitiarum adsum aurearum, & earum auribus numerosum

NOTÆ.

1. Vi ac potestate Veneris usus.] loco usus Brantius proponebat visus, vel usus ab urgeo. Pricans, oppressus. Facile prætulim visus. Quod retinere velis usus, sic intellige,

ut Psyche maritus, qui uti debuisset vi ac potestate Veneris, cujus erat filius, ad devinciendum animam uxoris, & nutibus suis adstringendum, ab eis vincatur, licet invitus.

T ii

vientium populosam familiam auribus earum demonstrat, lavaero, que pulcherrimo, & inhumanae mensae lautiis eas opipare reficit; ut, illarum prorsus coelestium divitiarum copiis affluentibus satiatae, iam praecordiis penitis nutrentur invidiam. Denique altera earum satis scrupulose curiosaeque percontari non desinit, quis illarum rerum coelestium dominus, quis-ve, vel qualis ipsius sit maritus. Nec tamen Psyche conjugale illud praecceptum ullo pacto temerat, vel pectoris arcanis exigit: sed e re nata confingit, esse juvenem quendam & speciosum, & commodum lanoso barbitio genas inumbrentem, plerumque rurestribus & montanis venatibus occupatum. Et, ne qua sermonis procedentis labe consilium tacitum proderetur, auro facto, gemmosisque monilibus onustas eas, statim vocato Zephyro traditis reportandas. Quo protinus perpetrato, sorores egregiae domum redeunt, jamque gliscentis invidiae felle flagrant, multa secum seramonibus mutuis perstrebebant. Sic denique infit altera: En orba & saeva & iniqua fortuna! Hocine tibi complacuit, ut utroque parente prognatae, diversam sortem sustineremus? Et nos quidem, quae natu majores sumus, maritis advenis ancillae deditae, extorres & largi

INTERPRETATIO.

famulatum vocum ministrantium, & recreat eas laute balneo pulcherrimo. & opiparis epulis mensa non humana; adeo ut, satiata abundantia illarum opum plane divinarum, jam aletent invidiam in intimis visceribus. Postremo una earum non cessat querere satis sollicita, & curiose, quis esset dominus illarum rerum divinarum, quis-ve, aut cujusmodi esset vir ejus. Neque tamen Psyche violat ullo modo mandatum sui mariti, aut illud effert ex secreto cordis sui: sed ex tempore comminiscitur eum esse quendam adolescentem & formosum, & tunc primum vestientem malis molli lanugine, ut plurimum intentum venationibus campestribus, & montanis. Ac, ne secretum

suum efferretur aliquo errore, si collata ducerentur in longum. Zephyro accersito dat confestim eas revehendae, oneratas tamen prius vasis aureis, & torquibus ex gemmis. Quo statim facto, eximia illae sorores reverentes domum, & jam ardentes viru invidia crescentis, multa inter sese garriabant alternis colloquiis. Tandem altera harum sic incipit: O caeca, & crudelis, & injusta fortuna! Hoc-ne tibi liberum est, ut nos procreata iisdem ambobus parentibus, quibus ipsa, nancisceremur sortem adeo dissimilem? Et nos quidem, quae sumus grandiores aetate, data extraneis viris famula potius, quam conjuges, ejecta & domo &

NOTAE.

1. *Inhumana mensa.*] Non humanae, sed divinae.

2. *Auro facto.*] Auro non in massa, non in lamina, sed fabricato in vasa, aut alia similia opera. Glossar. vetus: *argentum factum a χρυσός* &c. Contra aurum, vel argentum infectum est illud, quod nondum expertum est ar-

tificis manum.

3. *En orba, &c. fortuna.*] Orba oculis, caeca: Epitheton perpetuum fortunae: Graecis, τυχεῖς & τυχεῖς, caeca & iusta fortuna. Aristoph. in Plauto, caecum inducit Plutum divitiarum Deum & Fortunae filium.

4. *Maritis advenis ancilla dedita.*]

& ipsâ patriâ degamus, longè parentum velut exulantes: hæc autem novissima, quam, sætu satiante, postremus partus effudit, tantis opibus, & Deo marito potita sit, quæ nec uti rectè tantâ bonorum copiâ novit? Vidisti, soror, quanta in domo jacent, & qualia monilia: quæ prænitent vestes, quæ splendent gemmæ; quantum præterea passim calcatur aurum, Quod si maritum etiam tam formosum tenet, ut affirmat; nulla nunc in orbe toto felicior vivit, Fortassis tamen procedente consuetudine, & affectione roboratâ, Deam quoque illam Deus maritus efficiet, Sic est hercules; sic se gerebat, ferebatque. Jamjam sursum respicit, & Deam spirat mulier, quæ Voces ancillas habet, & Ventis ipsis imperat. At ego misera, primum patre meo seniores maritum sortita sum, dein cucurbitâ glabriorem, & quovis puero pumiliorem, cunctam domum seris & catenis obditam custodientem, Suscipit alia: Ego verò maritum articulari etiam morbo complicatum, curvatumque, ac per hoc rarissimè Venerem meam recolentem sustineo, plerumque detortos & duratos in lapidem digitos ejus perficans, fomentis olidis, & pannis sordidis, &

INTERPRETATIO.

ipsâ patriâ, vivamus procul à parentibus, veluti relegata in exilium: hæc verò ultima, quam, mater jam fastidians pragnationem, eiecit novissimâ partitidine, fruatur tantis divitiis, & Deo conjuge, quæ nunc scit quidem bene uti tantâ opum abundantia? Vidisti, soror, quot, & cujusmodi monilia strata sunt per ades; qua vestes præfulgent, qui lapilli coruscant; quantâ insuper copia auri ubique pedibus teratur. Quod si habeat etiam virum aquè pulcrum atque asseverat, nulla nunc degit in toto mundo fortunatior. Forasan etiam, crescente familiaritate, & confirmato amore, Deus ejus conjux eam quoque faciet Deam. Sic est profecto;

sic agebat, sic se extollebat. Jamjam meditatatur sublimia, & sumis sibi divinos spiritus hæc mulier, quæ habet Voces famulas, & imperat ipsis Ventis. Ego verò infelix primum nacta sum conjugem natu grandiores meo patre, tum autem magis calvum, quam est cucurbita, & magis pusillum quolibet puero, qui totam domum servat occlusam seris & catenis. Altera subjungit: Ego autem patior maritum etiam laborantem articulari morbo, & incurvum, proptereaque rarissimè arantem meum fundum, perficans ejus digitos contortos, & induratos in modum lapidis, terens has molliculas manus fomentis foetidis, & pannis im-

NOTÆ.

Qui malo ut obviâ iretur, cœemptio apud antiquiores Romanos adhibebatur inter reliqua nuptiarum solemnia. Idior, Origin. lib. 4. cap. 24. antiquus nuptiarum erat ritus, quod se maritus & uxor invicem emebant, ne videretur ancilla uxor.

1. Quæ prænitent vestes. Vestes Latinis non vestimenta modò sunt, sed etiam aulæ, tapetes, stragule, omnis denique linea, & serica supellex.

2. Cucurbitâ glabriorem. Editio Vi-

centina, & Beroaldi, calviorem, bene. Et, si retineas glabriorem erit eodem sensu exponendum, quo calviorem, de capite nempe, eam glabrum ut plurimum dicatur de corpore depili, & de licarulo.

3. Duratos in lapidem digitos. Lapidosa chiragrâ laborantes, ut Persii verbis utar, Satyr. 5. v. 58.

sed cum lapidosa chiragra Pregeris articulos.

foetidis cataplasmatibus manus tam delicatas istas adurens; nec dixeris officiosam faciem, sed medicæ laboriosam personam sustinens. Et tu quidem, soror, videris quàm patienti, vel potiùs servili (dicam enim liberè quod sentio) hæc perferas animo: enimverò ego nequeo sustinere ulteriùs tam beatam fortunam¹ collapsam indignè. Recordare enim quàm superbè, quàm arroganter nobiscum egerit, & ipsà jactatione immodicæ ostentationis tumentem suum prodiderit animum: deque tantis divitiis exigua nobis invita projecerit, confestimque præsentia nostrâ gravata, propelli, &² effari, exhibilarique nos jusserit.

10 Nec sum mulier, nec omninò spiro, nisi eam pectus de tantis opibus dejecero. Ac, si tibi etiam, ut par est, ⁴ inacuit nostra contumelia, consilium validum ambæ requiramus. Jamque ista, quæ ferimus, non parentibus nostris, ac ne ulli demonstramus alii; immò nec omninò quidquam de ejus salute nôrimus. Sat est, quod ipsæ

15 vidimus, quæ vidisse pœnituit; nodum ut genitoribus, & omnibus populis tam beatum ejus differamus præconium. Nec sunt enim beati, quorum divitias nemo novit. Sciet se non ancillas, sed sorores habere:

INTERPRETATIO.

mundis, & emplastris putidis: neque fungens obsequiosa uxoris vice, sed molesto officio medica. Et tu quidem, germana, patere, si lubet, ista animo tolerantissimo, vel potiùs servili (liberè enim tibi aperiàm sensa mei animi) quantum ad me autem, non possum amplius pati tam felicem sortem immeritò obtigisse nostræ sorori. Revoca enim tibi in mentem quàm jactanter, & quàm tumide se gesserit nobiscum, & ostenderit superbum suum animum ipsâ ostentatione fastus immoderati; atque ex tot opibus jecerit nobis pauca, & invita quidem; statimque præceperit nos ejici, & aufert statim ac sibilo Zephyri, quod nostra præsentia esset ipsi

molesta. Nec sum mulier, neque prorsus vivo, nisi deturbavero eam deorsum ex tantâ fortunâ. Ac, si injuria nostra tibi etiam sicuti mihi perdoluit, ut æquum est, excogitemus ambæ ali-quod egregium consilium. Ac primùm, ne offendamus nostris parentibus, neque cuiquam alii hac dona, qua gestamus; immò nihil etiam prorsus comperimus de ejus vitâ. Satis est quod nos ipsa aspeximus, qua nollemus aspexisse, nedum ut prædicemus tantam ejus felicitatem parentibus nostris, & universis populis. Neque enim illi sunt felices, quorum opes nemini nota sunt. Novit se habere non famulas, sed sorores;

NOTÆ.

1. Collapsam indignè.] Scaliger, & Lipsius collatam. Sed nihil mutandum. Rectè dicitur collapsa fortuna, quæ indigno obtigit. Neque accedo Pricæo, qui indigna reponit. Fortuna collapsa indignè dicitur, ut apud Plaut. opera pulchrè locata.

2. Effari, exhibilarique.] Ad augendam invidiam vocabulis utitur contemptus, exhibilari enim dicitur, qui cum sibilo & risu ejicitur, ut malus & infidus histrio è theatro.

2. Nec sum mulier, nec omninò spiro, nisi. &c.] Apud Petronium: *auspico vir liberque non sum, aut noxio sanguine parentibus injuria mea.* Apud Ovid. Metamorphos. 3. Juno de Semele.

— nec sim Saturnia, si non Ab Jove merfa suo Stygias penetrabis ad undas.

4. Tibi inacuit.] Acerbitate suâ te pupugit, & excitavit indignationem. Infra in hunc sensum dicit: *acidæ & amaras nuptias.*

maiores. Et nunc quidem concedamus ad maritos; & lares pauperes nostros, sed planè sobrios, revisamus: diuque cogitationibus pressioribus instructæ, ad superbiam puniendam firmiores redeamus. Placet pro bono duabus malis malum consilium: totisque illis tam pretiosis muneribus absconditis, comam trahentes, &, perinde ut merebantur, ora lacerantes, simulatos redintegrant fletus. Ac sic parentes quoque, redulcerato prorsus dolore, raptim deferentes, vesaniâ turgidæ, domus suas contendunt: dolum scelestum, immò verò parricidium struentes contra sororem infontem. Interea Psychem maritus ille, quem nescit, rursum suis illis nocturnis sermonibus sic commonet: 10 Vides-ne quantum tibi periculum? velitatur fortuna eminùs? Ac, nisi longè firmiter præcaves, mox cominùs congregietur. Perfidæ lupulæ magnis conatibus nefarias insidias tibi comparant: quarum summa est, ut te suadeant meos explorare vultus, quos, ut tibi sæpè prædixi, non videbis, si videris. Ergo igitur, si posthac pessimæ illæ Lamie noxiis animis armatæ venerint, (venient autem scio) neque omninò sermonem conferas; &, si id tolerare pro genuinâ simplicitate, proque animi tui teneritudine non poteris, certè de

INTERPRETATIO.

Et nunc quidem grandiores. Et nunc revertamur quidem ad nostros viros; & redeamus viuum nostras domos pauperes quidem, sed certè modestas. Et postquam munierimus nos diu consiliis accuratioribus, revertamur validiores ad placendam ejus arrogantiam. Præsum illud consilium approbatur à duabus pravis mulieribus ut bonum: & occultatis illis omnibus donis tanti pretii, vellent capillos, & dilaniant facies suas, prout merebantur, revocant fictas lacrymas. Et sic quoque relinquentes festinanter parentes suos, post redintegratum prorsus eorum mœrorem; petunt domos suas tumida furore, machinantes nefariam fraudem, immò verò parricidium adversus sororem inno-

centem. Interim Psychem conjux ille, quem ignorat, sic iterum commonescit suis illis nocturnis affatibus: Cernis-ne quantum periculum fortuna vibrat in te à longinquo? Et, nisi maturè adhibes validam cautionem, jamjam adoriatur te ex propinquo, Lupa fraudulenta struunt in ipso scelestos dolos magno molimine, qui eò denique redeunt, ut tibi dent consilium observandi meam faciem, quam si semel aspexeris, non aspicias amplius, ut jam sæpè monui te. Si ergo nequissima illa Striges deinceps venerint instructæ pernicioso consiliis, (scio autem eas venturas) ne colloquaris ullò modo cum ipsis, aut si non potueris id ferre propter matrem tuam simplicitatem, & animi tui pietatem,

NOTÆ.

1. Velitatur.] *factatur eminùs.* Velites sunt levioris armaturæ milites, qui prælia eminùs jaculando ineunt. Hinc velitari, & velitatio.

2. Lamia.] Mulieres esse putabatur, seu potius quædam Dæmonum phantasmata, quæ formosarum mulierum specie assumptâ, pueros blanditiis

allectos devorarent. Horat. lib. de Arte Poëtica.

Non præsa Lamia puerum vivum extrahat alvo,

Porro sorores Psychemes Lamia dicuntur, quasi, veluti Lamia, ipsi vorandæ inhiarent. Verti Striges, quo nomine eadem infra appellat.

marito nihil quidquam vel audias, vel respondeas. Nam & ¹ familiam nostram jam propagabimus, & hic adhuc infantilis uterus gestat nobis infantem alium, si texeris nostra secreta silentio, divinum; si profanaveris, mortalem. Nuntio Psyche læta florebat, & divina sobolis solatio plaudebat, & futuri pignoris gloriā gestiebat, & materni nominis dignitate gaudebat. Crescentes dies & menses exeuntes anxia numerat: & sarcinæ ² nescia rudimenta miratur, de brevi punctulo tantum incrementulum locupletis uteri. Sed jam pestes illæ terribilissimæque Furia³ anhelantes viperæum virus, & festinantes impiā celeritate navigabant. Tunc sic iterum ³ momentarius maritus suam Psychem admonet: ⁴ Dies ultimus, & casus extremus, & sexus infestus, & sanguis inimicus jam sumpsit arma, & castra commovit, & aciem direxit, & classicum personavit. Jam mucrone districto jugulum tuum nefariæ tuæ sorores petunt. Heu quantis urgemur cladi-
bus, Psyche dulcissima! Tui nostrique miserere: religiosæque continentia domum, maritum, teque & istum parvulum nostrum imminentis ruinæ infortunio libera: nec illas scelestas fœminas, (quas tibi post internecinum odium, & calcata sanguinis fœdera, sorores appellare non licet) vel videas, vel audias: cum more Sirenum sco-

INTERPRETATIO.

saltem nihil prorsus aut auscultes, aut teponas de tuo conjage. Amplificabimus enim brevi nostram familiam, & iste venter adhuc puerilis fert nobis puerum alium, qui futurus est divinus, si occultaveris silentio nostra arcana: mortalis autem, si divulgaveris ea. Psyche exhilarata hoc nuntio pulchrior facta erat, & sibi gratulabatur solamine divina prolis, ac mirificè gaudebat honore venturi infantis, & latabatur gloriā materni nominis. Computat sollicitè dies procedentes, & menses elabentes: & admiratur initia pragnationis sibi ignota, tantum augmentum fecundi uteri fieri ex parvo puncto. Sed jam illa pestifera mulieres ac nequissima Furia navigabant spirantes venenum viperinum, & properantes sacri-

legā festinatione. Tunc ille conjux brevis conversationis commonefacit Psychem suam his verbis: Adest dies extremus, & ultima calamitas, & sexus tibi infensus, & inimica cognitio jam se armavit, jam processit, & instruxit aciem, & dedit signum tubæ. Jam tuas scelestas sorores adorantur fauces tuas nudato gladio. Eheu quanta nobis instat perniciēs, Psyche dulcissima! Misereatur mei, tuique, & exolve à calamitate casus impendentis domum, virum tuum, te ipsam, istumque infantulum inviolabili silentio: neque vel aspicias, vel auscultes illas nefarias mulieres (quas non est tibi fas vocare germanas post mortiferum odium, quod te prosequuntur, & post subterhabita jura cognationis,) quando extantes &

NOTÆ.

1. Familiam nostram.] Non familiam, sed stirpem.

2. Nescia rudimenta.] Nescita, oculta, passivā significatione. Infra: igno scio quodam tramite, id est, ignoto.

3. Momentarius maritus.] Qui momento veniebat, momento avolebat ex

amplexu conjugis.

4. Dies ultimus, &c.] Supple adest.

5. more Sirenum.] Ovid. lib. 3. de Arte amandi.

Monstra maris Sirenes erant, quæ voce canorâ

Quaslibet admissas desinere rates. pulo

pulo prominentes, funestis vocibus saxa personabunt. Suscipit Psyche, singultu lacrymoso sermonem: incertans: Jamdudum, quod sciam, fidei atque pariloquii mei perpendisti documenta: nec eo fecius approbabitur tibi nunc etiam firmitas animi mei. Tu modò Zephyro nostro rursus præcipe, fungatur obsequio; & in vicem denegatæ sacrosanctæ imaginis tuæ, redde saltem conspectum sororum, ² per istos cinnameos & undique pendulos crines tuos, per teneras & teretes & mei similes genas, per pectus nescio quo calore fervidum. ³ Sic in hoc saltem parvulo cognoscam faciem tuam, supplicis anxii piis precibus erogatus germani complexus indulge fructum, & tibi devotæ charæque Psyche animam gaudio recrea. Nec quidquam amplius in tuo vultu requiro. Jam nil officiunt mihi nec ipsæ nocturnæ tenebræ. Teneo te meum lumen. His verbis & amplexibus mollibus decantatus maritus, lacrymasque ejus suis crinibus deter-

INTERPRETATIO.

scapulo instar Sirenium, percutient has rumpes suis existimabilibus clamoribus. Psyche respondet interfecando verba singultu flebili: Jam pridem, quantum arbitror, spectata tibi sunt argumenta mea fidei, atque taciturnitatis: & nihilominus dabitur tibi etiam nunc à me testimonium mea constantia. Tu tantum impera iterum nostro Zephyro ut faciat suum officium: & loco tua divina forma, quam me celas, concede saltem ut iterum videam meas sorores, oro te per istos tuos capillos ambrosios dependentes ex omnibus parti-

bus, per malas tuas delicatas, & rotundulas, ac similes mearum, per pectus tuum astuans nescio quo ardore. Ita agnoscam vultum tuum saltem in hoc infante, exoratus piis precibus mei supplicantis & sollicita concede mihi voluptatem amplectendi meas sorores, & refice hilaritate mentem Psyche tibi addicta, & dilecta. Et nihil jam inquirò ulterius de tuâ facie. Jam ipsa etiam obscuritas noctis nullatenus mihi obstat. Complector te mea lux. Maritus devinctus ejusmodi verbis, & teneris amplexibus, & abstergens capil-

INTERPRETATIO.

Hæ filix fuerunt Acheloi fluvii, & Terpsichores: quanquam alii Melpomenen, alii Steropen, alii Calliopen Sirenium matrem faciunt. Plurâ vide apud Mythologos, Lili, Gyraldum, Syntagmate 5, Natalem Comitem, lib. 7. cap. 13. & alios.

1. Incertans.] Infringens, & incertum reddens, quod fit dum singultibus verba interfecantur.

2. Per istos cinnameos, & undique pendulos crines tuos.] Quos Psyche hoc dicens contrectabat. Nam, ut supra dictum, maritus ille præter oculos, & manibus, & auribus sentiebatur. Cinnamæi crines sunt suave olentes: est enim Cinnamum seu cinnamomum frutex, cujus cortex jucundi odoris non Apul.

infimum locum tenet inter aromata. Hujus considerationem vide apud Plin. lib. 12. cap. 19. Cinnameos ambrosios verti, non tam respiciens ad ipsam vocem, quam ad mentem Auctoris.

3. Sic in hoc saltem parvulo. &c.] Solemnis obtestantis particula sic. Verumnus sub anu latens Pomonæ apud Ovid. Metamorphos. lib. 14.

Sic tibi nec vernum nascentia frigus adurat

Poma, nec excutiant rapidi florum tia venti.

Horat.

Sic te Diva parens Cypri,

Sic fratres Helena incida sidera, &c.

In hoc parvulo.] Quem utero gestabat patri similem futurum.

V

gens, facturum spondit: & prævertit statim lumen nascentis diei.
 1 Jugum sororium² consponsæ factionis, ne parentibus quidem visis,
 rectâ de navibus scopulum petunt illum, præcipiti cum velocitate:
 nec venti ferentis opertæ præsentiam, licentiosâ cum temeritate pro-
 5 siliunt in altum. Nec immemor Zephyrus regalis edicti, quamvis in-
 vitus, susceptas eas gremio spirantis auræ, solo reddidit. At illæ in-
 contanter statim conferto vestigio domum penetrant, complexæque
 1 suam prædam, sorores nomine mentientes, 4 thesaurumque penitus
 abdita fraudis vultu læto regentes, sic adulant: Psyche, non ita ut
 10 pridem parvula, 1 & ipsa jam mater es. Quantum putas boni nobis
 geris 6 in istâ perulâ? Quantis gaudiis totam domum nostram hilara-
 bis? O nos beatas, quas infantis aurei nutrimenta lætabunt! qui, si
 parentum, ut oportet, pulchritudini responderit, prorsus Cupido nas-
 cetur. Sic affectione simulatâ, paulatim sororis invadunt animum:
 15 Statimque eas à lassitudine viæ sedilibus refotas, & balnearum vapo-
 rosis fontibus curatas, pulcherrimo 7 triclinio, mirisque illis & beatis

INTERPRETATIO.

lis suis ejus flatus, promissit se factu-
 rum quod rogaverat, & confestim pra-
 venit discessione suâ lucem diei orien-
 tis. Amba sorores, quæ simul conspira-
 verant, ne visitatis quidem parentibus
 suis, conferunt se præcipiti festinatione
 è navibus rectâ ad rupem illam, ne-
 que expectatâ præsentia Zephyri ve-
 bentis, desiliunt in præceps cum liberio-
 re confidentiâ. At Zephyrus non obli-
 tus mandatum sui Regis, detulit eas ad
 terram, exceptas, quamvis ingratis, com-
 plexu sui flatus. At illæ absque morâ
 intrant è vestigio in ades gradu celeri,
 & invadentes suam prædam, simulantes
 verbis se esse sorores, & celantes

bilari facie penum fallaciæ intimæ
 absconditarum, sic suâ abblandiuntur:
 Psyche, non es amplius parva quem-
 admodum olim, sed ipsa jam es mater.
 Quantum boni existimas te nobis por-
 tare in isto sacculo? Quantâ lætitiâ
 afficies omnem nostram familiam? O
 nos felices, quas nutritus pretiosus
 istius pueri exhilarabis! qui si aqua-
 verit formam parentum suorum, ut par
 est, prodibit merus Cupido. Sic men-
 titæ amorem, occupant sensim mentem
 suæ sororis. Easque illic refectas sel-
 lis ex fatigatione itineris, & lotas
 aquis tepidis balnearum, excipit ma-
 gnifico triclinio, & illis ferulis atque

NOTÆ.

1. Jugum sororium.] Ut jugum boum
 dicitur, pro pari boum simul conjugato-
 rum, ita hic jugum sororium pro dua-
 bus sororibus, malitiæ vinculo, frau-
 diumque fœdere inter se sociatis.

2. Consponsa factionis.] Conjurata.
 Festus: consponsor, conjurator. Meta-
 phora ducta à pacto jugali. Idem Fe-
 stus: consponsos antiqui dicebant mutua
 fide colligatos.

3. suam prædam.] Sororem Psychen,
 cui inhiabant, veluti prædæ latrones
 solent.

4. Thesaurumque abdita fraudis.]
 Sic thesaurus mali. Et in versu Græcorum
 Θυσανός ἐστι τὸ κακὸν κατὰ γυναι-
 κᾶς. Thesaurus est malorum mala mulier.

5. Et ipsa jam mater es.] Latiori
 etiam acceptione mater dicitur, quæ
 nondum quidem peperit, sed gravida
 est, ut hic.

6. In istâ perulâ.] In utero, quem
 simul cum dicto demonstrant.

7. Triclinio.] Triclinium est cœ-
 naculum à tribus lectis discumbentium
 dictum. Καλὴν enim Græcis lectus est.

edulibus, atque¹ tucetis oblectat. Juber citharam loqui, psallitur:
2 tibias agere, sonatur: 3 choros canere, cantatur. Quæ cuncta præ-
sente nullo dulcissimis modulis animos audientium remulcebant. Nec
tamen 4 scelestarum strigarum nequitia, vel ipsâ mellitâ cantûs dul-
cedine mollita conquievit: sed ad destinatam fraudum pedicam ser-
mones conferentes, dissimulanter occipiunt sciscitari qualis ei mari-
tus, & unde natalium sectacula provenirent. Tunc illa simplicitate
nimia⁶ pristini sermonis oblita, novum commentum instruit; atque

INTERPRETATIO.

tucetis admirandis ac laudissimis. Impe-
ras personari citharâ, personatur; ju-
bet cani tibiis, canitur: concentum fe-
ri, cantatur. Quæ omnia, tametsi ne-
mo videretur, deliniebant mentes audi-
torum suavisissimis modulationibus. Ne-
que tamen malitia nefariarum lamiarum
cessavit, delinisa vel ipsâ mellitâ
suavitate concentûs: sed ipsæ despecten-
tes orationem ad compatiolos laqueos fal-
laciarum, sibi incipiunt interrogare
cam cujusmodi esset ejus maritus, &
à quibus parentibus duceret originem.
Tum illa præ nimia simplicitate im-
memor eorum quæ prius dixerat, com-
miniscitur novum mendacium: & dicit

N O T A.

1. Tucetis.] Vide Not. lib. 2. p. 43.
2. Tibias agere.] Scaliger ad Manil.
reponit in hoc loco, tibias jugere,
de milvinis tibiis intelligens. Milvinae
autem tibie Solino cap. 11. sunt tibia,
quæ in accentus exeunt acutissimas. Por-
rò Festo: jugere milvii dicuntur, cum
vocem emittant. At non à voce mil-
viorum dictas fuisse illas milvinas tibias
crediderim: sed potius quod ex milvio-
rum tibiis, hoc est, crurum ossibus,
factæ primùm fuerint tibie illæ acutæ
& tenues. Nihil ergo jugere pertinet
ad tibias. Si sollicitandus sit hic locus,
aliud querendum existimo.
3. Choros canere.] Isidor. Origin.
lib. 6. cap. 18. cum unus canit, Græcè,
monoprosod. Latine scinium dicitur: cum
verò duo cantant, bicinium appellatur:
vñ multi, chorus.
4. Scelestarum strigarum nequitia.]
Lectio hæc est Bertin. Codicis, alii ha-
bent scelestarum facinarum. Quæ hic
striga Apuleio, cæteris striges, ex Ovidio
lib. 6. Pastorum.
Sunt avida volucres, non quæ Phi-
neia mensis
Gutturæ fraudabant: sed genus
inde trahunt.
Grande caput, stantes oculi, rostra
apta rapina,
Canites penus, unguibus hamus

inest,
Noctæ volant, puerisque petunt ma-
triciis egenes,
Et vitiant cunis corpora rapta suis.
Carpere dicuntur lactantia viscera
rostris:
Et plenum pote sanguine guttur
habent.
Est illis strigibus nomen: sed nomi-
nis hujus
Causa, quod horrendâ fridere no-
tæ solent.
Est quoque in maledictis habitum hoc
nomen, & dicitur de veneficis mulie-
ribus.
5. Unde natalium sectacula prove-
nient.] Hæc est lectio Florentini co-
dicis, & Beroaldi, nisi quod proveni-
rent malui, cum Priczi editione, quàm
proveniret, ut sectacula sit pluralis nu-
meri, Colvius legebat natalium notacu-
la, Vovæer. & Pontanus unde na-
taliū, scilicet cuja, argutiùs sanè quàm
verius. Satis clara est exposita lectio.
Natalium sectacula sunt series & stem-
mata generis, & unde natalium secta-
cula provenirent est: unde generis se-
riem duceret.
6. Pristini sermonis.] Quo dixerat
maritum suum esse juvenem quandam
& speciosum, commodum lanofo barbi-
tio genas inumbrantem.

maritum suum de provinciâ proximâ, magnis pecuniis negotiantem; jam medium cursum ætatis agere, interpersum rarâ canitie. Nec in sermone isto tantillum morata, rursus opiparis muneribus eas onustas, ventoso vehiculo reddidit. Sed dum Zephyri tranquillo spiritu sublimatæ domum redeunt, sic secum altercantur: Quid, soror, dicimus de tam monstruoso fatuæ illius mendacio? Tunc adulescens, modo florenti lanugine barbam instruens; nunc ætate mediâ, candenti canitie lucidus. Quis ille, quem temporis modici spatium repentinâ senectâ reformavit? Nil aliud reperies, mi soror, quàm vel mendacium istam pessimam fœminam confingere, vel formam mariti sui nescire. Quorum utrum verum est, opibus istis quamprimum exterminanda est. Quod si viri sui faciem ignorat, Deo profectò denupsit; & Deum nobis prægnatione istâ gerit. Certe si divini puelli, quod absit, hæc mater audierit, statim me laqueo nexili suspendam. Ergo interim ad parentes nostros redeamus, & exordio sermonis hujus quàm concolores fallacias adtexamus. Sic inflammata, parentibus fastidienter appellatis, & nocte turbatis vigiliis percitæ, matutino scopulum pervolant: & inde solito venti præsidio vehementer devolant; lacrymisquæ pressurâ palpebrarum coactis, hoc astu puellam appellant: ² Tu quidem felix, & ipsa tanti mali ignorantia beata, sedes incuriosa periculi tui: nos autem, quæ pervigili

INTERPRETATIO.

suum maritum esse ex vicinâ regione, exercentem maximum commercium, constitutum in ætate mediâ, tunc primum canescentem. Neque insistens ullo modo huic orationi, tradidit eas vehiculo venti, oneratas iterum lautis donis. Verum ex sursum lata placidâ aurâ Zephyri, dum revertuntur domum, sic differunt inter se: Quid dicimus, o germana, de mendacio tam prodigioso illius stolidi? Tunc, cum primum vidimus ipsam, juvenis erat maritus ejus, incipiens tantum vestiri floridâ lanugine: hodie est mediæ ætatis interluceus canis albensibus. Qualis ille potest esse, quem breve intervallum temporis mutavit subito in senem? Nihil aliud invenies, germana mea, quàm vel hanc mulierem nequissimam comminisci mendacium, vel ignorare faciem conjugis sui. Quorum utrumlibet sit, dejiçienda quanto-
 cyus ex illis divitiis. Quod si non natis formam sui mariti, certe nupta est Deo. & nunc gestat nobis Deum in utero. Profectò, si hæc fuerit parens divini infantis, (quod Dei avertant) suspendam me illico recte alligatâ. Inter ea igitur revertamur ad nostros parentes, & concinnemus dolos quàm maximè congruentes initio hujus colloquii. Ita accensa, & parentibus salutatis tantum obiter, excitata insomniis quibus turbata fuerant noctu, mane facto currunt ad rupem, atque illinc celeriter descendunt ope conuerti venti: lacrymisque vi expressis terendo oculos, hac arte alloquuntur puellam: Tu quidem fortunata, & felix ipsâ ignorantia tanti mali, manes hic nullatenus sollicita de discrimine, in quo versaris, nos verò, quæ invigilamus rebus tuis

NOTÆ.

1. Vehementer.] Quid si legas, vebentis?

2. Tu quidem felix, & ipsa tanti mali ignorantia beata.] Seneca in Thy-

ste, Act. 4.

in malis unum hoc tuis
 Bonum est Thyesta, quod mala ignoras tua,

carâ rebus tuis excubamus, cladibus tuis miserè cruciamur. Pro vero namque comperimus, nec te, sociâ scilicet doloris casûsqus tui, celare possumus, immanem colubrum, multinodis voluminibus serpentem, veneno noxio ¹ colla sanguinantem, ² hiantemque ingluvie profundâ, tecum noctibus latenter acquiescere. Nunc recordare: sortis Pythicæ, quæ te pertrucis bestię nuptiis destinatam esse clamavit. Et multi coloni quique circumsecus venantur, & accolæ plurimi vidēte eum vespērâ redeuntem è pastu, proximique fluminis vadis innatantem. Nec diu blandis alimoniarum obsequiis te sagnaturum omnes affirmant: sed, cum primùm prægnationem tuam plenus maturaverit uterus, opimiore fructu præditam devoraturum. At hic jam tua est exilimatio, utrum sororibus pro tuâ carâ salute sollicitis assentiri velis, & declinatâ morte nobiscum secura periculi vivere, an lævissimæ bestię sepeliri visceribus. Quod si te ruris hujus ⁴ vocalis solitudo, vel clandestinæ Veneris fœtidi periculosique concubitus, & venenati serpentis amplexus delectant; certè piæ sorores nostrum fecerimus. Tunc Psyche misella, utpote simplex, &

INTERPRETATIO.

solitudine insonni, vehementer angimur tuis calamitatibus. Cognovimus enim pro certo, & utpote participes tui mali & infortunii, non possumus tibi dissimulare, monstrosam draconem, sinuantem terga in spiras multorum nodorum, cui cervicis rubent veneno lethali, & os patet alto hiatu, concumbere tecum clanculâ singulis noctibus. Revoca jam tibi in mentem oraculum Apollinis, quod pronuntiavit te esse ad dictam connubio ferocissima bellua. Et plurimi agricola, & qui venantur huc illuc circa hunc locum, & permulti vicini aspexerunt ipsum rodeuntem è pabulo, & nantem in aquâ vicini amnis: & cuncti asseverant te non diu

pinguescitur iri ab ipso suavis & officiosis epulis, sed ipsum deglutiturum te prægnaſcentem pinguiore fœtu, statim atque pleno jam ventre partitudo tibi appetet. At tuum est nunc videre an velis credere sororibus tuis anxiiis pro carâ tuâ vitâ, & evitatâ nece vitam degere nobiscum tuta à periculo: an vero contumulari ventre bellua crudelissima. Quod si solitudo hujus villa personans vocibus, aut coitus putidi & exigiabiles secreta Veneris, & complexus anguis virosi tibi placent: nos saltem, quæ sorores sumus amantes tui, fundâ fuerimus nostro officio. Tunc infelix Psyche, quippe qua simplex erat, &

NOTÆ.

1. Colla sanguinantem.] Virgil. Æneid. 2. de anguibz à Tenedo tranquilla per alta venientibus.

Pectora quorum inter fluctus arreſta, jubaque

Sanguinea exuperant undas. —

2. Hiantemque ingluvie profundâ.] Ingluvie, ab inglutiendo, sparium est gulæ, sive œsophagi. Virgil. lib. 3. Georgic. de angue similiter ingluviem dixit. — piscibus atram

Improbis ingluviem, vanisque loquacibus implet.

3. Sortis Pythica] Oraculi Apollinei. Pythius unum est ex Apollinis nomini-bus, ipsi attributum ob interfectum serpentem Pythonem. Et Pythia dicta est Sacerdos Apollinis, quæ oracula ex tripode pronuntiabat, & Pythia ludi in ejus honorem.

4. Vocalis solitudo.] Quæ vocibus incorporeis resonabat,

1 animi tenella, rapitur verborum tam tristium formidine: & , extra terminum mentis suæ posita, prorsus omnium mariti monitionum, suarumque promissionum memoriam effudit, & in profundum calamitatis sese præcipitavit, tremensque & exangui colore lurida, tertia
 2 ta verba 2 semianimi voce substrepsens, sic ad illas ait: Vos quidem, carissimæ sorores, ut par erat, in officio vestræ pietatis permanetis: verum & illi, qui talia vobis affirmant, non videntur mihi mendacium fingere. Nec enim unquam viri mei vidi faciem, vel omnino
 3 cujatis sit novi; sed tantum nocturnis subaudiens vocibus, maritum
 4 incerti statûs, & prorsus lucifugam tolero, bestiamque aliquam rectè dicentibus vobis meritò consentio. Meque magnopere semper à suis terret aspectibus, malumque grande de vultûs curiositate præminatur. Nunc, si quam salutarem opem periclitanti sorori vestræ potestis afferre, jam nunc subsistite. 4 Caterum incuria sequens prioris providentiæ beneficia corrumpit. Tunc nactæ, jam portis patentibus, nudatum sororis animum facinorosæ mulieres, ommissis tectæ machinæ latibulis, districtis gladiis fraudium, simplicis puellæ paventes cogitationes invadunt. Sic denique altera: Quoniam nos originis nexus pro tuâ incolumitate periculum quidem nullum ante occu-

INTERPRETATIO.

mollī animo, corripitur metu propter illa verba adeo funesta: & impos animi facta, oblita est prorsus cunctorum monitionum sui conjugis, & suorum promissionum, & sese dejecit in voraginem infortunii, & trepidans ac pallida colore buxco, proferens demissè truncata verba voce attenuatâ, sic affatur illas: Vos quidem, dilectissima germana, semper estis in officio vestrae charitatis, ut aquum est: sed illi quoque, qui vobis asseverant ista, non mihi videntur comminisci mendacium. Nunquam enim intuitum vultum mei mariti, neque provsus scio unde sit: sed sustineo conjugem incognita forma, qui fugit omnino lucem, paululum audiens tantum verba ejus nocturnum, & vobis jure assentior.

qua bene affirmatis eum esse aliquam belluam. Ille enim me valde dissuadet à visione sui, & præmonet ingens malum mihi impendere ex curiositate contemplandi ejus oris. Nunc si potestis dare aliquod salubre auxilium vestrae sorori posita in periculo, nunc nunc succurrite. Namque negligentia subsequens labefactat beneficia vigilantia præcedentis. Tunc nefaria semina invenientes peccatus sororis jam patens, foribus apertis, relictiis latebris occulta fallacia occupant timidum animum muliercula nudatis mucronibus gladiatorum. Ac sic demum una earum incipit: Quia vinculum cognationis vetat nos ullum periculum inspicere, cum agitur de tuâ salute.

NOTÆ.

1. Animi tenella.] Suprà: si id tolerare pro genuinâ simplicitate, pro quo animi tui teneritudine non potes.
 2. Semianimi voce.] Cod. Florent. habet semihianse, non male.
 3. Cujatis sit.] Rectus casus antiquus, pro cujas, lib. 1. sed ut prius

noritis quis sim, & cujatis, &c.

4. Caterum incuria sequens, &c.] Sensus est: aliàs si mihi in posterum opem ferre negligitis, frustra invigilaveritis antehac mea salutis, & frustra me monueritis discriminis mihi impendentis.

los habere compellit: ¹ viam, quæ sola deducit iter ad salutem, diu diuque cogitatam monstrabimus tibi. Novaculam præacutam, ² ap-
pulsu etiam palmulæ lenientis exasperatam, tori quâ parte cubare
consueſti, latenter absconde: lucernamque concinnum, completam
oleo, claro lumine præmicantem, subde aliquo ³ claudentis aulae
regmine. Omnique isto apparatu tenacissimè dissimulato, postquam
fulcaros intrahens gressus cubile solitum conscenderit, jamque por-
rectus, & exordio somni prementis implicitus altum soporem flare
cœperit: toro delapsa, nudoque vestigio ⁴ pensilem gradum paulu-
latim minuens, cœcæ tenebræ custodiâ liberatâ lucernâ, præclari tui ¹⁰
facinoris opportunitatem de luminis consilio mutuare: & ancipiti te-
lo illo, audaciter priùs dexterâ fursum elatâ, nisu quàm valido no-
xii serpentis nodum cervicis & capitis absconde. Nec nostrum tibi
deerit subsidium: sed cùm primùm illius morte salutem tibi feceris,
anxiz præstolabimur: cunctisque ocyùs tecum rebus relatis, votivis ¹⁵
nuptiis hominem te jungemus homini. Tali verborum incendio flam-
mata viscera sororis jam prorsus ardentis deferentes ipsæ protinus,

INTERPRETATIO.

ostendemus tibi modum, quem diutissi- | obscuro carcere operimenti, sume' com-
mè meditata sumus, quo uno poteris | modum tempus gerendi tui egregii fa-
evadere incolumis. In eâ parte læti, | cinoris ex suasu lucis: & primùm sub-
in quâ sales jactæ, abde clanculum | latâ audaciter manu, refeca conatu
cultrum acutissimum, exacutum friatū | valentissimo hoc gladio utrinque acuto
coticula levigantiis, & suppone alicui | caput anguis perniciosi, quâ parte ad-
operculo olla regentis lampadem commo- | neſtitur collo. Neque nostrum auxilium
da magnitudinis, plenam oleo, præful- | deficiet te: sed statim atque tibi pepe-
gentem luce micanti. Et omni isto in- | reris incolumitatem illius morte, nos
strumento secretissimè celato, postquam ill: | sollicita de te, aderimus tibi præstò: &
ascenderit in consuetum lectum inferens | omnibus his opibus asportatis tecum,
gradus sinuosos, jamque stratus, & in- | quàm citissimè copulabimus te, puellam
volutus principio gravis soporis cœperis | humana natura, homini, connubio opta-
profundè stertere: tu descendens lecto, | bili. Ipsa confestim relinquentes præcor-
& placidè sustinens suspensum gressum | dia sororis jam penitus flagrantis ac-
nudis pedibus, depromptâ lampade ex | censa hoc incensivo sermonis, sibi etiam

N O T Æ.

1. Viam, quæ sola deducit iter ad | delicatulam, palmulam vocat? De cote
salutem.] Via hoc distingui videtur ab | magis placet: sequitur enim exaspera-
strinere, quod via sit per quam fit iter, | tam. Cos leniens illa est, quâ nova-
iter verò ipsa via decursio. Lucret. l. 5. | cularum acies asperiore illâ cote orbi-
dixit iter via. | culari jam attenuatâ, lenitur, & coæ-
Certantes, iter infestum fecere viai. | quatur.
Hæc tamen usurpantur sæpius promif- | 3. Claudentis aula.] Aula hæc olla
cuc. | est, ut apud Plautum, in Aululariâ.
2. Adpulsu etiam palmula lenientis.] | ——— aulam onustam auri;
An cotis, cujus figura palmulam refert? | 4. Pensilem gradum.] Dixit suprâ
An verò manus Pſyches, quam, utpote | suspensum.

tanti mali confinium sibi etiam eximiè metuentes, flatûs alitis impulsu solito porrectæ super scopulum, illicò pernici se fugâ proripiunt: statimque conscensis navibus abeunt. At Psyche relicta sola, nisi quod ¹ infestis Furiis agitata, sola non est, æstu pelagi similiter
 5 mœrendo fluctuat: &, quamvis statuto consilio, & obstinato animo, jam tum facinori manus admovens: adhuc incerta consilii titubatur, multisque calamitatis suæ distrahitur affectibus. Festinat, differt; audet, trepidat; diffidit, irascitur: &, quod est ultimum, in eodem corpore odit bestiam, diligit maritum. Vesperâ tamen jam noctem
 10 trahente, præcipiti festinatione nefarii sceleris instruit apparatus.
² Nox aderat, & maritus advenerat, * * * * *
 in altum soporem descenderat. Tunc Psyche, & corporis & animi alioquin infirma, Fati tamen sævitiâ subministrante, viribus roboratur: & prolata lucernâ, & arrepta novacula, sexum audaciâ mutavit. Sed, cum primùm luminis oblatione tori secreta claruerunt;
 15 videt omnium ferarum mitissimam dulcissimamque bestiam; illum ipsum Cupidinem formosum Deum, formosè cubantem: cujus aspectu lucernæ quoque lumen hilaratum increbuit, & acuminis sacrilegi novaculam pœnitebat. At verò Psyche tanto aspectu deterrita,
 20 & impositus animi, marcido pallore defecta, tremensque defecit in imos

INTERPRETATIO.

timentes mirum in modum propinquitatem tanti mali, delata in rupem consuetâ impulsione volucris venti, aufugiunt statim velociter: & conscensis à vestigio navigiis abscedunt. Psyche verò relicta sola, nisi quoddam illa non est sola, quæ exagitur Furiis savientibus, fertur huc illuc mœrore ad instar æstus maris: & quanquam constanti decreto, & mente obfirmatâ jamjam adhiberet nefarias manus; adhuc tamen vacillat, dubitans quid actura sit, & trahitur in diversas partes plurimis curis sua cladis. Præperat, remoratur; confidit, tremat; diffidit, indignatur: &, quod postremum est, in eodem corpore odio habet belluam, & amat conjugem. Vespere tamen jam accersente noctem, disponit instrumenta criminis infandi tumultuariâ properatione. Nox venerat, & unâ maritus, * * * *

* * * * & dormitus erat in profundum somnum. Tunc Psyche, licet aliàs esset imbecilla & corpore & animo, sumit tamen vires, suppeditante cas ipsi crudelitate fati: & depromptâ lampade, sumptoque cultro, visâ est immutasse sexum magnanimitate. Verum simul atque illatâ luce arcana lecti collustrata fuerunt, aspiciet clementissimam suavissimamque bestiam omnium bestiarum; illum ipsum Cupidinem pulchrum Deum jacentem decoro situ corporis: cujus intuitu lumen etiam lampadis exhilaratum magis splenduit, & cultrum ipsum pœnitebat sui impii mucronis. Psyche autem dimota à suo proposito tali spectaculo, & posita extra terminos mentis, & exanimata languido pallore, & trepidans reclinat se in imos poplites.

NOTÆ.

1. Infestis Furiis.] Furias hic intellige varios animi tumultus, quibus vexata est misera Psyche, post fororum orationem.

2. Nox aderat, & maritus advenerat.] Insuavis est hæc repetitio ejusdem vocis: repone ex Codice Fuxensi, maritus advenerat.

poplites

poplites; & ferrum quærit abscondere, sed in suo pectore. Quod profectò fecisset, nisi ferrum, timore tanti flagitii, manibus temerariis elapsum evolâisset. Jamque lassâ, saluteque defectâ, dum sæpius divini vultus intuetur pulchritudinem, recreatur animi. Videt capitis aurei genialem cæsariem: ambrosiâ temulentam, cervices lacteas, genasque purpureas, pererrantes crinium globos decoriter impeditos, alios antependulos, alios retropendulos: quorum splendore nimio fulgurante, etiam ipsum lumen lucernæ vacillabat. Per humeros volatilis Dei pinnæ rosçidæ micanti flore candicant; & quamvis alis quiescentibus extimæ plumulæ tenellæ ac delicatæ tremulè resultant, inquietè lasciviunt. Cæterum corpus glabellum, atque luculentum, & quale peperisse Venerem non pœniteret. Ante lectuli pedes jacebat arcus, & pharetra, & sagittæ, 2 magni Dei propitia tela. Quæ dum insatiabili animo Psyche satis curiosa rimatur, atque pertractat, & mariti sui miratur arma: depromit unam de pharetrâ sagittam, 15 & puncto pollicis extremam aciem periclitabunda, trementis etiam humi articuli nixu fortiore pupugit altius, ut per summam cutem ro-

INTERPRETATIO.

vis; & tentat abdere cultrum, sed in suum pectus. Quod fecisset procul dubio, nisi culter, metu tanti sceleris, excidens à manibus illius temeraria mulieris aufugisset. Cumque jam fessa esset, & semimortua, reficitur animo, contemplando sapiens venustatem divina faciei. Cernit comam nativam flavi capitis saturam ambrosiâ, cirios capillorum dispersos per colla candida instar lactis, & per malas rosas, venustè implicatos, alios dependentes in anteriorem partem capitis, alios in posteriorem: quorum nimio fulgore coruscante, ipsa quoque lux lampadis fluctuabat. In scapulis volatilis illius Dei penna rorida albicans nitore fulgenti & , licet Ma-

maneat immota, extrema tamen plumula tenera ac molles, trepidè subsultantes tremunt lascivè. Reliquum corpus depile, & formosum, & quale non pœniteret Venerem esse enixam. Ad pedes tori arcus, & pharetra, & sagittæ jacebant, arma benigna potentis illius Dei. Quæ dum Psyche valde curiosa explorat animo inexplabili, & contractat, atque admiratur tela sui conjugis: extrahit unam sagittam ex pharetrâ, & volens experiri extimum ejus acumen punctiunculâ pollicis, pupugit illum profundius impressu validiore articuli adhuc trepidantis. Adeo ut exigua stilla cruoris purpurei fluxu-

NOTÆ.

1. *Ambrosiâ temulentam.* Sic Soranus equos Ovidius libro secundo Metamorphos. facit ambrosia succo saturos. Quæpiam immortalis est, & ambrosia liquor Deorum immortalium pabulo adhibitus, temulenta ambrosia cæsaries est ejusmodi liquore uncta.

2. *Magni Dei propitia tela.* Apud Gellium lib. 6. Noct. Attic. cap. 5. Alfenius Jurisconsultus: sicut novum novum, dicimus & proprium propitium, Apul.

augerè atque intendere volentes novis & propriis significationem. Utinam aliud quod aliud testimonium præ manibus habeam, quo hunc propitio significatum astruam: mirè enim huic loco quadraret. Sed Alfeni hujus testimonio vix fido, cum illum in aliis refellat ipse Gellius. Hinc malui vertere benignum.

3. *Puncto pollicis.* Melius fortasse longas, punctum.

X

raverint parvulæ sanguinis rosei guttæ. Sic ignara Psyche sponte in Amoris incidit amorem. Tunc magis magisque cupidine flagrans Cupidinis, prona in eum efflictim inhians, patulis ac petulantibus saviis festinanter ingestis, de somni mensurâ metuebat. Sed, dum bono tanto per-
 cita, lauciâ mente fluctuat; lucerna illa, sive perfidiâ pessima, sive invidiâ noxia, sive quod tale corpus contingere, & quasi basiare & ipsa gestiebat: evomit de summâ luminis sui stillam ferventis olei super humerum Dei dextrum. Hem audax & temeraria lucerna, & amoris vile ministerium, ipsum ignis totius Deum aduris: cum te
 10 scilicet amator aliquis, ut diutius cupitis etiam nocte potiretur, pri-
 mus invenerit! Sic inustus exiit Deus, visâque detectæ fidei col-
 luvie, prorsus ex oculis & manibus infelicissimæ conjugis tacitus avo-
 lavit. At Psyche statim resurgentis ejus crure dextro manibus am-
 babus arrepto, & sublimis evectionis & appendix miseranda, & per nu-
 15 bilas plagas penduli comitatus extrema consequia, tandem fessa de-
 labitur solo. Nec Deus amator humi jacentem deferens, involaviß
 proximam cupressum, deque ejus alto cacumine sic eam graviter com-

INTERPRETATIO

vint per extremam pellem. Sic Psyche ignorans prolapsa est ultro in amorem ipsius Amoris. Tunc magis ac magis accensa cupiditate Dei Cupidinis, atque reclinata in eum, & correpta immoderato desiderio ipsius, impressis prope osculis hianibus & procubibus, timebat ne spatium seporis ejus esset brevius. At, dum ipsa affecta tantâ voluptate jactatur huc illuc animo vulnerato, lampas illa, sive quod esset nequam & perfida, sive quid vellet ei nocere ex invidiâ, sive quia ipsa quoque cupeverit tangere, & quasi osculari corpus tam formosum: effudit ex summo suo ellychnio guttam olei ardentis in scapulam dextram Dei. O insolens ac proterva lampas, & abjectum instrumentum amoris, uris ipsum Deum

omnium flammarum: quamvis in præmum inventa sis ab amante aliquo, ut diutius frueretur etiam noctu optato conspectu amica! Cupido sic ustulatus surrexit repenti; & conspecto flagitio revelati ardani, silens subtraxit se prorsus volatu ex conspectu & manibus miserrime uxoris. Sed confestim Psyche apprehendens utraq; manu dextram sibiâ ejus dum consurgeret, & miscrandum in modum pendens ex ipso elato in altum, & comitans eam per regionem nubium suspensa, ac pond sequens, lassata demum decidit in terram. At Deus ejus amator non relinquens ipsam prostratam in terrâ, volavit in proximam cupressum, atque ex summa vertice illius sic alloquitur eam valde

NOTÆ

1. Ignis totius Deum.] Cupidinem, qui tot ignibus hominum Decorumque pectora quotidie inflammat.

2. Colluvie.] Fœditate, Flagitium verti, quod est crimen cum dedecore conjunctum.

3. Sublimis evectionis appendix, &c.] Sublimior est hæc oratio, & supra communem usum captumque. Itaque &c.

4. Appendix miseranda.] Sic lib. 9.

laqueum sibi noctis infansulumque, quem de eodem marito jamdudum susceperat, eodem funiculo noctis, sive in præcelsissimum puteum appendicem parvulum trabens precipitat.

5. Extrema consequia.] Consequia sequelam sonat. Lib. 19. spiritus hunc

hæc affatur : Ego quidem , simplicissima Psyche , parentis meæ Veneris præceptorum immanem , quæ te miseri extremique hominis devinctam cupidine infimo matrimonio addici jusserrat , ipse potius amator adolavi tibi . Sed hæc feci leviter , scio : & præclarus ille sagittarius , ipse me celo meo percussit , teque conjugem meam feci , ut bestia scilicet tibi viderer , & ferro caput excideres meum , quod istos amatores tuos oculos gerit : Hæc tibi identidem semper cavenda censebam , hæc benivolè te monebam . Sed illæ quidem consiliatrices egregiæ tuæ , tam perniciosi magisterii dabunt actutum mihi poenas : te verò tantum fugâ meâ punivero . Et cum termino sermonis , pinis in alium se proripuit . Psyche verò humi prostrata , & , quantum visu poterat , volatus mariti prospiciens , extremis affligebat lamentationibus animum . Sed ubi remigio plumæ raptum maritum proceritas spatii fecerat alienum , per proximi fluminis marginem præcipientem sese dedit . Sed mitis fluviu , in honorem Dei scilicet , qui & ipsas aquas urere consuevit , metuens sibi , confestim eam innoxio volumine super ripam florentem herbis exposuit . Tunc fortè Pan

INTERPRETATIO.

brutus : Ego quidem , 6. Psyche nimis credula , oblitus jussorum Veneris meæ matris , quibus præceperat mihi uti diligarem te amore hominis miseri , & vilissimi , ac manciparem conjugio abjectissimo , ego , inquam , ipse adveni potius tibi amator . Verum gessi me inconsideratè in hac re , fateor , atque ego , qui habeo tam peritus sagittarius , ferri me meâ sagittâ : & ascevi te mihi in uxorem , ut nempe crederet me beluam , & gladio amputares meum caput , quod gestat hos oculos tui amantur . Suadebam tibi frequenter cavendum esse semper ab his malis , commonefaciebam te amanter de his . Verum illa quidem , qua dederunt tibi hoc exitium consi-

lium : laent mihi d vestigio supplicium debitum documento tam exitiabili : te autem plectum solùm meâ fugâ . Et finitâ hæc oratione , subraxit se alis in sublime . At Psyche facens humi , & prospectans volatum suū conjugis , quantum valebat acie oculorum , cruciabat pectus suum questibus vehementissimis . Verum statim atque altitudo intervalli subduxit ab ejus conspectu maritum sublatus jactatione alarum , præcipitavit se ex ripâ fluvii vicini . Sed amnis mansuetus , in honorem nempe Dei illius , qui solet intendere ipsas undas , timens pro se , projecit eam innoxius fluctibus in marginem virentem graminis . Tunc foris Pan Deus

NOTA.

donis illis vidualis , ac patibulatis , decoris rhedarum carpentis , quæ partim sumpta , partim revelata , frustra novissimis traherantur consequiis .

1. Et cum termino sermonis .] Sic ubi Noster : & cum isto fine sermonis .

2. Remigio pluma .] Sic lib. de Deo Coccyus : Ceterum cum illa fessa sunt remigia pavorum , terra ceu portus off. Et Virgil. lib. 1. Æneid.

volat ille per aëra magnum.

Remigio alarum.

Metaphora est à navibus ducta.

3. Et ipsas aquas urere .] Fluviorum scilicet , & maris Numina , Nymphæque , nec-non & ipsos pûces amoris ignibus accendere .

4. Pan Deus rusticus .] Pan , quem antiqui pastorum venatorumque Deum fecerunt . Cujus filius fuerit non satis constat apud Auctores . Herodotus Mercuri & Penelopes filium facit . Duri

X ij

Deus rusticus ¹ juxta supercilium amnis sedebat, ² complexus hinc sua mo Cannam Deam, ³ eamque vocular omnimodas edocens recinere. Proximè ripam vago pastu lasciviunt & comam fluvii tondentes capellæ. ⁴ Hircosus Deus fauciam Psychem, atque defectam, utcunque casus ejus non inscius, clementer ad se vocatam sic permulcet verbis lenientibus: Puella scitula, sum quidem rusticanus & opilio, sed senectutis prolixæ beneficio multis experimentis instructus. Verùm, si rectè coniecto, quod profectò prudentes viri divinationem autumant, ab isto titubante & læpius vacillante vestigio, deque nimio pallore corporis, & assiduo suspiratu, immò ⁶ & ipsis morientibus oculis tuis: amore nimio laboras. Ergo mihi ausculta: nec te rursus præcipitio, vel ullo mortis accersito genere perimas. Luctum desine, & pone mororem; precibusque potiùs Cupidinem Deorum maximum percole; &, utpote adolescentem delicatum luxuriosumque, blandis obsequiis

I N T E R P R E T A T I O.

agrestis sedebat humi prope ripam fluvii, amplectens Nympham Syringam, & docens eam reddere canendo omne genus vocum. Juxta marginem capellæ carpentes herbam fluminis errant huc illuc libero pastu. C. prius Deus accitam ad se leniter Psychem percussam ac lassatam sic delipit blando sermone, non omnino ignarus ejus calamitatis: O venusta adolescentula, ego equidem sum agrestis & pastor ovium, sed edoctus plurimâ experientiâ, propter longam senectam. Sed, si benè conicio, (quod sanè prudentes viri habent pro divina-

tionem) si, inquam, benè conicio ex tuo gradu incerto, & sæpè titubante, atque ex immodico pallore corporis, perperis/que suspiriis, quæ, imò & ex ipsis etiam tuis oculis lugentibus: ardes immodico amore. Credo mihi igitur neque te iterum velis interficere præcipitio, aut ullâ aliâ morte spontanea. Cessa jam flere, & mitte tristitiam; & præpitiare potiùs precibus Cupidinem potentissimum Deorum, atque illum devinci tibi blanditiis, utpote juvenem mollem & deditum voluptati.

N O T A.

Samius, Penelopes ex omnibus suis prociis, Epimenides, Panæ, & Arcadem geminos ex Jove & Callisto natos ait. Alii Jovis & Epimæus, id est, Contumelia filium fuisse ferunt. Inuus Latini dictus est. Orpheus Panæ universam naturam esse voluit, cujus elementa & cælum membra sint. Fusam Panos descriptionem vide apud Servium; ad hunc versum Eclog. 2. Virg.

Mecum una in sylvis imitabere Panæ canendo.

1. Juxta supercilium amnis.] Sic apud Antonian. lib. 16. supercilium Rhodæ. Et lib. 22. Istri supercilium. Et Notæ, lib. 7. ripa supercilium.

2. Complexus Cannam Deam.] Fl-

stulam ex arundinibus seu canis, in quas Nympha Syrix conversa fuerat dum fugeret ejus amplexus. Fabulam vide lib. 1. Metamorphos.

3. Eamque vocular omnimodas edocens recinere.] Virgil. Eclog. 2.

Pan primus oculos dera conjungens plures

Initiuit.

4. Comam fluvii.] Gramen ripæ utraque pinx.

5. Hircosus Deus.] Pan, qui hircinis cornibus & pedibus insignis erat.

6. Et ipsis morientibus oculis tuis.] Eriæus sat verisimiles reponit; & morientibus oculis.

promerere. Sic locuto Deo pastore, nulloque sermone reddito, sed adorato tantum Numine salutari, Psyche pergit ire. Sed antequam multum via laboranti vestigio pererrasset; ¹ inscio quodam tramite jam delabente, accedit quondam civitatem, in qua regnum maritus unius sororis ejus obtinebat. Quam re cognita, Psyche nuntiarum presentiam suam sorori desiderat: mox inducta, alternis amplexibus mutue salutationis expletis, percontanti causas adventus sui, sic inquit: Meministi consilium vestrum, scilicet quo mihi suastis, ut bestiam, quam mariti mentito nomine mecum quiescebat, priusquam ingluvie voraci me misellam hauriret, ancipiti novacula perimerem. Sed cum prius, ut æquè placuerat, conscio lumine vultus ejus aspexi; video mirum divinumque prorsus spectaculum: ipsum illum Deam Veneris filium, ipsum, inquam, Cupidinem leni quiete sopitum. Ac dum tanti boni spectaculo percita, & nimiam voluptatis copia turbata, fruedi laborarem inopia: casu scilicet pessimo, lucerna fervens oleum re- ¹⁵ bullivit in ejus humerum. Quo dolore statim somno recussum, ubi me ferro & igni conflixit armatam: Tu quidem, inquit, ob istud tam dirum facinus, confestim toto meo divorce, ² tibi que res tuas habeto. Ego verò sororem tuam, & nomen, quo tu censeris, aiebat,

INTERPRETATIO,

pitus. Ubi Deus Opilio dixit ea, Psyche persequitur suum iter nullo responso dato, sed venerata Numen propitiolum. At nondum confecerat multum itineris incassum egro: cum pervenit per quandam semitam declivem sibi incognitam, in urbem quandam, cujus Rex erat maritus unius ex ejus sororibus. Quo comperto, Psyche rogat ut moneatur soror se adesse. Introducta statim, postquam defuncta fuerunt mutuis amplexibus salutationis reciproca, cum interrogaret soror, quare illic venisset, incipit hoc modo: Recordaris vestri consilii, quo nimirum hortata estis me, ut interpercerem cultro utrinque acuto belluam, qua mecum cubabat simulato nomine conjugis, antequam deglutiret me infelicem gutturo famelico. Sed simul atque intuta sum faciem ejus ad lumen lucerna, ut convenerat inter nos, cerno spectamen stupendum, & penitus divinum, ipsum filium Deæ Veneris, illum ipsum, inquam, Cupidinem placidè dormientem. Cumque attonita aspectu tanti boni non possem potiri ipso, propter voluptatem immoderatam, quæ eram perturbata: pessimo fato accidit ut lampas refunderet oleum ardens in scapulam ejus, Quam dolare excruciatum repente è somno, ut me vidit instructam novacula, & lucernam: Tu quidem, ait, discede astrictam à meo thalamo, ob scelus adeo crudele, & offer hinc quæ tuæ sunt. Ego autem mihi jamgam protinus pignore atque hoc connubio

NOTE,

1. Inscio quodam tramite.] Ignoro. Sic supra: vescia sarcina rudimenta miratur.
2. Tibique res tuas habeto.] Verba solemniter divortiorum. Martialis Mensa nova fuit vaterum Brocletia maritum

Deseris, atque jubes res sibi habere suas.
Dicebatur etiam, tibi res tuas agito, recte tuas. In sponsalibus discutiendis renuntiatio hac formulâ concepta erat, conditione tuâ non utor.

- jam mihi ¹ confestim arrâ atque his nuptiis conjugabo. Et statim Zephyro præcipit, ultra terminos me domûs ejus efflaret. Necdum sermonem Psyche finierat: illa vesanæ libidinis & invidiæ noxiæ stimulis agitata, reconcinnato mendacio fallens maritum, quasi de morte parentum aliquid comperisset, statim navem ascendit: & ad illum scopulum protinus pergit, &, quamvis alio vento flante, cœcâ spe tamen inhians: Accipe me, dicens, Cupido, dignam te conjugem; & tu Zephyre suscipe dominam: saltu se maximo præcipientem dedit. Nec tamen ad illum, locum, vel saltem mortua, pervenire potuit.
- ¹⁰ Nam per saxa cautium membris jactatis atque dissipatis, &, perinde ut merebatur, laceratis visceribus suis, alitibus bestiisque obviurn ferens pabulum, interiit. Nec ² vindictæ sequentis pœna tardavit. Nam Psyche errabundo rursus gradu pervenit ad civitatem aliam, in quâ pari modo soror morabatur alia. Nec secius & ipsa fallacie germanitatis inducta, & in sororis sceleratas nuptias æmula, festinavit ad scopulum: inque simile mortis exitium cecidit. Intetum dum Psyche, quæstioni Cupidinis intenta, populos circuibat; ille vulnere lucernæ dolens, in ipso thalamo matris jaceus ingemebat. Tunc avis per-

INTERPRETATIO.

tuam sororem, (& dicebat nomen, quo tu vocaris.) & temperat exemplo Zephyra, ut expelleret me statu ex finibus suarum adiun. Nondum Psyche fecerat finem loquendi, cum illa exstimulata aculeis insana cupiditatis, & invidia exitialis, decipiens, maritum confisso mendacio, perinde ac si audivisset aliquid de obitu suorum parentum, ingreditur subito navem: & confat se statim ad illam rupem, & licet alius ventus quam Zephyrus tunc spiraret, nihilominus cupiens ardentem id, quod sperabat absque ratione, dicensque: Suscipe me, o Cupido, uxorem te dignam: tu vero Zephyre, excipe tuam heram: præcipit se ingenti saltu. Neque tamen potuit illuc deferri, vel mortua quidem.

Obiit enim disjunctis & dispersis artibus per cautes scopulorum; & interaneis suis dilaniatis, quemadmodum digna erat, offerens avibus & feris escam paratam. Neque supplicium debitum secunda ultioni diu dilatum est. Psyche enim devenit iterum vago gressu in aliam urbem, ubi altera soror ejus similiter habitabat. Et ipsa simili modo persuasa fraude fraternitatis, & appetens conjugium sua germana nefarie disturbatum, properavit ad rupem: & corrui peritura eodem genere necis. Interea dum Psyche, intenta ad investigandum Cupidinem, percurrebat proximam: ipse laborans uestione lampadis, lamentabatur stratus in ipso lecto suæ parentis. Tunc Gavia volueris, illa can-

NOTA.

1. Confestim arrâ, atque his nuptiis conjugabo.] Mercerus, ad lib. 4. Anal. Taciti, reponerat hoc loco confarreatis nuptiis, quod valde placet. Notum quid fuerit in nuptiis veterum confarreatio, & de hac agemus lib. 6. ad hæc verba, Psyche convivis in amicum Cupidinis.

2. Vindicta sequentis.] De alterâ sumenda.

3. In sororis sceleratas nuptias.] Non sceleratas, sed consceleratas, scelere sororio violatas, & disturbatas; à verbo scelerare. Vel intellige sceleratas, quæ non poterant à sorore cura scelus appeti.

alba illa ¹ Gavia, quæ super fluctus marinos pinnis natat, demergit
sele properè ad Oceani profundum gremium. Ibi commodum Vene-
rem lavantem natantemque propter assistens, indicat adustum filium
ejus gravi vulneris dolore moerentem, dubium salutis jacere: jamque
per cunctorum ora populorum rumoribus convitiisque variis omnem {
Veneris familiam malè audire, quòd ille quidem montano scortatu,
tu verò marino natatu secesseritis, ac per hoc non voluptas ulla,
non gratia, non lepos, sed incompta, & agrestia, & horrida cuncta
sint: non nuptiæ conjugales, non amicitia sociales, non liberum ca-
ritates; sed enormis illuvies, & ² squalentium fœderum insuave fa-
stidium, Hic illa verbosa & satis curiosa avis in auribus Veneris, fi-
lii lacerans existimationem, ganniebat. At Venus irata solidum ex-
clamat repentè: Ergo jam ille bonus filius meus habet amicam ali-
quam? Promis, agetum, quæ sola mihi servis amanter, nomen ejus,
quæ ingenium & ³ investem sollicitavit, sive illa ⁴ de Nympharum ¹⁵

INTERPRETATIO,

didissima, quæ alis natat super undas
maris, penetrat se festinanter ad inum
sinum pelagi. Illic stans juxta Venerem;
qua tum forè abluebat corpus, & na-
bat, nuntiat ipsi natum ejus decum-
bere graviter usum, & ob dolorem ge-
mentem, & ambiguum vite; & jam
potam stirpem Veneris differri rumoribus
ac maledictis diversis in ore omnium
nationum: quoniam, inquit, abiistis,
ille in montes ad scoriandum, tu vero
in mare ad lavandum, & propterea
nulla jam est voluptas, nulla gratia,
nulla venustas, sed omnia sunt incon-

cinna, & rusticana. & hi pida: non
conjugia honesta non amicitia inter so-
cios, non amor filiorum; sed portentosa
fœditas, & ingratum sadium sorden-
tium matrimoniorum. Illa volucris gar-
rula & nimis curiosa insusurrabat
hæc in aures Veneris, violens famam
nati ejus. At Venus his penitus accen-
sa statim exclamat: Ille igitur probus
natus meus jam natus est aliquam
amicam? Agetum, tu, quæ sola mihi
famularis amicè, dic mihi nomen il-
lius, quæ pollexit adolescentem libe-
lem, & adhuc imperbare, sive illa sit ex

NOTA,

¹ *Gavia.*] *Gavia*, teste Plinio, lib.
10. cap. 32. aves sunt aquaticæ, in pe-
tris nidificantes. Eod. lib. cap. 74. ana-
tibus infensæ.

² *Squalentium fœderum, &c.*] Con-
jugium enim absque amore mutuo non
est verè conjugium, sed potius vile pa-
cium, tædii & fastidii plenum.

³ *Investem.*] Nondum vesticipem,
nondum puberem. Festus; *vesticipes*
puer est, qui jam vestitus est puberita-
te: è contrà *investis*, qui nòdum pu-
bertate vestitus est. Nonius *investis* di-
ci vult quasi adhuc in *veste*, id est, in
pudicitia, atque castitate: sed pugnat

huic etymis, quòd puberes *vesticipes*
dicantur. A *veste* ergo, non à *Vestè*,
deducendum est.

⁴ *De Nympharum populo.*] Innumera-
bili sanè. Fuerunt enim permulta Nym-
pharum genera. Aliæ *ægeiæ*, *coelestes*,
aliæ *ἐμψυχοι*, terrestres, aliæ *ποταμιοι*,
fluviales, aliæ *λιμναῖοι* & *λιμναῖοι*,
stagnorum, aliæ *θαλάσσιοι*, *marina*.
Et aliis nominibus, *Ορεάδες* montium
Nymphæ, *Δρυάδες* & *Εὐμαδρυάδες*
sylvarum, *Ναπææ* convallium, *Παῖδες*
fontium, & *Νηρηίδες* maris. De qui-
bus vidè plura apud Mythologos.

populo, seu¹ de Horarum numero, seu² de Musarum Choro, vel³ de mearum Gratiarum ministerio. Nec loquax illa conticuit avis: sed, Nescio, inquit, domina. Puto puellam (si probè memini, Psyche nomine dicitur) efflictim cupere. Tunc indignata Venus exclamavit: Vel maximè Psyche illam, meæ formæ⁴ succubam, mei nominis æmulam, verè diligit. Nimirum, illud incrementum, lenam me putavit, cujus monstratu puellam illam cognosceret. Hic⁵ quiritans prope periter emergit è mari, suumque protinus aureum thalamum petit: &, reperto, sicut audierat, ægroto puero, jam inde à foribus quam

INTERPRETATIO.

glebe Nympharum, sive ex numero Horarum, sive ex Choro Musarum, aut ex famulatio mearum Charitum. Nec volucris illa garrula, filuit: Verum, ô Domina, inquit, non scio. Arbitror eum perdidit amare virginem, cui nomen est Psyche, si bene recordor. Tum Venus irata erupit in has voces: Et cetero amat illam præsertim Psyche am-

tam meâ pulchritudinis, qua conatus est usurpare meum nomen. Nempe hoc est augmentum mei doloris, quoddam habuerit me pro lenâ, cujus indicio nosset hanc virginem. Vociferans hac vehementer enatat celeriter è mari, & contendit sistim ad suum lectum aureum: & invento suo filio agro, ut nuntiarum fuerat ipsi, clamitans altissimè

NOTÆ.

1. De Horarum numero.] Orpheus in Hymno, & Apollodorus Biblioth. lib. 1. Horas Jovis & Themide natas aiunt. Hæ unâ cum Jano Cœli portis præerant, teste Ovid. lib. 1. Fastorum, ubi Janus ait,

Præsideo foribus Cœli cum misibus Horis;

Has idem Ovid. Floræ dat comites, Fast. 5. ubi Flora.

Conveniunt pictis incincta vestibus Horæ,

Inque levés calathos munerâ nostra legunt.

Qui consonat Noster lib. 6. Hora rosas & cæteris floribus purpurabant omnia. Aliqui Horas à Gratiis non distinxerunt. Horæ autem dicitur à custodiendo dictas ait Scholiastes Hesiodi. Plato in Cratilo autem dicitur à terminando. Macrobius ab Hero, qui Sol est. Tres nominantur vulgò Erosia, Erosia & Aphrodite. Lex, Justitia, & Pax. Viginti quatuor innuit Ovidius, lib. 11. Metamorphos. cum dicit:

Et posita spatiis aequalibus Horæ.

Sed de Horis jam satis. Plura, si vis, consule Gyrard. Syntagm. 13.

2. De Musarum Choro.] Novem fuerunt Musæ, quibus varii parentes à variis Auctoribus assignantur. Musæus & complures antiquorum unâ cum Saturno natas è Cœlo fuisse crediderunt. At Orpheus, Hesiodus, & recentiores Poetæ Jovis & Mnemosynes filias dixerunt. Hinc Phædrus:

Ego, quem Pierio mater enixa est iugo,

In quo tonanti sancta Mnemosyne Jovi

Fœcunda novæ, artium peperit Chorum.

3. De mearum Gratiarum ministerio.] Lib. 2. licet, inquam, Venus ipsa fuerit, licet omni Gratiarum Choro sit nata, &c. ad quem locum vide Notas nostras.

4. Succubam.] Pellicem, quæ debitum Venieris pulchritudini cultum interceptat. Succuba propriè thalami jugalis dicitur. Hypsipyle Jasoni in Heroidibus:

Quod gemis Hypsipyle, lecti quoque succuba nostri

Mærent, & leges sentiat ipsa suas
5. Quiritans.] Clamitans: quasi invocans. Quiritis.

maximè

matrem boans: Honeſta, inquit, hæc, & natalibus noſtris bonæque-
tuz frugi congruentia? Ut primum quidem tuæ parentis, immo do-
minæ præcepta calcareſ, nec ſordidis amoribus inimicam meam cru-
ciareſ; verum etiam hoc ætatis puer, tuiſ licentioſis & immatu-
ris jungeres amplexibus: ut ego nurum ſcilicet tolerarem inimi-
cam. Sed utique præſumis nudo, & corruptor, & inamabilis, te ſo-
lum generoſum, nec me jam per ætatem poſſe concipere. Velim
ergo ſcias, multo te meliorem filium alium genituram: immo, ut
contumeliæ magis ſentias, aliquem de meis adoptaturam vernulis:
eique donaturam iſtas pinnaſ, & flammaſ, & arcum, & ipſaſ ſagit-
taſ, & omnem meam ſupelleſtilem, quam tibi non ad hoſ uſuſ de-
dederam. Nec enim de patris tui bonis, ad inſtructionem iſtam quid-
quam conceſſum eſt. Sed malè primà tuâ pueritiâ inſtructuſ eſ, & ac-
taſ manuſ habes, & majoreſ tuos irreverenter pulſaſti totieſ; & ipſam

INTERPRETATIO

Vocæ ab ipſâ uſque januâ: Iſta ſunt
decora (inquit) & convenientia noſtro
generi, ac tua probitati? Ut primum
quidem ſubter haberet juiſſa tua matris,
dominæ, nec torqueret virginem
tibi odioſam vilibus amoribus: quin
immo tu poſſo tantula ætate, admove-
reſ eam tuiſ præteritoſ. & preproperiſ
complexibus: nempe ut ego paſſerem nu-
trum mihi inuſam. At nimirum pu-
er, & nugator, & labefaſtor morum,
& odioſe, te undum eſſe nubilem, nec
me poſſo deincepſ fieri gravillam propter
dentem grandiorcm. Volo igitur ut ſciat

me procreaturam alium natum longe
meliorcm quàm tu ſiſ; immo, (ut habet
contumelia ſit tibi gravior) me adſcra-
turam in filium aliquem ex meis ſer-
vulis, & daturam ipſi iſtaſ tuas alaſ,
& facem, & arcum, & ipſa tela, at-
que omnia mea arma, qua non tibi
donaveram ut ſit uteretur iſiſ. Nihil
enim tibi datum eſt ex opibus tui genito-
riſ ad iſtam armaturam. Sed malè fa-
ctum, quod armatuſ eſ à teneriſ annis,
nam habet manuſ pungentiſ, &
percuſſiſti tam ſæpè tuos avoſ abuſque ul-
lâ rverentiâ, & denudat ſinguliſ die-

N O T A.

1. Et inamabilis.] Graviffimum con-
vicium. Sic inamabilis unda Stygis
Paludis Virgilio dicitur, & illaudati
Buſſidii avas: de quorum omniſum
gravitate Gell. Noct. Attic. lib. 2. cap.
6. quem vide.

2. De patris tui bonis.] De patre
Cupidiniſ variæ ſunt ſententiæ, pleri-
que tamen vel Martem, vel Vulcanum
agnofcunt, & cùm Apuleiſ Martem
virricum ejus inſrâ dicat, certè patrem
Vulcanum agnoſcere videtur.

3. Acutaſ manuſ habes.] Petulanteſ,
& malè inferendo ſemper paratæ, &
ſecundam Nonnum, & Muſæum &c.
ab reſ armatæ. Pungenteſ verti ad
verbum.

4. Majoreſ tuos irreverenter pulſa-
ſti.]

ſti.] An te majoreſ, hoc eſt, grandio-
reſ (quod puerò grande peccatum eſt?)
an verd tuos avoſ? Jovem putâ Ve-
neriſ patrem, juxta hæc Virgil. lib. 1.
Æneid.

Oſcula libavit nata dehinc talia ſa-
tur:

Parce metu, Cytheren, &c.

& Junonem matrem Vulcani, atque
etiam Cybelen Deorum matrem, quam
legimus vehementi in Aryn amore fla-
grâſſe.

5. Ipſam matrem ſuam.] Venus enim
amavit Martem, Adoniden, Anchife-
&c. Denudat, intellige, vel ſpoliis pu-
dore, vel magis ad verbum ſpoliis ve-
ſtibuſ, ut nudam amatoribuſ potiun-
dam exhibeat.

matrem tuam, me, inquam, ipsam parricida clamans quotidie: & percussisti saepius, & quasi viduam utique contempsisti, nec vitricum tuum, fortissimum illum maximamque bellatorem mecum. Quidni? cui saepius in angorem meo pellicatus, puellas propinare consuevit. Sed faxo te lustris huius percontor, & sentias acidas & amaras suspicias istas. Sed nunc iterum habita quid agam? Quo spe conferam? Quibus modis & stellatam istam cohibeam? Petam - ne auxilium ab inimica mea Sobrietate, quam propter huius ipsius lunarium offendi saepius? Aut rustice & qualentisque feminæ colloquium precor adha-

INTERPRETATIO.

huc ipsam tuam parentem, me ipsam, inquam, parricida: & feriisti saepe, & aspernaris veluti viduam, neque times vitricum tuum illum validissimum, & maximum praeliatorem. Rerum nam solius es saepius conciliare ipsi pellices ad me excruciantem. Sed curabo ut te perveniat huius ludii, & experihis

illud, convitium acutum & insuave. Sed quid nunc ego derisa faciam? Quod iradam? Quæ ratione coercere hanc maleficum? Implorabo - ne opem Sobrietatis habis mea, quam toties lasi ob libidinem huius ipsius feci? Aut omnino sermo habendus mihi erit cum ista muliere?

NOTA.

1. Quas viduam utique contempsisti.] Viduae despectui sunt, non filii modo, sed etiam alii, utpote magis praedictio destituta, ideoque iniuriæ magis parentis. Terent. Heautonim. Act. 1. Scen. 1.

Non, ita quæ Dii amant, quodas hac facere vidua mulieri.

Qua in me fecit.

Petronius: Jam enim faxo scitis, non vidua hanc insulam esse, sed M. Marcellum.

2. Hoc vitricum tuum fortissimum illum maximamque bellatorem.] Vitricus meus is est, qui defuncto meo patre matrem meam uxorem duxit. At quem modo vitricus Cupidinis Mars, qui Veneris ejus matris adulter, non maritus erat? Nisi forte repudiato Vulcano Venus ipsi nupsit. Tunc erat apud Martialem Epigramma 21. libri 6. de Nuptiis Stella & Ianthidos, quo Mars legitimus aliquando Veneris maritus factus hinc ianitur.

Perperam Stella dum iungit Ianthidi, da tui.

Leta Venus dixit: placet dare non potui.

Hac coram domina, sed nequius illi.

lud in amicum.

Tu ne quid percos, axiatis, vide, Saepo ego lascivum Marcellum feribundum accidi.

Legimus: Iste cum vagus ante iove, Sed postquam meus est, nulla me pellice laesit.

Tam frugi Juno vellet habere, Jo-venem. &c.

At nihil necesse sic intelligere. Vitricum filii appellat adulterum, quem conjugem suam in Martialis Epigrammate innuit praeteritis nimis amicum culpam.

3. Stellatam istam.] Stella Prætoris laudat: nuptiæ & maleficus stellio. Est autem stellio lacertus minor, qui stellatus corpore guttis, transcendens animalium, homini videtur, et sed sunt. Vide prius in stellatam istam nomenclaturam apud Ovid. lib. 1. A stellatæ, stellatæ, id est, imposturae, nomen nominatum: quod tunc in stellatam habet: si quis forte eam alius obligatam diffinitur obligatione, vel calliditatem alii differat: ita si quis merces supposituræ, vel concupiscit, si quis imposturam fecerit.

hædus est Insuper: nec tanta vindicta solentem asperunde spectandum est. Illa mihi protinus adhibenda est, nec ulla alia: qua: caligæ aspersus sanguine staret: phœbeum caput, & sagittas de-
cueret, arcum erodet, arcum desolaret, lumbis & ipsum corpus quæ
describentes remedia collocet. Tunc lapides non litatum crediderim,
cùm apte venas, quæ illis manibus nullo fœdente ætas: ritum pot-
estini, derisum: pueri, quæ: uno gremio nectareis fontis inferi,
permeatulentis. Sic effusa, totæ sibi protinus infusa, & stomacha
in bilis Ventrem. Sed cum puerum Cereræ & Juno: emittatur:
virescente vultu curulo, quævis, rur usque suspensio tantum veni-
dum: mirantem oculorum collocet: At illa, Opponent, inquit,
autem patris ista pro peccati victimam scilicet propensitate veni-
tis. Sed tunc eis vultus viribus Pythien illam sagittam, relinquant,
nulli requirant. Nec enim vos unquam deinde res famula fabula,
7 & non dicendi filii mei facta latuerint. Tunc illa: quæ quæ ge- 172

INTERPRETATIO.

hædus est Insuper: nec tanta vindicta solentem asperunde spectandum est. Illa mihi protinus adhibenda est, nec ulla alia: qua: caligæ aspersus sanguine staret: phœbeum caput, & sagittas de-
cueret, arcum erodet, arcum desolaret, lumbis & ipsum corpus quæ
describentes remedia collocet. Tunc lapides non litatum crediderim,
cùm apte venas, quæ illis manibus nullo fœdente ætas: ritum pot-
estini, derisum: pueri, quæ: uno gremio nectareis fontis inferi,
permeatulentis. Sic effusa, totæ sibi protinus infusa, & stomacha
in bilis Ventrem. Sed cum puerum Cereræ & Juno: emittatur:
virescente vultu curulo, quævis, rur usque suspensio tantum veni-
dum: mirantem oculorum collocet: At illa, Opponent, inquit,
autem patris ista pro peccati victimam scilicet propensitate veni-
tis. Sed tunc eis vultus viribus Pythien illam sagittam, relinquant,
nulli requirant. Nec enim vos unquam deinde res famula fabula,
7 & non dicendi filii mei facta latuerint. Tunc illa: quæ quæ ge-

de illa Pythia, puerum sicut & Cereræ
emittitur sicut adspiciunt ipsi omnes:
omnes commoverent eam esse factis tur-
pidis, & regerunt, quæ cohibent su-
perstitio: namque causam pulchritudinem
vultus: flagrantem: At illa: Ad-
monuit, inquit, & omnes, ut omni-
bus vultus sicut: his meis præcordiis
pauca: adspiciunt: ista. Sed interpres
in vultu: puerum, quæ vultus comatu il-
lum: vultum, & fugientem Pythien,
illam: cum ignorat: postea: infu-
sione: namque, qui dispungitur de mea
famula, & flagitia: Cupidinis: iam non
emittendum: mei filii. Tunc illa: sciens

N O T E.

1. Phœbeum caput, sagittas decueret, arcum erodit, arcum desolaret, lumbis & ipsum corpus quæ describentes remedia collocet. 2. Incedia sollicit, quæ maxime coërcetur Cupido. 3. Meo gremio nectarei fontis. 4. Stomachata bilis Veneras. 5. Formica atque impotenti iræ accensa,

6. Comittitur. 7. Hæc illa, continuan-
tur, hoc est, affiguntur, fat verifun-
tionem. Sic lib. 1. inde me commodè egro-
dientem continuatur Pythias.
8. Opportund. 9. Ironice.
10. Et non dicendi filii mei. 11. Prop-
ter æperis flagitium, & spreta materna
jussa. Sic supra: illas sceleratas faminas,
quæ vultu, post internecinum odium, &
calcata sanguinis fœdera, sorores ap-
pellare non licet.
12. Ignara quæ gesta sunt. 13. Scribe
gnara. Mox enim ipse rem omnem
narrant.

sta sunt, palpare Veneris iram fœvientem sic adortæ: Quid tale, domina, deliquit tuus filius, ut animo pervicaci voluptates illius impugnes: &, quam ille diligit, tu quoque perdere gestias? Quod autem, oramus, isti crimen, si puellæ lepidæ libenter arrisit? An ignoras? eum masculum & juvenem esse, vel certè jam quot sit annorum oblita es? An quod ætatem portat bellulæ, puer tibi semper videtur? Mater autem tu, & præterea cordata mulier, filii tui lusus semper explorabis curiosè, & in eo luxuriam culpabis, & amores revinces, & tuas artes tuasque delicias in formoso filio reprehendes? Quis autem te Deum, quis hominum patietur, passim cupidines populis disseminantem, cum tuæ domus amores amarè coërceas, & vitiorum muliebrium? publicam præcludas officinam? Sic illæ, meta sagittarum, patrocínio gratioso Cupidini quamvis absenti blandiebantur. Sed Venus indignata ridiculè tractari suas injurias, præverſis illis, altè rursus concito gradu, pelago riam capessit.

INTERPRETATIO.

ea, quæ facta fuerant sic aggressæ sunt demulcere infectam iram Veneris: Quid tantum peccavit tuus natus, domina, ut relictæ obstinâtâ mente ejus gaudis, & tu supias etiam perimere illam, quam ipse amat? Quod verò delictum ipsi est (rogamus) si venusta puella placuit ejus animo? An nescis eum esse matrem, & juvenem, aut seris oblita, ne es quot habeas annos? An quis sustinet venustæ ætatem, videtur tibi semper puer? Tu verò, quæ es ipsius mater, & insuper prudens famina, an semper observabis curiosè obſtamenta tui filii, & in illa vituperabis libidinem, & condemnabis amores, ac redargues in pulchro filio tuas artes, & voluptates? Quis verò ex Diis, aut quis ex hominibus feret is spargentem amores ubique per populos, cum ipsos amores tuæ domus reprimas severe, & eis claudas publicam officinam vitiorum famineorum? Sic illa adulabatur officiosâ defensione Cupidini licet absenti, formidina telorum ejus. At Venus graviter ferens quid ageretur joculariter de suis contumeliis, voluit illis post terga, comendit ad Oceanum vestigio iterum vehementer accerlarate.

res, ac redargues in pulchro filio tuas artes, & voluptates? Quis verò ex Diis, aut quis ex hominibus feret is spargentem amores ubique per populos, cum ipsos amores tuæ domus reprimas severe, & eis claudas publicam officinam vitiorum famineorum? Sic illa adulabatur officiosâ defensione Cupidini licet absenti, formidina telorum ejus. At Venus graviter ferens quid ageretur joculariter de suis contumeliis, voluit illis post terga, comendit ad Oceanum vestigio iterum vehementer accerlarate.

NOTÆ.

1. Eum masculum & juvenem esse.]
ne juvenem Prætor frustra sollicitat.
Opponitur hic non sens, sed puero.
Mox enim: an quod ætatem portat bel-

lulæ, puer tibi semper videtur?
2. Vitiorum muliebrium.] Consuetudinis cum mulieribus.
3. Publicam.] Quam omnibus aperis.

LUCII APULEII

MADAURENSIS PLATONICI

METAMORPHOSIS.

LIBER SEXTUS.

INTEREA Psyche variis jactabatur discursibus, dies noctesque mariti vestigationibus inquieta, animo tanto cupidior, & iratum licet, si non uxorii blanditiis lenire, certè servilibus precibus propitiare. Et, prospecto templo quodam in ardui montis vertice: Unde autem, inquit, scio, an istic meus degat dominus? Et illicò dirigit citatum gradum: quem defectum prorsus assiduis laboribus spes incitabat, & votum. Jamque graviter emensis celsioribus jugis, pulvinaribus sese proximam intulit. Videt spicas frumentarias in acervo, & alias flexiles in coronâ: & spicas ordei videt. erant & falces, & operæ messoriz mundus omnis; sed cuncta passim jacentia, & incuria confusa, & ut solet, æstu laborantium manibus projecta. Hæc singula Psyche curiosè dividit, & discretim remota ritè componit: cæta scilicet, nullius Dei fana & cærimonias negligere se debere,

INTERPRETATIO.

INTEREA Psyche agebatur diversis erroribus, anxio intenta diebus ac noctibus indagationi sui conjugis, ad magis exoptans animo tum quamvis infernum placare saltem servilibus supplicationibus, si non posset domalere blandimentis uxoris. Et viso quodam delubro in cacumine excelsi montis: Quid autem novi, inquit, nomen domus domini ibi habet? Et statim contendens illic grossa festino, quem penitus debilitatum continuis laboribus spes & desiderium accelerabant. Et al-

teribus culminibus jam Brenno superatis, accessit proximè ad lætulos Numinis. Cernit aristas frumenti congregatas, & alias implexas in corollâ: conspicit quoque aristas hordei, erant etiam novacula, & omne instrumentum messum: verum omnia jacebant hinc inde permixta ex negligentia, & abjecta manibus æstuantium calore, si quis consuevis fieri. Psyche separas hæc cuncta studiosè, & seorsim divisa rectè ordinat: putans nimirum nullius Numinis templa & sacra sibi esse negligenda.

N O T A.

1. *Pulvinaribus.*] Lib. 4. pulvinaria proteruntur: ad quem locum vide Notas nostras pag. 132.

2. *Operæ messoriz mundus omnis.*] Instrumenta, quibus utuntur mellores: falces, rastra, &c.

Y iii

sed omnium benivolam misericordiam corrogare. Hæc tam sollicita
seduloque curantem, ¹ Ceres alma deprehendit; & longum exclamat
protinus: Ah, Psyche miserranda! totum per orbem Venus anxîa dis-
quisitione tuum vestigium furens animi requirit: teque ad extremum
⁵ supplicium expetit, & totis numinis sui viribus ultionem flagitat. Tu
verò rerum mearum tutelam nuac geris, & aliud quidquam cogitas
nisi de tuâ salute? Tunc Psyche pedes ejus advolata, & uberi fletu
rigans Deæ vestigia, ² humumque verrens crinibus suis, multijugis
precibus editis veniam postulabat: PÆR, ego; te frugiferam tuam
¹⁰ dextram istam deprecor, per lætificas messium cærimonias, ³ per raci-
ta sacra cistarum, & per famulorum tuorum ⁴ draconum pinnata cur-
ricula, ⁵ & glebæ Siculæ sulcanina, & ⁶ currum rapacem, & ⁷ terram

INTERPRETATIO.

sed benevolentiam, & miserationem cum-
horum esse implorandam. Alma Ceres
offendit ipsam procurantem ea omnia &
diligenter, & statim exclamant unius:
Ah, Psyche infelix! Venus nocens me-
tem furore investigat te sollicitâ inda-
gatione per universam terram: & de-
postit te tot summi puerum de te su-
periorum, & populus universum omni-
bus nifibus sua divinitate. Tu autem
curas res meas, & cogitas de ullâ alia
re, præter de tuâ vitâ? Tum Psyche

prostrata ante pedes Deæ, & prolus
ejus vestigia lacrimis abundantibus,
de conceptis sacra sua cistis, rogabat
unius unius proleis supplicationibus:
PÆR, ego te per tuam istam manum,
qua gestas fruges, per sacra messium
existimantia, per secreta mysteria tuo-
rum cistarum, perque famulos tuos
draconum tibi famulantes, & currum
tuum soli Siculæ, & currum rapacem
Rix tuæ, & telluram, que tenent

N O T A.

1. Ceres alma.] Proprium Cereis
omnium alma, quod frugibus nutria-
les alac.

2. Humum verrens crinibus.] Quod
in calamitatibus sacrificiorum ad iram
Numinum placandam. Glottian.
Numinibus votisque votum, & sup-
plicatio oritur

Vorris humum.

3. Per sacra sacra cistarum.] Axa-
na Cereis sacra, & mystica in cistis
seu canistris à mulieribus portabantur
in solemnibus ejus pompis, quo mulie-
res idem mysteria canistris hauri-
sunt. Quidam Codices habent rati-
secreta, quod in ista recedit. Orgia
etiam Bacchi in cistis ferebantur. Ca-
rull. Carmine quod inscribitur Argo-
nautica:

Per obscurum sacris celebrantur Orgia
cistis.

Orgia, qua fratres capiunt audire

profani.

4. Draconum pinnata currula.] Fav-
bulantur Cererem curru tracto ab ala-
tis draconibus seu serpentibus vehi sol-
itam. Ovid. lib. 6. Metamorphos.

— geminos Deas fœtibus angues
Curribus admoveo, fronsque coercuit
ora.

5. Et glebæ Siculæ sulcanina.] Siculæ
Cereis ejusque hinc Proserpine sacra
erant. Siculi enim asserunt hinc has
Deas apud se natas fuisse, & fruges
in Sicilia primas repertas, nec immen-
sit, frugum enim adeo fuit, ut
Italiam horreum dicerent.

6. Currum rapacem.] Quo Plato
Proserpinam rapuit.

7. Terram tenacem.] Quæ Proserpi-
nam, seu potius sementem per eam
designatam, mediâ anni parte detinet,
ex pacto Cererem inter, & Proserpinam
iuncto jussu Jovis.

tenacem, & illuminarum Proserpinæ nuptiarum: demeacula, & 2 luminosarum filiarum inventionum remeacula, & cætera quæ silentio tegit Eleusis Atticæ sacrarium, miserandæ Psyche animæ, supplicis tuæ, subsiste. inter istam spicarum congeriem patere, vel pauculos dies delitescam; quoad Deæ tantæ favens ira spatio temporis mitigetur, vel certè meæ vires diutino labore fessæ, quietis intervallo leniantur. Suscipit Ceres: Tuis quidem lacrymosis precibus & commoveor, & opitulari cupio: sed cognatæ meæ, cum quâ etiam fœdus amicitie colo, bonæ præterea fœminæ, malam gratiam subire nequeo. Decede itaque istis ædibus protinus: & quod à me retenta custoditaque non fueris optimi consule. Contra spem suam repulsa Psyche, & afflicta 4 duplici mœstitiâ, iter retrorsum porrigens, inter sublitæ convallis sublucidum lucum prospicit fanum solerti fabricâ structum: nec ullam vel dubiam spei melioris viam volens omittere, sed adire cujuscunque Dei veniam, sacris foribus proxinat, Videt dona pre-

INTERPRETATIO.

ipsam, & descensionem Proserpina cum obscurum ejus conjugium celebratum est, & reditum filiarum, postquam reperta fuit ad lumen tædarum, & per reliqua qua Eleusis sacrarium Attica celas taciturnitate, succurre ultra infelicis Psyche, qua tibi supplicat. Sine me latere in hoc acervo aristatum saltem per aliquot dies; donec crudelis furor tanta Dea leniatur intervallo temporis, aut saltem mea vires fessæ longo labore resciantur spatio quietis. Ceres respondet ad hæc: Tui quidem precibus iuxta precibus moveor te, & vellem tibi auxiliari; sed non possum incurrere in offensam meæ consanguineæ, cum quâ conjuncta sum nexu veteris amicitie, & quæ insuper est proba mulier. Abi igitur aditum ex hoc templo: & puta officium esse tecum à me demonstratum, quod non estimaverim te, nec asseveraverim. Psyche res solita præter spem suam, & confecta geminato mœrore, cum acquiesceretur vitam rari: videt in sublitæ convallis subjacentis templum adificatum opere apostropha: cumque nebas negligere ullam viam spei melioris quamvis auspiciam, sed implorare misericordiam: inquit. Minime, accedis ad sacra vestros. Accedis magis patris domo.

neæ, cum quâ conjuncta sum nexu veteris amicitie, & quæ insuper est proba mulier. Abi igitur aditum ex hoc templo: & puta officium esse tecum à me demonstratum, quod non estimaverim te, nec asseveraverim. Psyche res solita præter spem suam, & confecta geminato mœrore, cum acquiesceretur vitam rari: videt in sublitæ convallis subjacentis templum adificatum opere apostropha: cumque nebas negligere ullam viam spei melioris quamvis auspiciam, sed implorare misericordiam: inquit. Minime, accedis ad sacra vestros. Accedis magis patris domo.

NOTÆ.

2. Demeacula, &c. remeacula.] Lib. 1. frustulum panis, &c. mediis sanctius habueres, ac pauper deprestem demere, neque sursum revocare posset.

2. Luminosarum filiarum inventionum.]

Ceres investigatura filiam duas tædas dicitur ad Eleusina ignes accendisse, & cum in orbem peragisset, tædam. Hinc est quoddam accensas tædas in igne sacris ferebant. Et hæc luminosa inventiones Proserpinæ dicuntur, quoniam ad tædarum illarum lumen factæ erant.

3. Eleusis.] Urbs Atticæ dicta ab Eleuso Rege, qui Cererem filiam investigantem benigne excepit hospitio.

Ob rememorem, sive que, ut referunt quidam, frumenti sars a Tyrræniensi apud Eleusina reperta est, solentis sacra Cereris instituta sunt pœne illarum urbem. De muliere hæc sacra præparabant, quæ à ceteris abstinentes iactantur hærere in perapinis.

Pauperes novem modis Venerem, aut plebemque quidem.

In vetitis numerabant, ut ait Ovid. Hinc Ceres Eleusina dicta est, & a Cerere Eleusina dicitur.

4. Duplici mœstitiâ.] Scilicet ob meritum Veneris, & repulsum quæ à Cere possit mori.

triosa, & lacinias auro litteratas, ramis arborum postibusque suffixas;
 1 quæ cum gratiâ facti nomen Deæ, cui fuerant dicata, testabantur.
 Tunc genu nixa, & 2 manibus aram 3 tepentem amplexa, deterfis an-
 te lacrymis, sic adprecatur:

5 MAGNI Jovis germana & conjuga: siue tu 4 Sami, 1 quæ queru-
 lo partu vagituque & alimoniam tuam gloriatur, tenes vetusta delubra:
 siue 6 celsæ Carthaginiis, 7 quæ te virginem vecturam leonis coelo com-
 meatem percolit, beatas sedes frequentas: 8 siue prope ripas Inachi,

INTERPRETATIO.

ria. & vestis intextas aureis litteris, appensas ad ramos arborum & ad postes templi, in quibus nomen quoque Deæ, cui consecrata fuerant, erat scriptum cum confessione beneficii accepti. Tunc sulca genu, & apprehensâ manibus aram adhuc tepidâ, sic orat, absterfis prius lacrymis.

SOROR & uxor summi Jovis: si-
 ve tu habitas in antiquis templis Sa-
 mi, quæ jactant honorem tuorum nata-
 lim, & vagitus tuus lamentabilis. &
 tuâ nutriticis siue incolis fortunatâ
 loca alta Carthaginiis, quæ adorat te
 virginem ascendente in calum vectura
 ne leonis siue præs clavis muris Ara-

NOTÆ.

1. *Quæ cum gratiâ facti, &c.*] Ovid. *Amorum lib. 2. Eleg. 13.* votum ladi-
 pro Corinna salute faciens:

*Ipsæ feram ante tuos munera tota-
 pedes.*

*Adjiciam titulum; SERVATA NAS-
 CORINNA*

*Tu modo fac titulo numeribusque
 locum.*

2. *Manibus aram tepentem ample-
 xa.*] Mod supplicium & noxam pro-
 meritorum, ut ad aram tanquam ad
 asylum confugerent, easque amplecte-
 rentur. Vide Plaut. *Mostell. & Raden-
 te.* Terent. *Heautontimor.* Cic. pro
 Domno suâ.

3. *Tepentem.*] Igne sacrificiorum ut
 est paulo ante peractorum.

4. *Samii.*] *Samos* Insula in mari Ica-
 rio Junoni sacra. *Partheniam* Strabo
 vocatam fuisse ait à *Parthenia* fluvio,
 Varro, & Lactantius (magis ex hujus
 loci sententiâ) ed: quod Juno adhuc
 virgo, & à primis suis incunabilis
 educata in ea fuerit, donec Jovi nube-
 ret.

5. *Quæ querula partu, &c. gloria-
 tur.*] Dicebant enim Samii Junonem
 apud se natam ad Imbracum fluvium,
 inde & *Imbracu* est appellata.

6. *Celsæ Carthaginiis.*] Virgil. lib. 4.

Æneid.

— tu nunc Carthaginiis alta

Fundamenta locas.

Carthaginiis.] Hujus situm & origi-
 nem habes *Æneid. 1.*

*Urbs antiqua fuit, Tyris tenera
 coloni.*

Carthago, &c.

7. *Quæ te virginem vecturam leonis
 coelo commeansem, &c.*] Inuit procul
 dubio *Cælestem* Carthaginiis Numen,
 quam permulta tamen non Junonem
 sed *Cybelen*, aua Venærem fuisse exi-
 stimârunt. Stat. lib. 10. *Thebaid.* me-
 minit Junonis pictæ in veste, quæ ejus
 statuum velârunt Argolicæ matres.

*Ipsa illic maghi thalasso desponsa To-
 nantis.*

*Expers conjugis, & timide postura
 pudorem.*

*Lumine demisso pueri Jovis oscula
 libas.*

Fuit etiam apud Hermionem urbem
 templum Junonis *megiste*, teste Ste-
 phano.

8. *Prope ripas Inachi.*] *Inachus* ho-
 die *Planizza* Sophiano, fluvius est
 Péloponnesi per agrum Argivum fluens
 in Sæum Argolicum, sic dictus ab
Inacho Argivorum Rege, à quo Argi-
 vi ipsi *Inachidae* appellati sunt.

quæ

qui te jam nuptam Tonantis, & reginam Deartum memorat, ¹ inclytis Argivorum præsides mœnibus: ² quam cunctus Oriens Zygiam veneratur, & ³ omnis Occidens Lucinam appellat: sis meis extremis casibus ⁴ Juno Sospita, meque in tantis exantlatis laboribus defessam, imminentis periculi metu libera. Quod sciam, soles prægnantibus periclitantibus ultrò subvenire. Ad istum modum supplicanti statim sese Juno cum totius sui Numinis augustâ dignitate præsentat. Et protinus, ⁶ Quam

INTERPRETATIO.

Argivorum juxta ripas amnis Inachi, qui celebrat re jam uxorem Jovis, & reginam Deartum: quam omnes nationes Orientales colunt sub nomine Junonis Zygia, & omnes Occidentales nominant Lucinam: esto mihi in meâ maximâ miseriâ Jano conservatrix, & me fa-

tigatam tot laboribus, quos superavi, exolve timore instantis discriminis. Quantum scio, consueviisti ferre libenter opem gravidis mulieribus positis in periculo. Sic oranti Juno offert se repensâ cum venerandâ majestate omnis sua divinitatis. Et statim, Quam

NOTÆ.

1. Inclytis Argivorum præsides mœnibus.] Pausanias scribit apud Argivos templum fuisse Junonis Anthiæ, id est, Floridæ. Author est Strabo templum dicatum Junoni fuisse juxta Mycenæ Argivis Mycenæisq; commune, in quo fuerunt simulacra Polycleti manu, præstantissimo artificio. Utraque urbs in Junonis tutela fuit. Hinc Horatius:

— plurimus in Junonis honorem
Apsum dicet equis Argos, ditiesque
Mycenæ.

Vide lib. 10. Thebaid. Stat.

2. Quam cunctus Oriens Zygiam, &c.] Sic etiam locum hunc Apuleii citat Lyl. Gyraldus Syntagm. 3. Lipsius legendum putat Syriam, non Zygiam; Junonem enim sub nomine, Dææ Syriæ in Oriente cultam fuisse, teste Luciano, qui templum ipsius luculentum Hierapoli Syriæ describit. Si Zygiam Petincas, per Orientem intelligendi erunt Græciæ populi ad Orientem Italiæ positi, apud quos Juno Ζυγία & Ζυγία dicta est. ἀπὸ τοῦ ζυγίου τοῦ δούλου τοῦ ἀγγέλου, quoddam faminam mari conjungeret. Fuit & Romæ ara Jugiæ Junonis in vico Jugario, inde dicto, ut refert Festus.

3. Omnis Occidens Lucinam.] Et Lucetiam, quoddam nascentibus lucem tribueret, vel, ut vult Plinius, à luco, in quo Romæ condita erat Lucina ædes. Prins etymon rangit Ovidius lib. 3. Fa-

Apul.

storum:

Dicite, tu nobis lucem Lucina dedisti.

Dicite, tu voto parturientis ades, Per Occidentem intellige Italiam. Lucina tamen nomine Dianam nonnulli intellexerunt. Inter hos Virgil.

Castæ fave Lucina, tuus jam regnat Apollo.

Vide Horat. in Carmine sæculari. Græci εἰλεθυγὰν ἀργεῖν nominant.

4. Juno Sospita.] Hoc cognomine Juno in Lanuvino municipio colebatur, cui omnes Consules sacrificare necesse erat, ut docet Cicero pro Muræna. Livius, lib. 8. refert Lanuvinis civitatem datam, & sacra sua reddita, eâ conditione, ut ædes lucusque Sospitæ Junonis communis Lanuvinis municipibus cum Populo Romano esset. Sic dicta est à verbo sospitare, quod est salvum præstare.

5. Exantlatis.] Exantlare sive exanclare Festo exhaustire est. Nonio præterea perpeti, vel superare, qui sensus est hujus loci.

6. Quam vellem, inquit, Psyche, nutum meum, &c. accommodare.] Priæus ex tribus Mss. reponit: quam vellem, inquit, per fidem nutum meum, &c. quod est, si per fidem liceret, ut lib. 3. quam vellem parens jussis tuis obsequium commodare, si per fidem liceret.

Z

vellem, inquit, Psyche, nutum meum precibus tuis accommodare? sed contra voluntatem Veneris ¹ nurus meæ; quam filia semper dilexi loco, præstare me pudor non finit. tum etiam ² legibus, quæ servos alienos profugos invitis dominis vetant suscipi, prohibeor.
 ¶ Isto quoque Fortunæ naufragio Psyche perterrita, nec indipisci jam maritum volatilem quiens, totâ spe salutis depositâ, sic ipsa suas cogitationes consulit? Jam quæ possunt alia meis ærumnis tentari vel adhiberi subsidia, cui nec Dearum quidem quanquam volentium potuerunt prodesse suffragia? Quorsum itaque, tantis laqueis inclusa, vestigium porrigam? quibusque tectis, vel etiam tenebris abscondita, magnæ Veneris inevitabiles oculos tandem effugiam? Quin igitur masculum sumis animum, & cassæ speculæ renuntias fortiter, & ultroneam te dominæ tuæ reddis, & vel serâ modestiâ sævientes impetû ejus mitigas? Quî scis, an etiam, quem tu quæriras, illic in domo matris reperias? Sic ad dubium obsequium, immò ad certum exitium præparata, principium futuræ secum meditabatur obsecrationis. At Venus terrenis remediis inquisitionis abnuens, cælum petit. Jubet construi currum, quem ei Vulcanus subtili fabricâ studiosè poliverat, & ante thalami rudimentum; nuptiale munus obtulerat, limæ te-
 20 nuantis detrimento conspicuum, & ipsius auri damno pretiosum.

INTERPRETATIO.

cuperem, inquit, ô Psyche, inclinare meum favorem in tuas preces! sed mihi non licet per honestatem hoc facere adversus voluntatem Veneris meæ nurus, quam semper amavi quasi filiam. præterea impediunt legibus, quæ prohibent, ne alieni servi fugitivi recipiantur invitis suis heris. Psyche terrefacta hac etiam calamitate sua fortis, nec valens ampliùs consequi suum conjugem volatilem, jam desperans de salute, sic recogitavit apud se: Quanam alia auxilia possunt deinceps explorari, aut applicari meis miseriis, siquidem ne favor quidem Dearum, quamvis cupientium, potuit mihi opitulari? Quoniam igitur feram gressus contrita tot angustiis? Et quibus domibus, quæve etiam obscuritate tecta, poterò evitare indeclinabiles oculos magna Vene-

ris? Quidni ergo induis tandem virilem animum, & constanter deponis vanam spem, teque dedis sponte tua heræ, & demulces ipsius iram ipsâ modestiâ quamvis tardâ? Unde scis an non inventura sis etiam ibi in adibus suæ parentis illum, quem tamdudum investigas? sic parata ad obsequium anceps, vel potius ad perniciem indubitans, recogitabat apud se exordium deprecationis. Venus vero jam repudians subsidium terrestris investigationis, ascendit in cælum. Imperat apparari currum, quem Vulcanus ei poliverat curiose opere solerti, & dederat ei donum conjugale ante primum usum tori nuptialis, quique erat insignis damno materiz, quam limâ imminuerat, & pretiosus ipso detrimento auri.

NOTÆ.

1. Nurus mea.] Nupserat quippe Venus Vulcano Junonis filio.

2. Legibus qua servos, &c.] Qualis est Fabia, de Plagiariis, de quâ in Pandectis, lib. 48. Tit. 15.

3. Nuptiale munus.] Nempe illud

Quod primâ pro nocte datur, cum lance beatâ

Dacius, & scripto radiat Germanicus auro, ut ait Juvenal. Satir. 6. Morgen geben Germanis, unde lex Morganaica.

De multis, quæ circa cubiculum dominæ stabulant; procedunt quatuor candidæ columbæ, & hilaris incessibus picta colla torquentes, jugum gemmeum subeunt: susceptæque dominâ latæ subvolant. Curram Deæ prosequentes gannitu constrepenti lasciviunt¹ passerces: & cæteræ quæ dulcè cantitant aves, melleis modulis suavè resonantes, adventum Deæ prænuntiant. Cedunt nubes, & cælum filiæ panditur: & summus æther cum gaudio suscipit Deam. nec obvias aquilas, vel accipitres rapaces pertimescit magnæ Veneris canora familia. Tunc se protinus ad regias Jovis arces dirigit, & petitu superbo Mercurii, Dei vocalis, operæ necessariam usuram postulat. Nec tenuit Jovis cærum supercilium. Tunc ovans illicò, comitante etiam Mercurio, Venus cælo demeat, eique sollicitè sergit verba: Frater Arcas, scis nempè⁶ sororem tuam Venerem sine Mercurii præsentia nil unquam fecisse: nec te præterit utique quanto jam tempore delitescentem ancillam nequiverim reperire. Nil ergo superest, quàm

INTERPRETATIO.

Prodeunt quatuor alba columba ex multis, quæ nidulantur circum cubiculum suæ dominæ. & lato gressu sinuantes pictas cervicas, supponunt colla jugo facto ex gemmis, exceptâque dominâ subvolant hilares. Passeres stipantes curram Deæ lascivunt strepero murmure: & reliquæ volucres, quæ suavitior canunt, modulantes dulci melodiam, præmonent Deam accedere. Nubila diffugiunt, & cælum patefit suæ nata. ac supremus æther latas excipit Deam. Neque argutus famulatus magna Veneris formidat aquilas, aut accipitres predatores,

quibus occurrit. Tunc protinus tendit vestia ad regale palatium Jovis, superbâque petitione poscit, ut liceat uti ministerio sibi necessario Mercurii. Dei polentis egregiâ voce. Jupiter annuit ejus postulatis nictu carulei supercilii. Tum Venus triumphans descendit ex cælo actutim unâ cum Mercurio, eique hoc dicit anxie: Frater Cyllenie, non ignoras germanam tuam Venerem nihil unquam fecisse absque ope Mercurii: nec te fugit, ut arbitror, quandiu jam non potuerim invenire latentem famulam. Hoc ergo unum restat, ut

NOTA.

1. Passeres.] Salacissimi, ideoque meritis accensiti Veneris famulatio.
2. Et cætera, quæ dulcè cantitant aves, &c. adventum Deæ prænuntiant.] Lib. II, ut canora etiam avicula, &c. concentus suaves adsonarent: matrem fiderum, parentem temporum, orbisque totius dominam blando mulcentis affamine.
3. Cælum filia panditur.] Veneri, quam ex Mythicis multi ex cæli pandendis in mare projectis ortam ferunt.
4. Nec tenuit Jovis carulum supercilium.] Id est, Jupiter annuit ejus postulas. Carulum porro dicitur supercilium illud Jovis cuncta movens, à co-

lore cæli, qui color, cum sudum est, caruleus esse solet.

5. Frater Arcadi.] Melius Vovver. & Pricæus ex M's. Frater Arcas. Mercurius à Cylleno monte Arcadiæ, in quo cum Maja Jovi peperit, Cyllenius, & Arcas cognominatus est, Fratrem cum Venus vocat, orta enim & ipsa, juxta nonnullos Mythologos, ex Jove & Dione, ut jam monui.

6. Sororem tuam Venerem sine Mercurii præsentia nil unquam fecisse.] Mercurius quippe doli & furtis præest, sine quibus vix geruntur Veneris negotia.

tuo praconio praeium investigationis publicitus edicere. Fac ergo mandatum matures meum, & indicia, quibus possit cognosci, manifestè designes; ne, si quis occultationis illicitè crimen subierit, ignorantia se possit excusatione defendere. ¹ Et simul dicens, libellum ei porrigit, ubi Psyche nomen continebatur, & cætera. Quo facto, protinus domum secessit. Nec Mercurius omisit obsequium. nam per omnium ora populorum passim discurrens, sic mandata prædicationis munus exequabatur: Si quis à fugâ retrahere, vel occultam demonstrare poterit fugitivam regis filiam, Veneris ancillam, nomine Psy-
¹⁰ chen, ² conveniat retrò metas Murtias Mercurium prædicatorem, accepturus; indicinæ nomine ab ipsâ Venere septem savia suavia, & unum blandientis appulsu linguæ longè mellitum. Ad hunc modum pronuntians Mercurio, tanti præmii cupido certatim omnium mortalium studium arrexerat. Quæ res nunc vel maximè sustulit Psyche
¹⁵ omnem contationem. Jamque fores ejus domine proximanti occurrerit una de famulatione Veneris, ⁴ nomine Consuetudo: statimque

I N T E R P R E T A T I O.

merces perquisitionis ejus publicè proponitur sua proclamatione. Da igitur operam ut exequaris quamprimum mea jussa, & clarè denotes signa, quibus possit agnosci; ne, si quis contraxerit reatum celando eam præter fas, possit tueri se excusatione ignorantia. Et cum dicto tradit ei codicillum, in quo nomen Psyche & reliqua scripta erant. Quo facto recipit se statim domum. Mercurius non defuit obsequio: currens enim huc illuc per conspectum cunctarum nationum, sic fungebatur officio praconii sibi imperati: Si quis possit reducere filiam Regis profugam, nomine

Psyche, famulam Veneris fugientem, aut indicare latentem, adeat Mercurium praconem ponè metas Murtias, accepturus pro indicio ab ipsâ Venere septem dulcia oscula, & unum perquam suavissimum contactu linguæ abblatiantis. Mercurio hac proclamante, desiderium tanta mercedis excitârat cum emulatione diligentiam omnium hominum. quod unum vel præcipue tunc abstulit omnem dubitationem ex animo Psyche. Cumque accederet ad januam sua hera, una ex ancillis Veneris nomenclata Consuetudo fit ipsi obviam: &

N O T A.

1. Et simul dicens.] Græcum est, *καὶ ἄμα λέγων*.

2. Retrò metas Murtias.] Venerem Myrteam & Murtiam coluerunt Romani dictam à Murto, sive Myrto arbore ipsi sacrâ. Murtia Dez facelli mentio in schedis Festi, Plinius, lib. 15. cap. 29. Quin & ara vetus fuit Veneri Myrtea, quam nunc Murtiam vocant. Meta Murtia fuerunt Meta in Circo positæ. Nam ex Tertull. lib. de Spectaculis: fuerunt in Circo ova Castoris, & delphini Neptuni, & columnæ Sefix, Messix, Turelinæ: tres aræ Deo-

rum Samothracum: Obeliscus, Soli: Euripus, Matri Deum: Murtiæ Veneri, Metæ. Vide Bulengerum. de Circo, cap. 2. & 9.

3. Indicina nomine.] Elmenhorstii index: Indicina præmium, quod indicibus datur. Glossa Servii, Indicina *μῦρον*. Pace Elmenhorstii dixerim, Indicina Apuleio est indicium ipsum, ut furacrina; furtum, & similia.

4. Nomine Consuetudo.] Rectè Consuetudinem Veneris ministram facit ipsa enim sæpè amorem creat,

quantum maxime potuit, exclamat: Tandem, ancilla nequissima, dominam habere te scire cœpisti? An pro cæterâ morum tuorum temeritate, istud quoque nescire te fingis, quantos labores circa tuas inquisitiones sustinuerimus? Sed bene, quod meas potissimum manus incidisti, & inter Orci cancos jam ipsos adhæsisti; datura scilicet aditum contumaciæ tantæ pœnas. Et audaciter in capillos ejus immisâ manu, trahebat eam, nequaquam renitentem. Quam ubi primum inductam, oblatamque sibi conspexit Venus, latissimum cachinnum extollit, & qualem solent furenter irati: caputque quatiens, & adscalpens aurem dexteram, Tandem, inquit, dignata es socrum tuam salutare? An potius maritum, qui vulnere tuo periclitatur, interficere venisti? Sed esto secura: jam enim excipiam te, ut bonam nûrum concedet. & Ubi sunt, inquit, Sollicitudo atque Tristities ancillæ meæ? Quibus introvocatis torquendam tradidit eam. At illæ sequentes herile præceptum, Psychem misellam flagellis afflictam, & cæteris tormentis excruciatam, iterum dominæ conspectui reddunt. Tunc rursus sublato risu Venus, Et ecce, inquit, nobis turgidi ventris sui lenocinio commovet miserationem; unde me

INTERPRETATIO.

idicò exclamat totis viribus: Tandem ergo, pessima famula, incipis nôsse te habere heram? An ex impudentiâ tuorum morum simulas te hoc quoque ignorare, quantum laborum toleravimus in te investigandâ? Sed bene factum, quod delapsa sis præsertim in meas manus, & intercepta inter ipsos cancellos Plutonis; passura nimirum protinus supplicium debitum tanta pertinacia. Et injectâ audaciter manu in ejus crines, trahebat ipsam nullatenus reluctantem. Quam statim atque Venus vidis introductam, & constitutam coram se, erumpit in solutissimum risum, quemadmodum consueverunt qui præ irâ furiosi sunt. Et concussions caput, fricansque

auriculam dexteram: Tandem, ait, dignata es salutare tuam socrum? An potius huc venisti visum tuum conjugem, qui in periculo versatur, propter vulnus, quo eum affecisti? Sed bono animo es, mox enim te habebô, ut par est bonam nûrum. Et: Ubi sunt, inquit, mea famula Anxietas, & Mœstitia? Quibus intro accersitis eam dedit cruciandam. Illa verò parentes imperio domina, cadunt flagris infortunatam Psychem, & torquent reliquis cruciatibus, & rursus rediunt ante oculos sua heræ. Tum iterum effusa in cachinnum, atque en, ait, excitat nos ad misericordiam blandimento sui uteri pregnantis, quo nempe factura est me aviam

NOTÆ.

1. Inter Orci cancos.] Cancrî, inquit Festus, dicebantur ab antiquis qui nunc per diminutionem, cancelli. In Glossis Isidori cancer, foræps. Utrolibet modo intelligas commodus resultat sensus.

2. Latissimum cachinnum extollit, & qualem solent furenter irati.] Mamerminus in Panegyrico: quis nescit alio-

rum Imperatorum hilarem divitatem, cachinnantemque savitiam?

3. Sollicitudo atque Tristities 'ancilla mea.] Plaut. Cistellaria:

Amor & melle & fella facundissimus. Gustu dat dulco, amarum usque ad satietatem oggerit.

4. Turgidi ventris sui lenocinio commovet miserationem.] Ironicè. Nam

præclarâ sobole aviam beatam scilicet faciat. Felix verò ego, quæ in ipso ætatis meæ flore vocabor avia : & vilis ancillæ filius nepos Veneris audiet, quanquam inepta ego, frustrâ filium dicam. Impares enim nuptiæ, & præterea in villâ sine testibus, & patre non consentiente factæ, legitimæ non possunt videri : ac per hoc spurcius ille nascetur ; si tamen partum omnino proferre te patiemur. His editis, involat in eam, vestemque plurifariam diloricat, capilloque discisso, & capite conquassato, graviter affligit. &, accepto frumento & hordeo, & milio, & papavere, & cicere, & lente, & fabâ, commixtisque acervatim confusisque in unum grumulum, sic ad illam Videris Enim mihi tam deformis ancilla, nullo alio, sed tantum sedulo ministerio amatores tuos promereri : jam ego & ipsa frugem tuam

I N T E R P R E T A T I O.

fortunatam pulchrâ prole. Ego autem beata ero, qua nominabor avia in ipso flore mei avi, & filius serva ignobilis dicetur nepos Veneris. Sed stulta ego nequicquam eum voco filium. Matrimonium enim inæquale, insuperque contractum in pradio rusticato absque ullo teste, & absque consensu patris, non potest censeri validum : proptereaque hic nascetur nothus ; si tamen sinamus te ullo modo edere tuum factum. His verbis prolatis irruit in ipsam. & discin-

dis ejus vestem multis locis, laniatque ejus comâ. & contruso capite, albidis ipsam graviter solo. & sumptis frumento, hordeo, milio, seminibus papaveris, cicere, lente, & fabâ, iisque permixtis congestim. & confusis in unum acervum, sic affatur ipsam : Atenim cum sis ancilla adedâ turpis, videris mihi nullâ aliâ re conciliare tibi turbi amatores, nisi tantum diligenti servitio : ego ipsa mox experiar quàm sit

N O T A.

contrâ justior inde Veneri excandescendi causa. Juno ad Callistum, apud Ovid. Metamorphos. lib. 2.

Scilicet hoc etiam restabas, adultera, -dixit,

Ut fecunda fores, feresque injuria partem

Nota, Jovisque mei testatum dedecus esset?

1. In villâ.] Ubi clandestinæ, non celebres esse potuerunt. Contrâ, Noster in Apologiâ nuptias suas cum Pudentillâ in villâ contractas tuetur. Lex quidem Julia, inquit, de maritandis ordinibus nunquam scilicet ad hunc modum interdixit : uxorem in villâ ne ducto. Immo, si verum velis, uxor ad prolem multo auspiciatius in villâ, quàm in oppido ducitur : in solo uberis, quàm in loco sterili : in agri cespite, quàm in fori siliçe, &c.

2. Sine testibus, & patre non consentiente.] Quod tamen necessarium

est, nisi filius fuerit emancipatus, ut videre est Legg. 2. & 25. ff. de Rit. Nuptiarum.

3. Diloricat.] M. Tull. de Oratore, non dubitavit excitare rem Consularum, & ejus diloricare tunicam. & Judicibus cicatrices adversas senis Imperatoris ostendere. Infra, lib. 7. & diloricatis statim pannulis in medium profudit duo millia aureorum. Translatio est à lorica pectoris tegmine ferreo ad vestimenta alia pectus ambiencia. Diloricare enim propriè est lorica detrabere.

4. In unum grumulum.] Beroald. legit, in unum glomulum. Quid, si legas cumulum ? quanquam grumulus sæpe pro cumulo accipitur.

5. Frugem tuam periclitabor.] Quia bonæ sunt fruges & utiles, bonitatem uniuscujusque frugem, & frugi virum dicunt eum, qui bonus esset & utilis.

periclitabor. Discerne seminum istorum ¹ passivam congeriem: singulisque granis ritè dispositis, atque sejugatis, ante ipsam vesperam ² opus expeditum approbato mihi. Sic assignato tantorum seminum cumulo, ipsa cœnz nuptiali concessit. Nec Psyche manus admolitur inconditæ illi & inextricabili moli; sed immanitate præcepti consternata, silens obstupescit. Tunc formicula illa parvula, atque ruricola, certatim difficultatis tantæ laborisque miserta contubernalis ³ magni Dei, socrûsque sævitiam execrata, discurrens gnaviter convocat, corrogatque cunctam formicarum accolarum classem: Misere mini ⁴ terræ omniparentis agiles alumne, misere mini: & Amoris uxori, puellæ ⁵ lepidæ, periclitanti promptâ velocitate succurrite. Ruunt aliæ, superque aliæ ⁶ sepe dum populorum undæ, summoque studio granatim singulæ totum digerunt acervum: separatimque distributis, diffisisque generibus, è conspectu perneciter abeunt. Sed initio noctis è convivio nuptiali vino madens & fragrans balsama Venus remeat, totumque ⁷ revincta corpus rosis micantibus, visâque diligentia miri laboris;

INTERPRETATIO.

frugi. Separa hunc promiscuum cumulum granorum: & ordinatis retibus, atque separatis singulis seminibus, exhibe mihi opus absolutum priusquam nox adventet. Sic designato acervo tot seminum, ipsa confert se ad epulas nuptiales. Neque Psyche admovet manus huic congeriei indigestæ, & inexplicabili, verum despondens animum, ob enormitatem jussorum, stupet muta. Tunc formica illa exigua, & rustica, certatim miserrata tantam difficultatem, & tantum laborem uxoris magni Dei, & detestata crudelitatem ejus socrûs, currens huc illuc frenuâ, conciet omnem populorum visitarum formicarum: Mi-

serat vos, ait, & celeres alumna telluris matris omnium rerum, misereant: & auxiliamini celeri agilitate conjugii Cupidinis, formosa juveni, posita in discrimine. Agglomerantur alii, atque alii fluctus illius gentis instructæ sex pedibus. Et omnes miro fervore discernunt totam congeriem in singula semina, & sepositis, ac seorsim remotis specibus, discedunt velociter ex oculis. At Venus incuntes nocte revertitur ex nuptialibus epulis temulenta, radolens balsama, & circumdata toto corpore rosis vividis coloris: vidensque quantâ celeritate illud opus admirandum confectum esset.

N O T A.

1. Passivam congeriem.] Promiscuam nomine inclinato ab adverbio passim, quod est à patet.

2. Opus expeditum approbato mihi.] Opus approbare dicuntur artifices, quando illud tale exhibent factum, quale faciendum susceperant. Phædrus de Simonide:

Opus approbavit, dein mercedem posulat.

3. Magni Dei.] Cupidinis, quem

4. 5. Deorum maximum dixit.

6. Terra omniparentis agiles alum-

na.] Adumbratum est ex hoc Virgili: Necnon & Tytion Terra omniparentis alumnum.

7. Sepedum populorum undæ.] Formicarum, quibus sex pedes sunt, ut & plurimis aliis insectis. Unda hic metaphoricè pro multitudine. Sic Juvenalis Satyr. 3.

nobis properantibus obstat Unda prior.

Ad quem locum vetus Scholiastes: unda prior populi multitudo stans ad officium.

Non tuum, inquit, nequissima, nec tuarum manuum istud opus, sed illius, cui tuo, immo & ipsius malo, placuisti. Et frusto cibarii panis ei projecto, cubitum fecerit. Interim Cupido solus interioris domus unici cubiculi custodia clausus, coërebat acriter: partim, ne petulantibus luxurie vulnus gravaret; partim, ne cum sua cupitâ conveniret. Sic ergo distinctis, & sub uno tecto separatis amatoribus, tetra non exantata. Sed aurorâ commodum inequitante, vocatæ Pſychæ Venus inſit talia: Vides-ne illud nemus, quod fluvio præterluenti, rupique longæ attenditur: cuius fini gurgites vicinum fontem despiciunt & oves ibi nitentes, aurique colore florentes, incustodito paſtu vagantur. Inde de comâ pretioſi velleris floccum mihi confectum quoquomodo quaſitum afferas cenſeo. Perrexit Pſyche volenter, non obsequium quidem illa functura, ſed requiem malorum præcipitio fluvialis rupis habitura. Sed inde de fluvio Muſicæ ſuavis nutricula, leni crepitu dulcis auræ divinitus inſpirata, ſic vaticinatur Arundo viridis: Pſyche, tantis ærumnis exercita, neque tuâ miſerrimâ morte meas ſanctas aquas polluas, nec verò contra formidabiles oves iſtius oræ feras aditum; quoad de Solis flagrantia mutuato calore, truci rabie ſolent efferari, cornuque acuto, & fronte ſaxeâ, & nonnumquam venenatis morſibus in exitum favire mortalium. ſed dum meridies Solis ſedaverit vaporem, & pecua ſpiritus fluvialis ſerenitate

INTERPRETATIO.

Hoc non factum eſt à te, inquit, neque tuis manibus, peſſima, ſed operâ illius, cui placuiſti tuo damno, immo, & ſuo quoque. Et projecto ipſi frullo panis atri, iſ dormitum. Interea Cupido diligenter cuſtodiebatur, incluſus ſolus carcere unius cubiculi, quod erat in penitiora parte adium: tum ne exasperaret vulnus ſuum procaci laſciviâ, tum etiam ne poſſet adire ſuam dilectam. Igitur amatores ſic diviſi, atque diſjuncti in eadem domo tranſegerunt diſſimilem noctem. Sed vix diluxerat, cum Venus accerſit Pſychem, eique hac dicit: Cernis-ne lucum illum, qui extenditur ſecundum amnem præterlabentem, & longam rupem, cuius extrema voragineſ proſpectant fontem proximam? illic oves ſplendentes, & micantes fulgore aureo, errant paſcentes ſine cuſtode. Volo ut illinc afferas mihi actutum floccum

cum ex illâ lanâ aureâ quocunque tandem paſto eum poſſis conſequi. Pſyche libenter ivit, non eo quidem animo, ut faceret imperata, ſed ut finem imponeret ſuis ærumnis, præcipitando ſe ex rupe fluvio proximâ. Verùm Canna virens jucunda matrix Muſica, aſſlata divinitus tenui ſuſurro lenis venti, ſic loquitur ex ipſo flumine: O Pſyche, jactata tot ac tantis calamitatibus, ne inquines meas puras undas tuâ neciſſimâ, neque tamen progrediariſ adverſus oves metendas bujus ripa, quandiu ſolent corripi furore crudeli, tracto aſtu ex Solis ardore, & graſſari in perniciem hominum acutis cornibus, & duro ſyncipite, atque aliquando morſibus viroſis. ſed poteris te occultare clanculum ſub illâ platano altiffimâ, qua aliſur humore ejuſdem fluvii

NOTÆ.

1. Amatoribus,] Pſychæ nimirum, & Cupidini.

2. Truci rabie ſolent efferri.] Melius, legas efferari.

conquieverint

conquiescent, poteris sub illa processissima platano, quae mecum simul enim fluentum bibis; latentem te abscondere: & cum primum mitigata furia laxaverint oves animum, percussis frondibus attingi nemoris, laiosum aurum reperiēs; quod passim stirpibus connexum obhaerescit. Sic Arundo simplex & humana Psychei ægerimam salutem suam docebat. Nec auscultata penitendo diligenter instructa illa, cessavit; sed observatis omnibus, furatrinā facili, flaventis auri mollicie congestum gremium Veneri reportat. Nec tamen apud dolentem saltim secundi laboris periculum, secundum testimonium meruit; sed contortis superciliis subridens amarum; sic inquit: Nec me praeterit iustus quoque facti auctor adulterinus. Sed iam nunc ego securo periclitaber, an oppido forti animo singularique prudentia si praedita. Vides ne insistentem celsissima illi rupi montis arcti verticem, de quo fontis attri fœca defluunt undae, proximaque conceptatulo vallis incluse Stygias ifrigant paludes, & rauca Cocytii fluenta nutrant? Inde enim mihi de summi fontis penita scaturigine, rorem rigentem hauritum illa congestum deserto tinnula. Sic diens, crystallo hedolarum vasculum; insuper ei graviora comminata tradidit. At illa audisset gradum celerans, montis extremam perit candelam; certe

INTERPRETATIO.

hic ego, donec solis ardor remissus fuerit post meridiem. & oves requiescentes tranquillitate astra submitta: & statim atque illa pecudes sompno somnolentem spiritum lenito futuro; excussis solis vicibus huius invadentes laiosum aurum, quae adhaeret huiusmodi implicita fructibus. Sic Erythra illa vides & misericordis monitibus multissima Psychei quod pacto dixeris? sed illa ipsa vero solido etratia detrahendo subdit, non remanet illa; sed exploratis singulis, futilli facto refert ad ventrem suum plerumque illa dicitur & molli. Neque tamen taliter huiusmodi. Et tamen promissum est illa lachrymā apud Venerem; sed illa videretur superciliis tinnula;

indignantur: sic loquuta est: Non mihi licet auctor dissimulatus huius facti. Sed mox expectat celsissima rupi montis polleas animo valde constanti, & eximia prudentia, Veneris ne acumen excelsi montis impeditum huiusmodi colli, ex quo attri fluitus nigra scaturiginis emanat; & conclusi alveo huiusmodi vicina suspelliant aquam fluminis Stygias, & alant videri innumerales Cocytii fluenta inde hoc utroque aquam gelidam ex tinnula capite supremi fontis, & affer ad me aditum. Et cum dicto dat ei tinnulam crystallinam egregie politam, additis mihi asperioribus, illa autem diligenter festinans conscendit ad supremam verticem montis, ibi reperit.

N O T A E.

1. Furatrinā facili.] Furto. Eodem significatu lib. 2. furatrina conjugalis. 2. Stygias ifrigant paludes.] Unde & ro, & quid est obesse dicta existimant. Fuit Styx fons ad Nonacrum Arctadiz & Laxis profluens; cristallis omnibus animalibus, atque adeo frigida;

ut aqua ejus pota enecaret, ferrum acies roderet, solaque mula ungula concurri posse crederetur, cum caetera vascula rumpere.

3. Cocytii fluenta.] Cocytus fluvius inferorum a Coccyo, laiosus, ululans;

Apul.

Ala

vel illie inventura vitæ pessimæ finem. Sed: cùm primùm prædicti ja-
gi conterminos locos appulit: videt rei vastæ lethalem difficultatem.
Namque saxum immani magnitudine procerum, & inaccessâ salebri-
tate lubricum, mediis è faucibus lapidis fontes horridos evomebat;
§ qui statim proni foraminis lacunis eausi, perque proclive delapsi, &
angusti canalis exerto contexti cramine, proximam convallem laten-
ter incidebant. dexterâ levâque cotibus cavatis proserpunt, & lon-
ga colla porrecti sævi dracones, inconniæ vigiliæ luminibus addictis,
& in perpetuam lucem pupulis excubantibus; Jamque & ipsæ semet
10 municbant vocales aquæ, nam &, Discede, Quid facis? &, Vide,
&, Quid agis? Cave, &, Fuge, &, Peribis, subinde clamant. Sic im-
possibilitate ipsâ mutata in lapidem Psyche, quamvis præsentî cor-
poris, sensibus tamen aberat; & inextricabilis periculi mole prorsus
obruta, lacrymarum etiam extremo solatio carebat. Nec Providentiæ
15 bonæ graves oculos innocentis animæ latuit ærumna, Nam supremi Jo-
vis regalis ales illa, repentè, propanis utrimque pinnis affuit rapax
aquila: memorque veteris obsequii, quo, ductu Cupidinis, Jovi ꝑ
pallatorem Phrygium sustulerat, opportunam ferens opem, Deique
numen in uxoris laboribus percolens, & alti culminis Diales vias de-

INTERPRETATIO.

ra saltim finem suæ miserrimæ vi-
tæ. Sed statim a quo pervenit ad lo-
ca vicina prædicti verticis, cernit
mortale periculum immanis rei. Sa-
xum enim altum mole enormi, & pe-
riculosum ob asperitatem inaccessibi-
lem, ructabat ex medio hiatu lapidis
latices horrendos, qui illic effusi alveis
foraminis declivis, & fluentes per de-
vexa, & cooperti porrectâ semitâ archi
alvei, delabebantur clanculum in præ-
ximam vallem. A dextrâ etiam fini-
strâque parte feri dracones reptant in
saxis excavatis promouentes longas cor-
vices, oculis mancipatis vigiliæ inde-
fessa, pupillisque nullâ unquam nocte
clausis. ipsa quoque unda, perstragentes
jam seipsa defendebant. identidem enim
clamant: Recede, &, quid facis? &.

Considera, &. Quid agis? Caus. &. Fu-
ga, &. Te is perditum. Sic Psyche vi-
dens fieri non posse quod sibi fuerat im-
peratum, suspensâ instar saxi, licet
præens corpore, erat tamen absens ani-
ma. Et oppressa penitus magnitudine
periculi, ex quo non poterat se expa-
dire, destituta etiam erat ultimâ con-
solatione lacrymarum. At labor insonis
animi ejus non fugit oculos perspicaces
benigna Providentia. Illa enim præda-
trix Aquila, avis regia summi Jovis
statim præsto adfuit expansis ambabus
alis, & recordata antiqui ministerii,
quo raperat Jovi pincernam Tryptemum
auspiciis Cupidinis auxiliante sempe-
stivè, & colens Deum in ærumnis comi-
gis ejus, relinquit aethereos tramitus ad

1. *Facillatorem Phrygium.* Ganyme-
dem Trojanum & Phrygem.

2. *Alti culminis Diales vias deserit.*
Disles ante nū Jovis Athenera. De Aquila
Noster in Floridis: aquila, cum se
nubium tenuis altissimè sublimavit, &.

vetta alis totum illud spatium quo
pluivtur, & nungitur, ultra quod cacu-
men non fulmipi, nec fulguri locus est,
in ipso (ut ita dixerim) sole aetheris,
& fastigio hyemis, &c.

ferit, & ob os puellæ prævolans, incipit: At tu simplex alioquin, & expers rerum talium, speras ne te sanctissimi nec nimis truculenti fontis vel unam stillam posse furari, vel omnino contingere? Diis etiam, ipsique Jovi formidabiles aquas istas Stygias vel fando comperisti? quodque vos dejeratis per numina Deorum, Deos per Stygiam maiestatem folere? Sed cedo istam urnulam. Et protinus arreptam, completamque festinanter, libratisque pimarum nutantium molibus, inter genas lævientium dentium, & trifurca vibramina draconum remigium dextrâ lævâque porrigens, nolentes aquas, & ut abiret innoxius præmonentes, excipit: commentus ob jussu Veneris petere, eique se præministrare, quare paulò facilius adeundi fuit copia. Sic acceptam cum gaudio plenam urnulam Psyche Veneri citata retulit. Nec tamen nutum Deæ lævientis vel tunc expiare potuit: nam sic eam, & majora atque pejora flagitia comminans, appellat renidens exitabile: Jam tu quidem videris maga quædam mihi, & altè proflus malefica, quæ talibus præceptis meis obtemperasti gnaviter. Sed adhuc istud, mea pupula, ministrare debebis. Sume istam pyxidem (& de-

INTERPRETATIO.

celso cæli, & volitans ante puellam, sic fatum: Tu verò rudis alioquin, & ignara hujusmodi rerum, confidis ne te posse subripere, aut etiam tangere vel unam guttam hujus sacratissimi, pariterque horrendi laticis? Audivisti ne unquam aliquid de his aquis Stygiis, qua memenda sunt etiam Diis, & ipsi Jovi? Et scis ne Deos solitus esse jurare per nomen Stygis ea, qua vos juratis per ipsos Deos? Sed da mihi istud vasculum. Et statim captum implevit, expansâque amplitudine alarum motitantiis, dirigens volutem modò in dextram pariem, modò in sinistram inter ora draconum armatorum saevi dentibus, & vibrantium linguas trifidas,

haurit aquas licet invitas, & hortatus ut discederet illa: mentita se eas petere jussu Veneris, seque esse ejus ministram, quapropter paulò facilius fuit ipsi veniam accedendi. Itaque Psyche gaudens accepit arceolum plenum, & reportavit ad Venerem festinans. Neque tamen potuit placare etiam tunc numen sava Deæ: his enim verbis affatur ridens lethale & minitans majora gravioraque pericula. Jam tu mihi videtis quidem aliqua saga, & plane magna venefica, qua strenuè obediisti ejusmodi jussis meis. Verùm, & puellula mea, oportet ut præstes adhuc mihi hoc obsequium. Capto hanc pyxidem,

NOTÆ.

1. Et ut abiret innoxius præmonentes.] Innoxius hic an innocuus, id est, intactis aquis? An verò illusus à draconibus? Hoc posterius magis placet. Itaque innoxius passivè pro eo, cui non est nociturus, ut vidimus supra nescius pro eo qui nescitur. *Offici vestigia rudimenta.* Observa hic innoxius, & mox commentus masculino genere cum supra dixerit ales illa foeminino, quæ omnia referuntur ad nomen Aquila

generis epicœni.

2. Majora atque pejora flagitia comminans.] Nonius: Flagitium, periculum. Luci ii testimonio, lib. 29. quiescente minas & præbent rectius multo, & sine flagitio. Idem Nonius: flagitium veteres vitium, quod virgini in ætate dici voluerunt. Priori sensui hic intellige flagitia.

3. Et altè proflus venefica.] Alitè expus, nixu.

A a ij

- dit protinus) usque ad Inferos & ipsius Orbi ferales Penates te dirige. tunc conferens pyxidem Proserpinæ: Petit de te Venus, dicens modicum de tuâ mittas ei formositate, vel ad unam saltem diem: lam sufficiens, nam quod habuit, dum filium curat agrotantem, consumpsit atque contrivit omne. Sed haud immaturis redito; quia non necesse est indidem delinquitam, theatrum Deorum frequentare. Tunc Psyche vel maxime sensit ultimas fortunas suas: &c. velamento reiecta, ad promptum exitum sese compelli manifestè compertis, quidni? quæ suis pedibus ulro ad Tartarum Manesque deuenire cogetur.
- 10 Nec contrita diutius, pergit ad quampiam turrim præaltam, indidem sese datura præcipitem: sic enim rebatur, ad Inferos rectè atque pulcherrimè se posse descendere. Sed turris prorupit in vocem subitam: Et, Quid te, inquit, præcipitio, misella, queris evingueri? quidque jam novissimo periculo, laborique isto temerè succumbis?
- 15 Nam, si spiritus corpore tuo semel fuerit sejugatus, ibis quidem profecto ad unum Tartarum, sed inde nullo pacto redire poteris. Mihi ausculta. ¹ Lacedæmon Achaïæ nobilis civitas non longè sita est, huius conterminam, deviis abditam locis, quære Tanarum. inibi spiraculum Ditis, & per portas hiantes monstratur iter invium: cujus te
- 20 limite transineato simul te commiseris, jam canale directo pergis

INTERPRETATIO.

(& tradidit statim ei) ito usque ad Avernum. & funestas sedes ipsius Ditis. ibi tum exhibens pyxidem Proserpinæ: dic ipsi Venus te rogat, ut ad se mittas paululum de tuâ pulchritudine, quod satis ei sit saltem in unum diem, quidquid enim habebat, absumpsit id omne atque contrivit interim dum curat filium agrotantem. Verum ne remeas tardius, oportet enim ut me conferam in confessum Deorum unctâ illâ. Tunc maxime Psyche animadvertit se esse redactam ad extremas angustias, evidentèque agnovit se, remotâ jam omni simulatione, irudi ad celerem perniciem. Cur non? siquidem jubebatur ipsa descendere suis pedibus ad Inferos, & umbras mortuorum, Nec ultra morata, petis quandam turrim altissimam, præci-

pitatura se ex ipsâ: putabat enim se hac ratione posse facillimè, & coramodissimè deuenire ad Erebum. Verùm turris capis repente laquei, & Quare, ait, o infelix, tentas finire vitam præcipitio. & cur tam facile vincaris hoc uliimo discrimine & labore? Si enim anima fuerit semel separata à suo corpore, descendas quidem cerè ad infernum Avernum, sed nullatenus poteris remeare illinc. Audi me. Sparta inclita urbs Achaïa haud procul hinc distat, investiga Tanarum, huic vicinam, abstrusam locis inaccessis. Illic ostenditur spiraculum Plutonis, & via infrequens per hiatum patens, cui statim atque te credideris supergressa, aditum ejus, jam tendes ad Palatium Plutonis totiq;

N O T A.

1. Laborique isto.] *ἀπολαύσας*, pro isti. Sic Terent. Eunuchus; *mibi sole* ridiculo fuit, pro *mibi soli*.
2. Lacedæmon Achaïa.] Vide Notas l. i. p. 3. Achaïæ dux fuerunt, una Ma-

cedoniam Inter, & Peloponnesum, altera in ipsâ Peloponneso, quæ vera & prima Achaïa putatur. Huius erat Lacedæmon.

ad ipsam Orci regiam: Sed non haecenus vacua debebis per illas te-
nues incedere, sed & offas potentis mullis concretas ambabus gestare
manibus, ac in ipsa ore duas ferre stipes. Jamque confecta bonâ
parte mortificæ viæ, continuaberis: claudum aliquid lignorum geru-
lum, cum agalone simili: qui te rogabit, decedentes sarcinâ fusticulos
aliquot porrigas ei. sed in nullâ voce depromptâ, tacita præterito.
Nec mora, cum ad flumen mortuum venies, cui præfectus 4 Cha-
ron patiens expectare portorium, sic ad ripam ulteriorem: futili cym-
bâ ducia commeantes. Ergo & inter mortuos avaritia vivit: nec Cha-
ron illi, 6 & Divia pater, tantus Deus, quidquam gratuito facit; & 10
pauper 7 moriens viaticum debet querere; & æs si fortè præ manu
non fuerit, 8 nemo cum expirare patietur: Huic squalido seni da-
bis pauli nomine, de stipibus quas feres, alteram: sic tamen, ut ipse
suis manus de tuo sumat ore. Nec scilicet tibi pigrum fluentum trans-
mons, 9 quidam supernatans senex mortuus, putres attollens manus, 19

INTERPRETATIO.

præmit. Verùm oportebit ut non gra-
davis inanis ad usque per ibidem ob-
scuritatem, sed tibi ferenda erunt utra-
que min duo liba ex farinâ hordea-
ceâ pinfita viso molito, & gestandi
erunt duo nummuli ærei in ipso ore. Et
cùm emensa fueris bonam partem iii-
meris lethalis, assequeris asinum clau-
dicantem bajulantem ligna cum asina-
rio simili, qui orabit te ut sibi tradas
aliquot bacillos delapsos ex suo fasce.
at in transiendi cum silentio nullo verbo
prolato. Et paulo post devenies ad le-
thæum amnem, cui præpositus Charon con-

tinuè rogans nautum. et mercede trajicit
transsumus ad marginem adversum nat-
viculâ textili. Igitur avaritia viget
etiam inter defunctos? Et ille Charon &
Pluto, tantus Deus, nihil faciunt absque
mercede: atque oportet ut inops moriens
quærat viaticum: & si fortè non habua-
rit stipem ad manum, nemo sinet eum
mori? Dabis huic sordido seni pro por-
torio unum ex nummatis, quos feres,
ita tamen, ut ipse capiat manu suâ ex
tuo ore. Similiter dum trajicies tardum
flumen, quidam senex mortuus super-
natans, suffollens manus patridaq;

NOTÆ.

1. Offas potentis mullis concretas.] De-
sumpta hæc ex hoc Virgilii lib. 6. Æn.
Melle saporatam, & medicatis frugi-
bus offam.
2. Claudum asinum lignorum geru-
lum. &c.] Ad fabulam aliquam respi-
cit suo æro notam, cujus ad nos usque
memoria non pervenit.
3. Flumen mortuum.] Acherontem
Inferorum fluvium, vel Cocytum.
4. Charon.] Hujus descriptionem vi-
de apud Virgil. lib. 6. Æneid.
5. Simili cymbâ.] Virgil. ibidem.
6. Et Divia pater.] Divia hic in re-

7. Moriens debet viaticum querere.]
Plaut. in Prologo Pœnuli:
— ipse abijt ad Acherontem sub
viatico.
8. Nemo cum expirare patietur.]
Consimile est apud Lucianum, Dialog.
Mort. illud Menippi ad Charontem
nautum poscentem a denario, ex quo
sciebam quidam (quid apportandum
fuit) sed non habebam: quid ergo? An
propterea mori non oportuit?
9. Quidam supernatans senex.] De
hoc senex nihil habemus apud Auctores,
sicut nec de agalone & asino, de qui-
bus supra.

orabit, ut eum intra navigium trahas. nec tu tamen illicitâ affectare pietate. Transito fluvio, modicum te progressam ¹ textrices orabunt: anus telam struentes, manus paulisper accommodes. nec id tamen tibi contingere fas est. Nam hæc omnia tibi, & multa alia de Veneris insidiis orientur, ut vel unam de manibus omittas offulam. Nec putes futile istud ² polentarium damnum leve. alterâ enim perditâ, lux hæc tibi prorsus denegabitur. ³ Canis namque pergrandis trijugo & satis amplo capite præditus, immanis & formidabilis, tonantibus oblatrans faucibus, mortuos, quibus jam nil mali potest facere, frustra ⁴ territando, ante ipsum limen & atra atria Proserpinæ semper excubans, servat ⁴ vacuum Ditis domum. Hunc offitatum unius offulæ prædâ, facile præteribis: ad ipsamque protinus Proserpinam introibis: quæ te comiter excipiet, ac benignè; ut & molliter assidere; & prandium opiparè suadeat sumere. Sed tu & humi reside, ⁵ & panem sordidum petutum esto: deinde nuntiato quid adveneris, susceptoque quod offerretur, rursus remeans, canis sævitiem offulâ reliquâ redime: ac deinde avaro navitæ datâ, quam reservaveras, stipe, transitoque ejus fluvio, recalcans priora vestigia, ad istum cælestium siderum ⁶ redies chorum. Sed inter omnia hîc observandum

INTERPRETATIO.

rogabis te, ut trahas ipsum intra cymbam. neque tu tamen commovearis miseratione illegitimâ. Amne trajecto, cum processeris aliquantulum, vesula textrices texentes telam rogabunt te, ut se juves tantillum admotis manibus. neque tamen licet tibi hoc tangere, hac enim omnia, & alia multa tibi suscitabuntur insidiis Veneris, ut vel unum libum dimittas de manibus. Neque existimes jacturam illam unius offæ, quæ aliâs levis est, tunc esse parvi momenti. unâ enim amissâ omnia privaberis hac luce. Canis enim ingens instructus capite triplici, & vasto, enormis, & terribilis: allatrans faucibus reboantibus instat tonitru, incassum terrefaciendo defunctos, quos jam nullatenus potest ladero, agens perpetuas excubias ante

fores, & nigra palatia Proserpina, custodit inanes ades Plutonis. Facile prætergredieris hunc coercitum injecto uno ex libis tuis: & intrabis statim ad ipsam Proserpinam, qua excipiet te blandè, atque amicè, adeo ut te hortetur ad sedendum in mollibus sedilibus, & ad prandendum lautè. Verùm tu sede humi, & pete atrum panem, illumque comedito: dein memoratâ causâ tui adventus, postquam acceperis quod tibi porrigetur, rediens iterum, libera te libo residuo à rabie canis, & postea nummulo, quem reservaveras, tradito avaro portitori, trajectoque amne ejus, reverteris in has luminis auras, remetiens prioris gressus. Verùm sumpto ut hoc caveas præ cæteris, ne

NOTÆ.

1. *Textrices orabunt anus.*] Videtur Parcas innuere, quanquam hæc tamen vitam hominum nere dicuntur, non texere.
2. *Polentarium damnum.*] Jacturam offæ ex polentâ factæ.
3. *Canis.*] Cerberus.
4. *Servat vacuum Ditis domum.*]

- Virgil.
Perque domos Ditis vacuas, & inania regna
quippe quæ simulacris tantum mortuorum, & sine corpore umbris plena sunt.
5. *Redies.*] Archaismus, pro redibis.
6. *Chorum.*] Ghorus proprie candelæ

precipue tibi censeo, ne velis aperire, vel inspicere illam, quam feres, pyxidem; vel omnino formositatis divinæ additum cures thesaurum. Sic turris illa prospicua vaticinationis munus explicuit. Nec morata Psyche, pergit Tanarum: sumptisque ritè stipibus illis, & offulis, infernum decurrit meatum: transitoque per silentium asinario debili, & amnicâ stipe vectori datâ, neglecto supernatantis mortui desiderio, & spretis textricum subdolis precibus, & offulæ cibo sopitâ canis horrendi rabie, domum Proserpinæ penetrat. Nec offerentis hospitæ sedile deliciarum, vel cibum beatum amplexa; sed ante pedes ejus residens humilis, & cibario pane contenta, Veneream pertulit legationem. Statimque secretò repletam conclusamque pyxidem suscipit, & offulæ sequentis fraude caninis latratibus obsecratis, & residuâ navitæ redditâ stipe, longè vegetior ab Inferis recurrit. Repetitâ igitur atque adoratâ candidâ istâ luce, quanquam festinans obsequium terminare, mente capitur temerariâ curiositate. Et: Ecce, inquit, inepta ego divinæ formositatis gerula, quæ nec tantillum quidem indidem mihi delibo, vel sic illi amatori meo formoso placitura. Et cum dicto resat pyxidem. nec quidquam ibi rerum, nec formositas ulla, sed infernus fomnus, ac verè Stygius: qui statim cooperculo revelatus, invadit eam; crassique soporis nebula cunctis ejus membris perfunditur, 20

INTERPRETATIO.

velis aperire, aut intueri pyxidem illam, quam gestabis: ne ve sollicita sis nullatenus de illo thesauro occulto divina pulchritudinis. Sic illa provida turris pronuntiavit suam præmonitionem. Psyche verò petis Tanarum absque enumeratione: assumptisque nummulis illis, & libris ex præscripto, descendit per iter Averni: & prærito tacitè agnoscendo claudo, & nante percolato nauta. Spretò postulato mortui supernatantis, & subterhabitis fallacibus rogitationibus textricum, & sedato furore canis formidandi escâ libi, ingreditur in ades Proserpinæ. Recusatoque molli sedili, & grandis epiparo hospita invitantis, sedensque hami ante ejus pedes, & contenta pane atro, exposuit mandata Veneris. Protinusque datur ei pyxis clam

completa, & occlusa, ac latratibus caninis præclusis dolo alterius libi, & nummulo, qui supererat, tradito portitori, revoertitur ab Inferis multis alacrior. Recuperato igitur, & adorato claro lumine hujus mundi: tamen si properaret absolvere mandata, corripitur tamen animo curiositate imprudens. Et: Sanè, inquit, ego stulta sum, quæ fero pulchritudinem d. vinam, nequa tamen sumo mihi aliquantulum ex ipsâ, saltim ut hoc pacto placeam pulchro illi amatori meo. Et hoc dicens aperit pyxidem. neque res ulla, aut ulla pulchritudo inerat, sed sopor infernus, ac verè Letheus, qui simul ac discooperitus est sublato operculo, occupat ipsam, & caligo densi somni diffunditur in omnes artus ejus, & detinet lapsam

NOTA.

ipsum est. Hic pro astrorum æquinoctialis æquatoris coetu usurpatur. Sic lib. de Deo Socratis: *Arcturum, pluviasque hyadas, geminosque Triones, aliosque iidem radiantes Deos, quibus cæli cho-*

rum compeum & cornatum sudâ igne perfate visimus.

1. Sic turris illa prospicua,] Sic restituit Pricæus ex Mss. Oxon. & Florent. aliâs legebatur *propitia*.

& in ipso vestigio, ipsaque semita collapsam possidet. & jacebat in-
 mobilis, & nihil aliud quam dormiens cadaver. Sed Cupido jam
 cicatrice solidâ revalescens, nec diuturnam suæ Psyche's absentiam to-
 lerans, per arcuissimam cubiculi, quò cohibebatur, elapsus fenestram
 resecitque pinnis aliquantâ quiete, longè velocius provolans, Psy-
 chen accurrit suam: detersoque somno curioso, & rursus in pristi-
 nam pyxidis sedem recondito, Psyche innoxio punctulo suæ sagittæ
 fuscitat. Et, Ecce, inquit, rursus periteras, misella, simili curiositate.
 Sed interim quidem tu provinciam, quæ tibi matris mæ præceptor
 10 mandata est, exequere graviter: cætera egomet videro. His dictis
 amator levis in pinnas se dedit. Psyche verò confestim Veneri tri-
 nus reportat Proserpinæ. Interea Cupido amore nimio peresus, &
 ægrâ facie matris suæ repentinam Sobrietatem pertimescens, ad ar-
 nile redit: alisque pernicibus cœli penetrato vertice, magno Jovis
 25 supplicat, suamque causam probat. Tunc Jupiter, prehensâ Cupidi-
 nis bucculâ, manuque ad os suum relatâ, conclavat, atque sic ad illum

INTERPRETATIO

in ipso loc. ipsaque viâ & ipse fra-
 ta erat immota, nihilque aliud vide-
 batur, quàm cadaver sopitum. At Cu-
 pido jam convalescens obdultâ cicatrice,
 & impatiens longa absentia sua Psy-
 ches, elapsus per angustissimam fenestram
 cubiculi, in quo detinebatur, & vo-
 lans multo celerius alis recreatis quie-
 re fac longâ, provolat ad suam Psychem,
 & sopore sedulo abstergo, iterumque re-
 truso in pyxidem suam priorem locum,
 exasperat. Psyche levi punctu incutit
 sua sagitta. Et, Nunc, ait, perdidisti
 te iterum; & infelix, propter consimi-
 lem curiositatem, ut no iterum fru-

nus perfergere debuit tibi injunctam
 jussu mea parentis: ego ipse curabo re-
 liqua. Post hac verba volucris amator
 volavit. Psyche autem desert statim
 ad Venerem donum Proserpinæ. Cupido
 interim consumptus voluentia amo-
 ris, & morbo vultu, metuens Sobrie-
 tatem subito accersenti à sua matre,
 redit ad ingenium: & delatus ad su-
 premam cacumen cœli pinnis celeribus,
 depredatur summum Jovem, eique ap-
 probus suum votum. Tum Jupiter con-
 tructum osculum Cupidinis, & respo-
 sons matrem ad suum os, descensu-
 rit eam, & obsequitur his verbis:

NOTÆ

1. Amore peresus.] Virgil. lib. 6. *Æn.*
 Hic quos durus amor crudeli vabe
 peredit.
 2. Ad armile redit.] Ad ingenium,
 ad notas artes. Infra, lib. 2. tamen al-
 tius commota atque exasperata ad ar-
 millum revertit, & ad familiares fo-
 minarum artes accenditur. Hinc patet
 ad armile, & ad armillum redire esse
 idem. Proverbium est ab anuum biba-
 citate tractum, quæ sicunde vini odor
 narcs allatur est, & statim currunt.
 Est enim armillum Vestis vas vinarium
 in sacris dictum, quod armo, id est,

humero deponitur. Et Varro, lib. 1.
 de Vita Populi Romani: item armillum,
 quod est utaculi genus vinaris. Unde
 Nonius ex Lucilio lib. 2. hinc ad me
 hinc illicet annus rursus ad armillum.
 Porro armile sicut armillum ab armo
 deduci, & pro simili vase usurpare nil
 vetat. Sunt tamen qui armile hic ab
 armis deducant, & interpretentur in-
 strumentum seu armamentarium fran-
 dium ac versutiarum.

3. Prehensâ Cupidinis bucculâ matre-
 que ad os suum relatâ.] Similiter Sue-
 ton. in Augusto; osculâque osculum de-

Liceat

Facet tu, inquit, domine fili, nunquam mihi concessit Divum decretum
servaris honorera: sed istud pectus meum, quo leges elementorum 80
vices fiderum disponuntur, convulneris assiduis ictibus, crebrisque
terrenis libidinis foedaveris casibus, contraque leges, & ipsam Ju-
liam; disciplinamque publicam turpibus adulteriis existimationem fa-
mamque meam laesis, in serpentes, in ignes, in feras, in aves &
gregalia pecua serenos vultus meos sordide reformando; attamen
modestis meae memor, quodque inter istas meas manus creveris,
cuncta perficiam: dum tamen scias annulos tuos cavere: ac, si qua
nunc in terris puella praeponet pulchritudine, praesentis beneficii vi-
cem per eam mihi repensare te debere. Sic fatus, jubet Mercurium
Deos omnes ad concionem protinus convocare, & si qui coetu coe-
lestium defuisset, in portam decem millium nummorum conventum iri
praeconare. Quo metu statim completo caelesti theatro, pro sede

INTERPRETATIO.

Domine fili, quamvis tu nunquam ex-
hibueris mihi reverentiam concessam
mihi decreto Deorum: sed percussis
perpetuis plagis, & inquinaveris fre-
quentibus casibus amorum terrestrium
hoc meum cor, quo leges Elementorum
& motus Astorum ordinatur, &
quamvis contra leges omnes, ipsamque
adeo Juliam, contraque disciplinam pu-
blicam violaveris, honorem. & famam
meam obscenis stupris, mutando tur-
piter meam tranquillam faciem in an-
gustas, in flammas, in belluas, in vo-
lucres, & pecora armentalia; ego ta-

men recordatus meae mansuetudinis, &
te adolevisse inter has manus meas,
faciam omnia tua causa: modo tamen
noveris cavere tibi ab invidis, ac si ali-
qua virgo nunc excellis formam in terris,
memineris gratiam hujus beneficii esse
mihi referendam conciliando mihi ipsam.
Sic locutus, imperat Mercurio, ut vocet
confestim Deos omnes ad concilium,
edicatque si quis absuisset a conventu
coelestium, ei indictum iri mul-
ctam decem millium nummorum. Cujus
multae timore cum caelestis confessus
illuc repletus esset, Jupiter sedens subli-

NOTAE.

libatus digitis ad aeternam revolvitur.
Fuit hoc inter blanditias apud veteres.

1. Domine fili.] Cujus scilicet im-
perio se subiectum moverat ipse Divum
pater, atque hominum rex.

2. Et ipsam Juliam.] Ab Augusto la-
tam in adulteros. Vide Pandectas lib.
48 tit. 5. Hanc respicit Horat. Od. 3.
lib: 4. ad Augustum.

Nullis polluitur casta domus stupris,
Mox & lex maculosum adomuit nefas.
Laudantur simili prole puerpera,
Culpam parva premit comes.

3. In serpentes, in ignes, in feras,
&c.] Ovid. lib: 6. Metamorphos. in
pela Arachnes:

Moenis clausum designat imagine
Apul.

tauri
Europam, &c.
Fecit & Asterion aquila luctante ta-
neri,
Fecitolorinis Ledam resonare sub
alio:
Addidit ut Satyrum colatur imagine
pulchram
Juppiter impleret gemino Myrtoidea
fatu:
Amphitryon fueris cum eo Tyrrinthia
cepis:
Aureus ut Danaem, Asopida luseris
ignis,
Mnemosynen pastor, variisque Deo-
da Serpens.

Bb

sublimi sedens procerus Jupiter, sic enuntiat: ¹ Dei conscripti Musarum albo, adulescentem istum, quod manibus meis alumnatus sit, profecto scitis omnes: cuius ² primæ juventutis caloratos imperus frango quodam coercendos existimavi. Sat est quotidianis cum fabulis, ob adulteria, cunctasque corruptelas, infamatum; tollenda est omnis occasio, & luxuria puerilis: ³ nuptialibus pedicis alliganda. Puellam elegit, virginitate privavit: teneat, possideat, amplexus Psychem semper suis amoribus perfruat. Et ad Venerem collatâ facie, Nec tu, inquit, filia, quidquam contristare: nec prolapiz tantæ tuæ, statimque ⁴ de matrimonio mortali metuas, Jam faxo nuptias non impares, sed legitimas, & ⁵ Jure Civili congruas. Et illico per Mercurium arripit Psychem, & in cælum perducit. Porrecto ambrosiæ poculo, Summe, inquit, Psyche, & immortalis esto: nec unquam digredietur à tuo nexu Cupido, sed ⁶ istæ vobis erunt perpetuæ nuptiæ. Nec mora,

INTERPRETATIO,

mis in alto solio, sic satur: Dii conscripti in catalogo Musarum, proculdubio nostis omnes hunc juvenem educatum fuisse his manibus meis: cuius prima juvenia motus fervidos putavi cohibendos esse quibusdam habenis. Satis est quodd ejus existimatio violata sit rumoribus, qui quotidie circumferuntur de ipso, propter stupra, & omne genus corruptionum; auferenda est ei omnis occasio peccandi, & libido juvenilis constringenda est laqueis connubii. Selegit virginem, & imminuit ejus pudicitiam: habeat, potietur, complexus Psychem fruantur perpetuo suis amoribus,

Et converso vultu ad Venerem, Tu vero, ô nata, insti, neque angoris ullo pacto, neque timoris tuo generi tam nobili, tuæque conditioni propter connubium puellæ mortis is. Mox enim efficiam ut matrimonium hoc non sit inaequale, sed legitimum, & conveniens legibus civilibus. Et confestim imperas Psychem rapi à Mercurio, & asportari in cælum. Tum oblato ei calice ambrosiæ: Bibe; ait, ô Psyche, atque esto immortalis: neque Cupido discedet unquam à tuo conjugio, sed hæ nuptiæ erunt vobis æternæ. Et statim, nuptia-

NOTÆ.

1. Dei conscripti Musarum albo.] Album tabula est albata, in qua scribuntur nomina. Alludere videtur ad album Senatorum ab Augusto institutum, in quo Patrum Conscriptorum descripta erant nomina, teste Dione. Rectè Musarum albo, Poëtarum enim præcipuè scriptis Dii celebrati.
2. Prima juventutis caloratos imperus.] Fulgent. Mythol. lib. 3. de Hero & Leandro: omnis enim calorata juvenutis igniculus tepida veternositatis adhaesit semip.
3. Nuptialibus pedicis.] Quas vincla jugalis Virgilius, maritali capistrum Juvenalis, Noxas Noanas appellant.
4. Jure Civili.] Quod parcm pari,

- liberum cum liberâ, Civem Romanum cum Cive Romanâ jungi imperat, Legg. 16. 44. & 49. ff. de Riis Nuptiarum. Ex impari matrimonio suscepti non patrem sequebantur, sed matrem. Inst. de Ingeniis.
5. Ambrosiæ pocula.] Sic & Philologia, apud Marrianum Capellam, antequam conveniat in manum Cylleni, hausto immortalitatis poculo Diva fit. Continuæque novæ solidantur membra vigore.
 - Et græcilentæ peris macies: vis terrena cadit.
 - Æternæque venit sine mortis legibus ævum.
 6. Istæ vobis erunt perpetuæ nuptiæ.]

etiam cœna nuptialis affluens exhibetur. Accumbebat summum torum maritus, Pſychen gremio suo complexus: sic & cum ſua Junone Jupiter, ac deinde per ordinem toti Dei. Tunc poculum neſtariis, Jovi quidem ſuus pocillator ille ruſticus puer, cæteris: verò Liber miniſtrabat. Vulcanus cœnam coquebat: Floræ roſis & cæteris floribus purpurabant omnia: Gratiæ ſpangebant baſama: Muſæ voce canorâ perſonabant. Apollo cantavit ad cytharam: Venus ſuavi Muſicâ: ſuperari greſſu formoſe ſaltavis: ſæcra ibi ſic concinnata, ut Muſæ quidam chorum canerent, tibiaſ inflaret Satyrus, & Panificus & ad ſæcralam diceret. Sic ritò Pſyche convenit in manum Cupidinis: &

INTERPRETATIO.

les epula abundantes apponuntur. Matrimonia diſcumbebat in ſupremo parte lecti, tenens Pſychen in ſuo gremio. Similiter etiam Jupiter cum Junone ſua, & deinceps Diſ omnes ſuo quiſque ordine. Tunc, Jovi quidem puer ille agreſtis pincerna ſuas exhibebat potionem neſtariis, Bacchus verò exhibebat reliquis Diis. Vulcanus coquebat cœnam: Floræ pingebant omnia roſis, aliisque ſp-

ribus: Gratiæ diſſindebant unguenta. Muſæ canebant voce ſuavi. Apollo canit ad cytharam. Venus decantabat ſuaviſſimè ad numeros dulciſſimè Muſicâ. Sic omnis apparatus ibi diſpoſitus eſt, ut Muſa quidem facerent concentum, Satyrus inspiraret tibiaſ, & Panificus, neſtariis carmen ad numeros ſibiſula. Sic Pſyche nubis legitimè

Ч Л Е Т И

NOTÆ.

Stabiles, nec ullo unquam divortio diſſimendæ.

1. *Suus pocillator.*] Ganymedes.
2. *Suppari greſſu.*] Ad numeros modulque cantilenæ conformato. Quamquam & ſuperingreſſa legi bene poteſt, ut eſt in veteribus editionibus. Noſter lib. 10. ſuper has introceſſit alia, &c. gratia coloris anatroſi designans Venereum.

3. *Panificus.*] Aliquis ex Panificorum turba. De Panibus, Panificis, Satyris, Satyrificis, Sylvanis, Faunis, Fatuis, Famellis, aliisque huiusmodi Semi-Deis, ſeu Demonibus vide Lyl. Gyraldum, *Synagoga*, 15.

4. *Ad ſibiſulam diceret.*] Brantius hiſceret, vel biaret, & aſſert hunc locum Propert. lib. 3. Eleg. 17. ad Baccham: *Capripedes calamo Panes biant cœnent.*

At nihil mutandum. Ad ſibiſulam diceret, ut ſupra, ad cytharam canebat, nempe ad numeros ſibiſula, quam alius ſibiſabat.

5. *Sic ritò Pſyche convenit in manum Cupidinis.*] Donatus ad hæc verba An-

drix: hanc mihi in manum dat. Confirmata ſunt legitimè nuptia per in manum conventionem. Servii Fragmentum in Excerptis à Pythæo, Lipſio laudatum ad l. 4. Annalium Taciti. Tribus modis apud veteres nuptia fiebant: Uſu, ſi v. g. mulier anno uno cum viro, licet ſine legibus fuiſſet, Farro, cum per Pontificem Maximum, & Dialem Flaminem, per fruges, & molam ſalſam conjungebantur: unde conſarreatio appellatur, ex quibus patrimi & matrimi naſcebantur: Coëmptione vero, atque in manum conventionem, cum illa in filia locum, maritus in patris veniebat, ut ſi quis prior fuiſſet defunctus, locum hereditatis juſtum alteri faceret. Ex Ulpiano, & Boëthio, ſeſe coëmendo invicem interrogabant, vir ita: An mulier ſibi materfamilias eſſe vellet? Illa reſpondebat, Velle. Item mulier interrogabat, Utrum viſi ſibi paterfamilias eſſe vellet? Ille reſpondebat, Velle. Itaque mulier viri conveniebat in manum, & vocabantur hæc nuptia per coëmptionem.

nascitur illis maturo partu filia, quam Voluptatem nominamus. Sic captivæ puellæ delira & temulenta illa narrabat anicula. Sed astans ego non procul dolebam mehercules, quod pugillares & stilium non habebam, qui tam bellam fabellam prænotarem. Ecce confecto ne-
 scio quo gravi proelio, latrones reperiunt onusti: nonnulli tamen ani-
 mo promptiores, vulneratis domi relictis, & plagas recurrentibus,
 ipsi ad reliquas occultatas in quadam speluncâ sarcinas, ut aiebant,
 proficisci gestiunt. prandioque raptim ¹ tuburcinato, me & equum
 vectores rerum illarum futuros fustibus exinde rudentes, producunt
 in viam: multisque clivis & anfractibus fatigatos propè ipsam ves-
 peram perducunt ad quampiam speluncam: unde multis onustos re-
 bus rursus, ne breviculo quidem tempore refectos, ² obiter redu-
 cunt: tantâque trepidatione festinabant, ut me plagis multis obtun-
 dentes, propellentesque super lapidem propter viam positum dejice-
 rent. unde crebris æquè ingestis ictibus, dextero crure, & ungulâ
 sinistra me debilitatum ægè ad exurgendum compellunt. Et unus,
 Quousque, inquit, ruptum istum assellum nunc etiam claudum fru-
 strâ pascemus? Et alius: Quid quod & pessimo pede domum nostram
 accessit, nec quidquam idonei lucri exinde cepimus, sed vulnera, &

I N T E R P R E T A T I O.

Cupidini, & peractis mensibus filia nascitur eis, quam appellamus Voluptatem. Vetula illa delirans atque ebria referebat hac virgini captivâ. Verum ego, qui stabam non longe ab ipsâ, moleste ferebam profecto, quod codicilli non essent mihi ad manum cum stylo, ut describerem fabulam tam elegantem. Tunc pradones redeunt onerati, depugnato nescio quo acri certamine. Alii tamen alacriores animo relictis domi sauciis, ut curarent vulnera, avents ipsi ire ad ceteras sarcinas prædæ, quas absconderant, ut dicebant, in quadam antro. & prandio propè devorato, me & equum bajulaturos illas sarcinas, propellunt illinc in viam, percutientes baculis: & lassatos plurimis

collibus ac flexibus viarum deducunt sub noctem ad quandam cavernam, ex qua è vestigio reducant nos oneratos multis rebus, ne minimo quidem temporis spatio recreatos: & properabant cum tantâ festinatione, ob motum, ut me percutientes crebris ictibus, & protrudentes sternerent in lapidem adjacentem via, unde vix me cogunt resurgere percussum iterum multis plagis, & graviter laesum dextrâ ribrâ, & sinistra ungulâ. Atque unus ex illis: Quandis, ait, inutiliter aleamus hunc asinum fractum, qui nunc quoque claudicat? Et alius: Quid quod & malo omine venit in nostras ades, & tempore ab illo nullum lucrum opulentum percepimus, sed tantum plagas, & cadis fortissimæ

N O T A E.

1. Tuburcinato. Nonius: Tuburcinari significat raptim manducare. Titim. Prælia: tuburcinari sine me vultis reliquias. Rhaui. Persa: tuburcinari de suo, si quid domi sit. Turpil. Boethontibus: Melixa intus cessat, credo hercle, bellus tuburcinatur. A tubâ formarum ver-

bum. Nam qui avidius edunt, buccas inflant instar tubicinium.

2. Obiter reducant. Lege unâ voce abiter, non ab iter. Hic abiter est è vestigio. Glossæ Præzo laudatæ abiter duntaxat è rō aurp.

Fortissimorum occisiones. Alius iterum: Certè ego cum primùm facinas istas, quanquam invitus, pertulerit, protinus eum, vulturis gratissimum pabulum futurum, præcipitabo. Dum secum¹ mitissimi homines altercantur de meâ nece, jam & domum perveneramus. nam timor ungulas mihi alas fecerat. Tum quæ ferebamus amoliti properiter, nullâ salutaris nostræ curâ² ac ne meæ quidem necis habitâ, comitibus adscitis, qui vulnerati remanserant, actutum recurrunt: relaturi tædia, ut aiebant, nostræ tarditatis. Nec me tamen mediocris carpebat. scrupulus, contemplatione³ comminata mihi mortis, & ipse mecum: Quid stas, ô Luci, vel, quid jam novissimum expectas? Mors, & hæc acerbissima, decreto latronum tibi comparata est. nec magno conatu res indiget. Vides istas⁴ rupinas proximas, & præacutas in his præminentes silices, quæ te penetrantes, & quaquâ decideris, membratim dissipabunt. Nam & illa ipsa præclara Magia tua, vultum, laboresque tibi tantum asini, verum corium, non asini crassum,⁶ sed hirudinis tenue membranulum circumdedit. Quin igitur masculum

INTERPRETATIO.

nam ex nobis. Et rursus alius: Profecto statim atque portaverit domum, quamvis ingratis, hæc onera, illud dabo eum præcipitem, futurum cibum jucundissimum vulturibus. Dum clementissimi illi viri differunt inter se de meâ morte, jam domum attigeramus. motus enim mutaverat mihi ungulas in alas. Tunc ipsi remotis festinanter nostris facinis, & nihil jam cogitantes de salute nostrâ, ac ne de meâ quidem morte, assumptisque secum sociis, quos reliquerant antea domi saucios, continuò revertuntur: reportaturi, ut dicebant, facinora nostra pigris. Ego tamen non

parum agebam intuitu necis, quam mihi minis fuerant, sicque dicebam apud me: Quid cessas, ô Luci, quid ve jam extremum expectas? lethum tibi decretum est sententiâ prædonum, & illud quidem crudelissimum. neque opus est magno molimine ad hanc rem. Cernisne hæc præcipitia vicinâ, atque in his acutæ cautes extantes, quæ te perfringentes quocunque detapsus fueris, discedent in artus singulos. Nam egregia illa tua Magia dedit tibi solum faciem, & arumnas asini, verum involvit te non spissâ pelle asini, sed delicatâ cuticulâ hirudinis, Quidni ergo induis tan-

NOTÆ.

1. Mitissimi homines.] Simili ironiâ infra: dum sic mecum sustem quatiens benignus jocatur comes.
2. Ac ne meâ quidem necis.] Præcipitem reponit: ac meâ quidem necis frustra. Nihil enim aliud sibi vult hoc loco Apuleius, nisi latrones tantâ festinatione currere, ut non modò salutem juvenum, lassorum neglexerint, verum etiam de asino suo necando, ut comminati erant, ne cogitaverint quidem: quanquam minis facilius stert, quam promissis homines id genus.
3. Comminata mihi mortis.] Observa

comminata passivè.
4. Rupinas.] Lib. 7. ipsos partim constrictiones uti fuerant, provolutosque in proximas rupinas præcipites dedere. Glossæ Isidori: rupinæ: abrupta montium. Malè ergo hic Beroald. legit ruinas.
5. Quaquâ decideris.] Florent. cod. refertur. Præcipitem habet: antequam decideris: melius. Lib. 5. de sorore Psyche nec tamen ad illum locum vel salutem mortuam pervenire potuit: nam per saxa cautium, membris jactatis atque dissipatis, &c.
6. Sed hirudinis tenue membranum.

randem sumis animum, tuæque salutis, dum licet, consulis? Habes summam opportunitatem fugæ, dum latrones absunt. An custodiam anis semimortuæ formidabis? quam, licet claudis pedis tui, calce unicâ finire poteris. Sed quò gentium capebatur fuga, vel hospitium quis dabit? Hæc quidem inepta & prorsus asinina cogitatio. quis enim viantium vectorem suum non libenter auferat secum? Et alacri statim nisu lorum, quo fueram destinatus, abrumpo, meque quadrupedi cursu proripio. Nec tamen astutia anis² milvino oculos effugere potui. Nam, ubi me conspexit absolutum, caprâ super sexum & ætatem audaciâ, lorumprehendit, ac me deducere ac revocare contendit. Nec tamen ego, memor exitiabilis propositi latronum, pietate ullâ commoveor. sed incussis in eam posteriorum pedum calcibus, protinus applodo terræ. At illa, quamvis humi prostrata, loro tamen tenaciter inhærebat; ut me procurrentem aliquantis per tractu sui sequeretur. & occipit statim clamosis ululatibus auxilium validioris manûs implorare. Sed frustra fletibus cassum tumultum commovebat: quippe cum nullus adforet, qui suppetias ei ferre posset, nisi sola illa virgo captiva: quæ vocis exitu procurrens, videt hercules me-

INTERPRETATIO.

dem virilem animum, & providas tuas vias, dum spatium datur? Natus es egregiam occasionem fugiendi, per absentiam prædonum. Metues-ne custodiam vetula semianimis, quam poteris extinguere vel uno ictu tui infirmi pedis? Verum quid fugiam, aut quis me tacto excipiet? Hæc sanè cogitatio stulta est. & planè digna asino, quis enim est ex viatoribus, qui non abducat secum libenti animo jumentum, quo vehatur? Et protinus frango valido conatu lorum, quo fueram alligatus; atque ausugio cursu quadrupedante, attamen non patui devitare acres oculos callida vetula. Nam simul ac vidis me solutum, assumptâ majori audaciâ, quam sexus ejus atque ætas ferebat, arripis lorum,

& conatur me reducere atque retrahere. Ego verò recordatus lethalis decreti prædonum, nullâ misericordiâ affectior; sed affigo eam statim humi, impahtis in ipsam ungulis posteriorum pedum. Verum illa, licet jacens humi, retinebat nihilominus persinaciter lorum; adeo ut cum progredere currendo, ipsa à me tracta sequeretur me per aliquod spatium. Et continuo incipit ululabilis vociferatione pascere operam manûs fortioris. At frustra ciebat vanum strepitum suis ejulatibus: quandoquidem nemo aderat, qui posset ei auxiliari, præter solam illam puellam captivam, qua acurrrens excitata clamore, videt scenam insignis profectionis.

NOTÆ.

1. *Hirudo* sive sanguisuga curio est adeo delicato, ut, si, dum alicui corporis parti sanguinem sugens adhærescit, eam incantius velis revellere, illico rumpatur, caputque linquat in vulnere. *Membranulum*.] Diminutivum, à membrana, quod tamen primitivi sui genus non servat, contra leges Gram-

maticorum.

1. *Pedis tui calce unicâ.*] Donat. ad Phorm. Act. 1. Scen. 2. *modò calces non partes planta, sed percussiones pedum, plagas quo significat.*

2. *Milvino oculos.*] Acres, quales sunt omnium avium rapacium.

morandi spectaculi scenam, ¹ non tauro, sed asino dependentem Dir-
cen aniculam : sumptâque constantiâ virili, facinus audet pulcherri-
mum. Extorto etenim loro manibus ejus, me placitis gannitibus ab
impetu revocatum graviter inscendit, & sic ad cursum rursus inci-
tat. Ego simul voluntariæ fugæ voto, & liberandæ virginis studio, ⁵
sed & plagarum suâsu, quæ me sapiculè commonebant, equestri ce-
leritate, quadrupedi cursu solum replaudens, virginis delicatas vo-
culas adhinnire tentabam. Sed & scalpenti dorli mei simulatione,
~~nonnunquam~~ obliquatâ cervice pedes decoros puellæ basiabam. Tunc
illa suspirans altiùs, cœlumque sollicito nutu petens, Vos, inquit, ¹⁰
Superi, tandem mæis supremis periculis opem ferre : & tu, Fortuna
durior, jam sævire desiste. Sat tibi miseris istis cruciatibus meis lita-
tum est. Tūque præsidium meæ libertatis, meæque salutis, si me
domum pervexeris incolumem, parentibusque & formoso proco red-
dideris, quas tibi gratias perhibebo, quos honores habebō, quos ci- ¹⁵
bos exhibebo? Jam primū jubam istam tuam probè pectinatam meis
² virginalibus monilibus adornabo : 3 frontem verò crispatam priùs,
decoriter discriminabo, caudæque fetas incuriâ congestas & horridas,

INTERPRETATIO.

spectaculi, Dircen vetulam pendentem,
non ex tauro, sed ex asino : & captâ
masculâ fortitudine, aggreditur egregium
facinus. Erepto enim loro ex ejus ma-
nibus retrahit me ab impetu blandis
vocibus, & conscendit strenuè. Quo fa-
cto insigat hoc iterum ad currendum.
Ego studio simul fuga spontanea, & de-
siderio liberandæ puella, quin & inci-
tamento quoque scitum, quibus subin-
de admovebar, quatiens terram qua-
drupedante gressu, equinâ pernicitate,
conabar hinnitu respondere mollibus
verbis puella, quin etiam aliquando
inflexo collo, simulans scabere meas sca-
pulas, osculabar pulchros pedes virginis.
Tum illa ducens profundum suspirium,
& convortens vultum anxium ad cœ-

lum : Vos, ô Dii, inquit, auxiliamini
tandem mæis extremis periculis : tuque,
ô Fortuna asperior, jam desine exerce-
re in me suam crudelitatem. Jam tibi
satisfactum est ampliter his mæis gra-
vibus arumnis. Et tu subsidium mea
libertatis, & mea vita, si me sal-
vam deportaveris domum, & restitu-
ris parentibus mæis, & meo pulchro
amatori, quas grates tibi rependam,
quibus honoribus te afficiam, qua pa-
bula tibi præbebo? Primū quidem se-
tas tua cervicis pulchrè pectam, & de-
corabo mæis monilibus virginalibus :
frontis verò setas cinnababo primū,
deinde separabo decenter, & comam
omni studio pilos tua cauda intricat-
os & hispidos negligentia : & te

NOTÆ.

1. Non tauro, sed asino dependentem
Dircen aniculam.] Alludit ad Dircen Ly-
ci Thebanorum regis uxorem, quam Ze-
us & Amphion Jovis ex Antiope filii
ab matre habitam ab ipsâ maritoque
Lyco marrem Antiopeam, occiso priùs
ipso Lyco, ad tauri indomiti caudam
alligârunt. Hinc comparat anum suam
Apuleius, nisi quòd illa à tauro, hæc

verò ab asino raptaretur. Dirce illa;
sic raptata, Deorum miseratione in
fontem mutata est sui nominis.

2. Virginalibus monilibus.] Quidam
manibus, quod non improbandum.

3. Frontem verò crispatam.] Hæc
est, setas in frontem devexam, quas Bo-
etus capronas dictas fuisse ait, quasi à
capite pronas.

cunctâ diligentia pectinabo: bullisque te multis aureis inoculatum; veluti stellis sideris relucentem, & gaudiis popularium pomparum ovantem, sinu serico progestans nucleos, edulia mitiora, te meum sospitatore quodidie saginabo. Sed nec inter cibos delicatos, & otium profundum, vitæque totius beatitudinem, deerit tibi dignitas gloriosa. Nam memoriam præsentis Fortune meæ; divinæque Providentiæ, perpetuâ testatione signabo: & depictam in tabulâ fugæ præsentis imaginem meæ domûs atrio dedicabo. Visetur, & in fabulis audietur; doctorumque stilis rudis perpetuabitur historia: **ASINO VECTORE VIRGO REGIA FUGIENS CAPTIVITATEM.** Accedes amicis & ipse miraculis. Credemus etiam exemplo tuæ veritatis, & Phryxum arietem supernatasse, & Arionem delphinum gubernasse, & Europam tauro supercubasse. Quod si verè Jupiter mugivit in bovent; potest in asino meo latere aliquid; vel vultus hominis, vel facies Deorum. Dum hæc idem puella replicat; votisque crebros intermiscet suspiritus; ad quoddam pervenimus trivium: unde me arrepto capistro dirigere dextrorsum

INTERPRETATIO.

meum conservatorem stellatum plurimis bullis aureis, & resplendentem tanquam astris celestibus, ac triumphantem plebe prosequente cum lactiâ, quotidie saturabo, ferens ad te nucleos, & dulciores cibos semicincto serico. Sed & in illis dapibus suavioribus, & alia quiete, ac felicitate totius vitæ, non carebis quoque dignitate honorificâ. Nam relinquam æternum monumentum huius meæ sortis præsentis, & providentia Deorum, & appendam in atrio meorum adium imaginem huius fugæ pictam in tabellâ. Atque hæc quamvis inelegans historia videbitur olim, & narrabitur in fabulis, tradereturque po-

floranti scriptis eruditum. **FILIA REGIS EVADENS EX CAPTIVITATE VECTA ASINO.** Tu quoque recensere inter miracula antiquitatis. Exemplo enim tua historia, quæ vera est, credemus & Phryxum natasse insidentem arietem, Arionem rexisse delphinum, & Europam insedisso tauro. Quod si Jupiter verè mugivit sub formâ tauri, potest etiam fieri ut aliquid sit absconditum sub facie mei asini, aut formâ humanâ, aut vultus divinus. Dum virgo iterat subinde ista, & intersecat sua vota frequentibus suspiriis; devenimus ad quoddam trivium: ex quo ipsa apprehenso meo capistro vehementer cupiebat me-

NOTÆ.

1. *Phryxum arietem supernatasse.* Phryxus Athamantis Thebanorum Regis, & Nepheles filius, unâ cum Helle sorore patris sævitiam fugiens, à quo neci ambo erant destinati novercæ anis artibus, amissâ sorore Helle in tractu maris illius, quod postea dictum est ejus nomine *Hellepontus*, in Colchos pervenit, ac thesauros, quos secum asportaverat Ætæ Colchorum regi reliquit. Hos thesauros Poëtæ finxerunt fuisse arietem aurei velleris, Phryxumque ipso per mare vectum fuisse in Colchos, arietem Jovi immolasse, pellem ejus in

templò fixisse, & arietis ipsius effigiem à Jove inter Zodiaci sidera constitutam. Eusebius in Chronico affirmat ideo fingi Phryxum arietem vectum, quia navi, quâ fugit novercales insidias, insignis erat aries.

2. *Arionem delphinum gubernasse.* Notissima est Arionis historia, seu potius fabula. Illam Gellius ex Herodoto fuisse refert, lib. 16. Noct. Attic. cap. 19. huicque locum dedisse ait, quod simulacra duo ænea ad Tanarum viserentur, delphinus vehens, & homo insidens.

magnopere

magno per te gestiebar: quod ad parentes ejus eam scilicet iretur via. Sed ego, gnarus latrones illac ad reliquas commisse prædas, renitebar fortiter: atque sic in animo meo tacitus exoptulabam: Quid facis, infelix puella? quid agis? cur festinas ad Orcum? quid meis pedibus facere contendis? Non enim te tantum, verum etiam me perditum ibis. Sic nos diversa tendentes, & in causâ finali, de proprietate soli, immo via herciscundæ contendentes, rapinis suis onusti coram deprehendunt ipsi latrones: & ad Lunæ splendorem jam inde longius cognitos, risu maligno salutant. & unus è numero sic appellat: Quorsum istam festinanti vestigio? lucubratis viam, nec noctis intempestæ Manes Larvasque formidatis? An tu, probissima puella, parentes tuos furtim intervisere properas? Sed nos & solitudini tuæ præsidium præbeamus, & compendiosum ad tuos iter monstrabimus. Sic verbum manu injectâ secutus, presso loro retrorsum me circumtorquet: nec baculi nodosi, quem gerebat, sævis ictibus temperat. Tunc ingratis ad promptum recurrens exitium, reminiscor doloris

INTERPRETATIO:

ducere in dextram partem: quia nempe illac iter erat ad ejus parentes. At ego, qui sciebam prædones ivisse eam parte ad reliquum sua præda, valide resistebam: & sic increpabam eam apud me silens: Quid agis, o infornata virgo? quid moliris? quare properas ad Inferos? quid conaris efficere meis pedibus? Nam non solum conscisces tibi exitium, sed mihi quoque. Dum sic cupimus ire in contrarias partes, & disceptamus de dominio soli, immo semita dividenda, tanquam in lite de finibus, ipsi prædones referentes suas prædas opprimunt nos: & salutant improbo cachinno agnos.

eminus ad lumen Luna, atque unus à turbâ sic affatur nos: Quare consciscis noctu istud iter celeri gressu? neque metuitis Umbras, & Lemures noctis proventioris? Tu-ne, optima virgo, festinas clam visitare tuos parentes? At nos dabimus comitatum solitudini tuæ, & ostendamus tibi viam breviorē ad tuos. Et cum dicto extendens manum, & arripiens meas habenas convertit me retrò: nec parcat tundere me crudeliter nodofo fuste, quem gestabat. Tunc ego remeans inuitus ad mortem paratam, recardor me dolere ungulâ, & cæpi:

NOTÆ.

1. In causâ finali.] Causæ & questiones finales apud Jurisconsultos sunt, in quibus agitur de finibus, hoc est, limitibus agrorum.

2. Immo via herciscundæ.] Alludit ad titulum Juris familie herciscundæ, hoc est, hereditatis inter cohæredes dividenda. Sicut ergo inter litigatores de proprietate soli contenditur, sicut questiones finales existunt inter cohæredes, de familiâ herciscundâ; ita æstivâ translatione Apuleius dicit se contendisse cum puellâ de viâ herciscundâ cum illa dextrorsum tenderet,

Apul.

ipse verò sinistrorsum. Hercisci, & hercium dicta crediderim à nomine Græco ἑρκω, quod septum significat, eoque quoddam solum inter se dividerent cohæredes, unusquisque eam partem circumsepiret, quæ sibi obtigerat.

3. Lucubratis viam.] Lucubrare est: opus facere noctu ad lucernam. Lib. 9. Noster: nec die tantum, verum perperit etiam nocte prorsus instabili machinarum vertigine lucubrabant pervigilem farinam. Unde facetè Lucubrare viam dicit, quam noctu ad Lunæ splendorem peragebant.

Cc.

ungula, & occipio mutanti capite claudicare. Sed ecce, inquit illi
 qui me retraxerat, rursus titubas, & vacillas? & putres isti tui pe-
 des fugere possunt, ambulare nesciant? at paulo ante pennatam Pe-
 gasi vincebas celeritatem. Dum sic tecum fustem quatiens benignus
 15 iocatur comes, jam domus eorum extremam lorica perveneramus.
 Et ecce de quodam ramo proceræ cupressus indota laqueum anus
 illa pendebat. Quam quidem detractam protinus, cum suo sibi funi-
 culo devinctam, dedere præcipitem: puellæque statim destinata vin-
 culis, coenam, quam postumâ diligentia præparaverat infelix articu-
 20 la, ferinis invadunt animis. Ac dum avida voracitate cuncta con-
 truncant; jam incipiunt de nostrâ penâ, suæque vindictâ secum con-
 siderare. & utpote in cœtu turbulento, varix fuere sententia: ut
 primus vivam cremari censeret puellam, secundus bestis obijci sua-
 deret, tertius patibulo suffigi juberet, quartus tormentis excarnifica-
 25 ri præciperet. certè: calculo cunctorum utcumque mors ei fuerat
 destinata. Tunc unus, omnium sedato tumultu, placido sermone sic
 orsus est: Nec sectæ collegii, nec mansuetudini singulorum, ac ne
 meæ quidem modestiæ congruit, pati vos ultra modum, delictique
 sævire terminum; nec feras, nec cruces, nec ignes, nec tormenta,

I N T E R P R E T A T I O,

claudicare capite mutanti. At ille, qui
 me reduxerat: En, inquit, iterum
 putas. & claudicas? Isti tui puerili
 pedes possunt quidem aufugere, at ne-
 quent incedere: atqui modo supera-
 bas alatham perniciem Pegasi ipsius.
 Dum mitis ille comes sic cavillatur
 tecum tundens me baculo, jam atti-
 geramus extremum septum ambræ co-
 rum. Et ecce offendimus illam voculam
 fune circumdatam collo, suspensam ex
 quodam ramo alta cupressus. Quam
 quidem inde ambram confestim præci-
 pitavere ligatam suâ ipsius veste: &
 conjecitâ virgine in vincula, irruunt
 belluini animis in coenam, quam illa
 misera anus roxerat novissimâ curâ. Et
 dum comedunt omnia gulositate voraci,
 caperunt jam deliberare inter se de

nostro supplicio, & sua ultione, ne di-
 versa fuerunt opiniones, ut solet fieri
 in tumultuosa turbâ: adeo ut primus
 arbitraretur virginem esse comburen-
 dam vivam, aliter auctor esset ut ex-
 poneretur belluis, tertius præciperet
 eam affigi cruci, quartus censeret tor-
 quendam esse variis cruciatibus. cer-
 te, utut erat, damnata erat ad mor-
 tem suffragio omnium. Tunc unus, co-
 rrito strepente cupressorum, sic cepit loqui
 placidâ oratione: Non est consenta-
 neum instituto cœtus nostri, neque cle-
 mentia uniuscujusque vestrum, as-
 ne mea quidem moderationi, sinere
 ut penas sumatis immo dicat. &
 supra magnitudinem criminis, neque
 ut adhibeatis belluas, neque patibu-
 la, neque flammis, neque cruciatibus,

N O T E,

1. Domus eorum extremam lorica.]
 Caulam illam intellige ex solidis crati-
 bus, qua turris & caverna latronum
 septa erat & præmunita, ut habetur lib. 4.
2. Destinata.] Ligata. Vide Not. su-

pra, pag. 21.

3. Calculo cunctorum.] Suffragio.
 Calculis enim in urnam conjectis suf-
 fragium facebatur in judiciis apud ve-
 tates, ut videbimus infra lib. 20.

ac ne mortis quidem maturatas festinas tenebras accersere. Meis itaque consiliis auscultantes, vitam puellæ, sed quam meretur, largimini. Nec vos memoria deferuit utique quod jamdudum decreveritis de isto asino, semper pigro quidem, sed manducone summo, nunc etiam mendaci fictæ debilitatis, & 1 virginalis fugæ sequestro, ministroque. Hunc igitur jugulare castino placeat, totisque vacuofacto præcordiis, per mediam alvum nudam virginem, quam prætulit nobis, insuere: ut, solâ facie prominente, cæterum corpus puellæ nexu ferino coërceat; tunc super aliquod saxum scruposum, 2 insuticium & facilem asinum exponere, & 10 Solis ardentis vaporibus tradere, sic enim cuncta, quæ rectè statuitis, ambo sustinebunt: & mortem asinus, quam pridem metuit; & illa morsus ferarum, cum vermes membra laniabunt; & ignis flagrantiam, cum Sol nimis caloribus inflammaverit uterum; & patibuli cruciatum, cum canes & vultures intima 15 protrahent viscera. Sed & cæteras ejus ærumnas & tormenta numerate. Mortuæ bestię ipsa vivens ventrem habitabit; tum fœtore nimio nares æstuabunt: inediæ diutinæ lethali fame tabescet; nec suis saltē liberis manibus mortem sibi fabricare poterit. Tali-

INTERPRETATIO

nec denique ut accisquæ cultiorum nobis necis depererant. Igitur gerentes mortem meis suasionibus, concedite virgini vitam, sed eam, quæ digna est. Atque, ut puto, non obliiti estis, quid statueritis jam pridem de hac asino. Semper quidem tardq, sed maxima belluone, qui modo etiam mentitus est falsam claudicationem, & fuit madius & minister fuga virginis. Bonam ergo factu vobis videatur jugulare ipsam cras, omnibusque ejus interstinis detractis, insuere ipsi in medio ventre puellam nudam, quam anteposui nobis: ita ut solo vultu virginis extrâ apparente, cohibeat belluino complexu sui ventris reliquum corpus ejus: tum collocare asinum sic consumum & infertum in aliquâ rupe calculosâ, & expavore astibus Solis flagrantis. Sic enim ambo patientur ea omnia, quæ vos justè decrevistis: nempe asinus mortem, quam dudum promeritus est; illa, vero morsus belluarum, cum ejus areus rodetur à vermibus; & ardentem flammam, cum Sol accenderit ventrem. Aliter vabementioribus astibus; & tormentum crucis, quando canes & vultures extrahent penitissima ejus præcordia. Sed recense etiam reliquos ejus cruciatos & labores. Primum ipsa manebit viva in alvo bestia mortua; deinde nasus ejus perfundetur vapore terribissimi odoris: præterea consumetur fame mortali jejunii longioris; neque habebit quidem manus solutas, quibus possit consciscere sibi mortem. Postquam

NOTA

1. Virginalis fuga sequestro.] Cujus fidei fugam suam virgo crediderat, ut sequestri fidei litigantes rem permit-
tunt, de qua lis inter eos. Similiter
lib. 9. dicitur anus supri sequestra.
2. Insuticium.] Cui virgo esset in-
futa. Sic Scaliger reposuit. Quædam
exemplaria habent insuticium, quod
ferri etiam potest, & exponi, cui virgo
esset implantata.

Cc ii

bus dictis, ¹non pedibus, sed totis animis latrones in ejus vadunt sententiam. Quam meis tam magnis auribus accipiens, quid aliud quàm meum crastinum deflebam cadaver?

INTERPRETATIO.

<i>hac dixit, prados eunt in ejus sententiam, non pedibus quidem, sed totis studiis. Quam sententiam cum audi-</i>	<i>rem meis auribus tam amplis, quid poteram aliud, quàm deplorare meum corpus futurum cadaver postero die?</i>
--	---

NOTÆ.

<i>1. Non pedibus, sed totis animis latrones in ejus vadunt sententiam.]</i> <i>Lib. 2. &, quod aiunt, pedibus in</i>	<i>meam sententiam vado. Ad quam locum vide Not. pag. 42.</i>
---	---

LUCII APULEII

MADAURENSIS PLATONICI

METAMORPHOSIS.

LIBER SEPTIMUS.

UT primum, tenebris abjectis, dies inalbebat, & candidum Solis curriculum cuncta collustrabat; quidam de numero latronum supervenit: sic enim mutue salutationis officium indicabat. Is in primo speluncæ aditu residens, & ex anhelitu recepto spiritu, talem collegio suo nuntium fecit: Quod ad domum Milonis Hypatini, quam proximè diripimus, pertinet, discussâ sollicitudine jam possumus esse securi. Postquam vos enim fortissimi viri, cunctis ablatiis, castra nostra remeatis: immixtus ego turbulis popularium, dolentique atque indignanti similis, arbitrabar super investigatione facti cujuscumque consilium caperetur; & an, & quatenus latrones placeret inquiri: renuntiaturus vobis, uti mandaveratis, omnia. Nec argumentis dubiis, sed rationibus probabilibus, congruo cunctæ mul-

INTERPRETATIO.

STATIM atque candor lucis apparuit, nocte dissipata, & splendens cursus Solis capis illuminare omnia; quidam accessit à numero pradonum: ita enim poterat conjici ex officio salutationis reciproca. Hic sedens in ipso ingressu cavernæ, animæque resumptæ ex anhelatione, retulit hæc cætui suorum: Quantum spectat ad domum Milonis Hypatini, quam expilavimus nuperrius, jam possumus esse absque metu mota anxietate. Nam postquam vos, o

viri strenuissimi, reversi fuistis in nostra castra, omnibus ejus rebus asportatis: ego inferens me turbis civium, & simulans me id dolere & indignè ferre, observabam quale consilium iniretur circa inquisitionem illius facinoris: atque utrum, & quousque luberet investigari latrones: relaturus nimirum cuncta ad vos, quemadmodum praeceperatis. Et nescio quis Lucius accusabatur consensu unanimi totius po-

N O T A.

Sic enim mutua salutationis officium indicabat.] Lib. 4. Apud vocat & familiares latronibus senes divertimus: sic enim primus a'itus, & sermo prolixus, & oscula munda, quamvis agno sentire præstabant.

Cc iij

titudinis consensu, nescio qui Lucius auctor manifesti facinoris pos-
 tulabatur: qui proximis diebus, fictis commendatitiis litteris, Milo-
 ni sese, virum commentitus bonum, arctius conciliaverat, ut etiam
 hospitio susceptus, inter familiares intimos haberetur: plussculisque
 5 ibidem diebus demoratas, falsis amoribus ancillæ Milonis animum
 irretiens, januæ claustra sedulo exploraverat, & ipsa membra, in
 quibus omne patrimonium condi solebat, curiosè perspexerat. Nec exi-
 guum scelerati monstrabatur indicium. quippe cum eadem nocte, sub
 ipso flagitii momento, idem profugisset, nec exinde usquam compa-
 10 reret. nam & præsidium fugæ, quod velocius, frustratis infecutoribus,
 procul ac procul abderet sese, eidem faciliè suppeditasse. equum nam-
 que illum suum candidum, vectorem futurum, duxisse secum. Plaud
 servum ejus ibidem in hospitio repertum, scelerum consiliorumque
 herilium futurum indicem, per magistratus in publicam custodiam
 15 receptum, & altero die tormentis vexatum pluribus, ac penè ad ul-
 timam mortem excarnificatum, nihil quidquam rerum talium esse con-
 fessum. missos tamen in patriam Lucii illius multos numero, qui reum
 pœnas daturum sceleris inquirerent. Hæc eo narrante, veteris For-
 tunæ, & illius beati Lucii, præsentisque ærumnæ & infelicitis asini fa-
 20 ctâ comparatione, medullitis ingemebam. Subibatque me, non de
 nihilo veteris præcæque doctrinæ viros finxisse, ac pronuntiassè, cæ-

INTERPRETATIO.

puli auctor manifestus latrocinii non
 dubiis indiciis, sed argumentis veri-
 similibus: qui superioribus diebus con-
 fictis litteris commendatitiis, simulans
 virum probum, devinxerat sibi fratrius
 Milonem, adeo ut, exceptus quoque
 hospitio, recenseretur in numero inti-
 morum amicorum: cumque mansisset
 ibidem per dies non paucos, illaqueens
 fictis amoribus animum famula Milo-
 nis, insperaras assentiri foras & pessulos
 ostii, & exploraretur studiosa ipsar
 partes adium, in quibus gaza omnis
 solebat aservari. Et ostendebatur ar-
 gumentum non leve criminis ob ea per-
 petrati, nempe quod idem ipse ausu-
 gisset eadem nocte ipso tempore latrocinii:
 atque ex illo tempore nusquam appareret.
 præsto enim fuisset ipsi facili auxilium
 fuga, quod elusis celerius iis, qui se per-
 sequerentur, occultaret se longius ac

longius. cum enim abduxisse secum il-
 lum suum equum albam, quo vehere-
 tur. Porro famulum ejus inventum in
 eadem domo, compauctum fuisse in pu-
 blicum carcerem jussu Magistratum,
 ut patefaceret crimina, & consilia sus-
 heri: & die sequenti affectum plurimis
 cruciatibus, & tortum ferè ad extre-
 mam mortem, nihil prorsus fuisse fuisse
 se hujusmodi rerum, permultos tamen
 delegatos fuisse in patriam illius Lucii,
 qui investigarent nocturnam subiturnam
 suppletum sui criminis. Dum ille ra-
 fert hæc, ego ingemiscbam: ex inter-
 ita madidulis, confertis meam an-
 tiquam sortem cum præsentis calamita-
 tis: & solam illum Lucium cum
 misera asino, & hincque veniebat in mea-
 tem homines antiqua superstitia non abs-
 que causa repræsentasse. atque appella-

NOTÆ.

1. Litteris commendatitiis.] Quas à nem., ut habetis lib. 1.
 Demet. Corinthio auferunt ad Milo-

nam, &c. prorsus excelsam esse Festinam: quae semper suas opes ad malos &c. indignos conferat; nec unquam iudicio quicquam mortaliem elingat; immo verò tam his potissimum dixeretur, quos, procul si videret, fugere deberet: quodque cunctis est extremius, varias opiniones, immo contrarias nobis attribuat; ut & malus, boni viri famulometur, & innocentissimus contra noxiorum more plectatur. Ego denique, quem favissimus ejus imperii in bestiam, &c. extremae formae quadrupedem deduxerat, cuiusque casus etiam cuivis iniquissimo dolendus, atque miserandus merito videtur, crimine latrocinii in hospitem mihi capitissimum postulabat, Quod crimen non modò latrocinium, verum etiam parricidium quicque rectius nominaret. Nec mihi tamen licebat causam meam defendere, vel unico verbo saltem denegare. Denique, ne malà conscientia tam scelerato crimini praesens viderer consentire, hoc tantum, & impatientiā perductus, vix tui dicere, Non feci. Et verbum quidem praecedens semel ac saepius immodicè clamitavi, sequens verò nullo pacto differere potui; sed in primā remansit voce, & identidem boavi, Non, Non; 6 quanquam

INTERPRETATIO.

vissi. Fortunam cecam, & penitus orbam oculis: siquidem laegitur suae divitiae improbis, atque indignis, neque eligit unquam ullum hominem ex praescripto rectae rationis: quinimodò dedit cum ejusmodi hominibus, à quibus longe fugiendum esset ipsi, si cerneret oculis: &, quod est omnium deterrimum, dat nobis famam diversam aut potius contrariam nostrae vitae; adeo ut improbas superbas existimatione viri probi, contra verò vel maxime insonsantiam quemadmodum fontes solent. Postremò ego, quem crudelissimus ejus idus mutaverat in vilissimum animal quadrupes, ego, inquam, cujus infusum cuilibet etiam malevolentissimo,

jure videretur deplorandum, ac miseratione dignum, accusabar scelere latrocinii adversus hospitem mihi valde dilectum. Quod scelus non latrocinium tantum, sed etiam parricidium melius appellaretur ab unoquoque. Nec poteram tamen tueri causam meam, aut certe inspicari vel unā voce crimen mihi impositum. Postremò, ne ego praesens putarer ex praevaritate conscientia fatari me reum esse sceleris tam nefandi, impulsus impatientiā, volui solum hoc dicere, Non feci. Et rudius quidem immaniter semel & pluries priorem vocem, alteram verò nullatenus potui pronuntiare; sed hae in priore verbo, & clamavi saepius, Non, Non: quamvis

NOTA.

1. Extramius.] Ex superlativo comparativus, licentiā Apulcianā.

2. Extremae formae quadrupedem.] Apud Phaedrum, leo spiritum extremum trahens, ad asinum calces in se iactans: ——— fortis indignè tui

Adhibi insulare: te natura dedecus

Quod ferre cager, veris his videor mori.

3. Quod crimen non modò latrocinium, verum etiam parricidium quic-

que rectius nominaverit.] Petronius: qui ignotos ledis, latro appellatur: qui amicos paulatinis quàm parricida.

4. Impatientiā perductus, &c.] Quid est impatientiā perductus? Conjectabat Pricus perditus, Lege leviori mutatione perductus, hoc est, permutus.

5. Et identidem boavi, Non, Non.] Ad hanc quippe vocem, saepius repetitam satis accedit asini ruditus.

6. Quanquam nimis rotunditate

nimiā rotunditate pendulas vibrāstem labias. Sed quid ego pluribus de Fortunæ scævitate conqueror? quam quidem nec istud puduit, me cum meo famulo, meoque vectore illo equo factum¹ conservum atque conjugem. Talibus cogitationibus fluctuantem, subiit me illa cura potior, quā statuto consilio latronum, Manibus virginis decretam me victimam recordabar. Ventremque crebrō suspiciens meum, jam missellam puellam parturiebam. Sed ille, qui commodum falsam de me² notoriam pertulerat, exproptis mille aureis, quos infutos laciniae contexerat, quosque variis viatoribus detractos, ut aiebat, pro suā frugalitate³ communi conferebat arcæ: insit etiam de salute commilitonum sollicitē sciscitari. Cogitoque quosdam, immō verō fortissimum quemque variis quidem, sed impigris casibus oppetiisse; suadet tantisper pacatis itineribus, omniumque præliorum servatis induciis, inquisitioni commilitonum potius insisteretur, & tyrocinio novæ juvenutis, ad pristinæ manūs numerum,⁴ Martiæ cohortis facies integraretur. Nam & invitos terrore compelli, & volentes præmio provocari

INTERPRETATIO.

vatorissem mirum in modum in orbem mea labra pendentia. Sed quorsum ego ulterius conqueror de sinistritate Fortunæ? quam ne puduit quidem fecisse me conservum illius equi mei servi, vectorisque, & submisisse me eidem jago ac ipsum. Dum distraberer huc illuc ejusmodi cogitationibus, rediit mihi in mentem hæc sollicitudo magis urgens, quā memineram me destinatum esse decreto prædonum, hostiam Manibus virginis. Et respiciens sæpè meam alvum, jam mihi videbar parere infelicem virginem. At ille, qui modò narraverat falsam accusationem de me, extractis mille nummis aureis, quos absconderat

consutos in veste, quosque ereptos, ut aiebat, diversis viatoribus, asserēbat in communes loculos, pro eā quā erat probitate: capiti quoque anxio inquirere de incolumitate sociorum. Cumque audivisset quosdam, immō verō fortissimos omnes cecidisse moribus diversis quidem, sed strenuis, hortatur, ut relictis viis pacatis in aliquod tempus, & observatā cessatione omnium certaminum, incumbere potius inquirendis sociis, & forma catervæ bellicosa restitueretur usque ad numerum prioria multitudinis, suffectis novis tyronibus ex juventute. Eos enim, qui nolent, posse indigi motu, qui autem non venuerunt;

NOTÆ.

pendulas vibrāstem labias.] Hoc est quod l. 10. dicit: contortā in modum lingua postremā labiā. Labiæ enormia labia.

1. Servum atque conjugem.] Conjux hic est jugum cum alio ferens. Malebat Pricæus, congregum. & reverā nūquam vidimus hætenus alligatum fuisse Lucium ad jugum unā cum equo suo. Et præterea vox congregem habetur infra hoc ipso libro: equitis armenis me congregem, &c. permiscuit.

2. Notoriam pertulerat.] Vocabulum est Juris, significans delationem, accu-

sationem, indicium.

3. Communi conferebat arcæ.] Arcæ collegii latronum. Inscriptio vetus apud Gruterum, fol. 175.

ERGENTUR EX ARCA COLLEGII.

4. Martiæ cohortis.] Bellicosæ latronum manūs, quorum Deus Mars est. Alludit ad Romanam Militiam, in qua Legio Martia fuit exploratæ virtutis. De hac Cicero, Philipp. 4. Quid legio Martia? qua mihi videtur divinitas ab ipso Deo traxisse nomen, à quo Populum Romanum generatum accepimus: posse

posse: nec paucos humili servilique vitæ renuntiantes, ad instar tyrannicæ potestatis, sectam suam conferre malle. Se quoque jam pridum pro sua parte quemdam convenisse hominem & staturâ procerum, & ætate juvenem, & corpore vastum, & manu strenuum: sique suavis- se, ac denique persuasisse, ut manus hebetatas diutina pigrâ, tandem referret ad frugem meliorem; bonoque secundæ, dum posset, frueretur valetudinis: nec manum validam eroganda sipti porrigeret, sed hauriendo potius exereceret auro. Talibus dictis universi omnes assenserunt: & illum, qui jam comprobatus videretur, ascisci, & alios ad supplendum numerum, vestigare statuerunt. Tunc profectus, & paululum commoratus ille, perducit immanem quemdam juvenem, uti fuerat pollicitus, nescio an ulli præsentium comparandum. nam præter ceteram corporis molem, toto vertice cunctos antepollebat, & ei commodum lanugo malis inserpebat: sed planè centunculis disparibus & malè consarinatiis semiamictam: inter quos pectus & venter crustatâ crassitie reluctabatur. Sic introgressus, Avete, inquit, fortissimo Deo Marti clientes, mihi quoque jam fidi commilitones; & virum magnanimæ vivacitatis volentem volentes accipite, libentius vulnera corpore excipientem, quàm aurum manu suscipientem: ipsâque morte, quam formidant alii, meliorem. Nec me putetis egenum, vel abjectum, ne-ve de pannulis istis virescetes meos æstimetis. Nam

INTERPRETATIO.

posse incitari potest: & multos quidem malle amplecti vitam similem dominationis regie, repudiata vitâ abjectâ & servili. Quamvis etiam ad se pertingeret, se jam pridem adivisse quemdam virum alta statura, juvenem, prægrandem corpore, & promptum manu: seque ei auctoritatem fuisse, ac denique compulisse ipsam, ut, admodum tandem ad malitiosos usus, magnus corporis hominæ desidia: & necesse est, commodis præfixa valetudinis, dum liceret: neque mendicanti gratiâ extenderet robustam dexteram, sed uteretur potius eâ ad erigendum aurum. Omnes quoque prout annotantur his verbis: & discernant in summa coartata recipere eum cuius vultus videbatur jam spectare, & inquit, pete alios ad complendum numerum. Tunc ille cum exivisset, & mansisset dispersis sociis, adducit, ut promiserat, quem-

dam juvenem procerum, cum quo nescio an quisquam eorum: qui aderant, posuisset conserti. nam præter reliquas amplitudinem corporis, superabat omnes toto capite. & gens ei tunc primulum incipiebant vestiri barbâ: sed semiope- tus erat tantum pannis dissimilibus & malè consutis, per quarum commissuras pectus & alvus ejus callosâ mole ni- tebantur erumpere. Sic ingressus, Sal- uete ait, o vos qui estis: in tutelâ fortissimi Dei Martis. & jam facti mei fideles socii: & benignè excipite me hominem fortissimi vigoris sponte ve- nientem ad vos, excipientem plagas corpore libentiori animo, quàm aurum manu, & contemptem ipsam mortem, quam alii metuant. Neque arbitremi- ni me esse inopem aut vilem, ne-vo ex his contumeliis judicetis de meis

NOTA.

1. Morte meliorem.] Superiorem. Morte melior, ut Hor. de arte. Græca phrasis est: significatque eum, qui de-

Apul.

ut tu natura parat. Absurda & inmodu- ra sunt, quæ hic Beronius refert de mortis bonitate;

Dd

præfui validissimæ manui, totamque prorsus devastavi Macedoniam. Ego sum prædo famosus, ¹ Hæmus ille Thracius, cujus totæ Provin-
ciæ nomen horrescunt: ² patre Therone æquè latrone inclyto præ-
gnatus, humano sanguine nutritus, interque ipsos manipulos fa-
ctionis educatus, hæres & æmulus virtutis paternæ. Sed omnem pri-
stinam sociorum fortium multitudinem, magnasque illas opes exiguo
temporis amisi spatio. Nam ³ procuratorem Principis ducenariâ per-
functum, dehinc Fortunâ tristiore decussum, ⁴ prætereuntem Orato

INTERPRETATIO.

virtutibus. Fui enim dux fortissima co-
hortis, & diripui omnem planè Ma-
cedoniam. Ego sum inclytus ille latro
Hæmus Thracius, cujus nomen provin-
cia tota reformidans: genitus patre The-
rone prædone similiter famoso, altus
cruore humano. & nutritus in mediis
cohortibus hujus sectæ, hæres & imi-

tator fortitudinis paternæ. Verùm per-
didi brevi intervallo temporis totum il-
lum antiquum numerum strenuorum
commilitonum, & illas ingentes divi-
tias. Adortus enim fueram procurato-
rem Caesaris prætereuntem Orato, qui
exercuerat procurationem ducenariam,
& postea exciderat ex eâ malignitate

NOTÆ.

1. Hæmus ille Thracius.] Hæmus hic
nomen est prædonis, fortasse à *hæ* rã
αἵματι & à sanguine, quo latrones
gaudent. Aliàs Hæmus mons est in
Thessaliâ.

2. Patre Therone.] Nomen Græco
fonte cadens latroni congruum. *Ther*
enim Græcis feram sonat.

3. Procuratorem Principis ducenariâ
perfunctum.] Supple procuratione. Ve-
tus Inscripção: PROCURATOR AUGUSTI
PROVINCIAE Bœticae AD DUCENARIAM AC-
CIPienda. Cujacius, ad Titul. 19. lib.
10. Cod. de Exactoribus tributorum:
Ducenariâ, & Centena dignitates sunt in
scholâ agentium in rebus, & in officio
sacrarum largitionum, &c. exegisse eos
fiscæ pecunias hac lex ostendit, &c.
Procuratoris Ducenarii mentio est apud
Cyprianum, epist. 68. actis publicè ha-
bitis apud Procuratorem Ducenarium:
ad quem locum Rigaltius: extra curiam
exercitus & negotia belli, circa Princi-
pem Romanam fuit militia duplex:
litterata, qua scriniis operam dabat:
actiuosa, qua rebus agendis erat occu-
patissima. Hi Magistriani dicebantur,
& ex eorum scholâ Ducenarii, & Cen-
tenarii, sive Sexagenarii, qui fiscales
pecunias exigebant, à numero pecuniarum,
quæ in stipendium accipiebant.

nuncupati. Beroaldus hic Ducenariâ
perfunctum intelligit fuisse primum ha-
statum, qui duas Centurias, id est,
ducentos milites ducebat in acie secun-
dâ. Sicut enim, inquit, Centenarium
dixere, quem nunc Centurionem nomi-
nant, ita & Ducenarium appellant
Præfectum ducentis militibus. Sed hoc
nullâ auctoritate fultum, malè conve-
nit Procuratori Principis.

4. Prætereuntem Orato suam ag-
gressus.] Beroaldo, Prætereuntem coram
suam aggressus, quem refellit Schop-
pius ex his, quæ sequuntur, ex quibus
patet Procuratorem illum non coram
& apertè, sed nocturnè in tugurio fuisse
à latronibus positum. Retinet igitur
lectionem Mss. & veterum editionum
Orato, quam urbem Macedoniæ esse
ait. Sed præterquam quòd nulla hujus
urbis apud Strabonem, ac ne in the-
sauro quidem Ortelii sit mentio: latro-
cinium illud non in Macedoniâ perpe-
tratam, sed in littore Actiaco fuit, ubi
Macedoniâ delapsi grassabantur, ut nar-
ratur infra: quod quidem littus Acar-
tæ contribuitur, plurimumque à Ma-
cedoniâ distat. Aliud ergo querendum,
vel Oratum illud in Acartaniâ collo-
candum.

ſueram aggreſſus. Sed rei noſcendæ carpo ordinem. Fuit quidam multis officiis in aulâ Cæſaris clarus atque conſpicuus, ipſi etiam probè ſpectatus. Hunc inſimulatum quorundam aſtu, projecit extorrens faviens Invidia. Sed uxor ejus Plotina quædam, raræ fidei, atque ſingularis pudicitie femina, quæ decimo partus ſtipendio viri familiam fundaverat, ſpretis atque contemptis urbicæ luxuriæ deliciis, fugientis comes, & infortunii ſocia, tonſo capillo, in maſculinam faciem reſormato habitu, pretioſiſſimis monilium & auro monetali zonis reſertis incincta, inter ipſas cuſtodientium militum manus & gladios nudos intrepida, cunctorum periculorum particeps, & pro mariti ſalute pervigilem curam ſuſtinens, ærumas affiduas ingenio maſculo ſuſtinebat. Jamque plurimis itineris difficultatibus, mariſque terroribus exantlatis, ¹ Zacynthum petebat: quam Sors ei fatalis decreverat ² temporariam ſedem. Sed eum primùm ³ littus Aëtiacum, quò tunc Macedoniâ delapſi graſſabamur, appuliſſet, nocte promotâ taternulam quamdam littori navique proximam, vitatis maris fluctibus, incubabat. Invadimus, & diripimus omnia. nec tamen periculo levitenti diſceſſimus. Simul namque primùm ſonum januæ matrona-

INTERPRETATIO.

fati. Sed reſumo ordine rem omnem, quò faciliùs intelligatur. Fuit quidam inclytus atque inſignis multis muneribus, quæ geſſerat in aulâ Cæſaris, egregiè quoque probatus ipſi Cæſari. Cru- delis Invidia coegit hunc ire in exilium, accuſatum calliditate quorundam. At Plotina quædam nomine ejus conjux, mulier ſingularis fidelitatis, & eximia coſtitutis, quæ ſtabiliverat familiam ſui mariti cenſu duodecim natorum, & moleſtis ac ſubterhabitis voluptatibus uteretur laxis, comitata virum exultantem, & facta particeps ejus calamitatis, reſectâ comâ, mutatâ veſte & facie in ſpeciem viri, circumdata zonis, quæ inſerereſerat monilibus maximè pretii & aureis nummis, interrita inter ipſas

manipulos enſeſque diſtriſtos militum cuſtodientium ſuum maritum, ſocia omnium periculorum, & invigilans perpetuâ curâ incolamitati conjugis, tolerabat continuos labores animo virili. Et jam ſuperatis permultis moleſtis viarum, & periculis maris, ibat Zacynthum, ubi Fortuna iniqua conſtituerat ei habitationem ad tempus. Verùm ſtatim atque tetigit littus Aëtiacum, in quo tunc latrocinebamur digreſſi à Macedoniâ, cubabat nocte jam provectiore in quodam tugurio vicino littari & navi, ad evitandam jactationem maris. Irruimus & expilamus cuncta. non mediocri tamen diſcrimine abimus. nam ſtatim atque illa materfamilias audivit primum ſtridorem

N O T Æ.

1. Zacynthum petebat.] Inſulam maris Ionii, hodie Zante Veneticæ diſſionis. In Inſulas porro deportatos exules paſſum legas apud Hiſtoricos. Unde Cornel. Tacitus; plenum exiliis mare. Quin & exilium ipſum poena inſularis dicitur apud Ammianum Marcel-
linum.

2. Temporariam ſedem.] Nimirum non perpetuo exilio damnatus fuerat ille Procurator, ſed tantum ad tempus, & relegatus erat, non exul.

3. Littus Aëtiacum.] Oram illam maris Ionii, quæ ab Ambracio Sinu Heracleam verſus extenditur. Ibi enim fuit Aëtiæ oppidum Colonia Auguſti.

Dd ij

percepit, prœcurrens in cubiculum, clamoribus inquietis cuncta miscuit: milites, suosque famulos nominatim, sed & omnem viciniam suppetiarum convocans: nisi quod pavore cunctorum, cum sibi quisque metuentes delitescerent, effectum est ut impune discederemus. Sed protinus sanctissima¹ (vera enim dicenda sunt) & unica fidei forma, bonis artibus gratiosa, precibus ad Cæsaris numen porrectis, & marito reditum celerem, & aggressuræ plenam vindictam impetravit. Denique noluit esse Cæsar Hami latronis collegium; & confestim interiiit. Tantum potest nutus etiam magni Principis. Totâ denique factione militarium² vexillationum indagatâ confectâ atque concisâ, ipse me furatus ægrè, solus è mediis Orci faucibus ad hunc evasimodum. Sumptâ veste muliebri floridâ,³ in sinus flaccidos abundante, ⁴ mitellâque textili contexto capite, ⁵ calceis femineis albis illis & tenuibus indutus, & ⁶ in sequiorem sexum⁶ insertus atque absconditus, asello spicas hordeaceas gerenti residens, per medias acies infesti militis transivi. Nam mulierem putantes asinariam, concede-

INTERPRETATIO.

ostii, currens in cubiculum turbavit omnia multosque vociferationibus: cientes in auxilium milites & servos suos quemque suo nomine, atque etiam omnes vicinos: sed mater omnium evenit ut abiremus incolumes, cum se absconderent, sibi quisque timores. Sed mulier castissima, me probitatis singularis (nam verum facendum est) qua sibi conciliaverat favorem suis virtutibus, fufis statim precibus ad majestatem Cæsaris, obtinuit simul promptum regressum suo conjugii, & perfectam ultionem hujus aggressionis. Postremo Cæsar voluit ut factio Hami prædonis interires, & ipsa periret illud. Tamen

valet vel ipsa voluntas magni Imperatoris. Univerſo demum collegio extincto atque deleta ad internecionem inquisitione internarum militarium, ego me vix protipui, & effugi solus ex maditis manibus Platonis hoc pacto. Ego induto vestimento femineo pulchro, & affluente in laxos sinus, & oporteo capite parvâ mitrâ tuncilli, calceatus calceis illis muliebribus candidis & tenuibus, & vultu implantatus alteri sexui, atque abditus sub eo, evasi per media agmina infensorum militum, inequivivans asino bajulanti spicam hordei, Illi enim credentes me esse fuminam asinariam, dabant mihi puerorum trans-

NOTÆ.

1. Vexillationum.] Vexillationes apud Vegetium sunt alæ equitum. à vexillo, quo utebantur equites.

2. In sinus flaccidos abundante.] Berroaldus, undante. Nihil mutandum. Vestis abundans in sinus, est laxior & fluxa.

3. Mitellâque.] Diminutivum à mitra, quæ fuit tegumentum muliebris capitis, seu potius trenia, quâ caput cingebant mulieres. Virgil in Cops.

Copa Syriſca caput Græciâ redimita mitellâ,

Quam & pro quavis fasciâ sumitur, ut

apud Celsum, pro fasciâ ad involvendum brachium fractum.

4. Calceis femineis albis illis, &c.] Tales erant Sicyonii, de quibus Cicero lib. 1. de Oratore: ut si mihi calceos Sicyonios attulisses, non uterer, quamvis essent habiles, & apti ad pedem, quia non essent viriles.

5. In sequiorem sexum.] Femininum, qui sequitur, id est, alius est à virili.

6. Insertus.] Quidam legunt insertus, quoddam esset ignotus, latens. à δεικν. Mavult Priæus insertus, quod amplector.

sunt liberos abitus: quippe cū mihi etiam tunc depiles genæ lævi pueritiā splendicarent. Nec ab illā tamen paternā gloriā vel meā virtute descivi, quanquam semitrepidus juxta mucrones Martios constitutus: sed habitūs alieni fallaciā tectus, villas seu castella solus aggrediens, viaticulum mihi corrafi. ¹ Et diloricatis statim pannulis, in ² medium profudit dupo millia aureorum. &, En, inquit, istam ³ sportulam, immo verò dotem ⁴ vestro collegio libens, meque vobis ducem fidissimum, si tamen non recusatis ⁵ offero: brevi temporis spatio ⁶ lapideam istam domum vestram facturum auream. Nec mora, nec contentio; sed calculis omnibus ducatum latrones unanimes ei deferunt: ⁷ vestemque lautiusculam proferunt, sumeret abjecto centunculo divite. Sic reformatus, singulos exosculatus, & in summo pulvinari locatus, ⁸ cenāque poculisque magnis inauguratur. Tunc sermonibus mutuis

INTERPRETATIO.

sim, cū nempe mala mihi adhuc imberbes tunc temporis niterent glabrā juvenitiā. Neque tamen degeneravi ab illā laude patriā, aut à meā fortitudine, tamen si mihi timerem aliquantum, nescio collocatus prope gladios militares; verum tutus dolo ascitis vestis, oppugnans villas sive castella licet solus, rapui mihi hoc parvum viaticum. Et confestim discissis centonibus suis projecit in medium bis mille nummos aureos. &. Ecce, ait, libenter offero vestro cœni hanc largitionem, vel potius dotem. &

me vobis tutissimum Imperatorem, (s tamen non respicis me) redditurus exiguo intervallo temporis vestram hanc domum auream, qua nunc est saxeā. Prædones universis suffragiis unanimi consensu enim sibi præficiunt absque ullā morā, aut dubitatione, de promuntque vestimentum paulo elegantius, quod ipse indueret, depositis suis pannis locupletibus. Ita mutato habitu amplexus unumquemque, & constitutus in supremā parte lecti, consecratur cenā, atque ingentibus crateribus, Tunc alternis col-

NOTÆ.

1. Et diloricatis pannulis.] Lib. 6. his editis involat in eam, vestemque plurisariam diloricat. Ubi vide notata, pag. 131.

2. Sportulam.] Sportula nomen erogationis, sic dictæ, quod in sportulâ, ad est, canistro darentur dapes clientibus, quam sportulam ideo Græci dixerunt δεινός ἐσ ἀνυπὸς, cenam in sportulâ. Pecunia etiam postea ciborum loco sæpe erogata est, quæ & ipsa sportulæ nomen retinuit. hoc posteriore significam hic accipiendam.

3. Vestro collegio.] Ex veteri more. Solabant enim qui in collegium, curiam, aut corpus aliquod admitterentur, ob introitum aliquid largiri illi corpori. Plin. Secund. Epist. 39. lib. 10. quæ est de theatro Nicensium. Claudiiopolitani quoque in depresso loco imminere etiam

monte ingens balineum defodiunt patiens, quàm edificant, & quidem ex eâ pecuniâ, quàm ludæi addunt beneficio suo, aut jam obtulerunt ob introitum, aut nobis exigentibus conferunt. Sueton. in Claudio: Postmodum etiam HS octogias pro introitu novis sacerdotibus constituit impendere.

4. Lapidream istam domum vestram facturum auream.] Sic Augustus (si Romanum Imperatorem cum latrone conferre licet) apud Aurel. Victorem in Epitome, gloriatur hoc dicto: urbem lateritiā reperi, relinquo marmoream.

5. Cenāque, poculisque magnis inauguratur.] Ex ritu Sacerdotum, quando enim Flamen, aut Augur, aut Pontifex cooptabatur in collegium (quod inaugurari est) solebant lautiore cenâ sacerdotalem dignitatem auspicari.

D d iij

de virginis fugâ, deque meâ vecturâ, & utrique destinatâ monitro-
sâ morte cognoscit: & ubi locorum esset illa percontatus, deductus-
que, visâ eâ, ut erat vinculis onusta ¹ contortâ & vituperanti nare
discessit. & , Non sum quidem tam brutus, vel certè temerarius,
inquit, ut ² scitum vestrum inhibeam; sed malâ conscientia reatum
intra me sustinebo, si, quod bonum mihi videtur, dissimulavero. Sed
prius fiduciam, vestri causâ sollicito mihi tribuite; cum præsertim
vobis, si sententia hæc mea displicuerit, liceat rursus ³ ad asinum re-
dire. Nam ego arbitror latrones, qui eorum rectè sapiunt, nihil
anteferre lucro debere suo, ac ne ipsam quidem sæpè sibi & aliis
damnosam ultionem. Ergo igitur si perdidideritis in asino virginem, ni-
hil amplius quàm sine ullo compendio indignationem vestram exer-
cueritis. Quin ego censeo deducendam ad quampiam civitatem, ibi-
que venundandam. nec enim levi pretio distrahi poterit talis ætatu-
la. Nam & ipse quosdam lenones pridem cognitos habeo, quorum
poterit unus magnis equidem talentis, ut arbitror, puellam istam præ-
stinare, condignè natalibus suis in fornicem processuram, nec in si-
mitem fugam discursuram: nonnihil etiam, cum lupanari servierit,
vindictæ vobis depensuram. Hanc ex animo quidem meo sententiam

INTERPRETATIO.

loquitis latronum discit fugam virginis
me vehente, & portentosam necem de-
cretam nobis ambobus: cùmque rogâs-
set ubinam esset illa, atque eò dedu-
ctus eam vidisset oneratam vinculis,
sicut erat, abiit distorto ac renuenti
nafo. & : Haud equidem sum adeo
stupidus, inquit, aut saltem adeo
arrogans, ut obstem vestro decreto. Sed
existimarem me nullatenus vacare cul-
pâ, si reticerem quod mihi videtur
esse è re vestrâ. Verùm mihi vestrarum
rerum satagenti date audacter loquendi
locum, cum præcipuè, si hoc meum
consilium non arripuerit vobis, possitis ite-
rum reverti ad asinum. Opinor enim
cordatos quosque pradones nihil debere
præponere suo questui, ac ne ipsam qui-

dem vindictam, qua sæpè attulit iustitiam
ipsis, & aliis quoque. Si ergo intere-
meritis puellam in corpore asini, nihil
aliud nisi vestram iram absque omni
lucro exercueritis. Ego auctor sum vo-
bis potius, ut eam ducatis ad aliquam
urbem, atque ibi vendatis eam, nam
virgo hujus ætatis poterit vendi pretio
non parvo. Ego enim jam dudum novi
quosdam lenones, quorum unus, ut
opinor, poterit emere ingentibus pecu-
niis hanc virginem, prodituram in lu-
panar, ut convenit nobilitati generis
ejus, non autem erraturam hujusmodi
fugâ: persoluturam etiam vobis aliquid
ultionis, cum mancipata fuerit fornici.
Exposui sincerè hoc consilium vobis.

N O T Æ.

1. Contortâ & vituperanti nare.]
Lib. 8. nare detorta magistrum suum
variè cavillantur.

2. Scitum vestrum.] Decretum. à
verbo *sciscere*. Propriè plebis decreta
plebiscita dicta sunt. Cùm decreta Pa-
trum senatusconsulta dicerentur,

3. Ad asinum redire.] Id est, ad

sententiam vestram, quâ decrevistis ut
puella asino insuta perimatur. Videtur
aliquid proverbiale latere sub his
verbis ad asinum redire. Infrâ idem re-
petit, sed in aliam paulo sententiam:
Quid si quoquo modo latrones perjense-
rint, non rursus recurre ad asinum. &
rursus exitium mihi parabis.

conducibilem protuli. sed vos vestrorum estis consiliorum rerumque domini. Sic ille¹ latronum fisci advocatus nostram causam pertulerat, virginis & asini sospitator egregius. Sed in diutinâ deliberatione ceteri, cruciantes morâ consilii mea præcordia, immò miserum spiritum, libentes tandem novitii latronis accedunt sententiæ: & protinus vinculis exolvunt virginem. Quæ quidem, simul viderat illum juvenem, fornicisque & lenonis audierat mentionem, cœpit risu lætissimo gestire: ut mihi meritò subiret vituperatio totius sexûs: cùm viderem puellam proci juvenis amore nuptiarumque castarum desiderio simulato, lupanaris spurci sordidique subito delectari nomine. 10 & tunc quidem totarum mulierum secta moreque de asini pendebant iudicio. Sed ille juvenis sermone repetito: Quin igitur, inquit, supplicarum² Marti comiti pergimus, & puellam simul vendituri, & socios indagaturi? Sed, ut video, nullum uspiam pecus sacrificatui, ac ne vinum quidem potatui affatim vel sufficiens habemus. Decem 15 itaque mihi legate comites, quis contentus proximum castellum petam, inde vobis³ epulas Saliarum comparaturus. Sic eo profecto, cæ-

INTERPRETATIO.

nile, at vos estis domini consiliorum & rerum vestrarum. Sic ille advocatus fisci prædonum, eximius puella servator & asini, sustinuerat nostram causam. Verùm reliqui torquentes mea viscera, seu potius meam infelicem animam in longâ consultatione, cumulatione sententiæ dicendæ, amplectuntur tandem ultro consilium novi prædonis: & statim solvunt puellam. Quæ quidem, ubi primum conspexerat illum adolescentem, & audierat loquentem de lupanari ac lenone, cœperat efforri risu hilarissimo, adeo ut mihi jure venires in mentem culpæ universum sexum: cùm cernerem virginem, quæ mentita fuerat se amare juvenem amatorem, & exoptare sanctum connubium, repente gaudere ad nomen prostibuli impuri & immundi. Et tunc quidem totus sexus & vita mulierum dependebant à sententiâ asini. At ille juvenis resumptâ oratione: Quidni ergo, ait, imus oratum Martem adiutorem, venundaturi virginem, & simul inquisituri commilitones? Sed, quantum video, nullum omnino pecus habemus quod immolemus, ac ne satis quidem vini ad bibendum. Mittite ergo mecum decem socios, quibus ego contentus ibo ad vicinum castellum, petiturus illinc vobis dapas opiparas. Cùm esset profectus hoc

NOTÆ.

1. Latronum fisci advocatus.] Quippe qui cavebat, ne quaestus ex virginis venditione latronibus proventurus, inconstituta illâ & damnosâ ultione interverteretur: quemadmodum fisci advocatus cavet, ne damnatorum bona fisco Principis debita, aliquâ fraude ipsi subtrahantur. Est autem fiscus dictus quod in fisis, hoc est, in canistris pecunia asservatur.

2. Marti comiti.] Qui nos in nostris expeditionibus sequatur, comitetur, foveat, juvetque suâ præsentia. Infra: Marti Secutori Comitique.

3. Epulas Saliarum.] Male Beroald. & Colvius: opulas & alias res. Noster, lib. 4. Saliarum se cœnasse cœnas crederet. Ad quæ verba vide quæ observavimus pag. 124.

teri copiosum instrunt ignem, ¹ aramque cespitis virenti Marti Deo faciunt. Nec multò post adveniunt illi, vinarios utres ferentes, & gregatim ² pecua comminantes: unde prælectum grandem hircum annosum & horricornem Marti Secutori Comitique victimant, & illico prandium fabricatur opiparè. Tunc hospes ille, Non modò, inquit, expeditionum prædarumque, verùm etiam voluptatum vestrarum ducem me strenuum sentire debetis. Ex aggressus insigni facilitate gnauiter cuncta præmimistrat. verrit, sternit, coquit, tuceta concinnat: apponit scitule: sed præcipuè poculis crebris grandibusque singulos ³⁰ ingurgitat. Interdum tamen, simulatione promendi quæ poscebat usus, ad puellam commeabat assiduè, partesque subreptas clanculò, & prægustabat à se poriones offerebat hilaris. At illa sumebat appetenter: & nonnunquam basiare volenti, promptis faviolis adlubefcebat. quæ res oppidò mihi displicebat. Hem oblita es nuptiarum, ⁴ tuique mutui cupitoris, puella virgo? & illi nescio cui recentis marito, quem tibi parentes junxerant, hunc advenam cruentumque percussorem præponis? Nec te conscientia stimulat; sed affectione calcata, inter lanceas & gladios istos scortari tibi libet? Quid si quoquo modo ceteri latrones persenserint, non rursus recurras ad asinum, & rursus

INTERPRETATIO.

comitatu, reliqui strunt ignem luculentum. & erigunt aram Deo Marti ex viridi gramine. Et paulò post illi redeunt ante se gregem pecorum, ex quo immolant ingentem hircum electum inter ceteros grandævum & hirsutum Marti secutori. & socio, statimque prandium lausum apparatur. Tunc ille novus advena, Non solum, inquit, oportet vos agnoscere me fortem antesignanum vestrarum incursionum, & rapinarum, sed etiam & voluptatum. Et rem adoriens, exequitur strenuè omnia cum mirâ facilitate. Verrit solum, sternit lectos, coquit cibos, condit tuceta: ministrat eleganter: verùm inebriat præsertim unumquemque crateribus magnis & frequentibus propinatis. Nonnunquam tamen, fugiens se deprimere ea.

qua opus essent sibi, veniebat sapiens ad virginem, & exhibebat ei latus frustra clam substracta, & pocula à se pralibata. Ipsa verò avidè capiebat: & aliquando cum vellet ipsam osculari, illic abblandisebatur ei basolis. quod displicebat mihi summo perè. Hem, inquebam apud me, ô puella, ô virgo, jam facta es immemor connubii, & tui reciproci amatoris? & præfers hunc extraneum & crudelem homicidam juveni illi conjugii mihi ignoto, cui parentes tui te desponderunt? Neque conscientia te urget? sed subterhabito amore conjugali, placet tibi libidinari inter hastas atque enses istos? Quid si reliqui prædones id animadverterint aliquo pacto, nonne redibis iterum ad asinum, & mihi creabis iterum per-

NOTÆ.

1. Aram cespitis virenti.] Eiusmodi aras Virgilius gramineas vocat, lib. 12. Æneid.

2. Pecua comminantes.] Lib. 9. nos duos asinos minantes baculis exigunt. Ubi vide Notas nostras, pag. 98.

3. Adlubefcebat.] Respondebat lubens.

4. Tuique mutui cupitoris.] Voluntate mutua tibi mancipasti, ut loquitur, lib. 2.

5. Non rursus recurras ad asinum, &c.] Suprà: ad asinum redire, ubi vide notata, pag. 214.

cūtiūm

tritum mihi parabis : Reverà : ludis de alieno corio. Dùm ista 2 sycophanta ego mecum maximà cum indignatione disputo : de verbis eorum quibusdam dubiis , sed non obscuris prudenti asino , cognosco , non Hamum illum prædonem famosum , sed 3 Tlepolemmum sponsum puellæ ipsius. Nam procedente sermone , paulò jam clariùs , contemptà meâ presentia : Bono animo es , inquit , 4 Charite dulcissima , nam totos istos tuos hostes statim captivos habebis. Et instantiâ validiore 5 vinum jam immixtum , sed modico tepefactum vapore , faucibus illis , & crapulâ vinolentiâque madidis , ipse abstemius , non cessat impingere. Et hercules suspicionem mihi fecit quasi soporiferum quoddam venenum 6 is cantharis immisceret illis. Cuncti denique , sed prorsus omnes 6 vino sepulti jacebant , omnes passim parati morti. Tunc nullo negotio arduissimis vinculis impeditis , ac pro arbitrio suo constrictis illis , impositâ dorso meâ puellâ , dirigit gressum ad suam patriam. Quam simul accessimus ; tota civitas ad votivum conspectum effunditur. 19 :

INTERPRETATIO.

viciem : Tu sanè te oblectas periculo aliena pelvis. Dùm dissero hac apud me valde iratus accusans falsè puellam : tertior po ex quibusdam verbis eorum ambiguis , sed quia tamen nullatenus obscura erant asino solerit , cum non esse illum famosum latronem Hamum , sed Tlepolemmum sponsum ipsius virginis. Nam in progressu orationis nihil timens de meâ presentia , jam paulò apertiùs ait : Habe bonum animum , Charite suavissima , dabo enim tibi protinus omnes istos tuos hostes victos. Et ipse quidem sobrius vini , non cessat illis jam affectis , & prolatis jam ebrietate

ac temulentia , ingerere majori cum instantia vinum jam nullâ aquâ temperatum , sed tepidum calore mediocri. Et corid injectis mihi suspicionem quasi admisceret illis poculis aliquod medicamen somniferum. Omnes denique , sed omnes ad unum strati erant obruti vino , omnes hinc inde jam destinati neci. Tum illis facilè victis strictissimè funibus , & colligatis ad suum litum , Tlepolemus , virgine collocatâ in dorso meo , tendis in suam patriam. Ad quam ubi pervenimus , omnes cives erumpunt ad exoptatum intuitum nostrum.

NOTÆ.

1. Ludis de alieno corio.] Erasmus Chiliad. 2. Centur. 2. num. 30. de alieno corio ludere proverbio dicuntur , qui securis agunt , sed alieno periculo. sumpta allegoria vel à carioris , vel ab Apologo quopiam , vel à servis , qui , si quid peccati sit , tergo dant pœnam.

2. Sycophanta ego.] Ego calumniator , leviori de causâ puellam accusans. Iustus & Paulus ejus Epitomator : Sycophantas appellatos hac de causâ dicunt. Atticos quosdam juvenes solitos aiunt in hortos irrumperè , ficosque deligere , (id est , carpere) quam ob causam Legè est constitutum , ut , qui id

Apul.

fecisset , capite truncaretur. quam pœnam qui persequerentur ob parvula delictamenta , sycophantas fuisse appellatos. Hinc quoque datus calumniator.

3. Tlepolemmum.] Nomen audaci & strenuo juveni convenientissimum , τληπόλεμον in bello fortis & tolerans , ἀπό τῆ τλῆ , à tolerando , & πόλεμον bello.

4. Charite.] A Græco χάρις Gratia.

5. Vinum jam immixtum.] Id est , non mixtum , merum ἀγέγον.

6. Vino sepulti.] Virgilius lib. 2. Æneid.

Invadunt urbem somno , vinoque sepultam.

E e

Procurrunt parentes, affines, clientes, ¹alumni, famuli, laeti, faciem gaudio delibuti. Pompam cerneret omnis sexûs, & omnis ætatis, novumque & hercules memorandum spectamen, virginem abino triumphantem. Denique ipse etiam hilarior pro virili parte, ne præfonsi negotio ut alienus discreparem: porrectis auribus, proflatisque naribus, rudivi fornicer, animo tonanti clamore personui. Et illam statim receptam commodè parentes sui fovebant: me verò cum ingenti jumentorum civiumque multitudine, confestim retrò Tlepolemus agebat, non invitum, nam & alias curiosus, & tunc latronum captivitatibus spectator optabam fieri: quos quidem colligatos adhuc vino magis, quam vinculis deprehendimus. Totis ergo prolatis curisq; rebus, & nobis auro & argento cæterisque pñstis, ipsos partim constrictos, uti fuerant, provolutosque in proximas rapinas præcipites dedere: alios verò ²suis sibi gladiis obtruncatos reliquere. Tali vindicta læti
 15 & gaudentes, civitatem revenimus. Et illas quidem divitias ³publicâ custodelâ commisere; Tlepolemo puellam repetitam lege tradidere. Exin me, suum sospitatore nuncupatum, matrona prolixè curitabat: ipsôque nuptiarum die præsepium meum hordeo passim repleri jubet, forumque, ⁴camelo Bactrino sufficiens, apponi. Sed quas ego con-

INTERPRETATIO.

Parentes, affines, clientes, verba, servi currunt obviam nobis hilares, rospersi vultum lætitiâ. Videres longum ordinem omnis sexûs, atque omnis ætatis. & spectaculum insolitum, & insignè profectò, nimirum puellam ovantem in asino. Postremò ego quoque latior factus, pro viribus, ne dissemirem à re, qua gerebatur, quasi non essem particeps ejus, arreclis auribus, & afflatis naribus strenuè rudivi, vel potius clamavi tonante voce. Atque ejus parentes laudè rescipbant ipsam receptam cubiculo: Tlepolemus autem statim me reducere ante veneramus undè cum magno numero jumentorum atque hominum, minimè reluctantium, ego enim, qui aliqui quoque eram curiosus, tunc etiam cupiebam videre captivitatem prædorum: quos quidem invenimus adhuc

magis impeditos vino, quàm funibus. Depromptis ergo, atque productis foras rebus omnibus, nobisque, ac reliquis oneratis auro & argento, deturbaverunt in proxima præcipitia aliquos eorum colligatos, quemadmodum fuerant, & volutos ante se, alios autem reliquerunt truncatos capite propriis ensibus eorum. Hac ultione exhilarati & ovantes redimus in urbem. Et detulere quidem opes illas in gazophylacium publicum: Tlepolemo verò dedere ex præscripto legis virginem recuperatam ab ipso. Et illò nobilis illa mulier magnam curam gerabat mei, quem vocabat suum servatorem: & ipsa die nuptiarum jubet meum præsepium omnino compleri hordeo, & mihi exhiberi tantum fœni, quantum satis esset camelo Bactriano, Peram quam ego satis ma-

NOTÆ.

1. Alumni.] Vernæ, qui domi aluntur. Glossa Prætor laudat: *alumnus* *ino* *sa* *q*.
2. Suis sibi gladiis.] Terent. Adelphi. *Suo sibi gladio hominem jugulo.*
3. Publicâ custodelâ commisere.] Ob-

serva ablativum cum verbo *committere*, quod dativum postulat. Supplendum est aliquid, putà *asservandas*, ut ad communem syntaxin phrasis revocetur.

4. Camelo Bactrino.] Ex Bactriana

signas Botidi diras devoriones impreces, quæ me formavit non canem, sed asinum: quippe cùm viderem largissimæ cœnæ reliquiis rapinisque canes omnes inescatos atque distentos. Post unicam noctem, & nodimenta. Veneris, recens nupta gratias summas apud suos parentes ac maritum mihi meminisse non destitit; quoad summos illi promittentis honores habituri mihi. 2. Convocatis denique gravioribus amicis; consilium datur, quo potissimum facto dignè remunerarer. Placuerat unâ, domi me conclusum, & otiosum, hordeo secto fabâque & viciâ saginari. Sed obtinuit alius, qui mea libertati prospexerat: suadens, ut rusticis potius campis in greges equinos lasciviens discererem, daturus dominis equarum insensu generoso multas mulas alumnas. Ergo igitur evocato statim armentario equifone, 3. magnâ cum præfatione deducendus assignor. Et sanè gaudens lætusque præcurrebam, facinis & cæteris oneribus jam nunc renuntiaturus: namque libertate, veris initio prætis herbentibus, rosas utique reperi-
tus aliquas. Subibat me tamen illa etiam frequens cogitatio: quod tantis actis gratiis, 4. honoribusque plurimis asino modò tributis, hu-

INTERPRETATIO

quæ extortiones poteram congerere in Peridem, quæ me mutaverat non in canem, sed in asinum? cùm nempe videtur omnes canes saturatos, & turgidos residuis cana lentissima, & cibis, quos rapuerant. Post primam noctem & primam Venerem, nova nupta non cessavit commemorare parentibus & conjugii suo se debere mihi maximas gratias, donec illi pollicerentur se affectionem me maximis honoribus. Denique, convocatis intimis amicis, deliberatus, quo præfatione modo donatur mercedo congruâ. Unus consuevit me includendum domi, ubique nihil laborantem pingui faciendo secto hordeo, fabâque & viciâ. Sed viciâ alius, qui con-

suluerat mea libertati, auctor ut potius vagaret per rura & campos libidinans per armenta equorum, præcurretur dominis equarum mea generoso congressu plurimas mulas alumnas. Igitur accessio præfatio armentis equorum, traderet abducendas mulas prius denuc distis. Et curâ præcurrebam hilaris atque exultans, cum illo valecedurus discillis & reliquis huiusmodi, & libertate acceptâ, invenimus sanè aliquas rosas vere innoxias, cum prætis herba pullulant. Illa tamen cogitatio mihi etiam sæpè veniebat in mentem: quandoquidem tanta gratia rosata essent honoresque permixti exhibiti mihi tum

NOTA.

Provincia Persidis, cæsus caput Bactra. Bactrianorum camaleonum meminit Plin. lib. 8. cap. 18. Camelos, inquit, inter armenta pascit Oriens, quorum duo genera, Bactriani, & Arabici: differunt, quod illi bina habent tubera in dorso, bisjugula, & in postere alorum, cui incumbunt.

1. Quoad summas illi promittentis honores habituri mihi. Id est, se habuit. Simile est illud. Virgili:

_____ sensu meos delapsus in

hostes.

[Et illud Catulli, de Phaeo,

Ait fuisse navium colerrimus.

2. Convocatis denique gravioribus amicis.] Joculariter dictum, cùm de re ageretur levissimi momenti, nempe de remunerando asino.

3. Magnâ cum præfatione.] Quæ jubebatur armentarius. quam maximam posset de me curam habere.

4. Honoribusque plurimis asino modò tributis.] Quidam legunt asino mea.

E c 2

manâ facie receptâ, multò tantò pluribus beneficiis honestater. Sed
 ubi me procul à civitate gregarius ille perduxerat: nullæ deliciæ, æ
 ne ulla quidem libertas excipit. Nam protinus uxor ejus, avara qui-
 dem, nequissimaque illa mulier, 1 molæ machinariæ 2 subjugum me de-
 dit: frondosoque baculo subinde castigans, panem sibi suisque de meo
 parabat corio. Nec tantùm sui cibi gratiâ me fatigare contenta, vi-
 cinorum etiam frumenta mercenariis discursibus meis conterebat.
 Nec mihi misero statuta saltem cibaria pro tantis præstabantur labo-
 ribus. Namque hordeum meum frictum, & sub eâdem molâ meis
 10 quassatum ambagibus, colonis proximis venditabat: mihi vtrò per
 diem laboriosæ machinæ attento, sub ipsâ vesperâ furfures appone-
 bat: incretos ac sordidos, multoque lapide salebrosos. Talibus ænua-
 nis edomitum, novis Fortuna sæva cruciatibus tradidit; scilicet, ut,
 quod aiunt, domi forisque fortibus factis adoret plenæ gloriær.
 15 Equinis armentis namque me congregem pastor egregius, mandati
 dominici serus auscultator, aliquando permisit. At ego tandem liber
 asinus, lætus & tripudians, gradûque molli gestiens, equas oppor-
 tunissimas jam mihi concubinas futuras deligebam. Sed hîc etiam
 spes hilarior in capitale processit exitium. Mares enim, ob admissu-

INTERPRETATIO.

asinus, fore ut condecorarer longè pluri-
 bus beneficiis, cum recuperâssem formam
 humanam. Verùm simul atque armen-
 tarius ille me deduxit longè ab urbe,
 nullam ibi voluptatem natûs sum, ac
 ne ullam quidem libertatem. Statim
 enim ejus uxor, quæ erat femina aua-
 ra & pessima, alligavit me ad molam
 pistri: & me sapius percutiens fuso
 folio, præparabat sibi ac suis panem
 damno mea cutis. Neque contenta me
 lassare solummodo propter suum cibum,
 molebat etiam frumenta vicinorum meis
 circuitionibus, quas locabat mercede.
 Neque saltim cibus decretus exhibeba-
 tur mihi infortunato, pro tantis labo-
 ribus. Vendebat enim vicinis agricolis
 meum hordeum frictum, & tritum sub
 eâdem molâ meis discursibus: mihi

autem, qui toto die incubueram mola-
 sta illi machina, præbebat ineunte ves-
 perâ viles furfures non cribratos, &
 asperos plurimis lapillis. Eiusmodi mi-
 seris subactum me fors crudelis expo-
 suit nevis tormentis; nempe, ut (quem-
 admodum dicitur vulgò) reportarem
 perfectam gloriam egregiis meis facina-
 ribus fortiter gestis domi forisque. Nam
 præclarus ille equis exoquens imperium
 herile, sed tardius, inmisit me tan-
 dem socium gregibus equorum. Verùm
 ego demum asinus solutus, hilaris, &
 exultans, & lascivius gressu infracta
 jam eligebam ex equabus illas, quæ
 mihi videbantur futura aptissima ux-
 ores. Verùm in hac etiam re spes laetior
 cessit mihi in extremam, perniciem.
 Equi enim largo satiati sibi insensûs

NOTÆ.

1. Mola machinaria. &c.] Colu-
 mella, lib. 7, cap. 1. de asinis loquens:
 jam verò molarum, & conficiendi fru-
 menti pond solennis est hujus pecoris
 labor.

2. Subjugum.] Unâ tantum voce.
 Subjugus est subjugalis, jugo subjacens.

3. Incretos.] Non purgatos, non cri-
 bratos. Contrarium est succretos. Sæ-
 pius tamen, particulâ in non negante,
 incretus est cribratus: incernere, cri-
 brare: & incerniculum, cribrum.

eam Veneream pasti satiarer, ac diu saginati, terribiles alioquin, & unque quovis asino fortiores, de me metuentes sibi, & 1 adulterio degeneri praevalentes, nec Hospitalis Jovis servato federe, rivalem summo furentes persequuntur odio. Hic elatis in altum vastis pectoribus, arduus capite, & sublimis vertice, 2 primoribus in me pugillatur unguis: ille terga pulposi toris obesa convertens, postremis velitar calcibus: alius hinnitu maligno comminatus, 3 remissis auribus, dentiumque candentium renudatis hastis, totum me commorificat. Sic apud historiam 4 de rege Thracio legetam, qui miseros hospites feris equis suis lacerandos devorandosque porrigebat. Adeo 10 praepotens ille tyrannus, sic parvus hordei fuit, ut edacium jumentorum famem corporum humanorum largitione sedaret. Ad eundem modum distractus & ipse variis equorum incurribus, rursus molares illos circuitus requirebam. Verum Fortuna meis eraciatibus insatiabilis, aliam denuo mihi pestem instruxit. Delegor enim ligno monte 14 devehundo, puerque mihi praefectus imponitur, omnibus modis ille quidem puer deterrimus. Nec me montis excelsi tantum arduum fatigabat jugum, 5 nec saxea tantum fudes incurfando conterebam

INTERPRETATIO.

Veneri causâ, & dudum pinguesciti, ceterum formidabiles, & sanè valentiores quàm quilibet asinus, sibi timentes à me, & caventes ab adulterio degeneri, contemnentes jura Jovis Hospitalis, insequuntur furiosi maximo odio amulum suæ libidinis. Hic pugnat contra me anterioribus unguis, sublato in altum suo amplo pectore, capite ac cervicibus arrectis in sublime: ille convertens tergum torosum carnosus musculis, jaculatur in me posteriores calces: alius minitatus hinnitu improbo, demittens aures, & restringens dentes albicantes, acutos instar hastarum, mordet me undique. Simile est quod legimus in historiâ de Rege Thracia, qui

exhibebat suis feris equis infelices hospites dilaniandos, ac deglutiendos. Usque adeo ille rex opulentissimus avarus hordei fuit, ut satiaret famem suorum equorum voracium apposis corporibus humanis. Ego quoque dilaceratus simili modo diversis impugnationibus equorum, optabam iterum illos gyros pistrini. Sed fortuna inexplebilis meis tormentis, apparavit mihi rursus aliam calamitatem. Desinor enim lignis deportandis ex monte, & puer praeficitur mihi regundo, ille quidem puer omnibus modis nequissimus. Neque solum excelsum cacumen alti montis lassabat me, neque solum comminuebam ungulas currendo super lapides

NOTÆ,

1. Adulterio degeneri.] Quod scilicet ab asino, ignobiliore animali, perpetraretur, & ex quo, non equus, sed mulus degener esset proditurus.
2. Primoribus in me pugillatur unguis.] Tanquam pugnis, est enim pugillari pugnare certare.
3. Remissis auribus.] Pricæus malebas, remulsi, sed frustra est: Noster, lib. 3. dejectis auribus jam furens.

infestis calcibus insequuntur.
4. De Rege Thracia.] Diomedes. Vide Hygin. Fab. 30. Ovid. in Ibin, v. 381.
5. Nec saxea tantum fudes.] Sudes proprie lignei sunt fustes, crassi, & acuminati. Hic verò saxea fudes nihil aliud esse possunt quàm cautes acutæ instar sudium. Ms. Oxon. Pricæo laudatus habet nec saxosa tantum incurfando.

Ee iij

ungulas : vorum sustium quoque crebris ictibus perfrangendo dolabar :
 1 ut usque plagarum mihi medullaris insideret dolor , coraque dex-
 trae semper ictus incutiens , & unum feriendo locum , dissipato corio ,
 & ulceris latissimi facto foramine , immo foveâ , vel etiam fenestrâ ;
 2 nullus tamen desinebat idem idem vulnus sanguine delibatum ob-
 tundere . Lignorum verò etiam tanto me premebat pondere , ut sarcinae
 molem elephanto , non asino paratam putares . Ille verò , quoties
 in alterum latus praeponderans declinaret sarcina ; cum deberet po-
 tius gravantis ruinas fustes demere , & , levatâ paulisper pressurâ , sana-
 19 re me , vel certè in alterum latus translatis persequare : contrâ , lapi-
 dibus additis insuper , sic iniquitati ponderis medebatur . Nec tamen
 post tantas meas clades , immodico sarcinae pondere contentus , cum
 fluvium transenderemus , qui fortè præter viam desessabat , 3 pedibus
 suis ab aquae madore consulens ; ipsi quoque insuper lumbos meos
 15 insiliens residebat : exiguum scilicet & illud tantæ molis superpon-
 dium . At si quo casu , 4 limo cœnoso ripa supercilio lubricante ,
 oneris impatientiâ prolapsus denuissem ; cum deberet egregius agas-
 manum porrigere , capistro suspendere , candâ sublevare , certam par-
 tem tanti ponderis , quoad resurgerem saltem , detrahare ; nullum

I N T E R P R E T A T I O .

acutus , sed etiam sapissimè verberabar , saltem aquae pondus , iis transpositis
 spissis ictibus baculorum : ita ut dolor in alteram partem : contrâ , superad-
 ex ictibus mihi remaneret fixus in in- jiciebat lapides , & sic occurrebat ina-
 timis medullis . & ille puer ingerens qualitati oneris . Et tamen post tantas
 perpetuè plagas femori dextro , & per- meas miseras , non contentus enormi gra-
 cutiens semper eundem locum , disruptâ vitate mei oneris , cum trajiceremus
 cuto , factoque hiatu patentissimi ulce- amnem , qui fortè præterlabebatur viam ,
 ris , vel potiùs scrobe , aut etiam fe- ipso etiam prospiciens suis pedibus ad-
 nestrà , nequaquam tamen cessabat sub- versus humorem aquae , insultabat . terge-
 inda percutere vulnus perlitum cruore . mea , & mihi insidebat , futurus nem-
 Onerabns verò me quoque tanto onere li- pè leve auxilium mei ponderis . Sed ,
 gnorum , ut crederes esse struem oneris de- si fortè ego nequicus ferre onus , cœno-
 stinaram elephanti , non asino . Ille au- lutofo reddente summitatem marginis
 tem , quotiescunque sarcina gravior in- lubricam , concidissim ; præclarus ille
 clinabatur in alteram partem : cum de- asinarius , cum deberet mihi tendere
 basisset potiùs detrahare baculos ex par- manum , sublevare me capistro , sustol-
 te graviore & ruente , & mihi opisu- lere caudâ , demere aliquam partem
 leri , onere tantulâ sublevato , aut tantæ oneris , saltem donec resurgerem .

N O T A .

1. Ut usque plagarum mihi medul-
 laris insideret dolor .] Hypallage , pro :
 ut medullas usque plagarum dolor in-
 sideret mihi .

2. Nullus tamen desinebat , &c .]
 Id est , nullatenus . Sic Terent . memi-
 ni , tamen si nullus moneat .

3. Pedibus suis .] Florant : codex El-
 tnenhorstio laudatus , peronibus suis .

4. Limo cœnoso ripa supercilio lubri-
 cante .] Lege , ripa supercilio lubri-
 cante . Juvenal . Sat . ii .

Qui Lacedaemonium pytismate lubri-
 cat orbem .

quidem defesso mihi ferebat auxilium: sed occipiens à capite, innans
verò & ipsis auribus, totum me compilabat, cædēs fuisse grandis-
simo; donec, fomenti vice, ipsa me plagæ fuscitarent. Idem mihi ta-
lem etiam excogitavit perniciem. Spinās acerrimas, & punctu veno-
nato virosas, tortili nodo in fascem constrictas, caudæ meæ pen-
silem deligavit cruciatum; ut incessu meo commotæ incitæque, fu-
nestis aculeis infestè me consulnerent. Ergo igitur ancipiti malo
laborabam, nam cum me cursu proripueram, fugiens acerbissimam
incursum, vehementiore nisu spinarum feriebatur: si dolori parens pau-
lulum restitisssem, plagis compellebar ad cursum. Nec quidquam vi-
debat̃ aliud excogitare puer ille nequissimus, quàm ut me quoquo-
modo perditum iret. Idque jurans etiam nonnunquam comminaba-
tur. Et planè fuit, quod ejus detestabilem malitiam ad peiores con-
atus stimulare, nam quādam die, animā ejus insolentiā expugnatā pa-
tientia meā, calces in eum validos extuleram. Denique tale facinus
in me comminiscitur. Stuppæ sarcinā me satis onustum, propereque
funiculis constrictum, producit in viam: deque proximā villullā spi-
rantem carbunculum furatus, oneris in ipso meditullio reponit. Jam-
que fomento tenui calescens & enutritus ignis, surgebat in flammās,

INTERPRETATIO.

Nullam quidem opem ferebat mihi de-
fatigato, verum feriens crassissimo ba-
tulo, me omnino depilabat, incipiens à
capite, vel potius auribus; quoniam istius
excitavissent me, loco medicaminis.
Ipsa commentus est in me hujusmodi
pestem. Alligavit meæ caudæ spinas acu-
tissimas & venenatas punctione virosas,
compactas nexu flexilli in fasciculum;
futuras mihi tormentum pendulum: ut
agitata, & impulsæ meo incessu, pun-
gerent me crudeliter stimulis exitiali-
bus. Premebar itaque duplici malo.
quando enim subduxeram me, currendo
vitans sevissimos ejus imperus, ledebar
majore impressione spinarum: si tantil-
lum substitisssem, volens evitare dolo-
rem, incitabat ictibus ad currendum.

Et pessimus ille puer videbatur nihil
aliud meditari, nisi ut me interimeret
jurantemque tandem ratione. Atque id
minabatur aliquando se facturum ad-
dito sacramento. Et cerè aliquid con-
tigis, quod instigaret exorandam ejus
nequitiam ad deteriora incepta. Quodam
enim die, cum insolentia ejus intola-
randa videret meam patientiam, jacta-
veram strenuè calces in eum. Postremò
excogitat adversus me hujusmodi scelus.
Deduxit me in viam, valde oneratum
fasce stuppæ, & colligatum caeteris fu-
nibus, & abscondit in ipso medio sar-
cina pruram ardentem surreptam ex
proximâ villâ. Et jam ignis consumma-
tus, & sustentatus parvo fomite, exolu-
ebatur in flammam, & exitabile in-

NOTÆ.

1. Totum me compilabat.] Tot ictus
mihi incutiebatur, ut pilos ex meâ cute
excuteret. Compilare enim, teste Alco-
nio Pediano, est ita percellere, & fu-
rari, ut ne pilos quidem in corpore
compilatores relinquant. Lib. 9. me
membratim compilasset. Ubi Lips. Epist.

quæst. lib. 2. Epist. 22. reponendum
putat concipilasset, juxta illud Plauti
Truculentio: quem ego offatim jamjam
concupilabo. Sed in idem recidit. Festus
enim compilasset, ait, dictum à Nevio.
pro. corripuisti. & invalidisti. Ubi Scæ-
liger: concupilasset idem ne-compilasset.

& totum me funestus ardor invaserat; nec ullum pestis extremæ suffugium, nec salutis aliquod apparet solatium: & ultrina talis moram non sustinens meliora consilia prævertitur. Sed in rebus scævis adfulsit Fortunæ nutus hilarior, nescio an futuris periculis me reser-
 5 vans, certè præsonte statutâque mortè liberans. Nam fortè pluvix pridianæ recens conceptaculum aquæ lutulentæ proximum conspicatus: ibi memet improvido saltu totum abicio: flammâque prorsus extinctâ tandem, & pondere levatus, & exitio liberatus evado. Sed ille
 20 deterrimus ac temerarius puer hoc quoque suum nequissimum factum in me retorxit: gregariisque omnibus affirmavit, me sponte vicinorum foculos transeuntem, titubanti gradu prolapsum, ignem ultro-
 25 neum arcessisse. Mihi etiam arridens addidit: Quo usque ergo frustra pascemus ignigenum istum? Nec multis interjectis diebus, longè pejoribus me dolis petivit. Ligno enim, quod gerebam, in prox-
 30 imam casulam vendito, vacuum me ducens, jam se nequitix meæ proclamans imparem, miserrimumque istud magisterium rénuens, que-
 35 relas hujusmodi concianat: Videtis istum pigrum tardissimumque, & nimis asinum? Me præ cæteris flagitiis, nunc novis periculis etiam angit.

Desunt hic obscæna.

INTERPRETATIO.

cendium occuparet me totum & nullus locus vitanda illius perniciæ extrema, nulla spes vita videbatur. Atque incendium ejusmodi non poterat ferre cunctationem, sed neque dabat tempus bene consulendi. At latior aspectus Fortuna mihi illuxit in rebus adversis, nescio an reservans me futuris periculis, ac corâ exsolvens me à novo instante, & mihi decretâ. Cum enim forte fortunâ conspexissem locum proximum, in quam copiosa aqua imbris prioris diei recenter confluerat, conjicio me totum in eam impetu præcipiti: atque igne peritâ extincto, ex eo tandem inde & sublevatus onere, & eripus morti. Verùm ille puer nequissimus & audacissimus, rejecit quoque in me hoc suum scelestissimum faci-

nus: & asseveravit cunctis pastoribus me, dum iter haberem juxta focos vicinorum, cecidisse gressu vacillanti, ac traxisse sponte incendium. Adjecit etiam arridens mihi: Quandiu igitur alimus incassum hunc progenitorem flammaram? Et paucis diebus interpositis, aggressus est me frandibus deterioribus multo. Nam, venditis in proximo sugurio lignis qua portabam, ducens me imanem, & clamitans se jam non posse resistere meæ improbitati, & repudians illum arumnosum ducatum, confingit has querelas de me. Videtis ne asinum istum inertem & lentissimum, & ingenio nimis asinum? Hic, supra reliqua pericula, me etiam sollicitum habet novis discriminibus.

NOTÆ.

1. Ibi, &c.] Ex Grammaticæ legibus dicendum fuit eò memet abicio.

2. Me præ cæteris flagitiis, nunc novis etiam periculis angit.] Flagitiis hic intellige periculis, sicut lib. 6. nam

sic eam majora atque pejora flagitia comminans, appellat renidens existabile: ad quem locum vide nostras observationes, pag. 187.

Talibus

talibus mendaciis admiscendo sermones alios, qui meum verendum silentium vehementius premerent, animos pastorum in meam perniciem atrociter suscitavit. Denique unus ex illis: Quin igitur publicum istum maritum, inquit, immò communem omnium adulterum, illis suis monstruosis nuptiis condignam victimam hostiam? & Heus tu, puer, ait, obtruncato protinus eo, intestina quidem canibus nostris jacta; ceteram verò carnem omnem operatorum cœnæ reserva. Nam corium¹ affirmatum cineris inspersu dominis referemus: ejusque mortem de lupo facile mentiemur. Sublatâ contatione, accusator ille meus noxius, ipse etiam pastoralis executor sententiæ lætus, & meis insultans malis, calcisque illius admonitus, quam inefficacem fuisse mehercules doleo, protinus gladium cotis attritu parabat. Sed quidam de cœtu illo rusticorum, Nefas, ait, tam bellum asinum sic enecare, & propter luxuriam lasciviamque amatoriam criminatum, operâ servitiôque tam necessario carere; cum aliôquin, exfectis genitalibus, possit neque in Venerem ullo modo surgere; nosque omni metu periculi liberare, insuper etiam longè crassior atque corpulentior effici. Multos ego scio non modò asinos inertes, verum etiam ferocissimos equos, nimio libidinis calore laborantes, atque ob id truces vesanosque, adhibitâ tali² detestatione³ mansuetos ac man-

INTERPRETATIO.

Interferendo ejusmodi mendaciis alia verba, qua urgerent validius meam pudibundam taciturnitatem, concitavit truce in modum animos pastorum ad meum exitum. Postremò unus ex illis: Quidni ergo, ait, immolamus huic communem maritum omnium, seu potius adulterum publicum, futurum victimam congruentem expiandis illis suis amoribus prodigiis? atque, Heus puer, inquit, amputa ipsi actutum caput, & projice quidem ejus interanea nostris canibus, serva autem reliquam omnem carnem in cœnâ operatorum. Referemus enim ad dominos pellem ejus induratum conspersione cineris, & facile confingemus ipsum fuisse interfec- tum à lupo. Absquè morâ ille accusator meus, reus ipse quidem, cui etiam incumbere exequi decretum pastorum,

accuebat illud cultrum affricu cotis, gaudens, & irridens meas calamitates, ac recordatus illius calcis, quam profecto me pœnitet excussisse in eum inca- sum. At quidam ex illâ turbâ rusticorum: Scelus est, inquit, sic interficere asinum tam pulchrum, & quia accusatus fuit luxuria ac libidinis. Venera, privari ministerio & servitio adeo necessario; cum alias, amputatis testibus, possit & non amplius offerri in Venerem, & nos exolvere ab omni timore periculi. & præterea fieri quoque multò obestior & pinguior. Novi ego plurimos non solum asinos tardos, sed etiam equos ferocissimos, astuantes nimio ardore libidinis, propterea que ferros & furiosos, qui postea fuerunt mitigati, & emolliti ope ejusmodi castrationis, & facti non inepti sarcinis.

NOTÆ.

1. Affirmatum.] Induratum, firmius factum. Præterea habet affirmatum, eodem significatu. Alias affirmare adleverare est.

2. Detestatione.] Testium amputatio- ne, non autem exactione.

Apul.

3. Mansuetos ac mansues.] Mansues accusat, plural. à mansues, is, ejusdem ac mansuetos significationis. Præterea vitandæ illepidæ geminationis causâ, reponit mansuetos ac mites.

E f.

fues exinde factos, & oneri ferundo non inhabiles, & ceteri ministerii patientes. Denique, nisi vobis suadeo nolentibus, possum, spatio modico interjecto, quo mercatum proximum obire statui, petitis ē domo ¹ ferramentis huic curæ præparatis, ad vos actutum redire, truncemque amatorem istum atque insuavem, dissectis femoribus, emascularē, & ² quovis vervece mitiorem efficere. Tali sententiā mediis ³ Orci manibus extractus, sed extremæ pœnæ reservatus, moriebam; & in novissimā parte corporis totum me periturum desiebam. inediā denique continuā, vel præcipiti ruinā memet ipse quærebam extinguere: moriturus equidem nihilominus, sed moriturus integer. Dūm-
¹⁰ que in istā necis meæ decontor electione; matutino me rursū puer ille peremptor meus, contra montis suetum ducit vestigium. Jāmq̃ me de cuiusdam vastissimæ ilicis ramo pendulo destinato, paululūm viam supergressus ipse, securi lignum, quod deveheret, recidebat. Et
¹⁵ ecce de proximo specu vastum attollens caput funesta proserpit ur̃sa. Quam simul conspexi: pavidus, & ⁴ repentinā facie conterritus, totum corporis pondus in postremos poplites recello: arduāque cervice sublimiter elevatā, lorū, quo tenebar, rumpo: meque proptinus pernici fugæ committo; p̃erque pronā non tantū pedibus, ve-

INTERPRETATIO.

portandis, & idonei reliquo servitio perferendo. Postremò, nisi sentitis aliter ac vos moneo, interposito brevi intervallo temporis, per quod decrevi ire ad proximas nundinas, possum promere ex meis adibus ferramenta destinata huic operationi, & continuò reverti ad vos, & evirare illum amatorem ferocem ac inamabilem, deductis ejus coxis, & reddere placidiorem quolibet vervece. Ego hac sententiā ereptus ex mediis unguibus Plutonis, sed reservatus ad crudelissimum supplicium, lugebam, & plorabam me, quasi omnino moriturum in extremā illā parte mei corporis. Denique meditabar meipsum interficere perpetuò abstinendo à cibis, aut me deiciendo in præcipitium: quod faciens mo-

riturus equidem eram, sed moriturus totus, & non mutilatus. Et dūm moror in eligendo genere mortis meæ; manefacto, puer ille interfectōr meus ducit me iterū ad solitum iter montis, & me jam alligato ad pendentem ramum ilicis latissima, ipse tantūlūm transgressus viam, cadebat bipenni ligna deportanda. Cū subitò truculenta ur̃sa prorumpit ex vicinā speluncā erigens immane caput. Quam ubi vidi: trepidus, & perterritus subito ejus aspectu, retraho totam molem mei corporis in posteriores poplites, & capite sursum elato, abrumpo vinculum, quo eram alligatus: & statim capesso fugam celerem; & velociter devolutus per declivē, non modò pedibus, sed etiam

NOTÆ.

1. Ferramentis huic curæ præparatis.] Quæ castratoria ferramenta Palladius appellat, ponitque inter instrumenta agrestium.

2. Quovis vervece mitiorem.] Proverbiale est. Sic lib. 8. vervecem, non asinum vides. Huc pertinet illud Terent. Adelphis: tam placidum quam

quem reddo.

3. Orci manibus.] Quas hæc vocat Orci manus, lib. 6. dixit Orci cancores.

4. Repentinā facie conterritus.] Similiter lib. 4. nam ei facies ur̃sa morientis adibus discurrentis, ad protervendos, si qui de familiā fortē vigilassent, videbatur appertina.

tūc etiam toto projecto corpore properè devolutus, immitto me campis subpatentibus, ex summo studio fugiens immanem ursam, ursaque peiorem illum puerum. Tunc quidam viator solitarium vagumque me respiciens, invadit: & properiter inscensum baculo, quem gerebat, obverberans, per obliquam ignatamque me ducebat viam. Nec invitus ego cursui me commodabam, relinquens atrocissimam virilitatis lanienam. Caterum plagis non magnoperè commovebar: quippe consuetus ex fortunâ concidi fustibus. Sed illa Fortuna meis calibus pervicax, tam opportunum latibulum miserâ celeritate præversa, novas instruxit insidias. Pastores enim mei, perditam sibi requirantes vacculam, variasque regiones peragranges, occurrunt nobis fortuito: statimque me, cognito capistro prehensum, attrahere gestiunt. Sed audaciâ validâ resistens ille, fidem hominum Deumque testabatur. Quid me raptatis violenter, quid invaditis? An te nos tractamus inciviter, qui nostrum asinum furatus abducis? Quin potius effaris, ubi puerum ejusdem agasonem, necatum scilicet, occulatis? Et illico detractus ad terram, pugnisque pulsatus, & calcibus contusus, inquit dejerans nullum feneet vidisse ductorem, sed planè concitatum, solum, & solitarium, ob indicinæ præmium occupasse,

INTERPRETATIO.

toto corpore projecto, curro in campos porcos sub monte, fugiens maximo conatu ursam terribilem, & illum puerum crudeliorem ursâ. Tunc viator quidam videns me solum & orrabundum, occupat me, & conscendit celeriter, percutiens me fuste, quem gestabat, ducebat me per iter tortuosum, & ignotum. Atque ego sanè me permittendam libenter cursui, fugiens crudelissimam exsolationem meorum virilium. Porro non valde afficiebar ictibus, quia scilicet forte meâ assuescitum eram conatui baculis. Verum illa fortuna obstinata ad me cruciandum, preveniens insausâ velocitate latebram adeo tempestivam, paravit mihi novas insidias. Nam pastores mei investigantes juven-

eam amissam, & percurrentes diversa loca, incidunt fortè in nos: & conantur statim me abducere arreptum meo capistro, quod agnovorant. Verum ille repugnans strenuâ audaciâ, implorabat fidem hominum & Deorum. Quare trahitis me vi? (aiebat) Quare me apprehenditis? Num te nos tractamus injustè, reponebant illi, qui abigis nostrum asinum surreptum à te? Quidni potius dicis quod abideris puerum ductorem ejusdem, quem proculdubio occidisti? Et statim desurbatus in terram, pugnisque percussus, & contusus calcibus, cepit jurare se nullum vidisse agasonem, sed tantum se cepisse asinum currentem, solum, & solum ad consequendam mercedem indicii, animo

N. O T A.

1. Per obliquam gravemque me ducebat viam.] Benè Pricæus reposuit ex his. Florent. & Oxoniens, per obliquam ignatamque viam, id est, deviam, incognitam. Gell. lib. 9. cap. 12. Ignatum, utroqueverum dicitur, non tantum qui ignorat, sed & qui ignoratur.

2. An te nos tractamus inciviter. &c.] Verba sunt pastorum ejus querelæ respondentium.

3. Ob indicina præmium.] Minucius in Octavio gratiam indicii vocat. Lib. 6. Noster: accepturas indicina nomine ab ipsâ Venere septem savia suavia, &c.

domino tamen suo restitutum. Atque utinam ipse asinus, inquit, quem nunquam profecto vidissem, vocem quiret humanam dare, meæque testimonium innocentiae perhibere posset! profecto vos hujus omnis injuriæ pigeret. Sic adseverans nihil quidquam promovebat.

7 Nam collo constrictum reducunt cum pastores molesti contra montis illius sylvestra nemora, unde lignum puer solebat egerere. Nec uspiam ruris reperitur ille, sed planè corpus ejus membratim laceratum, multisque dispersum locis conspicitur. Quam rem pro uldubio sentiebam ego illius ursæ dentibus esse perfectam. & hercules dicerem quod sciebam, si loquendi copia suppeditaret. Sed quod solum poteram, tacitus licet, seræ vindictæ gratulabar. Et cadaver quidem, disiectis partibus tandem totum repertum, agræque concinnatum ibidem terræ dedere: ¹ meum verò Bellerophontem, ² abactorem indubitatum cruentumque percussorem criminantes, ad casas interim suas victum perducunt; quoad renascenti die sequenti deductus ad Magistratum, ut aiebant, pœnæ redderetur. Interim dum puerum illum parentes sui plangoribus fletibusque quærebant; adveniens ecce rusticus, nequaquam promissum suum frustratus, destinatam sectionem meam flagitat. Non est, inquit in his unus, indidem præsens

INTERPRETATIO.

tamen reddendi cum domino. Atque v. utinam, inquit, asinus ipse, quem sanè vellem nunquam vidisse, posset edere humanam vocem, & reddere testimonium meæ innocentia! cerèd pœniseret vos totius hujus injuria mihi faceret. Sic affirmans nihil omnino proficiebat, illi enim importuni pastores reducunt illum victum collo versus sylvas illius montis, ex quibus puer consueverat deferre ligna. Neque ille invenitur in ullâ parte ruris, sed videtur tantum ejus corpus dilaniatum in frustra, & dissipatum per varia loca. Quod ego agnoscebam haud dubiè factum esse dentibus illius ursæ. & cerèd dixissem quod sciebam, si fuisset mihi facultas loquendi. Verum, quod unum

poteram, gaudere, quamvis silens, de illâ ulsione tardiore quidam meis votis. Et cum tandem invenissem totum corpus, ejus membra erant dispersa, & coaptassent illud magno labore, sepeliverunt in eodem loco. Accusantes autem meum sessor, in tantum abigere manifestarum & homicidarum crudelitatem, deducunt eum interim ligatum in sua tuguria, donec, die postero exoriente, perduceretur, ut aiebant, ad judicem. & traderetur supplicio. Dum parentes illius pueri inveſtigabant eum plangibus, & ejulatibus, ecce rusticus, stans iuxta promissis, accedit, & postulat, ut sibi liceat in castris, quem admodum fuerat decretum. Damnum hoc nostrum, inquit unus ex illis, non

NOTÆ.

1. Meum verò Bellerophontem.] Notum illam sessor, quem non inficetò Bellerophontem appellat, cum lib. 6. de scipio dixerit: at paulò ante pinatam Pegasus vincbas celeritatem. Nota est Bellerophontis Pegaso inequantis adversus Chimæram pugna, & in Solymos, Amazonasque expeditio.

Palæphatus scribit Pegasum fuisse matrem Bellerophontis velocissimam, quæ locum dedit fabulæ de alao equo Pegaso.

2. Abactorem.] Abactor & sapiens abigeus is dicitur, qui aliena pecora abigit, id est, abducit, & ejusmodi furum, abactus & abigeus vocatur.

aditura nostra : sed plane crastino liber non tantum naturam, verum etiam caput quoque pessimo isti asino demere. Nec tibi ministerium deerit istorum. Sic effectum est, ut in alterum diem clades differretur mea. At ego gratias agebam bono puero, quod saltem mortuus unam carnificinae meae dieculam donasset. Nec tamen tantillum saltem gratulationi meae, quieti-ve spatium datum. Nam mater pueri, mortem deplorans acerbam filii, fleta & lacrymosa, fuscaque veste contexta, ambabus manibus trahens cinerolam canitiam, ejulans, & exinde proclamans, stabulum irrumpit meum, tunsisque ac diverberatis vehementer uberibus, incipit : Et nunc iste securus incumbens praesepio voracitati suae deservit, & insatiabilem profundumque ventrem semper esitando distendit : nec ærumnae meae misereatur, vel detestabilem casum defuncti magistri recordatur ; sed scilicet senectam infirmitatemque meam contemnit ac despicit, & impune se laturum tantum scelus credit ? At utcumque praesumit innocentem. Est enim congruens pessimis conatibus contra noxiam con-

INTERPRETATIO.

ortum est inde : sed sane placet nobis eas amputare huic nequissimo asino non solum virilia, sed etiam caput ipsius. Et hi tibi commodabunt operam tuam. Sic factum est ut exitium meum proferretur sequenti die. Ego vero agebam gratias illi probo puero, quod saltem attulisset morte sua unam diem noxiae meae lationis. Neque tamen tantillum saltem temporis concessum est meae gratiarum actioni, aut meae quieti. Mater enim pueri lamentans necem immaturam sui nati, accurrit in meum stabulum plorans & lacrymans, & amicta nigro vestimento, utraque manus vultus canos suos conspersos cinere,

utulans & clamitans, epinidus, & percussis ac tunsis violentis mammis, sic coepit loqui : Et nunc iste explei gulosisatem suam incubans praesepi absque ulla sollicitudine, & inficit assiduo esu suam, alvum caputissimam, atque insatiabilem : nec misereatur eum meae calamitatis neque meminit infausa sortis sui mortui ductoris : sed nempe a pernatatur, ac contemnit meam senectutem, & meam debilitatem, & putat tantum crimen sibi fore inultum. Sed forsitan casidij se esse innocentem. Nam consensit meum est sceleratissimis incipiis sperare impunitatem contra ipsum duc-

NOTAE.

2. Nec tibi ministerium deerit istorum.] Male re istorum deest in quibusdam editionibus. Sensus loci hujus est : Et isti famuli, qui nunc alio nuncere distinentur, quaerendorum nempe membrorum miseri hujus pueri, & lugendae mortis illius, ministerium suum cras tibi commodabunt ad castrandum, immo & obtruncandum, si vis, asinum.

2. Dieculam donasset.] Terent. Andria, Act. 4. Scen. Eho tu impudens, non satis habes, quod tibi dieculam addo, quantum huic promoveo nuptias ?

3. Flea.] Fletu madens. Alio paulo sensu, lib. 1 dixit desisteris pene ad extremam captivitate oculis.

4. Exinde, &c.] Ab ostio, scilicet lib. 5. jam inde a foribus, &c. boans.

5. Defuncti magistri.] Servius ad Aeneid. lib. 12. propriè magistri sunt militum, pastores, pecorum : sed reciproca sunt ista transpositiones. nam, & ducitor, pastor vocatur, & magistros pecorum dicimus. Virgil. Eclog. 2.

Pan curat oves oviumque magistros.

scientiam sperare securitatem. Nam prohi Deum fidem, quadrupes
nequissime! licet precariam vocis usuram sumeres, cum tandem vel in-
eptissimo persuadere possis, atrocitatem istam culpâ vacare, cum pro-
pugnare pedibus, & arcere moribus misello puero potueris? An
ipsum quidem sapiens incurfare calcibus potuisti, moriturum verò de-
fendere alacritate simili nequisti? Certè dorso receptum auferres pro-
tinus, & infestis latronis eruentis manibus eriperes: postremum,
deserto dejectoque illo conseruo, magistro, comite, pastore, non
solus aufugeres. An ignoras, eos etiam, qui morituris auxilium sa-
lutare denegarint, quod contra bonos mores idipsum fecerint, solere
puniri? Sed non diutius meis cladibus lataberis, homicida. senties,
efficiam, misero dolori naturales vires adesse. Et cum dicto subfertis
manibus exolvit suam sibi fasciam, pedesque meos sigillatim illigans,
indidem constringit arctissime; scilicet, ne quod vindictæ meæ su-
peresset præsidium. & perticâ, quâ stabuli fores affirmari solebant,
arceptâ, non prius me desuit obtundere, quam victis fessisque viri-
bus, suo pte pondere degravatis manibus, ejus fustis esset elapsus.
Tunc de brachiorum suorum citâ fatigatione conquesta, procurrit ad
focum: ardentemque titionem gerens, mediis inguinibus obtrudit;
donec solo, quod restabat, præsidio nîsus, liquido stercore strictum ege-

I N T E R P R E T A T I O.

Etamen mala conscientia. Nam Proh
Deum fidem, scelestissime quadrupedum,
samenis usus loquela concederetur tibi
ad tempus, cui tandem etiam stultissi-
mo posses persuadere tam atrox facinus
fuisse commissum absque tuâ culpâ,
cum potueris defendere eum pedibus,
& propulsare moribus homicidam ab
infelici puero? Num potuisti sapè qui-
dam potere ipsum calcibus, non autem
potuisti propugnare ipsum simili vigore,
dum mors intentaretur ei? Debebas
saltem eum statim asportare levatum
dorso tuo, & extrahere ex manibus
sanguinolentis latronis aggredientis eum:
denique non debebas aufugere solus, de-
relictis & excusso ipso, qui erat tuus
conseruus, tuus ductor, tuus comes,
tuus pastor. An nescis illos quoque so-
lere plebii, qui recusaverint perituris

opem salutiferam, quoniam id fecerint
adversus fas & æquum? At non am-
plius gaudebis de meis calamitatibus,
ô homicida. jam curabo sentias robur
naturale non deesse infelici dolori. Cum
quo hoc dixisset, manibus subinfertis
solvit suam instizam, & vinciens seor-
sum meos pedes colligat ipsos eadem
strictissime; nimirum ne restaret ullum
subsidiû mea ultioni. Et apprehenso
longurio, quo janua stabuli solebat oc-
cludi, non cessavit me percutere, donec
fractis lassatisque ejus viribus baculus
excidisset ex ejus manibus degravatis
pondero proprio. Tum conquesta, quod
brachia sua celerius lassata fuissent,
provoluta ad focum, & afferens torrem
acconsum, immittit mihi eum inter fa-
mora: donec confugiens ad unicam sub-
sidiû, quod mihi supererat, coingua-

N O T A.

1. Subfertis manibus exolvit, &c.]
Intellige anam inferuisse manus sub fas-
ciam illam, atque eam quasi vi exol-
vissè. Quæ verò fuerit illa fascia, an

pectoralis, quæ strophium etiam dicta
est, an cruralis, aut etiam crinalis, non
est in proclivi dicere.

2. Strictum egesto.] Lib. 4. simo sistu-

sto, faciem, atque oculos ejus confodâssem. ¹ quâ cœcitate, atque
 fortore tandem fugata est à me pernicies. ² Cæterum titione deliran-
 tis Altheæ Meleager afinus interisset.

INTERPRETATIO.

nâssem ejus vultum, atque oculos ster- | *dem à me. Aliàs afinus, tanquam al-*
core ejaculato preside. quâ cœcitate, & | *ter Meleager, periisset terre illius Al-*
putore illud exitium abactum est tan- | *thea insanientis.*

NOTÆ.

Latim excusso. Constrictio scilicet, & | imitari volentis, probat vel hoc voca-
 coarctato podice, quo liquidum ster- | bulum *interisset*, quod omnia exempla-
 cus longius & quali per fistulam pro- | ria constanter habent. Hæc enim si
 rumperet.

1. *Quâ cœcitate.*] Anui repente ob- |
 jectâ effuso in oculos stercore.
2. *Cæterum titione delirantis. Altheæ* |
Meleager afinus interisset.] Hæc esse à
 manu Glossatoris facietias Apuleianas

LUCII APULEII

MADAURENSIS PLATONICI

METAMORPHOSIS.

LIBER OCTAVUS.

N OCTAVO gallicinio, venit quidam juvenis ex¹ proximâ civitate, ut quidem mihi videbatur, unus ex famulis Charites, puellâ illius, quæ mecum apud latrones pares ætumnas exantlaverat. Is de ejus exitio, & domus totius infortunio mirâ ac nefanda, ignem propter assidens inter conservorum frequentiam, sic annuntiabat: Equifones, opilionesque & bubseque, fuit Charite nobis quàm misella, & quidem casu gravissimo. nec verò incommitata Manes adivit. Sed, ut cuncta mōitis, referam vobis à capite, quæ gesta sunt, quæque possent merito doctiores, quibus stilum Fortuna subministrat, in historiarum specimen chartis involvere. Erat in proximâ civitate juvenis natalibus prænobilis, ²equo clarus, & pecuniæ simul satis locuples: sed luxuriæ popinalis, scorûsque & diurnis potationibus exercitatus, at-

INTERPRETATIO.

EO tempore noctis, quo galli canunt, quidam juvenis venit à proximâ urbe, qui, ut mihi quidem videbatur, erat unus ex servis Charites illius virginis, qua pertulerat eosdem labores, atque ego apud pradones. Is narrabat admiranda, & execranda de ejus morte, & clade totius domus, sedens prope ignem in casu suorum conservorum, his verbis: Equitarii, upilionesque, & bubulci, amisimus infelicissimam Chariten, & casu quidem acerbissimo. Neque tamen petiit Inferos sola. Verùm, ut sciat omnia, narrabo vobis ab initio, qua contigerunt, & qua jure possent referri in chartas tanquam ratum historia exemplum, à viris doctioribus, quibus Fortuna tribuit facilitatem scribendi. Erat in proximâ urbe juvenis, nomine Thrasyllus, nobilissimo loco natus, insignitus equo publico, simulque multum abundans divitiis; sed vir luxûs cauponarii, deditusque meretricibus & comotationibus de die faciendis.

N O T A.

1 Proximâ civitate.] Ex illâ nempe civitate, in quâ habitabant Telepolemus & Charite. Lib. 7. imposta dorso meo puellâ dirigit gressum ad suam patriam. quam simul accessimus; tota civitas ad votivum conspectum effunditur. Frustrâ sunt ergo, qui ponere gestiunt: proximâ villulâ.
2 Equo clarus.] Colvius (cui hîc accedo libens) intelligit equo publico do-

que.

que ob id¹ factionibus latronum malè sociatus, nec-non etiã manus infectus humano cruore, Thrasyllus nomine. Idque sic erat: & fama dicebat. Hic, cum primùm Charite nubendo maturuisset, inter præcipuos procos, summo studio petitionis ejus munus obierat. Et quamquam ceteris omnibus is genere viris antistaret, eximiisque muneribus parentes invitaret; judicio morum tamen improbatus, repulsæ contumeliã fuerat aspersus. Ac dùm herilis puella² in boni Tlepolemi manum convenerat; firmiter deorsus delapsum nutriens amorem, & denegati thalami permiscens indignationem, cruento facinori quærebatur accessum. Nactus denique præsentia suæ tempestivam occasionem, sceleri, quod diu cogitârat, accingitur. Ac die, quo prædonum infestis mucronibus puella fuerat astu virtutibusque sponsi sui liberata, turbæ gratulantium, exultans insigniter, permiscuit sese: salutique præsentis ac futuræ soboli novorum maritorum³ gaudibundus, ad honorem⁴ splendidæ prosapiæ, inter præcipuos hospites domum nostram

INTERPRETATIO.

propterea nequiter conjunctus cum cæteris prædonum, & qui sæpè tinxerat suas manus sanguine humano. Atque hoc sic se habebat: sicque ferebatur rumoribus. Hic, statim atque Charite facta est matura nuptiis, petierat ipsam maximo conatu, inter præcipuos ejus amatores. Et quamvis ipse nobilitate superaret reliquos omnes viros, & sollicitaret parentes virginis egregiis donis; repudiatus tamen censurâ morum ipsius factâ, passus fuerat dedecus repulsæ. Cùmque filia mei heri probo Tlepolemo nupsisset; ipse constanter fovens

Amorem suum de spe dejectum, & admiscens ei iram, quam conceperat ob negatum sibi matrimonium, inquirebat, aditum ad perpetrandum dirum scelus. Oblatâ demùm opportuna occasione sua præsentia, aggreditur facinus, quod meditatus fuerat diu. Et die, quo virgo fuerat erepta sevis gladiis latronum calliditate, & fortitudine sui sponsi, immiscuit se multitudini gratulantium, gestiens singulari gaudio, & gratulabundus præsentis incolumitati novorum conjugum, & ventura proli eorum, receptus in nostras ades inter præci-

NOTÆ.

natum, & laudat Ulpianum in Fragmentis: hoc amplius principalibus constitutionibus concessum est mulieri, in hoc donare viro suo, ut is ab Imperatore lato clavo, vel equo publica, simili-ve honore honoretur.

1. Factionibus latronum.] Inter bonos amicitia, inter malos factio est. Tertull. His nomen factionum accommodatum est, qui in odium bonorum, & proborum conspirant.

2. In boni Tlepolemi manum convenerat.] De hac formulâ: in manum venire, vel convenire, dixi, lib. 6. p. 195. Hoc addam: nuptiarum illarum, quibus uxor in matris manum per coemptionem conveniebat., hanc fuisse. xi-

Apul.

tum apud veteres, ex Varrone, lib. 1. de Vitâ Populi Romani, Nubentes ex veteri Lege Romanâ, asses tres ad maritum venientes asferre solebant, atque novum, quem manu tenebant, tanquam emendi causâ marito dare: alium, quem in pede habebant, in foro harvium ponere: tertium in sacciperone, quem in compito vicinali certo tempore solebant resignare.

3. Gaudibundus.] Suspiciatur Pricus gratulabundus. Ego congruum Apalcianæ licentia vocabulum non repudiaverim. Sic apud eundem legas non semel gaudialis.

4. Splendida prosapia.] Thrasyllus ipse, non Tlepolemi.

Gg

receptus, occultato consilio sceleris, amici fidelissimi personam mentiebatur. Jamque sermonibus assiduus, & conversatione frequenti, nonnunquam etiam cenâ poculôque communi carior cariorque factus, in profundam ruinam Cupidinis sese paulatim nescius precipitaverat. Quidni? cum flamma sævi amoris, parva quidem primo vapore delectet; sed fomento consuetudinis exæstans, immodicis ardoribus totos adurat homines. Diù denique deliberaverat secum Thrasylus, quò vel clandestinis colloquiis opportunum reperiret locum, cum & adulterinæ Venereis magis magisque præclusos aditus copiâ custodientium cerneret, novæque atque gliscentis affectionis firmissimum vinculum non posse dissociari perspiceret, & puellæ, si vellet, quanquam velle non posset, furatrinæ conjugalis incommodaret rudimentum: & tamen ad hoc ipsum, quod non potest, contentiosâ pernicië, quasi posset, impellitur. Quod nunc arduum factu putatur, amore per dies roborato, facile videtur effectum. Spectare denique, sed, oro, sollicitis animis intendite, quorsum furiosæ libidinis proruperit impetus. Die quâdam venatum Tlepolemus, assumpto Thrasyllo, petebat,

I N T E R P R E T A T I O.

puos hospites, ut nobilitas generis ejus postulabat, pra se ferebat vultum amici fidelissimi, dissimulans propositum patrandi criminis. Et jam magis magisque amicus factus assiduus colloquiis, & crebris conversationibus, aliquando etiam communicatione cibi & potus, paulatim dejecerat se ignorans in altam voragine amoris. Nec mirum. ignis enim violenti Cupidinis, primò quidem exiguus oblectat rapido calore; sed postea exardescens fomite conversationis, urit omnino homines astibus vehementissimis. Denique Thrasylus diù deliberaverat apud se, quomodo inveniret commodam occasionem alloquendi saltem eam secretò, cum videret vias supri ipsi inferendi sibi magis ac magis interclusas multitudine observantium. & cerneret arctissimum nexum amoris novi & crescentis non posse abrumpi, atque imperitia fallendi marisum obstaret puella, etiamsi vellet annuere ejus votis, quamvis non poterat velle: & tamen impellitur perniciosa obstinatione ad illud ipsum, quod non potest, perinde ac si illud posset. Quod nunc creditur difficile factum, postea videtur facile, cum amor confirmatus est tempore. Considerate denique, sed considerate, quaso, attentis mentibus, quousque processerit violentiam vesani amoris. Quodam die Tlepolemus ibat venatum una cum Thrasyllo, in-

N O T A.

1. *Ruinam Cupidinis.*] Vulgaræ editiones pleræque *romam cupidinis*, pro quo Gasp. Barthius advers. lib. 33. c. 2. subdit ex veteri exemplari *rogmam Cupidinis*. Græcum est *ῥογμή* & *ῥογμὸς* *fissura*, *hiatus* terre, *vorago*. Qui sensus est hujus loci, Lips. legebat *Æromnam*, Brantius *reinam*, unde *ruinam*.
2. *Et puella, si vellet, quanquam velle non posset, furatrina conjugalis incommodaret rudimentum.*] Intricatus

locus, quem à se non intelligi fateatur Pricæus, neque emendari posse in transitu, Beroaldus conatur explicare: sed infelici eventu. Ego, si quid ultra tantorum virorum conatus sapio, sensum in interpretatione expressi non incongruum, *Rudimentum* hic non est *tyrocinium*, aut *primitia*, ut vertit Beroaldus: sed *ignorantia* & *imperitia*. ut *rudis* est *imperitus*. *Furatrina conjugalis* est *adulterium*.

indagaturus feras, si quid tamen in capreis feritatis est. ¹ nec enim Charite maritum suum quærere patiebatur bestias armatas dente vel cornu. Jamque apud frondosum tumulum, ramorumque densis tegminibus umbrosum, prospectu vestigatorum obseptis campis, ² canes venationis indagini generosæ mandatæ, cubili residentes invadere bestias immittuntur: statimque, solertis disciplinæ memores, partitæ totos præcingunt aditus: tacitæque prius servatæ mustratione, signo sibi repentino reddito, latratibus fervidis dissonisque miscent omnia. Nec ulla capra; nec pavens damula, nec præ cæteris feris mitior cerva, sed aper immanis atque invisitatus exurgit, ³ toris callosæ cutis obesus, pilis inhorrentibus corio squalidus, setis insurgentibus spinæ hispidus, dentibus attritu sonaci spumeus, oculis aspectu minaci flammeus; ⁴ impetu sævo frementis oris totus fulmineus. Et primum quidem canum procaciores, quæ cominus contulerant vestigium,

INTERPRETATIO.

vestigaturus feras, si tamen caprea habent ullam feritatem, nam Charite non fnebat suum conjugem venari feras armatas dentibus, aut cornibus. Et jam circa collem foliosum, & obumbratum opaco operimento ramorum, præcluso rebus exitu in campos curæ venatorum, canes destinati ad sagacem investigacionem ferarum immittuntur ad irruendum in belluas, qua ibi fortè stabularentur in latibulis suis: & statim recordati sua sagacis artis, partiuntur inter se universos aditus, & occupant eos: ac primum observato silentio, simul ac subitum signum fuit ipsis da-

tum, implent omnia latratibus acerbis & dissonantibus. Neque ulla caprea inde exurgit, neque dama timidus, aut etiam corva lenissima cæterarum bestiarum, sed aper ingens, & qualis nunquam antea visus fuerat, pulpis callosa cutis præpinguis, squalens villis rigentibus in pelle, horridus setis erectis in ejus spinâ, spumans ore, & attrerens dentes inter se cum stridore, emittens ignem oculis truci aspectu, proterens omnia instar fulminis vehementi percussione sui rostri. Ac primum quidem occidit acerrimos canum, qui ad se propius accesserant,

NOTÆ.

1. Nec enim Charite maritum suum quærere patiebatur bestias armatas dente vel cornu.] Sic Venus Metamorph. lib. 10. Adonidem dehortatur:

fortisque fugacibus esto.
Inquit, in audaces non est audacia tuta.

Parce meo, juvenis, temerarius esse periclo:

Ne-ve feras, quibus arma dedit natura, laceffe. &c.

2. Canes venationis indagini generosæ mandato cubili residentes.] Lego cum Priæzo: canes venationis indagini generosæ mandata, cubili residentes, &c. ut ordo verborum sit, canes mandata, id est, destinatæ, immixtæ, generosæ indagini venationis, &c. ut, venationis,

per metonymiam sumatur pro re per venationem quæsitâ, id est, pro feris, quo sensu usurpatur apud idoneos scriptores, & infra, hoc ipso libro: partem venationis, immanis cervi pinguisimum femur, &c.

3. Toris callosa cutis obesus.] Tori, musculi sunt, lacerti etiam dicti. Callosa cutis est, quæ sub se habet callum, hoc est, carnem compactâ ténertudine, vel, ut ita dicam, tenerâ duritia commensabilem, qualis est aprugna caro.

4. Impetu sævo frementis oris totus fulmineus.] Duo illi dentes ex aprorum ore prominentes fulmina vulgò dicuntur. Ovid. lib. 10. Metamorph.

Enimen habent acres in aduncis dentibus apri.

Gg ij

genis hac illac jactatis, ¹ confectas interficit: dein calcata retiola; quâ primos impetus ² reducerat, transibit. Et nos quidem cuncti pavore deterriti, & alioquin innoxii venationibus consueti, tunc etiam inermes atque immuniti, tegumentis frondis vel arboribus latenter abscondimur. Thrasyllus verò nactus fraudium opportunum ³ decipulum, sic Tlepolemum captiosè compellat: Quid stupore confusi, vel etiam casâ formidine similes humilitati servorum istorum, vel in modum pavoris fœminei dejecti, tam opimam prædam mediis manibus amittimus? Quin equos inscendimus? quin ocyus indipiscimur? & ¹⁰ cape venabulum, & ego sumo lanceam. Nec tantillum morati, procius insiliunt equos, ex summo studio belluam insequentes. Nec tamen illa genuini vigoris oblita, retorquet impetum, & incendio feritatis ardescens, dentium compulso, quem primum insiliat, contabunda rimatur. Sed prior Tlepolemus jaculum, quod gerebat, in ¹⁵ super dorsum bestię contorsit. At Thrasyllus, feræ quidem parcens, sed equi, quo vehebatur Tlepolemus, postremos poplites, lanceâ feriens, amputat. Quadrupes residens, quâ sanguis effluerat, toto tergo supinatus, invitus dominum suum devolvit ad terram. [Nec diù, & furens aper eum invadit jacentem, ac primò lacinias ejus, mox ²⁰ ipsum resurgentem multo dente laniavit. Nec cœpti nefarii bonum

INTERPRETATIO.

lacerans eos maxillis suis, quas intonat huc atque illuc. Deinde proculcavit, & prætergressus est retia, quâ parte intenderat primum cursum. Et nos quidem correpti timore, quippe qui assuefacti eramus venatibus innoxii, atque etiam tunc carebamus armis atque omnimunimine, occulavimus nos elanculum sub tegminibus foliorum, & pondarbores. At Thrasyllus, oblata occasione commodâ molendi dolos, sic alloquitur fraudalenter Tlepolemum: Quare sinimus elabi tam pinguem prædam è mediis nostris manibus, stupentes & perturbati, aut etiam inani metu similes his servis pusillanimis, vel conservati timore, veluti fœmina. Quid insilimus in equos? quidni assequimur teram ocyus? & sume venabulum, ego verò capio lanceam. Et statim, absque ullâ morâ conscendunt equos, persequentes feram maximo ardore. Illa autem non immemor roboris sibi ingeniti, reflectit cursum, & accensa ardore sua feritatis, terens inter sedentes inspicit dubia, in quem primum irruat. At Tlepolemus misit prior talam, quod gestabat, in dorsum belluæ. Sed Thrasyllus parcens quidem bestia, percutit lanceâ, & abscondit posteriores poplites equi, cui Tlepolemus insidebat. equus reclinatus in eam partem, quâ sanguis ipsi manaverat, & omnino stratus in tergum, invitus dejicit humi suum dominum. Nec ita multo post aper furiosus irruit in eum adhuc stratum humi, & primò vestes ejus, deinde ipsum laceravit crebris ictibus dentium, dum resurgeret. Neque penitus

NOTÆ.

1. Confectus.] A verbo consecrare, Editio Scriverii habet confectus, quod mihi placeret magis.
2. Reduxerat.] Pricæus; direxerat, rectè,

3. Decipulum.] Et frequentius decipula, utrumque à decipiendo, est propriè instrumentum, ad decipiendas aves, & feras, comparatum. Hic sumitur pro occasione struendi dolos,

pignit amicum, vel suæ sævitæ litatum saltem tanto periculo cer-
nens, potuit expleri; sed percito, atque plagosa crura contegenti;
suumque auxilium¹ miseriter roganti, per femur dextrum lanceant
immisit: tantò ille quidem fidentiùs, quantò crederet ferri vulnera
similia futura² profectu dentium. Nec-non tamen ipsam quoque be-
stiam facili manu transadigit. Ad hunc modum³ definito jüvene, ex-
citi latibulo suo quisque familia mœsta concurrimus. At ille, quan-
quam perfecto voto, prostrato inimico⁴ lætus ageret; vultu tamen
gaudium tegit, & frontem⁵ asseverat, & dolorem simulat: & ⁶ cada-
ver, quod ipse fecerat, avidè circumplexus, omnia quidem lugentium
officia solerter affinxit; sed solæ lacrymæ procedere noluerunt. Sic ad
nostri similitudinem, qui verè lamentabamur, conformatus, culpam
manûs suæ, mentiens, bestię dabat. Nec dùm satis scelere transacto,
Fama dilabitur, & cursus primos ad domum Tlepolemi detorquet, &
aures infelicitis nuptæ percutit. Quæ quidem simul percepit talem nun-
tium, qualem non audier alium; amens, & vecordiâ percita, cur-
sûque bacchata furibundo, per plateas populosas, & arva rurestria

INTERPRETATIO.

egregium illum amicum sui nefandi
incepti, neque potuit satiari, tamen
videret satisfactum esse sua crudelitati
tanto discrimine; sed dum ille pertur-
batus operiret sua crura vulnerata,
atque imploraret miserabiliter ejus
opem, adegit ipsi lanceam per coxam
dextram: idque fecit ad quidem auda-
cius, quod arbitraretur plagas ferro fa-
ctas fore similes scissura dentium. Per-
forat tamen quoque facili ipsam feram.
Juvene sic interfecto, nos omnes servi
evocati singuli ex nostris latebris, cur-
tione ad ipsum lugentis. Ille autem
voti compos, quamvis esset hilaris in-
terfecto suo inimico, celat tamen lati-
tiam vultu, & corrugat frontem, sin-

git mœrorem, & amplectens cupidè cor-
pus, quod ipse privaverat vitæ, simu-
lavit quidem callidè universa munia
mœrenitum; at lacryma sola renuerunt
prodire. Sic compositus ad nostrum exema-
plum, qui verè plorabamus, attribue-
bat mendaciter belluæ, crimen suæ ma-
nûs. Vix facinus illud erat omninò
peractum, cum divulgatur rumor, &
desectit primum cursum ad domum Tle-
polemi, & verberat aures infortunatæ
conjugis ejus. Quæ quidem ubi accepit
hunc nuntium, cui nunquam audiet
alium similem; rapitur per vicos popu-
losos, & agros solitarios demens, ex-
stimulata vesaniâ, & currens instar

NOTÆ.

1. *Miseriter.*] Vox infrequens. La-
berius apud Nonium, mens incorrupta
miseriter corruptitur.

2. *Profectu.*] Dativus antiquus. Sic
Virgil.

_____ neque aspectu ne subtrahere
nostro.

Et infra, Noster, luctu legitimo, pro
luctu.

3. *Definito.*] Beroaldus reponebat
defuncto, frustra, Repone potius finis,

id est, interfecto. Noster, lib. 6. quam
(vetulam) licet claudi pedis tui calce
unicâ finire poteris.

4. *Lætus ageret.*] Subintellige, vi-
tam.

5. *Assseverat.*] severam reddit, exaf-
perat. De hoc verbo jam libro supe-
riore, & lib. 3. Vide Not. pag. 81.

6. *Cadaver, quod ipse fecerat.*] Ex
corpore vivo, quod erat prius.

fertur, insanâ voce casum mariti quirilians. Confluunt civium mœstæ catervæ: sequuntur obvii dolore sociato; civitas cuncta vacuatur, studio visionis. Et ecce mariti cadaver accurrit, labantique spiritu totam se super corpus effudit: ac penissimè ibidem, quam devoverat ei, reddidit animam. Sed ægrè manibus erepta suorum, invita remansit in vitâ. Funus verò, toto feralem pompam prosequente populo, deducitur ad sepulturam. Sed Thrasyllus nimium clamare, plangere: &, quas primo mœrore lacrymas non habebat, jam, scilicet crescente gaudio, reddere, & multis charitatis nominibus veritatem ipsam fallere. illum amicum, coætaneum, contubernalem, fratrem denique, addito nomine, lugubriter ciere: nec-non interdum manus Charites à pulsandis uberibus amovere, luctum sedare, ejulatum coërcere, verbis palparentibus stimulum doloris obtundere, variis exemplis multivagi casus solatianectere: cunctis tamen mentitæ pietatis officiis studium contrectandæ mulieris adhibere; odiosumque amorem suum perperam delectando nutrire. Sed officiis inferialibus statim exactis, puella protinus festinat ad maritum suum demere: cunctasque prorsus pertentat vias. Certè illam lenem otiosamque, nec

INTERPRETATIO.

Baccha furantis, vesano clamore ejulans fatum sui mariti. Tristes turba civium concurrunt: quotquot occurrunt ipsi, sequuntur eam, conjungentes dolorem suum cum ejus dolore. Omnes deserunt urbem, desiderio visendi. Ipsa autem statim cucurrit ad corpus exanimi sui viri, &, deficiente animâ, prostravit se totam super cadaver: nihilque propius factum est, quàm ut efflaret ibidem spiritum, quem ipsi consecraverat. Verùm extracta inde difficulter manibus suorum, remansit in vitâ, quamvis nolens. Exequia autem procedunt ad rogam, universâ plebe comitante pompam lugubrem. At Thrasyllus caput supra modum vociferari, tundere pectus: & jam, lætitiâ nimium crescente, fundere lacrymas, quibus fuerat destitutus initio sui ficti doloris, & fucum face-

re ipsi veritati multis nominibus amicitia. flebiliter appellare ipsum amicum, aequalem, convivitorum, ac postremò, fratrem, adjecto etiam nomine ejus. Nec definebat interim tamen arcere manus Charites à percutiendis papillis, compescere ejus mœrorem, cohibere lamenta, retundere aculeum doloris verbis blandientibus, contexere consolationes ex diversis exemplis fortuna instabilis: adjungebat tamen omnibus munis lux pietatis simulata, curam palpandæ mulieris, & alebat suum execrandum amorem oblectando cum nefariâ. At statim atque exequia fuerunt facta, mulier cœmatur illic descendere ad suum conjugem: & explorat omnes omnino rationes id faciendi. Certè tentat rationem illam placidam & tranquillam,

NOTÆ.

1. Erepta.] Melius legas cum Mf. Palat. erepta; se totam enim super corpus effuderat.

2. Variis exemplis multivagi casus, &c.] Petron. ubi de Matronâ Ephefi: Capit (miles) hortari lugentem, ne perseveraret in dolore supervacuo, &c.

omnium eundem exitum esse, sed & idem domicilium: & cetera, quibus exulcerata mentes ad sanitatem revocantur.

Multivagi.] A vagando. Multivagus, quasi per multos, & per multa vagans.

3. Illam lenem.] Inediam scilicet ac-

ætis ullis indigentem, sed placidæ quieti confumilem; ¹ inediâ denique miserâ, & incuriâ squalidâ, tenebris imis abscondita cum luce jam transegerat. Sed Thrasyllus instantiâ pervicaci, partim per semetipsum, partim per cæteros familiares ac necessarios, ipsos denique puellæ parentes, extorquet tandem, jam lurore & illuvie penè collapsa membra lavacro, cibo denique confoveret. At illa parentum suorum alioquin reverens, invita quidem, verùm religiosæ necessitati succumbens, vultu, non quidem hilario, verùm paulò sereniore, obiens, ut jubebatur, viventiam munia, prorsus in pectore, sed immò verò penitis in medullis, luctu ac mœrore carpebat animum: & dies totos, totasque noctes infumebat luctuoso desiderio: ² & imaginem defuncti, quam ad habitum Dei Liberi formârat, ³ affixo servitio divinis percolens honoribus, ipso sese solatio cruciabat. Thrasyllus verò,

INTERPRETATIO.

qua nullis armis opus habet, sed similis est leni somno: postremò, jam abdita ob curo loco, pepigerat cum virâ se excessuram ex eâ funestâ abstinentiâ ciborum, & negligentia sordidâ. At Thrasyllusurgens perinacitor, tum per seipsum, tum per reliquos amicos atque necessarios puella, tum etiam per parentes ejus, impetrat tandem, ut reserret balneo, ac demùm etiam cibo, artus suos jam ferè desectos pallore, & sordibus. Illa autem, qua cæteroqui reverebatur suos parentes, non sponte

quidem, sed viâ sanctâ necessitate peragens officia vivorum, vultu, non lato quidem, sed aliquantò tranquilliore, ut videbatur, consuebat animum sœtu ac tristitiâ sitâ in imo corde, sem potius in intimis medullis: & impendebat dies perpetuos, & noctes solidas flebili desiderio: & divinis honoribus colens cultu assiduo simulachrum mortui mariti, quod effinxerat ad instar Dei Bacchi, torquebat se ipso solamine. At Thrasyllus, nimis properans,

NOTÆ.

æstivam, ut mox subjungit. In contrariam sententiam Græcus Poëta dixit οἱ πτωχοὶ λιμὴν θανάτου, miserrimum esse fame mori.

Illam lenem.] Pronomen ille sapiens usurpat Apulcius hac formâ & significatione. Lib. 6. tunc formicula illa parvula, & ruricola, &c. & lib. 5. ipsum illum Cupidinem formosum Deum.

1. Inediâ denique miserâ, & incuriâ squalidâ.] Quibus mox opponit cibum & lavacrum. Incuria itaque hic est præsertim abstinentia balnearum, quibus, ubi assueverant corpora, non sine gravi valetudinis dispendio poterant carere.

2. Et imaginem defuncti, quam ad habitum Dei Liberi formârat, &c.] Polla Lucani conjux maritum similiter

adorat: sed non sub emendicatâ Bacchi, alterius-ve numinis figurâ, apud Statium, lib. 2. Sylv. in Genethliaco Lucani.

Hac te non thyasis procax dolosis

Falsi numinis induit figurâ.

Ipsam sed colit, & frequentat ipsum

Imis altius insitum medullis:

Ac solatia vana subministrat

Vultus, qui simili notatus auro

Stratis prænitet, incubatque somno

&c.

dolorque fessus

Quidquid flaverat antè, nunc adoret.

3. Affixo servitio.] Sic Editiones vulgatae. Pricæus, quem secutus sum in interpretatione, mavult affixa. Si magis placuerit affixo, expone, assiduo & diligenti.

præceps, & temerarius, priusquàm dolorem lacrymæ satiarent, & pœnitæ mentis resideret furor, & in sese nimietatis senio faceretur luctus; adhuc flentem maritum, adhuc vestes lacerantem, adhuc capillos distrahentem, non dubitavit de nuptiis convenire, & impudentiæ labe tacita pectoris sui secreta, fraudesque ineffabiles detegere. Sed Charite vocem nefandam & horruit, & detestata est: & velut gravi tonitru, ¹ procellaque sideris, vel etiam ipso Diali fulmine percussa, corruit corpus, & ² obnubilavit animam. sed intervallo revalescente paulatim spiritu, ferinos mugitus reiterans, etiam scenam pessimi Thrasylli perspiciebat, ³ ad limam consilii desiderium petitoris distulit. Tunc inter moras, umbra illa miserè trucidati Tlepolemi, sanie cruentam & pallore deformem attollens faciem, quietem pudicam interpellat uxoris: Mi conjux, quod tibi prorsus ab alio dici non licebit, si pectori tuo jam permanet nostri memoria: vel, si acerbæ mortis meæ casus fœdus caritatis interciderit, ⁴ quovis alio felicius maritare: modò ne in Thrasylli manum sacrilegam convenias: nève sermonem conferas, nec mensam accumbas, nec toro acquies-

INTERPRETATIO.

& inconsultus, antequàm dolor illius expleretur flendo, & furor perturbati animi sedaretur; & dolor evanesceret longâ duratione sua vehementia, ausus est adire eam de matrimonio, dum lugeret conjugem, dum adhuc discinderet sua vestimenta, dum velleret adhuc suos crines: & sic revelare culpâ suâ petulantia occulta arcana sui cordis, & dolo non patefaciendos. Verùm Charite excepit illa verba scelerata cum horrore, & execratione, & collapsa est corpore, & amisit omnem sensum; perinde ac si fuisset percussa vehementi tonitru, & afflatu aëstris pestiferi, aut etiam ipso fulmine Jovis, sed postquàm, interjecto spatio temporis, paulatim resumpsit animum, renovavit clamores horrendos,

cùm videret quoque quid nequissimus Thrasyllus struxisset, rejecit cupiditatem postulantis ad examen consilii. Tunc per intervallum illius dilationis simulachrum illud Tlepolemi tam miserandum in modum occisi, attollens vultum sanguinolentum tabo & deturpatum pallore, interruptis castum somnum suæ conjugis, his verbis: Mea uxor, quò nomine non permittes omnino te vocari ab ullo alio, si recordatio nostri manet adhuc in tuo animo: aut si calamitas mea dura necis dissolvit pactum nostrum amoris, nube auspiciatius cuilibet alii: dummodò non nubas sacrilego Thrasyllo: neque colloquaris cum ipso, nec accumbas eidem mensa, nec cubes in eodem

NOTÆ.

¹ Procellaque sideris.] Sideratione, ἀσπεράσιον, seu potius, juxta Gale-num, σφοδράσιον, cùm scilicet pars aliqua corporis pestifero sidere afflata subito marcessit, ossaque ipsa computrescunt.

² Obnubilavit animam.] Hellenismus, id est, secundum animam. Observa, obnubilavit neutraliter sumptum,

& eadem planè vi, quâ modò corruit corpus.

³ Ad limam consilii.] Metaphora à fabris ferrariis. Incepta enim expolitur matura consilium, ut lima fabrilis opus.

⁴ Quovis alio.] Lege quovis alio, id est, cuivis alii. Dativus est antiquus alio.

cas.

Es. Fuge mei percussoris cruentam dexteram, ¹ noli parricidio nuptias
 auspicari. Vulnera illa, quorum sanguinem hæ lacrymæ proluerunt, non
 sunt tota dentium vulnera, sed lancea mali Thrasylli me tibi fecit alie-
 num. Et addidit cætera, omnemque scenam sceleris illuminat. At
 illa, utprimùm mœsta conniverat, toro faciem impressa, etiamnunc
 dormiens, lacrymis emanantibus decoras genas cohumidat; & velut
 quodam tormento inquietâ quiete excussa, luctu redintegrato, pro-
 lixum ejulat; discissâque interalâ, decora brachia favientibus palmu-
 lis converberat. Nec tamen cum quoquam participatis nocturnis ima-
 ginibus, sed indicio facinoris prorsus dissimulato, & nequissimum
 percussoriam punire, & æumnabili vitæ sese subtrahere tacita decer-
 nit. Ecce rursus improvidæ voluptatis detestabilis petitor, aures obse-
 ratas de nuptiis obtundens, aderat. Sed illa clementer aspernata ser-
 monem Thrasylli, astûque miro personata, instanter garrienti summissè
 seque deprecanti: Adhuc, inquit, ² tui fratris, meique charissimi ma-
 riti facies pulchra illa: in meis diversatur oculis: adhuc odor cinna-
 meus ambrosii corporis per nares meas percurrit: adhuc formosus
 Tlepolemus in meo vivit pectore. Boni ergo & optimi consu-
 les, si lucui legitimo miserrimæ fœminæ necessarium concesseris tem-

INTERPRETATIO.

*læto. Fuge manum mei interfectoris
 rinctam meo sanguine ne inchoa con-
 nubium tuum à parricidio. Illa plaga,
 quarum ablusisti cruorem tuis istis la-
 crymis, non sunt omnes factæ dentibus
 apri, verum lancea scelesti Thrasylli
 separavit me à te. Et adjecit reliqua,
 revelavitque omnem faciem criminis.
 Illa verò, statim atque sopita fuerat
 adhuc mœrens, applicato ore ad lectum,
 madescent pulchras malas lacrymis, qua
 ipsi effluebant inter dormiendum; &
 excitata hac visione: tanquam machi-
 nâ aliquâ bellicâ à somno suo turbu-
 lento, renovat sletum, & ejulat di:
 laceratque indusio, feris sua brachia
 formosa manibus infestis. Nemini ta-
 men communicatis sis, qua viderat
 nocte in somnis, sed omnino celans sibi*

*esse manifestatum auctorem sceleris, sta-
 tuit apud se, & sumere supplicium de
 pessimo homicidâ, & se eripere vita ca-
 lamitosa. Ecce iterum execrandus po-
 stulator voluptatis temeraria venit in-
 stanter interpellatum de nuptiis aures
 ejus oclusas talibus petitionibus. At
 illa, repudiata leniter oratione Thra-
 sylli, & dissimulato consilio suo calli-
 ditate mirabili, respondit ipsi urgenti,
 & suppliciter roganti: Formosus ille
 vultus tui fratris, meique dilectissimi
 conjugis est adhuc presens meis oculis:
 fragrans odor corporis ejus suaveolentia
 obversatur adhuc meis naribus: pulcher
 Tlepolemus vivit adhuc in meo corde.
 Ne graveris igitur concedere infelicissi-
 mæ mulieri spatium necessarium iusto*

NOTÆ.

1. Noli parricidio. &c.] Cæde ni-
 mirum Tlepolemi, quæ & Thrasylli
 respectu parricidium dici poterat, ut-
 pote amici cædes, & potiori jure
 spectâ Charites uxoris, à nuptiis ma-

riti sui interfectori, sicque in partem
 ejus sceleris quodammodo venisset.
 2. Tui fratris.] Quem tu fratrem
 vocabas.

Apul.

Hb

pus : quoad residuis mensibus : spatium reliquum compleatur annus, Quæ res cum meum pudorem, tum etiam tuum salutare commodum respicit: ne fortè immaturitate nuptiarum, indignatione justâ ² Manes acerbos mariti ad exitium salutis tuæ suscitemus. Nec isto sermone Thrasyllus sobrius factus, vel saltem tempestivâ pollicitatione recreatus, identidem pergit linguæ sauciantis susurros improbos : inurgere; quoad simulanter revicta Charite suscipit: Istud equidem certè magnoperè deprecanti concedas necesse est, mi Thrasylle, ut interdum taciti clandestinos coitus obeamus; nec quisquam persentiscat familiarium, quoad dies reliquos metiatur annus. Promissioni fallaciôsæ mulieris oppressus succubuit Thrasyllus: & prolixè consentit de furtivo concubitu, & opertas exoptat ultrò tenebras, uno potiundi studio postponens omnia. Sed, heus tu, inquit Charite, quàm probè veste contextus, omnique comite viduatus, primâ vigiliâ fores meas tacitus accedas, unòque sibilo contentus, nutricem istam meam op-

INTERPRETATIO.

luctui, donec annus impleatur peractis mensibus, qui supersunt. Quod quidem spectat tum ad meam verecundiam, tum etiam ad bonum tuæ salutis; ne fortè nimis acceleratione nostri connubii accedamus justâ irâ suam umbram mei mariti ad perniciem tuam vitam. Thrasyllus non revocatus ad moderationem illâ oratione, neque saltem re-
fectus promissione nuptiarum post aliquod tempus celebrandarum, non desinit aggredi sæpè Chariten malis gannibus lingua pestifera; donec ipsa, fingens se victam, ait: Saltem, mi Thrasylle, oportet ut mihi instanter roganti annuas, ut interim concubemus

clanculum & tacite; neque ullus ex domesticis id animadvertat, donec reliqui dies anni elabantur. Thrasyllus victus promissis fraudulenta femina manus dedit: & libentissimè annuis ipsi proponenti clandestinum concubium, cupitque ultrò ut nox & tenebræ obscura adveniant, præferens desiderium potiendi Charite omnibus rebus. Verùm (inquit Charite) veni optimè velatus vestimento, & destitutus omni comite, initio noctis accede cum silentio ad meum ostium, & contentus significasse adventum tuum uno tantum sibilo, expecta hanc meam nutricem,

NOTÆ.

1. *Spatium reliquum compleatur annus.*] Hoc erat legitimum luctus spatium, nec ante illud licebat mulieri secundas nuptias obire absque infamiâ. Sed annus ille luctus ad Theodosii usque tempora, intelligendus est decem tantum mensium, qualem Romulus constituerat, juxta Ovidium, lib. 1. Fast.

Romulus anno
Constituit menses quinque bis esse
suo.

Per totidem menses à funere conjugis
uxor

Sustinet in viduâ tristitia signa
domo.

Gratianus, Valerianus, & Theodosius Imperatores, reliquos duos anni menses luctui adjecerunt constitutione suâ, quæ extat lib. 5. Cod. Tit. 9. de Secundis nuptiis.

2. *Manes acerbos mariti.*] Id est, Manes mariti violentâ & immaturâ morte perempti. Virgil.

& funere immergit acerbis.
Ubi Servius: immaturo: à pomis translatione factâ.

3. *Inurgere.*] Emendat Pricæus ex vet. edit. & Codice Oxoniensî inurgere, hoc est, inurgere.

petiāre: quæ claustris adhærens excubabit adventui tuo, nec fecius, patefactis ædibus, acceptum te nullo lumine conscio, ad meum perducet cubiculum. Placuit Thrasylo¹ scena feralium nuptiarum, nec sequius aliquid suspicatus, sed expectatione turbidus, de diei tantum spatio & vespere morā querebatur. Sed ubi Sol tandem nocti decessit, ex imperio Charites adornatus, & nutricis captiosā vigiliā deceptus, irrepit cubiculum, pronus spei. Tunc² anus, de jussu dominæ blandiens ei, furtim depromptis calicibus, & ænophoro, quod immixtum vino soporiferum gerebat venenum, crebris potionibus avidè & securè haurientem, mentita dominæ tarditatem, quasi parentem addideret ægrotum, facile sepelivit ad somnum. Jamque eo ad omnes injurias exposito, ac supinato, introvocata Charite, masculis animis, impetūque diro fremens invadit, ac supersistit sicarium. En, inquit, fidus conjugis mei comes, en venator egregius, ³ en carus maritus, hæc est illa dextra, quæ meum sanguinem fudit: hoc pectus, quod fraudulentas ambages in meum concinnavit exitium: oculi isti, quibus malè placui: qui quodam modo tamen jam futuras tenebras auspicantes, ⁴ venientes pœnas antecedunt. Quiesce securus, beatè somnia: non ego te gladio, non ferro petam. Absit, ut velim simili mortis genere cum marito meo coqueris. Vivo tibi morientur oculi, nec

INTERPRATIO.

qua opperietur decessum tuum vigilans ad pessulos ostiis, & apertā domo excipiet te, & deducet in meum cubiculum nullā luce teste, Thrasyllus approbavit apparatus funestis illius connubii, & nihil aliud suspicans, sed perturbatus expectatione, conquerebatur tantum de longitudine diei, & retardatione vespere. Verum postquam Sol occidens dedit tandem locum nocti, ipse vestitus ut Charite jussus, & deceptus fraudulentis excubiis nutricis, penetrat se in cubiculum, proclivis in spem. Tum vetula excipiens eum comiter, quomāmodum heri praeceperat, prolatis clanculā poculis, & vaso vinario, cui inerat medicamen somniferum infusum vino, & simulans suam heram ideo tardare, quia aderat patri ægrotanti, facildè demersit eum sopori ingestis frequen-

tibus poculis, quæ ipse sorbebat cupidè, & absque metu. Cūque jam jaceret supinus patens omnibus injuriis, Charite vocata intrat, & fremens irruit animo virili, atque impetu sivo in percussorem sui mariti, eique superimminet. Ecce, ait, fidelis socius mei mariti, ecce praeclarus venator, ecce dilectus conjux meus. hac manus illa est, qua effudit meum sanguinem: hoc pectus est, quod struxit dolosas insidias in meam perniciem: isti sunt oculi, quibus placui malo meo facto: qui tamen incipientes aliquatenus subire futuram cecitatem, praeveniunt supplicium sibi impendens. Dormi absque timore, perfruere jussundis somniis: ego non te percutiam ensa, aut ullo alio ferro. Prohibeant Dii, ut velim te aquari cum meo viro parigere necis. Tui oculi extinguuntur te vi-

NOTÆ.

1. Scena feralium nuptiarum.] Ornatus nempe ille, quo jubebat eum Charite venire ad furtivos suos amplexus, exitio ipsi futuros.

2. Anus.] Nutricia.

3. En carus maritus.] εἰς τὸν καὶ. Legit VVovver, carus maritus.

4. Venientes pœnas antecedunt.] Dormiendo scilicet. Sic enim futuram cecitatem praeveniebant.

H h 4

quidquam videbis nisi dormiens. Faxo¹ feliciter necem inimici tui, quam vitam tuam sentias. Lumen certe non videbis; manu comitis indigebis: Chariten non tenebis; nuptiis non fruëris; nec mortis quiete recreaberis, nec vitæ voluptate lataberis; sed incertum simulachrum errabis inter Orcum & Solem: diu quæres dexteram, quæ tuas expugnavit pupulas; quodque est in ærumnâ miserrimum, nescies de quo queraris. Ego ad sepulchrum mei Tlepolemi tuo luminum cruore libabo: & sanctis Manibus ejus, istis oculis parentabo. Sed quid morâ temporis dignum cruciatum lucraris, & meos forsitan tibi pestiferos imaginis amplexus? Relictis somnolentis tenebris² ad aliam pœnalem evigila caliginem. attolle vacuum faciem: vindictam recognosce; infortunium intellige: ærumnas computa. Sic pudicæ mulieri tui placere oculi, sic faces nuptiales tuos illuminârunt thalamos; Ultrices habebis pronubas, & Orbitatem comitem, & petuæ conscientiæ stimulum. Ad hunc modum vaticinata mulier,³ & acu crinali capite depromptâ, Thrasylli convulserat tota lumina;

INTERPRETATIO.

mente, & nihil videbis nisi in somnis. Curabo ut existimes moriam tui inimici beatior, quam tuam vitam. Non aspicias lucem; habebis opus manu comitis, quæ te ducat: non amplecteris Chariten; non fies compos ejus connubii: neque reficietur quiete, quam mors affert, neque gaudebis jucunditate vitæ; sed vagaberis inter Infernum & lucem veluti aliquod phantasma ambiguum: diu queritabis manum, quæ effoderit tuos oculos; & quod gravissimum est in calamitate, ignorabis de quo debeas expostulare. Ego effundam sanguinem tuorum oculorum super tumulum mei Tlepolemi, & istos oculos mistam inferias sanctæ ipsius Um-

bra. Sed quare dilatione mea aliquid lucris facis debiti supplicii, & forsitan somnias nunc te frui meis complexibus, qui tibi exitiales erunt? Relinque caliginem somni. & expergiscere ad aliam obscuritatem cruciabilem. Erige vultum tuum orbatum luminibus: agnosce ultionem meam: persentisce calamitatem tuam: numera tuas misérias. Sic tui oculi placuerunt castæ femina, sic tædæ jugales illustraverunt tuum torum. Furia præbuit in tuis nuptiis: Cæcitas, & æternus aculeus conscientia te comitabuntur. Charito sic prolocuta sumis ex capite suo acum discriminalem, & perfodis penitus oculos Thrasylli; & re-

NOTÆ.

1. Feliciter necem inimici tui, quam vitam tuam.] Vita execrati morte durior acque infeliciores est.

Stat. Theb.

Ejectusque die, (id est, privatus luce) fors letho durior omni.

2. Ad aliam pœnalem evigila caliginem.] Ad cæcitatem nimirum.

3. Ultrices habebis pronubas.] Ultrices sunt Furæ, quæ fontes punire dicuntur in Inferis. Similiter Seneca, in Oedip.

Et mecum Erinnas pronubas thalami

traham.

Et Ovid.

Pronuba Tisiphone thalamis ululante in illis,

Et cecinit maestum devisa carmen avis.

Pronubæ *ἑρμύποι*, recte Donato, dicuntur, quæ nubentes in domum mariti deducunt, ac comitantur, & quæ in obsequio nubentis sunt.

4. Acu crinali.] Quæ capillos discriminare solebat, & in nodum cœcicos retinere.

namque prorsus ex oculatum relinquens, dum dolore nescio crapulam cum somno discutit; arrepto nudo gladio, quo se Tlepolemus solebat incingere, per mediam civitatem cursu furioso proripit se. proculdubio nescio quod scelus gestiens recta monumentum mariti contendit. At nos, & omnis populus, viduaris, totis ædibus, studiosè consequimur: hortati mutuo ferrum vefanis extorquere manibus. Sed Charie capulum Tlepolemi propè assistens, gladioque fulgenti singulos abigens, ubi stetus uberes & lamentationes varias cunctorum inuenit: Abjicite, inquit, importunas lacrymas, abjicite luctum meis virtutibus alienum. Viudicavi mei mariti cruentum peremptorem: puni-
ta sum funestum nuptiarum mearum prædonem: jam tempus est uti isto gladio deorsus ad mentem Tlepolemum viam quæram. Et enarratis ordine singulis, quæ sibi per somnium nuntiaverat maritus, quodque astu Thrasyllum inductum petisset, ferro sub papillam dexteram arandactis corruit: & in suo sibi pervoluta sanguine, postremo balbutiens incerto sermone, percellavit animam virilem. Tunc properè

INTERPRÆTATIO.

Illo eo penitus excacato, interim dum percitus dolore incognito excutit ebrietatem una cum sopore ipsa capto nudo ense, quem Tlepolemus solebat aptare suo lateri, fugit vesano cursu per mediam urbem & rectè petit sepulchrum sui conjugis, moliens hand dubiè aliquand nescio. Nos verò, & plebs tota, vacuatis omnibus domibus, anxie insequimur ipsam, exhortantes nos invicem ad eripiendum gladium ex furiosis manibus ejus. Verum Charite stans propè sandapilam Tlepolemi, & arcens cunctos ense coruscanti, cum vidit copiosas lacrymas, & diversos ejulatus omnium: Missis, ait, molestos flatus, deponitis

maioram non convenientem mea fortitudini. Ultra sum crudelem intestorem mei conjugis: punivi exitiabilem latronem, qui disturbavit meum connubium: jam tempus est, ut hoc ense quæram iter inferos versus ad meum Tlepolemum. Cùmque retulisset ordine omnia, quæ fuerant sibi significata à conjugis suo in somnis, & quâ calliditate deceptum Thrasyllum fuisset aggressa, gladio condito sub papillam dexteram, collapsa est: & cùm pervolvisset se in suo ipsius cruore, ac denique proferens verba imperfecta, exhalavit fortem spiritum. Tunc statim amici misere

NOTÆ.

1. *Dolore nescio.*] Incognito, cujus causa ignotabatur. Sic lib. 5. & sarcina nescia rudimenta miratur. A. Gellius Noct. Attic. lib. 9. cap. 12. Nescius quoque dicitur tam is qui nescitur, quàm qui nescit, &c. Plautus in Rudente: Quæ in locis nesciis nesciâ spe sumus.

2. *Monumentum mariti contendit.*] Restituenda vox rectè, ex cod. Fulvii.

3. *Puniata sum funestum nuptiarum mearum prædonem.*] Quintil. lib. 9. cap. 9. Est, & in verbis (figura) ut

*fabricatus est gladium: & inimicos punitus est: quod mirum minus est, quod in naturâ verborum est, & quæ facimus, patiendi modo sapè dicere: & contrà, faciendi, quæ patimur: ut, vapulo; ideòque frequens permutatio est, & pleraque utroque modo effi-
runtur.*

4. *Nuntiaverat maritus.*] De sua cæde, quæ non dentibus apri tantùm, ut credebatur, sed lancè Thrasylli fuerat perpetrata.

familiares, miseræ Charites¹ corpus ablutum, unitâ sepulturâ ibidem marito perpetuam conjugem reddidere. Thrasyllus verò, cognitis omnibus, nequiens idoneum exitium præsentì cladì reddere, certusque tanto facinori nec gladium sufficere, sponte delatus ibidem ad sepulchrum: Ultronea vobis, ² infesti Manes, en adest victima, sæpè clamatans: ³ valvis super sese diligenter obleratis, ⁴ inediâ statuit elidere suâ sententiâ: ⁵ damnatum spiritum. Hæc ⁶ ille longos trahens spiritus, & nonnunquam illacrymans, graviter affectis rusticis annuntiabat. Tunc illi, mutati dominii novitatem metuentes, & infortunium domûs herilis altius miserantes, fugere comparant. Sed equorum magister, qui me curandum magnâ ille quidem commendatione suscepserat, pervolat quidquid in casulâ pretiosum conditumque servabat, meoque atque aliorum jumentorum dorso repositum asportans, sedes pristinas deserit. Gerebamus infantulos & mulieres: gerebamus pullos, anseres, hædos, catellos: & quidquid infirmo gradu su-

INTERPRETATIO.

Charites laverunt sedulo ejus corpus, & condentes in idem sepulchrum, restituerunt ipsam marito æternam uxorem futuram. Thrasyllus autem, his omnibus auditis, cum non posset rependere mortem congruam huic stragi à se excitæ, sciresque ensen non sufficere ad tantum scelus expiandum, curavit utro se deferri ad idem monumentum: atque ibi clamans sæpè: O Umbra mihi insensa, ecce me vobis hostiam spontaneam: oclusis sedulo foribus super se, decrevit finire abstinentiâ sibi vitam jam condemnatam suo ipsius judicio. Ille longum suspirans, atque interdum

plorans referebat hac rusticis valdè commotis ejus oratione. Tum illi timentes mutationem novi dominatus, & dolentes profundius calamitatem domûs suæ domini, moluntur fugam. At præfectus equorum, cujus cura commissus fueram, ac summo opere commendatus, expilat quidquid aservabat pretiosi conditum in illâ domunculâ: & impositum dorso meo, atque cæterorum jumentorum avehens, relinquit suam antiquam habitationem. Portabamus parvos infantulos, & mulieres: portabamus pullos, anseres, hædos, catulos: denique quæcumque retardabant nostram fugam, do-

NOTÆ.

1. Corpus ablutum.] Ex more veterum. Virgil. lib. 6. *Æneid.*

Pars calidos latice, & æthena undantia flammis

Expediunt, corpusque lavant frigentis, & ungunt.

2. Infesti Manes.] Umbras Charites & Tlepolemi affatur.

3. Valvis.] Ostio sepulchri, quo Tlepolemus, & Charite conditi erant.

4. Inediâ statuit elidere suâ sententiâ damnatum spiritum.] Adumbrata hæc videntur ex Petronio, ubi de matronâ Ephesi: Quid proderis hoc tibi, si

soluta inediâ fueris? si te vivam sepelieris? si antequam sita poscant, indemonatum spiritum effuderis?

5. Damnatum spiritum.] Vetus Inscripção à Præco laudata: INFERNI PLOTONI TRICORPORIQUE OXORI CARISS. TRICIPITIQUE CERBERO MUNUS MEUM FERENS DAMNATAM DEDO ANIMAM, VIVAMQUE ME HOC CONDO MONUMENTO, &c.

6. Ille.] Servus Charites, qui noctis gallicinio venerat ex proximâ civitate, ut habetur initio libri hujus.

gam morabatur, ¹ nostris quoque pedibus ambulabat. Nec me pugn-
 dus sarcinæ, quanguam enormis, urgebat; quippe gaudiali fugâ dete-
 stabilem illum exsectorem virilitatis meæ relinquentem. Sylvosi mon-
 tis asperum permenſi jugum, rurſusque reposita camporum ad ſpa-
 tia perveſti, jam vesp̄râ semitam tenebrante, pervenimus ad quod- 5
 dam castellum frequens & opulens: unde nos incolæ nocturnâ, immo
 verò matutinâ etiam prohibebant egressione. Lupos enim numerosos,
 grandes, & vastis corporibus sarciniferos, ac nimîâ ferocitate sævien-
 tes, passim rapinis adſuetos infestare cunctam illam regionem: jam-
 que ipsas vias obſidere, & in modum latronum prætereuntes aggre- 10
 di; immo verò vesanâ fame rabidos finitimas expugnare villas, exi-
 tiumque inertissimorum pecudum ipsis jam humanis capitibus immi-
 nere. denique, ob iter illud, quâ nobis erat commẽandum, jacere se-
 mela hominum corpora, suisque visceribus nudatis ossibus cuncta
 candere: ac per hoc nos quoque cautione summâ viæ reddi debere: 15
 idque vel in primis obſervitare, ut luce clarâ, & die jam proveſto,
 & Sole florido, vitantes undique latentes insidias, cum & ipſo lu-
 mine diratum bestiarum repigratur imperus, ² non laciniatim diſperſo,

INTERPRETATIO.

bili gressu, ea etiam incedebant ope
 nostrorum pedum. Neque gravitas mei
 oneris me premebat, quamvis illud ef-
 ſet immane: quia deserebam hilari
 fugâ execrabilem illum amputatorem
 meorum virilium. Cum superavissimus
 arduum cacumen montis nemorosi, ac
 deinde descendissimus in subiectam pla-
 nitiam camporum, vesp̄re jam obscu-
 rante viam nostram, devenimus ad
 quoddam castellum populosum & opu-
 lentum: ex quo incolæ dissuadebant
 nos ne exiremus nocte, aut etiam ma-
 nẽ. caufati nimirum permultos lupos
 ingentes, & graves mole corporum, ac
 furentes maximâ savitiâ solitos rapere
 omnia undique, grassari per totam il-
 lam regionem, jamque obſidere ipsa iti-

nera, & adoriri transeuntes instar
 pradonum: quinimmo correptos rabidâ
 fame adoriri proximas villas, & illud
 mortis genus conveniens tantum pecu-
 ribus ignavissimis, jam impendere ca-
 pitibus hominum. Postremò addebant
 cadavera hominum semela jacere in
 illâ viâ, per quam nobis erat trans-
 eundum, & omnia albere ossibus spo-
 liatis suis carnibus: proptereaque nos
 debere ingredi iter cum maximâ cau-
 telâ: atque hoc nobis esse præsertim ob-
 servandum, ut, ad effugiendas insidias
 abditas passim, præteriremus loca illa pe-
 riculosa agmine non dissipato in parti-
 culas, sed conferto in unum cuneum,
 & quidem clarâ luce, & die jam pro-
 moto, & Sole fulgente, quando furor

NOTÆ.

1. Nostris quoque pedibus ambula-
 bat.] Lib. 6. quid meis pedibus face-
 re contendis? & lib. 11. nec mora, cum
 Dei dignati pedibus humanis incedere,
 prodeunt.

2. Non laciniatim.] In lacinias. Sunt
 autem lacinia apud Columellam par-
 ticulæ diſperſi ovium gregis. Sic enim
 ille, lib. 7. cap. 5. Cum debinc grex ad

locum fuerit perductus, in lacinias co-
 lonis, distribuatur: nam particulatim
 facilis, quàm universus convalescit,
 siue quia ipſus morbi halitus minor
 est in exiguo numero, seu quia expe-
 ditius cura major adhibetur pauciori-
 bus. Aliàs lacinia est pars extrema &
 fluxa vestis & pallii.

sed cunctatim stipato comœatu difficultates illas transibiremus. Sed nequissimi fugitivi ductores illi nostri, cæcæ festinationis temeritate, ac metu incertæ infestationis, spretâ salubri monitione, nec expectatâ luce proximâ, circa tertiam fermè vigiliam noctis, onustos nés ad viam propellunt. Tunc ego non inscius prædicti periculi, quam potui turbæ medius, & inter conferta jumenta latenter absconditus, clunibus meis ab aggressionibus ferinis consulebam. Jamque me cursu celeri cæteros equos antecellentem mirabantur omnes. Sed illa pernicitas non erat alacritatis meæ, sed formidinis indicium. Denique, mecum ipse reputabam, Pegasus inelytum illum metu magis volaticum fuisse, ac per hoc meritò pennatum proditum, dum in altum, & adusque cælum subilit, ac resultat: formidans scilicet igniferæ morsum Chimæræ. Nam & illi pastores, qui nos agebant, in speciem prælii manus obarmaverant. Hic lanceam, ille venabulum, alius gerebat spicula, fustem alius: sed & saxa quæ salebrosa femita largiter subministrabat. Erant quæ sudes præcutas attollerent, plerique tamen ardentibus facibus proterrebant feras, nec quidquam præter unicam tubam deerat, quin acies esset præliaris. Sed nequidquam frustra timorem illum satis inanem perfuncti, longè peiores inhæsimus laqueos. Nam lupi, forsitan confertæ juventutis strepitu, vel certè nimia luce flammæ deterriti, vel etiam aliorsum grassantes, nulli contra nos aditum tulerunt: ac ne procul saltem ulli comparuerant. Villæ verò quam fortè tunc præteribamus coloni, multitudinem nostram latrones rati, satis agentes rerum suarum, eximieque trepidi,

INTERPRETATIO.

belluarum crudelium belluarum hebetatur ipsâ luce. Verùm pessimi illi fugitivi, qui ducebant nos, aspernati illa monitione salutaria temeritate festinationis improvida, & timore persecutionis dubia; ne expectatâ quidem luce propinquâ, producunt nos oneratos ad carpendum iter circâ mediam noctem. Ego tum non ignarus discriminis supra memorati, cavebam meo tergo ab impetu illarum belluarum, incedens quantum poteram; in medio agminis, & delitescens inter jumenta stipata inter se. & jam cuncti admirabantur me superantem velocitate cursûs reliquos equos. Verùm illa velocitas non erat signum mei vigoris, sed mei timoris. Ego demum cogitabam apud me celebrem illum Pegasus fuisse perniciosior ob timorem, propterea quæ meritò dictum fuisse alatum, dum salit sursum, & rasilis usque ad excelsum cælum: metuens nempe morsum Chimæa vomentis ignem. Etenim illi pastores, qui du-

cebant nos, armaverant manus suas perinde ac si fuissent obituri certamen. Hic ferebat lanceam, ille venabulum, alius pila, alius baculum: quin etiam gestabant quoque lapides, quos aspersa suppedabat ipsis abunde. Quidam gestabant paxillos acuminatos, maximas pars tamen terrebant bellum tadis accensis, & nihil aliud nisi sola buccina decernit ad hoc, ut esset acies instructa ad certamen. Verùm cum frustra sustinuissemus illum motum admodum vanum, incidimus in angustias multo peiores. Nulli enim lupi venerunt adversus nos, forsitan quia exterriti erant strepitu densa multitudinis juvenum, vel certè nimio fulgore ignium, aut etiam quia iverant prædatum in aliam partem: & ne ominis quidem ulli visifuerant. At rustici villæ, juxta quam tunc fortè transibamus, arbitraris nostrum agmen esse turbam latronum, consulescentes fortunæ suis, & timentes mi-

cane-

canes rabidos & immanes, & quibusvis lupis & urfis sæviores, quos ad tutelæ præsidia curiosè fuerant alumnati, ¹ jubilationibus solitis, & cuiuscumque vocibus nobis inhortantur. Qui, præter genuinam ferocitatem, tumultu suorum exasperati contra nos ruunt; & undique laterum circumfusi passim insiliunt, & sine ullo delectu, jumenta simul & homines lacerant: diùque grassati, plerosque prosternunt. Cernentes non tam hercules memorandum, quam miserandum spectaculum, canes copiosos ardentibus animis alios fugientes arripere, alios stantibus inhærere, ² quosdam jacentes inscendere, & per omnem nostrum comæatum moribus ambulare. Ecce tanto periculo malum ¹⁰ majus insequitur. De summis enim tectis, ac de proximo colle rusticani illi saxa super nos raptim devolvunt: ut discernere prorsus nequiremus, quâ potissimum caveremus clade, cominus canum, an eminus lapidum. Quorum quidem unus caput mulieris, ³ quæ meum dorsum residebat, repente percussit. Quo dolore commota, statim flexu ¹⁵ cum clamore sublato, maritum suum ⁴ pastorem illum suppetitum ciet. At ille Deum fidem clamitans, & cruorem uxoris abstergens,

INTERPRETATIO.

rum in medium, concitant adversus nos clamoribus consuetis, & vocibus omnimodis canes furiosos & prægandes, crudelioresque quibuscumque lupis & urfis, quos studiosè aluerant, ut præfè offensæ lux: defensionis. Qui quidem præter naturalem suam feritatem irritati adhuc clamoribus suorum dominorum, accurrunt adversus nos, & undique dispositi circa nostra latera irruunt in nos ex omnibus partibus, & promiscuè dilaniant jumenta, & homines simul: & cum diu sævissent, dejiciunt quamplurimos. Videres spectaculum non tam memorabile profecto, quam miserabile, magnum scilicet numerum canum, quorum alii magno furore arripiebant fugientes, alii applica-

bant se ad stantes, quidam insiliebant in prostratos, & percurrabant nostrum agmen mordendo. Hoc tantum discrimen exaspitatur repente majori malo. Illi enim rustici properè dejiciunt super nos lapides ex culmine tectorum, atque ex colle vicino: adeo ut nullatenus possemus dijudicare ab utrâ strage nobis maximè consulere deberemus, an canum, qui irruébant in nos à proximo, an saxorum, quæ jaciebantur in nos à longinquo: quorum unum quidem subito ferit caput mulieris, quæ insidebat meo dorso. Cujus plagæ dolore percita, extollens repente clamorem & ejulatum, implorat opem pastoris illius sui conjugis. Ille verò obtestans fidem Deorum, & detergens sanguinem

NOTÆ.

1. Jubilationibus solitis.] Alii legunt: jubilationibus, jubilationes, & jubila, sunt inclamationes rusticorum. Festus: jubilare, est rustici voce inclamare. Varro, lib. 5. de Lingua: Latinâ: ut queritare urbanorum, sic jubilare rusticorum. Virgili, Eclog.

Et tuæ marcentes expectant jubila-

tauri.

Apul.

2. Quosdam jacentes inscendere.] Alii inscindere, quod est, scindere, laniare.

3. Quæ meum dorsum residebat.] Sic lib. 10. consuetæ loca residentibus.

4. Pastorem illum.] Ducem fugitivi illius agminis, illum nempe equorum magistrum, de quo supra.

- altiùs quiritabat : Quid miferos homines , & laboriofos viatores : tam crudelibus animis invaditis , atque obtritis ? quas prædas metuitis ? quæ damna vindicatis ? At non speluncas ferarum , vel cautes incolitis barbarorum , ut humano sanguine profuso gaudetis . Vix hæc dicta : & statim lapidum congestus cecidit imber , & infestorum canum revocata conquievit procella . Unus illinc denique de summo cupressus cacumine , At nos , inquit , non vestrorum spoliolum cupidine latrocinamur , sed hanc ipsam cladem de vestris protelamus manibus . jam denique pace tranquillâ securi potestis incedere . Sic ille .
- 10 Sed nos plurifariam vulnerati reliquam viam capeffimus , alius lapidis , alius morsus vulnera referentes ; universi tamen faucii . Aliquanto denique viæ permenso spatio , pervenimus ad nemus quoddam proceris arboribus constitum , & patentibus viretis amœnum . ubi placuit illis ductoribus nostris refectui paululum conquiescere , corporaque
- 15 sua diversè laniata sedulo recurrere . Ergo passim prostrati solo primum fatigatos animos recuperare , ac dehinc vulneribus medelas varias adhibere festinant . hic cruorem præterfluentis aquæ rore diluere ; illo spongiis madidatis tumores comprimere ; alius fasciis hiantes vincire plagas , Ad istum modum , salutis suæ , quisque consulebat , Interea

INTERPRETATIO.

sua uxoris clamabat altiori voce : Quare irruiſtis tam ſavo impetu in nos miferos homines , & viatores arduos , & quare opprimitis nos ? quam furia timetis ? Num intulimus vobis aliqua damna , qua ſic ulciſcamini ? At non habitatis in cavernis belluarum , neque in rupibus barbarorum , ut delectemini effundere humanum sanguinem . Vix ea dixerat , cum repente densa grando saxorum ceſſavit , & canes revocati reſſerunt ſavum impetum . Poſtremo unus ex illâ turbâ ruſticorum hac ait ex ſupremo ſaſtigio cupreſſus : Nos verò non facimus hæc prædandi cauſâ , & deſiderio veſtrorum ſpoliorum , verum propulſamus à nobis hanc ipſam ſtragem , quam metuebamus à veſtris manibus . Poſtremo , poteſtis nunc abire tuſi , & in pace quietâ . Ille hac di-

xit . nos verò ingredimur reliquum iter , laſi in variis partibus corporis , reportantes nobiſcum alii plagas ſaxorum , alii morſionum , omnes tamen vulnerati . Aliquo denum ſpatio itinere decurſo , devenimus ad quemdam lucum complanatum aliis arboribus , & gratum ob viridaria late aperta . in quo placuit illis noſtris ductoribus tamtiſper quieſcere ſumendi cibi cauſâ , & reſcero quam optimè poſſent corpora ſua lacerata variis partibus . ſacientes igitur humi hinc inde , incipiunt primò reſumere ſpiritus ſeſſos , deinde verò properant applicare diverſa remedia ſuiſ plagis . hic abluebat ſanguinem liquore aqua prætorlabentis , ille comprimebat tubera ſua ſpongiis madefactis ; alius coſſigabat tenuis vulnera aperta . Sic unusquiſque providebat ſua ſaluti . In-

NOTÆ.

1. Quas prædas metuitis ?] Alii , quas prædas munitis , quod eſſet deſenditis , propulſatis . Præda non rem modò prædatione raptam , ſed & ipſam prædationem ſignificat , ut hic .
2. Hanc ipſam cladem .] Latrocinium .
3. Spongiis madidatis .] Spongia (in-

quit Celfus) quocumque modo impleta eſt dum madet , prodeſt . Schopp . legit inacidatis , quod exponit aceto tinctis . Sed placet magis ſcripta lectio . Ad flumen enim ſedebant , ubi aqua madefaciendis ſpongiis ſuppettebat , at non item acutum .

quidam senex de summo colle prospectat, quem circum capellæ pascentes epilionem esse profecto clamabant. Eum rogavit unus è nostris, haberétne vanui lacte, vel adhuc liquidum, vel in caseum recentem incoactum? At ille, diu capite quassanti, Vos autem, inquit, de cibo, vel poculo, vel omnino ullâ refectione nunc cogitatis? an nulli scitis? quo loco confederitis? Et cum dicto, conductis oviculis, conversus longè recessit. Quæ vox ejus & fuga pastoribus nostris non mediocrem pavorem incussit. Ac dum perterriti de loci qualitate sciscitari gestiunt, nec est qui doceat; senex alius, magnus ille quidem, gravatus annis, totusque in baculum pronus, & lassum trahens velut fugium, ubertim lacrymans, ipse viam proximat: visusque nobis, cum steru matris singulorum juvenum genua contingens, sic adorat: Per Fortunas, vestrosque Genios, sic ad meæ senectutis spatia validi latique veniatis, decepto seni subsistite, meumque parvulum ab Inferis ereptum canis meis reddite. Nepos namque meus, & itineris huius suavis comes, dum forte passerem incantantem sepiculæ confecturæ accipere; delapsus in proximam foveam, quæ fruticibus imis sub-

INTERPRETATIO.

rim senex quidam (quem capra circa ipsum pascentes manifestè profecto indicabant esse pastorem) praeiit ex iugo collis. Unus ex nostris quaesivit ab ipso an haberet lac vanale, sive liquidum, sive utrum conglutatum in caseum recentem? Sed ille, diu concutienti caput, ait: Vos verò nunc cogitatis de cibo, aut potu, aut de ullâ prorsus recreatione? An ignoratis penitus in quem locum devenistis? Et, hoc dicto, avertit se, & procul abscessit agens oves suas. Quæ verba & discessio ejus infecerunt nostris pastoribus metum non parvum. Et dum ipsi paventes cupiunt inquirere qualis esset ille locus, neque talis est qui doceat: alius senex pro-

corus quidem, confectus senio, totus incumbens scipioni, trahensque festum gradum, accedit ad nos per iter, plorans abundanter: &, conspicatus nos, prehendit genua uniuscujusque ex illis juvenibus cum uberibus lacrymis, & sic affatur eos: Oro vos per vestras Fortunæ, & vestros Genios, sic perveniatis firmi atque hilares usque ad annos meæ senectæ, succurrite seni debili, & retrahite ex Averno meum parvulum, ac restituite eum meæ senectæ. Namque meus nepos & dulcis socius in hoc itinere, dum forè conatur capere passerem canentem in parvâ sepe, cecidit in scrubem proximam, qua subja-

NOTÆ.

1. Lactē.] Veteres hoc lactē dixerunt in recto casu, proindeque in quarto. Plaut. Menæchmis, Act. 5. Scen. 9. Neque aqua aqua, neque lactē est lacti, crede mihi, Usquam similis, &c.
2. Quo loco confederitis.] Virgil. — an nescis quorum confederis arvis.
3. Decepto seni.] Non delaso, aut falso, sed orato. Antonius.

Torqueo deceptos ego viri calibe canos.
Virgil. Æneid. 4.
Postquam primus amor deceptam morte fefellit.
In quibusdam legitur decrepito, quod fecti potest. Magis placet Brantii conjectura defecto seni. Mox enim: sed per corporis, ut vidatis, mei defectam valetudinem epistulari nequeam.

patet, in extremo jam vitæ consistit periculo: quippe cum de fletu ac voce ipsius, avum sibi sapiculè clamitantis, vivere illum quidem sentiam, sed per corporis, ut videtis, mei defectam valetudinem optulari nequeam. At vobis ætatis & roboris beneficio facile est suppetiari miserrimo seni, puerumque illum novissimum successionis meæ, atque unicam stirpem, hospitem mihi facere. Sic deprecantis, suamque canitiem distrahentis, totos quidem miseruit. Sed unus, præ cæteris & animo fortior, & ætate juvenior, & corpore validior, quique solus præter alios incolumis prælium superius evaserat, exurgit alacer: & percontatus quonam loci puer ille decidisset, monstrantem digito non longè frutices horridos senem illum impigrè comitatur. Ac dum pabulo nostro, suæque curâ refecti, sarcinulis quisque sumptis suis viam capessunt, clamore primùm nominatim cientes illum juvenem frequenter inclamant: mox morâ diutinâ commoti, mittunt è suis arcessitorum unum, qui requisitum comitem tempestivè viæ commonefactum reduceret. At ille modicum commoratus, refert sese; buxanti pallore trepidus, mira super conservo suo renuntiat. Conspicuum se quippe, supinato illi, & jam ex maximâ parte consumpto immanem draconem mandentem insistere: nec ullum usquam miserrimum senem comparere illum. Quâ re cognitâ, & cum pastoris sermone collatâ, qui eum proorsus hunc illum, nec alium locorum inquilinum

INTERPRETATIO.

et arbutis infimis, & jam postus est in ultimo discrimine vita: cum nempe cognoscam equidem ex ejulatu & clamore ipsius, sapius vocantis avum, eum adhuc vivere, sed non possum ei auxiliari propter infirmam valetudinem mei corporis, quemadmodum cernitis. Vobis verò facile est propter juventutem & vigorem vestrum, opem ferre seni infelicissimo, & mihi servare illum puerum, ultimum meum successorem, & unicam meam prolem. Omnes quidem miseriti sunt ipsius supplicantis, & velentis suos canos. At unus animo audacior cæteris, & junior ætate, & robustior corpore, & qui unus ex omnibus excesserat illasus ex pugna præcedenti, surgit promptus: & sciscitatus in quem locum ille puer esset delapsus, comitatur alacriter senem illum, qui digito ostendebat non procul inde duos horrentes spinis, Cùmque nos no-

stro pabulo, illi verò suâ curâ resocillatis, capsis quisque suis sarcinis, resumeretur iter, primò vocant sapius suis clamoribus illum juvenem, appellantes eum nomine proprio: deinde territi longiori retardatione ipsius, mittunt ad eum evocandum unum ex suis, qui investigaret illum socium, moneretque ipsum tempus esse proficiscendi, & reduceret eum secum. Ille verò revertitur post brevem moram: & trepidans ac pallidus instat buxi, refert admiranda de suo conservo. Sed nimirum vidisse enormem draconem illi prostrato, & jam comæso maximâ sui parte, incumbeniem, & depascentem eum, neque miserrimum illum senem apparere ullo in loco. Quo audito, & collato cum verbis upilonis, qui proculdubio minis suis præmonebat eos de illo ipso incolâ ejus regionis, non de alio s aufu-

NOTÆ.

1. Pastoris. Senis illius de summo colle prospectantis, quem circum capellæ pascentes opilionem esse clama-

bant.

2. Hunc, &c. locorum inquilinum.] Draconem illum.

præminabatur, pestilenti desertâ regione, velocior se fugâ prœcipiunt: nosque pellunt, crebris tudentes fustibus. Celerrimè denique longo itinere confecto, pagum quemdam accedimus: ibique totam perquiescimus noctem. Ubi compertum facinus, oppido memorabile, narrare cupido. Servus quidam, cui cunctam familiæ tutelam dominus commiserat suus, quique possessionem maximam, illam in quam divertentis, villicabat, habens ex eodem famulitio conservam conjugem, liberæ cujusdam extraneæque mulieris flagrabat cupidine. Quo dolore pellicatûs uxor ejus instricta, cunctas mariti rationes, & quidquid horreo reconditum continebatur, admoto combussit igne. Nec tali damno tori sui contumeliam vindicasse contenta, jam contra sua sæviens viscera, laqueum sibi nectit, infantulumque, quem de eodem marito jam dudum susceperat, eodem funiculo nectit: sequè in præaltissimum puteum, appendicem parvulum trahens, præcipitat. Quam mortem dominus eorum ægerrimè sustinens, arreptum servulum, qui causam tanti sceleris uxori suæ præstiterat, nudum, ac totum melle perlitum, firmiter alligavit arbori ficulneæ: cujus in ipso carioso sti-

INTERPRETATIO.

giunt quàm celerrimè, desertantes illa loca mortifera: & agunt nos, pulsantes iustibus baculorum sapiens repetitis. Peragratâ demum velocissimè longâ viâ, venimus ad quemdam vicum, ubi requiescimus per totam noctem. Animus mihi est referre scelus valdè memorandum, quod illuc audiui. Quidam servus, cui herus suus crediderat custodiam totius familiæ, quique erat villicus illius amplissima villa, in quam nos receperamus, cum haberat uxorem conservam ex eodem servitio, ardebat amore cujusdam scæminæ liberæ, & extranea. Ob quem adulterinum amorem uxor ejus stimulatâ zelotypiâ, suppositis flammis cremavit omnes tabulas ra-

tionum sui mariti, & omnia qua condita asservabantur in apothecâ. Neque contenta se ulcisci esse illâ jacturâ injuriam sui thalami, jam armata in propria viscera, alligat sibi funiculum, & alligat eodem funiculo parvum infantem, quem pepererat jam pridem ex eodem viro: & dat se præcitem in puteum profundissimum, trahens secum puerum sibi appensum. Quam mortem cum herus eorum gravissimè ferret, apprehendit servum, qui præbuerat suæ conjugi causam perpetrandi tam divi facinoris, & firmiter alligavit eum nudum, ac totum unctum melle, ad ficum arborem, in cujus caudice putrido ni-

NOTÆ.

1. Præminabatur.] Cùm rogantibus an lac haberet vanae, respondit, an nulli scitis quo loco consideritis?

2. Jam contra sua sæviens viscera.] Filii passim dicuntur parentum viscera. Ovid. Metamorphos. lib. 6. de Tereo filii artus comedente.

— inque suam suam viscera congerit alvum.

sæviens.] Ex zelotypiâ, quæ affectio

impotentissima est in muliere. Seneca, in Hercule furente:

O quàm cruentus fœminæ stimulas dolor,

Cùm patris una pallici & nuptæ domus!

Scylla, aut Charybdæis Sicula co-

torquens frata

Minus timenda est: nulla non molior

fera.

Fi iij

pute inhabitantium fornicarum nidificia ¹ burriebant, & ulsero ² vitæ
 que commeabant ³ multijugâ scaturigine. Quæ simul dulcem ac mel-
 litum corporis nidorem persentiscunt, parvis quidem, sed numerosis
 & continuis morfiunculis penitus inhaerentes, per longi temporis cru-
 ciatum ita, carnibus atque ipsis visceribus adolis, homine consumpto,
 5 membra nudârunt: ⁴ ut ossa tamen viduata pulpis, nitore nimio can-
 dentia, funesta coharerent arbori. Hac quoque detestabili desertâ
 mansione, paganos in summo lectu relinquentes, rursum pergitur
 diécæ toto campestris ementi vias, civitatem quamdam populosam
 10 & nobilem jam fessi pervenimus. Inibi Larem sedesque perpetuas pa-
 stores illi statuere decernunt, quod & longè quaesitis firmæ læcubræ
 viderentur, & annonæ copiosæ ⁵ & beata celebritas invitabat. Triduo
 denique jumentorum refectis corporibus, quo ⁶ vendibiliore videremur,
 ad mercatum producimur: magnæque voce præconis pretia singulis
 15 nuntiantis, equi atque alii alim opulenti emporibus præstinantur. At
 me relictum solum ac subcivum cum fastidio plerique præteribant.

INTERPRETATIO.

ad fornicarum inhabitantium foruo-
 bant, quæ huc illuc ibant & redibant
 prodentes ex multis locis. Quæ ubi
 primùm senserunt dulcem & mellitum
 odorem corporis servi illius, affixa pro-
 xus in ipsius moribus exiguis quidem,
 sed plurimis, & assiduis, iam spoliârunt
 ejus artus per tormentum dantini tem-
 poris, comelis carnibus, ipsique visce-
 ribus, persoque toto homine sunt tamen
 ossa adhærent adhuc insansa arbori,
 nudata, & albicantia magno candore.
 Relictâ quoque hac execranda habita-
 tione, dantini nos iterum via, relictis
 rusticis in maxima mœre. Cùmque
 toto die incessissemus per itinera plana,
 devenimus jam lassæ in quamdam ur-

tem frequentem incolis, & inclutam,
 Illi pastores statuunt figere in eâ do-
 micilium suum, habitationemque sem-
 piternam, quoniam ea urbs videbatur
 satuta ipsis tum latibulum adversus
 eos, qui investigaturi essent ipsos, ex
 remota regione, & felix copia rei fru-
 mentaria in eâ abundantis alliciebat
 ipsos. Denique recreatis corporibus ju-
 mentorum per tres dies, ut videremur
 facilius vendendi, deducimur ad forum:
 &, præcone indicante pretium unusus-
 cujusque vasto clamore, equi & asini
 reliqui emuntur à divitibus mercato-
 ribus. Ego vero solus relictus ac residuus
 prætermittebar à plerisque cum com-
 temptu.

NOTÆ.

1. Burriebant.] Vocabulum (si fin-
 teta sit lectio) insolens, & novè fictum
 ad exprimentandam trepidationem illam,
 & concussationem, quæ videtur in for-
 nicarum nidificiis, Beroaldus scriptum
 vult bulliebant. In Ms. Oxon. Pricæus
 legi ait aberrabant: unde conjicit ab-
 errabant: quod in burriebant corru-
 ptum fuerit.

2. Multijugâ scaturigine.] Scaturi-
 ginem de fornicis à terra erumpenti-
 bus dicit eadem metaphora, quâ lib.

6. de iisdem dixit: ruunt alia, super-
 que alia sepe dum populorum unda.

3. Ut ossa tamen.] Melius legas, ut
 ossa tantum, quam lectionem firmat
 Pricæus duobus Mss. Codd.

4. Beata celebritas.] Celebritatem
 interpretor hîc frequentiam & copiam,
 Pricæus & VVovter, habent crudritas,
 quod in idem recidit.

5. Vendibiliores.] Sic Florent. VVov-
 vanui cariores.

Jamque toto contrectationis eorum, qui de dentibus meis atque
computabant, manum cujusdam fortore sordentem, qui gingivas
identidem meas putridis scalpebat digitis, mordiculis arreptam penissi-
me contrivi. Quæ res circumstantium ab emptione meâ, utpote fe-
rocissimi, deterruit animos. Tunc præco disruptis faucibus, & rauca
voce sanctorum, in meas fortunas ridiculos construebat jocos: Quem ad
finem cantherium istum vanui frustra subijciemus, & vetulum, ex-
corticis ungulis debilem, & colore deformem, & in hebeti pigritiâ fe-
rorem, nec quidquam amplius quam ruderarium cribrum? Quare
vel donemus eum cuipiam, si qui tamen sænum suum perdere non
gravatur. Ad istum modum præco ille cachinnos circumstantibus com-
movebat. Sed illa Fortuna mea sævissima, quam per tot regiones jam
fugiens effugere, vel præcedentibus malis placare non potui, rursùm
in me cæcos detorsit oculos: & emptorem aptissimam duris meis ca-
sibus mirè repertum objecit. scitote qualem cinædum senem; calvum
quidem, sed cincinnis semicanis & pendulis capillatum: unum de

INTERPRETATIO.

Cumque jam me caderet contrectari ab
illis, qui numerabant meos annos in-
spectione dentium, apprehendi denti-
bus manum putentem & sordidam cu-
jusdam, qui frequenter scabebat meas
gingivas suis putridis digitis; & eam
ferè omnino comminui. Quod factum
avertit animos aditantium à me emen-
do, quippe qui essem nimis ferus. Tunc
ille præco agere rupto gutture & rau-
ca voce, jactabat ridiculas cavillationes
in meam sortem: Quousque (aiebat)
exponemus incasum venditioni asinum
hunc vilem, & veterem, infirmum de-
stritis ungulis, & turpem colore, &
ferocientem etiam in segnitie suâ fu-

pidâ, quique jam idoneus est solum
faciendo cribro ruderario? Quapropter
demonstrâ eum alicui, si quis tamen
est, qui velit perdere suum sænum. Sic
ille præco excitabat risum circumstan-
tibus. Verùm illa crudelissima Fortuna
mea, quam non potueram evitare,
tamen jam fugissem per tot loca, ne-
qua reddere mitterem meis prioribus
arumnis, deflexit iterum in me suos
oculos cacos, & obtulit emptorem miro
casu inventum, maximè congruentem
meis calamitatibus. Audite qualis erat.
Cinædus vetulus; calvus quidem; sed
comatus tantum aliquot dependentibus
capillis crispis ex parte canescensibus

NOTÆ.

1. De dentibus nostris atatem, &c.]
Plin. lib. II. cap. 37. *Ætas veterinorum
dentibus indicatur. Equo sunt numero
XL. Amittit tricesimo mense primos
utrinque binos: sequenti anno totidem
proximos, cum subeunt disti columel-
lares. Quinto anno incipiente binos
amittit, qui sexto anno renascuntur.
Septimo omnes habet & renatos, &
immutabiles. Equo castrato prius, non
decidunt dentes. Asinorum genus trice-
simo mense similiter amittit, deinde so-*

nit montibus, &c.

2. Ruderarium cribrum.] Cujus eo-
rum tot ac tam late foramina sunt, hinc
ut cribrum duntaxat ex eo fieri possit,
illudque non frumentarium, sed rude-
rarium, quo rudas atque arena cribren-
tur. Ad hunc usum fabri nostri, hodie
viniceas cretas sapienter quam cribra ad-
hibent.

3. Cæcos detorsit oculos.] Quibus aut
nihil videt, aut tam perversè videt, ut
bona male, bona mala discernat.

¹ triviali popularium face, qui per plateas & oppida cymbalis ² & crotalis perfonantes, ³ Deamque Syriam circumferentes ⁴ mendicare compellunt. Is, nino praestinandi studio, praconem rogat: cujatis essem? At ille: Cappadocum me, & satis forticulum denuntiat. Rursum requirit annos aetatis meae. Sed praeco lascivius, ⁶ Mathematicus quidam, qui stellas ejus disposuit, quantum ei numeravit annum, sed ipse scilicet melius istud. ⁷ de sua novit professione. Quanquam

INTERPRETATIO.

unus ex vilissimis illis hominibus, qui cogunt Deam Syriam mendicare, circumgestantes eam per vicos & urbes, strepentes cymbalis & crotalis. Ille mirè cupiens me amere, quavis ex pracone ex qua regione essem? Ille vero dicit me esse ex Cappadocia, & satis va-

lidum. Rogat iterum quos annos natus essem. Verum praeco cavillans respondet: Quidam Genethliacus, qui composuit thema ejus nativitatibus, docuit eum habere quinque annos. Sed ipse scilicet scit: hoc melius ex tabulis suorum natalium.

NOTAE.

1. De triviali popularium face, qui per plateas, &c.] Gallos intelligit, Dea Syriae, sive Cybeles Sacerdotes, vilissima hominum mendicabula. *μνηστῆρες* à Graecis dicuntur.

2. Et crotalis.] ἀπὸ τοῦ κρότου, quod plausum & strepitum significat, κρόταλοι crepitaculum, de cujus formâ variaz sunt sententiae. Vide Cool. Rhodig. lib. 10. cap. 44.

3. Deamque Syriam.] Unam eandemque fuisse Rheam, Cybelen, & Deam Syriam probat tum ritus Sacrorum idem, tum etiam quæ de Dea Syria simulachro, turritoque ejus capite Lucianus refert in de Dea Syria, quem vide. Libro tamen sequente Deam Syriam matris Deum sororem facit No-ster. Sed vero similis est eandem esse quæ diuersis locis sub diversis nominibus coleretur.

4. Mendicare compellunt.] Lucianus: *ἡ τῆς θεῆς ἱερατὴν ἀποσεζόντων*, ex quo hæc ad verbum desumpta sunt. Tertullianus, in Apologeti, *circus campanas mendicans religio*. Minutius, in Octavio: *mendicantes vicatim Deos docent*.

5. Cappadocum me.] Cappadocus etiam apud Martialem, lib. 10.

Nec de Cappadocis eques catastis. Varro lib. 2. de re rustica, ait, nobiles esse in Graeciâ athenos Arcadios, in

Italiâ Reatinos: asinorum vero Cappadocia nulla præter ceteros fama. Equorum quidem ante alias altricem, & proventui equino accommodatissimam: Cappadociam ait Solinus in Polyhistore, cap. 47. Sed praeco jocans Cappadocem dixit, de eo loquens, ut de mancipio, non ut de asino. Mox enim: *quin emis bonum & frugi mancipium*. Porro inter mancipia celebrati fuere servi Cappadoces. Unde Persius, Sat. 6.

ne sit præstantior alter
Cappadocæ rigida pingues plausisse
catasta.

Et Juvenalis, Sat. 7.

Quanquam & Cappadoces satiantur,
equitesque Bithyni.

Alteram quos nudo tradidit Gallia
(Gallogræcia) salo.

6. Mathematicus quidam.] Hæc omnia, & quæ sequuntur, per jocum, tanquam de homine dicuntur.

7. De sua novit professione.] Professione natali, id est, tabulis, quibus natum cum sibi professus est ejus pater apud acta. Vel etiam professione censuali, quâ ipse censum, patrimonium, & ætatem suam apud Genitores fuerat professus, Leg. 6. Cod. de Fide instrumentorum, & amissione eorum, &c. statum tuum natali professione perditâ mutilatum non esse certi juris est. Ad quam legem vide Gothofredi Notas.

enim.

etiam prudens crimen ¹ Corneliz legis incurram, ² si civem Romanum pro servo tibi vendidero; quin emis bonum & frugi mancipium, quod te & foris & domi poterit juvare? Sed exinde, odiosus emptor, aliud de alio non definit querere. denique de mansuetudine etiam mea percontatur anxie. At præco, Vervecem, inquit, non asinum vides, ad usus omnes quietum, non mordacem, nec calcitronem quidem; sed prorsus ut in asini corio modestum hominem inhabitare credas. Quæ res cognitu non ardua, nam si faciem tuam mediis ejus feminibus immiseris; facile periclitaberis, videns quàm grandem tibi demonstret patientiam. Sic præco ³ lurconem ⁴ tractabat dicaculè. Sed ille, cognito cavillatu, summis indignanti: At te, inquit, cadaver surdum & murum, delirumque præconem, omnipotens & ⁵ omniparens Dea Syria, ⁶ & sanctus Sabazius, & ⁷ Bellona, & ⁸ mater Idæa, cum suo

INTERPRETATIO.

Quamvis enim sciens committam sceleris adversus legem Corneliam, si tibi vendam civem Romanum pro mancipio: tamen, meo periculo, servum bonum & frugi, qui poterit esse tibi utilis & foris & domi. Verùm molestus illa emptor non cessat rogare aliud ex alio. Postremò inquiris etiam sollicitè an essem mitis. Præco autem: Vides, inquit, non asinum, sed vervecem placidum ad qualibet munia, non petentem morsibus, neque calcitrantem; sed talem placidè, ut putes moderatum ho-

minem latere sub pella asinina. Quod non est difficile compertum. facile enim experieris, si interposueris vultum tuum inter medias coxas ejus: quo facto, cernes quantam exhibebit tibi patientiam. Sic ille præco cavillabatur belluonem illum. At ipse, agnito joco, indignabundus ait: At Dea Syria omnipotens, & mater omnium rerum, Deusque Sabazius, & Bellona, & Magna mater Idæi montis, & Domina Venus cum suo Adonide te exoculent, cada-

NOTÆ.

1. *Cornelia legis.*] Meminerunt Jurisconsulti legum Corneliarum de Falsis, de Sicariis, & Veneficiis, &c. quæ omnes à latore suo Cornelio Syllâ, Corneliz dictæ sunt. Sed legis Corneliz poenam in illum fancientis, qui liberum hominem pro servo vendiderit, nulla apud eos mentio. Est quidem Lex Fabia, de Plagiariis, de quâ jam lib. 6. sed Cornelia nulla hujus argumenti: nisi dicamus respexisse Apuleium ad Legem Corneliam de Falsis, quatenus agit de partu supposito. Extat hæc lib. 9. Cod. Tit. 22. cujus Tituli prima Lex hæc facit, quemadmodum & L. 30. §. 2. ff. ad Legem Corneliam de Falsis.

2. *Si civem Romanum.*] Eodem quo supra: de sua novit professione. Nativum enim professione probatur in Apul.

genuitas:

3. *Lurconem.*] Nonius: Lurcones dicti sunt à lurcando. Lurcare est cum aviditate cibum sumere. Pomponius, Syris: lapatium nullum vescabatur, lardum lurcabat libens. Lucil. Satyr. lib. 5. Vivite lurcones, comedones, vivite ventres:

4. *Tractabat dicaculè.*] Appositè tractabat: Sic Terent. Heautontimor. Act. 2. Scen. 3. hac arte tractabat virum.

5. *Omniparens Dea Syria.*] Vel hinc patet Deam Syriam eandem esse quæ Cybele & Tellus, quam omniparentem dixerunt, quod omnia gignat producatque.

6. *Et sanctus Sabazius.*] Seu potius Sabazius. Σαβάζιου, ut legitur apud Suidam, & alios, Bacchus est. Sic dictu-

K K

Adone Venus domina, cæcum reddant: qui scurrilibus jam dudum contra me velitaris jocis. An me putas, inepte, jumento fero posse Deam committere, ut turbatum repente divinum dejiciat simulachrum, egoque miser cogar crinibus dissolutis discurrere, & Dex mez humi jacenti: aliquem medicum querere? Acepto tali sermone cogitabam subito velut lymphaticus exilire; ut, me ferocitate cernens exasperatum, emptionem desineret. Sed prævenit cogitatum meum emptor anxius, pretio depenso statim, quod quidem gaudens dominus, scilicet tædio mei, facile suscepit, septemdecim denarium: & illic me tumiclâ sparteâ deligatum tradidit Philebo. hoc enim nomine censebatur jam meus dominus. At ille susceptum novitium famulum trahebat ad domum, statimque illinc de primo limine proclamat:

INTERPRETATIO.

ver surdum ac mutum, præco insane, Sed emptor ille mihi inhians anteverrat qui jam dudum jactas in me ridicula mea consilium perfoluto statim pretio dicta. Credis-ne, o stulte, me posse imponere Deam asino feroci, qui commotus desurget subito imaginem divinam, septemdecim denariorum, quod dominus meus gaudens accepit libenter, nimirum fastidio mei: & à vestigio ligatum me funiculo junceo dat Philebo, namque hoc erat nomen mei novi domini. Ille vero accipiens me novum mancipium ducebat in suas ades, & statim exclamat exinde ab ipso ostio: carbatum ferisate, desisteret ab emendo.

NOTÆ.

ἀνὸς τῷ ἐμβαλῶν, quod est bacchari. Quanquam non desunt qui ipsam Bacchi filium faciant. Quin & Orpheus, in Hymno in Sabazium, dicit eum Saturni filium fuisse, ejusque operâ Bacchum, incensâ Semele, Jovis femori fuisse insutum. Strabo lib. 10. sacra ejus Magnæ Matris sacris similia fuisse ait, atque easdem acclamationes in iis adhiberi solitas. Καὶ ἐμπόρυον δὲ τοῦ θεοῦ, οὐβοῖ, ὕες, ἀῖνες, καὶ ἀῖνες ὕες, ταῦτα γὰρ ἐστὶν ἐμβαλῶν, καὶ μνηστῆρ. Et clamantem οὐβοῖ, saboῖ, hyes, attes, & attes hyes: ademanim Sabazii, & Magnæ Matris sacra sunt.

7. Bellona.] Cujus Sacra & Sacerdotes eosdem fuisse qui Matris Deorum innuit Juvenalis Sat. 6.

Bellona Matrisque Deum chorus intrat, & ingens

Semivir, &c.

Itaque Bellona, & Mater Idæa, & Venus Domina, de quâ mox, & Dea

Syria cognata sunt Numina, vel potius varia unius ejusdemque Dex nomina.

8. Mater Idæa.] Cybele. Ab Idæ monte Phrygiæ, in quo præcipue colebatur.

1. Aliquem medicum querere.] Qui ipsam erigat, aut fractam reparet.

2. Tumiclâ sparteâ.] Funiculo junceo. Spartum junci genus est restibus conficiendis, aliisque operibus permul-tis aptum. Hispanicum præstat cæteris apud Vitruv. Tumicla porro pro tumi-cula, seu thomicula, diminutivum est à thomice, Festus: Thomices Græco nomine appellantur cannabi impolito & sparto leniter torti rastos, ex quibus funes sunt. Pulvilli quoque quos in collo habent (jumenta scilicet) ut à rasti-bus ledantur thomices vocantur. Pos-set etiam hic legi tomicâ sparteâ. Vi-truv. lib. 7. cap. 3. Matana, & tomice ex sparto Hispanico.

Puellæ, servum vobis pulcellum en ecce mercatus perduxî. Sed illæ
puellæ chorus erat cinædorum, quæ statim exultantes in gaudium, fra-
ctâ, rancâ, & effœminatâ voce clamores absonos intollunt: ratæ sci-
licet verè quempiam hominem servulum ministerio suo paratum. Sed
postquàm non¹ cervam pro virgine, sed asinum pro homine² succi-
daneum vidère; nare detortâ magistrum suum variè cavillantur.

* * * * *

Hæc & hujusmodi mutuò blatterantes, præsepio me proximo deligant.
Erat quidam juvenis satis corpulentus,³ cœraula doctissimus,⁴ colla-
titiâ stipe⁵ de mensâ paratus: qui foris quidem circumgestantibus
Deam⁶ cornu canens adambulabat.

* * * * *

INTERPRETATIO.

*Heus, puellæ, omi vobis bellum famu-
lum, quem huc adduxi. Verùm illa
puella nihil aliud erant quàm turba
cinædorum, qui repenti gesticulantes latitiâ,
extollunt clamores incompósitos voce in-
fractâ, rancâ, & effœminatâ, cro-
dentes nempe reverà esse aliquem ho-
minem servulum destinatum suo famula-
tui. Sed ubi viderunt non cervam pro
puellâ, sed asinum suppositum pro ho-
mine, torquentes narē, laceſcunt ma-
gistrum suum variis jociſ.*

* * * * *
Clamitantes inter se hæc, & familia,
alligant me ad præsep proxiuum. Erat
quidam juvenis corpore admodum va-
sto peritissimus cornicen, quem pecuniâ
sibi erogatâ emerant de lapide. Hic an-
tecedebat eos, canens lituo corneo, dum
circumferrent Deam foris.

* * * * *

NOTÆ.

1. Non cervam pro virgine.] Ut in
Ætæcorum sacrificio, apud Aulidem, in
quo Diana cervam pro Iphigeniâ sup-
posuit.

2. Succidaneum.] Subditum. Succid-
aneæ hostiæ, quæ succedebant primis,
& cædebantur, cùm illis non fuerat
læatum.

3. Cœraula.] Polluci καράλιν, cor-
nicen. Noster, lib. 1. Florid. nihil aquæ
se laborare, & animo angî & mente di-
cebat, quàm quod monumentarii co-
mula tibicines dicebantur.

4. Collatitiâ stipe.] An quam Galli
auguli ex suo peculio in commune con-
tulerant? An verò quam contulerant
ipsi populi? hoc placet magis.

5. De mensâ paratus.] An emptus,

apud mensurarium? Hujusmodi enim
trapezitis non pecuniam modò suam
locandam, sed & res suas vendendas
dabant. An qui ad mensam esset
pæons οἷο τῇ συνήθεια ἡγοῦντο
ἐμπλήρη, ut interpretatur Scicæ-
rardus? An verò de lapide emptus, ut
apud Ciceronem, Grat. in Pisonem:
duos de lapide emptos? Certe περὶ τῆς
λίθου, lapis, in quo venales prosta-
bant mensa etiam dicebatur.

6. Cornu canens adambulabat.] Ovid.
de Ponto:

Ante Deum matrem cornu tibicen
adunco.

Om̃i cunis, exigua quis stipis ara
neget?

Κκ ij,

Hic me, simul domi conspexit, libenter appositis largiter cibariis gaudens alloquitur: Venisti tandem miserrimi laboris vicarius. sed diu vivas, & dominis placeas, & meis defectis jam lateribus confulas. Hæc audiens, jam meas futuras novas cogitabam ærumnas. Die sequenti variis coloribus indusiati, & deformiter quisque formati, facie cœnoso pigmento delicta, & oculis obunctis graphicè, prodeunt² mitellis, & crocotis, & carbasinis & bombycinis injecti. Quidam tunicas albas, in modum lanciolarum quoquò versum fluente purpurâ depictas cingulo subligati, pedes luteis induti calcæis, Deamque serico contextam amiculo mihi gerendam imponunt: brachii³que suis humero tenens renudatis, attolentes immanes gladios ac secures⁴ evan-tes exsiliunt, incitante tibi cantu lymphaticum tripudium. Nec paucis peretratis casulis, ad quamdam villam⁵ possessoris beati perveniunt, & ab ingressu primo statim absonis ululatibus constrepentes, ⁶ fanaticè

INTERPRETATIO.

Statim atque ille vidit me domi, apponit mihi ultra cibos copiosos, & sic compellat me latus: Tandem advenisti, qui expleves vicem meam in obeundo labore ærumnosissimo. At vivas longo tempore, & placeas nostris heris, & provideas meis viribus jam fractis. Dum audirem ista, jam recogitabam novas miseria, quas deinceps eram passurus. Postero die egrediuntur induti vestibus pulchriorum colorum, & singuli reformati in turpes formas, facie oblita fæco lutea, & oculis pictis eleganter, amicti parvis mitris, & vestibus croceis, & lineis, & sericis. Quidam ha-

bentes tunicas candidas pictas purpurâ procurren- in omnes partes instar parvarum lancearum, substrictâ zonâ, & pedes indutos calcæis crocei coloris, & imponunt mihi Deam ferendam operam v. lamina serico, & depositatis brachiis suis usque ad humerum excolle- te, & que culis permagnos, & bipennes, saltant quasi bacchantes, canu tibia excitante vesan in choream. Et cum jam circumvisissent multa suguria, accedunt ad villam opulenti damini, & vociferantes clamoribus incompotis, statim à primo limine, irrumpunt su-

NOTÆ.

1. Oculis obunctis graphicè.] Palpebris pictis. Graphicè γραφικῶς, accuratè, & ad unguem. Graphicus homo in jocularibus.

2. Mitellis.] Servius ad Æneid. 4. Quibus effeminatio crimini dabatur, etiam mītra iis adscribatur.

3. Et crocotis.] Crocota sunt tunice infectæ croceo colore. Crocotaris apud Plautum, Aulularia, Infectores, qui vestes tingunt colore croceo.

4. Carbasinis.] Carbasus genus est lini præcipue tenuitatis.

5. In modum lanciolarum.] εἰς δού- τας λανθῶναι intelligit. Vestes erant albe quidem, sed distinctæ purpurâ in modum lancearum aut virgarum ducta,

unde virgate vestes dictæ sunt. Virgū.

Virgatis lucens sagulis.

6. Evan-tes.] Servius ad Æneid. lib.

6. Evan-tes: Bacchantes, à Libero, qui Evan dicitur.

7. Possessoris beati.] Sic Beroaldi. & Pricus ex Mss. Fux. & Oxon. Vulgè legitur possessor Britanni, nullo sensu.

8. Fanaticè pervolant.] Ne petita quidem domini veniâ, quæ huiusmodi hominum fuit impudentia vanæ religionis metu nixa, Ovid. lib. 1. de Ponto.

Ecquis ita est audax, ut limine cogat abire

Incitantem Phariâ tinnula sistam manu?

pervolant. Diūque capite demisso, cervices lubricis intorquentes motibus, ¹ crinesque pendulos rotantes in circulum, & nonnunquam moribus suos incurstantes musculos, ad postremum ancipiti ferro, quod gerebant, ² sua quisque brachia dissecant. Inter hæc unus ex illis bacchatur effusus, ac de imis præcordiis anhelitus crebros referens, velut numinis divino spiritu repletus, simulabat sauciam vecordiam; proorsus: quasi Deū præsentia soleant homines ⁴ non sui fieri meliores, sed debiles effici vel ægroti. Specta denique quale cœlesti Providentiā meritiū reportaverit. Infit vaticinatione clamosā, conficto mendacio, semetipsum incescere atque criminari, quasi contra fas sanctæ religionis ⁶ designasset aliquid: & insuper justas pœnas noxii facinoris ipse de suis manibus exposcere. Arrepto denique flagro, quod semiviris illis proprium gestamen est, contortis tenuis lanoli velleris

INTERPRETATIO.

venter, inclinatoque diu capite, inflantes collum motibus lascivis, & agitantibus in gyrum capillos pendentes, & aliquando moribus potentes suos laceratos, denique singulis dissecantibus sua brachia gladio utriusque acuto, quem gestabant. Interea unus ex illis furis vehementius, trahensque frequentia suspiria ex intimo pectore, quasi fuisset plenus divino afflatu Dea, fugebat se correptum insaniam: plane quasi homines non soleant effici meliores seipsi

præsentia Deorum, sed fieri infirmi, aut ægri. Considera demum qualem mercedem acceperis providentiā Deorum. Incipit mendacio ficto culpam, & accusare seipsum strepero vaticinio, quasi commisisset aliquid adversus leges sanctæ religionis: & præterea cepit postulare à suis manibus supplicium debitum suo sceleri. Postremo sumpto flagello, quod est peculiare gestamen ejusmodi effaminatorum hominum, quodque constat ex vitis lanceis contortis, pendentibus

NOTÆ.

Fanaticæ.] A *fano*, fanatici qui circa fana, hoc est, templa furentes & bacchantes vaticinabantur. *Ætios*, Græcis, & Cybele ipsa à Catullo *Entheata* Domina appehatur, quod Sacerdotes suos *entheata* afflicti.

1. *Crinesque pendulos rotantes.*] *Lucan.* lib. 1.

Sanguinei populi cecinerunt tristia Galli.

Servius, ad lib. 10. *Æneid.* Mater Deūm dicta Cybele amo *τὴν κρυβίσαν τὴν κρυβίσαν*, quod semper Galli moen capitis per furorem comam rotantes, ululatu futura pronuntiabant.

2. *Sua quisque brachia dissecant.*] *Prudentius*, in *Romani* passione:

Cultrum in laceratos exercit fanaticus. Scissisque Masram brachiis placet Deum.

Sed hoc fictè magis, & cuncte tantum tendis faciebant, ut innuunt hæc Lampridii in *Commodo*: *Bellona servientes verè exsecrare brachium præcepit studio crudelitatis*, alias ergo fictè excubant.

3. *Quasi Deū præsentia.*] Ex aliâ lectione *domini præsentia*. Reponerat *Pricæus* divini præsentia, hoc est, præsentia, quæ Deū, numinis.

4. *Non sui fieri meliores.*] *Commodior* sensus elici nequit, quam si *mi* pro seipsis positum dicatur. Græciis *Apuleius*, *Sui meliores dantur xpioteres*.

5. *Meritiū.*] Passivè intellige, pro eo quod quis meritus est: id est, pro mercede, ut interpretatus sum.

6. *Designasset.*] *Perpetrasset*. *Terent.* *Adelphis*: *Qua antehac facta sunt omni- to, modo quid designavis?*

K κ iij

prolixè fimbriatum, & ¹ multijugis talis ovium tessellatum, indident
sefe ² multinodis commulcat ictibus: mirà contra plagarum dolores
præsumptione munitus. Cernères, profectu gladiatorum, istucque fla-
grorum solum spurcitie sanguinis effominati madescere. Quæ res in-
cutiebat mihi non parvam sollicitudinem, videnti tot vulneribus lar-
giter profusum cruorem, ne quo casu ³ Dea peregrinæ stomachus, ut
quorundam hominum, ⁴ lactem, sic illa, sanguinem concupisceret
asininum. Sed ubi tandem fatigati, vel certè suo laniatu satiati, pau-
sam carnificinæ dedere; stipes areas, immò verò & argenteas, mul-
tis certatim offerentibus, sinu recepère patulo: nec-non & vini ca-
dum, & lactem, & caseos, & farinæ & siliginis aliquid, & nonnullis
hordeum Deæ gerulo donantibus, avidis animis corradentes omnia,
& in sacculos huic quæstui de industriâ præparatos farcientes, dor-
so meo congerunt. ut duplici scilicet sarcinæ pondere gravatus, &

INTERPRETATIO.

in longas fimbrias, etque distinctam
plurimis astragalis ovis, ipso incutit
sibi plagas asperas ob multos nodos,
quibus flagellum erat distinctum, præ-
munitus mirâ constantiâ adversus do-
lorem istum. Videres: humum tingi
cruore sordido atque effominato fluente
ex incisuris gladiatorum, & plagis fla-
gellorum. Quod injiciebat mihi an-
xietatem non modicam, cum cerne-
tem sanguinem copiosè effusum ex tot
plagis, ne scilicet stomachus Dea ex-
tranea fortè appeteret asininum sangui-
nem, sicut stomachus quorundam ho-
minum appetit lac asininum. At post-

quam fessi tandem, aut saltem satiati
sua laceratione, sinum feterunt sua la-
niæ; acceptum expanso sinu muner-
areos, atque etiam argenteos, quos
multi offerebant ipsis certatim: quin-
etiam & cadum vini, & lac, & ca-
seos, & aliquid farina hordeacea, &
triticea, cum aliqui etiam darent hor-
deum præ vectore Dea, colligunt omnia
cupisidinis, & condentes in saccos de-
dictæ operæ destinatos ejusmodi mendi-
cationi, imponunt ea meo dorso, adeo-
ut ego ambulare horrei simul, & fa-
ni vicem gerens, cum, nempe esset

N. O. T. A.

1. Multijugis talis ovium tessellatum.]
ἀστραγάλῳ μάστιγι dicitur Plutarcho
flagellum illud talis ovium veluti tessel-
lis distinctum. Sic Plutarch. adversus
Colotem: ὅς τις μάστιγι ἐλάδῳ
δεδωκένῳ, ἀλλὰ τῷ ἀστραγάλῳ ἐκόντι
τὸν Γάλλου. παραμυθῶντας ἐὸν τοῖς
μαγδαῖς καλῶνται. Corpus habens fla-
gro, non illo quidem quo ingenui ca-
stigiari solent, sed illo talis tessellato,
quo peccantes in Cybeles sacris Gallos,
percutiunt.

2. Multinodis commulcat ictibus.]
Glossæ veteres Prætor laudat: commul-
cat, tollidis conculcat, ictibus multi-
nodis, insiditis nempe flagro ovium ta-
lis multis nodofo. Est qui legat mul-

timodis, quod ferri etiam potest;

3. Dea peregrina.] Syrix, quæ in
Græciâ, ubi hæc gesta narrantur, pere-
grina erat.

4. Lactem.] Ex veterum declinatio-
ne, apud quos, hic lacis, & hoc lacte in
recto casu dicebatur. Sunt porro qui-
bus lac asininum valde conducit, & ex
Medicorum præscripto datur. Nihil ad-
tem faciunt quæ hic de lacte humano
& bubulo Beroaldus, qui certè locum
huic parùm intellexit.

5. Sanguinem concupisceret asininum.]
Expressa hæc è Luciano: ἐπεὶ τὸ ταῦτα
ὅσον τὸ ἀπὸ τοῦ ἵππου ἐκ τοῦ ἀσίνου
ἀγνῆς τῆς δὲ τοῦ ἵππου ἀμύγας γίνονται.

Horreum simul & templum incederem. Ad istum modum palantes, omnem illam deprædabantur regionem. Sed in quodam castello, copia lætati largioris quæsticuli, gaudiales instruunt dapes. A quodam colono fictæ vaticinationis mendacio pinguissimum deposcunt arietem, qui Deam Syriam esurientem suo satiaret sacrificio: probèque dispositâ cœculâ balneis obeunt,

* * * * *

Nec diù tale facinus meis oculis tolerantibus, PORRÒ QUIRITES exclamare gestivi. sed viduatum cæteris syllabis ac litteris processit O tantum, sanè clarum ac validum, & asino proprium, sed inopportuno planè tempore. Namque de pago proximo complures juvenes, abactum sibi noctu perquirentes asellum, nimioque studio cuncta di-

INTERPRETATIO.

omnes onere duarum sarcinarum. Sic errantes grassabantur per totam illam regionem. Sed exhilarati abundantia læcilli uberioris, apparant epulas gemiales in quodam castello. Conficte falso oraculo petunt à quodam villico arietem pinguissimum, ad saturandam ejus immolatione Deam Syriam esurientem. & cœculâ relictâ præparatâ, eunt ad balneum.	* * * * *	
* * * * *	* * * * *	
* * * * *	* * * * *	
* * * * *	* * * * *	

Quinque mei oculi non possent distincte ferre tantum flagitium, conatus sum exclamare! O QUIRES! Verum pronuntiavi tantum O desitutum reliquis syllabis ac litteris, sanorum profectò, & forte, & congruum asino, sed tempore omninò incommoda. Multi enim juvenes ex proximo pago, qui investigabant asinum sibi furtivo abductum nocte, & rimabantur stabula omnia miro des-

N O T A.

1. Horreum simul & templum.] Horreum quidem, quia gerebat filiginem, & hordeum: templum vero, quia Deæ simulachrum portabat.
 2. Fictæ vaticinationis mendacio pinguissimum deposcunt arietem.] Vaticinatione, quæ vel bonum eventum pollicebatur, vel malum comminabatur. Sic ille semivir *mutegypius* apud Juvenalem, Satyr. 6.
 Grande sonat, motuque jubet Septembris & Austris
 Adventum, nisi se centum iustros.

est ovis,
 Et Xerampelinæ veteres donaverit ipsi:
 Ut quidquid subiti, & magni discriminis instat,
 In tunica eat, & totum semel expiet annum.
 3. Porro Quirites.] Solemnis exclamationis formula. Tertullian. adversus Valentinos: ut etiam inclamaverit in eum is, in, quasi porro Quirites, aut fidem Caesaris.

verforia scrutantes, ¹ intus ædium audito ruditu meo, prædam absconditam latibulis ædium rati, coram rem invasuri suam, improvisi conferto gradu se penetrant: palamque illos, execrandas fœditates obcutes deprehendunt. Jamjamque vicinos undique percientes, turpissimam scenam patefaciunt: insuper ridiculè sacerdotum purissimam laudantes castimoniam. Hac infamiâ consternati, quæ per ora populi facile dilapsa, meritò invisos ac detestabiles eos cunctis effecerat, noctem fermè circà mediam collectis omnibus, furtim castello faciessunt. bonæque itineris parte ante jubaris ortum transactâ, jam die claro solitudines avias nacti, multa secum priùs collocuti, accingunt se meo funeri: Deaque vehiculo meo sublatâ, & humi repositâ, cunctis stramentis me renudatum, ac de quâdam quercu destinatum flagro illo pecuinis ossibus catenato verberantes, penè ad extremam confecerant mortem. Fuit unus, qui poplites meos enervare securi sævâ comminaretur, quòd de pudore illo candido scilicet suo ² triumphâssent. Sed & ceteri, non meæ salutis, sed simulachri jacentis contemplatione, in vitâ me retinendum censuere. Rursùm itaque me refertum sarcinis, ³ planis gladiis minantes, perveniunt ad quamdam nobilem civitatem. Inibi vir principalis, & aliàs religiosus, & eximie Deum re-

I N T E R P R E T A T I O .

derio recuperandi ipsum, cùm audivissent me rudentem in illâ domo, arbitrati esse asinum sibi subreptum, qui occultaretur latebris domus, irrumpunt de improviso festinanti gressu, occupaturi palam rem suam: & opprimunt eos manifestè perpetrantes spurcitiar abominandas. Statimque convocantes undique vicinos, revelant illud spectaculum fœdissimum: laudantes præterea joculariter sanctissimam castitatem Sacerdotum. Illi afflicti hac sinistra famâ, qua facile diffusa per ora plebis jure reddiderat eos odiosos, atque execrabiles omnibus, colligunt omnia sua, & clanculum exeunt de castallo circiter mediam noctem. Confectâque viâ satis longâ ante exortum Solis, luce jam clarâ deveniunt in desertâ inaccessâ; multisque inter se disputatis, præpa-

rant se ad meam necem: Deaque depositâ ex meo dorso, quo vehebatur, & positâ humi, spoliant me ephippiis omnibus, & alligant ad quamdam quercum, ferientesque illo flagello armato ossibus ovillis in catena modum, redegerunt me ferè ad ultimam necem. Fuit unus, qui minaretur se abscissurum nervos meorum poplitum dirâ bipenni, quia nimirum tam turpiter triumphâveram de purâ illâ pudicitia ejus. Verùm reliqui senserunt conservandam mihi esse vitam, non intuitu quidem meæ incolumitatis, sed imaginis, quæ jacebat humi. Agentes igitur me iterum oneratum sarcinis, feriendo planis ensibus, deveniunt in quamdam celebrem urbem. In eâ quidam vir primarius, religiosus etiam, & mirè timens

N O T Æ.

1. *Intus ædium.*] Archaismus, pro intra ades,

2. *Triumphâssent.*] Revelando nimirum execrandas ejus libidines meo ru-

ditu.

3. *Planis gladiis.*] Non acie castrum, neque mucrone punctum, ne eum occiderent, sed planis gladiis ferientes.

verens.

verens, rinnitu cymbalorum, & sonitu tympanorum, ¹ cantusque Phrygii mulcentibus modulis excitus, procurrat obviam; Deamque vocato suscipiens hospitio, nos omnes intra conspectum domus amplissime constituit: numenque summam veneratione, atque hostiis opinis placare contendit. Hic ego me potissimum capitis periclitatum meminim. Nam quidam colonus, partem venationis, immanis cervi pinguisimum femur, domino illi suo muneri miserat. quod incuriosè ponè culinæ fores non altiusculè suspensum, canis adæquè venaticus latenter invaserat, latusque prædæ, properè custodientes oculos evaserat. Quo damno cognito, suamque reprehensam negligentiam, coquus ¹⁰ diu lamentatus lacrymis inefficacibus, jamjamque domino cœnam flagitante mœrens, & utcunque metuens, ² arctius filio suo parvulo consalutato, arreptoque funiculo, ³ mortem sibi nexu laquei comparabat. Nec tamen latuit fidam uxorem ejus casus extremus mariti. sed funestum nodum violenter invadens manibus ambabus, Adeo-ne, ¹⁵ inquit, præsentī malo perterritus, mente excidisti tuam? nec fortuitum istud remedium, quod Deum providentia subministrat, intueris? Nam, si quid in ultimo Fortunæ turbine respicis, expergite mihi ausculta: &

INTERPRETATIO.

Deo occurrit obviam nobis, excitatus strepitu cymbalorum, & sono tympanorum, ac suavis modulacionibus musica Phrygia: excipiensque Deam devoto hospitio, collocat nos omnes intra septimum latissimarum aditum: & enititur propitiari ejus numen maximam venerationis, & pinguis victimis. Recor-
dor me illic præsertim subisse discrimen vita. Quidam enim rusticus miserat muneri suo illi domino pinguis-
simam coxam cervi praeprandis, partem venationis suæ, quam negligentius sus-
pensam non admodum altè post januam
culina, canis etiam ipse venaticus clam
arripuerat, & celeriter effugerat con-
spectum observantium, gaudens sua ra-
pina. Quam jacturam cum coquus
animadvertisset, damnaassetque suam
incuriam, & diu conquestus esset vano
fatu, at doloret, sibi que timeret, eo
quod herus brevi positurus esset cœnam:
filio suo parvulo salutato arctiori com-
plexu, restim sumens, meditabatur se
extinguere obstrictis faucibus laqueo.
Sed fidelis ejus uxor non ignoravit ul-
timum infortunium sui mariti, at vio-
lenter irruens utraq; manu in nexum
feralem, Tatum-ne, ait, exterritus
es malo præsentī, ut mentem amiseris,
neque consideres hoc fortuitum reme-
dium, quod providentia Deum tibi
suppeditat? Si enim rationem habes
adhuc altius rei in hac extremam
procellam fortuna, audi me attentè: duo

NOTÆ.

1. Cantusque Phrygii.] Qui religio-
sus erat, in Floridis: seu tu-
belles Molium simplex, seu Asium va-
rium, seu Lydium querulum, seu
Phrygium religiosum, seu Dorium bel-
licosum. Ubi vide Notas nostras. Vi-
detur in sacris Magnæ Matris primum
adhibitus. Ea enim ex Phrygiâ in alias
regiones delata sunt per Gallos sacer-
dotes ejus, Phrygas & ipsos.

Apul.

2. Arctius filio suo parvulo consalu-
tato.] Mos est perituris, aut peregre
proficiscentibus complecti, & osculari
suos.

3. Mortem sibi nexu laquei compara-
bat.] Ut vel sic domini sævitiam evi-
tare. Seneca: Iracundus dominus quod-
dam ad fugam coëgit, quosdam ad
mortem.

EPI

advenam istum asinum remoto quodam loco deductum jugula, femurque ejus ad similitudinem periti detractum, & accuratius ¹ in protrimentis sapidissime percoctum, appone domino, cervini vice. Nequissimo verberoni sua placuit salus de meâ morte. ² & multum
 5 conservæ sagacitate laudatâ, destinatæ etiam lanienæ cultros acuebat.

INTERPRETATIO.

asinum illum peregrinum in aliquem conditam in minutalibus. Placuit pessimum locum dissum, atque cum jugula ibi, mo illi mastigia quætere vitam sibi & amputa ipsi coxam ad formam illius, meâ necesse, & valde laudato ingenio quam perdidisti, & loco cervina appone eam hero studiose coctam, & me interficiendum ut decreveras.

NOTÆ.

1. In protrimentis.] Edulia sunt minutatim trita & concisa.] *laudata.*] Conserva uxoris. Suprà; habens ex eodem famulatio conservam
 2. Et multum conserva sagacitate] *conjugem.*

LUCII APULII

MADAURENSIS PLATONICI

METAMORPHOSIS

LIBER NONUS.

SIC ille nequissimus carnifex contra me manus impias obarmabat. At ego, præcipitante consilium periculi tanti præsentia, nec expectatâ diutinâ cogitatione, lanienam imminentem fugâ vitare statui, protinûsque vinculo, quo fueram deligatus, abrupto, cursu me protipio totis pedibus, ad tutelam salubrem crebris calcibus velitatus: illicôque me, raptim transcursâ primâ porticu, triclino, in quo dominus ædium sacrificales epulas cum sacerdotibus Dea cœnabat, incontinenter immitto, nec pauca rerum apparatus cibarii, mensas etiam, & id genus impetu meo collido, atque disturbo. Quâ rerum deformi strage parer-familias commotus, ut importunum atque lascivum, me cuidam famulo curiosè traditum, certo aliquo loco clausum iussit cohiberi: ne rursum convivium placidum simili petulantia dissiparem. Hic astuto commento scitule munitus, & mediis lanii manibus ereptus, custodelâ salutaris mihi gaudebam carceris. Sed

INTERPRETATIO.

Sic ille scelestissimus torior instruebat nefarias manus adversus me. Vix enim decrevi absque morâ longæ deliberationis, declinare fugiendo carnificiam mihi impendentem, quia in Britannia tanti discriminis cogebat me & vestigio sumere consilium. Et rupto statim loco, quo alligatus fueram, ausugio toto pedum conatu, calceis frequentior jactans ad defensionem meæ salutis: decursâque celerrimâ proximâ porticu, statim irrumpo absque cunctatione in comaculum, in quo dominus domus cum Dea sacerdotibus epulabatur

carnibus victimarum, quas immolaverat, & irruendo frango, atque sub verto multa ex ferculis, ipsasque adeo mensas & alia hujusmodi. Quâ fœdâ rærum subversione percussus pater-familias, tradidit me seruo cuidam, & præcepit, ut me diligenter includeret in certo quodam loco, veluti molestum & petulantem, atque ibi me coereret, ne iterum disturbarem tranquillæ epulæ tali procacitate. Ibi, callidè defensus meo solerti consilio, & extractus ex mediis manibus carnificis, latebar quod custodirer illo salutarî carcere. Verum, cerè nihil

LI ij

nimirum nihil Fortunâ remanente licet homini nato dexterum provenire : nec consilio prudenti, vel remedio sagaci, Divinæ Providentiæ fatalis dispositio subverti vel reformari potest. Mihi denique idipsum commentum, quod momentariam salutem reperisse videbatur, periculum grande, immo exitium præfens conflavit aliud. Nam quidam subito puer, mobili ac trepidâ facie percitus, ut familiares inter se susurrabant, irrumpit triclinium : suoque annuntiat domino, de proximo angiportu canem rabidam paulo antè per posticam impetum miro sese direxisse : ardentique prorsus furore venaticos canes invasisse : ac dehinc proximum petiisse stabulum, atque ibi pleraque jumenta incuressisse pari sævitia ; nec postremum saltem ipsis hominibus pepercis-
 10 se, nam Myrsilum mulionem, & Hephæstionem coquum, & Hypatium cubicularium, & Apollonium Medicum, immo verò & plures alios ex familiâ, abigere tentantes, variis moribus quem-
 15 que lacerasse : certè venenatis moribus contacta nonnulla jumenta efferari jam simili rabie. Quæ res omnium statim percussit animos, latique me etiam eadem peste infectum ferocire, arreptis cujusce-

INTERPRETATIO.

fausti mortalibus potest contingere contra Fortuna voluntatem : neque ordo imputabilis Providentiæ Divinæ potest mutari, aut infecti consilio solerti, vel medulâ callidâ. Denique illud ipsum consilium, quo videbar incolumitatem invenisse repentinam, creavit mihi aliud ingens periculum, vel potius mortem ipsam. Quidam enim servulus (ut postea audiui domesticos inter se demissa voce narrantes) immittit se in conaculum, perturbatus, vultu instabili, ac trepidantem, refertque suo vero canem furiosam ex proximo vico paulo antè accurrisse mirâ celeritate, per posteriorem januam, atque irruisse in ca-

nes venaticos fervidâ prorsus rabie : deinde verò ivisse in proximum stabulum, ibique invasisse maximam jumentorum partem simili furore ; nec denique abstinuisse saltem ab ipsis hominibus. Myrsilum enim Mulionem, & Hephæstionem coquum, & Hypatium cubicularium, & Apollonium Medicum, atque etiam plures alios familiares, dum conansur eam fugare, fuisse demorsos ab ipsâ singulos variis moribus : aliqua sanè jumenta, quæ lacerata fuerant moribus virosi, jam corripit simili furore. Quæ res percussit cunctorum mentes, & ipsi putantes me correptum eodem morbo, sumptis armis

NOTÆ.

1. *Homini nato.*] Sic in Apologiâ, Noster : *An tu ignoras nihil esse asperabilius homini nato, quàm formam suam?* Eodem sensu Catullus dixit :

Unicuique dedit vitium natura creato.

2. *Myrsilum Mulionem.*] Myrsilus nomen est aurigæ Oenomanî, cujus fraude Oenomanus, dissoluto curru, excussus in curuli certamine, cervicem sibi fregit, fuitque à Pelope victus.

qui mercedis loco perfidum Myrsilum in mare projecit, Myrtoium postea dictum, ab illius nomine. Huic cognominem facit Mulionem hunc Apuleius.

3. *Hephæstionem coquum.*] Nomen coquo accommodatum. Hæpæstus enim Græcis Vulcanus est, ignis, fabronum, & culinæ Deus.

4. *Hypatium.*] Sic Pricæus habet, & Elmenhorstius, Albi Hyparionium. M. Oxon. & Colvius *Hypasium*,

modi telis, mutuoque ut exitium commune protelarent cohortati; ipsi potius eodem vesaniae morbo laborantes, persequuntur. Nec dubio me lanceis illis & venabulis, immo verò & bipennibus, quæ facile famuli subministrabant membratim compilassent; nî respecto subiti periculi turbine, cubiculum, in quo mei domini divertebant, protinus irrupissem. Tunc clausis, obsecratisque super me foribus, obsidebant locum; quoad, sine ullo concessionis suæ periculo, pestilentiae lethalis pervicaci rabie possessus, ac peresus, absumeret. Quo facto, tandem libertatem nactus, solitariae Fortunae munus amplexus, super constratum lectum abiectus, post multum equidem temporis somnum humanum quievi. Jamque clarâ die, mollitie cubiculi reforescentia lassitudine, vegetus exsurgo: atque illos, qui meae tutelae pervigiles excubias agitaverant, ausculto de meis sic altercare fortunis: At huncine miserum istum asinum jugi furore jactari credimus? immo verò jam virus, in quiescente saevitiâ, prorsus extinctum. Sic opinionis variae terminum ad explorationem conferunt: ac de rimâ quadam prospiciunt sanum me atque sobrium otiosè consistere. Jamque ultrò foribus patefactis, plenius, an sim mansuefactus, periclitantur. Sed unus ex his, de cælo scilicet missus mihi sos-

INTERPRETATIO

omnes generis insequuntur me, hortantes se invicem ad propulsandam communem pestem, at ipsi potius quam ego, correpti erant eodem morbo furoris. Atque haud dubiè me discerpissens in frustra illis hastis, & spiculis, atque etiam securibus, quæ arma servi facile suppeditabant; nisi ego considerans repentini discriminis procellam, statim irruissem in cubiculum, in quod mei domini se recipiebant. Tunc januâ super me clausâ, atque obsecratâ, cingebam cubiculum; donec ego consumerer, occupatus atque corrosus consumaci furore illius mortifera pestis, sive nullo congressus sui periculo. Quo facto, reperiâ tandem libertate, utens beneficio solitudinis, quod mihi sors offerebat,

meque reclinans in torum, qui ibi stratus erat, dormivi humano somno, quod quidem jamdudum mihi non evenerat. Discussaque fatigatione molli lecto,urgo alacris animo jam provento: & audio eos, qui invigilaverant totâ nocte meâ custodia, sic inter se disputantes de meâ sorte: Sed putamus-ne hunc miserum asinum agitari perpetuâ rabie? Imò sanè venenum penitus extinctum est furore requiescente. Sic sententiarum diversitas ad conspiravit, ut dicerent faciendum esse periculum: & aspicientes per fissuram quandam, vident me tranquillum stare sanum, atque sobrium. Jamque apertâ ultrò januâ, explorant amplius utrum jam essem mitigatus. At unus inter illas missus nempe de cælo, qui me servaret,

NOTÆ.

1. Exitium commune protelarent.] Nempe occidendo me, à quo timebant ne morderentur, similique corriperebatur rabie.

2. Concessionis.] Beroaldus exponit impressionis & introitus. Liplius congressus, quod magis placet, ut enim in-

cedere pedibus & ingredi pedibus unum idemque significant, quidni etiam concedere aliquando idem sonet, ac concedi?

3. Inquiescente.] Pro quiescente, ut incognoscere, inconcupiscere, & talia apud hunc scriptorem.

pitator, argumentum explorandæ sanitatis meæ tale commoustrat cæteris: ut aquæ recentis completam pelvem offerrent potui meo. ac si intrepidus, & more solito sumens, aquis allubescerem; sanum me, atque omni morbo scirent expeditum: contra verò,¹ si visum contactumque laticis vitarem ac perhorrescerem; pro comperto, noxiam rabiem pertinaciter durare. Hoc enim libris etiam pristinis proditum, observari solere. Isto placito, vas immane confestim aquæ perlucidæ de proximo petitiæ fonte, contantes adhuc, offerunt mihi. At ego sine ullâ morâ progressus, etiam obvio gradu satis sitienter,²⁰ pronus, & totum caput immergens, salutare verè equidem illas aquas hauriebam. Jamque & plausus manuum, & aurium flexus, & ductum capistri, & quidvis aliud periclitantium, placidè patiebar; quoad contra vesaniam eorum præsumptionem, modestiam meam li-
 quidò cunctis approbarem. Ad istum modum vitato² duplici peri-
 culo,¹⁵ die sequenti rursùm divinis exuviis onustus, cum crotalis, & cymbalis circumforaneum mēdicabulum producor ad viam. Nec paucis casulis, atque castellis oberratis, divertimus ad quempiam pagum urbis opulentæ quondam, ut memorabant incolæ, inter semiruta vestigia conditum. Et hospitio proximi stabuli recepti, cognos-
 cimus²⁰ lepidam³ de adulterio cuiusdam pauperis fabulam: quam vos

INTERPRETATIO.

indicat reliquis hujusmodi rationem ob-
 seruandi an sanus essem: ut nimirum
 offerrent mihi ad bibendum vas plenum
 aqua recenter hausta. & si libens ac-
 cederem ad aquas absque timore, bi-
 beremque secundum meam consuetudi-
 nem; agnoscerent me esse sanum, at-
 que liberatum ab omni aegritudine. Con-
 trā verò, si fugerem, ac reformidarem
 aspectum, & tactum liquoris illius;
 manifestum esse nocuum furorē adhuc
 constanter durare. Id quippe scriptum
 esse in antiquis libris, & experientiā
 comprobari. Probato hoc consilio, ob-
 jiciunt mihi statim, adhuc dubitantes,
 vas ingens plenum aquā limpidissimā
 haustā ex proximo fonte. Ego verò,
 cum proximū processissem ipsis obviam
 cum sit magnā siti, bibeam illas aquas.
 mihi quidem reverā salutare, incli-

nans me, & intingens totum caput.
 Jamque tranquille ferebam & palpari
 me eorum manibus, & remulceri mi-
 hi aures, & me duci capistro. & quid-
 quid aliud faciebant experiendi gra-
 tiā: donec manifestè probarem omni-
 bus meam mansuetudinem, contra in-
 sanam opinionem, quam de me præcon-
 ceperant. Sic elapsus à gemino discrimi-
 mine, postero die iterum educor ad
 iter, oneratus spoliis Dea, cum crotali-
 lis, & cymbalis mandicaturus per vi-
 cos. Multisque pererratis domunculis
 rusticorum, & castellis, venimus in
 vicum quemdam exstructum inter rui-
 nas urbis, qua divos olim fuerat, ne
 incolæ referebant. Cūque nos recepis-
 mus in proximum diversorium, audi-
 vimus faciem narrationem de adul-
 terio cuiusdam pauperis: quam volo

NOTÆ.

1. Si visum contactumque laticis vi-
 tarem, &c.] In morbis (inquit Plinius)
 lethalis aqua metus est. Unde etiam
 hic morbus Græcis ὕδρηος λέγεται dicitur.
 2. Duplici periculo.] Illo namque,
 quod à coquo ipi impendebat, secandæ

coxæ, & hoc, quod propter vesaniam
 opinionem furoris subiverat.

3. De adulterio cuiusdam pau-
 peris.] Observa hic adulterium pro con-
 tumeliā illatā viro per uxoris adul-
 terium.

etiam cognoscatis volo. Is gracili pauperie laborans, fabriles operas præbendo, parvis illis mercedibus vitam tenebat. Erat ei tamen uxor- cula etiam satis quidem tenuis & ipsa, verumtamen postremâ lasciviâ famigerabilis. Sed die quâdam, dum matutino ille ad opus susceptum proficiscitur, statim latenter irrepit ejus hospitium temerarius adulter. 5 Ac, dum Veneris colluctationibus securius operantur: maritus ignarus rerum, ac nihil etiam tunc tale suspicans, improvisus hospitium repetit. Jamque clausis & obseratis foribus, uxoris laudatâ conti- nentiâ, januam pulsat, sibilo etiam præsentiam suam denuntiante. Tunc mulier callida, & ad hujusmodi flagitia perastutula, tenacissi- 10 mis amplexibus expeditum hominem, dolio, quod erat¹ in angulo semiobrutum, sed aliâs vacuum, dissimulanter abscondit: & patefa- ctis ædibus, adhuc introeuntem maritum aspero sermone accipit: Sic- cine, vacuus & otiosus, insinuatîs manibus ambulabis mihi, nec, ob- ito consueto labore, vitæ nostræ prospicies, & aliquid cibari par- 15 bis? at ego misera² & pernox & perdia lanificio nervos meos con- torqueo, ut intra cellulam nostram saltem lucerna luceat. Quanto

INTERPRETATIO.

vos etiam scire. Ille angustâ admodum etiam significans se adesse. Tunc mu- sgestate pressus, locando operas suas ad lier astuta, & solertissima ad talia fabricandum, sustentabat vitam suam crimina, explicat hominem ex suis mercedulis, quas inde percipiebat. Ha- arctissimis complexibus, & eum clam- bebant tamen ille uxorem, & ipsam occultat sub dolio, quod erat mediâ sui quidem etiam pauperulam, sed tamen parte defossum in angulo, sed tamen famasam ob summam impudicitiam, inane: & apertâ domo, objurgat etiam At, quodam die, dum ille ibat manâ intransientem virum verbis gravioribus: ad opus, quod susceperat, adulter val- Ita-ne (inquit) incedes mihi inanis, de audax protinus se penetrat clancu- & otiosus, manibus in sinum conditis, lum in ejus domum. Dumque Veneri neque incumbes solito operi, ut provi- dant operam absque metu, maritus de- deas nostro victui, & aliquid nobis improvise revertitur domum, nesciens emas quod edamus. At ego infelix di- quid gereretur, nihilque suspicans si- gitos meos nocte dieque exerceo nenda- mile. Laudansque continentiam suâ ux- lana, ut saltem lampas luceat in nostrâ- ris, cō quod videret fores jam clausas domunculâ. Quanto fortunatior me est atque obsecutus, pulsat ostium, sibilo

NOTÆ.

1. In angulo semiobrutum.] Plin. lib. 14. cap. 21. Mēiores plaga doliis condunt (vinum) infodiuntque terra tota, aut ad portionem sitis. Et paulo infra: Imbecilla vina demissis in terram doliis servanda, valida expositis. Paulus • Lege 76. ff. de contrahendâ emptione & venditione: Dolia in horreis defossa, si non sunt nominatim in venditione excepta, horreorum vendi-

tionis cessisse videri.

2. Et pernox, & perdia.] Sic lib. 5. Et perdia. & pernox, nec in. er am- plexus conjugales d. sinis cruciatu. Ad quem locum vide quæ notavimus pag. 146.

3. Ut intra cellulam, &c.] Id est, ut habeamus unde emamus oleum alen- dæ lucernæ.

me felicior 1 Daphne vicina, quæ 2 mero & prandio matutino sauciâ cum suis adulteris 3 volutatur! Sic 4 confutatus maritus, Et quid istuc est? ait. Nam, licet forensi negotio officinator noster attentus ferias nobis fecerit, tamen hodiernæ cœnulæ nostræ prospexi. Vides istud dolum, quod supervacuum, frustra locum detinet tantum, & reverâ præter impedimentum conversationis nostræ, nihil præstat amplius? istud ego quinque denariis cuidam venditavi: & adest, ut, dato pretio, secum rem suam ferat. Quin itaque præcingeris, mihi que manum tantisper accommodas, ut exobrutum protinus tradatur emptori. 5 E re natâ fallaciola mulier temerarium tollens cachinnum, Magnum, inquit, ac strenuum negotiatorem natâ sum, qui rem, quam ego mulier, & intra hospitium contenta, jamdudum septem denariis vendidi, minoris distraxit. Additamento pretii lætus maritus, Er, quis est ille, ait, qui tanto pretio præstinavit? At illa: Olim, inepte, inquit, descendit in dolium, sedulo soliditatem ejus probaturus. Nec

I N T E R P R E T A T I O.

Daphne nostra vicina, à primo mane ingurgitata vino, atque cibis se pervolvitur cum suis mœchis! Maritus sic objurgatus, Quidnam tibi vis? inquit. Quamvis enim magister nostra officina occupatus negotio forensi, coegerit nos otiosi, nihilominus providi nostra cœnula hodierna. Vides-ne dolium hoc, quod perpetua inane, frustra occupat tantum loci? nihilque certè amplius præbet, nisi impedimentum nostræ habitationis? Vendidi illud quinque denariis cuidam: atque hic mecum venit, ut persoluto pretio auferat secum rem suam. Brapara ergo te, & me tantil-

lūm adjuva, ut eruamus ipsum, & demus emptori. Dolosa mulier erumpens illico in audacem risum, Hic certè maritus, inquit, cui nupsî, præclarus vir est, & solers mercator, qui, quam ego rem jam pridem vendidi septem denariis, tamen si tantum mulier, & conclusa intra domum, eam vendidit viliori pretio. Maritus hilaris propter auctarium pretii, Quis-nam ille est, inquit, qui tanti emit? Illa autem, jamdudum, ait, ô stulte, descendit in dolium, ut diligenter exploraret ejus soliditatem. Nec ille male re-

N O T A.

1. Daphne.] Nomen proprium vicinæ δαφνὴ Græcis laurus est, sed nihil ad mores hujus mulieris hoc etymon. Oxon. Mss. habet Dasyrie: sub quo (inquit Pricæus) fortasse nomen nondum orutum delitescit.

2. Mero, & prandio sauciâ.] Vera est hæc lectio. Neque reponas satiata pro sauciâ. Ennius in Alcestide laudatus à Fulgentio in verbo friguttis: Hæc annis admodum friguttis, mirum se sauciavit flore Liberi. Et Noster, lib. 7. saucium vinolentiâ dixit, pro ebrium. Prandium matutinum videtur esse, quod infra, hoc lib. jentaculum vocat.

3. Volutatur.] Hæc lectio est Florent. Cod. quam Pricæus pluribus tuctur.

4. Confutatus maritus.] Simili sensu Terent. Phorm. Act. 3. Scen. 1. Confutavit verbis admodum iratum senem. id est, convicit, exagitavit, objurgavit.

5. E re natâ fallaciola mulier. &c.] Sic legit Pricæus, quamquam alii habeant, è re natâ fallacia, &c. Commodus ex utrâque lectione sensus potest elici: sed commodior tamen ex illâ priore, quam servavi. E re natâ sonat hic subido. Donatus ad Adelphi. Actu 5. Scen. 3. Natum de rebus repentinis dicimus: ut supra: è re natâ ille

ille sermoni mulieris defuit: sed exurgens alacriter, Vis, inquit, verum scire mater-familias? hoc tibi dolium nimis vetustum est, & multifariam timis hiantibus quassum. Ad maritumque ejus dissimulanter conversus: Quin tu, quicumque es, homuncio, lucernam, ait, aditum mihi expedis: ut eras intrinsecus sordibus, diligenter aptum nisi possum dinoscere. nisi nos putas as de malo habere. Nec quidquam moratus ac suspicatus acer & egregius ille maritus, accensa lucernâ: Discede, inquit, frater, & otiosus adiste, donec probe procuratum istud tibi representem. Et cum dicto nudatus ipse, delato lumine, scabiem vetustam cariosæ testæ occipit exsculpere. * * *

At illa, capite in dolium demisso, maritum suum actu meretricio trahabat ludicrè. Hoc, & illud, & aliud, & rursus aliud purgandum, digito demonstrat suo: donec opere perfectio, acceptis septem denariis, calamitosus faber collo suo gerens dolium coactus est ad hospitium adulteri perferre. Pauculis ibi diebus commorati, & munificentia publicâ saginati, vaticinationisque crebris mercedibus, 4 sus-

INTERPRETATIO.

spondis verbis mulieris, sed surgens inde promptè, Vin' tibi verum dicam, ait, o mater-familias? tuum hoc dolium est nimis vetustum, & fractum fissuris patentibus multis in locis. Convertensque se sisto vultu ad maritum ejus: Quin tu, inquit, o homuncio, quisquis es, protinus mihi offers lampadem, ut interius abradam faciem, & possim sedulo explorare an queat esse utile. Nisi fortè credis nos habere pecuniam malis artibus partam. Atque sagax ille & praeclarus vir nullatenus cunctatus, neque quidquam suspicatus, accensa lampade: Abi istinc, inquit, o frater, & adsta otiosus, quousque

exhibeam tibi hoc dolium bene purgatum. Cumque hoc dixisset, exiit se, & delatâ secum lampade; cepit deinde antiquam faciem putrescentis dolii. Illa verò demittens caput in dolium deludebat maritum suum calliditate meretriciâ. Ostendit digito suo hoc, & illud, & aliud, atque iterum aliud desecandum, quousque absoluto opere, miser ille faber coactus est, acceptis septem denariis, gressu dolium collo suo ad ades marchii. Cum devotè illi sacerdotes ibi mansissent per aliquot dies, pinguefactique essent largitionibus populi, & anusti plurimis pra-

N O T A.

melius fieri haud potuit, quàm factum est, hera.

1. *Nisi nos putas as de malo habere.* Ideoque illud prodigè effusuros, & empturos dolium fissum, & nullius pretii: de malo habere, pro habere ex illicito lucro, Graecum est ἐκ κακῆς νομίσης. Sapient. cap. 15. v. 11. ἔξ ἀδικίας κακῶς κερδαίνει. Ilocutæ ad Damonionem.

2. *Frater.* Ignoti hominis compellatio.

3. *Scabiem vetustam cariosæ testæ.* Apul.

Faciem induratum, quæ doliis adhaerebat, quemadmodum scabies cuti. Dolia potè antiquitatis erant plerumque scitilia, ideoque dicit testa. Cariosam verò dixit testam, improprie. Nam caries est ligni, & ossium putredo, quæ testæ non convenit. Cum ergo cariosam legis, intellige scitilium: induratis asperam, & scabram, quæ scabrics ligni cariem non male refert.

4. *Suffraginam.* Pleni, repleti, instructi. Terant, in Andriâ: Verùm vidè Causarum suffraginam. Et Plaut. M m

erunt, viles nec se processus sciscitarent; ¹ addictam victoriam foris praefragio contendebant; ² quippe cervices hostium iugo subactum iri, & praedam de rapinis uberrimam fructuosamque captum iri. Ad istum modum, divinationis astu capcioso contraxerant non parvas pecunias. Sed assiduis interrogationibus, ³ argumenti jam satietate defecti, rursus ad viam prodeunt, via tota, quam nocte confeceramus, longè peiorem. quidni? ⁴ lacunosus incilibus voraginosa, partim stagnanti palude fluidam, & alibi subluvie comosa lubricam. Creditis demique offensaculis, & assiduis lapsibus jam contusis cruribus meis, vix tandem ad campestres semitas festus evadere potui. Et ecce, nobis

INTERPRETATIO.

nam turmam, interrogaret an esset habiturus felicem eventum, vel non; affirmabant, promissam esse victoriam praedictione sortis, colla nempe hostium missa sub iugo. & optimam praedam sortatum iri ex latrociniiis praedonum devictorum. Hoc modo corraferant pecunia non parum dolosa usitua illius vaticinationis. Sed exhausti perpetuis quaestionibus, & eodem sem-

per responso dando, sese iterum committunt via multo doctiori tota illa via, quam emensi fueramus nocte. Erat enim fossis profundis & voraginibus interrupta, partim repleta aquis stagnantibus, & aliis in locis lubrica durilla vie. Denique, agrè tandem potui pervenire ad planos callos fatigatus, tibiis meis attritis crebro impingendo ad salebrosa viae. & assidue cadendo: cum su-

NOTA.

1. *Addictam victoriam sortis praefragio.*] Habebant pleraque Editiones *ad dictam sortis praefragio*, rectè à Steevchio, & Colvio emendatum est, ut excudi curavimus. *Addico* est *attribuo*.
2. *Quippe cervices hostium iugo subactum iri.*] Ad quid referri possint haec verba *subactum iri*, & *captum iri* Puto non esse sinceram lectionem, sed primò scriptum esse *subactum iri*, & *captum iri*, titulis supra a loco litterarum positus, ut saepe sit compendii causa. Postea ignari exscriptores omisiss titulis scripserunt *subactum iri*, & *captum iri*, quae verba scioli aliqui emendare cupientes, utpote non latina, subactum i, repositum subactum, & captum i. Haec mea conjectura est, quam in interpretatione secutus sum, nec dubitavi intererit auctori, quod auctorem planissimam efficiat.
3. *Argumenti jam satietate defecti.*] Sensum huius lectionis expressi in interpretatione. At in Bertin. Codice, & vixit Viocomina editione legitur

argenti satietate, non *argumenti*, sequenti lectionem si sequi velimus, pro *defecti* legendum *desecti*, ut sensus sit, eos argenti tantum corrasisse suis vaticinationibus, ut jam illud fastidirent. Sic lib. 3. de latronibus dixit: *Opulentia nimia nimio ad extremas metas reducit.*
4. *Lacunosus incilibus voraginosa.*] *Incilia* fossae dicuntur, quae sunt ad aquam ex agris in vias deducendam. Cato, de Re Rustica, cap. 55. *Incilia aperire, aquam deducere in vias.* & *segetem curare oportet, uti fluat.* *Incillae* habet Festus, *Incilla*, inquit, *fossa sunt, quae in viis sunt ad deducendam aquam, sive derivationes de rivis communis fossae.* Apud eundem: *Incillae canales, in quos aqua confluit in viis lapide stratis, ab inciliendo dicta.* Haec elices sulci agrarii per quos aqua ab agris deducitur in vias. Horum meminit Columella, lib. 2. cap. 8. Est etiam adjectivum nomen *incilis*, Cato, locum supra laudato: *Incillae fossae incillae, planas habent aperiet.*

M m ij

repente de tergo manipulus armati supercurrit equitis: atque cohibita equorum curruli rabie, Philebum ceterosque comites ejus involant avidi: colloque constricto, & sacrilegos impurosque compellantes, interdum pugnis obverberant: nec non manicis etiam victos coarctant: & identidem urgenti sermone comprimunt, promerent ocyus aureum cantharum, promerent¹ auctoramentum illud sui sceleris, quod simulatione solemnium, quæ in operto facitaverant, ab ipsis pulvinaribus Matris Deum clanculo furati, prorsus quasi possent tanti facinoris evadere supplicium, tacita professione adhuc luce dubia pomerium pervaserint. Nec defuit, qui, manu super dorsum in eum injecta, in ipso Deæ, quam gerebam, gremio scrutatus, reperiret, atque incoram omnium aureum depromeret cantharum. Nec isto saltem tam nefario scelere impuratissima illa capita confutari terri-ve potuere: sed mendaci risu cavillantes; En, inquit, indignæ rei scuritatem! quam plerique insontes periclitantur homines! propter unicum cantharum, quem Deum mater sorori suæ Deæ Syriæ hospitale munus obtulit, innoxios religionis antistites ad discrimen vocari capitis. His & aliis similibus⁴ affaniis frustra obblatteratis, et terro-

INTERPRETATIO.

bied turma equitum armagorum involat in nos à tergo; & difficulter represso impetu currentium equorum, irruunt avidè in Philebum, reliquosque ejus socios, constringentesque ipsis collum, & appellantes eos sacrilegos, atque impudicos, identidem percutiunt pugnis, & constringunt ligatos vinculis, & urgent eos verbis instantibus, ut quamprimum proferrent cantharum aureum, depromerent illud pignus sui criminis, quod furtim subripuerant ex lectis ipsis Matris Deorum, sub ostentis sacrorum, qua secretò celebraverant, & clam proficiscentes egressi erant urbis finibus primo diluculo, porinde sandè ac si possent effugere poenam tanti sceleris. Fuit etiam

aliquis ex illis, qui manum mittens super dorsum meum, & querens in sinu ipso Deæ, quam portabam, invenit cantharum aureum, & protulit in conspectum omnium. Neque impurissimi illi homines potuerunt frangi, aut terrefieri hoc saltem tam nefando crimine patefacto, sed sibi risu jocantes: Ecce, aiunt, infelicitatem, & indignitatem magnam! quam multi homines innocentes in discrimen vocantur. Sacerdotes insontes adduci in periculum capitis, ob unicum vas, quod Mater Deorum dedit germana sua Deæ Syriæ xeniorum nomine. His, atque aliis ejusmodi nugis incassum decantatis, rustici eos

NOTÆ.

1. Auctoramentum illud.] Pignus, ac vinculum, quod illos furti alligabat. Vide quæ diximus lib. 2 ad vocem auctoratus. Posset tamen etiam hic auctoramentum intelligi invitamentum sceleris.

2. Quæ in operto facitaverant.] Ejusmodi sacra operanea appellabantur, fiebantque secretò, & nemine, præter sacrificantes, præseate, ac pro-

fanorum oculis polluerentur, ut aiebant illi; reverà ne execrandæ eorum abominaciones oculis pacerent, & omnium excitarent indignationem.

3. Mendaci risu.] raileries omnes habent mendofo. Sed legendum esse mendaci quis non videt? Accedit præterea auctoritas Codicis Fulvii à Præro laudati.

4. Affaniis frustra obblatteratis.] Af-

sūm abducunt pagani, statimque vinctos in Tullianum compingunt: cantharoque, & ipso simulachro, quod gerebam, apud fani² donarium redditis ac consecratis, alterā die productum me rursum voce præconis vānui subjiciunt, septemque nummis carius, quā prius me comparaverat Philebus, quidam pistor de proximo castello præstinavit. protinusque frumento etiam cœmpto affatim onustum, per iter arduum scrupis, & cujuscemodi stirpibus infestum, ad pistrinum, quod exercebat, perducit. Ibi complurium jumentorum multivii circuitus intorquebant molas ambage variā. nec die tantum, verum perpeti etiam nocte, prorsus instabili machinarum vertigine lucubrant³ pervigilem farinam. Sed mihi, ne rudimentum servitii perhorrescerem, novus dominus⁴ loca ac lautia prolixè præbuit. Nam & diem illum primum feriatum dedit, & cibariis abundanter instruxit præsepium.

INTERPRETATIO.

abducunt retrò, protinusque eos vinciunt, & conjiciunt in carcerem, cantharoque, & ipsā imagine Dex, quam portabam, depositis, ac consecratis in donario templi, die sequenti producunt me, atque iterum voce præconis vana-lem pronuntiant. Et quidam pistor ex proximo castello me omni septem nummis carius, quā Philebus antea me amerat. Statimque me probe oneratum frumento, quod etiam comparaverat, deducit per viam salebrosam, & scabram omnis generis radicibus, ad mo-

lindinum, cui operam dabat. Illic plurima jumenta per multos gyros incendo circumagebant molas diversis circuitibus. Neque solum de die, sed per totam etiam noctem vigilantes confici- bant farinam ad lucernam perpetuā ro- tatione molarum. Sed novus ille domi- nus me lautissimè excepit, ne reformi- darem tyrocinium servitii illius. Per- misit enim mihi vacare ab opere per pri- mum illum diem. & implevit meum præsepe largo cibo.

NOTÆ.

fanis nugæ sunt, futilia verba, ac me- ra mendacia. Vox est à verbo *fari* in- clinata. *Blatterare*, inquit Festus, est *stultè & percupidè loqui*, quod à Græ- co *βλάττει* originem ducit.

1. *In Tullianum.*] In carcere Ro- mano pars subterranea dicta fuit *Tul- lianum*, à Servio Tullio Rege, à quo ædificatum fuisse traditur. Sallustius, in *Catilin.* Tullianum sic describit. *Est locus in carcere, quod Tullianum ap- pellatur, ubi paulum a cederis ad la- vum, circiter quindecim pedes humi de- pressus, cum muniunt undique parietes, atque insuper camera lapideis formi- bus juncta, sed inculta tenebris, odo- re fæda, atque terribilis ejus facies est.* Hujus carceris Romani nomine quælibet alium carcerem vocat hic

Apuleius. Fuit præterea in Romano car- cere alia pars *Robur* dicta, unde præ- cipitabatur maleficorum genus, quod antè arcis robusteis includebatur. Stran- gulatio fiebat in *Tulliano*, præcipitatio de *Robore*, fiebat quoque è rupe Tar- peiā, hoc est, è Capitolio.

2. *Donarium.*] Hic non donum si- gnificat, sed locum, in quo dona re- ponebantur.

3. *Pervigilem farinam.*] Metonymi- cè dictum, lucubrant pervigilem fa- rinam, pro pervigiles lucubrant fa- rinam. Est autem lucubrare ad lucer- nam aliquid facere.

4. *Loca, ac lautia.*] Sic legendum est, non *loca lautia*. Vide quæ diximus ad eadem verba, in *Notis* lib. 3. p. 96.

Nec tamen illa otii saginæque beatitudo duravit ulterius. Sed dis-
 sequenti, molæ, quæ maxima videbarur, matutinus adstituor: & illico
 1 velatâ facie, propellor ad incurvâ spatia 2 flexuosi canalis; ut in ce-
 be 3 termini circumfluentis reciproco gressu, mea recalcanz vestigia,
 15 vagarer 4 errore certo. Nec tamen sagacitatis ac prudentiæ meæ
 prorsus oblitus facilem me tyrocinio disciplinæ præbui. Sed quan-
 quam frequenter, cum inter homines agerem, machinas similiter cir-
 cumrotari vidissem; tamen ut expertus & ignarus operis, stupore men-
 10 cito defixus hærebam. quod enim rebar, ut minus aptum, & huiusce-
 modi ministerio satis inutilem, me ad quempiam alium utique le-
 viorem laborem legatum iri, vel otiosum certè cibatum iri. Sed fru-
 15 strâ 6 solertiam damnosam exercui. Complures enim protinus bacu-
 lis armati me circumsteterunt: atque, ut eram luminibus obtectis fe-
 curus etiam nunc, repentè signo dato, & clamore conferto, plagas
 15 ingerentes acervatim, adeo me strepitu turbulentant; ut cunctis con-
 siliis abjectis, illico scitissimè 7 taniâ sparteæ totus innixus, discursus

INTERPRETATIO.

Verum illa felicitas otii, & ubi la-
 gioris non duravit diutius. Sed postero
 mane alligor ad eam molam, quæ vi-
 debarur maxima omnium: & protinus
 velatis oculis, impellor in spatium cur-
 vum orbita rotunda: ut vagarer erro-
 re certa in gyro termini ambientis, re-
 legens meos gressus. Ego tamen astutia
 ac solertia mea memor, non me exhi-
 bui facilem rudimento illius disciplina:
 sed quamvis sæpè vidissem versari
 ejusmodi molas, dum viverem inter
 homines, nihilominus hærebam immo-
 tus simulans me stupere, tanquam
 ignarus essem, & prorsus rudis ejus-

modi laboris. quia nimirum putabam
 me, quasi parum idoneum, ac minus
 utilem tali labori, applicatum iri ad
 aliquod aliud opus facilius, aut sal-
 tem fore ut alerem in otio. Verum, ne-
 quicquam usus sum astutiâ permiciosâ.
 Multi enim me illico circumdederunt
 instructi fustibus: cumque nihil habu-
 eris timorem, quippe qui habebam ocu-
 los velatos, signo subito dato, densis-
 que clamoribus sublatis, incutientes cre-
 berrimos ictus, ita me perturbant
 suo strepitu, ut depositis omnibus meis
 fraudibus continuo alacriter discurre-
 rem, incumbens totus fasciâ juncea ma-

NOTÆ.

1. *Velatâ facie.*] Ne scilicet ex gy-
 rationibus illis in vertiginem incideret.

2. *Flexuosi canalis.*] Semitæ circula-
 ris in modum canalis excavatæ, quo
 tutius, & cum minore aberrandi peri-
 culq jumenta illa velatis oculis in or-
 bem incederent.

3. *Termini circumfluentis.*] Per ter-
 minum circumfluentem intelligo exte-
 rius latus illius semitæ cavæ, quod al-
 tius assurgens cohibebat jumentorum
 pedes, ne extra ipsam vagarentur.

4. *Erroris certo.*] Acute dictum. Er-
 rabant enim jumenta illa, quia jugiter
 jacedebant in orbem: error verò ille

certus erat, quia in eodem semper or-
 be fiebat.

5. *Stupore mentito.*] Observa menti-
 to in passivâ significatione, quod ex-
 pids apud hunc Auctorem reperias:
 infra, hoc libro, *mentis sacrilegâ
 presumptione*, &c. Stuporis vocabulum
 propriè hic, & omnino latine positum
 est. In Fragmentis veterum Poëtarum:

*Quid tenerum currere cogis equum
 Dum stupet ac novus est?*

6. *Solertiam damnosam.*] Quippe
 quæ fustium ictus ipsi accerxerit.

7. *Taniâ sparteæ.*] Vinculo, quod
 ipse pectore tradens molam discurrem:

lacrimis ebirem. ¹ Hac subitâ sectæ commutatione risum toto costu commoveram. Jamque maximâ dici parte transactâ, defectum alioquin me, ² helcio sparteo dimoto, nexu machinæ liberatum applicant præsepio. At ego, quanquam eximie fatigatus, & refectioe virium vehementer indigus, & prorsus fame perditus; tamen familiari curiositate attonitus, & satis anxius, postposito cibo, qui copiosus aderat, inoptabilis officinæ disciplinam cum delectatione quâdam ³ arbitrabar. Dii boni! quales illic homunculi, ⁴ vibicibus livedinis totam cutem ⁵ depicti, dorsumque plagosum, ⁶ scissili centunculo magis inumbrati, quam obrecti; nonnulli exiguo ⁷ tegili tantummodo pubem injecti, cuncti tamen sic tunicati, ⁸ ut essent per pannulos manifesti; ⁹ fron-

INTERPRETATIO.

quâ solertia. Risum excocteram in toto costu hac repentinâ mutatione conversi. Jamque elapsâ maximâ parte dici-
mo ceteroque valde fatigatum solvunt à machinâ, sublata tantâ juncea, quâ eram alligatus, & adducunt ad præsep-
pe. Ego vero, quamvis defessus essem, ac penitus fame periret, tamen solitâ meâ curiositate suspensus, & valde sol-
licitus observabam eum quâdam volu-

ptate disciplinam officina illius inama-
bilis, neglecto cibo, qui mihi fuerat
exhibitus magnâ copia. Proh supri!
quales ibi erant homuncion.s, signati to-
tam cutem notis lividis. & habentes
tergum suum cicatricum obumbratum
poris, quàm consuetum centone lacero;
aliqui velati tantum pudenda parvo te-
gmine, omnes tamen sic vestiti, ut essent
conspicui per centonum foramina; ha-

NOTÆ.

do circumagebat. Hoc vinculum pla-
num fuisse p. ter ex eo quod ipsum
vocat centonem, Spartum, ut jam dictum
lib. 8. junci genus est.

1. *Hac subitâ sectæ mutatione.*] Sen-
tentia. Translatio à Philosophis.

2. *Helcio sparteo.*] Helcium vin-
culum est tractorium, quod supra appel-
lavit centonem sparteum. Formata vox est
à verbo Græco ἥλκυις, quod est crabe-
re. Inde helciorii dicti, qui funibus na-
vigia trahunt adverso amne.

3. *Arbitrabar.*] Arbitrari non tan-
tum significat existimare & affirmare,
sed etiam oculis contemplari, ut hoc
lucis, & auribus auscultare, ut apud
Plautum, & Terentium multis in locis.

4. *Vibicibus livedinis.* &c.] Hypal-
lage, pro livedinis vibicem.

5. *D. picti.*] Venusti. Sic apud Pla-
num:

— meum futurum corium pul-
chrum prædi p.

Quem Apelles, atque Zenxis duo
pigmentis ulmeis,

6. *Scissili centunculo.*] Lib. 1. *scissi-
li palliastro*, & *scissili centunculo*, dixit
pag. 11. & 12.

7. *Tegili.*] Vox ab Apalcio novè fi-
cta, pro tegmine, id est, subligaculo.

8. *Ut essent per pannulos manifesti.*]
Id est, ut videretur eorum cutis per
foramina centonis laceri, & intervalia
pannorum.

9. *Frontes litterati.*] Malis, ac soe-
leratis servis litteræ ab heris, imò &
aliquando plura verba, fronti, ac vultui
inuri solebant, quæ crimen continerent,
causamque notæ; putâ, *cave à fure*,
aut à fugitivo. Sæpè etiam plurimum
versuum fuit illa inscriptio. Ratio au-
tem inscribendi ita habuit, ut primum
litteræ inurerentur candenti ferro; de-
inde atramentum infunderetur, quod ap-
parerent magis litteræ, & præberent se
lectui. Macrob. Saturnal. 1. 11. *Servorum
compeditus, inscriptâ fronte.* Ejusmodi
litteræ inustæ *stigmata* dicta sunt, &
servi, quibus erant inustæ, *stigmati*, &
stigmati.

tes litterati, & capillum semirasi, & ¹ pedes annulati, tum ~~lorore~~ de-
formes, & ² fumosis tenebris vaporosæ caliginis palpebras adest, at-
que adeo malè luminati: & in modum pugilum, qui pulvisculo per-
spersi dimicant, farinulento cinere ³ sordidè candidati. Jam de meo ju-
mentario contubernio, quid, vel ad quem modum memorem? Quales
illi muli senes, vel cantherii debiles: circa præsepium ⁴ capita demer-
si contruncabant moles palearum: cervice cariosâ vulnerum putredi-
ne, ⁵ follicantes nares languidas assiduo pulsu ⁶ tussedinis hiulci, pec-
torâ ⁷ copulæ sparteæ triturâ continuâ exulcerati, costas perpetuâ ca-
stigatione ossium tenus renudati, ungulas multijugâ ⁸ circumcurfione in-
enormè vestigium porrecti, totumque corium veterinâ atque scabiosâ

INTERPRETATIO

debant frontes characteribus exaratas, & crines ex parte rasos. & compedes in pedibus, erant præterea deformes ob pallorem, & habebant palpebras corrosas nigro fumo, ac vapore furni, ideoque minùs valebant oculis: erant quoque toti albi immundo farina polline, instar athletarum, qui pugnant conspersi minuto pulvere. Quid autem, & quomodo jam referam de jumentis, reus consubernalibus? quales erant illi ve-

teres muli, & infirmi equi? demissi capitis circa præsepe avidè comminebant acervos palearum: collum habebant putridum plagis, naves ambulant, & languidas, patentes continuâ tussis impetu, pectora exulcerata assiduo frictu vinculi juncei, costas nudatas usque ad ossa continuis verberibus, ungulas extensas in vestigia praegrandis ex multiplici circumcurfatione, contemque omnem scabram macore, &

NOTÆ

1. *Pedes annulati.*] Annulis ferreis: hoc est, compedibus revincti. Martialis.

Hæc cum geminâ compede dedicatæ tenas.

Saturus, tibi Zoilus annulos priores.

2. *Fumosis tenebris vaporosæ caliginis, &c.*] Pistorum non tantum molebant frumentum, sed panem etiam coquebant. Et Apuleius hic de fumo ac vapore, qui ex furno exit, dum lignis injectis, calefit, loqui videtur, qui fumus valde nocet oculis, ciliaque nunquam adurit, si præsertim ad præfurnium propius & incautiùs quis accedat. Nam si de caligine illâ cum loqui velis, quæ fiebat in pistrino ex fumo & fuligine lucernarum, ad quas farinam lucubrant, non videtur verisimile palpebras caligine ejusmodi adedi potuisse.

3. *Sordidè candidati.*] Sic lib. 2. *desormiter formati.* Est figura Rhetoribus *oxymoron* dicta. Alludit autem hic joculariter ad morem veterum, qui to-

gâ candidâ induci magistratus petebant.

4. *Capita demerfi.*] Hac voce *demerfi* suavia ingluviens denotatur. In veteri Epigrammate.

Corno ut demerso torridus ore bibat.

5. *Follicantes.*] Crebris anhelitibus auras accipientes, reddentesque instar follium.

6. *Tussedinis.*] Vocabulum ab Apuleio fictum, pro *tussi*.

7. *Copula sparteæ.*] Suprà, *holcium* & *saniam sparteam*, dixit, quam nunc *copulam*.

8. *Circumcurfione.*] Sic emendat cum Pricæ, & Colvio. Pleraque editiones habent *circumcisione*. Stevvechius reponit *circumitione*, quod congruit etiam. Vult autem hic ungulas jumentorum illorum multiviis circumcurfionibus humum pulsando exporrectas fuisse, & dilatatas, neque enim ferreis solcis in pistrino muniri erant.

maciâ

facie exasperati: Talis familiaris funestum mihi etiam metuens exemplum, veterisque Lucii Fortunam recordatus; & ad ultimam salutis metam detrusus, summissis capite morebam. Nec ullum usquam cruciabilis vitae solatium aderat, nisi quod ingenitâ mihi curiositate recreabar, dum praesentiam meam parvi facientes, liberè quæ volunt omnes & agunt & loquuntur. Nec immerito² priscae poeticae divinus auctor apud Græcos, summæ prudentiæ virum monstrare cupiens, multarum civitatum obitu; & variorum populorum cognita, summas adeptam virtutes cecinit: Nam & ipse gratas gratias Asino meo meminî, quod me suo celatum regmine, variisque fortunis exercitatum, et si minùs prudentem, multis scium certè reddidit. Fabulam denique bonam; præ cæteris³ suavem compertam, ad aures vestras afferre decrevi: & en, occipio. Pistor ille, qui me pretio suum fecerat, bonus alioquin vir, & apprimè modestus, pessimam & ante cunctas mulieres longè deterrimam sortitus conjugem, 4 pœnas extremas 19

INTERPRETATIO.

scabie inueteratâ. Ego eandem miseri-
am mihi timens, quâ videbam illam
familiam affectam, memorque mea pri-
stina fortuna dum eram Lucius, vi-
densque me redactum ad extremum
terminum meæ vitæ, lugebam demisso
capite: neque ullum prorsus habebam
solamen vitæ illius ætymosa, nisi quiddam
exhilarabar curiositatē mihi innatâ,
cū scilicet omnes facerent, & dice-
rent liberè coram me quidquid vole-
bant, contemptâ meâ præsentia. Et ju-
re quidem meritisque divinus auctor
antiqua pœseos inter Græcos, volens
ostendere hominum prudentissimum, di-
xit eum acquisivisse maximas virtutes

circuitione multarum urbium, & ad-
gnitione diversarum nationum. Fateor
enim me multum debere mea formæ
asinina, quia velans me suo tegumen-
to, exercensque variis casibus, effecit,
ut si non aded sapere, essem tamen
peritus multarum rerum. Denique,
statui vobis narrare optimam historiam,
quæ mihi visa est in primis jucunda,
atque ecce, incipio. Ille pistor, qui me
emerat, vir alioqui bonus, & valdè
moderatus, patiebatur summum suppli-
cium thalami jugalis & familia,
quippe qui nactus erat uxorem nequis-
simam, & multò scelestissimam omni-

NOTÆ.

1. Ad ultimam salutis metam detrusus.] Sic lego, Stevvechii emendationem secutus. In Beroaldi Editione, ad ultimam salutis me tandem trusum. Lipsius, Cælius Rhodiginus, & alii mutant pro detrusus, detrux, absque ullo tamen exemplo hujus vocabuli.

2. Priscæ poeticae divinus auctor, &c.] Homerum intelligit, qui Ulyssem prudentissimum ostendere cupiens, 'Odysseam sic auspicatur:

Ἀνδρῶ μοι εἶπεν μῦθον Νηλεΐδης,
&c.

Horatius vertit in Arte Poetica:

Apul.

Musa vitum memora, capta post tem-
pora Troia

Qui mores hominum multorum vi-
dit & urbes.

3. Suavem compertam.] Sic emendat Pricæus ex suavem compertam. Sic lib. 1. Me vera comperta memorare. Ad stipulatur Codex Mf. à Beroaldo laudatus.

4. Pœnas extremas thori, larisque sustinebat.] Tori, quia conjugem habebat adulteram: laris, quia ipsa eum oderat, adeoque domi omnia obnixè faciebat, ut ipsi adversaretur.

N n

tori Larisque sustinebat: ut hercules! ejus vicem ego quoque tacitus frequenter ingemiscerem. Nec enim ullum vitium nequissimum illi foeminae deerat; sed omnia prorsus, ut in quamdam cœnosam latrinam, in ejus animum flagitia confluxerant. ¹ Scava, sœva, viriosa, ebriosa, ² pervicax, pertinax, in rapinis turpibus avara, in sumptibus sœdis profusa, inimica fidei, hostis pudicitiae. Tunc spretis, atque calcatis divinis numinibus, in vicem certæ religionis, ³ mentitâ sacrilegâ præsumptione Dei, quem prædicaret unicum, ⁴ confictis observationibus vacuis, fallens omnes homines, & miserum maritum decipiens, matutino mero, & continuo stupro corpus mancipârat. Talis illa mulier miro me persequabar odio. nam & antelucio recubans adhuc, subjungi machinæ novitium clamabat asinum: & statim ut cubiculo primum processerat, insistens jubebat incoram sui plagas mihi quamplurimas irrogari. & cum tempestivo prandio laxarentur jumenta cœno-

INTERPRETATIO.

nium foeminarum: adeo ut cœrâ ego etiam sæpe dolerem apud me ejus sortem. Nam ne ullum quidem vitium deerat illi pessima mulieri; sed omnia omnino scelera concurrerant in ejus mentem, veluti in aliquam cloacam lutosam. Erat ominosa, crudelis, virorum & vini appetens, obstinata, contumax, quæ in sœdâ rapacitate, prodiga in turpibus impanis, adversaria fidelitatis, inimica castitatis. Tum contemptis, atque subterhabitis Diis immortalibus, loco vera religionis, confingens nefariam opinionem de Deo, quem dicebat unicum esse, mentita inanes carimonias, & decipiens omnes homines, atque infelicem suum virum, devoverat suum corpus ebrietati, ab ipsa mane incipienti, & assiduo adulterio. Illa mulier sic morata oderat me mirum in modum. nam ante lucem adhuc in lecto jacens, magno clamore præcipiebat, ut asinus recens emptus mola alligaretur: & cum primum egressa erat ex cubiculo, statim imperabat, ut quamplurima verbera mihi incoram se congererentur, ipsa instans exdentibus. Cùmque reliqua jumenta soluebantur

NOTÆ.

1. Scava.] Ominosa, sinistra, sinisteritatis plena. Plin. in Epist. Plerique dum verentur, ne gratia potentium impartiri videantur, sinisteritatis, atque etiam malignitatis famam consequuntur. Observa paronomasiam in vocibus scava, sœva, viriosa, ebriosa, pervicax, pertinax.

2. Mentitâ sacrilegâ præsumptione Dei, quem prædicaret unicum, &c.] His verbis indicat mulierem illam Christianam fuisse, idque præsertim apparet ex hac voce, præsumptione, ita enim sanam, ac veram Christianorum fidem Pagani illudeantes appellabant. Tertull. in Apologetico: hæc sunt, quæ in nobis solis præsumptiones vocantur. Idem in Montani & sciorum passione:

Condiscipuli ejus suadebant, ut, præsumptione depositâ, sacrificaret.

3. Confictis observationibus vacuis, &c. matutino mero, & continuo stupro corpus mancipârat,] Vacuis, pro vacuis, Græcum est, & v. enim & matutino sæpe sunt synonyma. Videtur autem per vanas observationes hæc intelligere Hymnos, præces, & pia convivivia seu ἀγῶγας, quas maritum horis celebrabant veteres Christiani, quæ convivivia diffiniebant idololatæ illi, dicebantque, non tam religiosos ritus esse, quàm crapulæ, libidinisque anchoramienta. Tertull. ad uxorem: Quis conjugem suam ad convivium Dominicum illud, quod infamant, sine scavâ suspitione dimittet?

ta, longè tardius applicari praeſepio jubebar. Quà ſervitiâ multò mihi magis genuinam curioſitatem in ſuos mores ampliaverat. Nam & affiduo planè commeanſem in ejus cubiculum quemdam ſentiebam juvenem, cujus & faciem videre cupiebam ex ſummo ſtudio: ſi tamen velamentum capitis libertatem tribuiſſet meis alioquin luminibus: nec enim mihi ſolertia deſuiſſet ad detegenda quoquo modo peſſimæ formæ flagitia. Sed anus quædam ſtupri ſequeſtra, & adulterorum internuntia, de die quotidie inſeparabilis aderat. cum quâ protinus ſentaculo, ac dehinc vino mero meris vicibus velitata, ſcenas fraudulentas, in exitium miſerrimi mariti ſubdolis ambagibus conſtruebat. At ego, quanquam graviter ſuccenſens errori Fotidis, quæ me dum avem fabricat, perficit aſinum, iſto tamen vel unico ſolatio ætumnabilis deformitatis meæ recreabar, quòd auribus grandiffimis præditus, cuncta longulè etiam diffica facillimè ſentiebam. Denique, die quædam timida illius aniculæ ſermo talis meas deſertur aures: De iſto quidem, mi herilis, tecum ipſa videris, quæ ſine meo conſilio pigrum & formidoloſum familiarem iſtum ſortita es; qui inſuavis & odioſi mariti tui caperatum ſupercilium ignaviter perhor-

INTERPRETATIO.

tempore prandii, jubebat me multò tardius duci ad præſepo. Quà crudelitate multò magis auxerat ingentem mihi curioſitatem ad iſſos mores obſervandos. Sentiebam enim quemdam juvenem quotidie præſepio tranſeuntem in ejus cubiculum, cujus etiam vultum cupidiffimè optabam inſpicere: ſi tamen ſerviâ, quâ velatum erat meum caput, præbuiſſet alioqui meis oculis libertatem iſtius viderendi. Nam ſatis habuiſſem ſegaciſſimè ad crimina nequiſſima mulieris quomodocumquè detegenda. At vetula quædam conciliatrix adulterii, & internuntia machorum, ſingulis diebus ipſi adſtabat comes individua per diem, cum quâ primùm ſentans, ac deinde alternis vicibus vinum merum certa-

tim potans, fraudulentis ambagibus concinnabat, doſos apparatus in pernicioſum infortunatiſſimi mariti. At ego, quamvis valde iratus eſſem adverſus Fotidem, quòd errore ſuo me feciſſet aſinum, dum velle in avem mutare iſpercebam tamen vel hoc unum ſolamen meæ cruciabilis deformitatis, quòd ſatiffimè audiebam omnia etiam longiuſculè remota, æſtate inſtratus longiſſimis auribus. Denique, quædam die ejusmodi oratio meticuloſa illius anis pervenit ad meas aures: Hæc mea, delibera quidam apud te quid ſtatuas de illo pigro amico, quem tibi cepiſti me inconfultâ, qui trepidè reformidas ſeverum ſupercilium tui injucundi aſi-

NOTÆ.

1. *Stupri ſequeſtra.*] Intermedia. Sic ſuprà, lib. 6. p. 203. de Aſino virginalis fuga ſequeſtro. ubi vide Not.

2. *Scenas fraudulentæ.*] Apparatus doſoſos, inſidioſasque machinationes. Ita prorsus legendum eſt, poſthabitis quæ hic habet Colvius.

3. *Fabricat.*] Id eſt, fabricare vult,

molitur.

4. *Mi herilis.*] Vide Not. 1. pag. 131. ſuprà.

5. *Caperatum ſupercilium.*] Feſtus: Caperatum, rugoſum, à cornium caprinorum ſimilitudine dicitur. Varro de Lingua Latinâ lib. 6. non à caprarum cornibus deducit, ſed ab earum fron-

N n ij

rescit; ac per hoc amoris languidi desidiâ tuos volentes amplexus discruciat. Quanto melior Philesiætarus, adolescens & formosus, & liberalis, & strenuus, & contra maritorum inefficaces diligentias constantissimus! dignus hercules solus omnium matronarum perfrui delictis: dignus solus coronam auream capite gestare, vel ob unicum istud, quod nunc nuper in quemdam zelotypum maritum eximio studio commentus est. Audi denique, & amatorum diversum ingenium compara. Nosti quemdam Barbarum, nostræ civitatis decurionem, quem scorpionem præ morum acritudine vulgus appellat. hic uxorem generosam, & eximiâ formositate præditam, mirâ custodellâ munitam, domi suæ quàm cautissimè cohibebat. Ad hæc, ultima pistoris illa uxor, subjiciens: Quidni? inquit, novi diligenter, Arcton meam condiscipulam memoras. Ergo, inquit anus, nosti totam Philesiætarum etiam ipsius fabulam? Minimè gentium, inquit, sed nō illa valdè cupio, & oro, mater, ordine mihi singula retexe. Nec commorata illa fermocinatrix immodica, sic anus incipit. Barbarus iste, cum necessariam protectionem pararet, pudicitiamque caræ conjugis con-

INTERPRETATIO.

que invisi conjugis, ideoque excruciat se segnitie sui languentis amoris, cum avidissimè cupis eum amplecti. Quantum ipsi præstat. Philesiætarus juvenis & pulcher, & liberalis, & fortis, & summa audacia adversus inutilem vigilantiam maritorum! Certè solus meretur potiri amplexibus omnium matrum-familias: solus meretur ferre in capite coronam auream, vel propter hoc unum, quod nuperimè excogitavit mirâ calliditate contra quemdam maritum zelotypum. Ausculta demùm, & confer inter se diversam indolem horum amborum amatorum. Nosti quemdam nomine Barbarum, Senatorem nostræ urbis, quem populus vocat scorpia-

nem, propter asperitatem morum. Hic vigilantissimè coercerat domi uxorem nobilem, & præstanti pulchritudine dotatam, muniens eam egregiâ custodiâ. Ad ea respondens illa docterrima conjux pistoris: Cur non? ait. Apprimè novi. Nempe Arcton meam condiscipulam dicis. Scis ergo (inquit vetula) totam historiam Philesiætarum? Nequaquam, ait: sed vehementer opto scire. & precor te, ô parens, ut mihi amandâ narres ordine. Et absque morâ illa vetula loquacissima narratrix sic exorditur. Barbarus ille, cum jamjam suscepturus esset iter necessariâ de causâ, & vellet diligentissimè conservare ca-

NOTÆ.

re rugosâ: Caperatâ fronte à capra fronte. Et Nonius, cap. 1. Caperare est rugis frontem contrahere, & asperare. traham à caprorum frontibus crispis.

1. Amatorum.] Tui nimirum illius segnis ac meticulosi, & hujus strenui & constantissimi Philesiætarum.

2. Decurionem.] In municipiis, & colonniæ Decuriones dicuntur, qui Ro-

mæ Senatores. Decreta Decurionum sæpè citantur à scriptoribus. In re autem militari Decuriones, inquit Festus, appellantur, qui præsum denis equitibus. Erant terni in singulis turmis, quæ duobus & triginta hominibus constabant auctore Vegetio.

3. Quem scorpionem, &c.] D. Hieronymus in Apocalypsin: scorpiones vocantur, qui sunt corda indomabili.

servare summâ diligentia cuperet; servulum suum ¹ Myrmecem, fidelitate præcipuâ cognitum, secretò commonet, suæque dominæ custodiam omnem permittit: carcerem, & perpetua vincula, ² mortem denique violentam & famem comminatus, si quisquam hominum vel in transitu digito tenens eam contigisset, idque dejerans etiam confirmat per omnia diuina numina. Ergo igitur summo pavore perculsum Myrmecem acerrimum relinquens uxori ³ secutorem, securam dirigit professionem. Tunc obstinato animo vehementer anxius Myrmex, nec usquam dominam suam progredi sinebat, & lanificio domestico destructam inseparabilis adsidebat. ac tantum necessario ⁴ vespertini lavacri progressu, affixus atque conglutinator, extremas manu prehensens lacinias, mirâ sagacitate commissæ provinciæ fidem tuebatur. Sed ardentem Philæsetari vigilantiam matronæ nobilis pulchritudo latere non potuit. Atque hac ipsâ potissimum famosâ castitate, & insignia

INTERPRETATIO.

fidelitatem suæ dilectæ uxoris; commonefacit secretò servulum suum Myrmecem, quem noverat sibi esse in primis fidelem, creditque ejus fidci totam custodiam heri ipsius, interminatus ei carcerem, atque æternas compedes, denique necem crudelē, & esuritionem, si ullus vir eam contigisset vel extremo digito, etiam transendo. atque hoc affirmat jurans per omnes Deos. Relinquens igitur vigilantissimum comitem suæ conjugi Myrmecem perculsum maximo terrore, iter ingreditur depositâ sollicitudine. Tunc Myrmex obfirmatâ men-

te valde sollicitus, nusquam permittebat ire suam heram, & detinens eam domi occupatam lana nenda, assidebat ipsi comes individuum. & dum necesse erat eam exire, quod vespere tantum contingebat balnei petendi causâ, adherens ipsi, & agglutinator tenensque manu oram vestis ejus, officio sibi injuncto fungebatur egregiâ solertiâ ac fidelitate. Sed forma nobilis illius matrona non potuit occultari ardenti vigilantia Philæsetari. Et irretitus atque accensus hac ipsâ præsertim pudicitia tam celebri, & nimia vigilantia exi-

N O TÆ,

1. Myrmecem.] *μύρμηξ* formica Græcis est, hinc appositè *Myrmecis* nomen laborioso, fideli, & frugi servo inditum.

2. Mortem violentam & famem.] Elmenhorstius tuetur scriptam in Mss. quibusdam lectionem mortem violentam & defamem, frustrâ. Nihil hic sollicitandum. Notum est herilis in servos sævitæ fuisse, eos macerare fame. In Epistolâ Divi Antonini Pii ad Ælium Marcianum Proconsulem Bæticæ relatâ kg. 2. ff. de his, qui sui, vel alieni juris sunt. Sed dominorum interest, utque Imperator, ne auxilium contra servitiam, vel famem, vel intolerabilem injuriâ denegetur his, qui justè

deprecantur, &c. Apud Plautum, in Menæchmis Act. 5. Scen. 6. Messenio servus.

Verbera, compedes, mola, magna lassitudo, fames, frigus durum,

Hæc pretia sunt ignavia.

Id. ego malum metuo, &c.

Si quid ergo mutandum hic esset, legerem: mortem lentam de fame, id est, fame accersitam.

3. Secutorem.] Comitem individuum. De secutoribus in re gladiatoria dixi lib. 4. pag. 115.

4. Vespertini lavacri.] Quod mulieri prohiberi inhumatum fuisset, ex moribus præsertim illorum temporum, quibus non erant lintea in usu familiari.

N n iij

tutelæ nimietate : instrictus atque inflammatus , quidvis facere :
 quidvis pari paratus , ad expugnandam tenacem domûs di-
 sciplinam totis accingitur viribus. certusque fragilitatis humanæ fi-
 dei , & quod pecuniæ cunctæ sint difficultates perviæ , anroque so-
 5 leant adamantinæ etiam perfringi fores ; opportunè nactus Myrmecis solitatem , ei amorem suum aperit : & supplex cum modelam eruci-
 ciatui deprecatur. nam sibi statutam decretamque mortem proximare ,
 nî maturius capito potitur. Nec eum tamen quidquam in re facili
 10 formidare debere. quippe cûm vespertî solus , fide tenebrarum con-
 tectus atque absconditus intrarepere , & intra momentum temporis
 remeare posset. His & hujuscemodi suadelis : validum addens cuneum ,
 qui rigentem prorsus servi tenacitatem violenter diffunderet. potrectus
 enim manu suâ , demonstrat ei novitate nimîa : candentes solidos aureos :
 15 quorum viginti quidem puellæ destinasset ; ipsi verò decem libenter
 offerret. Exhorruit Myrmex inauditum facinus , & occlusis auribus ef-
 fugit protinus. Nec auri tamen splendor flammeus oculos ipsius ex-
 ire potuit : sed quanquam procul semotus , & domum celeri gradu
 provectus , videbat tamen decora illa monetæ lumina , & opulentam

I N T E R P R E T A T I O .

miâ illius custodia , comparat se toto ni-
 su ad corrumpendam severam discipli-
 nam illius domûs ; certus omnia & exor-
 qui , & tolerare. Et cûm carid sciret
 humanam fidem esse fragilem , & omnes
 difficultates planas esse pecuniâ , januas-
 que etiam durissimas solere diffringi
 auro : invanto opportunè Myrmeco soli-
 tario , declarat ei suum amorem , &
 petit ab eo suppliciter remedium sua
 angari se enim statuisse , & decrevisse
 brevi mori , nisi quamprimum fieret
 voti sui compos. Et tamen nihil in re
 facili esse timendum , eûm nempe posset
 ipse vespere penetrare intra ades solus ,
 volatus atque occultatus beneficio ob-
 scuritatis , & momento post exire. Ad-

jungens bis , & similibus persuasioni-
 bus validum cuneum , qui violenter
 diffunderet obstinationem planè rigidam
 servi. Aperit enim suâ manu , ostendit
 ei solidos aureos splendentes (quod ipsi
 valdè novum visû erat) ex quibus asse-
 bat se destinasse viginti quidem mulie-
 ri , decem verò ei libenter offerre. Myr-
 mex audivit cum horrore scelus sibi
 antea inauditum , & obnatis auribus
 confestim aufugit. Neque tamen igneus
 fulgor auri potuit excedere ex ejus ocu-
 lis , sed quamvis procul recessisset , &
 citato gressu domum pervenisset , sibi ta-
 men videbatur insueri pulcros illos po-
 cunia fulgres , & jam mente posside-

N O T A .

1. Instrictus.] Melius ex Vicentinâ
 editione & M^c. Oxon. reponas instrin-
 ctus.

2. Validum addens cuneum.] Lege-
 bat Beroaldus aculeum. Sed optimè
 Stevvechius cuneum reposuit. Metapho-
 ricè scilicet indicat Apuleius , quemad-
 modum adacto ferreo cunco diffundun-

tur ligna , sic oblata pecuniâ diffissam
 fuisse fidem ac tenacitatem Myrmecis.

3. Candentes solidos aureos.] Can-
 dentes hîc ne intelligas albicantes , sed
 fulgentes , & quasi ignitos. Sic paulò
 infra : nec auri tamen splendor flam-
 mens oculos ipsius exire potuit.

prædam jam tenebat animo : miroque ¹ mentis salo & cogitationum
diffensione, miscellus in diversas sententias carpebatur, ac distraheba-
tur. Illic fides, hic lucrum; ² illic cruciatus, ³ hic voluptas. Ad po-
stremum tamen, formidinem mortis vicit aurum. Nec saltem spatio
cupido formosæ pecuniæ leniebatur. sed nocturnas etiam curas inva-
deret pestilens avaritia, ut, quamvis herilis cum comminatio domi co-
hiberet, aurum tamen foras evocaret. Tunc, devorato pudore, &
dispositâ contestatione, sic ad aures domine ⁴ mandatum perfert. Nec à
gemina levitate descivit mulier, sed execrando metallo pudicitiam
suam protinus ⁵ auctorata est. Ita gaudio perfusus, ad suæ fidei præ-
cipitium, Myrmex non modo capere, verum saltem contingere, quam
antio suo viderat, pecuniam cupiens, & magnis suis laboribus per-
fectum desiderio Philesetaro, lætitiâ peritus, nuntiat : statimque
destinatum pretium reposit. & tenet nummos aureos manus Myrme-
cis, quæ nec æreos nôtat. Jamque nocte promotâ, solum perducit ad
domum, ⁶ probèque capite contectum, amatorem strenuum infert ad-

INTERPRETATIO.

bat opulentum lucrum, atque in-
felix scindebatur, & divellebatur in
studia contraria mirabili animi astu,
ac discordiâ cogitationum. Illinc fidei
tas urget, hinc instat questus; illinc
tormenta impendunt, hinc affulget gau-
dium. Novissimè tamen aurum supera-
vis necis metum. Neque aviditas pul-
cra moneta tempore solum mitigabatur,
sed pestilens avaritia noctu quoque
eius animam sollicitudinibus agitabat;
ita ut, quamvis minæ heu retinerent
eum domi, aurum tamen evocaret
foras. Tunc omni proinde voracundiâ
cæcitatâ, & sublatâ morâ, illic nar-
rat sua vera quod sibi erat præceptum.

Ipsa verò non degeneravit ab innatâ
sibi levitate, sed confestim mancipavit
suam pudicitiam execrabili metallo. Sic
Myrmex lætitiâ delibutus in naufragio
sua fidelitatis, optansque non capere
solum, sed vel manibus tractare au-
rum, quod in suam perniciem aspe-
rat, gaudio gestiens refert Philesetaro,
se tandem magnis laboribus effecisse
quod cupiebat: continuoque petit mer-
cedem sibi promissam, & manus Myr-
mecis jam tenet nummos aureos, qua
antiâ ne æreos quidem unquam conti-
gerat. Jamque nocte provocatâ deductis
ad domum fortem illum amatorem solum,
& introducit eum capite probè velato us-

NOTÆ.

1. *Mentis salo.* Fluctuatione animi,
qui instat sali, id est, maris agitaba-
tur, & fluctuabat.

2. *Illic cruciatus.* Si herus rescisce-
ret sibi non servatam fidem.

3. *Hic voluptas.* Si oblati auris
frui posset.

4. *Mandatum.* Philsetari.

5. *Auctorata est.* Vide lib. 2. Not.
p. 57. ad vocem *auctoratus*. Observa
tamen illic passivè sumi, hic activè.

6. *Probèque capite contectum.* Ju-
venal. Satyrâ 8.

nocturnus adulter
Tempora Santonico volans adepta
concillo.

Apud Horatium, Satyr. 7. lib. 2. Serm.
Dayus ad herum:

Tu cum projectis insignibus, annula
equestri.

Romanoque habitu prodis ex iudicio
Dama

Turpis; oderatum caput obscurante
lætina.

Non es quod simulas?

usque dominæ cubiculum.

* contra omnium opinionem, captatâ noctis opportunitate, impro-
visus maritus afflittit. suæ domûs janua jam pulsata, jam clamar,
5 jam saxo fores verberat: & ipsâ tarditate magis magisque suspectus;
dira comminatur Myrmeci supplicia. At ille, repentino malo pertur-
batus, & miserâ trepidatione ad inopiam consilii deductus, quod so-
lûm poterat, nocturnas tenebras causabatur sibi obfistere, quin cla-
vem curiosè absconditam reperiret. Interdum Philestærus, cognito
10 strepitu, raptim tunicam injectus; sed planè præ turbatione pedibus
intectis, procurrit cubiculo. Tunc Myrmex, tandem clave pessulis sub-
jectâ, repandit fores: & recipit tunc etiam fidem Dædum boantem
dominum, eoque properè cubiculum petente, clandestino transcurfû
dimittit Philestærum. Quo jam pro limine liberato, securus sui,
15 clausâ domo, rursûm se reddidit quieti. Sed dum primâ luce Barba-
rus procedit cubiculo, videt sub lectulo soleas incognitas, quibus in-
ductus Philestærus irrepsêrat: suspectusque è re natâ, quæ gesta sunt:
non uxori, non ulli familiarium: cordolio patefacto, sublatis his, &
in sinum furtim absconditis, jussu tantûm Myrmee per conservos
20 victo forum versûs detrahî, tacitos secum mugitus iterans, rapidum

INTERPRETATIO.

que ad thalamum sua hera, * * subditâ pessulis, aperit janua: &
* * excipit herum, adhuc clamore restantem
* * Deos; dumque is festinanter it in cu-
* * biculum, ille emittit Philestærum oc-
* * cultâ fugâ se proripientem. Quem cum
jam emisisset, extra fores, depositâ fer-
midine, domum claudit, seque iterum
componit ad somnum. At Barbarus è
thalamo exiens disiculo, animadvertit
sub lecto soleas sibi incognitas, quibus
calceatus erat Philestærus, cum in-
troiverat: suspicatusque ex ipsâ re
quod contigerat: neque conjugi sua, ne-
que ulli ex domesticis declarato animi sui
dolore, tollit eas, atque clam occultas
in sinu, imperansque duntaxat Myr-
mecem victum trahi per alios servos
forum versûs, citato gradu illuc tendis

NOTÆ.

1. *Suspectus*.] *Suspiciens*, suspicio-
sus, activâ significatione. Sic Amma-
nius Marcellinus, lib. 16. *Suspectior de*
obscuris, nec referre gradum, nos ult-
rius ire tentavit.
2. *Cordolio*.] A dolore, & corde, Cor-

dolium factum. Plant. Pœnulo:
Sed ubi exempla conferantur meretrici-
cum aliarum, ibi tibi
Eris cordolium: si quam ornatam
melius foris conspexeris.

dirigit

dirigit gressum, certus solæarum indicio vestigium adulteri posse se perfacile indipsi. Sed ecce, per plateam dum Barbarus vultu turgido subductisque superciliis incedit iratus; ac ponè eum Myrmex vinculis obrutus, non quidem coram noxæ deprehensus, conscientiam tamen pessimam¹ pervictus, lacrymis uberibus ac postremis lamentationibus inefficacem commovet miserationem: opportunè Philestæus occurrens, quanquam diverso quodam negotio destinatus, repentinam tamen facie permotus, non enim deterritus, recolens festinationis suæ delictum, ut cætera consequenter suspicatus, sagaciter extemplo sumptam familiari constantiam, dimotis servulis invadit cum summo clamore Myrmecem, pugnisque malas ejus.³ elementer obtundens, At te, inquit, nequissimum & perjurum caput, dominus iste tuus, & cuncta cæli numina, quæ dejerando temerè⁴ devorasti, pessimum pessimè perdant! qui de balneis soleas hesternam die mihi furatus es: dignus, hercules! dignus, qui & ista vincula conteras, & insuper etiam carceris tenebras perferas. Hac opportunam fallaciam vigorati juvenis inductus, immò os sublitus & ad credulitatem delapsus Barbarus, post-

INTERPRETATIO.

ingemans apud se tacitos gemitus, sperans se certo comperturum indicio solæarum quis esset machus. Sed dum Barbarus progreditur per viam iratus tumens facie, contractis superciliis, & post ipsum Myrmex gravis catenis, non quidem oppressus in manifesto crimine, sed tamen convictus suam malam conscientiam, abundantibus lacrymis & miserrimis lamentis excitat misericordiam sibi inutilem: Philestæus commodè occurrens, quamvis distinctus esset alio quodam negotio, tamen commotus subito spectaculo, sed non perturbatus, recogitans quid peccaverat suam prope rationem, ubi ex con-

quenti reliqua conjecit, capram protinus astute suam solitam audaciam, dispulsis hinc inde servulis irrumpit in Myrmecem cum maxima exclamatione, feriensque leniter ejus genas pugnis, At hic tuus herus, inquit, atque omnes Dii, quos temerè jurando invocasti, te nequissimum perdant, ut meritis es, sceleratissime, ac perjure vir! qui mihi subripuisti heri soleas ex thermis. Mereris proscindere, mereris usque contere istas compedes. & præterea sustinere etiam obscuritatem carceris: Barbarus deceptus, vel potius ludificatus hoc tempestivo dolo confidentis juvenis, & fidem credulæ ejus verbis habens, do-

NOTA.

1. *Pervictus.*] Editiones omnes habebant *permixtus*. Emendavit Stevvechius *pervictus*, bene, meam sententiam, reclamet licet Pricæus. Potest quidem sensus elici non absurdus ex priori lectione, sed longe planior ex hac elicietur, si modò virgulam, quæ in vulgatis editionibus vocem *permixtus* præcedit, hic post *pervictus* reponas.

2. *Dimotis servulis.*] Qui Myrmecem vinculum trahebant.

3. *Elementer.*] Neque enim serio, Apul.

sed simulanter ei erat iratus.

4. *Devorasti.*] *Votis vocasti* reponit Pricæus ex Lipsii MS. & Oxon. *devorasti*, ut idem sit *numina devorare* quod *numina spernere*, & *calcere*. Sic paulò supra: *tunc devorato pudore*, &c.

5. *Immo os sublitus, & ad crudelitatem.* &c.] Sic optimè Stevvechius. Prius legebatur: *immo sublatus, & ad crudelitatem*, &c. Quid sit *os sublitus*, & *sublinere os*, audi Nonium doctorem, cap. 1. *Sublevit* significat *illuxit*.

liminio domum regressus, vocato Myrmæce solena illas offerens, ab ignovit ex animo, & uti domino redderet, cui subripuerat, suscipit. Hæcenus adhuc aniculâ garriente, suscipit mulier: Beatam illam, quæ tam constantis sodalis libertate fruitur! At ego misella, malis etiam somniis, & cœcam illius scabiosi asini faciem timentem familiarum incidi. Ad hæc anus: Jam ego tibi, probè suatum & confirmatum animi amatorem illum alacrem, vadiumonio sistam. Et insuper, conditâ vespertinâ regressione, cubiculo faceffia. At pudica uxores statim cœnas Saliæres comparat, vina pretiosa defæcat, pulmentis recentia saccis temperat, mensâ largiter instruit. Denique, ut Dei cuiusdam, sic adventus expectatur adulteri, nam & opportunè maritus foris apud naccam proximum cœnitabat. Ergo igitur meridiæ propinquante, helcio tandem absolutus, refectuique securè reddiis,

INTERPRETATIO.

domum rursum rediit. vacatæque Myrmæce, & exhibitis solenis, ultro ei perpercit, & hortatus est, ut redderet domino, cui furatus erat. Vix ea narraverat illa anus, cum mulier orationem resumit hoc modo: O quàm felix est illa, quæ fruitur liberâ consuetudine amici tam fortis! Ego verò infelix nacta sum amatorem, qui reformidat etiam strepitum mola, & volatum caput illius scabiosi asini. Vexula ad ea respondet: Jamjam saxo ut ille promptus amator tibi adsit ad conditum

tempus, bene persuasus. & obfirmatus animo. Pollicitaque præterea se redituram vespere, abijt ex cubiculo. Uxor verò illa casta continuò apparat opulentiâ lautissimam, purgat facibus generosa vinâ, intermisce pulmenta recentia tuccis, mensam copiosissimis cibis operans. Uno verbo, expectatur accessus mariti, tanquam alicujus Dei. Commodè enim maritus foris cœnabat apud vicinam fullonem. Appetente ergo jam meridiæ, ego tandem solutus vinculo traistoria, & tranquille admotus cibe, ceterâ neq.

NOTÆ.

& pro ridiculo habuit, tractum à genere ludi, quo dormientibus ora pinguntur. Plantus, Aululariâ: Fidei censebam maximam multâ fidem esse: ea sublevis os mihi penissum. Loco autem crudelitatem reponendum omnino esse credulitatem patet.

1. Confirmatum animi.] Pro animo. Archaismus est. Sic pendens animi, animi dubius, & sexcenta ejusmodi.

2. Vadiumonio sistam.] Consilii metaphorâ Plautus:

Ubi tu es, qui me convadatu's Vermeris vadiumoniis?

Ubi tu es, qui me libello Venorio citasti?

Eccè me sisto. &c.

Vide lib. 4. Not. pag. 126.

3. Cœnas Saliæres.] Vide Not. lib.

4. pag. 124.

4. Vina pretiosa defæcat.] Defæcantur vinâ per saccum transmittendo. Unde saccare pro percolare, & defacere. Martial.

Cacuba saccantur, quæque annus exxit Opimi.

Saccus ille in turbinis modum acuminatus erat. Colum. Saccus inversa morsa similis, qualis est, quo vinum liquatur.

5. Tuccis temperat.] Tuccis hic videtur accipi pro condimentis. Vide lib. 2. Not. pag. 43.

6. Apud Naccam.] Festus: Nacca appellatur vulgè fullones, ut ait Curtius, quod naccæ non sint, ad eam nullius pretii.

non tam hercules laboris libertate gratulabar, quàm quòd revelatis
luminibus, liberè jam cunctas facinorosa mulieris artes prospectare
poteram. Sol ipsum quidem delapsus Oceanum, subterrenas orbis
plagas illuminabat: & ecce, nequissimæ antris adhærens lateri teme-
rarius adulter adventat: puer admodum, & adhuc lubrico genarum
splendore conspicuus * Hunc multis admodum saviis exce-
ptum, mulier cœnam jubet paratam accumbere. Sed ut primum oc-
curforiam potionem & inchoatum gustum extremis labiis continge-
bat adolescens; multo celerius opinione rediens, maritus adventat.
Tunc uxor egregia, diras devotiones in eum deprecata, & 2 crurum 10
ei fragium obominata, exangui formidine trepidantem adulterum al-
veo ligneo, quo frumenta confusa purgari consueverant, temerè pro-
pter jacenti suppositum, abscondit: ingenitæque astutiâ dissimulato
tanto flagitio, intrepidum mentita vultum, percontatur de marito,
tur utique contubernalis arctissimi desertâ cœnulâ, præmaturus af- 15
foret. At ille dolenti prorsus animo suspirans assidue, Nefarium, in-
quit, & extremum facinus perditæ fœminæ tolerare nequiens, fugâ
me proripui. Hem qualis, Dii boni! matrona, quàm fida, quàmque
sobria, turpissimo se dedecore fœdavit! 3 Juro per istam ego sanctam

INTERPRETATIO.

eam gauderam, quòd essem solutus
ab opere, quàm quòd oculis disco-
poris possem jam liberè aspiciere omnes
dolores sceleris mulieris. Jam Sol quidem
depressus infra mare illustrabat infe-
riores terra partes, cùm audax ille
mæchus advenit affixus lateri vetula
pessima, ipse valde juvenis, & adhuc
speciosus laevi nitore genarum * * *
Mulier excipit eum plurimis basiis, &
jubet accumbere epulis instructis. At
vix juvenis inciperet tangere extremi-
tate labiorum peculum, quod in primo
vicinse propinatur, & cibum prænun-
torium i maritus advenit, revertens
longè citius, quàm putabant. Tunc pra-
clara illa cœnæ devovens eum omni-
bus diris, & imprecata ipsi fractionem

crurum, abdit mæchum tremantem pal-
lido metu, ponens eum sub alveo ligneo,
quo frumenta permixta aliis feminibus
solebant expurgari, qui tum forè ja-
tebat propè: tantoque scelere nativâ
suâ calliditate dissimulato, facie sic
conformatâ quasi nihil timeret, quarit
à marito, quàm tandem ab causâ ven-
nisset prapropè relicta cœnâ conjun-
ctissimi sodalis. Ille verò mæchus pe-
nitens animo perpetuè suspirans: Chæ-
on, inquit, non possem ferre flagitium ne-
fandum & turpissimum corruptissima
mulieris, aufugi. Proh Superi! qualis
erat illa mater-familias! quàm fidelis,
& quàm temperans, quæ tamen macu-
lavit se flagitio fœdissimo! Juro ego per

NOTÆ.

1. Occurforiam potionem.] Athenæo
apud Petronio gustationem, & pro-
mulgationem, scilicet ante cibum omnem
circumferebatur phiala, ex qua omnes
hauriebant.

2. Crurum ei fragium obominata.]
Adverte crurum fragium quibus voci-
bus licenter ab Apuleio dictum pro
crurifragium una voce, quod apud Plau-

tum frequentissimum est.

3. Juro per istam ego sanctam Cere-
rem.] Juramentum pistori congruum.
Hoc autem dicit pistor ostendens Ce-
reris statuam aliquam, quam verisimi-
le est in pistrino fuisse, vel ostendit
ipsum frumentum, aut etiam panem.
Hæc enim Ceteris nomine sæpius ap-
pellantur.

Cererem, me nunc etiam meis oculis de tali muliere mihi credere.
 His instincta verbis mariti audacissima uxor, noscendæ rei cupiens,
 non cessat obtundere, totam prorsus à principio fabulam promeret,
 Nec destitit: donec ejus voluntati succubuit maritus, & sic, ignarus
 suorum, domus alienæ percenset infortunium: Contubernalis mei ful-
 lonis uxor, alioqui servati pudoris, ut videbatur, formina, quæ sem-
 per secundo rumore gloriosa, Larem mariti pudicè gubernabat, oc-
 cultâ libidine prorupit in adulterum quempiam. Cùmque furtivos am-
 plexus obiret assidue, ipso illo denique momento, quo nos lavati cœ-
 nam petebamus, cum eodem illo juvene miscebatur in Venerem. Er-
 go nostrâ repente turbata præsentia, subitario ducta consilio, eum-
 dem illum subiectum contegit vimineâ caveâ: quæ fustium flexu in
 rectum aggregata cumulum, lacinias circumdatas, suffusa candido
 fumo sulfuris, inalbabat, eoque jam, ut sibi videbatur, tutissimè ce-
 lato, mensam nobiscum secura participat. Interdum acerrimo gravi-
 que odore sulfuris juvenis inescatus atque obnubilatus, intercluso
 spiritu diffuebat: utque est ingenium + vivacis metalli, crebras ei

I N T E R P R E T A T I O.

hanc sanctam Cererem, me etiam nunc
 vix fidem habere meis oculis de ejus-
 modi fæminâ. Impudentissima uxor in-
 citata verbis sui mariti, cupiensque rem
 scire, non desinit eum precibus obtun-
 dere, ut narraret totam omnino histo-
 riam ab initio. Nec cessavit quoad ma-
 ritus cessit ejus voluntati. Narratque
 hoc modo calamitatem domus aliena,
 ignorans suas ipsius: Uxor amici mei
 fullonis, mulier alioquin illibata, ut vi-
 debatur, pudicitia, qua semper super-
 biens bonâ famâ, casû rogebat domum
 mariti sui, secreto amore exarsit in
 quemdam mœchum. Cùmque continuè
 cum illo juvene clâm rem haberet, illo ipso

demum puncto temporis, quo nos à balneo
 ibamus cœnatum, cum eo rem habebat,
 Turbata igitur nostro subito adventu,
 capto repentino consilio, abscondit illum
 ipsum adulterum sub caveâ vimineâ,
 quæ implexa ex baculis flexis in cu-
 mulum erectum, & suffusa candido fu-
 mo sulfuris inserviebat dealbandis pan-
 nis ipsi circumpositis. Eaque jam opti-
 mè oculato, ut quidem putabas, ac-
 cumbis nobiscum mensa absque ullâ sol-
 licitudine. Interim juvenis, hausto gra-
 vi, atque acerrimo odore sulfuris, eo-
 que præfocatus, ac veluti nubilo obopla-
 tus, interceptâ animâ desiciebat: & ac-
 illud fossile excitabat ei frequentes ster-

N O T A.

1. *Fustium.* Virgarum salignarum,
 aut id genus vitilium.

2. *Aggregata.* Oxon. Mf. referentè
 Pricæo, habet *aggerata*, quod melius
 meâ sententiâ.

3. *Suffusa candido fumo sulfuris,*
 &c.] Notum est ope fumi sulfurei per-
 multa inalbari lanca, & serica. Putant
 Pric. & Wovver. loco *suffusa* repo-
 nendum esse *suffusa*, ex eò quòd Pli-
 nius dicat usum sulfuris ad *suffundas*
lanas esse efficacem. Sed utravis lectio

retineatur sensus planus est, tam enim
 dicitur fumo *suffundere*, quàm *sulfure*
suffire.

4. *Vivacis metalli.* *Kivax* dicitur
sulfur à vividis spiritibus, quibus sca-
 ter, & facilitare, quâ ignem concipit.
 Metallum porro nomine non unquod se-
 ptem vulgò celebrata metalla intelli-
 guntur, sed ea ferè omnia, quæ effo-
 diuntur è terræ venis, putà alumen,
 vitriolum, sulfur, ceteraque id genus,
 quæ *mineralia* vulgò appellant. Quia

Armationes commovebat. Atque ut primum è regione mulieris, pone tergum ejus maritus acciperat sonum sternutationis, quod enim putaret ab eâ profectum; ¹ solito sermone salutem ei fuerat imprecatos, & iterato rursùm; & frequentato sapius: donec rei immutatio commotus, quod res erat tandem suspicatur. Et, ² impulsâ mensâ proci- tins, remotâque cavâ, producit hominem crebros anhelitus agere resan- tem: inflammatusque indignatione contumelia, gladium flagi- tans, jugulare moriturum gestabat; nâ respecto: ³ communi periculo; vix cum ab impetu furioso cohibuissim, adfuerans brevi; absque novâ nocti, suapte inimicum ejus violentiâ sulfuris periturum. Nec ⁴ suadela meâ, sed ipsius rei necessitate lenitus, quippe jam semivivum illam in proximum deportat angiportum. Tunc uxorem ejus tacite suasi, ac denique persuasi, ⁵ secederet paululum; atque ultra limen tabernæ ad quampiam tabulisper familiarem sibi mulierem; quoad spatio fervens mariti sedescitur animus; qui tanto calore, tantâque rabie

INTERPRETATIO.

nutationes, ut est ejus natura. Et simul ac maritus, qui sedebat ex ad- verso uxoris, audierat sonum sternuta- menti post tergum ipsius; quia scilicet credebat ab ipsâ prodisse; optaverat ei salutem verbis consueta: cumque iterasset, rursus salutem ei optaverat, crebroque sternutantem eadem salute fue- rat sapius profectus: quoad permotus nimis frequentia sternutationum, variè tandem in suspicionem rei. Repulsâque continuo mensâ, & remotâ cavâ edu- cit hominem frequenter anhelantem, & difficultè respirantem: & accensus ira ob tantum opprobrium, gladium poscens, cupiebat interficere ipsum: aliâ brevi

expiraturum: vix ego suspensus com- muni, postquam periculum, agere in- impedivissim quominus in eum furiosè irrueret: affirmans ei inimicum ejus jamjam moriturum propriâ vi sulfuris sine nostrâ culpâ. Et mitior factus, non meâ suasionem quidem, sed necessitate rei ipsius, defert eum in proximum vi- cum, ergo enim jam semivivum. Tunc ego secreto manû ejus conjugem, ac tandem persuasi, ut tantulum distode- ret extra officinam, saque reciperet in aliquod tempus ad mulierem quandam sibi amicam, donec tempore placaretur ira martii ejus, quem non dubitabam perituro tanto ardore tantaque fure

N O T A.

& ipse venæ fossilium à Plinio; Vitru- vio, aliisque metalla vocantur. Sic metalla auri, argenti, aris, aluminis, &c. passim in iis auctoribus reperias.

1. solito sermone salutem ei fuerat imprecatos. Sternuentes salutem anti- quum esse morem cum his locis probat, utinam alia multa ex antiquioribus scriptoribus. Vetus Poëta Ammianus, Epigrammate relato, lib. 2. Anthologia:

Ὅτε λέγει Ζεὺς ὄντο, τὰς παρὰ.

ἢ γὰρ αὐτοῖς.

Τὰς γὰρ τοὺς πόλιν γὰρ ἢ ἀνθρώπων.

Id est,

Neque dicitur injisser secula me, si sternuat, neque enim audis

Nasum suum, multum enim ab auditu distat.

2. Impulsâ mensâ.] Cui accumbet bat ipse.

3. Communi periculo.] Quod fulloni, ut homicidæ, pistori verò, ut homici- dii conscio, & participi institisset.

4. Secederet paululum, &c.] Hiulca est hæc oratio. Reformat Pricus, trans- lato atque in alium locum, & addito in fine diverteret, & legit: secederet paululum ultra limen tabernæ, atque ad quampiam tabulisper familiarem sibi mulierem diverteret, quoad, &c. quam ego lectionem in interpretatione ex- pressi.

perculsus, non eram dubius aliquid etiam de se suaque coniuge trāstius profecto cogitaret aliud. Contubernalis epularum tædio fugatus, Larem reveni meum. Hæc recensente pistore, jamdudum præcat & temeraria mulier, verbis execrantibus fullonis illius detestabatur uxorem: illam perfidam, illam impudicam, denique universi sensu grande dodecus, quæ, suo pudore postposito, torique genitalis castitate fœdere, Larem mariti lupanari maculasset infamia; jamque perditâ nuptæ dignitate, prostituta sibi nomen adsciverit. Addebat & tales oportere vivas exuri fortunas. Et tamen taciti vulneris, & suæ sordidæ conscientiæ commonita, quo maturius stupratorem suum regniis cruciatu liberaret, identidem suadebat maritum temporis quieti recedere. At ille, utpote interceptâ cenâ profugerat præcursu jejunis, mensam poni comiter postulabat. Apponebat ei properè, quamvis invitâ muliere quippini: destinatam alii. Sed mihi penitus carpebantur præcordia, & præcedens facinus, ac præsentem deterrimæ fornicæ constantiam cogitanti: mecumque sedulo deliberabam, si quo modo possem, detectis ac revelatis fraudibus, auxilium meo perhibere domino: illumque, qui instar testudinis alveum succubabat, depulso regmine, cunctis palam facere. Sic herili contumeliâ me cruciatum tandem cœlestis respexit providentia. Nam senex claudus, cui nostra

I N T E R P R E T A T I O.

aliquid aliud coram meditaturum finis de se abque sua uxore. Expulsus fastidio convivii amici mei, redii in meam domum. Dum pistor hac narraret, mulier illa proterva & audax jam diu execrabatur malevolis uxorem illius fullonis: vocans eam infidelis, impuram, postremo magnam probam totius sui sexus, quæ, neglectâ suâ pudicitia, & subterhabito nexu thalami jugalis, contaminasset domum mariti turpitudine meretricis; jamque sibi comparasset nomen meretricis, amisso honore matris-familias. Dicebat insuper ejusmodi mulieres vivas esse cremandas. Et tamen sibi conscia secreta plaga, & contaminata conscientia, ut adulterum suum citius liberaret molesta operculi, subinde hortabatur ma-

ritum, ut tunc cubitum maturius. Ille vero blandè parebat, ut sibi mensa apponeretur, quippe qui aufugerat plane intematus, eo quod potisset sibi cenam apud fullonem. Uxor apponebat ei citò mensam, sed invita, quidni? eam eam præparasset alteri. At mihi intus latebant viscera, dum recogitarem & præcedens flagitium, & præsentem audaciam nequissima mulieris: & seridè consultabam apud me an possem aliquo pacto opem ferro meo hâro discoperiendo, ac patefaciendo dolos, & disjecto operculo omnibus manifestare illum, qui jacebat sub alveo in modum testudinis. Dum sic opprobrium domini mei me angeret, tandem Deorum providentia me respexit. Senex enim claudus, cujus curæ fue-

N O T A.

1. Non eram dubius aliquid, &c.] Inter has voces dubius, & aliquid omnino interferendum est quin, quod etiam Catambonus censuit esse faciendum.

2. Aliud.] Hæc vox aliud videtur abundare.

3. Destinatam alii.] Nempe adultero, qui sub alveo latebat.

metela permissa fueras, universa nos iuncta; id hosti jam postulante,
ad lacum proximum bibendi causa gregicam prominebat. Quae res
opportunitissimam mihi vindictae subministravit occasionem. Namque
pratergrediens, observatos extremos digitos adulteri, qui per angu-
stias cavi tegminis prominebant, obliquatâ atque infestâ ungulâ com-
pressos, usque ad summam minutem contero; donec intolerabili do-
lore commotus, sublata scabâ clauis, sepalisque & abjecto alveo,
& conspectui profano redditus, seipsum propudiosa mulieris pater-
cia, Nos tamen pistor damno pudicitiae magnopere commotus, ex-
angui pallere stropidantem puerum, farenâ fronte, & propitiatâ sa-
cie committens, incipit: Nihil timere de me tibi, fili, meas. non
sum barbarus, nec agresti morum squalore perditus: nec ad exen-
plum naccinae truculentiae, sulfuris te lethali fumo aetabo; ac ne
juris quidem sceleratâ & Lege de adulteriis ad discrimen vocabo
capitis tam venustum tamque pulcellum puellum,

INTERPRETATIO.

var commissa nostra custodia. egbat
nos omnia jumenta agminatim ad pro-
ximum stagnum, bibendi causa, cum
jam tempus id posceret. Quod mihi pra-
buit commodissimam occasionem ultio-
nis. Nam inter transiendum aduerto
extremos digitos machi, qui extabant
per angustias cavi operculi, eosque pro-
mens infestâ, atque acutâ ungulâ, com-
mitto ad maximam usque attenuatio-
nem: quoad percitus dolore intoleranda,
emissis querulum clamorem, remotoque,
& disjecto alveo productus in conspe-
ctum omnium, revelavit fabulam pro-
brosa mulieris. Pistor tamen non val-
de turbatus iacturâ pudicitiae suae ux-
oris, sic incipit delirare serenâ fronte,

de pacato vultu juvenem timentem
& pallentem, veluti exanguis esset:
Nihil à me tibi timeas funestum, fili,
non sum barbarus, neque rusticus, ne-
que asperis moribus: neque te interfe-
ciam mortifero vapore sulfuris, exem-
plo crudelitatis fullonia: ac ne addu-
cam quidem te tam lepidum, atque
bellulum puerum in periculum capitis,
ex rigore juris, secundum Legem de
adulteriis,

NOTAE.

1. Prominebat.] De hac voce jam
egi, lib. 7. pag. 216.
2. Conspectui profano redditus.] Le-
pidè dictum, quasi adulter ille sacrum
quid fuisset, quod oculis hominum,
ac praesertim mariti, utpote profanis,
nullus esset exhiberi. Alludit ad Orgia
Bacchi, & mysteria Eleusinae Ceteris,
quae cistis condita subtrahebantur pro-
fanorum conspectui, ne eorum visu
polluerentur.

3. Naccina truculentia.] Hæc est les-
ctio Mss. Florent. & Aldinae editionis.
naccina truculentia est truculentia nac-
ca, hoc est, fullonis, de quo supra.
Alii reponunt machina truculentia, alii
machia, sed frustra. Planus est satis
sensus membranarum Florentinarum.
4. Lego de adulteriis.] Julia Legō
ab Augusto lata, de qua jam lib. 6,
pag. 193.

Nam & ipse semper cum mea conjugē tam concorditer vixi, ut, ¹ ex
secta prudentium, eadem nobis ambobus placerent. Sed nec æquitas
ipsa patitur habere plus auctoritatis uxorem, quam maritum. *

Sed cum primū rota Solis lucida diem peperit, vocatis duobus &
familiā validissimis, quam altissimē sublatō puero, ² ferulā nates ejus
opverberans: Tu autem, inquit, tam mollis ac tener, & admodum
101 puer, ætatis tuæ flore mulieres appetis: eas-
que liberas & connubia lege sociatas corrumpis, & intempestivum
tibi nomen adulteri vindicas: His, & pluribus verbis compellatum,
& insuper affatum plagis castigatum, forinsecus abiecit. At ille adul-
terorum omnium fortissimus, insperatā potius salute,

191 mcerens profugit. Nec seciūs pistor ille nuntium remisit uxori, eamque
protinūs de suā proturbavit domo. At illa præter genuinam nequitiam,
contumeliā etiam, quamvis iustā, tamen altiūs commota, atque exaspera-
ta, ⁴ ad armillum revertit, & ad familiares feminarum artes accen-

INTERPRETATIO.

Ego enim semper vixi cum uxore meā
adeo unanimiter, ut, secundum Philoso-
phorum doctrinam, eadem nobis ambobus
placerent. Verum iustitia ipsa non si-
nit uxorem habere plus auctoritatis,
quam maritum.

Verū statim atque splendidus currus
Solis diem fecit, accersitis duobus ro-
bustissimis servis, elato altissimē puero,
percutiens ferulā ejus clunes: Tu ve-
rō, ais, cum sis tam delicatus ac mol-
lis, & valde juvenis,
concupiscis mulieres in flore tuæ ætatis.

easque ingenuas, & conjugali fœdere
conjunctas constupraris, & tibi adscis-
cis præproperum nomen mæchi? Postquam
eum objurgavis his verbis, multisque
aliis, & præterea punivit permultis
iactibus, ejecit eum foras. Ille verō con-
stantissimus mæchorum omnium, præter
spem suam incolumis.

dolens proripuit se. Nihilō tamen mi-
nus ille pistor repudiavit uxorem suam,
eamque statim ejecit ex adibus suis.
Illa verō præter malitiam sibi innā-
tam, instigata adhuc, atque exacer-
bata profundius contumeliā hac sibi il-
latā, quamvis meritis, redit ad ingenium,
& inflammatur ad tentandos solitos mæ-

NOTÆ.

1. Ex secta prudentium.] Sententiā,
placito.

2. Ferulā.] Fruticis genus est, Græ-
cis ράδνη.

3. Connubia lege sociatas.] Fortasse
connubii scriptum fuit, nisi dicas ad-
jectivum esse connubiā pro connubiali.

Malim ego interpungere post liberas,
& legere connubia lege sociata cor-
rumpis. Sic enim lib. 4. de Cupidine
dicit, & omnium matrimonia corrump-
pens.

4. Ad armillum revertit.] Vide No-
tas lib. 6. pag. 192.

ditur:

ditur: magnâque curâ requisitam veteratricem quamdam fœminam, quæ devotionibus ac maleficiis quidvis efficere posse credebatur, multis exorat precibus, multisque suffarcat muneribus; alterum de duobus postulans: vel rursûm mitigato conciliari marito; vel, si id nequiverit, certè Larvâ, vel aliquo diro numine immisso, violenter ejus expugnari spiritum. Tunc saga illa, & divini potens; primis adhuc armis facinorosæ disciplinæ suæ velletur: & vehementer offensum mariti flectere, atque in amorem impellere conatur animum. Quæ res cum ei sequi ac rata fuerat, proveniret: indignata numinibus, & præter præmii destinatum compendium, contemptione etiam stimolata, ipsius jam miserrimi mariti incipit imminere capiti, Umbramque violenter petemptæ mulieris ad exitium ejus instigare. Sed forsitan lector scrupulosus, reprehendens narratum meum, sic argumentaberis: Unde autem, tu stultule asine, intra termines pistrini contentus, quid secretò, ut affirmas, mulieres gesserint, scire potuisti? Accipe igitur, quemadmodum homo curiosus, jumentum faciem susti-

INTERPRETATIO.

litorum dolos, & summo studio quaeris quamdam mulierem fraudulentam, qua existimabatur posse omnia efficere incantationibus ac veneficiis, eamque obsecrat multis precibus, & onerat multis donis, poscens alterutrum horum duorum, ut scilicet, vel reconcilietur viro suo jam lenito, vel, si id non potuerit, immissa coridè Umbrâ, aut Eurîâ aliquâ, vita ipsi per vim eripiat. Tunc Saga illa, & qua poterat habebat in ipsa humina, adhibet insitio leniora tantum instrumenta sua flagitiosa artis, & animum mariti graviter offensum tentat lenire, atque impellere in amorem. Quod cum ei aliter succederet ac putaverat, irata adversus Deos, & præter constituta mercedis lucrum, quod erat amissura, instigata etiam contemptu sui, capiti jam oppugnare vitam ipsius infelicissimi mariti, & extimulare ad ejus perniciem Umbram mulieris alicujus per vim interfolia. Sed fortassis, lector, tu nimis accuratus reprehendens meam narrationem, sic argues: Quomodo autem tu, ô stultule asine, potuisti scire quid mulieres fecerint secretò, ut tu quidem ais, cum coërceris intra fines pistrini? Audi ergo, quo pacto ego curiosus homo, latens

NOTA.

1. *Larvâ.* Glossæ: Larva dæmoniorum, & Manibus, Umbrisque mortuorum quasdam crediderunt antiqui propter adversâ vitæ merita hæc illic etrare, utroremque afferre mortalibus, easque Larvæ dicere, quas etiam à veneficis incantatricibus immitti posse in quorundam hominum exitium crediderunt.

2. *Et divini potens.* Quæ poterat divina opera facere, vel, ut verri, quæ in ipsos Deos potestatem habebat.

3. *Primis adhuc armis, &c.* Ser-

Apul.

vius ad Æneid. lib. 2. *Arma sunt instrumenta cujuslibet rei.*

4. *Indignata Numinibus.* Quod scilicet ejus incantationibus non parerent, neque offensum mariti animum redderent uxori placabilem.

5. *Contemptione etiam, &c.* Quod se videret contemni à Numinibus.

6. *Violenter petemptæ mulieris.* Non uxoris quidem pistoris, cujus rogatus hæc faciebat, sed alterius cujuspiam mulieris violentâ morte paulò antè sublata.

P p

- nens, cuncta, quæ in perniciem pistoris mei gesta sunt, cognovi. Diem ferme circa mediam, repente intra pistinam mulier, reatu mi-
 raque tristitie deformis, apparuit, flebili centunculo semianicta, nu-
 dis & intectis pedibus, lurore buxco, macieque fœdata. & discrepans
 [5] comæ semicanæ, sordentes inspersu cineris; pleramque ejus & ante-
 ventulæ contegebant faciem. Hæc talis, manu pistori clementer in-
 jectâ, quasi quippiam secreto collocutura, in sinum cubiculum seducit
 eam: & adductâ fore, quam diutissime demoratur. Sed cùm esset jam
 confectum omne frumentum, quod inter manus opifices traxerant,
 10. necessariisque peti deberet aliud; servali cubiculum propter altantes
 dominum vocabant, operique supplementum postulabant. Atque, ut
 illis sepiculè & intervocaliter clamantibus nullus respondit dominus;
 jam forem pulsare valdidè: & quod diligentissime fuerat oppositam,
 majus perisque aliquid opinantes, visu valido reductis vel diffractis
 15. cardine, tandem patefaciunt aditum. Nec usquam repertâ illâ mu-
 liere, vident è quodam rigillo constrictum jamque exanimem pendē-
 re dominum. Eumque nodo cervicis absolutum detractumque, sum-
 mis plangoribus, summisque lamentationibus, atque ultimo lavacro
 procurant; peractisque feralibus officiis, frequenti prosequente comi-
 20. tati, tradunt sepultura. Die sequenti, filia ejus accurrit è proxima

INTERPRETATIO.

sub formâ asini, rescivi omnia, qua
 facta sunt in exitum molitoris mei
 heri. Circiter meridiem visa est subi-
 to in pistino semina deformis gravi
 morore, quasi rea esset alicujus crimi-
 nis, semioportia lugubri palliastro, pedi-
 bus nudis, & discalceatis, deturpata
 pallore exanguis, & macritudine. Et ca-
 pilli semicani, lacerti, sordidique cinere
 inspersi, propendentes in ejus vultum,
 contegebant maximam ejus partem. Hæc
 mulier sic ornata manu prehendit co-
 miter molitorem, & eum segregat in
 cubiculum ejus, veluti aliquid ipse di-
 ctura secretis: clausaque interius ja-
 nuâ, intravit diutissime. Sed cùm totum
 frumentum, quod ministri pistori præ-
 paratis habuerant, jam esset molitum.
 & aliud necessarium esse poscendum; fa-
 miliæ stantes prope cubiculum nomina-

ciebant herum suum, & petebant fru-
 mentum, quod subministrarent molis.
 Cumque herus nullatenus responderet
 ipsis sepius & alia voce cientibus;
 jam tudent altum validius: &
 suspicantes aliquid gravius & deterius,
 quia fuerat oclusum diligentissime, for-
 ti conatu tandem repellunt, aut diffin-
 gunt cardinem, & ingressum sibi ape-
 riunt. Et nusquam inveniunt illâ mu-
 liere, conspiciunt herum alligatum ad
 quoddam lignum, pendentem, & jam
 exanimatum. Eumque exolvunt no-
 dum, quo collum ejus erat constrictum,
 & inde extrahunt, prosequunturque
 maximis plangitibus, summisque ejula-
 tibus, atque supremâ ablutione; sum-
 misque lugubribus officiis, mandant eum
 humo, magna comitante cœtu. Postero
 die, filia ejus ex proximo castello, in

NOTÆ.

1. Anteventula;] Hæc vox habetur
 etiam in Floridis. Anteventula coma
 sunt, quæ & antia, & capione nomi-
 nantur, quasi à capite proma ante-
 ventula dicat; quod ante frontem ve-
 niant, & propendeant.

2. Ultimo lavacro.] Ferali lotionis
 & unctione, quæ exequias solebat præ-
 cedere.

3. Filia ejus.] Quam ex priore uxore
 susceperat solitor.

castello, in quo pridem denupserat; mæsta, atque crinea pendulos
 quatiens, & interdum pugnis obtundens ubera. quæ, nullo quidem
 domas infortunium nuntiante, cuncta cognoverat; sed ei per qui-
 tem obtulit sese flebilis patris sui facies, adhuc nodo revinctâ ecc-
 viri; eique totum novercæ scelus aperuit, de adulterio, de maleficio, &
 & quemadmodum larvatus ad Inferos demisset. Et cùm se diutino
 plangere cœcidisset, concussu familiarium cohibita, tandem pausat
 lectum foris. Jamque nono die ritæ completis apud tumulum solem-
 nitibus, familiam, supellectilemque, & omnia jumenta, ad heredita-
 riam deducit; auctionem. Tunc unum Larera variè dispertit vendi-
 tionis faceret licentiosa fortuna. Me denique ipsam pauperculus. qui-
 dem hortulanus comparat quinquaginta nummis, magno, ut aiebat:
 sed ut communis labore victum sibi quæterer. Ras ipsa mihi poscere
 videtur, ut hujus quoque servitii mei disciplinam expionem. Matu-
 rino me multis oleribus onustum, proximam civitatem deducere con-
 fuerat dominus; atque ibi venditoribus traditâ merce, dorsum

INTERPRETATIO.

quo jamdudum nupta erat, acurris
 tristis, & quassans capillos effusos, pu-
 gnisque nonnunquam percutiens mam-
 mas, qua quidem resciverat omnia,
 tametsi nemo ipsi narravisset calamita-
 tem domus; verum ei mæsta sui patris
 imago obtulerat sese in somnis collo-
 caturæ laqueo ligatæ, declaraveratque
 ei universam novercæ ejus crimen, adul-
 terium, incontinentiam, & quomodo
 descendisset ad Inferos à Larvâ stran-
 gulatus. Cùmque ipsa se diu vexasset
 plangendo, tandem coërcita ab amicis
 undique confluentibus, finem luctandi
 fecit. Jamque parentalibus nono die de

more peractis ad ejus sepulchrum, pro-
 ducit servos, vasa, vestes, & omnia
 jumenta ad venditionem hereditariam.
 Tunc temeraria sors fortuita auctionis
 variis modis dissipat bona unius domus.
 Denique pauper quidam olitor emat
 me ipsam quinquaginta nummis, cha-
 ro, ut dicebat: sed ut pararet sibi vi-
 ctum nostro utriusque labore. Ipsa res
 mihi videtur postulare, ut explicem
 quoque rationem hujus meæ servitutis.
 Mandè herus meus solebat me ducere
 in proximam urbem onustam multis
 oleribus, ibique traditâ suâ merce
 infistoribus, redire domum ad suam

NOTA.

1. *Quemadmodum larvatus ad Infe-
 ros demisset.*] Quomodo spiritus sibi
 à Larvâ expugnatus fuisset. Pricæus huc
 affert veterem Inscriptionem, quæ sic
 habet: NAC. LUCTU. NEC. LACRYMIS.
 MISERA. AC. LARVATA. NOSTRA. DE-
 FLATIS. FUNERA.

2. *Nono die ritæ completis, &c.*]
 Servius in lib. 5. *Æneid.* exponit mo-
 rem fuisse apud veteres, ubi quis, ubi-
 que fuisset extinctus, ut ad domum
 suam referretur, octavo die incenderetur,
 nono sepeliretur: quæ die fiebat
 funus. *Novendi. le dictum.* Cele-
 brabantur quoque nonnunquam eo die
 in honorem mortuorum *Noven-*

diales & ipsi dicti, atque is dies mor-
 tis solennia complebat. Donatus, ad
 Phorm. Terent. Act. 1. Scen. 2. *In nu-
 ptis etiam septimus dies inflammationis
 voti habet, ut in funere nonus
 dies, quo Parentalia concluduntur.*
 3. *Auctionem.*] Fulgentius, de prisco
 sermone: *auctio dicitur venditio, qua-
 si quid & omentem augent, & ven-
 duntam.* Auctionem dictam malim ab
 augendo pretio, quod sit in subasta-
 tionibus, & licitationibus.

4. *Venditoribus.*] Propolis, vel y-
 nolis, qui ab ipso empta olera alibi
 vendebant.

insidens meum, sic hortum redire. At, dum fodiens, dum irrigans, ceteroque incurvus labore deservit; ego tantisper otiosus, et tacite quiete recreabar. Sed ecce, siderum ordinatis ambagibus, per numeros dierum ac mensium remeans annus, post mustulentas Autumnii delicias, ad hybernas Capricorni pruinas deflexerat: & assiduus pluvis, nocturnisque rorationibus, sub dio, & intesto conclusus stabulo, continuo discruciar frigore. quippe cum meus dominus, præ nimia paupertate, ne sibi quidem, nedum mihi posset stramen aliquod, vel exiguum tegimen parare; sed frondoso casule contentus umbraculo degeret. Ad hoc, matutino lutum nimis frigidum, geluque præcæta frustra nudis invadens pedibus, enitebar. ac ne fueris saltem cibariis ventrem meum replere poteram. Namque & mihi, & ipsi domino, cœna par ac similis, sed oppido tenuis aderat: lactucæ veteres & insuaves illæ, quæ seminis enormi senectû, ad instar scoparum, in amarâ cœnosi fucci cæriem exolefunt. Noctæ quâdam paterfamilias, de pago proximo, tenebris illunæ caliginis impeditus, & imbre nimio madefactus, atque ob id ab itinere directo cohibitus, ad hortulum nostrum, jam fesso equo, divertit. Receptusque comiter pro

INTERPRETATIO.

hortum, insidens meo tergo. Dum autem ipsa fodiebat, irrigabat, reliquaque opera rustica curvatus exequabatur; ego aliquantisper indulgens otio, reficiebar placidâ quiete. Sed ecce annus recurrens per numeros dierum ac mensium, certis statisque stellarum circuitibus, descendens ad gelicidia hyemalia Capricorni, post voluptates vindemiarum Autumnii: ac ego vexabar assiduo frigore, ob conspuios imbres, vixque nocturnos, sub dio positus, & inclusus stabulo discooperito. Meus enim hœtus, ob summam suam egestatem, ne sibi quidem poterat, nedum mihi, emere aliquod stramentum, aut parvum tegmen: sed transfigebat hyemem contentus tegmine tugurioli ex foliis confecto.

Præterea mane multum laborabam incedens pedibus non solentis super cœnium gelidum. & crustas glaciæ præcussas, ac ne solitis quidem cibis poteram implere meam alvum. Mihi enim, ipsique magis vero erat cœna eadem & similis, sed valde exilis; nempe lactucæ veteres illæ atque amara, quæ vetustate semetipsas in eorum procacitatem, instar scoparum, degenerant in amarâ putredinem succi lutulenti. Quâdam nocte paterfamilias quidam ex proximo pago in errorem actus obscuritate noctis illius, madensque multa pluvia, & idcirco aberrans à rectâ viâ, deflexit ad nostrum hortum, equum jam fesso. Exceptusque benigne quiete,

NOTÆ.

1. Tacitâ quiete.] In Mss. Codd. Lipsii, & Fuxensi legitur placidâ, unde P. Haber restituit placidâ, rectè.

2. Ad hybernas Capricorni pruinas.] Sole enim Capricorni sidus ingreditur, hyems incipit.

3. Cœnosi succi.] Succus hîc genivus est quartæ inclinatus, licentia ve-

teribus satis familiari. Sic Senatus pro Senatus: tumultus pro tumultus: & contra, succus pro succi, ut hîc, lectus pro lecti, ut apud Plaut. Amphitru. Act. 1. Scen. 3.

Præter abis, quàm lectus ubi cubasti, concubis locus.

tempore, licet non delicato, necessario tamen quietis subsidio, remunerari benignum hospitem cupiens, præmittit ei, de prædiis suis sese daturum & frumenti & olivi aliquid, & ampliùs duos vini cados. Nec moratus meus dominus, sacculo & utribus vacuis secum appor-
tatis, nudæ spinæ meæ residens, ¹ ad sexagesimum stadium profectio-
nem comparat. Eo jam confecto viæ spatio, pervenimus ad prædictos
agros, ibique statim meum dominum comis hospes opipari prandio
participat. Jam his in poculis mutuis altercantibus, mirabile prorsùs
evenit ostentum. Una ² de cæterâ cohorte gallina, per mediam cûr-
rans aream, clangore genuino, velut ovum parere gestiens, perso-
nabat. eam suus dominus intyens, O bona, inquit, ³ ancilla, & sa-
tis fecunda, quæ multo jam tempore quotidianis nos partibus sagi-
nasti! nunc etiam cogitas, ut video, gustulum nobis præparare. Et,
Heus, inquit, puer, calathum fœtui gallinaceo destinatum, angulo so-
lito collocato. Ita, uti fuerat jussum, procurante puero, gallina con-
suetæ lecticulæ spreto cubili, ante ipsos pedes domini præmaturum,
sed ⁴ magno prorsùs futurum scrupulo, prodidit partum, non enim

INTERPRETATIO.

quavis non in molli lecto, tamen ne-
cessariâ, prout tempus patiebatur, vo-
lensque remunerare hospitem ob ejus co-
mpitatem, palliatur ei sese daturum ex
suo rure aliquantum frumenti & olei,
atque insuper duos cados vini. Mens
verò herus non distinctius enuntiatus pro-
ficiuntur ad sexagesimum stadium, in-
sidens meo dorso nudo, affrensus secum
sacculum & utres inanes. Eo jam iti-
nere peracto, pervenimus ad supra me-
morata prædia, atque ibi benignus ille
hospes excipit protinus manum horum
laeto prandio. His jam vicissim se pro-
vocantibus ad bibendum, accidit predi-
gum omnino suspendium. Gallina una

ex reliquâ cohorte, discursans per me-
diam aream, edebat nativum clamorem
quasi cuperet parere ovum. Dominus
ejus eam inspiciens, O bona ancilla,
inquit, & imprimis facunda, qua jam
diu nos aluisti ovis, qua quotidie pe-
peristi! nunc etiam, ut video, cogitas
de præparando nobis jentaculo. Et, Ebo
famula, inquit, pone in angulo consu-
eto canistrum destinatum partui gallina-
rum excipiendo. Dum puer faceret quod
sibi erat imperatum, gallina aspernata
cubile calathi soliti, ante pedes ipsos
domini effudit fœtum præmaturum, sed
futurum magna religioni. Nam non pe-

N O T A.

1. Ad sexagesimum stadium.] Ad
villam illius patris-familias, quæ ab hor-
to olitoris distabat sexaginta stadiis,
hoc est, septem milliariibus cum dimi-
dio. Stadium enim viginti quinque pas-
sus, seu mavis centum viginti quinque
pedes complectitur, estque octava pars
milliarii.

2. De cæterâ cohorte.] Cohors, &
cori septum est, intra quod gallinæ, cæ-
teræque cohortales aves, ut pavones,

anser, atque anates conclusæ pascun-
tur. Vulgò appellamus Courr.

3. Ancilla.] Bonam ancillam vocat
gallinam, quia quotidianis partibus,
ut ait, dominum saginare genus est fa-
mulationis. Elmenhorst. legit ancillam
ex Florentinis membranis, & exponit
avem minorem.

4. Magno prorsùs futurum scrupu-
lo.] Ut cætera omnia, quæ præter na-
turæ ordinem eveniebant.

Pp iij

ovum, quod scimus, illud; sed pinnis & unguibus, & oculis, & voce etiam perfectum edidit pullum; qui matrem suam continuo corpus comitari. Nec eo secius longè majus ostentum, & quod meritò omnes perhorrescerent, exoritur. Sub ipsâ enim mensâ, quâ reliquias prandii gerebat, terrâ dehiscente imitus, largissimus emicuit fons sanguinis. Hinc resultant uberrimæ guttæ, mensam cruore persperguat; ipsa-
 5 quæ illo momento, quo stupore defixi mirantur ac trepidant: divina præfagia; concurrat unus è cellâ vinariâ, nuntians omne vinum, quod olim * diffusum fuerat, in omnibus doliis ferventi calore, & pro-
 20 sùs ut igni copioso subdito, rebullire. Vissâ etiam intereâ mustelæ mortuum serpentem forinsecus mordiculis attrahentes. & de ore pastorici canis virens exsiluit ranula: ipsumque canem, qui proximus consistebat, aries appetitum unico morfu strangulavit. Hæc tot ac talia, ingenti pavore domini illius, & familie totius ad extremum stu-
 25 porem dejecerunt animos: quid prius quidve posterius, quid anagis, quid minus numinum celestium leniendis minis, quot & qualibus procuraretur hostiis. Adhuc omnibus expectatione ætèrniæ formidinis torpidis, accurrit quidam servulus, magnas & postremas domino illi fundorum clades annuntians, Namque is adultis jam tribus li-
 beris, doctrinâ instructis, & verecundiâ præditis vivebat gloriosus.

INTERPRETATIO.

perit ovum cuiusmodi novimus, sed pullum instructum plumis, & unguibus, & oculis, atque etiam voce. Qui statim incipit sequi suam matrem. Similitudine quoque modo oritur prodigium multò majus, & jure reformidandum. Nam terrâ ab imo se aperiente, sub mensâ ipsâ, quâ sustinebat residua prandii, uberrimus fons sanguinis erupit. Per multa gustu inde resiliens, eruantur mentes. Atque eo ipso instanti tempore, quo omnes attoniti admiratione stupent, & tremunt illa divina presentia: accurrit unus ex cellâ vinariâ, nuntians omne vinum, quod pridem fuerat conditum, fervere in omnibus cadis ardenti calore, & perinde ac si largus ignis fuisset suppositus. Interim visa quodque fuerunt mustela dentibus

trahentes foras anguem mortuum. & parva rana viridis exiliit ex ore canis pastoralis: & aries irruens in ipsum canem, qui stabat ei proximus, strangulavit eum uno tantum morfu. Tot ac tanta illa prodigia magnâ formidinis confirmaverunt animos domini illius, & omnium servorum: ita ut proinde stupere, & nescire quid prius faciendum esset, quid posterius, quid magis valeret, quid minus, ad mitigandam iram Deorum: quot & cuiusmodi victimis essent stogula expianda. Dum omnes stupere suspensi dire pavore, servulus quidam accurrit, nuntians illi domino ingentes atque extremas fundorum calamitates. Is enim vivebat decoratus tribus filiis jam magnis, instructis scientiâ, & modestiâ erant.

NOTA.

1. *Divina præfagia.* Fontem nempe illum sanguinis, & pullum repente natum.

2. *Diffusum fuerat.* Diffundi proprie vina dicuntur, quando defecata in

doliis conduntur. Horat.

Vina bibes iterum Tauro diffusa;
 &c.

3. *Is,* Patre-familias,

illis adulescentibus erat cum quodam paupere modica casula domi-
no vetus familiaritas. At enim casulae parvulae conterminos magnos
et beatos agros possidebat vicinus potens, & dives, & juvenis, & pro-
sapia majorum gloria male utens: pollenque factionibus, & cuncta
facile faciens in civitate, hostili modo vicini tenuis incurabat pau-
periem, pecua trucidando, boves abigendo, fruges adhuc immaturas
obterendo. jamque totum² frugalitate spoliatum, ipsis etiam glebulis
exterminare gestiebat: finiumque inani commota questione, ter-
ram totam sibi vindicabat. Tunc agrestis, vorecundus alioquin, ava-
ritia divitis jam spoliatus, ut suo saltem sepulcro paternum retineret
solum, amicos plerumque ad demonstrationem finium, trepidans eximie
cosrogat. Aderant inter alios tres illi fratres, cladibus amici
quantulum ferentes auxilium. Nec tamen ille vesanus tantillum
praesentia multorum civium territus, vel etiam confusus, licet non
rapinis, saltem verbis temperare voluit: sed illis clementer exposu-
lantibus, fervidisque ejus mores blanditiis permulcentibus, repente
suam suorumque carorum salutem quam sanctissime adjurans, adse-
rerat, parvi se pendere tot mediatorum praesentiam: denique vicinum

INTERPRETATIO.

Aligua necessitudo intercedebat illis ju-
venibus cum quodam paupere possessore
tenuis domuncula. Vicinus autem po-
tens, & dives, & juvenis, qui quo
male utebatur claritate generis majo-
rum suorum, habebat amplas & uberos
agros contiguos tenui illi domuncula:
cumque valeret factionibus, & facile
faciens in civitate omnia, quae vellet,
infectabatur egestatem pauperis vicini
hostilem in morem, occidendo ejus pe-
cua, abigendo boves, proculcanda se-
getes antequam maturae essent, cum-
que cum jam omnino privasset messe,
impedebat etiam ejus ex possessione
ne ipsius agellis & arboribus vana liti-
do tamini agnosceret, totum agrum oc-
cupabat ut suum. Tunc ille rusticus,
aliquam vorecundus, videns se jam spo-

liatum esse avaritia divitis, ut retine-
ret terram paternam, in qua saltem
humaretur, congregaverat cum magna
trepidatione permultos amicos, ad do-
clarandos terminos sui agri. Inter cete-
ros tres illi fratres aderant, praesentes
modicam opem calamitatibus amici. Il-
le tamen furiosus nequaquam territus,
neque animam confusus praesentia multo-
rum civium, non modo abstinere noluit
a rapinis, sed ne a verbis quidem:
sed cum illi lenius conquererentur, &
conarentur mitigare iracundiam ejus
indolens lenioribus verbis, ipse statim
jurans perquam sancte per salutem
suam, & suorum amicorum, affirmat se
parvam curare praesentiam tot arbitro-
rum: ac denique fore ut ille vicinus

NOTAE.

1. Pollensque factionibus.] In supe-
rioribus libris annotavimus factiones
proprie dici gladiatorum, atque etiam
leonum manus, & turmas quadriga-
rium cursu in circo contendentium.
Iste factionis magnam clientum nu-
merum, atque etiam ipsas opes divitis
illius significant.

2. Frugalitate spoliatum.] Frugali-
tas hic pro frugibus, ac frugum messis
sumitur, quemadmodum Catoni & aliis
pro olivarum perceptione, sap. 88. ubi
vindemia & olea facta erit. Colat
mella alibi hanc dicit. Alias frugali-
tatis nomine intelligimus temperantiam
& parsimoniam.

illum auriculis per suos servulos sublatum, de casulâ longissimè statimque projectum iri. Quo dicto, insignis indignatio totos audientium pertentavit animos. Tunc unus è tribus fratribus, incontanter, & paulò liberius respondit: Frustrâ eum suis opibus confisum, tyrannicâ superbiâ comminari; ¹ cùm alioquin pauperes etiam liberali legum præsidio de insolentiâ locupletium consueverint vindicari. Quod oleum flammæ, quod sulfur incendio, ² quod flagellum Furiz, hoc & iste sermo truculentiz hominis nutrimento fuit. Jamque ad extremam insaniam vecors, ³ suspendium sese & totis illis, & ipsis legibus mandare proclamans, canes pastoricios, villaticos, feros atque immanes, adsuetos abjecta per agros esitare cadavera, præterea etiam transeuntium viatorum ⁴ passivis moribus alumnatos laxari, atque in eo-

INTERPRETATIO.

auribus elatus sursum per suos servos, ejiceretur longissimè ex domunculâ, atque hoc quidem è vestigio. Quod cùm dixisset, maxima indignatio subiit mentes illorum omnium, qui audierant. Tunc unus ex tribus fratribus respondit sine morâ, & paulò liberius, eum frustrâ fretum suis divitiis, minari superbiâ instar tyranni: cùm aliâs pauperes soleant etiam vindicari de insolentiâ divitum auxilio legum, quod patet liberis omnibus hominibus. Quod

oleum est flamma, quod sulfur incendio, quod flagrum in manu Furiz, hoc illi verba fuerunt feritati hominis, scilicet fomentum. Jamque insaniens usque ad ultimum furorem, clamans se minere, eos omnes, ipsasque adeo leges ad suspendium, jubet solvi canes pastorales, villaticos, truces, & crudelos solitos vesci cadaveribus projectis per agros, prætereaque nutritos moribus, quibus passim laniabant viatores transennas, imperatque eos infi-

NOTÆ.

1. Cùm alioquin pauperes etiam liberali legum, &c.] Apud Ciceronem, lib. 3. de Oratore vetus Tragicus:

Erras, erras, nam exultantem te, & præsidium tibi

Reprimunt valida legum habena, atque Imperii insistent jugo.

Ovid. Fast. 3.

Inde data leges, ne fortior omnia posses.

2. Quod flagellum Furiz.] Furiz apud Poetas flagellis armantur. Unde illud Virgilii:

ultrix accincta flagello

Tisiphone.

Hocque illis flagellum, est scævitiæ & furoris irritamentum.

3. Suspendium sese, & totis illis & ipsis legibus, &c.] Sic Horat. de Arte Poët. vult ut Achilles jura negot sibi mora. Suspendium legibus mandare hic est reges nihil facere. Et id, quod Ju-

venalis, Satyr. 10. ait laqueum mandare.

Cùm fortuna ipse minaci Mandaret laqueum, mediumque descendere anguem.

4. Passivis moribus alumnatos.] Nutritos promiscuis, vel passim imprecissis moribus in viatores. Sic lib. 6. Disseruo siminum istorum passivum congeriem, hoc est, promiscuam. Absurdè hîc Colvius legit annulatos. Omnino legendum est alumnatos, passivèque sumeridum pro nutritos. Idem vocabulum habet lib. 6. sed activâ significatione: adolescentem ipsum, quem manibus meis alumnatus sum. Et lib. 8. quos ad turpia præsidia curiosi fuerant alumnati. Sic legimus apud hunc Auctorem plurimis in locis m. n. i. e. n. s. modò activâ, modò passivâ significatione, ut mox imprecissos passivâ.

cum

METAMORPHOS. LIB. IX.

nam exitium inhortatos, immitti præcipit. Qui simul signo solito
pastorum incensi atque inflammati sunt, furiosâ rabie conciti, & la-
trantibus etiam absonis horribiles, eunt in homines: eosque, variis
aggressi vulneribus, distrahunt ac lacerant. nec fugientibus saltem
compercutunt, sed eo magis irritatiores sequuntur. Tunc inter con-
fertam trepidæ multitudinis stragem, è tribus junior, offenso lapide,
atque obtusis digitis, terræ prostrernitur: sævisque illis ac ferocissimis
canibus instruit nefariam dapem. protinus enim nacti prædam ja-
centem, miserum illum adulescentem sic frustatim discerpunt. Atque
ut ejus lethalem ululatam cognovere cæteri fratres; accurrunt mo-
sti suppetias: obvolutisque laciniâ lævis manibus, lapidum crebris ja-
ctibus propugnare fratri, atque abigere canes aggrediuntur. Nec ta-
men eorum ferociam vel contertere, vel expugnare potuere, quippe
cùm miserrimus adulescens, ultimâ voce prolata, vindicarent de pol-
lutissimo divite mortem fratris junioris, illicò laniatus interfisset. Tunc
reliqui fratres, non tam hercules desperatâ, quàm ultrò neglectâ suâ
salute, contendunt ad divitem: atque ardentibus animis, impetuque
vesano lapidibus crebris in eum velitantur. At ille cruentus & mul-
tis antè flagitiis similibus exercitatus percussor, injectâ lanceâ, duo-
rum alterum per pectus medium transadegit. Nec tamen, peremptus
ac prorsus exanimatus, adulescens ille terræ concidit. nam telum

INTERPRETATIO.

gavi hortatibus in illorum perniciem. Qui statim atque accensi, & inflam-
mati sunt con-ucto signo pastorum, ruunt
in homines perciti rabido furore, at-
que etiam formidabiles vastis atque
inconditis latratibus: & adorti eos dis-
percutunt, & laniant diversis morsibus.
neque parcunt eis etiam dùm fugiunt,
sed eo magis irritati acrius eos inse-
quuntur. Tunc inter densam eadem
multitudinis trepidâ fugientis, minimus
natus trium illorum fratrum impacto
pede ad lapidem, & allisis digitis, ster-
nitur humi, præbetque nefandas epu-
las illis crudelibus, ac ferocissimis cani-
bus, inveniunt enim statim prædam
jacentem, diripiunt in frustra infelicem
juvenem hoc modo prostratum. Et si-
mul ac reliqui fratres audiverunt cla-
torem, quem moriendo edebat, accur-
runt mox ei auxiliatum: & sinistris

manibus palliis obvolutis, tentant de-
fendere suum fratrem, & arcere canes
faciendo multos lapides. Neque tamen
potuerunt vel terrefacere, vel vincere
eorum rabiem: infelicissimus enim ju-
venis laceratus protinus obiit, promun-
tatis his extremis verbis, ut ulciscer-
entur mortem fratris minimi adversus
impurissimum illum divitem. Tum ca-
seri ambo fratres, non tam cerè despe-
ratâ, quàm sponte contemptâ vitâ, ad-
eunt divitem, multosque lapides in eum
jaculantur magno animorum ardore,
& furioso impetu. At ille cruentus ho-
micida, qui se jam amè exercuerat
multis ejusmodi facinoribus, missâ ha-
stâ confodit alterum ambo per me-
dium pectus. Neque tamen ille juvenis
cecidit humi, quamvis interfectus esset,
ac prorsus exanimis. lancea enim.

NOTÆ.

1. *Signo solito pastorum.*] Lib. 3. di-
xix: *jubilationibus solitis.*

2. *Compercutunt.*] Repone cum *Pricæo*

Apul.

compercutunt, sensu ita postulante. *Com-
percutere* est compositum à *percutere*.

Q9

transiectum, atque ex maximâ parte ponè tergum elapsum, soloque
 nis violentiâ defixum, ¹ rigore librato suspenderat corpus. Sed &
 quidam de servulis, procerus & validus, ² sicario illi ferens auxilium,
 lapide contorto, tertii illius juvenis dexterum brachium longo jactu peti-
 rat, sed impetu casso per extremos digitos transcurrentis lapis, contra
 omnium opinionem, deciderat innoxius. Nonnullam tamen sagacissi-
 mo juveni proventus humanior vindictæ ³ speculam subministravit,
 Fictâ namque manûs suæ debilitate, sic ⁴ crudelissimum divitem com-
 pellat: Fruere exitio totius nostræ familiæ, & sanguine trium fratrum
 insatiabilem tuam crudelitatem pascere, & de prostratis tuis civibus
 gloriôsè triumphare; dum scias, licet privato suis possessionibus paupe-
 re, fines usque & usque proterminaveris, habiturum te tamen vici-
 num aliquem. Nam hæc etiam dextra, quæ tuum protersûs amputâ-
 set caput, iniquitate Fati confusa decedit. Quo sermone alioquin
 exasperatus furiosus latro, rapto gladio, suâ miserrimum juvenem
 manu perempturus, invadit avidus. Nec tamen sui molliorem provo-
 caverat. quippe insperatò, & longè contra ejus opinionem resistens

I N T E R P R E T A T I O.

qua trajectory erat, & prominebat post
 ejus dorsum maximâ sui parte, & in-
 fixa terra fuerat impetu, quo fuerat
 vibrata, suspensum tenebat corpus suâ
 rigiditate immotâ. Sed quidam etiam
 ex servis, alius & robustus, opem fe-
 rens illi homicida, miserat eminus la-
 pidem magnâ vi in brachium dextrum
 illius tertii adolescentis, sed lapis transiens
 per extremos digitos irritò impetu, cecid-
 erat illaso juvene, præter omnium
 opinionem. Eventus tamen ille lenior
 suppeditavit callidissimo juveni aliquam
 spem ultionis. Simulans enim manum
 suam esse debilitatam illo ictu, sic al-
 loquitur savissimum divitem: Potire

clade totius nostræ familiæ, & pasce
 tuam inexplebilem crudelitatem cruore
 trium fratrum. & superbè triumphare
 de tuis popularibus, quos prostravisti;
 dummodo scias te habiturum semper
 aliquem vicinum, quamvis protuleris
 ulterius atque ulterius terminos agro-
 rum tuorum, spoliando pauperem suis
 agris. Hæc enim manus mea, qua pla-
 nè abscidisset tuum caput, corruit infra
 hæc malignitate sortis. Quâ oratione
 furiosus ille sicarius irritatus, arrepto ense
 irruit in miserrimum juvenem, interfe-
 cturus eum manu propriâ. Sed non ag-
 gressus fuerat debiliorem se. Juvenis
 enim resistens contra spem, atque

N O T Æ.

1. Rigore librato suspenderat corpus.]
 Id est: Sustentabat corpus firmitatè, &
 rigiditate suâ, quâ fiebat ut in neu-
 tram partem propenderet magis.

2. Sicario illi.] Sicarius propriè est,
 qui sicâ seu pugione ferit. Sed, ut in-
 quit Quintilianus, lib. 10. cap. 4. Per
 abusum sicarios etiam omnes voca-
 mus, qui eadem telo quocumque com-
 miserint.

3. Speculam,] Diminutivum à spe.

Aliàs specula locus est editior, ex qua
 speculantur, quid procul geratur.

4. Crudelissimum divitem.] Ita lego,
 non juvenem, ut habent pleræque edi-
 tiones, & hoc discriminandi causa.
 Præcessit enim ante versiculum unum
 vox juvenis de fratre tertio.

5. Triumphare, dum scias, &c.] Hæc
 est Præci lectio planissima. Frustrâ
 aliud hîc moluntur Beroaldus, & Col-
 vius.

juvenis, complexu fortissimo arripuit ejus dexteram: magnoque nisu ferro vibrato, multis & crebris ictibus impuram elidit divitis animam: &, ut accurrentium etiam familiarum manus se liberaret, confestim adhuc inimici sanguine delibata mactone gulam sibi prorsus exsecuit. Hæc erant, quæ prodigiosa prælagiverant ostenta; hæc, quæ miserrimo domino fuerant nuntiata. Nec ullam verbum, ac nec tacitum quidem fletum, tot malis circumventus senex, quivir emittere: sed arrepto ferro, quo commodum inter suos epulones caseum atque alias prandii partes dividerat, ipse quoque ad instar infelicissimi sui filii jugulum sibi multis ictibus contrucidat; quoad super mensam cernuus corruens, portentoſi cruoris maculas & novi sanguinis fluvio proluvit. Ad istum modum puncto brevissimo dilapsæ domus fortunam hortulanus ille miseratus, suosque casus graviter ingemiscens, depensis pro prandio lacrymis, vacuasque manus complodens sincipitè, protinus incenso me, retrò, quàm veneramus, viam capeſſit.

INTERPRETATIO.

opinionem ejus, apprehendit ejus dextram validissimâ conſtrictione, gladioque impaſſo magno conatu, multis, & frequentibus ictibus extrudit immundum spiritum divitis: usque expediret se etiam ex manibus domesticorum ejus accurrentium, proſinſus ſecuit ſibi omnino guttur gladio adhuc reſperſa cruore inimici, Ea erant, quæ portentoſa prodigia prænuntiaverant; ea erant, quæ fuerant relata ad infelicissimum dominum. Nec senex, oppreſſus tot calamitatibus, potuit proferre ullum verbum, ac ne tacitè quidem flere; sed capto cultro, quo tunc forſè diſtribuerat inter ſuos convivæ caseum cæteraſque dapes prandii, ipse quoque perſodit ſibi guttur multis ictibus ad exemplum ſui miſerrimi filii; donec cadens pronus in menſam, lavit vivo novi cruoris maculas sanguinis illius prodigioſi. Hortulanus ille miſeratus sortem illius domus hoc modo deſtructa momento temporis, & graviter dolens ſuum infortunium, perſoluitis ſletibus pro prandio, plaudensque ſapius manibus, quas referebat vacuas, conſcendit mo ſtatim, & revertitur retrorſam, quàm veneramus.

N O T A.

1. *Ostenta.*] Quæ paulò ſuprà enarravit, pullus, fons sanguinis, &c.

2. *Cernuus corruens.*] Sic lego cum Scaligero, non autem *ceruleus*, ut malè Colvius, Nonius, cap. 1. *Cernuus* dicitur proprie inclinatus, quafi quodam terram cernat. Lucil. Satyr. lib. 3. *Cernuus ex.emplo plantas corruſſit ho-naſtas.*

Virgil. lib. 10. ————— ejedoque incumbit cernuus arma.

3. *Por. entorſi cruoris.*] Qui à ventri-fabund ſcatuliverat.

4. *Novi sanguinis.*] E ſuo jugulo erumpentis.

5. *Suosque casus graviter ingemiscens.*] Quod amico ſuo orbatuſ erat, ſimulque vino, oleo, quod ſecum re-poſituruſ ſe ſperaverat. Vel (quod Peiceus monuit) depravatuſ eſt locus, proque ſuos casus legendum eſt ſcavos, aut avos casus, nimirum collapsæ puncto temporis domus. Quod ſi ſic i. l. gas, reſponde in interpretatione ſuſſiſſos, aut candeleſ casus, pro hiſ. vocibus: junctum infortunium.

Nec innoxius ei saltem regressus evenit. Nam quidam procerus, & ut indicabat habitus atque habitudo, miles à legione, factus nobis ob-
 5 vius, superbo atque arroganti sermone percontatur, quorsum vacuum duceret asinum? At meus dominus adhuc mœrore permixtus, & aliàs Latini sermonis ignarus, tacitus præteribat. Nec miles ille familiarem cohibere quivit insolentiam; sed indignatus silentio ejus, ut convicio, vite, quam tenebat, obtundens eum, dorso meo proturbat. Tunc hortulanus supplicuè respondit, sermonis ignorantia se, quid ille diceret, scire non posse. Ergo igitur Græcè subjiciens miles, Ubi, in-
 10 quit, ducis asinum istum? Respondit hortulanus, petere se civitatem proximam. Sed mihi, inquit, operæ ejus opus est. nam de proximo castello sarcinas præsidis nostri cum cæteris jumentis debet advehere. Et, injectâ statim manu, loro me, quo ducebar, arreptum, incipit trahere. Sed hortulanus prioris plagæ vulnere prolapsus capite san-
 15 guinem detergens, rursus precatur civilius atque mansuetius ver-

INTERPRETATIO.

Neque saltem rediit absque infortunio. Quidam enim altus homo, quisque miles erat legionarius, ut habitus ejus & facies ostendebant, cum nobis occurrisset, interrogabat eum verbis superbis atque arrogantibus, quò duceret asinum inanem? Sed herus meus, qui adhuc erat perfusus luctu, & aliunde ignorabat linguam Latinam, transibat silens. Neque ille miles potuit continere insolentiam sibi familiarem: sed iratus ejus silentio, tanquam contumeliâ aliquâ, deiecit eum ex meo dorso, percussens fumento vitis, quod habebat in manu. Tunc hortulanus respondit sup-

pliciter, se non posse scire quid ille diceret, ob ignorantiam linguæ. Miles igitur resumens orationem Græcè: Quoniam (ait) ducis hunc asinum? Respondit olitor, se ire ad proximam civitatem. At ego (ait miles) indigeo ejus operâ. oportet enim ut advehat ex vicino castello cum reliquis jumentis sarcinas nostri præfecti. Et, immisâ manu, apprehendens me loro, quo ducebar, capis trahere. Verum olitor abstergens sanguinem, qui stillaverat ex capite, propter vulnus prioris ictus, rogat iterum commilitonem, ut agat secum hu-

NOTÆ.

1. Miles à legione.] Milites, teste Vegetio, bifariam dividebantur, in legionarios, & auxiliares. Legionarii Romani erant: auxiliares externi, qui à sociis vel foederatis gentibus mittebantur. Miles à legione honoratior longè erat quàm auxiliarius. Legionibus enim semper auxilia, tanquam levis armatura, in acie jungebantur: ut in his præliandi magis adminiculum esset, quàm principale subsidium.

2. Vite, quam tenebat.] Innuere his verbis videtur eum Centurionem fuisse: Centurionum enim proprium gestamen erat vitis, quâ peccantes milites castigabant. Hinc *Latia vitis* metonymicè

apud Poëtas pro Centurionatu. Lucan. Pharsal. lib. 6.

Promotus Latiam longo gerit ordine vitam.

Juvenalis, Satyr. 14.

— aut vitam posce libello.

Quamvis quæ sequuntur satis ostendunt militem hunc fuisse gregarium; sed is fortasse, quod huic hominum generi satis familiare est, muneris, quod non gerebat, insigne usurpaverat, quò majori esset rulticis formidini.

3. Ubi, inquit, ducis, &c.] Adverte ubi licenter dictum pro quò, ad denotandam fortasse militarem imperitiam.

fari commilitonem. idque per spes prosperas ejus orabat adjurans. Nam & hic ipse, aiebat, iners acellus, & nihilominus ¹ morbo detestabili caducus, vix etiam paucos olerum manipulos de proximo hortulo solet, anhelitu languido fatigatus, subvehere; nedum ut rebus amplioribus idoneus videatur gerulus. Sed ubi nullis precibus mitigari militem, magisque in suam perniciem advertit efferari, jamque inversa vite ² de vastiore nodulo ³ cerebrum suum diffundere; currit ad extrema subsidia, simulansque, ad commovendam miserationem, ⁴ genua ejus velle contingere, summissus, atque incurvatus, arreptis ejus pedibus utrisque, sublimem elatum terræ graviter applodit: & ¹⁰ statim, quâ pugnâ, quâ cubitis, quâ morsibus, etiam de viâ lapide correpto, totam faciem, manusque ejus, & latera converberat. Nec ille, ut primùm humi supinatus est, vel repugnare, vel omnino munire se potuit. sed planè identidem comminabatur, si resurrexisset, se se concisurum cum machærâ suâ frustatim. Quo sermone ejus commonefactus hortulanus, eripit ei ¹⁵ spatham: eaque longissimè abjectâ,

INTERPRETATIO.

manidus & mitius; atque ipsum ea rogabat, obtestans per quidquid perabat faustum. Hic enim etiam asinus ipse, aiebat, segnis est. & præterea frequenter cadit ex morbo abominando, & vix solet exportare aliquot fasciculos herbarum ex proximo hortulo, quod cum fecit, fessus est, & anhelat, ac languet; tantum abest ut videatur aptus ferendis oneribus. Sed postquam vidit militem nullis precibus placari, sed magis incendi in suum exitium, & jam vite inversa sibi fractum ire caput nodo paulo crassiore; confugit ad ultima subsidia, fugensque se velle compleri ejus genua,

ad excitandam commiserationem, inclinat se, & incurvat, & apprehensus ambobus ejus pedibus, extollit eum sursum, & graviter alidit solo: & confestim percutit totum ejus vultum, & manus, & latera modò pugnâ, modò cubitis, tum morsibus, & lapide etiam collecto ex viâ. Neque ille potuit aut resistere, aut etiam se ullo modo defendere, postquam prostratus fuit humi, sed tantum sapiens minabatur se eum discisurum in frusta suo gladio, si surrexisset. Quibus verbis ejus admonitus hortulanus, eripit ei ensē: quo abjecto longissimè, adorsus eum

N O T A.

1. Morbo detestabili caducus.] Morbo comitali, quem Græci ἐπιληψία vocant, quo morbo Plin. lib. 10. cap. 23. ait, præter homines coturnices solas inter cætera animalia, laborare: sed falsò: cum constet capras quoque, atque oves, quia & equos, & multa alia animalia illo nonnunquam corripiti.

2. De vastiare nodulo.] Quem man tenebat, quique erat viti illi pro manubrio.

3. Cerebrum suum diffundere.] Sup-

plendum parare, aut velle.

4. Genua ejus velle contingere.] Ex more eorum, qui, in vitæ periculo positi, misericordiam conantur commovere. Antiquitas Misericordiæ genua consecravit, ut frontem Genio, & dextram Fidei.

5. Spatham.] Σπάθην Græcis gladius major. Milites Romani gravis armaturæ habebant, teste Vegetio, gladios majores, quos spathas vocant, & alios minores, quos semispathas.

rursus saevioribus cum plagis aggreditur. Nec, ille prostratus ac prae-
 ventus vulneribus, ullum reperire quicquid salutis subsidium, quod so-
 lum restabat, simulat sese mortuum. Tunc spatham illam secum as-
 portans hortulanus, incenso me, concito gradu recta festinat ad ci-
 vilitatem. nec hortulum suum saltem evadere, ad quempiam si-
 bi divortit familiarem, cunctisque enarratis, deprecatur periclitanti
 sibi ferret auxilium: seque cum suo sibi asino tantisper occultaret;
 quoad celatus spatio bidui tridulve, capitale causam evaderet. Nec
 oblitus ille veteris amicitiae, promptè suscipit. meque per scalas, com-
 plicitis pedibus in superius coenaculum attracto, hortulanus deorsus
 in ipsa tabernula derepit in quamdam cistulam, & supergesto delites-
 cit orificio. At miles ille, ut postea didici, tandem velut emerfus gra-
 vi crapula, nutabundus tamen, & tot plagarum dolore faucius, bacu-
 loque se vix sustinens, in civitatem adventat: confususque de impo-
 tentia, deque inertia sua quidquam ad quemquam referre popularium,
 sed tacitus injuriam devorans, quosdam commilitones nactus, istas
 tunc clades enarrat suas. Placuit, ut ipse quidem contubernio se tan-
 tisper absconderet: nam praeter propriam contumeliam, militaris

I N T E R P R E T A T I O.

istorum gravioribus ictibus. Ille vero
 supinus, & impeditus plagis, cum vul-
 lum posset invenire praesidium suae vitae.
 fingit se esse mortuum (quod solum ei
 supererat.) Tunc hortulanus auferens
 secum illum enses, conscendit me, &
 recta pergit ad urbem properantis gressu.
 neque cogitans saltem de visitando suo
 hortulo, recipit se ad quemdam suum
 amicam, commemoratisque omnibus,
 quae sibi evenerant, orat eum, ut sibi
 opituletur in illo periculo, & abscon-
 dat se, & suum asinum in aliquod
 tempus, donec effugeret causam capita-
 lem, latens per duos aut tres dies. Ille
 non immemor antiqua necessitudinis,
 properè eum excipit, meque, cruribus
 complicatis, tracto per scalas in tabu-

latum superius, hortulanus in inferiori
 cellula, irrepit in quamdam arculam,
 & se abscondit operculo superinjecto.
 Ille vero miles (ut postea cognovi)
 tandem quasi experrectus alto ebrietatis
 somno, titubans tamen, & fractus do-
 lore tot vulnere, & agere se susten-
 tans baculo, venit in urbem: & veri-
 tus ulli civium narrare quidpiam de
 sua violentia, & simul ignavia, sed
 mustans illam injuriam, cum occur-
 risset quibusdam commilitonibus, tunc
 eis commemorat illas suae calamitates.
 Optimum factum visum est eis, ut ipse
 quidem per aliquantum temporis late-
 ret in communi eorum domicilio (nam
 praeter contumeliam, quam passus fuerat

N O T A E.

1. *Capitale causam.*] Accusatio-
 nem, reatumque homicidii, quo, ob
 interfectum (ut putabat) militem, in
 discrimen vocatus fuisset capitis.

2. *In superius coenaculum.*] Sum-
 mum domus tabulatum. Jupiter apud
 Plautum, Act. 3. Scen. 1. indicat.

In superiore qui habito coenaculo.

3. *Contubernio.*] Domicilio militari.

Centuriae, auctore Vegetio, in con-
 tubernia dividebantur, ita ut, decem mi-
 litibus sub uno papilione degentibus,
 unus quasi praefect decanus, qui caput
 contubernii nominabatur. Contruber-
 nium illud decem milium manipulus
 etiam dicebatur.

4. *Militaris sacramenti Genium.*]
 Id est, Genium Imperatoris, per quem

etiam sacramenti Genium ¹ ob amissam spatham verebatur; ipsi autem, signis nostris enotatis, investigationi vindictæque sedulam darent operam. Nec defuit vicinus perfidus, qui nos illic occultari nuntiaret. Tum commilitones, accersitis Magistratibus, mentiuntur sese multi pretii vasculum argenteum præsidis in viâ perdidisse: idque hortulanum quemdam reperisse, nec velle restituere, sed apud familiarem quemdam sibi delitescere. Tunc Magistratus, ² & damno, & prædis nomine cognito, veniunt ad diversorii nostri fores: claræque voce denuntiant hospiti nostro, nos, quos occultaret apud se certo certius, ³ dedere potius, quàm discrimen proprii subiret capitis. ¹⁰ Nec ille tantillum conterritus, salutique studens ejus, quem in suam receperat fidem, quidquam de nobis fatetur: ac diebus plussculis nec vidisse quidem illum hortulanum contendit. Contrà commilitones, ibi, nec uspiam, illum delitescere, ⁴ adjuvantes Genium Principis;

INTERPRETATIO.

timebat etiam Damm præsidem sacramenti militaris propter perditum ensis) ipsi verò, observatis nostris vestigiis studiosè incumberent inquisitioni nostræ, & ultioni suæ. Ac repertus est perfidus vicinus, qui referret nos ibi delitescere. Tunc commilitones, advocatis Magistratibus, fingunt se amississe in itinere vas argenteum prædicti sui, quod erat magni pretii: & quemdam alioquem invenisse illud, & nolle reddere, sed illum latere apud quemdam suum amicum. Tum Magistratus,

audito damno, & nomine prædicti, veniunt ad ostium nostri domicilii, & præcipiunt aliâ voce nostro hospiti, ut potius traderet nos, quos certissimè celabat apud se, quàm subiret periculum vite sue. Ille verò ne minimum quidem exterritus, & consulens vita illius, quem receperat in suam tutelam, nihil prorsus fatetur de nobis: & affirmat se ne vidisse quidem illum hortulanum à diebus sat multis. Milites contrà jurantes per Genium Imperatoris affirmabant, eum illic occultari, non

NOTÆ.

amiles juraverat solemnî formulâ: se nunquam deserturum militiam, nec mortem recusaturum pro Romanâ Republicâ, & omnia se strenuè facturum, quæ præciperet Imperator.

1. Ob amissam spatham.] Paulus, *Legge Qui commentus*, 14. ff. de Re Militari, §. 1. *Arma alienasse grave crimen est, & ea culpa desertioni exagatur: utique si tota alienavit: sed & si partem eorum, nisi quod interest: nam si tibiale, vel humerale alienavit, castigari verberibus debet: si verò loriceam, scutum, galeam, gladium: desertoris similis est.* Unde non malè inferas armorum amissione, quæ desertioni est similis, violari militare sacramentum, quo jurant milites, se nun-

quam militiam deserturos, ut modò dictum est.

2. Et damno prædis nomine cognito.] Intersere & ac lege: Et damno, & Prædis nomine cognito.

3. Dedere.] Ex usu Græco est: denuntiant dedere pro ut dederet. Fortalsè sincera lectio sit dederet; sequitur enim paulò pòst subiret, non autem subire.

4. Adjuvantes Genium Principis.] More militari, sanctius enim ejusmodi hominibus erat juramentum per Genium Cæsaris, quàm per Deos omnes. Tertull. in *Apogetico*: citius denique per omnes Deos, quàm per unum Genium Cæsaris pejeratur.

contendebant. Postremum Magistratibus placuit, obstinatè denegantem scrutinio detegere. Immissis itaque lictoribus, cæterisque publicis ministeriis, angulatim cuncta sedulo perlustrari jubent. nec quicquam mortalium, ac ne ipse quidem asinus intra limen comparere nuntiatur. Tunc gliscit violentior utrimquesecus contentio militum, pro comperto de nobis asseverantium, fidemque Cæsaris identidem implorantium, at illius negantis, assidueque Deum nomen obtestantis. Quà contentione, & clamoso strepitu cognito, curiosus alioquin, & inquieti procacitate præditus asinus, dum, obliquatâ cervice per quamdam fenestram, quidnam sibi vellet tumultus ille, prospicere gestio; unus è commilitonibus, casu fortuito collimatis oculis ad umbram meam, cunctos testatur incoram. Magnus denique continuo clamor exortus est: & emensis protinus scalis, injectâ manu, quidam me velut captivum detrahunt. Jamque, omni sublatâ contatione, scrupulosius contemplantes singula, cistâ etiam illâ revelatâ, repertum, productumque, & oblatum Magistratibus miserum hortulanum, pœnas scilicet capite pensurum in publicum deducunt carcerem: summoque risu meum prospectum cavillari non desinunt. Unde etiam:

INTERPRETATIO.

nullo alio in loco. Novissimè placuit Magistratibus convincere perscrutatione eum, qui negabat pertinaciter. Missi ergo intro satellitibus, & aliis ministris publicis, imperant omnia investigari studio: per singulos angulos. Illi referunt nullum hominem reperi in adibus, ac ne ipsum quidem asinum. Tunc vehementior crescit ab utraque parte altercatio, militum nempe affirmantium cerdè certius nos ibi esse & frequenter implorantium auxilium Cæsar, ibius verò id pernegantis & perpetuò obtestantis Deos. Quod jurgium murmurque clamor sum cum ego asinus alias curiosus, & præditus petulantia inquietâ, audivissem, dum, detorto col-

lo, cupio aspicere per quamdam fenestellam, quid sibi vellet ille strepitus. unus ex commilitonibus deflexis fortè fortunâ oculis ad meam umbram, testes omnes vocat palam. Denique ingens clamor illic sublatu est: & quidam, consensu confestim scalis, injiciunt mihi manum, & trahunt me inde quasi captivum. Et jam, sublatâ omni morâ, scrutantes omnia majore studio, discooperit etiam illâ arculâ, inveniunt miserum olitorem, & extrahunt eum inde, atque exhibent Magistratibus, ducuntque in publicum custodiam, pœnas nempe persoluturum capite: nec cessant joculari maximo cum risu de meâ inspectione. Unde etiam

NOTÆ.

1. Cæterisque publicis ministeriis.] Quales erant viatores, accensi, apparitores, &c. de quibus vide Rosinum, Antiquit. Rom. lib. 7. cap. 48. Ministeria hic pro ministris, ut servitia pro servis. Sic lib. 3. tunc me per proscinium medium, velut quamdam viciniam publica ministeria perducunt.

2. Fenestram.] Sæpius fenestellam

reperias diminutivum à fenestrâ.

1. Unde etiam de prospectu, & de umbrâ asini, &c.] Lucianus habet tantum εἰς τὸν ἀσίνου ἐκαστοῦ ex asini prospectu. Hujus tamen proverbii duæ aliæ ab aliis narrantur origines. Quidam enim ferunt asinum per fenestram prospicientem vasa fictilia in figuli officinâ fregisse: unde asinarium in jus de prospectu

de prospectu & umbrâ asini natum est frequens proverbium.

INTERPRETATIO.

ortum est adagium valdè usitatum de inspectione, & umbrâ asini.)

NOTA.

vocatum à figulo, interrogatum, cujus criminis accusaretur, dixisse *ὅτι ἀσινὸς ἐξ ὧν ἐστὶν ἡ σκιά* *de asini prospectu*. Alii tradunt, asino prospiciente, aves evolâsse, telamque dirupisse. cujus dominus asinarium in jus vocavit, qui rogatus quam ob causam reus fieret, dixit, *ὅτι ἐξ ὧν ἐστὶν ἡ σκιά* *ex asini prospectu*. Proverbium hoc, si ab his duabus causis ortum duxerit, de his dicetur, qui leviter & ridiculè calumniantur. At si à prospectu nostri asini originem traxerit, de iis intelligetur, qui stolido iudicio aliquo & ridiculo deprehensi fuerint. Est & aliud Græcum adagium *ὅτι οὐκ οὐκ* *de umbrâ asini*, cujus meminerunt Menander, in Enchirid. Plato, & alii complures. diciturque in eos, qui nosse cupiant futilia, & frivola, minimèque utilia. Ductum autem est ex fabulâ, quâ tradunt juvenem quemdam conduxisse mercede asinam, & cùm sub umbrâ asini per meridianum æstum quiescere vellet, ex-turbatum inde fuisse ab asinario dicente, se illi asinum tantùm locâsse, non etiam umbram, ex hoc ventum in iudicium

ab utroque. Quod cùm olim in capitali iudicio coram iudicibus fastidiosus recitâset Demosthenes, & illi, mox expurgati fabellæ lepiditate, cuperent discere, quis fuisset rei exitus; subjunxit tempestivè admodum egregius ille Orator: *ὅτι οὐκ οὐκ ἀνέειν ὁ ἀνδρὲς ἐμπροσθέν, ἀνθρώπου δὲ κινδυνώοντος* *ὅτι οὐκ οὐκ, ὅτι δὲ φανὸς ἀνθρώπου*. *O viri, cupitis audire de umbrâ asini. hominis autem pro animâ periclitantis defensionem audire non vultis.* Hæc duo proverbia Asinus noster in unum conflât, dicitque à se ortum duxisse: nisi malis cum Stevvechio hîc legere: *de prospectu, ut de umbrâ asini*, ut sit sensus ex prospectu suo ortum fuisse proverbium *de asini prospectu*, quem admodum ex aliâ occasione natum fuerat illud: *de umbrâ asini*. Scriverio assentiret hæc ultima verba: *unde etiam*, &c. è Glosâ in textum irrepsisse, nisi me prohiberet Luciani auctoritas, qui similiter inducit asinum suum, dicentem occasione sui ortum esse illud: *ὅτι οὐκ οὐκ ἀνέειν*.

Apul.

Rr

LUCII APULEII

MADAURENSIS PLATONICI

METAMORPHOSIS

LIBER DECIMUS.

DIE sequenti meus quidem dominus hortulanus quid egerit, nescio. me tamen miles ille, qui ¹ propter eximiam impotentiam pulcherrimè vapulârat, ab illo præsepio, nullo equidem contradicente, deductum abducit: atque à suo contubernio (hoc enim mihi videbatur) sarcinis propriis onustum, & prorsus exornatum, armatumque militariter, producit ad viam. nam & galeam nitore præmicantem, & scutum cæteris his longius relucens: sed etiam lanceam longissimo hastili conspicuam, quam scilicet non disciplinæ tunc quidem causâ, sed propter terrendos miseros viatores in summo atque edito sarcinarum cumulo, adinstar exercitus, sedulo composuerat, Confectâ campestri, nec adeo difficili viâ, ad quamdam civitatulam pervenimus; nec in stabulo, sed in domo cuiusdam ² decurionis di-

INTERPRETATIO.

IGNORO equidem quid dominus meus hortulanus fecerit die postero. sed ille miles, qui egregiè fuerat verberatus ob insignem suam violentiam, solvit me, & abducit ab illo præsepio, nemine quidem prohibente: atque ex suo tentorio, ut mihi quidem videbatur, deducit ad iter, oneratum suis sarcinis, ornatumque, & instructum plane militarem in modum. Nam imposuerat mihi cassidem fulgore præmicantem, & clypeum, qui longius emicabat reliquis illis: quin & lanceam quoque spectabilem suo longissimo hastili, quam studiosè collocaverat in supremo, atque edito sarcinarum fastigio, ut in exercitu fieri solet, non tunc quidem disciplina observandæ causâ, sed ad terrendos miseros viatores. Cum emens essemus iter planum, ideoque non difficile, devenimus ad quoddam oppidulum; neque nos recepimus in diversorium, sed in domum cuiusdam decurionis.

NOTÆ.

1. *Propter eximiam impotentiam.*] adversus eum defendere.
 Vel intellige violentiam, quâ miserum hortulanum verberaverat, atque alino exuere voluerat, vel ob imbecillitatem, ob quam non potuerat se
 2. *Decurionis.*] Decurio hic est Διῦρχον, decem militibus præpositus. Alio significato infra reperias, pro ὁκνῶνatore municipali.

vertimus. Stātimque, me commendato cuidam servulo, ipse ad prapositum suum, qui mille armatorum ducatum sustinebat, sollicitē proficiscitur. Post dies plusculos ibidem designatum scelestum ac nefarium facinus memini. sed, ut vos etiam legatis, ad librum profero. Dominus ædium habebat juvenem filium probè litteratum, atque ob id consequenter pietate modestiæque præcipuum: quem tibi quoque provenisse cuperes, vel talem. Hujus matre multo antè defunctā, rursū matrimonium sibi reparaverat: ductāque aliā, filium procreaverat alium, qui jam ad æquè duodecimum ætatis annum supergresserat. Sed noverca, formā magis quā moribus in domo mariti præpollens, seu naturaliter impudica, seu fato ad extremum impulsā flagitium, oculos ad privignum adjecit. Jam ergo, lector optime, scito te i tragœ-

INTERPRETATIO.

turionis. Cūque me tradidisset custodiendum cuidam servulo, ipse statim proficiscitur propter ad suum præfectum, qui præerat mille militibus. Recordor enorme ac infandum scelus perpetratum fuisse ibidem post aliquot dies. verū infero illud meo libro, ut vos quoque legatis. Dominus illius domus habebat filium juvenem, litteris egregiè imbutum, proindeque eā de causā insignem pietate, & modestiā, quem, aut similem opesares tibi etiam natum esse. Matre ejus

multo antè mortuā, pater contraxerat iterum matrimonium: ductāque aliā uxore, genuerat alium filium, qui excesserat jam circiter duodecimum annum suæ ætatis. Verū noverca, quæ potens erat in domo mariti pulchritudine suā potius quā probis moribus, capta est amore privigni, sive quod à natura esset libidinosā, sive quod impelleretur fati necessitate ad gravissimum illud scelus. Igitur, optime lector, scias te jam

NOTA.

1. Mille armatorum ducatum. &c.] Ejusmodi, Græco vocabulo, Chiliarchæ dicti sunt, iique imperium habuerunt in Centuriones, quemadmodum & hi in Decuriones.

2. Designatum.] Designare est rem novam facere in utramque partem, & bonam & malam. Hic in malam sumitur, quemadmodum & apud Terent. Adelph. Actu 1. Scen. 2.

nam illa, quæ antehac facta sunt

Omitto: modo quid designavit? MITIO. Quidnam id est?

DEMEA. Fores effregit: atque in ades irruit

Alienas, &c.

3. Quem tibi quoque provenisse, &c.] Plautus, in Mostellariā, de liberis & parentibus:

Expoliunt, docent litteras, jura, &

leges:

Sumptu suo, & labore misuntur, ut Alii sibi esse illorum similes exoptant. Apud Suetonium, Imperator Claudius, de L. Othone: Vir, quo meliores liberos habere ne opto quidem. Observa provenisse hic propriè usurpati. Sic Justinus, lib. 2. Artemenem primum quidem Dario, sed privato provenisse.

4. Supergresserat.] Supergressus erat. Priscianus, lib. 8. notat veteres dixisse congregior, & congregio. Quā formā Noſter hūc usurpavit supergresserat à supergredio.

5. Tragœdiam, non fabulam.] Historiam funestam, non autem festivam, & joculam narrationem. Tragœdiarum argumenta funesta, qualis est incestus, ac nefandus amor, quo novercam in privignum exarsisse narrat hic Apuleius. Vide Senecæ Hippolytum.

R r ij

diam, non fabulam legere, & 1 à focco ad cothurnum ascendere. Sed mulier illa, quamdiu primis elementis Cupido parvulus nutriebatur, imbecillis adhuc ejus viribus, facile ruborem tenuem deprimens, silentio resistebat. At ubi completis igne vesano totis præcordiis, immodicè bacchatus Amor exastuabat, sævienti Deo jam succubuit: ac languore simulato, vulnus animi 2 mentitur in corporis valetudine. Jam cætera salutis vultûsque detrimenta, & ægris & amantibus examissim convenire, nemo est qui nesciat. 3 pallor deformis, marcentes oculi, 4 lassa genua, quies turbida, & suspiritus cruciatûs tarditate vehementior. Crederes & illam fluctuare tantum vaporibus febrium; nisi quod & flebat. 5 Heu Medicorum ignara mentes! 6 quid venæ pulsus, quid caloris intemperantia, quid fatigatus anhelitus, & utrimque

INTERPRETATIO.

legere tragediam, non comœdiam, & ascendere à focco ad cothurnum. Verum quamdiu parvus amor primis initiis aiebatur, mulier illa reluctabatur facile ejus viribus adhuc infirmis, silentio regens exiguum ruborem. Verum simul ac amor supra modum furens exarsit repleto toto ejus pectore insanis flammis, tum vincta est à Deo illo violento: confictoque morbo, celavit agitudinem animi languore corporis. Nemo

quidem ignorat omnia damna valetudinis & faciei accuratè convenire & agrotis, & amantibus. Pallor illi erat turpis, oculi marci, genua fessa, somnus turbulentus, & suspiria impetuosiora ex lentore tormentis. Putares illam agitari caloribus duntaxat febrium, nisi quod lacrymabatur quoque. Heu imperita ingenia Medicorum! quid pulsatio arteria, quid calor immoderatus, quid fessa respiratio, & reciproca alterna-

NOTÆ.

1. *A focco ad Cothurnum.*] A Comœdiâ, seu lepidis fabulis ad Tragediam, sive narrationem tristem & funestam. *Socum* fuisse calceamentum humile Comœdorum propè peculiare, *Cothurnum* verò, sublimius, & histrionibus usurpatum, cum Tragedias agerent, notissimum est. Unde metonymicè foccus pro Comœdiâ, & cothurnus pro Tragediâ sæpè usurpantur.

2. *Mentitur.*] Pricæus sic mutat hunc locum: *vulnus animi mentitur corporis invaletudinem*. hoc est, fingit morbum suum non esse morbum animi, sed corporis. Verum arbitror, nihil hinc mutatione, aut emendatione esse opus. Satis planus erit locus, si *mentitur* non intelligas *simulat*, sed *celat* & *regit*: & *valetudinem* hinc pro languore & morbo sumas, ut sit sensus, quem in interpretatione expressi.

3. *Pallor deformis, &c.*] Hæc omnia signa tum morbum, tum amorem co-

mitantia Noster expressit lib. 5. ubi Pana inducit Plychen alloquentem.

4. *Lassa genua.*] Colvius malebat *lappa*, & Pricæus probat etiam hanc lectionem ex Oxoniensi Ms. *lappa genua* sunt titubantia & lapsabunda. Scriptam tamen lectionem retinere nihil vetat.

5. *Heu Medicorum ignara mentes.*] Imitatio est Virgiliani hujus lib. 4. *Æneid.*

Heu vatum ignara mentes! quid vortæ furentem.

Quid delubra juvant? Est mollis flamma medullas. &c.

6. *Quid venæ pulsus.*] Ex inæqualitate ac perturbatione pulsûs Antiochi observatâ, dum ad eum ingrederetur noverca Stratonice, aliisque ejusmodi amatoris signis, Erasistratus Medicus deprehendit eum ipsius amore laborare. Testis Plutarchus, in Demetrio.

secùs jactatæ crebriter laterum mutæ vicissitudines? Dii boni! quàm facilis, licet non artifice Medico, cuius tamen docto Venereæ cupidinis comprehensio; cùm videas aliquam sine corporis calore flagrantem. Ergo igitur impatientiâ furoris altius agitata, diutinum rupit silentium; & ad se vocari præcipit filium. quod nomen in eo ipso, scilicet ne ruboris admoneretur, libenter eraderet. Nec adulescens ægræ parentis moratus imperium, & senili tristitie striatam gerens frontem, cubiculum petit uxoris patris, matrisque fratris, utcumque debitum sistens obsequium. Sed illa cruciabili silentio diutissime fatigata, & ut in quodam vado dubitationis hærens, omne verbum, quod præsentī sermoni putabat aptissimum, rursùm improbens, nutante etiam nunc pudore, unde potissimum caperet exordium, decontatur. At juvenis nihil etiam tunc sequius suspicatus, summisso vultu, rogat ultrò præsentis causas ægritudinis. Tunc illa nacta solitudinis damnosam occasionem, prorumpit in audaciam: & ubertim adlacrymans, laciniæque contegens faciem, voce trepidâ sic eum breviter affatur: Causa omnis & origo præsentis doloris, & etiam

INTERPRETATIO.

tiones laterum sapius jactata in utramque partem indicabant? Dii boni! quàm facile est cuilibet docto dignoscere affectum amatorium, quamvis illo non profiteatur artem Medicam; quando videas aliquam ardentem absque calore corporis. Igitur impotentia amoris nefani exagitata profundius, abruptis diuturnum silentium; & illa jubet vocari ad se filium, quod nomen libenter deleret in ipso, ne scilicet, ipsum proferret, admoneretur verecundia. Juvenis vero statim parens jussui agrotantis matris, gerens frontem tristitia corrugatam instar senis, is in cubiculum uxoris patris sui, matrisque fratris,

præstans obsequium ipsi quodammodo debitum. At illa cruciata diutissime molesto silentio, & hesitans veluti in quodam fluctu dubitationis, respuens omne verbum, quod existimabat prius convenientissimum orationi præsentī, pudore adhuc vacillante, ambigit unde præsertim sumeret initium loquendi. Adulescens vero nihil mali suspicans cætenus, demissa facie, quarit ab eâ causas morbi præsentis. Tunc illa, oblata perniciosâ occasione solitudinis, fit audax, & flens abundanter, velansque vultum suum veste, sic alloquitur eum paucis verbis voce trepidante: Tu ipsa mihi es omnis causa & origo hujus morbi,

NOTÆ.

1. Sine corporis calore flagrantem.] Videtur sibi ipsi adversari, modò enim calorem annumeravit amoris in iicis, quid caloris intemperantia. Nā dicere velimus intelligendum esse violento calore, & qualis in febre laborantibusprehenditur

2. Ruboris.] Pudoris & verecundia, quâ ipsam affici par erat, quoties, prolato filii nomine, admoneretur se non posse, nisi incestis ignibus, in eum ardere,

3. Parentis.] Adverte parentem blandius dici de novercâ, quemadmodum & paulò antè filium de privigno.

4. Senili tristitie. &c.] Ex dolore nimirum, quem de ficto novercæ morbo pius privignus conceperat.

5. Ut in quodam vado dubitationis &c.] Metaphora ducta à navibus, quæ, cùm in brevī ac loca vadosa impeerint, hærent, neque moveri quoquam possunt.

medela ipsa, & salus unica mihi vitæ tute ipse es. Isti enim tui oculi per meos oculos ad intima delapsi præcordia, meis medullis acerrimum commovent incendium. Ergo miserere: tuâ causâ pereuntis. nec te religio patris omnino deterreat: cui morituram prorsus servabis uxorem. Illius enim recognoscens imaginem in tuâ facie, merito te diligo. Habes solitudinis plenam fiduciam, habes capax necessarii facinoris otium. Nam quod nemo novit, pœnè non fit. Repentino malo perturbatus adulescens, quamquam tale facinus protinus exhorruisset, non tamen negationis intempestivâ severitate putavit exasperandam, sed cautæ promissionis dilatione leniendam. Ergo prolixè pollicetur, ut bonum caperet animum, refectionique se ac salutem redderet, impendiò suadet: donec patris aliquâ protectione liberum voluptati concederetur spatium. statimque se refert à noxiâ conspectu novercæ. Et magnam domûs cladem rarus indigere consilio pleniorè, ad quemdam compertæ gravitatis educatorem senem

INTERPRETATIO.

atque etiam remedium ipsum, & unica vita mea salus. Nam isti tui oculi demissi per meos oculos in intimum meum pectus, excitant ignem vehemētissimum in meis medullis. Miserere igitur mei, quæ morior propter te. neque reverentia patris te impediat ullo modo: cui conservabis conjugem alias proculdubio morituram. Jure enim amo te, cum agnoscam ejus imaginem in tuo vultu. Habes perfectam securitatem, ob solitudinem, habes satis temporis ad committendum illud facinus meæ salutis necessarium. Illud enim quod nemo scit, ferè non fit. Juvenis turbatus subito malo, quamvis statim exhorruisset ejusmodi flagitium, non tamen credidit eam esse irritandam non opportuna severitate recusatōis, sed demulcendam procrastinatione callida promissionis. Promittitur abundanter, valedque hortatur, ut bono esset animo, sumeretque cibum, & consuleres valetudini suæ: quoad liberum tempus ad voluptatem percipiendam sibi daretur per aliquam peregrinationem patri. Disceditque protinus à pernicioso conspectu suæ novercæ, & existimans ingentem illam calamitatem domûs opus habere deliberatione ampliore, narrat eam statim cuidam seni pedagogo suo

NOTÆ.

1. *Tuâ causâ pereuntis.*] Sic pterique Mss. & veteres editiones. sic quoque Wovverius & Pricæus, sensu planissimo. Colvius ex Mss. Lipsiano ponebat *tua cura parentis*, absurdè, quomodo enim quæ nomen filii in privigno libenter eraderet, ne (illud pronuntians) pudoris admoneretur (ut iuprà habet Noster,) quomodo (inquam) illa eum ad incestum Venerem exhortans, matris nomen adhiberet, quod proculdubio tanti flagitii horrorem in eo deberet augere?

2. *Religio patris.*] Religio, seu re-

verentia, quæ patrem colis. Similiter Terent. in Andriâ, dixit *patri pudor*, pro pudore, quo prohibebatur filius, quominus adversaretur patri.

3. *Quod nemo novit, pœnè non fit.*] Fallax & perniciofa sententia. Similiter Ovid. 3. Amor.

Non peccat quacumque potest peccasse negare,

Solaque deformem culpa professa facit.

Et Seneca, de Irâ, 1. *Innocentem quisque se dicit, respiciens seipsum, non conscientiam.*

proinde refert. Nec quidquam diutinâ deliberatione tam salubre vi-
lum, quàm fugâ celeri procellam Fortunæ sævientis evadere. Sed
impatiens vel exiguæ dilationis mulier, siquâ quâlibet causâ confe-
ssim marito miris persuadet artibus, ad longissimè dissitas festinare
villulas. Quo facto, maturatæ spei vesaniâ præceps, promissæ libidi-
nis flagitat vadimonium. Sed juvenis, modò istud, modò illud causæ
faciens, execrabilem frustratur ejus aspectum: quoad illa, nuntio-
rum varietate, pollicitationem sibi negatam manifestò perspicuens, mo-
bilitate lubricâ nefarium amorem ad longè deterius transtulisset
odium. Et, assumpto statim nequissimo, & ad omne facinus eman-
cipato, quodam & dotali servulo, perfidiæ suæ consilia communicat. nec
quidquam melius videtur, quàm vitâ miserum privare juvenem, Ergo
missus continuo furcifer venenum præsentarium comparat: idque vi-

INTERPRETATIO,

spe data prudentia viro. Et, post longam
consultationem, nihil visum est tam sa-
lutare, quàm veloci fugâ evitare tem-
pestivam fortune insensâ. At mulier
nequens ferro vel minimam moram,
excogitatâ qualicumque causâ, persua-
det statim marito mirâ astutiâ, ut
eius iret ad prædiola quædam longissi-
mè remota. Quo facto, ipsa festinans
ex furioso accelerata spei desiderio, po-
stulat sibi præstari promissam volupta-
tem. At juvenis evitat execrandum
suis conspectum, afferens modò hanc
causam, modò illam: donec illa evi-

dent agnoscens ex diversitate respon-
sorum, quæ sibi ab ipso afferebantur,
sibi denegari promissi exhibitionem,
præcipiti inconstantia mutavit incestum
amorem in odium multò pejus. Et pro-
tinus, accersito quodam servo suo do-
tali pessimo, & addito sibi ad quod-
libet scelus, communicat ei consilia sua
perfidiæ, & nihil videtur ipsis consul-
tius, quàm interficere miserum ado-
lescentem. Missus igitur statim sceler-
atus ille servus emit venenum promptis-
simum, seduloque diluit illud vino.

NOTÆ.

1. *Emancipato.*] Fostus: *Emancipati*
duobus modis intelliguntur, aut ip, qui
ex patris jure exierunt, aut ii, qui
aliorum sunt domini: quorum utrum-
que sit mancipatione, hoc est, ut in-
terpretor, traditione in manum. Po-
steriore sensu hic lumitur, quemadmo-
dum & in hoc Horatii Epod. Qde 9.
de Antonio;

Romanus (eben posteri negabitis)

Emancipatus famina

Fert vallum & arma miles, & spa-
donibus

Servire rugosis potest.

Et hæc significatio propria est hujus
vocabuli. Nam & qui ex patriâ pote-
state exeunt, emancipari dicuntur ob
tres sictas, seu (ut loquuntur Juriscon-
sulti) imaginarias venditiones, vel c-

mancipationes, & totidem manumif-
siones, quas celebrari olim necesse
erat, ut filius è potestate patris exiret.
Mancipationis ritum vide apud Glos-
satores ad *Lib. 1. Instit. Titulum 12.*
Quibus modis jus patria potestatis sol-
vitur.

2. *Dotali servo.*] Dotalis servus est,
quem secum uxor, unâ cum dote, ad
maritum adducit. Receptitius, auctore
A. Gellio, Noct. Attic. lib. 17. cap. 6,
quem sibi reservavit, neque cum dote
ad maritum transmisit. Ejusmodi ser-
vis, tum dotalibus, tum receptitiis ma-
jorem habebant fidem mulieres, quàm
aliis, quippe quos in suâ potestate aut
habebant, aut habuerant, & cum illis
sæpè à pueritiâ in domo paternâ ver-
satæ fuerant.

no diligenter dilutum, infantis privigni præparat exitio. Ac dum de oblationis opportunitate secum¹ noxii deliberant homines: fortè fortunâ puer ille junior, proprius pessimæ fœminæ filius, post maturum laborem studiorum domum se recipiens, prandio jam capto sitiens, repertum vini poculum, in quo venenum latebat inclusum, nescius fraudis occultæ, continuo perduxit haustu, qui, ubi fratri suo paratam mortem ebibit, exanimis terræ procumbit. Illicò repentinâ pueri perniciæ pædagogus commotus, ululabili clamore matrem totamque ciet familiam. Jamque cognito casu noxiæ potionis, variè quisque præsentium auctores insimulabant extremi facinoris, Sed dira illa fœmina, & malitiæ novercalis exemplar unicum, non acerbâ filii morte, non² parricidii conscientiâ, non infortunio domûs, non luctu mariti, vel æumnâ funeris, commota, clade familiæ vindictæ compendium traxit. misitque protinùs³ cursores, qui vianti marito⁴ domûs expugnationem nuntiaret. ac mox eodem ocyûs ab itinere regresso, personata nimîâ temeritate, insimulat privigni veneno filium suum interemptum. Et hoc quidem non adeo mentiebatur, quòd jam destinatam juveni mortem prævenisset puer, sed fratrem juniorem fingeat ideo privigni scelere preemptum, quòd ejus probro-

I N T E R P R E T A T I O.

¶ præparat in perniciem privigni innocentis Dumque scelerati homines deliberant inter se de tempore, quo posset commodè ipsi propinari: fortè ille puer junior, proprius filius nequissima mulieris, reclusus domum, post laborem studiorum matutinarum cum sumpto jam jentaculo sitiret, invenit vini calicem, in quo venenum inclusum latebat. ¶ ebibit illum uno haustu, ignorans latentes insidias. qui simul ac sorpsit mortem præparatam suo fratri, corruit humi exanimatus. Continuo educator pueri turbatus subitâ illius morte, excitat matrem totamque familiam vociferatione flebili. Jamque cognito casu exitialis poculi, singuli eorum, qui aderant, diversos accusabant auctores nefandi illius sceleris. At exspectabilis illa

mulier, quæque erat singulare exemplar malitiæ novercalis, nullatenus permota immaturâ morte sui filii, neque conscientiâ parricidii, neque clade domûs, neque mœrore conjugis, aut luctu funeris illius, cepit breviorē viam ulsionis ex strage familiæ. Statimque misit cursores ad nuntiandam marito iter facienti subversionem suæ domûs. Cumque hic statim rediisset velocissimè ab itinere suo, ipsa induta mirâ audaciâ, affirmat filium suum extinctum fuisse veneno privigni. Et hæc quidem in re non admodum mentiebatur, quia puer anteoccupaverat mortem jam præparatam illi adolescenti. Sed comminiscetur fratrem juniorem idèò interfectum fuisse crimine privigni, quia ipse noluerat morem gerere infami ejus

N O T A.

1. Noxii deliberant homines.] Servus & noverca.

2. Parricidii.] Necis filii, veneno à se temperato, sublato.

3. Cursores.] Inter servos fuerunt, Cursores, ab officio, dicti, Dromones

vocantur in Comœdiis,

4. Domûs expugnationem.] Metaphoricè, pro clade & calamitate, cujusmodi inferitur oppidis, cum expugnantur ab hostibus,

sz libidini

1a libidini, quā se comprimere tentaverat, noluisse succumbere. Nec tam immanibus contenta mendaciis, addebat, sibi quoque, ob detectum flagitium, eundem illum gladio comminari. Tunc infelix, duplici filiorum morte percussus, magnis ærumnarum procellis æstuat. Nam, & juniorem incoram sui funerari videbat; & alterum 2 ob incestum, parricidiumque, capitis scilicet damnatum iri certo sciebat. Ad hoc uxoris dilectæ nimium mentitis lamentationibus, ad extremum sobolis impellebatur odium. Vixdum pompæ funebres sepulturae filii fuerant explicatæ: & statim 3 ab ipso ejus rogo senex infelix, ora sua recentibus adhuc rigans lacrymis, trahensque cinere sordentem canitiem, foro se festinus immittit. Atque ibi, tum fletu, tum precibus, genua etiam 4 Decurionum contingens, nescius fraudum pessimæ mulieris, in exitum reliqui filii plenis operabatur affectibus: illum incestum paterno thalamo, illum parricidam fraterno exitio, & in comminata novercæ nece sicarium. Tantâ denique miseratione, tantæque indignatione Curiam, sed & plebem mœrens inflammaverat; ut remoto judicandi tædio, & accusationis manifestis probationibus, & responsionis meditatæ ambagibus, cuncti conclamaverint: LAPIDIBUS OBRUTUM PUBLICUM MALUM PUBLICE VINDICARI.

INTERPRETATIO.

libidini, quā conatus erat sibi stuprum inferre. Nec contenta mendaciis tam enormibus, dicebat insuper eum ipsum sibi minitatum fuisse ense, quia revelaverat ejus scelus. Tunc misor ille fluctuans magno æstu curatum, afflictus moris amboꝝ filiorum. Videbat enim minorem sepeliri coram se: & curò sciebat alterum condemnatum iri, ad mortem videlicet, ob incestum, & parricidium. Præterea incitabatur ad implacabile odium filii, confictis lamentationibus nimis amatae conjugis. Vix adhuc exequia filii ordinis processerant: eodem pratens misor senex ab ejus pyra properè contendit ad forum, mactans vultum suum lacrymis adhuc recentibus, vellentque suos canos sordidos

cinere. Ibi quoque toto animo incumbens exitio filii sibi superstitis, tum lacrymis, tum supplicationibus, amplectens etiam genua Senatorum, ignorans dolos nequissima femina: clamitans illum incestum esse ob intentatam lædō patris contumeliam, parricidam esse ob extinctum fratrem, & sicariam quā minatus fuerat mortem novercæ. Denique sic lamentans accendens tantā indignatione, tantæque misericordiæ senatum, & ipsum populum, ut sublata morâ judicii legitimi, & clavis probationibus accusationis, sublati etiam præcogitatis circumstantiis responsionis, omnes conclamaverint PUBLICUM MALUM FUNIENDUM ESSE PUBLICE, OPPRIMENDO illud SAXIS.

NOTÆ.

1. Se comprimere.] Novercam, non autem juniorem fratrem, ut malè Priæus exponit. Infra enim legitur illum incestum paterno thalamo.

2. Ob incestum, parricidiumque.] Quorum criminum falsè à novercā accusabatur.

Apul.

3. Ab ipso ejus rogo.] A loco, in quo erat cremandus, nondum enim cremabatur, neque omnino crematus fuit, ut infra patebit.

4. Decurionum.] Decuriones hîc intellige Senatores, qui in municipiis Decuriones dicebantur, ut jam monui.

S f

Magistratus interim, metu periculi proprii, ne de parvis indignationis elementis ad exitium disciplinæ civitatisque seditio procederet, partim Decuriones deprecari, partim populares compescere, ut ritè & more majorum iudicio reddito, & utrimquescùs allegationibus examinatis, civiliter sententia promeretur; nec, ad instar barbaricæ feritatis, vel tyrannicæ impotentis, damneretur aliquis inauditus, & in pace placidâ tam dirum sæculo proderetur exemplum. Placuit salubre consilium, & illicò jussus præco pronuntiat: PATRES IN CURIAM CONVENIRENT. Quibus protinùs dignitatis jure consueta loca residentibus, rursùm præconis vocatu, primus accusator incedit, Tunc demùm clamatus inducitur etiam reus: & exemplo legis Atticæ, Martiique iudicii, causæ patronis denuntiât præco, neque principia dicere, neque miserationem commovere, Hæc ad illum modum gesta compluribus mutuò sermocinantibus cognovi. Quibus autem verbis accusator urserit, quibus rebus diluerit reus, ac prorsus orationes, alterationesque, neque absens ipse apud præsepium scire, neque ad vos, quæ ignoravi, possum enuntiare: sed quæ planè comperi, ad istas lit-

INTERPRETATIO.

Interim Magistratus timore proprii periculi, ne scilicet seditio progredieretur ex parvis iniitijs ira ad perniciem disciplina & urbis ipsius, coeperant partim orare Senatores, partim cohibere plebem, ut sententia civili modo pronuntiaretur, iudicio reddito legitimè, & secundum consuetudinem majorum, & perpensis iis, quæ proferrentur ab utrâque parte: neque aliquis condemnaretur indictâ causâ, ad exemplum feritatis Barbarorum, aut violentia Tyrannorum, & exemplum tam atrox relinqueretur posteris hocce tempore tranquilla pacis. Consilium hoc salutare placuit omnibus. Statimque præco ex mandato proclamat ut SENATORES CONVENIRENT IN SENATUM. Qui, cùm

consedissent in sedibus solitis secundum ordinem suæ dignitatis, præcone rursus vocante, accusator progreditur primus. Tum denique reus etiam citatus introducitur: & præco ad exemplum legis Atheniensium, & Arcopagi, edicit advocatis causâ, ne declament exordia, neque excitent ad misericordiam. Didici hæc sic peractâ fuisse ex sermone mulierum inter se colloquentium. Cùm autem ego non interfuerim causæ, quippe alligatus ad præsepium, neque potui scire, quâ oratione accusator institerit, & quibus argumentis reus refutaverit, atque omnino eorum orationes responsionesque: neque possum narrare vobis, quæ non didici: sed tantum mandabo his litteris ea, quæ cõ-

NOTÆ.

1. *Legis Attica Martiique iudicii.* &c.] Martium iudicium nihil aliud est, quàm Arcopagitarum apud Athenas Senatus & πῶς & δῖος dictus, quasi Martius pagus, seu collis; curia Martis Juvenali, Satyrâ 9.

Ergo occulta teget, ut curia Martis Athenis.

Senatum illum nomine Martis ideo dictum fuisse aiunt, quòd ibi Mars

homicidii reus à Neptuno actus coràm duodecim Diis, sex sententiis absolutus est. Lex illa Attica est Arcopagi lex, quâ advocati jubebantur causas dicere ἀπὸ ἀποκρίων ὃς ἀνδρῶν ἀβσque exordiorum apparatu, & affectuum peroratione, quibus rebus corrumpi possunt hominum iudicia, & à strictâ justitiæ semitâ deflecti.

teras profetam. Simul enim finita est dicentium contentio; veritatem criminum fidemque probationibus certis instrui, nec suspicionibus tantam conjecturam permitti placuit: atque illum potissimum servum, qui solus hæc ita gesta esse scire¹ diceretur, fisti modis omnibus oportere. Nec tantillum² cruciarius ille, vel Fortunâ tam magni judicii, vel confertæ conspectu curiæ, vel certè noxiâ conscientia suâ deterritus, quæ ipse finxerat, quasi vera adseverare atque adferere incipit. Quod se vocâset indignatus³ fastidio novercæ juvenis; quod ulciscens injuriam, filii ejus mandaverat necem; quod promississet grande silentii præmium; quod recusanti mortem sit comminatus; quod venenum, suâ manu temperatum, dandum fratri reddiderit; quod, ad criminis probationem reservatum poculum neglexisse suspicatus, suâ postremum manu porrexerit puero. Hæc, eximia enim ad veritatis imaginem, verberone illo simulatâ trepidatione perferente, finitum est judicium. Nec quisquam decurionum tam æquus remanserat juveni, quia eum, evidenter noxæ compertum, insui culleo⁴

INTERPRETATIO.

pueri. Nam statim atque altercatio oratorum finita est, placuit Senatoribus, ut veritas, fidesque criminum ostenderetur argumentis manifestis, neque conjectura tanti momenti niteretur tantum suspicionibus. Dixeruntque servum illum promptissimum, qui dicebatur solus scire ea sic facta esse, omnino adducendum esse. Ille verò furcifer non minimum quidem turbatus, aut alia tanti judicii, aut presentia frequentis Senatûs, aut saltem suâ malâ conscientia, cepit affirmare, atque asseverare ea, quæ ipse commentus fuerat, perinde ac si vera fuissent. Quod nimirum adolescens, graviter ferens se repudiatum à novercâ, ipsum ad se vocâset: quod imperâset ei, ut interficeret filium novercæ, ad vindicandam injuriam illam; quod pollicitus sibi esset magnam mercedem, si iaceret; quod cum recusaret id facere, interminatus esset ipsi mortem; quod sibi tradidisset venenum dilutum propria manu, ut illud propinaret fratri; quod cum suspicaretur eum non dedisse potionem illam, sed reservâsse ad probationem sceleris, tandem ipse propinavisset puero propria manu. Cum ille mastigia fido pavore hac dixisset, quæ mirè prae se ferebant veritatis speciem, judicium finitum est. Neque ullus ex Senatoribus super fuerat adeo favens juveni, qui non pronunciaret eum insuendum esse culleo.

NOTÆ.

1. Diceretur.] Ab accusatore scilicet.
2. Cruciaris.] Plauto, *discipulus crucis*.
3. Fastidio novercæ.] Quasi eam ad stuprum sollicitâset, fuissetque ab eâ rejectus.
4. Finitum est judicium.] Id est, inquisitiones ac probationes, necdum enim iudices calculos in urnam conjecerant, ut patet ex sequentibus, neque lata erat sententia.
5. Insui culleo.] Hæc erat pœna par-

ricidatum, ut culleo, hoc est, sacco coriaceo, includerentur, cumque iis simia, & serpens, quibus etiam postea additi sunt canis & gallus; sicque inclusi atque insuti, in mare projicerentur, aut in lacum quempiam, si longius abesset mare. Juvenalis, de Nerone matricidâ, Sat. 8.

Cujus supplicio non debuit una parari

Simia, nec serpens unus, nec culleus unus.

§ f ij

- pronuntiaret. Cùm jam sententiæ ¹ pares, cunctorum ² stylis ad unum sermonem congruentibus, ex more perpetuo, in urnam æneam deberent conjici: quo semel conditis calculis, jam cum rei Fortunâ transacto, nihil postea commutari licebat, sed mancipabatur potestas capitis in manum carnificis: unus è curiâ senior, præ cæteris comperitæ fidei, atque auctoritatis præcipuæ, Medicus, orificium urnæ manu contegens, ne quis mitteret calculum temerè, hæc ad ordinem per tulit. ³ Quod ætatis sum vobis approbatus, me vixisse gaudeo, nec pariar, falsis criminibus petito reo, manifestum homicidium perpetrari: nec vos, ⁴ qui jurejurando adstricti judicatis, inductos servuli mendacio pejerare. ipse non possum, calcatâ numinum religione, conscientiam meam fallens, perperam pronuntiare. Ergo, ut res est, de me cognoscite. Furcifer iste venenum præsentarium comparare sollicitus, centumque aureos solidos offerens pretium, mecum olim ¹⁵ convenerat, quod ægroto cuidam dicebat necessarium, qui morbi in-

INTERPRETATIO.

utpote manifestò convictum criminis, cujus accusabatur. Omnium stylis convenientibus in eandem sententiam, cùm sententia similis jam esset immit- tendæ in urnam æneam secundum consuetudinem semper observatam: in quam urnam simul ac calculi semel coniecti erant, jam alea jacta erat de reo, neque fas erat postea mutare quidquam, sed visa ejus addicebatur potestati iuratis: quidam è Senatu atate grandior, Medicus, spectata inter reliquos fidei, eximiaque auctoritatis, operiens manu os urnæ, ne aliquis festinantiùs conjiceret suum calculum, sic

verba fecit ad Curiam. Lasor me diù vixisse, quia vobis placui per totam meam vitam. Neque sinam committi homicidium manifestum, cùm hic reus accusatus sit falorum criminum: neque vos, qui jus dicitis obligati sacramento, committere perjurium deceptos mendacio servi. Ego ipse non possum ferre iniquam sententiam, agens contra meam conscientiam, contempto metu Deorum, Discite igitur ex me, quomodo se res habet. Hic sceleratus cupiens emere venenum promptissimum, quo aiebat opus esse cuidam agro, qui graviter corre-

NOTÆ.

1. Pares.] Similes. alias, pares sententiæ intelligi possunt, quarum totidem sunt absolutoriar, quot damnatoriar.

2. Stylis.] Quibus sententiam suam, id est, nigrum theta scribebant in tabulis, quas ait Apuleius iudices illos in urnam conjecturos fuisse, quamquam sibi mox videatur contradicere, cùm non sententias scriptas, sed calculos in illam urnam mitti innuit: nisi dicamus cum per calculos intelligere sententias ipsas, seu litteram damnatoriam, tabulis, aut testulis, ostracive inscriptam, quæ in urnam conjicerentur.

3. Quod ætatis sum vobis approba-

tus.] Rectè monet Priczus melius fore, si legatur quod ad hoc ætatis sum vobis approbatus. Ad hoc ætatis est, ad hanc usque ætatem. Et (ut Terentius in Andriâ) usque adhuc.

Tum patris pudor, qui me tam longè passus est animo usque adhuc. Qua meo cunque animo libitum est, facere.

4. Qui jurejurando adstricti judicatis.] Alconius: Subscriptione perfectâ, jurabant in leges iudices (qui nimirum ad judicandum lecti erant à Præ-tore, aut iudice questionis) ut obstricti religione judicarent.

extricabilis veteris vehementer implicatus, vitæ se cruciatui subtrahere gestiret. At ego perspicuus malum istum verberonem blatterantem, atque inconcinne caulificantem, certusque aliquod moliri flagitium, potionem quidem dedi; sed futura quæstioni præcavens, non statim pretium, quod offerebatur, accepi. Sed, ne forte aliquis, inquam, istorum quos offers aureorum, nequam vel adulter repariatur: in hoc ipso sacculo conditos eos annulo tuo prænota; donec alterâ die, nummulario præsentem, comprobentur. Sic inductus, signavit pecuniam, quam exinde, ut iste representatus est iudicio, iussi de meis aliquem curriculo tabernâ promptam afferre. & en ecce, prolata coram exhibeo. videat, & suum sigillum recognoscat. Nam quemadmodum ejus veneni frater insimulari potest, quod iste comparaverit? Ingens exinde verberonem corripit trepidatio: & in vicem humani coloris succedit pallor infernus; perque universa membra frigidus sudor emanabat. Tunc pedes incertis alternationibus commoveret: modo hanc, modo illam partem scalpere capitis: & ore semiclauso balbutiens, nescio quas affanias effutire: ut eum nemo prorsus à culpâ vacuum merito crederet. Sed, revalescente rursus astutiâ, constantissimè negare, & arcessere mendacii medicum non desinit. Qui, præter iudicii religionem, cum fidem suam coram lacerari videret;

INTERPRETATIO.

ptus lentore morbi insanabilis, cuperet se eripere doloribus vita, mecum sat pridem pepigerat, oblati centum solidis aureis in pretium. Ego verò cum viderem nequam illum mactigiam futiliter loqui, & afferre ineptas causas, certusque essem eum machinari aliquod scelus, dedi equidem pharmacum; sed consulens inquisitioni futura, non accipi statim pretium, quod mihi offerebatur. Verum, dixi ipsi, ne forte aliquis horum nummorum aureorum, quos mihi offers, inveniat malus aut adulteratus, reconde illos in hac ipsâ crumenâ, & obsigna tuo annulo, quoad examinentur coram argentario. Persuasis his verbis, obsignavi aureos, quos, statim atque hic adductus est in iudicium, imperavi alicui ex meis, ut quam citissimè depromeret ex mea officii-

nâ, atque huc afferret, & ecce, depromptos eos vobis palam exhibeo, aspicias ipse, & agnoscat sigillum suum. Quomodo enim frater potest accusari veneni illius, quod iste amovet? Ex illo magnus tremor occupat illum scelertum: & pallor lethalis subit in locum coloris nativi; & sudor gelidus fluobat per omnes ejus artus. Tum coepit quatere pedes incertis titubationibus: scabera nunc hanc partem capitis, nunc illam: & garrere nescio quas nugæ; balbutiens ore tantum semiaperto; aded ut jure nemo putaret eum omnino innocentem esse. Verum, postquam ejus astutiâ reviguit, non cessat negare pertinacissimè, & insimulare medicum mendacii. Qui, præterquam quod adstrictus erat iurjurando ad iustè iudicandum, cum videret fidem suam palam

NOTÆ.

1. Futura quæstioni præcavens,] Cupiens habere aliquam probationem, quæ posset nequam ille servus convinci, quando quæstio de illâ potionem

haberetur.

2. Frater.] Privignus novæ, frater illius, qui potibnem hauserat.

3. Affanias.] Vide Not. l. 9. p. 276

SS iij

multiplicato studio verberonem illum contendit redarguere : donec
 iussu Magistratum ministeria publica , contrectatis nequissimi servi
 manibus , ¹ annulum ferreum deprehensum cum signo sacculi confe-
 runt. quæ comparatio præcedentem roboravit suspicionem. ² Nec ro-
 ta , vel equuleus , more Græcorum , tormentis ejus apparatus jam de-
 erant. sed obfirmatus mirâ præsumptione , nullis verberibus , ac ne
 ipso quidem succubuit igni. Tunc Medicus : Non patiar , inquit , her-
 cules , non patiar , vel contra fas de innocente isto juvene supplicium
 vos sumere ; vel hunc , ludificato nostro judicio , pœnam noxi facino-
 ris evadere. Dabo enim rei præsentis evidens argumentum. Nam ,
 cum venenum peremptorium , comparare pessimus iste gestiret ; nec
 meæ sectæ crederem convenire causas ulli præbere mortis ; nec exitiæ ,
 sed salutis hominum medicinam quæsitam esse didicissem : verens , ne ,
 si daturum me negâssem , intempestivâ repulsâ viam sceleri submini-
 strarem : & ab alio quopiam exitiabilem mercatus hic potionem , vel
 postremum gladio , vel quovis telo nefas inchoatum perficeret : dedi

I N T E R P R E T A T I O .

diffamari , conatur majori nisu con-
 vincere illum mastigiam ; donec servi
 publici , tractatis manibus pessimi servi
 ex mandato Magistratum , inve-
 niunt annulum ferreum , eumque com-
 parant cum sigillo crumena. Quæ colla-
 tio confirmavit suspicionem priorem.
 Jamque aderant rota , & equuleus , præ-
 parata ad ipsum torquendum ritu Gra-
 cieni. verum ille confirmatus mirabi-
 li audaciâ , nullis plagis victus est ,
 ac ne ipso quidem igne. Tunc Medi-
 cus : Non feram certe , inquit , non fe-
 ram aut vos injustè punire istum
 adolescentem infontem , aut hunc ser-
 vum effugere supplicium debitum suo

crimini , deluso nostro judicio. Nunc
 exhibebo vobis manifestam probatio-
 nem rei , de quâ agitur. Cum enim
 hic nequissimus cuperet emere vene-
 num mortiferum , ego verò putarem
 non esse congruum meæ arti submini-
 strare alicui causas mortis , & didi-
 cissem medicinam non esse comparatam
 ad perniciem hominum , sed ad eorum
 conservationem : timens , ne , si dixi-
 sem me non daturum , aperirem ipse
 iter ad crimen denegatione illâ insem-
 pestivâ , atque hic perageret scelus in-
 ceptum aut emptâ potione lethiferâ , &
 quopiam alio , aut denique gladio ,
 vel quolibet alio telo : dedi ipsi non

N O T A .

1. Annulum ferreum.] Cui sigillum
 insculptum erat. Annulos ferreos diu
 gestaverunt Senatores , atque Equites
 Romani : sed postea , luxu crescente ,
 annuli aurei gemmis ornati immensi
 pretii gestari cœperunt , & ferrei ad
 servos transierunt.

2. Nec rota , vel equuleus , more
 Græcorum.] Lib. 3. nec mora , cum ri-
 tu Gracienfi , ignis , & rota , tum om-
 ne flagrorum genus inferuntur. Equu-

leus , seu aculeus , triachina lignea est
 equo similis , sed cui spina sit valde
 acuta , cui imponebantur rei torquendi.
 Prudentius :

*fusserat
 Eviscerandum corpus equuleo ominis
 Pendere , & uncis vinculisque cres-
 cere.*

Id est , deduci , & extendi , quod fidi-
 culis fiebat , hoc est funibus . ope su-
 cularum tenus ,

non venenum, sed somniferum mandragoræ illud, & grævedinis compertæ famosum, & morti simillimi soporis efficax. Nec mirum, desperatissimum istum latronem, certum extremæ pœnæ, quæ more majorum in eum competit, cruciatus istos, ut leviores faciliè tolerare. Sed, si verè puer meis temperatam manibus sumpsit potionem, vivit, & quiescit, & dormit: & protinus, marcido sopore discusso, remeabit ad diem lucidam, quod si verè peremptus est, si verè morte præventus est, quærat licet causas mortis ejus alias. Ad istum modum seniore adorante, placuit, & itur confestim magnâ cum festinatione ad illud sepulchrum, quo corpus pueri depositum jacebat. Nemo de Curia, de optimatibus nemo, ac ne de ipso quidem populo quisquam, qui non illuc curiosè confluerit. Ecce pater suis ipse manibus cooperculo capuli remoto, commodum discusso mortifero sopore, surgentem + postliminiò mortis apprehendit filium: eumque complexus

INTERPRETATIO.

quidem venenum, sed illum soporiferum succum mandragora, celebrem ob torporem, quem sciunt omnes ab ipso induci, quisque producit somnum simillimum morti. Neque mirum vobis videri debet, quod hic desperatissimus sicarius, certò sciens sibi deberi ultimum supplicium ex instituto majorum nostrorum, faciliè ferat hac tormenta, utpote leviora. At si puer reverà bibis potionem preparatam meis manibus, vivit adhuc, quiescit, & dormit: simulque ac gravis ille somnus fuerit dissipatus, redibit ad luminis auras.

si autem reverà extinctus est, si verò occupatus est letho, jam potestis investigare alias causas ejus necis. Sena illo sic verba faciente, placuit quod dicebat, & statim proceditur cum magnâ properatione ad capulum illum, in quo corpus pueri positum jacebat. Nullus fuit ex Senatu, nullus ex primariis, nullus denique ex ipsâ plebe, qui non concurreret illuc curiosissimè causâ. Tum pater ipse, sublato operculo sarcophagi suis propriis manibus, invenit filium suum resurgentem à morte, tunc primùm dissipato somno lethali, &

NOTÆ.

1. Somniferum mandragora illud.] Supple. poculum, vel venenum. Plin. lib. 25. cap. 13. Mandragoram alii Circeium vocant, (Erasmus in Chiliadibus Circeam legit, non Circeium: atque idèd hoc nomen fortitam esse à Circe yeneficâ, quod amatoris yeneficiis predatur utilis.) Duo ejus genera: candidus, qui & mas: niger, quæ femina existimatur. Et infra: potu quidem largiore (ejus succi) etiam moriuntur. Vis somnifica pro viribus bibentium, &c. Hanc Pythagoras ἀνδροπορφον appellavit, quod radix inieceretur humanorum crurum formam. Et Columella initio libri decimi, qui est de cultu hortorum, semihominem dixit.

Quamvis semihominis vesano gramini-

ne facta

Mandragora pariat flores, massamque cicutam.

2. Grævedinis comperta.] Plin. loco supra citato: Grævedinem afferunt (mandragoræ folia) etiam olfactu. Grævedinem hic intellige torporem & gravitatem capitis somnolentam.

3. Sepulchrum.] Feretrum, quo inclusus delatus fuerat ad rogam, ut apparet ex his superioribus verbis. Vixit dum pompa funebres sepultura filii fuerant explicata: & statim ab ipso ejus rogo senex infelix, &c. foro se festinus immissit.

4. Postliminiò mortis.] Vide Not. lib. 1. pag. 33.

arctissimè, verbis impar præsentis gaudio, producit ad populum, atque ut erat adhuc, feralibus amiculis instructus atque obdatus, deportatur ad iudicium, puer. Jamque liquidò servi acquisitissimi, atque mulieris nequioris patefactis sceleribus, procedit in medium nuda veritas. & povercæ quidem perpetuum indicitur exilium; servus verò patibulo suffigitur: & onanum consensu, bono Medico sinuntur aurei, opportuni somni pretium. Et illius quidem senis famosa atque fabulosa fortuna, providentiæ divinæ condignum accepit exitum: qui momento modico, immò puncto exiguo, post orbitatis periculum, adulescentium duorum pater repente factus est. At ego tunc temporis talibus fatorum fluctibus volutabar. Miles ille, qui me, nullo vendente, comparaverat, & sine pretio, suum fecerat, tribuni sui præcepto debitum: sustinens obsequium, litteras ad magnum scriptas Principem Romam versus perlaturus, vicinis me quibusdam duobus servis fratribus undecim denariis vendidit. His erat dives admodum

I N T E R P R E T A T I O.

amplectens eum stricte, nec valens exprimere verbis latitiam, qua afficiebatur, educit illum inde, & ostendit populo, puerque fertur in curiam, ut erat adhuc, ligatus atque obvolutus vestibus funereis. Jamque veritas clara, & evidens prodit in medium, detectis manifestè criminibus pessimi servi, & peioris famina. Et noverca quidem damnatur ad exilium perpetuum: servus autem suspendio afficitur: & aurei solidi, cunctorum consensu, relinquuntur bono Medico pro mercede commodi illius saporis. Et fortuna quidem illius senis celebris atque fidem superans, ha-

buis eventum dignum providentiâ Deorum: qui exiguo momento, imò brevissimo instanti subitò factus est pater duorum juvenum, postquam periclitatus esset utrumque amittere. Ego verò per illud tempus jactabar h: tempestatibus fortuna. Ille miles, qui me emerat, nullo vendente, sibi que usurpaverat, nullâ pecuniâ depensâ, cum obediens, ut par erat, mandato sui præfati, laturus esset litteras ad Imperatorem Romam versus, vendidit me undecim denariis duobus quibusdam servis fratribus vicinâ. Hi habebant hvern-

N O T A.

1. *Fabulosa fortuna.*] Adeo mira, ut ægrè fidem mereatur: vel, tragica, & digna, quæ exhibeatur in fabulis seu tragœdiis.

2. *Orbitatis periculum.*] In quo versatus fuerat, dum hic veneno sublarus crederetur, ille verò tanquam ejus interfectore deposceretur ad mortem.

3. *Sustinens obsequium.*] Fortasse melius legas *sistens*: sic suprâ hoc libro: *debitum sistens obsequium*.

4. *Ad magnum scriptas Principem.*] Sic etiam Ammianus Marcellinus, lib.

22. Imperatorem Romanum vocat *magnum Principem*. Persarum Regem Græ-

ci *μῆγας βασιλέα* magnum Regem appellabant.

5. *Undecim denariis.*] Denarius Budo numus erat argenteus apud Romanos, quatuor valens sesterterios, ita dictus, quòd pro decem assibus in solutionem cedebat, sed postea cum Annibal in Italiâ diutius commoratus esset, perpetuis belli sumptibus exhausto arario, placuit denarium sexdecim assibus permutari. Eiusdem fuisse ponderis denarium Romanum ac drachmam Atticam ait Plin. lib. 11. cap. ult. Ex Prisciano tamen gravior erat denarius quàm drachma, ponderabat enim videlicet dominus

dominus. at illorum alter pistor dulciarius, qui panes & mellita concinnabat edulia; alter coquus, qui lapidissimis¹ intrimentis succuum pulmenta condita, vapore molliabat. Unico illi contubernio communem vitam sustinebant, mēque ad vasa illa complura gestanda² praestinarant, quæ³ dominis regiones plusculas pererrantibus, variis usibus erant necessaria. Adfiscor itaque inter duos illos fratres tertius contubernalis: haud ullo tempore tam benivolam fortunam expertus. Nam vespere, post opiparas coenas, earumque splendidissimos apparatus, multas numero partes in cellulam suam mei solebant deportare domini: ille porcorum, pullorum, piscium, & ejuscemodi pulmentorum largissimas reliquias: hic panes, & crustula, & lucunculos,⁴ hamos, lacertulos, &

INTERPRETATIO.

valde opulentum. eorum verò unus erat pistor dulciarius, qui faciebat panes & cibos melle conditos: alter coquus, qui coquebat igne minutalia condita suavissimis succis intritis. Illi simul habitantes in commune vivebant, & amarentur ad portanda illa plurima vasa, quæ erant necessaria suis dominis, ad varios usus, cum iter faciebant per multas regiones. Assumor itaque ser-

titus socius inter illos duos fratres: neque unquam usus eram fortunâ tam favente. Vespere enim, post lautas coenas, amplissimosque apparatus earum, mei domini soliti erant referre in suam cellulam plurima frustra: hic amplissimæ reliquiae porcorum, pullorum, piscium, & minutalium omnis generis: ille panes, crustula, lucunculos, hamos, lacer-

N O T A.

ginti quatuor siliquas, drachma verò tantum octodecim. Budæus denarium ad Gallicæ pecuniæ æstimationem redigens ait eum valuisse tres solidos Turonenses cum dimidio.

1. *Intrimentis succuum.*] Intrimenta succuum intellige herbas, atque aromata in mortario tusa, atque in modum pulvis redacta, quibus postea carnes & pulmenta condirentur. Succuum hic quartæ declinationis, pro suavorum.

2. *Praestinarant.*] Festus: Praestinare apud Plautum emere est, id est, emendo tenere.

3. *Dominis.*] Vasorum, nempe ipsius fratribus, pistori, & coquo: non autem dominis fratrum, qui, ut infra patebit, uni tantum serviebant optimati Corinthio.

4. *Crustula.*] Crustula, edulia sunt mellita operis pistorii. Horatius:

— Ut pueris olim dant crustula blandi

Doctores, elementa velint, ut discere

prima.
Apul.

5. *Lucunculos.*] Lucunculus Nonio: lucuns: Festo lucuntere, seu potius lucunter, aut lucanter. Græcum λυκων ab aspersione farinæ albæ, genus est operis pistorii eidem Festo. De lucunis Varro apud Nonium, ac nullâ ambrosia ac nectâr, non allia, sarda, pemma, (Gothofredus substituit aliam lectionem, non alia sarda, panu, pemma,) lucuns, cibus, qui purissimus multo est. Idem. Vinum pemma, lucuns, nihil adjuvat, ista ministrat. A lucuns diminutivum fit lucunculus. Beeroaldus legebat hic, jucunculos, & commendabat, jucunculos intelligens aut opus dulciarium, ad similitudinem juncorum factum, aut metam lactis coagulati juncis inclusam.

6. *Hamos, lacertulos.*] Alia pistorii operis genera, à formâ hamorum, & lacertorum, quam retulerint, sic dicta. Editio Elmenhorstii habet hic laterculos, quod nomen esse potest pistorii alicujus operis, à formâ lateris quadratæ.

Tt

complura scitamenta mellita. Qui cum se refecturi, clausâ cellulâ, balneas petissent, oblati ego divinitus dapibus affatim saginabar. Nec enim tam stultus eram, tamque verè asinus, ut dulcissimis illis relictis cibis, cenarem asperissimum fœnum. Et diù quidem pulcherrimè mihi furatrinè procedebat artificio: quippe adhuc timidè & satis parçè subripienti de tam multis pauciora, nec illis fraudes ulla in asino suspicantibus. At ubi, fiduciâ latendi pleniorè captâ, partes opimas quasque devorabam, & rancidiora seligens, abliguriebam dulcia; suspicio non exilis fratrum pupugit animos. Et, quamquam de me nihil etiam tunc tale crederent; tamen quotidiani damni studiosè vestigabant reum. illi verò postremò, etiam mutuò sese rapinæ turpissimæ criminabantur. Jamque curam diligentiorè, & acriorè custodelam, & dinumerationem adhibebant partium. Tandem denique ruptâ verrecundiâ, sic alter alterum compellat: At istud jam neque æquum, ac ne humanum quidem, quotidie re partes electiores surripere: atque, iis divenditis, peculium latenter augere, de reliquis æquam vindicare divisionem. Si tibi denique societas ista displicer, possumus omnia quidem cætera fratres manere, ab isto tamen nexu communionis discedere. Nam video in immensum damni procedentem querelam nutrire nobis immanem discordiam. Subjicit alius; Laudo

I N T E R P R E T A T I O.

sulos, & multa bellaria mellita. Qui cum, obseratâ cellâ suâ, ivissent ad balneas, sui refocillandi causâ, ego me largiter saturabam escis, quæ mihi obiciebantur munere Deorum. Nam, non aram adeo solidus, adeoque verè asinus, ut ederem fœnum asperissimum, neglètis illis suavisissimis eduliis. Et solertia quidem mei furti diu mihi succedebat optimè: quia nimirum adhuc meticulosè, & satis tenuiter subtrahebam perpauca ex tantâ copiâ, & illi nullos dolos suspicabantur in asino esse. Verum, simul atque ego, securior factus id foro clam, capere deglutire exquisitissima quaque frusta, & comedere dulcia, repudiatis rancidioribus, non parva suspicio stimulavit animos fratrum. Et quamvis nihil simile adhuc existimarent de me, inquirebant tamen sum-

mâ curâ quis inferret ipsis quotidie illud damnum. Novissimè verò ipsi se accusabant invicem furti illius sordidissimi. Jamque impendebant curam studiosiorem, & observationem vigilantiorè, numerabantque etiam frusta. Postremò, devorato pudore, sic alter alloquitur alterum: Atqui hoc jam non est justum, ac ne humanum quidem te quotidie satari meliora frusta, & locupletare peculium tuum vendendo ea clanculâ, & velle tamen ex æqua dividere ea quæ supersunt. Postremò, si hac nostra societas tibi non probatur, possumus quidem remanere fratres quantum ad reliqua omnia, & tamen solvere hoc vinculum societatis. Video enim expostulationem iactura, quæ progreditur in infinitum, fovere inter nos ingentem divisionem. Alii respondet:

N O T A.

1. Scitamenta.] Edulia sciti saporis.
2. Abliguriebam.] Abligurire est liguriendo consumere. Textent. Eunuchus: Idem patriâ qui abligurierat bonâ.

id est, inquit Donatus, suaviter consumpsert. Idem Donatus ait, ligurire formatum esse à το αργυρί, quod suave significat.

Itam tuam, mehercules, & ipse constantiam, quod, quod die furatis clanculo partibus, praevenisti querimoniam, quam diutissime sustinens tacitus ingemiscebam; ne viderer rapinae sordida meum fratrem arguere. Sed bene, quod utrimque secus sermone prolato, iacturae remedium quaeritur; ne silentio procedens similitas, & Eteocleas nobis contentiones pariat. His, & similibus altercati conviciis, degerant utraque, nullam se prorsus fraudem, nullam denique subreptionem facturum: sed plane debere cunctis artibus communis dispendii latronem inquiri. Nam neque asinum, qui solus interesset, talibus cibis affici posse: & tamen quotidie partes electibiles comparere nusquam: nec utique cellulam suam tam immanes involare muscas, ut olim Harpyiae fuere, quae diripiebant Phineias dapes. Interea liberalibus con-

INTERPRETATIO.

Professo ego quoque laudo tuam audaciam, quod postquam subripuisti clam frusta, praevenisti querelam, quam ego jamdudum retinens, dolebam apud me: ne viderer accusare meum fratrem turpis furti. Sed gaudeo, quod invicem loquendo, quaerimus remedium nostro damno: ne inimicitia crescens tacendo, excitet inter nos discordias Eteocleas. Cum rixati essent inter se his atque huiusmodi verbis contumeliosis, ambo

jurant se nullum dolum commississe, nec denique ullum furtum: sed investigandum esse omni prorsus opera furem. qui causa erat damni communis. Dicebant enim neque asinum, qui solus aderat, posse delectari ejusmodi eduliis, & tamen optima frusta evanescere quotidie: neque cerere volare in suam cellulam muscas tam ingentes, quam Harpyia quondam fuerunt, quae rapiebant cibos Phinei. Ego interim pastus largis

NOTA.

1. *Furatis.*] Passivè. Sic saepe apud hunc Auctorem mentius, & alia quaedam.

2. *Eteocleas nobis contentiones.*] Oedipus Thebanorum Rex ex incestu Jocastae suae matris connubio Eteocleas & Polyneicem suscepit, quibus ipse, agnito genere suo, & scelere simul, in exilium ultro proficiscens, Thebanum Regnum eâ lege reliquit, ut alternis annis regnarent. Quod cum Eteocles, utpote natu major, primus occupasset, nec vellet, elapso suae dominationis anno, Polyneici fratri cedere: hic, impetratis ab Adraсто Argivorum Rege socero suo copiis, bellum Thebanis intulit: cujus is fuit tandem exitus, ut ambo fratres singulari certamine congressi, mutuis confossi vulneribus caderent, quorum odium tantum fuit, ut & in rogo post mortem duraverit. Stat. Thebaid. lib. 12.

Eccae iterum fratris primos ut concii-

git artus
Ignis edax, tremuere rogi. & nervus
advena bustis
Pellitur: exundant, diviso vertice,
flamma,
Alternosque apices, divisa luce car-
uscant, &c.

Hinc Eteocleas contentiones, & Eteocleas odia inter fratres, pro acerbissimis & implacabilibus.

3. *Phineias dapes.*] Phineus Agenoris filius, vel, ut vult Hesiodus, Phoenicis & Cassiopeae, Agenoris nepos, Rex Arcadiae, vel, ut alii volunt, Thraciae, aut, ut rursus alii, Paphlagoniae, ob excruciatos novercae impulsu filios suos, a Diis ipse obcrucatus est, Harpyiaque adversus eum immixtae, quae dapes ejus raperent, mensamque turpissimo foedarent contactu. Has Calais & Zethes alati fratres ad Strophadas insulas, Plotas prius dictas, fugaverunt. Postremo, ipse Phineus ab Hercule occisus est.

T t ij

nis inescatus, & humanis affatim cibus saginatus, corpus obesa pinguitie compleveram; corium & arvinâ succulentâ molliveram; pilum liberali nitore nutriveram. Sed iste corporis mei decor, pudori peperit grande dedecus, Insolitâ namque tergoris vastitate commoti, fornum prorsus intactum quotidie remanere cernentes, jam totos ad me dirigunt animos. Et, horâ consuetâ velut balneas petaturi, clausis ex more foribus, per quamdam modicam cavernam rimantur me passim expositis epulis inhaerentem. Nec ullâ curâ jam damni sui habitâ, mirati & monstruosas asini delicias, risu maximo dirumpuntur: vocatâque uno, & altero, ac deinde pluribus conservis, demonstrant infandam memoratu hebetis jumenti gulam. Tantus denique, ac tam liberalis cachinnus cunctos invaserat, ut ad aures quoque pratereuntis perveniret domini. Sciscitatus denique, quid bonum rideret familia: cognito quod res erat, ipse quoque per idem prospiciens foramen, delectatur eximie. ac dein risu ipse quoque latissimo & ad usque intestinorum dolorem redactus, jam patefacto cubiculo proxi-

INTERPRETATIO.

epulis, & abundanter saturatus dapibus humanis, dilataveram meum corpus crasso adipo; reddideram meam cutem mollem pinguedine succosâ; alueram meos villos nitore honesto. Verum, ille nitor mei corporis creavit magnum probum meæ verecundiæ. Nam illi excitati insuetâ obeffracte mei corporis, cum viderent quotidie fœnum meum superesse omnino illibatum, intendunt deinceps in me omnem suam mentis aciem. Cumque clausissent ostium cellæ horâ solitâ, quasi ituri essent ad balneas, aspiciunt me per quoddam parvum foramen intente comedentem fercula hinc inde exposita. Jamque, ne-

glestâ suâ jacturâ, solvuntur in effusissimum cachinnum, admirantes prodigiosa oblectamenta asini: accersitoque uno, & altero, deindeque pluribus ex suis conservis, ostendunt eis voracitatem tardâ asini horrendam dictu. Denique tantus, ac tam solutus risus occupaverat omnes, ut etiam perferretur ad aures heri illac pratereantis. Postremo, cum quaesivisset quid esset boni cur servi sui viderent, didicissetque rem omnem ut se habebat, ipse etiam aspiciens per idem foramen mirè oblectatur. deindeque, cum ipse solutus esset in risum tam effusum, ut intestina ipsa dolerent, apertâ jam cellulâ propiar

NOTÆ.

qui ejus liberos excecatos in solitudine offenderat, cognoveratque novercæ calumniis id fuisse factum. Fuere & alii Phinci.

1. *Arvinâ*.] Est durum pingue inter cutem & viscus, ut Auctor est Servius ad illud Æneid. 7.

Pars lavas clypeos, & lucida spicula tergent

Arvinâ pingui, subiguntque in cote secures.

Apud Festum *arvilla* pinguedo hominis; corrupta vox ex *arvilla*; quod di-

minativum est nominis *arvina*.

2. *Monstruosâ*.] Neque enim ejusmodi edulia solent ad palatum alinum sapere.

3. *Quid bonum?*] Bonum hîc videtur adverbialiter positum, & includendum parenthesi, aut duplici virgulâ, quemadmodum *malum* apud Terentium, *quid (malum) ergo me vis?*

4. *Adusque intestinorum dolorem.*] Lib. 3: *hi gaudii nimietate gratulari, illi dolorem ventris manuum compressione sedare*; &c.

me consistens, coram arbitratur. Nam & ego tandem ex aliqua parte mollius mihi renidentis : Fortunæ contemplatus faciem, gaudio præsentium fiduciam mihi subministrante, nec tantillum commotus, securus esitabam : quoad novitate spectaculi lætus dominus ædium, duci me iussit; immò verò suis etiam ipse manibus ad triclinium perduxit: mensaque posita, omne genus edulium solidorum, & illibata fercula iussit apponi. At ego, quamquam jam bellulè suffarcinatus, gratiorem commendatioremque me tùm ei facere cupiens, esuacienter exhibitas escas appetebam. Nam & quidquid potissimum abhorretet asinus excogitantes scrupulosè, ad explorandam mansuetudinem id offerebant mihi: carnes² lasere infectas, altilia pipere inspersa, pisces⁴ exotico jure perfusos. Interim convivium summo risu personabat. Quidam denique præsens scurrula, Date, inquit, sodali huic quippiam meri. Quod dictum dominus secutus: Non adeo, respondit, absurdè locutus es furcifer. valdè enim fieri potest, ut contubernalis noster poculum quoque mulsi libenter appetat. Et,

INTERPRETATIO.

mihi factus, præsens spectat me. Ego enim videns ex aliqua parte vultum Fortuna mihi mitius videntis, comodebam tranquillè, ne minimum quidem perturbatus, quia lætitia, quæ perfusi erant adstantes, dabat mihi confidentiam. Donec dominus domus exhilaratus novitate ejus spectaculi, iussit me duci, quinimodò ipse suis manibus me deduxit ad cœnaculum, instructaque mensa, iussit poni ante me integros cibos omnis generis, & dapes intactas. Ego verò, quamvis jam essem pulchrè saburratus, adebam tamen cupide cibos mihi oblatos, volens me reddere ei tunc

acceptiorem, & commendabiliorem. Illi enim excogitantes summo studio quidquid asinus maxime refugeret, illud mihi apponunt ad explorandam meam mansuetudinem: ut puta carnes conditas lasere, volatilia inspersa pipere, pisces madentes peregrino liquamine. Interea convivium resonabat maximo risu. Postremò quidam scurra adstans dixit: Date aliquantum vini huic conviva. Cui dicto herus assentiens respondit: Non tam ineptè cavillatus es, verbero, facile enim potest fieri, ut noster sodalis libat etiam libenter calicem vini melliti;

NOTÆ.

1. *Fortuna contemplatus faciem.*] Quæ Fortuna hæcendis tergum asino nostro obverterat, ut dici solet de iis, quibus res malè succedunt.

2. *Lasere.*] *Lasere* succus est laserpitii, quod Græci σλάφιον vocant, quo Cyrenaica regio abundabat. Unde Catinello *laserpiciifera Cyrena*. *Lasere* maximè olim fuit usus, tùm in medicinâ, tùm in cibis. Apicio *Laserasus pullus lasere conditus*. Frequens *laseris* apud eam mentio. Vide Plin. lib. 19. cap. 3.

3. *Altilia.*] *Glossarium Isidori*. *Altilis, pasta, ab alendo*, in vet. *Gloss.*

Altiliarius ἀπὸ τῆς αἰτίας.

4. *Exotico jure.*] Videtur intelligere liquamen ex garo, pipere, & oleo, quo solebant pisces condiri. Exoticum autem vocat jus, quod garum primò Romam ex peregrinis regionibus allatum est: putà ex Hispaniâ. Horat. lib. Serm. 2. Satyr. 8.

— Garo de succis piscis Iberi. Hinc & sociorum liquor apud Plin. Sed de hoc nos plura, Deo dante, ad Ausonii Epistolas, quem Auctorem à nobis ex Regiâ etiam munificentia propè diem expecto.

T t iij

Heus, ait, puer, lautum diligenter ecce illum aureum cantharum muf-
fo¹ contempera, & offer² parasito meo: simul, quod ei præ-
biberim, commoneto. Ingens exin oborta est epulonum expectatio. Nec
ullâ tamen ego ratione conterritus, otiosè ac satis genialiter contor-
tâ in modum linguæ extremâ labiâ, grandissimum illum calicem
9 uno haultu perhaulti. Clamor emurgit, consonâ voce cunctorum SALUTE
me prosequendum. Magnè denique delibutus gaudio dominus, vo-
catis servis emptoribus meis, jubet quadruplum restitui pretium.
meque cuidam acceptissimo liberto suo, & satis peculiatore,³ magnâ
10 præfatus diligentîâ, tradidit. qui me satis humanè, satisque comiter
nutriebat: &, quò se patrono commendatiorem faceret, studiosissimè
voluptates ejus per meas argutias instruebat. Et primùm me quidem
mensam accumbere suffixo cubito, dein adluctari, & etiam saltare
sublatis primoribus pedibus perdocuit: quodque esset apprimè mira-
bile, verbis nutam commodare; ut, quod vellem, relato, quod nol-
lem, dejecto capite monstrarem; sitiensque, pocillatore respecto, ci-
liis alterna connivens, bibere flagitarem. Adque hæc omnia perfacilè
obediebam: quæ, nullo etiam monstrante, scilicet facerem. Sed ve-
rebar, ne, si fortè sine magistro, humano ritu hoc ederem; plerique
20 rati scævum præfagium portendere, velut monstrum ostentumque,

INTERPRETATIO.

Atque, Heus, inquit, puer, ablu-
illud aureum poculum, atque imple
vino, & offer meo parasito: simul-
que mone illum me ipsi propinavisse.
Dehinc magna expectatio orta est in-
ter convivium. Ego verò nullatenus tur-
batus ab, orpsi uno ductu capacissimum
illud poculum otiosè, & satis hilari-
ter, incurvans extremitatem labii in
formam linguæ. Extollitur clamor ab
omnibus precantibus mihi incolumitæ-
tem voce unanimi. Denique, herus persu-
sus ingenti latitiâ vocat ad se servos illos,
qui me emervant, & præcipit, ut eis
redderetur quater pretium, quo me
emerant. Et me dedit cuidam liberto
suo sibi gratissimo, & valdè diviti,
præcipiens ut me servaret magnâ curâ.
hic alebat me satis clementer, & le-

niter: &, ut redderet se acceptiorem
suo patrono, summâ curâ preparabat
ei oblectamenta per meas faciem. Et
primùm quidem docuit me accumbere
mensæ innixum cubito, deinde collucta-
ri, & saltare elatis anterioribus pedi-
bus: & (quod præcipuè admirandum
est) signis uti loco verborum: ita ut
ostenderem, sublato capite, quod vol-
lem, & demisso, quod nellem: &, cum
sitiens, insueter pincernam, & petrem
potum, claudendo oculos alternatim. Et
facillimè obsequabar his omnibus, quip-
pe quæ fecissem tametsi nemo me do-
cuisset: sed timebam, ne, si foris hoc
facerem moro hominum, nullo me de-
cente, plerique crederent hoc præfagium
sinistros eventus, & me quasi prodigium.

NOTÆ.

1. Parasito meo.] Afino, quem jo-
culariter parasitum vocat.
2. Magnâ præfatus diligentîâ.] Sup-
ple me esse curandum.
3. Velut monstrum, ostentumque.
&c.] Monstri enim simile fuisset afi-

num humanos ritus effingere. Porro
monstra poodigiososque fortis in ma-
re deportatos, aut etiam immolatos
ex Aruspicum responsis frequenter le-
gitur apud Historicos, maximè apud
Livium,

nie obtruncatum, vulturibus opimum pabulum redderent. Jamque rumor publicè crebuerat, quo conspectum atque famigerabilem meis miris artibus effeceram dominum: Hic est, qui sodalem convivamque possidet luctantem asinum, saltantem asinum, jocantem asinum, voces humanas intelligentem asinum, sensum nutibus exhibentem asinum. Sed prius est, ut vobis, quod initio facere debueram, vel nunc saltem referam, quis iste, vel unde fuerit ¹ Thyasus. (hoc enim nomine meus nuncupabatur dominus.) Oriundus patriâ Corintho, quod caput est totius Achaiae provinciae, ut ejus prosapia atque dignitas postulabat, gradatim permenfis honoribus, quinquennali magistratui fuerat destinatus: & ut splendori capeffendorum responderet fascium, munus gladiatorum triduanum spectaculi pollicitus, latius munificentiam suam porrigebat. Denique gloriae publicae studio tunc Thessaliam etiam accesserat, nobilissimas feras, & famosos inde gladiatores comparaturus. Jamque ex arbitrio dispositis coemptisque omnibus, domuitionem parabat. Spreitis luculentis illis suis vehiculis, ac posthabitis decoris ² rhedarum carpentis, quae partim contexta, partim revelata, frustra novissimis trahebantur consequiis: ³ equis etiam Thessalicis, & aliis ⁴ jumentis Gallicanis, quibus generosa soboles per-

INTERPRETATIO.

Et portentum, abscisso capite, traderent vulturis in escam pinguem. Et jam fama invaluerat in vulgus, quâ redideram meum dominum spectabilem, atque celebrem meis mirabilibus solertiis: Hic est (inquirebant) qui habet asinum convivam, & contubernalem, qui luctatur, qui saltat, qui ludit, qui intelligit verba hominum. & declarat nutibus suas cogitationes. Sed ante oportet, ut vobis narrem, saltem nunc (cum tamen debuerim id facere initio) quis, & cujus fuerit ille Thyasus, hoc enim erat nomen mei domini. Patriam habebat Corinthum, ex qua ortus erat, quae urbs est primaria totius provinciae Achaiae. Cum per gradus consuetus esset omnes magistratus, ut genus ejus, & nobilitatem poscebat, destinatus fuerat ad ma-

gistratum quinquennalem: & ut responderet honori, quo afficiebatur, incundo illum magistratum, promiserat se exhibiturum per tres dies spectaculum muneris gladiatorii; sed & amplius extendebat suam liberalitatem. Denique venerat etiam tunc in Thessaliam, desiderio gloriae publicae, impetrans ex illâ provinciam feras praestantissimas, & gladiatores inclutos. Cumque omnia comparavisset, atque disposuisset ex animi sententiâ, preparabat se ad redeundum domum. Ipseque posthabitis suis illis splendidissimis curribus, contemptisque pulchris rhedis, & carpentis, quae trahebantur in extremo agmine vacua, partim cooperta, partim aperta: neglectis etiam equis Thessalicis, & aliis jumentis Gallicis, quae generositas lux

NOTAE.

1. Thyasus.] Hic nomen proprium. Aliis deus saltatio est, quæ Baccho attribuitur. In Eclogis Virgil.
Thyasos inducere Baccho.
2. Rhedarum carpentis.] Sic omnino legendum est, juxta Præci exemplar,

non pradarum, ut Colvius, aut praelarum, ut Scriverii editio habet.
3. Equis etiam Thessalicis.] Strabo auctor est Thessaliam esse commodissimam equis pascendis.
4. Jumentis Gallicanis.] quibus ge-

hibet pretiosam dignitatem: me phaleris aureis, & fucatis ephippiis, & purpureis tapetis, & frænis argenteis, & pictilibus baltheis, & tintinnabulis perargutis exornatum, ipse residens amantissimè, nonnunquam comissimis affatur sermonibus. Atque inter alia pleraque, sum-
 5 mè se delectari profitebatur, quòd haberet in me simul & convivam & vectorem. At, ubi partim terrestri, partim maritimo itinere confecto, Corinthum accessimus; magnæ civium turbæ confluebant, ut mihi videbatur, non tam Thyasi dantes honori, quàm mei conspectus cupientes. Nam tanta ibidem etiam de me fama pervaserat;
 10 ut non mediocri quæstui præposito illi meo fuerim. Qui, cum multos videret nimio favore lusus meos spectare gestientes; obseratâ fore, atque singulis eorum seorsus admissis, stipēs acceptans non parvas, summulas diurnas corradere consueverat. * * *

Desunt hic obijæna.

15 * * * * *
 At ille, liberto magnificè munerato, destinat me spectaculo publico. Et, * * * * *

* * * * *

INTERPRETATIO.

originis commendat, & reddit chariora: amantissimè inquisabat mihi decorato phaleris aureis, & ephippiis tintillis, & tapetibus purpureis, & franis argenteis, & cingulis pictis, & tintinnabulis valde sonoris, & alloquebatur verbis suavissimis. Et inter multa alia, quæ de me dicebat, affirmabat se maximè gaudere, quòd haberet in me sodalem simul, & vectorem. Verùm simul atque peractâ viâ, partim terrestri, partim maritimâ, devenimus Corinthum: magna caterua oppidanorum concurrebant, non tam ad honorandum Thyasum, ut mihi quidem videbatur, quàm quia auebant me videre. Tantis enim rumor de me perlatus fuerat in illam civitatem, ut ille meus profectus non perceperat parvum lucrum

ex me. Qui, cum cerneret multos cupientes miro studio videre meos ludos, clausâ januâ, introducens separatim unumquemque eorum, acceptis prius ab illis nummulis, solebat quotidie colligere non mediocres summas. *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

Verùm ille, liberto suo largissimè premiato, destinat me spectaculo publico. Et, * * * * *

* * * * *

* * * * *

NOTÆ.

novosa soboles. &c.] Plautus tamen videtur contrâ jumenta Gallica contempnere, cum ait, Aulul. Act. 3. Scen. 5. Ego faciam muli, pretio qui superant equos, Sicut visiores Gallicis cantheriis.

1. Pictilibus baltheis.] Ut à pingo significat. Ita Noster à pingo formavit pictilis. Quod nomen, hoc in loco, pictum significat. Per baltheos, noster Agnus cingula intelligit, quibus ephippium adstrictum adhaeret dorso jumentum.

grandi

grandi præmio vilis quæritur aliqua, sententiâ præfidis bestiis addita: quæ mecum in coram publicam populi caveam frequentaret. ejus pœnè talem cognoveram fabulam. Maritum habuit, cujus pater peregrè proficiscens mandavit uxori suæ, matri ejusdem juvenis, quod enim farcinâ prægnationis oneratam eam relinquebat: ut, si sexûs sequioris edidisset fortum, protinus, quod esset editum, necaretur. At illa per absentiam mariti, natam puellam insitâ matri pietate præventa, descivit ab obsequio mariti: eamque prodidit vicinis alumnandam. Regressoque jam marito natam necatamque puellam nuntiabat. Sed, ubi flos ætatis nuptialem virgini diem flagitabat, nec, ignaro marito, dotare filiam pro natalibus quibat; quod solum potuit, filio suo tacitum secretum aperuit. Nam & oppidò verebatur, ne, quo casu, calor juvenilis impetu lapsus, nescius nesciam sororem incurreret. Sed pietatis spectata juvenis, & matris obsequium, & sororis officium religiosè dispensat: & arcana domûs venerabilis silentii custodiz tradidit, plebeiam facie tenûs prætendens humanitatem. Sic

INTERPRETATIO.

Mulier quædam vilis, damnata decreto præfati ad bestias, comparatur magno pretio, ut descenderet necum in arenam, populo spectante. audiveram ejusmodi sermè historiam narrari de ipsâ. Habuit virum, cujus pater suscipiens longinquam profectiorem præcepit uxori suæ, matri illius ejusdem juvenis, quam relinquebat gravidam, ut, si peperisset infantem deterioris sexûs, continuò curaret interfici suum partum. Illa verò, cum peperisset puellam, absente marito, commota naturali affectu matris, non gessit moram suo conjugii, & tradidit eam nutriendam vicinis suis. Et postquàm maritus rediit, dixit ei se peperisse puellam.

canique esse interfectam. Sed simul ætas puella jam adulta cepit pascere eisdem concubii, cumque ipsa non posset dotem dare filia convenientem ejus nobilitati, quia maritus sciret; quod solum potuit facere, revelavit filio suo areanum colatum cætenus. Nam valdè etiam timebat, ne, ipse forè peccans impetu ardoris juvenilis, rem haberet ignoranter cum sorore, qua ignorabat quoque ipsum esse suum fratrem. At juvenis ille insignis pietatis, & religiosè morem gerit matri, & præstat sorori debitum officium. & committit secreta domûs tutela sacri silentii, ostendens vultu tantùm vulgarem benevolentiam.

NOTA.

1. *Necaretur.*] Hoc ex consuetudine veterum, quibus mos erat pro ratione rei familiaris plures pauciores-ve liberos educare, eos, cùm nascerentur, tollere, vel necare, pro arbitrio suo.

2. *Natam puellam.*] Lege natâ puellâ, ut sit sensus, quem in interpretatione expressi, aut supple ergo, vel in, & lege in natam puellam insitâ matri pietatis præventa, id est, commota materno amore erga puellam, quam pe-

pererat. Aliàs, si vulgatam lectionem retineas, hiulca est oratio, neque satis videtur quò pertineat illud natam puellam.

3. *Juvenis.*] Maritus nempe hujus, illius frater.

4. *Plebeiam facie tenûs prætendens humanitatem.*] Erga sororem agnitam, quo secretum sibi creditum melius servaret, animo verò fraternum in ipsam affectum gerens.

Apul.

¶¶

necessarium sanguinis sui munus aggrediar, ut desolatam viduam
puellam, parentumque presidio viduatam, domus suae tutelâ reco-
pararet; ac mox arctissimo, multumque sibi dilecto contubernali, la-
ginus de proprio dotem liberalissimè traderet. Sed hæc bene acque
5 optimè, plerumque cum sanctimoniam disposita forelem Fortune nutum
ludere non potuerunt, cuius insinatu, domum juvenis proxima se
dixit scæva rivalitas. Et illico hæc eadem uxor ejus, quæ nunc be-
llicis propter hæc ipsa fuerat addicta, cepit puellam velut æculam
teri, succubamque primò suspicari; dehinc deestari, dehinc crude-
10 lissimis laqueis mortis insidiari. Tale denique committitur facinus,
Annulo mariti surrepto, rus profecta, mittit quemdam servulum, si-
bi quidem fidelem, sed de ipsâ Fide pessimè merentem, qui puellam
nuntiaret, quod eam juvenis profectus ad villulam vocaret ad sese
addito, ut sola & sine ullo comite, quammaximè perveniret.
Et, ne qua fortè nasceretur veniendi contatio; tradit anulum marito
15 subreptum, qui monstratus, fidem verbis adimpleretur. At illa men-
dato fratris obsequens, hæc enim sola sciebat, respecto etiam signo
ejus, quod offerebatur, graviter, ut præceptum fuerat, incommitata fe-
stinat. Sed ubi fraudis extremæ lapsa decipulo laqueos insidiarum
20 accessit; tunc illa uxor egregia, sororem mariti, libidinosa Furia si-

INTERPRETATIO.

erga ipsam, sic suscipit prestare officium
necessarium sua sorori, ut reciperet eam
in domum suam tanquam vicinam ali-
quam virginem orbam. & destitutam
auxilio parentum suorum; & paulò post
locaret eam cuidam familiari suo sibi
pharissimo, atque amicissimo, daret ei
dotem amplissimam ex propriis suis bo-
nis. Verum hæc constituta bene, immò
optimè, & cum omni sanctitate, non
potuerunt effugere funestum arbitrium
Fortune, cujus impulsu crudelis zelo-
typia statim petiit domum ejus. Et con-
tinuò hæc eadem ejus conjux, qua
nunc condemnata fuerat ad bestias pro-
pter hæc ipsa crimina, cepit primò sus-
pectam habere illam puellam, ut rivali-
tem sui thalami, & pellicem: deinde,
summo eam odio prosequi, postea, ten-
dere ipsi pedicem pessima necis. Postre-

mò excogitat ejusmodi scelus. Furata
annulum mariti, rus petit, atque inde
mittit famulum quemdam sibi quidem
fidem, attamen prorsus inimicum ipsius
Fidei, ut diceret puella juvenem ivisse
in suam villam, illucque eam ad se ac-
cessere, addereque, ut iret quàm ce-
lerrimè sola, & prorsus incommitata;
& ne fortasid aliquo modo dubitaret
venire, dat annulum subreptum mari-
to, qui offensus, fidem faceret dictis.
Illa autem obediens jussui fratris
(nam ea sola id sciebat) inspecta
etiam ejus sigillo, quod sibi osten-
debatur, strenuè properat ire abs-
que comite, quemadmodum mandatum
fuerat. Verum statim atque inducâ do-
lo scelestissima fallacia, devenit in insi-
dias sibi structas, tum illa conjux
egregia exagitata stimulis Zelotypia

NOTÆ.

1. Hæc enim sola sciebat.] Eam esse
suum fratrem.

2. Decipulo.] Ita legendum, non de-
cipula. Sic lib. 8. nactus fraudium op-

portunum decipulum. Translatio est à
feris, quæ incident in laqueos, & de-
cipulis capiuntur.

quâs efferrata, primum quidem hucam sanguis ultimum verberat: de-
hinc, quod res erat, clamantem quoque, quod frustra pellicarâs in-
dignatione bulliret, fratrisque nomen sepius iterantem, velut men-
titam, atque cuncta fingentem, titione cadenti inter media femina
detruso, crudelissimè necavit. Tunc acerbae mortis exiti nuntiis fra-
ter & maritus accurrunt: variisque lamentationibus desolatam puellam
tradunt sepulturae. Nec juvenis sororis suae mortem tam miseram, à
quâ minimè par erat illatam, æquo tolerare quivit animo: sed medul-
litis dolore commotus, acerrimèque bilis noxio furore perfusus, exin
flagrantissimis febribus ardebat, ut ipsi quoque jam medela videretur
esse necessaria. Sed uxor, quæ jampridem nomen uxoris eum fide per-
diderat, medicum convenit quemdam notæ perfidiae, qui jam & mul-
tatum palmarum spectatus praeliis, magna dextra suae trophæa nu-
merabat, eique protinus quinquaginta promittit sestertia: ut ille qui-
dem & momentarium venenum venderet: illa autem emeret mariti sui
mortem. Quo confecto, simulatur necessaria praeordiis leniendis, bi-
lique subrahenda & illa prae nobilis potio, quam sacram doctiores

INTERPRETATIO

furiosa, primum quidem despoliat sor-
tem sui mariti, & flagellas eam. pœnè
ad extremam necem: deinde, tamesc-
illa exponeret rem, ut se habebas, cla-
maratque eam immerito fervere ira
propter opinionem pellicarâs, & sepe
repeteret nomen fratris, occidit eam
immanissimè immisso ardenti torro inter
mediae caecae ejus, quasi mentita fuis-
set, & excogitasset illa omnia. Tunc
frater, & maritus ejus excitati nun-
tiis crudelis illius mortis, advolant: &
prosecuti puellam multis fletibus inhu-
mant eam. At juvenis ille non potuit
patienter ferre tam acerbam necem suae
sororis accersitam ipsi ab eâ, à quâ ne-
quaquam decebat insorti: sed affectus

dolore usque ad intimas medullas, to-
tusque plenus rabie nocuâ bilis arden-
tissima, inde coepit flagrare febribus
ardentissimis: ita ut jam ipse quoque
videretur opus habere medicamine. At
ejus uxor, quæ jampridem amiserat
nomen & fidem uxoris: adit quem-
dam medicum celebrem suâ improbita-
te, qui jam insignis villorâs malorum
cerataminum numerabas permulta tro-
phæa sua manâs. Et pollicetur ei statim
quinquaginta sestertia: ut ipse quidem
venderet venenum praesentissimum, ipse
vero emeret necem sui mariti. Quo
facto, inter se fingunt opus esse illâ ex-
cellentissimâ potione, quam eruditi vo-

NOTA

1. Ultimè verberat.] Sic Beroaldi-
na, & antiquae editiones ultimè verbo.
tore Ceterum est & verbum, ultimumque,
apud Loxium, & idem est ac verbo-
rare ad extremam usque cruciatum.
Malè substituit uberrimè Colvius.
2. Multarum palmarum, &c.] Al-
legoria. Praelia improbi medici intelli-
ge propinationes venenorum, quibus
vitam hominum aggreditur, palmas
suum, seu victorias, eorum mortis,

quæ venenorum haustum sequuntur.
3. Momentarium venenum.] Quod
momento interficeret. Suprà dixit pra-
senarium.
4. Illa prae nobilis potio.] Intelligit
potiorem hellebori, praecipueque nigri
de eo enim sic Plin. lib. 25. cap. 5.
trahit alvum, & biem piscinasque ex
aquâ. datur ad mollior leniendam
alvum, &c.

- nominant: sed in ejus vice subditur alia, ¹ Proserpinæ sacra salutis. Jamque præsentē familiā, & nonnullis amicis & affinibus, ægroto medicus poculum probè temperatum manu suā porrigebat. Sed audax illa mulier, ut simul & ² consciū scelēris amoliretur, &, quam desponderat pecūniā lucraretur, coram detento calice: Non prius, inquit, medicorum optime, non prius carissimo mihi marito trades istā potionem, quā de eā bonam partem hauseris ipse. Unde enim scio, an noxiū in eā lateat venenū? quæ res utique te tam prudentem, tamque doctum virum nequaquā offendit, si religiosa uxor, ¹⁰ circa salutem mariti sollicita, necessariā affero pietatem. Quā mirā desperatione truculentæ feminae repentē perturbatus medicus, excussusque toto consilio, & ob angustiam temporis spatio cogitandi privatus, antequā trepidationē aliquā, vel contatione ipsā daret malæ conscientie suspiciōem; indidem de potione gustavit ampliter, ¹⁵ Quam fidem secutus adolescens, etiam sumpto calice, quod offerebatur hausit. Ad istum modum præsentī transacto negotio, medicus quā celerrimē domum remeabat, salutiferā potione pestem præcedentis veneni festinans extinguere. Nec eum obstinatione sacrilegā, quā semel cœperat, truculentā mulier ungue latius à se discedere passā ²⁰ est: Priusquā, inquit, digestā potione, medicinæ eventus probatus appareat. Sed ægrē, precibus & obestationibus ejus multā ac diu

INTERPRETATIO.

cant sacram, ad demulcenda ipsi viscera, & subducendam bilem: sed ejus loco supponunt aliam sacram salutis Proserpinæ. Et jam medicus suā manu offerebat ægro potionem benè dilutam coram ejus familiā, & aliquibus ejus amicis, & propinquis. At illa temeraria mulier, ut tolleretur de medio participem sui criminis, simulque lucraretur argentum, quod promiserat, retinens poculum coram omnibus: O optime medicorum, ait, non dabis hanc potionem meo dilectissimo conjugī, quin tu antè biberis ipse bonam partem ejus. Nam qui scio num venenū nocuū sit absconditū in eā? Quod sanè nullatenus debet tibi grave esse, viri prudenti, & tam docto, si ego, ut uxor scrupulosa, anxīa de salute mei mariti, adhibeo necessariū officium pietatis. Quā desperatā audaciā sava mulieris

medicus subito percussus, & prorsus redactus ad inopiam consilii, & destitutus spatio cogitandi ob brevitatem temporis, bibit multā de potione ex illo calice, priusquā daret ullam suspiciōem suā malæ conscientie aliquo tremore, aut ipsā morā. Quæ exemplo juvenis inducitur, accepit etiam poculum, & bibit quod sibi porrigebatur. Re sic peractā, medicus parabat redire quamcūq; in domum suā, cupiens quamprimum infringere vim mortiferam veneni prioris, sumpto antidoto. Sed sava mulier pergens eādem sceleratā pertinaciā, quā cœperat semel, non finit eum discedere à se vel latum unguem, antequā successus medicaminis (ut aiebat) evidenter esset probatus potione distributā per totum corpus. Sed diu multumque lassata ejus precibus, & pertinacibus instantiis,

NOTÆ.

1. Proserpina sacra salutis.] Venenata potio, quæ homines detrudat in Proserpinæ peculium.

2. Consciū scelēris.] Medicum nempe.

fatigata, tandem abire concessit. Interea perniciem cæcam totis visceribus furem medullæ penitus attraxerant. multum denique saucius, & ¹ gravedine somnolentâ jam demersus, domum pervadit ægerimè. Vixque enarratis cunctis, ad uxorem mandat, ut saltem promissam mercedem ² mortis geminatæ depolceret. Sic elisus violenter spectatissimus medicus; effudit spiritum. Nec ille tamen juvenis diutius vitam tenuerat; sed inter fictas mentitasque lacrymas uxoris pari casu mortis fuerat extinctus. Jamque, eo sepulto, ³ paucis interjectis diebus, quis feralia mortuis litantur obsequia, medici uxor pretium geminæ mortis petens aderat. Sed mulier usquequaque sui similis, fidei suppressimè faciem, prætendens imaginem, blandiculè respondit: & omnia prolixè accumulatæque pollicetur, & statutum præmium sine morâ se reddituram constituit; modò pauxillum de eâ portione largiri sibi vellet ob incepti negotii persecutionem. Quod, pluribus laqueis fraudium pessimarum uxor inducta medici, faciliè consentit. & , quò se gratiorem locupleti fœminæ faceret, properiter domo petita, totam prorsus veneni pyxidem mulieri tradidit. Quæ grandem scelerum nacta materiam, longè latèque cruentas suas manus porrigit. Habebat filiam parvulam de marito, quem nuper necaverat. Huic infan-

INTERPRETATIO.

vix tandem permisit ei, ut abscederet. sibi constans, auferens reipsâ fidem, & Interim occulta pestis grassans per cuncta præcordia penetraverat usque ad intimas medullas. Denique, difficillimè ostendens tantum ejus simulachrum, pervenit ad suam domum æger, & respondit ei satis comiter: & promittit jam oppressus dolore capitis soporifero. omnia liberaliter, & uberrimè, & Et omnibus agrè commemoratis, præcipit uxori suæ, ut saltem flagitaret promissum præmium mortis illius duplicata. spondet se persoluturam sine contatione. Et sic clarissimus ille medicus violenter extinctus efflavit animam. dummodò vellet sibi dare paululum ex illo pharmaco ad tamen juvenis non diutius potitus fuerat vitâ, sed sublatuſ erat similis exitu mortis inter falsas & simulatas lacrymas suæ conjugis. Eoque jam humato, perficiendam rem, quam inceperat. Quod interpositis aliquot diebus, per uxorem medici illaqueata multis pedicis quos officia funebria persolvuntur mortuis, uxor medici venit postulans mercedem duplicis necis. At mulier semper fraudium scelestissimarum, facile promissit se facturam; & , ut se redderet acceptiorem illi opulenta mulieri, confert se domum celeriter, & dat ipsi totam penitus pyxidem veneni. Quæ, cum haberet magnum instrumentum criminum, exeret longè latèque suas manus sanguinarias. Erat ei parvula filia, quam susceperat ex marito, quem modo extinxerat. Gravissimè ferebat,

NOTÆ,

1. *Gravedine somnolentâ.*] Hinc patet venenum illud fuisse soporiferum & *μυαυνοῦ* qualis est cicutæ succus, & opium largitis sumptum.
2. *Mortis geminata.*] Egri, & medici.

3. *Paucis interjectis diebus.*] Novena, per quos inferiæ fiebant mortuorum; & juxta perfolvebantur, quorum ultimo sacrificium fiebat Novendiale dictum, sed de hoc jam egimus.

tute quod leges ¹ necessariam patris successionem deferrent, sustinebat ægerimine: inhiansque toto filie patrimonio, imminerebat & capiti. Ego certa defunctorum liberorum ² matres, celeratas hereditates excipere, eadem parentem præbuit, qualem exhibuerat uxorem, prandioque convivio pro tempore, & uxorem medici simul, & suam filiam veneno eodem percudit. Sed parvulæ quidem tenuem spiritum, & delicata ac tenera præcordia conficit protinus virus infestum, ac uxor medici, dum noxiis ambagibus pulmones ejus pererrat tempestas deestabilis potioris; primum suspicata quod res erat, mox urgente spiritu jam certo ceruor, contendit ad ipsius præfatis domum: magnis

INTERPRETATIO.

quod leges necessario addicerent huic parvula hereditatem patris. Et concupiscens omne patrimonium suæ filie, insidiabatur etiam ejus viæ. Cum igitur sciret matres adire hereditatem acceleratas filiorum mortuorum, ostendit se eadem matrem, qualem se ostenderat conjugem, & simulans se parare prandium ex occasione temporis, ferit eodem veneno & uxorem Medici simul.

& suam filiam. At postiferum illud venenum statim consumit exilem vitam, & delicata, tenellaque viscera infantula. verum uxor medici, dum furor exorabilis, pharmaci, percurrit ejus pulmones circuibus pestiferis, suspicans primo quod bras, deinde premendo anhelita, facta certissima, petgit ad ipsam domum præfati provincie, &

NOTÆ.

1. *Necessariam patris successionem.* Successio necessaria est eorum hereditum, qui sui & necessarii sunt, id est, qui omnino, siue velint, siue nolint, tam ab intestato, quam ex testamento heredes sunt, quales sunt, ex *Legè duodecim Tabularum*, filius, & filia, nepos, & neptis, qui modò sub potestate patris, aut avi fuerunt, cum is moreretur, &c. Qui verò sub testatoris jure, non sunt, extranei heredes appellantur, quales fratres, cognati, ceterique ejusmodi. *Necessarius* item heres est, licet non suus, servus testamentum cum libertate heres institutus, qui omnino cogitur hereditatem adire licet onerosam, idque propter ingens bonum libertatis. Suis autem hereditibus in onerosis hereditatibus Prætor subvenit ex sua jurisdictione, abstentionem eis concedendo. Justinianus beneficium inventarii accommodavit; ut in tantum duntaxat tenerentur creditoribus, quantum esse in bonis paternis ex confecto inventario appareret, ut pater ex Instit. *De Hered. qualitate, & differentiâ.*

2. *Matres celeratas hereditates, &c.* Sic emendat Stevvechius, pro *matres sceleratas hereditates*, quod in vulgatis editionibus habetur. Hereditates, quibus ad parentes liberorum mortuorum bona redeunt optimo epitheto *celerata* dicuntur, quasi dicas *immaturas*: nam contra debitum nature ordinem fit, ut ante parentes moriatur filius, & nimium accelerata est illa hereditas, quæ ad parentes redit, cum adventuros nepotes, multis post annis, pervenire debuisset. Ejusmodi hereditates à Jurisconsultis *tristes* dicuntur, & *luctuosæ*. Justin. Imp. Instit. lib. 3. tit. 2. de Senatusconsulto Tertulliano: *Es primus quidem D. Claudius matri ad solatium liberorum amissorum, legitimam eorum detulit hereditatem. Post eam autem Senatusconsulto Tertulliano, quod D. Hadriani temporibus factum est, plenissimè de TRISTI successione matri, non etiam avia deferenda canonum est, &c.* Quod si lectionem vulgatam *sceleratas* retinere velis, ad *matres* refer, non ad hereditates.

que fidem ejus protellata clamore, & populi concitato tumultu, ut-
 pote tam immensa detectura flagitia, efficit statim, sibi simul & do-
 mus & aures praesidis paterentur. Jamque ab ipso exordio crudelissi-
 mae mulieris cunctis atrocitatibus diligenter expositis, repente men-
 tis nubilò turbine correpta, semihiantes adhuc compressit labias: &
 arctum dentium longo stidore reddito, ante ipsos praesidis pedes ex-
 animis cecruit. Nec ille, vir alioquin exereitus, multiforme facinus
 execratae veneficae dilatione, languida passus marcescere: i confestim
 cubiculariis mulieris attractis, vi tormentorum veritatem eruit: at-
 que illam, minus quidem, quam merebatur, sed, quod dignus cru-
 ciarius alius excogitari non poterat, certè bestiis obiciendam pro-
 nuntiavit. * * * * *
 ingentique angore oppido suspensus, expectabam diem muneris: sa-
 pida quidem mortem mihi meà volens manu consciscere, priusquam
 * * * * *
 vel infamiâ publici spectaculi depudescerem, Sed privatus humanâ

INTERPRETATIO.

implorent ejus operi ingenti clamore, atque arisato concursu populi, quippe
 revelatura scelera tam horrenda, effi-
 cit protinus ut ades. & aures praesidis
 sibi aperirentur. Cùmque narravisset
 accuratè omnia scelera truculentissima
 femina ab ipso usque principio occu-
 pata subito caliginosâ vertigine animi.
 Frinxit labra, qua habebat adhuc se-
 miperita ad loquendum. Cùmque diu
 crepitasset densibus, terens eos invicem,
 cecidit mortua ante ipsos pedes praesidis.
 At ille, qui aliunde vir erat usu pe-
 ritus, non sinis tot crimina venefica il-
 lius abominabilis languescere lentâ pro-

crastinatione; sed jussit statim cubicu-
 larias ancillas mulieris ad se rapi, &
 cruciatibus extorsit ab eis veritatem:
 & sententiam tulit adversus illam, le-
 niorem quidem, quam merita erat: sed,
 (quia non poterat inveniri tormentum
 aliud ipsâ dignum) ut saltem objice-
 retur feris. * * * * *
 Ego anxius corâ magnâ sollicitudine
 expectabam diem spectaculi: volens
 quidem sapè mihi inferre necem pro-
 pria manu, antequam * * * * *
 vel infamarer dedecore spectaculi pu-
 blici. Sed cum essem destitutus manu

NOTA.

1. Confestim cubiculariis mulieris
 attractis vi tormentorum, &c.] Testi-
 monia, ac probationes criminum apud
 Romanos in tres potissimâ partes di-
 stributæ sunt, nempe in quaestiones,
 testes, & tabulas. Tabularum nomine
 omne genus scripturarum intelligeba-
 tur, quæ causa confirmari poterat. Te-
 stes erant liberi homines, qui testimo-
 nium extra tormenta dicebant. Quaestio-
 nes verò fuerunt testimonia servorum,
 in domesticis criminibus, quæ alias vix
 fieri possunt, vi tormentorum expressa.

Itaque Accusator servos Rei in qua-
 stionem postulare solebat, & datos in
 tormentis habebat, ut veritatem ab eis
 erueret. Vide Ciceronem Orat. pro
 Cluentio, & pro Milone. Idem Cice-
 ro, in Oratione pro Deiotaro, & in
 Partitionibus, ait servos contra domi-
 nos torqueri non potuisse, exceptâ
 causâ incestus, & conjurationis. Atta-
 men Apuleius noster traditas ait tor-
 mentis ancillas in hac causâ, quæ ve-
 neficiâ erat. Stevvechijs hunc locum
 sollicitat, sed male.

manu, privatus digitis, unguâ rotundâ atque mutilâ gladium strigere nequaquam poteram. Planè tenui : speculâ solabar clades ultimas; quod ver in ipso ortu jam gemmulis floridis cuncta depingeret, & jam purpureo nitore prata vestiret : & commodum disrupto spineo tegmine spirantes cinnameos odores promicarent rosæ, quæ me priori meo Lucio redderent. Dies ecce minori destinatus aderat. ad conseptum caveæ, prosequente populo, pompatico favore deducor. Ad ludicris scenicorum choreis primitivæ spectaculi dedicantur; tantisper ante portam constitutus pabulum lætissimi graminis, quod in ipso germinabat aditu libens affectabam : subinde curiosos oculos patiente portâ, spectaculi profectu gratissimo reficiens. Nam puelli puellæque virenti florentes atatulâ, formâ conspicui, veste nitidi, incessu gestuosi, Græcanicam saltantes Pyrrhicham, dispositis ordinationibus decoros ambitus intrabant nunc in orbe rotatim flexuosi, nunc in obliquam seriem : 3 connexi; & in quadratum patorem 4 cuneati, &

INTERPRETATIO.

humanâ, destitutus etiam digitis, nullo latens poteram evaginare ensen unguâ meâ rotundâ, & truncâ. Et tantum recreabam me in meis extremis miseris, quod ver jam incipiens pingeres omnia flosculis gemmantibus, & jam induceret prata splendore purpurantium florum : & quod rosa tunc primum apertientes sudis caliculos spinosos erumperent exhalantes odores suavissimos, quibus ego restituerem in meam pristinam formam Lucii. Tandem ad venerat dies destinatus spectaculo; & ego deducor in arenam cum plausu triumphali, plebe me sequente. Dumque initium spectaculi datur salutationibus fa-

cetis histrionum, ego interim collocatus ante portam libenter depascebam gramenvirentissimum, quod pullulabat in ipso ingressu : identidem recreans meos oculos curiosos jucundissimo aspectu spectaculi, quia porta erat aperta. Namque pueri virginesque vigentes florida juvenia, spectabiles pulchritudine, vestimentis splendentes, gesticulantes inter gradiendum, saltantes Pyrrhicham Græcam, peragbant pulchros circuitus dispositi per ordines : modo gyranes in orbem ad instar rota, modo coherentes manibus in ordinem obliquum, postea dispositi in cuneum patientem aperturâ

NOTÆ.

1. Speculâ.] Diminutivum à nomine spes, de quo jam monuimus;

2. Græcanicam saltantem Pyrrhicham.] Pyrrhicha seu Pyrrhiche saltatio erat armatorum ab auctore Pyrrho quodam Cretensî, ut vult Plinius, aut etiam Pyrrho Achillis filio, quem Aristoteles tradit omnium primum Pyrrhicham saltasse ad rogum Patroeli : sive denique à Pyrrhicho Lacedæmonio quodam, ut volunt, Aristoxenus, Strabo, & Solinus.

3. Connexi.] Ejusmodi saltantium connexio, quæ per manus fiebat, dicebatur restis, & qui sic conneris ac-

conferis manibus saltabant : ii restim dūxare dicebantur. Terent. Adelphor. Act. 4. Scen. 7.

Tu inter eas restim dūxans saltabis ? nos diceremus danser un branle. Funem reverâ per manus transmitti solitum in eâ saltatione innuere videntur hæc Livii verba Decad. 1. lib. 7. & per manus restis datâ virgines sonum vocis pulsâ pedum modulantes incefferunt. Græcis νῆρδαξ ἰλκεν dicitur, & νῆρδαξ ἰλκεν.

4. Cuneati.] De cuneo militari ordinatione jam diximus, cui similis erat in catervâ.

in catervæ dissidium separati. At ubi discursus reciproci multimodas ambages¹ tubæ terminalis cantus explicuit; aulæo subducto, & complicitis sipariis, Paridis scena disponitur. Erat mons ligneus, ad instar inelyti montis illius, quem vates Homerus Idæum cecinit, sublimi instructus fabricâ, confitus viretis & vivis arboribus, summo cacumine, de manibus fabri fonte manante, fluviales aquas eliquans. Capellæ pauculæ tondebant herbulas: & in modum Paridis² Phrygii pastoris, barbaricis amiculis humeris defluentibus, pulchrè indusatus³ adulescens, aureâ⁴ tiarâ contexto capite, pecuarium simulabat magisterium. Adest luculentus puer nudus, nisi quod⁵ ephebica chlamys⁶

INTERPRETATIO.

quadrata. Deinde separati in duas turmas. Sed postquam clangor tubæ finem imponentis solvit multiplices circuitus discursionis alternæ: dimoto aulæo: & velis complicatis, representatio Paridis instruitur. Erat mons ligneus factus ad exemplum illius montis celeberrimi, quem Poëta Homerus vocavit in suis carminibus Idæum, fabricatus altè structurâ, plantatus viridariis, & arboribus vivis, evomens undas flu-

mineas ex supremo suo jugo, per fontem fluentem operâ artificis. Aliquot capellæ depascabantur gramina: & juvenis quidam egregiè vestitus, vestimentis Phrygio opere pictis dependentibus ex humeris, aperto capite tiarâ aureâ in formam Paridis pastoris Phrygii, fingebat se esse pastorem pecorum. Ecce venit formosus puer, nudus, præterquam quod chlamys puerilis vela-

N O T A.

hic cuneus saltatorius, nisi quod ille densus erat, & militum ordinibus interius refertus: hic verò duobus tantum constabat saltatorum ordinibus, qui in angulum coeuntes cuneum efficiebant, relicta anteriore & posteriore parte vacuâ & apertâ.

1. *Tubæ terminalis.* Terminum seu finem saltandi faciendum esse denuntians. Aliàs *Terminalis* significat aliquid ad Deum Terminum pertinens, ut *Terminalia* festa, sacra, &c. Horatius:

Aut agna festis castra Terminalibus.

2. *Phrygii pastoris.* Trojanæ. Phrygia enim est Asia minoris regio, in qua Troja sita erat, & mons Ida quoque.

3. *Barbaricis amiculis.* Festus: *Barbari dicebantur antiquitus omnes gentes, exceptis Græcis.* Unde Plautus *Nævium* poetam Latinum, *Barbarum* dixit. Et de se, cum transferret fabulam ex Græco, dixit: *M. Accius vocis barbaræ.* Hinc *Barbarica* vocave-

runt, quæ extra Græciam essent, aut fierent, ut apud Plautum, *Capr. Act. 4. Scen. 2. Barbarica* vocantur urbes quædam Italæ: & *Barbarica amicula* hic intellige vestes Phrygias, nempe acupictas, Phryges enim primi vestes acupinxerunt, unde etiam ejusmodi vestium artifices vulgò vocati sunt *Phrygiones* & *Barbaricarii*, qui ex auro & coloratis filis, hominum atque animalium effigies in vestimentis exprimebant.

4. *Pulchrè indusatus.* Ab *indusso*, quod est interior tunica, sit *indusatus*, quod propriè tunica illâ interiori indutum, latius tamen (ut hoc in loco) quavis veste amictum, significat.

5. *Tiara.* Genus galeri est Troianis ac Phrygiis usitatum. Juvenalis Sat. 6. de Sacerdote Cybeles:

— Et Phrygiâ vestitur bucca tiarâ.

6. *Ephebica chlamys.* Nominativus ea us est; cum tamen vulgò dicatur *chlamys*, & *chlamys* sit ejus accusativus ritu Græco. Sic etiam *Cassid-*

Apul.

X x.

myda sinistrum tegebat humerum: flavis crinibus usquequaque conspicuus: & inter comas ejus, aureæ pinnulæ cognatione simili sociatæ prominebant, quem caduceum & virgula Mercurium indicabant. Is saltatoriè procurrens, malumque bracteis inauratum dexterâ gerens, ei, qui Paris videbatur, porrigit: quid mandaret Jupiter nutu significans. protinus gradus scitulè referens, è conspectu facessit. Insequitur puella, vultu honesta, in Deæ Junonis speciem similis. nam & caput stringebat ¹ diadema candida. ferebat & sceptrum. Irrupit alia, quam putares Minervam, caput contexta fulgenti galeâ & oleagineâ coronâ tegebatur ipsa galea: ² clypeum attollens, & hastam quatiens, & qualis illa cûnâ pugnat. Super has introcessit alia visendo decore præpollens, gratiâ coloris ambrosæi designans Venerem: qualis fuit Venus, cûm fuit virgo, nudo & intecto corpore perfectam formositatem professâ: nisi quod tenui pallio bombycino inumbrabat

INTERPRETATIO.

bat ipsi levum humerum: undique spectabilis flavo capillitio: & parva ala aurea inter se aquales & copulata eminebant inter ejus crines, quem puerum caduceum & virga ostendebant esse Mercurium. Hic accurrens ad numeros, & ferens manu dextrâ malum deauratum bracteis aureis, offert illi, qui videbatur esse Paris, nuntians ei signis, quid Jupiter præciperet: & statim retrò ferens decenter vestigia, discedit è conspectu. Puella sequitur decora facie, referens specie Deam Junonem. Habebat enim caput cûctum diademate albo. Gestabat quoque sceptrum. Alia ingressa est, quam crederes esse Palladem, habens caput operum casside micanti, & cassis ipsa inumbrabatur coronâ oleagineâ: attollens scutum, & concutiebat hastam, & talis erat, qualis est illa, quando præliantur. Post has alia intravit præcellens pulchritudine spectabili, representans Venerem decore coloris divini, qualis erat Venus, quando erat virgo, manifestè ostendens pulchritudinem omni ex parte absolutam, corpore nudo, & discooperto, excepto quod tegebat pudenda

NOTÆ.

da in recto, pro Cassis, dixit Virgil. *Æneid.* II.

Aureus ex humeris sonat arcus, & aurea Vatis

Cassida. —

Ephebia chlamys ea est quam juvenes gestabant, dum erant ephebi. Tempus ephebiæ Censorinus, *de Die Natali*, cap. 5. ita distinguit, ut decimo quinto ætatis anno, cûm primûm pueritiam egressi sumus, dicamur *μικτοὶ ἐφηβοί*, hoc est, futuri ephebi: decimo sexto *ἀφελαιοί*: decimo septimo *ἐξελαιοί*, quasi ephebiam egressi.

1. *Diadema candida.*] Observa hic diadema fœminino genere positum. Eodem modo Plautus in Prologo *Amphitr.* *schemata* usurpavit:

Nuncne hunc ornatum vos meum admiremini.

Quid ego huc processi sic cum servili schemâ.

Ubi ex usu communi dicere debuit *schemate*. Quin & *diademam* reperias in Fragmentis Lucii Pomponii Atellanarum poetæ. Sic enim habet Fragmentum *Satyræ*:

Blanda, fallax, impotens, superba, discordis

Cujusvis leporis liber diademam dedidit.

De hac formâ nominum vide plura apud Priscianum, lib. 6.

2. *Clypeum.*] *Ægida* intellige, cum *Medusæ capite* in medio.

ſpectabilem pubem.

Ipſe autem color Deæ diverſus in ſpeciem: ¹ corpus candidum, quòd cælo demeatur; amictus cæruleus, quòd mari remeat. Jam ſingulas virgines, quæ Deæ putabantur, ſui obibant comites. Junonem quidem ² Caſtor & Pollux, quorum capita ³ caſſides obbatæ ſtellarum apicibus

INTERPRETATIO.

ſubtili amiculo ſerico. * * * Ipſe vero color Dea diverſus erat ad viſum: nam corpus ejus erat album, quia deſcendit ex cælo: & velamen cæruleum, quia emergit è mari. Pra-

terea unaquæque puellarum, qua credebantur eſſe Dea, ſtipata erat ſuis comitiſibus. Juno quidem Caſtore & Polluce, quorum capita operia erant galcis rotundis, qua conſpicua erant ſtellis.

NOTÆ.

1. *Corpus candidum*, quòd cælo demeat: amictus cæruleus, quòd mari remeat.] Sic habet Oxon. MS referente Priczo, item Florent. Bert. & Pal. referente Elmenhorſtio. Editio quoque Beroaldi, & aliz veteres. Colvius ex ſua editione ſuſtulit *et amictus*, & pro *cæruleus*, legit *cæruleum*: quo jure, ipſe viderit. Poſthabita ejus depravatione, priori lectioni inhaerebimus. Apertus ſenſus eſt, Puella nempe, Venerem repræſentans, habebat corpus candidum, quo colore cœleſtis origo Veneris deſignatur, amiculum vero cæruleum (qui color eſt marinus) eoque oſtenditur, Venerem ortam eſſe ex mari.

2. *Caſtor & Pollux.*] Hi cum ſore Helenâ fuerunt Jovis & Ledæ filii: vel, ut alii volunt, Pollux & Helena tantum: Caſtor vero & Clytemneſtra Tindari, qui Ledæ maritus fuit, quem Caſtorem ita amavit frater Pollux, ut immortalitatem ratione ſuæ divinæ originis ſibi debitam, cum ipſo ex æquo voluerit participare. Unde Virgil. *Æneid.* 6.

Si fratrem Pollux alterâ morte redemit,

Itaque reditque viam toties.

Mi fratres Jafonem in expeditionem Colchicam ſecuti ſunt. Cumque, ingruente maximâ tempeſtate, ac de ſalute ſua jam deſperantibus Argonautis, vota Orpheus ad Deos Samothracæ feciſſet, ſtellæ duæ ſupra capita ambo- rum fratrum aſtiterunt, ſuave ſedata tempeſtas. Hinc eſt, quòd caſſides eorum ſtellarum apicibus inſignitas fuiſſe

luc ait Apuleius. Sed non ſatis diſpicio cur eos hic Junoni aſſignet comites, cùm ea Jovis filios ex pellicibus natos ſolita fuerit ſummo odio proſequi, niſi ad phyſicum ſenſum recurramus, & dicamus Junoni, per quam aer ſignificatur, ideo Caſtorem & Pollucem comites dari, quia ignes, quos ferunt nautis proſpera omnia ſignificare tempeſtateſque ſedare, in aère gignuntur & conſpiciuntur.

3. *Caſſides obbatæ.*] Veteres editiones, & MS. Rom. habent *orbata*, MSs. Codd. Florentini duo Bert. & Pal. apud Elmenhorſtium, *obbatæ*. Colvius introduxit *arata*, quod expungendum puto, & alterutram aliarum lectionum ſubſtituendam. Si *obbatæ* legas, intellige ſomatas fuiſſe illas caſſides ad inſtar obbarum. Erat autem *obba* genus poculi capacioris, hanc à gravitate ſua & fundi capacitate Perſius ſeſſilem dicit Satyr. 5.

*Veientanumque rubellum
Exhalat vapida læſum pice ſeſſilis obba.*

Quod ſi *orbata* legas, ne à verbo orbo putes derivatum, ſed ab *orbe*, idemque eſſe *orbata* ac *orbiculata*, quam vocem etiam nonnulli ſubſtituere voluerunt hoc loco, pro *orbata*, ut ſenſus eſſet planior. Quid ſi *obata* pro *ovata* ſcriptum fuerit mutatione litterarum v, & b, ſatis frequenti? Certè caſſides illæ, quibus ornati conſpiciuntur in veteribus numiſmatis Dioſcūri, referunt omnino ovorum, è quibus orti perhibentur, putamina.

insignes contegebant. sed & isti Castores erant scenici pueri. Hæc puella, varios modulos lascivâ concinente tibiâ, procedens quietâ & inaffectatâ gesticulatione, nutibus honestis pastori pollicetur, si sibi præmium decoris addixisset, sese regnum totius Asiæ tributuram.

5 At illam, quam cultus armorum Minervam fecerat, duo pueri muniebant, præliaris Dæ comites armigeri, ¹ Terror & Metus, nudis insultantes gladiis. at ponè tergum tibicen ² Dorium canebat bellicosum: & permiscens bombis gravibus tinnitus acutos, in modum tubæ, saltationis agilis vigorem suscitabat. Hæc, inquieto capite, &

10 oculis inspectu minacibus, citato & ³ intorto genere, gesticulatione alacri, demonstrabat Paridi, si sibi formæ victoriam tradidisset; fortem trophæisque bellorum inclytum suis adminiculis futurum. Venus ecce cum magno favore caveæ, in ipso medietullo scenæ, circumfuso populo lætissimorum parvulorum, dulcè subridens, constitit amœnè.

15 Illos teretes & lacteos puellios diceres tu Cupidines, & Cupidines veros, de cælo vel mari commodum involâsse. nam & pinnulis, & sagittulis, & habitu cætero formæ præclarè congruebant: & velut

INTERPRETATIO.

positis in vertice. Sed hi Castores quæque erant juvenes histriones. Hac virgo progrediens cum gestu tranquillo & simplici ad cantum tibia mollis personantis diversos modulos, promittit pastori modestis gestibus, se ei daturam imperium totius Asiæ, si adjudicasset sibi palmam pulchritudinis. Verùm duo pueri, qui referebant Terrorem & Metum comites armigeros Dæ bellica, saltantes cum distinctis ensibus, circumstantes illam puellam, quam arma, quibus ornata erat, formaverant in Palladem. Tibicen verdè ponè ipsam modulabatur canticum bellicosum: & admiscens tinnitus acutos gravibus so-

nis, excitabat vigorem saltationis alacris ad instar tubæ. Hac agitans caput, & aspiciens oculis minantibus, incedensque celeriter, & flexuosè, significabat Paridi gestibus promptis cum suo auxilio futurum strenuum, & clarum trophæis bellicis. Tum Venus stetit decenter in mediâ scenâ cum magno applausu spectatorum, circumdata turpè puerorum hilarissimorum, & suaviter veniens. Diceres illos pueros obesos & candidos, esse Cupidines, & veros quidem Cupidines, qui modò ibac advolâssent ex cælo, aut ex mari. Erant enim similes ipsis, parvis alis, parvis sagittis, & reliquo ornatu: ac præse-

NOTÆ.

1. Terror & metus.] Servius ad Æneid. 12. Terror est propriè qui alii inferitur, &c. metus autem quem habent timentes. Valerius Flaccus eos facit Martis equos lib. 3. Argon. versu 98.

Terrorque, Pavorque Martis equi.

2. Dorium canebat bellicosum.] Elmenhorstius ex MSS. Florent. & Palat. in quibus erat Orium canebat bellicosum, restituit Dorium. Dorius, modus

est musicus, bello aptus. Noster in Floridis: Sen tu velles Æolium simplex, seu Asium varium, seu Lydium querulum, seu Phrygium religiosum, seu Dorium bellicosum.

3. Intorto genere.] Vovver, legit, intorto femore. Colvus gradu. Hanc posteriorem lectionem in Interpretatione expressi. Si genere retineas, supplè saltationis, aut incosistis, aut aliquid huiusmodi.

nuptiales epulas obituræ coruscis dominæ, prælucebant facibus. Et influunt ¹innuptarum puellarum decoræ soboles. hinc Gratix gratissimæ : inde ²Horæ pulcherrimæ. quæ jaculis ³floris ferti & soluti Deam suam propitiantes, scitissimum construxerunt chorum, ⁴dominæ voluptatum ⁵veris comâ blandientes. Jam tibiæ ⁶multiforabiles ⁷cantus Lydios dulciter consonant. Quibus spectatorum pectora suavè malcentibus, longè suavior Venus placidè commoveri, contantique lentè vestigio, & leviter ⁸fluctuante spinulâ, & sensim annutante capite cœpit incedere, mollique tibiarum sono delicatis respondere gestibus : & nunc mitè conniventibus, nunc acrè comminantibus gestire pupillis : & nonnumquam saltare solis oculis. Hæc ut primum ante ⁹Judicis conspectum ¹⁰facta est, nisu brachiorum polliceri vi-

INTERPRETATIO.

rebant tadas lucentes ante suam dominam, quasi ea itura esset ad convivium nuptiale. Et pulcher chorus virginum innuptarum illuc confuit. hinc Charities jucundissima, illuc Hora formosissima, qua litantes Dea sua, projectionibus florum contextorum & solutorum, instituerunt choream elegantissimam, ablandientes Dea voluptatum comâ veris. Jam tibia cavata multis foraminibus suaviter edunt modulos Lydios.

Qua dum oblectant jucundè animos spectatorum, Venus multò jucundior cœpit se movere placidè, & progredi lento & tardo gradu, & leviter quatens spinam doctâ, & paululum motans caput, conformare delicatos g. itus ad mollem cantum tibiarum : & modò leniter connivere oculis, modò iisdem acriter minari, & aliquando saltare solis oculis. Ubi primum illa pervenit ad conspectum Judicis, videbatur promittere

NOTÆ.

1. Innuptarum puellarum decora soboles.] Id est, innupta puella, qua erant decora soboles.

2. Hora pulcherrima.] Has poetæ Græci & Veneri adjungunt sæpè comites. Vide suprà lib. 5. pag. 168.

3. Floris ferti & soluti.] A ferendo servia & ferta dicta sunt : item ferti flores, qui in ferta colligati, aut in collas implexi sunt, opponunturque solatis.

4. Domina voluptatum.] Veneri.

5. Veris comâ.] Sic omninò legendum est, non Veneris coma, ut malè Colvins, aut veris dono, ut minùs rectè Vovverius & Elmenhorstius. Per veris comam quid hîc aliud intelligas, nisi herbas & flores ? Hac metaphora plena sunt Poëtarum carmina.

6. Multiforabiles.] Melius fortasse legas multiforatiles. Rudibus adhuc Muficæ sæculis non multiforatiles tibiæ in usû erant, sed simplices, quatuor tantum

foraminibus distinctæ. Horatius de Arte Poëtica.

Tibia non, ut nunc, orichalco junctâ, subaque

Æmula : sed tenuis, simplexque foramina paucis, &c.

7. Cantus Lydios.] In Floridis seu Lydium querulum. Cassiodor. Lydium (modus) contra curas anima tediaque reperius, remissione reparat, & oblatione corroborat. Lydios modos invenisse fertur Amphion.

8. Fluctuante spinulâ.] Lectionem hanc Scicgerado debemus, quam esse sinceram ostendit cum ablativus absolutus, qui sequitur, & sensim annutante capite, tum sensûs evidentia & elegantia, sic enim optimè exprimitur mollis & intractus Veneris incessus.

9. Judicis.] Paradis illius scenici.

10. Facta.] Græcum est, ante Judicis conspectum facta, pro constituta, vel cum pervenisset.

debat, si fuisset Deabus cæteris antelata, daturam se nuptam Paridi: formâ præcipuam, sui que consimilem. Tunc, animo volenti, Phrygius juvenis malum, quod tenebat, aureum, velut victoriæ calculum, puellæ tradidit. Quid ergo miramini, 2 vilissima capita, imò forensia pecora, imò verò 3 togati vulturii, si toti nunc Judices sententias suas pretio nundinantur: cum 4 rerum exordio inter Deos & homines agitata judicium corruperit gratia: & 5 originalem sententiam magni Jovis consiliis electus Judex, rusticanus & opilio, lucro libidinis vendiderit, cum totius etiam suæ stirpis exitio? Sic hercules, & 6 aliud sequens judicium inter inclýtos Achivorum duces celebratum: vel cum falsis insimulationibus eruditione doctrinâque præpollens 7 Palamedes proditiōis damnatur: vel virtute Martiâ præpotenti præfertur 8 Ulysses mendicus Ajaci maximo. Quale autem &

INTERPRETATIO.

motu brachiorum, se daturam Paridi uxorem præstantem pulchritudine, & sibi persimilem, si ipsam prætulisset reliquis Deabus. Tunc Phrygius adolescens dedit, libenti animo, virgini malum aureum, quod habebat præ manibus, tanquam suffragium, quo ipsi ad dicebat: victoriâ. Quare igitur admiramini, ô abjectissimi homines, vel potius pecora forensia, imò verò vultures togati, si omnes Judices nunc vendunt argento suas sententias? Cum primis temporibus favor corruerit judicium agitatum inter Deos & homines, & juvenis agrestis ac pastor, assumptus Judex consiliis supremi Jovis, vendiderit primam omnium sententiam pretio libidinis, etiam cum clade totius sui generis? Simili modo profecto aliud judicium posterius redditum est inter clavos Imperatores Graiorum: vel quando Palamedes, excellens eruditione & doctrinâ, condemnatus est falsis accusationibus, quasi proditor: vel cum Ulysses mendicus antepositus est Ajaci maximo præpollenti laude bellicâ. Cujus-

NOTÆ.

1. *Formâ præcipuam.*] Hæc fuit Helena Menelai uxor.
2. *Vilissima capita.*] Apostrophe ad causidicos, oratoresque forenses.
3. *Togati vulturii.*] A rapacitate.
4. *Rerum exordio.*] Judicium Paridis rerum exordio fuisse Apuleius dicit, cum tamen ex Chronologorum supputatione Trojanum excidium, quod paucis post illud judicium annis contigit, cadat in annum Periodi Julianæ 3530, hoc est, conditi orbis 2800, diluvii Noë 1147, diluvii verò Deucalionici 330. At idem rerum exordium ad illius judicii tempora refert, quia, quæ excidium Trojanum præcesserunt, tempora parum nota Ethnicis fuere.
5. *Originalem sententiam.*] Judicium quod veluti primum celebratum est.
6. *Aliud sequens judicium.*] Duo judicia attingit: alterum, quo Palamedes

innocens, Ulyssis artibus, tanquam proditor ad mortem damnatus est à Græcis: alterum, quo mortui Achillis arma, Ajace, cui debebantur, contempto, Ulyssi ab iisdem Græcis delata sunt. Vide Ovid, lib. 13. Metamorphos.
7. *Palamedes.*] Ovid, lib. 13. Metam. *Veller & infelix Palamedes esse relictus, Viveret, aut certe lethum sine crimine haberet. Quem male convicti nimium memor iste furoris Prodere rem Danaum finxit, scitumque probavit Crimen. & ostendit, quod jam præfoderat, aurum.*
8. *Ulysses mendicus.*] Plautus Bacchid. Act. 4. Scen. 9. *Nam illic item audiivi Ulyssem, ut ego sum, fuisse & audacem & malum.*

illud iudicium ¹ apud legiferos Athenienses, & ² caros illos, & omnis scientiæ magistros? Nonne ³ divinæ prudentiæ senex, ⁴ quem sapientiâ prætulit cunctis mortalibus Deus Delphicus, fraude & ⁵ invidiâ nequissimæ factionis circumventus, velut corruptor adulescentiæ, quam frænis coercerat, ⁶ herbæ pestilentis succo noxio peremptus, est, relinquens civibus ignominie perpetuæ maculam? cum nunc etiam ⁷ egregii Philosophi sectam ejus sanctissimam præoptent, & summo beatitudinis studio ⁸ jurent in ipsius nomen. Sed ne quis indignationis

INTERPRETATIO.

modi autem fuit illud iudicium, quod celebratum est apud Athenienses illos legumlaiores, & prudentes, & doctores universarum disciplinarum? Nonne senex ille præditus prudentiâ divinâ, quem Apollo anteposuit sapientiâ omnibus hominibus, oppressus dolo atque invidiâ sceleratissima conspirationis, quasi

effet corruptor juventutis, quam retinebat frænis, extinctus est venenoso succo herba mortifera, relinquens suis civibus labem æterna infamia? cum etiamnum præstantes Philosophi eligant præ cæteris ejus sectam sanctissimam, & jurent in ipsius nomen ex maximo desiderio felicitatis. Verum ne aliquis vi-

NOTÆ.

Dolis ego deprehensus sum: ille mendicans pœnæ inventus interiit. Dum sibi exquiris fata Iliorum Vide Odyss. lib. 8. & 17.

1. Apud legiferos Athenienses.] Cicero in Oratione pro L. Flacco: Adfuit Athenienses, unde humanitas, doctrina, religio, fruges, jura, leges orta, atque in omnes terras distributa putantur.

2. Caros illos.] Idem Cicero de Facto: Athenis tenne cælum est, ex quo acutiores etiam putantur Attici.

3. Divina prudentia senex.] Socrates, qui apud populum Atheniensem accusatus & condemnatus, coactus est acutam bibere. Cujus mortem ipsi postea Athenienses, qui eum damnaverant, tam graviter tulerunt, tantaque ejus facti pœnitentia eos incescit, ut palæstras ac gymnasia clauderent.

4. Quem sapientiâ prætulit cunctis mortalibus Deus Delphicus.] Respicit ad oraculum, quod Pythia Chæreponi Socratis discipulo se consulenti, Delphis reddidit. Illud autem, teste Lærtio, in Vita Socratis tale erat,

Ἀνδρῶν ἀντιπάλῳ Σωκράτης σφώτατος. Id est, Socrates sapientissimus est omnium hominum.

5. Invidia nequissima factionis.] Hujus factionis conspirationisque, ut refert Plato in Apologia, principes erant Anytus, Lycon, & Melytus, quorum Anytus quidem opificum, administratorumque reipublicæ partes tuebatur, Lycon verò oratorum, ac denique Melitus, poëtarum: quia nimis eos omnes carpebat Socrates. Accusationem detulit Melitus, quæ erat ejusmodi, referente Lærtio ex Phavorini Metroo: Ἀδικεῖ Σωκράτης, ἐς μὲν ἢ πόλις νομίζει θεὸς ἢ νομίζον, ἔπειτα δὲ κατὰ δαίμονια οἰσηγύμενος, ἀδικεῖ δὲ καὶ τὸς θεοὺς διαφθεῖρων. πῦμα δάνατος. Id est, jus violat Socrates non existimans eos esse Deos, quos civitas tales judicat, sed alia nova dæmonia introducens. jus etiam violat juvenes corrumpendo, pœna illi sit mors.

7. Egregii philosophi.] Inter illos, qui successerunt Socrati, & appellantur Socratici, nobilissimi sunt Plato, Xenophon, & Antisthenes, teste eodem Lærtio.

8. Jurent in ipsius nomen.] Id est, ejus placitis firmissimè inhæreant, studio nempe beatitudinis, quam confidunt, ejus præcepta sectando, se consecuturos.

meæ reprehendat impetum, secum sic reputans: Ecce nunc patiemur philosophantem nobis asinum? rursus, unde discessi, revertar ad fabulam. Postquam finitum est illud Paridis iudicium, Juno quidem cum Minervâ tristes, & iratis similes è scenâ redeunt, indignationem repulsæ gestibus professæ: Venus verò gaudens & hilaris, lætitiâ suam, saltando, toto cum choro, professâ est. Tunc de summo montis cacumine, per quamdam latentem fistulam, in excelsum prorumpit: vino crocus diluta: sparsimque, defluens, pascentes circâ capellas odoro perpluit imbre; donec in meliorem maculatæ speciem, canitiem propriam luteo colore mutarent. Jamque totâ suavè fragrantè cavcâ, montem illum ligneum terræ vorago decepit. Ecce quidam miles per mediam plateam dirigit cursum, petiturus, jam

INTERPRETATIO.

superet hunc impetum mea indignationis, sic apud se cogitans: An nunc tolerabimus asinum nobis philosophantem? revertar iterum ad narrationem meam, ex quâ digressus sum. Postquam illud iudicium Paridis peractum fuit, Juno quidem & Pallas discedunt ex theatro mœstæ & indignabundæ, ostendentes suis gestibus iram, quam conceperant ex illâ repulsâ: at Venus læta, & hilaris ostendit gaudium suum saltando cum toto choro. Tunc vinum mixtum

croco, salit in altum ex supremo vertice montis, per quemdam tubum occultum: & decidens in guttas aspergit pluviâ suavè olenti capras circûm pascentes, donec, tincta in pulchriorem formam, mutarent suam albedinem in colorem croceum. Cùmque jam totum theatrum exhalaret jucundum odorem, hiatus terra absorpsit illum montem lig eum. Tunc quidam miles currit per mediam plateam, ut accerferet ex pit-

NOTÆ.

1. *Vino crocus diluta.*] Mos fuit in theatris & spectaculis crocum, dulci vino aut aquâ dilutum, per siphones miro artificio exprimere, & scenam pretioso illo imbre conspergere, totum verò theatrum jucundissimo odore perfundere. Plin lib. 21. cap. 6. de croco ait: Sed vino mirè congruit præcipue dulci. tritum ad theatra replenda. Eju modi croceus imber sparsus proprie dicebatur. Propert. lib. 4. Eleg. 1.

Pulpi a jonnis non oluere crocos. Ad quem versum videnda sunt, quæ dici. Scaliger in commentariis suis ad Propertium. Ex Ciliciâ marianæ crocum Romam advehi solitum testantur vel hæc loca duo: alter Lucretii lib. 2.

Et cum cena croco Cilici perfunta recens est.

Alter Martialis, de Spectaculis, Epig. 3.

Et Cilices nimbis hic maduere juss.

Id est, crocû sparsione, quam nimbum eleganter vocat Beroaldus legebat hic. unde croco diluta, quæ lectio ferri potest. Sic enim Seneca lib. 2. Natural. Quæst. c. 9. *Aqua autem sine spiritu quemadmodum posset intendi? Numquid dubitas quin sparsa illa, quæ ex fundamentis media arena crescit, in summam altitudinem amphitheatri peruenit, cùm interfusa aqua fiat?* Glossæ sparsio: uol. & i. curvatu. Vide Lips. De Amphith.

2. *Deorpsit.*] *Aborpsit.* MS. Oxon. teste Pricæo, habet *recepit*, melius; meo quidem iudicio. Malè Beroaldina Edirio, & quædam aîæ *deorpsit* laus est machinatoris, qui montem illum ligneum tali artificio dispotuerat, ut, peractâ fabulâ, veluti repentino terræhiatu absorberetur.

populo

populo. postulante, illam de publico carcere mulierem, quam dixi,
propter multiforme scelus, bestiis esse damnatam. * * *

* * * * *

* * * * *

metu etiam mortis cruciabar maximè, sic ipse mecum reputans: Quod

* * * * *

quæcumque ad exitium mulieris bestia fuisset immissa, non adeo vel
prudentiâ solers, vel artificio docta, vel abstinentiâ frugi, posset pro-
venire; ut adjacentem lateri meo laceraret mulierem; mihi verò, qua-
si indemnato & innoxio, parceret. Ergo igitur non de pudore jam, sed
de salute ipsâ sollicitus, dum magister meus lectulo probè coaptando
districtus inservit, totâ familiâ partim ministerio venationis occu-
patâ, partim voluptario spectaculo attentâ, meis cogitationibus libe-
rum tribuebatur arbitrium. nec magnopere quisquam custodiendum
tam mansuetum putabat asinum. Paulatim furtivum pedem profe-
rens, portâ, quæ proxima est, potitus, jam cursu me celerrimo pro-
ripio: sexque totis passuum millibus perneciter confectis, Cenchreas
pervado: quod oppidum audit quidem nobilissimæ coloniz Corin-

INTERPRETATIO.

blicâ custodiâ illam fœminam, quam
dixi addictam fuisse bestiis sententiâ
prædis, ob plurima flagitia; quia po-
pulus jam poscebat eam. *

* * * * *

Ego verò maximè torquebar quoque ti-
more mortis, sic apud me cogitans:
Quod
quæcumque fera immissa fuisset ad no-
cem mulieris, non futura esset ita pru-
dens ac solers, aut ita erudita arte,
aut tam frugalis, ac temperans, ut di-
laniaret mulierem positam juxta me.

mihi autem ignosceret ut innocenti &
indemnato. Igitur ego tunc anxius non
de verecundiâ meâ, sed de ipsâ vitâ,
dum dabatur mihi libertas exequendâ
qua cogitaveram, hero meo incumbente
thoro apud sternendo, servis omnibus par-
tim districtis ministerio venationis,
partim intentis jucundo spectaculo,
neque ullus credebatur tam mitem
asinum esse valdè custodiendum. Pau-
latim me subducens osculâ fugâ, eam
pervenissem ad portam proximam, jam
anfugio cursu citatissimo: cumque velo-
citer emensus fuissem sex solida millia
passuum, pervenio Cenchreas: quæ qui-
dem urbs dicitur esse nobilissima colonia.

N O T A.

1. Cenchreas.] Cenchrea Portus est
Corinthiorum, ad Sinum Saronicum,
sicut & Lechez alter Portus ad Sinum
Crissæum sive Corinthiacum, qui Por-
tus Isthmum hinc atque illinc clau-
dunt.

2. Quod oppidum audit quidem, &c.]
Ita planè legendum est, ex fide M.S.

Apul.

Codd. Florr. 2. Pal. Ald. & Bert. re-
ferente Elmenhorstio, non autem ad-
eunt, ut vulgatæ pleræque Editiones
Beroald. Est autem hic audire idem
quod esse, aut dici esse. Scriveriana
Editio habet sensu adhuc apertiore:
quod oppidum audit quidem nobilissima
Colonia Corinthiensium.

Y y

thienſium: adluitur autem: *Ægeo & Saronico mari*. ubi portus etiam, tutiſſimum navium receptaculum, magno frequentatur populo. Vita-
tis ergo turbulis, & electo ſecreto littore, propè ipſas fluctuum af-
pergines, in quodam molliſſimo arenæ gremio laſſum corpus porre-
ſtus reſoveo: nam & ultimam diei metam curriculum Solis deſſe-
rar: & veſpertina me quieti traditum dulcis ſomnus oppreſſerat.

I N T E R P R E T A T I O.

Corinthiorum: adjacet verò mari *Æ-* fluctuum. & reſicio corpus feſſum, re-
geo, & Saronico. ubi etiam portus eſt. cubans in molliſſimo ſtrato arena: cur-
tutiſſimum receptaculum navium, & rus enim ſolis declinaveras ad extre-
celebratur magnâ populi frequentia, mum terminum diei: & cum me de-
Fugiens ergo cœtus hominum, eligo lit- diſſim quieti veſpertina, gravis ſopor
tus ſolitarium prope ipſas eluviones me corripuerat.

N O T A,

1. *Ægeo & Saronico mari.*] Niſi, ſub ſic, ſeu effuſo: non poteſt dici *Con-*
nomine *Ægei maris*, ipſum quoque *Sa-* chreus allui *Ægeo mari*. Hoc enim
ronicum ſinum comprehendas, qui re- oppidum in extremo ſinu *Saronico ſi-*
vera ipſius eſt quaſi quædam *μαγνὴ* tum eſt.

LUCII APULEII

MADAURENSIS PLATONICI

METAMORPHOSIS

LIBER UNDECIMUS.

CIRCA primam fermè noctis vigiliam experrectus pavore subitò, video præmicantis Lunæ candore nimio completum orbem, commodum marinis emergentem fluctibus. Nactusque opacæ noctis silentiosa secreta, certus etiam summam Deam præcipuâ majestate pollere, resque prorsus humanas ipsius regi providentiâ; nec tantum pecuina & ferina, verum inanima etiam divino ejus luminis numinisque nutu vegetari; ipsa etiam corpora terrâ, cœlo, marique, nunc incrementis consequenter augeri; nunc decrementis obsequen-

INTERPRETATIO.

EXPERRECTUS repentino metu circiatur primam vigiliam noctis, conspiciat plenum discum Luna splendentis miro fulgore, excurrentem tunc ex undis maris. Oblatâque tacitâ solitudine noctis umbrosa, cum etiam scirem illam primariam Deam valere numine præcellenti, & res humanas omnino gubernari ejus providentiâ; neque solum pecora & feras corroborari divinâ potentia lucis, & divinitatis ejus, sed etiam res inanimatas: ipsa quoque corpora quæ sunt in terrâ, in cœlo, & in mari, modo crescere, ipsâ crescente; modo decrescere; ipsâ decre-

N O T A.

- 1. SUMMATEM Deam.]** Lunam, Siquæ & Hecate, & Iâs est, atque, (ut patet ex iis quæ infra dicit Noëter) omnia formidina namina continet, quemadmodum Omnis omnia masculina. Unde eam summam Deam vocat.
- 2. Pecunia.]** Ab antiquo pecun.
- 3. Nunc incrementis consequenter augeri; nunc decrementis, &c.]** Plin. lib. 2. Natural. Hist. cap. 41. Jam quidam Lunari potestate astrorum constellationumque, & concharum omnium corpora, augeri ac rursus minui, quin & sericem fibras respondere numero Luna exquisitè diligentiores &c. Manil. Astron. lib. 2.
Sic, submersa fretis, concharum & aercere clausa
Ad Luna motum variant animalia corpus.
Medullas quoque animalium in ossibus augeri minui-ve ad incrementa & decrementa Lunæ, sicut & humorem in arboribus, à veteribus proditum est, atque hac etiam nostra ætate vulgè cre-

ter imminui, Fato scilicet etiam meis tot tantisque cladibus fatiato, & spem salutis, licet tardam, subministrante, augustum specimen Deæ presentis statui deprecari, Confestimque discussâ pigrâ quiete, alacer exurgo: meque protinus purificandi studio marino lavacro trado: 2 septiesque submerso fluctibus capite, quod cum numerum præcipue 3 reli-

INTERPRETATIO.

cente ei obsequendo: decrevi orare venerandam faciem Deæ presentis, fortunâ nempe jam satiata tot ac tantis meis calamitatibus, & offerente spem salutis, quamvis seram. Excussoque statim sopore inerti, surgo promptus: & confestim eo me ablutum aquâ maris cupiens me purgare: & capite immerso aqua septies, quia divinus ille Pythagoras memoriæ tradidit illum præser-

NOTÆ.

ditur: observanturque eâ de causâ à rusticis Lunæ tempora tûm in serendis oleribus, tûm in putandis, inserendis & inoculandis arboribus, cæterisque id genus agricolationis munus obcundis. Quanquam permulti, rerum naturæ studiosi, multis accuratisque experimentis deprehenderint ejusmodi incrementa ac decrementa ostreorum medullarumque absque ullis certis legibus, modò crescente, modò decrescere Lunâ fieri: jamque apud omnes ferè doctos constat illos effectus aliosque innumeros, qui Lunæ tribuebantur, in alias singulares causas esse refundendos: Lunaresque illæ observationes in serendis seminibus, putandisque arboribus, ut vanæ & inutilis ab iis repudiantur.

1. *Meque protinus purificandi studio, marino lavacro trado.*] In more fuit apud populos ferè omnes cujusvis religionis, ut, antequam sacris darent operam, aut templâ ingrederentur, aquâ se abluerent purgarentque. Liber Leviticus, & traditiones Judæorum innumerales habent ejusmodi baptismos, De Egyptiis idem refert Herodotus in Euterpe, Romanos idem fecisse ostendat vel hic locus Persii Satyr. 2.

Hac sanctâ ut possas, Tyberino in gurgite mergis

Mane caput bis terque, & noctem flumine purgas.

Mahumetani quoque nunc, Indi, alizque barbaræ nationes ablutionibus se purificant, priusquam sacris suis vacent. Quin & Christianos quoque, antequam

templum ingrederentur, aquam manibus lavandis sumpsisse Tertull. in Apologetico, aliique Patres docent, quem morem etiam nunc aliquatenus servamus, dum, templa ingredientes, digitum aquæ lastrali intingimus, fronti-que alinimus. Purificationibus illis aquam de flumine vivo hauriebant, aut de mari. Aquæ enim marinæ maximam ad purgandum inesse vim, ob salinam & igneam portionem, crediderunt, unde fluxit hæc paræmia.

Θάλασσα καὶ ζει πάντα τ' αὐτῇ πονεῖται
Mane universa proluit hominum mala.

2. *Septies submerso fluctibus capite.*] Sic lib. 4. Regum qui Hebræis secundus est Melachim cap. 5. Eliazus Prophetæ Naamani syro leproso per nuntium dicit: *Vade; & lavabis te septem vicibus in Jordane.* Persius loco supra citato ter tantum habet, sicut & Juvenalis:

Ter matutino Tiberi mergetur, & ipsis

Vorticibus timidum caput abluit.

3. *Religionibus aptissimum.*] Sic legendum est ex Codd. Flor. & Berth. non autem *religionis*, ut habent vulgatz editiones. Septenarii dotes & mysteria fusè recenset Macrobius lib. 2. in somnium Scipionis, toto capite 5. &, ut ex multis aliquid huc afferam, hunc numerum ait naturæ hominis in primis convenire; constare enim ex ternario & quaternario, quorum hic ad corpus pertinet, upote constans quatuor elementis, ille verò ad animam

gionibus aptissimum¹ divinus ille Pythagoras prodidit, ² lætus & alacer Deam præpotentem lachrymoso vultu sic apprecabar: REGINA cœli, ³ sive tu Ceres alma, frugum parens originalis, quæ repertu lætata filiz, ⁴ vetustæ glandis ferino remoto pabulo, ⁵ miti commonstrato cibo, nunc ⁶ Eleusiniam glebam percolis: seu tu ⁷ cœlestis Venus,

INTERPRETATIO.

sim numerum convenientissimum esse religioni, hilari & impiger sic orabam Deam potentissimam facie lachrymis madens: REGINA cœli, sive tu sis alma Ceres, primordialis parens frugum, qua

exhilarata inventionem tuæ filia, sustulisti belluinum cibum prisca glandis, & ostendisti alimentum mitius, & nunc habitas agros Eleusinos: sive tu sis Venus

N O T A.

tribus suis partibus absolutam: quarum prima est ratio, quam λογισμὸν appellant: secunda animositas (philosophi nostri appetitum irascibilem dicerent) quam θυμὸν vocant: tertia cupiditas (appetitus concupiscibilis) quæ ἐμψυμυκὸν nuncupatur. Sed & Pythagoreos ait quaternarium, quem τετρακτὴν vocant, ad animæ quoque perfectionem pertinere putasse, eumque inter areana fuisse veneratos, ita ut ex eo & jurisjurandii religionem sibi fecerint.

Οὐ μὲν γὰρ ἀμύθητα θυμὸν τετρακτὴν.

Non, per eum, qui dat animæ nostræ quaternarium numerum. Hoc est, per Deum qui dat animæ nostræ suas quasque perfectiones, putâ fortasse intellectum, voluntatem, memoriam, & imaginationem. Sed de septenario satis, Plura vide apud eundem Macrobi.

1. Divinus ille Pythagoras.] Cui ideo impostum Pythagoræ nomen Diogenes Laërtius in ejus vita ex Aristippo Cyrenæo refert, quod veritatem perinde ac Pythius ipse loqueretur: ἐν γὰρ ἀλλήλοις ὑπέδειν ὅτι ἦσαν οὗ Πυθίου. Unde merito eum Noster divinum appellat.

2. Lætus & alacer Deam præpotentem lachrymoso vultu, &c.] Mirum sanè mihi videtur, quod, quamvis lætus esset & alacer, lachrymoso tamen vultu Deam precaretur. quid enim lætitiæ & alacritati cum lachrymis? fortasse lætitiæ suam corde premeus, faciem componebat ad fletum, quo facilius Deam sibi propitiaret. Notum supplicis orationem lachrymarum

quantum adjuvent, & quam usitatum apud veteres, Deos humano more credere externis signis capi, nec pervadere intima cordium.

3. Sive tu Ceres alma.] Observandum (quod jam monuimus, cum de Deâ Syriâ ageremus) secundum abstrusioris veterum theologiæ peritos, non esse nisi unum Deum & unam Deam, quæ pro ratione officiorum diversorum diversis nominibus appellatur. Hinc est quod eundem Solem, eundem Liberum, eundem Apollinem, Osirum & Serapim vocant. Item Lunam eandem Cererem appellant, eandem Dianam, eandem Junonem, eandem Proserpinam, Idem, &c. Virgil. lib. 1. Georgic. Vos, ô clarissima mundi Lumina, labentem cœlo qua ducitis annum.

Liber & alma Ceres. Vide Macrobi. Saturn. lib. 1. cap. 18.

4. Vetusta glandis ferino remoto pabulo, &c.] Virgil. eodem loco.

Vestro si munere tellus Chaoniam pinguis glandem mutavit aristâ, &c.

5. Miti commonstrato cibo.] Frumento.

6. Eleusiniam glebam percolis.] Solum Eleusinium. Est autem Eleusium Straboni lib. 9. urbs, in qua templum est Eleusiniæ Cereris, & mysticum delubrum, turbæ, quanta in Theatro solet esse, capax, opus Ictini, qui etiam Parthenonem Minervæ in arce fecit, peribule operum procurationem sustinente, quam urbem in demis, seu pagis curiive Atticis numerari quoque ait.

7. Cœlestis Venus.] Uranie. Mæ

quæ primis rerum exordiis sexuum diversitatem generato amore fo-
ciasti, & æternâ sobole humano genere propagato, ¹ nunc circum-
fluo Paphi sacrario coleris: ² seu Phœbi soror, quæ ³ partu foetarum
medelis lenientibus recreato, populos tantos educasti, præclarisque
⁴ nunc ⁵ veneraris ⁶ delubris Ephesi: seu nocturnis ulularibus horren-
da Proserpina, ⁷ triformi facie larvales impetus comprimens, terræ-

INTERPRETATIO.

*cælestis, qua initio mundi conjunxisti
diversos sexus, producto in eis amore,
& propagato genere humano prole per-
petuâ, nunc adoraris in delubro Pa-
phio, quod circumvallatur mari: sive
lis soror Apollinis, qua levato partu*

*gravidarum mulierum remediis mul-
cantibus, edidisti in lucem tot populos,
& nunc coleris in pulcherrimo templo
Ephesi: sive tu sis Hecate formidabi-
lis ulularibus nocturnis, qua sub tripli-
ci vultu cohibes furorē larvarum, &*

NOTÆ.

crob. Saturnal. lib. 1. cap. 7. Philo-
chorus quoque in Atthis eandem
(Venerem) affirmat esse Lunam, &c.

1. Nunc circumfluo Paphi sacrario,
&c.] Vide quæ diximus lib. 4. ad hæc
verba Paphum nemo pag. 132. Ideo au-
tem circumfluum vocat Paphi-sacrarium;
quia Paphos in Insula Cypri sita est,
quæ mari undique alluitur.

2. Seu Phœbi soror, qua, &c.] Juno
Lucina, Macrob. Saturnal. lib. 7. cap.
ultimo. Hinc est quiddam Diana, qua
Luna est, ætæque dicitur quasi depet-
itis, hoc est, ætærem secans. Lucina à
parturientibus invocatur: quia proprium
ejus munus est dissolvende rimas corpo-
ris, & meatibus viam dare, quod est
ad celerandos partus salutare, &c. seu
potius Lucina dicitur, eo quod fortis
ope ejus in lucem edatur: Ilithia ve-
rò Εἰλειθυῖα, quia περὶ αὐτὴν ἀδελφὴν
parturientibus ἀπὸ τοῦ εἰλθεῖν.

3. Partu foetarum.] Ita legendum est,
non autem ferarum, ut habent quædam
exemplaria.

4. Veneraris.] Passivè, ut apud Virgil.
Venerata Sacerdos.

5. Delubris Ephesi.] Celebratissimum
fuit templum Dianæ Ephesi, quæ urbs
erat Ionie primaria, ab Amazonibus
condita, ut refert Strabo lib. 11. vel
ut idem ait initio lib. 14. ab Androcle
Codri Atheniensium regis filio, qui

dux erat coloniz Ionium. Templum
illud Ephesium inter septem mundi
miracula numeratum est. In eo facien-
do tota Asia (minorem intellige) per-
ducens & viginti annos insudavit. Ac
mirum illud duorum sæculorum opus
temerarius Herostratus, neminis im-
mortalitatem ex sacrilegio quærens, in-
cendit eadem nocte, quâ natus est Ale-
xander Magnus, quæ fuit anno primo
centesimæ sextæ Olympiadis secundum
Petavium.

6. Triformi facie.] Virg. Æneid. 4.
Tergeminamque Hecaten, tria vir-
ginis ora Diana.

Charicledes poëta quidam apud Athe-
næum lib. 7.

Διῶσις Ἐστὶν τριῶσι, τριμορφὴ,
τρισφύων τετραῖα ἀλλοειδὴς.

Domina Hecate trivia, triformis tres
hæbens vultus, qua propitiaris tri-
glis, (Pisces sunt mulli dicti.) Sed pro-
pitiat bar etiam canibus, unde canici-
da, & canivora dicta est. Sacra ejus
noctu fiebant, cum ulularibus, ad
imitandam Cererem, quæ raptam Pro-
serpinam in triviis clamans require-
bat.

7. Larvales impetus comprimens,
&c.] Dea enim Inferorum & Manium
erat, Larvasque ac phantasmas pro ar-
bitrio suo coercere, aut immiscebat.

que claustra cohibens, ¹ lucos diversos inerrans, vario cultu propitiaris; ² istâ luce formineâ collustrans cuncta mœnia, & udis ignibus nutriens læta femina, & ³ solis ambagibus dispensans incerta lumina: quoquo nomine, quoquo ritu, quaquâ facie te fas est invocare; tu meis jam nunc extremis ærumnis subsiste, tu fortunam collapsam affirma, tu sævis exantlatis casibus pausam pacemque tribue. sit satis laborum, sit satis periculorum. Depelle quadrupedis diram faciem, redde me conspectui meorum; redde me meo Lucio. Ac si quod offensum numen inexorabili me sævitâ premit; mori saltem liceat, si non licet vivere. Ad istum modum fufis precibus, & adstructis miseris lamentationibus, rursus mihi marcentem animum & in eodem illo cubili sopor circumfusus oppressit. Necdum satis ⁴ conniveram: & ⁶ ecce pelago medio, venerandos Diis etiam vultus attollens, emergit divina facies. ac dehinc paulatim toto corpore perlucidum simulachrum, excusso pelago, ante me constitisse visum est, Ejus mirandam

INTERPRETATIO.

claudis supra telluris, ac discurrens per varia nemora, coleris diversis ritibus: illuminans omnes urbes tuo fulgore muliebri, & alens germina virentia tuo lumine humido, & effundens lucem instabilem propter cursum solis: sub quocumque nomine, sub quibuscunque carimoniis, sub quacumque formâ licet te invocare; tu nunc succurre meis gravissimis miseriis, tu fulci meam fortunam, qua corrui, tu jam concede mihi requiem & tranquillitatem post superatos tot duros casus, sit satis ærumnarum, sit satis periculorum. Remove à me fœneſtam formam æſini; restitue

me aspectui meorum; reforma me in meum pristinum Lucium. Et si aliquis Deus à me violatus persequitur me crudelitate implacabili; saltem concedatur mihi mori, si non conceditur aliter vivere. Ejusmodi factâ oratione, & adjunctis insuper lamentationibus miserandis, somnus offusus sopivit iterum mihi in eodem toro arenæ animum interiore languentem. Vix clauseram oculos, cum divina forma prodiret meo mari extollens faciem venerabilem ipsi etiam Diis. Deinde quoque imago splendidissima toto corpore visa est stare coram me, mari paulatim superato. Co-

NOTÆ.

2. *Lucos diversos inerrans.*] Virgil, Æneid. lib. 6.

Jam subeunt Trivia lucos, &c. Eodem libro.

Sed me quàm lucis Hecate præfecit Avernis.

2. *Istâ luce formineâ.*] Plin. lib. 2. cap. 100. Itaque solis ardore siccatur liquor, & hoc esse masculinum sydus accepimus torrens cunctâ, sorbensque. Et cap. 101. E contrario ferunt Luna feminæ ac molle sydus atque nocturnum, solvere humorem, &c.

3. *Solis ambagibus dispensans incerta lumina.*] Ex diversitate caris solis & lunæ, sit ut Luna aliquan-

do pleno orbe fulgeat, aliquando dimidiato, aliquando falcato tantum. atque hæc vulgò dicuntur Luna phasæ, nostro incerta lumina.

4. *In eodem illo cubili.*] molli scilicet arenæ gremio.

5. *Conniveram.*] Elmenhorstius habet ex MS. Florent. *connisferam*, Rom. *compseram*: unde Beroaldus formaverat *compresseram*, supple palpebras. At ex *connisferam* melius conjicias *conniveram*, nisi tamen retinere malis ipsum *connisferam*, tanquam præteritum plusquam perfectum antiquum verbi *conniveo*.

6. *Ecce pelago.*] Sogoniam narrant

speciem ad vos etiam referre connitar. si tamen mihi differendi tribuerit facultatem paupertas oris humani: vel ipsum numen ejus¹ dapilem copiam eloquutilis facundiae subministraverit. Jam primum crines uberrimi prolixique, & sensim intorti, per divina colla passivè dispersi, molliter defluebant. Corona multiformis, variis floribus sublimem distinxerat verticem: cujus media quidem super frontem plana rotunditas in modum speculi,² vel immò, argumentum Lunæ, candidum lumen emicabat. Dextrâ lævâque³ fulcis insurgentium viperarum cohibita, spicis etiam Cerealis desuper porrectis. Multicolor, bysso tenui pertexta,⁴ nunc albo candore lucida, nunc croceo flore lutea, nunc roseo rubore flammida. & quæ longè longèque etiam meum confutabat obtutum, & palla nigerrima, splendescens

INTERPRETATIO.

nabor etiam vobis exponere admirabilem ejus formam. si tamen egestas humani eloquii mihi fecerit copiam narrandi: aut ipsa ejus divinitas mihi suppeditaverit largam ubertatem eloquentia. Et primam quidem capilli densi, & longi, paulatim cincinnati, temerè sparsi per divinam cervicem, erant molliter promissi. Corona diversa forma ex variis floribus circumdabat summum ejus caput: quæ habebat quidem in mediâ fronte orbem planum instar

speculi, vel potius lumen candidum resplendens, quod argumento erat eam esse lunam. Viperae insurgentes in modum fulcorum coercerant eam à dextrâ & sinistrâ, & arista Cereales extendebantur etiam desuper. Erat ei vestis multicolor ex lino subtili, nunc resplendens albedine candens, nunc flava flore croci, nunc ardens rubore roseo. & palla nigerrima, fulgens nitore atro, quæ perfringebat quoque aciem meorum oculorum.

NOTÆ.

1. Dapilem copiam.] Græcum est *δαπιλῆς* abundans.

2. Vel immò argumentum Luna candidum lumen emicabat.] Codex Ursin. habet, vel in modum semestris luna &c. quod non probatur à doctis, cum præferri adeo discrepet ab aliorum omnium lectione. Omissis Pricæ conjecturis, nihil in textu muto; sed virgulam expungo, quæ inter *candidum* & *lumen* posita est, atque hæc verba *argumentum luna* duabus virgulis includo, quæ vicem præstent parentheses, ut sit sensus quem in interpretatione expressi.

3. Fulcis insurgentiam viperarum cohibita.] Id est, quæ & Luna est, & Proserpina, & Ceres, viperas circa caput addit Apuleius; sive quod fulci interdum tortuosè viperas inveniuntur, sive quod frænatis curruque admotis serpentibus Ceres sulcavit coelum, & per

ætra vecta est. Minucius in Octavio serpentem Cereri dat pro cingulo. Ceres facibus accensis, & serpente circumdata. Quid si hic pro fulcis legas fulcris ex Pignorio in mensæ Iliacæ expositione pag. 107

4. Nunc albo candore, &c.] His coloribus vestis designantur varii Lunæ colores: Quam enim exoritur, rubra videtur ob interpositos vapores: quàm jam aliquantum supra finitorem ascendit, crocea apparet: denique cum coelum medium tenet, terrenis jam liberata vaporibus, candidum lumen refundit.

5. Palla nigerrima splendescens nitore.] Quædam corpora tametsi nigra, ob lavorem tamen superficiecularum, quibus extima eorum superficies contexta est, splendcant: qualia sunt marmor nigrum, & ebenum, cum polita sunt, velles etiam nonnullæ setæ atro

nitote : quæ circumcirca remeans, & sub dextrum latus ad humerum laevum recurrens, 1 umbonis vice, dejectâ parte lacinia, 2 multiplici contabulatione pendulâ, ad ultimas oras nodulis fimbriarum decoriter confluebat. 3 Per intextam extremitatem, & in ipsâ ejus planitie, stellæ dispersæ coruscabant: earumque media 4 semestris Luna flammeos spirabat ignes. Quaquâ tamen insignis illius pallæ perfluebat ambitus, individuo nexu corona, totis floribus, totisque constructa pomis, adhærebat. Jam gestamina longè diversa, nam dextera quidem ferebat æreum crepitaculum: cujus per angustam laminam in modum balthæi recurvatam, trajectæ mediæ paucæ 10

INTERPRETATIO.

lurum, quæ circumcirca rediens, & transiens sub dextrum latus, ascendensque ad humerum sinistrum, loco umbonis demissâ parte vestis pendente in multas rugas, habebat parvos nodos fimbriarum pulchrè fluctuantes in suis extremitatibus. Stella fulgebant sparsa per oram ejus intextam, & per totum ejus campum. Et Luna plena, posita in medio earum, emittebat splendorem

flammeum. Quacumque tamen ora illius præclara palla circumferebatur, corona facta ex floribus & fructibus omnis generis, adhærebat ei connexionem indivisâ. Ei verò quæ gestabat multum varia erant. Nam manus ejus dextra gestabat quidem sistrum æneum: per cujus mediam laminam angustam inflexam instar balthæi, aliquot virgæ

NOTÆ.

ricæ. At rarè admodum videas ejusmodi nigrorum corporum nitore perstringi oculorum aciem (quod de pallâ Deæ illius noster hic ait.) Julianus tamen, in Cæsaribus, id affirmat de ebèno lecti Saturni. Plutarchus de Isis & Osiride, sic nigras Isis vestes explicat, ut designari illis velit occultationes Lunæ, & obumbrationes, quibus Solem, desiderans, sectatur.

1. *Umbonis vice.*] Umbo propriè clypei centrum est, reliquo clypeo magis prominens, aliquando in acumen deficiens. Propter hujus similitudinem, centrum rugarum, seu plicarum collectarum in togâ, umbo dictus est.

2. *Multiplici contabulatione.*] Ne de hujus vocis sincerâ lectione dubitem, facit Tertulliani locus, de Pallio, c. 5. Adde nec artifice necesse est, qui pridè rugas ab exordio format, & inde deducat in tiliâs, totumque contracti umbonis figmentum: custodibus forcipibus assignet; dehinc diluculo, tunicâ prius cingulo corruptâ, quam præstabat, moderatiora tenuisse, recognito rursum

umbone, & si quid exorbitavit, reformato, partem quidem de lavâ promittat: ambitum verò ejus, ex quo finis nascitur, jam, deficientibus tabulis, retrahat à scapulis, & exclusâ dexterâ, in laevam adhuc congerat, cum abio pari tabulato in terga demorè, atque ita hominem sarcinâ vestiat. Ubi vides tabularum, & tabulati nomine significari stria vestis, quæ ex umbone, oras versus extenduntur, sibi quæ mutuo insident, quemadmodum domorè tabulata seu contignationes.

3. *Per intextam extremitatem.*] Per oram vestis, quæ erat picta, aut opere Phrygio, id est, acu, aut opere textorio.

4. *Semestris Luna.*] Luna plena, qualis est post dimidium mensem, à suâ conjunctione cum Sole, itaque semestris hic, non, ut ferè semper, à sex mensibus, formatum est, sed à semimense.

5. *Æreum crepitaculum.*] Describit sistrum, cujus figuram & explicationem ex Plutarcho, vide suprà, sub finem libri 2. pag. 64.

Apul.

Zz

virgulæ, 1 crispante brachio tergeminos jactus, reddebant argutum sonorem. lævâ verò 2 cymbium dependebat aureum: cuius ansulæ, quâ parte conspicua est, insurgebat 3 aspis, caput extollens arduum, cervicibus latè tumescentibus. Pedes ambrosios tegebant 4 soleæ, palmæ victricis foliis intextæ. Talis ac tanta spirans 5 Arabiæ felicis germina, divinâ me voce dignata est: EN assum tuis commota, Luci, precibus, 6 rerum Natura parens, elementorum omnium domina, sæculorum progenies initialis, summa numinum, regina Manium, prima cœlitum, 7 Deorum, Dearumque facies uniformis: quæ cœli luminosa en-

INTERPRETATIO.

transmissa cœbant sonum acutum, dum brachium ejus vibraret triplices jactationes. Scaphium verò aureum pendebat ex ejus sinistra: super cuius ansâ, eâ parte, quâ eminet, surgebat aspis attollens erectum caput, collo valde intumescente. Calcei intexti ex foliis palma, quæ insigne victorum est, operiebant pedes ejus immortales. Talis, ac tanta Dea exhalans odorem

plantarum Arabia felicitis, dignata est me alloqui voce divina: Ecce ego permota tuis precibus, ô Luci, adsum tibi Natura mater rerum omnium, Domina universorum elementorum, primordialis soboles temporum, Suprema Deorum, regina Umbrarum, prima cœlicularum, representans in me omnes Deos, Deasque omnes: ego, quæ rego meo arbitrio lucida cœcumina cœli.

NOTÆ.

1. Crispante brachio tergeminos jactus.] Id est, brachio tres illas virgulas, quæ in fistro erant mobiles, agitante; sicque tribus istibus tres sonos, licet unicâ jactatione, exprimente. Hac fistri jactatione significari voluerunt Nili accessus & recessus.

2. Cymbium.] Vasculum oblongum in modum cymbæ, quod ex mysticis Egyptiorum cærimoniis, Iſidi tribuitur, ad fluentiam lacunarum, & inundationem Nili significandam, juxta Plutarchum, lib. de Iſide & Osiride.

3. Aspis.] In pompâ Iſidis Ovidius lib. 9. Metamorphos. serpentem etiam ponit.

Plenaque somniferis, serpens peregrina venenis.

4. Solea palma victricis foliis intexta.] Lib. 2. Et cum dicto juvenem quempiam linteis amictulis intectum, pedesque palmeis baxois indutum, & adusque deraſo capite, producit in medium. Ubi vides palmea calcamenta Iſiaco Prophetæ assignari, quemadmodum & hic ipsi Iſidi. Vocat autem palmam victricem: quia victoriæ est

symbolum, & victorum gestamen.

5. Arabia felicitis germina.] Græci odores atque aromata, quæ nascuntur in Arabia felici, Celebrata est Arabiæ divisio in felicem, quæ διδαιμων, ἀπομορφῶ, & λίανόρπος dicitur: Petram, quæ πετράδης, à Petra vetustissimo oppido: & desertam, quæ ἐρημὸς, quam incolunt scimitæ Arabes in tentoriis degentes.

6. Rerum natura parens.] Macrobius, Saturnal. lib. 1. cap. 20 Iſis juxta religionem (cum Serapide scilicet) celebratur: quæ est, vel terra, vel natura rerum subjacens soli. Hinc est, quod continuatis uberibus corpus Deæ omnia densatur: quia vel terra, vel rerum natura alimento nutritur universitas.

7. Deorum Dearumque facies uniformis.] Hinc manifestè apparet unicum esse Deum rerum omnium conditorem, qui variis Deorum Dearumque nominibus appellatur, quin & ipsi Deos omnes ἀγοράζοντες esse, id est, masculo-fæminas, & ærumque sexum participantem, putaverant. Unde Cælius Pollentem Deum Favorem dixit. Apud

numina, ¹maris salubria flamina, ²inferorum deplorata silentia nutribus meis dispendo. cuius numen unicum, multiformi specie, ritu vario, nomine multijugo totus veneratur orbis. Me ³primigenii Phryges ⁴Pessinunticam nominant Deum matrem, hinc ⁵Autochthones Attici

INTERPRETATIO.

salubres ventos maris, & deserta silentia inferorum, cuius universus orbis tectatam colit divinitatem unicum sub formâ multiplici, diversis carmenis,

& plurimis nominibus. Phryges, qui primogeniti sunt mortalium, vocant me Pessinunticam matrem Deorum. hinc Athenienses indigena suæ patriæ, nomi-

NOTÆ.

Virgilium Æneid. 2. Aeneas:

Descendo, ac, ducente Deo, flammam inter & hostes

Expedior.

Ubi per Deum intelligenda est Venus, quæ modò ipsi apparuerat, monueratque ut domum rediret, suam ei pollicens opem;

usquam ahero, & patrio te limine sistam.

MS. Bert. apud Elmenhorstium delet *et Deorum*, & habet tantum *Deorumque facies uniformis*, & hoc quidem melius ad mentem auctoris nostri, qui videtur foemina tantum nomina & numina Iſidi attribueret, cum contra masculum Deum faciat Deorum regnatorem Officin, cuius sacra peragebant Iſidis ministri: sed initiationem ejus teletamque diversam facit ab Iſidis teletâ, ut infra patebit.

1. *Maris salubria flamina.*] Memoratus in Exercit. Criticis legit *auris*, non *maris*.

2. *Inferorum deplorata silentia.*] Id est, umbras silentes, in inferis degentes, quæ jam apud homines defunctæ sunt.

3. *Primigenii Phryges.*] Herodotus lib. 2. num. 2. refert Pſammeticum Aegypti Regem, cum scire cuperet quanam primi hominum existerent, pueros duos recens matris pastori educandos tradidisse, & vetuisse ne quis ullam coram eis vocem ederet: jussisse præterea, ut diligenter observaretur, quam vocem primam pronuntiarent. Biennio itaque elapſo, pastore ad casam, in quâ caprino lacte alabantur, accedente, & aperiente januam, ambos pueros clamare coepisse *Becchus*, eamque vocem

sæpius iterasse. quod cum ad Regem pastor retulisset, ipseque Rex accersitos eos coram audisset illam vocem pronuntiantes, & inquiri jussisset quinam homines aliquid hoc nomine *Becchus* vocarent; compertum fuisse Phrygas sic *panem* appellare. Quo argumento Phrygas primigenios, primosque hominum, Aegyptiique priores, agnitos esse: cum antea Aegypti primos se mortalium dicerent, quæ etiam in opinione manens Lucianus ait: *Αἰγύπτιος ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ ἰσίου ἀπὸ τοῦ ἰσίου*. Hanc Pſammeticchi historiam tangit Claudianus lib. 2. in Eutropium.

Dat cuncta vetustas Principium Phrygibus, nec Rex Aegyptius ultra

Restitit, humani postquam pueruberis expertis

In Phrygiam primum laxavit mura vocem.

4. *Pessinunticam nominant Deum matrem.*] A Pessinunte, oppido Phrygiæ, in quo Templum habuit maximum. Ex eo oppido simulachrum Deæ bello Punico secundo Romam transfertum est ex Sibyllæ oraculo, & hospitio receptum per Scipionem Nasicam, qui optimus a Senatu est judicatus.

5. *Autochthones Attici.*] *Αὐτοχθόνες*, qui dicuntur etiam *ἰδαγενεῖς*, Latine *Aborigines*, Solino, cap. 19. *genuinis terræ*, à pronomine *αὐτός* ipso, & nomine *χώρα*, quod *terram* significat, quasi dicas, *ex ipsâ terrâ, seu regione, natos*. Epitheton est perpetuum Atheniensem, eo quod non aliunde in Atticam, quam incolunt, advenisse, ut multi alii populi, sed in eâ semper fuisse

Z z ij

1 Cecropiam Minervam; illinc² fluctuantes Cyprii Parhiam Venerem;
3 Cretes sagittiferi 4 Dictynnam Dianam; 5 Siculi trilingues Sty-
giam Proserpinam; Eleusini vetustam Deam Cererem: 6 Juno-
nem alii, 7 alii Bellonam, alii Hecaten, 8 Rhamnufiam alii. & qui
9 nascentis Dei Solis inchoantibus radiis illustrantur

INTERPRETATIO.

nant me Palladem Cecropiam; aliâ ex
parte Cyprii siti in medio mari, Vene-
rem Parhiam; Cretenses sagittarii Dia-
nam Dictynnam: Siculi tribus linguis
loquentes Proserpinam infernalem: Eleu-

sinii antiquam Deam Cererem: alii
Junonem, alii Bellonam, alii Hecaten,
alii Nemefin. & Æthiopes, qui col-
lustrantur primis radiis Dei Solis exo-

NOTÆ.

se dicantur. Euripides in Ione,

Ἐλπίδι λείπει αὐτὴν αὐτὴν ἑαυτὴν
Κλειὸν Ἀθηνᾶν.

Cum venisset in populum indigenam
inclytarum Athenarum.

1. Cecropiam Minervam.] Attica ipsa
Cecropia quoque regio dicta est, à Ce-
crope rege, qui Athenas instauravit, &
de Minervæ nomine, quæ Græcè Ἀθηνᾶ
dicitur, appellavit.

2. Fluctuantes Cyprii.] Quia Cyprus
insula mediterraneæ in mari sita, eo
undique alluitur.

3. Cretes sagittiferi.] Pomp. Mela
lib. 2. Celebrantur arte sagittandi Cy-
don, Gortyna, & Gnossus Creta urbes.
Lucan. lib. 3. Pharsal.

Jam dilectâ Jovi centenis venit in
arma

Creta vocis populis, Gnossusque agi-
sare pharetras

Doctâ, nec Eois pejor Gortyna sagittis.

4. Dictynnam Dianam.] Eo quodd
Diana retia invenerit, quæ Græcè δίκτυον
vocalitur, Diodorus tamen, lib. 6. Bi-
bliothecæ, Dictynnam aliam facit à
Diana, atque eam ex Jove genitam in
Cretâ, consuetudine Dianæ familiaris-
simè usam esse; quæ res causam præ-
buit, ut quidam Dictynnam & Dia-
nam eandem esse existimarent. Illi Di-
ctynnæ nomen fuit Bristomartis, fer-
turque Gortynia fuisse, & matrem
habuisse Charmen.

5. Siculi trilingues.] Coelius Rhodi-
ginus, antiq. lect. lib. 3. cap. 31. Sicu-
los ab Apulio dici trilingues animad-

verto, quod barbarè (Siculâ nimirum
Lingua) initio sint locuti; Græcè mox &
postremo etiam Latine.

6. Junonem alii.] ut Samii qui Ju-
nonem singulari cultu prolequebantur.

7. Alii Bellonam, alii Hecaten.]
De his jam diximus.

8. Rhamnufiam alii] Brat hæc Ne-
mesis, Rhamnusia dicta à Rhamnunte
Atticæ pago, in quo templum habuit,
& simulachrum egregium, Agoracriti,
Phidix discipuli, manu elaboratum.
Credita est Nemesis ultrix scelerum,
præmiatrix bonorum, arbitra rerum,
Justitiæ filia, ex abditâ quadam æter-
nitate, terrena omnia despectans. Pin-
nas ei triuerunt antiqui, item guber-
naculum, & rotam, ut summâ veloci-
tate eam singulis adesse, cunctaque eius
numine regi significarent. Martianus
Nemesin putat eandem esse ac Fortu-
nam.

9. Æthiopes.] Orientales intellige.
Videtur hic Apuleius ex priscorum sen-
tentia loqui, qui, teste Strabone lib. 1.
Geograph. Æthiopiam vocabant regio-
nes omnes illas Meridionali Oceano ad-
jacentes ab ortu hiberno ad hibernum
occidentem, quales sunt Mogoli Impe-
rium, Persis, Arabia, & ea, quam
Æthiopiam nunc dicimus, cum Mau-
ritaniæ parte: ita ut sinus Arabicus Orien-
talem Æthiopiam, secundum mentem
veterum, dirimat ab Occidentali. Eodem
modo regiones omnes Septentrionales
Scythiæ nomine à veteribus fuisse appel-
latas, idem Strabo refert. Ad veterem il-

1 Arique, 2 priscâque doctrinâ pollentes Ægyptii, carimoniis me prorsus propriis percolentes, appellant vero nomine Reginam Isidem. Assum tuos miserata casus, assum favens & propitia. Mitte jam fletus, & lamentationes omitté: depelle mœrorem. Jam tibi providentiâ meâ illucescet dies salutaris. Ergo igitur imperiis istis meis animum intendé sollicitum. Diem, qui dies ex istâ nocte nascetur, æterna mihi nuncupavit religio: quo sedatis hybernis tempestatibus, & lenitis maris procellosis fluctibus, 3 navigabili jam pelago, 4 rudem dedicantes carinam, 5 primitias commeatus libant mei sacerdotes. Id sacrum, nec sollicitâ, nec profanâ mente debebis operiri. Nam meo monitu sacerdos, in ipso procinctu pompæ, roseam manu dextrâ sistro cohærentem gestabit coronam. Incontanter ergo, dimotis turbulis, alacer

INTERPRETATIO.

*tientis, Arique, & Ægyptii periti doctrina antiqua, nominant me vero meo nomine Reginam Isidem, colentes me ritibus planè propriis. Ecce me affe-
ctum miseratione suarum calamitatum, ecce me tibi benevolam, & propitiam. Missas nunc facito lacrymas, & lamenta: abige tristitiam. Mox dies salutaris illucebit tibi meâ providentiâ. Præbe igitur animum assensum his meis mandatis. Perpetuo cultu consecratus est mihi dies, qui orietur post hanc*

noctem: quo die mei Sacerdotes mihi offerunt primitias navigationis, dedicantes mihi novam navem, cum jam procella hyemales pacata sunt, & unda tempestuosa pelagi sunt composita, ipsumque mare jam factum est navigabile. Debebis expectare illud sacrum animo neque anxio, neque irreligioso. Sacerdos enim admonitus à me, feret coronam roseam in manu dextrâ adhærentem sistro, in ipso apparatu pompæ. Sequere igitur sine morâ pompam dis-

NOTÆ.

lam Æthiopiz acceptionem & divisionem respexisse videtur Apuleius, & Æthiopam nomine intellexisse Indos.

1. *Ariique.*] Ariarum incolæ, Ariarum autem secundum Bratosthenem, referunt & probante Strabone, lib. Geogr. 15. regio est, quæ, ab Oriente, Indo fluvio terminatur: ab Austro, mari magno: ab Aquilone, Paropamisio, aliisque Caucasii rupibus usque in Caspiæ portis: ab Occidente iisdem finibus, (vol montibus, scripti enim codices, ut ad marginem annotavit Casaubonus, habent ὄρος, cum vulgata editio præ se ferat ὄρεος) quibus Parthia à Mediâ, Carmania à Paratacenâ & Perside distinguuntur.

2. *Priscâque doctrinâ pollentes Ægyptii.*] Herodotus, lib. 2. num. 121, & 126. sapientissimos mortuorum eos vocat. Vide quæ diximus lib. 2. pag. 62. ad hæc verba Zacharias adest Ægyptius.

3. *Navigabili jam pelago.*] Verno tempore, cum jam elapsa est hyems, & sedata tempestates. Ver (ait Plinius) aperit navigantibus maria, quæ hiberno tempore hyemant, & sævitia tempestatum concluduntur.

4. *Rudem dedicantes carinam.*] Novam, & mare nondum expertam. Fortassis hæc navis dedicabatur à Corinthiis in Isidis memoriam, quam navigio in Ægyptum vectam esse constat, non autem transivisse. Hoc sacrum tangit Lactantius lib. 1. his verbis Certus dies habetur in festis, in quo Isidis navigium celebratur.

5. *Primitias commeatus.*] Navigationis. Sic Caesar: *Duos commeatus exercitum reportare constituit.* Aliâs commeatus sumitur pro frumento, aliisque cibariis, quæ in castra ad nutum comportantur, item & pro abundi venturâ, cæpâ.

continuaſſe pompam, meâ volentia fretus: & de proximo clementer, velut manum ſacerdotis oſculabundus, roſis decerptis, peſſimâ mihiſque deſteſtabilis jamdudum bellinâ iſtius corio te protinus exue. Nec quidquam rerum mearum reformides, ut arduum. Nam hoc eodem momento, quo tibi venio, ſimul & ibi præſens, quæ ſuas conſequentia ſacerdoti meo per quietem faciendâ præcipio. Meo jufſu tibi conſtricti comitatus decedent populi. Nec inter hilares carimoniaſ, & feſtiva ſpectacula, quiſquam deformem iſtam, quam geris, faciem perhorreſcet: vel figuram tuam repente mutatam, ¹ ſequiſ interpretatus aliquis, malignè criminabitur. Planè meminereſ, & penitè mente conditum ſemper tenebis, mihi reliqua vitæ tuæ curricula, aduſque terminos ultimi ſpiritûs vadata. Nec injurium, cujus beneficio redieris ad homines, ei totum debere quod viſes. Viſes autem beatus, viſes in meâ tuetâ glorioſus: & cum ſpatium ſæculi tui ² permenſus ad inferos demeârîs; ³ ibi quoque in ipſo ſubterraneo ſemiro-tundo, me, quam vidēs, Acherontis tenebris interlucentem, Stygiſſique penetralibus regnantem, ⁴ campos Elyſios incolens ipſe, tibi propitiâ frequens adorabis. Quod ſi ſedulis obſequiis & religioſis miniſteriis, & tenacibus caſtimoniis numen noſtrum promerueris;

INTERPRETATIO.

pulſis turbis, conſiſus meâ benevolentia: & cum ad Sacerdotem acceſſeris, decerpe roſas leniter, quaſi volens oſculari manum ejus; ac protinus exue pellem peſſimâ iſtius bellinæ, & mihi jam pridem odioſa. Neque partimeſce quidquam mearum rerum: tamquam difficile. Nam hoc ipſo puella temperis, quo ad te venio, ſimul etiam illuc præſens, impero meo ſacerdoti per ſonnum, ea, quæ debet facere paſſiva. Denſa turba populi dabunt tibi ſpatium ad tranſeundum, meo jufſu. Et per late illa ſacra. & feſtiva ſpectacula, nunc odio habebis turpem iſtam formam, quam geris: neque quiſquam te malignè accuſabit, explorant in deteriore partem ſubitam mutationem tuæ forme.

Memento tantum, & habere ſemper re-poſitum in intermiſis præcordiis, reliquum vitæ tuæ curſum mihi eſſe obſtrictum ad extremum uſque ſpiritum. Neque iniquum eſt te debere totam tuam vitam ei Deo: cujus ope reuſus fueris inter homines. Porro viſes felix; viſes glorioſus: ſub meâ præſentatione: & cum peracto avi tui tempore, deſcenderis ad inferos: ibi etiam in ipſo hemiſphærio ſubterraneo; tu ipſe, habitans in campis Elyſiis, me; quam nunc cernis, ſuprà veneraberis fulgentem inter tenebras Avernî, & regnantem in ſerotioribus uſque Inferni laeas, ac tibi ſacrum. Quod ſi tibi devotioris manû gratiam tuis accuratis obſequiis, & miniſteriis religioſis, & caſtitate inveni-

NOTÆ.

1. *Sequius interpretatus.* Quasi tu ſis magnus, magicique artibus te in alium mutaveris ad aliqua flagitia perpetranda.

2. *In ipſo ſubterraneo ſemiro-tundo.* In hemiſphærio inferiori, in quo habi-

tant Antipodes, quodque Inferis agnabatur ab antiquis.

3. *Campos Elyſios.* Ηλιον πῶλον Γοαρς, ἀπὸ τῆς ῥῆσεως, à ſolutione carum.

scies : ultra statuta fato tuo spacia vitam quoque tibi protorgare mihi tantum licere. Sic oraculi venerabilis sine prologo, ²numen invictum in se recessit. Nec mora, cum somno protinus absolutus, pavore, & gaudio, ac dein sudore nimio permixtus exsurgo : summeque miratus Deæ potentis tam claram præsentiam, marino rore respersus, magnisque imperiis ejus intentus, monitionis ejus ordinem recolebam. Nec mora, cum, noctis atræ fugato nubilo, Sol exsurgit aureus : & ecce, discursu religioso, ac prorsus triumphali, turbulæ complent totas plateas. Tantæque hilaritudine præter peculiarem meam gestire mihi cuncta videbantur, ut pecua etiam cujuscumodi, & totas domos, & ipsam diem serenâ facie gaudere sentirem. nam & proximam pridianam dies aprieus ac placidus repensè fuerat infecurus : ut canore etiam aviculæ, prolescente verno vapore, concentus suaves adsonarent : matrem siderum, & parentem temporum, orbisque totius do-

INTERPRETATIO.

labili : noveris me solam posse quoque tibi extendere vitam ultra tempus decretum tuis fati. Sic finito venerando oraculo, potentissima Dea recondidit se in seipsam. Statimque ego expergesciturus furgo correptus timore, & lætitiâ, ac deinde multo sudore : & maximè admirans tam manifestam præsentiam Deæ potentis, abino me aquâ maris, & attingens ad magna ejus jussa, revolvam animo seriem mandatorum ejus. Et paulo post Sol aureus exoritur, diffusâ caligine noctis obscura, continuo-

que turba populû implent omnes vias incessu religioso, ac penitus triumphali. Et omnia mihi videbantur exultare tamâ lætitiâ præter eam, quam ego apud me peculiariter sentiebam, ut existimarem pecora etiam omnis generis, & omnes domos, ipsumque diem lætari unitu sereno. Dies enim clarus & tranquillus exceperat subito gelu diei præcedentis : ita ut aves etiam vocales ederent dulces concentus, tepore veris eas invitante : suavisque suis cantibus abblatidiantes matri stellarum, parenti

NOTÆ.

1. *Ultra statuta fato tuo spacia, &c.*] Infra in Oratione ad eandem idem : Et depulsi vita procellis, salutarem porrigas dexteram, quâ fatorum etiam inexplicabiliter contorta retractas laciâ, &c.

2. *Numen invictum in se recessit.*] Olim enim hæc Dea sic rerum natura parens, ut supra dixit, nusquam poterat recedere nisi in seipsam. Ovidius, lib. Metamorphos. 1. de Tellure.

Retulit es in se. ——— Sonumque

3. *Ut canora etiam aviculæ, &c. matrem siderum, &c. blando mulcentes affomine.*] Lucræti lib. 1. de rerum Natura, ad Venerem, quæ hic illis est : Te, Dea, te fugimus venti, te nubi-

In celi,
Advenitque tuum : tibi suavis
Dadala tellus
Summittis flores : tibi ridet aquora
pontis,
Placatumque nitet, diffuso lumine,
caelum.
Nam simul ac species patefacta est
verna diei,
Et reserata viget genitabilis aura Fa-
vonis :
Utrâ primùm volucres te, Diva,
sternuntque
Significant vitium percussa corda tua
vi, &c.

4. *Parentem temporum.*] At supra se vocat ipsa his sacularum progeniem in-
titulem, quæ solum primogenitam filiam

minam blando mulcentes affamine. Quid? quod arbores etiam; quæ pomiferæ sobole fecundæ, quæque earum tantum umbræ contentæ; & steriles, austrinis laxatæ flatibus, germine foliorum renidentes, clementi motu brachiorum dulces strepitus obsibilabant. magnoque
 5 : procellarum sedato fragore, ac turbido fluctuum tumore posito, mare quietas alluvies temperabat: cælum autem, nubilosâ caligine disjectâ, nudo ludoque luminis proprii splendore candebat. Ecce pompæ magnæ paulatim procedunt anteludæ, vorivis cuiusque studiis exornata pulcherrimè. Hic incinctus baltheo militem gerebat; illum
 10 : succinctum chlamyde copides & venabula venatorem fecerant: alius 2 soccis obauratis, indutus sericâ veste, mundoque pretioso, & adtex- tis capite crinibus, incessu persuo feminam mentiebatur. porro alium ocreis, scuto, galeâ, ferroque insignem, è ludo putares gladiatorio procedere. Nec ille deerat, qui magistratum fascibus purpurâque
 15 : luderet: nec qui 3 pallio, baculoque, & baxeis, & hircino barbitio philosophum fingeret: nec qui, diversis harundinibus, alter aucupem cum visco, alter piscatorem cum hamo induceret. Vidi & ursam

INTERPRETATIO.

secularum, & domina universi mundi. Quid? quod ipsa etiam arbores, tum qua ferunt poma, tum qua ex illis steriles sunt, & tantum umbram fundunt, resoluta flatibus Noti, lata germine frondium, obstrepunt iucundis subtilis leni agitatione ramorum. & mare, jam pacato ingenti murmure temperatum. & depressâ turbulentâ tumiditate undarum, leniter alluebat litus: cælum verò nitebat claro & sereno fulgore sua lucis, fugatâ obscuritate nubium. Tunc praeludia magna pompæ sensim progrediuntur, ornata decensissimè secundum vota & studia cuiuscunque. Hic incinctus baltheo, representabat militem; ille indutus chlamyde, & ge-

stans copides, & spicula, ornatus erat in morem venatoris, alius calceatus soccis deauratis, amictus veste sericâ, & pretioso ornatu muliebri, & affixis capillis capiti, simulabat mulierem gressu molli. alius autem spectabilis erat ocreis, clypeo, casside & gladio, & cum diceret exire è scholâ gladiatoris. Erat quoque qui magistratum referret fascibus virgarum & veste purpuratâ, & qui representaret philosophum pallio, baculo, & crepidis, ac barbâ capiti: Erant quoque qui cum dissimilibus arundinibus representarent, hic aucupem cum visco, ille piscatorem cum hamo. Vidi etiam ursam cicurem, quæ

NOTÆ.

temporum, non autem matrem videtur significare, nisi progeniem, quæ vox vulgò passivè sumitur pro eo quod gignitur, activè, eo loco sumamus pro eo quod gignit.

1. Copides.] Gladii venatorii. Q. Curtius lib. 8. Copides vocant gladios leniter curvatos, fascibus similes, quibus appetabant belluarum manus, id est, elephantorum proboscides, Suida xonida machara est. Pollux verò xonida accenset culinario instrumento. Noster

hic ornatus varios recenset; quibus personati histriones ludicra pompæ praeludia obitant.

2. Soccis obauratis.] Soccos hic accipe pro feminarum calceamentis. Alias sunt calcei Comædorum.

3. Pallio, baculoque. & baxeis, & hircino barbitio.] Ornatus Philosophorum describitur, maximèque Cynicorum, quibus pallium, pera, & sacculus erat omnis suppellex.

mansuetam

mansuem, quæ, cultu matronali, sellâ vehebatur: & sumiam pileo textili, 2 crocotisque Phrygiis, 3 catamiti pastoris specie, aureum gestantem poculum: & asinum pinnis adglutinatâ adambulantem cuidam seni debili: ut illum quidem Bellerophontem, hunc autem diceret Pegasus; tamen rideres utrumque. Inter has oblectationes ludicras popularium, quæ passim vagabantur, jam sospiratricis Deæ peculiari pompa moliebatur. Mulieres candido splendentes amicimine, vario lætantes gestamine, verno florentes coronamine, quæ de gremio per viam, quâ sacer incedebat comitatus, solum sternebant florculis: 4 aliæ, quæ nitentibus speculis pone tergum reversis, venienti Deæ obvium 10 commonstrarent obsequium: & quæ pectines eburneos ferentes 1 gestu brachiorum, flexuque digitorum, ornatum atque oppexum crinium regalium fingerent: illæ etiam, quæ cæteris unguentis, & geniali balsamo guttatim excusso, conspergebant plateas. Magnus præterea sexûs utriusque numerus, lucernis, 2 ædis, cereis, & 6 alio genere ficti lumi-

INTERPRETATIO.

gestabatur in sellâ, ornatu matrona: & sumiam indutam pileo textili, & veste Phrygiâ crocei coloris, ferentem calicem aureum, sub formâ Ganymedis pastoris: & asinum, cuius ala erant affixa, incedentem juxta quendam senem infirmum: ita ut diceret hunc quidem esse Bellerophontem, illum vero Pegasus: & tandem ambos derideret. Inter hujusmodi ridicula oblectamenta plebis, quæ huc illuc discurrebant, jam pompa singularis Deæ conservatricis progrediebatur. Mulieres nitentes amictu albo, exultantes variis gestibus, ornata coronis intextis floribus vernis, quæ spargunt humum floribus eductis à suo gre-

mio, per iter, quo facta turba incedebat: aliæ erant, quæ, postis post tergum suum speculis, ostendebant Deæ turbam illam obsequiosam, quasi veniret ipsi obviam: erant etiam quæ gestantes pectines eburneos, imitabantur ornatum, & peccinationem comarum regiarum motu brachiorum, & inflexione digitorum: aliæ quoque erant, quæ conspergebant vias balsamo suavi, quod excutiebant stillatim, & aliis unguentis. Præterea ingens erat multitudo virorum, ac mulierum, quæ supplicabant Deæ filia astrorum celestium, lucernis, ædis, cereis, & alio

N O T A.

1. *Mansuem.*] Antiquè pro *mansuetam*. Fictus ex Catone, & ex Varrone Nonius.
2. *Crocotisque Phrygiis.*] *Crocota*, & per diminutionem *crocotula*, sunt vestes crocei coloris, quarum insectores dicuntur insectores *crocotarii* Plautio in *Aulularia*.
3. *Catamiti pastoris specis.*] Vide lib. I. Notas, pag. 20.
4. *Aliæ, quæ nitentibus speculis, &c. venienti Deæ obvium commonstrarent obsequium.*] Hoc sic fiebat, Mulieres specula pone tergum gestantes priores incedebant, in quibus speculis tota

subsequentium pompa cernebatur, vultibus ad Deam conversis: ita ut qui ante eam reverà incedebant, obviam ipsi venire in illis speculis viderentur.

5. *Gestu brachiorum, &c.*] Seneca lib. contra superstitiones: Sunt quæ Junoni ac Minervæ capillos disponant: longè à templo, non tantum à simulachro stantes, digitos movent ornantium modo. Sunt quæ speculum teneant, &c.

6. *Alio genere ficti luminis, siderum celestium stirpem, &c.*] Per fictum lumen intellige artificiale, quale est cæcorum, tædarum, &c. quod

Apul.

A a a

nis, siderum cœlestium stirpem propitiantes. Symphoniz dehinc suaves, fistulæque modulis dulcissimis personabant. Eas amœnus lectissimæ juventutis, veste niveâ, & cataclistâ prænitens sequabatur chorus, carmen venustum iterantes: quod Camœnarum favore solers poëta modulatus, edixerat, quod argumentum referebat. Inter majorum antecantamenta votorum ibant & dicati magno Serapitibicines:

INTERPRETATIO.

genere lucis artificiat. Deinde dulcos concentus resonabant suavissimis modulationibus fistularum, & tibarum. Pulcher chorus exquisitissimarum juvenum splendentium veste albâ, & undique clausâ, eas sagnebat, canens

sapientis lepidum carmen, quod poëta ingeniosus musarum opo composuerat, quod explicabat argumentum pompæ. Inter canticâ prævia majorum votorum ibant etiam tibicines consecrati magno

NOTA.

diversum facit à naturali, id est, solis & siderum. Porro quemadmodum lib. 4. dicit de Pſyche, quam, ut novam Venerem colebant homines: vel c. rid. vursum novo cœlestium stellarum germine, non maria, sed terras Venerem aliam virginali flore præditam pullulasse. Quia fabulantur Venerem ex cœli genitalibus præcis, & in mare projectis, natam fuisse: ita hic Isidem (quæ eadem Venus est) siderum cœlestium stirpem appellat.

1. Et cataclista.] Pseudoalbi exponit cataclistam vestem undique clausam κατακλις, à Græco verbo κατακλειω, quod est claudere. Vel, ex mente aliorum, vestem musilam, & sine manicis, quæ & colobium dicitur. Colvius cataclista fortasse legendum ait, firmatque conjecturam suam hoc Tertulliani loco, in de Pallio: Quamquam & pavo pluma vestis, & quidem de cataclitis. Nec tamen definit quid sit cataclista, sicut nec qui post Colvium scripsit Elnenhorstius. Malim primæ expositioni stare.

2. Interim majorum antecantamina votorum, ibant & c. Alia exempla habent antecantamina, sed idem est. Locus hic corruptus est proculdubio. Rectè mihi videtur eum emendavisse Steevchius, cum ipso igitur repono Inter majorum antecantamina (vel antecantamina) votorum ibant & dicati magno Serapi, &c. Sublatâ interpunctione, quæ vulgò ponitur inter has voces votorum, & ibant, quo facto,

sensus est apertus. Per antecantamina quid intelligas aliud, nisi carmen illud, quod à choro canebatur? Quid per majora vota, nisi ea vota, quæ postea Deæ nuncupata sunt, pro novi comœatis prosperâ navigatione, cum novum navigium pelago reditum esset, ut infra dicit.

3. Magno Serapi.] Serapis vocatus etiam fuit Apis, & Osiris, & à Persis Mithra, qui Sol erat Egyptiis, ut testatur Macrobius, lib. 1. Saturnal. c. 20. supra laudato. Verba ejus sunt: Accipe nunc quid de Sole vel Serapi pronuntietur oracula. Nam Serapis, quem Egyptii Deum maximum prædiderunt, oratus à Nicætanis Cypriorum rege, quis Deorum haberetur, his versibus sollicitam religionem regis instruxit:

Εἰμὶ θεὸς τοῖς ἐδὲ παθὺν, ὃν κ' ἴσῃς αἶψα.

Ὁ γὰρ καὶ τοῖς καὶ παλιν, γαστρίῳ δὲ λαοῖς,

Γὰρ ἐμὲ καὶ πᾶσι οἷσι, τὰ δ' αὖτ' ἐν αἰθέρι καὶ γῇ:

Ὁ μὲν τὴν πελάγην, ἡμεῖς δὲ τὴν ἀγέλην.

Ex his apparet Serapis, & Solis amantem & individuum esse naturam. Itaque Macrobius. Sed tamen, ex relatis ab ipso oraculi versibus, Serapis videtur fuisse non tantum sol, sed tota eorum omnium universitas. Eorum enim sensum sic latine reddas: Deus sum talis cognitu, qualem me dico esse. Mundum cœlestis mihi caput est, mare natum

qui per obliquum calanum ad aurem porrectum dextram, familiarē templi Deique modulum frequentabant: & 2^a præcia, qui facilem sacris viam dari prædicarent. Tunc influunt turbæ sacris divinis initiatæ, viti foeminaeque omnis dignitatis, & omnis ætatis, linteæ, vestis candorē puro luminosi: illæ limpido tegmine crines madidos, obvolutæ; 3^a hi capillum derafi funditus, vertice prænitentes: 4ª magnæ religionis terrena sidera, æreis & argenteis, immo verò aureis etiam sistris argute tinnitum confreptentes. Sed antistites sacrorum, pro-

INTERPRETATIO.

Seraps, qui canebant modulationem consuetam Dei illius & ejus templi, sibi obliquā extensa ad aurem dextram. Erant accensæ, qui clamabant, ut duraret iter commodum sacris. Tunc turba initiatæ sacris Dea incidunt, viri & mulieres omnis gradus atque omnis ætatis, micantes nitido candore

linæ vestimenti: he habebant capillum unctos, involutos tegmine pellucido; illi erant crinibus penitus raris, & capite splendebant, & illa astra terrena magna religionis edebant sonitum acutum sistris æneis, & argenteis, atque etiam aureis. At primarii illi viri, præsules sa-

NOTÆ.

venit, terrā vero pedes, at aures mea sunt in aethere, & oculus meus late lucidus est clarum jubar solis, Diodorus, Eusebius, & alii multi aiunt Solem quidem Osirim, Lunam verò Iſin significare. Hinc (inquit Mactob. lib. 1. cap. 21.) *Osirin* Egypti, ut Solem esse asserant, quoties hieroglyphicis litteris suis exprimere volunt, insculpunt scaptrum: inque eo speciem oculi expriment, & hoc signum *Osirin* monstrant; significantes hunc Deum Solem esse, & galique potestate sublimem cuncta despicere. Quidam tamen *Osirin* esse Jo-venem dixerunt, quibus assentiri videtur noster infra, ubi Nilii Genium. Sed hæc de *Osiri* satis sint, nunquam profecto finem scribendi fecerim, si omnes *Agyptiorum* de *Osiri*, & Iſide Fables persequi velim.

1. *Per obliquum calanum.*] Tales sunt sistræ, quas Germanicas dicimus, quæ non extremâ sui parte ori admoventur, sed foramen habent ad laevam, ad quod tubicen os admovert.

2. *Et præcia.*] Valgò plerique legunt. sed absurdum plerisque illius pompæ clauasse, ut facilis via sacris daretur: cum illud paucorum manus esse debet. Sic tamen MSS. & editiones

omnes. Doula legebat præcia, cui accesserunt editiones Scriveriana & Elmenhorstiana. Ego quoque libens accedo. Sic enim Festus: *Præcias dicebant, qui à Flaminihus præmittebantur, ut denuntiarent opificibus, manus abstinere ab opere: ne, si vidisset sacerdos facientem opus, sacra polluerentur.* Idem Festus eos *Præciamitatores* vocat: vel potius (ut habet Paulus Diaconus) *Prædamitatores*. Ego accensos exposui in interpretatione. hi tamen ab accendo dicti sunt, teste Varro, illi verò, ut ipsum vocabulum præ se fert, à præciendo.

3. *Hi capillum derafi funditus, vertice prænitentes.*] Iſiacos rasisse verticem, & lineis veltibus fuisse amictos jam observavimus, lib. 2. ubi de *Zachia* *Agyptio*. Dicit autem eos *vertice prænitentes* fuisse, quia nimirum glabri erant, neque capillorum color nativæ verticis albedinem obtegebat. Sic Valerius Maximus de *Æchylo* poëta: *Elusa (aquila) splendore capitis (erat enim capillis vacuum) perinde atque lapidi iſſiſſi* (testam scilicet testudinis.)

4. *Magna religionis terrena sidera.*] Sic Iſiacos honoris & religionis causæ vocat.

ceres illi, qui candido linteamine¹ cinctum pectorale adusque vestigia strictim injecti, potentissimorum Deum proferebant² insignes exuvias. Quorum primus³ lucernam præmicantem claro porrigebat lumine, non adeo nostris illis consimilem, quæ vespertinas illuminant epulas: sed aureum cymbium medio sui patore flammulam fuscitans largiorem. Secundus, vestitu quidem similis, sed manibus am-
 5 babus gerebat⁴ altaria (id est, auxilia;) quibus nomen dedit proprium Deæ summatis auxiliaris providentia. Hæc tertius attollens
 10 palmam auro subtiliter foliatam, necnon Mercurialem etiam caduceum. Quartus Æquitatis ostendebat indicium, deformatam manum sinistram porrectâ palmulâ: quæ genuinâ pigritiâ, nullâ calliditate, nullâ solertiâ prædita, videbatur æquitati magis aptior, quàm dextera. Idem gerebat aureum vasculum,⁶ in modum papillæ rotundatum, de quo
 7 lacte libabat. Quintus⁸ auream vannum aureis congestam ramulis:

INTERPRETATIO.

erant, qui induti erant strictâ veste pectorali ex lino albo, pendente usque ad imos pedes, gestabant inclita spolia Deorum potentissimorum. Atque harum primus ostendebat lampadem præfulgentem claro lumine, non, similem illis nostris, quæ lucens in nocturnis conviviis: sed erat aureum scaphium, quod emittebat flammam satis magnam ex mediâ aperturâ. Secundus erat quidem vestitus eodem modo, sed ferebat virâ quæ manu aras (hoc est, auxilia,) quibus providentia opiculatrix suprema

Dea imposuit hoc primum nomen. Tertius incidebat sustollens palmam auream, cujus folia solerter ducta erant, atque unâ caduceum Mercurii. Quartus ostendebat symbolum iustitiæ, manum nempe sinistram effusam cum expansâ velâ: quæ videbatur magis conveniens iustitiæ, quàm dextera; quia nempe à naturâ pigra est, & caret omni industria. Idem gestabat etiam vas aureum rotundum instar mammillæ, ex quo effundebat lac. Quintus ferebat vannum auream plenam ramulis aureis:

NOTÆ.

1. Cinctum pectorale.] Vestem lineam pectoralem intellige, quæ pectus arcu circumdaret.

2. Insignes exuvias.] Symbola peculiaria Deorum.

3. Lucernam præmicantem.] Hæc vel symbolum erat Vulcani, ignis inventoris, quem primum in Ægypto regnasse affirmant Ægyptii sacerdotes: vel symbolum Osiridis, qui Sol est, & recte per ardentem lucernam repræsentatur.

4. Altaria, id est, auxilia.] Altaria hæc symbola erant auxilii Iſidis: unde etiam auxilia appellata fuisse noster ait.

5. Palmam auro subtiliter foliatam.] Symbolum victoriæ, & argumentum palmiferæ regionis, magna enim palmarum in Ægypto est copia.

6. In modum papillæ rotundatum.] Vas illud symbolum erat ubertatis naturæ (quæ, ut jam dixi, Iſis est) aut etiam Niloticæ fecunditatis.

7. Lacte libabat.] Lacte accusativus casus est. A veteri recto lacte de quo jam pag. 251.

8. Auream vannum.] Virg. Georg. — Et mystic vannus lacchi. Hæc vannus significabat sacris Liberi patris (qui & Osiris est, omnia masculina numina in se complectens) animos hominum purgari, quemadmodum vannis frumenta purgantur. Potest etiam hæc vannus ad illam fabulam pertinere, quâ secum dilaniati Osiridis membra, ab Iſide post diuinam investigationem reperta, vanno seu cribro fuisse superposita. Vide Plutarchum, de Iſide & Osiride.

& alius ferebat ¹ amphoram. Nec mora, cū ² Dei, dignati pedibus humanis incedere, prodeunt; hic horrendū ³ attollens canis cervices arduas; ⁴ ille Superū commeaor & Inferū, nunc atrā, nunc aureā facie sublimis, lāvā caduceum gerens, dextrā palmam virentem quatiens, cujus vestigium continuo sequebatur bos, in erectum levata statum. ⁵ Erat ea bos, omniparentis Deæ fecundum simulachrum: quod, residens humeris suis, proferebat unus ē ministerio beato, gressu gestuoso. Ferebatur ab alio ⁶ cista secretorum capax, penitus celans

INTERPRETATIO.

1. alius amphoram. Et post hos statim Dii progrediuntur, non designantes incedere pedibus hominum; hic horrendo modo extollens alium caput caninum; ille natus Superorum & Inferorum, oraculum habens: vultum partim nigrum, partim aureum, gestans manu sinistra caduceum, & concutiens manu dextrā

palmam viridem, cujus gressibus bos erecta in pedes mox insistebat. Illa bos erat effigies fecunda Dea omnium rerum matris, quam unus d sacro famulatio gestabat impositam suis humeris, gesticulans inter incedendum. Alius ferebat canistrum, quod continebat arcanum, & tangebant sacra admiranda reli-

N O T A.

1. Amphoram. Amphora hæc fortasse symbolum fuerit augmentorum Nili, & ejus exundationis in Ægyptios agros.

2. Dei dignati pedibus humanis incedere. Intellige Deorum effigies ab Iliacis sacerdotibus gestatas, non autem homines Deorum habitu incedentes, ut Beroaldus, qui sanè non respexit ad hunc Apuleii locum, lib. 4. *Consequi vestigio me pedibus fugientem alienis,* ubi sermo est de puellā raptā, atque asportatā latronum humeris.

3. Attollens canis cervices arduas. Hic erat Anubidis simulachrum. Ovidius Latratorem eum vocat lib. 9. *Metamorphos.*

Inachis ante oberum pompā comitata sacrorum

Aut stetit, aut visa est. iurant luvaria fronti

Cornua, cum spicis nitido flaventibus auro,

Es regale decus: cum quæ Latrator Anubis, &c.

Item Virgilius, *Æneid* 8.

Omnigenūque Deū monstrā. & latrator Anubis.

Hanc Osiridis & Nephchyos filium ē furtivo concubitu facit Plutarchus, eumque ait apud Ægyptios eam obtinere, quam apud Græcos obtinet He-

cate, numen scilicet terrestre & celeste. Sed vide plura apud eundem Plutarchum suprà laudato opusculo, de Iside & Osiride.

4. Ille Superū commeaor & Inferū. Mercurius, qui eam ob rem ab Ægyptiis fingebatur facie partim atrā seu cæruleā partim aureā & clarā, ut per atrum colorem Inferorum commeaor, per aureum verò Superorum nuntius declaretur.

5. Erat ea bos omniparentis Deæ, &c. Isis, quæ prius Io fuit, mutataque in bovem, cui Argus præpositus quætos, deindeque, cū in Ægyptum transisset, humanæ formæ restituta, sub Isis nomine adorata est. Potuit nihilominus esse simulachrum Apis, seu Osiridis, quem sub bovis figurā venerabantur, quin & vivum bovem Apim habebant, quibusdam notis distinctum, quem, post certos vitæ annos, in sacerdotum fonte mersum necabant, quæsituri cum luctu ac mœrore alium, quem ei substituerent. De Api bove, vide Plin. lib. 8. cap. 46.

6. Cista secretorum capax. Hæc cista sacra occultabat Cereris, quæ & Isis est. Suprà lib. 6. *Psyche Cererem orat per tacita sacra cistiarum.* ad quem locum vide quæ annotavimus pag. 174.

operta magnificæ religionis. Gerebat alius felici suo gremio : summa
 numinis venerandam effigiem, non pecoris, non avis, non fera, ac
 ne hominis quidem ipsius consimilem; sed solerti reperto, etiam ipsa
 novitate reverendam, altioris utcumque & magno silentio regendæ
 religionis argumentum ineffabile; sed & ad istum planè modum, ful-
 gente auro figurata. *Urnula faberrimè cavata*, fundo quam rotundo,
 miris extrinsecus; simulachris Ægyptiorum effigiata. ejus orificium
 non altiusculè levatum, in canalem perreductum; longo rivulo pioni-
 nebat. ex aliâ verò parte multum recedens spatiosâ dilatione, adhe-
 rebat ansa: quam contorto nodulo superferebat aspis, squamez cer-
 vicis striato tumore sublimia. Et ecce presentissimè numinis promissa
 nobis accedunt beneficia, & facta: salutemque ipsam meam gerens
 sacerdos appropinquat, ad ipsum præscriptum divinæ promissionis or-
 natum: dextrâ proferens sistrum Deæ; + mihi coronam; & coronam
 Hercules consequenter: quod tot ac tantis exantlatis laboribus, tot

INTERPRETATIO

gionis interius abscondita. Alius porre-
 bat in suo beato gremio reverendum
 simulachrum supremi Dei, quod non
 erat simile pecudi, neque volucti, ne-
 que fera, ac ne homini quidem; sed
 venerandum subtili sua inventione, &
 novitate, quod certè erat argumentum
 omni sermone majus religionis subli-
 mioris, & colanda magnâ taciturnita-
 te: sed erat hæc effigies hoc prorsus
 modo formata: erat parva urna ex auro
 splendens; solerrimè excavata, fundo
 rotundissimo, insculpta exterius admi-
 randis imaginibus Ægyptiorum. Os ejus
 non multum elevatum, porrigebatur lan-

gè rivulo in tubulum protensum. Ex
 alterâ autem parte ansa adharebat re-
 cedens ab ipsâ urnâ dilatatione ampli-
 tati aspis erigens collum squameum,
 ramosum, & tamidum, insidens ipsam
 complectens uno sui corporis volumine.
 Et ecce beneficia, & facta, qua pot-
 tissima Dea mihi pollicita erat; appro-
 pinquans: & sacerdos accedit portans
 meam ipsam salutem, prorsus orna-
 tas, ut mihi Dea promissas, go-
 stans manu deuvâ sistrum Deæ, mi-
 hi verò coronam: & jure quidem co-
 ronam: quia maxima Dea providen-
 tiâ vincebam crudelissimam fortunam

NOTÆ

1. Summi sui numinis venerandam
 effigiem.] Simulachrum aliquod Isis,
 aut Osiris, sed *μυερώτερον*, & arcu-
 ni abstrusiorisque significans, qualis
 erat hæc urna, quam mox describit,
 per quam fottasse exundationem Nili,
 attentionemque omnium lacunarum signi-
 cabant, quam, ut maximum Ægypti
 bonum magno suo numini, Isidi nem-
 pè, aut Osiridi acceptatè referebant.
 2. *Urnula faberrimè cavata.*] In-
 solita sanè hæc erat numinis facies.
 sed & Quintus Curtius tradit Jovis
 Ammonis effigiem umbilico simi-
 lem fuisse. Et Tacitus simulachrum Ve-
 neris Paphiæ non humanâ fuisse formâ,

sed orbem continuè latiore immo ex-
 nucem, in ambitum actus modo exur-
 gentem. Cujus rei rationem in obscu-
 ro esse dicie.

3. *Simulachris Ægyptiorum.*] Chara-
 cteribus, & hieroglyphicis.

4. *Mihi coronam, & coronam Her-
 cules consequenter.* &c.] Sic respondit
 Elmenhorst. ex fide MSS. *mihi coro-
 nam, &c. coronam ex rosis quas eda-
 tem, quæ corona mihi verè erat, qui
 post tot tantisque exantlatis labores,
 totque pericula superata, videbat tunc
 temporis ipsam Fortunam superare ad-
 verlus me certantem.*

amenis periculis, Deæ maxime providentiâ, adluſantem mihi ſæviſſi-
mam Fortunam ſuperaram. Nec tamen, gaudio ſubitario commotus,
inclementi me curſu proripui, verens ſcilicet ne repentino quadrupedis
impetu, religionis quietus turbaretur ordo: ſed placido ac prorſus
humano gradu contabundus, paulatim obliquo corpore, ſanè divi-
nitùs decedente populo, ſenſim irrepo. At ſacerdos, ut reapse co-
gnoscere potui, nocturni commonefactus oraculi, miratuſque con-
gruentiam mandati muneris, conſeſtim reſtitit: & ultro porrectâ
dexterâ, ob os ipſum meum coronam exhibuit. Tunc ego trepidans,
aſſiduo pulſu micanti corde, coronam, quæ roſis amœnis intexta ful-
gurabat, avido ore ſuſceptam, cupidus cupidiffimè devoravi. nec me
ſecellit cœleſte promiſſum. Protinus mihi delabitur deformis & fe-
rina facies, ac primo quidem ſquallens pilus deſluit; ac dehinc cutis
cralla ſentitur; venter obefus reſidet; pedum plantæ per ungulas in
digitos excurrunt, manus non jam pedes ſunt, ſed in erecta porrigun-
tur officia; cervix procera cohibetur: os & caput rotundatur; aures
enormes repetunt parvitatem priſtinam; dentes ſaxeï redeunt ad hu-
manam minutiem: & quæ me potiſſimum cruciabat antè, cauda nuſ-
quam comparuit. Populi mirantur, religioſi venerantur tam evidentem
maximi numinis potentiam, & conſimilem nocturnis imaginibus ma-
gniſcentiam, & facilitatem reformationis: clarâque & conſonâ voce,
œlo manus attendentes, teſtantur tam illuſtre Deæ beneficium. At
ego ſtupore nimio deſixus, tacitus hærebam, animo meo tam repen-
tinum tamque magnum non capiente gaudium: quid potiſſimum præ-

INTERPRETATIO.

contra me perperam, poſt tot labores
ſuperatos. & iſtæ periculæ evitata. Ma-
gna tamen eueniri curſu violento
quamvis periculis eſſem repentinâ lati-
tâ: timorâ enim me tranquilla ſe-
ries ſacrerum turbaretur curſu ſubſa-
no aſſui: ſed paulatim me pœuero graſ-
ſu quieto, ac penitus humano, hæſitans.
& obliquans tantillum corpus, cū plebs
mihi viam daret, nuſu Deæ præcū du-
bio. Sacerdos verd, (quemadmodum
reverâ potui advertere) recordatus ora-
tuli nocturni, & admirans convenien-
tiam officii ſibi commiſſi, ſubſtitit ſta-
tim: & extendens manum ſponte ſua
obtulit iſſi meo eri coronam. Tunc igitur
ego tremens, corde ſaliente conti-
nuâ palpitatio, cepi ore cupidocoro-
nam, quæ micabat, implexa roſis ju-
cundis, & avidus voravi ipſam avi-
diſſimè. Ruo promiſſo divina me dece-
pit, turpis, & belluina forma ſtatim
mihi excidiſ. & primum quidem villi

ſordidi mihi cadunt, poſtea crallam co-
rium attenuatur: lata alvus arctatur
planta pedum extenduntur in digitos
per ungulas. Manus deſiunt eſſe pedes
ſed extenduntur, & eriguntur ad mi-
niſtera ſua: collum longum brevitur
facies & caput contrahuntur in orbem
valla aures redeunt ad ſuam prioram
brevitatem: dentes lapidei ſunt minu-
tiores, & quales ſunt hominum: &
cauda, quæ antea me urgebat maxi-
mè, prorsus evanuit. Populi admiran-
tur, piſ adorant tam manifeſtam po-
tentiam ſuprema Deæ, & miraculum
ſimile ſomniis nocturnis, & facilitatem
meæ immutationis: & tendentes ma-
nus ad calum, prædicant voce clarâ
& unanimi tam inſigno beneficium
Deæ. Ego verd ſupra modum attonitus
ſilebam, cū non poſſim capere animi
extram, & tam ſubitam lætitiâ, du-
bitans quid præſertim, ac primum di-

farer primum, unde novæ vocis exordium caperem, quod sermone-
nem, tunc renatâ linguâ, felicius auspicarer, quibus quantisque verbis
tantæ Deæ gratias agerem. Sed sacerdos, utcunque divino monita
cognitis ab origine cunctis cladibus meis, quanquam & ipse insigni
permotus miraculo, nutu significato prius, præcipit tegendo mihi
lintheam dari laciniam. Nam me cum primum nefando tegmine des-
poliaverat asinus; compressis in arcum feminibus, & superstrictis
accuratè manibus, quantum nudo licebat, velamento me naturali
probrè muniveram. Tunc è cohorte religionis unus, impigrè superio-
rem exutus tunicam supertexit me celerrimè. Quo factò, sacerdos
vultu geniali, & hercules in humano jam aspectu meo attonitus,
sic effatur: MUL-TIS & variis exantlatis laboribus, magnisque For-
tunæ tempestatibus, & maximis actus procellis, ad portum quietis &
aram Misericordiæ tandem, Luci, venisti, nec tibi natales, ac ne
dignitas quidem, vel ipsa, quâ flores, usquam doctrina profuit: sed
lubrico virentis ætatulæ, ad ferviles delapsus voluptates, curiositatis
improsperæ 4 sinistrum præmium reportasti. Sed utcunque Fortunæ

INTERPRETATIO

cerem, unde sumerem initium novi sermonis, unde felicius auspicarer orationem, linguâ jam mihi redditâ, quibus, & quàm magnificis verbis grates agerem tanta Dea. At sacerdos, qui nempe monitione Dea cognoverat omnes meas calamitates ab initio, quamvis ipse quoque percitus esset illo insigni miraculo, signo autè permutum factò, jubet dari mihi vestem lineam ad me cooperiendum. Statim enim atque exutus fuoram turpi velamine asinina formæ, pulchrè me contexeram tegmine naturali, quantum nudus poteram, coarctatis coxis & manibus studiose superinjeclis. Tunc unus ex turbâ sacerdo-

tum exutâ promptè veste superiore, operuit me cā velocissimè. Quo factò, sacerdos hilari facie, & cerè stupens, quoddam me videret jam esse humanâ formâ, sic loquitur: O Luci, venisti tandem ad portum quietis, & aram Misericordiæ, superas plurimis, & diversis arumnis, & jactatus magnis Fortuna turbinibus, & maximis tempestatibus: neque nobilitas tui generis, ac ne dignitas quidem tua, aut ipsa scientia, quâ polles, ullo modo tibi profuit, sed collapsus in libidinosos amores ancilla: propensione viridis juvenia, retulisti infausam mercedem tua infelicitis curiositatis. Verum cecitas

NOTÆ

1. Et hercules in humano jam aspectu meo attonitus.] Ita excludatur ex fide & MS. Berr. & editione Scriverii, similiter dixit lib. 4. & in aspectu alioquin attonitum. Quod si legas, ut vulgatæ habent editiones, perhumano in aspectum meum attonitus, interpunge post vocem perhumano eamque refer ad verba præcedentia, ut sit vultu geniali, & Hercules perhumano.

2. Aram Misericordiæ.] Alludit ad

ἐλὲν θουίαν misericordiæ aram, quam Heraclidæ impetraro ab Atheniensibus adversus Eurystheum auxilio, Athenis consecrârunt: quæ miserorum erat per-fugium. De hoc vide Statium, libro ultimo Thebaidos.

3. Ad serviles voluptates.] Amorem scilicet Fotidis Milonis ancillæ.

4. Sinistrum præmium.] Functam in Aënum Metamorphosin.

cæcitas;

cecitas, dum te pessimis periculis discruciat, ad religiosam istam¹ habitudinem improvidā perduxit malitiā. Eat nunc, & summo furore sciat, & crudelitati suæ materiam quærat aliam. Nam in eos, quorum sibi servitium Deæ nostræ majestas vindicavit, non habet locum casus infestus. Quid latrones, quid feræ, quid servitium, quid asperum itinerum ambages reciprocar, quid metus mortis quotidianæ nefariæ Fortunæ profuit? In tutelam jam receptus es² Fortunæ, sed videntis: quæ suæ lucis splendore ceteros etiam Deos illuminat. Sume jam vultum lietiorem, candido isto habitu tuo congruentem: eomitare pompam Deæ hospitatricis, inovanti gradu.³ Videant irreligiosi; videant, &⁴ errorem suum recognoscant. En ecce pristinis ærumnis absolutus, Iſidis magnæ providentiæ gaudens Lucius, de suâ fortunâ triumphat. Quò tanten tutior sis, atque munitior; ⁵ da nomen huic sanctæ militiæ, ⁶ cujus olim sacramento etiam lætaberis:

INTERPRETATIO

Fortuna, dum te vexat difficillimis periculis, deduxit te utique suâ improvidenti malignitate ad hunc religiosum statum. Eat nunc, & sciat maxime rabie, & quærat aliam materiam suæ savitiæ. Adversa enim fortuna nihil potest adversus eos, quorum vitam, & famulatum nostra veneranda Dea sibi mancipavit. Quid pradores, quid fera, quid servitus tua, quid variis anfractibus viarum difficillimarum, quid timor mortis, quo afflictaris quotidie, profuit Fortuna injusta: nunc receptus es in protectionem

Fortuna, sed Fortunæ oculata: quæ etiam collustrat reliquos Deos fulgore sui luminis. Nunc induo faciem hilariorem, convenientem isti tua vœsti alba. Comitare gressu triumphanti pompam Deæ servatricis tuæ. Videant impii: videant, & agnoscant suum errorem. Ecce nunc Lucius liberatus suis prioribus miseriis, gaudens providentiâ magnâ Deæ Iſidis, triumphat de suâ fortunâ. Ut tamen sis securior, & melius protectus, amplectere hanc sanctam militiam, quam gaudebis aliquando te

NOTÆ

1. *Habitudinem.*] Expōsui, *statum*. Quid, si legas, cum quibusdam editionibus, *beatitudinem*?

2. *Fortuna, sed videntis.*] Macrobi. Saturni, lib. i. cap. 19. Luna (quæ Iſis est) *vis* (nascendum), *quia corporum præsul est, quæ fortuitorum varietate jactantur.* Iſis igitur Fortuna est, non cœca illa, quam vulgò homines colunt, sed videntis, & bona malaque hominibus secundum merita dispensans.

3. *Videant irreligiosi.*] Te magnæ Iſidis providentiæ & beneficio asminæ formæ ereptum, & humanæ restitutum.

4. *Errorem suum.*] Quo putant nullos esse Deos: aut, si sunt, res humanas non curare.

Apul.

5. *Da nomen huic sanctæ militiæ.*] Id est, initiare his sacris. Metaphora est à re militari ducta: quasi sacerdotalis vita militiæ genus sit.

6. *Cujus olim sacramento etiam lætaberis.*] Sic habet Pricæana editio, quam lectionem in interpretatione expressi. Aliæ habent, *cujus non olim sacramento etiam rogaberis: quas sequi si velis, non olim, expone hanc ita pridem: nempe nocte superiore, quæ Iſis, ut suprà habetur, Lucium in somnis sic affata erat: Plane memineris. & penitè mento conditum semper tenebis mihi reliqua vita tua curricula, adusque terminos ultimi spiritus vada, &c.*

Bbb

tēque jam nunc obsequio religionis nostræ dedica, & ministerii jugum subi voluntarium. nam, cum cœperis Deæ servire, tunc magis senties fructum tuæ libertatis. Ad istum modum vaticinatus sacerdos egregius,¹ fatigatos anhelitus trahens, concituit. Exinde permixtus agmini religioso procedens, comitabar² sacrarium: totæ civitati notus, ac conspicuus, digitis hominum nutibusque notabilis. Omnes in me populi fabulabantur: Hunc omnipotentis hodie Deæ numen augustum reformavit ad homines, Felix, hercules, & ter beatus! qui vitæ scilicet præcedentis innocentia fideque meruerit tam præclarum de cœlo patrociniū: ut renatus quodammodo, statim sacrorum obsequio desponderetur. Inter hæc, & festorum votorum tumultum, paulatim progressi, jam ripam maris proximamus: atque ad ipsum illum locum, quo pridie meus stabulaverat asinus, pervenimus. Ibidem⁴ simulachris ritè dispositis, navem faberrimè factam, picturis miris Ægyptiorum circumsecis variegatam, summus sacerdos⁵ tādā lucidā, & ovo, & sulphure, solemnissimas preces de ca-

INTERPRETATIO.

esse amplexum: & consecra te nunc jam obsequio nostra religionis, & subde te sponte tuā jugo hujus famulatus. Cum enim inceperis servire Deæ, tum maximè fruēris tuā libertate. Sic effatus præclarus ille sacerdos, dicens fessos suspiritus, tacuit. Ego postea incedens permixtus turba religiosa, comitabar sacram pompam: notus, & spectabilis toti civitati, designatus digitis, & capitis gestibus hominum, tota plebs de me loquebatur, dicens: Venerabile numen Deæ omnipotentis restituit hunc forma humana. Profecto ille felix est, & ter beatus, qui nempe meruerit innocentia, & probitate suæ

anteacta vita, tam insignem protectionem caeli: ut quādam ratione renatus, illic assumereetur ad ministerium sacrorum. Dum hæc dicuntur, & populus perstrepat, vota lata puncupando, sensim procedentes, jam accedimus ad litus maris: & pervenimus ad eum ipsum locum, in quo ego pridie jacueram, dum adhuc essem asinus. Imaginibus ibidem cellocatis ex more, sacrorum antistes dedicavit, & consecravit Deæ navem artificiosissimè fabricatam, variè ornatam undique mirabilibus picturis Ægyptiorum, mundissimè purificatam tādā ardente, & ovo, & sul-

NOTÆ.

1. *Fatigatos anhelitus trahens.* Ejusmodi impostores se anhelos simulabant, ut divino spiritu afflati viderentur. De his Tertullianus in Apologetico. *Ruando conantur, anhelando profantur.* Sic lib. 8. Gallorum Deæ Syriæ antistes crebros anhelitus referens simulabat sanctam recordiam.

2. *Sacrarium.* Pompam sacrorum. Alias sacrarium est adytum, locus nempe secretior, in quo sacra reconduntur.

3. *Tota civitati.* Veteres toto & tota, solo & sola, & similia in dative

dixerunt, pro toti, soli, &c. sic Terent. Eunuchus: *mibi sola ridiculo fuit.* Infra noster: *totoque populo Romano.*

4. *Simulachris.* Quibus onusti erant Iliaci Sacerdotes.

5. *Picturis miris.* Hieroglyphicis.

6. *Tādā lucidā & ovo & sulphure.* Hæc lustrationibus, & purificationibus adhiberi solita testantur Servius ad Æneid. 6. *Lustratio à circumlacione dicta est, vel tādā, vel sulphuris.* Ovid. Metamorphos. lib. 7.

Terque senem flammā, ter aquā,

sto præfatus ore, quàm purissimè purificatam, Deæ nuncupavit, dedicavitque. Hujus alvei felicitis nitens ¹ carbasus litteris votum ingentibus progerebat. Ex litteræ ² votum instaurabant, de novi commearûs prosperâ navigatione. Jam malus insurgit, pinus rotunda, splendore sublimis, insigni carchesio conspicua: & puppis, ³ intorta chenisco, bracteis aureis vestita, fulgebat: omnisque prorsus carina citro lim-pido perpolita florebat. Tunc cuncti populi, tam religiosi, quàm profani, vannos onustas aromatis, & hujuscemodi ⁴ suppliciiis certatim congerunt: & insuper fluctus ⁵ libant ⁶ intritum lacte confectum; donec munerebus largis, & devotionibus faustis completa navis, abso-luta ⁷ strophis anchoralibus, peculiari serenoque flatu, pelago red-

INTERPRETATIO.

phure, prolatis suo sancto ore precibus valde solemnibus. Velum nitidum hujus beati navigii gestabat votum scriptum magnis characteribus, li characteres renovabant votum, pro fausto eventu nova navigationis. Jam malus illius navigii erigitur, qui erat pinus rotunda, excelsa, & splendens, insignis carchesio spectabili. Et puppis insignita anser, cui collum intortum erat, mirabatur obducta bracteis aureis: & cari-

na tota omnino fabricata ex citro nitente splendebat. Tunc omnis plebs, tam religiosi, quàm profani, injiciunt certatim vannos plenas aromatibus, & omnis generis rebus ad supplicationes pertinentibus, & infundunt in mare intritum factum ex lacte, donec navis repleta copiosis donis & faustis precationibus, solveretur funibus anchorarum, & in mare impelleretur ventis

NOTÆ.

ter sulphure lustrat.

Idem in libris de Arte amandi.

Et veniat, qua lustrat anus lectum-que locumque.

Refferat, & tremula sulphur, & ova manu.

1. Carbasus litteris votum ingentibus progerebat. Ea littera, &c.] Sic emendavit ex vetustorum codicum vestigiis Pricæus, ait scilicet votum pro novi commearûs prosperâ navigatione, magnis characteribus in velo navis fuisse scriptum.

2. Votum instaurabant.] Quia jam à sacerdotibus in littore factum, priusquam navis mari redderetur, & carbasus, paresticiente vento illud sibi inscriptum ostendendo, renovare videbatur.

3. Intorta chenisco.] Cheniscus *χηνίσκος* Bayfio pars est proræ unde anchoræ dependent. At videtur potius fuisse anser insigne navis hujus in puppe pictum aut sculptum, intorto collo,

ut vulgò pinguntur anseres; *χηνίς* enim Græcis est anser: unde diminutivum *χηνίσκος*. Ejusmodi porro anser sæpius in navibus pro insigni erat: unde Lucianus in veris narrationibus: *Ἰ, τὴ γὰρ ἐν τῇ ἀντιμὴν χηνίσκος ἀνὴρ ἐπὶ τῷ ζυγῷ καὶ ἀνέστη*, qui enim erat in puppe anser, repente cepit alas quatere, & clamare. Huc accedit quoddam navem Ifidi dedicaram maximè decuerit pro insigni habere anserem, quæ ales est Ifidi sacra. Unde Ovidius:

Nec deffensa juvant Capitolia, quominus anser

Det jecur in lances, Inachi, laurata, tuas.

4. Suppliciiis.] Rebus sacrificialibus, & supplicationibus Deorum accommodatum. Alias supplicium, *πᾶν μ* significat

5. Libant.] Effundunt sacrificii ergò.

6. Intritum lacte confectum.] Genus aliquod pultis, aut condimenti lactei.

7. Strophis anchoralibus.] Strophium

Bbb ij

deretur. Quæ postquam cursûs spatio prospectum sui nobis incertat, sacrorum geruli, sumptis rursûm quæ quisque detulerant, alacres ad fanum reditum capeßunt, simili ritu pompæ decori. Ac cûm ad ipsum jam templum pervenimus; sacerdos maximus, quique divinas effigies progerebant, & qui venerandis penetralibus pridem fuerant initiati, intra cubiculum Deæ recepti, disponunt ritè simulachra spirantia. Tunc ex his unus, quem cuncti Grammatea dicebant, pro foribus assistens, & cætu Pastophorûm, quod sacrosancti collegii nomen est, velut in concionem vocato, indidem de sublimi suggestu, de libro, de litteris, fausta vota præfatus: PRINCIPÍ MAGNO, SENATUIQUE, ET EQUITI, TOTIQUE ROMANO POPULO, nauticis navibus, quæque sub imperio mundi nostratis reguntur, renunciat sermone rituque Græciensi, ita: ἡ ΛΑΟΙΣ ΑΦΕΣΙΣ.

INTERPRETATIO.

singulari. & sereno. Quæ postquam tam longè processit, ut dubius jam nobis esset ejus aspectus, qui sacra gestabant, resumunt singuli quæ attulerant, & incipiunt redire alacriter ad templum decenter, eodem ordine pompa, quo venerant. Ubi autem jam pervenimus ad ipsum delubrum, antistites sacrarum, & qui ferebant divina simulachra, quique jam dudum initiati erant arcanis caerimoniis, ingressi sacrarium Deæ, reponunt ordine effigies illas faberrimè factas in suis locis. Tunc unus ex illis, quem omnes vocabant scri-

bam, stans ante fores, adversatè volat in concionem græce Pastophorum, quod nomen est cætus illius sacrosancti, cûm inde ex altè cathedrâ pronuntiasset vota prospera ex libro, in quo scripta erant: PRO MAGNO IMPERATORE, SENATUQUE, ET EQUESTRI ORDINE, UNIVERSOQUE POPULO ROMANO, navibus nauticis, & iis omnibus, quæ reguntur sub imperio hujus nostri mundi, ita pronuntians linguâ, & more Græco: Λαοῖς ἀφεσις, missio populis,

NOTÆ.

vulgo fascia est pectoralis, quæ mulieres papillas cohibebant: at hîc nihil aliud sunt strophia quàm vincula, seu rudentes, quibus navis ad anchoras erat alligata. ἡ ὀφεία, Suidæ est ἡ ζώνη τοῦ ζωνάριον zona toris.

1. Simulachra spirantia.] Imagines illas Deorum, quæ tantâ arte erant elaboratæ, ut vivere, ac spirare viderentur. Arnob. lib. 6. Spirantia hac signa, quorum plantas & genua consingitis. &c.

2. Cætu Pastophorûm.] Pastophori πασφῳροὶ sacerdotes erant ferentes sacerdotale pallium in pompis publicis: & πασφῳρεῖον tabernaculum pastophororum, thalamus, in quo habitat templi præpositus. Venus etiam dicta est πασφῳρεῖς thalamifera.

3. Mundi nostratis.] Ad distinctio-

nem inferorum, quod subterraneum semiroiundum supra dixit.

4. Λαοῖς ἀφεσις.] Michaël Ritius, lib. 2. de Regibus Francorum, pag. 539. Antiquitus, in illâ vanâ Deorum superstitione, peractâ re divinâ, conversus ad plebem sacerdos, dicebat: λαοῖς ἀφεσις, id est, populis missio, ut est apud Apuleium: quo verbo potestatem faciebat pbeundi volentibus. Simile habemus exemplum in solemni hoc versiculo, quem sacerdotes nostri post peractum sacrum ad plebem conversi, dicere solent: ite: missa est, ubi missa est missio ἀφεσις, quemadmodum & sanctus Cyprianus remissa pro remissione dixit I. ad Fortunatum, de exhortatione martyrii. In aqua baptismo percipitur peccatorum remissa.

1. *Quam* vocem, feliciter cunctis evenire, signavit populi clamor insecutus. Exin gaudiō delibuti populares, 2. thallos, verbenas, corollas ferentes, exosculatis vestigiis Deæ, quæ gradibus hærebat argento formata, ad suos discedunt Lares. Nec tamen sinebat me animus ungue latius indidem digredi; sed intentus in Deæ specimen, pristinos casus meos recordabar, Nec tamen Fama volucris, pigrâ pinna- rum tarditate, cessaverat: sed protinus in patriâ Deæ providentis adorabile beneficium, meamque ipsius 3. Fortunam memorabilem narra- verat passim, Confestim denique familiares ac vernulæ, quique mihi proximo nexu sanguinis cohærebant, luctu deposito, quem de meæ 10. mortis falso nuntio susceperant, repentino lætati gaudio, variè quisque munerabundi, ad meum festinant illicò divinum, reducemque ab Inferis conspectum. Quorum desperatâ ipse etiam facie recreatus, oblationes honestas æqui bonique facio: quippe cùm mihi familiares, quo ad cultum sumptumque largiter succederet, deferre perspicuè cu- 15. rasset. Affatis itaque ex officio singulis, narratisque meis pristinis ærumnis, & præsentibus gaudiis, me rursum ad Deæ gratissimum mihi refero conspectum: ædibusque conductis, 4. intra conspectum.

INTERPRETATIO.

Quam vocem clamor populi subsequens significavit jucundè accidere omnibus. *Postea* populus perfusus lætitiâ, ferens ramos oleæ, verbenas, & corollas, osculatur vestigia Deæ, quæ adhærebant gradibus facta ex argento, & singuli abeunt in suas domos. Neque tamen animus meus patiebatur me discedere ex illo loco vel latum unguem: sed intentus ad simulacrum Deæ, recogitabam meas priores fortunas. Attamen fama velox non cessaverat, lentâ desidia suorum alarum: sed illicò narraverat ubique in meâ patriâ adorandum beneficium Deæ providæ, & meos celebrandos casus. Denique domestici, & servuli mei, & ii, qui mihi conjuncti erant proximo vinculo consanguini- tatis, postea statim mœrore, quem conceperant ex falsâ relatione meâ mortis, ex hilarati subitâ lætitiâ accurrunt protinus ad videndum me, qui servatus eram divinitus, & quasi reductus ab inferis, offerentes mihi singulis varia munera. Quorum insperato aspectu ego etiam exhilaratus, gratias ago ipsi de suis honestis muneribus: quia mei domestici providæ dederant operam, ut mihi offerrent quod abundanter sufficeret ad ornatum meum, & impensam in victum. Appellato igitur unoquoque, prout debebam, memoratisque meis laboribus præcedentibus, & lætitiâ præsentis, redeo iterum ad conspectum Deæ mihi jucundissimum: & conductâ mercede domo, constitit mihi habitationem.

NOTÆ.

1. *Quam* vocem, feliciter cunctis evenire, &c.] Alii legunt, quâ voce, sed parum interest utro modo legas, utroque enim significatur, hac voce sancta & læta omnia omnibus portendi, quod nempe Deæ Iſis per suum scribam renuntiaret unicuique jam licere domum reverti, sacris ritè peractis, quibus fuerat propitiata.
2. Thallos, verbenas, &c.] Θάλλοι rami sunt, ac præsertim oleæginei, aut palmei, Verbenas (inquit Servius ad Æneid. 12.) abusivè vocamus omnes frondes sacras: ut est laurus, oliva, vel myrtus.
3. Fortunam memorabilem.] Reditum nempe ex aſinina formâ ad humanam.
4. Intra conspectum templi.] Ruffinus

templi, larem temporarium mihi constituo : Deæ ministeriis adhuc privatis appositus, contuberniisque sacerdotum individuus, & numinis magni cultor inseparabilis. Nec fuit nox una, vel quies aliqua, visu Deæ monituque jejuna : sed crebris imperiis, factis suis me jam dudum destinatum, nunc saltem censebat initiari. At ego, quam cupienti voluntate præditus, tamen religiosè formidine renitebar. Quod enim sedulo percontaveram, difficile religionis obsequium, & castimoniarum abstinentiam satis arduam, cautoque circumspectu, vitam, quæ multis casibus subjacet, esse muniendam. hæc
 10 identidem mecum reputans, nescio quo modo, quamquam festinans, differebam. Nocte quâdam, plenum gremium suum visus est mihi summus sacerdos offerre: ac requirenti, quid utique istud? respondisse, partes illas de Thessaliâ mihi missas; servum etiam meum indidem supervenisse, nomine Candidum. Hanc, expectectus, imaginem,
 15 diu diuque apud cogitationes meas revolvebam, quid rei portenderet: præsertim cum nullum unquam habuisse me servum isto nomine nuncupatum certus essem, ut tamèn sese præsagium somni porrigeret, lucrum certum modis omnibus significari partium oblatione credebam. Sic anxius, & in proventum properiorem attonitus, templi

INTERPRETATIO.

ad aliquod tempus intra conspectum templi: adhibitus adhuc privatis ministeriis Deæ, inseparabilis à societate sacerdotum, & adorator individuus magna Dea. Neque transégi ullam noctem, aut ullum somnum exoptem visionis & monitionis Deæ: sed præcipiebat illa mihi frequentibus mandatis, ut nunc cerè initiarer suis sacris, quibus jam pridem fueram destinatus. Ego verò, quamvis id ardentè cuperem, cohibebam nihilominus pio timore, quia nimirum studiosè sciscitando cognoveram ministerium religionis esse difficile, & observationem castitatis valde difficilem, & vitam, quæ exposita est plurimis eventibus, descendendam esse prudenti circumspèctione, revolvens sæpè ista apud me, procrastina-

nabam, nescio quâ ratione, quamvis avidè cuperem. Quâdam nocte, videre mihi visus sum supremum sacerdotem mihi offerentem suum gremium plenum: & eam interrogarem eum, quidnam esset istud? respondisse mihi illa esse frusta ad me missa ex Thessaliâ; famulum etiam meum, nomine Candidum, advenisse ex eadem provinciâ. Postquàm evigilavi, agitabam animo diu multumque quid rei visio illa mihi præsignaret præcipue, quia cerè sciebam me nullum unquam habuisse servum vocatum hoc nomine. Existimabam tamen quæstum haud dubium prorsus designari per oblationem fructuum, quoquo modo præsagium somni se explicaret. Sic sollicitus, & intentus illi abundantiori lucro, expectabam templi

NOTÆ.

Historiæ Ecclesiasticæ lib. 2. cap. 23. in descriptione templi Dei Serapidis: Jam vero in superioribus extrema totius ambitus spatia occupant exhedra, & pastophoria, domusque in excelsum porrecta: in quibus vel Editi, vel

hi, quos appellant *ἑρδωρτας*, id est, qui se castificant (talis erat noster Lucius) commanere soliti erant.

1. Partes illas.] Quas nimirum in gremio suo habebat.

2. Attonitus.] Idem hic est atque at-

matutinas apertiones opperiebar. Ac, dum¹ velis candentibus reductis in diversum, Deæ venerabilem conspectum apprecamur, per dispositas aras circumiens sacerdos, rem divinam procurat; supplicamentis solemnibus, de penetrali fonte² peritum; spondæo libat. Rebus jam rite consummatis, & inchoatæ lucis salutationibus, religiosi primam³ & nuntiantes horam, perstrepunt. Et ecce superveniunt de patriâ, quos ibi reliqueram famulos; cum me Fotis malis, incapistrasset erroribus. Cognatis scilicet famulos meos, necnon & equum quoque illum meum reducentibus, quem diversè distractum notæ dorsualis agnitione recuperaverant: quare solertiam somni tum mirabar vel maximè,¹⁰ quòd præter congruentiam lucrosæ pollicitationis, argumento servi Candidi, equum mihi reddidisset colore candidum. Quo factò, idem sollicitus, sedulum colendi frequentabam ministerium, spe futuri⁶ beneficiis præsentibus pigneratâ. Nec minùs in dies mihi magis magisque accipiendorum factorum cupido gliscebatur, summisque preci-¹⁵

INTERPRETATIO.

apertionem, quæ mihî fiebat. Et, dum restructis in contrarias partes mihîs separatis, oramus venerandam faciem Deæ, sacerdos circumiens altaria ordine disposita, dat in iis operam sacro: & cum solitis precibus effundis vase aquam hauriam ex fonte, qui in penetralibus templi erat. Sacro illo jam debite peracto, religiosi strepitum edunt, adorationibus matutinis Deæ, annuntiantes primam horam dici. Et subito adveniunt ex meâ patriâ servi, quos ibi reliqueram, postquam Fotis me ad capistrum adegisset improbo suo errore, meis nempe cognatis reducentibus meos servos, atque etiam meum illum equum, quem

agnitum ex maculâ, quam habebat in dorso, recuperaverant, postquam venditus fuisset variis emptoribus: quapropter tunc maximè admirabar acumen mei somni, quod præter convenientiam quasivis, quem mihi promiserat, restitisset mihi equum albi coloris sub designatione servi Candidi. Quo factò, ego eidem cura semper intentus fungebar assiduo officio colendi Deam, videns spem, quam conceperam de futuris bonis, jam confirmatam esse, præsentibus beneficiis, tanquam pignore. Nec ed secius desiderium suscipiendorum factorum mihi augebatur quotidie magis ac magis. Et sapius ad-

NOTÆ.

tentus, quemadmodum & in hoc Juvenalis loco, Satyr. 7.

Magna mentis opus, nec de Lodice paranda

Attentis, &c. id est, attente, aut sollicitè.

Aliàs attentis mirabundum significat, & veluti conjunctum stupescitum.

1. Velis candentibus.] Quibus Deæ simulachrum à profanorum aspectu arcebat.

2. Peritum.] Subintellige liquorem.

3. Spondæo.] Spondæum vas erat sacrificale, quo aquam aliisque liquores libabant. Hesychius Σπονδαίον, ἑρπύριον

ἐστὶ τὸ τοῖς εἰδωλοῖς ἐμπόριον.

4. Inchoata lucis salutationibus.] Adorationibus, quas primâ luce faciebant. Seneca epist. 95. Vetemus salutationibus matutinis fungi, & foribus assidere templorum. Humana ambitio istis officiis capitur: Deum colit, qui novit.

5. Nuntiantes.] Strepitu suo significantes? an conceptis verbis horam dici primam esse declarantes, ex aliquâ consuetudine, quæ inter ipsos vigeret?

6. Beneficiis præsentibus.] Adventu scilicet cognatorum, & recuperatione servorum & equi: quæ omnia tanquam illis beneficia reputabat.

bus primum sacerdotem sapissimè conveneram, petens, ut me
 1 noctis sacratæ tandem arcanis initiaret. At ille, vir alioquin gravis,
 & sobriæ religionis observatione famosus, clementer ac comiter, &
 ut solent parentes immaturis liberorum desideriis modificari, meam
 5 differens instantiam, spei melioris solatiis alioquin anxium, mihi per-
 mulcebat animum. Nam, & diem, quo quisque possit initiari, De-
 nutu demonstrari, & sacerdotem, qui sacra debeat ministrare, ejus-
 dem providentiâ deligi: sumptus etiam carimonis necessarios simili
 præcepto destinari. Quæ cuncta nos quoque observabili patientiâ sus-
 10 tinere censebat: quippe cum aviditati contumaciæque summe cavere,
 & utramque culpam vitare, ac neque vocatis morari, nec, non jussus,
 festinare deberem, nec tamen esse quemquam de suo numero tam
 perditæ mentis, vel immò, destinatæ mortis, qui, non sibi quoque
 seorsum jubente Dominâ, temerarium atque sacrilegum audeat ministe-
 15 rium subire, noxamque lethalem contrahere. Nam & Infernû clau-
 stra, & Salutis tutelam in Deæ manu posita, ipsamque² traditionem
 ad instar voluntariæ mortis, & precariæ salutis celebrari: quippe cum
 transactis vitæ temporibus, jam in ipso finitæ lucis limine constitu-
 tos, & quæ tamen tutò possint magna religionis committi silentia,

INTERPRETATIO.

iveram antistitem factorum, flagitans instantissimis precibus, ut tandem me initiaret mysteriis noctis sacræ. Sed ille, qui ceterum vir erat severus, & inclitus observatione religionis illius abstinentis, procrastinans meum postulatû mansuevit, & leniter, atque eo modo, quo patres solent moderari desideria intempestiva suorum filiorum, deliniebat meum animum aliundè sollicitum solamine spei melioris. Dicebat enim diem, quo unusquisque potest initiari, designari voluntate Deæ, & providentiâ ipsius eligi sacerdotem, quem oporteat sacra facere: impensas quoque necessarias carimonis, designari mandato ejusdem. Quæ omnia suadebat, ut nos etiam expectaremus patientiâ obsequiosa: cum scilicet deberem magnopere

mihi cavere à nimia cupiditate, & pertinaciâ, & neque esse in morâ, cum vocarer, neque properare, nisi mihi imperaretur. neque tamen ullum esse ex numero, suorum tam profligati animi, aut potius tam additum mortis, qui audeat temere, & impie suscipere ministerium, sicque committere culpam morte dignam, nisi etiam Dea ipsi peculiariter imperaverit. Valvas enim Infernû, & custodiam vitæ esse positas in manu Deæ, & ipsam traditionem sacrorum peragi ad exemplum mortis spontanea, & vitæ precariæ recuperatæ: quia nempe Dea solet eligere viros peractis jam ævo positos in extremo termino suæ vitæ, quibus tamen magna arcana religionis possint securo

N O T A.

1. Noctis sacratæ.] Ita lege ex fide plurimorum MSS. non: noctis societate, ut malè habet Colviana editio. Nox sacratæ ea est, per quam infra dicitur à sacerdote ad sacrarii penetralia deductum accessisse confinium mortis: & calcato Proserpina limine, per omnia vèctum elementa: remeasse: noctis mo-

diâ solem vidisse candido coruscantem lumine, &c.

2. Traditionem.] Sacrorum;

3. Quis tamen tutò possint magna religionis committi silentia.] Id est, qui tamen non sint adeò decrepiti, ut delirent, & commissæ suæ fidei arcana, animi lenitate, revelent.

numen

numen Deæ soleat eligere, & suâ providentiâ quodammodo renatos, ad novæ reponere rursus salutis curricula. Ergo igitur me quoque oportere cœleste sustinere præceptum, quanquam perspicuâ evidenti- que magni numinis dignatione jam dudum felici ministerio nuncu- patum destinatumque: nec secus quàm cultores cæteri, ¹ cibis profa- nis ac nefariis jam nunc temperare; quò rectius ad arcana purissimæ religionis secreta pervaderem. Dixerat sacerdos: nec impatientiâ cor- rumpebatur obsequium meum: sed intentus mihi quiete, & probabili taciturnitate, sedulum quodies obibam culturæ sacrorum ministe- rium. Nec me fefellit, nec longi temporis prolatione cruciavit po- tentis Deæ benignitas salutaris: sed ² noctis obscuræ non obscuris imperiis evidenter monuit, advenisse diem mihi semper optabilem; quo me maximi voti compotiret. quantoque sumptu deberem procu- sare supplicamentis; ³ ipsumque Mithram illum suum sacerdotem præ- cipuum, ⁴ divino quodam stellarum consortio, ut aiebat, mihi con- juncum, sacrorum ministrum decernit. Quibus, & cæteris benivolis præceptis summatis Deæ recreatus animi, necdum satis luce lucidâ, discussâ quiete, protinus ad receptaculûm sacerdotis contendo: atque eum cubiculo suo commodum prodeuntem continuatus, saluto.

INTERPRETATIO.

medi. & eos restituere stadio nova- rita, quodam modo renatos suâ provi- dentiâ. Oportere igitur ut ego etiam expectarem mandatum cœleste, quam- vis jam pridem destinatus essem, & de- dicatus beato ministerio, dignatione cla- râ. & manifestâ magnâ Dea: & ut jam tunc abstinere à cibis profanis, & votis, perinde ac cæteri Religiosi: ut melius pervenirem ad secretiora arcana sanctissima religionis. Cum sa- cerdos hac mihi dixisset, obedientia mea non infringebatur impatientiâ, sed ego attentèungebar quotidie se- dulo officio colendorum sacrorum, cum leni tranquillitate, & silentio laudabi- li. Et bonitas salutaris potentis Deæ non me decepit, neque cruciavit dilu-

tione diuturni temporis: sed me aper- tè monuit clavis præceptis, mihi per noctis obscuræ quietem datis, diem ad- venisse à me semper expectatum, quo me faceret compotem maximi voti. Et constituit quantâ impensâ mihi instruendus esset apparatus sacrorum, & simul designat mihi pro ministro sacrorum il- lum ipsum Mithram suum primum sacerdotem, quem dicebat mihi esse conjunctum cœlesti quodam consensu astrorum. Quibus dictis, & reliquis benignis jussis suprema Dea, ego refe- ctus animo, expergefactus die mundum- bünd claro, confestim pergo ad domici- lium sacerdotis: & affectus eum tunc exeuntem à suo cubiculo, saluto illum.

NOTÆ.

1. Cibis profanis ac nefariis.] Cibo- rum delectus non modò apud Judæos locum habuit, sed & apud Ethnicos. Tertull. adversus Psychicos: Quales ca- stimonia Apim, Isidem, & magnam matrem certiorum eduliorum exceptione purificant.

2. Noctis obscura non obscuris impe- Apul.

riis.] Somnio, quo clarè & evidenter me monebat, quamvis per obscuram noctem.

3. Ipsumque Mithram.] Nomen est Sacerdotis, quo nomine etiam Persæ appellant Solem ipsum, qui Osiris est, seu Serapis Ægyptiorum.

4. Divino quodam stellarum consortio. C. c.

Solito constantius desineveram jam, vebat debitum factis obsequium, sagitare. At ille, statim ut me conspexit, prior: O mi Luci, inquit, te felicem, te beatum, quem propitia voluntate numen augustum tantoperè dignatur! Er quid, inquit, jam nunc stas otiosus, neque ipsum demoraris? Adest tibi dies votis assiduus exoptatus, quo Dea multinominia divinis imperiis, per istas meas manus piissimis sacramentis arcanis insinueris. Et, injecta dextera, senex comissarius ducit me protinus ad ipsas fores aditu amplissimi: atque solenni apertitionis celebrato ministerio, ac matutino perfecto sacrificio, de operis adyti proferit quosdam libros, & litteris ignobilibus prænatos: & partim figuris ejusmodi animalium, concepti sermonis compendiosa verba suggerentes: partim nodosis, & in modum rotæ tortuosis, & capreolamque condensis apicibus, & curiosis profanorum lectione munita. Indidem mihi prædicat, quæ forent ad usum rubele necessariis preparanda. Ea protinus graviter, & aliquantò liberalius partim ipse, partim per meos socios cœmenda procuro. Jamque tempore,

INTERPRETATIO.

Jam decreveram postulare pertinacius solito ministerium sacrorum, velut mihi debitum. Verum ille simul ac me vidit, sic quidem cœpit prior: O mi Luci, quàm felix es, quàm fortunatus! siquidem veneranda Dea adeò te honorat benigno suo favore. Et quare, ait, nunc cessas, & tibi ipsi in morâ es? Advenit tibi dies exoptatus contituus desideris, quo initiis religiosis arcanis sacrorum, his meis manibus, jussu divino Dea multinominis. Et senex humanissimè apprehensum me manu ducit statim ad ipsas valvas amplissimi templi: & perfecto officio apertitionis secundum morem solennem.

& celebrato sacrificio matutino, deprimat ex ipsius sacrarii penetralibus quosdam libros scriptas characteribus incognitis, exhibentes verba orationis in eis contenta, partim abbreviata figuris animalium omnis generis, partim defensa adversus curiosam lectionem profanorum, accentibus nodosis, & intertis in orbem, atque etiam implicatis inter sese instar capreolorum. Ex illis libris mihi declaras quamam oporteret a me preparari necessariis ad usum initiationis. Ego confestim strenuè efficio, ut ea, atque etiam aliquantò largiora compararentur, partim per me ipsum, partim per meos socios, Cumque

NOTÆ.

ria, ut aiahat, mihi conjunctum,] Pocius, ad Cornutum præceptorem suum, Satyr. 5.

Non equidem hoc dubites, amborum fœdere certo

Consensura dies, & ab una fide du-

ci, &c.

1. Dea multinominis.] Hujus libri initium pag. 363. ipsa Dea, de se loquitur, & Phrygas, &c. Vide totum locum.

2. Litteris ignobilibus.] Ea erant hieroglyphica litteræ. Martianus Capella, lib. 11. Etiamque quidam libri

sacra nigredine colorati, quarum littera animalium credebantur effigies &c.

3. Partim figuris ejusmodi animalium.] Sic per figuram apis mella conficientis Egyptii Regem designabant, cum jucunditate imperantem: picto draconis caudam suam mordente, annum indicabant in seipsum redeuntem &c.

4. Capreolam.] Instar capreolorum. Sane autem capreoli clavícula, seu manus, quibus vitis adminicula apprehendit.

5. Ad usum telesti.] Telesti Græci est expiatio, initiatio, atque initiatio

ut aiebat sacerdos, id postulante, stipantem me religiosâ cohorte deducit ad proximas balneas: & prius lueto lavacro traditum, præfatus Dedem veniam, purissimè circumforans, abluit: & rursumque ad templum reductum, jam duabus diei partibus transactis, ante ipsa Deæ vestigia constituit: secretisque mandatis quibusdam, quæ voce meliora sunt, illud planè cunctis arbitris præcipit, decem continuis illis diebus cibariam voluptatem coërcerem, neque ullum animal essem, & 2 invinius essent. Quibus venerabili continentia rite servatis, jam dies aderat 3 divino destinatus vadimonio: & Sol curvatus intrahebat vespem. Tunc ecce confluunt undique turba, sacrorum ritu vetusto, variis quisque me muneribus honorantes. Tunc semotis procul profanis omnibus, linteo & rudi me contegunt amicumine, arreptâ manu, sacerdos deducit ad ipsius sacrarii penetralia. Quæras forsitan satis anxie, studiose lector, quid deinde dictum, quid factum? dicerem, si dicere liceret, cognosceres, si liceret audire. Sed parem noxam contraherent aures & linguæ temerariæ curiositatis. Nec te tamen, desiderio forsitan religioso suspensum, angore diutino cruciabo. Igiturandi: sed crede quæ vera sunt. 4 Accessi confinium mortis:

INTERPRETATIO.

tempus. (ut aiebat sacerdos) id flagitaret, ducit me ad lavacrum proximum circum me catervâ religiosorum: & cum me collocasset in balneo solito, ipse, gratis prius Diis, abluit me, aspergens aquâ mundissimè: iterumque reducit ad templum, atque ibi me collocat ante ipsa vestigia Deæ, transactis jam duabus partibus diei: imperatque etiam quibusdam, quæ non licet mihi loqui, id corâ coram omnibus imperat, ut refranarem voluptatē usque per illos decem dies continuos, neque comederem de carne ullius animalis, & abstinerem à vino. Quæ cum legitimè observasset religiosâ continentia, & jam advenisset dies, quo sacris sisto debebam, & sol descendens adduceret vesp-

peram: populi undique concurrunt, afficientes me quisque diversis donis secundum antiquam consuetudinem sacrorum. Tunc sacerdos procul remotis amicumine profanis, apprehensâ manu, deducit ad penetralia ipsius sacrarii mea velatum amictu linteo, & novo. Curiose lector, fortasse rogabis valde sollicitè quid dictum sit, & factum postea? Dicerem, si mihi fas esset dicere, in audire, si fas tibi esset audire. Vespem, aures: & linguæ incurramus similam culpam curiositatis, temerariæ. Neque tamen longè anxietate torqueretur suspensum, fortasse desiderio religioso. Audi ergo: sed crede quæ vera sunt. Accessi ad viciniam mortis:

N O T A

nis hostia, quo postremo sensu hinc sumitur. Significat etiam religionem & sacerdotium. Hostia autem, seu sacrificium illud, quod ab initiandis fiebat ideo teleta dicebatur, quod magna esset impensa: nam enim, præter multa alia, sumptus facere significat.

1. Quæ voce meliora sunt. Quæ sanctiora sunt, quàm ut sermone esse-

rantur in vulgus.

2. Invinius essent. Vox à vino, & in formata, utriusque est abstinentia.

3. Divino destinatus vadimonio. Quod scilicet debebat se sistere coram Deo: hinc initiandum, quomodo & qui vadimonium dederunt, die vadimonii coram Iudice sistere se solent.

4. Accessi confinium mortis, &c.]

Ccc ij

& calcato Proserpinæ limine, per omnia vectus eleme
 nocte mediâ, vidi Solem candido coruscantem lumine
 ros, & Deos Superos accessi coram, & adoravi de
 tibi retuli, quæ, quamvis audita, ignores tamen neces
 sary quod solum potest sine piaculo ad profanorum intelligi
 tiari, referam. Manè factum est: & perfectis solemnibus
 duodecim sacratis stolis, habitu quidem religioso satis
 de ea nullo vinculo prohibeor: quippe quod tunc tem
 praesentes plurimi: Namque in ipso ædis sacræ medullatio,
 mulachrum constitutum tribunal ligneum iussus superst
 quidem, sed floridè depictâ veste conspicuus. Et humeris
 ponè tergum talocum tenuis pretiosa chlamyda, quaqu
 ferens, colore vario circumnotatis insignibar animalibus.

INTERPRETATIO.

Et eodem intuli in ostium Proserpinae, ac redi, delatus per universa elementa. Vidi mediâ nocte solem fulgentem splendida luce: accessi manifestè ad Deos Inferos, & ad Deos Superos, & eos veneratus sum è propinquo. En narra vi tibi, quæ necessariò non intelliges, quamvis ea audieris. Narrabo igitur tantùm id, quod potest exponi caput profanorum sine crimine. Manè adveni: & peractis caerimoniis, ego prodii sanctè vestitus duodecim vestibus, habitu

quidem valdè mystico, impedior quin de eo loq mirum qui tunc accer ruit. Ego enim conscen dotis solium ligneum p medio templi spatio, ant eramque (peccabilis veste sed eleganter pictâ; Et pr pendebat mihi ex humeris, post tergum usque ad calces. undecunque tamen aspiceret, distinctus eram animalibus circumpictis diverso colore. His erant

NOTÆ.

Suprà hoc libro, quippe cùm transactis vix temporibus, jam in ipso finita lu cis limine constitutos, quæis tamen tu ed possint magna religionis committi si lentia, numen Dea solent eligere, & suâ providentiâ quodam modo rematos, ad nova repetere rursus salutis curricula.

1. Nocte mediâ vidi solem, &c.] Dio Chrysostomus, Orat. 12. ubi de My steriis initiato: Πολλὰ ὄρατα μυστικὰ διδωμένα, πολλὰ δ' αὐθόρτα τοῖς τῶν φανῶν: οὐ γὰρ τὴν εἰς φανὸς ἐκκλινῆς μυστικὰ φανερῶν, ἀλλὰ τὰ μυστικὰ προ φανῶν, videntem multas mysticas vi siones, multas quoque tales voces au dientem: dum tenebræ & lumen alter natum ipsi apparent, & innumera alia sunt.

2. Quæ, quamvis audita, ignores tamē necesse est.] Quia tam obscure

narravi, nullis adiectis circumstantiis, ut audiens non audieris, & sciens nescias. Quidam habent, quæ quam vis audita ignores, tamen credere necesse est. Sed malo priorem lectio nem.

3. Duodecim sacratis stolis.] Stolas hic intellige vestes quasdam sacerdota les. Quod autem duodecim ejusmodi vestibus amictus fuerit, inde fortasse factum est, quid hic est signorum Zo diaci numerus, quem in sacris Isidis (quæ Luna est) magnam profectò vim habere oportebat. Unde, non indutum se modò illis duodecim stolis, sed sa cratum fuisse dicit.

4. Hinc dracones Indici.] India dra cones gignit maximos cum elephan tibus perpetuâ discordiâ bellantes, teste Plin. lib. 7. cap. 11.

zones Indici, ¹ inde gryphes Hyperborei: ² quos, in speciem pinnata alitis, generat mundus alter. hanc Olympiacam stolam sacrați nuncupant. At manu dextrâ gerebam flammis adultam facem: & caput decorè corona cinxerat, palmæ candidæ foliis in modum radiorum proflistentibus. Sic ad instar Solis ³ exornato, & in vicem simulacri constituto, repente velis reductis, aspectum populi inerrabam. Exhinc festivissimum ⁴ celebravi natalem sacrorum: & suaves epulæ, & faceta convivia. Dies enim tertius pari cærimoniarum ritu celebratus, & jentaculum religiosum, & teletæ legitima consummatio. Paucis dehinc ibidem commoratus diebus, inexplicabili voluptatē simulacri divini perfruebar: irremunerabili quippe beneficio pigneratus. Sed tamen Deæ monitu, licet non plenè, tamen pro meo modulo, supplicuè gratiis persolutis, tardam satis domuitionem comparo. Vix equidem abruptis ardentissimi desiderii retinaculis, provolutus denique ante conspectum Deæ, & facie meâ diu deterfis vestigiis ejus, lacrymis obortis, singultu crebro sermonem interficiens, & verba

INTERPRETATIO.

dracones Indici, illic gryphes Hyperborei, quos alter orbis procreat ad formam volucris alata. Religiosi vocant eam vestem Olympiacam. Sed ferebam manu dextrâ facem accensam flammis, & habebam caput decenter redimitum coronâ, foliis palma candida premicantibus instar radiorum. Cum sic ornatus essem in modum Solis. & positus in loco effigiei, retractis subito velis, ferebar per oculos populi. Postea celebravi latissimum diem initiationis meæ: & appositæ sunt jucunda dapæ, & celebrata convivia jocis condita. Tertius etiam dies celebratus est iisdem cæimoniis, & factum est sacrum jentaculum, & initiatio

ritè absoluta est. Deinde manens ibidem per aliquot dies, percipiebam voluptatem, quam exprimere non possum, ex contemplatione effigiei Deæ: additus nempe ipsi beneficio omni remuneratione majori. Attamen monitione Deæ, altis ipsi suppliciter gratiis, non condignis quidem, sed saltem secundum meas facultates, præparo me lenitè admodum ad redeundum domum. Postquam agredè fregi vincula ardentissimi desiderii, quo tenebar, remanendi apud Deam, prostratus tandem coram ipsâ, absterfis diu ejus vestigiis meo vultu, lacrymis manantibus, interfecans orationem meam frequentibus singultibus, &

N O T A.

1. *Inde gryphes Hyperborei.*] Servius ad Eclogam 3. Virgilii, Gryphes genus ferarum in Hyperboreis nascitur montibus.
2. *Quos in speciem pinnata alitis generat mundus alter.*] Quidam Hyperboreos, apud quos nati gryphes dicuntur, medios fecere inter utrumque solem, Antipodum scilicet occalum, & orientem nostram: ex quorum mente hic loquitur Apuleius. Plinius tamen hoc negat. Pinguntur autem Gryphes

alis & rostro aquilis similes, cætera leones.
3. *Exornato.* Supple me: vel lege cum Ald. codice exornatus, & paulò post constitutus: quod melius puto.
4. *Celebravi natalem sacrorum.*] Servius ad 3. Eclog. Natales, apud majores plenum nomen est. Postertus, natalis dies, dicere cæpit. Natalem sacrorum vocat hic diem, quo consecratus fuerat, quasi illo die unâ cum religioso statu novam vitam fuisset auspiciatus.

deretur. Quæ postquam cursûs spatium prospectum sui nobis incertat, sacrorum geruli, sumptis rursum quæ quisque detulerant, alacres ad fanum reditum capeſſunt, simili ritu pompæ decori. Ac cùm ad ipsum jam templum pervenimus; sacerdos maximus, quique divinas effigies progerebant, & qui venerandis penetralibus pridem fuerant initiati, intra cubiculum Deæ recepti, disponunt ritè simulachra spirantia. Tunc ex his unus, quem cuncti Grammatea dicebant, pro foribus assistens, cœtu Pastophorûm, quod sacrosancti collegii nomen est, velut in concionem vocato, indidem de sublimi suggestu, de libro, de litteris, fausta vota præfatus: PRINCIPÌ MAGNO, SENATUIQUE, ET EQUITI, TOTOQUE ROMANO POPULO, nauticis navibus, quæque sub imperio mundi nostratis reguntur, renunciat sermone rituque Græciensi, ita: ΛΑΟΙΣ ΑΦΕΙΣ.

INTERPRETATIO.

singulari, & sereno. Quæ postquam tam longè processit, ut dubius jam nobis esset ejus aspectus, qui sacra gestabant, resumunt singuli quæ attulerant, & incipiunt redire alacriter ad templum decenset eodem ordine pompa, quo venerant. Ubi autem jam pervenimus ad ipsum delubrum, antistites sacrum, & qui ferebant divina simulachra, quique jam dudum initiati erant arcanis caerimoniis, ingressi sacrarium Deæ, reponunt ordine effigies illas faberrimè factas in suis locis. Tunc unus ex illis, quem omnes vocabant scri-

bam, stans ante fores, advocato voluti in concionem grege Pastophorum, quod nomen est cœtus illius sacrosancti, cùm inde ex altâ cathedrâ pronuntiasset vota prospera ex libro, in quo scripta erant: PRO MAGNO IMPERATORE, SENATUQUE, ET EQUESTRI ORDINE, UNIVERSOQUE POPULO ROMANO, navibus nauticis, & iis omnibus, quæ reguntur sub imperio hujus nostri mundi, ita pronuntiat linguâ, & more Græco: Λαοῖς ἀφεῖς, missio populis,

NOTÆ.

vulgo fascia est pectoralis, quâ mulieres papillas cohibebant: at hîc nihil aliud sunt strophia quàm vincula, seu rudentes, quibus navis ad anchoras erat alligata. τριφύς, Suidæ est τριφυλῶν ζωνάριον zona teres.

1. Simulachra spirantia.] Imagines illas Deorum, quæ tantâ arte erant elaboratæ, ut vivere, ac spirare viderentur. Arnob. lib. 6. Spirantia hæc signa, quorum plantas & genua contin-
gitis, &c.

2. Cœtu Pastophorûm.] Pastophori παστοφόροι sacerdotes erant ferentes sacerdotale pallium in pompis publicis: & παστοφείον tabernaculum pastophorum, thalamus, in quo habitat templi præpositus, Venus etiam dicta est παστοφείη thalamifera.

3. Mundi nostratis.] Ad distinctio-

nem inferorum, quod subterraneum semirofundum supra dixit.

4. Λαοῖς ἀφεῖς.] Michaël Ritijs, lib. 2. de Regibus Francorum, pag. 539. Antiquis, in illâ vanâ Deorum superstitione, peractâ re divinâ, conversus ad plebem sacerdos, dicebat: λαοῖς ἀφεῖς, id est, populis missio, ut est apud Apuleium: quo verbo potestatem faciebat pœnendi voluntibus. Simile habemus exemplum in solemnî hoc versiculo, quem sacerdotes nostri post peractum sacrum ad plebem conversi, dicere solent: lito: missa est, ubi missa est missio Deorum, quemadmodum & sanctus Cyprianus remissa pro remissione dixit l. ad Fortunatum, de exhortatione martyrii. In aquâ baptismo percipitur peccatorum remissa.

1. Quam vocem, feliciter cunctis evenire, signavit populi clamor in-
 securus. Exin gaudio delibuti populares, 2 thallos, verbenas, corollas
 ferentes, exosculatis vestigiis Deæ, quæ gradibus hærebat argento
 formata, ad suos discedunt Lares. Nec tamen sinebat me animus
 ungue latius indidem digredi; sed intentus in Deæ specimen, pristi-
 nos casus meos recordabar. Nec tamen Fama volucris, pigra pinna-
 rum tarditate, cessaverat: sed protinus in patriâ Deæ providentis ad-
 orabile beneficium, meamque ipsius 3 Fortunam memorabilem narra-
 verat passim. Confestim denique familiares ac vernulæ, quique mihi
 proximo nexu sanguinis cohærebant, luctu deposito, quem de meæ 10
 mortis falso nuntio susceperant, repentino lætati gaudio, variè quif-
 que munerabundi, ad meum festinant illicò divinum, reducemque ab
 Inferis conspectum. Quorum desperatâ ipse etiam facie recreatus,
 oblationes honestas æqui bonique facio: quippe cùm mihi familiares,
 quo ad cultum sumptumque largiter succederet, deferre perspicuè cu- 15
 rassent. Affatis itaque ex officio singulis, narratisque meis pristinis
 ærumnis, & præsentibus gaudiis, me rursùm ad Deæ gratissimum
 mihi refero conspectum: ædibusque conductis, 4 intra conspectum

INTERPRETATIO.

Quam vocem clamor populi subsequens significavit iucundè accidere omnibus. Postea populus perfusus lætitiâ, ferens ramos oleæ, verbenas, & corollas, osculatur vestigia Deæ, quæ adhærebant gradibus facta ex argento, & singuli abeunt in suas domos. Neque tamen animus meus patiebatur me discedere ex illo loco vel latum unguem: sed attentus ad simulachrum Deæ, recogitabam meas priores fortunas. Attamen fama velox non cessaverat, lætâ desidia suorum alarum: sed illicò narraverat ubique in meâ patriâ adorandum beneficium Deæ providæ, & meos celebrandos casus. Denique domestici, & servuli mei, & ii, qui mihi conjuncti erant proximo, vinctulo consanguini-

nitatis, posito statim mœrore, quem conceperant ex falsâ relatione meâ mortis, ex hilarati subitâ lætitiâ accurrunt protinus ad videndum me, qui servatus eram divinitus, & quasi rediit ab inferis, afferentes mihi singuli varia munera. Quorum insperato aspectu ego etiam exhilaratus, gratias ago ipsi de suis honestis muneribus: quia mei domestici providæ dederant operam, ut mihi afferrent quod abundanter sufficeret ad ornatum meum, & impensam in victura. Appellato igitur unoquoque, prout dabam, memoratisque meis laboribus præcedentibus, & lætitiâ præsentis, redeo iterùm ad conspectum Deæ mihi iucundissimum: &, conductâ mercede domo, constituo mihi habitationem

NOTÆ.

1. Quam vocem, feliciter cunctis evenire, &c.] Alii legunt, quâ voce, sed parùm interest utro modo legas. utroque enim significatur, hac voce sancta & læta omnia omnibus portendi, quod nempe Deæ Iûs per suum scribam renuntiaret unicuique jam licere domum reverti, sacris ritè peractis, quibus fuerat propitiata,

2. Thallos, verbenas, &c.] Θάλλοι rami sunt, ac præsertim oleaginei, aut palmei, Verbenas (inquit Servius ad Æneid. 12.) abusu vocamus omnes frondes sacras: ut est laurus, oliva, vel myrtus.

3. Fortunam memorabilem.] Reditum nempe ex asinina formâ ad humanam.

4. Intra conspectum templi.] Ruffinus

Bbb ij

templi, larem temporarium mihi constituo : Deæ ministeriis adhuc
 privatis appositus, contuberniisque sacerdotum individuus, & numi-
 nis magni cultor inseparabilis. Nec fuit nox una, vel quies aliqua,
 visu Deæ monituque jejuna : sed crebris imperiis, sacris suis me jam-
 5 dudum destinatum, nunc saltem censebat initiari. At ego, quan-
 quam cupienti voluntate præditus, tamen religiosæ formidine
 renitebar. Quod enim sedulo percontaveram, difficile religionis obse-
 quium, & castimoniarum abstinentiam satis arduam, cautoque cir-
 cumspectu, vitam, quæ multis casibus subjacet, esse muniendam. hæc
 10 identidem mecum reputans, nescio quo modo, quanquam festinans,
 differebam. Noctē quādam, plenum gremium suum visus est mihi
 summus sacerdos offerre : ac requirenti, quid utique istud ? respon-
 disse, ¹ partes illas de Thessaliā mihi missas ; servum etiam meum in-
 didem supervenisse, nomine Candidum. Hanc, expectectus, imaginem,
 15 diu diuque apud cogitationes meas revolvebam, quid rei portende-
 ret : præsertim cū nullum unquam habuisse me servum isto nomine
 nuncupatum certus essem, ut tamen sese præsagium fomhi portigeret,
 lucrum certum modis omnibus significari partium oblatione crede-
 bam. Sic anxius, & in proventum prosperiorem attonitus, templi

INTERPRETATIO.

ad aliquod tempus intra conspectum
 templi : adhibitus adhuc privatis mini-
 steriis Deæ, inseparabilis à societate
 sacerdotum, & adorator individuus
 magna Dea. Neque transigi ullam no-
 ctem, aut ullum somnum experire vi-
 sionis & monitionis Deæ : sed præci-
 piebat illa mihi frequentibus mandatis,
 ut nunc ceritè initiarer suis sacris,
 quibus jam pridem fueram destinatus.
 Ego verd, quamvis id ardentè cupe-
 rem, cohibebam nihilominus pio timore.
 quia mirum studiosè sciscitando co-
 gnoveram ministerium religionis esse
 difficile, & observationem castitatis
 valde difficilem, & vitam, qua ex-
 posita est plurimis eventibus, defenden-
 dam esse prudenti circumspicienda, re-
 volvens sæpè ista apud me, procrastina-

nabam, nescio quā ratione, quamvis
 avidè cuperem. Quādam nocte, videre
 mihi visus sum supremum sacerdotem
 mihi offerentem suum gremium plenum :
 & eam interrogarem cum, quidnam
 esset istud ? respondisse mihi illa esse
 frusta ad me missa ex Thessaliā ; sa-
 mulum etiam meum, nomine Candidum,
 advenisse ex eadem provinciā. Post-
 quā evigilavi, agitabam animo diu
 multumque quid rei visio illa mihi
 præsignificaret præcipue, quia ceritè sciebam
 me nullum unquam habuisse servum
 vocitatum hoc nomine, Existimabam
 tamen quæstum haud dubium prorsus
 designari per oblationem frustorum,
 quoquo modo præsagium somni se ex-
 plicantes. Sic sollicitus, & intentus illi
 abundantiori lucro, expectabam templi

NOTÆ.

Historiæ Ecclesiasticæ lib. 2. cap. 27.
 in descriptione templi Dei Serapidis :
 Jam viri in superioribus extrema to-
 tius ambitus spatia occupant exhedra,
 & pastophoria, domusque in excelsum
 porrecta : in quibus vel Edifici, vel

hi, quos appellant ἀγῶντας, id est,
 qui se castificant (talis erat noster Lu-
 cius) commanere soliti erant.

1. Partes illas.] Quas nimirum in
 gremio suo habebat.

2. Attonitus.] Idem hic est atque at-

matutinas apertiones opperiebar. Ac, dum¹ velis candentibus reductis in diversum, Deæ venerabilem conspectum apprecamur, per dispositas aras circumiens sacerdos, rem divinam procurat; supplicamentis solemnibus, de penetrali fonte² peritum; spondæo libat. Rebus jam rirè consummatis, & inchoatæ lucis salutationibus, religiosi primam³ nuntiantes horam, perstrepunt, Et ecce superveniunt de patriâ, quos ibi reliqueram famulos; cum me Fotis malis incapistrasset erroribus. Cognatis scilicet famulos meos, necnon & equum quoque illum meum reducentibus, quem diversè distractum notæ dorsualis agnitione recuperaverant: quare solertiâ somni tùm mirabar vel maxime; quòd præter congruentiam lucrosæ pollicitationis, argumento servi Candidi, equum mihi reddidisset colore candidum. Quo facto, idem sollicitus, sedulum colendi frequentabam ministerium, spe futuri⁶ beneficiis præsentibus pignoratâ. Nec minùs in dies mihi magis magisque accipiendorum sacrorum cupido gliscebatur, summisque preci-

INTERPRETATIO.

apertionem, quæ mane fiebat. Et, dum retrahis in contrarias partes albis spariis, oramus venerandam faciem Deæ, sacerdos circumiens altaria ordine disposita, dat in iis operam sacro: & cum solitis precibus effundis vase aquam hauritam ex fonte, qui in penetralibus templi erat. Sacro illo jam debite peracto, religiosi strepitum edunt, adorationibus matutinis Deæ, annuntiantes primam horam dici. Et subito adveniunt ex meâ patriâ servi, quos ibi reliqueram, postquam Fotis me ad capistrum adegisset improbo suo errore; meis nempe cognatis reducentibus meos servos, atque etiam meum illum equum, quem

agnitum ex maculâ, quam habebat in dorso, recuperaverant, postquam venditus fuisset variis emptoribus: quapropter tunc maxime admirabar acumen mei somnii, quod præter convenientiam quæsus, quem mihi promiserat, restituisse mihi equum albi coloris sub designatione servi Candidi. Quo facto, ego eidem cura semper intentiusungebar assidue officio colendi Deam, videns spem, quam conceperam de futuris bonis, jam confirmatam esse, præsentibus beneficiis, tanquam pignore. Nec eò secius desiderium suscipiendorum sacrorum mihi augebatur quotidie magis ac magis. Et sapius ad-

NOTÆ.

tentus, quemadmodum & in hoc Juvenalis loco, Satyr. 7.

Magna mentis opus, nec de Lodiço parandâ

Attonita, &c. id est, attenta, aut sollicita.

Aut attonitus mirabundum significat, & veluti tonitru stupefactum.

1. Velis candentibus.] Quibus Deæ simulachrum à profanorum aspectu arcebat.

2. Peritum.] Subintellige liquorem.

3. Spondæo.] Spondæum vas erat sacriticale, quo aquam aliove liquores libabant. Hesychius *σπονδήν, ἄγγιον*

ἐν δ' τοῖς εἰδωλοῖς ἐπισπονδῶν.

4. Inchoata lucis salutationibus.] Adorationibus, quas primâ luce faciebant. Seneca epist. 95. Vetemus salutationibus matutinis fungi, & foribus assidere templorum. Humana ambitio istis officiis capitur: Deum colit, qui novit.

5. Nuntiantes.] Strepitu suo significantes: an conceptis verbis horam dici primam esse declarantes, ex aliquâ consuetudine, quæ inter ipsos vigeret?

6. Beneficiis præsentibus.] Adventu scilicet cognatorum, & recuperatione servorum & equi: quæ omnia tanquam iudis beneficia reputabat.

bus primum sacerdotem sapissimè conveneram, petens, ut me
 1 noctis sacratæ tandem arcanis initiaret. At ille, vir alioquin gravis,
 & sobriæ religionis observatione famosus, clementer ac cômiter, &
 ut solent parentes immaturis liberorum desideriis modificari, meam
 5 differens instantiam, spei melioris solatiis alioquin anxium, mihi per-
 mulcebat animum. Nam, & diem, quò quisque possit initiari, De-
 nutu demonstrari, & sacerdotem, qui sacra debeat ministrare, ejus-
 dem providentiâ deligi: sumptus etiam carimoniis necessarios simili
 præcepto destinari. Quæ cuncta nos quoque observabili patientiâ su-
 10 tinere censebat: quippe cum aviditati contumaciæque summè cavere,
 & utramque culpam vitare, ac neque vocatus morari, nec, non jussus,
 festinare deberem, nec tamen esse quemquam de suo nûmero tam
 perditæ mentis, vel immò, destinatæ mortis; qui, non sibi quoque
 seorsum jubente Dominâ, temerarium atque sacrilegum audeat ministe-
 15 rium subire, noxamque lethalem contrahere. Nam & Infernû clau-
 stra, & Salutis tutelam in Deæ manu posita, ipsamque traditionem
 ad instar voluntariæ mortis, & precariæ salutis celebrari: quippe cum
 transactis vitæ temporibus, jam in ipso finitæ lucis limine constitu-
 tos, & queis tamen tutò possint magna religionis committi silentia,

INTERPRETATIO.

iveram antistitem factorum, flagitans instantissimis precibus, ut tandem me initiaret mysteriis noctis sacræ. Sed ille, qui ceterum vir erat severus, & incli-
 tus observatione religionis illius absti-
 nentis, procrastinans meum postulatam
 mansue, & leniter, atque eo modo, quo
 patres solent moderari desideria intem-
 pestiva suorum filiorum, delinibat
 meum animum aliunde sollicitum sola-
 mine spei melioris. Dicebat enim diem,
 quo unusquisque potest initiari, desi-
 gnari voluntate Deæ, & providentiâ
 ipsius eligi sacerdotem, quem oporteat
 sacra facere: impensas quoque necessa-
 rias carimoniis, designari mandato ejus-
 dem. Quæ omnia suadebat, ut nos
 etiam expectaremus patientiâ obsequio-
 sa: cum scilicet deberem magnopere

michi cavere à nimia cupiditate, &
 pertinaciâ, & neque esse in morâ,
 cum vocarer, neque properare, nisi
 mihi imperaretur. neque tamen ullum
 esse ex numero, suorum tam profligati
 animi, aut potius tam additum mor-
 ti, qui audeat temere, & impie susci-
 pre ministerium, sicque committere
 culpam morte dignam, nisi etiam Dea
 ipsi peculiariter imperaverit. Valvas
 enim Infernû, & custodiam vitæ esse
 positas in manu Deæ, & ipsam tradi-
 tionem sacrorum peragi ad exemplum
 mortis spontanea, & vitæ precario re-
 cuperatæ: quia nempe Dea solet eligere
 viros peracto jam ævo positos in extre-
 mo termino suæ vitæ, quibus tamen
 magna arcana religionis possint securè

NOTÆ.

1. Noctis sacrata.] Ita lege ex fide
 plurimorum MSS. non: noctis societate,
 ut male habet Colviana editio. Nox
 sacrata ea est, per quam infra dicitur
 à sacerdote ad sacrarii penetralia de-
 ductum accessisse confinium mortis: &
 calcata Proserpina limine, per omnia
 vatum elementa: remansisse: nocte mo-

diâ solem vidisse candido coruscantem
 lumine, &c.

2. Traditionem.] Sacrorum.

3. Quis tamen tutò possint magna
 religionis committi silentia.] Id est, qui
 tamen non sint adeò decrepiti, ut de-
 lirent, & commissa suæ fidei arcana,
 animi leuitate, revelent.

apumen

nomen Deæ soleat eligere, & suâ providentiâ quodammodo tenatos, ad novæ reponere rursus salutis curricula. Ergo igitur me quoque oportere cœleste sustinere præceptum, quanquam perspicuâ evidenti- que magni numinis dignatione jam dudum felici ministerio nuncu- patum destinatumque: nec secus quàm cultores ceteri, ¹ cibus profa- nis ac nefariis jam nunc temperare; quò rectius ad arcana purissimæ religionis secreta pervaderem. Dixerat sacerdos: nec impatientiâ cor- rumpebatur obsequium meum: sed intentus mihi quiete, & probabili taciturnitate, sedulum quodidies obibam culturæ sacrorum ministe- rium. Nec me fefellit, nec longi temporis prolatione cruciavit po- tentis Deæ benignitas salutaris: sed ² noctis obscuræ non obscuris imperiis evidenter monuit, advenisse diem mihi semper optabilem; quo me maximi voti compotiret. quantoque sumptu deberem procu- rare supplicamentis; ³ ipsumque Mithram illum suum sacerdotem præ- cipuum, ⁴ divino quodam stellarum consortio, ut aiebat, mihi con- junctum, sacrorum ministrum decernit. Quibus, & ceteris benivolis præceptis summatis Deæ recreatus animi, necdum satis luce lucidâ, discussâ quiete, protinus ad receptaculûm sacerdotis contendo: atque cum cubiculo suo commodum prodeuntem continuatus, saluto-

INTERPRETATIO.

medi. & eos restituere stadio nova- ra, quodam modo renatos suâ provi- dentiâ. Oportere igitur ut ego etiam expectarem mandatum cœleste, quam- vis jam pridem destinatus essem, & de- dicatus beato ministerio, dignatione cla- râ. & manifestâ magna Dea: & ut jam tunc abstinere à cibus profanis, & vestitis, perinde ac ceteri Religiosi: ut melius pervenirem ad secretiora arcana sanctissima religionis. Cum sa- cerdos hac mihi dixisset, obedientia mea non infringebatur impatientiâ, sed ego attentâ fungebar quotidie se- dulo officio colendorum sacrorum, cum leni tranquillitate, & silentio laudabi- li. Et bonitas salutaris potentis Dea non me decipit, neque cruciavit dila-

tionem diurni temporis: sed me aper- tâ monuit clavis præceptis, mihi per- noctis obscura quietem datis, diem ad- venisse à me semper expetitum, quo me faceret composum maximi voti. Et constituit quantâ impensâ mihi instruend- us esset apparatus sacrorum, & simul designat mihi pro ministra sacrorum il- lum ipsum Mithram suum primum sacerdotem, quem dicebat mihi esse conjunctum cœlesti quodam consensu astrorum. Quibus dictis, & reliquis benignis jussis suprema Dea, ego refec- tus animo, expurgatus deo mundum- benè claro, confestim pergo ad domici- lium sacerdotis: & affectus cum tunc exeuntem à suo cubiculo, saluto illum.

NOTÆ.

1. Cibus profanis ac nefariis.] Cibo- rum delectus non modò apud Judæos locum habuit, sed & apud Ethnicos. Tertull. adversus Psychicos. Quales ca- simonia Apim, Isidem, & magnam matrem cœlestium adulterum exceptione puriscant.

2. Noctis obscura non obscuris impe- Apul.

riis.] Somnio, quo clarè & evidenter me monebat, quamvis per obscuram noctem.

3. Ipsumque Mithram.] Nomen est Sacerdotis, quo nomine etiam Persæ appellant Solem ipsum, qui Osiris est, seu Serapis Ægyptiorum.

4. Divino quodam stellarum consortio. C. C.

Solito constantius desinaveram jam, verba debicam facis obsequium, sagitare. At ille, statim ut me conspexit, prior: O mi Luci, inquit, te felicem, te beatum, quem propitia voluntate numen augustum tantoperè dignatur! Et quid, inquit, jam nunc stas otiosus, neque ipsum demoraris? Adeest tibi dies votis assiduus exoptatus, quo Dea multinominis divinis imperiis, per istas meas manus piissimis sacrorum arcanis insinueris. Et, injecta dextera, senex comissimus ducit me protinus ad ipsas fores aedis amplissimæ: circumque solenni aperitionis celebrato ministerio, ac matutino peracto sacrificio, de operis adyti proferit quosdam libros, & litteris ignorabilibus prænatos: 3 partim figuris ejusmodi animalium, concepti sermonis compendiosa verba suggerentes: partim nodosis, & in modum rotæ tortuosis, & capreolatimque condensis apicibus, a curiosis profanorum lectione munita. Indidem mihi prædicat, quæ forent ad usum rursus necessaria preparanda. Es protinus gnaviter, & aliquantò liberalius partim ipse, partim per meos socios cœmenda procuro. Jamque tempore,

INTERPRETATIO.

Jam decreveram postulare pertinacius solito ministerium sacrorum, velut mihi debitum. Verum ille simul ac me vidit, sic quidem cœpit prior: O mi Luci, quàm felix es, quàm fortunatus! siquidem veneranda Dea adèq te honorat benigno suo favere. Et quare, ait, nunc cessas, & tibi ipsi in mora es? Advenit tibi dies exoptatus contumacis desiderii, quo initiaberis religiosissimis arcanis sacrorum, his meis manibus, jussu divino Dea multinominis. Et senex humanissimus apprehensum me manu ducit statim ad ipsas valvas amplissimi templi: & peracto officio aperitionis secundum morem solennem.

& celebrato sacrificio matutino, depromit ex inscriptis sacrarii penetralibus quosdam libros scriptas characteribus incognitis, exhibentes verba orationis in eis contenta, partim abbreviata figuris animalium omnis generis, partim deffensa adversus curiosam lectionem profanorum, accentibus nodosis, & intortis in orbem, atque etiam implicatis inter sese instar capreolorum. Ex illis libris mihi declarat quamam oporteret a me preparari necessario ad usum initiationis. Ego confestim strenuè efficio, ut ea, atque etiam aliquantò largiora compararentur, partim per me ipsum, partim per meos socios, Cumque

NOTÆ.

ria, ut aiunt, mihi conjunctum.] Per-
sius, ad Cornutum præceptorem suum,
Satyr. 5.

Non equidem hoc dubites, amborum
fœdere certo

Consensurus dies, & ab una sedere du-
ci, &c.

1. Dea multinominis.] Hujus libri in-
titulus, pag. 361, ipsa Dea, de totæ Mæp-
togenæ Phrygæ, &c. Vide totum locum.

2. Litteris ignorabilibus.] Ea erant
hieroglyphicæ litteræ. Marci-
pella, lib. 11. Erantque quidam libri

sacra nigredine colorati, quarum litte-
ra animalium credebantur effigies &c.

3. Partim figuris ejusmodi anima-
lium.] Sic per figuram apis mella con-
ficientis Egyptii Regem designabant,
cum jucunditate imperantem: picto dra-
cone caudam suam mordente, annum
indicabant in seipsum redeuntem &c.

4. Capreolatim.] Instar capreolorum.
Sane autem capreoli claviculæ, seu ma-
nus, quibus vitæ adminicula apprehendit,

5. Ad usum teleta.] Teleta Græci
est expiatio, initiatio, atque initiatio

ut aiebat sacerdos, id postulante, stipatam me religioſa cohorte ducit ad proximas balneas: & prius lucto layacro traditum, præſatus Dedum veniam, puriſſimè circumſorans, abluit, & rursusque ad templum roductum, jam duobus diei partibus tranſactis, ante ipſa Deæ veſtigia conſtituit: ſecretoque mandatis quibuſdam, & quæ voce meliora ſunt, illud planè cunctis arbitris præcipit, decem continuis illis diebus cibariam voluptatem coëctarem, neque ullum animal eſſem, & 2. iuvinius eſſem. Quibus venerabili continentiâ riſe ſervatis, jam dies adeſtat 3. divino deſtinatus vadimonio: & Sol curvatus intrahebat vesp̄eram. Tunc ecce confluunt undique turbe, sacro-
rum ritu vetuſto, variis quique me muſeribus honorantes. Tunc ſemotis procul profanis omnibus, linteo & rudi meo conteſtum am-
cimine, arrepta manu, ſacerdos deducit ad ipſius ſacrarii penetralia. Quæras forſitan ſatis anxie, ſtudioſe lector, quid deinde dictum, quid factum? dicerem, ſi dicereliceret, cognoscereſ, ſiliceret audire. Sed
parem noxam contraherent aures & linguæ temerariæ curioſitatis. Nec tamen, deſiderio forſitan religioſo ſuſpenſum, angore diutino cruciabo. Igitur audi: ſed crede quæ vera ſunt. 4. Acceſſi conſinium mortis:

INTERPRETATIO.

tempus. (ut aiebat ſacerdos) id ſignificaret, ducit me ad lavacrum proximum cinilum cateruſque religioſorum: & cum me collocaveſſet in balneo ſolito, ipſe, oratis prius Diis, abluit me, aſpergens aquâ mundiſſimâ: iterumque reducit ad templum, atque ibi me collocat ante ipſa veſtigia Deæ, tranſactis jam duobus partibus diei: imperatiſque etiam quibuſdam, qua non licet mihi loqui, id carè coram omnibus imperat, ut refractarem voluptatem eſus per illos decem dies continuos, neque comederem de carne ullius animalis, & abſtinerem à vino. Quæ cum legitimè obſervaveſſem religioſa continentia, & jam adveniſſet dies, quo ſacris ſiſſe debebam, & ſol deſcendens adduceret uſ-

peram: populi undique concurrunt, afficientes me quiſque diverſis donis ſacundum antiquam conſuetudinem ſacrorum. Tunc ſacerdos procul remotis curiſque profanis, apprehenſa manu, deducit ad penetralia ipſius ſacrarii, me velatum amictu linteo, & novo. Curioſe lector, forſiſſe rogabis valde ſollicitè quid dictum ſit, & factum poſtea? Dicerem, ſi mihi fas eſſet dicere in audire, ſi ſas tibi eſſet audire. Verum, aures, & lingua incurramus ſimilem culpam: curioſitatis temeraria. Neque tamen longa anxietate ſatagetur ſuſpenſum forſiſſe deſiderio religioſo. Audi ergo ſed crede quæ vera ſunt. Acceſſi ad vicinum mortis:

N O T A

ais hoſtia, quo poſtremo ſenſu hinc ſignificatur. Significat etiam religionem & ſacerdotium. Hoſtia autem, ſeu ſacriſcium illud, quod ab initiandis fiebat ideo reſecta dicebatur, quod magna eſſet impenſa: nam enim prætor multa alia, ſumptus facere ſignificat.

1. Quæ voce meliora ſunt. Quæ ſanctiora ſunt, quàm, ut ſæpè eſſe

tantur in vulgus.

2. Iuvinius eſſem.] Vox à vino, & in formata, uſitatus eſt abſtemius.

3. Divino deſtinatus vadimonio.] Quod ſcilicet debebat ſe ſiſtere coram Deâ. Inde initiandum; quomodo & qui vadimonium dederunt, die vadimonii coram Iudice ſiſtere ſe ſolent.

4. Acceſſi conſinium mortis, &c.]

Ccc ij

& calcato Proserpinæ limine, per omnia vectus elementa, remeavi, nocte mediâ, vidi Solem candido coruscantem lumine: Deos Inferos, & Deos Superos accessi coram, & adoravi de proximo. Ecce tibi retuli, quæ, quamvis audita, ignores tamen necesse est. Ergo, quod solum potest sine piaculo ad profanorum intelligentias enuntiari, referam. Manè factum est: & perfectis solemnibus, processi duodecim sacratus stolis, habitu quidem religioso satis, sed effari de ea nullo vinculo prohibeor: quippe quod tunc temporis videre præsentibus plurimi. Namque in ipso ædis sacræ mediatulio, ante Deæ simulachrum constitutum tribunal ligneum iussus superstiti, byssinâ quidem, sed floridè depictâ veste conspicuus. Et humeris pendebat ponè tergum talorum censu pretiosa chlamyda, quaquâ tamen viceres, colore vario circumnotatis insignibus animalibus. 4 hinc dra-

INTERPRETATIO.

Et eodem intuli in ostium Proserpina, ac rediis, delatus per universa elementa. Vidi mediâ nocte solem fulgentem splendidâ luce: accessi manifestè ad Deos Inferos, & ad Deos Superos, & eos veneratus sum è propinquo. En narra vi tibi: quæ necessariò non intelliges, quamvis ea audieris. Narrabo igitur tantùm id, quod potest exponi caput profanorum sine crimine. Manè advenit: & peractis caerimoniis, ego prodii sanctæ vestitus duodecim vestibus, habitu

quidem valdè mystico, sed nullâ lege impediit quin de eo loquar: quia mirum qui tunc acceperant cum viderunt. Ego enim conscendi iussu sacerdotis solium ligneum positum in ipso medio templi spatio, ante effigiem Deæ, eramque spectabilis veste, lineâ quidem, sed elegantè pictâ. Et pretiosa chlamys pendebat mihi ex humeris post tergum usque ad calcos. undecunque tamen aspicerer, distinctus eram animalibus circumscriptis diverso colore. Hic erant

NOTÆ.

Sopra hoc libro, quippe cùm transactis vix temporibus, jam in ipso finita lucis limine constitutos, quæis tamen tu ed possint magna religionis committi stultitia, numen Deæ soleas eligere, & suâ providentiâ quodam modo renatos, ad nova repetere rursus salutis curricula.

1. Noctè mediâ vidi solem, &c.] Dio Chrysostomus, Orat. 12. ubi de Mysteriis initiato: Πολλὰ ἐφ' ὅτα μυστήρια διδύματα, πολλὰν δ' ἀστρον τοῦτον φανῶν: οὐδὲν γὰρ τοῦτο ἐοικώς ἄλλῃ φανερῶν. ἄλλοι γὰρ μυστήρια νομίζουσιν, videntem multas mysticas visiones, multas quoque tales voces audientem: dum tenebræ & lumen alternantur, ipsi apparent, & innumera alia sunt.

2. Quæ, quamvis audita, ignores tamen necesse est.] Quia tam obscurè

narravi, nullis adjectis circumstantiis, ut audiens non audiveris, & sciens nescias. Quidam habent, quæ quamvis audita ignores, tamen credere necesse est. Sed malo priorem lectionem.

3. Duodecim sacratus stolis.] Stolas hic intellige vestes quasdam sacerdota-les. Quod autem duodecim ejusmodi vestibus amictus fuerit, inde fortasse factum est, quid hic est signorum Zodiaci numerus, quem in sacris Iliadis (quæ Luna est) magnam profectò vim habere oportebat. Unde, non induturum se modò illis duodecim stolis, sed sacerdotum fuisse dicit.

4. Hinc dracones Indici.] India dracones gignit maximos cum elephanti- bus perpetuâ discordiâ bellantes, teste Plin. lib. 7. cap. 11.

tones Indici, ¹ inde gryphes Hyperborei: ² quos, in speciem pinna-
 tz alitis, generat mundus alter. hanc Olympiacam stolam sacrati nun-
 cupant. At manu dextrâ gerebam flammis adultam facem: & ca-
 put decorè corona cinxerat, palmæ candidæ foliis in modum radio-
 rum profidentibus. Sic ad instar Solis ³ exornato, & in vicem simu-
 lacri constituto, repente velis reductis, aspectum populi inerrabam.
 Exhinc festivissimum ⁴ celebravi natalem sacrorum: & suaves epu-
 læ, & faceta convivia. Dies enim tertius pari cærimoniarum ritu ce-
 lebratus, & jentaculum religiosum, & teletæ legitima consummatio.
 Paucis dehinc ibidem commoratus diebus, inexplicabili voluptatē si-
 mulacri divini perfruebar: irremunerabili quippe beneficio pigneratus.
 Sed tamen Deæ monitu, licet non plenè, tamen pro meo modulo,
 supplicuè gratis persolutis, tardam satis domuitionem comparo. Vix
 equidem abruptis ardentissimi desiderii retinaculis, provolutus deni-
 que ante conspectum Deæ, & facie meâ diu deterfis vestigiis ejus,
 lacrymis obortis, singultu crebro sermonem interficiens, & verba

INTERPRETATIO.

*dracones Indici, illic gryphes Hyperbo-
 rei, quos alter orbis procreas ad for-
 mam volucris alata. Religiosi vocant
 eam vestem Olympiacam. Sed ferebam
 manu dextrâ facem accensam flammis,
 & habebam caput decenter redimitum
 coronâ, foliis palma candida promicanti-
 bus instar radiorum. Cum sic ornatus es-
 sem in modum Solis. & positus in loco effi-
 giei, retractis subito velis, ferebar per
 oculos populi. Postea celebravi latissimum
 diem initiationis meæ: & appositæ sunt
 jucunda dapes, & celebrata convivia
 jocis condita. Tertius etiam dies cea-
 bratus est iisdem carimoniis, & factum
 est sacrum jentaculum, & initiatio*

*ritè absoluta est. Deinde manens ibi-
 dem per aliquot dies, percipiebam vo-
 luptatem, quam exprimere non possum,
 ex contemplatione effigiei Deæ: addi-
 ctus nempe ipsi beneficio omni remun-
 ratione majori. Attamen monitione Deæ,
 altis ipsi suppliciter gratiis, non condi-
 gnis quidem, sed saltem secundum
 meas facultates, preparo me lenitè ad-
 modum ad redeundum domum. Post-
 quam agred fregi vincula ardentissimi
 desiderii, quo tenebar, remanendi apud
 Deam, prostratus tandem coram ipsâ. &
 absterfis diu ejus vestigiis meo vultu. la-
 crymis manantibus, intersecans oratio-
 nem meam frequentibus singultibus. &*

N O T A.

1. *Inde gryphes Hyperborei.*] Servius
 ad Eclogam 8. Virgilii, *Gryphes genus
 ferarum in Hyperboreis nascitur mon-
 tibus.*

2. *Quos in speciem pinnata alitis
 generas mundus alter.*] Quidam Hy-
 perboreos, apud quos nasci gryphes
 dicuntur, medios fecere inter utrumque
 solem, Antipodum scilicet occasum, &
 orientem nostrum: ex quorum mente
 hic loquitur Apuleius. Plinius tamen
 hoc negat. Pinguntur autem Gryphes

alis & rostro aquilis similes, cætera leo-
 nes.

3. *Exornato.* Supple me: vel lege cum
 Ald. codice *exornatus*, & paulò post
constitutus: quod melius puto.

4. *Celebravi natalem sacrorum.*]
 Servius ad 3. Eclog. *Natales, apud ma-
 jores plenum nomen est. Posterioris, na-
 talis dies, dicere cæpit, Natalem sacro-
 rum vocat hic diem, quo consecratus
 fuerat, quasi illo die unâ cum religio-
 so statu novam vitam fuisset auspiciatus.*

Ccc iij

devozans, aio: Tu quidem sancta, & humani generis sospitans
 perpetua, semper fovendis mortalibus munifica, dulcem matris affe-
 ctionem miserorum casibus tribuis. nec dies, nec quies ulla, ac ne mo-
 mentum quidem tenue, tuis transcurrit beneficiis otiosum; quin mari
 5 terrâque protegas homines, &, depulsis vitæ procellis, salutarem por-
 rigas dexteram, quâ Factorum etiam inextricabiliter contorta retractas
 licia, & Fortunæ tempestates mitigas, & stellarum noxios meatus co-
 hibes. Te Superi colunt: observant Inferi: tu rotas orbem: & lumnas
 Solem: regis mundum: calcas Tartarum. Tibi respondent sidera, gau-
 10 dent numina, redeunt tempora, serviunt elementa. tuo nutu spirant
 flamina, nussuntur nubila, germinant semina, crescant germina.
 Tuam majestatem perhorrescunt aves cælo meantes, fera montibus
 errantes, serpentes solo latentes, belluæ porto natantes. At ego refe-
 rendis laudibus tuis exilis ingenio; & adhibendis sacrificiis tenuis
 15 patrimonio: nec mihi vocis ubertas, ad dicenda quæ de tuâ maje-
 state sentio; sufficit: nec ora mille, linguæque totidem, vel indefessi
 sermonis æterna series. Ergo, quod solum potest, religiosus quidem,
 sed pauper alioquin, efficere, curabo, divinos tuos vultus, numenque
 20 sacraissimum intra pectoris mei secreta conditum perpetuo custo-
 diens, imaginabor. Ad istum modum deprecato summo numine,

INTERPRETATIO:

*sufficiens meas voces, dico: Tu qui-
 dem sancta, & assidua conservatrix ge-
 neris humani, semper liberalis in mu-
 triendis hominibus, præstas dulcem af-
 fectum parentis calamitatibus infortu-
 natorum, neque dies, aut nox ulla,
 ac ne brevissimum quidem punctum
 temporis elabitur vacuum tuis benefi-
 ciis; quin tuearis homines in terrâ, &
 in mari, & dissipatis tempestatibus vi-
 ta, offeras eis manum servatricem, quâ
 retrahis etiam filia Patæarum inexpli-
 cabiliter contorta, & sedas procellas
 fortuna, & coërces noxios cursus astro-
 rum. Superi te colunt: Inferi te vene-
 rantur: tu mundum agis in gyrum: tu
 collustras Solem: tu gubernas orbem: tu
 pedibus premis infernum. Stella tibi ob-
 sequuntur, in te Dii latantur, tuo ius-
 su vertuntur anni tempestates, elemen-
 ta tibi obediunt. ad tuum arbitrium*

*venti flant, nubes contrahunt, semina
 germinant, germina adolescunt. Volucres
 volantes per aërem, fera vagantes in
 montibus; angues abissi in terrâ, cete
 natantia in mari, reformidant tuam
 majestatem. Verum ego sum tenuioris
 ingenii, quàm ut possim referre tuas
 laudes. & patrimonii angustioris quàm
 par esset, ad offerenda tibi sacrificia
 condigna: nec mihi suppetit copia ver-
 borum, ad exprimenda ea, quæ cogito
 de tuâ majestate; nec mihi sunt mille
 ora, ac totidem lingua, aut perpetuum
 filum orationis infatigabilis. Ego igitur
 faciam, quod potest facere vir, religiosus
 quidem, sed inops. representabo mihi
 tuam faciem divinam, & tuam san-
 ctissimam majestatem, atque illam
 servabo semper conditam in intimo
 meo pectore. Sic orata supremâ Deâ,*

NOTÆ.

1. *Luminas solem.*] Hinc evidens est,
 per Isidem ab Apuleio non tantum Lu-
 nam intelligi, sed ipsam rerum natu-

ram, seu animam mundi, ac summa-
 rum. Quis enim à Lunâ Solem il-
 luminari dicat?

complexus Mithram sacerdotem, & meum jam parentem; colloque
ejus multis osculis inhaerens, veniam postulabam, quod cum condi-
gne tantis beneficiis remunerari nequirem. Diu denique gratiarum
gerendarum sermone prolixo commoratus, tandem digredior: & re-
cta, patrium Larem reviturus meum post aliquam multum temporis,
contendo: paucisque post diebus, Deae potentis instinctu, raptim
constrictis sarcinulis, nave conscensa, Romam versus profectionem
dirigo: tutusque prosperitate ventorum ferentium, hauri portum ce-
lestem, ac dehinc carpento pervolavi: vespereque, quam dies in-
sequebatur Iduum Decembrium, sacrosanctam istam civitatem acce-
do. Nec ullum iam praeceps mihi exinde studium fuit, quam quo-
tidie supplicare summo numini Reginae Idis: quae, de templi situ
sumpto nomine Campensis, summam cum veneratione propitiatur.
Eram denique cultor assiduus, fani quidem advena, religionis autem
indigena. Ecce, transcurso signifero circulo, Sol magnus annua

INTERPRETATIO.

complexus Mithram sacerdotem, quem
jam vocabam meum parentem, & af-
fixus ejus cervici, ac ingrensus crebra
oscula, rogabam eum veniam, quod non
possem ei retribuere mercedem dignam
tantis beneficiis. Denique, cum diu
demoratus essem in agendis ipsi gratias
longa oratione, discedo tandem: & re-
cta eo in meam paternam domum, re-
viturus eam post valde longum tempus:
& post paucas dies, monitu Dea poten-
tis, colligo celeriter sarcinas meas, &
conscendo navim, ac dirigo iter Ro-
mam versus: & securus secundo flatu

ventorum, quibus impellebar, intravi
velocissime in portum: deindeque cele-
riter delatus sum curru: & pervenio
ad hanc sacrosanctam civitatem pridie
Idus Decembres vespere. Nec postea mi-
hi fuit ulla cura tam praecipua, quam
quotidie orare supremum numen Regi-
nae Idis: quae colitur cum maxima
veneratione sub nomine Idis Campen-
sis, quod nomen sortita est à situ sui
templi. Denique eram assiduus adorator,
extraneus quidem in templo, sed do-
mesticus Religionis. Ecce cum Sol ma-
gnus, amensurus circulum signorum, ab sol-

N O T A.

1. Meum jam parentem.] Quia cum
eum ministeriis initiasset, videbatur
ipsum secundo genuisse, vitæ scilicet
religiosæ.

2. Hauri portum.] Sic vet. edit. Li-
pius legebat, Augusti portum. sed ab-
que ullo sensu. Non est mutanda an-
tiqua lectio. Haurire portum est pene-
trare portum, intrare in portum. Sic
gladio latus haurire, est gladio latus
penetrare. Portum autem vocat
vocat Ostiæ portum, qui Romanorum
erat portus: quemadmodum & ipsa
Roma urbs antonomastice dicebatur.

3. Sacrosanctam istam civitatem.]
Romam, quæ Deorum (sedes existima-
ta, & cujus verum nomen ne in sacris

quidem eloqui licitum erat.

4. Campensis.] Templum Idis fuit
in Campo Martio: unde Campensis
est dicta. Juvenalis, Satyra 6.

calidâque petitis
A Merorè portabis aquas, ut spargas
in adem

Idis, antiquo qua proxima surgit
ovili.

Quod ovile in Campo Martio fuisse,
notum ex Livio & aliis.

5. Religionis autem indigena.] Quia
sacris Idis Corinthi fuerat iniuratus.

6. Transcurso signifero circulo.] Za-
diaco, cujus decursu sol annum com-
plet.

compleverat; & quietem meam rursus interpellat numinis benefici cura¹ pervigilis: & rursus teletæ, rursus sacrorum commonet. Mirabar quid rei tentaret; quid pronuntiaret futurum. quidni? plenissime jamdudum videbar initiatus. Ac dum religiosum scrupulum partim
 9 apud sensum meum disputo, partim sacrorum consiliis examino, novum mirumque planè comperio: Deæ quidem me tantum sacris imbutum, at magni Dei, Deumque summi parentis, invicti Osiris necdum sacris illultratum,² quanquam enim connexa, immò verò unica ratio numinis religionisque esset, tamen teletæ discrimen inter-
 10 esse maximum. prohinc, me quoque peti magno etiam Deo famulum, sentire deberem. Nec diu res in ambiguo stetit. Nam proximâ nocte vidi quemdam de sacratissimis, linteis intectum,³ qui thyrsos, & hederas, & tacenda quædam gerens, ad ipsos meos Lares collocaret: & occupato sedili meo, religionis amplæ denuntiaret epulas. Is, ut agnitionem mihi scilicet certo aliquo sui signo subministraret, sinistri pe-
 15 dis talo paululum reflexo, contabundo clementer incedebat vestigio. Sublata est ergo, post tam manifestam Deum voluntatem, ambiguitatis tota caligo. Et illic Deæ matutinis perfectis salutationibus, summo studio percontabar singulos, ecqui vestigio similis, ut somnium?

INTERPRETATIO.

vissit annum, vigilans cura Dea benefica interruptit iterum somnum meum; & iterum me commonescit sacrificii, & initiationis. Stupebam quid moliretur, quid predicaret eventurum. Mihi enim videbar jam pridem abundantissime initiatus. Dumque partim examino apud meum animum, partim expendo consiliis sacerdotum meum scrupulum religiosum recognosco rem notam, & prorsus admirabilem: me nempe initiatum quidem duntaxat sacris Deæ, sed nondum initiatum sacris magni Dei, ac supremi patris Deorum, invicti Osiridis. Quamvis enim ratio divinitatis, & religionis eorum esset conjuncta, quinimò eadem prorsus, maximam tamen esse differentiam inter eorum initiationes, mihi itaque notum esse debere, me etiam postulari à ma-

gno Deo in ministrum. Neque res fuit diu in dubio. Noctæ enim sequenti vidi, per somnum, quendam ex sacerdotibus amictum lineis vestibus, qui ferens thyrsos, & hederas, & quædam alia, qua nefas est dicere, apponebat ea ipsis meis Divis penatibus: & sedens in meâ sella, indicebat mihi, ut pararem convivium magnæ religionis. Illi placide incedebat claudicanti gradu, talo pedis sinistri paululum incurvato, ut nempe mihi daret aliquod indicium, quo ipsum agnoscerem. Igitur tota obstituritas dubii sublata est, post tam evidentem declarationem voluntatis Deorum. Et mandâ simul ac salutavi Deam, studiosissime interrogabam unumquemque, num aliquis esset incessu similis ei, quem videram per somnium?

NOTÆ.

1. Pervigilis.] Pro pervigil.
 2. Quanquam enim connexa, &c.] Hinc liquet unicum fuisse, etiam paganis, Deum, cui pro variis muneribus & attributis; variâ nomina, & numina tribuebant, quorum fœminina omnia

nofter Iſidi attribuit, & masculina Osiri, quos tamen unum idemque numen fuisse ait, eademque religione cali, excepto teletæ ritu, & apparatu.

3. Qui thyrsos, & hederas, &c.] Thyrsi erant hastæ pampinis & hederis

Nec

Nec is defuit. nam de Pastophoris unum conspexi statim, præter indicium pedis, cæteræ etiam statu atque habitu examissim nocturnæ imagini congruentem: quem Asinium Marcellum vocitari cognovi postea, ¹ deformationis meæ non alienum nomen. Nec moratus, conveni protinus eum, sanè nec ipsum futuri sermonis ignarum: quippe ² jamdudum consimili præcepto sacrorum ministrandorum commonefactum. Nam sibi visus est quiete proximâ, dum magno Deo coronas exarpat ³ & de ejus ore, quo singulorum fata dictat, audisse, mitti sibi Madaurensem, sed admodum pauperem, cui statim sua sacra deberet ministrare. nam & ⁴ illi studiorum gloriam, & ⁵ ipsi grande compendium suâ comparari providentiâ. Ad istum modum desponsus sacris, sumptuum tenuitate, contra votum meum, retardabar. Nam & viriculas patrimonii peregrinationis attriverant impensæ; ⁶ & erogationes urbicæ pristinis illis provincialibus antistabant. Plurimum ergo duritiâ paupertatis intercedente, quod ait vetus proverbium, ⁷ inter sacrum & saxum positus, cruciabar. nec seciâs tamen identidem

INTERPRETATIO.

Et ille inventus est, nam statim vidimus ex Pastophoris apprimè convenientem cum imagine, quam noctu videram, non tantum signo pedis, sed etiam reliquâ staturâ, atque habitu: quem rescivi postea vocari Asinium Marcellum, quod nomen satis alludebat ad meam mutationem. Et absque mora, adivi protinus illum, qui etiam non ignorabat, quid essem sibi dicturus, quia jam pridem monitus fuerat simili mandato, ut me iniciaret sacris. Nam sibi visus est nocte superiore, inter aptandum coronas summo Deo, audituisse etiam de ejus ore, quo pronun-

tias sortes omnium, ad se mitti Madaurensem, sed valdè egenum, quem protinus deberet initiare suis sacris. Suâ enim providentiâ aiebat preparari ei laudem ex studiis, & ipso magnum lucrum. Sic promissus sacris, retardabar contra meum desiderium inopiâ pecuniæ, quâ facerem impensas. Sumptus enim itineris consumpserant meas parvas opes: & largitiones, quas oportebat me facere Roma, superabant illas priores, quas feceram in provinciâ. Igitur durâ egestate multum adversante meis votis, torquebar positus inter sacrum & saxum, ut fert vetus adagium. Nihilò

N O T A.

involutæ, ac circumfusæ. Porro thyrsi & hederæ insignia Bacchi erant, quæ merito Osiri tribuuntur, cum ipse sit Liber pater.

1. Deformationis meæ non alienum nomen.] Inter Asinum enim, in quem mutatus fuerat, & Asinium magna cognatio est.

2. Et de ejus ore, quo singulorum fata dictat.] Fata Jovi (qui idem Osiris est) cum tabulis assistere, & quid quid homini cuique eventurum esset, ipso dictante notare credebantur. Latini Bacatus, in Pânegyrico: Uttrum te tamen admones ipse? an ut illi majestatis tuæ participi Deo serventur assident Fata cum tabulis, sic tibi aliqua

vis divina subservit, quæ, quod dixeris, scribat, & suggerat?

3. Illi.] Madaurenfi.

4. Ipse.] Asinio Marcello.

5. Et erogationes urbicæ pristinis illis, &c.] Sensus est, erogationes pecuniarum, quas in urbe Româ facere cogerbar, ut Osiridis sacris iniciarer, longè majores erant; quàm illæ priores, quas Corinthi in Achaiâ Provinciâ feceram, cum fueram Iſidis sacris initiatus.

6. Inter sacrum, & saxum positus.] Sic apud Plautum, Capt. Act. 3. Scen. 4.

nunc ego omnino occidis
Nunc ego Inter sacrum saxumque stes
nec quid faciam scio.

Apul.

D d d

numinis premebar instantiâ. Jamque sæpiculè, non sine magnâ turbatione, stimulatus, postremò jussus, veste ipsâ meâ quamvis parvulâ distractâ, sufficientem corrasî summulam. & idipsum præceptum fuerat specialiter. An tu, inquit, si quam rem voluptati struendæ molire-
 5 ris, lacinis tuis nequaquam parceres, nunc tantas cærimonias aditu-
 rus, impœnitendæ te pauperiei contaris committere? Ergo igitur cun-
 ctis affatim præparatis, rursûs decem diebus inanimis contentus cibus,
 insuper etiam de Serapis principalis Dei nocturnis orgyis illustratus,
 plenâ jam fiduciâ germanæ religionis, obsequium divinum frequenta-
 10 bam. Quæ res summum peregrinationi meæ tribuebat solatium, nec
 minûs etiam victum uberiores ministrabat. ¹ Quidni? spiritu faven-
 tis Eventûs, quæsticulo forensi nutrito, per patrocinia sermonis Roma-
 ni. Et ecce, post paucum tempus, inopinatis, & usquequaque mirifi-
 cis imperiis Deûm, rursûs interpellor, & cogor tertiam quoque te-
 15 letam ² susceperare. Nec levi curâ sollicitus, sed oppidò suspensus ani-
 mi, mecum ipse cogitationes exercitiis cogitabam. quorsûs nova hæc
 & inaudita se cœlestium porrigeret intentio: quod subciliivum, quam-

INTERPRETATIO.

tamen minus urgebar subinde instantiâ Dei. Et jam sæpè instigatus, non absque ingenti perturbatione, novissimè jussu Dei adauctus venditâ meâ veste, licet tenui, collegi summam sufficientem. Atque hoc mihi fuerat expressè imperatum. An tu (aiebat mihi numen) nullatenus parceres vestibus tuis, si aggredereris aliquid ad procurandam tibi voluptatem, nunc verò cum initiandus sis sacris, dubitas te committere pauper-
 tai non penitenda? Omnibus igitur abundanter præparatis, rursûs contentus sibi inanimatis per decem dies, præterea eruditus quoque nocturnis sacris maximi Dei Serapidis, fungebar jam obsequio divino cum perfectâ con-

fidentiâ, quam mihi dabant cognate religiones. Quod præbebat magnum solamen mea peregrinationi, & simul sup-
 pedibat mihi largiûs unde viverem, quippe cum alerer lucro, quod, aspirante bono Eventu, faciebam in foro, orando causas Latino sermone. Et post aliquantulum temporis, iterum excitos imperiis Deorum improvvisis, & prorsus mirificis, & compellor ad suscipiendam tertiam consecrationem. At ego non parùm anxius, sed valdè sollicitus animo, revolvebam sæpius apud me cogitationes meas, quorsum evaderet hac nova & inaudita voluntas Deorum, quid superesset adhuc addendum initiæ.

NOTÆ.

Proverbium hoc de iis dicitur, qui perplexi nesciunt quò se vertant, instante undique periculo. Tractum est ex priscis fœderis feriendi cærimonis, in quibus Fecialis porcum laxo feriebat, hæc pronuntians: Qui prior populus fœdus rumpit, ita eum feriat supster, quem. admodum ego porcum hoc lapide ferio. Quod quàm fieret, porcus ille inter sacrum fœderis & laxum Fecialis stabat periculo proximus, & jamjam moriturus.

1. Quidni? spiritum faventis Eventûs, &c.] Hoc vult dicere, se post secundam illam initiationem magis faventem habuisse fortunam, & plures oravisse causas, & ampliores mercedes percepisse, quibus pauperiem suam reficeret. De bono Eventu Deo jam diximus, initio lib. 4 pag. 101.

2. Susceperare.] Ita reponit Voverius. Quod si vulgaram lectionem retinere malis, tertiam telatam suscipiari, expone t. tertium sacrificium instruere,

vis iteratæ jam, traditioni remansisset. Nimirum perperam, vel minus plenè consuluerunt in me: sacerdotes utrique. & hercules jam de fide quoque eorum opinari cœptabam sequi. Quò me cogitationis æstu fluctuantem, ad instar insaniz percitum, sic instruxit nocturnâ divinatione elementis imago: Nihil est, inquit, quod numerosâ serie religionis, quasi quidquam sit prius omissum, terreare. quin assiduâ istâ numinum dignatione lætum capeffe gaudium, & potiùs exulta, ter futurus, quod aliis vel semel vix conceditur: tæque isto numero meritò præsume semper beatum. Cæterum futura tibi sacrorum traditio perneccessaria est; si tecum nunc saltem reputaveris, exuvias Dæ, quas in provinciâ sumfisti, in eodem fano depositas perseverare: nec te Romæ diebus solemnibus vel supplicare his, vel cum præceptum fuerit, felici illo amictu illustrari posse. **QUOD FELIX ITAQUE AC FAUSTUM SALUTAREQUE TIBI SIT,** animo gaudiali rursum sacris initiare, & Diis magnis auctoribus. Hæc enim divini somnii suada majestas, quod usus foret, pronuntiavit.

INTERPRETATIO.

fioni jam bis repetita. Nemp̃ (ait) utrique sacerdotes malè consuluerunt mihi, aut saltem, non quantum opus erat. & profectò jam incipiebam quoque malè sentire de fide eorum. Quâ agitatione cogitationis cum jactarer, & commotus essem porinde ac si insanirem, mise simulacrum Dei se me edocuit nocturnâ visione. Non est, inquit, quod terrearîs longâ serie sacrorum, quasi aliquid sit prætermissum antehac. Quin potiùs percipe magnum gaudium, ob honorem, quo te Diis afficiunt assiduè, & latere potiùs, cum futurus sis ter, quod agrè conceditur aliis ut ter vel semel: & jure confido

ex isto numero te semper fore felicem. Porro initiatio futura tibi valdè necessaria est; si nunc saltem cogitaveris apud te, vestem Dæ, quam induisti in provinciâ, remanere depositam in eodem templo: neque te posse supplicare in ejusmodi veste Roma, diebus solemnibus, aut etiam insigniri illo beato vestimento, cum fuerit imperatum. Igitur, QUOD TIBI SIT FELIX AC FAUSTUM, ET SALUTARE, suscipe iterum sacra hilari animo jussu magnorum Deorum. Hæc enim majestas suasoria somnii divini mihi dixit quod opus erat facere.

N O TÆ.

1. *Sacerdotes utrique.*] Mithras scilicet, qui cum sacris Isis initiaverat in Achiâ, & Asinius Marcellus, qui Serapidis, Romæ.

2. *Isto numero.*] Ternario, qui mysticus admodum, & optimi augurii est: Alludit ad *τρίτης μάγος*.

3. *Exuvias Dæ.*] Stolatî illam Olympicam nuncupatam, Draconibus Indicis, & Gryphibus Hyperboreis insignitam, quam induerat, dum Isis sacra susceperet, quàmque Isis ex more dicatam, in ejus templo reliquerat. Ejusmodi enim vestes, in quibus initiati

erant, Diis aut Deabus, quorum sacra susceperant, appendere & dedicare consueverant, ut ex veterè Aristophanis Scholiaste patet, ad hunc versum Pluti:

Μὲν δὲ ἱμνῶντες ἐὼς αὐτὸν τὸ μέγα λῆξαι

4. *Diis magnis auctoribus.*] Osiri si-ve Serapide, & Iside. M. Varro: *Principes Dei Cælum & Terra, hi Diis iidem qui Egypti Serapis, & Isis: in Latio Saturnus, & Ops. Cælum enim & Terra, ut Samothracum initia docent, sunt Diis magni, & hi, quos dixi multis nominibus.* &c.

Ddd ij

Nec deinceps postposito, vel in supinam procrastinationem reiecto negotio, statim sacerdoti meo relatus quæ videram, ¹ inanimæ protinus castimonie jugum subeo: & lege perpetuâ præscriptis illis decem diebus spontali sobrietate multiplicatis, instructum toletæ compare: largiûs ex studio pietatis magis, quam mensurâ rebus collatis. Nec, hercules, laborum me, sumptuumque quidquam pœnituit, quidni liberali Deûm providentiâ jam stipendiis forensibus bellulæ forum. Denique per dies admodum pauculos, Deus Deûm magnorum potior, & majorum summus, & summorum maximus, & maximorum regnator Osiris, non in alienam quampiam personam reformatas, sed coram suo illo venerando me dignatus affamine, per quietem præcipere visus est, quàm nunc incontentanter gloriosa in foro redde-rem patrocina: nec extimescerem malivolorum disseminaciones, quas studiorum meorum laboriosa doctrina ² ibi exercebat. Ac, ne factis suis gregi cætero permixtus deservirem, in collegium me Pastophororum suorum, immo ³ inter ipsos Decurionum quinquennales elegit.

INTERPRETATIO.

Ego verò non neglexi negotium posse, neque distuli ignavâ cunctatione, sed iis, qua videram protinus narratis meo sacerdoti, subdo me statim castitati, & cæsi ciborum inanimatorum: & multiplicatis ultro eâ abstinentiâ illis decem diebus præscriptis lege perpetuâ, amo qua opus erant ad apparatus sacrificii initiatorii, reserogans liberalius ex affectu pietatis potius, quàm ad mensuram certam. Et profectò nullatenus me pœnituit laborum, atque impensarum meatum. Jam enim sat pulchrè locupletatus eram mercedibus patrociniarum benignâ Deorum providentiâ. Postremò, post paucissimos dies,

Deus præcipuus inter magnos Deos, & supremus majorum, & supremorum maximus, & Rex maximorum Osiris, non jam latens sub quâpiam alienâ figurâ, sed manifestò me alloquens suis divinis verbis, mihi visus est per somnium imperare; ut jam absque ullâ dubitatione cum laude agerem causas in foro, neque reformidarem obrectaciones invidiorum, quibus doctrina mea studiis meis & labore parva, materiam præbebat. Et, ne ministrarem suis sacris permixtus reliqua turba religiosorum, adstirvit me in cætum suorum Pastophororum, quinimò, & inter ipsos Decuriones quinquennales.

NOTÆ.

1. Inanimæ protinus castimonie.] Castimonie, quæ erat conjuncta cum abstinentiâ à cibis animatis.

2. Ibi deserviebat.] Mendosa procul dubio lectio. Pricæana editio habet exercebat, sensu apertissimo. sed nescio unde Pricæus id sumpserit: retinui tamen in Interpretatione. Beroaldus reponit dissemebat, sed malè ad rem. neque enim Apuleii doctrina malevolorum obrectaciones diserebat, sed tantum in causâ erat gur ipsi eas disererent. Adde, quòd

disseminaciones disseme inveniuntur sit; & putida repetio, Lucio nostro indigna. Pricæanam lectionem retinemus donec certiorum aliquis nos doceat.

3. Inter ipsos Decurionum quinquennales.] Inter eos ex Decurionibus, quorum munus erat quinquennale. Per Decuriones autem intelligendi sunt, qui aliquem dignitatis gradum inter Pastophoros tenerent, præsentemque certo sacerdotum numero, puta decem, aut pluribus, paucioribus-ve. Quanquam enim

Rursus denique, ¹quàm raso capillo, collegii vetustissimi, & ²sub illis Sullæ temporibus conditi munia, non obumbrato, vel obrecto calvitio, sed quoquoversus obvio, gaudens obibam.

INTERPRETATIO.

Denique comâ rursus penitus derasâ, Sullâ, non velans aut tegens calvitiam hilariter fungobar officiis collegii antiquissimi, & constituti circa tempora meam, sed illam manifestans ab omni parte.

NOTÆ.

Decurionis nomen à decem sit inclinat-
tum, non idè tamen existimandum
est Decuriones omnes decem semper
hominibus præfuisse. Quin & Senatores
iplos municipiorum *Decuriones* fuisse
appellatos, jam observavimus.

¹ *Quàm raso capillo.*] Beroaldus bene
reposuit *quàm raso*. Ex Apologiâ
enim Apuleii constat eum non fuisse
sarpilum.

² *Sub illis Sullæ temporibus condi-*

ti.] Nulla apud historicos mentio ex-
tat conditum fuisse Syllæ temporibus
Isiacorum Pastophororum collegium.
Fortè, quia res hæc historicis digna vi-
sa non est, quæ scriberetur. Corn. Ta-
citus refert, ex dignitate P. R. reper-
tum esse res illustres scribendas anna-
libus mandare: minuta verò, & vilia
(qualia sunt hæc de collegio Pastopho-
rorum) diurnis urbis actis tradi. Hæc
consulenda essent, si extarent.

D d d ij

Nec deinceps postposito, vel in supinam procrastinationem reiecto negotio, statim sacerdoti meo relatis quæ videram, inanem protinus castimoniam jugum subeo: & lege perpetuâ præscriptis illis decem diebus spontali sobrietate multiplicatis, instructum teletæ comparo: largius ex studio pietatis magis, quam mensurâ rebus collatis. Nec, hercules, laborum me, sumptuumque quidquam pœnituit, quidni? liberali Deum providentiâ jam stipendiis forensibus bellulæ forum. Denique per dies admodum pauculos, Deus Deum magnorum potior, & majorum summus, & summorum maximus, & maximorum regnator Osiris, non in alienam quampiam personam reformatus, sed coram suo illo venerando me dignatus affamine, per quietem præcipere visus est, quam nunc incontentanter gloriosa in foro redderem patrocinia: nec extimescerem malivolorum disseminationes, quas studiorum meorum laboriosa doctrina ibi exercebat. Ac, ne sacris suis gregi cætero permixtus deservirem, in collegium me Pastophororum suorum, immo inter ipsos Decurionum quinquennales elegit.

INTERPRETATIO.

Ego verò non neglexi negotium posita, neque distuli ignavâ cunctatione, sed iis, quæ videram protinus narratis meo sacerdoti, subdo me statim castitati, & cævi ciborum inanimatorum: & multiplicatis ultroneâ abstinentiâ illis decem diebus præscriptis lege perpetuâ, amo quæ opus erant ad apparatus sacrificii initiarii, res erogans liberalius ex affectu pietatis potius, quam ad mensuram certam. Et profectò nullatenus me pœnituit laborum, atque impensarum mearum. Jam enim sat pulchre locupletatus etiam mercedibus patrociniarum benignâ Deorum providentiâ. Postremo, post paucissimos dies,

Deus præcipuus inter magnos Deos, & supremus majorum, & supremorum maximus, & Rex maximorum Osiris, non jam latens sub quâpiam alienâ figurâ, sed manifestò me alloquens suis divinis verbis, mihi visus est per somnium imperare: ut jam absque ullâ dubitatione cum laude agerem causas in foro, neque reformidarem obreccitationes invidiorum, quibus doctrina mea, studiis meis & labore paria, materiam præbent. Et ne ministrarem suis sacris permixtus reliqua turba religiosorum, adstruxit me in cætum suorum Pastophororum, quinimò, & inter ipsos Decuriones quinquennales.

NOTÆ.

1. *Inanima protinus castimonia.* Castimoniam, quæ erat conjuncta cum abstinentiâ à cibis animatis.

2. *Ibi deserviebat.* Mendosa procul quibio lectio. Pricæana editio habet *exercebat*, sensu apertissimo, sed nescio unde Pricæus id sumpserit: retinui tamen in Interpretatione. Beroaldus reponit *dissererebat*, sed malè ad rem. neque enim Apuleii doctrina malevolorum obreccitationes disseminat, sed tantum in causâ erat, ut ipsi eas disseminerent. Adde, quod

disseminationes disseminare invenusta sit, & putida repetio, Lucio nostro indigna. Pricæanam lectionem retinemus donec certiorum aliquis nos doceat.

3. *Inter ipsos Decuriones quinquennales.* Inter eos ex Decurionibus, quorum munus erat quinquennale. Per Decuriones autem intelligendi sunt, qui aliquem dignitatis gradum inter Pastophoros tenebant, præsentemque certo sacerdotum numero, puta decem, aut pluribus paucioribusve. Quanquam enim

Rursus denique, ¹quàm raso capillo, collegii vetustissimi, & ²sub illis Sullæ temporibus conditi munia, non obumbrato, vel obrecto calvitio, sed quoquoversus obvio, gaudens obibam.

INTERPRETATIO.

Denique comâ rursus penitus derasâ, Sullæ, non volans aut regens calvitium hilariter fungebar officiis collegii antiquissimi. & constituti circa tempora meam, sed illam manifestans ab omni parte.

NOTÆ.

Decurionis nomen à decem sit inclinatum, non idè tamen existimandum est Decuriones omnes decem semper hominibus præfuisse. Quin & Senatores ipsos municipiorum *Decuriones* fuisse appellatos, jam observavimus.

¹ *Quàm raro capillo.*] Beroaldus bene reposuit *quàm raso*. Ex Apologiâ enim Apuleii constat eum non fuisse rapilum.

² *Sub illis Sullæ temporibus condi-*

ti.] Nulla apud historicos mentio extat conditum fuisse Syllæ temporibus Isiacorum Pastophororum collegium. Fortè, quia res hæc historicis digna visa non est, quæ scriberetur. Corn. Tacitus refert, ex dignitate P. R. reperi- tum esse res illustres scribendas annalibus mandare: minuta verò, & vilia (qualia sunt hæc de collegio Pastophororum) diurnis urbis actis tradi. Hæc consulenda essent, si extarent.

L U C I I
 A P U L E I I
 M A D A U R E N S I S
 P L A T O N I C I
 P R O S E
 A P U D C L A R I S S I M U M V I R U M
 C L A U D I U M M A X I M U M
 P R O C O N S U L E M
 * A P O L O G I A

CERTUS equidem eram, próque vero obtinebam : Maxime

INTERPRETATIO.

O C L A U D I M A X I M E , & v o s , q u i s e d e t i s i n c o n f e s s u , e r a m q u i d e m

N O T A.

* *APOLOGIA.*] Hanc Apologiam perperam editiones multae in duas dispescunt, quod temerè & absurdè factum revincunt cum D. Augustinus, qui lib. 8. *de Civitate Dei* unius tantum meminit, quam *copiosissimam orationem* vocat; cum ipse hujus orationis tenor, qui à principio ad finem est uniformis, & peroratio, quae est unica: quod sanè non sic se haberet, si duz essent orationes. Idcirco eam uno titulo, atque uno tenore excudimus post Isaac, Casaubonum, Scipionem Gentilem, & Joannem Præcium, quorum operâ præcipuè in enucleandis, quæ in eâ occurrunt, difficultatibus, uti sumus.

1. *Maxime Claudii.*] Is erat Africanus

Claudi, ¹ quique in consilio estis, ² Sicinium Emilianum, senem notissimæ temeritatis, accusationem mei ³ prius apud te coeptam, quam apud se cogitatam, penuria criminum, solis conviciis impleturum. Quippe infirmulari quivis innocens potest: revinci, nisi nocens, non potest. Quo ego uno præcipue confusus, ⁴ gratulor medius fidius, quod mihi copia & facultas, te iudice, obtigit, ⁵ purgandæ apud imperitos Philosophiæ, & probandi mei. Quanquam istæ calumniæ, ut primâ specie graves, ⁶ ita ad difficultatem defensionis repentinæ fuere. Nam, ut meministi, diès abhinc ⁷ quintus an sextus est, cùm me causam ⁸ pro uxore meâ Pudentillâ: ⁹ adversus Granios agere aggressum, de composito, nec opinantem, ¹⁰ patroni ejus incessere maledictis, & infirmulare Magicorum maleficiorum, ac denique ¹⁰ necis Pontiani

INTERPRETATIO.

certus, & pro verò habebam. Sicinium Emilianum, senem audacia spectatissima, referturum tantummodo maledictis accusationem, quam adversus me inciperet antequam apud se eam meditatus esset, scilicet propter inopiam criminum. Nam quilibet insons potest accusari, sed nemo potest convinci, nisi noxius. Quâ solâ re ego præsertim fretus, gaudeo profecto, quod cùm sis meus iudex, potestis & libertas defendendi Philosophiam apud ignaros, & me purgandi,

mibi contigit. Quamvis ista calumnia, quemadmodum erant graves primâ fronte, ita & subita fuerunt ad majorem difficultatem defensionis. Ut enim meministi, quinque aut sex dies effluxerunt, ex quo, cùm coepissem dicere causam pro Pudentillâ meâ uxore contra Granios: advocati ejus coeperunt de compacto me laceßere conviciis inopinantem, & accusare veneficiorum Magicorum, & postremò, mortis Pontiani

NOTÆ.

Proconsul, apud quem orationem hanc habuit Apuleius, quâ crimen Magicæ, aliæque sibi objecta, longè à se removeret.

1. *Quique in consilio estis.*] Hi erant Consiliarii seu Adseßores Proconsulis. Vide in eam rem Titulum Cod. de Assessoribus & domesticis & Cancellariis judicum.

2. *Sicinium Emilianum.*] Hic fuit patruus privignotum Apulei, frater prioris mariti Pudentillæ, quæ Apuleio secundis nuptiis fuerat conjuncta.

3. *Prius apud te coeptam, quam apud se cogitatam.*] Maximæ temeritatis argumentum.

4. *Gratulor.*] Gaudes. Hoc sensu usurpavit etiam Mæli. 3. *Hi gaudii nimietate gratulari,* ad quem locum vide quæ annotavimus pag. 80.

5. *Purganda apud imperitos Philosophia.*] Cujus observationes & experientia apud ignaros infamabantur,

quasi fuissent Magicæ superstitiones.

6. *Ita ad difficultatem defensionis repentina fuere.*] Id est, fuerunt subita: quod reddit defensionem difficiliorem, quia nempe non satis mihi reliquerunt spatii ad cogitandum.

7. *Quintus an sextus est.*] Subintellige *hestis*, aut *ambige*, aut aliquid simile: ut sit sensus: *dies est quintus, vel sextus.*

8. *Adversus Granios.*] Granii illi fuerint quipiam, quos inter & Pudentillam lis interceßerit, quâ in lite advocatus ei fuit Apuleius, qui & Cæthagini & Romæ quoque causidicus erat.

9. *Patroni ejus*] *Emiliani*, qui forte in illo judicio aderant. Casaubonus reponerebat eorum, intelligens Graniorum patronos. At quæ sequuntur priorum lectionem & sensum firmant.

10. *Necis Pontiani privigni mei.*] privigni

privigni mei cœpere. Quæ ego cùm intelligerem, non tam crimina iudicio, quàm obiectamenta iurgio prolata: ultrò eos ad accusandum crebris flagitationibus provocavi. Ibi verò Æmilianus, cùm te quoque acrius motum, & ex verbis rem factam videret; querere incepit ex diffidentia latibulum aliquod temeritati. Igitur Pontianum fratris sui filium, cùm paulò priùs occisum à me clamitaret; postquam ad subscribendum compellitur, illicò oblitus est de morte cognati adolescentis, subito tacens tanti criminis descriptionem. Tamen ne omninò desistere videretur, calumniam Magiæ, quæ facilis infamatur, quàm probatur, eam solum sibi delegit ad accusandum. Ac ne id quidem de professò audet; verùm posterà die dat libellum, nomine privigni mei Sicinii Pudentis admodum pueri: 4 & adscribit se ei assistere, novo

I N T E R P R E T A T I O.

mei privigni. Quæ cùm ego viderem non tam esse criminationes productas ad iudicandum, quàm maledicta ad iurgandum; provocavi eos ipse frequentibus postulationibus, ad me accusandum. Tunc verò Æmilianus, cùm timeret te etiam gravius commotum, & item exortam esse ex suis verbis incipit querere aliquam latebram suæ audaciæ, quia non fidebat causæ suæ. Cùm ergo paulò antè clamaret Pontianum filium sui fratris interfectum fuisse à me:

simul ac iussus est subscribere accusationi, oblitus est statim dicere de neco juvenis sibi consanguinei, reticens subitò delationem tanti sceleris. Nihilominus, ne videretur prorsus desistere accusationem, elegit sibi tantum ad me accusandum, crimen Magiæ, quod obijciatur facilius, quàm probatur. Et ne hoc quidem audet facere ex professò. Sed die sequenti offert libellum accusationis, nomine Sicinii Pudentis mei privigni valde juvenis, & adscribit se ei

N O T A.

Qui tamen obierat Carthagini, dum Apuleius Oer degeret, ut dicitur sub finem Apologiz hujus.

1. *Rem factam.*] *Item.* In Legibus n. tabul. Rei, sive litis tres arbitros dabo. A Re vocatos esse Reos non solum qui arguebantur criminis, sed generatim omnes, de quorum rebus disceptabatur, testis est Cicero in 2. de Oratore.

2. *Postquam ad subscribendum compellitur, illicò oblitus, &c.*] Subscriptio Accusatoris accusationi pondus omne addebat, neque priùs censebatur accusatio, quàm fuisset subscripta. Id fiebat, ut ait Ulpianus, l. 7. ff. de Accusationibus & Inscriptiombus, ne facile quis profunderet ad accusationem, cùm sciret multam sibi accusationem non futuram. Subscriptionem factâ, non licebat Accusatori ab accusatione desistere, quin potius subjaceret Senatusconsulto Turpil-

Apul.

iano latis in eos, qui ab accusatione desistunt. Hinc est quod multi multa convitio dicerent, quibus tamen subscribere in accusatione non auderent.

3. *Ne omninò desistere videretur.*] Oratoricè agit Apuleius, neque enim desistere dicebatur, nisi qui accusationem subscriptam desereret, neque poena Senatusconsulti Turpilliani cadebat in eos, qui prolata iurgio non probarent.

4. *Et adscribit se ei assistere.*] Notandum discrimen inter inscribere, subscribere & adscribere. Inscribere dicitur Accusator, cùm libello profiteretur se Reum facere aliquem criminis alicujus, quæ inscriptio libelli appellatur, qualis fuit hæc Æmiliani, nomine privigni adversus Apuleium, infra relata. Hunc ego (nomen Apuleii præcessit) Domine Maxime, Reum apud te

facere institui plurimorum malefactorum.

Eco

more per alium laessendi : scilicet ut i obrentu ejus atatulæ, ipse insi-
mulationis falsæ non plecteretur. Quod cum tu solerrimè animad-
vertisses, & idcirco cum denud jussisses proprio nomine accusationem
delatam sustinere ; pollicius ita facturum, ² ne sic quidem quitus est.
Ubi ³ ut cominus ageret propellis ; etiam adversum te contumaciter
⁴ eminus calumniis velitatur, ita toties i ab accusandi periculo pro-
fugus, ⁵ in assistendi veniâ perseveravit. Igitur & priusquam causa age-
retur, facile intellectu cuius fuit, qualisnam accusatio futura esset,
⁷ cujus qui fuerat auctor & machinator, idem fieri professor timeret :

INTERPRETATIO.

adesse, novo ritu aggrediendi alieno nomi-
ne : ut nempe ipse non puniretur ob falsam
accusationem, preterea ejus tenera ætatis,
Quod cum tu sagacissimè deprehendis-
ses, ideoque iterum jussisses eum suari
suo nomine accusationem intentatam ;
ne sic quidem potuit ad id adduci, quam-
vis promississet se ita facturum. Et cum
ipsum urges, ut agat adversus me ex

proximo, jactat è longinquo etiam in
te maledicte, cum eadem pertinaciâ,
Sic toties refugiens ab accusando, ubi
erat periculum, persistit in assistendo,
ubi erat impunitas. Ergo quicquam
etiam causa ageretur, quilibet facile po-
tuit cognoscere, qualis ea accusatio fu-
tura esset, quam ille non auderet pro-
ferri, qui fuerat ejus auctor & artifex :

NOTÆ.

rum, & manifestissimorum. Subscri-
bere est confirmare inscriptionem,
cùm is, qui libellum dedit, subscribit
se professum esse. Et hæc subscriptio
est quasi vinculum, quo se Accusator
ad poenam talionis obligat, si temerè
& falsò accusaverit, aut Reum non per-
egerit. Adscribere est ejus, qui non ipse
accusat, sed adstitit Accusatori, ut Æmi-
lianus hic Pudenti puero, vel tanquam
Tutor, vel potius tanquam nudum præ-
stans ministerium.

1. Obrentu ejus atatula.] Non ta-
men adeò puer erat Pudens ille, quin
jam virilem togam sumpsisset, ut infe-
rids dicitur. Ergo magis ei ut Curator
assistebat Æmilianus, quàm ut Tutor.
Pueritia porro à poenâ talionis, non pro-
batò crimine, pupillum exolvebat,
ipsumque adeò Tutorem ob necessitatem
officii, nisi cùm evidens erat calumnia,
quo casu nec Tutores, nec Curatores
poterant infamiam poenam effugere. Hinc
est, quod Æmilianus caute & timidè
satis hoc in negotio se gerebat.

2. Ne sic quidem quitus est.] Nequi-
vis, non potuit, scilicet compelli ad ac-
cusandum, similiter Terentius, in He-
cyrâ, Act. 4. Scena 1. Forma in tono-

bris nesci non quita est. Malè igitur,
qui hic quietus reponunt.

3. Ut cominus ageret.] Directè, & de-
proximo me accuseret, non autem per
ambages, & nomine Pudentis.

4. Eminus calumniis velitatur.] In-
directè, obliquè, & è longinquo appetit
te calumniis. De hoc verbo velitari jam
aliqua observavimus ad Metamorph. pro-
priè significat eminus jaculari, tractum
est à velicibus, qui milites erant levis
armaturæ, quorum officium jaculis &
fundis prælium eminus autpicari.

5. Ab accusandi periculo.] Poenâ ta-
lionis, quæ temerariis accuatoribus im-
pendebat.

6. In assistendi veniâ perseveravit.]
Assistendo enim tantum, talionis peri-
culo non subiacebat.

7. Cujus qui fuerat auctor & ma-
chinator, idem fieri professor timeret.]
Sic lege cum Pricæo, vulgò legitur
cujus qui fuerat professor & machina-
tor, idem fieri auctor timeret. Emenda-
tionis ratio ; quod Æmilianum instiga-
torem quidem, auctorem ac suasorem
fuisse accusationis Apuleii legimus ; at
eam nunquam ausum suo nomine pro-
ferri.

ac præsertim Sicinius Æmilianus: qui, si quippiam verum in me explorasset, nunquam profecto tam cunctanter hominem extraneum tot tantorumque criminum postulasset; qui avunculi sui testamentum, quod verum sciebat, pro falso infamaret, tantâ quidem pertinaciâ, ut cum Lollius Urbicus V. C. VERUM VIDERI, ET RATUM ESSE DEBERE; de consilio Consularium virorum pronuntiasset; contra clarissimâ voce juraverit vecordissimus iste tamen, illud testamentum fictum esse, adeo ut ægrè Lollius Urbicus ab ejus pernicië temperaret. Quam quidem vocem, & tuâ æquitate & meâ innocentia fretus, spero in hoc quoque judicio erupturum. Quippe qui sciens innocentem criminatur: eo sanè facilius, quod jam, ut dixi, mentiens apud præfectum urbis in amplissimâ causâ convictus est. Namque peccatum semel, ut bonus quisque postea sollicitius cavet: ira qui ingenio malo est, confidentius integrat; ac jam de cætero, quò sapius, eò apertius delinquit. Pudor enim, veluti vestis, quanto ob-

I N T E R P R E T A T I O.

præcipueque Sicinius Æmilianus: qui cerè, si comperisset aliquid veri adversus me, nunquam timidè accusasset tot & tantorum criminum me hominem sibi alienum: siquidem diffamaverat testamentum avunculi sui tantum falsum, quod tamen sciebat esse verum, idque cum tantâ obstinatione, ut cum Lollius Urbicus V. C. pronuntiasset ex sententiâ Consularium virorum, illud APPARERE VERUM, ET RATUM HABENDUM ESSE: hic tamen stultissimus contra juraverit altissimâ voce, testamentum illud esse fictum ita ut Lollius

Urbicus vix abstineret ab ejus existio: Qua quidem verba ego confusus tuâ æquitate, & meâ innocentia, spero cum quoque prolaturum in hoc judicio. Quandoquidem eò cerè facilius accusat innocentem sciens & prudens, quod jam, (ut dixi) convictus est, mentiens apud præfectum urbis in causâ maximè mementi: sicut enim quisvis bonus, cum peccavit semel, postea studiosius cavet ne iterum peccet: ita qui habet malam indolem, rursus peccat audacius & postmodum quò sapius peccat, eò peccat manifestius. Verecundia enim est ut vestis,

N O T A.

1. De consilio Consularium virorum.] Senatores (in quibus Consulares aliqui sæpè erant) quinque Romæ in consilio aderant Prætori, item quinque Equites, in provinciis Proconsuli aut Præsidi viginti viri, Recuperatores Peregrini appellati, ut scribit Theophilus, lib. 1. Institut. Tit. 6. Paragraph. 4. adde Ulpian. Tit. 1. Paragraph. 13.

2. Ab ejus pernicië.] Id est, quin eum damnavit capitis. hoc enim sonat perniciës. Tacitus, lib. 4. Annal. Cremucius Cordus postulat novo ac tunc primum audito crimine, quod, &c. id perniciabile, res visum, hoc est, capitale.

3. Quam quidem vocem.] Contumeliosam illam, quâ vecordissimus Æmilianus decretum Lollii Urbici insectatus erat, quâ etiam, aut ejus simili auguratur Apuleius eundem Æmilianum pro sua solitâ temeritate excepturum Maximi judicium, quod ipsi procul dubio futurum etiam est adversum.

4. Erupturum.] Sic Casaubonus, pro erupturam, quod est in vulgaris. Refert ad Æmilianum, quem sperat erupturum, id est, emissurum verba contumeliosa in Maximum. Erumpere hæc activè sumitur, ut apud Terentium; Eunuchus. Erumpere gaudium.

5. Apud præfectum urbis.] Lollium

E e e ij

foletior est, tantò incuriosius habetur. Et ideo necessarium arbitror pro integritate pudoris mei, priusquam ad rem aggrediar, maledicta omnia refutare. Sustineo enim non modò meam, ¹ verùm etiam Philosophiæ defensionem, cuius magnitudo vel minimam reprehensionem pro maximo crimine ² aspernatur; propter quod paulò priùs patroni Æmiliani multa in me propriè conficta, & alia communiter in Philosophos ficta ab imperitis, mercenarià loquacitate effutierunt. Quæ etsi possunt ab his fuiliter blatterata ob mercedem ³ & auctoramentum impudentiæ, deprehenfa haberi, jam concessio quodam more ⁴ rabulis id genus, quo ferinæ solent linguæ suæ virus ⁵ alieno dolori locare; attamen vel meâ causâ paucis refellenda sunt: ne is, qui sedulò laboro, ut ne quid maculæ aut inhonestamenti in me admittam, videar cuiquam, si quid ex frivolis præteriero, id agnovisse potius, quam contempsisse. Est enim prudentis animi & verecundi, ut mea opinio fert, ¹⁵ vel falsâ vituperatione gravari, cùm etiam hi, qui sibi delicti alicujus conficii sunt, tamen cùm malè audiunt, impendiò commoveantur, & obirascantur. quanquam, exinde ut malefacere cœperunt, consueverint

INTERPRETATIO.

quæ quanto est magis detrita, tantò magis negligitur. Atque eam ob rem puto necessarium esse ad conservandam integram meam famam refellere omnia ejus convicia, antequàm ad rem ipsam veniam. Defendo enim non solum me, sed etiam Philosophiam, cuius magnitudo respuit vel minimam vituperationem, qua ad crimen accedat: quâ de causâ advocati Æmiliani paulò antè deblatteraverunt garrulitate venali multa privatim excogitata adversus me, & alia generatim conficta ab ignavis adversus Philosophos. Quæ quamvis possit manifestò cognosci vanè dicta fuisse ab eis propter premium & mercedem impudentiæ suæ, cùm consuetudo quodam jam

concessa sit ejusmodi garrulis declamatoribus, quâ solent pretio commodare venenum sua lingua viperina dolori aliorum nihilominus ea refutanda sunt paucis verbis saltem meâ causâ: ne ego, qui studiose hoc ago, ne dem in me locum ulli dedecori, aut probro, si quid prætermisero, etiam ex levioribus, alicui videar confessus esse illud potius, quàm aspernatus. Nam (ut opinor) decet virum animi honesti & verecundi non posse ferre vel falsum vituperium; cùm illi quoque qui sciunt se commississe aliquod crimen, valde tamen commoveantur & exardescant, quando audiunt de se malè dici, quamvis assueverint sinistris de se rumoribus, ex quo

NOTÆ.

Urbicum. Vetus inscriptio lapidis Romæ: APOLLINI

Q. LOLLIVS VRBICVS
PRAEF. VRB.

per urbem intellige Romam.

1. Verùm etiam Philosophia defensionem.] Cujus observationes & experimenta ab Æmiliano traducebantur, quasi ad Magicas artes spectassent.

2. Aspernatur.] Non potest pati.

3. Et auctoramentum impudentiæ] Lib. 2.

Metam. Hic, inquit, auctoritas ad custodiam mariti tui sidenter accessit, ad quem locum vide quæ annotavimus pag. 17.

4. Rabulis id genus.] Rabula acer est ac tumultuosus declamator, sive caudicus, sic dictus à rabie, ut Festus & Nonius volunt, vel à ravi, hoc est, rancidine, quam vociferando contrahit: ut alii.

5. Alieno dolori locare.] Id est, aliis, ut ulciscantur dolorem suum.

malè audire. Quod si à cæteris silentium est; tamen ipsi sibi met conscii sunt, posse se meritò increpari. Enimverò bonus & innoxius quisque rudes & imperitas aureis ad malè audiendum habens, & laudis assuetudine, quāto contumeliæ insolens, multò tantò ex animo laborat, ea sibi immeritò dici, quæ ipse possit aliis verè objectare. Quod si fortè inepta videbor, & oppidò frivola velle defendere, illis debet ea res vitio verti, quibus turpe est etiam hæc objectasse: non mihi culpæ dari, cui honestum erit etiam hæc diluisse. Audisti ergo paulò prius in principio accusationis ita dici: *Accusamus apud te Philosophum & formosum, & tam Gracè quàm Latinè*, prohi nefas! disertissimum. Nisi fallor enim, his ipsis verbis accusationem mei ingressus est Tannonius Pudens, homo verè ille quidem non disertissimus. Quod utinam tam gravia formæ & facundiæ crimina verè mihi opprobret: non difficile ei respondissem, quod Homericus Alexander Hectori:

Οὐκ ἀπέχλητ' ἔτι πῶν ἐκκυστὰ δῶκε,
Ὅσα μὲν αὐτοῖς δῶκεν, ἔχον δ' ἐν αὐτῇ ἰστον.

I N T E R P R E T A T I O.

incoeperunt nequiter se gerere. Quod si reliquis taceant, ipsi tamen apud se sciunt se posse jure reprehendi. At vir probus & innocens, qui non habet aures assuescitas maledictis, & qui quoniam solitus est laudari, quāto minùs assuevit contumeliā pati, tantò gravius fert, ea sibi injustè dici, quæ ipse possit verè exprobrare aliis. Quod si fortè videar velle resellere inepta, & valde futilia, culpa refrendenda est in eos, quos etiam pudere debet objecisse mihi hæc: non autem in me, cui erit etiam laudabile ea resuscasse. Igitur audivisti paulò antè, ipso accusationis hujus sic

dici: Accusamus coram te Philosophum pulchrum, & probè scelus! eloquentissimum tam in Gracæ, quàm in Latinâ Linguâ. Nam, ni fallor, Tannonius Pudens, vir quidem haud facundissimus incepit meam accusationem his ipsis verbis. Atque utinam verè mihi objecisset tam atrociam crimina pulchritudinis & eloquentia! facile ei retulissem quod Paris Hectori apud Homerum:

Non rejicienda sunt Deorum valde illustria dona,

Quæ ipsi dant, volens autem quis non consequeretur.

N O T A.

1. Multò tantò.] Tantò magis, aut tantò gravius. Locutio Apuleio familiaris.

2. Formosum.] Pulchritudinem, præsertim cum ampliori sui curâ conjunctam viris vitio sæpè datam legimus; utpote molliciei & impudicitie argumentum, quæ vitia cum à cæteris hominibus, tum maxime à Philosophis remota esse debent. At mihi valde verisimile videtur Emilianum, aut potius ejus patronum Tannonium Pudentem formam & facundiam Apuleii commemorasse non per criminationem, ut fingit Apuleius, sed tantum ut Ju-

dicem cantiorem, & circumspectiorem redderet, ne formæ illius & facundiæ illecebris caperetur, Apuleium autem oratorio artificio verba ejus hæc aliò detorquere, scilicet ut adversarios suos deridendas ostendat, tanquam parum sanos, qui egregias illas dotes, pulchritudinem & eloquentiam objiciant tanquam vitia.

3. Tam gravia forma & facundiæ crimina.] Εἰς ὀνυχῶς.

4. Οὐκ ἀπέχλητ' ἔτι, &c.] Habentur hi versus lib. Iliad. 3. v. 65. Verti in interpretatione eos verius ad verbum:

E e e iij

Hæc ego de formâ respondissem. præterea, licere etiam Philosophis
esse vultu liberali. 1 Pythagoram, 2 qui primum sese Philosophum nun-
cupavit, eum sui sæculi excellentissimâ formâ fuisse: item 3 Zenonem
illum antiquum 4 Velia oriundum, 5 qui primus omnium dictionem
5 tolerantissimæ artificis ambisariam dissolverit, eum quoque Zenonem
6 longè decorissimum fuisse, ut Plato autumat. Itemque multos Phi-
losophos ab ore honestissimos memoriæ prodi, qui gratiam corporis
morum honestamenti ornaverunt. Sed hæc defenso, ut dixi, aliquam-
multum à me remota est: cui, præter formæ mediocritatem, continua-
10 tio etiam litterati laboris omnem gratiam corpore deterget, habitu-
dinem tenuat, succum exorbet, colorem obliterat, vigorem debilitat.

INTERPRETATIO.

Ego hæc reposuissem de pulchritudine. præterea, licere etiam Philosophis esse pulchrâ facie. Pythagoram, qui primus se nominavit Philosophum, fuisse formosissimum sua ætatis. præterea priscum illum Zenonem Eleatem, qui primus ingentissimâ arte dividit orationem in duas partes, illum etiam Zenonem, inquam; fuisse perquam formosissimum, ut Plato dicit. Multos item Philosophos

vultu pulcherrimos celebrati, qui decoraverunt formam corporis honestate vite. Verum, ut dixi, hæc defenso parum mihi congruit, cui, præterquam quod parum formosus sum, assiduitas etiam studiorum adimit omnem venustatem ex corpore: attenuat habitum corporis, ex fugit succum, dolet colorem, infirmat vires.

NOTÆ.

1 Pythagoram, qui, Græc. eum sui sæculi excellentissimâ formâ fuisse.] De eo Laërtius in ejus vitâ: καὶ γὰρ καὶ σπουδασιπικρατοῦ λέγει, γινώσκου. καὶ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ διέειπον εἶναι αὐτὸν εἶναι Ἀπόλλων ἐξ Ἱπποβορίου ἀφ' ὧν μέ-
v. 9. quin 2 venustissima forma fuisse traditur. adde ut illum discipuli opinarentur Apollinem esse, qui ex Hyperboreis venisset, neque solum dum esset Pythagoras, sed etiam bello Troiano, dum Panthoïdes Bêphorbus erat. cum enim à pulchritudine laudat Apollo, nunc apud Philostratum lib. 3. cap. 3. & dum esset Alce meretrix, ut habet A. Gellius Noct. Atticæ lib. 4. cap. 11. si tamen ejus μετρησυχωτον credere fas est.

2. Qui primum sese Philosophum nuncupavit.] Cum ante eum ceteri σοφῶς se, hoc est, sapientes dixerant.

3. Zenonem illum antiquum Velia oriundum.] Hic fuit Zeno Eleates Italice Philosophiæ, qui successit Parmenidi, & ipsi Leucippas, fuit & alius

Zeno Citticus, Eleate posterior, Ionice Philosophiæ, qui Crateri successit, & ei Cleanthes. Sex alios Zenones enumerat Laërtius in Cittici vitâ, quem vide.

4. Velia oriundum.] Velia Lucaniz oppidum est, in sinu Fastano conditum à Phœcenibus. Velia dicta fuit prius Ἰλῆα, & incolæ ipsius, Eleatæ, haud procul sita à Promontorio Palinuro dicto. Portus Velini meminit Virgil. Æneid. 6.

Portusque requiro Velinos.

5. Qui primus omnium dictionem, Græc. ambisariam dissolveret.] In Rhetoricam, & Dialecticam. Quintilianus, lib. 2. cap. 20. Cum duo sint generæ orationis: altera perfecta, qua Rhetorice dicitur, altera concisa, qua Dialectice: quas quidem Zeno adde conjunxit, ut hanc compressa in pugnum manui, illam explicata diceres similem. &c.

6. Longè decorissimum fuisse, ut Plato autumat.] In Parmenide. Quin & Laërtius, in ejus vitâ ait eum fuisse Parmenidis delitium.

Capillus ipse, quem isti aperte mendacio ad lenocinium decoris promissum dixere, vides quam non sit amoenus ac delicatus, horrore implexus atque impeditus, stupet tormento assimilis, & inaequaliter hirtus, & globosus, & congestus: prorsus inenodabilis diutinâ incuriâ, non modo comendi, sed saltem expediendi & discriminandi. Satis, ut puto, criminum crimen, quod illi quasi capitale intenderunt, refutatum est. De eloquentiâ verò, si quâ mihi fuisset, neque mirum, neque invidiosum deberet videri, si ab incunse ævo unis studiis litterarum ex summis viribus deditus, omnibus aliis speris voluptatibus, ad hoc ævi, haud sciam ane super omnes homines impenso labore, diuque noctuque, cum despectu & dispendio bonæ valetudinis, eam quaesivissem. Sed nihil ab eloquentiâ metuant, quam ego. si quid omnino promovi, potius spero, quam præsto. Sanè quidem, si verum est, quod Statium Cæcilium in suis poematibus scripsisse dicunt, Innocentiam eloquentiam esse, ego verò profiteor istâ ratione, ac præ me

I N T E R P R E T A T I O.

Coma ipsa, quam illi manifestò metuentius dixerunt nostritum esse ad illeptas venustatis, cernis quàm non sit pulchra & delicata, sed implicata hispida, & intricata, similis funi ex fluppis, & hirsuta inaequaliter, glomerata, & condensata, plavè inextricabilis ob longam negligentiam, non solum eam pellendi, sed vel extricandi, ac aparandi. Crimen capillorum, quod mihi obiecerunt tanquam capitale, jam satis refutatum est, ut arbitror. Quantum autem ad eloquentiam, si habuissem aliquam, neque id deberet

videri mirum, neque invidiosum, si ego incumbens totis viribus ab initio meæ vitæ solis studiis litterarum, possibilibus omnibus aliis voluptatibus ad hoc usque tempus, acquisivissem eam diu & nocte labore fortasse majori, quàm ceteri, cum contemptu & damno meæ bonæ valetudinis. Sed nihil sibi timeant ab eloquentiâ, quam ego potius expecto, quàm exhibeo; si quid tamen omnino profeci. Certe si verum est quod Statius Cæcilius dicitur scripsisse in suis carminibus, Innocentiam esse eloquentiam, ego profiteor, ac palam declaro me hoc

N O T A.

1. *Stupet tormento.* Rectè. Nec quidquam immutandum est. Tormentum hic funis est à torquendo sic dictus, quod ex fluppis intortis fiat, & intorqueatur.

2. *Quam. &c. potius spero, quàm præsto.* Id est, quàm ad summum spera me consecuturum, sed nondum sum consecutus.

3. *Sagittam Cæciliam.* Hujus macrum Cælius, lib. Noct. Artic. 4. c. 20. Statius ait (inquit) juvenile nomen fuit. Idcirco quid veteres servi nomine fuerunt, Cæcilius quoque ille Comediarum Rôta innotuit servus fuit: & propriè nomen habuit Statius: sed postea versum est quasi in cognomen:

appellatusque Cæcilius Statius. De hoc intelligendus Horatius in Arte poëticâ, cum ait:

Quid autem Cæcilio Plautoque dabit Romanus ademptum

Virgilio, Variisque, &c.

fuit Ennio æqualis & amicissimus, item Terentio. Numerantur supra triginta ejus Comœdiæ à Grammaticis veteribus, quarum nihil ad nos pervenit, nisi perexigua quædam fragmenta, ex variis Auctoribus, qui eam laudaverunt, hinc inde collecta, quibus & hoc addipossit ex nostro Apuleio: Innocentia eloquentia est.

Nec deinceps postposito, vel in lupinam procrastinationem reiecto negotio, statim sacerdoti meo relatus quæ videram, inanimæ protinus castimonie jugum subeo: & lege perpetuâ præscriptis illis decem diebus spontali sobrietate multiplicatis, instructum relectæ comparo: largiûs ex studio pietatis magis, quam mensurâ rebus collatis. Nec, hercules, laborum me, sumptuumque quidquam pœnituit, quidni? liberali Deûm providentiâ jam stipendiis forensibus bellulæ forum. Denique per dies admodum pauculos, Deus Deûm magnorum potior, & majorum summus, & summorum maximus, & maximorum regnator Osiris, non in alienam quampiam personam reformatus, sed coram suo illo venerando me dignatus affamine, per quietem præcipere visus est, quàm nunc incontanter gloriosa in foro redderem patrocinia: nec extimescerem malivolorum disseminaciones, quas studiorum meorum laboriosa doctrina ibi exercebat. Ac, ne sacris suis gregi cætero permixtus deservirem, in collegium me Pastophororum suorum, immò inter ipsos Decurionum quinquennales elegit.

INTERPRETATIO.

Ego verò non neglexi negotium postea, neque distuli ignavâ cunctatione, sed his, quæ videram protinus narratis meo sacerdoti, subdo me statim castitati, & cœtui ciborum inanimatorum: & multiplicatis ultroneâ abstinentiâ illis decem diebus præscriptis lege perpetuâ, amo quæ opus erant ad apparatus sacrificii initiandis, res erogans liberalius ex affectu pietatis potius, quàm ad mensuram certam. Et profectò nullatenus me pœnituit laborum, atque impensarum mearum. Jam enim sat pulchrè locupletatus eram mercedibus patrociniis benignâ Deorum providentiâ. Postremo, post paucissimos dies,

Deus præcipuus inter magnos Deos, & supremus majorum, & supremorum maximus, & Rex maximorum Osiris, non jam latens sub quâpiam alienâ figurâ, sed manifestè me alloquens suis divinis verbis, mihi visus est per seminum imperare, ut jam absque ullâ dubitatione cum laude agerem causas in foro, neque reformidarem obreccionibus invidiorum, quibus doctrina mea, studiis meis & labore parca, materiam præbuit. Et, ne ministrarem suis sacris permixtus reliqua turba religiosorum, adscivisti me in cœtum suorum Pastophororum, quinimodò, & inter ipsos Decuriones quinquennales.

NOTÆ.

1. Inanimæ protinus castimonie.] Castimonie, quæ erat conjuncta cum abstinentiâ a cibis animatis.

2. Ibi deserviebat.] Mendosa procul dubio lectio. Pricæana editio habet exercebat, sensu apertissimo, sed nescio, unde Pricæus id sumpserit: retinui tamen in Interpretatione. Beroaldus reponit differerebat, sed malè ad rem. neque enim Apuleii doctrina malevolorum obreccionibus differerebat, sed tantum in causâ erat gur ipsi eas differrent. Adde, quod

disseminaciones differere invenusta sit, & putida repetio, Lucio nostro indigna. Pricæanam lectionem retinemus donec certiorum aliquis nos doceat.

3. Inter ipsos Decurionum quinquennales.] Inter eos ex Decurionibus, quorum munus erat quinquennale. Per Decuriones autem intelligendi sunt, qui aliquem dignitatis gradum inter Pastophoros tenebant, præsentemque certo sacerdotum numero, purâ decem, aut pluribus, paucioribus-ve. Quamquam enim

Rursus denique, ¹quàm raso capillo, collegii vetustissimi, & ²sub illis Sullæ temporibus conditi munia, non obumbrato, vel obtecto calvitio, sed quoquoversus obvio, gaudens obibam.

INTERPRETATIO.

*Denique comâ rursus penitus derasâ, Sullâ, non velans aut tegens calvitie-
hilariter fungabar officiis collegii an-
tiquissimi. & constituti circa tempora* *maam, sed illam manifestans ab omni
parte.*

NOTÆ.

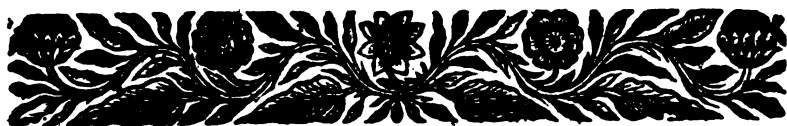
Decurionis nomen à *decem* sit inclina-
tum, non idè tamen existimandum
est Decuriones omnes decem semper
hominibus præfuisse. Quin & Senatores
iplos municipiorum *Decuriones* fuisse
appellatos, jam observavimus.

1. *Quam raso capillo.*] Beroaldus be-
nè reposuit *quam raso*. Ex Apologiâ
enim Apuleii constat cum non fuisse
paripilum.

2. *Sub illis Sullæ temporibus condi-*

ti.] Nulla apud historicos mentio ex-
tat conditum fuisse Syllæ temporibus
Isiacorum Pastophororum collegium.
Fortè, quia res hæc historicis digna vi-
sa non est, quæ scriberetur. Corn. Ta-
citus refert, ex dignitate P. R. reper-
tum esse res illustres scribendas anna-
libus mandare : minuta verò, & vilia
(qualia sunt hæc de collegio Pastopho-
rorum) diurnis urbis actis tradi. Hæc
consulenda essent, si extarent.

L U C I I
 A P U L E I I
 M A D A U R E N S I S
 P L A T O N I C I
 P R O S E
 A P U D C L A R I S S I M U M V I R U M
 C L A U D I U M M A X I M U M
 P R O C O N S U L E M
 * A P O L O G I A

CERTUS equidem eram, próque vero obtinebam: Maxime

INTERPRETATIO.

O C L A U D I M A X I M E , & v o s , q u i s e d e t i s i n c o n f e s s u , e r a m q u i d e m

N O T A.

* *APOLOGIA.*] Hanc Apologiam perperam editiones multae in duas dispescunt, quod temerè & absurdè factum revincunt cum D. Augustinus, qui lib. 8. *de Civitate Dei* unius tantum meminit, quam *copiosissimam orationem* vocat; tum ipse hujus orationis tenor, qui à principio ad finem est uniformis, & peroratio, quae est

unica: quod sanè non sic se haberet, si duae essent orationes. Idcirco eam uno titulo, atque uno tenore excudimus post Isaac. Casanbonum, Scipionem Gentilem, & Joannem Præcium, quorum operâ præcipuè in enucleandis, quæ in eâ occurrunt, difficultatibus, usi sumus.

1. *Maxime Claudii.*] Is erat Africanus

Claudi, ¹ quique in consilio estis, ² Sicinium Amilianum, senem notissimæ temeritatis, accusationem mei ³ prius apud te coeptam, quam apud se cogitavam, penuria criminum, solis conviciis impleturam. Quippe infirmulari quivis innocens potest: revinci, nisi nocens, non potest. Quo ego uno præcipue confusus, ⁴ gratulor medius fidius, quod mihi copia & facultas, te iudice, obligit, ⁵ purgandæ apud imperitos Philosophiæ, & probandi mei. Quanquam istæ calumniæ, ut primæ speciei graves, ⁶ ita ad difficultatem defensionis repentinæ fuere. Nam, ut meministi, dies abhinc ⁷ quintus an sextus est, cum me causam ¹⁰ pro uxore meâ Pudentillâ: ⁸ adversus Granios agere aggressum, de composito, nec opinantem, ⁹ patrôni ejus incessere maledictis, & infirmulare Magicorum maleficiorum, ac denique ¹⁰ necis Pontiani

INTERPRETATIO.

certus, & pro vero habebam. Sicinium Amilianum senem audacia spectatissima, referitur tantummodo maledictis accusationem, quam adversus me incepit antequam apud se eam meditari esset, scilicet propter inopiam criminum. Nam quilibet insons potest accusari, sed nemo potest convinci, nisi noxius. Quâ solâ re ego præsertim frotus, gaudeo profecto, quod cum sis meus iudex, potestas & libertas defendendi Philosophiam apud ignaros, & me purgandi,

mibi contigit. Quamvis ista calumnia, quemadmodum erant graves primæ fronte, ita & subitâ fuerunt ad majorem difficultatem defensionis. Ut enim meministi, quinque aut sex dies effluerunt, ex quo, cum cepissem dicere causam pro Pudentillâ meâ uxore contra Granios: advocati ejus ceperunt de compacto me laceßere conviciis inopinantem, & accusare veneficiorum Magicorum, & postremò, mortis Pontiani

NOTÆ.

Proconsul, apud quem orationem hanc habuit Apuleius, quâ crimen Magiæ, aliæque sibi objecta, longè à se removit.

1. *Quique in consilio estis.*] Hi erant Consiliarii seu Adseßores Proconsulis. Vide in eam rem Titulum Cod. de Assessoribus & domesticis & Cancellariis judicium.

2. *Sicinium Amilianum.*] Hic fuit patruus privignorum Apulei, frater prioris mariti Pudentillæ, quæ Apuleio secundis nuptiis fuerat conjuncta.

3. *Prius apud te coeptam, quam apud se cogitavam.*] Maximæ temeritatis argumentum.

4. *Gratulor.*] Gáudeo. Hoc sensu usurpavit etiam Mæli. 3. *Hi gaudii nimietate gratulari,* ad quem locum vide quæ annotavimus pag. 80.

5. *Purganda apud imperitos Philosophia.*] Cujus observationes & experimenta apud ignaros infamabantur,

quasi fuissent Magiæ superstitiones.

6. *Ita ad difficultatem defensionis repentina fuere.*] Id est, fuerunt subita: quod reddit defensionem difficiliorem, quia nempe non satis mihi reliquerunt spatii ad cogitandum.

7. *Quintus an sextus est.*] Subintellige *nescis*, aut *ambigo*, aut aliquid simile: ut sit sensus: *dies est quintus, vel sextus.*

8. *Adversus Granios.*] Granii illi fuerint quipiam, quos inter & Pudentillam lis interceßerit, quâ in lite advocatus ei fuit Apuleius, qui & Cæthagini & Romæ quoque candidatus erat.

9. *Patrôni ejus*] *Amiliani*, qui fortè in illo judicio aderant. Casaubonus reponerebat *eorum*, intelligens Graniorum patronos. At quæ sequuntur priorum lectionem & sensum firmant.

10. *Necis Pontiani privigni mei.*] privigni

privigni mei cœpere. Quæ ego cùm intelligerem, non tam crimina iudicio, quàm objectamenta iurgio prolata: ultrò eos ad accusandum crebris flagitationibus provocavi. Ibi verò Æmilianus, cùm te quoque acridus motum, & ex verbis¹ rem factam videret; quærere incepit ex diffidentia latibulum aliquod temeritati. Igitur Pontianum fratris sui, filium, cùm paulò priùs occisum à me clamitaret;² postquàm ad subscribendum compellitur, illicò oblitus est de morte cognati adolescentis, subito tacens tantì criminis descriptionem. Tamen³ ne omninò desistere videretur, calumniam Magiæ, quæ facilis infamatur, quàm probatur, eam solum sibi delegit ad accusandum. Ac ne id quidem de professò audet; verùm posterà die dat libellum, nomine privigni mei Sicinii Pudentis admodum pueri: ⁴ & adscribit se ei assistere, novo

INTERPRETATIO.

mei privigni. Quæ cùm ego viderem non tam esse criminationes productas ad iudicandum, quàm maledicta ad iurgandum; provocavi eos ipse frequentibus postulationibus, ad me accusandum. Tunc verò Æmilianus, cùm cerneret te etiam gravius commotum, & item exortam esse ex suis verbis incipit quærere aliquam latebram suæ audacia, quia non fidebat causæ suæ. Cùm ergo paulò antè clamaret Pontianum filium sui fratris interfectum fuisse à me:

simul ac iussus est subscribere accusationi, oblitus est statim dicere de neco juvenis sibi consanguinei, reticens subito delationem tantì sceleris. Nihilominus, ne videretur prorsus deserere accusationem, elegit sibi tantum ad me accusandum, crimen Magiæ, quod obijciunt facilius, quàm probatur. Et ne hoc quidem audet facere ex professò. Sed die sequenti offert libellum accusationis, nomine Sicinii Pudentis mei privigni valde juvenis, & adscribit se ei

N O T A.

Qui tamen obierat Carthagini, dum Apuleius Ocz degeret, ut dicitur sub finem Apo. logiæ hujus.

1. Rem factam.] Item: In Legibus m. tabul. Rei, sive litis treis arbitros dato. A Re vocatos esse Reos non solum qui arguebantur oriminis, sed generalitèr omnes, de quorum rebus disceptabatur, testis est Cicero in 2. de Oratore.

2. Postquàm ad subscribendum compellitur, illicò oblitus, &c.] Subscriptio Accusatoris accusationi pondus omne addebat, neque priùs censébatur accusatio, quàm fuisset subscripta. Id fiebat, ut ait Ulpianus, l. 7. ff. de Accusationibus & Inscriptiombus, ne faciliè quis proflueret ad accusationem, cùm sciret nullam sibi accusationem non futuram. Subscriptione facta, non licebat Accusatori ab accusatione desistere, quin poena subaceret Senatusconsulto Turpil-

Apul.

liano latis in eos, qui ab accusatione desistunt. Hinc est quod multi multa convitio dicerent, quibus tamen subscribere in accusatione non audent.

3. Ne omninò desistere videretur.] Oratoriè agit Apuleius, neque enim desistere dicebatur, nisi qui accusationem subscriptam desereret, neque poena Senatusconsulti Turpilliani cadebat in eos, qui prolata iurgio non probarent.

4. Et adscribit se ei assistere.] Notandum discrimen inter inscribere, subscribere & adscribere. Inscribere dicitur Accusator, cùm libello profiteretur se Reum facere aliquem criminis alicujus, quæ inscriptio libelli appellatur, qualis fuit hæc Æmiliani, nomine privigni adversus Apuleium, infra relata. Hunc ego (nomen Apuleii præcessit) Domine Maxime Reum apud te facere institui plurimorum malefactorum

Ecc

more per alium lacescendi; scilicet ut ¹ obrentu ejus atatura, ipse infirmulationis falsæ non plecteretur. Quod cum tu solertissime animadvertisses, & idcirco eum denuo jussisses proprio nomine accusationem delatam sustinere; pollicitus ita facturum, ² ne sic quidem quitus est. Ubi ³ ut cominus ageret propellis; etiam adversum te contumaciter ⁴ & eminus calumniis velitatur. Ira toties ⁵ ab accusandi periculo profugus, ⁶ in assistendi veniâ perseveravit. Igitur & priusquam causa ageretur, facile intellectu cuius fuit, qualenam accusatio futura esset, ⁷ cujus qui fuerat auctor & machinator, idem fieri professor timeret:

INTERPRETATIO.

adesse, novo ritu aggerendi alieno nomine: ut nempe ipse non puniretur ob falsam accusationem, preterea ejus tenera ætatis. Quod cum tu sagacissime deprehendisses, ideoque iterum jussisses eum suari suo nomine accusationem intentatam; ne sic quidem potuit ad id adduci, quamvis promississet se ita facturum. Et cum ipsum urgas, ut agat adversus me ex

proximo, jactat à longinquo etiam in te maledictæ, cum eadem pertinaciâ. Sic toties refugiens ab accusando, ubi erat periculum, persistit in assistendo, ubi erat impunitas. Ergo quicquid etiam causa ageretur, quilibet facile potuit cognoscere, qualis ea accusatio futura esset, quam ille non auderet profiteri, qui fuerat ejus auctor & artifex:

NOTÆ.

rum, & manifestissimorum. Subscribere est confirmare inscriptionem, cum is, qui libellum dedit, subscribit se professum esse. Et hæc subscriptio est quasi vinculum, quo se Accusator ad poenam talionis obligat, si temerè & falsò accusaverit, aut Reum non peregerit. Adscribere est ejus, qui non ipse accusat, sed adstitit Accusatori, ut Æmilianus hic Pudenti pueri, vel tanquam Tutor, vel potius tanquam nudum præstans ministerium.

1. Obrentu ejus atatura.] Non tamen admodò puer erat Pudens ille, quin jam virilem togam sumpserat, ut inferius dicitur. Ergo magis ei ut Curator assistebat Æmilianus; quam ut Tutor. Pueritia porro à poenâ talionis, non propter crimine, pupillum exolvebat, ipsamque admodò Tutorem ob necessitatem officii, nisi cum evidens erat calumnia, quo casu nec Tutores, nec Curatores poterant infamiam poenam effugere. Hinc est, quod Æmilianus caute & timide satis hoc in negotio se gerebat.

2. Ne sic quidem quitus est.] Nequivit, non potuit, scilicet compelli ad accusandum, similiter Terentius, in Hecyrâ, Act. 4. Scena 1. Forma in tenu-

bris nosci non quita est. Malè igitur, qui hic quietus reponunt.

3. Ut cominus ageret.] Directè, & de proximo me accularet, non autem per ambages, & nomine Pudentis.

4. Eminus calumniis velitatur.] Indirectè, oblique, & à longinquo appetit te calumniis. De hoc verbo velitari jam aliqua observavimus ad Metamorph. proprie significat eminus jaculari, tractum est à velicibus, qui milites erant levis armorum, quorum officium jaculis & fundis prælium eminus auspicari.

5. Ab accusandi periculo.] Poenâ talionis, quæ temerariis acculatoribus impendebat.

6. In assistendi veniâ perseveravit.] Assistendo enim tantum, talionis periculo non subiacebat.

7. Cujus qui fuerat auctor & machinator, idem fieri professor timeret.] Sic loqe cum Priczo, vulgò legitur *cujus qui fuerat professor & machinator, idem fieri auctor timeret*. Emendationis ratio; quod Æmilianum instigatorem quidem, auctorem ac suasorem fuisse accusationis Apuleii legimus; at eam nunquam ausum suo nomine profiteri.

ac præsertim Sicinius Æmilianus: qui, si quippiam verum in me explorasset, nunquam profecto tam cunctanter hominem extraneum tot tantorumque criminum postulasset; qui avunculi sui testamentum, quod verum sciebat, pro falso infamaret, tantâ quidem pertinaciâ, ut cum Lollius Urbicus V. C. VERUM VIDERI, ET RATUM ESSE DEBERE, de consilio Consularium virorum pronuntiasset; contrâ clarissimâ voce juraverit recordissimus iste tamen, illud testamentum fictum esse, adeo ut ægrè Lollius Urbicus ab ejus pernicië temperaret. Quam quidem vocem, & tuâ æquitate & meâ innocentia fretus, spero in hoc quoque judicio erupturum. Quippe qui sciens innocentem criminatur: eo sanè facilius, quod jam, ut dixi, mentiens apud præfectum urbis in amplissimâ causâ convictus est. Namque peccatum semel, ut bonus quisque postea sollicitius cavet: ita qui ingenio malo est, confidentius integrat; ac jam de cætero, quò sapius, eo apertius delinquit. Pudor enim, veluti vestis, quanto ob-

I N T E R P R E T A T I O.

præcipueque Sicinius Æmilianus: qui certe, si comperisset aliquid veri adversus me, nunquam timidè accusasset tot & tantorum criminum me hominem sibi alienum: siquidem diffamaverat testamentum avunculi sui tantum falsum, quod tamen sciebat esse verum, idque cum tantâ obstinatione, ut cum Lollius Urbicus V. C. pronuntiasset ex sententiâ Consularium virorum, illud APPARERE VERUM, ET RATUM HABENDUM ESSE: hic tamen stultissimus contrâ juraverit altissimâ voce, testamentum illud esse fictum ita ut Lollius

Urbicus vix abstinuerit ab ejus exitio. Qua quidem verba ego confusus tuâ æquitate, & meâ innocentia, spero cum quoque prolaturum in hoc judicio. Quandoquidem eo cerè facilius accusat innocentem sciens & prudens, quod jam, (ut dixi) convictus est, mentiens apud præfectum urbis in causâ maximi momenti: sicut enim quisvis bonus, cum peccavit semel, postea studiosus cavet ne iterum peccet: ita qui habet malam indolem, rursus peccat audacius & postmodum quò sapius peccat, eo peccat manifestius. Verecundia enim est ut vestis,

N O T A.

1. De consilio Consularium virorum.] Senatores (in quibus Consulares aliqui sæpè erant) quinque Romæ in consilio aderant Prætori, item quinque Equites, in provinciis Proconsuli aut Præsidi viginti viri, Recuperatores Peregrini appellati, ut scribit Theophilus, lib. 1. Institur, Tit. 6. Paragraph. 4. addè Ulpian, Tit. 1. Paragraph. 13.

2. Ab ejus pernicië.] Id est, quin eum damnaveris capitis. hoc enim sonat perniciës. Tacitus, lib. 4. Annal. Cremucius Cordus postulat novo ac tunc primam audito crimine, quod, &c. id perniciabile, reo visum, hoc est, capitale.

3. Quam quidem vocem.] Contumeliosam illam, quâ recordissimus Æmilianus decretum Lollii Urbici insectatus erat, quâ etiam, aut ejus simili auguratur Apuleius eundem Æmilianum pro suâ solitâ temeritate excepturum Maximi judicium, quod ipsi procul dubio futurum etiam est adversum.

4. Erupturum.] Sic Casaubonus, pro erupturam, quod est in vulgaris, Refert ad Æmilianum, quem sperat erupturum, id est, emissurum verba contumeliosa in Maximum. Erumpere hinc activè sumitur, ut apud Terentium, Eunuchus. Erumpere gaudium.

5. Apud præfectum urbis.] Lollium

E e e ij

soletior est, tanto incuriosius habetur. Et ideo necessarium arbitror pro integritate pudoris mei, priusquam ad rem aggrediar, maledicta omnia refutare. Sustineo enim non modò meam, ¹ verùm etiam Philosophiæ defensionem, cujus magnitudo vel minimam reprehensionem pro maximo crimine ² aspernatur; propter quod paulò priùs patroni Æmiliani multa in me propriè conficta, & alia communiter in Philosophos ficta ab imperitis, mercenarià loquacitate effutierunt. Quæ et si possunt ab his futiliter blatterata ob mercedem ³ & auctoramenta impudentiæ, deprehensa haberi, jam concessio quodam more ⁴ rabulis id genus, quo ferinæ solent linguæ suæ virus ⁵ alieno dolori locare; attamen vel meâ causâ paucis refellenda sunt: ne is, qui sedulo laboro, ut ne quid maculæ aut inhonestamenti in me admittam, videar cuipiam, si quid ex frivolis præteriero, id agnovisse potius, quam contempsisse. Est enim prudentis animi & verecundi, ut mea opinio fert, ¹⁵ vel falsâ vituperatione gravari; cùm etiam hi, qui sibi delicti alicujus conscii sunt, tamen cùm malè audiunt, impendiò commoveantur, & obirascantur, quanquam, exinde ut malefacere cœperunt, consueverint

INTERPRETATIO.

quæ quanto est magis detrita, tanto magis negligitur. Atque eam ob rem putò necessarium esse ad conservandam integram meam famam refellere omnia ejus convicia, antequàm ad rem ipsam veniam. Defendo enim non solùm me, sed etiam Philosophiam, cujus magnitudo respuit vel minimam vituperationem, quæ ad crimen accedat: quâ de causâ advocati Æmiliani paulò antè deblateraverunt garrulitate venali multa privatum maxime cogitata adversus me, & alia generatim conficta ab ignavis adversus Philosophos. Quæ quamvis possit manifestò cognosci vane dicta fuisse ab eis propter premium & mercedem impudentiæ suæ, cùm consuetudo quadam jam

concessa sit ejusmodi garrulis declamatoribus, quâ solent pretio commodare venenum suæ lingua viperina dolori aliorum nihilominus ea refutanda sunt paucis verbis saltem meâ causâ: ne ego, qui studiosè hoc ago, ne dem in me locum ulli dedecori, aut probro, si quid prætermisero, etiam ex levioribus, alicui videar confessus esse illud potius, quàm aspernatus. Nam (ut opinor) decet virum animi honesti & verecundi non posse ferre vel falsum vituperium, cùm illi quoque qui sciunt se commississe aliquod crimen, valde tamen commoveantur & exardescant, quando audiunt de se malè dici, quamvis assueverint sinistris de se rumoribus, ex quo

NOTÆ.

Urbicum. Vetus inscriptio lapidis Romæ: APOLLINI

Q. LOLLIIUS URBICUS
PRAEF. URB.

per urbem intellige Romam.

1. Verùm etiam Philosophiæ defensionem.] Cujus observationes & experimenta ab Æmiliano traducebantur, quasi ad Magicas artes spectassent.

2. Aspernatur.] Non potest pati.

3. Et auctoramenta impudentiæ.] Lib. 2.

Metam. Hic, inquit, auctoratus ad custodiam mariti tuisidenter accessit, ad quem locum vide quæ annotavimus pag. 17.

4. Rabulis id genus.] Rabula acer est ac tumultuosus declamator, sive caudicus, sic dictus à rabie, ut Festus & Nonius volunt, vel à ravis, hoc est, rancidine, quam vociferando contrahit: ut alii.

5. Alieno dolori locare.] Id est, aliis, ut ulciscantur dolorem suum.

malè audire. Quod si à cæteris silentium est; tamen ipsi sibi met conscii sunt, posse se merito increpari. Enimverò bonus & innoxius quisque rudes & imperitis aureis ad malè audiendum habens, & laudis assuetudine, quanto contumeliæ insolens, multò tantò ex animo laborat, ea sibi immeritò dici, quæ ipse possit aliis verè objectare. Quod si fortè inepta videbor, & oppidò frivola velle defendere, illis debet ea res vitio verti, quibus turpe est etiam hæc objectasse: non mihi culpæ dari, cui honestum erit etiam hæc diluisse. Audisti ergo paulò prius in principio accusationis ita dici: *Accusamus apud te Philosophum & formosum, & tam Græcè quàm Latinè*, prohi nefas! disertissimum. Nisi fallor enim, his ipsis verbis accusationem mei ingressus est Tannonius Pudens, homo verè ille quidem non disertissimus. Quò utinam tam gravia formæ & facundiæ crimina verè mihi opprobrasset! non difficile ei respondissem, quod Homericus Alexander Hectori:

Οὐκ ἀποκλῆντ' ἔτι πᾶν ἐκαυδία δῶκε,
Ὅσα κεν αὐτοῖ δώστ, ἔχον δ' ἐν αἰ πικ' ἔλοισι,

INTERPRETATIO.

incorporant nequiter se gerere. Quod si reliquis taceant, ipsi tamen apud se sciunt se posse jure reprehendi. At vir probus & innocens, qui non habet aures assuefactas maledictis, & qui quoniam solitus est laudari, quanto minus assuevit contumeliæ pati, tantò gravius fert, ea sibi injustè dici, quæ ipse possit verè exprobrare aliis. Quod si fortè videar velle resallere inepti, & valde futilia, culpa refundenda est in eos, quos etiam pudere debet objecisse mihi hæc: non autem in me, cui erit etiam laudabile ea refutasse. Igitur audivisti paulò antè, initio accusationis hujus sic

dici: Accusamus coràm te Philosophum pulchrum, & prohi scelus! eloquentissimum tam in Græcà, quàm in Latinà Linguà. Nam, ni fallor, Tannonius Pudens, vir quidem haud facundissimus incepit meam accusationem his ipsis verbis. Atque utinam verè mihi objecisset tam atracia crimina pulchritudinis & eloquentia! facild ei resulissem quod Paris Hectori apud Homerum:

Non rejicienda sunt Decorum valdè illustria dona,
Quæ ipsi dant, volens autem quis non consequeretur.

N O T A.

1. Multò tantò.] Tantò magis, aut tantò gravius. Locutio Apuleio familiaris.
2. Formosum.] Pulchritudinem, præsertim cum amphiori sui curâ conjunctam viris vitio sæpè datam legimus; nupotè molliorici & impudicitiæ argumentum, quæ vitia cum à cæteris hominibus, tum maxime à Philosophis remota esse debent. At mihi valdè verisimile videtur Æmilianum, aut potius ejus patronum Tannonium Pudentem formam & facundiam Apuleii commemorasse non per criminationem, ut fingit Apuleius, sed tantum ut Ju-

dicem canticorem, & circumspiciorem redderet, ne formæ illius & facundiæ illecebris caperetur, Apuleium autem oratorio artificio verba ejus hæc aliò detorquere, scilicet ut adversarios suos deridendos ostendat, tanquam parum sanos, qui egregias illas dotes, pulchritudinem & eloquentiam objiciant tanquam vitia.

3. Tam gravia forma & facundiæ crimina.] Εἰσενεχάσι.

4. Οὐκ ἀποκλῆντ' ἔτι, &c.] Habentur hi versus lib. Iliad. 3. v. 65. Veri in interpretatione eos verius ad verbum;

Hac ego de formâ respondissem. præterea, licere etiam Philosophis
esse vultu liberali. 1 Pythagoram, 2 qui primum sese Philosophum nuncupavit, etiam sui sæculi excellentissimâ formâ fuisse: item Zenonem
illum antiquum 4 Velia oriundum, 5 qui primus omnium dictionem
5 Tolertissimo artificio ambifariam dissolverit, eum quoque Zenonem
6 longè decorissimum fuisse, ut Plato autumat. Itemque multos Philosophos ab ore honestissimos memoriæ prodi, qui gratiam corporis
morum honestamenti ornaverunt. Sed hæc defensio, ut dixi, aliquam
multum à me remota est: cui, præter formæ mediocritatem, continua-
10 tio etiam litterati laboris omnem gratiam corpore deterget, habitu-
dinem tenuat, succum exorbet, colorem obliterat, vigorem debilitat.

INTERPRETATIO.

Ego hac reposuissem de pulchritudine. præterea, licere etiam Philosophis esse pulchrâ facie. Pythagoram, qui primus se nominavit Philosophum, fuisse formosissimum sua ætatis, præterea priscum illum Zenonem Eleatem, qui primus ingentissimâ arte dividit orationem in duas partes, illum etiam Zenonem, inquam, fuisse perquam formosissimum, ut Plato dicit. Multos item Philosophos

vultu pulcherrimos celebravi, qui decoraverunt formam corporis honestate vite. Verum, ut dixi, hæc defensio parum mihi congruit, cui, præterquam quod parum formosus sum, assidue etiam studiorum adimit omnem venustatem ex corpore, attenuat habitum corporis, exsugit succum, dolet colorem, infirmas vires.

N O T A.

1 Pythagoram, qui, &c. eum sui sæculi excellentissimâ formâ fuisse.] De eo Laërtius in ejus vitâ: καὶ γὰρ καὶ οὐνοσπομπιστὰς λέγει, πνεύσαι. καὶ αὐτὸ οἱ μαθηταὶ δόξαν εἶχοντες ἀπὸ τοῦ εἶναι Ἀπόλλωνος ἐξ ὧν τοιοῦτον εἶναι γινώσκοντες. quin & venustissima forma fuisse traditur, adeo ut illum discipuli opinarentur Apollinem esse, qui ex Hyperboreis venisset, neque solum dum esset Pythagoras, sed etiam bello Troiano, dum Panthoides Euphorbus erat, cum enim à pulchritudine laudat Apollonios apud Philostratum lib. 2. cap. 3. & dum esset Alce meretrix, ut habet A. Gellius Noct. Atticæ lib. 4. cap. 11. si tamen ejus μετὰ τὴν πόλιν credere fas est.

2. Qui primum sese Philosophum nuncupavit.] Cum ante eum ceteri vocis se, hoc est, sapientes dicerent.

3. Zenonem illum antiquum Velia oriundum.] Hic fuit Zeno Eleates Italice Philosophiæ, qui successit Parmenidi, & ipsi Leucippus, fuit & alius

Zeno Citteus, Eleate posterior, Ionice Philosophiæ, qui Crateti successit, & ei Cleanthes. Sex alios Zenones enumerat Laërtius in Citteii vitâ, quem vide.

4. Velia oriundum.] Velia Lucaniæ oppidum est, in sinu Pæstano conditum à Phœcenibus. Velia dicta fuit prius Ἰλῆα, & incolæ ipsius, Eleatæ, haud procul sita à Promontorio Palinuro dicto. Portus Velini meminit Virgil. Æneid. 6.

Portusque requirere Velinos.

5. Qui primus omnium dictionem, &c. ambifariam dissolveret.] In Rhetoricam, & Dialecticam, Quintilianus, lib. 2. cap. 10. Cum duo sint genera orationis: altera perperna, quæ Rhetorice dicitur, altera concisa, quæ Dialectice: quas quidem Zeno aded conjunxit, ut hæc compressa in pugnum manui, illam explicata diceret similem. &c.

6. Longè decorissimum fuisse, ut Plato autumat.] In Parmenide, Quin & Laërtius, in ejus vitâ ait eum fuisse Parmenidis delictum.

Capillus ipse, quem isti aperta mendacio ad lenocinium decoreis promissum dixere, vides quàm non sit amœnus ac delicatus, horrore implexus atque impeditus, stuppeo tormento assimilis, & inæqualiter hirtus, & globosus, & congestus: prorsus inenodabilis diutinâ incuriâ, non modò comendi, sed saltem expediendi & discriminandi. Satis, ut puto, crimum crimen, quod illi quasi capitale intenderunt, refutatum est. De eloquentiâ verò, si quâ mihi fuisset, neque michi, neque invidiosum deberet videri, si ab ineunte ævo unis studiis litterarum ex summis viribus deditus, omnibus aliis spretis voluptatibus, ad hoc ævi, haud sciam anne super omnes homines impenso labore, diûque noctuque, cum despectu & dispendio bonæ valetudinis, eam quaessem. Sed nihil ab eloquentiâ memant, quam ego. si quid omnino promovi, potiùs spero, quàm præsto. Sanè quidem, si verum est, quod Statium Cæcilium in suis poematibus scripsisse dicunt, Innocentiam eloquentiam esse, ego verò profiteor istâ ratione, ac præ me

I N T E R P R E T A T I O.

Como ipsa, quam isti manifestò mentientes dixerunt nuritiam esse ad ille, pebræ vanitatis, cernis quàm non sit pulchra & delicata, sed implicata hispiditate, & intricata, similis funi ex suppis, & hisfuta inæqualiter, glomerataque, & condensata, plavè inextricabilis ob longam negligentiam, non solum eam petendi, sed vel extricandi, ac japerandi. Crimen capillorum, quod mihi obicerebant tanquam capitale, jam satis refutatum est, ut arbitror. Quantum autem ad eloquentiam, si habuissem aliquam, neque id deberet

videri mirum, neque invidendum, si ego incumbens totis viribus ab initio meæ vite solis studiis litterarum, posthabitis omnibus aliis voluptatibus ad hoc usque tempus, acquisivissem eam die & nocte labore fortasse majori, quàm ceteri, cum contempta & damno meâ bona valetudinis. Sed nihil sibi timeant ab eloquentiâ, quam ego potiùs expecto, quàm exhibeo; si quid tamen omninò profeci. Certe si verum est quod Statius Cæcilius dicitur scripsisse in suis carminibus, Innocentiam esse eloquentiam, ego profiteor, ac palam declaro me hoc

N O T E.

1. *Stuppeo tormento.* Rectè. Nec quidquam immutandum est. Tormentum hæc funis est à torquendo sic dictus, quodd ex suppis intortis fiat, & intorquetur.

2. *Quam.* &c. potiùs spero, quàm præsto. Id est, quàm ad summum spera me consecuturum, sed nondum sum consecutus.

3. *Statium Cæcilium.* Hujus meminit Cælius, lib. Noct. Attic. 4. c. 20. Statius autem: (inquit) servile nomen fuit. Plerique apud veteres servi ad nomen suorum, Cæcilius quoque ille Comendiarum Rœtia inclutus servus fuit: & præparatè nomen habuit Statius: sed postea versum est quasi in cognomen: tum

appellatusque Cæcilius Statius. De hoc intelligendus Horatius in Arte poëtica; cum ait:

Quid nunc
Cæcilio Plautoque dabit Romanus ademptum

Virgilio, Variisque, &c.

fuit Ennio æqualis & amicissimus, item Terentio. Enumerantur supra triginta ejus Comœdiæ à Grammaticis veteribus, quarum nihil ad nos pervenit, nisi perexigua quædam fragmenta, ex variis Auctoribus, qui eum laudaverunt, hæc inde collecta, quibus & hoc addi possit ex nostro Apuleio: Innocentia eloquentia est.

fero, nemini omnium de eloquentiâ concessurum. Quis enim me hoc quidem pacto eloquentior vivat? quippe qui nihil unquam cogitavi, quod eloqui non auderem. Eundem me aio facundissimum esse: nam omne peccatum semper nefas habui. Eundem disertissimum: quod nullum meum factum, vel dictum extet, de quo disserere publicè non possim. ita ut jam de verbis disserabo, quos à me factos quasi pudendos protulerunt; cum quidem me animadvertisti cum risu illis succensentem, quod eos abscondè & indoctè pronuntiarent. Primò igitur legerunt è ludicris meis epistolum de dentificio; verbis scriptum ad quendam Calpurnianum: qui, cum adversum me eas litteras promeretur, invidit profectò cupiditate lædendi, si quid mihi ex illis fieret criminofum, id mihi secum esse commune. Nam petiisse eum à me aliquid terfui dentium, versus testantur:

4 Calpurniane, salve, & properis verbis.

Misi, ut petisti, 6 mundicinas dentium,

INTERPRETATIO.

modo nulli homini concessum esse eloquentiâ. Nam quis potest esse me eloquentior hac ratione? quandoquidem nihil unquam cogitavi, quod non auderem apertè eloqui. Dico etiam me esse facundissimum; nam existimavi semper omne peccatum esse nefas. Item me esse disertissimum, quia nihil unquam feci, aut dixi, de quo non possum palam disserere. quemadmodum jam disseram de verbis, quos protulerunt à me compositos, veluti inhonestos: cum quidem vidisti me cum risu indignantem adversus illos, quia pronuntiabant eos abs-

condè, & imperitè. Legimus igitur primò ex jocosis meis brevem epistolam de dentificio, carminibus scriptam ad quendam Calpurnianum: qui, quando protulit eam epistolam contra me, prae nimio studio mihi nocendi, non vidit sane, si quid ex illis mihi crimini videretur, illud mihi esse commune cum ipso. Nam versus ipsi ostendunt eum rogasse me aliquid, quo tergeret dentes.

Calpurniane, saluto te carminibus deproperatis.

Misi ad te, sicut petisti, dentificium purgandis dentibus,

NOTAE.

1. Eloquentior vivat? quippe qui, &c. quod eloqui non auderem, &c.] Ludic in similitudine, atque etymologiâ verborum, eloquentior, eloqui. Facundissimus: nefas. Disertissimus: disserere.

2. Ad quendam Calpurnianum.] Quasi vix cum noverit, notissimum tamen & familiarissimum fuisse versus sequentes indicant, verum indignatus, quod eos versus tradidisset suis adversariis, per contemptum vocat eum quendam.

3. Invidit.] Negat. hoc est, non vidit.

4. Calpurniane, salve, &c.] Rectè monet Pricæus hunc versum iungendum esse cum illo Misi, ut petisti, mundicinas dentium, & sequentibus. Inter hæc autem verba, quod Philosophus no-

lit suum videri? &: Vidi exomet dum, &c. interserenda esse illa, Nisi forè in eo reprehendus sum, &c. utque ad punicare gingivam, & parenthesi includenda, quod in hac editione fieri curavimus;

5. Properis verbis.] Id est, in promptu, & cum festinatione factis, extraneis.

6. Mundicinas dentium.] Vulgò mundicias contra versus modulum. Observare licet apud Apuleium aliosque illius ævi & posteriores scriptores, plurima huius modi atque exempli nomina. Sio noster furatrinam & indicinam in Milesis dixit. Sic Textull, juridicinam & vestificinam, &c.

2 Nicetas

¹ Nitelas oris ² ex Arabicis frugibus,
Tenuem, candiscentem, nobilem, pulvisculum,
Complanatorem tumidula gingivula,
Converritatorem prisdana reliquia;
Ne quâ visatur tetra labes sordium,
Restrictis, fortè si labellis riseris.

Quæso quid habent isti versus, re aut verbo pudendum? quid omnino quod philosophus suum nolit videri? Nisi fortè in eo reprehendendus sum, quod Calpurniano pulvisculum ex Arabicis frugibus miserim: quem multo æquius erat, spurcissimo ritu? Iberorum, ⁴ ut ait Catullus,

⁵ suâ sibi urinâ

Dentem, atque rursam pumicare gingivam

Vidi ego dudum vix risum quosdam tenentes, cum munditias oris, videlicet orator ille asperè accusaret, & dentifricium tantâ indigna- ¹⁵

INTERPRETATIO.

Nitores oris, ex aromatis Arabiæ
Pulverem minutum, dealbantem,
egregium.

Qui deprimit gingivam tumentem,
Qui expurgat reliquias cibi hesterni,
Ne aliquâ parte fœda macula sordium
videatur,

Si fortè riseris diducendo labra.
Quidnam, oro, carmina hæc habent
turpe re aut verbo? Quid propterea
philosophum pudeat? Nisi fortè in

hoc sum redarguendus, quod miserim
pulverem ex aromatis Arabiæ Calpurnia-
no: quem multo justius erat sibi fri-
care dentes & gingivam rubram, suo
lotio, ut ait Catullus, secundum mo-
rem fœdissimum Hispanorum. Ego vidē
jam pridem quosdam agrè temperantes
à risu, cum nempe ille orator gravi-
ter criminaretur purgationem oris, &
pronuntiaret dentifricium cum tantâ in-

NOTÆ.

1. Nitelas oris.] Hæc voce utitur Solinus, pro nitore, cap. 35. nam præcipua
viris gloria est in armorum nitela.
Item pro micis pulveris auri, quæ in-
ter arenas reperiuntur, cap. 36. depur-
gant in minium nitelas pulveris.

2. Ex Arabicis frugibus.] Cinnamo,
aliis-ve aromatis, quæ ex Arabiâ ap-
portantur. Salmasius, ad Solinum, pag. 165
legit, Rupibus, & intelligit de lapide
Arabico seu Arabo, de quo Plinius,
lib. 36. cap. 21. Arabus lapis ebori si-
milis dentifriciis accommodatur crema-
tus, &c.

3. Iberorum.] Hispanorum, qui &
Celsiberi dicebantur, à flumine Ibero,
ad quem Galli quidam Celtæ sedes fi-
xerant. Est & alia Iberia juxta Pon-
tum, inter Colchos & Armeniam, ve-
acriorum ferax, cujus incolæ Iberi quo-

que, & Iberes dicti sunt, à quibus pro-
fecti fuisse dicuntur, qui in Hispaniâ
habitaverunt, teste Varrone, & nomen
Iberiæ, ipsique Ibero fluvio dedisse.

4. Ut ait Catullus.] Epigrammate
in Egnatium, cujus initium est: Egnatius
quod candidos habes dentes. At in vul-
gatis nostris Carulli exemplaribus pau-
lò aliter habetur, quàm in hoc Apuleii
loco. Versus Catulliani sunt:

Nunc Celtiberus Celtiberiâ in terrâ
Quod quisque minxit, hoc solet sibi
manè

Dentem, atque rursam defricare gin-
givam, &c.

5. Suâ sibi urinâ.] Immo, & suâ &
alienâ, eaque in cisternis inveteratâ:
nec dentes tantum, sed & corpus lava-
bant, ut refert Strabo, lib. 3.

Apul.

E 56

rione pronuntiaret, quantâ nemo quisquam venenum. Quidni? crimen
 haud contemnendum philosopho, nihil in se sordidum finire, nihil uf-
 piam corporis apertum immundum pati ac foetulentum; præsertim os,
 5 cuius in propatulo & conspicuo usus homini creberrimus: sive ille cui-
 piam osculum ferat, seu cum quoquam sermocinetur, sive in audito-
 rio dissertet, sive in templo preces alleget. omnem quippe hominis
 actum festino præit: qui, ut ait ¹ Poëta præcipuus, ² è dentium muro
 profisciscitur. ³ Dares nunc aliquem similiter grandiloquum: diceret suo
 more, cumprimis cui ulla fandi cura sit, impensius cætero corpore
 10 os colendum; quod esset ⁴ animi vestibulum, & orationis janua, ⁵ &
 cogitationum comitium. Ego certè pro meo captu dixerim, nihil mi-
 nus quàm oris illuviem libero & liberali viro competere. Est enim ea
 pars hominis loco celsa, visu prompta, usu fecunda. Nam quidem
 feris & pecudibus os humile, & deorsum ad pedes dejectum, vestigio
 & pabulo proximum, nunquam ferre nisi mortuis, aut ad morsum
 15 exasperatis, conspiciunt: hominis verò nihil prius tacentis, nihil sapidis
 loquentis, contemplare. Velim igitur censor meus Æmilianus respon-

INTERPRETATIO.

dignatione, quantâ nemo prorsus pro-
 nuntiaret venenum. Cur non? Sanè cri-
 men est non leve Philosopho nihil pati
 in se immundicie, nullam partem pa-
 tentem corporis finire sordidam esse &
 foetidam: præcipue os, quo homo sapi-
 sime utitur apertè & conspicuè: sive ille
 osculetur aliquem, sive colloquatur cum
 aliquo, sive verba faciat in audito-
 rio, sive emittat preces in fano. Ver-
 ba enim præcedunt singula facta homi-
 nis, quæ verba exeat ex septo den-
 tium, ut ait Poëta primarius. Si esset
 nunc aliquis quoque magniloquus, di-
 ceret pro more suo, cum præsertim, cui
 cura loquendi incumbit, debere studio-
 sus curare os, quàm reliquum corpus;

quia os est vestibulum mentis, & ostium
 sermonis, & exterius atrium cogitatio-
 num. Ego sanè dicam secundum modum
 mei ingenii, nihil minus conveni-
 re homini libero, & honesto, quàm ser-
 des oris. Nam ea pars hominis est po-
 sita in loco edito, patet aspectui, & ha-
 bet plurimos usus. Bellua enim & pecu-
 des habent quidem os pronum, & de-
 missum deorsum pedes versus proximum
 vestigiis suis & pabulo, quod ferè nun-
 quam videtur, nisi cum mortua sunt,
 aut irritata ad mordendum: at in ho-
 mine nihil aspicias prius ore, dùm ta-
 cet, nihil sapius, dum loquitur. Cupiam
 ergo ut Æmilianus censor meus mihi

NOTÆ.

1. Poëta præcipuus.] Homerus.

2. E dentium muro.] Cum aliis mul-
tis in locis, tdm hoc versu,

Τί ποτ' ἐμὸν πότ' οἱ ἐνός φ' ὄρον ἔπει-
 ῶ δύναι;

quem sic Latine vertas,

Filia mea, quale verbum tibi exiit
ex septo dentium?

3. Dares nunc aliquem, &c. diceret
suo more, &c.] Id est, si dares, &c.
ille diceret: vel, da aliquem, & dices:
aut, si esset aliquis, &c. diceret

4. Animi vestibulum, & orationis
janua, &c.] Figurata & empharica
verba grandiloqui hominis de ore lo-
quentis. Divus Ambrosius Hexaemer,
6. 9. Quid est igitur os hominis, nisi
quoddam sermonis adiutum, fons dispu-
tationis, aula verborum, promptuarium
voluntatis?

5. Et cogitationum comitium.] Comi-
tium hoc loco est exterius atrium, ut
ex Livio, & Alconio docet Langæus
Semestr. 7. 19.

deat, unquam ac ipse soleat pedes lavare? vel, si id non negat, contendat maiorem curam mundiciarum pedibus, quam dentibus imper-
tiendam. Planè quidem, si quis, ita ut tu *Emiliane*, nunquam ferme os suum nisi maledictis & calumniis aperiat; cenleo, ne ullâ curâ os percolat, neque ille ¹ exotico pulvere dentes emaculet, quos iustius ² carbone de rogo obriveris: neque saltem communi aquâ perluat, quin ei nocens lingua mendaciorum & ³ amaritudinum praeinistra, semper in fortunis & ⁴ olentioris suis jaceat. Nam quæ, ⁵ ma-
lùm, ratio est, linguam mundam & lotam, vocem contrâ spurcam & tetram possidere? viperæ ritu, niveo denticulo atrox venenum in-
spirare? Cæterum qui sese sciat rationem prompturum neque inuti-
lem, neque injucundam, ejus merito os, ut bono potui populum, præ-
lavitur. Et quid ego ⁶ de homine nato diutius? Bestia immanis Cro-
codilus ille, qui in Nilo gignitur, ea quoque, uti comperior, pur-
gandos sibi dentes innoxio hiatu præbet. Nam, quod est ore amplo, ⁷
sed elingui, & plerumque in aquâ recluso, multæ hirudines dentibus

INTERPRETATIO.

respondens, an ipse soleat aliquando la-
vare pedes? nunc, si hoc fateatur, contem-
dat pedes purgandos esse majore curâ,
quam dentes. Equidem si quis nun-
quam ferè aperiat os suum nisi ad con-
vicia, & calumnias proferendas, ut tu
facis, *Emiliane*; auctor sum ut ille
nullâ curâ totos os suum, neque purgat
dentes pulvere peregrino quos iustius per-
fricueris carbone sumpto ex busto, neque
abluat eos saltem aquâ vulgari, ne im-
pediat quominus lingua suppedatrix
mendaciorum & amarorum dictorum,
jaceat semper in suis factoribus, & spur-
citiis. Nam aquum-ne est, quæso,
ut quisquam habeat linguam puram &

purgatam, contra verò vocem injucun-
dam, & diram? ut insinuet nigrum vi-
rii dento candido, more viperæ? Porro
os merito abluatur ab eo qui scit se
prolaturum orationem, neque inutilem,
neque insuavem, quemadmodum lava-
tur calix ad bonum liquorem recipien-
dum. Sed quare ego diutius loquor de
homine, & qui se talem natum esse scit?
Ingens bestia, nempe ille Crocodilus,
qui nascitur in Nilo flumine, præbet
quoque, ut accipio, suos dentes mun-
dandos, aperiens os suum, nec ladens
purgantem. Nam, quia habet os va-
stum, sed absque lingua, & ferè som-
pet aqua immersum, multæ sanguisuga

NOTÆ.

1. Exotico pulvere.] Facto nempe ex
aromatibus, aut lapidibus ex Arabia alla-
tis, ad dentificationem.
2. Carbone de rogo.] Utique sordi-
do, funesto, & mali ominis.
3. Amaritudinum.] Conviciarum, &
contumeliosorum verborum.
4. Olenitioris.] Repone olentioris lo-
cis oletio, hoc est, humano stercore
plenis.
5. Malum.] Adverbium indignantis,
& acrius loquentis.
6. De homine nato.] *ἐκ τοῦ ἀνθρώπου*

7. Multæ hirudines.] Sic omnino le-
gendum est, non arundines, aut hiru-
dines. *Alianus de animal. lib. 3. cap. 11.*
*ὁ γὰρ ἀπὸ τοῦ Νείλου οὐχ ὅτι ἀμα εἰς τὴν
ῥοήν ἐμπίπτουσιν αἱ καὶ βόλλαι ἐς αὐτὸν,
καὶ αὐτὸν ὅτι ἐκείναι ἐπὶ τῷ ὄρει
παύονται. τὰς αὐτῶν ῥοὰς αὐτὸν
ἐκείναι ἀπορροῦνται, καὶ ἐκείναις ἀφαι-
νόμεναι.*

implectuntur : eas illi, cum egressus in præripia fluminis hiavit, una ex avibus fluvialibus amica ejus, injecto rostro sine noxæ periculo exscalpit. Mitto hæc. venio ad cæteros versus, ut illi vocant, amatorios : quos tamen tam durè & rusticè legere, ut odium moverent. Sed quid ad Magica maleficia, quòd ego pueros Scribonii Lati, amici mei, carmine laudavi ? An ideo Magus, quia poëta ? Quis unquam fando audivit tam similem suspicionem ? tam aptam conjecturam ? tam proximum argumentum ? Fecit versus Apuleias : si malos, crimen est, nec tamen id philosophi, sed poëtæ : si bonos, quid accusas ? At enim ludicros & amatorios fecit. Num ergo hæc sunt crimina mea, & nomine erratis, qui me Magiæ detulistis ? Fecerè tamen & alii talia : & (si vos ignoratis,) apud Græcos & Teius quidam, & Lacedæ-

INTERPRETATIO.

adhaerescunt ejus dentibus. Cum autem exivis in marginem fluvii, & aperuit os, quadam ex volucribus fluminis ipsius amica extrahit eas, immittens rostrum suum absque periculo lesionis. Sed ista missa facio, venio ad reliquos versus amatorios, quomadmòdum illi appellant : quos tamen legerunt adèd durè ac barbèrè, ut excitarent odium. Sed quid attinet ad veneficia Magica, quòd ego celebraui versibus pueros Scribonii Lati amici mei ? Idcirco ego Magus, quia sum poëta ? Quis

audivit unquam suspiciònem adèd verè similem conjecturam tam idoneam ? probationem adèd urgentem ? Apuleius composuit quædam : si composuit mala, crimen est, at illud non est crimen philosophi : sed poëtæ : si autem fecit bona carmina, quarecum accusas ? Sed (inquires) composuit jocularia, & amatoria. An igitur hæc sunt mea crimina, & hallucinati estis in nomine, qui accusavistis me Magia ? Alii tamen composuerunt ejusmodi versus : & si vos nescitis, quidam ex Teo, & quidam Lacedæ-

NOTÆ.

ὁ τῶν τε ποταμῶν ἐν κρημένῳ τὸ βέλτερον ἐξέρχεται τὰς ἀπορριπτόμεναις. καρτερὴ δὲ ἀφελή, ἡ ἀφελὴς ὁ κροκόδειλος, ἡ ἀφελὴ, ἡ ὁ μὲν ἔχει δὲ πῦν τὰς βελόνας, ὁ δὲ δὲ βελόνα : ἡ τὸ μὲν ἀδικῶσαι τὸ βελόνα, λογιζέσθαι μὲν. hoc est : Crocodilus ergo natus, & simul hiat ore, incidunt autem in illud hirudines, & eum molestiā afficiunt. id illa sentiens, trochilo ad medicinam dolori suo fatidendam eger. Itaque ubi hirudinibus confectus est, ad litus progressus, & solis radios intuens hiat : tūmq̃ trochilus in illius fauces rostrum inferens, hirudines extrahit, quod facillimè patitur Crocodilus sentiens auxilium, ita fit ut is hirudines prandeat, ille adjuvetur : proque premio computat trochilo, quod nihil eum laetaret. Confamilia extant apud Philen Græcum poëtam carm. de animalibus.

1. In præripia fluminis.] Pricæus reponerat præripia, vel potius prærupia : at ego nihil hic mutandum censeo. tamen id verbi nusquam, nisi hoc in loco, reperitur. Audacissimus est talium formator noster Lucius. Per præripia intelligo eas partes ripæ, quæ sunt ab ipso alveo fluvii paulò remotiores.

2. Una ex avibus fluvialibus.] Ex loco Eliani suprà laudato, & Aristotele, & Phile poëtâ compertum est avem illam esse Trochilum seu Regulum.

3. Tam proximum argumentum ?] Tam promptum, tam obvium & manifestum ? Hoc enim sonat τὸ proximum.

4. Teius quidam.] Anacreon, ex Teo urbe Ioniz oriundus.

5. Et Lacedæmonius.] Non satis apertum quem intelligat hic Apuleius, fortasse sit ille Dionysodorus, cujus Parnas memorat Athenæus, lib. 15.

ædamonius, ¹ & Ceus, cum aliis innumeris; etiam mulier ² Lesbica, lascivè illa quidem, tantæque gratiâ, ut nobis insolentiam ³ linguæ suæ, dulcedine carminum commendet: ⁴ apud nos verò, ⁵ Ædituus, & Portius, & Catullus, isti quoque cum aliis innumeris. At philosophi non fuere. Num igitur etiam ⁶ Solonem fuisse serium virum atque philosophum ⁷ negabis? cujus ille lascivissimus versus est.

* * * * *

Et quid tam petulans habent omnes versus mei, si cum isto uno contenduntur? ut taceam scripta Diogenis Cynici, & ⁷ Zenonis Stoicæ sectæ conditoris. Id genus plurima recitem denuò, ut sciant me eorum non pigere.

*Et Critias, mea delicia, & Sol alme Charine,
Par in amore meo vita tibi remanet.*

I N T E R P R E T A T I O.

ædamonius, & alius ex Ceo, & alii innumeri à Græcis fecerunt similia carmina; mulier quoque Lesbica, quæ quidem scripsit molliter, & cum tantâ venustate, ut reddat novitatem suæ dialecti nobis gratam suavitatem versuum suorum: apud nos autem Ædituus, & Portius, & Catullus, hi etiam cum sexcentis aliis scripserunt ejusmodi carmina. Sed non fuerunt philosophi. An ergo inficiaberis etiam Solonem fuisse virum gravem, & philosophum? cujus extat hic versus mollissimus:

* * * * *

Et sanè quid omnes mei versus habens adèd lascivum, si comparentur vel cum hoc solo? ut silentio prætermittam quæ scripserunt Diogenes Cynicus, & Zeno institutor sectæ Stoicorum. Libenter recitabo multos hujusmodi versus meos, ut cognoscant me non poenitere eorum. Critias est etiam mea voluptas, & Charine, pulcher Sol, Similis vita tibi perdurat in mea amore,

N O T A.

1. *Et Ceus.*] Simonides, aut ejus fratris filius Bacchylides, qui ambo scripserunt etiam *epinna*, nec non & *epithymia*, ut referunt Athenæus, & Plutarchus, nati ambo in urbe Julide Cei insulæ, quæ una est ex Cycladibus juxta Eubœam sita, dicta etiam Hydrussa à quibsdam, teste Plinio. Eadem urbs Julis patria fuit Erasistrati Medici, teste Strabone.

2. *Mulier Lesbica.*] Sappho ex Lesbica maris Egæi insulâ, urbe Mitylenâ. hodie ea urbs, totaque adeo insula *Mitylenæ*. Patria quoque fuit Alcæi Poëtæ.

3. *Insolentiam linguæ suæ.*] Scriptis enim *Æolicâ* dialecto: vel ut Plutarchus ait, *Mixolydiâ*.

4. *Apud nos verò.*] Apud Romanos, Madaurenscs enim Populi Romani co-

lonia erant.

5. *Ædituus, & Portius & Catullus.*] Sic lege, non *Catullus*. Horum meminit Gellius, lib. 19. cap. 9. *Voca admodum quàm suavi versus cecinit Valerii Æditui veteris poëta, item Porcii Licinii, & Quinti Catuli, quibus mundius, venustius, limatius, pressius Græcum Latinum ve nihil quidquam reperiri puto.* Et refert illos versus, qui soli nobis supersunt ex versibus trium illorum poetarum.

6. *Solonem.*] Hic Atheniensium legislator fuit, patriâ Salaminius.

7. *Zenonis Stoicæ sectæ conditoris.*] Zenonem Cirticum intellige, non illum Eleatem, de quo supra.

8. *Par.*] *Prie, Pax.* Scalig. ad Propert. *Par in amore meo biga tibi remanet.*

F f f iij

*Ne metuas : nam me ignis & ignis torreat ut vult :
 Hasce duas flammās , dum potior , patiar.
 Hoc modò sim vobis , unus sibi quisque quod ipse est ;
 Hoc mihi vos eritis , quod duo sunt oculi.*

5 Recitem nunc & alios , quos illi , quasi intemperantissimos , postremum legere :

*Florea ferta , meum mel , & hac tibi carmina dono.
 Carmina dono tibi , ferta tuo Genio :
 Carmina , uti Critia lux hac optata canatur ,
 10 Quae bis septeno vere tibi remeat ;
 Serta autem , ut lato tibi tempore tempora vernalia :
 Aetatis florem floribus ut decores.
 Tu mihi da contrà pro verno flore tuum ver ,
 Ut nostra exuperes munera muneribus.
 15 Pro implexis ferris , complexum corpore redde :
 Proque rosis , oris suavia purpurei.*

INTERPRETATIO.

*Ne timeas : nam ignis & ignis me
 adurat ut voluerit :
 Ego feram has duas flammās ,
 dum furor vobis.
 Modò sim vobis tanquam unusquisque
 est sibi ipse ;
 Vos mihi id eritis , quod duo oculi
 mihi sunt.
 Jam recitabo & alios , quos illi ultimi
 mos legerunt , tanquam petulantissi-
 mos.
 O mea dulcedo , do tibi servias ex
 floribus , & hos versus.
 Do tibi versus , Genio autem tuo
 servias.
 Do versus , ô Critia , ad celebrandum*

*hunc diem desideratissimum ,
 Qui tibi redit nunc decimo quar-
 to vere tuae aetatis.
 Do autem servias , ut tempora tibi
 rideant hac amena tempestate :
 Ut ornēs floribus florem tuae aeta-
 tis.
 Tu è contrario da mihi tuum florem
 pro flore veris ,
 Ut vincas nostra dona tuis do-
 nis.
 Da mihi amplexum tui corporis pro
 floribus implicatis ,
 Et oscula tui oris rubicundi pro
 rosis.*

NOTAE.

1. *Tuo Genio.*] *Genius* (inquit Cen-
 forinus , de *Die Natali* , cap. 3.) est
Deus , cujus in tutela , ut quisque na-
 tus est , vivit. Hic sive quòd , ut gena-
 mur , curas sive quòd unà genitur no-
 biscum : sive etiam quòd nos ge-
 nitos suscipit ac tuctur : coram à genendo
Genius appellatur. Hic natali praeerat ,
 adeoque , ut ex *Varrone* refert idem
Censorinus , cap. 2. *Die natali matris*
annale Genio solvebant , manus à cade
ac sanguine abstinentes : (*Præcis tem-*

poribus : *Horatii* enim aetate , ac poste-
 rioribus saeculis hostias eo die immole-
 labant , ut rectè observat *Lindembrogius*)
no die , quâ ipsi lucem acceperant , aliis
domerent. merito ergo , *Natali Critiae* ,
ferta mittit *Apuleius* ejus *Genio* , quem
florali cultu affectum passim legimus.
Tibullus lib. 2. *Eleg.* 1. de *Natali* sacro
Ipsa suos adsit Genius visurus hono-
res ,
Cui decorent sanctas fœron ferta
omnes.

*Quid si animam inspires, dena & jam carmina nostra
Cedent victa tuo dulciloquo calamo.*

Habes crimen meum, Maxime, quasi improbi comestatoris, de fectis & canticis compositum. Hic illud etiam reprehendi animadvertisti, quod cum aliis nominibus pueri vocentur, ego eos Charinum & Cris-
tiam appellitarim. Eadem igitur opera acculentur C. Catullum, quod Lesbiam pro Clodia nominarit: & Tigidam similiter, quod, quae Me-
tella erat, Perillam scripserit: & Propertium, qui Cynthiam dicat,
4 Hostiam dissimulet: & Tibullum, quod ei sit Plania in animo, De-
lia in versu. Et quidem C. Lucullum, quanquam sit Iambicus, ta-
men improbârim, quod 7 Gentium & Macedonem pueros directis

INTERPRETATIO.

Quod si infles fistulam, jam munera
& versus nostri
Cedent superati tua fistulâ suave
canenti.

Ecco crimen meum, ô Maxime, consti-
tum de floribus & carminibus, veluti
lascivi comestatoris. Vidisti hoc etiam
hic redargui, quod ego vocitaverim
pueros illos Charinum, & Cris-
tiam, cum appellantur aliis nominibus. Accu-
sent ergo simul C. Catullum, quod vo-

caverit Lesbiam pro Clodiâ: pari modo
& Tigidam, quia in scriptis suis vo-
cavit Perillam, qua erat Metella: &
Propertium, qui pronuntiat Cynthiam,
celat autem Hostiam, & Tibullum,
quia habet Planiam in mente, dum
versibus celebrat Deliam. Et certe dam-
narem libens C. Lucullum, quamvis sit
Iambicus poeta, quod dissimaveris
Gentium & Macedonem pueros, nomi-

NOTÆ.

1. *Quid si animam inspires.*] Sup-
ple fistula aut calamo. Sensus huius di-
stichi, obsecrari satis, hic est: quantum ar-
bitror: si nobis, versibus respondeas, &
carmina rependas carminibus, nostra
munera & nostri versus superabuntur
procul dubio suavitate tuorum carmi-
num. Unde animam inspirare fistula,
aut calamo hic metaphorâ ponitur pro
carmina scribere, & calamus pro venâ,
ac stilo poetico. Familiaris hæc meta-
phora in Bucolicis.

2. *C. Catullum.*] Notior est Catul-
lus poeta, notior ejus Lesbia, quam ut
de iis quidquam addam.

3. *Et Tigidam.*] Huic *Auli* præno-
men tribuit Scipio Gentilis. At Crini-
tus *Caium* vocat. In scribendis Epi-
grammatis claruit, iis maxime tempo-
ribus, quibus Corn. Cinna, Valer. Ca-
tullus, & Cornificius floruerunt. Per-
venerunt ad nos versus ejus tantum se-
ptem aut octo. Reliqui interierunt.
Nec quidquam de Perillâ ejus, seu Me-

tellâ habemus, nisi quod hic ait Lucius
noster.

4. *Hostiam dissimulet.*] Quidam Pro-
pertii Interpres legit hoc loco *Hosti-*
liam, fortasse melius.

5. *Plania.*] Casaub. *Flavia*. Præceus
Planiam retinet auctoritate veteris la-
pidis.

6. *C. Lucullum, quanquam sit Iam-
bicus.*] Casaub. legit *Lucilium*, quan-
quam sit *Satyricus*, Gentilis *Lucretium*,
quem inter æquevocos scriptores Plinius
memorat. Gyraldus (locum hunc alie-
rans) retinet *Lucullum*, de quo Cicero
ad Atticum, & Fulgent. ad Chalcidie-
num.

7. *Gentium & Macedonem*] No-
mina servilia, ab urbibus, gentibus, aut
vendentibus tracta. Inscriptio vetus à
Præco relata:

HOSTILIAE. LL. RILL.

O. H. S. S.

GENTIUS CONLIBERT.

nominibus carmine suo prostituerit. Quantò modestius tandem¹ Mantuanus poëta, qui itidem ut ego, puerum amici sui Pollionis² Bucolico ludicro laudans, & abstinens nominum, sese quidem Corydonem, puerum verò Alexin vocat? Sed Æmilianus, vir ultrà Virgilianos upiliones & bubsequeas rusticanus, agrestis quidem semper, & barbarus, verùm longè austerior, ut putat, Serranis, & Curiis, & Fabriciis, negat id genus versùs Platonico philosopho competere. Etiamne, Æmiliane, si Platonis ipsius exemplo doceo factos? cujus nulla carmina extant, nisi amoris elegia. nam cætera omnia, credo quòd tam lepida non erant, igni deussit. Disce igitur versùs Platonis philosophi in puerum Asteram: si tamen tantus natu potes litteras discere.

† Ἀστέγας εἰσαφής, ἀσπής ἱμῶς, ἢ γερνίπλην
Ὀλέγεις, ὡς πῆλοισι ὁμῶσιν εἰς αὐτὸν βλάπτω.

INTERPRATIO: —

nando eos aperte suis nominibus. Denique quantò moderatius agit vates Mantuanus, qui laudans Eclogā Amatoriā puerum sui amici Pollionis, quem admodum ego hīc facio, & parcens nominibus veris, appellat se quidem Corydonem, puerum autem Alexin? Verùm Æmilianus rusticior Virgilianis pastoribus, & bubulcis, semper quidem agrestis & barbarus, sed (ut existimat) longè severior Serranis, & Curiis, & Fabriciis, ait ejusmodi carmina non docere philosophum Platonicum. An

hoc contendes adhuc, Æmiliane, si ostendo tibi ea esse composita ad exemplum Platonis ipsius? cujus nulli versùs supersunt, nisi Elegia amatoria, cre-mavit enim igne reliquos, quia, ut puto, non erant tam venusti. Disce ergo carmina Platonis philosophi in puerum Stellam: si tamen potes discere litteras, cum sis tam grandævus.

Aspicias stellas, ò mea stella, utinam fiam cœlum,
Ut sic te intuear multis oculis.

NOTÆ.

1. Mantuanus poëta.] Virgilius Maro.
2. Bucolico ludicro.] Eclogā 2. quæ incipit. Formosum pastor Corydon ardebat Alexin. Hic Alexis, ut sentiunt Virgilii Interpretes, erat puer Asinii Pollionis, cujus verum nomen Alexander.
3. Serranis, & Curiis, & Fabriciis.] Hi fuerunt frugalissimi, moribusque severissimi inter Romanos. Atilius quidem Serranus, seu potius Seranus, senator fuit nobilissimus, cui cognomen illud Serani à serendo fuit impositum: quòd, cum Dictator adversus Samnites dictus esset, à viatore ad se misso inventus sit in agro frumentum propriā manu serens. Curius Verò Dentatus ille est, quem Samnitum Legati, magni auri pondus publicè missum deferentes, offenderunt rapas in foro tentem, cujus celebratur hoc respon-

sus ad legatos illos: M. Curium male imperare locupletibus, quàm locupletem fieri, & qui acie vince non potuit, eum pecuniā corrumpi non posse. Fabricius denique non minùs celebris ob frugalitatem, aliasque virtutes, adversus Pyrrhum Epirotarum Regem, & Samnites gravissima bella gessit, adversus quos, ut bello invictum, ita se præstitit muneribus incorruptum. Hujus filix ob paupertatem ex publico dotatæ, ad maritos ierunt, portantes gloriam domesticam, pecuniā publicā, ut ait Livius. Ipse Pyrrhi medicum domini sui mortem per venenum pollicentem, victum ad ipsum remisit.

4. Ἀστέγας εἰσαφής.] Hos omnes itemque alios nonnullos refert Lærtius, in Platonis vitā.

Astra

Astra vides, utinam fiam, mi fidus, Olympus;

Ut multis sic te luminibus videam.

Ἀστὲρ πρὶν ἢ ἐλαμπὲς ἐν ζωῶν ἐγὼ,

Νῦν δὲ δαυαὶ λάμπεις ἔσπερος ἐν φαιδρῶν.

Lucifer ante meus rutilans mortalibus Aster:

Hesperus à fato Manibus ecce nites.

Iam ejusdem Platonis, in Alexin Phædrumque pueros, conjuncto carmine:

Νῦν ὅτε μὲν Ἀλεξὶς ὅσον μόνον ἂν ὅτι κελός

ὠπταί, καὶ παντὶ πῶς τις ὑπερίστανται.

Θυμὸς, τί μανύεις κωὴν ὅτιον, εἴτ' ἀνιήσεις

ἴστρον; ἢ χ' ἔγωγε φαιδρὸν ἀπαλίσσῃ;

Dixerit hic tantum cum nil nisi pulcher Alexis

Exitit, & vertant quilibet in te oculos.

Cur, anime, os canibus monstras, asicisque dolere

Postmodò? non Phædrum sic prius amissimus?

INTERPRETATIO.

O Stella mea, quæ prius coruscabas
inter homines ut Lucifer,
Nunc lucas post mortem inter mor-
tuos ut Vesper.

Disce insuper versus ejusdem Platonis
in Alexin & Phædrum pueros in eo-
dem carmine:

Cum hic nihil dixerit nisi hoc so-

læm Alexis formosus
Fuit, & omnes convertunt oculos in
te,
Anime mi, quare ostendis os cani-
bus, & affligis
Postea? nonne sic perdidimus Phæ-
drum olim.

NOTÆ.

1. *Utinam fiam, mi fidus, &c.*] Si-
militer Catullus ad Fabullum, sed in-
dissimili argumento:

*Unquid dabo, quod mea puella
Donarunt Venores Cupidineque,
Quod in cùm olfacies, Deos rogabis,
Totum ut te faciant, Fabulle, na-
sum.*

Hujus distichi Latini, *Astra vides, &c.*
interpretationem vide pag. superiori.

2. *Ἀστὲρ πρὶν ἢ ἐλαμπὲς.*] Auso-
nius noster sic interpretatus est.

*Stella prius superis fulgebis Lucifer,
ut nunc*

Extinctus, cassus lumine Vesper eris.

3. *ἀνιήσεις.*] Henricus Stephanus in
suo judicio de Laërtii Latini interpre-
tatione per fratrem Ambrosium, ejus-
demque recognitione per Benedictum
Bozonium, legit *ἀνιήσῃ*: arque hos
quatuor versus sic interpretatur melius,
nec quidem sententiâ, & clarjùs, quam
noster Lucius:

Apul.

Nunc quoniam tantum hoc. Est visus
puleher Alexis.

*Dixi, convertit lumina quisque
sua.*

*Quid mi anime, os canibus monstras
res ista dolorem*

*Afferas. Ab Phædrum nonne ita
perdidimus?*

4. *Os canibus monstras?*] *Monstrare
os canibus* proverbialiter dictum vide-
tur pro eo, quod est, ostendere aliquid
excitandæ cupiditatis causâ, quam ta-
men explere nolis.

5. *Asicisque dolore.*] Elmenhorstius
reponit *angisquo dolore*, sicque melius
constat metri ratio & Latinitatis, nam
quis unquam *asicis* dixit, pro *afficere*.

6. *Amissimus.*] Metricarum legum ac
syllabarum quantitatis valde negligenti-
am fuisse Apuleium oportet, qui vocem
amissimus in fine pentametri posuerit,
Gentilis metri causâ legit: *Non Phæ-
drum sic prius perdidimus*, Elmenhor-

Ggg

fero, nemini omnium de eloquentiâ concessurum. Quis enim me hoc quidem pacto eloquentior vivat? quippe qui nihil unquam cogitavi, quod eloqui non auderem. Eundem me aio facundissimum esse: nam omne peccatum semper nefas habui. Eundem disertissimum: quod nullum meum factum, vel dictum extet, de quo differere publicè non possim. ita ut jam de verbis differabo, quos à me factos quasi pudendos protulerunt; cum quidem me animadvertisti cum risu illis succensentem, quod eos abscondè & indoctè pronuntiarent. Primò igitur legerunt è ludicris meis epistolum de dentifricio, verbis scriptum ad quendam Calpurnianum: qui, cum adversum me eas litteras promeretur, invidit profecto cupiditate lædendi, si quid mihi ex illis fieret criminofum, id mihi secum esse commune. Nam petiisse eum à me aliquid terfui dentium, versus testantur:

4 Calpurniane, salve, & properis verbis.

Misi, ut petisti, 6 mundicinas dentium,

INTERPRETATIO.

modo nulli homini cassum esse eloquentiâ. Nam quis potest esse me eloquentior hac ratione? quandoquidem nihil unquam cogitavi, quod non auderem apertè eloqui. Dico etiam me esse facundissimum; nam existimaui semper omne peccatum esse nefas. Item me esse disertissimum, quia nihil unquam feci, aut dixi, de quo non possem palam differere. quemadmodum jam differam de verbis, quos protulerunt à me compositos, veluti inhonestos scùm quidam vidisti me cum risu indignantem adversus illos, quia pronuntiabant eos abscon-

dit, & imperiti. Legunt igitur primò ex jocosis meis brevem epistolam de dentifricio, carminibus scriptam ad quendam Calpurnianum: quò, quando protulit eam epistolam contra me, pra nimio studio mihi nocendi, non vidit sanè, si quid ex illis mihi crimini verteret; illud mihi esse commune cum ipso. Nam versus ipsi ostendunt eum rogasse me aliquid, quo tergeret dentes.

Calpurniane, saluto te carminibus deproperatis.

Misi ad te, sicut petisti, dentifricium purgandis dentibus,

N O T A.

1. Eloquentior vivat? quippe qui, &c. quod eloqui non auderem, &c.] Ludit in similitudine, atque etymologiâ verborum, eloquentior, eloqui. Facundissimus: nefas. Disertissimus: differere.

2. Ad quendam Calpurnium.] Quasi vix eum noverit, notissimum tamen & familiarissimum fuisse versus sequentes indicant, verum indignatus, quod eos versus tradidisset suis adversariis, per contemptum vocat eum quendam.

3. Invidit.] Negat. hoc est, non vidit.

4. Calpurniane, salve, &c.] Rectè moner Pricæus hunc versum iungendum esse cum illo Misi, ut petisti, mundicinas dentium, & sequentibus. Inter hæc autem verba; quod Philosophus no-

lis suam videri? &c.: Vidi exomet dum, &c. interserenda esse illa, Nisi forte in eo reprehendendus sum, &c. usque ad punicare gingivam, &c. parenthesis includenda, quod in hac editione fieri curavimus;

5. Properis verbis.] Id est, in promptu, & cum festinatione factis, cætemporaneis.

6. Mundicinas dentium.] Vulgò mundicias contra versus modulum. Observare licet apud Apuleium aliosque illius ævi & posteriorum scriptores, plurima hujus modi atque exempli nomina. Sic noster furatrinam & indicinam in Milesis dixit. Sic Tertull, juridicinam & vestificinam, &c.

1 Nicetas

Nitelas oris ² *ex Arabicis frugibus,*
Tennem, candificum, nobilem, pulvisculum,
Complanatorem tumidula gingivula,
Coverrictorem pridiana reliquia;
Ne quâ visatur tetra labes sordium,
Restrictis, fortè si labellis riseris.

Quæso quid habent isti versus re aut verbo pudendum? quid omnino quod philosophus suum nolit videri? Nisi fortè in eo reprehendendus sum, quod Calpurniano pulvisculum ex Arabicis frugibus miserim: quem multo æquius erat, spurcissimo ritu? Iberorum, ⁴ ut ait Catullus,

suâ sibi urinâ

Dentem, atque rursam pumicare gingivam

Vidi ego dudum vix risum quosdam tenentes, cum munditias oris videlicet orator ille asperè accusaret, & dentifricium tantâ indigna-

INTERPRETATIO.

Nitores oris, ex aromatis Arabiz Pulverem minutum, et abstantem, egregium,
 Qui deprimit gingivam tumentem,
 Qui expurgat reliquias cibi hesterni,
 Ne aliquâ parte fœda macula sordiant videatur,
 Si fortè riseris diducendo labra.

Quidnam, oro, carmina hæc habent turpe re aut verbo? Quid prorsus cuius philosophum pudeat? Nisi fortè in

hoc sum redarguendus, quod miserim pulverem ex aromatis Arabia Calpurniano: quem multo iustius erat sibi fuisse care dentes & gingivam rubram, suo lotio, ut ait Catullus, secundum morem fœdissimum Hispanorum. Ego vidi jam pridem quosdam agere temperantes à risu, cum nempe ille orator graviter criminaretur purgationem oris, & pronuntiaret dentifricium cum tantâ in-

NOTÆ.

1. *Nitelas oris.*] Hac voce utitur Solinus, pro nitore, cap. 35. nam præcipua viris gloria est in armorum nitela. Item pro micis pulveris auri, quæ inter arenas reperiuntur, cap. 36. depurgant in minium nitelas pulveris.

2. *Ex Arabicis frugibus.*] Cinnamon, aliis-ve aromatis, quæ ex Arabia apportantur. Salmast. ad Solinum, pag. 165 legit, *Rupibus*, & intelligit de lapide Arabico seu Arabo, de quo Plinius, lib. 36. cap. 21. *Arabus lapis ebori similis dentifriciis accommodatur crematus, &c.*

3. *Iberorum.*] Hispanorum, qui & Celtiberi dicebantur, à flumine Ibero, ad quem Galli quidam Celtæ sedes fixerant. Est & alia Iberia juxta Pontum, inter Colchos & Armeniam, venenorum ferax, cujus incolæ Iberi quo-

que, & Iberes dicti sunt, à quibus profecti fuisse dicuntur, qui in Hispaniâ habitaverunt, teste Varrone, & nomen Iberiæ, ipsique Ibero fluvio dedisse.

4. *Ut ait Catullus.*] Epigrammate in Egnatium, cujus initium est: *Egnatius quod candidos habes dentes.* At in vulgatis nostris Catulli exemplaribus paulo aliter habetur, quàm in hoc Apuleii loco. Versus Catulliani sunt:

*Nunc Celtiberus Celtiberiâ in terrâ
 Quod quisque minxit, hoc solet sibi manè*

Dentem, atque rursam defricare gingivam, &c.

5. *Suâ sibi urinâ.*] Immo, & suâ & alienâ, eaque in cisternis inveteratâ: nec dentes tantum, sed & corpus lavabant, ut refert Strabo, lib. 3.

rione pronuntiaret, quantà nemo quisquam venenum. Quidni? crimen
 haud contemnendum philosopho, nihil in se sordidum sinere, nihil us-
 piam corporis apertum impudum pati ac foetulentum; præsertim os,
 5 cuius in propatulo & conspicuo usus homini creberrimus: sive ille cui-
 piam osculum ferat, seu cum quoquam sermocinetur, sive in audito-
 rio dissertet, sive in templo preces alleget. omnem quippe hominis
 actum festino præit: qui, ut ait ¹ Poëta præcipuus, ² è dentium muro
 profisciscitur. ³ Dares nunc aliquem similiter grandiloquum: diceret suo
 more, cumprimis cui ulla sancti cura sit, impenitus cætero corpore
 10 os colendum; quod esset ⁴ animi vestibulum, & orationis janua, ⁵ &
 cogitationum comitium. Ego certè pro meo captu dixerim, nihil mi-
 nus quàm oris illuviem libero & liberali viro competere. Est enim ea
 pars hominis loco celsa, visu prompta, usu fecunda. Nam quidem
 feris & pecudibus os humile, & deorsum ad pedes dejectum, vestigio
 & pabulo proximum, nunquam ferri nisi mortuis, aut ad mortuum
 15 exasperatis, conspicitur: hominis verò nihil prius tacentis, nihil sapius
 loquentis, contemplare. Velim igitur censor meus Æmilianus respon-

INTERPRETATIO.

dignatione, quantà nemo prorsus pro-
 nuntiaret venenum. Cur non? sanè cri-
 men est non leve Philosopho nihil pati
 in se immundicie, nullam partem pa-
 tentem corporis sinere sordidam esse &
 foetidam: præcipue os, quo homo sapien-
 tiè utitur apertè & conspicuè: sive ille
 osculetur aliquem, sive colloquatur cum
 aliquo, sive verba faciat in audito-
 rio, sive emitat preces in fano. Ver-
 ba enim præcedunt singula facta homi-
 nis, quæ verba exeunt ex septo den-
 tium, ut ait Poëta primarius. Si esset
 nunc aliquis quoque magniloquus, di-
 ceret pro more suo, cum præsertim, cui
 cura loquendi incumbit, dare studio-
 sis curare os, quàm reliquum corpus:

quia os est vestibulum mentis, & officium
 sermonis, & exterius atrium cogitatio-
 num. Ego sanè dicam secundum modu-
 lum mei ingenii, nihil minus conveni-
 re homini libero, & honesto, quàm sor-
 des oris. Nam ea pars hominis est po-
 sita in loco edito, patet aspectui, & ha-
 bet plurimos usus. Bellua enim & pecu-
 des habent quidem os pronum, & de-
 missum deorsum pedes versus proximum
 vestigiis suis & pabulo, quod sæpe nun-
 quam videtur, nisi cum mortua sunt,
 aut irritata ad mordendum: at in ho-
 mine nihil aspicias prius ore, dum ta-
 cet, nihil sapius, dum loquitur. Cupiam
 ergo ut Æmilianus corrector meus mihi

NOTÆ.

1. Poëta præcipuus.] Homerus.

2. E dentium muro.] Cum aliis mul-
 tis in locis, tùm hoc versu,

Τίχρον ἰμὸν νότον οἱ ἔσθ' οὐρανὸν ἔφαθ' ἑδόντων;

quem sic Latine vertas,

Filia mea, quale verbum tibi exiit
 ex septo dentium?

3. Dares nunc aliquem, &c. diceret
 suo more, &c.] Id est, si dares, &c.
 ille diceret: vel, da aliquem, & dices:
 aut, si esset aliquis, &c. diceret.

4. Animi vestibulum, & orationis
 janua, &c.] Figurata & emphatica
 verba grandiloqui hominis de ore lo-
 quentis. Divus Ambrosius Hexaemer,
 6. 9. Quid est igitur os hominis, nisi
 quoddam sermonis aditum, fons dispu-
 tationis, aula verborum, promptuarium
 voluntatis?

5. Et cogitationum comitium.] Comi-
 tium hoc loco est exterius atrium, ut
 ex Livio, & Alconio docet Langlæus
 Semestr. 7. 19.

implectuntur : eas illi, cum egressus in præripia fluminis hiavit, una ex avibus fluvialibus amica ejus, injecto rostro sine noxæ periculo exscalpit. Mitto hæc. venio ad cæteros versus, ut illi vocant, amatorios : quos tamen tam durè & rusticè legere, ut odium moverent. Sed quid ad Magica maleficia, quod ego pueros Scribonii Latî, amici mei, carmine laudavi ? An ideo Magus, quia poëta ? Quis unquam fando audivit tam similem suspensionem ? tam aptam conjecturam ? tam proximum argumentum ? Fecit versus Apuleius : si malos, crimen est, nec tamen id philosophi, sed poëtæ : si bonos, quid accusas ? At enim ludicros & amatorios fecit. Num ergo hæc sunt crimina mea, & nomine erratis, qui me Magiæ detulistis ? Fecerunt tamen & alii talia : & (si vos ignoratis,) apud Græcos & Teius quidam, & Lacedæ-

INTERPRETATIO.

adhaerescunt ejus dentibus. Cum autem exiit in marginem fluvii, & aperuit os, quadam ex volucris fluminis ipsius amica extrahit eas, immittens rostrum suum absque periculo lisionis. Sed ista missa facio, venio ad reliquos versus amatorios, quoadmodum illi appellant : quos tamen legerunt adedè durè ac barbarè, ut excitarent odium. Sed quid attinet ad veneficia Magica, quod ego celebravi versibus pueros Scribonii Latî amici mei ? Idcirco ego Magus, quia sum poëta ? Quis

audivit unquam suspensionem adeò veri similem conjecturam tam idoneam ? probationem adeò urgentem ? Apuleius composuit carmina : si composuit mala, crimen est, ac illud non est crimen philosophi : sed poëtæ : si autem fecit bona carmina, quare eum accusas ? Sed (inquit) composuit jocularia, & amatoria. An igitur hæc sunt mea crimina, & hallucinati estis in nomine, qui accusavistis me Magia ? Alii tamen composuerunt ejusmodi versus : & si vos nescitis, quidam ex Teo, & quidam Lacedæ-

NOTÆ.

ὁ ποταμὸς ῥοχίλος ἐμβάλων τὸ γάμφοσ ἐξάγει τὰς προσηρημένας. καρτερὴ δ' αὖθις ἡ οὐδὲν οὐκ ἀποδίδωκεν, ἡ ἀρετὴ, ἡ δὲ μὴ οὐκ ἀπὸ τῆς δεινῆς τῆς βελλίας, ὅς δ' οὐκ ἀπὸ τῆς τοῦ μηδὲν ἀδικήσαι τὸ ῥοχίλου, λογίζεσθαι οὐκ ἀδύνατον, hoc est : Crocodilus ergo natat, & simul hiat ore, incidunt autem in illud hirudines, & eum molestiā afficiunt. id illa sentiens, trochilo ad medicinam dolori suo faciendam eget. Itaque ubi hirudinibus coherctus est, ad lictus progressus, & solis radios intuens hiat : tumque trochilus in illius fauces rostrum inferens, hirudines extrahit, quod facillimè patitur Crocodilus sentiens auxilium, ita fit ut is hirudines prandeat, illo adjuvante : proque premio computet trochilo, quod nihil eum ladat. Confamilia extant apud Philem Græcum poëtam carm. de animalibus.

1. In præripia fluminis.] Pricus reponerat præripia, vel potius prærupia : at ego nihil hic mutandum cenfeo. tamen id verbi nusquam, nisi hoc in loco, reperitur. Audacissimus est talium formator noster Lucius. Per præripia intelligo eas partes ripæ, quæ sunt ab ipso alveo fluvii paulò remotiores.

2. Una ex avibus fluvialibus.] Ex loco Eliani suprâ laudato, & Aristotele, & Phile poëtâ compertum est avem illam esse Trochilum seu Regulum.

3. Tam proximum argumentum.] Tam promptum, tam obvium & manifestum ? Hoc enim sonat τὸ proximum.

4. Teius quidam.] Anacroon, ex Teo urbe Ioniz oriundus.

5. Et Lacedæmonius.] Non satis apertum quem intelligat hic Apuleius, fortasse sit ille Dionysiodorus, cujus Patanas memorat Athenæus, lib. 14.

dæmonius, ¹ & Ceus, cum aliis innumeris; etiam mulier ² Lesbica, lascivæ illa quidem, tantâque gratiâ, ut nobis insolentiam ³ linguæ suæ, dulcedine carminum commendat: ⁴ apud nos verò, ⁵ Ædituus, & Portius, & Catullus, isti quoque cum aliis innumeris. At philosophi non fuere. Num igitur etiam ⁶ Solonem fuisse serium virum atque philosophum ⁷ negabis? cujus ille lascivissimus versus est.

* * * * *

Et quid tam petulans habent omnes versus mei, si cum isto uno contenduntur? ut taceam scripta Diogenis Cynici, & ⁷ Zenonis Stoicæ sectæ conditoris. Id genus plurima recitem denuò, ut sciant me eo-
rum non pigere.

*Et Critias, mea delicia, & Sol alme Charine,
Par in amore meo vita tibi remanet.*

I N T E R P R E T A T I O.

cedæmonius, & alius ex Ceo, & alii innumeri à Græcis fecerunt similia carmina; mulier quoque Lesbica, quæ quidem scripsit molliter, & cum tantâ venustate, ut reddat novitatem suæ dialecti nobis gratam suavitatem versuum suorum: apud nos autem Ædituus, & Portius, & Catullus, hi etiam cum sexcentis aliis scripserunt ejusmodi carmina. Sed non fuerunt philosophi. An ergo inficiaberis etiam Solonem fuisse virum gravem, & philosophum? cujus extat hic versus mollissimus:

* * * * *
Et sanè quid omnes mei versus habens adèd lascivum, si comparantur vel cum hoc solo? ut silentio prætermittam quæ scripserunt Diogenes Cynicus, & Zeno institutor sectæ Stoicorum. Libenter recitabo multos hujusmodi versus meos, ut cognoscant me non pœnitere eorum. Critias est etiam mea voluptas, & Charine, pulcher Sol, Similis vira tibi perdurat in mea amore,

N O T A.

1. *Et Ceus.*] Simonides, aut ejus fratris filius Bacchylides, qui ambo scripserunt etiam *epicorum*, nec non & *æpæcorum*, ut referunt Athenæus, & Plutarchus, nati ambo in urbe Julidæ Cei insulæ, quæ una est ex Cycladibus juxta Eubœam sita, dicta etiam Hydrussa à quibusdam, teste Plinio. Eadem urbs Julis patria fuit Erasistrati Medici, teste Strabone.

2. *Mulier Lesbica.*] Sappho ex Lesbos maris Egæi insulâ, urbe Mitylenâ. hodie ea urbs, totaque adeo insula *Metylin*. Patria quoque fuit Alcæi Poætæ.

3. *Insolentiam lingua sua.*] Scripsit enim *Æolice* dialecto: vel ut Plutarchus ait, *Mixolydiâ*.

4. *Apud nos verò.*] Apud Romanos, Madaurenscs enim Populi Romani co-

lonia erant.

5. *Ædituus, & Portius & Catullus.*] Sic lege, non *Catullus*. Horum meminit Gellius, lib. 19. cap. 9. *Voco admodum quàm suavi versus cecinit Valerii Æditui veteris poëta, item Porcii Licinii, & Quinti Catuli, quibus mundius, venustius, limatius, pressius Græcum Latinum ve nihil quidquam reperiri puto.* Et refert illos versus, qui soli nobis supersunt ex versibus trium illorum poetarum.

6. *Solonem.*] Hic Atheniensium legislator fuit, patriâ Salaminius.

7. *Zenonis Stoicæ sectæ conditoris.*] Zenonem Citicium intellige, non illum Elestem, de quo supra.

8. *Par.*] Pric. Pax: Scalig. ad Propert. *Par in amore meo vita tibi remanet.*

F f f iij

Ne metuas : nam me ignis & ignis torreat ut vult :

Hasce duas flammās , dum potior , patiar.

Hoc modò sim vobis , unus sibi quisque quod ipse est :

Hot mihi vos eritis , quod duo sunt oculi.

Recitem nunc & alios , quos illi , quasi intemperantissimos , postremū legere :

Florea ferta , meum mel , & hac tibi carmina dono.

Carmina dono tibi , ferta tuo Genio :

Carmina , uti Critia lux hac optata canatur ,

Quae bis septena vere tibi remeat ;

Serta autem , ut lato tibi tempore tempora vernent :

Aetatis florem floribus ut decores.

Tu mihi da contrā pro verno flore tuum ver ,

Ut nostra exuperes munera muneribus.

Pro implexis ferris , complexum corpore redde :

Proque rosis , oris suavia purpurei.

INTERPRETATIO.

*Ne timeas : nam ignis & ignis me
adurat ut voluerit :*

*Ego feram has duas flammās ,
dum fructus vobis.*

*Modò sim vobis tanquam unusquisque
est sibi ipse ,*

*Vos mihi id eritis , quod duo oculi
mihi sunt.*

*Nam recitabo & alios , quos illi ultimi
legerunt , tanquam petulantissimos.*

*O mea dulcedo , do tibi servias ex
floribus , & hos versus ,*

*Do tibi versus , Genio autem tuo
servias.*

Do versus , o Critia , ad celebrandum

*hunc diem desideratissimum ,
Qui tibi redit nunc decimo quarto
vere tuae aetatis.*

*Do autem servias , ut tempora tibi
rideant hac amena tempestate :
Ut ornas floribus florem tuae aetatis.*

*Tu è contratio da mihi tuum florem
pro flore veris ,*

Ut vincas nostra dona tuis donis.

*Da mihi amplexum tui corporis pro
floribus implicatis ,*

*Et oscula tui oris rubicundi pro
rosis.*

N O T A.

1. Tuo Genio.] Genius (inquit Censorinus , de Die Natali , cap. 3.) est Deus , cuius in tutelā , ut quisque natus est , vivit. Hic sive quod , ut genamur , curati sive quod una genitur nobiscum : sive etiam quod nos genitos suscipit ac tueri : curi à genando Genius appellatur. Hic natali praeerat , adeoque , ut ex Varrone refert idem Censorinus , cap. 2. Die natali manus annale Genio solvebant , manus à cade ac sanguine abstinentes : (Priscis tem-

poribus : Horatii enim aetate , ac posterioribus saeculis hostias eo die immolabant , ut rectè observat Lindenbrogius) ne die , quā ipsi lucem acceperant , aliis dederant. merito ergo , Natali Critiae , ferta mittit Apuleius ejus Genio , quem florali cultu affectum passim legimus. Tibullus lib. 2. Eleg. 2. de Natali sacro Ipse suos adsit Genius visurus honores ,

Cui decorent sanctas florea ferta comas.

¹ *Quid si animam inspires, dona & jam carmina nostra
Cedent viſta tuo dulciloquo calamo.*

Habes crimen meum, Maxime, quaſi improbi comeſſatoris, de ſertis & canticis compoſitum. Hic illud etiam reprehendi animadvertiſti, quod cum aliis nominibus pueri vocentur, ego eos Charinum & Cris-
tiam appellitarim. Eadem igitur opera acculeſt ² C. Catullum, quod Lesbiam pro Clodia nominarit: ³ & Tigidam ſimiliter, quod, quæ Me-
tella erat, Perillam ſcripſerit: & Propertium, qui Cynthia dicat,
⁴ Hoſtiam diſſimulet: & Tibullum, quod ei ſit ⁵ Plania in animo, De-
lia in verſu. Et quidem ⁶ C. Lucullum, quanquam ſit Iambicus, ta-
men improbârim, quod ⁷ Gentium & Macedonem pueros directis

INTERPRETATIO.

Quod ſi inſeſ ſiſſulam, jam munera
& verſus noſtri
Cedent ſuperati tuâ ſiſſulâ ſuavè
canenti.

Ecce crimen meum, ô Maxime, conſla-
tum de floribus & carminibus, veluti
laſcivi comeſſatoris. Viſiſti hoc etiam
hic redargui, quod ego vocitaverim
pueros illos Charinum, & Cris-
tiam, cum appellentur aliis nominibus. Accu-
ſent ergo ſimul C. Catullum, quod vo-

caverit Lesbiam pro Clodiâ: pari modo
& Tigidam, quia in ſcriptis ſuis vo-
cavit Perillam, qua erat Metella: &
Propertium, qui pronuntiat Cynthia.
celat autem Hoſtiam, & Tibullum,
quia habet Planiam in mente, dum
verſibus celebrat Deliam. Et cerè dam-
narem libens C. Lucullum, quamvis ſit
Iambicus poëta, quod diſſimuleris
Gentium & Macedonem pueros, nomi-

NOTÆ.

¹ *Quid ſi animam inspires.*] Sup-
ple ſiſſula aut calamo. Senſus huius di-
ſtichi, obſcuri ſatis, hic eſt: quantum ar-
bitror: ſi nobis, verſibus reſpondens, &
carmina rependas carminibus, noſtra
munera & noſtri verſus ſuperabuntur
procul dubio ſuavitatis tuorum carmi-
num. Unde animam inſpirare ſiſſula,
aut calamo hic metaſtophâs ponitur pro
carmina ſcribere, & calamus pro venâ,
ac ſtilo poëtico. Familiaris hæc meta-
phora in Bucolicis.

² *C. Catullum.*] Notior eſt Catul-
lus poëta, notior ejus Leſbia, quàm ut
de iis quidquam addam.

³ *Et Tigidam.*] Huic Auli præno-
men tribuit Scipio Gentilis. At Crini-
tus Caium vocat. In ſcribendis Epi-
grammatis claruit, iis maxime tempo-
ribus, quibus Corn. Cinna, Valer. Ca-
tullus, & Cornificius floruerunt. Per-
venerunt ad nos verſus ejus tantum ſep-
tem aut octo. Reliqui interierunt.
Nec quidquam de Perillâ ejus, ſeu Me-

tellâ habemus, niſi quod hic ait Lucius
noſter,

⁴ *Hoſtiam diſſimulet.*] Quidam Pro-
pertii Interpres legit hoc loco Hoſti-
liam, fortalſe melius.

⁵ *Plania.*] Caſaub. Flavia, Præcus
Planiam retinet auctoritate veteris la-
pidis.

⁶ *C. Lucullum, quanquam ſit Iam-
bicus.*] Caſaub. legit Lucilium, quan-
quam ſit Satyricus, Gentilis Lucretium,
quem inter ætænoſ ſcriptores Plinius
memorat. Gyraldus (locum hunc alie-
gens) retinet Lucullum, de quo Cicero
ad Atticum, & Fulgent. ad Chalcidi-
cum.

⁷ *Gentium & Macedonem.*] No-
mina ſervilia, ab urbibus, gentibus, aut
vendentibus tracta. Inſcriptio vetus à
Præco relata:

HOSTILIAE. LL. RILL.

O. H. S. S.

GENTIUS CONLIBERT.

nominibus carmine suo prostituerit. Quantò modestius tandem¹ Mantuanus poeta, qui itidem ut ego, puerum amici sui Pollionis² Bucolico ludicro laudans, & abstinens nominum, sese quidem Corydonem, puerum verò Alexin vocat: Sed Æmilianus, vir ultrà Virgilianus upiliones & bubsequeas rusticanus, agrestis quidem semper, & barbarus, verum longè austerior, ut putat, Serranis, & Curiis, & Fabriciis, negat id genus versus Platonico philosopho competere. Etiamne, Æmiliane, si Platonis ipsius exemplo doceo factos: cujus nulla carmina extant, nisi amoris elegia. nam cætera omnia, credo quòd tam lepida non erant, igni deussit. Disce igitur versus Platonis philosophi in puerum Astarta: si tamen tantus natu potes litteras discere.

† Ἀστέρης εὐσεβεῖς, ἀσὴς ἐμὸς, εἴτε γυνίκευ
Οὐρανὸς, ὡς πελοῖς ὄμμασιν εἰς σε βλέπω.

INTERPRETATIO.

nando eos apertè suis nominibus. Denique quantò moderatius agit vates Mantuanus, qui laudans Eclogâ Amatoriâ puerum sui amici Pollionis, quem admodum ego hic facio, & parcens nominibus veteris, appellat se quidem Corydonem, puerum autem Alexin: Verum Æmilianus rusticior Virgilianis pastoribus, & bubulcis, semper quidem agrestis & barbarus, sed (ut existimat) longè severior Serranis, & Curiis, & Fabriciis, ait ejusmodi carmina non decere philosophum Platonicum. An

hoc contendes adhuc, Æmiliane, si ostendo tibi ea esse composita ad exemplum Platonis ipsius: cujus nulli versus supersunt, nisi Elegia amatoria, crumavit enim igne reliquos, quia, ut putato, non erant tam venusti. Disce ergo carmina Platonis philosophi in puerum Astartam: si tamen potes discere litteras, cum sis tam grandævus.

Aspicias stellas, ò mea stella, utinam fiam cælum,

Ut sic te intuear multis oculis.

NOTÆ.

1. Mantuanus poeta.] Virgilius Maro.
2. Bucolico ludicro.] Eclogâ 2, quæ incipit. *Formosum pastor Corydon ardebat Alexin.* Hic Alexis, ut sentiunt Virgilii Interpretes, erat puer Asinii Pollionis, cujus verum nomen Alexander.
3. Serranis, & Curiis, & Fabriciis.] Hi fuerunt frugalissimi, moribusque severissimi inter Romanos. Atrilius quidem Serranus, seu potius Seranus, senator fuit nobilissimus, cui cognomen illud Serani à *serendo* fuit impositum: quòd, cum Dictator adversus Samnites dictus esset, à viatore ad se misso inventus sit in agro frumentum propriâ manu serens. Curius Verò Dentatus ille est, quem Samnitum Legati, magni auri pondus publicè missum deferentes, offenderunt rapas in fororotentem, cujus celebratur hoc respon-

sum ad legatos illos: *M. Curium male imperare locupletibus, quàm locupletem fieri, & qui acie vinci non potuit, eum pecuniâ corrumpi non posse.* Fabricius denique non minùs celebris ob frugalitatem, aliasque virtutes, adversus Pyrrhum Epirotarum Regem, & Samnites gravissima bella gessit, adversus quos, ut bello invictum, ita se præstitit muneribus incorruptum. Hujus filia: ob paupertatem ex publico dotata, ad maritos ierunt, portantes gloriam domesticam, pecuniam publicam, ut ait Livius. Ipse Pyrrhi medicum domini sui mortem per venenum pollicentem, victum ad ipsum remisit.

4. Ἀστέρης εὐσεβεῖς.] Hos omnes itemque alios nonnullos refert Laërtius, in Platonis vitâ.

Astarta

Astra vides, utinam fiam, mi fidus, Olympus;

Ut multis sic te luminibus videam.

Ἄστρον ἄν μὲν ἑλάνης ἐν ζωῶν ἐφ,

Νῦν δὲ θανάτῳ λάμπεις ἑσπερος ἐν θανάτῳ.

Lucifer ante mens rutilans mortalibus Aster:

Hesperus à fato Manibus ecce nites.

Item ejusdem Platonis, in Alexin Phædrumque pueros, conjuncto carmine:

Νῦν ὅτε μὲν Ἀλέξιος ὄσον μόνον αἶψ' ὅτι καλός

Ὡπταί, καὶ πᾶσι πᾶς τις ἐπιδείκνται.

Θυμὸς, πῶς μὲν πᾶσι πᾶσι ὄσον, αἶψ' ἀνίσταται.

Ἄστρον, ὃ καὶ ἑσπερος ἀπώλεισται;

Dixerit hic tantum cum nil nisi pulcher Alexis

Exiit, & vertunt quilibet in te oculos.

Cur, anime, os canibus monstras, & asicisque dolere

Postmodò? non Phædrum sic prius amissimus?

INTERPRETATIO.

O Stella mea, quæ prius coruscabas
inter homines ut Lucifer,
Nunc lucet post mortem inter mor-
tuos ut Vesper.

Disce insuper versus ejusdem Platonis
in Alexin & Phædrum pueros in eo-
dem carmine:

Cum hic nihil dixerit nisi hoc so-

lùm Alexis formosus
Fuit, & omnes convertunt oculos in
te,
Anime mi, quare ostendis os cani-
bus, & affligis
Postea: nonne sic perdidimus Phæ-
drum olim.

NOTÆ.

1. *Utinam fiam, mi fidus, &c.*] Si-
militer Catullus ad Fabullum, sed in-
dissimili argumento:

*Uguentum dabo, quod mea puella
Donatur Venores Cupidineque,
Quod tu cum olfacies, Deos rogabis,
Totum ut te faciant, Fabulle, na-
sum.*

Hujus distichi Latini, *Astra vides, &c.*
interpretationem vide pag. superiori.

2. *Ἄστρον ἄν μὲν ἑλάνης.*] An-
tius noster sic interpretatus est.

*Stella prius superis fulgebas Lucifer,
ut nunc*

Extinctus, castis lumine Vespereris.

3. *ἀνίσταται.*] Henricus Stephanus in
suo judicio de Laërtii Latini interpre-
tatione per fratrem Ambrosium, ejus-
demque recognitione per Benedictum
Bognolum, legit *ἀνίσταται*: atque hos
quatuor versus sic interpretatur melius,
mea quidem sententiâ, & clariùs, quam
nosci Lucius:

Apul.

*Nunc quoniam tantum hoc. Est visus
puleher Alexis.*

*Dixi, convertit lumina quisque
sua.*

*Quid mi anime, os canibus monstras?
res ista dolorem*

*Afferet. Ab Phædrum nomine ita
perdidimus?*

4. *Os canibus monstras?*] *Monstrare
os canibus* proverbialiter dictum vide-
tur pro eo, quod est, ostendere aliquid
excitandæ cupiditatis causâ, quam ta-
men explere nolis.

5. *Asicisque dolore.*] Elmenhorstius
reponit *angisque dolore*, sicque melius
constat metri ratio & Latinitas, nam
quis unquam *asicis* dixit, pro *afficit*.

6. *Amissimus.*] Metricarum legum ac
syllabarum quantitatis valdè negligenti-
tem fuisse Apulejum oportet, qui vocem
amissimus in fine pentametri posuerit.
Gentilis metri causâ legit: *Non Phæ-
drum sic prius perdidimus.* Elmenhor-

Ggg

Et, ne plures commemorem, ⁊ novissimum versum ejus de Dione Syracusano si dixerō, finem faciam.

Καὶ τοῦ δ' ἐντυχέω ἐν πατρίδι, τιμὸς ἀείψῃ,
ὃ ἐμὸν ἐκμύνας δοῦναι ἔπος Δίον.

2. *Civibus ingenti in patriā laudate jaces nunc;
Qui insanum me animi reddis amore, Dion.*

Sed sumne ego ineptus, qui hæc etiam in judicio? an vos potius calumniōsi, qui etiam hæc in accusatione? quasi ullum specimen morum sit, versibus ludere. Catullum ita, respondentem malivolis non legistis?

*Nam castum esse decet prius poetam
Ipsum, versiculos nihil necesse est.*

4. Divus Hadrianus, cum Voconii amici sui poetæ rumulum versibus muneraretur, ita scripsit:

Lascivus versu, mente pudicus eras.

INTERPRETATIO.

Et, ne necesse habeam recitare plures, desinam, si recitavero ultimum ejus versum de Dione Syracusano:

O Dion, qui vertis in furorem meum
animum præ amore,

Nunc jaces in amplâ patriâ hono-
ratus à tuis civibus.

Verum ego-ne stultus sum, qui commemoro etiam ista in judicio? an vos potius estis calumniatores, qui proferitis etiam hæc in accusatione? quasi sit ullum argumentum vitæ, lascivire ver-

sibus. An non legistis Catullum sic respondente invidis?

Nam conveniens est ut probus poetæ sit pudicus ipse,

At Non est necesse ut ejus versus sint casti.

Imperator Hadrianus, cùm ornaret versibus sepulchrum Voconii poetæ amici sui, sic scripsit:

Eras mollis in tuis versibus, at castus animo.

NOTÆ.

Itius: Non Phædro sic prius excidimus? Sed hæc Latina disticha non esse Apuleii facile crediderim.

1. Novissimum versum ejus.] Ultimū ē tribus distichis, quorum prima duo à Lærtio relata, hæc sunt:

Δόκωμ' ἐστὶν Ἐκδοῦν, ἡ Λατίνων
ζυγασί.

Μόλῃσι ἐπὶ κλάσσει δὴν ποτὶ γυναικί.

Τοῖ δ', Δίον. ἡ ἔχαστ' ἀνὰ τὴν ὁμιλίαν ἔργον.

Δαλμυρὸς δ' ὁ ποταμὸς ἐκείνους ἡ ἔχαστ'.

Et lachrymas Hecuba, & Trojanis
Fata puellis

Decrevit vocans ex genitrice facis:

At tibi post parvos præclare Martis
triumphos,

Spes reliqua est nullis clare Dion
superis.

2. *Civibus ingenti in patriā, &c.*] Distichon istud ultimum sic vertit interpretæ Lærtii:

Te patria ampla fovet, cumulat te
civis honore,

Quo mihi nunc mentem perdis
amore Dion?

At nulla in Græco interrogatio. Melius ergo vertas:

O qui mihi nunc mentem perdis amo-
re, Dion.

3. *Catullum ita respondente, &c.*]

Epigrammate 16. ad Aureliam

4. *Divus Hadrianus.*] Aelius Hadrianus, qui Trajani successor fuit. Eum non poetis modò, sed doctis omnibus faville auctor est Aelius Spartianus in ejus vitâ. Porro Voconii poetæ illius, de quo hic mentionem facit Apuleius, nihil ad nos pervenit. Meminit ejus

Quod nunquam ita dixisset, si forent lepidiora carmina argumentum impudicitiae habenda. Ipsius etiam divi Hadriani multa id genus legere me memini. Audelis igitur, *Emiliane*, dicere male id fieri, quod Imperator & Censor Divus Hadrianus fecit, & factum memoriae reliquit. Ceterum Maximum quidquam putas culpaturum, quod sciat Platonis exemplo à me factum? Cujus versus, quos nunc percensui, tanto sanctiores sunt, quanto apertiore, tanto pudicitiae compositi, quanto simplicius professi. Namque haec, & id genus omnia dissimulare & occultare, peccantis: profiteri & promulgare, ludentis est. Quippe naturae vox innocentiae, silentium maleficio distributa. Mitto enim dicere alta illa & divina Platonica, rarissimo cuique piorum gnara, ceterum omnibus profanis incognita: geminam esse Venerem Deam, proprio quamque amore, & diversis amatoribus pollentes. Earum alteram Vulgariam, quae sit percita populari amore,

INTERPRETATIO.

Quod nunquam sic dixisset, si venustiores versus existimandi essent argumentum impudicitiae. Recordor etiam me legisse multos ejusmodi versus ipsius Divi Hadriani. Ergo, *Emiliane*, aude, si vis, dicere id esse malefactum, quod Divus Hadrianus Imperator & Censor fecit, & memoria tradidit à se factum. Porro arbitraris à Maximum damnaturum aliquid, quod sciat me fecisse exemplo Platonis? Cujus versus, quos modo recitavi, sunt tanto magis pudici, quanto planiores, tanto castius facti, quanto simplicior est eorum sensus. Nam delinquentis est dissimulare, & celare haec, & omnia ejusmodi: ea vero profiteri palam, & divulgare, est ludentis. Natura enim dedit vocem innocentiae, & silentium pravitati. Neque enim re-velo arcana illa Platonica profunda & divina, quae nota sunt exiguo numero piorum, ignota vero omnibus profanis: duplicem scilicet esse Deam Venerem, quarum utraque habet amorem sibi proprium, & diversos amatores. Alteram earum Vulgarem, quae stimulat fit

NOTAE.

Plinius Junior, lib. 2. Epist. 21.

1. Ipsius etiam Divi Hadriani multa id genus legere me memini.] Spartianus in ejus vita: In voluptatibus nimius, nam & de suis deliciis multa versibus composuit: amatoria carmina scripsit &c.

2. Quod Imperator, & Divus, & Censor Hadrianus fecit.] Florentinus Codex habet: quod Imperator & Censor Divus Hadrianus fecit. Utrovis modo legas, observa Censoris nomen post vocem Imperator positum; ut intelligas Imperatoriæ præstantiorem esse Censoriam dignitatem, quam Plutarchus in Catone majore

comp. annis dignitatis, & quodammodo Reipublica totius complementum appellat.

3. Geminam esse Venerem Deam] Videndus Plutarchus in *εἰρωνυῖς*, & Maximus Tyrius Dissertation. 8, 9, 10 & 11. Quidam addidere tertiam. Pausanias in *Βοιωτικῇ* tria Veneris simulachra apud Thebas fuisse ait, ab Harmoniā posita & fabricata è rostris Cadmy navium, unam Veneris *ἑρπύλης*, seu Caelestis, purum significantis & corporum cupiditate vacantem amorem: alterum *ἡδύς* Popularis, ob Veneris congressus (haec est Vulgaria ejus loci): tertium Veneris *ἀντιστροφῆς* Aversatricis quae homines averteret ab effreni cupiditate, & incestis stupris.

G g ij

non modò humanis animis, verùm etiam pecuinis & ferinis ad libidinem imperitate, ut immodico truciue perculforum animalium serva corpora complexu vincientem : alteram verò Cœlitem Venerem, prædita quæ sit optimati amore, ¹ solis hominibus, & eorum paucis curare, nullis ad turpitudinem stimulis vel illecebris sectatores suos percellentem. Quippe ejus amorem non amœnum & lascivum, sed contrà incompertum & serium, pulchritudine honestatis virtutes amatoribus suis conciliare : & si quando decora corpora commendet, à contumeliâ eorum procul abstertere. Neque enim quidquam aliud in corporum formâ diligendum, quàm ² quòd admoneat divinos animos ejus pulchritudinis, quam priùs veram & sinceram inter Deos vidère. Quapropter, ut semper, eleganter ³ Afranius hoc scriptum reliquit :

4 Amabit sapiens, cupient ceteri,

INTERPRETATIO.

amore plebeio, impellere suo imperio ad voluptatem non tantùm animos hominum, sed etiam pecorum & ferarum, & connectere amplexu immoderato & vafano mancipata corpora animalium libidine percitorum: alteram autem Cœlestem Venerem, quæ polleat amore nobilissimo, curare solos homines, & ex illis quidem paucos, & nullis instigationibus aut illecebris impellere suos sectatores ad obscenam libidinem. Amorem enim ejus non comptum & mollem, sed contrà inornatum & gravem, in-

spirare suis amatoribus amorem virtutis pulchritudine honestatis : & si aliquando inspiret amorem formosorum corporum, avertere procul ab eorum injuriâ. Nihil enim aliud amandum esse in pulchritudine corporum, quàm quòd commonefaciat mentes sublimiores pulchritudinis illius, quam antea viderunt veram & puram inter Deos. Quamobrem Afranius reliquit hoc eleganter scriptum, ut semper solet :

Sapiens diliger, reliqui concupiscere.

NOTÆ.

¹. Solis hominibus, & eorum paucis curare.] Sic verbum curare quod vulgò accusativum regit, dativo junctum repetias apud veteres, Plaut. in Trinummo :

Sed ego sum insipientior, qui rebus curam publicis.

². Quod admoneat divinos animos ejus pulchritudinis, quam priùs, &c.] Ex mente Platonis loquitur, qui existimabat immortales esse animos, & antequàm corpora ingrederentur, apud Deum extitisse, & cognitionem rerum habuisse, quam in ipso corporum ingressu amitterent, unde cùm quidpiam visu atque experientiâ discerent, illud eas non tam discere, quàm recordari, & scientiam ipsam nihil aliud esse quàm reminisceniam, affirmabat.

³. Afranius hoc scriptum reliquit.] Lucius Afranius poëta Comicus, cujus aliquot fragmenta extant citatus autem hic ab Apuleio versus in ejus Homine extat, ut patebit mox ex Nonio.

⁴. Amabit sapiens.] Nonius cap. 5. Cupido & Amor idem significare videntur, At est diversitas. Cupido enim est inconsiderata necessitatis: Amor judicii, Plaut. Bacchidibus. Cupido te conficit, anne Amor? Idem Curculione discrevit, & vim ejusdem diversitatis expressit, dicens: quòd Cupidoque imperat, suadetque Amor. Afranius, Homine: Amabit sapiens, cupient ceteri. Hæc sententia rectè cum Stoicorum placitis congruit. Seneca Epist. 31. Solus sapiens scit amare, solus sapiens amicus est.

Tamen¹ si audire verum velis, Æmiliane, vel si hæc intelligere unquam potes: ² non tam amat sapiens, quàm recordatur. Da igitur veniam Platoni philosopho versusum ejus de amore, ne ego necesse habeam, ³ contra sententiam Neoptolemi Enniani, pluribus philosophari: vel si tu id non facis, ⁴ ego me faciliè patiar in hujusmodi versibus culpari cum Platone. Tibi autem, Maxime, habeo gratiam pro pensam, cum⁵ has quoque appendices defensionis meæ, idcirco necessarias, quia accusationi rependuntur, tam attentè audis: & ideo hoc etiam peto, quod mihi ⁶ ante ipsa crimina superest, audias, ut adhuc fecisti, libenter & diligenter. Sequitur enim de Speculo longa ⁷ illa & censoria oratio, de quo ⁸ pro rei atrocitate pœnè disruptus est. Pudens, clamitans: *Habet speculum philosophus, possidet speculum philosophus.* Ut igitur habere concedam, ⁸ ne aliquid obje-

INTERPRETATIO.

Sed tamen si vis audire verum, ò Æmiliane, vel si potes unquam hac mente concipere: sapiens recordatur potius, quàm amat. Condona igitur Platoni philosopho ejus versus amatorios, ne ego cogar philosophari pluribus verbis, contra quam Neoptolemus Ennianus sentis: aut si id non facis, ego faciliè feram me damnari cum Platone in hujusmodi carminibus. Habeo autem tibi maximam gratiam, ò Maxime, quòd audias tam attentè etiam hac adjunctione mea Apologia, quæ ideo necessaria

sunt, quia profertur ad respondendum accusationi contra me factæ: propterea quoque oro te etiam ut audias id, quod mihi dicendum restat ante ipsam accusationem, volenti animo & attentè, ut fecisti habens. Nam sequitur illa longa & severa oratio de Speculo, de quo cum Pudens clamaret secundum atrocitatem rei: Philosophus habet speculum, Philosophus possidet speculum, fere ruptus est. Quamvis ergo fatear me habere, ne si id insciatus ero, credas te

N O T E.

1. Si audire verum velis.] Id est, veram de hac re Platonis nostri sententiam, sive Socratis, quam in Phædone & in Philebo expressam videte licet.

2. Non tam amat sapiens, quàm recordatur.] Ejus pulchritudinis, quam prius veram & sinceram inter Deos viderat animus ejus, ut ait suprâ.

3. Contra sententiam Neoptolemi Enniani.] Eam refert A. Gellius lib. 5. cap. 15. Ennianum Neoptolemum (inquit) probabamus. qui profectò ita ait: PHILOSOPHANDUM EST PAUCIS: NAM OMNINO, HAUD PLACET. Sequenti etiam cap. sic habet: Ejusdemque illius Enniani Neoptolemi, de quo suprâ scripsimus, consilio utendum est: qui dignandum ex Philosophiâ censeat, non in-

eam ingurgitandum.

4. Ego me faciliè patiar. &c. culpâ cum Platone.] Ita Cicero aiebat malle se cum Platone errare, quàm cum aliis rectè sentire. Tusc. Q. 1. num. 39.

5. Has quoque appendices defensionis meæ.] Refutationem objecti sibi criminis de versibus amatoriiis, quod quidem crimen, ut non erat primum ac principium ejus accusaretur, sed Magia; ita ejus dilurio non erat nisi exigua pars defensionis, atque ejus appendix.

6. Ante ipsa crimina.] Antequàm veniam ad ipsa crimina, hoc est, ad accusationem primariam.

7. Pro rei atrocitate.] Eipovixús dictum.

8. Ne aliquid objecisse, &c.] Id est, crimen alicujus momenti.

cisse te credas, si negâro: non tamen ex eo me accipi necesse est ornari quoque ad speculum solere. Quid enim si ¹ choragium Thymelicum possiderem; num ex eo argumentarere etiam, uti me consueſſe ² tragœdi ſymate, hiſtrionis crotalo ut ad Trieterica Orgia, aut mimi centunculo: non opinor. Nam & contrâ plurimis rebus poſſeſſu careo, uſu fruor. Quod ſi neque habere utendi argumentum eſt, neque non utendi non habere: & ſpeculi non tam poſſeſſio culpa- tur, quàm inſpectio; illud etiam doceas necesse eſt, quando, & quibus præſentibus in ſpeculum inſpexerim. quoniam, ut res eſt, majus

INTERPRETATIO.

aliquid mihi obſeſſaſſe, ſi inſciatus ero: non tamen neceſſariò inde inferendum eſt me etiam ſolere comi ante ſpeculum. Nam quid foret ſi haberem penes me ſcenicum ornatum; an inde inferres etiam me ſolitus eſſe uti longâ veſte Tragœdi, crepitaculo Comœdi veluti ad celebranda Orgia Triennialia, vel palliolo mimi non arbitror. Contrâ enim non ha-

beo poſſeſſionem multarum rerum, quarum tamen habeo uſum. Quod ſi ex eo, quod quis poſſident aliquid, non probatur illum eo uti, neque ex eo quod non habeat, eum non uti: & non tam damnatur poſſeſſio ſpeculi, quàm inſpectio ejus; oportet ut oſtendas etiam illud, quandonam inſpexerim ſpeculum, & coram quibus, quia, ut res nunc ſe ha-

NOTÆ.

1. *Choragium Thymelicum.*] Apparatum & ſupelleſtilem ſcenicam, cujuſmodi qui poſſidebat ac præbebat, Choragus dicebatur. Plaut. Trinummio: *Ipsa ornamenta à Chorago hæc ſumpſit ſuo periculo.* Thymelicum hæc generatim accipe pro ſcénico. ſpecialiter tamen Thymelici dicuntur Cantores, Tibicines, Citharœdi, Saltatores, ſic dicti à τὸν τὴν θυμῶνς eâ Orcheſtræ parte, in quâ apud Græcos cantiones ſaltationeſque ſuas peragebant; cùm, apud Romanos, eas in palſito peragerent, ut reſert Vitruvius, lib. 5. cap. 8.

2. *Tragœdi ſymate, hiſtrionis crotalo ut ad Trieterica Orgia.* &c.] Sic, mutâ ſolùm interpunctione, & unâ literâ, reponit Pricæus Bourdelotio auctore, & melius quidem, ut cenſeo, quàm erat priùs, *tragœdi ſymate hiſtrionis crotalo-ve, ad Trieterica Orgia, mimi centunculo.* Hoc vult Apuleius, ſi nempe ſymata, cothurnos, perſonas tragicas, crotala, palliola mimorum, aliâque ejusmodi poſſiderem, quorum uſus in theatris ad Tragœdias, Comœdias-ve, aut mimos; an inde inferres me quoque artem exercere hiſtrionicam, & uti ſymatis, hoc eſt, veſtibus à poſte-

riori parte longiſſimis, quaſe geſtantur à Tragœdis; aut crotala quaterere, inſtar hiſtrionis, ut ſit in ludis Dionyſiacis; aut denique amirici palliolo ex multis pannis conſuto, ut mimi in fabulis mimicis agendis ſolent. *Orgia Trieterica* ſacra erant Bacchi, ſic dicta, quod tertio quoque anno inſtaurarentur. Pro *crotalo* Salmaſius hic legit *crocota*, quod genus veſtis eſt crocei coloris, ut Plauti interpretes exponunt ad Aululariam. De *crotalo* mirum quàm parùm conſentiant Scriptores. Scholiaſtes Ariſtophanis in nubibus ait crotalum eſſe harundinem ſiſſam *χρὸτάλα καλαύον*, quæ manibus agitata ſtreperet. Euthath. in 21 lib. Iliad. crotala dicit eſſe vaſa ſeu inſtrumenta quædam reſſacea, aut lignea, aut etiam ærea *Κρότάλα ὅτι οὐδὲν πινυῖν εἴς ὅσους πρὸς τὴν ἑύλην, ἢ χαλαρῶν*. Joannes Sarisburienſis (aut potiùs ejus Scholiaſtes) crotala ait eſſe ſphæzulas ſonoras, quæ, quibuſdam granis interpoſitis, pro quantitate ſui & ſpecie metalli, varios ſonos edunt. Videtur his verbis deſcribere globulos illos, quos vernaculè dicimus (*grelots*) nomine ad crotala ſatis accedente.

piaculum decernis, speculum philosopho, ¹ quàm Cereris mundum profano videre. Cedo nunc, si & inspexisse me fateor, quod tandem crimen est imaginem suam nōsse; eamque non uno loco conditam, sed quoquo velis parvo speculo promptam gestare? An tu ignoras nihil esse aspectabilius ² homini nato, quàm formam suam? Equidem scio & filiorum cariores esse, qui similes videntur: & publiciūs simulacrum suum cuique, quòd videat, pro meritis prēmio tribui. Aut quid sibi statuae & imagines variis artibus effigiatæ volunt? nisi fortè quod artificio elaboratum laudabile habetur, hoc naturā oblatum culpabile iudicandum est; cū sit in eā vel magis miranda & facilitas & similitudo. Quippe in omnibus manu faciendis imaginibus opera diutina sumitur, neque tamen similitudo æquè ac in speculis comparet. Deest enim & luto vigor, & saxo color, & picturæ rigor, & motus omnibus, qui præcipuā fide similitudinem repræsentat. Cū in eo visitur imago mixtè relata; ut similis, ita mobilis, & ad omnem nutum hominis sui morigera: eadem semper contemplantibus æquæ est, ab incūte pueritiā ad obcūtem senectam. tot ætatis vices induit, tam varias habitudines corporis participat: tot vultus ejusdem lætantis vel dolentis imitatur. Enimverò quod luto fictum,

I N T E R P R E T A T I O .

bet, statuis gravius esse nefas philosopho videre speculum, quàm profano inueneri ornatum Ceteris. Nunc si concedam quoque me inspexisse, sic tandem quoddam crimen est cognoscere suam effigiem, & non habere eam absitam in uno loco, sed eam ferre quocumque volueris in parvo speculo semper paratam? An nescis nihil esse dignius quod afficiatur ab homine, qui se hominem esse scit, quàm ipsius vultus? Scio equidem ex filiis illos esse cariores parentibus, qui videntur referre eos: & unicuique pro suis meritis loco mercedis erigi publicè effigiem suam, quam aspiciat. Vel quid statua & imagines formata variis artibus significant? nisi fortè velis id, quod existimatur laudandum, cū est arte fabricatum, existimandum esse visuperabile, quando ex-

hibetur à natura: cū tamen facilitas saltim & conformitas sit magis admiranda in eā. Diu enim laboratur in omnibus imaginibus manu fabricandis, nec tamen tanta similitudo apparet in eis, quanta in speculis. Lutum enim caret vigore, lapis colore, picturæ signis: & hæc omnia caret motus, qui fidelissimè refert similitudinem. Quando effigies aspicitur in eo mirabiliter repræsentata, non tantum similis, sed etiā mobilis, & obsequens omnibus nutibus hominis, quem refert: eadem est semper coætanea aspicientibus, ab initio pueritiæ usque ad finem senectutis, sumit tot mutationes ætatis, recipit tam diversas conformationes corporis: effingit tot facies ejusdem hominis vel gaudens vel moerens. At imagines formata ex terrâ,

N O T A .

1. Quam Cereris mundum profano videre. Unde mundus ille seu suppellex Cereris in cistis operis gestabatur. Noster Metam. l. 6. per tacita sacra cistarum, ubi vide annotata, pag. 174.
2. Homini nato. Plin. lib. 4. Nat. Hist. dixit hominem genitum, Plautus:

Quo sumis repetitur? attendum reddimus homini nato. Noster supra, quid ego de homine nato dicimus, ubi vide quæ diximus pag. 411.
3. Homini sumi. Hoc est, hominis, cujus est imago.

vel ære infusum, vel lapide incisum, vel cerâ inustum, vel pigmento illitum, vel alio quopiam humano artificio assimilatum est, non multâ intercapedine temporis dissimile redditur: & ritu cadaveris, unum & immobilem vultum possidet, tantum præstat artibus, ad imaginis similitudinem referendam, lævitas illa speculi fabra, & splendor opifex! Aut igitur unius Agesilai Lacedæmonii sententia nobis sequenda est, qui se neque pingi, neque fingi unquam, diffidens formæ suæ, passus est: aut si mos omnium cæterorum hominum retinendus videtur in statuis & imaginibus non repudiandis; cur existimes imaginem suam cuique visendam potius in lapide, quàm in argento? magis in tabulâ, quàm in speculo? An turpe arbitraris formam suam spectaculo assiduo explorare? An non Socrates philosophus ultrò etiam fuasille fertur discipulis suis, crebrò ut semet in speculo contempla-

INTERPRETATIO.

aut fusa ex ære aut sculpta ex lapide, aut impressa cera, aut efficta quavis aliâ arte humanâ, redduntur dissimiles brevi intervallo temporis: & habent faciem semper eandem & immobilem, instar cadaveris, adde illa artifex polistrum speculi & nitor ætiosus superat artes in representandâ similitudine effigiei! Ergo aut debemus sequi sententiam solius Agesilai Lacedæmonii, qui malè sentiens de suo vultu, nunquam passus est se pingi, nequa fingi:

aut si existimamus servandum esse morem omnium aliorum hominum in non rejiciendis statuis & imaginibus; quare prius unumquemque debere potius aspicere simulacrum suum in lapide, quàm in argento? potius in tabellâ pictâ, quàm in speculo? Putas ne turpe esse explorare vultum suum assiduo spectando? Nonne Socrates philosophus dicitur etiam ipse consilium dedisse suis discipulis, ut seipso sapè insuarentur in

NOTÆ.

1. Tantum præstat artibus, ad imaginis similitudinem referendam, &c.] Sic repono Pricæum secutus, prius erat turbato paululum ordine, tantum præstat imaginis artibus ad similitudinem, &c. Artes sunt, ære infundere, lapide incidere, cerâ inurere, luto fingere, de quæis supra.

2. Lævitas illa speculi fabra, & splendor opifex.] Idèò lævitatē speculifabram, & ejus splendorem opificem vocat, quia lævitas illa & splendor imagines effigiant, quemadmodum fabri artificesque, pictorēs puta, vel sculptores eas pingunt, aut sculpiunt.

3. Agesilai Lacedæmonii sententia.] De eo Cicero Epistol. ad Famil. lib. 5. Epist. 12. Nec mirum enim est Spartanos Agesilæum ille perhibendum, qui neque pictam, neque fictam imaginem

suam passus est esse, quàm qui in eo genere laborarunt. Unus enim Xenophonis libellus, in eo Rege laudando, facit omnes imagines omnium statuasque superavit.

4. Diffidens formæ suæ.] Aliam causam affert Plutarchus in ejus vitâ, nempe quòd diceret res à se gestas instar omnium imaginum fore.

5. Quàm in argento.] Hoc est, in argenteo speculo. Enimverò specula olim ex stanno & ære mistis confabantur, qualia erant Brundusina, de quibus Plinius, lib. 33. cap. 9. postea ex argento facta sunt, non, ut nunc, ex vitro stanniciæ bracteis ab alterâ parte obducto.

6. Crebrò ut semet in speculo contemplantur? ubi qui eorum foret, &c.] Similiter apud Phædrum lib. 3. turpè filis formosum fratrem, quòd speculatur?

tentur? uti qui eorum foret pulchritudine sibi complacitus, impendio procuraret, ne dignitatem corporis malis moribus dedecoraret: qui verò minus se commendabilem formam putaret, sedulo operam daret, ut virtutis laude turpitudinem tegetet. Adeo vir omnium sapientissimus speculo etiam ad disciplinam morum utebatur. Demosthenem verò, primum dicendi artificem, quis est qui non sciat semper ante speculum, quasi ante magistrum, causas meditari? ita ille summus orator, cum à Platone philosopho facundiam hausisset, ab Ebulide dialectico argumentationes edidicisset, novissimam pronuntiandi congruentiam ab speculo petivit. Utrum igitur putas majorem curam decoris in adseveranda oratione suscipiendam & rhetori

INTERPRETATIO.

speculo, ut is ex eis qui sibi ipsi placuissent ob pulchritudinem suam, studiosè daret operam ne corrumpere pulchritudinem corporis pravis moribus: qui verò existimaret se esse parum formosum, diligenter curaret, ut operiret suam deformitatem virtutis pulchritudine. Ita sapientissimus omnium homo adhibebat etiam speculum ad mores instituendos. Quis verò ignorat Demosthenem pra-

stantissimum illum magistrum dicendi semper meditatum esse causas ante speculum tanquam ante magistrum? Sic ille supremus orator, cum sumpsisset elegantiam à philosopho Platone, & didicisset argumentationes ab Ebulide dialectico, sumpsit à speculo ultimam perfectionem declamationis. Utri ergo censet majorem curam decencia habendam esse in oratione confirmandâ, ora-

NOTA.

lum insperasset, accusandi pater:

Quotidie (inquit) speculo vas uti volo.

Tu formam ne corrumpas nequitia malis.

Tu faciem ut istam moribus vincas bonis.

1. Vir omnium sapientissimus.] Pythiz ipsius testimonio, cujus hoc responsum extat apud Laërtium in Socratis vitâ: Ἀνδρῶν ἀντίστον Σωκράτης σοφώτατος. Omnium hominum Socrates est sapientissimus.

2. Semper ante speculum quasi ante magistrum. &c.] Plutarchus ait Phalerum ex ore ipsius Demosthenis tradidisse: Εἶναι αὐτῷ μίαν κατόρθωσιν εἶναι, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς μετέπειτα, εἰς ἐμπειρίαν παραίτων. habere enim magnum speculum domi, & stantem ante illud, solitum esse suas exercitationes perficere. Idem refert Quintilianus lib. 11. cap. 3. sed & vivorum magistrorum ope adjutus est Satyri histronis, & Andronici.

3. Ab Ebulide dialectico argumentationes edidicisset.]

Ebulides ille Milesius fuit, de quo Laërtius in vitâ Euclidis: ὁ δὲ Εὐκλείδης διαδύχης ἔκ τῃ Εὐκλείδου ὁ Μελήσιος, ὅς τῃ πολλὰς ἐκ διαλεκτικῆς λόγους ἱρώμεται, &c. εἰσὶν οὖν αὐτῷ καὶ ἀντιμαθήτης ἀντιμαθήτης καὶ ἐπιδιδάσκων ὅν ταῦτα δεικνύει. Porro ex Euclidis successione est & Ebulides Milesius, qui & plurimos in dialecticâ modos, rationesque interrogandi tradidit, &c. videtur Demosthenes hunc audivisse, & quàm ἐν (r) litteram pronuntiare vix posset, emendasse jugo exercitio.

4. Rhetori jurganti, an philosopho obijurganti.] Adverte in illâ homoeoptosis, & homoeotekus affectatione proprietatem sermonis, quàm benè enim causidicus jurgans dicitur, cujus tota ars in altercatione versatur, & contentione cum alio: tam benè dicitur philosophus obijurgans, cuius est aliena vitia corrigere. Gellius lib. 5. cap. 1. Cum philosophus hortatur, monet, suadet, obijurat.

H. h. h.

jurganti, an philosopho objurganti? apud iudices sorte ductos paulisper disceptanti, an apud omnes homines semper differenti? de finibus agrorum litiganti, an de finibus bonorum & malorum docenti? Quid? quod nec ob hæc debet tantummodo philosophus speculum invisere. Nam sæpe oportet non modo similitudinem suam, verum etiam similitudinis ipsius rationem considerare. Num, ut ait Epicurus, profecta à nobis imagines, velut quædam exuvie, jugi fluore à corporibus manantes, cum læve aliquid & solidum ostenderunt, illis reflectantur, & retrò expressa contraversum respondeant: an, uti alii philosophi disputant, radii nostri, seu mediis oculis proliquati, & lumini

INTERPRETATIO.

teri alteranti, an vero philosopho increpanti? tantisper disputanti coram iudicibus sorte lictis, an semper verba facienti coram omnibus hominibus? alteranti de limitibus agrorum, an precepta danti de discrimine bonorum & malorum? Quid? quod philosophus debet intueri speculum non propter illa solida. Nam oportet sæpe contemplari non tantum suam imaginem, sed etiam

modum ipsius imaginis in speculo imprimendæ. Utrum scilicet species profecta à nobis, quasi quædam exuvie, fluentes ex corporibus fluxu perpetuo, cum inciderunt in aliquod corpus politum & densum, impingant in illud, & reflectantur, & aduicæ retrorsum videantur ex adverso, quemadmodum Epicurus ait: an verò, ut differunt alii philosophi, radii nostri: sive per-

NOTÆ.

1. Apud iudices sorte ductos paulisper disceptanti, an, &c.] Pergit in oppositione rhetoris cum philosopho, Demosthenis cum seipso. Porro de iudicibus sorte ducendis sic Alconius in 2ª orationem Cic. in Verrem: Quam multi iudices in consilio cum Pratore suo iudicaturi essent, qui quæstior fuisset in causâ publicâ, &c. necesse fuerat eos primùm de Curia Senatoriâ conscribi, quàm Senatus iudicaret: deinde in arnam sortitò mitti, ut de pluribus necessarius numerus confici posset: tertio permitti accusatori & reo, ut ex illa numero rejiciant quot putaverint sibi aut inimicos, aut ex aliquâ ra incommodos fore, &c. Rejectione celebratâ, subornabatur Prator alios, quibus iudicium legitimus ille numerus completetur.

2. Similitudinis ipsius rationem considerare.] Id est, quo pacto similis imago exprimitur in speculis.

3. Ut ait Epicurus, profecta à nobis imagines, velut quædam exuvie, &c.] Hanc Epicuri sententiam his ver-

bus expressit Lucretius, lib. 4.

Sunt igitur tennes formatum consimilesque

Effigia, &c. Et infra:

Quapropter sit ut hinc nobis simula-ebra redundent.

Et quamvis subitò, quovis in tempore, quamquam

Rem contra speculum ponas, appareat imago:

Perpetuò fluere ut noscas à corpore summo

Texturas rerum tennes, tennesque figurarum, &c.

Texturas rerum tennes dicit Lucretius, quas Epicurus ἀπορροιαί, & noster hic exuvias.

4. Contraversum.] Vulgò est contraversum, malè. Contraversum explicò in contrariam partem. Sic lib. 2. Mæa Affini contraversum legitur, & hic infra, undique contraversum.

5. Mediis oculis proliquati, & lumine extrarid mixti atque et uniti, uti Plato arbitratur.] In Timæo, sive libro de universitate, Gellius, lib. 5. Noct.

extratio mixti, atque ei uniti, uti Plato arbitratur, seu tantum oculis profecti, sine ullo foris adminiculo, ut Archytas putat, seu intentu aëris fracti, ut Stoici rentur, cum alicui corpori incidere ipso & splendido & laxi, paribus angulis, quibus inciderant, resistent ad facies suas, reduces: atque ita quod extra tangunt ac vident, id intra speculum imaginantur. Videntur ne vobis debere philosophi hæc omnia vestigare & inquirere, & cuncta specula vel uda vel fuda soli videre? Quibus præter ista, quæ dixi, etiam illa ratiocinatio

INTERPRETATIO.

mixti luci externa, & ei conjuncti, postquam profuxerunt ex mediis nostris oculis, ut Plato existimat: sive exeuntes solum ex oculis sine ullo auxilio extraneo, ut Archytas arbitratur: sive fracti intentione aëris, ut putant Stoici: quando offenderunt ad aliquod corpus densum nitens & politum, resiliunt & revertantur ad facies suas per angulos

aquales iis, quibus offenderant illud corpus: sicque representant in speculo id, quod contingunt & cernunt extra ipsum. Nonne videtur vobis oportere ut philosophi sentiantur & inquirant hæc omnia, & ut ipsi soli percipiant specula sive humida sive sicca? Qui præter ista, quæ dixi, debent etiam rationem quare

N O

Artic. cap. 16. illam Epicuri, & hanc Platonis de ratione videndi sententiam attingit, quem vide.

1. Sine ullo foris adminiculo.] Id est, sine concursu ullius profluentis ex corporibus luminis, atque aëris mediæ conversione, quam Plato constituit.

2. Ut Archytas putat.] Tarentinus Pythagoricus philosophus. sed non ipsi peculiaris est opinio, quam refert Apuleius, est enim Pythagoræ & discipulorum ejus, ut testatur Plutarchus lib. 4. de Placitis philosophorum cap. 14. *οὐκ ἐκ τοῦ ἀέρος, ἀλλ' ἐκ τοῦ σώματος.*

3. Sen intentu aëris fracti, ut Stoici rentur.] Gellius loco supra laudato: Stoici causas esse videndi dicunt, radiorum ex oculis in ea, quæ videri queunt emissionem, aërisque simul intentionem.

4. Paribus angulis, quibus inciderant, resistent.] Per primum theorema libri Catoptricorum Euclidis: 4. Speculis planis, convexis, & cavis, radii ad aequales angulos reflectuntur.

5. Ad facies suas, reduces.] Revertentes ad vultus, ex quorum oculis primo processerant speculum versus, juxta Platonis & Stoicorum sententiam, quæ quidem ut parum verisimilis merito a doctis hujus ævi excubatur,

T. Eadem sententia, quæ Platonis est, hanc

quemadmodum & effluvia seu exuvia illæ & texture rerum tenues Epicureorum, cum ad omnia omnino visionis, colorumque ipsorum phenomena explicanda sufficiant variz lucis à corporibus, in quæ impingit, reflexiones refractionesque ac modificationes (licet uti Seneca vocabulo), quibus in oculorum fundo pinguntur tenues quidem sed variz corporum, quæ cernimus, imagines, ut variis iisque clarissimis experimentis demonstratur. Consule Cartesium, in Dioptrica, & Tract. de Luc.

6. Imaginantur.] Representent, exhibeant, exprimant. Imaginari vel imaginare proprie est, imagines fingere. Gellius lib. 16, cap. 18. Item ut speculum in loco certo possum, nihil imaginat, aliorum transactum faciat imagines.

7. Cuncta specula vel uda vel fuda.] Id est, tum illa, quæ sunt opæ aque, qualis erat illud Narcisso exiale, & illud Corydonis Virgilianæ.

Nec sum adeo informis, nuper me in litteris vidi.

Cum placidum ventis flaret mare. Tum quæ sunt ex ære, argento-re, polvis & lævigatis, quæ quidem sicca sunt asserenda, & rubigine præservare velis.

H h h ij

necessaria est, cur in planis quidem speculis¹ fermè pares obtutus & imagines videantur; ² in tumidis verò & globosis omnia defectiora; at contrà in cavis auctiora: ³ ubi, & cur lava dexteris permutentur: ⁴ quando se imago eodem speculo tum recondat penitus, tum foras exerat: cur cava specula, si exadversum Soli retineantur, ⁵ appositum fomitem accendunt? quí fiat, ⁶ uti arcus in nubibus varii, ⁷ & duo Soles æmulâ similitudine visantur? Alia præterea ejusdem modi plurima, ⁸ quæ tractat volumine ingenti Archimedes Syracusanus, vir in omni quidem Geometriâ multum antè aliq̃s admirabili subtilitate:

INTERPRETATIO.

quare aspectus & simulachra videantur ferè paria in speculis planis: omnia autem videantur tenuiora in speculis convexis & tumentibus: contrà verò majora in concavis: quo in loco, & quâ ratione quæ sinistra sunt, sunt dextera: quandonam imago recondat profundius, & quando prodeat foras in eodem speculo: quare specula

concaua incendunt admotum fomitem, si teneantur opposita soli? quomodo fiat ut diversi arcus appareant in nubibus, & duo soles aliquando videantur similes, & æmulî? Præterea plurima alia hujusmodi, de quibus amplo libro agit Archimedes Syracusanus, vir, cujus subtilitas in omni Geometriâ longè mirabilior fuit quàm cæterorum:

NOTÆ.

1. Fermè pares obtutus & imagines videantur.] In plano speculo imago ita talis à me videtur, qualis ab alio videretur, qui bis tantum à me distaret, quantum distat speculum.

2. In tumidis verò & globosis omnia defectiora, at contrà in cavis auctiora.] Horum effectuum ratio est lex illa Opticæ, quam supra retulit: quod nempè radii paribus angulis, quibus inciderant, resurgent, ut fusiis videre est apud Opticorum scriptores.

3. Ubi, & cur lava cum dexteris permutentur.] Cum quis à speculo cavo ultra ejus centrum recessit, lava eum dexteris, superiora cum inferioribus permutantur, ob eandem æqualitatem angulorum incidentiæ & reflexionis.

4. Quando se imago eodem speculo, tum recondat penitus, tum foras exerat.] Hoc etiam fit in speculis cavis, in quibus si imaginem tuam contemplans digitum promoveas speculum verius, ipsa etiam imago digitum extra speculum promoveri videtur, & tuo jungere, si retrahas ipsa quoque videtur suum retrahere intra speculum.

5. Appositum fomitem accendant.] Hinc ultioria dicuntur illa specula. Mira narrantur de Archimedis speculis, quorum ope clarissimus ille Mathematicus Marcelli Syracusæ obsidentis naves ex maxiâ quidem distantia incenderit. Sed illa vix fidem apud doctos inveniunt, Casaubonus hic legit: *oppositum fomitem*, non *appositum*, meilius, meâ quidem sententiâ.

6. Uti arcus in nubibus varii.] Irides, quarum rationem omnem adeò clarè & accuratè persecutus est Cartesius, ut ejus explicationi quidquam addere, sit faciem admovere soli.

7. Et duo soles æmulâ similitudine visantur.] Aliquando tres quatuor-ve. Ejusmodi ab Aristotele *ἑκαπλοὶ* vocantur. Hæc phænomena explicant physici, & egregiè inter cæteros suprâ laudatus Cartesius in Meteoris.

8. Quæ tractat volumine ingenti Archimedes Syracusanus.] Tætztes inter alia Archimedis memorat *Κατόπτρον ἑλίου*, *inceptiones speculorum*, quem foras librum Apuleius hic innuit, sed perit ille, ut & plurimi alij.

sed haud sciam an propter hoc vel maxime memorandus, quod inspererat speculum saepe ac diligenter. Quem tu librum, Æmiliane, si nōsses, ¹ ac non modo campo & glebis, verum etiam ² abaco & pulvisculo te dedisses: mihi istud crede, quanquam teterrimum os tuum minimum: à Thyestā tragico demutet, tamen profectō discendi cupidine speculum inviseres: & aliquando, relicto aratro, mirarere tot in facie tuā ⁴ sulcos rugarum, At ego non mirer, si boni consulis me de isto distortissimo vultu tuo dicere, de moribus tuis multo truculentioribus reticere? Ea res est: praterquam quod non sum jurgiosus, etiam libenter te, nuper usque, ⁵ albus an ater esses, ignoravi. 19

I N T E R P R E T A T I O.

sed nescio an non celebrandus sit maxime propterea quod consideraverat speculum saepe & diligenter. Quem librum si tu cognosceres, o Æmiliane, & non tantum incubuisses arvo & glebis, sed etiam tabula, & arenula, crede mihi, quamvis ista turpissima facies tua perparam dissimilis sit faciei Thyestæ tragici, certe tamen inspiceres speculum desiderio discendi: & dimissions ara-

trum, admirareris aliquando tot liras rugarum in tuo vultu exaratas. Sed an ego non admirabor, si non gravipris quod ego loquar de istā istā facie contortissimā, taceam verò de moribus tuis longe turpioribus? Hæc est ratio: praterquam quod non amo rixas, ultro etiam nescivi, nisi à paucis diebus, an esses candidus, an niger,

N O T Æ.

1. Ac non modo campo & glebis, &c.] Agriculturæ. erat enim Æmilianus ille agricola rusticus.

2. Abaco & pulvisculo.] Geometrix. Solebant Geometrix figuras in tabulâ pulvere conspersâ exarare. Hinc tabulâ seu abacus & pulvis pro ipsâ Geometriâ ponitur.

3. A Thyestâ Tragico.] Thyestes Atrei frater fuit, cujus cum uxorem constuprasset, ille vindictæ ergo filium ei suum epulandum apposuit. quæ feralis cœnâ Thyestæ fabularum multarum argumentum fuit. At, nisi Æmilianum cum Thyeste comparer vomente post comeium filium (quod schema foedissimum sanè est,) non video quorsum spectet comparatio. neque enim tetto fuisse vultu fertur Thyestes. Porro vomitus illius meminit Eustathius ad Iliad. B. & O. arque Etymologus hic à Pricæo citatus, Εὐθὺς, inquit, τῶτος ὁ Μυκηνῶν, ὅθεν τὸ ἐμῶ, &c. λέγεται ὁ ἐπαιδὴς ἐκτὶ ἐμῶν ὁ Κέρκυρος ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς Ἀδύ: ὁ ἐπαιδὴς ἐκτὶ ἐμῶν ὁ Θούριος φέρων

τὴν τέχνην αὐτῶ. Emeia locus est Mycenis, sic dictus à verbo ἐμῶ (hoc est, vomo) Sic autem dicitur, ex quo Cerberus egressus ex Inferno ibi vomuit: vel ex quo Thyestes, comesis filii, ibi vomuit. Sed allusio illa frigidior. pratercā, nota est Thyestes fabula: non item Thyestes Tragedus. Suspiciatur Pricæus legendum à Thespi Tragico, quem non solum fuisse Tragicum, sed & deformitatis captatorem præcipuum probat ex Suidâ. Coræ de eo Horatius in Arte Poeticâ hæc ait:

Ignotum Tragica genus invenisse Camæna

Dicitur, & plaustris vexisse poemata Thespi,

Qua canerent agerentque perantichi facibus ora.

Bourdelotio non displiceret à Thyade Tragica. Thyas est Bacchans. Nihilominus locum, quomodo se habet, relinquo, nec quidquam moveo.

4. Sulcos rugarum.] Facetè post aratri mentionem.

5. Albus, an ater esses ignoravi,]

H h h iij

Et adhuc, herculè, non satis novi. Id adeo factum, quod & tu rusti-
cando obscurus es; & ego discendo occupatus. Ita & tibi umbra
ignobilitatis à probatore obstitit: & ego nunquam studui malefacta
cujusquam cognoscere; sed semper potius duxi mea peccata tegere,
quàm aliena indagare. Itaque hoc mihi adversum te intervenit, quod
qui fortè constitit in loco lumine conlustrato, atque cum alter è te-
nebris prospectat. Nam ad eundem modum tu quidem, quid ego in
propatulo & celebri agam, facile è tenebris tuis arbitraris: cùm ipse,
humilitate abditus & lucifuga, non sis mihi mutuo conspicuus. Ego
adeo servos tu an habeas ad agrum colendum, ² an ipse mutuarias
operas cum vicinis tuis cambias, neque scio, neque laboro. At tu
me scis eadem die treis? Oea manumisisse, idque mihi patronus tuus
inter cetera à te sibi edita objecit, quanquam modico prius dixerat,
me uno servo comite Oeam venisse. Quod quidem velim mihi re-
spondeas, quì potuerim ex uno treis manumittere, nisi & hoc Magi-

INTERPRETATIO.

accidit: idcirco adhuc scio. Hoc factum est
propterea quod & tu ruri vivendo pa-
rum notus es, & ego occupatus sum
studiis. Sic obscuritas tua ignobilitatis
impedivit quominus observareris: &
ego nunquam cupivi scire crimina cu-
jusquam: sed semper existimaui satius
esse occultare mea delicta, quàm in-
vestigare aliena. Hoc ergo mihi accidit
capitulum te, quod accidit ei, qui fortè
versatur in loco illustrato luce, dum
aliter cum prospicit ex loco obscuro. Eā-
dem enim ratione tu quidem facile
observas ex tuā obscuritate quid fa-
ciam in aperto & frequenti loco: cum

tu non possis vicissim à me videri,
cùm sis occultus propter tuam ignobili-
tatem, & fugias lucem. Ego porro ne-
que scio, neque scire cupio, an tu ha-
beas servos ad colendum agrum tuum,
an tu ipse permutes operas tuas cum
tuis vicinis. At tu scis me libertatem
deditisse tribus servis Oea eodem die. &
tuus advocatus hoc mihi objeceris
inter alia: quod tu ipsum docueras: lē-
cet dixisset paulo ante, me venisse Oeam
comitatum uno tantum servo. Quod
quidem cupio ut mihi respondeas, quò
pacto potuerim manumittere tres, ex
uno, quem habebam, nisi hoc quoque

NOTÆ.

Similiter Phædrus:

Unde illa servit, niger, an albus
nascetur?

1. A probatore obstitit.] Ita repōnit
Casaub. ex edit. Romanā. Elmenhor-
stius ex duobus Florent. codd. à pro-
batione obstitit, quod in idem recidit,
significatque, quod in interpretatione
expressimus. Sic dictum à probatore ob-
stare, inquit Casaub. ut apud Græcos,
ἐμπόριον & ἐμπόριον ἀπὸ πύλης. Si-
mile etiam est illud Ciceronis à sole
obesse. Probator hic explorator, obser-
vator: & probatio exploratio.

2. An ipse mutuarias operas cum vi-

cinis tuis cambias.] Id est, an tu, cū
servos non habeas, neque possis solus
agrum tuum colere, cum vicinis æque
pauperibus ita paciscaris, ut illi in co-
ope te juvent, & tu vicissim eos ju-
ves in suo faciundo. Cambiare vetus ver-
bum est, quod hic commutare signifi-
cat, aliàs etiam pagnare, sive inchoare,
flātere: unde & campō. utrumque à
Græco κἀμῶ.

3. Oea.] Urbs est Africae in eā re-
gione, quam Augylas incolere ait Plī-
nius, lib. 5. cap. 4. inter Syrtis ma-
jorem & minorem.

tum est: Tantam-ne esse mentendi cecitatem dicam; an consuetudinem? Venit Apuleius Oeam cum uno servo. dein, pauculis verbis intergannitis, Apuleius Oea una die treis manumiser. Ne illud quidem credibile fuisset, cum tribus venisse, omnes liberasse. quod tamen si ita fecissem, cur potius treis servos inopit signum putares, quam treis libertos opulentiz? Nescis profecto, nescis, Emiliane, philosophum accensare, qui famulicium paucitatem opprobraris: quam ego gloriæ causâ ementiri debuissem. quippe qui scirem, non modò philosophos, quorum me sectatorem fero, verum etiam Imperatores populi Romani paucitate servorum gloriatos. Itâ-ne tandem ne hæc quidem legere patroni tui? M. Antonium consularem solos octo servos domi habuisse? Carbonem verò illum, qui rebus potitus est, uno minus? Atenim Maniō Curiō, tot adores longè inclÿto, quippe

INTERPRETATIO.

factum est: arte magica? Potest-ne fieri
ut tanta caecitas aut potius, consuetudo
mentiendi cuiquam sit? Apuleius venit
Oeam cum uno servo (inquit advoca-
tus) deinde, aliquot verbis effusitis,
Apuleius manumittit tres servos Oea
uno die. Ne hoc quidem fuisse verissi-
mile, me venisse cum tribus servis, et
eos manumississe omnes, quod tamen si
sic fecissem, quare crederes potius tres
servos esse argumentum aegritudinis, quam
tres manumissos esse argumentum divi-
tiarum? Nescis sane, o Emiliane, nescis
quemodo philosophus sit accusandus, si

quidem objecisti mihi paucitatem ser-
vorum, quam ego debuissim fingere glo-
riae causâ. tûm compertum haberem non
solum philosophos, quorum profectus me
esse scitatorum, sed etiam Duces populi
Romani laudi duxisso se habere paucos
seruos. An tuis patreni ne hac quidem
legerunt? M. Antonium virum consula-
rîm habuisse domi tantum octo seruos?
illum verò Carbohem, penes quem
summâ rerum fuit, habuisse paucio-
res uno Manium verò Curium valde
clarum tot vicioris, atrose anni trinum-

N. e.

1. *Cur potius tres servos inopia signum putares.*] Nempe objecerat Apuleio *Emilianum* patronus, tanquam inopie & sordium argumentum, quod tres servos tantum adduxisset Ocam, qui sane numerus servorum illis temporibus exiguus erat, cum nonnulli multa milia eorum haberent.

2. *Quam res liberos opulencia.*] Quia trium servorum manumissio te fieri videtur plurimos alios superesse hero, qui alias eos non manumissurus fuisset.

3. *Imperatores Populi Romani pauci-
tate servorum gloriantes.*] Quod Apu-
lius assignat modestiæ Imperatorum
Romanorum, veriùs alii, veterum par-
umoniæ, qui Legatis & Imperatoribus

non alium famuliti modum statuerunt.

4. Carbonem verò illum.] Cn. Carbonem intellige, qui temporibus Sulla & Marii maximâ fuit auctoritate, Marianaque partes secutus est.

9. Una minus. | Hoc est, Septem.

6. *Man. Curio.* } Vide supra, quæ
notavi ad hæc verba, *Serranis & Cu-
riis & Fabriciis*, pag. 416.

7. *Tor adorea longe inclyto.*] *Adorea*,
ut Glossæ habent; est *adorea* a *adorea* *adorea*
adorea gloria *adorea*. Sic dicta ab *adorea*,
quod est *far*, *Festus*; *Adorea*; laus
quia gloriosum; *pusabant*, qui *farris* *cap*
id abundantia. Ego *adorea* *adorea* *adorea*
adorea, ad rem magis, quam ad ipsam
verbum attendens.

qui ter triumphum & unâ portâ egerit : ei igitur Manio Curiô duobz solos in castris calones fuisse? Ita ille vir de Sabinis, deque Samnitibus, deque Pyrrho triumphator, pauciores servos habuit, quàm triumphos. ² M. autem Cato nihil oppertus ut alii de se prædicarent, ipso in oratione suâ scriptum reliquit, cùm in Hispaniam Consul proficisceretur, treis servos solos ex Urbe duxisse : ³ quoniam ⁴ ad villam publicam venerat, parùm visum quâ uteretur : iussisse duos pueros in foro ⁵ de mensâ emi : eos quinque in Hispaniam duxisse. Hæc ⁶ Pudens si legisset, ut mea opinio est, aut omnino huic maledicto

INTERPRETATIO.

phans ingressus est ter per unam eandemque portam : eum, inquam, Manium Curium habuisse tantum duos lixas in castris? Sic ille vir, qui triumphavit de Sabinis & de Samnitibus, ac de Pyrrho, habuit plures triumphos, quàm servos. M. autem Cato, nem exspectans ut alii id narrarent de se, ipse reliquit scriptum in suâ quadam oratione,

se duxisse tantum tres servos ex Urbe, cùm irret Consul in Hispaniam : postquam verd venisset in villam publicam, illos sibi visos fuisse pauciores ad suum usum : ideoque se iussisse comparari duos servos in foro de lapidâ : & duxisse illos quinque in Hispaniam. Si Pudens hac legisset, aut abstinuisse posuisset ab hac obprobriatione (ut arbitror)

NOTÆ.

1. Unâ portâ.] Triumphali nempe, quæ una tantum erat. Cicero in Pisonem : quasi ad rem pertineat, quâ tu portâ introieris, modò ne triumphali.

2. M. autem Cato.] Cato Censorius, qui & Cato Major dictus est. Hunc enim legimus Consulem cum Valerio Flacco creatum citeriorem Hispaniam sortitum esse, Uticensẽm verd frustra Consulatum petiisse, quod virtutis suæ fidens, populo novæ nuntiæ submisit supplicare voluerit.

3. Quoniam.] Calaub. putabat corruptam esse vocem, & factam ex duobz quom jam. At Pricæus retinendum censet tẽ quoniam, meritò. Paulus Festo cõjunctus : Quoniam significat non solum id, quod quia, sed etiam id, quod postquam, hac de causâ quod Gracum & rei utriusque significationem obtinet.

4. Ad villam publicam venerat.] Villa publica Δημοτικὸν οἰκητήριον. Sita boni lib. 5. Δημοτικὴ ἐπαυλὶς, posita fuit in Campo Martio. Usus ejus ad excipiendos Magistratus in Provincias euntes, Legatosque exterarum gentium peregrinõs adventantes. Livius lib. 43.

Macedones deducti in villam publicam extra Urbem, ibique iis locus & laus præbita. & lib. 39. quibus vetitis in urbem ingredi, hospitium in villâ publicâ Senatûs ad adẽm Bellona datus est. &c.

5. De mensâ.] Similiter Met. l. 8. Collatitiâ stipe de mensâ paratus. ad quẽ locum vide quæ annotavi pag. 159. Addam solum Pollucis locum, quo auctoritate Aristophanis evidenter probatur per mensam intelligendam esse catastram, seu lapidem, in quo venales servi prostabant. Sic habet ille lib. 7. Εἴ τι δὲ βούλομαι οἱ δούλοι παραδοῖν, ἄντε πρῶτον ἀποσφαιρῶ καλῶν. Id autem super quod ascendentes servi venduntur, Aristophanes mensam vocat. Malè ergo Gentilis de mensâ hic exponit pecuniâ mutud sumptâ, seu nominibus factis apud argentarios. Repugnat locus citatus nostri Apulei Mulef. 8. si enim collatitiâ stipe paratus erat servus ille, quomodo pecuniâ ab argentario sumptâ?

6. Pudens.] Fannonijs Padens Amilianj advocatus.

superfedit

superfeditet : aut in tribus servis multitudinem comitum philosophi ,
quam paucitatem reprehendere maluisset. Idem mihi etiam paupertatem obprobavit , acceptum philosopho crimen , & ultro profitendum. Enimvero paupertas olim philosophiæ vernacula est , frugi , sobria ,
parvo potens , annula laudis , adversum divitiis professa , habitu secura , cultus simplex , consilio benefuadæ : neminem unquam superbiâ inflavit , neminem impotentiâ depravavit , neminem tyrannide effervit. delicias ventris & inguinum neque vult ullas , neque potest. Quippe hæc & alia flagitia divitiarum alumni solent. Maxima quæque scelera , si ex omni memoriâ hominum percenseas , nullum in illis pauperem reperies : ubi contrâ haud temere inter illustres viros divites comparant. sed quemcumque in aliquâ laude miramur , cum paupertas ab incunabulis nutricata est. Paupertas , inquam , prisca

INTERPRETATIO

aut maluisset damnare in tribus illis servis nimiam multitudinem comitum philosophi , quam paucitatem. Ipse etiam mihi objecit paupertatem. crimen sancti gratum philosopho . & libenter pro se ferendum. Pauperem enim jam dudum est familiaris philosophia , proba , temperans , contenta modico , studiosa laudis , amplectens professionem contrariam opibus , quæ tunc habetur , quæ simplicior est in suo ornatu , quæ dat bonum consilium : nullum unquam tumefecit superbiâ , neminem corripit libidine , nulli insinavit feram tyrannidem. neque cupit ullas voluptates gula , aut libidines , neque potest eas consequi. Nam qui nutriuntur in opulentiâ , consueverunt perpetrare hæc scelera & similia. Si perentur maxima quæque crimina , quorum memoria extat inter homines , nullum pauperem invenies in illis : cum contrâ vix videas ullos divites inter claros viros. sed quemcumque suspicimus florentem aliquâ virtute , paupertas cum aluit à primâ infantia. Paupertas , inquam , illa , quæ antiquis

N O T A.

1. *Parvo potens.*] Contenta parvo , quæ quæ possit omnia sibi necessaria parvo consequi. similiter Virg. Æn. 6.

Parvoque potentem

Yabricium.

2. *Adversum divitiis professa.*] Sic Calaubonus , quem sequor. In vulgatis est *adversum divitiis possessa* , non video quo sensu , significat autem his verbis *adversum divitiis professa* paupertatem ferri in studia & professionem contrariam professioni studiisque divitiarum , putâ paupertatem amplecti modestiam , frugalitatem , continentiam , ceterasque virtutes , cum contrâ opulentia in superbiâ , luxum , libidines , atque omnia alia vicia propendat.

Apul.

3. *Maxima quæque scelera si ex anni memoriâ hominum percenseas , nullum in illis pauperem reperies :* ubi contrâ haud temere inter illustres viros divites comparant.] Summa laus hæc paupertatis. Sed causæ magis quàm veritati inservit Apuleius. maxima enim scelera perpetrata aliquando invenias à pauperibus hominibus , & contrâ laudatissima facinora à divitibus. Verius Terentianus Chremes in Heautontim. Ea , quæ in homine dicuntur bona , parvitas , patriam incolumem , amicos , genus , cognatos , divitiis , perinde esse dicit , ut illius animus , qui ea possidet : qui uti scit , ei bona : qui non utitur rectè , mala.

Iii

apud sæcula¹ omnium civitatum conditrix, ² omnium artium reper-
trix, ³ omnium peccatorum inops, ⁴ omnis gloriæ munifica, cunctis
laudibus apud omnes nationes perfuncta. Eadem enim est paupertas
apud Græcos ⁵ in Aristide iusta, ⁶ in Phocione benigna, ⁷ in Epami-
nonda strenua, in Socrate sapiens, in Homero diserta. Eadem pau-
pertas etiam populo Romano imperium à primordio fundavit. ⁸ pro-
que eo in hodiernum Dñs immortalibus ⁹ simpulo & catino fictili

INTERPRETATIO.

temporibus extruxit omnes urbes, qua invenit omnes artes, qua caret omni delicto, qua larga est omnis gloria, qua consecuta est omnes honores in nationibus cunctis. Nam eadem paupertas apud Græcos iusta est in Aristide, in Phocione humana, magnanima in Epaminonda, sapiens in Socrate, facunda in Homero. Eadem paupertas fundamentum jecit Imperii populi Romani ab ipso initio. & sacrificat pro eo Diis immortalibus simpulo & catino fictili

NOTÆ.

1. Omnium civitatum conditrix.] Id quidem verum priscis illis temporibus, quibus homines propter egestatem in unum locum congregati sunt, quo necessitatibus humanis subvenirent, at postea civitates condere, opum & magnificentiæ argumentum simul, & ostentatio fuit.

2. Omnium artium repertrix.] Plautus, in Stich. Act. I. Scen. 3.

Eo, quia paupertas fecit ridiculus forem.

Nam illa omnes artes perdocet, ubi quem attigit.

Hinc etiam mater artium dicitur, & Artes Paupertatemque iisdem aris coluisse Gaditanos memorant Ælianus Act. I. & Philostratus, de Vitâ Apollonii, lib. 5. cap. 1.

3. Omnium peccatorum inops.] Quia pauciora possidet peccandi illectamenta.

4. Omnis gloriæ munifica.] Sæpè vana gloria, in illis præsertim barbâ tenus & pallio philosophis.

5. In Aristide iusta.] Valer. Maximus, lib. 5. cap. 3. Aristides etiam, quo totius Græciæ iustitia censetur, continentiæ quoque eximium specimen, patriâ excedere iussus est, &c. Vide Plutarch. & Corn. Nep. in ejus Vitâ.

6. In Phocione benigna.] De Phocione idem Valer. Maximus, lib. 3. cap. 3.

Placidi, & misericordes, & liberales. omniq; suavitate temperati mores Phocionis, quos optime professi consensus omnium bonitatis cognomine decorandos censuit. Corn. Nepos similiter eum bonum appellatum fuisse ait in ejus Vitâ, idem Plutarchus.

7. In Epaminonda strenua.] Egregium ejus fortitudinis exemplum refer t Maximus lib. 3. cap. 2. quod vide apud illum.

8. Proque eo.] Imperio Romano.

9. Simpulo, & catino fictili sacrificat.] Paulus. Festo conjunctus, Simpulum vas parvum non dissimile cyatho, quo vinum in sacrificiis libabatur, unde & mulieres rebus divinis dedita simpulatrices dicuntur, legitur apud alios auctores & simpulvium eodem significatu. Juvenal. Satyr. 6.

Et quis tunc hominum contemptor numinis? aut quis

Simpulvium ridere Numa, nigrumque catinum,

Et Vaticano fragiles de monte patellas

Ausus erat?

Quin & sympinium legas etiam, quod deduci aiunt à Græco Συμπινιον, quod compotare est. Catinus & catinum vas est escarium satis amplum.

sacrificat. Quod si modò iudices de causâ istâ sederent? C. Fabricius, En. Scipio, Manius Curius, quorum filia ob paupertatem de publico dotibus donata ad maritos ierunt, portantes gloriam domesticam pecuniam publicam: si 2 Publicola regum exactor, & 3 Agrippa populi reconciliator, quorum funus ob tenuis opes à populo Romano collatis sextantibus adornatum est: si 4 Attilius Regulus, cujus agellus ob similem penuriam publicâ pecuniâ cultus est, si denique omnes illæ veteres profapæ Consulares & Cenforiæ & triumphales, brevi usurâ lucis ad iudicium istud remissæ, audirent: auderes-ne paupertatem philosopho exprobrare apud tot Consules pauperes? An tibi Claudius Maximus idoneus videtur ad irridendam paupertatem, quod ipse ubi-rem & prolixam rem familiarem sortitus est? Erras, Æmiliane: & longè hujus animi frustrâ es, si eum ex Fortunæ indulgentiâ, non ex Philosophiæ censurâ metiris: si virum tam austeræ sectæ, tamque diutina militiæ, non putas amicitiorem esse coërcitæ mediocritati, quam

INTERPRETATIO:

ad hanc usque diem. Quod si nunc hujus causæ iudices essent C. Fabricius, En. Scipio, Manius Curius, quorum filia dotata ex æratio publico, propter suam inopiam, iuverunt ad suos maritos, ferentes secum laudem patriam, & pecuniam publicam: si Publicola expulsor Regum, & Agrippa, qui reconciliavit plebem patribus, quorum pompa funebris instructa est contributis sextantibus à populo Romano propter inopiam eorum: si Attilius Regulus, cujus ager ex cultus est publico sumptu, ob similem egentiam: postremo, si illa omnes antiqua familia Consulares, & Cenforia, &

triumphales, impetrato brevi usu vitæ, remissa ad hoc iudicium audirent nos orantes: auderes-ne objectare paupertatem philosopho coram tot Consulibus pauperibus? Num Claudius Maximus tibi videtur auditor dignus, coram quo derideas paupertatem, quia ipse habet bona copiosa & ampla? Falleris, Æmiliane: & multum aberras ab ejus mente: si de eo iudicas secundum indulgentiam fortuna, non autem secundum severitatem Philosophiæ: si non putas virum tam severæ disciplinæ, & militiæ tam longæ, magis amare mediocritatem intra justos limites arctatam, quam

NOTÆ.

1. C. Fabricius, En. Scipio, Man. Curius, quorum filia, &c.] Vide Valer. Maxim. lib. 4. cap. 4.

2. Publicola.] Valerius Publicola, seu Poplicola, qui ejectione Romæ ob nimiam superbiam Tarquinio Consulatus initium cum Junio Bruto auspicatus est, anno ab Urbe condita 244. Hic, ut ait Valer. Maxim. Patrimonia ne ad exequiarum quidam impensam sufficiente decessit: ideoque publicâ pecuniâ ducta sunt.

3. Agrippa populi reconciliator.] Menenius Agrippa, qui, primâ secessionem plebis à Patribus factâ, ob eos, qui æris alieni causâ vincti à sceleratoribus tenebantur, Patrum ad plebem orator

missus, ejus animos flexit, narrato Apologo partium humani corporis de ventris querentium, quod is solus cibos omnes deglutiret. ut refert Livius lib. 2. cap. 31. De hoc Agrippâ Val. Max. hisce: si à populo collatis in capita sextantibus funeratus esset: ita pecunia inops decessit, ut sepultura honore caruisset. Sextans assis sexta pars est.

4. Attilius Regulus, cujus agellus, &c. publicâ pecuniâ cultus est.] Primo Punico bello, dum ille prorogato sibi ob res benè gestas in sequentem annum imperio in Africâ degeret, Rem omnem iussus vide apud eundem Valer. Maxim. lib. 4. cap. 4. citato.

5. Amicitiozem.] Pro amicitiozem, an-

li. iij,

delicate opulentia: Fortunam, velut tunicam, magis concinnam, quam longam probare, quippe etiam ea si non gesserit, & trahatur, nihil minus quam lacinia prapendens impedit, & precipitat. Etiam in omnibus ad vite munia utendis, quidquid aptam moderationem supergreditur, oneri potius quam usui exuberat. Igitur & immodice divitiæ, velut ingentia & enormia gubernacula, facilius mergunt, quam regunt: quod habent irritam copiam, noxiam nimietatem. Quin ex ipsis opulentioribus eos potissimum video laudari, qui nullo strepitu, modico cultu, dissimulatis facultatibus agunt: & divitiis magnas administrant sine ostentatione, sine superbia, specie mediocritatis pauperum similes. Quod si etiam ditibus ad argumentum modestiæ quaeritur imago quæpiam & color paupertatis, cur ejus pudeat tenuiores, quod eam non simulatâ, sed verè fungimur? Possum quidem tibi & ipsis nominis controversiam facere: neminem nostram pauperem esse, qui supervacanea nolit, possideat necessaria, quæ naturæ oppidò pauca sunt. Namque is plurimum habebit, qui minimum

INTERPRETATIO.

abundantiam delicatam: modeste Fortunam, sicut & vestem potius congruentem, quam longiorem. nam ipsa etiam fortunata, si non feratur, sed trahatur, impedit & impellit in casum, perinde ac vestis similitudo demissa: In omnibus enim, quæ usui sunt ad officia vite, quicquid excedit idoneam mediocritatem, superfluum est, & gravis potius, quam juvat. Ergo & nimia opes, quemadmodum magna & immania gubernacula, submergunt facilius, quam dirigunt: quia habent abundantiam inutilem, & superfluitatem perniciosam. Quin etiam video inter locupletiores illos præcipuè laudari, qui celant opes

suas, & vivunt sine strepitu, vestes mediocriter, & administrant ingentes divitiis absque fastatione, absque arrogantia, similes pauperibus specie modestiæ. Quid si divites ipsi querunt quandam offigiem & speciem paupertatis ad testandam suam moderationem: quare nos pauperiores pudeat eam verè tolerare, non fâci? Possum equidem disputare adversum id de ipso etiam nomine, & contendere nullum ex nobis esse pauperem, si quidem non cupit superflua, & habet necessaria, quæ valde pauca sunt secundum leges naturæ. Ille enim habebit plurimum, qui perperam

NOTÆ.

eiquæ epenthesi. Sic Symmachus, lib. 4. Ep. 7. te verè fama ejus amicitiorum. Suprà noster: tantò pudicitia compo-
siti, &c.

1. Fortunam velut tunicam, magis concinnam. &c.] Expressit hanc sententiam Xenophontis: Αἱ μὲν μόδιαι ἐδύναι τὰ κομάρτα, αἱ δὲ ὑπερβαῖνες ἀνενόητος ἄνθρωπος ἐμποδίζουσι. Talares quidem vestes corporibus, immodica verò opes animis sunt impedimento. Horatius rem familiarem non tunice, sed calceo comparat Sat. 10.

Cui non conveniunt sua res, ut calcæus olim,

Si pedes major erit, subvertet, si minor, urat.

2. Immodica divitiæ velut ingentia gubernacula, &c.] Hoc est, nimis opes potius mergunt & precipitant suos possessores, quam eos ad bonam beatamque vitam perducant, quemadmodum & gubernacula navium, si enormia, & immodica sint, facilius eas naves demergunt, quam dirigunt.

desiderabit. Habebit enim quantum volet, qui volet minimum. Et
iniret divitiarum non melius in fundis & in fœnore, quam in ipso
hominis æstimetur animo. qui si est avaritiæ egenus, & ad omnia lu-
crum inexplebilis; nec montibus auri satiabitur, sed semper aliquid,
ante porta ut augeat, mendicabit. Quæ quidem vera confessio est
paupertatis. Omnia enim 1 cupido acquirendi ex opinione inopie ve-
nit. Nec refert quàm magna sit quod tibi minus est. Non habuit
tantam rem familiarem Philus, quantam Lælius: nec Lælius, quan-
tam Scipio: nec Scipio, quantam Crassus dives: at enim nec 4 Crassus
dives, quantam volebat. Ita cum omnes superaret, à suâmet avaritiâ 10.
superatus est; omnibusque potius dives visus est, quàm sibi. At con-
trâ hi philosophi, quos commemoravi, non ultra volentes, quàm

I N T E R P R E T A T I O.

cupiet. Nam qui volet minimum, ha-
bebit quantum volet. Ideoque opes non
melius expenduntur in agris & in fœ-
nore, quàm in ipsâ mente hominis. qui
si est inops propter avaritiâ, & insa-
tiabilis cujusvis questûs; ne montibus
quidem auri explebitur, sed mendich-
is semper aliquid, quod addat iis,
quæ acquisivis prius. Quæ quidem vera
confessio est egestatis. Nam omne desido-
rium acquirendi proficiscitur ex opinio-
ne, quàm quis habet sue indigentia.
Neque quidquam inopis quantum sit

illud, quod tibi doct. Philus non ha-
buit: tantas opes, quantas habuit Læ-
lius: neque Lælius, quantas habuit Sci-
pio: nec Scipio, quantas habuit Crassus
Dives: sed nec ipse Crassus Dives tan-
tas habuit, quantas cupiebat. Sic cum
vinceret divitiis omnes, victus est à suâ
ipsius avaritiâ: & visus est dives avari-
tibus potius, quàm sibi ipsi. Sed contrâ
illi philosophi, de quibus locutus sum,
jure & merito fuerunt locupletes, &
fortunati, non cupientes plura quam

N O T A.

1. Cupido acquirendi ex opinione in-
opia venit.] Claudianus:

Semper inops quicunque cupis.

Quapropter interroganti cuidam quo
pacto dives fieri posset, respondit Clean-
thes: et illi respondit: eius mens, si cu-
piditatem inops fueris.

2. Philus.] De hoc Philo nihil ul-
quam reperio. Apud Livium quidem
lib. 10. lego Publium Philonem quen-
dam fuisse primam Prætorum ex ple-
be factum: sed non vocatur Philus.

3. Nec Lælius quantam Scipio.] Afri-
canum intellige: hic enim erat Lælii
amicissimus: Per vera amicitia clarissi-
mum Scipio & Lælius inquit Valer.
Maxim. lib. 8. cap. 8. Cicero: nec
me divitiarum movent, quibus omnes Afri-
canos & Lælios multi ventalitii mer-
catores superaverunt.

4. Crassus dives.] Is est M. Crassus,
qui, à Parthis superatus, interfectus est
apud Carras. Romanorum omnium
divitissimus fuit: unde ei Locupletis no-
men inditum. negabatque divitem
quempiam habendum, qui annuo redi-
tu exercitum alere non posset. Sed (ut
ait Valer. Maxim.) eodem postea inopia
turpem decoctoris superlatiorem injun-
xit, siquidem bona ejus à creditoribus,
quia solidum prestare non poterat, va-
niunt. Ita quoque amara sugillatione
non caruit: quia cum egens ambularet,
Dives ab occurrentibus salutabatur.

5. Hi philosophi, quos commemoravi.]
Nullos præter Socratem commemora-
vit philosophos, quod sciam, nisi intel-
ligamus Curium, Fabricium, Scipionem,
atque alia illa præter frugalitatis exem-
pla.

poterant, sed congruentibus desideriis & facultatibus, jure meritoque dices & beati fuerunt. Pauper enim sis appetendi egestate, dives non egendi satietate. quippe quia inopia desiderio, opulentia fastidio cernuntur. Igitur, *Emiliane*,¹ si pauperem me habere vis, ² prius avarum esse doceas necesse est. Quod si nihil in animo deest, de rebus extraneis quantum desit non laboro: quarum neque laus in copia, neque culpa in penuria consistit. Sed finge hæc aliter esse: ac me ideo pauperem, quia mihi Fortuna divitias invidit; easque, ut ferme evenit, aut tutor imminuit, aut inimicus eripuit; aut pater non reliquit: hocce homini opprobriari, ³ pauperiem, quod nulli ex animalibus vitio datur: non aquilæ, non tauro, non leoni? Equus si virtutibus suis polleat, ⁴ ut sit aquabilis vector, & cursor pernix: nemo ei penuriam pabuli exprobrat: tu mihi vitio dabis, non facti vel dicti alicujus pravitatem, sed quod vivo gracili lare, ⁵ quod pauciores ego servos habeo, parcius pascō, levius vestio, minus obsono? Atqui ego contrā; quantulumcumque tibi hæc videntur, multa etiam, & nimia arbitror, & cupio me ad pauciora coercere: tanto beator futurus, quanto collectior. Namque animi, ita ut corporis, sanitas expedita

INTERPRETATIO.

poterant, sed habentes desideria opibus suis convenientia. Nam sis pauper inopiā desiderandi, locuples autem satietate non indigendi. quia nempe paupertas dispicitur ex appetitu, & abundantia ex satietate. Ergo, *Emiliane*, si vis probare me esse inopem, oportet ut ante ostendas me esse avarum. Quod si nihil deficit in mente, non curo quantum deficiat ex rebus externis: quantum neque abundantia conciliat gloriam, neque carentia parit vituperium. Sed pone hæc alio modo se habere, & me ideo inopem esse, quia Fortuna mihi negavit opes: & (quemadmodum solet accidere) vel tutor meus illas minuit, vel adversarius aliquid mihi abstulit, vel pater meus nullas reliquit: an hoc exprobrandum est homini, quod nulli anima-

lium probo vertitur: neque aquila, neque tauro, neque leoni, nempe paupertas? Si equus habeat dotes sibi convenientes, ita ut molliter vehat; & currat velociter: nemo ei vitio dat inopiam cibatus: tu vero mihi exprobrabis non quod aliquid male fecerim, aut dixerim, sed quod vivam in tenui domuncula, quod habeam pauciores famulos, quod eos aliam frugalius, quod domo eis vestes leviores, & etiam minus obsoniorum? Ego vero contrā existimo hæc plurima esse & nimia, licet tibi videantur pauciora, & opio me restringere ad pauciora: futurus es felicior, quod me coercere magis intra angustiores possessiones. Bona enim valetudo mentis, quemadmodum & corporis, nullis impedimentis oneratur.

NOTÆ.

1. Si pauperem me habere vis.] Si vis probare, & evincere me esse pauperem, ut fatear & concedam me esse pauperem.

2. Prius avarum esse doceas, &c.] Cum is solum pauper sit, qui plura cupiat quam habet, id est, solus avarus.

3. Pauperiem.] Videtur hæc vox à

manu Glossatoris in textum irrepsisse.

4. Ut sit aquabilis vector.] Ut passus non inæquali & succussante, sed æquali & uniformi gradiens, molliter vehat, seuiorem suum.

5. Quod pauciores habeo.] Supple domesticos, famulos, nec quidquam interpolandum. Quæ sequuntur mirè qua-

INTERPRETATIO.

tum mihi acceptum, me nempe habuisse pro his omnibus sacrum & baculum. quod vitam esse tam forti animo, ut nihil protus expectarem præter illam suppellectilem, sed dignè ferrem eundem habitum, quem Crates exoptavit quousque sponte amandatis! Crates, inquam, si tamen fidem habes aliquam mihi, & Emiliane,) qui vixerat ex optimis Thebanis, in sua urbe locuples, & clavis genere, largitus est plebi bona ampla & copiosa, studio hujus ornatus, quem mihi exprobras

NOTE

gestamina , totamque adeo suppellectilem. Aufon. Epigram. 59. de Diogene :

Pera, polenta, tribon, baculus, sayphus, arctæ supellex
Ista fuit Cynici, sed putat hanc nimiam, &c.

4. *Quem Crates ultrò divitiis abjectis appetivit.*] De eo plura noster in Floridis, quem vide infra.

5. Rem familiarem largam & uberem populo donavit.] Laërtius in opus vitâ refert, ex Demetrio Magnifico, illum deposuisse pecuniam apud trapezitam, eâ conditione, ut si quidem filii idiotæ essent, eam illis redderet : sin autem philosophi, plebi distribueret, nihil quippe egere philosophos.

navit. multis servis à sese remotis solitatem delegit: arbores plucimas & frugiferas præ uno baculo sprexit: villas ornatissimas unâ perulâ mutavit. quam postea, compertâ utilitate, etiam carmine laudavit, floribus ad hoc¹ Homericis versibus, quibus ille Cretam insulam nobilitat.

2 Principium dicam, ne me hæc ad defensionem putes confutasse:

Πῶρον πε πῶλις ἐστὶ μέγαν ἐνὶ αἰσιν τῶρον

Καλὴ δὲ πίνος.

3 Jam cætera tam mitifica, quæ si tu legisses, magis mihi peram, quam nuptias Pudentillæ invidisses. Peram & baculum tu philosophis exprobrases? 4 Igitur & equitibus phaleras, & pedibus clypeos,

INTERPRETATIO.

voluit esse solus, amandatis à se plurimis famulis: elegit unicuique scipionem, contemptis multis arboribus, usque fructiferis: commutavit pulcherrimas villas pro unâ manticulâ. cujus deinde cum cognovisset utilitatem, carmine quoque celebravit ejus laudes, decoris ad hoc carminibus Homeri, quibus ille laudat insulam Cretam. Recitabo initium carminis: ne credas me exagitantem hæc ad-

meam defensionem:

Mantica quædam urbs est sita in medio nigro fumo seu fastu.

Pulchra, & pinguis, &c.

Reliqua autem adeo mira sunt, ut si legisses ea, invidisses mihi potius matronam quam conjugium Pudentillæ. Tu visis dotes philosophis manticam & baculum? Exprobrares igitur etiam phaleras equitibus, & clypeos pedibus.

NOTÆ.

1. Homericis versibus, quibus Cretam insulam, &c.] Hi sunt:

Κρήνη πε πῶλις ἐστὶ μέγαν ἐνὶ αἰσιν τῶρον

Καλὴ δὲ πίνος ἀεὶ γένοιτο, &c.

Quos imperitus aliquis huc in textum perperam inseruerat: cum Crætetis, non Homeri versuum initium referre voluisse Apuleium pateat.

2. Principium dicam.] Ecce tibi omnes illos versus Crætetis de perâ, quales in ejus Vita refert Lærtius:

Πῶρον πε πῶλις ἐστὶ μέγαν ἐνὶ αἰσιν τῶρον

Καλὴ δὲ πίνος, ἀεὶ γένοιτο, ὡς δὲ ἔστιν

Εἰς δὲ ἐπὶ πε αἰσιν τῶρον μέγαν ἐνὶ αἰσιν τῶρον

Οὐτε λίγος πόντος ἀπὸ γαλῶν ἡμῶν περὶ γῆν

Ἄλλα θεῶν δὲ ἀνθρώπων φέρον, ὡς οἶμα, ὡς ἄνθρωποι

Ἐξ ὧν δὲ πλεονέκτης ἀλλόθεν ἀνθρώπων

Οὐχ ἰσχυρὰ νόστιμα, ἀλλὰ πέρματα, ὡς ἀνθρώπων δόξαν.

Quos versus sic latinè reddidit Lærtius Interpres:

Est quædam medio constructa urbs Mantica fastu:

Pulchra quidem & pinguis, circumflua, rebus opima.

Quam nullus parafetus adit, stolidusve penetras,

Deditus aut quisquam damnosus gambos scortis:

Allia sed, panes, ficus, præfert quo lupinos,

Nec pro gloria capiunt, aut sordibus orna.

3. Jam cætera.] Reliqui versus, quos supra retuli.

4. Et equitibus phaleras & pedibus clypeos, &c.] Sicut enim illa sunt propria eorum gestamina & insignia, ita pera & baculum philosophorum insignis est, Cynicorum scilicet. è quorum numero non erat Apuleius, sed Plutonicorum. Verùm, ut causæ serviet, quod erat Cynicæ familiæ peculiare, omnibus indiscriminatum philosophis tribuit,

& signiferis

& signiferis vexilla, & denique triumphantis quadrigas albas, & togam palmatam. Non sunt quidem ista Platonice sectæ gestamina, sed Cynicæ insignia familiaria. Verumtamen hoc Diogeni & Antistheni pera & baculus, quod Regibus diadema, quod Imperatoribus paludamentum, quod Pontificibus galerum, quod lituus Auguribus. Diogenes quidem Cynicus, cum Alexandro Magno de veritate regni certabundus, baculo sceptri vice gloriabatur. Ipse denique Hercules invictus, (quoniam hæc tibi ut quædam mendicabula nimis sortentur,) ipse, inquam, Hercules lustrator orbis, purgator ferarum, gentium domitor: is tamen Deus cum terras peragraret, paulo prius quam in cælum ob virtutes ascitus est, neque unâ pelle vestitior fuit, neque uno baculo comitator. Quod si hæc exempla nihili putas, ac me non ad causam agendam, verum ad censum differendum

INTERPRETATIO.

& signa vexilliferis, ac postremò equos candidos, & togam palmis pictam triumphum agentibus. Ista quidem non sunt ornamenta philosophorum Platonice, sed sunt ornatus sectæ Cynicorum. Attamen hæc mantica, & hic baculus fuerunt Diogeni & Antistheni idipsum, quod diadema est Regibus, quod paludamentum Imperatoribus, quod galerum Pontificibus, quod lituus est Auguribus. Sæpe Diogenes Cynicus, contendens cum Alexandro Magno uter verius esset rex, ostentabat baculum

suum loco sceptri. Denique Hercules ipse invictus (si quidem nimis fastidiosis veluti quosdam mendicos) ipse, inquam, Hercules, qui peragravit totam terram, & purgavit eam monstris, qui subegit nationes: is licet Deus esset, dum lustraret orbem, paulo ante quam adeptus est in cælum propter suam egregiam facinoram, non habuit aliam vestem quam pellem, neque ullum alium comitem quam cleavam. Quod si spernis hæc exempla, & me citasti non ad dicendam causam, sed ad enumerandos

NOTÆ.

1. *Triumphantibus quadrigas albas, & togam palmatam.*] Hic erat ornatus triumphantium. Livius etiam meminit tunice palmarum, lib. 10. *Eis viris, quos vos sellis curulibus, togâ prætextâ, tunica palmatâ, & togâ pictâ, & coronâ triumphali, laureâque honorâstis.* Palmatam dictam fuisse à picturæ genere, quod palmas imitabatur, ostendit inter cætera numisma Augusti, cujus figuram expressit ad hunc locum Pricæus.

2. *E. Antistheni.*] Hujus fuit discipulus Diogenes, ab eoque peræ & baculi usum didicit.

3. *Paludamentum.*] Erat insigne palium Imperatorum. Nonius ait *paludamentum* etiam dici *chlamydam*.

4. *Galerum.*] *Galerus* etiam dicitur, etque pileus rotundus, sic dictus, ut

Apul.

ait Varro, à galeæ similitudine. Erat propè peculiaris sacerdotibus. Solus flamen Dialis album habebat galerum, si Gellio credimus.

5. *Litus.*] *Litus* baculus erat extremâ parte incurvus, quo Augures utebantur, dum avium volatum contemplantur. Est præterea *lituus* Festo *buccina genus incurvum, gracilem edens sonum, quo in bello utebantur.* Horat. Ode 1.

Multos castra juvant, & lituo tubæ permixtus sonitus, &c.

6. *De veritate regni certabundus.*] Id est, dum contenderet se verius esse Regem, quam Alexandrum.

7. *Neque unâ pelle vestitor fuit.*] Pellis illa spoliū erat Nemeæ leonis ab ipso Hercule interfecti.

KKK

vocasti, ne quid tu rerum mearum nescias, si tamen nescis, profiteor
 mihi ac fratri meo relictum à patre: HS. vicies, paulo secus: idque
 à me longa peregrinatione, & diuinis studiis, & crebris libera-
 litatibus modice imminutum, Nam & amicorum plerisque opera
 tuli, & magistris plurimis gratiam retuli, quorundam etiam filias
 dote auxi. neque enim dubitarem equidem vel uniuersum patri-
 monium impendere, ut acquirerem mihi, quod maius est, ² con-
 temptum patrimonii. Tu vero, Emiliane, & id genus homines,
 uti tu es, inculti & agrestes, tanti reuera estis, quantum ha-
 10 betis: ut arbor infœcunda & infelix, quæ nullum fructum ex se
 gignit, tanti est in pretio, quanti lignum ejus in trunco. Attamen
 parce postea, Emiliane, paupertatem cuipiam objectare, qui nuper
 usque agellum Zarathensem, quem tibi unicum pater tuus reliquerat,
 solus uno asello, ⁴ ad tempestivum imbrem, triduo exarabas. Neque
 enim diu est, cum te crebræ mortes propinquorum: immeritis heredi-
 tatibus fulserunt. ⁶ unde tibi potius, quam ob istam teterissimam faciem,

INTERPRETATIO.

reditus meas: nec tu igeres quidquam
 ex meis negotiis (si tamen hoc igeras)
 declaro patrem meum meum reliquisse
 mihi & meo fratri vicies sexcentis
 aut paulo minus: hocque aliquantulum
 attenuatum esse à me longis itineribus,
 & studiis diuinis. Et largitionibus
 frequentibus. Adjungi etiam maximam
 partem meorum amicorum, & remu-
 rari permultos magistros, dadi etiam
 dotem filiabus quorundam. nam sane
 non fuisset veritus insumere vel omnes
 meas opes, ad comparandum mihi con-
 temptum opum, qui prestantior est ipsis
 opibus. Tu autem, Emiliane, & ho-
 mines tui similes paridi & rustici,

tamen capis valentis, quantum possi-
 deas bonorum: quamadmodum arbor
 sterilis. Et infelix, quæ nullum fru-
 ctum profert, tanti estimatur, quantum
 valet lignum, quod est in ejus caudi-
 ce. Sed tamen desino deinceps expro-
 brare cuiquam agellum, o Emiliane,
 qui usque nuper araba salus unico
 asino, spatio trium dierum, sub impen-
 dentes pluvias, paruum agrum Zarathen-
 sem, quem tuus pater reliquerat tibi so-
 lum. Nam non ita pridem est, ex quo fre-
 quentia funera tuorum consanguineorum
 sustentaverunt te hereditatibus, quibus
 eras indignus, ex qua te appellatus es
 Chæron potius, quam ex tuo vultu sa-

NOTÆ.

1. HS vicies.] Quinquaginta millia
 scutorum coronatorum, quorum unum
 quodque triginta quinque solidos con-
 tinet, juxta Budæi supputationem, in
 de Asse.

2. Contemptum patrimonii.] Sic le-
 gendum, auctore Lipsio, sed prægen-
 da virgula, MSS, & editiones plera-
 que habent contemptu patrimonii per-
 peram. Hæc corruptio fluxit ex omis-
 sione tituli super u positi hoc modo
 contemptu.

3. Agellum Zarathensem.] Zipaxda
 Ptolemæo, urbs est Mauritaniz Cæsa-

riensis.

4. Ad tempestivum imbrem.] Hoc
 est, dum adhuc impenderent imbres,
 post in sulcos casuri. Virgil in Georg.

non incedere aratri.
 Dum sicca tellure licet, dum nihil
 pendet.

5. Immeritis hereditatibus.] Quæ
 tu non mereris, quibus indignus es.
 Immeritis hic passivo significatu intel-
 ligendum.

6. Unde tibi potius, quam ob istam
 teterissimam faciem, Chæron nomen est.]
 Id est, ex quibus mortibus potius quam

Charon nomen est. De patria mea vero, quod eam sitam? Numidia & Gaetulia in ipso confinio, meis scriptis ostendisti, quibus memet pef-
fusus sum, cum 2. Lolliano Avito C. V. praesente publice differerem,
Seminumidam & Semigatulum, 3. non video quid mihi sit in ea re
pudendum: haud minus quam 4. Cyro majori, 5. quod genere mixto
fuit, Semimedus ac Semipersa. Non enim, ubi prognatus, sed ubi
moratus quisque sit, spectandum: nec, quae regio, sed quae ratione
vitam vivere mieri, considerandum est. Olycti & capbal praefato est
concessum, otus & vltum ex nobilitate soli commendare: 6. vinum
Thasium, 7. otus Phlasiun. Quippe 8. illa terra abunda molum ad 10.

INTERPRETATIO.

diffuso. Quantum autem ad meum pa-
triam, quoniam demonstrasti eam posi-
tam esse in ipso confinio Numidia &
Gaetulia, ex meis scriptis, quibus ego
declaravi me esse Seminumidam, & Se-
migatulum, cum publice verba facerem
coram Lolliano Avito viro clarissimo,
non discipio quid sit in ea re, cuius
debat me pudere: sicut neque pudere
debat Cyrum Majorem, quid fuit eri-

gine mixta. Semimedus & Semipersa.
Nam non est considerandum quo in loco
aliquis natus sit, sed quibus sit mori-
bus, neque inspicendum in quid pro-
vincia coepit: vitam degere, sed quo
modo coepit. Pura permittitur horren-
dum, & corruptum, immundo otus &
vinum ex claritate regionis: patet oia
nim Thasiun, otus Phlasiun. Quae
nempe terra fertilis, & cultum imbr-

N O T A E.

ex tuo tetterimo vultu, inditum tibi
nomen est Charontis, quod scilicet tu,
quasi alter Charon, propinquos illos
uos Acheronta pratervereris.

1. Numidia & Gaetulia in ipso con-
finio.] Madaura Apuliei nostri patria
Minio Africe proprie oppidum erat.

2. Lolliano Avito.] Hunc legimus
apud Capitolinam in Pertinace, fuisse
vtrum Consulem, Cicerus ab Ulpia-
no, 1. 3. Parag. 2. ff. de Decur. Divorum
fratrum rescipimus ad Lollianum Avi-
tum Bithyniae praesidem, Consul fuit
sub Antonino Pio. Constat etiam fuisse
Africe proconsulem.

3. Non video quid mihi sit in ea re
pudendum.] Obsolebat igitur Emilia-
nus tanquam pudendum, ex soli ambi-
guitate avorum etiam ambiguitatem
inferens. Sic Plautus in Persa,
At hercle te hominem & sympho-
rum & subdolum.

Qui hoc advenisti nos captivum,
Mithridatem.

Isaia: linguamque proserpens bestia.

4. Cyro majori.] Hic fuit Astyagis

Medorum Regis ex filia nepos, dicitur
autem major, ut distinguatur à Cyro
Actaxerxis Mnemonis fratre, qui Cyrus
minor, & Cyrus junior est appellatus.

5. Quod genere mixta fuit, Semime-
dus ac Semipersa.] Rarè enim ortus
est Cambysæ Persa, matris vero Mada-
dane Meda. Hinc etiam matris dictus
est ab oraculo, quod dicitur Herodotus,
in Cyropædia.

At cum jam Mada Medis Rex im-
peraret.

6. Vinum Thasium.] Et Thaso ma-
ris Aegei insula Thraciae adiacente, con-
tra Nesi fluminis ostia, quae generoso
vino & praestanti marmore clara fuit.

7. Otus Phlasiun.] A Phlunte ur-
be inter Sicyonium Argivumque agrum
sitâ, omnis generis herbis & fructibus
abundante, unde & nomen sortita cre-
ditur ante se quod est fructibus
abundare.

8. Illa terra abunda, &c.] Hanc
lectionem si sequare, voces illa & alum-

ΚΚΚ ij

melio^{re}m saporem iuvenit & regio fecunda, & calum pluvium, & ventus clemens, & Sol apricus, & solum succidum. Enimvero animo hominis, extrinsecus in hospitium corporis immigranti, quid ex istis addi vel minui ad virtutem vel malitiam potest? Quando non in omnibus gentibus varia ingenia provenire? quanquam videantur quædam stultitiâ vel solertiâ insigniores. Apud socordissimos Scythas, Anacharsis sapiens natus est: apud Athenienses catos, Meletides factus. Neque hoc eo dixi, quo me patriæ meæ poeniteret, et si adhuc Syphacis oppidum essemus, quo tamen victo, ad Masinissam regem concessimus, munere populi Romani; ac deinceps, veteranorum militum novo conditu, splendidissima colonia sumus. in quâ coloniâ patrem habui loco principe. Duumviralem, cunctis honori-

INTERPRETATIO.

ferum. & ventus lenis. & Sol clarus, & globa pinguis plurimum contulerint ad saporem, acceptiorem harum rerum, quam tollit nutrit. Verum quis ista possumus adijcere aut detrabere ad probitatem vel improbitatem, mentis hominis, dum transit forinsecus in diversum corpus? An unquam aliter evenit, nisi ut diversa ingenia oriuntur in cunctis nationibus? quamvis quadam videntur magis celebres aliis stoliditate, aut industria hominum. Anacharsis, sapiens natus est inter Scythas stupidi-
 Meletides vero stultus, inter Athenienses callidos. Neque tamen dixi hoc idcirco, quod poeniteret me meæ patriæ, etiam si nostra urbs esset adhuc Syphacis, qua tamen superato, venimus in ditionem Regis Masinissæ, dono populi Romani; & postea facti sumus clarissima colonia militum veteranorum, novâ divisione agrorum, in quâ coloniâ habui patrem ortum primario loco, quod fuit Duumvir, & gessit omnes Magi-

piens natus est inter Scythas stupidi-
 Meletides vero stultus, inter Athenienses callidos. Neque tamen dixi hoc idcirco, quod poeniteret me meæ patriæ, etiam si nostra urbs esset adhuc Syphacis, qua tamen superato, venimus in ditionem Regis Masinissæ, dono populi Romani; & postea facti sumus clarissima colonia militum veteranorum, novâ divisione agrorum, in quâ coloniâ habui patrem ortum primario loco, quod fuit Duumvir, & gessit omnes Magi-

NOTÆ.

na refer ad vinum, & olus, ac passivè intellige, ut alacritas, ut sit sensus nempe, & regio fecunda, & calum pluvium, & c. non immodicè contulerint ad hoc ut res illa (vinum scilicet & olus) qua aluntur à terra, habeam gratiorem saporem.

1. Apud socordissimos Scythas Anacharsis sapiens, &c.] Phædrus:

Si Phryx Esopus potuit, Anacharsis Scythæ

Æternam famam condere ingenio suo: Ego, quem Rivo montis celsior est iugo, &c.

Anacharsis Gauri filius, Caduïda verò Scytharum Regis frater fuit. Exprobranti ipsi Africo (ut refert Laërtius, in eius vita) quod Scythæ esset, At mihi ait, dedecori est patria, sed patria tu,

2. Apud Athenienses catos, Meletides factus.] De eo proverbium, Meletides stultior,

3. Syphacis.] Numidiæ Regis, qui cum, contra promissam Romanis fidenter, Annibalis partes secutus esset, à Masinissâ victus captivusque est; & ad Scipionem viris perductus, ac deinde ductus in triumphum, post carcere clausus vitam finivit inediâ, regno ejus à Scipione Masinissæ dato.

4. Veteranorum militum novo conditu splendidissima Colonia sumus.] Conditus est assignatio seu divisio agrorum, inde conditoris dicti, quorum id nomen in Coloniarum deductionibus. Splendidissimam Coloniam proprie dixit; hoc enim vulgè honoris vocabulum Colonis attributum legimus. Cic. Philippicâ. Mutinam firmissimam & splendidissimam populi Romani Coloniam; &c.

5. Patrem habui.] Theseum nomine.

6. Duumviralem.] Qui fuit Duumvir, hic dignitatis gradus in municipi-

bus perfundum. Cujus ego locum in eâ Republicâ, exinde ut participare curiam corpi, nequaquam degener, pari spero honore & estimatione tueor. Cur ergo illa protuli? ut mihi tu, Emiliane, minus posthac succenseas: potiùsque ut veniam impertias, si per negligentiam fortè non elegi illud tuum Atticum Zarath, ut in eo nascerer. Nonne vos puduit est, hæc crimina, tali viro audiente, tam asseveratè objectare? frivola & inter se repugnantia simul promerere? & utraque tamen reprehendere? An non contraria accusatis? peram & baculum, ob auctoritatem: carmina & speculum, ob hilaritatem: unum servum, ut deparci; treis libertos, ut profusi? præter eâ eloquentiam Græcam, patriam barbaram? Quin igitur tandem expergiscimini, ac vos cogitatis apud Claudium Maximum dicere, apud

INTERPRETATIO.

fratris. Cujus vicem ego impleo in illâ Republicâ, ex quo admissus sum in Curiam, cum simili honore. & famâ, ut spero, nullatenus degenerans ab eo. Quare igitur hæc dixi? ut tu, Emiliane, minus irascaris in me deinceps, sed ignoscas potiùs, si foris per negligentiam meam non elegi tuum illud Zarath Atticum, ad nascendum in eo. An non puduit vos objicere tam audacter has accusationes coram tali iudice? proferre res fustiles & contrarias sibi

invicem? & tamen redarguere eas omnes? Nonne culpatis in me res contrarias? manticam nempe & baculum propter severitatem: versus verd & speculum, propter latitiam & unum famulum, quasi hoc sis hominis avari, & tres manu-missos, quasi sit prodigi? insuper facundiam Græcam & patriam barbaram? Quin ergo evigilatis tandem: & recordamini vos causam agere ante Claudium Maximum, ante virum gra-

N O T A.

plis colonisq; supremus fuit, & apex ceterorum, ut videre est apud Ulpian. l. 1. ff. De albo scribendo. & Pauciroll. de Magistrat. Municipal.

1. Cujus ego locum, &c.] Per locum illum, ne Duumviratum intelligas, qui Magistratus fuit annuus & electivus; sed famam dignitatemque propriam ejus patris, Apulejum enim ad judicis honorem nunquam evectum ex D Augustino discimus Epist. 3. Apuleius enim (inquit) qui nobis Afris Afer est notior; non dico ad regnum, sed nec ad aliquam quidem judiciariam potestatem cum omnibus suis magicis artibus potuit pervenire, honesto patria sua loco natus. & liberaliter educatus, magnâque præditus eloquentiâ. &c.

2. Participare Curiam.] Id est, in Decurionum ordinem adscisci: absque quo non potuisset evehi ad Duumviratum, ut patet ex Paulo l. 7. Paragr. 2. ff. de Decur. gñibus. Decurionum munus, of-

ficia varia, & onera, ac vicissim privilegia vide in Notis Gothofredi ad Titulum codicis de Decurionibus & filiis eorum. & qui Decuriones, &c.

3. Illud tuum Atticum Zarath.] Eipovixθs. Erat enim Africanum non Atticum, in hoc est barbaries hujus vocis, quam rider, quod desinat in aspirationem contra Linguæ Græcæ analogiam, alioqui non est cur hoc vocabulum cujusquam aures offendat magis, quàm Ζα-νθ, & Ζ-εθ; quæ sunt nomina locorum in Græciæ penevallis, Apud Ptolemæum scribitur hoc nomen Ζ-εγρθ: forsan Apuleius scripserit Zarath, in quo, præter aspirationem, alius etiam est barbarismus, ob geminatam consonantem in fine.

4. Ob auctoritatem.] Id est, severitatem, cui mox opponit hilaritatem, hoc sensu & apud Spartianum legitur. Fulvii liber habet austeritatem, quod non improbat Υποψυχ, & Gentilis,

KKK iij

virum severum, & totius provinciae negotiis occupatum? Quin, inquam, vana hæc convicia aufertis? quin ostenditis, quod infirmulavistis, scelera immania, & inexcussa maleficia, & atrocis nefandas? Cur vestra oratio rebus flaccet, strepitu vigeat? Aggredior enim jam ad ipsum crimen Magiæ, quod ingenti tumultu, ad invidiam mei, accensum, frustratâ expectatione omnium, per nescio quas amibei fabulas deflagravit. Ecquandone vidisti, Maxime, flammam stipulæ excitam, claro crepitu, largo fulgore, cito incrementa? sed enim materiâ levi, caduco incendio, nullis reliquiis? Hæc tibi illa accusatio iugis inita, verbis austa, argumentis defecta, nullis post sententiam tuam reliquiis calumniæ permanens; quæ quidem omnis Emilia-
 10 fuit in isto uno destinata, me Magum esse. & ideo mihi liber querere? ab eruditissimis ejus advocatis, quid sit Magus? Nam si (quod ego apud plurimos lego), Persarum linguâ Magus est, qui nostrâ sacerdos;
 15 quod tandem est crimen, sacerdotem esse? & ita nosse, atque scire, atque callere, leges carimoniarum, fas sacrarum, jus religionum? Si quidem Magia id est, & quod Plato interpretatur *Θεὸν ἡγεμεναι*, cum commemorat, quibusnam disciplinis puerum regium adu-

I N T E R P R E T A T I O N.

rem, & occupatum negotiis universa provincia? Quin, inquam, removistis ista inania maledicta? quidnam probatis id, cujus me accusavistis, nempe enormia crimina, & maleficia illicita, & sceleratas artes? Quare vester sermo valet tantum clamore, sed languescit destitutus rebus? Nam venio jam ad crimen Magiæ, quod incensum à vobis cum magno strepitu ad excitandum in me odium, refudit narratione nescio quaxum fabularum anilium, deceptâ expectatione omnium. O. Maxime, vidistisne aliquando flammam excitam ex stipulâ, cum argutâ crepitatione, amplo lumine, & augmento veloci? sed fluxu incendio, & ab quo reliquiis, quia concepta fuerat in materiâ tenui? Hæc in eâ veram imaginem.

hujus accusationis, qua inchoata est tixia, austa verbis, destituta probationibus, nullas habitura est reliquias calumniæ, postquam tuleris sententiam, quam quidem accusationem Emilia-nus edidit omnem, ut diceret me esse Magum. Atque idcirco animus est mihi interrogare doctissimos ejus patronos, quid sit Magus? Si enim (ut lego in multis auctoribus) Magus linguâ Persicâ idem est, qui nostrâ sacerdos; quodnam, queso, scelus est, esse sacerdotem? & rectè cognoscere, & intelligere, ac tenere ritus carimoniarum, jus sacrarum, fas religionum? Si quidem Magia est id, quod Plato exponit ministerium Deorum, cum narrat quibus doctrinis Persa instruat juvenem si-

N O T A.

& ego libens præfero.

1. Et totius provincia negotiis occupatum.] Apud quem proinde qui profertur accusationes ejusmodi frivolas & inanes, in publica commoda peccet.

2. Ab eruditissimis ejus advocatis.] Per ironiam dicta hæc intellige.

3. Persarum linguâ Magus est, qui nostrâ Sacerdos.] Lucianus, ἐν μακρο-

κλῆσι, in Longevis: οἱ καλεῖσθαι Μάγους οὗτο μαρτυρὸν, καὶ τοῖς ἀνακρίουσιν ὅτι τῶν Πέρσων, καὶ Πάρθων, καὶ Βακτριανῶν, qui dicuntur Magi, genus est hominum fatidicum & Deorum cultui intentum, apud Persas, & Parthos, & Bactrianos.
 4. Quod Plinio interpretatur Θεὸν ἡγεμεναι.] In Alcibiade, cap. i.
 5. Puerum regium adolescentem Per-

lescentem Persæ imbuant. Verba ipsa divini viri memini, quæ tu
mecum, Maxime, recognosce: *Δις ἐστὶ ὃ νομοῦν ἐπὶ τὸν πᾶντα παρ-
λαβέντων ἢ βασιλῆος πωδωγῆς ὀνομάζουσιν. οὐδ' ὃ ἑκταλγῆος
πρωτὸν ἢ ἀεὶσι δόξαντες ἐν ἡλικίᾳ τίτλαται. ὃ, τὸ σφώματος, καὶ ὃ δι-
κωπέτης, ὃ ὁ σφωρότης, ὃ ὁ ἀδριότης. ὡν ὁ μὲν μαγίαν τὴν διδάσκει
τὴν Ζωροάστρου, τὴν Ορομάζου. ἔστι δ' αὖτε καὶ Ζωροάστρου διδάσκει καὶ τὴν
βασιλῆος. Auditis-ne Magiam, qui eam temerè accusatis, artem esse
Dii immortalibus acceptam, colendi eos ac venerandi pergnaram,
piam scilicet, & divinificientem, jam inde à Zoroastre & Oromazo
auctoribus suis nobilem, cœlitum antistitam, quippe inter prima re-
galia docetur. nec ulli temerè inter Persas concessum est Magum esse,
haud magis quàm regnare. Idem Plato in aliâ fermocinatione, de
Zamolxi quodam Thraci generis, sed ejusdem artis viro, ita scriptum
reliquit: *Ἐπερωσίδα δὲ καὶ ψυχρὸν, ἰόν, ὃ μαγεία, ἐπερδᾷς πῶ. καὶ
δ' ἐπερδᾷς τὴν λόγον εἶναι τὴν καλὴν.* Quod si ita est, cur mihi nosse*

INTERPRETATIO.

*lium Regis. Recordor ipse hunc verborum
viri illius divini, quæ tu. ὁ Maxime,
ἀγνοεῖς μαγίαν: sic habentia. Bis se-
ptem autem annis elapsis, adveniens
puerum ii, quos vocant παδωγῆς
regias. Sunt autem illi quatuor ἑλεσθί
ορεῖται ex Persæ, probati per πᾶτα,
hic sapientissimus, alter justissimus,
tertius prudentissimus, quartus verò
fortissimus, quorum hic, primus, qui-
dem docet Magiam Zoroastri, & Oro-
mazi. hic autem est cultus Deorum.
Docet verò etiam regias artes, &c.
Vos qui immerito accusatis Magiam,
audistis eam esse artem quam Dii
immortalibus, quæ aptime scit ratio-*

*nem adorandi & reverendi eos, utpote
religiosa, & gnara rerum divinarum,
quæ inclyta est à temporibus usque Zo-
roastri & Oromazi suorum inventio-
rum, quæ est sacerdos Deorum, quia
scilicet traditur inter prima præcepta,
quibus Reges instituuntur. neque per-
mittitur facillè ulli Persarum esse Ma-
gum, ac non magis quàm esse Ro-
gem. Idem Plato sic scripsit in alio
dialogo, de quodam Zamolxi originis
Thraciæ, sed qui erat pariter ejusdem
artis: Dixit autem, ὁ beate, ipsam
quoque animam deliniri quibusdam in-
cantationibus. incantationes autem esse
sanctas voces. Quod si sic habes, quare*

NOTÆ.

*sa imbuant.] Clemens Alexandrin. 5.
Ἐπερωσίτων ab Egyptiis hunc morem
Persas traxisse ait. Scriber. hic legit
regno, pro regium.*

*1 Δις ἐστὶ ὃ νομοῦν ἐπὶ, &c.]
Verba sunt Platonis in Alcibiadis cap. 1.
suprà designato.*

*2. A Zoroastre & Oromazo, &c.]
Zoroastres primus Bactrianorum Rex
fuit, idemque Magiæ primus inventor,
suihore Plinio, lib. 3. cap. 1. Vixit Nini
temporibus, cum quo & bellum gessit,
quadringentis ante bellum Trojanum
annis. De Oromazo nihil apud Aucto-
res reperio. Fuerit forsàn aliquis ex
Zoroastri posteris. Florentinus codex*

*hic habet Oromaze, quod nomen idem
esse videtur ac Orosmades, qui supre-
mus apud Persas Deus est.*

*3. De Zamolxi quodam.] Hic Py-
thagoræ discipulus ac servus, ad Egy-
ptios una cum eo penetravit, deinde
eorum ritus in suam patriam deduxit,
& à suis post mortem Deus habitus est,
ut narrat Herodot. lib. 4.*

*4. Ἐπερωσίδα δὲ καὶ ψυχρὸν, &c.]
Eadem fuit Pythagoræ disciplina. Mal-
chus in Vitâ ejus, τὴν ψυχρὴν καὶ πᾶσι
παριμυθεῖτο, τὴν μὲν ἐπερδᾷς, ἢ μα-
γείας, τὴν δ' ἄλλαν. Agros animo
consolabatur, alias quidem carminibus
& magicis rebas. alias vero aduſcâ.*

non liceat : vel Zamolxis bona verba, vel Zoroastriis sacerdotia : Sine verò, more vulgari, cum isti propriè Magum existimant, qui communione loquendi cum Diis immortalibus, ad omnia quæ velit, incredibili quadam vi cantaminum polleat; oppidò miror, cur accusare non timuerint, quem posse tantum fatentur. Neque enim tam occulta & divina potentia caveri potest, itidem ut cætera. Sicarium qui in iudicium vocat, comitatus venit: qui venenarium accusat, scrupulosius cibatur: qui furem arguit, sua custodit. Enimverò qui Magum, qualem isti dicunt, in discrimen capitis deducit, quibus comitibus, quibus scrupulis, quibus custodibus ² perniciem cæcam & inevitabilem prohibeat? nullis scilicet. & ideo id genus crimen non est ejus accusare, qui credit. Verùm hæc fernè communi quodam errore imperitorum philosophis objectantur: ut partim eorum, qui corporum causas meras & simplicis rimantur, irreligiosos putent, ³ eoque aiant Deos abnuere; ut ⁴ Anaxagoram, & Leucippum, & Democritum, & Epicurum, cæterosque rerum naturæ patronos: par-

INTERPRETATIO.

non sit mihi fas scire aut sanctas voces Zamolxis, aut cultum Deorum Zoroastrii. Sin autem isti putant secundum opinionem vulgi eum esse propriè Magum, qui ex communicatione & colloquio Deorum immortalium comparaverit quandam virtutem incantationum, quæ possit facere omnia, quæ velis, quantumvis incredibilia: valdè miror quare non veriti sint accusare hominem, qui se confitentur habere tantam potestatem. Nam potestas tam abscondita, & divina non potest præcaveri eodem modo ac reliqua. Ille qui citat homicidam in jus, venit stipatus: qui defert venescum, sumis cibum cautus: qui accusat furem, custodis sua bona.

At qui vocat in periculum visa talenti Magum, qualem isti dicunt, quibus stipatoribus, quibus cautionibus, quibus custodibus impedire possit exitum occultum & certum? nullis sanè. Atque idcirco non est illius, qui persuasum habet ejusmodi crimen, illud deferre. Sed hæc solent objici philosophis quodam communi errore ignavorum: ita ut existiment illos ex eis, qui investigant puras & simplices causas rerum naturalium, esse impios, dicantque eos idè negare esse Deos: quales sunt Anaxagoras, & Leucippus, & Democritus, & Epicurus, & reliqui defensoris causarum naturalium, illos

NOTÆ.

1. Vel Zamolxis bona verba, vel Zoroastrii sacerdotia? Id est, incantationes, seu carmina, quæ Zamolxis profitebatur esse bona verba, aut Magiam, quam ἱερὰ ὑποπνεῖα, cultum Deorum, & ut supra, cælitum antistitam ex traditione Zoroastrii Persæ nominabant.

2. Perniciem cæcam & inevitabilem. Qualis esset quæ ab ejusmodi omnipotenti Magiâ immineret.

3. Anaxagoram. Qui (ut refert Laërtius in ejus Vita) impietatis accusatus est à Cleone quodam, quod Solem di-

ceret candentem esse laminam, ac penitus ignitam, defensum autem à Pericle discipulo, quinque talentis multatus est, & exilio damnatus.

4. Et Leucippum, & Democritum, & Epicurum. Qui hanc rerum universitatem ex vacuo atomisque constatam aiebant, quæ sortuito motu inter se modò coalescentes, modò diffidentes, absque mentis ullius providentiæve disponentis necessitate, generationes omnes corruptionisque efficerent.

tam autem:

tim autem, qui Providentiam mundi curiosius vestigant, & impensius Deos celebrant, eos verò vulgò Magos nominent: quasi facere etiam sciant, quæ sciant fieri: ut olim fuere ² Epimenides, & Orpheus, & Pythagoras, & ⁴ Osthanes. Ac deinde similiter ⁵ suspecta ⁶ Empedoclis καθαρμοί, ⁷ Socratis Δαιμόνιον, ⁸ Platonis τὸ ἀγᾶθόν. Gratulor igitur ⁹ mihi, cum & ego tot & tantis viris adnumeror. Cæterum ea, quæ ¹⁰ ab illis ad ostendendum crimen objecta sunt vana & inepta & simplicia, vereor ne ideò tantum crimina putes, quod ob eæta sunt. Cur, inquit, piscium quædam genera quæsisisti? Quasi id cognitionis gratiâ philosopho facere non liceat, quod luxurioso gulæ causâ liceret.

INTERPRETATIO.

verò, qui scrutantur diligentius providentiam mundi, & vehementius prædicant Deos, vulgò appellant Magos: perinde ac si nōrint etiam facere ea, quæ nōverunt fieri: quales fuerunt quondam Epimenides, & Orpheus, & Pythagoras, & Osthanes. Et postea similiter hæc fuerunt suspecta. Expiationes Empedoclis, Dæmonium Socratis, & Bonum Platonis. Lætor ergo cum video me accenseri tot & tantis viris.

Porro metuo ne tu existimes res inanes & stolidas atque etiam fatuas, quas illi protulerunt adversus me ad probandum illud crimen, idcirco solum esse crimina, quia prolata fuerant adversum me. Quare, ait, perquisivisti quædam genera piscium? Quasi nefas sit philosopho id facere discendi causâ, quod fas esset voluptuoso facere ad explendam ingluviem suam.

N O T A.

1. *Quæ sciant fieri.* Singularem Deorum providentiâ, cujus sunt investigatores.

2. *Epimenides.* Cujus memorantur in primis somnus quinquaginta septem annorum in spelunca, seu antro Idæo, summa divinationis peritia, & Athenarum peste laborantium expiatio.

3. *Et Pythagoras.* Plin. lib. 30. c. 1. Certe Pythagoras, Em. edocles, Democritus, Plato ad hanc (Magiam) discendam navigare, exiliis verius, quàm peregrinationibus susceptis. Hanc reversi prædicaverunt, hanc in arcanis habuere.

4. *Et Osthanes.* Duos Osthanes agnoscit Plin. loco modò citato. Primus, inquit, extas (ut equidem invenio) commentatus de eâ (Magiâ) Osthanes, Xerxem Regem Persarum bello, quod is Græcia intulit, comitatus: ac velut semina artis portentosa sparsisse, obiter infecto quacumque commoverat mundo. Et inferius, eod. cap. Non leviem & Alexandri Magni temporibus auctoritatem addidit professioni secundus Osthanes, comitatus ejus exornatus, pl-

Apul.

neque, quod nemo dubitet, orbem terrarum peragravit

5. *Suspecta.* Supple fuerunt, id est, in suspicionem venerunt, Magiæ scilicet, apud ignaros & vulgus, ea, quæ rebenles, καθαρμοί nimirum Empedoclis, &c.

6. *Empedoclis καθαρμοί.* Expiationes, seu purificationes. Sic restituit Casaubonus, cum antè ineptissimè scriptum esset est Eocli Cathorino. Casauboni emendationem firmat codex Florentinus ab Elmenhorstio laudatus. Lærtius porro refert Empedoclem quinque nullia versuum scripsisse de Naturâ & de Expiationibus, seu καθαρμοί.

7. *Socratis Δαιμόνιον.* Vide infra librum de Deo Socratis.

8. *Platonis τὸ ἀγᾶθόν.* Quia Plato multa de Diis differere solitus erat non in vulgus nota: ideò visus est imperitis novos Deos comminisci, quos sub novorum verborum involucto celebraret. Notum porro quid sit in Academiâ τὸ ἀγᾶθόν.

9. *Ab illis.* Apuleii adversariis Emilianio ejusque advocatis.

Cur mulier libera tibi nupsit : post annos tredecim viduitatis ? Quasi non magis mirandum sit, quod tot annis non nupsit. Cur prius, quam tibi nuberet, scripsit nescio quid in epistola, quod sibi videbatur ? Quasi quisquam debeat causas alienae sententiae reddere. At non illa maior natu non est juvenem aspernata. Igitur hoc ipsum argumentum est, nihil opus Magia fuisse, ut nubere vellet mulier viro, vidua colibi, major juniore. Jam & illa similia: Habet quiddam Apuleius domi, quod secretum colit. Quasi non id potius crimen sit, quod colas non habere. Cecidit praesente Apuleio puer. Quid enim si juvenis, quid si etiam senex adistente me corruisset, vel morbo corporis impeditus, vel lubrico soli prolapsus ? Hiscine argumentis Magiam probatis ? casu puerili, & matrimonio mulieris, & obsonio piscium ? Possem equidem bono periculo, vel his dictis contentus, perorare. Quoniam tamen mihi pro accusationis longitudine largiter aquae superest; cedò, si videtur, singula consideremus. Atque ego omnia objecta, seu vera, seu falsa sint, non negabo : sed perinde atque si facta sint, fatebor ; ut omnis ista multitudo, quae plurima undique ad

INTERPRETATIO.

Quare femina ingenua nupsit tibi post tredecim annos viduitatis ? Quasi non mirandum sit potius, quod remanseris vidua per tot annos. Quare scripsit in epistola versio quam cogitationem suam, antequam nuberet tibi ? Quasi ullas obstringatur ad profutandas rationes consilii alieni. Sed illa non respicit juvenem quamvis esset grandior aetate. Ergo hoc ipsum probat Magiam nullatenus fuisse necessariam, ut ipsa quae erat fortuna, vellet nubere viro, quae erat vidua, vellet nubere colibi, quae erat grandior natu, vellet nubere minori. Haec etiam similia sunt : Apuleius habet aliquod domi, quod adorat claustrum, quasi hoc non sit potius verum, nihil habere quod adoret. Puer

lapsus est coram Apuleio. At quid foret, si adolescens, aut etiam senex incidisset me praesente, aut correptus agitudine corporis, aut lapsus propter solium lubricum ? An ostenditis crimen Magia his probationibus ? Lapsu pueri, & nuptiis mulieris, & emptione piscium ? Certe possem secum finire meam orationem, contentus iis tantum, quae dixi. Sed quia multum temporis mihi restat pro longitudine accusationis : age his, dispiciamus singula. Et ego quidem nihil negabo eorum, quae protulisti adversum me, seu illa sint vera, seu falsa : sed constabo ea quasi gesta fuisse : ut tota hac turba, quae tanto numero confluit ex omnibus

NOTAE.

1. Post annos tredecim viduitatis ? Recte Casaubonus observat sequentia poscere hic quatuordecim, non tredecim ; infra enim duobus locis ait quatuordecim.

2. Scripsit nescio quid in epistola. Illud quid fuerit, infra videbitur.

3. Largiter aqua superest. In clepsidra, quae nunc erat orandi spatium definire. Vide quae de clepsidra diximus

sub initium lib. Metam. 9. pag. 99. Dixit autem pro longitudine accusationis ; quia in causis capitalibus spatium concedebatur reo, ad diluendas accusationes, & quod alterum illud, quod vocatur toti concessum fuerat : ut docent Plin. in Epistolis, & Aelianus ad Vectinam 3^{am}, unde ex longitudine orationis accusatorum sortum prospiciebat plarium aquae & temporis tibi superest.

audendum convenit, aperte intelligat, ² nihil in philosophos non modo verè dici, sed ne falsò quidem posse confingi, quod non ex innocentiae fiduciâ, quamvis liceat negare, ³ tamen habeant potius defendere. Primum igitur argumenta eorum convincam, ac refutabo nihil ea ad Magiam pertinere: deinde, etsi maxime Magus forem, tamen ostendam, neque causam ullam, neque occasionem fuisse, ut me in aliquo maleficio experirentur. Ibi etiam ⁴ de falso-invidiâ, deque epistolis mulieris perperam lectis, & nequid interpretatis, deque matrimonio meo ac Pudentillæ disputabo. idque à me susceptum & officii gratiâ, quàm lucri causâ, docebo. Quod quidem matrimonium nostrum Emiliano huic immane quanto angori, quantæque invidiæ fuit. Inde omnis huiusce accusationis obeundæ ira & rabies, & denique infania exorta est. Quæ si omnia palàm & dilucidè ostendero, tunc denique te, Claudii Maximè, & omneis, qui adsunt, contestabor, puerum illum Sicinium Pudentem privignum meum, cujus obentia & voluntate à patre ejus accusor, nuperimè curæ meæ ereptum,

I N T E R P R E T A T I O.

locis audiendi causâ, cognoscat manifestò, nihil posse non modo verè dici, sed ne excogitari quidem falsò adversus philosophos, quod, quamvis possint negare, non excusant tamen satius esse suori propter confidentiam, quam eis dat sua innocentia. Convincam ergo primum, & refellam probationes eorum, ostendendo eas nullatenus spectare ad Magiam: postea demonstrabo, quamvis esset in primis Magus, nullam tamen fuisse causam, aut occasionem, cur deprehenderent me in aliquo maleficio. Disseram quoque ibi de falsâ eorum invidiâ, & de litteris mulieris illius, quas male legunt, & postè explicaverant, & de conubio meo & Pu-

dentillæ, & ostendam illud intum fuisse à me potius ad præstandum ei officium, quàm propter quæstum. Quod quidem nostrum conubium, incredula est quantum cruciatum animi, & quantam invidiam attulerit huic Emiliano. Omnis furor & rabies ac denique insania suscipienda huius delationis illinc nata est. Quæ omnia, si demonstravero aperte & clare, tunc denique restem te appellabo, Claudii Maxime, & universos adstantes, adolescentem illum Sicinium Pudentem meum privignum, cujus nomine & consensu pater ejus me accusat, nuperimè fuderatum fuisse meæ curæ, post mor-

N O T A.

2. Nihil in philosophos non modo verè dici, &c.] Fastu & arrogantia Philosophis Ethnicis familiari.

3. Tamen habeant potius defendere.] Superba temeritas. Vera innocentia obiecta sibi falsò crimina, cum accusatoribus suis damnat, atque in id unum nervos omnes intendit, ut ea probet à se esse aliena. Attamen non Magiam defendere hic aggreditur Apuleius, sed ostendere parat, ea omnia, quæ vulgò tanquam ad Magiam spectantia infamantur, nihil ad eam pertinere, si res

æquæ & doctæ lance perpendatur.

3. De falso-invidiâ.] Casaubonus. An scripsit auctor, de falsâ invidiâ, an potius, Græcorum imitatione, falso-invidiâ, novè dixit, ut illi dicere possent Adversus?

4. Officii gratiâ, quàm lucri causâ.] Hellenismus satis usitatus bonis scriptoribus. Dcest particula potius, aut magis. Plautus, Menæchm's.

Quin vidua vivam, quàm tuos mores perferam, id est, vidua potius vivam, quàm, &c.

postquam frater ejus Pontianus & natu major, & moribus melior diem suum obiit, atque ita in me ac matrem suam nefariè effertum, non meâ culpâ, desertis liberalibus studiis, ac repudiatâ omni disciplinâ, scelestis accusationis hujus rudimentis, patruo Æmiliano potius, quàm fratri Pontiano similem futurum. Nunc, ut institui, proficiscar ad omnia Æmiliani hujusce deliramenta, orsus ab eo, quod ad suspicionem Magiæ, ¹ quasi validissimum in principio dici animadvertisti: nonnulla me piscium genera per quosdam piscatores pretio quæsisse. Utrum igitur horum ad suspectandam Magiam valet? quod ne
 10 piscatores mihi piscem quæsierunt? ² scilicet ergo phrygionibus aut fabris negotium istud dandum fuisse: atque ita opera cujusque artis permutanda, si vellem calumnias vestras vitare; ³ ut faber mihi piscem everreret, ut piscator mutuò lignum dedolaret? An ex eo intellexistis, maleficio quæri pisciculos, quod pretio quærebantur? Credo si con-
 15 vivio vellem; gratis quæsissem, Quin igitur ex aliis plerisque me arguitis? Nam sæpè numero & vinum, & olus, & pomum, & panem pretio mutavi. Eo pacto cupedinariis omnibus famem decernis. Quis enim ab illis obsonare audebit? siquidem statuitur, omnia edulia, quæ

INTERPRETATIO.

tem fratris ejus Pontiani, qui erat ipso major aetate & probior virâ, & exasperatum aded impidè adversus me & matrem suam, non culpâ meâ, mis-fa fecisse studia honesta, & rejecisse omnem institutionem, & fore potius si-milem patruo suo Æmiliano, quàm fra-tri Pontiano, ut conjicere est ex nefa-riis principiis hujus accusationis. Nunc pergam, ut capî, ad omnia deliria ha-jus Æmiliani, incipiens ab hoc, quod observasti dici initio, veluti efficacissi-mum ad injiciendam suspicionem Ma-giæ: scilicet me conquissivisse pecuniâ quadam genera piscium, operâ pesca-torum. Quodnam ergo horum potest in-jicere suspicionem Magiæ? An quod piscatores investigaverunt mihi piscem?

Nempe igitur cura ista committenda fuisset phrygionibus aut fabris, sicque opera singulorum artium fuissent com-mutanda, si voluissem effugere vestras calumnias; aded ut faber mihi extra-heret pisces, piscator autem vice ver-sâ mihi dedolaret lignum? An verò cognovistis pisces investigari ad opus Magicum faciendum, quia emebantur mercede? Emissam absque pecuniâ, puta, si voluissem habere ad convivium cele-brandum. Quidni ergo me accusatis quo-que ex plerisque aliis rebus? Compara-vi enim sæpissimè pecuniâ vinum, & herbas, & fructus, & panem. Hoc modo indicis esuriem universis cupedi-nariis. Nam quis audebit emere obso-nia ab eis, si decernitur amnes cibos.

NOTÆ.

1. Quasi validissimum in principio dici.] Ex præscripto Rhetorum, qui validissima argumenta in principio & in fine orationis, leviora verò in me-dio collocanda esse præcipiunt, eo quod principium finisque orationis animis auditorum altius infideant.

2. Scilicet ergo Phrygionibus aut fa-

bris, &c.] Nugatur otiosè Apuleius, dum iis refellendis immoratur, quæ obijcere, nemini sano in mentem venerit.

3. Ut faber mihi piscem everreret, piscator, &c.] Everrere propriè hic dicitur: unde everriculum rete illud pis-catorium, quod à Græcis οὐρῆνα.

depenſo parantur, non cœnæ, ſed Magiæ deſiderari. Quod ſi nihil remanet ſuſpicionis, neque in piſcatoribus mercede invitatis (id quod ſolent) ad piſcem capiendum, (quos tamen nullos ad teſtimonium produxere; quippe qui nulli fuerunt;) neque in ipſo pretio rei venalis, cujus tamen quantitatem nullam taxavere, ne, ſi mediocre pretium dixiſſent, contemneretur; ſi plurimum, non crederetur; ſi in his, ut dico, nulla ſuſpicio eſt; reſpondeat mihi Æmilianus, quo proximo ſigno ad accuſationem Magiæ ſit inductus. Piſces, inquit, quæris. Nolo negare. Sed oro te, qui piſces quærit, Magus eſt? Equidem non magis arbitror, quàm ſi lepores quærerem, vel apros, vel altilia. An ſoli piſces habent aliquid occultum aliis, ſed Magis cognitum? Hoc ſi ſcis quid ſit, Magus es profeſſo: ſin nescis, confitearis neceſſe eſt, id te accuſare, quod nescis. Tam rudes vos eſſe omnium litterarum, omnium denique vulgi fabularum, ut ne fingere quidem poſſitis iſta veriſimiliter? ¹ Quid enim competit ad amoris ardorem accendendum piſcis brutus & frigidus, aut omnino res pelago quæſita? Niſi fortè hoc vos ad mendacium induxerit, ² quod Venus dicitur pelago exorta, Audi ſis, Tannoni Pudens, quàm multa nescieris, qui

INTERPRETATIO.

qui omnino numerata pecuniâ, non quæri ad cœnam inſtruendam, ſed ad Magiam exercendam. Quod ſi nulla ſuſpicio ſuperest, neque in piſcatoribus permotis pretio ad id, quod conſueverunt facere, nempe ad capiendum piſcem, (quorum tamen nullos adduxerunt in teſtimonium, qui nulli reverâ fuerunt) neque in ipſo pretio rei vendita, cujus tamen pretii nullatenus deſignaverunt magnitudinem, ne, ſi pronuntiâſſent pretium modicum, illud ſperneretur ſi verò dixiſſent magnum, fides non haberetur: ſi nulla ſuſpicio eſt in his, ut dico, Æmilianus dicat mihi, quo iudicio maniſeſto impuſus ſit ad accuſationem Magiæ. Quæris piſces, inquit: nolo negare. Verum dic, quaſo, an ille eſt Magus, qui quærit piſces?

Non puto ſanè me potius eſſe Magum, quàm ſi inveſtigarem lepores, aut apros, aut volatilia. Soli piſces habent aliquid abſconditum aliis, at notum Magis? Si noſti quid illud ſit, cerid tu es Magus: ſi verò ignoras, oportet ut fatearis te accuſare id, quod ignoras. Voſne eſſe adeò ignaros omnium diſciplinarum, denique omnium fabularum popularium, ut ne queatis quidem iſta comminiſci probabiliter? Nam quid piſcis ſtupidus & frigidus, vel ulla proſus res poſita ex mari, conſert ad excitandam flammam amoris? Niſi id forſan vos impulerit ad mentiendum, quod Venus fertur nata fuiſſe à mari. Auſcultea, ſi vis, Tannoni Pudens, quàm multa ignoraveris, ſi quidem ſun. piſſiſti

NOTA.

1. Quid enim competit ad a. a. a. piſcis brutus & frigidus aut omnino res p. q.] Attamen Heſychius ex Æſopo quodam refert Aſteriten lapidem, qui in Pane cetaceo piſce invenitur, ad philtra valere. Simile tradit Ariſtoteles de Echeneide piſce, in lib. 2.

de Animal. cap. 14. item Ælianus, de Muſſelâ marinâ. Variar. Hiſtor. lib. 15. cap. 13.

2. Quod Venus dicitur pelago exorta.] Metam. 2. Mari edita, fluctibus educta.

de piscibus argumentum Magiæ recepisti. At, si Virgillum legisses, profectò scisses, alla quæri ad hanc rem solere. Ille enim, quantum scio, enumerat vittas molles, & verbenas pingues, & thura mascula, & licia discolora: præterea laurum fragilem, limum durabilem, ceram liquabilem: nec minùs, quæ jam in opere serio scripsit,

Falcibus & mossa ad Lunam quaruntur ahenis

Pubentes herba, nigri cum lacte veneni.

Quæritur & nascentis equi de fronte revulsus,

Et matri præreptus amor.

- 10 At tu piscium insimulator, longè diversa instrumenta Magis attribuis: non frontibus teneris detergenda, sed dorsis squallentibus excindenda: nec fundo revellenda, sed profundo extrahenda: nec falcibus

INTERPRETATIO.

probationem Magiæ ex piscibus. Verùm, si legisses Virgilium, cognovisses sanè alla solere conquiri ad eam rem. Nam ille, quantum memini, recenset molles vittas, & verbenas unduosas, & thura mascula, & fila variorum colorum: insuper laurum fragilem, lutum quod duræscit, ceram qua liquecit: similiter, & qua scripsit in opere gravi,

Quærantur etiam herbæ adhuc teneræ refectæ ad Lunæ lumen

Falcibus zincis, camæ fæco veneni atri.

Quæritur quoque amor extractus ex fronte pulli nascentis,

Et subductus matri.

Sed tu accusator piscium, assignas Magis instrumenta valde discrepantia, non revellenda ex teneris frontibus pulchrorum, sed rescindenda ex tergibus asperis piscium: neque extrahenda ex humo, sed educenda ex mari: nec secunda

NOTÆ.

1. Enumerat vittas molles, &c.] In Eclogâ illâ, cui nomen Pharmaceutria, verius ejus sunt:

Effer aquam, & molli cinge hac altaria vittâ,

Verbena quoque adole pingues, & mascula thura, &c.

2. Et thura mascula.] Duplicis generis thus est, mas & femina Thure tantum masculo utebantur in sacris.

3. Quæ jam in opere serio scripsit.] Lib. 4. Æneidos, ex quo desumpti sunt versus hi ab Apuleio relati.

4. Nascentis equi de fronte revulsus, & matri præreptus amor.] Hippomanes, de quo Plin. lib. 8. cap. 42. Et sanè equus amoris innasci veneficiam, hippomaneis appellatum, in fronte, entica magnitudine, colore nigro: quod statim edito partu devorat facta, aut partum ad ubera non admittit,

5. Sed dorsis squallentibus excindenda.] Proprie vocat piscium dorsa squallentia: nam, ut ait Gellius, lib. 2. cap. 6. squallere dictum est, à squamarum crebritate asperitateque, qua in serpentium, pisciumque coriis visuntur, &c. Accius in Pelopidis iâa scribit. — Eius serpentis squama squallido auro, & purpurâ præserta: quidquid igitur nimis inculcatum obscurumque aliquâ re erat, ut incuteres visentibus facie novâ horrorem, id squallere dicebatur &c. sic in corporibus incultis squamosisque alia congeries sordium squallor appellatur, cujus significationis multo assiduoque usu totum id verbum ita contaminatum est, ut jam squallor de re aliâ nullâ, quàm de solis inquinamento dici caperit.

6. Nec fundo revellenda.] Ut radices, quæ ex terrâ evellantur.

metenda, sed hamis inuncanda. Postremò, ¹ in maleficio ille venenum nominat, ² tu pulmentum: ille herbas & furculos, tu squamas & ossa: ille pratum decerpit, ³ tu fluctum scrutaris. Memorâstem tibi etiam ⁴ Theocriti paria, & alia Homeri, & Orphei plurima, & ex comœdiis & tragœdiis Græcis, & ex historiis multa reperissem, nisi te dudum, animadvertissem Græcam Pudëntillæ epistolam legere nequivissem. Igitur unum etiam poetam Latinum attingam. ⁵ en versus ipsos, quos agnoscent ⁶ qui Lælium legere.

Antipathes illud quarto:

7 Philtra omnia undique erant.

10

INTERPRETATIO.

falsibus, sed secunda hamis. Denique ille venenum vocat in magico incantamine, tu verò minutal: ille nominat herbas & ramulos, tu squamas & ossa: ille spoliat pratum, tu perscrutaris undam. Recitâstem etiam tibi similia ex Theocrito, & alia ex Homero, & permuta ex Orpheo, resumpsissem quoque plurima ex comœdiis, & tragœdiis Græcis, atque etiam ex historiis,

nisi jam pridem observavissem te non potuisse legere epistolam Græcam Pudëntillæ. Ergo delibabo adhuc aliquid ex uno poetâ Latino. ecce ipsa ejus carmina, qua illi recognoscent qui legerunt Lælium:

Investiga illud antipathes:

Nam exprimentur undique omnia amatoria.

N O T A.

1. *In maleficio ille venenum nominat.*]

Hoc versu Pharmaceutria,

Hæc herbas, atque hæc Ponto mihi læta venena

Ipsæ dedit Maris, &c.

2. *Tu pulmentum.*] Id est, pisces ex quibus pulmenta sunt. Horat. Sat. 1.

Lædas, infans, trilibram mullum, in singula quem minus pulmenta necesse est.

3. *Tu fluctum scrutaris.*] Melius scilicet fræsum (quod est Colvris vitum) melius enim responderet voci pratum, cui opponitur, & magis propriè dicas scrutari fræsum, quàm fluctum.

4. *Theocriti paria.*] Ex ejus *Opuscula*, quam pœne ad verbum Maro transtulit.

5. *En versus ipsos.*] Particulam en suppleri, auctore Briceo.

6. *Qui Lælium legere.*] Ignoscatur quia sic ille Lælius poeta, de quo alibi nulla mentio. Scilicet putat sortitandum esse Lælium, cujus Lælius hoc refert in *Antipathes*: faciens in legendo redivisaque offensus. Cui edo facilius

assentior, quod *ἐπερωτάζων* scripsisse lego apud Gellium, lib. 2. cap. 24. ubi de Lege Liciniâ. Hujus legis (inquit) Lælius poeta meminit in *Erotopægiis*, &c.

Lex Licinia introducitur,

Lux liquida hæc redditur.

Qui versus etiam per similes sunt iis, quos hic refert Apuleius, Iambici nempe dimetri. Unde & hos ex eadem *ἐπερωτάζων* serie desumptos libens crediderim.

7. *Philtra omnia undique erant.*]

Miram quàm varia super his versibus senserint innumeri pœne critici. Quæ mihi verisimillima videtur sententia, atque à doctioribus stabilita, eam proficram. Versus illos sic ordino, & scribos

Antipathes illud quarto.

Philtra omnia undique erant.

Trochisci, jynxos t. nia,

Altaxiplicas, bicalarsæ,

Radicula, herba, furculi, himantium dulcedines.

Sæ majus Notis ad Solinum emendas, & reponit primum versum, ut facimus.

¹ *Trochisci*, ² *tanis*,
Alterplices, *bicolorea*,
Radicula, *herba*, *surculi*, ³ *hin-*
nientium dulcedines.

§ Hæc, & alia quæsisse me potius, quam pisces, longè verisimilius confinxisses, (his etenim fortasse per famam pervulgatam fides fuisset) si tibi ulla eruditio adfuisset. Enimverò piscis ad quam rem faciat

INTERPRETATIO.

Parvi trochi, motacillæ, liciæ
 Duplicia, duplicis coloris,
 Parvæ stirpes, herbæ ramuli,
 Amores equarum conquiruntur.
 Commentus fuisses multò probabilius
 me investigasse hæc, & alia ejusmodi

potius, quam pisces (nam credidum
 fuisset forsitan illis rebus propter fa-
 mam qua inolevit de ipsis) si ha-
 buisses aliquam cognitionem littera-
 rum. Nam piscis captus ad quid

NOTÆ.

Et sanè, si aliter legas, quo modo, aut quo sensu Antipathes philtris annumerabis? siquidem illud odium & aversionem creat, hæc amorem conciliant? Hoc antipathes Pricæus intelligit *μῶλον*, alexipharmacum illud longè decantatissimum, quo Mercurius Ulyssæm muniit adversus Circe. Verùm ego potius intellexerim de Antipathe lapide, cujus meminit Plin. lib. 37. cap. 10. his verbis: *Antipathes nigra non transluet. Experimentum ejus si coquantur in lacte: facit enim hoc myrrha simile immissa. Eamque contra effascinationes auxiliari Magi volunt.* Hæc de Antipathe Plin. nec refert quiddam apud Apuleium neutro genere, apud Plinium verò fœminæo offeratur. Nihil enim obstat quominus & *το ἀντιπάθε*, & hæc antipathes gemma dicatur. Sensus igitur est, *Quare tibi lapidem illum Antipathem, qui contra effascinationes auxiliatur; nam scrutantur & eruunt undique omnia philtra* (veneficæ quæpiam mulieres) *quibus te fascinent.* &c.

1. *Trochisci jynget.*] *Τροχός* *rotula*, orbis, & *ῥοζέος* *rotula*, seu orbiculus est. *jynget* verò *ἰυνγίς* aves sunt, *motacilla* dictæ, quibus Scholiastes Theocriti, & alii scribunt *ym* inesse amatorii philtri, atque idcò omnia in amorem impellentia *ἰυνγία* dici Trochos autem seu orbiculos signatissimè *jyngebis* adjunxit. nam & simul positos reperias in usu magico, ut probat ex

Pindari Scholiaste Casaubonius: & ex Tzetze Pricæus.

2. *Tania.*] Adde post hoc vocabulum versiculum *alterplices bicoloræa*. *Taniæ* illæ sunt liciæ, de quibus in Virgilianâ Pharmaceutriâ:

Terna tibi hæc primum triplici diversa colore

Licia circundo.

Hic non terna, sed duplicia liciæ, & duplici tantum colore diversa memorat Lælius: hoc enim sunt *tania alterplices bicoloræa*. Festus *alterplices* duplicem exponit, & *bicoloræa* minus frequens vocabulum, pro frequentiori *bicolores* ponitur. Varias hujus versiculi mutationes, & interpolationes omitto brevitatis causâ. Potest etiam ferri vulgata lectio, paucioribus immutatis, nempe *aurea illicet bicolorila*, ita ut intelligatur *taniæ* illas esse ex auro, & bis tortas, & præterea vim habere illiciendorum ad amorem animorum.

4. *Hinnientium dulcedines.*] Hippomanes quod in versibus Virgilianis superius ab Apuleio relatis dicitur:

Nascentis equi de fronte revulsi.

Et matri præreptus amor. — post hos versiculos alium fuisse intellige, in quo esset verbum *quarantur*, aut *colliguntur*, aut aliud simile, quod ad explendum sensum desideratur.

captus,

captus, nisi ad epulas coctus? ceterum ad Magiam nihil, 1. Quamquam videatur nihil adjutare, dicam unde id conjectem. Pythagoram plerique 2. Zoroastris sectatorem, similiterque Magiæ petitiū arbitrati, eum memoriæ prodiderunt, cum animadvertisset 3. proximè Metapontum, in littore Italiæ, 4. sibi quam subsicivam & Græciam fecerat, à quibusdam piscatoribus everriculum trahi, 6. fortunam jactūs ejus emisse: & pretio dato, 7. jussisse illicō pisces eos, qui capti tenebantur, solvi retibus, & reddi profundo. quos scilicet eum de manibus missurum non fuisse, si quid in his utile ad Magiam comperisset. Sed enim vir egregiè doctus, & veterum æmulator, meminerat Homerum poetam multiscium, vel potiùs cunctarum rerum. apprimè peritum,

I N T E R P R E T A T I O .

conducit, nisi ad epulas, cum coctus est? porro nihil conducit ad Magiam. Dicam unde hoc conjectem, licet nihil videatur conferre ad causam meam. Plerique putaverunt Pythagoram secutum fuisse doctrinam Zoroastris, & fuisse quoque gnarum Magica artis & scriptum reliquerunt, eum, cum vidisset quosdam piscatores trahentes sagenam propè Metapontum in orâ Italia, quam sibi rediderat alteram Græciam, emisse sor-

tem illius jactūs: & persoluto pretio, imperasse statim ut illi pisces, qui tenebantur capti, laxarentur ex retibus, & remitterentur in mare, quos nempe non verisimile est eum dimissurum fuisse ex suis manibus, si cognovisset ali- quid esse in illis conducibile ad Magicam artem. Verùm vir summa doctrina, & imitator prisorum, recordabatur Homerum poetam, qui egregiè cal- lebat multas res, vel potiùs omnes,

N O T A .

1. *Quamquam videatur nihil adjutare, dicam unde id conjectem.*] Po- test ferri hæc lectio, ita ut hæc ver- ba: *quamquam videatur nihil adjuta- re*, parenthesi, aut duabus virgulis in- clusa intelligantur. Sensum expresse in interpretatione. Acidalius tamen loco rō *quamquam*, reponit, paucis immu- tatis litteris, quàm quur: quæ muta- tio sensum efficit satis planum, scilicet, *quam* (Magiam) *quare* pisces videatur, nullatenus adjuvare, dicam unde ego conjicio.

2. *Zoroastris sectatorem.*] Sensu, quo exposui, neque enim ejus auditor esse potuit, utpote multis sæculis ipso junior.

3. *Proximè Metapontum.*] Oppidum est Italiæ in sinu Tarentino, à Pyliis conditum, qui illuc Nestore duce, à Troja navigaverunt, *μεταπόντον* Pto- lemæo.

4. *Sibi quam subsicivam, &c.*] Quia, ut refert Laërtius in ejus Vita, Apul.

ex Ægypto rediens cum Samum patriam suam à Polycrate tyranno occupatam offendisset, Crotonem Italiæ urbem petiit, leges Italis dedit, ibique ut plu- rimum philosophatus est unde & Ita- lica dicta est ejus philosophia, cum Thaletis Ionica diceretur, ut habet idem Laërtius in proœmio.

5. *Græciam.*] Græcia exotica Plauto in Menæchmis, Italiæ illa pars dicta vulgò est magna Græcia, complectitur Calabriam, & illas pœnè omnes regio- nes, quas regnum Neapolitanum hodie dicimus.

6. *Fortunam jactūs ejus emisse.*] Hoc est: quoscunque pisces illo retis jactu cepissent.

7. *Jussisse illicō pisces, &c.*] Pietate in illos pisces, quos ex *μεταπόντον* suæ doctrinæ humanis nostrorumque fi- milibus animis informatos credebatur. Historiam hanc fusius narrat Plutar- chus, Sympos. lib. 8. quæst. 8.

vim omnem medicaminum non mari sed terræ adscripsisse: cum de quadam sagâ ad hunc modum memoravit:

Τοια Διὸς θυγάτηρ ἔχῃ φάρμακα μυτιόωντα.
 Ἐσθλά, τὰ οἱ Πολύδαμνα πῖεν ἴωνος παρὰ κοίτης
 Αἰγυπλίη, τῇ σπείσῃ φίμει ζείδωρος ἀνέχῃ
 Φάρμακα, πολλὰ ἐν ἔσθλῃ μακρυγούρῃ, πολλὰ δὲ λυγρῇ.

Itemque alibi carminum similiter:

Ὡς ἄρα θωνήσους, πῖε φάρμακον ἀρχειφόντης
 Ἐκ γαίης ἐρύσας.

Cum tamen nunquam apud eum marino aliquo, & pisciculento medicavit nec Protheus faciem, nec Ulysses scrobem, nec Æolus follem, nec Helena crateram, nec Circe poculum, nec Venus

INTERPRETATIO.

attribuisse totam virtutem pharmacorum non pelago, sed telluri: quando scripsit de quadam venesicâ hoc modo:

Filia Jovis habebat talia pharmaca præsentia

Bona, quæ ipsi præbuit Polydamna uxor Thonis

Ægyptia, cui alma tellus fert plurima

Pharmaca, multa quidem bona mixta, multa verò perniciosa.

Item in alio loco suorum poematum similiter:

Ut verò eum vocavit interfectior Argi (Mercurius) præbuit ei pharmacum, Quod extraxerat è terrâ.

Cum tamen nunquam reperias in ejus scriptis, neque Protheum infecisse suum vultum aliquo medicamine marino aut pisciculento, neque Ulysses fossam, neque Æolum urem, neque Helenam calicem, neque Circei potionem, neque Venerem

NOTÆ.

1. Cum de quadam sagâ ad hunc modum memoravit.] Lacunam sequentem Casaub. explevit versibus desumptis ex Odyss. Δ. vers. 127.

2. Itemque alibi carminum similiter.] Explet hanc lacunam idem Casaubonus versibus ex Odyss. K. v. 302. sumptis. Tum hos, tum illos excutendos curavi, & in interpretatione exposui. Lacunas has alijs versibus supplet Fulvius. Primam duobus sumptis ex Iliad. Λ. quorum initium

Πρὶς βυτὰ τῶν ὃ θυγάς ἔχῃ, &c. Secundam verò decem petitis ex Odyss. Δ.

Ἀντίκ' αὖ εἰς οἶον βάλε φάρμακον ἵγῃς ἵππιν, &c.

Reliquos wide apud Homerum.

3. Nec Protheus faciem.] Per faciem non tantum vultum hic intellige, sed totius corporis speciem & formam. Prothei varias formas vide Odyss. Δ. versu 455. & seqq. & apud Virgilium,

Georgic. lib. 4.

4. Nec Ulysses scrobem.] Quam Odyss. K. ex præscripto Circes fodit cubitalem quaquaversum, in quâ sacrificium faceret Plutoni, antequam ad Inferos descenderet Tiresiam consulturus.

5. Nec Æolus follem.] In quo inclusos ventos omnes, præter Zephyrum, Ulyssi tradidit eodem libro Odyss. K. versu 19.

6. Nec Helena crateram.] In quâ vinum pharmaco temperabat, cujus ea vis, ut omnium malorum oblivionem induceret, & qui ex eo bibisset, lachrymas toto illo die non posset profunderet, ne, si ei quidem mortui fuissent pater & mater. Vide Odyss. Δ. vers. 29. & seqq.

7. Nec Circe poculum.] Quo Ulyssis socios in sues mutavit Odyss. K. versu 230.

8. Nec Venus cingulum.] Κεῖν' ἱμάβ

cingulum. At vos soli reperti estis ex omni memoria, qui vim herbarum, & radicum, & fuculorum, & lapillorum, quasi quadam colluvione naturæ, de summis montibus in mare transferatis, & penitis piscium ventribus insuatis. Igitur ut solebat ad Magorum carimonias advocari ¹ Mercurius carminum vector, ² & illex animi Venus, & Luna noctium conscia, & Manium potens Trivia: vobis auctoribus, posthac ³ Neptunus cum Salaciâ, & Portunus cum omni choro Nereidum, ab æstibus fretorum ad æstus amorum transferentur. Dixi cur non arbitrer quidquam negotii esse Magis & piscibus. Nunc, si videtur, credamus Æmiliano, solere pisces etiam ad Magicas potestates ⁴ adjuvare. num ergo propterea quicumque piscem quærit, & ipse Magus est? Eo quidem pacto, & qui ⁴ myoparones quæserit, pirata

I N T E R P R E T A T I O.

sum balsheum. Sed vos soli inventi estis ex omni auge, qui transportetis, veluti quadam colluvie natura, virtutem herbarum, & stirpium, & ramusculorum, & lapillorum, ex cacumine montium in mare, & insuatis eam in intimis ventribus piscium. Quemadmodum ergo Mercurius transitor animarum, & Venus conciliatrix animorum, & Luna testis eorum qua noctu geruntur, & Hecate domina umbrarum, solebant invocari ad carimonias ma-

gicas: sic, si vobis credatur, Neptunus cum Salaciâ, & Portunus cum toto cœtu Nereidum transportabuntur ad agitationibus marium ad agitationes amorum. Exposui quare non putem esse ullam rem Magis cum piscibus. Jam, si vultis, credamus Æmiliano, pisces solere etiam conferre ad virtutes Magicas, an igitur quisquis investigat piscem idem ipse Magus est? Hoc quidem modo & ille, qui quæserit myoparones,

N O T A.

ta, cujus miras virtutes Homerus refert *Iliad.* E. v. 23. & seqq. *Apul. Met.* 2. p. 45. balsheum vocat. Licet illa (inquit) cœlo dejecta, mari edita, fluctibus educata, licet, inquam, Venus ipsa fuerit, licet omni Gratiarum choro stipata, & toto Cupidinum populo comitata, & balsheo suo cincta, cinnama fragrans, & balsama vorans, calva procofferit: placere non poterit nec Vulcanus suo. Ad quem locum vide quæ diximus.

1. Mercurius carminum vector.] Reponunt alii animarum vector, alii Manium vector, alii animarum evocator. Certè cum Laërtius in Pythagora animarum quæstorem esse ait, & *Epulæ Thales*, *ii* *ἦν* *ἡ* *ψυχή*, atque idem dactorem dici, & terrenum. Fortasse tamen nihil hæc mutandum. Mercurius carminum vector intelligi potest, quasi qui carmina & incantationes Necromanticorum ad mortuorum

Umbras deferat, quæ illis evocantur. Ipse enim superum est commiator & inferorum, ut ait noster, lib. *Met.* 11. pag. 373. ubi vide notas.

2. Et illex animi Venus, & Luna n. c. & M. p. Trivia.] Unum idemque Numen his nominibus intellige, Lunam nempe, quæ est Deorum Deorumque facies uniformis, ut ait Noëster, *Metam.* 11. ubi vide annotata.

3. Neptunus cum Salaciâ & Portunus cum omni Choro Nereidum.] Dii marini hi sunt *Metam.* 4. *Adfuit* Nerei filia chorum canentes, & Portunus carulis barbis hispidus, & gravis piscoso sinu Salaciâ &c. vide quæ observavimus ad eum locum. *Gloss. Salaciâ.* *Ausp. telm.* hæc est Neptuni uxor, nec aliud est quam mare.

4. Myoparones.] Navigia sunt piratica sic dicta ex Scaligeri sententiâ, quod murium oblonga corpora referrent *muris*.

M m m ij

erit: & qui vestem, perissor: & qui gladium, sicarius. Nihil in rebus omnibus tam innoxium dices, quin id possit aliquid aliqua obesse: nec tam letum, quin possit ad tristitudinem intelligi. Nec tamen idcirco omnia ad nequiores suspicionem trahuntur. ut si thus, & cassiam, & myrrham, ceterosque id genus odores funeri tantum emptos arbitroris; cum & medicamento parentur, & sacrificio. Ceterum eodem piscium argumento, etiam Menelai socios purabis Magos fuisse, quos ait Poeta præcipuus, flexis hamulis apud Pharam insulam famem propulsasse, etiam mergos, & delphinos, & scyllas, tu eodem referes: etiam gulones omnes, qui impenso pisces pretio à piscatoribus mercantur: etiam ipsos piscatores, qui omnium generum piscis arte anquirunt. Cur ergo, & tu quæris? Nolo equidem, nec necessarium habeo tibi dicere: sed per te, si potes, ad hoc quæsisse me argue. ut si helleborum, vel cicutam, vel succum papaveris emissem, item alia ejusdem modi, quorum moderatus usus salutaris, sed commixtio vel quantitas noxia est: quis æquo animo pateretur, si me per hoc beneficii arcesseres, quod ex illis potest homo occidi?

INTERPRETATIO.

erit pirata: & qui quæserit vestem, erit perissor parietum: & qui quæserit enses, erit homicida. Nihil nominabis ex universis rebus adeo innocuum, quod non possit aliquo pacto nocere, neque tam hilare, quod non possit accipi in tristem partem. Neque tamen propterea cuncta detorqueantur in deteriore partem, velut si existimes thus, & cassiam, & myrrham, aliaque ejusmodi aromata, comparata esse duntaxat, ad funus, cum tamen emanant etiam ad medicamen, & ad sacrificium faciendum. Porro credes quoque, eadem probatione piscium comites Menelai fuisse Magos, siquidem primarius vates dicit eos arcuisse famem hamulis

incurvis in insula Pharo. Tu referes etiam ad eandem Magiam mergos, & delphinos, & scyllas: universos etiam belluones, qui emunt magno pretio pisces à piscatoribus: ipsos quoque piscatores, qui quarant arte sua piscis cuiusvis generis. Quare igitur, inquis, tu etiam quæris? Nolo quid mihi dicere cur quæserim, neque mihi opus est: sed ostende tu ipse, si potes, me quæsisse ejusdem rei gratia. Sicut si comparassem helleborum, aut cicutam, aut opium, aut alia similia, quorum usus moderatus est utilis ad valetudinem, sed mixtura, aut multitudo nocet: quis patienter ferret, si accusares me veneficii, propterea quod homo potest neca-

NOTÆ.

1. Qui vestem, perissor.] Festus: Vesticularia vita dicitur eorum, qui vestibus parietes alienos perfodiunt, furandi gratia.

2. Ad tristitudinem intelligi.] P. Syrus: Ad tristem partem Arenæ est suspicio.

3. Quos ait P. p. fl. h. apud Pharam insulam f. propulsasse.] Homerus Odus. Δ. vers. 355. & seqq. habebat prima editio famem propulsatos esse: recte etiam. Propulso & propulsor idem.

Antiqui enim verba quamplurima accipiti terminatione, eadem significatione protulerunt. Quorum verborum longam seriem vide apud Priscianum, lib. 8.

4. Scyllas.] Quæ & squillæ dicuntur, pisces sunt ex testaceorum genere. in hoc à cancris differant, quod caudam non habent. Horat. lib. 2. Satyr. 3.

Afferitur squillas inter Muræna naptis,

Videamus tamen quæ fuerint piscium genera, tam necessaria ad habendum, tamque rara ad repertiendum, ut merito statuto præmio quærentur. Tria omnino nominaverunt: unum falsi, duo mentiti. Falsi, quod¹ leporem marinum fuisse dixerunt, qui alius omnino piscis fuit, quem mihi² Themison servus noster, medicinæ non ignarus, ut ex ipso audisti, ultrò attulit ad inspiciendum. nam quidem leporem nondum etiam invenit. Sed profiteor me quærere & cætera, non piscatoribus modo, verum etiam amicis negotio dato, quicunque minus cogniti generis piscis inciderit, ut ejus mihi aut formam commemorarent, aut ipsum vivum: si id nequierint, vel mortuum¹⁰ ostendant. Quamobrem id faciam, mox docebo. * *

Dejunt hic obicæna.

Respondeo igitur ad hunc vestrum locum, non minus insulsè quàm absurdè commentum, me hæc nugas marinas, & quisquilias littorales neque pretio, neque gratis quæsisse. Illud etiam præterea respondeo, nescisse vos quid à me quæsitum fingeretis. Hæc enim fri-¹⁵

I N T E R P R E T A T I O.

ni illis? Dispicimus tamen, quam fuerint genera piscium, qua tam necessarium erat me habere, quaque adeo erant rara inventu, ut jure investigarentur proposita mercede. Nominaverunt tantum tria: & decepti sunt in uno, fixerant autem duo alia. Decepti, quia dixerunt piscem fuisse leporem marinum, qui erat prorsus alius, quem Themison meus servus non imperitus medica artis, attulit mihi sponte, quem admodum accepisti ab eo, ut illum considerarem. necdum enim reperit leporem. Sed palam fateor me eum quærere, & alia genera, & commississe eam curam non solum piscatoribus, sed

etiam meis amicis, ut quicunque piscis speciei minus nota venerit in eorum manus, vel mihi describant ejus figuram, vel mihi monstrant eum vivum: si verò id non posuerint, mortuum. Modo aperiam quare id faciam. *

* * * * *
Respondeo ergo ad hoc argumentum vestrum, excogitatum non minus insipide quàm ineptè, me neque quæsisse pecuniâ, neque gratis hæc nugamenta marina, & hæc purgamenta riparum. Insuper respondeo etiam hoc, vos ignoravisse quid comminisceremini fuisse à me quæsitum. Nam pleraque illa vana,

N O T A.

1. Leporem marinum.] Plin. lib. 32. cap. 1. Non sunt minus mira, qua de lepore marino traduntur. Venenum est aliis in potu, aut in cibo datus, aliis etiam visus. Siquidem gravis si omnino aspexerint fœmina ex eo genere duntaxat statim nausea, & redundatione stomachi vitium fatentur, ac deinde abortum faciunt. Remedio est mas, ob id induratus sale, ut in brachialibus habeant.

2. Themison.] Hoc nomen familiaris fuit olim medicam artem profiten-

tibus. Themisonis medici meminit Cornel. Celsus, lib. 1, alterius etiam hoc nomine Juvenalis, Sat. 19.

Quot Themison agros autumnus occiderit uno.

3. Hæc nugas marinas. & quisquilias littorales.] Ita conchyliis varia appellat, quæ vulgò in littore inveniuntur. Sic Metam 1. de piscibus. At has quisquilias quanti parasti? Et continuò: à quo istorum nugamenta hac comparasti?

M m m iij

vola, quæ nominastis, pleraque in littoribus omnibus congestim & acervatim jacent, & sine ullius operâ, quamlibet leviter motis fluctibus, ultrò foras evolvuntur. Quin ergo dicitis me eadem operâ pretio impenso per plurimos piscatores quævisse de littore, ¹ conchulam striatam, ² testam hebetem, calculum teretem: præterea ³ cancrorum furcas, ⁴ echinorum calyculos, ⁵ loliginum ligulas: postremo ⁶ assulas, festucas, testiculas, & ⁷ ostrea Pergami vermiculata: denique muscum, & algam, & cætera maris ejectamenta, quæ ubique littorum ventis expelluntur, salo expuuntur, tempestate reciprocantur, tranquillo deferuntur.

INTERPRETATIO.

quæ nominavistis, jacent aggesta, & accumulata in omnibus oris, & ejiciuntur, absque labore cujusquam, ex mari quovis motu levissimo undulatum. Quidni igitur dicitis simul me comparasse maximo pretio per piscatores permultos, ex orâ maris conchulam striatam, testam inanitem, lapillum rotundum: præterea forcipes cancrorum, caliculos echinorum, lingulas loliginum: novissimè assulas, festucas, funiculas.

& conchas ostreorum variegatas: postremo muscum, & algam, & cætera parvamenta pelagi, quæ ejiciuntur à ventis in omnis oras, quæ respuuntur à mari, jactantur tempestate, & relinquuntur in littore: per tranquillitatem maris.

NOTÆ.

1. Conchulam striatam.] Quales sunt mauricum, & aliorum conchyliorum conchæ, quarum mira varietas à Plinio describitur, lib. 9. cap. 33.

2. Testam hebetem.] Sic Rob. Titius deposuit Sed quid sibi velit, non ita perspicuum, Cod. Florent. habet *hæbetem*, ex quo Pricæus format *alben*tem: quod sanè ego malim. Eiusmodi albicantes concharum testas quis non vidit?

3. Cancrorum furcas.] Plinius denticulatos forcipes vocat, lib. 9. cap. 31. Cancris bina brachia denticulatis forcipibus.

4. Echinorum calyculos.] Hoc est testas echinorum, quæ calicem optimè referunt.

5. Loliginum ligulas.] Ligula sæpè pro linguâ, estque diminutivum à linguâ. Nonnunquam nomen est à ligando formatum, significatque corrigiam, aut aliud ligamentum. Plin. lib. 9. cap. 51. de loliginibus hæc ha-

bet: Sepia & loligines linguis (coëunt) componentes inter se brachia, & in contrarium nantes: ore & pariunt. Intellege ergo hic linguas loliginum, aut, quod puto verius, ossa eorum quædam linguæ oblongæ, aut scalpelli formâ, cum alia quoque habeant instar calamorum, unde Italis dicitur loligo *pesce calamario*, quia veluti theca calamaria, scapellum habet & calamum.

6. Assulas.] Schidias, seu fragmenta lapidum plana, aut etiam fragmenta asserum & tabularum ex naufragiis, qualia multa in litus ejiciuntur, quemadmodum & festucæ, & funium frusta.

7. Ostrea Pergami vermiculata.] Locum hunc corruptum Brantius restituit, ostreorum terga vermiculata, quod exponit distincta & variata maculis vermiculos representantibus: vel cariosa, & veluti à vermibus perforata, ut Pricæus, qui tamen mallet *levigata*.

Næ tu, Claudi Maxime, nimis patiens vir es, & oppidò proxima humanitate, qui hæc eorum argumentationes diu herculè perpessus sis. Equidem, cum hæc ab illis quasi gravia & invincibilia dicerentur, illorum stultitiam ridebam, tuam patientiam mirabar. Cæterum, quamobrem plurimos jam pisces cognoverim, quorundam adhuc nescius esse nolui, discat Æmilianus, quoniam usque adeo rebus meis curat. quanquam est jam præcipiti ævo, & occidua senectute; tamen si videtur, suscipiat doctrinam, seram planè, & posthumam. Legat veterum philosophorum monumenta, tandem ut intelligat, non me primum hæc requisivisse, sed jampridem majores meos. Aristotelem dico, & Theophrastum, & Eudemum, & Lyconem, cæterosque Platonis minores: qui plurimos libros de genitu animalium, deque victu, deque particulis, deque omni differentiâ reliquerunt. Benè, quod apud te, Maxime, causa agitur, qui pro tuâ eruditione legisti profectò Aristotelis mei ζωὴν πρώτην, mei ζωὴν ἀνατομικὴν, mei ζωὴν ἰσχυρίαν multijuga volumina: præterea problemata innumera ejusdem: tum ex eadem sectâ cæterorum, in quibus id genus varia tractantur. Quæ tantâ curâ conquisita, si honestum & gloriosum fuit illis scribere, cur

I N T E R P R E T A T I O.

Certe tu vires nimis patiens, & humanitatis valde proclivis, ô Claudi Maxime, qui toleraveris diu profectò hæc eorum ratiocinia. Certe, dum illi hæc commemorarent tanquam res magni momenti, & quibus responderi non posset, videbam sollicitatem eorum, admirabar verò tuam patientiam. Cæterum Æmilianus discat cur jam examinaverim quosdam pisces, & noluerim adhuc ignorare quosdam, siquidem adeo curiosus est eorum, quæ ad me spectant, quamvis est jam ætate declivi, & senectâ vergente ad occasum, incipiat tamen studia omnino tarda & posthuma, Legat scripta relicta ab antiquis philosophis: ut demum sciat non me primum, sed majores meos. Aristotelem nempe, &

Theophrastum, & Eudemum, & Lyconem, reliquosque Platonis temporibus inferiores jam dudum hæc fuisse scrutatos: qui reliquerunt permultos libros de generatione, alimentis, & partibus piscium, & de omnibus eorum differentiis. Gaudeo, quod agimus coram te, ô Maxime, qui, utpote valde doctus, legisti proculdubio multos numero libros Aristotelis de generatione animalium, de dissectione animalium, de historiâ animalium. Insuper infinita problemata ejusdem. Præterea, libros aliorum ejusdem sectæ, in quibus diversa ejusmodi explicantur. Quæ si laudabile fuit eis investigare tantâ curâ, & scribere, quare vituperabilia

N O T A.

1. Proximâ humanitate.] Sincera lectio nullatens sollicitanda. Proximum est obvium, evidens, proclivum. Ab eadem mente præfens auxilium, & præsentem Deum dicimus.

2. Et posthumam.] Posthumus est filius mortuo jam & humato patre natus. hinc non minus eleganter, quam faceret posthumam vocat doctrinam,

quam susciperet Æmilianus ætate adeo profectâ, ut ea jam ipsi post mortem advenisse videretur.

3. Et Eudemum.] De hoc nulla apud Laërtium mentio. Meminit quidem Plutarchus in vitâ Philopœmenis Eudemii oratoris Megalopolitani, qui præceptor fuit Philopœmenis.

4. Lyconem.] Peripat. De eo Laërt. l. 3

turpe sit nobis experiri? præsertim cum ordinatius & cohibitis eadem Græcè & Latine adnitar conscribere, & in omnibus aut omissa anquirere, aut defecta supplere? Permittite, si opera est, quædam legi de Magicis meis; ut sciat me Æmilianus, plura, quàm putat, quæ-
 5 rere & sedulo explorare.² Prome tu librum ex Græcis meis, ³ quos fortè hic amici habuere, sed utique Naturalium Quæstionum: atque eum maximè, in quo plura de piscium genere tractata sunt. Interea, dum hic quærit, ego exemplum rei competens dixerò. Sophocles poëta
 10 4 Euripidi æmulus ⁵ & superstes, ⁶ vixit enim ad extremam senectam: cum igitur ⁷ accusaretur à filio suomet dementiæ, ⁸ quasi jam per atatem desiperet, protulisse dicitur ⁹ Coloneum suam, peregre-
 giam tragædiarum, quam fortè tum in eo tempore conscribebat, eamque iudicibus legisse, nec quidquam ampliùs pro defensione suâ

INTERPRETATIO.

fit nobis explorare, præcipuè, cum coner scribere de iisdem Græcè & Latine, majori ordine & brevitate, & in omnibus vel perquirere qua prætermissa sunt, vel sufficere qua defuncti? Si vobis vacat, sinite legi quædam ex meis Magicis scriptis: ut Æmilianus discat me scrutari, & diligenter experiri plura, quàm arbitratur. Tu profer unum ex meis libris Græcis, quos amici mei habuerunt hic fortè fortunâ, sed cerid Quæstionum Naturalium: & præsertim illum, in quo differui multa de gene-

re piscium. Interim dum hic quærit locum libri, ego narrabo exemplum conveniens huic rei. Sophocles poëta, quæ decurrit idem Stadium ac Euripides, quique supervixit ipsi, nam vixit usque ad ultimum senium: is ergo cum accusaretur insaniam à suo proprio filio, perinde ac si jam deliraret ob senectutem fertur protulisse suam Coloneum, præstantissimam tragædiarum suarum, quam fortè fortunâ componebat tunc temporis, & legisse eam suis iudicibus, neque aliud prorsus ultra.

NOTÆ.

1. De Magicis meis.] Aut εἰρηστικῶς loquitur, aut legendum Physicis.

2. Prome tu librum.] Scribæ, aut alii cuipiam ministro hoc ait, penes quem deposita erant instrumenta litis ab utraque parte.

3. Quos fortè hic amici habuere.] Ostendit non à se allatos, sed sumptos ab amicis, quos in eâ urbe habebat, & in quorum manus illi venerant. Frustrâ ergo est Pricæus, qui hic reponit si quos fortè.

4. Euripidi æmulus.] Non Euripidi solum, sed & Ælchylo, Chærylo, Aristæ, & aliis.

5. Et superstes.] Annos sex, si creditur Suidæ. Alii multi eodem anno mortuum narrant.

6. Vixit enim ad extremam senectam.] Ad annum propè centesimum.

Testes Lucianus, in Macrobiis, Valerius Maximus, & alii.

7. Accusaretur à filio suomet dementia.] Ex lege Atheniensium, quâ licebat filiis patres ob legitimam causam εἰρηστικῶς dementia postulare, quod tamen cunctanter perque ambages faciendum erat, ad effugiendam tam odiosæ accusationis invidiam. Vid. Plat. de Legib. lib. 11.

8. Quasi jam per atatem desiperet.] Sic Græcus, qui Sophoclis vitam scripsit dicit eum accusatum fuisse ἀνάνιας εἰρηστικῶς. Cicero, in Catone Maiore, ubi historiam hanc totam refert, ait hoc factum, quia propter studium, rem familiarem negligere videbatur. Sed & hoc vitium dementiæ nomine accusabatur.

9. Coloneum suam peregre-giam tradidisse,

addidisse, nisi ut audacter dementiæ condemnarent, si carmina senis displicerent. Ibi ego comperior, omnes iudices tanto poetarum adfuisse, miris laudibus eum tulisse ob argumenti solertiam, & cothurnum facundia: nec ita multum omnes abfuisse, quin accusatorem potius dementiæ condemnarent. Invenisti tu librum? Beasti. Cedò enim experiamur, an & mihi possint in iudicio litterarum meæ prodesse. Lege pauca de principio, dein quædam de piscibus. At tu, interea dum legit, & aquam sustine. **LOCUS EX GRÆCO LIBRO APULII NATURALIUM QUESTIONUM.** Audisti, Maxime, quorum pleraque scilicet legeras apud antiquos philosophorum. & memento, de solis piscibus hæc volumina à me conscripta: qui eorum coitu progignantur; qui ex limo coalescant; quoties, & quid anni cuiusque eorum generis formina subent, mares furiant; quibus membris & causis discreverit natura viviparos eorum & ovi-

INTERPRETATIO.

adiecisse pro sua defensione, nisi mihi se confidenter damnarent insania, si verus sui sensus non placuissent. Ego accipio omnes iudices tunc assurrexisse tanto vasi, & profectos fuisse eum laudibus insolitis, ob subtilitatem argumenti, & gravitatem elucutionis: & parum abfuisse, quin damnarent potius insania ipsum accusatorem. Tunc jam reperisti librum? Pergratum mihi fecisti. Da ergo, videamus utrum mea eruditio possit etiam mihi esse utilis in hac causa. Lege pauca de initio, postea aliqua de piscibus. Tu verò cehiba aquam interim dum legit: **LOCUS EX**

GRÆCO LIBRO APULII NATURALIUM QUESTIONUM. Audivisti, & Maxime, quæ scripsi, quarum nempe legeras maximam partem apud præcos philosophos. & adverte hos libros compositos esse à me de piscibus tantum: & me examinare in iis quinam ex piscibus generentur congressu; quinam consensur ex cæno; quoties in anno, & quo tempore mares & femella uniuscujusque species eorum rapiantur in Venerem: quibus partibus & rationibus natura posuerit discrimen inter eos ex illis qui sunt vivipari, & eos qui sunt

N O T A.

gediarum.] Valer. Maxim. lib. 8. cap. 7. Propè enim centesimum annum attingit. (Sophocles) sub ipsum transitum ad mortem Oedipode Colono scripto: quâ solâ fabulâ omnium ejusdem studii poetarum præcipere gloriam potuit.

1. Carmina senis.] Verus à se in finâ senectute facti.

2. Assurrexisse.] Honoris causâ, & in plausum, Phædrus:

In plausus consurrexitum est.

3. Et cothurnum facundia.] Malim, ut quidam, cothurni facundiam, hoc est, eloquentiam, tragœdia illius. Scriptam tamen lectionem securus in interpretatione exposui gravitatem elo-

quentia: pro cothurnum qui seriis rebus agendis adhibetur, gravitatem, seu majestatem intelligens, sed magis placeat altera lectio.

4. Aquam sustine.] Obtura clepsydram, ne interim labatur aqua, dum legitur liber, neve mihi aliquid pertas temporis ad defensionem concessi.

5. Formina subent, mares furiant.] Utroque verbum tractum à suis, ut namq̃ apud Græcos ἐν τῷ χρόνῳ. Supervacanea videtur Apuleii diligentia, qui ista distinguat, promiscue enim & de maribus & de feminis dicta invenias apud Festum.

N n n.

Apul.

paros, ita enim appello, quæ Græci ζῷον αἰσθητὸν. Et, ¹ ne operosè per omnes animalium genus pergam, deinde de differentiâ & victu, & membris, & ætatibus cæterisque plurimis, scripta quidem necessarii, sed in iudicio alienis, pauca etiam de Latinis scriptis meis, ad eandem peritiâ pertinentibus, legi jubebo. in quibus animadvertes, cum in eis cognitu rata, tam nomina etiam Romanis inusitata, & in hodiernum, quod sciam, infecta: ea tamen nomina labore meo & studio ita de Græcis provenire, ut tamen ² Latinâ monetâ percussa sint. Vel dicant nobis, Amiliane, patroni tui, ubi legerint Latine hæc promuntiata vocabula, de solis aquatilibus dicam, nec cætera animalia, ³ nisi in communibus differentiis, attingam. Ausculta igitur quæ dicam. Jam me clamabis Magica nomina Ægyptio vel Babylonico ritu percellere, ⁴ GRÆCA VOCABULA. Possum etiam pergere, sed non est opus in istis diem serere, ut sit mihi tempus aggredi ad cætera.

INTERPRETATIO.

ovipari. Nam sic voco animalia, quæ Græci vocant ζῷον αἰσθητὸν. Et, ut non laboriosè percurram omnes generationes animalium, ac postea dicam de discrimine eorum, & pabulo, & partibus, ætatibusque, & permixtis aliis, quæ necesse quidem est nosse, sed quæ nihil faciunt ad hanc causam, præcipiam ut pauca etiam legatur ex meis libris Latinis spectantibus ad eandem disciplinam, in quibus videbis, & quædam à paucis cognita in piscibus, & præterea nomina etiam nova Romanis, quæque non fuerant formata hætenus, quantum scio: videbis tamen illa vocabula

sic derivari à Græcis, operâ & diligentia mea, ut nihilominus insignita sint Latino characteri. Aut tui advocati, & Amiliane, dicant nobis ubi legerint hæc nomina emuncta latine, loquar de aquatilibus tantum, neque tangam reliqua animalia, nisi in differentiis communibus. Audi ergo quæ dicam. Mox exclamabis me referre vocabula Magica more Ægyptiorum, aut Babyloniorum: GRÆCA VOCABULA. Possum etiam tegere uteris, sed non est opus pretium consimile dicam in istis, ne tempus mihi desit pergendi ad reliqua.

NOTÆ.

1. Ne per omnes animalium genus pergam.] Certissimam Casauboni emendationem secutus sum. Legit æquè veterianiliter Colvus ne per omnia animalium genus.

2. Latinâ monetâ percussa sint.] Latini characterem præ se ferunt. Metaphora à re monetaria.

3. Nisi in communibus differentiis.] Hæc est mens Apuleii. Non attingam, inquit, alia animalia præter aquatilia: nisi quantitas, inter explicandum horum generum, incidet oratio in differentiis ipsis communes cum reliquis.

4. Græca vocabula.] Ea Eumenhorius ex membranis Florentinis edidit, sed aded monstruè corrupta, ut nihil certi clarique possit ex eis crui. Ea sic

habent Καλυκὲς καλαχεῖν καλαχο-
Cτράκα ἢ οὐα Ρακακὰ Cτράκα Διρ-
Να τὸν ὀφθαλμὸν τῆς Νόφης οὐδὲ
ἀνατολῆς ὡς ἀνατολῆς ὡς Νό-
φης καὶ Νόφης ΝΑ τοῦ αὐτοῦ : κα-
quibus aliqua Priores emendavit, &
supplevit, pro Καλυκὲς legit οὐαχὲν,
hoc est (inquit) οὐαχὲν, pro κα-
λαχὲν, καλαχία, hoc est, mollia, pro
καλαχοCτράκα, καλαχόCτράκα, ἀνατολῆς
οὐαχὲς ἀνατολῆς τοῦ αὐτοῦ, pro Cτράκα
ΔιρΝα, ὁφθαλμὸν, hoc est, οὐαχὲς
duris ἀνατολῆς, pro τῆς Νόφης, ἀνατολῆς :
hoc est, ἀνατολῆς ἀνατολῆς ἀνατολῆς,
pro οὐαχὲς ὡς, οὐαχὲς ὡς : hoc est,
ἀνατολῆς, pro ἀνατολῆς, ἀνατολῆς,
quibus ceteris pro aliis est. Reliqua scilicet
ceteris in generis emendata reliquit.

hæc interim, quæ dixi, pauca recita, Latine à me enuntiata.

VERSIO SUPERIORUM GRÆCORUM VOCABULORUM.

Utrum igitur putas philosopho, non secundum Cynicam temeritatem rudi & indocto, sed qui se Platonice scholæ meminerit, utrum ei putas turpe, scire ista, an nescire? negligere, an curare? nosse quanta sit etiam in istis providentiæ ratio, an de Diis immortalibus patri & matri credere? Q. Ennius? Edesphagica, quæ versibus scribitur, innumerabilia piscium genera enumerat, quæ scilicet curiosè cognoverat. Paucos versus memini. eos dicam:

4. Omnibus at Clypea præstat mustela marina.

10

INTERPRETATIO.

Interim recita hæc pauca, quæ promissavi converso, à me Latine.

VERSIO SUPERIORUM GRÆCORUM VOCABULORUM.

Utrum ergo arbitraris prudendum esse philosopho non imperito, neque ignaro jacta impudentem scellam Cynicorum, sed qui scit se esse ex fide Platonis. Utrum, inquam, arbitraris prudendum esse ipsi nescire ista, an verò ignorare? contentum hæc, an curare? cognoscere

quantum ordo providentiæ etiam in iis eluceat, an verò credere patri & matri de Diis immortalibus? Q. Ennius in Edesphagica, quæ compositus carminibus, recenset innumeras species piscium, quas nimirum observaveras studiis. Recordor aliquot ejus carminum, referam ea.

Sed mustela marina, quæ reperitur prope urbem Clypeam, melior est ceteris omnibus.

NOTÆ.

1. Secundum Cynicam temeritatem.] Cynicis enim impudentia & mordacitas pro doctrinâ erat, & dicenti cui-dam, idem idem philosophos, philosopharis, cum nihil scias. Diogenes respondit, ei u? αποποιῶμαι σοφίας, u? αὐτο φιλοσοφῶν. Et philosophiam simul, hoc ipsum philosophari est. ut refert Laërt. in ejus Vita.

2. Patri & matri credere.] Proverbialis locutio: pro, non curiosè investigare.

3. Edesphagica.] Perierunt illi Enni versus, ut & multi alii itaque nec eorum quidem inscriptio, quæ hic procul dubio corruptissima exhibetur, certò restitui potest. Casaub. reponobat Ἔδης φάγικα. Præter melius meo iudicio Ἠδυσφάγικα, aut certe Ἰδυσφάγικα, de suavis, aut de piscinosis edulis MSS. vestigiis innuens, quæ habent Ἠδυσφάγικα, & Ἐδυσφάγικα.

4. Omnibus in clypeo, &c.] Versus hæc corruptos sic repono, & lege ex Tarnab. & Casaubon. emendatione.

Omnibus at Clypea præstat mustela marina.

Mures sunt Eni, affrastritrea plurima Abydi.

Mistylæa est pecten, caproque apud Ambracienso.

Brundusii sargus bonus est. hunc, magnus eris si.

Sumo, apricam piscem scito primum esse Tarenti.

Surrenti phagom, glaucum Cumas apud. At quid?

Scorum prætorii, corabrum Jovi panis supremi?

Nestoris ad patriam hic capitur magnusque bonusque.

Melanarum turdam, merulamque, umbramque marinam.

Polypus Corcyra, calvaria pinguis Atarna.

Purpura, muriculi, murex, dulces quoque echini.

5. Clypea.] Clypea, seu Clupea urbs est veterum Carthaginiensium, quam Plinius ponit in Promontorio Mercatorii, atque in eâ smoni scorpiones, eam

Nnn. ij.

- ¹ Mures sunt Æni. ast aspra ostrea plurima Abydi.
² Mitylena est pecten, caprosque apud Ambracienses.
³ Brundusii sargus bonus est. hunc, magnus erit si,
 Sume. ⁴ apriculum piscem scito primum esse Tarenti,
⁵ Surrenti phagem, glaucum Cumas apud. ⁶ At quid

INTERPRETATIO.

Reperiuntur Mures Æni. sed & multa
 ostrea scabra prope Abydum.
 Est pecten apud Mitylenen, & Caper
 piscis apud Ambracienses.
 Sargus bonus invenitur Brundusii, ca-

pe cum, si sit magnus.
 Scias optimum apriculum piscem re-
 periri Tarenti.
 Phagem surrenti, glaucum verò apud
 Cumas. Sed quid hoc est?

NOTA.

Græci Geographi *ἀορίδα* vocant. &
 Siculis exstructam fuisse refert Solinus,
 in Polyhistore, cap. 30.

6. *Muscula marina*,] Γαλίδες. Hanc
 Paulus Jovius, in *de piscibus Rom.* pu-
 tat esse, quam nos à lambendis petris
lampotram dicimus. Omnia hæc no-
 mina, in his contenta versibus, pis-
 cium sunt, & locorum, in quibus sin-
 guli inveniuntur.

1. *Mures sunt Æni; ast aspra ostrea
 plurima Abydi.*] Expressit hunc Arche-
 strati versum:

Τὸς μύας Αἰνῶ· ἐχὼς μεγάλης,
 ὅσπρια δ' Ἀβυδῶ.

Ænus Αἶνος, oppidum est Thraciæ, non
 longè ab ostio Hebri, & portu Stenito-
 ris, Plinio. Olin dictum fuit Ποντοπόλις,
 teste Strab. lib. 7. *Abydus* verò oppi-
 dum est ad Hellespontum, Sesto opposi-
 tum, Utrumque Leandri & Erôs amo-
 ribus clarum.

2. *Mitylena est pecten, caprosque apud
 Ambracienses.*] Sic statuit Casaubonus,
 ita ut Capros nominativus sit Græcus
 καπρός pro Caper metri causâ. Lectio
 hæc optime quadrat cum his Arche-
 strati:

Τὸς ὃ καπρὰς ἢ Μιτυλιῶν
 Πλοῖτος δ' Ἀμβρακία κατέχει καπρὺς
 τι μὲν αὐτῷ.

id est, *Mitylene habet pectines: pluri-
 mos item Ambracia, cumque eis etiam
 capros.* Pectines Polyporum genus, Sa-
 lium pectines (inquit Plinius lib. 9.
 cap. 33.) & extra volitans, sequi &
 ipsi carinant. Idem lib. 32. cap. ult.
Polyporum genera pectines maximi, &

*nigerrimi æstate, laudatissimi Mitylenis,
 Tyndaride, Saloniæ, Altini, Antii, in
 insulâ Alexandria in Ægypto.* *Mitylena*
 urbs est in Lesbos insulâ, hodie *Metel-
 lin* sicut & ipsa insula, cui nomen urbs
 suum dedit. *Ambracia* Epiri urbs ad
 Ambracium sinum pectinibus & capris
 abundantem, Plinius tamen capros præ-
 cipue in Acheloo amne (qui haud mul-
 tum ab Ambraciâ distat) reperiri innuit
 lib. 11. cap. 51. Et is, qui caper voca-
 tur (inquit) in Acheloo amne grunni-
 tum habet.

3. *Brundusii sargus bonus est.*] *Brun-
 dusium* Βρεττιον urbs est Calabriae ad
 mare Adriaticum sita. Sargi piscis me-
 minit Plin. lib. 9. cap. 17.

4. *Apriculum piscem scito primum esse
 Tarenti.*] *Apriculum* καπρίον. Oppi-
 no, piscis acutissimus ac validissimus den-
 tibus, *Tarentum* Calabriae oppidum ad
 sinum cognominem, hodie *Taranto*.

5. *Surrenti phagem, glaucum Cumas
 apud.*] De Glauco pisce narrat ex Ovi-
 dio Plin. lib. 32. cap. ult. cum æstate
 nunquam apparere. *Surrentum* oppi-
 dum est in Picentino agro juxta Mi-
 nervæ promontorium. *Cuma* verò in
 Lucanis urbs ab Euboicis Chalcidien-
 sibus condita. Phagem ponit Genti-
 lis auctoritate Constantini *de Re Rust.*
 lib. 20. cap. 7. ubi piscium genera
 enumerans scribit: *Phagos, scarus,
 Glaucus*, quos tres pisces etiam hic si-
 mulposuisse Apuleium verisimile est. *Pha-
 ges* potè piscis est *phage* dicens Plinio.

6. *At quid? scarus præteris.*] *Scarus*
 piscis nobilis, ab Horatio, Martiale,

Scarum praterii, 1 cerebrum Jovis pædè supremi?

2 Nestoris ad patriam hic capitur magnusque bonusque.

3 Melanurum, turdum, merulamque, umbramque marinam.

4 Polypus Corcyra, 5 calvaria pinguis Atarna.

6 Purgura, muriculi, murex, 7 dulces quoque echini.

8 Alios etiam multis versibus decoravit, & ubi gentium quisque eorum

I N T E R P R E T A T I O.

Omisi scarum, qui est ferè cerebrum summi Jovis.

Hic capitur magnus & bonus prope patriam Nestoris.

Omisi melanurum, turdum, & merulam, atque Umbram marinam.

Polypus invenitur apud Corcyram, pinguis calvaria apud Atarnam.

Item Purgura, muriculi, murex, atque etiam dulces echini.

Celebravit etiam carminibus plurimos alios, & docuit quibus in regionibus

N O T A.

Juvenale, Plinio, aliisque celebratus, cui Plinius suo tempore datum esse principatum scribit lib. 9. cap. 17.

1. *Cerebrum Jovis pædè supremi.*] Proverbialiter dictum de optimis suavitissimisque cibis Διὸς ἐσθίφαλος, quod proverbium à Perſis fluxit ejusmodi res cerebrum Jovis, aut etiam cerebrum regis vocantibus. Sic enim Suidas: Διὸς ἐσθίφαλος. ὅπερ λέγουσι οἱ Πέρσαι, ὅτι τῷ ἱδυναρίῳ τῶν βασιλέων ἐσθίφαλος.

2. *Nestoris ad patriam hic capitur.*] Ad Pylum Messeniorum urbem patriam Nestoris illius grandævi ab Homero edèdè celebrati. Petronius scaros mari Siculo præsertim attribuit.

Siculo scarus aquore morsus.

3. *Melanurum, turdum, &c.*] Hæc omnia nomina piscium in accusativo regit verbum praterii. *Umbræ marina* piscis est à colore nominatus, teste M. Warrone, quod sit coloris furvi & umbrosi. De hoc Ausonius, quem edemus propediem, in Edyllio Mosellæ:

Effugiensque oculos celeri levis Umbra natatu.

4. *Polypus Corcyra.*] Præterea circa Thasium insulam, & prope Cariam reperiri à Archestrato jam laudatus.

Πολυπὸς ἐντὶ θάλασσῃ καὶ Κερκύρῃ ἀπὸ τοῦ

καὶ Κέρκυρα ὅτι ἐστὶ πύλος. Corcyra insula, hodie Corſon, in Ionio mari.

5. *Calvaria pinguis Atarna.*] Cal-

varia piscis est, à rotunditate & duritie suâ sic dictus. Plinius orbem vocat lib. 32. cap. 2. durissimum esse piscium constat, qui orbis vocetur: rotundus est. & sine squamis, totusque capite constat. Atarna hæc urbs est, non piscis, ut quidam somniaverunt. Ejus meminit Stephanus, eamque ponit Mysiam inter & Lydiam, prope Lesbium insulam. Atarna, inquit, πόλις μεταξὺ Μυσίας καὶ Λυδίας ἀπὸ τοῦ Δ' ὄβου.

6. *Purgura, Muriculi, Murex.*] Hæc Conchylia sunt parum inter se discrepantia.

7. *Dulces quoque echini.*] Unde etiam Gallis, qui oram Massiliensem incolunt, *Donssus* dicuntur. Pisces illi testas habent ovalis ferè figuræ in inferiori parte planas, in superiori gibbosas, aculeisque brevioribus asperas, quæ est eorum, cum terrestribus echinis, seu herinaciis, similitudo. Ab illis dicti sunt in architecturâ echini illi, qui in Capitulis Ionici generis inſculpti videntur, & sæpè etiam in coronicibus, quos Italico vocabulo (*oves*) dicimus Post hunc versum: *Purgura, muriculi, &c.* erant alii, in quibus (ut arbitror) locus designabatur, ubi reperirentur hi pisces, quemadmodum in aliis factum observavimus.

8. *Alios etiam multis versibus decoravit.*] Eorum versum nihil ad nos pervenit, præter superiores ab Apuleio relatos, eosque, narium quàm corruptos.

inveniatur, ostendit: qualiter assus nos iudicentur optime sapiat, nec tamen ab eruditis reprehendatur. Nec ego reprehendat, qui res paucissimis cognitas Græcè, Latine propriis & elegantibus vocabulis conscribo. Cum hoc satis dixi, tum aliud accipe. Quid enim tandem, si medicinæ neque instudiosus, neque imperitus, quæpiam remedia ex piscibus quero, ut sanè sint plurima, cum in aliis omnibus rebus eodem naturæ munere interspersa atque interseminata, tum etiam nonnulla in piscibus; an remedia nōsse, & ea conquirere, Magi potius esse quàm medici, quàm denique philosophi putas? qui illis non ad questum sed ad suppetias usus est. Veteres quidem medici etiam
 10 carmina remedia vulnerum nōrant, ut omnis vetustatis certissimus auctor Homerus docet: 2 qui facit Ulyxi de vulnere sanguinem profluentem sisti cantamine. 3 Nihil enim, quod salutis ferendæ gratiā sit, criminofum est. At enim, inquit, piscem cui rei nisi malæ proscidisti, quem tibi Themison servus attulit? Quasi verò non paulo prius di-

INTERPRETATIO.

unusquisque eorum reperitur: quomodo habeas optimum saporē, affatū esse, an verò iure conditus, neque tamen redarguitur à hostis. Ego igitur non solum quoque redarguendus, qui ex ipso Latine hominibus congruis & elegantibus res, quæ Græcè scriptæ notæ erant perpercis hominibus. Sed satis innixus sum his rationibus, audi jam alios. Nam quid demum dicant si ego neque negligens, neque ignarus medicina, quero aliqua medicamina ex piscibus, ut ceratū per multa sunt immixta & inspersa, eadem largitate natura tum in cæteris omnibus rebus, tum etiam aliqua in piscibus; credis-ne pertinere ad Magum

potius quàm ad medicum, non utrum ad philosophum, agnosco medicamina. Et ea investigare: qui philosophus non usurus est eis ad lucram sibi petendum, sed ad auxilium ferendum agris? Prisci quidem medici cognoscant etiam incantationes, quibus vulnera sanabantur, quemadmodum Homerus auctor constantissimus totius antiquitatis tradit: apud quem sanguis emanans Ulyssi ex plaga cohibetur incantatione. Nam nihil eorum; quæ sunt ad opem saluarem ferendam, crimen habet. Sed (inquit) ad quam rem nisi malam secutisti piscem, quem famulus tuus Themison attulit ad te? Quasi verò non

NOTÆ.

1. Carmina remedia vulnerum nōrant] Virgil. Æneid. lib. 7.

neque eum juvare in vulnere cantus.

Marcellus, de Medicamentis:

Gramine seu malis agro præstare medelam,

Carmine seu potius: namque est res certa salutis

Carmen ab oculis tribuens miracula verbis.

2. Qui facit Ulyxi, &c.] Oδυσσ. T. vers. 456. & seq.

Ωτελλω δ' Οδυσσεος ἀμύροτος ἀνθιστο

Δῖοντι ὀπισσέφους. ἐπειδὴ δ' ἄμα

αἰλαινὸν

"Εγχεθ' ὡς δ' ἴ' ἱκοντο φίλοι πρὸς δόματα πατρὸς.

Vulnus autem Ulyssis optimi divini.

Legaverunt scienter, incantatione autem sanguinem nigrum

Tenuerunt. statim autem iuverunt dilecti ad ades patris.

3. Nihil enim quod s. f. gr. sit, criminofum est.] Immo verò multa, & hæc præsertim excantationes, gravissimis sanè supplicii coercendæ, Leo Imperator eas prohibuit Constitutione sua 65.

αὐτὸ δ' κολάσας τῶν μαγικῶν ἡγοῦται.

verim, me de particulis omnium animalium, de situ earum, deque numero, deque causâ conscribere, ac libros *avragay*: Aristoteli, & explorare studio, & augere. Atque adeo miror, quod unum à me pisciculum inspectum sciamis, cum jam plurimos, qui ubicumque locorum oblati sunt, aequè inspexerim. præsertim quod ego nihil clanculo, sed omnia in propatulo ago; ut quivis vel extrarius arbiter assistat: mone hoc & insubito magistrorum meorum, qui aiunt hominem liberum & magnificum debere, si queat, in primori fronte animum gestare. Hunc adeo pisciculum, quem vos leporem marinum nominatis, plurimis, qui aderant, ostendi. necdum etiam decerno quid vocem, nisi quæram sanè accuratius; quod nec apud veteres philosophos ² proprietatem ejus piscis reperio, quanquam sit omnium rarissima, & herculè memoranda. Quippe solus ille, quantum sciam, cum sit cætera exossis, duodecim numero ossa, ad similitudinem talorum suillorum, in ventre ejus connexa & catenata sunt. Quod Aristoteles si scisset, nunquam profectò omisisset scripto prodere: qui aselli piscis solius omnium in mediâ alvo corculum situm pro maximo memoravit. Piscem, inquit, proscidisti. Hoc quis ferat philoso-

INTERPRETATIO.

dicentem paulo ante, me scribere de particulis omnium animalium, & de positura, numero, & causâ earum, magis expectari & augere, meo labore libros Aristotelis dissectionum. Sed cerè mihi quid novaveris tantam me considerasse unum piscem, cum jam consideraverim similiter permultas, qui mihi oblatis fuerunt variis in locis, cum præcipuè nihil faciam in occulto, sed omnia in aperto: ita ut quicumque volueris, etiam extraneus, insit restis: secundum hunc morem & hanc consuetudinem meorum magistrorum, qui dicunt hominem ingenuum & liberalem debere ferè unum suum in primâ fronte, si possit. Ceterum monstravi multis, qui presentes erant, hunc piscicu-

lum, quem vos appellatis leporem marinum, neque adhuc statuo quemodo eum appellem, nisi cerè acquiram diligentius: quæ non invenio apud antiquos philosophos proprietatem illius piscis, quantum sit rarissima omnium, & sanè digna notâ. Ille enim solus piscis, quod sciam, habet duodecim ossa in alvo, instar astragalorum porcinarum inter se colligata, & concatenata. Quod si Aristoteles cognovisset, nunquam cerè oblivisset offerre mandare scriptis: siquidem ipse testatur, tanquam aliquid rarissimum & insigne, parvum cor positum in mediâ ventre aselli solius ex omnibus piscibus, qui hoc habeant. Secus si piscem, ait. Quis patiarur hoc crimi-

N O T A.

1. *Aristoteli.* Genitivus est per errorem pro *Aristoteli* à nominativo *Aristoteles*.

2. *Proprietatem ejus piscis.* Non leporis marini, ut sibi malè persuasit Bellonius, sed illius quem secernat, nec sciebat quo nomine insigniret, cum proprietatem ejus valdè insignem aut-

quam apud auctores reperiret.

3. *Qui aselli piscis solius, &c.* Hoc de asello majore, qui Græcis *πύξ* dicitur, legisse se ait Casaub. non apud Aristotelem, sed apud Athenæum & Alianum, scriptis. Hic piscis est quem Germani *Stachsis* vocant.

pho crimen esse, quod lanio vel coco non fuisset? Piscem proscidisti, quid? crudum? id accusas? si cocto ventrem ruspares, hepatis foderem, ita ut apud te puerulus ille Sicinius Pudens suomet obsonio discit, eam rem non putares accusandam? Atqui majus crimen est Philosopho comesse pisces, quam inspicere. An hariolis licet & jocinera rimari, philosopho contemplari non licebit? qui se sciat omnium animalium aruspice, omnium Deum sacerdotem? Hoc in me accusas, quod ego & Maximus in Aristotele miramur? cuius nisi libros bibliothecis exegeris, & studiosorum manibus extorseris, accusare me non potes. Sed de hoc parè plura quam debui. Nunc præterea vide, quam ipsi sese revincant. Aiunt, mulierem magicis artibus, marinis illecebris à me petitam eo in tempore, quo me non negabunt in Gatulæ mediterraneis montibus fuisse: ubi pisces per Deuca-

INTERPRETATIO.

ni dari philosopho, quod non datum fuisset lanioni, aut coquo? Dissecuisti piscem, quid? crudum? & arguis hoc? si scrutarer alvum pisci cocto, si ei eruerem viscera, quemadmodum, ille adolescentulus Sicinius Pudens docetur apud te suo ipsius sumptu, non existimares id esse arguendum? Sed majus est crimen philosopho edere pisces, quam eos considerare. An fas est haruspibus scrutari viscera, ea verò inspicere nefas erit philosopho, qui novit se esse aruspice omnium animalium, & sacerdotem omnium Deorum? Tu hoc re-

prehendis in me, quod ego, & Maximus admiramur in Aristotele? cuius nisi expuleris libros ex bibliothecis, & eripueris ex manibus studiosorum, non potes me accusare. Verum jam dixi de hac re plura sed quàm opus erat. Nunc considera præterea quantum ipsi sibi contradicant. Dicunt me aggressum fuisse mulierem magicis incantamentibus ope illecebrarum ex mari petitarum illo tempore, quo non insciabuntur me fuisse in montibus Gatulia, qui sibi sunt in mediis terris: ubi invenias

NOTÆ.

1. Si cocto ventrem ruspares.] Vocabulum vetus *ruspares*. Glossæ Isidori: *Ruspantur*, perquirunt anxid. Porro ventrem piscis *ruspares*, & hepatis erueris liguritoris est. piscium enim delicatissima pars venter est.

2. Suomet obsonio.] Hoc est, in piscibus suo ipsius ære emptis.

3. Majus crimen est philosopho comesse pisces.] Erant enim pisces delicatiorum & luxuriosarum conarum fetula. Horat.

bond erat, non piscibus urbe potitis, Sed pulla atque bædo, &c.

4. Jocinera rimari.] Petron. Recluso patore extraxit fortissimum jecur, atque inde mihi futura pradinis. De hariolis, omnique illâ existimant plura vide apud Antiquit. Roman. scripserat. & Plin. lib. 9, cap. 37,

5. In Gatulia mediterraneis montibus.] Qui montis Atlantis suffragines sunt. Gatulia Libyæ regio est ad Nigrum fluvium, maritimæ ejus rupes ac scopali muricibus & purpuris abundant.

6. Per Deucalionis diluvia.] Cùm scilicet

Obruerat tumulos immensa licentia ponti:

Rulsabantque novi montana cacumina fluitus, Ovid. Met. lib. 1.

Non tamen Deucalionis diluvii temporibus, illud enim peculiare fuit Græciæ, nodum ad Gatulæ montes pervenerit: sed per diluvium Noë, quo universæ terræ facies aquis fuit operta. Verum ista diluvia non distinguit fabulosa antiquitas, & quod universali Noë diluvio contigit, Deucalionis; ut sibi notiori, tribuit.

lionis.

lionis diffusiva reperiantur. Quod ego gratulor nescire istos, legisse me Theophrasti quoque ¹ περὶ ἀνθρώπων καὶ βελήτων & ² Nicandri ³ ἡμετέρας. Ceterum me etiam veneficii postularent: ut qui hoc negotium ex lectione & æmulatione Aristoteli nactus sim, nonnihil & Platone me adhortante, qui ait, eum, qui ista vestiget, ⁴ ὁ ποιεῖν ἀδάτατα καὶ καὶ ἀπὸ ἀλλήλων ἐδάπτει. Nunc quoniam pisces horum satis patuerunt; accipe aliud, pari quidem stultitia, sed multo tanto vanius & nequius excogitatum. Scierunt & ipsi argumentum piscarium futile & nihil futurum: præterea novitatem ejus ridiculam. Quis enim fando audivit, ad maleficia Magica desquamari & exdorsuari pisces solere? Porius aliquid de rebus pervulgationibus & jam creditis fingendum esset. Igitur ad præscriptum opinionis & famæ, confinxere puerum quempiam carmine cantatum, remotis arbitris, secreto loco, arula & lucernâ, & paucis consciis testibus ubi incantatus sit, corruisse: postea nescientem sui excitatum. Nec ultra isti quidem progredi mendacio ausi. Etenim fabula ut impleretur addendum etiam illud fuit, puerum eundem multa prælagio prædixisse. quippe hoc emolumentum canticis accipimus, Prælagium, & Divinationem. Nec modò vulgi opinione, verum etiam doctorum virorum auctoritate, hoc miraculum de pueris

INTERPRETATIO.

pisces. sed tempore diluvii Deucalionis. Ego sanè gaudeo quòd illi ignorent, me etiam legisse libros Theophrasti de iis, quæ moriui & vulneri parent. & Nicandri theriaca. Alias accusarent etiam me veneficii: utpote cum in hoc studium incubuerim ex lectione & imitatione Aristotelis, ex aliquâ etiam exhortatione Platonis, qui dicit eum, qui querat ista, cognoscere res immortales & divinas, si veritatem assequatur. Jam quia pisces eorum refutati sunt satis evidenter; audi aliud commentum simili quidem stoliditate, sed longè inanius & improbius. Ipsi etiam viderunt probationem ductam à piscibus futuram frivolam & nullius momenti: & insuper ridiculam propter suam insolentiam. Nam quis audiret dici squammas & ossa solere eximi piscibus ad Magicas incantationes? Excogitandum esset potius ali-

quid de rebus magis communibus, & quæ jam creduntur valere ad ejusmodi incantationes. Ergo commentum sunt convenienter ad opinionem & famam de his rebus pervulgatam, quendam puerum à me incantatum carminibus, remotis testibus, in loco solitario, ad parvam aram, & lampadem, & paucis consciis: & collapsum esse eum postquam incantatus fuerat: deinde experses factum fuisse, ignarum horum quæ sibi contigissent. Neque ipsi ausi sunt proferre mendacium ulterius, sed, ut persequeretur fabula, oportuit etiam illud adjicere, eundem puerum vaticinatum esse multa. discimus enim hunc esse frivolum carminum, Prædictionem, & vaticinationem. Neque tantum existimatione plebis comprobatur minaculum illud de pueris, verum etiam testimonio eruditiorum virorum.

NOTÆ.

1. Περὶ *] Hunc hiatum supplet Casaub. hoc modo: περὶ ἀνθρώπων καὶ βελήτων, quæ verba expressi in interpretatione. Schottus verò sic: περὶ ζώων καὶ ἔρπον διαφόρων, hoc est, de animalibus in speciem morantibus. Utraque inscriptio apud Bærtium est, in Theo. Apul.

phraasi Vitæ, & multæ item aliæ, quarum nonnullæ non minùs benè huic loco convenient.
2. Nicandri ἡμετέρας.] Addit idem Schottus: καὶ Ἀλεξισφουακῶνα.
3. ποιεῖν ἀδάτατα] His verbis lacunam suppleo, ex loco Timæi à Casaub.
O O O.

confirmatur. Memini me ¹ apud Varronem Philosophum, virum accuratissimè doctum atque eruditum, cum alia hujusmodi, tum hoc etiam legere: ² Trallibus de eventu ³ Mithridatici belli Magicà percontatione consulentibus, puerum ⁴ in aqua ⁵ simulacrum Mercurii contemplantem, quæ futura erant centum sexaginta versibus ⁶ cecinisse. Itemque ⁷ Fabium, cum quingentos denarios perdidisset, ⁸ ad Nigidium consultum venisse: ab eo pueros carmine instinctos indicasse ubi locorum defossa esset crumena cum parte eorum, cæteri

IO

INTERPRETATIO.

Recordor me legisse in scriptis Varronis philosophi, viri apprime docti & periti, præter alia similia, hoc etiam maximè. Cum Tralles inquirerent Magicà indagatione, quis futurus esset exitus belli Mithridatici, puerum vaticinatum esse eis centum & sexaginta carminibus, quæ eveniura erant.

inspiciendo imaginem Mercurii in aqua. Præterea Fabium, amissis quingentis denariis, convenisse Nigidium ipsius consulendi causâ: & pueros, inspiratos ab eo ope incantamenti, ostendisse quo in loco marsupium esset infossum cum aliquot ex eis denariis. & quomodo re-

NOTÆ.

saubono huc allato, desumptis; quæ in Interpret. exposui.

1. *Apud Varronem Philosophum*.] Hic est M. Terentius Varro, Ciceronis amicus, quem ipse ait Romanorum fuisse doctissimum.

2. *Trallibus*.] Tralles hic civis sunt urbis Trallium, quæ in Asia Minori sita est Mixandria inter & Caystrum fluvios, Caria: sanctorum à Plin. & Ptolemaeo, à Strabone verò Ionis, à Stephano Lydis. Aliis nominibus *Evanthia*, *Selenia*, & *Antiochia* appellata est.

3. *Mithridatici belli*.] Quod à Sulla inceptum, à Lucullo postea valde affectum, à Cn. Pompeio tandem finitum est, post quadraginta circiter annos.

4. *In aqua, &c.*] Genus hoc divinationis à *Pythia* Græcis dictum est. Multa fuisse ejusmodi divinationum & Magicæ genera. Plin. lib. 30, cap. 2. *U* narravit *Osthanes*, species ejus (*Magiæ*) plures sunt. Namque & ex aqua, & ex sphaeris, & ex aëre, & stellis, & lucernis, ac pelvibus, securibusque, & multis aliis modis, divina promittit: præterea *Umbra*rum, inferorumque colloquia: quæ omnia etate nostrâ *Princeps Nere* vana falsaque comperit.

5. *Simulacrum Mercurii*.] Decorum

enim imagines in aquâ videre dicebantur vi Magicâ evocatas. D. Augustinus lib. 7. de Civitate Dei, cap. 35. *Hydromantiam facere compulsus est.* (Rex Numa) *ut in aquâ videret imagines Deorum, vel potius ludificationes Demonum; à quibus audiret, quid in sacris consisteret atque observare deberet.* quod genus divinationis Varro à Persis dicit fuisse allatum. Nempè Pythagoras à Persis Magiam edoctus, ad quos, ejus discendæ gratiâ, fuerat profectus, Regem Numam, cujus dicitur familiaris & magister fuisse, illâ erudit.

6. *Cecinisse*.] Afflatum nempè Magico cæthuraquâ.

7. *Fabium*.] Fuerit ille T. Fabius Ciceroni familiaris, ad quem etiam hic consolatoriam scripsit epistolam, quæ est 12^a lib. 5. Epist. ejus ad familiarem.

8. *Ad Nigidium*.] P. Nigidius Figulus Ciceroni item, & Catoni Fabioque æqualis, quem Cicero in Epistola 13, lib. 4. Famil. ad eum scriptâ, unum omnium doctissimum & sanctissimum, sibi quæ amicissimum vocat. Ejus frequenter meminit Gellius, in Noct. Attic. Pythagoricus habitus est: unde non mirum si divinationis causâ, eum consulere Fabius.

ut forent distributi : unum etiam denarium ex eo numero habere
 1 M. Catonem Philosophum , quem se 2 a pedissequo in stipem
 Apollinis accepisse Cato confessus est. Hæc & alia apud plerisque
 3 de Magicis pueris lego equidem : sed dubius sententiæ sum , di-
 cæmne fieri posse , an negem. Quamquam Platoni credam , inter Deos
 atque homines , naturâ & loco 4 medias quasdam Divorum potestates
 interstitas , easque divinationes cunctas & Magorum miracula gu-
 bernare. Quin & illud mecum repito , posse animum humanum , &
 puerilem præsertim , 5 simplicemque , seu cæcūm avocamento , sive
 odorum delinimento soporari , & ad oblivionem præsentium 7 exter-
 nari : & paulisper remotâ corporis memoriâ , redigi ac redire ad na-
 turam suam , quæ est immortalis scilicet & divina ; atque ita

INTERPRETATIO.

liqui dispersi essent : Catonem etiam phi-
 losophum habere unum denarium ex
 illo numero , quem reverâ Cato confessus
 est se sumpsisse a pedissequo , ut eroga-
 ret Apollini. Lego sanè hæc & alia in
 plerisque scriptoribus , de pueris Magi-
 cis : sed incertus sum utrum dicam ea
 posse fieri , aut inficier. Quamvis credo
 Platoni qui dicit esse quasdam divinas
 virtutes interpositas medias , tum natu-
 râ suâ , tum loco , inter Deos & homi-

nes , & eas præesse omnibus divinationi-
 bus , & miraculis Magorum. Quin
 etiam hoc quoque apud me cogito , nimirum
 tam hominis , ac præcipue pueri , quæ
 simplicior est , posse sopiri , & alienari
 ad obliviscendâ præsentia , sive aver-
 tendo eam incantationibus , sive domat-
 cendo odoribus : & depositâ tantisper re-
 cordatione corporis , reduci & revertis
 ad naturam suam , quæ nimirum est
 immortalis , & divina : & sic prædicere

NOTÆ.

1. M. Catonem philosophum.] Catonem
 Uticensem intellige , qui Stoicam
 sectam amplexus est.

2. A pedissequo in stipem Apollinis
 accepisse.] Sic lege ex emendatione
 Casaub. non autem in stipem. Quia olim
 moris non erat , ut argentum honesti
 viri per urbem incedentes secum ge-
 starent ; si qui eorum ad manum ha-
 bere vellent , id dabant pedissequis suis
 negotii , ut in peris pecuniam secum
 deferrent , quam ab eis sumerent , si
 fortè opus fuisset.

In stipem Apollinis.] Seneca , de Be-
 nef. lib. 7. cap. 4. Omnia Deorum
 sunt , tamen Diis posuimus domum , &
 stipem fecimus. Sumpsit ergo Cato à
 suo pedissequo denarium , quem jaceret
 in stipem Apollini , at non jecerat , sed
 habebat adhuc , ut patet ex Apuleii
 textu.

3. De Magicis pueris.] Quorum
 operâ utebantur Magi ad oracula pro-
 menda per hydromantiam.

4. Medias quasdam Divorum pote-
 states.] In de Deo Socratis : Sunt qua-
 dam media divina potestates inter sum-
 mum æthera , & infimam terras , in isto
 ætris spatio interstita , &c. ubi vide No-
 tas nostras.

5. Easque divinationes cunctas &
 Magorum miracula gubernare.] In eo-
 dem lib. de Deo Socratis : Per hos
 eosdem , ut Plato in Symposio autumat ,
 cuncta denunciata , & varia Magorum
 miracula. &c.

6. Simplicemque.] Nullis adhuc opi-
 ationibus , curis , & affectibus præventum
 aut occupatum.

7. Externari.] Extra terminos suæ
 mentis poni. Gloss. externatus carnis
 quævis.

- 1 veluti quodam sopore, futura rerum præfagire. Verum enim verò, ut ut ista sese habent, si qua fides hisce rebus impertienda est, debet ille nescio qui puer providus, quantum ego audio, & corpore decorus atque 2 integer deligi; & animo solers, & ore facundus: ut
5. in eo aut divina potestas, quasi bonis ædibus, diverfetur, si dignè tamen ea pueri corpore includitur: aut ipse animus expergitus, citò 3 ad divinationem suam redigatur: quæ ei promptè insita, & 4 nullà oblivione saucia & hebes, facile resumatur. Non enim ex omni ligno, ut Pythagoras dicebat, debet Mercurius exsculpi. Quod si ita
- 10 est; nominate quis ille fuerit puer, sanus, incolumis, ingeniosus, decorus, quem ego carmine dignatus sum initiare. Cæterum 6 Thallus,

INTERPRETATIO.

res futuras, tanquam per somnum quendam. At corè, quidquid sit de istis, si credendum est his rebus, ille puer præficus quisquis sit, eligendus est, quantum intelligo, formosus corpore & integer, & sagax mente, & disertus ore: vel, ut virius divina habiter in eo san- quam in bonâ domo (si tamen illa possit dignè contineri in corpore pueri:) vel, ut mens ipsa excitata reducatur co-

leviter ad suam vaticinationem, quam recipias facili, utpote sibi ingentiam & expeditam, ac nullo oblivio laesam aut retusam. Nam, ut aiebat Pythagoras, Mercurius non est fabricandus ex quovis ligno. Quod si sic se habet; dicite quis fuerit ille puer, sana mentis, bona valetudinis, ingeniosus, ac formosus, quem ego dignatus sum consecrare incantatione. Porro Thallus,

NOTÆ.

1. Veluti quodam sopore futura rerum præfagire.] Hoc vult Platonius noster, animos humanos ex naturâ suâ, quæ divina est & immortalis, etiam futura cognoscere; sed illâ eos cognitione privari; quandiu terrenis ac corporeis sordibus sunt involuti: ex quibus si quando emerferint, ut in illo Magico sopore, quo fingit eas extra se rapi, illi cò redire ad suam indolem, dotesque omnes suas recuperare.

2. Puer Providus.] Puer, qui ad prædicenda futura sumitur.

3. Integer.] Id est, omnibus suis membris absolutus, non mancus, non mutilus. Non me later posse etiam aliter intelligi, pro casto nempe ac sancto, sed verisimilius mihi sit priore modo intelligendum, maximum enim erat ejusmodi, magicis operationibus impedimentum, si quid membris deesset, ut innuit Plinius lib. 39, cap. 2.

4. Ad divinationem suam.] Hoc est, ad divinutū illum statum, naturæ suæ convenientem, in quo etiam futura

cognoscit, ut suprâ dictum est. Duos nempe modos affert Apuleius, quibus animus potest fatidicus effici. Per inspirationem atque inhabitationem numinis, quam Græci ἐνθυσιανὴν vocant, & per elevationem mentis ad divinam suam naturam, quam exterrationem animi ipse vocat.

5. Nullà oblivione saucia & hebes.] Quam oblivionem divinæ naturæ inducit ætas frequenti corporeatum imaginum contemplatione.

6. Non enim ex omni ligno, ut Pyth. dicebat, debet Mercurius exsculpi.] Plin. lib. 16. Quidam supersticiosius exquirunt materiam unde numen exsculpant, & quanquam Priapus ille Deus facilis & crassus haud gravatur sculnus esse, non tamen idem liceat in Mercurio, Deo tam ingenioso, totque prædito artibus. Proverbium est: Non ex quolibet ligno Mercurius. De quo vide Erasmus, in Chliad.

7. Thallus.] Pricæus censet scribendum esse Thalys, idque probat ex

quem nominastis , medico potius quam Mago indiget . est enim miser morbo comitiali ita confectus , ut ter aut quater die sæpenumerò , sine ullis cantaminibus , corruat , omniaque membra conficiationibus debilitet : 7 facie ulcerosus , fronte & occipitio conquassatus , 8 oculis hebes , naribus hiulus , pedibus caducus . 9 Maximus omnium ; Magus est , quo præsentè Thallus diu steterit . ita plerumque morbo ceu somno vergens inclinatur . Eum tamen vos carminibus meis subversum dixistis , quod forte me coram semel decedit . Conservi ejus plerique adsunt , quos exhiberi denuntiastis . Possunt dicere omnes 1 quid in Thallo dispiciant : 2 cur nemo audeat cum eo ex eodem catino cænare , eodem poculo bibere . Et quid ego de servis ? vos ipsi videtis . Negate Thallum , multo priùs quam ego Oeam venirem , commere eo morbo solitum , medicis sæpenumerò ostensum . Negant hoc

I N T E R P R E T A T I O .

quem dixistis , eget potius medico , quàm Mago . Ille enim infelix adeò conficiatur epilepsia , ut sapissimè collabatur ter vel quater per diem , absque ullis carminibus , & ladat sibi omnia membra concussibus : habens vultum plenum ulceribus , frontem verò & partem posteriorem capitis quassatam , & aciem oculorum rem . samnates hiantes , ac pedes debiles , Ille Magus est maximus omnium , coràm quo Thallus diu steterit . Sic plerumque pronus prostermitur morbo veluti somno . Vos tamen affirmastis eum prostratum

fuisse meis incantamentis , quia fortè lapsus est semel me præsentè . Ecce maximam partem ejus conservorum , quos mihi significastis esse producendos . Possunt cuncti dicere quid animadvertant in Thallo : quare nemo audeat edere cum eo in eadem lance , & potare in eodem calice . Sed quare ego loquor de conservis ejus ? vos ipsi cernitis . Insciemini Thallum consuevisse cadere ex illo morbo , & exhibitum fuisse sapissimè medicis longè antequàm ego venirem Oeam .

N O T A .

hac veteri inscriptione ;

D. M.

TL AUG. LIB. THALETIS.
VINICIANI. NOMENCLATORIS.

A. CENSIBUS THALUS. ET.

JANUARIA. LIB. D. S. P.

1. *Facie ulcerosus.*] Ulceribus ortis ex variis plagis & contusionibus , quibus corruens & sese agitans , faciem mulcaverit , neque enim ulcera faciei ex se se epilepsios symptoma sunt .

2. *Oculis hebes , naribus hiulus , pedibus caducus.*] Id accidit ob spirituum turbationem , quæ maxima est in hoc morbo , unde distractio , convulsio , contractioque nervorum , ac musculorum , quibus nervi inseruntur , hincque nares hiulus manent , & oculi torvi & truces hebetesque fiunt , nec crura pedesque sustentare corpus amplius possunt .

3. *Maximus omnium Magus.*] Qui impedierit quominus Thallus vi comitialis illius morbi correptus cadat .

4. *Quid in Thallo dispiciant.*] Elmenhorstius ex Florentinis membranarum reponit despuant , quem sequitur & Præcæus , adductis ad lectionis suæ confirmationem Plinii & Plauti locis , quibus despuant , seu inspuant comitiali morbo laborantes probatur . Ego tamen nihil mutare velim . Convenientissimus enim & apertissimus sensus est verbi *dispiciant quid in Thallo dispiciant* , id est , *quid observent in eo , quid agnoscant , quid animadvertant* .

5. *Cur nemo audeat cum eo ex eodem catino cænare . &c.*] Quid scilicet sibi à comitiali morbo metuerent , qui morbus contagiosus est .

conserui ejus qui sunt in ministerio vestro? Omnium rerum convictum me fatebor, nisi rus de omnium consensu diu ablegatus est, in longinquos agros, ne familiam contaminaret. Quod ita factum nec ab illis negari potest: ¹ eò nec potuit hodie à nobis exhiberi. Nam ut
 5 omnis ista accusatio temeraria & repentina fuit, nudiustertius nobis Æmilianus denuntiavit, ut servos numero quindecim apud te exhiberemus. Adsunt quatuordecim, qui in oppido erant. Thallus solus rus ablegatus, ut dixi, ferme ad centesimum lapidem, longè ex oculis, Thallus solus abest, sed misimus qui eum curriculò advehat. Interroga, Maxime, quatuordecim servos quos exhibemus, Thallus puer
 10 ubi sit; & quam salvè agat: interroga servos accusatorum meorum, non negabunt, turpissimum puerum corpore putri & morbidò caducum, barbarum, rusticanum. Bellum vero puerum elegistis, quem quis sacrificio adhibeat, ² cujus caput contingat, ³ quem puro pallio amiciat, à quo responsum speret! Vellem herculè adesset; tibi eum
 15 Æmiliane permisissem, ut teneres ipse, ut interrogares. Jam in medià quæstione, hic ibidem pro tribunali oculos truces in te invertisset, faciem tuam spumabundus conspuisset, manus contraxisset, caput

INTERPRETATIO.

An conserui ejus, qui sunt in vestro famulatu hos inficiantur? Confitebor me convictum esse omnium rerum, quarum accusor, si non fuis missus rus in prædia remota consensu omnium, & ibi diu remansit, ne inficeret cæteros servos. Quod ne illi quidem possunt inficiari sic factum esse. Eam ob rem etiam non potuit huc produci hodie à nobis. Nam cum hac tota accusatio fuerit temeraria & subitanea, Æmilianus nobis significavit nudiustertius, ut produceremus coràm te quindecim famulos. Ecce quatuordecim, qui erant in urbe. Solus Thallus, qui, ut jam dixi, relegatus est rus ad centum fere milliaria procul à nostro conspectu, solus (in quem) ille Thallus desideratur. Verùm misimus qui eum adducat celerrimè.

Quare à quatuordecim servis, quos sistimus coràm te. Maxime, ubi sit servus Thallus, & quomodo valeat: quare à famulis meorum accusatorum, non inficiabuntur eum esse puerum maxime deformem, corpore putrido, & agro, obnoxium casui, barbarum, & agrestem. Vos sanè delegistis pulcherrimum puerum, quem aliquis admoveat sacro, cujus tangat caput, quem induat lacinià sine labe, & à quo expectet oraculum? Cuperem sanè ut hic esset, tradidissem eum tibi, Æmiliane, ut tu ipse eum teneres, & interrogares. Jam in medià interrogatione, hoc ipso in loco ante tribunal convertisset ad te oculos torvos, conspuisset vulsum tuum, spumam ore fundens, constrinxisset manus, quassa-

NOTÆ.

1. Eò nec potuit hodie à nobis exhiberi.] Quia ruri adhuc erat, necdum potuerat per angustias temporis inde advenisse, quanquam accersitus.

2. Cujus caput contingat.] Dum carmine eum initiaret, ut supra loquitur noster. Observandus est hic locus, ritum enim peculiarem exhibet Magico.

rum illorum sacrorum.

3. Quem puro pallio amiciat.] Sic legendum, non pulcro. Festus. Pura vestimenta sacerdotes ad sacrificium habebant, id est, non obsita, non fulgurita, non funesta, non maculam habentia.

succussisset, postremo in sinu tuo corruisset. Quatuordecim servos, quos postulasti, exhibeo: cur illis ad quæstionem nihil uteris? Unum puerum, atque eum caducum, requiris, quem olim abesse pariter mecum scis? quæ alia est evidentior calumnia? Quatuordecim servi petitu meo adfunt, eos diffimulas: unus puerulus abest, eum infimulas. Postremo quid vis? puta Thallum adesse. Vis probare, eum præsentem me concidisse? ultro confiteor. Carmine id factum dicis? hoc puer nescit: ego, non factum, revinco. Nunc, caducum esse puerum, nec tu audebis negare. Cur ergo carmini potiùs, quam morbo attribuaturs ejus ruina? An evenire non potuit, ut forte præsentem me idem pateretur, quod sæpe alias multis præsentibus? Quod si magnum putarem caducum dejicere, quid opus carmine fuit? ¹ cum incensus gagates lapis, ut apud Phisicos lægo, pulcre & facile hunc morbum exploret; ² cujus odore etiam in venalitiis vulgò sanitatem aut morbum venalium experiantur. Etiam orbis à figulo circumactus, non difficile ejusdem valitudinis hominem vertigine sui corripit: ita spectaculum rotationis ejus animum saucium debilitat; ac multo plus ad caducos conternendos figulus

I N T E R P R E T A T I O.

visset caput, denique cecidisset in tuum gremium. Sisto quatuordecim famulos, quos poposcisti: quare nullatenus uteris illis ad inquisitionem? postulas tantum unum puerum, & eum laborantem comitiali morbo, quem tam bene scis, quàm ego, jam pridem non hinc esse? quæ potest esse calumnia manifestior? Ecce tibi quatuordecim famuli, prout postulasti, fugis te non videre eos: desideratur unus servulus, criminis ejus absentiam. Quid tandem tibi vis? pone sanè Thallum hic esse præsentem. Vis probare eum corruisse coràm me? fateor sponso meà. Dicis hoc factum esse incantamento? servulus id ignorat: ego probo non esse factum hac ratione. Jam ne tu quidem audebis inficiari puerum illum esse epilepticum.

Quare igitur casus ejus refundatur peccatis in incantationem, quàm in morbum illum? An non potuit contingere, ut pateretur foris coràm me, quod alias sæpe passus est coram pluribus? Quod si crederem rem magnam esse prostrernere epilepticum, quid opus fuit incantamento? si quidem lapis gagates, ut lægo apud scriptores rerum natura, si accendatur, bene & facillè probat hunc morbum: cujus etiam vidore solent inter foris venalium explorare bonam aut malam valetudinem servorum præstantium. Rota etiam gyrata à figulo facillè corripit suà gyratione hominem eodem illo morbo laborantem. Usque adeò inspectio vertiginis afficit ejus mentem infirmam; & figulus longè potentior est ad dejiciendos epilepticos.

N O T A.

1. Cum incensus gagates lapis. &c.] De eo Plinius, lib. 36. cap. 19. Deprehendit soniticum morbum, & virginitatem sufficit. Dioscorides, lib. 5. Soniticus morbus quis sit; docet Gellius, lib. 20. cap. 1. ceteroqui morbum vehementiorem vim praviter nocendi habentem, legum istarum scriptores alio in loco, non per se morbum, sed morbum soniticum appellant. At loco suprà lau-

dato intelligere videtur tantum comitiale. sic enim de eodem lapide Dioscorides lib. 5. ἐστὶ τῷ ἐμπλακτικῷ ἐλκτρῷ ἰσχυρὰ ἰσχυρὰ. Sufficit ejus probamentum est epilepticorum.

2. Cujus odore etiam in venalitiis, &c.] Hunc modum explorandæ venalium valetudinis, non alibi commemoratum, quàm hoc Apuleii loco, invenio.

valet, quam Magus. Tu frustra postulasti ut servos exhiberem: ego non de nihilo postulo, ut nomines, quinam testes huic piaculari sacro adfuerint, cum ego ruentem Thallum impellerem. Unum omnino nominas puerulum illum Sicinium Pudentem, cuius me nomine
 5 accusas: is enim affuisse se dicit; ¹ cuius pueritia etsi nihil ad religionem suffragaretur ² tamen accusatio fidem derogaret. Facilius fuit, Æmiliane, ac multo gravius, tete ut ipsum diceres interfuisse, & ex eo sacro cœpisse ³ dementire potius, quam totum negotium quasi ludierum pueris donares. Puer cecidit, puer vidit; num etiam puer
 10 aliquis incantavit? Hic satis veteratori ⁴ Tannonius Pudens, cum hoc quoque mendacium frigere, ac prope jam omnium vultu & murmure explosum videret; ut vel suspiciones quorundam spe moraretur, ait pueros alios producturum, qui sint æque à me incantati, atque ita ⁵ ad aliam speciem argumenti transgressus est. Quod quan-
 15 quam dissimulare potui, tamen ut omnia; ita hoc quoque ultrò provoco. Cupio enim produci eos pueros, quos spe libertatis audio confirmatos ad mentiendum. Sed nihil ampliùs dico, quam ut pro-

INTERPRETATIO.

quam Magus. Tu petisti inutiliter, ut sisterem huc meos famulos: ego non temerè peto; ut dicas quinam testes praesentes fuerint huic nefario sacro. cum ego impellerem Thallum jam cadentem. Nominas tantum unum adolescentulum, illum scilicet Sicinium Pudentem, cuius nomine me accusas. Ipse enim ait se praesentem fuisse, cuius quamvis pueritia nihil conferret ad religionem movendam iudici, accusatoris tamen persona quam sustinet detraheret ei fidem. O Æmiliane convenientius erat, & longè majoris ponderis, ut diceres te ipsum adfuisse, & cœpisse insanire ex illo incantamine, quam ut permitteres omnem hanc rem pueris quasi jocularam. Puer

lapsus est, puer vidit labentem: an puer quoque aliquis cum incantavit? Hic Tannonius Pudens cum cerneret, hoc etiam mendacium parum valere. & jam exhibitum esse omnium serè nutibus ac susurris, callidissimè dixit se exhibiturum alios pueros, quos incantaveram similiter: ut sic saltem spe illà retardaret suspiciones quorundam: sicque transiit ad aliud genus probationis. Quod licet potuerim pratermittere tamen. cum provoco sponte ad hoc probandum sicut & amnia alia. Opto enim, ut servuli illi exhibeantur, quibus accipio animos esse additos ad mentiendum praeposita spe manumissionis. Verum nihil addo ulterius nisi

NOTÆ.

1. Cuius pueritia etsi nihil ad religionem suffragaretur.] Hoc est, quamquam non dubitaretis, non religioni duceretis, propter ejus pueritiam, cui vulgò parva habenda est fides.

2. Tamen accusatio fidem derogaret.] Neque enim accusator adversus reum testimonium dicere potest. Neque, si dicat, ei creditur.

3. Dementire.] Insanire Lucret. lib. 3.

dementit enim delirâque fatur.

4. Tannonius Pudens.] Æmiliani advocatus.

5. Ad aliam speciem argumenti.] Ad aliud quidem argumentum. à Thallo enim transibat ad alios pueros, quos aiebat similiter incantatos, Sed. non ad aliud genus argumenti, in utroque enim de pueris incantatis agebatur.

ducant

ſcant. Poſtulo igitur & flagito, Tannoni Pudens, ut expleas quod es pollicitus. Cedo pueros iſtos quibus confiditis. produc, nomina qui ſint. meâ aquâ licet ad hoc utare. Dic, inquam, Tannoni. quid taces? quid contaris? quid reſpectas? Quod ſi hic neſcit quid dixerit, aut nomina oblitus eſt, at tu Æmiliane cede huc. dic quid advocato tuo mandaveris. exhibe pueros. Quid expalluiſti? quid taces? hocſine accuſare eſt? hocſine tantum crimen deferre? an Claudium Maximum, tantum virum, ludibrio habere, me calumniâ infectari? Quod ſi fortè patronus tuus verbo prolapſus eſt, & nullos pueros habes quos producas; ſaltem quatuordecim ſervis, quos exhibui, ad aliquid utere: aut cur ſiſti poſtulabas tantam familiam? Magiæ accuſans de quindecim ſervis denuntiavi: quod ſi de vi accuſares, quot tandem ſervos poſtulares? Sciunt ergo aliquid quindecim ſervi, & occultum eſt: an occultum non eſt, & Magicum eſt? Alterum horum fatearis neceſſe eſt: aut illicitum non fuiſſe, in quo tot conſcios non timuerim: aut ſi illicitum fuit, ſcire tot conſcios non debuiſſe. Magia iſta, quantum ego audio, res eſt legibus delegata, jam inde antiquitus: duodecim Tabulis propter incredundas.

I N T E R P R E T A T I O.

ut eos exhibeant. Peto ergo & poſco, ô Tannoni Pudens, ut præſtes quod promiſiſti. produc iſtos ſervulos quibus vos ſiditis. exhibe eos, dic quinam illi ſint. utere meâ aquâ ad hoc, per me licet. Loquere, inquam, Tannoni, quare ſiſtis? quare haſitas? quid reſpicis? Quod ſi hic ignoras quid dixeris, aut oblitus eſt nomina, eorum; tu cerè, ô Æmiliane, veni huc. eloquere quid præceperis tuo patrono. Produc ſervulos. Quare palles? cur ſiſtis? an hoc eſt accuſare? an hoc eſt deferre tantum ſcandalus? an potius iridere Claudium Maximum tantum virum. & perſequi me calumniâ? Quod ſiſtorè tuus advocatus erravit loquendo, & tu nullos habes ſervulos quos huc ſiſtis; cerè mi-

tor ad aliquid quatuordecim famulis quos produxi: vel quare poſcebas ut tot famuli producerentur? Cum me Magia inſimularis, poſtulavi quindecim famulos: quod ſi me accuſares de vi, quot quaſo famulos petere? Igitur quindecim ſervi norunt aliquid, & illud ſecretum eſt: an verò non eſt ſecretum. & tamen Magicum eſt? Oportet ut concedas alterutrum horum: vel illud non fuiſſe vetitum, in quo non veritus ſim tot participes: vel ſi vetitum fuit, non oportuiſſe ut tot taſtes illud cognocerent. Hac Magia, ut ego accipio, eſt res tradita legibus ad puniendum, jam à primis temporibus vetita legibus duodecim Tabularum, ob incredibile ex-

N O T A.

1. Meâ aquâ licet ad hoc utaro.] Tempore mihi ad dicendum conceſſo, quod aqua, è clepſydrâ guttatim fluens, metitur.

2. Si de vi accuſares.] Quæ neque à ſolo, neque clam fieri poteſt, ſed multorum hominum operâ perpetratur. Magica verò ſacra alio longè modo ſe habent, utpote quorum præcipua con-

ditio eſt ut ſecreta ſint.

3. Duodecim tabulis propter incredundas frugum illecebras interſcripta.] Lex illa ex duodecim tabulis ſic habet: S I QUIS ALIENAS FRUGES EXCANTASSIT, CAPITAL ESTO. Porro per incredibile illas frugum illecebras intellige ſegatum attractiones & tranſlationes ex uno agro in alium, quas vi carminum

Apul.

P p p

frugum illecebras interdicta. Igitur & occulta non minus, quam terra & horribilis, plerumque noctibus vigilata, & tenebris abstrusa, & arbitris solitaria, & carminibus murmurata, cui non modò servorum, verum etiam liberorum pauci adhibentur. Et tu quindecim servos vis interfuisse? Nuptiæ-ne illæ fuerunt, an aliud celebratum officium, ² an convivium tempestivum? Quindecim servi sacrum Magicum participant, ³ quasi Quindecimviri sacris faciundis creati. Cui tamen rei tot numero adhibuisses, si conscientia unius multi sunt? Quindecim liberi homines ⁴ populus est: totidem servi, familia: totidem

INTERPRETATIO.

cantationes segetum. Quaque proinde non minus absconditur, quam dira est & abominanda, qua sapius exercetur vigilando pernoctem, obscuritate tecta, destituta testibus, & peragitur susurris incantationum, ad quam utuntur operâ paucorum non servorum modò, sed vel ingenuorum quoque. Tu vero vis quindecim servos adfuisse? An fuerunt illa nuptia, an aliud officium para-

tum, an convivium tempestivum? Quindecim famuli conscii sunt carmoniarum Magicarum, veluti Quindecimviri electi ad sacra peragenda. Ad quid tamen usus fuisset tot servis, si vel unus conscius plures sint quam expediat? Quindecim homines liberi constitunt populum: totidem famuli constituunt familiam: totidem servi ligati confi-

NOTÆ.

fieri posse, & reverà factas putabant. Virgil. in Pharmaceutriâ:

Atque sacas alid vidi traducere messis.

Omitto Plin. Ovid. Tiballum, & alios qui rei hujus meminerunt.

1. Cui non modò servorum, verum etiam liberorum pauci adhibentur.] Teste Philone, in commentario, quo probat omnes, qui virtutem colunt, esse liberos. Athenienses mancipia sua excludebant, cum rem divinam Furiabus facerent. Minutius Felix in Octavio: etiam servo quibusdam carimoniis interesse piaculari flagitium est.

2. An convivium tempestivum.] Turnebus Adversariorum lib. 6. cap. 16. exponens hunc Apuleii locum, & alios tres Ciceronis in Verrem, de Senectute, & pro Murenâ, ait: convivium tempestivum esse, quod neque sit de die: (num turpe, & nequam, & intempestivum habebatur de die convivia agitare) neque in multam noctem producit, sed quod tempore suo sit. Contrâ verò intempestivum. Ad tempestivum quoque convivium pertinuisse suspicatur, ut diebus quibusdam, puta festis,

agitaretur, potius quam aliis.

3. Quasi Quindecimviri sacris faciundis creati.] Duumviros primò sacris faciundis creavit Tarquinius Superbus, vel (ut quidam volunt) Tarquinius Priscus, occasione librorum Sibyllinorum, quos eamque, quosque eis custodiendos tradidit, postea pro Duumviris illis creati sunt Decemviri, quorum esset idem munus, permaneruntque illi ad usque Sullæ tempora, qui alios quinque primus addidisse creditur, & effecisse Quindecimviros sacris faciundis. Hi liberos Sibyllinos custodiebant, cumque ex Senatûconsulto ad eundem essent, addebant, & quæ legisset, Senatui renuntiabant, ludos sæculares celebrabant, postremo ea omnia peragebant, quæ Sibyllinorum librorum jussu erant peragenda.

4. Populus est.] Hoc est, pagus. Attici Δῆμος vocant pagos suos. Quindecim scilicet viros liberos, hoc est, patres familias, cum omni sibi subdita familiâ ad pagum constituendum sufficere perquam verisimile est.

5. Totidem servi familia.] Immo & pauciores.

vinci, ¹ ergastulum. An adiutorio multitudo eorum necessaria fuit, qui diutine hostias lustrales tenerent? At nullas hostias nisi gallinas nominastis. ² An ut grana thuris numerarent? an ut Thallum prosternerent? Mulierem etiam liberam perductam ad me domum dixistis, ejusdem Thalli valitudinis, quam ego pollicitus sim curaturum: eam quoque incantatam à me corruisse. Ut video, vos? palæstritam, non Magum accusatum venistis: ita omnes, qui me accesserint, dicitis cecidisse. Negavit tamen quærente te, Maxime, ⁴ Themison medicus, à quo mulier ad inspiciendum perducta est, quidquam ultra passam, nisi quæsisse me, ecquid illi aures obtinnirent, & utra earum magis: ubi responderit, dextram sibi aurem nimis inquietam, confestim decessisse. Hic ego, Maxime, quanquam sedulo impræsentiarum à laudibus tuis tempero, necubi tibi ob causam istam videar blanditus, tamen solertiam tuam in percontando nequeo quin laudem. Dudum enim cum agitarentur hæc, & illi incantatam mulierem dicerent, medicus, qui abfuerat, abnueret, quæsi tu nimis quam prudenter, quod mihi emolumentum fuerit incantandi? responderunt, ut mulier rueret. Quid deinde? mortua est? inquis: negarunt. Quid ergo dicitis? quod Apuleii commodum, si ruisset? ita enim pulcrè ac perseveranter tertio quæ-

I N T E R P R E T A T I O.

erant ergastulum. Num tantus eorum numerus necessarius fuit ad auxilium, ut scilicet teneant diu victimas lustrales? Verum nullas victimas nominavistis nisi gallinas. Num ut numerarent micæ thuris? num ut deicerent Thallum? Dixistis etiam faminam ingenuam, laborantem eodem morbo, quo Thallus, deductam fuisse ad me in meam domum, quam promiserim me sanaturum: & illam etiam cecidisse incantatam à me. Quantum video, venistis accusatum lustratorem, non autem Magum: quandoquidem dicitis corruisse omnes, qui ad me venerint. Attamen Themison medicus, qui adduxit faminam illam ad me, ut eam inspicerem, dixit, cum tu eum interrogasti, ô Maxime, nihil aliud ei contigisse, nisi me rogasse num aures ei tinnirent, & utra earum magis tinniret. Eam autem, cum respondisset dextram aurem sibi nimium turbati tinnire, statim abiisse. O Maxime quamvis studiosè abstinere in præsens à tuis præconiis, ne videar aliquo modo tibi adulari propter hanc litem, non possum tamen quin prædicem tuam sagacitatem in interrogando, jam pridem enim cum hac disputarentur, & illi affirmarent faminam fuisse incantatam, medicus autem, qui præsens fuerat, id negaret, tu sciscitatus es prudentissimè sanè, quam utilitatem ego perceperim ex incantatione? responderunt, ut famina caderet. Quid postea? (ais) an obiit? negaverunt. Quidnam igitur, dicitis? quamnam utilitas rediisset ad Apuleium, si mulier illa cecidisset? nam sic terribè inter-

N O T A.

6. Ergastulum.] Glossæ Philoxeni: Ergastulum τῆς ἐς ᾧ οἱ δουλοὶ ἐργάζονται. locus, in quo vincti operantur.

7. An ut grana thuris numerarent?] Pricæus vult legi mundarent. Ex illo Ennapii in pari argumento λιβανωτῶ

χρόνον καθάρισται. Cum purgasset micam seu granum thuris.

7. Palæstritam.] Athletam, qui, quot se ad eum, humi prosterнат.

8. Themison medicus.] Apuleii servus, de quo jam supra.

Ppp ¶

sivisti; ut qui scires omnium factorum rationes diligentius examinandas, ac sapius causas quæri, facta concedi: eoque etiam patronos litigatorum causidicos nominari, quod, cur quæque facta sint, expediant. Cæterum negare factum, facilis res est, & nullo patrono indiget: rectè factum vel perperam, docere, id verò multo arduum & difficile est. Frustrà igitur, an factum sit, anquiritur, quod nullam malam causam habuit ut fieret. Ita facti reus, apud bonum judicem, scrupulo quæstionis liberatur, si nulla fuit ei ratio peccandi. Nunc, quoniam neque incantatam, neque prostratam mulierem probaverunt, & ego non nego petitu medici à me in peccatam, dicam tibi, Maxime, cur illud de aurium tinnitu quæsierim, non tam purgandi mei gratiâ in eâ re quam tu jam præjudicâsti neque culpæ neque crimini confinem, quàm ut ne quid dignum auribus tuis & doctrinæ tuæ congruens reticuerim. Dicam igitur quàm brevissimè potero. etenim admonendus es mihi, non docendus. Plato philosophus in illo præclarissimo Timæo cælesti quadam facundiâ universum mundum molitus, postquàm de nostri quoque animi trinis potestatibus solertissimè disseruit, & cur quæque membra nobis divinâ providentiâ fabricata sint, aptissimè demonstravit: causam morborum omnium trifariam percenset. Primam causam primordiis corporis attribuit: si ipsæ elementorum qua-

INTERPRETATIO.

rogasti egregiè & constanter: quippe qui sciebas causas omnium factorum considerandas esse sedulò, & sapè rationes inquiri, licet facta concedantur: & propterea etiam advocatos litigantium dici causidicos, quia explicant causas quare singula gesta sint. Porro facile est inficiari factum, & ad hoc nullo advocato opus est: ac difficillimum est & maximo arduum, ostendere an hoc bene vel male factum sit. Ergo incassum inquiritur num aliquid perpetratum sit, quod nullam habuit malam rationem cur perpetraretur. Sic qui accusatur facti, exolvitur metu inquisitionis coram probo iudice, si ipse nullam habuit causam malefaciendi. Jam quia neque ostenderunt sceminam fuisse incantatam, neque dejectam humi, atque ego non inficio eam à me fuisse consideratam rogatu medici, apertam

tibi, ô Maxime, quare hoc sciscitatus fuerim de tinnitu aurium, non tam ad me excusandum in hac re, quam tu jam ante statuisti neque culpa neque scelari esse proximam, quam ne ficleam aliquid conveniens tuis auribus, & tua eruditiani. Hoc ergo exponam quàm paucissimis verbis licebit. nam tu non es mihi instruendus, sed tantum admonendus. Plato philosophus explicans totum orbem divinâ quadam eloquentiâ, in illo egregio Dialogo Timæo, postquam subtilissimè disputavit de tribus etiam facultatibus nostræ mentis, & ostendit convenientissimè, quamobrem providentiâ divinâ nobis formaverit arius: distribuit causam omnium agitudinum in tres partes. Primam causam tribuit principis corporis: si ipsa qualitates elementorum, humida nempe,

NOTÆ.

1. Ita facti reus, &c.] Quarquam hoc absolute fallax, tamen non leve habet ad innocentiam probandam momentum, quòd vix malum perpetretur

ingratis,

2. De nostri quoque animi trinis facultatibus,] Intellectu, phantasiâ, memoriâ.

ritates, humida & frigida, & his duæ adversæ, non congruant. id adeo evenit, cum quæpiam earum modum excessit, aut loco demigravit. Sequens causa morborum inest in eorum vitio, quæ jam concreta ex simplicibus elementis, unâ tamen specie coaluerunt: ut est sanguinis species, & visceris, & ossis, & medullæ: porro illa, quæ ex hisce singularibus mixta sunt. Tertiò, in corpore concretamenta varii fellis, & turbidi spiritus, & pinguis humoris, novissima ægritudinum incitamenta sunt. Quorum è numero præcipua sit materia morbi comitialis, de quo dicere exortus sum; cum caro in humorem crassum & spumidum inimico igni conliquefcit, & spiritu indidem parvo ex calore compressi aeris albida & spumida tabes fluit. Ea namque tabes, si foras corporis prospiravit, majore dedecore quam noxâ diffunditur. Pectoris enim primorem cutim

INTERPRETATIO.

ne frigida, & dua illis contraria, non bene inter se conveniant. illud porro contingit, cum aliqua earum immoderate abundavit, aut exiit ex sua sede. Altera causa morborum posita est in corruptione earum rerum, quæ jam conflata ex primordiis simplicibus condunata sunt in unam substantiam: cujusmodi est substantia sanguinis, & carnis, & ossis, & medulla, uno verbo ea omnia quæ conflata sunt ex his singularibus. Tertiò loco collectiones bilis

diversicoloris, & flatuum turbulentorum, & humorum crassorum, sunt ultima incitamenta morborum. Ex quorum numero præcipua est materia morbi comitialis: de quo incepi disputare. Quando nempe caro liquefit ardore noxio in humorem spissum, & spumidum, & collecto inde flatu ex fervore aeris stipati, sanies subalba & spumosa manat. Etiam illa sanies si transpiravit extra corpus, effunditur cum majori deformitate, quam læsione. Nam notas exti-

NOTÆ.

1. Tertiò in corpore concretamenta varii fellis. &c.] Hoc testium nomenclum etiam tripartitò dividit Plato. Alios enim morbos à spiritu, alios à pituitâ, alios à bile fieri dicit, quas linguas causas ordine deinceps explicat. Apuleius sic interpretatur: concretamenta varii fellis (χολῆς) & turbidi spiritus (πνέματος) & pinguis humoris (φλέγματος).

2. Et spiritu indidem parvo ex calore compressi aeris, albida & spumida tabes. &c.] Sic lege, non autem ex candore. Ex calore enim spuma. Ennius apud Macrobi.

Spiritus ex animâ calidâ spumas agit albam.

Neque legas, & humida tabes, sed spumida, supra enim proximè dixit humorem crassum & spumidum.

3. Foras corporis.] Magis Latine

effert foras corpore. At nihil mutandum. Syntaxis Græca est ex his quæ notantur, sic lib. 8. Metamorph. dixit insidit adunum.

4. Majore dedecore, quàm noxâ diffunditur.] Virgilium enim tantum efficit illam, quæ Græcis ἄλφειον quæ, ut ait Celsus, lib. 5. color albus est, ferè subasper, & non continuus, ut quedam quasi dispersæ guttæ videantur, quæ viridigo, ut ait idem Celsus) quamvis per se nullum periculum afferat, tamen fæda est.

5. Pectoris enim; &c.] Aut repone cum Casaubono corporis, abt si pectoris retines, peccus pro toto corpore usurpatum intellige, quemadmodum & Euripides τὸ σπῆν ἀπὸ τοῦ σώματος dixit, ut notat ejus Scholiastes, ad hunc Phædræ locum: Ἀπὸ δὲ τοῦ σώματος τοῦ σώματος.

vitilagine insignit, & 1 omnimodis maculationibus convariatur. 2 sed cui hoc usu venerit, nunquam postea comitiali morbo attentatur. Ita aggritudinem animi gravissimam, 3 levi turpitudine corporis compensat. Enimvero 4 si perniciofa illa albedo intus cohibita, & bili atræ sociata, venis omnibus furens pervasit: deinde ad summum caput viam molita, dirum fluxum cerebro immiscuit; illico regalem partem animi debilitat, quæ ratione pollens, verticem hominis vestit arcem & regiam infedit. Ejus quippe 5 divinas vias & sapientes meatus 6 obruit & obturbat. 7 quod facit minore perniciæ per soporem; cum potu & cibo plenos comitialis morbi 8 prænuntiâ strangulatione modicè angit. Sed si usque adeo aucta est, ut etiam vigilantiam capiti offundatur; tum verò repentino mentis nubile ob-

INTERPRETATIO.

nam pellem corporis vitilagine, & distinguit maculis omnis generis. Verum ille, cui hoc contigerit, nunquam deinceps afficitur epilepsiâ. Sic commutat acerbissimum morbum animi parvâ deformitate corporis. At si illa axillalis humor albus inorsum veniens, & permixtus nigra bili penetravit in omnes venas cum furore: postea tendens ad summitatem capitis, permiscuit cerebro favam desillationem, protinus infirmat

regiam partem mentis, qua valens ratiocinatione, fixit sedem in summo capite hominis, tanquam in arce & in palatio. Nam obscurat, & perturbat semitas ejus divinas, & poros rationi destinatos. Quod quidem facit cum minore periculo per seminum equanimo moderatè promiss potu & ascâ repletos, suffocatione præfagâ morbi sacri. At si crevit eo usque, ut se effundas etiam in caput vigilantium, tunc obstupescunt

NOTÆ.

1. Omnimodis maculationibus convariatur.] Sic exprimit illa Platonis ex supradicto Timæo: κατὰ ποικίλλει τὸ σῶμα. ex quibus verosimillimum sit corporis supra reponendum esse loco pectoris.

2. Sed cui hoc usu venerit, nunquam postea. &c.] Id non legitur apud Platonem.

3. Levi turpitudine corporis compensat.] At Plato non solum vitilagine corpus commaculati dicit, sed illud præterea addit, alios cognatos morbos generari, quod omisit Apuleius.

4. Si perniciofa illa albedo intus cohibita, &c.] Sic omnino legendum est, non dulcedo, quidquid in contrarium dicat Gentilis. Albedo hac, est humor ille albus, qui vitiliginem facit, cum in exteriorem partem corporis diffunditur. Exprimit illa Platonis: τὰ λευκὰ ἐν φλέγμα ἀπορροῦνται μετὰ χολῆς μελαίνης κίεσθαι.

5. Divinas vias, & sapientes me-

as.] Cerebri sinus ventriculos & poros intellige, quibus spiritus animales in nervos totumque corpus derivantur. Sapientes meatus interpretor artificiosos, solerti ac sapienti manu fabricatos, vel, quibus animus sapiens suis fungitur muneribus.

6. Obruit, & obturbat.] Quidam, obstruit, & obturat. Nihil mutandum. Exprimit illa Platonis: ἐν ταῖς σπείδουσιν τὰς ἐν κεφαλῇ θεϊκὰς ὁδούς ἐμπνεύουσιν καὶ ἐκταγμένον αὐτὰς.

7. Quod facit minore perniciæ per soporem, &c.] Plato καὶ ὅταν ἐν ὅνυχον πρὸν, ὅγνησιν καὶ ἐμπνεύουσιν διακαλλὰ πρὸν.

8. Prænuntiâ strangulationis.] Nihil disortè de hac strangulatione prænuntiâ Plato, de interclusâ quidem & impeditâ respiratione nonnulla dicit. Et ænem illa strangulatio obrutis & obturatis viis, per quas vis sentiens & mens transmittitur.

torpescunt, & moribundo corpore, cessante animo cadunt. Eum nostri non modò 1 Majorem 2 & Comitalem, verum etiam 3 Divinum morbum, ita ut Græci 4 *ἰατρικόν*, verè nuncupant. 5 videlicet quòd animi partem rationalem, quæ longè sanctissima est, eam violer. 6 Agnoscis Maxime rationem Platonis, quantum potui pro tempore, 7 perspicuè explicatam, cui ego fidem arbitratus, causam divini morbi esse, cum illa pestis in caput redundavit: haudquaquam videor de nihilo percontatus, ad esset mulieri illi caput grave, cervix torpens, tempora pulsata, aures sonoræ. Et cæterum, quòd dextræ aures crebriores tinnitus fatebatur, signum erat morbi penitus adacti. Nam 10 dextera corporis validiora sunt, eoque minus spei ad sanitatem relinquant, cum & ipsa agritudini succumbunt. Aristoteles adeò in

INTERPRETATIO.

subitâ caligine animi, & deficientis, jam mente corrumpunt, corpore simili morientis. Nostri merito nominaverunt eam, non tantum morbum Majorem, & Comitalem, sed etiam morbum Divinum, quemadmodum & Græci facrum morbum, quia nimirum ludo rationalem mentis partem, quæ est mentis sanctissima. Agnoscis, ô Maxime, rationem Platonis, expostam quàm clarissimè potui pro ratione temporis. cui ego credens dicenti, causam morbi co-

mitialis esse quando ille dirus humor refluxit in caput: nullatenus videor frustra interrogavisse, nunc caput esse gravatum illi scemina, nunc collum ipsi torpidum esse, an ipsi tempora quatrentur, acque autem, ô tinnitantes, Et porro, quæ considebantur, atrem idcirco sibi sapiens sanare, indicium erat morbi altius infusi. Dextra enim partes corporis firmiores sunt, & propterea permittunt minus spes sanationis, quando ipsa quoque vincuntur morbo. Porro

N O TÆ.

1. *Majorem.*] Corn. Celsus vocat etiam cum majorem morbum, eadem ratione quâ vis major Latinis dicitur, cui resisti non potest. Helychius *Μαζαλν νόσος* ἐμμανής. Galenus lib. Epidem. *Περικλεῖον* etiam hunc morbum dici autumat, non quòd Mœcules eâ laboraverit, sed quia est invictus, vel, *κατ' ἐξοχήν*, quomodo & *soniticus* est appellatus: cûr alias omnis morbus, qui cuique rei agendæ impediemento est, *soniticus* dicitur, ut docent Plin. & Jurisconsulti.

2. *Et Comitalem.*] Sic dictus est, quòd in comitiis de repetitæ cæpitâ interveniens, ea turbaret. Hinc de eò Q. Sammonicus Sereus:

Est subiti species morbi, cui nomen ab illo est.

Quod fieri nobis suffragia jussa recusat.

Sæpè etenim, membris atque languore cœcusi,

Concilium populi labe horrenda dirimit.

3. *Divinum morbum.*] Sive ob eam rationem, quam subjungit Apuleius, sive quia eum crederent *θεῖον* ἢ ἀπὸ Διὸς immissum, seu potius quia haberet *θεῖον* ἢ *ἀπὸ Διὸς* majorem.

4. *ἰατρικόν.*] Sacrum morbum. Quomodo admodum etiam dictus est a Latinis.

5. *Videlicet quòd animi partem.* &c.] Interpretatur illa Platonis: *ἡ λογικὴ ὁρμή* ὁρμή ἐστὶν ἡ ἐν τῷ κεφαλῇ ἡ λογικὴ ὁρμή, ἡ ἐν τῷ κεφαλῇ ἡ λογικὴ ὁρμή, ἡ ἐν τῷ κεφαλῇ ἡ λογικὴ ὁρμή (hoc est, ut intelligit nos, animam hominis) *περιεχούσα*, *ἡ ἐν τῷ κεφαλῇ ἡ λογικὴ ὁρμή*, *ἡ ἐν τῷ κεφαλῇ ἡ λογικὴ ὁρμή*.

6. *Agnoscis.*] Quia supra dixi: *ἀντιμνησκόμενος* es mihi, non docentibus.

7. *Cui ego fidem arbitratus.*] Hoc est, *fidem habens*. Similiter Plautus, in Bacchid.

Postremo, si pergit, parum mihi fidem

hoc, & medici confessione, qui adduxit, ad meam ratiocinationem rectè factum esse conveniat; aut construant, Magi & malefici hominis esse, morbis mederi: aut si hoc dicere non audent, fateantur se in puero & muliere caducis, vanas & prorsus caducas calumnias intendisse. Imò enim, si audire verum velis, *Emiliane*, tu potius caducus, qui jam tot calumniis cecidisti. Neque enim gravius est corpore quam corde collabi: pede potius quam mente corruere: * in cubiculo despuì, quam in isto splendidissimo cœtu detestari. At tu fortasse te putas sanum, quod non domi contineris, sed insaniam tuam, quoquò te duxerit, sequeris. Atqui si contendere vis furorem tuum cum Thalli furore, inveniēs non permultum interesse: nisi quod Thallus sibi, tu etiam aliis furis. Cæterum Thallus oculos torquet, tu veritatem: Thallus manus contrahit tu patronos: Thallus pavementis illiditur, tu tribunalibus. Postremo ille quidquid agit, in agitudine facit, ignorans peccat: at tu miser, prudens & sciens delinquis. tanta vis morbi te instigat! falsum pro vero infirmulas, infectum pro facto criminaris. quem innocentem liquidò scis, tamen accusas ut nocentem. Quinetiam, quod præterii, sunt quæ

I N T E R P R E T A T I O.

nio medici, qui eam adduxit, bene factum fuisse juxta meum ratiocinium: vel decernans pertinere ad Magum, & veneficum hominem sanare morbos: vel si veretur hoc dicere, concedant se intentasse accusationes inanes, & penitus fluxas, in puero & femina epileptici. Quinimodò, si vis audire verum, o *Emiliane*, tu potius es caducus, qui jam decidisti tot falsis accusationibus. Nam non est gravius corruere corpore, quam mente: cadere potius pede, quam animo: conspuì in cubiculo, potius, quam execrationibus peti in hac illusterrimâ concione. Sed tu forsitan credis te esse sana mentis, quia non carceris domi, sed sequeris stultitiam tuam quocumque te pertraxerit. Sed si

vis comparare dementia tuam cum dementia Thalli, reperies, non magnum esse discrimen: nisi quod Thallus insanit in suam tantum perniciem, tu verò etiam in alienam. Porro Thallus conterquet oculos, tu autem veritatem: Thallus stringit manus, tu Advocatos: Thallus alliditur ad pavementa, tu ad tribunalia. Denique, quidquid ille facit, illud facit in morbo, delinquit ex ignorantia: tu verò, improbe, peccas sciens vidensque. tanta violentia morbi te incitat! desers falsum pro vero, accusas quod non factum est, tanquam sit factum. criminaris tanquam fontem, quem manifestò cognoscis esse fontem. Quin & (quod prætermiseram)

N O T A.

1. Qui jam tot calumniis cecidisti.] Qui jam tot calumnias adversus me incendisti, sed frustra, quippe quas ego egregiè ad unam omnes refutavi. Vane iudix. in verbis caducus, & cadere, & allidit ad sollemnia hæc causâ, formulâ cadere. &c.

2. In cubiculo despuì.] Quod fieri solimum epileptici prober. vel hic Blau-

Apul.

ti locus ex Captivis;

Illis isti, qui insputatur, morbus intardum venit.

3. Nisi quod Thallus sibi, tu etiam aliis furis.] Id est, Thalli morbus nemini nocet, nisi ipsi, tuus verò furor, o *Emiliane*, nocet aliis.

4. Thallus oculos torquet, tu veritatem, &c.] Frigidiusculæ allusiones,

Q 99

fatentis nescire : & eodem rursum, quasi sciat, eliminatis. Ais enim me habuisse quadam sudariola involuta apud Laris Pontiani. Ea involuta quæ & cuiusmodi fuerint, nescisse te confutaria; neque præterea quæquam esse qui viderit, tamen illa contendis instrumenta Magia fuisse. Nemo tibi blandiatur Emiliane, non est tua ista in accusando versutia, ac ne impudentia quidem, ne tu arbitreris. Quid igitur, furor infelix acenbi animi, & misera infania cruda senectutis. His enim potius verbis cum tam gravi & perspicaci iudice egisti: *Habuit Apulius quapiam lineola involuta apud Laris Pontiani, hoc quoniam igitur quæ fuerint, idcirco Magica fuisse contendit. credit igitur mihi quod dico, quia id dico quod nescio. O pulchra argumenta, & aperte crimen pervincuntia!* Hoc fuit, quoniam quid fuerit, ignoro. Solus aperuit os, Emiliane, qui scias etiam illa quæ nescis, tantum super cunctis solentem veritas est: quippe, qui solentissimi & acerrimi Philosophorum fuerunt, ne his quidam confidentia esse aiunt, quæ videmus. At tu de illis quoque affirmas, quæ neque conspexisti unquam, neque audisti. Pontianus si videret, atque

INTERPRETATIO,

quadam sunt, quæ confiteris te ignorare: quæ tamen accusas perinde, ac si ea cognosceres. Nam dicis me habuisse apud Pontianum quadam lineola involuta, & tamen te ignoravisse, quæ & qualia fuerint, quæ involuta erant: & insuper nomen esse quæ ea videris. Et tandem affirmas illa fuisse instrumenta Magia. Nemo adhibet tibi, & Emiliane, non est hæc tua calliditas in accusando. Quæ me audacia quidem, ne tu id putes. Quidnam est, ergo, est rabies misera mentis exasperata, & infrenata dementia senilis acerba. Et nunc accusasti me apud iudicem tam gravem, & solentem his fere verbis: *Apulius habuit apud Pontianum*,

quadam circumdata sudariola, quæ nescio quænam illa fuerint, idcirco affirmo ea fuisse Magica. ergo crede mihi quod dico, quoniam illud dico quod ignoro. O ratiocinia egregia, & quæ manifeste probant crimen! Fuit hoc, quia nescio quid fuerit. Tu unus es inventas, & Emiliane, quæ nescis etiam illa, quæ ignoras. usque adeo superas omnes dementia! illi enim ex philosophis, qui fuerunt sagacissimi & conscientissimi dicunt: ne illis quidem, quæ vernimus, omnino credendum esse. Tu vero pronuntias etiam de illis, quæ nunquam vidisti, neque audisti. Si Pontianus viveret, & quæreres ab eo,

NOTÆ.

1. *Ac ne impudentia quidem, &c.* Quam tibi exprobari, ut assuevit es, ita non admodum graviter ferres, quinimmo fortasse gloriaberis: sed fronte perfricta es: sed est furor ac mera rabies, cujus te accusari iniquiori animo toleras, Hæc, ut puto, sensus huius loci est, nec te impudentia in te impudentia mutata velim, quid quid dicat Pricæus.

2. *Misera infania cruda senectutis.* Hinc, non satis nec expedit, in sen-

enim seu delirium decrepitate potius, quam cruda senectutis est, quin & hunc Emilianum infra Capularem vocat, & alibi humanam præcipit atri. Et occidit senectutis, nisi (quod amant occurrat) dicat velim *cruda senectutis* hanc tunc intelligendam non videri, qualem Chærenti tribuit Virgilius, sed quæ in corpore adhuc, & insanabilem habeat crudum adhuc, & insanabilem.

3. *Apud Laris Pontiani, &c.* Latasio, ubi & habitationem habuit,

cum interrogares quæ fœderat in illo involucri; nescire se responde-
re. Libertus etiam ille qui claves ejus loci in hodiernam habet, &
à vobis istas, iniquam se ait insperasse: quæquam ipse aperiret
(utpote pœnus librorum qui illic erant conditi) pœne quotidie, &
clauderet; sæpe nobiscum, multo sæpius solus intraret, linteum in
mensâ positum eceret, sine ullo sigillo, sine vinculo. Quidni enim
Magica res in eo occultabatur, eo æstigentius observabam. Sed
enim liberè scrutandam & inspiciendam, si liberet, etiam auferen-
dam: remota exponendam, aliena custodie commendabam, alieno
arbitrio committebam. Quid igitur impræcipientiam vis tibi credi,
quod ne Pontianus quidam sciat, qui in individuo contubernio me-
cum vixit, id te scire, quem nunquam viderim nisi pro tribunali?
An quod libertus afflictus, cui omnis sagittas inspiciendi fuit, quod
in libris non viderit, te, qui nunquam eo accesseris, videri? demque
ut quid non vidisti, id tale fuerit, quale dicis? Atqui stulte, si
hodie illud sudariolum te interceptisses, quidquid ex eo promeres,
ego Magicum negarem. Tibi adeo permitto, finge quidvis, remi-
niscere, excogita, quod possit Magicum videri; tamen de eo tecum
decertarem. aut ego subiectum dicerem, aut remedio acceptum, aut
facto traditum, aut 2 somnio imperatum. Mille alia sunt, quibus 20

INTERPRETATIO.

quantum fuerint in illo involucri: ne-
sponderes se ignorare. ille quoque liber-
tus, qui habet claves illius loci usque
ad hodiernum diem, quique est vestra-
rum parvium, dicit se nunquam intui-
tum esse: quoniam ipse recluderet fœde
quotidie (quippe qui deponebat libros,
qui in eo observabantur) & clauderet,
frequenter nobiscum, at ipse solus in-
graderetur longè sæpius, videreturque lin-
teum positum in mensâ absque ullo si-
gillo, absque ligamine. Cur non enim
Res magica abscondita erant in eo, pro-
pterea custodiebam illud incuriosius, quoniam
& objiciebam illud negligenter, ut li-
berè peruestigaretur, & consideraretur,
& asportaretur etiam, si librum esset,
committebam illud tutela aliena, relin-
quebam aliena voluntati. Quid ergo vis
nunc, ut tibi credatur? an te, quem
nunquam aspexi nisi ante tribunal, co-

gnoscere illud, quod me Pontianus qui-
dam cognosceret, qui vixit mecum so-
cietate inseparabili? An quia libertus
perpetuè pœnitus fuit, & ei omnimoda
potestas fuit illud considerandi, vis cre-
di te, qui nunquam illuc venisti, as-
pexisse id, quod ille libertus non aspi-
xerit? postremo, vis me credi id, quod
non aspexisti, tale fuisse, quale ais?
Sed & stultum, si tu interceptisses hodie
illud linteolum, quidquid proferres ex
illo, ego inficiarer illud esse Magicum.
Ceterum per me licet, excogita, reputa,
commisiscere quidlibet, quod possis exi-
stimari Magicum, contendam reman-
de eo tecum. vel ego dicerem illud esse
suppositum, vel me accepisse in medica-
men, vel mihi fuisse datum ad sacrum
faciendum, vel mihi præceptum fuisse
in somnis. Sunt mille alia responso-

NOTA.

1. Commisiscere. Id est, comminiscere.
Simili sensu infra: fingere aliquid, re-
miniscimini quid responderetis.

2. Aut somnio imperatum. Petro-
nius: Medicinam somno petii, jussuque
sum vos perquirere, &c.

possem note communi, & vulgatissimâ observationum consuetudine verè refutare. Nunc id postulas, ut quod deprehensum & detentum, tamen nihil me apud bonum iudicem læderet, id inani suspitione incertum & incognitum condemnet. Haud sciam an rursus, ut soles, dicas: *Quid ergo illud fuit, quod linteo testum¹ apud Lares potissimum deposuisti?* ita ne est, Emiliane? sic accusas,² ut omnia à reo percontère, nihil ipse adferas cognitum. *Quamobrem pisces quaris? Cur agram mulierem inspicisti? quid in sudario habuisti insutum?* Accusatum, an interrogatum venisti? si accusatum tutè argue quæ dicis: si interrogatum, noli præjudicare quid fuerit, quod ideò te necesse est interrogare, quia nescis. Cæterùm hoc quidem pacto omneis homines rei constituentur; si ei, qui nomen cuiuspiam detulerit, nulla necessitas sit probandi, omnis contrà facultas percontandi. Quippe omnibus, si cui fortè negotium Magiæ facefferetur, quid quid omninò egerint, obijcietur: ³ *Votum in alicujus statuæ femore assignasti; igitur Magus es: aut cur assignasti?* ⁴ *Tacitas preces in*

INTERPRETATIO.

nies, quibus possem verè hoc refellere, juxta morem communem, & consuetas observationes. Nunc vis ut hoc, quod est dubium ex vanâ suspitione, & ignotum, me damnet, quod nullatenus mihi noceret coram probo iudice, quamvis esset deprehensum & patens. Nescio an iterum dicturus sis, sicut consuevisti: Quid igitur illud erat, quod posuisti apud Penates Pontiani operam linteo? Siccine est, Emiliane? ita accusas, ut quæras omnia à reo, tu verò nihil proferas notum. Quare investigas pisces? quare consideravisti foetum agrotam? quidnam habuisti

insutum in linteo? Venisti, ne me insimulatum, an verò percontatum? si venisti insimulatum; proba tu ipse ea, qua dicis: si venisti percontatum, ne autè judices quid fuerit, quod propter eam tu cogaris percontari quid sit, quoniam ignoras. Porro cuncti homines quidem fient rei hac ratione: si ille, qui accusaverit quempiam, non cogatur probare, sed contrà possit interrogare ut libuerit. Nam obijciabitur omnibus id omne quod fecerint (si fortè lis insentabitur cuiuspiam ob Magiam.) Affixisti votum cruri alicujus simulachri: ergo tu es Magus: aut quare affixisti? Emi-

NOTÆ.

1. *Apud Lares potissimum.*] Benè ex superioribus restituas apud Lares Pontiani.

2. *Ut omnia à reo percontare, nihil ipse adferas cognitum.*] Non licet accusatori, vel actori, reum interrogare lite non contestatâ, nec accusatione instituatâ, id est, crimine ipso non proposito, iniquissimum enim esset ex interrogatione Rei, vel responsione, accusationem formare, immò accusatione jam instituatâ, Accusator Reum interrogare non potest, & jure renuat Reus respondere, præsertim ubi de crimine

suo interrogatur: sed illud est officium judicis.

3. *Votum in alicujus statuæ femore assignasti.*] Mos hic fuit veteribus, ut vota sua & preces tabellis conceptas conscriptasque, & cerâ obsignatas Deorum genibus affigerent. atque hoc vocabant *votum*, seu *preces*, seu *orationem signare*, adsignare. Juvenalis dixit:

genus incerate Deorum
sensu, ut arbitror, eodem, quo noster hic *votum in statuæ femore assignasti*.

4. *Tacitas preces, &c.*] Veteribus tamen etiam tacitæ preces damnatæ

templo Deis allegasti; igitur Magus es: aut quid optasti? Contrà, nihil in templo precatus es; igitur Magus es: aut cur Deos non rogasti? Similiter si posueris donum aliquod, si sacrificaveris, si verbenam sumpseris, Dies me deficiet, si omnia velim persequi, quorum rationem similiter calumniator flagitabit. Præsertim quod confiditum cunque, quod obfignatum, quod inclusum domi adservatur, id omne eodem argumento Magicum dicitur: aut ex cellâ promptuariâ in forum atque in iudicium proferetur. Hæc quanta sint, & cuiusmodi, Maxime, quantumque campus calumniis hoc Emilianum transte aperiatur, & quantumque sudores innocentibus, hoc uno sudario adferantur, possem equidem pluribus disputare: sed faciam quod institui, etiam quod non necesse est confitebor: & interrogatus ab Emiliano respondebo. Interrogas, Emiliane quid in sudario habuerim. At ego, quanquam omnino possum illum sudarium meum in bibliotheca Pontiani possum negare, tamen maxime fuisse conce-

I N T E R P R E T A T I O.

fisti ad Deos preces secretas in fano: ergo tu es Magus: vel quid petivisti? E contrario, nullus preces fuisse in fano: ergo tu es Magus: aut quare non precatus es Deos? Eodem modo si obtuleris aliquod munus, si feceris sacrum, si ceperis verbenam, Dies mihi deavet, si voluero enumerare omnia, quorum improbus accusator postulabit rationem in hunc modum. In primis, quidquid absconditum, quidquid obfignatum, quidquid clausum custoditur in aditu, id totum dicitur esse Magicum, eodem ratiocinio: vel deprometur ex apotheca

in forum, & in iudicium. Possem sanè ostendere longo sermone, quanta hæc sint, & qualia, & quantum spatium calumniis pateat hæc semita Emilianæ, & Maxime, & quantum labores ascensur infantibus hoc solo lincolo, sed faciam quod capi facere. Festus etiam quod non est necesse: & respondebo, sic. Interrogas ab Emiliano. Quare, & Emilianæ, quidnam habuerim in sudario. Ego vero sametsi possum inficiari illum proterus sudarium meum possum fuisse in bibliotheca Pontiani: nihilominus, & Maxime, dabo fuisse positum: cum su-

N O T Æ.

quoque sunt, & sceleratorum hominum creditæ, qui ea Deos rogarent, quæ audientibus aliis hominibus pronuntiare erubuisse, putâ cognatorum mortis, &c. Unde Persius, Sat. 2.

Mens bona, fama, fides, hæc clare,
& ut audiat hospes:

Illæ sibi interorsum, & sub linguâ
murmurat: & si

Ebullit patris prædatorum fuma! &c.
& si

Sub vastro crepet argenti, militi spolia
dextro.

Hercule! pupillumve utinam, quem
proximus haras

Impello, expungam, &c.

1. Si verbenam sumpseris.] Ornandæ aræ, aut ex ipsâ arâ, ut tecum feras domum.

2. Quantumque sudores innocentibus hoc uno sudario afferantur.] Festus suo more ludit in vocibus sudores, & sudariolo, quo sudores detergeri solent, non affecti, Sensus est: Si trahatur in exemplum, fuit hæc Emilianæ, de sudario accusatio, & ex quo quis involutum quidpiam linco habuerit, Magis enim illico acquiescere, liceat quanti labores, & quanta pericula innocentibus imminet!

datur: cum habeam dicere, nihil in eo involutum fuisse, que fidem;
neque testimonio aliquo, neque argumento roborat. Nemo enim
qui attigerit est: unus liberatus, ut ais, qui viderit, tamen, intumum,
per se licet fuerit repetissimum, sic enim, si vis, arbitrare: 2. ut olim
5. Ulyxis socii thesaurum reperisse arbitrantur, cum 3. eorum vento-
ssimum 3. manticularentur. Vm dicam, quosdam illas res in sacra-
rio obvolucas. Latibus Pontiani commendatam: Nec tibi generat.
4. Sacrorum pleraque initia in Graecia participavi. Eorum quaedam
signa & monumenta, tradita mihi a sacerdotibus, saculo conseruo.
10. Nihil insolitum, nihil incognitum dico: vel unus Liberi patris sym-
mista, qui adestis, scitis, quid domi conditura coletis, & abique
omnibus profanis tacite veneremini. At ego, ut dixi, multijuga sa-
cra, & plurimos ritus, variis ceremoniis, studio veri, & officio erga
Deum assidui. Nec hoc ad tempus compono: sed abhinc formam triu-
mum est, cum primis diebus quibus Oceanum veteram, publice differens de
Æsculapii maiestate, eadem ista prae me tuli, & quot sacra nossem

INTERPRETATIO

per se mihi quod didam, nihil fuisse
absconditum in eo, quia si dixero, nullo
testimonio roborat, neque alio proba-
tione. Nemo enim est, qui illud intro-
ducat: unus est tantum liberatus,
qui inspicitur, ut dicitur: sed ubi, in-
quam, fuerit, in hac compertum. Era-
de enim in, si vis: ut quidam co-
munt: Ulyxis crediderunt se invenisse
thesaurum, cum facerent eorum refer-
tissimum ventis. Vis ne ut tibi aperiam
quod fuisse illa res involuta sacra-
rio, quas commiserim Penatibus Pon-
tiani? Parabitur tibi. Initiatum fui ma-
ximam parte sacrorum in Graecia. Ser-
vo diligenter quasdam notas, & insi-

quia eorum, data mihi a sacerdotibus.
Nihil dico insuetum, nihil ignotum.
vel ut soli consueverat patris Bacchi,
qui hic adestis, noscitis. quid regalis
domi absconditum, & adatis secretis pro-
ant ut omnibus profanis. Ego autem,
ut iam dixi, institutus sum variis re-
ligionibus, per multis ritibus, diversis
ceremoniis, amore veritatis, & obse-
quio erga Deum. Neque hoc componi-
tur autem ex tempore: sed tres anni
fere sunt, ex quo hac eadem professus
sum, & enumeravi quot sacris offem-
imbus, cum publice verba facerem de
numine Æsculapii, primis diebus, quibus

N. O. T. A.

1. Ut olim Ulyxis socii. Et.] Re-
feratur hoc Odysseus K.

2. Utrem ventosissimum.] In quo
semper conclusos ventos omnes Ulyssi,
praeter eum, qui ipse esset opus ad pa-
triam petendam, Eolus tradiderat.

3. Manticularum.] Occurrent, sur-
cipiendorum, quos ei inesse credebant,
immortem gratia. Manticularum usus,
inquit Festus, pauperibus in membris
recondendis etiam nostro saeculo fuit

unde manticulari dicebantur, qui fur-
candi gratia, manniculus accollabant.

4. Sacrorum pleraque initia in Gra-
ecia participavi.] Metamorph. 3. sacris
pluribus initiatus. Vide ejusdem ini-
tiationem sacris Iadis, lib. Metamorph.
ultimo pag. 384. & seqq.

5. Ut unus Liberi patris Symmista,
qui adestis.] Hoc est, vos, qui sacris
Bacchi, eadem utique ego, initiati estis.
Gloss. Συμμίστες Consueverunt.

percentui. Ea disputatio celebratissima est: vulgo legitur: in omnia
manibus versatur, non tam sacundia illa, quam ? mentione Escula-
pii, religioſis Ocenſibus commendata. Dicite aliqui, ſi quis forte me-
minit, huius loci principium. ? Audite, Marce, multos ſugge-
rentes ? immo ecce etiam liber offertur, ſacraſci ipſa hæc iubeo :
quoniam oſtendis humaniſſimum vultu, auditione ſe iſſa non gravari.
LOCUS. *EX ORATIONE APULII Q. F. M. ANTI. A.* Eſtque
cuiquam mirum videri poſſe, qui ſit, ulla memoria religionis, ho-
minem 4 tot myſteriis Deum conſcium, ? quidem ſacrorum cre-
pundia domi adſervare : æque ea lineæ ſexto involvere, quod pu-
riſſimum eſt rebus divinis velamentum ? Quippe lana, 6 ſignifi-
cantiſſimum

INTERPRETATIO.

veniam Ocam. Oratio illa eſt perſonaliſ-
ſima : legitur ab omnibus : teritur ma-
nibus omnium, accepta piis Ocenſibus,
non tam eloquentiâ meâ, quàm quod de
Esculapio loquitur. Refertur hæc aliqui
initium huius loci, ſi forte aliquis ve-
ſtrum recordatur. Maxima, audiſſe plu-
rimos ſuggerente ? qui imò & liber
quoque exhibetur, precipiam, ut hæc
ipſa legatur : quia indicat tibi co-

miſſum ſapientie hac audire non iliben-
ter. LOCUS EX ORATIONE APU-
LII Q. F. M. ANTI. A. Ad quique
qui aliquo modo recordatur ſacrorum,
poſſe adhiberi, quod vir partiſſi-
mo myſterium divinarum conſervat
domi, quidem memoria ſacrorum, &
ipſa involvat ſexto lineâ, quæ eſt pu-
riſſimum involucrem rerum ſacrarum.
Lana enim, quæ eſt exemplum cer-

NOTÆ.

1. *Ea diſputatio celebratiſſima eſt.*
[Perit hæc de Esculapio oratio.
Perit & alia, quam Lucium noſtrum
apud eodem Ocenſes, de ſtatû ſibi
locandâ, adverſus contradictionem quo-
ſendam civium habuiſſe, refert D. Au-
guſtinus, ad Marcellianum Episcopum 5,
quaſi in Florid. Fruguentium
extat Apuleianæ orationis non apud
Ocenſes quidem, ſed Carthaginienſes,
ſane deoræ cauſâ, habitus.

2. *Memoria Esculapii religioſis Ocen-
ſibus commendata.* Esculapius enim
totaſque Ocenſum auctor erat, ut re-
fert Tertullianus, ſiquis Oca, nobiliſ-
ſimo Dei templum, idem oratio hæc
non ponit non eſſe Ocenſibus gratiſ-
ſima. Celebratus etiam ſingulari cultu
ſuit Esculapius apud Carthaginienſes.
lib. 4. Florid. Nunc quoque igitur prin-
cipium apud veſtras aures auſpiciſſi-
mum ab Esculapio Deo capiam, qui
aurem veſtram Carthaginiſ indubitanter
numina propitiis reſpondit, ad quem la-
mæ vide quæ offerimus.

3. *Audiſſe no, Maxime, multos ſugge-
rentes, &c.* Hui ! tam attemperat !

ne credas hoc ſortitum factum, de com-
pacto res petebatur, præmonerat ac
conduxerat, qui initium ſuz ora-
tionis ſuggerent roganti, librumque
etiam ipſum offerrent, eſt hoc orato-
riæ acciſſum.

4. *Tot myſteriis Deum conſcium.* ?
Pro me myſteriorum conſcium. Sic
Apuleius, in Perieg.
qui ſurgens terra patet miſſis. Phe-
bo eſt.

Et Tibullus:

levis oculis conſciſſis eſſis ſacris.
5. *Quidam ſacrorum arripit.* ?
Exponit ſine ſine propit, quæ pueri
initio dari ſolent munuſcula, ad
obſecrationem. Transfer hoc verbum
noſter ad ea ſignificanda, quæ inſiſt
appellat ſacrorum ſigna & memoracula.
Sicut enim crepundia plerumque expoſiti-
tial pueri a ſuis agnoſcebantur parenti-
bus, ita inſiſtenti monumentis ag-
noſcebantur, quæ iis ſacraſci iniecta.

6. *Strepentiſſimi corporis.* ? Oram nem-
pe, quod genus petoris maxime ſegne
eſt & imbellis.

corporis excrementum, pecori detracta, jam inde Orphei & Pythagoræ scitis, profanus vestitus est. Sed enim mundissima lini seges, inter optimas fruges terræ exorta, non modò indutui & amictus sanctissimis Ægyptiorum sacerdotibus, sed opertui quoque in rebus sacris usurpatur. Atqui ego scio nonnullos, & cum primis Æmilianum istum, facetiæ sibi habere, res divinas deridere. Nam, ut audio, perdensentibus illis qui istum trivere, nulli Deo ad hoc ævi supplicavit, nullum templum frequentavit, si sanum aliquod praterat, nefas habet, 3. adorandi gratiâ manum labris admovere. Mte verò nec 4. Diis rurationis, qui cum pascunt ac vestiunt, segetis ullas, aut vitis, aut gregis primitias imparet. nullum in villâ ejus delubrum situm, nullus locus aut lucus consecratus. Et, quid ego de luco &

INTERPRETATIO:

poris inertissimi, utpote detonsa pecudibus, jam pridem habetur vestimentum profanum ex placitis Orphei & Pythagoræ. At vix purissima verba lini enata à terrâ inter optimas fruges, non solam adhibetur ad vestimentum & amictum castissimorum sacerdotum Ægyptiorum, veram etiam ad velamentum rerum sacrarum. Sed ego compertum habeo aliquos, & in primis hunc Æmilianum, joco ducere, ludibrio habere res sacras. Quantum enim intel-

ligo ex narratione eorum qui cognoscunt eum, nullum Deum oravit hæcenus, nullum delubrum ingressus est, si transcat per aliquod templum, crimini ducit applicare manum labris venerationis ergo. Ipse autem neque largitur ullas primitias frugum, aut vineæ, vel pecoris Diis agricolationis, qui alunt & vestiunt eum, nullum sanum extrinsecum est in ejus villâ, nullus est locus, nullum nemus consecratum. Sed quare ego

NOTÆ.

1. Orphei & Pythagoræ scitis, profanus vestitus est.] Aut hic noster labitur, aut Laërtius, in Vitâ Pythagoræ, cum ait, cum laneâ veste, non lineâ usum. Στάλη δ' αὐτῶν ἄδων, καθάπερ δ' ἐφ' αὐτῶν ἄδων ἐξ ὧν. τὰ δὲ λεία ἔπι οἷς ἐκείνους ἀφύστω τοὺς πόπυς. Quanquam, quæ hic habet Apuleius cum Philostrato in Vitâ Apollonii, infra laudato, satis coherere videntur.

2. Non modò indutui & amictui sanctissimis Ægyptiorum sacerdotibus, &c.] Apollonius apud Philostratum, καθάπερ μὲν Ἰνδοὺς δοκεῖ (nempe: λίαν). καθάπερ δ' Αἰγυπτίους: ἐπ' αὐτῶν δ' ἡ Πυθαγόρῃ διατῆτο γῆμα ἡρώς. διὰ τὴν αἰῶνα, ἀποδοῦναι θύου. Vide quæ de Zachlâ Ægyptio sacerdote dicit noster, Metamorph. 2. & quæ nos ad illum locum observavimus, pag. 62.

3. Adorandi gratiâ manum labris.

admovere.] Non erga Deos solùm, sed & erga homines potentiores, mos erat manum ori adorantem osculari. Phædrus hoc vocat: *jaculare basia*.

4. Diis rurationis.] Quales erant Liber, & alma Ceres, necnon magna Pales, Pan ovium custos, Sylvanus tutor finium, Priapus hortorum custos, Nymphae aquæ irrigandis satis præbentes, Deus Terminus, &c.

5. Nullum in villâ ejus delubrum situm.] De ejusmodi delubro agrestis Propertius, lib. 2.

Atque ibi rara feres inculto thura sacello.

Hæc ubi agrestes, carmen ante focos.

Genesius, de Die natali: & ceterum agros, atque urbes Deorum munera possiderent, partem quamdam templis sacellisque, ubi eos colerent, dicere.

delubro.

delubro loquor? Negant vidisse se, qui fœdè, unam saltem in sinibus ejus. ¹ aut lapidem unctum, ² aut ramum coronatum. Legitur agnomenta ei duo indita: Charon, ut jam dixi, ob oris & animi dîritatem: sed alterum, quod libentius audit, ob Deorum contemptum, ³ Mezentius. Quapropter facillè intelligo, hæc ei tot initiorum emi-
merationes nugæ videri. & ⁴ fors fuit ut ob hanc diviniconsumaciã non inducat in animum, verum esse quod dixi, me sanctissimè tot sacrorum signa & memoracula custodire. Sed ego, quid de me Mezentius sentiat, ⁵ manum non vorterim. Cæteris autem clarissimè voce profiteor, si qui fortè adest eorundem solemnium mihi particeps, ⁶ signum dato, & audiat licet, quæ ego adservem. Nam equidem ¹⁰

INTERPRETATIO.

Loquor de remore, & templo? qui fuerunt in ejus agris negant se in eis conspexisse vel unum lapidem oleo perfusum, aut ramum coronatum. Ergo imposita sunt ei duo agnomina: Charon, ut jam dixi, propter truculentiam vultus, & mentis ejus: sed alterum etiam, Mezentius, propter aspernitatem Deorum, quod agnomen auscultat equiore animo. Quare satis video, enarrationes tot sacrorum ei videri in-

ptias, & fortasse propter hunc contemptum Deorum, non sibi persuadebit, verum esse quod dixi, me religiosissimè asseruere insignia & monumenta tot initiationum. At ego minimè curo quid Mezentius credat de me. Palam autem dico aliis voce altissimâ, si fortè fortunâ aliquis hic sit initiatus iisdem sacris ac ego, proferat aliquod argumentum hujus rei, & licebit ei auscultare quam ego custodiam. Nun-

NOTÆ.

1. Aut lapidem unctum.] Floridorum 1. vel lapis unguine delictus. Siculus Flaccus de conditionibus agrorum: cum terminos dispartierent, ipsos quidem lapidos in solidam terram collocabant proximè ea loca, quibus, fossis fossis, defixuri eos erant, & unguento velaminibusque & corovis eos coronabant.

2. Aut ramum coronatum.] Ovid. 8. Metamorph.

pendentia vidi
Seria super ramos.

3. Mezentius.] Hoc nomen fuit cujusdam Tyrrenorum Regis, summi Deorum contemptus, qui ob inhumanitatem crudelitatem cum totâ familiâ expulsus, unâ cum Laio filio ad Tarentum Rutulorum Regem se recepit, ac deinde pro ipso pugnavit ab Aenea interfectus est in acie cum. filio. Virgil. Eneid. lib. 7.

Primus inis bellum Tyrrenis appar
ab oris
Apul.

Contemper Divin Mezentius.

4. Et fors fuit ut ob hanc diviniconsumaciã, &c.] Sic legit Casaubonus, cujus vestigiis inhereo, diviniconsumaciã uno verbo lege, ut superius legisti oriem piã, & diviniconsumaciã est divinarum rerum contemptus, & inopodulitas. Glossarium: Consumaciã $\alpha\pi\alpha\sigma\tau\alpha\iota\sigma\iota\varsigma$ $\alpha\pi\alpha\sigma\tau\alpha\iota\sigma\iota\varsigma$.

5. Manum non vorterim.] Proverbium est, significatque minimè cura, suscipere habeo.

6. Signum dato.] Quo agnoscam cum sacris iisdem esse initiatum, quibus ego sum. Hoc signum autem illud vel intellige tesseram vocalem, quales refert Casaubonus ex Clemente Alexandrino & Arnebio, hanc Symmystarum Mæris Deum in $\mu\iota\mu\eta\tau\iota\kappa\iota\varsigma$ $\epsilon\phi\alpha\pi\tau\iota\varsigma$, & $\mu\iota\mu\eta\tau\iota\kappa\iota\varsigma$ $\epsilon\phi\alpha\pi\tau\iota\varsigma$, & hanc Synorgiastarum tabeti patin, $\alpha\tau\epsilon\phi\alpha\lambda\alpha\varsigma$, $\sigma\theta\alpha\iota\alpha$, $\epsilon\phi\alpha\pi\tau\iota\varsigma$, $\mu\iota\mu\eta\tau\iota\kappa\iota\varsigma$, &c.

nullo unquam periculo compellar, quæ reticenda accepi, hæc et ad profanos enuntiare. Ut puto, Maxime, satis videor cuius vel iniquissimo animum explēsse, &c., quod ad sudarium pertineat, omnem criminis maculam deterfuisse: ac bono jam periculo ad testimonium illud Crassi, quod post ista quasi gravissimum legerunt, à suspicionibus Æmiliani transensurus. ² Testimonium ex libello legi audisti: gummiæ cuiusdam, & desperati lurconis, Junii Crassi, ⁴ me in ejus domo nocturna sacrâ cum Appio Quintiano, amico meo factitasse, qui ibi mercede diversabatur. Idque se ait Crassus, quanquam eo tempore vel Alexandriæ fuerit, tamen à cæde & fumo & avium plumis comperisse, Scilicet eum, cum Alexandriæ symposia obiret (est enim Crassus iste, qui non invitus ⁶ de die in ganeas correpat) in illo cauponis

INTERPRETATIO.

quam enim cerē inducar quocumque periculo, ut narrem profanis ea, quæ mihi credita sunt silenda. Videor, ut arbitror, ô Maxime, satisfecisse cui-libet etiam injustissimo, & absterfisse omnem notam sceleris, quantum spectat ad linteum illud: & jam posse secunde transire à suspicionibus Æmiliani ad illud testimonium Crassi, quod legerunt post hac veluti maximi ponderis. Audivisti legi ex tabellâ testimonium cuiusdam gulosi, & belluonis peratissimi

Junii Crassi, me celebrasse sacrificia nocturna in ejus domo, cum Appio Quintiano amico meo, qui in eâ habitabat, conduco. Et Crassus dicit se cognovisse hoc ex occisione, & fumo, & pennis volucrum, quamvis esset in ipsâ urbe Alexandriâ tunc temporis. Nempe ipse cum celebraret comotationes Alexandriæ: (nam ille Crassus is est, qui penetret se libenter per diem in popinas:) captans in illo vapore gurgustii plumas

NOTÆ.

& illam eorum, qui Eleusiniis sacris erant initiati. ἐπίδοσις, ἔπειτα δὲ κρυπταίνα, ἑλαιο, ἐν κίτης, ἐργαστήριον δὲ πύμην οἷς καλᾶσθαι, καὶ ἐν καλᾶθι οἷς κίτην. Vel intellige caticulare quoddam invisum signum, quo eorundem sacrorum participes se invicem agnoscebant, quod Minutius Felix vocat corporis notaculum. Et Prudentius σφεγγίδην quemadmodum refert Pricæus, qui hoc posteriori sensu locum hunc mavult intelligere.

1. Ad profanos,] Non initiatos.

2. Testimonium ex libello.] Vim illius testimonii maxime minuebat, quod ex libello per absentem diceretur, nisi enim testimonia presentibus testibus comprobentur, irrita sunt, aut certe momenti levissimi. Cicero, pro L. Flacco. Ergo is, cui, si aram tenens iuraret, crederet nemo, per epistolam, quod velas, injuratus probabit.

3. Gammia cuiusdam & desperati lurconis.] Scaliger in notis ad Varronem

Gumia à γῆμα, quod est, ἀρίστωμα τῶν ὀστέων: Latine Saburra: inde Plauto, mulieres saburrata. Legitur hoc vocabulum apud Lucillum:

In quo Latin' clamores sophos illo solebas

Edere, compellans gumias ex ordine nostros,

O Publi, ô Gurges Galloni, &c.

4. Me in ejus domo nocturna sacrâ, &c.] Cornel. Nepos, in Vita Alcibiadis: aspergebatur infamia, quod in domo suâ facere mysteria dicebatur.

5. Et avium plumis.] Quas in sacris illis nocturnis ad magicas artes sacrificavisse Apuleium affirmabat.

6. De die in ganeas correpat.] Propriè correpat. Ganea enim, seu ganea, ut ex Glossario veteri patet, loca erant occulta & subterranea, & Donatus, in Adelphi. Terentii: Veteres ganeam mortuorum tabernam dixerunt ἀνὰ τὸ γᾶς, αὐτὰς δὲ τὴν γᾶς.

nidore pinnas de penatibus suis advectas aucupantem, fumum domus suae agnovisse, patrio culmine longè exortum. Quem si oculis vidit; ultra Ulixi vota & desideria hic quidem est oculus. 1 Ulixes fumum terrâ suâ emergentem compluribus annis è littore prospectans, frustra captavit: Crassus in paucis, quibus abfuit, mensibus, eundem fumum sine labore, in tabernâ vinariâ sedens, conspexit. Sin verò naribus nidorem domesticum praesentit, vincit idem sagacitate odorandi 2 canes & vulturios. Cui enim cani, cui vulturio Alexandrini cœli quicquam 3 abusque Oceansum sinibus oboleat? Est quidem Crassus iste summus helluo, 4 & omnis fumi non imperitus: sed profectò pro studio bibendi, 5 quo solo censetur, facilius ad eum Alexandriam vini aura, quàm fumi pervenisset. Intellexit hoc & ipse incredibile futurum. Nam dicitur ante horam diei secundam, jejunos adhuc 6 & abstemius, testimonium istud vendidisse. Igitur scripsit, hæc se ad hunc modum comperisse. 7 Postquàm Alexandriâ revererit, domum suam 15

I N T E R P R E T A T I O.

ed apportatas ex laribus suis, recognoverit fumum suarum adium procul elatum ex fastigio paterna domus. Quem si conspexit oculis suis, ipse profectò perspicacior est, quàm Ulysses cupiverit, & optaverit se esse. Ulysses prospiciens per multos annos ex orâ maris fumum surgentem è patriâ suâ, aucupatus est eum in vanum: Crassus verò paucis mensibus, per quos abfuit, vidit eundem fumum absque labore, sedens in cauponâ. Sin autem affecutus est naso odorem sua domus, ipse superat canes & vultures subtilitate olfactus. Nam

quis canis, quis vultur regionis Alexandria odorari possit aliquid inde ab ipsâ regione Oceansum? Iste quidem Crassus est maximus lurco, atque haud ignarus cujusvis nidoris: at corid vapor vini facilius deferretur Alexandriam usque ad eum, quàm vapor fumi, ob ardorem bibendi, quo uno celebratur. Ipse etiam cognovit hoc non fore verisimile. Fertur enim venundavisse hoc testimonium ante secundam horam diei, cum esset adhuc jejunos, & secus. Scripsit ergo se cognovisse ea hoc pacto. Scenempè, cum rediisset Alexandriâ, iussit

N O T A.

1. Ulyxes fumum terrâ suâ emergentem, &c.] Alludit ad Homeri locum, Odys. A. ubi Ulysses immortalitati perferet patriæ suæ aspectum:

Et fumum patrio salientem carneve tecto.

ut ait ex Homero Horatius.

2. Canes & vulturios.] Quorum sagacitas & odora vis vel inde deprehenditur, quodd ad jacentia cadavera & morticina ex longinquo conveniant. addere & his corvos licet.

3. Abusque Oceansum sinibus.] Quod fieri non potest cum civitas Oceanus sita sit in Tripolitanâ regione Libyæ,

ad illud litus, quod utramque Syrtim interjacet: Alexandria verò ad unum ex ostiis Nili.

4. Et omnis fumi non imperitus.] Id est, parastus præstantissimus, hæc enim ex præceptis eorum docibus fuit, ut culinarum nidorem scire aucuparentur.

5. Quo solo censetur.] Celebratur, clarus est. Glossa censeri abasendi.

6. Et abstemius.] Non quodd vinum nullatenus biberet, sed quia eâ diei horâ nondum biberat.

7. Postquàm Alexandriâ revererit.] Oeam.

Rrr ij

- rectâ contendisse, ex quâ jam Quintianus migrârat, ibi in vestibulo multas avium pinnas offendisse: præterea parietes fuligine deformatos: quâvis causas ex servo suo, quem Oec reliquerat, sumque sibi de meis & Quintiani nocturnis sacris indicasse. Quam verò subtiliter compositum, & verisimiliter commentum, me, si quid ejus facere vellem, non domi meæ potius facturum fuisse? Quintianum istum, qui mihi assistit, (quem ego pro amicitia, quæ mihi cum . . . arrisima est, proque egregiâ ejus eruditione, & perfectissimâ eloquentiâ, laudis & honoris gratiâ nomino:) hunc igitur Quintianum, si quas
- 10 aveis in cenâ habuisset, aut, quod aiunt, Magiæ causâ interemisset, puerum nullum habuisse qui pinnas converteret, & foras abiceret? præterea fumi tantam vim fuisse, ut parietes attros redderet: eamque deformitatem, quoad habitavit, passum in cubiculo suo Quintianum? Nihil dicis, Emiliane. non est verisimile, nisi fortè Crassus non in cu-
- 15 biculum reversus perrexit, sed suo more rectâ ad focum. Unde autem servus Crassi suspicatus est noctu potissimum parietes fumigatos? an ex fumi colore? videlicet fumus nocturnus nigrior est, eoque diurno fumo differt? Cur autem suspicax servus, ac tam diligens, passus est Quintianum migrare prius, quàm mundam domum

INTERPRETATIO.

rectâ in suas ades, ex quibus Quintianus jam extiterat, illic se reperisse multas plumas avium in vestibulo: insuper parietes inquinatos fuligine: se percontatum fuisse causas: & famulo suo, quem reliquerat Oec, atque illum sibi aperuisse mea sacrificia nocturna, & Quintiani. Quàm solemter autem confidum, & probabiliter excogitatum, me, si vellem scire aliquid hujusmodi, non facturum potius in meis adibus? illum Quintianum, qui mihi adest. (quem ego nomino honoris, & laudis causâ, propter amicitiam, quæ strictissimâ inter me & ipsum, & propter præclarum ejus doctrinam, atque absolutissimam facundiam:) illum, inquam, Quintianum, si habuisset ali-

quas volucres in cenâ, vel occidisset Magia gratiâ, nullum habuisse servum qui verteret plumas, & projiceret foras? insuper tantam extitisse copiam fumi, ut denigraret parietes: & Quintianum tolerasse illam turpitudinem in suo cubiculo, quandiâ ibi habitavit? Emiliane, nihil dicis. non est hoc credibile, nisi fortè Crassus, cum redisset, non ivit in cubiculum, sed rectâ ad focum, juxta suam consuetudinem. Quâ verò ratione famulus Crassi suspicatus est parietes denigratos fuisse nocte præsertim? num ex colore fumi? nempe fumus nocturnus est magis atrox, & hoc ve discrepat à fumo diurno? Quare autem famulus ille suspiciosus atque ita sedulus, fuit Quintianum enire ante-

NOTÆ.

1. *Qui mihi assistit.* Metamorph. 3. non contentus quod mihi nec assistendi solatium perhibuit, quem locum vide.
2. *Sed suo more rectâ ad focum.* Ad culinam, ut helluo egregius, quam atrâ fuligine denigratam oportuit, illis maxime temporibus, quibus tubi nulli

in focis erant, per quos rectâ fumus sursum erumperet, ut constat ex Vitratio, qui in iis locis, ubi ignis accenditur, solet, coronas puras, hoc est, minimas calatas, faciendas præcipit, quo facilius extergeatur fuligo.

redderet? Cur illæ plumæ, quasi plumbeæ, tam diu, usque ad adventum Crassi, manserunt? Non infumulet Crassus servum suum? sed ipse hæc potius de fuligine & pinnis mentitus est, dum non potest nec in testimonio dando discedere longius à culinâ. Cur autem testimonium ex libello legistis? Crassus ipse ubi gentium est? An Alexandriam tædio domûs remeavit? an parietes suos detergit? an, quod verius est, ex crapulâ helliûo attentatur? Nam equidem hanc fabram technam hesternâ die animadverti satis notabiliter in medio foro tibi, *Æmiliane*, obrustantem. Quare à nomenclatoribus tuis, Maxime, quanquam est ille cauponibus, quàm nomenclatoribus notior: tamen, inquam, interroga, an hîc Junium Crassum Oensem viderint? non negabunt. Exhibeat nobis *Æmilianus* juvenem honestissimum, cujus testimonio nititur. Quid sit dici vides. Dico Crassum jamdudum ebrium stertere, & aut secundo lavacro, ad repotia cœnæ obeunda,

INTERPRETATIO.

quam purgaret ades? Quare illa penus jamdiu ibi remanserunt, perinde ac si essent ex plumbo, donec Crassus reverteretur? Et ipse Crassus non objurgaret suum fumulum? verum ipse potius confixit hæc de fuligine & plumis, cum ne in testimonio ferendo quidem possit digredi longius à culinâ. Quare verò legistis testimonium ex libello? Quo in loco est Crassus? num rediit Alexandriam fastidio suarum adium? num abstergit suos parietes? num (quod verius est) gulosus ille ex temulentia decumbit? Nam certè, *Æmiliane*, vidi

eum hâc evidenter cum rursu aggerentem tibi hanc callidam fraudem in medio foro. Roga nomenclatores tuos, ô Maxime, (quamvis ille magis notus est stabulariis, quàm nomenclatoribus) roga tamen eos, inquam, num conspexerint hæc in urbe Junium Crassum Oensem? non ibunt inficium. *Æmilianus* sistat nobis honestissimum illum juvenem, cujus fretus est testimonio. Cernis quæ sit hora diei. Affirmo Crassum jam pridem dormire temulentum, vel sibi exprimere sudorem vinosum secundâ lotionis in balneo, ad potandum

N O T A.

1. *Cur illa pluma quasi plumbea.* Id est, quasi ita graves fuerint, ut inde moveri non potuerint. Simul ludit in vocabulis *pluma*, & *plumbea*.

2. *Hanc fabram technam.* Sic legendum puto ex conjecturâ Scaligeri. Prius erat *hæc fabra tecum*. *Fabra* techna hic est, solers dolus, callidum artificium.

3. *Obrustantem.* Dicentem cum stultibus, quales temulentum helliûonem decet.

4. *Quare à nomenclatoribus tuis.* Maxime. Nomenclatorum usus maxime in comitiis, in quibus Candidati, cum civium, quos prestantabant, nomina non tenerent, monitores secum duce-

bant, qui sibi uniustujusque nomen fingerent. Neque enim leve erat ad conciliandum favorem momentum, proprio singulos nomine compellare. Alii fuisse nomenclatores, qui Magistratibus præsertim in provinciis ministerium præstabant, & propriè adcenâ appellabantur. illi reos, testesque, & alios solebant in judiciis vocare, jubere dicere, aut tacere. De ejusmodi hic sermo est.

5. *Aut secundo lavacro ad repotia cœna obeunda vinolentum sudorem.* &c. Nempè primo jam se lavacro tradiderat ante cœnam, ut moris apud veteres, tunc verò, quo sudor vacrum à cœnâaret ad secundam cœnâbus fit.

R r r iij

vinolentum sudorem in balneo defudare. Iste cum maximè præsens per libellum loquitur, non quin adeò sit alienatus omni pudore, ut etiam sub oculis tuis si foret, sine rubore ullo mentiretur: sed fortassè nec tantulùm potuit ebrius sibi temperare, ut hanc horam sobriè expectaret; aut potiùs Æmilianus de consilio fecit, ne eum sub tam severis oculis tuis constitueret, ne tu belluam illam vulgè maxillis, fœdo aspectu, de specie improbares: cum animadvertisses caput juvenis barbâ & capillo populatum, madentes oculos, cilia turgentia, rictum, salivosaque labia, vocem absonam, manuum tremorem, ructus. Nam patrimonium omne jam pridem abligurrit. nec quidquam ei de bonis paternis superest, nisi una domus ad calumniam venditandam. quam tamen nunquam cariùs, quàm in hoc testimonio locavit. Nam temulentum istud mendacium tribus millibus nummùm Æmiliano huic vendidit. idque Oea nemini ignoratur. Omnes hoc, antequàm fieret, cognovimus, & potui denuntiatione impedire; nisi scirem mendacium tam stultum potiùs Æmiliano, qui frustrà redimebat, quàm mihi, qui meritò contemnebam, obfuturum. Volui & Æmilianum damno affici, & Crassum testimonii sui dedecore prostitu-

INTERPRETATIO.

iterùm in cenâ. Hic loquitur ex libello, licet valdè sit præsens, non quòd non sic exuerit omnem verecundiam, ut facillè sit mentisurus sine ullo pudore, etiam in tuo conspectu, si adsit: verùm temulentus ille forsitan nequivit se continere vel tantillùm, ut opperiretur hanc horam siccus. Vel potiùs Æmilianus id fecit de industria, ne, si eum sisteret ante tuos oculos adeò severos, ne, inquam, tu male sentiret ex aspectu de istâ bestia malis prominentibus, & turpi facie: quando vidisses caput juvenis spoliatum barbâ & comâ, oculos humidos, cilia tumida, latum os, labra salivam stillantia, vocem absurdam, trepidationem manuum, ructationes. Jam dudùm enim devora-

vit totum suum patrimonium. & nihil restat ei de opibus patris, præter unam domum ad venditandam calumniam. quam nihilominus nunquam locavit majori pretio, quàm in hoc testimonio. Venumdedit enim huic Æmiliano hoc mendacium vinolentum ter mille nummis, & omnes hoc sciunt Oea. Nos cuncti hoc didicimus priusquàm perpetraretur, & potui obstare delatione meâ, nisi novissem tam stolidum mendacium nociturum potiùs Æmiliano, qui illud emebat incautum, quàm mihi, qui jure aspernabar illud. Volui etiam ut Æmilianus iacturam faceret, & Crassus infamaretur turpitudine sui testimonii.

NOTÆ.

nam, seu repotia obeunda. Repotia à reposando dicta. Nec balneo tantùm, sed & ad ignem, sudorem illum vinolentum exciebant. Sisenna in 4. historiarum: dum pristinum vinum apud ignem per sudorem exhausserunt.

¶ Nisi una domus ad calumniam magica facta in quâ me nocturna &

affirmer.

2. Et potui denuntiatione impedire.] Ne audiretur omninò ejus testimonium: denuntiando nempe Proconsuli Cl. Maximo sceleratum illud pactum, quo Crassus ille Æmiliano mercede se obstrinxerat ad falsum testimonium dicendum.

Cæterum nudiustertius haud quaquam occulta ¹ res acta est in Rufini cujusdam domo, de quo mox dicam, intercessoribus & deprecatoribus ipso Rufino ² & Calpurniano. Quod eo libentius Rufinus perfecit, quod erat certus ad uxorem suam, cujus stupra sciens dissimulat, non minimam partem præmii ejus Crassum relaturum. Vidi te quoque, Maxime, coitionem adversum me, & conjurationem eorum, pro tuâ sapientiâ suspicatum, simul libellus ille prolatus est, totam rem vultu aspèrantem. Denique, quanquam sunt soluta audaciâ & importunâ impudentiâ præditi, tamen testimonium Crassi, cujus oboluisse facem videbant, nec ipsi ausi sunt perlegere, nec quidquam eo niti. Verum ego ista propterea commemoravi, ³ non quod pinnarum formidines, & fuliginis maculam, te præsertim judice timerem: sed, ut ne impunitum Crasso foret, quod Æmiliano homini rustico fumum vendidit. Unde etiam crimen ab illis, cum Pudentillæ litteras legerent, de cujusdam sigilli fabricatione prolatus est, quod me aiunt ad magica maleficia, occultâ fabricâ, ligno exquisitissimo, comparasse: ¹⁵

I N T E R P R E T A T I O .

Porro negotium transactum est minimè latenter nudiustertius in adibus cujusdam Rufini, de quo jamjam loquar, operâ & suasu ipsius Rufini & Calpurniani. Quam rem Rufinus effecit tanto libentius, quod certò sciebat Crassum allaturum non minorem partem illius pretii ad suam conjugem, cujus scilicet dissimulat adulteria. Animadverti etiam te, ô Maxime, nutu rejicientem rem illam omnem, statim atque libellus ille exhibitus est, quia suspicabaris pro tuâ prudentiâ conventionem & conspirationem illorum contra me. Postremo, quamvis sint armati audaciâ

effrenatâ, & impudentiâ molestâ, tamen ne ipsi quidem ausi sunt legere totum testimonium Crassi, cujus videbant vinolentiam suboluisse, neque quidquam fulcire ipso. Sed ego restuli hac, non quia maturorem terrore plumarum, & maculas fuliginis, præcipue cum tu sis noster iudex: verum, ut non inultum esset Crasso, quod vendidit fumum Æmiliano viro agresti. Hinc est, quod, cum legerent epistolam Pudentillæ, produxerunt accusationem de confectioe cujusdam imaguncula, quam dicunt me emisse fabricatam clanculum ex rarissimo ligno: & eam impensè

N O T A .

1. *Res.*] Emprio illa falsi testimonii.
2. *Et Calpurniano.*] Nam ille est, ad quem versus cum dentificio miserat, quem etiam innuit supra sibi in hac causâ fuisse adversarum? an quispiam alius notæ in eâ urbe improbitatis homo?
3. *Non quod pinnarum formidines, &c. timerem.*] Crimen sacrorum nocturnorum, quod penarum & fuliginis tantum argumento probatur. Alludit ad lineam variis plumis pinnisque

confectam, quâ feras terrebant compellebantque in setia, quæ idcirco formido dicebatur. Seneca, de Ira, lib. 1. nec mirum, eam maximò ferarum greges linea pennis distincta continent, & in insidias agat, ab ipso effectu dicta formido. Virgil, Georgic. 3.
Puniceæve agitant tropidos formidine penna.
4. *Fumum vendidit.*] Falsum testimonium fumo fuliginèque illâ nixum. Notum est adagium fumum vendere.

& 1. cum sit scelesti formâ turpe & horribile, tamen impendio celere, & 2. Græco vocabulo nuncupare βασιλῆα. Nisi fallor, ordine eorum vestigia persequor, & singillatim apprehendens, omnem 3. calumniæ textum retexo. Occulta fuisse fabricatio sigilli, quod dicitis, quî potest 4. cuius vos adeo artificem non ignorâtis, ut ei, uti præsto esset, denunciaveritis? En, adest Cornelius Saturninus artifex, vir inter suos & arte laudatus, & moribus comprobatus, qui tibi, Maxime, paulò antè diligenter sciscitanti, omnem ordinem gestæ rei summâ cum fidè & veritate percensuit: me, cum apud eum multas 4. geometricas formas è buxo vidissem subtiliter & adfabrè factas, invitatum ejus

INTERPRETATIO.

venerari, & vocare Regem vocabulo Græco, quamvis habent figuram larvæ, idcirco in deformis & horrenda. Sequor eorum gressus ordine, nisi hallucinor, & resumens singula, dissolvo totum artificium calumniæ. Quomodo confessio imaginula potest fuisse abdita, ut dicitis? cuius vos tam benè novistis fabrum, ut significaveritis ei, uti hic adesset? Ecce præsto est Cornelius Saturninus fa-

ber, vir & celebratus ob suam solertiam inter suos cives, & laudatus ob probitatem, qui, cum eum sedulo interrogares paulò prius, ô Maxime, narravit tibi sinceriter, & veraciter totam seriem rei peractæ: me nempe, cum conspexissem apud eum plurimas figuras geometricas artificiosè & elegantè elaboratas ex buxo, allectum ejus solertiâ.

NOTÆ.

1. Cum sit scelesti formâ, &c.] Sic legendum, non celeri formâ, probant quæ infra leguntur, tertium mendacium vestrum fuit macilentam, vel omnino evisceratam formam divi cadaveris fabricatam: prorsus horribilem & larvalem. Sceletus enim idem est ac larva: compago nempe illa ossium carne nudatæ & siccorum, quales cernuntur in chirurgorum officinis, sceleris Græcis aridum sonat.

2. Græco vocabulo nuncupare βασιλῆα.] Regem. Hoc ex remotissimâ antiquitate petatum est. Seldenus de Diis Syris Syntagm. 1. cap. 6. Quam convenientem autem & proprium summo rerum gubernatori, sive Deo, fuerit, etiam apud idololatras Regis vocabulum, & βασιλεύς, discas licet ex primâ Apologiâ Apuleii. Uti igitur Baal, id est, Dominus, ita & Melech, seu Molech, aut Moloch, id est, Rex Ammonitarum hoc nomen denotabat, unde & is ipse forsitan fuerit, qui Rex Deorum Hamanis bæn titulo singulari vocita-

tur in Phœnicum vetustissimâ Theologiâ. Idem, eodem Syntagm. cap. 2. hæc habet ad locum hunc facientia: Propius autem ad ἑπὶ Τεραφίμ naturam accedunt imagines, quæ non solum à siderum positura, verum etiam à πρὸ ἑπὶ ἀστρογυρίων Demoniorum, & oracula reddere, & mala depellere simul putabantur. ἀστρογυρίων vero πρὸς οὐδὲν dicuntur Dæmones, cùm, invocati, simulacra sibi dicata ingrediantur. Et infra, Dæmonio autem plenum sentiendum est sigillum illud ligneum ab Apuleio Mago βασιλῆος dictum, & sacro nomine cultum, de quo ipse Apologiâ primâ.

3. Calumniæ textum retexo.] resello totam accusationem. Metaphora est à telâ & textoribus.

4. Geometricas formas.] Puta tetraëdra, exaëdra, dodecaëdra, &c. sphaeras pyramidas, &c. quales permutatæ figuræ in studioforum conclavibus cernuntur.

artificio

artificio, ¹ quædam mechanica ut mihi elaboraret, petisse: simul & aliquod simulacrum ² cujuscunque vellet Dei, cui ex more meo ³ supplicarem, quacumque materiâ, ⁴ dummodò lignèâ, exculperet. igitur primò buxeam tentâsse. interim, dum ego ruri ago, Sicinium Pontianum privignum meum, ⁵ qui mihi factum volebat, impetratos ⁶ hebeni loculos à muliere honestissimâ Capitolinâ ad se attulisse: ex illâ potiùs materie rariore & durabiliore, uti faceret, adhortatum. id munus cum, rimis gratum mihi fore. ex eâ se fecisse, perinde ut loculi suppetebant. item minutatim ex tabellis compactâ crassitudine, Mercuriolum expediri potuisse. Hæc, ut dico, omnia audisti. Præterea à filio Capitolinæ probissimo adolescente, qui præsens est, sciscitante te, eadem dicta sunt: Pontianum loculos petisse, Pontianum Saturnino artifice detulisse. Etiam illud non negatur, Pontianum à Satur-

INTERPRETATIO.

rogâsse cum, ut mihi fabricaret quædam mechanica: simulque ut mihi elaboraret ex quâlibet materiâ, modò ligua esset, aliquam effigiem cujuscunque Dei vellet, quem colerem secundum meam consuetudinem. cum ergo primò periculum fecisse in buxèâ materiâ. Sed intereâ, dum versor ruri, Sicinium Pontianum meum privignum, qui me benevolentia prosequeretur, attulisse sibi capsulas ex hebeno, quas habuerat ab honestissimâ femina nomine Capitolinâ: & suâsse, ut fabricaret illam effigiem ex eâ potiùs materiâ minùs com-

muni, & magis durabili. hoc munus mihi futurum maximè acceptum. se fabricâsse ex illâ, prout capsula sufficiebant. præterea, se potuisse etiam facere parvum Mercurium, coagmentando frustatim crassitiem ejus ex tabellis. Audi- visti hæc omnia, sicut dico. Præterea filius Capitolina, optimus juvenis, qui hic adest, eadem dixit, cum ipsum interrogares: nimirum Pontianum petisse pyxides, Pontianum tulisse ad Saturninum opificem. Non inficiatur etiam hoc, Pontianum accepisse à Saturnino

N O T A.

1. *Quædam mechanica.*] *Regulas* putâ, *normas*, *perpendicularia*, atque alia id genus instrumenta.

2. *Cujuscunque vellet Dei.*] Qui tamen publicè receptus esset, aut non interdictus, neque enim impunè fuisset Apuleio, non receptos, aut improbatos Deos colere; quod crimen erat externa religio.

3. *Supplicarem.*] Privatim ac ritu peculiari.

4. *Dummodò lignèâ.*] Rationem infra subjungit ex Piatone.

5. *Quæ mihi factum volebat.*] Factum a icui velle, ut & factum cupere Latini dicunt, pro gratificari, & bene velle, & commodis ejus studere.

6. *Hebeni loculos.*] Reponit Elmenhorstius, *baculos*, quibus Pricæus vult ianui, quas vocat Plin. *φάλαγγες* Apul.

Claudianus ramos ebeni, Lucan. ebeni comas. Ego nihil mutandum cenſeo. Ebeni loculi sunt pyxides, seu capsulæ ex tabellis ex ebено compactæ, ex quibus mechanica illa, quæ Apuleius jufferat, fecit Saturninus. Suffragatur meæ interpretationi, quod mox subjungit: item minutatim ex tabellis compactâ crassitudine, Mercuriolum expediri potuisse. Quod sanè cum baculis, aut phalangis Pricæi stare non potest. Intelligendum est ergo, cum illa mechanica instrumenta (quæ plana essent) ex tabellis, quibus constabant capsulæ illæ, ut potuit, fecisse: Mercuriolum verò istum, quem crassiorē oportebat esse, non potuisse facere, nisi conglutinatis inter se multis ejusmodi tabellis.

- nino perfectum sigillum recepisse, & postea dono mihi dedisse. His omnibus palam atque aperte probatis, quid omnino superest, in quo suspicio aliqua Magiæ delitescat? immò, quid omnino est, quod vos manifesti mendacii non revincat? Occultè fabricatum esse sigillum dixistis, quod Pontianus splendidissimus eques fieri curavit: quod Saturninus vir gravis, & probè inter suos cognitus, in tabernulâ suâ sedens propalam exsculpsit: quod ornatissima matrona² munere suo adjuvit: quod & futurum, & factum multi cum servorum, tum amicorum, qui ad me ventitabant, scierunt. Lignum à me toto oppido, & quidem oppidò quæsitum, non piguit vos commentiri? quem quidem abfuisse eo tempore scitis, quem iussisse fieri qualicumque materiâ probatum est? Tertium mendacium vestrum fuit, macilentam, vel omnino evisceratam formam diri cadaveris fabricatam, prorsus horribilem, & larvalem. Quòd si compertum habebatis adeò evidens signum Magiæ, cur mihi, ut exhiberem, non denuntiastis? An, ut posses in rem absentem liberè mentiri? Cujus tamen falsi facultas, opportunitate quadam meæ consuetudinis, vobis adempta est. Nam morem mihi habeo, quoquò eam, simulacrum alicujus Dei? inter libellos conditum gestare: eique diebus festis, thure & mero, & aliquando victimis supplicare. Dudum ergo cum audirem sceletum perquam impudenti mendacio dictitari, iussî curriculo iret aliquis, & ex

INTERPRETATIO.

imagunculam, cum absoluta fuit, ac deinde mihi donasse muneri. His omnibus clarè & manifestè demonstratis, quid restat omnino, in quo suspicio Magia lateat? vel potius, quid prorsus est, quod non convincat vos mendacii aperti? Dixistis imaginem fuisse clam elaboratam, quam Pontianus clarissimus eques sculpendam dedit: quam Saturninus vir gravis & egregiè spectatus inter suos, in aperto fabricavit sedens in suâ officinâ: quam honestissima mater-familias commendavit suo dono: quam plurimi tum ex famulis, tum ex amicis meis, qui solebant venire ad me, noverunt & fabricatum iri, & esse fabricatas. Non dubitastis comminisci me perquisivisse lignum per totam urbem, & summo studio quidem? cum tamen sciatis me peregrè fuisse tunc temporis. cum demonstratum sit me præcepisse, ut fabricaretur ex quavis materiâ? Vestrum tertium mendacium fuit, factam esse figuram terribilis cadaveris, macram, aut prorsus carne nudatam, omnino horrendam, & larvalem. Quod si sciebatis antehac illud esse manifestum indicium Magiæ, quare non significavistis mihi, ut illud proferrem huc? num ut posses audacter mentiri de re, qua non appareret? Cujus tamen mendacii opportunitas vobis præcepta est quadam commoditate mei moris. Soleo enim ferre imaginem alicujus Dei reconditam inter meos libros quicumque pergam: & eam colere diebus festis, thure & vino, & nonnunquam etiam hostiis. Igitur, cum audirem jam pridem illam imaginem vocitari à vobis larvam, mendacio impudentissimo præcepi, ut aliquis celerimè iret, & afferret ex meo diversorio

NOTÆ.

1. Ornatissima matrona.] Capitolina.
2. Munere suo.] Loculis ebeni.
3. Inter libellos conditum.] In scriniis, una cum libris. Nihil muto, quam Pricæus malit inter loculos.

hospitio meo Mercuriolum afferret, ¹ quem mihi Saturninus iste Oeæ fabricatus est. Cedò tu. eum videant, teneant, confiderent. En vobis, quem scelestus ille sceletum nominabat. Auditis-ne reclama-
tionem omnium, qui adsunt? auditis-ne mendacii vestri damnatio-
nem? non vos tot calumniarum tandem dispudet? hiccine est scele-
tus? ² hæccine est larva? hoccine est, quod appellitabatis Dæmonium? Magicum-ne istud, an solemne & commune simulacrum est? Accipe,
quæso, Maxime, & contemplare: benè tam puris & tam piis manibus
tuis traditur res consecrata. En, vide, quàm facies ejus decora, &
succu palæstrici plena sit, quàm hilaris Dei vultus: ut decenter utrim-
que lanugo malis deserpat; ut in capite crispatus capillus sub imo
pilei umbraculo appareat; quàm lepidè super tempora pares pinnulæ
emineant; quàm autem festivè circa humeros vestis substricta sit. Hunc
qui sceletum audet dicere, profectò ille simulacra Deorum nulla vi-
det, aut omnia negligit. Hunc denique qui Larvam putat, ipse est
larvatus. At tibi, Æmiliane, pro isto mendacio duat Deus iste ⁴ Super-
rùm & Inferùm commeteor, ⁵ utrorumque Deorum malam gratiam,

INTERPRETATIO.

parum illum Mercurium, quem iste Saturninus mihi elaboravit Oeæ. Da-
tu, aspiciant illum, contrectent, con-
templentur. Ecce vobis, quem nefarius
ille vir vocabat larvam. Auditis-ne
murmur omnium adstantium? auditis-
ne condemnationem vestri mendacii?
an-non vos pudet tandem tot falsarum
accusationum? hæcne est larva? hiccine
est scelestus? an hoc est quod vocitaba-
tis Dæmonium? an hæc effigies est ma-
gica, an verò solita & vulgaris? Ca-
pe, oro te, Maxime, & considera. res
sacra rectò committitur tuis manibus
adèd castis, & adèd religiosis. Ecce,
contemplare, quàm habitudo ejus cor-

poris sit formosa, & succo athletico tur-
gens, quàm os Dei sit latum; quomo-
do prima barba decorè pullulet in genis
ab utraque parte; quomodo crines vi-
deantur cincinnati in capite sub infimo
tegmene pilei; quàm festivè duæ ala
confusiles exurgant suprâ tempora;
quàm lepidè verò chlamys sit substricta
circum humeros. Qui audet vocare hunc
Deum Larvam, cerè ille vel nullas
aspicit effigies Deorum, vel contemnit
universas. Uno verbo, qui credit hunc
esse sceletum, ipse furis. Hic autem
Deus visitator celestium, & inferorum,
conciliet tibi, ò Æmiliane, pro isto men-
dacio, inimicitiam utrorumque illorum

N O T Æ.

1. Quem mihi Saturninus iste Oeæ fabricatus est.] Locus hic ostendere vi-
detur orationem hanc non fuisse Oeæ
pronuntiatam.

2. Hæccine est larva?] Sceletus. Pe-
tron. in Trimalcionis convivio: Potan-
tibus ergò, & accuratissimè nobis lau-
tissias mirantibus, larvam ægen eam at-
tulit servus sic aptam, ut articuli ejus
vertebraque locata in omnem partem
flosterentur.

3. Succu palæstrici.] Hoc est, qua-

lem in athletic & pugilibus, qui in
palæstrâ certant, esse oportet, ut stre-
nuè pugnent. Verbi athletici, ad rem
potius quàm ad verbum.

4. Superùm & Inferùm commeteor.]
Sic Metamorphos. II. Ille Superùm com-
mاتور & Inferùm, larvâ caducaum ge-
rens, ad quem locum vide quæ dixi-
mus, pag. 373.

5. Utrorumque Deorum.] Supero-
rum nempe & inferorum, ad quos
commecat ultro citroque Mercurius.

SS ij

semperque obvias species mortuorum, quidquid Umbrarum est usquam, quidquid Lemurum, quidquid Manium, quidquid Larvarum, oculis tuis oggerat: ¹ omnia noctium occurfacula, omnia bustorum formidamina, omnia sepulcrorum terriculamenta. à quibus tamen ² ævo & merito haud longè abes. Cæterùm Platonica familia nihil novimus nisi festum, & lætum, & solemne, & iuperum, & cœleste. Quin altitudinis studio secta ista etiam cælo ipso sublimiora quæpiam vestigavit, & ³ in extimo mundi tergo degit. Scit me vera dicere Maximus, qui τὸ ὑπεραιγιον τόπον ἐν τῷ ἑσπερίῳ νῶτι legit in Phædro diligenter. Idem Maximus optimè intelligit, ut de nomine etiam vobis respondeam, quifnam sit ille, non à me primò, ⁴ sed à Platone nuncupatus βασιλεὺς, totius rerum naturæ causâ, & ratio, & origo initialis, summus animi genitor, æternus animantium sospitator, ⁵ assiduus mundi sui opifex. ⁶ Sedenim sine operâ opifex, sine curâ sospitator, sine pro-

INTERPRETATIO.

Deorum, & vultus mortuorum semper occurrentes, obtrudat tuis oculis omnes Umbras, quotquot sunt uspiam, omnes Lemures, omnes Manes, & omnes Larvas: universa, qua occurrunt noctibus: cuncta qua terrent in bustis, omnes terrores tumulorum. à quibus nihilominus non multum distas atate & merito. Porro nos discipuli Platonis nihil cognoscimus nisi festivum, & hilare, & celebre, & divinum, & cœleste. Quin & hac nostra secta inquisivit etiam quasdam res altiores ipso cælo ex desiderio celsitudinis, & ver-

satur in extremâ convexitate mundi. Maximus novit me loqui vera. qui studiosè legit in Phædro: locum supercœlestem, supra convexum cœlorum. id. in Maximus (ut etiam vobis respondeam de vocabulo) apprimè scit, quis sit ille vocatus Rex non primùm à me, sed à Platone, qui est causa omnium rerum naturalium, & earum ratio, & fons primordialis, supremus pater mentis, æternus conservator animalium, perpetuus fabricator sui mundi. Qui tamen est fabrica or sine labore, conservator sine curâ, pater sine genera-

NOTÆ.

1. Omnia noctium occurfacula.] Spectra, quæ noctu occurrunt. Horat.

Nocturnus occurram furor.

Et Juvenal. Sat. 5

Et cui per mediam nolis occurrere noctem.

Ha sunt, quæ Lucretius minimè superstitiosus philosophus canit:

— nihil metuend: magis, quam

Qua pueri in tenebris metunt, singuntque futura.

2. Ævo & merito.] Huic lectioni si inhæreas, sic intellige, *atque*, qua jam valde provecta est, & propinqua morti. & tale est meritum tuum, ut post mortem, si digna vita premia reddantur, tibi in larvam procul dubio & nocturnum terriculamentum sis migrandum.

(Ità enim Platonici cum scelestis agi putabant.) At meliùs fortè legas: *ævo* emerito, ut sensus sit: Æmilianum sepulchris & bustis esse proximum, quippe cuius ætas jam peracta sit

3. In extimo mundi tergo.] In convexâ parte cœli, quam Græci etiam appellant τὸ ἑσπερίῳ νῶτι. Cœlorum terga, seu dorso.

4. Sed à Platone nuncupatus βασιλεὺς.] Pricæus Græca hic verba ex MS. cod. habet, sed corruptissima ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΝΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥ ΠΑΝΤΕΣ ΠΑΙΣΤΕΣ ΣΕΥΚΑ ΠΑΙΣΤΑ.

5. Assiduus mundi sui opifex.] Quem assiduâ veluti creatione conservat. Adverte, quàm appositè de Deo loquatur Divini Platonis sectator.

pagatione genitor : neque loco , neque tempore , nec ullâ voce comprehensus , eoque ¹ paucis cogitabilis , ² nemini effabilis. En , ultrô augeo Magiæ suspicionem. non respondeo tibi , Æmiliane , quem colam βασιλῆα. Quin , si ipse Proconsul interroget , quid sit Deus meus , ³ tacebo. De nomine , ut impræsentiâ , satis dixi. Quod superest , nec ipse sum nescius quosdam circumstantium cupere audire , cur non argento , vel auro , sed potissimum ex ligno simulacrum fieri voluerim. idque eos arbitror , ⁴ non tam ignoscendi , quàm cognoscendi causâ , desiderare : ut hoc etiam scrupulo liberentur , cùm viderint omnem suspicionem criminis abundè confutatam. Audi igitur , cui ¹⁰ cura cognoscere est : sed animo , quantum potes , erecto & attento , quasi verba ipsa Platonis jam senis , de novissimo Legum libro auditurus : *ἡμῶσι δὲ ἀνδράματι χρεῖται ἰμμεῖς καὶ ἡ μέτερον ἀνδρῶν ἀντιδρῶντα δυνάμει. ἢ ἢ μὲν ἐν ἰσῆα τε οὐκ ὄντως , ἰσὲν πᾶσι πάντων δυν : μηδὲς ἐν*

I N T E R P R E T A T I O.

tione : non conclusus loco , neque tempore , neque ullâ appellatione , quique idè cognosci potest à paucis , enuntiari à nullo. Ecce augeo spontè suspicionem Magiæ. non aperio tibi , Æmiliane , quem Regem venerer. Quin etiam si ipse Proconsul quærat à me , quid sis meus Deus , silebo. Satis locutus sum de ejus nomine quantum ad præsens. Quod restat , non ignoro aliquos adstantium velle scire , quare voluerim ut hæc imago mihi fabricaretur maximè ex ligno , non autem ex argento , aut auro.

Et credo illos hoc cupere non tam ad parcendum , quàm ad sciendum : ut exolvantur etiam hac religione , quando adverterint omnem suspicionem malefacti fuisse esse refutatam. Ausculta ergo , quicumque cupis scire , sed ausculta mente , quantum potes , elatâ & attentâ , siquidem auditurus es ipsa verba Platonis jam grandævi , ex ultimo libro Legum : Donaria Diis moderata à moderato homine offerantur. Terra igitur ut focus domiciliorum , sacra Decorum omnium est : quocirca nequis

N O T A E.

6. Sedenim sine operâ optifex , &c.] In libro de Mundo : Sospitator quidem ille & genitor est omnium , qui ad complendum mundum nasci factique sunt. non tamen ut corporei laboris officio orbem istum manibus suis infuxerit , sed qui quadam insatigabili providentiâ & procul posita cuncta contingat , & maximis intervallis disjuncta complectatur.

1. Paucis cogitabilis.] Immo omnes Dei ideam habent animo infixam , sed hoc vult Platonius noster , paucos de Deo cogitare , ut ejus infinitâ potentiâ & majestate dignum esset.

2. Nemini effabilis.] Non quòd ejus nomen pronuntiari non possit , sed quoniam omnia ejus attributa condignè verbis exprimere nemo potest.

3. Tacebo.] Non ex contumaciâ , aut contemptu Proconsulis , sed quia ex doctrinâ Platonis quid sit Deus aptè dici non potest.

4. Non tam ignoscendi , quàm cognoscendi causâ.] Non tam quia credant hoc ad meam defensionem necessarium esse , & ad hoc ut me crimine vacuum credant , quàm quòd ipsi , id scire atque cognoscere cupiant , ne ullus omnino sibi supersit scrupulus.

5. ἢ ἢ μὲν ἐν ἰσῆα τε οὐκ ὄντως. &c.] Hæc posteriora verba interpretatur Cicero , lib. 1. de Legibus : cujus interpretationem ad verbum expressi. Agri autem ne consecrentur (inquit) Platoni prorsus assentior , qui , si modo interpretari potuero , his verbis utitur : Terra igitur , &c.

δευτέρως ἰερέα καθερέτω θεοῖς. Hoc eò prohibet, ¹ ut delubra nemo
 audeat privatim constituere. Censet etenim satis esse civibus ad im-
 molandas victimas, templa publica. Deinde subnectit: χρυσὸς δὲ καὶ
 ἀργυρὸς ἐν αἰσῶνι πόλιν ἰδίᾳ τε καὶ ἐν ἱεροῖς ὅσιν ὀλίγονον κτήμα. ἔλεος
 δὲ ² ἀπολαύσεως ψυχῇ σώματος καὶ εὐχέρως ἀνάγκη. σίδηρος δὲ καὶ χαλκός,
 παλέων ὄργανα. ξύλον δὲ μόνόξυλον ὅτι αὐτὸ ἰδίᾳ τις ἀνατίθεται, καὶ λίθου
 ὁσάυτως πρὸς τὰ κοινὰ ἰερέα. Ut omnium assensus declaravit, maxi-
 méque, qui in consilio estis; competentissimè videor usus Platone,
 ut vitæ magistro, ita causæ patrono, cujus legibus obedientem me
 10 videtis. ³ Nunc tempus est ad epistolas Pudentillæ præverti, vel adeo
 torius rei ordinem paulò altius petere; ut omnibus manifestissimè
 pateat, me, quem lucri cupiditate iuvassisse Pudentillæ domum didi-
 cant, si ullum lucrum cogitarem, fugere semper à domo istâ debuisse:
 quin & in cæteris causis minimè prosperum matrimonium, & , nisi
 15 ipsa mulier tot incommoda virtutibus suis repensaret, inimicum. Ne-
 que enim ulla alia causa præter cassam invidiam reperiri potest, quæ
 iudicium istud mihi & multa antea pericula vitæ conflaverit. Cate-
 rùm, cur Æmilianus commoveretur, etsi verè me Magum comperis-
 set; qui non modò ullo facto, sed ne tantulo quidem dicto meo læ-

INTERPRETATIO.

iterum idem consecret. Hoc idcirco ve-
 tat, ut nullus audeat privatim adifi-
 care templa. Nam arbitratur publica
 delubra sufficere civibus ad sacrifican-
 das hostias. Postea subiungit: Aurum
 autem & argentum in aliis urbibus, &
 in propriâ, & in templis invidiosa res
 est. tum ebur, ex inanimi corpore ex-
 tractum, non satis aptum donum Deo
 est. jam æs & ferrum belli instrumen-
 ta sunt. Ligneum autem quodcumque
 voluerit quis, uno è ligno dedicerit,
 itemque lapidem in delubris communi-
 bus. Ut applausus omnium, & præser-
 tim vestrum, qui sedetis in consilio,
 ostendit, videor appositissimè usus Pla-
 tone, quemadmodum magistro vivendi,
 sic & advocato meæ causæ, cujus placitis
 videtis me obtemperantem. Jam tempus

est pergere ad litteras Pudentilla, aut
 sanè resumere paulò superius seriem to-
 tius negotii: ut cuncti aperitissimè vi-
 deant me, quem vulgò dicunt irrepsisse
 in domum Pudentilla cupidine quæstus,
 si haberem ullum quæstum in animo,
 debuisse semper vitare illam domum,
 atque etiam connubium nuntiquam fau-
 ustum in reliquis causis, & odiosum,
 nisi uxor ipsa compensaret suis virtuti-
 bus tot molestias. nam non potest inveniri
 ulla alia causa, qua mihi consecarit
 hanc litem & antehac plurima vitæ
 discrimina, nisi invidia inanis. Porro,
 quare Æmilianus constaretur, quam-
 vis reverà cognovisset me esse Magum &
 siquidem non solum non laesus est ullo
 meo facto, sed ne vel minimo quidem

NOTÆ.

1. Ut delubra nemo audeat priva-
 tim constituere.] Contra hanc ta-
 men Platonis prohibitionem objiciebat
 Æmiliano paulò supra, quod nullum
 in villâ ejus delubrum situm esset, nul-
 lus locus aut locus consecratus.

2. ἀπολαύσεως ψυχῇ σώματος.]

Elephantum nempe, cujus ebur dens est.
 3. Nunc tempus est.] Secundam Apo-
 logiam ab his verbis editiones permul-
 tæ incipiunt, sed perperam. Una enim
 eademque est, & uno tenore legenda
 Apuleii Apologia, ut jam probavimus.

sus est, ut videretur se meritò ultum ire? Neque autem gloriæ causâ me accusat, ¹ ut M. Antonius Cn. Carbonem, ² C. Mutius A. Albutium, ³ P. Sulpitius Cn. Norbanum, ⁴ C. Furius M. Aquilium, C. Curio Q. Metellum. Quippè homines eruditissimi, juvenes, laudis gratiâ primum hoc rudimentum forensis operæ subibant, ut aliquo insigni judicio civibus suis noscerentur. Qui mos incipientibus adulescentulis ad illustrandum ingenii florem ⁵ apud antiquos concessus, ⁶ diù exolevit. quòd si nunc quoque frequens esset, tamen ab hoc procul abfuisset. Nam neque facundiæ ostentatio rudi & indocto, neque gloriæ cupido rustico & barbaro, neque inceptio patrocini- ¹⁰ rum capulari senì congruisset. nisi fortè Æmilianus, pro suâ severitate exemplum dedit, & ipsis maleficiis infensus, accusationem istam ⁷ pro morum integritate suscepit. At hoc ego ⁸ Æmiliano, non huic

I N T E R P R E T A T I O .

meo dicto, ad hoc ut appareret jure illud vindicaturus? Nec verò accusat me honoris gratiâ, quemadmodum M. Antonius accusavit Cneium Carbonem, Caius Mutius Anulum Albutium, Publius Sulpitius Cneium Norbanum, Caius Furius Manium Aquilium, Caius Curio Quintum Metellum. Nempe illi homines, doctissimi, ac juvenes, faciebant hoc primum periculum sui laboris forensis, gloria causâ, ut innotescerent suis civibus, aliquâ celebri causâ, qua consuetudo apud præcos permixta juvenibus incipientibus, ad com-

mendandum vigorem sui ingenii, jam dudum desit, quod si nunc etiam in usu esset, esset tamen longè remotus ab hoc homine; Etenim neque jactatio eloquentia convenisset imperito, & ignaro, neque cupiditas laudis, agressi & barbaro, neque tyrocinium orandarum causarum senì decrepito, nisi forsitan Æmilianus præbuit exemplum, ut postulat ejus severitas, & accensus odio adversus ipsa crimina, aggressus est hanc accusationem propter probitatem vitæ suæ. Verùm agrè habuissem fidem

N O T A E.

1. Ut M. Antonius Cn. Carbonem,] Fortasse hujus accusationis meminit M. Tullius epist. ad Pætum: ubi de Cn. Carbone loquens. Jam pater ejus (inquit) accusatus à M. Antonio, tutorio airamento absolutus putatur.

2. C. Mutius, A. Albutium.] Cicero eum Titum vocat, in Bruto. Mutius augur (inquit) quod opus erat, per se ipse dicebat: ut de pecuniis repetundis contra T. Albutium.

3. P. Sulpitius Cn. Norbanum.] Cicero, lib. 2. de Officiis, habet C. Norbanum, non Cn. Etiam (inquit) P. Sulpitii eloquentiam accusatio illustravit, cum seditiosum, & inutilem civem C. Norbanum in judicium vocavit.

4. C. Furius M. Aquilium.] Repo-

suit Cafaub. M', ut legatur Manium Aquilium, quem ait gravissimorum criminum fuisse postulatum, & M. Antonii patrocinio servatum. At Cicero, lib. 2. de Officiis suprà laudato, pro M. Furio, habet L. Fussum: & pro Marco aut Manio Aquilio, Manlium Aquilium. in accusando etiam Manlium Aquilio (inquit) L. Fussi cognita industria est.

5. Apud antiquos.] Vigente Republicâ, dum æqua omnibus libertas esset.

6. Diu exolevit.] Ex quo summa rerum penes Imperatores fuit, jacuitque oppressa libertas.

7. Pro morum integritate.] Tantum, & absque ullâ gloriæ, aut lucri spe.

8. Æmiliano, non huic Afro, sed illi Africano & Numantino, &c.] Æmiliano.

- Afro, sed illi Africano, & Numantino, & præterea Censorio vix credidissem: ne huic frutici credam non modò odium peccatorum, sed saltem intellectum inesse. Quid igitur est? Cuivis clarè dilucet, aliam rem invidiâ nullam esse, quæ hunc & Herennium Rufinum impulsorem hujus, de quo mox dicam, cæterosque inimicos meos ad necandas Magiæ calumnias provocârit. Quinque igitur res sunt, quas me oportet disputare. Nam, si probè memini, quod ad Pudentillam attinet, hæc objecere. Una res est, quòd *nunquam eam voluisse nubere post priorem maritum, sed meis carminibus coactam* dixere: altera res est *de epistolis ejus*, quam confessionem Magiæ putant: deinde, sexagesimo anno ætatis ad libidinem nupsisse: & quòd in villâ, non in oppido, tabula nuptiales sint consignata, tertio & quarto loco objecere. Novissima, & eadem invidiosissima criminatio de dote fuit. Ibi omne virus totis viribus adnixa effudere: ibi maximè angebantur.
- Atque ita dixere: me grandem dotem mox in principio conjunctionis nostræ mulieri amanti remotis arbitris in villâ extorsisse. Quæ

INTERPRETATIO.

de hac re *Emiliano*, non huic *Afro*, sed illi *Africano*, & *Numantino*, & insuper *Censorio*, nedum credam reperiri in illo stupido, non solum odium malefactorum, sed vel eorum cognitionem. Quid est ergo? Evidenter patet omnibus, nihil aliud esse nisi invidiam, qua incitaverit ipsum *Herennium Rufinum* suum hujus, de quo modò loquar, & reliquos meos adversarios, ad texendas falsas accusationes Magiæ. Ergo quinque sunt, de quibus mihi disserendum est. Si enim bene recordor, objecerunt mihi hæc quantum spectat ad *Pudentillam*. Primum est quod dixerunt eam nunquam voluisse nubere post primum suum conjugem: sed

ad id fuisse adactam meis incantamentis: Secundum est de litteris ejus, quas existimant esse confessionem Magiæ: postea objecerunt tertio & quarto loco: quòd illa nupserit libidinis causâ anno sexagesimo suæ ætatis: & quòd instrumentum conjugale fuerit subsignatum in villâ, & non in urbe. Ultima & odiosissima accusatio fuit de dote, in eâ evomuerunt totum suum venenum, contententes cunctis viribus: in eâ erant maximè solliciti. Et sic dixerunt: me statim ab initio nostræ conjugii expressisse ab illâ fæminâ, qua me deperibat, magnam dotem in villâ semotis testibus. Quæ omnia de-

NOTÆ.

aus ille *Pauli Æmilii* filius fuit, ac deinde ex *Æmiliâ* gente in *Scipionum* familiam adoptatus, apellatus fuit *D. Corn. Scipio Africanus Æmilianus*, tertioque bello Punico finem, captâ deletâque Carthagine imposuit. Observa discrimen inter *Afrum* & *Africanum*, quòd *Afer* in Africâ natum significet, *Africanus* vero nomen sit à rebus in Africâ prosperè gestis inditum

1. Huic frutici.] Rustico & rationis experti, *Frutex* hic per contume-

liam dicitur. Similiter *Plaut*, in *Mostellariâ*,

nec verisimile loquere, nec verum, frutex.

Talia sunt, quæ *Terentius*, in *Heautontimorumenos* ait in stultum dici posse.

Caudex, stipex, asinus, plumbeus.

2. Aliam rem invidiâ.] Aliam ab invidiâ, præter invidiam, quâ nempe apud *Æmilianum* flagrabat, ob nuptias *Pudentillæ*.

omnia

omnia tam falsa, tam nihili, tam inania ostendam, adeoque facile & sine ullâ controversiâ, refutabo: ut mediis fidius verear, Maxime, quique in consilio estis, ne emissum & subornatum à me auctorem putetis, ut invidiam meam repertâ occasione palam restingerem. Mihi credite, quod reapse intelligetur, oppidò quam mihi laborandum est, ne tam frivolam accusationem me potius callidè excogitasse, quam illos stultè suscepisse existimetis. Nunc dum ordinem rei breviter persequor, & efficio ut ipse *Æmilianus* recognoscat falsò se ad invidiam meam inductum, & longè à vero aberrasse necesse habeat confiteri; quâso, uti adhuc feceritis, vel, si quò magis etiam potestis, ipsum fontem & fundamentum mendacii huiusce diligentissimè cognoscatis. *Æmilia Pudentilla*, quæ nunc mihi uxor est, ex quodam *Sicinio Amico*, quicum antea nupta fuerat, *Pontianum* & *Pudentem* filios genuit: eosque pupillos, in potestate avi paterni reliquos (nam superstite patre *Amicus* decesserat), per annos ferme quatuordecim memorabili pietate sedulò aluit. Non tamen libenter in ipso ætatis suæ flore tam diù vidua. sed puerorum avus invitam eam conciliare studebat alteri filio suo *Sicinio Claro*.

I N T E R P R E T A T I O.

monstrabo esse aded falsa, aded frivola, aded vana, & refellam tam facile, & absque ullâ dubitatione: ut oris metum me tu, Maxime, & vos, qui adestis huic causa, credatis allegatum esse à me, & clam submissum delatorem, ut hac opportunitate inventâ, publicè extinguerem odium, quo flagro. Credite mihi, id quod cognoscitur verè, maximè danda est mihi opera, ne putetis me potius commentum fuisse astute criminacionem tam futilem, quàm eos illam aggressos esse stolidè. Nunc dum paucis resumo seriem rei, & facio ut *Æmilianus* ipse agnoscat, se opinione falsâ impulsam fuisse ad invadendum mihi, atque, ut cogatur fateri

se procul deviâsse à veritate ore vos, ut studiosissimè audiat originem ipsam & fundamentum huius mendacii, quem admodum fecistis hactenus, aut studiosius etiam, si potestis aliquâ ratione, *Æmilia Pudentilla*, quæ nunc est mea conjux, peperit liberos *Pontianum* & *Pudentem* ex quodam *Sicinio Amico*, cui nupsit antea: & diligenter edocuit per quatuordecim circiter annos commendabili affectu eos reliquos pupillos sub potestate avi paterni eorum, *Amicus* enim obierat patre vivo relicto. Non tamen sponte remansit tam diù vidua in ipso vigore sui avi, sed avus puerorum cupiebat eam remissionem despondere secundo suo filio *Sicinio*.

N O T A.

1. *Emissum.*] *Submissum*. Hinc emissarius.
2. *Falsò se ad invidiam meam inductum.*] Dum me credit grandi dote à *Pudentillâ* emptum maritum.
3. *Sicinio Amico.*] *Amicus* hic nomen est proprium, mediâ correptâ pronuntiandum, ut apud *Virgilium*: l. 5. *Æneid.* qui se *Bebria* veniens *Amici* de gente *se* *Apul.*

- rebat.
4. *In potestate avi paterni reliquos.*] Ut Jure & legibus tenebatur. Vide *Inst.* Justin. lib. 1. Tit. 9. de *Patriâ potestate*.
5. *Invitam eam conciliare studebat alteri filio suo, &c.*] Ergo licitè erant illis temporibus nuptiæ, apud *Astros* saltem, si quis fratris viduam, & quidem extantibus liberis, duceret, non

Per:

eoque ceteros procos absterrebat. & præterea minabatur, si extraneo
 nupisset, nihil se filiis ejus ¹ ex paternis eorum bonis testamento re-
 licturum. Quam conditionem cum obstinate propositam videret mu-
 lier sapiens & egregie pia; ne quid filiis suis eo nomine incommo-
 daret, facit quidem tabulas nuptiales, cum quo subebatur, ² cum Si-
 cinio Claro: verum enimvero vanis frustrationibus nuptias eludit,
³ eò ad dum puerorum avus futo concessit, relictis filiis ejus hære-
 dibus: ita ut Pontianus, qui major natu erat, fratri suo tutor esset.
 Eo scrupulo liberata, cum à principibus viris in matrimonium pete-
 retur, decrevit sibi diutius in v. duitate non permanendum. quippe,
⁴ ut solitudinis tædium perpeti posset, tamen ægritudinem corporis
 ferre non poterat. Mulier sanctè pudica, tot annis viduitatis sine
 culpâ, ⁵ sine fabulâ, ⁶ absterudine conjugis torpens, & diutino si-
 tu viscerum faucia, vitiatis intimis uteri, sæpè ad extremum vitæ dis-
 crimine doloribus obortis exanimabatur. Medici cum obstetricibus
 consentiebant; ⁷ penuriâ matrimonii morbum quaesitum, malum indies

INTERPRETATIO.

Claro, ac propterea removebat reliquos
 amantes, & insuper minabatur se ni-
 hil relicturum suo testamento ejus libe-
 ris ex bonis patris illorum, si nupisset
 extraneo. Quod matrimonium cum sæ-
 mina prudens, & imprimis liberorum
 amans, amores sibi pertinaciter obla-
 tum: ne afferret aliquid incommodum
 suis liberis ab de causâ, facit quidem
 instrumentum matrimonii cum illo, cum
 quo coquebatur hæc, nempe cum Si-
 cinio Claro: sed tamen frustratur con-
 nubium inanibus elationibus, donec
 avus puerorum mortem obiit, relin-
 quens filios suos heredes: sic ut Pon-
 tianus, qui erat grandior ætate, esset

tutor sui fratris. Soluta ab illâ sollici-
 tudine, cum posceretur ad conjugium à
 viris primariis, statuit non manere diu-
 tius vidua, quamvis enim posset tole-
 rare fastidium viduitatis non poterat ta-
 men tolerare morbum corporis. Castissima
 femina, quæ permanserat per tot annos
 viduitatis, sine crimine, ac rumore li-
 nidro, languens ex desuetudine viri,
 & læsa longo torpore intestinorum, la-
 besactatis interioribus partibus vulva,
 frequentior disformiatur doloribus ex-
 ortis usque ad ultimum periculum vi-
 tæ. Medici cum obstetricibus uno ore
 dicebant, ægritudinem accersitam ex in-
 digniâ nuptiarum, malum quotidie

NOTÆ.

extantibus, apud Hebræos non solum
 licitum erat, sed etiam imperatum, cer-
 tæ, apud Athenienses & Egyptios, fratri
 licuit fororem uxorem ducere, ut ob-
 servat Gothofredus ad legem 8. ff. de
 Ritu nuptiarum.

1. Ex paternis eorum bonis.] Quæ
 in ejusdem avi, dum viveret, potesta-
 te erant.

2. Cum Sicinio Claro.] Hæc verba
 Brantio jure videntur à manu Glossa-
 toris in textum irrepsisse.

3. Eò ad.] Eò usque, ut quodâ;

quod usque.

4. Sine fabulâ.] Sine ullo finis-
 timo. Seneca, lib. 9. Contr. 6. duxi
 uxorem multis inquinatam fabulis.

5. Abstetudine conjugis torpens.]
 Reposui ex Polviani codicis lectione
 abstetudine hoc est, abstetudine.

6. Penuriâ matrimonii morbum qua-
 situm.] Siquidem, ut Hippocrates ait,
 lib. de Genitura, mulieres, si rem cum
 viris habeant, magis sanæ sunt; sin Te-
 nere abstineant, ægrotant.

angeri, ægritudinem ingravescere: dum ætatis aliquid superfit, nuptiis valetudinem medicandum. Consilium istud cum alii approbarent, tum maximè Æmilianus iste, qui paulò priùs confidentissimo mendacio adseverabat, nunquam de nuptiis Pudentillam eogitasse, priusquam foret Magicis maleficiis à me coacta: me solum repertum, qui viduitatem ejus, velut quandam virginitatem, carminibus & venenis violaret. Sæpè audiui non de nihilo dici, *Mendacem memorem esse oportere*. At tibi, Æmiliane, non venit in mentem, priusquam ego Oeam venirem, te litteras etiam, uti nuberet, scripsisse ad filium ejus Pontianum, qui tum adultus: Romæ agebat? Cedè tu epistolam, vel potiùs da ipsi: legat sibi voce, suisque verbis sese revincat. **INITIUM EPISTOLÆ ÆMILIANI.** Est-ne hæc tua epistola? quid paluisti? nam erubescere tu quidem non potes: est-ne tua ista subscriptio? Recita, quæso, claris, ut omnes intelligant quantum lingua ejus manu discrepet, quantumque minor illi sit inecum, quam secum dissensio. **RELIQUUM EPISTOLÆ.** Scripsisti-ne hæc, Æmiliane, quæ lecta sunt? Nubere illam velle, & debere scio; sed quem eligat, nescio. Rectè tu quidem nesciebas. Pudentilla enim tibi, ejus infestam malignitatem probè nōrat de ipsâ re tantum, cateolum de peitore nihil fatebatur. At tu dum eam putas etiamnunc

INTERPRETATIO.

crescere, morbum exasperari: mendacum esse matrimonio infirmitati ejus, dum restabat adhuc aliquantum vita. Cum alii probarent hoc consilium, tum imprimis probabat hic Æmilianus, qui modo affirmabat mendacio audacissimo Pudentillam nunquam cogitavisse de matrimonio, antequam esset impulsâ à me veneficiis Magicis: me solum esse inventum, qui corrumperem viduitatem ejus incantamentis & venenis, perinde ac quampiam virginitatem. Sæpè audiui non absque ratione dici, Oportere ut mendax valeat memoriâ. Tu verò, ô Æmiliane, non recordaris, antequam ego venirem Oeam, te etiam scripsisse epistolam, ut nuberet, ad Pontianum filium illius, qui tunc agebat Roma jam adultus. Da tu litteram, vel potiùs trade ipsi, ut legat eas, convinctaque seipsum suâ propriâ voce, & suis verbis. **INITIUM EPISTOLÆ ÆMILIANI.** Ha littera sunt-ne tuas quare expalluisti? nam ceridè tu nequis erubescere: hæc subscriptio est-ne tuar? Læge, oro, altiore voce, ut universi cognoscant quantum ejus lingua differat à manu, & quando plus distet à se ipso, quam à me. **RELIQUUM EPISTOLÆ.** Æmiliane, an scripsisti ea, qua lecta sunt? Notum est mihi illam velle, & debere nubere; sed ignoro, quem eligat. Benè sanè tu ignorabas, nam Pudentilla confitebatur solum rem ipsam tibi, cujus egregiè cognoscebat malitiam sibi infensam, ac nihil confitebatur de proco. Tu verò dum credis eam adhuc

NOTÆ.

1. Roma agebat.] Studiis nimirum strenuis incumbens: ut mos erat iis temporibus, illorum studiorum gratiâ, ex provinciis Romam commeare.
2. Cedè tu epistolam.] Alloquitur fa-

mulum quempiam; quem adesse jussit cum iis omnibus litteris, tabulis, aliisque instrumentis, quibus sibi in causâ orandâ opus fore præviderat.

Tit. ij.

Claro fratri tuo denupturam, falsâ spe inductus, filio quoque ejus Pontiano auctor assentiendi fuisti. Igitur si Claro nupfisset, homini rusticano & decrepito seni, sponte eam diceres, sine ullâ Magiâ, jam olim nupturisse: quoniam juvenem talem, qualem dicitis, elegit, coactam fecisse ais: cæterum semper nuptias aspernatam. Nescisti, improbe, epistolam tuam de istâ re teneri: nescisti te tuomet testimonio convictum iri. Quam tamen epistolam Pudentilla, testem & indicem tuæ voluntatis, ut quæ te levem & mutabilem, nec minus mendacem & impudentem sciret, ¹ maluit retinere, quam mittere. Cæteram ipsa de eâ re Pontiano filio suo Romam scripsit: etiam causas consilii sui plenè allegavit. Dixit illa omnia de valetudine: nihil præterea esse, cur amplius deberet obdurare: hæreditatem avitam longâ viduitate, cum despectu salutis suæ, quævisse: eandem summâ industriâ auxisse. Jam Deum voluntate, ipsum uxori, ² fratrem ejus virili togæ idoneos esse. Tandem aliquando se quoque paterentur solitudini suæ & ægritudini subvenire. Cæterum de pietate suâ & ³ supremo judicio nihil metuerent: qualis vidua eis fuerit, ⁴ talem nuptam futuram. Recitari jubebo exemplum epistolæ hujus ad filium missæ.

INTERPRETATIO.

nupturam tuo fratri Claro, delusus spe irritâ, persuasisti etiam ejus filio Pontiano ut assentiretur. Ergo si juncta fuisset Claro, viro ægesti & seni capulari, diceres ultra illam jam pridem expetivisse conjugium absque ullâ Magiâ: quia verò selegit juvenem talem, qualem dicitis me esse, dicis eam id fecisse invitam: porro autem semper respuisse, connubium. Ignorasti, ô scelereste, haberi tuas litteras de hoc negotio: ignorasti te confutatum iri tuo ipsius testimonio. Quas litteras nihilominus, testes & indices tuæ voluntatis, Pudentilla maluit servare, quàm mittere, quippè qua noverat te esse instabilem & mutabilem, similiterque mendacem, & impudentem. Porro ipsa scripsit Romam ad Pontianum suum filium

de illâ re: protulit quoque suas rationes sui propositi. Reconsuit hæc omnia de suâ ægritudine: insuper nihil esse quare ultra deberet obstinate pati: se acquisivisse eis successionem avi eorum, viduitate diutina, cum negligentia propria salutis: se ampliâsse eandem successionem maximâ solertiâ. Eum jam maturum esse conjugii, ejus autem fratrem toga virili, beneficio Deorum. Sinevenit aliquando demum se auxiliari sua viduitati, & infirmitati. Porro nihil timerent de charitate & ultimâ voluntate suâ: se fore eis talem cum conjugata esset, qualis fuerat vidua. Curabo ut legatur exemplum illarum litterarum, quas miserat ad filium suum.

NOTA.

1. Maluit retinere.] Ut, si sententiâ mutatâ nuptias suas postmodum improbares, & inconsulto te atque invito diceres factas: haberet unde te mendacii argueret, & convinceret.

2. Fratrem ejus virili togæ.] Quæ vulgè anno ætatis decimo septimo, depositâ puerili prætextâ, sumebatur.

3. Et supremo judicio.] Ultimâ sententiâ, quæ solet testamento explicari, idvult dicere, non esse eis timendum ne testamento suâ bonâ eorum vitrico, ipsi exheredatis, relinqueret.

4. Talem nuptam futuram. Hoc est, bonam pianque matrem.

EPISTOLA PUDENTILLÆ AD PONTIANUM F. Satis puto ex istis cuiusvis liquere posse, Pudentillam non meis carminibus ab obstinatâ viduitate compulsam; sed olim suâ sponte à nubendo non alienam, me fortasse præ cæteris maluisse. Quæ electio tam gravis fœminæ cur mihi crimini potius, quàm honori danda sit, non rep-
rio. Nonnihil tamen miror, quòd Æmilianus & Rufinus id iudicium mulieris ægrè ferant: cum ii, qui Pudentillam in matrimonium petiverunt, æquo animo patiantur me sibi prælatum. Quod quidem illa ut faceret, filio suo potius quàm animo obsecuta est. Ità factum, nec Æmilianus poterit negare. Nam Pontianus, acceptis litteris ma-
tris, confestim 1 Româ advolavit: metuens ne, si quem avarum vi-
rum nacta esset, omnia, ut sæpè fit, in mariti domum conferret. Ea sollicitudo non mediocriter animum angebat. Omnes illi fratrique divitiarum spes in facultatibus matris sitæ erant. Avus modicum reliquerat, 2 mater HS. quadragies possidebat. Ex quo sanè aliquantam 15
pecuniam, 3 nullis tabulis, sed, ut æquum erat, merâ fide acceptam,

I N T E R P R E T A T I O.

EPISTOLA PUDENTILLÆ AD PONTIANUM FILIUM. Credo ex his satis posse manifestum esse cuilibet, Pudentillam non fuisse abstractam à viduitate per-
tinaci meis incantamentis verum eam, qua quondam ultrò non abhorruerat à nuptiis, me forsitan prætulisse reliquis. Quæ electio mulieris tam honesta, non video quare vertenda sit mihi culpa po-
tius, quàm laudi. Aliquantenus tamen miror, quòd Æmilianus & Rufinus molestè tolerent hanc sententiam fœmi-
na: siquidem illi, qui poposcerunt Pu-
dentillam uxorem, non gravatè ferunt me sibi esse antepositum. Ad quod fa-
ciendum illa morem gessit potius filio

suo, quàm sua cupidini. Æmilianus ipse non poterit inficiari hoc sic factum esse. Pontianus enim, cum accepisset epistolam matris, statim accurrit Româ: timens ne, si illa invenisset aliquem virum avarum, transferret omnia bona in familiam conjugis, ut sæpenumero evenit. Illa cura non leviter premebat mentem ejus. Ipse & frater ejus ponebant omnem spem opum suarum in bonis suæ matris. Avus parùm reliquerat, mater habebat quadragies centena millia nummorum sestertiorum. Ex quâ summâ debebat quidem suis liberis nonnihil pecunia, quod acceperat abs-
quo ullis tabulis, sed ex solâ fide, ut

N O T Æ.

1. Româ.] Quo, ut suprà dictum est, Rudii forensis causâ se contulerat.

2. Mater HS. quadragies possidebat.] Hoc est, ex Budzi æstimatione, centum millia coronatorum, seu centum & septuaginta quinque millia librarum monetæ Francicæ. Sestertium, & numero multitudinis, sestertia singula valebant mille nummos sestertios, & quadraginta sestertia quadraginta millia nummorum sestertiorum, quòd si hunc numerum per adverbium exuleris, hoc modo, quadragies sestertium: jam reddideris hanc summam centuplo ma-

jorem, & fient quadragies centena millia nummorum sestertiorum. Sestertius nummus erat quarta pars argentei denarii, valebarque, ex ejusdem Budzi supputatione, decem denarios Turonicos & semissem.

3. Nullis tabulis.] Absque ullo scripto, aut instrumento publico, quo constaret eam penes se illam pecuniam natorem habere, unde nec jure poterat ad ejus restitutionem cogi, nisi ex merâ fide. quæ, si semel vitrici blanditiis fuisset labefacta, filii pecuniâ excidissent.

filiis debebat. Hunc ille timorem missitabat, adversari propalam non audebat, ne videretur diffidere. Cum in hoc statu res esset, ¹inter precationem matris, & metum filii; Fortè ne an fato, ²ego advenio, pergens Alexandriam. Dixissem herculè, ³Quod utinam nunquam evenisset, ⁴ni me uxoris meæ respectus prohiberet. Hyems anni erat. Ego ex fatigatione itineris adfectus, ⁵apud Appios veteres amicos meos, (quos honoris & amoris gratiâ nomino) aliquāmultis diebus decumbo. Eò venit ad me Pontianus. nam fuerat mihi ⁶non ita ante multos annos ⁷Athenis, per quosdam communis amicos, conciliatus, & arto postea contubernio intimè junctus. facit omnia circà honorem meum observanter, circà salutem sollicitè, circà amorem callidè. Quippè etenim videbatur sibi peridoneum maritum matri reperisse, cui bono periculo totam domûs fortunam concederet. Ac primò quidem voluntatem meam ⁸verbis inverfis periclitabundus, quoniam me-

INTERPRETATIO.

par erat. Ille dissimulabat hunc metum. non audebat aperitè obfistere, ne videretur non fidere matri. Cum negotium sic se haberet, hinc orante matre, illinc timente filio, ego accedo huc. nescio an casu, an verò certâ destinatione fatorum, cum irem Alexandriam. Cerid dixissem. Quod utinam nunquam contigisset, nisi ratio mea conjugis me impedivisset. Erat tunc hiberna tempestas anni. Ego debilitatus ex defectione via, jaceo per dies plusculos apud Appios meos antiquos amicos, quos hic nomino honoris & amicitia causâ. Pontia-

nus me convenit illuc. mihi enim fuerat conjunctus amicitia ante paucos annos Athenis, operâ quorundam amicorum communium, ac deinde unitus arctissima frictâ cohabitatione. peragit officiosè cuncta, qua pertinebant ad meum honorem, anxie, qua ad meam conservationem, & astute, qua ad amorem matris mihi inspirandum. Nam existimabat se invenisse aptissimum virum sua matri, cui tunc committeres omnes opes suæ domûs. Et primùm quidem tentans meum animum ambagibus verborum, quia cernebat me esse avi-

NOTÆ.

1. *Inter precationem matris.*] Casaubonus procreationem scribendum putat. Nihil muso. Intellige preces matris, quas filiis adhibebat, ut cum bonâ eorum veniâ sibi liceret ad secandas nuptias transire, tandem se quoque patensur solitudini suæ, & agniturini subvenire: ut in epistola supra allegatâ.

2. *Ego advenio.*] Occeat.

3. *Quod utinam nunquam evenisset.*] Ob Magiæ negotium, quod, nuptiarum Pudencillæ causâ in illo itinere contraxeram, Amilianus ipsi facessiverat.

4. *Ni me uxoris meæ respectus prohiberet.*] Quam tanti æstimò, ac tantopere diligo, ut me ejus conjugii periclitari non possit.

5. *Apud Appios.*] Oca, ut jam mo-

nuisse me puto, colonia erat Romanorum. non mirum ergo, si Romana nomina habuerint ejus coloni.

6. *Non ita ante multos annos.*] Sic restituit Casaub. Prioris omnes editiones absurdè & pugnanter habebant, non ita pridem ante multos annos.

7. *Athenis.*] Quo, Græcarum litterarum & philosophiæ discendæ causâ, ex toto pœnè terrarum orbe juvenes confluebant.

8. *Verbis inverfis.*] Id est, oblique & obscurè alludens potiùs, quàm exprimens, quod cogitabat. Terent. in Heautontimor.

Inversa verba, eversas cervicestuas &c. abstine.

vix cupidum & conversum ab uxoriâ re videbat, orat saltem paulisper manerem. velle se mecum proficisci: 2 hyemem alteram 3 propter Syrtis æstus 4 & bestias opperendam, quod illam mihi infirmitas exemisset. Multis, etiam precibus me ab amicis meis Appiis aufert, ut ad sese in domum matris suæ transferat, salubriorem mihi habitationem futuram: præterea prospectu maris, qui mihi gratissimus est, liberiùs me ex eâ fruturum. Hæc omnia, adnixus impensò studio, persuadet: & matrem suam, suumque fratrem puerum istum mihi commendat. nonnihil à me in communibus studiis adjuvantur. augetur oppidò familiaritas. Interibi revalesco. Dissero aliquid, postulantibus amicis, publicè omnes, qui aderant, ingenti celebritate basilicam (qui locus auditorii erat,) complentes, inter alia pleraque congruentissimâ voce insigniter acclamant, perentes ut remanerem,

INTERPRETATIO.

dam itineris pergendâ, & abhorrentem à vuptiis, rogat me ut saltem remanere mansi per. Se velle ire mecum: expetendam esse sequentem hyemem, ob calores Syrtis, & belluas quia agrestudo mea mihi ademerat illius hyemis opportunitatem. Abstrahis etiam me plurimis precibus ab amicis meis Appiis, ut transportaret me ad se in ades sua maris, dicens mansionem illam mihi fore magis salubrem: me insuper liberiùs ex illâ habitatione potiturum aspectu pelagi, qui mihi est jucundissimus.

Persuadet mihi hæc omnia magno conatu & desiderio: & commendat mihi suam matrem, & suum fratrem hunc puerum. juvo eos aliquantùm in studiis communibus. amicitia valdè crescit. Interea convalesco. Verba facio de aliquâ re in publico, rogatu meorum amicorum, cuncti, qui præsentibus erant, magnâ frequentia implentes basilicam. (qui locus erat concionis.) inter multa alia, exclamant clarè voce concordantissimâ, rogantes ut remanerem. &

NOTÆ.

1. *Et conversum ab uxoriâ re.* Magis propriè *aversum* dixisset, quod relictui Casaubono placet, nihil tamen mutare velim, *conversum ab uxoriâ re.* supple ad viam, ad alia consilia, aut aliquid simile.

2. *Hyemem.* Quod eo anni tempore minis incommodum sit iter viantiùs per Syrtis æstuosas: cum æstate intolerandus sit ardor arenarum.

3. *Propter Syrtis æstus*] Intellige præfertim maiorem Syrtim, ut enim ait Solinus, aliquantò clementior quæ minor est. Æstus Syrtium sunt arenarum cumuli, qui huc illuc ventosum arbitrio transferuntur. Solinus cap. 30. *Inter Syrtis quamvis terrâ pergentibus, iter fœderibus designatur, nec aliter cursum potestis. Nam putris solâ faciem aurâ mutat, & minimo licet vento, totâ diverſitatem status efficit, ut sub-*

inde eversis siccibus locorum, nulla indicia agnitioni relinquantur: ut: cum modò, quæ fuerant tumulis ardua, in valles residunt, modò quæ vallibus pressa, casu pulveris aggerantur. Ita etiam continens naturam maris sui patitur.

4. *Et bestias.*] Quamobrem? An bestie per hyemem minus sæviunt? Siti certè per æstatem exasperati Africæ bestias nemo negaverit. Elmenhorstius legebat propter Syrtis æstus infestos: nihil tamen in contextu mutare volui, arbitrium pones lectorem sit.

5. *Basilicam, qui locus auditorii erat.*] Sic ut & forum, nam & in eâ parte basilicarum, cui tribunal nomen erat, jus dicebatur, orabanturque cause, cum interim in reliquâ basilicâ mercatores sua mercationia obirent. Basilicarum descriptionem vide apud Varronem, lib. 5. cap. 1.

fieremque civis Oeensium. Mox auditorio misso, Pontianus eo principio me adortus, consensum publicæ vocis pro divino auspicio interpretatur: aperitque consilium sibi esse, si ego non nolim, matrem suam, cui plurimi inhient, mecum conjungere: quoniam mihi soli
 5 (ait) rerum omnium confidere sese, & credere: ut id onus recipiam: quoniam non formosa pupilla, sed mediocri facie mater liberorum mihi offeratur. Sin hæc reputans, formæ & divitiarum gratiâ me ad aliam conditionem reservarem, neque pro amico, neque pro philosopho facturum, Nimis multa oratio est, si ve im memorare quæ
 10 ego contrâ responderim, quàm diù & quoties inter nos verbigertum sit, quot & qualibus precibus me aggressus, haud prius omiserit, quàm denique impetrârit. non quin ego Pudentillam jam anno perpetim assiduo convictu probè spectâssem, & virtutum ejus dotes explorâssem: sed utpotè peregrinationis cupiens, impedimentum matrimonii aliquantisper recusâveram: mox tamen talem fœminam nihilo segniùs volui, quàm si ultrò appetissem. Persuaserat idem Pontianus matri suæ, ut me aliis omnibus mallet: & quamprimum hoc perficere incredibili studio avebat. Vix ab eo tantulam moram impe-

INTERPRETATIO:

fierem civis Oeensium. Statim dimissâ concione, Pontianus aggressus est me hoc exordio: exponit concordantiam acclamationis publica pro cælesti omine: declarat sibi esse animum mihi fungere connubio suam matrem, quam plurimi ambibant, si tamen ego non recusarem: quia, ut dicebat, confidebat mihi uni de omnibus rebus. & eas mihi committebat: rogat ut acciperem hoc onus, quia non proponebatur mihi pulchra juvenis, sed mater filiorum, formâ modicâ. Quid si ego hac cogitans reservarem me ad alias nuptias, propter pulchritudinem, vel opes: me non facturum ut decet amicum, neque ut decet philosophum. Sermo sit prolixior, si velim recensere ea, quæ ego ex ad-

verso retulerim, quandiù, & quot verbis inter nos commutaverimus, quot, & cujusmodi flagitationibus me adortus, non antè me dimiserit, quàm tandem obtinueris quod petebat, non quod ego non bene jam cognovissem Pudentillam assidue vivendorum cæper solidum animum, atque observavissem quot dotata esset virginitas: sed cùm cupidus essem peregrinandi, aliquantiam respueram nuptias, tanquam obstentulum: nihilominus illa mulier mihi fuit pauld post aquè accepta, ac si eam meâpse sponte expetivissem. Idem Pontianus induxerat in animum sua matri, ut me præferret cæteris omnibus: & ardentissimè cupiebat id peragere quàm citissimè. Egrè obtinemus ab ipso aliquam di-

NOTÆ.

1. *Aperitque consilium, &c.* Locum corruptum esse omnes affirmant, nitunturque emendare. Ego nihil muto, sed pauld aliter interpungo, & lego: *aperitque consilium sibi esse, si ego non nolim, matrem suam, cui plurimi inhient, mecum conjungere: quoniam mihi soli (ait) rerum omnium confidere sese, & credere: ut id onus recipiam, quoniam non formosa pupilla,*

sed mediocri facie mater liberorum mihi offeratur. Archaismus est, rerum omnium alicui confidere & credere, pro res omnes. Post illa verba interpungo. Tum quod sequitur *ut id onus recipiam*, obsecrativum est, & subintelligendum rogat, aut aliquid simile.

2. *Quoniam non formosa pupilla.* Idèò dicit, id onus.

tramus, dum prius ipse uxorem duceret: frater ejus: virilis togæ usum auspicaretur: tunc deinde ut nos jungeremur. Utinam herculè possem, quæ deinde dicenda sunt, sine maximo causæ dispendio transgredi! ne Pontiano, cui errorem suum deprecanti simpliciter ignovi, videar nunc levitatem exprobrare. Confiteor enim, quod mihi objectum est, eum, postquam uxorem duxerit, à compactâ fide descivisse, ac derepente animi mutatum, quod antea nimio studio festinârat, pari pertinaciâ prohibuitum esse: denique, matrimonium nostrum ne coalesceret, quidvis pati, quidvis facere paratum fuisse. Quamvis omnis illa tûm animi fœda mutatio, & suscepta contra matrem simulas, non ipsi vitio vertenda sit, sed focero ejus 4 eccillè Herennio Rufino: qui unum neminem in terris viliorē se, aut improbiorem, aut inquinatiorē reliquit. Perpaucis hominē quāmodestissimē potero, necessariō demonstrabo: ne, si omninō de eo

INTERPRETATIO.

lationem, quod usque ipse duceret uxorem: ejus autem frater initiaretur virili togâ: ut nos ium postea matrimonio jungeremur. Utinam profectâ possem pratermittere, absque ingenti damna mea causa, ea, quæ mihi posthac dicenda sunt! ne existimer nunc objectare inconstantiam Pontiano, cui simpliciter perperci, roganti veniam sui erroris. Nam fatear, quod mihi fuit objectatum, illum discessisse à fide mihi promissâ postquam contraxit matrimonium: & subito mutatum animo, impedire voluisse simili obstinatione, quod antea accelera-

verat nimio desiderio: postremò eum fuisse paratum omnia facere & tolerare, ut nuptia nostra non contraheremur. Quamquam tanta illa turpis mutatio consilii, quæ illi tunc accidit, & inimicitia iniita adversus matrem, non debent ei dari crimini, sed huic Herennio Rufino ejus focero: qui nullum reliquit in orbe se abjectiorem, aut sceleratiorē, aut magis impurum. Describam, ut necesse habeo, hominem brevissimè & quāmodestissimē potero: ne, si prorsus siluero de eo, inutile

NOTÆ.

1. Virilis toga usum auspicaretur.] Signatè hoc loco utitur auspicandi verbo, in more enim fuit eam rem solemniter agi, & ad ipsa templa, in comitatu amicorum, addito etiam sacrificio. Appianus, lib. 4. Ευφρα. ubi de proseriptione Triumvirorum: Αττιλῶ & Ἰερῶν τῶν τῶν πελῶν ἀεὶ ἐν τῷ ὁδοῦ, ὡς ἐπὶ τῷ ὁδοῦ, οὐδὲ πομπῇ φέρειν ἐν τῷ ὁδοῦ, ὡς ἐπὶ τῷ ὁδοῦ.

2. A compactâ fide.] Sic omninō legendum, ex conjecturâ Colvii. Quid quid in contrarium garriat Pricæus, qui compactâ tueretur. Compactâ est compactâ. Nonnulli habent conceptâ.

3. Non ipsi vitio vertenda sit.] Decore, & pro causâ, excusat quodammodo Apul.

vitricus adolefcentem in eâ re, quæ pietatem maternam lædabat, quod in conjunctis hujusmodi personis mutuo observandum est, ut præcipit Quintilianus, lib. 11. cap. 1. Avertere quoque in alios crimen decet, ut fraude aliquorum convicta (mater) credatur: & omnia nos passuros, nihil asperè dicturos testandum: ut etiamsi non possimus non conviciari, nolle videamur. Quod præceptum etiam secutus Apuleius est, cum supra dicit, Utinam herculè, possem, quæ deinde dicenda sunt, sine maximo causâ dispendio transgredi: ne Pontiano, cui, &c.

4. Eccillè.] Illi. Ille; eccille, cum præsens quis demonstratur. Inde eccillum & illum.

V u u.

reticero, operam perdidit, quod negotium istud mihi ex summis viribus conflagavit. Hic est enim pueruli huius instigator, hic accusationis auctor, hic advocatorum conductor, hic testium coemptor, hic totius calumnie fornaciplex, ¹ hic Æmiliani huius fax & flagellum, idque apud omnes intemperantissime gloriatur, me suo machinato postulatum. Et sane habet in istis quod sibi plaudeat. ² est enim omnium litium deceptor, omnium fallorum commentator, omnium simulationum architectus, omnium malorum seminarium. * *

Desunt hic obscena.

- 10 Quid enim faciat homo miser, ampliusculâ fortunâ devolutus, quam tamen fraude patris ex inopinato invenerat? Pater ejus plurimis creditoribus ³ defœneratus, maluit retinere pecuniam, quam pudorem. nam cum undiqueversum ⁴ tabulis ⁵ flagitaretur, & quasi insanus ab omnibus obviis teneretur; ⁶ Pax, inquit. negat posse

INTERPRETATIO.

illi sit, quod mihi creaveris hanc litem ex totis suis viribus. Nam hic est impulsor huius adolescentuli, hic est susceptor delationis, hic redemptor patronorum, hic emptor testium, hic fornax universæ calumnie, hic est sâda & flagrum huius Æmiliani. atque id jactas immoderatissime coram omnibus, me accusatum fuisse suis artibus. Et certe habet in his unde sibi gratuletur, nam est redemptor litium, excogitator cujusvis falsitatis, artifex omnium fictio-

num, plantarium universorum malorum, * * * Nam quid faceret homo infelix disturbatus ex opibus sat magnis, quas nihilominus naâus erat ex insperato, salaciam sui patris? Pater ejus obligatus permultis creditoribus, maluit servare argentum, quam honorem, cum enim obligationum instrumentis postularetur ex omnibus partibus, & retineretur ab omnibus occurrentibus veluti furiosus: Abstinete, ait. & dicit se non esse

NOTÆ.

1. Hic Æmiliani huius fax & flagellum.] Quo accenditur & instigatur, male Pricæus reponit flabellum. Alludit ad Furias, quarum fax & flagellum arma erant, supra Metam. lib. 9. quod oleum igni, quod flagellum Furia.

2. Est enim omnium litium deceptor.] Id est, redimit ab aliis lites quasvis persequendas, pactione aliquotæ partis; puta dimidiæ, aut tertiæ, &c. Cicero litium mercatores vocat.

3. Defœneratus.] Fœnore obligatus.

4. Tabulis.] Quæ & nomina dicebantur, in quibus, cum nomine debitoris, creditæ pecuniæ summa continebatur.

5. Flagitaretur.] Appositè, de obzatis enim propriè dicitur. Plaut. in Casinâ. Ducite ex animo curam, atque as alienum.

No quis formidet flagitatorem suum.

Idem, Pseudolo.

si non dabis
Clamore magno, & multum flagitare.

6. Pax, inquit.] Sic scriptum malui cum Lipsio, vestigiis inhzrens MSS. codd. qui habent flax. Pax adverbium est, significatque quod nos etiam adverbialiter dicimus patiente. Nonnunquam etiam vox est silentium indicentis (paix) Editiones multæ habent lax, quod quidam retineri posse putant quasi sit invocatio legis Juliæ de cessione bonorum, quâ vetitum erat, ne, qui solvendo non esset, in carcerem truderetur, modò bonis cederet. Sed minùs aridet hæc lectio, neque enim exempla proferuntur sic implorati, per interjectionem, legum auxillii, Præterea prior lectio MSS. codd. lectio propior est.

dissolvere. 1 annulos aureos, & omnia insignia dignitatis abjicit. 2 cum creditoribus depeciscitur. Pleraque tamen rei familiaris in nomen uxoris 3 callidissimâ fraude confert: ipse egens, nudus, at ignominia sua tectus, reliquit Rufino huic, non mentior, 4 HS. XXX. devorandum. Tantum enim ad eum de bonis matris 5 liberum venit, præter quod ei uxor sua 6 quotidianis dotibus quæsit. Quæ tamen omnia in paucis annis ita hic 7 degulator studiosè in ventrem condidit, & omnimodis collurcationibus dilapidavit; ut crederes metuere, ne quid habere ex fraude paternâ diceretur. homo justus & 8 morum * dedit ope-

I N T E R P R E T A T I O.

solvendo, deponit annulos aureos, & omnes notas honoris. Paciscitur cum creditoribus suis, transfert tamen maximam partem bonorum suorum in nomen suæ conjugis, astutissimâ fallaciâ: ipse inops, spoliatus, & velatus tantum suâ infamiâ, reliquit huic Rufino tricies centena millia sestercentium absorbenda, neque mentior. Nam tantumdem valdi ad ipsum ex bonis matris sue solutum

ab ære alieno, præter id, quod ejus conjux ei acquisivit dotibus suis quotidianis. Quæ universa nihilominus hio bello tametsi curâ abdidit in suam alvum intra paucos annos, & decoxit comestationibus omnis generis: ut putaretis eum timere, ne diceretur possidere aliquid ex dolo sui patris. nempe vir ille probus, & vita integræ curavit.

N O T A.

1. *Annulos aureos, &c. abjicit.*] Ultimæ egestatis signum, nam & aliis exuti omnibus, solebant annulos saltem custodire. Juvenal. Sat. 11.

post cuncta novissimus exit

Annulus.

Nempe in cessione bonorum, quæ ex lege Juliæ fiebat, annulos & alia dignitatis & ordinis insignia solemnî ritu cøgebantur deponere, quod vel ex hoc loco conjici potest. Certum enim est in eâ cessione intervenisse quasdam solemnitates rerum & verborum, licet quænam fuerint, parùm liqueat. Apud nos viridem galerum induunt.

2. *Cum creditoribus depeciscitur.*] De quorâ scilicet ut Jurisconsulti loquantur, hoc est, ut parte aliquâ debiti contenti essent creditores, vel fœnus totum remitterent, vel solutionis dilationem concederent.

3. *Callidissimâ fraude.*] Non donationis titulo, quæ licet sine fraude fiat, ipso jure inter conjuges non valet, sed alio titulo, putâ adscribendo res suas in dotem uxoris, res enim dotales, aut aliæ, quæ uxoris essent, pro mariti ære alieno capi aut detrahi non poterant.

4. *HS. XXX.*] Itâ est in MSS. codd. plurimis. Malè in quibusdam editionibus *HS. triginta*, minor enim est hæc summa, quàm ut addendum fuerit ab Apuleio non mentior. Sed numerus hic *HS. XXX.* explicandus est *HS. tricies*, hoc est tricies centena millia sestercentium, quam summam ad nostram monetam redigere facile est. ex iis, quæ paulò supra observavimus ex Budæo, ad illa verba *mater HS. quadragies possidebat.* pag. 517.

5. *Liberum.*] Hoc est, deducto ære alieno matris, & sumptibus funeris.

6. *Quotidianis dotibus.*] Pretiis, quæ ab adulteris quotidie accipiebat. *Quotidiana nuptia* etiam Plauto dicuntur, *Cistellaria* 2. 3.

Habemus nuptias quotidianas.

Hæc quidem occasio viro quotidie nubit.

7. *Degulator.*] Glossæ Isidori *serbulator*, *degulator*. Onomasticon vetus *degulo καταναύω*.

8. *Et morum **] Asteriscus deesse aliquid testatur. illud, quodcumque est, facile suppleri potest, putâ *integer*, aut aliquid simile. Elmenhorst. & *verus*.

Vuu ij.

ram, quod malè partum erat, ut malè periret. nec quidquam ei reli-
ctum est ex largiore Fortunâ, præter ambitionem miseram, & pro-
fundam gulam. Cæterùm uxor jam propemodùm vetula & effæta,
nunc demùm contumeliis abnuvit. Filia autem per adulescentulos
ditiores, invitamentò matris suæ, nequidquam circumlata, quibusdam
etiam procis ad experitūdinem permittit, nisi in facilitatem Pontiani
incidisset, fortasse an adhuc vidua antè quàm nupta domi sedisset.
Pontianus ei, multùm quidem dehortantibus nobis, nuptiarum titu-
lum falsum & imaginariū donavit: non nescius eam, paulò antè
quàm duceret, à quodam honestissimo juvene, cui prius pacta fuerat,
post satietatem derelictam. Venit igitur ad eum nova nupta & secura
& intrepida, pudore dispoliato, flore exoleto, flammeo obsoleto;
virgo rursum post recens repudium, nomen potiùs asserens puellæ,

INTERPRETATIO.

ut, quod erat malè acquisitum, malè
etiam perderetur. Et nihil ei remansit
ex iuris amplioribus opibus, nisi infelix
ambitio, & profunditas ingluviæ. Por-
rò uxor ejus jam ferè vetula & debi-
litata, nunc tandem respuit stupra. Fi-
lia verò frustrà circumducta per juve-
nes locupletiores, instigatione sua ma-
tris, tradita etiam quibusdam amanti-
bus ad periculum faciendum, nisi na-
ta esset Pontianum facilem virum,
forsan mansisset huc usque domi prius
vidua, quàm maritata. Pontianus de

dit ei nomen falsum & inane matri-
monii, nobis corè valde dissuadentibus:
cùm non ignoraret illam, paulò prius
quàm sibi jungeretur, fuisse desertam,
post fastidium, à quodam honestis-
simo adolescente, cui fuerat desponsata
antè. Ergo nova nupta venit ad eum,
confidens, & nihil metuens, exutà ve-
recundiâ, virginitate prælibatâ, nu-
ptiali velo detrito; iterùm virgo post
recentem repudiationem, vindicans sibi
potiùs nomen virginis, quàm castitatem;

NOTÆ.

1. *Nunc demùm.*] Ita restituit Ca-
saubonus. Flor. cod. & editiones ple-
ræque habent *totam domum contume-
liis abnuvit*, malè, & absque sensu. Sus-
picatur Casaub., illius vocis *totam* pri-
mam syllabam irrepsisse, ultimâ vocis
effæta, quæ præcedit, repetitâ. at quo-
modo pro *nunc* scripta fuerit syllaba
tam secunda vocis *totam*, non aperit,
quid si legatur *jām demùm*? facilior
corruptio *jām* in *tam*. Et præterea
idem sensus erit. Alii aliter interpolant
hunc locum, quos brevitatis causâ mi-
ser facio.

2. *Contumeliis abnuvit.*] Pro *abnuvit*
contumelias. sic suprâ *curare rebus*
alienis. *Contumelia* hic *stuprum* signifi-
cat, quemadmodùm & apud Græcos
ἐβδελύσθαι.

3. *Vidua antequàm nupta.*] Vidua

non solum ea est, quæ marito, cui
juncta erat, est orbata; sed etiam illa,
quæ virum non habuit, testè Javolenò,
l. Palum 242. §. Viduam ff. de verbo-
rum significatione. Noster hoc sensu
Metam. lib. 4. *Psyche virgo vidua do-
mi residens*, Seneca, in Agamemnone
Ante morantur virgines vidua domit
4. *Secura & intrepida.*] Magnum
præflorationis argumentum: cùm sit
virginum trepidare, Claudian.
Jam nupta trepidat sollicitus pudor.
Titinnius, apud Festum.

Accede ad sponsum audaciter, virgo
nulla es.

5. *Flammeo obsoleto.*] Decenter flam-
meum vetus, & detritum, ac deturpa-
tum tribuit præfloratæ nuptæ. Flam-
meum velamen novarum nuptarum fuit,
de quo jam Metam. lib. 4. sub finem.

quàm integritatem ; vectabatur ¹ octophoro. Vidistis profectò, qui affuistis, quàm improba juvenum circumspectatrix, quàm immodica sui ostentatrix. ² Quis non disciplinam matris agnovit, cum in puellâ videret immedicatum os, & purpuriflatas genas, & illices oculos? Dos erat à creditore omnis ad teruncium pridie sumpta, & quidem grandior, quàm domus exhausta, & plena liberis, postulabat. Sedenim ille, ut est rei modicus, spei immodicus, pari avaritiâ & egestate, ⁴ totum Pudentillæ quadragies præsumptione casâ devorârat. eoque me amoliendum ratus, quò faciliùs Pontiani facilitatem, Pudentillæ solitudinem circumveniret; insit generum suum objurgare, quòd matrem suam mihi desponderat. suadet, quamprimum ex tanto periculo, dum licet, pedem referat. res matris ipse potiùs habeat, quàm homini extratio sciens transmittat. ni ità faciat; injicit scrupulum amanti adolescentulo, veterator: minatur se filiam abducturum. Quid multis? juvenem simplicem, præterea novæ nuptæ illecebris obfrænatum, suo arbitrato de viâ deflectit. It ille ad matrem, verborum Rufini gerulus. sed nequidquam tentatâ ejus gravitate, ultrò ipse levitatis &

I N T E R P R E T A T I O.

vehebatur lecticâ octophoro. Certe, vos, qui presentes fuistis, vidistis quàm nequiter circumspiciebat adolescentes, quàm immoderatè se jactabat. Quis non recognovistis educationem matris, cum cerneret in filiâ os fucatum, & malis miniatas, & oculos illecebrofos? Tota dos, usque ad minimum nummulum, petita erat pridie à creditore, & major sanè quàm domus opibus vacua, & repleta liberis, postebat. At enim hic, ut habes parvas opes, cupiditatem vetò immoderatam, ut est tam avarus quàm inops, absorpserat vanâ spe universa quadragies centena millia sestertiorum Pudentilla. & idè credens me esse removendum, ut faciliùs deciperet creduli-

tatem Pontiani, & viduitatem Pudentilla; capis increpare suum generum, quòd mihi despondisset suam matrem, hortatur eum, ut extrahas se quàm citissimè ex tanto discrimine, dum adhuc potest, serves potiùs sibi bona suæ matris, quàm conferas sciens prudensque in virum extraneum, quod nisi sic faciat, inentis sollicitudinem juveni amanti fraudulentus homo: minatur se recipiurum ad se suam filiam. Quid plura? aversis ab incepto itinere pro suo libitu adolescentem facilem, & insuper irretitum blanditiis suæ novæ uxoris, ille convenit matrem deferens verba Rufini. Verùm ejus constantiâ frustra oppugnata, ipse objurgatus ultrò ab eâ

N O T Æ.

1. Octophoro.] Lecticâ, quæ ab octo servis gestabatur, ad quod ministerium maximè perquisitos Germanos Tertulianus innuit. Ad uxorem, cap. 4. Non menilium pondera, non vestium radia, non Gallicos vultus, nec Germanicos bajulos, quæ nuptiarum gloriam accendunt.

2. Quis non disciplinam matris agnovit:] Juvenal. Sat. 6.

Scilicet expectas ut tradat mater honestos,

Aut alios mores quàm quos habet?

3. Immedicatum os.] Rectè. Immedicatum est κατὰ φαρμάκῳ, medicamine illitum, non autem ἀφάρμακτον, medicamine carens.

4. Totum Pudentilla quadragies.] Supple HS. sesterium. De illis Pudentillæ bonis jam supra.

V u u iij

inconstantia increpitus, reportat ad socerum haud mollia: Matri suæ, præter ingenium placidissimum & immobile, iram quoque suâ expostulatione accessisse, non mediocri pertinaciæ adjumentum. Respondisse eam denique non clam se esse, ¹ Rufini ex oratione secum expostulari. eò vel magis sibi auxilium mariti adversum ejus desperatam avaritiam comparandum. Hisce auditis exacerbat ² aquariolus iste uxoris suæ, ita irâ extumuit, ita exarsit furore; ut in feminam sanctissimam & pudicissimam, præsentem filio ejus, digna cubiculo suo diceret: amatricem eam, me Magum & veneficum clamitaret, multis ³ audientibus, quos, si voles, nominabo: se mihi suâ manu mortem illaturum. Vix herculè possum iræ moderari. Ingens indignatio animo oboritur. Tunc effrenatissime, tuâ manu cuiquam viro mortem minitaris? At quâ tandem manu? ⁴ Philomela? an Medea? an Clytemnestra? ⁵ quas tamen, cum saltas, tanta mollitia animi, tanta formido ferri est, sine cludine saltas. Sed ne longius ab ordine di-

INTERPRETATIO.

ob suam instabilitatem, & mutabilitatem, refert verba non mista ad socerum suum: Suam matrem, præter indolem pacatissimam & constantem, fuisse etiam correptam irâ propter suam querelam, quod non parvum auxilium est obstinationis. Postremò, eam reposuisse se non ignorare querelam insitui adversus se ex verbis Rufini, vel ob eam rem, subsidium viri sibi esse magis querendam contra perditam ejus avaritiam. Cum his vilis minister sua conjugis, illa audivisset, exasperatus ad eò innotuit iracundiâ, ad eò flagrantibus rabie: ut. evomeret adversus mu-

liera integerrimam & castissimam, coram ejus filio, verba digna suo thalamo: vociferaretur eam esse amatricem, me verò Magum & maleficum, audientibus plurimis, quorum dicam nomina, si volueris: se mihi illaturum necem suâ manu. Certe agere quo temperare furori. Magna indignatio mihi exurgit in animo. Tu ne, mollissime, minaris necem tuâ manu ulli viro? Sed quâ tandem manu? Philomela? an Medea? an Clytemnestra? quas nihilominus, quando saltas, saltas sine gladio, tanta est debilitas cui animi, tantus timor ensis. Verùm, ne discedam.

NOTÆ.

1. Rufini ex oratione.] MSS. quidam eodd. habent Rufini exhortatione, bene.

2. Aquariolus sua uxoris.] Tertull. in Apologetico: primi erunt lenones, perductores, aquarioli. Lenones prosti-
tutarum erant. Perductores, foeminarum, in quas stupra commissa legibus vindicantur. Aquarioli (inquit Festus) dicebantur mulierum impudicarum sordidi affectu. ab aquâ nempe, quam suppeditabant foedis ministeriis.

3. Philomela? an Medea? an Clytemnestra?] An manu, quâ, Philomelam, aut Medeam, aut Clytemnestram saltans gladium tenens in scenam prodit?

4. Quas tamen cum saltas.] Rectè sic restituit Lips. Elect. lib. 1. cap. 28. ex corruptâ voce consultas. Innuat eum histriionem esse & cinædum.

5. Sine cludine.] Retinenda hæc lectio est. Cluden gladius est scenicus, sic dictus à cludendo, quod ejus acies in manubrium prælongum refugeret, atque includeretur, cum histrio, in tragœdiâ agendâ, ipso se confodere simularct. Unde bene noster, tanta mollitia animi, tanta formido ferri est, valde enim meticulosum cum oportet esse, qui talem gladium reformidet.

grediar, Pudentilla, postquam filium videt præter opinionem, contra suam esse sententiam depravatum; rus profecta, scripsit ad eum objurgandi gratiâ illas famosissimas litteras, quibus, ut isti aiebant, confessa est sese meâ Magiâ in amorem inductam¹ dementire. Quas tamen litteras è tabulario publico, ² præsentē & contrâ scribente Æmiliano, nudiustertius tuo jussu, Maxime, ³ testato descripsimus. in quibus omnia contra prædicationem istorum pro me reperiuntur. Quamquam, etsi districtius Magum me dixisset; posset videri excusabunda se, filio vim meam, quàm voluntatem suam causari maluisse. ⁴ An sola Phædra falsum epistolium de amore commenta est? An-non¹⁰ omnibus mulieribus hæc ars usitata est: ut cum aliquid ejusmodi velle cœperunt, malint coactæ videri? Quod si animo etiam ita putavit me Magum esse, idcirco-ne Magus habear, quia hoc scripsit Pudentilla? Vos tot argumentis, tot testibus, tantâ oratione, Magum me non probatis: illa uno verbo probaret? Et quanto tandem¹⁵

INTERPRETATIO.

longius à serie rerum, Pudentilla, cum cerneret natum suum esse corruptum, contrâ quàm quod speraverat, & adversus suam opinionem: ivit rus, & inde scripsit ad ipsum, increpandi causâ, illam decantatissimam epistolam, quâ, ut illi dicebant, falsa est se insinuire, impulsam meis maleficiis ad amandum. Quam tamen epistolam, b Maxime, tuo mandato exscripsimus nudiustertius è tabulario publico coràm testibus, Æmiliano præsentē, & describente etiam illam, in quâ universa inveniantur pro me adversus id, quod illi dixerant. Quamvis, etiamsi me vo-

casset verbis magis distinctis Magum; posset apparere eam, volentem se excusare, maluisse obtendere suo filio violentiam meam, quàm suum consensum. Num sola Phædra confinxit falsam epistolam de amore? Nonne hac fraus in usu est apud omnes fæminas: ut quando incēperunt cupere aliquid tale, malint videri ad illud adactæ? Quod si etiam intra se credidit me esse Magum, an idē existimandus sum Magus, quod Pudentilla id scripsit? Vos non ostenditis tot rationibus, tot testibus, sermone tam proluxo, me esse Magum; illa verò ostenderet id uno verbo? Ac denique quanto

N O T A.

1. Dementire.] Rom. *dementare*, male. *Dementare* est dementem reddere, qui sensus non est hujus loci.

2. Præsentē & contrâ scribente Æmiliano.] Adēd ut non possit eas insimulare corruptas aut depravatas. *Contrâscribere* est ἀντιγράφειν, hoc est, γράφειν τὸ ἴσον. Similiter *contralegere* dicebantur, qui adstabant MSS^{or}, codices corrigentibus, eademque ex aliis exemplaribus prælegebant. Nota verus in codice Parmensi Martiani Capellæ à Grotio relata: *Felix Rhetor emendabat, contralegente Deuterio scholastico meo, &c.*

3. Testato.] Quo omnimoda esset fides exemplaribus descriptis.

4. An sola Phædra falsum epistolium de amore commenta est.] Quod mitteret ad privignum suum Hippolytum, cujus incesto amore flagrabat; quo etiam epistolio ipsa erroris sui causam in fati inevitabilitatem refundebat, sicut & Pudentilla potuisset in magicam aliquam coactionem refundere, quæ excusatio amoris in Pudentillâ non magis legitima fuisset, quàm illa in Phædrâ.

gravius habendum est : quod in iudicio subscribitur, ² quàm quod in epistolâ scribitur? Quin tu meismet factis, non alienis verbis revincis? Cæterum eadem viâ multi rei cuiusvis maleficii postulabuntur, si ratum futurum est, quod quisque in epistolâ suâ vel amore, vel odio
 5 cuiuspiam scripserit. Magum te scripsit Pudentilla: igitur Magus es. Quid, si consulem me scripsisset, consul essem? Quid enim, si pictorem, si medicum? quid denique, si innocentem? num aliquid horum putares idcirco quod illa dixisset? Nihil scilicet. Atqui perinjurium est ei fidem in peioribus habere, cui in melioribus non haberes: posse
 10 litteras ejus ad perniciem, non posse ad salutem. *3 Sed inquieti animi fuit: eff. Et. m te amabat.* Concedo interim. Num tamen omnes qui amantur, Magi sunt, si hoc fortè qui amat scripserit? Cedò nunc, quod Pudentilla me in eo tempore non amabat; siquidem id foras scripsit, quod palàm erat mihi obfuturum. 4 Postremò, quid vis, sanam, an insanam fuisse dum scriberet? Sanam dices? nihil ergo erat Magicis artibus passa. Insanam respondebis? nescit ergo quid scripserit: eoque ei fides non habenda est. immò etiamsi fuisset insana, insanam se esse nescisset. Nam, ut absurdè facit, qui tacere se dicit,

I N T E R P R E T A T I O.

majoris ponderis existimandum est id, quod subscribitur in lito, quàm quod exaratur in litteris. Quare tu non me arguis in meis ipsis gestis, non autem verbis alienis? Porro plurimi accusantur eadem ratione cuiuslibet criminis, si, quod quilibet scripserit in suâ epistolâ, vel ex amore, vel ex odio cuiusvis, pro vero habendum sit. Pudentilla scripsit te esse Magum; ergo tu es Magus. Quid, si scripsisset me esse consulem, an essem consul? quid etiam, si scripsisset me esse pictorem, aut medicum? postremò, quid, si scripsisset me esse infontem? an crederes quidquam harum rerum, propterea quod ea illud dixisset? Nihil procul dubio. Sed injurissimum est illi credere in deterioribus, cui non crederes in melioribus: epistolam illius valere ad exitium, non au-

tem valere ad conservationem. At, inquit, habuit mentem sollicitam, diligebat te perditè, Factor in præsens. An universi tamen qui diliguntur, sunt Magi? si foris ille qui diligit, hoc scripserit? Nunc fateri Pudentillam non me dilexisse tunc temporis, quandoquidem id scripsit aliis, quod notitium erat vixi in publico. Denique utrum vis eam fuisse mentis compotem, an impotem, cum scribebat? An affirmabis eam fuisse mentis compotem? igitur nullatenus laesa erat artibus Magicis. An repones eam fuisse mentis impotem? igitur ignoravit quid scripserit: atque idcirco non est ipsi credendum. quin etiam, si fuisset demens, ignoravisset se esse dementem. Sicut enim ille, qui dicit se silere, facit incipit, quia eadem tempo-

N O T Æ.

1. Quod in iudicio subscribitur.] Ubi enim quis in iudicio quidpiam sic subscripserit, cogitur illud probare sub poenis à Jure constitutis. unde ejusmodi subscriptiones non temerè fiunt.
 2. Quàm quod in epistolâ scribitur.] Ubi impunè scribi potest quidquid in mentem venit,

3. Sed inquieti animi fuit, &c.] Prolepsis, cuius solutio gemina: Concedo interim &c. & Cedò nunc &c.

4. Postremò, quid vis, sanam, an insanam fuisse, &c.] Dilemma est, argumentum sumptum ex loco ἡ ἀπορία, in quo, quidquid dixeris, statim refellitur.

quod

quod ibidem dicendo tacere sese, non taceret, & ipsa professione, quod proficeretur, infirmat: ita vel magis hoc repugnat, *Ego insano*. quod verum non est, nisi sciens dicit. Porro sanus est, qui scit quid sit insania. Quippe insania scire se non potest, non magis quam cecitas se videre. Igitur Pudentilla compos mentis fuit, si compotem mentis se non putabat. Possum, si velim, pluribus, sed mitto dialectica. Ipsas litteras longè alia clamantis, & quasi dedita operæ ad iudicium istud præparatas, & accommodatas, recitabo. 1. Accipe tu, & lege, LITTERÆ PUDENTILLÆ. Sustine paulisper quæ sequuntur, usque dum ego interloquar: nam ad diverticulum rei ventum est. Adhuc enim, 10 Maxime, quantum equidem animadverti, nusquam mulier Magiam nominavit: sed ordinem repetivit eundem, quem ego paulò prius, de longâ viduitate, de remedio valetudinis, de voluntate nubendi, de meis laudibus, quas ex Pontiano cognoverat, de suâ ipsius, ut mihi potissimum nuberet. Hæc usque adhuc lecta sunt. Superest ea pars 15 epistolæ, quæ similiter pro me scripta, in 2 memetipsum vertit cornua, ad expellendum à me crimen Magiæ sedulo missa, 3 memorabili laude Rufini vicem mutavit: & ultrò contrariam mihi opinionem quo-

I N T E R P R E T A T I O .

re, quo dicit se flere, non flet, & ipsa affirmatione negat quod affirmat: sic aut etiam magis hoc sibi contradicit. Ego sum demens, quod non est verum, nisi qui hoc dicit, illud dicat cum cognitione. Cæterum ille est mentis compos, qui novit quid sit dementia. Dementia enim nequit se cognoscere, sicut neque cecitas se intueri. Ergo Pudentilla sana fuit, si non credebatur esse sanam. Possum id probare fusiùs, si velim. Sed omitto ratiocinia dialectica. Referam ipsam epistolam aliud multò pradicantem, & veluti instructam, & apertam de industria ad hanc causam. Cape tu, & lege, LITTERÆ PUDENTILLÆ. Suspende tantisper sequentia donec ego

interfabor: nam devenimus ad discrimen rei. Hactenus enim, 1. Maxime, hac femina nullatenus loquuta est de Magiâ, quantum quidem observavi: verum resumpsit eandem seriem rerum, quam ego recensui paulò antè, de suâ diutina viduitate, de modolâ sui morbi, de desiderio nuptiarum, quo tenebatur, de laudibus meis, quas didicerat ex Pontiano, de hortatu ejus, ut se mihi præcipue jungeret. Hæc lecta sunt hactenus. Restat illa pars epistolæ, quæ scripta quoque in meam gratiam, missa contra meipsum, & studio missa, ad amoliendum à me scelus Magiæ, sortita est diversum munus, insigni gloriâ Rufini: & peperit mihi contrariam exi-

N O T A E .

1. Accipe tu & lege: LITTERÆ PUDENTILLÆ, &c.] Sic edendum curavi hunc locum, monente Pricæo.
2. In memetipsum vertit cornua.] Ad me impugnandum convertitur. Translatio est à tauris iratis, qui nonnunquam ab hoste ad instigatores cornua convertunt. Similiter Plautus, *Blendulo*, Act. 4. Scen. 3. Apul.

metuo: Ne in re secundâ nunc mihi obversat: cornua.
Si occasionem capsit, qui fiet malus.
3. Memorabili laude Rufini vicem mutavit.] Quidam habent fraude, sed nihil mutandum, Memorabili laude ei-porixas dictum. Totum hunc locum ex sententiâ Casauboni edi curavi.
X x x

rudem Oceanum, quasi Mage, qualis? Multa fando, Maxime, audivisti, etiam plura legendo didicisti, non pauca experiendo comperiisti: sed enim versutiam tam insidiosam, tam admirabili scelere confixam, negabis te unquam cognovisse. Quis Palamedes, quis Sisyphus, quis denique Eurybates aut Phrynondas talem excogitasset? Omnes istos quos nominavi & si qui praeterea fuerint, dolo meminerandi, si cum hac anâ Rufini fallaciâ contendatur, & magis prorsus & buccones videbuntur. O mirum commentum! ô sublimitas digna carcere & robore! Quis credas effici potuisse, ut quæ defensor fuerat,

INTERPRETATIO.

stimulationem quarundam Oceanum, vel Mage fuisse. O Maxime, didicisti dici multa, cognovisti adhuc plura, qui adhaec fuerant tales, frange, si lectione didicisti, sed multa experientia confirmatur cum hoc solo dolo Rufini, sed tamen dicis te nunquam vidisse, apparet animus fatuus, & rusticus. O astutiam, tam dolosam, contextam tam mirâ matitiâ. Quis Palamedes, quis Sisyphus, quis denique Eurybates, vel Phrynondas commentus esset similes? Hi omnes, quæ recensui, & si alii qui adhaec fuerant tales, frange, si lectione didicisti, sed multa experientia confirmatur cum hoc solo dolo Rufini, sed tamen dicis te nunquam vidisse, apparet animus fatuus, & rusticus. O inventio admirabilis! ô solertia digna carcere, & præcipitatione! Quis per se sum habeat potuisse fieri, ut quæ fuerat

NOTAE.

1. Quis Palamedes.] Solertem quidem fuisse, ac ingeniosum Palamedem legimus, ejus operâ fictam Ulyssis amentiam detectam esse, litteras ab eo quatuor inventas, calculorum item ludum, mensurarumque ac ponderum rationem excogitam, annum praeterea ad cursum solis, & menses ad cursum lunæ accommodatos, item aciei ordinem, symbolum bellicum, & vigilias ab eo fuisse inventas. At cum fraudulenter fuisse, id verâ nusquam legitur.

2. Quis Sisyphus.] Notum adagium, Sisyphus ait. Σίσυφος μνηστὴρ, cui adagium locum dedit hic Hesperi: locus.

Σίσυφος ὁ ἐς κέρως ἐκ ὀνυχιδανῶν γένος ἀνδρῶν.

Sisyphus, in terris quo non astutior alter.

3. Quis denique Eurybates, aut Phrynondas.] Proverbium Phrynondas alter, de improbo homine. Hujus Phrynondas meminit Lucianus in Pseudomanti, inter nobiles facinorosos. Videtur hic potius legendum Eurybates, quam Eurybates. Sic enim Aethines adversus Ctesiphontem ἐπεὶ φρυγιδῶν, ἢ τοῦ Εὐρυβάτου, ἢ τοῦ ἄλλου ὁμοῦ ποιοῦν τὸν πάλαι πομπῶν τοῦτος μέγας καὶ γένος ὄντις: id est, nec Phrynondas, nec Eurybates, nec alius quisquam veterum improborum, unquam talis Magnus & impostor fuit. Eurybates hic fuit fur insigni astutiâ, qui aliquando a custodibus in furto deprehensus, cum illi videre cuperent quo ingenio domos conscenderet, stimulis quibusdam ferreis & funibus irrepsit in parietem, illisque intuentibus, & expeditam hominis agilitatem admirantibus, per tegulas aufugiens periculum evasit. Eurybatissane. Εὐρυβατίζαν proverbialiter dicitur aliquis, qui in re manifestâ deprehensus, aliquâ tamen arte elabitur. His addere potes. Cercopam, Aristodemum, Solitram, andros, Luciano, in Pseudomanti.

4. Macci prorsus.] Macci fatui sunt, à Græco μνηστὴρ, quod Helladius apud Photium ait ἀπαλῶς esse τὸ μὴ αἰεῖν, ἢ τὸ μὴ κῆν, ὅτι αἰεῖν. Videndus Hesych. in verbo Μνηστὴρ.

5. Et buccones.] Gloss. Ἰσίδωρ Βακκοῦ, rusticus, stultus.

6. Et robore.] Robur, ut pato me jam dixisse, ea pars fuit carceris, ex qua homines præcipitari solebant. Robur praeterea aliquando sumitur pro areis ex robore, in quas concluderentur servi, eratque hoc potius servilis genus.

eadem, manentibus iisdem litteris, in accusationem transverteretur? Est hercule incredibile: sed hoc incredibile, qui sit factum, probabo. Obiurgatio erat matris ad filium; quod me talem virum, qualem sibi predicasset, nunc de Rufini sententiâ Magum dicitaret. Verba ipsa ad hunc modum se habebant: Ἀπύλειος μάγος, ὃς ἐγὼ, ὅτι αὐτὸς μαγία, καὶ οὐκ ἄλλοις, ἔστιν. Hæc ipsa verba Rufinus, quæ Græcè interposui, sola excerpta, & ab ordine suo sejugata, quasi confessionem mulieris circumferens, & Pontianum per forum ductans, vulgo ostendebat. Ipsas mulieris litteras illatenus, quæ dixit legendas præbatur: cætera, supra, & infra scripta occulta, 10 bat: turpiora esse, quam ut ostenderentur, dicebat, satis esse confessionem mulieris de Magiâ cognosci. Quid queris? verisimile omnibus visum. Quæ purgandi mei gratiâ scripta erant, eadem mihi immanem inviviam apud imperitos concivere. Turbabat impurus hic in medio foro bacchabundus: epistolam sæpè aperiens: proqui- 15 ritabat: Ἀπύλειος μάγος, ἡ δὲ ἴψα, quæ sentit & patitur, quid vultis amplius? Nemo erat, qui pro me ferret, ac sic responderet: Totam, fodes, epistolam codo. sine omnia inspiciam: principio ad finem perlegam. Multa sunt, quæ sola prolata calumniam possunt videri

I N T E R P R E T A T I O.

defensio, eadem commutaretur in criminationem, remanentibus iisdem litteris? Profecto hoc est incredibile. Verum demonstrabo quo modo illud incredibile factum reipsâ fuerit. Erat increpatio matris ad filium, eod quod nunc ex voluntate Rufini, Magum vocitaret me talem virum, qualem ipse sibi laudasset. Ipsa verba huiusmodi erant. Apuleius Magus est, & ego incantata sum ab eo: certè apud eum, venite nunc ad me, dum adhuc sum compos mentis. Rufinus circumferens hæc verba, quæ inserui Græcè, extracta sola, & separata à suâ serie, perinde ac si esset confessio famina illius, & ducens Pontianum per forum, monstrabat ea omnibus. Dabat ipsam epistolam Pudentilla legendam quæ usque dixi: te-

gebat reliqua scripta anid & pōst: se-
lebat dicere ea esse scdiora, quàm ut
possent monstrari. sufficere quod confes-
sio illius famina de Magiâ nosceretur.
Quid vis amplius? hoc apparuit pro-
babile cunctis. Quæ erant scripta ad
me defendendum: ea ipsa mihi crea-
verunt ingens odium apud ignaros.
Hic immundus excitabat turbas, vocif-
ferans in medio foro: aperiens crudè
epistolam, clamitabat: Apuleius est
Magus, ipsa loquitur ea quæ experi-
tur & tolerat, quid ultra peritis? Mul-
lus erat, qui responderet pro me: &
hoc modo reponeret. Da, si vis, totam
epistolam. perimite, ut considerem cun-
ctâ, & legam ab initio & usque ad
finem. Plurima sunt, quæ si pronun-
tiantur scorsim, possint videri expōsitâ

N O T A.

1. Ἀπύλειος μάγος, &c.] Græca hæc verba ex Casauboni emendatione excudi curavi.

2. Proquisitabat.] Verbum effectum ex his vocibus prob prob Quiritis! quibus civium fidem advocare mos erat.

3. Qui pro me ferret.] Id est, re-ferret. Sic in De dogmate Platon, nec omnia ad fati sortem arbitratur esse ferenda, id est, asserenda. Posset etiam intelligi qui pro me ferret, qui sustineret meas partes.

X x x i j

obnoxia. Cujavis oratio insimulari potest; si ea, quæ ex prioribus nexa sunt, principio sui defraudentur: si quædam ex ordine scripturum ad libidinem suppremantur: si quæ simulationis causâ dicta sunt, adseverantis pronuntiatione, quàm exprobandis legantur. Hæc & id genus ea, quàm merito tunc dici potuerint, ipse ordo epistolæ ostendat. At tu, Æmiliane, recognosce, an & hæc mecum testato descripseris: ² βυλοθόλω γὰρ με δι' αὐτῶν αἰτίας γαυροῦμαι, αὐτὸς τῶν ἰσχυρῶν ἀπὸ πάντων αἰετῶν, δαυμάζων τ' αἰδέσθαι, καὶ παυδάζων αὐτὸν οὐκ ἔστιν. ἡμῶν δὲ ἐμὰ ποτὶ τὴν νύκτα δι' αὐτῶν μαχόμενός μιν καὶ κενῶς τὴν ἀπαρῶσιν, ἀφ' ἧς ἐξήλθε Ἀπυλλῆος μάχης, καὶ ἐγὼ μαμάγων καὶ αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἐξῆς καὶ ἔστι τὸ τῶν φόνος ἐμὰ, ὥς ἐπ' σφονδύα. Oro te, Maxime, si litteræ, ita ut partim vocales dicuntur, etiam propriam vocem usurparent: si verba, ita ut poëtæ aiunt, pinnis apta vulgò volarent, nōne cūm primūm epistolam istam Rufinus malâ fide exciperet, pauca legeret, multa & meliora sciens reticeret; nōne tunc cæteræ litteræ scelestè se detineri proclamassent? verba suppressa de Rufini manibus foras evolassent? totum forum tumultu complassent? se quoque à Pudentillâ missas, sibi etiam quæ dicerent mandata? improbo ac nefario homini per alienas litteras falsum facere tentanti ne auscultarent, sibi potius audirent: Apuleium Magiæ non accusatum à Pudentillâ, sed accusante

INTERPRETATIO.

calumnia. Sermo cuiuslibet potest accusari, si illa, quæ connexa sunt cum præcedentibus, priventur suo initio: si aliqua ex serie scriptorum taceantur ad arbitrium: si ea quæ dicta sunt fingendis gratiâ, legantur prolatione affirmantis potius quàm objurgantis. Ipsa series epistola potest demonstrare quàm iuste hæc & alia huiusmodi potuerint tunc dici. Sed tu, Æmiliane, agnosce, num descripseris etiam hæc mecum coram testibus: Cūm enim vellem nubere propter eas causas, quas dixi, tu ipse persuasisti mihi, ut hunc præ omnibus eligerem, admirans virum, & cupiens reddere eum nobis familiarem meâ operâ. nunc verò cūm nefarii & maligni vos sollicitant, Apuleius repente Magus factus est, & ego incantata sum ab eo. Certè amo eum. venite nunc ad me, donec adhuc sum

compos mentis. Te rogo, Maxime, si littera sumerent quoque vocem sibi propriam, quemadmodum pars earum dicuntur vocales, si dictiones instructæ alis volitarent passim, sicut poëta dicunt; an-non eo tempore, quo Rufinus colligebat dolosè verba huius epistolæ, & legebat pauca, silabat verò, datâ operâ, plurima & optima; an-non, inquam, reliqua littera exclamassent se suppressi nefariè? An-non dictiones prætermissa silentio evolassent foras ex manibus Rufini? Nonne implevissent totum forum strepitu? dicentes se etiam missas fuisse à Pudentillâ, sibi etiam commissas fuisse aliqua ad dicendum? ne adstantes audirent virum pravum ac scelestum, conantem persuadere falsum. opo epistola aliena, auscultarent sibi potius: Apuleium non fuisse insimulatum Magiæ à Pudentillâ, sed contrâ eum

NOTÆ.

1. Cujavis oratio.] Cuiusvis, quomodo dixit Virgil. cuius pecus, pro cuius.

2. Βυλοθόλω γὰρ με, &c.] Græca hæc verba ex mente Calauboni edenda cu-

ravi.

3. Si verba, ita ut poëta aiunt, pinnis apta vulgò volarent.] Florid. 1. Verbaque, quæ volantia poëta appellant. ἵμα ἡρώδης, Homero.

Rufino absolutum? Quæ omnia etsi tum dicta non sunt, tamen nunc cum magis profunt, luce illustrius apparent. Patent artes tuæ, Rufine, fraudes hiant, detectum mendacium est. Veritas olim interversa, nunc se effert, & velut ako barathro calumniæ emergit. Ad litteras Pudentillæ provocastis: litteris vinco: quarum si vultis extremam quodque clausulam audire, non invidebo. ¹ Dic tu, quibus verbis epistolam finierit mulier obcantata, vecors, amens, amans. ² *ἐγὼ ἔτι μὲν ἔμεινα. ὅτι δ' ἐπὶ αὐτῇ τὸ ἀπαρτῆσαι ἐστίν.* Etiam-ne ampliùs? Reclamat Pudentilla, & sanitatem suam à vestris calumniis quodam præconio vindicat. Nubendi autem seu rationem seu necessitatem Fato ³ adscribit, à quo multum Magia remota est, vel potiùs omnino sublata. Quæ enim relinquitur vis cantaminibus & veneficiis, ⁴ si Fatum rei cuiusque, veluti violentissimus torrens, neque retineri potest, neque impelli? Igitur hac sententiâ suâ Pudentilla non modò me Magum, sed omnino esse Magiam negavit. Bene, quod integras epistolas ⁵ matris Pontianus ex more adservavit: ⁶ bene, quod vos festinatio iudicii antevortit, ne quid in istis litteris ex otio novaretis. Tuum

INTERPRETATIO.

illum Rufinus insimularet, ab ipsâ suis se purgatum? Quæ udiversa, quanquam non fuerint dicta tunc, nihilominus nunc quando plus juvant, patent clariùs ipso lumine. Doli tui detecti sunt, ô Rufine, fallacia patent, mendacium est revelatum. Veritas, quam tu olim subvertisti, nunc se extollit, & prædit quasi ex profundo gurgite calumnia. Appellastis ad epistolam Pudentillæ: spero vos ope ipsius epistolæ: cuius si cupitis audire ultimam clausulam, non impediam. Tu recita quibus verbis fœmina incantata, insana, furiosa, amans clauserit litteras. Ego nequaquam incantata sum, quòd autem amo, causa fuit Fatum. An aliquid ultra cupitis? Pudentilla contradicit vobis, & defen-

dit suam sapientiam à vestris mendaciis, quadam publicâ reclamatione, attribuit verò Fato sive causam, sive necessitatem nubendi, à quo Fato Magia valde distat, aut potiùs tollitur penitus. Nam quæ restat virtus incantationibus & maleficiis: si Fatum singularum rerum, tanquam torrens rapidissimus, neque potest coerceri nequò accelerari? ergo Pudentilla affirmavit hoc suo iudicio, non solùm me non esse Magum, sed & nullam prorsus Magiam existere. Gaudeo quòd Pontianus conservavit epistolam suæ matris integram secundum suam consuetudinem. Gaudeo quòd acceleratio iudicii prævenit vos, ne mutaretis aliquid ex istâ epistolâ, si tempus daretur. Hoc est beneficium

NOTÆ.

1. Dic tu.] Anagnosten suum alloquitur, qui jam legerat ex epistolâ Pudentillæ verba superius relata.
2. *Ἐγὼ ἔτι, &c.*] Hæc Græca exaudenda curavi, & verti ex Casauboni emendatione. Erat priùs *ἐγὼ ἔτι ἐμείμην* ἔτι τὴν τὴν ἀπαρτῆσαι ἐστίν, corruptè & nullo sensu.
3. Si Fatum rei cuiusque veluti violentissimus torrens, &c.] Ita Seneca,

- lib. 2. natural. questionum, cap. 35. quemadmodum rapidorum aqua torrentium in se non recurrit, nec moratur quidam, quia priorem superveniens præcipitat: sic ordinem rerum Fati æterna series rotat, cuius hæc prima lex est, stare decreto.
4. Bene quòd vos, &c.] Emilianum & Rufinum alloquitur.

hoc, Maxime, tuæque providentiæ beneficium est, quod à principio intellectas calumnias, ne detraherentur tempore, præcipiisti; & nulla imperitiâ morâ subnervasti. Pinge nunc, aliquid matrem filio secretis litteris de amore, ut solet, confestim. Hæcine verum fuit, Rufine, hoc non dico pium, sed saltem humanum, promulgari eas litteras, & potissimum filii præconio publicari? Sed som ego inscius, qui postulo, ut alienum pudorem conserves, qui tuum pudorem perdidideris? Cur autem præterita conqueror, cum non sint minus acerba presentia? Hucusque à vobis misserum istum pœctum depravatam, ut matris suæ epistolas, quas putat amatorias, pro tribunali Procon-
suli recitet, apud virum sanctissimum Claudium Maximum, & ante has Imperatoris Pii statuas, filius matri suæ pudenda exprobrat supra, & amores objectet? Quis tam est mitis, quin exacerbescat? Tunc ultro parentis tui animum in istis scrutaris? Oculos observas? Suspici-
tus numeras? affectiones exploras? tabulas intercipis? amorem revincis?

INTERPRETATIO.

tuum & tua prudentia, ô Maxime, quod prævenisti ab initio cœctum mansuetudine tibi perspecta, & fregisti ea nullâ delatione concessâ, ne confirmarentur tempore. Pone jam matrem falsam esse filio aliquid de amore in epistola secretâ, ut solet fieri. An hoc fuit æquum, ô Rufine? An hoc fuit, non dico pium, sed vel humanum ceri, illam epistolam divulgari, & differri, ac præsertim publicatione filii? Verum ego ne ineptus sum, qui posco ut tu custodias pudorem alterius, qui amissi num? Sed quare doleo præterita, cum presentia non sint minus dura?

Adeo-ne infelicem adolescentem corruptum esse à vobis, ut legat litteras sua matris, quas credit esse amatorias, ante solium iudicis, coram Proconsule, coram Claudio Maximo viri castissimi, ut natus objiciat sua parentis pudenda turpitudines & amores ante hac simulachra Pii Imperatoris? Quis adeo lenis est, qui non irascatur? An tu sponte tuâ rimaris mentem tuæ matris in his rebus? an tu exploras ejus oculos? an numeras suspicias? an observas ejus affectus? deprehendis ejus, epistolas? arguis ejus amorem?

NOTÆ.

1. Præcipiasti.] Præcipere hic non est accelerare, aut in præceptis agere, sed prævenire, præcipere, prævenire, præoccupare.
2. Subnervasti.] Proba vox est: significat succidere. Gloss. *deponere subnervo*. Festus *supernare*, Noster, Metamorph. 3. *poplite enervare*.
3. Hæcine verum fuit.] Verum hic fuit, seu æquum significat. Priscian. lib. 17. *justum pro vero, & verum pro justo*, frequenter tam nos quam Aristi-
ci ponimus.
4. Ante has Imperatoris Pii statuas.] Antonini Pii. Fuit nempe eodem animo advertebatur in quævis turpiter ante Imperatorum statuas dicta factæ,

quod crimen impietatis historici nominant. Infatum hunc cultum Augusti primum statuis exhibitum fuisse apparet ex Suetonio, in Tiberio: statua quidam Augusti caput demperat, ut alterius imponeret, acta res in senatu, & quia ambigebatur, per tormenta quaesita est. Damnato res, paulatim hoc genus calumnia eò processit, ut hac quoque capitalia essent, circa Augusti simulachrum servum cecidisse, vestimenta mutasse, nummo, vel annulo effigiem (ejus) impressam latrina, aut lapidari intulisse.

5. Tabulas intercipis.] Quas de amore sub scribebat.

Odi puerulos 7 praecoci sapientiā. E T V I

INTERPRETATION.

the, pudicitia diffamatur, tuum pactus
 performatur et praecordia penitissima revel-
 luntur. Aggrege patre, tuum refers has
 gratias, mater tua pro vita, quam tibi
 largitus est, pro hereditate, quam tibi
 comparavit, pro disciplina nutritione qua
 inarchidia, omnium, et, an patris, tuum
 te imbuisti ejusmodi doctrina, ut si ceris
 scires liberos tuos fore tibi similes, non
 auderes ducere uxorem? Hic versus poë-
 ta, non incognitus est.

Non amo púeros præmaturâ sapientiâ.
Attemis, quis non fugiat, & edie, profe-
quatur puerum præmaturâ improbitate.

N O T E.

que nati commodis consulere. Ingrati
hic sonat quibus non sunt reddita di-
gna. *grates*.

6. *Est illa poeta versus non ignotus.*]
Notissimus quidem versus est Apulei
nostri beneficio, at poeta ignoratur,
quod cum quis fuerit non prodidit.

7. *Præcoci sapientiâ.*] Quæ præterit
ætatem. Metaphora est à fructibus an-
te tempus solummodo maturis.

3. *Malisid. prosci. parum.*] Hinc malisid. isti prosci leges statit. privi-
legis admetur. ex. gr. in integrum
restitutionem, qui in eis. & ut vulgò
dicitur, *malisid. supplet statum.*

legis ademerunt ex gr. in iacognam
restitutionem, quia in eis p. ut vulgò
dicitur, *malitia supplet aetatem*.

5. O ingrati quatuordecim anni vi-
ditatis.] Quibus etiam cum propria
valetudinis dispendio vidua manet.

scriptas in isto cœtu legis. in quo, si aliquem poetam lascivio-
 juberis legere, profecto non auderes; pudore tamen aliquo im-
 pedirere: immo enim nunquam matris tuæ litteras attigisses, si ullas
 alias litteras attigisses. 4 At quin ausus es tuam ipsius epistolam le-
 gendam dare, quam nimis irreverenter, nimis contumeliosè & tur-
 piter de matre tuâ scriptam, cum adhuc in ejus sinu alerere, mise-
 ras clanculò ad Pontianum: scilicet ne semel peccasses, ac tam bo-
 num tuum factum oblivio capefferet. Miser non intelligis idcirco
 patrum tuum hoc fieri passum, quo se omnibus purgaret; si ex
 litteris tuis nosceretur, te etiam prius, quam ad eum commigrasses,
 etiam cum matri blandirere, tamen jam tum vulpionem & impium
 fuisse. Cæterum nequeo in animum inducere, tam stultum Emilia-
 num esse, ut arbitretur mihi litteras pueri, & ejusdem accusatoris mei
 obfuturas. 6 Fuit & illa commentitia epistola, neque meâ manu scri-
 pta, neque verisimiliter conficta, quâ videri volebant blanditiis à me
 mulierem sollicitatam. Cur ego blandirer, si Magiæ confidebam? Quâ
 autem viâ ad istos pervenit epistola, ad Pudentillam scilicet per ali-

I N T E R P R E T A T I O.

ut dicis, de amore, in quâ concione,
 si preciperetur tibi ut recitares aliquem
 poetam obsceniorum, cerid non auderes;
 saltem prohiberis aliqua verecundiâ:
 quinimò sandè, si imbutus esses aliqui-
 bus aliis litteris, nunquam teigisses
 litteras tua parentis. At non veritus es
 etiam prabere tuam ipsius epistolam le-
 gendam, quam furtim miseris ad Pon-
 tianum, conscriptam de tuâ matre ni-
 mis injuriosè, & sceddè, dum adhuc edu-
 careris in ejus gremio: nempe ne deli-
 quisses tantum semel, & tam probum
 tuum facinus oblivioni daretur. Infe-
 liz non vides patrum tuum idèd si-
 visse hoc facere, ut excusaret se apud

cunctos: si cognosceretur ex tuâ epistolâ,
 te etiam antequàm transivisses ad eum;
 etiam quando matri tuæ adularis,
 jam tunc nihilominus fuisse veterato-
 rem, & impium. Porro non possum mi-
 hi persuadere Emilianum esse tam sto-
 lidum, ut credat epistolam pueri, ejus-
 demque mei accusatoris mihi nocitu-
 ram. Illa quoque epistola, quâ volebant
 ut illa famina videretur fuisse sollici-
 tata à me blanditiis, fuit fictitia, ne-
 que exarata meâ manu, neque exco-
 gitata probabiliter. Quare igitur adu-
 larer, si fratres eram Magiâ? Quo pacto
 verò illa epistola, quam nimirum mi-
 seram ad Pudentillam per aliquem

N O T A.

1. Non auderes.] Vorve. ex vet.
 eod. non abnueris.
 2. Pudore tamen aliquo.] Illud tamen,
 figennina lectio est, sonat saltem.
 3. Si ullas alias litteras attigisses.]
 Si imbutus fuisses litteris humaniori-
 bus, quibus edoceri potuisses filii erga
 matrem officia.
 4. At quin ausus es tuam, &c.]
 Ita Colvius & Bric. Blenheim. &
 Scriverius: at quam nequiter ausus
 Agul.

es, &c.
 5. Vulpionem.] Veteratorem, subdou-
 lum. Hoc enim sonant vulpes, vulpe-
 cula, vulpio. Vide Brasinum, in adagio
 vulpina lingua.
 6. Fuit & illa commentitia epistola.
 &c.] Alia epistola, quam ad Pudentil-
 lam ab Apuleio scriptam mentiebantur,
 quàmque eo nomine huc illuc circum-
 ferebant.

Y. y. y.

quem fidelem missa, ut in re tali actitari solet? Cur præterea tam vitiosis verbis, tam barbaro sermone ego scriberem, quem iidem dicunt nequaquam Græcæ linguæ imperitum? Cur autem tam absurdis, tamque tabernariis blanditiis subagitarem, quem iidem aiunt verbis amatoriiis satis scitè lascivire? Sic est profectò, cuius palam est, hic, qui epistolam Pudentillæ? Græcatiorem legere non poterat, hanc ut suam facilius legit, & aptius commendavit. Sed jam de epistolis satis dictum habebò, si hoc unum addidero: Pudentillam, quæ scripserat, dissimulamenti causâ & deridiculi: ἐλθῆτι ἵνα ἴπαι σὺς πορνῶν, post hæc litteras evocasse ad se filios & nurum: cum his ferme duobus mensibus conversatam. Dicat hic pius filius, quid in eo tempore? secus agentem vel loquentem matrem suam propter insaniam viderit. Neget eam rationibus villicorum & opilionum & equisonum

INTERPRETATIO.

fidum ministrum, ut solet fieri in simili negotio, delata est ad illos? Quare insuper scriberem verbis aded malis, oratione aded impolitâ, ego, quem illi ipsi aiunt nullatenus ignarum esse linguæ Græcæ? Quare verò eam sollicitarem blandimentis aded ineptis, adeoque plebeiis, ego, quem ipsi dicunt ludere satis eleganter carminibus amatoriiis? Ita est ceritè. Manifestum est cuilibet. Ille, qui nequibat legere epistolam Pudentillæ paulo magis Græcam, facilius legit hanc utpote à se scriptam, & exposuit

clarius. Verùm putabo me jam satis locutum de epistolis, si adjecero hoc scilicet: Pudentillam, quæ scripseras dissimulante & per jocum: venite dum adhuc sapio, post illam epistolam accersivisse ad se suos liberos & nurum: habitasse ferè per duos menses cum eis. Hic probus matris eloquatur quid videret parentem suam deterius facientem, aut dicentem per illud tempus, ob dementiam. Dicat eam non subscripsisse pruden- tissimè affis colonorum, & pasto-

NOTÆ.

1. Tamque tabernariis blanditiis.] Tam rusticis, tam plebeiis, tam vulgariis, elegantissimè Aristophanes, in Equit. ὡς λυκαῖον ἐμπόσιον μαγειρικοῖς subblandiri voculis culinariis.

2. Quem iidem aiunt versibus amatoriiis: &c.] Vide hujus Apologiæ initium.

3. Græcatiorem.] Μᾶλλον ἐλλυγίζουσαν. duriusculè dictum.

4. Et aptius commendavit.] Legere malim cum Liphio & apertius commendavit. quo sensu interpretatus sum.

5. Dissimulamenti causâ.] Similiter Florid. 1. Musa cum Minervâ dissimulamenti gratiâ judicis adlittere.

6. Post hæc litteras evocasse ad se filios.] Vel ex hoc loco patet legendum fuisse in superioribus omnibus locis: ἐλθῆτι ἵνα ἴπαι σὺς πορνῶν, non autem ἐλθῆτω, ut est in plerisque editionibus.

hoc enim sibi vult, Pudentillam, quæ per epistolam filios suos dissimulamenti & rididuli gratia ad se revocaret his verbis ἐλθῆτι νῦν ἀπὸς ἐμῆ, &c. post illam epistolam eos ad se evocasse ferid.

7. Secus agentem.] Supple quàm sanam deceat, aut aliquid simile.

8. Rationibus villicorum. &c. solertissimè subscripsisse.] Tribus modis sit rationum approbatio: per subscriptionem, cum rata habentur omnia, quæ in eas relata sunt: per expunctionem, quæ est simplex cancellatio, cum scilicet ea, aut ex iis aliqua omni ex parte improbantur: & per disputationem, quæ cancellatio est cum annotatione, quando nimirum quæ in rationes relata sunt, aut aliqua ex illis ita improbantur, ut aliquâ tamen ex parte habeantur rata.

solertissimè subscripsisse: neget fratrem suum Pontianum graviter ab eâ monitum, ut sibi ab insidiis Rufini caveret: neget verè objurgatum, quòd litteras, quas ad eum miserat, vulgo circumtulisset, nec tamen bonâ fide legisset. neget post ista quæ dixi, matrem suam mihi apud villam jam pridem condicto loco nupsisse. Quippe ita placuerat, in suburbanâ villâ potiùs ut conjungeremur, ⁷ ne cives denuò ad sportulas convolarent: cùm haud pridem Pudentilla de suo quinquaginta millia nummùm in populum ² expunxisset eâ die, quâ Pontianus uxorem duxit, & hic puerulus togâ est indutus. Præterea, ut convivii multis ac molestiis supersederemus, quæ fermè ex more novis maritis obeunda sunt. Habes, *Æmiliane*, causam totam, cur tabulæ nuptiales inter me ac Pudentillam non in oppido sint, sed in villâ suburbanâ consignatæ: ne quinquaginta millia nummùm denuò profundenda essent, nec tecum, aut apud te cœnandum. Est-ne causa idonea? Miror tamen quòd tu à villâ tantopere abhorreas, qui plerumque ruri versere, ¹⁵ Lex quidem Julia de maritandis ordinibus,

I N T E R P R E T A T I O.

rum. & equatiorum: dicat fratrem suum Pontianum non fuisse seriò commensatum. ab ipsâ, ut provideret sibi à dolis Rufini: dicat eum non fuisse reverè increpitum, quòd circumtulisset per populum epistolam, quam illa miserat ad eum, neque adeò legisset eam fideliter: dicat parentem suam non mihi junctam fuisse matrimonio jam dudum in villâ ubi inter nos convenerat, posthac qua memoravi. Scilicet sic visum nobis fuerat, inire conjugium potiùs in pradio suburbano, ne urbani iterùm accurrerent ad largitiones: cùm Pudentilla non dudum exhausisset de suâ pecuniâ quinquaginta millia nummorum in plebem illo die, quo Pon-

tianus duxit uxorem, & hic adolescentulus sumpsit togam virilem. Insuper ut exotueremur plurimis conviviiis, & incommodis, quæ vulgò subeunda sunt novis conjugibus ex consuetudine. Ecce tibi rationem omnem, ô *Æmiliane*, quare instrumentum matrimonii inter me & Pudentillam non fuerit obsegnatum in urbe, sed in pradio suburbano: ne scilicet quinquaginta millia nummorum iterùm eroganda essent, ne-ve nobis esset cœnandum tecum, vel apud te. Hæc ratio est-ne conveniens? Nihilominus miror te, qui plerumque degis ruri, adeò aversari pradium rusticum. Certè lex Julia de maritandis ordinibus,

N O T A.

1. Ne cives denuò ad sportulas convolarent.] In nuptiis, ut & in virili togâ sumendâ, Magistratibus ineundis, &c. largitiones, quæ sportulæ dicuntur, in plebem fieri solitas probet vel hic locus Plinii, lib. 10. epistolarum epist. 117. ad Trajanum, qui virilem togam sumunt, vel nuptias faciunt, vel ineunt Magistratum, vel opus publicum dedicant, solent totam plebem, atque etiam è plebe non exiguum numerum vocare, binosque denarios, vel singulos dare, &c.

2. Expunxisset.] De suo.

3. Lex quidem Julia de maritandis ordinibus.] Quam tulit C. Octavius Augustus, in quâ plurima, quæ ad nuptiarum jura, ritus, personæque spectant, decernuntur. Eam Scholiastes Horatii, ad ejus Carmen saculare, vocat maritam legem. Ejus capita vide apud Rosin, lib. 8. cap. 14. & leg. 1. ff. unde vir & uxor, & l. 6. Cod. de oper. libert. Fuit & ejusdem argumenti lex Papia Poppæa, paulò plura continens, quam lex Julia.

Y y y ij

nunquam scilicet ad hunc modum interdicat: **UXOREM IN VILLA NE DUCITO.** Immo, si verum velis, uxor ad prolem multo auspiciatius in villâ, quàm in oppido, ducitur: in solo uberi, quàm in loco sterili: in agri cœspite, quàm in fori silice: mater futura in ipso materno sinu, si nubat in segete adultâ super fecundam glebam, vel enim sub ulmo maritâ cubet, in ipso gremio terræ matris, inter folios herbarum, & propagines vitium, & arborum germina. Ibi & ille celeberrimus in comœdiis versus de proximo congruit,

Παῖδον παρ' ἄγρου γυναικὸς ἐπὶ αὐτοῖσι.

INTERPRETATIO.

nunquam videlicet vetat hoc modo:

NE DUCAS UXOREM IN VILLA. Quin contrâ, si vis audire verum, uxor ducitur longè meliori omine ad liberos procreandos, in prædio rustico, quàm in urbe: in terrâ fecundâ, quàm in loco sterili: in glebâ agri, quàm in lapide fori: parens futura, in ipso gremio parentis, si nubat in frumento producto super

cœspitem fertilem, aut si decumbas sub ulmo maritatâ, in ipso sinu telluris parentis, inter proles herbarum, & propagines vitium, & surculos arborum. Huc valdè facit ille versus frequentissimus in comœdiis:

Natorum in agro legitimorum satis est.

N O T A E.

1. *Uxorem in villâ ne ducito.*] Requirit tamen ad nuptiarum firmitatem celebritas, quæ ruri non solet esse. hinc lib. 6. Metam. Venus ad Psychem: *impares enim nuptiæ, & præterea in villâ, sine testibus, & patre non consentiente facta, legitima non possunt videri.*

2. *Quam in fori silice.*] Quam in foro urbano, quod silice constratum est.

3. *Mater futura in ipso materno sinu, si nubat in segete adultâ, &c.*] Sic legit ex Florent. & Roman. Elmenhorstius benè meâ quidem sententiâ, & aperto sensu. Observa hæc omnia, quæ hic ab Apuleio memorantur, utpote fertilitatis symbola, optimè convenire nuptiis, quæ liberâ quærendorum gratiâ institutæ sunt.

4. *Sub ulmo maritâ.*] Vitibus conjunctâ.

5. *Ibi & ille celeberrimus in comœdiis versus de proximo congruit.*] Ignoratur quis ille versus, & cujus poetæ fuerit. Quosdam citat ex Menandro Casaubon, alium ex Philemone veterem

comico Gentilis. sed illi in proferendis iis operam perdunt, cum scicnti ejusmodi versus æquè appositi ad hanc rem afferri possint. Versus ab Apuleio hic relati quædam vestigia, sed corruptissima altert Elmenhorstius ex Florentino codice MS. ea ejusmodi sunt:

Παῖδον ΝCmPOPO HI HICIQ

Ne HIC NOpeI.

Quæ Pricæus in medium reliquit, quodd nihil emendatum succurreret. In eo exemplari Elmenhorstii, quod, dum hæc scribo, habeo præ oculis, manu nescio cujus scriptum in linearum duarum intervallo reperio: Παῖδον παρ' ἄγρου γυναικὸς ἐπὶ αὐτοῖσι, qui versus Iambicus, quales comœdiarum esse solent, tam benè & corruptis Florent. codicis vestigiis, & loco huic quadrat, ut eum ipsum fuisse, quem Apuleius retulerit, affirmare non dubitem; nec aliud in eo desiderem, nisi ut nota sit manus, cujus beneficio restitutum habemus; quo suus ipsi habeatur honor. Sensus versicali est, quem expressi in interpretatione. Excudendum in textum versum ipsum curavi.

Romanorum etiam majoribus, ¹ Quintiis & ² Serranis, & multis aliis
similibus, non modò uxores, verùm etiam consularis & dictaturæ in
agris offerebantur. Cohibebo me in tam prolixo loco, ³ ne tibi gra-
tum faciam, ⁴ si villam laudavero. De ætate verò Pudentillæ, de
quâ post ista satis confidenter mentitus es, ut etiam sexaginta annos
natam diceres nupsisse, de eâ paucis tibi respondebo. nam in re tam
perspicuâ non est necesse pluribus disputare. Pater ejus ⁵ natam sibi
filiam more cæterorum professus est. tabulæ ejus partim tabulario pu-
blico, partim domo adservantur: quæ tibi ob oculos obijciuntur. Porri-
ge ⁶ Emiliano tabulas istas. ⁷ linum consideret, ⁸ signa, quæ impressa

I N T E R P R E T A T I O,

Nec conjuges tantum, verùm & Con-
sularis, & Dictatura offerebantur
quoque ruri antiquis Romanis, Quin-
tiis, & Serranis, & plurimis aliis hu-
jusmodi. Coercabo me in loco tam am-
plo, ne faciam tibi volupe, si lauda-
vero rus. Quantum autem ad ætatem
Pudentillæ, de quâ post hac mentitus
es valde audacter, adde ut affirmares
quoque eam habuisse sexaginta annos

quando nupsit, respondebo tibi de eâ
brevisiter. Neque enim opus est fuisse
differere in re adeò manifestâ. Illius
parens declaravit filiam sibi genitricem esse,
ut cæteri solent. Ejus tabula custodiun-
tur partim in tabulario publico, partim
domi: quæ tibi ponuntur ante oculos,
Exhibe Emiliano istas tabulas. Con-
templatur linum, agnoscat sigilla, quæ

N O T A.

1. Quintiis.] Vide Livium, lib. 3.
cap. 28.

2. Serranis.] Suprà: Serranis & Cu-
riis, & Fabriciis: ubi vide notata.

3. Ne tibi gratum faciam.] O Æmi-
liane, qui rusticus es.

4. Si villam laudavero.] Quam to-
to vitæ tuæ tempore incoluisti.

5. Natam sibi filiam more cæterorum
professus est.] Capitolinus, in vitâ An-
tonini philosophi, hunc morem ab eo
inductum ait: verba ejus sunt: Inter
hæc liberales causas ita munivit, ut
primus juberet apud Præfatos ararii
Saturni unumquemque civium natos
liberos profiteri, &c. Videtur tamen hic
more esse antiquior. Pricæus à Servio
Tullio usque repetit, Halicarnassæo præ-
eunte, lib. 4. Hæc natalis professio di-
cta est, atque etiam simpliciter profes-
so. Noster Metamorph. lib. 8. Mathe-
maticus quidam, qui stellas ejus dis-
posuit, quintum si numeravit annum.
Sed ipse scilicet melius istud de sua
novit professione.

6. Linum consideret.] Ita Lipsius,

non lignum. rectè. Cicero, Catil. 3.
tabulas proferri jussimus, ostendimus
Cethego. signum cognovimus, linum in-
cidimus. Paulus Recept. sencent. l. 5.
Tit. 25. ad Leg. Corneli. Testam. parag.
5. Amplissimus ordo decrevit eas tabu-
las, quæ publici vel privati contrahens
scripturam continent, adhibitis testibus,
ita signari, ut in summa marginis ad
mediam partem perforata, triplici lino
constringantur, atque imposita supra
linum cetera signa imprimantur, ut ex-
teriores scriptura fidem interiori ser-
vent; aliter tabula prolata nil momen-
ti habent. Cujus moris origo videtur
Neronis temporibus adscribenda. Sue-
ton. in Nerone: adversus falsarios
tunc primum repertum, ne tabula nisi
perforata, ac ter lino per foramina tra-
jecto, obsignarentur.

7. Signa, quæ impressa sunt recognos-
cat.] Antequàm linum rumpatur, &
aperiantur tabulæ, ne postea, apertis
illis, clamet ficta. Sic Metamorph. 10.
videat & suum sigillum recognoscat.

sunt, recognoscat, Consules legat, annos computet. quos sexaginta mulieri assignabat, probet quinque & quinquaginta. ¹ Lustrum mentitus est. parum hoc est. liberalius agam. nam & ipse Pudentillæ multos annos largitus est. redonabo igitur vicissim. ² Decem annos Mezentius cum Ulixæ erravit: quinquaginta saltem annorum mulierem ostendat. Quid multis? ut cum quadruplatore agam: bis duplum quinquennium faciam, viginti annos semel detraham. Jube, Maxime, consules computari. nisi fallor, invenes nunc Pudentillæ haud multo quadragesimum amplius annum ætatis ire. O falsum, & audax nimium mendacium, viginti annorum exilio puniendum! dimidio tanta, Æmiliane, mentiri falsa audes, & sesquialtera? Si triginta annos pro decem dixisses; posses videri ⁴ pro computationis gestu errasse:

INTERPRETATIO.

sunt illis impressa, legat consules, numeret annos, ostendat esse quinquaginta quinque, quos attribuebat huic fœmina numero sexaginta. Mentitus est quinquennium, hoc parum est, agam benignius, ipse enim dedit multos annos Pudentillæ: ergo reddam illos ei vice versâ. Error Mezentis fuit decem annorum, sicut & Ulysses: probet saltem eam habere annos quinquaginta. Quid plura? agam veluti cum quadruplatore:

bis duplicabo lustrum, semel auferam viginti annos. Maxime, impera ut numerentur consules. reperies, ni fallor, non multo magis, quam quadragesimum annum Pudentilla nunc agi. O mendacium falsum, & nimis confidens, multandum exilio viginti annorum! Æmiliane, non vereris proferre mendacia dimidiâ parte majora, ac sesquialtera? Si pronuntiâsses triginta annos loco decem; posses videri deceptus esse

NOTÆ.

1. Lustrum.] Spatio quinque annorum. Livius, lib. 2. omnes Centuria & equites in campum Martium convocati, sue, ovis, tauro (unde suovetaurilia dicta) casis immolârunt: quod lustrum dictum, sicque à sacrificio illo census obtinuit nomen lustrum. Et quia census quinto quoque anno habebatur, & condebatur à censoribus lustrum, quinquennale spatium lustrum quoque dictum est.

2. Decem annos Mezentius cum Ulixæ erravit.] Id est, Æmilianus (qui, ut suprâ dictum est, ob contemptum Deorum dictus est inter populares suos Mezentius) in ætate Pudentillæ numerandâ falsus est, & erravit decem annis, sicut Ulysses erravit & vagatus est per decem annos. Lusus est in duplici significatione verbi errare, rigidior paulo meâ quidem sententiâ.

3. Ut cum quadruplatore agam, bis duplum quinquennium faciam.] Bis duplum est quadruplum. Alludit ad ori-

ginem nominis quadruplator, & simul infamiam quadruplatorum Æmiliano impingit. qui quadruplatores, ut ait Ascon. in 4. Verrin. Sunt accusatores criminum publicorum sub pœnâ quadrupli, siue quiddam ipsi ex damnatorum bonis, quos accusaverant, quartam partem consequerentur. Paulus Festo conjunctus: Quadruplatores dicebantur, qui eo quæstu se tuebantur, ut eas res persequerentur, quarum, ex legibus quadrupli, erat actio.

4. Pro computationis gestu.] Arithmeticos olim digitis computasse ex multis locis veterum observare est. Seneca Epist. 87. numerare docet me Arithmetica, & avaritia commodare digitos. Tertul. in Apolog sed interim longum multis instrumentis cum digitorum supputatoriis gesticulis assidendum. Numerorum alii construxerunt, implicatis alii, alii apertis & porrectis digitis aliis atque aliis denotabantur. Latrâ porrò manu ab uno ulque cepit

* quos circulare debueris digitos, aperuisse. Cùm verò quadraginta, quæ facilius cæteris porrectâ palmâ significantur, ea quadraginta tu dimidio auges, non potes digitorum gestu errâsse. nisi fortè triginta annorum Pudentillam ratus, ² binos cujusque anni consules numerâsti. Missa hæc facio. Venio nunc ad ipsam stirpem accusationis, ad ipsam causam maleficii. Respondeat Æmilianus, & Rufinus, ob quod emolumentum, etsi maximè Magus forem, Pudentillam carminibus & venenis ad matrimonium pellexissem. Atqui ego scio plerosque reos alicujus facinoris postulatos, si fuisse quæpiam causæ probarentur, hoc uno se tamen abundè defendisse, vitam suam procul ab hujusmodi sceleribus abhorrire: nec id sibi obesse debere, quòd videantur quædam fuisse ³ ad malefaciendum invitamenta. Non enim omnia, quæ fieri potuerint, pro factis habenda. rerum vices varias evenire: certum indicem cujusque animum esse: qui semper eodem ingenio ad¹⁰

I N T E R P R E T A T I O.

gestu numerationis: & dilataste illos digitos, quos debuisses curvare in orbem. Quando verò tu amplificas meliâ parte quadraginta, qua indicantur facilius reliquis expansâ manu, non potes deceptus fuisse positu digitorum, nisi forsan, arbitratus Pudentillam esse triginta annorum, numeravisti ambos consules singulorum annorum. Omitto ista. Transgo jam ad ipsam radicem deitationis, ad ipsam causam incantationis. Æmilianus, & Rufinus dicant cujus utilitatis gratiâ Pudentillam ad nuptias proleclâstem incantamentis, & venenis, etiamsi essem verissimè Magus,

Ego tamen novi quamplurimos accusatos alicujus criminis, si ostenderetur fuisse aliquas rationes cur illud facerent, se nihilominus satis superque ruitos esse hac solâ ratione, vitam suam valdè averfari talia crimina: nec illud debere sibi nocere, quòd videantur extitisse quadam allectamenta ad committendum scelus. Neque enim quacumque potuerint fieri, existimanda esse tanquam facta, contingere diversas mutationes verum. indubitatum testimonium uniuscujusque esse mentem: qua semper affecta eadem propensione ad virtutem,

N O T Æ.

rum computabant: centenarium deinde numerum in dextram transferebant, & eodem modo, quò unum denotatur, conformabant: postea, ad altera centum numeranda ad sinistram redibant. Sic intelligendus Juvenalis, Sat. 10.

Felix nimirum qui per tot sæcula mortem

Distulit, atque suos jam dextrâ computat annos.

De hac omni veterum supputandi ratione Bedâ scripsit ex professo, quem vide.

1. *Quos circulare debueris digitos aperuisse.* Denarius enim numerus, ut scribit idem Bedâ, effingebatur indice digito leviter attingente articulum pol-

licis. quod cùm fieret, quidam veluti circulus indice digito formabatur. Tricenarius verò, summo indicis veluti exosculante summum pollicis, quo gestu magis aperti erant digiti, quam cùm denarius effingeretur. quadragenarius, ut patet ex nostro, porrectâ palmâ, significabatur.

2. *Binus cujusque anni consules nominâsti.* Et pro singulis consulibus singulos annos, cùm duo consules unum tantum annum designent.

3. *Ad male faciendum.* Sic Elmenhorst. ex Florent. cod. Pricæus ad maleficium perpetrandum, quod in interpretatione sum securus.

virtutem vel ad malitiam moratus, firmum argumentum est accipienda criminis, aut respuendi. Hæc ego quanquam possum meritò dicere, tamen vobis condono: nec satis mihi duco, si me omnium, quæ insimulâstis, abundè purgavi, si nusquam passus sum vel exiguam suspicionem Magiæ consistere. Reputate vobiscum quantâ fiduciâ innocentiz meæ, quantoque despectu vestri agam; si una causa vel minima fuerit inventa, cur ego debuerim Pudentillæ nuptias, ob aliquod meum commodum appetere: si quamlibet modicum emolumentum probaveritis, ¹ ego ille sim Carinondas, ² vel Damigeron, vel ³ is ⁴ Moses, ⁵ vel Janines, vel ⁶ Apollonius, ⁷ vel ipse Dardanus, vel quicumque alius ⁷ post Zoroastrem & Hostanem inter Magos celebratus est. Vide, quæso, Maxime, quem tumultum suscitârint, quoniam ego paucos Magorum nominatim percensui. Quid faciam tam rudibus, tam barbaris? Doceam Rufinum, hæc & multò plura alia

INTERPRETATIO.

aut ad vitium, est certum indicium admittendi, aut repudiandi sceleris. Quamvis ego jure queam hæc respondere, nihilominus indulgeo ea vobis: neque puto mihi sufficere, quod excusavi me assatim ab omnibus iis, quorum me accusavistis, quod nullatenus tuli vel minimam suspicionem Magia esse in me. Recogitate apud vos quantâ confidentiâ mea innocentia me geram, & quanto contemptu vestrûm; si reperta fuerit una ratio vel minima, quare ego debuerim exoptare conjugium Pu-

dentilla propter aliquam utilitatem meam: si ostenderitis lucrum quantumvis parvum, ego sim ille Phrynondas, aut Damigeron, aut ille Moses, aut Janines, aut Apollonius, aut Dardanus ipso, aut quisquis alius memoratus est inter Magos à temporibus Zoroastri & Hostanis. Considera, te oro, Maxime, quale murmur excitaverint, quia ego enumeravi aliquot ex Magis suo quemque nomine. Quid faciam tam imperitiis hominibus, ac tam feris? Audiam Rufino me legisse hæc nomina, &

NOTÆ.

1. Ego ille sim Carinondas.] Emenda Phrynondas, de quo suprâ. Carinondæ Magi nulla usquàm mentio.

2. Vel Damigeron.] Hunc etiam inter Magos celebres refert Tertull. lib. de Animâ, cap. 57. Hostanes & Typhon, & Dardanus, & Damigeron, & Neftabis, & Berenice, &c. species & sectas Magorum vide apud Plin. lib. 30. cap. 1.

3. Vel is Moses.] Moses est Hebræorum ille legislator, quem Ethnicis pro Mago habitum docent Strabo, Plinius, Tacitus.

4. Vel Janines.] Ita legendum, non Joannes. Is est, quem cum Iambre, Mofi restituisse scribit D. Paulus Ep. 1. ad Timoth. Iamñs x̄ lamgys artî-

ς νοµοὶ Μωϋσεως. Numenius Pythagoricus apud Euseb. de præparat. Evangel. eos vocat Ægyptios ιερογερμανταις. Palladius Ἀδελφὸς δὲ Ἀπολλωνίου ἡ Μαγικὴ τέχνη τὰ ἀρχαῖα ἐχόντων. Fratres in Magiâ arte partes longè primas obtinentes.

5. Apollonius.] Ille Thyaneus celeberrimus Magus, cujus vitam à Philostrato, maximo ejus-admiratore, scriptam habemus.

6. Vel ipse Dardanus.] A quo Dardaniæ artes pro Magicis. Columel. lib. 10.

Dardania veniunt artes.

7. Post Zoroastrem & Hostanem.] De his jam aliàs diximus.

nomina

nomina in bibliothecis publicis apud clarissimos scriptores me legisset an disputem, longè aliud esse notitiā nominum, aliud artis ejusdem habere communionem: nec debere doctrinæ instrumentum & eruditionis memoriā pro confessione criminis haberi? An, quod multo præstabilius est, tuā doctrinā, Claudj Maxime, tuāque perfectā eruditione fretus, contemnā stultis & impolitīs ad hæc respondere? Ita potius faciam, quid illi existiment? nauci non putabo. Quod institui pergam disputare: nullam mihi causam fuisse, Pudentillam veneficiis ad nuptias proleſtundi. Formam mulieris & ætatem ipsi ultro improbaverunt, idque mihi vitio dederunt, talem uxorem causā avaritiæ concupisse: atque adeo primò dotem in congressu grandem & uberem rapuisse. Ad hæc, Maxime, longā oratione fatigare te non est consilium. Nihil verbis opus est, cum multo disertius, ipsæ tabulæ loquantur: in quibus omnia, contra quā isti ex suā rapacitate de me quoque conjectaverunt, facta impræsentiarum, & provisa in posterum deprehendes. Jam primū mulieris locupletissimæ modicam dotem, neque eam datam, sed tantummodò promissam. Præter hæc, eā conditione factam conventionem, si nullis ex me susceptis liberis

I N T E R P R E T A T I O.

alia longè plura in bibliothecis publicis apud auctores celeberrimos: an probem esse res multū diversas, cognoscere nomina Magorum, & esse participem artis ipsius Magicæ: & apparatus scientiæ, ac monumentum doctrinæ, non existimandum esse confessionem sceleris? An verò, quod longè satius est, d. digner ad ista reponere hominibus stolidis & rudibus, confusus tuā scientiā, Claudj Maxime, & tuā omnimodā doctrinā? Sic faciam potius, nihili faciam quid illi de me putent. Pergam probare quod incepti: nullam rationem mihi fuisse, curpelicem Pudentillam ad conjugium incantationibus. Ipsimet damnaverunt faciem & ætatem fœmina, atque id mihi verterunt crimini, me

expectivisse ejusmodi conjugem propter avaritiā: ideoque abstulisse primò magnam & copiosam dotem in conjunctione nostrā. Non est mihi animus, o Maxime, te lassare sermone prolixo: quantam ad ista. Nullatenus necesse est loqui, quandoquidem ipsum instrumentum matrimonii loquitur apertius: id quo reperies cuncta peracta in præsens, & prospecta in futurum omnino aliter, quā hi conjectorum de me fecundum suam aviditatem. Invenies enim primò dotem mediocrem pro fœminā opulentissimā, & eam quidem non numeratam, sed solum promissam. Præterea connubium initum eā lege, ut si ipsa excessisset è vivis nullis filiis

N O T A.

1. Nauci non putabo.] Paulus Festo conjunctus: Naucus pro nugis ponitur: aliàs pro olea, aut nucis nucleo. Alii omnium rerum putamen ita appellari volunt. Quidam ex Græco, quod sit pui & uxi levem hominem significari volentes. Quidam volunt sic appellari membranam, qua in nucis juglandis Apul.

est medio. Ennius. Illic est nugator nihili, non nauci homo.

2. Ipsa tabula.] Nuptiales.

3. Neque eam datam, sed tantummodò promissam.] Huc pertinet tit. XV. lib. V. cod. De dotis cautā non numeratā. Multa sunt privilegia traditæ & numeratæ dotis, quæ non sunt cautæ.

Z z z

1. mollī conditione invitāset juvenem, neque corpore, neque animo, neque fortunā pœnitendum: Virgo formosa, etsi sit oppidō pauper, tamen abundē dotata est. Affert quippe ad maritum novam animi iadolem, pulchritudinis gratiam, floris rudimentum. Ipsa virginitatis commendatio jure meritoque omnibus maritis acceptissima est. Nam quodcunque aliud in dotem acceperis, potes, cūm libuit, ne sis beneficio obstrictus, omne, ut acceperas, renumerare, mancipia restituere, domo demigrare, prædiis cedere. Sola virginitas, cūm semel accepta est, reddi nequitur: sola apud maritum ex rebus dotalibus remanet. Vidua autem qualis nuptiis venit, talis divortio digreditur, 10 nihil affert irreposcibile: sed venit jam ab alio præflorata: certē tibi, ad quā velis, minimē docilis: non minūsus suspectans novam domum, quā ipse jam ob unum divortium suspectanda: sive illa morte amittit maritum, ut scævi omnis mulier, & infausi conjugii, minimē appetenda; seu repudio digressa est, utramvis habeat culpam mulier, 15 quā aut tam intolerabilis fuit ut repudiaretur, aut tam insolens ut repudiaret. Ob hæc & alia, 2 viduæ dote auctā pœcos sollicitant.

I N T E R P R E T A T I O.

Conditione commodā juvenem non spernendum neque corpore, neque ingenio, neque opibus? Pulchra virgo, tametsi sit valdē inops, nihilominus habet satis amplam dotem. Nam affert ad virum novum ingenium animi, venustatē formæ, florem virginitatis. Ipsa gratia virginitatis jure & merito jucundissima est cunctis conjugibus. Quidquid enim aliud acceperis pro dote, potes illud reddere totum sicut acceperas, quando volueris, ne sis obligatus beneficio: potes renumerare argentum, reddere servos, excedere ex adibus, agris abire. Sola virginitas non potest restitui, quando semel est delibata: ea unica ex rebus dotis manet pœns virum. At vidua talis discedit in divortio, qualis

accessit in nuptiis. Nihil adfert quod non possit repetere: sed accedit jam devirginata ab alio: sanē nullatenus morigera tibi ad ea, quæ cupias: perinde suspectas habens novas ades, ac ipsa jam habenda est suspecta propter unam separationem, siue illa perdidit virum morte, quo in casu nullatenus concupiscenda est, utpote fœmina sinistri augurii, & connubii infortunati. Sive discessit ab eo repudiatione, utrolibet modo fœmina deliquerit; quippe quæ vel fuit aded intoleranda, ut repudiaretur à marito, vel aded superba, ut repudiaret maritum. Propter hæc & alia, vidua invitant amantes dote ampliore.

N O T A.

1. Mollī conditione.] Gell. lib. 4. cap. 13. diceretque (M. Nævius Tribun. pleb. à rege Antiocho accepisse pecuniam (Scip. Africanum) ut conditionibus gratiosis ac mollibus pax cum eo populi Romani nomine fieret.
2. Vidua dote auctā pœcos sollicitant.] Quæ ratio extorsit tandem illam constitutionem Imperatorum Leonis &

Anthemii, quā viduarum libido coercetur. l. Hæc ed. Alii 6. C. de secund. Nupt. Eā enim constitutione cavetur, ne mulier iterū nubens, in novum maritum plus conferre ullo titulo, vel inter vivos, vel mortis causā possit, quā filio, vel filię, si unus vel una existerit, aut, si sint plures, quā ad unumquemque eorum perventurum sit.

ZZZ ij

Quod Pudentilla quoque in alio marito fecisset, si philosophum sper-
nentem dotis non reperisset. Age verò, si avaritiæ causâ mulierem
concupissem, quid mihi utilius ad possidendam domum ejus fuit, quam
simultatem inter matrem & filios ferere? alienare ab ejus animo li-
berorum caritatem, quò liberius & artiùs ¹ desolatam mulierem solus
possiderem? Fuit ne hoc prædonis, quod esse vos fingitis? Ego verò
quietis, & concordia, & pietatis auctor, conciliator, ² faviſſor, sua-
ſor, non modò nova odia non ſevi, ſed vetera quoque funditus ex-
tirpavi. Suaſi uxori meæ, cujus, ut iſti aiunt, jam univerſas opes
¹⁰ transſorâram: ſuaſi, inquam, ac denique perſuaſi, ut filiis ⁴ pecu-
niam ſuam repoſcentibus, de quâ ſuprà jam dixi, ut eam pecuniam
ſine morâ redderet in prædiis vili æſtimatis, & quantò iſpi volebant;
præterea ex re familiari ſua fructuoſiſſimos agros, & grandem domum
opulentè ornatam, magnamque vim tritici & hordei, & vini, & olei,
¹⁵ cæterorumque fructuum: ⁵ ſervos quoque haud minùs quadringentos,
pecora ampliùs neque pauca, neque abjecti pretii ⁶ donaret; ut eos & ex

INTERPRETATIO.

Quod Pudentilla feciſſet etiam erga
aliud virum, niſi naſta eſſet philoſo-
phum contemptorem dotis. Agedum, ſi
appetiſſem ipſam ob avaritiã, quid
mihi fuit conducibilius ad potiendum
ejus domo, quàm excitare odia inter
matrem & natos? remove ab ejus
peſſore amorem filiorum, ut ego libe-
riùs, & ſcriſtiùs ſolus potirer muliere
deſertã? An hoc fuit officiũ latronis,
ut vos mentimini me eſſe? At ego ſua-
ſor, medius, & fautor pacis & una-
nimitatis atque charitatis, non ſolum
non excitavi novas inimicitias, verùm
eradicaſi etiam penitus veteres. Au-
ctor fui mea conjugi, cujus, ut illi di-

cunt, jam devoraveram omnes divi-
tias: auctor fui, inquam, ac tandem
parpuli, ut, cùm liberi ejus repeterent
ſuam pecuniam, de quâ locutus ſum
ſuprà; redderet illis abſque dilatione
illam pecuniam in agris æſtimatis pre-
tio parvo. & quanto iſpi libitum erat:
inuper perſuaſi, ut daret eis ex ſuis
bonis præda ſeraciſſima, & amplas
ades magnificè inſtructas, & ingentem
copiam frumenti, & hordei, & vini,
& olei ac reliquorum fructuum: man-
cipia etiam non pauciora quàm qua-
dringenta, præterea daret pecora, & multa
& magni pretii: ut præſtaret illos ſecu-

NOTÆ.

1. *Desolatam.*] Dereliſtam à liberis
ſuis.

2. *Faviſſor.*] Lipſi, cui accedo, favi-
tor antiquè, pro fautor, ut ſæpè apud
Plaut. Pricæus tamen faviſſor ex Gloſ.

ſis Puteani, & Vindocij. aſſerere niti-
tur.
3. *Transſorâram.*] *Devorâram.* A-
fricanifmus. Sic *transglutire* dicit Opta-
tus, lib. 1. pro *deglutire*, & *transno-*
minare. Terull. contra Marcionem,
pro *denominare*.

4. *Pecuniam ſuam.*] Quam merâ fi-
de acceptam filiis Pudentillam debuiffe

ſuprà dixit.

5. *Servos quoque non minùs qua-*
dringentos.] Vel ex hoc patet, quàm
opulenta fuerit Pudentilla. multò enim
plures ſibi retinuiſſe eam oportet.

6. *Donaret.*] Donatio inter matrem
& liberos facta valebat jure Romano,
quæ non valebat inter patrem & libe-
ros. Ratio, quia jure patriz poteſtatis
quidquid filius acquirebat, patri acqui-
rebat, præſertim ex re patris, unde ſi
donatio valere patrem inter & liberos
diceretur, ſequeretur patrem eundem

et quam tribuisset parte securos haberet, & ad cætera hæreditatis bona spe invitaret. Hæc ego ab invitâ Pudentillâ (parietur enim me, uti res fuit, ita dicere) ægrè exauditus, ingentibus precibus invitæ & iratæ extorſi; matrem filiis reconciliavi: privignos meos, ¹ primo hoc vitricus beneficio, grandi pecuniâ auxi. Cognitum hoc est totâ civitate. Rufinum omnes execrati, me laudibus tulere. Venerat ad nos, priusquam istam donationem mater perficeret, ² cum dissimili isto fratre suo Pontianus, ante pedes nostros advolutus, veniam & oblivionem præteritorum omnium postulat; flens, & manus nostras osculabundus, ac dicens pœnitere, quod Rufino & similibus auscultârit. Petit postea suppliciter, uti se ³ Lolliano quoque Avito C. V. purgem, cui haud pridem tirocinio ⁴ professionis suæ fuerat à me commendatus. quippe compererat, ante paucos dies omnia me, ut acta erant, ad eum perscripsisse. Id quoque à me impetrat. Itaque acceptis litteris, Carthaginem pergit: ubi jam propè exacto ⁵ Consulatus sui munere, ¹⁵

I N T E R P R E T A T I O.

res ex illâ parte, quam dedisset, & excitaret eos spe ad reliquas opes hæreditatis. Ego difficulter exauditus à Pudentillâ nolente (sinat enim me rem exponere quemadmodum se habuit) summis precibus ista impetravi ab eâ rennente, & iratâ; reduxi matrem in gratiam cum filiis, disavi meos privignos magnâ pecuniâ summâ, probans me esse eorum vitricum hoc primo benefactio. Hoc notum est in totâ urbe. Cuncti abominati Rufinum, extulerunt me encomiis. Pontianus accesserat ad nos cum hoc fratre sibi haud simili, antequam mater eorum absolveret illam

donationem. Prostratus ad pedes nostros petit ut sibi ignoscereamus & oblivisceremur omnium antè actorum, plorans, & osculans nostras manus, dicensque se pœnitere, quod obtemperavisset Rufino, & aliis ejusmodi. Deinde rogat me enixe, ut ipsum excussem etiam apud Lollium Avitum clarissimum virum, cui non ita dudum commendaveram eum, cum eaderet rudimentum sue artis, cognoverat enim me scripsisse ad illum, paucis diebus antè, cuncta ut fuerant gesta. Obtinet id quoque à me. Ergo acceptâ matris epistolâ, proficiscitur Carthaginem, ubi Lollianus Avitus te ex-

N O T A.

esse donatorem & donatarium, eademque operâ & alienare rem & acquirere, quod absurdum. At in matre nihil tale, cum foeminae jus illud patriæ potestatis non haberent.

1. *Primo hoc vitricus beneficio.* Vel ex hoc loco patet vitricos melius in privignos affectos esse solere quam novercas, ipsumque vitrici nomen in bonam partem sumi pro benevolo & benefico homine, cum contrâ noverca nomen invidiosum ferè sit, & nota novercalia odia. Scripsi vitricus, cum prius esset vitrici, quâ in re Calaubonium sum secutus.

2. *Cum dissimili isto fratre suo.*

Sicinio Pudente.

3. *Lolliano quoque Avito.* Qui Proconsul erat Africae ante Claudium Maximum.

4. *Professionis suæ.* Forensis. Causis enim agendis dabat operam Pontianus.

5. *Consulatus sui munere.* Consulatus hic latè sumitur pro Proconsulatu, neque enim per Consules administrari solita erat provincia Africa, sed per Proconsules. quin & Municipales quoque Magistratus successu temporis prætores se atque etiam Consules nonnumquam ambitiosè dixerunt, qui propriè Duumviri, aut Quinquennales dicebantur.

Z z z iij

Lollianus Avitus te, Maxime, opperiebatur. Is epistolis meis lectis, pro suâ eximiâ humanitate gratulatus Pontiano, quod citò errorem suum correxisset, rescripsit mihi per eum, quas litteras, Dii boni! quâ doctrinâ! quo lepore! quâ verborum amœnitate simul & jucunditate! ¹ prorsus ut vir bonus dicendi peritus. Scio te, Maxime, libenter ejus litteras auditurum. Et quidem si perlegam, meâ voce pronuntiabo. Cedò tu Aviti epistolas: ut quæ semper ornamento mihi fuerunt, sint nunc etiam saluti. At tu, ² licebit aquam sinas fluere. Namque optimi viri litteras ter & quater ad eò quantovis temporis dispendio lectitarem. **LOLLIANI AVITI LITTERÆ.** Non sum nescius debuisse me post istas Aviti litteras perorare. Quem enim laudatorem locupletiozem, quem testem vitæ meæ sanctiorem producam, quem denique advocatum facundiozem? Multos in vitâ meâ Romani nominis disertos viros sedulò cognovi, sed sum æquè neminem admiratus. Nemo est hodie, quantum mea opinio fert, alicujus in eloquentiâ laudis ac spei, quin Avitus esse longè malit, si cum eo se, remotâ invidiâ, velit conferre. Quippe omnes fandi virtutes pœnè diversæ in illo viro congruunt. Quamcumque orationem struxerit Avitus, ita illa erit undique sui perfectè absoluta, ut in illâ neque

INTERPRETATIO.

pectabat, Maxime, officio sui consultus jam ferè peractis. Hic cum legisset meas litteras, laudat Pontianum secundam suam egregiam comitatem, quod celeriter emendasset quod peccaverat, rescripsit ad me per eum, quam epistolam Dii boni! quantâ eruditione! quantâ venustate! quantâ gratiâ, & simul suavitatem sermonis! planè ut vir probus, & gnarus eloquentia. Certus sum, Maxime, te auscultaturum libenti animo ejus litteras, & certè, si legam, recitabo illas meâ voce. Da tu litteras Aviti: ut ipsæ, quæ semper contulerant ad meam decus, conferant etiam nunc ad meam salutem. Tu interim poteris permitttere ut aqua labatur. Legerem enim libenter epistolas probissimi illius viri ter, atque etiam

quæ: er cum qualibet jacturâ temporis. **LITTERÆ LOLLIANI AVITI.** Non ignoro me debuisse finem facere dicendi post has epistolas Aviti. Nam quem exhibeam laudatorem ampliozem, quem integriorem testem meæ vitæ, postremò, quem patronum disertiozem? Novi diligenter in vitâ meâ plurimos facundos viros Romani generis, at nullum ita admiratus sum. Nullus nunc est, ut arbitror, alicujus nominis & expectationis in eloquentiâ, qui non multò malit esse Avitus: si velit se comparare cum ipso absque invidiâ. Univerſa enim dotes eloquentia ferè invicem contraria, conveniunt in illo homine. Quamlibet orationem Avitus scribat, illa sic erit absoluta omnibus suis numeris, ut neque Cato desideret in eâ

NOTÆ.

1. Prorsus ut vir bonus dicendi peritus.] Id est, perfectus & verus orator, juxta veterem definitionem M. Catonis, apud Senecam, & alios. Vide Quintilian, lib. 1, cap. 12.

2. Licebit aquam sinas fluere.] Curatorem clepsydram alloquitur. Vide,

quæ diximus de clepsydri, suprâ, Metamorphos. 3. pag. 73.

3. Neque Cato gravitatem requirat, neque Lalius lenitatem.] Vide Cicero-nem, in Bruto, ubi quæ cujusque oratoris in dicendo virtus, quæ vitia fuerint, optimè & clarissimè explicat.

Cato gravitatem requirat, neque Lælius lenitatem, ¹ neque Gracchus impetum, ² nec Cæsar calorem, ³ nec Hortensius distributionem, ⁴ nec Calvus argutias, ⁵ nec parsimoniam Sallustius, ⁶ nec opulentiam Cicero: prorsus in quâ, ne ⁷ omnia persequar, si Avitum audias, neque additum quidquam velis, neque detractum, neque autem ali- quid commutatum. Video, Maxime, quàm benignè audias, quæ in amico tuo Avito recognoscis. Tua me comitas, ut vel pauca dicerem de eo, invitavit. At non usque adeo tuæ benivolentiæ indulgebo, ut mihi permittam, jam propemodum fesso, in causâ prorsus ad finem inclinatâ, de egregiis virtutibus ejus nunc demùm incipere: quin po- tidus eas integris viribus & tempori libero servem. Nunc enim mihi, quod ægrè fero, à commemoratione tanti viri ⁸ ad pestes istas oratio revolvenda est. Audes-ne te ergo, *Æmiliane*, cum Avito conferre? Quem-ne ille bonum virum ait, cujus Avitus disputationem tam ple- ne suis litteris collaudat, cum tu Magis, maleficii, criminis infecta-

INTERPRETATIO.

pondus, nec Lælius comitatem, neque Gracchus vehementiam, neque Cæsar fervorem, neque Hortensius partiti- onem, neque Calvus sales, neque Sal- lustius brevitatem, neque Cicero uber- tatem: in quâ placeat, ut non recen- sam universa, si audias Avitum, nec cupias aliquid adjunctum fuisse, neque ablatum, nec denique quidquam mu- satum. Animadverto, ô Maxime, quàm benevolè auscultes ea, quæ agnoscis in tuo amico Avito. Tua humanitas im- pulit me, ut dicerem saltem pauca de ipso. Sed non tantum donabo tua hu-

manitati, ut concedam mihi jam ferè defatigato, nunc tandem incipere loqui de extimis dotibus ejus in oratione omninè vergente ad finem: sed potiùs reservabo eas recentibus viribus, & liberiori otio. Nam nunc oportet ut de- fectam sermonem à laudatione tanti viri ad hos transferatos, quod mihi gra- vissimum est. An igitur audes te con- ferre cum Avito? An tu cum accusa- bis Magis, veneficii, & sceleris, quem ille dicit esse virum probum, cujus Avitus laudat adeo prolixè discepta- tionem, in suis epistolis? Tu-ne deberes

NOTÆ.

1. Neque Gracchus impetum.] Au- ctor Dialogi de Oratore: Malim C. Gracchi impetum, aut L. Crassi matu- ritatem.

2. Nec Cæsar calorem.] Quintil. vo- cat Cæsaris excitationem. Plin. vigorem igneum, Sueton. ardentem motum ge- sumque.

3. Nec Hortensius distributionem.] Cicero, pro Quinctio: faciam quod te sapè animadverti facere, Hortensi, to- tum causa mea dictionem certas in par- tes dividam.

4. Nec Calvus argutias.] Senec. lib. 7. controver. cap. 4. non argutias ei, sed impetum tribuit, quem hic Apu-

leius Graccho. Calvus (inquit) qui diu cum Cicerone iniquissimam litem de principatu eloquentia habuit, usque eò violentus accusator, & concitatus fuit, ut in mediâ actione ejus surgeret Va- tinius reus, & exclamaret: Rogo vos, Judices, nunc si iste disertus est, ideo me damnari oportet?

5. Nec parsimoniam Sallustius.] Co- hibile dicendi genus Gallius vocat.

6. Nec opulentiam Cicero.] Sidonius: Variosi Aspinatis opulentiam, Aufon. opulentiam Tullianum.

7. Omnia.] Omnes ejus dotes.

8. Ad pestes istas.] Æmilianum & Rufinum.

bere? An invalisse me domum Pudentillæ, & compilare bona ejus, tu magis dolere debes, quàm doluisset Pontianus, qui mihi ob paucorum dierum, vestro scilicet instinctu, ortas simultates, etiam absenti apud Avitum satisfecit? qui mihi apud tantum virum gratias egit? Puta me ¹ acta apud Avitum, non litteras ipsius legisse. Quid posses, vel quisquis in isto negotio accusare? Pontianus ipse, quod à matre donatum acceperat, meo muneri acceptum ferebat: Pontianus me vitricum sibi contigisse intimis affectionibus lætabatur. Quòd utinam incolumis Carthagine revertisset! vel, quoniam ² sic ei fuerat Fato decretum, utinam tu, Rufine, supremum ejus judicium non impedisses! quas mihi ³ aut coràm, ⁴ aut denique in testamento gratias egisset? Litteras tamen, quas ad me Carthagine, vel jam adveniens ex itinere præmisit, quas adhuc validus, quas jam æger, plenas honoris, plenas amoris, quæso, Maxime, paulisper recitari sinas; ut sciat frater ejus, accusator meus, ⁵ quàm in omnibus diversum curriculum cum fratre optimæ memoriæ viro currat. PONTIANI LITTERÆ. Audisti-ne vocabula, quæ mihi Pontianus frater tuus tribuerat, me parentem suum, me dominum, me magistrum, cum sæpe aliàs, tùm

I N T E R P R E T A T I O.

gravius ferre, quòd irrupissem in domum Pudentilla, & diriperem ejus opes, quàm Pontianus tulisset, qui satisfecit mihi etiam absenti apud Avitum, propter odia brevis temporis nata inter nos, vestro nempe impulsu? qui mihi rependit grates apud tantum virum? Finge me recitasse ea, qua gesta sunt coràm Avito, non autem epistolam ejus. Quid tu, aut quilibet alius posses reprehendere in hac re? Ipse Pontianus dicebat se habere ex meo dono, quod acceperat datum à suâ matre: Pontianus gaudebat affectionibus intimis, quòd me nactus esset vitricum, atque utinam rediisset Carthaginem salvus! aut quia hoc modo statutum erat de ipso à Fato, utinam tu non obstitisses

ultima voluntati ejus, ô Rufine! quas grates mihi rependisset, vel præsens, vel tandem in suo testamento! Attamen, Maxime, oro te, ut permittas tantisper legi epistolas repletas laudibus, repletas amicitia testimoniis, quas misit ad me Carthagine, aut ex viâ, cum jam veniret, quas scripsit ad me, dum adhuc rectè valeret, quas scripsit dum jam agrotaret; ut ejus frater criminatorem meus cognoscat, quàm insistat diversam viam in omnibus rebus à fratre suo viro optima memoria. PONTIANI LITTERÆ. An audisti nomina, qua tuus frater Pontianus mihi dederat, me appellans suum patrem, suum dominum, suum præceptorem, & aliis sæpe tem-

N O T Æ.

1. Acta apud Avitum.] A Pontiano errorem suum fatente, & veniam rogante.

2. Sic ei fuerat Fato decretum.] Ut moteretur, redeundo Carthagine.

3. Aut coràm.] Si rediisset incolumis.

4. Aut denique in testamento.] Si

supremum ejus judicium Rufinus non impedisset.

5. Quàm in omnibus diversum curriculum, &c.] Sic rectè Casaubonus. Erat sensu aut nullo, aut certè inepto, atque huic loco minimè appositum, quàm in omnibus Minerva curriculum, &c.

in extremo

In extremo tempore vitæ vocans : Posses tuas quoque pares epistolas promere : si vel exiguam moram tanti putarem, potius testamentum illud recens tui fratris, quamquam imperfectum, tamen proferri cuperem, in quo mei officiosissime & honestissime meminit. Quod tamen testamentum Rufinus neque ¹ comparere, neque perfici passus est, pudore perditæ hæreditatis : quam paucorum mensium, quibus socer Pontiani fuit, magno quidem pretio noctium computarat. Præterea nescio quos Chaldaeos consuluerat, quo lucro filiam collocaret. Qui, ut audio, ueniam illud non verè respondissent, primum eus maritum in paucis mensibus morituum. Cætera enim de hæreditate, ut assolent, ad consulentis votum ² consinxerunt. Verùm, ut Dii volueret, ¹⁰ quasi cæca bestia in casum hiavit. Pontianus enim filiam Rufini, ⁴ malè compertam, non modò hæredem non reliquit, sed ne honesto quidem legato impertivit : quippe qui ei ad ignominiam lintea ad-

INTERPRETATIO:

foribus, & maxime in ultimo termino sua vitæ? Posses etiam proferre litteras tuas familes: si eaderem vel brevem moram eis impendendam. Optarem potius ut exhiberetur illud postremum testamentum tui fratris, quamvis imperfectum, in quo facit honestissimam & officiosissimam mentionem mei.

Quod testamentum nihilominus Rufinus non permisit in lucem proferri, neque absolvi, ob pudorem amissa hæreditatis: quam æstimaverat pretio ingenti quidem noctium aliquot mensium, per quos fuit socer Pontiani. Præterea percontatus erat nescio quos Mathema-

ricos, ut filiam nuptui daret cum quaestu. Qui, quemadmodum accipio, responderunt primò virum ejus obiturum intra paucos menses (quod utinam non fuisset verum.) Nam commenti sunt reliqua de hæreditate, juxta desiderium interrogantis, ut est consuetudo eorum. Sed Deorum voluntate, frustra apernis

os, veluti bellua cæca. Nam Pontianus, cum cognovisset filiam Rufini malè se gerere, non solum sibi non scripsit eam sibi hæredem, verùm ne dñavit quidem eam honesto legato: utpote qui praecepit ut ei assignarentur linteamina du-

NOTÆ.

1. Comparere.] Sic Colvius & Pricæus, ex comparari, quod prius erat. Gentilis comparari.

2. Consinxerunt.] Nimirum eam bonorum omnium mariti hæredem fore, idque cum testamento cauturum: quod Rufini vota omnia tendebant.

3. Incasum hiavit.] Deglutiendæ sui generi hæreditati.

4. Malè compertam.] Melius scribas mali compertam. Sic Tacit. Annal. libb. 1. & 4. flagitii compertum dixit, Justinus, lib. 11. cap. 11. stupri compertum, Noster Metamorphos. 10 noxa compertum.

5. Quippe qui ei ad ignominiam lintea Apul.

tra adscribi. &c.] Pricæus latere hinc putat aliquid reconditius, Pontianum nempe lintea legasse suæ uxori, quam mali compertisset, ad pallium lineum sibi faciendum, quo genere amicali impudicæ matronæ tegebantur, idque refert unius Isidori non magni momenti quidem auctoritate nixus, qui Originum lib. 19. cap. 25. sic habet: Amiculum est meretricium pallium lineum: his apud veteres matrona in adulterio deprehensa induebantur. Idcirco que ad ignominiam aut legata illa lintea. At quidquid de illâ veterum consuetudine sit, nihil ad hunc locum pertinere puto. Frustrâ tam remotè quæ-

À A a a.

scribi ducentorum ferè denariorum iusserit : ut intelligeretur iratus potius ¹ extrancàsse eam , ² quàm oblitus præterisse. Scripsit autem hæredes tam hoc testamento , quàm priore , quod lectum est , matrem cum fratre , cui , ut vides , admodum puero eandem ³ illam filie suæ
 5 machinam Rufinus admovent , ac mulierem alioqui multò natu maiorem , nuperrimè uxorem fratris , misero puero objicit & obsterne. At ille puellæ meretriciis blandimentis , & lenoniis patris illecta-
 mentis captus , & possessus , exinde ut frater ejus animam edidit ,
 10 relicta matre , ad patruum commigravit , quò facilius remotis nobis ,
 cœpta perficerentur . 4 Favet enim Rufino Æmilianus , & proventum
 cupit : Ehem ! rectè vos admonetis . etiam suam spem bonus patruus

INTERPRETATIO.

centorum circiter denariorum ad contumeliam : ut cognosceretur ipsum potius removisse eam ex indignatione , quam omis-
 sisse ex oblivione. In hoc verò testamen-
 to , & in præcedenti quod recitatum est , re-
 liquis hæredes matrem suam , & fratrem ,
 cui valde juveni , quemadmodum cer-
 nis , Rufinus demum admolitur illam ma-
 chinam sua nata , & exponit , atque
 obrudat infortunato adolescenti fami-
 nam ceteroqui longè grandiorē arate ,

quaque modò erat conjux ejus fratris ;
 ille verò irretitus & corruptus illece-
 bris impudicis filia , & obscenis adu-
 lationibus patris , statim ex quo ejus fra-
 ter mortuus est , deseruit matrem suam ,
 & transiit ad suum patruum , ut faci-
 lius incœpta absolventur præcui à na-
 bis . Quia nempe Æmilianus amat Ru-
 finum , & optat ipsi profectum ? Ehem !
 vos bonè monetis . probus ille patruus

NOTÆ.

ritur ratio , cur legatum hoc ignomi-
 niosum sit , subjungit eam Apuleius .
 Non quòd lintea legasset , ignominie
 futurum erat , sed quòd tam vilis pre-
 tii legato , uxoris meminisset , quo fie-
 bat ut eam potius ex odio exhæredasse
 videretur (quod ignominiosum) quàm
 ex oblivione præterisse .

1. *Extrancàsse.*] Exhæredàsse velut
 extraneam & nihil ad se pertinentem .
 Hæc lectio est Florent. codicis . Alii
 habent minùs bonè *externàsse* .

2. *Quam oblitus præterisse.*] Atque
 eam ob causam si pater liberos , quos in
 potestate habebat , exhæredare vellet , non
 satis erat eorum nullam in testamento
 mentionem fecisse , sed in eo nomina-
 tionem erant exhæredandi : ne viderentur
 oblivione præteriti , & testamentum in-
 utile redderetur . Quin & filia , si qua
 esset , cum sufficeret eam inter ceteros
 exhæredàsse , tamen legatum ei aliquod
 relinquere oportebat , ne per oblivionem
 præterita esse videretur , inquit Impera-

tor in Tit. Instit. de exhæredatione li-
 berorum , paragr. 1.

3. *Illam filia sua machinam.*] Simi-
 lem metaphoram legas apud Cicero-
 nem , pro Cluentio , Oppianicus sperare
 cœpit , hoc se Avilio tanquam aliquā
 machinā admotā capere Asinii adoles-
 centiam , & fortunas ejus patrias ex-
 pugnare posse .

4. *Favet enim Rufino Æmilianus ,*
&c.] An quia Æmilianus favet Rufino ,
 & ipse bonè evenire cupit , ideo fratris
 filiam Pudentem liberis patitur Rufe-
 ni domum frequentare , atque ejus fi-
 liæ blanditiis sese dare , ut ipse amore
 captus eam uxorem ducat , suæque bo-
 na in Rufini transferat familiam ?

5. *Ehem ! rectè vos admonetis.*] Al-
 loquimur auditores , quorum aliqui for-
 tassis suggererant Æmilianum eā in-
 re non tam consilare Rufini commo-
 dis , quàm suis , cum Pudentis animo
 in omnibus obsequens , falsā eum leni-
 tare devincit , impeditque ne de testa-

semper in isto, ac fovei: qui sciat intestati pueri legitimum magis, quam justum heredem futurum. Nolle hercule hoc à me profectum. Non fuit meæ moderationis tacitas omnium suspensiones; palam abruptum. malè vos, qui suggessistis. Planè quidem, si verum velis; multi mirantur, Emiliane, tam repentinam circa puerum istum pietatem tuam, postquam frater ejus Pontianus est mortuus: cum antea tam ignotis illi fueris, ut sæpè me in occursum quidem filium fratris tui de facie agnosceres. At nunc adeo patientem te ei præbes, itaque eum indulgentiâ corrumpis, adeo ei nullâ re adversaris; ut per hæc suspensionibus fidem facias. 4 Investem à nobis accepisti, Vesticipem illico reddidisti. Cum à nobis regeretur, ad magistros ibat:

INTERPRETATIO.

moderatur, atque alit suam spem in isto: quippe qui moveris se fore heredem necessarium potius, quam justum, juvenis, si moratur nullo facto testamento. Sane nolle hoc prodisse à me. Non fuit convulsione mea moderationi præstare evidenter servatas suspensiones omnium. vos malè fecistis, qui hoc insurrexistis mihi. Certè quidem scitis audire verum, o Emiliane, plurimi admirantur tuam adeo subitam charitatem erga hunc adolescentem, post obi-

itum Pontiani fratris ejus: cum prius fueris illi adeo incognitus, ut sæpè me agnosceres quidem ex vultu filium tui fratris, cum tibi fieret obvius. Sed nunc exhibes te illi tam tolerantem, adeoque depravas eum tuâ facilitate, sic nullâ in re ei obstitis: ut confirmes suspensiones hoc pacto. Accepisti eum imberem à nobis, reddidisti statim puberem. Quandiu nos moderabamur illeus, frequentabat magistros: sed su-

N O T A E.

mento scribendo cogiter, sed sua bona, quæ in alios transferre testamento posset, Emiliano ipsi, qui proximus sibi hæres est, relinquit, si intestatus morietur obeat.

1. Qui scias intestati pueri legitimum magis, quam justum heredem futurum.] Hæres legitimus est, qui intestati hæres est proximitatis solum jure, ex lege XII. tabul. justus verò, qui ex testamento & voluntate defuncti hæreditas obvenit. Hoc probare videntur hæc Quintiliani Declamat. 308. Proximus à testamento locum habens propinquus, at ipse, si intestatus quis, ac sine liberis decesserit non quoniam utique justum sit ad hos pervenire bona defunctorum, sed quoniam relicta, & vultus in medio posita, nulli propius videntur contingere. Autamen legitima hæreditas non iusta est? immò, ut patet ex lege 3. ff. pro socio, paragr. 2. ad quam Cujacius locum hunc Apuleii aliter ex-

plicat. Separavit tamen (inquit) justum heredem à legitimo Apuleius secundâ Apologâ, & arguit: dum scilicet eo sensu accipis justum, quo dignum, atque morantem, quo sensu rectè dicamur multos esse legitimos hæres defunctorum ab intestato, sed quia immoventes sunt, non esse justos. Unde minus placeat prior distinctio legitimæ hæredis à justo.

2. Hoc.] Quod ab auditoribus suggestum est.

3. Palam abruptum.] Rumpere, hoc est, proferre cum impetu.

4. Investem à nobis accepisti.] Festus: Investis, qui necdum pueritate nostrum est. Vesticeps contra, qui jam vestem, hoc est, pueritatem cepit.

5. Vesticipem illico reddidisti.] Quod (malum). id pacto: proculdubio uti & Apuleianus, quem ipsi permittibat, eo certè accelerari pueritatem tradunt. Physici.

A. A. 2. ij.

at ab iis nunc ¹ magnâ fugelâ in ganeum fugie; amicos serios aspernatur; ² cum adolescentulis postremissimis inter scorta & pocula puer hoc ævi convivium agitat. Ipse domi tuæ sector, ipse familiæ dominus, ³ ipse magister in convivio. ⁴ in ludo quoque gladiatorio frequens visitur, nomina gladiatorum & pugnas & vulnera, planè quidem; ut puer honestus ab ipso lanistâ docetur. loquitur nunquam nisi Punicè, ⁶ & si quid adhuc à matre Græcissat. ⁷ Latine enim neque vult, neque potest. Audisti, Maxime, paulò antè, proh nefas! privignum meum, fratrem Pontiani, disceri juvenis, vix singulas syl-

INTERPRETATIO.

git nunc ingenti fugâ ab illis in campum; contemnit amicos graves; ipse adolescentulus aetatis veretur in comestatione cum vilissimis juvenibus, inter meretrices & calios. Ipse est moderatur tua domus, ipse est dominus tuæ familiæ, ipse est rex convivii, videtur etiam sæpè in ludo gladiatorio, discit ab ipso lanistâ prorsus tanquam nobi-

lis adolescentulus, nomina gladiatorum, & certamina, & plagas. Nunquam loquitur nisi Punicè, ac si aliquid meminisset Græci sermonis, quod didicit à matre. Nam nec vult loqui Latine, nec potest. O Maxime, audivisti paulò prius, meum privignum, fratrem Pontiani, facundi juvenis, proh facinus! agere balbutientem singulas syllabas, cum

NOTÆ.

1. Magnâ fugelâ.] Fugâ, nomen est ejusdem formæ, cujus tutela, cautela, &c.

2. Cum adolescentulis postremissimis.] Gracchus apud Gellium lib. 15, cap. 12. omnium nationum postremissimos. Noster in De Deo Socratis: nullum animal in terris homine postremius.

3. Ipse magister in convivio.] Varro de lingua Latinâ lib. 4. in publico convivio etiam nunc antiquitatis retinenda causa, eum Magistri fiunt, potio circumfertur. Rex etiam dicebatur convivii, aut mensæ, item pater cœnæ, & bibendi arbiter, atque ejus imperium Regnum vini. Horatius, Carminum lib. 1. Ode 4.

Nec regna vini sortiere talis.

4. In ludo quoque gladiatorio frequens visitur.] Indecorum, nobilibusque pueris indignum apud antiquos habitum est, non solum histrionis & saltatoris arti operam dare (ut patet ex his Scip. Africani Æmiliani verbis à Macrobijs, relatis lib. 2. Saturni, cap. 10. Docentur perfugas inhonestas, cum cinadulis & sambucâ, psalterioque omni in ludum histrionum. Discunt cantare, quæ majores nostri probro ducier vo-

luerunt, &c.) sed etiam gladiatoris arti, utpote quæ latronum & facinororum propria esset, unde tot, apud Juvenalem & alios, increpationes juvenum, qui insanâ libidine ducti gladiatoribus se dabant discipulos, gaudebantque gladiatorio ornatu in circo pugnare.

5. Ut puer honestus ab ipso lanistâ docetur.] Huc spectant lanistarum distata apud Sueton. & ille Juvenalis versus Sat. 11.

Scripturus leges, & regia verba lanista.

Quod autem ait, ut puer honestus ab ipso lanistâ docetur: circivirum distum est: quasi, ut in constrinâ nobiliores tantum à tonsore magistro pectebantur, quemadmodum loquitur Juvenalis Sat. 6, cæteri ab ejus tyronibus, ita & nobiliores tantum pueri à magistro gladiatore docerentur.

6. Et si quid adhuc à matre Græcissat.] Hinc patet Pudentillam à Græciâ oriundam fuisse, sed nupsisse in Africâ.

7. Latine enim neque vult, neque potest.] Quod summo dedecori civi Romano, maxime honestiori, in provinciis erat præteritum cum Rhetoricam, & litteras Latinas publici Professores docerent.

labas : fringulcientem , cūm ab eo quæreret , donasset-ne illis mater quæ ego dicebam me adnitere donata. Testor igitur te , Claudⁱ Maximè , vósque , qui in consilio estis , vósque etiam , qui tribuna^l mecum adistitis , hæc damna & dedecora morum ejus patruo huic^o 2 & candidato illi socero assignanda : méque posthac boni consultu-^rum , quod talis privignus curæ mez jugum oervice excusserit : neque postea pro eo matri ejus supplicaturum. Nam , quod pœnissimè obli-^{ti}us sum , nuperrimè cūm testamentum Pudentilla post mortem Pon-^{tiani} filii sui , in malâ valetudine scripserit : diū sum adversus illam tenisus , ne hunc ob tot insignes contumelias , ob tot injurias exhære-^{daret}. 3 Elogium gravissimum , jam totum medius fidius perscriptum , ut aboleret , impenis precibus oravi. Postremò , ni impetrarem , diver-^sum me ab eâ comminatus sum. mihi hanc veniam tribueret , malum filium beneficio vinceret ; 4 me invidiâ omni liberaret. Nec prius destisi , quàm ita fecit. Doleo me huncce scrupulum Emilia-^{is}

I N T E R P R E T A T I O.

interrogaretur , num mater ejus dona-
visset illis ea , qua ego aiebam ipsi do-
nata fuisse meo impulsu. Appello ego te
sestem , Claudⁱ Maximè , & vos , qui
sedetis in consilio , vos quoque , qui ad-
istatis mecum ante tribunal , hæc depra-
vationes & probra ejus vita asiri-
bunda esse huic patruo . & illi socero
facturo : & me parùm curaturum deinceps
quod privignus hujusmodi decusse-
rit ex collo suo jugum mea tutela , nec
me deprecaturum ejus matrem pro ipso
deinceps. Etenim , quod ferè prætermisi ,
his novissimis diebus cūm Pudentilla
ficeret testamentum per adversam va-

letudinem , post obitum filii sui Pontia-
ni : diū reluctatus sum contra eam ,
ne hunc privaret hereditate propter tot
graves contumelias , propter tot injurias
ab eo acceptas. Rogavi eam summis
precibus , ut deleret acerbissimam de
ipso testificationem , qua profectò jam
tota scripta erat. Denique minatus sum
me divorcium facturum ab eâ , nisi id
obtinere . rogavi , ut concederet mihi
hanc veniam : superaret pravam filium
benefactio & exolveret me ab omni odio.
Neque cessavi , donec sic fecit. Doleo ,
quod liberaverim Emilianum hac sol-

N O T Æ.

1. *Fringulcientem*.] Quasi interpositis
fringilibus balbutientem. Vox est huic
auctori peculiaris. eâ etiam utitur ali-
bi. Florid. 3. Merula in remotis tesquis
fringulciunt. Videtur verbum hoc fi-
ctum à fringillâ seu frigillâ ave , de
quâ Avienus :

*Si masuino fringilla resulsat ab ore ,
ita ut fringulire sit volucris illius can-
tum imitari.*

2. *Et candidato illi socero*.] Rufino ,
qui . filiam suam Pudenti obtrudendo ,
socer ejus fieri ambiebat.

3. *Elogium gravissimum*.] Quo ratio-
nem reddebat exhæredationis. Elogium
enim testimonium est , sive bonum , sive

malum. Utriusque exempla libet affer-
re. boni , apud Senecam : decessit nego-
tiator . testamento omnium bonorum suo-
rum reliquit formosam uxorem hare-
dem , & adjecit elogium : quia pudi-
cam comperi . mali. Quintilianus : ex-
hæredati filii elogium : quod meretricem
amârit.

4. *Me invidiâ omni liberaret*.] Quâ
flagrare potuisset Apuleius apud popu-
lares suos , quasi inofficiôs illius testa-
menti , & exhæredationis privigni sua-
sor , atque auctor.

1. *Huncce scrupulum*.] Opinione ,
quam de exhæredatione Pudentis præ-
conceperat.

no demissis: tam inopinatam semitam indicasse. Specta, quæso, Maxime, ut, hisce auditis, subito obstupueris, ut oculos ad terram demiseris. longè enim sæculi sætus fuerat, nec inmerito: mulierem filii contumeliis infestam, meis officiis devinctam sciebat. De me quoque fuit quod timeret. Quis enim, vel æquè ut ego spernens hereditatis, tamen vindicari de tam inofficioso privigno recusasset? Hæc præcipuè sollicitudo eos ad accusationem mei stimulavit: hereditatem omnem mihi relictam falsò ex suâ avaritiâ conjectavere. Solvo vos in præteritum isto metu. Namque animum meum neque hereditatis, neque ultionis occasio potuit loco dimovere. Pugnavi cum iratâ matre, pro privigno malo vitricus, velut pater pro optimo filio adversus novercam. nec satis fuit, ni bonæ uxoris prolixam liberalitatem circa me nimio plus æquo coercerem. Cedò ut testamentum, jam inimico filio, à matre factum: me, quem isti prædonem dicunt, verba singula cum precibus præcunte. Rumpi tabulas istas, jube, Maxime, invenies filium heredem: mihi verò tenue nescio quid honoris gratiâ legatum; ne, si quid eam humanitatis attigisset, nomen maritus in uxoris tabulis non haberem. Cape istud matris tuæ testamentum, verè:

INTERPRETATIO.

licitudine, & monstraverim ei. transmittam tam inopinatam. Aspice, oro te, Maxime, quomodo attonitus fueris videntem, postquam audieris hæc, quomodo deflexeris oculos humi. Nam crediderat nullà aliter rem se habere, atque id iure. noverat Pudentillam iratam esse, ob injurias sui filii, obstrictam autem meis obsequiis. Habuisse quoque, cur moreretur sibi à me. Nam quis speravisset uliusci privignum adeò adversum, etiamsi tam fuisset contemptor hereditatis, quam ego sum? Hæc anxietas præsertim instigavit illos ad me insimulandum. Falsò conjecterunt, juxta suam avaritiam, totam hereditatem mihi permissam esse. Libero vos illo timore pro tempore præterito. Nam opportunitas, & hereditatis, & vindictæ, non potuit depelle-

re meam mentem ex suâ sedo. Ego, licet vitricus, contendi pro malo privigno, adversus matrem ei infensam, quasi pater pro optimo filio contra novercam: nec contentus fui, nisi cederem longè magis, quam par erat, effusam in me largitatem optima conjugis. Datu testamentum scriptum à matre, cum filius jam esset ei iratus: me, quomodo vocant latronem, præmittente singula verba adjectis precibus. Impera, Maxime, ut dissolvantur hæc tabule. Reparier filium scriptum esse heredem: si nescio quid exiguum mihi relictum esse ad honorem; ne, si contigisset illam mori, ego ejus conjux præmitterer in testamento uxoris. Sumo hoc testamentum tuæ parentis, illud quidem

NOTÆ.

1. Ex suâ avaritiâ.] Quâ, si in Apulei loco fuissent, hereditatem illam Pudentillæ avidissimè ad se traxissent, sibi relictam maximè gavisi essent.

2. Nomen maritus in uxoris tabulis non haberem.] Magno dedecori habitam amicorum supremis judiciis præteriri, quod & probro vertit Anronio

Cicero, ut nec nomen ejus in tabulis ullius reperiri posset.

3. Verè hoc quidem inofficiosum.] Argutè magis, quam verè. alia enim inofficiosi testamenti acceptio apud jurisconsultos est, nempe, quod non eo officio pietatis factum sit.

hoc quidem inofficiosum. Quid ni? in quo? obsequentiſſimum maritum exheredavit, inimiciſſimum filium ſcripſit heredem: immò enim verò non filium, ſed Æmiliani ſpes, & Ruſini nuptias; ſed temulentum illud collegium paraſitos tuos. Accipe, inquam, filiorum optime, & poſitis pauliſper epiſtoliſ amatoriis matris, lege potiſſ teſtamentum. ſi quid quaſi inſana ſcripſit, hîc reperiſ, & quidem mox à principio: SICINIUS PUDENS FILIUS MEUS MIHI HÆRES ESTO. Fa-teor: qui hoc legerit, inſanam putabit. Hiccinè filius hæres, qui te in ipſo fratris ſui funere advocatâ perditiffimorum juvenum manu voluit excludere è domo, quam ipſa donaveras? & qui te ſibi à fratre coheredem relictam, graviter & acerbè tulit? qui conſeſtim te cum tuo luctu & mœrore deſeruit, & ad Ruſinum & Æmilianum de ſinu tuo auſugit? qui tibi plurimas poſteà contumelias dixit coràm, & adjuvante patruo, fecit? qui nomen tuum pro tribunalibus ventilavit?

I N T E R P R E T A T I O.

revera inofficioſum. Quod quare non eſſet? ſiquidem in eo privavit hereditate conjugem maximè morigerum, inſtituit verò heredem filium inſenſiſſimum, aut potiſſ non filium, ſed ſpes Æmiliani, & matrimonium Ruſini: ſed obriſum illud ſodalitium aſſecra tua mœnſa. Cope, inquam, probiſſima filiorum omnium, ac depaſcitiſ tantiſper litteriſ amatoriſ tua matris, lege potiſſ ejus teſtamentum. Si ſcripſit aliquid veluti demens, invenies illud in eo. & certè ſtatim ab initio: FILIUS MEUS SICINIUS PUDENS SIT MEUS HÆRES. Ego quidem conſiteor: quiſquis

legeris hoc, exiſtimabit eam eſſe dementem. An hic filius (inquiet) eſt tuus hæres, qui, accitâ catervâ corruptiſſimorum adoleſcentum, voluit per ipſam pompam funebrem ſui fratris, te eliminare ex adibus, quas tu ipſa ei dederas? qui agrè & moleſtè paſſus eſt, quòd tu inſtituta eſſes ipſi coheres à fratre ojus? qui ſtatim reliquit te cum tuo ſtetu & dolore, & avolavit ex tuo gremio, ad Ruſinum, & Æmilianum? qui deinde tibi ipſi dixit permulta convicia, & fecit multas injurias auxilio patruſ? qui jactavit nomen tuum ante tribunalia?

N O T A.

1. Obſequentiſſimum maritum.] Inſcriptio vetus Caſaubono notata.
ANTONIA TORTONA MARITO
OBSEQUENTISSIMO.

B. M. F.

Et alia Priczo:

ALBANA SABINA MARITO
OBSEQUENTISSIMO.

2. Sed temulentum illud collegium.] Horat. Sermonum lib. I.

Ambubaſarum collegia, &c.

3. Si quid quaſi inſana ſcripſit.] Reſpicit ad litteras Pudentillæ ſuprà allatas, quibus eam ſuam inſaniam, & Magicas Apuleii artes profeſſam eſſe accuſatores illi calumniati erant.

4. Qui te.] Per apoſtrophem Pu-

dentillam alloquitur, abſentem tamen, neque enim judiciis mulieres intererant.

5. Qui tibi plurimas poſteà contumelias dixit coràm, & adjuvante patruo fecit.] Contumelia accipitur & predicto, & pro facto injurioſo. Et contumeliam facere non apud hunc tantum auctorem, ſed & apud laudatiſſimos ſcriptores reperitur, Plautum, Terentium, Senecam, Quintilianum, &c. Ego nimis ſuperbum Ciceroniſ falſtidium, qui hanc in Antonio locutionem reprehendit, ac vellicat, Philippi. 3. porrò (inquit) quid eſt contumeliam facere? quis ſic loquitur?

qui pudorem tuum tuismet litteris conatus est publicè dedecorare? qui maritum tuum, quem elegeras, quem, ut ipse objiciebat, efflētum amabas, capitis accusavit? Aperi, quāso, bone puer, aperi testamentum: ¹ facilius insaniam matris sic probabis. Quid abnuis? quid recusās, postquā sollicitudinem de hāreditate maternā repulisti? At ego hāsce tabulas, Maxime, hīc ibidem pro pedibus tuis abjicio: testorque me deinceps incuriosius habiturum, quid Pudentilla testamento suo scribat. Ipse jam, ut libet, matrem suam de extero exoret, mihi, ut ultrā pro eo deprecet, locum non reliquit. ² Ipse jam, ut sui potens, ac qui acerbissimas litteras matri dīctet, iram ejus delinīat: ³ qui potuit perorare, ⁴ poterit exorare. Mihi jamdudūm fatis est, si non modō crimina objecta plenissimē dilui, verūm etiam radicem

INTERPRETATIO.

qui nīsus est palām labefactūre famam suā pudicitia suis propriis epistolis? qui tuum egit criminis capitalis conjugem tuum, quem exoptaveras, quem perditū diligebas, quemadmodum ipse tibi exprobrabat? Reclūde, oro te, egregie adulescens, reclūde testamentum, hoc modo facilius monstrabis dementiam tuā matris. Quare renuīs? Quare non vīs, postquā amota est tibi anxietas de hāreditate matris? Ego verō, Maxime, projicio hās tabulas hoc ipso in loco

ante tuos pedes, & proficeor me minū curaturum in posterum, quid Pudentilla statuat suo testamento. Ipse jam deinceps regat matrem suā ut voluerit. Nullum reliquit locum supplicandū amplius pro ipso. Ipse utpote jam suū juris, & qui dīctat epistolas durissimas suā matri, demulceat iram ejus: ille, qui potuit habere orationem, poterit etiam impetrare quod rogaverit. Mihi abundē sufficit, si non solūm penitēs refutavi scelera, quorum accusabar, sed

NOTÆ.

1. Facilius insaniam matris sic probabis.] Cū videlicet te post tot illas matri injurias, hāredem ab eā scriptum legis.

2. Ipse jam ut sui potens, ac vir, acerbissimas litteras matri dīctet.] Casaub. legit, ut sui potens, ac qui acerbissimas litteras, &c. quam lectionem retinui, & expressi in interpretatione. At ne sic quidem satis placet, quas enim litteras Pudentem matri dīctasse legimus? nisi fortē dicamus eum, cū pessimis suis in Apuleium Magiæ criminationibus compū erit matrem ad scribendam illam epistolam, cujus suprà nonnulla relata vidimus, dīctasse illam dici. sed parum placet hęc explicatio, neque illa Pudentillæ epistola acerbī quidquam in filios habuisse legitur, neque Pudens ipso causā ejus extitit, sed præsertim Pontianus. Aliquid corruptum suspicor in voce dīctet. Quid, si legatur delect,

restituaturque prior lectio, ut sit: ipse jam ut sui potens, ac vir, acerbissimas litteras matri delect. hoc est, gravissima elogia, si qua fortē mater ob inhonestam ejus vitam, testamento inferre adversus eum deinceps voluerit, ipse ut jam sui potens, ac vir, nec quāquam mea opis indigus impetret ab ipsa ut illa delect, & animum illius sibi ipse placet, ac reconciliet. Non tamen hoc, ut verum fatear, omni ex parte satisfacit, vix enim adducor, ut credam per litteras testamentum designari posse. Si quis melius quid habeat, pergratum faciet, si contulerit in medium.

3. Qui potuit perorare.] Causam adversus me.

4. Poterit exorare.] Matrem, cū irata sibi fuerit.

5. Radicem hujus judicii.] Magis placeret ut Pricæus reponit: radicem hujus

hujus judicii, id est, hereditatis quæsitæ invidiam, funditus sustuli. Illud etiam, ne quid omnium præteream, priusquam peroro, falso obiectum revincam. Dixistis, me ¹ magnâ pecuniâ mulieris pulcherrimum prædium meo nomine emisse. Dico ² exiguum hærediolum sexaginta millibus nummum, id quoque non me, sed Pudentillam ³ suo nomine emisse: Pudentillæ nomen in tabulis esse: Pudentillæ nomine ⁴ pro eo agello tributum dependi. Præfens est Quæstor publicus, cui depensum est, Corvinus Celer, vir ornatus. ⁵ ⁶ adest etiam tutor auctor mulieris, vir gravissimus & sanctissimus, omni cum honore mihi nominandus, Cassius Longinus. Quære, Maxime, cujus emptio-¹⁰ nis auctor fuerit, quantulo pretio mulier locuples agellum suum præstinârit. TESTIMONIUM CASSII LONGINI TUTORIS, ET CORVINI CLEMENTIS, QUOD RECITATUM EST. . . . Est-ne ita ut dixi?

I N T E R P R E T A T I O .

etiam penitus abstuli stirpem hujus lit-
tis, hoc est, invidiam ambita heredita-
tis. Et ut nihil omitam, ex omnibus
rebus, antequam finem faciam orandi,
probabo etiam hoc mihi esse exprobra-
tum falso. Dixistis me comparavisse
meo nomine amænissimum fundum in-
genti pecuniâ Pudentilla. Ego verò aio
illud fuisse parvum prædiolum sexaginta
millium nummorum. & non me, sed Pu-
dentillam illud comparasse suo nomine:
nomen Pudentilla esse in instrumento
emptionis: usitigal solvi pro illo prædiolo

nomine Pudentilla. Ecce Corvinus Ce-
ler, vir spectabilis, præfectus ararii pu-
blici, cui fuit perfoliutum, ecce quoque
Cassius Longinus, quem debeo nomi-
nare cum omni reverentiâ, vir severis-
simus, & integerrimus, tutor &
auctor Pudentilla. Interroga eum, ô
Maxime, cujus emptio-¹⁰ nis fuerit auctor,
quàm parvo pretio fœmina dives eme-
ris suum prædiolum. TESTIMONIUM
CASSII LONGINI TUTORIS, ET CORVINI
CLEMENTIS: QUOD RECITATUM EST. . .
An res se habet ut dixi?

N O T A .

ius mendacii. Vulgata tamen scriptura
ferri potest: si judicium pro lite sumas,
& exponas quomodo in interpretatio-
ne exposui.
1. Magnâ pecuniâ mulieris.] Rectè
sic emendavit è veteri codice Schop-
pius, prius erat *Magia* de pecuniâ mu-
lieris, nullo planè sensu.
2. Exiguum hærediolum.] Festus,
hæredium: prædium parvulum. Ono-
mast, vetus *hærediolum*. Κτηδιον.
3. Pro eo agello tributum dependi.]
Tributum ejusmodi vocat Sidonius A-
pollinaris *debitum gleba canonam*, per-
solvebatur Quæstori publico, id est,
Populi Romani, aut Principis, non au-
tem municipali. tributa enim illa agro-
rum Principis fisco inferebantur.
4. Adest etiam tutor auctor mulie-
ris.] Ex moribus Græciæ, ex quâ oriun-
da erat Pudentilla, ipsa, cuiuslibet Apuleii
Apul.

jam uxor, alium tutorem habuit. Ci-
cero pro L. Flacco, *emptiones falsas*
*cum mulierculis fecisti, tutor his, mo-
ribus Græcorum, adscribendus fuit.* At
tutores illi mulierum, præsertim vidua-
rum, consultores potius erant, & *Ag-
ra*], quàm tutores. Jure Romano nu-
ptæ in tutelâ maritorum erant, eæ uti-
que, quæ in manum eorum conve-
nissent, alias enim tutelâ solutas fuisse
declarant Cicero in Topicis, & Boë-
tius. Nonnisi tutorum illorum auctori-
tate mulieres vendere, emere, dicere
dicem, litres sequi, &c. poterant.
5. Et Corvini Clementis.] Hic est
Quæstor publicus Corvinus Celer, de
quo supra. Repone ergo hic *Corvini*
Celeris, pro *Corvini Clementis*, aut pu-
ta *Clemens* tertium ejus fuisse nomen,
ut appellaretur *Corvinus Celer Cle-
mens*.

B B b b

uspiam in hac emptione nomen meum adscriptum est? num ipsum heredioli pretium invidiosum est? num vel hoc saltem in me tollatur? Quid etiam est, *Emiliane*, quod non te iudice refutaverim? quod pretium *Magie* meae repetisti? Cur ego *Pudentillae* animam
 5 *beneficiis* flecterem? quod ex ea commodum caperem? uti dotem mihi modicam potius, quam amplam diceret? O praeclara carmina! An ut eam dotem filiis suis magis restipularetur, quam penes me sineret? Quid addi ad hanc *Magiam* potest? An uti rem familiarem suam meo
 10 adiutatu pleramque filiis condonasset, quae nihil illis ante me maritum fuerat largita, mihi quidquam impaktiret? O grave beneficium dicam, an ingratum beneficium? An ut testamento, quod itato filio scribebat, filium potius, cui offensa erat, quam me, cui devincta, heredem relinqueret? Hoc quidem multis carminibus difficile ampetravi. Putate vos causam non apud *Claudium Maximum* agere,
 15 virum æquum, & *Iustitiae* pertinacem, sed alium aliquem pravum,

INTERPRETATIO.

An meum nomen appositum est in aliquo loco huius emptionis? an ipsum pretium agelli dignum est invidia? an illud saltem, qualecumque est, attributum est mihi? Quid est quoque, o *Emiliane*, quod non refellerim etiam tuo iudicio? quam invenisti mercedem meae *Magie*? Quare ego demulcerem incantamenti animum *Pudentilla*? quam utilitatem perciperem ex ipsa? An ut constitueres mihi parvam dotem, potius quam largam? O egregia incantamenta! Num ut reservares potius illam dotem suis filiis, quam relinqueres apud me? Quid potest adjici huic *Magia*? Num ut donaret liberis suis

maximam partem suorum bonorum, mea persuasione, ipsa, qua nihil eis dederat priusquam fuisset ejus conjux: mihi velid nihil prorsus largiretur? O maleficium atrox, aut potius beneficium male remuneratum! Num ut institueres heredem filium, cui erat infensa, potius quam me, cui erat obstricta, idque testamento, quod faciebat succensens adversus suum filium? Equidem agrè obtinui hoc plurimis incantamenti. Fingite vos non dicere causam coram *Claudio* *Maximo*, viro iusto, & servantissimo aequitatis. Verum supponite aliquem alium judicem improbum.

NOTÆ.

1. *Uti dotem, &c. diceret.*] Dotem dicere propriè pater dicitur, & mulier aut debitor ejus, & obligantur dictione, cæteri non nisi promissione, ut docet *Ulpianus* *Titul.* VI. De dotibus, paragraph. 1. & 2. Est autem hæc sollemnis formula dotis dicendæ, *Tot... doti sibi erunt.*

2. *Restipularetur.*] *Restipulari* est contra stipulari ab eo, qui ipse stipulatus antea est. *Apuleius* dotem à *Pudentilla* stipulatus erat, vel (quod idem est) dos ei dicta à *Pudentilla* fuerat. *Pudentilla* è contrario, dotem, quam viro dixerat, ab eo ita est restipulata, ut, se mortuâ, ea dos non penes virum

remaneret, sed filiis ex priori matrimonio susceptis restitueretur, pro quibus tanquam pro suis heredibus stipulatam fuisse intelligendum est: alias nullam vim habuisset stipulatio, nec filiis alio nomine quam heredum data fuisset actio ad repetendam à vitrico dotem. Vide restipulationem *Pudentillae* suprâ. Præter hæc, eâ conditione factam conjunctionem, si nullis, &c.

3. *Mihi quidquam.*] Videtur legendum nec mihi quidquam.

4. *Multis carminibus.*] Id est, precibus, quas se adhibuisse *Pudentillæ* uxori sæpè dixit, ut ejus animum erga filium mitigaret.

& servum judicem substituere, accusationum fautorem, cupidum condemnandi, date ei quod sequatur, ministrare vel tantulam verisimilem occasionem secundum vos pronuntiandi. Saltem fingite aliquid, reminiscimini quod responderetis, qui vos ita rogavit. Et, quoniam omnem conatum necesse est quazpiam causa præcedat; respondete, 5. qui Apuleium dicitis animum Pudentillæ. Magicis ille testamentis adonum, quid ex eâ petierit? cur fecerit? Formam ejus voluerat? negatis. Divitias saltem concupierat? negant tabulæ dotis, negant tabulæ donationis, negant tabulæ testamenti, in quibus non modo non cupidè appetisse, verum etiam durè repulisse liberalitatem suæ uxoris 10 ostenditur. Quæ igitur alia causa est? Quid obmutuistis? quid tacetis? Ubi illud libelli vestri atrox principium nomine privigni mei formatum? *Hunc ego, Domine Maxime, reum apud te facere institui.* Quin igitur addis reum magistrum, reum vitricum, reum deprecatorem? Sed quid deinde? plurimorum maleficiorum & manifestissimorum. Cedò unum de plurimis: cedò dubium, vel saltem ob- 15 scurum de manifestissimis. Cæterum ad hæc 2 quæ objecistis innumera, binis verbis respondeam. *Dentes splendidas*: ignosce mundiciis, *Specula inspicias*: debet Philosophus. *Versus facis*: licet fieri. *Pisces exploras*: Aristoteles docet. *Lignum consecras*: Plato suadet. *Uxo-* 20 *rem ducis*: leges jubent. *Prior natu eâ est*: solet fieri. *Lucrum se-*

I N T E R P R E T A T I O.

& crudelem, qui faveat delationibus, & sit avidus dammandi, exhibete ei aliquid, cui inhæreat, suppeditate vel levis- 5 sissimam ansam probabilem firmandæ sententiæ juxta vestram intentionem. saltem comminiscimini, excogitate aliquid, quod reponatis ei, qui sic vos interrogaverit. Et quia oportet ut aliqua ratio antecedat quemcumque nimum, vos qui dicitis Apuleium aggressum esse animum, Pudentillæ illecebris Magicis, dicite quidnam postulaverit ab eâ? quare id fecerit? An cupiebat ejus pulchritudinem? id negatis. Expe- 10 tuerat-ne cerè opes? instrumentum dotis, instrumentum donationis, instrumentum testamenti, id negant; in quo postremò probatur non tantum non exoptasse avidè largitionem suæ conjugis, sed etiam rejecisse eam asperè. Quanam 15 ergo est alia ratio? Quare facti estis muti? quare sileitis? Ubi nam est illud truculentum initium vestri libelli scriptum nomine mei privigni? Ego decrevi, ô Domine Maxime, hunc accusare coram te. Quare ergo non adjicere accusare præceptorem meum, accusare vitricum, accusare deprecatorem? At quid postea? permultorum & evidentissimorum veneficiorum. Profer 20 unum ex illis multis, profer unum dubium aut certe obscurum ex illis evidentissimis. Porro possum respondere duobus verbis ad illa infinita, qua mihi exprobrastis. Expolis dentes: parce mundiciis. Intueris specula: Philosophum decet. Componis carmina: fas est componere. Scrutaris pisces: Aristoteles id docet. Deos facis è ligno: Plato auctor est. Ducis uxorem: leges id precipiunt.

N O T A.

1. Cæterum hæc, quæ objecistis.] Brevis recapitulatio, quam in peroratione faciendam præcipiunt Rhetoricæ leges,

2. Quæ objecistis innumera binis verbis, &c.] Florent, membranæ numerata an binis, &c.

BBbb ij

Status es dotis : ¹ dotale accipe, donationem recordare, testamentum lege. Quæ si omnia affatim retudi, si calumnias omnes refutavi : si in omnibus non modò criminibus, verùm etiam maledictis procul à culpâ philosophiam tuitus sum, ² si philosophiæ honorem, qui mihi salute meâ antiquior est, nusquam minui, imò contrâ, ubique : si consep-
 3
 4 tuum penitens eum tenui : si hæc, ut dico, ita sunt : possum securius tuam existimationem revereri, quàm potestatem vereri : quod minus grave & verendum mihi arbitror à proconsulibus damnari, quàm si à tam bono tamque emendato viro improber. *Dixi.*

INTERPRETATIO.

Illa est major ætate : id vulgò fit. Aucuparus es quæstum dotis : cape instrumentum dotis, reminiscere donationis tibi factæ, lege testamentum. Quæ universa si abundè repuli, si refelli cunctas falsas accusationes : si defendi philosophiam longè à noxâ in cunctis eorum non solum accusationibus, verùm etiam convitiis, si nullatenus imminui gloriam philosophia, qua mihi charior

est meâ vitâ, si contrâ conservavi eam omnibus in lacis optimè vallatam : si hac se habent quemadmodum dico : possum jam tutius vereri tuam de me opinionem, quàm timere tuam potentiam : quoniam existimo mihi minus acerbum ac minus timendum fore, si condemnor à Proconsulibus, quàm si vituperer à viro adèd probò, adeoque inculpato. *Dixi.*

NOTÆ.

1. *Dotale accipe.*] Subaudi instrumentum. Græci Jurisconsulti *πρωτόκοον*, & *συμβόλαιον* *πρωτόκοον* vocant.

2. *Si philosophia honorem, &c.*] Jam ab initio hujus orationis professus est Apuleius sibi constitutum & se & philosophiam ab hominum calumniis vindicare.

3. *Si consepsum penitens eum tenui.*] Id est honorem philosophiæ, ut rectè, spretis omnibus aliis commentatorum commentis, Pricæus legit & exponit.

Consepsum sonat hic protectum & custoditum ab omni parte inviolabile. Corruptus erat hic locus, & legebatur nullo sensu si cum septem panis tenui. Subtiliora sunt quæ hic excogitant Casaubonus & Elmenhorstius, quàm huic loco aptiora.

4. *Tuam existimationem revereri, quàm potestatem vereri.*] Acutè. Sic Florid. 1. neminem Proconsulatum, quod sciam, provincia Africa magis reverita est, minùs verita.

L U C I I
A P U L E I I
M A D A U R E N S I S
P L A T O N I C I P H I L O S O P H I
O P E R U M
T O M U S A L T E R
P H I L O S O P H I C A E J U S O P E R A
E T F L O R I D A , R E L I Q U A Q U E F R A G M E N T A
C O N T I N E N S ,
C U M I N D I C E O M N I U M V O C U M .

P A R I S I I S ,
A p u d F E D E R I C U M L E O N A R D , R e g i s , S e r e n i s s i m i D e l p h i n i ,
& C l e r i G a l l i c a n i T y p o g r a p h u m , v i a J a c o b a e s u b S c u t o V e n e t o .

M . D C . L X X X V I I I .
C U M P R I V I L E G I O R E G I S .

MONITUM.

QUANQUAM hac L. Apuleii Opera in duo Volumina, mole id exigente, scissa sint; paginarum tamen numeri unâ serie continuati sunt, ne duos pro uno Indices facere necesse esset. Itaque meminert Lector, cum vocem aliquam ex indice querere volet, si pagina numerus voci appositus minor sit numero 565, vocem in primo Volumine esse querendam. Si verò sit ipse numerus 565, aut alius eo major, querat vocem in secundo Volumine.

L U C I I
A P U L E I I
M A D A U R E N S I S
P L A T O N I C I
* D E
*HABITUDINE DOCTRINARUM
Platonis Philosophi.*

LIBER PRIMUS.

De Philosophiâ Naturali.

• P L A T O N I habitudo corporis cognomentum dedit. Namque

I N T E R P R E T A T I O.

H A B I T U S corporis tribuit cognomen Platoni. Appellatus enim fuit

N O T A.

* *DE habitudine doctrinarum Platonis Philosophi.*] Titulum hunc his Apuleii Opusculis afferuit Elmenhorstius ex membranis Florentinis & Leidenfibus. Vulgò inscribuntur *De Dogmate Platonis.*

1. *Platoni habitudo corporis.* &c.] Laërt. in ejus vitâ. Εὐνομασάμενος ὅτι οὐκ ἄλλῳ, τῷ Ἀργεῖῳ παλαίστῃ. ἀφ' οὗ καὶ

Πλάτων. διὰ τὴν διεξίαν μετανομάδην, πρότερον Ἀριστοκλῆς ἀπὸ τοῦ παντὸς καλῶς οὖν δνομα. exorcitatusque est apud Aristonem Argium Palastritam, à quo & Plato propter egregium corporis habitum cognominatus est, cum prius Aristocles ex Avi nomine vocatus esset. Πλάτων ergo à πλάττω latineudo,

BBbb iij

Aristocles prius est nominatus. ¹ Et Ariston fuisse pater dictus est. Ca-
terum ² Perictione Glauci filia mater fuit. & de utroque nobilitas
satis clara. Nam Ariston pater, per Codrum, ab ipso Neptuno ori-
ginem duxit: ab Solone sapientissimo, qui legum Atticarum fundator
fuit, maternus derivatus est sanguis. ³ Sunt qui Platonem augustiore
conceptu profatum dicunt, cum quædam Apollinis figuratio Perictio-
nis se miscuisset. ⁴ Mense etiam, qui apud Atticos ⁵ Thargelion di-
citur, natus est: die, quâ ⁶ apud Delon Latona fertur Apolli-
nem Dianamque peperisse. ⁷ Pridie Socratem genitum accepimus.

INTERPRETATIO.

ante Aristocles. Proditum est patrem
fuisse ipsi Aristonem. Porro Perictione
filia Glauci fuit mater ejus. & nobili-
tas ejus fuit valde inclita ex parte am-
borum. Pater enim Ariston traxit genus
ab ipso Neptuno per Codrum: origo ma-
terna deducta est à Solone prudentissimo,
qui fuit institutor legum Atticarum.
Aliqui memorant Platonem fuisse geni-

tum conceptione venerabiliore, cum
quoddam simulacrum Apollinis rem
habuisset cum Perictione. Natus etiam
est mense qui appellatur Thargelion
apud Athenienses: eodem die quo La-
tona dicitur enixa esse Apollinem &
Dianam in Delo insulâ. Didicimus So-
cratem natum fuisse die præcedenti.

NOTÆ.

1. Ei Ariston fuisse pater dictus est,
&c.] Vide Laërtius in ejus vitâ,
quem secutus hic est Apuleius in om-
nibus serè quæ de Platone refert.

2. Perictione.] Quæ & Potone etiam
Laërtio dicitur.

3. Sunt qui Platonem augustiore con-
ceptu. &c.] Speusippus nempe, Clear-
chus, & Anaxilides, qui, ut refert Laër-
tius, affirmant Athenis famam esse,
Aristonem Perictionæ, cum esset spe-
ciosissima, vim inferre conatum esse:
verum fuisse illius conatus irritos, vi-
disseque in somnis Apollinem, atque
ex illo mundam à jugali copulâ, quo-
ad pareret, uxorem servasse, quæ Pla-
tonem peperit.

4. Mense etiam, qui apud Atticos,
&c.] Idem habet Laërt. quem vide.

5. Thargelion.] Mensis hic Aprili no-
stro sermè respondet, Apollini sacer,
ejus bonam partem conviviis & com-
porationibus insumere solebant, quin
& Platonis sectatores ejus natalem quot
annis eo mense celebrabant, ut patet
ex Porphyrio, in vitâ Plotini, ubi di-
cit se carmen recitasse ἐν Πλατωνίῳς,
hoc est, festis Platonis.

6. Apud Delon.] Insula est una ex

Cycladibus.

7. Pridie Socratem genitum accipi-
mus.] Barthius reponit pari die, malè:
Glossema hoc esse videtur Scaligero,
perperam. VVovverus, quem sequitur
Elmenhorst, ad hunc locum, sic habet:
At Diogenes Laërtius Socratem eodem
die natum tradit, quo Latona Apolli-
nem peperit. Manifesta dissensio: quam
non video quomodo componas, nisi scri-
bas pridie genitum accepimus. Plato
natus pridie ejus diei, quo Latona A-
pollinem Dianamque peperit. Delenda
enim vox Socratem, quæ ex sequen-
tibus irrepsit. Sed fallitur VVovverus.
Reverà enim Socratem pridie natum
illius diei, quo natus est Plato, Laër-
tius refert. hunc nempe septimâ, illum
sextâ die Thargelionis. VVovverum de-
cepit, quod idem Laërtius habet, Dia-
nam natam esse, quo die Socrates na-
tus est, & Apollinem, quo die Plato.
Videtur enim Laërtius contra vulga-
rem opinionem innuere, Dianam &
Apollinem non eodem die natos, sed
Dianam sexto, Apollinem verò septi-
mo Thargelionis. quod & rectæ ra-
tioni non adversatur. sæpè enim fit ut
gemellorum alter uno die, alter se-

¹ Somnium etiam Socratis scitum ferunt. Nam vidisse sibi visus est cygni pullum ex altari, quod in Academiâ Cupidini consecratum est, volasse, & in ejus gramio sedisse: & postea olorem illum pennis caelum petisse, canore musico auditus hominum Deorumque mulcentem. Cùm hoc Socrates in conventu hominum referret, Aristo Platonem puerum oblaturus Socrati magistro, commodum prosequeretur. Quem ubi aspexit ille, ingeniumque intimum de exteriori conspicatus est facie: Hic ille erat amici, inquit, de Academiâ Cupidinis cygnus. Talis igitur, ac de talibus Plato, non solum heroum virtutibus præstitit, verum etiam æquiparavit Divum potestates. ¹⁰

² Nam Speusippus, domesticis instructus documentis, & pueri ejus acre in percipiendo ingenium, & admirandæ verecundiæ indolem laudat: & pubescentis primitias labore atque amore studendi imbutas refert: & in viro harum incrementa virtutum & cæterarum convenisse testatur. ¹⁵

³ Ex iisdem genitoribus ⁴ Glauco & Adimantus fratres ei fuerunt. Doctores habuit in primâ litteraturâ Dionysium: at in palæstrâ Aristonem Argis oriundum, tantosque progressus exercitatio

INTERPRETATIO.

Memoratur etiam egregium somnium Socratis. Visus animi sibi est conspexisse pullum oloribus evolasse ex arâ, qua in Academiâ est sacra Cupidini, & consedisse in suo sinu: ac deinde illum Cygnum tetendisse alis in caelum, delectantem aures hominum & Deorum cantu suavi. Socrate hoc narrante in cœtu hominum, ecce Aristo deducebat Platonem puerum ad offerendum aum magistro Socrati. Quem simul ac ipse vidit, ac cognovit ex specie exteriori ingenium intus reconditum: O amici, ait, hic ipse erat olor profectus ex Academiâ Cupidinis. Ergo Plato cum esset ejusmodi, & creatus ex ejusmodi pa-

rentibus, non modo superavit virtutes heroum, sed etiam æquavit potentias deorum. Speusippus enim, qui didicerat hoc in suâ familia, celebrat ingenium ejus pueri promptum in discendo, & mores admirabilis pudoris: & narrat prima tempora ejus adolescentia fuisse imbuta labore & cupiditate discendi: & affirmat augmenta harum virtutum & reliquarum in ipsum competisse cùm vir esset. Fratres habuit Glauconem & Adimantum ex iisdem parentibus. Fuerunt ei magistri in primis elementis litterarum Dionysius: in palæstrâ vero Aristo Argivus, & adeo in eâ profecit

NOTÆ.

quenti, aut etiam tardius nascatur. Porro, si cuiuspiam dubium sit quod assero, adeat Laërtii loca, alterum de Socrate in vitâ ejus, & alterum de Platone in ejus vitâ. Noster à Laërtio in eo tantum differt, quòd Apollinem & Dianam, communem opinionem secutus. eodem die natos putet, septimo nempe Thargelionis, quo die Plato natus est: cùm Laërtius Dianam pridie natam, eodem scilicet die, quo Socrates natus est, existimet.

1. Somnium etiam Socratis.] Vide Laërtium, in vitâ Platonis, pag. 189. edit. Henrici Stephani.

2. Nam Speusippus domesticis instructus documentis.] Utpote qui Platonis esset ex sorore filius, genitus enim fuit Eurymedonte, & Potone Platonis sorore, ut Laërtius refert.

3. Ex iisdem genitoribus.] Aristone, & Perictione.

4. Glauco & Adimantus fratres.] Et soror Potone mater Speusippi.

ei contulit, ut 1 Pythia 2 & Isthmia 3 deluctata certaverit. Pictura non aspernatus artem. Tragœdis & dithyrambis se utilem finxit. Jamque carminum confidentiâ elatus, 4 certatorem se profiteri cupiebat, nisi Socrates humilitatem cupidinis ex ejus mentibus expulisset: & verâ laudis gloriam in ejus animum inferere curâisset. 5 Et antea quidem Heracliti sectâ fuerat imbutus. Verum cum se Socrati dedisset, non solum ingenio atque doctrinâ ceteros Socraticos vicit: 6 sed etiam labore & elegantia illustravit. Sapientiam ab eo sibi traditam labore quoque asserere nisus est: & eleganti perque venustâ maiestate verbo-

INTERPRETATIO.

exercitio, ut contenderit luctâ in ludis Pythicis & Isthmicis. Non neglexit artem pingendi. Formavit se idoneum scribendis Tragœdiis & Dithyrambis. Et jam instans fiducia suorum veruum, volebat profiteri nomen inter contendentes de illis, nisi Socrates ejecisset ex ejus animo vilem illam cupiditatem: & induxisset in ejus mentem decus

vera gloria. Ac fuerat quidem prius instructus placitis Heracliti. Sed postquam se applicuit Socrati, non tantum superavit reliquos Socraticos acumine, & scientiâ, verum etiam ornavit labore & elegantia Philosophiam quam ab ipso acceperat. Labore quidem quo visus est eam confirmare: elegantia vero per quam adjecit ei maximum

NOTA.

1. Pythia.] Hi ludi in Apollinis honorem post devictum serpentem Pythona instituti, ut habet Ovid. lib. 1. Metamorphos., peragebantur quinto quoque anno juxta Delphos, ut habet Strabo, lib. 9.

2. Et Isthmia.] Ludi à Theseo instituti in Neptuni honorem, aut, ut quidam volunt, Palæmonis. celebrabantur in Isthmi Corinthiaci faucibus, unde Isthmici dicti.

3. Deluctata certaverit.] Schicgeradus habet *deluctaverit*. Sarsberienſi luctando certamina vicerit.

4. Certatorem se fieri cupiebat, nisi Socrates, &c.] Colvius ex Sarsber. actorem magis probat, quam certatorem, quasi voluerit Plato actoris personam in theatro sustinere. at retinenda vulgata lectio. Laërtius, ὁ πρῶτος μέλλων ἀγωνιστῆσαι παρὰ τὴν πρὸ τοῦ Διονυσίου θέαν, Σωκράτης ἀκρίτως κατέφλεξε τὰ ποιήματα, &c. Demum, cum tragicum certamen esset initurus ante Dionysiacum Theatrum, audito Socrate, igni poemata exussit.

5. Et antea quidem Heracliti sectâ fuerat imbutus.] Laërtius non antea quam Socratem audiret, sed post ejus

excessum, sectâ Heracliti fuisse imbutum Platonem refert, idque magistro Cratylo Heracliti discipulo Fragmentum manuscriptum biblioth. Thuanæ à Domino Quésnel ejus tum bibliothecario mihi communicatum, in quo libri hujus pars continetur, & totus liber de Deo Socratis cum ultimo Floridorum fragmento, quod incipit: *Qui me voluisset dicere ex tempore*, &c. hic habet Heraclidis, pro Heracliti: malè: Platone enim recentior est Heraclides.

6. Sed etiam labore, & elegantia illustravit. Sapientiam, &c.] Sic legitur apud Joann. Sarsberienſem hic locus: *sed etiam labore atque elegantia sapientiam illustravit, eique rectâ asserione sensuum, & maiestate verborum plurimum adhibuit dignitatis*. sensu nidiore. At restituo ex fide Thuanarum membranarum: *sed etiam labore atque elegantia illustravit sapientiam ab eo sibi traditam. labore, quo asserere eam visus est: (posset retineri nisus est) elegantia, per quam venustate, & maiestate verborum plurimum ei adhibuit dignitatis*. quam lectionem expressi in interpretatione.

rum plurimum

rum plurimum et adhibuit dignitatis. Sed posteaquam Socrates homines reliquit, quæsit unde proficeret, & ad Pythagoræ disciplinam se contulit. Quam etsi ratione diligenti & magnificè instructam videbat, ¹ rerum tamen continentiam & castitatem magis cupiebat imitari. Et, ² quod Pythagoreorum ingenium adjutum aliis disciplinis sentiebat, ³ ad Theodorum Cyrenas, ut Geometriam disceret, est profectus: & Astrologiam adusque Egyptum ivit petiturum, ut inde Prophetarum etiam ritus addiceret. Et ad Italiam iterum venit, & Pythagoreos, ⁴ Eurytum Tarentinum, & seniore Architam se-
ctatus. ⁵ Atque ad Indos & Magos intendisset animum, nisi eum ¹⁰ bella tunc vetuissent Asiatica. Quapropter inventa Parmenidis ⁶ ac Zenonis studiosius executus, ita omnibus, quæ admirationi sunt singula, suos libros explevit, ut primus tripartitam Philosophiam co-

INTERPRETATIO.

decus lepore & dignitate verborum suorum. At postquam Socrates sublatuſ est à vivis, investigavit unde progressus faceret, & transiit ad sectam Pythagoricam. Quam licet animadverteret præditam esse accuratâ & splendidâ doctrinâ, nihilominus magis optabat amulari eorum abſtinentiam à rebus, & castitatem. Et, quia animadvertebat ingenium Pythagoreorum subsidium habere ex aliis scientiis, ivit ad Theodorum Cyrenas, ut doceretur ab eo Geometriam: & ivit usque in Egyptum

comparatum Astrologiam, atque etiam ut ibi doceretur carmoniaſ vaticinatorum. Ac rursus Italiam petiit, & auditus Eurytum Tarentinum & Architam seniore Pythagoreos. Et adjecisset mentem ad petendos Indos & Magos, nisi bella Asia tunc prohibuissent. Quare cum evoluiſſet diligentius reperta Parmenidis & Zenonis, sic reſerſit libros suos omnibus, quorum unumquodque est admirabile, ut ipſe Princeps conjunxerit Philosophiam, qua diſuſa erat in tres.

NOTÆ.

1. Rerum tamen continentiam.] Notum Pythagoreos ab animalium esu abſtenuiſſe.

2. Quod Pythagoreorum ingenium adjutum aliis disciplinis.] Non ut Cynicorum, qui poſthabitis naturali & rationali philoſophiâ, uni morali, eique duriffimæ atque impudentiſſimæ ſtudebant: neque ut Epicureorum, qui naturalem quidem Philoſophiam & moralem colebant, at reſpuebant Mathematicas diſciplinâs, & Logicam.

3. Ad Theodorum Cyrenas, &c.] Idem habet Laërt. qui tamen Platonem ad Pythagoricos in Italiam prius iſſe tradit, ac poſtea profectum in Egyptum ad Prophetas ſacerdoteſque.

4. Eurytum Tarentinum & seniore Architam.] Philolaum atque Eu-

rythum habet Laërtius.

5. Atque ad Indos & Magos, &c.] nisi eum bella tunc vetuiſſent Asiatica.] Diogenes Laërt. διὰ τὸν πόλεμον τῶν Περσῶν καὶ τοῖς μαγίοις συμπλήρει. διὰ τὸν πόλεμον τῶν Περσῶν decreverat Plato etiam congregi Magos, verum propter Asia bella proposito deſtitit. Bella hæc videntur fuiſſe Cyri Junioris adverſus Artaxerxem Mnemonem fratrem suum, à quo victus atque in acie captus est: aut Pharnabazi & Tiſſaphernis inter ſe, quos Afia Artaxerxes Mnemon præpoſuerat, quibus bellis finem impoſuit. Tiſſaphernes à Rege occiſus. Floruit enim Plato circa illa tempora.

6. Ac Zenonis.] Eleaſis, non autem Cittiæ. hic enim poſt Platonis tempora floruit.

Apul.

CC c c.

- pulārit; sibi que invicem necessarias partes, neque pugnare inter se tantummodo, sed etiam mutuis adjuvare auxiliis ostenderit. Nam quamvis de diversis officinis hæc ei essent Philosophiæ membra suscepta, 1 Naturalis ab Heracliteis, Intellectualis à Pythagoreis, Rationalis atque Moralis ex ipso Socratis fonte; unum tamen ex omnibus, & quasi proprii partus corpus effecit. Et cum principes harum familiarum impolitas sententias, & 2 inchoatas auditoribus tradidissent, eas hic, cum ratione limando, tum etiam ad orationis augmentum honestissimam speciem 3 induendo, perfectas atque etiam admirabiles fecit.
- 10 4 Multi auditorum ejus 5 utriusque sexus in Philosophiâ floruerunt. 6 Patrimonium in hortulo, qui Academiæ junctus fuit, & in duobus ministris, & in paterâ, quâ Diis supplicabat, reliquit. 7 Auri tantum, quantum puer nobilitatis insigne in auriculâ gestavit. Ceterum tres

INTERPRETATIO.

partes, & ostenderit partes illas sibi mutuo necessarias esse, neque solum eas non adversari sibi invicem, verum etiam prestare sibi subsidia reciproca. Licet enim ha partes Philosophiæ essent ab eo desumptæ ex variis scholis, nimirum Naturalis ab Heracliteis, Intellectualis à Pythagoreis, Rationalis, & Moralis ex ipsa sententia Socratis; nihilominus conflavit unicum corpus ex omnibus, quod fuit veluti proprius ejus fœtus. Cumque auctores harum sectarum exhibuissent suis discipulis dogmata imperfecta, &

tantum inchoata, hic reddidit ea perfecta & admiranda quoque, ea poliendo ratione, præcipue ornando ad decentissimam faciem sermonis majestate pleni. Plurimi ex ejus discipulis utriusque sexus clari fuerunt in Philosophiâ. Patrimonium, quod reliquis, fuit exiguus hortus, qui contemneretur erat Academia, & duo famuli, ac crater quo libabat Diis. Nec plus auri reliquit, quam quantum gestavit in aure dum esset puer, quod erat nota ejus nobilitatis. Porro

NOTÆ.

1. Naturalis ab Heracliteis, intellectualis, &c. Idem habet Laert. in ejus vitâ. MS. Thuan. Naturalis à Pythagoreis Dialctica Rationalis atque Moralis ex ipso Socratis fonte.

2. Inchoatas.] Colvius: incomptas.

3. Induendo.] MS. Thuan. inducendo.

4. Multi auditorum ejus.] Quorum nomina vide apud Laërtium.

5. Utriusque sexus.] Inter Platonis auditores Laërtius mulictes duas recenset Lastheniam Mantineam; & Axiotheam Phliasiam.

6. Patrimonium in hortulo, &c. & in duobus ministris, & in paterâ reliquit. Auri, &c.] Paulò plura tamen reliquisse probat ejus testamentum à Laërtio relatum, quo legat Adimanto filio suo fundum & H'φαισίδωρ, & fundum & E'ρσιάδωρ, (sic enim legen-

dum monuit Casaubonus:) argenti minas tres, argenteam phialam drachmarum CLXV, cymbium drachmarum XLV, anulum aureum, & in auream auream, ambo drachmas quatuor & tres obolos pendentia, præterea minas tres sibi ab Euclide Lapidâ debitas, servos quatuor, supellectilem & vasa scripta, quorum haberet exemplar Demetrius.

7. Auri tantum, quantum puer nobilitatis insigne in auriculâ gestavit.] Ejusmodi in aures cā de causâ ἐλδθίρια Græcis dicebantur, quasi dicas ingenuitatis signa. Cur autem in auriculâ dicat non in auribus, discite ex Isidoro, Orig. lib. 19. cap. 31. In aures ab aurium foraminibus nuncupata, quibus pretiosa genera lapidum appenduntur. Harum usus in Graciâ, puella utraque

ejus ad Siciliam adventus mali quidam carpunt, diversis opinionibus differentes. Sed ille primò historiæ gratiâ, ut naturam Ætæ, & incendia concavi montis intelligeret: 1. secundo, petitu Dionysii, ut Syracusanis assisteret, profectus est, & ut municipaleis leges ejus provinciæ addisceret. 2. tertius ejus adventus fugientem Dionem, impetratâ à Dionysio veniâ, patriæ suæ reddidit. Quæ autem 3. consulti, quæ ὁδυµατα Græcè licet dici, ad utilitatem hominum, 4. vivendique & intelligendi & loquendi rationem extulerit, hinc ordiemur. Nam quoniam tres partes Philosophiæ congruere inter se primus obtinuit, nos quoque separatim dicemus de singulis, à Naturali Philosophiâ facientes exordium. 6. Initia rerum esse tria arbitrabatur Plato: Deum, Materiam, rerumque Formas, quas ἰδέαι idem vocat, inabsolutas,

INTERPRETATIO.

quidam maligni accusant tres ejus itiones in Siciliam, loquentes ex variis conjecturis. Verum ille primò ivit propter historiæ naturalem, ut cognosceret naturam Ætæ, & inflammationes montis illius cavi: secundo ivit accersitus à Dionysio, ut opitularetur Syracusanis, atque ut disceret leges urbium illius provinciæ. tertio suo adventu restituit in patriam Dionem aufugientem exorato Dionysio ut ei ignosceret. Hic verò inci-

piemus referre quænam placita (ea possumus Græcè vocari ὁδυµατα) ediderit ad commodum hominum, & ad rationem vivendi & intelligendi atque enuntiandi. Quia enim ipse primus affirmavit tres partes Philosophiæ convenire inter se, nos etiam differemus de unaquaque sæorsim, incipientes à Philosophiâ Naturali. Plato censebat esse tria principia rerum, Deum, Materiam, & Formas rerum, quas ipse appellat Ideas,

NOTÆ.

aure, pueri tantum dextrâ ferebant.

1. Secundo, petitu Dionysii, &c.] Non petitu Dionysii secundam profectionem suscepisse Platonem scribit Laërt. sed contra ultro Dionysium Juniorem convenisse, postulâsseque ab eo terram & homines, qui juxta constitutam à se rempublicam viverent; nec abuisse suspensionem cum magno sui periculo Dionis & Theotæ persuadere tentâsse, ut liberarent insulam.

2. Tertius ejus adventus fugientem Dionem impetratâ à Dionysio veniâ patriam suam reddidit.] Id tamen cum obtinere nequissè refert Laërtius, & infecto negotio ad patriam rediisse.

3. Consulti, quæ ὁδυµατα.] Consul dicta sunt decreta Senatûs, plebis verò scita, ut Philosophorum placita, Græcis ὁδυµατα, ἀπὸ τοῦ δοῦναι, quædā sic videantur.

Vivendique, & intelligendi, & loquendi rationem.] Hoc est, placita tum

Apul.

Moralia, tum Physica, tum Logica, seu Dialectica.

5. Quoniam tres partes Philosophiæ congruere inter se primus obtinuit.] Vide Laërt. in vitâ Platon. His tribus partibus accessit quarta ἡ μετὰ τὰ φυσικά, de quâ multa Aristoteles.

6. Initia rerum esse tria arbitrabatur Plato, &c.] Malè ergo Laërt. ait eum posuisse duo omnino rerum principia, Deum & Materiam. Hunc Apuleii nostri locum muniunt Chalcid. in Plat. Timæum pag. 408. sunt initia Deus & Sylva. (ὅλη ἡ materia) & Exemplum. & Plutarchus de Placitis Philosophorum, lib. 1. cap. 3. ubi ait has esse Socratis & Platonis de universis sententias, tria esse principia, Deum & Materiam & Ideam seu Exemplar, quod noster hic Formam vocat. De Ideis vide Platonis Parmenidem. MS. Thuan. hic habet arbitratum, non arbitrabatur.

CC c c ii

informes, nullâ specie, nec qualitatis significatione distinctas. ¹ Sed hæc de Deo sentit, quod sit incorporeus. Is unus, ait, ἀνελκόμενος rerumque genitor, ² omnium extoror, beatus & beatificus, optimus, nihil indigens, ipse conferens cuncta. Quem quidem cælestem pro-
⁵ nunciat, indictum, innominabilem: & ut ait ipse: ἄρρητον, ἀχαρακτήριστον: cujus naturam invenire difficile est: si inventa sit, ³ in multos eam enunciari non posse. ⁴ Platonis hæc verba sunt: ἦν ἐν ἑαυτῷ τι ἔργον, ἐν ὅσῳτα δὲ ὡς πολλὰς ἐκείρεν ἀδωάτων. ⁵ Materiam verò improcreabilem, incorruptamque commemorat, non Ignem, neque Aquam, nec aliud de principiis & absolutis elementis esse: sed ex omnibus primam figurarum capacem, ⁶ factionique subjectam: adhuc rudem, & figurationis qualitate viduatam, Deus artifex conformat universam. Infinitam verò idcirco, quod ei sit interminata magnitudo. Nam quod infinitum est, indistinctum magnitudinis habet finem.
¹⁵ atque ideo, cum viduata sit sine, ⁷ infinibilis rectè videri potest.

INTERPRETATIO.

imperfectas, nondum formatas, nullâ specie à se invicem distinctas, neque ullo charactere qualitatis. Verum hæc sunt qua opinatur de Deo, eum corpore carere. Ille solus (inquit) immensus est, producorrerum, trahens ad se cuncta, felix & felices faciens, optimus, nullius rei agens, largiens ipse omnia. Quem affirmat quidem esse cælestem, nulla dictione aut nomine designari posse: & esse, ut ipse dicit, indictum innominabilem: cujus difficile est cognoscere naturam: eamque, si sit cognita, non posse offerri in plures. Hæc sunt verba Platonis, Deum & invenire difficile,

& ab eo qui invenerit in multos offerri impossibile. Ait verò Materiam esse ingenerabilem, & incorruptibilem, & eam non esse Ignem, neque Aquam, neque aliud ex Elementis, seu principiis perfectis: sed eam esse primam omnium aptam figurari, & elaborari: Deus fabricator configurat totam adhuc informem, & carentem charactere figurationis. Ideo autem ait eam esse infinitam, quia habet extensionem illimitatam. Quod enim est infinitum, habet limites extensionis indeterminatos, idcircoque cum careat termino, jure potest apparere indefinita.

NOTÆ.

1. Sed hæc de Deo sentit.] Pleraque hæc è Platonis Timæo desumpta sunt.

2. Omnium extoror.] Non violentus quidem, sed suavis, qui non necessitate, sed cupiditate ad se rapiat, ut ex Platonis convivio colligitur, ad quod vide Marfilii Ficini commentarium.

3. ἀρρητον ἀχαρακτήριστον.] Id significant hæc vocabula, quod supra dixit indictum innominabilem.

4. Platonis hæc verba sunt θείον δῖον τι ἔργον, &c.] Immo hæc ex Timæo: ἦν ἑαυτῷ ἐν παντί καὶ πάντες οὗτοι πάντες ἀδωάτων λέγειν. factorem igitur & patrem hujus universi, & invenire difficile, & eum, qui inven-

ris impossibile est offerre in omnes.

5. Materiam verò improcreabilem. &c. Plato in eodem Timæo ait materiam matrem & receptaculum omnium creaturarum aspectabilem & sensibilem, neque terram, neque aerem, neque ignem, neque aquam, neque quacumque ex his sunt, neque ex quibus hæc: sed speciem quamdam invisibilem, & informem omnium receptivam.

6. Factionique subjectam.] Strevichius malebat fictioni.

7. Infinibilis rectè videri potest.] Indefinitam nostro xvo dixit Cartesius materiam alio sensu, eo scilicet quod nullos ejus fines animo deprehenderet: Plato hic, quod formas capere possit

† Sed neque corpoream, neque sanè incorpoream esse concedit. Ideo autem non putat corpus, quòd omne corpus specie qualicumque non careat. Sine corpore vero esse, non potest dicere: quia nihil incorporale corpus exhibeat: sed vi & ratione sibi eam videri corpoream. atque ideò 2 nec actu solo, neque tamen solà opinione cogitationis intelligi. Namque corpora, propter insignem evidentiam sui, 3 simili iudicio cognosci. sed quæ substantiam non habent corpoream, cogitationibus ea videri. unde 4 adulteratà opinione, ambiguam materiæ hujus intelligi qualitatem. 5 *Ideas* verò, id est, Formas omnium, simplices & æternas esse, 6 nec corporales esse tamen ex iis, quæ Deus sumpserit, exempla rerum, quæ sunt, erunt-ve: nec posse amplius quàm singularum specierum singulas imagines in exemplaribus inveniri: 7 gignentiumque omnium, ad instar ceræ, formas & figurentur ex illà exemplorum impressione signari. 8 *Tæ* *εἰδές*, quas Essen-

INTERPRETATIO.

At neque fatetur eam esse corpoream, neque certè incorpoream. Propterea vero non arbitratur eam esse corpus, quod corpus quodlibet habeat formam aliquam. neque autem affirmare eam esse incorpoream, quoniam nihil incorporeum potest constituere corpus: verum ait eam sibi videri corpoream virtute & ratione. eamque idcirco neque percipi solà naturā suā, neque etiam solà existimatione mentis. Corpora enim ob suam manifestissimam evidentiam percipi cognitione ejusdem modi, at illa quæ non sunt naturā corporeā, percipi intellectu-

ne solà, atque inde fieri ut natura hujus Materia dubia credatur, corruptā existimatione. Ideas autem, hoc est formas universarum rerum, esse simplices & æternas, neque tamen corporeas: quæ autem ex his Deus ceperit, esse exemplaria rerum quæ sunt, aut erunt, & in illis exemplaribus non posse reperiri plus quàm unum simulacrum uniuscujusque speciei: & formas ac figuras omnium quæ generantur, per modum ceræ, notari charactere illo Idearum. Dicit duas esse substantias, quas nos vo-

NOTÆ.

infinitas.

1. *Sed neque corpoream, neque sanè, &c.* Chalcidius in Platonis Timæum: Quibus ita decursus sequitur, ut an corpus sylvæ sit, consideremus. Neque corpus, neque incorporeum, quiddam posse dici simpliciter puto; sed iam corpus, quàm incorporeum possibilitate.

2. *Nec actu solo.* Hoc est, neque propriâ evidentia, (atque, ut ita dicam) sensibilitate, adeò ut ex eo quòd actu existat illicò percipiatur sensibus.

3. *Simili iudicio.* Hoc est, evidenti.

4. *Adulteratà opinione.* Similiter Alcinoüs de Doctr. Platonis, cap. 8. materiā dixit *νόθον λόγον μὴ ἀληθινόν*.

5. *Ideas verò.* Vide Platon, in Par-

menido, & Laërt. pag. 194. & seqq.

6. *Nec corporales, &c.* Lege Juxta MS. Thuanum: nec corporales tamen. Esse autem ex his, quæ Deus sumpserit, &c. planiore multò sensu.

7. *Gignentiumque omnium.* Observe gignentium passivè seu potius neutraliter sumptum pro nascentium.

8. *Tæ* *εἰδές* quas essentias dicimus duas esse ait, &c. quarum una cogitatione, &c. Laërt. in vitâ Platonis pag. 194. διὸ καὶ οἱ εἰδῶν τὰ αἰσθητῶν, καὶ τὰ νοητῶν. quocirca, eorum, quæ sunt, alia sensibus percipi, alia mente. Vide totum locum. Hanc essentiarum divisionem Plato ab Epicharmo transtulit, referente Alcimo Philosopho apud eundem Laërtium.

tias dicimus, duas esse ait: per quas cuncta gignantur, Mundusque ipse. quarum una, cogitatione solâ concipitur: altera, sensibus subjici potest. ¹ Sed illa, quæ mentis oculis comprehenditur, semper & eodem modo, & sui par ac similis invenitur, & quæ verè sit. Ateniam & altera opinione sensibili & irrationabili æstimanda est, quam nasci & interire ait. Et, sicut superior verè esse memoratur; ² hanc non esse, verè possumus dicere. Et primæ quidem Substantiæ vel Essentiæ primum Deum esse, ³ & Mentem Formasque rerum, & Animam: secundæ Substantiæ, omnia, quæ ⁴ inde formantur, quæque gignuntur, & ⁵ quæ ab Substantiæ superioris exemplo originem ducunt. quæ mutari & converti possunt, labentia, & ad instar fluminum profuga. adhuc illa, quam dixi, intelligendi substantia, quoniam constanti nititur robore, etiam quæ de illâ disputantur, ratione stabili & fide plena sunt. At hujus, quæ veluti umbra & imago est superioris, rationes quoque & verba, quæ de eâ disputantur, inconstantis sunt disciplinæ. Initium omnium corporum Materiam esse memoravit. ⁵ hanc

INTERPRETATIO.

camus essentias: quarum una omnia generentur, atque adeo ipse Mundus. quarum altera percipitur tantum mente: altera potest exponi sensibus. Verum illa qua cognoscitur lumine animi, semper reperitur & eadem, & sibi equalis ac similis, ac vera existens. Sed enim altera quam dicitur oriri & mori, expendenda est existimatione sensibili, & irrationali. Ac quemadmodum illa prior dicitur verè existere: ita possumus affirmare hanc posteriorem non verè existere. Ac primò quidem Deum esse prima substantia seu essentia, & Materiam, ac Ideas rerum, & Animam: universa verò qua ex iis formantur & qua generantur, & qua ab archetypo superioris substantia ortum trahunt, esse secunda substantia, qua quidem possunt immutari & converti, fluentia, & fugientia more fluviorum. iterum illa essentia intelligens de qua locutus sum, quia fulcitur virtute firmâ, illa quoque qua dicuntur de ipsâ, nituntur firmâ ratione, & digna sunt quibus omnino credatur. Quantum ad hanc vero, qua est quasi umbra & effigies altioris, rationes quoque & voces qua dicuntur de eâ, non habent stabilitatem doctrinæ. Affirmavit Materiam esse principium universorum corporum, eam quoque configurari appli-

NOTÆ.

1. Sed illa, qua mentis oculis comprehenditur, semper & eodem modo, &c.] Vide Laërt. pag. 191. edit. Hent. Stephani, in 8.

2. Hanc non esse verè possumus dicere.] Nimirum non esse existentiam certâ & stabili, qualis est rerum, quas superior illa essentia complectitur, sed existentiam aded incertâ, aded fluxâ, aded instabili, ut quæ huic secundæ essentiae attribuantur, scilicet sensibilia vix unquam existere dici possint, sed perpetuò vel nascantur, vel intereant.

3. Et mentem.] Repone ex membranis Thuan. & materiam: sic enim habent illæ: *mentem*. Ratio patet ex textu ipso: frustra enim mox repeteret & animam & enumerando principia rerum, malè omitteret Materiam.

4. Inde formantur.] MS Thuan. *informantur*.

5. Hanc & signari impressione formantur.] Suprà gignentiumque omnium, ad instar cetera, formas &figurationes ex illâ exemplorum impressione signari.

& signari impressione Formarum. Hinc prima elementa esse progenita, Ignem, & Aquam, Terram, & Aëra. Quæ si elementa sunt, simplicia esse debent, neque ad instar syllabarum nexu mutuo copulari. Quod istis evenit, quarum substantia multimodâ potestatum coitione conficitur. Quæ cum inordinata, permixtæque essent, ab illo ædificatore mundi Deo, ad ordinem numeris & mensuris in ambitum deducta sunt. Hæc 2 de plurimis elementis ad unum redacta esse. 3 & Ignem quidem & Aëra, & Aquam habere originem atque principium 4 ex trigono, qui sit trianguli recti non paribus angulis. Terram vero directis quidem angulis, trigonis, & vestigiis paribus esse. Et prioris quidem formæ tres species existere, 5 pyramidem, 6 octangulam, & 7 vigintiangulam. Sphæram & pyramidem figuram Ignis in se ha-

INTERPRETATIO.

catione Formarum. Inde orta esse prima elementa, Ignem, & Aquam, Terram & Aërem. Quæ si sunt elementa, debent esse simplicia, neque conjungi copulatione reciproca per modum syllabarum. Quod accidit illis rebus, quarum essentia constat multiplici concursu qualitatum. Quæ cum essent sine ordine & confusa, disposita sunt in ordinem secundum numerum & mensuram in circuitum, ab illo Deo conditore orbis. Ea

ex multis elementis rediisse ad unum, ac Ignem quidem & Aërem, & Aquam ducere ortum & initium ex triquetra, quod efficitur quando anguli trigoni recti non sunt aequales. Terram autem fieri ex triangulis quidem rectangulis & laterum aequalium, & nasci quidem tres species ex figurâ priore, nempe Pyramidem, octangulam figuram, & vigintiangulam. Globum & Pyramidem habere in

NOTÆ.

1. Neque ad instar syllabarum nexu mutuo copulari.] Ex Platonis Timæo similitudo hæc desumpta.

2. E plurimis elementis.] In vulgg. & plurimis. Unde Elmenhorst. de plurimis. MS. Thuan. à plurimis, rectè.

3. Et Ignem quidem, & Aëra, & Aquam habere principium ex trigono, qui sit trianguli recti non paribus angulis. Terram vero, &c.] Videndus Laërt. in vitâ Platonis.

4. Ex trigono, qui sit trianguli recti non paribus angulis.] Hunc trigonum ἰσὺπλάσιον esse necesse est, ex solis enim ἰσὺπλάσιος, hoc est, æquilateris trigonis, compingi possunt quæ postea memorat ἐκτεταστόν, & εἰκοσιόστον, quod ergo ait, qui sit trianguli recti paribus angulis, sic juxta Platonem ipsum explicandum est, ut trigonus ille ἰσὺπλάσιος intelligatur compositus ex sex triangulis rectangulis inter se æqualibus, ductis nimirum à singulis angu-

lis in opposita latera lineis perpendicularibus. atque hi sanè trianguli angulos habebant ad basim non pares, cum horum alter alterius sit duplus, minimum verò latus dimidium basiscos.

5. Pyramidem.] Illam nempe, quæ ex quatuor æquilateris triangulis constat, quamque γεωμετρικὴν vulgò Geometræ vocant, estque primum ac simplicissimum ex quinque solidis regularibus.

6. Octangulam.] Errat Apuleius & Platonis ἐκτεταστόν malè interpretatur formam octangulam. Octædruum enim sex tantum habet angulos solidos ex quatuor quæque angulis planis constantes, cum octo habeat superficies triangulares æquilateras.

7. Vigintiangulam.] Non felicius εἰκοσιόστον interpretatur vigintiangulam. Icosædruum enim viginti habet superficies triangulares æquilateras,

bere, octangulam verò Aëris, angulatam vicies sphæram Aquæ dicatam esse: 1 æquipedum verò trigonum efficere ex sese quadratum, quadratum verò 2 cubum, quæ terræ sit propria. Quapropter 3 mobilem pyramidis formam Igni dedit, quod ejus celeritas agitationi hujus videatur esse consimilis. Secundæ velocitatis octangula sphæra est. hanc Aëri detulit, qui levitate & pernitate post ignem secundus esset. Vicenalis sphæra est loco tertio. hujus forma fluida 4 & mobilis Aquæ similior est visa. Restat 5 tesserarum figura, quæ cum sit immobilis,

INTERPRETATIO.

se figuram Ignis, octangulam autem, Aëris figuram vigintiangularum destinatam esse Aqua: triangulum autem octangulum Iosephus ex se gignere quadratum, quadratum autem gignere tesseram, quæ figura Terra maximè congruat. Quamobrem attribuit Igni figuram mobilem Pyramidis, quia ejus velocitas videtur referre ipsius agita-

tionem. Globus octangulus secundam celeritatem obtinet. assignavit hanc figuram Aëri, quia est ab Igne secundus levitate & velocitate. Globus vigintiangularis habet tertium locum, figura ejus fluxa & volubilis, visa est magis referre Aquam. Superest forma cubarum, quæ quoniam est immobilis,

NOTÆ.

sed duodecim tantum angulos solidos, ex quinque planis angulis quemque constantes.

1. *Æquipedum verò trigonum.*

Triangulum rectangulum, cujus duolatera rectum angulum comprehendentia æqualia sint. Quadratum porro in quatuor ejusmodi triangulos dividitur, ductis ambabus diagonalibus, quæ sese mutuo ad rectos angulos in quadrati centro secant.

2. *Cubum, quæ terra sit propria.*

Supple *figura vel forma.* Plato in Timæo: ἡ γὰρ οὐρανὸς τοῦ κυκλικῶν εἶδους διέσκη. Porro præter quatuor supra memorata solida regularia, est adhuc dodecaëdrum duodecim constans pentagonis & viginti solidis angulis, quæ figurâ usum fuisse Deum ad universi constructionem ait Plato: cujus symbolicam hanc rationem affert Marsilius Ficinus ejus interpretes, quod ut in hoc solido duodecim sunt pentagonæ superficies, ita & duodecim sunt in coelo signa Zodiaci, quorum unumquodque in triginta gradus resolvitur, ut & superficies pentagona in triginta triangulos, iis similes, de quibus supra. Ductis enim à figuræ centro ad singulos angulos lineis, quinque efficiuntur trianguli, quorum unus

quisque, ut jam dixi, in sex alios triangulos oblongos subdividitur. Errat tamen Mars. Ficinus, cum ait quinque triangulos, in quos dividitur pentagonum, esse æquiláteros. Hoc enim tantummodò verum est in hexagonis, quorum latus æquale est semidiametro circuli, cui inscribuntur. Atque hæc quinque supra memoratæ figuræ solidæ regulares eâ de causâ dictæ sunt πλατωνικὰ σχήματα, quorum constructio nis tradendæ causâ Euclidem (qui Platonius erat) universam Geometricorum elementorum tractationem suscepisse Proclus affirmat lib. 2. ὁ δὲ δὲ καὶ τὴν συμπλοκὴν τοῦ σχήματος τῆς οὐρανίας ἐποίησεν. (Εὐκλείδης) πῶς ἔστι καλεῖσθαι τὰ πλατωνικὰ σχήματα οὕτως.

3. *Mobilem pyramidis formam Igni dedit.* Plato ibidem, τὸ μὲν δὲ πυρρῆς εἶδος εἶναι, γὰρ οὐκ εἶδος, πῦρ οὐκ εἶδος καὶ οὐρανίας. Certè experienciâ constat nitri particulas, cujus tanta in corripiendo igne celeritas, & correpto, vis est, pyramidalis esse figuræ.

4. *Et mobilis, Aqua similior.* MS. Thuan. & volubilis melius de Aquâ, & figurâ illâ, quam ei tribuit, & supra mobilem pyramidis formam Igni dedit.

5. *Tesserarum figura.* Tesseram hic Terræ

¹ Terræ constantiam non absurdè sortita est. Et alia initia inveniri forsitan posse ait, quæ aut Deo nota sunt, vel ei, qui sit Diis amicus. Sed de primis elementis Igni & Aquâ, cæteri(que, ² & illa constare particulatim animalium & inanimantium corpora. Mundumque omnem ex omni Aquâ, totoque Igni, & Aëris universitate, cunctâque Terrâ esse factum: ³ & non solum nullam horum partem extra orbem relinqui, sed ne vim quidem ejus extrinsecus inveniri. Hæc autem invicem ⁴ ex se & intra se apta & connexa esse. Idcircoque in Igne, Terrâ & Aquâ, & Aëre esse situm. At, sicut Ignis Aëri cognatione conjungitur, ita humor affinitati terrenæ jungatur. Hinc unum esse Mundum, in eoque omnia: nec relictum esse locum, in quo alius, neque elementa superesse, ex quibus alterius mundi corpus possit esse. Ad hæc attributa est ei perpetua juvenus, & inviolata valetudo. Eoque nihil præterea extrinsecus est relictum, quod corrumpere posset ejus ingenium. & si superesset, non eum læderet; cum ita apud se ⁵ omni parte compositus atque ordinatus foret, ut adversantia & contraria naturæ disciplinæque ejus officere non possent. Idcirco autem perfectissimo & pulcherrimo mundo instar pulcræ & perfectæ sphæ-

INTERPRETATIO.

non incongruè attributa est firmitati Telluris. Dicit posse etiam fortasse reperiri alia principia; qua cognita sunt vel Deo, vel etiam illi, qui sit charus Diis. Verum & hac quæ cernimus corpora animalium, & rerum inanimatarum, composita esse ex primis elementis, Igne, & Aqua, & reliquis minutatim inter se vinctis. & totum orbem constatum esse ex totâ Aquâ, toto Igne, toto Aëre, ac totâ Terrâ: ac non modo nihil eorum superesse extra mundum, sed ne virtutem quidem ipsius reperiri extra ipsum. Ea verò extra se & intra se coaptata esse invicem & copulata, atque ideo esse certam possituram in Igne, Terra, Aquâ, & Aëre. Ita ut quemadmodum Ignis connectitur affini-

tate cum Aëre, ita Aqua connectatur cognatione cum terrâ. Inde unicum esse orbem, & universa esse in ipso, neque superesse locum in quo alius orbis possit esse, neque restare elementa ex quibus corpus alterius orbis possit constare. Præterea concessa est ei æterna juvenus, & valetudo incorruptibilis. Atque ideo nihil relictum est præterea extra ipsum, quod posset labefactura ejus naturam, & tamen relictum esset, non noceret ei; siquidem sic undique constitutus ac dispositus esset intra se, ut inimica & adversa non possent nocere ejus indoli, ac legibus. Idem verò à Deo creatore attributum est munda absolutissimo & decorissimo.

NOTÆ.

vocat cubum, figuram nempe solidam, sex quadratis superficiebus comprehensam, octo habentem angulos solidos, ex tribus quemque planis, usque rectis, constantes.

1. Terra substantiam.] Lege ex Colvio & MS. Thuanio Terra constantiam.

2. Ex illis.] MS. Th. & illa, melius.

3. Et non solum nullam ejus partem, Apul.

Græc. sed vim quidem ejus Græc.] Scribe: sed ne vim quidem. Sic enim Plato: μέγας ὁ δὲ ἔδωκεν, ὁ δὲ δυνάμει ἔδωκεν ἁπλοῦς.

4. Ex se & intra se.] MS. Thuanio ex se inter se: melius.

5. Attributa est ei perpetua juvenus, & inviolata valetudo.] Plato in Timæo: ἐν ᾗ ἡ αἰώνιος ἡ ἀσώτος ἡ.

DDdd

5 *ra à fabricatore Deo quæsitum est, ut sit nihil indigens : sed ope-*
riens omnia, coërcensque contineat; pulcer & admirabilis, sui similis,
sibi que respondens. 1 Hinc illi & septem motus locorum habeantur:
processus & retrocessus, dexterioris ac sinistri, sursum deorsum-
que nitentium, & quæ in gyrum circuitumque torquentur. Sex su-
 10 *perioribus remotis, hæc una mundo relicta est sapientiæ & prudentiæ*
propria, ut rationabiliter 2 volveretur. Et hunc quidem mundum
nunc sine initio esse dicit: aliàs originem habere, natumque esse: 3 nul-
lum autem ejus exordium atque initium esse, ideò quòd semper fue-
 10 *rit: 4 nativum verò videri, quòd ex his rebus totius natura & sub-*

INTERPRETATIO.

tanquam globo pulchro & omnibus suis
numeris absoluto, ut nullà re egeat,
sed completatur universa, regens ea,
& cohibens; decorus & mirandus, sem-
per sibi similis, ac secum conveniens.
Hinc etiam existant hi septem motus
locorum: progressionis, & regressionis,
ad dextram, & ad sinistram, eorum,
quæ tendunt sursum & deorsum, & eorum,
quæ vertuntur in orbem, atque ambitum.

Omissis sex prioribus, hæc sola progressio
concessa est orbi, utpote congruens sa-
pientiæ & prudentiæ, ut scilicet vota-
retur certâ ratione. Et quidam modò
ais hunc orbem carere principio, modò
eum habere principium, & ortum fuis-
se: nullum autem ideò esse ejus princi-
pium & ortum, quoniam nunquam non
extiterit: videri verò natum fuisse,
quia natura & substantia illius uni-

NOTÆ.

1. *Hinc illi & septem motus locorum*
habeantur.] Existimo omissam esse sub-
junctivam particulam cum. Itaque sic
libentius legam, hinc & illi septem
motus locorum cum habeantur, &c.
conjecturam meam firmat, quòd, post
enumeratas omnes illas motus species,
subjungit, sex superioribus remotis,
&c. hoc vult scilicet: Deum, quamvis
sint septem motus locorum, nullum
ex sex prioribus, qui per lineas rectas
peraguntur, mundo tribuisse, quoniam
illi contrarios habent, à quibus possunt
destrui. At circularem ei assignasse, qui
à contrario destrui non potest, cum
ipse in seipsum revolvatur.

2. *Volveretur.] MS. Thuan. move-*
retur.

3. *Nullum autem ejus exordium,*
&c. atque initium esse, ideò quòd sem-
per fuerit.] Non hoc ipsum habet Pla-
to in Timæo: sed tantum Deum in
creando mundo secutum esse exemplar
sempiternum, non autem genitum.
Quidam tamen Platonis interpretes,
teste Marfilio Ficino, mundum sempi-
ternum dixerunt, quibus nostrum Apu-

leium adjungere possumus. Sic porro
habet Ficinus cap. 13. compendii in
Timæum: Si quis interroget numquid
apud Platonem mundus fuerit sempi-
ternus: Respondeo equidem interpretibus
Severo, & Attico, & Plutarcho, aliis-
que, ut Proculus narrat, multis, non
fuisse semper: sed interpretantibus Crau-
tore, Plotino, Porphyrio, Amblicho,
Proculo, & plerisque aliis, semper
quidem fuisse, & fuisse semper à Deo:
immò fluxisse. Deum enim semper esse
aiunt, mundum verò fieri semper &
fluere, ac, si initio temporis carentem
consideraveris, ingenitum dici mundum:
sin autem perpetuum à Deo ejus efflu-
vium, assidue genitum: neque minus
ex Deo pendere, si dependens, pendens-
que semper, quam si aliquando cœperis
dependere, vel desinat.

4. *Nativum verò videri, quòd,*
&c.] Plato: γέννηται, ὁ κόσμος ὑπὸ θεοῦ
τῷ θεῷ καὶ ὁμοῦ τῶν θεῶν: genitus est, vide-
ri enim, & tangi potest, & corpus
habet. MS. Thuanus habet hic: nati-
vum verò videri, quòd ex his rebus
substantia ejus, & natura constat, &c.

stantia ejus constat, quæ nascendi sortitæ sunt qualitatem. Hinc & tangitur & videtur, sensibusque corporeis est obviu. ¹ Sed quod ei nascendi causam Deus præstitit, ideò immortalī perseverantiā est semper futurus. ² Animam verò animantium omnium non corpoream esse, nec sanè perituram, cū corpore fuerit absoluta, ³ omniumque gignentium esse seniore: atque ideò & imperitare & regere ea, quorum curam fuerit diligentiamque sortita, ipsamque semper, & per se moveri, agitatricem aliorum, quæ naturā sui immota sunt, atque pigra. ⁴ Sed illam cœlestem Animam, fontem animarum omnium, optimam & sapientissimam, virtutum esse genitricem, subseruire etiam fabricatori Deo, & præstō esse ad omnia inventa ejus pronunciat. ⁵ Verū substantiam mentis hujus numeris & modis confici

INTERPRETATIO.

versis conflata est ex rebus, quarum natura est ortum habere. Inde est quod palpatur, & aspicitur, ac patet sensibus corporeis. At quoniam Deus ipsi præbuit causam nascendi, idcirco permansurus est perpetuā duratione. Animam autem cunctorum animalium non esse corpoream, neque eam cerē interituram esse quando fuerit disjuncta à corpore, eamque esse antiquiorem cunctis, quæ generantur: & idcirco domari & gubernare ea, quæ commissa fuerint sua cura & diligentia, atque eam semper moveri, & ex seipsā commouentem alia, quæ ex suo proprio ingenio sunt immota & tarda. Illam verò animam cœlestem, originem animarum universarum, optimam, & sapientissimam, esse productricem virtutum, dicit quoque eam famulari Deo creatori, & paratam esse ad omnia ejus excogitata. At substantiam hujus mentis constare secundum numeros & modos.

NOTÆ.

1. Sed quod ei nascendi causam Deus præstitit, ideò immortalī, &c.] Aliam causam refert Laërt. in vitā Platonis, ἀλλὰ μὲν καὶ ἀφ' αὐτοῦ διακρίνει τὸ κόσμον, διὰ τὸ μὴ διαλύεσθαι εἰς τὸ θεόν. eo quod non possit dissolui in Deum.

2. Animam verò animantium omnium, non corpoream esse, nec sanè perituram, cū corpore fuerit absoluta.] Laërtius: ἀθάνατον ἔλεγε τὴν ψυχὴν, καὶ πολλὰ μεταμφιεσμένην σωματι. Immortalem dixit esse animam, & multa corpora induere, hæc est Pythagorica μεταμύθεωσις, quam apertè proficitur Plato in Phædonē, nec mirum, audiverat enim in Italiā Philolaūm & Eurytum Pythagoricos.

3. Omniumque gignentium esse seniore.] Observe patrium casum cum adjectivo comparativi gradus. Et, gignentium pro nascentium, quod jam observavimus. In hanc porro senten-

tiam loquitur Plato, in Dialogo, cui nomen Epinomis: ἀρχαὶ δὲ τῶ τοῦ καὶ ψυχῆ πρὸς βουτῆς οὐδὲ σωματός: id igitur admittimus animam corpore antiquiorem esse.

4. Sed illam cœlestem Animam &c.] De hac Animā intelligendus Virgilius, Æneid. 6.

Principio cælum ac terras, camposque liquentes,

Lucentemque globum Luna, Titania-
que astra

Spiritus intus alis, totamque infusa
per artus

Mens agitat molem, & magno se
corpore miscet.

5. Verū substantiam mentis hujus, numeris & modis confici.] Laërt. ἀρχὴν τε ἔχειν ἀριθμητικῆς. Anima initium constare numeris, vide Marf. Fic. compendio in Timæum à cap. 26. ad cap. 36. MS. Thuan. pro verū hic habet unde.

DDdd ij.

congeminitis ac multiplicatis augmentis incrementilque per se & extrinsecus partis : & hinc fieri, ¹ ut musicè mundus, & canorè moveatur. ² Naturasque rerum binas esse, ³ & earum alteram esse, quæ veniat in mentem, quam quidem *δοξαστήν*, opinabilem appellat ille, & quæ videri oculis & attingi manu possit : alteram *διανοητικὴν*, cogitabilem & intelligibilem. detur enim venia novitati verborum, rerum obscuritatibus servienti. Et superiorem quidem partem mutabilem esse, ac facilem contuenti : hanc autem, quæ mentis acie videtur, & penetrabili cogitatione percipitur atque concipitur, ⁴ incorruptam, immutabilem, constantem, eandemque, & semper esse. Hinc & duplicem rationem interpretationemque dicit. Namque illa visibilis, fortuita & non ita perseveranti suspicione colligitur : at hæc intelligibilis, verà, perenni, & constanti ratione probatur esse. ⁵ Tempus verò ævi esse imaginem, siquidem tempus movetur, perennitatis fixa & immota est natura. & ire in eam Tempus, & in ejus magnitudinem

I N T E R P R E T A T I O.

*duplicatis & multiplicatis audibus, atque incrementis comparatis per se & ab extrinseco : atque inde effici, ut orbis rotetur musicè & canorè. Duasque esse naturas rerum, ac unam earum esse, quæ percipitur animo, & quæ possit conspici oculis, & palpari manu, quam quidem ille vocat *δοξαστήν* sub opinionem cadentem : alteram *διανοητικὴν* cogitabilem & intelligibilem, nam ignoscendum est novitati vocum, quæ utilis est illustrandis rerum tenebris. Ac priorem quidem partem esse mutabilem, & manifestam aspicienti : hanc verò, quæ cernitur lumine animi, & cognoscitur ac*

comprehenditur cogitatione acutâ, esse incorruptibilem, immutabilem, stabilem, & eandem, atque æternam. Idem ait etiam esse geminum earum modum & explicationem. illa enim, quæ conspicua est, cognoscitur suspicione fortuitâ, ac non diu durante. Verum hæc cogitabilis probatur existere ratione verâ, perpetuâ ac stabili Tempus autem ait esse tantum æffigiem quandam æternitatis, quandoquidem Tempus movetur, natura verò æternitatis est constans & immobilis. Tempus etiam tendere in eam, & posse terminari & resolvi in

N O T A.

1. Ut musicè mundus & canorè moveatur.] Videndus Plato, in Epinomide.
2. Naturasque rerum binas esse, &c.] Suprà rās *ῥοίας*, quas essentias dicimus duas esse ait : per quas cuncta gignantur. Mundusque ipse, quarum una cogitatione solâ concipitur : altera sensibus subjici potest, &c.
3. Et earum alteram, &c.] Mallem sic scriptum : Et earum alteram esse, quæ videri oculis, & attingi manu possit, quam quidem *δοξαστήν* opinabilem appellat ille : & alteram, quæ veniat in mentem, *διανοητικὴν* cogitabilem & intelligibilem, &c. suffragatur quod paulò infrâ ait : hanc autem, quæ mentis acie videtur, & penetrabili cogitatione percipitur, atque concipitur, incorruptam immutabilem, &c.
4. Incorruptam, immutabilem, &c.] Hæc natura rerum *διανοητικὴν* incorrupta, æterna, &c. nihil aliud est præter rerum Ideas, quas æternas esse & divinæ menti ab omni ævo insitas Plato affirmavit. sed vide ipsum in Parmenide.
5. Tempus verò ævi esse imaginem.] Vide Chalcidium in Platonis Timæum, pag. 95. Alcinoium cap. 15.

finiri aut dissolvi posse: ¹ si quando hoc decreverit fabricator mundi Deus. Eiusdem temporis spatii mensuras mundanæ conversionis intelligi. ² Solis quippe & Lunæ globum hoc agere, cæterasque stellas, ³ quas nos non rectè Erroneas & Vagas dicimus. nostræ enim super earum cursibus opiniones, disputationesque ⁴ possunt in errorem intellectum inducere. Cæterum ille rerum ordinator ita reversiones earum, ortus, obitus, recessus, moras, progressusque constituit; ut ne modico quidem errori locus esset. Dies quippe cum noctibus mensium spatia complere, menses vicissim annorum orbes involvere: nec prius, quàm signa hæc in luce sidereâ ardere cœperunt, iniri potuisse temporum numeros. Perituram quoque esse observationem computationis hujus, si hic olim chorus antiquus steterit. Namque, ut mensuræ & reversiones temporum noscerentur, circuitusque Mundi videretur, Solis incensa sunt lumina: & vicissim, ut quies desiderata proveniret, animantibus, opacitas est inventa noctis. ⁶ mensēque

INTERPRETATIO.

ejus immensitatem: si Deus conditor orbis statuerit hoc aliquando. Mensuras rotationis mundi percipi ope intervallo- rum ejusdem temporis. id enim prestare orbem Solis & Luna, ac reliqua astra, qua nos perperam vocamus Errantia & Vaga. nam nostra sententia & disceptationes de motibus eorum, possunt impellere animum in errorem. Porro ille dispositor rerum sic disposuit recursus eorum, ortus, occasus, retrogressiones, stationes, & progressiones, ut ne parvi quidem erroris ansa relicta esset. nam

dies simul & noctes perficere interval- la mensium, menses vice versâ com- plere circulos annorum: & tempora non potuisse computari, antequàm hac astra inceperent fulgere lumine cælesti. Inter- ituram etiam esse observationem suppu- tationis, si hic versus siderum cætus ali- quando cessaverit moveri. Etenim, ut co- gnoscerentur mensura & recursus tem- porum, & ut cerneretur revolutio orbis, fax Solis accensa est: & vice versâ obscuritas noctis reperta est, ut requies optata concederetur animalibus. & men-

NOTÆ.

1. Si quando hoc decreverit Deus.] Hinc videre est Platonem, cum im- mortali perseverantiâ futurum mundum dixit, non intellexisse quasi res sic se necessariò habitura sit: sed tantum, si finem mundus sit habiturus, hoc non ex ejus principiorum constitutione, sed ex merâ Dei voluntate eventurum, cum mundi primordia ipsius Dei pru- dentiâ ita disposita sint, ut annuente eodem supremo conditore, æternitatem spondeant.

2. Solis quippe.] MS. Thuan. Solem quippe.

3. Quas non rectè Erroneas & Va- gas dicimus.] Noster in De Deo So- cratis: Verum etiam quinque Stellas,

qua vulgò Vaga ab imperitiis nuncu- pantur: qua tamen indeflexo, & certo, & stato cursu meatus longè ordinatissi- mos divinis vicibus æternos efficiunt.

4. Possunt in errorem intellectum in- ducere.] MS. Thuan. possunt in errorem incidere. optimè. sic legendum omni- nò.

5. Animantibus.] Plerisque, non ta- men omnibus, sunt enim quædam, quæ solent in tenebris victum quærere, & capere somnum interdum, ut nocturæ.

6. Mensēque effici, cum Luna, &c. ad eundem locum, à quo discesserit, revertatur.] Talis mensis à Mathema- ticis dicitur mensis lunaris sidereus, die- rum circiter viginti septem, sed nullius

effici, cū Luna circuli sui completo curriculo, ad eundem locum, à quo discesserit, revertatur. Anni verò spatia concludi, cū Sol¹ quadrinas temporum contigerit vices, & ad idem signum fuerit inuectus. Horum enumerationem in se revertentium, & à se proficiscentium, intellectu cogitationis invenit. Esse autem Stellarum nihilominus certos ambitus, legitimis curriculis perpetuò servatos, quos vix hominum solertia comprehendit. Unde fit ut &² Magnus ille vocitatus annus facile noscatur: cuius tempus implebitur, cū vagantium Stellarum comitatus ad eundem pervenerit finem, novumque
 10 sibi exordium & itinera per vias Mundi reparaverit. Globorum verò cœlestium inter se nexorum per vices mutuas, omnium supremum esse
 3 eum, qui inerrabili meatu censetur: ejus amplexu cæteros coërceri. Et esse ἀπλανῆ primum ordinem, secundum Saturno datum, Jovi tertium, Martem quartum tenere, quintum Mercurio dari, sextum Veneris esse, septimum Solis itineribus incendi, octavum metiri Lunam.
 15 Exinde elementis omnia ac principiis occupari. Ignem ante alia su-

INTERPRETATIO.

sem aiebat constari, quando Luna per-
 aëto cursu sui orbis, redit eodem unde
 profecta est. Absolvi autem intervalla
 anni, quando Sol percurrerit quatuor
 mutationes temporum, & relatus fue-
 rit ad idem signum. Reperit cogitatione
 animi numerationem horum in se re-
 duntium, & discodentium à se. Ait
 tamen esse quosdam circuitus Astro-
 rum semper observatos cursibus justis, quos
 intellectus mortalium agrè complectitur.
 Unde evenit ut ille annus appellatus
 magnus cognoscatur facili: cuius tam-
 pus adimplebitur, quando cæcus Side-
 rum errantium pervenerit ad eundem

terminum, & restauraverit sibi novum
 initium, & novas vias per montes
 mundi. Inter orbes verò cœlestes, qui
 sibi invicem coherent alternis nexibus,
 illum esse summum omnium, cuius cur-
 sus dicitur esse erroris expertus: reliquos
 contineri ejus ambitu. Ac primum qui-
 dem ordinem esse erroris expertem, se-
 cundum attributum esse Saturno, ter-
 tium Jovi, Martem occupare quartum,
 quintum tribui Mercurio, sextum esse
 Veneris, septimum inflammari meatibus
 Solis, Lunam percurrere octavum.
 Postea elementa ac primordia tenere
 omnia reliqua spatia. Ignem primum

NOTÆ.

usis est, cumque mensis lunaris pro-
 nuntiatur, intelligendus est mensis lu-
 naris synodicus 29 dierum & 12 hora-
 rum cum 44 minutis, qui mensis fit,
 dum Luna à conjunctione cum Sole
 sive Novilunio procedens, ad proximam
 conjunctionem, sive ad proximum No-
 vilunium redit. Parum accurate ergo
 videtur hic locutus Apuleius, & reverà
 non benè transtulit verba Platonis. Sic
 enim is habet in Timæo: Μὲν γὰρ πένδεσσιν
 Σελήνη περιελθὼσα τὴν αὐτῆς κύκλον,
 ἡλίου ὀκταπλάσιος. MS. Thuan, men-

ses hic habet, non mensem.

1. Quadrinas temporum vices.] Prima puncta Arietis, Cancri, Libræ, & Capricorni, in quibus sunt Equinoctium Vernum, Solstitium Æstivum, Equinoctium Autumnale, & Solstitium Hibernum.

2. Magnus ille vocitatus annus.] Quem Plato τῆλειον εἰσαυτὸν appellat. hoc est, perfectum & absolutum annum.

3. Eum, qui inerrabili meatu conse-
 tur.] Cœlum est Stellarum Fixarum,

periores esse, mox Aëris locum: hinc Aquæ proximum: & tunc globum Terræ in medio situm æqualem loco, ac figurâ immobilem stare. Hos astrorum ignes ¹ sphaëris affixos, perpetuis atque indefessis cursibus labi: ² & hos animales Deos dicit esse: Sphaërarum verò ingenium ex igne coalitum & fabricatum. Jam ipsa animantium genera in tres species dividuntur: quarum una est ex naturâ ignis ejusmodi, qualem Solem & Lunam videmus, cæterasque siderum stellas: alteram ex Aëris qualitate; ⁴ hanc etiam Dæmonem dicit: tertiam ex Aquâ Terrâque coalescere, & mortale genus corporum ex eo dividi: Terrenum atque Terrestre. sic enim *χοῖνα* censuit nuncupanda: Terrenumque esse arborum, cæterarumque frugum, quæ humi fixæ vitam trahunt: Terrestria verò, quæ alit, ac sustinet tellus. Deorum trinas nuncupat species, quarum est prima unus & solus ille summus;

INTERPRETATIO.

omnium altissimum esse, post eum locum esse Aëris: inde conterminum esse locum Aquæ; ac denique orbem Telluris esse aequaliter in medio positum, immotum loco ac figurâ. Hac lumina siderum adnexa globis volvi curriculis additis & nunquam lassatis. & ait hos esse Deos animales: naturam verò Globorum illorum constare esse & effectam ex igne. Ipsa autem genera animalium distribuuntur in tres species: quarum una est ex qualitate ignis, cujusmodi cernimus esse Solem & Lunam, ac re-

liquas Stellas astrorum: alteram ait esse ex naturâ Aëris: hanc ait esse speciem Dæmonum. tertiam speciem constare esse ex Aquâ & Terrâ, & genus mortale corporum ex hac esse, & distribui in Terrenum & Terrestre. nam existimavit pulvereæ esse ita vocanda: & genus quidem Terrenum esse arborum, ac reliquarum frugum, quæ vivunt implantata terra. Illa verò dici terrestria, quæ Terra nutrit ac sustentat. Dicit esse tria genera Deorum, quorum primum est ille unus ac solus

NOTÆ.

1. Sphaëris affixos.] Desunt hæc duo vocabula in MS. Thuanus.

2. Et hos animales Deos dicit esse.] Quos etiam idcirco in animalium divisione collocat.

3. In tres species.] Plato Tim. pag. 40. quatuor constituit: εἰς τὴν πρώτην μὲν αἰὲρ ἐστὶν ὁ θεὸς ἅπλος ἀλλ' οὐκ ἄριστος, ὁ δὲ δεύτερος πῦρ, ὁ τρίτος ἀέρας, ὁ τετάρτος ὕδωρ. Et Chalcidius: Deus animalium genera constituit quatuor, primum cælestem, plenum divinitatis: alterum deinde præpes, æriviagum: tertium aqua liquoribus accommodatum: quartum, quod terrena soliditas sustineret.

4. Hanc etiam Dæmonem dicit.] Restitue ex Thuanis membranæ, Hanc

esse Dæmonem dicit, sic etiam Colvius.

5. Terrenum atque terrestre.] Terrenum vocat Plato *χαραὶν*, terrestre verò *πζόν*, hostis est, pedestre, quod super terram pedibus graditur. Malè ergo Colvius, quod sequitur, sic enim *χοῖνα* emendare voluit, & reponere *χαραῖνα*. quæ enim hîc *χοῖνα* Apulcius nominat, ea sunt Platoni *πζα*, non autem *χαραῖνα*. adde quod & hoc utitur vocabulo Tertullianus de resurrectione carnis cap. 36. Primus homo de terrâ Chorcus, id est, Limaceus, secundus de cælo, id est, sermo Dei. MS. Thuanus, pro *χοῖνα* habet corruptè & *πονενπιτον*, quod fortasse ex his corruptum est, quæ Plato habet *χαραῖν*, & *πζόν*.

Et primam Providentiam esse summi exuperantissimique Deorum omnium; qui non solum ¹ Deos Cœlicolas ordinavit, quos ad tutelam & deus per omnia Mundi membra sparsit; ² sed natura etiam mortales Deos, qui præstarent sapientiâ cæteris terrenis animantibus, ³ ad ævitatem temporis edidit: fundatisque legibus reliquarum dispositionem ac tutelam rerum, quas quotidie fieri necesse est, Diis cæteris tradidit. Unde susceptam Providentiam Dii secundæ Providentiæ ita graviter retinent; ut omnia etiam, quæ cælitus mortalibus exhibentur, immutabilem ordinationis paternæ statum teneant. Dæmones vero, quos Genios & Lares possumus nuncupare, ministros Deorum ¹⁰ arbitrat, custodesque hominum ⁴ & interpretes, si quid à Diis velint. Nec sanè omnia referenda esse ad vim Fati putat: sed esse ali- quid in nobis, ⁵ & in Fortunâ esse non nihil. & Fortunæ quidem

INTERPRETATIO.

Ac primam quidem Providentiam pertinere ad supremum & præstantissimum omnium Deorum, qui non modo disposuit Deos Cœlestes, quos dispersit per cunctas partes orbis, ad ejus conservationem, & ornamentum; verum produxit quoque Deos mortales naturâ suâ, qui superarent prudentiâ reliqua animalia terrestria, quique duraturi essent quandiu tempus duraret; & stabilitis decretis suis, permisis reliquis Diis ordinationem & conservationem cæterorum, qua oportet evenire singulis diebus, idcirco Dii illi, quibus tradita

est secunda Providentia, tam firmiter tenent Providentiam, qua ipsis tradita est: ut cuncta etiam, qua ex cælo ostenduntur hominibus, retineant statum immobilis dispositionis illius Dei parentis aliorum. Existimat autem Dæmones, quos nobis licet appellare Genios & Lares, esse famulos Deorum, & tutores hominum, & eorum internuncios, si cupiant aliquid à Diis. Nequo arbitrat, eisdem universa attribuenda esse potentia Fati, verum aliquid pendere à nobis, & aliquid pendere à Casu. & consistit quidem nos

NOTÆ.

1. Deos Cœlicolas.] Solem, Lunam, cæteraque Astra, quæ in cœlo cernuntur.

2. Sed natura etiam mortales Deos.] Alios ab illis Cœlicolis, nempe Occanum, Theryn, Phorcyn, Saturnum, Rheam, & alios, quos omnes Plato ait cæcens nobis conspicuos, quatenus ipsi volunt.

3. Ad ævitatem temporis edidit.] Plato in Timæo, Deum inducit illos Deos sic alloquentem: Quia generati estis, immortales quidem & indissolubiles omnino non estis. nec tamen unquam dissolvemini, nec mortis Fatum subibitis. nam voluntas mea majus præstantiusque vobis est vinculum ad vitæ custodiam, quam nexus illi, quibus fuistis colligati tunc, cum gigneba-

Apul.

mini.

4. Et interpretes, si quid à Diis velint.] Noster, de Deo Socratis: Ceterum sunt quadam divina media Potestates, inter summum æthera & infimas terras, in isto interstitio aëris spatio, per quas & desideria nostra, & merita ad Deos commeant. Hos Græci nomine δαίμονας nuncupant, inter Terricolas Cœlicolasque vectores hinc precum, inde donorum: qui ultrò citroque portant hinc petitiones, inde suppetias, &c.

5. Et in Fortunâ, &c.] Fatum & Fortunam sic distinguit Marfil Ficinus, in Argumento lib. 4. Platonis, de Legibus. Ceterum illa ipsa concursus cœlestium dispositio, quando talis provenit, ut artem necessariò supera:ura.

E E e

improvidos casus ignorari à nobis fatetur. Instabile enim quiddam, & incurrens intercedere solere, quæ consilio fuerint & meditatione suscepta, quod non patiaturs meditatione ad finem venire. Et tunc quidem, cum impedimentum istud utiliter provenerit, res illa Felicitas nominatur : at ubi repugnationes istæ nocivæ erunt, Infelicitas dicitur. 5 Omnium verò terrenorum nihil homine præstantius Providentia dedit. Quare idem benè pronuntiat ¹ hominis animam esse corporis dominam. ² Atenim cum tres partes animæ dicat esse: ³ Rationabilitatem, id est, mentis optimam portionem, ait capitis arcem tenere: Irascen- 10 tiam verò procul à ratione, ad domicilium cordis deductam esse, obsequique eam, & in loco respondere sapientiæ: Cupidinem atque Appetitus, postremam mentis portionem, infernas abdominis sedes tenere; ut popinas quasdam & latrinarum latebras, diversoria nequitiae atque luxuriæ. relegatam verò idcirco longius à Sapientiâ hanc partem 15 videri, ne importuna vicinitas & rationem consumptam desuper cunctorum saluti, in ipsâ cogitationum utilitate turbaret. ⁴ Totum verò hominem in capite vultuque esse. Nam Prudentiam sensusque omnes, non alias quàm illâ parte corporis contineri. Cætera enim membra ancillari & subservire capiti, cibos & alia subministrare.

INTERPRETATIO.

non cognoscere casus improvisos Fortuna. Nam aliquid inconstans & interveniens solere obstare iis, qua fuerint incepta consilio & longâ recogitatione, quodd non sinas excogitata perducere ad exitum. Et quidem, quando illud obstaculum successerit commode, id vocatur Felicitas: verum, quando illa obstacula erunt nocua, appellatur Infelicitas. Ex cunctis autem Terrestribus rebus Providentia nihil produxit excellentius homine. Quapropter idem Plato rectè ait mentem hominis esse dominam corporis. Sed enim cum pronuntiet tres esse partes anima: dicit Rationem, hoc est, excellentissimam partem animi, occupare arcem capitis: Irasceniam autem dimotam esse ad sedem cordis longè à

Ratione, atque eam obedire & parere Prudentia, cum est opus. Cupiditatem & Appetitum, qua sunt ultima pars animi, occupare loca inferiora ventris, veluti quasdam ganeas, & latibula cloacarum, stabula malitia & impudicitia. Hanc autem mentis portionem videri idèò procul remotam procul à Ratione, ne molesta propinquitas illius in ipso fructus meditationum prudentiam inturbaret intentam ex alto incolu- mitati cumstarum partium. Totum autem hominem consistere in capite & facie. Rationem enim & omnes sensus non alibi residere, quàm in illâ parte corporis. Nam reliquos artus famulari & ministrare capiti, suppeditare escam atque alia. Constituit etiam caput in

NOTÆ.

fit, Fatum dicitur potius, quàm Fortuna: quando verò talis, ut exuperare inertem possit, & superari ab arte, Fortuna potius nominatur.

1. Hominis animam esse corporis dominam.] Ex Platonis Phædone.

2. Atenim cum tres partes anima di-

cat esse, &c.] Vide Platon. de Republ. lib. 9. pag. 734.

3. Rationabilitatem, &c. ait capitis arcem tenere] Vide Plat. Timæum, pag. 1073. & seqq.

4. Totum verò hominem in capite vultuque esse.] Vide Timæum pag. 1056,

1 Verticem etiam in sublime posuit, ut dominum atque rectorem, providentiâque ejus à periculis vindicari. Sed & 2 machinamenta, quibus ad sentiendas dijudicandasque quantitates & qualitates sensus instructi sunt, ibidem erga regiam capitis constituta esse, in conspectu Rationis, ut intelligendi ac persentiscendi veritas adjuvetur. Sensus verò ipsi ad ea, quæ sunt sensibilia, aptè compositi à naturâ, intelligentiam cognatam tenent. Et primò oculorum acies gemellas perlucidas esse, & quadam luce visionis illustres, noscendi luminis officium tenere: Auditionem verò aëreæ naturæ participem, aëriis nuntiis percipere sonores. Jam Gustatûs solutiores esse sensus, ideòque humidioribus potiùs & aquosis commodatos: Tactum etiam terrenum atque corporeum, solidiora quæcumque contingi offendique possunt, sentire. Eorum etiam, quæ corrupta mutantur, separata intelligentia est. In mediâ namque regione oris nares natura constituit, quarum bifori viâ odor cum spiritu comseat. 3 Conversiones autem mutationesque, odoratûs causas dare, easque de corruptis vel adustis, 4 vel mucescentibus, vel madefactis sentiri, cum quidem ea eruuntur, vapore vel fumo exhalantur: odoris in his judicium, sensusque succedunt.

INTERPRETATIO.

summâ parte corporis tanquam dominum & gubernatorem ejus, & quidem illud ait defendi à periculis, ipsius prudentiâ. Verum & organa, quibus sensus præditi sunt, ad percipiendas & æstimandas magnitudines & qualitates, posita esse ibidem circa arcem capitis prope rationem, ut veritas intellectionum & sensationum juvetur. Ipsi autem sensus à naturâ facti convenienter ad res sensibiles habent rationem sibi affinem. Primò enim binos oculorum orbes esse perlucidos, & splendentes quodam lumine visus, gerere munus cognoscenda lucis: Auditum autem, qui de aëris naturâ participat, sentire sonos ope nuntiorum aëriorum. Quod ad Gu-

stum attinet, sensationes ejus esse laxiores, atque idcirco congruere magis rebus humidis & aquosis: Tactum quoque, qui terrestris & corporeus est, percipere omnia solidiora, qua possunt palpari, & tangi. Est etiam alia perceptio eorum, qua ex corruptione mutantur. Nam natura locavit in medio vultu nasum, per cujus binos meatus odor fertur unâ cum halitu. Conversiones autem & immutationes præbere causas olfactûs, atque eas percipi ex corruptis, aut ustulatis, aut ranciscentibus, aut humefactis, cum quidem ea promuntur, & tepore vel fumo spirant: sequitur perceptio & æstimatio odoratûs in eis.

NOTÆ.

1. Verticem etiam in sublime posuit,] Sic restituit VVovver. ex MS. Fulvii. legebatur priùs *vestire etiam sublime possit*, ab alijs *vestire ut in sublime possit sensu* aut nullo, aut certè intricatissimo.

2. Machinamenta, quibus ad sentiendas, &c.] Organa sensuum, putâ

nares, oculos, &c. vox *quantitates* deest in MS. Thuano.

3. Conversiones autem mutationesque odoratûs causas dare.] Vide Timæum,

4. Vel mucescentibus.] MS. Thuanus: *vel mitescentibus*, quod, si recipias, intellige de fructibus maturefcentibus.

¹ Nam si res sint integræ & aër purus, nunquam ejusmodi auras in-
ficiunt. Et sensus quidem ipsi nobis communes sunt cum cæteris ani-
mantibus. Atenim hominum solertia ejusmodi beneficio divino instru-
ctior auctiorque est, quod auditus illis est visusque præstantior. Ocu-
lis namque metitus est cælum, siderumque circuitus, & astrorum
obitus atque ortus, eorumque cum significatibus ² spatia compreh-
ndit, ex quo pulcherrimus & uberrimus fons ille Philosophiæ proflu-
xit. Auditū verò quid homini magnificentius potuit evenire; per quem
prudentiam sapientiamque condisceret, numerosque orationis metire-
tur, ac modos faceret. fieretque totus ipse modulatus ac musicus.
Linguae & ³ dentium vallum, & ipsius osculi venustas accessit, quod
quidem aliis animantibus ad explendam victus necessitatem, inferen-
dasque ventri copias comparatum est: sed homini promtuarium po-
tius rectæ Rationis & suavissimæ Orationis hoc datum est; ut quæ
Prudentia corde conceperit, ea sensa promat Oratio. Sed & totius
corporis habitus & figura membrorum alia conditione sunt optima,
aliaque longè pejora. Inferiora reguntur optimatum præstantiâ, &
ipsa ministerium suggerunt victuale. Pedes denique humero tenus ca-
piti obediunt. ⁴ At Superciliorum sepes præmuniunt Oculos; ne de-

INTERPRETATIO.

Si enim res sint incorrupta, & aër sit
serenus, nunquam infectant tales ex-
halationes. Ac ipsi quidem sensus sunt
nobis communes cum reliquis animali-
bus. Verum sagacitas hominum melius
ornata & dotata est hoc divino mune-
re, quia habet auditum & visum ex-
cellentiorem. Etenim homo mensus est
oculis cælum, & complexus est naente
revolutiones astrorum, & ortus, occa-
susque stellarum, & eorum intervalla
cum suis significationibus. Unde præ-
stantissimus ille & abundantissimus Phi-
losophia fons manavit. Quid autem po-
tuit accidere homini præstantius Audi-
tu, cujus ope disceret prudentiam &
sapientiam, & expenderet numeros ser-
monis, & daret ipsi modulos, ipsæque
evaderet totus numerosus ac musicus.

Præter linguam additum est septum
dentium, & decor ipsius oris, quod
quidem datum est cæteris animalibus
ad subveniendum necessitati victus, &
suppedianda alimenta alvo: at illud
concessum est homini ut esset penus ra-
tionis & sermonis jucundissimi,
ut sermo offerat illas cogitationes, quas
Prudentia formaverit in pectore. Ve-
rùm habitudo etiam totius corporis &
forma singularis est. Membrorum qua-
dam habent optimam conditionem, qua-
dam habent multò deteriore. Qua de-
teriora sunt, gubernantur excelsa
meliorum. Atque ipsa funguntur offi-
cio nutriendi. Denique à pedibus usque
ad humeros omnia membra parent ca-
piti. Porro sepsa superciliorum defen-
dunt oculos, ne aliquid cadat ex sur-

NOTÆ.

1. Nam si res sint integra, & aër
purus, nunquam, &c.] Plato, eodem
Timæi loco: τὸ δὲ αἶθρ' ὁμαλὸν καὶ ἡ-
μικρὸν. οἷός τε τὸ αἶθρ' ἐνυμμένης οὐ-
μίσια ἀπὸ τοῦ πνεύματος οὐρανοῦ. Semi-
genia enim est odorum natura. speciei
verò nulli competit odorem habere. hoc
est, ex se, & quandiu ad corruptionem

non vergit.

2. Spatia.] Vulgò aspectus astrorum
vocant.

3. Dentium vallum.] Homero ἵππε
ὀδόντων.

4. Ad superciliorum sepes.] Lege ex
MS. Thuano At superciliorum sepes,
&c.,

super proruat quòd teneras visiones mollesque perturbet. Pulmones loco, ac sui genere, cordi plurimùm consulunt. ¹ Cùm exardescit Ira, trepidansque celerioribus motibus vertex cordis ipsius madens sanguine, pulmonum excipitur mollietate, siti, frigore. ² Lienem verò jecinori non frustrà esse finitimum, ut ejus redundantiam participatis haustibus relevet, abstergatque ea, quæ sordium fuerint, purumque ac sincerum præstet. ³ quod maximè fibris est commodum. Ventrem gyris intestinorum circumplexum, & nexibus impeditum esse, ne esculenta & poculenta sese penetrarent, sed ut retenta paulisper utilitatem sui, & censum animantibus exhiberent, ⁴ Nam ne exhaustis & labentibus iis, quæ inferuntur, momentis omnibus appetendi cibi necessitas immineret, & ad hoc unum occupari nobis dies noctesque esset necesse. Visceribus ossa sunt tecta. eadem revineta sunt nervis. Et, tamen ea, quæ sunt internuntia sentiendi, sic sunt operta visceribus, ne crassitudine sensus hebetentur. Illa etiam, quæ juncturis & copulis nexa sunt, ad celeritatem faciliùs sese movenda haud multis impedita sunt visceribus. Denique ipsius capitis verticem spectata: coniectum tenui cute, capillisque hirsutum videbis, adversus vim frigo-

INTERPRETATIO.

periori parte, quod turbet visus teneros ac delicatos. Pulmones permultùm pro-sunt cordi, situ suo, & suâ naturâ. Quando Ira inflammatur, & cacumen ipsius cordis palpitans pulsibus citioribus, plenum sanguine excipitur mollietate, siccitate, & frigiditate pulmonum. Lienem autem idem Plato ait non incassum esse vicinum hepatis, nempe ut exoneret ejus exuberantiam, combibendo partem ejus humorum, & si qua impura sint, ea detergat, ac reddat eum mundum ac sanum. quod est valde utile visceribus. Alvum esse circumvolutam anfractibus intestinorum & intricatam eorum connexionibus, ne cibi & potus statim effluerent: sed ut tantisper cohibiti praberent ex se emo-

lumentum & vestigal quoddam animalibus, & ne absorptis & effluentibus iis, quæ eduntur, necessitas appetenda esca instaret singulis momentis, & cogermur intenti esse huic uni rei per dies ac noctes. Ossâ sunt cooperta carnibus, eadem sunt alligata inter se ligamentis. Nihilominus ea, quæ sunt instrumenta sensuum, ita sunt tecta carnibus, ut sensus non retundantur carum spissitudine. Ea etiam, quæ colligata sunt commissuris & ligamentis, non sunt onerata multis carnibus, ut moveantur velocius & facilius. Postremo, aspice summum ipsius capitis, videbis illud esse apertum exigua pelle, & hirsutum crinibus contra impressionem fri-

NOTÆ.

1. Cùm exardescit ira. &c.] Vide Platonem in Timæo pag. 1073. Hæc quæ sequuntur omnia, in Fragmento MS. Thuano defunt.

2. Lienem verò jecinori, &c.] Tim. pag. 1075

3. Quod maximè fibris commodum.] Divinationis ergò, ut instar speculi nitescentes sint & perspicuæ, atque ad imagines exprimendas accommodatæ, ut

habet Plato ibidem. Jecur enim somniorum, ac visorum vaticiorumque causam esse vult, ut videre est tota pag. 1074. Timæi.

4. Nam ne exhaustis, &c.] Tollen-dum esse illud nam, & punctum ante hæc verba visceribus ossa sunt tecta, &c. ponendum esse, facile videbit quisquis Timæi paginam 1075. legere vo-luerit.

ris & caloris. Atenim illæ opimæ sunt partes, quas labor subigit: ut femina ipsa, quæ sessitandi regio est. Quid ¹ de cibatu ipso loquar? quem ² itinera ex utero manantia fibris jecoris adjuncta dispertunt, in cruoris habitudinem versum, ut eum ex loco per omnes artus Natura solers derivari faciat. Sed è regione cordis ³ Venarum meatus oriuntur per pulmonum spiracula ⁴ vivacitatem transferentes, quam de corde susceperunt: & rursus ex illo loco divisæ per membra totum hominem juvant ⁵ spiritu. Hinc illæ anhelandi vices haustæ, redditæque alterno modo, ne mutuis impediatur occurribus. ⁶ Venarum diversæ sunt qualitates, quas ⁷ ad procreandum è regione cervicum, per medullas Renum commeare, & suscipi Inguinum loco certum est: ⁸ & rursùm Venarum Genitale seminium humanitatis exire.

INTERPRETATIO.

goris & caloris. Verùm illa membra, quæ macerantur labore, sunt pingua: qualia sunt femora, quæ parte sedentur. Quid dicam de ipso cibo? quem via meantes ex ventre, & annexa fibris hepatis, distribuunt mutatum in speciem sanguinis, ut Natura prudens cures eum inde deduci in omnia membra. At canales venarum nascuntur ex parte cordis, transvehentes per spiracula pulmonum spiritum vitalem, quem acceperunt à corde; atque inde iterùm

distributa venæ per artus suppeditant spiritum universo corpori. Hinc illa alternationes spirandi, accepta & remissa per vices, ne sibi invicem obstant occurribus reciprocis. Alia sunt qualitates venarum illarum, quæ constat ex colli partibus transire per intima renum, generationis causâ, atque excipi regione Inguinum: ac iterùm egredi inde tanquam seminarium generationis humana natura.

NOTÆ.

1. De cibatu ipso.] Chylum intellige.

2. Itinera ex utero manantia.] Venæ portæ rami, quibus sanguis ex intestinis ad jecur deferretur, & quibus chylum deferri putabant. neque enim notæ ipsiſ ceant venæ lacteæ his posterioribus temporibus repertæ. Uterus porro, qui ut plurimum vulvam significat, hic venter est.

3. Venarum meatus, &c.] Arteriarum, quas hic venarum nomine complectitur.

4. Vivacitatem.] Sanguinem in corde calefactum & rarefactum.

5. Spiritu.] Sanguine illo subtiliori, qui sæpè etiam ab Anatomicis spiritus vitalis dicitur.

6. Venarum diversæ sunt qualitates, quas ad procreandum è regione cervicum, &c.] Arterias intelligit spermaticas, quæ procedunt à trunco aortæ, sub claviculis deorsum reflexæ.

7. Ad procreandum è regione cervi-

cum.] Basileens. 1., Aldus, & Roman. ad procurandum è regione servitium.

8. Et rursùm venarum Genitale seminium humanitatis exire.] Aliquid hic corruptum esse videtur, nec facile est emendare. Colvius pro exire reponebat excire, sed neque hoc sensum satis planum efficit. Videtur tollenda vox venarum, ac legendum & rursùm Genitale seminium humanitatis exire, ut sit sensus: venas illas seu arterias, quæ susceptæ sunt inguinum loco in testiculis, & sic vulgò ab Anatomicis vasorum deferentium nomine insignitæ veniunt, ab iisdem testiculis ad parastatas redire, seminium humanitatis continentes; quo loco vasa ejaculatoria dicuntur, videturque inde esse, quodd illarum venarum diversasse, qualitates dixerit, ad illa duo distincta earum munia respiciens.

At cùm totius corporis diversas dicat esse substantias : 1 primam vult videri ex Igne & Aquâ, & cæteris elementis : aliam ex consimilibus partibus Viscerum, Ossiculorum, Cruoris, & cæterorum : tertiam de discrepantibus diversisque membris, id est, Capite, Utero, & Articulis disparibus. Unde & substantia, quæ de simplicibus constat elementis, si id, quod ex necessitate victûs, extrinsecus arrogatur quomodo congruit & generi singulorum, qualitatem corporis temperiemque custodit : at illis, quæ de consimilibus robur auget 2 iis, quæ inter se disparia suprâ diximus, pulchritudinem nutrit : & simul æqualitas ista sicci, humidi, ferventis ac frigidi sanitatem, vires, speciemque largitur : sicut illa intemperans atque immoderata permixtio, singulis universisque vitiatis, animal celeri exitio corrumpit. Tripartitam Animam idem dicit. primam ejus Rationabilem esse partem : aliam Excandescentiam, vel Irritabilitatem : tertiam Appetitum, eandemque Cupiditatem possumus nuncupare. Sed tunc animanti sanitatem adesse, vires, & pulchritudinem, cùm Ratio totam regit, parentque ei

INTERPRETATIO.

Sed cùm affirmet esse varias substantias universi corporis, censet primam videri constare ex Igne, & Aquâ, atque reliquis primordiis : aliam ex partibus similibus Carnis, Ossium, Sanguinis, & aliorum : tertiam de membris dissimilibus ac diversis, hoc est, Capite, Ventre, & dissimilibus compagibus. Unde etiam substantia, qua composita est ex elementis simplicibus, si illud, quod est necessarium ad vivendum, tribuitur extrinsecus quemadmodum expedit natura uniuscujusque, conservat habitum & temperamentum corporis : addit autem vires illis partibus, qua constant ex similibus substantiis : alit verò pulchritudi-

nem in illis, qua suprâ diximus esse dissimilia inter se : atque illa æqualitas sicci, humidi, calidi, & frigidi simul confert bonam valetudinem, robur, & pulchritudinem : quemadmodum ea commixtio male temperata & immoderata, corruptis singulis & universis, resolvit animal veloci morte. Affirmat Animam distingui in tres partes, primam partem ejus esse Rationem : alteram esse Iracundiam, sive Irritabilitatem : tertiam Appetitum, quam possumus quoque nominare Concupiscentiam. Verùm animal tunc pradtum est prosperâ valetudine, robore & formâ, quando Ratio gubernat totam Animam, ac dua partes inferiores ei

NOTA.

1. Primam vult videri ex Igne & Aquâ, & cæteris elementis : aliam ex consimilibus partibus viscerum, &c.] Cave hunc locum sic intelligas, quasi viscera, ossa, cruor, & cætera ejusmodi partes ex elementis non constent, aut caput, uterus, &c. non constent ex carnibus, ossibus, cruore : sed hoc sibi velle Apuleium existima, Corpus tribus modis vulgò dividi, nempe ultimâ & simplicissimâ divisione in partes elementares, Ignem nempe, Aërem, &c. ex quibus constat : divisio-

ne verò non ultimâ, in partes similes carniū, ossium, sanguinis, venarum, nervorum, &c. ex quibus est constatum : ac denique aliâ divisione, nec ipsâ ultimâ, in partes dissimilares, puta, caput, brachia, pectus, ventrem, &c.

2. Iis, qua inter se, &c.] Vulgò legitur, usque inter se, &c. nullo sensu. Emendavi, mutatâ voce, usque, in has duas, iis qua : ex quibus per errorem fuerat constata. Patet emendationis ratio ex interpretatione.

Inter copulantur, & inter se conveniunt, sibi que respondent: ut firmitas Mentis prævalentibus Corporis viribus non sit inferior. Corpus verò tunc nativis incrementis augetur, cùm valetudinis portio procurata salubriter modum necessarii victus nescit excedere: nec Valetudo obteritur magnitudine externorum laborum, nec pabuli sarcinâ immoderatiùs inveciti, vel non, ut oportet, digesti distributique per corpus. Tunc enim artus ac membra vigoris debiti modum & vires retinent; cùm id, quod infertur ad totius corporis conservationem, veluti singillatim exæquatum, cunctis partibus dividitur. Verùm enimverò cùm id minimè fit, tunc sequi exitium corporis.

INTERPRETATIO.

<p><i>guntur ex aquo, & consentiunt inter se, ac sibi sunt proportionata, ita ut Animi robur non cedat robori corporis exuperanti ipsum. Corpus autem tunc gaudet suis naturalibus augmentis, quando pars sanitatis jam comparata salubriter nunquam transgreditur quantitatem alimenti necessarii; neque sanitas opprimitur mole laborum exteriorum, neque onere cibi avidius congesti, aut</i></p>	<p><i>non concocti, neque derivati per corpus, ut opus est. Etenim artus & membra tunc conservant modum & robur firmitatis debita, cùm illud, quod editur ad sustentationem totius corporis, distribuitur in omnia membra tanquam singulis præparatum ex aquo. At quando id non fit, tunc ait sequi mortem corporis.</i></p>
--	--

LUCII APULEII MADAURENSIS PLATONICI

D B

HABITUDINE DOCTRINARUM Platonis Philosophi.

LIBER SECUNDUS.

De Philosophiâ Morali.

MORALIS Philosophiæ caput est, ¹ Faustine fili, ut scias, quibus ad beatam vitam perveniri rationibus possit. ² Verùm ad Beatitudinem Bonorum finem ante alia contingere, ostendam, ut de hoc Plato senserit. ³ Bonorum igitur alia eximia ac prima per se ducebat esse:

INTERPRETATIO.

FILI Faustine, praprium Philosophia Moralis est, ut cognoscas quibus modis possit perveniri ad vitam felicem. Sed demonstrabo definitionem Bonorum secundum sententiam Platonis praprium conducere ad Felicitatem. Aiebat ergo ex Bonis quadam egregia & prima esse bona ex seipsis: putabat re-

N O T A.

1. *Faustine fili.*] Quis fuerit Faustinus ille, dicere in promptu non est. Existimo fuisse nobilem quempiam adolescentem, cui librum suum inscribit, quemque filium vocat blandiens, neque enim ejus reverà filium fuisse puto, cum ipse vetulam duxerit Pu dentillam, ut patet ex Apologiâ, ac proinde partui vix habilem.

2. *Verùm ad Beatitudinem bonorum finem ante alia contingere, &c.*] Locus hic non omninò laus mihi videtur. ut sensus eliciatur commodus, lege: *Et cum sit verum ad &c.* hoc vult scilicet, cum ad naturam Beatitudinis,

quæ in Bonorum omnium aggregatione consistit, rectè cognoscendam, opus sit ipsa bona & eorum naturam ac finem, hoc est, ⁷ per definitionem cognoscere: se demonstraturum quæ fuerit Platonis super illâ bonorum definitione sententia. Sic nomen *finis* Cicero usurpat lib. 1. *De Finibus Bonorum & Malorum.*

3. *Bonorum igitur alia, &c.*] Vide hanc divisionem Bonorum apud Plotinum Ennead. 1. lib. 7. Porro quæ hoc libro habet Apuleius, ea pleraque ex libris Platonis de Leg. & de Rep. desumpsit.

per perceptionem cetera fieri Bona existimabat. Prima Bona esse Deum suum, Mentemque illam, quam $\alpha\gamma\eta$ idem vocat: secundum ea, quæ ex priorum fonte profluere, esse animi virtutes, Prudentiam, Justitiam, Pudiciam, Fortitudinem. Sed his omnibus præstare Prudentiam, secundam numero ac potestate Continentiam posuit, has Justitiam sequi, Fortitudinem quartam esse. Differentiam hanc bonorum esse constituit: Partim divina per se, & prima, simplicia dici Bona: alia hominum: nec eadem omnium existimari. Divina quippe esse atque simplicia, virtutes animi: Humana autem Bona ea, quæ quorundam essent, quæ cum corporis commodis congruunt, & illa, quæ nominamus Externa: quæ sapientibus & cum ratione ac modo viventibus sunt secundum Bona; stolidis & eorum usum ignorantibus oportet esse Mala. Bonum primum est verum, & divinum illud optimum, & amabile, & concupiscendum, cujus pulchritudinem rationabiles appetunt mentes, Naturâ duce, instinctu eâ

INTERPRETATIO

liqua evadere Bona per participationem. Primaria Bona esse supremum Deum, & illam mentem, quam ipse appellat $\psi\chi\eta$: post illa, Bona quæ emanarent à scaturigine primorum, esse virtutes mentis, nimirum Prudentiam, Justitiam, Continentiam, Fortitudinem. Verum Prudentiam præcellere his omnibus. Constituit Continentiam secundam numero & vi. Post has esse Justitiam, Fortitudinem esse quartam. Affirmat hoc esse discrimen Bonorum: quædam Bona vocari divina ex seipsis & primaria ac simplicia: alia humana, & illa quidem non ceteri Bona

omnium. Etenim divina Bona & simplicia esse virtutes mentis: Bona verò humana esse ea, quæ spectarent tantum ad aliquos, ea, quæ conveniunt cum bonis corporis, & ea, quæ vocamus extrinseca: quæ post Bona sunt iis, qui sapiunt, & vivunt secundum rectam rationem: necesse autem est esse mala stultis, & nescientibus iis recte uti. Primum Bonorum est illud verum & divinum, præstantissimum, & amabile, & appetendum, cujus omnes animæ ratione prædita exoptant pulchritudinem, Naturâ monstrante viam, ipsâ allecta

NOTÆ

1. Per perceptionem.] Quædam Exemplaria habent per præceptionem, malè. per perceptionem est quod $\alpha\gamma\eta$ $\nu\epsilon\lambda\epsilon\tau\alpha\iota$ Alcinoos cap. 27 per participationem vulgè in scholis.

2. Differentiam hanc bonorum esse constituit: partim divina per se, &c.] Plato lib. 1. de Legibus, pag. 773. di $\alpha\gamma\eta$ $\nu\epsilon\lambda\epsilon\tau\alpha\iota$ $\alpha\gamma\eta$, $\tau\alpha$ $\alpha\gamma\eta$ $\alpha\gamma\eta$ $\alpha\gamma\eta$, $\tau\alpha$ $\alpha\gamma\eta$ $\alpha\gamma\eta$, &c. ubi hanc bonorum divisionem explicat. Vide totum locum.

3. Virtutes animi] Prudentiam, temperantiam, justiciam, & fortitudinem, quam jam supra commemoravit.

4. Quæ cum corporis commodis congruunt.] Ea sunt apud Platonem $\alpha\gamma\eta$

$\alpha\gamma\eta$, & $\alpha\gamma\eta$. sanitas, pulchritudo & vires.

5. Et illa, quæ nominamus externa.] Platoni $\alpha\gamma\eta$, & $\alpha\gamma\eta$, $\alpha\gamma\eta$ $\alpha\gamma\eta$ $\alpha\gamma\eta$, $\alpha\gamma\eta$ $\alpha\gamma\eta$ $\alpha\gamma\eta$, $\alpha\gamma\eta$ $\alpha\gamma\eta$ $\alpha\gamma\eta$, non cetera, sed ætiam ceteris, si prudentiam sequantur.

6. Quæ sapientibus, &c.] Sic Hieronymus in Esaiam: perspicuum est divitias & opes, sanitatem & longævum, voluptatem & cruciatum nec bona esse, nec mala, sed pro sustentatione diversitate bona & mala fieri. Vide Platonem, lib. 2. de Legibus, pag. 792.

dem ad ejus ardorem. Et quòd non omnes id adipisci queunt, ¹ neque primi Boni adipiscendi facultatem possunt habere, ad id feruntur ² quod hominum est. ³ Secundum, nec commune multis est, nec quidem omnibus similiter Bonum. Namque Appetitus, & agendi aliquid ⁵ Cupido, aut vero Bono incitatur, ⁴ aut eo quod videatur Bonum. Unde Naturâ duce cognatio quædam est cum Bonis, ei Animæ portioni, quæ Rationi consentit. Accidens autem bonum esse putat, ⁵ quod corpori, rebusque venientibus extrinsecus copulatur: ⁶ & illum quidem, qui naturâ imbutus est ad sequendum Bonum, non modò sibi-
¹⁰ met ipsi natum putat, sed omnibus: nec pari aut simili modo, verum ⁷ patriæ unumquemque acceptum esse, dehinc proximis, & mox cæ-

INTERPRETATIO.

ad ejus amorem. Quia tamen non possunt omnes illud consequi, neque possunt habere copiam consequendi primi Boni, tendunt ad illud, quod spectat ad homines. Secundum Bonum neque extenditur ad plurimos, neque certè est aqualiter Bonum omnibus. Appetitus enim & Cupiditas aliquid faciendi, vel instigatur vero Bono, vel illo quod apparet Bonum. Quare illa pars Anima, qua conjuncta est cum Ratione, habet

affinitatem quandam cum Bonis insinatu Natura. Existimat autem Bonum contingens esse illud, quod conjungitur corpori, & rebus accidentibus ab extrinseco: & credit quidem eum, qui naturâ edoctus est ad sequendum bonum, non tantum natum esse sibi ipsi, verum etiam cunctis hominibus: neque hoc eadem vel simili ratione, sed unumquemque amicis esse patriæ, postea parentibus, ac denique reliquis, qui

NOTÆ.

1. Neque primi Boni adipiscendi facultatem, &c.] Quia ipsum nequeunt cognoscere, ac proinde neque appetere, cum ignoti nulla sit cupido. Deum autem, qui summum Bonum est, difficile esse invenire secundum Platonem jam observavimus lib. superiori, ad hæc Apuleii verba *θεὸς ἀπὸ τοῦ καλοῦ*, &c. ubi Platonis ipsius verba protulimus ex Timæo. Porro, quod hic ait, verum utique esse potest de Paganis, qui veri Boni cognitionem habere non poterant nisi ope Philosophiæ, cui sanè non omnes erant idonei. At de Christianis falsum est, cum stupidissimi quique ad summi illius Boni cognitionem ope fidei evehantur.

2. Quod hominum est.] Sanitatem nempe, formam, vires, & divitias, quæ Platoni *αὐθεντία καὶ ἰσχύς* sunt.

3. Secundum.] Bonum illud, de quo modò.

4. Aut eo quod videatur bonum.] Hinc est quod Plato ait in Protagora, pag. 248. *ὅτι τὰ κακά ἐστὶν ἐκ τῶν ἐπὶ τῷ καλῷ, ὥστε ὅτι ἐστὶ κακά ἐν τῷ καλῷ*. nemo

lubens ad mala descendit, neque ad illa, qua mala existimat.

5. Quod corpori rebusque venientibus extrinsecus copulatur.] Ejusmodi bona sunt sanitas, forma, vires, divitiæ, nobilitas generis, &c.

6. Et illum quidem, &c. non modò sibi ipsi natum putat, sed omnibus.] Plato, Epist. 9. quæ est ad Archytam Tarentinum, ait nullum nostrum sibi soli natum esse: sed ortus nostri partem sibi patriam vindicare: partem parentes: partem amicos, &c. quod Cicero ex Platone transtulit in lib. 1. de Officiis.

7. Patriæ unumquemque acceptum esse.] Observa acceptum hic nescio an satis propriè, sed certè necessariò (ut ex superioribus patet) positum non passivè pro eo, qui placet & amatur à patriâ, &c. sed activè pro eo, qui amat patriam. Quæ quidem acceptio singularis mihi videtur, ne quid pejus dicam. Quod si quidquam contra editionum omnium consensum liceret mutare, pro acceptum libenter legerem additum.

teris, qui familiari usu vel notitiâ junguntur. 1 Hominem ab stirpe ipsâ, neque absolutè bonum, nec malum nasci; sed ad utrumque prodive ingenium ejus esse, habere quidem semina quædam utrarumque rerum cum nascendi origine copulata, quæ educationis disciplinâ in partem alteram debeant emicare. doctoresque puerorum nihil antiquius curare oportet, quàm ut sint amatores virtutum; vel moribus & institutis eos ad id prorsus imbuere, ut regere & regi discant magistrâ Justitiâ. Quare præter cætera induci ad hos eos oportere, ut sciant quæ sequenda fugiendaque sint, Honesta esse, ac Turpia: 2 illa Voluptatis, hæc Laudis; hæc verò dedecoris, ac turpitudinis, Honesta eadem, quæ sunt Bona, confidenter optare nos oportere. Tria genera Ingeniorum ab eo sunt comprehensa, quorum præstans & egregium appellat unum: alterum, terribilimum pessimumque: tertium ex utroque modicè temperatum, medium nuncupavit. Mediocritatis hujus vult esse participes puerum docilem, & virum progredientem 15, ad modestiam, 3 eundemque commodum ac venustum. Ejusmodi quippe medietates inter Virtutes & Vitia intercedere dicebat, tertium quiddam: ex quo alia laudanda, alia culpanda essent. 4 Inter Scien-

INTERPRETATIO.

connectuntur cum ipso necessitudine familiarium aut notitiâ. Hominem ab ipsâ suâ origine, non procreari omnino bonum, neque malum: verum ejus naturam propensam esse ad utrumque, illum quidem habere primordia aliqua utriusque conjuncta cum initio sui oris, qua necesse sit proficere in alteram partem pro ratione institutionis eorum. atque opus est, ut Magistri puerorum nulli rei magis studeant, quàm ut illi evadant studiosi virtutum, aut ipsos adedò consinud imbuant moribus & præceptis, ut discant gubernare & gubernari Equitate rectrice. Ideoque eos præsertim ad id impellendos esse, ut noscant quæ oporteat sectari, & quæ evitare, quædam esse Honesta, quædam In-

honesta; illa esse iucunda & decora, hac autem indecora ac inhonesta. nobis appetenda esse audacter Bona ea, quæ sunt Honesta. Complexus est tres species ingeniorum, quarum unam excellentem vocat optimam: alteram deterrimam & pessimam: tertiam appellavit mediam, qua mediocriter mixta est ex duabus aliis. Censet puerum docilem, & virum tendentem ad moderationem, quique sit commodus & loquax, participare hanc mediocritatem. Nam aiebat talia media esse inter virtutes & vitia, quæ quidem essent aliquid tertium: & ex iis quædam esse laudabilia, quædam verò vituperabilia. Inter scientiam firmam & igno-

N O T A.

1. Hominem ab stirpe ipsâ neque absolutè bonum, &c.] Vide Platonem, in Menone, pag. 410. & seqq.

2. Illa voluptatis, hæc laudis: hac verò, &c.] Censeo legendum illa voluptatis ac laudis: hac verò, &c. duo enim tantum posuit genera, sequendum nempè, & fugiendorum, sive Honestorum, & Turpium. Deinde Honesta

voluptatem asserre dicit, & laudem, Turpia verò, dedecus & turpitudinem.

3. Eundemque commodum ac venustum.] Colvius conjiciebat reponendum eundemque comiti modo ac venustum.

4. Inter scientiam validam, alteram falsam. &c.] Videtur hiare hic locus. sic restituendum crediderim: inter igno-

tiam validam, alteram falsam, pervicaciae vanitate jactatam : inter Pudicitiam libidinofamque vitam, Abſtinentiam & Temperantiam poſuit. Fortitudini ac Timori medios Pudorem & Ignaviam fecit. Horum quippe, quos mediocres vult videri, neque ſinceras eſſe Virtutes, nec
 5 Vitia tamen mera & intemperata, ſed hinc atque inde permixta eſſe. Malitiam verò deterrimam, & omnibus vitiis imbuti hominis dicebat eſſe, quod accidere cenſebat, ¹ cūm optima & rationalis portio, & quæ etiam imperitare cæteris debet, ſervit aliis, ² illæ verò vitiorum ducatrices Iracundia & Libido, Ratione ſub jugum miſſæ,
 10 dominantur. ³ Eam Malitiam de diverſis conſtare : Abundantiâ, Inopiâque. Nec ſolūm ea inæqualitatis vitio claudicare arbitrat, ſed etiam incumbere diſſimilitudinem. Neque enim poſſet cum Bonitate congruere, quæ à ſemetipſâ tot modis diſcrepet ; & non ſolūm diſparilitatem, ſed etiam inconcinnitatem præ ſe gerat. Quapropter tres
 15 partes Animæ tribus dicit vitiis urgeri. Prudentiam Indocibilitas impugnat, (quæ non abolitionem infert Scientiæ, ſed contraria eſt Diſciplinæ diſcendi. Hujus duas ab eo ſpecies accepimus, Imperitiâ & Fatuitatem : quarum Imperitiâ Sapientiæ, Fatuitas Prudentiæ inve-

INTERPRETATIO.

rantiâ conſtituit alteram ſcientiam adulterinam, qua oſtentatur ſuperbiâ pertinaci : & inter Pudicitiam ac vitam luxuriſam, Continentiam & Incontinentiam. Interpoſuit Audacia ac Metus Verecundiam & Paſſanimitatem. Nam illorum hominum, quos ait eſſe in mediocri ſtatu, exiſtimat nec virtutes eſſe puras, neque tamen vitia pura & impermixta, ſed ex hac atque illâ parte eſſe temperata. Malitiam autem aiebat pertinere ad hominem peſſimum & pollutum cunctis vitiis, quod aiebat contingere quando pars Animæ poriffima & rationalis, quaque debet dominari reliquis, ſubdita eſt aliis, illa autem anteſignana vitiorum Ira & Libido ſubdiſcâ ſibi Ratione imperitant. Ait

præterea illam ipſam Malitiam conſtitui in diverſis, exceſſu nempe & defectu. Neque exiſtimat tantūm eam vacillare vitio inæqualitatis, verūm etiam laborare eam diſparitate. Nam non poſſet convenire cum Bonitate, quandoquidem tam multiplici ratione diſſerat à ſeipſâ ; & non tantūm præ ſe ferat diſſimilitudinem, verūm etiam incongruitatem. Quamobrem affirmat tres portiones Animæ premi tribus vitiis. Ratio oppugnatur ab Indocilitate, qua non importat ſublationem doctrinæ, ſed adverſatur docilitati requiſitæ ad diſcendum. Didicimus ab ipſo duas eſſe ſpecies illius, Ignorantiâ & Stoliditatem, quarum Ignorantiâ ſcientia Stoliditas

NOTÆ.

rantiâ, & ſcientiam validam, alteram falſam, &c. Ratio emendationis patet ex eo, quod paulò antè ſcriptum eſt : ejuſmodi quippe medietates inter virtutes & vitia intercedere dicebat, &c. juxta hanc emendationem veritatem interpretatione.

1. Cūm optima & rationalis portio.] Supple anima, quam quidem portionem in capite ponit Plato.

2. Illa verò vitiorum ducatrices Iracundia & libido, &c.] De his Plato in Timæo.

3. Eandem malitiam de diverſis conſtare. Abundantiâ, Inopiâque.] Abundantia enim nimia (ut ait Plato Dial. 4. de Republ.) delicias, deſidiam, & rerum novarum ſtudium parit ; Inopia verò cūm rerum innovatione illiberalitatem, & maleficia gignit.

niantur inimicæ.) Iracundiam, 1 Audacia. Ejus comitatum sequuntur Indignatio & 2 Incommobilitas, dicta Græcè ἀσπράσια. ita enim dixerim, quæ non extinguit incitamenta Irarum; sed ea stupore defigit immobili. Cupiditatis applicat Luxuriam, id est, appetitus voluptatum, & desideriorum, ad fruendum potiendumque haustus inexplebiles, 3 Ex hac manat Avaritia atque Lascivia: quarum altera Liberalitatem coercet, altera immoderatus fundendo patrimonii prodigit facultates. 4 Sed Virtutem Plato habitum esse dicit mentis optimè & nobiliter figuratum, quæ concordem sibi & quietum, constantem etiam facit eum, cui fuerit fidehiter intimata, non verbis modò, sed etiam factis, 10 secum & cum cæteris congruentem. Hoc verò proclivius, si Ratio in regni sui solio constituta, Appetitus & Iracundias semper domitas & in frænis habet: ipsæque ita obediunt, ut tranquillo ministerio fungantur. 4 Unimodam verò esse Virtutem, quòd Bonum suapte naturà adminiculo non indiget, perfectum autem quod sit, solitudine 11 debet esse contentum. Nec solum qualitas, verum etiam similitudo cum Virtutis ingenio conjungitur. Ita enim secum ex omni parte con-

INTERPRETATIO.

dictas Prudentia contraria reperiantur. Pars Irascibilis oppugnatur ab Audaciâ. Ejus affecta sunt Indignatio, & Stupor dictus Græcè ἀσπράσια. sic enim vocaverim affectum, qui non aufert stimulos Irarum; verum sibi illos corpore immobili. Apponit parti concupiscenti Libidinem, hæc est, desideria Voluptatum, & insatiabiles haustus cupiditatum ad fruendum & potiendum. Ex hac libidine derivantur Avaritia & Lascivia, quarum una cohibet largitatem, altera dissipat bona patrimonii, profundendo ea insemperantibus. Plato autem ait Virtutem esse habitum animi optimè & præclarissimè formatum, qua

Virtus illam, cui fuerit sincerè infixa, reddis sibi unanimes, & pacatum, stabilem quoque, & convenientem secum, & cum reliquis, non verbis tantum, sed & factis quoque. Id autem facilius est, si Ratio collocata in throno sui Regni, teneat perpetuò Cupiditates & Iras sibi subditas, & illa sic ei pareant, ut exerceant sua munia quietè. Virtutem autem ait esse uniformem, quia Bonum ex suo ingenio non opus habet sustentaculo, sed quod est perfectum, debet esse contentum se uno. Neque tantum qualitas constituitur cum naturà virtutis, sed etiam & similitudo. Nam sic sibi ipsi undique convenis.

NOTA

1. Audacia.] Quam à Fortitudine plurimum discrepare ait Plato in Protagora, & Audaciam quidem hominibus provenire ab arte, ab irâ, ab infantiâ, Fortitudinem verò à naturâ debitaque educatione animorum.

2. Incommobilitas dicta Græcè ἀσπράσια.] Alii ἀσπράσια, quæ est indolentia Ciceroni, quidam ἀσπράσια, quam insensibilitatem vertere possumus. At ἀσπράσια magis quadrat hinc loco, melius enim exprimit quam habet Apu-

leius incommobilitatem. Et magis convenit cum corruptâ lectione codicis Florentini ab Elementhorstio relata, DORTESIA NYIS, quam puto corruptam fuisse ex hac germanâ: AOPHESIA NOOR incommobilitas animi.

3. Sed virtutem Plato. &c.] Vide Platonis Menonem; & lib. 4. de Repub.

4. Unimodam, verò esse virtutem.] Vide Plat. in Protagora, pag. 329. & seqq.

gruit, ut ex se apta sit, sibi que respondeat. Hinc etiam ¹ Medietates, ² easdemque Virtutes ac summitates vocat: ³ non solum quod careant redundantia & egestate, sed quod in meditullio quodam vitiorum sint sitæ. Fortitudo quippe circumscissitur, hinc Audacia, inde Timiditate. Audacia quidem Confidentia fit abundantia; Metus verò vitium deficientis Audaciae. ⁴ Virtutum perfectæ quædam sunt, imperfectæ aliz. Et imperfectæ sunt illæ, ⁵ quæ in omnibus beneficio solo Naturæ proveniunt, ⁶ vel, quæ solis Disciplinis traduntur: & magistrâ Ratione discuntur. Eas igitur, quæ ex omnibus constant, dicimus esse perfectas. Imperfectas virtutes semet comitari negat. ⁷ Eas verò, quæ perfectæ sunt, individuas sibi, & inter se connexas esse, ideò maxime arbitratur: quod ei, cui sit egregium ingenium, si accedat Industria, Usus etiam & Disciplina, quam dux rerum Ratio fundaverit,

INTERPRETATIO.

us: ex se ipsâ sibi sit concinna, & sibi consentiat. Hac etiam de causâ appellat Medietates easdem virtutes, quæ etiam Summitates dicuntur, non modo quia expertes sunt excessûs & defectûs, verum etiam quia locata sunt quodammodo in medio vitiorum. Etenim Fortitudinem circumstant hinc Audacia, illinc Metus. Audacia quidem fit ex copia Fiducia; Timor verò est vitium Confidentia destituentis. Ex virtutibus aliqua sunt perfectæ, alia imperfectæ. Ac illa quidem sunt imperfectæ, qua

nascuntur in singulis solo munere natura, aut qua produntur solis præceptis, & addiscuntur Ratione docente. Dicimus ergo illas esse perfectas, qua conflata sunt ex omnibus. Negat Plato virtutes imperfectas inter se connexas esse. Idcirco autem præcipuè existimat illas, qua sunt perfectæ, esse inter se conjunctas & inseparabiles, quod is, qui habet præstantem indolem, si insuper habeat Solertiam, Experientiam quoque, & Disciplinam, quam Ratio gubernatrix rerum firmaverit, nihil

NOTÆ.

1. Medietates.] Cave has medietates easdem esse putes, ac ea, quæ Philosophi μέσση media vocant, de quibus infra nonnihil. Hæc enim sic dicta sunt, quod ex se neque bona, neque mala sunt, sed media inter utraque: illæ verò, quod mediæ sunt inter duo contraria vitia, quales esse virtutes jam supra dictum, & fusiùs infra declaratur ab Apuleio.

2. Easdemque virtutes ac summitates vocat: non solum, &c.] Totum hunc locum mirè illustant quæ habet Aristoteles lib. 2. de Moribus cap. 6. quem vide.

3. Non solum quod careant, &c.] Refer hoc ad medietates, non autem ad summitates.

4. Virtutum perfectæ quædam sunt,] Diogenes Laërt. in Vita Platonis: τὰς τέλει ἀπὸ τοῦ εἶδὸς τῆς φύσεως, ἐν αὐτῷ φύσει, ἐν ᾧ διακρίνεται, ἵππεν ἡ ἀρετὴ, τέταρτον συσπρωγμένη. perfectæ consummataque virtutis esse species quatuor, primam Prudentiam, secundam Justitiam, Fortitudinem tertiam, quartam Temperantiam.

5. Quæ in omnibus beneficio solo natura proveniunt.] Quales sunt naturales omnes animi dotes.

6. Vel, quæ solis disciplinis traduntur, &c.] Quales sunt artes omnes.

7. Eas verò, quæ perfectæ sunt individuas sibi, &c.] Hoc est, quod in scholis vulgò dicunt Virtutes connecti in statu heroïco.

nihil

nihil relinquetur quod non Virtus administret. ¹ Virtutes omnes cum Animæ partibus dividit: & illam virtutem, quæ Ratione sit nixa, & est spectatrix dijudicatrixque omnium rerum, ² Prudentiam dicit, atque Sapientiam; quarum Sapientiam disciplinam vult videri divinarum humanarumque rerum: Prudentiam verò, scientiam esse intelligendorum Bonorum & Malorum, ³ eorum etiam, quæ Media dicuntur. In eâ verò parte, quæ iracundior habeatur, Fortitudinis sedem esse & vireis Animæ, nervosque ad ea implenda, quæ nobis severius agenda Legum imponuntur imperio. Tertia pars Mentis est Cupidinum & Delideriorum, cui necessariò Abstinencia comes est: quam vult esse servatricem convenientiæ eorum, quæ naturâ recta pravaque sunt. In homine ad Placentiam ac Mediocritatem Libido flectitur, actusque voluptarios ratione hujus dicit ac modestiâ coerceri. Per has treis Animæ parteis quartam virtutem Justitiam ⁴ æqualiter dividentes, scientiamque causam esse dicit, ut unaquæque potiore ratione ac modo, ⁵

INTERPRETATIO.

amplius habebit quod virtus non exequatur. Distribuit virtutes juxta distributionem portionum anima: atque illam virtutem, quæ innititur Rationi & considerat atque æstimat omnia, appellat Prudentiam, & Sapientiam: ex quibus censet sapientiam esse scientiam rerum divinarum & humanarum: Prudentiam autem esse disciplinam cognoscendorum Bonorum & Malorum, atque eorum, quæ appellantur Media. In illâ autem Animæ portione, quæ est commotior, dicit esse domicilium Fortitudinis, & robur Anima ac vires ad exequenda illa, quæ nobis severius præ-

scribuntur facienda jussu Legum. Tertia portio Anima est ea, quæ pertinet ad Cupidinas & Appetitus, cui necesse est adesse Temperantiam, quam ait Plato esse conservatricem congruentiæ illarum rerum, quæ ex se sunt bona & mala. In homine Cupido inclinatur ad complacentiam, & moderationem, & ait actiones voluptuosas cohiberi hujus virtutis disciplinæ & moderatione. Distribuit ex æquo per has tres portiones mentis Justitiam quartam virtutem, & ait eam esse causam cur singula pareant optimâ ratione & modo ad

NOTÆ.

1. Virtutes omnes cum anima partibus dividit.] Lib. 4. de Repub. pag. 641 & 642. quas vide.

2. Prudentiam dicit atque sapientiam.] Harum duarum Prudentia tantum virtus est moralis, quippe quæ sola circa Bona & Mala ac Media versetur. Sapientia verò ex numero est illarum virtutum, quas dicit Plato beneficium naturæ aut disciplinæ comparari.

3. Eorum etiam, quæ media dicuntur.] ὅτι μέσων, de quibus supra, quæ nimirum ex se neque Bona, neque Mala, sed perinde sunt atque illius animus, qui ea possidet: qualia sunt Bo-

na fortunæ & corporis.

4. Æqualiter dividentes, scientiamque.] Corruptus proculdubio locus, quem restituere absque MSS^{um} ope non auiam. Interim, ut sensum elicerem commodum sic interpretatus sum quasi fuisset scriptum: Per has tres animæ partes quartam virtutem Justitiam æqualiter dividit, eamque causam esse dicit, &c Favet meæ interpretationi quod ait Plato lib. 4. de Rep. pag. 640. Justitiam esse, quæ Temperantiæ, Fortitudini, & Prudentiæ vim præbuit, quâ & innascerentur, & innatæ perfecterentur quandiu ipsa adesset.

Apul.

G G g g

ad fungendum munus obediat. Hanc ille heros *Justitiam* modò nominat, nunc universa *Virtutis* nuncupatione complectitur, & item *Fidelitatis* vocabulo nuncupat; sed cum ei, à quo possidetur, est utilis, *Benevolentia* est: at cùm foras spectat, & est fida speculatrix utilitatis alienæ, *Justitia* nominatur. ¹ Est & illa *Justitia*, quæ quartum vulgata divisione virtutum locum possidet, ² quæ cum *Religiositate*, id est, *ὁσιότητι* copulatur. quarum *Religiositas* Deum honori; ac suppliciiis divinæ rei mancipata est; illa verò hominum societatis & concordia remedium atque medicina est. Duabus autem æqualibus de causis utilitatem hominum *Justitia* regit, ⁴ quarum est prima, numerosam observantia, & divisionum æqualitas, ⁵ & eorum quæ pacta sunt symbola. ad hæc ponderum mensurarumque custos; & communicatio opum publicarum: ⁶ secunda finalis est, & veniens ex æquitate partitio, ut singulis in agros dominatus congruens deferatur, ac ser-

INTERPRETATIO.

exequendum suum munus. Eam Divinus ille vir nunc appellat *Justitiam*, nunc eam comprehendit generali vocabulo *Virtutis*, atque appellat etiam eam nomine *Fidelitatis*; at quando utilis est illi, qui eam habet, dicitur *Benevolentia*: sed cum respicit extra se, atque est fidelis exploratrix commodi alieni, appellatur *Justitia*. Illa etiam *Justitia* est, qua tenet quartum locum in communi distributione *Virtutum*, qua conjungitur cum *Religione*, hoc est, *Sanctimoniam*, ex quibus *Religio* addita est cultui Deorum, & supplicatio-

nibus *Religionis*. *Justitia* autem est medela ac remedium societatis & pacis humana. *Justitia* vero dirigit commoda hominum ob duas rationes æqualis momenti, quarum prima est observatio computationum, & æqualitas divisionum, & instrumenta pactorum, insuper custodia ponderum ac mensurarum, & dispensatio divitiarum publicarum: secunda pertinet ad limites agrorum, & est divisio procedens ex *Justitia*, ut conveniens dominium in agros tribuatur unicuique, & major servetur bonis.

NOTÆ.

1. Est & illa *Justitia*, &c.] Strictius sumpta pro virtute illâ, quæ suum unicuique tribuit.

2. Quæ cum religiositate, id est, *ὁσιότητι* copulatur.] *ὁσιότης* hæc, seu sanctitas, secundum Platonem, ea *Justitiæ* pars est, quæ suum Deo tribuit. Vide illum in *Dialogo*, cui *Eutyphro* nomen est. *Religiositas* vox Apuleio peculiaris.

3. Ac suppliciiis.] *Sacrificiis*, & propitiationibus. Hoc sensu apud Livium, lib. 27. legas *suppliciiis* votisque fastigare Deos.

4. Quarum est prima numerorum observantia, &c.] Hæc vulgò *Justitia* commutativa dicitur: cujus est consilium, ut ne quis in solitis hominum commerciis & contractibus injuriâ affi-

ciatur.

5. Et eorum, quæ pacta sunt symbola.] Hoc est, tabulæ, instrumenta, tessere, aræ, ea denique omnia, quæ pactorum firmandæ fidei inferiunt. Sæpius in hoc significatu legas *symbola* quàm *symbola*. Repertur quidem etiam apud alios, tam apud Plantum multis in locis sed non eodem planè significatu: *Curcul.* Act. 4. Scen. 1.

Symbolarum collatores apud forum piscarium.

6. Secunda finalis est &c.] Hæc posterior dicitur *Justitia* Distributiva. ipsiusque est, præmia & poenas pro meritorum ratione statuere. Finalis ideò hic dicta, quod ea statuatur, quæ ad agrorum fines spectant.

vetur bonis potior, minor non bonis. Ad hoc, bonus quisque Naturâ & industriâ in honoribus & officiis præferatur: pessimi cives luce careant dignitatis. Sed ille iustus in deferendo honore, ac servando, modus est ei, qui est suffragator Bonorum, & Malorum subjugator: ut semper in civitate emineant quæ sunt omnibus profutura, jaceant & subjecta sint cum suis auctoribus vitia. Quod facilius obtinebitur, si duobus exemplis instruemur: unius, divini & tranquilli & beati: alterius, irreligiosi & inhumani, ¹ ac merito intestabilis, ² ut pessimo quidem alienus, & averso à rectâ vivendi ratione, facultates suas divino illi & cœlesti ac bono meliores esse velit. ³ Hinc Rhetoricæ duæ sunt apud eum partes. ⁴ quarum una est Disciplina contemplatrix Bonorum, iusti tenax, apta & conveniens cum sectâ ejus, qui Politicus vult videri: alia verò adulandi scientia est, captrix verisimilium, usus nullâ ratione collectus. ⁵ Sic enim ἀλογοῦ περιεῖν elocuti sumus, quæ persuasum velit, quod docere non valeat: ⁶ Hanc δυνάμειν τῆ τοῦ 15

INTERPRETATIO.

minor verò malis. Præterea, ut singuli boni tum suapte indole, tum arte suâ anteponantur in dignitatibus & muneribus adipiscendis, cives autem mali priventur splendore Magistratûs. Verum hæc est ratio aqua observanda illi, qui favet bonis & proculcat malos, in tribuendâ & conservandâ dignitatis: ut illa semper excellent in civitate, quæ futura sunt utilia universis, vitia verò cum suaditoribus eorum negligantur, & proculcantur. Quod efficietur facilius, si erudiamur exemplis duorum hominum, unius religiosi & quieti ac felicitis: alterius impii & crudelis, ut

qui edocetur aversus quidem à deter-rimo & eo, qui aberrat à iustâ insti-tutione vitæ, malis suas opes convenire illi religioso cœlesti & probo. Exinde ipse ponit duas partes Rhetoricæ, quarum una est scientia abseruatrice Bonorum, studiosa Æquitatis, qua idonea est, & congruit cum professione illius, qui vult haberi aptus regenda civitati: altera autem est disciplina adulandi, qua aucupatur verisimilitudinem, experientia comparata sine ratione. Nam sic exposuimus ἀλογοῦ περιεῖν, qua vult persuadere, quod non potest docere: Plato definiuit eam fa-

NOTÆ.

1. Ac merito intestabilis.] Antiqui (inquit Porphyrio ad Horat. Sermon. Sat. 3.) eos, quos ad testimonium admitti volebant, intestabiles vocabant. Intestabiles, quorum testimonium malum & execrandum esset. Improbus intestabilisque in Legg. 12. Tab.

2. Ut pessimo quidem alienus, & aversus à rectâ Ratione. &c.] Locus hic procul dubio corruptus est. Coniiciebam sic legendum: ut pessimo quidem alienus, & averso à rectâ vivendi ratione, facultates &c. ut sensus esset: ut (Civis quispiam, cui hæc duo exempla proponerentur) abhorrens ab

improbo illo, qui à rectâ vitâ deflectit, malis suas opes probo illi viro permittere, quam iis credas melius usurum.

3. Hinc Rhetorica duæ sunt partes.] Vide Platonis Gorgiam.

4. Quarum una est disciplina contemplatrix bonorum, &c.] Hanc tamen Plato non Rhetoricam, sed Justitiam Judiciariam appellat, eamque opponit Rhetoricæ.

5. Sic enim ἀλογοῦ περιεῖν elocuti sumus.] Quod magis ad verbum veritas: usum ratiocinio carentem.

6. Hanc δυνάμειν τῆ τοῦ ἰδίου πῶτα καὶ δυνάμει.] Hæc Vulcanii editio est,

G G g ij

ἡ δὲ πάλαι διὰ τὴν definivit Plato: ¹ quam Civilis particulæ umbram; id est, imaginem nominavit. Civilitatem verò, quam πολιτικὴν vocat, ita vult à nobis intelligi, ut eam esse ex virtutum numero sentiamus nec solum agentem, atque in ipsis administrationibus rerum spectari ab eâ universa atque discerni. Nec solum providentiam prod. sse Civilibus rebus, sed omnem sensum ejus atque propositum, fortunatum & beatum statum facere Civitatis. Hæc eadem utilitatem animæ procurat duobus modis. Altera namque Legalis est, Juridicialis altera. Sed prior consimilis est ² exercitationi, per quam pulchritudo animæ & robor acquiritur: sicut exercitatione valetudo corporis gratiaque retinetur. ³ Juridicialis illa Medicinæ par est. nam morbis animæ me-

INTERPRETATIO.

cultatem persuadendi absque docendo: *omne ejus intentum & propositum est, ut reddat statum Civitatis omnino prosperum & felicem. Hac ipsa studet commodis mentis duplici ratione. Nam una est Legalis, altera Juridicialis. At prima harum persimilis est exercitio, quo decor & firmitas comparatur menti: quemadmodum sanitas & pulchritudo corporis conservatur exercitio. Hac Juridicialis similis est Medicina, affert enim remedium agnitionibus men-*

NOTÆ.

habent Florent. & Leidens. membranæ: ΔΥΝΑ ΜΕΙΝ ΤΟΤΕ ΤΟΙΝ ΔΕ ΦΙΤΟΤΤ ΔΑΣΚΕΙΝ, monstrosè & nullo sensu. Exemplar meum Elmenhorstianum habet ad marginem manu emendatum διωξμιν τὴν πείθειν αὐτὸν τὴν διδάσκων virtutem persuadendi nec docendi, quod magis accedit, meliusque quadrat cum eo, quod habet Platon in Gorg. pag. 313. εἰ μὴν (ἐν περικλόν φῃ: πείθειν αὐτὸν τὴν διδασκωντα) αὐτὸν πάντων ἀστὸν ἐοῖ ὅλῳ πείθειν αὐτὸν, ὁ δὲ διδάσκωντα, ἀλλὰ πείθειντα hoc est, nonne (dicis te quæpiam efficere posse Rhetorem) ut de omnibus in turba probabiliter dicere possit non docendo, sed suadendo?

1. Quam civilis particula umbram, id est, imaginem nominavit.] Pleraque editiones habent, civilis articuli, malè. Debetur hæc emendatio Lindendrogio, ad Ammianum lib. 30. pag. 196. quam rectam esse probant hæc Platonis in Gorg. pag. 316. εἰ γὰρ ἡ ἐντομὴ, καὶ τὸ ἐμὸν λόγον, πολιτικὴ μορφή

αὐτὸν. Quænam verò sit illa pars Civilis Scientiæ, cujus Rhetoricæ umbra tantum est & simulacrum, inferius declarat idem Plato: nempe eam esse Justitiam Judiciariam, quam in adulationis genere mentiur Rhetorica, quemadmodum Sophistica Legalem, Fucatoria Gymnasticam, & Coquinaria Medicinam. Verum hæc, & quæ sequuntur fusius vide apud Platonem, pag. 316. 317. & seqq. in Gorgia.

2. Exercitationi per quam pulchritudo, &c.] Gymnastica.

3. Juridicialis illa Medicina par est.] Malè in cæteris editionibus, Medicina pars est. Emendationem hanc, ut & alias non paucas ignotæ manui debeo, cujus nonnulla habeo annotata ad marginem mei Elmenhorstiani exemplaris. Cæterum hæc ad verbum pœnè expressa sunt ex Platone, sic enim habet: ὁ πολιτικὸς, αὐτὸν μὲν τὸ γυμναστικὸς τὴν νομοθετικὴν (λόγον) ἀφίσσεται ὁ τὴν ἰατρικὴν τὴν διοικητικὴν.

detur, sicut illa corporis. Has Disciplinas vocat, plurimumque earum curationem commoditatis afferre proficitur. Harum imitatrices esse Coquinam & Unguentariam. Sed & artem Sophisticam, ¹ professionemque Juris blandam, & assentationum illecebras turpes profitentem, inutilem cunctis. ² quarum Sophisticam Coquinae coniungit. Nam ut illa Medicinæ professionem interdum opinione imprudentium captat, quasi ea, quæ agit, cum morborum medelâ conveniant: sic Sophistice imitata Iudicialiæ statum, dat opinionem stultis, quasi Iustitiæ studeat, quam iniquitati favere constat. Unguentariam verò professores Juris imitantur: nam sicut illa remedio vult esse, per quod ³ species corporibus ac valetudo serventur, & non modò utilitatem corporum minuit, sed robur etiam viresque frangit, & verum colorem ad desidiæ sanguinis mutat: sic hæc scientiam imitata Juris, simulat quidem virtutem se animis augere, enervat autem quod in illis naturæ fuerit Industriæ. ⁴ Virtutes eas doceri & studeri posse arbitrabatur, quæ ad rationabilem Animam pertinent, id est, Sapientiam & Prudentiam: & illas, quæ vitiosis partibus pro remedio resistunt, id est,

INTERPRETATIO.

tis, quemadmodum Medicina ægritudinibus corporis. Has nominat Scientias, & affirmat studium ipsarum parere permulsum utilitatis. Dicit Culinariam & Cosmeticen esse earum simias. Verum artem Sophisticam, & professionem furis assentatricem, ac prae se ferentem inhonestas blandissimas adulatio num, esse omnibus noxiam. Ex quibus Sophisticam copulat cum Culinariâ. Sicut enim illa nonnunquam aucupatur nomen Medicinæ existimatione ignorantium, quasi illa, quæ facit, congruant remedio morborum: ita Sophistica mentis professionem furis dicundi, hanc de se ignavis facit existimationem, veluti fauveat aquisati, cum certum sit studere eam iniustitiæ. Professores autem furis referunt Cosmeticen. Quem-

admodum enim hac contendit unguenta sua mederi morbis, per quæ etiam pulchritudo & sanitas conserventur corporibus, & tamen non tantum immittit commoda corporum, sed labefaciat quoque firmitatem & vires, & immutat colorem genuinum, faciendo ut sanguis subsidat ad interiora: ita hac mentis Jurisprudentiam, fingit quidem se procurare mentibus incrementa Virtutis, at reverà debilitat naturalem solertiam, quæ est in illis. Existimabat virtutes illas, quæ spectant ad portionem rationalem mentis, nimirum Sapientiam & Prudentiam, posse tradi præceptis, & comparari studio: atque eas quidem, quæ obstitunt portionibus Animæ corruptis, veluti earum remedium,

NOTÆ.

1. Professionemque Juris blandam, & assentationum illecebras turpes profitentem.] Hanc Plato unico vocabulo ἐννομίαν vocat, semperque opponit Iustitiæ Iudiciariæ, quam Noster supra Rhetoricæ partem dixit contemplatricem Bonorum, iusti tenacem, &c.

2. Quarum Sophisticam Coquina coniungit.] Paulò aliter Plato. Ait enim more Geometrico: quod Fucatrix ad

Gymnasticam, id ad Medicinam esse Coquinariam: imò sic, quod Fucatrix ad Gymnasticam, hoc Sophisticam ad Legalem: rursumque quod Coquinaria ad Medicinam, id Rhetoricam esse ad Iustitiæ.

3. Virtutes eas doceri & studeri posse. &c.] Contrarium docet Plato, in Menone, ubi fusè differit Virtutem doceri non posse.

Fortitudinem & Continentiam rationabiles quidem esse. Superiores autem Virtutes pro Disciplinis haberi. Ceteras, si perfectæ sunt, Virtutes appellat: ¹ si semiperfectæ sunt, non eas quidem Disciplinas vocandas esse censet; sed nec in totum existimat Disciplinis alienas. ² Iustitiam verò, quod ex trinis Animæ regionibus sparsa sit, artem vivendi, ac Disciplinam putat: & nunc ³ docilem esse, nunc usu & experiendo provenire. Bonorum autem quædam sui gratiâ afferit expetenda, ut Beatitudinem, ⁴ ut bonum Gaudium: alia non sui gratiâ, ⁵ ut Medicinam: alia & sui & alterius, & Providentiam, cæteraque Virtutes, quas & sui causâ expetimus, ut præstantes per se, & honestas: & alterius, id est, Beatitudinis, quæ est Virtutum exoptatissimus fructus. Hoc pacto etiam Mala quædam sui causâ fugienda sunt, alia cæterorum, pleraque & sui & aliorum: ut Stultitia, & ejusmodi vitia, quæ & sui causâ vitanda sunt, & eorum, quæ accidere ex his possunt: id est, Miseriæ & Infelicitates. Eorum, quæ appetenda sunt, quædam absolute Bona dicimus, quæ semper atque omnibus, eum assunt, invehunt commoda: ut Virtutes, quarum Beatitas fructus

INTERPRETATIO.

nempe Fortitudinem & Temperantiam esse quidem rationis participes. Priores verò Virtutes existimari Scientias. Si reliqua sint perfectæ, vocat eas Virtutes: si verò tantum semiperfectæ sunt, non existimat quidem eas appellandas esse Scientias: ac non putat eas omnino remotas esse à Scientiis. Existimat autem Iustitiam esse artem & Scientiam vivendi, quæ extenditur per tres partes mentis: & eam comparari præceptis, modo usu & experientia. Affirmat autem aliqua Bona cupienda esse propter se, v. g. Beatitudinem, & iustam Latitiam: alia non propter se, veluti Medicinam: alia & propter se & propter aliud, veluti Prudentiam ac reliquas

Virtutes, quas exoptamus & propter se, tanquam ex sua naturâ excellentes atque honestas, & propter aliud, nempe propter Beatitudinem, quæ est desideratissimus fructus Virtutum. Eadem ratione aliqua etiam Mala fugienda sunt propter se, quædam propter alia: quamplurima tum propter se, tum propter alia: quemadmodum Insania, ac similia Mala, quæ fugienda sunt tum propter se, tum propter ea, quæ possunt evenire ex ipsis: nempe propter Miseras & Infortunia. Ex iis, quæ sunt optanda, vocamus nonnulla simpliciter Bona, quæ, cum possidentur, inferunt utilitatem perpetuam, & cunctis, qui ea possident: quales sunt Virtutes, quarum

NOTÆ.

1. *Si semiperfectæ sunt, &c.*] Has supra imperfectas appellavit, dixitque illas esse, quæ in omnibus beneficio solito Naturæ proveniunt, vel, quæ solis Disciplinis traduntur: & magistrâ ratione discuntur.

2. *Iustitiam verò, quæ trinis Animæ regionibus sparsa sit.*] Unde & Virtutes omnes Morales Plato uno Iustitiæ nomine complectitur.

3. *Docilem.*] Observa hinc docilem,

non vulgato sensu accipi pro eo, qui facile se doceri patitur, sed pro eo, quod facile præceptis traditur & comparatur.

4. *Ut bonum gaudium.*] Illud, quod ex animi voluptatibus ac virtutum possessione percipitur. nam gaudium, quod ex sensibus provenit, bonum esse negat Plato in Gorgia, pag. 338. & 339.

5. *Ut Medicinam.*] quæ expetitur propter Sanitatem.

est: alia quibusdam, nec cunctis, vel perpetuò Bona, ut¹ Vires, Valetudo, Divitiæ, & quæcunque Corporis ac Fortunæ sunt. Pari pacto, & eorum, quæ declinanda sunt, quædam omnibus ac semper videri Mala, quoniam nocent atque obfunt; ut sunt Vicia & Infortunia: quædam aliis, nec ea semper nocere; ² ut Aegritudinem, Egestatem, & cætera. Sed Virtutem liberam, & in nobis sitam, nobisque voluntate appetendam: Peccata verò esse non minùs libera, & in nobis sita, ³ non tamen ea suscipi voluntate. Namque ille virtutis spectator, cum eam penitus intellexit bonam esse, & benignitate præstare, eam affectandam profectò, & sectandam existimavit sui causâ. ¹⁹ ut item ille, qui senserit Vicia non solum turpitudinem existimationi invehere, sed nocere alio pacto, fraudique esse; quî potest spontè se ad eorum consortium jungere? Sed, si ad ejusmodi Mala pergit, ac sibi usuram eorum utilem credit; deceptus errore, & imagine Boni sollicitatus quidem, ⁴ sciens verò ad Mala præcipitatur. Discrepes ¹⁵ quippe à communi sententiâ, si non quidem ignores, quid inter Pauperiem ac Divitias intersit: & cum hæc in proclivi sita sint, nec Pauperies honestatem, vel turpitudinem Divitiæ allaturæ sint, si Egesta-

INTERPRETATIO.

fructus est Beatitude: alia sunt Bona aliquibus, non autem omnibus, nec semper, veluti Robur, Sanitas, Opes ac omnia, quæ pertinent ad Corpus & ad Fortunam. Simili quoque ratione, ex iis, quæ vitanda sunt, aliqua apparere Mala universis, & perpetuò, quia ludent & offiunt; qualia sunt vitia & infelicitates: aliqua quibusdam tantum, ac ne perpetuò quidem ea offiunt; veluti Morbum, Pauperiem, ac reliqua. At virtutem esse liberam, & positam penes nos, & ultro exoptandam nobis: vitia autem non esse minùs libera, & nostri arbitrii, nec tamen illa eligi ultro. Ille enim qui contemplatur Virtutem, quando cognovit omnino esse bo-

nam, & excellere beneficentiâ, judicavit eam procul dubio appetendam esse, & sequendam propter se. Sicut ille quoque, qui animadvertit vitia non modo inferre sinistram notam famæ, verum etiam ledere aliâ ratione, & decipere; quomodo potest se ultro affinem facere eorum? At si tendis ad ejusmodi mala, & arbitratur sibi fore utile iis uti, falsus errore, & invitatus quidam specie boni: sciens tamen detruditur ad Mala. Etenim differas à communi opinione, si scias quidem quantum sit delicti ius inter Egestatem & Opes; atque, cum ista sint tibi facilia paratu, & Egestas non sit paritura honorem, aut Opes dedecus, si anteponas penuriam

NOTÆ.

1. Ut vires, valetudo, &c.] Hæc sunt res mediæ, de quibus jam supra.

2. Ut aegritudinem, egestatem, &c.] Hæc quoque è numero sunt res mediæ.

3. Non tamen ea suscipi voluntate.] Hoc est, non appeti sub ratione vitiorum, sed sub aliquâ falsâ bonorum & commodorum specie: ut infra explicatur, addeò ut cum ea perperamus, vo-

luntas nostra non in peccata ipsa feratur: sed in illa, quæ nobis finimus, commoda.

4. Sciens verò ad mala præcipitatur.] Locus hic non mihi videtur sanus, neque enim si quis errore deceptus & invitatus boni imagine (ut dixi) tendit ad mala, dici potest in ea se scientem præcipitasse.

- tem rerum victui necessariorum copiis præferas, ineptire videaris. & adhuc illud absurdius, si quis sanitatem corporis spernat, eligens morbos. Sed illud postremæ dementiæ est, eum, qui Virtutis pulchritudinem oculis Animæ viderit, utilitatemque ejus usu & ratione perspexerit, non ignarus quantum dedecoris atque incommodi adipiscatur ex participatione Vitiiorum; tamen addictum se velit Vitiis. Corporum Sanitatem, Vires, Indolentiam, cæteraque ejus Bona extraria, item Divitias, & cætera, quæ Fortunæ commoda ducimus, ea non simpliciter Bona nuncupanda esse. Nam, si quis ea possidens, usu se abdicet, ea illi inutilia erunt; si quis autem eorum usum converterit ad malas artes, ea illi etiam noxia videbuntur. [¹ Si quis autem iis abutitur, obnoxius erit vitiis: qui ea possidet, habere hoc etiam cum obit, non potest.] Unde colligitur, Bona hæc simpliciter dici non oportere: nec ea, quæ sunt morbosa, ut Pauperiem, cæteraque, existimari Mala oportet. Nam qui tenuis est, si modificetur in sumptibus, nullam noxam ex eo sentiet: & qui rectè pauperie suâ utitur, non solum nihil capiet incommodi, verum ad toleranda cætera melior, atque præstantior fiet. Si igitur nec habere pauperiem, neque eam ratione regere contrarium est; Paupertas per se malum non est. ² Voluptatem verò neque Bonum esse absolute, neque simpliciter, Malum:

INTERPRETATIO.

rerum, quæ necessaria sunt ad vitam, earundem abundantia, existimaberis inanis. Atque hoc erit adhuc ineptius, si quis contemnat prosperam valetudinem corporis præponens ei agilitates. Verum hoc est extrema insania, cum is, qui conspexerit acie mentis, formositatem virtutis, & cognoverit experientia & ratione ejus utilitatem, sciens quantum probri & damni ferat ex consortio vitiorum, velit nihilominus esse mancipatus vitiis. Dicit hæc non appellanda esse absolute bona prosperam Valetudinem, corporum Robur, doloris carentiam, aliaque hujusmodi bona externa, præterea Opes, & alia, quæ vocamus Bona Fortuna: Si animi aliquis illa possidens, prius se eorum usu, ipsa erunt ei supervacanea. Si verò quispiam detorserit eorum usum

ad pravas artes, ipsa videbuntur etiam illi perniciose. (Si verò aliquis male utitur eis, propensus erit in vitia, & qui habet ea, non valet ea retinere, quando moritur.) Ex quo inferitur ea non esse nuncupanda absolute Bona: nec illa quoque, quæ sunt agilitatis plena, ut Egestas ac reliqua, iudicanda sunt mala. Qui enim est angustatus, si moderetur impensis, nihil inde percipiat incommodi, & qui bene utitur suâ tenuitate, non tantum nullam molestiam patietur, sed etiam evadet paratior atque aptior ad reliqua sustinenda. Si ergo non repugnat pati inopiam, & eam moderari ratione, Inopia ex suâ naturâ non est Malum. Existimabat Voluptatem nec esse simpliciter Bonum, nec absolute Malum:

NOTÆ.

¹. Si quis autem iis abutitur, &c. cum obit, non pot. st.] Quidam codices omnino hæc ignorant, & certè videntur esse Glossemata eorum, quæ præcesserunt. Si tamen retineas, interpunge inter vocem vitiis, & qui ea pos-

sidet, ut sit sensus, quem expressi in interpretatione.

². Voluptatem verò neque Bonum esse absolute, &c.] Vide Platonis Gorgiam pag. 3,8. & seqq. & ejusdem Philebum.

sed eam.

sed eam, quæ sit honesta, nec pudendis rebus, sed gloriosis actibus veniat, non esse fugiendam: illam verò, quam aspernatur Natura ipsa, turpi delectatione quæsitam, vitari oportere censebat. Sollicitudinem & Laborem, ¹ si naturabiles essent, & ab ipsâ virtute descenderent, & essent pro aliquâ præclarâ administratione susceptæ, appetibiles & ducebat esse: sed, si adversum Naturam turpissimarum rerum causâ gignerentur, malas & intestabilesque esse. Non solum Vitia voluntate accidere animis, & venire corporibus, sed esse medium quemdam statum: qualis est, cum abest Tristitia, nec tamen Lætitiam adesse sentimus. Ex his, quæ in nobis sunt, primum Bonum atque Laudabile ¹⁰ est Virtus, Bonum studentis, ideo Honestum appellari oportet. Solum quippè quod Honestum est, Bonum ducimus: ut & Malum, Turpe. & merito quod Turpe est, Bonum non potest esse. ³ Amicitiam aut sociam, eamque consensu consistere: reciprocamque esse, ac delectationis vicem reddere, quando æqualiter redamat. Hoc Amicitia com- ¹⁵ modo provenit, cum amicus eum, quem diligit, pariter ac se cupit prosperis rebus potiri: Æqualitas ista non aliter provenit, nisi similitudo in utroque parili caritate conveniat. Nam ut pares paribus irresolubili nexu junguntur: ita discrepantes, inter se disjuncti sunt, nec aliorum amici. Inimicitiarum autem Vitia gignuntur ex Malivo-

INTERPRETATIO.

verum illam non esse evitandam, quæ sit honesta, nec oriatur ex rebus turpibus, sed ex præclaris facinoribus: illam autem pariam oblectamento inhoneſto, quam ipsa Natura respuit, esse fugiendam. Existimabat anxietatem & laborem esse optanda, si essent Natura consentanea, & procederent ab ipsâ Virtute, atque subirentur ob aliquid egregii gerendum: verum esse mala & execranda, si crearentur contra Naturam ob res inhonestas. Non tantum vitia evenire voluntariè Mentibus, & contingere corporibus, verum esse etiam quemdam statum medium, veluti quando caremus calore, neque tamen expevimur nos affici gaudio eorum, quæ reperiuntur in nobis. Primum Bonum & laudabile illi, qui appetit Bonum, est Virtus, idcirco vocandum est Hone-

ſtum. Etenim id tantum existimamus esse Bonum, quod est Honestum: quemadmodum & existimamus Malum id, quod est Inhonestum. Et jure id, quod est Inhonestum, nequit esse Bonum. Dicit Amicitiam esse conciliatricem societatibus, atque eam positam esse in Concordiâ, & esse mutuam, & parere gaudium reciprocum, cum redamas ex æquo. Hoc evenit utiliter Amicitia, quando amicus optat, ut ille, quem amat, fruatur secundâ fortunâ eodem modo, quo ipse optat eâ frui. Hac æqualitas non gignitur nisi similitudo consentiat in ambobus aquali dilectione. Sicut enim aequales conſociantur aqualibus vinculo indissolubili, sic inæquales discordant invicem, neque amici sunt aliorum. Laes autem odiorum creantur ex Ma-

NOTA.

1. Si naturabiles essent.] Naturabiles, naturalis, juxta naturam, ut patet ex his quæ sequuntur.

2. Intestabilesque.] Intestabilis hic Apul.

idem est ac detestabilis.

3. Amicitiam aut sociam. &c.] Consule Platonis libros de Legibus.

HHhh

robustior fuerit Animæ portio, in quâ Ira dominatur. ¹ Ὀλιγαρχία dicitur altera. ea sic nascitur, cum propter pessimum pastum ejus partis animæ, quæ ex Cupiditatibus constat, non solum Rationalis & Irascientiæ loca possidentur, sed etiam ejus, quæ non necessarias Cupidines acuiunt. ² Hunc talem Plato Lucricupidinem ³ atque Accipitrem pecuniæ nominavit. ⁴ Qualitas popularis existit, cum indulgentiâ cupidines laboratæ, non solum iustis desideriis exardescunt: ⁶ sed his etiam obviæ atque occurrentes, ⁷ & illam consiliariam, & illam alteram Iratiorem Animam conditionibus suis presserunt. Τύραννος est luxuriosa & plena libidinis vita, quæ ex infinitis & diversis & illicitis Voluptatibus conflata, Mente totâ dominatur. ⁸ Qui sit autem omnium

INTERPRETATIO.

cui Ira imperat, evaserit superior, & fortior. Secunda vocatur Ὀλιγαρχία. Ea sic oritur, quando ob deterrimum alimentum illius portionis Anima, qua conflatur ex Cupidinibus, non tantum occupantur sedes partis Rationalis & Irascibilis, verum etiam illa loca ipsius Concupiscibilis, qua excitant Cupiditates non necessarias. Ejusmodi virum Plato appellavit Avidum questus. & Accipitrem pecunia. Indoles est, quando

Cupiditates, fatigata nimia licentiâ, non tantum incenduntur aquis desiderii, verum resistentes quoque & obstantes eis oppresserunt suis qualitatibus illam Anima partem consiliatricem, & illam alteram ardentiorum. Tyrannis est vita lasciva & libidinosa, qua composita ex innumeris, & variis, & interditiis Voluptatibus, regnat per universam Animam. Dicit autem illum,

NOTÆ.

1. Ὀλιγαρχία, dicitur altera. ea sic, &c.] Sic omnino restituendum est, & punctum præponendum voci Ὀλιγαρχία, ut sensus superiorum verborum finitus intelligatur. neque enim Honoripetarum virium Ὀλιγαρχίαν Plato vocat, sed πικαρχίαν, & πικροκτίαν, eaque primam apud eum constituit corruptæ Reipubl. formam, Ὀλιγαρχία secundam, δυναστείαν tertiam, πικρῆς denique quartam. cum benè constitutæ Reipublicæ sit una tantum forma apud eum, nempe ἀριστοκρατία regis potestati mixta.

2. Hunc talem Plato Lucricupidinem.] Repone Lucricupidem, nempe virum & Ὀλιγαρχίαν studiosum. Lucricupidus, φιλοκέρδης Platoni in Hipparcho Dialogo.

3. Atque Accipitrem pecunia.] Qui pecuniam rapit, ut Accipiter aviculus. Porro Accipitrem hunc nequaquam potui in Platone deprehendere, tamen diu multumque fuerim aucupatus. Non Plato ergo, quantum arbitror, sed, ex

sensu Platonis, Apuleius hoc, avaro Ὀλιγαρχίαν studioso, nomen indiderit, & quidem maxime congruum.

4. Qualitas popularis.] Studium & ἀνταγωνισμῶς.

5. Cum indulgentia cupidines laborata.] Colvius saburrata aut quid simile reponendum censebat. Ego nihil muto, cupidinesque laborata indulgentiâ, quæ est Apuleii in abutendis vocabulis licentia, hic nihil aliud sunt quam cupidines laborantes nimia indulgentiâ.

6. Sed his etiam, quæ obviæ atque occurrentes, &c.] Corruptus locus & sensu carens. Tollebam quæ, ut esset sensus illas cupiditates non semper sequi iusta desideria, sed eis etiam sæpe reluctari, ut in interpretatione expressi.

7. Et illam consiliariam & illam alteram iratiorem Animam.] Hoc est, Rationem & Appetitum Irascibilem.

8. Qui sit autem omnium pessimus, &c.] Pessimus vir Platoni Tyrannus est. De quo vide libb. 8. & 9. de Republicâ.

pessimus, eum, non solum turpem, & damnosum, & contemptorem
 Deorum, & immoderatam & inhumanam atque inociabilem vitam
 ait vivere, sed nec cum proximis secumve congruere, atque ideo non
 modo à cæteris, verum etiam à se discrepare: nec aliis tantum, sed
 etiam sibi inimicum esse, & idcirco hunc talem neque bonis, nec
 omnino cuiquam, nec sibi quidem amicum esse. sed eum pessimum
 videri, quem nulla malignitatis superlatio possit excedere. Hunc ta-
 lem nunquam in agendis rebus expedire se posse, non solum propter
 inscientiam, sed quod etiam sibi sit ignotus, & quod perfecta
 malitia seditionem mentibus pariat: impediens incepta ejus, atque
 meditata consilia, nec permittens quidquam eorum, quæ voluit. Pessi-
 mo quapropter deterrimoque non ea tantum vitia, quæ secundum
 Naturam non sunt, pariunt execrabilitatem, ut est Invidentia, ut est
 de alienis incommodis Gaudium: sed etiam quæ Natura non respuit,
 Voluptatem dico, atque Aegritudinem, Desiderium, Amorem, Miseri-
 cordiam, Metum, Pudorem, Iracundiam. Idcirco autem hoc evenit,
 quod immoderatum Ingenium, in quæcumque prouerit, modum non
 habet. atque ideo semper ei aut deest aliquid, aut redundat. Hinc
 ejusmodi hominis Amor omni tenore est corruptus, quod non solum
 effrænatis Cupiditatibus, & inexplebili siti haurire avet omnia ge-
 nera Voluptatis, sed quod ipso etiam formæ judicio, irrationabili errore

I N T E R P R E T A T I O.

qui est deterrimus omnium, non tan-
 tum esse turpem, & perniciosum, &
 spectorem Deorum, & dege-
 rantem vitam in-
 temperantem, & feram, & societatis
 inimicam, quin & eum non consentire
 cum cognatis, neque cum seipso, propter
 eaque dissentire non solum ab aliis,
 verum à seipso quoque: nec solum esse
 insensum cæteris, sed etiam sibi
 ideoque ejusmodi hominem neque esse
 amicum bonis, nec ulli prorsus, nec si-
 bi quidem ipsi, at illum videri deterr-
 rimum, quem nullus excessus improbi-
 tatis possit superare. Ejusmodi hominem
 nunquam posse se extricare in negotiis
 gerendis, non tantum ob imperitiam,
 verum etiam quia est incognitus sibi
 ipsi, & quia summa improbitas exci-
 tat tumultum in animis: efficiens pro-
 positis ejus inchoatis & præcogitatis,

nec sinens eum facere quidpiam ex iis,
 quæ cupiet. Quæ de causâ non solum
 illa vitia, quæ sunt præter Naturam,
 qualia sunt Invidia, & Delectatio de
 alieno malo, reddunt detestabilem ho-
 minem, nequissimum & improbi-
 simum, verum & illa quoque à quibus Natu-
 ra non abhorret, nimirum Voluptas, Solli-
 citudo, Cupido, Amor, Commiseratio,
 Timor, Verecundia, Ira. Hoc autem
 contingit propterea quod Animus in-
 temperans, in quamcumque partem se
 coniecit, nullam servat mediocritate-
 tem, & propterea semper aliquid deficit,
 vel abundat. Ideo Amor talis hominis
 est corruptus secundum se totum, non
 modo quia ipse optat Cupidinibus ef-
 franibus & sit inextinguibili se ingur-
 gitare omnimodis Voluptatibus, sed etiam
 quia fallitur cæco errore inter judicium

N O T A.

1. Et inexplebili siti. Sic malui cum
 Colv'o, quam, ut in vulgatis inexpli-
 cabili, reluctante licet Elmenhorstio,

qui, ut alteram hanc lectionem tuetur,
 exempla duo alia affert, sed certe
 minime similia.

HHhh iij

diffrahitur: ignorans veram pulchritudinem, & corporis effectum & enervem, & fluxam cutem deamans. nec saltem coloratos sole, aut exercitatione solidatos, & opacos umbrâ, vel molles delictâ, sed curâ nimîâ medicatos artus magni facit. Non sponte grassari malitiam multis modis constat. Namque injuriam, inordinatam passionem & ægritudinem mentis esse ait, unde liquidò arbitrat, homines non sponte ferri. Quis enim tantum mali voluntate susciperet, ut in optima Mentis sua parte scelus & flagitium sciens reheret? Cùm ergo possessio mali ab imprudentibus capitur; usum ejus & actiones oportet ab ignorantibus sustineri. Idcircoque pejus est nocere, quam noceri. Etenim his rebus nocetur quæ sunt viliores, corporis scilicet

INTERPRETATIO.

aut de pulchritudine: non cognoscens quo manifestè infert homines agi injurias. Nam quis ultro reciperet in se tantum mali, ut inferres prudens criminem. *et languidam, & fragilem cutem corporis, neque saltem in pretio habet* & turpitudinem in praestantissimam partem suam sui animi? Cùm igitur malum incipiat committi ab ignorantibus; necesse est ut usus ejus & facta exerceantur etiam ab ignavis. Atque idcirco dicitur: *pejus est nocere, quam noceri*. Nam laedi his rebus quis potest, quæ abjectiores sunt, videlicet corporaliùs, & ex-

NOTÆ.

1. *Coloratos sole.*] Ex more veterum, qui, ut vires, firmitatem, coloremque, ac siccitatem corporibus conciliarent, cutem sole curabant, ἡλιον insolationem vocabant, Persius Sat. 4.

Qua tibi summa boni est? unctâ vixisse patellâ

Semper, & assiduo curata cuticula sole.

Ad quem locum vetus Scholiastes, *Curata, scilicet à Chromatiariis. nam Chromatiarii dicuntur Colorarii, vel, qui totâ die in arenâ sunt, vel in sole. Antiqui enim ungebant se, & in sole erant, ut oleum corpus imbiberet: Et Juvenalis:*

Nostra bibat vernum contractâ cuticula solem,

Effugiatque togam.

2. *Sed curâ nimîâ medicatos.*] Sic legit VVovverus, non ut in vulgaris modulat. Sic in Apologiâ dixit medicatus es.

3. *Namque injuriam, & ei.*] Observa-

injuriam hîc activè poni pro ipsâ injuriæ illatione. *Inurias* (inquit Gell. lib. 9. cap. 12. *itidem dicimus tam illorum qui patiuntur, quam qui faciunt.*

4. *Non sponte ferri.*] Supple, ad injuriam inferendam. Cave existimes Platonem, cùm homines ad injuriam inferendam non sponte ferri ait, id eo sensu dicere, quasi superiore aliquâ vi impulsî cogantur eam inferre, nec possint ab inferendâ sibi temperare: sed sic accipe, non sponte, quasi dicat, non cum plenâ ipsius injuriæ cognitione, si enim certò cognoscere injuriam, quam aliis inferunt, plus sibi quam illis nocere, nunquam profectò tantum in se malum admitterent. Hanc effe mentem Platonis & Apuleii nostri satis declarant quæ sequuntur.

5. *Quàm noceri.*] Verbum hoc in passivâ voce usurpatum, pro laedi arbitror jam observâsse me.

& externis, quæ vel imminui possunt, vel fraudibus interire, illas potioribus, quæ ad ipsam attinent Animam. Sed nocere longè peius esse. Ex quo intelligi potest, quod animis bonis eo vitio pernicies inferretur: plusque sibi obest, qui alium cupit perditum, quam illi nocet adversum quem talia machinatur. & cum nocere alteri malorum omnium maximum sit; multò gravius est, si, qui nocet, abeat impune: graviusque & acerbius est omni supplicio, si noxio impunitas deferatur, nec hominum interim animadversione plectatur, sicut gravius est acerbissimorum morborum carere medicinâ, medentes fallere: nec uri aut secari eas partes, quarum dolore, incolumitati residuarum partium consulatur. Quare, ut optimi medici conclamationis desperationisque corporibus non adhibent medentes manus, ne nihil profutura curatio doloribus spatia promulget: ita eos, quorum Animæ vitiis imbutæ sunt, nec curari queunt medicinâ Sapientiæ, eos mori præstat. Namque eum, cui non ex Naturâ, nec ex industriâ, rectè vivendi studium conciliari potest, vitâ existimat Plato esse pellendum: vel, si cupidus vitæ eum teneat, oportere sapientibus tradi, quorum arte quâdam ad rectiora flectatur. Et est sanè melius talem regi, nec ipsum regendi alios habere potestatem: nec dominari, sed servire: servitium, impotem ipsum aliorum adduci potestati, parendi potiùs quam jubendi officia sortitum. Virum pessimum non solum deteriore etiam di-

INTERPRETATIO.

trinfecis, qua possunt aut diminui, aut perire fallaciis: melioribus, qua spectant ad ipsam Mentem, salvis remanentibus. Verùm dicit multò deterius esse ladere. Unde potest cognosci exitium importari probis Mentibus hoc vitio: & illum qui optat perdere alium, magis ladere seipsum, quàm ladar eum, contra quem molitur talia. Et cum alium ladere sit summum omnium malorum; longè peius est, si ille qui ladir, discedat impunitus: & durius atque asperius est quâvis pœna, si concedatur impunitas fontis, neque ipse interea puniatur castigatione hominum, quem admodum peius est destitui remedio gravissimorum morborum: fugere medicorum cognitionem: neque illa membra aduri, aut abscindi, quorum dolore præspiciatur salutis cæterorum membrorum. Quapropter, sicut præstantissimi medici non admovent manus opitula-

trices corporibus jam destitis & desperatis, ne eorum opera, qua nulli usui futura est, proroget tempus doloribus perferendis; sic satius est ut illi moriantur quorum Mentis infestæ sunt vitiis, nec possunt sanari remediis Sapientiæ. Etenim Plato arbitratur eum, qui nequit sibi comparare desiderium bene vivendi, neque Naturâ, neque arte, esse tollendum à vivis: vel, si possideatur desiderio vivendi, eum esse committendum sapientibus, quorum industriâ quâdam inclinatur ad meliora. Et cerè præstat ejusmodi hominem gubernari, neque eum habere auctoritatem gubernandi alios: atque eum non esse dominum, sed servilem operam dare, ipsum impotentem subditi potentia aliorum, natum munus obediendi potiùs, quàm imperandi. Atque quoque nequissimum hominem non tantum pe-

NOTA.

1. Servitium.] Hic est servitus, Alias est ipsa familia, seu servorum turba,

quæ & famulium.

cebat esse, quòd distrahatur semper ¹ additione vitiorum, et si desideriorum actibus differtur: qui quanto plurium cupidior sit, tanto egentior sibi met, & propterea aliis videri potest. Sperare quippè atque exoptata vix pauca & cum maximâ ærumnâ proveniunt. iisque flagrantiores ² Cupidinum furores succedunt, nec futuris modò angitur malis, verùm etiam præteritis transactis torquetur. ³ Quos omnes morte solâ ab ejusmodi malis deduci posse manifestum est. Sed apprimè bonos, & sine mediocritate deterrimos, paucos admodum, rarioresque, & ut ipse ait, numerabiles esse: eos autem qui nec planè quidem optimi, nec oppidò deterrimi sint, sed quasi mediè morati, plures esse. Sed neque ⁴ superiores obtinere recta omnia, neque ⁵ culpabiles in omnibus labi. Horum vitia nec gravata, nec intempestiva sunt, aut nimium criminosa. quorum substantia est ex redundantia, vel defectu. quibus & approbationis integritas & modus est. & qui ¹⁹ inter laudem vituperationemque mediam viam vadant, & rerum capeffendarum ejusmodi studio excitantur; ut nunc boni atque honesti eos ratione invitent; nunc inhonesta lucra & turpes illiciant voluptates. Talibus viris nec amicitiarum fides perseverat, & amores non

INTERPRETATIO.

jorem esse, quia semper differtur adjectione vitiorum, quanquam distrahitur fluctuationibus cupiditatum: qui, quòd plura appetit, eò magis inops videtur sibi ipsi. ideoque & aliis. Etenim vix aliqua ex iis qua speravit, & cupivit, ei contingunt, idque cum summâ difficultate. & ardentiores furores cupiditatum ea sequuntur, nec tantum cruciatur malis futuris, sed etiam iam elapsis & anteaactis. Quos omnes homines evidens est non posse subtrahi talibus malis nisi solâ morte. Verùm eos qui sunt summè boni, & eos qui sunt immodicè pessimi, perpaucos esse & rarissimos, & ut ipse dicit, numerari posse: illos verò qui neque sunt prorsus optimi, neque omnino pessimi, sed

morum veluti mediorum, permultos esse. Sed neque præstantiores horum se bene gerere in omnibus, neque eos qui sunt vituperabiles, semper peccare. Vitia horum hominum nec sunt gravia, nec importuna, vel nimis damnabilia, quorum natura consistit in excessu vel defectu, qua habent & probitatem & mediocritatem requisitam ad laudationem, & qui insunt iter medium inter approbationem & vituperium. & instigantur ad res suscipiendas tali affectu, ut modò probi ac honesti viri perliciant eos ratione, modò turpes questus, atque obscena voluptates eos attrahant. Ejusmodi homines neque perseverant in fidelitate amicitiarum, & amores non

NOTÆ.

1. *Additione vitiorum.*] Colvius malebat *additione vitiorum*.

2. *Cupidinum furores.*] Sic restituendum putavi, & commodus sensus efficitur. In vulgatis est, *Cupidinum flores*, pro quo reponebat Colvius *fluores*, vel *livores*.

3. *Quos omnes.*] Cùm de uno tantum pessimo viro hæcenus locutus sit,

mirum quàm subito transit ad numerum pluralem! sed animus ejus potius spectandus est, quam verba.

4. *Superiores.*] Qui inter illos mediè moratos meliores sunt.

5. *Culpabiles.*] Vitiosiores ex illis mediorum morum hominibus, Aldinus Codex & Rom. habent *inferiores*.

semper

semper improbi, nec honesti tamen, eorum animos incurrunt. Perfecte Sapiensem esse non posse dicit Plato, nisi cæteris ingenio præster, artibus & Prudentiæ partibus absolutus, atque iis jam tum à puero imbutus, factis congruentibus & dictis assuetus: purgatâ & effocâ animi voluptate, electis ex animo hinc Abstinentiâ atque Patientiâ, inde Doctrinis ex rerum scientiâ eloquentiâque venientibus. Eum, qui per hæc profectus fidenti & securo gradu Virtutis viâ gradetur, adeptum solidam vivendi rationem, repente fieri perfectum: hoc est, repente præteriti futurique ævi ultimas partes attingere, & esse quodammodo intemporalem. Tum post hæc, vitiis exclusis, insertis-¹⁰ que & immixtis omnibus, quæ ad beatam vitam ferunt, non ex aliis pendere, nec ab aliis deferri sibi posse, sed in suâ manu esse Sapiens rectè putat. Quare nec in secundis rebus effertur, nec contrahitur in adversis: cum se ornamentis suis ita instructum sciat, ut ab iis nullâ vi segregetur. Hunc talem non solum inferre, sed ne referre quidem¹⁵ oportet injuriam. Non enim eam contumeliam putat, quam improbus faciat: sed eam non putat, quam Patientiâ firmiter toleret. Quâ quidem Naturæ lege in animo ejus sculptum sit, quod nihil horum possit nocere Sapienti, quæ opinantur cæteri mala esse. Equidem Sapiensem illum, conscientiam suâ fretum, securum & confidentem in²⁰

INTERPRETATIO.

semper mali, neque tamen semper pro-
bi invadunt eorum mentes. Plato ait
neminem posse esse absolutè Sapiensem,
nisi superet reliquos ingenio, perfectus
disciplinis, & partibus Prudentiæ, &
eis instructus ab ipsâ usque pueritiâ:
assuefactus consentanea facere & loqui:
purificatâ & defocâ delectatione men-
tis, amplexus volenter hinc Consinen-
tiam & Tolerantiam, illinc Discipli-
nas, quæ procedunt ex cognitione rerum,
& sciendiâ, illum, qui incipiens ab
his, incederet per semitam Virtutis gres-
su audaci & tuto, acquisitâ firmâ ra-
tione vita subito evadere perfectum:
id est, subito assequi extremas partes
temporis elapsi & venturi, atque esse
aliquo modo à tempore solutum. Tunc
deinde expulsi vitiis, & implantatis ac
inductis cunctis quæ ducunt ad vitam

felicem, Sapiens jure arbitratr eam
non esse penes alios, neque posse sibi
tribui ab aliis, verum esse penes sei-
psum. Quapropter neque exollitur in
prosperâ fortunâ, neque angitur in si-
nistrà, cum noveris se sic ornatum esse
suis dotibus, ut non possit separari ab
iis ullâ violentiâ. Non modo non decet
ejusmodi virum facere injuriam, ve-
rum ne reddere quidem illatam, neque
enim existimas illam esse injuriam,
quam homo malus inferat, sed nec il-
lam existimas esse, quam Tolerantia
constanter ferat. Quâ quidem naturali
lege infixum est ejus menti nullum ex
iis, quæ reliqui existimant esse mala,
posse lادere Sapiensem. illum quidem
Sapiensem innixum suâ conscientiâ,
esse tutum & confidentem per totam

NOTÆ.

1. Electis ex animo hinc Abstinentiâ atque Patientiâ, inde Doctrinis, &c.] In vulgatis editionibus electis ex animo hinc Abstinentiâ, &c. m. n. do-
sè procul dubio. quo enim pacto sa-

piens quis evadere potest, si ex animo
ejiciat hinc Abstinentiâ & Patientiam,
inde Doctrinas, &c. Malui, mutatâ unâ
litterulâ electis.

Apul.

Ilii.

omni vitâ ¹ dici & futurum, quod omnia accidentia reputet ad meliores rationes trahens : & quod nihil morosè vel difficulter excipiat, ² sibi què persuadeat, pertinere res suas ad immortales Deos. Idem ille diem mortis suæ propicius nec invitus expectat ; quod de Animæ immortalitate confidat. ³ Nam vinculis liberata corporeis Sapientis Anima ⁴ remigrat ad Deos : & pro merito vitæ purius castiusve tranfactæ, hoc ipso Deorum se conditioni conciliat. Eundem Sapientem optimum nominat, ac bonum, ac prudentem rectè arbitrat : cujus sanè consilia cum factis rectissimis congruunt, & cui principia profecta sunt à Justis ratione. At hunc sapientem & fortissimum dicit ¹⁰ esse, qui vigore Mentis ad omnia perpètenda sit paratus. Inde est quod Fortitudinem nervos Animi, ipsæque cervices ait : ut Ignaviam Animæ dicit imbecillitati esse finitimam. ⁶ Divitem hunc solum quidem rectè putat : quippe cum thesauris omnibus pretiosiores solus videatur possidere Virtutum opes ; etiam quia solus Sapiens opes potest ¹⁵ in usibus necessariis regere, videri ditissimus debet. Nam cæteri,

INTERPRETATIO.

vitam dici ac fore, quoniam quidquid sibi contigerit, sic existimet secum, ut revocet ad meliorem partem : & quoniam nihil accipiat graviter ac moleste, & habeat pro certo sua negotia spectare ad Deos immortales. Ipse quoque opperitur diem sui obitus tranquillè ac libenter ; quoniam securus est de immortalitate Animi. Et enim Animus Sapientis solutus nexibus corporis revertitur ad Deos : ac secundum meritum vita sanctius ac pudicius peracta, propter id ipsum acquirat sibi sortem Deorum. Appellat eundem Sapientem excellentissimum, & meritis existimat eum esse bonum & pru-

dentem ; cujus ceterè consilia conveniunt cum factis iustissimis, & qui hanc suam principia ab Æquitate. Hunc verò Sapientem ait quoque esse constantissimum, quippe qui paratus sit robore Animi ad cuncta toleranda. Hinc est quod dicit Fortitudinem esse nervos atque ipsas cervices Animi ; quemadmodum & ait Pusillam nimitatem esse proximam Debilitati Animi. Merito quidem arbitrat eum unum esse Locupletem ; quia nempe videtur solus habere divitias Virtutum, pretiosiores universis thesauris ; Sapiens debet quoque existimari locupletissimus, quoniam ipse unus potest rectè dispensare divitiis in necessariis usibus. Alii

NOTÆ.

1. Dici & futurum,] Fortè melius legas dicit futurum, &c. supple, Plato.

2. Sibi què persuadeat pertinere res suas ad immortales Deos.] Socrates apud Ciceronem Tuscul. Quæst. lib. 1. Ne vos quidem, Judices, si qui me absolvistis, mortem timueritis. nec enim cuiquam bono mali quidquam evenire potest nec vivo, nec mortuo : nec unquam ejus res à Diis immortalibus negliguntur. quæ verba translata sunt ex verbis Platonis in fine Apolog. ejusdem Socratis.

3. Nam vinculis liberata corporeis]

Sapientis Anima.] Cicero prædicto loco : Nos verò si quid tale acciderit, ut à Deo denunciatum videatur, ut exeamus à vitâ laeti, & agentes gratias pareamus, emittique nos à custodia, & levare vinculis arbitremur.

4. Remigrat ad Deos.] Vide Platonis Phædonem.

5. Fortitudinem nervos Animi, ipsæque Cervices, &c.] Adi Platonis Dialogum, cui titulus Laches.

6. Divitem hunc solum quidem rectè putat.] In fine Phædri : πλούσιον ὁποῖον μόνον ἔστι σοφόν.

quamvis sint opibus affluentes, tamen quod vel usum earum nesciant, vel deducant eas ad pessimas partes, inopes videntur. Egestatem namque non absentia pecuniae, sed praesentia immoderatarum cupidinum gignit. Philosophum oportet, si nihil indigens erit, & 1 omni Fortunae sit contumax, & superior iis, quae homines acerba toleratu arbitrantur, nihil sic agere, quam ut semper studeat Animam Corporis consortio separare: & ideo existimandum 2 Philosophiam esse mortis affectum, consuetudinemque moriendi. Bonos omnes inter se oportet amicos esse, etsi sint minus noti: & potestate ipsa, quam mores eorum sectaeque conveniunt, amici tamen sunt habendi. paria quippe à similibus non abhorrent. 3 Unde inter solos bonos fidem amicitiae esse constat. Sapientia Boni amatorem adulescentem facit, sed eum, qui probitate ingenii sit ad artes bonas promptior. Nec deformitas corporis talem poterit abigere appetitum. Nam cum ipsa Anima com- placita est, homo totus adamatur: 4 sed cum Corpus expetitur, pars ejus deterior est cordi. Jure igitur putandum est; eum qui sit gnarus bonorum, cupidum quoque ejusmodi rerum esse. Is enim solus bonis desideriis accenditur, qui Bonum illud oculis Animi videt: hunc esse Sapientem. Istud verò, quoniam qui est ignarus, osor quoque nec

INTERPRETATIO.

enim licet abundent divitiis; nihilominus videntur egeni, quoniam aut ignorant earum usum, aut iis abutuntur ad deterri-
ma; etenim non penuria opum parit indigentiam, sed abundantia cupiditatum immodicarum. Si Sapiens nulla re egeat, & obstinatus sit adversus omnem fortunam, & elatus supra ea, qua homines existimant dura ad patiendum, opus est ut nihil tam curet, quam ut semper conetur segregare mentem ex societate corporis: ac propterea putandum Philosophiam esse desiderium mortis & assuetudinem moriendi. Necesse est ut cuncti viri probi sint amici invicem, tametsi non se noverint inter se, & sunt existimandi amici vel ipsa virtute, quam eorum vita ac professio

congruunt. Nam similia non dissident à similibus. Ex quo certum est fidelem amicitiam inveniri tantum inter probos viros. Sapientia reddit amantem Boni juvenem, scilicet illum, qui sit paratior ad bonas artes bonitate suae indolis. Neque turpitudine corporis poterit arcere ejusmodi amorem. Quando enim ipse Animus placet, totus homo diligitur: at quando concupiscitur corpus, pejor ejus pars amatur. Ergo meritis existimandum est illum, qui noverit bona, esse etiam avidum eorumdem. Nam ille unus inflammatur bonis desideriis, qui intuetur illud Bonum acie mentis: talem esse Sapientem. Hoc autem sic est, quia oportet ut ille qui est ignorans, sit

NOTAE.

1. Omni Fortuna sit contumax.] Hæc est lectio Romani codicis & Aldi, quam secutus sum. Et omni Fortuna, intelligo adversus omnem Fortunam. Alii codices habent tantum, omnium sit contumax.

2. Philosophiam esse mortis affectum.

&c.] Idem habet Cicero lib. 1. Tuscul. Quæst.

3. Unde inter solos bonos fidem amicitiae esse constat.] Vide quæ de Amicitia Plato habet in Lyfide.

4. Sed cum corpus expetitur, &c.] Consule Platonis Convivium.

amicus Virtutum sit necesse est. Nec frustra hic talis amator est tur-
 pium voluptatum. Sapiens ¹ non modo meræ voluptatis quidem ali-
 cujus gratiâ veniet ad agendum, nisi præstò fuerint honesta emolu-
 menta Virtutis. Hunc eundem cum hujusmodi voluptate oportet vi-
 tam vivere honestam, & admirabilem, plenamque laudis & gloriæ :
 neque harum modo rerum causâ cæteris omnibus præferri, verum etiam
 jucunditate & securitate solum & semper frui. ² Nec angetur carissi-
 mis orbatus affectibus, vel quod ex se omnia sunt apta quæ ad Bea-
 titudinem pergunt ; vel quod decreto & lege rectæ rationis interdi-
 citur ejusmodi afflictatio ; & quod qui se tali de causâ discruciet, ³ vel
 illam ægritudinem propter eum, qui est emortuus, suscipiat, quasi in
 pejore sit parte : aut suâ gratiâ, quod tali necessitudine doleat se pri-
 vatum esse. Sed neque obitûs causâ lamentationes suscipi oportet ; si
 sciamus illum neque aliquid mali passum : ac si fuerit bonæ volunta-
 tis, etiam melioribus aggregatum. neque sui gratiâ, ut quæ in se re-
 ponit omnia, nec cuiusquam absentia virtutis esse indigens potest,
 cujus perpetuam possessionem sibi vindicat. Igitur Sapiens non erit tristis.
 Sapientia finis est, ut ad Dei meritum Sapiens provehatur : hancque fu-

INTERPRETATIO.

inimicus & adversarius Virtutum. Et
 vir ejusmodi non de nihilo est sectator
 voluptatum inhonestarum. Sapiens non
 accinget se ad faciendum quidpiam pro-
 pter solam duntaxat voluptatem, nisi
 honesti fructus Virtutis adfuerint. Ne-
 cesse est cum ipsum cum tali volup-
 tate, ducere vitam honestam, mirandam,
 & cumulatam honore & gloriâ : nec
 tantum anteponi cunctis aliis propter
 hæc, verum etiam ipsum solum compo-
 tem esse voluptatis & fiducia. Neque
 dolebit, cum privatus erit dilectissimis
 suis liberis, aut quia cuncta qua ten-
 dunt ad felicitatem, sunt ipsi conveni-
 entia ; aut quia talis dolor prohibe-
 tur sententiâ ac præscripto rectæ ratio-
 nis ; & quoniam ille qui sic se maceret ob-

rem ejusmodi, vel patitur illum angorem
 illius causâ qui diem obiit, veluti sit
 deteriore loco : vel propter se ipsum,
 quoniam graviter ferat se esse orbatum
 ejusmodi consuetudine. At neque mor-
 rendum est propter mortem, si noverim-
 us eum, qui obiit, nec expertum esse
 quidquam mali ; & cum, si fuerit pro-
 bè moratus, esse etiam accensum bea-
 tis. Neque etiam dolebit Sapiens pro-
 pter se ipsum, quippe qui collocat cun-
 ctâ in se uno, neque potest laborare pe-
 nuria Virtutis ob amissum ullum homi-
 nem, cum sibi asseras æternam ejus pos-
 sessionem. Ergo Sapiens non mærebit.
 Sapientia finis est ut Sapiens perducatur
 ad meritum Dei ; atque hoc ipse

NOTÆ.

1. Non modo mera voluptatis causâ.]
 Modò hic est duntaxat, solummodò,
 ut sit sensus, quem expressi.

2. Nec angetur carissimis orbatus
 affectibus.] Carissimi affectus sunt Libe-
 ri, qui & pignora chara dicuntur. Jul.
 Capitolinus, in M. Antonino : Et An-
 toninus quidem non est satis motus de-

fectione Cassii, nec in ejus affectus sa-
 viit.

3. Vel illam ægritudinem propter eum,
 qui sit emortuus, suscipiat, quasi in
 pejore sit parte.] Cicero Tusc. Quæst.
 lib. 1. Quis est igitur, qui suorum mor-
 tem primum non ed lugeat, quod eos or-
 batos vita commodis arbitretur ?

turam ejus operam, ut æmulatione vitæ ad Deorum actus accedat. Verùm hoc ei poterit provenire, si virum perfectè justum, pium, prudentemque se præbeat. Unde non solum in prospectandi cognitione, verùm etiam agendi operâ sequi eum convenit, quæ Diis atque hominibus sint probata. Quippè cùm summus Deorum cuncta hæc non solum cogitationum ratione consideret, sed prima, media, & ultima obeat, compertaque intimè, providæ ordinationis universitate & constantiâ regat. Verùm enimvix illud omnibus beatum videri, cui & bona suppetunt, & quemadmodum carere vitiis debeat, callet. Una quidem beatitudo est, cùm Ingenii-nostri præsentia tutamur, quæ perficimus: alia, cùm ad perfectionem vitæ nihil deest, atque ipsâ sumus contemplatione contenti. Utrarumque autem felicitatum origo ex virtute manat; & ad ornamentum quidem¹ genialis loci, vel virtutis, nullis extrinsecus eorum, quæ bona ducimus, adminiculis indigemus. Ad usum autem vitæ communis, corporis curâ, & eorum,¹⁵ quæ extrinsecus veniunt, præsidiiis opus est: ita tamen, ut hæc eadem fiant virtute meliora, ejusque suffragio beatitudinis commodis copulentur, sine quâ hæc in Bonis minimè sunt habenda. Nec frustra est, quòd sola Virtus fortunatissimos potest facere; cùm absque hac ex aliis prosperis non possit felicitas inveniri.² Sapientem quippe pedis-

INTERPRETATIO.

faciendum incumbere, ut appropinquet ad actiones Deorum imitatione suæ vitæ. Sed ipse poterit hoc assequi, si præstet se virum omni ex parte æquum, religiosum, ac prudentem. Quapropter oportet eum imitari ea, quæ laudata sunt à Diis & hominibus, non tantum in cogitatione providendi, sed etiam in usu actionum. Siquidem supremus Deorum non tantum insuetur hac universa cogitationibus suis, sed percurrit primam, mediam, & extremam, & cognita penitus, gubernat immensitate & immutabilitate prudentis suæ dispositionis. Atenim hoc ait existimari à cunctis beatum, quod & habet bona, & scit quâ ratione debeat esse immune à vitiis. Felicitas quidem altera est quando dirigimus applicatione nostra mentis

ea, quæ agimus: altera, quando nihil deest perfectioni vitæ, & contenti sumus ipsâ speculatione. Fons autem utriusque hujus beatitudinis fluit ex virtute. Et nullis quidem opus habemus auxiliis externis eorum quæ existimamus bona ad decus patriæ vel virtutis. Cura autem corporis, & auxilia earum rerum quæ accedunt extrinsecus, necessaria sunt ad usum vitæ communis: sic tamen ut illa ipsa reddantur meliora ope virtutis, & adjungantur bonis beatitudinis ipsius operâ, sine quâ ea nequaquam sunt accensenda Bonis. Et jure quidem sola virtus potest reddere beatissimos: siquidem sine ipsâ beatitudo nequit acquiri ex cæteris prosperis rebus. Etenim appellamus Sapientem

NOTÆ.

1. Genialis loci.] Genialem locum intelligo, in quo quis genitus sit.

2. Sapientem quippe pedissequum & imitorem Dei, &c.] Hoc est quod

suprà dixit, Sapientia finem esse, ut ad Dei meritum sapiens provehatur: hancque futuram ejus operam, ut æmulatione vitæ ad Deos accedat.

Ilili iij

sequum & imitatore[m] Dei dicimus, & sequi arbitramur Deum. 1 Id enim est *ἰμῶν θεῶν*. Non solum autem oportet, dum vitam colit, 2 digna Diis discere, nec ea agere, quæ eorum majestati displiceant, verum & tunc cum corpus relinquit, 3 quod non faciet invito Deo. Nam, etsi in ejus manu est mortis facultas, quamvis sciat se terrenis relictis consecuturum esse meliora; nisi necessario perpetiendum esse istud lex divina decreverit, accersire sibi tamen eum mortem non debere. & si antea vitæ ornamenta cohonestant, honestiorem tamen & rumoris secundi oportet esse, cum securus de posteritatis suæ vitæ, ad immortalitatem Animam ire permittit, eamque, quod pie vixerit, præcipit 4 Fortunatorum habituram loca, Deorum choreis Semideumque permixtam. De civitatum verò constitutione, & de observatione regendarum Rerumpublicarum, ita jubet Plato. Jam principio Civitatis definit formam ad hunc modum: Civitatem esse conjunctionem inter

INTERPRETATIO.

tem secutorem & amulatorem Dei. & putamus eum imitari Deum. Hoc enim sibi vult hæc sententia *ἰμῶν θεῶν* sequere Deum. Non tantum autem opus est ut loquatur digna Diis, quandiu vivit, neque illa faciat qua odiosa sint eorum Majestati, sed etiam eo ipso tempore, quo deserit suum corpus, quod quidem non debet facere adversus Dei voluntatem. Etenim licet habeat penes se potestatem moriendi, eum tamen ait idem Plato non debere sibi consciscere mortem, nisi decretum divinum statuerit hoc esse necessarium subeundum; tametsi certius sit se adepturum meliora,

cum deseruerit terrestria. & si egregia facta vita præterita eum ornant, decet tamen eum esse honestiorem & bona fama, quando confidens de duratione sua posteritatis finit suam Animam pergere ad immortalitatem, ac præsumit eam occupaturam sedes beatorum, commixtam cætib[us] Deorum, ac Semideorum, quoniam religiosè vixerit. De ordinatione autem urbium, & de iis qua observanda sunt in Rebuspublicis, administrandis sic Plato præcipit. Ac primum quidem describit formam Civitatis hoc pacto: Civitatem esse colle-

NOTÆ.

1. Id enim est *ἰμῶν θεῶν*.] Ambrosius de Abraham lib. 1. c. 2. Inter septem Sapientum dicta celebratur *ἰμῶν θεῶν*. Vovverus existimat hæc verba è textu tollenda tanquam Glossema aliquod.

2. Digna Diis dicere.] Sic rectè emendandum putavit Stevvechius, quod erat in vulgatis *digna discere*, ratio patet ex sequentibus.

3. Quod non faciet invito Deo.] Vide Plat. in Phædone. Cicero lib. 1. Tuscul. Quæst. Vetat enim dominans ille in nobis Deus, injussu hinc nos suo demigrare, cum verò causam justam Deus ipse dederit, ut tunc Socrati, nunc Catoni, sapè multis, na ille medius fidius vir Sapiens latus. ex his.

tenebris in lucem illam excefferit: nec tamen illa vincula carceris ruperit: leges enim vetant. Hinc, si quis, causâ Magistratibus non probatâ, vitâ se privâsser, inhumatus abjiciebatur. Seneca lib. 8. Controvers. 4. Lex: HOMICIDA (hui) INSEPULTUS ABJICIATUR; facinus indignum, si inveniantur manus, qua sepeliunt eum, quem occidere sua, &c.

4. Fortunatorum habituram loca.] Fortunatorum insulas Plauto in Trinummio, Act. 2. Scen. 4.

Sicut Fortunatorum memorant insulas. Quod cuncti, qui aetatem egerunt cense suam, Conveniant.

se hominum plurimorum, in quibus sunt regentes alii, alii deteriores, conjuncti inter se concordia, & invicem sibi opem atque auxilium deferentes, iisdem legibus, rectis tamen, officia sua temperantes. unamque Civitatem, iisdem moribus illam futuram, &, si eadem velle atque eadem nolle incolarum mentes assueverint. Quare suadendum est fundatoribus Rerumpublicarum, ¹ ut usque ad id locorum plebes suas taliter augeant, ut eidem rectori noti omnes esse possint, ² nec sibi incogniti. sic enim fiet, ut omnes unâ mente sint, æquumque sibi factum velint. Magnam sanè civitatem non habitantium multitudine, eorumque magnis viribus niti oportet. Vires enim non corporis, nec pecuniæ, collectas dominatione multorum, æstimandas putat, cum vecordia impotentiaque, sed cum decreto communi Virtutibus omnibus ornati viri incolæ & omnes fundati legibus obsequuntur. Cæteras vero, quæ non ad hunc modum forent constitutæ, non arbitrabatur sanas Civitates, sed tetras & morbis tumentes Respublicas. Eas demùm fundatas ratione dicebat esse, quæ ordinatæ ad instar Animarum forent: ut pars optima, quæ sapientiâ prudentiaque præcellit, imperitet multitudini: &, ut illa totius habet curam corporis,

INTERPRETATIO.

tionem multorum hominum, inter quos alii aliis imperant, alii parent, sociati invicem consensu, & mutuo sibi præbentes presidium atque adiumentum, moderantes sua munia iisdem legibus, quæ tamen iusta sint. atque illam civitatem fore unam, si cincta sit iisdem muris, & animi civium assuescenti fuerint eadem velle, & eadem nolle. Quapropter dandum est hoc consilium institutoribus Rerumpublicarum, ut eò usque regionum sic dilatent suos populos, ut universi possint cognosci ab eodem gubernatore, neque sint sibi invicem ignoti, nam hac ratione efficietur ut cuncti sint unanimes, & velint æquo jure uti. Profecto non expedit ut am-

pla civitas freta sit ingenti numero civium, & magnis eorum opibus. Nam non existimat robora corporis ac divitiarum, coarctata imperio in multos, esse magni facienda, si conjuncta sint cum ignavia & superbia, sed quando cives, viri præditi cunctis Virtutibus, & omnes innixi Legibus, parent communi statuto. Reliquas autem civitates, quæ non essent ordinata hac ratione, non putabat esse sapientes civitates, sed Respublicas tetras & tumidas ex morbis. Postremo, dicebat illas inniti ratione, quæ essent disposita veluti Anima: ita ut excellentissima pars, quæ præstat Sapientiâ & Prudentiâ, imperet populo: & quemadmodum Anima prospicit toti

NOTÆ.

1. *Ut usque ad id locorum plebes suas taliter augeant, &c.*] Plato lib. 5. de Legib. tot vult cives esse in civitate, ut injuriantes vicinos possint depellere, & iisdem injuriam patientibus opitulari: horumque numerum sic definit, ut quinquies mille & quadraginta omnino habitationes seu domus in civitate sint, totidemque familiæ, quæ illas incolant, quem numerum non esse temerè augendum, vel minuendum affirmat.
2. *Nec sibi incogniti.*] Plato ibidem. *μᾶλλον ἢ δὲν πόλει ἀγαθὸν, ἢ γονίμους πολίτας αὐτοῖς ἔν;* Civitati nihil melius, quam ut cives invicem sese cognoscant.

- ita prudentiæ delectus tueatur universæ commoda civitatis. Fortitudo etiam pars Virtutis secunda, ut vi suâ Appetentiam castigat, & reprimat: ita in civitate vigilet. excubitorum loco quidem milititer juvenis pro utilitate cunctorum. sed inquietos & indomitos, ac propterea pessimos cives refrænet, contineat, ac, si necesse sit, frangat potioris consilii disciplina. Illam verò desideriorum tertiam partem plebi & agricolis parem ducit, quam existimat moderatis utilitatibus sustinendam. Atenim Rempublicam negat posse consistere, nisi is, qui imperitet, habeat Sapientiæ studium: aut is ad imperandam deligatur, quem esse inter omnes Sapientissimum constet. Moribus etiam hujuscemodi cunctos cives imbuendos esse dicit, ut iis, in quorum tutelam atque fidem Respublica illa credatur, auri atque argenti habendi cupido nulla sit. nec specie communi privatas opes appetant, nec hujuscemodi hospitia succedant, ut, cæteris janua non reclusa, cibos victumque ita sibi curent, ut acceptam mercedem ab his, quos protegant, communibus epulis insumant. Matrimonia quoque non privatim maritanda esse, sed fieri communia, despondentibus ipsis ejusmodi nuptias publicè civitatis Sapientibus & Magistratibus & forte quâdam ei negotio præditis; idque præcipuè curantibus, ne disparet sui, vel inter se dissimiles copulentur. His adprestitur utilis necessaria-

INTERPRETATIO.

corpori, sic cæterus Prudentium conservet bona totius Reipublice. Fortitudo quoque pars secunda virtutis, quemadmodum corripit ac retundit suo vigore Concupiscentiam, sic etiam debet excubias agere in urbe. vice quidem vigillum juvenes bellum gerant in commodum omnium. at oportet ut regimen prudentiorum comprimat, cohibeat. & si opus est, perdat cives cupidos novarum rerum contumacesque. & idè deterrimos. Existimat autem illam tertiam portionem Animæ, in quâ sunt Cupiditates, similem esse popello & rusticis, quam putat esse sustinendam modicis commodis. Verùm ait civitatem non posse permanere, nisi ille qui ipsi præsit, teneatur amore sapientiæ: vel ille eligatur ad imperandum, quem certum sit esse sapientissimum omnium. Ait

etiam omnes cives informandos esse talibus institutis, ut illi, quorum custodia ac potestati illa civitas permittatur, nullam habeant cupiditatem possidendi auri & argenti, neque concupiscant divitias privatorum sub obtentu generali utilitatis publicæ, neque habitent in talibus adibus, ut non aperto ostio reliquis, sic sibi parent escas & victum, & absument in convivia mutua, munera qua acceperint ab illis quos tuerentur. Connubia etiam non esse jungenda privatim, verùm efficienda communia, ipsis Sapientibus & Magistratibus civitatis, quibus, qui habent quandam aptitudinem ad eam rem, sancientibus publicè tales nuptias: & id præsertim caventibus, ne inæquales aut dissimiles conjungantur inter se. His adprestitur permixtio utilis &

NOTÆ.

1. Ita prudentia delectus tueatur universæ commoda civitatis. Fortitudo etiam, &c.] Adi librum 4 de Repub.
2. Nisi is qui imperitet habeat Sapientia studium.] Hoc est quod Plato

lib. 6. de Rep. affirmat & fusè probat, civitati præesse debere Philosophos.

3. Matrimonia quoque non privatim, &c.] Vide lib. 5. de Rep.

que confusio

que confusio, ut permixta nutrimenta puerorum ignotorum adhuc, agnitionis parentibus afferant difficultatem: ut dum suos liberos nesciunt, omnes, quos viderint ejus ætatis, suos credant; & veluti communium liberorum omnes omnium sint parentes. Ad hæc ipsorum conubiorum quæritur tempestiva conjunctio, cujus futuram stabilem fidem credit, ¹ si cum harmoniâ Musicæ dierum consonent numeri: & qui de talibus nuptiis erunt orti, studiis congruentibus imbuentur, & optimis disciplinis communi præceptorum magisterio docebuntur, ² non virile secus modò, verùm etiam fœminarum. ³ quas vult Plato omnibus artibus, quæ propriè virorum putantur, conjungendas esse; bellicis etiam. quippè utriusque cùm natura una sit, eandem esse virtutem. Ejusmodi civitatem nullis extrinsecis latis legibus indigere. regiâ quippè prudentiâ & ejusmodi institutis ac moribus, quibus dictum est, fundata, cæteras leges non requirat. Et hanc quidem, ut figmentum aliquod veritatis, exempli causâ per se compositam vult esse Rempu-
blicam. ⁴ Est & alia optima quidem, & satis justa, & ipsa quidem specie & ⁵ dicis causâ civitas fabricata, non ut superior sine evidentiâ;

INTERPRETATIO.

necessaria, ut permixta educationes infantium nondum agnitorum reddant eorum agnitionem difficilem genitoribus, ut quandiu ignorant suos filios, quotquot aspexerint illius ætatis, existiment esse suos, atque omnes sint patres omnium tanquam filiorum communium. Insuper inquiritur opportuna copulatio Matrimoniorum, cujus putat fidelitatem fore constantem, si numeri dierum congruant cum harmoniâ Musicæ. Et qui nati erunt ex ejusmodi conjugiiis, erudiantur studiis sibi convenientibus, & instituantur optimis artibus communi operâ Magistrorum, non tantùm sexus virorum, sed etiam mulierum. quas Plato vult esse adhibendas cunctis Disciplinis, quæ existimantur speciatim pertinere ad viros; & etiam Militari- bus. Etenim utrosque habere eandem vim, cùm habeant eandem naturam. Talem Rempublicam non habere opus ullis legibus externis: nam, cùm fuerit constituta prudentiâ regali, & talibus legibus ac consuetudinibus quas dixi, non desiderabit alias leges. Et ait quidem hanc Rempublicam esse à se effectam velut simulacrum aliquod veritatis ad exemplum ob oculos ponendum. Est etiam apud Platonem alia Respublica, optima cerè, satque aqua, quæ quidem etiam conscripta est exempli & ratiocinii gratiâ, non quidem absque verisimilitudine quemadmodum illa prior

NOTÆ.

1. Si cum harmoniâ Musicæ dierum consonent numeri.] Harmonicam hanc nuptiarum rationem exponit initio lib. 8. de Rep. sed obscure admodum & ænigmaticè.

2. Non virile secus modò.] Similiter apud Plautum legas virile secus, pro virili sexu. Rudente, Act. 1. Scen. 2.

Filiolam ego unam habui, eam unam perdidit.

Virile secus nunquam ullum habui. Apul.

3. Quas vult Plato omnibus artibus, quæ propriè virorum putantur conjungendas esse; bellicis etiam.] Initio lib. 5. de Republ. & lib. 6. de Legibus.

4. Est & alia optima quidem. &c.] Cujus descriptio extat libro 5. de Legibus hanc secundam vocat.

5. Dicis causa.] Formula est vetus. Arnob. adversus Gentes lib. 3. Honorie & dicis causa, vos species Diis accommodavisse mortalium. item lib. 4. an

K K K K

sed jam cum aliqua substantia. In hac non suo nomine, de statu & de commodis civitatis, requirens originis ejus principia & fundamenta, disponit: sed eo tendit, quemadmodum civilis gubernator ejusmodi locum conventusque multitudinem nactus, juxta naturam presentium rerum & convenarum debeat facere civitatem plenam bonarum legum & morum bonorum. In hac equidem easdem puerorum nutritiones, easdem vult esse artium disciplinas. Sed in connubiis, & partibus, & patrimonii ac domibus desciscit à prioris observatione Reipublicæ: matrimonia privata & singularia faciens, procorumque ipsorum. Et, si in contrahendo matrimonio consulere ex voluntate sua debeant, universæ tamen civitatis principibus, ut communis commodi causam decernit spectandam esse. Quare & dives inferiores nuptias non recusent; & locupletum consortium inopes consequantur: & si vires opum non congruunt, ingenia tamen diversa miscenda esse: ut iracundo tranquilla jungatur, & sedato homini incitator mulier applicetur, ut talibus observationum remediis & proventibus soboles naturâ dif-

INTERPRETATIO.

sed qua jam aliquid habet veritatis. In ea non ordinat statum, & utilitates Reipublicæ ad suum arbitrium, investigans primordia ac fundamenta ejus oriûs: verum hoc sibi proponit, quomodo administrator Reipublicæ, qualemcumque regionem sortitus sit, ac cæterum populorum, debeat efficere Rempublicam repletam bonarum constitutionum ac bonarum consuetudinum secundum statum rerum presentium, & indolem hominum qui in unum confluerint. Vult quidem in ea esse easdem educationes liberorum, & easdem traditiones scientiarum, quas in superiori. At quoad matrimonia liberorum & partus, & bona, atque ades, discedit ab iis, quæ præceperat in superiore Republicâ, red-

dens connubia propria & peculiaria, ac eorum quidem, qui virgines ambirent. Et quamvis debeant sibi prospicere ex suo arbitrio in jungendo connubio, præcipit tamen rem esse considerandam à proceribus totius Reipublicæ, utpote qua spectat ad utilitatem publicam. Quapropter neque locupletes debent respectu connubii cum pauperioribus, & oportet ut pauperes adipiscantur societatem divitum: quamvis fortuna eorum non sint pares. Attamen contrarias insoles ait esse inter se copulandas: ita ut mulier mansueta copuletur viro commotiori, & femina iracunda nuda viro tranquillo, ut proles procreata ex diversis ingeniis, ope ac fructu ejusmodi observationum concreseat

NOTÆ.

ita ut assolet, dicis causa. Glossæ veteres Dicis causa Nōm xxi. Vocem Dicis ab antiquâ Dex inclinatam vult Varro, quemadmodum à Judex fit Judicis, &c. nam, ut ait, si juncto verbo Judex dicitur qui jus dicis, verisimile est voce simplici similiter cum, qui dicis, appellatum fuisse dicam. Itaque dicis causa aliquid fit, cum nullâ aliâ de causâ fit, quàm ut dici possit esse factum.

1. Quare & Divites inferiores nuptias non recusent, &c.] Desumpta hæc

sunt ex lib. 6. de Legib. pag. 369. Francofurt. editionis, quem locum adi. In hanc sententiam loquitur Megadorus apud Plautum in Aulular. Act. 3. Scen. 5.

Nam meo quidem animo, si idem faciant ceteri.

Opulentiores pauperiorum filias
Ut indotas ducant uxores domum:
Et multo fiat civitas concordior,
Et invidiâ nos minore utamur quàm
ntimur, &c.

crepante confecta, morum preventu meliore coalescat: & ita compo-
 sitarum domorum opibus civitas augeatur. Paerperia quoque ipsa mo-
 rum dissimili seminio concepta, cum utriusque instar similitudinis tra-
 xerint; neque illis vigorem in rebus gerendis, neque tamen in spe-
 ctandis consilium defuturum. Instituentes verò eos esse, utcumque pa-
 rentes censuerint. Domos verò & possessiones habeant privatas, ut
 queant singuli, quæ quidem nec in immensum augeri per avaritiam,
 nec prodigi per luxuriam, aut deseri per negligentiam sinit. Legesque
 civitati huic promulgari jubet, & legum moderatorem, cum aliquid
 tale concipiet, ad contemplandas virtutes hortatur. Imperitandi autem
 modum eum esse utilem censet, qui ex tribus fuerit temperatus. Nec
 enim vel optimatum, vel etiam popularis imperii solos & meros sta-
 tus utiles arbitrat; nec impunitas rectorum culpas relinquit: sed
 magis censet his debere constare rationem, qui sint potiores potesta-
 te. Et alii publicarum rerum status definitivi ab eo putantur, nitentes
 ad bonos mores; & super eâ Republicâ, quam vult emendatione con-

INTERPRETATIO.

in laudabiliorem morum institutionem: & Republica dicitur fortunis familiarum sic constitutarum. Ipsi etiam factus generati semine parentum dissimilium indole, quando duxerint formam similem ambobus; ait eos non carituros robore in negotiis agendis, neque etiam prudentiâ in ipsis prospiciendis. Illos autem educandos esse quoquo modo parentibus visum fuerit. Singuli autem possideant ades ac patrimonia pecuniaria pro suis viribus, qua quidem Plato nec permittit protendi vastius ex avaritiâ, neque dissipari luxu, vel dimitti ex incuriâ. Præcipit etiam ut leges feran-

tur pro tali Republicâ, atque exhortatur Legislatorem ad intuentes virtutes, quando meditabitur quidpiam huiusmodi. Existimabat verò bonam esse illam rationem imperii, qua mixta sit ex tribus. Nam non existimat sola ac pura regimina procerum, vel dominationis plebeia bona esse; neque finit errata moderatorum impunita; sed tamen satius esse ducit illos gubernare, qui sint superiores potentiâ. Atque alii status Rerumpublicarum creduntur ab eo definiti posse, tendentes ad probos mores, & quantum ad illam Rempublicam, quam ait constitui correctione, præcipit

NOTÆ.

1. Nec impunitas rectorum culpas relinquit.] In quo recedit à regiâ gubernatione, in quâ Reges suorum rectè aut malè factorum rationem nemini reddunt. Regimen itaque suæ Reipublicæ temperat Plato ex Democratico, Aristocratico, & Regio, sive Monarchico. vult enim comitia populi fieri ad eligendos Magistratus legumque custodes, quod Democraticum est: vult summam potestatem penes Magistratus esse, qui quidem ex optimis civibus consent, atque hoc Aristocraticum.

vult denique his Magistratibus præesse supremum quemdam Magistratum, quod Monarchicum est. magis tamen accedit ad Monarchiam, sed temperatam Aristocratiâ. Certè in Dialogo illo, cui Politicus nomen est, affirmat rectam civitatis administrationem apud unum, vel apud paucissimos saltem, esse querendam.

2. *Considere rationem.*] Vovverimus legit *considere gubernationem.* At in idem recidunt ambe lectiones.

KKKK ij

stare, rectori mandat, ut prius residuas leges compleat, aut vitiosas leges correctas velit. deinde mores perniciosos, & disciplinas corruptas commoda civitatis ad meliora convertit. à quibus si consilio & suadelâ depravata multitudo deflecti non poterit, abducenda est ; tamen ab incepto vi & ingratiis. ¹ In actuosâ verò civitate describit quemadmodum simul omnis hominum multitudo bonitate & iustitiâ conductâ habeatur. Hi tales complectentur proximos, honores custodient, intemperantiam arcebunt, injuriam refrœnabunt; prudentiæ ornamentisque cæteris vitæ honores maximos deferentes. ² Nec temerè multitudo convolet ad ejusmodi rerum publicarum status; nisi qui optimis legibus & egregiis institutis fuerint educati, moderati erga cæteros, inter se congruentes. ³ Quatuor denique culpabilium civium genera esse ait; unum eorum qui sunt honore præcipui: alterum paucorum, penes quos rerum est potestas: tertium omnium: ultimum dominationis tyrannicæ. Et primum quidem confunditur, cum prudentiores viri per Magistratus seditiosos civitate pelluntur, deferreturque potestas ad illos qui sunt manu tantummodò strenui: nec ii qui blandiore consilio agere res possunt, adipiscuntur imperii facultatem; sed

INTERPRETATIO.

moderatori, ut primò suppleat leges quæ supersunt, vel emendat vitiosas, postea mutat in melius prave mores, & artes, quæ labefaciunt utilitatem civitatis, à quibus si populus corruptus nequeat averti consilio & exhortatione, avertendus est nihilominus vi & invitus à suo proposito. In Republicâ autem jam omnino constitutâ, exponit quomodo tota simul multitudo hominum contineatur gubernata probitate & aequitate. Ejusmodi viri amabunt suos affines, observabunt Magistratus, abigent immoderationem, repriment injuriam, tribuentes summos dignitatis gradus prudentia ac reliquis egregiis dotibus vita. Neque plebs temerariè consuevit ad

regimen talium civitatum, præter eos qui instituti fuerint optimis legibus, & eximiiis moribus, modesti adversus alios, consentientes inter se. Postremo, dicit esse quatuor species civium vituperabilium; primam illorum qui præstant dignitate: secundam paucorum, in quorum potestate est summa rerum: tertiam universorum: postremam Imperii Tyrannici. Et prima quidem species regiminis perturbatur quando viri sapientiores ejiciuntur à Republicâ à Magistratibus seditiosis, & summa auctoritas traditur illis qui sunt solum manus validi: neque illi, qui novorum negotia gerere prudentiâ mihiore, sunt compositæ administrationis; sed ii qui sunt tur-

NOTÆ.

1. In actuosâ verò civitate.] Hoc est, in civitate, quæ jam optimè constituta est, & secundum leges prius traditas reipsâ regitur.

2. Nec temerè multitudo convolet ad e. r. s. n. q. o. l. & o. i. fuerint educati.] Eam ob causam Plato lib. 5. de Leg. ait, si morborum lues, bellorumve calamitas sic vastaverit civitatem, ut multò pauciores sint quinque

millibus & quadraginta, quem numerum civitatis incolis constituit, cives alicubi adulterinâ educatos disciplinâ sponte quidem suscipiendos non esse, ut numerus ille compleatur, ne videlicet cæteros malis suis moribus corrumpant.

3. Quatuor denique culpabilium civium genera esse ait.] De his jam supra, vide Platonem in Politico.

qui turbidi violentique sunt. Paucorum verò status obtinetur; cum inopes criminosi multi simul paucorum divitum impotentia subiacentes, dederint se atque permiserint: omnemque regendi potestatem non mores boni, sed opulentia fuerit consecuta. Popularis autem factio roboratur, cum inops multitudo viribus obtinuerit adversus divitum facultates, lexque jussu populi fuerit promulgata, ut ex æquo liceat omnibus honores capescere. Ad hæc tyrannidis illius singulare caput tunc oritur, cum is qui leges contumaciâ suâ ruperit, & simili legum conjuratione adoptatum imperium invaserit: constituens deinceps ut omnis civium multitudo desideriis ejus & cupiditatibus parens, obsequium suum tali fine etiam moderetur.

INTERPRETATIO.

bulenti & violenti. Respublica verà venit in manum paucorum, quando pauperes, & facinorosi, plures simul subditi ambitioni paucorum locupletum, tradiderint se & commiserint eis: ac non probi mores, verùm divitiis adepti fuerint auctoritatem administranda Reipublicæ. Partes autem plebeia confirmantur quando plebs egena superavit opes locupletiorum, & lex fuerit lata jubente plebe, ut possint omnes pariter

adipisci dignitates. Præter hæc, unicum caput illius tyrannica dominationis tunc nascitur, quando ille, qui violaverit leges suâ pervicaciâ, occupaverit dominationem ad quam fuerat assumptus pari conspiratione adversus leges: discernens postea ut tota multitudo civium obsequens cupiditatibus & libidinibus ipsius, dirigat suam obedientiam in hunc quoque finem.

NOTA.

1. *Ad hæc tyrannidis illius singulare caput.*] Sic ex membranis Florentinis reposuit Elmenhorstius. Vulgati codices habent, *ad hæc tyrannis illa singulare dominationis caput*, quam lectionem æquè, aut etiam magis probandam existimo. sicque expono, præterea illa ty-

rannis, qua est unicum caput dominationis, hoc est, quæ in eo consistit, ut unus dominetur cæteris omnibus, oritur, &c.

2. *Simili legum conjuratione.*] Exponere: *conjuratione adversus leges, alias non video quis possit elici sensus.*

LUCII APULEII MADAURENSIS PLATONICI

DE HABITUDINE DOCTRINARUM *Platonis Philosophi.*

LIBER TERTIUS.

ΠΕΡΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ,

SIVE

DE SYLLOGISMO CATEGORICO.

STUDIUM Sapientiae, quod Philosophiam vocamus, plerisque : vi-

INTERPRETATIO.

AMOR Sapientiae, quem appellamus Philosophiam, existimatur à quamphe-

N O T A.

MEMINERUNT libri hujus sub Apuleii nomine Isidorus Hispalensis libro 2. Originum, cap. 28. & Carolus Magnus, de non adorandis Imaginibus, lib. 4. At illum neque codex Rom. nec Aldus, nec Florentinae, nec Leidenfes membranæ continent, hinc factum est ut mendosus valdè hac tendis prodierit. Emendatiorem tibi edamus, SERENISSIME DELPHINA, ex fide duorum tantum hujus libelli MSS^m Codicum, qui in Bibliothecâ Insignis Ecclesiæ Carnotensis asservantur, quorum alter, quem primum nominabo, quantum ex scripturæ formâ con-jicere licet ad nonum sæculum; alter, qui dicetur secundus, ad decimum

accedit. Horum variantes à Scrivarianâ editione Guillelmi Cæsi Amsterod. anno 1624. lectiones suam curâ ac studio collegit, & ad me misit clarissimus Vir, mihiq; cum laude nominandus Blasius le Feron Theologus Parisiensis, ejusdem Insignis Ecclesiæ Carnotensis Canonicus, Vir Græcarum Hebræicarumque Litterarum peritissimus, & multiplici Doctrinæ genere clarus.

1. *Videtur tres species habere.*] Quartam adde τὸ μὲν καὶ ποικίλη. Ceteræ enim, ut Geometria, Medicina, Oeconomica, Politica, &c. ad alias reducuntur, putâ ad Physicam, & Moralem, &c.

detur tres species habere : Naturalem, Moralem, &, de quâ nunc dicere proposui, Rationalem, quâ continetur ars differendi. Sed cùm differamus de Oratione, cujus variaz species sunt, ut Imperandi, vel Narrandi, Mandandi, Succensendi, Optandi, ¹ Vovendi, Irascendi, Odiendi, Invidendi, Favendi, Miserandi, Admirandi, Contemnendi, Objurgandi, Pœnitendi, Deplorandi, ² tum Voluptatem afferendi, tum Metum incutiendi; in quibus Oratoris excellentis est, lata angustè, angusta latè, vulgata decenter, nova usitatè, usitata novè proferre, extenuare magna, maxima è minimis posse efficere, aliaque id genus plurima : est una inter has ad propositum potissima, ³ quæ Pronuntiabilis appellatur, absolutam sententiam comprehendens, ⁴ sola ex omnibus veritati aut falsitati obnoxia. quam vocat ⁵ Sergius Effatum, Varro Proloquium, Cicero Enuntiatum; Græci Protasin, tum Axioma. Ego verbum è verbo, tum ⁶ Protenzionem, tum Rogamentum. familiaris tamen dicetur Propositio. Propositionum igitur, perinde ut ¹⁵

INTERPRETATIO.

timis habere tres partes : Physicam, Ethicam & Logicam, de quâ statui nunc loqui, quæ complectitur artem ratiocinandi. At quoniam loquimur de Oratione, quæ habet diversa genera, puta, Jubendi, aut Referendi, Precipiendi, Expositulandi, Expetendi, Blandiendi, Irascendi, Odiendi, Invidendi, Favendi, Miserendi, Mirandi, Aspernandi, Increpandi, Pœnitendi, Lamentandi, præterea, Oblaudendi, & Terrendi; in quibus est officium præstantis Oratoris enuntiatione proluxa breviter, breviter proluxè, communia gratè, nova ut si usque venire soleant, ea verò quæ

usu veniunt, ut si nova essent, elevare grandia, posse facere maxima ex tenuissimis, ac permulta alia ejusmodi : est una oratio ex illis, quæ maxime facit ad institutum meum, quæ dicitur Enuntiabilis, complectens sensum finitum, quæ una inter cunctas est capax veritatis vel falsitatis. quam Sergius nominat Effatum, Varro Proloquium, Cicero Enuntiatum; Græci πρότασιν, æque ἀξίωμα. Ego varro ad verbum Protenzionem, & Rogamentum, vocabitur tamen notiori voce Propositio. Sunt ergo duo genera Propositionum sicut

NOTÆ.

1. Vovendi.] Sic Lipsius. Quidam fovendi.

2. Tum voluptatem afferendi.] Membranæ Carnotenses, tum voluntatem afferendi. at nihil muto.

3. Quæ Pronuntiabilis appellatur.] Aristoteli ἀποφαντικὸς λόγος, Enuntiativa oratio.

4. Sola ex omnibus veritati aut falsitati obnoxia.] Aristot. ἀπὸ ἐμπειρίας cap. 4. ἀποφαντικὸς ὁ (λόγος) ὁ μὲν, ἀλλ' οὐ δὲ τὸ ἀληθὲς, ἢ ψεῦδος ἀποφανται. ἐκ τοῦ ἀποφάναι ὁ ἀποφαντικὸς, &c. Enuntiativa autem (oratio) est non omnis, sed ea cui verum vel falsum dicere convenit, non omnibus autem con-

venit, &c.

5. Sergius.] Quis ille sit non video, nisi dicamus illum esse Sergium Galbam, de quo Cicero in Bruto : sed inde hos acata paulum his antecedens sine controversiâ Serg. Galba eloquentiâ præstitit, & nimirum is Princeps ex Latinis : illa Oratorum propria, & quasi legitima opera tractavit, ut egredieretur à proposito ornandi causâ, ut delectaret animos, aut permoveret, ut augeterem, ut miserationibus, ut communibus locis uteretur, &c.

6. Tum Rogamentum.] Non tamen hoc sonat vox ἀξίωμα, sicut protensionem vox πρότασις.

ipsarum Conclusionum, duæ species sunt: 1 altera Prædicativa, quæ etiam simplex est; ut, si dicamus, *Qui regnat, beatus est*: altera Substitutiva vel Conditionalis, quæ etiam composita est: 2 ut, *Ajax: qui regnat, si sapit, beatus est*. Substituis enim Conditionem, quâ, nisi sapiens est, non sit beatus. Nos nunc de Prædicativâ dicemus, quæ naturâ prior est, ac velut elementum Substitutivæ. Sunt & aliæ differentiæ, Quantitatis & Qualitatis. Quantitatis quidem, quod 3 aliæ Universales sunt: ut, *Omne spirans vivit*: 4 aliæ Particulares: ut, *Quædam animalia non spirant*: 5 aliæ Indefinitæ: ut, *Animal spirat*: non enim definit utrum omne, an aliquod, sed tamen pro Particulari semper valet: quia tutius est id ex incerto accipere, quod minus est.

INTERPRETATIO.

& ipsarum Conclusionum: unum Enuntiativum, quod dicitur quoque simplex, veluti si dicamus, Ille qui regnat, est felix: alterum Suppositivum, aut Conditionale, quod dicitur quoque compositum: veluti si dicamus, Ille qui regnat, felix est, si sapit: nam ponis conditionem, quâ, non est felix, nisi sit sapiens. Nos nunc loquemur de Enuntiativo, quod præcedit ex suâ naturâ, atque est quasi principium Conditionalis. Sunt etiam aliæ discrimina Propositionum, Quantitatis nempe & Qualitatis. Differentiæ quidem Quantitatis: quia aliæ sunt Generales: ut hæc, Quidquid spirat, vivit: 6 aliæ Particulares: veluti, Quædam animalia non respirant: aliæ Indeterminatæ: quemadmodum hæc, Animal respirat: neque enim determinat an omne animal respiret, an aliquod tantum, at tamen semper vim habet Particularis: quoniam securius est illud ex re incertâ sumere, quod est minus.

NOTÆ.

1. Altera Prædicativa.] Per Prædicativam hîc intellige Enuntiationem simplicem sive affirmativam, sive negativam, quam quidem Enuntiationem sic definit Aristoteles *ἡ ἐνυμνία* cap. 5. *Ἐστὶ δὲ ἀπλὴ ἀποφανσις, ὅταν ὁ σημαίνων ᾖ τῷ ἀποφάνειν, ὅς οἱ χροῖαι διήπλου*. Simplex Enuntiatio vox est significans inesse aliquid, aut non inesse, pro temporum divisione.

2. Ut Ajax qui regnat, &c.] Sichelardus, ut si dicas: *Qui regnat*, non malè Nausius, ut si dicas: *Qui regnat*. Certè videtur hîc Ajax absque ratione positus.

3. Aliæ universales sunt.] Quarum subjectum in totâ suâ extensione sumitur.

4. Aliæ particulares.] Quarum subjectum non sumitur in totâ suâ extensione & secundum omnia inferiora sua.

5. Aliæ indefinitæ, ut, Animal spirat.] Eiusmodi Propositiones licet non habeant universalitatis notam, nempe vocem *omnis* aut *omnes*, reverâ tamen

universales censendæ sunt: affirmant enim aut negant prædicatum suum de eo omni quod comprehenditur in ideâ sui subjecti. Porro omnia inferiora subjecti illius comprehenduntur in ejus ideâ, proindeque intelligi debet Propositio de illis omnibus inferioribus, idèque est universalis, in exemplo proposito *Animal spirat*, spiratio affirmatur de eo omni quod comprehenditur in ideâ animalis, putâ, de homine, belluis, avibus, piscibus, &c. universalis ergo est, sed universalis falsa, quales plerumque sunt ejusmodi Indefinitæ Propositiones, cum sumuntur universaliter, & ut jacent: idèque magis pro particularibus valent, ut rectè observat noster. Neque his, quæ dicimus, obstat quod subjungit, hanc Propositionem non definire utrum omne, an aliquod animal spiret, cum enim Propositio intelligatur de eo quod comprehenditur ideâ animalis, intelligenda est de omnibus omnino animalibus.

Qualitatis

Qualitatis autem, quod¹ aliz Dedicativæ sunt, quod dedicant aliquid de quopiam: ut, *Virtus bonum est*. dedicat enim virtuti inesse bonitatem. aliz Abdicativæ, quæ abdicant aliquid de quopiam: ut, *Voluptas non est bonum*. abdicat enim voluptati inesse bonitatem. At Stoici hanc quoque Dedicativam putant, cum inquirunt, *Evenit cuidam voluptati bonum non esse*.² ergo dedicat quid evenerit ei, id est, quid sit. Idcirco, Dedicativa, inquirunt, est, quia ei in quo negavit esse, dedicat: id quod non videtur esse. Solum autem Abdicativum vocant, cui negativa particula præponitur. Verum hi quidem cum in aliis, tum in hac re vincuntur; si qui ita rogaverit: *Quod nullam substantiam habet, non est*:⁴ cogentur enim secundum quod di-

INTERPRETATIO.

Differentiæ verò Qualitatis sunt, quod alia sunt Affirmativa, quia affirmant aliquid de aliquo: ut, *Virtus est aliquid bonum*. affirmat enim bonitatem esse in virtute, alia Negativa, quæ negant aliquid de aliquo: veluti, *Voluptas non est aliquid bonum*: negat enim bonitatem esse in voluptate. Verum Stoici arbitrantur hanc etiam propositionem esse Affirmativam, quando dicunt: *Accidit cuidam voluptati ut non*

sit quid bonum. Affirmat igitur quid ipsi accideris, hoc est, quid illud sit. Proinde (aiunt) affirmativa est, quia affirmat id quod non apparet esse, de eo, in quo negavit illud esse. Id autem duntaxat appellant Negativum, cui præfigitur particula negativa. At hi quidem superantur tum in aliis rebus tum maxime in hac, si aliquis sic proposuerit: *Quod caret substantiâ non existit*: nam juxta id, quod aiunt, compelluntur

NOTA.

1. Alia Dedicativa sunt, quod dedicant, &c.] Observa toto hoc opere per Dedicativam Propositionem intelligi Affirmativam, per Abdicativam verò, Negativam. Et Dedicare idem est: quod affirmare, sicut abdicare, negare est. Attius in *Alphesiborâ*, referente Nonio Marcello.

At verior cum te esse Alcmaonis fratrem falsis dedicat.

Festus, *Dedicare autem propriè est dicendo deferre*.

Lucretius lib 1.

At contra gravius plus in se corporum esse

Dedicat, & multò vacui minus inus habere.

Vide Lexicon Lucretianum Parci. Eodem sensu Dedicativas & Abdicativas Enuntiationes appellat Martian. Capella initio Dialecticæ.

2. Ergo dedicat.] Ita Sichardus & Basileensis editio, quam lectionem confirmant MSS. Carnot. Elmenhorst. Apul.

habet ergo dicit.

3. Id quod non videtur esse.] Hæc est Carnot. Membranarum & Sichardi lectio, quam retineo. Elmenhorst. minus bene id quod non videt esse, neque enim propositio dici potest videre, aut non videre. Hujus autem loci sensus est propositionem ab Apuleio relatam, *Evenit cuidam voluptati bonum non esse*, idè videri Stoicis Affirmativam, quoniam ea affirmat voluptati inesse negationem bonitatis, quod certe nugatorium est, & sophisticum. quid enim aliud est affirmatio negationis nisi mera negatio?

4. Cogentur enim, &c. confiteri esse quo non est, quod nullam substantiam habet.] Propositio enim quod nullam substantiam habet, non est, poterit eodem modo converti ac supra relata, & sic enuntiarî, *evenit ei quod nullam substantiam habet, ut non sit*: quæ propositio ad hanc reducetur, *quod nullam substantiam habet, est aliquid quod non*.

L.L.II

- cunt, confiteri esse quod non est, quod nullam substantiam habet. Ceterum & Propositio, ut ait in Theæteto Plato, duabus paucissimis orationis partibus constat, Nomine & Verbo: ut, *Apuleius differit*. quod aut verum aut falsum est: & ideo Propositio est. Unde quidam
 5 rati sunt has duas solas Orationis partes esse, quod ex iis solis fieri possit perfecta Oratio: id est, quod abundè sententiam comprehendant. Adverbia autem & Pronomina, & Participia; ¹ & Coniunctio, & id genus cetera quæ Grammatici numerant, non magis partes Orationis esse, ² quam navium aplustria, & hominum pilos, aut certè in
 10 universâ compage Orationis vice clavorum, & picis, & glutinis deputanda. Porro ex duabus prædictis partibus ³ altera Subjectiva nominatur, velut subdita; ut, *Apuleius*: ⁴ altera Declarativa: ut, *Differit*, vel *Non differit*. declarat enim quid faciat Apuleius. Licet autem eadem vi manente, utramvis partem in plura verba protendere, ⁵ ut,

INTERPRETATIO.

fateri illud, quod nullam habet substantiam, esse id quod non est. Porro, Propositio, quemadmodum Plato dicit in Theæteto, componitur ex duabus tantummodò partibus Orationis: Nomine scilicet & Verbo, veluti, Apuleius differit, quod vel est verum vel est falsum. ac proinde est Propositio, quâ de causâ nonnulli existimaverunt esse tantum has duas partes Orationis, quia potest constitui Oratio absoluta ex his solis: hoc est, quia satis complectantur sensum. Adverbia verò, & Pronomina, & Participia, & Coniunctionem, atque alia

eiusmodi, qua Grammatici recensent, ait non esse potiori iure partes Orationis, quàm aplustria sunt partes navium, & capilli hominum, vel certè illa esse existimanda in totâ congmentatione Orationis loco clavorum, & picis, & glutinis. Ceterum duarum prædictarum partium una appellatur Subjectiva, quasi supposita: veluti, Apuleius: altera Enuntiativa: veluti, Differit, aut Non differit: enuntiat enim quid Apuleius agat. Porro fas est extendere utramlibet earum partium in plura vocabula, modò idem sensus rema-

NOTÆ.

est. quemadmodum illa superior ad hanc reduci poterat *quadam voluptas est aliquid non bonum*. Hunc puto intricatissimi huius loci sensum esse. Si quis quid melius habeat, pergratum faciet, si protulerit in medium.

1. *Et coniunctio.*] Solœcismus merus, repone ergo vel coniunctionem, vel conjunctiones. in quarto casu: id enim vult quod sequitur, non magis partes orationis esse, &c.

2. *Quam navium aplustria.*] Quæ & aplustra. Festus: Aplustria, navium ornamenta, qua quia erant amplius quàm essent necessaria usui, etiam amplustria dicebantur. At futilis videtur hæc Etymologia. Magis formatum pu-

taverim hoc nomen ab α privativo, & verbo πλῶν navigare, eo quod ad navigationem essent inutilia; vel etiam à Græco ἀφλῶσα.

3. *Altera Subjectiva nominatur.*] Vulgò in Scholis subiectum.

4. *Altera Declarativa: ut, Differit, vel non differit.*] Hæc scinditur vulgò in duas, in copulam nempe, hoc est, affirmationem vel negationem est, aut non est, & attributum seu prædicatum, putà differens; resolviturque hæc propositio, *Apuleius differit*, in hanc, *Apuleius est differens*.

5. *Ut si pro Apuleio dicas Philosophum Platonicum Madaurensem.*] Eiusmodi terminus dicitur complexus.

si pro *Apuleio*, dicas *Philosophum Platonium Madaurenses*: item, pro *Differendo*, dicas eum *Uti oratione*.¹ Plerumque autem Subjectiva minor est, Declarativa major: & non hanc modò, sed alias quoque Subjectivas comprehendens. Non enim solus Apuleius differit, sed etiam alii plurimi, qui sub eadem Declaratione possunt contineri.⁵ *ri*.² nisi fortè Proprium cuiuspiam de eo declararetur. ut si dicas, *Qui equus est, hinnibile est*. at Proprium est equi, Hinnire. Et idcirco in his Propriis par est Declarativa, par Subdita; ac non, ut in cæteris, major: quippe cum eadem possit, mutatâ vice, Subdita fieri: & quam priùs habuerit Subditam, nunc habere sui Declarativam. ut si, verso ordine, ita dicas, *Quod hinnibile est, equus est*. At non itidem ubi impares partes sunt, convertere vices possis. Non enim quia verum est, *Omne animal hominem esse*: idcirco, si convertas, verum erit, *Omne animal hominem esse*. Neque enim ut Proprium est equi, Hinnire, ita proprium est homini, Animal esse; cum sint¹⁰ animalia alia innumera. Agnoscitur hinc de pluribus Declarativa, li-

INTERPRETATIO.

neat, veluti, si loco Apuleii pronunties Philosophum Platonium Madaurenses: prorsus, si loco Differendi dicas eum habere orationem. Subjectiva verò ut plurimum angustius patet. Prædicativa latius: & completitur non illam tantum Subjectivam, verum & alias etiam Subjectivas, nam non Apuleius tantum differit, sed & permulti alii quoque, qui possunt comprehendere sub eadem enuntiatione. Nisi forsitan Proprietas alicujus rei prædicetur de eâ, veluti si dicas, *Qui est equus, est aliquid hinnibile*. Sed hinnire est Proprium equi. Idè in his Propriis Prædicatum & Subjectum aequaliter patet, neque Prædicatum latius extenditur, quemadmo-

dum in aliis Propositionibus; siquidem idem potest evadere Subjectum vice versâ, & habere pro suo Prædicato illud, quod antè habebat pro Subjecto, veluti, si, mutatâ serie, sic dicas, *Quod est hinnibile, est equus*. Verum, quando partes sunt inæquales, non possis mutare ordinem eodem modo, neque enim, quoniam verum est *Omne hominem esse animal*, idè si mutes vicem, verum erit *Omne animal esse hominem*, nam non est Proprium hominis esse animal, sicut Proprium est equi hinnire: quandoquidem sunt infinita alia animalia. Hinc Prædicatum dignoscitur ex multis indiciiis, quam-

NOTÆ.

1. Plerumque autem Subjectiva minor est, Declarativa major.] Quod videre est in hac propositione: *Omnis homo est animal*, in quâ licet animal de omni homine affirmetur secundum omnia sua attributa essentialia, non tamen affirmatur secundum omnem suam extensionem, sive secundum omnia inferiora, ad quæ extenditur, neque enim sic invertitur licet propositionem, *Omne animal est homo*. latius enim patet animal, quod est Genus, quam homo, quod est tantum una ex Speciebus huic Ge-

neri subjectis. Hinc est quòd Subjectum dicitur minor terminus: Prædicatum verò, major.

2. Nisi fortè proprium cuiuspiam de eo declaretur.] Aut Differentia de Specie, quam constituit, putà *sentiens* de animalis. Rectè enim dicas *Omne animal est sentiens*, & vice versâ *Omne sentiens est animal*. Item si Definitio affirmetur de Definito, *Omnis homo est animal rationale*, & *Omne animal rationale est homo*. in iis enim omnibus Attributis non latius patet Subjecto;

L L I I j

licet converso ordine Rogamentum proponatur: primo, quod plura comprehendere potest Declarativa, quam Subdita: dehinc, ¹ quod nunquam vocabulo, sed semper verbo terminatur. ² quo præcipue etiam in illis Proprietatibus à pari Subjectivâ discernitur. Id etiam pro similitudine tenendum est, quia ut sunt Propositiones Definitæ, ³ & Indefinitæ: ita etiam constat Particulas tam Subjectivas, quam Declarativas partim Definitas esse, ut, *homo, animal*: partim Indefinitas, ut, *non homo, non animal*. Non enim definiunt quid sit, cum hoc non sit, sed tantum ostendunt aliud præter hoc esse. Nunc dicendum est
 10 quemadmodum ⁴ quatuor illæ Propositiones inter se affectæ sint: quas non ab re est in quadratâ formulâ spectare. Sunt igitur in superiore lineâ, ut infra scriptum est, Universalis Dedicativa & Abdicativa: ut, *Omnis voluptas bonum est, Nulla voluptas est bonum*. Dicanturque hæc inter se Incongruæ. Item in inferiori lineâ sub utraque
 15 Particulares subnotentur: *Quadam voluptas bonum est, Quadam non*

INTERPRETATIO.

vis Propositio exhibetur vice inversa: primo, quia Prædicatum potest completi plura, quam Subjectum: deinde, quia nunquam exprimitur nomine, sed semper verbo. ob quam causam præsertim distinguitur quoque à Subjecto aequaliter patente in illis Proprietatibus. Illud quoque pro exemplo sciendum est, quod quemadmodum sunt Propositiones Determinata, & Indeterminata: sic quoque certum est vocabula, tam Subjecta, quam prædicata, alia esse determinata, veluti *homo, animal*: alia Indeterminata, puta, *non homo, non animal*. neque enim determinant, quid sit quan-

do non est hoc, verum demonstrans esse aliquid aliud quam hoc. Jam exponendum est quomodo illæ quatuor Propositiones se habeant ad invicem, quas est opera pretium aspicere in schemate quadrato. Sunt ergo in lineâ superiore, quemadmodum exaratum est inferius, Generalis Affirmativa, & Generalis Negativa: veluti *Omnis voluptas est bonum, Nulla voluptas est bonum*. Atque hæc appellentur Contraria invicem. Præterea sub illis ambabus subscribantur in lineâ inferiore hæc Particulares: *Quadam voluptas est bonum,*

NOTÆ.

1. Quod nunquam vocabulo, sed semper verbo terminatur.] Hoc ut intelligas, observa quod jam monuimus, per Declarativam Apuleium intelligere non Attributum solum, sed Attributum cum affirmatione vel negatione conjunctum, quæ absque verbi saltem substantivi ope exprimi non potest. v. g. *differis, non differis, est animal, non est animal*. Falsum autem esset, si per Declarativam solum Attributum intelligeretur. Illud enim ferè semper nomine exprimitur, non verbo.

2. Quo præcipue, &c. à pari Subje-

tivâ discernitur.] Quoniam affirmatio vel negatio non cadit in Subjectivam tanquam in affirmatum aut negatum, sed tanquam in id de quo quid affirmatur negaturve.

3. Et Indefinita.] Qualis est Propositio quam supra attulit, *Animal spiritus*.

4. Quatuor illæ Propositiones.] Nempe Universalis affirmativa, Universalis negativa, Particularis affirmativa, Particularis negativa.

5. Dicanturque hæc inter se Incongruæ.] Aristotelis *Metaphysicæ*, contrariæ.

est bonum:¹ dicanturque hæ inter se Suppares. Deinde ducantur obliquæ lineæ angulares: altera pertinet ab Universali Dedicativâ ad Particularem Abdicativam; altera à Particulari Dedicativâ ad Universalem Abdicativam: quæ inter se, & Quantitate & Qualitate Contrariæ,² Alterutræ nominentur; quod jam necesse est alterutram veram esse. quæ dicitur perfecta pugna & integra. At inter Suppares & Incongruas pugna dividua est; quod Incongruæ nunquam quidem fiant simul veræ, interdum tamen simul mentiuntur: Suppares autem, mutatâ vice, nunquam quidem simul mentiuntur, interdum tamen fiunt simul veræ. & ideo utriusvis harum revictio confirmat alteram, non tamen & utriusvis confirmatio revincit alteram. De Incongruis qui utramvis posuit, utique alteram tollit: non tamen mutatâ vice, qui utramvis tollit, utique alteram ponit. Enimverò de Alterutris qui utramvis comprobât, utique alteram refutat: & qui alteram refutat, utique alteram comprobât.³ Cæterùm Universalis utravis Particularem suam comprobata utique confirmat: revicta non utique infirmat. Particularis autem, vice versâ, Universalem suam revicta utique infirmat; probata non utique firmat. Hæc omnia ita esse ut dicimus ex ipsis Propositionibus facile ostendunt infrâ scripta.

INTERPRETATIO.

Quædam non est bonum. Atque hæ vocantur Suppares inter se. postea perducantur ab angulo ad angulum lineæ obliquæ; quarum una extenditur à Generali Affirmativâ ad Particularem Negativam, altera à Particulari Affirmativâ ad Generalem Negativam: quæ Propositiones oppositæ invicem tum Quantitate, tum Qualitate vocantur Alterutra; quia jam oportet ut altera harum sit vera, quæ Contrarietas vocatur absoluta & omnimoda. Verùm dimidia tantum Contrarietas intercedit inter Subcontrarias, & inter Contrarias; quia Contraria nunquam quidem evadunt simul vera, aliquando tamen sunt simul falsa: Subcontraria verò vice versâ, nunquam quidem simul falsa sunt, nonnunquam tamen evadunt simul

vera. atque ideoque refutatio utriuslibet earum comprobât alteram, neque tamen probatio utriuslibet refutat alteram. Qui probavit alterutram ex Contrariis, profecto negat alteram: non tamen vice versâ, qui negat alterutram, affirmat propterea alteram. At enim ex Contradictoriis qui confirmat unam, eadè operâ refellit alteram: & qui refellit alteram, confirmat quoque alteram. Porro qualibet Generalis Propositio probata, probat quoque suam Particularem: si refutata sit, non ideo refellit eam. At Particularis contra si refellatur, refellit quoque suam Generalem: si verò confirmetur, non propterea eam probat. Quæ inferius exarata sunt, facile demonstrant opæ ipsarum Propositionum, universa hæc sic se habere ut dicimus.

NOTÆ.

1. Dicanturque hæ inter se Suppares.] In scholis Subcontraria, præterea Universalis & Particularis ejusdem qualitatis dicuntur Subalterna.

2. Alterutra nominentur.] Aristoteli, ἀντιφρονῶν ἀντιφροῦναι contradicτρία ὀποῖα, & simpliciter ἀντιφρονῶν con-

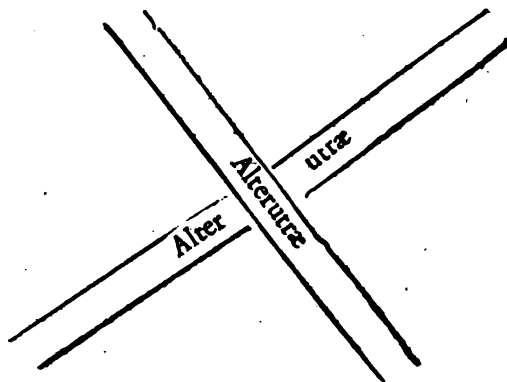
tradictiones.

3. Cæterùm Universalis utravis Particularem suam comprobata utique confirmat, &c.] Hic locus est, quem, factâ Apuleii mentione, laudat Carolus Magnus, lib. 4. De non adorandis imaginibus.

*Omnis voluptas
bonum est.*

Incongrua.

*Nulla voluptas
bonum est.*

*Quadam voluptas
bonum est.*

Suppare.

*Quadam voluptas
non est bonum.*

¹ Certum est enim, quod concedat qui aliquid proposuerit. Destruitur autem utraque Universalis trifariam: dum aut Particularis ejus falsa ostenditur, aut utraque ex duabus ceteris vera, sive Incongrua, ² sive Alterutra. Instruitur autem uno modo, si Alterutra ejus falsa ostenditur. Contrà, Particularis uno quidem modo destruetur, si Alterutra vera ostenditur. Instruitur autem trifariam: si aut Universalis ejus vera est: aut utraque ex duabus ceteris falsa, ³ sive Suppar ejus, sive Alterutra. Eadem servabimus etiam in æquipollentibus Propositionibus.

INTERPRETATIO.

Nam constat quid fateatur ille qui proposuerit quidpiam. Utralibet verò Generalis refellitur triplici modo: quando vel ejus Particularis demonstratur esse falsa, vel qualibet ex aliis duabus probatur esse vera, sive Contraria ejus, sive Contradictoria. Confirmatur autem unica ratione, nempe si ejus Contradictoria demonstratur esse falsa. Contrà,

Particularis confutabitur quidem una ratione, si ejus Contradictoria demonstratur esse vera. Probatur verò tribus modis: si nempe vel ejus Generalis est vera, vel altera ex ambabus reliquis est falsa, sive ejus Subalternas, sive ejus Contradictoria. Observabimus quoque eadem in Propositionibus Equivalentibus.

NOTA.

¹. Certum est enim quod concedat.] MSS. Carnot. certum est enim quid concedat, &c. quod magis placet.

². Sive Alterutra.] Sic reponendum omnino censui, non sive Subalternas. Ratio patet attendenti.

³. Sive Suppar ejus, sive Alterutra.] MSS. Carnot. sive Subalternas. ubi supra vocabulum Subalternas instar Glossæ legitur id est Alterutra, quam Glossam ego textui libens præstuli.

Equipollentes autem dicuntur, quæ aliâ enuntiatione tantundem possunt: & simul veræ fiunt, aut simul falsæ: altera ob alteram scilicet, sicut Indefinita & Particularis. Item omnis Propositio, si assumat in principio negativam particulam, fit Alterutra ejus Equipollens. ut cum sit Universalis Dedicativa: *Omnis voluptas bonum*: si ei negatio præponatur, fiet, *Non omnis voluptas bonum*, tantundem valens quantum valebat Alterutra ejus, *Quædam voluptas non est bonum*.
 2 Hoc in cæteris tribus Propositionibus intelligendum est. 3 Deinde de Conversione. Convertibiles propositiones dicuntur Universalis Abdicativa, & Alterutra ejus, id est Particularis Dedicativa: 4 eò quòd 10

INTERPRETATIO.

Appellantur verò Equivalentes illæ Propositiones, quæ idem valent licet sub aliâ expressione: atque evadunt simul vera, vel simul falsa: altera nempe propter alteram, veluti Indeterminata & Particularis. Præterea, quavis Propositio, si habeat initio particulam negativam, ejus Contradictoria evadit ipsi Equivalens, veluti cum hæc Propositio: *Omnis voluptas est bonum*, sit Propositio Generalis affirmativa, si

addatur ipsi negatio, efficietur hæc Propositio: *Non omnis voluptas est bonum*, idem significans, quod significabat ejus Contradictoria, *Quædam voluptas non est bonum*. Idem purandum est in tribus reliquis Propositionibus. Jam de Inversione est agendum. Invertibiles Propositiones appellantur Generalis Negativa, & Contradictoria ipsius, hoc est Particularis affirmativa, quoniam

NOTÆ.

1. Sicut Indefinita & Particularis.] V. G. *Homo est doctus*: *Quidam homo est doctus*.

2. Hoc in cæteris tribus Propositionibus intelligendum est.] Non eodem tamen modo. Si enim Contrarias duas, seu, ut noster ait, *Incongruas* Propositiones ad equipollentiam velis reducere, ponenda erit negatio post subjectum, non autem ante, ut sit in Contradictoriis sive *Alterutris*. Quod si Subalternas Equipollentes velis efficere, adhibenda erit duplex negatio, una ante subjectum, altera post ipsum, atque illud omne artificium hoc versu vulgò complectuntur memoriz juvanda causâ.

Pro Contradic. post Contra. præ post-que Subalter.

Cujus arcanâ faciliè patebunt, ad hæc quæ mox diximus, attendenti.

3. Deinde de Conversione.] Hæc verba videntur à manu studiosi cujuspiam memoriz fortasse causâ in margine scripta in textum irrepsisse. Observa autem Conversionem Propositionis tunc fieri, cum Subjectum ejus sit Attribu-

tum, & vice versâ, Attributum sit Subjectum, permanente semper eadem conditione veritatis, aut falsitatis, affirmationis, aut negationis. Quæ Conversio vel fit simpliciter, cum nempe Propositio Universalis convertitur in Universalem, & Particularis in Particularem, quomodo converti possunt Universalis negativa, & Particularis affirmativa: vel fit per accidens, quando nimirum Propositio Universalis convertitur in Particularem, quomodo converti possunt ambæ Universales, affirmans & negans: vel denique fit Conversio per Contrapositionem, ut vocant: cum scilicet Propositio servatâ quantitate suâ convertitur, sed ita ut termini finiti redantur infiniti per additionem particulæ *non*, atque hoc solum modo convertitur Particularis negativa, converti etiam potest universalis affirmans, v. g. *Aliquis homo non est Philosophus*. converte *Aliquis non Philosophus non est non homo*: *Omnis homo est mortalis*. Converte: *Omne non mortale est non homo*.

4. Eò quòd particula earum Subje-

particulæ earum, Subjectiva & Declarativa, possunt semper servare inter se vices, permanente conditione veritatis aut falsitatis. Nam, ut vera est hæc Propositio, *Nullus prudens est impius*: ita, si convertis partium vices, verum erit, *Nullus impius prudens*. Item, ut falsum est, *Nullus homo est animal*: ita, si convertas, falsa erit, *Nullum animal homo*. Pari ratione & Particularis Dedicativa convertitur, *Quidam Grammaticus homo est*. &c., *Quidam homo, Grammaticus est*. Quod duæ cateræ Propositiones semper facere non possunt, ¹ quanquam interdum convertantur: nec tamen idcirco Convertibiles ¹⁰ dicuntur. nam quod alicubi fallit, pro certo repudiatur. Ergo unaquæque Propositio per omnes significationes rependienda est, an etiam conversa congruat. ² Nec innumera sunt istæ, sed quinque solæ, ³ aut enim Proprietas declaratur alicujus, aut Genus, aut Differentia, ⁴ aut

INTERPRETATIO.

eorum voces, Subjectum nempe & Predicatum, possunt perpetuè mutare inter se loca, remanente eodem statu veritatis & falsitatis. Quomodo enim hæc Propositio vera est, *Nullus prudens est impius*: sic etiam si permutas loca terminorum: *Nullus impius est prudens*, erit vera. Similiter quemadmodum hæc falsa est, *Nullus homo est animal*: sic falsa erit, si inverteris: *Nullum animal est homo*. Simili modo & Particularis affirmativa invertitur, *Quidam Grammaticus est homo*, &c., *Quidam homo*

est Grammaticus. quod ambæ alia Propositiones nequeunt perpetuè facere, licet invertantur aliquando: neque tamen propterea vocantur Invertibiles, quod enim decipit aliquando, non accipitur pro certo. Igitur explorandum est per cunctos significatus utrum singula Propositiones sibi ipsis respondeant, etiam quando sunt inversa. Atque illa non sunt infinita, sed quinque tantum, nam vel predicatur de aliquo ejus Proprietas, vel Genus, vel Differentia, vel

NOTA.

diva & Declarativa possunt semper servare inter se vices. &c.] Hoc idcirco est, quia in Universali negante, & Particulari affirmante Attributum sumitur in eadem extensione ac Subjectum, in illâ scilicet universaliter, in hac particulariter.

1. *Quanquam interdum convertantur.*] Etiam Conversione simplici, cum nempe Attributum non latius patet Subjecto, ut in hac Universali Affirmativâ, in quâ proprium affirmatur de Specie: *Omnis equus est hinnitius*. simpliciter enim convertere licet: *Omnis hinnitius est equus*. Verum, quoniam per accidens est quod termini illi sint reciproci & convertibiles, idcirco de Propositionibus ejusmodi non est certa regula.

2. *Nec innumera sunt ista.*] MS. Carnot. 1. *Nec Universa verè sunt.* MS. Carnot. 2. melius: *nec innumera revertà sunt ista.*

3. *Aut enim Proprietas, &c. aut Genus, &c.*] Hæc sunt quinque in scholis celebrata Universalia.

4. *Aut Finis.*] Id est, Definitio. Sic apud Quintilianum, lib. 2. cap. 16. *hic igitur frequentissimus finis, Rhetoricæ esse vim persuadendi. item finis prodesse apud eundem eodem libro. Aut omnia, quid sit Rhetorica, qua finitur quidam varid.* Suprà initio libri de Philosophiâ Morali: *ad beatitudinem bonorum finem ante alia contingere.* Cicer. de Finibus bonorum & malorum, hoc est, definitivus.

Finis,

Finis, aut Accidens: ¹ Nec præter hæc unquam inveniri potest ulla propositio, ut si *hominem* substituas: quidquid de eo dixeris, aut Proprium ejus significaveris, ut *cachinnabile*; aut Genus, ut *animal*; aut Differentiam, ut *rationale*: ² aut Definitionem, ut *animal rationale mortale*: aut Accidens, ut *Orator*. Quippe omne Declarativum alicujus, aut potest ejus vicissim fieri Subjectivum, aut non potest. Sed si potest; aut significat quid sit, & est Definitio: aut non significat, & est Proprium; Sin autem non potest; aut id est quod in Definitione poni debeat, ³ atque est Genus, ⁴ vel Differentia: aut quod non debeat, & est Accidens. Igitur per hæc agnosceretur particularis Abdicativa non esse ¹⁹ convertibilis. Universalis autem Dedicativa, & ipsa quidem non est convertibilis, sed particulariter tamen potest converti, ut, cum sit, *Omnis homo animal*; non potest ita converti, ut sit *Omne animal homo*: sed particulariter potest, *Quidam animal homo*. Verum hoc in

INTERPRETATIO.

Definitio, vel Accidens: Neque potest reperiri ulla Propositio ultra hac prædicta, veluti si pro Subjecto ponas hominem; quodcumque prædicaveris de ipso, vel exprimes ejus Proprietatem, velut risum; vel Genus, veluti animal; vel Differentiam, veluti rationale: vel Accidens, veluti Orator. Etenim omne Prædicatum alicujus vel potest vice versa evadere Subjectum ejus, vel non potest. At si potest: vel exprimit quidnam illud sit, estque Definitio: vel non exprimit, atque est Proprietas. Si vero nequit fieri ejus Subjectum, vel est

illud quod collocandum est in Definitione, & est Genus, aut Differentia: vel quod non est collocandum in Definitione, atque est Accidens. Ex his ergo animadvertetur Particularem Negativam non posse inverti. Ipsa verò Generalis Affirmativa non est quoque permutable, at nihilominus potest inverti particulariter, veluti quando est, *Omnis homo est animal*, nequis sic inverti, ut fiat *Omne animal est homo*: verum potest inverti particulariter: *Quoddam animal est homo*. At sic in

NOTÆ.

1. Nec præter hæc unquam inveniri potest ulla propositio.] MS. Carn. 1. nec præter hæc unquam inveniri potest in nullâ propositione. MS. Carn. 2. nec præter hæc unquam inveniri potest in nullâ propositione: melius, quid, si legas, nec præter hæc quidquam inveniri potest in nullâ propositione: hoc est, præter Genus, Differentiam, Proprium, &c. ?
2. Aut Definitionem, ut Animal rationale mortale.] Observa definitioni hominis hîc adjungi ab Apuleio mortale, ut distinguatur homo a Dæmonibus, qui secundum Platonicos, animalia etiam sunt rationalia, sed immortalia: in quo ab hominibus differunt.

3. Atque est Genus, vel Differentia.]
Apul.

aut quod non debeat, & est Accidens. Igitur per hæc agnosceretur.] Ita MSS. Carnot. rectè. Vulgatæ editiones, ut est Genus, &c. aut quod non debeat, ut est Accidens, &c. minus bene. Suprà enim sic incepta enumerationem hanc Apuleius. Sed si potest, aut significat quid sit: & est Definitio: aut non significat, & est Proprium. ubi observare licet ubique & possum, non autem ut.

4. Vel Differentia.] Differentiam tamen cum specie, quam constituit, converti nihil vetat. quid enim obstat quominus hæc propositio, *Omnis homo est rationalis mortalis*. sic convertatur, *Omne rationale mortale est homo*?

MMmm.

simplici Conversione, quæ in Conclusionum illationibus Reflexio nominatur.¹ Est enim & altera Propositionum Conversio, quæ non tantum ordinem, sed etiam ipsas particulas in contrarium perducit; ut quæ Definita est, Indefinita fiat: & contrà, quæ Indefinita est, Definita. Hanc Conversionem vicissim reliquæ duæ admittunt, Universalis Dedicativa, & Particularis Abdicativa: ut, *Omnis homo, animal; Omne non animal; non homo.*² item, *Quoddam animal non est rationale; Quoddam non rationale, animal.* Id ita esse perpetuè ut dicimus, per illas quinque prædictas species explorabis. Conjugatio autem Propositionum, dicitur ipsa connexio earum: per aliam communem Particulam, quâ inter se copulantur, ita enim possunt ad unam Conclusionem consentire, quæ Particula communis necesse est aut in utrâque Propositione Subjecta sit, aut in utrâque Declarans: aut in alterâ Subjecta, in alterâ Declarans.⁴ Tres igitur formulæ sunt, quarum prima dicatur, cum illa communis Particula in alterâ Subjecta,

INTERPRETATIO.

simplici Inversione, qua in illationibus Conclusionum vocatur Reflexio. Nam est etiam alia Inversio Propositionum, qua non modò trahit dispositionem terminorum in contrarium, verùm & ipsos quoque terminos; ita ut ille, qui est Determinatus, evadat Indeterminatus, & vice versâ, qui est Indeterminatus, fiat Determinatus. Alia dua Propositiones vice versâ recipiunt hanc Inversionem, Generalis nempe Affirmativa, & Particularis Negativa: veluti, Omnis homo est animal: Omne non animal est non homo. Similiter: Quoddam animal non est rationale; Quoddam non ra-

tionale est animal. Experieris ope illorum (supradictorum quinque generum significationis, hoc semper se habere quemadmodum affirmamus, Connexio verò Propositionum vocatur ipsa Copulatio earum ope alterius termini communis, quo junguntur invicem, sic enim possunt concurrere ad unam illationem, qui terminus communis necessario est vel Subjectum in ambabus Propositionibus, vel Prædicatum in ambabus, vel denique Subjectum in una, & Prædicatum in alterâ. Efficiuntur ergo tres figura, quarum prima appelletur, quando ille terminus communis est Subjectum in

NOTÆ.

1. Est enim & altera Propositionum Conversio, &c.] Hæc est, quam supra diximus in scholis vocari Conversionem per Contrapositionem.

2. Item, Quoddam animal non est rationale, quoddam non rationale est animal.] In hac Conversione servatur quidem quantitas Propositionis, permanet enim Particularis, at non servatur qualitas, si enim attendas, prior negativa est; posterior affirmativa, qualitatem servare si velis, præpone utrique termino & copulæ est negationem, hoc modo, *Quoddam animal non est rationale: Quoddam non rationale non est non animal.*

3. Per aliam communem particulam.] Hæc in scholis dicitur *medius terminus*,

4. Tres igitur formulæ sunt.] Quarta excogitavit Galenus, in qua nempe medius terminus esset prædicatum majoris propositionis, Subjectum verò minoris, atque ad hanc figuram pertinere existimavit quinque modos indirectos primæ figuræ; cum in primâ figurâ, cui quatuor tantum primos modos tribuit, medius terminus sit majoris propositionis Subjectum, & Prædicatum minoris. Galenicam hanc figuram vulgò respuunt in scholis, nescio an merito, verùm hoc fusiùs expendere non est hujus loci.

in alterâ Declarans est. qui ordo non tantum enumeratione, sed Conclusionum dignitate contentus est. Quippe ultima est formula tertia, quia nihil in eâ nisi Particulare concluditur. Hac superior est secunda, quæ habet Conclusiones Universales, sed tamen Abdicativas tantum. Et ideo sic prima pollet, quia in omne genus Illationum concluditur. Dico autem Illationem vel Illativum Rogamentum, ¹ quod Acceptionibus colligitur & infertur. Porro Acceptio est propositio quæ conceditur à respondente. ut, si quis ita proponat: *Estne omne honestum bonum?* Propositio est. &, si assentire se dicet; fit Acceptio, remota interrogatione: quæ & ipsa tamen communiter appellatur ¹⁰ Propositio: *Omne honestum bonum est.* Huic junge alteram Acceptionem similiter propositam & concessam, *Omne bonum utile est.* Ex hac Conjugatione, ut mox ostendemus, primi modi fit Illativum: si directum, Universale, *Omne igitur honestum utile est*: si reflexim, Particulare; *Quoddam igitur utile est honestum*: quia particulariter ¹⁵ tantum in Reflexionibus converti potest Universalis Deductiva. Directum autem dico inferri, ² cum eadem Particula Subiecta est tam in Conjugatione quam in ipsâ Illatione: itemque Declarans eadem cum est utrobique: ³ reflexim verò, cum hoc fit vice versâ. Cæterum

INTERPRETATIO.

unâ, & Prædicatum in alterâ, qua dispositio non nititur reconvensione solum fortuitâ, sed præstantiâ Illationum. Etenim tertia figura est postrema, quoniam nihil in eâ inferitur nisi particulare. Secunda figura illâ est præstantior, qua quidem complectitur Illationes Generales, verum negativas solum. Ac propter eâ prima figura ita præstat cæteris, quod in eâ inferuntur Conclusiones omnis generis. Appello autem Conclusionem aut Propositionem Conclusivam eam, qua colligitur & concluditur ex Acceptionibus. Cæterum Acceptio est Propositio qua conceditur à respondente, veluti, si aliquis hoc modo roget: *Omne honestum estne bonum?* Rogamentum est. Si verò dicat se fateri, Interrogatione sublata, efficitur Acceptio: *Omne honestum est bonum.* qua quidem Ac-

ceptio dicitur nihilominus vulgò Propositio. Adde huic alteram Acceptionem eodem modo petitam & datam: *Omne bonum est utile.* Ex combinatione harum Propositionum efficitur, ut modò probabimus, prima figura Conclusio Generalis: Ergo omne honestum est utile, si inferatur directè. Si verò indirectè, fit Conclusio Particularis: Ergo aliquod utile est honestum: quia Propositio Generalis Affirmativa non potest inverti in Conversionibus nisi particulariter. Ad id autem concludi directè, quando idem terminus subicitur, tum in alterâ combinatorum Propositionum, tum in ipsâ Conclusionem, & similiter quando idem terminus prædicatur in ambobus. Concluditur autem reflexim, quando id fit inverso ordine. Porro omnis

NOTA.

1. Quod Acceptionibus colligitur, &c.] Melius MSS. Carnott. quod ex Acceptionibus colligitur.

2. Cum eadem particula Subiecta est eam in Conjugatione, quam, &c.] Hoc est, quando Subiectum Conclusio-

nis est etiam Subiectum unius ex Præmissis, prædicatum verò ejusdem Conclusionis, est Prædicatum alterius, quod evenit tantum in quatuor modis directis primæ figuræ.

3. Reflexim verò cum hoc fit versâ

M M m m ij

tota ratiocinatio ista, quæ Acceptionibus, & Illatione constat, ¹ & Collectio vel Conclusio nominatur, ² secundum Aristotelem commodissimè potest ita definiri: *Oratio, in qua, concessis aliquibus, aliud quiddam præter illa qua concessa sunt, necessariò evenit, sed per illa ipsa concessa.* In quâ Definitione & Orationis species non alia quàm Pronuntiabilis intelligenda est, quæ, ut supra diximus, sola aut vera est aut falsa. Et, concessis aliquibus, pluraliter ideò dictum est, quia ex unâ Acceptione non fit Collectio: licèt Antipatro Stoico contra omnium sententiam videatur plena Conclusio esse; *Vides, vivis igitur:* cum sit ullo modo plena: ⁴ *Si vides, vivis: atqui vides: igitur vivis.* Item, quia concludere volumus, non quod concessum est nobis, sed quod negatum: idcirco in Definitione, *aliud quiddam præter illa qua concessa sunt, necessariò evenire.* Quapropter supervacanei sunt Moduli Stoicorum non idem differenter peragentes: ut, *Dies est, aut nox:*

INTERPRETATIO.

hac argumentatio, qua conflata est ex concessis Propositionibus & Illatione, ac vocatur Collectio sive Conclusio, potest sic optimè describi ex Aristotele: Sermo, in quo, datis quibusdam, aliquid aliud ab iis, quæ data fuerunt, necessariò accidit, sed vi illorum ipsorum, quæ data fuerunt. In quâ Definitione non intelligendum est aliud genus sermonis, nisi Enuntiatio, qua una, ut diximus superius, vel vera est vel falsa. Et idcirco dictum est datis quibusdam, numero plurali, quoniam non fit Illatio ex unâ Propositione concessa: quam

vis Antipater Stoicus adversus opinionem omnium existimet hanc Illationem esse perfectam: *Vides, ergo vivis.* quæ quidem hoc modo aliquatenus completa est: *Si vides, vivis: atqui vides: ergo vivis.* Præterea, quoniam volumus inferre, non id quod datum est nobis, sed id quod est negatum: ideò positum est in Definitione, aliquid aliud necessariò contingere præter ea quæ data fuerunt, Quare superflua sunt formula Stoicorum dissimiliter concludentes diversum: veluti, *dies est, vel nox:*

NOTÆ.

vice.] Id est, cum Prædicatum Conclusionis Subjicitur in Præmissarum unâ, Subjectum verò in alterâ prædicatur, atque hoc in solis quinque modis indirectis primæ figuræ contingit, licèt enim cæteræ duæ figuræ indirectæ sint, nihilominus non eadem est earum ratio, in secundâ enim Subjectum & Prædicatum Conclusionis subjiciuntur in Præmissis, in tertiâ verò prædicantur.

1. Et Collectio.] Græcis hoc sonat συλλογισμός.

2. Secundum Aristotelem commodissimè potest ista definiri.] Aristot. Analyticorum priorum cap. 1. Συλλογισμός ἐστὶ λόγος, ἐν ᾧ τινὲς τῶν πρῶτων πρῶτον, ἔτερον πρῶτον ἀποδείκνυται, ἐξ ἀνάγκης συμ-

βαίνει, τῷ ταύτῃ ἔστι. Syllogismus autem est oratio, in quâ quibusdam positis, aliud quiddam ab his qua posita sunt, necessariò accidit, eo, quod hæc sunt.

3. Antipatro Stoico.] Hujus Antipatri sapius meminit Diogenes Laërt. in Vitâ Zenonis Citiæi Stoicorum Principis: meminit & illius libro: um de mundo. Tyrius fuit, Catonis Uticensis præceptor, ut testatur Plutarchus in Catone.

4. Si vides, vivis: atqui, &c.] Aut sic potius, qui/quis videt vivit: atqui tu vides: ergo vivis.

5. Supervacanei sunt moduli Stoicorum.] Stoicorum Dialecticam fusè explicatam vide apud Laërt. in Vitâ Zenonis Citiæi.

atqui dies est. Item idem geminantes, *Si dies est, dies est: dies igitur est.* Frustrà enim colligunt quod sine controversiâ ultro conceditur. Illud potius verisimile est, cùm dico, ¹ *Si dies est, lucet: atqui dies est: igitur & lucet:* non malè colligere præter quod accepi. ² Nam quod est in Conclusionem *lucet*, fuerat & in Propositione. ³ hoc tamen ita refutabimus, aliter dici in Conclusionem *Igitur lucet*, ut ostendatur nunc lucere: aliter in Propositione acceptum, in quâ non est dictum nunc lucere: sed tantum consequens esse ut, si dies sit, utique & luceat. ⁴ Multum autem refert num affirmes aliquid esse, aut tantum solere esse, cùm aliud quiddam præcesserit: ⁵ item illud ¹⁰ quod in eadem Definitione necessitas comprehensa est, factum est, ut Conclusionis vis à similitudine Inductionis distingueretur. Nam & in Inductione quædam conceduntur: ut putà, *Homo inferiorem molam movet, equus inferiorem molam movet: item bos & canis.* Ex istis Acceptionibus in Conclusionem aliud quid infertur: *Ergo & omne ani-* ¹⁵

INTERPRETATIO.

atqui dies est. *Insuper duplicantes idem: velut, Si dies est, dies est: ergo dies est. nam incassum inferunt quod conceditur sponte ac citra disputationem. Quando dico, Si dies est, lucet: atqui dies est: ergo lucet quoque: magis probabile est me non malè inferre aliud, quàm quod mihi concessum est. Atenim tamen lucet, quod est in Conclusionem, erat etiam in Propositione. id verò sic refleximus, dicendo tamen ergo lucet alio modo enuntiari in Illatione, nempe, ut demonstraretur nunc lucere: alio modo sumptum fuisse in Propositione, in quâ non dictum est nunc lucere, at solum-*

modo si dies sit, sequi ut luceat quodque plurimum vero interest an affirmes quiddam esse, an solum, illud solere esse quando aliquid aliud antecesserit: præterea quod in eadem Definitione mentio facta est necessitatis, id factum est, ut robur Conclusionis discernatur à similitudine Inductionis. In Inductione enim aliqua etiam conceduntur, verbi gratiâ: Homo movet maxillam inferiorem, equus movet inferiorem, bos quoque, & canis. Ex his concessis aliquid aliud colligitur in Illatione: Igitur & omne animal movet

NOTÆ.

1. *Si dies est, lucet, &c.*] Refertur etiam hæc formula inter Stoicorum formulas à Laëti, supra laudato.

2. *Nam quod est, &c.*] Vocem nam verti atenim, ut accipiatur hic quo modo cùm multis in locis, tum in hoc Plauti versu Capt. Act. 3. Scen. 1.

Nam herclè, ego huic diei, si liceat, oculos effodiam libens, &c.

Ubi sonat atqui, aut quiddam simile. Virgil. Georgic. 4.

Nam quis te, juvenum confidentissimè, nostras

fussit adire domos?

3. *Multum autem refert num affirmes aliquid esse, &c.*] MSS. Carnott.

Multum autem (1us habet enim) refertur ita-nunc nunc affirmas aliquid esse, &c.

4. *Ita illud quod in eadem Definitione necessitates comprehensum est, factum est ut Conclusionis vis à similitudine Inductionis distingueretur. nam & in distinctione quadam conceduntur.*]

Locum hunc omni ex parte & in omnibus editionibus contaminatum sic restituo ex Membris Carnottensibus, *Item illud quod in eadem Definitione necessitas comprehensa est, factum est, ut Conclusionis vis à similitudine Inductionis distingueretur. nam & in Inductione quadam conceduntur, &c. quæ lectione quid purius? quid clarius?*

MMmm ij

mal inferiorem molam mover. quod cum sit in Crocodilo falsum; potes, superioribus concessis, Illationem ipsam non recipere, quam tibi in Conclusionem non licuisset recusare: quippe cujus Illatio in ipsis acceptionibus continetur, & ideo in eâ additum est, *neccessariò evenire*.
 2. Ne ultima quidem pars Definitionis vacat, sed ostendit ex eisdem ipsis, quæ concesserit, evenire debere Illationem, ceterum ratam non fore. Ac de his quidem satis dictum. Nunc tradendam est quibus Modis & Conjugationibus fiant intra certum numerum Predicativi generis veræ Conclusiones. 3. quippe in primâ Formulâ novem soli moduli, 4. sex autem Conjugationes reperiuntur: 4. in secundâ quatuor Mo-

INTERPRETATIO.

maxillam inferiorem, quod cum sit falsum in Crocodilo, licet tibi, datis praecedentibus, repudiare consequentiam, quam non potuisses repudiare in Syllogismo: cujus nimirum sequela comprehenditur in ipsis praconcessis, & propterea in eâ Definitione adjectum est necessariò contingere, ne postrema quidem particula Definitionis superflua est, verum indicat Conclusionem info-

rendam esse ex iisdem ipsis qua quis concesserit, aliâ eam non fore certam. Et sat multis quidem altum de hoc, jam dicendum est quibus rationibus & combinationibus vera Illationes fiant quodam numero tantum, in genere Enumerativo. Etenim in primâ figurâ innovantur tantum novem modi, sex verò combinationes: in secundâ reperiuntur

NOTÆ.

1. Ne ultima quidem * definitionis vacat, sed ostendit quod ipsa concesserit, evenire debere, Illationem ceterum ratam non fore.] Et hunc locum ex fide earumdem membrarum sic restitutum imus: Ne ultima quidem pars definitionis vacat, sed ostendit ex eisdem ipsis ipsis, qua concesserit, evenire debere Illationem, ceterum ratam non fore. Sensus est planissimus.

2. Quippe in primâ figurâ novem sunt moduli.] Quos memorizæ juvande causâ novem his fictitiis vocibus valde exprimunt in scholis:

Barbara, Celarent, Darii, Ferio, Baralipton,

Celantes, Dabitis, Fapesmo, Frisemonum.

Quarum artificium omne ut intelligas, observâ quantitatem & qualitatem Propositionum, quæ singulos Syllogismos constituunt, per vocales singularum vocum designari, ita ut vocalis A significet Propositionem universalem affirmantem: vocalis E, universalem negantem: vocalis I, particularem affirmantem: ac denique vocalis O, par-

ticularem negantem: sicque vox *Barbara* Syllogismum designet ex tribus universalibus affirmativis propositionibus constatum. *Darii* Syllogismum ex universalis & duabus particularibus affirmativis, & sic de cæteris.

3. Sex autem Conjugationes.] Per Conjugationem intelligit Apuleius combinationem duntaxat ambarum præmissarum, nullâ habitâ ratione Conclusionis. Unde, si singularum vocum supra delatarum duas tantum priores syllabas intuearis, invenies has sex tantum combinationes A, A: E, A: A, I: B, I: A, E: I, E: tres enim priores bis singule occurrunt, nempe A, A: in vocibus *Barbara* & *Baralipton*. E, A: in vocibus *Celarent*, & *Celantes*. A, I: in vocibus *Darii*, & *Dabitis*. Quod si per Conjugationes intelligeret varias trium Propositionum, quæ Syllogismum constituunt, inter se combinationes, totidem essent proculdubio Conjugationes in singulis figuris quot sunt moduli.

4. In secundâ quatuor moduli.] His vocibus fictitiis expressi:

Cesare, Camestres, Festino, Baroco.

dali, tres Conjugationes: 2 in tertiâ sex Moduli, quinque Conjugationes. De quibus hîc jam suo ordine demonstrabo: præfatus, neque ex Particularibus solis, neque Abdicativis solis ratam fieri Conclusionem, quia sæpè possunt & ad falsa conducere. 3 Item quamlibet multis dedicativis, si utravis Abdicativa jungatur, non Dedicativam, sed Abdicativam fieri Illationem. 4 tantum vel una mixta cæteris prævalet. 5 Similis etiam Particulare vis est. Utravis enim mixta Universalibus, particularem facit Illationem. Igitur in primâ Formulâ Modus primus est, qui conducit ex universalibus Dedicativis Dedicativum universale directum: 6 ut,

Omne justum honestum:

Omne honestum bonum:

Omne igitur justum bonum est.

10.

INTERPRETATIO.

quatuor modi, & tres combinationes: in tertiâ sex modi, quinque combinationes. De quibus hîc mox agam suo loco: si præmonuero, non fieri probam Illationem ex solis Particularibus Propositionibus, neque ex solis Negativis, quoniam ex iis possunt sæpè concludi falsa. Præterea, si aliqua Negativa addatur pluribus Affirmativis, non fieri Conclusionem Affirmativam, sed Negativam, adeo vel una Negativa addita

aliis præpallet. Eadem quoque virtus est Particulare Propositionum. Nam utralibet Particularis juncta Generalibus efficit Conclusionem Particularem. In primâ ergo Figurâ primus Modus est qui infert directè Conclusionem Generalem Affirmativam ex præmissis Generalibus Affirmativis: veluti,
Omne justum est honestum:
Omne honestum est bonum:
Ergo, Omne justum est bonum.

NOTA.

1. Tres Conjugationes.] Videntur tamen esse quatuor, ac noster negat Conjugationem secundi modi, nempe Cælestes differre à Conjugatione primi, qui est Cæsare.

2. In tertiâ sex moduli * Conjugationes.] Lacunam Asterisco notatam expleo ex MS. Carnot. 2. qui sic habet: in tertiâ VI. moduli .V. Conjugationes. Sex illi moduli sunt

Darapoi, Disamis, Datifi, Bocardo, Periphr.

quos, eodem tamen paululum immutato, infra recenset Apuleius, sed item videntur esse Conjugationes: sed Conjugationes *Disamis* & *Datifi* simul confundit.

3. Item ex Dedicativis, si utravis jungatur, Dedicativam non esse, non Abdicativam fieri Illationem.] Et hunc corruptissimum locum, restituunt MSS.

Carnot, hoc modo: Item quamlibet multis Dedicativis, si utravis Abdicativa jungatur, non Dedicativam, sed Abdicativam fieri Illationem. Utravis Abdicativa: hoc est, vel negativa universalis, vel negativa particularis.

4. Tantum vel una mixta cæteris prævalet. Similis etiam particularibus, &c.] Hoc est quod in scholis dicunt, Conclusionem sequi deteriorem partem.

5. Similis etiam particularibus particularium vis est.] Vocem particularibus ignorent membranz Carnot. & habent melius meâ quidem sententiâ similis etiam particularium vis est.

6. Ut, Omne justum honestum, Omne honestum bonum, Omne igitur justum bonum est.] Observa Apuleium ordinem præmissarum ubique invertit, & secundo loco ponere Majorem propositionem, quam Aristoteles melius in primo locat. Restitue ergo,

aut si reflexim inferas, *Quoddam igitur bonum justum*,² fit ex eadem Conjugatione² quintus Modus, nam sic tantum reflecti posse universalem Dedicativam, supra docui. Secundus Modus est, qui conducit ex universalibus Dedicativâ, & Abdicativâ Abdicativum universale, & directim:³ ut,

Omne justum honestum,

Nullum honestum turpe:

Nullum igitur justum turpe.

At, si reflexim inferas, *Nullum igitur turpe justum*,⁴ sextum Modum effeceris, nam, ut dictum est, reflectitur in se universalis Abdicativa. Tantum meminisse debemus, & Subjectum ex Dedicativâ trahendum ad Illationem in secundo Modo, atque ideo eam priorem æstimandam, licet antè Abdicativa enuntietur. Similiter & in cæteris

INTERPRETATIO

Si verò concludas indirectè, Ergo quoddam bonum est justum, Efficitur ex eadem combinatione quintus Modus. Monui enim superius Propositionem Generalem Affirmativam hac solùm ratione posse converti. Secundus Modus est, qui infert directè Negativum Generale ex Propositionibus Affirmativâ, & Negativâ Generalibus, v. g.

Omne justum est honestum:

Nullum honestum est turpe:

Ergo nullum justum est turpe.

Si verò concludas inversè: Ergo nullum turpe est justum, efficitur sextus Modus. Ut enim jam dixi Propositionis Generalis Negativa convertitur in se ipsam: Observandum tantum nobis est Subjectum sumendum esse ex Propositione Affirmativâ ad concludendum in secundo Modo, propterea quæ eam reputandam esse primam, quamvis Propositionis Negativa proferatur prior. Eodem Modo & in reliquis Propositionibus, quæ

NOTÆ

inter legendum, Syllogismum hunc hoc modo:

Omne honestum bonum:

Omne justum honestum:

Omne igitur justum bonum.

Et sic de cæteris qui deinceps occurrerent. Hic primus modus significatur voce Barbara.

1. Fit autem ex eadem Conjugatione,] Abundat illud autem: neque reperitur in MSS. Carnot.

2. Quintus modus,] Baralipson, qui primus est ex modis indirectis primæ Figuræ.

3. Ut, *Omne justum honestum: Nullum honestum turpe, &c.*] Restitue ad hunc modum:

Nullum honestum turpe:

Omne justum honestum:

Nullum igitur justum turpe.

Et habebis secundum modum primæ Fi-

guræ Celarent: Apuleio, qui ordinem invertit præmissarum, Celarents,

4. Sextum modum effeceris,] Modum Celantes, Apul. Calentes.

5. Subjectum ex Dedicativâ trahendum, &c. atque idè eam priorem æstimandam, &c.] Immo eâ de causâ posterior æstimanda est juxta Aristotelem. Prior enim continere debet Attributum Conclusionis, quod, quia latius vulgè patet Subjecto, dicitur majus Extremum, ut jam observavimus: & ab eo prior Præmissarum Major nuncupatur. Subjectum verò reperiri debet in secundâ Præmissarum, quam idè Minoris denominat, quia ipsum vocatur minus Extremum. Atque hic ordo legitimus est, & naturalis, & in eo melius clucet observatio horum Principiorum *Dictum de omni, & Dictum de nullo*, ut Logici loquuntur.

4 quæ

* quæ prior est potestate, prior intelligatur. In sexto autem Modo trahitur Subjectiva ex Abdicativâ. Hæc sola differentia eorum. ² Item tertius Modus, qui conducit ex Dedicativis Particulari & Universali Dedicativum Particulare directum: ut,

Quoddam justum, honestum:

Omne honestum, utile:

Quoddam igitur justum, utile.

Sed si reflexim inferas, *Quoddam igitur utile justum*, ³ septimum modum effeceris. nam, ut dictum est, reflectitur in se Particularis Dedicativa. ⁴ Quartus Modus est, qui conducit ex Particulari Dedicativâ & Universali Abdicativâ Abdicativum Particulare directum: ut

Quoddam justum, honestum est:

Nullum honestum, turpe:

Quoddam igitur justum, non est turpe.

Ex hoc modo contrariæ vices inveniuntur prioribus. Octavus & ¹⁵ nonus quippè servant ejus Illationem, non ut illi reflexam. Conjugationem ipsam tantum reflectunt Propositionibus æquipollentibus,

INTERPRETATIO.

præstat virtute, existimanda est prima. At in sexto Modo Subjectum sumitur ex Propositione Negativâ. Hoc unum discrimen est inter eos. Præterea tertius Modus est, qui concludit directè Particulare Affirmativum ex Particulari & Universali Affirmativis ipsâ.

Aliquod justum est honestum:

Omne honestum est utile:

Ergo aliquod justum est utile.

At si concludas inversè, Ergo quoddam utile est justum, fiet septimus Modus. Etenim, ut jam monui, Propositio Particularis Affirmativa convertitur in se

ipsam. Quartus Modus est qui inferre directè Particulare Negativum ex Particulari Affirmativâ & Generali Negativâ: veluti.

Aliquod justum est honestum:

Nullum honestum est turpe:

Ergo aliquod justum non est turpe.

Ex hoc modo reperiuntur conversiones contrariæ superioribus Modis. nam octavus & nonus retinent ejus Conclusionem, non autem inversam quemadmodum illi. invertunt solum ipsam Combinationem per Propositiones æquivalentes,

N O T A.

1. *Qua prior est potestate.*] Hoc est, secundum Apuleium, qua continet Subjectum, cui deberi primum locum supra dixit, MSS. Carnot. 1. ignorat has voces. 2. eas habet, exceptâ qua.

2. *Item tertius Modus.*] Darii: Apuleio: Dirai.

3. *Septimum Modum.*] Dabitis: Apuleio: Dibatit.

4. *Quartus Modus.*] Ferio. Apuleio: Firco.

5. *Ex hoc Modo contrariæ vices inveniuntur octavus & nonus.* quippè servant ejus Illationem, non ut illi prioribus.

Apul.

res reflexam. Conjugationem ipsam, &c.] Meræ tenebræ. Restituo ex MSS. Carnot. Ex hoc Modo contrariæ vices inveniuntur prioribus. Octavus & Nonus quippe servant ejus Illationem, non ut illi reflexam. Conjugationem ipsam, &c. Porro, quod hic Apuleius de Modis octavo & nono ait, nescio unde hauserit, certè non apud Aristotelem, qui quinque indirectos primæ Figuræ respuit tanquam inutiles.

6. *Octavus & nonus.*] Aristotelicis, Fapesmo & Friesomorum. Apuleio: verò Fesamo, & Friesomorum.

NNnn

mutatoque ordine, ut prior fiat Abdicativa. ¹ atque ideo conducere dicuntur ambo per Conjugationis conversionem. Nam & si Abdicativam Universalem quarti modi convertas, ² & subicias ei; Universalem Dedicativam, quam converterit Particularis Dedicativa, fiet octavus Modus, qui conducit ex Universalibus Abdicativâ & Dedicativâ Particulare Abdicativum reflexim: velut,

Nullum turpe, honestum:

Omne honestum, iustum:

Quoddam igitur iustum, non est turpe.

- 10 Nonus quoque Modus per similem Conversionem ex Universali Abdicativâ & Particulari Dedicativâ Abdicativum Particulare conduceit reflexim:

Nullum turpe, honestum:

Quoddam honestum, iustum:

- 11 *Quoddam igitur iustum non est turpe.*

Cur autem solus quartus Modus duos genuerit, ceteri singulos, illa ratio est; quia primi Modi si utramque Propositionem convertamus, fiet Conjugatio irrita duarum Particularium; sin alteram tantum, fiet

INTERPRETATIO.

& converso ordine, ita ut Negativa Proposition prior evadat. & idcirco uterque dicitur concludere per inversionem Combinationis. Si enim invertas Universalem Negativam quarti Modi, & ponas post eam Universalem Affirmativam, ex qua inversa fuerit Particularis Affirmativa, efficitur octavus Modus, qui infert indirectè Particulare Negativum ex Universalibus Propositionibus Negativâ & Affirmativâ: ut,

Nullum turpe est honestum:

Omne honestum est iustum:

Ergo aliquod iustum non est turpe.

Nonus etiam Modus pari inversione concludit indirectè Negativum Particulare ex Generali Negativâ & Particulari Affirmativâ: ut,

Nullum turpe est honestum:

Aliquod honestum est iustum:

Ergo aliquod iustum non est turpe.

Hac autem ratio est quare quartus tantum Modus produxerit duos alios, reliqui verò producant solum singulos: quoniam si invertamus ambas Propositiones primi Modi, efficitur vana combinatio duarum Particularium: si verò invertamus solum alterutram, ef-

NOTA.

1. Atque ideo conducere dicitur ambo. [Ecce.] Solocifimus: quem emendant Membranz Carnot, neque ideo conducere dicuntur ambo, Ecce. Conducere hic concludere est.

2. Et subicias ei Universalem Dedicativam: qua converterat Particularis ejus Dedicativa, fiet, Octavus Modus est, qui, Ecce.] Nullus hinc clari sensus potest. MSS. Carnot, rectius multò: & subicias ei Universalem

Dedicativam, quam converterit Particularis Dedicativa, fiet octavus Modus, qui, Ecce.

3. Universalem Dedicativam, quam converterit Particularis Dedicativa.] Puta hanc Propositionem, quam max affert: *Omne honestum est iustum*, quam converterat hæc Propositio paulò antè relata *Quoddam iustum est honestum*.

aut secunda Formula, aut tertia. Ita secundi Modi si utramque convertas, fiet Conjugatio noni, quam jam ostendimus ex quarto gigni, quia Universalis Dedicativa secundi Modi nonnisi particulariter converti potest: sin alteram tantum, fiet secunda Formula aut tertia. Ex hisce igitur in primâ Figurâ Modis novem, primi quatuor Indemonstrabiles nominantur: non quod demonstrari nequeant, ut universalitas maris, quæ demonstrabilis non est, & ut circuli quadratura: sed quod simplices tamque manifesti sunt, ut demonstratione non egeant; adeo ut ipsi cæteros gignant, fidemque illis ex se impertiant. Nunc Formulæ Modos trademus secundæ. Primus Modus in secundâ Formulâ est, qui conducit ex Universalibus Dedicativâ & Abdicativâ Abdicativum Universale directum: velut,

Omne justum, honestum:

Nullum turpe, honestum:

Nullum igitur justum, turpe.

Hæc redigitur 4 in secundum Indemonstrabilem, 1 conversâ ejus se-

INTERPRETATIO.

scietur vel secunda Figura, vel tertia. Similiter si invertas ambas Propositiones secundi Modi, efficitur Combinatio noni, quam supra docuimus produci ex quarto, quia Generalis Affirmativa secundi Modi nequit inverti nisi particulariter: si verò convertas solum alterutram, efficitur Figura secundâ vel tertiâ. Inter hos ergo novem Modos prima Figura quatuor primi dicantur Indemonstrabiles: non quia nequeant demonstrari, quemadmodum immensitas maris, quæ non est demonstrabilis, & quemadmodum quadratura circuli: sed

quia sunt aded simplices & aded evidentes, ut non habeant opus demonstratione: ita ut ipsi producant reliquos, & largiantur eis probabilitatem ex se ipsis. Jam recensimus Modos secundâ Figurâ. Primus Modus est qui conducit directâ Generale Negativum ex Generalibus Affirmativâ & Negativâ: ut,

Omne justum est honestum:

Nullum turpe est honestum:

Ergo nullum justum est turpe.

Hic Modus reducitur ad secundum Modum Indemonstrabilem invertâ secun-

NOTÆ.

1. *Ut universalis maris, quæ demonstrabilis non est, & ut Circuli quadratura.*] Locus non omni ex parte sanus, ut arbitror, sensum tamen elicui quam potui commodissimum. MSS. Carnot. obsecutus habent: *universi maris æstimat quod non demonstratur, sicut circuli quadratura.* MSS. 2^a habet supra vocabulū *maris* has litteras *pp. nom.* quæ intuat *maris* esse nomen proprium. Quid si non *universi maris*, sed *universum Arist.* hoc est, *Aristotelis æstimat, &c.*

2. *Formula Modos trademus secundâ.*] In hac Formulâ, seu, ut loquun-

tur scholæ, Figurâ medius terminus prædicatum est tum majoris tum minoris, unde negativè tantum in hac figurâ concluditur: cum medium, utpote semper prædicatum, non possit universaliter sumi (quod ad legitimam Conclusionem necesse est) nisi altera Præmissarum sit negans, proindeque & Conclusio, quæ, ut dictum est, deterior semper partem sequitur.

3. *Primus Modus in secundâ Formulâ.*] In scholis *Cesare*.

4. *In secundum indemonstrabilem.*] Primâ Figuræ, nempe *Celarent*.

5. *Conversâ ejus secundâ Propositione*

NNun. ij

cundâ Propositione. 1. Secundus Modus est, qui conducit ex Universalibus Abdicativâ & Dedicativâ Abdicativum Universale directum : velut

Nullum turpe, honestum :

Omne justum, honestum :

Nullum igitur turpe, justum.

2. Hic Conjugatione non differt à priori, nisi quod Subjectivam particulam ex Abdicativo trahit ad Illationem : quoniam ita variatus est Enuntiationis ordo, quod in primâ Formulâ fieri non potest. 3. Tertius Modus est, qui conducit ex Particulari Dedicativâ & Universali Abdicativâ Abdicativum particulare directum : velut

Quoddam justum, honestum :

Nullum turpe, honestum :

Quoddam igitur justum, non est turpe.

4. Hujus si convertamus Universalem Abdicativam, fit Indemonstrabilis quartus, ex quo hic nascitur. 1. Quartus Modus est, qui conducit ex Particulari Abdicativâ & Universali Dedicativâ Abdicativum Particulare directum : ut,

Quoddam justum, non est turpe :

Omne malum, turpe :

Quoddam igitur justum non est malum.

INTERPRETATIO.

dâ ejus Propositione. Secundus Modus est, qui infert directâ Universale Negativum ex Generalibus Propositionibus Negativâ & Affirmativâ : ut

Nullum turpe est honestum :

Omne justum est honestum :

Ergo nullum turpe est justum.

Hic Modus non discrepat combinatione à primo, nisi quia sumit Subjectum Conclusionis ex Negativâ Propositione, quia sic mutata est series Propositionum, quod nequit fieri in primâ Figurâ. Tertius Modus est, qui infert directâ Particulare Negativum ex Particulari Affirmativâ, & Generali Ne-

gativâ : v. g.

Aliquod justum est honestum :

Nullum turpe est honestum :

Ergo aliquod justum non est turpe,

Si invertamus ejus Universalem Negativam, efficitur quartus Modus Indemonstrabilis, ex quo hic oritur. Quartus Modus est, qui infert directâ Particulare Negativum ex Particulari Negativâ & Generali Affirmativâ : veluti

Aliquod justum non est turpe :

Omne malum est turpe :

Ergo aliquod justum non est malum,

NOTÆ.

ne.] Quæ prima rectius ponitur, ut jam monui, ita ut Syllogismus redactus sic se habeat :

Nullum honestum turpe :

Omne justum honestum :

Nullum igitur justum turpe.

1. Secundus Modus.] Camestres.

2. Hic conjugatione non differt à priori.] Hinc est, quodd cum quatuor Modis secundæ Figuræ tribuat, tres tan-

tum tribuit conjugationes.

3. Tertius Modus.] Festino.

4. Hujus si convertamus Universalem Abdicativam. &c.] Fict Syllogismus in Ferio, hoc modo :

Nullum honestum turpe :

Quoddam justum honestum :

Quoddam igitur justum non est turpe.

5. Quartus Modus est.] Baroco.

1. Hic solus Modus tantum per Impossible approbatur. de quâ Propositione dicemus, 2. expositis Modis Formulæ tertiæ. In tertiâ Formulâ 3. primus Modus est, qui conducit ex Dedicativis Universalibus Dedicativum Particulare tam directum, quàm reflexum: ut,

Omne justum, honestum:

Omne justum, bonum:

Quoddam igitur honestum, bonum.

vel sic, *Quoddam igitur bonum, honestum.* Quippe non interest quam ex utrâque Propositione facias particulam Subjectivam: quoniam non interest utram prius enunties. Ideo non rectè arbitratus est Theophrastus, propter hoc non unum Modum hunc sed duos esse. 4. Secundus Modus est, qui conducit ex Dedicativis Particulari & Universali Dedicativum Particulare directum: ut,

Quoddam justum, honestum:

Omne justum, bonum:

Quoddam igitur honestum, bonum.

5. Tertius Modus est, qui conducit ex Dedicativis Universali & Particulari Dedicativum Particulare directum: ut,

Omne justum, honestum:

Quoddam justum, bonum:

Quoddam igitur bonum, honestum;

INTERPRETATIO.

Hic unicus Modus demonstratur solum per Impossible. de quâ Propositione agemus cum explicaverimus Modos tertiæ Figuræ. In tertiâ Figurâ primus Modus est, qui ex duabus Generalibus Affirmativis infert tam directè quàm inversè Particulare Affirmativum: veluti,

Omne justum est honestum:

Omne justum est bonum:

Ergo aliquod honestum est bonum aut hoc modo: Ergo aliquod bonum est honestum. Etenim minimè refert quem sumas terminum Subjectivum Conclusionis ex duabus illis Propositionibus: quia non refert quam proferas primam.

Idcirco Theophrastus malè censuit eam ob causam hunc Modum non esse unum duntaxat, sed duos. Secundus Modus est, qui infert directè Particulare Affirmativum ex Affirmativis Particulari & Generali: veluti,

Aliquod justum est honestum:

Omne justum est bonum:

Ergo aliquod honestum est bonum.

Tertius Modus est, qui infert directè Particulare Affirmativum ex Affirmativis Generali & Particulari: veluti,

Omne justum est honestum:

Aliquod justum est bonum:

Ergo aliquod bonum est honestum.

NOTÆ.

1. Hic solus Modus.] Intellige in hac secundâ Figurâ. Sextus enim tertiæ, qui in scholis quintus est, nempe Boetio, per impossibile etiam tantum probatur, ut infra videbimus.

2. Expositis Modis Formulæ.] Omnino hic addendum tertiâ,

3. Primus Modus.] Darapti, porro in totâ hac tertiâ Figurâ non concluditur nisi particulariter.

4. Secundus Modus.] Hic in scholis quartus recensetur, non secundus, est, que Disi.

5. Tertius Modus.] Disamis.

NNnn iij

1. Quartus Modus est, qui conducit ex Universalibus Dedicativâ & Abdicativâ Abdicativum Particulare directum: ut

Omne justum, honestum:

Nullum justum, malum:

5 *Quoddam igitur honestum, non est malum.*

2. Quintus Modus est, qui conducit ex Dedicativâ Particulari & Abdicativâ Universali Abdicativum Particulare directum: ut,

Quoddam justum, honestum:

Nullum justum, malum:

10 *Quoddam igitur honestum, non est malum.*

3. Sextus Modus est, qui conducit ex Dedicativâ Universali & Abdicativâ Particulari Abdicativum Particulare directum: ut,

Omne justum, honestum:

Quoddam justum, non est malum:

15 *Quoddam honestum, non est malum.*

Ex his sex Modis primi tres rediguntur ad tertium Indemonstrabilem, conversâ priorē Propositione primi & secundi, tertius cum secundo eandem Conjugationem habet: hoc uno differens, quod ex Universalī trahit particulam Subjectivam, propter quod non tantum Propositionis, verum etiam Relationis conversione redigitur ad tertium. 4. Item quartus & quintus nascuntur ex Indemonstrabili quarto, conversis

INTERPRETATIO.

Quartus Modus est, qui infert directè

Negativum Particulare ex Universalibus Affirmativâ & Negativâ: velut,

Omne justum est honestum:

Nullum justum est malum:

Ergo aliquod honestum non est malum.

Quintus Modus est, qui infert directè

Negativum Particulare ex Affirmativâ Particulari & Negativâ Generali:

v. g.

Aliquod justum est honestum:

Nullum justum est malum:

Ergo aliquod honestum non est malum.

Sextus Modus est, qui infert directè

Particulare Negativum ex Affirmativâ Generali, & Negativâ Particulari:

velut,

Omne justum est honestum:

Aliquod justum non est malum:

Ergo aliquod honestum non est malum.

Horum sex Modorum tres primi reducuntur ad tertium ex Indemonstrabilibus, inversâ primâ Propositione primi, & secundi, tertius habet eandem combinationem, quam secundus: in hoc tantum discrepans, quod sumit subjectam suâ Conclusionis ex Propositione Universalī, quoniam reducitur ad tertium Indemonstrabilem, non solum inversione Propositionis, sed Conclusionis quoque, præterea quartus & quintus oriuntur ex quarto Indemonstrabili, in-

NOTÆ.

1. *Quartus Modus.*] In scholis secundus Felapton.

2. *Quintus Modus.*] In scholis sextus Ferison.

3. *Sextus Modus.*] Quintus in schola Bocardo, & hic probatur tantum per

reductionem ad impossibile.

4. *Item quartus & quintus nascuntur ex Indemonstrabili quarto.*] Uno verbo, Modi omnes tam hujus tertiar Formule, quam secundæ, atque etiam indirecti primæ reducuntur unusquis-

prioribus Propositionibus eorum. Sextus autem Modus nec utrâque nec alterâ redigi conversâ ad Indemonstrabilem aliquem potest, sed per Impossibile tantum approbatur: sicuti quartus in secundâ Formulâ, & idè uterque novissimi numerantur. Cæterorum autem in omnibus Formulis ordinatio facta est pro differentiâ Conjugationum & Illationum. Nam quia prius sit dedicare quam negare, potentiusque est Universalis quàm Particulare: priores sunt universales particularibus, & in utrisque Dedicatio & Illatio similes sunt. & is præponitur modus, qui celerius ad Indemonstrabilem redigitur, id est unâ Conversione, quæ una probatio est certos eos ad eludendum Modos. Est & altera Probatio communis omnium, etiam Indemonstrabilium, quæ dicitur Per impossibile, appellaturque ab Stoicis prima Constitutio, vel primum Expositum. quod sic definiunt: *Si ex duobus tertium quid colligitur, alterum*

INTERPRETATIO.

versis prioribus eorum Propositionibus. Sextus verò Modus non potest reduci ad quempiam ex Indemonstrabilibus, neque in versis ambabus ejus Propositionibus, neque unâ earum: sed demonstratur tantum per impossibile: quemadmodum quartus in secundâ Figurâ, atque eâ de causâ ambo recensentur postremi. Ordo verò reliquorum in omnibus Figuris dispositus est secundum diversitatem combinationum ac Conclusionum. Etenim quoniam prius est affirmare, quàm negare, & Generale præpallens Particulari: Generales Modi

præcedunt Particulares, atque in utrisque affirmatio, & Conclusio sunt pares: & ille Modus præcedit, qui citius reducitur ad Indemonstrabilem, hoc est, unicâ inversione, qua est una Demonstratio illos Modos esse certos ad inferendum. Est & alia Demonstratio communis universis Modis, ipsis quoque Indemonstrabilibus, qua appellatur Demonstratio per impossibile, & vocatur à Stoicis prima Constitutio, aut prima expositio, quam sic describunt: Si aliquid tertium inferitur ex duobus, alterum ex

NOTÆ.

que ad illam ex quatuor Indemonstrabilibus, cujus artificiale vocabulum ab eâdem litterâ incipit, à quâ incipiunt eorum vocabula: putà omnes Modi incipientes à B, reducuntur ad Modum *Barbara*, exceptis *Baroco*, & *Bocardo*, quæ probantur tantum per impossibile: omnes incipientes à C, reducuntur ad *Celarent*, omnes incipientes à D, ad *Darii*, postremò, omnes incipientes ab E, ad *Ferio*, quæ reductio fit observatis certis regulis, quas hic tradere atque explicare operæ pretium non duxi, cum ea passim occurrant in *Compendiis Philosophicis*.

1. Et is præponitur Modus, &c.] Sic testatur ex Carnot. MS. 2. malè in vulgâ legitur: his præponitur, &c.

2. Id est, unâ conversione, qua una

probatio est, certos eos ad eludendum Modos esse.] Ita MSS. Carnot. Vulgati nullo aut absurdo sensu habent: *is idem est una conversio*, neque una probatio est certos eos ad eludendum modos esse, quid sibi vult Modus certus ad eludendum? Porro vocem *cludendum* facili corruptam putem ex abbreviatâ voce *cludendum*, *concludendum*, quanquam & derivari potuit ab antiquo *cludo*, hoc est, *clando*, & simplex poni pro composito.

3. Si ex duobus, &c.] MSS. Carnot. *si ex duobus tertium quid colligitur, alterum eorum cum contrarium illationis colligit, contrarium relinquit.* Ego legendum potius crediderim: *si ex duobus tertium quid colligitur, alter eorum cum contrario illationis colligit contra-*

eorum cum contrario Illationes colligit, contrarium relinquit. Veteres autem sic definierunt : ¹ *Omnis conclusionis si sublata sit Illatio, assumptâ alterutrâ Propositione tolli reliquam.* Quæ res inventa est adversus eos, qui concessis Acceptionibus, id quod ex illis colligitur, impudenter recusant. ² per hoc enim compelluntur ad Impossibilia; dum ex eo quod negant, contrarium aliquid invenitur; ei quod antecesserat. Porro Contraria simul esse vera, impossibile est. Ergo per Impossibile compelluntur ad Conclusionem. Nec frustra constituerunt Dialectici eum verum Modum esse, cujus adversum Illationis cum alterâ Acceptione tollit reliquam. At Stoici quidem tantum Negativâ particulâ præpositâ putant Illationem recusari; vel ex Propositionibus alteram tolli; utpote, *Omnis, non omnis: quidam, non quidam.* Fiunt igitur adversus unamquamque Conclusionem contrariæ, quæ opponantur, octo; quoniam utraque acceptio bifariam tollitur: fiuntque Conclusiones bis quaternæ, modo Negativâ particulâ præpositâ Illationi, modo Alterutrâ Illationis acceptâ. Exemplo sit primus Indemonstrabilis:

Omne iustum, honestum:
Omne honestum, bonum:
Omne igitur iustum, bonum.

INTERPRETATIO.

his cum contrario Conclusionis, infert contrarium ejus quod superest. Antiqui verò definierunt hoc modo. Si negetur consequentia cujusvis argumenti, adhibita alterâ de Propositionibus, refelli alteram. Quod excogitatum est contra eos, qui, concessis Præmissis, negant impudenter id quod inferitur ex eis, namque hac ratione rediguntur ad impossibilia; siquidem ex illo quod negant, colligitur aliquid contrarium ei quod præcesserat. Caterum impossibile est ut contraria simul sint vera. Coguntur igitur ad Illationem concedendam per impossibile. Et merito Dialectici sanxerunt eum verum esse Modum, in quo contrarium Conclusionis cum unâ ex Præmissis

refellit alteram. Verum Stoici existimant quidem Conclusionem negari, aut alteram ex Præmissis refelli solummodo præfixâ particulâ negativâ: v. g. *omnis, non omnis: quidam, non quidam.* Efficiuntur ergo octo contraria argumenta, quæ opponantur contra singula argumenta; quia singula Præmissa negantur duobus modis. Et efficiuntur bis quatuor argumenta, nunc præfixâ Conclusioni particulâ negativâ, nunc assumptâ contradictoriâ ipsius Conclusionis. Ponamus pro exemplo primum Modum Indemonstrabilem:

Omne iustum est honestum:
Omne honestum est bonum:
Ergo omne iustum est bonum.

NOTÆ.

nium relinqui. Ratio patet ex ipsis legibus reductionis ad impossibile, quis enim nescit assumptâ contradictoriâ Conclusionis, & alterâ ex Præmissis, inferri contrarium alterius, quæ non fuerat assumpta, sicque cogi adversarium aut fieri quod peperam negat, aut nega-

re quod prius concessit?

1. *Omnis Conclusiones.*] Repono *omnis Conclusionis*, juxta membranas Carnotenses toties laudatas.

2. *Per hoc enim.*] Ita iidem codices.

3. *Ei, quod antecesserat.*] Et quod jam concesserat.

Qui

Qui hanc Illationem concessis Propositionibus negat, necesse est dicat, *Quoddam iustum non est bonum*. Huic si proponas priorem ex duabus concessis, *Omne iustum, honestum*, fit Illatio secundum sextum Modum in tertiâ Formulâ, *quoddam igitur honestum non est bonum*. quod repugnat secundæ Propositioni, quæ concesserat, *Omne honestum, bonum*.¹ Hæc item omnino opposita Conclusio est, si iisdem manentibus, æquipollentem ejus inferas. ut, *Non igitur omne honestum bonum*. Similiter & alteræ fiant duæ Conclusiones,² si; ut nunc proposuimus priorem Propositionem, sic assumamus posteriorem, *Quoddam iustum non est bonum: omne honestum bonum*; fit Illatio quarti Modi secundæ Formulæ duplex, *non igitur omne iustum, honestum*; vel, *quoddam igitur iustum, honestum non est*. quarum utraque æque priori Propositioni repugnat, quæ concesserat, *omne iustum honestum*.³ His quatuor Conclusionibus manentibus, tantum Propositione mutatâ, si pro eo quod erat *Quoddam iustum non est bonum*, facias, *non omne iustum, bonum*,⁴ ut bifariam sit sublata Illatio: erunt alteræ quatuor Conclusiones iisdem immutationibus. Item si pro eodem facias, *nullum iustum, bonum*,⁵ ut trifariam sit sublata Illatio, erunt tertiæ qua-

INTERPRETATIO

Qui negat hanc Conclusionem, concessis Premissis, oportet ut dicat, aliquod iustum non est bonum. Si proponas huic primam duarum Propositionum concessarum: Omne iustum est honestum, fit Conclusio juxta sextum Modum tertiâ Figurâ: Ergo aliquod honestum non est bonum: quod adversatur secundæ Propositioni, quâ concessum erat Omne honestum esse bonum. Hæc insuper Conclusio est omnino contraria, si positis iisdem, quæ prius, concludamus ejus æquipollentem: Ergo non omne honestum est bonum. Eadem ratione, efficiantur quoque dua alia argumenta; si quemadmodum exhibuimus primam Propositionem, ita sumamus secundam, aliquod iustum, non est bonum: Omne

honestum est bonum; efficiuntur duæ Conclusiones quarti Modi secundâ Figurâ, Ergo non omne iustum est honestum: aut Ergo aliquod iustum non est honestum, quarum qualibet equaliter adversatur priori Premissæ, quâ concessum erat omne iustum esse honestum. His quatuor argumentis remanentibus, mutatâ solum Propositione, si loco hujus quod erat aliquod iustum non est bonum, efficias non omne iustum est bonum, ita ut Conclusio negativa si dupliciter: sicut quatuor alia argumenta iisdem mutationibus. Præterea, si loco ejusdem propositionis efficias, Nullum iustum est bonum, ita ut Conclusio negata sit tripliciter, sicut

NOTÆ.

1. Hæc omnia opposita, &c. inferat bis, &c. } Corruptus locus. Carnotenses membranz, sic optime restituerunt: hæc item omnino opposita Conclusio est, si, iisdem manentibus, æquipollentem ejus inferas, ut, &c.

2. Sicut, } Eadem membranz, si ut, necesse.

3. His Conclusionibus, &c. pro eo quod Apul.

est.] Iidem codices metiâs, his quatuor Conclusionibus, &c. si pro eo quod erat

4. Bifariam sit sublata Illatio erunt tertiæ quatuor, &c.] Codices Carnot, ut bifariam sit sublata Illatio; erunt alteræ quatuor Conclusiones, optime.

5. Ut bifaria sit sublata Illatio, &c.] Repone ex MS. Carnot. 2. ut trifariam sit sublata Illatio, &c.

tuor Conclusiones duntaxat in his quæ habebunt universalem Illationem. Ea enim potest sola trifariam tolli. at in cæteris solæ octo. quas si quis velit singillatim sub unoquoque per omnes formulas poterit fingere ad exemplum quod proposuimus. ut etiam 2 Hypotheticorum more, per literas 3 ordine Propositionum & partium 4 commutato. sed vi manente 5 sit primus indemonstrabilis:

A de omni B,

Et B de omni C,

Igitur A de omni C.

10 Incipiunt 6 à Declarante, atque ideo & à secunda propositione. Hic adeo modus secundum hos perfectus, 7 retro talis est.

Omne C B:

Omne B A:

Omne igitur C A.

INTERPRETATIO.

tertia quatuor argumenta in iis solum qua habebunt Conclusionem universalem. Nam ipsa tantum potest negari tribus modis, in aliis vero sunt tantum octo. qua, si quis voluerit, poterit seorsim formare sub singulis Modis per omnes Figuras juxta exemplum, quod exhibuimus. præterea ope litterarum, ut sit in hypothesebus, inversa serie Propositionum, & partium, verum servata virtute, primus Modus indemonstrabilis esto:

A affirmatur de omni B,

Et B de omni C:

Ergo & A est affirmandum de omni C.

Incipiunt ab attributo, propterea & à secundâ propositione. Porro hic Modus compositus juxta illos, inversè est hujusmodi:

Omne C est B,

Omne B est A:

Ergo omne C est A.

NOTÆ.

1. Potuit suggerere.] Lipsius malebat poterit fingere, quem secutus sum.

2. Hypotheticorum more per litteras.] Hunc morem sequitur Aristoteles in demonstrandis Syllogismorum proprietatibus, & Modis. Per hypothetica autem videtur intelligere Apuleius maxime res Mathematicas, in quibus explicandis litteras adhibent.

3. Ordine propositionum & partium commutato.] Quæ enim Apuleio secunda propositio est, hic sit prima, & rectius quidem: & pars Declarans propositionis, quæ in alterâ Enuntiationis formâ, secunda est, hic prima enuntiat.

4. Commutato.] Male in editis omnibus commutatio.

5. Sit primus Indemonstrabilis A de omni B, &c.] Sic restituit hunc locum codices Carnotenses ambo, nisi

quodd secundus in hoc à primo discrepat, quodd pro litterâ C, ubique ponat litteram F, quodd nihil mutat in sensu. Vulgati omnes monstrosè habent: sit primus Demonstrabilis: secundus talis A de omni B. & abde, omnis igitur de, omnis incipiunt A. Declarata, atque ideo & à secundâ propositione hic ad eam Modum secundum has prætaxas retrò talis est, omne FB: omne BA: omne igitur FB.

6. A Declarante.] Hoc est, ab eâ propositione, in quâ reperitur Declarans (id est, attributum) Conclusionis, quam Propositionem Apuleius ubique secundam facit, cum primam statuat eam, in quâ subjectum ejusdem Conclusionis invenitur, in quo dissentit ab Aristotele, ut jam observavimus.

7. Retrò.] Hoc est, inverso ordine, ut secunda propositio sit prima, & in

Stoici, porto pro litteris numeros usurpant : ut ,

Si primum , secundum :

Atqui primum :

Secundum igitur .

Verum Aristoteles in primâ Formulâ quatuor solos Indemonstrabiles prodit. Theophrastus & ceteri quinque enumerant. ¹ Nam propositionem jungunt indefinitam , colliguntque Illationem indefinitam. Hoc supervacaneum est tradere , cum Indefinita pro Particulari accipiat , & iidem futuri sint Modi qui sunt ex Particularibus. Item jam ostendimus in primâ formulâ quatuor. quos si quis velit geminare , Indefinitam pro Particulari accipiens , Indefinitamque subiiciens Illationem ; ² erunt omnes novem & viginti. ³ Aristo autem Alexandrinus , & nonnulli Peripatetici juniores quinque alios Modos præterea suggerunt ⁴ universalis Illationis : ⁵ in prima formulâ tres , ⁶ in secunda duos ,

INTERPRETATIO

Ceterum Stoici utuntur numeris loca litterarum. v. g.

Si primum , secundum :

Atqui primum :

Ergo secundum .

Sed Aristoteles tradit tantum quatuor modos indemonstrabiles in primâ Figurâ. Theophrastus & alii recensent quinque namque addunt propositionem Indeterminatam & inferunt conclusionem Indeterminatam. inutile est de hoc agere. cum Indeterminata sumatur pro Particulari , & iidem modi

exoritur sint ac ii qui sunt ex particularibus propositionibus. Præterea jam declaravimus in primâ Figurâ quatuor modos , quos si aliquis velit duplicare assumens Indeterminatam pro Particulari , & subdens Conclusionem Indeterminatam , omnes modi erunt viginti novem. Aristo vero Alexandrinus , & quidam recentiores Peripatetici obtrudunt insuper quinque alios modos conclusionis generalis : tres in primâ figurâ & duos in secundâ , quorum

NOTÆ

undâque propositione subjectum prius enuntiatur , attributum vero postestus.

1. Nam primam propositionem jungentes , & in infinitam colligentes , quoniam Illationem Indefinitam supervacaneum est tradere , cum indefinita pro particulari , & hujusdem futura sit Modi , cuius Particularis , ut jam ostendimus in primâ Formulâ , quod si quis velit geminari.] MSS. Carnot. Nam propositionem jungens indefinitam , colligensque Illationem indefinitam. hæc superfluum est tradere , cum indefinita pro particulari accipiat , & iidem futuri sint Modi , qui sunt ex particularibus. Item jam ostendimus in primâ Formulâ quatuor. quos si quis velit geminare. Hanc lectionem sum amplexus , nisi quod loco jungens , & sol-

ligensque legendum potius censui jungi & colliguntque.

2. Erunt omnes novem & viginti.] MSS. Carnot. octo & viginti , ut verum fatear , non satis mihi constar hæc Apuleii supputatio , ut utra lectio sequenda sit determinem.

3. Aristo autem Alexandrinus.] Hujus meminit Laërtius in fine vitæ Zenonis Citrici , atque Peripateticum fuisse.

4. Universalis Illationis.] Sic MSS. Carnot. malè vulgati Universalis Illationes.

5. In primâ Formulâ tres.] Duos nempe directos , Barbara , & Celarent , & unum indirectum , Celarent.

6. In secundâ , duos.] Cesare & Camestres.

1 pro quibus illi Particulares inferunt. quod perquam ineptum est ;
 2 cui plus concessum sit , minus concludere. Omnes autem Modos in
 tribus eorum Formulis certos 3 nonnisi undeviginti esse , quos
 supra ostendimus , comprobatur. 4 Quatuor sunt Propositiones :
 5 1 duæ particulæ , duæ universales. Harum unaquæque , ut ait
 Aristoteles , 6 ut sit subjecta sibi , & aliis tribus præponatur ; 7 quaternè
 scilicet conjungitur. atque ita senæ denæ Conjugationes in singulis
 Formulæ erunt. 8 Harum sex æqualiter in omnibus non valent. duæ
 quidem , cum 9 ex Abdicativis 10 utraque alteram præcedit , quatuor au-

INTERPRETATIO.

loco illi colligunt Particulares. quod est ineptissimum. illi , cui datum sit plus , inferre minus. Demonstratur vero esse tantum novemdecim modos certos in tribus eorum figuris , quos jam declaravimus. Quatuor sunt Propositiones : duæ particulæ , & duæ generales. Unaquæque earum , sicut Aristoteles dicit , quatuor modis conjugatur , ita ut supponatur sibi ipsi , & ponatur ante tres alias. & sic erunt in unaquaque Figurâ sexdecim combinationes. Sex earum ex æquo inutiles sunt in omnibus. duæ quidem , quando qualibet ex negativis propositionibus antecedit alteram : qua-

NOTÆ.

1. Pro quibus illi Particulares inferunt.] Ut & in his duobus argumentis
 Omne animal est vivens : Nullum animal est lapis.
 Omnis homo est animal : Omnis homo est animal :
 Ergo omnis homo est vivens. Ergo nullus homo est lapis :
 Loco istarum Conclusionum inferrem hæc
 Erga aliquis homo est vivens. Erga aliquis homonon est lapis.
2. Cui plus concessum. Lipsius , cum ut tamen quaternè legam adverbialiter , non quaternæ.
3. Nonnisi unum & viginti.] Codices Carnot. nonnisi undeviginti. quæ germana est lectio. sunt enim omnino novemdecim Modi , quos superius exposuimus.
4. Sed quatuor sunt propositiones.] Dele sed , ex fide MSS. Carnotensium : sic etiam sensus postulat. Hic enim initium est demonstrationis , proindeque malè incipias à sed.
5. Duæ Particulares , duæ Universales.] Quas nos compendii ergo , ut in scholis , literis designabimus , Universalem nempe Affirmativam A , Universalem Negativam E. Particularem Affirmantem I , Particularem Negantem O.
6. Ut sit subjecta aliis tribus , quaternè scilicet conjungitur.] Membranz Carnot. Ut sit subjecta sibi , & aliis tribus præponatur , quaternè scilicet conjungitur , quam lectionem sic loquer ,
7. Quaternè scilicet conjungitur.] Exempli causâ Propositio Universalis A sic conjugetur , A , A : A , E : A , I : A , O. Idem si fiat in tribus aliis , erant omnino senæ denæ combinationes , nempe :
 A , A : E , A : I , A : O , A :
 A , E : E , E : I , E : O , E :
 A , I : E , I : I , I : O , I :
 A , O : E , O : I , O : O , O :
8. Harum sex æqualiter in omnibus non valent.] Latine septem : nempe , E , E : E , O : O , E : I , I : I , O : O , I : & O , O : quæ quidem octima Conjugatio duplici de causâ inutilis est , nempe & quia est ex duabus Negativis , & quia est ex duabus Particularibus.
9. Ex Abdicativo.] Lege juxta codd. Carnot. ex Abdicativis.
10. Utraque alteram præcedit.] Adde- ro debuit & ipsam , atque hæc ratio

tem, cum ex Particularibus utraque aut semet præcedit, aut alteri subditur. Nihil enim concludi potest ubicunque aut duæ Particulares sunt, aut duæ Abdicativæ. Igitur remanent singulis Formulæ 2 denæ Conjugationes. Porto ex his tam in primâ quam in secundâ Formulâ 3 duæ non valent, 4 cum universalis Dedicativa 5 particulari præponitur. Similiter & in primâ & tertiâ Formulâ 6 duæ repudiantur, quibus particularis Abdicativa utramvis Dedicativam 7 antecedit. Quo fit ut remaneant primæ formulæ 8 sex Conjugationes 9 jam in novem modis: reliquis duabus Formulæ adhuc octonæ, 10 ex quibus una in neutrâ pro-

10

INTERPRETATIO.

tuor vero, quando qualibet ex Particularibus vel antecedit seipsam, vel subjungitur alteri. Nam nihil potest inferri quotiescumque vel duæ Particulares sunt, vel duæ Negativæ. Superfunt ergo unicuique Figuræ decem Combinationes. Ceterum duæ ex illis sunt inutiles tam in primâ Figurâ quam in secundâ, quando nempe Universalis Affirmativa

præcedit Particularem. Eodem modo in primâ & tertiâ Figurâ rejiciuntur duæ in quibus Particularis Negativa præponitur cuius Affirmativa. Unde efficitur ut superfint sex Combinationes prima Figuræ sed in novem modis: in aliis autem ambabus Figuris adhuc octo. quarum una in neutrâ valet, quando gene-

NOTÆ.

præter Conjugationes O, E: & E, O: rejecisset O, O: quam mox rejicit, juxta legem particularium, & E, E: quæ omnino rejicienda est, licet hujus non meminerit. Regula est in scholis vulgata, Ex duabus Negativis nihil inferitur.

1. Cum ex Particularibus utraque aut semet præcedit.] Restituo ex MSS. Carnot. cum ex Particularibus utraque aut semet præcedit, aut alteri subditur. Regula in scholis: Ex meris Particularibus nihil concluditur vi forme.

2. Denæ Conjugationes.] Immo novem tantum, sublatis nempe septem, ut monui, non sex, ut vult Apuleius.

3. Duæ non valent.] Aristotelis I, A: & O, A: Apuleio A, I: & A, O. Ratio est in primâ Figurâ, quia majore Particulari existente, non distribuitur medius terminus: in secundâ verò, quia procederetur à non distributo ad distributum.

4. Cum Universalis Dedicativa Particulari præponitur.] Juxta Apuleium, at postponitur juxta Aristotelem, ut jam monui.

5. Particulari.] Sive Affirmativæ, sive Negativæ.

6. Duæ repudiantur.] A, O: & I, O. 7. Antecedit.] Secundum Aristotelem verò, sequitur.

8. Sex Conjugationes.] Quas jam superius recensuimus A, A: E, A: A, I: E, I: in Modis directis, & præter has A, E: & I, E: in indirectis, quas Conjugationes ubique invenit Apuleius, ut sæpius monui.

9. Jam in novem Formulæ adhuc octonæ.] Corruptus locus, & codicum Carnotensium auxilio sic restituendus, sublatæque interpunctione, cum præcedentibus jungendus. Quo fit ut remaneant prima Formulæ sex Conjugationes jam in novem Modis: reliquis duabus Formulæ adhuc octonæ.

10. Ex quibus una in neutrâ probatur.] I, E: Apul. E, I: ratio est in secundâ Figurâ, quod in eâ ex Majore particulari nihil concluditur, ne scilicet procedatur à non distributo ad distributum. In tertiâ verò, quoniam in eâ ex Minore Negativâ nihil sequitur, aliàs majus extremum, quod in Majore Affirmativâ non distribuebatur, distributum inveniretur in Conclusionem, utpote negativâ, sicque à non distributo procederetur ad distributum.

O O o iij

- batur, cum universalis Abdicativa præcedit particularem Dedicativam; ex his septenis quæ supersunt, ¹ jam propriæ sunt in secundâ Formulâ quatuor falsæ: cum universalis Dedicativa vel sibimet ipsa, vel Particulari suæ utrovis loco jungitur: vel cum præcedit altera. ² Item propriæ in tertiâ Formulâ duæ non valent: cum utravis Abdicativa universalis Dedicativæ præponitur, reliquas certas esse tres in secundâ: quinque in tertiâ Formulâ suprà ostendimus, cum eas ad sex Conjugationes primæ Formulæ redigeremus. Igitur ³ ex quadraginta octo conjugationibus, quatuordecim solæ probantur. Cæteræ triginta quatuor, quas enumeravi, meritò repudiantur, quia possunt ex veris falsæ concludere, quod facile est experiri per illas quinque supradictas significationes ⁴ Generis proprietatis &c. At ex illis quatuordecim quas proba-

INTERPRETATIO.

valis Negativa præponitur particulari Affirmativa, jam vero harum septem Combinationum, quæ restant, sunt quatuor peculiariter falsæ in secundâ Figurâ: quando nempe universalis Affirmativa conjugatur aut secum, aut cum suâ Particulari, atque hoc quolibet ordine: aut quando altera præponitur. Præterea duæ particulariter inutiles sunt in tertiâ Figurâ, quando utralibet Negativa præcedit universalem Affirmativam, demonstravimus superius su-

pereffe tres Combinationes certas in secundâ Figurâ, quinque vero in tertiâ, quando reducebamus eas ad sex Combinationes primæ Figuræ. Ergo ex quadraginta octo Combinationibus, quatuordecim tantum valent. Reliquæ triginta quatuor quas recensui, jure rejiciuntur, quoniam possunt inferre falsæ ex veris, quod facile potest probari in illis quinque prædictis significationibus. Generis, Proprietatis, &c. Verum ipsa conclusiones ostendunt non plures mo-

NOTÆ.

¹. Jam propria sunt in secundâ Formulâ quatuor falsæ, cum Universalis &c.] Tres tantum video, A, A: A, I: & I, A: nisi ipsam A, A: in duas secet, invertendo ordinem Propositionum, ut, quæ Major erat, sit Minor, & vice versa, fiantque Conjugationes A, a: & a, A: quod videntur innuere hæc verba inferius scripta, *vel cum præcedit altera*, quæ, ut verum fatear non omnino intelligo. Ratio autem: cur excludantur eæ combinationes à secundâ Figurâ, hæc est: Ex puris Affirmativis nihil sequitur in secundâ Figurâ, cum enim medius terminus in eâ sit prædicatum utriusque Præmissæ, si eæ ambæ Affirmativæ forent, in neutrá distribueretur, ut patet ex iis, quæ suprà diximus, ubi de Conversione Propositionum egimus.

². Licet propria in tertiâ Formulâ

duæ non valent, cum utrovis Abdicativa, &c.] Hæc duæ sunt A, E: & A, O: Apuleio E, A: & O, A: suprà autem & ipsam I, E: tum à tertiâ hac Figurâ, tum à secundâ removet, Ratio autem cur A, E: & A, O: non valeant in tertiâ Figurâ, est quia in eâ ex Minore Negante nihil sequitur. Si enim Minor sit Negans, in Conclusionem, quæ negans etiam erit, majus extremum distribuetur, quod tamen in Majori, cujus erat prædicatum, distributum non fuit: siquidem ea debuit esse Affirmativa Propositionis, sique procederetur à non distributo ad Distributum.

³. Ex quadraginta octo Conjugationibus.] Cum sexdecim fieri possunt in unaquaque Figurâ, tresque Figuræ sint, ter sexdecim possunt fieri, hoc est, quadraginta octo.

⁴. Generis Proprietatis.] Videntur hæc

vinus, non plures quàm prædictum est Modos fieri, ¹ docent ipsæ Illationes; ² ut tum directim sumantur, tum reflexim, quousque ipsa veritas passa est. propterea eorum non potest numerus augeri.

INTERPRETATIO.

dos, quam superius dictum est, effici conclusiones capiuntur directè, sive in ex his quatuordecim Combinationibus quas demonstravimus; sive illæ versè, quatenus ipsa veritas finit, ideo numerus eorum nequit augeri.

NOTA.

voces à manu Glossatoris esse in fine. Certè MS. Carnot. 1. eas ignorat licet in secundo reperiantur. Si tamen retinere eas vis, adde *Gen.* ut legatur *Generis, proprietatis, &c.* hoc est generis, proprietatis, differentiar, definitionis, & accidentis.

1. *Docent causâ Illationes.*] MSS. Carnot. *docent ipsa Illationes.* bene.
2. *Ut cum directim sumitur, tum reflexim.*] MS. 1. *ut tum directim sumatur, tum reflexim, ubi malum sumantur.*

LUCII APULEII MADAURENSIS PLATONICI LIBER DE DEO SOCRATIS.

PLATO omnem naturam rerum, quod ejus ad animalia præcipue pertineat, trifariam divisit: censuitque esse Deos secundum summum, medium, & infimum. Fac intelligas non modo Loci dis-
f clusione, verum etiam Naturæ dignitate: quæ & ipsa neque uno, ne-
que gemino modo, sed pluribus discernitur. Ordiri tamen manifestius
fuit à loci dispositione. Nam proinde ut majestas postulabat, Diis im-
mortalibus Cælum dicavit. quos quidem Deos cælitēs partim visu
usurpamus; alios intellectu vestigamus. Ac visu quidem cernimus

INTERPRETATIO.

PLATO distribuit in tres partes totam naturam rerum, præsertim illud ex ipsâ quod spectat ad animalia: & existimavit existere Deos juxta sum-
mum, medium, & imum. Intellige non tantum separatione Loci, sed præstantiâ quoque Natura: qua etiam distinguitur non unâ ratione, neque duabus, sed mul-

tis. At fuit clarius incipere à situ loci. Etenim assignavit Cælum Diis Immor-
talibus, prout eorum dignitas postcebat. quorum quidem Deorum Cælestium alios assequimur oculorum acie, alios indagamus mente. Et inuenimur quidem oculis.

N O T A.

LIBRUS hujus sub hoc nomine memine-
runt D. Augustinus *De Civitate Dei*, lib. 8. cap. 14. Priscianus Gram-
maticus, lib. 10. Joannes Sarisberien-
sis, lib. 6. *De Nugis Curialium*, cap. 28.
& alii multi.

1. *Plato omnem Naturam.*] Malè hic liber incipit in multis editionibus ab eo fragmento, cujus initium est, *Qui me voluistis dicere*. &c. quod ad Flo-
ridorum finem rejeci, auctoribus Li-
pſio, Elect, l. 2. c. 21. Pithoco, *Adver-*

ſar. l. 2. cap. 10. & Vovverio. MS. codex Bibliothecæ tūm Thuanæ, nunc Menarsianæ à D. Quæſnel mihi com-
municatus, tractatum hunc continens, ab eo quoque Fragmento incipit. Ejus porro MS. ope non pauca toto hoc Opusculo emendata invenies.

2. *Trifariam divisit.*] In Timæo, cu-
jus locum retulimus ad lib. *de Philo-
ſophiâ Naturali*.

3. *Deos secundum summum, medium, & infimum.*] Divisionem hanc expli-

Vas,

¹ Vos, ô clarissima mundi

Lumina, labentem celo qua ducitis annum.

Nec modò ista præcipua: Solem dici opificem, Lunamque Solis æmulam, noctis decus: ² seu corniculata, seu dividua, seu protumida, seu plena sit: variâ ignium face: quantò longiùs facefiat à Sole, tantò longiùs collustrata: pari incremento itineris & luminis, mensem suis audibus, ac dehinc paribus dispendiis æstimans: sive illa proprio, seu perpeti candore, ut Chaldæi arbitrantur, parte luminis compos, parte alterâ casta fulgoris, ³ circumversione oris discoloris multijugâ pollens, speciem sui variat: seu tota proprii candoris expers, alienæ

INTERPRETATIO.

Vos, ô splendidissimæ lampades orbis, quæ agitis per Cælum annum currentem.

Neque tantùm hos Principes Deos: Solem patrem diei, & Lunam imitatricem Solis, honorem Noctis: sive sit falcata, sive dimidia, sive gibbosa, sive rotunda: splendore luminis diverso: èd impensius illuminata, quo discedit longiùs

à Sole: aquali augmento via ac lucis, desinens mensem suis incrementis, ac deinde aqualibus decrementis: seu illa habens albarem propriam ac permanentem, ut Chaldæi existimant, dimidiâ sui parte luce pradita, alterâ parte carens splendore, habens multiplicem conversionem faciei suæ discoloris, mutat suos vultus: sive omninò destituta propriâ albe-

NOTÆ.

cat ipse Apuleius, l. de Philosophiâ Naturali, his verbis: Deorum irinas nuncupat species, &c. vide locum, pag. 583.

¹ Vos, ô clarissima mundi lumina. Desumpta hæc ex lib. 1. Georgic. Virgilii.

² Seu corniculata, seu dividua, seu protumida. &c.] Hæc & multa alia, quæ sequuntur, ex Platonis Epinomide desumpta sunt.

³ Circumversione oris discoloris multijuga pollens, &c.] Hanc hypotheseos sic exponit Lucretius, lib. 5.

Est etiam quare proprio cum lumine possit

Voluer, & varias splendoris reddere formas.

Corpus enim licet esse aliud, quod fertur, & una

Labitur omnimodis occursans, officiansque.

Nec potis est cerni, quia cassum lumine fertur:

Versarique potest, globus ut, si ferid, pilæ

Apul.

Dimidiâ ex parti candenti lumine tinâus:

Versandoque globum variantes edere formas.

Donicum eam partem, quacumque off ignibus aucta,

Ad speciem vertit nobis, oculosque patentes:

Inde minutatim retrò conuertet, & aufert

Luciferam partem glomeraminis, atque pilæ:

Ut Babylonica Chaldaam doctrina refusans

Astrologorum artem contra convincere tendit.

Ubi obiter observa Lucretium opinionem hanc non Chaldæis tribuere, sed Babyloniiis Chaldæos refutantibus. Cæterum eam refellunt Lunæ Eclipses, in quibus ea quantumvis totâ facie nobis obversa splendens, ubi primum in terræ umbram incidit, obscuratur paulatim, & prout illam umbram ingreditur: quod fieri minimè posset, si lumen suum facies illa Lunæ ex sese haberet.

P P p

lucis indiga, denso corpore, seu lævi ceu quodam speculo ¹ radios Solis obtiti vel adversi usurpat, &, ut verbis utar Lucretii,

² *Notham jactat de corpore lucem.*

Utra harum vera sententia est, nam hoc postea videro, tamen neque de Lunâ, neque de Sole quisquam Græcus aut Barbarus non facile conjectaverit Deos esse: nec modò istos, ut dixi, verum etiam quinque Stellas, ³ quæ vulgò Vagæ ab imperitis nuncupantur: quæ tamen inflexo & certo & stato cursu meatus longè ordinatissimos divinis vicibus æternos efficiunt, ⁴ variâ quidem curricula sui specie, ⁵ sed unâ semper & æquabili pernicitate, ⁶ tum progressus, tum verò regressus mirabili vicissitudine assimilant pro situ & flexu, & ⁶ obstituto Circulorum, quos probè callet qui Signorum ortus & obitus

INTERPRETATIO.

dine, & egens alieno lumine, corpore opaco, vel polito tanquam aliquo speculo excipit radios Solis obliqui, vel recta oppositi, atque, ut adhibeam verba Lucretii, Vibrat adulterinum lumen ex suo corpore.

Utravis harum opinionum vera sit, hoc enim expendam infra, certè, quantum ad Lunam & ad Solem, nemo Grævus vel Barbarus non conjectavit facile eos esse Deos; neque tantum hos, sicut dixi, aut quinque etiam Astra, quæ vulgò ap-

pellantur Errantia ab indoctis: quæ nihilominus suo circuitu recto & certo & constante faciunt sibi transitus quam optimè dispositos, per quos obeant perpetuò suos divinos cursus, diversâ quidem apparentiâ sui cursûs, verum eâdem semper & aequali celeritate representant mutatione admirandâ, modò progressiones, modò autem regressiones, secundum posituram, & curvaturam, & obliquitatem Circulorum, quos ille optimè novit, qui didicit ortus, & oc-

N O T E.

1. Radios Solis obtiti vel adversi usurpat.] Ita Scaliger legendum censuit. Obtitus Sol est obliquo aspectu Lunam respiciens. Obtitum Festo, obliquum. Lucret.

Et libella aliquâ s; ex parti claudicat hilum.

Omnia mendosè fieri, atque obtusa, necesse est.

Ennius, lib. 12. à Festo laudatus:

Montibus obtitis obstantibus, unde oritur nox.

Noster paulò infra: pro situ, & flexu, & obstituto Circulorum.

2. Notham jactat de corpore lucem.] Ad hos Lucretii versus respexit, qui leguntur lib. 5.

Lunaque sive notho fertur loca lumine lustrans,

Sive suam proptio jactat de corpore lucem.

3. Quæ vulgò Vagæ ab imperitis nuncupantur: quæ tamen, &c.] Noster, in

lib. de Philosophiâ Naturali: Solis quippe & Luna globum hoc agere, caserafquo Stellas, quas nos non rectè Erroneas & Vagas dicimus, &c. Cic. lib. 1. Quæst. Tusc. Astra suspeximus, tam ea, quæ sunt infixa certis locis, tam illa non re sed verbo Errantia. Archimedes Luna, Solis, quinque Errantium motus in Sphæram collegit.

4. Varia quidem.] MS. Thuan. varia quippe.

5. Tum progressus, tam verò regressus, &c. assimilans pro situ, & flexu, &c.] Progressus, stationes, & retrogressiones Planetarum Veneris, Mercurii & Martis innuit, quas Ptolemæica hypothesi non nisi magnis Deferentiis & Epicyclorum ambagibus, Copernicana simplicissimè ac nullo negotio explicat.

6. Et obstituto Circulorum.] Oblique Circulorum, supra: radios Solis obtiti, vel adversi usurpat.

comperit. In eodem visibilia Deorum numero, cetera quoque sidera, qui cum Platone sentis, locato,

¹ *Arcturum*, ² *pluviasque Hyadas*, ³ *geminisque Triones*, aliosque iidem radiantes Deos, quibus ⁴ Cæli chorum compsum & coronatum sudâ tempestate visimus, pictis noctibus severâ gratiâ, & torvo decore: suspicientes in hoc perfectissimo Mundi, ut ait Ennius, clypeo, miris fulgoribus variata cælamina. Est aliud genus Deorum, & quod Natura visibus nostris denegavit, nec non tamen intellectu eos mirabundi contemplamur, acie mentis acrius contemplantes. Quorum in numero sunt illi duodecim numero, situ nominum in duos versus ab Ennio coartati:

*Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars,
Mercurius, Jovis, Neptunus, Vulcanus, Apollo.*

INTERPRETATIO.

casus Astrorum. Tu, qui Platonem sequeris, reponere in eodem numero Deorum conspicuorum.

Arcturum, & *Hyadas Pluviosas*, & ambas *Arctos*:

similiterque alios Deos fulgentes, quibus cernimus cælestem Cætum ornatum & cinctum sereno tempore, cum noctes picta sunt tristi amanditate truci venustate: intuentes calaturas distinctas splendoribus admirabilibus in illo præstantissimo scuto Mundi, ut inquit Ennius,

Est alia species Deorum, quam Natura removit à nostro conspectu, & tamen stupentes inueniuntur eos cogitatione considerantes eos assentiis oculis animi. In quorum numero sunt hi duodecim, comprehensi duobus versibus ab Ennio, nominibus eorum apte inter se dispositis:

*Juno, Vesta, Pallas, Ceres, Diana,
Venus, Mars,
Mercurius, Juppiter, Neptunus, Vulcanus, Phœbus,*

NOTÆ.

1. *Arcturum*, *pluviasque Hyadas*, &c.] Verum hunc Fulvius Ursinus apte reposuit, lacunæ explendæ causâ. Desumptus est ex lib. 3. *Aneid*, Fulvii conjecturam probant MSS. Leid excerpta Batav. & Florent. in quibus legitur, *Arcturum Phosum, geminasque Triones*.

Arcturus porro stella est in Signo Bootæ, post majoris Ursæ caudam, à quâ etiam nomen traxit. est enim *αρκτος*. Græcis *Ursa*, & *πρὸς αὐτὴν* caudam.

2. *Pluviasque Hyadas*.] *Hyades* septem sunt stellæ in capite Tauri. De his Ovid. *Fast.* lib. 6.

Ora micant Tauri septem radiantis flammis,

Nautæ quas Hyadas Græci ab imbre vocant.

Veteres Latini *Hyadas* verterunt *Succubas*, ut observat Tiro Ciceronis libentis,

apud A. Gellium nomen derivantes ἀπὸ τοῦ ὕδωρ à suis, non autem ἀπὸ τοῦ εἶναι à pluendo, quod tamen verum est ejus etymon.

3. *Geminisque Triones*.] Utramque *Ursam*, majorem & minorem.

4. *Cæli chorum*.] Plato, in *Epinomia* de χοροῖς πάντων κοσμοῦ καλλίστου & μεγαλοπρεπέστερου dixit.

5. *Quod Natura visibus nostris denegavit*.] Ex his tamen, quos infra Ennianis versibus contentos refferet, sex sunt visibiles, *Diana* nempe, cui Luna: *Venus*, cui stella *Phosphorus*, seu *Lucifer*: *Mars*, cui stella *Pyrois*: *Mercurius*, cui proximus Solis Planetes: *Jupiter*, cui stella cognominis: & *Apollo*, cui Sol vulgò tribuitur.

6. *Mirabundi*.] MS. *Thuan. rimabundi*.

7. *Jovis*.] Antiquus nominativus, cui

B P P P ij

ceterique id genus, quorum nomina quidem sunt nostris auribus jam diu cognita: potentiae verò animis conjectatae, per varias utilitates in vitâ agendâ animadversae in iis rebus, quibus eorum singuli curant. Cæterum profana Philosophiæ turba imperitorum, vana sanctitudinis, ¹ priva veræ rationis, inops religionis, impos veritatis, ² scrupulosissimo cultu, insolentissimo spretu Deos negligit; pars in superstitionem, pars in contemptum ³ timida, vel tumida. Hos namque cunctos Deos, in sublimi ætheris vertice locatos, ab humanâ contagione procul discretos, plurimi, sed non ritè, venerantur; omnes, sed insciè, metuunt: ⁴ pauci, sed impiè, diffidentur. ⁵ Quos Deos Plato existimat naturas incorporeales, animales, neque sine ullo, ⁶ neque exordio, sed prorsus

INTERPRETATIO.

aliique ejusmodi, quorum vocabula sunt quidem jam dudum nota nostris auribus: virtutes autem, quas conijicimus mentibus, inter vivendum comperita ob diversa commoda in illis rebus, quarum unusquisque eorum curam gerit. Porro multitudo ignavorum, quæ rejicitur à Philosophiâ tanquam profana, cujus sanctitas est falsa, quæ caret rectâ ratione, quæ est religionis vacua, quæ non potest assequi veritatem, Deos inhonestat cultu superstitio-

ssimo, aut contemptu impudentissimo, dum alii meticulosi sunt ex superstitione, alii verò turgidi ex eorum spretu. Etenim permulti colunt hos omnes Deos residentes in alto cacumine Cæli, longè remotos à contagio hominum, verum eos colunt illegitimo cultu; universi eos timeant, sed imperitè: pauci negant eos existere, sed irreligiosè faciunt. Quos Deos Plato arbitratur esse substantias incorporeas, animatas, absque ullo sine atque principio, verum æternas antè

NOTÆ.

jus obliqui casus in usu sunt, cum ipse obsoleverit, seu potius in unam vocem coaluerit cum voce pater, ut factum ex utrâque fuerit vocabulum Jupiter.

1. *Priva vera rationis.*] Festi brevior Paulus: privos privasque antiqui dicebant pro singulis, ob quam causam & privata dicuntur, quæ unuscujusque sint. Hinc & privilegium & privatus. Dicimus tamen & privatum, cui aliquid est ademptum. Plautus, Pseudolo, Act. 3. Scen. 2.

His discipulis privos custodes dabo. Hinc privata potius quàm priva hoc loco legendum videtur, potuit tamen Apuleius hanc vocem eodem sensu usurpare, quæ est ejus in abutendis vocabulis licentia.

2. *Scrupulosissimo cultu, insolentissimo spretu.*] Hæc disjunctivè intellige, quasi scriptum sit: alii scrupulosissimo cultu, alii insolentissimo spretu.

3. *Timida, vel tumida.*] Timida nempe in superstitionem, vel tumida in contemptum.

4. *Quos Deos Plato existimat Naturas incorporeales.*] Contrarium habet Plato, in Epinom. νομίσαι γὰρ δὴ δὲ πᾶν τὰ κατ' ἐξοχὴν ταῦτα εἶναι ζῶον γινώσκον δὲ πᾶν χεῖρ φανερὸν θῆον γινώσκον ἄσπερον χαρμένον, οὐδαμῶς μὲν πρὸς καλίστην, ψυχὴν δ' ἀδαιμονεσάτην τὴν καὶ αἰσάν. hac caelestia putamus animalia esse, divinum astrorum genus, corpore pulcherrimo, animâque beatissimâ & optimâ constitutum. Et in Timæo, corpora eis maximâ ex parte ignea tribuit. Pro Naturâ, quod in vulgatis est, reposui ex MS. Thuano Naturas.

5. *Neque exordio.*] Plato tamen prædictis locis ortum Diis & initium assignat. quin & in Timæo disertis verbis affirmat, non ex suorum corporum naturâ esse eos immortales & indissolubiles, sed ex supremi Creatoris voluntate, quæ ipsis majus præstantisque vinculum futurum sit ad vitæ custodiam, quam nexus illi, quibus fuerunt tunc, cum gignebantur, colligati.

ne retrò æviternas, corporis contagione ¹ suapte naturâ remotas, ingenio ad summam beatitudinem perfectò, nullius extranei boni participatione, sed ex sese bonas, & ad omnia competentia sibi promptu facili, simplici, libero & absoluto. quorum parentem, qui omnium rerum dominator atque auctor est, solutum ab omnibus nexibus patiendi aliquid gerendive, nullâ vice ad alicujus rei munia obstrictum cur ego nunc dicere exordiar? ² cum Plato cœlesti facundiâ præditus, æquiparabilia Diis immortalibus differens, frequentissimè prædicet, hunc solum majestatis incredibili quâdam nimietate & ineffabili, non posse penuriâ sermonis humani quâvis oratione vel modicè comprehendi, vix 3 sapientibus viris, cum se vigore animi, quantum licuit, à corpore semoverunt; intellectum hujus Dei: id quoque interdum velut in artificissimis tenebris, rapidissimo coruscamine lumen candidum intermicare. Missum igitur hunc locum faciam, in quo non mihi quidem tantum, sed ne Platoni quidem meo quiverunt ulla verba pro amplitudine rei suppetere: 4 ac jam in rebus mediocritatem meam & quidem longè superantibus, receptui canam, tandemque orationem de

I N T E R P R E T A T I O.

Et post, discretas propriâ suâ naturâ à contagio corporis, mente factâ ad summam felicitatem, bonas non communicatione ullius boni externi, verum ex se ipsis, & quibus universa sibi conveniuntia suppetunt facile, simpliciter, liberè, & perfectè, de quorum patre, qui est dominus & creator cunctarum rerum, quique est liber ab omni necessitate quidpiam agendi vel tolerandi, nullo ordine obligatus ad obeunda officia rei cujusquam, quare nunc incipiam loqui? quandoquidem Plato instructus divinâ eloquentiâ, verba faciens digna Diis immortalibus, sapientissimè affirmat hunc unum, ob incredibilem & inexplicabilem exuberantiam

Majestatis, non posse attingi saltem mediocriter ullo sermone, propter inopiam humana orationis, vix sapientibus viris obtingere cognitionem hujus Dei, etiam quando secreverunt se à corpore quàm maximè potuerunt acie mentis: atque eam cognitionem interlucere aliquando, quemadmodum lux alba interlucet in profundissimâ obscuritate fulgore celerrimo. Omittam ergo hunc locum, in quo voces omnes non modò mihi desunt, verum ne potuerunt quidem sufficere Platoni meo magistro, prout amplitudo rei postulabat: Et jam canam receptui in rebus excedentibus meam tenuitatem longo intervallo, ac demùm deducam meum sermonem ex

N O T Æ.

1. Suaeque natura.] Lege meo periculo suapte.

2. Cum Plato, &c. prædicet hunc, &c. non posse, &c. quâvis oratione vel modicè comprehendendi, vix sapientibus viris, &c.] Ex Timæo Platonis, Noster, lib. de Philosophiâ Naturali: Quem quidem (Deum) cœlestem pronuntiat, (Plato) indicium, inominabilem, &c. ut ipse ait, ἀόρατον, ἀαυρώμαστον, &c.

3. A sapientibus.] Tolle, à suadente MS. Thuano.

4. Ac jam, &c.] Ita inveni manu correctum in meo exemplari Elmenhorstiano, pro eo quod est in vulgatis, quid igitur faciam, &c. quod idcò amplexus sum, quia jam suprâ interrogatio similis præcessit, cui suam corripit jam addere subjectionem. Missum igitur, &c.

caelo in terram devocabo, in quâ præcipuum animal Homines fuerunt; quanquam plerique se, incuriâ¹ bonæ disciplinæ, ita depravarunt, omnibus erroribus,² ac piacularibus sceleribus imbuunt, & de propè excessâ mansuetudine generis immanè effecerunt; ut possit videri nullum animal in terris Homine⁴ postremius. Sed nunc non de errorum distributione, sed de Naturæ distributione differamus.

Igitur homines¹ ratione plaudentes, oratione pollentes, immortalibus animis, moribundis membris, levibus & anxiiis mentibus, brutis & obnoxiiis corporibus, dissimilibus moribus, sumillimis erroribus, pervicaci⁵ audaciâ, pertinaci spe, casso labore, Fortunâ caducâ, singillatim mortales. Cuncti tamen universo genere perpetui, vicissim sufficiendâ prole mutabiles, volucris tempore, tardâ sapientiâ, citâ morte, querulâ vitâ terras incolunt. Habetis interim bina animalia: Deos ab hominibus plurimum differentes, loci sublimitate, vitæ perpetuitate, naturæ perfectione, nullo inter se propinquo communicatu;⁸ cum ea ha-

INTERPRETATIO.

caelo in terram, in quâ nos Homines sumus primum animal, quamvis maxima pars negligentia bona institutionis, sic se corruerunt, impleveruntque cunctis erroribus, & criminibus atrocissimis, sicque crudeliter feraces evaserunt, propè consumptâ lenitate sua natura; ut nullum animal queas reperiri in terris vilius Homine. At jam agamus, non de disceptatione errorum, sed de divisione Naturæ.

Ergo homines habitant tellurem præditi ratione, valentes sermone, mentibus immortalibus, corporibus mortalibus, animis futilibus & sollicitis, cor-

poribus fugidis & infirmis, vitâ maximè dispari, erroribus valde paribus, temeritate pertinaci, spe obstinatâ, labore vano, fluxâ sorte, singuli mortales, omnes tamen æterni in totâ suâ specie, in hoc mutabiles, quod subsistunt alternis sobolem in suum locum, celeriter auro, lentâ prudentiâ, propè morte, vitâ querulâ. Interdum acceperis vobis duogenera animalium, Deos nempe permutum discrepantes ab hominibus, altitudine habitationis, æternitate vitæ, præstantiâ Naturæ, nullam habentes cum iis communicationem proximam: cum

NOTÆ.

1. Boët.] Deest in MS. Thuan.

2. Ac piacularibus sceleribus.] Piacularum & piacular sceleris est, propter quod expiatio debetur, teste Servio, ad hunc versum lib. 6. Æneid.

Distulis in feram commissa piacula mortem.

3. Et propè excessâ mansuetudine. &c.] Quid, si legas excessâ? sic omnino scriptum fuisse nullus dubito.

4. Postremius.] Nomini postremus, quod superlativi gradus est, alios gradus tribuit noster, hic comparativum, in Apologiâ superlativum, Cum adolescentulis postremissimis inter scorta &

pecula puer hoc ævi convivium agitare.

5. Ratione plaudentes, oratione pollentes.] Sic legitur hic locus apud D. Augustin. de Civit. Dei, lib. 9. cap. 8. Colvius malebat ratione cluantes. Lud. Vives, ratione gaudentes. VVover. interpretanda verba arbitratur, & legendum, ratione pollentes, oratione plaudentes.

6. Cuncti tamen universo genere perpetui.] Ex Platone, lib. 4. de Legibus.

7. Habetis interim bina animalia. &c.] Vide Divum Augustinum, lib. 9. cap. 12. de Civitate Dei.

8. Cum ea habitacula. &c.] Hoc cum hunc aliter paulò legit Priscianus l. 10.

habitacula summa ab infimis tanta intercapedo fastigii dispescat, & vivacitas illis æterna & indefecta sit; hæc caduca & subciliiva: & ingenia illa ad beatitudinem sublimata sint; hæc ad miseras infimata. Quid igitur? nullo-ne connexu Natura se vinxit, sed in divinam & humanam partem sejugatam eamplē, interruptam, & veluti debilem passa est? Nam, ut idem Plato ait, Nullus Deus miscetur hominibus. sed hoc præcipuum eorum sublimitatis specimen est, quod nullā adtrectationē nostrā contaminantur. Pars eorum tantummodō obtutu hebeti visuntur; ut Sidera: de quorum adhuc & magnitudine & coloribus homines ambigunt. 4. cæteri autem solo intellectu, neque prompto, noscuntur. Quod quidem mirari super Diis immortalibus nequaquam congruerit; cūm alioquin & inter homines, qui Fortunæ munere opulentia elatus, & usque ad regni nutabilem suggestum & pendulum tribunal evectus est, raro aditus, & longè remotis arbitris, in quibusdam dignitatis suæ penetralibus degens. Parit enim conversatio contemptum, 6. raritas conciliat ipsa rebus admirationem. Quid

INTERPRETATIO.

illa Suprema sedes dirimantur ab imis tanto intervallo altitudinis, & illic vita sit perpetua & nunquam deficiens; hic vero fluxa & interrupta: atque illa mentes sint erecta ad felicitatem; hæc vero depressa ad calamitates. Quid ergo? an Natura nullo vinculo seipsam connexuit, sed reliquit se divisam in partem Deorum, & in partem hominum, atque idem interruptam, & quasi mancā? Ut enim idem Plato dicit, Nullus Deus conversatur cum hominibus. verum hoc est præcipuum argumentum eorum celsitudinis, quod non inveniuntur ullo contactu nostro. Quidam

ex illis conspiciuntur solum visu debili, puta Astra, de quorum mole & coloribus homines etiamnum dubitant, reliqui vero percipiuntur tantum cogitatione, eoque non facili. Quod sane minime mirandum est in Diis immortalibus, cūm aliis ex hominibus quoque qui evectus est beneficio Fortuna, & elatus usque ad solium vacillans, & thronum pendulum regni, raro conveniatur, & semotis procul vestibus vivat in quibusdam recessibus suæ majestatis. Nam familiaritas eriat contemptum, raritas parit admirationem. Quid

NOTÆ.

Dispesco, inquit, dispeseni, quod ponit Apuleius in Dialogo, qui est de Deo Socratis: cūm habitacula summa ab infimis tantā intercapedine dispescant, id est, distent.

1. Ingenia illa ad beatitudinem sublimata sint, hæc ad miseras infimata.] Noëtz, lib. 1. Metamorph. Manes sublimare, Deos infimare.

2. Ut idem Plato ait, nullus Deus miscetur hominibus.] In Convivio: Deos ὁ ἀθάνατος μίχεται. Deus vero non miscetur homini.

3. Quod nullā adtrectatione nostrā contaminantur.] Deos Plato à contrec-

tatione removet rerum humanarum; non autem ab earum curā, nam in Epinom. dicit, Deos rerum omnium maximarum simul & minimarum curam habere.

4. Cæteri autem.] Ut Juno, Vesta; Minerva, Ceres, Neptunus, Vulcanus, Tethys, & reliqui, quibus astra assignata non sunt.

5. Raro aditus.] Supple sit, ita ut aditus participium passivum sit verbi adeo, &, raro aditus sit, idem sit ac raro adeatur.

6. Raritas conciliat ipsa rebus admirationem.] MS. Thy. non habet: ipsa rebus,

- igitur (orator objecerit aliquis) post istam, cœlestem quidem : sed pœ-
nē inhumanam tuam sententiam , faciā ? si omninō homines à Diis
immortalibus procul repelluntur , atque ita in hæc terræ Tartara rele-
gantur , ut omnis sit illis adversus cœlestes Deos communio denega-
ta : nec quisquam eos è cœlitum numero , velut pastor , vel equiso , vel
bubsequa ceu balantium , vel hinnientium , vel mugientium greges
intervisat , qui ferocibus moderetur , morbidis medeatur , egenis opi-
tuletur ? Nullus (inquis) Deus humanis rebus intervenit . Cui igitur
preces allegabo ? cui vota nuncupabo ? cui victimam cœdam ? quem
misericordiam auxiliatorem , quem bonis fautorem , quem adversatorem ma-
lis in omni vitâ ciebo ? quem denique (quod frequentissimum est)
jurijurando arbitrum adhibebo ? an , ut Virgilianus Ascanius ,
Atenim , ô Iûle , pater tuus hoc jurejurando uti poterat inter Troianos
stirpe cognatos , & fortassean inter Graios prælio cognitos : at inter

INTERPRETATIO.

ergo agam (opponat quispiam orator)
post hanc tuam opinionem , cœlestem qui-
dem , sed ferè crudelem ? si homines
penitus remouentur à Diis immortalibus ,
& si detruduntur in hac infima
telluris , ut omnis communicatio sublata
sit ipsis cum Diis cœlicolis , neque ullus
ex numero Deorum visitet eos , tan-
quam opilio greges ovium , aut equi-
tarius greges equorum , aut bubulcus
armenta boum : ut reprimat ferocientes ,
sanet agros , juvet pauperes ? Nullus
Deus (ais) se immiscet rebus hominum .
Quem igitur precabor ? cui faciā vota ?

cui immolabo hostiam ? quem invocabo
per totam meam vitam , tanquam ad-
jutorem infortunatorum ? quem tanquam
amicum proborum ? quem tanquam bo-
stem improborum ? quem postremò admo-
vebo testem sacramento (quod frequen-
tissimè accidit ?) num dicam sicut Iû-
lus apud Virgilium : Juro per hoc ca-
put , per quod meus pater consueverat
prius jurare ? Sedenim , ô Ascani , tuus
pater poterat adhibere hoc sacramen-
tum inter Trōes affines origine , atque
etiam forsitan inter Gracos sibi notos
certamina : verum , inter Rutulos nuper

NOTA.

1. Sed pœnē inhumanam tuam senten-
tiam .] Cùm vox inhumanam possit si-
gnificare & crudelem , & ab humanā
naturā alienam , utrumque hic sensum
habet , opponiturque decentissimè cœle-
sti . Cùm autem hujusmodi voces am-
bigui sensus non possint rectè per alias
simpliciter exponi , ne mirere quodd om-
nem hujus vim in interpretatione non
expresserim .

2. Per caput hoc juro .] Desumptus
hic versus ex lib. Æneid. 9. Duplici
autem sensu intelligitur à Virgilio In-
terpretibus , alii enim caput hoc intelli-
gunt caput Æneæ , per quod solitus
esset ipse Æneas jurare , & per quod

tunc temporis , natus ejus , patrem imi-
tatus , juraret : alii (quod magis placet)
caput intelligunt ipsius Iûli , per quod ,
utpote sibi carissimum , pater jurare esset
solitus , antequàm esset Pontifex ; eum
enim ex quo Pontifex fuisset factus ,
jurare jam per nati caput non potuisse ,
sed tantum per Deos .

3. At inter Rutulos recens cognitos .
si nemo huic capiti credat . &c.] At non
Rutulis jurat Iûlus , sed Euryalo , qui
& ipse Trojanus erat , & Priamo ex ma-
tris parte cognatus , ut videre est lib. 9 :
Æneid. jam laudato . MS. Thuan. habet :
atenim inter Rutulos .

Rutulos

Ratulos recens cognitos, si nemo huic capiti crediderit, quis pro te Deus fidem dicet? An, ut ferocissimo ¹ Mezentio, dextra & telum? quippè ² hæc sola adjurat, quibus propugnabat.

³ *Dextra mihi Deus, & telum quod missile libro.*

Apagelis tam cruentos Deos: dexteram cædibus fessam, telumque sanguine rubiginosum, utrumque idoneum non est, ⁴ per quod adjures, ⁵ neve per ista juretur, cum sit summi Deorum hic honor proprius. Nam & jusjurandum ⁶ Jovisjurandum dicitur, ut ait Ennius. Quid igitur censes? Jurabo ⁷ per Jovem lapidem, Romano vetustissimo ritu? Atqui, si Platonis vera sententia est nunquam se Deum cum ¹⁰ homine communicare, facilius me audierit lapis, quam Jupiter. Non usque adeò. Respondebit enim Plato pro sententiâ suâ meâ voce: Non usque adeò, inquit, sejunctos & alienatos à nobis Deos prædico,

INTERPRETATIO.

tibi notos, si nullus fidem habuerit isti capiti, quis Deus fidejubebit pro te? Num tua manus, & jaculum, veluti ferocissimo Mezentio? nam invocatur hæc tantum, quibus se defendebat. Manus mea mihi est Deus, nec non jaculum, quod mitto libratum. Anser, quæso, Deos tam sanguinolentos: manum fatigatam homicidiis, & jaculum ferruginosum cruore. Hæc ambo non sunt digna quæ invoces, neque jurandum est per illa, quandoquidem hic honor pecu-

liariter pertinet ad supremam Deorum. Etenim jusjurandum quoque appellatur Jovisjurandum, ut inquit Ennius. Quid ergo suades? an jurabo per Jovem lapidem, antiquissimo Romanorum more? Verum, si opinio Platonis est vera, Deum nempe nunquam habere commercium cum homine, saxum facilius me audiet, quam Jupiter. Hoc non verum est. Nam Plato reponet meo ore pro suâ opinione: Non dico (ait) Deos tantopere semotos & averfos à nobis.

NOTÆ.

1. Mezentio.] Qui sæpius apud Virgilium contemptor Divûm dicitur.

2. Hæc sola adjurat.] MS. Thuan. advenerat, fortassè adveneratur.

3. Dextra mihi Deus, &c.] Lib. 10. Æneid. Mezentius hos Deos sic invocatur:

Dextra mihi Deus, & telum, quod missile libro.

Nunc adfuit.

4. Per quod adjures, neve propter ista.] MS. Thuan. propter quod adjures, neve per ista, ut etiam manu emendatum video in meo Elmenhorstiano exemplari, in interpretatione sic verti, quasi desit initio propter, idque sensus commodioris causâ.

5. Neve per ista juretur.] Totam hanc periodum VVovverus delet, veluti supposititiam.

Apul.

6. Jovisjurandum.] Sic Lipsius, l. 1. Elect. cap. 18. restituit, cum prius abesset à textu vox Jovisjurandum. Laudatur à Cicerone versus Ennii, ad quem videtur hic noster respicere:

Fides alma, apta pennis, jurandum Jovis.

Citatur & à Lipsio versus Nævii:

In sacratum Jovisjurandum sanguine.

7. Per Jovem lapidem Romano vetustissimo ritu.] Ritus hunc explicat Festus in voce lapidem. Lapidem (inquit) silecem tenebant juraturi per Jovem hæc verba dicentes: SI SCIENS FALLO, TUM ME DIESPITER SALVA URBE, ARCEQUE, BONIS REJICIAT, UTI EGO HUNC LAPIDEM. Apud Athenienses lapis erat, destinatus ad quem juramenta fierent, teste Suida.

QQ99

ut ne vota quidem nostra ad illos arbitrer pervenire. Neque enim ipsos à curâ rerum humanarum, sed à contrectatione solâ removi. Cæterum² sunt quædam divinæ mediæ potestates, inter summum æthera, & infimas terras, in isto interstitiæ æris spatio, per quas & desideria nostra, & merita ad Deos commeant. hos Græco nomine *δαίμονες* nuncupant: inter terricolas cœlicolasque vectores, hinc precum, inde donorum, qui ultrò citròque portant, hinc petitiones, inde suppetias: ceu quidam utriusque interpretes,³ & salutigeri. 4 Per hos eisdem, 10 ut Plato in Symposio autumat, cuncta denunciata, & Magorum varia miracula, omnesque præfagiorum species reguntur. 5 Eorum quippè de numero præditi curant singula, proinde ut est eorum cuique tributa provincia: vel somniis conformandis, 6 vel extis fissiculandis,

INTERPRETATIO.

ut ne existimem quidem nostras preces deferri ad eos. Nam non arcui eos à curâ, sed tantum à contactu rerum humanarum. Porro sunt quædam virtutes divinæ mediæ, posita in hoc intervallo æris inter supremum Cælum & imam tellurem, quarum operâ & vota nostra, & egregiè facta transeunt ad Deos. hos appellant Græco vocabulo *Dæmonas*, qui inter incolæ terra & ætheris portant hinc preces, inde beneficia, qui ab unâ parte in alteram gerunt hinc supplicationes, illinc auxilia, tanquam aliqui interpretes & salutatores amborum. Operâ horum ipsorum, quemadmodum Plato ait in Symposio, omnes revelationes, & diversa miracula Magorum, & omnia genera prædictionum diriguntur. Etenim ex illis præfecti curam gerunt uniuscuiusque rei, prout assignata est provincia singulis eorum, aut fingendis insomniis, aut sim-

N O T Æ.

1. *Ipsos à curâ.*] Sic reposui vestigia sequutus membranarum Thuanarum, quæ habent ipsa sacra, in vulgatis legitur illos à sacris, nullo sensu.

2. *Sunt quædam mediæ potestates, &c.* per quas & desideria nostra, &c.] Ex Platonis Symposio, & Epinomide. Ejusmodi Dæmones *Ἀθάνατοι δαίμονες* Maximo Tyrio, secunda beatitudinis Numina Martiano Capellæ dicuntur.

3. *Et salutigeri.*] Plaut. Anful. Act. 3. Scen. 5. salutigerulos pueros dixit, qui salutem heræ nomine, quo juberet, ferrent.

4. *Per hos eisdem, ut Plato in Symposio autumat, cuncta denunciata, & Magorum varia miracula, &c.*] Ait reverà Plato, loco ab Apuleio laudato, per hoc Dæmonum genus vaticinium omne procedere, Sacerdotumque artem circâ sacrificia, expiationesque, & incantationes, & divinationem omnem, atque Magiam. Deum quidem homini

non misceri, sed per id medium commercium omne atque colloquium inter Deos, hominesque confici, & vigilantibus nobis, & dormientibus.

5. *Eorum quippè de numero præditi curant singula.*] Vox præditi, si germana sit lectio, nihil aliud hic sonat, quam præpositi, præfecti. Eodem sensu usurpatum invenio hoc libro infra: *ut ubi vitâ editâ remeandum est eundem iblum, qui nobis prædictus fuit, raptare illicè, &c.*

6. *Vel extis fissiculandis.*] Glossæ Isidori fissiculator: augurnaturus in extis animantium quarens. A fissuris, quæ nonnunquam in extis observantur, tractum verbum fissiculare, quod Elmenhorst. explicat rimari, id est, observare fissuras. qui quidem sensus cum Glossis Isidori congruit. Hæc tamen crediderim potius fissiculare idem esse ac fissuris exta distinguere, nempe ante extispicium. quod munus, ut &

vel 1 præpetibus gubernandis, vel oscinibus erudiendis, vel varibus inspirandis, 2 vel fulminibus jaculandis, vel nubibus coruscandis, cæterisque adeo per quæ futura dinoscimus. Quæ cuncta celestium voluntate & numine & auctoritate, sed Dæmonum obsequio & operâ & ministerio fieri arbitrandum est Horum enim munus & opera atque cura est, 3 ut Annibali somnia orbitatem oculi comminentur: 4 Flami-

INTERPRETATIO.

dendis visceribus, aut regendis alitibus, aut instruendis avibus canoris, aut afflandis prophetis, aut immittendis fulminibus, aut illuminandis fulgure nubibus, ac, uno verbo, reliquis faciendis, quorum ope discimus ventura. Quæ uni-

versa existimandum est geri jussu, nutu, atque arbitrio Deorum, ac famulatu & labore, ac ministerio Dæmonum. Nam eorum est officium, & labor, & sollicitudo, ut somnia prædicant Annibali captivitatem oculi: ut inspe-

NOTÆ.

formationem somniorum, eruditionem oscinum, cæteraque ad divinationem spectantia Dæmonibus tribuit post Platonem Apulcius. fuerint ergo ii causâ illa arcana, omnia ad divinationem præparans, quam Cicero se ignorare fateatur lib. 1. De Divinatione. quid fissum in extis, quid fibra valeat, accipio, quæ causâ sit, nescio.

1. Præpetibus gubernandis, vel oscinibus erudiendis.] Præpetes, quæ & alites, teste Festo, aves sunt volatu auspicias facientes, idè præpetes dictæ, quòd se ante auspiciantem ferant, nam præpetere antiqui dicebant pro antecire. Oscines verò, teste eodem, aves auspicium ore facientes. Harum ergo observabatur cantus & garritus ad anguria; illarum autem volatus. Dicitur porro avis volatus gubernari, eadem metaphora, quâ infra noster dicit, caterùm cum illis fessa sunt remigia pennarum, terra seu portus est.

2. Vel fulminibus jaculandis, vel nubibus. &c.] Torum hunc locum mirè illustrant hæc Martiani Capellæ l. 2. At intra Solis meatum (inquit) usque humarem globum secunda beatitatis Numina suppareque potentia: per quam tamon vaticinia somniarumque, ac prodigia componuntur. hac auspicio exta fisculant, admonentia quadam, vocesque transmittunt; auguratisque loquuntur ominibus. Plerumque enim quærentes admonent vel sideris cursu, vel fulminis jaculo, vel ostentatis novitate.

Plura vide in eodem libro huc facientia.

3. Ut Annibali somnia orbitatem oculi comminentur.] Cicero, lib. 1. de Divinat. Hannibalem Cælius scribit, cùm columnam auream, quæ esset in fano Junonis Lacinia, auferre vellet, dubitaretque utrùm ea solida esset, an extrinsecus inaurata, pertarebravisse: cùmque solidam invenisset, statuisseque tollere, secundum quietem viam esse ei Junonem prædicere ne id faceret: minitaturque, si id fecisset, se curaturam ut eum quoque oculum, quæ bene videret, amitteret: idque ab homine acuto non esse neglectum: itaque ex eo auro, quod extarebratum esset, buculam curasse faciendam, & eam in summa columnâ collocavisse.

4. Flaminio extispicia periculum cladis prædicant.] Cladis, quâ, ipso duce, ad Thrasymenum lacum ab Annibale deletus est exercitus Romanus. Vide Livium lib. 22. capp. 3 & 4. Cicero, lib. 1. de Divinatione. Quid bello Punico secundo, nonne C. Flaminius Consul iterùm neglexit signa rerum futurarum magnâ cum clado Republica? qui exercitu lustrato, cùm Arretium versus castra movisset, & contra Annibalem legiones duceret: & ipse & equus ejus ante signum Jovis Statoris sine causâ repenti concidit: nec eam rem habuit religioni, obiecto signo, ut peritis videbatur, ne committeret prælium. Idem cùm tripudio aspiceretur, pullarius diem prælii committendi differe-

QQ9P ij

minio extispicia periculum cladis prædicant; ¹ Attio Navio auguria miraculum cotis addicant. item ut nonnullis regni futuri signa præcurrant. ² ut Tarquinius Priscus Aquilâ obumbretur ab apice; ³ Servius Tullius flammâ colluminetur à capite; postremo cuncta ariolum præfagia, ⁴ Tusco-

INTERPRETATIO.

Deo viscerum prænunciant Flaminio periculum fragis; ut auspicia concedant Attio Navio miraculum cotis. præterea, ut indicia venturi imperii præ-

*dant in quibusdam, ut Aquila operiat verticem Tarquinio Prisco; flamma colu-
lustrat caput Servio Tullio; denique omnes prædictiones divinatorum, expia-*

NOTÆ.

bat. Tàm Flaminius ex eo quasvovit, si ne postea quidem pulli pascerentur, quid faciendum conferet. cum ille quiescendum respondisset: Flaminius. præclara verò auspicia, si esurientibus pullis, res geri poteris, saturis nihil geretur? itaque signa convelli, & se sequi iussit. &c. itaque tribus his horis concisus exercitus, atque ipse interfectus est.

1. Attio Navio auguria miraculum cotis addicant.] Rem narrat Livius, l. 1. cap. 36. Tarquinius (Priscus) equitem maximè suis deesse viribus ratus, ad Ramnenses, Titenses, Luceres, quas Centurias Romulus scripserat, addere alias constituit, suoque insignes relinquere nomine, id quia inauguratè Romulus fecerat, negare Attius Navius inclytus eâ tempestate augur, neque mutari, neque novum constitui, nisi avus addixissent, posse. Ex eo ira Regi mota, eludensque artem (ut ferunt) Agardum, inquit, divine, tu, inaugurata, fierine possit, quod nunc ego mente concipio. Cum ille inaugurio rem expertus, profectò futuram dixisset, Atqui hæc animo agitavi, inquit, te novaculâ cotem discissurum, cape hæc & perage quod aves tuæ fieri posse portendunt. Tum illum haud cunctanter discidisse cotem ferunt. Cicero lib. 1. de Divinatione idem testatur, additque cotem illam & novaculam defossam fuisse in comitio, supràque impositum puteal.

2. Ut Tarquinius Priscus Aquilâ obumbretur ab apice Livius lib. 1. cap. 34.

Ad Tanculum forè ventum erat, ibi ei (Tarquinio) carpento sedenti cum uxore, aquila suspensâ demissa leniter alis, pileum auferit: superque carpentum magno clangore volitans, rursus, velut ministerio divinitus missa, capiti apud reponit: inde sublimis abiit. Accipisse id augurium lata dicitur Tanaquil, perita, ut vulgò Etrusci, cælestium prodigiorum mulier: excelsa & alia sperare, complexa virum, jubet, &c.

3. Servius Tullius flammâ colluminetur à capite. Idem Livius lib. 1. cap. 39. Eo tempore in regiâ prodigium visu eventumque mirabile fuit. Puer dormienti, cui Servio Tullio nomen fuit, caput arsisse ferunt multorum in conspectu. plurimo igitur clamore inde ad tanta rei miraculum orto, excitum regem, &c. tum adducto in secretum viro Tanaquil: VIDES-NA tu puerum hunc, inquit, quem tam humili cultu educamus? scire licet hunc lumen quondam rebus nostris dubiis futurum, præsidiumque Regiæ afflictæ, proinde materiem ingentis publicæ privatique decoris omni indulgentiâ nostrâ nutrimus, inde puerum liberum loco captum haberi, erudiri quoque artibus, quibus ingenia ad magna fortuna cultum excitantur.

4. Tuscorum piacula.] Cærimoniarum, auguriorum, divinationisque omnis, atque expiationum peritissimos olim habitos fuisse Tuscos, sive Hetruscos, legere est apud Livium passim.

rum piacula, ¹ fulguritorum bidentalìa, ² carmina Sibyllarum: quæ omnia, ut dixi, mediæ quæpiam potestates inter homines ac Deos obtinent. Neque enim pro maiestate Deum cœlestium fuerit, ut eorum quisquam vel Annibali somnium pingat, vel ³ Flaminio hostiam conroget, ⁴ vel Accio Navio avem velificet, vel Sibyllæ fatiloquia versificet: vel Tarquinio velit ⁵ apicem rapere, sed reddere; Servio verò inflammare verticem, nec exurere. ⁶ Non est operæ Diis superis ad hæc descendere. Mediorum Divorum ista sortitio est. qui in aëris plagis terræ conterminis, nec minùs confinibus cœlo perinde versantur, ut

INTERPRETATIO.

tionem Hetruscorum, circumsectiones locorum fulmine tactorum, versus Sibyllarum: quæ universa geruntur, ut dixi, ab aliquibus virtutibus mediis inter Deos & homines. Nam non sit conveniens dignitati Deorum cœlicolarum, ut ullus eorum aut representet somnium Annibali, aut subtrahat viciniam Flaminio, aut dirigat alitem

Accio Navio, aut redigat in carmina oracula Sibyllæ: aut velit eripere pileum Tarquinio, verùm statim ei restituere; accendere verò caput Servio, at non cremare. Dii summi non dignantur sese demittere ad ista. Hac est provincia Deorum mediorum, qui sic habitant in regionibus aëris, quæ vicina sunt telluris, & simul contigua cœlo.

NOTÆ.

1. Fulguritorum bidentalìa.] Festus: Fulguritum, id quod est fulmine ictum. qui locus statim fieri putabatur religiosus, quod cum Deus sibi dicasse videretur. Sepiebatur ejusmodi locus, bidentalque dicebatur a bidentibus, hoc est, ovis, quæ, fulminis expiandi causâ, in eo immolabantur. Sidon. Apollinaris Carm. 9. ad Felicem Consulem:

*Nec qua fulmine Thuscus expiato
Septem Numina quaris ad bidental.*

2. Carmina Sibyllarum.] Encas apud Virgil. lib. 6. Æneid. Sibyllam alloquens:

santum foliis nec carmina manda.

Librorum Sibyllinarum frequentissima apud Livium mentio. Consulebantur ii à Quindecimviris, quorum munus hoc erat, si quod prodigium evenisset, atque ex iis sacra ei expiando decernebantur.

3. Flaminio hostiam conroget.] Latet mendum. Roman. & Ald. habent *corrodant*. VVovver. *corripit*, melius, ut opinor. Lego enim apud Livium l. 22. cap. ult. cum Arimini consulatum iniret Flaminius, immolaretque vitulum jam ictum è manibus sacrificantium

sese proripuisse, multosque circumstantes cruore respersisse, quod à plerisque in omen magni terroris acceptum est.

4. Vel Accio Navio avem velificet.] Sic Lindenbrogius, & VVovverius ex corruptâ lectione Florent. Leid. & Bremens. *navem velificet*. quæ & Thuani codicis est. Porro *avem velificare* dicit Apuleius, ut suprà dixit *præpetibus gubernandis*, & infra, cum illis *fossa sunt remigia pennarum*, metaphorâ ductâ à navibus. Veteres editiones habent *corripet*. unde Lipsius Elect. 1. cap. 18. *corripet*, hoc est, *secet*, acutè certè, & verisimiliter, sed ne ejus conjecturam sequar, prohibet quod sequitur, *vel Sybilla fatiloquia versificet*, unde hoc loco scriptum fuisse *velificet* satis superque evincetur, si meminerimus quàm studiosus sit noster figuræ illius, Afris Scriptoribus in deliciis habitæ, quæ Græcis *ὀνομαστικόν*, & *ὀνομαστικόν*, Latinis *similiter cadens*, & *similiter desinens* dicitur.

5. Apicem.] Pileum, quem summo capite gestabat.

6. Non est opera.] Supple *pretium*.

- in quacumque parte naturæ propria animalia, in æthere volantia, in terrâ gradientia. Nam, cùm quatuor sint elementa notissima, veluti quadrifariam Naturâ magnis partibus determinatâ, sintque propria animalia terrarum & flammæ; siquidem² Aristoteles auctor est, in fornacibus flagrantibus quædam propria animalia pennulis apta volitare, totumque ævum suum in igni diversari, cum eo exoriri, cumque eo extingui: Præterea, cùm³ totjuga sidera, ut jam prius dictum est, sursum in æthere, hoc est, in ipso liquidissimo ignis ardore compareant; cur hoc solum quartum elementum aëris, quod tanto spatio intersitum est, cassum ab omnibus, desertumque à cultoribus suis Natura pateretur? quin in eo quoque aëre animalia gignerentur, ut in igne flammida, in undâ fluxa, in terrâ glebulenta? nam quidem qui aves aëri attribuat, falsum sententiæ meritissimò dixeris. quippe cum avis nulla earum⁴ ultrâ Olympi verticem sublimatur. qui cùm excelsissimus omnium perhibeatur, tamen altitudinem perpendiculari si metiare, ut Geometræ autumant, stadia decem altitudo fastigii non

I N T E R P R E T A T I O.

quemadmodum animalia propria degunt in singulis regionibus mundi, volatilia nempe in aëre, & qua pedibus incedunt, in terrâ. Cùm enim sint quatuor elementa maximè cognita, quasi Natura divisa sit in quatuor vassa membra, & sint animalia peculiariter telluri, & igni; quoniam Aristoteles affirmat quædam peculiariter animalia instructa alis volare in caminis ardentibus, & degere omnem suam vitam in igne, nasci cum eo, & cum eo interire: Insuper, quandoquidem, ut jam dictum est, tot varia astra conspiciuntur superne in æthere, id est, in ipsâ clarissimâ flagrantia ignis. quare Natura

sineret tantum illud quartum elementum Aëris, quod tam latè patet, inane omnium rerum, & vacuum incolis? quidni animalia procrearentur etiam in illo Aëre, quemadmodum procreantur animalia ardentia in igne, mollia in aquâ, terrea verdè in terrâ? nam certè juro affirmaveris cum, qui assignet volucres aëri, falsi opinione, siquidem nulla volucris ex iis extollitur suprâ cacumen Olympi, qui tamen feratur altissimus omnium montium, altitudo tamen ejus verticis non aquat decem stadia, ut existimant Geometræ, si mensures ejus altitudinem ad par-

N O T A.

1. Determinata qua sit.] MS. Thuan. determinata sit, qua, unde suspicor determinata, sinque, ut in meo Elmenhorstiano exemplari correctum est.

2. Aristoteles auctor est.] Lib. 5. Historiæ Animalium, cap. 19.

3. Totjuga sidera.] Sic malo, cum Florent. membranarum legere, quam tot vaga, neque enim Planetas tantum, sed & cætera Astra intelligit, totjuga dicit pro tot vel totuplicis generis, ut multijuga pro multiplici, initio hujus libri de Lunâ loquens; circumversos

oris discoloris multijugâ pollens.

4. Ultrâ Olympi verticem.] Mons est Thessaliæ inter & Macedoniam, Thessaliæ tamen vulgò adscriptus. Sunt & alii montes hoc nomine, in Myiâ; in insulâ Lesbos, in Æthiopiâ ad Mare Rubrum haud procul ab urbe Helio-poli, &c.

5. Stadia decem altitudo fastigii non aequiparat.] Deerat numerus decem, sed supplevit Colvius Martiani Capellæ auctoritate ductus, qui lib. 2. sic habet: Non enim de humilitate aëris it-

æquiparat; cùm sit æris agmen immensum usque ¹ ad citimam Lunæ helicen, quæ porro ætheris sursum versùs exordium est. Quid igitur tanta vis æris, ² quæ ab humillimis Lunæ anfractibus, usque ad summum Olympi verticem interjacet? quid tandem? vacabitne animalibus suis, atque erit ista Naturæ pars mortua ac debilis? Imò enim, si ³ sedulò advertas, ipsæ quoque aves terrestræ animal, non ærium re-
ctius perhibeantur. Est enim semper illis victus omnis in terrâ. ibidem pabulum, ibidem cubile. tantùm quòd aëra proximum terræ volitando transverberant. Cæterùm, cùm illis fessa sunt remigia pennarum, terra ceu portus est. Quòd si manifestum flagitat ratio, debere ¹⁰ propria etiam animalia in aëre intelligi; superest ut, quæ tandem & cujusmodi ea sint, differamus. Igitur terrena nequaquam, devertant enim pondere: sed nec flammida, ne sursum versùs calore raptantur. Temperanda est ergo nobis pro loci medietate media natura, ut ex regionis ingenio sit & cultoribus ejus ingenium. Cedò igitur, mente ¹⁵ formemus, & gignamus animo id genus? corporum texta, quæ neque

INTERPRETATIO.

pendiculum; cùm sit immensa moles æris, usque ad ceteriorem Luna gyrum, qui est initium ætheris sursum versus. Quid ergo tanta copia æris, qua expanditur ab infimis montibus Luna ad supremum usque cacumen montis Olympi? quid demùm? an carebit suis animalibus, atque hac pars mundi erit inanimata & manca? Etenim, si diligenter observas, ipsa etiam volucres melius consueverunt animalia terrena, non autem aëria. Namque tota earum vita est semper in terrâ, in eâ est earum cibus, in eâ requiescunt, nihil habent aërii, nisi quòd tranant volatu aërem contiguum telluris. Porro, quando re-

mi alarum sunt ipsis defatigati, tellus est eis quasi portus. Quod si ratio evidenter postulat, ut intelligenda sint etiam propria animalia in aëre: restat ut disceptemus qua demùm, & qualia illa sint. Ergo minimè sunt terrestria, nam deprimerentur suâ gravitate: verùm non sunt quoque ignea, ne extollantur sursum suo ardore. Igitur formanda nobis est quadam natura temperata juxta temperamento habitationis, ut incola ejus habeant indolem conformem indoli loci. Age ergo, fingamus animo, & mente procreemus corpora sic constituta, ut nec sint tam

NOTÆ.

lius quaro qui volucris permeatur, quem Olympi montis cacumen excedit, qui vix decem stadiorum altitudine sublimatur. Plutarchus, in Paulo Æmilio non vix, sed plusquàm decem stadiorum air esse Olympi altitudinem.

1. Ad citimam Luna helicen, qua porro, &c.] MS. Thuan. ad citimam Luna felicemque, unde omnino restituendum est ad citimam Luna helicen, qua porro, &c. eo sensu, qui in interpretatione expressus est. citima helice Luna sunt gyri spirales, quos Luna quotidiano motu describit, quâ parte illi

gyri terram spectant. Ludovicus Vives in cap. 15. lib. 8. de Civitate Dei D. Augustini, hunc locum aliter citat, nempe, usque ad extrema Luna cœlique, &c.

2. Qua ab humillimis Luna anfractibus usque ad summum Olympi, &c.] Hæc quoque lectio MS. Thuan. est, in Scriverii editione, perperam, qua ab humillimis Olympi, &c.

3. Corporum texta.] Sic reposui ex Thuan. codice, ubi est textu. malè in vulgatis texta.

sint tam bruta quàm terrea, neque tam levia quàm ætherea, sed quodammodo utrimque sejugata, vel enim utrimque commixta sint, sive amolita, seu modificata utriusque rei participatione. Sed facilius ex utroque, quàm ex neutro intelliguntur. Habeant igitur hæc Demonum corpora & modicum ponderis, ¹ ne ad superna incedant: & aliquid levitatis, ne ad inferna præcipitentur. Quòd ne vobis videar poetico ritu incredibilia confingere, dabo primum exemplum hujus libratæ medietatis. Neque enim procul ab hac corporis subtilitate nubes concretas videmus, quæ si usque adeò leves forent ut ea, quæ omninò carent pondere, nunquam infrà jugà, ut sæpenumero animadvertimus, gravatæ caput editi montis, ceu quibusdam curvis torquibus coronarent. Porro, si suapte naturà tam spissæ ac graves forent, ut nulla illas vegetioris levitatis admixtio sublevaret, profectò, non secùs quàm ² plumbi rodus & lapis, suoapte nisu caducæ terris illiderentur. Nunc enimverò pendulæ & mobiles huc atque illuc vice navium in aëris pelago ventis gubernantur: paululùm immutantes

INTERPRETATIO.

gravia quàm sunt terrena, nec tam levia quàm sunt celestia, ut sint aliquo modo diversa ab utrisque, aut etiam temperata ex utrisque, sive remota à participatione amborum, sive attemperata ex eâ. Verùm facilius concipiuntur commixta ex ambobus, quàm ex neutris. Ergo illa corpora Demonum habere debent & paululum gravitatis, ne ferantur sursum, & aliquantum levitatis, ne detrudantur deorsum. Ac ne existimetis me excogitare incredibilia more poetarum, afferam primum exemplum hujus temperata medietatis. Nam cernimus nubes coalescere haud multùm diverse

ab hac tenuitate corporis, qua, si essent aequè leves atque ea, qua provius non habent gravitatem, nunquam cingerent cacumen excelsi montis veluti quibusdam torquibus incurvis, depressa infrà ejus verticem, ut observamus sapissimè. Ceterùm, si essent ex suamet naturà tam densa ac ponderosa, ut nulla temperatio levitatis vividioris eas sustolleret, eorè impingerent in terram labentes suomet conatu, perinde ac massæ plumbeæ rudis, & saxum. At nunc ipsæ pendentes, & mobiles in hanc atque illam partem reguntur à ventis in mari aëris veluti navigia, nonnihil

NOTÆ.

1. Ne ad superna incedant.] Quid, si legas *incedant*? MS. Thuan. *recedant*.

2. Plumbi robur.] Editiones quædam *plumbi globus*. Schoppio magis placet MS. lectio *plumbi robur*. sic, inquit, robur ferri, robur aris Lucretius dixit pro ferro & aræ; nec ferri solum, aut aris, sed & saxi robur, pro saxo dixit lib. 1. vers. 880.

Conveniebat enim fruges quoque sapè minutas.

Robore cum saxi franguntur mittere signum.

Sanguinis.

Exemplar meum Elmenhorstianum habet eadem doctâ manu emendatum *plumbi rodus*, optimè profectò. Rodus, vel Raudus (inquit Festus) significat rem rudem & imperfectam, nam saxum quoque raudus appellatur poeta, &c. & infrà: vulgus quidem in usu habuit, non modo pro aræ imperfecta (hoc est, massâ aris, ut hic pro massâ plumbi) ut Lucilius, cum ait, *Plumbi paxillum*, rodus, linique *mataxam*, sed etiam pro signato, &c.

proximitate.

proximitate & longinquitate. Quippè si¹ aquæ humore fecundæ sunt, veluti ad fœtum edendum, deorsus² degravantur. Atque ideò humectiores humiliùs meant, ³ aquilo agmine, tractu segniore: ⁴ sudis verò sublimior cursus, & tum lanarum velleribus similes aguntur, cano agmine, volatu perniciores. Nonne audis quid super tonitru Lucretius, facundissimè differat:

*1 Principio tonitru quatiuntur cœula cœli,
Propterea quia concurrunt sublime volantes
Ætherea nubes, contra pugnantibn' ventis.*

Quòd si nubes sublimè volitant, quibus omnis & exortus est terre-^{1a} nus, & retrò defluxus in terras est; quid tandem censes Dæmonum corpora, quæ sunt concreta multò minùs, & tantò subtiliora? Non enim sunt ex hac faculentâ nubeculâ, tumidâ caligine conglobata, sicuti nubium genus est; sed ex illo purissimo aëris liquido & sereno elemento coalita: eoque nulli hominum temerè visibilia: nisi divinitùs¹⁵ speciem sui offerant. quòd nullâ in illis terrena soliditas locum luminis occupârit, quæ nostris oculis possit obfistere, quâ soliditate necessariò offensa acies immoretur; ⁶ sed fila corporum possident rara &

INTERPRETATIO.

*variantes in propinquitate & remotio-
ne. Nam si sunt gravida liquore aqua,
deprimuntur ad ima, quasi ad parien-
dum. Propterea quæ nubes aqueosiores de-
primuntur inferiùs, atrâ cateruâ, len-
tiore cursa: at serena altius meant, &
tunc impelluntur similes globis lana, acie
candidâ, celeriore cursu. An non aus-
cultas quid Lucretius disputet eloquen-
tissimè de tonitru?*

Primò quidem cœruleum cœlum con-
cutitur tonitru,

Ideò quòd nubes æthereæ altè mean-
tes

Inter se concurrunt, ventis ipsi ad-
versantibus.

Quod si in alto volant nubes, quæ

*omnes habent suam originem ex terrâ,
ac denud relabuntur in terram; quid
postremò existimas corpora Dæmonum
esse, quæ sunt longè minùs densata, eo-
que tenuiora? nam non sunt concreta ex
huiusmodi nebulâ sordidâ, & densâ
obscuritate, quemadmodum natura nu-
bium est; verùm conflata ex illo ele-
mento Aëris purissimo, fluido, ac sudo:
& propterea non facile spectabilia cui-
piam homini: nisi exhibeant suam ima-
ginem iussu divino. quoniam nulla den-
sitas terrestris in illis usurpaverit locum
lucis, quæ obfistere queat nostris oculis, in
quam densitatem obtutus impingens neces-
sariò tardetur: verùm habens formas cor-
-*

NOTÆ.

1. *Aqua humore.*] MS. Thuan. *ali-
quo humore.*

2. *Degravantur.*] Eâdem manu cor-
rectum in meo Elmenhorstianq exemplari *degravantur.*

3. *Aquilo agmine.*] Sic procul dubio
legendum, Malè vulgati omnes *Aqui-
lonis agmine.* Aquilus color est fuscus,
subniger, qui color est aquæ. *Aquilum*
agmen hic opponitur cano agmini, quod

Apul.

mox sequitur.

4. *Sudis verò.*] Sudæ nubes, sunt
nubeculæ illæ tenues, quæ cœlo sudo
serenoque sæpissimè conspiciuntur.

5. *Principio tonitru.* &c.] Lucretius,
lib. 6.

6. *Sed fila corporum.* &c.] Germanæ
lectio. *Filum corporis* est forma, seu li-
neamenta, ipseque habitus corporis. *Apul.*
Gell. lib. 1. cap. 9. *Mores naturæ quæ*

R R c c

splendida & tenuia, usque adeò ut radios¹ omnis nostri tuoris & raritate transmittant, & splendore reverberent, & subtilitate frustrentur. Hinc est illa Minerva Homerica, quæ mediis cœtibus Grajùm cohibendo Achilli intervenit.² versum Græcum si paulisper operiamini, Latine enuntiabo. atque adeò hic sit impræsentiarum. Minerva igitur, ut dixi, Achilli moderando, jussu Junonis advenit,

Soli perspicua est, aliorum nemo tnetur.

Hinc & illa Virgiliana³ Juturna, quæ mediis millibus auxiliabunda fratri⁴ conversatur,

10

Miscetque viris, nec cernitur ulli;

⁵ prorsus quod Plautinus miles super clypeo suo gloriatur,

Præstringens oculorum aciem hostibus.

Ac ne cæteros longius persequar,⁶ ex hoc fermè Dæmonum numero

INTERPRETATIO.

porum raras micantes & subtiles, adeò ut & pervii sint radiis totius nostri visus suæ raritate, & repercutiant eos suo fulgore, atque eos effugiant suâ tenuitate. Inde est illa Pallas apud Homerum, quæ assistit in mediis convenibus Græcorum ad reprimendum Achillem. Efferam Latine versum Græcum, si expectetis tantillum, & certè hic esto nunc. Pallas ergo intervenit ex mandato unonis, ad coercendum Achillem, ut dixi,

Visibilis est ei soli, nullus ex aliis

ipsam aspicit.

Inde etiam est illa Juturna apud Virgilium, quæ versatur in medio multorum millium hominum ad ferendam opem fratri suo.

Et se intermiscet militibus, neque à quoquam videtur;

potius quam, unde Miles Plauti ob suum scutum se jactat,

Retundens obrutum hostibus.

Et ne necesse habeam fusius recensere reliquos, poëta consueverunt ex hac ferè

N O T Æ.

hominum conjectatione quâdam de oris & vultus ingenio, deque totius corporis filo atque habitu, sciscitari.

1. Omnis nostri tuoris.] Intuitus, aspectus. Glossæ Isidori tuore, visu.

2. Versum Græcum. Hic est ex Iliad. A. desumptus.

Οἷον φανερὸν, ὅτι δὲ ἄλλων ἄντις ἐστὶν.

3. Juturna.] Dauni Rutulorum Regis filia, Turni soror, quam Jupiter Deam fecit. De hac Virgil. lib. 12. Æneid.

Exemplo Turni sic est affata sororem

Divæ (Juno) Deam. stagnis quæ fluminibusque sonoris

Præsidet. hunc illi Rex ætheris altus honorem

Juppiter ereptâ pro virginitate sacravit.

4. Conversatur.] Non semper invi-

libilis, sed nonnunquam etiam

Formam assimilat Camerti, nonnunquam,

in faciem conversa Metiscæ Aurigæ.

5. Prorsus quod Plautinus miles. &c.]

Lips. Elector. 2. cap. 21. legit potius quam Plautinus miles, &c. ego scripum existimo potius quam quod Plautinus miles, &c. ut sit sensus Juturnam, fratri in præliis auxiliantem, ideo potius à cæteris conspici non potuisse, quod eorum visum tenuitate suâ fugeret, quàm quod ipsi oculorum aciem præstringeret nimio splendore, qualem clypeo suo conciliari præcipit apud Plautum Miles gloriosus. Hunc sensum, quia mihi verisimilissimus visus est, in interpretatione expressi.

6. Ex hoc fermè Dæmonum numero poëta solent, &c.] Locus hic à Dign

poëtæ solent, haudquaquam procul à veritate, ¹ osiores & amatores quorundam hominum Deos fingere: hos prosperare & evehere; illos contra averfari & affligere. Igitur & misereri, & indignari, & angere, & lætari, omnemque humani animi faciem pati: ac simili motu cordis & falo mentis ad omnes cogitationum æstus fluctuare. Quæ omnes turbellæ tempestatesque procul à Deorum cœlestium tranquillitate exulant. Cuncti enim cælitæ, semper eodem statu mentis, æternâ æquabilitate potiuntur. quæ nunquam illis nec ad dolorem versûs, nec ad voluptatem finibus suis pellitur. nec quoquam ² à suâ perpetuâ scētâ ad quempiam subitum habitum dimoveretur, nec alterius vi, ³ nam nihil est Deo potentius: neque ³ suapte sponte; nam nihil est Deo perfectius. Porro autem quî potest videri perfectus fuisse, qui à priorē statu ad alium rectiorem statum migrat: cûm præsertim nemo sponte capeffat nova, nisi quem pœnituit priorum. Non enim potest subsequi illa mutata ratio, sine præcedentium infirmatione. Quapropter ⁴ debet Deus nullam perpeti ⁴ vel opis vel amoris temporalem perfun-
ctionem: & idcirco nec indignatione, nec misericordiâ contingi, nullo angore contrahi, nullâ alacritate gestire; sed ab omnibus animi pas-

INTERPRETATIO.

multitudine Daemonum, minimè contra veritatem, comminisci Deos inimicos, & amicos quorundam hominum: hos reddere felices & extollere: illos verò odio habere & deprimere. Ergo & misericordiâ tangi, & irasci, & sollicitari, & gaudere, atque experiri cunctas mutationes mentis humana: & iactari ad omnes agitationes cogitationum simili commotione pectoris, atque æstu animi. Quæ omnes turba ac procella longè remota sunt à quiete Deorum Cœlicolæ. Nam omnes Cœlicolæ aqualitate perpetuâ, fruuntur semper eadē temporis animi, qui illis nunquam dimovetur ex suis sedibus, neque ad dolorem, neque ad voluptatem, nec ullâ ro-
distrahitur à suâ æternâ agendi ratio-

ne ad quamvis repentinam habitudinem, neque violentiâ alienâ, quia nihil est validius Deo: neque ultionis motu: nihil enim est perfectius Deo. Ceterum, quomodo illo potest existimari fuisse perfectus, qui transit à priorē statu ad alium statum meliorem: præsertim quoniam nullus ultrâ amplectitur nova, nisi ille qui fastidiverit anteriora. Neque enim mutatus ille modus agendû potest succedere, nisi priora irrita fiant. Itaque oportet ut Deus nullam sustineat temporalem functionem aut epitulationis, aut afflictus: atque idē neque afficiatur irâ, neque commiseratione, neque angatur ullâ sollicitudine, neque exultet ullâ hilaritate: verum solutus ab universis affectibus mentis.

NOTÆ.

Augustino citatur lib. 9. De Civitate Dei.

1. Osiores, & amatores, &c. hos prosperare & evehere, &c.] Eadem habet Plato in Epinomide.

2. A suâ perpetuâ scētâ.] Hoc loco scētâ Deorum nihil aliud esse videtur, quàm constans ac firma sententia, quæ scs humanas totumque aded mundum

regunt:

3. Suapte sponte.] MS. Thuan. suapte naturâ, quod in idem recidit.

4. Vel operis, vel amoris.] MS. Thuanus vel opis, vel amoris, melius. hoc est, neque ad opem ferendam præ-
misericordiâ, neque ad amandum ferri Deos enim vult hic esse prorsus æternis, non autem omnis operis expertes.

R R r r ij

fionibus liber, ¹ nec dolere unquam, nec aliquando lætari, nec aliquid repentinum velle vel nolle. Sed & hæc cuncta, & id genus cætera, Dæmonum mediocritati ritè congruunt. Sunt enim inter nos ac Deos, ut loco regionis, ita ingenio mentis interfusi: habentes communem cum Superis immortalitatem, cum inferis passionem. Nam, proinde ut nos, pati possunt omnia animarum placamenta vel incitamenta: ut irâ incitentur, & misericordiâ flectantur, donis invitentur, precibus leniantur, contumeliis exasperentur, honoribus mulceantur, aliisque omnibus ad similem nobis modum varientur. Quippe, ² ut fine comprehendam, ³ Dæmones sunt genere animalia, ingenio rationabilia, animo passiva, corpore aëria, tempore æterna. Ex his quinque quæ commemoravi, tria à principio eadem quæ nobiscum, ⁴ quartum proprium, postremum commune cum Diis immortalibus habent, sed differunt ab his passione. Quæ propterea passiva non absurdè, ut arbitror, nominavi, quòd sint iisdem quibus nos perturbationibus mentis obnoxii. Unde etiam religionum diversis observationibus, & sacrærum variis suppliciis fides impertienda est. Et sunt nonnulli ex hoc Divorum numero, ⁶ qui nocturnis vel diurnis, promptis vel occul-

INTERPRETATIO.

neque moveat unquam, neque unquam gaudeat, nec velit aut nolit quidquam subitaneum. At illa omnia, & alia ejusmodi, benè conveniunt mediæ perfectioni Dæmonum. Nam illi tam sunt medii inter nos & Deos indole animi, quàm sibi suæ habitationis: habentes immortalitatem communem cum Diis, & affectus communes cum hominibus. Possunt enim, quemadmodum & nos, sentire omnes mitigationes & irritationes animorum: ita ut stimulentur irâ, inclinentur commiseratione, illiciantur muneribus, demulceantur supplicationibus, incendantur contumeliis, deliniantur honoribus, & mutentur omnibus aliis rebus, eodem pacto quo nos mutamur. Nam, ut complectar definitionem eorum naturam, Dæmones sunt ex ge-

nere suo animalia, mente rationabilia, obnoxia affectibus animi, aëria quantum ad corpus, & perpetua quantum ad durationem. Ex his quinque dotibus, quas recensui, tres prima sunt ipsis communes nobiscum, quarta est eorum peculiaris, ultima est eis communis cum Diis immortalibus. verum discrepant ab illis, quòd obnoxii sunt affectibus. Atque ideo non ineptè, ut puto, appellavi eos Dæmones passivos, quoniam patant iisdem agitationibus animi ac nos. Quam ob causam credendum est etiam variis ritibus religionum, & diversis propitiationibus sacrificiorum. Et sunt quidam ex hoc numero Deorum, qui desolantur victimis aut ceremoniis aut observationibus, nocturnis aut diurnis, apertis aut absconditis, hi-

NOTÆ.

1. Nec dolere unquam, nec aliquando lætari.] Plato in Epinomide ait similiter, Deum, qui divinam sortem perfectè possidet, à doloribus, voluptatibusque liberum esse, & sapientiâ cognitioneque penitus frui.
2. Ut fine comprehendam.] MS. Th. ut finem comprehendam.
3. Dæmones sunt genere animalia,]

ingenio rationabilia, &c.] Vide Platonem in Timæo, & Augustinum, De Civitate Dei, lib. 8. cap. 16. & lib. 9. cap. 8.

4. Quartum proprium.] nempe, quòd sint corpora aërea.

5. Etsi nonnulli sunt.] MS. Thuan. Et sunt nonnulli. melius.

6. Qui nocturnis vel diurnis, promptis

tis, ¹ lætioribus vel tristioribus hostiis, vel cerimoniis, vel ritibus gaudeant: uti ² Ægyptiaca numina ferè plangoribus, Græca plerumque choreis, Barbara autem strepitu cymbalistarum & tympanistarum & choraularum. Itidem pro regionibus & cætera in sacris differunt longâ varietate; ³ pomparum agmina, mysteriorum silentia, sacerdotum officia, sacrificantium obsequia: item ⁴ Deorum effigies &

INTERPRETATIO.

lærioribus aut mæstioribus: veluti Dii Ægyptii ferè delectantur planctibus, Græci ut plurimum saltationibus, Barbari verò sonitu quem edunt cymbalista & tympanista & tibicines. Similiter & alia discrepant magnâ diversitate in sacris, secundum varia loca: puta turba pomparum, arcana mysteriorum, munia sacerdotum, obsequia sacrificantium: præterea simulacra ac

NOTÆ.

ptis vel occultis. &c.] Virgil. lib. 6. Æneid.

*ipse atri velleris agnam
Æneæ matri Eumenidum, magna-
que sorori*

*Ense ferit, sterilemque tibi, Proserpi-
na, vaccam.*

*Tum Stygio Regi nocturnas inchoant
aras. &c.*

Noster lib. 1. Metamorphos. devotionibus sepulchralibus in scrobem procuratis, ad quem locum vide quæ observavimus. Dii Superi sacrificiis diurnis gaudebant in propatulo factis, sæptque ex albis pecoribus.

1. *Lærioribus vel tristioribus hostiis.] D. Augustinus, de Civitate Dei, lib. 2, cap. 11. Labeo, quem hujusmodi rerum peritissimum predicant, numina bona à numinibus malis, istâ etiam cultûs diversitate distinguit: ut malos Deos propitiari cadibus & tristioribus supplicationibus asserat, bonos autem obsequiis lætis atque jucundis. qualia sunt, ut ipse ait, ludi, convivia, lætisternia. Vide Lil. Gyraldum, de Diis, Syntagmate 17.*

2. *Ægyptiaca numina ferè plangoribus.] Tibullus lib. 2. Eleg. 7.*

Nile pater, quânam possum te dicere causâ,

Aut quibus in terris oculuissè caput?

Te propter nullos tellus tua postulat

imbres,

*Arida nec pluvio supplicat herba
Jovi.*

*Te canit, atque suum pubes miratur
Osirim*

*Barbara, Memphiten plangere doctâ
bovem.*

Apud Ezechielem Prophetam: Phœnissæ mulieres sedebant plangentes *Thamus*, qui est *Adonis*, idemque *Osiris*, & *Bacchus*, ut videre est apud *Lil. Gyraldum*, & *Adonia* anniversaria ejus festa mense Junio celebrari lætu mulierum solita, unde *Orpheus*, in *Hymno*, ab honore lacrymarum qui illi impendebatur *δακρυόπιον* cum nuncupat, *Maximus Tyrius Dissertat. 58. ὁ δὲ ὁ Ἀργυρτίσις ἰσχυρίσας ἐπὶ ὧν τὶ θεῶν πῦρς ἔξ δακρυῶν.* Apud Ægyptios verò tantum colitur numen, quantum flatur.

3. *Pomparum agmina mysteriorum silentia, &c.] Vid. lib. ultimum de Afino, ubi pompam & sacra Iſidis fusè describit.*

4. *Deorum effigies & exuvia.] Exuviz Deorum sunt sacra symbola, donaria, aut etiam spolia Diis dicata. Noster lib. 11. Metamorphos. potentissimorum Deum præferebant insignes exuvias. Et sub finem ejusdem libri, si tecum nunc saltem reputaveris exuvias Dea, quas in provinciâ sumpsisti, in eodem fano depositas persequere.*

R R r r ij

exuviae, templorum religiones & regiones, hostiarum cruores & colores. Quae omnia pro cuiusque more loci solemnia & rata sunt, ut plerumque somniis & vaticinationibus & oraculis comperimus saepe numero indignata numina, si quid in sacris focordia vel superbia negligatur, cuius generis mihi exempla affatim suppetunt. sed adeo celebrata & frequentata sunt, ut nemo ea commemorare adortus sit, quin multo plura omiserit, quam recensuerit. Idcirco superfedebo praesentiarum in his rebus orationem occupare, quae si non apud omnes certam fidem, at certe penes cunctos notitiam promiscuam possident. Id potius praestiterit Latine ediffertare: varias species Daemonum

INTERPRETATIO.

reliquia Deorum, religiones & situs dolubrorum, varietas sanguinis & coloris in victimis. Quae universa usitate & ritibus facta sunt, si fiant juxta consuetudinem singularum regionum, quemadmodum cognovimus potissimum ex somniis & praedictionibus atque oraculis Deos frequenter iratos, si aliquid praetermittatur negligentia, vel contemptu in eorum sacris, cujusmodi exempla habeo sat multa, verum ita decantata ac perulgata sunt, ut nullus aggressus fuerit ea recensere, qui non praetermisserit longe plura, quam commemoraverit. Ea de causa jam desinam insinuare mea verba in has res, quibus si non prorsus universi credunt, nihilominus sane omnes passim eas cognoscunt. Melius erit hoc disputare Latine: scilicet recenseri à Philosophis diversa ge-

NOTAE.

1. *Et regiones.*] Malè hanc vocem Elmenhorstius delendam censet, faventibus licet Florent, & Leidenfisibus membranis. Observa orationem binis semper membris procedentem: Deorum effigies & exuviae, templorum religiones & regiones, hostiarum cruores & colores. Et certè meritò dixit Apul. religiones & regiones, ut enim variis ritibus & cerimoniais Dii colebantur, ita & variis in locis regionibusque sua templa habebant. Nam qui Paci, qui Pudicitiae, qui bonis artibus praesent Dii, eos intra moenia collocandos veteres putaverunt: qui verò Voluptatibus, rixis, incendiis, ut Venus, Mars, Vulcanus, eos excludere ex urbibus solebant, Vestam autem, Jovem, & Minervam, qui Dii tutores sunt urbium, in ipsarum, & arcium medio collocabant: Neptunum ad maris littus, Esculapium Romani in insulâ Tiberinâ reposerunt, quod ægroti maximè aquâ indigant. alibi tamen extra urbem templa habuit, quod ibi aer sit salubrior, Vitruvius, lib. 1, cap. 2. *Natu-*

ralis autem decor sic erit, si primum omnibus templis saluberrima regiones, aquarumque fontes in his locis idonei eligantur, in quibus sana constituantur, deinde, maxime Esculapio, Saluti, & eorum Deorum, quorum plurimi medicinis ægi curari videntur, cùm enim ex pestilenti in salubrem locum corpora agra transfata fuerint, & de fontibus salubribus aquarum usus subministrabatur, celerius convalescent, ita efficiatur uti ex naturâ loci majores aucta, quocum dignitate Divinitas excipiat opinionos.

2. *Et colores.*] Virgil.

Nigram hyemi pecudem, Zephyris fellicibus albam.

vide alios ejusdem versus supra relatos ad hæc verba: qui nocturnis vel diurnis, &c.

3. *Indignata numina, si quid sacris &c. negligatur.*] Unde persæpe aut oraculis, aut libris Sibyllinis, aut Augustorum responso imperata eorumdem sacrorum iteratio. Sexcenta invenias exempla apud Livium.

Philosophis perhiberi, quo liquidius & plenius de præfagio Socratis, deque ejus amico Numine cognoscatis. Nam quodam significato & Animus humanus, etiam nunc in corpore situs, Δαίμων nuncupatur.

² Dii-ne hunc ardorem mentibus addunt,

Euryale? an sua cuique Deus sit dira Cupido?

Igitur & bona Cupido animi, bonus est Deus. Unde nonnulli arbitrantur, ⁴ ut jam prius dictum est, *ὡς δαίμονας* dici beatos, quorum Dæmon bonus, id est, Animus virtute perfectus est. Eum nostrâ linguâ, ut ego interpretor, haud sciam an bono, certè quidem meo periculo, poteris Genium vocare: quòd is Deus, ⁵ qui est animus suus ¹⁰ cuique, quamquam sit immortalis, ⁶ tamen quodammodo cum homine gignitur: ⁷ ut ex preces, quibus Genium & genua precamur, conjun-

INTERPRETATIO.

vera Damonum, ut clarius & copiosius intelligatis quid fuerit prænotio Socratis, & familiaris ejus Damon. Anima enim humana, etiamnum cum posita est in corpore, appellatur Damon quâdam significatione.

An Dii inspirant animis hunc fervorem,

O Euryale? num verò sua cuique violenta cupiditas evadit Deus?

Ergo & honesta cupiditas mentis est bonus Deus. Quapropter quidam existi-

mant, ut jam antè dictum est, felices vocari Eudamonas, quorum Damon est bonus, hoc est Mens ornata virtute. Hunc Dæmonem poteris appellare nostrâ linguâ Genium, nescio an secus, sed saltem me sponsore: quia ille Damon, qui est mens uniuscujusque, licet sit immortalis, nihilominus quâdam ratione generatur cum homine: ita ut illa supplicationes, quibus obsecramus Genium & genua, mihi videantur testi-

NOTÆ.

1. Et animus humanus etiam nunc in corpore situs Δαίμων nuncupatur. Videndus Divus Augustinus, *De Civitate Dei*, lib. 7. cap. 13. Suidas, in *δαίμονια*.

2. Dii-ne hunc ardorem, &c. Ex libro *Æneid.* 9. desumpti sunt hi versus. Loço horum MS. Thuan. habet tantum:

Dii-ne hunc animum mortalibus addunt?

3. Unde nonnulli arbitrantur δαίμονας dici beatos, quorum Damon, &c. Potius fortè quia Genium, qui Dæmon est, vocaverunt nonnulli, *τὸν ἐν δαίμονι*, uniuscujusque fortunam. Glossar. Henrici Stephani: *τὸν ἐν δαίμονι ἀνθρώπου*: Genius: unde quod Latini jurata per Genium *Caesaris*, id Græci *ἐν δαίμονι τοῦ καίσαρος* & *τὸν καίσαρος* dicunt. ut observat Lindenbrogius ad Censorini caput secundum.

4. Ut jam prius dictum. Sic MS.

Thuan. & sic emendatum in meo exemplari Elmenhorstiano. ubi autem hoc prius dixerit, non succurrit mihi, certè non hoc opusculo.

5. Qui est animus sui cuique. Vide apud Plutarch. lib. *τὸν ἐν δαίμονι*, quæ Timarchus, ab antro Trophonii redux, narrat sibi visâ auditaque: quæ quidem omnem Geniorum historiam non parum illustrant. Thuanus MS. habet *suis cuique*, non *sui*. rectè.

6. Tamen quodammodo cum homine gignitur. Censorinus, *De Die Natali*, cap. 3. *Genius est Deus, cujus in tutela, ut quisque natus est, vivit. Hic sive quòd unà genitur nobiscum: sive etiam quòd nos genitos suscipit ac tuetur: certè à genendo Genius appellatur.*

7. Ut hæc preces, quibus Genium & genua precamur, conjunctionem nostram nexumque videantur mihi obsecrari, &c. Sic restitui, Th. cod. auctoritatem secutus, habet enim: *ut hæc preces, quibus*

tionem nostram nexumque videantur mihi obtestari; corpus atque animum duobus nominibus comprehendentes, quorum communio & copulatio sumus. Est & secundo significatu species Dæmonum, Animus humanus¹ emeritis stipendiis vitæ² corpore suo abjurans. hunc veterem Latinâ linguâ reperio³ Lemurem dictitatum. Ex hisce ergo Lemuribus, qui posterorum suorum curam sortitus, placato & quieto numine

INTERPRETATIO.

ficari connexionem atque unionem nostram; cum complectantur duobus vocabulis corpus & mentem, quorum unione & conjunctione nos constamus. Est etiam genus Dæmonum aliter significatione, Anima humana, qua ab-

dicat se suo corpore post transactam vitam, invenio eam appellatam esse prisco sermone Latino Lemurem. Inter hos igitur Lemures, ille, qui susceptâ tutelâ suorum posterorum incolis ades numine

NOTÆ.

Genium & Genia precantur conjunctionem nostram, nec sunt qua videantur mihi obtestari, &c. Hoc vult Apuleius per morem obtestandi per Genium, & amplectendi genua eorum quos precamur, duas partes, ex quibus constat homo, designari, animum scilicet per Genium, & corpus per genua, vocem nexumque ex vocibus nec sunt qua expressi, ad sonum attendens, qui utrinque penè idem. vocem genua agnoscunt membrarum Florentinæ Elmenhorstio laudatæ.

1. *Emeritis stipendiis vitæ.*] Metaphora à militibus ducta, qui post certum exactum numerum annorum, quos per stipendia numerabant, à militiâ missionem impetrabant, cui missioni haud absimilis videtur ex hac vitâ discessus; Militia enim est (ut scripturæ sacræ verbis utar) vita hominis super terram. Emeritis hîc passivè, ut apud Plaut. Mostellariâ, Act. 1. Scen. 2.

Unum ubi emeritum est stipendium, igitur

Tum specimen cernitur, &c.

De hac secundâ specie Dæmonum videndus est Plato, in Cratyllo. Apud Plutarchum, lib. de Trægætiis Dæmonibus Theanor Crotoniata Pythagoreus Philosophus dicit animos ortu liberatos & vacantes postmodum à corpore & tanquam liberos prorsus emissos, Genio. esse, curam hominum gerentes, &, sicut athletæ, vacatione artibus ob senium impetratâ, non omne ta-

men protinus abjiciunt studium & curam corporis: sed delectantur, cum alios exerceri vident, exhortantur, iisque præstò adsunt: ita, confectis vitæ ærumnis, animos, qui ob præstantiam in Genios versi sunt, non planè despiciere res humanas, hominumque rationes & studia: sed propitios iis, qui eundem finem affectant, adjuvare eorum conatus; incitantes & provhentes, cum eos vident propinquâ spe contendere ad finem, eumque jam attingere.

2. *Corpore suo abjurans.*] Id est, ita relinquens corpus, ut aliud postmodum non sit ingressurus. quæ quidem omnimoda à corpore missio non nisi bonis animis concedebatur, qui per innumeros ortus, gravibus ærumnis exactis, benè & alacriter circuitiorem absolverant, ut ait idem Theanor apud Plutarchum. MS. Thuanus non habet vocem abjurans.

3. *Lemurem dictitatum.*] Quod nomen genericum hîc facit Larium & Larvarum, Nonius Marcellus solis Larvis tribuit. Verba ejus in voce Lemures, Lemures, Larva nocturna, & terrificationes imaginum, & bestiarum. Varro de Vita Populi Romani libro primo: Quibus temporibus in sacris fabam jacebant noctu, ac dicunt se Lemures domo extra januam ejicere.

4. *Qui posterorum, &c. domum possidet, Lar dicitur familiaris.*] Glossæ veteres θεός κατ'οἶκον: Laris familiaris, ἱερὸς κατ'οἶκον.

domum

domum possidet, Lar dicitur familiaris. ¹ qui verò ob adversa vitæ merita, ² nullis bonis sedibus, incertâ vagatione ceu quodam exilio punitur, inane terculamentum bonis hominibus, ceterum noxium malis: ³ id genus plerique Larvas perhibent. Cùm verò incertum est quæ cuique eorum sortitio evenierit, utrum Lar sit, an Larva; nomine Manem Deum nuncupant. scilicet & honoris gratiâ Dei vocabulum additum est. Quippè tantum eos Deos appellant, qui ex eodem numero justè ac prudenter vitæ curriculo gubernato, pro numine postea ab hominibus proditi, fanis & cærimoniis vulgò advertuntur: ⁴ ut in Bæotiâ Amphiarus, ⁵ in Africâ Mopsus.

INTERPRETATIO.

placido & tranquillo, vocatur Lar domesticus. quantum autem ad eum, qui nullam habens bonam habitationem, propter mala merita sua vitâ plebitur erratione incertâ, veluti quodam exilio, vanos metus incutiens probis hominibus, ac nocens improbis: maxima pars appellant ejusmodi Lemures Larvas. At quando dubium est qua fors obtigerit cuilibet eorum, num scilicet sit Lar, num Larva; nominant ipsum Manem Deum, nempe adjectum est quoque nomen Dei reverentia causâ. Illos enim solum vocant Deos, qui, cùm sint ex eodem numero Lemurum, postquam direxerunt cursum suæ vitæ probè ac sapienter, celebrati postmodum ab hominibus tanquam Dii, passim coluntur templis & ritibus; quemadmodum Amphiarus in Bæotiâ, Mopsus in Africâ.

NOTÆ.

1. Qui verò ob adversa vitæ merita, &c.] Vide Platonem in Phædone.

2. Nullis bonis sedibus.] Vovverius nullis propriis sedibus.

3. Id genus plerique larvas perhibent. cùm verò incertum est, &c.] Martian. Capella, l. 2. verum illi Manes quoniam corporibus illo tempore tribuuntur, quo fit prima conceptio, etiam post vitam iisdem corporibus delectantur, atque cum his manentes appellantur Lemures. Qui, si vitæ prioris adjuti fuerint honestate, in Laras domorum urbiumque vertuntur: sin autem depravantur ex corpore, larva perhibentur, ac Mania. Manes igitur hic tam boni quam truces sunt constituti, quos ἄλγεα καὶ δαίμονας memorat Graja diffinitio. In his etiam locis sunt Manes, eorumque præstitites Mana, atque Manuana: Dii etiam quos Aquilos dicant, item Fura, Furinaque, & Mater Mania; & cetera, quæ Martianus pluribus est ex eodem loco.

4. Ut in Bæotiâ Amphiarus.] Hic vates erat Argivus, ad bellum Thebanum uxoris dolo abductus, quem in

eo bello, terrâ dehiscente, unâ cum curru & equis absorptum, vivumque ad Plutonem delapsum canit Statius in fine lib. 7. & initio lib. 8. Thebaidos. is postea ut Deus cultus est, atque in ejus templo pelli mactati arietis incubantes captabant somnia, ex quibus futura prænoscerent. Cicero, lib. 1. de divinatione: Amphiarum autem sic honoravit fama Gracia, Deus ut haberetur, atque, ut ab ejus solo, in quo est humatus, oracula peterentur.

5. In Africâ Mopsus.] In Sicilia quidem adoratum Mopsus reperio, sed non in Africâ. Origenes, lib. 3. contra Celsum, ait Celsum dicere non secus nos facere qui comprehensum & mortuum colimus, ac Gethæ faciunt, qui Zalmoxin adorant & colunt; & Cilices, qui Mopsus & Acarnanes, qui Amphilochem, & Amphiarum Thebani, & Lebadii Trophonium. Is Mopsus Argivorum Rex fuit. Cicero eodem lib. 1. de Divinat. Amphilochem & Mopsus Argivorum Reges fuerunt, sed iidem Augures: ii que urbes in orâ maritimâ Sicilia Græci considerunt.

Apul.

SSff

1 in *Aegypto* *Osiris*, alius aliubi gentium, 2 *Æsculapius* ubique. Verum hæc omnis distributio eorum *Dæmonum* fuit, qui quondam in corpore humano fuere. Sunt autem non posteriore numero, præstantiori longè dignitate, superius aliud angustiusque genus *Dæmonum*, qui semper à corporis compedibus & nexibus liberi, certis potestati-
 5 bus curant. 3 Quorum è numero *Somnus* atque *Amor*, diversam inter se vim possident: *Amor* vigilandi, *Somnus* soporandi. Ex hac ergo sublimiori *Dæmonum* copiâ *Plato* autumat 4 singulis hominibus in vitâ agendâ testes & custodes singulos additos, qui nemini conspicui
 10 semper adsint, 5 arbitri omnium non modò actorum, verum etiam cogitatorum. 6 At ubi vitâ editâ, remeandum est: eundem illum qui

INTERPRETATIO.

Osiris in Aegypto, alius apud alias nationes, Æsculapius apud omnes. At hac diviso fuit illorum Dæmonum, qui olim versati sunt in corpore humano. Verum est alia species Dæmonum sublimior & venerabilior, numero non minore, multò excellentiore dignitate, qui Dæmones perpetuò soluti à vinculis & conjunctione corporis, curam gerunt quarundam virtutum. Inter quos Somnus & Amor, habent virtutes inter se con-

trarias: Amor, nempe virtutem expugnandi, Somnus vero sapiendi. Ex hoc igitur præstantiori numero Dæmonum Plato existimat singulis hominibus attributos esse singulos, qui sint arbitri & custodes in vivendo, qui nulli visibiles, perpetuò sint presentes, testes eorum non solum factorum, sed cogitationum quoque. Verum, quando reverteendum est, peractâ vitâ, ad Deum ju-

NOTÆ.

1. In *Aegypto* *Osiris*.] Vide quæ supra observavimus ad hæc verba, *Egyptiaca numina ferè plangoribus*. Et lib. 11. de *Asino*. Item *Plutarchum* libello de *Iside & Osiride*.

2. *Æsculapius* ubique.] Præcipuè tamen *Epidauri* in *Peloponneso*: unde & *Romam* translata ejus effigies grassante pestilentia. quin & peculiari eum cultu *Carthagineenses* prosequébantur, ut innuit noster in *Floridis*.

3. Quorum de numero *Somnus* atque *Amor*.] De *Amore* quidem conceptis verbis *Plato* in *Convivio*. *ἦτοι δὲ οἱ δαιμόνες πόλλας καὶ μετὰ δὲ αὐτοῖς οἱ τῶν βέλτων οἱ θεοί.* Enimverò hi *Dæmones* multi atque varii sunt. Ex his unus est *Amor*. *Somnus* *Noctis* filius est & *Mortis* frater, apud *Hesiodum*.

4. Singulis hominibus in vitâ agendâ testes & custodes singulos additos.] *Quidam* *Socraticus Philosophus* non unum, sed duos unicuique attributos

putavit *δαιμόνας* seu *Genios*, bonum unum, alterum malum. Et post eum idem sensere alii multi. *Servius* ad hæc *Virgilii*, *Quisque suos patimur Manes*: cùm, inquit, nascimur, duos *Genios* sortimur: unus est qui hortatur ad bona, alter, qui depravat ad mala, nec incongruè dicuntur *Genii*, quia cùm unusquisque *genius* fuerit, ei statim observatores deputantur: quibus assistentibus post mortem, aut asserimur in meliorem vitam, aut condemnatur in deteriorem, &c. *Plutarch* in vitâ *Bruti*, apparuisse ei malum ipsius *Genium* refert, dixisseque se esse ejus *κακὸν δαιμόνα*.

5. Arbitri omnium non modò actorum, verum etiam cogitatorum.] Videndus *Plato* in *Epinom*. loco jam citato.

6. At ubi vitâ editâ remeandum est: eundem illum, qui nobis pradiatus fuit, raptari illi, & trahere, &c.] *Plato* in *Phædone* idem habet,

nobis præditus fuit, raptare illicò & trahere veluti custodiam suam ad iudicium, atque illic in causâ dicendâ assistere: si qua commentatur, redarguere: si qua vera dicat, asseverare: prorsus illius testimonio ferri sententiam. ¹ Proinde vos omnes, qui hanc Platonis divinam sententiam, me interprete, auscultatis, ita animos vestros ad quæcunque vel agenda, vel meditanda formate, ² ut sciatis nihil omnino præ istis custodibus, nec intra animum, nec foris, esse secreti; quin omnia curiosè ille participet, omnia vísat, omnia intelligat, in ipsis penitissimis mentibus vice conscientiæ diverfetur. Hic, quem dico, ³ prorsus custos, singularis præfectus, domesticus speculator, proprius curator, intimus cognitor, assiduus observator, individuus arbiter, inseparabilis testis, malorum improbator, bonorum probator, si ritè advertatur, sedulò cognoscatur, religiosè colatur, ita ut à Socrate iustitiâ & innocentia cultus est: in rebus incertis prospector, dubiis præmonitor, periculosis tutator, egenis opitulatur. qui tibi queat tum in somniis, tum signis, tum etiam fortasse coràm, cùm usus postulat, mala averruncare, bona prosperare, humilia sublimare, nutantia fulcire, obscura clarare, secunda regere, adversa corrigere. Non igitur mirum, si Socrates, vir apprime perfectus, ⁴ & Apollinis quoque te-

INTERPRETATIO.

dicem, illum ipsum qui fuit præpositus nobis, statim corripere cum, cui præpositus fuerat & pertrahere, quasi sua custodia traditum, in iudicium, ibique adfari ipsi, dum suam causam orat: si comminiscatur quidpiam, illud reprehendere: si dicat aliqua vera, asfirmare illa; & decretum pronuntiari planè juxta illius testimonium. Itaque vos omnes, qui auditis hanc divinam opinionem Platonis, me ipsam vobis exponente, sic infundite vestras mentes ad quævis sive facienda, sive cogitanda, ut nescitis nihil esse arcanum, neque intra, neque extra mentem, coràm iis custodibus, quin ille, qui vobis præfectus est, studeat participes fieri cunctorum, consideret omnia, cognoscat universa, atque inhabitet in ipso infimo animorum loco insar conscientia. Hic.

de quo loquor, intimus auctor peculiaris præpositus, explorator familiaris, curator peculiaris, penitissima perspicuens, perpetuus speculator, testis inseparabilis, individuus arbiter, damnator malorum, laudator bonorum, si legitime colatur, diligenter cognoscatur, pie honoretur, quemadmodum honoratus fuit à Socrate, aqutate & probitate: hic prorsus in rebus ambiguas, præmonitor in incertis, defensor in periculosis, auxiliator in inopiâ, qui possit in somniis & indiciis, & forsitan etiam manifestè, quando est opus, avertere mala, augere bona, extollere depressa, sustentare labantia, illustrare obscura, gubernare prospera, corrigere sinistra. Minime mirandum est ergo, si Socrates vir perfectissimus, & sapientissimus etiam confessione Apollinis, cognovisset &

NOTA.

1. Proinde vos omnes, qui, &c.] Ex his verbis patet libellum hunc esse vel dissertationem, vel dissertationis partem ab Apuleio publicè habitam, quæ fragmenta sunt & ipsa florida.

2. Ut sciatis nihil omnino.] MS.

Thuan. nihil homini.

3. Prorsus custos.] Similiter apud Quintil. prorsus tumultus. Declam. 251. unde tamens, ac tam prorsus domus tua tumultus.

4. Et Apollinis quoque testimonio so-

3583

stimonio sapiens, ¹ hunc Deum suum cognovit & coluit, ac propterea ejus custos, & propè, ut ita dicam, par contubernio, familiaris, cuncta quæ arcenda sunt, arcuit; quæ cavenda sunt, præcavit; & præmonenda præmonuit: sicubi tamen ² interfectis Sapientiæ officiis non consilio, sed præfagio indigebat; ut ubi dubitatione claudicaret, ibi divinatione consisteret. Multa sunt enim, de quibus etiam sapientes viri ad ariolos & oracula cursitent. An non apud Homerum; ut in quodam ingenti speculo clariùs cernis hæc duo distributa, seorsùs Divinationis, seorsùs Sapientiæ officia. ³ Nam, cum duo columnina totius exercitus dissident, ⁴ Agamemnon regno pollens, & Achilles bello potens, desideraturque vir facundiâ laudatus, & peritiâ memoratus, qui ⁵ Atridæ superbiam sedet, ⁶ Pelidæ ferociam compescat, atque eos auctoritate advertat, exemplis moneat, oratione permulceat:

INTERPRETATIO.

coluit hunc suum Dæmonem, atque idè ille ejus custos, ac pandè, ut ita dicam, æqualis & contubernalis, ac domesticus, repulit omnia quæ sunt repellenda; prospexit quæ sunt prospicienda; & prædixit quæ sunt prædicenda: si quando tamen interclusis muniis Sapiëntia, non opus habebat consilio, sed Divinatione, ut nimirum tunc confirmaretur præfagio, cum vacillaret incertitudine. Nam plurima sunt, de quibus Sapientes quoque viri recurrunt ad Divinos & ad oracula. Nonne vides apud

Homerum, velut in quodam amplo speculo, hæc duo munera præfagii & prudentia, divisa seorsim à se invicem. Et enim quando duo fulmina totius exercitus, Agamemnon nempe regiâ potestate præditus, & Achilles fortis in bello, dissentiant inter se, & opus est viro claro ob eloquentiam, & celebri ob scientiam, qui retundat fastum filii Atræi, & reprimat iracundiam filii Pelei, & revocet eos suâ auctoritate, instruat exemplis, & verbis delinias:

NOTÆ.

piens.] Celebre est Pythiæ oraculum Chærepointi interroganti editum: *Ἀνδρῶν ἀπάντων Σωκράτης σοφώτατος*. Mortalium unus Socrates verè sapit. Quod refert in Socratis vitâ Laërtius. meminit & Plato in ejus Apologiâ.

1. Hunc Deum suum cognovit, &c.] Socrates apud Platonem in Theage: *ὅτι γὰρ π' θεία μοίρα παρεπέδωκεν ἐμοὶ ἐκ παιδὸς ἐξέδωκεν δαιμόνιον. εἴς τ' ἄνθρωπον, ὃ ἔστιν ἄνθρωπος, αἰὲς μοι συμβαίνει ὃ ἀπὸ μέλλων ἀνέστην, τῶν τε ἀποβλητῶν. ἀποβέπει δ' ἐν ποτὶ. &c.* Adest mihi divinâ quâdam sorte Dæmonium quoddam à primâ pueritiâ me secutum: hoc autem vox est quâdam, quæ, cum sit, semper ejus rei, quam facinus sum dissuasionem innuit, adhortatur verè nunquam.

2. Interfectis sapientiæ officiis, Rqm.

& Brement. *interfectis*, alii, *internectis*. Fulvii liber, *interjectis*. VVovverius, *imperfectis*. Lege meo periculo, *interceptis*: quod etiam in interpretatione expressi. ait nimirum in rebus quæ causa reguntur, & in quibus nullus est prudentiæ locus relictus, Dæmonii sui voce moneri solitum Socratem, quod consonat iis quæ de eodem Genio habet Plutarchus.

3. Nam cum duo columnina totius exercitus dissident Agamemnon, &c.] Iliad. A.

4. Agamemnon regno pollens.] Homero *ἀσπὶς ἀσπῶν*. Huic enim in obsidione Trojanâ imperium exercitus Græci omnes detulerant.

5. Atridæ.] Agamemnonis Atræi filii.

6. Pelidæ.] Achilles, cui mater Thetis, pater Peleus.

quis igitur tali in tempore ad dicendum exortus est? Nempè Pylus orator, eloquio comis, experimentis cautus, senectâ venerabilis; cui omnes sciebant corpus annis hebescere, animum prudentiâ vigere, verba dulcedine affluere. Iudem cum² rebus creperis & afflictis spectatores deligendi sunt, qui nocte intempestâ castra hostium penetrant; ³ nonne Ulysses cum Diomede deliguntur? veluti consilium & auxilium, mens & manus, animus & gladius? ⁴ Enimverò cum⁵ Aulide defidibus & obsessis, ac tædio abnuentibus, difficultas belli, & facultas itineris, tranquillitas maris, & clementia ventorum, ⁶ per fibrarum notas, ⁷ & alitum escas, & serpentium vias explorandæ: tacent ¹⁰ nempè mutuò duo illa sapientiæ Græcæ summa cacumina, ⁸ Ithacensis

INTERPRETATIO.

quis igitur tunc temporis aggressus est verba facere? Scilicet Nestor orator suavis facundia, prudens usu rerum, reuerendus ob senectutem, cui cuncti cognoscebant corpus debilitatum esse senio, ac mentem consilio valere, & verba abundare suauitate. Similiter quando rebus dubiis & labascentibus eligendi sunt exploratores, qui ingradientur castra hostium multâ nocte; annon eliguntur Ulysses & Diomedes: tanquam

consilium & auxilium, animus, & brachium, mens & ensis? verum quando, Græcis cessantibus & retentis in Aulide, ac jam detrostantibus bellum pro tadio, observanda est difficultas belli, & facilitas itineris, & tranquillitas maris, & lenitas ventorum per indicia fibrarum, & pabula avium, atque iter anguium, silent nimirum vicissim illa duo suprema culmina prudentia Græ-

NOTÆ.

1. Nempè Pylus orator.] Nestor ex Pylo Messeniaci agri oppido, de quo videndus Homerus Iliad. A.

2. Rebus creperis. Festus, creperum, dubium. Nonius: crepera res propria dicitur dubia, unde & crepusculum dicitur lux dubia, & senes decrepiti diti in dubio vita constituti, &c.

3. Nonne Ulysses cum Diomede deliguntur.] Vide Homerum, Iliad. K. Vulgati habent diriguntur malè. Co-dex Thuanus deliguntur, quod amplector.

4. Enimverò cum Aulide defidibus & obsessis, ac tadio abnuentibus, &c.] Hæc est lectio codicis Florent. Brem. Leidens. & Thuan, quam ut germanam amplecti non dubito.

5. Aulide.] Aulidis Straboni regiuncula est petrosa, & pagus Tanagrorum in Bœoriâ è regione Chalcidis urbis Eubœæ insulæ, cum portu quinquaginta navium capace, in hunc portum convenerunt Græcæ naves ad bellum Trojanam profecturæ, ibique ma-

gno cum Græcorum omnium tadio, iniquâ tempestate diu detentæ, donec sanguine placassent ventos, & virgine cæsâ, Iphigeniâ nempè Agamemnonis filiâ.

1. Per fibrarum notas.] Præcipuè jecoris.

7. Et alitum escas & serpentium vias.] Alitum escas, non quas alites ederent, sed quas ipsæ suis corporibus serpenti comedendas dederunt, ad octo illos passerulos respicit, quos unâ cum matre Draco in platanum ascendens devoravit in Aulide, spectantibus Græcis. Unde Calchas novem annis duraturum bellum Trojanum, decimo verò urbem expugnatum iri est vaticinatus. Vide Homer. Iliad. B. vers. 300. & seqq. MS. Thuan. habet: & alitum vias, & serpentum escas, non malè. alitum via essent auspiciū, serpentum esca, Passeruli cum matre.

8. Ithacensis & Pylus.] Ulysses Rex Ithacæ insulæ, & Nestor, de quo jam supra.

SSff liij

& Pylius. Calchas autem longè præstabilis ariolari, simul alites & altaria: & arborem contemplatus est, ac tum suâ Divinatione & tempestates flexit, & classem deduxit, & decennium prædixit. Non secus etiam in Trojano exercitu; cum divinatione res indigent, tacet ille sapiens senatus, nec audet aliquid pronuntiare: vel Hicetaon, vel Lampus, vel Clytius: sed omnes silentio auscultant: aut ingrata auguria Heleni, aut incredita vaticinia Cassandra. Ad eundem modum Socrates quoque, sicubi locorum aliena sapientie officii consultiatio ingruerat; ibi vi Dæmonis præsagâ regebatur. verum ejus monitis sedulo obediebat, eoque erat Deo suo longè acceptior. Quod autem incepta Socratis quæpiam Dæmon ille ferè prohibitum ibat, nunquam adhortatum, quodammodo ratio prædicta est. Enimverò Socrates, utpote vir apprimè perfectus ex sese, & ad omnia congruentia

INTERPRETATIO.

aa. Ulysses & Nestor. Ad verò Calchas multò peritior divinandi, statim atque consideravit aves, & aras, & arborem, illico suâ ariolatione & placavit procellas, & eduxit naves in mare, & vaticinatus est decem annos. Similiter in castris Trojanis, quando opus est ariolatione, prudens ille senatus silet, neque aut Hicetaon, aut Lampus, aut Clytius præsumunt quidpiam dicere: verum cuncti tacentes audiunt vel auspicia Heleni odiosa, vel prædictiones Cas-

sandra nunquam creditas. Eadem vaticinia Socrates etiam, si quando imminebat deliberatio remota à muniis prudentiæ, tunc dirigebatur virtute vaticinationis sui Genii. Sed parabat diligenter ejus admonitionibus, & idcirco erat multò gratior suo Dæmoni. Cur verò ille Deus ferè solebat vetare quædam cepta Socratis, ac nunquam eum ad illa impellebat, ratio quædamtenus allata est supra. Nam Socrates, quippe qui erat vir ex se perfectissimus & ex-

NOTÆ.

1. Et arborem contemplatus est istum. &c.] Thuanæ membranz: & factum arborem contemplatus est, ac tum suâ Divinatione, &c. optimè. factus arborum, hic erit nidus cum avicula.

2. Vel Hicetaon, vel Lampus, vel Clytius.] Qui quidem Senatores erant Trojani ob senectutem jam à bello cessantes, concionatores optimi, hos cicadis comparat Homerus, quæ in sive arbori insidentes vocem suam emittunt. Vide ipsum Iliad. I. vers. 146. & seqq.

3. Aut ingrata auguria Heleni.] Helenus hic fuit Priami & Hecubæ filius, vaticinio pollens, cujus ingrata vocat auguria, quoniam nihil faulti Trojanis prænuntiabant.

4. Incredita vaticinia Cassandra.] Virgil. lib. 2. Æneid.

Tunc etiam futis aperis Cassandra futura

Ora, Dei jussu non unquam credito Tenuris.

Hæc filia quoque fuit Priami & Hecubæ, quæ, cum amanti Apollini sui corporis usuram cæ lege promississet, si se futurorum scientiæ vaticinioque donasset; quod petierat consecuta, promissis stare noluit, quæ re indignatus Apollo, cum semel concessa revocare non posset, quod unum potuit, fidem omnem ejus vaticiniis ademit.

5. Ibi vi Dæmonis præsagâ regebatur.] Hanc lectionem, quam germanam puto, exhibet MS. Fulvii liber. alii aliter, sed minus benè.

6. Incepta Socratis quæpiam Dæmon ille ferè prohibitum ibat, nunquam adhortatum.] Socrates apud Platonem in Theæge, loco supra citato, Idem habet & in Apologia suâ.

sibi officia promptus, nullo adhortatore unquam indigebat: at verò prohibitor nonnunquam; si quibus fortè conatibus ejus periculum suberat, ut monitus præcaveret, omitteret cœpta impræsentiarum, quæ tutius vel postea capesseret, vel aliâ viâ adoriretur. In hujusmodi rebus, ¹ vocem quampiam divinitus exortam dicebat se audire, ita enim est apud Platonem: ² ne quisquam arbitretur omina eum vulgò loquentium captitasse. Quippè etiam semotis arbitris, unâ cum Phædro extrâ pomærium, sub quodam arboris opacæ umbraculo, ³ signum illud adnuntium sensit, ne prius transcenderet Ilissi amnis modicum fluentum, quàm increpitu indignatum Amorem recinendo placasset: ⁴ cùm præterea si omina observitaret, aliquando eorum nonnulla etiam hortamenta haberet, ut videmus plerisque usuvenire, qui nimis ominum superstitione, non suo corde sed alterius verbo reguntur; ac per angiporta reptantes, consilia ex alienis vocibus colligunt, &c, ut ita

INTERPRETATIO.

peditus ad cuncta munia sibi convenientia, nunquam opus habebat ullo impulsore: sed aliquando opus habebat adhortatore; si fortè periculum latebat sub aliquibus cœptis, ut admonitus sibi prospiceret, relinqueret incepta in præsens, quæ securus aut resumeret postmodum, aut aggrediretur aliâ ratione. Dicebat se audire in talibus negotiis quandam vocem emissam calidis. nam sic refertur à Platone: ne quis existimet eum solitum sumero præagia à vocibus hominum passim loquentium. Et enim semel quoque cùm esset simul

cum Phædro trans pomærium, sub tegmine cujusdam densæ arboris, nec ulli testes adessent, accepit hoc monitum, ne superaret exiguas aquas Ilissi fluminis, antequàm decantatâ palinodiâ delinisset Amorem iratum suâ vituperatione: cùm insuper, si solitus esset captare omina, accepisset etiam ab eis aliquas exhortationes, quemadmodum cernimus sæpè contingere quamplurimis eorum, qui ob nimiam religionem omnium rerum, non diriguntur suâ ipsorum mente, verùm voco alienâ; & errantes per vias, sumunt consilia ex verbis aliorum, atque,

NOTÆ.

1. *Vocem quampiam divinitus exortam.* Confer locum Platonis ex Theæge suprà citatum.

2. *Ne quisquam arbitretur omina eum vulgò loquentium captitasse.* Neque etiam sternutantium. [Polymnius, referente Galaxidoro, apud Plutarch. lib. cit. de Dæmonio Socratis, ait se audivisse Terpsionem Megaricum dicentem Genium Socratis fuisse sternutationem, cùm ipse, tùm aliorum. Alio quidem sternutante à dextrâ, solitum se fuisse ad agendum conferre: sin à sinistrâ fieret, cessasse. Ex ipso autem sternutationibus, eam quæ fieret acturo atiquid, confirmasse ejus propositum: quæ verò contigisset inter agendum,

inhibuisse. Sed hoc pugnat cum Platonis locis suprà designatis.

3. *Signum illud adnuntium sensit. ne prius transcenderet Ilissi amnis, &c.* In Platonis Phædro Socrates id narrat Phædrum alloquens, & palinodiam canit, quam legere ibi poteris.

4. *Non suo corde, sed alterius verbo reguntur.* Pacuvius apud Cicéronem, lib. 1. de Divinatione,

Nam isti, qui linguam avium intelligunt,

Plures ex alieno jecore sapiunt quàm ex suo.

Magis audiendum, quàm auscultandum coscos,

dixerim, non animo, sed auribus cogitant. Verum enimverò utut ista sunt, certè qui hominum ariolorum vocem audiunt, sæpenuerò auribus suis usurpant vocem, de quâ nihil cunctentur: quam sciunt ex ore humano profectam. Atenim Socrates non *vocem* sibi, sed *vocem quampiam* dixit divinitus oblatam: quo additamento profectio intelligas, non usitatam vocem, nec humanam significari, quæ si foret, frustra *quæpiam*, quin potius aut *vox*, aut certè *cujuspiam vox* diceretur; ut ait illa Terentiana meretrix:

3 *Audire vocem visa sum modò militis.*

- 10 Qui verò vocem dicat se *quampiam* audivisse; aut nescit unde ea exorta sit, aut in ipsâ aliquid addubitat, aut eam quiddam insolitum & arcanum demonstrat habuisse, ita ut Socrates eam, 4 quam sibi tempestivè ac divinitus editam aiebat. Quod equidem arbitror non modò auribus eum, verum etiam oculis signa Dæmonis sui usurpasse.
- 15 Nam frequentius non vocem, sed signum divinum sibi oblatum præ se

INTERPRETATIO.

ut ita dicam, non cogitant mente, sed auribus. At quoquo modo se habeant, illi profectio, qui auscultant verba divinatorum, sapientissimè excipiunt auribus suis vocem, de quâ minimè ambigunt; & quam norunt prodisse ex ore humano. Verum Socrates non dixit simpliciter vocem se audivisse, sed quandam vocem sibi obiectam à Deo. Quâ additione certè cognoscendum est non designari vocem solitam, neque humanam, quia si esset talis, nequidquam diceretur quædam, sed potius vel vox solum, vel sanè vox cujusdam; quemadmodum dicit illa meretrix apud Te-

rentium:

Modò mihi visa sum audire vocem militis.

At ille qui ait se audivisse quandam vocem, vel ignorat ex quo loco illa profecta sit, vel ambigit aliquo modo de eâ, vel ostendit in ipsâ fuisse aliquid inusitatum & secretum, quemadmodum Socrates in eâ, quam dicebat sibi oblatam opportunè & Dei beneficio. Et certè existimo eum non tantum percepisse auribus indicia sui Dei, sed & oculis quoque. Sapientius enim ostendebat non vocem, sed indicium divinum sibi fuisse

NOTÆ.

1. *Qui hominum ariolorum, &c.* MS. Thuan. quod omnium arioli vocem audiunt sæpenuerò auribus suis usurpatam, de quâ nihil cunctentur, &c.

2. *Non vocem sibi, sed vocem quampiam, &c.* In Theage & Phædro, locis suprâ citatis. Vide Proclum in excerptis de Animâ & Dæmone.

3. *Audire vocem, &c.* Ex Eunuchio Terentii est hic versus.

4. *Quam sibi ac divinitus editam tempestivè aiebat.* Transpone vocem tempestivè, & lege quam sibi tempestivè ac divinitus editam aiebat, sensus

erit clarior.

5. *Non modò auribus eum, verum etiam oculis signa Dæmonis sui usurpasse.* Plutarch. libro de vitâ Socratis Δαμωνίε. Socratem Genium suum neque oculis neque auribus usurpasse ait, sed valdè probabile esse ejus monita, neque visum fuisse, neque sonum, sed vocem sine sono, quæ ipsum intellectum eo quodd significabat, attingeret. Sicut in somniis quoque vox non est, sed orationum quarundam voces concipientes, putant se loquentes audire.

secebat.

Ferebat. Id signum potest & ipsius Dæmonis species fuisse, quam solus Socrates cerneret, ita ut Homericus Achilles Minervam. Credo plerisque vestrum hoc quod modò dixi cunctantiâ credere, & impendio mirari formam Dæmonis Socrati visitatam. Atenim ¹ Pythagoricos mirari oppidò solitos, si quis se negaret unquam vidisse Dæmonem, satis, ut reor, idoneus auctor est Aristoteles. Quod si cuivis potest evenire facultas contemplandi divinam effigiem, cur non apprimè potuerit Socrati obtingere, quem cuivis amplissimo Numini Sapientiæ dignitas cœquâret? Nihil enim est Deo similis & gratius, quàm vir animo perfectè bonus: qui tam hominibus cæteris antecellit, quàm ipse à Diis immortalibus distat. Quin potiùs nos quoque Socratis exemplo & commemoratione erigimur? ² ac nos secundo studio Philosophiæ paris, similium Numinum caventes permittimus? de quo quidem nescio quâ ratione dirapimur. ³ Et nihil æquè miror, quàm cum omnes & cupiant optimè vivere, & sciant non aliâ re quàm animo ⁴ vivi, nec fieri posse quin, ut optimè vivas, animus colendus sit; tamen animum suum non colant. At, si quis velit acriter cernere; ocu-

INTERPRETATIO.

exhibitum. Illud indicium potest etiam fuisse simulacrum ipsius Dei, quod solus Socrates conspiceret, sicut Achilles Palladem apud Homerum. Existimo maximam partem vestram difficilius sibi persuadere quod mox dixi, ac summo opere admirari simulacrum Dæmonis, quod Socrates solebat videre. Verùm Aristoteles est auctor sat fide dignus, ut arbitror, Pythagoreos consuevisse impense mirari, si aliquis diceret se nunquam conspexisse Dæmonem. Quod si potest obtingere cuiuspiam copia videntis imaginis divina, quare non potuerit præcipuè accidere Socrati, quem Majestas lux Sapientiæ fecerat similem cuilibet perfectissimo Deo? Nam nihil est si-

milis neque acceptius Deo, quàm hominense omnino probus: qui aequè superat reliquos homines, ac ipse superatur à Diis immortalibus. Quare nos non extollimur potiùs exemplo, & mentione Socratis? & nos tradimus felici studio similis Philosophiæ, observantes ejusmodi Deos? à quo quidem studio non video quâ de causâ distrahimur, nec quidquam adeò demiror, quàm quod cuncti, cum optent beatissime vivere, & noverint non alio pacto vivè quàm mente, neque fieri posse quin mens excolenda sit, ut beatè vivas; nihilominus non excolant mentem. Sed, si quis cupiat perspicaciter videre; curas

NOTÆ.

1. Pythagoricos mirari oppidò solitos, si quis se negaret, &c.] Idem scribit Plutarch. in libello *de Pythagoræ ἀναμνηστικῶν*.

2. Ac nos secundo studio Philosophiæ paris, similium Numinum caventes permittimus.] Hanc germanam lectionem esse cenet Schoppius, & caventes similium Numinum dicit eos, qui, veriti conscientiam Genii sui, Philosophiæ studiis sese dedunt, ut pote quæ sit virtu-

tum indagatrix, expultrixque vitiatorum.

3. Et nihil æquè miror, &c.] Hæc & sequentia laudantur à Joan. Salisberienfi, in Polycratice; unde emendata sunt à Colvio quæ prius corrupta erant in vulgatis editionibus.

4. Quin, ut optimè vivas, animus colendus.] Hæc lectio est Thuani codicis, optima. In vulgatis: quin optimè vivas, nisi animus, &c. malè.

Apul.

T T t

li curandi sunt, quibus cernitur: si velis perniciousiter currere; pedes curandi sunt, quibus curritur: itidem si pugillari validè velis; ¹ brachia vegetanda sunt, quibus pugillatur. Similiter in omnibus cæteris membris, sua cuique cura pro studio est. Quod cum omnes facile perspiciant; nequeo satis mecum reputare, & proinde ut res est admirari, cur non etiam animum suum ratione excolant. Quæ quidem ratio vivendi omnibus æquè necessaria est; non ratio pingendi, nec ratio pfallendi; quas quisvis bonus vir sine ullâ animi vituperatione, sine turpitudine, sine labe contempserit. ² Nescio, ut Ismenias, tibiis canere; ³ sed non pudet me tibicinem non esse: nescio ⁴ ut Apelles coloribus pingere, ut Lysippus fingere; sed non pudet me non esse significem. & idem in cæteris artibus, ne omnes persequar, licet tibi nescire, nec pudet. Enimverò dic sodes, nescio benè vivere, ut So-

INTERPRETATIO.

habenda est oculorum, quorum ope videtur: si cupias currere celeriter: cura habenda est pedum, quorum ope curritur: similiter: si cupias strenuè luctari: corroborandi sunt lacerti, quibus luctantur. Eadem ratione in cunctis aliis membris, curatio sua est unicuique vite studii. Quod cum universi facile videant: non possum satis recogitare apud me, & mirari prout res meretur, quare non excolant etiam suam mentem rectâ ratione. Quæ quidem ars vivendi est cunctis aqualiter necessaria, non autem ars pingendi, neque ars can-

tandi, quas quilibet vir probus spreverit absque vituperio mentis, absque probro, absque dedecore. Non valeo inflare tibiis quemadmodum Ismenias: et me minimè pudet quod non sim tibicen: non possum pingere coloribus quemadmodum Apelles, neque sculperè quemadmodum Lysippus: et nequaquam me pudet quod non sim statuaris. Similiterque potes idem ignorare in reliquis artibus, ne attingam singulas; neque tamen te pudet ignorare. At dic, si audes, ignoro rectè vivere sicut Socrates,

NOTÆ.

1. Brachia vegetanda sunt.] Scilicet exercitatione. Siden. Apollinaris, lib. 5. Epistolarum: Quantum membra corpore statarii laboris hebetata, cursu salubri vegetarentur.

2. Nescio ut Ismenias tibiis canere.] Ismenias ille Thebanus erat peritissimus tibicen. hujus extat dictum ἐμοὶ καὶ τοῖς μύσαις, mihi & Musis supple cano, quod dictum & Augustus ad aliud transtulit, Tiberim ad exercitum proficiscentem alloquens, ut refert Sueton. in Tiberio: 2. Vale, jucundissime Tiberi, & rem gere feliciter, ἐμοὶ καὶ τοῖς μύσαις συμπληρῶν.

3. Sed non pudet me tibicinem non esse.] Huc facit quod de hoc Ismenia Plutarchus habet in Pericle: Ἀντιθένης ἀκίστος ἐν ἀνδράσι ὅτι ἀλλήτης Ἰσμεν-

νίας, Ἄλλ' ἀδραπτος (ἔφη) μοῦσῃσι. καὶ γὰρ αὐτὸς ἀνδράσι καὶ αὐλητῇσι. Cum audisset Antisthenes Ismeniam optimum esse tibicinem, malus igitur vir est (inquit) nam non esset tam bonus tibicen.

4. Ut Apelles pingere, ut Lysippus fingere.] De his ad Florida. Huc spectant hi Horatii versus de Alexandro, in Arte Poëtica.

Ediſſo vetuit ne quis se prater Apellem

Pingeret, aut alius Lysippo duceret ara

Fortis Alexandri vultum simulacra, &c.

5. Nec pudet.] Sic MS. Thuan. vulgata nec pudeat.

erates, ut Plato, ut Pythagoras vixerunt; nec pudet me nescire bene vivere. nunquam hoc dicere audebis. Sed cum primis mirandum est, quod ea, quæ minimè videri volunt nescire, discere tamen negligunt, & ejusdem artis disciplinam simul & ignorantiam detrectant. Igitur ¹ si quotidiana eorum æra dispungas; invenies in rationibus multa prodigè profusa, & in semet nihil: in sui dico Dæmonis cultum; qui cultus nihil aliud quàm Philosophiæ sacramentum est. Planè quidem villas opiparè extruunt, & domos ditissimè exornant, & familias numerosissimè comparant; sed in istis omnibus, in tantà affluentia rerum, nihil est præterquam ipse dominus pudendum. nec injurià. cummulata enim habent, quæ sedulo percolunt; ipsi autem horridi, inculti, indoctique circumferunt. Igitur illas ædificiorum species, in quas patrimonium sua profuderunt, amœnissimas, & exstructissimas, & ornatissimas deprehendas: villas æmulas urbium conditas, domos vice templorum exornatas, familias numerosissimas & calamistratas, opiparam supellectilem, omnia affluentia, omnia opulenta, ² omnia ornata, præter ipsum dominum, qui solus, ³ Tantali vice, in suis divitiis inops,

INTERPRETATIO.

sicut Plato, sicut Pythagoras vixerunt; nec me pudet quod ignorem rectè vivere. nunquam sanè audebis hoc dicere. Sed præcipuè demirandum est, quod illa qua nequaquam volunt credi ignorare, nihilominus non curant discere, & à se removere volunt eruditionem simul & inscientiam ejusdem artis. Ergo si expendas quotidianas eorum rationes, reperies in actis plurima consumpta profusa, & nihil in seipso, hoc est, in cultum sui Genii; qui cultus nihil est aliud nisi Arcanum Philosophiæ. Ædificant quidem villas prorsus magnificè, & condecorant suas ades opulentissimè, atque emunt quamplurimos servos; verum in his universis, & in tantà abundantia opum nihil est turpe, nisi ipse dominus. Et meritò, nam habent ea, quibus ipsi egregiè student, coaggregata; ipsi verò ambiunt ea hispidi, inornati, & ignari. Reperias ergo illas facies ædificiorum, in quas prodegerunt sua bona, gratissimas, optimè ædificatas, & maximè condecoratas: exstructas villas, quæ cum urbibus continent, ades ornatas veluti fana, quamplurimos servos, eosque cincinnatos, lautam supellectilem, cuncta abundantia, cuncta locupletia, cuncta decorata, excepto ipso domino, qui unus adinstar Tantali in suis opibus pauper, indi-

NOTÆ.

1. Si quotidiana eorum æra dispungas.] Id est, rationes, quibus continentur æra quotidie tum data tum accepta. Papinianus, De verborum significatione: Dispungere est conferre accepta & data. Bremenensis codex, teste Elmenhorst. habet: si quotidiana eorum acta dispungas, quod mihi valde probatur, idem quippè habent membranæ Thuanæ jam à me laudatæ sæpius, Acta quotidiana rationes sunt Græcis ἑπὶ τὰς ἡμέρας.

2. Omnia ornata præter ipsum dominum.] Talis erat dives ille in quem spuit Diogenes causatus, præter ipsum, nihil se in ejus ædibus sordidi loci reperire què posset spueri: rem narrat Galenus, in Exhortatione ad artes.

3. Tantali vice.] Horatius, Satyræ lib. 1.

Tantalus à labris sitiens fugientia captat

Flumina, &c.

Ad quem locum respexisse videtur non

T T t t ij

egens, pauper, non quidem fluentum illum fugitivum captat, ¹ & fallacis undæ sitit, sed veræ Beatitudinis, ² id est, secundæ vitæ & prudentiæ fortunatissimæ esurit, & sitit. Quippè non intelligit, æquè divites spectari solere, ut equos mercamur. Neque enim in emendis ³ equis phaleras consideramus, & ³ baltei polimina inspicimus, & ornatissimæ cervicis diuitias contemplamur; si ex argento & auro & gemmis ⁴ monilia variegata dependent; si plena artis ornamenta capiti & collo circumjacent; si fræna cælata, si ephippia fucata, si cingula aurata sint: sed istis omnibus exuviis amolitis, equum ipsum nudum, ¹⁰ & solum corpus ejus & animum contemplamur. ut sit ad speciem honestus, ad cursum vegetus, & ad vecturam validus. jam primum in corpore si sit

*Argutum caput, & brevis alvus, obesaque terga,
Luxurietque thoris animosum pectus honestis,*
¹⁵ Præterea, si duplex agitur per lumbos spina. Volo enim non modò

I N T E R P R E T A T I O.

gus, egenus, non inhiat quidem huic fluvio fugaci, neque sitit illam vanam aquam, verum esurit & sitit veram felicitatem, hoc est, vitam & prudentiam beatissimam. Etenim non videt opulentos homines sic solitos considerari, quemadmodum emimus equos. Nam, quando mercamur equos, non spectamus phaleras, neque polituras intuemur baltei, neque consideramus opes colli exornatissimi, an monilia pretii diversi ex auro & argento, ac gemmis ex ipso pendeant; an ornamenta summâ arte elaborata circumdant ejus caput ac

cervices; an fræna sint cælata, an ephippia sint picta, an cingula sint deaurata: verum, remotis cunctis his spoliis, consideramus ipsum equum nudum, & solum ejus corpus, & vigorem animi, ut nempe sit decorus specie, animosus ad cursum, & robustus ad vehendum. Ac primum an sit in ejus corpore

Caput exile, & parvus venter, ac clunes præpingues,
Et generosum ejus pectus abundet pulpis decoris.

Insuper, an spina duplex ducatur per lumbos, nam volo, ut non solum cele-

N O T Æ.

ster, cùm dicit, non quidem fluentum illum fugitivum captat. ubi etiam obiter observa illum neutro genere pro illud, nisi mendum subit.

1. Et fallacis undæ sitit, &c.] Sic lege, non sitim, quod est in vulgatis. Hanc emendationem eidem ignotæ manui debeo, de quâ jam supra. Sitio & esurio cum genitivo, phrasis Græca est.

2. Id est secunda vita.] An alterius vita? an potius fausta ac fortunata? Porò lectio hæc est Joan. Salisb. Romana editio habet fortasse melius sit-
cera vita,

3. Baltei polimina.] Bakeum in equo intelligo lorum pectorale, quod bullis auratis sæpè ornant.

4. Monilia variegata.] Sic restituit Brantius, ac sanè benè. Vulgati habent, monilia varia gaze, quod minus arri-det. cùm præsertim jam dixerit ex argento, & auro, & gemmis, aded ut hoc varia gaze sit tantum inutilis priorum horum repetitio.

5. Argutum caput, &c.] Desumpti sunt hi versus ex lib. 3. Georgic. Virgilii, ubi egregiam generosi equi descriptionem vide,

perniciter, verum etiam mollior perveniat. ¹ Similiter igitur & in hominibus contemplandis noli illa aliena aestimare, sed ipsum hominem penitus considera: ² ipsum, ut meum Socratem, pauperem specta. Aliena autem voco, quæ parentes pepererunt, & quæ Fortuna largita est. quorum nihil laudibus Socratis mei admisceo: nullam generositatem, nullam prosapiam, nullos longos natales, nullas invidiosas divitias. Hæc enim cuncta, ut dico, aliena sunt: ³ Sate Prothanio, gloria est, qui talis fuit, ut nepotem ejus non puderet. Igitur omnia similiter aliena numeres licebit. Generosus est? parentes laudas. Dives est? non credo Fortunæ. Nec magis ista adnumero. Validus est? agitudine fatigabitur. Pernix est? abibit in senectutem. Formosus est? expecta paulisper, & non erit. Atenim bonis artibus doctus & apprime est eruditus, &, quantum licet homini, sapiens, & boni consultus? tandem aliquando ipsum virum laudas. Hoc enim nec à patre hæreditarium est, nec casu pendulum, ⁴ nec à suffragio anniculum, nec à

INTERPRETATIO.

riter vehat, sed ut leniter quoque. Eadem ergo ratione, dum consideras homines, ne specta illa aliena, verum contemplare intus ipsum hominem, intus ipso inopem, veluti meum Socratem. Illa autem appello aliena, quæ genitores procreaverunt, & quæ Fortuna tribuit, quorum nihil infero encomiis mei Socratis: nullam nobilitatem, nullam stirpem, nullas prolixas series avorum, nullas opes obnoxias invidia. Nam ea omnia sunt aliena, ut aio. Cum dicis fili Prothanii, est ipsius laus, qui hujusmodi fuit, ut non esset decori suo nepoti. Poteris ergo itidem

recensere omnia aliena: si dicas est nobilis; si dicas ejus parentes: si dicas est locuples; non fido Fortuna. Neque potius accensio hac bonis. Si est robustus, frangatur morbo. si est celer cursu, deveniat ad senium. si est pulcher, mane tantisper, & non eris amplius. Verum, inquis, instructus est, & optime excultus bonis disciplinis, & prudens est quantum homo potest esse, & gnarus boni, iam demum laudas virum ipsum, nam hoc neque relictum est ipso à patre, neque dependet à Fortunâ, neque collatum est in annum suffragiis populi, neque

NOTÆ.

1. Similiter igitur & in hominibus contemplandis, &c.] Macrob. Saturnal. lib. 1. cap. 11. Quemadmodum stultus est qui empturus equum non ipsum inspicit, sed stratum ejus ac franos: sic stultissimus est, qui hominem aut ex veste, aut ex conditione, quæ modo vestis, nobis circumdata est, æstimandum putat.

2. ipsum ut meum Socratem pauperem specta.] Socrates ipse, in Apologiâ uâ apud Platonem, iudicibus suis affirmat se nullam documentorum, monitorumque suorum mercedem exegisse aut petisse, cujus rei maximum argu-

mentum affert suam paupertatem.

3. Sate Prothanio gloria est, qui talis fuit, &c.] Omissam arbitror vocem ejus, aut similem post hæc verba gloria est. Supplevi illam. MS. Thuanus habet Prothaonis, ut etiam legisse se in quibusdam veteribus codicibus Theodorus Cantarus ait in notis ad lib. 2. Arnobii contra gentes, qui inde Prothonio se legere malle ait, nescio quo fundamento nixus.

4. Nec à suffragio anniculum.] Annuum, quales erant Magistratus Romani omnes, exceptis Censoribus, qui erant quinquennales.

à corpore caducum, nec ab ætate mutabile. Hæc omnia meus Socrates habuit, & ideo cætera habere contempsit. Quin ergo & tu ad studium Sapientiæ te ingeris, vel properas saltem, ut nihil alienum in laudibus tuis audias: sed ut, qui te volet nobilitare, æquè laudet, ¹ ut Accius Ulysses laudavit in Philocteta suo, in ejus Tragediæ principio:

*Inclute, 2 parvâ prodite patriâ
 Nomine celebri, claroque potens
 Pectore, 3 Achivis classibus auctor
 4 Gravis Dardaniis gentibus ultor,
 Laërtiade.*

Novissimè patrem memorat. Cæterum omnes laudes ejus viri audistis. Nihil inde nec Laertes sibi, nec Anticlea, nec Acrisius vindicat. Hæc enim tota, ut vides, laudis hujus propria Ulyssis possessio est. Nec aliud

INTERPRETATIO.

fluxum est, ut pendeat à corpore, neque potest immutari senio. Meus Socrates possedit ista omnia, propterea neque possidere alia. Quare igitur non te inducis ad studium Sapientiæ? aut certè quamprimum id das operam, ut nihil audias extraneum in tuis praconiis: verum, ut quisquis aggredietur te laudare, eodem modo te celebret, quo Accius celebravit Ulysses in suo Philocteta, initio Tragediæ illius

O illustris vir, oriunde ex angustâ

*patriâ,
 Inclyto nomine, & valens insigni
 Animo, qui fuisti suavor belli navibus
 Grajis
 Vindex exitiabilis populis Trojanis,
 Fili Laërtæ.
 Ultimo loco mentionem facit parentis. Porro audivistis omnia praconia illius viri, nihil ex his sumunt neque Laertes, neque Anticlea, neque Acrisius. Nam tota possessio hujus encomii, ut cernis, peculiariter pertinet ad Ulysses.*

NOTÆ.

1. Ut Accius Ulysses laudavit in Philocteta suo.] Extant & alia ejusdem Lucii Accii fragmenta sub hujus Comœdiæ nomine, inter quæ miror hos versus ab Apuleio laudatos, non esse relatos.

2. Parvâ prodite patriâ.] Ithacâ parvâ insula in mari Ionio.

3. Achivis classibus auctor.] Benè. Sic M^S. Thuan. & editio Elmenhorstii. Scriber, *auctor*. Non tantum in Aulide obsessos adversâ tempestate, & ab incepro jam desistere cogitantes præ tædio Græcos in suscepto oppugnandæ Trojæ consilio Ulysses confirmavit, verum & post, nono obsidionis anno, Agamemnoni fugam tarpem suadenti fortiter obstitit.

4. Gravis Dardaniis gentibus ultor.]

Vindex opprobrii, raptu Helenæ, toti Græco nomini illati.

5. Nec Laertes sibi, nec Anticlea, nec Acrisius.] Pater, Mater, & Avus. Ipse Ulysses apud Ovid. lib. 13. Metamorph. *Nam mihi Laertes pater est, Acrisius illi,*

Jupiter huic.

Fuit & alter Acrisius Danaës pater. Porro tradunt Anticleam cum duceretur ad Laërtæ nuptias, vel, ut alii volunt, cum jam nupisset, & ad Oraculum pergeret consultura, à Sisyphe latrone Æoli filio captam stupratamque fuisse, multique existimant ex eo concubitu conceptum Ulysses. Certè exprobrat ipsi Ajax apud Ovid. lib. 13. quod sit *sanguine cretæ*

Sisyphe.

te in eodem Ulyſſe Homerus docet, qui ſemper ei comitem voluit eſſe Prudentiam: quam poëtico ritu Minervam nuncupavit. Igitur, hac eâdem comite, omnia horrenda ſubiit, omnia adverſa ſuperavit. Quippe, eâ adjutrice, ¹ Cyclopiſ ſpecus introivit; ſed egreſſus eſt: ² Soliſ boves vidit; ſed abſtinuit: ³ ad Inferos demeavit; ⁴ & aſcendit. eâdem ſ Sapientiâ comite, ⁵ Scyllam præternavigavit; nec ereptus eſt: Charybdi conſeptus eſt; nec retentus eſt: ⁶ Circeſ poculum bibit; nec mutatus eſt: ⁷ ad Lotophagos acceſſit; nec remanſit: ⁸ Sireneſ audivit; nec acceſſit.

INTERPRETATIO.

Neque tibi offendit aliud in eodem Ulyſſe Homerus, qui addidit ſemper ei comitem Prudentiam, quam appellavit Palladem more poëtico. Ergo ſtipatus eâdem hac prudentiâ expoſuit ſe omnibus horrendis periculis, viciſ omneſ adverſitateſ. Nam ingreſſus eſt ſpeculuncam Cyclopiſ; verùm exiit ex eâ: conſpexit boveſ Soliſ; verùm ſibi tem-

peravit ab iis violandis: deſcendit ad Tartara; ſed remeavit. ſtipatus eâdem prudentiâ tranſiit Scyllam; neque abſorptus eſt: circumvenit eſt Charybdî; neque detentus eſt eâ: hauſit pateram Circeſ; neque transformatus eſt: venit ad Lotophagos; neque immoratus eſt apud eoſ: audivit Sirenaſ; neque eaſ adiit.

NOTÆ.

1. Cyclopiſ ſpecus introivit, ſed egreſſus eſt.] Vide Odyſſ. lib. 9.
2. Soliſ boveſ vidit, ſed abſtinuit.] Odyſſ. lib. 12.
3. Ad Inferoſ demeavit.] Circeſ juiſſu. Odyſſ. lib. 11.
4. Et aſcendit.] Odyſſ. 12.
5. Scyllam, &c. Charybdi conſeptus eſt.] Eodem libro 12. Odyſſ.
6. Circeſ poculum bibit; nec mutatus eſt.] Pharmaco Moly à Mercurio accepto præmunitus. Odyſſ. 10.
7. Ad Lotophagoſ acceſſit, &c. neſ remanſit.] Odyſſ. 9.
8. Sireneſ audivit, &c.] Odyſſ. 12.

LUCII APULEII MADAURENSIS PLATONICI LIBER DE MUNDO.

CONSIDERANTI mihi, & diligentius intuenti, sæpè aliàs, & Faustine, mihi virtutis indagatrix, expultrixque vitiorum, di-

INTERPRETATIO.

CUM contempler, & inspicerem | investigatrix virtutis, & fugatrix vi-
studiosus, ô Faustine, Philosophia | tiorum, mihi videbatur participare res

NOTÆ.

1. *Consideranti mihi.*] Liber hic in MSS. codd. & apud D. August. *De Civitate Dei*, lib. 4. cap. 2. inscribitur *De Mundo*. Rom. Aldus, & Basileenf. habent: *Apuleii Philosophi Platonici Cosmographia, sive de Mundo, ad Faustinum*. Interpretatio est libri Aristotelis *ἡ Κόσμος*, paulò tamen liberior, in hac enim non singula verba Aristotelis minutatim consecutus est Apuleius, sed periphrastice interdum sententiam expressit: quædam adjecit ex Theophrasto: quædam etiam de suo. Bonaventura Vulcanius affirmat in hoc libello Apuleium ita propriè & eleganter omnes Græcanici sermonis delicias ac Veneres expressisse, adeoque integrè optimi interpretis partes expievisse, ut hic liber studiosis utriusque Linguae veluti Canon quidam atque exemplar ad imitandum proponi debeat. Porro, etsi docti quidam viri librum *ἡ Κόσμος* Aristotelis esse negent, plerique tamen

affirmant auctoritate ducti Philoponi, qui lib. 7. de Mundi æternitate contra Proclum, argument. 6. laudat eum sub Aristotelis nomine, locumque ejus citat, qui etiamnum in libro *ἡ Κόσμος* consimilis legitur.

2. *O Faustine.*] Huic & librum de Philosophiâ Morali inscribit Aristoteles suum *ἡ Κόσμος* Alexandro magnò mittit cum eâtem prorsus præfatione de Laudibus Philosophiæ, atque ejus præsertim, quæ in Naturæ cognitione versatur. Porro, loca Aristotelis similia huc afferre superfedo, ne necesse habeam totum ejus librum exscribere. Si quid autem occurrerit ab eo diversum, illud annotabo obiter: item, quæ clariora apud Aristotelem videbuntur huicque elucidando apta.

3. *Virtutis indagatrix, expultrixque vitiorum.*] Expressum ex Cicerone, l. 5. Tuscul. quæst. *O vita Philosophia dux? &c.*

vinarum

vinarum particeps rerum Philosophia videbatur: & nunc maxime, cum naturæ interpretationem, & remotarum ab oculis rerum investigationem sibi vindicaret. Nam cum cæteri magnitudinæ rei territi, ejusmodi laborem arduum & profundum existimarent; sola Philosophia suum non despexit ingenium. nec indignam se existimavit, cui divinarum & humanarum rerum disceptatio deferatur. sed conducere ac decere tam bonas artes, ¹ & congruere istiusmodi curam talibus studiis, & moribus cum ingenuitate professionis suæ credidit. Nam ² cum homines Mundum ejusque penetralia corpore adire non possent, & è terreno domicilio illas regiones inspicere; Philosophiam ducem nacti, ¹⁰ ejusque inventis imbuti, animo peregrinari ausi sunt per Cæli plagas, his itineribus, quæ exploratione acuminis sui, pervia Sapientiæ, solis cogitationibus viderant: ut, cum ipsius intervalli conditione à mundi viciniâ Natura nos secretos esse voluisset, immensitati tamen ejus volucrique curriculo, cogitationum nostrarum nos pernicitas intimare, ¹⁵ facillimèque ea, de quibus origo ejus est, anima divinis oculis suis

INTERPRETATIO.

divinæ, cum alio tempore sapè, tum præsertim nunc, siquidem sibi assumit explicationem naturæ, & indagacionem rerum dissitarum à conspectu nostro. Cum enim reliqui terrestres amplitudine rei, crederent talem laborem difficilem & abstrusum; una Philosophia non diffidit suo ingenio, & non putavit se esse indignam, cui disquisitio rerum divinarum & humanarum attribueretur. sed existimavit artes adeò bonas, esse utiles ac decoras, atque talem curam ejusmodi studiorum & morum, convenire cum honestate sui instituti. Cùm enim homines nequirent corpore lustrare

mundum & recessus ejus, neque inveniri illa loca ex habitatione terrestri sortiti duarum Philosophiam, & instructi ejus inventis, non dubitaverunt mente ambulare per Cæli tractus, viis illis quas investigatione sui ingenii perspexerant solis cogitationibus, apertas esse Sapientiæ: ut, tamen si Natura voluerit nos à finibus mundi remotos esse, ipsa naturâ interapedinis, nihilominus celeritas nostrarum cogitationum nos penitus inferret in ejus immensitatem, & velocem cursum; & mens facillimè videt, & recognovit suis divinis oculis

NOTA.

1. Et congruere istiusmodi curam talibus studiis & moribus cum ingenuitate professionis suæ credidit.] Phrasis hæc non videtur omnino sana. Sensum tamen elicti quàm potui optimum. neque enim habeo unde emendem.

2. Cùm homines mundum ejusque penetralia corpore adire non possent.] Ovid. lib. 15. Metamorphos. de Pythaga. loquens:

— isque, licet Cæli regione remotus,
Mente Deos adiit: & qua Natura
negabat

Visionibus humanis, oculis ea possidet
Apul.

hauser.

3. Ea, de quibus origo ejus est, anima divinis oculis, &c.] Coelestia corpora & Cælum ipsum, unde traxisse originem animam non humanam modò, verùm & cæterorum animalium Plato vult, & Platonem secutus Virgilius Æneid. 6.

Principio cælum, & terras camposque
liquentes,

Lucentemque globum Luna, Titaniam,
que astra

Spiritus intus alit, totamque infusus
per artus

V V u u

aspexit & agnovit, aliisque etiam ejus scientiam tradidit. veluti ¹ propheta quidam Deorum majestate completi effantur cæteris, quæ divino beneficio soli vident. Quare & eos qui nobis unius loci ingenia qualitatesque describunt, aut mœnia urbis, aut alicujus annis fluentia, aut amoenitates & magnitudines montium, atque alia multa descripta ab aliis plerique studiosè legunt. ² Nylæ juga, ³ & penetralia Coryci, ⁴ & Olympi acra, & ⁵ Ossa ardua, & alia hujusmodi

I N T E R P R E T A T I O.

illa, ex quibus orta est. & dedit etiam
aliis cognitionem ipsius Cœli, quemad-
modum quidam propheta repleti numi-
ne divino, eloquuntur aliis, quae ipsi
soli aspiciunt munere Deorum. Quapro-
pter multi attende etiam reuerentissimos,
qui nobis describunt uisum & uiscu-

tes anius regionis, vel muros civitatis
alicujus, v. l. eursum cuiuspiam fluvii,
vel amoenitates, & altitudines mon-
tium, plurimaeque alia jam descripta ab
aliis, efferunt laudibus cacumina Nysae,
& Coryci montis, & juga Olympi, &
praeputia Ossae, neque ultra cuiusmodi

N O T E.

Mens agitat molem, & magno se corpore miscet.

Inde hominum pecudumque genus,
vitaque volantium,

Et quæ marmoreo fert monstra sub
aquo pontus.

Ignæus est ollis vigor & cœlestis origo
Seminibus, &c.

1. *Propheta quidam Deorum majesta-
te completi.*] Minutius Felix in Octav.
pleni & mixti Deo vates.

2. *Nyfa juga.*] Nyfa hæc, seu Nyssa, Indiz urbs est Straboni lib. 15. & Plinio, lib. 6. cap. 21. à Baccho & ab ejus nutrice Nyssâ cognominata. quæ mon- tem habet sibi imminentem nomine Μῆρος, id est, *femur*. unde orta est fa- bula, quâ fertur Bacchus, matre Seme- le fulgure extinctâ, Jovis femori insu- tus, quod in Μῆρῷ illo monte fuerit educatus primis infantie temporibus, quin & à Nyssâ Nyssæus Bacchus dictus est, & Dionysius. Est & alia Nyssa op- pidum Eubœæ Stephano, in cujus agro fabulantur, die eodem & vites florere, & uvas maturefcere. Item & vicus in He- licone Baccho sacer, teste eodem. Duas præterea Nyssas urbes alimorat Ptole- mæus, unam in Lyciâ, alteram in Io- niâ.

3. *Et penetralia Coryci.*] Aristot. hīc
 Κούρηα ἀπὸρ. Corycus Straboni l. 14
 Promontorium est Ciliciæ, supra quod

ad viginti stadia, antrum est Corycium.
circa illud optimus trocus nascitur. ac
Corycium antrum, de quo nunc agi-
tur, non illud est: verum antrum Par-
nassi montis in Phocide, cuius etiam
memorat Strabo lib. 9. *Ἐρωσμενὶς δ'
ἐστὶ πᾶς ὁ Παρνακὸς ἔχων ὄψασι καὶ
ἄλλα γὰρ τὰ πρῶτον· τὴν καὶ ἀγνὸς ἀνέβη·
ὅν ἐστι γνώμενται καὶ καλλιόν τὸ
Κυρῶνιον, νομίζοντες ὅτιον ἀνέβησαν τὴν
Κιχινίαν.* Parnassus totus sacer est, ha-
betque specus, & alia loca, quæ reli-
giōse honorantur atque coluntur. ē quib-
us notissimum est ac pulcherrimum
Corycium antrum Nymphæum, ejus-
dem nominis ac Cilicium. Ab illo an-
tro Mufas Ovidius appellat *Corycideas*
Nymphas, lib. 1. Metamorphos. in fa-
bulâ Deucalionis & Pyrrhae, Corycus
item mons est Pamphyliæ præcelsus ac
portuosus, idēque piratarum insidiis
opportunus, ab hoc tractum adagium
*Κορυαῖος· ἡ κορυαῖος Corycaus aus-
cultativus, de quo vide Erasimum Chiliad.*
1. Cent. 2.

4. *Et Olympi acra*] Olympus mons
in Thessaliâ altissimus, de quo jam aliâs.
acra Olympi sunt ejus juga, ἄκρον Gre-
cis *summum*, *extremum*.

5. *Offa ardua.*] Offa alius Thessalitz
mons Olympo proximus & Peliz, qui
quidem montes Gigantum conatibus
& cæde celeberrimi sunt.

sola duntaxat & singula extollunt. Quorum miseret me, cū tanto perire nec magnis & oppido paucis : inexplicabili admiratione capiuntur. Hoc illis evenire adeo non est mirabile ; cū nihil majus susceperint, neque ad aliquid intenderint, quod majore diligentia contemplandum esset. Ceterū, si terrarum orbem, omnemque Mundum contemplari pariter aliquando potuissent, minus exiguas ejus & singulas partes dignas laudibus credidissent, quibus esset Universitas comprehensa. Quare nos Aristotelem prudentissimum & doctissimum Philosophum, & Theophrastum auctorem secuti, quantum possumus cogitatione contingere, dicemus de omni hac cœlesti ratione, naturas & officia complexi, & cur & quemadmodum moveantur, explicabimus.

1 MUNDUS omnis societate Cœli & Terræ constat, & eorum naturis, quæ utriusque sunt. Vel sic : Mundus est ornata ordinatio, Dei munere, Deorum rectâ custodiâ, 4 ejus cardinem, (sic enim dixerim Centrum,) robustum & immobilem, genitrix atque alitrix animantium 5 omnium habet tellus : supernis omnibus, ut videri potest, Aëris liquiditate, ad modum tegminis, septis & opertis. 1 Ultra, Deorum domus est, quod vocamus Cœlum : quod quidem divinis corporibus onustum videmus, ignibus pulcherrimis & perlucidis Solis & Lunæ, & reliquo-

INTERPRETATIO.

tantum, ac singula quidem eorum. Quorum misereor, quod corripiantur admiratione inenarrabili rerum non adeo magnarum, & admodum paucarum. Porro non mirum est quod illis contingat, cū nihil viderint majus, neque quidquam observaverint quod esset considerandum diligentius. At si potuissent unquam considerare orbem terrarum, simulque universum Mundum, putavissent parvas & singulas ejus partes minus dignas laudibus, siquidem cognovissent eas universas. Quapropter nos sequentes Aristotelem sapientissimum & eruditissimum Philosophum, & Theophrastum duces, differemus de his omnibus quæ ad Cœlos pertinent, quantum possumus assequi animo, amplexi naturas &

munera eorum, atque exponemus quare, & quomodo circumagantur.

TOTUS mundus constans est ex connexionem Cœli & Terræ, & naturarum illarum rerum, quæ pertinent ad utrumque. Vel hoc modo : Mundus est ordo rerum decoratus beneficio Dei, rectâ tutela Deorum, ejus Terra procreatrix & nutritrix cunctorum animalium, tenet cardinem firmum & immobilem, (nam sic voco Centrum,) cunctis superioribus ejus partibus cinctis, & rebus fluiditate Aëris, tanquam operculo, ut videri est, Uterius, est domicilium Deorum, quod appellamus Cœlum, quod cernimus quidem aëreum corporibus divinis, facibus pulcherrimis & clarissimis Solis & Lunæ, ac cæterorum

NOTÆ.

1. Inexplicabili admiratione capiuntur.] Sic lib. 11. de Afino : inexplicabili voluptate divini simulachri perfruebar.

2. Et Theophrastum.] Eiusdem Arist. discipulum.

3. Mundus omnis societate cœli &

terra constat. &c.] Hinc exordium habet caput 2. lib. 2. de Cœlo.

4. Cujus cardinem, sic enim dixerim centrum] Improprè tamen, neque enim centrum solum sphaeræ cardo esse potest, sed totus axis.

5. Ultra.] Hoc est, supra Aërem.

V.V. u. ij,

rum Siderum, cum quibus fertur per orbem, dierum noctiumque cur-
 riculis ¹ agens stellarum choros ² intermino lapsu, finem nullâ ævi de-
 fectione facturâ. Sed cum omne Cælum ita revolvatur ut sphaera,
 eam tamen ³ radicibus oportet teneri, quas divina machinatio vertici-
 bus affixit. ut in tornando artifex solet forcipe materiam comprehen-
 sam reciprocò volumine rotundare. eos Polos dicimus: à quibus vel-
 5 ut à cardinibus ⁴ discretio quædam profecta, Axis est dictus, divisor
 & determinator Mundi, Orbem terræ in medietate constituens. Ve-
 rum hi vertices, quos immobiles diximus, ita sunt, ⁵ ut supra caput
 10 alter appareat ex parte Boreæ, qui Septentrionalis vocatur: alter au-
 tem ⁶ Antarticus humo tegitur, humidus & austrinis vaporibus mol-
 lis. Sed Cælum ipsum, ⁷ stellæque cœligenæ, omnisque sidera com-
 pago, ⁸ Æther vocatur: non, ut quidam putant, quod ignitus sit & in-
 census; sed quod cursibus rapidis semper rotetur: Elementum ve-
 15 rò non unum ex quatuor quæ nota sunt cunctis, sed longè aliud,

I N T E R P R E T A T I O.

*Astorum, cum quibus facibus move-
 tur in circulum gyrationibus diurnis &
 nocturnis, ducens cœlus stellarum cursu
 indeficiente, nullo defectu temporis ipsam
 finituro. At cum totum cælum conver-
 tatur quemadmodum globus, necesse ta-
 men est ut retineatur radicibus, quas
 ars divina appigit cardinibus. quem-
 admodum faber solet alternâ versatio-
 ne rotundum efficere lignum arreptum
 forcipe inter versandum. eos vocamus
 Polos: à quibus separatio quædam pro-
 diens tanquam à verticibus, axis vo-
 catus est, discretor & separator Mundi,*

*collocans globum terra in medio. At hi
 cardines, quos diximus esse immobiles, sic
 sunt positi, ut unus emineat supra caput
 nostrum Septentriones versus, qui dicitur
 Arcticus: alter verò Antarticus operi-
 tur tellure, estque madidus. & mollis
 vaporibus Noti. At ipsum Cælum, &
 sidera cœlestia, & tota compages astro-
 rum appellatur Æther: non quia sit
 inflammatus & accensus, ut quidam
 existimant, sed quia assidue vertitur
 velocissimis motibus: est autem Ele-
 mentum, non unum ex quatuor quæ
 sunt cognita omnibus, sed multum diver-*

N O T A.

1. *Agens stellarum choros.*] Lib. de
 Deo Socratis: aliosque itidem radian-
 tes Deos, quibus Cœli chororum comptum
 & coronatum sudâ tempestate visimus.
 2. *Intermino lapsu.*] Aristot. *de ætæ.*
 3. *Radicibus.*] Polis, qui, cum cæte-
 ra moveantur, soli immoti manent:
 quemadmodum & arborum radices im-
 mortæ stant dum ramos ventus agitat.
 4. *Discretio quædam.*] Linea discer-
 nens, & pervadens sphaeram.
 5. *Ut supra caput alter apparent.*
 &c.] Nobis, quibus sphaera obliqua est,
 & latitudo Septentrionalis. Iis verò,
 quibus sphaera recta, neuter polus at-
 tollitur: iis, quibus Australis latitudo,

attollitur Antarticus, ut patet ex ipsis
 sphaeræ elementis.

6. *Antarticus.*] Sic dictus, quod sit
 contra Borealem, cui Arctico nomen
 est, ab Uræ lidere, quod propè ipsum
 visitur.

7. *Stellæque Cœligena.*] In Cœlo or-
 tæ, & ex Cœli substantiâ conflatæ.

8. *Æther vocatur, non, ut quidam
 putant, quod ignitus sit & incensus,
 sed quod cursibus rapidis semper rote-
 tur.*] Hoc est, ut habet hic Aristoteles,
 non ἀπὸ τοῦ αἵματος, à flagrando, sed
 ἀπὸ τοῦ αἰθέρος, quod semper curras,
 æther dictus est.

¹ numero quintum, ordine primum, genere divinum & inviolabile. Jam Astorum innumerabilis multitudo, partim labitur cum ² orbis inerrantis regione, ³ quam cingulo ambit ⁴ Signifer, obliquâ complexione circumdatus, ⁵ & signis duodecim illuminatus: partim errantibus stellis, quæ neque priorum motus habent, nec sanè inter se similes & æquales; sed affixæ diversis globis, ⁶ inordinatum, ut sic dixerim, ordinem servant: aliæque ultrâ sunt, ⁷ aliæ citrà. Stellæ, quæ propter naturam ejusmodi nullis creduntur erroribus vagæ, & infinitos numero greges ducunt, & ⁸ simplex Ætheris dorsum almâ & sacratâ amœnitate lucis coronant. ⁹ Septem verò Deorum nominibus illustres, totidem orbibus affixæ sunt, & gradatim sibimet superlatæ, ¹⁰ ut superior inferiore sit major, ac vicissim mutuis adhesionibus nexæ, complexu illius Orbis, qui Inenarrabilis dicitur, continentur.

INTERPRETATIO.

sum, quintum numero, primum ordine, naturâ divinum, & incorruptibile. In finitus autem numerus Stellarum partim convertitur cum tractu Cœli inerrabilis, quem instar baltei Zodiacus circumdat, circumpositus obliquo ambitu, & illustratus duodecim constellationibus: partim suas stellas errantes, quæ neque habent cursus priorum, neque eorû sunt similes & æquales inter se: sed adherentes circulis variis, observant ordinem inordinatum, ut ita dicam: & alia ulteriores sunt, alia citiores.

Stella, quæ ex naturâ suâ non existimantur vagari ullis erroribus, trahunt secum innumeras turbas aliarum stellarum, & cingunt simplex tergum Cœli almâ & divinâ jucunditate luminis. At septem insignita vocabulis Deorum, adnexa sunt totidem circulis, & invicem superimposita per gradus, ita ut superius Cælum sit majus inferiore, & alligata invicem adhesionibus reciproci, comprehenduntur ambitu illius Cœli, quod appellatur Firmamentum.

NOTÆ.

1. Numero quintum.] Hinc & quinta essentia dicitur.

2. Orbis inerrantis.] Cœli ἀπλανῆς, Firmamenti nempe, cui affixa Sidera ἀπλανῆ dicta, quod eundem semper inter se situm servant, & uno omnia tenore quotidie ab Oriente Occidentem versus ferantur.

3. Quam Circulorum ambit signifer.] VVovvex, legit quam circula ambit signifer, Elmenhorst, quam cingulo ambit signifer, huic in hæreo, & cingulo ambire intelligi circumdare instar cinguli, seu baltei.

4. Signifer.] Ζωοφόρος καὶ κλέμνος κύκλος Aristoteli, vulgò Zodiacus dicitur.

5. Signis duodecim.] Hæc sunt, Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius,

Capricornus, Aquarius, Pisces.

6. Inordinatum, ut sic dixerim, ordinem servant.] Aristot. ἀτακτοὶ τάξι.

7. Alia citra stella.] Sic interpungo: alia citra. Stella, ut vox stella pertineat ad sequentes quæ propter naturam, &c.

8. Simplex ætheris dorsum coronant.] Hoc vult Apuleius, omnes Stellas fixas in eadem esse superficie totius Cœli. Sic enim Aristoteles, τὸ μὲν δὲ ὅς ἀπλανῆν πλῆθος ἔστιν ἀπὸ διηκτον ἀθρόοις, καὶ πρὸς ὅτι μιά κενομένη ἐστὶ φαιάς τὴν συνπαύσας ἐναντί.

9. Septem verò.] Planetæ.

10. Ut superior inferiore sit major.] De orbibus intellige, non de stellis, ut patet ex Aristotele.

V V u u iij

Hic Phanonis globus, quem appellamus Saturnum, post quem Phaëtonis secundus est, quem Jovem dicimus: & loco tertio Pyrois, quem multi Herbalis, plures Martis stellam vocant. Hanc sequitur Stilbon, cui quidam Apollinis, ceteri Mercurii nomen dederunt. Quintus Phosphorus, Junonia, imò Veneris stella censetur. Deinde Solis est orbis: & ultima omnium Luna, altitudinis æthereæ principia determinans, & quæ divinas & immortales vivacitates ignium pascens, & ordinis ac semper aequalibus invasionibus solvitur atque separatur. Post eam verò pars est, quæ sancti Aetheris finibus coëscit, & cujus mensu-

INTERPRETATIO

Ibi est sphaera Phanonis, quam vocamus Saturnum, post quem secunda est Phaëtonis, quem appellamus Jovem; ac tertio loco est Pyrois, quem multi appellant stellam Herculis, plures verò Martis. Post eam est Stilbon, cui nonnulli imposuerunt vocabulum Apollinis, reliqui Mercurii, quinto loco numeratur Lucifer, stella Junonis, seu potius Veneris.

Postea est globus Solis: & Luna postrema omnium, discernens initium altitudinis cælestis, quæ Luna alens divinos, & semper ignos ardores flammaram, dissolvitur, & restituitur, importationibus materię statim, & semper aequalibus. Post illam autem est pars quæ continetur terminis divini Cali, cujus di-

NOTÆ

1. Hic Phanonis globus, quem appellamus Saturnum, post hunc Phaëton, &c.] Achilles Statius ad Aratum. *ὁ δὲ ὀψώντιος, ὁ δὲ πλάτων, ἐαδὲμ Πλανητῶν* habet nomina, quæ etiam videre est apud Firmicum, Astronomic. lib. 2.

2. Quem multi Herculis.] Egyptii, si Achilli Statio credimus, loco supracitato.

3. Stilbon.] Ptoleus etiam nominat Phæa, in Epinomie.

4. Quintus Phosphorus.] Aristoteli, *φωσφόρος*: Platoni & Achilli, Stalio, *Εὐφώρορ*.

5. Quæ divinas & immortales vivacitates ignium pascens, &c. & reparatur.] Hæc non habet Aristoteles. Videant hic noster ex Lactetio tacite loqui, qd̄ 1. f. Inter varias astorum causâs explicationes, hæc etiam offert.

Stive ipsi (astorum ignes) ferpere possunt

Quod unusquisque vocat, atque in omnes euntes,

Flammæ per cælum pascentes corpora passim, &c.

6. Ordinis, ac semper æqualibus invasionibus solvitur, atque reparatur.

tur.] Duas hypothesas ab hac omnino diversas offert initio libri de Deo Solaris, quibus varias Lune phases explicat. locum vide. Hæc quoque Lactetius ambat affert, quibus explicatis, & hanc etiam proponit his verbis:

Denique, cur nequeat semper nova Luna creari,

Ordine formarum certo, certisque figuris:

In quo dies priores adolere quæque creata,

Atque alia illius reparari in parte toroque,

Difficile est ratione docere, & videri vere verbis.

7. Cujus mensio appensaque distincta est natura mutabilis regio, & mortalis, ac jam paret terrena.] Hoc est, cujus spatio, quod suspensum est in medio Ethere, continetur pars illa Naturæ, quæ mutabilis est & mortalis, ac jam paret terrena. namp̄ regio elementaris, quæ sola secundum Aristotelem corruptibilis est, & mutabilis. Mitto varias hujus loci lectiones. huic, ut meliori, adhæreo. & certe magis cum Aristotelico textu congruit.

appensuque distincta est Naturæ mutabilis regio, & mortalis, ac jam pæne tertena: cujus primæ sunt partes tenuiores & vaporatæ. quippe cum finitimis Ætheris attingantur ardoribus, quantum maximis parva, & quantum rapidis possunt pigriora contingi. Sed ex eâ parte, quæ curculis finitimi inuritur Solis, ejaculantur atque emicant & scintillare flammæ quodam ostensæ oculis nostris videntur, quas Græci Cometas, & Docidas, & Bothynos appellant, quasque labi & fluere frequenter videntur, lucere, faciliusque restinguuntur. Exin inferioris Aëris qualitas turbidior infunditur, cui permixtus est glacialis rigor, sed superioris viciniâ claritatis & propinqui caloris afflatu nitescit, ac sinceriore interdum luce vestitur. Hujus sæpe mutabilis convertitur species: cum sit naturâ variabilis, & in nubes cogitur, & se reciprocis flabris aperitur, & in nubibus vehementibus rumpitur, niuibus etiam & glacie inhorrescit, & præcipiti grandine, desuper verberatur: turbine, flatibus, & typhonisque confictu fit procellosa: sed tellis fulminum,

INTERPRETATIO.

mensione, & suspensione discreta est Natura pars mutabilis, & corruptibilis; & ferè jam terrestris: cujus prima partes sunt tenuiores & æthereæ: quibus sanguantur à vicinis caloribus cæli, quantum exigua possunt tangi à maximis, & tardiora à velocissimis. Verum ab eâ parte, qua flagrat curibus propinqui Solis, quidam ignes apparentes nostro conspectui videntur erumpere, & exilire, ac fulgurare, quos Græci vocant Cometas, & Docidas, ac Bothynos, & quos sæpe cernimus cadere & fluere, fulgere, & facilius extinguuntur. Postea

natura turbulentior Aëris inferioris extenditur, cui rigiditas glacialis admixta est. ac splendet ea regio protinquantate fulgoris superioris, & adspiratione caloris vicini, & induitur aliquando puriore lumine. Variabilis ejus natura frequenter immutatur: ex se enim est marabilis, & densatur in nimbos, & patet alternis flabibus, & diffingitur pluvii violentiis, rigescit quoque nivibus, & glacie, & percutitur superne grandine corruente: fit tempestuosa vortice, ventis, & pugna turbini: verum inflammatur vi-

NOTÆ.

1. Quas Græci Cometas, & Docidas, & Bothynos appellant.] Latine dicere possis stellas crinitas, trabeculas igneas, & foveas. Ducus illæ dicuntur etiam & duas Plin. lib. 2. cap. 26. Emicant & trabes simili modo, quas docos vocant, quales cum Lacedæmonii classe visi, imperium Græcia amiserunt. De Bothynis seu foveis, & Cometis, & tauribus, & Capris, & cæteris ejusmodi, plura vide apud Aristotelem lib. 3. Meteorologicæ capp. 4. 5. 6. & 7. & apud Plinium lib. 2. capp. 25. & 26. Achilles Statius: *visus est vocari ait Cometæ, qui lucem habent in longum protensam amplexus in quæ.*

2. Cui permixtus est glacialis rigor.]

in mediâ nempe ejusdem Aëris regione, quam frigidam esse affirmat Aristoteles,

3. Luce vestitur.] Collustratur, ornatur. Sic Virgil. lib. 6. *Æneid.*

Largior hic campos æther & lumina vestis

Purpureo.

4. Typhonisque confictu.] Plin. lib. 2. cap. 48. *Majore verò illati (venti) pondere, incursumque, si laud siccam ruperint, turbem, procellam signum, qua vocatur à Græcis Etnephas: sin verò depresso sinu arctius rotati effragerint, sine igne, hoc est sine fulmine, vorticem faciunt: qui Typhon vocatur, id est, turbatus Etnephas.*

& missilium cœlestium jaculis ignescit. 1 Aëri Terra conjungitur, eaque in se suscipit maria. Hæc frequentatur animantibus, hæc silvarum viriditate vestitur, hæc fontium perennitate recreatur, hæc fluminum frigidos lapsus, nunc erroribus terrenis vehit, modò profundo in mari confundit: eadem infinitis coloribus floret; altitudine montium, camporum æquore, nemorum opacitate variatur: sinuosis inflexa litoribus, distincta insulis, villulis urbibusque collacens, quas sapiens genus homo communibus usibus fabricatur. Nec sum nescius, plerisque hujus operis auctores terrarum orbem ita divisisse: partem
 20 ejus insulas esse, partem verò continentem vocari: nescii omnem hanc terrenam immensitatem Atlantici maris ambitu coerceri, insulamque hanc unam esse cum insulis omnibus, Nam similes huic alias & alias minores circumfundit Oceanus, quæ tamen meritò videntur ignotæ: cum ne hanc quidem, cujus cultores fumus, omnem peragrarè possimus. Nam sicut hæ insulæ interfluuntur, quæ sunt in nostro mari: ita illæ in universo salo fretis latioribus ambiuntur. Elementorum inter se mutui nexus arctis affinitatibus implicantur, 2 & quinque conjuges copulæ his ordinatæ vicibus attinentur, ut adhæreant etiam gravioribus leviora. 3 Aquam in se habet tellus: & Aqua, ut alii putant,

I N T E R P R E T A T I O.

bratione fulminum, & jaculatione telorum cœlestium. Tellus finitima est Aëri, atque ipsa recipit in se maria. Hac habitatur ab animalibus, hac amicitur virore nemorum, hac respicitur jugi fluxu fontium, hac modò defert gelida fluentia: amnium flexibus terrestribus, modò ea commiscet in alto mari: ipsa proferi flores innumerorum colorum: variatur celsitudine montium, planitie camporum, densitate silvarum: spicata vepis anfractuosis, inspersa insulis, nitens villis. & oppidis, qua homines, prudentia animalium genus, adificanti ad utilitatem publicam. Neque ignoro quam plurimos scriptores hujus argumenti sedisse tribuisse globum: Tellurisui dicerent, partem ejus esse insulas, partem autem appellari continentem: ignorantes universam

hanc magnitudinem terra contineri circuitu maris Atlantici. & eam esse unam insulam simul cum universis insulis. Oceanus enim spargit circa ipsam alias atque alias minores similes ei, quæ nihilominus videntur jure esse incognita: quandoquidem non possumus perstrare vel hanc totam, cujus fumus incolæ. Quemadmodum enim hæc insula, qua sunt in nostro mari, interfluuntur: sic illæ, quæ sunt in toto Oceano, circumdantur fretis majoribus. Reciproca connexiones elementorum inter se complentur strictis cognationibus. & quinque vincula conjungentia copulantur sibi invicem, disposita hoc ordine, ut leviora adnectantur etiam gravioribus. Terra in se continet Aquam: & Aqua, quemadmodum existimant alii.

N O T A.

1. Aëri Terra jungitur.] Hæc incipit cap. 3. lib. 2. c. 1. & 2.

2. Et quinque conjuges copulæ.] Conjuges hæc conjungentes sonat, estque nomen adjectivum, quod refertur ad copulæ, nisi malimus Elementoristiam affectionem respicere, & legere, quinque-

juges (hoc est quintuplices) copulæ, ut erat in vulgatis.

3. Aquam in se habet tellus. &c.] Hanc Elementorum connexionem allat, & cerè clariùs, explicat hic Arist. πῦρ δὲ τυχὼν τῆς αἰθρῆς ἐν πύρρῳ χεῖματι ὑπερβαίνει τὴν αἰθρὰν, καὶ καταβύθισται ἐν αἰθρῇ.

vehit Terram: Aër ex Aquâ gignitur: Ignis ex Aëriâ densitate conflatur. Æther vicissim, Ignisque illi immortalis Dei vivacitate flammatur. Hujus divini Ignis origine incensi, per totius Mundi convexa illustribus facibus ignescunt. Superna quapropter Dii superi sedes habent, infima cæterorum animantium terrena possident genera, 5: per quæ serpunt, & erumpunt, & scatent flumina, fontes, & maria, quæ meatus, & lacunas, & origines habent in gremio terrarum. Ipsarum verò insularum, quæ sunt 3 in nostro mari dignæ memoratu, 4 Trinacria est, 5 Eubœa, 6 Cyprus, 7 atque Sardinia, Creta, 8 Peloponnesos, 9 Lesbos; minores autem 10 aliæ, ut nævuli quidam per 10

INTERPRETATIO.

fert Terram. Aër procreatur ex Aquâ: Ignis fit ex Aëre se spissiore. Æther vice versa, & illi ignes accenduntur ardore Dei immortalis. Inflammatis influxu illius Ignis divini, exardescunt in ignes lampadas per supremum dorsum universi mundi. Quam ob causam Dii cælestes habent pro habitationibus superiores loca, species terrestres reliquorum

animalium habent ima, per quæ fluvii, fontes, & maria errant, & prodeunt, & scaturiunt, quæ habent transitus & lamas, & scaturigines in sinu Telluris. Ex ipsis autem insulis, quæ sunt in nostro mari, digna memoriâ sunt Sicilia, Eubœa, Cyprus, & Sardinia, Creta, Peloponnesus, Lesbos; alia verò minores disseminata sunt per patentes plagas

NOTÆ.

ἐλαττονος τῇ μοίρῃ· λέγω δὲ, γῆς μᾶλλον ὡς ὕδατι, ὕδατος ἐν ἀέρι, ἀέρος ἐν πυρὶ, πυρὸς δὲ ἐν αἰθέρι, ἢ καί ποτε ἔστιν οὐρανὸς ἡνωτό. Quinque igitur hac Elementa in regionibus totidem globosè incubantia mundum ipsum ita totum coagmentarunt, ut minor regio semper à majori cobibetur. Terra (verbi gratiâ) ut ab Aqua globo, Aqua ab Aëris, hic ab Ignis. Ætheris denique globo Ignis coërceatur. Apuleius non connexionem continentis & contenti, sed mutuam eorumdem Elementorum transmutationem explicat.

1. Ignis ex aëriâ densitate.] Sed prius rarefactâ, & extenuatâ.

2. Immortalis Dei vivacitate.] Ardore & spiritu quem ipsi indidit supremus ille conditor orbis.

3. In nostro mari.] Mediterraneo. Solum enim illud alloit Græciam, ubi hæc scripsit Aristoteles.

4. Trinacria est.] Sicilia maxima totius Mediterranei maris insula, sic dictam putant ἀπὸ τριῶν ἀκρῶν, à tribus Promontoriis, Pachyno, scilicet, Lit-

Apul.

lybæo, & Peloro.

5. Eubœa.] Sita est in Ægeæ mari contra Bœotiam, à quâ Eurypo separatur.

6. Cyprus.] In extremo ferè Mediterraneo mari contra Syriam.

7. Atque Sardinia.] Cui adde Corsicam, quæ Græcis Κύπρις, eam non omittit Aristoteles. Hæ duæ insulæ positæ sunt contra Ligures & Hætruriam.

8. Peloponnesos.] Hodie Morea, Hæc tamen insula non est, sed peninsula, Corinthiaco Isthmo Græciæ continenti adhærens. Aristoteles certè, in hac insularum enumeratione, ejus non meminit.

9. Lesbos.] Sita est contra Troada hodie Metelin dicitur ab urbe primariâ Mytilene.

10. Aliæ ut Nævuli quidam per aper-tas Ponti sunt sparsæ regiones.] Sic ἀπαρτίζουσ exprimit, quas Aristoteles hic Σπογγιδας vocat, id est, sparsas. Earum nomina, sicut & Cycladum, vide apud Plinium, lib. 4. cap. 12.

XXX

apertas Ponti sunt sparse regiones: alix Cyclades dictæ, 1 quæ frequentioribus molibus alluuntur. Maria majora sunt, 2 Oceanus & Atlanticum, quibus Orbis nostri terminantur anfractus. Sed Occiduarum partium mare per angustias oris arctatum, in arctissimos sinus funditur: & rursus 3 à Columnis Herculis refusum, in immensam latitudinem panditur, sæpiusque coeuntibus terris, veluti quibusdam fretorum cervicibus premitur, & idem rursus, cedentibus terris, est immensum. Primum igitur 4 Columnis navigantibus dextrum latus

INTERPRETATIO.

maris, tanquam quædam macula: simul & alia vocata Cyclades, qua habent scopulos crebriores. Maria majora sunt, Oceanus & mare Atlanticum, quibus ambages nostri Orbis finiuntur. À mare parvum Occidentalium constitutum angustias sui ostii effunditur in sinus angustissimos: & iterum refusus à

Columnis Herculis, extenditur in spatium vastissimum, & sæpe terris invicem accedentibus, contrahitur tanquam quibusdam faucibus fretorum, idemque terris recedentibus, iterum est vastissimum. Primum ergo qui navigant à Columnis Herculis, habent à dex-

NOTÆ.

1. *Qua frequentioribus molibus alluuntur.*] Unde eas Cycladas dictas nonnulli putant, quod propter frequentes, quibus scatent, scopulos, navæ necesse habeant longo illas circuitu ambire, nec possint transire per medias. Sic autem intellige frequentioribus molibus alluuntur, non, quasi velit eas frequentioribus aquarum molibus seu fluctibus allui, sed quod habentes ipsæ frequentiores moles seu scopulos excurrentes, alluantur à mari.

2. *Oceanus & Atlanticum.*] Malè distinguit Atlanticum ab Oceano, quasi distincta maria sint, & iud non sit hujus pars. Melius Aristoteles Πέλαγος ὃ τὸ μὲν ἔξω τῶν οἰκουμένων, Ἀτλαντικὸν καλεῖται, & ὁ Ὀκεανὸς περιέχεται ἑνὶ αἵματι. Pelagus autem quod est extra orbem à nobis habitatum, Atlanticum dicitur, & Oceanus, quo circumluimur.

3. *À Columnis Herculis.*] De his Columnis varix omnino sunt opiniones, quas vide apud Strabonem sub finem libri tertii. Certum est per illas intelligi fauces freti illius, quod mare Mediterraneum cum Oceano conjungit, ad quod Hercules Columnas suæ peregrinationis metas erexit, traditur. quoniam hoc in loco, id verò maxime am-

bigitur & controversatur. Has tamen Columnas ponunt vulgò Geographi in montibus seu promontoriis Calpe in Hispaniâ, & Abyla in Africâ.

4. *Columnis navigantibus.*] Et Hispanicam oram legentibus, sic enim ad dextrum latus habent non Syrtis modò omnemque Africæ oram, sed & totum ipsum Mediterraneum mare, aliàs, si recto cursu à Columnis navigetur, à dextrâ quidem erunt Syrtis, at cætera, quæ post memorat, erunt ad sinistram. Non accuratè hic expressit Aristotelis mentem, verba ejus sunt: πρῶτον μὲν οὐδὲ λεγέμεν ἔρχονται πρὸς αὐτὰς οἰσπλέεσαι τὰς Ἑσπερίους σήλας διχῶς, οἷς τὰς καλυμμένας Σύρτες, αἱ τὴν μὲν μεγαλύτεν, τὴν δὲ μικράν καλεῖται. ὅτι θάλασσα ἡ ἑξ ὁμοίως ἀποκαλύμνεται, βία περὶ πειράγη, τὸ πὲρ Σαρδάνιον, & τὸ Γαλατικὸν καλεῖται, & Ἀδριακόν. Ac primum quidem insinuari dicitur dextram ab Herculis Columnis interò navigantibus, in utramque Syrtim, (alteram eorum magnam, alteram parvam vocant.) at vero in alteram partem non jam itidem sinuosus, efficit tria maria Sardonium, Gallicum, & Adriam. Malè Colvius reponit, Columnas navigantibus. Verba Aristote-

duobus sinibus maximis cingitur, quorum primus duas Syrtes habet; alter imparibus quidem sinuatur figuris, sed in maxima divisus est maria: quorum unum Gallicum dicitur, alterum Africum, quod quidem Aristoteles ¹ Sardinienſe maluit dicere: tertium, ² Adriaticum pelagus. His jungitur ³ Siculum, & post ⁴ Creticum, ⁵ & indiscretis finibus, Pamphylum, Syrium, Ægyptium. ⁶ Sed antè Ægæa & Myrtoa sunt maria. His sanè vicinus est ⁷ Pontus, sinus amplissimus maris nostri: cujus extremus recessus ⁸ in Mæotin senescit, & ⁹ ex Hellesponti faucibus concipitur, ¹⁰ vestibulumque ejus Propontis vocatur. Ab ortu Solis Oceanus est, ¹¹ Indicum & Persicum mare conferens. ¹⁰

INTERPRETATIO.

trâ parte duas oras maximas, in quarum primâ sunt dua Syrtes: altera flebitur quidem figuris inaequalibus, vtrâque distribuitur in maxima maria: quorum unum vocatur Gallicum, alterum Africum, quod Aristoteles quidem maluit vocare Sardonum: tertium est mare Adriaticum, Siculum conterminum est his, ac deinde Creticum: & limitibus non separatis, Pamphylum,

Syrium, Ægyptium. Verùm prius sunt maria Ægæa, & Myrtoa. Pontus quidem, vastissimus sinus nostri maris, est his propinquus: cujus ultimus angulus desinit in paludem Mæotidem, & nascitur ex angustiis Hellesponti, atque ejus introitus appellatur Propontis. A Solis ortu est Oceanus profundens mare Indicum & Persicum.

NOTÆ.

lis, quibus nritur *ἐπὶ τὰς ἑξακλούς ἐπ' αὐτὰς* id non sonant, sed tantum *Columnas ingredientibus*, ab Oceano nempe in mare Mediterraneum, quod coïncidit cum expressâ lectione.

1. *Sardinienſe.*] *Σαρδάνιον*, quod videtur apud Aristot. & ipsum Tyrrhenum seu Tuscum mare complecti.

2. *Adriaticum Pelagus.*] *Γολφε de Veni* e. complectitur Illyricum, Dalmaticum, & Liburnicum. Nomen huic quondam fecit urbs Adria, dictum est etiam Italici Mare Superum, respectu scilicet Tyrrheni, quod Inferum vocabatur.

3. *Siculum.*] Quod à Sicilia Cretam usque extenditur.

4. *Creticum.*] A Cretâ ad Cyprum.

5. *Et indiscretis sinibus Pamphylum, Syrium, Ægyptium.*] Quæ quidem maria à regionibus, quas aliuunt, nomina sortita sunt. multa alia omittit, putâ Carium, Rhodium, Cyprium, Phœnicium, Judaicum, Cyrenaicum, &c. quæ fusiùs vide apud Geographos.

6. *S. d. antè, Ægæa & Myrtoa sunt*

maria.] Myrtoum mare à Myrto insulâ dictum, pars est Ægæi, sicut & Icarium, cui nomen fecit Icaria insula, seu, ut fabulæ volunt, Icarus Dædali filius, & Carpathium ad Carpathum insulam. Ægæum porro mare siuum est inter Græciam, Asiam minorem, & Cretam insulam.

7. *Pontus.*] Euxinus, quondam à feris accolarum moribus *ἄξινος*, seu *ἄξινος*, hoc est, inhospitalis dictus.

8. *In Mæotin.*] Paludem, cui jungitur freto illo, quod Bosphorus Cimmerius appellatur, ibi *Taurica Chersonesus*.

9. *Ex Hellesponti faucibus.*] Huic freto nomen fecit Helle Phryxi soror. Vide Ovid. lib. Fastor. 3.

10. *Vestibulumque ejus Propontis vocatur.*] Quodd sit *ἐπὶ τῷ Πόντῳ*, ante Pontum. Hodie dicitur *Mer de Marmara*.

11. *Indicum & Persicum mare conferens.*] Interpretatus sum *profundens*, juxta Aristotelis mentem, cujus textum non expressit fideliter hic *Ἀζυλεύς*. Ver-

XXXx ij

hinc pateſcunt ſinitima Rubri maris: ¹ quæ, per anguſtas longinquas, que fauces, in Hircanium & Caſpium ſeſcuntur ſimul, ultrâ quæ profunda vaſtitatis eſſe maria creduntur. ² Deinde paulatim Scythicum & Hiberum fretum, & ruruſum mare per quod Gallicum ſinum atque Gaditanas Columnas circumveſtus Oceanus, orbis noſtri metas inclu- dit. Sed in alterâ parte Orbis jacent inſularum aggeres maximarum: Britannicæ duæ: Albion & Ierni iis, quas ſuprà diximus Majores. Verum hæ in Celtarum finibus ſitæ ſunt. Haud minores verò ultra Indos, ⁴ Taprobana, ⁵ & Phebol. multæque aliæ nubis ad modum ſparſæ,

INTERPRETATIO.

illinc fines maris Rubri aperiuntur: qui ſimul derivantur per anguſtias longas & arctas in Hircanium, & Caſpium mare. poſt qua putantur eſſe maria profunda & immenſa. Poſtea Scythicum mare & Hiberum ſenſim ſuccedunt, & iterum mare illud, per quod Oceanus circumfluens ſinum Gallicum & Columnas Herculis, claudit terminos

noſtri orbis. At in alterâ parte orbis moles inſularum maximarum ſita ſunt: nempe dua inſulæ Britannica Albion & Hibernia, majores illis quas antè memoravimus. Sed hæ jacent in viciniâ Gallorum. Trans Indos autem non minores ſunt inſula. Taprobana, & Phebol, & multa alia diſperſa quaſi nubes,

NOTÆ.

hæ Ariſtotelis ſunt: *αὐτὸς γὰρ μὲν ταῖς ἀναρχαῖς τῶ ἡλίου πάλιν εἰσρέων ὁ Ὠκεανός, ἢ Ἰνδικόν τε καὶ Περσικόν διανοίξας κόλπον, ἀναφάνει συνειχὴ τῶν Ἑρθεῖν θαλάσσης διελκυσά.* Ruruſus ab ortu Solis influens Oceanus, aperto ſinu Indico, & Perſico, videtur etiam mare Rubrum contiguum complecti.

1. *Qua per anguſtas longinquasque fauces in Hyrcanium, & Caſpium ſeruntur ſimul.*] Et hoc malè reſpondet Ariſtotelico textui, videtur hîc Apuleius mare Caſpium à finibus maris Rubri derivare: quod abſurdiſſimum. Ariſtoteles verò tolerabiliùs ab Oceano Septentrionali; ſed & ipſe fallitur, cum nullo enim altero mari communicat mare Caſpium, niſi fortè ſubterraneis meatibus cum Ponto Euxino (quod nonnullos exiſtimâſſe video, atque in his Ariſtotelem, teſte Poſtello, lib. 1. de Univerſitate.) At error ille de origine Caſpii maris, communis fuit Ariſtotele, cum veteribus omnibus Geographis, quibus Septentrionales mundi plagæ minùs erant cognitæ. Strabo lib. 2. ait terram noſtram mari circumdaram, in ſe ab Oceano multos admittere ſinus: maximos autem quatuor;

de quibus is, qui ad Septentrionem ſpectat, Caſpium vocatur mare, ſive Hyrcanum. Perſicus autem ſinus & ſinus Arabicus à meridionali mari inſunduntur. quartus magnitudine alios ſuperans, à Columis Herculis oritur, eſtque mare Mediterraneum Idem ſentit de Caſpio mari Plinius, lib. 6. cap. 13.

2. *Deinde paulatim Scythicum & Hiberum fretum, &c.*] Et hæc apud Ariſtotelem aliter leguntur: *ἴτα κατ' ἐλπίαν ὡς τὸς Ἑκδοαί καὶ Κελτικὸν σφίγηται οἰκυμνίῳ πρὸς τὴν Ἰνδικὴν κόπτον, καὶ τὰς προειρημένας Ἑσκαλείας εἰλάς* i. e. ium autem ſupra Sythas Col- lasque ſenſim aſtringit orbem terrarum aduſque ſinum Gallicum, & ſupradictas Columnas Herculis.

3. *Albion & Ierna.*] Ariſt. *Ἀλβιον καὶ Ἰέρνα.* Stephanus *Ἀλβιον καὶ Ἰέρνα.* Ptolemæus *Ἀλβιον καὶ Ἰερνία*, quam quidem Plin. *Hiberniam* appellat. quæ hîc *Albion* Straboni ſimpliciter *Βρεττανία* dicitur.

4. *Taprobana.*] Cluverio *Ceylan*, at meliùs aliis *Sumatra*. Taprobanem enim hîc Ariſtoteles ait eſſe *πρὸς Ἰνδόν*, & *λεξιμὸν πρὸς τῶν οἰκυμνίῳ*, & Strabo lib.

hanc nostram insulam, (id est, hunc Terrarum orbem) quam maximam, diximus, ornamentis suis pingunt, & continuatione, ut quibusdam fertis coronant. Atenim hujus Terræ, quam nos colimus¹ latitudo quadraginta, prolixitas septuaginta millia stadiorum tenet. Sed in divisione terrarum Orbis, Asiam & Europam, & cum his, sicut plures, Africam² accepimus. Europa ab Herculis Columnis usque Pontum³ & Hyrcanium mare, ac flumen Tanaïm fines habet: Asia ab iisdem⁴ angustiis Pontici maris usque ad alias angustias, quæ inter Arabicum sinum & interioris ambitum pelagi, jacet; & constringiturque Oceani cingulo &

INTERPRETATIO.

decorant suis ornamentis nostram hanc insulam, quam diximus maximam esse (hoc est, hunc Orbem terrarum) & eam coronant suâ serie veluti quibusdam fertis. Caterùm latitudo hujus Terra, quam nos habitamus, continet quadraginta millia stadiorum, longitudo verò septuaginta. At in distributione Orbis terrarum, admisimus Asiam & Euro-

pam, & cum his Africam, ut plerique admittunt. Europa habet terminos extensos à Columnis Herculis, usque ad mare Ponticum & Hyrcanium. & fluvium Tanaïm: Asia extenditur ab iisdem faucibus Ponti Euxini, usque ad alias fauces, quæ sunt inter sinum Arabicum, & flexum maris Mediterranei. & coërcetur ambitu Oceani, & con-

NOTÆ.

2. eam oblongam esse, quod Sumatræ optimè convenit.

3. Et Phebol.] Malè Elmenhorstius reponendum censet *Telos*. Aristoteles hic: *ἡ ἰ νήσος καλεῖται κατὰ τὸ Ἀρξάβικόν ποταμὸν καί ποταμος*. Ex hoc Aristotelis loco Phebol videtur esse insula *Zocotora*, quæ antè Arabici sinûs fauces sita est. Verùm hæc minor est, quàm ut possit cum Britannicis conferri. Libentius crediderim esse *Madagascar*: sed non parùm affert scrupuli ejus ab Arabico sinu distantia major, quàm ut possit dici ad eum sita.

1. Latitudo quadraginta, prolixitas septuaginta millia stadiorum tenet.] Eandem mensuram habet Aristoteles. Eratosthenes eandem tribuit Terræ longitudinem, at in latitudine nonnihil discrepat, nam pro quadraginta millibus stadiorum, triginta & octo tantum ponit, ut refert Strabo lib. 11. qui quidem Strabo lib. 2. eandem servatâ longitudine, latitudini triginta tantum stadia tribuit. At hæc omnia intellige de Orbe à nobis habitato. totus enim globus terraqueus, secundum eundem Eratosthenem, habet in circuitu ducenta &

quinquaginta duo stadiorum millia.

2. Et Hyrcanium mare, ac flumen Tanaïm, &c.] Si finitur Europa flumine Tanai, non potest certè ad Hyrcanium usque mare pertingere, ut patet tabulas inspicienti. At non benè vertit Aristotelis textum, is enim sic habet: *Εὐρώπῃ μὲν ὅν ἐστιν, ἡ ἔσσι κύκλῳ, ἑλκὼς τῆς Ἡρακλείας, καὶ μὲν ποταμὸς Πόντος, θαλάσσι τῆς Τρανίας, καθ' ἣν τῶν ποταμῶν ἰσθμὸς οἷς τὸ Πόντον διέκεινται πᾶσι ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ Τάναϊς ποταμὸν εἰρήκεσαν.* Europa his finibus describitur: Herculis Columnis, Ponti recessibus, Hyrcanoque mari: à quo angustissimus Isthmus ad Pontum pertinet. Nonnulli tamen ab illo Isthmo Tanaïm fluvium Europa terminum esse dixerunt.

3. Angustiis Pontici maris.] Supple & Hyrcani ex Aristotele.

4. Constringiturque Oceani cingulo, &c.] Si enim mare Caspium, ut arbitrabantur veteres, Oceani Septentrionalis sinus fuisset; tota Asia peninsula fuisset ingens, hinc Isthmo maris Rubri cum Aficâ, inde angustiis Ponti, & Hyrcani maris cum Europâ conjuncta.

XXxx iij

societate nostri maris. Sed alii alio modo, ¹ ut quidam ab exordio Tanais usque ad ora Nili, Asia terminos metiuntur. Africam verò ab Isthmo Rubri maris, vel ab ipsis fontibus Nili oriri putant, ejusque in Gaditanis locis fines esse. Sed ipsam ² Ægyptum plerique Asia, plures Africae adiungunt. ut insularum litus. sunt qui eas finitimis locis comprehendunt: & sunt qui in aliâ divisione eas habendas putant. ³ De Mari satis dictum. ⁴ Terreni verò casus ita se habent. ⁵ Exhalationes duas Physici esse dicunt, tenues & frequentes, vixque visibiles ⁶ ad superiora minari, è gremio Telluris nebularum agmina halitu amnium fontiumque constare, matutinis temporibus crassiora. ⁷ Harum altera arida est, atque fumo consimilis, quæ terrenis eruptionibus surgit: ⁸ altera humida, ⁹ egelida. hanc ex fluentis superioris va-

INTERPRETATIO.

xione nostri maris. Verùm alii dimetiuntur fines Asia aliter, voluti quidam ab initio Tanais usque ad ostia Nili. Existimant autem Africam incipere ab Isthmo Rubri maris, aut ab ipsis scaturiginibus Nili, atque ejus terminos esse in regione Gadium. At plurimi adscribunt ipsam Ægyptum Asia, multi tamen Africa, quemadmodum & alii aliter constituunt posituras insularum, aliqui enim eas complectuntur cum regionibus vicinis, alii autem censent illas esse collocandas in aliâ

distributione. Tam satis dictum est de Mari. Qua autem eveniunt in Terrâ, hujusmodi sunt. Physici aiunt esse duas Exhalationes, exiguas & crebras, & trahi sursum vix conspicuas, casernas nubecularum, quæ prodeunt è sinu Terræ, constatas esse exhalatione fluviorum & scaturiginum, atque esse densiores horis matutinis. Earum Exhalationum una secca est, & persimilis fumo, quæ exoritur ex ruitibus terræ: altera uida est & tepida, virtus caloris superni at-

NOTÆ.

1. Ut quidam ab exordio Tanais usque ad ora Nili Asia terminos &c.] Plin. lib. 3. in Proœmio: hinc (ex Oceano Atlantico per Columnas Herculis) intransit, dextra Africa est, lava Europa: inter has Asia est. Termini, amnes Tanais & Nilus.

2. Ægyptum plerique Asia.] Vide Plin. lib. 5. cap. 9.

3. De Mari satis dictum.] Malè hoc. neque enim de Mari solum, sed & de Terrâ habitus est sermo.

4. Terreni verò casus, &c.] At quæ mox affert, non Terræ soli, sed toti globo terraqueo melius attribuit Aristoteles, qui hic initium facit cap. 4. libri De Mundo.

5. Exhalationes duas Physici esse dicunt, &c. è gremio Telluris nebularum agmina halitu amnium, &c. harum altera, &c.] Hæc videntur inter se haud ita benè congruere. nec mirum. neque enim Aristotelis textum fideliter

expressit, sic habet: τὸ δὲ διὰ τῆς ἀφ' αὐτῆς ἀναθυμιάσεως ἀναφ' ἐξ ὧν συνεχρῶς εἰς τὸ ἰσθμὸν ἰσχυρὰς ἀέρας, λέγοντες καὶ ἀέρας παρὰ πᾶσι, εἴπῃ μὴ κατὰ τὰς ἰσθμὰς ὄντι. αὐτὴ δὲ ποταμῶν τε καὶ νημάτων ἀναφ' ἐξ ὧν θέναι οὐδ' ἄρας igitur exhalationes ab eo (orbe) sursum ferri novimus in aëra nobis impendentem, tenues quidem illas omnino, nec nobis conspicuas: nisi si quid est hujusmodi ad tractus Orientales. & præterea quæ ex omnibus & locis irriguis sublimia ferri videntur.

6. Ad superiora minari.] Ἀναδύεσθαι. Festus. Agere modò significat ante se pellerè, id est, minare, &c.. De hac voce jam ad libros de Asino.

7. Altera arida est.] Hæc vulgò simpliciter Exhalatio dicitur.

8. Altera humida.] Hæc appellatur vapor.

9. Egelida.] Ἀτρυκῆς Aristoteli. verti tepida. Catullus:

poris natura ad se trahit. Et ex hac quidem Nebulæ, Rores, Prui-
næ, Nubila, Imbres, Nix atque Grando generantur: de illâ superiore,
quam diximus siccam, Venti, atque Flamina, Fulmina, atque aliæ igni-
torum telorum gignuntur plurimæ species. Nebula constat aut ex or-
tu nubeculæ, aut ex ejus reliquiis. est autem exhalatio vaporata &
humore viduata, aëre crassior, nube subtilior, cui Serenitas abolitio-
nem infert. Nec aliud est Serenitas, quam aër purgatus caligine, &
perspicuè sincerus. Ros verò nocturnus humor est, ¹ quem Serenitas
tenuiter spargit. Glaciem dicimus humorem, sereno rigore concretum.
Huic est Pruina consimilis, si mollities Roris matutinis frigoribus in-
canuit. Ergo, si aër actus in nubem, ² nubilum denset, & ea crassitu-
do aquarum fœtus gravidat; Imber exprimitur: cùm inter se urgen-
tur nubium densitates; totque diversitatibus pluviæ cadunt, quot mo-
dis aër nubium coitionibus cogitur. raritas enim nubium stillicidia di-
spergit: quæ, concretæ vehementius, affundunt agmina largiora, & eas ¹⁵
aquas, quas Imbres vocamus, à quibus hoc differunt Nimbi, quòd
Pluvia jugis est: Nimbus autem quantò repentinior est, tantò vehe-
mentior: & quantò improvior ejus præcipitatio est, tantò brevior

INTERPRETATIO.

trahit eam ad se ex aquis. Atque ex
eâ quidem Caligines, Rores, Pruina,
Nubes, Pluvia, Nix, & Grando crean-
tur. Venti, & Flatus, Fulmina, &
multa alia generis missilium inflamma-
torum generantur ex illâ priore exha-
latione, quam appellavimus aridam.
Caligo constata est vel ex principio par-
va nubis, vel ex residuo ipsius, est ve-
rò exhalatio excalescens & destituta
humiditate, densior aëre, tenuior nube,
quam Serenitas dissipat. Serenitas porro
nihil aliud est quam aër purgatus ne-
bulâ, & clarus, atque purus. Ros au-
tem est humiditas nocturna, quam Se-
renitas diffundit minutatim, vocamus
Glaciem aquam rigentem frigore sere-
no. Pruina est ei similis, quando nem-

pè Ros mollis albicavit gelu matutino.
Si igitur aër impulsus in nubem, con-
denset eam, atque illa densitas gravio-
re reddat aquas in illâ concipias, Plu-
via eliquatur: quando spissitudines nu-
bium premuntur invicem; & Imbres
ruunt totidem variis modis, quot aër
comprimatur concursibus nubium, nam
raritas nubium dispergit guttulas, que
nubes, quando sunt validius condensa-
te, effundunt majorem copiam aquæ &
illas aquas, quas appellamus Pluvias,
à quibus Nimbi in eo discrepant, quòd
Pluvia diu durat: at Nimbus quò ma-
gis est subitus, eo est violentior: & quò
ejus casus est magis repentinus, eo
etiam brevior spatio temporis; ejus

NOTÆ.

*Sed ver egelidos refert tepores,
Egelidus est non gelidus: sic, edurus:
non durus. Virgil, lib. 2. Georgic.
Plantis edura Coryli nascuntur.*

*1. Quem serenitas tenuiter spargit.]
Nix nunquam Ros est nisi sereno aëre.*

*2. Nubilum denset, &c. fœtus gra-
vidat.] Denset hic in indicativo est, si-*

*cut & gravidat, flectiturque à verbo
denseo, quo etiam usus Lucret, lib. 1.
Quod si forid aliquis cum corpora
dissiluerit*

*Tum putas id fieri quia se, conden-
seat aër.*

Et infra:

Nec tali ratione potest densior aër.

- casu restringitur. Nives autem colligi jactatione densarum nubium constat. nam priusquam in aquam defluant, fractæ ac discissæ spumas agitationibus suis faciunt, & mox gelatus humor rigore frigoris inhorrescit. Hæc, victis nubibus, crebrior ad terram venit. Eam tempestatem, nos ¹ Ninguorem vocamus. Grandinare verò tunc dicimus, cum aqua nubem lapidoso pondere, & festinante perrumpit: eademque vi & ad pernecitatem incitatur, & cedente aëris mollitie, præcipitata, indignatione vehementi humum verberat. Hæc satis erunt de iis, quæ udis elementis aquosi que contingunt. Verùm aliæ sunt passiones, cum impulsu frigidioris aëris Venti generantur. Nec enim aliud est, nisi multum & vehemens in unum coacti aëris flumen. Hunc Spiritum dicimus: licet Spiritus ille etiam nominetur, qui animalia omnia ² extrinsecus vitalia tractus sui vitali & fecundâ ope vegetat. Siccos & superiores mundi flatus Ventos nominamus: Auras verò, humidos Spiritus. Sed Ventorum binæ sunt species. Qui facti è Telluris halitu constant, ³ Terrigenæ nuncupantur: at illi, qui excutuntur è sinibus, ⁴ Encolpiæ Græcè sunt nominati. Consimiles his haberi oportet eos, qui de Fluminibus, Lacubus, & Stagnis, ⁵ vel ruptis nu-

INTERPRETATIO.

lapsus absolvitur. Certum est autem Nives cogi agitatione Nubium spissarum. Illæ enim antequam destillent in pluviam, confractæ ac disrupta spumas agunt suis jactationibus, & statim humor congelatus rigescit asperitate frigoris. Hac Nix, ruptis nubibus, majori copiâ descendit ad humum. Nos appellamus illam tempestatem Ninguorem. Tunc autem dicimus grandinare, quando aqua congelata perfringit nubem calculis suis gravibus & properantibus, & excitatur ad velocitatem eâdem vehementiâ, & mollitiâ Aëris sibi cedente, præcipitata, magno fremitu percutit Terram. Hac sufficiens de iis qua eveniunt in Elementis humidis & aqueis. At alia affectiones sunt, quando Venti

excitantur impulsione Aëris frigidioris. Nam Ventus nihil est aliud nisi magnam & violentum fluentum aëris simul collecti. Vocamus eum Spiritum, quamvis ille etiam vocetur Spiritus, qui vivificat vitali & fecundo subsidio sui meatûs cuncta animalia qua interiori vivunt. Aridiora & altiora Flamina mundi appellamus Ventos: madidos autem Flatus, vocamus Auras. Verùm Venti sunt duplicis generis. Illi qui conflati sunt exhalatione Terra, appellantur Terrestris: illi verò qui excitantur in sinibus maris, vocati sunt Græcè Encolpia. Illi existimandi sunt his similes, qui consueverunt fluere per patentem aërem ex Amnibus, Stagnis, &

NOTÆ.

1. *Ninguorem.*] Sic vertit *νιγνός* Aristotelis. *Ningnor* porro & verbum *ninguo*, & adjectivum *ninguidus*, quo sapius utitur Aufonius, fluunt ab antiquo genitivo *ninguis*, quod olim usurpatum fuisse pro *nivis* testatur Priscianus, lib. 6.

2. *Extrinsecus vitalia.*] Malim *intrinsecus*, quod etiam video Elmen-

horstio placuisse.

3. *Terrigenæ.*] Aristotelis *ἀπὸ γαιῆς*. De Ventorum naturâ & situ, vide lib. 2. Meteorol. ejusdem Aristotelis, cap. 4. 5. & 6.

4. *Encolpia.*] Aristot. *οἱ ἐν ἐνκόλπῳ διαστρόφῳ*, *ἐν κόλπῳ*.

5. *Vel ruptis nubibus, &c.* rursumque in crassam nubium speciem conglobantibus

bibus per aperta Cœli manare adsolent, rursusque in crassam nubium speciem conglobantur, ¹ qui Ecnephiæ appellantur: vel cum Imber effusus conciet flabra, quæ Exhydriæ Atticorum linguâ vocitantur. Nunc nomina exequemur, regionesque Ventorum. Euros Oriens, Boreas Septentrio, Occidens Zephyros, Austros medius dies mittit. Hos quatuor Ventos alii plures interflant. nam quamvis Eurus sit Ventus Orientis, idem tamen ² Apartias incipit nominari, cum eum Oriens Æstivus efflat. ³ Apeliotes autem vocatur, ⁴ cum æquidianis exortibus procreatur. Eurus est, quando Hyemali ortu portis emittitur: Zephyrus verò, quem Romana lingua Favonium nominat; hic cum Æstivus Occiduis partibus surgit, ⁵ Iapygis cieri nomine solet. ⁶ At ille qui propior est Æquinoctiali Plagæ, Notus & Aquilo, qui septem stella-

INTERPRETATIO.

Paludibus, aut ex Nubibus discissis, & iterum coguntur in densam formam Nubis, qui vocantur Ecnephia, aut quando pluvia densissima excitat Ventos, quæ appellantur linguâ Atheniensem Exhydria, sicut explicabimus vocabula, & loca Flaminum. Ab ortu veniunt Euri: à Septentrionibus, Boreas: ab Occasu, Zephyri: à Meridie, Austri. Inter illos quatuor Ventos multi alii spirant. Licet enim Eu-

rus sit Ventus Orientis, ipse nihilominus incipit vocari Cacias, quando spirat ab ortu Æstivo, dicitur verò Subsolanus, quando oritur ex ortu Æquinoctiali: Eurus est quando laxatur ex portis Orientis Hybernæ. At Zephyrus est, quem lingua Romana appellat Favonium; hic, cum exoritur à regione Occasus Æstivi, solet vocari nomine Iapygis.

* * * *

NOTÆ.

sur.] Hæc non accuratè ex Aristotele expressa, obscuriora sunt. Aristotelis verba: οἱ κατὰ τὴν ἐξ ἡμέρας γινώσκουσι, καὶ ἀνίστανται τὴν πύκνιν πρὸς ἑαυτοὺς ποιούμενοι, ἐκισφίαι καλούμενοι, quæ sic interpretor: ii verò Ventis, qui sunt rursus nube, constanturque ex resolutione ejus densitatis, Ecnephia dicuntur, ubi nulla mentio iteratæ illius Ventorum conglobationis in crassam nubium speciem, de quâ hic loquitur Apuleius. De Ecnephiâ, & Typhone vide cap. 1. lib. 3. Meteorologic. Aristotelis, & Plin. lib. 2. cap. 48.

1. Qui Ecnephia appellantur.] Hæc ex Arist. Vulcanius hic reposuit.

2. Apartias.] Repono Cacias, Aristoteles: οἱ κατὰ τὴν ἐξ ἡμέρας γινώσκουσι, καὶ ἀνίστανται τὴν πύκνιν πρὸς ἑαυτοὺς ποιούμενοι, ἐκισφίαι καλούμενοι, ex Euris, Cacias dicitur Ventus ille qui stat ab ortu æstivo.

3. Apeliotes.] Græcis ἀπeliώτης Latinis Subsolanus.

Apul.

4. Cum Meridianis ex montibus.] Mendosus locus. Aristoteles. ἀπeliώτης ὁ ἀπὸ τοῦ ἀπὸ τῆς ἰσημερινῆς (ἀπeliώτης τῷ τῷ) Apeliotes ille est qui stat ab ortu Æquinoctiali. Apuleius ipse infra. Eurus igitur Æquinoctialis Orientis est Ventus. &c. Idem ἀπeliώτης à Græcis, Subsolanus à nostris solet dici. Repono ergo cum Scaligero cum æquidianis exortibus.

5. Iapygis cieri nomine solet.] Dicitur etiam Argestes, seu Corus, & Olympius, teste Aristotele

6. At ille qui propior est Æquinoctiali Plagæ, &c.] Hic locus corruptissimus est ad hæc usque verba Austrium in nominibus, eaque de causâ prætermisi eum in interpretatione. Verum restituere absque manuscriptorum codicum ope nequeo. quod possum, en tibi Aristotelis textum assero, qui locum hunc optimè supplere possit. Ζέφυρος ὁ ἀπὸ τῆς ἰσημερινῆς λίαν ὁ ἀπὸ τῆς χειμερινῆς καὶ τῆς βορρῆς ἰδίας, ὁ ἐκ τῆς

XY YX

rum regione generatur, & huic vicinus est Aparctias. Hic propior ad Diem medium Thrascias & Argestes sunt indidem flantes. Austro- rum in nominibus illa est observanda diversitas. namque cum de abscondito polo flatus adveniunt, Notus est: Euronotus, ille qui inter Notum atque Eurum medius effringit; ex alio latere Libonotus ex

INTERPRETATIO.

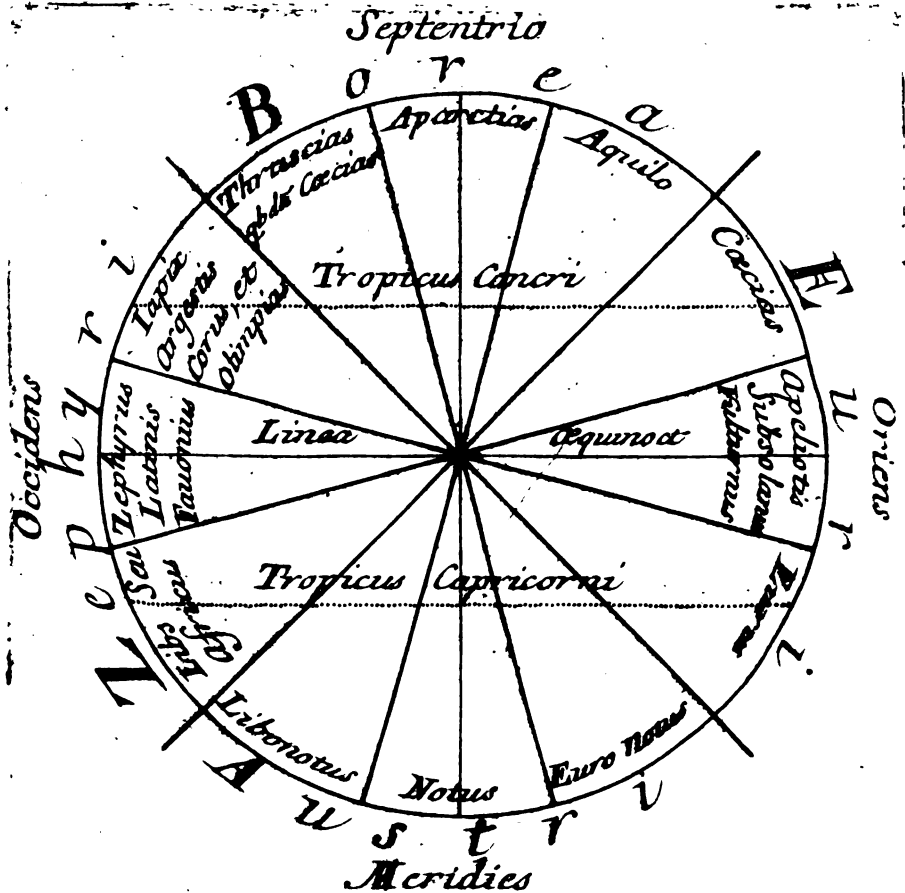
* * * * *
In vocabulis Austro- rum, illa varietas est observata, quando enim flamina spi- rant à polo abdito, est Notus: ille qui erumpit medius inter Notum & Eurum, est Euronotus: ex alterâ parte

NOTA.

ἔστι τῆς ἀντικλῆς, καὶ τῆς βορρᾶς ἀντι- κλῆς ὅ, ὁ ἐξ ἑκτῶ ἀπὸ τοῦ πόλου κατὰ τὸ μέσην σπινθὴν πρὸς τὴν βορρᾶν. ὁ ἀπὸ τῆς ἀντικλῆς τῆς ἀπὸ τῆς βορρᾶς καὶ τῆς ἀντικλῆς καὶ τῆς βορρᾶς. Zephyrus verd, seu Favonius, is est qui ab Aequinoctiali Octava fluit. Libs seu Africus, qui ab Hyverno. Ex Aquilonibus verd is, qui Cacia ad la- tus est, peculiariter appellatur Aquilo. Aparctias verd ille est, qui post eum ab ipso polo secundum Meridianum spirat. Thrascias deinceps ab Argeste (is Corus est) spirat, quem nonnulli Caciâ ap-

pellant.

1. Ex alio latere Libonotus ex duo- bus unum facit.] Libonotus nempe, cum medius sit Notum inter & Libem seu Africum, videtur ex utriusque com- mixtione ortus, utrumque participare, eaque de causâ dicitur Libonotus. Hunc etiam Libophœnicem Aristoteles à non- nullis appellari tradit Aristoteles. Sed, ut quæ de Ventis hæc dicta sunt, melius intelligas, en tibi situs eorum nomina in Schemate disposita,

duobus unum facit. Excursores Venti habentur, qui directo spirant: Reflabri, reciproci: ut Cæcias putatur esse. ¹ Equidem hyemales habentur, ut Noti: ² Etesias frequentiores sunt æstate anni, ³ Septemtriones ac Zephyri tempestate veris: ⁴ Ornithiæ Venti appellantur Aquilonum genus ex aëre profati, minori nisu, nec jugi perseverantiâ spiritus perferentes. At enim procellosus flatus Catægis dicitur, quem præfractum possumus dicere. Ventus, qui de superiore Cæli parte immixtus, inferiora repentinis impulsibus quatit. ⁶ Turbo autem dicitur, qui repentinis flabris profluit, atque universa perturbat. ⁷ Vertex ille est, vel, uti dicitur, ⁸ Dine, cum torquetur humus arida, & ab imo erigitur ad summum. ⁹ Anaphysmata Græci vocant eos spiritus,

INTERPRETATIO.

Libonotus efficit unum ex duobus ventis. Illi venti dicuntur Excursores, qui recte flant: illi vero reflantes, qui alternant flamina: qualis existimatur esse Cæcias, & nonnulli existimantur hyberni, quemadmodum Noti: Etesia crebriores sunt per æstivum tempus anni: Borea, & Favonius per vernum tempus: Ornithia Venti vocantur quidam Aquilonum ex aëre geniti, deferentes suos flatus debiliori sonatu & duratione non distinctâ. Verum enimvero Ventus tempestuosus vocatur Catægis, quem possumus vocare præruptum, is Ventus est, qui demissus ex summo aëre concutit inferiora impetu subito. ille vero appellatur Turbo, qui erumpit flatibus subitis, & subvertit omnia. Ille Ventus est Vortex, aut, sicut aliter nominatur, Dine, quando terra secca circumagitur, & extollitur ab infimo ad supremum: Græci appellant Anaphysmata illos fla-

NOTÆ.

1. Equidem hyemales.] Malim, & quidam hyemales.

2. Etesia frequentiores sunt æstate anni.] Plinius, lib. 2. cap. 47. Hujus (Caniculæ) exortum diebus octo ferunt Aquilonem antecedere, quos Procremos appellant, post biduum autem exortus, iidem Aquilonem constantibus perflant diebus quadraginta, quos Etesias vocant. Malli eis creditur Solis vapor geminatus ardore fideris: nec ulli Ventorum magis flati sunt. Aristoteles Etesias Ventos μῆτιν ἔχειν ὅτι τὴν ἀπὸ τῆς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, καὶ τοῦ ποταμοῦ, mixtos esse ex Aquilonibus & Zephyris. ἐν τῇ αἰῶνι ἑκάστη διὰ τὸν ἔτος, ab anno, quasi dicas anniversariis, quod quotannis certo tempore spirent.

3. Septemtriones.] Hoc nomine non tantum Ζευξάν fidus significatur, sed & Venti ab ea parte flantes, ut hic & apud Ciceronem Epist. ad Atticum, lib. 9. ex ea die fuerit Septemtriones Venti.

4. Ornithia.] Aviaris vertit Interpretes Aristotelis. Plinius lib. 2. cap. 47. Ornithiam non genus Aquilonis dicit; ut noster & Arist., sed ipsum Favonium: Quidam (inquit). Favonium ad VII. Kalendas Martii Chelidonian vocant, ab hirundinis viso: nonnulli vero Ornithiam, una & septuagesimo die post brumam, ab adventu avium, flantem per dies novem.

5. Catægis. &c. quem præfractum.] Vel potius præfringentem, ac pervellentem, αἰσέρον (unde derivatur Catægis) Græcis nonnunquam significat διαρῶν διελθὲν, & adfigere tempestate.

6. Turbo.] θυελλή, Aristotelis.

7. Vortex.] δαίνω. & ἐρῶσινος, Aristotelis.

8. Dine.] δύν & δίνω, Aristophani, αἰὲς turbo. & δύνω circumago circumvortio.

9. Anaphysmata.] Efflatus vertere possis, vel evaporationes, ab ἀναφύσσειν.

YYyy ij

qui de profundo vel hiatibus terræ explosi ad superna aëris solent evadere. ¹ Hi cum majore vi torti sunt, fit procella terrestris, & à Græcis *Prester* nomen accepit. Sed cùm tormentum illud ire pergit, densasque & tumidas nubes præ se agit, coactasque collidit, fit tonitus, & intonat Cœlum: non secus ac si commotum Ventis mare cum ingenti fragore undas littoribus impingat.

² At Favorinus non ignobilis Sapiens hac de Ventis refert.

Quatuor Mundi Plagas imparem numerum habere Ventorum; ed quidd Ortus & Occasus mutantur ternâ vice cum Solis accessu, Meridies & Arctos iisdem semper regionibus sunt notata. Ortus quippe accepimus, Equinoctialem, Solstitialem, Brumalem: quibus Occasus redduntur eâdem intervallorum ratione conversâ. ³ Euris igitur Equinoctialis Orientis est Ventus, nec invenisse nominis ejus fictus est, ⁴ dicitur & ἰσ πύου. Idem ἀπὸ ἰσ ἀ Gracis, Subsolanus. à nostris solet dici. Sed qui ab Æstivâ & Solstitiali Orientis metâ venit, ὁπίας Gracè, Latine Aquilo nominatur. hunc ἰσ πύου ἰσ πύου, quodd sit aliàs *serenus*, Homerus ait: Boream verò ὁ δῖος ἰσ πύου.

INTERPRETATIO.

tus, qui emissi ex fundo terra aut ex ejus aperturis, soliti sunt ascendere ad superiores partes aeris. Quando hi sunt circumacti majori vehementiâ, fit tempestas terrestris, & vocata est à Græcis *Prester*, at quando illa procella per-

sequitur suum iter, & pellit ante se nubes opacas & turgidas, & conglobatas illidit inter se; fragor exoritur, & ather tonat: haud aliter, quàm si pelagus concitatum flaminibus allidat fluctus ad ripas cum magno sonitu.

NOTÆ.

1. Hi cum majore vi torti sunt. &c. & à Græcis *Prester*, &c.] Aristotel. ἔται ἰσ πύου πύου πύου, πύου ἰσ πύου. Inferius tamen sensu paulo alio *Præstera* sumit pro Turbine accenso ipse Aristoteles, & noster infra: *Præstera* verò nominatus (fulmina) eum flammatarum in illis minùs fuerit.

2. At Favorinus, &c.] Hæc quæ sequuntur usque ad illa verba: nunc de nubium præstigiis referam: habentur verbis ferè iisdem apud Gellium Noctium Atticarum lib. 2. cap. 12. ubi de Iapyge Vento, Favorinique de Ventis sermone: unde huc translata videntur, & ab aliquo studio olim ad marginem adnotata, deinde ab imperitis exscriptoribus in contextum admissa, quasi Apuleiana essent. Merum ergo est Glossema, quod ignorat prima editio & Aristoteles, ideo è contextu non omnino

quidem rejeci, sed Italicis characteribus edendum curavi, nullâ additâ interpretatione.

3. Euris igitur Equinoctialis Orientis est ventus.] Ex mente quidem Favorini: at Aristoteles Eurum vocat eum qui ab Oriente Hyberno spirat, ut jam vidimus.

4. Quasi ἀπὸ ἰσ πύου.] Ab Aurora fluens.

5. ἀπὸ ἰσ πύου.] ἀπὸ ἰσ πύου & ἀπὸ ἰσ πύου serenitatem inducens. Boreæ est epithetum apud Homerum. ἀπὸ ἰσ πύου & ἀπὸ ἰσ πύου, aer serenus.

6. ἀπὸ ἰσ πύου.] A clamore. Veteres versus De Ventis apud Isidorum, De Naturâ Rerum, cap. 37.

Hinc lavus Boreas glaciali Turbina mugit

Frigidus hic Aquilo nostris vocatur in oris.

quæd non sine clamore soleat intonare. Tertium Ventum, qui ab Oriente hiberno venit, Græci ἐπὶ ὄριον vocant. Item occidui sunt tres, Caurus, qui Græcè ἀπὸ ἰστικ vocatur, is est adversus Aquiloni: item Favonius, Græcè ζέφυρος, Euro contrarius. Tertius Africanus ἀπὸ Ἰου, Vulturno refertur. Meridies verò quoniam eadem semper regione signatur, uno Austro, id est, νότος flatur: Septentrio item uno, & is Septentrionis habet cognomentum: qui tamen Græcè Linguā ἀπὸ ἀπηντίας dictus est. Horum nomina plerique commutant de loco vel similitudine aliquâ: ut Galli Circium appellant à turbine ejus, & vertice: Apuli verò Iapygeum, ex Iapyge sinu, id est, ex ipso Gargano venientem. Hunc Caurum esse, manifestum est. nam & ex occiduo venit, & Virgilius ejus sic meminit:

Illam inter cædes pallentem morte futurâ,

Fecerat ignipotens undis, & Iapyge ferri.

Est etiam Cacias ventus, quem Aristoteles ad se trahere nubes ait, & est adagium de eo tale: καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἔλκων ὡς ὁ Κακίας νέφος.

Sunt Etesia, & Prodrumi spirantes ex omni parte, eo tempore astatis, quo Canis oritur. Cato autem in libris Originum, non Circium, sed Cercium dicit. Is ventus Cercius cum loquarè, bucculam implet: & armatum hominem & plaustrum oneratum percellit.

Nunc de Nubium præstigiis referam.

INTERPRETATIO.

Jam loquar de iis quæ apparent in Nubibus.

NOTÆ.

1. Circium appellant à turbine ejus & vertice.] Lucanus:

Solus sua littora turbat
Circius, & intà prohibet statione
Monaci.

2. Apuli verò Iapygeum ex Iapyge sinu, id est ex ipso Gargano, &c.] Virgil. Æneid. lib. 6.

Ille urbem Argyripam patria cognomine gentis

Videri Gargani condebat Iapygis arvis.

Ad quem locum Servius: Iapygia pars est Apulia, in quâ mons Garganus, qui usque ad mare Adriaticum extenditur. Solinus in Polyhistore dictam ait Iapygiam, ab Iapyge Dædali filio.

3. Illam inter cades, &c.] Hos versus non habet Gellius, sed hæc verba tantum: Itaque Virgilius Cleopatram à navalis prælii in Egyptum fugientem

vento Iapyge ferri ait. Versus hi sunt ex lib. 8. Æneid. desumpti.

4. Quem Aristoteles ad se trahere nubes ait. &c.] Lib. 3. Meteorolog. cap. 6.

5. Et est de eo adagium tale καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἔλκων.] Id est, sic mala sibi ipsi attrahens, ut Cacias nubem, in eos celebratum proverbium, qui sibi ipsis litium ac negotiorum materiam accersunt. Vide Erasmum Chiliad. 1. Centur. 5. numero 62.

6. Et prodrumi.] Precursores, quod Caniculæ ortum præcedere aliquot diebus soleant.

7. De nubium præstigiis.] Quidam præstigiis, malè. Noster eodem sensu infra hac voce utitur, quæ quidem rectè exprimit Aristotelis φασματὰ, sic enim legendum, non φασιδόματα.

Quando perfracta nubecula patefecerit Cælum, ignescunt penetra-
biles spiritus, emicatque lux clara; hoc dicitur Coruscare: & ordine
quidem prius Tonare oportet, postea Coruscare. Quippè ubi nubes
adfectu ignem, ut ignifera saxa attrita inter se dant; obtutus velocius
5 illustriora contingit: auditus, dum ad aures venit, seriore sensu concipitur. ita & prius Coruscare Cælum creditur, & mox Tonare. tum
quia ignes pernicitate sui ¹ claricantes, dicto citius ² nostræ visioni occurrunt, sonus verò, verberato aëre, id est, alterius indicio, sentitur.
Flamma verò illa, quam nubium affectus excussit, si robustiore fuerit
10 incendio, impetu devehitur in terras, & Fulminis habet nomen, atque formidinem infert. Presteras verò nominamus, cum flammarum in illis minus fuerit. Sed si ignitum non fuerit Fulmen, ³ Typhon vocant. ⁴ Sceptos generale omnibus, quæ de nubibus cadunt, nomen est. Atque, ut breviter comprehendam cuncta generis eorum, quæ
15 ejusmodi præstigias summis inferunt oculis, ⁵ alia sunt, quæ speciem tantum spectaculi pariunt, alia quæ nihil ab eo quod ostenderunt, mentiuntur. Fallunt imagine Irides & Arcus, ⁶ & talia: verè viden-

INTERPRETATIO.

Cum nubes perrupta aperuerit Cælum, spiritus tenues instammantur, & lumen clarum refulget: hoc vocatur Coruscare: ac juxta ordinem quidem oportet ut primò Tonet, deinde Coruscat. Nempe cum nubes emittunt ignem suâ collisione, quemadmodum silices igniferi invicem attriti, acies oculorum attingit celeritè fulgidiora, quod verò auditur, percipitur tardiore sensu, dum fertur ad aures: eo pacto & asper existimatur primò Fulgurare, ac deinde Tonare. Atque etiam quoniam flamma fulgurantes suâ velocitate, obiciuntur nostro visui celeritè, quàm dici possit, at verò sonitus percipitur ope percussæ aeris, hoc est, significatione alienâ, illæ

autem ignis, quem colliso nubium expressit, si fuerit validius accensus, deferitur violentè ad humum, & vocatur fulmen, & incutit metum, appellamus autem eos ignes Presteras, quando sunt minus inflammati. Verum, si fulmen non fuerit inflammatum, appellatur Typhon. Sceptos est vocabulum commune universis illis, quæ delabuntur ex nubibus. Et, ut paucis complectar omnia hujusmodi, quæ præstingunt extremam aciem oculorum, quædam sunt quæ efficiunt solidam imaginem eorum quæ cernuntur: alia, quæ nihil fallunt in eâ re, quam monstraverunt. Irides, atque Arcus, & similia decipiunt specie: Cometa, Coruscationes,

NOTÆ.

1. Claricantes.] Quidam clarificantes, alii coruscantes.

2. Nostra visioni occurrunt.] Quidam convibrant, hoc est collucunt.

3. Typhon vocant.] Scribe typhona.

4. Sceptos.] Σεισπτος, etenim Græcis existens est magno impetu irrumpere. Omissis noster hæc Aristotelis: ἄλλ' ὅτι κεραιώδεις, οἱ μὲν αἰθραιοὶ, καὶ οἱ αἰθραιοὶ, οἱ δὲ ταχέως διασπέντες, ἀγνῆτος. εἰς αὐτὰς ὅ γε σφαιροειδὲς φερόμενοι.

Fulmen fuliginosum. Psalms dicitur, si citius emicaverit, vocatur Arges: Heliæ verò, si lineari specie sit conformatum.

5. Alia sunt, quæ speciem tantum spectaculi pariunt.] Et hæc propriè Præstigiarum nomen merentur.

6. Et talia.] Quæ reflectione tantum, & refractione radiorum solarium, lunariumve in aëre gignantur, Patecunt Halonesque,

tur Cometæ, Fulgores, & similia pleraque. Irin vulgò Arcum esse aiunt, 1 quando imago Solis vel Lunæ humidam & cavam nubem densamque ad instar speculi colorat, & medietatem orbis ejus secatur. Rhabdos autem generis ejusdem, ad virgæ rigorem per longum coloratâ nebula dicitur. 2 Halyis est catena quædam luminis clarioris, per Solis ambitum in se revertens. Inter hanc & Irida, illud interest: quòd Iris multicolor est, & semicirculo figurata 3 procul à Sole atque Lunâ: 4 Catena clarior est, astrumque ambit orbe incolumi, coronâ non discolori. 5 Selas autem Græci vocant, incensi aëris lucem. Horum pleraque jaculari credas, 6 alia labi, stare alia. Jaculatio igitur tunc fieri putatur, 7 cum meatu aëris, atque impulsu generatus ignis celeritatem sui cursumque rapidæ festinationis ostendit. Stativa lux est, quam Sterigmon illi vocant, sine cursu jugi, sed proluxa lux, stellæque fluor, & ignitus liquor; qui, cum latius quatitur, Cometes vocatur. Sed plerumque luces istæ repentino ortu visæ statim occidunt: &

INTERPRETATIO.

& quamplurima ejusmodi reipsâ cernuntur. Dicunt fieri Iridem (qua vulgò vocatur Arcus) cum simulachrum Solis aut Luna pingit nubem humentem, & canam, opacamque quasi speculum. & dividit ejus rotunditatem per medium. Parva autem nubes ejusdem speciei colorata in longum instat virga rigida, appellatur Rhabdos. Halo est quoddam vinculum lucis splendidioris in seipsum rediens per circuitum Solis. Hoc est discrimen inter hanc Halonem, & Irin, quòd Iris habet varios colores. & formata est in semicirculum longè à Sole & Lunâ: Halo est lucidior, & circumdat fidus integro orbe, & cingulo unius

ejusdemque coloris. Græci verò appellant Selas fulgorem aëris inflammati. Arbitraris maximam partem eorum phenomenon mitti: alia cadere: alia stare. Emissio ergo tunc creditur fieri, quando flamma, excitata transitu & impulsu aëris, demonstrat suam velocitatem & accelerationem rapidam sui cursus. Est fulgor permanens, quem illi nominant Sterigmon, absque motu continuo, sed est longum lumen, & fluxus stella, & ignis liquidus, qui dicitur Cometa, quando extenditur latius. Verùm isti fulgores sæpius subitò exorti, repente evanescent: ac etiam quandoque

NOTÆ.

1. Quando imago Solis & Lunæ.] Vide Cartesium in Meteorol. qui totam Iridis naturam mirè explicuit, & demonstravit.

2. Halyis est catena quædam, &c.] Mendosè legisse videtur Apuleius apud Aristotelem hoc loco ἄλως, quod catenam significat, pro ἄλως, quod aream, quo nomine Meteorum hoc censetur, non autem nomine catena. Reposui in interpretatione halo, Græcum enim nomen hoc sensu civitate donatum est à Latinis Philosophis.

3. Procul à Sole.] Ex adverso nempe, & Centrum, sive majoris Polum,

habens punctum Soli à diametro oppositum, à quo ut plurimum distat 41, aut 42 Gradibus, ut observat Cartesius.

4. Catena.] Et hic ab Apuleio lectum ἄλως pro ἄλως.

5. Selas.] Σέλας, τὸ fulgor.

6. Alia labi.] Hæc non habet Aristoteles, sed tantam ἢ ὅτι σπλάγ, ἢ ἄλλοι ἀκοντίζουσι: ἢ ὅτι σπλάγ. fulgorum alii jaculis instar vibrantur, alii fixi manent.

7. Cum meatu cineris.] Lege ex Aristotelico textu, cum meatu aëris.

item ut se ostenderint, aliquantisper manent. Sunt & alia ejusmodi imaginum genera, quas Græci Faces, ¹ & Docidas, & Pithos, & Bothynos, ad eorum similitudinem, unde dicta sunt, nominant. & quædam vespertina sunt notiora, rarò autem de Septemtrione vel Meridie videas, nihil horum quippe loci vel temporis in nascendo idem potuit obtingere. De Aëre tantum habuimus quod diceremus. Sed non Aquarum modò Tellus in se fontes habet, verum spiritu & igni fecunda est. Nam quibusdam subter occulti sunt spiritus, & flantes incendia indidem suspirant: ut ² Liparis, ut Ætna, ³ ut Vesuvius etiam noster solet. Illi etiam ignes, qui Terræ secretariis continentur, prætereuntes aquas vaporant, & produnt longinquitatem flammæ, cum tepidiores aquas reddunt; viciniam, cum ferventiores. Opposito incendio aquæ utuntur: ⁴ ut Phlegethontis amnis, quem Poëtæ sciunt in fabulis Inferorum. Atenim illos quis non admirandos spiritus arbitretur, cum ex his animadvertat accidere, ut eorum religione ⁵ lymphantes, alii sine cibo potuque sint, pars verò prælagiis effantes futura? quod in

INTERPRETATIO.

aliquandiu remanent quemadmodum apparuerunt. Sunt & alia genera tabulæ simulachrorum, quæ Græci appellant Lampadas, & Docidas, & Pithos, & Bothynos, ad similitudinem illarum verum, ex quibus nominata sunt. & quædam sunt magis cognita, quæ oriuntur ab Occidente, rarò autem cernas à Septemtrionibus, aut à Meridie exorta, nam nullum ex iis potuit sortiri eundem locum aut tempus in ortu suo. Hoc solum habuimus dicere de Aëre. At Terra non tantum habet in se scaturigines aquarum, sed est etiam ferax ventorum & ignium. Sunt enim quidam flatus absconditi sub Tellure, & spirantes efflant inde ignes: quemadmo-

dum Lipara, quemadmodum Ætna, & noster quoque Vesuvius consuevit. Illi quoque ignes, qui coercentur penetrabilibus Terra calfaciunt aquas transcurrentes, & manifestant distantiam sui ardoris, quando efficiunt aquas tantum tepidas; propinquitatem verò, quando reddunt eas calidiores. Aqua consumuntur, quando ignis est oppositus earum cursui: quales sunt aquæ fluvii Phlegethontis, cujus poëta meminerunt in fabulis Inferorum. Verum quis non existimet illos flatus esse admirabiles, cum videat illorum ope contingere, ut correpti eorum numine, alii maneant absque cibo & potu, aliqui autem aperiant futura prædictionibus? quod fit im-

NOTÆ.

1. Et Docidas & Pithos & Bothynos.] Hoc est, trabes, dolia, & scrobes.
2. Liparis.] Aristot. Λιπαρά Plinio, Geographi quæ cæteris Lipara à Liparo Rege, Æoli successore. Prius dicta est, teste eodem Plinio, Melogonis, vel Meligunis. Insula est maris Mediterranei haud procul à Sicilia.
3. Ut Vesuvius etiam noster.] Non ut Afer, sed ut Romanus civis loquitur, est enim Vesuvius seu Vesuvus Cam-

paniæ mons, incendiis suis, & Plinii Historiæ naturalis scriptoris morte celebris. Vide Plinium Juniores, Epistolâ ad Tacitum, quæ vulgò præfixa est libris Historiæ Naturalis Plin. Majoris.
4. Ut Phlegethontis amnis.] Hinc nomen duxit, φλέγες enim Græcis ardor est, & φλέγειν comburere.
5. Lymphantes.] Id est, lymphatis, νυμφόληπτοι.

graculis.

oraculis Delphicis ceterisque est. ¹ Vidi & ipse ² apud Hierapolim Phrygiæ, non adeò ardui montis vicinum latus nativi oris biatu re-
 feratum, & tenuis neque editæ marginis ambitu circumdatum; sive
 illa, ut poetæ volunt, ³ Ditis spiracula dicenda sunt, seu mortiferos
 anhelitus eos credi prior ratio est. Proxima quæque animalia, & in
 alvum prona atque projecta, venenati spiritus contagione corripunt,
 & ⁴ vertice circumacta, interimunt. Antistites denique ipsos semivi-
 ros esse aiunt, qui audeant propius accedere, ad superna semper sua
 ora tollentes, ⁵ adeò illis cognita est vis mali ad inferiora aeris noxii
 crassitate densa, inferiores quoque facilius adire atque percellere. ¹⁰
 Atqui sæpè accidit, ut nativi spiritus per terræ concavas partes er-
 rantes concutiant solida terrarum; sæpius, ut spiritus, crescente vio-
 lentiâ, & insinuantes se telluris angustis, nec invenientes exitum, ter-
 ram moveant. Horum motuum tam varia sunt nomina, quàm diver-
 si esse videntur. Namque obliquis lateribus proxima quæque jactantes, ¹⁵

INTERPRETATIO.

oraculis Delphicis & aliis. Ego quoque
 vidi Hierapoli in Phrygiâ propinquum
 alvum montis haud ita excelsi, patens
 apertione hiatus naturalis, & cinctum
 complexu marginis tenuis, & non altæ
 sive illa vocanda sunt spiracula Pluto-
 nis, ut poeta volunt, sive meliori ra-
 tione credendum sit esse exhalationes
 lethiferas. Illæ corripunt contagio ha-
 litus venenosi cuncta animalia acceden-
 tia & inclinata ac dejecta in ventrem,
 & interficiunt ea circumtorquendo ver-
 tiginem. Denique ferunt Sacerdotes ipsos
 spadones esse solos, qui audeant acce-
 dere propius, extolles semper suos vul-

tus sursum, adeò compertum habent, vir-
 tutem veneni illius depressam ad infu-
 riores partes densitate aeris pestiferi,
 facilius etiam assequi, & labefacere res
 humiliores. Verùm frequenter evenit ut
 flatus naturales meantes per cavitates
 Telluris, succutiant partes solidas ter-
 rarum: ita ut frequentius venti, cres-
 cente vehementia inferentes se rimis
 terra, neque reperientes egressum suc-
 cutiant tellurem. Nomina illorum mo-
 tuum tam diversa sunt, quàm ipsi fluctus
 videntur esse varii. Illi enim
 qui agitant vicina omnia lateribus obli-
 quis, & moventur ad angulos acutos,

NOTÆ.

1. Vidi & ipse.] Hæc usque ad illa
 verba atqui sæpè accidit ut, &c. sunt
 ipsius Apuleii, non Aristotelis.

2. Apud Hierapolim Phrygiæ.] Ste-
 phanus de Urbibus: Ἱεραπολὶς καὶ τὸ
 ἔργον αὐτῆς ἐν τῇ Φρυγίᾳ καὶ τῇ
 Λυδίᾳ πόλις. Hierapolis
 urbs Phrygiæ inter & Lydiam. Stra-
 bo eam ex adverso Laodiceæ ponit
 lib. 13.

3. Ditis spiracula.] Et Straboni qui-
 dem hiatus ille dicitur πλῆθος. Hu-
 jus meminit Plin. lib. 2. cap. 91. Am-
 sancti ad Mephitis adem, locum, quem
 qui intravere, moriuntur. item in Hir-
 pinis, inquit, Am sancti &c. Simili mo-
 modo Hierapolis in Asiâ, matris tan-

Apul.

tum magna Sacerdoti innoxium. Idem
 etiam refert Ammianus Marcellinus,
 lib. 23.

4. Vertice circumacta.] Vortex sæpè
 pro capite. at hic pro vertice, seu ver-
 tiginem sumitur.

5. Adeò illis cognita est vis mali,
 &c.] Hæc usque ad illa verba: atqui
 sæpè accidit, parum sana sunt. Sic. ver-
 ti in interpretatione quasi scriptum sit:
 adeò illis cognitum est vim mali ad in-
 feriora aeris noxii crassitate delapsam,
 inferiores quoque facilius adire atque
 percellere, ex quâ lectione commodas
 sensus elicitur.

ZZZZ

& acutis angulis mobiles, ¹ Epiclintæ Græcè appellantur; & qui subsiliunt, excutientes onera, & reciprocantes directis angulis mobiles, ² Braštæ vocitantur: illi autem ³ qui abstrudere videntur Chasmatæ dicti; quorum impulsu diffilit tellus, ⁴ Rheëtæ sunt nominati. His passionibus contingit, ut quædam terræ expirent halitus, aliæ vomant saxa, nonnullæ cœnum. sunt quæ fontes pariunt insolentibus locis, peregrinorum fluminum sulcantes vias. ⁵ Ostæ sunt motus, quibus solum quatitur: ⁶ Palmatiæ verò appellantur, quorum pavitatione illa quæ trepidant, sine inclinationis periculo nutant, cum directi tamen rigoris statum retineant. ⁷ Mycetias vocatur tetri rudoris inquietudo terrena. Audiuntur mugitus, interioribus gemitibus expressis, cum spiritus invalidus ad terram movendam per aperta Telluris inventis itineribus progreditur. His talibus marina sunt paria, cum fluctuum concurrentium mole nunc progressibus littora, nunc recessibus sinus

INTERPRETATIO.

vocantur Græcè Epiclintæ: & illi qui subsiliunt succutientes pondera, & alternantes, ac moventur ad angulos rectos, appellantur Braštæ: illi verò qui videntur deprimere terram, vocati sunt Chasmatia: illi quorum impulsione terra diffringitur, sunt appellati Rheëtæ. His affectionibus fit ut nonnulla terra exhalent flatum, alta eruant lapides: quadam lutum, sunt etiam terræ quæ in locis infusis evomunt fontes, qui cavant alveos fluviorum insolitorum. Ostæ sunt motus quibus humus concutitur. Illi autem nominantur Palmatiæ,

quorum trepidatione illa quæ tremunt, vacillant absque periculo casus, cum nihilominus servant rigidam rectitudinem sui situs. Mycetias appellatur, cum terra sollicitatur fremitu horrendo. Mugitus audiuntur excitatis intus gemitibus, quando ventus non satis vehemens ad commovendam tellurem, re-pertis viis, meat per patentem rimas terræ. Ejusmodi passionibus similia sunt quæ geruntur in mari, quando ingentibus undis inter se concurrentibus, modo ripa concutuntur procursibus fluctuum, modo sinus percussu regressibus

NOTÆ.

1. Epiclintæ.] Ἐπικλινεῖς, ab incumbendo. Ammian. loco citato, Climatiæ appellat.

2. Braštæ.] βρασταί, ἀπὸ τῆς βράσσειν, ab ebulliendo. Ammiano dicuntur Brašmatia. Fiunt autem (inquit) terrarum motus quatuor, aut enim Brašmatia sunt, qui humum intus suscitantes, sursum propellunt immanissimas moles, ut in Ἀστὶ Delos emerfit, &c.

3. Qui abstrudere videntur Chasmatia dicti.] Quid per abstrudere hic intelligendum sit, discite ex Ammiano: aut Chasmatia, qui grandiori motu patefactis subitò voratrinis, terrarum partes absorbent: ut in Atlantico mari, Europæ orbe potior insula (Atlantis, de qua jam supra) & in Crisæo Helice &

Bura, &c. χάσμα Græcis hiatus est.

4. Rheëtæ.] A verbo ῥήγνυμι, per-rumpo, diffingo. Horum non meminit Ammianus, sed quarto loco ponit Mycematiæ, qui sensu auditur minatorio. hunc noster infra Mycetiam appellat.

5. Ostæ sunt motus quibus solum quatitur.] Immo traditur δέσσειν enim trusores sunt, & δεισέν trudere. ii scilicet terræ motus sunt, secundum Aristotelem, qui uno obnixu subvertunt quod impulerunt.

6. Palmatiæ.] Quasi dicas vibratores, ἀπὸ τῆς πάλαιω.

7. Mycetias.] A verbo μυκάω mugio, reboō.

cæli quatiuntur. Sentitur etiam cæli marisque cognatio, cum mensuris curfibus Lunæ, decremента & accessus fretorum atque æstuum deprehenduntur. Verum enimverò, ut quatenus possum de universitate quod sentio breviter absolvam: Elementorum inter se tanta concordia est, id est, Aëris, Maris, atque Terræ; ut admirari minùs deceat, si illis eadem incommoda soleant, atque secunda contingere, particulatim quidem rebus ortus atque obitus afferentes, universitatem verò à fine atque initio vindicantes. Et quibusdam mirum videri solet, quod, cum ex diversis atque inter se pugnantibus Elementis Mundi Natura conflata sit, aridis atque fluxis, glacialibus & ignitis; tanto rerum divortio nondum sit ejus immortalitas dissoluta. Quibus illud simile satisfaciet, cum in urbe ex diversis & contrariis corporata rerum inæqualium multitudo concordat. Sunt enim pariter dices & egentes, adulescens ætas permixta senioribus, ignavi cum fortibus, pessimi cum optimis congregati. Aut profectò, quod res est fateantur, hanc esse civilis rationis admirandam temperantiam, cum quidem de plurimis una sit facta, & similis sui tota, cum dissimilia membra sint, cum receptrix sit naturarum ad diversa tendentium, & Fortunarum per varios fines exitusque pergentium; & ut res est,

INTERPRETATIO.

eorundem. Affinitas quoque Aetheris, & maris percipitur, quando decremента & incrementa fretorum ac æstuum agnoscuntur curfibus mensuris Luna. Etiam, ut paucis, quantum possum, exponam meam sententiam de Mundo: tantus est consensus Elementorum inter se, hoc est Aëris, Maris, & Terra: ut minùs mirandum sit, si eadem incommoda & commoda consueverint evenire eis, & singulatim quidem rebus afferant generationem & corruptionem, deffendant verò universum mundum ab ortu & interitu. Ac nonnulli solent mirari, quòd cum Natura Mundi sit composita ex Elementis discrepantibus, & sibi invicem contrariis, siccis nempe & humidis, frigidis & calidis, substantia

ejus, quæ corruptibilis est, non sit corrupta habemus. Quibus hac similitudo satisfaciet, quod scilicet multitudo rerum inæqualium conflata ex variis contrariis rebus in civitate consentit inter se. Nam simul sunt locupletes & inopes, ætas juvenilis mixta cum senili, pusillanimi collecti cum strenuis, deterrimi cum optimis. Vel cerèd consistantur rem ut se habet, eam mixturam rei politica esse admirabilem, quandoquidem una conflata est ex multis, & tota sibi ipsi similis, cum ejus partes sint dissimiles, cum contineat in se Naturas porgentes ad varios fines, & fortunas tendentes in diversos exitus & terminos: & reuera Natura

NOTÆ.

1. Cum mensuris curfibus Luna, decremента & accessus fretorum atque æstuum deprehenduntur.] Caulam æstuum maris ad Lunam, ejusque revolutiones retulerunt permulti, Arist. libro hoc & xiquus. Philostrat. in Vita Apollon. Thyanci, lib. 5. cap. 1.

Strabo lib. 3. Solin. Polyhistor. cap. 28. Gell. lib. 14. cap. 1. &c. Vide Plin. lib. 2. cap. 97.

5. Et quibusdam mirum.] Hic incipit cap. 5. lib. Arist. & xiquus.

3. Corporata.] In unum corpus compacta.

Z Z z z ij

contrariorum per se Natura flectitur, & ex dissonis fit unus idemque concentus.¹ Sic mare & femineum secus junguntur, ac diversus utriusque sexus ex dissimilibus simile animal facit: artes denique ipsæ naturam imitantes, ex imparibus paria faciunt. Pictura namque ex discordibus pigmentorum coloribus, atris, albis, luteis, & puniceis, confusione modicâ temperatis, imagines iis quos imitatur similes facit. Ipsa etiam Musica, quæ de longis & brevibus, acutis & gravioribus sonis constat, tamque diversis & dissonis vocibus harmoniam consonam reddit. Grammaticorum artes vide, quæso, quàm ex diversis collectæ sint literis; ex quibus aliæ sunt insonæ, semisonantes aliæ, pars sonantes; & tamen mutuis se auxiliis adjuvantes syllabas pariunt, & de syllabis voces. Hoc Heraclitus² sententiarum suarum nebulis ad hunc modum est prosecutus: *Συνάψαις ἑλὰ ἔχῃ ἑλὰ, συμπερόμερον ἔ διαπερόμερον, συνᾶδον ἔ διαδον. ἔ ἐν πάντων ἐν, ἔ εἰς εἰς πάντα.* Sic totius Mundi suorum instantia initiorum inter se impares conventus, pari nec discordante concentu Natura, veluti Musicam, temperavit. Namque humidis arida, glacialibus flammida, velocibus pigra, directis obliqua confudit, unumque ex omnibus, & ex uno omnia juxta

INTERPRETATIO.

contrariorum per se inflectitur, & unus atque idem concentus oritur ex discordantibus sonis. ita mas & femina copulantur inter se. & sexus amborum diversus efficit animal simile ex dissimilibus: atque ipsa demum artes, amulantes naturam, ex dissimilibus faciunt similes. Etenim pictura format effigies similes illis quos conatur referre, ex diversis coloribus pigmentorum, nigris, candidis, croceis, & rubris, mixtis parvâ confusione. Ipsa quoque Musica, qua conflata est ex sonis longis & brevibus, acutis & gravibus, atque ex vocibus tam variis ac discordantibus, efficit concentum concordem. Considera, te rogo, artes Grammaticorum, quàm conflata sint ex characteribus discrepantibus; ex

quibus quidam sono carent, alii sunt semivocales, alii vocales; & nihilominus illi, se adjuvantes ope reciproca, efficiunt syllabas, & dictiones ex syllabis. Heraclitus obscuritate sententiarum suarum sic descripsit hoc: unâ conjunxeris lana & minimè lana, consentiens, & dissentiens, consonans, & dissonans, & unum ex omnibus, & omnia ex uno. Ita natura universi orbis temperavit momenta & inæquales inter se concursus suorum primordiorum harmoniâ aequali & non dissonante, non secus ac Musicam. Permiscuit enim sicca udis, ardentia gelidis, tarda celeribus, obliqua rectis, & fecit unum ex universis, & universa ex uno, se-

NOTÆ.

1. Sic mare & femineum secus] Secus pro sexu jam dixit lib. 1. de Philosophiâ Morali: Et optimis disciplinis communi praeceptorum magisterio docebuntur non virile secus modo, verum etiam feminarum. At mare adjectivum neutrius generis, pro masculo (si modo lectio hæc sincera sit) Apulcianam licentiam sapit, neque enim alibi te-

merè reperias.

2. Sententiarum suarum modulis.] Scriberiana editio habet: sententiarum suarum nubilus. Scribe nubilus, nubila sententiarum sunt earum obscuritates. Consentanea lectio est Aristoteli, qui Heraclitum appellat *σκοτεινὸν ὀβσcurum*.

Heraclitum, constituit: 1 Terramque humore, Cælum Solis orbe, & Lunæ globo, cæterisque orientium 2 & conditorum siderum facibus ornavit, 3 unâ illâ parte mixtâ, quam quidem cunctis constat implicatam, 4 dum confusa, dum libera elementorum substantia, Ignis, Aquæ, Aëris, Terræ, ex quibus hujus spheræ convexa, & disparibus qualitatibus naturæ 5 conflata, 6 adacta est fateri concordiam, 7 & ex eâ salutem operi machinatam. Principiorum igitur consensus sibi concordiam peperit: perseverantiam verò amicitiz inter se elementis dedit specierum ipsarum æqua partitio, & dum in nullo alia ab aliâ vincitur, modo vel potestate. Æqualis quippe omnium diversitas, gravissimorum, levissimorum, ferventium, frigidorum, docente ratione Natu-

INTERPRETATIO.

cundum Heraclitum: & decoravit Tellurem aquâ, athera globo Solis, & orbe Luna, & reliquis lampadibus astrorum orientium & occidentium, permixtâ illâ unâ parte, quam certum est quidem immixtam esse universis cum natura elementorum Ignis, Aqua, Aeris & Terra, ex quibus dissimilibus qualitatibus natura ambibus hujus orbis constitutus est, impermixta ac soluta, coacta est subipsi consentire, & illam par-

tem permixtam cunctis architectatam fuisse conservationem sui operis ex illo consensu. Consensio ergo Elementorum conciliavit sibi concordiam. at æqualis distributio ipsarum specierum peperit elementis durationem concordia inter se, dum aliud non vincitur ab alio in re ullâ, sive quantitate, sive virtute. Etenim æqualis est varietas cunctarum rerum, gravissimarum, levissimarum, calidarum, frigidarum, ratione naturali

NOTÆ.

1. Terramque humore, &c.] Hæc usque ad illa verba Principiorum igitur consensus, aliter paulò, & certè clariùs expressa apud Aristotelem. Ejus verba sunt: Γῆν τε πᾶσαι καὶ θάλασσαν, αἰθέρα τε καὶ ἥλιον, καὶ σελήνην, καὶ τὸ δλον ὑπερανὸν διακοσμοῦν μία δὲ πάντων διήκουσα δύναμις, ἐκ ὧν ἀμικτρὶ καὶ ἑτεροῖον, αἶρ καὶ γῆς, καὶ πυρὸς καὶ ὕδατος, καὶ σύμπαντα κόσμον δημιουργήσασα, καὶ μία διαλαβῶσα σφαῖρα ἐμφανεία, τὰς τε ἐναρπυγίας ἐν αὐτῇ φύσεϊ ἀλλήλους ἀναγκάσασα ὁμολογῆσαι, καὶ ἐν τούτων μηχανισμῶν τῇ παντὶ συνήθειᾳ. terram etiam omnem, omne mare, Ætherem, Solem, Lunam, & postremo totum Cælum, vis una per omnia pertinens, certo ordine descripsit, concinnèque digessit à diversis ipsa naturis, atque impermixtis, Aëre, Terrâ, Igne & Aquâ, mundum architectata: quumque eum etiam globosâ superficie comprehendisset, naturas quàm maximè contrarias, quæ sunt in eo, coegit inter se consentire, atque ex his machinata

est salutem universo orbi.

2. Et conditorum.] Occidentium, præteritum pro præsentī.

3. Unâ illâ parte mixtâ, quam quidem, &c.] Innuit Mundi animam, de quâ jam alibi diximus.

4. Dum confusa, dum libera.] Mendosus videtur locus. Melius quadrabit cum Aristotele, si legas dum inconfusa ac libera, &c. hanc lectionem in interpretatione secutus sum.

5. Conflata.] Supple sunt, & refer ad connexa, atque interpunge.

6. Adacta est fateri concordiam.] Hæc referenda sunt ad elementorum substantiam. fateri concordiam dixit, quod Aristot. ὁμολογῆσαι.

7. Et ex eâ salutem operi machinatam.] Hæc referenda sunt ad partem illam, quam quidem cunctis constat implicatam, & illud machinatam regi verbo constat, intelligendum est. Sic loco huic intricatissimo & obscurissimo facilitas aliqua & lux afferetur.

ZZzz iij

ræ, diversis licet rebus, æqualitatem deferre concordiam, omniparenti-
 tis Mundi amœnitatem æternitatemque reperisse. Quid enim Mundo
 præstantius? Lauda quam potes speciem; portio à te laudabitur Mun-
 di. admirare quam voles temperantiam, ordinationem, figuram; hic
 5 & per hunc illud quodcumque est, invenietur esse laudandum. Nam,
 quid, oro te, ornatum atque ordinatum videri potest, quod non ab
 ipsius exemplo imitatura sit ratio? unde κόσμος Græcè nomen accepit.
 Euntibus Sole atque Lunâ, 1 cæterâque luce sidereâ per easdem vias,
 custoditis temporum vicibus, nec ullius erroris interjectione confusis,
 10 digeruntur tempora, & rursus incipiunt. At quàm pulchræ & fœ-
 cundæ Horæ procreantur, 2 nunc ætivos vapores revolventes, nunc
 pruinas hyemis circumferentes! dierum etiam noctiumque curricularum
 3 ordiuntur menses, menses texunt annos, anni seriem conficiunt se-
 culorum. Et hic quidem Mundus 4 magnitudine immensus, cursibus
 15 rapidus, splendore perlucidus, valenti habitudine, 5 pubertate juvenali-

INTERPRETATIO.

monstrando aequalitatem tribuere concor-
 diam rebus, tametsi diversis, & eam
 effecisse pulchritudinem & æternitatem
 Mundi productioris rerum omnium. Nam
 quid est excellentius Mundo? Lauda-
 ram quam volueris, laudabis particu-
 lam Mundi. mirare mixturam, ordinem
 & formam cujus libueris rei, ea, qua-
 cumque sit, reperietur in illo, & lau-
 danda per illum. Nam, quid, quæso,
 potest videri decoratum & ordinatum,
 quod mens non amulatura sit ab exem-
 plari ejus? propterea dictus est Græcè
 Κόσμος. Tempora disponuntur, & revol-
 vuntur Sole & Lunâ, ac reliquis

astrorum facibus incedentibus per eadem
 itinera, alternationibus tempestatum ser-
 vatis, neque perturbatis interpositione
 ullius evagationis. Verum quàm amœ-
 na & fœcunda Tempestates gignuntur,
 modo reducentes calores æstatis, modo
 advehentes gelicidia hyemis! inchoantur
 quoque menses spatiis dierum, & no-
 ctium, menses conficiunt annos, anni
 efficiunt continuationem seculorum. At-
 que hic Mundus est quidem immensus
 amplitudine, celerissimus in suis cursi-
 bus, nitore pellucens temperamento ro-
 busto, & flore juvenili.

NOTÆ.

1. Cæterâque luce sidereâ.] Lux hic
 collectivè sumitur pro corporibus luci-
 dis, seu (ut loquitur scriptura sacra).
 luminaribus minoribus, quibus cœlum
 distinctum est.

2. Nunc ætivos vapores revolventes.]
 Elmenhorst. magis probat lectionem
 Rom. cod. resolvers. Ego ejus sen-
 tentiæ non accedo. Placet revolventes,
 & interpretor revolutionibus suis annuis
 reducentes, firmat meam opinionem
 quod sequitur, nunc pruinas hyemis
 circumferentes. Sed comprobat omnino
 textus Aristotelicus. τίς γ' ἔστιν αὖ
 ἀψιδόσια ποιεῖ, ἔτινα φυλάτῃσιν αἱ
 καλὰί, καὶ γρηνοὶ ὅτι δ' ὅροι, θίγειν

καὶ χειμῶνας ἐπαύσαι τεταμένους, &c.

3. Ordiantur menses, texunt annos,
 anni, &c.] Omnino legendum, ordian-
 tur menses, menses texunt annos, anni
 &c. ratio faciliè patebit attendenti.

4. Magnitudine immensus.] Aristoteli-
 tes hic non immensum quidem mun-
 dum, sed μέγθει παρὶ τῶν μεγ-
 νitudine cunctâ longè exuperantem di-
 xit. Cartesius nostro ævo infinitum af-
 firmare non ausus, indefinitum dixit,
 quod idem fermè est ac immensum.

5. Pubertate juvenali.] Juvenalis &
 juvenilis idem sonant. Plin. lib. 33.
 cap. 2. juvenalem famam ancipari di-
 xit.

Hic animalium nantium atque terrestrium, pennigerorumque cuncto-
rum distinxit genera, species separavit, fixitque leges vivendi atque
moriendi. Ex hoc animantia vitales spiritus ducunt. Illinc statis cur-
sibus temporum eventus, qui admirationi esse solent, cum vel inter
se ventorum prælia cientur, vel disiectis nubibus fulminat cælum, &
tempestates inter se serenæ hibernæque confligunt, micant ignes, im-
bres rumpuntur: & rursus, placatis omnibus, amœna lætitia mundi
referatur. Videas & viridantibus comis cæsariatam esse terram, &
scatebris fontium manantem, & aquarum agminibus concipientem,
parientem, atque educantem, nec occasibus fatigari, nec seculis ani-
litari, excussam erumpentibus semper tam pigris quàm moventibus
flatibus, aquarum sæpe alluvionibus mersam, flammaram per partes
voracitate consumptam. quæ tamen illi cum regionaliter videantur
esse pestifera, ad omne salutaria sunt, & ad redintegrationem ejus
valent. & cum movetur, profectò spirat illos spiritus: quibus clausis,
& effugia quærentibus, movebatur. Imbribus etiam madefacta, non
solum ad educandos fœtus suos opimatur, verum etiam pestiferâ con-

I N T E R P R E T A T I O.

Hic Mundus distinxit genera animalium
aquatilium, & terrenorum, atque volan-
tium omnium, divisit ea in species, ac
statuit leges oriûs & interitûs. Anima-
lia trahunt spiritus vitales ex eo. Ex
ipso proveniunt certis cursibus tempo-
rum eventus, quos solemus admirari,
quando nempe excitantur certamina
ventorum inter se, aut asher fulgurat,
nubibus ruptis, ac tempestates amœna,
& hyemales certant inter se, ignes co-
ruscant, pluvia effunduntur: atque,
cunctis sedatis, jucunda hilaritas mun-
di iterum aperitur. Cernas etiam tel-
lurem esse capillatam cæsario viridi, &
fluere scaturiginibus fontium, & largis
aquis illam concipere, & edere in lu-

cem, ac nutrire fœtus suos, neque las-
sari occasibus, neque senescere seculis,
licet concutiat prodeuntibus semper
ex eâ spiritibus tam tardis quàm agi-
tantibus, licet crebrò opera fuerit di-
lucis aquarum, absumpta in quibus-
dama suis partibus edacitate ignium,
qui tamen casus licet videantur esse ipsi
exitiales in regionibus quibus accidunt,
salubres sunt illi in universum & pro-
sunt ad ejus restaurationem. Et quan-
do ipsa concutitur, cerè exhalat illos
status, à quibus concutiebatur dum in-
clusi essent, & investigarent exitus.
Irrigata quoque pluviis non tantum
pinguescit ad alendos suos fructus, sed
etiam purgatur à contagio morbofo.

N O T A.

1. Hic causa animalium, &c.] Tol-
le illud causa, quod sensum impeditum
reddidit. Non habet illud Aristoteles.

2. Imbres rumpuntur.] Mavult VVov-
verius erumpunt, cui accedit Elmenhor-
stius. Ego nihil inuito. Expresit hæc
Aristot. ἐκρηγνύμεναι τῶν χειμῶνων ἐξαι-
τίαν.

3. Nec seculis anilitari excussam,
&c.] Interpungo post anilitari, & le-
go excussam erumpentibus semper tam

pigris quàm moventibus flatibus, non
autem fœtibus. Flatus pigri sunt illi
spiritus, quorum non satis magna vis
est ut terram succutiant: moventes con-
trà. ὁ ἀεὶ ἀπὸ τοῦ ἀνέμου sic exponit hæc Ari-
stot. αἱ τοὶ καὶ οὐρανὸς ἀναταράσσονται. de
fœtibus autem terræ nulla hoc loco
apud eundem Aristot. mentio. anili-
tari porro ab ann, dicitur, ut senesce-
re à sene. Catullus dixit cava senilitas,

tagione proluitur. Flabris autem spirantium aurarum graviores, & minùs puri aëris spiritus differuntur atque purgantur. Tepores frigus glaciale mitificant, & brumalis austeritas terrestrium viscerum venas remittit: ¹ & pars gignentium, alia adulescentium, cætera occidentium vices sustinent: forsque nascentium, obitorum loco pullulat, & occidentium numerus, nascentibus locum pandit. ² Restat, quod caput est sermonis hujus, ut super Mundi Rectore verba faciamus. indigens quippè videbitur oratio, de Mundo disputantibus, ni, etsi minùs curiosè, at, quoquo modo possumus, dicamus. De Rectore quippè omnium, ³ non, ut ait ille, silere meliùs est, sed vel parum dicere. ⁴ Vetus opinio est, atque cogitationes omnium hominum penitùs infedit, Deum esse originis, & haberi auctorem, Deumque ipsùm salutem esse & perseverantiam earum, quas effecerit, rerum. Neque ulla res est tam præstantibus viribus, quæ viduata Dei auxilio, sui naturà con-

INTERPRETATIO.

densiores autem & impuriore exhalationes aëris expelluntur & converruntur flatibus lenium ventorum. Modici calores leniunt frigus hyemale, & asperitas hyemis laxat meatus interiorum partium terra: & aliqua res funguntur officio nascentium, alia crescentium, reliqua intereuntium: & turba nascentium prodit in locum intereuntium, & multitudo morientium dat locum nascentibus. Superest quod est præcipuum hujus orationis, ut dicamus de Gubernatore Mundi. nam, cum differamus de Mundo, hic sermo videbitur

jejunus, nisi loquamur de eo quamvis minùs exquisitè, saltem qualitercumque possumus. Nam præstat non quidem, ut ille dicit, tacere de Gubernatore cunctarum rerum, sed saltem paululùm loqui. Est antiqua opinio, & qua aliis infixæ est mentibus cunctarum hominum, Deum existere, & credi auctorem productionis rerum, Deumque ipsùm esse conservationem & durationem illarum rerum, quas produxerit. Et nihil est tam insigni vigore, quod destitutum præsidio Dei subsistere possit

NOTÆ.

1. Et pars gignentium.] Nascentium, orientium. Eodem sensu usurpavit libro de Philosophiâ Naturali. omniumque gignentium esse seniore.

2. Restat quod caput est sermonis hujus.] Hic incipit Aristotelis *ὅτι* *Κόσμος* caput sextum.

3. Non, ut ait ille, silere, &c.] Platonem intelligit, qui, ut jam habetur initio libri de Philosophiâ Naturali, Deum dixit ἀγέντων ἀκαταρσίμω, cuius naturam invenire difficile est: si inventa sit, in multos eam enuntiari non posse. Cicero lib. 1. de Naturâ Deorum: jam de Platonis inconstantia longum est dicere: qui in Timæo patrem hujus mundi nominari negat posse: in

legum autem libris, quid sit omnino Deus, inquiri oportere non censet.

4. Vetus opinio est. &c.] L. Balbus Stoicus apud Ciceronem, lib. 2. de Naturâ Deorum. Quid enim potest esse tam apertum tamque perspicuum, cum Cælum suspeximus, cælestiâque contemplati sumus, quàm esse aliquod Numen præstantissima mentis, quo hac regantur? &c. quod nisi cognitum comprehensumque animis haberemus, non tam stabilis opinio permaneret, nec confirmaretur diuturnitate temporis, nec una cum sæculis atavibusque hominum inveterare potuisset. Etenim videmus ceteras opiniones fictas atque vanas, diuturnitate extabuisse, &c.

scita

Contenta sit. ¹ Hanc opinionem vates secuti, profiteri ausi sunt, omnia Jove plena esse; ² cujus præsentiā non jam cogitatio sola, sed oculi & aures & sensibilis substantia comprehendit. ³ At hæc composita est potestati Dei, non autem essentia, conveniens oratio. Sospitator quidem ille & genitor est omnium, quæ ad complendum Mundum nata factaque sunt: non tamen ut corporei laboris officio orbem istum manibus suis instruxerit; sed qui quādam infatigabili providentiā, & procul posita cuncta contingat, & maximis intervallis disjuncta complectatur. nec ambigitur eum præstantem atque sublimem sedem tenere, & poetarum laudibus ⁴ nomen ejus consulum ac Regum nuncupationibus prædicari, & in arduis arcibus habere solum consecratum. Denique propiores quosque de potestate ejus amplius trahere. corpora illa cœlestia, & quantò finitima sunt ei, tantò

INTERPRETATIO:

propriā naturā. Poëta amplexi hanc sententiam, non dubitaverunt predicare universa repleta esse Jove; cujus præsentiā non sola modò mens percipit, verum etiam & oculi, & aures, & res sensibus prædita. Verum ille sermo (poetarum) factus est congruens potentia Dei, non verò ejus natura. Ille quidem est conservator, & creator cunctarum rerum, quæ orta, & producta sunt ad perficiendum orbem: non ita tamen ut concinnaverit suis ma-

nibus hunc mundum operā laboris corporei; verum ita ut & tangat omnia licet remota, & comprehendat separata longissimis spatiis, providentiā quādam indefessā. nec dubitatur illum habitare in excellenti, & alto domicilio: & nomen ejus celebrari encomiis poetarum sub nominibus Consulū, & Regum, & habere thronum dedicatum in arcibus excelsis. Postremò omnes ipsi viciniore plus capere de ejus virtute, illa corpora athera, & quod propiora sunt

NOTÆ.

1. Hanc opinionem vates secuti, &c.] Quos inter Virgilius, Eclogā 3.

Ab Jove principium Musa, Jovis omnia plena, &c.

ad quem locum vide quæ observârunt veteres critici.

2. Cujus præsentiā non cogitatio sola, sed oculi & aures, &c.] Hinc Paulus Epistolā ad Rom. τὸ πρὸς θεὸν οὐρανόθεν καὶ τῆς γῆς πάντα κτίσας, τοῦτο πᾶσι πάντων νοούμενα καθόρη, ἡ τε αἰδὶς αὐτῆς εὐαγγελία καὶ θεότης. invisibilia enim ipsius à fabricatione mundi, per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque ejus virtus & divinitas.

3. At hæc composita est potestati Dei, non autem essentia conveniens oratio.] Sic expressit hæc Aristot. τὰ μὲν θεῶν δυνάμει ἐνέποντα κατὰ τὰ ἀλλότιστα λόγον, & μὴ τῇ ἐνείᾳ. Idem autem convenerunt.

Apul.

nire putârunt hanc orationem parentiæ Dei, quod nullus esset in toto orbe angulus, in quo ipsa non eluceret: at verò ejus naturæ non esse consentaneam, quia Deo indignum existimabant rebus se corporeis per se ipsam immiscere, ut infra declarabitur.

4. Nomen ejus Consulū ac Regum nuncupationibus prædicari, &c.] Aristot. hic ὁ πατὴρ τῆς διὰ τὸ τοῦ ἀνομήτου, hoc vocabulum πατὴρ, quod & hoc Aristotelis loco & passim alibi supremum significat, consulis quoque nomen fuit. Hac geminā significatione deceptus, aut ludens Apuleius dixit: nomen ejus consulū ac Regum nuncupationibus prædicari. De quo tamen Aristot. nihil habet. Sæpè quidem à poetis Jupiter dicitur Divum pater, atque hominum Rex. Sed Consulū eum appellatum nusquam legi.

A A a a a

amplius de Deo carpere: multoque minus quæ ab illis sunt secunda, & ad hæc usque terrena, pro intervallorum modo indulgentiarum Dei ad nos usque beneficia pervenire. Sed cum credamus Deum per omnia permeare, & ad nos, & ultra potestatem sui nominis tendere; quantum abest vel imminet, tantum existimandum est eum amplius minuisse rebus utilitatis dare. Quare rectius est atque honestius sic arbitrari, summam illam potestatem, ¹ sacratam cœli penetralibus, & illis qui longissime separantur, & proximis unâ eademque ratione, & per se & per alios opem salutis afferre, ² neque penetrantem atque adeuntem specialiter singula, nec indecorè attrectantem cominus cuncta. Talis quippe humilitas dejecti est, & minus sublimis officii, ne homini quidem convenit ei qui sit paululum conscientie celsioris. Militiæ principes, & curiæ proceres, & urbium ac domorum rectores, dico nunquam commissuros esse, ut id suis manibus factum velint, quod sit curæ levioris fusciorisque, quæ nihilo sequius possint facere, dominorum imperio, ministeria servulorum. Exemplo quale sit istud intellige. Cambyses, & Xerxes, &

I N T E R P R E T A T I O.

pi, ed plus haurire de Deo, & que sunt post illa usque ad hæc terrestria, longè minus de ipso haurire, munera beneficentia Dei deferri usque ad nos secundum rationem intercapedinis. Verum cum existimemus Deum pervadere cuncta, & extendere potentiam suâ divinitatis usque ad nos, atque etiam ulterius; credendum est illum imperiari rebus tantò plus vel minus utilitatis, quantum propior est aut remotior. Quapropter melius est & honestius se sentire, potentiam illam supremam repositam esse in adytis cœli, seu in templo quodam, atque uno & eodem modo tum per se, tum aliorum operâ ferre auxilium salutare, & iis qui valdè

difficili sunt, & iis qui sunt proximi, neque penetrando & accedendo singulatim ad unamquamque, nec tangendo ea omnia ex propinquo indecenter. Humilitas animi ejusmodi est officii vilis, & minus quam par esset elati, nec deceat quidem hominem qui scias se esse paulò sublimiorem. Atque verò Imperatores exercituum, & optimates Senatûs, & moderatores civitatum, ac domorum nunquam admissuros esse, ut capiant facere propriis manibus id, quod exigit curam minorem & viliorum, quodque nihilominus famuli suâ operâ possint efficere jussu herorum suorum. Cognosce hoc exemplo quid velim dicere, Cambyses, & Xerxes, & Darius,

N O T A.

1. *Sacratam cœli penetralibus.* Verti possumus, &c. seu in templo quodam, ut vim exprimerem vocis *sacratam*.

2. *Neque penetrantem, neque adeuntem specialiter singula.* &c. Contra, Seneca, de Consol. ad Helviam, cap. 8. Deus potius, divinus spiritus per omnia, maxima, minima, aequali intentione diffusus. Et Poëta:

Deum namque ire per omnes
Terrasque, trañsque maris, calum-
que profundum.

Et certè parùm sublimiter de Deo sentit, imò de eo tanquam de homine infirmo, ac intelligentiæ providentiæque & potentie valdè finitæ judicat, qui eum tantopere studet à rerum vel minimarum penetratione ac curâ tanquam ipso indignâ remove. Nec proficiunt quidquam Regum & Imperatorum, quæ afferuntur hic exempla, quæ ipsorum totiusque aded humani generis infirmitatem arguunt potius, quam Deo dignam sublimitatem,

FO

INTERPRETATION.

Erant quoque varia munia inter illos quidam armati comitabantur regem, extra palatium autem erant custodes in singulis locis, & ostiarii, & atrienſes. At quidam viri ex illis appellabantur Aures Regis, & Oculi Imperatoris. quibus generibus muniorum ille rex putabatur ab hominibus eſſe Deus: ſiquidem cognoscebat narratione Otacustarum univerſa, qua ibi ſebant. Habebat diſtributores pecunia, exactores tributorum, & praefectos ararii. Propoſuerat reliquis civitatibus alios atque alios. Aliorum munus erat venari: quidam exſiſſimabantur propoſiti largitionibus, & donariis, ac reliquis commiſſa erant.

NOTE

3. *Aures regia, & Imperatoris oculi.*
 &c.] Quos infra Otacustas Græco vocabulo nominat. Plutarchus Otacastarum inventionem Dario Juniori tribuit libro 7. *πλουταρχου. Οτακυσ αὐτῷ τὸν πρῶτον ἔδωκεν ὁ νεὸς Δαρῖος, ὡς πῶτος αὐτοῦ, καὶ πῶτος ὑποφύεσθαι Οτακυστος primus habuit Junior Darius sibi ipsi diffidens. & omnes susp. cōs habens.* Xenophon: tamē Otacustas Cyro assignat lib. 3. *Παῖς Κυρί.*

2. *Apud Sufam, & Ecbatan.* Sufiana regionis Sufa Metropolis fuit, Ptolemæo, Herodoto, & Amiliano *μυμύνηα* cognominata Ecbatana verò, vel, ut plures legunt, *Ecbatana* neutro genere, Metropolis fuit Mediz. Est & alia urbs *Εκβάτυνα* in Syria Steph. & Herod.

A A a a. ij

ceteri perpetuis magnisque curis, & observationi singularum rerum apppositi erant. Sed omne Asiaticum regnum ab Occidente Hellespontus terminabat, ab Ortu gens inchoabat Indorum. Duces ac Satrapæ ubique dispositi, & permixta locis omnibus mancipia regalia. Ex eo numero erant excussores, diurni atque nocturni exploratores, ¹ & nuntii specularum incensores assidui. ² Tum horum per vices incensæ faces, ex omnibus regni sublimibus locis, in uno die Imperatori significabant quod erat scitu opus. Igitur regnum illud ita componi oportet cum Mundi aulâ, ut inter se comparantur summus atque exuperantissimus Divum, & homo ignavus & pessimus. Quod si cui viro, vel cuilibet Regi indecorum est per semetipsum procurare omnia & perficere; multo magis Deo inconueniens erit. Quare sic putandum est, eum maxime maiestatem retinere, ³ si ipse in alto residens, eas potestates per omnes partes Mundi orbisque dispenset, quæ sunt

INTERPRETATIO.

negotia assidua & ingentia, & exploratio cunctarum rerum. Verum Hellespontus ab Occasu finiebat totum Imperium Asiaticum, natio autem Indorum illud inchoabat ab Oriente. Duces & Satrapæ erant positi in omnibus locis, & serui regis erant ubique dispersi. Ex numero eorum erant cursores, observatores diurni & nocturni, & nuntii, qui perpetuè accendebant speculas. Atque eorum faces accensa alternatim ex uniuersis locis editis regni, spatio unius diei ostendebant regi id quod oportebat eum scire. Regnum illud ergo sic comparandum est cum Regiæ Orbis, quomodo supremus & praestantissimus Deorum, & homo pusillanimus & nequissimus conferuntur inter se. Quod si turpe est alicui homini, aut cuius Regi, administrare & peragere cuncta per semetipsum: longè indecentius erit Deo. Quapropter ita est existimandum, illum praeclarissime conservare suam dignitatem, si ipse habitans in sublimi loco distribuat per omnia membra mundi atque orbis illas virtutes quæ resident

NOTÆ.

1. Et nuntii specularum incensores assidui.] Aristoteli *φρυκταρῶν ἐποπτητές*, unde *inspēctōres* potius legendum crediderim quàm *incensores*.

2. Tum horum per vices incensæ faces, &c.] *Πυρσῶν & φρυκταρῶν* Græci vocant rationem significandi per faces à speculâ sublatas, eâ usi sunt veteres plurimum, in bellis præsertim. Speculas igitur in altis quibusque montibus eo sine ædificârunt, quarum nonnullas adhuc videri in montibus Helveticis ait Isaacus Casaubonus, in Epistolâ ad Joannem VVitten Consiliarium Principis Mœckenburgensis, ex quâ hæc de sumptibus *Πυρσῶν* antiquissima & simplicissima ratio fuit, ut sublatis fa-

cibus daretur ejus rei signum, de quâ convenerat. Non enim aliud poterant initio significare, quàm id de quo convenisset inter dantem signum, & observantem. Postea excogitatæ sunt aliæ rationes solertiores, atque aded mirabiles. Nam, qui litteras calamo scriberent, quidvis per faces significabant. Authores hujus inventi commemorat Polybius, lib. 10. ubi etiam rationes eorum explicantur, quas non probans omni ex parte Polybius, aliam à se excogitatam subiungit. Sed hanc & illas apud eum fusiùs vide.

3. Si ipse in alto residens, &c.] Vide Timæum Platonis, & confer Maximum Tyrium, Dissert. 1.

penes Solem ac Lunam cunctumque Cœlum. Horum erim curâ salutem terrenorum omnium gubernari. Nec multis ei opus est, nec partitis hominum conserviitiis: quibus, propter ignaviam, appositum est pluribus indigere. An non ejusmodi compendio machinatores fabricarum, astutiâ unius conversionis, multa & varia pariter administrant? etiam illi, qui in ligneolis hominum figuris gestus movent, quando filum membri, quod agitari solet, traxerint, torquetur cervix, nutabit caput; oculi vibrabunt, manus ad omne ministerium præsto erunt; nec invenustè totus videbitur vivere. Haud secùs etiam cœlestis potestas, cum initium scienti & salutiferâ operâ moverit; ab imo ad secundum, & deinceps ad proximum, & usque ad supremum, attractu continuo vim suâ majestatis insinuat: & aliud alio commovetur, motusque unius alteri movendi se originem tradit. Mutuò equidem consentiunt, non unâ, sed diversâ viâ, & plerumque contrariâ. Sed primâ emissionem ad motum datâ, simplicique inchoato principio, impulsibus mutuïs, ut suprà dictum est, moventur quidem omnia; sed ita, ut si quis sphæram & quadratum & cylindrum & alias figuras

INTERPRETATIO.

in Sole & Lunâ, actoto Æthere. Conservationem enim omnium rerum terrestrium existimandum est regi curâ illorum. Neque indiget pluribus rebus. neque distributis ministeriis servorum quibus utuntur homines, quæis insitum est ob suam infirmitatem, ut opus habeant multis rebus. Nonne artifices machinarum tali compendio exequuntur simul plurima & diversâ artificio unius conversionis? vel ii quæque qui excitant gestulationes in parvis simulachris ligneis hominum, cum traxerint filum illius membri, quod solet moveri, collum inverteretur, caput nutabit, oculi inscendens suam aciem, manus parata erunt ad quodvis officium; & totus

homuncio non illepidè videbitur vivere. Similiter etiam potestas cœlestis quando agitavit principium operatione prudenti & salutari, inserit perpetuo tactu virtutem suâ divinitatis à primò ad secundum, & postea ad proximum, atque usque ad summum: aliudque movetur ab alio, & motus unius dat alteri principium se movendi. Illa quidem concordant invicem non eodem itinere, sed diverso, & sapissimè contrario. Verùm impressâ semel primâ impulsione ad motum, & factò tantummodo initio, cuncta quidem moventur reciprocis impulsibus, quemadmodum jam dictum est: at perinde ac si quispiam unâ mittat globum & cubum, &

NOTÆ.

1. In ligneolis hominum figuris.] Horatio: Nervis alienis mobile lignum. Νῦπῶναια Græcis, nobis Marionettes.

2. Cum initium scientiæ & salutiferâ opera moverit.] Corruptus mihi videtur hic locus. quid enim sit illud initium scientiæ? Et certè Aristot. nihil habet huic affine. Lege igitur cum Schœppio cum initium scientiæ & salutiferâ opâ moverit. plano sensu, quem in interpretatione expressi.

3. Et deinceps ad proprium.] Patet vel leviter attendenti legendum esse ad proximum. id est, ad illud quod post secundum sequitur.

4. Et plerumque contrariâ.] Ex textu Aristotelis melius veritas nonnullam contrariâ, quàm plerumque.

5. Et quadratum.] Aristot. habes τετραγων.

6. Et alias figuras.] Aristot. addis solummodò Conum.

ΑΑααα iij

per proclive simul jaciat, deferentur quidem omnia, sed non eodem genere movebuntur. Nec illud dissimile exemplum videri oportet, si quis pariter patefacto gremio, animalium multitudinem simul abire patiat, volucrum, nantium, atque terrestrium greges. enimverò ad suum locum quæque, duce Naturâ, properabunt: pars aquam repetens; ¹ illa inter cicures, atque agrestes, legibus & institutis suis naturali lege aggregabuntur; & ibunt per aëris vias præpetes, quibus hoc Natura largita est, ² atque ut ab uno sinu abeundi facultas concessa omnibus fuerit. Sic natura Mundi est constituta. Nam cum Cælum omne simplici circumactu volvatur, nocte dieque distinctum diversis mensurarum æqualitatibus separatam, quamvis una sphaera omnia concluderet: incrementis tamen globi sui, decisioneque luminis menstrua tempora Luna significat, & Cæli spatium Sol annuâ reversione collustrat, ejusque comites amœnus Lucifer, & ³ comis Cyllenius stella. Etenim Pyrois Mavortium sidus circuli sui biennio conficit spatia: Jovis clarum fulgenisque, sexies eodem multiplicat cursibus suis tempora, quæ Saturnus sublimior triginta spatiis annorum

INTERPRETATIO.

cylindrum, & alias figuras per declive, cuncta quidem debebuntur, verum non movebuntur eodem modo. Et hoc exemplum debet etiam videri simile, si quis, apertis repensâ sinu, demittat simul magnum numerum animalium, turmas avium, aquatiliū & terrenorum animantium. etenim singula festinabunt ad suas sedes Natura ducta: alia pergens ad aquam; alia congregabuntur cum animalibus domesticis, & feris, secundum suas leges, & mores, ex constitutione natura; & volucres, quibus Natura hoc tribuit, volabunt per tractus aëris, simul ac data fuerit cunctis copia exeundi ex eodem sinu.

Sic natura Orbis composita est. Cum enim totum Cælum convertatur unâ eademque gyratione, distinctum per diem & noctem, divisum in varia spatia aequalia, quanquam unus globus incluserit hac omnia: nihilominus Luna notat spatia mensium incrementis & decrementis lucis sui disci, & Sol illuminat circuitum Cæli revolutione annali, & comites ejus, pulchra nempe stella Veneris & suave astrum Mercurii. Enimverò Pyrois stella Martis percurrit suum circuitum duobus annis: lucidum ac splendens sidus ovis insumit suis cursibus senies tantum temporis, quem cursum Saturnus altior absolvit spatio

NOTÆ.

1. Illa inter Cicures, atque agrestes, legibus & institutis suis naturali lege aggregabuntur.] Sic *ἄγροιας* exposuit hæc Aristot. τὸ ἵπποδρόμιον, οὗ τὸ σφῆρα ἵππων & βοῶν διακρίσθαι. ubi videtur deceptus duplici significatione vocis ἵππων, quæ mores quidem, & instituta significat, sed præterea (& primariò quidem) locum naturalem, domicilium, ac sedes consuetas; item similitudine vocum ἵππος & βοῦς, quæ illa leges, hæc pascua significat. *ἡ δὲ ἰσχυρὴ* igitur veritas locum Aristotelis,

terrestre verò ad sedes consuetas & pascua sua erexerit.

2. Atque, ut ab eo sinu abeundi facultas concessa omnibus fuerit.] Aristoteles: μὴ τὸ πρῶτον αἰτίας τῶν ἀνθρώπων τῶν ζώων διακρίσθαι. unâ eademque primâ causâ propriam eorum unicuique aptitudinem reddente.

3. Comis Cyllenius stella.] Ex doctrinâ Genethliacorum. Lactantius ad lib. 1. Thebaidos Statii: *Benifica stella Mercurii maleficarum temperas flammæ,*

circumerrat. Verùm inter hæc una Mundi conversio, unusque rever-
sionis est orbis, & unus concentus, atque unus stellarum chorus ex
diversis occasibus ortibusque. ¹ Hoc ornamentum, & monile rectissi-
mè *κόσμος* Græcâ Linguâ significat. Atenim ut in choris, cùm dux
carminis hymno præcinit, concinentium vulgus virorum & foeminarum,
mixtis gravibus & acutis clamoribus unam harmoniam resonant: sic
divina mens mundanas varietates, adinstar unius concentrationis, relevat.
Nam cùm ² Cælum, confixum vaporatis & radiantibus stellis, inerran-
ti cursu feratur, & reciprocis itineribus astra consurgant: ³ Sol qui-
dem Omnituens ortu suo diem pandit, occasu noctem reducit, ⁴ con-
ditusque vel relatus per plagas Mundi, quatuor temporum vices mu-
tat, ⁵ hinc tempestivi imbres, & spiritus haud infœcundi. ⁶ hinc ali-
menta nobis suppetunt earum rerum, quas accedere Deus his Mundi
partibus voluit. His appositi sunt torrentium cursus, & tumores un-
darum, ⁷ emicationesque silvarum, frugalis maturitas, fortus anima- ¹⁵

INTERPRETATIO.

*triginta annorum: At interea una tan-
tulum est gyratio Mundi, & unus circulus
revolutionis, & una harmonia, ac
unus chorus astrorum conflatus ex va-
riis occasibus, & ortibus. Κόσμος
Græco sermone optimè significat illud or-
namentum, ac monile. Sedenim quem-
admodum in choris quando præcinitor
præcinit hymno, turba virorum & mu-
lierum simul cantantium efficiunt unum
concentum, miscantes voces graves &
acutas: ita divinus animus patefacit
diversitates Mundi ad exemplum unius
concentus. Cum enim Cælum, distinctum
sideribus igneis & micantibus, circum-*

*agatur motu nullatenus errante, & fi-
dera quidem oriantur viis alternanti-
bus: Sol quidem cuncta cernens aperit
diem ortu suo, refert noctem suo occa-
su, & discedens vel accedens per regio-
nes Mundi efficit alternas mutationes
quatuor temporum. inde oriuntur plu-
via oportuna & venti non steriles, inde
nobis sufficiuntur alimenta ex illis re-
bus, quas Deus voluit reperiri in his
mediis regionibus orbis. Adjecta sunt il-
lis robur fluentia torrentium, & inflatio-
nes aquarum, & pullulationes nemorum,
maturitas frugum, partus animantium,*

NOTA.

1. Hoc ornamentum & monile, &c.]
Aristot. *κόσμος δ' ἐπὶ μὲν τὸ εὐκταῖον,
ἀλλ' ἐν ἀκοσμίᾳ ἐνοιάσθαι αὖ.*

2. Cælum confixum vaporatis & ra-
diantibus stellis.] Confixum stellis, qua-
si clavis igneis & micantibus. Vocem
vaporatis verti igneis, Vapor sæpe calo-
rem significat, & ardorem. Exempla
suppetuntur non pauca in Lexicis.

3. Sol quidem omnituens.] Ovid.
Metamorphos. lib. 2.

Sol oculis juvenem, quibus afficit
omnia, vidit.

Aristot. *ὁ πανφαὶς ἡλιος, Sol cuncta
collustrans.*

4. Conditusque vel relatus per Mun-

di plagas.] Borealem & Australem.

5. Hinc tempestivi imbres, & spiri-
tus haud infœcundi.] Quidam Hinc
tempestivi imbres, & spiritus aut in-
fœcundi. malè. Aristoteles. *τίον? ὅ
ὅσοι κατὰ χεῖρος, καὶ αἵματος καὶ σπέρματος
&c.*

6. Hinc alimenta nobis suppetunt ea-
rum rerum, &c.] Hæc ignorat textus
Aristot. quorum loco sic habet: *τὰ το
μὲν τὰ ἐν τῷ αἰθέρι συμβαίνοντα
δὲ τὰ ἐν τῇ γῇ καὶ ὑπὸ τῇ γῇ αἰσθητὰ.*
Et affectiones quæ in aëre eveniunt à
principio & primordiali rerum causâ.

7. Emicationesque silvarum.] *ἡ δὲ δρυὶς
ἐνφύου, Aristoteli.*

lium, educationes atque obitus singulorum. Cùm igitur Rex omniũ & pater, quem tantummodò animæ oculis nostræ cogitationes vident, machinam omnem jugiter per circuitum suis legibus terminatam, claram & relucentem sideribus, speciesque innumeras, modò propalã, sæpè contactas, ab uno, ut suprà dixi, principio agitari jubet; simile istud esse bellicis rebus hinc liceat arbitrari. Nam, cùm tuba bellicum cecinit; milites clangore incensi, alius accingitur gladio; alius clypeum capit; ille lorica se induit; hic galea caput, vel crura ocreis involvit; ille equum temperat frænis, & loris jugales ad concordiam copulat. & protinùs unusquisque competens capeffit officium. ¹ Velites excursionem adornant, ² ordines Principes curant, ³ Equites cornibus præfunt, cæteri negotia, quæ nacti sunt, agitant: cùm interea unius ducis imperio tantus exercitus pareat ei, ⁴ quem præfecerit Rex, penes quem est summa rerum. Non aliter divinarum & humanarum rerum status regitur, quando uno moderamine contenta omnia, pensum sui operis agnoscunt; curaque omnibus occulta, vis nullis oculis obvia, nisi quibus mens suæ lucis aciem intendit. Nec tamen hoc vel illi ad moliendum, vel nobis ad intelligendum obest. De inferiore

INTERPRETATIO.

productiones & interitus cunctorum rerum. Cùm ergo Rex & pater omnium, quem nostra cogitationes cernunt solummodò oculis mentis, præcipit totam machinam ab uno exordio (quemadmodum jam dixi) moveri per totum in orbem, circumscriptam suis legibus, splendidam ac micantem stellis, & simul infinitas species rerum, aliquando manifestas, sæpius occultas; possumus inde existimare illud esse simile rebus militaribus. Quando enim tuba dedit signum prælii, milites excitati sonitu, alius lateri accommodat ensẽ; alius apprehendit scutum; ille vestit se lorica; hic operit caput casside, aut tibiis ocreis; ille regit equum frænis, & jungit bigas loris, ut concordent inter se, & statim singuli

suscipiunt munia quæ sibi obstarunt. Milites levis armatura accingunt se ad excursum, Principes curam gerunt ordinum, Equites occupant alas, reliqui agunt ea quæ sibi sunt demandata: cùm interim totus exercitus obedit jussui unius Imperatoris, quem Rex, qui est rerum omnium supremus moderator, præposuerit exercitui. Eodem modo res divina, & humana, gubernantur, cùm universa contenta uno tantum regimine, noverunt quid sibi impositum sit operis; & cunctis insita est sollicitudo secreta, & virtus nullis oculis patens, nisi illis quibus animus dirigit aciem sui luminis. Neque tamen hoc obstat aut ipsi ad machinandum, aut nobis ad capiendum. Possumus sumere exempla

NOTÆ.

1. Velites excursionem adornant. &c.] Ex Militari disciplinâ Romanorum. Vide Lipsium, De Militiâ Rom. lib. 4. Dialogismo 1. ubi de dispositione aciei.
2. Ordines Principes curant.] Eorum enim erat: defatigatos ac fractos hastatos intra suos ordines recipere, quos etiam eâ de causâ laxabant eum erat opus.

3. Equites cornibus præfunt.] Legebat Lipsius ordinibus præfunt, & relictum ibat præfunt. Scriptam lectionem magis probò: Equites in cornibus locatos olim; atque etiam nunc locari quis nescit?

4. Quem præfecerit Rex.] Vocem Rex ignorant probati codices, & certè videtur expungenda ut inutilis.

licet imagine capiamus exempla. ¹ Anima in homine non videtur : & tamen fateantur omnes necesse est, hujus operâ omnia, quæ per hominem præclara fiunt, provenire ; neque animæ ipsius qualitatem ac figuram oculis occurrere, sed momentis ab eâ gestarum rerum intelligi qualis & quanta sit. Omne quippe humanæ vitæ præsidium, ingenio ejus est paratum : cultus agrorum, usus frugum, artificum solertia, proventus artium, commoditatesque vitæ humanæ. Quid de legibus dicam, quæ ad mansuefaciendos homines sunt inventæ ? quid de civilibus institutis ac moribus, qui nunc populorum otiosis conventibus frequentantur ; asperitates bellorum pacatâ mitigantur quiete ? Nisi forte tam injustus rerum æstimator potest esse, qui hæc eadem de Deo neget, quem videat esse viribus exuperantissimum, augustissimâ specie, immortalis ævi, genitorem virtutum, ipsamque virtutem. Unde ² nihil mirum est, si mortales oculi ejus non capiunt aspectum, quando divinorum operum vestigiis sit perspicuus atque manifestus. Cæterùm ea, quæ vel cælo accidere oculis advertimus, ¹⁵ & in aëre fieri & in aquâ ; etiam illa fieri à Deo credenda sunt,

INTERPRETATIO.

à re inferioris generis. Anima non cernitur in homine, & nihilominus oportet ut cuncti conspiciantur egregia omnia, qua geruntur ab homine, fieri ejus ministerio ; neque naturam aut formam ipsius anima obversari oculis, verum cognosci argumentis rerum factarum ab ipsâ, cujusmodi sit, & quàm excellens. Cuncta enim subsidia vitæ humana comparata sunt ejus solertiâ : cultura agrorum, usus frugum, industria fabricorum, utilitates artium, & commoda vitæ humana. Quid memorem leges, qua reperta sunt ad mitigandos homines ? quid constitutiones civiles, & consuetudines, qua nunc celebrantur in coetibus

quietis populorum ; & quibus truculentia bellorum, leniuntur otio tranquillo ? Nisi quis foris possit esse tam iniquus arbiter rerum, qui insicietur eadem illa de Deo, quem tamen cernat esse viribus præstantissimis, summâ majestate, vitâ immortalis, patrem virtutum, atque aded virtutem ipsam. Quare nutriendum mirandum, si oculi mortales nequeunt intueri eum, siquidem conspicuus est & manifestus signis operum suorum divinorum. Porro credendum est illa quoque, qua conspiciamus contingere etiam in aëre, & generari in aëre, & in aquâ, illa, inquam, esse opera Dei, ad quem

NOTÆ.

1. Anima in homine non videtur.] Vide Platonem, lib. 10. De Legibus.

2. Nihil mirum est si mortales oculi, &c.] Sensus hujus loci est, non mirum esse, quod Deus seipsum oculis hominum videndum non præbeat, neque eum propterea incusandum quasi minus æquum humano generi, si quidem per sua opera satis innotescit, nec se agnoscari patitur.

Apud.

3. Et aërem fieri ex aquâ.] Restitutæ meo periculo, & in aëre fieri, & in aquâ. Aristoteles hic, τὸ ἄνθρωπον, καὶ τὰ ἀνθρώπων ἀνθρώπων, καὶ τὰ ἐν τῷ αἵματι, καὶ τὰ ἐν τῷ σπέρματι, καὶ τὰ ἐν τῷ σπέρματι, &c. atque ea quidem qua in aëre fiunt, qua in terrâ, qua in aquâ, ea ceritè Dei opera esse merito dixerimus, &c. ubi de generatione aëris ex aquâ ne verbum quidem.

B B b b b

cujus tutela Mundi hujus & cura est. de quo Empedocles prudenter his verbis sensit :

Ἰ Παιθ' ὅσων τ' ἔσται, ὅσων τ' ἔστιν, ἰδ' ὅσων τ' ἔσται ὁ κόσμος,
Δείδωρ δ' αὖ τ' ἐβλάσθησι καὶ αἰέρας, ἥδη γυναικίαι,
Θῆρες τ', αἰνὸς τε καὶ ὕδατοθρέμους ἰχθῦς.

- 2 Phidiam illum, quem probum fictorem fuisse tradit memoria, vidi ipse in clypeo Minervæ, 3 quæ arcibus Atheniensibus præidet, oris sui similitudinem colligasse; ita, ut si quis olim artificis voluisset exinde imaginem separare, solutâ compage, simulachri totius incolumitas interiret. Ad hoc instar Mundi salutem tuetur Deus, aptam & revinctam sui numinis potestate. Hujus locum quaerimus; qui neque finitimus est terræ contagionibus, neque tamen medius in aëre turbido, verum in mundano fastigio, quem Græci 4 ἐγγὺν rectè vocant; ut qui sit altitudinis finis. & iidem eâ ratione eum ὀλυμπεον nominant,

INTERPRETATIO.

pertinet conservatio & curatio hujus orbis, de quo Empedocles sapienter locutus est his verbis :

Omnia quotquot erant, quotquot sunt,
& quotquot erunt in posterum,
Orta sunt ex ea, arbores, viri mulieres,

Feræ, volucres, & pisces aquæ alumnij.

Ego ipse vidi illum Phidiam, quem historia ferunt fuisse egregium statuarium, contraxisse imaginem sui vultus in scuto Palladis, quæ præest arci Athenæ-

vum: tali ratione, ut si quis voluisset aliquando avellere inde effigiem fabri, sublatâ connexione partium, tota statua dissolveretur in frustra. Hoc modo Deus conservat incolumitatem Mundi cœgmentatam. & colligatam virtute sua divinitatis. Investigamus ejus sedem, qua nec vicina est contatibus terra, neque etiam media in aëre turbulento, sed in culmine Mundi, quod Græci benè appellant ἐγγὺν: quia est terminus altitudinis, iidemque ob eam causam vocant ipsum ὀλυμπος, quod cernunt

NOTÆ.

1. Παιθ' ὅσων τ' ἔσται &c.] Hos versus paulùm immutatos citat Aristoteles :

Ἐξ ἧν παθ' ὅσων τ' ἔστιν, ὅσων τ' ἔσται ὁ κόσμος,

Δείδωρ δ' αὖ τ' ἐβλάσθησι, καὶ αἰέρας, ἥδη γυναικίαι,

Θῆρες τ' αἰνὸς τε καὶ ὕδατοθρέμους ἰχθῦς,

Κ' ἄντι θεῶν ὀλιγαίων.

2. Phidiam illum, &c.] Hanc etiam similitudinem habet Arist., sed aliam huic præmittit ab Apuleio omissem, Lapidis nempe illius, qui in fornicatis operibus Umbilicus dicitur, nobis *le clef de la voûte*, cujus ope firmitas totius operis conservatur. Porro hoc Phidiz solers inventum memorant etiam Tzetz. Chiliad. 2. historiâ 192. Paulanias, lib. 7. Arnobius, contra Gentes, lib. 6. sed & Cicero Tuscul. Quart.

lib. 1. Phidias sui similem speciem includit in clypeo Minervæ, cum inscribere non liceret.

3. Quæ arcibus Atheniensibus præidet.] Hujus templum etiamnum visitur in Acropoli Athenis, integrum potè ab injuriâ temporum servatum.

4. ἐγγὺν rectè vocant, ut qui sit altitudinis finis.] Aristoteles hic ἐγγὺν dictum affirmat, quod sit terminus eorum quæ sunt superne ἀπὸ τοῦ ἔργου αἰῶ.

5. Ὀλυμπεον nominant, quem ab omni suscitasse, &c.] Aristot. Ὀλυμπος ὅ (καλῶμεν) ὁ ὀλολαμπὸν, καὶ παρὰ τὸ ζῆον καὶ ἀπὸ τοῦ κωλύματος κεχρησμένον. *Qlymptum* verò (dicimus) tanquam asquequaque lucidum, ab omni caligine, utinamque incondito secretum.

quem ab omni fuscitate ac perturbatione vident liberum. Neque enim caliginem nubium recipit, vel pruinas, vel nives sustinet: nec pulsatur ventis, nec imbris ceditur. Hæc enim nec Olympo, qui est celsitudinis summæ, contingere, ¹ poëta his verbis cecinit:

Οὐλυμπὸν δ' ὅθι φασὶ θεῶν ὄδος ἀσφαλὲς αἰὲν
ἔμμεναι, ὅτ' ἀνέμοισι πνέουσι, ὅτε πῶτ' ὄμβρῳ
δέουσι, ὅτε χλὼν ὀκίλλεται, ἀλλὰ μάλ' αἶδρη
πίπτειται ἀέριλος, λευκή δ' ἀραδ' ὀροῖν αἴγλη.

Hanc opinionem communis mos, & hominum observationes secutæ, affirmant, superiora esse Deo tradita. Namque habitus orantium sic est, ut manibus extensis in cælum precemur. ² Romanus etiam poëta sic sensit:

Aspice hoc sublime candens, quem invocant omnes Iovem.

Unde illa quæ videntur, suntque omnibus præstantiora, easdem sublimitates regionum tenent, Astra cælestia, & Mundi lumina. ac merito illis licet ordine perpetuo frui, nec diversis spatiis temporum observantissimam legem suorum aliquando itinerum mentiantur. Terrena omnia mutationes & conversiones, postremo interitus habent. ³ Namque immodicis tremoribus terrarum dissiluisse humum, & inter-

INTERPRETATIO.

esse vacuum ab omni caligine & turbulentiâ. Nam non recipit in se obscuritatem nubium, neque patitur gelicidia, vel nives, neque afflatur ventis, nec feritur pluviis. Nam poëta scripsit his verbis, ea non evenire etiam monti Olympo, qui est maxima altitudinis.

Ad Olympum, ubi inquit Deorum sedem firmam semper

Esse, quæ neque ventis concutitur, neque unquam imbre

Rigatur, neque nix admoveatur, sed potius serenitas

Volat absque nube, lucidus verò circumfulget splendor.

Consuetudo vulgata, & observationes omnium, quæ illam secuta sunt, confirmant hanc opinionem, altiora loca ar-

tributa esse Deo. Hic est enim noster habitus quando precamur Deum, ut oremus manibus porrectis cælum versis.

Poëta quoque Romanus sic cecinit:

Intuere hoc altum splendens, & Jovem, quem universi imp'orant.

Quare ea quæ cernuntur, & sunt excellentiora omnibus, habent easdem altitudines locorum, putà sidera cælestia, ac facies mundi. & jure quidem illis datum est, ut servent ordinem æternum, neque adulterant unquam accuratissimam legem suarum viarum variis interval-
lis temporum. Univerſa terrestria patiuntur mutationes, & conversiones, ac denique obitus. Sapè enim accepimus humum disjectam esse vehementioribus terra motibus, ac civitates nuda cum

NOTÆ.

1. Poëta his verbis cecinit: Οὐλυμπὸν δ' ὅθι, &c.] Homerus, Οδυσσ. ζ.

2. Romanus etiam Poëta sic sensit.] Ennius, cujus versum hunc & à Cicerone laudatum, lib. 2. De Naturâ Deorum, Apuleius hic Latinè scribens apposuit satis inferuit loco hujus Homericæ, quem habet Aristoteles ex Iliad, K.

desumptum.

Ζῆς δ' ἔλαχ' ἐπεὶ δὴ ἔρω ἐν αἰθέρι
καὶ νεφέλῃσι.

Jupiter sortitus est cælum latum in æthere & nubibus.

3. Namque immodicis tremoribus, &c.] Vide Plin. lib. 2. cap. 30. & seqq.

BBbbb ij

ceptas urbes cum populis, sæpè cognovimus. Audivimus etiam abruptis imbribus prolutas esse totas regiones. ¹ Illas etiam, quæ priùs fuerint continentes, hospitibus atque advenis fluctibus insularas; ² alias, desidiâ maris, pedestri accessu pervias factas. Quid? qui ventis & procellis civitates everfas esse meminerunt? quid? cum incendia de nubibus emicârunt, cum Orientis regiones? Phaëtonis ruinâ, ut quidam putant, conflagratæ perierunt? In Occidentis plagis ⁴ scaturigines quædam ac proluviones easdem strages dederunt. Sic ex Ætnæ verticibus quondam effusis crateribus, per declivia, ⁵ incendio divino, torrentis vice, flammaram flumina cucurrerunt. ⁶ In quo periculi vertice egre-

INTERPRETATIO.

incolis fuisse absorptas. Accepimus quoque totas provincias subverfas esse pluviis effusissimis. Illas etiam quæ antè fuerant continentes, factas esse insulas novis atque extraneis undis; alias pigritiâ maris patefactas itinere pedestri. Quid? quot scriptores memorant urbes fuisse destructas flatibus & turbinibus? quid? quando ignes exilierunt ex nubibus, quando Orientales plaga inerie-

runt incensa casu Phaëtonis, quemadmodum nonnulli existimant? Quadam eruptiones ac diluvia excitaverunt easdem clades in regionibus Occidentibus. Ita divinâ conflagratione, fluvii flammaram instar torrentis olim delapsi sunt per loca declivia ex cacumimbus Ætnæ, exundantibus ejus crateribus. In quo extremo discrimine didici-

NOTÆ.

1. Illas etiam quæ priùs fuerint continentes, hospitibus atque advenis fluctibus insularas.] Sic, teste Plinio, lib. 2. cap. 28. mare avellit Siciliam Italiz, Cyprum Syriæ, Eubœam Bœotiz, Eubœæ Atalantem & Macrin, Besbycum Bithyniz, Leucosiam Sirenum promontorio. Pythag. apud Ovid. lib. 15. Metamorphos.

Leucada continuam veteres habuere coloni,

Nunc freta circummont, Zancle quoque junctâ fuisse

Dicitur, Italia donec confinia pontus abstulit, & mediâ tellurem propulsi undâ.

2. Alias desidiâ maris pedestri accessu pervias factas.] Sic Hybanda insula quondam Ioniz, nunc ducentis stadiis abest à mari, & Epidaurus & Oricum insulæ esse desierunt, teste eodem Plinio, cap. sequenti. Ovid. prædicto loco:

Fluctibus ambita fuerant Antissa Phæroque.

Et Phænissa Tyros, quarum nunc in-

sula nulla est.

Vide totum illum Ovidii locum.

3. Phaëtonis ruinâ.] Vide Ovid, l. 2. Metamorphos.

4. Scaturigines quadam ac proluviones, &c.] Vulcanius addebat, ignis è terrâ, & legebat, scaturigines quadam ac proluviones ignis è terrâ easdem strages dederunt, non malè. Apuleius enim hic non de aquarum diluviis intelligendus est, (de iis enim superids egit,) sed de ignitæ materiz torrentibus: ut patet ex iis quæ sequuntur.

5. Incendio divino.] Elmenhorst. maula diurno, aut diuturno. D. August. lib. 4. De Civitate Dei habet divino. nihil itaque muto. Divinum incendium Ætna rectè dixit. Ut enim Poëtarum figmenta præteream, de Vulcani & Cyclopum in illo monte fornacibus, aliquid semper divini hîc Naturæ prodigiis inesse credidit antiquitas, & horrendas ejusmodi clades plerumque esse Ætnæ.

6. In quo periculi vertice.] Vertax hic vel summum & extremum sonat, sicut

gium pietatis meritum fuisse cognovimus. Namque eos qui principio fragoris territi, sensum tamen clementiæ misericordiæque retinebant, & grandævos parentes ereptos volucris clade suis cervicibus sustinebant; illa flammaram fluentia divino separata discidio, quasi duo flumina ex uno fonte manantia, locum illum ambire maluerunt obsidione innocenti. Inerant boni bajuli, religiosi sarcinis occupati. Postremo, quod est in triremi gubernator, in curru rector, præcentor in choris, lex in urbe, dux in exercitu, hoc est in Mundo Deus: nisi quod cæteris ærumnosum, & multiplex, & curarum innumerabilium videtur esse hoc ipsum, alicujus officii principem fieri; Deo verò nec tristis, nec onerosa est Imperii sui cura. Namque nobis circumfert & regit cunctas formas Natura, quas diversis regionibus commovens: ut est lex civitatis semel promulgata, perpetuis observationum rationibus fixa, ipsa quidem immutabilis, at ejus arbitrio parentum mentes agitantur, nutuque ejus & dominatione flectuntur: & ut ex scitis ejus magistratus tribunalia, principia milites frequentabunt,

INTERPRETATIO.

mus fuisse præclaram mercedem pietatis. Illa enim flumina flammaram divisa divinâ separatione, tanquam duo amnos fluentes ex eadem scaturigine maluerunt circumdare innoxiam obsidione eum locum, ubi erant illi, qui terra facti initio fragoris, servabant nihilominus sensum mansuetudinis & commiserationis, & portabant suis humeris parentes suos grandes natu, quos subtraxerant celeri illi stragi. Quippe erant in eo loco pii gestatores onusti sacris pondoribus. Denique Deus idem est in orbe, quod gubernator est in navi, auriga in curru, præcentor in choris, lex in civitate, imperator in exercitu: ex-

cepto quoddam, hoc ipsum, præponi alicui muneri, videtur reliquis esse molestum. & variatum, ac innumerarum sollicitudinum: at curatio imperii Dei neque sollicita est, neque gravis ipsi. Natura enim producit circa nos, & gubernat omnes species quas adducit ex diversis locis ipsa remanens immobilis, quemadmodum est lex civitatis semel publicata, confirmata observatione continuâ, qua est ipsa quidem invariabilis, verum animi obedientium illi movetur pro ejus libitu, ac inflectuntur ejus arbitrio, & imperio: atque ex ejus placitis Magistratus adibunt tribunalia, milites principia: recuperatores

NOTÆ.

cut in interpretatione expressi, vel etiam vorticem seu turbinem periculi, hoc est, periculum quod imminerebat à vorticosis illis ignitæ materiæ torrentibus, minùs tamen aridet posterior explicatio.

1. Quas diversis regionibus commovens: ut est lex, &c. Non bene coheret hic locus, Reponit Vulcanius, quas diversis regionibus commovet ipsa manens immota: ut est lex, &c. quod melius quadrat. Secutus sum Vulcanii emendationem in interpretatione.

2. Et ut in scitis ejus, &c. Emendo, & ut ex scitis ejus, hoc est, ex ejus

jussu & placitis.

3. Principia milites frequentabunt. Principia locus erat in castris, ubi Imperatoris tabernaculum erat, quod conveniebant milites Imperatoris jussu excepturi, & causam (si usus venisset) dicaturi. Quintilianus initio declamationis pro milite, sed neque hoc Mars parens, nec signa militaria aquilaque victrices, nec tua, summe Imperator, divina vim tuas finas, ut tua quoque sententia quisquam vir & Romanus & miles nimium pudicus sit, apud quem ante principia agendum est.

BBbbb iij

¹ recuperatores iudiciis præsidebunt: ² decuriones etiam, quibus est ius dicendæ sententiæ, ad confessum publicum commeabunt: ³ & alius ad Minutiam frumentatum venit: & aliis in iudiciis dies dicitur: reus ita purgandi se necessitate, ut insectandi studio accusator venit; ille moriturus ad supplicii locum ducitur: ⁴ hic ad convivii repotia vespertinus comeffator adventat. Sunt & publicarum epularum apparatus; ⁵ & lectisternia Deorum, & dies festi, ⁶ ludi scenici,

INTERPRETATIO

praerunt iudiciis, Senatores etiam qui habent ius sententia ferenda, convenerunt ad confessum publicum: atque etiam alius is ad portam Minutiam conquistum frumentum: & assignatur aliis dies ad iudicia: accusatus venit necessitate se defendendi, sicut accusa-

tor cupiditate ipsum persequendi: hic trahitur ad locum penarum moriturus: ille qui comeffatus fuerat pridie vesperti, advenit ad repetitionem epularum. Sunt etiam ornatus conviviorum publicarum: sternuntur pulvinaria Deorum, & aguntur dies festi, & ludi

NOTAE.

1. *Recuperatores.*] Hi iudices erant, qui de rebus privatis recipiendis reddendisque noscebant, à Prætoribus dati.

2. *Decuriones etiam, quibus est ius dicendæ sententiæ.*] Decuriones hic intellige, non militares illos denis equitibus præfectos, sed municipiorum Senatores, qui Decurionum nomine appellabantur, ut jam alibi observavimus.

3. *Et alius ad Minutiam frumentatum venit.*] Minucia porta fuit Romæ, aut regio. Duplicem memorant Victor, & Sextus Rufus, Veterem nempe, & Frumentariam, de quâ hic. Utraque fuit regione nonâ urbis ad Circum Flaminium. Ad Minutiam Frumentariam tesseras frumentarias populo ab anno nâ procuratoribus gratis distribui solitas existimat Lipsius, unde Frumentaria dicta, quin & Minutiæ nomen idem existimat ei imposuit à Minutio primo rei frumentariæ præfecto. Vide ipsum Electorum lib. 1. cap. 8. Inscriptionem antiquam refert Blenheimhorst.

PROCURATOR MINUTIÆ,
PROC. ALIMENTORUM,
PER TRAPSADUM, HISTRIAM,
&c. Porro, quod hic Apuleius ex Romanorum moribus dixit de frumentatione ad Minutiam, id Aristoteles, ex moribus Atheniensium loquens, de Prytaneo dicit, ubi, bene de Republicâ meriti, publicis alebantur. Aristor. verba

omitted.

4. *Hic ad convivii repotia, & vespertinus, &c.* Joseph. Scaliger ad l. V. Manilii sic laudabat hunc locum, hic ad convivium & repotia vespertinus comes satur adventat. Ego nihil mutaverim. Expunxerim tantum è textu particulam &, legerimque, hic ad convivii repotia vespertinus comeffator adventat; ut sit sensus, hunc, qui pridie vesperti laute epulatus fuerit & comeffatus, mane redire ad repetitionem convivii, dictam repotia à repotando.

5. *Et lectisternia Deorum.*] Mos erat Romanis, ut nonnunquam placandæ Deorum iræ causâ convivia in templis apparerent, lectique sternerentur Diis tanquam epulaturis, quod lectisternium dictum. Deabus verò sella tantum, Valer. Maxim. lib. 2. cap. 1. *Femina cum viris cubantibus sedentes canitabant: qua consuetudo ex hominum convivio ad divina penetravit. nam Jovis epulas ipse in lectulum. Juno & Minerva in sellas ad cenam invitantur.* Has epulas & hæc lectisternia indicebant & pœmvi epulones.

6. *Ludi scenici.*] Hi in theatro peragebantur ab histrionibus, instituti primum Romæ anno ab Urbe conditâ 189, C. Sulpitio Porcio, C. Licinio Strolone Coss. ut refert, T. Livius. Ludorum scenicorum species, Tragoedia, Comœdia, Satyra & Mimus.

1 Ludique Circenses. Diis sacrificatur, Geniis ministratur: 2 obis libatio profunditur, aliisque alio fungitur munere: parentque omnes iussis legum & communis imperii. Videasque illam civitatem pariter spirantem Panchæis odoribus, & graveolentibus cœnis: resonantem hymnis, & carminibus, & canticis: eandem etiam lamentis & ploratibus ejulantem. Ad hunc modum res agi in Mundo æstimemus. Lex illa vergens ad æquitatis tenorem sit Deus, nullâ indigens correctione mutabili. Quippè sicut Mundi universitas regitur; dum speculatur ad omnia rector ejus, atque immutabiliter incumbit, spargiturque vis illa seminibus inclusa per naturas omnium speciesque & genera digesta: sic faciles vitium lapsus, & palmarum ardua, persicorum rubor, lenitas mali gignitur, & dulcitas fici, & quæ infelicia propter infœcunditatem vocamus, tamen utilia sunt alio pacto: 3 Platani, ut ait Poëta, umbras potantibus ministrantes, acuta pinus, & rasilis buxi, & odora laurus, cupressorum odoratius lignum. Tandem omnium ani-

INTERPRETATIO.

theatrales, ac ludi Circenses. Sacrum fit Diis, apponuntur dapes Geniis, mortuis fit libatio, atque aliis aliud officium exequitur: & universi obediunt præceptis legum ac imperii publici. Cornereſque urbem illam simul exhalantem odores Panchæos, & terribilium odorem lutorum: resonantem hymnis & versibus, ac cantilenis: atque eandem ululantem lamentationibus & ejulatibus. Existimemus res geri in orbe hoc pacto. Illa lex, qua tendit ad conservationem justitiæ, fit ipse Deus, qui nullâ eget correctione variabili. Etenim quemadmodum totus Mundus gubernatur, dum

ejus gubernator observat, & intentus est invariabiliter ad universa, atque illa virtus contenta seminibus, diffunditur distributa per naturas speciesque ac genera singulorum: ita facile serpunt vites, & assurgunt palma, & rubescunt persica mala, & mitescunt mala, & fici dulcescunt, atque illa ligna, quæ appellamus insauſta ob suam ferilitatem, sunt nihilominus utilia aliâ ratione: Platani, ut dicit Poëta, præbent umbras bibentibus, pinus est acuminata, & buxi sunt tonsiles, & laurus odorata, ac lignum cupressorum magis olens. Denique natura anima-

NOTÆ.

1. *Ludique Circenses.*] Horum nomine intelliguntur tum qui in Circo, tum qui in Amphitheatro exhibebantur ludi, qualia erant varia certamina ferarum, Gladiatorum, pugnis, castibus, &c. Lucta, Saltatio, Jaculatio discorum, sagittarum, &c. Decursio equestris, Aurigatio, Naumachia, &c. Plura vide apud antiquitatum Rom. scriptores.

2. *Obis libatio profunditur.*] Sic Elmenhorſkius legit, interpretaturque *obis, mortuis*. Alii eodem sensu legunt *obitis*. Quidquid sit, vocabulum hoc Apuleio peculiare est, nec apud alium quem

quam auctorem memini me legiſſe. Colvius habet, *aliis libatione profunditur*, quod etiam immutandum cenſor, legendumque *perfunditur*, loco *profunditur*. At certè non est hæc Apuleii mens. De mortuis omninò intelligendus est locus hic. Exprimunt enim hæc Aristotelis verba. *ὅ, ὅσαι κατανέτῃται*, & sic optimè consentit cum veteri more libandi mortuis.

3. *Platani, ut ait Poëta, &c.*] Virgil. lib. 4. Georgic.

jamque ministrantem platanum potantibus umbras.

matium agrestium, & cicurum, ¹ pennatorum, & pedestrium, & aquatili-
 um natura gignitur, nutritur, absuntur, parens cœlestibus insti-
 tutis. πᾶν γὰρ ἐπιτὸν πλὴν τοῦ νύματος, ut Heraclitus ait. Et cum sit
 unus, pluribus nominibus ciatur, propter specierum multitudinem,
 5 quarum diversitate sit multiformis, & à juvando Jupiter dicitur, ² quem
 Ζῆνα Græci, quod vitæ nostræ auctor sit, rectissime appellant. ³ Sa-
 turnum etiam illi Κρόνον quasi χρόνον, id est, quemdam inceptum ab
 origine, interminum ad finem: Tempus appellant. ⁴ Dicitur & Ful-
 gurator, & Tonitrualis, & Fulminator, ⁵ etiam Imbricitor, & item
 10 Serenator. & plures eum Frugiferum vocant, multi urbis Custodem,
⁶ alii Hospitalem, Amicalemque, & omnium officiorum nominibus

INTERPRETATIO.

lium omnium sylvestrium, ac domesti-
 corum, alatorum, & pedibus gradien-
 dentium, atque natalium, produci-
 tur, alitur, consumitur, obediens legi-
 bus divinis. omne enim reptile terram
 incolit, quemadmodum inquit Heracli-
 tus. Cum autem sit unicus Deus, ap-
 pellatur permultis nominibus, ob multi-
 tudinem formarum, quarum varietate
 sit multiformis, & vocatur Jupiter à
 juvando, quem Græci optime vocant

Ζῆνα, quod sit principium nostra vitæ.
 illi quoque vocant Saturnum χρόνον
 quasi χρόνον, hoc est, quemdam caren-
 tem sui ortu, & nullo fine terminan-
 dum: uno verbo, Tempus. Appellatur
 & Fulgurator, & Tonitrualis, & Ful-
 minator, Pluvialis item, & Serenator,
 & multi eum nominant Frugiferum,
 plurimi Tutorem urbis, alii Hospita-
 lem, & Amicalem, ac denique vocant
 eum vocabulis cunctorum officiorum.

NOTÆ.

1. Pennatarum.] Repone vel hic pen-
 natorum, vel suprâ animantium loco
 animalium: aliâs (olœcissaret Apuleius.

2. Quem Ζῆνα Græci, quod vitæ no-
 stra auctor sit, &c.] Ζῆν seu Ζᾶν Græ-
 cis vivere est. Unde Jovis nomen Ζῆς
 & Ζῆν. Aristoteles hic Δία καὶ Ζῆνα δι-
 ctum ait quasi δι' ἐν ζῳῳ, per quem
 vivimus. Verùm frivola videtur allusio
 hæc vocum Δία & δι' ἐν.

3. Saturnum etiam illi Κρόνον quasi
 χρόνον, id est, quemdam inceptum ab
 origine, interminum ad finem, Tempus,
 appellant.] Non omni ex parte sanus
 videtur hic locus. Emendate dum vult
 VVovverus ab Aristotelis mente rece-
 dit. Aristoteles aliter & sensu clariore
 habet Κρόν ὁ καὶ χρόνος λόγος, δίκην
 ὅτι αἰὼνος ἀτέρμονος οἷς ἔτιον αἰῶνα.
 Saturni verò, seu Temporis (filius) di-
 citur (Jupiter) nimirum ab ævo inter-
 minato, ad alterum ævum pertinens.
 Ex quo loco hoc saltem infero, vocem
 inceptum, quæ est apud Apuleium, sic
 intelligendam esse, ut particula in ne-

gativa sit, significetque non captum. Hoc
 observato, præfixisque voci Tempus duo-
 bus punctis, sensum eliciui in interpre-
 tatione, qualem potui, & prout locus
 ipse Apuleii tulit.

4. Dicitur & fulgurator, &c.] Hæc
 Jovis cognomina, & alia permulta fir-
 mius explicata vide apud Lil. Gyraldum,
 Historiæ Deorum Syntagmate 2.

5. Etiam Imbricitor.] Aristoteli οὐρανός,
 Hesychio etiam ὄνυς, aliis permaltis
 οὐβερος, Tibullo, Pluvius.

Arida nec Pluvio supplicat herba Jovi.
 Jupiter Pluvius simulachrum & aram
 habuit in monte Hymetto, ubi Athe-
 nienſes pluviam, cum opus esset, ab
 Jove comprecaturi sacrificabant cujus-
 modi sacra Tertullianus, in Apologeti-
 co, Aquilicia vocat, ab eliciendâ aquâ
 Aquilicia (inquit) Jovi immolatis.

6. Alii hospitalem.] Omisit hic illa
 nomina, quæ extant apud Aristotelem,
 γυνήθλιος, natalis: ἑρχεῖος, penetra-
 lis: ὁμόγιος, gentilitius: & παῖς, pæ-
 rius,

appellant.

appellant. Est & Militaris, & Triumphator, ¹ & Propagator, ² & Tropæophorus; ³ & multò plura ejusmodi apud Aruspices & Romanos veteres invenies. Orphæus verò hanc effari potestatem volens, his de po verbis canit:

4 Ζεὺς πρῶτος ἦτο, Ζεὺς ὕστατος ἰ ἀρχιέταυρος.
 Ζεὺς κεφαλὴ, Ζεὺς μῆστυ, διδς δ' ἐν πᾶσι τέτυκται.
 Ζεὺς πυθμὲν γαίης τε καὶ ἑρηνῆ ἀστερόεντος.
 Ζεὺς ἄστυ ἦτο, Ζεὺς ἀμβροτος ἔπλετο νόμῳ.
 Ζεὺς πῶν πᾶτων. Ζεὺς ἀεμάτε πυρὸς ὀρέμ.
 Ζεὺς πῶντι ρίζα. Ζεὺς ἥλιος, ἠδὲ σελήνη.
 Ζεὺς βασιλεὺς. 6 Ζεὺς ἀρχὸς ἀπάντων ἀρχιέταυρος.
 Πᾶντας γὰρ κρύψας αὐτὸς φάος ἐς πολέμοιο
 Ἐξ ἱερῆς κροῖδος ἀνένιγχετο μέμμερ ρίζων.
 7 Primus cunctorum est, & Jupiter ultimus idem.

INTERPRETATIO.

Est quoque Bellicus, & Triumphator, & Protensor finium, & trophaorum auctor; & reperies longè plura nomina talia in libris Aruspicum, & Priscorum Romanorum. Orpheus autem volens exprimere hanc potentiam ejus, de ipso loquitur his verbis:

Jupiter est primus & postremus, fulminis potens.

Jupiter caput est, medium, Jovis sunt omnia munus.

Jupiter est fundamentum terræ, & cœli stellati.

Jupiter est mas, & item foemina immortalis.

Jupiter est anima omnium, Jupiter est impetus ignis indefessi.

Jupiter est radix maris. Jupiter est Sol & Luna.

Jupiter Rex, Princeps omnium, & auctor eorum originis.

Cum enim omnes occultos tenuisset, extulit eos postmodum ex sacro pectore in lucem jucundam, summâ curâ eos contrectans.

NOTÆ.

1. Et Propagator.] Finium Imperii, scilicet. Nullum habet Græcum vocabulum Aristoteles hic, quod huic Latino respondeat.

2. Et Tropæophorus.] Non tamen τροφῶφρος, sed τροπαῖος dicitur Aristoteli hic, Dionysio Halicarnass. Plutarcho, & Phornuto, in De Naturâ Deorum.

3. Et multò plura.] Addit hæc Arist. καθαῖρος, Expiator: παλαμῖος, Sanguinarius, sive ultor: ἱκέσιος, Supplicum Praefes, μετῴχιος, Placabilis, seu jucundus: σωτὴρ, Servator: ἀνδροειδής, Affertor in libertatem: ἑρμῆος καὶ ἡμίονος, Cælestis, & Terræ.

4. Ζεὺς πρῶτος, &c.] Hos Orphæi versus refert etiam Eusebius, lib. 3. De Apul.

Preparatio Evangelicâ, sed paulatim immutatos.

5. Ἀρχιέταυρος.] Eusebius habet, ἀρχιέταυρος, hoc est, coruscans fulmine. Dictus etiam est ἑρχιέταυρος, quod fulmine pro hastâ ueretur. & τροπικέταυρος, quod fulmine gaudeat, τροπικέταυρος, quod fulmina vertat.

6. Ζεὺς ἀρχὸς ἀπάντων ἀρχιέταυρος.] Sic legendum, non ἀρχιέταυρος: frustra enim repeteretur quod jam suprâ dictum, Euseb. legit, Ζεὺς ἀρχὸς ἀπάντων ἠδὲ τελευτῆς. Jupiter principium & finis omnium.

7. Primus cunctorum est, &c.] Hi Latini versus aliter in Colvianâ editone referuntur. Sic nempe:

Jupiter omnipotens est primus & ult.

CCccc

Jupiter & caput & medium est. Sunt ex Jove cuncta.

Jupiter est terra basis, & stellantis Olympi.

Jupiter & mas est; atque idem Nympha perennis.

Spiritus est cunctis, validusque est Jupiter ignis.

Jupiter est pelagi radix; est Lunaque Solque.

Cunctorum Rex est, Princepsque, & originis auctor.

Namque sinu oculosque, dulces in luminis auris

Cuncta tulit, sacro versans sub pectore curas.

1 Fatum autem Græci *εἰμαρσμένον*, à tractu quodam causarum invicem se continentium, volunt dici decretum. idem *παραρσμένον* dicunt, quòd omnia in hoc statu rerum definita sint, nec sit in hoc Mundo aliquid interminatum. idem Fatum *4* *μῦθον* vocant, quòd ex partibus constet. **5** hinc *Νέμεον*, quòd unicuique attributio sua sit adscripta. **6** Adrastea eademque ineffugibilis accessitas ultionis.

INTERPRETATIO.

Fatum verò, quod Græci volunt vocari εἰμαρσμένον, à quâdam serie causarum se mutuo continentium, iidem vocant παραρσμένον, hoc est, statutum, eo quòd in hac rerum constitutione cuncta sint statuta, neque quidquam sit in

hoc mundo indeterminatum. iidem Fatum appellant μῦθον eo quòd conflatum sit ex partibus. deinde etiam Νέμεον, quia singulis assignata est sua sortis, item Adrastea atque eadem necessitas inevitabilis vindicta.

NOTÆ.

timus idem.

Jupiter est caput, & medium; Jovis omnia munus.

Jupiter est fundamen humi, ac stellantis Olympi.

Jupiter & mas est, & nescia fœmina mortis.

Spiritus est cunctis, validi vis Jupiter ignis.

Et pelagi radix. Sol Luna est Jupiter ipso.

Omnipotens Rex est, rei omnis Jupiter ortus.

Nam simul ocululit, rursus extulit omnia leto.

Corde suo à sacro, Consultor lumine, rebus.

quomodo etiam à Lil. Greg. Gyrakdo laudantur Historix Deorum Syntag. 2. Sed neutri Apuleiani sunt, verè alicuius interpretis.

1. Fatum autem Græci *εἰμαρσμένον*, &c.] Non satis accuratè expressit sensum Aristotelis. Fato enim (quod aliud quid esse à Deo innuere videtur) ea tribuit, quæ Aristoteles Deo ipsi, à quo

etiam Fatum diversum non facit.

2. *εἰμαρσμένον à tractu quodam, &c.*] Similiter Aristot. *εἰμαρσμένον ὅ, δὴ τὸ εἶπειν τι καὶ χωρὶς ἀκωνίτου, à nexu & progressu rerum inoffenso.* Malè. Neque enim *εἰμαρσμένον* derivatur ab *εἶπω*, sed à *μῦθος*, divide, sortior; unde & *μῦθος*, sortis, cuius infra meminit. Vide Cic. lib. 1. De Divinatione.

3. *Παραρσμένον dicunt, quòd omnia, &c.*] Arist. *Παραρσμένον ὅ, δὴ τὸ παρεστῶσαν πάντα, καὶ μὴδὲ ἐκ τοῦ εἶναι ἀπὸ τοῦ εἶναι, quòd omnia terminata sint, ac nihil in rerum natura sit infinitum.*

4. *Μῦθον vocant, quòd ex partibus constet.*] Malè vertit hæc Aristot. *ἢ μῦθον εἶπω ἀπὸ τοῦ μῦσιδος, hoc est, à partitione rerum.*

5. *Hinc Νέμεον, &c.*] Arist. *Νέμεον ὅ, ἀπὸ τοῦ εἰμῶν διαμετρήσας, à distributione, quam facit omnibus.*

6. *Adrastea, &c.*] Aristot. *Ἀδραστεα ὅ, ἀκατάσφατον αἰῶνα τοῦ κατὰ φύσιν. Quasi causam quandam naturæ comparatam, quam fallere nemo queat,*

Sed tria Fata sunt; numeris cum ratione temporis facienda, si potestatem earum ad ejusdem similitudinem temporis referas. Nam quod in fuso perfectum est, præteriti temporis habet speciem: & quod torquetur in digitis, momenti præsentis indicat spatia: & quod nondum ex colo tractum est subactumque curâ digitorum, id futuri & consequentis sæculi posteriora videtur ostendere. Hæc illis conditio ex nominum eorundem proprietate contingit. ut sit Atropos præteriti temporis Fatum, quod ne Deus quidem faciet infatum. Futuri temporis & Lachesis à fine cognominata, quod etiam illis, quæ futura sunt, finem suum Deus dedit. Clotho præsentis temporis habet 10

INTERPRETATIO.

At sunt tres Paræ, qui numerus convenit cum naturâ temporis, si distribuas earum potentiam ad instar ejusdem temporis. Quod enim observatum est in fuso, illud refert tempus transactum: illud verò quod versatur in digitis, exhibet spatium instantis præsentis: atque illud quod nondum avulsam est ex colo neque intortum operâ digitorum, videtur indicare ulteriora spa-

tia avi venturi & sequentis. Illa conditio eis evenit ex proprietate nominum ipsorum, ita ut Atropas sit Parca temporis antea, quod ne Deus quidem efficere poterit ut non sit actum. Lachesis est Parca futuri temporis, sic dicta à fine, quoniam Deus assignavit etiam suum finem illis quæ sunt futura. Clotho curat præsentis tempus, ut

NOTA.

aut vitare. Vide Proclum in Platonis Theologiam, lib. 4. cap. 6.

1. Sed tria Fata sunt. Tres Paræ Ovidio, triplices Dææ, triplicesque sorores Noctis & Erebi filias facit Hesiodus in *Θεογονία*. Necessitatis, Plato, lib. 10. de Repub. Nomina earum infra recensentur, quanquam alia nomina à Varone referuntur apud Gell. lib. 3. nempe Parca, Nona & Decima. Parca (inquit) immutata litterâ unâ à partu nominata: item Nona, & Decima, à partibus tempestivi tempore. Alii Parcarum hæc nomina esse voluerunt, Vesperam, Minervam, & Martiam seu Martem. Plura de Parcis vide apud Lil. Gyrard, Syntag. 6.

2. Nam quod in fuso. &c. Idem habet Plato loco citato. Parcas hæc ordine atque habitu repræsentat *Γαῖος* in Pelei & Tethidis Epithalamio.

Hæc corpus tremulum completæ ætatis dique vestis

Candida, purpureâ talos incinxerat ora,

Et roseo minæ residebant vertice

victæ,

Æternumque manus anteprehant rictu laborem.

Lava solum molliorâ retinebat amictum.

Dextera temp leviter deducant filia, supinis

Formabat digitis, temp preme in pollice torquens.

Libratum torseti versabat turbine fustum, &c.

3. Ut sit Atropos præteriti temporis Fatum, quod ne Deus quidem, &c.]

Ἄτροπος (inquit Aristot.) ὅτι τὴν ἀπολλομένην πάντα ἀβιβάτῃ ἐστίν. quoniam omnia præparata retrorsus agi nequeunt.

4. Lachesis.] Ἀλασθέν, sortiri, & per sortem evenire. Lachesis Aristot. quoniam eis πάντα ἡ κατὰ φύσιν ἐσθὶν ἀλάτῃ. omnia sua secundum naturam sorte manet.

5. Clotho præsentis temporis, &c.]

Clotho ἀπὸ τοῦ κλάθην ἀνένδο. quoniam κλάθει ἐκείνη τὴν αἰώνια. unicuique que nec quod suum est.

curam, ut ipsis actionibus suadeat, ne cura solers omnibus rebus deficiat. Deum verò ire per omnes terrasque tractusque maris non frustrà arbitrabitur, ¹ qui audiet Platonis hæc verba : * * *

Desideratur Græcus Platonis locus.

Deus namque, ² sicut vetus, inquit, continet ratio, principia & fines, & media rerum omnium penetrat, atque illustrat, & curru volucris superfertur. Eundem Deum ultrix Necessitas semper & ubique comitatur, eorum, qui à sacrâ lege discesserint, vindex futura, quam faciet ille mirificam, qui statim à tenero, & ipsis incunabulis, intellexit, extimuit, eique se totum dedit, atque permisit.

INTERPRETATIO.

impellat ipsis actionibus, ad hoc ut cura solers non deficiat omnibus rebus. Ille autem non credet incassum Deum errare omnes terras, & regiones maris, qui auscultabit hæc verba Platonis. * * * Etenim Deus, inquit Plato, (quem admodum & recta ratio docet) pervadit & illuminat initia, & extrema; ac media cunctorum rerum, ac supergreditur illa veloci cursu. Necessitas vindex semper sequitur eundem Deum & omnibus in locis, ultionem sumptura de iis qui recesserint à divinâ lege, quam ille sibi levem efficiet, qui cognovit, & reveritus est Deum, ac tradidit, commisitque se totum illi, statim à puero, atque ab ipsis cunis.

N O T Æ.

1. Qui audiet Platonis hæc verba,] Si quem locum Platonis innuere speciatim voluerit Apuleius, is certè desideratur. At Aristoteles nullum speciatim laudat, sed tantum habet, ταῦτα ὅ πάντα εἶναι, ἐκ ἄλλο π, πάλιν ὁ θεός, κατὰ τὴν ἡ' ἡννιάτος Πλάτων φησὶ: Proinde hæc omnia non aliud quidquam quam Deum esse, planum est, ut eximius Plato censuit.
2. Sicut vetus, inquit, continet ratio, &c.] τὸ inquit, quo locus hic Platonis videtur tribui: non extat apud Aristotelem.
3. Eundem Deum ultrix Necessitas, Aristot. non habet Ἀνάγκη, Necessitas: sed Δίκη, iustitia.

L. APULEII

MADAURENSIS

PLATONICI

* FLORIDA

I.

UT fermè¹ religiosiſ viantium moris eſt, cùm aliquis lucus, aut aliquis locus ſanctus in viâ oblatuſ eſt, votum poſtulare, donum apponere, ² pauliſper aſſidere: ita mihi ingreſſo ³ ſanctiſſimam iſtam civitatem, quanquam oppidò feſtinè, præfanda venia, & habenda oratio, & inhibenda proſperatio eſt. Neque enim juſtiùſ religioſam,

INTERPRETATIO.

QUEMADMODUM ſolent ſic cùm ego intraverim in hanc ſacram urbem, quamvis admodum propèranter, oportet ut veniam rogem, & verba faciam, & reprimam meam feſtinationem. Nam non potiori jure ex-

NOTÆ.

* **F**lorida.] Facile ex horum Floridorum lectione patet, ea eſſe mera fragmenta ſeu excerpta Orationum, & Diſſertationum ab Apuleio coram populo Carthaginienſi, ac Proconſulibus habitarum. (Excerptorem earum etuiſſe ſe ex veteri codice empto Vernetii autumat Gaſpar Barthius Adverſar. lib. 16. cap. 8. eumque eſſe Fulgentium Placiaden.) Malè ergo imperiti Librarii in quatuor ea libros diſtribuerunt. At, quoniam varia ex iis loca in doctorum ſcriptis juxta illam diſpoſitionem citata reperiuntur, majoris commoditatis gratiâ, ea loca notavimus, à quibus libri illi incipiunt in vulgariſ editionibus, ad quas annotatiunculas recurrere poterunt, qui locum, ex hoc vel illo Floridorum libro alicubi laudatum, voluerint investigare. Ea autem

verifiſimile eſt Florida eſſe nominata, ob elegantiam cùm rerum, quas continent, licèt interruptarum, tum ſermonis.

1. *Religioſiſ viantium.*] Helleniſmus eſt.

2. *Pauliſper aſſidere.*] Hic ritus fuit adorationis, ut capite aperto ſederent, contra Chriſtianorum morem, qui ſtantes orant, aut flexis genibus, & aperto capite. Propert.

Ante pedesque tuos, illa ipſa adorta ſedebit.

Idem mos erat ſupplicum, & qui ad aras confugiebant, ſui tuendi cauſâ.

3. *Sanctiſſimam iſtam civitatem.*] Ob templorum religionumque multitudinem, Carthaginem intellige, in quâ orationem habebat, cujus pervenit ad nos hoc qualecunque Fragmentum.

moram viatori objecerit, ¹ aut ara floribus redimita, ² aut spelunca frondibus inumbrata, aut ³ quercus cornibus onerata, aut ⁴ fagus pollibus coronata; vel enim ⁵ colliculus sepimine consecratus, vel ⁶ truncus dolamine effigiatus, ⁷ vel cespes libamine humigatus, vel ⁸ lapis unguine delibutus. Parva hæc quippe, & quanquam paucis percunctantibus adorata, tamen ignorantibus transcurfa.

INTERPRETATIO.

bibuerit piam retardationem vianti, vel altare cinctum floribus, vel specus opaca foliis, vel quercus onusta cornibus, vel fagus circumdata exuviis ferarum, aut etiam collis sacraus conspectio, aut caudex configuratus dolatione,

aut gleba madida libamento, aut lapis unctus unguento. Nam ista exigua sunt, & quamvis colantur à paucis, qui ea vestigant, nihilominus prætermittuntur ab inadvertentibus.

NOTÆ.

1. *Aut ara floribus redimita.*] Aræ Diis sacrabantur, non in delubris modò, verùm in agris quoque, juxta vias, quin & in vicis pro foribus domorum erant aræ. Terent. Andriâ, Act. 4. Scen. 4.

DAV. Accipe à me hunc (puerum) ocyus,

Atque ante nostram januam appone.

MYRS. Obsecro,

Humi-ne! DAV. ex arâ hinc sume verbenas tibi,

Atque eas substerno.

2. *Aut spelunca frondibus inumbrata.*] Seneca, Epist. 41. Et si quis specus, saxis penitus exest, montem suspenderit, non manufactus, sed naturalibus causis in tantam laxitatem excavatus, animum tuum quâdam religionis specie percutiet.

3. *Quercus cornibus onerata.*] Cervorum, aut aliarum id genus ferarum. Solebant enim ejusmodi cornua ex arboribus suspendi, Dianæque venatici inprimis consecrari. Ovid.

Telique habet instar, in illâ Quæ fuerant pinu votivi cornua cervi.

4. *Fagus pollibus coronata.*] Vetus Epigramma Græcum Zonæ poetæ:

Τὸ τὸν, ὁ λαιὸν. κατ' ἀγρίῳδον
μαρτυροῖτο

Δίρμα, λυκαρῆαίς ἐνρίμασιν Τε-
λῶν.

Hanc tibi, ô Sylvane, ex agresti plantano

Pellam, inopum occisor suspendit Τε-
λεφον.

Talibus exuviis & cornibus ornatae arbores, sacrae censabantur, idèoque à religiosiis viatoribus colendæ.

5. *Colliculus sepimine consecratus.*] Locus fulmine tactus, quem religionis causâ circumsepiebant Sacerdotes, ne à profanis tangeretur, aut calcaretur, qui locus *bidensal* dictus est, à *bidensibus*, hoc est, ovibus, quæ fulminis expiandi causâ in eo immolabantur, ut jam observavi, ad lib. De Deo Socratis.

6. *Truncus dolamine effigiatus.*] Intelligit stipitem finalem, quem veteres studiosè dolatum solebant exornare floribus, & colere. Prudentius.

Desincito supplicare stipiti.

7. *Cespes libamine humigatus.*] Aræ cespiticiâ, in quâ supersint aliqua vini aliufve liquoris effusæ vestigia. *Humigatus*, vox Apuleiana.

8. *Vel lapis unguine delibutus.*] Terminus agri lapideus. Sculus Flaccus, De conditionibus agrarum, Colvio laudatus: Cum terminas dispoherent, ipsos quidem lapides in solidam terram collocabant, proxima ea loca, quibus, fossi factis, desinuri eos erant, & unguento, velaminibusque, & coronis eas coronabant. D. August. De Civitate Dei, lib. 16. cap. 32. nec more idololatriæ, lapidem perfudit oleo Jacob, velut faciens illum Deum. neque enim adoravit eundem lapidem, vel si sacrificavit. Moser, in Apologiâ: Negans vidisse, qui fuere. novum saltem in finibus ejus aut lapidem unctum, aut tantum coronatum.

I I.

AT non itidem ² major meus Socrates. qui, cum decorum adolescentem, & diutule tacentem conspicatus foret : Ut te videam, inquit, aliquid eloquere. Scilicet Socrates tacentem hominem non videbat. etenim arbitrabatur homines non oculorum, sed mentis acie & animi obtutu considerandos. Nec ista re ; cum Plautino milite congruebat, qui ita ait :

Pluris est oculatus testis unus, quam auriti decem.

Imò enimverò hunc versum ille ad examinandos homines converterat :

Pluris est auritus testis unus, quam oculati decem.

Ceterum, si magis pollerent oculorum, quam animi judicia ; profectò de sapientiâ foret aquilæ concedendum. Homines verò neque longulè distita, neque proximè assita possumus cernere : verum omnes ; quodammodo cæcutimus. ac si ad oculos & obtutum istum terrenum redigas, & hebetem ; profectò verissimè ⁴ poeta egregius dixit, ⁵ velut nebulam nobis ob oculos offusam : nec cernere nos nisi intra lapidis

INTERPRETATIO.

Sed non sic meus major Socrates, qui, cum vidisset formosum juvenem, & silentem diutius : dic aliquid, (ait ipsi) ut te conspiciam. Nempe Socrates non conspiciebat hominem silentem, nam existimabat homines non esse spectandos oculorum acie, sed intuitu ingenii atque anime. Neque consentiebat in hac re cum milite Plautino, qui sic inquit :

Pluris faciendus est unus testis oculatus, quam decem auriti.

Contrà verò inverterat hunc versum ad expendendos homines :

Pluris faciendus est unus testis auritus, quam decem oculati.

Porro, si estimationes oculorum plus valerent, quam mentis ; cerèd palma sapientiâ deferenda esset aquilæ. Nos autem homines nec possumus videre longius remota, neque posita in proximo : sed cuncti quadamtenus cæci sumus. & si reducamur ad hunc visum terrestrem, & reversum ; cerèd preclarus vates verissimè dixit, quandam quasi caliginem obiectam nobis esse ante oculos : neque nos posse videre extra missum lapidis

NOTÆ.

1. *At non itidem, &c.*] Alterum fragmentum sive ejusdem, sive alterius orationis.

2. *Major meus Socrates.*] Auctor nempe scilicet Platonice, quam Apuleius profitebatur.

3. *Cum Plautino milite.*] Stratophane, in Truculento, Act. 2. Scen. 6.

4. *Poeta egregius.*] Homerus, quem in Apologiâ vocat poetam primarium.

5. *Velut nebulam n. v. o. off. nec cernere.* &c.] Innuere videtur hos Homæri versus. *Ἰαυδ' γ.*

Εὖτ' ὅπριος κορυφῇσι νότος κατέχθιν ὁμίχλη

Ποιμέναν ἐπὶ φίλῳ, κλέψῃ δὲ τε νυκτὸς ἀμείνω,

Τῶσιν τίς τ' ἐπαλῶσιν, εἶον τ' ἐπὶ λῶαν ἦσαν.

Veluti montis cæcaminibus Notus offudit nebulam,

Pastoribus nequaquam gratam, furi autem noctis aptiorem,

Tantumque aliquis prospicit, quantum lapidem jactis.

jactum valere. Aquila enimverò, cùm se nubium tenens altissimè sublimavit, evecta alis, ¹ totum illud spatium quò pluitur & ningitur, ultra quod cacumen nec fulmini nec fulguri locus est, ² in ipso, ut ita dixerim, solo ætheris & fastigio hyemis; cùm igitur eò sese aquila extulit, ³ nutu clementi lævorsum vel dextrorsum totâ mole corporis labitur, velificatas alas quò libuit advertens, ⁴ modico caudæ gubernaculo, inde cuncta despiciens, ibidem pinnarum eminens infesso remigio ac paulisper contabundo volatu pœnè eodem loco pendula circumtuetur; & quærit quorsus potissimum in prædam supernè sese ruat, fulminis vice: de cælo improvisa, simul campis pecua, simul montibus feras, simul homines urbibus, uno obtutu sub eodem impetu cernens; unde rostro transfodiat, unde unguibus inuncet, vel ⁵ agnum incuriosum, vel leporem meticulosum, vel quodcumque esui animantum, vel laniatui sors obtulit.

INTERPRETATIO.

Attenim aquila quando se extulit altissimè usque ad nubes, pinnis supergressa universum illud intervallum, per quod pluit & ningit, præter quam altitudinem neque fulmen, neque fulgur locum habent, in ipso, ut sic loquar, strato cæli, & cacumine tempestatum; quando ergo aquila illuc se evexit, leni inflexione capitis, descendit toto pondere corporis sui; vel ad sinistram partem, vel ad dextram, dirigens pinnas suas expansas, quò sibi visum fuerit, caudâ veluti parvo gubernaculo utens, illinc deorsum insuens omnia,

ibidem ex alto indefatigato motu alarum, & volatu aliquantùm retardato suspenso ferè in eodem loco, circumspicit, & investigat quam in partem præserim eminens irrumpat in prædam instar fulminis: ipsa non visa, videns ex æthere uno intuitu, & sub eodem volatu, pecudes & pecora in agris, & belluas in montibus, & homines in urbibus; quærit quo ex loco confodiat rostro, & arripit unguibus, aut agnum non macrum, aut leporem parvidum, aut quodcumque ex animalibus fortuna exhibuerit edendum, aut discerpendum.

NOTÆ.

1. Totum illud spatium, &c.] Infinitam & mediam æris regionem, supra quas neque nubibus, neque tempestatibus locus est.

2. In ipso, ut ita dicam, solo ætheris.] Summum enim æris, est imum, & quasi solum cæli seu ætheris.

3. Et fastigio hyemis.] Id est, culmine illius loci, ubi tempestates & pluviz excitantur. Hyemem pro tempestate dixit, ut Virgil. *Æneid.* 5.

Olli caruleus supra caput astitis imber Noctem, hyememque ferens, &c.

4. Nutu clementi lævorsum, vel dextrorsum totâ mole, &c.] Sic omnino legendum ex Florentino codice, & Stevvechii emendatione; non, ut in vulgatis, *nutu clementi*, & tantâ mole.

Dixit hinc nutu clementi, sicut lib. 11. *Metamorphos.* dixit inclementi me cursu: Nec tamen gaudio subitario commotus inclementi me cursu proripui.

5. Modico caudâ gubernaculo.] Aves enim inter volandum cursum suum caudâ dirigunt, ut naves gubernaculo.

6. Agnum incuriosum.] Pinguem, non macilentum curis, qualis erat ille Plautinus, *Aulul. Act.* 3. Scen. 6.

MEGAB. Etiam agnum misit. Eu, quo quidem agno, sat scio.

Magis curiosam nunquam esse ullam belluam.

MEGAB. Volo ego ex te scire qui sis agnus curio.

Eu, qui ossa, atque pellis totus est. ita curâ macet.

Hyagnis

III.

¹ **H**YAGNIS fuit, ut fando accepimus, ² Marfyæ tibicinis pater & magister, rudibus adhuc Musicæ sæculis, solus ante alios catus canere: nondum quidem ³ tam flexanimo sono, nec tam pluriformi modo, ⁴ nec tam multiforati tibiâ. quippe adhuc ars ista repertu novo commodum oriebatur. Nec quidquam omnium est quod possit in primordio sui perfici: sed in omnibus fermè ante est spei rudimentum, quàm rei experimentum. Prorsus igitur ante Hyagnin nihil aliud plerique callebant, quàm Virgilianus upilio seu bubsequa,

⁶ *Stridenti miserum stipulâ disperdere carmen.*

Quod si quis videbatur paulò largiùs in arte promovisse; ei quoque ¹⁰ tamen mos fuit unâ tibiâ, velut unâ tubâ, personare. Primus Hyagnis in canendo ⁷ manus discapedinavit: primus duas tibiae uno spi-

INTERPRETATIO.

HYAGNIS fuit, quemadmodum nobis proditum est, genitor & præceptor Marfyæ tibicinis, inculto adhuc Musica ævo, unus præ cæteris peritus canendi: cantu sanè nondum tam suavi, neque modulationibus tam multiplici, neque fistulâ tam multifori. nam hæc ars recenti inventione tunc primum nascebatur. Neque ulla res est qua absolvi queat in suo initio: verùm in universis fere rebus initium spei prius

est, quàm probamentum rei. Ante Hyagnin ergo maxima pars nihil aliud omninò sciebant, quàm quod pastor aut bubulcus apud Virgilium, nempe

Lacerare miseram cantilenam culmo stridenti.

Si quis autem videbatur aliquantò plus profecisse in illâ arte; solebat nihilominus ille canere unicâ fistulâ, tanquam unâ tubâ. Hyagnis primus disjunctis manus inter canendum: primus ipse

NOTA.

1. *Hyagnis, &c.*] Sic in Epigrammate Græco. Aliàs *Hiagnis*. non Hyagnin primum tibiâ cecinisse, sed Sce-riten Numidam, Athenæus tradit.

2. *Marfyæ.*] Nota Satyri illius temeritas, notum supplicium. Vide infra omnem ejus historiam, quam tamen aliter longè referunt Plutarchus & μυστὴς, Suidas, in δ'λυμπος, Plato, lib. 3. *De Legibus.* & Hygin. *Fast.* 65.

3. *Flexanimo sono.*] Vulgè inflexa anima sono, nullo sensu. Scriveriana editio, *indefessa anima sono*, Scaliger & Lipsius restituerunt *flexanimo sono*. *Flexanimus sonus* est qui animos fletere valet ad hos vel illos affectus, prout cantori, vel tibicini visum fuerit.

4. *Nec tam multiforati tibiâ.*] *Tot foramenti excavata*, lib. 10. *Me-gamorphos*, jam tibia multiforati-

Apul.

cantus Lydios dulciter consonant. Horatius in Arte poetica, de rudibus illis Musicæ sæculis loquens:

Tibia non, ut nunc, orichalco vincita, tubaque

Æmula, sed tenuis, simplexque foramina pauco, &c.

5. *Ante est spei rudimentum, quàm rei experimentum.*] Sic infra sub finem Florid, accipite rudimentum, post, experimentum.

6. *Stridenti miserum.*] Virgil. *Ecl.* 3.

7. *Manus discapedinavit.*] An in plura ejusdem tibiæ foramina ambarum manuum digitos distribuit? an verò manus duabus tibiis applicuit simul, dextræ nempe & sinistræ, quas, ut mox ait, uno spiritu animaret? hoc verisimilius, quod si ita fiebat, non latè p-

D D d d d

ritu animavit : primus ¹ laevis & dextris foraminibus, acuto tinnitu, ² gravi bombo concentum musicum miscuit. Eo genitus Marfyas, cum in artificio patrissaret tibicinii, ³ Phryx caetera & barbarus, vultu ferino trux, hispidus, ⁴ illutibarus, spinis & pilis obsitus, fertur (proh nefas!) ⁵ cum Apolline certavisse : ⁶ Therfites cum decoro, agrestis cum erudito, bellua cum Deo. Musæ cum Minervâ dissimulamenti gratiâ Judices adstiterere, ad deridendam scilicet monstri illius barbariem, nec minus ad stoliditatem puniendam. Sed Marfyas, quod stultitiæ maximum specimen est, non intelligens se deridiculo haberi,

INTERPRETATIO.

inflavit uno flatu duas fistulas : primus temperavit concentum musicum arguto tinnitu, & gravi tono, ope foraminum sinistrorum & dextrorum. Marfyas ejus filius, cum imitaretur patrem in arte tibicinii, alioqui Phryx & barbarus, truculentus, belluinâ facie, hirsutus, barbâ sordidâ, coopertus spinis ac vilis, dicitur, proh scelus! contendisse

cum Apolline : Therfites nempe cum formoso, rusticus cum docto, bestia cum Deo. Musa unâ cum Palladè simulationis causâ adfuerunt arbitra, nimirum ad deludendam rusticitatem istius bellua, simulque ad plectendam ejus stultitiam. At Marfyas non advertens se haberi ludibrio, quod maximum argumentum est stoliditatis, antequam

NOTÆ.

tere oportuit systema cantilenarum, quas ejusmodi tibiis modularentur, nec diapente, aut diatessaron cum ditono, (quod intervallum nostri Musici sextam vocant) excedere.

1. *Laevis & dextris foraminibus, acuto tinnitu, &c.*] Hinc intelligi possunt quæ de tibiis dextris & sinistris in capite Terentianarum Comœdiarum legitur : tibiis imparibus, dextris, & sinistris, &c.

2. *Gravi bombo.*] Illum bombum non non fuisse ὀμβρόν, (veluti est bombus illorum utrium quos inflare solent nostri ascaulæ upiliones, aut qui in lyris cæcorum auditur,) sed per plures tonos variatum, patet ex eo quod foramina non lævæ tantum tibiæ attribuit, sed etiam & dextræ, quæ bombum illum edebat.

3. *Phryx caetera & Barbarus.*] Homo rudis, ineptus, & imperitus apud veteres Mysus aut Phryx sæpè vocabatur. Cicero, De Oratore : quomodo igitur modò audiretur Mysus aut Phryx Athenis, cum etiam Demosthenes ageretur putidus?

4. *Illutibarus.*] Vocabulum Apuleianâ licentiâ compositum. significat-

que cum, qui illutam, hoc est, illantam & sordidam, barbam habet. *illutibile* apud Plautum invenitur in Menæchmis, pro eo quod abluī non potest.

Nam ex istoc loco spurcatur nasum odore illutibili.

Non minus placeret quod habet Aldina editio *multibarus*, hoc est, densam barbam habens, δαρυπάρων.

5. *Cum Apolline certavisse.*] Vide Hyginum Fab. 165. Ovid. 6. Metamorphos. & 2. Fastorum.

6. *Therfites cum decoro.*] Therfiten graphicè depingit Homerus *Iliad.* β.

Φαλκός ἐ'λω, χαλδός δ' ἵππερ πίδα. τῷ δ' οἱ ὄμω

Κυρτὸ ἐπὶ τῆθεσ σιωχαυῖτε. αὐτὰρ ἐπεὶ

Φοξὸς ἐ'λω κεφαλῷ ἴδοντ' αὖ ἐπὶ νῶθε λαχόν

Strabo erat, claudus autem altero pede, & ipsius humeri

Curvi, in pectus contracti. & de super

Acuto erat capite : rara autem superforebat lanugo.

Hinc turpissimus quisque *Therfites* appellatur.

priusquam tibiās occiperet inflare, prius de se & Apolline quadam deliramenta barbarè effutivit: laudans sese, quod erat & ¹ comā relincius, & barbā squallidus, & pectore hirsutus, & arte tibicen, & fortunā egenus. contra Apollinem, ridiculum dictū, adversis virtutibus culpabar: quod Apollo esset & ² comā intonsus, & genis gratus, & corpore glabellus, & arte multiscius, & fortunā opulentus. Jam primum, inquit, ³ crines ejus præmulsis antiis, & promulsis caproneis anteventuli & propenduli: corpus totum gratissimum, membra nitida, ⁴ lingua fatidica; seu tute oratione, seu versibus malis, utrobique facundiā æquipari. Quid? quod & vestis textu tenuis, tactu ¹⁰ mollis, purpurā radians? Quid? quod & lyra ejus auro fulgurat, ebore candicat, gemmis ⁵ variegat? Quid? quod & doctissimè & gratissimè cantillat? Hæc omnia, inquit, blandimenta nequaquam virtuti decora, sed luxuriæ accommodata, ⁶ circa corporis sui qualitatem

INTERPRETATIO.

aggredereetur animare tibiās, rusticè delateravit quasdam ineptias de se & de Apolline. jactans seipsum, quod haberet crines retrorsum crispōs, & sordidam barbā, & villosū pectus, & quod esset arte tibicen, & inops esset bonorum, contrā verò, quod absurdum est memoratu, vituperabat Apollinem ob doses his vitiis contrarias: quod nempe Apollo esset & intonsus capillis, & decorus malis, & depilis corpore, & multas artes calleret, & opibus abundaret. Jam primum, ait, capilli ejus à fronte dependent prætractis anterioribus crinibus, & pendentibus iis qui sunt

ad tempora: totum corpus est decorissimum, artus sunt nitentes, lingua ejus est vaticinatrix aquali utrimque eloquentiā, sive tu cupias ut tibi respondeat prosā oratione, sive carminibus. Quid? quod & vestimentum ejus est subtilis textus, molle contractu, & resurgens ostro? Quid? quod ejus etiam cithara coruscat auro, & albicat ebore & distincta est lapidibus pretiosis? Quid? quod sanctitatem parissimā, & suavissimā? Ha omnes illecebra, inquit, minime convenientes sunt virtuti, sed congruentes molliciei, jactare pra se exi-

NOTÆ.

1. Comā relincius.] Hæc vox Apuleiana est, videturque significare retrahis crinibus crispum. Quidam nescio quomodo detorqueant à *recollo*. Malim ego ab antiquo *lacio* formare verbum *relicio*, quod sonet *retraho*, quemadmodum *alicio* significat *attraho*.

2. Comā intonsus.] Horatius lib. 1. Ode 21.

Intonsum pueri dicite Cynthium.

3. Crines ejus præmulsis antiis, & promulsis caproneis anteventuli, & propenduli.] In quo differant *antia* & *capronea*, non satis liquet. *Antia*, inquit Vestis, capilli muliebres demissi in frontem. Glossæ veteres *Κάμας ὅτι προτάφη*;

Antia, Nonius: *Capronea*, coma qua ante frontem sunt, quasi à capite prona. Sed tam possunt pronæ esse à capite in collum & in tempora, quam in frontem. Ex hoc Apuleii loco mihi videntur fuisse antiæ crines, qui ex syncephite in frontem penderent, caproneæ verò, qui ex temporibus in malas & aures, hoc enim indicant hæc vocabula *anteventuli*, & *propenduli*.

4. Lingua fatidica.] utpote quæ oracula pronuntiaret.

5. Variegat.] Passivo significatu, hoc est, distinguitur & variatur.

6. Circa corporis sui qualitatem.] Flor. codex habet: *cetera corporis sui*.

DDddd ij

præ se maximam speciem ostentare. Risere Musæ, cum audirent hoc genus crimina, sapienti exoptanda, Apollini objectata: & tibicinem illum certamine superatum, velut ursum bipedem, corio exsecto, nudis & laceris visceribus reliquerunt. Ita Marfyas in pœnam cecinit, & cecidit. Enimverò Apollinem tam humilis victoriæ pudirum est.

INTERPRETATIO.

miu ornatum circa suum corpus. Musæ riserunt, quando audiverunt ejusmodi flagitia cupienda sapienti, exprobrari Apollini: & reliquerunt illum tibicinem victum consensione, pelle dis-

cissa, carnibus relictis & disceptis, tanquam ursum bipedem. Sic Marfyas cecinit tibiâ in supplicium, & incidit in illud. Verum puduit Apollinem victoriam tam vilis.

NOTÆ.

Lipſii liber *intra corporis sui*. Fulv. cod. *contra corporis sui*. mihi videtur commodius reponi posse *citra corporis sui qualitatem*, hoc est, præterquam quod forma ipsa corporis ostendit, nihil tamen in textu mutare volui, quem

etiam ad verbum expressi in interpretatione. Brantius legit: *contra corporis sui squalitatem*, hoc est, *squallorem*, vocemque *squalitatem* repetiri ait apud Lucilium.

IV.

TIBICEN quidam fuit ¹ Antigenidas, omnis vocalæ melleus modulator, & idem ² omnis Modi peritus modifier; seu tu velles; Æolium simplex, ⁴ seu Asium varium, seu ⁵ Lydium querulum,

INTERPRETATIO.

FUIT quidam tibicen nomine Antigenidas, suavis inflexor cujusvis toni, idemque doctus modulator cujus-

vis Modi: sive tu postulares Modum Æolium simplicem, sive Asium varium, sive Lydium qui est apertus lamentis.

NOTÆ.

1. *Antigenidas.*] Vixit Athenis, Alcibiadis ætate, cui etiam à Pericle accersitum eum Magistrum tibieini narrat Gellius lib. 15. cap. 17. in quo refert quâ de causâ nobiles pueri Atheniensium tibiis canere deficerint.

2. *Omnis Modi.*] Sic legendum. Quid sint Modi in Musicâ, notum.

3. *Æolium simplex.*] Supple *genus*, non autem *modum*: neque enim generi convenirent *τὸ modum*, & *simplex*, Æolius autem Modus est, quem nostri Musici vocant Modum *A mi, la, re*.

4. *Seu Asium varium.*] Glareanus, Decachord, lib. 2. capp. 10. & 11. reponit *Iastium*, & cum Luciano interpretatur *Ionicum*. Lucianus in Harmonide has Modis singulis proprietates assignat. *ἢ τὸ ἀμυρία ἐκείνης διαφύλαξεν τὸ ἰδίον, τὸ φρυγίαν τὸ εἰθον, τὸ λυδίαν, τὸ βακχικόν. τὸ δωρίαν, τὸ σαρδόν, τὸ ἰωνικόν, τὸ γλαφυρόν.* Est autem Ionicus Modus, qui nostris Modus *C, sol, ut, fa*.

5. *Lydium querulum.*] Lydiæ Modus nostris Modus *F, ut, fa*.

seu 1 Phrygium religiosum, seu 2 Dorium bellicosum. Is igitur cum esset in tibicinio apprimè nobilis; 3 nihil æquè se laborare & animo angere & mente dicebat; quàm quòd 4 monumentarii ceraulæ, tibicines dicerentur. Sed ferret æquo animo hanc nominum communionem, 5 si mimos spectavisset. Animadverteret illic ponnè simili purpurâ aliis præfidere, alios vapulare. Idem 6 si munera nostra spectaret. nam illic quoque videret hominem præfidere, hominem depugnare: 7 togam quoque parari & voto & funeri: item 8 pallio cadavera operiri, & Philosophos amiciri.

INTERPRETATIO.

seu Phrygium qui adhibetur sacris, seu Dorium militare. Ille ergo cum esset in primis celebris in arte tibicinis: aiebat se nullâ re tantopere dolere animo, & cruciari mente, quàm quod cornicines buffuarii appellarentur tibicines. Verùm patienter toleraret hanc communicationem vocabulorum, si vidisset mimos. Observaret in iis alios

imperare, alios verberari, vestitos ferè simili ostro. Similiter, si aspiceret nostros ludos, in iis enim cerneret etiam hominem præfisse, hominem decortare: comparari etiam togam & ad votum nuncupandum, & ad exequias faciendas: insuper cadavera regi pallio, & Philosophos eo operiri.

NOTA.

1. Phrygium religiosum.] Est Modus E. mi, la,

2. Dorium bellicosum.] Est Modus D. la, re, sol. Est & sextus ab Apuleio prætermisus Modus Mixolydius, qui Modus est G. re, sol, ut. & hi sex apud veteres Musicos authentæ dicuntur; quorum scilicet diapente est ad grave, diatesseron verò ad acutum, habentque alios sex plagios, Hypo-Æolium, Hypo-Ionium, Hypo-Lydium, Hypo-Phrygium, Hypo-Dorium, & Hypo-Mixolydium, quorum diapente est ad acutum, diatesseron ad grave, sed de his vide Glareanum & alios, qui de re Musicâ ex professo scripserunt. Nobis hæc in præsens satis sint.

3. Nihil æquè se laborare dicebat, &c.] Dio Chrysostomus hoc non Antigene, sed Ilimeno attribuit Orat. 49.

4. Monumentarii ceraulæ.] Κεραιλæ & κεραινυλæ ad verbum expono cornicines, ceraulæ illi monumentarii sunt, quos Dio Chrysostomus loco supra laudato κεραινυλæ vocat, Latini appellant sciticos, eo quod canant apud sotos, hoc est, mortuos. A. Gell. lib. 20. cap. 2. Nos, inquit, in Capitonis Atei conjectantibus invenimus, sciticos appellatos, qui apud sotos canere soliti essent, hoc est, vitæ funtibus & sepultos: eosque

habuisse proprium genus tubæ, à ceterorum differens.

5. Si mimos spectavisset.] Mimus non solum histrionem significat, qui dicta aliorum facta ve imitatur, gesticulationibus ea exprimens; sed etiam poemata dramatica lasciviora, seu Comoedias obsceniores: quod genus Latini Planipadiæ vocant Ovid. 2. Trist. Eleg. 1.

Scribere si fas est imitantes turpia mimos.

6. Si munera nostra.] Gladiatoria, in quibus Lanista præfidebat, Gladiatorum depugnabant.

7. Togam quoque parari & voto & funeri.] Hæc jam non referuntur ad munera seu ludos, de quibus supra, sed ad communem sui temporis vivendi morem, quo mortui in togâ efferebantur. Huc facit Juvenalis Satyra 3.

Pars magna Italia est, si verum admittimus, in quâ

Nemo togam sumit nisi mortuus.

Livius lib. 34. Purpurâ viri utemur: prætextati in Magistratibus, in sacerdotiis, nec id ut vivi solum habeamus insigne, sed etiam, ut cum eo crememur mortui. Voto verò paratur toga, cum virilis sumitur.

8. Pallio cadavera operiri.] Ex more Græcorum.

V.

BONO enim studio in theatrum convenistis, ut qui sciatis, non locum auctoritatem derogare orationi: sed cumprimis hoc spectandum esse, quid in theatro deprehendas. Nam si mimus est, riseris: si funerepus, timueris: si comœdia est, faveris: si Philosophus, didiceris.

INTERPRETATIO.

NAM confluxistis in theatrum bono animo, quippe qui novistis locum non detrabere pondus sermoni, sed videam in theatro. Si enim est mimus, videbis: si est funambulus, metues ipsi: si est Comœdia, plaudes: si est Philosophus, instrueris.

NOTÆ.

1. *Timueris.*] Ejus vitæ, ne scilicet ex fune labens caput comminuat sibi, aut crus perfringat, aut brachium. 2. *Faveris.*] Favorem plausu testantur in Comœdiæ sine. Hinc celebre est Comœdiarum *Plaudite*

VI.

INDI, gens populosa cultoribus, & finibus maxima, procul à nobis ad Orientem siti, propè Oceani reflexus, & Solis exorsus, primis sideribus, ultimis terris, super Ægyptios eruditos, & Ju-

INTERPRETATIO.

INDI, natio abundans incolis, & vastissima limitibus, posita ad Orientem longe à nobis, propè recursus Oceani, & ortum Solis, sub primis astris, & in fine terrarum, trans Ægyptios doctos,

NOTÆ.

1. *Indi gens populosa, &c.*] Indiarum descriptionem vide apud Strabonem, lib. 15. 2. *Et finibus maxima.*] Atque eo major credita tunc temporis, quod ejus fines non satis cognoscerent, nec de amplâ Chinæ regione, quæ ultra Indiam est, quidquam haberent perspectum, sed Indiam ad extremos utque Orientis fines proferrent. 3. *Propè Oceani reflexus.*] Loquitur ne ex illorum sententiâ, qui terram non rotundam, sed planam, & Orientis atque Occidentis terminis finitam existimabant, ita ut necesse esset, cum Oceanus ad illos terminos pervenisset, ut ejus undæ in seipsas redirent ac reflecterentur, cum non haberent quod tenderent ulterius: an verò per Oceani reflexus intelligit illum ancona, seu angulum, quem Indicus Oceanus cum Serico seu Orientali efficit? 4. *Ægyptios eruditos.*] Quorum eruditionem vel hoc probaverit, quod, eruditionis & sapientiæ comparandæ causâ, antiquorum Philosophorum præstantissimi eos adiverint. 5. *Judaos supersticiosos.*] Superstitionem enim Pagani illi vocitarunt cultum, quem Judæi vero Deo exhibebant, & Cærimonias ac ritus quos Mosis lege servabant.

Æros superstitiosos, & Nabathæos mercatores, & fluxos vestium Arfacidas, & frugum pauperes Ityræos, & odorum divites Arabas. Eorum igitur Indorum non æquè miror eboris strues, & piperis mæsses, & cinnami merces, & ferri temperacula, & argenti metalla, & auri fluentia: nec, quod Ganges apud eos omnium annuum maximus,

Eois regnator aquis in flumina centum

Discurrit, centum valles illi, oraque centum,

Oceanique fretis centeno jungitur amni:

nec, quòd iidem Indis ibidem sitis ad nascentem diem, 7 tamen in

INTERPRETATIO.

& Judæos religiosos, & Nabathæos mercatores, & Parthos ampla vestimenta ferentes, & Ityræos carentes frugibus, & Arabas abundantes aromatis, Non ergo tam admiror cumulos eboris, & mæsses piperis, & merces cinnami, & mixturas ferri, & fodinas argenti, & fluvios auri illorum Indorum: neque

quod apud eos Ganges unus maximus omnium fluviorum. Rex fluviorum Orientalium diffluit in centum fluvios, & habet centum alveos, & centum ostia, & influit in Oceanum per centum flumina: nec quod iidem Indi licet possint in eo loco ad ortum diei, nihilominus

NOTÆ.

1. Nabathæos Mercatores.] In hanc sententiam Strabo lib. 16. ait Nabathæos rei parandæ atque conservandæ intentos esse; eumque, qui opes suas imminuerit, publicè multari, qui auxerit, honore affici, Eorum commercium aromatum præcipuè est, quæ ad ipsos à Menzies & Gerræis vicinisque aliis convehit auctor est idem Strabo. Sunt autem Nabathæi Arabes Petram urbem incolentes, quæ & Nabathæa dicta est. adjuvat eorum commercium, quod teste Plinio, huc convenit utrumque bivium, eorum, qui Syria Palmyram possidere, & eorum qui ab Gaxâ venerunt.

2. Fluxos vestium Arfacidas.] Arfacidæ Parthi sunt, sic vocati ad Arfacem eorum Rege, è Scythiâ, ut plerique autumant, oriundo. Persæ dicti ante Darium victum ac deletum ab Alexandro, quod etiam nomen postmodum resumpserunt, atque etiamnum servant; sicut & veterem prolixarum vestium morem.

3. Et frugum pauperes Ityræos.] Quippe qui montanam Cælefyriæ regionem habitant, neque agros colunt, ut restatur Strabo, lib. 16.

4. Et odorum divites Arabas.] Illos præsertim, qui Arabiam διδάμουν in-

colunt, quæ propterea etiam dicta est ἀρωματοφόρος, & λιβανοφόρος à thure & aromatis, quorum ferax est.

5. Et ferri temperacula.] Nobis Gallis trempe, quibus nempe temperaculis ferrum induratur, & fit chalybs.

6. Auri fluentia.] Arenas aureas, quas volvere Ganges dicitur.

7. Tamen in corpore color noctis est.] Id est, color niger. in Petron. Fragmento à Terentio Mauro relato:

Memphitides puella

Sacris Deum parata,

Tinctus colore noctis

Mannu puer loquaci, &c.

Strabo lib. 15. pag. 475. de Indio loquens, ὅτι δ' αὐθράπων οἱ μὲν μισοῦσιν τοὺς Αἰθιοπικοὺς ὡς ὁμοιοὺς κατὰ τὴν χροίαν. κατὰ δὲ τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ψυχὴν τοὺς ἄλλοις. εἰ δὲ ἔλπομαι χροίαν τὴν ὁμοιότητα εἶναι αἰετοῦ. οἰδὲ βόρειοι τοὺς Διγυπτιοὺς. Ex hominibus, Meridionales colore Æthiopibus, aspectu (per aspectum lineamenta oris & oculos intellige) & capillo, aliis persimiles sunt, nam propter aëris humiditatem non crispantur. (hæc in Siamenfisibus ab extremo orbe ad Ludovicum MAONUM missis Oratoribus observavimus) Septentrionales Ægyptiis sunt similes.

corpore color noctis est: nec, quod apud illos ¹ immensi dracones cum immanibus elephantis pari periculo in mutuam perniciem concertant. quippe ² lubrico volumine indepti revinciunt, ³ ut illis expedire gressum nequeuntibus, vel omnino abrumperet tenacissimorum serpentium squameas pedicas, necesse sit ultionem à ruinâ molis suæ petere, ac retentores suos toto corpore oblidere. Sunt apud illos & varia colentium genera. Lubentius ego de miraculis hominum, quàm Naturæ disserterim. ⁴ Est apud illos genus, qui nihil ampliùs quàm bubulcitare novere: idcircoque cognomen illis Bubulcis inditum. Sunt & mutandis mercibus callidi, & obeundis prœliis strenui, vel sagittis eminus, vel ensibus cominus. Est præterea genus apud illos præstabile; ⁵ Gymnosophistæ vocantur. Hos ego maximè admiror: quod homi-

INTERPRETATIO.

nus habeant colorem noctis in corpore: neque quod in eorum regione ingentes dracones pugnant aequali discrimine cum immensis elephantis in exitium mutuum. eos enim complectentes colligant spiris viscosi, adeo ut, cum non possint extricare curra, aut ullatenus discernere laqueos squamosos draconum pertinacissimorum, cogantur vindictam quævere lapsu sui vasti corporis, & obtinere impedimento suos totâ suâ mole. Sunt quoque apud illos diversa species inco-

larum. Ego libentius loquar de admirandis hominum quàm de Natura. Est genus quoddam hominum inter illos, qui nihil aliud sciunt quàm boves pascere: & propterea impossibile est illis cognomen bubulcitæ sequarum. Sunt etiam alii portis commercii faciendi, & alii sortes in subeundis certaminibus, sive missilibus & longinquo, sive gladiis & proximo. Est insuper excellens genus hominum apud eos; appellantur Gymnosophistæ. Ego hos præcipuè miror: quia sunt viri grati.

NOTÆ.

1. Immensi dracones cum immanibus elephantis.] Phinius, lib. 8. cap. 11. Elephantas fert Africa, &c. sed maximos India, bellantesque cum iis perpetuâ discordiâ dracones, tanta magnitudinis, ut & ipsos circumflexu facili ambiant, nequique nodi præstringant. Commovetur ea dimicatio: vitæque corruens, complexum elidit pondere.

2. Lubrico volumine indepti.] Colivius suspicatur implexi. nihil muto indipisci, est assigui, atque etiam occupare.

3. Et illis, &c.] Malo ut, id est, adeo ut.

4. Est apud illos genus, &c.] Indos in septem hominum genera dividit post Megasthenem Strabo, lib. 15. Geogr. quorum primum est, quod hic Apuleius ultimum retinet, τῶν φιλοσόφων, Philosophorum: quos numero paucissimos esse ait. secundum τῶν νομάδων, Agriolarum. tertium τῶν ποιμένων, & βο-

πότων pastorum & venatorum. quartum τῶν ἐργασίων τὰς τέχνας, & καπηλῶν, & οἱ ἀπὸ τοῦ σώματος ἡ ἐργασία, Artificum, Insitorum, & corpore victum quarentium. quintum πολεμιστῶν, bellatorum. sextum ἐφορῶν, inspectorum: quorum partes sunt, ut quæ aguntur inspiciant, & Regi omnia clam enuntient. septimum τῶν συμβουλῶν, & σωτῶν τῶ βασιλέως, Consiliariorum & Assessorum Regis.

5. Gymnosophistæ vocantur.] Indorum Philosopheros dividit idem Strabo post Megasthenem in Brachmanas & Germanas. Sed de his plura vide apud eum lib. 15. supra laudato. Gymnosophistas à Magis fluxisse affirmat Clearchus Solensis, in libro de Disciplinâ, ut refert Diogenes Laërtius, in Proemio. Gymnosophistæ dicti sunt, quod nudi in solitudinibus Indiæ philosopharentur.

nes sunt

nes sunt periti, non propagandæ vitis, nec ¹ inoculandæ arboris, nec proscindendi soli. non illi nōrunt arvum colere, vel ² aurum colare, vel equum domare, vel taurum subigere, vel ovem vel capram tondere vel pascere. Quid igitur est? Unum pro his omnibus nōrunt. Sapientiam percolunt, tam magistri senes, quàm discipuli minores. Nec quidquam apud illos æquè laudo, quàm quòd torporem animi & otium oderunt. Igitur ubi, mensâ posita priusquam edulia apponantur, omnes adulescentes ex diversis locis & officiis ad dapem conveniunt, magistri perrogant, quod factum à lucis ortu ad illud diei bonum fecerit. Hic alius se commemorat inter duos arbitrum delectum, sanatâ similitate, reconciliatâ gratiâ, purgatâ suspitione, amicos ex infensis reddidisse: inde alius, sese parentibus quidpiam imperantibus obedisse: & alius, aliquid meditatione suâ reperisse, vel alterius demonstratione didicisse. Denique, cæteri commemorant. Qui nihil habet adferre cur prandeat, impransus ad opus foras extruditur. 15

INTERPRETATIO.

non submittenda vitis, neque infrenda arboris, neque aranda terra. non illi sciunt arare agrum, aut purgare aurum, aut subigere equum, aut domare taurum, aut tondere vel pascere ovem, aut capram. Quid sciunt ergo? Unum sciunt loco horum omnium. Dant operam sapientia, tam veteres doctores, quàm juniores discipuli. Et nihil tam commendo apud eos, quàm quod everfantur desidiam mentis & otium. Quando ergo, strata jam mensâ universi juvenes confluunt ad cibum ex variis locis & muniis, antequam dapes admoveantur, Doctores quarunt, quodnam facinus laudabile unusquisque patra-verit ab initio diei ad illam usque horam. Hinc unus refert se adscitum judicem inter duos, effecisse eos amicos ex inimicis, placato odio, restituta amicitia, & diluta suspitione: illinc alius refert se morem gessisse parentibus suis jubentibus aliquid: atque alius se invenisse quidpiam suâ cogitatione, aut illud comparavisse altero docente. Postremò reliqui referunt quid boni fecerint. Ille qui nihil habet quod secum afferat ad prandendum, impransus expellitur foras ad opus faciendum.

NOTÆ.

1. *Inoculanda arboris.*] *Inoculare*, Columellæ *Emplastrari* ενοφθαλμίζειν Theophrasto, & *emplastratio* ipsa ενοφθαλμισμός.

2. *Aurum colare.*] *Purgare aurum*: nempe, vel quod è solinis extrahitur,

vel quod inter Gangetis arenas volvitur, vel quod micatim à magnis illis & vulpium similibus formicis eruitur, quas memorat Herodotus; si tamen fides habenda est tam portentosis formicis.

Apud.

Eccce

VII.

ALEXANDRO illi, longè omnium excellentissimo Regi, cui ex rebus actis & auctis cognomentum Magno inditum est, placuit ne iste unus eam gloriam adeptus sine laude unquam nominaretur. Nam solus à condito ævo, quantum hominum memoria extat, in-
 5 exuperabili Imperio Orbis auctus, Fortunâ suâ major fuit: successus-
 que ejus amplissimos & provocavit ut strenuus, & æquiparavit ut
 meritus, & superavit ut melior. solusque sine æmulo clarus; adeò ut
 nemo ejus audeat vel sperare virtutem, vel optare Fortunam. Ejus
 10 igitur Alexandri multa sublimia facinora, & præclara edita fatigabe-
 ris admirando, vel belli ausa, vel domi provisa. quæ omnia aggres-
 sus est: meus Clemens, eruditissimus & suavissimus poëtarum, pul-
 cherrimo carmine illustrare. Sed cumprimis Alexandri illud præclarum:
 quòd imaginem suam, quò certior posteris proderetur, noluit à mul-
 15 tis artificibus vulgò contaminari, sed edixit universo orbi suo, ne
 quis effigiem regis temerè assimilaret ære, colore, cælamine: 2 quin
 solus eam Polycletus ære duceret, solus Apelles coloribus delinearet,
 solus Pyrgoteles cælamine excuderet. Præter hos tres, multò nobi-

INTERPRETATIO.

Illi Alexandro, Regi multò præstan-
 tissimo omnium, cui cognomen Ma-
 gni impositum est propter res ab ipso
 benè gestas & amplificatas, visum est
 ut ne ipse, qui solus acquisiverat illam
 laudem, appellaretur unquam absque
 encomio. Ipse enim unus ab initio
 temporum, quantum homines meminisse
 possunt, potius invincibili dominatione
 mundi, fuit excellentior suâ ipsius For-
 tunâ, arcessivitque maximos ejus even-
 tus ut vir fortis, & æquavit ut di-
 gnus, & prætergressus est ut ipsâ su-
 perior, estque ipse unus celebris abs-
 que invidio: ita ut nullus audeat aut
 sperare ejus fortitudinem, aut cupere
 ejus sortem. Lassaberis ergo mirando
 plurima excelsa facinora, & incluta

gesta illius Alexandri, sive ea qua
 aggressus est militia, sive ea, qua pru-
 denter constituit domi. Qua universa
 Clemens amicus meus doctissimus &
 jucundissimus poëtarum adortus est ce-
 lebrare egregio poemate. At hoc factum
 Alexandri est maximè insigne, quòd
 nolueris inquinari suam effigiem passim
 à plurimis opificibus, ut verior relin-
 queretur posteritati, verum vetuit per
 totum suum Imperium, ne quis teme-
 rè effingeret imaginem Regis sive ære,
 sive picturâ, sive calaturâ: sed solus
 Polycletus eam funderet ex ære, solus
 Apelles eam depingeret coloribus, &
 solus Pyrgoteles exprimeret calaturâ.
 Professus, si quispiam alicubi depre-

NOTÆ.

1. *Meus Clemens.* Ignoratur ille
 Clemens: neque carminis illius de A-
 lexandro Magno, neque Poëtæ ulla ni-
 si hic mentio est.

2. *Quin solus eam Polycletus ære
 duceret.* Memoriam lapsus est hic Apu-
 leius, & Polycletum pro Lysippo dixit.
 Sic enim Plin lib. 7. cap. 37. *Alexander Imperator edixit, ne quis ipsum*

*alius quàm Apelles pingeret, quàm
 Pyrgoteles sculperet, quàm Lysippus ex
 ære duceret.* Horatius, Epistolarum, lib.

2. Epist. 1.

*Edicto vetuit, ne quis se, præter A-
 pellem,*

*Pingeret: aut alius Lysippo duceret
 æra,*

Fortis Alexandri vultum simulantia.

lissimos in suis artificijs, si quis uspiam reperiretur alius sanctissimæ imagini Regis manus admolitus; haud secus in eum, quam in sacrilegum, vindicaturus. Eo igitur omnium metu factum, solus Alexander ut¹ ubique imaginum² summus esset: utque omnibus statujs, & tabulis, & toreumatis idem vigor acerrimi bellatoris, idem ingenium maximi herojs, eadem forma viridis juventæ, eadem³ gratia relicinæ frontis cerneretur. ⁴ Quod utinam pari exemplo Philosophiæ editum valeret; ne qui imaginem ejus temerè assimilarer; uti pauci boni artifices, iidem probè eruditi, omnifariam Sapientiæ Rudium contemplantur: neu rudes, sordidi, imperiti, ⁵ pallio tenus Philosophos imitarentur: & disciplinam regalem tam ad benè dicendum quam ad benè vivendum repertam, malè dicendo & similiter vivendo contaminarent. Quod utrumque scilicet perfacile est.

INTERPRETATIO.

benderetur admovisse manus sacrosanctæ effigiei Regis, præter illos tres longè præstantissimos in suis opificijs, se animadversurum in eum non aliter, quam in sacrilegum. Hoc ergo timore incusso omnibus, effectum est, ut solus Alexander præstantissimus esset in omnibus suis simulacris: atque ead. virtus fortissimi Ducis, eadem indoles summi herojs eadem pulchritudo virentis juventutis, eadem venustas frontis capillis retrò rejectis aperta aspicere-
retur in omnibus ejus signis, tabellis,

& calaminibus: Atque utinam decretum Philosophia simili exemplo vigeret, ne ullus temerè formaret ejus effigiem, ut pauci egregij opifices, & optimè edocti, considerarent omnibus modis studium Philosophia: ne-ve tyrones, squalidi, ignari, referrent pallio Philosophos: & corrumperent regiam scientiam inventam & ad rectè loquendum, & ad rectè vivendum, prævè loquendo, & pariter vivendo. Qua ambo nimirum sunt facilissima.

NOTÆ.

1. Ubique imaginum.] In omnibus imaginibus. quâ formâ dicitur ubique gentium, pro apud omnes gentes.

2. Summus esset.] Fulvius habet unus esset, aperto & optimo sensu Florent. codex, simus esset, corruptè, fortasse reponendum, similis esset.

3. Gratia relicina frontis.] Superius tamen quâ vitium comæ posuit, quod esset relicina, laudans sese, quod erat & comâ relicinus, & barbâ squalidus. &c. de Marfya Satyro loquens, quem locum vide. At relicinæ frontis potest fuisse aliqua venustas, quæ non fuerit relicinæ comæ. Non video quid per relicinam frontem intelligat, nisi amplam & apertam, qualis videtur, cùm capilli retrorsum retrahuntur: sive, ut ipse loquitur, sunt relicini. E: reverâ talis cernitur in Alexandri Magni numismatis,

4. Quod utinam pari exemplo P. ed. val. ne qui imaginem ejus. &c.] Musonius, referente Herodoto Attico apud Gell. lib. 9. cap. 2. sed hoc potius docti mihi & ageritudini est, quod istiusmodi animalia spurca, atque probra nomen usurpant sanctissimum, & Philosophi appellantur. &c. Vide reliquam illud caput. Observa hic in textu: ne qui imaginem ejus, &c. pro ne quis imaginem. &c.

5. Pallio tenus Philosophos imitarentur.] Quemadmodum ille apud Gellium, lib. 9. cap. 2. supra laudato, cui Herodes Atticus miranti, quod se Philosophum primo statim aspectu non agnosceret, Video, inquit, barbam & pallium Philosophum non video. Pallium Philosophorum fuisse amictum, notius, quam ut probandum sit.

E E e e i j

Quæ enim facilior res est, quàm linguæ rabies, & vilitas morum: altera ex aliorum contemptu, altera ex sui? Nam viliter semetipsum colere, sui contemptus est: barbarè alios insectari, audientium contumelia est. An non summam contumeliam vobis imponit, qui vos arbitraturo maledictis optimi cujusque gaudere, qui vos existimat mala & vitiosa verba non intelligere: aut, si intelligatis, boni consulere? ¹ Quis ex rupiconibus, bajulis, ² tabernariis tam infans est, ut, si pallium accipere velit, ³ disertius non maledicat?

I N T E R P R E T A T I O.

Nam, quid est facilius quàm furor lingua, & turpitudine vite: quorum alterum oritur ex spreto aliorum, alterum ex spreto sui ipsius? Nam excolere se ipsum abiectione, est aspernatio sui ipsius: persequi alios dictis ferociter, est dedecus audientium. Nonne ille vobis infert maximum dedecus, qui credit vos delectari obreftationibus omnium probissimorum: qui putat vos non capere verba maligna & prava, vel, si ea capiat, non graviter ferre? Quis ex rusticis, bajulis, & institoribus est adeò infans, ut, si volueris capere pallium, non obreftet eloquentius?

N O T Æ.

1. Quis ex rupiconibus.] Rupicones, hic Apuleius vocat, quos Festus, rupices, in verbo Petrones, Petrones, inquit, rustici ferè dicuntur, propter vetustatem, & quòd deterrima quaque ac prærupta . . . , jam agri petra vocantur, ut rupices iidem . . . facile est supplere, à rupibus. Sed & apud Tertullianum pluribus in locis hoc vocabulum legere est, in De Pallio: Ille apud rupicem & silvicolam & monstrorum eruditorem scrupèa scholæ eruditus. in Apologet. cap. 21. rupices & adhuc feri homines.

2. Tabernariis.] Hinc tabernaria

blanditia. Id est, absurdæ, triviales, sordidæ. In Apologiâ, cur autem tam absurdis, tamque tabernariis blanditiis subagitarer, &c.

3. Disertius maledicat.] Sive legas disertius (quod magis mihi probatur) sive disertis, certè supplendum est non, quod incuriâ Librariorum excidit, legendumque ut, si pallium accipere velit, disertius non maledicat? Nempe, quàm illi palliati nebulones, qui se Philosophos immeritò jactitant, ne quidquam possunt nisi meliores capere.

VIII.

HIC enim plus tibi debet, quàm dignitati. quanquam nec hæc illi sit cum aliis promiscua. Nam ex innumeris hominibus pauci sunt Senatores, ² ex Senatoribus pauci nobiles genere, & ex his Consularibus pauci boni, & adhuc ex bonis pauci eruditi. Sed, ut loquar de solo honore: ³ non licet insignia ejus vestitu, vel calceatu temerè usurpare.

INTERPRETATIO.

NAM hic plura tibi debet quàm sua dignitati, quamvis ea non sit ipsi communis cum aliis. Ex infinitis enim hominibus, pauci sunt Senatores, inter Senatores pauci sunt clari stirpe suâ, atque inter illos viros Consulares pauci sunt probi, atque etiam inter probos pauci docti sunt. Verùm, ut dicam de solâ ejus dignitate: non est fas temerè sumere ipsius notas sive vestimentis, sive in calceamentis.

NOTÆ.

1. Hic enim plus tibi debet quàm dignitati.] Quem alloquatur, & de quo loquatur intelligere per fragmenti hujus brevitem non licet. Hoc unum satis patet ex sequentibus, eum, de quo loquitur, Senatorem esse Patricii generis, Consularem virum, probum & eruditum. Clarior tamen videbitur sensus, si loco hic enim plus tibi debet, legatur hic enim plus sibi debet, hoc est, suis ipsius virtutibus.
2. Ex Senatoribus pauci nobiles genere.] Permulti enim è plebeiis familiis erant assumpti.
3. Non licet insignia ejus vestitu, vel calceatu temerè usurpare.] Nempè latum clavum, & lunulatos calceos, hæc enim insignia erant Senatorum.

IX.

SI quis fortè in hoc pulcherrimo cœtu, ex illis invidioribus meis, malignus fedit; quoniam in magnâ civitate hoc quoque genus invenitur, qui meliores obtreectare malint, quàm imitari: & ¹ quorum similitudinem desperent, eorum affectent similitatem: scilicet ut qui suo nomine obscuri sunt, meo innotescant: si qui igitur ² ex illis

INTERPRETATIO.

SI fortè aliquis malignus, ex illis meis invidis, sedet in hac præclarissimâ coronâ; quia in amplâ urbe reperitur etiam hac species hominum, qui malint malè loqui de præstantioribus se, quàm eos amulari: & qui studeant odisse illos, quibus non sperent se evasuros pares: nempè ut ipsi qui non sunt cogniti suo nomine, noscantur meo: si ergo quispiam ex iis libitinis per-

NOTÆ.

1. Quorum similitudinem desperent, eorum affectent similitatem.] Paronomasia.
2. Ex illis libitinis.] Fulvii liber, teste Vovvero habet lividis, hoc est, invidis, optimè. Quod si tamen eadem moti religione, quâ Vovverus, nihil mutare velimus, libitinas per me-

E E e e iij

libitinis splendidissimo huic auditorio velut quædam macula sese immiscuit; velim paulisper suos oculos per hunc incredibilem confectum circumferat; contemplatusque frequentiam tantam, quanta ante me in auditorio Philosophi nunquam visitata est, reputet cum animo suo, quantum periculum conservandæ existimationis hic adeat, qui contemni non consuevit; cum sit arduum & oppidò difficile, vel modicæ paucorum expectationi satisfacere: præsertim mihi, cui & antè parta existimatio, & vestra de me benigna præsumptio, nihil quicquam finit negligenter ac ¹ de summo pectore hiscere. Quis enim vestrum ¹⁰ unum mihi solæcismum ignoverit? quis mihi vel unam syllabam barbarè pronuntiata donaverit? quis incondita & vitiosa verba temerè, quasi delirantibus, oborientia permiserit blatterare? Quæ tamen aliis facile, & sanè meritissimò, ignoscitis. Meum verò unumquodque dictum acriter examinatis, sedulò pensiculis, ad limam & lineam certam redigitis, ¹⁵ cum torno & cothurno iterum comparatis. Tantum habet vilitas excusationis, quantum dignitas difficultatis. Agnosco igitur difficultatem meam, nec deprecor quin sic existimetis. Nec tamen

INTERPRETATIO.

miscuit se huic illustrissimo cœtui quasi quædam macula: cupiam ut circumducatur tanisper oculos per hanc stupendam turbam auditorum, & consideratam à multitudine, quanta nunquam conpecta est in auditorio Philosophi ante me, recogitet apud se, quantum discrimen tuenda fama hic subeas, etiam qui non solitus est sperni: cum sit arduum & summopere difficile, explere vel mediocrem expectationem paucorum: præcipuè mihi, cui & fama jam acquisita, & bona opinio, quam de me preconcepistis, nihil prorsus permittitis effutire per incuriam, atque ex supremâ parte pectoris. Nam quis ex vobis

mihi condonaverit vel unum solæcismum? quis remiserit saltem unam syllabam prolata rusticè? quis fuerit pronuntiare voces inculcas ac corruptas, qua temerè in buccam veniunt, velut delirantibus? Qua nihilominus libenter condonatis aliis, & jure quidem. At verò perpenderit severè, diligenter pensicatis, & reducit ad certam limam & regulam singula mea verba, atque denuò confertis ea cum torno & cothurno. Humilitas tam est excusabilis, quam sublimitas est ardua. Perspicio ergo difficultatem mei incepti, neque vos oro ut secus reputetis. Nihilominus exi-

NOTÆ.

tonymiam & metaphoram dictos intelligere debemus obrectatores illos & invidos, qui ad libitinariorum, libitinæ ministrorum, exemplum alienam mortem expetunt, quasi quæstum facturi ex eâ.

1. *De summo pectore.*] hoc est, leviter, & absque profundâ meditatione. Opponitur *in imo pectore.*

2. *Cum torno & cothurno iterum comparatis.*] Id est, vultis ut politum

sit, quasi torno elaboratum esset, & præterea, ut sit grave, sententiosum, ac dignum cothurno, hoc est, tragœdiâ.

3. *Nec tamen vos parva quædam & pr. sim. f. a. habeat.*] Cùm nempe videbitis philosophaltrum quempiam, mihi pallio tendis similem, vestrum hunc suggestum conscendere, & multa, ac multa, voce etiam contentiote, ac summâ cum impudentiâ debattere,

vos parva quædam & prava similitudo falsos animi habeat. quoniam quædam, ut sæpè dixi, ¹ palliata mendicabula obambulant. ² Præco cum Proconsule, & ipse tribunal ascendit, ³ & ipse togatus illic videtur; & quidem perdiu stat, aut ambulat, aut plerumque contentissimè clamat: enimverò ipse Proconsul moderatâ voce, rarerè, & sedens loquitur, ⁴ & plerumque de tabellâ legit. Quippe præconis vox garrula, ministerium est; Proconsulis autem tabella, sententia est. quæ semel lecta, neque augeri litterâ unâ, neque autem minui potest: sed utcumque recitata est, ita provinciæ instrumento refertur. Patior & ipse in meis studiis aliquam, pro meo captu, similitudinem. Nam quodcumque ad vos protuli, exceptum illicò & lectum est: nec revocare illud, nec autem mutare, nec emendare mihi inde quidquam licet. Quò major religio dicendi habenda est: & quidem non in uno genere studiorum. Plura enim mea extant in Camœnis, quàm Hippia in opificiis opera. Quid istud sit, animo attendatis. diligentius, ¹⁵ & accuratius disputabo.

INTERPRETATIO.

qua quadam & prava similitudo non debet vos decipere. quia, ut frequenter monui, quidam mendici incedunt cum palliis. Ipse Præco conscendit tribunal unâ cum Proconsule, & ipse conspicitur quoque ibi in togâ; & certè diu stat vel incedit, vel sapissimè clamat, maximo nisu: at ipse Proconsul loquitur voce temperatâ, rarè, & ex sellâ, & sapiens pronuntiat ex tabellâ. Etenim vox garrula Praconis est officium ejus ministerii. Tabula verò Proconsulis est decretum. quod, cùm semel pronuntiatum est, neque potest produci vel unâ litterâ, neque verò contrahi: sed quò-

modocumque est pronuntiatum, sic inferitur tabulario Provincia. Ego quoque pro meo modulo experior aliquid simile in meis exercitationibus. Quidquid enim pronuntiavi coràm vobis, statim excipitur, & recitatur: nec jam possum illud retrahere, neque verò immutare, neque etiam corrigere quidpiam ex eo. Quo fit ut scrupulosior debeam esse in dicendo: atque id quidem non in unâ tantùm specie studiorum. Nam plura existunt mea opera in Musis, quàm Hippia in artificiiis. Adverte tite studiosius animum. & ego edisseram diligentius quid hoc sis.

NOTÆ.

1. Palliata mendicabula.] Barbâ tenus, & pallio Philosophi.

2. Præco cum Proconsule & ipse tribunal ascendit.] Ut reos & accusatores ac testes citet, quod ejus munus erat.

3. Et ipse togatus illic videtur.] Nec mirum. Præcones enim à Consulibus legebantur ex civibus Romanis, quibus omnibus jus erat togæ.

4. Et plerumque de tabellâ legit.]

Innuat morem antiquum, quo Judices de tabellâ sententiam pronuntiabant in noxios. Pontianus Diaconus, in Vita Cypriani: His dictis decretum ex tabellâ recitavit, Thassum Cyprianum gladio animadverti placet. Sanctus Cyprianus hac audiens dixit: Gratias ago Deo, &c. Tertull, in Apologetico: Quid de tabellâ recitatis illum Christianum? Cur non & homicidam.

*Secundus liber Floridorum hic incipit in plerisque
vulgatis Editionibus, male.*

Is Hippias è numero Sophistarum est, artium multitudine prior omnibus, eloquentiâ nulli secundus. 1 ætas illi cum Socrate: 2 patria Elis: genus ignoratur. gloria verò magna, fortuna modica: sed ingenium nobile, memoria excellens, studia varia, æmuli multi. 3 Venit Hippias iste quondam certamine Olympio 4 Pisam, non minùs cultu. visendus, quàm elaboratu mirandus. Omnia secum, quæ habebat, nihil eorum emerat, sed suis sibi manibus confecerat, & indumenta, quibus indutus, & calceamenta, quibus erat indutus, 5 & gestamina, quibus erat conspicuus. Habebat indutui ad corpus tunicam interulam, tenuissimo textu, 6 triplici licio, 7 purpurâ duplici.

INTERPRETATIO.

Hippias ille est unus ex Sophistis, superior omnibus numero artium, quas callebat, nemini cadens facundia. aequalis fuit Socratis: oriundus ex Elide; nescitur ejus prosapia. Fama ejus fuit ingens, opes exigua: at ingenium præclarum, & memoria præstans: studuit diversis rebus, & habuit plurimos invidentes. Hic Hippias venit olim Pisam ad ludos Olympicos, non minùs conspiciendus suo ornatu, quàm

admirandus, quòd illum ornatum ipse fabricasset. Nihil comparaverat ex iis omnibus, quæ habebat secum, sed ea fabricaverat suis propriis manibus, tum vestes, quibus vestitus erat, tum calceos, quibus erat calceatus, tum etiam gestamina, quibus insignis erat. Habebat ad vestiendum corpus interiorem tunicam textu subtilissimo, filo triplici, oïstro duplici.

NOTÆ.

1. *Ætas illi cum Socrate.*] Floruit enim circà Olympiadem 84, & Socrates natus anno 4. Olympiadis 77. obiit anno 1. Olympiadis 95

2. *Patria Elis.*] Sic bene restituit Elmenhorstius ex MS. Florent. in quo erat corruptè *Patrielis*. Eleum fuisse Hippiam patet ex loco Ciceronis mox citando.

3. *Venit Hippias iste, &c.*] Idem refert Cicero, lib. 3. de Oratore: Ex quibus Eleus Hippias, cum Olympiam venisset, maxima illâ quinquennali celebritate ludorum; gloriatus est, cunctâ pœnè audiente Graciâ, nihil esse in ulâ arte rerum omnium, quod ipse nesciret. Nec solum has artes, quibus liberales doctrina atque ingenua connerentur: Geometriam, Musicam, Litterarum cognitionem, & Poëtarum, atque illas quæ de naturis rerum, quæ de hominum moribus, quæ de Republicâ

dicerentur: sed annulum quem haberet, pallium quo amictus, soccos quibus indutus esset, se suâ manu confecisse. Idem refert Plato in Hippiâ. & D. Hieronymus, in Epitaphio Nepotiani.

4. *Pisam.*] Quæ urbs est Elidis ad Alphæum amnem. quam juxta celebratos fuisse ludos Olympicos jam observavimus ad l. lib. Metamorphos.

5. *Et gestamina.*] Gestamen est quidquid geritur, puta scipio, annulus, arma, &c. Virgil, lib. 3. *Æneid.*

Ære cavo clypeum, magni gestamen Abantis

Postibus adversis figo.
Hic intelligit annulum, ampullam oleariam, & strigilem, de quibus infra.

6. *Triplici licio.*] Plin. lib. 8. cap. 4. pluribus verò liciis texere, quæ polymita appellatur, Alexandria instituit.

7. *Purpurâ duplici.*] Hoc est, bis ipse

ipse eam sibi solus domi texuerat. Habebat cinctui baltēum, ¹ quod genus pictura Babylonica, miris coloribus variegatum. Nec in hac eum operā quisquam adjuverat. Habebat amictui pallium candidum, quod supernè circumjecerat. id quoque pallium comperitur ipsius laborem fuisse. Etiam pedum tegumenta crepidas sibi met compegerat, ² & annulum in lavā aureum faberrimo signaculo, quem ostentabat. ipse ejus annuli & orbiculum circulaverat, ³ & palam clauserat, & gemmam insculperat. Nondum ejus omnia commemoravi. Etenim non pigebit me commemorare, quod illum non puduit ostentare. qui magno in cœtu prædicavit, fabricatum sibi met; ampullam quoque oleariam, quam gestabat, lenticulari formā, tereti ambitu, pressulā rotunditate: juxtaque honestam ⁴ strigileculam, ⁵ rectā fastigia-

INTERPRETATIO.

ipse unus eam sibi contexuerat domi. Habebat cingulum, quo se cingeret, quādam specie pictura Babylonica, distinctum admirabilibus coloribus. Neque ullus locarat ipsi operam in hoc opere faciundo. Habebat, ad se operiendum, pallium album, quod sibi superinjecerat. notum est etiam illud pallium fuisse ejus opus. Consecerat quoque sibi ipsi crepidas ad calceandos pedes, & fabricarat annulum aureum, quem gestabat in sinistra manu, sigillo solertissimè

fabricato, quem annulum sapiens ostendat. ipse & rotundaverat circulum illius annuli, & concluserat palam, & calaverat lapidem. Nondum recensui omnia ejus. Enimverò non gravabor recensere quod ipse non erubuit jactare: qui in amplā coronā dixit se fabricasse lecythum olearium figurā lentis, circuitu rotundo, planiore gibbositate, quem secum ferebat: & unā cum eo, strigileculam mundam rectā depressione clau-

NOTA.

infectam purpurā, quod durabilior esset color ejus.

¹ Quod genus pictura Babylonica.] Plin. lib. 8 cap. 48. suprà citato. Colores diversos pictura insexere Babylon maximè celebravit, & nomen imposuit. Martialis:

Babylonica picta superbo
Texta; Semiramidā quā variantur
acu.

² Et palam clauserat.] Ita legendum prorsus, non paleam, ut in quibusdam editionibus. Pala pars illa est annuli, in quā gemma includi solet. πῆλα & πῆλεις, Græcis, Cic. lib. 3. Offic. ibi cūm palam ejus annuli ad palmam converteret, à nullo videbatur.

³ Ampullam quoque oleariam.] Græcis λήκυθος est ampulla olearia, quā oleum in balnea ferebant, quo se ungerent.

⁴ Strigileculam.] Diminutivum strigilis.

Apul.

gis, quæ Græcis ἀεγίλις. Erat autem instrumentum, quo sudorem in balneis destringeant: unde & nomen sumpsit. Strigilis enim à stringendo. Figuram tum lecythi, tum strigilis vide apud Mercuriale De Re Gymnasticā. Ferrea fuit ut plurimum strigilis. Unde Plautus, in Strycho rubiginotam dicit, quod ferri vitium est.

Rubiginosam strigilem, ampullam tubidam.

Parasitum inanem, quo recondas reliquias.

⁵ Rectā fastigatione clausula.] Clausulam hīc intelligere videtur manubrium strigilis duplex, cui manus inferebatur, ne elabi posset inter destringendum, cujus quidem manubrii lamine duæ aliquando non parallelæ inter se, sed ab alterā parte propinquiores erant, quam fastigationem dicit, fastigiatum equum est fastigii instar in-

FFFFF

tione clausulæ: 1 flexâ tubulatione ligulæ; ut & ipsa in manu capulo moraretur, & sudor ex eâ rivulo laberetur. Quis autem non laudabit hominem tam numerosâ arte multifscium; totjugi scientiâ magnificum; tot utensilium peritiâ 2 Dædalum; Quin & ipsum Hippiam laudo. sed ingenii ejus fecunditatem malo doctrinâ, quàm suppellectilis multifformi instrumento æmulari. fateorque me 3 sellularias quidem artes minus callere: vestem de texturâ emere; 4 baxeas istas de futrinâ præstinare: enimverò annulum nec gestare, gemmam & aurum juxta plumbum & lapillos nulli æstimare: strigilem & ampullam, cæteraque balnei utensilia mundinis mercari. Prorsus enim non eo inficias, 5 nec radio, nec subulâ, nec limâ, nec torno, nec id genus ferramentis uti nosse: sed pro his præoptare me fateor; uno chartario calamo me reficere poemata omne genus, 6 apta virgæ, 7 lyre, 8 socco, 9 cothurno:

INTERPRETATIO.

sula, incurvato canaliculo ligula; ut & ipsa in manu retineretur manubrio, & sudor rivuli instar flueret ex eâ. Quis verò non predicabit virum peritum tot artium & clarum tot scientiis? solertem fabricatione tot utensilium? Certe ego quoque laudo Hippiam. Verum malo ubertatem ejus ingenii imitari scientiâ, quàm variis instrumentis suppellectilis. Et confiteor quidem me nescire artes sordidas: atque comparare vestimentum ex textoris officinâ: emere hac calceamenta ex officinâ su-

toris: at ne ferro quidem annulum & nihili facere lapides pretiosos, & aurum, non secus ac plumbum, & calculos: emere in mundinis strigilem, & lecythum, atque reliqua instrumenta balnei. Pland enim non nego me neque scire uti radio, neque subulâ, neque limâ, neque torno, neque ejusmodi instrumentis ferreis: verum horum loco fateor me malle scribere unâ pennâ omnimoda carmina: idonea ramo, cythara, comædia, & tragædia:

NOTÆ.

clinatum, ut videre est apud Vitruvium pluribus in locis: aliquando parallelæ, ut in strigilibus à Mercuriali exhibitis.

1. *Flexâ tubulatione ligula.*] Ligulam vocat partem strigilis, quæ sudorem destrungebat, quæ, ut ex ipsâ strigilis figurâ conspicere est, incurvata erat, & præterea introitus cava tibi in morem.

2. *Dædalum.*] *Dadalus* Δαδάλιος artificiosum sonat, ingeniosum, atque etiam varietate spectabilem. Unde Lucetio, *Dadala tellus*, lib. 1.

Tibi suaves Dadala tellus
Submittis flores.

Hinc appellatus *Dadalus* Icarî pater, Labyrinthi artifex.

3. *Sellularias quidem artes.*] Sellulariæ artes sunt sordidæ, quarum nempe artifices sedentes opus faciunt, veluti sutores, sartores, &c.

4. *Baxeas istas.*] Lib. 2. *Metamorphos.* & cum dicto juvenem quempiam linteis amictulis intectum pedesque palmis baxois indutum, &c. producit in medium, ad quem locum vide quæ diximus, pag. 63.

5. *Nec radio, nec subulâ, nec limâ, nec torno.*] Radius instrumentum est textoris: subula futoris: lima fabri ferrarii, cornus fabri lignarii.

6. *Apta virga.*] Digna, quæ in theatro aut conviviis recitentur à pueris lauri ramum seu myrthi virgam manu gestantibus, qui idcirco *εἰσδιδυμένοι* Græcis dicti sunt. Vide Lips. *Elect.* lib. 1. cap. 18. Intelligi etiam possent Bucolica, quæ pastores canerent greges virgâ compellentes.

7. *Lyra.*] Lyrica carmina.

8. *Socco.*] Comædias.

9. *Cothurno.*] Tragædias,

item satyras, ac griphos: item historias varias rerum; nec non orationes laudatas disertis, nec non dialogos laudatos philosophis, atque hæc & alia eisdem modi tam Græcè, quam Latine, gemino voto, pari studio, simili stilo. Quæ utinam possem equidem non sigillatim ac discretim, sed cunctim, & coacervatim tibi, Proconsul, vir optime, offerre; ac prædicabili testimonio tuo ad omnem nostram Caricænam frui! non herculè penuriâ laudis, quæ mihi dudum integræ & florens per omnes antecessores tuos ad te reservata est; sed quoniam nulli me probatorem volo, quàm quem ipse ante omnes meritò probo. Enim sic naturâ comparatum est, ut eum, quem laudes, etiam ames: & porro quem ames etiam laudari te ab illo velis. Atque ego me dilectorem tuum profiteor: nullâ tibi privatim, sed omni publicitatis gratiâ obstrictus. Nihil quippe à te impetravi, quia nec postulavi. Sed Philosophia me docuit non tantum beneficium amare, sed etiam maleficium: magisque iudicio impertire, quàm commodè inservire: & quod in commune expediat malle, quàm quod mihi.

INTERPRETATIO.

præterea satyras, & enigmata: insuper diversas rerum historias, atque etiam declamationes probatas eloquentibus viris, & colloquia probata Philosophis, quoque & alia similia me componere & Græcè & Latine duplici studio, æquali diligentia, simili scribendi genere. Quæ utinam possem tibi exhibere, ô Proconsul, optime vir, non seorsim quidem ac separatim, verum generatim & congestim; & accipere tuum honorabile testimonium de totâ meâ doctrinâ! Neque hoc carè cupio ex inopâ fama, ea enim mihi jam diu conservata est inviolata & clara apud omnes tuos predecessores usque ad te: verum, quia à

nemine cupio magis laudari, quàm ab eo, quem ego jure laude præcunctis. Enimverò sic constitutum est à naturâ, ut diligas quoque eum, quem magni facis, ceterum cupias probari ab eo, quem diligas. Ego verò profiteor me amantem tui, devinctus tibi nullo quidem peculiari beneficio, sed omnibus quæ in Rempublicam contulisti. Nihil enim obtinui à te, quoniam ne petii quidem. At didici, Philosophiæ magistrâ, non solum diligere beneficium, sed injuriam quoque: & plus tribuere rationi, quàm studere meæ utilitati: & præcipere id, quod utile est Reipublicæ, quàm quod mihi.

NOTÆ.

1. *Griphos.*] Sic scribe per i, non per y. Griphi sunt enigmata perplexa & flexuosa, dicta à similitudine nasse piscatoris viminibus tentæ, quæ pisces ita capiuntur & clauduntur, ut se se postmodum extricare non possint, quæ nassa Græcis γίφες dicitur. Gell. Noct. Attic. lib. 2. cap. 2. alioque id genus griphos verminem posse dici, nisi se dissolvere. Hi griphi sæpius etiam versibus scripti erant, ut indicat lib. 10. Athenæus. Hinc & Aufonius non in indidit Gripho, numeri ternarii, poet-

matio intricato de variis ternarii numeri proprietatibus.

2. *Dialogos laudatos Philosophis.*] In quibus nempe Dialogis res philosophicas tractaret, more Platonis sui Magistri.

3. *Reservata est.*] Hoc compositum nihil aliud sonat hic, quàm simplex servata est, quemadmodum supra refertur perimata, pro facere.

4. *Porro quam ames.*] Ex editione Scriverianâ inserta sunt hæc verba huic loco.

FFFFF

Igitur bonitatis tuæ diligunt plerique fructum, ego studium. Id quod facere adorsus sum dummodò rationem tuam in provincialium negotiis contemplor, quâ efflictim amare te debeant: experti, propter beneficium: expertes, propter exemplum. Nam & beneficio multis commodasti, & exemplo omnibus profuisti. Quis enim à te non amet discere, quânam moderatione obtineri queat? tua ista gravitas jocunda, mitis austeritas, placida constantia, blandusque vigor animi? Neminem Proconsulium, quod sciam, provincia Africa magis reverita est, minus verita, nullo, nisi tuo anno, ad coercenda peccata plus pudor quam timor valuit. Nemo te alius pari potestate sapientius profuit, rariùs terruit, nemo similiore virtute filium adduxit. Igitur nemo Carthagini Proconsulium diutius fuit. Nam etiam eo tempore, quo provinciam circumibas, manente nobis Honorino, minùs sensimus absentiam tuam, quàm ut te magis desideraremus. Paterna in filio æquitas, senilis in juvene prudentia, Consularis in legato auctoritas. Prorsus omnes virtutes tuas ita effingit ac repræsentat; ut mediùs fidius, 4 admirabilior esset in juvene, quam in te parta laus:

INTERPRETATIO.

Plerique ergo amant commodum, quod perceperunt ex tuâ benignitate, ego verò amo ejus affectum. Quod ego aggressus sum facere, dum considero tuam moderationem in rebus incolarum hujus provincie, quâ factum est ut te ardentissimè diligere debeant: & ii, qui experti sunt eam, ob benefacta, quæ à te acceperunt; & ii qui non sunt experti eam, ob exemplum, quod eis dedisti. Multis enim profuisti benefactis tuis; & juvisti cunctos tuo exemplo. Nam quis non gaudeat doceri à te quo tempore ramante possit acquiri tua ista gravitas suavis, clemens severitas, lenis firmitas. & mitis robur animi? Nullum ex suis Proconsulibus provincia Africa plus honoravit, & minus formidavit. Nullo

anno, nisi tuo, pudor habuit majorem vim ad cohibenda delicta, quàm metus. Nullus alius, præter te, eadem potentia frequentibus juris, variis parvascit. Nullus secum adduxit quatum sibi similiorem virum. Ideoque nullus ex Proconsulibus diutius mansit Carthagini. Illo enim quoque tempore quo peragrabas provinciam, relicto Honorino apud nos, non satis sensimus tuam absentiam, ut te plus ipso optaremus. Est in filio iustitia parentis, in adolescente consilium senis, in legato auctoritas Consulis. Sic planè exprimit atque exhibet cunctas tuas dotes, ut profectò gloria ab eo acquisita mirabilior foret in illo juvene, quàm in te:

NOTÆ.

1. *Tua ista gravitas jocunda.*] Sic optimè Lippius ex his vocibus *gratia vita jocunda* restituit *gravitas jocunda*. Ratio patet conferenti quæ sequuntur *mitis austeritas*, &c.

2. *Nisi tuo anno.*] Proconsules enim, sicut & plerique alii Romanorum Magistratus, annui tantum erant.

3. *Igitur nemo Carthagini Proconsulium diutius fuit.*] Quippè cum etiam absens,

quo tempore provinciam circumibas; Carthagini præsens fueris per filium Honorinum, quem ibi reliqueras tui similitudinem.

4. *Admirabilior esse in juvene, quàm in te parta laus.*] Emendar Brantius *quàm in te parte*. Quo quid melius? juvenem opponit patri, hæc accedat lubens.

nisi eam tu talem dedisses. quâ utinam perpetuò liceret frui! Quid nobis cum itis Proconsuluni vicibus? quid cum annis brevibus, & festinantibus mensibus? O celeres bonorum hominum dies! O praesidium optimorum citata curricula! Jam te, Severiane, tota provincia desideramus. Enimverò Honorinum & honos suus ad praetoram vocat, & favor Caesarum ad consulatum format, & amor noster im-
praesentiarum tenet, & spes Carthagini in futurum spondet: uno solatio freta exempli tui, quod qui legatus mittitur, Proconsul ad nos citò reversus est.

INTERPRETATIO.

ni tu eam talem tribuisses ipsi. quâ
minimam possemus semper potiri! Quorsum
nobis haec mutationes Proconsulatus? quare
anni sunt adeo breves, & menses adeo
celeris? O properantia tempora probo-
rum virorum! O veloces Magistratus
optimorum praefectorum! Jam tota no-
stra provincia te sibi creptum dolet, &

Severiane. At enim virtus Honorini im-
visat eum ad praetoram. & gratia Im-
peratorum praeparat eum ad Consulatum.
& noster amor nunc retinet. & spes
Carthagini promittit eum nobis in po-
sterum: nixa unico solamine sui exem-
pli, quoniam qui mittitur legatus, bre-
vi redit ad nos Proconsul.

NOTAE.

1. Et favor Caesarum.] Marci & Lu-
cii Veri.

2. Uno solatio freta exempli tui, quod
qui legatus mittitur, &c.] Scilicet ve-
nerat primò Carthaginem Severianus

Legatus Proconsulis, ac postea ipse
Proconsul fuerat factus. unde Cartha-
gini ait spem esse, Honorinum, qui tunc
temporis Severiani patris esset legatus,
brevis Proconsulem reversurum.

X.

SOL, qui micantem candido curru atque equis
Flammam citatis fervido ardori explicas;

INTERPRETATIO.

SOL, qui expandis ferventi aestu
ignem coruscantem

Curru candenti, & equis velocibus,

NOTAE.

1. Sol, qui mic. &c.] Et I. Accii
Phoenissis sunt hi versus, atque inter
ejus fragmenta etiamnum leguntur,
hoc modo:

Sol, qui micantem candido curru at-
que equis
Flammam citatis fervido ardore ex-
plicat;

Quam natum adverso augurio & in-

imico omine
Thebis radiatum lumen ostendis tuum;
Colvius eos ex Prisciani libello de Me-
tris MS paulò aliter refert, eidem ta-
men Accio tribuens.

Sol, qui cadentem fervido cursu at-
que equis
Flammam citatis fervido ardore ex-
plicat.

FFFFF ū]

itemque ¹ luminis ejus Luna discipula, nec non quinque ceteras
² vagantium potestates: ³ Jovis benefica, Veneris voluptifica, pernixa
 Mercurii, pernicioſa Saturni, Martis ignita. ⁴ Sunt & aliae mediae
 Deum potestates, quas licet sentire, non datur cernere: ut Amoris,
 5 ceterorumque id genus, quorum forma invisitata, vis cognita. Quae
 item in terris, utcumque Providentiae ratio poscebat, alibi montium
 vertices arduos extulit; alibi camporum supinam planiciem coaequa-
 vit: item quae ubique distinxit amnium fluores, pratorum virores,
 item dedit volatus avibus, volutus serpentibus, cursus feris, gressus
 hominibus.

INTERPRETATIO.

insuper Luna imitatrix ejus lucis. & quinque aliae virtutes planetarum: nempe virtus Jovis, quae benigna est; Veneris, quae voluptatem parit, Mercurii, quae est velox, Saturni, quae est exitiales: Martis, quae est ardens. Sunt praeterea aliae mediae virtutes Deorum: quas possumus experiri, nequimus vero aspicere: veluti Amoris, aliorumque ejusmodi, quorum forma est incognita. potestas vero manifesta. Item illa virtus, quae in tellure alio in loco eraxia excelsa cacumina montium; alio in loco complanavit porrectum aquor camporum, prout ratio providentia poscebat: quae insuper ubique discrevit fluentia amnium, & prata virentia, item tribuit volatus alitibus, volumina anguibus, cursus belluis, & ingressus hominibus.

NOTA.

1. Luminis ejus Luna discipula.] Verti imitatrix. At libens Fulvii lectionem amplecterer, qui pro discipula habet decipula. quasi tu dicas, quae intercipit lumen Solis, & illud ad nos quasi suum remittit. In hac voce Apuleianum quid adverto, quod magis placeat.
2. Vagantium.] Supple stellarum; hoc est, Planetarum.
3. Jovis benefica, &c.] Juxta sententiam & principia Genethliacorum & Astrologorum loquitur, qui distinctas ejusmodi potestates Planetis attribuant, atque ex vario eorum positu futura se se praedicere posse jactant.
4. Sunt & aliae mediae Deum potestates.] In De Deo Socratis: Ceterum sunt quadam divina media, potestates inter summum aethera, & infimas terras, in isto intersita aëris spatio. &c. Hoc Graeco nomine Δαιμονας nuncupant. Vide totum locum.

XII.

PARITER enim, ut qui ¹ herediolum sterile, & agrum serotinum, meras rupinas & senticeta miseri colunt: quoniam nullus

INTERPRETATIO.

NAM perinde ac infelices, qui colunt pradiolum infecundum, & aruum lapidosum, scopulas maras ac vopreta: quia nullus fructus est in eo.

NOTA.

1. Herediolum sterile.] Sic legendum est, non sterilem, Gellius herediolum tenuis dixit, lib. 19. cap. 7.

† in tesquis suis fructus est, nec ullam illic aliam frugem, sed,

² Infelix lolium & steriles dominantur avena:

suis frugibus indigent, aliena furatum eunt, & vicinorum flores decerpunt; scilicet, ut eos flores carduis suis misceant: ad eundem modum & qui suæ virtutis sterilis est.

INTERPRETATIO.

rum desertis, neque aspiciunt in eis ullam aliam frugem, sed,

Lolium infaustum, & avenæ steriles ibi regnant:

desistuntur propriis frugibus, eunt

subreptum alienas, & carpunt flores vicinorum: nempe ut admisceant illos flores suis carduis: similiter, qui inopè propria virtutis.

NOTÆ.

1. *Meras rupinas.*] Rupina sunt loca rupibus aspera. Stevvechius legit *meras spinas*.

2. *In tesquis suis.*] *Tesqua* (inquit Festus, seu potius Paulus) loca augurio designata. Cic. *aspera esse ait*, & difficiia. Hæc Paulus, Varro, lib. 6. de Lingua Latinâ scribit *tesea* per c litteram, & dicta vult quasi *tuesca*, à tuendis sacris, & ait ea esse quædam loca agrestia Deo cuiusdam consecrata. Ego interpretatus sum *deserta*, ad hos Horatii versus respiciens lib. 1. Epistolar. Epist. 14.

Nam, qua deserta & inhospita tesqua

Credis, amœna vocas, mecum qui sentit: & odit,

Qua tu pulchra vocas.

infra lib. 4. Florid. & merula in remotis tesquis fringulium.

3. *Infelix lolium.*] Ex Virgil. Eclogâ quintâ, cui nomen est *Daphnis*.

4. *Qui sua virtutis sterilis est,*] Supple, finiendi sensûs causâ, alienam laudem intercipere nititur, aut quid simile.

XII.

† PSITTACUS Indiæ avis est. ² instar illi minimo minus quam columbarum; sed nec color ei ut columbarum, non enim lacteus ille, vel lividus, vel utrimque subluteus, aut sparsus est: sed co-

INTERPRETATIO.

PSITTACUS est ales India, forma ejus est paulo minor quam columbarum; at color ejus non est qualis

columbarum. neque enim ille est candidus, aut subniger, aut subflavus ab utraque parte, vel variegatus: at psitt-

NOTÆ.

1. *Psittacus India avis est.*] Solinus, in Polyhistore cap. 55. *Sola India mittit Psittacum avem, colore viridi, torquæ puniceo.* Plin. lib. 10. cap. 42. *Super omnia humanas voces reddunt Psittaci quidem etiam sermocinantes.* India hanc avem mittit, Sittacem vocat, viridem toto corpore, torquæ tan-

tum miniat in cervice distinctam.

2. *Instar illi.*] Proba lectio. *Instar est illius species.* Sic apud Virgilium, quantum instar in ipso.

Valer. Maxim. *habere instar arcis*, hoc est, similitudinem. Glossæ veteres *Instar: similitudo, ejusdem, à πρὸς τὴν οὐρανὴν*.

lor psittaco viridis ; & intimis plumulis , & extimis palmulis ; nisi quod solâ cervice distinguitur. Enimverò 2 cervicula ejus circulo mineo, velut aureâ torqui, pari fulgoris circumactu cingitur & coronatur : 3 Rostri prima duritia. cum in petram quampiam concitus altissimo volatu præcipitat, rostro se, velut anchorâ, excipit. 4 Sed & capitis eadem duritia, quæ rostri. Cum sermonem nostrum cogitur æmulari, ferreâ claviculâ caput tunditur, imperium magistri ut persentiscat, hæc ferula discenti est. 5 Discit autem statim pullus usque ad duos ætatis suæ annos ; dum facile os uti conformetur, dum tenera lingua uti convibretur. Senex autem captus, & indocilis est, & obli-
vius. 6 Verùm ad disciplinam humani sermonis facilius est psittacus,

INTERPRETATIO.

tacus habet colorem viridem, tam in plumis interioribus, quàm in pennis exterioribus : excepto quiddam discriminatur tantùm in collo. Nam ejus collum circumdatur, & cingitur annulo rubro quasi torquæ aureo, simili circummissione splendoris. Summa est durities ejus rostri, quando volatu maximè sublimi celeriter irrumpit in aliquod saxum, excipit se rostro, quasi anchorâ. Verùm durities capitis ejus eadem est ac rostri.

Quando cogitur imitari nostram locutionem, percutitur ipsi caput ferreo malleolo, ut sentiat jussa docentis. hoc ipsi est pro ferulâ dum discit. Eruditur verò illic dum est pullus usque ad secundum annum suæ ætatis ; quandiu os ejus facile est formatum, & lingua tenera vibrata. Qui autem apprehensus est vetus, neque discere potest, neque recordari. At ille Psittacus aptior est ad discendam loquelam humanam.

NOTÆ.

1. Et extimis palmulis.] Lipfio magis placet palmulis, quasi pennis exterioribus psittaci forma sit parmarum. At nihil mutare velim, palmulas extimas intelligo pennas duriores alarum & caudæ, quæ, quàm benè remorum palmulas imitentur, nemo non videt. Confer quod dixit noster Florido 2. ubi de Aquilâ. Ibidem pinnarum eminens indefessa remigio.

2. Cervicula ejus circulo mineo, &c.] Vide quæ paulò suprà retulimus ex Solino & Plinio.

3. Rostri prima duritia.] Solinus, cap. 55. suprà laudato : rostri tanta duritia est, ut cum à sublimi præcipitatur in saxum, visu se oris excipiat, & quodam quasi præsidio utatur extraordinaria firmitatis.

4. Sed & capitis eadem duritia, quæ rostri. cum sermonem nostrum, &c.] Plin. lib. 10. cap. 41. suprà laudato : capiti ejus duritia eadem quæ rostro, hoc. cum loqui discis, ferro verberatur radio ; non sentis aliter ictus. Solinus : Caput verò tam valens, ut si

quando ad discendum plagis sit admodum (nam studet ut, quod homines, loquatur) ferreâ claviculâ sit verberandus.

5. Discit autem statim pullus, &c.] Solinus : Dum pullus est, atque adeo intra alterum ætatis suæ annum quæ monstrata sunt, & citius discit, & tenacius retinet. major paulò senior est, & obliiviosus, & indocilis.

6. Verùm ad disciplinam humani sermonis facilius est psittacus, glande qui ve'ciunt.] Id non de Psittaco, sed de picâ refert Plin. loco suprà laudato. Verùm addiscere alias negant posse, quàm quæ ex genere earum sunt, quæ glande vescuntur : & inter eas facilius, quibus quini sunt digiti in pedibus : ac ne eas quidem ipsas, nisi primis duobus vita annis. Picæ illæ glandarum nobis dicuntur Geays, vulgò Gracculi, sed malè, si Menagio credimus Graculum Cornicem esse affirmanti, in libro quem De Amantissimis Juvet inscripuit.

glande

glānde qui vescitur; ¹ & cujus in pedibus, ut hominis, quini digituli numerantur. Non enim omnibus psittacis id insigne. sed illud omnibus proprium, ² quo eis lingua latior quā ceteris avibus, eò facilius verba hominum articulantur, ³ patientiore plectro & palato. Id verò quod didicit, ita similiter nobis canit, vel potiùs eloquitur; ut vocem si audias, hominem putes: nam quidem si videas; idem conari, non eloqui. Verùm enimverò ⁴ & corvus & psittacus nihil aliud quā quod didicerunt pronuntiant. Si convicia docueris: conviciabitur, diebus ac noctibus perstrepsens maledictis. hoc illi carmen est, hanc putat cantionem. Ubi omnia quæ didicit maledicta percensuit, de-
nuò repetit eandem cantilenam. Si carere convicio velis; lingua excidenda est, aut quamprimùm in sylvas suas remittendus.

INTERPRETATIO.

qui alitur glānde: & in cujus lingu-
lis pedibus numerari possunt quinque
digituli, sicut in pedibus hominis. Nam
non omnes psittaci habent hanc notam,
at hoc est proprium omnibus ipsis, quò
habent linguam latiore quā reliqua
volucres, eò facilius formant voces hu-
manas, latiore nimirum plectro & pa-
lato. Tam similiter autem nobis can-
tat, aut potiùs pronuntiat id quod edo-
ctus est: ut si audias tantum ejus vo-
cem, credas esse hominem: si autem
cum intuearis, dicas eum id conari,

non autem pronuntiare. Ceterum cor-
vus & psittacus nihil aliud loquuntur
quā quod edocti sunt. Si docueris
psittacum maledicta: ma edicet, obstre-
pens conviciis per dies & noctes, hoc
est ei pro carmine, hanc retur esse suam
cantilenam. Quando protulit universa
convicia quæ didicit, iterum resumat
eandem cantionem. Si velis liberari
ejus maledictis; refecanda est ei lingua,
vel ipse amandandus est quā ciliissi-
mè in sua nemora.

NOTÆ.

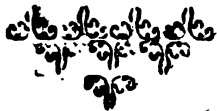
1. Et cujus in pedibus, ut hominis,
quini digituli, &c.] Id etiam Soli-
nus de psittacis ait: inter nobiles &
plebeios discretionem, digitorum facit
numerus. qui præstant, quinos in pede
habent digitos, ceteri ternos, imò qua-
ternos habent ii omnes, qui ad nos af-
feruntur.

2. Quo eis lingua latior quā cete-
ris avibus, eò facilius, &c.] Idem di-
cit Solinus de psittacis. Plin. de picis:
latior iis est lingua, omnibusque in suo

cuiusque genere, quæ sermonem imitantur
humanum.

3. Patientiore plectro.] Linguam plectrum vocat: quòd, veluti plectro pul-
satis filiis, ita linguā percussio palato-
sonus editur.

4. Et corvus,]. Discit enim & ipse
voces imitari humanas Testis corvus
ille, cui interempto Populus Romanus
splendidas fecit exequias, & interfecto-
rem morte ultus est. Historiam vide
apud Plin. lib. 10. cap. 43.

Apul.

G G g g g

XIII.

NON enim mihi Philosophia id genus orationis largita est, ut natura quibusdam avibus brevem & temporarium cantum commodavit; ¹ hirundinibus matutinum, ² cicadis meridianum, ³ noctuis serum, ululis vespertinum, bubonibus nocturnum, gallis antelucanum. Quippe hæc animalia inter se, vario tempore & vario modo, occinunt & occipiunt carmine: scilicet galli expergifico, bubones gemulo, ululæ querulo, noctux intorto, cicadæ obstrepero, hirundines perarguto. Sedenim Philosophi ratio & oratio tempore jugis est, & auditu venerabilis, & intellectu utilis, & modo omnica-

INTERPRETATIO.

NAM Philosophia non mihi tribuit ejusmodi sermonem, sicut natura largita est quibusdam volucris cantum brevem, & obnoxium vicibus temporum; matutinum hirundinibus, meridianum cicadis, serum noctuis, vespertinum ululis, nocturnum bubonibus, antelucanum gallis gallinaceis. Etenim hæc animalia diverso inter se tempore & diversâ ratione canunt, & inchoant cantionem: nempe galli excitatoriam, bubones mæstam, ulula lamentabilem, noctua insulam, cicada stridentem, hirundines acutissimam. Veram ratiocinatio & loquela Philosophi exhibetur quovis tempore, estque veneranda auscultata, & conducibilis intellectu, & resonat omnimodâ ratione;

NOTÆ.

1. *Hirundinibus matutinum.*] Artidorus pag. 153, de hirundine. ὑδ' ἰστέον ἐσπερας ἀδ' ἡ, ἀλλ' ἔσθ' ἡλίου ἀποχότος, ὅς αἱ ζῶντες καταλαμβάνουσιν ὑμνίσματα ὅτ' ἔργον. nunquam vespere canit, sed mane oriente sole, quos invenerit viventes (homines) operis admonens.

2. *Cicadis meridianum.*] D. Ambrosius Hexaëmeri lib. 5. cap. 22. quàm dulcis etiam in exiguo cicadis gusture cantilena, quarum cantibus medio assu-

arbusa rumpuntur, eo quod magis canora meridianis caloribus, quo puriorem aërem id temporis attrahunt spiritum. Virgil. Eclog. 2.

Solus sub ardenti resonant arbusa cicadis,

3. *Noctuis serum, ululis vespertinum, bubonibus nocturnum.*] Idem Ambrosius Hexaëmeri lib. 5. cap. 26. habet etiam nox carmina sua, quibus vigiliis hominum mulcere consuevit. habet & noctua suos cantus.

XIV.

CRATES ille, Diogenis sc̄ctator, qui ut Lar familiaris apud homines ætatis suæ Athenis cultus est, ² nulla domus ei unquam

INTERPRETATIO.

ILLE Crates, discipulus Diogenis, bus sui avi tanquam Lar domesticus, qui adoratus est Athenis ab homini. nulla domus ipsi clausa erat unquam:

NOTÆ.

1. *Crates ille.*] De hoc jam aliquid diximus ad Apologiam, ubi de carmine ludicro in Manticæ laudem ab eo con-

scripto.

2. *Nulla domus ei unquam clausa erat.*] Idem refert in ejus vitâ Laërt.

clausa erat: nec erat patris-familias tam absconditum secretum, quin eo tempestivè Crates interveniret, litium omnium & jurgiorum inter propinquos disceptator atque arbiter. Quod Herculem olim poëta memorant monstra illa immania hominum ac ferarum virtute subegisse, orbemque terræ purgasse: similiter adversum Iracundiam & Invidiam, Avaritiam, atque Libidinem, cæteraque animi humani monstra & flagitia, Philosophus iste Hercules fuit. Eas omnes pestes mentibus exegit, familias purgavit, malitiam perdomuit: ¹ seminudus & ipse, ² & clavâ insignis: etiam Thebis oriundus, ³ unde Herculem fuisse memoria extat. Igitur priusquam ⁴ planè Crates factus, inter proceres Thebanos numeratus est: lectum genus, frequens famulitium, domus amplo ornata vestibulo: ipse benè vestitus, ⁵ benè prædiatus. ¹⁰ Post ubi intellexit nullum sibi in re familiari præsidium legatum, quo fretus ætatem agat: omnia fluxa infirmaque esse: quidquid sub cælo divitiarum est, eas omnes ad benè vivendum non quidquam esse. ⁶ Hæc atque hoc genus alia partim cùm audiret à Diogene Crates,

INTERPRETATIO.

neque ullus pater-familias habebat arcantum tam abstrusum, quin Crates opportunè interveniret ad illud, examinatore & iudex omnium litium & altercationum inter affines. Quod poëta narrant Herculem fortissime suâ quondam domuisse illa enormia monstra hominum & belluarum, & liberasse ipsis orbem terrarum: pariter ille Philosophus extitit alter Hercules adversus Iræ, & Livorem, Cupiditatem opum, & Luxuriam, atque alia monstra & scelera mentis humana. Expulit ex animis omnes illas pestes, mundavit familias, subegit improbitatem: ipse quoque seminudus & spectandus

clavâ: & natus quoque Thebis, unde proditum est Herculem fuisse. Is ergo antequam factus esset prorsus Crates, recensitus est inter optimates Thebanos: stirps ejus ex primariis, familia numerosa erat, ades decorata magno vestibulo: ipse erat egregiè indutus, optimis fundis instructus. Postquam verò cognovit nullum sibi relictum esse subsidium in suis opibus, quo nixus vitam degeret: cuncta esse caduca & debilia: quantumcumque opum est sub cælo, eas universas nihil conferre ad beatam vitam. Cùm Crates partim audiret hæc & alia similia à Diogene,

N O T A.

lib. 6. ἐκάλειτο δ', inquit, & θυρεοπόλειτος, διὰ τὸ εἰς πύλας εἰσελθεῖν οἰκίας, & ῥηθεῖν vocatur autem (Crates nempe) θυρεοπόλειτος (portarum apertor) quod in omnem ingrederetur domum, & corripere.

1. Seminudus & ipse, &c.] Quem admodum fuit Hercules.

2. Et clavâ insignis.] Baculo nimirum, qui unâ cum mantica supellex erat Cynicorum.

3. Unde Herculem fuisse memoria extat.] Filius quippè fuit Hercules Jovis & Alcmenæ uxoris Amphitruonis,

regis Thebanorum. Vide Plant. in Amphitruone.

4. Planè Crates.] Hoc est, Cynicus, sectator Diogenis, & spector opum.

5. Benè prædiatus.] Salmast. ad Vopiscum legit hîc benè præditus, sed nihil mutandum. benè prædiatus est multis & bonis prædiis sive urbanis sive rusticis locupletatus.

6. Hæc atque hoc genus alia.] Ante hæc verba puto referendum & interferendum XXII. Fragmentum Floridorum, quod incipit *Sicuri navem bonam*. est enim ejusdem argumenti.

G G g g g ij

alia sibi ipse suggereret; ¹ denique in forum exiit, rem familia-
rem abjicit, ² velut onus stercoreis, magis labori quam usui, Dein cœ-
tu facto maximo, exclamat; ³ Crates, inquit, Cratema manumittit,
Exinde non modò solus, verùm nudus & liber omnium, quoad vixit,
⁵ beatè vixit Adeòque is cupiebatur; ut ⁴ virgo nobilis, spretis junio-
ribus proxis, ultrò eum sibi optaverit. Cumque interscapilium Cra-
tes retexisset, ⁶ quod erat aucto gibbere, peramque cum baculo &
pallium humi posuisset, ⁷ eamque suppellectilem sibi esse puellæ pro-

INTERPRETATIO.

parium ipse sibi suggereret alia, profilit
tandem in forum, amandat à se suas
divitias, tanquam sarcinam sumi, labo-
riosem quàm utilem. Postea congre-
gatà maximà concione, exclamat: Cra-
tes (ait) affors in libertatem Cratema.
Postea, quandiu vixit, folioiter vixit,
non tantum servis destitutus, sed etiam
nudus, & solutus ab omnibus. Atque

hic tantopere expectabatur, ut puella no-
bilibis ultrò petierit eum maritum sibi,
contemptis maritis junioribus, & locu-
pletioribus. Cumque Crates discoop-
ruiisset dorsum suum, quod tangebatur gib-
bo, deposuissetque in terrâ saccum cum
scipione, & pallium diceretque virginis
illam esse suam suppellectilem, & illam

NOTÆ.

1. Denique in forum exiit.] Dio-
genes Laërtius in ejus Vitâ, refert ex
Anstithene in successioneibus, eum, cdm
in Tragœdiâ quâdam cerneret Tele-
phum (portulam tenentem aliaque
opulentum, ad Philosophiam Cynicam
prorupisse, ac, patrimonio vendito,
plus ducenta talenta civibus divisisse.
At idem Laërtius paulò infra refert ex
Diocle, persuasisse illi Diogenem, ut pec-
culium dimitteret, ac, si quid pecunie
haberet, jactaret in mare.

2. Velut onus stercoreis.] Vovverus
legebat onus tergoris, hoc est, dorfi.

3. Crates, inquit, Cratema manumit-
tit.] Ita legendum cum Fulvio, non
autem, ut in vulgaris plerisque editio-
nibus Crates, inquit, Crates te manu-
mittes, Suidas in voce Κράτης: Α'ρθεῖς
ἐν τῷ βουῶν ἐπὶ; ἐλδ' ἐπὶ Κράτην
ἐνθάδ' Κράτης: Elatus in tumultum di-
xit; liberat Thebanum Cratema Cra-
tes.

4. Virgo nobilis.] Quæ infra Hip-
parche à nostro dicitur. Laërtius vo-
cat eam Hipparchiam, ejusque Vitam
seorsim scribit.

5. Interscapilium.] Sive interscapu-
lum, (utroque enim modo dicitur)
est spatium illud quod est inter scapu-
las, Hyginus in descriptione ursæ, in

humero claram unam: in pede de po-
sterioribus novissimo, duas: in summo
interscapilio, unam. Cœlius Aurelianus
lib. 1. cap. 6. vel mordicationes oris,
vel ventris usque ad interscapulum,
quod Græci μετὰ σπονδῶν vocaverunt. Glos-
sæ μετὰ σπονδῶν Conscapilium. & Inter, ca-
pulum.

6. Quod erat aucto gibbere.] Quid,
si legas, quod erat auctum: nempe in-
terscapilium gibbo intumuerat. Crates,
ut refert Laërtius, cdm sentiret se mor-
ti proximum, inspiciebat seipsum, di-
cens:

εἴχεις δὴ φίλε κ' ἔγωγε,
Βζῖντος εἰς αἰδῶν δόμους κωπὸς δ' ἰδῶ
γῆρας.

vadis nunc, amice curve,
Vadis ad Orci ados gibbosus pra se-
nectâ.

7. Eamque suppellectilem sibi esse,
puella profiteretur.] Laërtius in vitâ Hip-
parchiæ ἀδασαί (ὁ Κράτης) κ. ἀποθῆ-
κῃς τῶν ταῦτ' οὐδ' ἂν ἀπ' αὐτοῦ αὐ-
τῆς (ὁ Ἰππαρχίας) οἶον, ὁ μὲν κω-
πὸς ἔτος, ἡ δὲ κῆτος, αὐτὴ: πρὸς ταῦ-
τα βυλδῶν &c. εἰλῆτο ἰ' παῖς, &c. ex-
urgens (Crates) omni suâ suppellectile an-
te illius oculos exposita hic (ait) spon-
sus, hac ejus possessio est, ad hac deli-
bera, &c. elegit continuò puella, &c.

litteretur, eamque formam quam viderat: proinde sedulò confuleret, ne post querelæ causam caperet: enimverò Hipparche conditionem accipit. Jamdudum sibi provisum satis, & satis consultum respondit: neque ditio rem maritum, neque formosiorē uspiam gentium posse invenire. proinde duceret quò liberet. Ducit Cynicus in porticum. ibidem, in loco celebri, coram, luce clarissimâ accubuit: coramque virginem imminuisset, paratam pari constantiâ; ni Zeno prociñctu palliastri, à circumstantis coronæ obtutu magistrum in secreto defendisset.

INTERPRETATIO.

suam pulchritudinem, quam ipsa a pexerat: atque idèd causè deliberaret, ne postmodum arripere ansam conquerendi: atenim Hipparche amplectitur conditionem sibi oblatam. Reposuit se jam pridem satis prospexisse, ac satis deliberasse: nec se posse reperire usquam terrarum virum locupletiorē, neque pulchriorem, idèdque duceret se quocum-

que vellet. Philosophus ille Cynicus ducit eam in porticum, ibidem in publico loco, palam cum eâ cubuit de medio die: & devirginasset puellam coram omnibus, paratam ad id patientem eadem in vercundiâ: nisi Zeno septo pallioli sui prosexisset magistrum suum in occulto ab oculis cæcis ambientis eum.

NOTÆ.

1. *Querela causam.*] Optima lectio. Appositè querela hîc sumitur pro offensione nimirum inter conjuges. Hinc in veteribus monumentis sæpè legantur hæc maritorum de mœrigeris uxoribus: Cum quâ vixit sine ullâ querelâ.

2. *Conditionem accipit.*] Solemne est conditionis vocabulum, ubi de nuptiis agitur. Plautus, *Trinummio*:

*Habeo dotem, unde d-m
Ut eam in se dignam conditionem*

collocem.

in Stichō:

Nam me quidem hac conditio nunc non panitet,

Neque est cur nunc studeam has nuptias mutari.

& solemnem formulam discutiendorum sponsalium: *Conditione tuâ non uter.*

1. 2. ff. *De Divort. & Repud.* parag. 2.
3. *In porticum.*] hic cîas, à quâ Stoici dicti sunt in eâ philosophantes.

XV.

SAMOS Icario in mari modica insula est, ex adversum Mileto,

INTERPRETATIO.

SAMOS est parva insula in mari Icario contra Miletum, posita ad ejus

NOTÆ.

1. *Samos.*] Præter hanc Joniæ insulam Samum, quæ Ioniz adjaacet, est altera Samos Thracica in mari Egeæ, Thraciæ opposita, quæ Samos Straboni ac Dio Ioro Siculo *Sarnothracia*. & *Samo* Thracæ Ptolemæo, Melæ, & Plinio; olim

Dardania. Quin & *Cephalonia* insula *Samus* etiam, & *Samo* dicta est olim.

2. *Ex adversum Mileto.*] Quæ urbs est in finibus Ioniz & Cariz sita, de quâ jam diximus ad lib. 1. *Metamorph.* live *Asin.*

G G g g g iij

ad Occidentem ejus sita, nec ab eâ multo pelagi dispefcitur. ¹ Utrumvis clementer navigantem dies alter in portu sistit. Ager frumento piger, aratro irritus, fecundior oliveto, ² nec vinitori, nec olitori scalpitur. Ruratio omnis in sarculo & furculo: quorum proventu ³ magis fructuosa insula est quàm frugifera. Caterum & incolis frequens, & hospitibus celebrata, Oppidum habet nequaquam pro gloria: sed quod fuisse amplum, semiruta morum multifariam indicant. Enimverò ⁴ sanum Junonis antiquitus famigeratum. id sanum secundum littora, si rectè recordor, viam viginti haud amplius stadiis oppido abest. Ibi ⁵ donarium Deæ perquam opulentum: plurima auri & argenti ratio, ⁶ in lancibus, ⁷ in speculis, ⁸ poculis, & hujusmodi utensilibus.

INTERPRETATIO.

Occidentem, neque separatur ab eâ le-
to intervallo maris. Secundus dies de-
fert in portum eum, qui vel leniter na-
vigat ab utralibet ad alteram. Solum
ejus insulæ est rardum frumento feren-
do, frustrâ aratur, feracius est oliva-
rum, neque foditur à vinitore, neque
ab hortulano. Tota ejus cultura con-
sistit in sarritione, & plantandis furcu-
lis olivarum, quorum ubertate fit ut
insula magis abundet fructibus, quàm
frugibus. Porro & abundat habitari

bus: & frequentatur ab extraneis. Est
in eâ urbs minimè respondens ejus fa-
ma: sed quam ruina murorum pluribus
in locis demonstrant fuisse magnam. Ibi
autem est templum Junonis celeberrimum,
illud templum, si bene memini,
distat ab urbe itinere non plus quàm
viginti stadiorum juxta oram maris. In
eo est sacrarium Deæ quàm locupletis-
simum: magnum pondus auri & ar-
genti, in patinis, speculis, crateribus,
atque id genus supellestili.

NOTÆ.

1. Utrumvis.] Id est, utrumversum,
sive Mileto Samum, sive Samo Mile-
tum.

2. Nec vinitori, nec olitori scalpitur.]
Id est, nec à vinitore, nec ab olitore.
Porro olitori legendum esse, non oli-
vitori, ut perperam putat Colvius, sa-
tis ostendit id quod ait supra fecun-
dior oliveto. Id nimirum vult Sami in-
sulæ saluæ foliis, olivetis aptum, fru-
mento ineptum, vitibus quoque & ole-
ribus horarumque cultui minimè ac-
commodatum.

3. In sarculo & furculo.] Id est, in
plantandis olivarum seminariis, usque
sarculo purgandis. frequenter sarrionda
olivarum seminaria, ait Columella,
lib. 5. De Re Rusticâ, cap. 9.

4. Magis fructuosa insula est quàm
frugifera.] Fructuosa olearum baccis.
Fructus sunt arborum: fruges segetum,
præter tritici, hordei, avenæ, &c.

5. Sanum Junonis.] Et simulacrum
habitu nubentis figuratum, quippà di-

citur Juno in illâ insulâ nata, & edu-
cata ac Jovi nupta, unde & sacra ejus
anniversaria ibi celebrantur nuptiarum
ritu.

6. Donarium Deæ.] Donarium hic
locus est, quo dona recondentur, cu-
jusmodi loca nos in nostris templis
thesauros dicimus.

7. In lancibus, poculis, &c.] Quibus
ad sacrificia utebantur, Lancibus, in qui-
bus extâ victimarum ponebantur.

Virgil. 2. Georgic.
Lancibus aut pandis fumantia red-
dimus extâ.

Poculis ad libandum vitum, alios-
ve liquores, sanguinem etiam victimarum
cecipiendum.

8. Speculis.] Rectè in Junonis Do-
naria specula collocat. Seneca, epist. 95.
varius linteis & fragiles specus ferre,
& speculum tenere Junonis. & maxime
Sami Junonem decchant specula, ubi
nubentis habitu colebatur.

Magna etiam vis æris, vario effigiatur, veterrimo & spectabili opere. Vel inde ante aram Bathylli statua: à Polycrate tyranno dicata: quâ nihil videor effectius cognovisse. quidam Pythagoræ eam falsò existimant. Adulescens est visendâ pulchritudine, crinibus fronte parili separatu per malas revulsis: ponè autem coma prolixior interlucens, æm cervicem scapularum finibus obumbrat. Cervix succi plena, 2 malæ uberes, genæ teretes, 3 ac modica mento lacuna, eique prorsus citharædicus status Deam conspiciens, canenti similis, tunicam picturis variegatam deorsus ad pedes dejectus ipsos, Græcanico cingulo, chlamyda velat utrumque brachium adusque articulos palmarum. 4 Cætera decoris histrici dependent. Cithara baltheo cæ lato apta, strictim sustinetur. manus ejus teneræ, procerula læva distantibus digitis nervos molitur, 5 dextera psallentis gestu suo pulsabulum citharæ

INTERPRETATIO.

Ingens quoque copia æris in diversis simulacris factis opere antiquissimo. & conspicuo. Documento sit vel unum signum Bathylli, consecratum ante altare à tyranno Polycrate: quo non credo me quidquam vidisse magis absolutum. nonnulli falsò putant illud esse Pythagoræ. Puer est formâ insigni, capillis à fronte deductis in genas aequali discriminatione, à tergo verò crines longiores tegunt collum ejus, quod conspicitur inter ipsas usque ad confinium scapularum: Collum ipsam est succulentum, mala imberbes, genæ rosunda, & par-

uum cavum in mento: atque habitus ejus est omnino qualis citharædi, intuetur Deam similis cantanti, habet vestem distinctam picturis, demissam infernè ad ipsos usque pedes, cum zonâ more Græco, chlamys tegit ambo brachia usque ad juncturas manuum. Reliqua ornamenta histronica pendunt. Testudo alligata baltheo inscripto suspenditur breviter, ejus manus sunt molles, sinistra ejus longiusculâ extensa tentat chordas digitis dilatatis, dextera admovent plectrum suum citharæ, gestu

NOTÆ.

1. *A Polycrate, &c.*] Hic cum dixerim in Samo insulâ positus esset, opibusque abundans summâ cum felicitate vixisset, ad extremum ab Oroëte Sardium præfecto per fraudem interficitur, ac mortuus suspenditur, hoc exemplo docens felicem neminem ante obitum supremæque funera esse dicendum. Æqualis fuit Anacreonti poetæ & Pythagoræ philosopho, nempe circa Olympiadem sexagesimam secundam, quâ dominari cœpit.

2. *Mala uberes.*] Quid hoc est rei? Sunt ne magnæ & amplæ malæ? At ejusmodi malæ turpes sunt & invenustæ, proindeque ab hujus signi descriptione alienæ. corruptum est aliquid, lege meo periculo *impuerbes*, hoc est, *imberbes*.

3. *Ac modica mento lacuna.*] Sic repono ex corrupto Ald. & Rom. Edit. loco, *ut modico mento lacunatur*. Per lacunam intellige cavam illud, quod in mento quorundam cernitur, quod si modicum est, gratiam addit & venustatem ori.

4. *Cætera decoris histrici.*] Ita correxit Lips. Elect. 2. cap. 21. ex MS. codice suo, in quo scriptum *decoris histricis*, in vulgatis erat *decoris instrumentis*. porro *decorem histricum* dixit noster, ut *Plautus Imperium histricum*, & *Imperator histricus*. Pœnali prologo.

5. *Dextera psallentis gestu suo pulsabulum, &c.*] Abundat illud suo, aut igitur tollendum, aut reponendum *suum pulsabulum*, hoc est, suum plectrum,

ter captivos Cambyſæ regis, 1 *Ægyptum* cùm advehéretur, doctores habuiſſe Perſarum Magos, ac præcipuè 2 *Zoroaſtrem*, omnis divini arcani antiſtitem: poſteaſque eum 3 à quodam Gillo Crotonienſium principe recipertum. Verùm enimverò celebrior fama obtinet, ſpontè eum petiſſe *Ægyptias* diſciplinās, atque ibi à ſacerdotibus, cærimoniarum incredendas potentias, numerorum admirandas vices, 4 *Geometriæ* ſolertiſſimas formulas didiciſſe: ſed nec his artibus animi expletum, mox 5 *Chaldæos*, atque inde *Brachmanas*: 6 * eorum ergo *Brachmanum* 7 *Gymnoſophiſtas* adiiſſe. *Chaldæi* ſideralem ſcientiam, luminum vagantium ſtatos ambitus, utrorumque varios effectus in genituris hominum oſtendere: necnon medendi remedia mortalibus, latis pecuniis,

I N T E R P R E T A T I O.

vis adveſtum in *Ægyptum* inter captivos regis *Cambyſæ*, uſum fuiſſe magiſtris *Magis* Perſarum, atque in primis *Zoroaſtre* præſula omnium ſecratorum divinorum: eumque poſt receptum à quodam Gillo primario viro inter Crotonienſes. Atenim vulgatioꝝ fama eſt, eum ultrò viſiſſe ad artes *Ægyptias* diſcendas, atque illic edoſtum eſſe à ſacerdotibus vires incredibiles cærimoniarum, mirabiles commutationes numero-

rum, & artiſcioſiſſimas figuras *Geometriæ*: verùm cum non contentum his mentis diſciplinis, ſtatim petiſſe *Chaldæos*, indeque *Brachmanas*, & eorum *Brachmanum* *Gymnoſophiſtas*. *Chaldæi* docuerunt eum doctrinam aſtrorum, certos circuitus ſtellarum errantium, & diverſos effectus utriusque aſtrorum generis in naſcivitate hominum, atque etiam medicamina ad medendum hominibus comparata ex tellure, & aëre,

N O T A.

1. *Ægyptum cùm advehéretur*.] Quando videlicet *Cambyſes* adverſus *Amaſidem*, ſeu potiùs *Pſammetichum* ejus filium, regem *Ægypti* bellum moveret. quo bello *Ægyptum* univerſam ſuæ fecit ditioꝝis,

2. *Zoroaſtrem*.] Non antiquum illum, *Zoroaſtrem* *Bactrianorum* regem, quem *Ninus* ſecundus *Aſſyriorum* rex domuit; immanis enim eſt inter ejus ætatem & *Pythagoræ* tempora intercapedo. at *Zoroaſtres*, de quo hîc ſermo, fuerit aliquis ex *Cambyſis* aula *Magis*. *Pythagoræ* certè magiſter memoratur *Ζωρίτας* quidam apud *Plutarchum*, in *de* *εὐπαιδείᾳ* *Λυκαρῶνιος*, qui *Ζωρατὸς* *Malcho*, *N. δεατὸς* apud *Elementem* lib. 1. *Stromatum* dicitur; quemque nonnulli veterum *Ezechielem* prophetam fuiſſe putarunt. Ex *Ζωροάστῃ* illo, ſeu *Ζωροάστῃ*, & *Nazaratio* potuit fieri *Zoroaſtres*.

3. *A quodam Gillo Crotonienſium principe*.] *Themiſtus* *Euphrada* *Orat.* 4. *Principem* *Crotonenſium* illius tempo-

Apul.

ris non *Gillum*, ſed *Gylonem* *Γύλων* appellat, ubi ait *Pythagoram* *Mneſarchi* filium *Samo* *Crotonem* petiſſe, propter *Polycratem*, *Crotonem* verò ſeceſſiſſe *Locros*, *Gylonis* illius cauſâ.

4. *Geometria ſolertiſſimas formulas didiciſſe*.] Inveſtiſſe eum ac demonſtrâſſe narrat teſte *Laërtio* *Apollodorus*, trianguli rectanguli latus angulo recto ſubjectum tantundem poſſe quantum reliqua duo latera, quæ propoſitio nunc 47. eſt lib. 1. *Elementorum* *Euclidis*; atque ob egregium hoc inventum hecatomben immolaſſe.

5. *Chaldæos*.] Hi in *Syriâ* erant. *Chaldæorum* tamen nomine poſtmodum inſigniti ſunt *Romæ* *Aſtologi* illi omnes *Genethliaci*.

6. *] In vulgatis hîc inferuntur hæc verba, *Hi ſapientes viri ſunt, India gens eſt*; quæ rectè *Colv.* & *Vovv.* ſuſpicati ſunt eſſe à manu *Gloſſatoris* & in textum irrepiſſe. del. itaque ex contextu.

7. *Gymnoſophiſtas*.] Vide quæ de his ſuperius.

H H h h h

terrâ coeloque & mari conquiſita. ¹ Brachmanæ autem pleraque Philoſophiæ ejus contulerunt: quæ mentium documenta, quæ corporum exercitamenta, quot partes animi, quot viæ vitæ; ² quæ Diis Manibus pro merito ſuo cuique tormenta vel præmia. Quinetiam Pherecydes ³ Syro ex inſulâ oriundus, ⁴ qui primus verſuum nexu repudiato, conſcribere auſus eſt paſſis verbis, ſoluto loquutu, liberâ oratione, ⁵ cum quoque Pythagoras magiſtrum coluit, & infandi morbi putredine ⁶ in ſerpentium ſcabiem ſolutum, religioſè humavit. Fertur

INTERPRETATIO.

Ex pelago, magnis pecuniis. Brachmanæ verò docuerunt eum maximam partem ejus Philoſophiæ: quæ ſunt præcepta animorum, quæ ſunt exercitationes corporum, quot facultates mentis, quot munia vitæ, qui cruciatus, aut quæ mercedes deſtinentur animis mortuorum, ſingulis ſeſundum ſuum meritum. Sed & Phere-

cydes quoque natus in inſulâ Syro, qui primus, reſecto vinculo carminum, aggreſſus eſt ſcribere promiſcuis vocibus, oratione ſolutâ, libero ſermone, Pythagoras audivit etiam eum magiſtrum, & pîd ſepelivit, reſolutum in ſcabiem pediculorum corruptione abominandi mor-

NOTÆ,

1. Brachmana autem pleraque Philoſophiæ ejus contulerunt: quæ mentium documenta, quæ corporum exercitamenta, &c.] Mandanis unus ex illis Indorum Sophiſtis, referente Strabone, Oneficrito ad ſe ab Alexandro miſſo inter cætera reſpondit, ipſos corpora exercere, ut mentes confirmarentur, quibus motus ſedarentur &c. poſthæc interrogâſſe, num talia etiam apud Græcos dicerentur? & reſpondiſſe Oneficritum, eadem Pythagoram docere ac jubere ab animalibus abſtinere, &c.

2. Quæ Diis Manibus pro merito ſuo cuique tormenta vel præmia, &c.] Deos Manes animas eſſe defunctorum, quod jam aliàs obſervavimus, vel hic locus probet. Porro, ut ad noſtros Brachmanas redeamus, Strabo ex Megathene, inter alia multa, hæc de iis reſert: *Ἐπὶ τῶν Βραχμανῶν ὅτι καὶ μὲν οὖν, ὡς καὶ Πλάτων, αἰετὶ ἀφθαρτοὺς ψυχῆς καὶ οὐκ ἔχει ἄδεν κρείστων, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.* texunt autem & fabulas, quemadmodum Plato, de immortalitate animæ de judiciis, quæ apud inferos ſunt, & alia huiusmodi. Obſerva Strabonem, cùm, quæ Plato de immortalitate animæ & inferorum judiciis ſcripſit, fabulas vocat, ex mente Epicureorum loqui videri, qui mortalem animam eſſe,

fabulaſque Manes putaverunt. Strabonem tamen Stoicum fuiſſe ait Caſaubonus.

3. Syro ex inſulâ.] Una eſt ex Cycladibus.

4. Qui primus verſuum nexu repudiato conſcribere auſus eſt paſſis verbis.] Plin. lib. 7. cap. 56. Proſam orationem condere Pherecydes Syrius inſinitis Cyri regis ætate.

5. Eum quoque magiſtrum Pythagoras coluit.] Laërt. in ejus vitâ idem teſtaur.

6. In ſerpentium ſcabiem ſolutum.] Similiter Plin. lib. 7. cap. 51. Ut Pherecydes Syrius copîa ſerpentium ex corpore ejus erumpente expiraverit. Serpentes illi pediculi erant, morbo enim pediculari, qui Græcis *φθειρικός* dicitur, obiit Pherecydes, quod teſtatur Heraclides libro *περί πολιτείας*; *φθειρικός δὲ Σύρος ὁ ἰσὶ φθειρῶν κατὰ βροχθεῖς ἐν Σάμῳ ἐπελάττειτο.* Pherecydes Syrius à pediculis corroſus in inſulâ Samo interiit.

Serenus Sammonicus:

Sed quis non paveat Pherecydis fata Tragædiæ.

Qui nimio ſudore fluens, animalia tetra

Eduxit, turpi miſerum quæ morte interit.

& ¹ penes Anaximandrum Mileſum naturabilia commentatus: necnon
 & ² Cretenſem Epimenidem, inclutum ſatiloquum & poëtam diſcipli-
 nę gratiã ſectatus: itemque ³ Leodamantem, Creophyli diſcipulum.
⁴ qui Creophylus memoratur poëtę Homeri hoſpes & æmulator ca-
 nendi fuiſſe. Tot ille doctores eruditus, tot tamque multijugis fon-
 tibus diſciplinarum toto orbe hauſtis, vir præſertim ingenio ingenti,
 ac proſectio ſupra captum hominis animi auguſtior, ⁵ primus Philo-
 ſophiæ nuncupator & conditor, ⁶ nihil prius diſcipulos ſuos docuit,
 quàm tacere: primaque apud eum meditatio, ſapienti futuro, lin-
 guam omnem coërcere: verbaque ⁷ quę volantia poëtę appellant, ea
 verba, detractis pinnis, ⁸ intra murum candentium dentium premere.

INTERPRETATIO.

hi. Dicitur etiam explicuiſſe naturales
 quæſtiones apud Anaximandrum Mi-
 leſum, atque etiam audiuiſſe doctrina
 cauſã Epimenidem Cretenſem illuſtrem
 vatem & poëtam: inſuper Leodaman-
 tem diſcipulum Creophyli, qui Creo-
 phylus dicitur fuiſſe hoſpes Homeri, &
 imitator in poëſi. Ille edoctus à tot ma-
 giſtris, delibatis ex univerſo orbe tot &
 tam variis laticibus ſcientiarum, vir
 præcipuè magno ingenio, & mente ſub-
 limiore curâ quàm poſſet eſſe mens ho-
 minis, qui primus nomen dedit Philo-
 ſophiæ, & eam fundavit, nihil docuit
 prius ſuos auditores, quàm ſilere: &
 primum ſtudium ejus, qui evaſurus
 erat ſapiens, apud eum fuit, penitus
 cohibere linguam: & verba, quę poëta
 vocant voluctia, illa verba avulſis aliis
 coërcere intra ſeptum alborum dentium.

NOTÆ.

Ælianus lib. 4. variz hiſtor. cap. 28.
 dicit eum, ob impietatem in Deos, in
 morbum illum incidiffe.

1. *Penes Anaximandrum Mileſum.*]
 Qui Thaletis fuit diſcipulus. ejus præ-
 clara aliquot inventa recenſet in ejus
 Vitã Lært., quem vide.

2. *Cretenſem Epimenidem.*] Cum
 quo etiam deſcendiſſe eum in Idæum
 antrum refert Lærtius.

3. *Leodamantem Creophyli diſcipu-
 lum.*] Hermodamantem Creophyli ne-
 potem habet Lærtius in Pythag. Vitã,
 non Leodamantem.

4. *Qui Creophylus memoratur poëta
 Homeri hoſpes. &c.*] Scituſ fuit iſte
 Creophylus. Strabo lib. 14. pag. 439.
 eadem de eo refert, quę hic Apuleius,
 additque nonnullos etiam tradere, cum
 Homeri fuiſſe magiſtrum: alios tamen
 non hunc dicere, ſed Ariſteam Pro-
 connectum.

5. *Primus Philoſophiæ nuncupator.*]
 Φιλοſοφίας ἀνὸς ἀνὸμασι Πυθ. γ. α.,
 ὁ ἑαυτὴν φιλοſοφῶν, inquit Lært., in

Proemio: Philoſophiam primus appel-
 lavit Pythagoras, & ſeipſum Philoſo-
 phum, cum ante eum οὐφλα diceretur,
 & Philoſοφῖ οὐφολ, hoc eſt, ſapientes,
 contendebar quippè Pythagoras ſapien-
 tiæ ſtudium eſſe quidem hominum, at
 ſapientiam ſolius Dei.

6. *Nihil prius diſcipulos. &c.*] Vide
 hæc fuſius apud Lært. in Pythagoræ
 vitã.

7. *Quę volantia poëta appellant.*]
 Homerus multis in locis ἰπτα ἀνθρώπων
 Similiter in Apologiã, ſi verba, ita uti
 poëta aiunt, pinnis ἀπὸς οὐλοῦς vola-
 rent. Plautus, Amphitruone, Act. 1.
 Scen. 1. MERC. Vox mihi ad aures
 advolavit. SOS. Nã ego homo infelix
 fui, qui non alas interuelli, voluctum
 vocem geſſite.

8. *Intra murum candentium den-
 tium.*] Reſpicit ad eundem Homerum,
 apud quem frequens hic verſus,

Ποῦς σὶ ἴπας φῖγν ἐκ τῶν δόντων,
 Quare verbum effugit tibi ſeptum
 dentium.

HHhhh ij

Prorsus, inquam, hoc erat primum Sapientiæ rudimentum, meditari condiscere, loquitari dediscere. Non in totum ævum tamen vocem desuescebant; nec omnes pari tempore elingues magistrum sectabantur: sed gravioribus viris brevi spatio satis videbatur taciturnitas modificata. loquaciores enim verò ferme in quinquennium velut in exilium vocis puniebantur. Porro noster Plato nihil ab hac secta vel paululum devius Pythagorissat. In plurimis æque & ipse in nomen ejus à magistris meis adoptatus, utrumque meditationibus Academicis didici: & cum dicto est opus, impigrè dicere; & cum tacito opus est, libenter tacere. Quà moderatione videor ab omnibus tuis antecessoribus haud minus opportuni silentii laudem, quam tempestivæ vocis testimonium consecutus.

INTERPRETATIO.

Hoc erat, inquam, omnino primum in rocinium sapientia, discere cogitare. & dediscere garriva. Non tamen abstinebant à loquendo per totam vitam. neque omnes sequebantur magistrum multum per aequale spatium temporis: sed silentium moderatum per breve tempus videbatur sufficere viris severioribus, ac qui nimis erant garruli multabantur silentio in quinque annos, quasi missa in exilium voce. Ceterum, Plato noster minimè, aut certe perparum desectens ab hac secta, Pythagoram imitatur. Ego quoque inter plurimos ascitus in ejus sectam à meis magistris, meditationibus Academicis utrumquè didici, & incontinentar loqui, quando loquendum est; & ultra flere, quando silentium est. Quà modestià videor non minus laudatus fuisse à cunctis tuis predecessoribus, quàm tempestivè tacere, quàm quòd opportunè loquar.

NOTA.

1. Nec omnes pari tempore elingues Magistrum sectabantur.] A. Gellius, lib. 1. cap. 9. Eum, qui exploratus ab eo (Pythagora) idoneusque fuerat, recipi in disciplinam statim jubebat. & tempus certum tacere; non omnes idem, sed aliud aliis tempus, pro asistato capite solertia, &c. sed non minus quàm quam tacuit, quàm biennium.

XVI.

Hic incipit in vulgaribus libris tertius Floriderum liber. Malt.

PRIUSQUAM vobis occipiam, principes Africæ viri, gratias agere, ob statuam, quam mihi præsentì honestè postulastis,

INTERPRETATIO.

ANTEQUAM aggrediar agere vobis grates, viri primarii Africa, propter simulacrum; quod honoris et rogastis mihi præsentì. & liberaliter

NOTA.

1. Priusquam vobis occipiam, &c.] gratiarum agendarum causâ, ob decretam sibi statuam. Hoc Fragmentum est orationis, quam coram Carthaginis proceribus habuit,

& absenti benignè decrevistis ; prius volo causam vobis allegare , cur aliquammultos dies à conspectu auditorii abfuerim , contulerimque me ad Persianas aquas : gratissima prorsus & sanis natabula , & ægris medicabula. Quippè ita institui omne vitæ meæ tempus probare , quibus me in perpetuum firmiter dicavi : nihil tantum , nihil tantulum faciam , quin ejus vos & gnaros & judices habeam. Quid igitur derepentinò ab hoc splendidissimo conspectu vestro distulerim , exemplum ejus rei paulò secus simillimum memorabo , 2 quàm improvisa pericula hominibus subitò oboriantur , de Philemone comico. De ingenio ejus , qui satis nostis , de interitu paucis cognoscite. 3 An etiam de ingenio pauca vultis ? Poëta fuit hic Philemon , 4 mediæ comædiæ scriptor. fabulas cum Menandro in scenâ dictavit , certavitque cum eo : for-

INTERPRETATIO.

statuistis mihi erigi absenti : volo prius vobis asserere rationem , quare desideratus fuerim ab auditorio per aliquot dies. & petierim aquas Persianas , in quibus & sani possunt suaviter natarè , & agri repotire medelam. Etenim sic decrevi probare totum spatium meæ vitæ vobis , quibus me consecravi in æternum : nihil agam tanti , vel tam exigui momenti , quin illud subiciam vestra cognitioni , & vestro arbitrio. Ergo , ut sciatis quamobrem subitò dis-

cesserim ab hoc illustrissimo vestro conspectu , & quàm inexpectati casus subitò eveniant hominibus , narrabo exemplum hujus rei parùm abest quin simillimum de Philemone Comico. Vos , qui satis cognoscitis ejus ingenium , audite pauca de ejus morte. Vultisne etiam ut vobis dicam aliquid de ejus ingenio ? Hic Philemon fuit poëta , scriptor mediæ comædiæ. dedit comædias agendas in scenâ unâ cum Menandro , & contendit cum eo : forasse inferior , sed sal-

NOTA.

1. *Ad Persianas aquas.*] Harum aquarum cùm mentio nusquam , nisi hic , occurrat , de his earumque loco con-jicere nihil aliud possumus , nisi eas alicubi circa Carthaginem sitas fuisse.

2. *Quàm improvisa pericula h. s. oboriantur.*] Ista abundant , videnturque à manu Glossatoris esse , & irrep-sisse in textum.

3. *An etiam de ingenio pauca vultis.*] Videtur hoc dicere impulsus auditorum murmure , totam Philemonis historiam audire expetentium.

4. *Mediæ Comædiæ scriptor.*] Fuit triplex Comædia , i. *ἀρχαία* , i. *μύσων* , 2. *ἡ νέα*. *Ποῦς* , *mediæ* , & *novæ*. *Ποῦς* maledicentior fuit , ut videre est ex initio Satyræ 4. lib. 1. Horatii :

Eupolis , atque Cratinus , Aristophanisque poëta .

Atque alii , quorum Comædia prisca

virorum est ,
Si quis erat dignus describi , quod
malus , aut fur .
Quod machus foret , aut sicarius ,
aut aliqui
Fameſus , multa cum libertate nota-
bant .

Hæc libertas in vitium excidit , & vim dignam lege regi , ut habet in Arte poëtica :

Lex est accepta , chernſqua
Turpiter obſequit ſublato jure no-
cendi .

& hæc videtur mediæ Comædiæ fuisse , cuius scriptor hic Philemon , & Menander & Heniochus quidam apud Suidam. Nova , ut videre est ex loco Antonini Imperatoris ab Elmendorfio relato , in artificiosam ex imitatione varietatem defluxit.

HHhhhh iij

tasse impar, certè æmulus.¹ Nam quòd cum etiam vicit sæpennumerà, pudet dicere. Reperias tamen apud ipsum multos sales, argumenta lepidè inflexa, ² agnatos lucidè explicatos, personas rebus competentes, ³ sententias vitæ congruentes: poca non infrà foccum, feria non usque ad cothurnum. Rarè apud illum corruptelæ: & uti errores, concessi amores. Nec eò minùs ⁴ & leno perjurus, & amator fervidus, & servulus callidus, & amica illudens, & uxor inhibens, & mater indulgens, ⁵ & patruus objurgator, & sodalis opitulator, ⁶ & miles præ-

INTERPRETATIO.

ten æmulator. Pudet enim dicere quòd sæpè superaverit eum. Nihilominùs invenias apud eum plurimas facetias, argumenta venustè intorta, agnitiones clarè expofitas, personas convenientes rebus, offata⁷ competentia vitæ: scommata non viliora, quàm qua Comædiæ decant, feria non elata usque ad

Tragediam. Non sunt frequentes corruptiones apud eum: & amores sunt permixti, veluti errores. Nihilò tamen facius reperitur apud eum & leno perjurus, & amator ardens, & famulus astutus, & amica ductans amatorem, & uxor coercens, & mater indulgens, & patruus increpans, & amicus auxiliator, &

NOTÆ.

1. Nam quòd cum etiam vicit sæpennumerò, pudet dicere.] Ambitu enim & factionibus vincebat eum, non verà laude. Gellius, lib. 17. cap. 4. Menander à Philemone, nequaquam pari scriptore, in certaminibus Comædiarum ambitu gratiæque, & factionibus sæpennumerò vincebatur. Cùm eum foridè habuisset obviam, Quaso, inquit, bonà venià, dic mihi: cùm me vicis non erubescis?

2. Agnatos lucidè explicatos.] Colvius conjiciebat legendum esse, ac nodos lucidè explicatos. Notum quid sit in Dramatico poemate nodus.

Horat. de Arte Poeticâ.

Nec Deus interfit (Tragediæ) nisi dignus vindice nodus.

Aristoteles Novus, & novulus appellat. Si scriptam lectionem retineas, per agnatos lucidè explicatos intellige affines, consanguineos, se se mutuo recognoscetes, quod in Comædiis rari Plautinis rùm Terentianis sæpius videre est. Ast Casaubonus ad Apologiam pag. 165, censet hoc in loco legendum agnitas quarto casu numeri multitudinis quartæ declinationis. Et exponit agnitiones seu recognitiones in Comædiis veterum tam frequentes, avaritiam, locis dictas, quod maxime probo, & in interpretatione expressi.

3. Sententias vitæ competentes.] Sic Horat. prædicto lib. de Arte Poeticâ. Intererit multùm Davus, ne loquatur an heros.

Maturus, ne senex, an adhuc florentis juvenis.

Fervidus, an matrona potens, an sedula nurrix;

Mercator ne vagus, cultor, ne virentis agelli, &c.

4. Et leno perjurus, & amator fervidus, &c.] Terent. in prologo Heautontimor.

Ne semper servus currens, iratus furens,

Edax parasitus, sycophamæ nutum impudens,

Avarus leno, assidue agendi sit mihi clamore summo, cum labore maximo.

5. Et patruus objurgatur.] Appositè loquitur. Pers. Sat. 1.

Cùm supinus patruus.

Horat. lib. 2. Sat. 3.

Non ego prave.

Sed rectè, hoc volui: ne sis patruus mihi.

apud eundem lib. 3. Od. 12.

patrua verbera lingua,

6. Et miles præliator.] Verbis, non re. Vide Eunuchum Terent. & Plauti Militem gloriosum.

hiator : sed & parasiti edaces , & parentes tenaces , & meretrices pro-
caces. Hisce laudibus diu in arte comœdicâ nobilis , fortè recitabat
partem fabulæ , quam recens fecerat. Cùmque jam in tertio actu ,
quod genus in Comœdiâ fieri amat , iucundiores affectus moveret ;
imber repentinò coortus , ita ut mihi ad vos venit usus nuperrimè ,
differri auditorii cœtum , & auditionis cœptum coëgit : reliquum au-
tem variis postulanti- bus , sine intermissione deinceps die perrectu-
rum. Postridiè igitur maximo studio ingens hominum frequentia con-
venère. se se quisque ex adversum quam proximè collocat. Serus ad-
veniens amicis suis annuit , locum sibi impertiunt. extimus quisque
excuneati queruntur. facto toto theatro , ingens stipatio , occipiunt
inter se queri. 4. Qui non affuerant , percontari ante dicta : qui affue-
rant , recordari audita , cunctisque jam prioribus gnaris , sequentia
expectare. Interim dies ire , neque Philemon ad conditum venire.

INTERPRETATIO.

miles pugator : parasiti quoque voraces , & parentes avari , & meretrices protervæ. Hic dotibus his jamdudum clarus in arte comicâ , forè recitabat partem Comœdiæ , quam super composuerat. Et cùm jam pervenisset ad tertium actum , & excitaret affectus suaviore , cujusmodi affectus optimè conveniunt Comœdiæ ; pluvia subitò interveniens , quemadmodum mihi accidit nuperrimè coram vobis dicenti , coëgit protrahi concionem , & auscultationem inchoatam. Multis verò flagitantibus quod supererat , promissè se perlecturum postero die absque interruptione. Ergo magna hominum turba

postridiè confluerunt ingenti desiderio audiendi reliqua. Cuncti sedent quam proximè possunt ex adversum. Qui tardius venit , annuit amicis , illi dant ei locum ad sedendum. Extremi omnes expulsi à cuneo conquerruntur. Magna fit densatio , repleto jam theatro. Incipiunt conqueri invicem. Qui non interfuerant pridie , coeperunt rogare quid fuisset dictum prius : qui verò interfuerant coeperunt revocare in memoriam ea quæ audiverant , & omnibus præcedentibus jam cognitis , expectare reliqua. Interim dies fluit , neque Philemon venit , ut promisserat

NOTÆ.

2. Deinceps die.] Ex adverbio deinceps factum ab Apuleio nomen adjectivum deinceps deinceps , ut anceps ancipitis. Deinceps dies est posterus vel sequens dies.

2. Perrecturum.] Quid si perlecturum ? legebat enim ex scripto suam Comœdiam Philemon.

3. Excuneati.] Efecti extra theatri cuneos. Vitruvius lib. 5. cunei spectulorum in theatro ita dividantur , ut anguli trigonorum , qui currunt circum curvaturam circinationis , dirigant ascensus , scalasque inter cuneos ad primam pracinctionem . &c. Cunei igitur spatia erant , in quibus spectatores se-

debant , divisa à se invicem scalis seu gradibus , quæ , quoniam orchestram versùs coarctabantur , idèd cunei sunt appellati. Vide rem clariùs & fusiùs explicatam apud Vitruvium & ejus expōitores.

4. Qui non affuerant.] Pridie , càm priorem partem suæ Comœdiæ recitaret Philemon.

5. Cunctisque jam prioribus gnaris.] Id est , cognitis. Gnarus enim hoc loco passivè sumitur , sicut & apud Tacitum , lib. 1. Trudebanturque in paludem gnaram vincen- tibus . iniquam nasciis . & lib. 15. idque nulli magis gnarum , quàm Neroni.

quidam tarditatem poetæ murmurari, plures defendere. Sed ubi diutius æquo sedetur, nec Philemon uspiam comparet, missi ex promp-
rioribus qui accirent. atque eum in suo sibi lectulo mortuum offenda-
dunt. Commodum ille animâ editâ obriguerat: jacebatque incumbens
9. toro, similis cogitanti. adhuc manus ¹ volumini implexa, adhuc os
recto libro impressum. sedenim jam animæ vacuus, libri oblitus, &
auditorii securus. Sterere paulisper qui introierant, percussi tam ino-
pinatæ rei, tam formosæ mortis miraculo. Deinde regressi ad popu-
lum renuntiavere, Philemonem poetam, qui expectaretur, quò in
10. theatro fictum argumentum finiret, jam domi ² veram fabulam con-
summâsse. Enimverò jam dixisse rebus humanis, VALERE ET PLAUDERE:
suis verò familiaribus, dolere & plangere. ³ hesternum illi imbrem
lacrymas auspicasse: comœdiam ejus ⁴ prius ad funebrem facem,
quàm ad nuptialem venisse. Proin quoniam poeta optimus personam
vitæ deposuerit; ⁵ rectâ de auditorio ejus exequias eundum. ⁶ legenda

INTERPRETATIO.

quidam increpant tarditatem poetæ, plures eum defendunt. At postquam diutius justo sessum est, neque Philemon usquam cernitur: missi sunt aliqui ex paratioribus ad eum accersendum, & inveniunt eum mortuum in suo lecto. Modò obriguerat exhalato spiritu: & jacebat innixus lecto, similis meditan-
ti. manus ejus erat adhuc inserta volumini, facies adhuc obversa in librum, quem rectum tenebat. verùm ipse jam erat destitutus animâ, oblitus libri, & minimè sollicitus de auditoribus suis. Qui ingressi erant, restiterunt tantisper actionis miraculo rei tam inexpectatæ.

& lethi tam pulchri. Postea reversi ad populum retulere, Philemonem poetam, qui expectabatur ut absolveret fictam fabulam in theatro, jam absolvisse veram domi. Eum enim jam dixisse rebus humanis VALERE ET PLAUDERE: suis autem amicis reliquisse mororem & planctum, pluviam hesternam praesagisse ipsi stetur: ejus comœdiam perductam fuisse ad tadam feralem, antequàm perducere-
tur ad jugalem. Proinde, quandoquidem optimus poeta posuisset personam vitæ: ex auditorio rectâ procedendum ad ejus funus. nunc oportere legere ejus

NOTÆ.

1. Volumini.] Sive nimirum Comœ-
diæ, quam in Theatro perlegere habe-
bat in animo, cùm mortuus est.

2. Veram fabulam consummâsse] Sci-
licet mirram vitæ suæ. Inscriptio ve-
tus apud Gruterum, fol. 742.

JAM MEA PERACTA,
MOX VESTRA AGETUR FABULA.
VALETE ET PLAUDITE.

3. Hesternum illi imbrem.] Quo co-
actus fabulam interruperat, atque au-
ditorium dimiserat.

4. Prius ad funebrem facem, quàm
ad nuptialem venisse.] Quod est con-
trâ Comœdiæ rationem. Ejus enim
exitus ut plurimum est connubium.

5. Rectâ de auditorio ejus exequias

eundum.] Vetus formula, quâ præco
populum ad funus evocabat. Exequias
L. Titio, L. Filio, quibus est commo-
dum, ita jam tempus est. illis ex adi-
bus effertur.

6. Legenda ejus esse nunc ossa.] Prius
tamen erat cremandus. Neque enim
ossilegium (quod erat ossium ac reli-
quiarum collectio) fiebat, nisi combu-
sto jam cadavere. Propert. lib. II.

Vix venit extremo qui legat ossa dic:
Virgil. lib. 6. Aeneid. in funere Miseni:
Postquam collapsi cineres, & flamma
quiescit:

lavere favillam,
Ossaque lecta cado texit Chorinæus
abeno.

ejus

ejus esse nunc ossa, mox carmina. Hæc ego ita facta ut commemoravi, olim didiceram. sed hodie sum meo periculo recordatus. Nam, ut meministis profecto, cum impedita esset imbrī recitatio, in propinquum diem, vobis volentibus proruli: & quidem Philemonis exemplo. pœnissimè quippè eodem die in palæstrâ adeo vehementer talum s. inverti, ut minimum abfuerim, quin articulum etiam à crure fregerim. tamen articulus loco concessit, exque eo luxa adhuc fluxus est: 1 & jam dum eum ingenti plagâ reconcilio, jamjam, 2 sudore affatim corpore, diutinè obrigui. Inde 3 acerbis dolor intestinorum coortus, modico antè sedatus est, quàm me denique violentus exanimaret: 10 & Philemonis ritu compelleret 4 antè letum abire, quàm lectum; potius implere Fata, quàm fanda; consummare potius animam, quàm historiam. Cum primum igitur apud Persianas aquas, leni temperie, nec minùs utili quàm blando fomento gressum recipervi; nondum quidem ad innitendum idoneè, sed quantum ad vos festinanti satis 19 videbatur, veniebam redditum quod pepigeram: cum interim vos mihi beneficio vestro non tantum claudicatem dempsistis, verum etiam pernicitatem addidistis. An non properandum mihi erat, ut pro eo

INTERPRETATIO.

ossa ac postea versus. Audieram olim ea sic gesta esse ut narraui. verum hodie revocata sunt mihi. in memoriam meo discrimine. Sicut enim recordamini procul dubio, cum recitatio mea interrupta esset pluviam, distuli eam, vobis ita cupientibus, in sequentem diem: & ceritè ad exemplum Philemonis. nam eodem die intorsi mihi calcem prorsus tantà vi, ut perparum abfueris, quin ruperim quoque juncturam à tibia: nihilominus junctura mota est locus & adhuc laxior est ex eà luxatio: & primò, dum restituo eam percussione ingenti, cum jam abundanter sudarem toto corpore, diutius alsi. Hinc abortus m. hi savus dolor intestinorum, paulo prius lenis est, quàm me de-

mihi enecaret suà vehementiâ: & cogeret me exemplo Philemonis prius petere mortem, quàm lectionem; explere potius Fata, quàm quæ dicenda mihi supererant: & finire vitam potius quàm historiam inceptam. Ergo statim atque recuperavi incessum apud Aquas Persianas mihi earum temperaturâ. & tempore non minùs conducibili, quàm leni: nondum quidem satis, ad bene firmandum vestigia. sed quantum sufficere mihi videbatur properanti redire ad vos, veniebam præstitum quod promiseram: cum vos interea non solum abstulistis mihi claudicationem vestra munere, sed adjecistis quoque velocitatem. Nonne mihi festinandum erat, ut

NOTÆ.

1. Et jam eum ingenti plagâ reconcilio.] An dum illum articulum reconcilio, hoc est, in suum locum restituo ex magno illo ictu, seu contorsione: an verò, dum eum restituo magno ictu manus incusso, quo luxata ossa in suum locum redierint?

2. Sudore affatim corpore.] Ex palæstrâ.

strictâ exercitatione.

3. Acribus dolor intestinorum.] Vultus colicus affectus, qui sæpius frigore post sudorem contracto oritur.

4. Ante letum abire, &c.] Lulus est in vocibus letum & lectum: inter fata, hoc est, extremum viæ stadium, & fanda, hoc est, dicenda.

LIiii

honore vobis multas gratias dicerem, pro quo nullas preces dixeram. Non quin magnitudo Carthaginis mereatur etiam precem à Philosopho pro honore; sed ut integrum & intemeratum vestrum esset beneficium, si nihil ex gratiâ ejus petitio mea defregisset, ¹ (id est, ut usquequaque esset gratuitum.) ² Neque enim aut levi mercede emit qui precatur, aut parvum pretium accipit qui rogatur, adeo ut omnia utensilia emere potius velis, quàm rogare. Id ego arbitror præcipuè in honore observandum. quem qui laboriosè exoraverit, sibi debet unam gratiam quòd impetrarit. qui verò sine molestiâ ambitus adeptus est, duplam gratiam præsentibus debet: & quòd non petierit, & quòd acceperit. Duplam ergo gratiam vobis debeo: immò enim verò multijugam. quam ubique equidem & semper prædicabo. Sed nunc impræsentiarum libro isto ad hunc honorem mihi conscripto, ita ut soleo, publicè protestabor. Certa est enim ratio quâ debeat Philosophus ob decretam sibi publicè statuam gratias agere. à quâ paululum demutabit liber, quem Strabonis Æmiliani excellentissimus honor flagitat. quem librum sperabo me commodè posse conscribere, si itis cum hodie nobiscum probare. Est enim in studiis tantus, ut prænobilior sit proprio ingenio, quàm patrio consulatu. Quibusnam verbis tibi, Æmiliane Strabo, vir omnium, qui unquam

INTERPRETATIO.

agerem vobis multas grates pro illo honore, pro quo nequaquam vos rogaram? non quòd amplitudo Carthaginis non digna sit, quam etiam Philosophus roget pro honore; sed ut beneficium vestrum esset solidum & intactum, si mea rogatio nihil imminuisset ex ipso: (hoc est ut esset omni ex parte gratuitum.) Nam, neque is qui petit, vili pretio comparat, neque is à quo petitur, recipit exiguam mercedem, ita ut malis comparare quacumque usui suo sunt necessaria, quàm petere ab alijs. Ego existimo hoc præsertim spectandum esse in honore. quem is qui impetraverit cum molestiâ, debet sibi unam gratiam, quòd obtinuerit eum, at ille qui affectus est cum absque labore petitionis, debet binas gratias tribuentibus: scilicet quòd

non postulaverit illam honorem, & quòd fuerit eum consecutus. Igitur debeo vobis duplicem gratiam: at enim potius multiplicem, quam quidem prædicabo ubique & semper. At nunc, ut meus mos est, profitebor palam in præsens hoc libro compositio à me propter hunc honorem. Nam est quidam modus, quo Philosophus debeat reddere grates pro simulacro sibi decreto publicis, à quo liber, quem præstantissimus honor mihi exhibitus ab Æmiliano Strabone postulas, aliquantum desisteret, quem librum confidam me posse rectè componere, si laudaturi estis eum mecum hodie. Etiam is adèd excellit in studiis, ut multò clarior sit suo ingenio, quàm consulatu paterno. Quibus verbis, Æmiliane Strabo, vir ex cunctis

NOTÆ.

1. Id est, ut usquequaque esset gratuitum.] Videntur hæc verba à manu Glossatoris textui postea inserta.

2. Neque enim aut levi mercede emit qui precatur. Seneca lib. 11. de bene-

ficijs, cap. 1. non tulit gratis qui cum rogasset accepit, quoniam quidem, ut majoribus nostris gravissimis viris visum est, nulla res carior constat, quàm qua precibus emptæ est,

[1 Numantia] fuerunt, aut sunt, aut etiam erunt inter optimos clarissime, & inter clarissimos optime, inter utrosque doctissime; quibus tandem verbis, pro hoc tuo erga me animo, gratias habiturus sum commemoratu meo? Quâ dignâ ratione tam honorificam benignitatem tuam celebrem, quâ remuneratione dicendi gloriam tui facti æquiparem, nondum herclè reperio. Sed quæram sedulò & connitar,

² *Dum memor ipse mei, dum spiritus hos reget arius.*

Nam nunc impræsentiarum, neque enim diffitebor, ³ lætitia facundiz obstrepi: & cogitatio voluptate impeditur, ac mens occupata delectatione, mavult impræsentiarum gaudere, quàm prædicare. Quid faciam? Cupio gratus videri: sed præ gaudio nondum mihi vacat gratias agere. Nemo me, nemo ex illis tristioribus velit in isto vituperare, ⁴ quòd honorem meum non minùs mereor, quàm intelligo: quòd clarissimi & eruditissimi viri tanto honore exulto. quippè testi-

INTERPRETATIO.

qui unquam [Numantia] extiterunt, aut existunt, aut etiam futuri sunt, illustrissime inter probissimos, & probissime inter illustrissimos; quibus demùm verbis reddam tibi grates meâ narratione pro hoc tuo affectu in me? Cerè nondum invenio, quo congruo modo prædicem tuam tam honorabilem liberalitatem, & quâ mercede sermonis aequem laudem hujus quod erga me fecisti. At studiosè id investigabo, & conabor reperire.

Quandiu ego recordabor mei ipsius, quandiu anima gubernabit hæc

membra,

Nunc enim in præsens, nec id negabo, hilaritas interpellat meam eloquentiam: & delectatio officit meditationi, & animus meus, voluptate præeditus, mavult latari quàm laudare. Quid agam? Expeto haberi gratus: at nondum licet mihi rependere grates præ lætitiâ. Nemo ex istis severioribus, nemo proxi-
sus velit me hac in re damnare, quoniam non minùs dignus sum hoc meo honore, quàm illum cognosco: quod gestio propter tantum honorem mihi exhibitum à viro nobilissimo & doctissimo.

NOTÆ.

1. Numantia.] Non est hæc vox in membranis Florentinis, nec certè in animum facillè mihi induxerim illum Æmilianum Strabonem fuisse Numantinum. Quid eo tempore Numantia erat, nisi Numantia rudera? præterea apparet illum Strabonem Carthaginiensem quidem esse, sed Civem Romanum: quippè cujus pater Consul fuisset.

2. Dum memor ipse mei.] Ex lib. 4. Æneidos.

3. Lætitiâ.] Quâ gestiebat ob decretam sibi statutam.

4. Quod honorem meum non minùs mereor quàm intelligo.] Quid in hoc vituperare possent tristiores illi & seve-

riores censores, non video. Aliquid hæc corruptum esse videtur. Quid, si transponas verba mereor, & intelligo? ac legas, quod honorem meum non minùs intelligo, quàm mereor? id est, quod mereor ita sentiam honorem mihi delatum, & ex eo gaudeam, ac præ gaudio etiam gestiam? quod sanè illi severiores atque auctoritate censores ex animi sui tristitiâ damnare possint. Tuum esto judicium, candide lector, certè conjecturam meam non leviter juvat quod sequitur: quod clarissimi & eruditissimi viri tanto honore exulto. Aldus habet: non minùs mereor. ex quo Brantius rursus, sed haud inukè ad rem magis,

monium mihi perhibuit in curiâ Carthaginiensium non minùs splendidiſſimâ quàm benigniſſimâ vir conſularis : cui etiam notum eſſe tantummodo ſummus honor eſt. Is etiam laudator mihi apud principes Africæ viros quodammodo adſtitit. Nam, ut comperior, nudiuſter-
 5 tius libello miſſo, per quem poſtulabat locum celebrem ſtatue meæ, cum primis commemoravit inter nos jura amicitie à commilitio ſtudio-
 10 rum eiſdem magiſtris inchoata honeſtè : tunc poſtea vota omnia mea ſecundùm dignitatis ſue gradus recognovit, Jam illud primum beneficium, quòd condiscipulum ſe meminit. Ecce & hoc alterum be-
 15 neficium, quòd tantus diligere ſe ex pari prædicat Quineriam commem-
 oravit, & alibi gentium & civitatum honores mihi ſtatuarum & alios decretos. Quid addi poteſt ad hoc præconium viri conſularis ?
 2 Immo etiam docuit argumento ſuſcepti ſacerdotii, ſummum mihi honorem Carthaginiſ aſſe. Jam hoc præcipuum beneficium ac lon-
 35 gè ante cæteros excellens, quòd me vobis locupletiſſimus teſtis ? ſuo

INTERPRETATIO.

Etenim vir conſularis, cui vel eſſe duntaxat cognitum maxima gloria eſt, reddidit mihi teſtimonium in Senatu Carthaginienſium clariffimo juxta, & beneficiſſimo. Ipſe quoque adſuit mihi quâdam ratione laudator apud viros primarios Africæ. Ut enim accipio, miſſo nudiuſterius libello, quo poſcebas locum frequentem collocando meo ſimulacro, retulit præcipuè jura amicitie inter nos incepta beneſtè à ſocietate ſtudioſorum apud eoſdem magiſtros : ac deinde reſenſit cuncta mea vota pro gradibus ſui honoris. Jam hoc eſt pri-
 mum beneficium, quòd recordatur ſe fuiſſe meum condiscipulum. Ex & illud aliterum beneficium, quòd tantus vir prædicat ſe amari à me ex aquo. Sed & reſenſit quoque honores ſummi ſimulacrorum, ſum alios mihi attributos in aliis provinciis & urbibus. Quid poteſt adjici ad hanc laudationem viri conſularis ? Quin oſtendit quoque ratione ſacerdotii, quòd ſuſcepi, ſupremum honorem Carthaginiſ mihi delatum iri propediem. Jam hoc beneficium primarium eſt, & multò præſtantius aliis, quòd ipſe locupletiſſimus teſtis laudas

NOTÆ.

1. *Vota omnia mea ſecundùm dignitatis ſue gradum recognovit.*] Id eſt, memoravit etiam omnia vota, quæ feceram pro ejus progreſſu & elevatione ad omnes ſuas dignitates, & hoc intelligit infrâ, cùm dicit, ecce & hoc alterum beneficium, quòd tantus diligere ſe ex pari prædicat.

2. *Immo etiam docuit argumento ſuſcepti ſacerdotii, ſummum mihi honorem Carthaginiſ aſſe.*] Dixerat nimirum Æmilianus Strabo Apulicumeâ eſſe doctrinâ, eâ morum probitate, atque eâ religionum peritiâ, ut procul dubio evaſurus eſſet propediem Pontifex maximus, qui ſummus Carthaginiſ honos erat, quemadmodum & Romæ,

atque eum jam habere prærequiſitam conditionem, ſacerdotem ſcilicet eſſe, ex ſolo enim ſacerdotum collegio creari poterat Pontifex Maximus Romæ, quem morem etiam veriſimile eſt Carthaginienſes, cum Romanis legibus, ſuſcepiffe.

3. *Suo etiam ſuffragio commendat.*] Cùm Maximo Pontificatu dignum prædicat, atque eum propediem adepturum, quâ re Carthaginienſium animos in Apuleii favorem quodammodo præoccupabat, ac ſuo ſuffragio, quod maximi momenti erat, utpotè viri conſularis, cæterorum ſuffragia videbatur in futurum ſpondere.

etiam suffragio commendat. Ad summam pollicitus est, se mihi Carthagini de suo statuam positurum: vir, cui omnes provinciæ quadri-
juges & sejuges currus ubique gentium ponere gratulantur. Quid er-
go superest ad honoris mei tribunal & culmen, ad laudis meæ cumu-
lum? Immò enimverò quid superest? Æmilianus Strabo vir consularis, 5
brevis votis omnium futurus proconsul, sententiam de honoribus meis
in curiâ Carthaginensium dixit. omnes ejus auctoritatem secuti sunt.
Nonne videtur hoc vobis senatusconsultum esse? Quid? quod & Car-
thaginenses omnes, qui in illâ sanctissimâ curiâ aderant, 1 tam li-
benter decreverunt omnes locum statuæ, ut scires idcirco 2 alteram 19
statuam, quantum spero, in sequentem curiam protulisse, ut salvâ
veneratione, salvâ reverentiâ consularis sui, viderentur factum ejus
non æmulati, sed secuti: id est, ut 3 integro die beneficium ad me
publicum perveniret. Caterum meminerant optimi Magistratus &
benivolentissimi principes, mandatum sibi 4 à vobis quod volebant. 15
Id ego nescirem? haud prædicarem? ingratus essem. Quinetiam 5 uni-
verso ordini vestro pro amplissimis erga me meritis, quantas maxi-
mas possam gratias ago, atque habeo: qui me in illâ curiâ honestis-

I N T E R P R E T A T I O .

etiam me suo suffragio. Postremò pro-
misit se collocaturum mihi simulacrum
Carthagini suo ære: vir, cui uni-
versa provincia gaudent collocare ubi-
que currus quadrijuges, & sejuges.
Quid igitur desideratur amplius ad so-
lum & fastigium mei honoris, & ad
cumulationem meæ gloriæ? Immò enim
quid restat? Æmilianus Strabo vir con-
sularis, propediem futurus Proconsul
secundum desideria omnium, dixit sen-
tentiam de honoribus mihi exhibendis
in Senatu Carthaginensium. cuncti as-
sensu sunt ejus auctoritati. An non hoc
vobis videtur esse decretum senatus?
Quid? quod & universi Carthaginien-
ses, qui erant in illo augustissimo se-
natu, tam vplenter constituerunt locum

meæ statuæ, ut agnosceres illos, ut spe-
ro, idè tantum distulisse rogationem
de alterâ statuâ mihi concedendâ in
proximum Senatum, ut inviolato hono-
re, & salvâ veneratione, quam debent
suo civi consulari viro, viderentur non
amulati, sed secuti ejus factum: hoc
est, ut publicum munus mihi deferre-
tur solido die. Porro illi optimi Magi-
stratus, & procures faventissimi recor-
dabantur, id quod cupiebant fuisse ipsis
prescriptum à vobis. Ego verò hoc igne-
rarem? & non jactarem? essem ingratus.
Quinetiam reddo & memini grates
quàm maximas quæ toti vestro ordini,
ob maximâ ejus in me beneficia. Q
vos, qui me honoravistis honestissimis

N O T A .

1. Tam libenter decreverunt locum
statuæ.] Quam Æmilianus Strabo velle
se Apuleio de suo ponere dixerat.
2. Alteram statuam.] Publicis Car-
thaginensium sumptibus locandam,
ut hac oratione callidè poscit, cum se
confidere ait eam proximâ curiâ sibi
decretum iri.

3. Integro die.] Nec alterius statuæ
munere jam occupato, qualis erat ille,
quò locum petenti Æmiliano Straboni
Senatus decreverat. Brantius reponit,
de integro, sed nihil emendatione opus.
4. A vobis.] Populum Carthaginien-
sem affatur.
5. Universo ordini vestro.] Senatui

IIiii iij

simis acclamationibus decoravêre, in quâ curiâ vel nominari tantum-
modò summus honor est. Igitur, quod difficile factu erat, quodque
reverà arduum nobis existimabatur, gratum esse populo, placere or-
dini, probari magistratibus & principibus: id (¹ præfiscinè dixerim)
5 jam quodammodo mihi obtigit. Quid igitur superest ad statuæ meæ
honorem, nisi æris pretium, artificis ministerium? ² quæ mihi ne in
mediocribus quidem civitatibus unquam defuere: ne ut Carthagini
desint, ubi splendidissimus ordo etiam de rebus majoribus judicare po-
tius solet, quàm computare. ³ Sed de hoc tùm ego perfectiùs, cùm vos
10 effectiùs. Quinetiam tibi, nobilitas senatorum, claritudo civium, di-
gnitas amicorum, mox ad dedicationem statuæ meæ, libro etiam con-
scripto, plenius gratias ⁴ canam, ocyusque libro mandabo, uti per
omnes provincias eat: totoque abhinc orbe, totoque abhinc tempore,
laudes benefacti tui ubique gentium semper annorum repræsentet.

INTERPRETATIO.

acclamationibus in illo Senatu, in quo
vel solum nominari est maxima gloria.
Itaque, quod erat difficile factu, &
quod putabamus quidem esse difficilli-
mum, scilicet placere populo, esse acce-
ptum Senatui approbari à Magistrati-
bus atque optimatibus, id (absit verbo
invidia) jam quâdam ratione mihi
evenit. Quid restat ergo ut fruatur ho-
nore mea statua, nisi pretium æris, &
merces statuarii? qua nunquam defe-
cerunt, ne in parvis quidem urbibus:
nec me deficiant Carthagini, ubi

illustrissimus Senatus solet potius decer-
nere, quàm supputare de rebus etiam
maximi momenti. At tunc ego agam de
hoc fusiùs, quando vos plus effeceritis.
Quinetiam, & nobiles Senatores, incli-
ti cives, digni amici, referam grates fu-
siùs libro, quem mox componam pro
dedicatione mea statuæ. & jubebo illam
librum pervagari cunctis provinciis,
& exhibere laudes vestri beneficii per
omnem hinc terrarum orbem, & per
omne tempus sequens, apud omnes na-
tiones, & per omnes atates.

NOTÆ.

1. *Præfiscinè dixerim.* Infederat su-
perstitionis veterum animis opinio, pe-
riculum esse à fascino, cùm quis aut se
ipse laudaret impenitus, aut ab aliis
laudaretur. atque idèd cùm se aut alium
quempiam laudarent, ut à se arcerent
invidiam, & fascinationem, addebant
hanc vocem *præfiscine*, vel *præfiscini*,
aut absit verbo invidia.

2. *Quæ mihi ne in mediocribus qui-
dem civitatibus unquam defuere.* Su-
pra: quin etiam commemoravi, & ali-

bi gentium & civitatum honores mihi
statuæ, & alios decretos.

3. *Sed de hoc ego tùm perfectiùs, cùm
vos effectiùs.* Hoc est grates vobis
majores agam, & beneficia vestra fu-
siùs prædicabo, quando vos statuam,
quam spero decretueros, reipsâ mihi
decreveritis, ac posueritis.

4. *Canam ocyusque.* Sic emendavit
Schoppius, quem secutus sum. Vulgò
est corruptè *canacinsque*.

XVII.

VIDERINT, quibus mos est oggerere semet otiosis præsidiis; ut ¹ impotentia linguæ commendationem ingenii quærant, ² & affectatâ amicitia vestra specie glorientur. ³ Utrumque enim à me, Scipio Orfite, longè abest. Nam & quantulumcunque ingenium meum, jampridem pro captu suo hominibus notius est, quàm ut indigeat novæ commendationis. Et gratiam tuam tuorumque similium malo, quàm jacto: magisque sum tantæ amicitia cupitor, quàm gloriator. quoniam cupere nemo, ⁴ nisi verè putet, potest: potest autem quivis ⁵ falsò gloriari. Ad hoc ita semper ab ineunte ævo bonas artes sedulò colui; eamque existimationem morum ac studiorum cum in provinciâ vestrà, tum etiam Romæ penès amicos tuos quæsisse me tute ipse locupletissimus testis es: ut non minùs vobis amicitia mea capessenda sit, quàm mihi vestra ⁶ inconcupiscenda. Quippè non promptè veniam impertire rarenter adeunti, assiduitatem ejus requirentis

INTERPRETATIO.

ILLI, qui soliti sunt seipso obtrudere præsidiis dum vacant, considerent, si volunt, quomodo comparent laudem suo ingenio ex intemperantiâ suæ lingua, & superbiunt fictâ simulatione vestra amicitia. Nam hac duo vitia multum aliena sunt à me. ô Scipio Orfite, Ingenium enim meum, quantumvis sit parvum, jam dudum nimis cognitum est secundum suas vires hominibus, quàm ut opus habeat novâ commendatione. Et magis cupio amicitiam tuam & tui similium, quàm eam esse. & sum magis exoptator tanta

amicitia, quàm ejus jactator. quia nullus potest optare, nisi reipsâ existimet rem esse optabilem: at quilibet potest se jactare falsò. Præterea sic studiosè semper incubui bonis artibus ab initio mea vita, & tu ipse es mihi luculentissimus testis, me comparavisse mihi talem famam vita & doctrina apud tuos familiares tum in vestrà provinciâ, tum maximè Roma: ut mea amicitia non sit vobis minùs acceptanda, quàm vestra mihi est expetenda. Etenim non libenter ignoscere ei, qui tardè tantum conveniat, est hominis qui optet fre-

NOTÆ.

¹ Impotentia linguæ.] Ita idem Schoppius. In vulgatis est impatiencia, quod etiam tolerabile, utpote in idem recidens. Impotentiam linguæ intellige hî *φλυασις* loquacitatem, quâ se suasque doctes ad fastidium usque prædicant; non autem obreccationem & maledicentiam. argumento sunt quæ sequuntur.

² Et affectatâ amicitia vestra specie.] Hoc est, simulantes & jactantes se à vobis amari, patet ex sequentibus.

³ Utrumque.] Loquacitas & jactantia.

⁴ Nisi verè putet.] Subintellige id

quod cupit esse optandum, aut aliquid simile.

⁵ Falsò gloriari.] Nempè se confite, quutum quod reverà non est confite, quutus.

⁶ Inconcupiscenda.] Sic lege uno vocabulo, *inconcupiscere* est *vehementer cupere*, & particula *in* hoc loco non negat, sed auget verbi significationem. Sic infra lib. 4. ut *incogno/ceres*, more ingenii humani, *quisnam esset*. & lib 3, Metamorphos. p. 251. *lac incoactum*; pro concretum. Eum rogavit unus de nostris, haberet-ne vanui lacte, vel adhuc liquidum, vel in casum recentem *incoactum*.

est: summumque argumentum amoris, frequentibus delectari, cessantibus obirasci, perseverantem celebrare, desinentem desiderare. ¹ quoniam necesse est ejusdem esse, cujus angat absentia. Ceterum vox cohibita silentio perpeti, non magis usui fuerit, quam nares gravedine ² oppletæ, aures spiritu obferatæ, oculi albugine obducti. Quid, si manus manicis restringantur? quid, si pedes pedicis coarctentur? jam rector nostri animus aut somno solvatur, aut vino mergatur, aut morbo sepeliatur? Profectò, ut gladius usu splendescit, situ rubiginat: ita vox in vaginà silentii condita, diutino torpore hebetatur. Desuetudo ³ omnibus pigritiam, pigritia veterum parit. Tragœdi adeò nî quotidie proclamant, claritudo ⁴ arteriis obsolescit. Igitur idemtidem? boando purgant ravim. Ceterum ipsius vocis hominis exercendi cassus labor supervacaneo studio plurifariam superatur. Siquidem vox hominis ⁵ & tubâ rudore torvior, & lyrâ concentu variatior, & tibiâ questu delectabilior, & fistulâ susurru jucundior, & buccinâ signifi-

I N T E R P R E T A T I O.

quantius adiri ab illo: & maximum indicium amoris est, gaudere assiduitate amicorum, succensere ipsis cum desinunt nos adire, laudare eum, qui pergit nos frequentare, cessantem verò desiderare. quia necesse est illum amari, cujus absentia cruciat. Porro vox compressa jurgi silentio non plus proderit, quam nares obstructa destillatione, aures clausa flatu, & oculi obvelati cataractâ. Quid, si manus vinciantur vinculis? Quid, si pedes constriquantur compedibus? mens autem gubernatrix nostra, vel relaxetur sopore, vel absorbeatur vino, vel involvatur aegritudine? Certe, quemadmodum ensis nitefcit usu, con-

trabit autem ferruginem cessatione: sic vox inclusa in vaginâ taciturnitatis, retunditur longo torpore. Desuetudo creant omnibus segnitiam, segnities verò somnolentiam. Tragœdi quoque, nisi declament quotidie, claritas vocis facessit ab eorum gutturo. Ergo expurgant rancidinem subinde clamitando. Porro, irritus labor exercenda ipsius vocis humana vincitur multis modis curâ superfluâ. Nam vox humana frides ferocis, quam tuba, & magis diversa est in suo concentu, quam lyra, & jucundius queritur quam tibia, & susurrat suavius quam fistula, & auditur rema-

N O T A.

1. Quoniam necesse est ejusdem esse.] Supple amorem. Hoc est, necesse est illos amari, amorem pertinere ad illos, quorum, &c.

2. Arteriis.] Non arteriis pluribus, sed uni, asperæ nimirum seu laryngi, qui suprema ejus pars est, cujusque ope vox editur.

3. Boando purgant ravim.] Plant, in Prologo Poenuli.

Exurge paco: fac populo audientiam. Jamadudum expecto, si tuum officium sciam.

Exerce vocem, quam per vivis &

& colis.

Nam, nisi clamabis, tacitum te ob-repet famas.

4. Et tubâ rudore torvior. &c.]

Observe Apuleium hîc tubam à buccinâ distinguere, ut & tibiam à fistulâ. Quidam discrimen tubam inter & buccinam statuunt, quod buccina cornea sit, & litui modo intorta, ciendisque armentis inserviat, tuba verò argentea aut ætea, & adhibeatur ciendis viris, Martique accendendo. At tubam buccinamque promiscuè usurpatam passim invenias.

can

eatū longinquior. Mitto dicere multorum animalium immeditatos sonores, distinctis proprietatibus admirandos: ut est taurorum gravis mugitus, luporum acutus ululatus, elephatorum tristis barrisus, equorum hilaris hinnitus: necnon avium instigati clangores: necnon leonum indignati fremores: cæteræque id genus voces animalium, truces ac liquidæ, quas infesta rabies vel propitia voluptas ciant. Pro quibus homini vox divinitus data, angustior quidem; sed maiorem habet utilitatem mentibus, quàm auribus delectationem. Quò magis celebrari debet frequentius usurpata, & quidem nonnisi in auditorio, tanto viro præsidente, in hac excellenti celebritate multorum eruditorum, multorum benignorum. Equidem etsi fidibus apprimè callerem, non nisi confertos homines confectarer. In solitudine cantillavit,

3 Orpheus in silvis, inter delphinas Arion.

Quippè, si fides fabulis, Orpheus exilio desolatus, Arion navigio præcipitatus. Ille immanium bestiarum delinitor; hic misericordium belluarum oblectator. ambo miserrimi cantores; quia non sponte ad laudem, sed necessariò ad salutem nitebantur. Eos ego impensius ad-

INTERPRETATIO.

tiùs quàm buccina. Non loquor de vocibus plurimorum animalium inarticulatis, quæ mirabiles sunt ob diversas proprietates: veluti gravis mugitus proprius est taurorum, ululatus argutus luporum, barrisus mæsus elephatorum, latus hinnitus equorum: sunt quoque cantus avium incitati, & fremitus iracundi leonum: atque alia ejusmodi animalium voces feroces & clara, quæ vel incensus furor, vel blanda voluptas excitent. Quarum loco vox à Dea tributa est hominibus minor quidem: at affert plus commodi animis, quàm voluptatis auribus. Quapropter magis colenda est utendo eâ sapius, & sanè non alibi quàm in concione, præside

tanto viro, in hac illustri frequentia plurimorum doctorum, plurimorum benevolorum. Certe quàmvis sciret egrogè fidibus canere, non quærerem nisi magnos cœtus hominum. Cantillavit in solitario loco,

Orpheus in nemoribus, & Arion inter delphinos.

Nempè, si credendum est fabulis, Orpheus exilio relegatus in solitudinem, Arion deturbatus ex navis. Ille mitigator crudelium ferarum; hic oblectator ceterum misericordium. uterque cantores infelicissimi; quoniam id moliebantur non ultrò ad gloriam sibi parandam, sed necessariò ad suam conservationem. Ego mirarer eos magis, si

NOTÆ.

1. Leonum indignati fremores.] Rugitus vulgò dicitur.

2. Liquida.] Lenes, blandæ, quæ leniter fluunt. cum contrà truces & feroces non fluere, sed magno impetu extrudi, & guttur suâ asperitate radere videantur. & hæc sunt, quas mittit infesta rabies.

3. Orpheus in silvis, &c.] Desam-
Apul.

ptus est hic versus: ex Pharmaceuttiâ, Eclogâ 8. Virgil.

4. Exilio.] At voluntario quidem, ad quod se, post amissam Euridicen, hominum pertæsus ultro damnaverat.

5. Arion navigio præcipitatus.] Gellius omnem historiam, seu potius fabulam, ex Herodoto refert Noct. Atticarum lib. 16. cap. 19.

K K K K K

mirarer, si hominibus potius quàm bestiis placuissent. Avibus hæc
 secretaria utique magis congruerint merulis, & lusciniis, & olo-
 ribus. Et merulæ in remotis tesquis fringulciunt; lusciniæ in solitu-
 dine Africanâ canticum adolescentiæ garriunt; olores apud avios
 5 fluvios carmen senectæ meditantur. Enimverò qui pueris, adolescen-
 tibus, & senibus utile carmen prompturus est, is in mediis millibus
 hominum canat; ita ut hoc meum de virtutibus Orfiti carmen est;
 serum quidem fortasse, sed serium; nec minus gratum, quàm utile
 Carthaginensium pueris, juvenibus & senibus, quos indulgentiâ suâ
 20 præcipuus omnium proconsul sublevavit; temperatoque deiderio, &
 moderato remedio dedit pueris saturitatem, juvenibus hilaritatem, se-
 nibus securitatem. Me tuo quidem, Scipio, quoniam laudes tuas atti-
 gi, ne me impræsentiarum refrænet vel tua generosa modestia, vel
 mea ingenua verecundia. Sed nequeo quin ex plurimis, quæ in te
 25 meritissimo admiramur, ex his plurimis quin vel paucissima attingam,
 Vos ea mecum, cives ab eo servati, recognoscite,

INTERPRETATIO.

placuissent potius hominibus quàm bel-
 luis. Ha solitudines certè melius con-
 venerint volucris, merulis, phi-
 lomelis, & cygnis. Etenim merula can-
 tillant in solitudinibus: philomela ca-
 nunt in deserto Africano cantilenam
 sua juventa: cygni moluntur canticum
 sua senectutis in omnibus solitariis. At
 qui exhibiturus est canticum conduci-
 bile pueris, juvenibus, & senibus, ille
 debet cantare in mediis millibus ho-
 minum, sicut est hoc meum canticum
 de virtutibus Orfiti, fortasse quidem
 tardum, at serium; nequo minus jucun-
 dum quàm conducibile pueris, adoles-

centibus, & senibus Carthaginensium,
 quos proconsul omnium præstantissimus
 sublevavit suâ benignitate, & modera-
 tâ cupiditate, & medellâ temperatâ,
 tribuit satietatem pueris, letitiam ado-
 lescentibus, & tranquillitatem senibus,
 Vereore quidem, & Scipio Orfite, qui
 delibavi tua præconia, ne aut tua no-
 bilis modestia, aut meus nativus pu-
 dor me nunc coercent. Verum non pos-
 sum abstinere quin ex plurimis quæ
 iustissimè miramur in te, saltem per-
 pauca delibem ex his plurimis. Vos,
 cives conservati ab eo, agnoscite ea me-
 cum.

NOTÆ,

1. *Hæc secretaria.*] Secreta loca, so-
 litaria, remotiora.

2. *In remotis tesquis.*] De hac voce
 jam supra Florid. l. 2. quoniam nullus
 in suis tesquis fructus est.

3. *Fringulciunt.*] Et de hoc jam ad
 Apologiam.

4. *Canticum adolescentiæ.*] Amores
 nempe suos, qui amores adolescentiam
 decent.

5. *Olores apud avios fluvios carmen*
senectæ meditantur.] Quod morituri ca-

nant. Ovid. Epist. Didas ad Enean.

Sic ubi fœta vocant, udīs abjectus in
 herbis

Ad vada Mæandri concinit albus
 Olor.

Hanc esse Cygnorum indolem per multi
 magni nominis auctores tradiderunt, at
 id fabulosum esse multi item docti viri
 affirmant, atque inter hos Plinius l. 10.
 c. 23. Olorum (inquit) moris narratur
 flebilis cantus: falso, ut arbitror ali-
 quot experimentis.

Hic in vulgatis incipit liber quartus Floridorum.

TANTA multitudo ad audiendum convenitis, ut potius gratulari Carthagini debeam, quod tam multos eruditionis amicos habet: quam excusare, quod Philosophus non recusaverim disertare. Nam & pro amplitudine civitatis frequentia collecta, & pro magnitudine frequentiae locus delectus est. Præterea in auditorio hoc genus spectari debet, non¹ pavimenti marmoratio, ² nec proscenii contabulatio, nec scenæ columnatio: sed nec culminum eminentia, nec lacunarum refulgentia, nec sedilium circumferentia: nec quod hic aliàs³ mimus hallucinatur; comædus sermocinatur; ⁴ tragædus vociferatur; funerepus periclitatur; præstigiator furatur; histrio gesticulatur: caterique omnes ludiones ostentant populo quod cuiusque artis est. sed⁵ istis omnibus superseffis, nihil ampliùs spectari debet, quàm convenientium ratio, & dicentis oratio. Quapropter, ut poetæ so-

INTERPRETATIO.

TANTA turba confluxisset ad me audiendum, ut debeam potius gratulari Carthagini, quod habeat tot amatores doctrinæ: quàm me purgare, quod cum sim Philosophus, non abnuerrim verba facere. Cætus enim congregatus est respondens magnitudini urbis, & locus capius est respondens amplitudini cætus. Insuper in huiusmodi concione consideranda sunt, non stratum marmoreum, nec tabulata proscenii, nec columna scena: sed neque sublimi-

tas fastigiorum, nec splendor laquearium, neque ambitus sedilium, neque quod hic modo mimus decipitur, comædus disserit, tragædus clamat, funambulus versatur in discrimine, circulator subripit, histrio gesticulatur. & omnes alii scenici monstrant populo quod spectant ad suam cuiusque artem. verùm, omissis iis omnibus, nihil aliud considerandum est, quàm ingenium fluentium, & sermo differens. Quare, quemadmodum poëta solent hic fin-

NOTA.

1. Pavimenti marmoratio.] Marmorea pavimenta quibus solum sternitur, marmoratum, apud Vitruvium, est marmor tussim calce admixtâ, quo utebantur veteres in tectoriis.

2. Nec proscenii contabulatio, nec scena columnatio, &c.] Theatri descriptionem vide apud Vitruvium l. 1, c. 6. & sequentibus.

3. Mimus hallucinatur.] Observa verbum hallucinari activâ significatione hic usurpari pro eo quod est fallere, decipere, cum vulgo significet decipi.

4. Tragædus vociferatur.] Dum pe-

hementiores movere affectus, quod in tragædiis solet.

5. Istis omnibus superseffis.] Dicitur tamen supersedere aliqua re, non aliquam rem. at multa sibi indulget Apuleius, quin & cum accusativo constructum hoc verbum reperio apud Gellium Noctium Atticarum l. 2, c. 29. Aliâ luce ortâ avis in pascuum profecta est. Cognati & affines operam quam dare rogati sunt supersederent, unde & operâ superseffa dici potuisset, quomodo hic omnibus superseffis.

KKKK ij

lent, hic ibidem varias civitates substituere; ut ille Tragicus, qui in theatro dici facit:

Liber, qui angusta hac loca² Cytharonis colis;
item: ille comicus, qui

Quam parvam partem postulat Plantus loci
4 De vestris magnis atque amoenis mœnibus,
Athenas quo⁵ sine architectis conferat:

non secus & mihi liceat nullam longinquam & transmarinam civitatem hîc, sedem ipsius Carthagini vel curiam vel bibliothecam substituere. Igitur proinde habetote, si curiâ digna protulero; ut si ipsâ curiâ me audiaris: si erudita fuerint; ut si in bibliothecâ legantur. Quod utinam mihi pro amplitudine auditoriî proluxa oratio suppetere, ac non hîc maximè⁶ clauderet, ubi me facundissimum cuperem! Sed verum verbum est prof. &c., quod aiunt: ⁷ Nihil quidquam ho-

INTERPRETATIO.

gere diversas urbes, veluti ille Tragicus, qui inducit histriorem dicentem in theatro:

Bacche, qui habitas hæc sancta loca Cytharonis.

Item ille comicus, qui dicit:

Plautus poscit sibi perexiguam portionem loci

Ex vestris amplis & pulchris muris, In quam transferat Athenas absque architectis:

similiter fas sit mihi quoque ponere hic nullam quidem remotam & transma-

rinam urbem, verum vel senatum, vel Bibliothecam ipsius Carthagini. Ergo, si pronuntio vero verba digna senatu, itidem ea existimato, ac si auscultetis me in ipso senatu: & si ea, quæ dixerò docti fuerint, accipite ea, ut si recitentur in Bibliothecâ, Atque utinam mihi parata esset longa oratio respondens magnitudini auditoriî: neque hic finiretur, ubi optarem me esse eloquentissimum! At verum est cerè quod vulgò dicitur: Nihil adeo fortunatum

NOTÆ.

1. *Ille Tragicus.*] Cujus Tragici sit versus quem subjungit, dicere mihi in promptu non est.

2. *Cytharonis.*] Mons est Boeotiae Baccho Sacer in quo ejus Orgia celebrantur Ovid. 3. Metam. 1.

Vadit ubi festus faciendâ ad sacra Cytharon

Cantibus & clarâ bacchantum voce sonabat.

3. *Ille Comicus.*] Plautus in Truculentio, ex cujus Prologo desumpti sunt versus sequentes.

4. *De vestris magnis atque amoenis mœnibus.*] Hoc est, de amplâ vestrâ & amœnâ urbe mœnibus cinctâ, contentens pro contento.

5. *Sine architectis.*] Sana lectio est. Nugantur qui aliud quærent, sine ar-

chitectis. est sine operâ architectorum, qui Athenas ipsas destruunt, & translati illinc lignis, lapidibus, aliâque omni materia, eas hic ædificant denuò, quod Plauto certè ad exhibendam suam comœdiam necesse non erat, cum satis esset si spectatores animo fingerent se esse Athenis.

6. *Clauderet.*] Si sincera sit lectio, claudere hic neutraliter sumitur pro d:finere. at Rom. habet clauderetur, quod melius esse mihi videtur. Colvins claudere, hic pro claudicare positum autumat. sed favet meæ interpretationi quod suprà dixit: utinam pro amplitudine auditoriî proluxa oratio suppetere. Brevis enim & cito desinens oratio melius opponitur proluxæ, quam claudicans.

7. *Nihil quidquam, &c.*] Sic Plau-

Infanti tam prosperum divinitus datum, quin ei tamen admixtum sit aliquid difficultatis; ut etiam in amplissima quaque latitiae subest quæpiam vel parva querimonia, conjugatione quâdam mellis & fellicis. ¹ Ubi uber, ibi tuber. Id ego cum aliàs tùm etiam nunc impræsentiarum usu experior. Nam quantò videor plura apud vos habere ad commendationem suffragia; tantò sum ad dicendum nimia reverentiâ vestri contator. Et qui penès extrarios sæpenumero promptissimè disceptavi, idem nunc penès meos hæsito: ac mirum dictu, ipsius illecebris deterreor, & stimulis refrænor, & incitamentis cohibeor. An non multa mihi apud vos adhortamina suppetunt: qui sum ¹⁰ vobis nec Lare alienus, nec pueritiâ invisitatus, nec magistris peregrinus, ² nec sectâ incognitus, nec voce inauditus, nec libris illætus improbatu-ve? Ita ³ mihi & patriâ in concilio Africæ, enimverò & pueritiâ apud vos, & magistri vos, Et secta, licet Athenis Atticis confirmata, tamen hic inchoata est: & vox mea ⁴ utrâque lingua jam vestris auribus anxè proximum sexennium probè cognita.

INTERPRETATIO.

concessum esse à Diis, cui nihilominus aliqua difficultas non sit conjuncta: ita ut etiam in maximâ quâque hilaritate lateat aliqua saltem exigua querela materia, quâdam commixtione dulcedinis & amaritudinis. Ubi est mamma, ibidem est tumor. Ego hoc usu sensi aliàs, & sentio nunc maximè. Etenim quò videor habere plura suffragia apud vos ad laudem, eò sum timidior ad disserendum, quia nimis revereor vos. Atque ego, qui sapiens disputavi paratissimè apud externos, nunc hæreo apud meos populares: & quod mirandum est, avocar à dicendo ipsi allestimentis, retrahor ipsi instigationibus, &

coërceor ipsis stimulationibus. Nonne sunt mihi penes vos plurima hortamenta: cum non sim demo extraneus vobis, & sapiens visus sim à vobis dum essem puer, & habuerim magistros apud vos, neque ignoretis meam sectam, & audiveritis jam me dicentem, & legeritis ac probaveritis meos libros? Sic mihi & patriâ est in sinibus Africa, sed & pueritiâ quoque mea apud vos translata est, & vos fuistis mei magistri, & Philosophia mea, quamvis sit corroborata Athenis Atticis, nihilominus hic sumpsit exordium: & mea vox jam est optimè nota vestris auribus in utrâque lingua plusquam à sex annis,

NOTÆ.

rus, Amphitruone: Ita quoque comparatum est in acate hominum, ita diis placitum, voluptati ut morer comes consequatur. Lucrer. lib. 4.

medeo de fontis leporum

Surgit amari aliquid.

1. Ubi uber, ibi tuber.] Proverbium est, cujus sensus: commodum absque incommodo non inveniri. Ubra enim percommoda sunt, quippe quibus infantes aluntur: at hoc habent molestiæ, quòd turgida sint, & nutricibus in multis obrenadis manibus sup tumore incom-

modent.

2. Nec sectâ incognitus.] Nec ignoretis quam sectam profitear, cujus Philosophi me sectatorem feram, Platonis scilicet.

3. Mihi & patriâ in concilio Africa.] Scribe in consilio & Africam propriè dictam hic intellige. noster in Apologiâ: De patriâ mea verò, quod eam sitam Numidia & Getulia in ipsa consilio meo scriptis ostendisti, &c.

4. Utrâque lingua.] Græcâ & Latinâ.

KKKKK ii]

*Quia & libri mei non alia ubique laude clariùs censentur, quàm quòd
iudicio vestro comprobantur. Hac tanta ac torjuga invitamenta com-
munia non minus vos ad audiendum prolectant, quàm me ad dicen-
dam retardant: faciliusque laudes vestras alibi gentium, quàm apud
vos prædicari: ita¹ apud suos cuique modestia obnoxia est; apud
extraneos autem veritas libera. semper adeò & ubique vos quippè
ut parentes ac primos magistratos meos celebro, mercedemque vobis
rependo: non illam, quam Protagoras sophista pepigit, nec accepit; sed
quam Thales sapiens nec pepigit, & accepit. Video quid postuletis,
utramque narrabo.² Protagoras quidam sophista fuit longè multiscius,
& cum primis Rhetoricæ repertis perfacundus: Democriti Physici
civis æquævus.³ Inde ei suppeditata doctrina est. Eum Protogo-
ram aiunt cum suo sibi discipulo Evathlo⁴ mercedem nimis uberem
conditione temerariâ pepigisse: ut sibi tum demùm id argenti daret,*

INTERPRETATIO.

*Libri quoque mei non magis celebra-
tur ubique ullâ aliâ gloriâ, quàm quòd
approbantur vestrâ sententiâ. Hac tan-
ta ac tam multiplicia illectamenta com-
munia non minus vos alliciunt ad au-
diendum, quàm remorantur me à dis-
serendo, & facilius celebraverim ve-
stra præconia apud alias gentes, quàm
apud vos. Sic modestia coercita est uni-
cuique apud suos, veritas verò est li-
bera apud exteros. Etenim prædico vos
semper & ubique tanquam parentes
meos & primos institutores, & reddo
vobis remunerationem non illam, quam*

*Protagoras sophista passus est, nec tas-
men tulit: sed quam Thales sapiens
non passus est, & tulit. Intellego quid
poscatis, exponam quæ fuerint hæc duo
præmia. Fuit quidam sophista Protogo-
ras longè doctissimus, & eloquentissimus
pro initio Inventionis Rhetoricæ: civis
& æqualis Democriti Physici, à quo
hansit scientiam. Ferunt hunc Protogo-
ram passum fuisse cum suo discipulo
Evathlo nimis amplam mercedem sub
conditione imprudenti: nempe ut tum
demùm sibi persolveret illam pecuniam,*

NOTÆ.

1. *Apud suos cuique.* Vulg. apud vos male. Stevvechio debetur hæc emenda-
tio.

2. *Protagoras.* Patrem habuit Ar-
temonem, seu ut quidam volant Mæan-
dram, ut refert Laërtius lib. 9, in ejus
Vita. Ob principium cuiusdam sui operis
(quod sic se habebat *οὗτος ὁ ἀνὴρ οὐκ
ἔγωγε οἶδ' αὖτις οἷός ἐστιν, ἀλλ' ὅς ἐστιν
οἷός ἐστιν. πολλὰ γὰρ τὰ καλὸν οἶδ' αὖτις, ἢ τὰ
ἀδύνατον, & βέλτερόν ἐστιν ὁ Θεὸς τῷ ἀν-
θρώπῳ.* De Diis quidem statueret ne-
queo an sint, necne. Sunt enim plurima
quæ id scire prohibeant, quippe & sum-
ma rei incertitudo, & brevis hominis
vita.) pulsus ab Atheniensibus est, li-
brique illius in foro sub præconis voce
à singulis qui illos habebant investigati.

3. *Democriti Physici Civis.* Abderi-
tes enim fuit Protagoras, ut tradidit
Heraclides Ponticus in libris *ἠθικῶν* &
εὐπολιῶν. Eupolis tamen in Tragicâ quæ
inscribitur, *Κόλακας*, cum facit Teium,
hoc versu:

*Εὐδοκίῳ δὲ Πρωταγόρας ὁ Τεῖος.
Intus quidem est Protagoras Teius.*

4. *Inde ei suppeditata doctrina.* Au-
divit enim Democritum, ut refert Laër-
tius.

5. *Mercedem nimis uberem.* Laërti-
us ait eum primùm pro mercede minas cen-
tum exegisse. Cæterùm de conditione
cum Evathlo pactâ nihil habet. Sed li-
tem Evathli cum Protagora ita refert,
ut infra dicitur. At Gell. l. 5. c. 10. rem
sic prosus narrat, ut hic Apuleius,

¶ primo tyrocinio agendi penes Judices vicisset. Igitur Evathlus postquam cuncta illa exorabula judicantium, & decipula adversantium, & artificia dicentium, versutus alioquin¹ & ingeniatus ad astutiam, facile perdidit; contentus scire quod concupierat, cepit nolle quod pepigerat: sed callidè neccendis moris frustrari magistrum, diutulèque nec asserere velle, nec reddere; usque dum Protagoras eum ad Judices provocatum, expositaque conditione quâ docendum receperat, anceps argumentum ambifariam proposuit. ² Nam, Sive ego vicero, inquit, solvere mercedem debebis ut condemnatus; seu tu viceris, nihilominus reddere debebis ut pactus. quippè qui hanc primam causam penes Judices viceris. Ita, si vincis, in conditionem incidisti; si vinceris in damnationem. Quid quæris? Ratio conclusa Judicibus acriter & invincibiliter videbatur. Enimverò Evathlus, utpote tanti veteratoris perfectissimus discipulus, biceps illud argumentum retor- sit. Nam, si ita est, inquit, neutro, modo quod petis, debeo. Aut

INTERPRETATIO.

cum superior evasset apud Judices in primâ causâ, quam oraret. Evathlus ergo callidus aliis & indolis prona ad vafritiem, cum facilè didicisset cuncta illa artificia fleccendorum Judicum, & fallendorum adversariorum. & astutias orantium: sat habens scire quod optaverat, cepit nolle præstare quod promiserat: sed fraudare præceptorem suum, rem protrahendo astutè, & diutius neque velle negare, neque persolvere; donec Protagoras vocavit eum in jus, & explicatâ conditione, quâ aggressus fuerat eum erudire, protulit argumentum utrimque ambiguum. Nam, inquit, seu

superior fuero causâ, cogèris persolvere mercedem, utpote damnatus: seu tu superaveris me, debebis tamen eam præstare ex pacto, utpote qui superior fu- ris apud Judices in hac primâ lite. Sic, si superas, lapsus es in conditionem pacto tuo positam: si superaris, in con- demnationem. Quid vis amplius? Con- cluso videbatur iudicibus illata soler- ter & ineluctabiliter. At enim Evathlus, quippè qui esset præstantissimus discipu- lus magistri tam vafri, convertit in eum illud argumentum anceps. Si enim sic se res habet, inquit, nullatenus de- beo tibi quod postulas. Nam, vel se

NOTA.

1. Et ingeniatus.] Hoc etiam voca- bulo utitur Plautus in Milite glorioso.

Act. 3. scen. 1.

Itidem Divos dispersisse vitam huma- nam aequum fuit,

Qui lepide ingeniatus esset, vitam longinquam darent:

Qui improbi essent & scelerati, iis adi- merent animam cito.

Gellius quoque Noct. Attic. 1. 12. c. 1. Quâ malum, igitur ratio est, nobili- tatem istam nati modo hominis, corpus- que & animum bene ingeniatis primor- diis inchoatum insitavo degenerique ali- mento lactis alieni corrumpere?

2. Nam sive ego vicero, inquit.] Laër-

tius Argumentum Protagoræ tantum re- fert, nec meminit Evathli responsionis. Fertur, inquit Laërtius, cum mercedem aliquando exigeret, Evathlusque illius discipulus diceret, sed nondum quid- quam vici, dixisse: εἰ μὴ ἐγὼ μὲν ἀδίκησκα. ὅτι ἐγὼ ἐπὶ τῶν λόγων λαβὼν, μὴ ἔδωκα. εἰ δὲ οὐ, ὅτι οὐ. At ego quidem si vi- cero, necesse est me accipere quia vici: si verò tu viceris, etiam sportabis me ca- pere, quia tu viceris. Quod quidem conditionem Protagoræ inter & Eva- thlum prius pactam innuit, quamvis Laërt. nullam ejus prius fecerit men- tionem.

tasle impar, certè æmulus.¹ Nam quod eum etiam vicit sapenūmerā, pudet dicere. Reperias tamen apud ipsum multos sales, argumenta lepidè inflexa, ² agnatos lucidè explicatos, personas rebus competentes, ³ sententias vitæ congruentes: joca non infrà foccum, feria non usque ad cothurnum. Raræ apud illum corruptelæ: & uti errores, concessi amores. Nec eò minùs ⁴ & leno perjurus, & amator fervidus, & servulus callidus, & amica illudens, & uxor inhibens, & mater indulgens, ⁵ & patruus objurgator, & sodalis opitulator, ⁶ & miles præ-

INTERPRETATIO.

ten annulator. Pudet enim dicere quod sapè superaveris eum. Nihilominus invenias apud eum plurimas facetias, argumenta venustè inorta, agnitiones clarè expostas, personas convenientes rebus, effata competens vita: scormata non viliora, quàm qua Comædiæ doceant, feria non elata usque ad

Tragœdiam. Non sunt frequentes corruptiones apud eum: & amores sunt permixti, veluti errores. Nihil tamen secius reperitur apud eum & leno perjurus, & amator ardens, & famulus astutus, & amica ducens amatorem, & uxor coercens, & mater indulgens, & patruus increpans, & amicus auxiliator, &

NOTÆ.

1. Nam quod eum etiam vicit sapenūmero, pudet dicere.] Ambitu enim & factionibus vincebat eum, non verà laude. Gellius, lib. 17. cap. 4. Menander à Philemone, nequaquam pari scriptore, in certaminibus Comædiarum ambitu gratiæque, & factionibus sapenūmerò vincebatur. Cum eum forè habuisset obviā, Quaso, inquit, bonā veniā, dic mihi: cum me vincis non erubescis?

2. Agnatos lucidè explicatos.] Colvius conjiciebat legendum esse, ac nodos lucidè explicatos. Norum quid sit in Dramatico poemate nodus. Horat. de Arte Poëtica.

Nec Deus interset (Tragœdiæ) nisi dignus vindice nodus.

Aristoteles *Nor*, & *nodus* appellat. Si scriptam lectionem retineas, per agnatos lucidè explicatos intellige affines, consanguineos, se se mutuo recognoscences, quod in Comædiis rari Plautinis tùm Terentianis sæpius videre est. Ast Casaubonus ad Apologiam pag. 165, censet hoc in loco legendum agnitas quarto casu numeri multitudinis quartæ declinationis. Et exponit agnitiones seu recognitiones in Comædiis veterum tam frequentes, abayvov, loens dictas, quod maxime probo, & in interpretatione expressi.

3. Sententias vitæ competentes.] Sic Horat. prædicto lib. de Arte Poëtica. Intereris multum Davus-ne loquatur an heros,

Maturus-ne senex, an adhuc florentis juvenis,

Fervidus, an matrona potens, an sedula nutritrix,

Mercator ne vagus, cultior-ne virentis agelli, &c.

4. Et leno perjurus, & amator fervidus, &c.] Terent. in prologo Hæmiontimor.

Ne semper servus currens, iratus senex,

Edax parasitus, sycophanta autem impudens,

Avarus leno, assidue agendi sitis miles Clamore summo, cum labore maximo.

5. Et patruus objurgator.] Appositè loquitur. Pers. Sat. 1.

Cum sapimus patros. Horat. lib. 2. Sat. 3.

sed ego præve, seu rectè, hoc volui: ne sis patruus mihi.

apud eundem lib. 3. Od. 12.

patrua verbera lingua,

6. Et miles praliator.] Verbis, non re. Vide Eunuchum Terent. & Plauti Militem gloriosum.

hator: sed & parasiti edaces, & parentes tenaces, & meretrices pro-
caces. Hisce laudibus diu in arte comœdicâ nobilis, fortè recitabat
partem fabulæ, quam recens fecerat. Cùmque jam in tertio actu,
quod genus in Comœdiâ fieri amat, jucundiores affectus moveret;
imber repentinò coortus, ita ut mihi ad vos venit usus nuperrimè,
differri auditorii cœcum, & auditionis cœptum coëgit: reliquum au-
tem variis postulantis, sine intermissione: deincipiti die 2 perrectu-
rum. Postridiè igitur maximo studio ingens hominum frequentia con-
venère. se se quisque ex adversum quam proximè collocat. Serus ad-
veniens amicis suis annuit, locum sibi impertiunt. extremus quisque
excuneati queruntur. facto toto theatro, ingens stipatio, occipiunt
inter se queri. 4. Qui non affuerant, percontari ante dicta: qui affue-
rant, recordari audita, cunctisque jam prioribus gnaris, sequentia
expectare. Interim dies ire, neque Philemon ad conditum venire.

INTERPRETATIO.

miles pugator: parasiti quoque voraces, & parentes avari. & meretrices protervæ. Hic dotibus his jamdudum clarus in arte comicâ, fortè recitabat partem Comœdiæ, quam nuper composuerat. Et cùm jam pervenisset ad tertium actum, & excitaret affectus suaviores, cujusmodi affectus optime conveniunt Comœdiæ; pluvia subito interveniens, quemadmodum mihi accidit nuperrimè coràm vobis dicenti, coëgit protrahi concionem, & auscultationem inchoatam. Multis vero flagitantibus quod superaret, promissè se perlecturum postero die absque interruptione. Ergo magna hominum turba

postridiè confluerunt ingenti desiderio audiendi reliqua. Cuncti sedent quam proximè possunt ex adversum. Qui tardius venit, annuit amicis, illi dant ei locum ad sedendum. Extremi omnes expulsi à cuneo conqueruntur. Magna fit densatio, repleto jam theatro. Incipiunt conqueri invicem. Qui non interfuerant pridie, coeperunt rogare quid fuisset dictum prius: qui verò interfuerant coeperunt revocare in memoriam ea quæ audiverant; & omnibus precedentibus jam cognitis, expectare reliqua. Interim dies fuit, neque Philemon venit, ut promisserat.

NOTÆ.

1. Deincipiti die.] Ex adverbio deinceps factum ab Apuleio nomen adjectivum deinceps deincipitis, ut anceps ancipitis. Deinceps dies est posterus vel sequens dies.

2. Perrecturum.] Quid si perlecturum? legebat enim ex scripto suam Comœdiam Philemon.

3. Excuneati.] Ejecti extra theatri cuneos. Vitruvius lib. 5. cunei spectaculorum in theatro ita dividantur, uti anguli trigonorum, qui currunt circum curvaturam circinasionis, dirigant assensus, scalasque inter cuneos ad primam pracinctionem. &c. Cunei igitur spacia erant, in quibus spectatores se-

debant, divisa à se invicem scalis seu gradibus, quæ, quoniam orchestram versùs coarctabantur, idèd cunei sunt appellari. Vide rem clariùs & fusiùs explicatam apud Vitruvium & ejus expōsitores.

4. Qui non affuerant.] Pridie, cùm priorem partem suæ Comœdiæ recitaret Philemon.

5. Cunctisque jam prioribus gnaris.] Id est, cognitis. Gnarus enim hoc loco passivè sumitur, sicut & apud Tacitum, lib. 1. Trudebanturque in paludem gnarum vincentibus, iniquam nascis. & lib. 15. idque nulli magis gnarum, quàm Neroni.

quidam tarditatem poëtae murmurari, plures defendere. Sed ubi diutius æquo sedetur, nec Philemon uspiam comparet, missi ex promprioribus qui accirent, atque eum in suo sibi lectulo mortuum offendunt. Commodum ille animam editam obriguerat: jacebatque incumbens toro, similis cogitanti. adhuc manus ¹ volumini implexa, adhuc os recto libro impressum. sedenim jam animæ vacuus, libri oblitus, & auditorii securus. Sterere paulisper qui introierant, percussu tam inopinata rei, tam formosæ mortis miraculo. Deinde regressi ad populum renuntiavere, Philemonem poëtam, qui expectaretur, quò in theatro fictum argumentum finiret, jam domi ² veram fabulam consummâsse. Enimverò jam dixisse rebus humanis, VALERE ET PLAUDERE: suis verò familiaribus, dolere & plangere. ³ hesternum illi imbrem lacrymas auspicâsse: comœdiam ejus ⁴ prius ad funebrem facem, quàm ad nuptialem venisse. Proin quoniam poëta optimus personam vitæ deposuerit; ⁵ recta de auditorio ejus exequias eundum. ⁶ legenda

INTERPRETATIO.

quidam increpant tarditatem poëtae, plures eum defendunt. At postquam diutius justo sessum est, neque Philemon usquam cernitur: missi sunt aliqui ex promprioribus ad eum accersendum, & inveniunt eum mortuum in suo lecto. Modo obriguerat exhalato spiritu: & jacebat innixus lecto, similis meditati. manus ejus erat adhuc inserta volumini, facies adhuc obversa in librum, quem rectum tenebat. verum ipse jam erat destitutus animæ, oblitus libri, & minimè sollicitus de auditoribus suis. Qui ingressi erant, restiterunt tantisper attoniti miraculo rei tam inexpectata.

& lethi tam pulchri. Postea reversi ad populum retulere, Philemonem poëtam, qui expectabatur ut absolveret fictam fabulam in theatro, jam absolvisse veram domi. Eum enim jam dixisse rebus humanis VALERE ET PLAUDERE: suis autem amicis reliquisse moerorem & plangitum, pluviam hesternam præfagisse ipsi fletum: ejus comœdiam perductam fuisse ad eadem feralem, antequàm perducere tur ad jugalem. Proinde, quandoquidem optimus poëta posuisset personam vitæ, ex auditorio recta procedendum ad ejus funus. nunc oportere legere ejus

NOTÆ.

1. Volumini.] Sux nimirdm Comœdiæ, quam in Theatro perlegere habebat in animo, cum moruus est.

2. Veram fabulam consummâsse] Scilicet minimum vitæ suæ. Inscriptio vetus apud Gruterum, fol. 742.

JAM MEA PERACTA,
MOX VESTRA AGATUR FABULA.
VALETE ET PLAUDITE.

3. Hesternum illi imbrem.] Quo coactus fabulam interruperat, atque auditorium dimiserat.

4. Prius ad funebrem facem, quàm ad nuptialem venisse.] Quod est contra Comœdiæ rationem. Ejus enim exitus ut plurimum est connubium.

5. Recta de auditorio ejus exequias

eundum.] Vetus formula, quâ præco populum ad funus evocabat. Exequias L. Titio, L. Filio, quibus est commodum, iro jam tempus est, illis ex adibus effertur.

6. Legenda ejus esse nunc ossa.] Prius tamen erat cremandus. Neque enim ossilegium (quod erat ossium ac reliquiarum collectio) fiebat, nisi combusto jam cadavere. Propert. lib. 11.

Vix venit extremo qui legat ossa dicit;
Virgil. lib. 6. Æneid. in funere Misenis:
Postquam collapsi cineres, & flamma quiescit:

laevæ favillam,
Ossaque lætæ cado totis Chorizonte abeno.

ejus

ejus esse nunc ossa, mox carmina. Hæc ego ita facta ut commemora-
 ravi, olim didiceram. sed hodie sum meo periculo recordatus. Nam,
 ut meministis profecto, cum impedita esset imbri recitatio, in pro-
 pinquum diem, vobis volentibus protuli: & quidem Philemonis exem-
 plo. poenissimè quippè eodem die in palæstrâ adeò vehementer talum
 5 ,
 inverti, ut minimum abfuerim, quin articulum etiam à crure frega-
 rim. tamen articulus loco concessit, exque eo luxu adhuc fluxus est:
 1 & jam dum eum ingenti plagâ reconcilio, jamjam, 2 sudoro affatim
 corpore, diutinè obrigui. Inde; acerbus dolor intestinorum coortus,
 modicò antè sedatus est, quàm me denique violentus exanimaret: 10
 & Philemonis ritu compelleret 4 antè letum abire, quàm lectum;
 potiùs implere Fata, quàm fanda; consummare potiùs animam, quàm
 historiam. Cum primum igitur apud Persianas aquas, leni temperie,
 nec minùs utili quàm blando fomento gressum recipervi; nondum
 quidem ad innitendum idoneè, sed quantum ad vos festinanti satis 15
 videbatur, veniebam redditum quod pepigeram: cum interim vos mi-
 hi beneficio vestro non tantùm claudicatem dempsistis, verùm etiam
 pernicitatem addidistis. An non properandum mihi erat, ut pro eo

INTERPRETATIO.

ossa ac postea versus. Audieram olim
 ea sic gesta esse ut narraui. verùm ho-
 die revocata sunt mihi. in memoriam
 meo discrimine. Sicut enim recordami-
 ni procul dubio, cum recitatio mea in-
 terrupta esset pluviam, distuli eam, vo-
 bis ita cupientibus, in sequentem diem:
 & certè ad exemplum Philemonis.
 nam eodem die interfi mihi calcem pror-
 sis tantà vi, ut perpatum abfueris,
 quin ruperim quoque juncturam à ti-
 biâ: nihilominus junctura morsa est lo-
 cos & adhuc laxior est ex eâ luxatio-
 ne: & primò, dum restituo eam per-
 cussione ingenti, cum jam abundanter
 sudarem toto corpore, diutius alsi. Hinc
 abortus mihi savus dolor intestinorum,
 paulò prius lenitus est, quàm me de-

miùm enecaret suâ vehementia: & co-
 gerat me exemplo Philemonis prius pe-
 tere mortem, quàm lectionem; explere
 potiùs Fata, quàm quæ dicenda mihi
 supererant; & finire vitam potiùs quàm
 historiam inceptam. Ergo statim atque
 recuperavi incessum apud Aquas Persia-
 nas miti earum temperaturâ. & tepe-
 re non minùs conducibili, quàm leni;
 nondum quidem satis, ad bene firman-
 dum vestigia. sed quantum sufficere
 mihi videbatur properanti redire ad
 vos, veniebam præstitum quod pro-
 miseram: cum vos insereâ non solum
 abstulistis mihi claudicationem vestro
 munere, sed adjecistis quoque velocita-
 tem. Nonne mihi festinandum erat, ut

NOTÆ.

1. Et jam cum ingenti plagâ recon-
 cilio.] An dum illum articulum recon-
 cilio, hoc est, in suum locum restituo
 ex magno illo iâu seu contorsione?
 an verò, dum eum restituo magno iâu
 manibus incusso, quo luxata ossa in suum
 locum redierunt?

2. Sudoro affatim corpore,] Ex palæ-
 strâ.

strictâ exercitatione.

3. Akerbus dolor intestinorum,] Vul-
 gò colicus affectus, qui sæpius ex
 frigore post sudorem contracto oritur.

4. Ante letum abire, &c.] Lulus
 est in vocibus letum & lectum: inter
 fata, hoc est, extremum vitæ stadium,
 & fanda, hoc est, dicenda.

LIiii

honore vobis multas gratias dicerem, pro quo nullas preces dixeram. Non quin magnitudo Carthaginis mereatur etiam precem à Philosopho pro honore; sed ut integrum & intemeratum vestrum esset beneficium, si nihil ex gratiâ ejus petitio mea defregisset, ¹ (id est, ut usquequaque esset gratuitum.) ² Neque enim aut levi mercede emit qui precatur, aut parvum pretium accipit qui rogatur, adeò ut omnia utensilia emere potiùs velis, quàm rogare. Id ego arbitror præcipuè in honore observandum. quem qui laboriosè exoraverit, sibi debet unam gratiam quòd impetrarit. qui verò sine molestiâ ambitùs adeptus est, duplam gratiam præbentibus debet: & quòd non petierit, & quòd acceperit. Duplam ergo gratiam vobis, debeo: immò enimverò multijugam. quam ubique equidem & semper prædicabo. Sed nunc impræsentiarum libro isto ad hunc honorem mihi conscripto, ita ut soleo, publicè protestabor. Certa est enim ratio quâ debeat Philosophus ob decretam sibi publicè statuam gratias agere. à quâ paululùm demutabit liber, quem Strabonis Æmiliani excellentissimus honor flagitat. quem librum sperabo me commodè posse conscribere, si itis cum hodie nobiscum probare. Est enim in studiis tantus, ut prænobiliior sit proprio ingenio, quàm patrio consulatu. Quibusnam verbis tibi, Æmiliane Strabo, vir omnium, qui unquam

INTERPRETATIO.

agerem vobis multas gratias pro illo honore, pro quo nequaquam vos rogaram? non quòd amplitudo Carthaginis non digna sit, quam etiam Philosophus roget pro honore; sed ut beneficium vestrum esset solidum & intactum, si mea rogatio nihil imminuisset ex ipso: (hoc est ut esset omni ex parte gratuitum.) Nam, neque is qui petit, vili pretio comparat, neque is à quo petitur, recipit exiguam mercedem, ita ut malis comparare quacumque usui suo sunt necessaria, quàm petere ab alijs. Ego existimo hoc præsertim spectandum esse in honore, quem is qui impetraverit cum molestiâ, debet sibi unam gratiam, quòd obtinuerit eum, ut ille qui affectus est cum aliqua labore petitionis, debet binas gratias tribuentibus: scilicet quòd

non postulaverit illum honorem, & quòd fuerit eum consecutus. Igitur debeo vobis duplicem gratiam: at enim potius multiplicem, quam quidem prædicabo ubique & semper. At nunc, ut meus mos est, profitebor palam in præsens hoc libro composito à me propter hunc honorem. Nam est quidam modus, quo Philosophus debeat reddere grates pro simulacro sibi decreto publico, à quo liber, quem præstantissimus honor mihi exhibitus ab Æmiliano Strabone postulat, aliquantum defleat. quem librum confidam me posse rectè componere, si laudaturi estis eum mecum hodie. Etenim is adeò excellit in studiis, ut mulis clarior sit suapte ingenio, quàm consulatu paterno. Quibus verbis, Æmiliane Strabo, vir ex cunctis

NOTÆ.

1. Id est, ut usquequaque esset gratuitum. Videntur hæc verba à manu Glossatoris textui postea inserta.

2. Neque enim aut levi mercede emit qui precatur. Seneca lib. 11. de bene-

ficijs, cap. 1. non tulit gratis qui cum rogasset accepit, quoniam quidem, ut majoribus nostris gravissimis viris visum est, nulla res carius constat, quàm quæ precibus emptæ est.

[Numantia] fuerunt, aut sunt, aut etiam erunt inter optimos clarissime, & inter clarissimos optime, inter utroque doctissime; quibus tandem verbis, pro hoc tuo erga me animo, gratias habiturus sum commemoratu meo? Quâ dignâ ratione tam honorificam benignitatem tuam celebrem, quâ remuneratione dicendi gloriam tui facti æquiparem, nondum herclè repetio. Sed quæram sedulò & connitar,

² *Dum memor ipse mei, dum spiritus hos reget arius.*

Nam nunc impræsentiarum, neque enim diffitebor, ³ lætitiæ facundia obstreperit: & cogitatio voluptate impeditur, ac mens occupata delectatione, mavult impræsentiarum gaudere, quàm prædicare. Quid faciam? Cupio gratus videri: sed præ gaudio nondum mihi vacat gratias agere. Nemo me, nemo ex illis tristioribus velit in isto vituperare, ⁴ quòd honorem meum non minùs mereor, quàm intelligo: quòd clarissimi & eruditissimi viri tanto honore exulto. quippè testi-

INTERPRETATIO.

qui unquam [Numantia] existerunt, aut existunt, aut etiam futuri sunt, illustrissime inter probissimos, & probissime inter illustrissimos; quibus demùm verbis reddam tibi grates meâ narratione pro hoc tuo affectu in me? Coridè nondum invenio, quo congruo modo prædicem tuam tam honorabilem liberalitatem, & quâ mercede sermonis aquem laudem hujus quod erga me fecisti. At studiosè id investigabo, & conabor reperire.

Quandiu ego recordabor mei ipsius, quandiu anima gubernabit hæc

membra,

Nunc enim in præsens, nec id negabo, hilaritas interpellat meam eloquentiam: & delectatio officit meditationi, & animus meus, voluptate præpeditus, mavult latari quàm laudare. Quid agam? Expeto haberi gratus: at nondum licet mihi rependere grates præ lætitiâ. Nemo ex istis severioribus, nemo prozulus velit me hac in re damnare, quoniam non minùs dignus sum hoc meo honore, quàm illum cognosco: quod gestio propter tantum honorem mihi exhibitum à viro nobilissimo & doctissimo.

NOTÆ.

1. *Numantia.*] Non est hæc vox in membranis Florentinis, nec certè in animum facilè mihi induxerim illum Æmilianum Strabonem fuisse Numantinum. Quid eo tempore Numantia erat, nisi Numantia rudera? præterea apparet illum Strabonem Carthaginiensem quidem esse, sed Civem Romanum: quippè ejus pater Consul fuisset.

2. *Dum memor ipse mei.*] Ex lib. 4. Æneidos.

3. *Lætitiæ.*] Quâ gesticbat ob decretam sibi statutam.

4. *Quod honorem meum non minùs mereor quàm intelligo.*] Quid in hoc vituperare possent tristiores illi & seve-

riores censores, non video. Aliquid hæc corruptum esse videtur. Quid, si transponas verba mereor, & intelligo? ac legas, quod honorem meum non minùs intelligo, quàm mereor? id est, quod ut mereor ita sentiam honorem mihi delatum, & ex eo gaudeam, ac præ gaudio etiam gestiam? quod sanè illi severiores atque æmuli censores ex animi sui tristitiâ damnare possunt. Tuum esse judicium, candide lector, certè conjecturam meam non leviter juvat quod sequitur: quod clarissimi & eruditissimi viri tanto honore exulto. Aldus habet: non minùs mereor, ex quo Brantius reverter, sed hæc multò ad rem magis,

monium mihi perhibuit in curiâ Carthaginiensium non minùs splendidiſſimâ quàm benigniſſimâ vir conſularis : cui etiam notum eſſe tantummodò ſummus honor eſt. Is etiam laudator mihi apud principes Africæ viros quodammodò adſtitit. Nam, ut comperior, nudiuſter-
 5 tius libello miſſo, per quem poſtulabat locum celebrem ſtatue meæ, cum primis commemoravit inter nos jura amicitie à commilitio ſtudio-
 10 rum eiſdem magiſtris inchoata honeſtè : tunc poſtea vota omnia mea ſecundùm dignitatis ſue gradus recognovit, Jam illud primum beneficium, quòd condidiſcipulum ſe meminit. Ecce & hoc alterum be-
 15 neficium, quòd tantus diligere ſe ex pari prædicat Quinetiam commem-
 oravit, & alibi gentium & civitatum honores mihi ſtatuarum & alios decretos. Quid addi poteſt ad hoc præconium viri conſularis ?
 2 Immo etiam docuit argumento ſuſcepti ſacerdotii, ſummum mihi honorem Carthaginiſ aſſe. Jam hoc præcipuum beneficium ac lon-
 35 gè ante cæteros excellens, quòd me vobis locupletiſſimus teſtis : ſuo

INTERPRETATIO.

Etenim vir conſularis, cui vel eſſe duntaxat cognitum maxima gloria eſt, reddidit mihi teſtimonium in Senatu Carthaginienſium clariffimo juxta, & beneficientiſſimo. Ipſe quoque adſuit mihi quâdam ratione laudator apud viros primarios Africa. Ut enim accipio, miſſo nudiuſterius libello, quo poſcebas locum frequentem collocando meo ſimulacro, retulit præcipuè jura amicitie inter nos incepta hæreſe à ſocietate ſtudioſorum apud eoſdem magiſtros : ac deinde reſenſuit cuncta mea vota pro gradibus ſui honoris. Jam hoc eſt pri-
 mum beneficium, quòd recordatur ſe fuiſſe meum condidiſcipulum. En & illud alterum beneficium, quòd tantus vir prædicat ſe amari à me ex æquo. Sed & reſenſuit quoque honores tum ſimulacrorum, tum alios mihi attributos in aliis provinciis & urbibus. Quid poteſt adjici ad hanc laudationem viri conſularis ? Quin oſtendit quoque ratione ſacerdotii, quòd ſuſcepi, ſupremum honorem Carthaginiſ mihi delatum iri propediem. Jam hoc beneficium primarium eſt, & multo præſtantius aliis, quòd ipſe locupletiſſimus teſtis laudas

NOTÆ.

1. Vota omnia mea ſecundùm dignitatis ſue gradum recognovit.] Id eſt, memoravit etiam omnia vota, quæ feceram pro ejus progreſſu & erectione ad omnes ſuas dignitates, & hoc intelligit infra, cum dicit, ecce & hoc alterum beneficium, quòd tantus diligere ſe ex pari prædicat.

2. Immo etiam docuit argumento ſuſcepti ſacerdotii, ſummum mihi honorem Carthaginiſ aſſe.] Dixerat nimirum Æmilianus Strabo Apulium eâ eſſe doctrinâ, eâ morum probitate, atque eâ religionum peritiâ, ut procul dubio evaſurus eſſet propediem Pontifex maximus, qui ſummus Carthaginiſ honor erat, quemadmodum & Romæ,

atque eum jam habere prærequiſitam conditionem, ſacerdotem ſcilicet eſſe, ex ſolo enim ſacerdotum collegio creari poterat Pontifex Maximus Romæ, quem morem etiam veriſimile eſt Carthaginiſes, cum Romanis legibus, ſuſcepiffe.

3. Suo etiam ſuffragio commendat.] Cum Maximo Pontificatu dignum prædicat, atque eum propediem adepturum, quâ re Carthaginienſium animos in Apuleii favorem quodammodo præoccupabat, ac ſuo ſuffragio, quod maximi momenti erat, utpotè viri conſularis, cæterorum ſuffragia videbatur in futurum ſpondere.

etiam suffragio commendat. Ad summam pollicitus est, se mihi Carthagini de suo statuam positurum: vir, cui omnes provinciæ quadrijuges & sejuges currus ubique gentium ponere gratulantur. Quid ergo superest ad honoris mei tribunal & culmen, ad laudis meæ cumulum? Immo enimverò quid superest? Æmilianus Strabo vir consularis, brevi votis omnium futurus proconsul, sententiam de honoribus meis in curiâ Carthaginienſium dixit. omnes ejus auctoritatem secuti sunt. Nonne videtur hoc vobis senatusconsultum esse? Quid? quod & Carthaginienſes omnes, qui in illâ sanctissimâ curiâ aderant, ¹ tam libenter decreverunt omnes locum statuæ, ut scires idcirco ² alteram statuam, quantum spero, in sequentem curiam protulisse, ut salvâ veneratione, salvâ reverentiâ consularis sui, viderentur factum ejus non æmulati, sed secuti: id est, ut ³ integro die beneficium ad me publicum perveniret. Cæterum meminerant optimi Magistratus & benivolentissimi principes, mandatum sibi ⁴ à vobis quod volebant. ⁵ Id ego nescirem? haud prædicarem? ingratus essem. Quinetiam ⁶ universo ordini vestro pro amplissimis erga me meritis, quantas maximas possam gratias ago, atque habeo: qui me in illâ curiâ honestis-

I N T E R P R E T A T I O .

etiam me suo suffragio. Postremò proposuit se collocaturum mihi simulacrum Carthagini suo æte: vir, cui universa provincia gaudent collocare ubique currus quadrijuges, & sejuges. Quid igitur desideratur amplius ad solium & fastigium mei honoris, & ad cumulationem mea gloria? Immo enim quid restat? Æmilianus Strabo vir consularis, propediem futurus Proconsul secundum desideria omnium, dixit sententiam de honoribus mihi exhibendis in Senatu Carthaginienſium. cuncti assensu sunt ejus auctoritati. An non hoc vobis videtur esse decretum senatus? Quid? quod & universi Carthaginienſes, qui erant in illo augustissimo senatu, tam vplenter constituerunt locum

meæ statuæ, ut agnosceres illos, ut spero, idè tantum distulisse rogationem de alterâ statuâ mihi concedendâ in proximum Senatum, ut inviolato honore, & salvâ veneratione, quam debent suo civi consulari viro, viderentur non æmulati, sed secuti ejus factum: hoc est, ut publicum munus mihi deferretur solido die. Porro illi optimi Magistratus, & proceres faventissimi recordabantur, id quod cupiebant fuisse ipsi præscriptum à vobis. Ego verò hoc ignorarem? & non jactarem? essem ingratus. Quinetiam reddo & memini grates quàm maximas quo toti vestro ordini, ob maxima ejus in me beneficia. Vos, qui me honoravistis honestissimis

N O T A .

1. Tam libenter decreverunt locum statuæ.] Quam Æmilianus Strabo velle se Apuleio de suo ponere dixerat.

2. Alteram statuam.] Publicis Carthaginienſium sumptibus locandam, ut hac oratione callidè poscit, cum se confidere ait eam proximâ curiâ sibi decretum iri.

3. Integro die.] Nec alterius statuæ munere jam occupato, qualis erat ille, quo locum petenti Æmiliano Straboni Senatus decreverat. Brantius reponit, de integro, sed nihil emendatione opus.

4. A vobis.] Populum Carthaginienſem affatur.

5. Universo ordini vestro.] Senatui.

¶¶¶¶

simis acclamationibus decoravere, in qua curia vel nominari tantummodo summus honor est. Igitur, quod difficile factum erat, quodque revera arduum nobis existimabatur, gratum esse populo, placere ordini, probari magistratibus & principibus: id (1 praescine dixerim) jam quodammodo mihi obtigit. Quid igitur superest ad statuae meae honorem, nisi aëris pretium, artificis ministerium? 2 quae mihi ne in mediocribus quidem civitatibus unquam defuere: ne ut Carthagini desint, ubi splendidissimus ordo etiam de rebus majoribus judicare potius solet, quam computare. 3 Sed de hoc tum ego perfectius, cum vos effectus. Quinetiam tibi, nobilitas senatorum, claritudo civium, dignitas amicorum, mox ad dedicationem statuae meae, libro etiam conscripto, plenius gratias 4 canam, ocyusque libro mandabo, uti per omnes provincias eat: totoque abhinc orbe, totoque abhinc tempore, laudes benefacti tui ubique gentium semper annorum repraesentet.

INTERPRETATIO.

acclamationibus in illo Senatu, in quo vel solum nominari est maxima gloria. Itaque, quod erat difficile factum, & quod putabamus quidem esse difficillimum, scilicet placere populo, esse acceptum Senatui approbari à Magistratibus atque optimatibus, id (absit verbo invidia) jam quadam ratione mihi evenit. Quid restat ergo ut finar honore mea statua, nisi pretium aëris, & merces statuarii? quae nunquam defecerunt, ne in parvis quidem urbibus: nunc me deficiant Carthagini, ubi

illustrissimus Senatus solet potius decernere, quam supputare de rebus etiam maximi momenti. At tunc ego agam de hoc fufius, quando vos plus effeceritis. Quinetiam, & nobiles Senatores, incliti civis, digni amici, referam grates fufius libro, quem mox componam pro dedicatione mea statuae, & jubebo illam librum pervagari cunctas provincias, & exhibere laudes vestri beneficii per omnem hinc terrarum orbem, & per omne tempus sequens, apud omnes nationes, & per omnes aetates.

NOTAE.

1. Praescine dixerim.] Infederat superstitionis veterum animis opinio, periculum esse à fascino, cum quis aut se ipse laudaret impensius, aut ab aliis laudaretur. atque idcirco cum se aut alium quempiam laudarent, ut à se arcerent invidiam, & fascinationem, addebant hanc vocem praescine, vel praescini, aut absit verbo invidia.

2. Quae mihi ne in mediocribus quidem civitatibus unquam defuere.] Supra: quin etiam commemoravit, & ali-

bi gentium & civitatum honores mihi statuarum, & alios decretos.

3. Sed de hoc ego sum perfectius, cum vos effectus.] Hoc est grates vobis majores agam, & beneficia vestra fufius praedicabo, quando vos statuam, quam spero decreturos, reipsa mihi decreveritis, ac posueritis.

4. Canam ocyusque.] Sic emendavit Schoppius, quem securus sum. Vulgo est corrupte canaciusque.

XVII.

VIDERINT, quibus mos est oggerere semet otiosis præsidibus; ut ¹ impotentia linguæ commendationem ingenii quarant, ² & affectatâ amicitia vestra specie gloriantur. ³ Utrumque enim à me, Scipio Orfite, longè abest. Nam & quantulumcunque ingenium meum, jampridem pro captu suo hominibus notius est, quàm ut indigeat novæ commendationis. Et gratiam tuam tuorumque similium malo, quàm jacto: magisque sum tantæ amicitia cupitor, quàm gloriator. quoniam cupere nemo, ⁴ nisi verè putet, potest: potest autem quisvis ⁵ falsò gloriari. Ad hoc ita semper ab ineunte ævo bonas artes sedulò colui; eamque existimationem morum ac studiorum cum in provinciâ vestrâ, tum etiam Romæ penès amicos tuos quæsisse me tute ipse locupletissimus testis es: ut non minùs vobis amicitia mea capellenda sit, quàm mihi vestra ⁶ inconcupiscenda. Quippè non promptè veniam impertire rarenter adeunti, assiduitatem ejus requirentis

INTERPRETATIO.

ILLI, qui solipsi sunt seipsos obtulerunt præfectis dum vacant, considerent, si volunt, quomodo comparent laudem suo ingenio ex intemperantiâ suæ lingua, & superbiant fictâ simulatione vestra amicitia. Nam hac duo vitia multùm aliena sunt à me, ô Scipio Orfite. Ingenium enim meum, quantumvis sit parvum, jam dudum nimis cognitum est secundùm suæ vires hominibus, quàm ut opus habeat novâ commendatione. Et magis cupio amicitiam tuam & tui similium, quàm eam possento. & sum magis exoptator tanta

amicitia, quàm ejus jactator. quia nullus potest optare, nisi reipsâ existimet rem esse optabilem: at quilibet potest se jactare falsò. Praterea sic studiosè semper incubui bonis artibus ab initio mea vita, & tu ipse es mihi luculentissimus testis, me comparavisse mihi talem famam vita & doctrina apud tuos familiares tum in vestrâ provinciâ, tum maxime Roma: ut mea amicitia non sit vobis minùs acceptanda, quàm vestra mihi est expetenda. Etenim non libenter ignoscere ei, qui rard tantùm conveniat, est hominis qui optet fre-

NOTÆ.

¹ Impotentia linguæ.] Ita idem Schoppius. In vulgaris est impatiencia, quod etiam tolerabile, utpote in idem recidens. Impotentiam linguæ intellige hî pluarias loquacitatem, quâ se suasque doctes ad fastidium usque prædicant; non autem obtreccionem & maledicentiam. argumento sunt quæ sequuntur.

² Et affectatâ amicitia vestra specie.] Hoc est, simulantibus & jactantibus se à vobis amari, patet ex sequentibus.

³ Utrumque.] Loquacitas & jactantia.

⁴ Nisi verè putet.] Subintellige id

quod cupit esse optandum. aut aliquid simile.

⁵ Falsò gloriari.] Nempè se confite, quantum quod reverà non est confite, quutus.

⁶ Inconcupiscenda.] Sic lege uno vocabulo, inconcupiscere est vehementer cupere, & particula in hoc loco non negat, sed auger verbi significationem. Sic infra lib. 4. ut incognosceres, more ingenii humani, quifnam esset. & lib 8. Metamorphos. p. 251. lac incoactum; pro concretum. Eum rogavit unus de nostris, haberes-ne vanui lacte, vel adhuc liquidum, vel in casum recentem incoactum.

est: summumque argumentum amoris, frequentibus delectari, cessantibus obirasci, perseverantem celebrare, desinentem desiderare. ¹ quoniam necesse est ejusdem esse, cujus angat absentia. Cæterum vox cohibita silentio perpeti, non magis usui fuerit, quam nares gravedine oppletæ, aures spiritu obferatæ, oculi albugine obducti. Quid, si manus manicis restringantur? quid, si pedes pedicis coarctentur? jam rector nostri animus aut somno solvatur, aut vino mergatur, aut morbo sepeliatur? Profectò, ut gladius usu splendet, situ rubiginat: ita vox in vaginâ silentii condita, diutino torpore hebetatur. Desuetudo ² omnibus pigritiam, pigritia veterum parit. Tragœdi adeò nî quotidie proclamant, claritudo ³ arteriis obsolescit. Igitur identidem ⁴ boando purgant ravim. Cæterum ipse vocis hominis exercendi cassus labor supervacaneo studio plurifariam superatur. Siquidem vox hominis ⁵ & tubâ rudore torvior, & lyrâ concentu variatior, & tibiâ questu delectabilior, & fistulâ susurru jucundior, & buccinâ signifi-

INTERPRETATIO.

quentius adiri ab illo: & maximum indicium amoris est, gaudere assiduitate amicorum, succensere ipsis cum desinunt nos adire, laudare eum, qui pergit nos frequentare, cessantem verò desiderare. quia necesse est illum amari, cujus absentia cruciat. Porro vox compressa jurgi silentio non plus proderit, quam nares obstructa destillatione, aures clausa flatu. & oculi obvelati cataractâ. Quid, si manus vinciantur vinculis? quid, si pedes constriquantur compedibus? mens autem gubernatrix nostra, vel relaxetur sopore, vel absorbeatur vino, vel involvatur agitudine? Certe, quemadmodum ensis nescis usu, con-

trabit autem ferruginem cessatione: sic vox inclusa in vaginâ taciturnitatis, retunditur longo torpore. Desuetudo creas omnibus segnitiam, segnities verò somnolentiam. Tragœdi quoque, nisi declament quotidie, claritas vocis facessit ab eorum gutturo. Ergo expurgant raucedinem subinde clamitando. Porro, irritus labor exercenda ipse vocis humana vincitur multis modis curâ superflua. Nam vox humana stridet ferocids, quam tuba, & magis diversa est in suo concentu, quam lyra, & jucundius queritur quam tibia, & susurrat suavius quam fistula, & auditur reme-

NOTÆ.

1. Quoniam necesse est ejusdem esse.] Supple amorem. Hoc est, necesse est illos amari, amorem pertinere ad illos, quorum, &c.

2. Arteriis.] Non arteriis pluribus, sed uni, asperæ nimirum seu laryngi, qui suprema ejus pars est, cujusque ope vox editur.

3. Boando purgant ravim.] Plant, in Prologo Poenuli.

Exurge piaco: fac populo audientiam. Jamadum expello, si tuum officium sciam.

Exerce vocem, quam per viris &

& colis.

Nam, nisi clamabis, tacitum te ob-repet famas.

4. Et tubâ rudore torvior, &c.]

Observa Apuleium hic tubam à buccinâ distinguere, ut & tibiâ à fistulâ. Quidam discrimen tubam inter & buccinam statuunt, quod buccina cornea sit, & litui modo intorta, ciendisque armentis inserviat, tuba verò argentea aut ærea, & adhibeatur ciendis viris, Martique accendendo. At tubam buccinamque promiscuè usurpatam passim invenias.

GM

eatu longinquior. Mitto dicere multorum animalium immeditatos sonores, distinctis proprietatibus admirandos: ut est taurorum gravis mugitus, luporum acutus ululatus, elephatorum tristis barritus, equorum hilaris hinnitus; necnon avium instigati clangores: necnon leonum indignati fremores; ceteræque id genus voces animalium, truces ac liquidæ, quas infesta rabies vel propitia voluptas ciant. Pro quibus homini vox divinitus data, angustior quidem; sed majorem habet utilitatem mentibus, quam auribus delectationem. Quod magis celebrari debet frequentius usurpata, & quidem nonnisi in auditorio, tanto viro præsentante, in hac excellenti celebritate multorum eruditorum, multorum benignorum. Equidem etsi fidibus apprimè callerem, non nisi confertos homines consecraret. In solitudine cantillavit,

3 *Orpheus in silvis; inter delphinas Arion.*

Quippè, si fides fabulis, Orpheus exilio desolatus, Arion navigio præcipitatus. Ille immanium bestiarum delinitor; hic misericordium belluarum oblectator. ambo miserrimi cantores; quia non sponte ad laudem, sed necessariò ad salutem nitebantur. Eos ego impensius ad-

INTERPRETATIO.

tius quàm buccina. Non loquor de vocibus plurimorum animalium inarticulatis, quæ mirabiles sunt ob diversas proprietates: veluti gravis mugitus proprius est taurorum, ululatus argutus luporum, barritus moestus elephatorum, latus hinnitus equorum: sunt quoque cantus avium incitati, & fremitus iracundi leonum: atque alia ejusmodi animalium voces feroces & clara, quas vel incensus furor, vel blanda voluptas excitent. Quarum loco vox à Dea tributa est hominibus minor quidem: at affert plus commodi animis, quàm voluptatis auribus. Quapropter magis colenda est utendo ea sæpius, & sanctè non alibi quàm in concione, præside

tanto viro, in hac illustri frequentia plurimorum doctorum, plurimorum benevolorum. Cerè quamvis scirem egredi fidibus canere, non quærerem nisi magnos cœtus hominum. Cantillavit in solitario loco.

Orpheus in nemoribus, & Arion inter delphinos.

Nempè, si credendum est fabulis, Orpheus exilio relegatus in solitudinem, Arion disturbatus ex navi. Ille mitigator crudelium ferarum; hic oblectator cœtorum misericordium. uterque cantores infelicissimi, quoniam id moliebantur non ultrò ad gloriam sibi parandam, sed necessariò ad suam conservationem. Ego mirarer eos magis, si

NOTÆ.

1. *Leonum indignati fremores.*] Rugitus vulgò dicuntur.

2. *Liquida.*] Lenæ, blandæ, quæ leniter fluunt, cum contrà truces & feroces non fluere, sed magno impetu extrudi, & guttur suâ asperitate radere videantur. & hæ sunt, quas mittit infesta rabies.

3. *Orpheus in silvis, &c.*] Desam-
Apul.

ptus est hic versus ex Pharmaceutriâ, Eclogâ 8. Virgil.

4. *Exilio.*] At voluntario quidem, ad quod se, post amissam Euridicen, hominum pertæsus ultro damnaverat.

5. *Arion navigio præcipitatus.*] Gelius omnem historiam, seu potius fabulam, ex Herodoto refert Noct. Atticarum lib. 16. cap. 19.

K K K K K

mirarer, si hominibus potius quam bestiis placuissent. Avibus hæc
 secreta utique magis congruerint merulis, & lusciniis, & olo-
 ribus. Et merulæ in remotis tesquis fringuliant; lusciniæ in solitu-
 dine Africanâ canticum adolescentiæ garriunt; olores apud avios
 fluvios carmen senectæ meditantur. Enimvero qui pueris, adolescen-
 tibus, & senibus utile carmen promptus est, is in mediis millibus
 hominum canat; ita ut hoc meum de virtutibus Orfiti carmen est;
 serum quidem fortasse, sed serium; nec minus gratum, quam utile
 Carthaginensium pueris, juvenibus & senibus, quos indulgentiâ suâ
 præcipuus omnium proconsul sublevavit; temperatoque desiderio, &
 moderato remedio dedit pueris saturitatem, juvenibus hilaritatem, se-
 nibus securitatem. Metuo quidem, Scipio, quoniam laudes tuas atti-
 gi, ne me impræsentiarum refrænet vel tua generosa modestia, vel
 mea ingenua verecundia. Sed nequeo quin ex plurimis, quæ in te
 meritissimo admiramur, ex his plurimis quin vel paucissima attingam,
 Vos ea mecum, cives ab eo servati, recognoscite,

INTERPRETATIO.

placuissent potius hominibus quàm bel-
 luis. Hæ solitudines certè melius con-
 venerint volucris, merulis, phi-
 lomelis, & cygnis. Etenim merula can-
 tillant in solitudinibus: philomela ca-
 nunt in deserto Africano captivenam
 sua juvenia: cygni moluntur canticum
 sua senectutis in amnis solitariis. At
 qui exhibiturus est canticum conduci-
 bile pueris, juvenibus, & senibus, ille
 debet cantare in mediis millibus ho-
 minum, sicut est hoc meum canticum
 de virtutibus Orfiti, fortasse quidem
 tardum, at serium; nequo minus jucun-
 dum quàm conducibile pueris, adoles-

centibus, & senibus Carthaginensium,
 quos proconsul omnium præstantissimus
 sublevavit suâ benignitate, & modera-
 tâ cupiditate; & modera temperatâ,
 tribuit satietatem pueris, lætitiâ ado-
 lescentibus, & tranquillitatem senibus.
 Vereor quidem, & Scipio Orfitæ, quia
 delibavi tua præconia, ne aut tua no-
 bilis modestia, aut meus natus puer
 dor me nunc coërceat. Verum non pos-
 sum abstinere quin ex plurimis quæ
 iustissimè miramur in te, saltem per-
 pauca delibem ex his plurimis. Vos,
 cives conservati ab eo, agnoscite ea me-
 cum.

NOTÆ.

1. Hæc secreta.] Secreta loca, so-
 litaria, remotiora.

2. In remotis tesquis.] De hac voce
 jam supra Florid. l. 2. quoniam nullus
 in suis tesquis fructus est.

3. Fringuliant.] Et de hoc jam ad
 Apologiam.

4. Canticum adolescentiæ.] Amores
 nempe suos, qui amores adolescentiam
 decet.

5. Olores apud avios fluvios carmen
 senectæ meditantur.] Quod morituri ca-

nant. Ovid. Epist. Didus ad Enean.

Sic ubi fata vocant, udis abjectus in
 herbis

Ad vada Mæandri concinit albus
 Olor.

Hanc esse Cygnorum indolem permulti
 magni nominis auctores tradiderunt, at
 id fabulosum esse multi item docti viri
 affirmant, atque inter hos Plinius l. 10.
 c. 23. Olorum (inquit) moris narratur
 flebilis cantus: falso, ut arbitror ali-
 quot experimentis.

Hic in vulgatis incipit liber quartus Floridorum.

TANTA multitudo ad audiendum conveniſtis, ut potiùs gratulari Carthagini debeam, quòd tam multos eruditionis amicos habet: quàm excuſare, quòd Philoſophus non recuſaverim diſſertare. Nam & pro amplitudine civitatis frequentia collecta, & pro magnitudine frequentiz locus delectus eſt. Præterea in auditorio hoc genus ſpectari debet, non¹ pavimenti marmoratio, ² nec proſcenii contabulatio, nec ſcenæ columbatio: ſed nec culminum eminentia, nec lacunarum refulgentia, nec ſedilium circumferentia: nec quod hic aliàs³ mimus hallucinatur; comædus ſermocinatur; ⁴ tragædus vociferatur; funerepus periclitatur; præſtigiator furatur; hiſtrio geſticulatur: cæterique omnes ludiones oſtentant populo quod cujuſque artis eſt, ſed iſtis omnibus ſuperſeſſis, nihil ampliùs ſpectari debet, quàm convenientium ratio, & dicentis oratio. Quapropter, ut poëtæ ſo-

INTERPRETATIO.

TANTA turba confluxiſtis ad me audiendum, ut debeam potiùs gratulari Carthagini, quòd habeat tot amatores doctrina: quàm me purgare, quòd cum ſim Philoſophus, non abnuarim verba facere. Cætuſ enim congregatuſ eſt reſpondens magnitudini urbiſ, & locus captuſ eſt reſpondens amplitudini cætuſ. Inſuper in huiuſmodi concione conſideranda ſunt, non ſtratum marmoreum, nec tabulata proſcenii, nec columna ſcena: ſed neque ſublimi-

tas faſtigiorum, nec ſplendor laqueariorum, neque ambituſ ſediliorum, neque quòd hic modo mimuſ decipitur, comæduſ diſſertit, tragæduſ clamat, ſumambuſ verſatur in diſcrimine, circulator ſubripit, hiſtrio geſticulatur, & omneſ alii ſcenici monſtrant populo quòd ſpectat ad ſuam cujuſque artem. veriorum, omiſſiſ iſis omnibuſ, nihil aliud conſiderandum eſt, quàm ingenium confluentium, & ſermo diſſertantiſ. Quare, quemadmodum poëta ſolent hic ſu-

NOTÆ.

1. *Pavimenti marmoratio.*] Marmorea pavimenta quibuſ ſolum ſternitur, marmoratum, apud Vitruvium, eſt marmor tuſſam calce admixtâ, quo utebantur veteres in tectoriis.

2. *Nec proſcenii contabulatio, nec ſcena columbatio, &c.*] Theatri deſcriptionem vide apud Vitruvium l. 3. c. 6. & ſequentibuſ.

3. *Mimus hallucinatur.*] Obſerva verbum hallucinari activâ ſignificatione hic uſurpari pro eo quòd eſt fallere, decipere, cum vulgo ſignificet decipi.

4. *Tragæduſ vociferatur.*] Dum re-

hementiores mover affectuſ, quòd in tragædiis ſolet.

5. *Iſtis omnibuſ ſuperſeſſiſ.*] Dicitur tamen ſuperſedere aliqua re, non aliquam rem. at multa ſibi indulget Apuleiuſ, quin & cum accuſativo conſtructum hoc verbum reperio apud Gellium Noctium Atticarum l. 2. c. 29. *Aliâ luce ortâ avuſ in paſtum proſectûſ eſt.* Cognati & affines operam quam dare rogati ſunt ſuperſedent, unde & opera ſuperſeſſâ dici potuiſſet, quomodo hic omnibuſ ſuperſeſſiſ.

KKKK ij

sent, hic ibidem varias civitates substituere; ut ille Tragicus, qui in theatro dici facit:

Liber, qui angusta hæc loca² Cytharonis colis;
item: ille comicus, qui

Quam parvam partem postulat Plantus loci
4 De vestris magnis atque amoenis mœnibus,
Athenas quo sine architectis conferat:

non secus & mihi liceat nullam longinquam & transmarinam civitatem hîc, sedem ipsius Carthagini vel curiam vel bibliothecam substituere. Igitur proinde habetote, si curiâ digna protulero; ut si in ipsâ curiâ me audiatis: si erudita fuerint; ut si in bibliothecâ legantur. Quod utinam mihi pro amplitudine auditoriî proluxa oratio suppetere, ac non hîc maximè⁶ clauderet, ubi me facundissimum cuperem! Sed verum verbum est prof. &c., quod aiunt: ⁷ Nihil quidquam ho-

INTERPRETATIO.

gere diversas urbes, veluti ille Tragicus, qui inducit histrionem dicentem in theatro:

Bacche, qui habitas hæc sancta loca Cytharonis.

Item ille comicus, qui dicit:

Plautus poscit sibi perexiguam portionem loci

Ex vestris amplis & pulchris muris, In quam transferat Athenas absque architectis:

similiter fas sit mihi quoque ponere hic nullam quidem remotam & transma-

rinam urbem, verum vel senatum, vel Bibliothecam ipsius Carthagini. Ergo, si pronuntiare verba digna senatu; itidem ea existimato, ac si auscultetis me in ipso senatu: & si ea, quæ dixerò docta fuerint, accipite ea, ut si recitentur in Bibliothecâ. Atque utinam mihi parata esset longa oratio respondens magnitudini auditoriî: neque hic finiretur, ubi optarem me esse eloquentissimum! At verum est cerè quod vulgò dicitur: Nihil adeo fortunatum

NOTÆ.

1. *Ille Tragicus.*] Cujus Tragici sit versus quem subjungit, dicere mihi in promptu non est.

2. *Cytharonis.*] Mons est Boeotiz Baccho Sacer in quo ejus Orgia celebrantur Ovid. 3. Metam. 1.

Vadis ubi festus faciendâ ad sacra Cytharon

Cantibus & clarâ bacchantum voce sonabat.

3. *Ille Comicus.*] Plautus in Truculentio, ex cuius Prologo desumpti sunt versus sequentes.

4. *De vestris magnis atque amoenis mœnibus.*] Hoc est, de amplâ vestrâ & amoenâ urbe mœnibus cinctâ, contentens pro contento.

5. *Sine architectis.*] Sana lectio est. Nugantur qui aliud quæzunt; sine ar-

chitectis. est sine operâ architectorum, qui Athenas ipsas destruunt, & translatâs illinc lignis, lapidibus, aliâque omni materiâ, eas hic ædificant denuò, quod Plauto cerè ad exhibendam suam comœdiam necesse non erat, cum satis esset si spectatores animo fingerent se esse Athenas.

6. *Clauderet.*] Si sincera sit lectio, claudere hic neutraliter sumitur pro d-finere. at Rom. habet clauderetur, quod melius esse mihi videtur. Colvins claudere, hic pro claudicare positum autumat. sed favet meæ interpretationi quod suprâ dixit: utinam pro amplitudine auditoriî proluxa oratio suppetere. Brevis enim & cito desinens oratio melius opponitur proluxâ, quam claudicans.

7. *Nihil quidquam, &c.*] Sic Plautus

mihi tam prosperum divinitus datum, quin ei tamen admixtum sit aliquid difficultatis; ut etiam in amplissima quaque latitiam subire quæpiam vel parva querimonia, conjugatione quâdam mellis & fellicis. ¹ Ubi uber, ibi tuber. Id ego cum aliis tum etiam nunc impræsentiarum usu experior. Nam quanto videor plura apud vos habere ad commendationem suffragia; tanto sum ad dicendum nimis reverentiam vestri contator. Et qui penes extraneos sæpenuerò promptissime disceptavi, idem nunc penes meos hæsito: ac mirum dictum, ipsis illecebris deterreo, & stimulis refrænor, & incitamentis cohibeor. An non multa mihi apud vos adhortamina suppetunt: qui sum vobis nec Lare alienus, nec pueritiâ invisatus, nec magistris peregrinus, ² nec sectâ incognitus, nec voce inauditus, nec libris illatus improbatu-ve? Ita ³ mihi & patriâ in concilio Africæ, enimverò & pueritiâ apud vos, & magistris vos. Et secta, licet Athenis Atticis confirmata, tamen hic inchoata est: & vox mea ⁴ utraq; linguâ jam vestris auribus ante proximum sexennium probè cognita.

INTERPRETATIO.

concessum esse à Diis, cui nihilominus aliqua difficultas non sit conjuncta: ita ut etiam in maximâ quâque hilaritate lateat aliqua saltem exigua querela materia, quâdam commixtione dulcedinis & amaritudinis. Ubi est mamma, ibidem est tumor. Ego hoc usu sensi aliis, & sentio nunc maxime. Etenim quod videor habere plura suffragia apud vos ad laudem, eo sum timidior ad differendum, quia nimis revereo vos. Atque ego, qui sapiens disputavi parvissimè apud exteros, nunc hæreo apud meos populares: & quod mirandum est, avocor à dicendo ipsis allestamentis, retardo ipsis investigationibus, &

coërceor ipsis stimulationibus. Nonne sunt mihi penes vos plurima hortamenta: cum non sim domo extraneus vobis, & sapiens visus sim à vobis dum essem puer, & habuerim magistros apud vos, neque ignoretis meam sectam, & audiveritis jam me dicentem, & legeritis ac probaveritis meos libros? Sic mihi & patriâ est in sinibus Africa, sed & pueritiâ quoque mea apud vos translata est, & vos fuistis mei magistri, & Philosophia mea, quamvis sit corroborata Athenis Atticis, nihilominus hic sumpsit exordium: & mea vox jam est optime nota vestris auribus in utraq; linguâ plusquam à sex annis,

NOTÆ.

gus, Amphitruone: Ita quoque comparatum est in astate hominum, ita diis placitum; voluptati ut merer comes consequatur. Lucret. lib. 4.

medio de fonte leporum

Surgit amari aliquid.

1. Ubi uber, ibi tuber.] Proverbium est, cujus sensus: commodum absque incommodo non inveniri. Ubra enim percommoda sunt, quippe quibus infantes aluntur: at hoc habent molestiæ, quod turgida sint, & nutricibus in multis obcunadis manibus suo tumore incom-

modent.

2. Nec sectâ incognitus.] Nec ignoretis quam sectam profitear, cujus Philosophi me sectatorem feram, Platonis scilicet.

3. Mihi & patriâ in concilio Africa.] Scribe in consilio & Africam propriè dictam hic intellige. noster in Apologiâ: De patriâ mea verò, quod eam sitam Numidia & Getulia in ipso consilio meis scriptis ostendisti, &c.

4. Utrâque linguâ.] Græcâ & Latinâ.

KKKKK ii]

Quin & libri mei non aliâ ubique laude clariùs censentur, quàm quòd iudicio vestro comprobantur. Hæc tanta ac totjuga invitamenta communia non minùs vos ad audiendum prolestant, quàm me ad dicendum retardant : faciliusque laudes vestras alibi gentium, quàm apud vos prædicarim : ita ¹ apud suos cuique modestia obnoxia est; apud extrarios autem veritas libera, semper adèò & ubique vos quippè ut parentes ac primos magistros meos celebro, mercedemque vobis rependo: non illam, quam Protagoras sophista pepigit, nec accepit; sed quam Thales sapiens nec pepigit, & accepit. Video quid postuletis, ² utramque narrabo. ³ Protagoras quidam sophista fuit longè multifcius, & cum primis Rhetoricæ repertis perfacundus : ⁴ Democriti Physici civis æquævus. Inde ei suppeditata doctrina est. Eum Protagoram aiunt cum suo sibi discipulo Evathlo ⁵ mercedem nimis uberem conditione temerariâ pepigisse : ut sibi tum demùm id argenti daret,

INTERPRETATIO.

Libri quoque mei non magis celebrantur ubique ullâ aliâ gloriâ, quàm quòd approbantur vestrà sententiâ. Hac tanta ac tam multiplici illectamenta communia non minus vos alliciunt ad audiendum, quàm remorantur me à differendo, & facilius celebraverim vestra præconia apud alias gentes, quàm apud vos. Sic modestia cœrctia est libera apud exteros. Etenim prædico vos semper & ubique tanquam parentes meos & primos infirmatores, & reddo vobis remunerationem non illam, quam

Protagoras sophista patus est, nec tu-
men tulit: sed quam Thales sapiens
non patus est, & tulit. Intellego quid
poscaris, exponam quæ fuerint hæc dæ-
premia. Fuit quidam sophista Protago-
ras longe doctissimus: & eloquentissimus
pro initio Inventionis Rhetoricæ: civis
& aequalis Democræii Physici. à quo
hausit scientiam. Ferunt hunc Protago-
ram patrum fuisse cum suo discipulo
Euathlo nimis amplam mercedem sub
conditione imprudenti: nempe ut tunc
demum sibi persequeret illam pecuniam,

N O T E.

1. *Apud suos cuique.*] Vulg. *apud vos* male. Stevvechio debetur hæc emendatio.

2. *Protagoras.*] Patrem habuit Artemonem, seu ut quidam volunt Mæandrum, ut refert Lærtius lib. 6. in ejus Virâ. Ob principium cujusdam sui operis (quod sic se habebat *οὐκ εἶδεν οὐκ εἶδεν οὐκ εἶδεν* , *οὐκ εἶδεν οὐκ εἶδεν* , *οὐκ εἶδεν οὐκ εἶδεν* . πολλὰ γὰρ τὰ καλόντα εἶδεν , ἥ τε ἀδελφεῖ , καὶ βροτῶν δὲ ὁ κλος τῶ ἀδελφῶν . De Diis quidem statimare nequeo an sint , necne . sunt enim plurima quæ id scire prohibeant . quippe & summa rei incertitudo , & brevis hominis vita .) pulsus ab Atheniensibus est , librique illius in foro sub præconis voce à singulis qui illos habebant investigati.

3. *Democriti Physici Civis.*] Abderites enim fuit Protagoras, ut tradidit Heraclides Ponticus in libris *ἑρμῶν*. Eupolis tamen in Tragediâ quæ inscribitur, *Κίλακας*, eum facit Teium, hoc versu :

Ἐνδοθεν μὲν ὁ Πρωταγόρας ὁ Τηϊεύς.
Intus quidem est Protagoras Teïus.

4. *Inde ei suppeditata doctrina.*] Audivit enim Democritum, ut refert Laërtius.

g. *Mercedem nimis ubiorem.*] Laertius ait cum primum pro mercede minas centum exegisset. Ceterum de conditione cum Evathlo pactâ nihil habet. Sed iuxta Evathli cum Protagora ita refert, ut infra dicitur. At Gell. l. 9, c. 10. rem sic prosus narrat, ut hic Apuleius.

si primo tyrocinio agendi penès Judices vicisset. Igitur Evathlus postquam cuncta illa exorabula judicantium, & decipula adversantium, & artificia diceantium, versutus alioquin¹ & ingeniatus ad astutiam, facile perdidicit; contentus scire quod concupierat, cepit nolle quod pepigerat: sed callidè neſcendis moris frustrari magistrum, diutulèque nec asserere velle, nec reddere; usque dum Protagoras eum ad Judices provocatum, expositàque conditione quà docendum receperat, anceps argumentum ambifariam proposuit.² Nam, Sive ego vicerò, inquit, solvere mercedem debebis ut condemnatus; seu tu viceris, nihilominus reddere debebis ut pactus, quippè qui hanc primam causam penès Judices viceris. Ita, si vincis, in conditionem incidisti; si vinceris in damnationem. Quid quæris? Ratio conclusa Judicibus acriter & invincibiliter videbatur. Enimverò Evathlus, utpote tanti veteratoris perfectissimus discipulus, biceps illud argumentum retorſit. Nam, si ita est, inquit, neutro, modo quod petis, debeo. Aut

INTERPRETATIO.

cum superior evaſſet apud Judices in primâ causâ, quam oraret. Evathlus ergo callidus aliis & indolis prone ad vaſritiem, cum facili didiciſſet cuncta illa artificia ſeſtendorum Judicum, & fallendorum adverſariorum, & astutius orantium: ſat habens ſcire quod optaverat, cepit nolle præſtare quod promiſerat: ſed fraudare præceptorem ſuum, tam protrahendo aſtute, & diutius neque velle negare, neque perſolvere; donec Protagoras vocavit eum in juſ, & explicatâ conditione, quâ aggreſſus fuerat eum erudire, protulit argumentum utrimque ambiguum. Nam, inquit, ſeu

superior fuero cauſâ, cogèris perſolvere mercedem, utpote dampnatus: ſeu tu ſuperaveris me, debebis tamen eam præſtare ex pacto, utpote qui ſuperior fuor apud Judices in hac primâ lite. Sic, ſi ſuperas, lapſus es in conditionem pacto tuo poſitam: ſi ſuperaris, in condemnationem. Quid vis ampliùs? Concluſo videbatur Judicibus illata ſolertè & ineluctabiliter. At enim Evathlus, quippè qui eſſet præſtantiſſimus diſcipulus magiſtri tam vaſtri, convertit in eum illud argumentum anceps. Si enim ſic ſe res habet, inquit, nullatenus debeo tibi quod poſtulas. Nam, vel te

NOTÆ.

1. *Et ingeniatus.*] Hoc etiam vocabulo utitur Plautus in Milite glorioſo. Act. 3. ſcen. 1.

Idem Dives diſperſiſſe vitam humanam aquum fuit,

Qui leſo ingeniatuſ eſſet, vitam longinquam darent:

Qui improbi eſſent & ſcèleſti, iis adimerent animam cito.

Cellius quoque Noſt. Artic. 1. 12. c. 1. *Qua, malum, igitur ratio eſt, nobilitatem iſtam nati modo hominis, corpufque & animum bene ingeniatiſ primor. diſ inchoatum inſervio degenerique alimentis laſſis alieni corrumpere?*

2. *Nam ſive ego vicerò, inquit.*] Lærtius

Argumentum Protagoræ tantum reſert, nec meminit Evathli reſponſionis. Fertur, inquit Lærtius, cum mercedem aliquândo exigeret, Evathluſque illius diſcipulus diceret, ſed nondum quidquam vici, dixiſſe: εἰδὼς ὅτι μὴ εἰς τὴν πόλιν ἔρχομαι. Ἐν τῇ πόλει οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ὃς οὐδὲν ἔδωκεν. At ego quidem ſi vicerò, neceſſe eſt me accipere quia vici: ſi verd tu viceris, etiam ſponteſt me capere, quia tu viceris. Quod quidem conditionem Protagoræ inter & Evathlum priùs pactam innuit, quamvis Lært. nullam ejus priùs fecerit mentionem.

enim vinco, & iudicio dimittor: aut vincor, & pacto absolvor, eâ quo non debeo mercedem, si hanc primam causam fuero penes Iudices victus. Ita me omni modo liberat, & si vinco, conditio; si vincor, sententia. Nonne vobis videntur hæc sophismatum argumenta obversa invicem vice spinarum, quas ventus convolverit, inter se hærrere, paribus utrimque aculeis, simili penetratione, mutuo vulnere? Atque ideo merces Protagoræ tam aspera, tam senticosa, versutis & avaris relinquenda est. Cui scilicet multo tanto præstat illa altera merces, quam Thalem memorant suasisse. Thales Milesius ex septem illis sapientiâ memoratis viris facile præcipuus fuit, enim geometrix penes Graios primus repertor, & naturæ rerum certissimus explorator, & astrorum peritissimus contemplator, maximas res parvis lineis reperit: temporum ambitus, ventorum flatus, stellarum meatus, tonitruum sonora miracula, siderum obliqua curricula, Solis annua reverticula: idem Lunæ vel nascentis incrementa, vel senescentis dispendia, vel delinquentis obstacula. Idem sanè jam proclivi senectute divinam rationem de Sole commentus est, quam equidem non di-

INTERPRETATIO.

supero, & dimittor causâ: vel superor, & liberor pacto, juxta quod non debeo mercedem, si superatus fuero apud Iudices in hac primâ lite. Sic, si supero, decretum Iudicum me omnino absolvit: si autem superor, conditio nostro pacto lata me absolvit. Nonne hac argumenta sophistica videntur vobis in se mutuo conversa instar spinarum, quas ventus convolverit, sibi invicem impingi aculeis ab utraque parte aequalibus, pari confusione, plagâ reciproca? Proptereaque merces Protagoræ tam horrida, tam spinosa, permittenda est calidius & avaris, quâ nimirum longè excellentior est hæc altera merces, quam Thales feritur postulasse sibi reddi. Tha-

les Milesius fuit facile princeps illorum septem virorum celebratorum ob sapientiam. nam fuit primus inventor Geometria apud Græcos, & accuratissimus observator rerum naturalium, & doctissimus speculator siderum, invenit lineis exiguis res maximas: putâ circuitus temporum, flamina ventorum, vias siderum, admirandos fragores tonitruum, obliquos meatus astrorum, annuas revolutiones Solis: præterea vel augmenta nova Luna, vel decrementsa veterascens, vel obitus deficientis. Ille idem jam vergente senectâ excogitavit divinum inventum de sole, quod ego quidem non tantum didici, sed etiam

NOTÆ.

1. Si vinco, conditio; si vincor, sententia.] Præpofferè. Repone meo periculo. Si vinco, sententia: si vincor, conditio. Hoc est, si vinco, sententia iudicis me liberat, si autem vincor, liberat me pacta inrer nos conditio ex qua nihil debeo nisi primam causam vicero. Tum iudices (inquit Gellius) dubiosum hoc inexplicabile esse, quod utrimque dicebatur, rati, ne sententia sua, utramcunque in partem dicta esset, ipsa sese

rescinderet, rem in iudicatum reliquerunt: causamque in diem longissimam distulerunt.

2. Geometria penes Graios primus repertor.] Cujus scientiæ præcepta ab Ægyptiis hauserat, ut refert Laërtius in ejus Vita quem vide.

3. Vel delinquentis obstacula.] Tectum: quæ, cum media solem inter & lunam intercedit, tenebras offundit huic sideri.

fieri

dicti modò, verùm etiam experiundo comprobavi : quotiens Sol magnitudine suâ circum, quem permeat, metiatur. Id à se recens inventum Thales memoratur edocuisse² Mandraytum Prienensem, qui novâ & inopinatâ cognitione impendio delectatus, optare jussit quantum vellet mercedem sibi pro tanto documento rependi. Satis, inquit Thales sapiens, mihi fuerit mercedis, si id, quod à me didicisti, cum proferre ad quospiam cœperis, tibi non adsciveris; sed ejus inventi me potius quàm alium repertorem prædicaveris. Pulchra merces prorsum, ac tali viro digna, & perpetua. Nam & in hodiernum, ac dehinc semper, Thali ea merces persolvetur ab omnibus nobis, qui¹⁰ ejus cœlestia studia verè cognovimus. Hanc ego vobis mercedem, Carthaginenses, ubique gentium dependo, pro disciplinis quas in pueritiâ sum apud vos adeptus. Ubique enim me vestræ civitatis alumnum fero; ubique vos omnimodis laudibus celebro; vestras disciplinas studiosius percolo; vestras opes gloriosius prædico; vestros¹⁵ etiam Deos religiosius veneror. Nunc quoque igitur principium mihi apud vestras aures auspiciatissimum³ ab Æsculapio Deo capiam, qui

INTERPRETATIO.

confirmavi experientiâ; nempe quoties Sol mensuret suâ latitudine circum quem percurrit. Hoc à se nuper repertum Thales dicitur ostendisse Mandrayto Prienensi, qui vehementer delectatus hac novâ & inexpectatâ observatione, præcepit ei ut peteret, quantum primum vellet sibi persolvere pro tanto documento. Satis præmii mihi erit, inquit Thales sapiens, si, quando incipies exponere aliquibus, id quod doctus es à me, non attribueris illud tibi, sed celebraveris me tanquam auctorem ejus reperti, potius quam alium. Egregium planè præmium, & dignum tali viro, & ater-

num. Nam & nunc, & in posterum, semper reddetur id præmium Thaleti à nobis omnibus, quibus verè perspecta sunt ejus studia cœlestia. Ego, ô Carthaginenses, persolvo vobis hoc præmium apud omnes nationes pro scientiis, quas acquisivi apud vos dum essem puer. Nam ubique dico me educatum fuisse in vestra urbe, ubique effero vos omnimodis præconiis; diligentius colo vestras artes; gloriosius jacto vestras divitias; adoro etiam religiosius vestra Numina. Ego nunc etiam sumam mihi faustissimum exordium apud vestras aures à Deo Æsc,

NOTA.

1. Quotiens Sol magnitudine suâ circum quem permeat metiatur.] Hoc est, quotam circuli illius partem occupet Solis diameter, seu quot sit minorum. Hujus solaris diametri mensuræ Laërtius in Thaletis Vitâ nusquam meminit, at aliud refert ejusdem Thaletis de magnitudine Lunari & Solari inventum; Lunarem nimirum Solaris esse tantum septingentesimam & vicesimam.

2. Mandraytum Prienensem.] Neque hujus meminit Laërtius, Cod. Flor. habet Mandritum.

Apul,

3. Ab Æsculapio Deo, qui arce vestra Carthaginis.] Tertullianus: In ipsis denique templis Deum judicem imploras sub Æsculapio stans. Fuit quoque urbis Ocenium tutelare numen Æsculapius, templumque habuit nobile Oca, ut jam observavi ad Apologiam, ad hæc verba: Ea disputatio celebratissima est, vulgo legitur, in omnium manibus versatur, non tam facundiâ meâ, quam mentione Æsculapii religiosi Ocenisibus commendata.

LLIII

arcem vestræ Carthaginis indubitabili numine propitius respicit. Ejus Dei hymnum Græco & Latino carmine vobis hîc canam, jam illi à me dedicatum. Sum enim non ignotus¹ illius sacricola, nec recens cultor, nec ingratus antistes: ac jam & prorsâ & vorsâ facundiâ veneratus sum; ita ut etiam nunc hymnum ejus utrâque linguâ canam.

5 cui dialogum similiter Græcum & Latinum prætexui: in quo sermon-
cinabuntur Sabidius Severus, & Julius Persius: viri & inter se mutuò,
& vobis, & utilitatibus publicis meritò amicissimi, doctrinâ & elo-
quentiâ & benivolentiâ paribus: incertum modestiâ quietiores, an
10 industriâ promptiores, an honoribus elatiores. Quibus cùm sit sum-
ma concordia; tamen hæc sola æmulatio, & in hoc unum certamen
est, uter eorum magis Carthaginem diligat: atque summis medulli-
tûs viribus contendunt ambo; vincitur neuter. Eorum ego sermonem
ratus & vobis auditu gratissimum, & mihi compositu congruentem,
15 & dedicatu religiosum, in principio libri * facio quemdam ex his, qui
mihi Athenis condidicere, percontari à Persio Græcè, quæ ego pridie
in templo Æsculapii differuerim: paulatimque illis Severum adjungo.
cui interim Romanæ linguæ partes dedi. Nam & Persius, quamvis
& ipse optimè Latine possit, tamen hodie nobis ac vobis² Atticif-
20 sabit.

INTERPRETATIO.

*culapio, qui favens insuetur certâ pra-
sentia arcem vestra Carthaginis. Hic con-
cinam vobis hymnum illius Dei versi-
bus Græcis & Latinis, jam illi conse-
cratum à me. Nam sum cultor ejus sa-
crorum non obscurus, & adorator non
novus, & Pontifex non displicens Deo;
& jam colui eum Oratione solutâ &
scriptâ; sicut nunc quoque concinam hym-
num ejus utrâque linguâ, cui praposui
colloquium pariter Græcum & Latinum:
in quo colloquentur Sabidius Severus,
& Julius Persius: viri amicissimi & sibi
invicem, & vobis, & publicis commo-
dis, aquali scientiâ & facundiâ, &
benignitate: dubium est an paciores
moderatione suâ, an expeditiores suâ
solertiâ, an sublimiores dignitatibus.*

*Qui cum sint valdè unanimes, tamen ri-
vales sunt, & contendunt in hoc solum,
uter eorum plus amet Carthaginem: &
in hoc quidem certant uterque ex totis
penitibus viribus; ac neuter superatur.
Ego existimans eorum orationem futu-
ram esse & vobis jucundissimam aus-
cultatu, & dignam quam componerem,
& satis piam ut eam consecrarem, initio
libri induco quendam ex meis condisci-
pulis Athenarum, quarentem Græcè à
Persio, quam ego disputaverim pri-
die in ade Æsculapii: sensimque addo
eis Severum, quem interea induco lo-
quentem linguâ Romanâ. Persius enim
Atticè loquetur nobis ac vobis, tamen
ipse quoque possit perbene loqui Latine.*

NOTÆ.

1. *Illius sacricola.*] Sic emendavit
Guilhelmus in Miscellis Quæstionibus
c. 4. prius erat *illius agricola*, ineptè.
2. *Facio quemdam ex his qui.* &c.
percontari.] Similiter suprâ: ut ille Tra-
gicus qui in Theatro dici facit, &c.

3. *Atticissabit.*] Plaut. in Prologo
Menæchmorum:
*Atque adeo hoc argumentum Gracif-
sat, tamen
Non atticissat, verum Sicilicissat.*

XIX.

ASCLEPIADES ille, inter præcipuos Medicorum, si unum Hippocratem excipias, cæteris princeps, primus etiam vino opitulari ægris reperit: 2 sed dando scilicet in tempore. cuius rei observationem probe callebat: ut qui diligentissimè animadverteret venarum pulsus inconditos, vel prævaros. Is igitur, cum fortè in civitate sese reciperet, & rure suo suburbano rediret; aspexit 4 in pomæriis civitatis ingens locatum, plurimos homines ingenti multitudine, qui exequias venerant, circumstare omnes tristissimos & obsoletissimos vestitu. Propius accessit, ut etiam incognosceret, more ingenii humani, quisnam esset; quoniam percontanti nemo responderat. An verò ut ipse 5 aliquid in illo ex arte deprehenderet. Certè quidem 10 jacenti homini ac propè deposito Fatum abstulit. Jam miseri illius 6 membra omnia aromatis perspersa. jam os ipsius unguine odoro

INTERPRETATIO.

ILL.E. Asclepiades, inter primarios medicos, reliquorum primus, si demas solum Hippocratem, invenit etiam primus vino mederi agrotantibus; at prabendo illud ipsi tempestivè. quod optimè sciebat explorare: utpote qui accuratissimè observaret pulsus arteriarum inordinatos aut valde depravatos. Ille ergo cum forte rediret in urbem, & reverteretur ex pradio suo suburbano, vidit magnum funus positum in pomæriis urbis, per multos homines magnà turbà, qui præ-

secuti fuerant funus, circumstare ipsum cunctos tristissimos & sordidissimè indutos. Accessit propius, ut, juxta indolem hominum, sciret etiam qui nam esset, quia nemo responderat ipsi, cum id sciscitaretur. Aut potius ut ipse ope sua foientia animadverteret aliquid in eo. Sane quidem dispulit mortem ab illo homine strato, ac pœnè jam cumulo. Omnes artus illius infortunati jam exant respersti aromatis. facies ejus jam erat uncta un-

NOTA.

2. Primus etiam vino opitulari ægris reperit.] De Asclepiade hoc medico Plin. l. 7. cap. 37. Summa autem Asclepiadi Prusensi (fama fuit) condita novà scitè, spratis legatis & pollicitationibus Mithridatis regis, repertà ratione quā vinum ægris medetur, relato è funere homine & servato: sed maxime sponse factà cum fortunà, ne medicus crederetur, si unquam invalidus ullo modo fuisset ipse: & victor supremà in senectà lapsu scalarum exanimatus est. Cn. Pompeii familiaris fuit. De ipso, deque ejus scitè vide plura apud Corn. Celsum in proœmio operis.

2. Sed dando scilicet in tempore.] De eodem Asclepiade Scribonius Largus in præfat. lib. de composuit. medicament,

Ille enim febricitantibus, vitiiisque præcipitibus correptis, quæ d'εῖν πᾶν Gracii cum, negavit medicamenta danda, quia cito vinoque apio interdum dato remediari tutius eos existimavit.

3. In civitatem.] Romam.

4. In Pomæriis civitatis.] Rectè. Funera enim in urbe facere vetitum lege XII. tabularum: Hominem mortuum in urbe ne sepelito, neve urito.

5. Aliquid in illo ex arte deprehenderet.] Ex quo cognosceret an viveret. Vide Cornelium Celsum in proœmio operis.

6. Membra omnia aromatis perspersa. &c.] Ex more antiquorum, ad lethalem illum foctorem abigendum. Virg. l. 6. Æneid. in Miseni funere.

corpusque lavant frigentis & ungunt.

LLIII ij.

delibutum, ¹ jam eum pollinctum, ² jam cœnæ paratum contempla-
tus, eum diligentissimè quibusdam signis animadvertit. etiam atque
etiam pertractavit corpus hominis: & invenit in illo vitam laten-
tem. Confestim exclamavit, vivere hominem. procul ergo faces abi-
gerent, procul ignes amolirentur; rogam demolirentur, ³ cœnam fera-
lem à tumultu ad mensam referrent. Murmur intereà exortum. par-
tim medico credendum dicere; partim etiam irridere medicinam.
Postremò, propinquis etiam omnibus invitis, ⁴ quòd-ne jam ipsi
hereditatem habebant, an quòd adhuc illi fidem non habebant: ægrè
tamen ac difficulter Asclepiades impetravit brevem mortuo dilatio-
nem. Atque ita vespillonum manibus exortum, ⁵ velut ab Inferis,
postliminiò domum retulit, confestimque spiritum recreavit: confe-
stimque animam in corporis laubulis delitescentem quibusdam me-
dicamentis provocavit.

INTERPRETATIO.

guento suaveolente; cum considerasset at-
tentissimè eum jam unctum, & jam
preparatum siliernio deprehendit ali-
qua indicia vitæ in eo. Contraſta-
vit sapiens corpus hominis; & reperit vi-
tam delitescentem in ipso. Statim ex-
clamavit eum vinum esse. Igitur arce-
rent tadas, removerent flammæ destrue-
rent pyram reportarent epulum funebre
à sepulchro ad mensam. Interim oritur
strepitus, alii dicunt fidem habendam
esse medico, alii etiam deident me-

dicinam. Denique Asclepiades exoravit
brevem moram mortuo, ægrè nihilomi-
nus & difficultatem invitis quoque cum-
ctis ejus cognatis dubium an quia ipsi jam
occupaverant ejus hereditatem, an verò
quoniam nondum ipsi credebant. Et sic
eremptum à manibus vespillonum, &
tanquam ob orco, reportavit eum domum
postliminio, & statim resocillavit ei spi-
ritum, statimque excitavit quibusdam
medicaminibus animam reconditam in
latebris corporis.

NOTÆ.

Tertull. de Resurrect. carnis: Proinde
enim & corpora medicata condimentis,
sepultura Mausoleis, & monumentis
sequestrantur.

1. Jam eum pollinctum.] Hoc est
unctum, & odoratis herbis factum, lintea-
minibusque involutum. hoc enim est
pollinci, & pollinctores qui cadavera
sic curabant. Plaut. in Prologo Pœnuli.

Nam mihi pollinctor dixit, qui eum
pollinxerat.

2. Jam cœna paratum.] Novissimæ
cœnæ feræ, quæ siliernium dicebatur.

3. Cœnam feralem à tumultu ad mensam
referrent.] Hinc patet cœnam illam fe-
ralem juxta ipsum rogam citari solitam.

4. Quòd-ne jam ipsi hereditate habebant.] Lips. Elect. l. 2. cap. 11. vult hic
legi non habebant, sed habebant, hoc
est, inhiabant hereditati.

5. Velut ab inferis postliminio domum
retulit.] Similiter 10. Metam. Ecce pa-
ter suis ipse manibus cooperculo capuli
remoto, commodum discussu mortifero
sepore, surgentem postliminio mortis de-
prehendit filium. Ubi vide notam, p. 317.

XX.

SAPIENTIS viri super mensam celebre dictum est : Prima, inquit, cratera ad sitim pertinet, secunda ad hilaritatem, tertia ad voluptatem, quarta ad insaniam. Verum enimverò Musarum cratera, versâ vice, quanto crebrior quantoque meracior, tanto propior ad animi sanitatem. Prima cratera 2 Litteratoris rudatatem eximit : secunda Grammatici doctrinâ instruit : tertia Rhetoris eloquentiâ armat. Haftenus à plerisque potatur. Ego & alias crateras Athenis bibi : 3 Poëtica commentam, 4 Geometrica limpida, Musicae dulcem, 5 Dialecticae austerulam : enimverò universae Philosophiae inexplibilem scilicet, nectaream. 6 Canit enim Empedocles carmina, 7 Plato dialogos, 8 Socrates hymnos, 9 Epicharmus modos,

INTERPRETATIO.

EXTAT insignis sententia sapientis viri de mensâ : Primum, inquit, poculum spectat ad sitim sedandam, secundum ad latitiam, tertium ad delectationem, quartum ad furorem. At enim Musarum poculum à contra quo sapius iteratur, & purius bibitur, eo magis accedit ad sanitatem mentis. Primum poculum quod est litteratoris, auferit pueri ignorantiam : secundum, quod est Grammatici, erudit

scientiâ : tertium quod est Rhetoris, instruit facundiâ. Plerique huc usque tantum bibunt. Ego hausi etiam alia pocula Athenis : Poëtica fabulosum, Geometrica clarum, Musica suave, Dialectica acerbiusculum : sed enim totius Philosophia nunquam satians nempe, & nectareum. Nam Empedocles composuit versus, Plato colloquia, Socrates canticâ, Epicharmus modulos, Xenophon hi-

NOTÆ.

1. Sapiientis viri super mensam celebre dictum est : Prima inquit cratera, &c.] Laërtius in Vitâ Anacharidis, hoc ejus dictum refert, τὸ ἀμυλὸν τῆς φέρης βότρυς, τὴν ἀμύσην, ἡ δὲ οὖν : τὴν δὲ οὖν μέδης : τὴν τριτὴν, ἀνδίας, vitem uvas tres ferre : primam voluptatis, secundam ebrietatis, tertiam mororis. Vetus Poëta apud Suidam, in voce οἶνος, non tres, neque quatuor, sed decem crateras memorat, & decimum facit μάσας.

2. Litteratoris.] Litterator est legendi Magister qui pueros docet litterarum characteres dignoscere, & sonos, quorum illi signa sunt, visis iis proferre. Et illi primam puerorum imperitiam tollunt.

3. Poëtica commentam.] Corruptus videtur hic locus, at restituere in promptu non est. Interim interpretatus sum fabulosam. Veti etiam potuit inventricem, aut excogitatricem. Certè quæcunque sit hujus loci vera scriptura, hic debuit esse ejus sensus,

4. Geometrica limpida.] Rectè. Evidentia enim & perspicuitas hujus est disciplinæ propria, quippe quæ nihil affumat quin illud demonstret.

5. Dialectica austerulam.] Ob argumentorum & argutiarum & captionum sentes, quibus horret tota.

6. Canit enim Empedocles carmina.] Laërt. in ejus Vitâ ait, quæ ille de Naturâ deque expiationibus scripsit, ad quinque millia versuum pertingere : quæ verò de medicinâ, ad sexcentos. Item scripsisse Tragedias & Xerxis transitum versibus, atque alia poemata.

7. Plato Dialogos.] Numero quinquaginta sex scripsisse eum testatur Laërt. in ejus Vitâ, quos etiam singillatim recenset.

8. Socrates Hymnos.] Laërt. refert ipsi à nonnullis tanquam auctori tribui Pœana quendam, cujus initium, Ἀλλ' Ἀπὸλλων χαίρει, & Ἀρτὺς παῖδ' κλεινὸν. Hoc est, *Salve Apollo, Salve, & Diana, pueri gloriosi.*

9. Epicharmus modos.] Cotis fuit hic

LLIII iij

- ¹ Xenophon historias, ² Xenocrates satyras: Apuleius vester hæc omnia. novemque Musas pari studio colit, majore scilicet voluntate, quàm facultate. eoque propensius fortassis, laudandus est; quòd omnibus bonis in rebus conatus in laude, effectus in casu est. ita ut
 5 contrà in maleficiis etiam cogitata scelera, non perfecta adhuc vindicantur: cruentà mente, purà manu. Ergo sicut ad pœnam sufficit meditari puniendâ; sic & ad laudem satis est, conari prædicandâ. Quæ autem major laus aut certior, quàm Carthagini benè dicere, ubi tota civitas eruditissimi estis: penes quos omnem disciplinam pueri
 10 discunt, juvenes ostentant, senes docent? Carthago provinciæ nostræ magistra venerabilis, ³ Carthago Africæ Musa cœlestis, Carthago Camœna togatorum.

INTERPRETATIO.

storias. Xenocrates satyras: vester Apuleius scripsit hæc omnia. & colit novem Musas aequali studio, majori nempe affectu, quam virtute. Et forsitan ideo libentius laudandus est; quia in omnibus bonis rebus nisus laudandus est, effectus pendet à fortunâ. Sicut contrà in malefactis, crimina quamvis tantum meditata, & nondum perpetrata puniuntur cum animus jam sit sanguinolentus, licet manus sit adhuc pura. Igitur

quemadmodum satis est ad supplicium subeundum moliri digna supplicio, ita sufficit ad laudem merendam aggredi laudabilia. Quæ verò major, aut certior laus, quàm eleganter loqui Carthagini, in quâ vos omnes civis estis doctissimi: apud quos pueri docentur omnes scientias, juvenes eas præse ferunt, senes eas docent? Carthago est veneranda Magistra nostræ provinciæ, Carthago est cœlestis Camœna Africa, Carthago est Musa togatorum.

NOTÆ.

Philosophus, Pythagoræ auditor. Hujus commentariorum de naturâ rerum, de sententiis, de medicinâ meminit Laërt., sed de modis, sive modulis, ne verbum quidem habet.

1. *Xenophon Historias.*] Nempe, *ἱστορίας* *Κύρου* libros octo, & *ἱστορίας* *Κύρου* libros septem, & *ἱστορίας* *Ἰωνίου* libros septem, qui omnes etiamnum extant cum aliis ejus tum Philosophicis, tum Rhetoricis operibus.

2. *Xenocrates satyras.*] Eum scripsisse versus refert Laërtius, at satyrarum expressè non meminit. VVovverus hic non *Xenocrates*, sed *Xenophanes* legi volebat, intelligebatque Xenophanem poetam, cujus meminit in *Xenophanis Philosophi Vita* idem Laërt., & quem ait scripsisse Iambos. qui versus primum sa-

tyrographorum fuit. Horat. in arte Poëticâ.

Archilochum proprio rabies armavit Iambe.

3. *Carthago Africa Musa cœlestis.*] Quæ hic Colvius de Cœlesti Africâ Deâ ex Pithoeo & Lipsio refert, erudita quidem sunt, sed ad hunc locum minimè spectare mihi videntur. Illa enim Cœlestis, Juno erat, quam Virginem vecturâ leonis cœloꝝ commeanstem Carthago percolebat, ut habet noster, lib. 6. de Afriâ at hic *Cœlestis* est Epitheton Musæ, itaque Uraniam, unam ex novem Musis, intelligere malim. Carthaginem verò Apuleius figuratè vocat Africæ Musam cœlestem, eò quòd in illâ urbe Africæ litteras docerentur humaniores.

XXI.

HABET interdum & necessaria festinatio honestas moras, sæpè uti malis interpellatam voluntatem. Quippè & illis, quibus curriculo confecta via opus est, adeò ut præoptent pendere equo, quàm carpento sedere, propter molestias sarcinarum, & pondera vehiculorum, & moras orbium, & salebras orbitarum, adde & lapidum, globos, & caudicum toros, & camporum rivos, & collium clivos. Hisce igitur moramentis omnibus qui volunt devitari, advectorem sibi met equum deligunt, diutinae fortitudinis, vivacis pernicitatis: idem & ferre validum, & ire rapidum:

Qui campos collesque gradu perlabitur uno,

10

INTERPRETATIO.

NCESSARIA pro peratio habet etiam aliquando honestas retardationes, adeò ut sæpe gaudens interruptum esse tuum propositum. Nam & iis qui necesse habent celeriter peragere iter, ita ut malint vehi equo quàm sedere in carru, ob incommoda impedimentorum, & gravitatem curruum, & retardationes rotarum, & asperitates orbitarum, adijunge & cumulos lapidum, & pro-

minentiam stipitum, & rivos, qui in planis locis occurrunt, & acclivis collium. Igitur qui volunt occurrere his omnibus retardationibus, eligunt sibi vectorem equum constantis roboris, celeritatis vivida: insuper & firmum in vehendo, & celerem in gradiendo:

Qui prætergreditur planities & clivos eodem gressu,

NOTÆ.

1. *Voluntatem.*] Festinandi.

2. *Caudicum toros.*] Hoc est, arborum truncos paulum extra terram prominentes & rotundos.

3. *Hisce igitur moramentis omnibus, &c. devitari.*] Florent. Codex *devitare*. Locutus hic mendi suspectus mihi est. Quid enim sit *moramentis devitari* vel *devitare*? Hoc certè verbum, postulat non tertium casum, sed quartum. Melius mihi videtur fore si legatur *obviare*, aut etiam, quod minus alienum erit, *deviare*: ita ut subintelligatur præpositio *ab*: & *deviare ab illis moramentis*, sit *ab illis desistere*, illa *vitare*. Hæc mea conjectura est, quam lectoris judicio subjectam volo. Brantius reponerat, *hisce igitur moramentis omnibus qui nolunt devexari*, rectè, si MS. alicujus testimonio juvaretur.

4. *Advectorem.*] Vel tollenda syllaba *ad* legendumque *vectorem*, vel vocabulum in duo dividendum, ut sit *ad vectorem*, id est, in *vectorem*, vel potius le-

gendum *ad vecturam*, sensu planissimo.

5. *Qui campos, &c.* ut ait Lucilius.] Sasyr. lib. 15. cujus fragmenta aliqua nobis supersunt. Colvius autem plures ejusdem Lucilii versus ad equi virtutes spectantes singillatim à Grammaticis veteribus laudatos refert, & continuâ serie digerit, quos hic retulisse non pigebit.

Ipse equus non formosus, gradarius, optimus vector,

Qui colles camposque gradu perlabitur uno,

Quam neque Lucanis oriundi mentibus tauri

Ducere pro telo validis cervicibus possint,

Hunc mihi passum qui viceris atque duobus,

Campanus sonipes sub cursor pulu, sequetur

Majore spatio: ac diversus videbitur ira.

ut ait Lucilius. tum cum eo equo per viam concito pervolant, si quem interea conspiciantur ex principalibus viris nobilem hominem, bene consultum, bene cognitum; quamquam oppidò festinant, tamen honoris ejus gratiâ cohibent cursum, relevant gradum, retardant equum: & illicò in pedes desiliunt. fruticem, quem verberando equo gestant, eam virgam in lævam manum transferunt. Itaque expeditâ dextrâ adeunt, ac salutant: & si diutulè ille quippiam perconteretur; ambulant diutulè, & fabulantur, denique quantumvis moræ in officio libenter infumunt.

INTERPRETATIO.

ut inquit Lucilius. Post cum currunt per viam illo equo incitato, si interim aspiciunt aliquem ex primariis hominibus virum clarum, magnâ auctoritatis, & valde notum: licet multum properent, nihilominus, ad ipsum honorandum, reprimunt cursum, suspendunt gressum, remorantur equum: & confestim desiliunt in pedes, quantum ad virgam quam ferunt ad pulsandum equum, transmittunt illam virgam in manum sinistram. Et sic liberâ dextrâ eunt ad ipsum & salutant, & si ille aliquid sciscitatur diutius, spatiantur diutius, & colloquuntur, postremò ultro impendunt quantumlibet temporis in subsequio.

XXII.

SICUTI navem bonam fabrefactam, benè intrinsecus compactam, extrinsecus eleganter depictam, mobili clavo, firmis rudentibus, procero malo, insigni carchesio, splendentibus velis, postremò omnibus armamentis idoneis ad usum, & honestis ad contemplationem. eam autem navem si aut gubernator non agat, aut tempestas agat, ut facilè cum illis egregiis instrumentis aut profunda hauserint, aut scopuli comminuerint! Sed & medici cum in-

INTERPRETATIO.

QUEMADMODUM videmus bonam navem, solerter fabricatam, bene congmentatam interiùs, pulchrè picturatam exteriùs, habentem gubernaculum agile, funes validos, altum malum, carchesium conspicuum, carbasanitentia, denique cuncta armamenta apta usui, & pulchra aspectui. Si vero vel nauta non regat illam navim, vel tempestas eam jaceret, quàm facile vel gurgites eam absorpserint cum illis praeclaris armamentis, vel rupes frangerint! Quin & medici cum ingressi fue-

NOTÆ.

1. Sicuti navem bonam, &c.] Hoc totum fragmentum videtur loco suo motum. Referendum crediderim ad Floridum XIV. & interferendum ante hæc verba: Hæc atque hoc genus alia partim cum audiret à Diogene Crates, post illa vero: Omnia fluxa in firmaque esse; quidquid sub calo divitiarum est, eas omnes ad bene vivendum non quidquam esse. Est enim ejusdem argumenti nihil

juvare divitias, sanam mentem unice expetendam. atque reverâ in Colvianâ editione reperiuntur illa priora cum fragmento hoc conjuncta, sed ad finem lib. quarti rejecta, & male divulsa à posterioribus, quæ lib. 2. habentur.

2. Insigni carchesio.] Carchesium summitas mali cui rudentes alligati, vulgò la hune, à cujus figurâ Carchesia etiam dicta sunt quædam poculâ,

traverint

traverint ad agrum uti visant, nemo eorum, quod ¹ tabulina perpulchra in ædibus cernant, & laquearia auro oblita, ² & gregatim pueros ac juvenes eximiam formam in cubiculo circa lectum stantes, agrum jubet uti sit animo bono: sed ubi juxtim confedit; manum hominisprehendit, eam pertractat, venarum pulsus & momenta captat: si quid illic turbatum atque inconditum offendit, illi renuntiat, malè morbo haberi. Dives ille cibo interdicitur, eà die in suà sibi copiosà domo panem non accipit: cum interea totum ejus servitium hilarès sunt atque epulantur. Nec in eà re quidquam efficit conditio.

INTERPRETATIO.

vine ad agrum ejus visitandi causà, nullus ex ipsis præcipit agro ut bene speret, eo quod videant pulcherrima tabulina in domo, & laquearia deaurata, & servos atque adolescentes egregià facie positos agminatim circa lectum in cubiculo: verùm postquam sedet prope ipsum, caput manum ejus, tractat illam, ex-
plorat pulsus arteriarum, & ejus tempora: si reperit ibi aliquid perturbatum & inordinatum, monet eum, ipsum gravi laborare morbo. Cibus prohibetur huic lecupleti, illo die non sumit panem, dum interim omnes ejus famuli sumunt lati, & convivantur. Nec ejus conditio quidquam cum juvat in hoc.

NOTÆ.

¹. Tabulina.] Seu Tablina. Conclavia sunt, in quibus tabulæ seu instrumenta contractuum, nomina debitorum, atque aliarum ejusmodi chartarum asservantur. Pinacotheca vero, in quibus tabulæ pictæ & alia ornamenta. Tablinorum proportio-

nes vide apud Vitruvium, I. 6. c. 3.

². Et gregatim pueros, &c.] Maximum opulentiae argumentum greges servorum habere. Horat. I. Epod. Ode 2. Positisque vernaculis examen domus, Circa residentis lares.

XXIII.

¹ QUI me voluistis dicere ex tempore, ² accipite rudimentum, post experimentum. Quippè, prout mea opinio est, bono periculo periculum faciam, ³ postquam re probata meditata sum dictu-

INTERPRETATIO.

VOS qui voluistis ut loquerer à vestigio, accipite nunc tyrocinium, postea specimen. Etenim, quantum arbi-

tror, securè experiar, si dico improvisa, postquam dixi præcogitata qua re vera

NOTÆ.

¹. Qui me voluistis dicere ex tempore.] Fragmentum hoc in multis editionibus, & in MS. Thuan. à me sæpius laudato, legitur initio libri de Deo Socratis, perperam. Nihil enim cum eo habet commune, & diversè prorsus est argumenti. Itaque illud ad finem Floridorum merito Apul.

rejecerunt Elmenhorstius & Vovverius. ². Accipite rudimentum, post experimentum.] Similiter I. I. Florid. Sed in omnibus ferè ante est spei rudimentum, quàm rei experimentum.

³. Postquam re probata meditata sum dicturus incogitata.] Intricatus locus, M M m m m

rus incognita. Neque enim metuo ne in frivolis displiceam, qui in gravioribus placui. Sed ut me omnifariam noveritis: ¹ etiam in isto, ut ait Lucilius, schedio & incondite experimini, an idem sum repentinus, qui præparatus; si qui tamen vestram nondum subitaria illa, nostra cognovistis. quæ scilicet audietis, ² pari labore, quo scribimus, veniam propensiore, quam legimus. Sic enim ferme adsolet apud prudentes viros esse in operibus elaboratis judicatio restrictior; in rebus subitariis venia prolixior. Scripta enim persculatis & examinatis: ³ repentina autem noscitis simul & ignoscitis nec injuria. Illa enim, ¹⁰ quæ scripta legimus, etiam tacentibus vobis talia erunt, qualia illata sunt: hæc verò quæ impræsentiarum, & quasi vobiscum partienda sunt, talia erunt qualia vos illa favendo feceritis. Quanto enim exinde orationi modificabor, tantò à vobis in majus tolletur. Vos animadverto libenter audire. Proinde in vestra manu situm est, ³ vela

INTERPRETATIO,

approbata sunt. Nam haud timeo, ne ego, qui gratus fui in majoribus, offendam in levioribus. At ut me cognoscatis ex omni parte, periculum facite etiam in hoc compendio & inordinato specimine, num sim talis ex improvise, qualis sum meditatus: si tamen aliqui ex vobis nondum novistis nostra hac repentina, qua nimirum auscultabitis eodem labore, quo auscultatis illa quæ scribimus, at faciliore indulgentiâ, quam ea quæ recitamus è scripto. Nam ita vulgò solet iudicium esse accuratius penes viros sapientes in operibus expolitis;

at major indulgentia in rebus repentinis. Nam perpensis & examinatis quæ scripta sunt, at unâ auditis subitaria, & condonatis quod in iis peccatum est. atque id merito. Nam ea quæ legimus scripta, talia erunt etiam vobis silentibus, qualia prolata sunt. At hæc quæ sunt digerenda nunc, & veluti vobiscum, talia erunt, qualia vos effeceritis ea vestra benevolentia. Nam quo magis moderabor dehinc meo sermone, eo ille effertur altius à vobis. Video vos auscultare libenter. Ideo possum est in vestra potestate attingere nostra carbasia, &

NOTÆ.

1. ut puto, corruptus, sensum tamen qualemcunque erues, si loco postquam, reponas cum post, & vocem meditata passivè intelligas, ut jam alibi observavimus intelligendam, ut sit cum post reprobatam meditata, hoc est, nunc enim postquam quæ meditatus fueram revera probata à vobis sunt, sum dicturus incogitata. Interpretationem hanc firmat quod sequitur. Neque enim metuo-ne in frivolis (ea sunt quæ incogitata dixit) displiceam, qui in gravioribus (ea sunt meditata) placui.

1. Etiam in isto, ut ait Lucilius, schedio, Petronius arbiter; Sed, ne me putet improbasse schedium Lucilliana humilitatis; quod sentio & ipso carmine offingam. Scheda sive schedium scriptum

est inemendatum & rude.

2. Pari labore quo scribimus, veniam propensiore. &c.] Obscurior oratio ad quam intelligendam supplenda sunt quæ in interpretatione supplavimus, quod patet ex sequentibus.

3. Vela nostra summare & auram immittere.] Sic rectè emendavit Stevvechius, prius erat sinuare & etiam remittere, sensu prorsus contrario iis quæ sequuntur, ne pendula neve flaccida, &c. Vela summare, est vela extollete & expandere, opponiturque non legere, seu deducere, quod inferioribus sæculis calare dictum est. posset tamen retineri sinuare, & exponi in sinum curvare. MS. Thuan. habet & amittere,

nostra summare, & auram immittere: ne pendula, néve flaccida, néve restricta & caperata sint. At ego, quod Aristippus dixit, experiar. Aristippus ille ¹ Cyrenaicæ sectæ repertor, quodque malebat ipse, Socratis discipulus. ² Eum quidam tyrannus rogavit, Quid illi Philosophiæ studium tam impensum tamque diutinum profuisset? Aristippus respondit: Ut cum omnibus, inquit, hominibus securè & intrepidè fabularer. Verbo subito sumpta est sententiâ, quia de repentino oborta est. ³ quasi velut ⁴ in maceriâ lapides temerariò interjectu poni necesse est: neque interjecto intrinsecùs ⁵ pondere, neque collineato pro fronte situ, ⁶ neque cohibentibus ad regulam lineis, ¹⁰ Quippè structor orationis hujus egomet, ⁷ non è meo monte lapidem directim cæsum afferam, probè omnifariam complanatum, leviter ⁸ ex extimis oris ad unguem coæquatum: sed cuique operi ac-

INTERPRETATIO.

mittere ventum in ea: ne suspendentia, neu laxa, neve contracta & corrugata. Ego vero periculum faciam ejus quod Aristippus dixit. Ille Aristippus fuit inventor sectæ Cyrenaicæ, & quod ipse præcipiebat, discipulus Socratis. Quidam tyrannus quasvis ab eo, Cui usus amor Philosophiæ adeo vehemens & adeo diuturnus, ei fuisset? Aristippus retulit; ut loquerer securè & audaciter cum omnibus hominibus. Hoc dictum sumptum est de repente, quoniam exortum est subito, quemadmodum necesse est lapides in maceriâ collocari fortuito facti: neque interposito interius rudera, neque directâ positurâ eorum in fronte, neque lineis revocantibus eos ad normam. Et enim ego ipse adificator hujus orationis, non adveham ex meo monte saxum sedum directè, bene aequatum ex omni parte, accurate levigatum usque ab extremitatibus. Verùm aptabo unicuique

NOTÆ.

1. *Cyrenaicæ sectæ repertor.*] Quæ sic dicta fuit, quia Aristippus erat Cyrenæus. Hæc postea ex simplici triplex effecta est, cum alii se ad Hegesiâ Hegesiâcos, alii ab Anniceride Annicerios, alii demum à Theodoro Theodoroos appellarent. Aristippus ille, ut refert Diog. Laërt. in ejus Vitâ, primus Socraticorum mercedem exegit, & quæstu Philosophatus est. De Cyrenaicis Cicero Tusculan. quæst. 1. 3. Atque ab Aristippo Cyrenaicæ Philosophi nominati omne bonum in voluptate posuerunt, virtutemque consueverunt ob eam rem esse laudandam, quod efficiens esset voluptatis.

2. *Eum quidam tyrannus rogavit: quid illi Philo'sophiæ studium, &c.*] Tyrannus ille procul dubio Dionysius fuit, cui valde familiaris erat Aristippus. Multarum Dionysii interrogationum responsumque Aristippi meminit Laërtius;

hujus tamen mentionem nullam facit.

3. *Quasi velut.*] Abundat alterutrum.

4. *In maceriâ.*] Maceria paries est ex lapidibus absque calce & arenato. Cato tamen De re Rusticâ cap. 15. Maceriam aliter usurpat: *Maceria*, inquit, si ex calce & camentis, vel silice adificetur, &c.

5. *Pondere.*] Parcimine minorum lapidum & arenarum.

6. *Neque cohibentibus, &c.*] Sic etiam habet MS. Thuan. Seriveriana editio *coniventibus*. Quod vertendum esset *collinantibus*.

7. *Non è meo monte, &c.*] Pergit in metaphorâ suâ, ab arte adificatoriâ desumptâ.

8. *Ex extimis oris.*] Sic (maluit vulgè est *ex optimis oris*, aut etiam *horis*. excerpta Batav. ex omnibus oris.

MM mmm ij

commodabo, vel inæqualitate aspera, ¹ vel lenitate lubrica, vel angulis eminula, vel rotunditate volubilia, sine regulæ correctione, & mensuræ parilitate, & perpendiculi solertiâ. Nulla enim res potest esse eadem festinat: [simul] & examinata: ² nec esse quidquam omnium ³ quod habeat & laudem diligentiz simul & gratiam celeritatis. Præbui me quorundam voluntati, qui ³ oppido voluerunt, quæ à me desiderabantur, ut dicerem ex tempore. Et est, herculè, formido, ne id mihi eveniret, quod corvo suo evenisse Æsopus fabulatur. Id erit, ne, dum laudem hanc novam capto, parvam illam, quam antè peper-
¹⁰ ri, cogar amittere. Si de Apologo quæritis, non pigebit aliquid fabulari. ⁴ Corvus & vulpes unam offulam simul viderant. eamque ⁵ raptum simul festinabant pari studio, ⁶ sed impari celeritate: vulpes cursu, corvus volatu. Igitur ales bestiam prævenit, & secundo flatu, propassis utrisque pennis prælabitur, & anticipat, atque ita
¹⁵ prædâ simul & victoriâ lætus, sublimè evectus; in quâdam proximâ quercu, in summo ejus cacumine tutus sedit. Eò quoque tamen vulpes, quia lapidem nequibat, dolum jecit: namque eandem arborem successit: & subsistens, cum supernè raptorem prædâ ovantem videret, laudare astu adorsâ est, Næ ego incita, quæ ⁷ cum alite Apollinis

INTERPRETATIO.

operi, aut scabra suâ inæqualitate, aut lubrica suâ expolitione, aut prominentia suis angulis, aut volubilia suâ rotunditate, absque emendatione regula, & aequalitate mensura, & arte perpendiculi. Nam nihil potest esse simul acceleratum, & pensulatum; nec quidquam omnium est, quod simul habeat & honorem sedulitatis, & venustatem festinationis. Morem gessi voluntati quorundam, qui vehementer cupiverunt, ut illis dicerem, qua petebantur à me. Et certe timeo ne hoc mihi contigerit quod Æsopus fingit contigisse suo Corvo. Hoc est, ne, dum aucupor hanc novam gloriam, cogar perdere illam exiguan quam antehac acquisivi. Si rogatis illam fabulam, narrabo libenter aliquid. Cor-

vus & Vulpes conspexerant simul unam offulam. & properabant unâ ad eam tollendam aquali cupiditate, at inæquali velocitate: vulpes cursu, corvus volatu. Ergo volucris antevertit feram, & prospero vento expansis ambabus alis prævolat, & prævenit, & sic gaudens ob prædâ simul & ob victoriâ, elata in altum, consedit secunda in quadam quercu vicina, in supremo ejus vertice. Nihilominus vulpes illuc etiam fraudem misit, quia non poterat mittere lapidem: subiit enim eandem arborem: & illic manens, cum corneret sursùm raptorem latum suâ prædâ, capis laudare eum dolosè. Certo, inquit, ego sum imperita, quâ incassum contenderim cum avo Phœ-

NOTÆ.

1. Vel lenitate lubrica.] MS. Thuanus habet levitate, scribe levitate.

2. Nec esse.] Scribe ex MS. Thuan: nec est.

3. Qui oppido, &c.] MS. Thuan. Qui oppido qua à me desiderabantur, ut dicerem expetere.

4. Corvus & Vulpes.] Hunc apologum vide apud Phædrum.

Quum de fenestrâ corvus raptum caesum, &c.

5. Raptum simul.] Addidi vocem simul, ex MS. Thuan.

6. Sed impari.] Et hanc particulam sed, ex eodem MS. adjeci.

7. Cum alite Apollinis.] Cui etiam augurium dedit; ex albo tamen, qui prius erat, mutavit in nigrum pœnitentiâ du-

frustrà certaverim. quippè cui jam pridem corpus tam concinnum est, ut neque oppidò parvum, neque nimis grande sit, sed quantum satis ad usum decoremque: pluma mollis, caput argutum, rostrum validum. Jam ipse ales oculis persequax, unguibus pertinax. nam de colore quid dicam? Nam cum duo colores præstabiles forent, piceus & niveus, quibus inter se nox cum die differunt; utrumque colorem Apollo suis alitibus condonavit: candidum oleri, nigrum corvo. Quod utinam sicuti cygno cantum indulgit, ita huic quoque vocem tribuisset! ne tam pulchra ales, quæ ex omni avitio longè præcellit, voce viduata, deliciæ facundi Dei, muta viveret, & elinguis. Id verò ubi corvus audivit, hoc solum sibi præ cæteris deesse, dum vult clarissimè clangere, ut ne id saltem oleri concederet; oblitus offulæ, quam mordicus retinebat, toto rictu hiavit. atque ita, quod volatu pepererat, cantu amisit. enimverò vulpis, quod cursu amiserat, astu recuperavit. Eandem istam fabulam in pauca cogamus, quantum potest fieri cohibiliter. Corvus ut se vocalem probaret, quod solum

INTERPRETATIO.

bi, utpote quæ habet jamdudum corpus adeo elegans, ut neque valde exiguum sit, neque nimis vastum, sed quantum sufficit ad usum & venustatem: pluma ipsi mollis, caput exile, rostrum firmum. Jam ipsa avis egregiè insequitur oculis, & retinet unguibus prædam. quid autem dicam de colore? Cum enim duo colores essent excellentiores, niger & albus, quibus nox & dies discrepant à se invicem; Phæbus dedit hos ambos colores suis avibus: album cygno, atrum corvo. Atque utinam concessisset etiam huic vocem, quemadmodum concessit cantum oleri! ne avis

tam formosa, quæ multo præstantissima est totius generis avium, amor Dei eloquentis, privata voce, viveret muta & elinguis. Cum autem Corvus hoc audivit, id tantum sibi deesse, ut superet reliquas aves; dum vult clangere acutissimè, ut ne in hoc quidem inferior esset cygno; immemor offulæ quam tenebat mordicus, aperuit totum rostrum. Sicque perdidit cantu, quod acquisiverat volatu. At vulpes recepit calliditate suâ quod perdidit cursu. Contrahamus in pauca hanc eandem fabulam quàm brevissimè fieri potest. Corvus ut ostenderet se esse canorum, quod unum Vulpes sine-

NOTÆ.

Æus Apollo, post interfectam ejus monitis & suâ Coronida, ut canit Ovid, lib. 2. Metam. Fab. 11.

1. Suis alitibus condonavit: c. oleri, nigrum corvo.] De Apollinis avibus hæc habet Lil. Gyraldus Syntagmate 7. Sed enim non modò Gryphes huic Deo ascripsit antiquitas, sed & corvum, ut docet Ælianus in historiis animalium: unde ab Ausonio Phæbeus oscen corvus dicitur: cujus fabulam & Ovidius exequitur, & Hyginus. Phœnurus tamen hoc abnuere videtur. Corvum enim ait à Phæbo alienum esse, quod vel ipso co-

lore profanus ac impurus sit habitus, id est *μιαρός*: illique potius cygnum avem attribuit, *μυσηάτατον* & *ἀδελφάτατον* *ἐπεύων*, quod scilicet avium sit maximè musicus, & candidissimus. Sanè & Apollini quidam eruditissimi attribuunt accipitris genus, quod *Perdicoteros* dicitur, ut ministraret illi.

1. Avitio.] Vox est Apulciana. Avitiū dicitur genus, seu populus avium, quâ formâ famulorum grex dicitur famulitium.

2. Cohibiliter.] MS. Thuan. cohibentes.

MMmmm iij

deesse tantæ ejus formæ vulpis simulaverat, crocire adortus, prædæ, quam ore gestabat, inducricem compotivit.

INTERPRETATIO.

rat deesse tanta ejus pulchritudini, ag- | potem fecit prædæ, quam gerebat ore.
gressus crocitate, fallacem Vulpem com-

NOTÆ.

1. *Inducricem.*] Vulpem, quæ eum in fraudem induxerat.

XXIV.

1. **J**AM DUDUM scio, quid 2 hoc significatu flagitetis, ut cætera 3 Latinæ materiæ persequamur. Nam & in principio vobis 4 diversa petentibus, ita memini polliceri, ut neutra pars vestrûm, nec qui Græcè, nec qui Latine petebatis, dictionis hujus expertes abiretis. 5 Quapropter, si ita videtur, satis oratio nostra atticissaverit. Tempus est in Latium demigrare de Græciâ. Nam & quæstionis hujus fermè media tenemus: ut, quantum mea opinio est, pars ista posterior præ illâ Græcâ, quæ antevertit, nec argumentis sit effector, nec sententiis rarior, nec exemplis pauperior, nec oratione defectior.

INTERPRETATIO.

JAM pridem novi, quid postulatis hac significatione, nempe ut exequamur reliqua materia Latina. Cum enim initio flagitaratis diversa, recordor me promississe ita facturum, ut neutri ex vobis, neque qui postulabatis Græcæ, neque qui postulabatis Latine, discaderitis hinc vacui hujus orationis. Quare, si sic vobis placet, noster sermo satis Atticissaverit. Tempus est transire in Latium ex Græciâ. Pervenimus enim fere ad medium hujus quæstionis: ita ut, quemadmodum arbitror, illa posterior pars collata ad illam Græcæ quæ præcessit, non sit minus plena argumentorum quam ipsa, neque minus frequens sententiis, neque magis destituta exemplis, neque minus proluxa sermone.

NOTÆ.

1. *Jam dudum scio.*] Aliud fragmentum argumenti ab hoc priore diverſi, quod quidem in MS. Thuanò separatim à superiore legitur.
2. *Hoc significatu.*] Murmure aliquo quod excitarent auditores, aut gestu autu ve aliquo.
3. *Latina materia.*] Materiæ Latine oratione explicandæ. neque enim materia, quantum ad se, Latina vel Græca est, sed lingua quâlibet potest explicari. Schoppius ex Libro Fulvii legebat Latine narrare persequamur.
4. *Diversa petentibus.*] MS. Thuan. *diversa tendentibus*, melius, mox enim sequitur petebatis.

FINIS.

FRAGMENTA ET TITULI Librorum Apuleianorum, qui interciderunt.

Ex Lib. Ludicrorum, & Convivialium Quæstionum.

IN te fuisti quondam Athenis parcus, atque abstemius. *en libro Ludicrorum* apud Nonium Marcellum, in voce *Abstemius*.

Horum Ludicrorum, & Convivialium Quæstionum Apuleii meminerunt, præter Nonium, Macrobi. Saturnal. lib. 8. cap. 3. & ex eo Joannes Sarisberienfis Policratici lib. 8. cap. 10., Sidon. Apollinaris lib. 9. Epist. 13., Imperator Severus Epist. ad Senatum de Clodio Albino apud Julium Capitolinum, & Apuleius ipse in Apologiâ: *Primum igitur legerunt è Ludicris meis epistolam de Dentifricio, versibus scriptam ad quemdam Calpurnianum, &c.*

Ex Lib. Proverbiorum

Mut facere non audet, ut apud Apuleium Platonium *De Proverbiis* scriptum est lib. 2. Fl. Sosipater Charisius lib. 2. extremo.

Ex Hermagora.

Visus est ei adolescens honestâ formâ, quasi ad nuptias exornatus; trahere se in penitiorum partem domûs. Apuleius in 1. Hermagora Priscianus lib. 3. circa initium.

Verum infirmâ scammellorum obice fulta fides. Apuleius in 1. Hermagora, Idem Priscian. eodem lib. sub finem.

Postquam defessus perrogitando advenas de natis, neque quemquam invenit scium. Apuleius in 1. Hermagora. Idem Priscian. lib. 4.

Aspera hyems erat, omnia nixque cœdebant. Apuleius in 1. Hermagora. Idem Priscian. lib. 6. extremo.

Et cibatum, quem jucundum esse nobis animadvertierant, eam apposuerunt. Apuleius in 1. Hermagora. Idem Priscian. lib. 10.

Pollinctores funere domuitionem parant. vel, ut alia exemplaria habent, Pollinctor ejus funere dum amissionem parat, vel, ut alia, Pollincto ejus funere domuitionem parat. Apuleius in Hermagora, Fulgentius Placiades de sermone antiquo.

Hic Hermagoras Dialogus fuisse videtur, Platonis exemplo scriptus,

Ex Phædone.

De animâ sic auditurum, sic disciturum, qui melius scit hac omnia & singula sic agere aut pati, ut patiuntur atque agunt. Apuleius in Phædone. Idem Priscianus lib. 10.

*Et causam gignendi ostenturum, & immortalitatem animæ reperi-
turum. Apul. in Phædonæ. Idem Priscianus lib. eodem.*

Meminit hujus Apuleianæ Phædonis etiam Sidon. Apollinaris lib. 2.
Epist. 9.

Ex Epitomâ.

*Sed tum Sestertius dupondium semissem, quinarius quinquessis, de-
narius decussis valebat. Apuleius in Epitomâ. Idem Priscian. lib. 6.*

Ex Lib. de Republicâ.

*Qui celocem regere nequit, aërerariam petit. Apul. lib. de Republ.
Fulgentius de prisco sermone.*

Ex Medicinalibus.

*Cepe succum melle mixtum. Apuleius in Medicinalibus. Priscianus
lib. 6.*

Meminit quoque Apuleii ut Medicinæ artis Auctoris Marcellus de
Medicamentis, Præfatione ad filios.

Meminerunt & Apuleii librorum.

De Re Rusticâ, Palladius de Re Rusticâ, lib. 1. tit. 35.

De Arboribus, Servius ad lib. 2. Georgic. Virgilii.

*De Arithmeticâ Aurel. Cassiodorus de Arithmeticâ, & Isidorus
Originum lib. 3.*

De Musicâ, Cassiodorus de Musicâ.

Intercidère plura alia tam Græcè, quàm Latinè scripta, quorum
partim alii meminerunt, partim Apuleius ipse in Apologiâ, & Flo-
ridis, quæ ibi vide.

Sunt qui Asclepium Hermetis Trismegisti Dialogum, tanquam ab
Apuleio in Linguam Latinam versum, inter ejus opera vulgare so-
leant: sed oratio planè sicca & exanguis nihilque simile habens
Apuleianæ ubertati VVovverium, Scriverium, alioque multos erudi-
tos impulit, ut ex ejus scriptis ejicerent, quemadmodum & librum
De Herbis, quem VVovverius in Vitâ Apuleii, falsò huic nostro tri-
bui ait, & Apuleii Celsi Medici esse asserit, adjutus eruditorum homi-
num suffragio, quibus ego lubens assentior, quanquam Elmenhor-
stius profiteatur se non audire eos, qui *Herbarium* Celsi Medico ad-
scribunt.

F I N I S.

O B S C O E N A

EX APULBIANO TEXTU RESECTA

ET AD CALCEM RESECTA.

TYPOGRAPHUS LECTORI.

PLURIMA erant in lepidissimâ Asini Metamorphosi, adeo obscenè, adeo nudis & dominantibus nominibus scripta, ut legere ea sine verecundiâ nemo, nisi inverecundus, aut adversus pruritus omnes libidinis atate ac sapientiâ munitus posset. Indignissima ergo qua Augustissimo Principi, & sub ejus auspiciis, tenera ac pudica juventuti traderentur in manus. Merito itaque à reliquo corpore avulsa. Ne tamen à maturiore Lectore aliquid in hac editione desiderari posset, huc ad operis calcem resecta sunt: quemadmodum & que in Apologiâ parùm castè scripta occurrerunt. Quibus omnibus, & pagina lineaque, à quâ singula avulsa sunt, numerum præfixi, ut ad sua quaque loca facilioris intelligentiæ causâ referri possent: & notulis ex Beroaldo, Pricco, Elmenhorstio, aliisque, petitis, si qua obscuriora visa sunt, illustranda curavi.

EX ASINO.

EX LIBRO I I.

Pag. 43. lin. 8.

STeterunt & membra quæ jacebant antè.
lin. 9.

Quàm pulchrè, quamque festivè, inquam, Fotis mea, ollulam istam cum natibus intorques.

Pag. 44. lin. 4.

Quæ dulcè condiens, & ollam, & lectulum suavè quatere novi.

Pag. 46. lin. 8.

Nec diutius quivi tantum cruciatum voluptatis eximix sustinere; sed

N O T A.

1. *Steterunt, &c.*] Honestis verbis colluctatione Venereâ. Catullus: tremula genitalia sibi arrecta fuisse designat. *liquet quassa lecti argutatio, inambulationisque.* Beroaldus.

2. *Et lectulum suavè quatere.*] In

Apul.

NNnnn

pronus in eam, ¹ quâ sine summum cacumen capillus ascendit, mel-
litissimum illud suavium impressi.

Pag. 46. lin. 12.

Quid istic, inquam, est, ² mea festivitas, cum sim paratus, vel uno
saviolo interim recreatus, super istum ignem porrectus affari? Et cum
dicto arctius eam complexus, coepi suaviari. Jamque æmula libidine
in amoris parilitatem ³ congermanescenti mecum, jam parentis oris
inhalatu cinnameo, & occurrentis linguae illis nectareo pronâ cupi-
dine adlubescenti: Pereo, inquam, immo jamdudum perii, nisi tu
⁴ propitiaris. Ad hæc illa, rursùm me deosculato, Bono animo esto,
inquit, nam ego tibi mutuâ voluntate mancipata sum. nec voluptas
nostra differetur ulterius, sed ⁵ primâ face cubiculum tuum adero.
Abi ergo, ac te præpara; totâ enim nocte tecum fortiter & ex ani-
mo ⁶ præliabor.

lin. 16.

Tunc ego vocatâ Fortide, Ecce, inquam, ⁷ Veneris hortator & ar-
miger Liber advenit ultrò. Vinum istud sorbeamus hodie omne, quod
nobis restinguat pudoris ignaviam, & alacrem vigorem libidinis in-
cutiat; ⁸ hac enim sitarchiâ navigium Veneris indiget solâ; ut in

NOTÆ.

1. *Quâ sine summum, &c.*] Legerim
quâ in summum cacumen. Pricæus.

2. *Mea festivitas.*] Plaut. *Casina* :
Mea vita, mea festivitas, sine ama-
bo, sed amari

Meus festus dies. Pricæus.

3. *Congermanescenti.*] *Congermanes-*
cere est quod apud Philonem (de Evâ
loquentem) *ἰαυυδῶς, ἔς ἀνταπο-*
σθηγγῶς, lib. *αἰς κορυφῆς*. Pricæus.
Congermanescens libido eleganter pro
coalescenti, & confociatâ usurpatur.
Beroald.

4. *Propitiaris.*] Placata sis & propi-
tia. Beroald.

5. *Primâ face.*] Horam vespertinam
significat, quâ faces accenduntur. Be-
roald.

6. *Præliabor.*] Prælio scilicet Vene-
reo. Martial.

O qua prælia, quas utrimque pugnas.

Felix lætulus & lucerna vidis!

Beroald.

7. *Veneris hortator & armiger Li-*
ber.] Ovid. *Vina parant animos Ve-*
neri. Pricæus, Augustinus, quod anno-
tatu dignum est, lib. 6. de Civitate
Dei, Liberum ex eo dici refert, quod
mares in cœquendo per ejus beneficium
emissis seminibus liberentur. Hoc idem
dicunt in foeminis agere Liberam, quam

etiam Venerem putant, & hinc Libero
virilem corporis partem in templo po-
ni, foemineam Liberæ. & ob hoc ad-
dunt, mulieres attributas Libero, & vi-
num propter libidinem concitandam,
Beroald.

8. *Hac enim sitarchiâ navigium*
Veneris, &c.] Sensus est per meta-
phoram à navigantibus ductus, Vene-
rem egere hac solâ annonâ, & alimen-
to. Sitarchiam enim dici voluerunt pro
commeatibus, & re annonariâ: ut illud
ex lib. Regum 1. *Panis deficit in si-*
tarchiis nostris, & sportulam non ha-
bemus. dictio ex Græco ducta: siqui-
dem apud Græcos *σῖτος* *cibus*, *σῖτος*
frumentum, *αἶσος* *esculentus* significat,
&c. Ut autem sitarchiz, id est, com-
meatus ratio cumprimis habetur in
navibus à nautis: sic Veneris navigium
eget vino & oleo, perinde ac sitarchiâ.
Nam vino libido extimulatur, oleo
lucernæ lumen alitur, quâ amatores
gaudent: tanquam pleniores sint volu-
ptates nocturnæ, quas lucernâ ardente
oculis quoque usurpant. Beroaldus. U-
tuntur voce istâ (sitarchiz) Hierony-
mus in de Malchi Vitâ, Interpres ve-
tus 1. Samuel. 9. 7. Chrysologus ser-
mone 39. Scholiastes ad Sat. 12. Juve-
nalis. Pricæus.

nocte pervigili, & oleo lucerna, & vino calix abundet.

Pag. 51. lin. 10.

Procul gladiatoria Veneris¹ antecœnia. Commodum cubueram : & ecce Fortis mea, jam dominâ cubitum reddidit : ² jacta proximat rosa fecta, & rosa soluta in sinu³ tuberante. Ac me pressum deosculato, & corollis revincto, ac flore persperso, arripit poculum : ac desuper aquâ calidâ injectâ, porrigit bibam : idque modicò priùs quàm totum exforberem, clementer invadit ; ac relictum paululatim labellis minuens, meque respiciens, sorbillat dulciter : sequens & tertium inter nos vicissim & frequens alternat poculum. Cùm ego jam vino madens, nec animo tantùm, verùm etiam corpore ipsò ad libidinem inquires altoquin & petulans, etiam saucius, ⁴ paulisper inguinum sine lacinia remotâ⁵ impatientiam Veneris Fortidi meæ monstrans : Miserrere, inquam, & subveni maturius. Nam, ut vides, prælio, quod nobis ⁶ sine Fecialis officio indixeras, jam proximante, vehementer intentus, ubi primam sagittam sævi Cupidinis in ima præcordia mea delapsam excepi, ⁷ arcum meum & ipse vigor attendit, & oppidò formido, ⁸ ne nervus rigoris nimietate rumpatur. Sed, ut mihi morem plenius gesseris, ineffusum laxa crinem, & capillo fluenter undante, ede complexus amabiles. Nec mora, cùm cibariis omnibus illis vasculis raptim remotis, lacinia cunctis (suis) renudata, crinibusque dissolutis ad hilarem lasciviam, in speciem Veneris, quæ

N O T A.

1. *Antecœnia.*] Novator verborum non minùs eleganter, quàm licenter appellat lagenam Veneris antecœniam, tanquam prægustatio quædam sit, & prælium, ac præparatio ad palæstram Veneriam exercendam. Beroaldus.

2. *Jacta proximat rosa fecta.* &c.] Locus variè veratus. Legendum forsitan juxtim proximat infra hoc libro damque jam juxtim proximamus, Serta & soluta hic, ut & 4. floribus fertis, & solutis apprecantur. Sertis in coronam intellige, Pricæus.

3. *Tuberante.*] Tumescens. Beroald.

4. *Paulisper inguinum sine lacinia remotâ.*] Vulgò inguinum sanè. Lipsius, inguinum sanie. Sed nihil mutandum. Sallustius in Eragmentis Historiarum: Pene ignium ingrediuntur mare. Elmenhorstius. Illud inguinum sine re-
 quissimè ex Sallustio (cujus & nos locum annoveramus) Elmenhorstius explicavit. Sumpsit ab eodem scriptore noster & vocem inquis, id est, in-

quietus : sic impes, impetus in ver.
 Glossario. Pricæus.

5. *Impatientiam Veneris.*] Juvenal.
 Tunc prurigo mora impatiens, Pricæus.

6. *Sine Fecialis officio indixeras.*] Sic rectè disertissimus Baudius, in Flor. est Fecialis officio, in Rom. funerali o. Berth. feriali o. in Aldo finali o. Elmenhorstius. Ritus belli per Feciales denunciandi vide apud Livium, lib. 11. cap. 33.

7. *arcum meum, &c. vigor attendit.*] Hinc Tentum m. d. in veteri Onomastico. Pricæus.

8. *Ne nervus rigoris nimietate rumpatur.*] Benè huc rumpatur. Donatus ad Phormionem : immoderata plerumque vires adducendo arcum, non telum incitant, sed novum rumpunt. Et alibi ad eandem Comœdiam in nervum ibit. Proverbio tracto à sagittariis, cum vis conatusque tendentis arcum non in volatum telis, sed in ruptionem nervi expentur. Pricæus.

N N n n n ij

marinos fluctus subit, pulchrè reformata; paulisper etiam ¹ glabellum fœminal roseâ palmulâ potiùs obumbrans de industriâ, quam regens verecundiâ, Prœliate, inquit & fortiter præliare: nec enim tibi cedam, nec terga vortam. Cominûs [in aspectum] si vir es, dirige; & grassare naviter, ² & occide moriturus; hodierna pugna ³ non habet missionem. Hæc simul dicens, insecenso grabatulo super me collim residens, ac crebra subsiliens, lubricisque gestibus mobilem spinam quatiens, pendulæ Veneris fructu me sariavit; usque dum lassis animis, & marcidis artubus defatigati, simul ambo corruimus inter mutuos amplexus animas anhelantes. His & hystescenodi colluctationibus ad confinia lucis usque pervigiles egimus, poculis interdum lassitudinem refoventes, & libidinem incitantes, & voluptatem integantes. Ad cuius noctis exemplar similes adstruximus alias plusculas,

EX LIBRO III.

Pag. 84. lin. 18.

Cum isto fine sermonis oculos Fotidis meæ 4 udos ac tremulos & pronâ ⁵ libidine marcidos, jamjamque semiadoperculos ⁶ adnixis & sortillantibus suaviis sitienter hauriebam,

Pag. 90. lin. 19.

Sic nobis garrientibus libido mutua & animos simul & membra sufficit; & omnibus abjectis amiculis, hætenus denique intesti atque nudati ⁷ bacchamur in Venerem. Cum quidem mihi jam fatigato

NOTÆ.

1. *Glabellum fœminal roseâ palmulâ.*] Sic est in Florentino, quod etiam in mentem venit Lipsio Elect. 2. cap. 21 Bertinus legit *glabella vel rosea* p. Rom. & Aldus: *glabella fœmina vel rosea*. Fulvii liber *glabellum fœmen vel rosea palmula*. Roaldus: *Glabellum interfœminium velamento rosea palmula*. Quod non sperno. Elmenhorstius. Codex MS. meus *Glabellum fœminal velis ros pal.* &c. quæ certè scriptio proximè à vero abest, lege ex compendii vestigiis *velamento rosea palmula*. Pricæus *Glabellum fœminal* intellige muliebre pudendum, quod Fotis meretricio more depilaverat.

2. *Et occide moriturus.*] Non intelligit locum hunc Pricæus, qui aut, loco &c. vult reponi, & occide, penultimâ correptâ legi. nodum in scirpo quærit. *occidis moriturus* qui suo telo mortem illam Venerem amicæ simul & sibi

consciscit.

3. *Non habet missionem.*] Antiqui vocabant pugnam sine missione, cum gladiatores eâ lege descendebant in arenam, ut neutri tas esset petere missionem, sed necessum eò usque dimicare, dum alter caderet. Lipsius *Saturnal.* 2. cap. 21.

4. *Udos ac tremulos.*] Ovid. in Arte, lib. 2.

Aspicias oculos tremulo fulgore micantes.

Ut Sol in liquidâ sæpè resulsit aquâ. Pricæus.

5. *Libidine marcidos.*] Horatius *putres* dixit, ubi Scholiastes, *libidine resolutos* Pricæus.

6. *Adnixis.* &c.] Sic Flor. Vulgò *admissis.* &c. Elmenhorstius.

7. *Bacchamur.*] Furore quodam quasi Bacchico exstimulati ruimus in cœtum, & subantes libinamur. Beroaldus,

1 de propriâ liberalitate Fotis 2 puerile obtulit corollarium.

Pag. 94 lin. 16

Nisi quod mihi jam nequeunt tenere Fotidem, 3 natura crescebat.

EX LIBRO V.

Pag. 160. lin. 11.

Primisque 4 Veneris praeliis velitatus

EX LIBRO VII.

Pag. 224. lin. 19.

Ut quemque enim viatorem prospexerit, siue illa sit scitula mulier, siue virgo nubilus, seu tener puellus; sese, illico disturbato gestamine, nonnunquam etiam ipsis stramentis abjectis furens incurrit, & homines amator talis adpetit: & humi prostratis illis inhians, illicitas atque incognitas tentat libidines, 1 & ferinas voluptates, aversâ Venere invitat ad nuptias, nam imaginem etiam suavi mentiendo, ore improbo

NOTA.

1. De propriâ libidine.] Notetur vox illa liberalitate, Martialis:

Formosa Phyllis nocte cum mihi totâ.

Se prastisset omnibus modis largam.

&c. Pricæus.

2. Puerile obtulit corollarium.] Martialis:

Effusus mille modis, illud puerile poposci:

Ante preces totas, primaque verba dedit.

Vide Suidam in Δοῦππος. Pricæus. Symbolicâ & verecundè signat posticum concubitus, & aversam Venerem, & puerile diverticulum sibi à Fotide oblatum fuisse, veluti pro auctario quodam. Corollarium enim, ut scienter docet Varro, est id, quod mercedi & manûs pretio additur, præterquam quodd debitum. A corollis factum est, quodd hæc, cum placuerant actores, in scenâ dari solitæ essent, &c. Beroaldus.

3. Natura crescebat.] Symbolicâ, & opertè genitalia significat, quæ in æfinis sunt enormia, & immodica. Beroaldus.

4. Veneris praeliis velitatus.] Decenter & satis aptè significat Cupidinem cum Psyche primos concubitus exercuisse. nam, ut velites milites hastis

velitaribus præliantur pugna Mavortia, sic bellatores Veneris, prælio Venerio congrediuntur. Beroaldus.

5. Et ferinas voluptates, aversâ Venere invitat ad nuptias.] In aliis aversâ Venere: quod ἐξυγνικὸν volunt esse præcedentium, ferinas voluptates: facillè hoc equidem concederem, at, quid est ferinas voluptates invitare? aut quis modus loquendi ille? melius interpunctionem mutassent sanè, & invitans legissent, incognitas tentat libidines, & ferinas voluptates: aversâ Venere invitans ad nuptias. At aliam longè (eamque, ni fallor, veram) scripturam Oxoniensis præfert. Est ea: *Et fæminas volutatas aversâ Venere invitat ad nuptias, quæ & optimè congruit præcedentibus humi prostratis illis: neque cogit nos præposteræ hîc Veneris spurcitiam comminisci, &c. Nuptia hîc pro concubitu ponuntur, ut in Plautinis illi:*

Habemus nuptias quotidianas.

Hæc quidem eccestor viro quotidie nubit. &c.

Invitat hîc, eadem quâ apud Petronium elegantia, non desistit ad Pygmalionem sacra invitare. Pricæus.

NNnnn iij

compulsat ac morficat. Quæ res nobis non mediocres lites atque jurgia, immò forsitan & crimina, pariet. Nunc etiam visâ quadam honestâ juvene, ligno quod devehebat abjecto disperfoque, in eam furiosos direxit impetus: & festivus hic amasio humo fordidâ prostratam mulierem, ibidem¹ incoram omnium gestiebat inscendere. Quod nisi ploratu questuque femineo conclamatum viatorum præsidium adcurrisset, ac de mediis ungulis ipsius esset erepta, liberataque; misera illa² compavita³ atque dirupta, ipsa quidem cruciabilem eladem sustinisset, nobis verò pœnale reliquisset exitium.

EX LIBRO VIII

Pag. 219. lin. 7.

Non enim servum, ⁴ sed maritum illum scilicet sibi perdisisse. Es heus, aiunt, cave⁵ ne solus exedas tam bellum scilicet pullulum; sed nobis quoque tuis ⁶ palumbulis nonnunquam impertias.

lin. 12.

Domus verò ⁷ promiscuis operis partiarios agebat concubitus.

Pag. 263. lin. 6.

Ac dehinc lauti quemdam fortissimum rusticanum, ⁸ industriâ laterum

N O T A.

1. *Incoram omnium.*] Archaismus, pro *coram omnibus*. Terentius: *verseor te incoram laudare*. Sio & infra in 10: dixi: *junioem incoram sui funerari videbat*. Beroaldus.

2. *Compavita.*] Sic correctum è Romanâ Veneratque editione. In aliis: *compavida*. Pavire, idem quod ferire, cedere, runderè, verberare. Servius Georgic. 2. Isidorus Originum libb. 10. 15. 17. 19. *Colvus*, *Compavida*, pavescens, tremiscens. Romani codices habent *compavita*, quod non displicet, ut *compavita* significetur complanata, compressa, conculeata ab Afino: sicut pavimenta pavicando coæquantur, & pistatione solidantur. Beroaldus.

3. *Atque dirupta.*] Enormitate scilicet genitalis Afini. Beroaldus.

4. *Sed maritum.*] Obscenæ rei significatio est, tanquam Philebus Afinum redemerit, sicut uxor virum, à quo subagitaretur: erat enim cinædus pathicus. Lucianus: *τὸν τοῦ δῶλε, ἀλλὰ ὑμῶν*, non hunc servum, sed sponsum ducis. Beroaldus.

5. *Ne solus exedas pullulum.*] Sensus est: nolito tu solus perfrui hoc eselo, sed ejus concubitus nobiscum quoque partiario communica, &c. Bellus

præterea pullulus dicitur festivum elegantisque delictum: & est nomen blandimenti, &c. Plautus in Casinâ: *Meus pullus, meus passer, mea columba, mi lepus*. Antiqui pullum vocabant puerum ejus à quo amabatur: unde Q. Rabiur, quod ejus natis fulmine icta esset, pullus Jovis appellatus est. Beroaldus.

6. *Palumbulis.*] Translatio à pullis palumbium, quibus adhuc implumibus cibum impartiri solet mater. Beroaldus.

7. *Promiscuis operis, &c.*] Sicut in culturâ fundi plures operæ parantur, ita hîc subactor cinædorum operas Venerias dispertiebat. Beroaldus.

8. *Industriâ laterum atque imi ventris bene præparatum.*] Pulchre consiliis peculiatum. Lampridius in Heliogabalò: *bene vasatum dixit*, Petronius: *Habebat inguinum pondus tam grande, ut ipsum hominem laciniâ fastidire crederes*. O juvenem laboriosum! id est (ut hoc loco) lateribus industriam industriâ autem perbellè. Juvenal.

si pascitur inguine ventris. ubi vetus Scholiastes: *usque adeo infelix, ut vix industria inguinum ad vitium sufficiat*. Ericanus.

atque imi ventris benè præparatum, comitem cœnæ secum adducunt. paucisque admodum prægnatis olusculis, ¹ ante ipsam mensam ² spurcissima illa propudia ad ³ illicitæ libidinis extrema flagitia infandis uriginibus efferantur; passimque circumfusi nudatum supinatumque juvenem ⁴ execrandis uredinibus flagitabant.

EX LIBRO IX.

Pag. 173. lin. 11.

At verò adulter, bellissimus ille pufio, inclinatum dolio pronam uxorem fabri, superincurvatus, securè ⁵ dedolabat.

lin. 14.

Utroque ⁶ opere perfecto,

Pag. 188. lin. 1.

Commodum novis amplexibus ⁷ Amori rudi litabant, commodum ⁸ prima stipendia Veneti militabant nudi milites, &

Pag. 191. lin. 6.

⁹ Adhuc adulteros ipse delectans.

Pag. 195. lin. 15.

Sed planè cum uxore mea ¹⁰ partiario tractabo ¹¹: nec herciscundæ

N O T A.

1. *Ante ipsam mensam.*] Rem sacram habitam veteribus, eoque detestabilior creditas. *Pricæus.*

2. *Spurcissima illa propudia.*] Syriaci illi Sacerdotes, à quibus pudor & pudicitia procul erant. *Beroaldus.*

3. *Illicitæ libidinis.*] Posticæ, præposteræ, infandæ, quæ vir virum init. *Beroaldus.*

4. *Execrandis uredinibus.*] Ardoribus, Florent. upus, teste Elmenhorstio, habet execrandis oribus, quo aliquid adhuc turpius & foedius designatur.

5. *Dedolabat.*] Donatus ad Eunuch. 3.

3. *Dolare lignum est ascia cadere.* ut faber lignum dedolabat, id est, polibat: ita ille uxorem fabri, materiam multò molliorem, complanabat. *Pricæus.*

6. *Utroque opere perfecto.*] Perfecit opus suum maritus, cum dolii sordes erant: & item adulter, cum inclinatum fabri uxorem dedolavit. *Beroaldus.* Disertam nequitiam! benè, & perfecto. *Hesychius in ὑψηλῶν, ἡεπλοῦ τοῦ ἀλδίου, ἀφ' ὧν τὸ τὸ ὑπερβαίνου.* *Martialis:* *Sine effectu pruris utroque labor* *Pricæus.*

7. *Amori rudi litabant.*] Litare A-

more nihil aliud est, quam concubitus; & lecti palæstrâ Cupidinem propitiare. *Beroaldus.*

8. *Prima stipendia Veneti militabant.*] Translatio à castis ad rem Veneream. Notum illud:

Militat omnis amans, & habet sua castra Cupido. *Beroaldus.*

9. *Adhuc adulteros, &c.*] Cui Terentianum proverbium congreret:

Tanto lepus es, & pulpamentum quaris. *Beroaldus.*

10. *Partiario tractabo.*] Ut scilicet dimidius esset uxoris, ex membris anterioribus, dimidius mariti, ex partibus posterioribus. *Beroaldus.*

11. *Nec herciscunda familia.* &c.] Tituli sunt apud Jurisconsultos Familiae herciscundæ, & Communi dividundæ: quorum hæc differentia est, quòd actio familie herciscundæ constituta est cohæredibus volentibus à communione discedere, & ita per familie herciscundæ actionem dividitur hæreditas. &c. Judicium autem Communi dividundo pertinet ad res, quæ communes sunt, cum societate, vel sine societate, &c. Nunc Lucii nostri pictor festinè.

familiæ, sed communi dividendo formulâ dimicabo: ut, sine ullâ controversiâ vel dissensione, ¹ tribus nobis in uno conveniat lectulo.

Pag. 296. lin. 4.

Talis sermonis blanditiæ cavillatum deducebat ad torum nolentem puerum, sequentem tamen: & pudicissimâ illâ uxore altrorsus discussâ, solus ipse ² cum puero cubans, gratissimâ corruptarum nuptiarum vindictâ perfruebatur.

lin. 10.

³ defraudatis amatoribus.

lin. 14.

tamen nates candidas illas ⁴ noctu ⁵ diuque disruptus.

EX LIBRO X.

Pag. 336. lin. 14.

Fuit & in illo conventiculo matrona quædam pollens & opulens, quæ, more cæterorum visum meum mercata, ac dehinc multifor- mibus ludicris delectata, per admirationem assiduam paulatim in admirabilem mei cupidinem incidit: nec ullam vesanæ libidini medelam capiens, ⁶ adinstar asinariæ Pasiphaës, complexus meos ardentem ex- petebat: grandi denique præmio cum altore meo depacta est noctis unius concubitum. At ille nequam ut posset de me suavè provenire, lucro suo tandem contentus, annuit. Jam denique cœnati é triclinio domini decesseramus; & dudum prætolantem cubiculo meo matro- nam offendimus. Dii boni! qualis ille, quamque præclarus apparatus? Quatuor eunuchi confestim, ⁷ pulvillis compluribus ventosè tumentibus

N O T A.

mul, & scienter alludens ad hanc Ju- ris formulam: Non intendam, inquit, pulchro puero actionem familiæ her- ciscundæ, sed potius agam de commu- ni dividendo: ut scilicet communis ipse inter me & uxorem dividatur, &c. &, dum ait *communi dividendo*, potest videri subesse huic verbo obscœnus in- tellectus, nam *dividere* est obscœnæ significationis, & ad pædicones refer- tur, & concubitores puerorum, quorum, in libidine præposterâ, & infandâ, na- tes quasi dividuntur. Hinc explicatur locus ille Plantinus ex *Aululariâ*:

Me quidem herclæ (dicam palam) non divides. Beroaldus.

1. *Tribus nobis in uno conveniat le- ctulo.*] Ausonius:

Tres uno in lecto st. prum, duo perpe- riantur,

Et duo committunt, quatuor effu-

1007. &c. Beroaldus.

2. *Cum puero cubans, gratissimâ.* &c.] Maritos ita molliores uxorum mœchos tractasse testantur multi Poëtarum lo- ci. Vel vide Epigramm. 57. Catull. & 2. 47. Martialem. *Pricæus.*

3. *Defraudatis amatoribus.*] Quibus tenera tua ætula debetur potius, quàm mulieribus. Suprà hîc de altero juniore mœcho: *adhuc lubrico genarum splen- dore conspicuus, adhuc adulteros ipse delectans.* Pricæus.

4. *Noctū.*] Postico vulnere pistoris subactoris, Beroaldus.

5. *Disrupte.*] Ferulæ ictibus.

6. *Adinstar Asinariæ Pasiphaës.*] Oppi'ò quàm decenter Pasiphaë As- inaria mulier dicta, quæ ita expetebat asini concubitum, sicut illa Pasiphaë poëtica, tauro supposita, ferinos cœtus adamabat. Beroaldus.

pluma

plumâ delicatâ, & terrestre nobis cubitum præsternunt: sed & stragulâ veste, auro ac murice Tyrio depictâ probè substernunt: ac desuper brevibus admodum, sed satis copiosis & pulvillis, aliis nimis modicis, quæ maxillas & cervices delicatæ mulieres suffulcire consueverunt, supersternunt: nec dominæ voluptates diutinâ suâ præsentia morati, clausis cubiculi foribus, facessunt. At intus cerei præclarâ micantes luce, nocturnas nobis tenebras inalabant. Tam ipsa cuncto prorsus spoliata tegmine, & tenui quoque, quâ decoras devinxerat papillas, lumen propter adstans, de stanneo vasculo multo sese perungit oleo balsamo, meque indidem largissimè petfricat: sed multò tantò impensius & crura etiam natesque perfundit meas. Tunc exosculata pressulè, non quælibet in lupanari solent basiola jactari, & vel meretricum poscinummia, vel adventorum negotinummia, sed pura atque sincera instruit, & blandissimos affatus: Amo, &, Cupio, &, Te solum diligo, &, Sine te jam vivere nequeo: & cætera, quæ mulieres & alios inducunt, & suas testantur affectiones. Capistròque me prehensum, more quo di-

N O T A.

1. *Terrestre nobis cubitum.*] Nec enim lectus asino insensu facilis. *Pricæus.*

2. *Pulvillis, aliis modicis.*] Repone, pulvillis illis modicis. *Pricæus.*

3. *Tania quoque, quâ decoras, &c.*] Strophium designat, id est, fasciam pe-
toralem. Strophium enim (ut auctores tradunt) fascia est, quâ virginales papillæ cohibentur. *Catull.*
Non tereti strophio lactantes vinclæ papillæ. Beroaldus.

4. *Crura etiam natesque perfundit meas.*] In Florent. Manuscriptis a. sequens fragmentum insertitur: Et Hercules, Orcium pigam pertereret Hyaci (lege *Eyai*) fragrantis. & Chia rosacea lotionibus expurgavit (alter expiavit.) At (al. ac) dein digitis Iphate licanos mense permesse (al. paramesse) & nocte hactam mei inguinis nivei spurciei plusculè extorcas emendavit. Et cum ad inguinis cephalum formosa mulier con-
citum (al. conagim) veniebat, ab or-
edibus ganniens, ego & dentes ad so-
vem elevans Priapo frequenti fricturâ
porrixabam, ipsaque pando & repando
ventrem supiniscula tractabam (al. ta-
ctabam) ipsa quoque respiciens quod
gentis inter anth. (lege manus) ten-
tas excreverat, modicum illud (al. id)
amernla, quâ lustrum sterni mandave-

rat; anni sibi revolutionem autumabat:
quod purum putum Apuleianum esse
dubium non est, ejectum autem ab il-
lo, qui nefariam turpitudinem in his
verborum involutris non tulit. Etiam
nos pudor & pietas prohibet tali luto-
manus inquinare, aut iis emaculandis
operam pessimè abuti. *Elmenhorstius.*
Beroaldi & aliz editiones habent hic:
*sed multò tantò impensius curâ etiam
nates perfundit meas.* quod convenit
cum istis Luciani ἐν τῇ περὶ ἡδονῆς καὶ
ἐν τῇ περὶ ἡδονῆς.

5. *Vel meretricum poscinummia, vel
adventorum negotinummia.*] *Poscinum-*
mia decenter fictum vocabulum ex
posco & *nummis*. Nam profectò basia
meretricia nihil aliud quam minimos
poscunt, &c. Adventorum basia scitè
graphicèque confictò vocabulo *negoti-*
nummia nominantur: quoniam scilicet
nummos negotiantur, & illæ illecebræ
arque osculationes negotiatorum num-
mos quærunt. Beroaldus. *Poscinummia*
negotio nullo: *negotinummia* nullo stu-
dio intelligimus. quæ enim Beroaldus,
diffusè perfacilia. Florentinus *regati-*
nummia, corruptè quidem, non lon-
gè autem ab incorruptâ lectione, *ne-*
gantinummia, quam servavit nobis
Oxon. MS. Poscunt meretrices num-
mos, adventores ægant, &c. *Pricæus.*

Apul.

O O O O O

diceram, reclinat facilè. quippè cùm nil novi, nihilque difficile facturus viderer; præsertim post tantum temporis, tam formosæ mulieris cupientis amplexus obituros. Nam & vino pulcherrimo atque copioso memet madefeceram; & unguento fragrantissimo¹ proluvium libidinis fuscitâram. Sed angebar planè non exili metu, reputans quemadmodum tantis tamque magnis cruribus possem delicatam matronam inscendere: vel tam fucida tamque tenera, & lacte ac melle confecta membra duris ungulis complecti: labiaque modicas ambrosio rore purpurantes, tam amplo ore tamque enormi, & saxeis dentibus deformi, suaviari: novissimè, quo pacto, quanquam ex unguculis perpruriscens, mulier² tam vastum genitale susciperet. Heu me, qui disruptâ nobili fœminâ bestiis objectus³ munus instructurus sum mei domini! Molles interdum voculas, & assidua suavia, & dulces gannitus, commoriscantibus oculis iterabat illa: Et in summâ, Teneo te, inquit, teneo⁴ meum palumbulum, meum passerem. Et cum dicto, vanas fuisse cogitationes meas, ineprumque monstrat metum. artissimè namque complexatum⁶ me totum, sed prorsus totum⁷ recepit. Illa verò quotiens ei parcens⁸ nates recellebam, accedens totiens nifu rabido, & spinam prehensens meam⁹ appliciore nexu in hærebat: ¹⁰ ut herculès etiam deesse mihi aliquid ad supplendam ejus

N O T Æ.

1. *Proluvium libidinis.*] Cupiditatem, desiderium, promptitudinem coëundi, *proluvium* enim dici videtur quasi *prolabium* à *lubendo*, Beroaldus. Onomasticon vetus *Proluvium opœion*. In Oxon. malè *perfluvium*. Pricæus.

2. *Tam vastum genitale.*] De Asino signantissimè. Lampridius de Commodò: *habuit & hominem pene prominentis ultra modum animalium, quem οὐν appellabat*. Et Græcis ὄν virilitas, si Phavorino fides. Pricæus.

3. *Munus mæi domini.*] Spectaculum, quod dominus populo fuerat pollicitus. Beroald.

4. *Commoriscantibus oculis.*] Si vera lectio ista, *moriscantes oculos* vocat, quales *udos*, ac *tremulos*, & *libidine marcidos* suprâ lib. 2. appellavit. Etsi de vocis ratione mihi parùm satisfactio. Putabam, nec ab re fortasè, *asculis* scribendum. Mordentium osculorum mentio hæud rara apud veteres poëtas. Pricæus.

5. *Meum palumbulum.*] Suprà cinxisti illi: sed nobis quoque tuis palumbulis nonnunquam impertias. Servius ad *Æneid.* 1. *Blasphemia gaudet dimi-*

nutione. Pricæus.

6. *Me totum.*] Id est, *totum membrum inguen*. Synecdoche totius pro parte.

7. *Recipit.*] Translatio est à lethali ter vulneratis, & totum inimici ferunt recipientibus. Pricæus.

8. *Nates recellebam.*] Retrotrahēbam, ablucebam, reclinabam, ne vasto genitali fœminam dirumperem. Beroaldus.

9. *Appliciore nexu.*] Putavit rescribendum Beroaldus, *applicatiore nexu*. Sed benè vulgatum & scriptum *appliciore nexu*, tanquam diceretur *applex applicis*, ut *complex complicitis*. quæ posterioris ævi scriptoribus duntaxat usitata vocabula. Sidon. Apollinaris Epist. lib. 8. ad Lupum: *Sed protinus factu, qui fuerat ipsius fœdionis fomes, incenior, antesignanus, ceterisque complicitibus oppressis*. Colvius. Conjectio ego tamen, ut & Beroaldus, *applicatiore* scribendum. Pricæus.

10. *Ut Hercules etiam deesse mihi aliquid, &c.*] Scholiastes ad Sat. 6. Juvenalis: *una uncia libidinis est in masculis, & undecim in fœminis*. Pricæus.

Libidinem crederem; nec Minotauri matrem frustra delectatam putarem adultero mugiente. Jamque 1 operosâ & pervigili nocte transactâ, 2 vitâ lucis conscientia, facessit mulier, condicto pari 3 noctis futurae pretio. Nec gravatè magister meus voluptates ex ejus arbitrio largiebatur, partim mercedes amplissimas acceptando, partim novum spectaculum domino preparando. incontanter ei denique 4 libidinis nostrae totam detegit scenam.

Eâdem pag. 336. lin. 17.

Et quoniam neque egregia illa 5 uxor mea propter dignitatem, neque prorsus ulla alia inveniri poterat.

Pag. 343. lin. 12.

Talis mulieris publicitûs 6 matrimonium confarreaturus.

lin. 15.

Prîusquàm 7 scelerosae mulieris contagio macularer.

Pag. 347. lin. 1.

quam quidem laciniam 8 curiosulus ventus satis amanter nunc lascivius reflabat, ut dimotâ pateret flos aetatae: nunc luxurians adspi-

N O T A E.

1. *Operosâ & pervigili nocte.*] Plenâ operarum Veneriarum, & multijugis lustrationibus Cupidinis transactâ. *Beroaldus.*

2. *Vitâ lucis conscientia.*] Honestè factâ, teste M. Tullio, in luce atque in propatulo sese collocari volunt: contrâ, turpitudine omnis quærit tenebras, atque latibulum. *Beroaldus.*

3. *Noctis futurae pretio.*] In vett. Poëtarum reliquiis, quæ Catalecta vocant:

Dum noctis pretium tua requirō.
Sic pretia noctium apud nostrum in Apologiâ. *Pricæus.*

4. *Libidinis nostra scenam.*] Apparatum & fabulam: ut sæpè per hunc scriptorem positum est. *Beroaldus.*

5. *Uxor mea.*] Matronam denotat, quæ uxoris vicem & locum apud Asi- num impleverat. *Beroaldus.*

6. *Matrimonium confarreaturus.*] Tribus modis apud antiquos uxor habebatur, ut ait Boëthius in Commentariis Topicorum: usu, farre, coemptio- ne. sed confarreatio solis Pontificibus

conveniebat. Erat autem solemnitas quædam vinculi maritalis, quâ novæ nuptæ farreum præferiebant: sic enim cibi genus ex farre factum nuncupant, &c. simpliciter intelligi vult, foemina publicè destinatam quasi uxorem Asi- no, quæ publico spectaculo cum Asi- no perinde ac uxor cum marito concumberet. *Beroaldus.*

7. *Scelerosæ.*] Scelerosus est multo- rum scelerum, sceleratus unius, &c. Nigidius Figulus homo (juxta M. Var- ronem) doctissimus; hoc, inquit, incli- namentum in *osus* significat copiam: quandam immodicam rei super quâ dicitur: idcirco in culpam cadit. ut *scelerosus* meritò dicatur, qui immodicis multisque sceleribus est coopertus. *Beroaldus.*

8. *Curiosulus ventus, &c.*] Non inve- nistè refert ventum quoque ipsum, qua- si amasum, vestis laciniam reflâsse, rejecisseque suo spiritu à corpore Ve- neris, ut flos ille expetitus omnibus, esset in propatulo, dimotâ pallii bom- bycini lacinia. *Beroaldus.*

○○○○ ij

rabat ; ut adhærens pressalè , 1 membrorum voluptatèm : graphica
3 laciniaret.

Pag. 353. lin. 2.

Meisque 4 præclaris nuptiis destinavam. Et jam, 1 torus genialis scilicet noster funius, accuratissimè disbernebatur lectus, indicè testudine pellucidus, plumèa congerio tumidus, veste serica floridus. At ego præter pudorem obeundi publicè concubitis, præter contagium scelerosæ pollutæque fœminæ,

lin. 7.

in amplexu Venerem scilicet nobis 6 coherentibus.

N O T A.

1. *Membrorum voluptatem.*] Voluptas sedem habet in membris genitalibus, &c. Scitè autem venustè, & dixit *membrorum voluptatem*, intelligi volens *genitalium*, nam membra, ut suprà diximus, genitalia significantur. Unde illud, *membrofior aquo*, &c. Beroaldus. Pro *voluptatem membrorum*, non malè *vanustatem* leges. Præcæ.

2. *Graphicè.*] Decenter, venustè, concinniter, quasi ex picturæ venustate. Verbum Græcum est *γῆγο*, quod significat *pingo*, & scribo, &c. Beroald.

3. *Laciniaret.*] A *laciniâ* ductum verbum, quâ inflexu lacinæ inumbraret. Beroaldus, *si laciniaret* formaverunt ex scripturâ vet. codd. in quibus *laciniaret* scriptum. Fortasse *linearet* (id est, *exprimeret*) scribendum. Tac-

tus de Germanis : *Locupletissimi vestis distinguuntur, non fluentes, sed stricti, & singulos artus exprimentes. Lineas autem pro delinearet*: cujusmodi *ἀνταρὰ* in Glossis sæpissimè occurrunt. Præcæ.

4. *Præclaris nuptiis.*] Afinis scilicet. Beroaldus.

5. *Torus genialis noster.* &c.] Servius ad *Æneid.* 6. *Geniales tori propriè sunt, qui puellis nubentibus sternuntur, à liberis generandis dicti.* Glossæ Γαμναῖοι. genialis. Præcæ.

6. *Coherentibus.*] Colvius ex Lipsii MS. *coëuntibus*. Scribe cum vet. edat. *coherentibus*. Lucretius.

Usque adedè cupidè Veneris compagibus harent. Præcæ.

EX APOLOGIA.

Pag. 413. lin. 7.

Mηρῶν ἰμῶρον, ἃ γλυκὺ σῆμαρος.
Femorum cupidos, & dulcis oris.

Pag. 461. lin. 12.

Mentiti autem sunt ² callidissimi accusatores mei, ut sibi videntur, cū me ad finem calumniæ confinxerunt, duas res marinas, impudicis vocabulis quassisse. quas Tannonius ille, cū utriusque sexūs genitalia intelligi vellet, sed eloqui propter infantiam caudidicus summus nequiret, multū ac diū hāsītans, tandem *virile marinum*, nescio quā circumlocutione malē ac sordidē nominavit. Sedenim ³ *feminal* nullo pacto reperiens munditer dicere, ad mea scripta confugit, & ē quodam meo libro legit: ⁴ *Interfeminium tegat, & femineis objectū ē palma velamentū*. Hic etiam, pro suā gravitate, vitio mihi vortebat, quod me nec sordidiora dicere honestē pigeret. At ego illi contrā iustius exprobraverim, quod qui eloquentiæ patriocinium vulgō profiteatur, etiam honesta dictu sordidē blatteret, ac sæpē in rebus nequaquā difficilibus ⁵ fringuliat, vel omnino obmutescat. Cedō enim, si ego ⁶ de Veneris statuā nihil dixissem, neque *interfeminium* nomināssem; quibus tandem verbis accusāsset crimen illud, tam stultitiæ quā linguæ tuæ congruens? An quidquam stultius, quā ex nominum propinquitate vim similem rerum conjectari? Et fortassean præcutē reperisse vobis videbamini? At quassisse me fingeretis ad illecebras Magicas duo hæc marina, ⁷ *veretillam* & ⁸ *Virginal*, disce enim nomina rerum Latina, quæ propterea variē no-

N O T A.

1. Μηρῶν, &c.] Estat versiculus prior in Plutarchi Ερωτικῶ. Athenæus Deipnosoph. lib. 14. εἰς τὸ ῥομῶδες Σόλων ἐφ' ἡ Μηρῶν, &c. Legit Cl. Bourdelot: Μῆρῶν εἰ μῶρον, accipitque de osculis nectareis seu odoratis. Pricæus.

2. Callidissimi accusatores mei, ut sibi videntur.] Inest his verbis, ut sibi videntur, ironia, cujus simillima illa, præcutē vobis reperisse videbamini. Pricæus.

3. Feminat.] Hac voce usus est in Asino lib. 2. glabellum feminat rosā palmulā. ad quem locum vide notas suprā.

4. Interfeminium.] Genitalia inter femina collocata.

5. Fringuliat.] Inferiūs in eādē

Apologiā, vix singulas syllabas fringul-
tientem, ad quem locum vide notas,
pag. 557.

6. De Veneris statuā nihil dixissem.]
In libro illo, ex quo suprā citavi: in-
terfeminium tegat, &c.

7. Veretillam.] Glossæ & Onomasti-
con vetus veretrum Αἰθίογ. Glossæ A-
rabico-Lat. Veretrum, porcum oriūm.
Legerim tantisper porcum marinum. V.
in voce Αἰθίογ. Etymologum. Idid.
Origin. lib. II. cap. I. Pricæus.

8. Virginal.] Idem in Glossis Virgi-
nal, membra virginis in qua habitat.
fors, Virginal; membrana, virginitas
in qua habitat. Omnino aliter locū
nihil expedit. Pricæus.

OOooo ij

minavi, ut denuò instructius accufes. Memento tamen tam ridiculum argumentum fore, desiderata ad res Venereas¹ marina obfcena, quàm si dicas marinum peccinem comendo capillo quæsitum, vel aucupandis volantibus piscem accipitrem, aut venandis apris piscem apriculum, aut² eliciendis mortuis marina calvaria.

Pag. 462. lin. 10.

Neque enim minùs istis, quæ commemoravit, accommodari possunt, similiter ex vocabulo suspiciones. *Posse*, dicitis, *ad res Venereas sumpta de mari?* spuria & fascina, propter nominum similitudinem. quì minus possit ex eodem litore calculus ad vesicam, testa ad testamentum; ⁴ cancer ad ulcera, ⁵ alga ad querquerum:

Pag. 522. lin. 9.

nec non idem libidinum⁶ ganearumque locus, castrum, lupanar; jam inde ab ineunte ævo cunctis probris palàm notus: olim in pueritiâ, priusquàm isto calvitio deformaretur; ⁷ emasculatoribus suis ad omnia infanda⁸ morigerus, mox in juventute saltandis fabulis, ⁹ exoffis planè & enervis, sed (ut audio) indoctâ & rudi mollicitiâ, negatur

NOTÆ.

1. *Marina obfcena.*] Veretillam & Virginal pisces, de quibus supra.

2. *Eliciendis mortuis marina calvaria.*] Scilicet propter *quæquid* terrenæ, quæ in maleficio frequens. Metamorph. 3. noster (officinam feralem deformans) *hic naves & digiti, illic carnosæ clavi pendensium: alibi trucidatorum servatus cruor, & extorta dentibus ferarum trunca calvaria.* Pricæus.

3. *Spuria & fascina.*] Virginalia & veretillæ, de quibus supra. *Spuria* Græciz Subflicivæ vox. Plutarch. Quæst. Roman. τὴν Σαβίαν φασὶν τοῦ τ' Ἰουλιανῆς αἰδῶν ὁποῖα' αὐτῶν ὀνόματι. De Ety-mo rectè Casaub. Στόριμα μύρια. Pricæus. Fascina sunt veretæ seu mentula.

4. *Cancer ad ulcera.*] ὁ καρκίνος ἀπὸ τῆς καρκινώματος. Casaubonus.

5. *Alga ad querquerum.*] Querquerum Gentili alior est, vel stridor frigidus, qui, ut plurimum febricitantibus oboritur, quum dentes collidunt. ita etiam accepisse videtur Minutius in Octavio, & nescio qui alii apud Festum. At, si querquerum ex se frigidum, ad quid alga? ut intendatur frigus? nuzæ, Algam facere Apuleius ut.

remedium caloris posuit: querquerum itaque censeamus oportet febrem calidam & siccam. Vide vocem eam apud Gaucclard. Ling. Harmen. Etymolog. Pricæus. At meherelè Gentili potius assentior quàm Pricæo. Non enim hic remedia morbis à contrario quærit Apuleius, adversarios suos irridens, sed à similitudine nominum. Calculus ad vesicæ calculum, cancer: ad cancerum ulcus. Alga, ad algorem febris querqueræ seu querqueræ.

6. *Ganearumque locus.*] Ne sequere viros doctos. reponentes lucus & lacus. Apta cumprimis vox locus, & quæ summâ injuriâ exularet. Seneca lib. 5. Contr. 2. Meretriz vocata es, in communi loco stetisti. Ibid. Deducta es in lupanar, accepisti locum. Pricæus.

7. *Emasculatoribus suis.*] Corruptoribus, qui eo veluti sceminâ utebantur.

8. *Morigerus.*] Donat. ad Terent. Morem gerevo lanoniam, & meretricium notas. Afranius, Etas, & carpus temerum, & morigeratio. Pricæus.

9. *Exoffis & enervis.* Metamorph. 1. Exoffim & enervum saltationem. Minuc. Octav. Enervis hisfis. Pricæus.

enim quidquam histrionis habuisse, præter impudicitiam. In hac etiam ætate, quâ nunc est, ¹ qui istum deperdunt, multi sunt. Honos auri-
bus præfandus est: domus ejus tota lenonia, tota familia contami-
nata; ipse propudiosus, uxor lupa, filii similes prorsus; diebus ac no-
ctibus ludibrio juventutis ² janua calcibus propulsata, fenestræ can-
ticis circumstrepitæ, triclinium comessatoribus inquietum, cubiculum
adulteris pervium. Neque enim ulli ad introcundum metus est, nisi
qui pretium marito non attulit. Ita ei lecti sui contumelia vestigalis
est. Olim solens suo, nunc conjugis corpore vulgò meret. Cum ipso
plerique, nec mentior, cum ipso, inquam, de uxoris noctibus pacifi-
cuntur. Hinc jam, inquam, illa inter virum & uxorem nota collusio,
qui amplam stipem mulieri detulerunt, nemo eos observat, ³ suo ar-
bitratu discedunt. Qui inaniore venere, signo dato, pro adulteris
deprehenduntur: & quasi ⁴ ad discendum venerint, non prius ab-
eunt, ⁵ quàm aliquid scripserint.

N O T A.

1. *Qui istum deperdunt multi sunt.* *Honos, &c.*] Eorum, qui eruditissimam istam Apologiam notis illustrarunt, vix unum & alterum reperias, qui non hic pro modulo suo se exercuerit. Colvius *deperunt*. legit, uti & Brissotius, (& sic quidem interpretatur Colvius: *Non solum olim juvenis, verum etiam nunc decrepitus senex Ruffinus iste stu- pratoribus suis amatur.*) Calaubonus, *Qui istum deperdunt multi sunt.* Schot- tus, *Qui istum Dii perduint. Multus bonos, &c.* Brantius, *Depuerint.* Pon- tanus, Vovverius, Gentilis, *perde- psunt.* Singuli quid senserint apposui strictim, non ut addam quid, aut ar- guam, sed ut ex hac veluti saturâ lan- ce quisque optet, quod ad palatum fa-
ciat. *Pricaus.*
2. *Janua calcibus propulsata, fenestra circumstrepita.*] De more aman- tium, amicorum januam pulsantium, vel frangentium, vide Plautum in *Per- sa*, scenâ *Satin' Athena*, &c. Passera- tium ad Propertii lib. 1. Eleg. 16. lib. 2. Eleg. 5. Persius *Satyrâ* 5. *dum Chrysidis udas Ebrius ante fores exstinctâ cum face canto.* Elmenhorst.
3. *Suo arbitratu ascendunt.* Scripse- rim *abscedunt*, ut Roman, aut *disce- dunt*, ut Florent. *Pricaus.*
4. *Ad discendum.*] Scribere.
5. *Aliquid scripserint.*] Scripto se obligaverint ad aliquid solvendum,

F I N I S.

APULEII
* ANEXOMENOS,
EX MENANDRO.

AMARE liceat, si potiri non licet.
 Fruantur alii: non motor, non sum invidus.
 Nam sese excruciat, qui beatis invidet.
 Quos Venus amavit, ¹ fecit amoris compotes:
 Nobis Cupido velle dat, posse abnegat.
 Olli, purpurea delibantes oscula,
 Clemente morfu rosea labella vellicent,
 Candentes dentes effigient suavio;
 Malas adorent ore, & ingenuas genas,
 Et pupularum nitidas geminas gemmulas.
 Quin & cum tenera membra molli lectulo
² Cum pectora adhærent Veneris glutino:
 Libido cum lascivo instinctu suscitatur
 Sinuare ad Veneris usum femina; ³ fœminæ
 Inter gannitus, & subantis voculas,
 Carpent papillas, atque amplexus intiment,
 Arentque sulcos molles arvo Veneræo,
 Thyrsūque pangant hortulo in Cupidinis,
³ Dum crebros ictus connivente lumine
⁴ Trepidante cursu, Venere & animâ fessulâ,
 Ejaculent tepidum rorem niveis laticibus.
 Hæc illi faciant, queis Venus non invidet.
 At nobis casso saltem delectamine
 Amare liceat, si potiri non licet.

N O T A.

* *Avexdulo*.] Latine veritas tolerans vel abstinens. Lepidissimum hoc Poëmatium primus in publicum dedit una cum aliis veterum aliquot ejusdem ferè argumenti Epigrammatis, vir eruditus Claudius Binetus. *Colvius*. Dixi hoc Poëmatium non esse Madaurenfis nostri, sed hominis recentioris Itali, in quâ sententiâ adhuc persisto. *Elmenhorstius*.

1. *Fecit amoris compotes.*] Pro fecit Scaliger, & *Colvius* legunt facit.

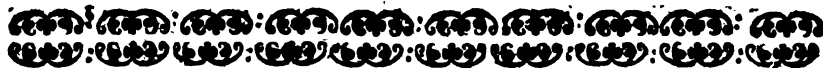
2. *Cum pectora adhærent.*] Binetus, cum pectora unâ adhærent. Douza: Cum pectora arte adhærent. Schickleradus: compediorata adhærent Veneris glutino. Ego hæc ita legerim,

Cum pectora arte adhærent Veneris glutino,
 Libido cum lasciva instructa suscitatur
 Sinuare ad Veneris artem femina;
 fœmina. &c.

Cum pectora glutino Veneris arte adhærent, & cum lasciva libido instructa femina, id est, colligata, compedita, ad Veneris artem suscitatur sinuare. Apertius dicerem nî vetaret pudor. *Colvius*,

3. *Dum crebros ictus connivente,* &c.] Douza, combibente lumine. Scaliger, dent crebros ictus connivente lumine. Rectè, *Elmenhorstius*.

4. *Trepidante cursu.*] Douza, trepida in decursu, quod placet. *Elmenhorstius*.

INDEX ACCURATISSIMUS VOCUM OMNIUM LATINARUM

quæ in Apuleii Operibus reperiuntur.

*Prior numerus paginam designat : Posterior lineam,
in qua vox, aut pars ejus major, continetur.*

Græca voces in Indicem peculiarem sunt conjecta.

A

A 5. 2 12. 2 14. 1	564. 3 571. 14 570. 4	7. 8 406. 7 407. 8, 12
15. 5 17. 8 21. 8	571. 6, 10 578. 1 582. 4	423. 17 425. 9, 10 433.
23. 5 24. 17 30. 4	585. 11 586. 1, 10, 14	13 446. 13 449. 7
32. 11 33. 7 40. 18 41.	587. 2, 6 598. 13 602. 3	452. 6, 18 459. 8 463.
13 42. 3 44. 2 49. 5	603. 9 604. 3 607. 16	3 470. 2 474. 7 478.
51. 15 52. 1 68. 1 75. 15	613. 4 617. 3 618. 10	4 493. 13 503. 14 513.
84. 11 92. 13 98. 17	619. 10 626. 8 628. 3	8 517. 2 519. 1, 4 520.
100. 3 104. 21 106. 6	616. 4 617. 3 643. 8	18 522. 14 531. 7 539.
120. 13 124. 4 146. 9	645. 12 652. 6 658.	1, 2 543. 10 547. 11
154. 15 158. 13 168. 9	10 664. 6 665. 5	548. 4 549. 2 556. 1, 6
175. 10 180. 8 194. 13	669. 11 672. 2 673. 13	557. 1, 13 566. 3, 4 568.
216. 12 220. 2 223. 1	674. 2 676. 4 678. 10	8 570. 4 574. 10 575.
231. 2 232. 8 238. 12	683. 1, 6, 9, 12 684. 12	5 597. 1, 12 598. 17
242. 3 263. 3 287. 8	687. 1 690. 5 691. 13	604. 5 609. 4 610. 4
314. 4 316. 1 318. 13	697. 11 701. 14, 15 702.	614. 9, 10 616. 7 617.
325. 18 339. 7 340. 19	1. 705. 13 708. 6, 7	14 624. 15 627. 15
386. 13 401. 6 405. 1.	714. 5 719. 16 724. 2	628. 5 636. 11 637. 2
408. 6 408. 12 417. 6	727. 7 731. 8 734. 3	655. 12 666. 7 667. 11
419. 6 420. 8 425. 8	745. 17 752. 5 754. 9	668. 8 669. 5 670. 13
426. 7 430. 3, 13 434. 6	755. 9 756. 8, 9 766. 6	671. 1 676. 3 678. 10
435. 5 437. 10 440. 4	768. 5 769. 9 770. 4, 13	679. 3 680. 8 683. 18 684.
442. 2, 3 447. 9	779. 13 780. 5 789. 8	14 689. 9 702. 1 705. 2
451. 9, 16 457. 5 460. 10	791. 2 793. 3, 5 796. 8	706. 6 715. 10 717. 6, 7
461. 15 464. 10	797. 2 801. 6 802. 2, 15	718. 1, 2, 3 723. 10 726.
465. 11 467. 1 475. 3	804. 6 805. 15 807. 3	16 733. 9 734. 6 738. 11
472. 12 475. 2 478. 4, 5	817. 2, 6 818. 2, 16 820.	739. 13 740. 2, 3 741.
15 479. 15 480. 13 483. 6, 8, 11	6 821. 7 826. 13 828. 6	10 742. 8 744. 5 745.
484. 10 488. 1	ab. 12. 7 14. 9 16. 5 18.	4. 747. 1 752. 7 779.
491. 3 492. 6 494. 9	10 21. 13 47. 2 63. 1	11 790. 1 796. 6, 10
498. 5, 10 501. 4, 9	80. 13 91. 13 95. 16 96.	797. 7 807. 9 817. 10, 17
505. 6, 11, 13 506. 9 508.	10 127. 4 129. 2 136. 6	820. 11 * 846. 12
4, 11 510. 13 513. 4, 9	141. 7 164. 9 170. 7	
514. 9 515. 5 517. 3 519.	180. 11 191. 13 199. 3	abaco. 429. 3
5 521. 6 524. 10 525.	213. 2 222. 14 240. 13	abactozem. 228. 13
5 526. 15 529. 17 532.	248. 7 253. 14 255. 4	abactum. 263. 15
17, 20 533. 9, 11 534. 1, 5	260. 14 276. 7 293. 3, 9	abacum. 42. 15
5 535. 6. 537. 15 539. 15	300. 17 314. 3 320. 15	abderet. 206. 11
546. 9 549. 12, 14 551.	321. 9 326. 15 330. 18	abdicant. 633. 3
12 552. 6 555. 2, 10, 11	337. 8 343. 3 372. 8 376.	abdicat. 633. 4
556. 7 558. 14 559. 7, 10	4 381. 12 403. 8 404.	abdicativa. 636. 12. 619. 9

Apul.

648. 10. 13 | 650. 1 | 661. 7 | 662. 1. 5 |
 abdicat. 648. 4 | 649. 2. 11 | 650. 5. 11 | 651. 11 | 652. 2. 10. 16 | 654. 2. 6. 12 |
 abdicat. 633. 3 | 661. 1 |
 abdicat. 637. 3. 4 | 647. 6 | 650. 2 | 652. 14 |
 abdicat. 643. 4 |
 abdicat. 647. 3 | 660. 9 |
 abdicat. 652. 7 |
 abdicat. 633. 8 | 648. 4 | 649. 11 | 650. 6. 11 | 651. 11 | 652. 2. 10. 16 | 654. 2. 7. 12 |
 abdicat. 608. 10 |
 abdicat. 154. 9 |
 abdicat. 188. 18 |
 abdicat. 120. 14 |
 abdicat. 191. 2 |
 addit. 430. 9 |
 abdominis. 586. 14 |
 abducenda. 628. 4 |
 abducere. 114. 5 |
 abducis. 227. 15 |
 abducit. 314. 4 |
 abducitur. 125. 14 |
 abducunt. 127. 1 |
 abeat. 615. 6 |
 abegisset. 104. 21 |
 abeat. 186. 13 |
 abetrafte. 513. 10 |
 abes. 508. 5 |
 abesse. 479. 3 |
 abest. 23. 1 | 478. 9 | 479. 5 | 699. 9 | 738. 4 | 799. 10 | 791. 5 | 807. 4 |
 abundi. 742. 8 |
 abeat. 160. 5 | 181. 14 | * 847. 14 |
 abeantes. 82. 6 |
 abfuerim. 797. 2 | 801. 6 |
 abfui. 41. 13 |
 abfuisse. 465. 4 | 506. 11 |
 abfuisse. 511. 9 |
 abhinc. 400. 9 | 494. 14 | 806. 13 |
 abhorreas. 539. 15 |
 abhorrens. 610. 4 |
 abhorrent. 619. 11 |
 abhorre. 547. 11 |
 abhorreret. 337. 10 |
 abi. 58. 12 | * 834. 13 |
 abibit. 701. 11 |
 abicci. 87. 3 |
 abiccia. 304. 12 |
 abicci. 548. 16 |
 abicciis. 94. 7 | 106. 8 | 205. 1 | 439. 11 | * 836. 20 | 837. 6 |
 abicco. 213. 11 | 295. 7 | * 838. 3 |
 abicctum. 209. 21 |
 abicctus. 8. 10 | 269. 10 |
 abicere. 28. 11 |
 abigendo. 303. 6 |
 abigens. 245. 8 |
 abigere. 268. 14 | 305. 12 | 619. 14 |
 abigaret. 320. 4 |
 abigor. 96. 10 |
 abicere. 105. 7 |
 abiceret. 114. 18 | 500. 11 |
 abicio. 224. 7 | 560. 6 |
 abicit. 296. 13 | 523. 1 | 788. 2 |
 abicite. 245. 9 |
 abire. 341. 1 | 742. 3 | 801. 11 |
 abirem. 34. 2 |
 abiret. 187. 9 |
 abiretis. 830. 6 |
 abis. 59. 11. 12 |
 abitus. 214. 213. 1 |
 abjurans. 688. 4 |
 ablat. 205. 7 |
 ablatum. 246. 1 |
 ablegat. 51. 6 |
 ablegat. 478. 2. 8 |
 abliguebam. 330. 8 |
 abligurivit. 502. 19 |
 ablu. 387. 3 |
 abluere. 33. 3 |
 abluere. 62. 11 |
 abluens. 178. 18 |
 abluens. 115. 11 |
 abluentibus. 693. 8 |
 abluere. 448. 15 |
 ablueret. 383. 16 |
 abluis. 560. 4 |
 abluir. 524. 4 |
 aboleret. 557. 12 |
 abolitionem. 598. 16 | 719. 6 |
 abreptum. 76. 15 |
 abruptum. 555. 4 | 768. 4 |
 abruptum. 198. 7 |
 abruptis. 789. 14 | 748. 2 |
 abrupto. 267. 4 |
 absconde. 159. 13 |
 abscondimus. 113. 2 |
 absconde. 159. 4 |
 abscondere. 161. 1 | 185. 2 |
 absconderet. 310. 18 |
 abscondimur. 236. 5 |
 abscondit. 271. 12 | 291. 3 |
 abscondita. 178. 10 | 239. 2 |
 absconditam. 264. 1. 2 | 288. 8 |
 absconditis. 151. 5 | 283. 18 |
 abscondito. 722. 4 |
 absconditos. 86. 15 |
 absconditum. 787. 1 |
 absconditus. 102. 3 | 212. 15 | 248. 6 | 286. 10 |
 absens. 322. 16 |
 absentem. 506. 16 |
 absenti. 172. 13 | 552. 3 | 797. 1 |
 absentia. 619. 9 | 808. 3 |
 absenti. 620. 16 |
 absenti. 192. 3 | 337. 7 | 708. 14 |
 absenti. 133. 3 |
 absit. 38. 12 | 156. 14 | 243. 19 |
 absolvam. 771. 4 |
 absolvo. 22. 16 |
 absoluit. 18. 6 |
 absoluit. 816. 1 |
 absoluta. 329. 10 | 550. 19 | 579. 5 |
 absolutam. 631. 11 |
 absolut. 597. 2 | 606. 16 | 608. 20 |
 absolutis. 572. 10 |
 absoluto. 669. 4 |
 absolutum. 198. 9 | 298. 1 | 533. 1 |
 absolutum. 290. 13 | 367. 3 | 377. 12 | 617. 3 |
 absonam. 502. 9 |
 abson. 408. 8 |
 abson. 260. 14 | 305. 3 |
 absono. 24. 11 |
 absonos. 259. 2 |
 absonum. 99. 6 |
 absque. 295. 9 | 494. 11 | 601. 19 |
 abstemiorum. 611. 12 |
 abstemius. 217. 9 | 499. 14 |
 abstergat. 589. 6 |
 abstergens. 249. 17 |
 abstergebat. 514. 1 |
 abstergere. 420. 9 |
 abstinent. 416. 1 |
 abstinentia. 601. 10 |
 abstinentia. 333. 7 | 617. 5 |
 abstinentiam. 34. 8 |
 abstinentiam. 382. 8 | 598. 2 |
 abstinit. 703. 5 |
 abstrude. 730. 3 |
 abstrusa. 90. 15 | 482. 2 |
 abstrusi. 139. 20 |
 abstrus. 819. 12 |
 abstrudine. 514. 13 |
 absumeret. 269. 8 |
 absumitur. 712. 2 |
 absumit. 198. 2 |
 absurda. 6. 4 |
 absurde. 373. 15 | 461. 33 | 528. 18 | 577. 1 | 684. 14 |
 absurdus. 338. 3 |
 absurdus. 27. 17 | 608. 2 |
 absurdo. 25. 3 |
 abundans. 104. 1 |
 abundante. 212. 12 |
 abundanter. 277. 13 |
 abundantia. 598. 10 | 600. 5 |
 abunde. 509. 10 | 543. 19 | 544. 4 | 547. 3 | 634. 6 |
 abundet. 835. 1 |
 abund. 119. 4 |
 abusque. 499. 9 |
 aburitur. 608. 12 |
 Abydi. 468. 1 |
 ac. 5. 2. 10 | 8. 2 | 14. 7. 9 | 17. 4 | 18. 18 | 19. 3. 8. 10 | 13. 18 | 21. 10 | 24. 1 | 26. 13 | 28. 8 | 30. 15 | 31. 19 | 32. 9 | 34. 13. 2. 4. 6. 10 | 37. 19 | 41. 17 | 45. 4 |

INDEX VOCABULORUM

46.6 47. 1. 4 50. 10 51. 1 54. 14 55. 4 60. 10 61. 6 65. 11 67. 4 70. 12 68. 15 17 69. 1 70. 4 71. 7 73. 1 76. 13 77. 17 77. 5. 15 20 78. 4 79. 10 81. 10 85. 3. 14 84. 5. 15 86. 8 87. 7 89. 13 91. 3 92. 9 94. 4 95. 1. 14 96. 3. 4. 5 98. 5 99. 4. 12 101. 2 103. 5 104. 13. 15 105. 10 106. 1. 6. 15 107. 4 108. 9 109. 5. 7. 9 110. 5 111. 4. 5. 6. 10 113. 3 115. 4 118. 2 119. 12 120. 1. 18 122. 18 123. 17 124. 2 125. 7 127. 6. 11 130. 2 131. 74 132. 13 134. 10 135. 1 138. 11 139. 21 142. 6 145. 6. 19 146. 12 147. 3 149. 15 150. 13 151. 6. 11 162. 8. 10 165. 13 167. 7 182. 7 189. 3 190. 13. 17 191. 19 193. 9. 12 195. 3 197. 6 198. 10 202. 10. 2 203. 1 206. 11. 15. 21 207. 15 209. 5 214. 10 215. 15 217. 13 219. 5 220. 2 221. 1 224. 9 225. 20 229. 10. 14 232. 4 233. 7. 11. 14 236. 19 238. 4 239. 4. 10 243. 12. 13 247. 8. 15 248. 3. 11. 12. 22 249. 21 250. 16 251. 8 252. 1. 11 253. 16 254. 2. 26 260. 11 261. 5 263. 12. 13 264. 7. 12 268. 6. 19 269. 8. 17 270. 2. 5 272. 6. 7 272. 11 275. 7 277. 3. 12 278. 5 283. 9 284. 8 285. 10 287. 2 289. 3. 5 291. 13 294. 15. 17 295. 13 296. 9 300. 4. 12 302. 7. 13 305. 4. 7 307. 6 311. 12 312. 4 315. 3 316. 5 318. 11 320. 1. 15 322. 15 326. 6 327. 11 330. 14 332. 10. 21. 15 334. 4 335. 16 338. 3 340. 21 342. 7 344. 7 349. 8. 14 362. 5 367. 4. 8 368. 5 374. 2. 15 375. 4. 13 376. 14 378. 6 380. 3 381. 9 382. 12 384. 3. 11 385. 6 386. 9 390. 3 391. 9 395. 15 396. 14 400. 22 401. 10 403. 1. 14 407. 2. 15 410. 3 423. 12 427. 5 429. 2. 3 438. 7 441. 13 442. 3 443. 6 444. 10 445. 12. 447. 8 448. 4. 9 452. 2. 3 471. 2 475. 11 479. 17 480. 7. 11 481. 19 484. 2 490. 6 496. 10 498. 4 500. 18 512. 13 511. 17 512. 18 517. 7 519. 10. 12 548. 10 549. 10 550. 16 554. 5 555. 1 560. 10 567. 9 569. 11 574. 4 578. 4 580. 1. 8 582. 16 583. 2. 12 585. 6 587. 5 588. 10 589. 2 591. 10 593. 7 594. 4 595. 5. 12 597. 9. 10. 16 598. 3 600. 2 601. 12. 13. 15 602. 7. 14 603. 3. 8. 10 605. 11 606. 6 607. 2. 3. 14. 17 609. 14. 16 610. 10 611. 4 618. 8 620. 14 624. 4. 5 625. 13 626. 8 632. 6 635. 8 646. 7 664. 3 665. 7 669. 1. 16 670. 3 677. 2 679. 5 680. 12 682. 13 683. 4 684. 3 689. 8 692. 1 693. 8 694. 2 695. 13 696. 13 697. 12 705. 6 709. 12 710. 8 711. 1. 10 717. 7 720. 2 723. 4 724. 5 732. 2 735. 10 738. 13 740. 3 741. 2 745. 4. 9 747. 1. 15 748. 8 759. 14 760. 8 768. 5 774. 9 779. 1. 5. 6 780. 16 785. 9 787. 4 791. 7 792. 7 793. 2 795. 7 803. 9 804. 14 807. 10 809. 6 812. 13 813. 8 814. 2. 7 817. 9. 10 818. 4. 19 819. 12 820. 10 824. 7 825. 3 * 834. 13 835. 5. 6. 8 846. 7. 15 848. 1. 7. 14 840. 10 841. 2 842. 7 845. 7. 8. 14 847. 4 Academia. 567. 2. 8 Academice. 570. 11 Academicis. 796. 8 accedas. 242. 15 accedat. 600. 12 621. 1 accede. 38. 10 accens. 56. 15 * 843. 18 accensitia. 618. 1 accidere. 729. 8 741. 13 accidens. 13. 13 accedes. 200. 10 accedimus. 213. 3 accedis. 37. 7 accedis. studis. 28. 1 accedit. 16. 8 165. 4 accedo. 29. 12 42. 12 103. 12 391. 10 accedunt. 215. 5 374. 12 accedunt. 41. 12	accendendum. 451. 16 accenditur. 296. 19 619. 18 accendunt. 428. 6 accensa. 273. 7 accensum. 446. 6 acceperas. 547. 7 acceperat. 295. 2 552. 7 acceperis. 145. 13 547. 6 acceperit. 802. 11 accepi. 20. 10 325. 5 498. 1 645. 4 accepimus. 566. 9 598. 17 717. 6 761. 1 accepisse. 475. 3 accepisti. 555. 10 accepit. 328. 8 724. 3 734. 7 814. 8. 9 accepra. 547. 8 accepti. 92. 4 656. 15 acceptam. 187. 12 447. 8 517. 16 624. 15 * acceptando. 345. 5 acceptans. 336. 12 acceptio. 643. 7. 9 656. 14 acceptione. 644. 8 656. 9 acceptiorem. 643. 11 acceptiorem. 643. 7 644. 1 645. 15 646. 4 656. 4 acceptior. 694. 10 acceptis. 32. 2 273. 14 517. 10 546. 9 549. 14 acceptissima. 547. 5 acceptissimo. 334. 9 accepto. 6. 4 34. 9 137. 13 182. 8 258. 5 acceptum. 243. 2 435. 3 552. 7 596. 11 645. 7 accepturus. 180. 11 accere. 205. 1 623. 7 accersimus. 4. 5 accersitis. 311. 4 accersito. 164. 12 accefferat. 46. 14 335. 14 accefferint. 483. 7 accefferis. 491. 14 acceffi. 11. 7 18. 12 55. 3 99. 12 187. 12 188. 3 acceffimus. 112. 1 217. 15 336. 7 acceffile. 526. 3 acceffit. 49. 1 57. 9 80. 19 81. 1 143. 3 196. 19 318. 20 518. 11 703. 8. 9 810. 9 ateffu. 748. 4 acceffus. plur. 731. 2 accidens. 596. 7 641. 1. 7. 10 accidere. 598. 7 606. 14 609. 8 728. 11 745. 16 accidit. 144. 11 729. 11 accingitur. 233. 11 286. 17 744. 7 accingunt. 264. 10 acripe. 3. 2 156. 7 297. 16 473. 7 507. 7 529. 8 8. 11
---	---

559. 4 | 564. 1 |
 accipere. 31. 6 | 632. 11 |
 772. 8 |
 accipi. 422. 1 |
 accipiat. 619. 8 |
 accipiendi. 544. 1 |
 accipiendo. 383. 15 |
 accipiens. 204. 2 | 659. 11 |
 accipimus. 473. 18 |
 accipis. 143. 13 |
 accipit. 271. 1 | 789. 3 | 802. 6 | 825. 8 |
 accipite. 209. 18 | 825. 11 |
 accipitrem. 612. 5 | *846. 4 |
 accipitres. 179. 8 |
 accipere. 800. 3 |
 Accius. 702. 5 |
 acclamant. 519. 13 |
 acclamationibus. 806. 1 |
 accole. 157. 7 |
 acolarum. 183. 9 |
 accommodabo. 828. 1 |
 accommodare. 73. 1 |
 *accommodari. 846. 6 |
 accommodas. 272. 9 |
 accommodata. 763. 14 |
 accommodatas. 529. 8 |
 accommodos. 190. 3 |
 accubans. 146. 3 |
 accubantem. 30. 8 |
 accubantem. 47. 2 |
 accubuit. 789. 6 |
 accubas. 240. 17 |
 accumbat. 195. 1 |
 accumbere. 291. 7 | 334. 13 |
 accumbis. 144. 2 |
 accumbunt. 109. 2 |
 accumulati. 34. 12 |
 accurati. 97. 1 | 376. 8 |
 accuratissimi. 474. 2 | *844. 4 |
 accuratius. 7. 7 | 34. 15 |
 120. 10 | 266. 2 | 471. 11 |
 775. 16 |
 accurantium. 307. 9 |
 accurare. 117. 12 |
 accurrit. 91. 9 | 192. 6 | 238. 7 | 298. 10 | 302. 18 |
 accurro. 60. 7 |
 accurunt. 305. 10 | 339. 6 |
 accusamus. 405. 9 |
 accusandam. 472. 4 |
 accusandi. 402. 6 |
 accusando. 490. 6 |
 accusandum. 401. 2 |
 accusans. 481. 12 |
 accusante. 532. 20 |
 accusare. 431. 7 | 448. 4 |
 453. 13 | 472. 9 | 481. 7 |
 552. 6 |
 accusares. 481. 12 |
 accusaret. 409. 15 |
 accusaretur. 464. 10 |
 accusas. 412. 9 | 472. 2, 8 |
 480. 5 | 489. 18 | 492. 6 |
 *accusates. 845. 17 |
 accusas. 448. 7 | 511. 2 |
 accusatio. 402. 8 | 446. 9 |
 478. 5 | 480. 6 |
 accusati. 418. 8 |
 accusatiorem. 75. 7 | 400. 2 |
 402. 3 | 405. 11 | 453. 8 |
 511. 12 | 513. 6 | 531. 1 |
 558. 7 |
 accusatoni. 431. 8 |
 accusatoni. 321. 17 | 405. 9 |
 450. 14 | 451. 12 | 452. 4 |
 522. 2 | 543. 5 |
 accusatum. 363. 1 |
 accusatus. 445. 8 | 447. 7 |
 accusator. 73. 3 | 75. 4 | 225. 10 | 322. 10 | 34. 15 | 552. 15 |
 750. 4 |
 accusatorem. 465. 4 | 513. 4 |
 *accusatores. 845. 3 |
 accusatoris. 537. 13 |
 accusatorum. 478. 11 |
 accusatum. 483. 7 | 492. 9 |
 532. 20 |
 accusavit. 560. 3 |
 accusent. 415. 6 |
 *accuses. 846. 1 |
 acer. 273. 7 |
 acerba. 25. 14 | 554. 8 |
 619. 5 |
 acerba. 320. 12 |
 acerba. 240. 14 | 339. 5 |
 acerba. 229. 7 |
 acerba. 359. 11 |
 acerbi. 490. 7 |
 acerbiore. 535. 6 |
 acerbissima. 197. 11 |
 acerbissimas. 560. 10 |
 acerbissimorum. 615. 9 |
 acerbissimos. 223. 8 |
 acerbius. 615. 7 |
 acerbos. 242. 4 |
 acerbus. 801. 9 |
 acerrime. 339. 9 |
 acerrimas. 223. 4 |
 acerrimi. 490. 15 | 771. 5 |
 acerrimo. 292. 15 |
 acerrimum. 59. 9 | 285. 7 |
 318. 2 |
 acerrimus. 75. 4 |
 acervatim. 109. 18 | 182. 10 |
 278. 15 | 462. 2 |
 acervo. 173. 8 |
 acervum. 183. 13 |
 Achaei. 188. 17 | 335. 9 |
 Acheontis. 366. 16 |
 Achilles. 692. 10 | 697. 2 |
 Achilli. 682. 4, 6 |
 Achivis. 702. 9 |
 Achivorum. 350. 10 |
 acidas. 170. 5 |
 acie. 26. 9 | 580. 8 | 667. 9 |
 759. 5 |
 aciem. 45. 4 | 152. 13 | 161. 16 | 682. 12 | 744. 17 |
 acies. 56. 3 | 76. 11 | 212. 15 |
 248. 18 | 587. 7 | 681. 18 |
 acquiescas. 240. 17 |
 acquiescere. 159. 5 |
 acquievi. 14. 8 |
 acquirendi. 477. 6 |
 acquiritur. 604. 10 |
 acquiritur. 535. 9 |
 acra. 706. 7 |
 acre. 349. 10 | 567. 12 |
 acrem. 83. 9 |
 apriorum. 330. 12 |
 acrioribus. 171. 5 |
 Acrius. 702. 13 |
 acriter. 87. 1 | 184. 4 | 697. 17 | 774. 14 | 815. 13 |
 acritudine. 284. 9 |
 acris. 110. 13 | 401. 4 |
 667. 9 |
 acta. 503. 1 | 549. 13 | 552. 5 |
 Acton. 40. 11 |
 Actium. 211. 4 |
 actibus. 609. 1 |
 actiones. 614. 9 |
 actionibus. 756. 1 |
 actis. 32. 3 | 34. 3 | 219. 17 |
 770. 2 |
 acti. 538. 1 |
 actorem. 60. 11 |
 actum. 690. 10 |
 actu. 573. 5 | 999. 3 |
 actum. 410. 7 |
 actus. 618. 5 |
 actus. 376. 13 | 719. 11 |
 actus plur. 601. 12 | 621. 1 |
 actutum. 163. 9 | 181. 6 | 197. 7 | 226. 4 | 273. 5 |
 acu. 244. 16 |
 acubat. 266. 5 |
 aculeis. 223. 7 | 816. 6 |
 acuminis. 160. 18 | 705. 12 |
 acuta. 771. 14 |
 acutas. 169. 13 |
 acutis. 740. 1 | 732. 7 | 743. 6 |
 acuto. 184. 19 | 762. 1 |
 acutos. 148. 9 |
 acutus. 809. 3 |
 acuunt. 612. 5 |
 ad. 5. 11 | 7. 2 | 8. 5 | 11. 2, 4 |
 12. 1 | 13. 4 | 6 | 14. 3 | 15. 1 | 18. 8 | 19. 18 | 21. 1, 8 | 16. 17 | 22. 1 | 23. 6 | 17 | 24. 3 |
 5 | 10 | 25. 11, 15 | 27. 9 | 17 |
 28. 8 | 10 | 29. 8 | 30. 5 |
 31. 12 | 32. 4 | 33. 12 | 34. 4, 6 | 35. 11 | 36. 11 |
 37. 11 | 38. 11 |
 39. 1 | 40. 6 | 41. 17 | 42. 19 |
 43. 9 | 44. 7 | 45. 9 | 46. 7 | 47. 11 |
 48. 9 | 49. 9 | 50. 12 | 51. 10 |
 52. 18 | 53. 6 | 54. 15 | 55. 15 |
 56. 1 | 57. 4 | 58. 12 | 59. 10 | 60. 11 | 61. 14 |
 62. 11 | 63. 8 | 64. 10 | 65. 1 |
 66. 17 | 67. 1 | 68. 17 | 69. 10 | 70. 4 | 71. 10 | 72. 4 | 73. 12 | 74. 17 | 75. 5 | 76. 17 | 77. 8 | 78. 14 | 79. 7 | 80. 13 | 81. 3 |

INDEX VOCABULORUM.

7

85. 4 | 86. 5 | 87. 11 | 89.
15 | 91. 2, 6, 8, 13 | 92. 4 |
93. 2, 12, 13 | 95. 4, 20 |
98. 11, 14, 18 | 104. 8, 11,
13, 17 | 105. 8 | 106. 12 |
108. 11 | 109. 14 | 110. 8 |
111. 7 | 112. 5 | 113. 5 | 116.
7 | 117. 8, 15 | 118. 8, 13, 18 |
129. 9, 10 | 120. 15 | 121. 3 |
123. 15 | 122. 11 | 124. 7 |
126. 14 | 127. 3, 14 | 128. 6 |
129. 5, 11 | 132. 12, 13 | 133. 5 |
134. 8 | 136. 3 | 138. 8 | 139. 15 |
143. 1 | 145. 6, 7 | 146. 1 |
151. 1, 3 | 155. 5 | 156. 15 |
158. 5 | 159. 1 | 164. 5 |
166. 5, 9, 13, 15 | 167. 2 |
169. 11, 12 | 174. 4 | 177.
6 | 178. 10 | 179. 9 | 180.
12 | 182. 10 | 183. 1, 3, 8,
10, 11, 16 | 189. 1, 7, 8 |
190. 12 | 192. 13, 16 | 193.
12 | 194. 8 | 195. 7, 9 |
196. 7, 11, 16 | 199. 4 |
200. 15 | 201. 1, 2, 4, 8,
13, 16 | 205. 5 | 206. 15 |
207. 1 | 208. 15 | 209. 1, 6,
9 | 212. 6, 11 | 214. 8, 13 |
216. 11, 19 | 217. 14, 15 |
221. 12 | 223. 10, 14 | 226.
4 | 227. 17 | 228. 14, 15 |
230. 18 | 233. 14 | 234. 13 |
236. 18 | 237. 6, 11, 14 |
238. 7, 17 | 239. 12 | 240.
10 | 242. 4 | 243. 2, 11 |
244. 7, 10, 15 | 246. 4 |
247. 4, 5 | 248. 4, 12 |
449. 2 | 250. 12, 19 | 251.
13 | 254. 14 | 255. 6, 11 |
257. 5 | 258. 12 | 260. 13 |
261. 1 | 264. 13, 18 | 266.
2 | 267. 5 | 269. 16 | 270.
14, 16, 17 | 271. 4, 10 |
273. 3, 15 | 274. 3 | 275. 3,
6, 10 | 276. 17 | 277. 7 |
278. 3, 10 | 280. 5 | 281. 2,
12 | 283. 6 | 284. 11 | 286.
2 | 287. 3, 8, 10, 15, 16 |
288. 6 | 289. 17 | 290. 6 |
293. 14 | 295. 2, 6, 12, 14 |
296. 19 | 297. 12 | 299. 6,
9 | 300. 5, 10, 14, 17 |
301. 5, 6 | 302. 14 | 304.
9 | 305. 17 | 307. 9, 12 |
309. 8 | 310. 1, 4, 5, 15 |
311. 8 | 312. 11 | 314. 6, 11 |
315. 1, 4, 11, 12 | 316. 1 |
317. 5 | 318. 2, 15 | 319. 4,
9, 10 | 321. 7 | 322. 2, 5,
13, 16, 17 | 323. 12, 13 |
324. 1, 7 | 327. 7, 8, 10 |
328. 13 | 329. 4 | 332. 5, 12 |
333. 5, 10 | 334. 17 | 340.
16 | 341. 4 | 342. 10 | 344.
6 | 352. 2 | 353. 8 | 359. 10 |
360. 1 | 361. 13 | 366. 12,

15 | 371. 1 | 374. 5, 13
375. 17 | 376. 13, 16 | 377.
1 | 378. 3, 8, 12 | 380. 2, 3 |
381. 4, 12, 15, 17 | 384.
17 | 385. 2, 6, 18 | 386.
8, 14 | 387. 2, 3, 13 |
388. 5 | 389. 5 | 390. 15,
20 | 392. 13 | 393. 11 |
395. 4 | 400. 8 | 401. 2,
6, 10 | 404. 2 | 405. 3 |
407. 1, 10 | 408. 10 |
410. 14, 15 | 412. 3, 5 |
420. 1, 5 | 422. 2, 4 |
423. 16, 17 | 424. 4 |
425. 5 | 427. 5 | 430. 7,
10 | 432. 6 | 435. 3, 9, 11 |
436. 4, 11 | 437. 3 | 438.
17 | 439. 2, 5, 7 | 440. 4,
5 | 441. 13 | 442. 14 |
444. 4, 9 | 446. 4, 5 |
448. 3 | 449. 7 | 450. 17 |
451. 5 | 452. 6, 9 | 453.
3, 8, 15, 17 | 454. 2, 6 |
456. 7 | 457. 1, 9 | 458. 2 |
459. 4, 8, 10 | 460. 3, 4,
13 | 461. 1, 2, 6, 12 | 464.
9 | 466. 4 | 469. 3 | 470.
10 | 471. 14 | 473. 10, 11 |
474. 6 | 475. 10, 11 | 476.
6 | 478. 8 | 479. 2, 17 |
480. 5, 14, 17 | 481. 3, 11 |
483. 4, 9 | 486. 5 | 487.
11 | 488. 12, 13 | 489. 1 |
494. 14 | 496. 7 | 498. 1,
3, 4 | 499. 11, 14 | 500.
15 | 501. 1, 14 | 502. 11 |
503. 4, 16 | 505. 6 | 506.
9 | 510. 2, 10 | 511. 7 | 512.
5, 7, 11 | 513. 9 | 514. 7, 14 |
515. 9 | 516. 18 | 518. 8 |
519. 5 | 520. 8 | 521. 7 |
523. 5 | 524. 6, 11 | 525. 5,
16 | 526. 1 | 527. 2 | 528.
10 | 529. 7, 10, 17 | 531. 3,
5, 13 | 532. 3 | 533. 4 | 536.
8 | 537. 7, 10, 17 | 538. 10 |
539. 3, 7 | 540. 1, 3 | 543. 5,
8, 12, 14 | 544. 1 | 545. 6, 9,
12 | 547. 3, 12 | 548. 3 | 549. 10,
6, 13 | 551. 9, 12 | 552. 12 |
553. 11, 14 | 554. 9 | 555.
11 | 558. 2, 7 | 559. 12 |
562. 8 | 563. 17 | 569. 2,
6, 8, 10 | 570. 8 | 571. 1, 7 |
573. 13 | 574. 11 | 575. 3,
5, 7 | 577. 12 | 579. 11 | 582.
3, 9 | 584. 8 | 585. 2, 4, 12 |
586. 3, 10 | 587. 3, 6 | 588.
12 | 589. 6, 12, 16 | 590.
10 | 592. 3 | 593. 3 | 594.
2 | 596. 1, 2, 9 | 597. 2, 7,
8, 16 | 599. 5 | 601. 8, 12 |
602. 1, 12 | 603. 1 | 605.
17 | 607. 13, 15 | 608.
11, 17 | 615. 2, 18 | 617. 11,
12 | 618. 1, 3, 6, 11 | 619. 20

33 | 620. 3, 18 | 621. 1, 11,
13, 15 | 622. 9, 14 | 623. 6,
14, 16 | 624. 9 | 625. 4 |
627. 16 | 628. 3, 10, 17 |
629. 7 | 631. 10 | 637. 2, 3 |
642. 11 | 647. 4 | 648 |
12 | 652. 7 | 654. 16, 20,
655. 2, 9, 10 | 656. 5, 8,
658. 4 | 662. 7 | 664. 1 |
669. 2, 3, 6 | 671. 3, 13 |
674. 1, 5 | 677. 7 | 679. 1 |
3 | 680. 5, 6 | 681. 2 | 683,
5, 8, 9, 10, 13 | 684. 9,
691. 2, 5 | 692. 7 | 693. 1 |
694. 7, 13 | 700. 10, 11 |
702. 2 | 703. 5, 8 | 707. 4,
17 | 716. 9 | 717. 8 | 718. 2,
9 | 719. 11 | 720. 4, 7 | 722 |
2 | 723. 11 | 724. 1 | 726. 5,
727. 3, 4 | 728. 3 | 729. 8 |
9 | 730. 12 | 731. 18 | 732,
12 | 735. 14, 17 | 737. 5,
738. 2, 4 | 741. 8, 10, 11 |
15 | 742. 4 | 743. 7 | 744 |
9, 18 | 745. 2 | 746. 10,
750. 2, 5 | 751. 6, 7, 8,
752. 8 | 755. 2 | 759. 8, 14,
762. 7, 8 | 766. 7 | 767. 9,
769. 8, 9, 15 | 771. 11, 12 |
774. 14 | 775. 11 | 776. 9 |
779. 6, 8 | 780. 9 | 781. 5 |
6, 8 | 783. 4 | 784. 8, 11,
787. 15 | 790. 1 | 791. 9 |
797. 3 | 798. 5 | 799. 5, 14 |
800. 8, 13, 14 | 801. 15 |
802. 13 | 804. 12 | 805. 1,
4, 11 | 806. 5, 11 | 807. 9 |
809. 17, 18. 811. 1 | 813. 6 |
814. 3 | 815. 3, 6 | 817. 7 |
820. 6 | 821. 2, 3, 5 | 822 |
6, 7 | 824. 13 | 825. 1 | 827.
10, 13 | 829. 3 | * 834. 10,
835. 11, 22 | 836. 11, 13 |
837. 9 | 839. 3 | 840. 1, 13 |
842. 20 | 845. 4, 9, 21 | 846,
2, 7, 9, 10, 13 | 847. * 14 |
adacta. 733. 6 |
adacti. 487. 10 |
adamantina. 739. 7 |
adamantine. 286. 5 |
adamatur. 619. 15 |
adambulabam. 83. 5 |
adambulancem. 369. 3 |
adambulat. 259. 12 |
adequamus. 118. 12 |
adequē. 109. 9 | 265. 8 | 115. 9 |
adcurrit. 10. 5 |
* adcurritur. 838. 7 |
adde. 823. 5 |
addebat. 46. 5 | 294. 8 |
221. 2 |
addendum. 473. 11 |
addens. 286. 11 |
addi. 444. 4 | 562. 8 | 804.
12 |
addicant. 676. 2 |
a iij

- addicere. 84. 17 |
 addici. 161. 3 | 615. 20 |
 addicta. 337. 1 | 338. 8 |
 addictam. 275. 1 |
 addictis. 186. 8 |
 addictum. 90. 11 | 608. 6 |
 addictus. 66. 3 |
 addidero. 518. 8 |
 addidisti. 465. 1 |
 addidisti. 801. 18 |
 addidit. 54. 2 | 224. 13 |
 241. 4 |
 addis. 563. 14 |
 addilceret. 569. 8 | 771. 5 |
 additamento. 272. 13 | 696. 5 |
 additione. 616. 1 |
 additis. 225. 11 |
 addito. 41. 17 | 238. 11 |
 338. 14 |
 additos. 690. 9 |
 additum. 551. 5 | 646. 4 |
 689. 7 |
 addixisset. 448. 4 |
 addixit. 139. 11 | 439. 1 |
 adhibuit. 696. 11 |
 adducta. 298. 8 |
 adducta. 19. 2 |
 * adducunt. 839. 1 |
 addunt. 687. 4 |
 adduxit. 780. 11 |
 adeat. 774. 5 |
 adegit. 126. 15 |
 adempta. 506. 17 |
 adco. 92. 3 | 118. 4 | 133. 11 |
 221. 10 | 265. 15 | 278. 15 |
 280. 3 | 314. 11 | 320. 17 |
 333. 14 | 353. 8 | 373. 4 |
 403. 8 | 445. 4 | 470. 1 |
 504. 6 | 471. 3 | 485. 2 |
 486. 11 | 487. 12 | 491. 17 |
 502. 2 | 504. 5 | 506. 14 |
 510. 10 | 513. 1 | 545. 11 |
 550. 9 | 551. 8 | 555. 8, 9 |
 651. 9 | 658. 10 | 673. 12 |
 671. 675. 3 | 680. 9 | 683. 15 |
 686. 5 | 707. 3 | 729. 2 | 770. 7 |
 788. 5 | 801. 5 | 802. 6 | 808. 10 |
 814. 6 | 823. 3 |
 adeptus. 136. 11 |
 adeptum. 281. 9 | 617. 8 |
 adeptus. 770. 3 | 802. 10 |
 817. 13 |
 aderamus. 8. 7 |
 aderant. 303. 12 | 471. 10 |
 519. 11 | 805. 9 |
 aderat. 71. 13 | 144. 13 | 160. 11 |
 241. 13 | 279. 6 | 281. 4 | 283. 8 |
 300. 13 | 344. 10 | 344. 6 |
 387. 9 |
 adicit. 47. 7 |
 * adiero. 834. 12 |
 aderunt. 145. 18 |
 adesi. 280. 2 |
 adesa. 254. 5 |
 adesse. 250. 12 | 479. 6 | 595. 15 |
 609. 9 | 804. 14 |
 adesset. 478. 15 |
 adest. 26. 5 | 56. 15 | 62. 13 | 246. 5 |
 272. 7 | 345. 10 | 386. 5 |
 497. 10 | 504. 6 | 561. 8 |
 adestis. 494. 11 |
 adecunda. 51. 14 |
 adecundi. 187. 11 |
 adecunt. 824. 7 |
 adecuntem. 738. 9 |
 adecunt. 807. 14 |
 adfabrè. 504. 10 |
 adfectans. 27. 5 |
 adfectus. 518. 6 |
 adfecto. 25. 2 |
 adfigaris. 79. 6 |
 adfixa. 75. 20 |
 adfixtu. 726. 4 |
 adfixtus. 726. 9 |
 adfluens. 53. 5 |
 adforet. 198. 17 | 291. 15 |
 adfricata. 91. 13 |
 adfruant. 709. 12 |
 adfruat. 483. 16 |
 adfruerint. 480. 3 |
 adfuisse. 480. 5 |
 adfuisse. 456. 7 |
 adfuisse. 725. 2 |
 adfuit. 186. 16 |
 adfulsit. 244. 4 |
 adglutinaris. 769. 2 |
 adhæreant. 712. 18 |
 adhærebat. 37. 4 | 361. 8 |
 374. 9 |
 adhærens. 243. 1 | 291. 4 |
 * 344. 1 |
 adhesionibus. 709. 14 |
 adhesionibus. 181. 5 |
 adhibeat. 478. 14 |
 adhibebant. 310. 13 |
 adhibebo. 672. 12 |
 adhibenda. 171. 2 |
 adhibendis. 390. 14 |
 adhibendum. 170. 9 |
 adhibent. 615. 12 |
 adhibentur. 482. 4 |
 adhibere. 218. 15 | 259. 17 |
 adhiberi. 178. 7 |
 adhibita. 225. 20 |
 adhibuissim. 482. 8 |
 adhibuit. 569. 1 |
 adhinire. 199. 8 |
 adhoramina. 813. 10 |
 adhortante. 473. 5 |
 adhortatore. 695. 1 |
 adhortatu. 562. 9 |
 adhortatum. 505. 7 | 694. 12 |
 adhortatur. 113. 7 | 139. 1 |
 adhuc. 14. 11 | 18. 18 | 25. 14 |
 50. 8 | 74. 7 | 83. 1 | 101. 9 |
 122. 12 | 130. 10 | 152. 2 |
 160. 6 | 187. 16 | 218. 10 |
 240. 3 | 241. 15 | 16. 17 |
 251. 3 | 270. 8 | 271. 13 |
 276. 9 | 282. 11 | 290. 3 |
 291. 5 | 297. 6 | 299. 4 |
 302. 14 | 303. 6 | 307. 14 |
 308. 4 | 316. 3 | 321. 10 |
 328. 2 | 330. 5 | 341. 5 |
 382. 1 | 421. 10 | 430. 1 |
 444. 8 | 499. 13 | 513. 10 |
 524. 7 | 524. 10 | 515. 13 |
 6 | 552. 13 | 556. 7 | 572. 11 |
 574. 11 | 608. 2 | 615. 1 |
 661. 9 | 671. 9 | 761. 2 | 4 |
 773. 4 | 800. 5 | 801. 7 |
 820. 9 | 822. 5 | * 839. 12 |
 adjacens. 31. 4 |
 adjacentem. 353. 10 |
 adjecit. 38. 4 | 315. 12 |
 Admantus. 567. 15 |
 adipiscatur. 608. 5 |
 adipiscendi. 596. 2 |
 adipisci. 596. 1 |
 adipiscuntur. 628. 18 |
 adire. 55. 2 | 175. 14 | 505. 9 |
 729. 10 |
 adire. 793. 9 |
 aditu. 205. 4 | 344. 10 |
 aditum. 75. 18 | 89. 8 | 111. 3 |
 134. 18 | 248. 22 | 298. 15 |
 aditurus. 395. 5 |
 aditus. *adit.* 671. 14 |
 aditus *subst.* 101. 3 | 118. 7 |
 aditus. *plur.* 72. 7 | 122. 10 |
 234. 9 | 235. 7 |
 aditit. 232. 7 |
 adiumentum. 526. 3 |
 adiuncta. 590. 3 |
 adiungo. 318. 17 |
 adiungunt. 718. 5 |
 adiunans. 62. 11 | 82. 12 | 305. 17 |
 308. 1 |
 adiunantes. 311. 14 |
 adiunct. 673. 3 |
 adiunctione. 54. 13 |
 adiores. 673. 6 |
 adiero. 84. 14 | 93. 13 |
 adistare. 157. 2 |
 adistat. 703. 4 |
 adiutur. 569. 5 |
 adiuturum. 559. 14 |
 adiuvantes. 712. 11 |
 adiuvantur. 519. 9 |
 adiuvare. 159. 11 | 570. 2 |
 adjuverat. 777. 3 |
 adjuvetur. 587. 5 |
 adjuvit. 506. 8 |
 adiacrymans. 317. 16 |
 adipsum. 141. 6 |
 adipebebebat. 316. 13 |
 * adipebecendi. 814. 9 |
 adlocantem. 375. 1 |
 adlocati. 314. 13 |
 adlocatur. 354. 1 |
 adminiculis. 348. 16 | 621. 14 |
 adminiculo. 427. 2 | 599. 15 |
 adminstrant. 416. 10 | 747. 5 |
 administratione. 609. 5 |
 administrationibus. 604. 4 |
 administret. 601. 1 |
 adminiblicum. 620. 5 | * 840. 12 |

INDEX VOCABULORUM.

2

- admirabiles. 770. 9 |
 admirabili. 428. 9 | 530. 3 |
 739. 4 |
 admirabilior. 780. 17 |
 admirabilis. 778. 2 |
 admiramur. 810. 15 |
 admirandae. 567. 12 |
 admirandam. 771. 16 |
 admirandas. 793. 6 |
 admirandi. 631. 5 |
 admirando. 770. 10 |
 admirandos. 728. 14 | 809. 2 |
 admirare. 734. 4 |
 admirare. 810. 1 |
 admirari. 698. 5 | 731. 5 |
 admiratione. 8. 8 | 132. 1 |
 707. 2 |
 admirationem. 143. 7 | 671. 16. * 840. 11 |
 admirationi. 569. 12 | 735. 4 |
 admirationis. 71. 11 |
 admiratus. 550. 15 |
 admiror. 768. 12 |
 admiscendo. 225. 1 |
 admisceo. 701. 5 |
 admixtus. 336. 12 |
 admixtum. 77. 7 |
 admixturam. 220. 19 |
 admixtam. 404. 12 |
 admittere. 30. 2 |
 admittunt. 642. 5 |
 admixtio. 680. 18 |
 admixtum. 813. 1 |
 admodum. 5. 6 | 10. 5 | 14. 4 |
 26. 12 | 27. 8 | 30. 8 | 38. 16 | 55. 4 | 85. 5 | 88. 2 |
 373. 1 | 291. 5 | 296. 9 |
 328. 15 | 393. 9 | 396. 8 |
 401. 12 | 554. 4 | 616. 8 |
 * 839. 2 | 841. 3 |
 admolitur. 383. 4 |
 admoliturus. 18. 5 |
 admolitus. 771. 3 |
 admoneat. 420. 19 |
 admonerat. 68. 8 |
 admonendus. 484. 15 |
 admonens. 112. 8 |
 admoneretur. 317. 6 |
 admonet. 82. 9 | 147. 15 |
 152. 11 |
 admonetis. 554. 11 | 8 |
 admonitus. 84. 8 | 225. 11 |
 admotus. 92. 5 |
 admoto. 21. 6 | 60. 7 | 251. 10 |
 admovens. 15. 5 | 160. 6 |
 admoventes. 132. 1 |
 admoveo. 496. 9 |
 admoveo. 554. 5 | 792. 1 |
 adnectitur. 624. 20 |
 adnitar. 464. 2 |
 adnitente. 557. 2 |
 adniti. 97. 3 |
 adnixi. 512. 14 |
 * adnixus. 836. 16 |
 adnixus. 719. 7 |
 adnumerati. 119. 8 |
 adnumero. 701. 10 |
 adnumeror. 449. 6 |
 adnuntium. 695. 9 |
 adolendos. 89. 9 |
 adolecens. 65. 9 | 128. 15 |
 284. 2 | 291. 9 | 305. 21 |
 340. 15 |
 adolenscente. 505. 11 |
 adolentem. 62. 5 | 86. 1 |
 164. 14 | 194. 2 | 759. 1 |
 adolentis. 810. 4 |
 adolentibus. 303. 1 | 810. 5 |
 adolentis. 668. 14 | 401. 7 |
 adolentula. 29. 13 |
 adolentulus. 49. 5 |
 Adone. 258. 1 |
 Adonei. 61. 5 |
 adoptatum. 629. 9 |
 adoptaturam. 169. 9 |
 adoptatus. 796. 8 |
 adorabile. 381. 8 |
 adorabis. 366. 18 |
 adorandi. 496. 9 |
 adorant. 388. 2 |
 adorante. 127. 9 |
 adorat. 66. 2 | 73. 6 | 251. 12 |
 adorata. 758. 6 |
 adorata. 191. 13 |
 adorationibus. 133. 3 |
 adorato. 165. 2 |
 adorea. 220. 14 |
 adorem. 89. 15 |
 adores. 431. 13 |
 adoriretur. 695. 4 |
 adoritur. 34. 10 |
 adornabo. 199. 17 |
 adornatum. 435. 6 |
 adornatus. 243. 6 |
 adorna. 828. 19 |
 adorfus. 780. 2 |
 adorta. 14. 7 |
 adortu. 172. 1 |
 adortum. 563. 6 |
 adortus. 520. 2 | 686. 6 |
 830. 1 |
 adprecantur. 133. 5 |
 adprecatur. 176. 4 |
 adquiritur. 442. 7 |
 Adrales. 754. 14 |
 adrepant. 56. 5 |
 adrepat. 112. 4 |
 Adriaticum. 715. 4 |
 adsculpens. 181. 10 |
 adsciscor. 329. 6 |
 adscitis. 197. 7 |
 adsciveris. 817. 7 |
 adsciverit. 294. 8 |
 adscribi. 554. 1 | 584. 8 |
 adscribit. 401. 12 | 533. 11 |
 adscripsit. 458. 1 |
 adscripta. 754. 14 |
 adscriptum. 562. 1 |
 adsepta. 63. 7 |
 adsequi. 83. 2 |
 adserere. 323. 8 |
 adservabam. 491. 7 |
 adservantur. 541. 9 |
 adservare. 491. 10 |
 adservatur. 493. 6 |
 adservavit. 533. 16 |
 adservem. 497. 11 |
 adseverabat. 83. 14 | 515. 4 |
 adseveranda. 425. 11 |
 adseverans. 228. 4 | 293. 9 |
 294. 4 |
 adseveranti. 84. 15 |
 adseverantis. 532. 4 |
 adseverantium. 312. 6 |
 adseverare. 323. 7 | 691. 3 |
 adseverat. 237. 9 | 303. 13 |
 adseverato. 445. 7 |
 adfide. 30. 14 |
 adfidebat. 285. 10 |
 adfideret. 243. 11 |
 adsignanda. 557. 5 |
 adfint. 690. 10 |
 adfiste, &c. Vide affiste.
 adfist. 610. 9 |
 adfonarent. 367. 13 |
 * adspirabat. 843. 13 |
 adstipularetur. 338. 16 |
 adstiter. 762. 7 |
 adstitit. 804. 4 |
 adstituor. 278. 2 |
 adstricta. 24. 5 |
 adstricti. 324. 10 |
 adstrinxerat. 46. 8 |
 adstructis. 359. 10 |
 * adstruximus. 836. 11 |
 adsum. 147. 12 |
 adsumt. 135. 5 | 451. 14 |
 477. 9 | 478. 7 | 479. 5 |
 507. 4 | 606. 17 |
 adsurgat. 12. 9 |
 adsurgit. 27. 3 | 65. 9 | 78. 3 |
 adsurrexist. 465. 3 |
 adsuspirans. 128. 3 | 131. 1 |
 adtexamus. 156. 16 |
 adtextis. 368. 11 |
 advectas. 499. 1 |
 advectorem. 823. 7 |
 advehat. 478. 9 |
 advehebant. 126. 12 |
 advehere. 308. 12 |
 adveheretur. 793. 1 |
 advena. 3. 5 | 391. 14 |
 advenit. 53. 9 | 131. 15 |
 advenam. 216. 16 | 266. 1 |
 advenerat. 160. 11 |
 adveniens. 90. 15 |
 adveniens. 228. 17 | 552. 12 |
 799. 10 |
 advenio. 518. 3 |
 advenis. 49. 9 | 148. 13 |
 748. 3 |
 advenisse. 385. 12 |
 advenit. 681. 1 | 83. 12 | 682. 6 |
 * 834. 16 |
 adveniunt. 109. 3 | 147. 6 |
 216. 2 | 722. 4 |
 adveniat. 291. 5 | 310. 14 |
 750. 6 |

INDEX VOCABULORUM

- adventores. 16. 8 |
 * adventorum. 841. 13 |
 adventui. 243. 1 |
 adventum. 179. 6 | 501. 2 |
 adventus. 290. 11 | 571. 5 |
 adventus. 165. 7 |
 adventus. plur. 571. 1 | 5 |
 adverbis. 614. 7 |
 adversa. 689. 1 | 691. 18 |
 703. 3 |
 adverſa. 485. 1 |
 adverſantia. 577. 16 |
 adverſantium. 815. 2 |
 adverſari. 518. 1 |
 adverſari. 555. 9 |
 adverſatorem. 672. 10 |
 adverſi. 84. 6 | 666. 2 |
 adverſis. 617. 14 | 763. 4 |
 adverſum. 433. 5 | 656. 9 |
 adverſum. 402. 5 | 408. 10 |
 430. 5 | 503. 6 | 526. 5 |
 536. 5 | 609. 6 | 615. 5 |
 787. 5 |
 adverſus. 84. 17 |
 adverſus. 16. 10 | 400. 10 |
 536. 11 | 557. 9 | 558. 11 |
 589. 18 | 629. 5 | 656. 312 |
 672. 4 |
 advertas. 679. 6 |
 advertas. 691. 13 |
 advertatur. 691. 13 |
 advertens. 760. 6 |
 advertimus. 745. 16 |
 advertit. 309. 6 |
 advertuntur. 689. 10 |
 advexerat. 116. 9 |
 adveximus. 124. 10 |
 advexiſti. 110. 3 |
 advexit. 65. 5 |
 aſulandi. 605. 13 |
 adulant. 154. 9 |
 aduleſcent. 156. 6 | 305. 14 |
 317. 6 | 318. 8 | 345. 9 |
 711. 14 | 791. 4 |
 aduleſcentem. 194. 2 | 305. 9 |
 447. 1 | 619. 12 |
 aduleſcentes. 769. 8 |
 aduleſcentia. 351. 4 |
 aduleſcentium. 323. 9 | 736. 4 |
 aduleſcentulis. 511. 7. 556. 2 |
 aduleſcentulo. 525. 13 |
 aduleſcentuloſ. 524. 4 |
 adultâ. 540. 5 |
 adultam. 389. 3 |
 adulter. 271. 5. 291. 5 | 325. 6 |
 * 839. 6 |
 adultera. 573. 8 |
 adulteri. 62. 5 | 273. 16 | 289. 1 | 290. 11 | 295. 4 | 296. 12 |
 adulteris. 194. 5 |
 adulteris. 193. 5 | 295. 14 |
 adulterina. 214. 9 |
 adulterinis. 119. 5 |
 adulterinus. 185. 11 |
 adulterio. 221. 2 | 270. 10 |
 299. 5 |
 adulteris. 272. 2 | * 347. 7, 13 |
 adultero. 66. 3 | * 843. 2 |
 adulterorum. 283. 7 | 296. 13 |
 * adulteros. 839. 21 |
 adulterum. 225. 4 | 291. 11 |
 292. 8 |
 adultis. 302. 19 |
 adulto. 535. 6 |
 adultus. 129. 2 | 515. 10 |
 adunci. 91. 17 |
 advocari. 459. 5 |
 advocati. 559. 9 |
 advocatis. 446. 13 |
 advocato. 481. 6 |
 advocatorum. 522. 3 |
 advocatum. 550. 13 |
 advocatus. 215. 2 |
 advolavi. 163. 4 |
 advolavit. 517. 11 |
 advoluta. 174. 7 |
 advolutus. 549. 8 |
 adurât. 234. 7 |
 adurens. 150. 1 |
 aduris. 162. 9 |
 aduſque. 65. 4 | 104. 2 |
 117. 17 | 312. 15 | 566. 12 |
 372. 1 | 569. 7 | 791. 10 |
 adultis. 587. 16 |
 adultum. 167. 3 |
 adyti. 386. 10 |
 aedes. 30. 3 |
 * Edelpagitia. 467. 7 |
 aedibus. 29. 1 | 69. 4 | 71. 5 |
 98. 2, 7 | 110. 10 | 121. 8, 12 | 122. 4 | 129. 6 | 175. 10 | 243. 2 | 245. 5 | 271. 13 | 381. 18 | 476. 5 | 825. 2 |
 aedificæ. 97. 1 |
 aedificata. 141. 6 |
 aedificatore. 575. 6 |
 aedificia. 18. 11 |
 aedificiorum. 699. 12 |
 aedilem. 33. 1 |
 aedilitatis. 33. 9 |
 aedis. 386. 8 | 388. 9 |
 * Aedius. nom. propr. 415. 3 |
 aedim. 87. 10 | 143. 5 | 164. 1, 2 | 267. 7 | 315. 5 | 333. 4 |
 * Aegæa. 715. 6 |
 * Aegæo. 354. 1 |
 æger. 552. 13 |
 ægerimam. 185. 5 |
 ægerimæ. 13. 5 | 22. 15 | 126. 5 | 253. 15 | 341. 3 | 342. 2 |
 * Aginens. 10. 1 |
 ægra. 192. 13 | 136. 12 | 488. 13 |
 ægro. 317. 7 |
 ægram. 492. 8 |
 ægræ. 27. 9 | 50. 3 | 104. 16 |
 196. 16 | 212. 11 | 223. 12 |
 238. 5 | 276. 1 | 293. 6 |
 340. 21 | 517. 7 | 549. 3 |
 551. 12 | 820. 9 |
 ægri. 316. 7 | 797. 3 | 819. 3 |
 ægritudine. 489. 15 | 617. 5 |
 701. 10 |
 ægritudinem. 486. 3 | 514. 11 | 515. 1 | 592. 4, 8 | 607. 5 | 613. 15 | 614. 6 | 620. 11 |
 ægritudini. 487. 12 | 516. 16 |
 ægritudinis. 317. 14 |
 ægritudinam. 485. 8 |
 ægroti. 261. 8 |
 ægrotio. 168. 9 | 324. 15 |
 340. 2 |
 ægrotum. 188. 4 | 243. 11 |
 ærum. 825. 1, 5 |
 * Egyptiaca. 685. 2 |
 * Egyptiam. 2. 2 |
 * Egyptias. 793. 5 |
 * Egyptii. 365. 1 |
 * Egyptio. 466. 12 |
 * Egyptiorum. 374. 7 | 378. 15 | 496. 4 |
 * Egyptios. 766. 8 |
 * Egyptium. 715. 6 |
 * Egyptius. 62. 13 |
 * Egyptro. 690. 1 |
 * Egyptum. 569. 7 | 718. 4 |
 793. 1 |
 * Emilia. 513. 12 |
 * Emilianæ. 411. 3 | 416. 7 |
 419. 3 | 421. 1 | 429. 2 |
 435. 12 | 438. 4 | 439. 11 |
 442. 8, 12 | 445. 3 | 446. 9 | 478. 16 | 480. 7 | 489. 5 | 490. 5, 13 | 492. 6 |
 493. 13 | 500. 14 | 501. 9 |
 507. 16 | 509. 3 | 515. 8, 17 | 532. 6 | 539. 11 | 542. 10 | 551. 13 | 555. 5 | 562. 3 |
 802. 20 |
 * Emilianæ. 404. 6 | 452. 6 |
 493. 9 | 498. 6 | 522. 4 |
 559. 3 | 802. 16 |
 * Emilianæ. 446. 11 | 451. 11 | 452. 4 | 459. 10 | 495. 13 | 502. 14, 16 | 503. 13 |
 511. 13 | 527. 5 | 541. 10 |
 557. 15 |
 * Emilianum. 400. 1 | 498. 5 | 502. 18 | 537. 12 | 559. 12 |
 * Emilianus. 401. 3 | 493. 1 |
 410. 17 | 416. 4 | 453. 7 |
 463. 6 | 464. 4 | 478. 6 |
 501. 12 | 502. 5 | 510. 18 |
 511. 11 | 515. 8 | 515. 3 | 517. 6, 10 | 543. 6 | 546. 5 |
 554. 10 | 805. 5 |
 * emula. 40. 6 | 166. 15 |
 433. 5 |
 * emula. 428. 7 | * 834. 6 |
 * emulam. 168. 6 | 333. 8 |
 665. 3 |
 * emulari. 778. 6 | 784. 6 |
 * emulas. 699. 14 |
 * emulari. 805. 13 |
 * emulatio. 818. 11 |
 * emulatione. 134. 10 | 475. 4 |
 621. 1 |
 emulatores.

INDEX VOCABULORUM

7

emutator. 477. 10 | 795. 4 |
 emulatus. 47. 7 |
 emulaveris. 31. 8 |
 emuli. 776. 4 |
 emulo. 770. 7 |
 emulos. 193. 9 |
 emulum. 16. 7 |
 emulus. 7. 9 | 27. 2 | 210. 5 |
 798. 1 |
 eneam. 124. 2 |
 Eni. 468. 1 |
 Enolim. 764. 8 |
 Enolus. 478. 11 |
 equa. 733. 9 |
 equabili. 666. 10 |
 equabilis. 438. 12 |
 equabilitate. 683. 8 |
 equabilitatem. 592. 3 |
 equava. 423. 17 |
 equavus. 814. 12 |
 equalem. 783. 2 |
 equales. 709. 6 |
 equalibus. 602. 9 | 710. 8 |
 equalis. 733. 10 |
 equalitas. 591. 9 | 602. 11 |
 609. 1 |
 equalitatem. 714. 1 |
 equalitatis. 742. 11 |
 equaliter. 592. 16 | 602. 14 |
 609. 15 | 660. 8 |
 equam. 330. 17 |
 equo. 165. 11 | 196. 15 | 210. 3 |
 423. 12 | 471. 5 | 480. 13 |
 488. 1 | 550. 14 | 558. 7 |
 617. 12 | 697. 14 | 698. 7 |
 700. 3 | 702. 4 | 765. 2 |
 767. 3 | 769. 6 | 796. 7 |
 equi. 9. 4 | 381. 14 |
 equidians. 721. 8 |
 equinoctiali. 721. 12 |
 equiparabilia. 669. 8 |
 equi. parat. 679. 1 |
 equiparavit. 67. 10 | 770. 6 |
 equiparem. 803. 6 |
 equipari. 763. 10 |
 equipedium. 576. 2 |
 equipollens. 619. 4 |
 equipollentem. 617. 7 |
 equipollentes. 619. 1 |
 equipollentibus. 638. 8 | 649. 17 |
 equitas. 146. 2 | 780. 15 |
 equitate. 403. 9 | 602. 13 |
 equitati. 372. 12 |
 equitatis. 751. 7 |
 Equitatis. *nom. propr.* 372. 12 |
 equus. 409. 10 |
 equo. 319. 8 | 460. 16 | 517. 8 |
 558. 13 | 629. 6 | 765. 4 |
 800. 2 |
 equore. 712. 6 |
 equum. 310. 14 | 517. 16 |
 562. 15 | 623. 8 |
 equus. 123. 15 |
 aer. 583. 1 | 713. 1 | 719. 7 |
 11. 14 |

Apul.

aëra. 575. 2 | 81. 679. 8 |
 aëra. 699. 5 |
 aëriatos. 739. 15 |
 aëre. 577. 9 | 638. 11 | 649. 11 |
 719. 6 | 723. 1 | 726. 8 |
 728. 6 | 745. 17 | 746. 12 |
 aëre. 82. 11 | 424. 1 | 770. 15 |
 16 |
 aëre. 587. 9 |
 aëreas. 262. 9 |
 aëreis. 371. 7 |
 aëreos. 287. 15 |
 aëreum. 361. 9 |
 aëri. 576. 6 | 577. 9 | 678. 13 |
 712. 1 |
 aëria. 684. 11 |
 aërid. 713. 1 |
 aëriis. 587. 9 |
 aëris. 427. 3 | 485. 11 | 576. 1 |
 577. 5 | 583. 1 | 81. 674. 4 |
 677. 8 | 678. 9 | 679. 1 |
 680. 16 | 681. 14 | 707. 16 |
 711. 8 | 720. 7 | 10. 11 |
 724. 1 | 727. 9 | 11 | 729. 9 |
 731. 5 | 733. 5 | 736. 2 |
 742. 7 |
 aëris. 791. 1 | 806. 6 |
 aërium. 679. 6 |
 aëri. 29. 6 |
 aerumna. 186. 15 |
 aerumna. 244. 6 | 320. 13 |
 616. 4 |
 aerumnabili. 4. 1 | 241. 11 |
 aerumnabili. 283. 13 |
 aerumnæ. 12. 9 | 206. 19 |
 229. 12 |
 aerumnarum. 321. 4 |
 aerumnas. 13. 11 | 23. 15 | 203. 16 |
 211. 11 | 232. 3 | 244. 12 |
 266. 4 |
 aerumnis. 99. 1 | 178. 7 | 184. 16 |
 220. 12 | 319. 5 | 377. 12 |
 381. 17 |
 aerumnosus. 749. 9 |
 es. 189. 11 | 273. 6 |
 Aesculapii. 494. 16 | 495. 2 |
 818. 17 |
 Aesculapio. 817. 17 |
 Aesculapius. 69. 1 |
 Aescopæ. 828. 8 |
 Aescor. 723. 3 |
 aestibus. 459. 8 | 616. 2 |
 aestimanda. 574. 5 |
 aestimandam. 648. 13 |
 aestimandas. 623. 11 |
 aestimans. 665. 7 |
 aestimantur. 437. 3 |
 aestimare. 701. 2 | 778. 9 |
 aestimatis. *ablat.* 548. 12 |
 aestimator. 745. 11 |
 aestimemus. 771. 6 |
 aestimetis. 209. 21 |
 aestivâ. 717. 7 |
 aestivis. 721. 10 |
 aestivos. 714. 11 |
 aestivas. 721. 8 |

aëra. 160. 4 | 175. 11 | 395. 24 |
 aestuabunt. 203. 18 |
 aestua. 66. 5 | 321. 4 |
 aestus. 70. 3 | 220. 8 |
 aestus. *plur.* 459. 8 | 519. 14 |
 683. 5 | 711. 2 |
 aestas. 731. 14 | 776. 2 |
 aestate. 46. 15 | 129. 1 | 156. 7 |
 209. 4 | 252. 8 | 541. 4 |
 546. 16 | 847. 2 |
 aestatem. 41. 10 | 169. 7 | 172. 6 |
 198. 9 | 255. 1 | 464. 11 |
 545. 9 | 787. 14 |
 aestatibus. 466. 3 |
 aestatis. 19. 15 | 79. 7 | 156. 2 |
 169. 4 | 182. 2 | 218. 2 |
 252. 4 | 256. 5 | 296. 10 |
 315. 9 | 324. 8 | 337. 10 |
 371. 4 | 414. 12 | 423. 18 |
 512. 11 | 513. 17 | 515. 1 |
 542. 9 | 625. 3 | 784. 9 |
 786. 11 |
 aestatula. 214. 14 |
 aestatula. 344. 12 |
 aestatule. 376. 26 | 402. 14 |
 843. 13 |
 aestatulum. 19. 18 |
 aesterna. 369. 6 | 390. 17 | 675. 2 |
 684. 11 |
 aesternâ. 358. 2 | 683. 7 |
 aesternam. 20. 3 |
 aesternas. 573. 10 |
 aesternis. 41. 7 |
 aesternitatem. 734. 2 |
 aesternos. 666. 9 |
 aesternum. 64. 2 |
 aesternum. 3. 3 |
 aesternus. 508. 13 |
 aesther. 79. 7 | 708. 13 | 713. 2 |
 aesthera. 157. 9 | 674. 3 |
 aesthere. 678. 1. 2 |
 aesthera. 680. 1 |
 aestheres. 681. 9 | 710. 6 |
 aestheris. 47. 15 | 668. 8 |
 679. 2 | 709. 9 | 710. 9 |
 711. 3 | 760. 4 |
 Aethiopes. 16. 1 | 364. 5 |
 Aëtna. 728. 9 |
 Aëtnæ. 571. 2 | 748. 8 |
 Aëtoliam. 10. 2 | 27. 14 |
 Aëvi. 497. 10 | 496. 7 | 556. 3 |
 580. 14 | 617. 9 | 708. 2 |
 745. 13 | 592. 7 |
 Aëvitatem. 585. 5 |
 Aëviternas. 669. 1 |
 Aëvo. 407. 8 | 463. 7 | 508. 4 |
 770. 4 | 807. 9 | 846. 12 |
 Aëvum. 678. 6 | 796. 2 |
 affamine. 368. 1 | 396. 11 |
 aff. nias. 325. 17 |
 affaniis. 276. 18 |
 affatibu. 75. 22 | 81. 5 | 115. 6 |
 affatim. 33. 3 | 53. 8 | 101. 11 |
 108. 12 | 124. 13 | 215. 15 |
 277. 6 | 296. 13 | 330. 2 |

b

322. 1 | 394. 7 | 564. 24
 686. 1 | 801. 8 |
 affatis. 381. 16 |
 affarum. 145. 6 |
 affatur. 165. 1 | 317. 17 | 336. 4 |
 affatu. 137. 13 |
 * affatus. plur. 841. 14 |
 affecta. 86. 16 |
 affectabam. 344. 10 |
 affectus. 178. 1 | 636. 19 |
 affectandam. 607. 19 |
 affectare. 190. 1 |
 affectat. 6. 1 |
 affectat. 307. 3 |
 affectent. 793. 19 |
 affectibus. 160. 7 | 325. 13 |
 620. 8 |
 affectione. 129. 8 | 149. 8 |
 154. 14 | 216. 17 |
 affectionem. 190. 3 |
 affectiones. 334. 17 | * 841. 16 |
 affectionibus. 552. 3 |
 affectionis. 92. 6 | 234. 19 |
 affectus. 246. 3 |
 affectio. 99. 13 |
 affectos. 77. 19 |
 affectum. 619. 3 |
 affectus. 14. 1 | 96. 11 |
 affectus. plur. 19. 11 | 799. 4 |
 afferam. 827. 12 |
 afferant. 625. 2 |
 afferantur. 493. 11 |
 afferas. 184. 12 | 498. 7 |
 afferendi. 611. 6 |
 afferentes. 731. 7 |
 afferro. 140. 10 |
 afferre. 12. 1 | 158. 14 | 297. 12 | 325. 10 | 605. 2 | 738. 9 |
 769. 15 |
 afferret. 507. 2 |
 afferet. 547. 3 | 11 |
 afferetur. 144. 8 |
 afferunt. 129. 12 |
 affici. 331. 9 | 502. 18 |
 affigi. 93. 10 |
 affines. 218. 1 |
 affingimur. 119. 3 |
 affinibus. 340. 2 |
 affinitati. 577. 10 |
 affinitatibus. 712. 19 |
 affinitatem. 129. 6 |
 affinxit. 217. 11 |
 affirma. 359. 6 |
 affirmant. 157. 10 | 158. 7 |
 747. 10 |
 affirmas. 697. 25 | 490. 16 |
 affirmat. 149. 7 |
 affirmatum. 325. 8 |
 affirmavit. 24. 10 |
 affirmes. 645. 9 |
 affirmet. 48. 3 |
 affirmet. 709. 6 | 11 |
 affirmi. 708. 1 |
 affirmo. 239. 13 |
 affixos. 584. 3 |
 affixus. 285. 11 |
 afflatus. 711. 10 |
 affluente. 44. 3 |
 afflicta. 175. 12 |
 afflictam. 181. 15 |
 afflictate. 123. 1 |
 afflictas. 147. 19 |
 afflictatio. 620. 10 |
 afflictis. 693. 4 |
 affligebat. 163. 12 |
 affligere. 681. 3 |
 affligit. 182. 8 |
 affligitur. 147. 11 |
 affluens. 107. 3 | 195. 2 |
 affluentia. 699. 9 |
 affluentibus. 148. 3 |
 affluenter. 68. 7 | 108. 14 |
 affluentes. 619. 1 |
 affluencia. 699. 16 |
 affluere. 693. 4 |
 affundunt. 709. 15 |
 afficis, pro afficis. 417. 15 |
 Africanus. 420. 12 |
 Africa. 780. 8 |
 Africa. 689. 13 |
 Africae. 728. 5 | 796. 13 | 808. 4 | 813. 12 | 822. 12 |
 Africanam. 717. 1 | 718. 2 |
 Africanam. 319. 4 |
 Africano. 122. 1 |
 Africum. 715. 1 |
 Afro. 512. 1 |
 agam. 170. 6 | 430. 8 | 542. 3 | 6 | 544. 6 |
 Agamemnon. 692. 10 |
 agalo. 222. 17 |
 agalone. 189. 1 |
 agalocem. 227. 16 |
 agat. 478. 11 | 535. 7 | 737. 14 | 824. 14 | 21 |
 age. 41. 13 | 146. 6 | 548. 2 |
 agebam. 229. 4 |
 agebant. 248. 13 |
 agebantur. 145. 1 |
 agebat. 218. 8 | 515. 10 |
 * 818. 13 |
 agedum. 169. 14 |
 agello. 161. 7 |
 agellum. 442. 13 | 562. 11 |
 agellus. 435. 6 |
 agenda. 601. 9 | 691. 6 |
 agenda. 668. 3 | 690. 9 |
 agendam. 441. 11 |
 agendi. 196. 4 | 621. 4 |
 815. 1 |
 agendis. 613. 3 | 739. 16 |
 agendum. 620. 1 |
 agens. 708. 2 |
 agentem. 598. 12 | 604. 4 |
 agentes. 248. 24 |
 ager. 790. 2 |
 agere. 155. 2 | 156. 2 | 400. 10 | 562. 14 | 581. 3 | 639. 6 | 632. 3 | 623. 18 | 796. 34 | 802. 15 | 803. 22 |
 agerem. 278. 7 | 176. 9 |
 ageret. 217. 8 | 402. 5 |
 ageretur. 402. 7 |
 Agellus. 424. 6 |
 agitar. 556. 3 |
 agitationis. 40. 10 |
 aggerate. 107. 7 |
 aggeratum. 109. 8 |
 aggeratis. 54. 14 |
 aggeres. 716. 6 |
 aggero. 19. 3 |
 aggredi. 247. 10 | 466. 14 |
 aggrediamur. 76. 2 |
 aggrediar. 404. 2 |
 aggredicna. 217. 5 |
 aggredior. 23. 18 | 67. 9 |
 446. 4 |
 aggredior. 310. 1 | 338. 1 |
 aggrediuntur. 305. 12 |
 aggrebatur. 742. 7 |
 aggrebata. 202. 13 |
 aggrebatur. 620. 15 |
 aggrebui. 92. 8 | 305. 4 |
 aggrebitionibus. 248. 7 |
 aggrebitione. 212. 7 |
 aggrebium. 400. 10 |
 aggrebui. 4. 2 | 76. 9 | 121. 21 | 216. 7 | 520. 11 |
 770. 10 |
 agi. 771. 6 |
 agiles. 181. 20 | 328. 9 |
 agilis. 103. 2 |
 agimus. 60. 13 |
 agis. 186. 11 | 201. 4 |
 agitur. 16. 11 | 34. 14 | 489. 15 |
 605. 7 | 724. 4 |
 agitante. 744. 12 |
 agitante. 749. 15 |
 agitante. 483. 15 |
 agitante. 6. 2 |
 agitam. 742. 7 | 744. 5 |
 agitarint. 18. 5 |
 agitata. 160. 4 | 166. 4 |
 317. 4 |
 agitationis. 576. 4 |
 agitationibus. 720. 3 |
 agitative. 579. 8 |
 agitarum. 350. 7 |
 agitaverant. 269. 13 |
 agitur. 584. 12 | 700. 15 |
 agmen. 679. 1 |
 agmina. 685. 8 | 718. 9 |
 719. 15 |
 agminatum. 109. 8 | 123. 4 |
 agmine. 681. 3 | 4 |
 agmini. 378. 5 |
 agminibus. 107. 5 | 735. 9 |
 agmines. 798. 1 |
 agnitione. 66. 3 | 183. 9 |
 agnitionem. 192. 15 |
 agnitionis. 625. 2 |
 agnita. 97. 2 |
 agnitum. 11. 6 | 12. 9 |
 agnomena. 497. 3 |
 agnoscent. 495. 8 |
 agnoscentes. 555. 8 |

INDEX VOCABULORUM.

25

agnoscetur. 641. 10 |
agnoscis. 487. 5 |
agnoscitur. 635. 16 |
agnosco. 774. 16 |
agnoscent. 744. 16 |
agnovisse. 404. 13 | 493. 2 |
agnovit. 525. 3 | 706. 1 |
agnum. 760. 10 |
ago. 471. 6 | 105. 4 | 805. 18 |
agrestes. 442. 9 | 742. 6 |
agrestis. 295. 12 |
agrestia. 167. 8 |
agrestis. 103. 9 | 416. 5 | 762. 5 |
agrestium. 752. 2 |
agri. 540. 4 |
agricollis. 624. 7 |
Agrippa. 435. 4 |
agris. 541. 3 |
agrorum. 426. 2 | 745. 6 |
agros. 701. 7 | 303. 3 | 304. 12 | 478. 3 | 548. 13 | 602. 14 |
agrum. 430. 10 | 782. 11 |
agunt. 231. 6 | 416. 9 |
aguntur. 681. 4 |
Ajaci. 350. 13 |
Ajacis. 89. 10 |
ajant. 448. 15 | 792. 12 |
Ajax. 622. 3 |
ajebant. 196. 7 | 197. 8 | 228. 16 | 274. 7 | 527. 3 |
ajebat. 165. 19 | 208. 9 | 299. 12 | 300. 2 | 385. 15 | 387. 1 | 696. 17 |
ajens. 185. 17 |
ajin. 15. 8 |
ajo. 21. 9 | 26. 7 | 44. 8 | 47. 11 | 50. 18 | 58. 9 | 390. 1 | 408. 3 |
aj. 490. 1 | 494. 3 | 516. 5 | 526. 12 |
aj. 21. 2 | 32. 10 | 33. 1 | 46. 10 | 48. 11 | 54. 11 | 63. 6 | 65. 13 | 82. 17 | 93. 14 | 155. 3 | 158. 5 | 272. 3 | 225. 6 | 327. 14 | 373. 4 | 374. 1 | 393. 15 | 409. 10 | 410. 7 | 473. 15 | 480. 17 | 488. 6 | 491. 3 | 493. 9 | 520. 5 | 551. 14 | 572. 2 | 574. 15 | 577. 2 | 586. 9 | 609. 13 | 613. 3 | 614. 6 | 616. 9 | 618. 12 | 628. 13 | 634. 2 | 660. 5 | 667. 6 | 675. 6 | 677. 8 | 696. 8 | 726. 10 | 751. 13 | 752. 3 | 759. 6 | 824. 1 | 826. 3 |
ajunt. 42. 12 | 78. 4 | 220. 14 | 477. 7 | 472. 11 | 490. 15 | 500. 10 | 503. 15 | 532. 13 | 538. 4 | 543. 9 | 729. 8 | 812. 14 | 814. 13 | * 818. 11 |
alacer. 244. 15 | 99. 12 | 252.

9 | 376. 9 | 377. 1 | 765. 12 |
alacrum. 290. 7 | * 814. 17 |
alacer. 279. 1 | 380. 2 |
alacri. 198. 6 | 348. 12 |
alacribus. 76. 1 |
alacritate. 685. 18 |
alacritati. 250. 6 |
alacritatis. 248. 9 |
alacriter. 271. 1 |
alas. 197. 5 | 760. 6 |
albas. 260. 8 | 441. 1 |
albedo. 486. 4 |
albida. 485. 11 |
Albion. 716. 7 |
albis. 212. 13 | 772. 5 |
albo. 360. 10 |
albo. *sabulo*. 194. 2 |
albugine. 808. 5 |
albus. 429. 10 |
Albutium. 111. 3 |
Alcimus. 114. 4 | 16 |
aleam. 118. 10 |
alerore. 517. 6 |
alea. 186. 16 | 828. 13 | 829. 4 | 9 |
Alexander. 405. 14 | 771. 3 |
Alexandri. 770. 9 | 12 |
Alexandria. 499. 15 |
Alexandria. 498. 10 | 11 |
Alexandriam. 499. 11 | 501. 5 | 518. 4 |
Alexandrinus. 659. 12 |
Alexandro. 441. 6 | 770. 2 |
Alexin. 416. 14 | 417. 7 |
Alexis. 417. 13 |
* alga. 846. 10 |
algam. 462. 8 |
alia. 77. 21 | 91. 19 | 149. 14 | 166. 14 | 171. 2 | 278. 7 | 390. 4 | 396. 4 | 340. 1 | 346. 8 | 11 | 404. 6 | 428. 7 | 433. 9 | 454. 2 | 455. 4 | 456. 5 | 460. 15 | 474. 2 | 475. 5 | 479. 4 | 495. 20 | 510. 16 | 519. 12 | 544. 14 | 547. 17 | 563. 11 | 577. 1 | 582. 16 | 586. 19 | 588. 17 | 594. 4 | 595. 8 | 597. 13 | 603. 13 | 606. 3 | 607. 13 | 610. 12 | 621. 15 | 625. 16 | 631. 9 | 635. 16 | 644. 5 | 706. 17 | 726. 15 | 726. 17 | 727. 10 | 728. 2 | 733. 9 | 736. 4 | 739. 6 | 779. 3 | 787. 16 | 788. 1 | * 843. 9 |
alia. 315. 8 | 374. 9 | 447. 12 | 630. 1 | 695. 4 | 697. 15 | 718. 6 | 795. 9 | 814. 1 |
alim. 187. 11 | 12 | 369. 9 | 600. 6 | 612. 6 | 72. 8 | 9 | 635. 13 | 709. 7 | 713. 10 | 714. 1 | 716. 9 | 719. 3 | 720. 9 | 726. 10 | 728. 13 |
aliam. 16. 3 | 6 | 36. 6 | 67. 3 | 95. 5 | 132. 8 | 166. 13 | 221. 15 | 244. 11 | 275. 3 | 460.

14 | 512. 4 | 520. 8 | 595. 2 | 13 | 642. 10 | 782. 1 |
alias. 2. 3 | 173. 9 | 264. 19 | 307. 9 | 308. 4 | 327. 8 | 337. 4 | 615. 3 | 712. 12 | 717. 8 | 741. 16 | 748. 3 | 821. 7 | 846. 13 |
alias. 125. 1 | 271. 12 | 479. 10 | 552. 18 | 578. 8 | 586. 18 | 704. 1 | 811. 9 | 815. 4 | 816. 40. 3 | 52. 11 | 88. 9 | 116. 5 | 275. 8 | 458. 7 | 782. 6 | 784. 11 | 814. 4 |
alicubi. 640. 10 |
alicui. 427. 3 |
alicujus. 23. 1 | 404. 15 | 438. 13 | 492. 15 | 506. 18 | 543. 9 | 550. 15 | 620. 2 | 640. 13 | 641. 5 | 669. 6 | 706. 4 | 744. 10 |
aliena. 430. 5 | 694. 8 | 701. 2 | 3 | 719 | 783. 3 |
aliena. 292. 5 | 456. 4 | 497. 9 | 602. 5 | 665. 10 |
alienam. 54. 2 | 396. 10 | 517. 4 |
alienate. 542. 4 |
alienas. 134. 4 | 532. 19 | 606. 4 |
alienatos. 673. 13 |
alienatus. 508. 2 |
alieni. 213. 4 |
alienis. 52. 4 | 130. 11 | 466. 4 | 528. 2 | 613. 14 | 695. 14 |
alieno. 217. 1 | 404. 10 | 491. 9 |
alienos. 114. 17 | 178. 4 |
alienum. 77. 2 | 163. 14 | 241. 3 | 245. 10 | 393. 4 | 394. 7 | 702. 3 |
alienus. 218. 5 | 605. 9 | 813. 11 |
alii. 66. 7 | 72. 8 | 109. 3 | 136. 3 | 150. 13 | 209. 20 | 254. 15 | 294. 14 | 364. 4 | 412. 11 | 426. 9 | 432. 4 | 515. 2 | 623. 1 | 627. 15 | 635. 5 | 712. 19 | 718. 1 | 721. 6 | 728. 16 | 739. 16 | 752. 11 |
alii. 114. 10 | 276. 13 | 335. 19 | 395. 8 | 405. 5 | 407. 9 | 414. 15 | 455. 14 | 52. 15 | 453. 15 | 470. 6 | 489. 12 | 520. 17 | 542. 1 | 569. 5 | 588. 12 | 598. 8 | 607. 5 | 613. 4 | 616. 3 | 617. 11 | 621. 20 | 633. 10 | 660. 6 | 684. 9 | 706. 1 | 6 | 739. 6 | 750. 3 | 773. 2 | 774. 13 | * 843. 3 |
alimonia. 176. 6 |
alimoniaum. 38. 5 | 157. 9 |
alimonia. 155. 10 |
alimonia. 744. 10 |
b ij

- alio. 60. 4. | 186. 6 | 182. 24 |
 240. 13. 15 | 257. 4 | 326.
 25 | 369. 25 | 373. 8 | 424.
 2 | 488. 4 | 547. 21 | 548.
 1 | 607. 12 | 718. 1 | 722. 5 |
 741. 12 | 751. 2, 13 |
 alioqui. 6. 4 | 19. 8 | 24. 18 |
 90. 9 | 292. 6 | 554. 5 |
 alioquin. 24. 6 | 14. 35. 5 |
 36. 3 | 41. 12 | 44. 1 | 75.
 26 | 86. 10 | 101. 9 | 104. 2 |
 111. 6 | 115. 4 | 128. 16 |
 160. 13 | 187. 2 | 221. 125.
 15 | 236. 10 | 239. 7 | 279. 2 |
 281. 14 | 285. 5 | 303. 9 |
 304. 6 | 306. 14 | 312. 8 |
 343. 7 | 384. 2, 5 | 390. 18 |
 792. 4 | 671. 12 | 815. 3 |
 * 835. 12 |
 aliorum. 248. 21 |
 aliorum. 246. 13 | 579. 8 |
 606. 13 | 609. 20 | 615. 20 |
 682. 7 | 772. 2 |
 alios. 41. 9 | 104. 20 | 161. 7 |
 209. 9 | 218. 14 | 225. 1 |
 249. 8, 9 | 252. 9 | 268.
 14 | 303. 12 | 414. 5 | 428.
 0 | 469. 6 | 480. 11 | 615.
 19 | 659. 13 | 664. 8 | 667. 4 |
 738. 8 | 759. 16 | 761. 2 |
 765. 5, 6 | 772. 3 | 804. 12 |
 * 841. 15 |
 aliqua. 777. 2 | 382. 3 | 506. 3 |
 aliqua. 318. 12 | 333. 1 | 340.
 13 | 433. 12 | 609. 5 | 626. 1 |
 aliqua. 460. 2 |
 aliquam. 68. 16 | 158. 10 |
 167. 13 | 317. 3 | 775. 10 |
 aliquamulcis. 518. 7 |
 aliquamultis. 797. 2 |
 aliquamultum. 32. 8 | 395.
 5 | 406. 8 |
 aliquando. 35. 1 | 220. 16 |
 429. 6 | 506. 20 | 516. 15 |
 684. 1 | 695. 11 | 701. 14 |
 707. 6 | 747. 17 |
 aliquanta. 192. 5 |
 aliquantam. 519. 15 |
 aliquanti. 19. 4 | 198. 14 |
 520. 15 | 728. 1 |
 aliquanto. 26. 9 | 65. 12 |
 75. 15 | 102. 6 | 250. 11 |
 386. 15 |
 aliquantulum. 25. 6 |
 aliquas. 95. 10 | 219. 16 |
 aliquem. 169. 9 | 258. 5 |
 306. 13 | 325. 10 | 410. 8 |
 537. 1, 17 | 562. 15 | 655. 2 |
 aliqui. 495. 3 |
 aliquibus. 644. 3, 7 |
 aliquid. 24. 14 | 26. 4, 8 |
 32. 4 | 62. 4 | 90. 5 | 166.
 5 | 200. 14 | 243. 4 | 261.
 22 | 262. 11 | 271. 15 | 294.
 2 | 298. 14 | 301. 3 | 408.
 33 | 421. 13 | 426. 8 | 437.
- 4 | 453. 11 | 460. 2 | 479.
 11 | 481. 11, 13 | 515. 1 |
 519. 10 | 527. 11 | 528. 7 |
 534. 8 | 551. 5 | 563. 3 |
 585. 12 | 596. 4 | 613. 18 |
 620. 14 | 627. 8 | 631. 13 |
 638. 1 | 645. 9 | 656. 6 |
 669. 6 | 680. 6 | 684. 1 |
 694. 5 | 696. 11 | 707. 4 |
 714. 12 | 759. 3 | 769. 13 |
 813. 2 | 819. 11 | 828. 10 |
 * 842. 20 | 847. 15 |
 aliquis. 162. 10 | 322. 6 | 425.
 5 | 366. 10 | 480. 10 | 706.
 21 | 592. 12 | 672. 1 | 757.
 21 |
 aliquo. 120. 2 | 159. 5 | 267.
 11 | 297. 5 | 392. 15 | 451.
 7 | 458. 10 | 494. 2 | 518. 5 |
 537. 2 |
 aliquod. 97. 11 | 203. 9 | 224.
 2 | 300. 8 | 325. 3 | 401. 5 |
 493. 3 | 496. 3 | 505. 2 |
 544. 7 | 625. 15 | 632. 10 |
 aliquot. 189. 6 |
 alius. 161. 9 | 192. 14 | 760. 2 |
 alit. 583. 12 |
 alit. 464. 828. 19 |
 alitem. 92. 12 |
 aliter. 418. 7 | 609. 17 | 645.
 6, 7 |
 alites. 694. 1 |
 alitibus. 166. 11 | 329. 7 |
 alitis. 160. 2 | 389. 2 |
 alitum. 693. 10 |
 aliubi. 690. 1 |
 aliud. 13. 5 | 23. 13 | 38. 8 |
 58. 1 | 92. 1 | 156. 9 | 174.
 6 | 192. 2 | 204. 2 | 223. 11 |
 257. 3 | 268. 5 | 270. 12 |
 273. 13 | 294. 2 | 298. 10 |
 350. 10 | 470. 4 | 473. 7 |
 482. 5 | 529. 7 | 545. 2 |
 547. 6 | 572. 10 | 584. 2 |
 616. 9 | 644. 3 | 12 | 645.
 10, 15 | 667. 7 | 690. 4 |
 699. 7 | 702. 14 | 708. 15 |
 719. 7 | 720. 10 | 741. 12 |
 761. 8 | 785. 7 |
 alium. 7. 3 | 16. 10 | 25. 3 |
 76. 15 | 96. 1 | 152. 3 | 169.
 8 | 237. 16 | 252. 21 | 278.
 20 | 315. 9 | 368. 12 | 562.
 25 | 615. 4 | 683. 13 | 817. 8 |
 alius. 11. 4 | 48. 12 | 49. 10 |
 54. 2 | 61. 3 | 62. 5 | 66. 10 |
 105. 15 | 123. 14 | 136. 2 |
 144. 7 | 196. 18 | 197. 1 |
 219. 9 | 221. 7 | 248. 14, 15 |
 210. 10, 11, 18 | 251. 9 |
 330. 20 | 343. 11 | 368. 10 |
 373. 1 | 374. 1 | 402. 1 |
 461. 4 | 544. 11 | 577. 11 |
 610. 4 | 690. 1 | 744. 7 |
 750. 2 | 791. 2 | 769. 10 |
 12, 13 | 773. 1 | 780. 10 |
- allatum. 607. 18 |
 allegabo. 672. 9 |
 allegare. 797. 1 |
 allegati. 493. 1 |
 allegationibus. 322. 4 |
 allegavit. 516. 11 |
 alleget. 410. 6 |
 alliganda. 194. 6 |
 alligat. 41. 7 |
 alligavit. 253. 17 |
 allouca. 147. 20 |
 allodutus. 82. 5 |
 alloquo. 127. 3 |
 alloquitur. 260. 2 |
 alloquantur. 126. 13 |
 allubeiserem. 270. 3 |
 alluvies. 768. 6 |
 alluvionibus. 735. 12 |
 alluuntur. 714. 2 |
 alma. 133. 9 | 174. 2 | 357. 3 |
 alma. 709. 9 |
 alme. 413. 12 |
 alca. 24. 9 | 25. 11 | 419. 11 |
 alcar. 567. 2 |
 alcata. 322. 7 | 694. 2 |
 alce. 171. 4 | 187. 15 |
 alcer. 6. 3 | 329. 1, 2 | 330.
 14 | 368. 16 | 373. 180. 2 |
 610. 13 | 708. 10 | 715. 2 |
 739. 3 | 700. 2 |
 altera. 19. 16 | 148. 4, 15 |
 358. 18 | 512. 9 | 574. 2, 5 |
 599. 6, 7 | 604. 8 | 612. 2 |
 632. 1, 2 | 634. 11, 12 |
 637. 2, 3 | 639. 2 | 642. 3 |
 655. 10 | 662. 4 | 718. 11 |
 12 | 772. 2 | 816. 8 |
 altera. 17. 6 | 324. 2 | 190. 6 |
 277. 3 | 325. 8 | 642. 14 |
 71. 641. 1 | 655. 2 |
 656. 9 | 665. 9 | 716. 6 |
 altere. 657. 8, 16 |
 alteram. 189. 13 | 419. 14 |
 420. 3 | 519. 2 | 580. 3, 5 |
 583. 2 | 592. 10 | 597. 5 |
 598. 1 | 612. 8 | 617. 10 |
 11, 12, 13, 14, 15 | 619. 2 |
 641. 11 | 650. 18 | 651. 4 |
 656. 11 | 660. 9 | 805. 19 |
 altercamur. 38. 16 |
 altercantibus. 301. 8 |
 altercantur. 156. 5 | 197. 4 |
 altercare. 269. 13 |
 altercat. 66. 5 |
 altercati. 331. 6 |
 altercationes. 322. 16 |
 alteri. 313. 18 | 615. 5 | 661. 1 |
 741. 13 |
 alterius. 26. 15 | 34. 7 | 577.
 32 | 603. 8 | 606. 9, 11 |
 683. 10 | 695. 13 | 726. 8 |
 769. 14 |
 alterna. 314. 17 |
 alternas. 70. 4 |
 * alternat. 835. 10 |
 alternationibus. 325. 15 |

INDEX VOCABULORUM.

17

- alternis. 94. 9 | 165. 6 |
 alterno. 590. 9 |
 altero. 24. 4 | 27. 9 | 206. 15 |
 332. 10 |
 alterplices. 456. 2 |
 alterum. 15. 14 | 21. 4 | 23. 6 |
 26. 15 | 96. 13 | 222. 8. 10 |
 229. 3 | 297. 3 | 305. 20 |
 321. 5 | 330. 14 | 481. 15 |
 497. 4 | 597. 13 | 628. 13 |
 655. 13 | 715. 3 | 804. 9 |
 alterutra. 638. 4. 5 | 8 | 639.
 4. 7. 10 |
 alterutrá. 656. 3. 15 |
 alterutra. 637. 5 |
 alterutram. 637. 5 |
 alterutris. 637. 14 |
 Alchem. 211. 3 |
 alci. 186. 19 |
 alciilla. 333. 11 | 453. 10 |
 alciot. 59. 6 |
 alciorem. 114. 8 |
 alciotis. 19. 15 | 105. 13 |
 374. 4 |
 alciissimé. 69. 2 | 296. 8 | 760. 1 |
 alciissimis. 132. 11 |
 alciissimo. 24. 14 | 784. 4 |
 alciissimum. 106. 6 |
 alciitudine. 712. 5 |
 alciitudinem. 115. 5 | 678. 15 |
 alciitudinæ. 508. 6 | 710. 6 |
 746. 14 |
 alciitudo. 678. 16 |
 alcius. 19. 2 | 66. 9 | 77. 12 |
 81. 5 | 127. 5 | 128. 4 | 133.
 8 | 161. 17 | 199. 10 | 246 |
 10 | 250. 1 | 296. 13 | 317.
 4 | 510. 11 |
 alciusculé. 43. 3 | 265. 8 |
 374. 8 |
 alci. 24. 7 | 162. 17 | 533. 4 |
 740. 13 |
 * alciore. 840. 14 |
 alciunsecus. 24. 1 | 29. 2 | 52.
 6 | 87. 10 | 143. 5 |
 alciix. 707. 15 |
 * alciionis. 840. 4 |
 alci. 91. 1. 18 | 104. 4 |
 154. 5 | 159. 8 | 160. 12 |
 163. 11 | 221. 4 | 248. 11 |
 alci. 106. 19 |
 alci. 379. 2 |
 alci. 121. 5 | 291. 11 | 295. 7 |
 alci. 294. 13 |
 alci. 5. 10 |
 alci. 513. 16 |
 alciina. 443. 10 |
 alciina. 183. 10 |
 alciinandam. 337. 8 |
 alciinas. 219. 12 |
 alciinati. 249. 2 |
 alciinatos. 304. 13 |
 alciinatus. 194. 2 |
 alciina. 218. 1 | 433. 9 |
 alciinum. 817. 14 |
 alci. 473. 17 |
 alci. 203. 7 | 729. 6 |
 alci. 104. 18 | 700. 13 |
 amabas. 560. 3 |
 amabat. 528. 11. 13 |
 amabile. 595. 14 |
 * amabiles. 835. 20 |
 amabit. 420. 13 |
 amans. 533. 7 |
 amancer. 32. 9 | 42. 8 | 81. 16 |
 167. 14 | * 843. 12 |
 amanti. 512. 16 | 525. 13 |
 amantibus. 316. 7 |
 amantissimé. 136. 3 |
 amantor. 523. 12 |
 amaram. 300. 15 |
 amaras. 170. 5 |
 amare. 779. 14 | 780. 3 |
 amare. 172. 11 |
 amaritudinem. 46. 11 |
 amaritudinum. 411. 7 |
 amarum. 46. 10 |
 amatum. 135. 10 |
 amasio. 92. 10 | * 338. 4 |
 amat. 421. 2 | 528. 12 | 799. 4 |
 amatores. 162. 10. 16 | 163. 3 |
 192. 11 | 620. 1 | 793. 6 |
 * 837. 7 |
 amatore. 93. 8 |
 amatorem. 16. 3 | 226. 5 |
 287. 16 | 290. 7 | 619. 12 |
 amatores. 163. 7 | 182. 12 |
 597. 6 | 610. 6 | 683. 1 |
 amatori. 191. 17 |
 amatoriz. 51. 16 |
 amatorias. 534. 10 |
 amatoribus. 184. 6 | 419. 13 |
 420. 7 | * 840. 7 |
 amatoriis. 538. 5 | 559. 5 |
 amatorios. 412. 3. 10 |
 amatoris. 16. 11 | 45. 8 |
 amatorium. 225. 14 |
 amatorum. 284. 7 |
 amatricem. 526. 9 |
 amatrix. 535. 1 |
 ambabus. 62. 1 | 76. 12 | 85.
 4 | 162. 14 | 189. 2 | 229.
 8 | 265. 15 | 373. 7 |
 ambaz. 38. 6 | 150. 12 |
 ambage. 277. 9 |
 ambages. 12. 5 | 243. 16 |
 345. 2 | 377. 6 |
 ambagibus. 220. 10 | 283. 10 |
 300. 3 | 321. 18 | 342. 3 |
 359. 3 |
 ambiebant. 107. 2 |
 ambifariam. 406. 5 | 315. 3 |
 ambigitur. 735. 9 |
 ambiguam. 573. 8 |
 ambiguitatis. 392. 17 |
 ambiguo. 392. 11 |
 ambigunt. 671. 10 |
 ambire. 740. 5 |
 ambirent. 36. 3 |
 ambit. 709. 3 | 727. 8 |
 ambitionem. 524. 2 |
 ambitiolæ. 546. 8 |
 ambitu. 712. 11 | 729. 3 | 777.
 11 |
 ambirum. 575. 6 | 717. 9 |
 727. 6 |
 ambirus. 61. 7 |
 ambitus. 802. 9 |
 ambitus. plur. 344. 14 | 582.
 6 | 793. 10 | 816. 13 |
 ambiuntur. 712. 16 |
 ambo. 203. 12 | 650. 2 | 809.
 17 | 818. 13 | * 836. 9 |
 ambobus. 206. 2 |
 Ambracenses. 468. 2 |
 ambrosia. 161. 5 |
 ambrosiz. 194. 12 |
 ambrosi. 241. 17 | 346. 12 |
 * ambrosio. 842. 8 |
 ambrosios. 362. 4 |
 ambulabat. 247. 1 |
 ambulabis. 271. 14 |
 ambulans. 89. 6 | 824. 8 |
 ambulare. 202. 3 | 249. 10 |
 ambulat. 775. 4 |
 ambulatorium. 5. 11 |
 ambulet. 76. 3 |
 amens. 147. 10 | 237. 16
 533. 7 |
 ament. 15. 15 | 610. 9 |
 amenti. 41. 18 |
 amens. 92. 2 |
 ames. 779. 11 |
 amet. 780. 5 |
 amica. 412. 2 | 708. 7 |
 amicalem. 752. 11 |
 amicam. 167. 13 |
 amici. 234. 1 | 303. 12 | 412.
 5 | 416. 2 | 418. 13 | 464.
 6 | 567. 8 | 609. 20 | 619.
 10 |
 amiciat. 478. 15 |
 amiciminc. 369. 7 | 387. 12 |
 amicis. 765. 9 |
 amicis. 33. 10 | 219. 6 | 340.
 2 | 461. 8 | 519. 4. 11 |
 799. 10 |
 amicissimi. 818. 8 |
 amicis. 807. 12 |
 amicis. 500. 7 |
 amicis. 119. 2 | 167. 9 |
 175. 8 | 310. 9 | 609. 15 |
 610. 2 | 619. 11 | 733. 8 |
 792. 4 | 804. 6 | 807. 3. 7 |
 amicitiam. 609. 13 |
 amicitiarum. 616. 13 |
 amicitias. 610. 8 |
 amicitiozem. 435. 15 |
 amico. 498. 3 | 529. 8 | 552.
 7 | 687. 2 |
 Amico. nom. propr. 533. 13 |
 amicorum. 50. 5 | 117. 3 | 442.
 4 | 506. 8 | 806. 11 |
 amicos. 303. 11 | 518. 6. 9 |
 556. 1 | 619. 9 | 769. 11 |
 807. 11 | 811. 2 |
 amicta. 43. 2 |
 amicti. 53. 3 |
 b ii]

INDEX VOCABULORUM.

amictu. 197. 13 |
amictui. 496. 3 | 777. 3 |
amictus. 347. 3 |
amicula. 44. 14 |
amiculis. 63. 3 | 328. 2 | 345. 8 | * 836. 20 |
amicula. 260. 10 |
amicum. 237. 1 | 238. 10 | 613. 6 |
amicus. 119. 8 | 577. 2 | 609. 16 | 620. 1 |
Amicus. *nom. propr.* 513. 15 |
amiserat. 829. 14 |
amissi. 210. 7 |
amissus. 477. 16 |
amissi. 547. 13 | 829. 14 |
amissam. 311. 1 |
amissis. 50. 4 |
amisso. 50. 3 | 792. 10 |
amittere. 828. 10 |
amitterem. 50. 17 |
amittimus. 236. 9 |
amnes. 6. 9 |
amni. 767. 8 |
amnic. 291. 6 |
amnis. 27. 11 | 164. 1 | 695. 9 | 706. 4 | 728. 13 |
amniun. 718. 10 | 767. 5 | 782. 8 |
amo. 30. 12 | 146. 17 | * 841. 14 |
amena. 735. 7 |
amoenas. 103. 4 |
amoen. 348. 14 |
amoenis. 377. 10 | 812. 6 |
amoenissimas. 699. 13 |
amoenitate. 550. 4 | 709. 10 |
amoenitatem. 734. 2 |
amoenitates. 706. 5 |
amoenos. 120. 4 |
amoenum. 99. 10 | 141. 8 | 250. 13 | 420. 6 |
amoenus. 370. 2 | 407. 2 | 742. 14 |
amoliendum. 525. 9 |
amolirentur. 820. 5 |
amoliretur. 340. 4 |
amolita. 680. 3 |
amoliti. 197. 5 |
amolitis. 700. 9 |
amor. 316. 5 | 454. 9 | 676. 43 | 611. 4 | 613. 19 | 690. 63 | 7178. 6 |
amore. 134. 14 | 164. 11 | 192. 12 | 215. 9 | 234. 14 | 352. 1 | 413. 13 | 418. 6 | 419. 13 | 14 | 425. 4 | 421. 3 | 439. 12 | 527. 10 | 528. 4 | 534. 4 | 556. 12 | 546. 14 | 567. 13 |
amore. 162. 2 | 233. 8 | 238. 16 | 286. 6 | 297. 8 | 319. 9 | 420. 6 | 718. 11 | 527. 4 | 534. 15 | 613. 15 | 695. 10 |
amoris. 91. 4 | 272. 8 | 117

534. 15 | 610. 10 | 11 | 616. 18 | 798. 6 |
* amori. 839. 9 |
amoribus. 20. 1 | 169. 3 | 194. 8 | 206. 5 |
amoris. 42. 6 | 85. 13 | 162. 9 | 234. 5 | 284. 1 | 416. 9 | 451. 15 | 518. 7 | 552. 14 | 611. 7 | 683. 16 | 808. 1 | * 834. 7 |
Amoris. *Diis* 162. 1 | 183. 10 | 782. 4 |
amorum. 459. 8 |
amovere. 238. 12 |
Amphiarus. 689. 10 |
amphoram. 173. 1 |
amph. 41. 14 |
amph. 392. 14 |
amplam. 110. 12 | 562. 6 | * 847. 12 |
amplas. 99. 9 |
amplecter. 89. 13 |
amplecti. 147. 14 |
amplera. 176. 3 | 191. 9 |
amplexibus. 8. 9 | 130. 9 | 147. 16 | 153. 13 | 165. 6 | 169. 5 | 271. 11 | * 819. 9 |
amplexu. 582. 12 | * 844. 8 |
amplexum. 146. 15 |
amplexus. *particip.* 24. 18 | 27. 14 | 32. 9 | 49. 6 | 94. 6 | 194. 7 | 269. 9 |
amplexus *subst. plur.* 146. 5 | 157. 6 | 244. 10 | 254. 1 | 292. 8 | * 836. 10 | 842. 3 |
amplexuum. 90. 9 |
ampli. 52. 9 |
amplifierat. 283. 2 |
amplior. 56. 10 |
amplioribus. 309. 5 |
amplissim. 403. 12 | 817. 2 |
amplissim. 265. 3 | 386. 8 | * amplissimas. 843. 5 |
amplissim. 805. 17 |
amplissimo. 697. 8 |
amplissimos. 770. 6 |
amplissimus. 715. 7 |
ampliter. 29. 3 | 340. 14 |
amplitudine. 669. 15 | 811. 4 | 812. 12 |
amplius. 75. 6 | 153. 12 | 214. 12 | 255. 9 | 272. 6 | 301. 3 | 364. 13 | 516. 12 | 531. 17 | 533. 8 | 542. 9 | 548. 16 | 573. 11 | 717. 12 | 738. 15 | 768. 8 | 790. 9 | 811. 12 |
ampliuscul. 522. 10 |
amplio. 73. 3 | 190. 8 | 411. 15 | 787. 12 | * 842. 9 |
amplum. 790. 7 |
ampullam. 777. 10 | 778. 9 |
amputant. 106. 5 |
amputaret. 306. 13 |
amputat. 230. 19 |
an. 13. 2 | 23. 5 | 7 | 24. 10 | 11 | 30. 1 | 2 | 48. 14 | 58.

14 | 65. 14 | 70. 7 | 92. 1 | 101. 95. 15 | 106. 17 | 120. 3 | 127. 6 | 157. 14 | 172. 46 | 173. 5 | 174. 3 | 178. 14 | 181. 2 | 185. 12 | 198. 2 | 201. 11 | 205. 10 | 209. 12 | 224. 4 | 227. 14 | 230. 4 | 9 | 249. 13 | 251. 5 | 258. 2 | 269. 18 | 340. 8 | 394. 4 | 400. 9 | 412. 6 | 418. 7 | 423. 4 | 424. 11 | 12 | 426. 1 | 233. 9 | 439. 1 | 10 | 410. 10 | 431. 1 | 435. 10 | 445. 8 | 452. 13 | 453. 11 | 465. 6 | 467. 5 | 6 | 470. 8 | 472. 5 | 475. 5 | 479. 9 | 483. 7 | 14 | 482. 5 | 6 | 483. 13 | 484. 6 | 487. 8 | 488. 8 | 491. 13 | 492. 4 | 9 | 500. 17 | 501. 5 | 6 | 11 | 506. 15 | 507. 7 | 518. 3 | 524. 7 | 526. 13 | 527. 9 | 10 | 528. 15 | 532. 6 | 545. 3 | 4 | 552. 1 | 562. 6 | 8 | 11 | 632. 10 | 640. 11 | 672. 12 | 673. 2 | 687. 5 | 9 | 689. 5 | 692. 7 | 741. 4 | 772. 4 | 797. 10 | 801. 18 | 813. 10 | 818. 9 | 10 | 819. 11 | 820. 9 | 826. 3 | * 845. 18 |
Anacharis. 444. 7 |
Anacreon. 792. 4 |
anaphysemata. 723. 11 |
Anaxagoram. 448. 15 |
Anaximandrum. 795. 1 |
anceps. 815. 8 |
ancilla. 44. 3 | 181. 1 | 182. 15 | 301. 11 |
ancillae. 148. 18 | 181. 14 | 182. 2 | 206. 5 |
ancillam. 19. 2 | 179. 15 | 180. 9 |
ancillari. 586. 19 |
ancillae. 149. 11 | 156. 17 |
ancillula. 31. 9 |
ancillulam. 29. 8 |
incipiti. 112. 11 | 119. 11 | 185. 10 | 223. 7 | 261. 3 |
accipitis. 118. 10 |
anchors. 784. 5 |
anchoralibus. 379. 11 |
anethi. 94. 3 |
anfractibus. 196. 10 | 679. 31 |
anfractus. 81. 3 |
anfractus. *plur.* 714. 3 |
angar. 808. 3 |
angebantur. 172. 14 |
* angebat. 842. 5 |
angebatur. 177. 13 |
angerat. 620. 7 |
angi. 683. 3 | 764. 3 |
angiporta. 695. 14 |
angiportu. 123. 3 | 268. 8 |
angiportum. 29. 2 | 71. 8 | 293. 12 |
angit. 224. 19 | 486. 11 |

INDEX VOCABULORUM.

25

angitur. 616. 3 |
angore. 243. 14 | 387. 17 |
683. 18 |
angorem. 81. 12 | 84. 4 |
170. 4 |
angori. 451. 11 |
angoribus. 90. 3 |
angulares. 637. 2 |
angulatam. 576. 1 |
angulatim. 72. 1 | 312. 3 |
angulis. 427. 4 | 575. 9, 10 |
730. 1, 2 | 828. 1 |
angulo. 33. 9 | 54. 6 | 96. 12 |
271. 11 | 301. 14 |
angulos. 39. 1 |
angulum. 125. 2 |
angusta. 631. 8 |
angustam. 361. 9 |
angustas. 716. 1 |
anguste. 611. 7 |
angusti. 186. 6 |
angustiam. 340. 12 |
angustias. 295. 4 | 714. 4 |
717. 8 |
angustis. 592. 15 | 717. 7 |
729. 13 |
angustior. 809. 7 |
angustum. 386. 3 |
anhelandi. 390. 8 |
anhelans. 69. 4 |
anhelantes. 152. 9 | * 836. 10 |
anhelitu. 201. 4 | 309. 4 |
anhelitus. 316. 12 | 378. 4 |
anhelitus. plur. 261. 5 | 293. 6 |
729. 1 |
anicola. 296. 2 | 202. 9 |
anicul. 290. 3 |
anicole. 57. 16 | 114. 10 |
127. 4 | 158. 2 | 233. 15 |
aniculam. 199. 2 |
aniles. 110. 7 | 446. 6 |
anilibus. 131. 0 |
anilitati. 737. 10 |
anima. 122. 17 | 147. 3 | 592. 16 | 618. 6 | 619. 14 | 705. 16 | 745. 1 |
anima. 800. 4 |
animadversae. 668. 4 |
animadversione. 615. 8 |
animadvertat. 728. 15 |
animadvertatam. 106. 10 |
animadverteret. 765. 5 | 819. 4 |
animadvertes. 466. 5 |
animadveriti. 501. 8 | 529. 11 |
animadveritimus. 680. 10 |
animadveritissim. 455. 6 |
animadveritissis. 402. 2 |
502. 7 |
animadveritissit. 477. 4 |
animadveritissi. 403. 7 | 415. 4 | 412. 7 |
animadveritit. 820. 2 |
animadverito. 826. 14 |
animas. 175. 3 | 186. 15 | 586. 8 | 592. 2 | 596. 6 | 398.

15 | 601. 2, 8, 13 | 604. 7, 9, 11 | 606. 5 | 608. 4 |
612. 1, 3 | 615. 13 | 618. 4, 13 | 744. 2 | 745. 3 | 800. 6 |
animal. 41. 8 | 56. 5 | 387. 7 |
191. 12 | 612. 9 | 615. 13 |
14. 15 | 616. 7, 8 | 640. 6 |
641. 3, 4, 13, 14 | 642. 6, 7, 8 | 645. 15 | 670. 1, 5 |
679. 6 | 732. 3 |
animales. 583. 4 | 668. 11 |
animaha. 466. 10 | 632. 9 |
635. 16 | 664. 1 | 670. 13 |
678. 1, 4, 5, 11 | 679. 11 |
684. 10 | 720. 12 | 729. 5 |
786. 5 |
animalibus. 96. 3 | 388. 19 |
438. 10 | 488. 5 | 579. 4 |
animalis. 59. 9 |
animalium. 386. 12 | 420. 2 |
463. 12 | 466. 2 | 471. 1 |
472. 7 | 577. 4 | 735. 1 |
742. 3 | 743. 15 | 752. 15 |
809. 1, 5 |
animam. 153. 11 | 238. 5 | 240. 8 | 245. 15 | 307. 3 | 415. 1 |
554. 8 | 574. 8 | 579. 4, 9 |
586. 7 | 591. 13 | 605. 16 |
612. 9 | 615. 2 | 619. 6 |
622. 10 | 801. 12 | 820. 13 |
animanti. 591. 15 |
animantia. 735. 3 |
animantibus. 581. 15 | 585. 4 |
588. 2, 12 | 589. 10 | 712. 2 |
animantium. 508. 13 | 579. 4 |
582. 5 | 614. 6 | 707. 15 |
783. 5 |
animantum. 760. 14 |
animare. 63. 2 |
animarum. 579. 9 | 610. 7 |
611. 3 | 623. 16 |
animas. 5147. 19 | 610. 15 |
18 | * 836. 10 |
animavit. 762. 1 |
anime. 417. 13 |
animi. 41. 16 | 47. 1 | 31. 7 |
87. 9 | 92. 2 | 113. 6 | 118. 5 | 127. 12 | 131. 8 | 196. 13 |
157. 18 | 153. 4 | 158. 1 |
160. 12, 20 | 161. 4 | 174. 4 | 200. 7 | 216. 6 | 385. 27 | 394. 15 | 404. 14 |
410. 10 | 418. 6 | 435. 13 | 448. 18 | 439. 8 |
459. 5 | 484. 17 | 486. 7 |
487. 4 | 490. 7 | 497. 3 |
508. 13 | 521. 7, 10 | 526. 14 | 528. 10 | 546. 8 | 547. 3 | 595. 3, 9 | 610. 13 | 617. 5 | 618. 12 | 619. 18 | 669. 21 | 683. 4, 13 | 687. 6 |
698. 8 | 759. 5, 11 | 769. 6 |
775. 1 | 780. 7 | 787. 6 |
793. 7 | 794. 3 | 795. 7 |
821. 5 |

animis. 76. 1 | 151. 16 | 202. 10 | 204. 1 | 234. 16 | 243. 12 | 249. 8 | 250. 2 | 262. 12 | 305. 17 | 420. 1 | 605. 14 | 609. 8 | 615. 3 | 668. 2 |
670. 8 | * 836. 9 |
animo. 23. 15 | 81. 16 | 90. 3 |
93. 13 | 131. 1 | 141. 5 | 146. 15 | 150. 4 | 160. 5 | 161. 14 | 172. 2 | 173. 2 | 185. 12 |
296. 5 | 201. 3 | 214. 19 |
217. 6 | 252. 8 | 285. 8 | 287. 1 | 290. 2 | 291. 16 | 339. 8 |
375. 23 | 395. 15 | 406. 4 |
415. 9 | 437. 3 | 438. 5 |
644. 2 | 460. 16 | 476. 4 |
487. 1 | 509. 11 | 517. 8, 9 |
526. 11 | 527. 12 | 547. 1 |
548. 4 | 617. 5, 18 | 679. 16 | 684. 11 | 696. 1 |
697. 10, 15 | 705. 11 | 765. 2, 4 | 774. 4 | 775. 15 |
803. 3 | 825. 4 | * 834. 10 |
13 | 835. 11 |
animos. 119. 9 | 124. 6 | 132. 7 | 155. 3 | 225. 2 | 250. 16 |
255. 5 | 268. 16 | 302. 5 |
304. 3 | 330. 9 | 332. 6 |
420. 10 | 611. 7 | 617. 1 |
691. 5 | * 836. 19 |
animosum. 700. 14 |
animam. 41. 6 | 56. 14 | 591. 5. 10 | 61. 7 | 70. 5 | 150. 7 | 154. 14 | 158. 16 | 163. 13 | 178. 12 | 185. 3 | 193. 1 |
206. 5 | 219. 10 | 282. 4 |
297. 8 | 318. 11 | 359. 11 |
365. 5 | 384. 6 | 472. 8 |
475. 8 | 479. 16 | 497. 7 | 498. 5 | 517. 13 |
534. 14 | 537. 12 | 543. 14 |
558. 9 | 562. 4 | 561. 6 |
568. 5 | 569. 10 | 688. 2 |
691. 7 | 693. 3 | 697. 17 |
698. 6 | 700. 10 |
animus. 293. 15 | 381. 4 | 476. 6 | 687. 3, 8, 10 | 688. 3 |
693. 7 | 697. 16 | 808. 7 |
anne. 407. 10 |
anni. 242. 1 | 465. 13 | 518. 5 |
543. 4 | 582. 2 | 723. 3 |
714. 13 |
Annibal. 675. 6 | 677. 4 |
anniculum. 701. 15 |
annis. 37. 4 | 78. 6 | 129. 2 |
551. 10 | 450. 2 | 499. 4 |
514. 12 | 523. 7 | 693. 3 |
781. 2 |
annae. 582. 11 | 780. 9 |
annonae. 254. 12 |
annorum. 17. 3 | 72. 5 | 535. 10 | 542. 5 | 10 | 543. 4 |
481. 9 | 742. 17 | 806. 14 |
annos. 216. 5 | 450. 1 | 533. 16 | 518. 9 | 541. 5 | 542. 3 | 417, 11 | 730. 13 | 784. 4 |

- annofant. 14. 9 |
 annua. 81. 13 | 816. 14 |
 annua. 742. 13 |
 annuat. 146. 9 |
 annuit. 28. 13 | 145. 14 | 799. 10. * 840. 16 |
 annulari. 280. 1 |
 annuli. 777. 7 |
 annulo. 325. 7 | 338. 11 |
 annulos. 523. 1 |
 annulum. 326. 3 | 338. 15 | 777. 6 | 778. 8 |
 annum. 256. 6 | 315. 9 | 391. 15 | 542. 9 | 665. 2 |
 annuntiabat. 232. 5 | 246. 8 |
 annuntians. 302. 19 |
 annuntiat. 268. 7 |
 annuncio. 30. 5 |
 annuo. 350. 2 |
 annus. 242. 10 | 300. 4 | 582. 8 |
 annuante. 349. 8 |
 anquire. 48. 6 |
 anquirere. 464. 3 |
 anquirunt. 484. 6 |
 anquirunt. 460. 12 |
 ania. 374. 10 |
 anferes. 246. 15 |
 anfula. 382. 2 |
 anfulam. 104. 17 |
 antacicus. 708. 12 |
 ante. 7. 11 | 15. 2 | 18. 12 | 69. 2 | 72. 7 | 75. 17 | 97. 8 | 107. 8 | 108. 3 | 120. 16 | 144. 14 | 158. 19 | 161. 12 | 176. 3 | 178. 20 | 183. 2 | 190. 10 | 191. 9 | 202. 3 | 264. 9 | 268. 8 | 281. 14 | 301. 16 | 305. 19 | 315. 7 | 343. 6 | 344. 9 | 349. 12 | 359. 15 | 375. 18 | 387. 4 | 388. 9 | 389. 15 | 417. 5 | 421. 9 | 425. 7 | 428. 9 | 437. 5 | 499. 13 | 504. 8 | 518. 8 | 524. 7 | 9. 134. 11 | 549. 8 | 13 | 556. 8 | 562. 9 | 582. 16 | 594. 3 | 648. 15 | 672. 13 | 715. 6 | 739. 7 | 761. 2. 6. 7 | 774. 3 | 779. 9 | 791. 2 | 799. 12 | 801. 10 | 11 | 804. 15 | 813. 16 | 828. 9 | * 833. 1 | 839. 2 |
 antea. 510. 17 | 513. 13 | 522. 7 | 555. 7 | 568. 5 |
 antea. 622. 8 |
 * antecocenia. 835. 3 |
 antecapio. 105. 15 |
 antecantamenta. 370. 6 |
 antecedit. 661. 7 |
 antecedunt. 243. 18 |
 antecellentem. 248. 8 |
 antecellimus. 13. 8 |
 antecellit. 697. 10 |
 antecesserat. 616. 6 |
 antecessores. 779. 8 |
 antecessoribus. 796. 11 |
 antecerre. 214. 10 |
 antefertem. 52. 4 |
 antecire. 103. 3 |
 antelata. 350. 1 |
 antelucanum. 786. 4 |
 antelucio. 18. 17 | 22. 17 | 182. 11 |
 anteluculo. 22. 12 |
 anteludis. 363. 8 |
 antependulis. 57. 9 |
 antependulos. 161. 7 |
 antepolibat. 209. 3 |
 antepollet. 10. 4 |
 antepono. 90. 13 |
 antequam. 59. 12 | 165. 2 | 340. 1 | 502. 15 |
 antesignani. 112. 13 |
 antetuleram. 77. 2 |
 antetulerim. 110. 4 |
 anteventum. 208. 6 |
 anteventuli. 763. 8 |
 antevortit. 17. 7 | 155. 17 | 830. 10 |
 antevortunt. 54. 1 |
 anticipat. 828. 14 |
 Antichthones. 16. 2 |
 Anticlea. 702. 13 |
 Antigenidas. 764. 6 |
 antiis. 763. 7 |
 antipaches. 455. 9 |
 Antipatro. 644. 8 |
 antiquior. 564. 5 |
 antiquis. 200. 10 |
 antiquius. 481. 18 | 790. 8 |
 antiquus. 507. 5 |
 antiquus. 365. 10 | 511. 7 |
 antiquum. 406. 4 |
 antiquus. 581. 12 |
 antistabant. 393. 14 |
 antistabat. 109. 11 |
 antistaret. 118. 5 | 233. 5 |
 Antistheni. 441. 3 |
 antistitam. 447. 10 |
 antistitem. 793. 3 |
 antistites. 276. 17 | 371. 8 | 729. 7 | 818. 4 |
 Antonium. 431. 11 |
 Anconius. 511. 2 |
 anu. 28. 12 |
 anui. 127. 2 |
 anum. 14. 4 | 108. 4 |
 anus. 18. 16 | 77. 10 | 791. 3 | 108. 11 | 124. 13 | 128. 6 | 131. 1 | 202. 6 | 243. 7 | 283. 7 | 384. 13 | 6 | 290. 6 |
 anus. 31. 8 | 114. 6 | 14. 198. 1. 8 | 291. 4 |
 anus. plur. 66. 13 | 190. 4 |
 anxia. 41. 11 | 60. 9 | 155. 7 |
 anxia. 174. 3 |
 auxiarum. 131. 8 |
 anxie. 14. 5 | 153. 10 | 159. 15 |
 anxie. 40. 17 | 158. 4 | 257. 5 | 387. 14 |
 anxii. 112. 10 | 126. 6 |
 anxilis. 129. 10 | 670. 8 |
 anxium. 384. 5 |
 anxius. 35. 5 | 258. 8 | 274. 6 | 285. 8 | 382. 19 |
 apage. 25. 1 | 673. 5 |
 Aparchias. *venius*. 721. 7 | 22. 15 |
 Apeliotes. *venius*. 721. 8 |
 Apelies. 698. 10 | 770. 16 |
 aper. 235. 10 | 236. 19 |
 aperit. 560. 3 |
 aperiat. 411. 4 |
 aperiat. 493. 10 |
 aperiens. 531. 15 |
 aperio. 14. 5 |
 aperire. 191. 1 |
 aperire. 491. 3 |
 aperit. 236. 6 | 520. 3 |
 aperitur. 711. 13 |
 aperta. 721. 1 | 770. 12 |
 apertas. 714. 1 |
 apertit. 451. 2 | 490. 12 | 506. 2 |
 apertiones. 383. 1 | 386. 8 |
 apertiores. 419. 7 |
 apertior. 403. 15 |
 aperto. 44. 11 | 407. 1 |
 apertum. 410. 3 |
 aperuisse. 543. 1 |
 aperuit. 299. 5 | 337. 13 |
 apice. 676. 3 |
 apicem. 677. 6 |
 apicibus. 347. 5 | 386. 13 |
 aplustria. 634. 9 |
 Apolline. 762. 5 | 763. 1 |
 Apollinem. 566. 8 | 763. 4 | 764. 5 |
 Apollini. 764. 2 |
 Apollinis. 475. 3 | 566. 6 | 691. 19 | 710. 4 | 828. 19 |
 Apollo. 137. 2 | 195. 7 | 667. 13 | 763. 5 | 820. 7 |
 Apollonium. 268. 13 |
 Apollonius. 544. 10 |
 apologo. 828. 10 |
 apparas. 43. 11 |
 apparata. 226. 5 |
 apparatu. 87. 12 | 159. 6 |
 apparatus. 160. 10 |
 apparatus. 117. 5 | * 840. 18 |
 apparatus. 116. 3 | 267. 8 |
 apparatus. plur. 329. 8 | 750. 6 |
 appareat. 340. 2 | 507. 12 | 708. 10 |
 apparent. 533. 2 |
 appareat. 224. 2 |
 apparuit. 208. 3 |
 appellamus. 710. 1 |
 appellat. 156. 19 | 584. 4 | 689. 7 | 711. 7 | 752. 6 | 753. 1 | 795. 10 |
 appellatur. 721. 2 | 723. 4 | 730. 3 | 8 |
 appellare. 152. 19 |
 appellari. 609. 11 | 670. 8 |
 appellat. 16. 9 | 103. 10 | 177. 3 | 287.

187. 14 | 201. 9 | 284. 9 |
 580. 4 | 597. 13 | 606. 3 |
 appellat. 68. 9 |
 appellatis. 136. 16 |
 appellatur. 643. 10 | 655. 12 |
 appellatibatur. 507. 6 |
 appello. 82. 6 | 466. 1 |
 appendicem. 253. 14 |
 appendices. 421. 7 |
 appendix. 162. 14 |
 appensu. 711. 1 |
 appetant. 624. 13 |
 appetat. 333. 16 |
 appetebam. 97. 5 | 333. 9 |
 appetenda. 547. 15 | 606. 15 |
 appetendam. 607. 7 |
 appetendi. 589. 11 |
 appetens. 95. 16 |
 appetenter. 216. 12 |
 appetentiam. 624. 2 |
 appetere. 544. 8 |
 appetibiles. 609. 5 |
 appetis. 296. 10 |
 appetit. 563. 10 |
 appetitiffem. 520. 16 |
 appetitiffi. 110. 1 |
 * appetit. 337. 7 |
 appetitum. 202. 13 | 591. 14 |
 619. 14 |
 appetitus. 596. 4 | 610. 15 |
 appetitus. plur. 586. 12 | 599.
 4. 12 |
 appetivir. 439. 11 |
 appetunt. 592. 2 | 595. 15 |
 Appio. 498. 8 |
 Appios. 518. 6 |
 Appis. 519. 4 |
 applauditur. 79. 8 |
 applicat. 67. 6 | 279. 3 |
 applicari. 283. 1 |
 applicat. 14. 8 | 599. 4 |
 applicetur. 626. 16 |
 * appliciore. 842. 19 |
 appodit. 309. 13 |
 applodo. 198. 16 |
 apponantur. 769. 7 |
 appone. 266. 3 |
 apponebat. 220. 11 | 294. 13 |
 apponere. 757. 3 |
 apponi. 218. 19 | 333. 7 |
 apponit. 216. 9 |
 apportatis. 301. 4 |
 apposit. 740. 2 | 743. 14 |
 appositis. 260. 1 |
 appositum. 428. 5 | 741. 3 |
 appositus. 382. 2 |
 apposueram. 96. 10 |
 apprecabar. 337. 2 |
 apprecamur. 383. 2 |
 apprehendens. 504. 3 |
 apprehendit. 49. 5 |
 apprimere. 281. 14 | 314. 14 |
 457. 11 | 616. 7 | 691. 19 |
 694. 13 | 697. 7 | 701. 12 |
 765. 2 | 792. 6 | 809. 11 |
 approbabitur. 105. 4 |

Apul.

approbarem. 270. 14 |
 approbarent. 515. 2 |
 approbattonis. 616. 14 |
 approbaro. 183. 3 |
 approbatur. 653. 1 | 655. 3 |
 approbatus. 324. 8 |
 appronat. 27. 4 |
 appropinquantis. 82. 8 |
 appropinquat. 374. 13 |
 appulsisset. 211. 15 |
 appulsi. 186. 2 |
 appulsu. 180. 12 | 159. 3 |
 apricum. piscem. 463. 4 |
 * apriculum. piscem. 846. 5 |
 apricus. 367. 12 | 444. 2 |
 * apris. 846. 4 |
 apros. 453. 10 |
 apta. 532. 13 | 577. 8 | 600. 1 |
 603. 12 | 620. 8 | 678. 5 |
 778. 13 | 791. 11 |
 aptam. 412. 7 | 436. 4 |
 746. 10 |
 apte. 587. 6 |
 aprior. 372. 12 |
 aptissimè. 484. 19 |
 aptissimum. 255. 14 | 317. 11 |
 357. 1 |
 aptius. 538. 7 |
 aptum. 278. 9 |
 apud. 32. 8 | 38. 15 | 44. 10 |
 48. 1, 12 | 51. 12 | 52. 8 |
 77. 1 | 101. 2 | 102. 8 |
 124. 6 | 185. 8 | 219. 4 |
 221. 9 | 232. 3 | 235. 3 | 273.
 5 | 277. 2 | 281. 7 | 290. 12 |
 299. 8 | 311. 6, 9 | 322. 16 |
 351. 1 | 382. 15 | 392. 5 |
 400. 2, 3 | 6 | 403. 12 |
 405. 9 | 412. 12 | 413. 3 |
 426. 1, 2 | 434. 1, 3, 4 |
 435. 10 | 444. 6, 7 | 445.
 12 | 446. 14 | 458. 10 |
 463. 13 | 465. 10 | 468.
 2, 5 | 471. 11 | 472. 3 |
 474. 1 | 475. 3 | 478. 6 |
 479. 12 | 484. 7 | 490. 2,
 9 | 492. 3, 5 | 504. 9 | 511.
 7 | 518. 6 | 522. 5 | 531. 14 |
 534. 11 | 539. 5, 14 | 545.
 1 | 546. 1 | 547. 9 | 552. 4,
 5 | 562. 14 | 563. 13 | 566.
 8 | 577. 15 | 603. 11 | 686.
 8 | 692. 7 | 695. 6 | 729. 1 |
 719. 3 | 753. 2 | 767. 5 | 768.
 1, 6, 8, 11 | 769. 6 | 786.
 10 | 795. 9 | 798. 2, 5 | 801.
 13 | 804. 3 | 810. 4 | 813.
 5, 10, 14 | 814. 4, 5 | 817.
 13 | 826. 6 |
 Apulcii. 465. 9 | 483. 18 |
 Apuleio. 450. 9 | 635. 1 |
 Apuleium. 532. 20 | 563. 6 |
 Apuleius. 412. 8 | 431. 2, 3 |
 450. 7 | 490. 9 | 531. 16 |
 614. 3, 12, 13 | 635. 4 |
 822. 11 |

aqua. 712. 19 |
 aqua. 73. 6 | 411. 6, 16 | 474.
 4 | 481. 3 | 577. 3, 5, 9 |
 583. 9 | 591. 2 | 713. 1 | 720.
 6 | 745. 17 | * 835. 7 |
 aqua. 27. 6 | 105. 5 | 186. 10 |
 222. 14 | 224. 16 | 250. 17 |
 270. 2, 7 | 450. 14 | 576.
 1. 8 | 583. 1 | 681. 1 | 728.
 13 | 733. 5 |
 aquam. 465. 8 | 450. 8 | 572.
 7 | 575. 2. 8 | 712. 19 | 720.
 2 | 742. 5 |
 aquariolus. 526. 6 |
 aquarum. 719. 12 | 728. 7 |
 735. 9, 12 |
 aquas. 163. 16 | 184. 17 | 187.
 4, 9 | 270. 11 | 343. 6 | 719.
 16 | 728. 11, 12 | 797. 3 |
 801. 13 |
 aquatilibus. 466. 10 |
 aquatilius. 752. 1 |
 aquila. 586. 17 | 760. 1, 4 |
 aquila. 676. 3 |
 aquila. 93. 1 | 438. 11 | 759.
 12 |
 aquilas. 179. 7 |
 aquilino. 38. 3 |
 Aquilium. 511. 3 |
 Aquilo. nominat. 721. 12 |
 aquilo. ablat. 681. 3.
 aquilonum. 723. 5 |
 aquis. 18. 10 | 270. 3 | 767. 6 |
 aquosus. 587. 11 | 720. 9 |
 ara. 758. 1 |
 Arabas. 767. 2 |
 Arabiz. 362. 5 |
 Atabicus. 457. 7 | 409. 1, 9 |
 Arabicum. 717. 8 |
 are. 133. 2 |
 aram. 171. 4 | 176. 3 | 216. 14
 376. 14 | 791. 2 |
 araneantes. 255. 4 |
 aras. 383. 3 |
 aratro. 429. 6 | 790. 3 |
 aibiret. 23. 16 | 471. 6 | 691.
 11 | 787. 3 |
 arbitrabat. 25. 7 | 65. 7 | 102.
 10 | 205. 9 | 279. 7 |
 arbitrabatur. 571. 11 | 605. 15 |
 623. 14 | 759. 4 |
 arbitrabitur. 756. 3 |
 arbitramur. 622. 1 |
 arbitrandum. 65. 5 |
 arbitranur. 619. 5 | 665. 8 |
 687. 6 |
 arbitrare. 494. 4 |
 arbitratore. 109. 4 |
 arbitrat. 91. 9 | 738. 6 | 744. 6 |
 arbitrazis. 424. 11 | 430. 8 |
 arbitrat. 457. 3 | 494. 5 |
 arbitratu. 525. 16 | * 847. 13 |
 arbitrat. 333. 1 | 427. 1 |
 584. 8 | 585. 11 | 588. 11 |
 600. 12 | 614. 6 | 618. 8 |
 627. 13 | 772. 5 |

C

- annofant. 14. 9 |
 annus. 81. 13 | 816. 14 |
 annuā. 742. 13 |
 annuat. 146. 9 |
 annuit. 28. 13 | 145. 14 | 749. 10. * 840. 16 |
 annulari. 280. 1 |
 annuli. 777. 7 |
 annulo. 325. 7 | 338. 11 |
 annulos. 523. 1 |
 annulum. 126. 3 | 338. 15 | 777. 6 | 778. 8 |
 annum. 256. 6 | 315. 9 | 391. 15 | 542. 9 | 665. 2 |
 annuntiabat. 232. 5 | 246. 8 |
 annuntians. 302. 19 |
 annuntiat. 268. 7 |
 annuncio. 30. 5 |
 annuo. 350. 2 |
 annus. 342. 10 | 300. 4 | 582. 8 |
 annuante. 349. 8 |
 anquirere. 48. 6 |
 anquirere. 464. 3 |
 anquiritur. 484. 6 |
 anquirant. 460. 12 |
 ania. 374. 10 |
 anferes. 246. 15 |
 anfula. 382. 2 |
 anfulam. 104. 17 |
 anta. 610. 12 |
 ante. 7. 11 | 15. 2 | 18. 12 | 69. 2 | 74. 7 | 75. 17 | 97. 8 | 107. 8 | 108. 3 | 120. 10 | 144. 14 | 158. 19 | 161. 12 | 176. 3 | 178. 20 | 183. 2 | 190. 10 | 191. 9 | 202. 3 | 264. 9 | 268. 8 | 281. 14 | 301. 16 | 305. 19 | 315. 7 | 343. 6 | 344. 9 | 349. 12 | 359. 15 | 375. 18 | 387. 4 | 388. 9 | 389. 15 | 417. 5 | 421. 9 | 425. 7 | 428. 9 | 437. 5 | 499. 13 | 504. 8 | 518. 8 | 524. 7 | 9. 534. 11 | 549. 8 | 13 | 556. 8 | 562. 9 | 582. 16 | 594. 3 | 648. 15 | 672. 13 | 715. 6 | 739. 7 | 761. 2. 6. 7 | 774. 3 | 777. 9 | 791. 2 | 799. 12 | 801. 10 | 11 | 804. 15 | 813. 16 | 828. 9 | * 833. 1 | 839. 2 |
 antea. 510. 17 | 513. 13 | 522. 7 | 555. 7 | 568. 5 |
 antecae. 622. 8 |
 * antecenia. 835. 3 |
 antecapio. 105. 15 |
 antecantamenta. 370. 6 |
 antecedit. 661. 7 |
 antecidunt. 243. 18 |
 antecellentem. 248. 8 |
 antecellimus. 13. 8 |
 antecellit. 697. 10 |
 antecesserat. 616. 6 |
 antecessores. 779. 8 |
 antecessoribus. 796. 11 |
 antecerre. 214. 10 |
 antecertem. 52. 4 |
 antecire. 109. 3 |
 antelata. 350. 1 |
 antelucanum. 786. 4 |
 antelucio. 18. 17 | 22. 17 | 182. 11 |
 anteluculo. 22. 12 |
 anteludia. 368. 8 |
 antependulis. 57. 9 |
 antependulos. 161. 7 |
 antepollet. 209. 33 |
 antepollet. 10. 4 |
 antepono. 90. 13 |
 antequam. 59. 12 | 165. 2 | 340. 1 | 502. 15 |
 antesignani. 112. 13 |
 antetuleram. 77. 2 |
 antetulerim. 110. 4 |
 anteventula. 208. 6 |
 anteventuli. 763. 8 |
 antevortit. 17. 7 | 555. 17 | 810. 10 |
 antevortunt. 54. 1 |
 anticipat. 828. 14 |
 Antichrones. 16. 2 |
 Anticlea. 702. 13 |
 Antigenidas. 764. 6 |
 antiis. 763. 7 |
 antipaches. 455. 9 |
 Antipatro. 644. 8 |
 antiquior. 564. 5 |
 antiquis. 200. 10 |
 antiquius. 481. 18 | 790. 8 |
 antiquus. 507. 5 |
 antiquus. 365. 10 | 511. 7 |
 antiquum. 406. 4 |
 antiquus. 581. 12 |
 antistabant. 393. 14 |
 antistabat. 109. 11 |
 antistaret. 118. 5 | 233. 5 |
 Antistheni. 441. 3 |
 antistram. 447. 10 |
 antistitem. 793. 3 |
 antistites. 276. 17 | 371. 8 | 729. 7 | 818. 4 |
 Antonium. 431. 11 |
 Antonius. 511. 2 |
 anu. 28. 12 |
 anu. 127. 2 |
 anu. 14. 4 | 108. 4 |
 anu. 18. 16 | 77. 10 | 790. 3 | 108. 11 | 124. 13 | 128. 6 | 131. 2 | 202. 6 | 243. 7 | 281. 7 | 384. 13 | 6 | 290. 6 |
 anu. 31. 8 | 114. 6 | 14. 198. 1. 8 | 291. 4 |
 anu. plur. 66. 13 | 190. 4 |
 anxia. 41. 11 | 60. 9 | 155. 7 |
 anxia. 174. 3 |
 auxiarum. 131. 8 |
 anxiz. 14. 5 | 153. 10 | 159. 15 |
 anxie. 40. 17 | 58. 4 | 257. 5 | 387. 14 |
 anxii. 112. 10 | 126. 6 |
 anxii. 129. 10 | 670. 8 |
 anxium. 384. 5 |
 anxius. 35. 5 | 258. 8 | 274. 9 | 285. 8 | 382. 19 |
 apage. 25. 1 | 673. 5 |
 Apardias. *venius*. 721. 7 | 722. 11 |
 Apeliotes. *venius*. 721. 8 |
 Apelies. 698. 10 | 770. 16 |
 aper. 235. 10 | 236. 19 |
 aperit. 560. 3 |
 aperit. 411. 4 |
 aperitur. 493. 10 |
 apiciens. 531. 15 |
 aperio. 14. 5 |
 aperire. 197. 1 |
 aperiret. 491. 3 |
 aperit. 286. 6 | 520. 3 |
 aperitur. 711. 13 |
 aperta. 721. 1 | 730. 12 |
 apertas. 714. 2 |
 apertē. 451. 2 | 490. 12 | 506. 2 |
 apertiones. 383. 1 | 386. 8 |
 apertiores. 419. 7 |
 apertius. 403. 15 |
 aperto. 44. 11 | 407. 1 |
 apertum. 410. 3 |
 aperuisse. 543. 1 |
 aperuit. 299. 5 | 337. 12 |
 apice. 676. 3 |
 apicem. 677. 6 |
 apicibus. 347. 5 | 386. 13 |
 apulstria. 634. 9 |
 Apolline. 762. 5 | 763. 1 |
 Apollinem. 566. 8 | 763. 4 | 764. 5 |
 Apollini. 764. 2 |
 Apollinis. 475. 3 | 566. 6 | 691. 19 | 710. 4 | 828. 19 |
 Apollo. 137. 2 | 195. 7 | 667. 13 | 763. 5 | 820. 7 |
 Apollonium. 268. 13 |
 Apollonius. 544. 10 |
 apologo. 828. 10 |
 apparas. 43. 11 |
 apparata. 126. 5 |
 apparatus. 87. 12 | 159. 6 |
 apparatus. 160. 10 |
 apparatus. 117. 5 | * 840. 18 |
 apparatus. 116. 3 | 267. 8 |
 apparatus. plur. 329. 8 | 750. 6 |
 appareat. 340. 2 | 507. 12 | 708. 10 |
 apparent. 533. 2 |
 appareat. 224. 2 |
 apparuit. 298. 3 |
 appellamus. 710. 1 |
 appellat. 156. 19 | 584. 4 | 689. 7 | 711. 7 | 752. 6 | 753. 1 | 795. 10 |
 appellatur. 721. 2 | 723. 4 | 730. 3 | 8 |
 appellare. 152. 19 |
 appellari. 609. 11 | 670. 8 |
 appeller. 16. 9 | 103. 10 | 177. 3 | 287.

187. 14 | 201. 9 | 284. 9 |
 580. 4 | 597. 13 | 606. 3 |
 appellatā. 68. 9 |
 appellatis. 116. 16 |
 appellatur. 643. 10 | 655. 12 |
 appellitabatis. 507. 6 |
 appello. 82. 6 | 466. 1 |
 appendicem. 253. 14 |
 appendices. 421. 7 |
 appendix. 162. 14 |
 appensu. 711. 1 |
 appetant. 624. 13 |
 appetat. 333. 16 |
 appetebam. 97. 5 | 333. 9 |
 appetenda. 547. 15 | 606. 15 |
 appetendam. 607. 7 |
 appetendi. 589. 11 |
 appetens. 95. 16 |
 appetenter. 216. 12 |
 appetentiam. 624. 2 |
 appetere. 544. 8 |
 appetibiles. 609. 5 |
 appetis. 296. 10 |
 appetit. 163. 10 |
 appetitissim. 520. 16 |
 appetisti. 110. 1 |
 * appetit. 337. 7 |
 appetitum. 202. 13 | 591. 14 |
 619. 14 |
 appetitus. 596. 4 | 610. 15 |
 appetitus. plur. 586. 12 | 599.
 4. 12 |
 appetivit. 439. 11 |
 appetunt. 592. 2 | 595. 15 |
 Appio. 498. 8 |
 Appios. 518. 6 |
 Appis. 519. 4 |
 applauditur. 79. 8 |
 applicat. 67. 6 | 279. 3 |
 applicari. 283. 1 |
 applicat. 14. 8 | 599. 4 |
 applicetur. 626. 15 |
 * appliciore. 842. 19 |
 applicuit. 309. 16 |
 applodo. 198. 13 |
 apponantur. 769. 7 |
 appone. 266. 3 |
 apponebat. 220. 11 | 294. 13 |
 apponere. 757. 3 |
 apponi. 218. 19 | 333. 7 |
 apponit. 216. 9 |
 apportatis. 301. 4 |
 apposit. 740. 2 | 743. 14 |
 appositus. 260. 1 |
 appositum. 428. 5 | 741. 3 |
 appositus. 382. 2 |
 apposueram. 96. 10 |
 apprecabar. 377. 2 |
 apprecamur. 383. 2 |
 apprehendens. 504. 3 |
 apprehendit. 49. 5 |
 apprimē. 281. 14 | 314. 14 |
 457. 11 | 616. 7 | 691. 19 |
 694. 13 | 697. 7 | 701. 12 |
 765. 2 | 792. 6 | 809. 11 |
 approbabitur. 111. 4 |

Apul.

approbarem. 270. 14 |
 approbarent. 515. 2 |
 approbationis. 616. 14 |
 approbato. 183. 3 |
 approbatur. 653. 1 | 655. 3 |
 approbatus. 324. 8 |
 apronat. 27. 4 |
 appropinquantis. 82. 8 |
 appropinquat. 374. 13 |
 appulset. 211. 15 |
 appul t. 186. 2 |
 appulsu. 180. 12 | 159. 3 |
 apricum. *psicem*. 468. 4 |
 * apriculum. *psicem*. 846. 5 |
 apricus. 367. 12 | 444. 2 |
 * apris. 846. 4 |
 apros. 453. 10 |
 apia. 532. 13 | 577. 8 | 600. 1 |
 603. 12 | 620. 8 | 678. 5 |
 778. 13 | 791. 11 |
 aptam. 412. 7 | 436. 4 |
 746. 10 |
 apte. 587. 6 |
 aprior. 372. 12 |
 aptrissimē. 484. 19 |
 aptrissimum. 255. 14 | 317. 11 |
 357. 1 |
 aptius. 538. 7 |
 aptum. 278. 9 |
 apud. 32. 8 | 38. 15 | 44. 10 |
 48. 1, 12 | 51. 12 | 52. 8 |
 77. 1 | 101. 2 | 102. 8 |
 124. 6 | 185. 8 | 219. 4 |
 221. 9 | 232. 3 | 235. 3 | 273.
 5 | 277. 2 | 281. 7 | 290. 12 |
 299. 8 | 311. 6, 9 | 322. 16 |
 331. 1 | 382. 15 | 392. 5 |
 400. 2, 3, 6 | 403. 12 |
 405. 9 | 412. 12 | 413. 3 |
 426. 1, 2 | 434. 1, 3, 4 |
 435. 10 | 444. 6, 7 | 445.
 12 | 446. 14 | 458. 10 |
 463. 13 | 465. 10 | 468.
 2, 5 | 471. 11 | 472. 3 |
 474. 1 | 475. 3 | 478. 6 |
 479. 12 | 484. 7 | 490. 2,
 9 | 492. 3, 5 | 504. 9 | 511.
 7 | 518. 6 | 522. 5 | 531. 14 |
 534. 11 | 539. 5, 14 | 545.
 1 | 546. 1 | 547. 9 | 552. 4,
 5 | 562. 14 | 563. 13 | 566.
 8 | 577. 15 | 603. 11 | 686.
 8 | 692. 7 | 695. 6 | 729. 1 |
 719. 3 | 753. 2 | 767. 5 | 768.
 1, 6, 8, 11 | 769. 6 | 786.
 10 | 795. 9 | 798. 2, 5 | 801.
 13 | 804. 3 | 810. 4 | 813.
 5, 10, 14 | 814. 4, 5 | 817.
 13 | 826. 6 |
 Apulici. 465. 9 | 483. 18 |
 Apuleio. 450. 9 | 635. 1 |
 Apuleium. 532. 20 | 563. 6 |
 Apuleius. 412. 8 | 431. 2, 3 |
 450. 7 | 490. 9 | 533. 16 |
 614. 3, 12, 13 | 635. 4 |
 822. 11 |

aqua. 712. 19 |
 aqua. 73. 6 | 411. 6, 16 | 474.
 4 | 481. 3 | 577. 3, 5, 9 |
 583. 9 | 591. 2 | 713. 1, 20.
 6 | 745. 17 | * 835. 7 |
 aquae. 27. 6 | 105. 5 | 186. 10 |
 222. 14 | 224. 16 | 250. 17 |
 270. 2, 7 | 450. 14 | 576.
 1. 8 | 581. 1 | 681. 1 | 728.
 13 | 733. 5 |
 aquam. 465. 8 | 450. 8 | 572.
 7 | 575. 2. 8 | 712. 19 | 720.
 2 | 742. 5 |
 aquariolus. 526. 6 |
 aquarum. 719. 12 | 728. 7 |
 735. 9, 12 |
 aquas. 163. 16 | 184. 17 | 187.
 4, 9 | 270. 11 | 341. 6 | 719.
 16 | 728. 11, 12 | 797. 3 |
 801. 13 |
 aquatilibus. 466. 10 |
 aquatiliū. 752. 1 |
 aquila. 186. 17 | 760. 1, 4 |
 aquila. 676. 3 |
 aquilae. 93. 1 | 438. 11 | 759.
 12 |
 aquilas. 179. 7 |
 aquilino. 38. 3 |
 Aquilium. 511. 3 |
 Aquilo. *nominat*. 721. 12 |
 aquilo. *ablat*. 681. 3.
 aquilonum. 723. 5 |
 aquis. 18. 10 | 270. 3 | 767. 6 |
 aquosus. 587. 11 | 720. 9 |
 ara. 758. 1 |
 Arabas. 767. 2 |
 Arabiae. 362. 5 |
 Atabicus. 457. 7 | 409. 1, 9 |
 Arabicum. 717. 8 |
 arae. 133. 1 |
 aram. 171. 4 | 176. 3 | 216. 11
 376. 14 | 795. 2 |
 araneantes. 25. 4 |
 aras. 383. 3 |
 aratro. 429. 6 | 790. 3 |
 arbirer. 23. 16 | 471. 6 | 691.
 11 | 587. 3 |
 arbitrabat. 25. 7 | 65. 7 | 102.
 10 | 205. 9 | 279. 7 |
 arbitrabatur. 571. 11 | 605. 15 |
 623. 14 | 759. 4 |
 arbitrabitur. 756. 3 |
 arbitramur. 622. 1 |
 arbitrandum. 65. 5 |
 arbitramur. 619. 5 | 665. 8 |
 687. 6 |
 arbitrare. 494. 4 |
 arbitratore. 109. 4 |
 arbitrat. 91. 9 | 738. 6 | 744. 6 |
 arbitrat. 424. 11 | 430. 8 |
 arbitrat. 457. 3 | 494. 5 |
 arbitratu. 525. 16 | * 847. 13 |
 arbitrat. 333. 1 | 427. 1 |
 534. 8 | 585. 11 | 598. 11 |
 600. 12 | 614. 6 | 618. 8 |
 627. 13 | 772. 5 |

Ar.

- arbitraturs. 115. 2 |
 arbitracus. 76. 6 | 487. 6 |
 655. 10 |
 arbitret. 459. 9 | 674. 1 |
 arbitretis. 460. 6 | 490. 6 |
 arbitretur. 537. 13 | 695. 6 |
 728. 14 |
 arbitri. 690. 10 |
 arbitrio. 51. 5 | 60. 20 | 120.
 6 | 143. 13 | 145. 15 | 219.
 13 | 315. 24 | 491. 10 | 749.
 14 | * 84. 3. 5 |
 arbitris. 387. 6 | 479. 13 |
 482. 3 | 512. 16 | 671. 14 |
 695. 7 |
 arbitrium. 62. 12 | 353. 15 |
 arbitro. 21. 9 |
 arbitror. 28. 2 | 214. 9. 16 |
 404. 1 | 438. 17 | 453. 10 |
 509. 8 | 564. 13 | 684. 15 |
 696. 13 | 802. 7 |
 arbitrum. 672. 12 | 769. 10 |
 arbor. 442. 10 |
 arborem. 694. 2 | 828. 17 |
 arborea. 36. 8 | 103. 7 | 368. 1 |
 440. 1 |
 arbori. 253. 17 | 254. 7 |
 arboribus. 103. 6 | 141. 4 |
 236. 4 | 250. 13 | 345. 5 |
 arboris. 695. 8 | 769. 1 |
 arborum. 176. 1 | 540. 7 |
 583. 11 |
 arbusculis. 40. 3 |
 arce. 208. 10 |
 arcana. 48. 2 | 64. 1 | 65. 14 |
 85. 6 | 337. 15 | 385. 6 |
 arcani. 793. 2 |
 arcant. 148. 8 | 384. 2 |
 386. 1 |
 arcantum. 696. 12 |
 Arcas. *Menestrius*. 179. 13 |
 arcebunt. 628. 8 |
 arcem. 486. 8 | 586. 9 | 818. 1 |
 arcenda. 692. 3 |
 arcere. 230. 4 |
 arces. 179. 9 |
 arcescere. 325. 19 |
 arcesceres. 460. 17 |
 arcescisc. 224. 12 |
 arcescitorem. 252. 14 |
 arcibus. 737. 11 | 746. 7 |
 Archimedes. 428. 8 |
 Architam. 569. 9 |
 architectis. 812. 7 |
 architectum. 584. 1 |
 architectus. 522. 8 |
 archata. 104. 8 |
 archatum. 714. 4 |
 archis. 712. 17 |
 archissima. 192. 4 | 500. 7 |
 archissime. 49. 6 | 230. 14 |
 228. 1 | * 842. 17 |
 archissimi. 291. 15 |
 archissimi. 217. 13 | 669. 13 |
 archismo. 338. 3 |
 archissimos. 714. 4 |
 archius. 31. 14 | 206. 3 | 265.
 12 | 548. 5 | * 834. 6 |
 archio. 518. 10 |
 archum. 176. 7 |
 archurum. 667. 3 |
 arcuit. 692. 3 |
 arcuā. 91. 10 | 94. 5 |
 arcum. 169. 10 | 727. 1 |
 * 835. 17 |
 arcus. 161. 13 |
 arcus. *plur.* 428. 6 | 726. 17 |
 ardebat. 339. 10 |
 ardens. 610. 5 |
 ardentem. 230. 19 | 285. 23 |
 ardenter. 86. 3 | * 840. 13 |
 ardenti. 171. 12 | 268. 9 |
 ardentibus. 248. 17 | 249. 8 |
 305. 17 | :
 ardentis. 159. 17 | 203. 11 |
 ardentissimi. 389. 14 |
 ardentissimus. 90. 7 |
 ardere. 581. 10 |
 ardescens. 236. 13 |
 ardor. 224. 1 |
 ardore. 678. 8 |
 ardorem. 44. 4 | 453. 15 |
 596. 1 | 610. 17 | 687. 4 |
 ardori. 781. 11 |
 ardoribus. 234. 6 | 711. 1 |
 ardua. 5. 4 | 7. 6 | 107. 7 |
 257. 8 | 706. 7 | 751. 11 |
 arduā. 226. 17 |
 arduam. 382. 8 |
 arduas. 373. 3 |
 ardui. 98. 16 | 173. 4 | 185.
 13 | 729. 2 |
 arduis. 40. 2 | 737. 11 |
 arduo. 31. 13 |
 arduos. 782. 7 |
 arduum. 75. 9 | 221. 17 | 234.
 14 | 277. 7 | 362. 3 | 366.
 4 | 484. 5 | 705. 4 | 774.
 6 | 806. 3 |
 arduus. 221. 5 |
 aream. 301. 10 |
 arena. 354. 4 |
 arenos. 27. 11 |
 Areten. *nom. propr.* 284. 12 |
 argenteas. 117. 4 | 262. 9 |
 argenteis. 336. 2 | 371. 7 |
 argenteo. 142. 2 |
 argenteorum. 109. 4 |
 argenteum. 311. 5 |
 argenti. 29. 5 | 121. 8 | 624.
 12 | 739. 5 | 767. 4 | 790.
 11 | 814. 14 |
 argento. 27. 2 | 218. 12 | 381.
 3 | 424. 10 | 509. 7 | 700. 6 |
 argentum. 30. 1 | 52. 11 | 181.
 6 | 142. 5 |
 Argestes. *venetus*. 722. 2 |
 Argis. 567. 17 |
 Argivolum. 177. 2 |
 Argo. 57. 3 |
 argatur. 75. 10 |
 argue. 460. 14 | 492. 9 |
 arguere. 321. 4 |
 arguit. 448. 8 |
 arguitis. 452. 16 |
 arguenda. 451. 4 | 490. 12 |
 798. 2 | 816. 4 |
 argumentaberis. 297. 14 |
 argumentare. 422. 3 |
 argumentationes. 425. 9 |
 463. 2 |
 argumenti. 295. 5 | 465. 3 |
 480. 14 |
 argumentis. 205. 12 | 446.
 10 | 450. 11 | 527. 14 | 830.
 80 |
 argumento. 483. 11 | 460. 7 |
 495. 7 | 494. 2 | 804. 13 |
 argumentum. 270. 1 | 316. 10 |
 360. 7 | 370. 5 | 374. 5 |
 412. 8 | 419. 1 | 422. 6 |
 436. 11 | 450. 5 | 454. 1 |
 473. 8 | 544. 1 | 800. 10 |
 808. 1 | 815. 8. 14 |
 * 846. 2 |
 argui. 45. 8 |
 arguit. 2. 2 |
 argutias. 334. 12 | 551. 3 |
 argutula. 42. 6 |
 argutum. 362. 1 | 372. 8 |
 700. 13 |
 arida. 718. 11 | 723. 10 | 732.
 17 | 829. 3 |
 aridis. 731. 10 |
 aries. 302. 13 |
 arietem. 16. 11 | 263. 4 |
 arieti. 200. 11 |
 Arii. *populi*. 365. 1 |
 ariolabar. 45. 1 |
 ariolari. 694. 1 |
 ariolorum. 676. 4 | 696. 2 |
 ariolos. 692. 7 |
 Arion. 309. 14. 15 |
 Arionem. 200. 12 |
 Aristide. 414. 4 |
 Aristippus. 827. 2. 3. 5 |
 Aristio. 567. 5 | 659. 12 |
 Aristocles. 566. 1 |
 Aristomene. 12. 4 | 19. 13 |
 Aristomenes. 20. 5 | 27. 15 |
 Aristomenis. 36. 2 |
 Ariston. 566. 1. 3 |
 Aristonem. 567. 13 |
 Aristotelem. 472. 8 |
 Aristotelem. 463. 10 | 644.
 2 | 707. 8 |
 Aristoteles. 471. 16 | 487.
 12 | 563. 20 | 659. 5 | 660.
 6 | 678. 4 | 697. 6 | 715.
 4 |
 Aristotelis. 471. 2 | 473. 4 |
 Aristotelis. 463. 15 |
 Aristivatus. *nom. propr.* 50. 7 |
 arms. 152. 12 | 161. 15 |
 armamentis. 824. 13 |
 armat. 381. 7 |
 armata. 48. 3 |
 armata. 151. 16 |

INDEX VOCABULORUM

19

- armatum. 120. 13 | 165. 17 |
armatus. 235. 2 |
armati. 122. 2 | 125. 6 | 276.
1 | 278. 13 |
armatorum. 315. 2 |
armatum. 314. 1 |
armatus. 76. 8 | 89. 10 |
134. 4 |
armatus. 89. 11 |
armamentario. 219. 12 |
armamentis. 220. 15 |
armiger. 93. 1 | * 814. 16 |
armigeri. 348. 6 | 379. 10 |
armile. 192. 13 |
armillum. 296. 19 |
armis. 297. 7 |
armorum. 348. 5 |
aromat. 87. 13 | 379. 8 |
319. 13 |
arra. 166. 1 |
arrecti. 79. 8 |
arrepens. 49. 1 |
arrepit. 30. 14 | 33. 6 | 260.
14 | 230. 16 | 377. 13 |
arrepitum. 86. 11 | 187. 6 |
255. 3 |
arrepit. 268. 17 | 309. 9 |
arrepit. 79. 14 | 130. 14 |
162. 14 | 200. 16 | 245. 2 |
261. 12 | 265. 13 | 307. 8 |
arrepitum. 104. 2 | 16 | 255. 15 |
arrexerat. 118. 9 | 180. 14 |
arrhabone. 224. 12 |
arridens. 224. 12 |
arripere. 249. 8 | 251. 17 |
arripi. 194. 11 |
arripio. 68. 19 |
* arripit. 835. 6 |
arripuit. 86. 15 | 307. 1 |
arrit. 28. 14 | 172. 4 |
arroganter. 110. 6 |
arrogant. 308. 3 |
arrogantia. 31. 7 |
arrogatur. 591. 6 |
ars. 40. 6 | 127. 11 | 631. 2 |
761. 4 |
Assacidas. 767. 2 |
ars. 460. 12 | 504. 7 | 615.
17 | 761. 10 | 763. 3 | 6 | 778.
3 | 799. 2 | 819. 11 |
artem. 447. 7 | 568. 2 | 605.
3 | 606. 5 |
arteriis. 808. 18 |
artes. 123. 11 | 172. 8 | 291. 2 |
296. 19 | 446. 3 | 533. 2 |
608. 11 | 619. 12 | 705. 7 |
732. 3 | 9 | 778. 6 | 807. 9 |
artibus. 40. 18 | 66. 3 | 87. 12 |
91. 5 | 111. 4 | 141. 7 | 212.
6 | 319. 4 | 331. 8 | 335. 1 |
423. 8 | 424. 4 | 472. 11 |
528. 16 | 611. 1 | 617. 3 |
698. 12 | 701. 12 | 793. 7 |
articulariter. 785. 4 |
articulari verbo. 149. 14 |
articuli. 161. 17 |
articulis. 591. 4 |
articulos. 791. 10 |
articulum. 54. 16 | 122. 13 |
801. 6 |
articulus. 801. 7 |
artifex. 504. 6 | 572. 12 |
708. 5 |
artificem. 425. 6 | 504. 5 |
artifices. 771. 9 | 792. 11 |
artifici. 317. 2 | 505. 13 |
artificia. 815. 3 |
artificibus. 770. 24. |
artificiis. 771. 1 |
artificio. 353. 9 | 406. 5 |
423. 9 | 424. 2 | 505. 1 |
762. 3 |
artificis. 746. 8 | 806. 6 |
artificium. 330. 5 |
artificum. 745. 6 |
artis. 16. 2 | 36. 1 | 55. 12 |
66. 17 | 85. 16 | 100. 2 |
142. 4 | 186. 3 | 447. 13 |
452. 11 | 545. 2 | 699. 4 |
700. 7 | 811. 11 |
artium. 414. 1 | 626. 7 |
745. 7 | 776. 11 |
artubus. 108. 3 | * 836. 9 |
attus. plur. 66. 16 | 590. 4 |
593. 7 | 614. 4 | 803. 7 |
atva. 237. 17 | 274. 9 |
arvinā. 332. 2 |
arula. 473. 13 |
arundinibus. 368. 16 |
arundo. 184. 15 | 185. 5 |
aruspiciem. 472. 7 |
aruspices. 773. 2 |
arvum. 769. 2 |
Ascanius. 672. 18 |
ascendere. 316. 1 |
ascendit. 112. 6 | 166. 5 | 703.
5 | 775. 3 | * 834. 1 |
ascenso. 24. 3 |
asciam. 92. 10 |
asciscit. 209. 9 |
ascitus. 441. 11 |
Asclepiades. 819. 1 | 820. 10 |
aselli plur. 471. 17 |
asello. 212. 15 | 442. 14 |
asellum. 196. 17 | 263. 15 |
asellus. 309. 2 |
Asia. 717. 7 |
Asie. 348. 4 | 718. 2. 4 |
Asiam. 717. 5 |
Asiatica. 569. 11 |
Asiacum. 740. 2 |
asinali. 126. 4 |
* asinatie. 840. 13 |
asinariam. 212. 16 |
asinatio. 191. 5 |
asino. 219. 17 |
asine. 297. 14 |
asini. 100. 4 | 197. 15 | 206.
19 | 235. 3 | 11 | 254. 15 |
257. 7 | 290. 5 | 313. 1 |
322. 9 |
asina. 128. 5. 1.
- asinum. 268. 8 |
Asinium. 293. 11 |
asino. 96. 7 | 99. 13 | 101. 47
8 | 106. 4 | 126. 10 | 199.
1 | 200. 9 | 13 | 203. 4 |
224. 11 | 217. 3 | 218. 3 |
221. 2 | 222. 7 | 229. 2 | 263.
13 | 281. 9 | 310. 7 | 330. 6 |
asinos. 98. 11 | 225. 18 |
asinum. 95. 2 | 9 | 96. 2 | 102.
12 | 106. 9 | 189. 4 | 203.
10 | 214. 8 | 216. 19 | 219. 2 |
224. 18 | 225. 14 | 227.
15 | 257. 5 | 259. 5 | 266. 1 |
269. 14 | 282. 12 | 283. 12 |
308. 4 | 10 | 311. 9 | 314. 3 |
5 | 352. 2 | 353. 16 | 369. 3 |
asinus. 95. 13 | 105. 15 | 106.
18 | 203. 12 | 220. 17 | 228. 1 |
231. 3 | 312. 4 | 9 | 330. 3 |
333. 10 | 376. 7 | 378. 13 |
Asium. 764. 8 |
aspectabilis. 423. 5 |
aspectibus. 358. 12 |
aspectu. 19. 14 | 38. 2 | 43. 7 |
47. 3 | 71. 11 | 77. 12 | 160.
17. 19 | 235. 12 | 376. 11 |
502. 7 |
aspectum. 33. 4 | 45. 5 | 319.
7 | 389. 6 | 745. 15 |
* 836. 4 |
aspectus. 130. 15 |
aspectus. plur. 87. 11 | 119. 11 |
aspera. 816. 7 | 828. 1 |
asperam. 28. 6 |
asperē. 409. 15 |
asfergine. 104. 20 |
aspergines. 354. 4 |
asperitate. 124. 9 |
asperitates. 745. 10 |
asperitudinem. 6. 7 |
aspermantem. 503. 8 |
aspernata. 241. 13 | 450. 5 |
aspernatam. 516. 5 |
aspernari. 99. 6 |
aspernatur. 25. 1 | 404. 5 |
556. 1 | 609. 2 |
aspermatus. 32. 6 | 568. 2 |
aspero. 271. 13 |
aspermata. 33. 9 |
aspermata. 171. 3 |
aspermatis. 106. 20 |
aspermorum. 377. 6 |
aspermum. 330. 4 |
aspersum. 25. 15 |
aspersum. 231. 7 |
asperum. 247. 4 |
aspetex. 3. 40. 9 |
aspetxi. 8. 1 | 21. 7 | 123. 5 | 165.
11 |
aspetxi. 86. 17 | 95. 5 | 567.
7 | 706. 1 | 819. 6 |
aspet. 747. 13 |
aspetiens. 26. 9 | 36. 5 |
aspirante. 611. 6 |
aspi. 362. 3 | 374. 10 |
c 13

- asportans. 246. 13 | 310. 4 |
 asportare. 121. 7 |
 aspra. 468. 1 |
 * asari. 834. 5 |
 assensere. 200. 9 |
 assensus. *adfect.* 120. 6 |
 assensus. *substant.* 110. 7 |
 assentationum. 605. 4 |
 assentientii. 516. 2 |
 assentire. 641. 9 |
 assentiri. 157. 13 |
 assere. 524. 13 |
 asserere. 568. 9 | 815. 6 |
 asserie. 606. 7 |
 assideam. 10. 13 |
 assidebat. 10. 9 |
 assidens. 127. 2 | 212. 5 |
 assidere. 190. 13 | 757. 3 |
 assideret. 49. 7 |
 * assidua. 841. 13 |
 assidue. 395. 7 |
 assiduam. 145. 1 | * 840. 11 |
 assiduas. 211. 11 |
 assidue. 81. 17 | 216. 11 | 291. 16 | 292. 9 | 312. 7 |
 assidue. 740. 6 |
 assiduis. 62. 1 | 127. 5 | 173. 6 |
 191. 3 | 214. 2 | 275. 5 | 9 |
 300. 5 | 386. 5 |
 assidue. 83. 9 |
 assidue. 807. 14 |
 assidue. 164. 10 | 230. 8 |
 283. 3 | 375. 10 | 424. 12 |
 520. 13 |
 assiduus. 391. 14 | 491. 13 |
 508. 13 | 691. 11 |
 assignabat. 442. 2 |
 assignasti. 492. 16 |
 assignato. 183. 3 |
 assignor. 219. 13 |
 assimilant. 666. 11 |
 assimilaret. 770. 15 | 771. 8 |
 assimilatum. 424. 2 |
 assimilis. 407. 8 |
 assitam. 92. 10 |
 assitit. 471. 7 |
 assitit. 273. 8 |
 assiten. 77. 17 | 402. 7 |
 assitens. 57. 8 | 167. 3 | 245. 7 | 380. 8 | * 841. 9 |
 assitente. 450. 10 |
 assitire. 401. 12 | 691. 2 |
 assiteret. 571. 4 |
 assitit. 51. 7 | 67. 7 | 288. 3 |
 500. 7 |
 assitit. 557. 4 |
 assita. 759. 13 |
 assolent. 553. 10 | 721. 1 |
 assolit. 10. 6 | 134. 4 | 826. 6 |
 assuetos. 247. 9 | 304. 12 |
 assuetudine. 405. 4 |
 assuetus. 617. 4 |
 assueverint. 623. 5 |
 assulas. 462. 3 |
 assum. 162. 6 | 365. 2, 3 |
 assumamus. 657. 9 |
 assumat. 639. 3 |
 assumpti. 656. 2 |
 assumpto. 234. 17 | 319. 10 |
 assus. 470. 1 |
 ast. 468. 1 |
 astans. 196. 2 |
 astantes. 50. 12 | 298. 10 |
 Aster. *nom. pr.* 417. 5 |
 Astera. 416. 10 |
 astuor. 72. 2 |
 astra. 417. 1 | 584. 2 | 743. 9 |
 747. 15 |
 astrologiam. 569. 7 |
 astrorum. 583. 3 | 588. 5 | 709. 2 | 816. 12 |
 astruit. 147. 2 |
 astrum. 727. 8 |
 astu. 20. 3 | 80. 7 | 114. 15 |
 156. 19 | 211. 3 | 233. 12 |
 241. 14 | 245. 14 | 273. 12 |
 275. 4 | 828. 19 | 829. 14 |
 astuti. 291. 13 | 325. 18 | 741. 3 |
 astutiam. 815. 3 |
 astuto. 267. 13 |
 astutus. 198. 8 |
 at. 1. 1 | 6. 8 | 9. 3 | 11. 8. 12. 3, 9 | 15. 8 | 18. 6 | 20. 2, 5, 12 | 22. 1. 14 | 24. 18 |
 25. 2 | 26. 1 | 27. 15 | 32. 11 |
 33. 5 | 37. 9 | 41. 11 | 44. 16 |
 49. 6 | 54. 10 | 57. 9 | 58. 8, 9 | 75. 5. 6 | 76. 9 | 77. 17 | 80. 11 | 81. 17 | 91. 20 |
 104. 6 | 108. 11 | 110. 1 |
 127. 1 | 131. 13 | 149. 11 |
 150. 11 | 154. 6 | 157. 11 |
 160. 19 | 162. 13 | 167. 12 |
 171. 11 | 147. 5 | 160. 3 |
 178. 16 | 181. 15 | 185. 18 |
 187. 1 | 198. 13 | 202. 3 |
 216. 12 | 220. 16 | 222. 16 |
 229. 4, 15 | 236. 15 | 237. 7 | 239. 6 | 241. 4 | 245. 5 |
 249. 17 | 250. 37 | 251. 4 |
 252. 4, 16 | 254. 15 | 256. 4 | 257. 5, 11 | 258. 11 |
 267. 2 | 269. 14 | 270. 9 |
 271. 16 | 272. 14 | 273. 12 |
 279. 4 | 283. 11 | 288. 5 |
 289. 11 | 290. 4, 8 | 291. 16 | 294. 12 | 296. 13, 17 |
 300. 1 | 305. 18 | 308. 4 |
 310. 12 | 312. 7 | 316. 4 |
 317. 13 | 325. 3 | 328. 10 |
 329. 1 | 330. 7, 14 | 333. 7 |
 336. 6, 16 | 337. 6 | 338. 16 |
 342. 7 | 345. 1 | 348. 57 |
 375. 6, 22 | 382. 5 | 384. 2 |
 386. 2 | 389. 3 | 390. 13 |
 392. 4, 7 | 413. 4 | 423. 3 |
 429. 7 | 430. 11 | 437. 11 |
 454. 1 | 459. 11 | 465. 7 |
 467. 10 | 468. 5 | 470. 14 |
 481. 5 | 483. 2 | 489. 8, 15 |
 490. 16 | 493. 14 | 494. 12 | 507. 16 | 511. 13 | 515. 8 |
 20 | 523. 3 | 526. 13 | 528. 6 | 537. 4 | 546. 16 | 550. 8 | 551. 8 | 554. 7 | 555. 8 |
 556. 1 | 560. 5 | 567. 16 |
 574. 14 | 577. 9 | 580. 12 |
 586. 5 | 591. 1, 8 | 602. 4 |
 618. 10 | 633. 4 | 635. 7, 11 |
 637. 6 | 648. 19 | 656. 10 |
 658. 2 | 662. 12 | 672. 15 |
 686. 9 | 690. 11 | 695. 1 |
 697. 17 | 720. 16 | 721. 11 |
 734. 10 | 736. 9 | 737. 3 |
 739. 10 | 749. 14 | 759. 1 |
 827. 12 | * 839. 6 | 840. 15 |
 841. 6 | 844. 5 | 845. 12, 20 |
 Atarnae. 469. 4 |
 atenim. 303. 2 | 412. 10 | 431. 13 | 437. 3 | 450. 4 | 555. 6 | 574. 4 | 586. 3 | 588. 3 |
 590. 1 | 592. 16 | 624. 8 |
 672. 14 | 696. 4 | 697. 4 |
 701. 12 | 717. 3 | 721. 6 |
 728. 14 | 743. 4 |
 ater. 429. 10 |
 Athenas. 32. 8 | 812. 7 |
 Athenien. 34. 1 | 444. 7 |
 535. 5 |
 Atheniensibus. 746. 7 |
 Athenis. 7. 11 | 518. 9 | 786. 11 | 813. 14 | 818. 16 | 821. 7 |
 Atlantici. 712. 11 |
 Atlanticum. 714. 3 |
 Athracidis. *nom. propr.* 130. 4 |
 atque. 4. 3 | 14. 2, 7 | 16. 7 |
 24. 2, 7, 15 | 25. 15 | 26. 9 |
 31. 13 | 32. 2 | 31. 4 | 61. 6, 7, 9 | 66. 13 | 68. 2, 3 | 73. 8 | 76. 8 | 81. 4 | 84. 11 |
 89. 2 | 90. 12 | 91. 6, 12 |
 92. 2 | 95. 10 | 96. 2, 11, 13 | 102. 11 | 103. 2 | 104. 5 |
 105. 4, 7 | 106. 13 | 108. 5 |
 110. 6 | 112. 6 | 113. 1 | 118. 5 | 123. 6 | 126. 6 | 127. 9 |
 132. 11 | 137. 8 | 145. 14, 5 |
 146. 17 | 147. 4 | 153. 3 |
 155. 1 | 161. 11, 14 | 164. 4 |
 166. 1. 10 | 181. 13 | 185. 2, 6 | 187. 14 | 188. 5, 11 | 191. 13 | 192. 16 | 201. 3 | 205. 9 | 207. 9 | 208. 3 | 211. 2, 4, 6 | 212. 10 | 214. 219. 3 |
 225. 17, 19 | 226. 5 | 228. 1 |
 231. 1 | 232. 12 | 234. 10 |
 235. 10 | 236. 4, 11 | 237. 2 |
 250. 2 | 252. 6 | 254. 5, 15 |
 261. 10 | 265. 4 | 267. 9, 10 |
 268. 10 | 269. 12, 17 | 270. 4 | 276. 12 | 278. 13 | 280. 2, 11 | 282. 6 | 285. 13, 14 |
 286. 1, 10 | 292. 16 | 293. 1, 13 | 295. 1 | 296. 18 | 297. 8 |
 298. 11, 18 | 299. 1, 16 | 300. 17 | 304. 11, 13 | 305. 2, 7, 9, 12, 17 | 306. 1 | 309. 8 |

358. 2, 3, 15 | 309. 9 | 314.
4. 9 | 315. 5 | 321. 11 | 322.
3. 7 | 324. 6 | 325. 3 | 328. 1.
2, 3, 7 | 330. 16 | 331. 2, 9 |
336. 4, 12 | 338. 4 | 339. 4 |
343. 9 | 344. 1 | 369. 12 |
377. 13 | 378. 12 | 384. 14 |
385. 18 | 393. 2 | 407. 3 |
409. 13 | 413. 5 | 427. 15 |
430. 8 | 446. 15, 16 | 450.
15, 16 | 452. 2, 11 | 464.
6 | 470. 7 | 471. 3 | 474.
2 | 475. 6, 12 | 476. 4 |
479. 3 | 480. 13 | 488. 13 |
490. 17 | 493. 8 | 495. 10 |
506. 2 | 512. 15 | 515. 5, 15 |
542. 11 | 567. 13 | 568. 7 |
569. 10 | 570. 5, 9 | 572. 15 |
573. 5 | 575. 8 | 578. 9 | 579.
6, 9 | 580. 9 | 583. 3, 10 |
584. 11 | 586. 11, 14 | 587.
1, 12 | 588. 6 | 591. 11 | 592.
4 | 595. 9 | 598. 5 | 599. 6 |
601. 3 | 602. 9 | 604. 4, 5,
6 | 606. 16 | 607. 4 |
608, 5, 18 | 609. 10 | 610.
1, 16 | 611. 4, 8 | 612. 5, 8 |
613. 2, 3, 10, 15, 18 | 616.
3, 16 | 617. 3, 5 | 621. 4, 11 |
623. 2, 5 | 624. 12 | 629. 5 |
641. 9 | 648. 12 | 650. 1 |
658. 10 | 660. 3 | 669. 5 |
672. 3 | 675. 5 | 679. 5 |
680. 15 | 681. 2 | 682. 5 |
688. 1 | 690. 6 | 691. 2 |
692. 12 | 706. 5 | 707. 15 |
710. 8 | 711. 5 | 713. 9 | 716.
4 | 718. 11 | 719. 2, 3 | 722.
5 | 723. 9 | 726. 10, 14 |
727. 7, 11 | 729. 6, 10 | 731.
2, 5, 6, 7, 8, 9, 10 | 734. 6,
8 | 735. 1, 2, 10 | 736. 2, 11 |
737. 9 | 738. 6, 9 | 740. 5,
9 | 742. 4, 6, 8 | 743. 2 |
744. 1 | 745. 15 | 748. 3 |
751. 9 | 756. 6, 10 | 779. 2,
11 | 781. 10 | 787. 3, 6, 16 |
793. 5, 8 | 800. 3 | 805. 18 |
812. 6 | 816. 7 | 818. 12 |
820. 2, 11 | 825. 6, 7 | 828.
14 | 829. 13 | * 836. 10 |
837. 7 | 838. 1, 8 | 839. 1 |
841. 13 | 842. 3 |
atqui. 478. 15 | 472. 4 | 489.
10 | 491. 15 | 496. 5 | 528.
8 | 543. 8 | 644. 10 | 645.
1, 3 | 673. 10 | 729. 11 |
atra. 190. 10 |
atraz. 77. 19 | 373. 3 |
atraz. 138. 2 | 367. 7 | 486. 5 |
attri. 185. 14 |
atria. 38. 17 | 107. 10 | 190. 10 |
Atridæ. 692. 12 |
attrienſes. 739. 11 |
atrio. 200. 8 |
atris. 732. 5 |
atro. 361. 1 |
atrocissimum. 227. 6 |
atrocitate. 190. 15 | 421. 11 |
atrocitatem. 230. 3 |
atrocitarius. 343. 4 |
atrociter. 225. 3 |
Atropos. 755. 7 |
attros. 500. 12 |
atrox. 563. 12 |
atrum. 411. 10 |
atradu. 741. 11 |
attamen. 193. 7 | 404. 11 |
442. 11 |
attendatis. 775. 15 |
attendentes. 375. 23 |
* attendit. 835. 17 |
attenditur. 184. 9 |
attenduntur. 107. 9 |
attenti. 353. 14 |
attentatur. 486. 2 | 501. 7 |
attentè. 421. 8 |
attento. 220. 11 | 509. 11 |
attentum. 126. 4 |
attentus. 13. 12 | 272. 3 |
Attica. 3. 2 |
Atticæ. 175. 3 | 322. 11 |
Atticarum. 566. 4 |
Atticas. 32. 8 |
Attici. 363. 4 |
Atticis. 813. 14 |
atticiſſabir. 818. 19 |
atticiſſaverit. 830. 7 |
Atticorum. 721. 3 |
Atticos. 566. 7 |
Atticum. 445. 5 |
Attidem. 3. 14 |
attigerat. 27. 6 |
attigerit. 494. 3 |
attigi. 810. 12 |
attigiſſes. 537. 3, 4 |
attigiſſet. 558. 17 |
attiguz. 115. 1 |
attiguas. 132. 4 |
attigui. 104. 6 | 185. 3 |
Atellius. 435. 6 |
attinent. 615. 2 |
attinentur. 712. 18 |
attinere. 101. 8 |
attinet. 512. 8 |
attingam. 455. 7 | 466. 11 |
810. 15 |
attingantur. 711. 3 |
attingere. 488. 11 | 617. 9 |
attingi. 580. 5 |
attingit. 91. 2 |
Attio. 676. 1 | 677. 5 |
attolc. 244. 11 |
attollebant. 39. 1 |
attollens. 189. 15 | 226. 15 |
240. 12 | 346. 10 | 359. 13 |
372. 8 | 373. 2 |
attollentes. 260. 11 |
attollerent. 248. 16 |
attondentem. 87. 5 |
atronicum. 115. 4 |
atronicus. 15. 6 | 36. 12 | 49.

- 7 | 60. 16 | 92. 2 | 279. 6
376. 11 | 382. 19 |
attractis. 343. 9 |
attractio. 310. 10 |
attractentes. 302. 11 |
attractere. 227. 12 |
attracterant. 341. 2 |
attracti. 27. 10 |
attractit. 81. 2 |
attractantem. 738. 10 |
attractatione. 671. 7 |
attribution. 207. 5 | 678. 13 |
attributionur. 479. 9 |
attributionis. 474. 10 |
attribution. 484. 15 |
attribution. 577. 13 |
attribution. 754. 13 |
attribution. 726. 4 |
attribution. 225. 12 | 335. 12 | 343.
6 |
attriverant. 393. 13 |
attrulſe. 505. 6 |
attrulit. 461. 6 | 470. 15 |
* 847. 8 |
avara. 220. 3 | 282. 5 |
avaris. 316. 8 |
avaritia. 189. 9 | 287. 6 |
599. 6 |
avaritia. 303. 9 | 437. 3, 10 |
525. 7 | 558. 8 |
avaritia. 29. 4 | 545. 10 |
548. 2 |
avaritiam. 526. 6 | 627. 7 |
787. 6 |
avaro. 190. 19 |
avarum. 438. 4 | 517. 11 |
aucta. 446. 10 | 486. 11 |
aucta. 547. 17 |
auctibus. 94. 15 | 665. 7 |
auctonem. 299. 10 |
auctior. 588. 4 |
auctiora. 428. 3 |
auctiores. 110. 11 |
auctis. 770. 2 |
aucto. 783. 7 |
auctor. 20. 5 | 185. 11 | 206. 1 |
281. 7 | 402. 9 | 470. 12 |
516. 3 | 522. 3 | 548. 7 |
561. 9, 11 | 669. 5 | 678. 4 |
697. 6 | 702. 9 | 752. 6 |
754. 6 |
auctoramenta. 404. 8 |
auctoramentum. 276. 6 |
auctorata. 287. 10 |
auctoratus. 57. 8 |
auctorem. 18. 7 | 81. 15 | 707.
9 | 736. 12 |
auctores. 320. 10 | 712. 9 |
auctoribus. 395. 15 | 447. 10 |
459. 6 | 603. 6 |
auctoritas. 780. 15 |
auctoritate. 475. 19 | 675. 4 |
692. 13 |
auctoritatem. 445. 9 | 766. 2 |
805. 7 |
auctoritatis. 294. 3 | 314. 6 |
c ii]

- auctus. 770. f |
 * aucupandis. 846. 4 |
 aucupantem. 499. 1 |
 aucupem. 168. 16 |
 audacia. 77. 8 | 599. 1 | 600. f |
 audaciā. 160. 14 | 198. 10 |
 227. 13 | 600. 4 | 670. 10 |
 audacis. 50. 6 | 600. 6 |
 audaciām. 66. 14 | 317. 15 |
 audacissima. 292. 2 |
 audacissimus. 84. 10 |
 audaciter. 76. 10 | 159. 12 |
 181. 6 |
 audacter. 89. 9 | 465. 1 |
 audax. 162. 8 | 340. 3 | 542. 9 |
 audeant. 729. 8 |
 audas. 555. 12 |
 audeat. 384. 14 | 477. 10 |
 510. 2 | 770. 8 |
 audebat. 518. 2 |
 audebis. 479. 8 | 699. 2 |
 audebit. 452. 18 |
 audent. 489. 3 |
 auderem. 408. 3 |
 auderes. 435. 9 | 537. 2 |
 auderet. 546. 15 |
 aules. 542. 11 | 551. 13 |
 aulefis. 419. 3 |
 audeat. 160. 7 | 199. 2 | 405. 11 | 507. 14 | 694. 5 |
 audi. 16. 3 | 234. 7 | 387. 18 |
 453. 18 | 509. 10 |
 audias. 152. 1, 19 | 421. 9 |
 551. 4. 6 | 702. 4 | 785. 6 |
 audiat. 497. 11 |
 audiatu. 812. 11 |
 audiebat. 144. 5 |
 audiendum. 405. 3 | 451. 1 |
 811. 1 | 814. 3 |
 audiens. 144. 16 | 260. 4 |
 audiente. 445. 6 |
 audientiam. 75. 12 |
 audientibus. 262. 10 |
 audientium. 153. 3 | 304. 2 |
 772. 3 |
 audierat. 168. 9 | 215. 7 |
 audierit. 156. 14 | 673. 12 |
 audiet. 182. 3 | 237. 16 |
 756. 3 |
 audietis. 826. 5 |
 audietur. 200. 9 |
 audio. 119. 17 | 476. 1 | 480. 16 | 481. 17 | 496. 6 |
 535. 5 | 553. 9 | * 846. 15 |
 audire. 15. 15 | 167. 6 | 187. 15 | 405. 1 | 421. 1 | 489. 5 |
 509. 6 | 533. 6 | 695. 5 |
 696. 9 | 826. 14 |
 audirem. 56. 7 | 506. 20 |
 audirent. 435. 9 | 552. 20 |
 764. 1 |
 audiret. 787. 16 |
 audis. 421. 8 | 495. 4 |
 681. 5 |
 audite. 393. 8 |
 audisti. 405. 8 | 461. 6 | 465. 9 | 490. 17 | 498. 6 | 505. 10 | 530. 2 | 552. 17 | 556. 8 |
 audistis. 702. 12 |
 audit. 353. 19 | 497. 4 |
 audita. 65. 12 | 388. 4 | 799. 13 |
 audite. 10. 1 |
 auditione. 495. 6 |
 auditionem. 587. 9 |
 auditionis. 799. 6 |
 auditis. 31. 13 | 447. 7 | 507. 3, 4 | 526. 6 | 558. 2 |
 audito. 33. 6 | 264. 1 |
 auditoribus. 570. 7 |
 auditorii. 519. 12 | 797. 2 |
 799. 6 | 800. 7 | 812. 12 |
 auditorio. 410. 5 | 520. 1 |
 774. 1, 4 | 800. 15 | 809. 10 | 811. 5 |
 auditorum. 570. 10 |
 audira. 7. 5 | 588. 8 | 786. 9 |
 818. 14 |
 audicrum. 550. 6 |
 audicurus. 509. 12 |
 auditus. 588. 4 | 726. 5 |
 auditus. *plur.* 567. 4 |
 audivi. 41. 12 | 86. 3. 4 |
 515. 7 |
 audivimus. 748. 1 |
 audivisse. 696. 10 |
 audivit. 412. 7 | 473. 10 |
 703. 8 | 829. 11 |
 audiunt. 89. 6 | 404. 16 |
 696. 2 |
 audiuntur. 730. 11 |
 auebat. 520. 18 |
 avelli. 26. 3 |
 avem. 91. 5 | 93. 6 | 94. 9 |
 95. 1 | 283. 12 | 677. 5 |
 avens. 783. 2 |
 Avernum. 47. 4 |
 averruncate. 691. 17 |
 * aversa. 837. 8 |
 averfari. 683. 3 |
 averfetur. 535. 15 |
 averfo. 603. 9 |
 aves. 36. 7 | 56. 6 | 93. 9 |
 179. 5 | 192. 6 | 190. 12 |
 500. 10 | 678. 19 | 679. 6 |
 avet. 613. 20 |
 avete. 209. 16 |
 aufer. 42. 2 |
 auferat. 198. 6 |
 auferendum. 491. 8 |
 aufero. 87. 7 |
 auferre. 231. 4 | 86. 9 |
 auferres. 230. 6 |
 auferret. 49. 4 |
 aufert. 519. 4 |
 aufertis. 446. 2 |
 aufugere. 55. 9 |
 aufugeres. 230. 9 |
 aufugi. 27. 12 |
 aufugimus. 18. 19 |
 aufugit. 50. 10 | 559. 13 |
 augant. 623. 7 |
 augear. 437. 5 |
 augetur. 627. 2 |
 augeo. 509. 3 |
 augere. 330. 16 | 471. 3 |
 605. 14 |
 augeri. 355. 8 | 515. 1 | 627. 7 |
 663. 3 | 775. 8 |
 auges. 543. 3 |
 auget. 591. 8 |
 augetur. 79. 2 | 519. 10 |
 593. 3 |
 augmentis. 580. 1 |
 auguria. 676. 1 | 694. 7 |
 auguribus. 441. 5 |
 augusta. 812. 3 |
 augusti. 177. 7 |
 augustus. 570. 8 |
 augusti. 65. 4 |
 augustor. 795. 7 |
 august ore. 566. 5 |
 augustissima. 745. 13 |
 augustius. 690. 4 |
 augustum. 99. 4 | 356. 2 |
 778. 8 |
 avi. *genit.* 513. 15 |
 avia. 14. 1 | 98. 15 | 182. 2 |
 aviam. 182. 1 |
 avias. 27. 12 | 130. 8 | 264. 10 |
 avibus. 412. 2 | 782. 9 | 783. 1 |
 786. 2 | 810. 1 |
 avibusfucis. *malefomine.* 553. 3 |
 aviculæ. 567. 13 |
 avida. 202. 10 |
 avida. 26. 8, 17 | 94. 7 | 237. 10 | 243. 9 |
 avidi. 276. 5 |
 avidis. 262. 12 |
 aviditati. 384. 10 |
 aviditer. 108. 10 |
 avido. 375. 11 |
 avidus. 27. 5 | 306. 16 |
 avios. 810. 4 |
 avis. 166. 18 | 167. 11 | 188. 2 | 374. 2 | 678. 14 |
 783. 6 |
 avitum. 516. 12 |
 Aviti. *nom. propr.* 550. 7, 11 |
 avitio. 820. 9 |
 Avito. *nom. propr.* 443. 3 |
 549. 11 | 551. 7, 13 |
 Avitum. *nom. pr.* 551. 4 | 552. 4 |
 Avitus. *nom. pr.* 550. 1, 16, 14 |
 avium. 498. 10 | 500. 2 |
 809. 4 |
 aulā. 211. 2 | 740. 9 |
 aulao. 345. 2 |
 aulzum. 15. 12 |
 Aulide. 693. 7 |
 avocabo. 131. 10 |
 avocamentū. 475. 9 |
 avocari. 127. 4 |
 avocavit. 28. 6 |

- avolavic. 162. 12 |
 aur. 139. 12 | 499. 12 |
 aur. 154. 6 | 184. 15 |
 auram. 827. 14 |
 aurarum. 736. 1 |
 aurat. 188. 1 | 720. 14 | 754. 7 |
 aurata. 700. 8 |
 aurcl. 145. 9 | 173. 3 | 784. 3 |
 aurem. 142. 1 | 147. 10 |
 146. 2 |
 auream. 213. 9 | 284. 5 | 372. 14 |
 aurel. 16. 11 | 154. 12 | 161. 5 |
 128. 8 |
 aureis. 12. 9 | 109. 5 | 124. 11 |
 142. 9 | 200. 1 | 208. 8 |
 336. 1 | 371. 7 | 372. 14 |
 379. 6 |
 aurem. 17. 6 | 181. 10 | 371. 12 |
 483. 11 |
 aureo. 44. 16 | 171. 6 |
 aureorum. 109. 4 | 213. 6 |
 325. 6 |
 aureos. 60. 15 | 111. 7 | 119. 8 |
 286. 13 | 287. 14 | 323. 1 |
 aures. 2. 1 | 5. 8 | 39. 9 | 67. 9 | 94. 15 | 144. 8 | 11 |
 217. 15 | 241. 12 | 281. 12 |
 287. 16 | 287. 8 | 332. 12 |
 343. 3 | 375. 16 | 387. 16 |
 405. 3 | 483. 10 | 487. 9 |
 726. 5 | 737. 3 | 739. 11 |
 808. 5 | 817. 17 |
 aureum. 168. 8 | 276. 6 | 123. 334. 1 | 350. 1 | 362. 2 |
 369. 2 | 372. 5 | 13 | 777. 6 |
 aureus. 367. 7 |
 auri. 29. 5 | 121. 8 | 146. 11 |
 178. 21 | 184. 10 | 185. 7 |
 286. 16 | 437. 4 | 579. 12 |
 624. 12 | 739. 5 | 767. 5 |
 790. 10 |
 auribus. 7. 1 | 28. 9 | 67. 4 |
 86. 4 | 96. 9 | 106. 2 |
 145. 8 | 148. 1 | 167. 11 |
 204. 2 | 218. 5 | 221. 7 |
 223. 2 | 281. 13 | 286. 15 |
 484. 13 | 668. 1 | 696. 19 |
 2. 14 | 809. 8 | 813. 16 |
 * 847. 2 |
 auricula. 770. 13 |
 auriculis. 304. 1 |
 auriga. 135. 7 |
 auris. 487. 9 |
 auriti. 759. 7 |
 auritus. 759. 10 |
 aurum. 67. 6 | 13 | 270. 33 |
 auro. 46. 2 | 148. 11 | 176. 1 | 209. 8 | 211. 8 | 218. 12 |
 286. 4 | 372. 9 | 374. 6 |
 484. 11 | 509. 7 | 700. 6 |
 763. 11 | 821. 2 | * 841. 2 |
 Aurora. 70. 1 |
 Aurora. 184. 7 |
 urum. 30. 1 | 37. 2 | 45. 5 |
 0 52. 12 | 149. 6 | 185. 4 |
 209. 19 | 287. 4 | 7 | 769. 4 | 778. 8 |
 ausa. 770. 10 |
 auscula. 164. 11 | 188. 17 |
 265. 18 | 466. 11 |
 auscultant. 694. 6 |
 auscultantes. 203. 2 |
 auscultarent. 532. 19 |
 auscultarit. 549. 10 |
 auscultaris. 691. 5 |
 auscultator. 220. 16 |
 auscultatu. 185. 6 |
 ausculto. 6. 2 | 269. 13 |
 ausi. 473. 16 | 503. 10 | 705. 11 | 737. 1 |
 auspicantes. 243. 17 |
 auspicarer. 376. 2 |
 auspicaretur. 521. 21 |
 auspicati. 241. 1 |
 auspicasse. 800. 13 |
 auspicatissimum. 817. 19 |
 auspicatius. 540. 2 |
 auspicio. 520. 2 |
 auspicius. 51. 15 | 274. 10 |
 autem. 435. 14 |
 austerior. 416. 6 |
 austeritas. 726. 3 | 780. 7 |
 austerulam. 821. 4 |
 Austrinis. 368. 3 | 708. 12 |
 Austrorum. 722. 2 |
 Auktros. 721. 5 |
 ausus. 124. 1 | 537. 4 | 794. 6 |
 aut. 128. 5 | 170. 9 | 404. 12 |
 409. 7 | 410. 15 | 422. 4 |
 423. 8 | 424. 6 | 8 | 432. 9 | 433. 1 | 438. 9 | 452. 10 | 453. 16 | 461. 9 | 10 |
 464. 2 | 3 | 470. 1 | 476. 5 | 6 | 477. 2 | 479. 14 |
 481. 5 | 11 | 15. 16 | 485. 2 |
 488. 10 | 489. 2 | 3 | 491. 19 | 20 | 492. 16 | 493. 1 |
 2 | 7 | 496. 10 | 11 | 12 | 497. 2 | 500. 10 | 501. 14 | 502. 5 | 507. 15 | 521. 12 | 13 |
 536. 2 | 539. 14 | 544. 2 |
 547. 16 | 552. 11 | 577. 2 |
 581. 1 | 592. 7 | 596. 5 | 10 |
 613. 18 | 614. 2 | 615. 10 |
 616. 13 | 620. 12 | 624. 9 |
 627. 8 | 628. 1 | 631. 12 |
 634. 4 | 9 | 638. 2 | 3 | 6 | 7 |
 639. 2 | 640. 2 | 12 | 13 |
 641. 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 |
 9 | 642. 12 | 13 | 644. 6 |
 14 | 645. 10 | 655. 14 |
 661. 1 | 2 | 3 | 666. 5 | 694. 6 | 7 | 696. 7 | 10 | 11 | 706. 4 | 5 | 719. 4 | 5 | 731. 15 |
 757. 1 | 758. 1 | 2 | 772. 6 |
 775. 4 | 783. 8 | 785. 12 |
 802. 5 | 6 | 803. 1 | 808. 7 |
 815. 15 | 816. 1 | 822. 8 |
 824. 14. 15 | 16 | * 846. 4 | 5 |
 autem. 22. 8 | 23. 7 | 27. 18 |
 32. 11 | 75. 17 | 99. 5 | 110. 11 | 126. 15 | 139. 21 | 151. 16 | 156. 20 | 172. 3 | 6 | 9 |
 173. 5 | 251. 4 | 296. 9 |
 297. 14 | 311. 2 | 322. 14 |
 339. 15 | 347. 2 | 350. 13 |
 354. 1 | 366. 13 | 368. 6 |
 369. 4 | 391. 14 | 421. 6 |
 432. 4 | 497. 9 | 500. 13 |
 18 | 501. 4 | 507. 13 | 511. 1 |
 524. 4 | 533. 10 | 534. 8 |
 537. 17 | 538. 3 | 547. 10 |
 551. 5 | 554. 3 | 571. 6 | 573. 2 | 577. 7 | 578. 9 | 580. 8 | 582. 5 | 587. 15 | 595. 9 |
 596. 7 | 599. 15 | 602. 9 |
 605. 14 | 606. 2 | 7 | 608. 10 | 11 | 609. 20 | 611. 11 |
 612. 11 | 614. 16 | 616. 9 |
 621. 12 | 5 | 622. 2 | 627. 10 |
 629. 4 | 633. 18 | 634. 7 | 13 |
 635. 3 | 637. 8 | 17 | 638. 29 |
 4 | 6 | 639. 1 | 641. 8 | 11 |
 642. 9 | 643. 6 | 17 | 645. 9 | 646. 10 | 649. 1 | 650. 16 | 655. 14 | 656. 2 | 659. 12 | 660. 2 | 9 | 671. 10 |
 683. 12 | 685. 3 | 690. 3 |
 694. 13 | 11 | 699. 11 | 701. 4 | 708. 10 | 713. 10 | 719. 5 | 17 | 720. 1 | 721. 8 | 723. 8 | 727. 4 | 9 | 728. 4 |
 730. 3 | 736. 1 | 737. 4 |
 754. 9 | 775. 7 | 8 | 12 |
 778. 2 | 784. 8 | 10 | 791. 15 |
 794. 1 | 799. 6 | 807. 8 |
 814. 6 | 822. 8 | 824. 14 |
 826. 9 | * 845. 3 |
 Autochthones. 363. 4 |
 autumant. 25. 13 | 164. 8 |
 678. 16 |
 aurum. 406. 6 | 674. 9 |
 690. 8 |
 aurummi. 300. 4 |
 autumnus. 40. 7 |
 avum. 252. 2 |
 ayunculi. 403. 3 |
 avus. 513. 18 | 514. 7 | 517. 14 |
 auxi. 442. 6 | 549. 5 |
 auxilia. 51. 18 | 172. 7 |
 auxiliabunda. 682. 8 |
 auxiliaris. 372. 8 |
 auxiliatorem. 672. 10 |
 auxiliis. 98. 3 | 570. 2 | 732. 11 |
 auxilio. 96. 13 | 736. 14 |
 auxilium. 98. 18 | 104. 4 |
 123. 9 | 130. 12 | 170. 7 |
 198. 15 | 223. 1 | 230. 9 |
 217. 3 | 294. 17 | 303. 3 |
 306. 3 | 310. 7 | 326. 5 | 623. 2 | 693. 6 |
 auxile. 516. 13 |
 axioma. 631. 13 |
 axis. 708. 7 |

B

Babulus. *nom. propr.* 117.

13 |
 Babylonica. 777. 2 |
 Babylonicus. 466. 12 |
 bacchabundus. 131. 15 |
 * bacchamur. 836. 21 |
 bacchara. 237. 17 |
 bacchatim. 20. 13 |
 bacchatur. 261. 5 |
 bacchatus. 316. 5 |
 baculum. 8. 5 |
 Bactrino. 218. 19 |
 baculi. 201. 15 |
 baculis. 98. 13 | 278. 12 |
 baculo. 8. 8 | 104. 1 | 220. 5 |
 227. 4 | 310. 13 | 368. 15 |
 440. 2 | 441. 7 | 12 |
 baculum. 251. 10 | 439. 8 |
 440. 9 | 445. 9 |
 baculus. 441. 4 |
 bajuli. 749. 6 |
 bajulis. 772. 7 |
 balantium. 672. 6 |
 balbutiens. 245. 15 | 325. 17 |
 balbutire. 34. 2 |
 balneæ. 142. 11 |
 balnearibus. 83. 2 |
 balnearum. 154. 15 |
 balneas. 11. 2 | 31. 12 | 161. 12. 4 | 34. 4 | 110. 7 | 263. 6 |
 330. 2 | 332. 6 | 387. 2 |
 balnei. 778. 9 |
 balneis. 86. 7 | 289. 14 |
 balneo. 502. 1 |
 balsama. 45. 1 | 183. 15 | 195. 6 |
 balsamo. 369. 14 | * 841. 9 |
 balnei. 361. 10 | 700. 5 |
 balneis. 336. 2 |
 balneo. 45. 1 | 368. 9 | 791. 11 |
 balneum. 777. 1 |
 barathro. 133. 4 |
 barathrum. 41. 15 | 60. 2 |
 barbâ. 502. 8 | 763. 3 |
 barbari. 156. 7 |
 barbata. 685. 3 |
 barbarum. 445. 11 |
 barbarus. 763. 2 | 772. 3 | 774. 10 |
 Barbari. 76. 9 |
 barbaricus. 322. 5 |
 barbaricus. 345. 8 |
 barbarum. 762. 7 |
 barbaris. 544. 14 |
 barbaro. 511. 10 | 518. 2 |
 barbarorum. 250. 4 |
 barbarum. 284. 8 | 478. 13 |
 barbarus. 195. 15 | 416. 5 |
 762. 3 |
 B. *us. nom. propr.* 284. 16 |
 288. 15 | 289. 25 | 666. 31

barbis. 135. 6 |
 barbitio. 148. 9 | 368. 25 |
 barritus. 809. 3 |
 basabam. 199. 9 |
 basiare. 162. 6 | 216. 13 |
 basilicam. 519. 11 |
 * basiola. 841. 12 |
 basis. 754. 2 |
 Bathylli. 791. 2 |
 baxcas. 778. 7 |
 baxeis. 63. 3 | 368. 15 |
 beata. 156. 20 | 254. 12 |
 beatæ. 103. 5 |
 beatam. 150. 5 | 182. 1 | 194. 2 |
 617. 11 |
 beatas. 136. 11 | 154. 12 |
 176. 8 |
 beatæ. 788. 5 |
 beati. 145. 17 | 150. 16 |
 206. 19 | 260. 13 | 438. 2 |
 602. 7 |
 beatificus. 572. 3 |
 beator. 438. 17 |
 beatis. 154. 16 |
 beatitas. 606. 17 |
 beatitudinem. 143. 15 | 200. 5 | 594. 2 | 606. 8 | 620. 8 |
 669. 2 | 671. 3 |
 beatitudinis. 351. 8 | 606. 11 |
 621. 17 | 700. 2 |
 beatitudo. 278. 1 | 621. 10 |
 beato. 373. 7 |
 beatos. 142. 7 | 303. 3 | 687. 7 |
 beatum. 113. 10 | 150. 16 |
 191. 9 | 386. 3 | 395. 9 |
 604. 7 | 621. 8 |
 beatus. 43. 11 | 119. 12 |
 137. 13 | 243. 18 | 366. 14 |
 378. 8 | 572. 3 | 632. 2 |
 4. 5 |
 bel. 2, 569. 11 |
 bellæ. 670. 2 |
 bellam. 196. 4 |
 bellatorem. 170. 5 |
 bellatoris. 771. 5 |
 Bellerophonem. 228. 13 |
 369. 4 |
 belli. 129. 11 | 693. 8 | 770. 10 |
 belicis. 744. 6 |
 bellicosum. 343. 7 | 765. 1 |
 bellicum. 744. 6 |
 * bellicosus. 839. 6 |
 bello. 692. 10 |
 Bellona. 257. 13 |
 Bellocam. 364. 4 |
 bellorum. 348. 12 | 745. 10 |
 belua. 411. 13 | 762. 6 |
 bellux. 336. 3 | 390. 13 |
 belluam. 396. 11 |
 belluarum. 809. 17 |
 bellulæ. 172. 6 | 333. 7 | 396. 7 |
 bellum. *adjct.* 105. 14 |
 225. 13 | 478. 13 | * 838. 13 |

benè. 19. 16 | 30. 10 | 68. 5 |
 95. 7 | 131. 4 | 311. 4 | 318. 4 | 461. 13 | 507. 8 | 533. 15 | 586. 7 | 698. 13 |
 699. 1 | 771. 11 | 12 | 787. 12 | 815 | 822. 8 | 824. 3 | 101. * 839. 11 |
 benefacti. 806. 14 |
 benefica. 782. 2 |
 be fici. 392. 1 |
 b. neficia. 158. 15 | 374. 12 |
 738. 3 |
 beneficii. 193. 10 |
 beneficiis. 220. 1 | 383. 14 |
 390. 4 | 391. 3 |
 beneficiis. 23. 7 | 92. 8 | 164. 7 | 152. 4 | 366. 13 | 389. 11 | 447. 6 | 549. 5 | 557. 14 | 588. 3 | 600. 7 | 611. 6 |
 706. 3 | 780. 4 | 801. 17 |
 beneficium. 375. 22 | 381. 8 |
 621. 11 | 779. 14 | 780. 4 |
 802. 4 | 804. 9 | 10. 14 |
 benevole. 163. 8. 534. 1 |
 benevolentia. 50. 5 | 94. 1 |
 benigna. 414. 4 | 774. 8 |
 benigne. 29. 9 | 190. 13 |
 797. 1 |
 benignissimâ. 804. 2 |
 benignitas. 385. 11 |
 benignitate. 607. 9 |
 benignitatem. 803. 4 |
 benignorum. 809. 11 |
 benignum. 301. 2 |
 benignus. 202. 4 |
 benivolam. 174. 1 | 329. 7 |
 benivolentia. 602. 4 |
 benivolentia. 818. 9 |
 benivolentia. 551. 8 |
 benivolentissimâ. 805. 15 |
 benivolis. 785. 16 |
 benivolus. 30. 8 |
 bestia. 16. 14 | 59. 11 | 122. 4 | 163. 6 | 353. 8 | 513. 12 |
 bestie. 117. 16 | 118. 14 | 119. 6 | 120. 3 | 9 | 121. 15. 124. 2 | 157. 6 | 14 | 203. 17 |
 236. 15 | 237. 13 |
 bestiam. 118. 16 | 119. 10. 15 |
 122. 11 | 123. 11 | 124. 1 |
 160. 9. 16 | 165. 8 | 207. 7 |
 237. 5 | 828. 13 |
 bestiarum. 116. 5 | 247. 13 |
 809. 16 |
 bestias. 235. 2. 5 | 519. 3 |
 bestius. 142. 2 | 166. 11 | 202. 13 | 337. 1 | 338. 7 | 343. 11 |
 353. 2 | 810. 1 | * 842. 12 |
 * bibam. 835. 7 |
 bibas. 52. 12 |
 bibendi. 295. 2 | 499. 11 |
 bere. 67. 16 | 334. 17 |
 bibi. 821. 8 |
 bibimus. 38. 7 |
 bibie. 185. 2 | 708. 7 |
 bibliotheca. 493. 15 | 812. 11 |
 bibliothecam.

- Bibliothecam. 812. 9 |
 Bibliothecis. 472. 9 | 545. 2 |
 bibulus. 2. 1 |
 biceps. 815. 14 |
 bicolorum. 458. 2 |
 bidental. 677. 1 |
 bidui. 320. 8 |
 biduo. 18. 2 |
 biennio. 742. 15 |
 bifariam. 656. 14 | 657. 16 |
 bifot. 387. 15 |
 bijuges. 136. 3 |
 biles. 171. 9 |
 billi. 339. 16 | 486. 5 |
 billis. 46. 3 | 339. 9 |
 bina. 670. 13 |
 binæ. 720. 15 |
 binas. 580. 3 |
 bini. 51. 8 |
 binis. 569. 18 |
 binos. 543. 4 |
 bipedem. 764. 3 |
 bipedum. 112. 2 |
 bipennibus. 269. 3 |
 bis. 414. 10 | 542. 6 | 656. 14 |
 blandam. 605. 4 |
 blandè. 42. 8 |
 blandiacur. 490. 5 |
 blandiculè. 341. 11 |
 blandiebantur. 172. 13 |
 blandiens. 247. 8 |
 blandientes. 349. 5 |
 blandientis. 180. 12 |
 blandimenta. 763. 13 |
 blandiore. 628. 17 |
 blandirer. 337. 16 |
 blandirère. 337. 11 |
 blandis. 177. 9 | 164. 14 |
 * blandissimos. 841. 14 |
 blanditi. 124. 12 |
 blanditias. 41. 6 |
 * blanditiæ. 840. 3 |
 blanditiis. 147. 2 | 173. 3 |
 303. 16 | 337. 15 | 518. 4 |
 blanditus. 483. 13 |
 blando. 127. 2 | 368. 1 | 801. 14 |
 blandus. 780. 7 |
 blatterantes. 325. 2 |
 blatterantes. 219. 9 |
 blatterare. 774. 13 |
 blatteratis. 126. 17 |
 * blatteret. 845. 14 |
 boando. 808. 11 |
 boans. 169. 1 |
 boantem. 238. 12 |
 boatu. 73. 3 |
 boavi. 207. 17 |
 Boctia. 689. 10 |
 Boctiam. 10. 3 |
 Boctias. 110. 1 |
 Boctio. 87. 7 | 89. 8 |
 Boctium. 36. 2 |
 bombis. 348. 8 |
 bombo. 762. 2 |
 Bombycinis. 260. 7 |
 bombycino. 346. 14 |
 bona. 15. 2 | 20. 12 | 21. 9 |
 301. 11 | 448. 1 | 549. 1 |
 552. 1 | 595. 1, 8, 9, 12 |
 597. 11 | 606. 16 | 607. 1 |
 608. 7, 9, 13 | 621. 9, 14 |
 687. 6 | 691. 17 |
 bonâ. 105. 2 | 189. 3 | 264. 9 |
 319. 4 |
 bonæ. 106. 9 | 110. 6 | 169. 1 |
 175. 9 | 186. 16 | 558. 12 |
 620. 14 |
 bonam. 23. 10 | 26. 17 | 50. 16 | 102. 3 | 181. 13 | 281. 12 | 340. 7 | 607. 9 | 824. 10 |
 bonarum. 626. 5 |
 bonas. 619. 13 | 669. 3 | 705. 7 | 807. 9 |
 bonæ. 560. 3 |
 boni. 4. 4 | 14. 10 | 47. 1 | 58. 6 | 76. 6 | 79. 15 | 134. 6 | 144. 10 | 165. 14 | 207. 5 | 233. 7 | 241. 18 | 279. 8 | 291. 18 | 317. 1 | 381. 14 | 429. 7 | 510. 3 | 557. 5 | 596. 2 | 607. 14 | 616. 16 | 619. 12 | 629. 4 | 669. 2 | 701. 13 | 749. 6 | 771. 9 | 772. 6 | 773. 4 | * 840. 18 |
 bonis. 169. 12 | 212. 6 | 476. 5 | 502. 11 | 514. 2 | 523. 5 | 596. 6 | 603. 1 | 611. 1 | 617. 5 | 615. 3 | 619. 18 | 621. 18 | 672. 10 | 689. 2, 3 | 701. 12 | 773. 4 | 822. 4 |
 bonitate. 598. 12 | 628. 6 |
 bonitatem. 633. 2, 4 |
 bonitatis. 54. 11 | 780. 17 |
 bono. 60. 11 | 93. 13 | 107. 9 | 123. 9 | 131. 1 | 151. 4 | 162. 4 | 209. 6 | 217. 6 | 229. 4 | 328. 6 | 418. 12 | 450. 13 | 498. 4 | 518. 13 | 564. 14 | 596. 5 | 603. 10 | 687. 5 | 766. 8 | 823. 4, 12 | * 834. 10 |
 bonorum. 149. 3 | 426. 3 | 594. 3, 4 | 595. 7 | 596. 4 | 601. 6 | 603. 4, 12 | 606. 7 | 610. 18 | 619. 17 | 626. 6 | 691. 12 | 781. 3 |
 bonos. 230. 10 | 412. 14 | 616. 8 | 619. 8, 11 | 627. 16 |
 bonum. 75. 17 | 77. 14 | 113. 8 | 206. 3 | 115. 9 | 214. 6 | 236. 20 | 257. 2 | 318. 11 | 492. 3 | 537. 7 | 551. 14 | 595. 13 | 596. 5, 7, 9 | 597. 2 | 599. 14 | 606. 8 | 608. 20 | 609. 10, 11, 12, 13 | 618. 8 | 619. 18 | 633. 2, 4, 6 | 616. 13 | 15 | 637. 1 | 649. 5, 6, 7 | 643. 9, 11, 12 | 647. 12 | 13 | 648. 1 | 653. 6, 7, 8, 15, 16 | 20, 21 | 656. 19, 20 | 657. 2, 4, 6, 8, 10, 15, 16, 18 | 769. 10 |
 bonum. *adverb.* 332. 13 |
 bonus. 19. 1 | 20. 5 | 119. 3 | 167. 13 | 281. 14 | 403. 17 | 405. 2 | 468. 3 | 469. 3 | 535. 9 | 550. 5 | 554. 11 | 603. 1 | 687. 6, 8 | 697. 10 | 698. 8 |
 Boreæ. 708. 10 |
 Boreas. 721. 4 |
 bos. 373. 5, 6 | 645. 14 |
 bothynos. 711. 7 | 728. 3 |
 bovem. 200. 13 |
 boves. 36. 10 | 274. 4, 8 | 303. 6 | 703. 4 |
 brachia. 244. 8 | 261. 4 | 698. 2 |
 brachii. 94. 9 | 260. 10 |
 brachio. 113. 1 | 362. 1 |
 brachiorum. 230. 8 | 349. 12 | 368. 4 | 369. 12 |
 brachium. 306. 4 | 791. 10 |
 Brachmann. 794. 1 |
 Brachmanas. 793. 8 |
 Brachmanum. 793. 8 |
 bracteis. 346. 4 | 379. 6 |
 bractæ. 730. 3 |
 brevem. 51. 16 | 57. 5 | 64. 2 | 126. 14 | 786. 2 | 820. 10 |
 brevi. 152. 7 | 213. 8 | 293. 9 | 435. 8 | 796. 4 | 805. 6 |
 brevis. 733. 7 | 781. 21 | * 841. 2 |
 breviculo. 196. 12 |
 breviculas. 19. 8 |
 brevior. 719. 13 |
 brevis. 700. 13 |
 brevissime. 484. 14 |
 brevissimò. 307. 12 |
 brevitatem. 51. 3 |
 breviter. 317. 17 | 323. 8 | 726. 14 | 731. 4 |
 Britannica. 716. 7 |
 bramalis. 736. 3 |
 Brantius. 468. 3 |
 bruta. 680. 1 |
 brutis. 670. 8 |
 brutus. 214. 4 |
 bubo. 91. 17 |
 bubone. 93. 8 |
 bubones. 786. 6 |
 buboeibus. 786. 4 |
 bubseque. 672. 6 | 761. 8 |
 bubseque. 232. 6 |
 bubsequeas. 416. 5 |
 bubulcis. 768. 9 |
 bubulcitare. 768. 8 |
 buccinâ. 808. 15 |
 buccinat. 136. 1 |
 buccones. 530. 8 |
 bucculâ. *parvâ buccâ.* 192. 16 |
 buccolis. 90. 10 |
 bucolico. 416. 2 |
 bulliret. 339. 3 |

ballis. 107. 3 | 200. 1 |
 buriebant. 254. 1 |
 builti. 108. 6 |
 builtis 33. 14 |
 buſtorum. 508. 3 |
 buxanti. 252. 16 |
 buxam. 505. 4 |
 buxo. 26. 9 | 198. 4 |
 buxi. 751. 14 |
 buxo. 504. 10 |
 Byrrhæna. 38. 9 | 40. 14 | 41. 11 | 46. 14 | 51. 12 | 53. 6 |
 54. 8 | 67. 17 | 82. 8 |
 Byrrhænâ. 68. 9 |
 Byrrhænæ. 38. 17 | 47. 3 | 54. 12 |
 byſina. 383. 10 |
 byſſo. 360. 10 |

C

Cachinnabile. 641. 3 |
 cachinnabili. 73. 13 |
 cachinnat. 77. 18 |
 cachinno. 6. 3 |
 cachianos. 255. 11 |
 cachnum. 50. 12 | 67. 1 | 128. 9 | 272. 10 |
 cachinnus. 54. 5 | 322. 12 |
 cacumen. 760. 3 | * 834. 1 |
 cacumina. 693. 11 |
 cacumine. 162. 17 | 139. 16 |
 250. 7 | 345. 6 | 352. 7 |
 828. 16 |
 cadaver. 76. 3 | 57. 1 | 60. 6 |
 65. 9 | 108. 6 | 192. 2 |
 E 204. 3 | 228. 11 | 237. 9 |
 238. 3 | 257. 11 |
 cadavera. 78. 2 | 79. 18 | 80. 4 | 304. 12 | 765. 8 |
 cadaveris. 59. 4 | 66. 7 | 424. 3 | 506. 13 |
 cadaverum. 52. 15 | 82. 2 |
 cados. 301. 3 |
 caduca. 671. 2 |
 caducâ. 670. 10 |
 caducæ. 680. 14 |
 caducas. 489. 4 |
 caduceum. 346. 3 | 372. 9 |
 373. 4 |
 caducis. 488. 13 | 4 | 489. 4 |
 caduco. 446. 9 |
 caducos. 479. 17 |
 caducum. 478. 12 | 479. 3 |
 8. 11 | 702. 1 |
 caducus. 309. 3 | 477. 5 |
 489. 6 |
 cadum. 46. 15 | 262. 10 |
 cadunt. 437. 1 | 719. 13 | 726. 11 |
 cæca. 166. 6 | 553. 12 |
 cæcâ. 89. 4 |
 cæcæ. 159. 10 | 248. 2 |
 cæcam. 206. 21 | 290. 5 | 341. 1 | 448. 10 |

cæcas. 53. 13 |
 Cæcias. *venius*. 723. 2 |
 Cæcillum. 407. 14 |
 cæcitas. 377. 1 | 529. 4 |
 cæcitare. 331. 1 |
 cæcitem. 432. 1 |
 cæcos. 255. 14 |
 cæcutimus. 759. 14 |
 cædam. 672. 9 |
 cæde. 86. 8 | 498. 10 |
 cædendo. 104. 17 |
 cædens. 223. 2 |
 cædentes. 99. 7 |
 cædes. 76. 3 |
 cædi. 129. 12 |
 cædibus. 74. 6 | 75. 1 | 678. 5 |
 cædis. 27. 13 | 69. 6 | 70. 8 |
 75. 10 |
 cæditur. 747. 3 |
 cælamina. 667. 7 |
 cælamine. 142. 2 | 770. 15. 17 |
 cælata. 700. 8 |
 cælato. 791. 11 |
 cæmonia. 132. 15 |
 cæmoniarum. 389. 8 | 446. 16 | 793. 5 |
 cæmonias. 173. 13 | 174. 10 |
 366. 7 | 394. 5 | 459. 4 |
 494. 13 |
 cæmonia. 365. 1 | 384. 8 |
 685. 1 | 689. 9 |
 cærola. 681. 7 |
 cærolis. 135. 6 |
 cærolus. 45. 6 |
 cærolum. 132. 5 | 179. 11 |
 cærolus. 347. 3 |
 Cæsar. 212. 8 | 555. 2 |
 cæſariam. 735. 8 |
 cæſaricæ. 161. 5 |
 Cæſaris. 99. 4, 5 | 211. 3 |
 212. 6 | 312. 6 |
 Cæſarum. 781. 6 |
 cæſi. 731. 1 |
 cæſii. 38. 2 |
 cæſim. 142. 5 |
 cæſo. 93. 1 |
 cæſorum. 78. 4 |
 cæſpes. 758. 4 |
 cæſpice. 216. 1 | 540. 4 |
 cæſpitia. 140. 3 |
 cæſpitum. 5. 5 |
 cæſum. 827. 12 |
 cætera. 12. 7 | 32. 11 | 37. 10 |
 40. 10 | 109. 9 | 175. 2 |
 180. 5 | 192. 10 | 241. 4 |
 282. 14 | 289. 9 | 316. 7 |
 330. 18 | 416. 9 | 430. 13 |
 440. 8 | 448. 6 | 461. 7 |
 462. 8 | 466. 10 | 474. 7 |
 14 | 531. 10 | 549. 1 | 553. 10 | 584. 3 | 586. 18 | 595. 1 |
 597. 8 | 607. 6 | 608. 7, 8 |
 14, 17 | 634. 8 | 667. 1 |
 684. 2 | 685. 4 | 702. 12 |
 736. 4 | 762. 3 | 772. 9 |

787. 6 | 791. 11 | 830. 3 |
 * 841. 15 |
 cæterâ. 181. 2 | 301. 9 | 734. 8 |
 cæteræ. 142. 7. 11 | 179. 5 |
 532. 15 | 640. 8 | 662. 9 |
 782. 1 | 809. 5 |
 cæteram. 116. 10 | 143. 7 |
 209. 13 | 225. 7 |
 cæterarum. 567. 14 | 583. 11 |
 cæteras. 202. 16 | 581. 3 | 583. 7 |
 606. 2, 9 | 623. 13 | 625. 14 |
 cæteri. 215. 4 | 217. 216. 18 |
 226. 1 | 264. 16 | 305. 10 | 385. 5 | 420. 13 |
 474. 3 | 617. 19 | 618. 16 |
 650. 16 | 659. 6 | 668. 1 |
 671. 10 | 705. 3 | 710. 4 |
 740. 1 | 744. 12 | 769. 14 |
 811. 11 |
 cæteris. 44. 8. 12 | 53. 7 |
 80. 12 | 91. 4 | 105. 12 |
 117. 14 | 118. 5, 9 | 122. 3 |
 131. 8 | 181. 16 | 195. 4, 5 |
 218. 12 | 219. 14 | 224. 18 |
 233. 5 | 235. 9 | 252. 7 | 263. 12 | 270. 2 | 281. 12 | 308. 12 | 312. 2 | 314. 7 | 324. 5 | 350. 1 | 369. 13 | 385. 16 |
 405. 1 | 466. 3 | 497. 9 |
 510. 14 | 517. 4 | 543. 2 |
 585. 4, 6 | 588. 2 | 591. 2 |
 596. 11 | 598. 8 | 599. 11 |
 613. 4 | 617. 2 | 620. 6 |
 624. 14 | 628. 9 | 635. 9 |
 638. 3, 7 | 639. 8 | 647. 6 |
 648. 15 | 658. 2 | 675. 2 |
 697. 10 | 698. 3, 12 | 706. 2 | 729. 1 | 733. 2 | 739. 16 |
 749. 9 | 785. 3 | 819. 2 |
 829. 11 |
 cæteros. 46. 2 | 300. 2 | 348. 17 | 395. 2 | 396. 15 | 408. 14 | 410. 9 | 560. 8 |
 cæterorum. 76. 12 | 424. 8 |
 463. 17 | 488. 6 | 541. 8 |
 548. 15 | 592. 3 | 606. 13 |
 655. 4 | 713. 5 | 782. 5 |
 * 840. 10 |
 cæteros. 40. 15 | 54. 17 | 60. 14 | 75. 22 | 78. 10 | 87. 11 |
 109. 11 | 239. 4 | 248. 8 |
 276. 2 | 377. 8 | 412. 3 |
 448. 16 | 460. 5 | 463. 11 |
 512. 5 | 514. 1 | 568. 7 |
 582. 12 | 628. 12 | 651. 9 |
 682. 13 | 804. 15 |
 cæterum. 47. 1 | 113. 3 | 165. 11 | 203. 9 |
 cæterum. 145. 13 | 158. 14 |
 227. 7 | 231. 2 | 395. 9 | 411. 11 | 419. 5 | 424. 4 | 449. 6 | 477. 1 | 460. 7 | 465. 5 | 473. 3 |
 476. 11 | 484. 4 | 487. 4 |
 489. 12 | 492. 11 | 503. 1 |
 508. 5 | 510. 17 | 515. 19 |
 516. 3, 9 | 516. 3 | 524. 3 | 528. 3 |

3 | 597. 12 | 546. 12 | 563.
 17 | 566. 2 | 570. 13 | 581.
 6 | 614. 2 | 637. 15 | 643.
 19 | 646. 6 | 668. 4 | 674. 3 |
 679. 9 | 689. 3 | 702. 12 | 707.
 5 | 745. 16 | 759. 11 | 790.
 5 | 792. 1 | 805. 14 | 808. 3 | 12 |
 calami. 2. 2 |
 calamistratas. 699. 15 |
 calamistrari. 53. 3 |
 calamitates. 610. 7 |
 calamitatis. 29. 7 | 128. 15 |
 158. 4 | 160. 7 |
 calamitosus. 273. 15 |
 calamo. 415. 2 | 778. 12 |
 calamus. 371. 1 |
 calathum. 301. 14 |
 calcant. 142. 7 |
 calcare. 169. 3 |
 calcas. 390. 9 |
 calcata. 152. 18 | 336. 1 |
 calcata. 216. 17 | 324. 11 |
 calcatis. 282. 6 |
 calcato. 294. 6 | 388. 1 |
 calcatur. 149. 6 |
 calcavit. 135. 3 |
 calcé. 198. 3 |
 calceamenta. 776. 8 |
 calceatus. 773. 5 |
 calceis. 212. 13 |
 calces. 223. 15 |
 Calchas. 694. 1 |
 calchibus. 61. 4 | 95. 15 | 96.
 9 | 104. 5 | 198. 12 | 221. 7 |
 227. 17 | 230. 5 | 267. 5 |
 * 847. 5 |
 calcis. 225. 11 | 260. 9 |
 calcitronem. 277. 6 |
 calculis. 213. 10 | 324. 3 |
 calculo. 202. 15 |
 calculum. 324. 7 | 350. 4 |
 462. 5 |
 * calculus. 846. 9 |
 caleret. 101. 1 |
 calescens. 223. 19 |
 calice. 58. 11 | 340. 5 | 15 |
 calicem. 314. 5 |
 calices. 51. 8 | 52. 10 |
 calicibus. 108. 14 | 243. 8 |
 caliculos. 103. 8 |
 calida. 57. 10 | 108. 14 |
 calidâ. 109. 1 | * 835. 7 |
 caligine. 68. 12 | 89. 9 | 368.
 6 | 681. 13 | 719. 7 |
 caliginem. 86. 6 | 244. 11 |
 747. 2 |
 caliginis. 180. 2 | 300. 16 |
 caligo. 392. 18 |
 * ca ix. 835. 1 |
 callebant. 761. 8 |
 callebat. 819. 4 |
 calleret. 119. 11 |
 calleret. 446. 16 | 778. 7 |
 callerem. 809. 12 |
 calles. 7. 4 |
 calces. 621. 9 | 666. 12 |

callida. 271. 10 |
 callide. 513. 7 | 518. 11 | 815. 5 |
 callidi. 768. 10 |
 callidissimâ. 523. 3 |
 * callidissimi. 845. 3 |
 calliditate. 372. 11 |
 callido. 114. 15 |
 callidus. 798. 7 |
 callosæ. 235. 10 |
 calones. 412. 2 |
 caloraros. 194. 3 |
 calore. 153. 8 | 184. 18 | 225.
 19 | 293. 15 | 302. 9 | 317.
 3 | 485. 11 | 679. 13 |
 calorem. 551. 2 |
 caloribus. 203. 14 |
 caloris. 316. 12 | 337. 13 | 346.
 12 | 590. 1 | 711. 10 |
 Calpurniane. 408. 14 |
 Calpurniano. 409. 9 | 503. 3 |
 Calpurnianum. 408. 10 |
 calva. 45. 2 |
 calvaria. 88. 5 | 469. 4 |
 * 846. 5 |
 calvitio. 197. 3 | * 846. 13 |
 calumniâ. 479. 4 |
 calumniâ. 481. 8 |
 calumniabaris. 24. 17 |
 calumniæ. 400. 7 | 446. 11 |
 504. 3 | 522. 4 | 531. 19 |
 533. 4 | * 845. 4 |
 calumniam. 401. 9 | 502. 11 |
 calumnias. 452. 12 | 489. 4 |
 512. 6 | 534. 2 | 564. 2 |
 calumniis. 402. 6 | 411. 4 |
 489. 6 | 493. 9 | 533. 9 |
 calumniarum. 507. 5 |
 calumniator. 493. 5 |
 calumnici. 418. 8 |
 calvum. 255. 16 |
 Calvus. *nom. propr.* 551. 3 |
 calyculos. 462. 6 |
 Calypsonis. 20. 3 |
 cambias. 439. 11 |
 Cambyse. 793. 1 |
 Cambyles. 738. 16 |
 camelo. 218. 19 |
 Camœna. 822. 12 |
 Camœnam. 779. 7 |
 Camœnarum. 370. 4 |
 Camœnis. 775. 14 |
 campensis. 301. 13 |
 campestris. 254. 9 | 275. 10 |
 campestri. 314. 11 |
 campis. 219. 10 | 227. 1 | 235.
 4 | 760. 10 |
 campo. 429. 3 |
 camporum. 1. 5 | 247. 4 |
 712. 6 | 782. 7 | 823. 6 |
 campos. 366. 17 | 823. 10 |
 campus. 493. 19 |
 canâ. 536. 2 |
 canale. 188. 20 |
 canalem. 374. 8 |
 canalis. 186. 6 | 278. 3 |
 canam. *verb.* 669. 17 | 806.

12 | 818. 2 |
 canar. 810. 7 |
 canatur. 414. 9 |
 * cancer. 846. 10 |
 cancrorum. 462. 5 |
 caneros *forpices* 181. 5 |
 canebat. 368. 7 |
 candelabri. 47. 10 |
 candens. 102. 2 | 747. 13 |
 candentes. 286. 13 |
 candenti. 156. 8 | 339. 4 |
 candentia. 254. 7 |
 candentibus. 383. 1 |
 candentium. 221. 8 | 795. 11 |
 candere. 247. 15 |
 candicant. 161. 9 |
 candicat. 763. 12 |
 candida. 346. 8 |
 candidâ. 191. 14 |
 candidæ. 179. 2 | 389. 4 |
 * candidas. 840. 8 |
 candidati. 280. 4 |
 candidato. 557. 5 |
 candidatus. 22. 5 |
 candidi. 283. 12 |
 candido. 264. 15 | 292. 13 |
 369. 7 | 372. 1 | 377. 9 |
 388. 2 | 781. 10 |
 candidum. 205. 1 | 206. 12 |
 347. 2 | 360. 8 | 382. 14 |
 383. 12 | 669. 13 | 777. 3 |
 829. 7 |
 caneficium. 409. 2 |
 candore. 355. 2 | 360. 10 |
 371. 5 | 665. 8 |
 candoris. 665. 10 |
 canebat. 348. 7 |
 canem. 239. 1 | 219. 1 | 268. 8
 302. 12 |
 canendi. 795. 5 |
 canendo. 761. 12 |
 canens. 259. 13 |
 canentes. 135. 5 |
 canenti. 791. 8 |
 canere. 155. 2 | 698. 10 |
 761. 3 |
 canerent. 195. 9 |
 canes. 39. 7. 8 | 56. 7 | 104.
 10. 12 | 122. 11 | 123. 2 | 203.
 15 | 219. 3 | 235. 4 | 249.
 1. 8 | 268. 9 | 304. 11 | 305.
 12 | 499. 7 |
 cani. *primâ br.* 499. 8 |
 canibus. 40. 1 | 104. 16 |
 122. 13 | 225. 7 | 305. 8 |
 417. 15 |
 caninis. 191. 12 |
 canis. *pr. br.* 199. 7. 16 | 198.
 7 | 265. 8 | 302. 12 | 371. 2 |
 645. 14 |
 canis *capillis*. 251. 15 |
 canit. 753. 4 | 785. 5 | 821. 10 |
 canitie. 128. 14 | 156. 2. 8 |
 canitiem. 61. 12 | 159. 5 | 229.
 8 | 252. 7 | 321. 11 | 352.
 10 |

Cannam *Doem.* 164. 2 |
 cannulis. 108. 1 |
 cano. *ablat.* 681. 4 |
 canora. 179. 8 |
 canorâ. 105. 6 |
 canore. 367. 12 |
 canore. 567. 4 |
 canorê. 580. 2 |
 canamina. 36. 1 |
 cantamine. 470. 13 |
 cantaminibus. 56. 8 | 477. 3 |
 533. 12 |
 cantaminum. 448. 4 |
 cantationibus. 59. 5 |
 cantatrices. 53. 16 | 66. 12 |
 canctum. 473. 13 |
 canctur. 155. 2 |
 canctavit. 144. 6 | 195. 7 |
 cantharis. 217. 11 |
 cantharo. 277. 2 |
 cantharum. 276. 6 | 12. 16 |
 334. 1 |
 cantherii. 280. 6 |
 cantherium. 97. 8 | 255. 7 |
 canctis. 124. 12 | 415. 4 |
 473. 17 | 751. 5 | *847. 5 |
 canctico. 792. 1 |
 cancticum. 792. 2 | 810. 4 |
 canctienam. 785. 11 |
 canctillant. 109. 9 |
 canctillar. 763. 13 | 793. 4 |
 canctillavit. 809. 13 |
 canctionem. 785. 10 |
 canctionum. 179. 7 | 18. 1 |
 canctitant. 179. 5 |
 canctores. 809. 17 |
 canctu. 260. 12 | 829. 14 |
 canctum. 786. 2 | 829. 8 |
 canctus. 60. 5 | 138. 4 | 345. 3 |
 canctûs. 155. 4 | 265. 1 |
 canctus. *plur.* 349. 6 |
 canctum. *pr. br.* 123. 6 | 235. 14 |
 249. 13 | 250. 5 |
 capacem. 572. 11 |
 capax. 41. 11 | 318. 6 | 373. 8 |
 cape. 84. 2 | 236. 10 | 558. 18 |
 capellâ. 164. 4 | 251. 1 | 345. 7 |
 capellas. 352. 9 |
 caperata. 827. 2 |
 caperatum. 283. 18 |
 capere. 287. 11 |
 caperem. 376. 1 | 562. 5 |
 caperet. 274. 10 | 317. 12 |
 318. 11 | 789. 2 |
 caperetur. 205. 10 |
 capebat. 683. 14 |
 capeffe. 395. 7 |
 capeffenda. 807. 13 |
 capeffendarum. 616. 16 |
 capeffendorum. 335. 11 |
 capeffendum. 128. 6 |
 capeffere. 23. 13 | 629. 7 |
 capefferet. 517. 8 | 695. 4 |
 capeffetur. 198. 4 |
 capeffimus. 25. 6 | 250. 10 |
 capeffit. 30. 6 | 172. 15 | 307.

15 | 744. 10 |
 capeffiturus. 274. 12 |
 capeffo. 68. 10 |
 capeffunt. 76. 10 | 252. 13 |
 330. 3 |
 capi. 611. 3 |
 capiam. 817. 17 |
 capiamus. 745. 11 |
 capides. 52. 12 |
 capiens. 546. 6 | *840. 33 |
 capiente. 375. 2 |
 capiet. 608. 17 |
 capillamenta. 86. 12 |
 capillamentum. 46. 1 |
 capillatum. 255. 16 |
 capilli. 89. 5 | 93. 4 |
 capillis. 45. 3 | 67. 13 | 59. 18 |
 capillitium. 38. 1 |
 capillo. 44. 18 | 76. 13 | 182. 7 | 211. 7 | 397. 1 | 502. 8 |
 *835. 19 | 846. 3 |
 capillos. 61. 4 | 86. 8, 15 |
 87. 6 | 89. 2 | 91. 13 | 181. 6 |
 240. 3 |
 capillum. 44. 8 | 46. 3 | 230. 1 | 372. 6 |
 capillus. 407. 1 | 507. 11 |
 *834. 1 |
 capistri. 270. 12 |
 capistro. 200. 16 | 222. 18 |
 227. 12 | *841. 16 |
 capit. 64. 4 | 744. 8 |
 capita. 96. 7 | 276. 13 | 280. 6 |
 347. 5 | 350. 4 |
 capitale. 220. 19 | 407. 6 |
 capitalem. 310. 8 |
 capite. 12. 10 | 21. 3 | 24. 3 |
 37. 9 | 42. 9 | 44. 13 | 58. 12 |
 63. 4 | 71. 9 | 95. 19 | 117. 17 | 127. 1 | 133. 7 | 182. 8 | 190. 8 | 202. 1 | 212. 13 |
 221. 5 | 223. 13 | 232. 8 | 244. 16 | 251. 4 | 261. 1 | 273. 12 |
 281. 3 | 284. 5 | 287. 16 |
 308. 14 | 316. 17 | 334. 16 |
 345. 9 | 348. 9 | 349. 9 |
 356. 5 | 368. 12 | 507. 11 |
 536. 17 | 591. 4 | 676. 4 |
 capiti. 297. 11 | 342. 2 | 486. 12 | 586. 19 | 588. 19 | 673. 1 | 700. 7 |
 capitibus. 139. 19 | 247. 12 |
 capitis. 75. 13 | 77. 17 | 89. 8 |
 159. 13 | 161. 4 | 265. 5 |
 276. 18 | 283. 5 | 295. 15 |
 311. 10 | 321. 6 | 324. 4 |
 325. 16 | 448. 9 | 560. 3 |
 586. 9 | 587. 4 | 589. 17 |
 784. 5 |
 Capitoliâ. *nom. propr.* 505. 6 |
 Capitoline. 505. 11 |
 capitum. 116. 10 |
 capitur. 191. 15 | 469. 2 |
 614. 9 |
 capiundum. 453. 3 |

capiant. 745. 144 |
 capiantur. 707. 23 |
 capra. 235. 9 |
 capram. 769. 3 |
 capreis. 235. 1 |
 capreolatum. 386. 13 |
 Capricorni. 300. 5 |
 caprinos. 87. 5 | 89. 12 |
 caproneis. 761. 7 |
 capros. 468. 2 |
 Cappadocum. *accusat.* 216. 4 |
 capid. 198. 9 | 330. 7 |
 captantes. 274. 6 |
 captas. 117. 2 |
 captat. 605. 7 | 700. 1 | 825. 5 |
 captatâ. 283. 2 |
 captaerix. 603. 13 |
 captavit. 499. 5 |
 capti. 457. 7 | 610. 6 |
 captiosâ. 243. 6 |
 captiosê. 236. 6 |
 captiosio. 275. 4 |
 captiosâ. 695. 7 |
 captiva. 198. 18 |
 captivum. 196. 2 |
 captivis. 336. 6 |
 captivitate. 113. 8 | 117. 6 |
 captivitatem. 200. 10 |
 captivitatem oculorum. *caude*
tatem. 12. 1 |
 captivitatibus. 16. 5 | 218. 9 |
 captivos. 217. 7 | 793. 1 |
 captivum. 312. 14 |
 capto. *ablat.* 104. 14 | 121. 2 | 320. 4 |
 capto. *verb.* 328. 9 |
 capto. 470. 11 | 775. 10 |
 807. 5 |
 captrum. *substant.* 7. 6 | 795. 7 |
 captrum. *adject.* 275. 3 |
 capus. 457. 1 | 554. 8 | 784. 10 |
 capulari. 511. 22 |
 capuli. 327. 11 |
 capulo. 21. 4 | 778. 1 |
 capulos. 120. 14 |
 capulum. 245. 7 |
 caput. 23. 2 | 44. 8, 18 | 84. 6 | 14. 118. 14 | 161. 6 |
 181. 9 | 226. 15 | 229. 2 |
 249. 14 | 289. 18 | 306. 14 |
 335. 9 | 346. 8, 9 | 362. 3 |
 375. 16 | 389. 3 | 478. 14 |
 18 | 486. 6 | 487. 7, 8 |
 502. 7 | 594. 1 | 629. 7 |
 672. 13 | 680. 11 | 700. 33 |
 708. 9 | 736. 6 | 741. 7 |
 744. 8 | 754. 1 | 784. 7 |
 829. 3 |
 cara. 145. 9 |
 carâ. 159. 12 |
 care. 153. 11 | 234. 17 |
 carum. 42. 14 |
 carbasinis. 260. 7 |
 carbafus. 379. 2 |
 carbones. 411. 6 |

Carbonem. *nom. propr.* 431.
12 | 511. 2 |
carbonibus. 89. 3 |
carbunculum. 227. 18 |
carcere. 127. 8 | 353. 1 | 510. 9 |
carcerem. 285. 3 | 312. 17 |
carceris. 145. 17 | 267. 14 |
289. 15 |
carchefio. 379. 5 | 824. 12 |
cardine. 298. 15 |
cardinem. 707. 14 |
cardines. 19. 3 | 21. 17 |
cardinibus. 19. 7 | 75. 19 |
708. 7 |
carduis. 783. 4 |
caream. 146. 17 |
careant. 600. 2 | 603. 3 |
careat. 573. 3 |
carebat. 186. 14 |
carent. 680. 10 |
careo. 412. 6 |
carere. 40. 10 | 225. 15 | 611.
3 | 615. 9 | 621. 9 | 785. 6 |
caric. 120. 14 |
caricem. 300. 15 |
carina. 379. 6 |
carinam. 365. 9 |
Carinondas. 544. 9 |
carior. 234. 3 |
cariores. 433. 6 |
cariosa. 280. 7 |
caiosae. 273. 10 |
caiofo. 255. 19 |
caris. 127. 7 |
carissime. 158. 6 |
carissimè. 23. 15 | 40. 16 |
carissimi. 241. 15 |
carissimis. 620. 7 |
carissimo. 340. 6 |
carissimum. 84. 14 | 207. 10 |
caritate. 31. 13 | 609. 18 |
caritatem. 77. 9 | 548. 5 |
caritates. 169. 10 |
caritatis. 129. 3 | 134. 11 |
238. 9 | 240. 15 |
carius. 277. 4 | 502. 12 |
carmen. 370. 4 | 761. 9 |
785. 9 | 810. 5, 6, 7 |
carmina. 414. 7, 8, 9 | 415. 1 |
416. 8 | 418. 1 | 445. 9 |
465. 1 | 470. 11 | 562. 6 |
677. 1 | 801. 1 | 821. 10 |
carmine. 91. 20 | 412. 8 |
416. 1 | 417. 7 | 440. 3 |
473. 13 | 474. 7 | 476. 11 |
479. 7, 12 | 770. 12 | 786.
6 | 818. 2 |
carmini. 479. 9 |
carminibus. 477. 7 | 482. 3 |
512. 9 | 515. 6 | 517. 2 | 543.
7 | 562. 13 | 751. 5 |
carminis. 41. 1 | 745. 5 |
carminum. 413. 3 | 418. 7 |
459. 5 | 475. 9 | 568. 3 |
carnem. 225. 7 |
carnes. 333. 11 |

carnibus. 117. 15 | 254. 5 |
carnifex. 267. 1 |
carnificem. 70. 7 |
carnificine. 127. 10 | 229. 5 |
262. 9 |
carnificis. 324. 5 |
carnosi. 88. 3 |
caro. *nomines.* 485. 9 |
carorum. 303. 17 |
carpebantur. 294. 14 |
carpebat. 197. 9 | 239. 10 |
carpebatur. 287. 2 |
carpentis. 335. 7 |
carpento. 391. 9 | 823. 4 |
carpere. 738. 1 |
carpinus. 25. 5 |
carpis. 46. 11 |
carpitur. 535. 8 |
carpo. 211. 1 |
carpunt. 571. 1 |
Carthagine. 552. 9, 12 |
Carthaginem. 549. 15 | 818.
12 |
Carthagini. 780. 12 | 805. 2 |
806. 7 | 811. 2 | 822. 8 |
Carthaginienfes. 805. 9 | 817.
12 |
Carthaginienfium. 804. 1 |
805. 7 | 810. 9 |
Carthaginis. 176. 7 | 781. 7 |
802. 2 | 804. 14 | 812. 9 |
818. 1 |
Carthago. 822. 10, 11 |
carus. 19. 8 | 243. 14 |
casas. 228. 14 |
castat. 7. 8 |
castei. 26. 17 |
casco. 10. 1 |
cascois. 262. 11 |
casum. 10. 4 | 26. 6 | 251. 3 |
307. 8 |
casiam. 460. 5 |
casibus. 177. 3 | 193. 4 | 208.
12 | 227. 9 | 255. 15 | 274.
2 | 359. 6 | 382. 9 | 390. 3 |
Caspium. 716. 2 |
casta. 665. 9 |
casta. 236. 7 | 525. 8 |
caste. 178. 12 |
castem. 510. 16 |
Cassandra. 694. 7 |
cassides. 347. 5 |
Cassius. 561. 10 |
casso. 306. 5 | 670. 10 |
cassum. 198. 16 | 678. 10 |
cassus. 808. 12 |
castarum. 215. 9 |
castella. 213. 4 |
castellis. 270. 17 |
castello. 263. 2 | 264. 8 | 277.
5 | 299. 1 | 308. 12 |
castellum. 215. 16 | 247. 6 |
castigans. 220. 5 |
castigar. 624. 2 |
castigatione. 280. 10 |
castigatum. 296. 13 |

castiget. 171. 2 |
castimonie. 396. 3 |
castimoniam. 264. 6 |
castimoniarum. 382. 8 |
castimoniis. 366. 19 |
castitate. 285. 14 |
castitatem. 569. 4 |
castius. 618. 6 |
casto. 378. 16 |
Castor. 147. 5 |
Castorem. 16. 4 |
castores. 348. 1 |
castra. 109. 14 | 125. 5 | 152.
12 | 205. 8 | 693. 5 |
castrum. 418. 11 |
casu. 24. 10 | 165. 15 | 222.
16 | 232. 7 | 262. 6 | 312. 11 |
320. 9 | 317. 13 | 341. 8 |
450. 12 | 701. 25 | 720. 14 |
822. 4 |
casui. 95. 20 |
casula. 108. 1 |
casula. 246. 12 | 304. 1 |
casulam. 300. 9 | 301. 1, 2 |
casulam. 214. 15 |
casulis. 260. 13 | 270. 17 |
casum. 77. 11 | 300. 3 | 123.
8 |
19 | 229. 13 | 238. 1 |
casus. 84. 17 | 152. 11 | 207. 8 |
240. 25 | 265. 14 | 377. 5 |
casus. 157. 2 | 164. 5 | 238.
14 |
casus. *plur.* 307. 13 | 365. 9 |
381. 6 | 586. 1 | 718. 7 |
cataclista. *vestis genus.* 370. 3 |
catagis. 723. 6 |
Catamiti. 369. 24 |
Catamitus. 19. 18 |
cataplasmatibus. 150. 1 |
catellos. 246. 15 |
catena. 41. 16 | 727. 5, 8 |
catenata. 471. 15 |
catenato. 264. 13 |
catenis. 149. 13 |
catervis. 136. 1 | 238. 2 | 145.
1 |
catervis. 123. 5 |
catino. 414. 7 | 477. 11 |
Cato. 432. 4 | 475. 3 | 551.
1 |
Catonem. 475. 2 |
catos. 351. 1 | 444. 7 |
Catullum. 415. 6 | 418. 9 |
Catullus. 409. 11 |
Catulus. 413. 4 |
carus. 761. 3 |
cava. 428. 5 |
cave. 107. 1 |
cavam. 727. 21 |
cavata. 144. 1 | 174. 6 |
cavatis. 186. 7 |
cavatum. 52. 12 |
cauda. 94. 13 | 375. 18 |
cauda. 106. 1 | 222. 18 |
caudæ. 199. 18 | 221. 5 | 760. 6 |
d ij

- caudicum. 813. 6 |
 cave. 21. 13 | 40. 18 | 46. 11 |
 51. 17 | 56. 17 | 186. 11 |
 * 818. 11 |
 cavē. 120. 8 | 121. 2 | 292. 12 |
 293. 6 | 312. 11 |
 cavex. 72. 6 | 118. 16 | 344. 4 |
 7 | 348. 13 |
 caveam. 119. 5 | 120. 6 | 337. 2 |
 caveas. 119. 16 |
 cavenda. 41. 9 | 163. 7 | 692. 3 |
 caventes. 697. 13 |
 cavere. 193. 9 | 384. 10 |
 caveremus. 249. 13 |
 caveret. 339. 2 |
 caveri. 448. 6 |
 cavernam. 332. 7 |
 caver. 403. 13 |
 cavi. 295. 5 |
 cavillantes. 276. 14 |
 cavillantur. 259. 6 | 274. 3 |
 cavillari. 312. 18 |
 cavillatu. 257. 11 |
 * cavillatum. 840. 3 |
 cavillatus. 89. 14 |
 cavillum. 13. 7 |
 cavillus. 53. 5 |
 cavis. 428. 3 |
 caulā. 107. 7 |
 caupona. 15. 9 | 28. 12 |
 cauponam. 14. 3 |
 cauponatum. 10. 2 |
 cauponem. 16. 7 |
 cauponi. 443. 8 |
 cauponibus. 501. 10 |
 cauponis. 498. 12 |
 causa. 30. 4 | 32. 12 | 83. 15 |
 317. 17 | 402. 7 | 463. 14 |
 485. 3 | 508. 12 | 510. 16 |
 539. 14 | 544. 6 | 563. 5 |
 11 | 584. 7 |
 causā. 81. 11 | 84. 5 | 7 | 201. 6 | 214. 7 | 295. 2 | 314. 9 |
 318. 3 | 319. 3 | 403. 12 |
 404. 11 | 431. 8 | 435. 1 |
 449. 10 | 451. 10 | 471. 2 |
 500. 10 | 509. 9 | 511. 1 |
 532. 3 | 538. 9 | 545. 10 |
 548. 2 | 551. 9 | 584. 10 |
 606. 10, 12, 14 | 607. 10 |
 609. 6 | 610. 3 | 620. 6, 10, 11 | 625. 15 | 7 | 691. 2 |
 causabatur. 288. 7 |
 causā. 319. 6 | 322. 12 | 510. 9 | 521. 3 | 543. 9 |
 causam. 84. 9 | 192. 15 | 207. 12 | 215. 2 | 253. 16 | 310. 8 |
 400. 9 | 441. 13 | 451. 6 |
 481. 13 | 484. 7 | 19, 20 |
 487. 6 | 539. 11 | 543. 6 |
 545. 8 | 562. 14 | 579. 3 |
 601. 15 | 626. 11 | 789. 2 |
 797. 1 | 815. 11 | 816. 2 |
 causari. 327. 9 |
 causariam. 105. 10 |
 causarum. 754. 9 |
 causas. 14. 4 | 161. 11 | 25. 1 | 34. 15 | 128. 3 | 165. 7 |
 317. 14 | 326. 12 | 327. 8 |
 425. 7 | 448. 14 | 450. 4 |
 484. 2 | 488. 12 | 500. 3 |
 516. 10 | 587. 16 |
 caulatus. 83. 8 |
 caudicos. 484. 3 |
 * caudicus. 845. 6 |
 caudicantem. 325. 3 |
 caulis. 465. 14 | 510. 14 |
 602. 9 |
 caute. 318. 10 |
 cautē. 91. 7 |
 cautela. 41. 13 | 145. 10 |
 cautes. 147. 3 | 250. 3 |
 cautione. 217. 15 |
 cautiſſimē. 284. 11 |
 cautium. 166. 10 |
 cauto. 382. 8 |
 cautus. 693. 2 |
 cecidiſſe. 481. 7 |
 cecidiſſi. 489. 6 |
 cecidit. 166. 16 | 450. 9 |
 480. 9 | 764. 5 |
 ceciniſſe. 474. 5 |
 cecinit. 281. 9 | 345. 4 | 744. 7 | 747. 4 | 764. 4 |
 Cecropiam. 364. 1 |
 * cedam. 836. 4 |
 cede. 481. 5 |
 cedent. 415. 2 |
 cedente. 720. 7 |
 cedentibus. 714. 7 |
 cedere. 547. 8 |
 cederet. 546. 3 |
 cedo. imperat. 9. 1 | 15. 3 |
 423. 2 | 450. 15 | 465. 6 |
 481. 2 | 507. 2 | 515. 10 |
 528. 12 | 531. 18 | 550. 7 |
 558. 13 | 563. 16 | 679. 15 |
 * 845. 16 |
 cedo. 56. 16 | 187. 6 |
 cedunt. 179. 6 |
 celandum. 114. 2 |
 celans. 373. 8 |
 celare. 157. 3 |
 celato. 292. 14 |
 celatum. 123. 8 | 281. 10 |
 celatus. 310. 8 |
 celavi. 67. 14 |
 celeberrimus. 540. 8 |
 celebrabitur. 110. 5 |
 celebramus. 81. 14 |
 celebrant. 449. 2 |
 celebrare. 808. 2 |
 celebrarent. 139. 8 |
 celebrari. 131. 12 | 384. 17 |
 809. 9 |
 celebrata. 686. 6 | 790. 6 |
 celebratissima. 495. 1 |
 celebrato. 386. 9 |
 celebratum. 350. 11 | 481. 5 |
 celebratus. 119. 13 | 39. 9 |
 544. 11 |
 celebravi. 389. 7 |
 celebret. 821. 1 |
 celebrem. accus. 99. 3 | 115. 12 | 804. 5 |
 celebrem. verb. 803. 5 |
 celebrentur. 36. 2 |
 celebri. 430. 8 | 702. 8 | 789. 6 |
 celebrior. 793. 4 |
 celebrius. 48. 5 |
 celebritas. 254. 12 |
 celebritate. 131. 16 | 519. 11 |
 809. 10 |
 celebrio. 814. 7 | 817. 14 |
 Celer. nom. propr. 561. 8 |
 celerans. 185. 19 |
 celeratas. 142. 3 |
 celerem. 212. 7 |
 celeres. 781. 3 |
 celeri. 104. 15 | 248. 8 | 286. 17 | 319. 2 | 591. 12 |
 celerioribus. 589. 3 |
 celeritas. 576. 4 |
 celeritate. 11. 1 | 54. 1 | 72. 7 |
 152. 10 | 199. 6 | 227. 9 |
 828. 12 |
 celeritatem. 202. 4 | 589. 16 |
 727. 11 |
 celeritatis. 828. 5 |
 celerius. 86. 4 | 291. 9 | 655. 9 |
 celerim. 253. 2 | 340. 17 |
 376. 10 | 391. 9 |
 celerimo. 353. 17 |
 celeris. 494. 11 |
 cellā. 121. 16 | 302. 8 | 493. 7 |
 cellae. 121. 16 |
 cellulā. 330. 1 |
 cellulam. 271. 17 | 329. 9 |
 331. 11 |
 cellulas. 110. 7 |
 cella. 410. 13 |
 cellae. 176. 7 |
 celforem. 739. 2 |
 celfioribus. 173. 7 |
 celfioris. 738. 18 |
 celfissima. 185. 13 |
 celfitudinis. 747. 4 |
 Celarum. 716. 8 |
 Cenchræas. 353. 18 |
 cenſebam. 163. 8 |
 cenſebat. 382. 5 | 384. 10 |
 598. 7 | 609. 3 |
 cenſebatur. 258. 11 |
 cenſetur. 314. 1 |
 cenſeo. 41. 9 | 147. 10 | 184. 12 | 191. 1 | 214. 13 | 411. 4 |
 cenſetur. 14. 9 |
 cenſetur. 201. 13 |
 cenſetur. vocans. 165. 19 |
 cenſetur. 675. 9 | 681. 11 |
 cenſetur. 510. 2 | 606. 4 | 627. 11, 14 |
 cenſetur. confirmatur. 582. 12 |
 cenſetur. 499. 11 | 710. 5 |
 cenſor. 410. 17 | 419. 4 |
 cenſoria. 421. 11 |
 cenſoria. 435. 8 |

cenforio. 112. 1 |
 cenfuere. 264. 17 |
 cenfuerint. 627. 6 |
 cenfuit. 123. 10 | 664. 2 |
 cenfum. 441. 13 | 189. 10 |
 cenfura. 435. 14 |
 Centauris. 109. 10 |
 centeno. 767. 8 |
 centefimum. 18. 8 | 478. 8 |
 centies. 146. 16 |
 centrum. 707. 15 |
 centum. 32. 6 | 49. 4 | 124. 14 | 474. 5 | 767. 6, 7 |
 centunculis. 209. 14 |
 centunculo. 12. 6 | 213. 11 | 279. 9 | 298. 3 | 422. 5 |
 cepimus. 196. 19 |
 cerā. 424. 1 |
 cerē. 573. 13 |
 ceram. 67. 5 | 454. 5 |
 cetaula. 259. 10 |
 cetaule. 767. 3 |
 Cerberi. 90. 2 | 122. 16 |
 Cerebrum. 23. 9 |
 cerdo. 49. 1 | 50. 8 |
 Cerealis. 360. 9 |
 cerebro. 480. 6 |
 cerebrum. 309. 7 | 469. 1 |
 * cerei. 841. 1 |
 cereia. 122. 7 | 369. 15 |
 Cererem. 292. 1 | 364. 3 |
 Cereris. 423. 3 |
 Ceres. 171. 9 | 174. 2 | 175. 7 | 357. 3 | 667. 12 |
 cernant. 825. 2 |
 cernens. 237. 1 | 258. 6 | 760. 12 |
 cernentes. 392. 5 |
 cernere. 697. 17 | 759. 13 | 16 | 782. 4 |
 cernerem. 87. 6 |
 cerneret. 117. 9 | 218. 2 | 249. 7 | 262. 9 |
 cerneret. 234. 10 | 491. 6 | 697. 2 |
 cernitur. 771. 7 |
 cernimus. 664. 8 |
 cernis. 692. 8 |
 cernitur. 682. 10 | 698. 1 |
 cernuntur. 418. 4 |
 cernuus. 307. 11 |
 certa. 44. 10 | 342. 3 | 302. 14 |
 certā. 76. 14 |
 certabundus. 441. 7 |
 certe. 282. 7 |
 certam. 222. 18 | 686. 9 | 774. 14 |
 certamen. 818. 11 |
 certamine. 764. 13 | 776. 5 |
 certas. 662. 6 |
 certum. 65. 5 | 117. 4 | 123. 14 | 145. 6 | 180. 13 | 183. 7 | 262. 10 | 379. 8 |
 certatorem. 568. 3 |
 certaverim. 229. 1 |

certaverit. 568. 1 |
 certavisse. 762. 5 |
 certavit. 797. 12 |
 certē. 6. 6 | 7. 6 | 22. 4 | 53. 8 | 57. 3 | 77. 6 | 78. 5 | 80. 10 | 90. 6 | 105. 11 | 107. 9 | 110. 3 | 12 | 128. 4 | 5 | 132. 7 | 142. 4 | 151. 18 | 156. 13 | 157. 16 | 172. 5 | 173. 1 | 175. 6 | 185. 19 | 197. 1 | 202. 15 | 214. 4 | 222. 10 | 224. 5 | 230. 6 | 238. 18 | 242. 7 | 244. 2 | 248. 10 | 262. 8 | 268. 15 | 278. 11 | 281. 11 | 297. 5 | 323. 6 | 343. 11 | 410. 11 | 547. 11 | 634. 9 | 686. 9 | 687. 9 | 696. 2, 7 | 798. 1 | 819. 11 |
 certior. 142. 10 | 770. 13 | 822. 8 |
 certis. 323. 2 | 690. 5 |
 certissimus. 470. 11 | 816. 11 |
 certius. 43. 11 | 311. 10 |
 certo. 268. 11 | 278. 5 | 311. 10 | 321. 6 | 342. 10 | 392. 15 | 640. 10 |
 certos. 582. 6 | 655. 10 | 660. 3 | 666. 8 |
 certum. 178. 15 | 327. 3 | 382. 18 | 439. 1 | 543. 14 | 590. 11 | 638. 1 | 646. 8 |
 certus. 93. 2 | 105. 7 | 246. 3 | 286. 3 | 289. 1 | 325. 3 | 355. 4 | 382. 17 | 399. 1 | 503. 4 |
 cervā. 235. 10 |
 cervam. 259. 5 |
 cervi. 265. 6 |
 cervice. 46. 6 | 97. 4 | 199. 9 | 226. 13 | 280. 7 | 299. 4 | 312. 9 | 557. 6 | 784. 12 |
 cervicem. 46. 9 | 791. 6 |
 cervices. 161. 5 | 261. 1 | 275. 2 | 373. 2 | 618. 12 | * 841. 4 |
 cervicibus. 362. 4 | 714. 7 | 749. 3 |
 cervicis. 117. 17 | 159. 13 | 298. 17 | 374. 11 | 700. 6 |
 cervicula. 784. 2 |
 cervicum. 590. 10 |
 cervini. 266. 3 |
 cervix. 118. 13 | 375. 16 | 487. 8 | 742. 7 | 791. 6 |
 cervum. 40. 12 |
 cessante. 487. 1 |
 cessantibus. 808. 1 |
 cessat. 217. 9 | 292. 3 |
 cessaverat. 381. 7 |
 cessavit. 185. 7 | 250. 5 |
 cessim. 51. 9 |
 cessisset. 86. 5 |
 cen. 477. 7 | 666. 1 | 674. 8 | 679. 10 | 680. 1 | 689. 2 | 792. 1 |
 Ceus. ex Insula Coo. 413. 1 |
 Chaldaei. 665. 8 | 795. 9 |

Chaldaeos. 553. 8 | 793. 8 |
 Chaldaeus. 48. 1, 10 | 49. 13 | 50. 13 | 71. 1 |
 chaos. 41. 4 |
 Charine. vocat. prop. 413. 12 |
 Charinum. 415. 5 |
 Charite. nom. propr. 217. 6 | 232. 6 | 233. 3 | 235. 2 | 240. 6 | 242. 7 | 13 | 243. 12 | 245. 7 |
 Chariten. 244. 3 |
 Charites puella. genit. 232. 2 | 238. 12 | 243. 6 | 246. 1 |
 Charon. 189. 7. 9 | 443. 1 | 497. 3 |
 charratio. 778. 12 |
 chartis. 232. 10 |
 Charybdi. 703. 6 |
 chasmatie. 730. 3 |
 chenisco. 379. 5 |
 Chimæra. 248. 13 |
 chlamyda. nominat. 388. 12 | 791. 10 |
 chlamyde. 368. 10 |
 choragii. 54. 1 |
 choragio. 139. 18 |
 choragium. 138. 1 | 422. 2 |
 choralium. 685. 4 |
 choreis. 144. 8 | 622. 11 | 685. 3 |
 choris. 743. 4 | 749. 8 |
 choro. 44. 21 | 168. 1 | 352. 6 | 459. 7 |
 choros. 155. 2 | 708. 2 |
 chorum. 135. 5 | 190. 19 | 195. 9 | 349. 4 | 667. 4 |
 choros. 144. 9 | 259. 2 | 370. 3 | 581. 12 | 747. 2 |
 Chryseros. 111. 3 | 112. 2 |
 ciant. 809. 6 |
 cibaria. 220. 9 |
 cibariam. 387. 7 |
 cibarii. 184. 2 | 267. 8 |
 cibariis. 96. 8 | 97. 8 | 260. 1 | 277. 13 | 300. 12 | * 815. 20 |
 cibario. 191. 10 |
 cibarium. 43. 4 |
 cibatu. 590. 2 |
 cibatu. 32. 4 |
 cibatum. 278. 21 |
 cibatur. 448. 8 |
 cibatus. 26. 4 |
 cibi. 7. 10 | 52. 9 | 220. 6 | 589. 11 |
 cibus. 330. 3 | 331. 9 | 332. 1 | 385. 5 | 394. 7 |
 cibo. 13. 6 | 25. 12 | 34. 9 | 35. 2 | 117. 14 | 145. 20 | 191. 7 | 239. 6 | 251. 5 | 270. 6 | 357. 5 | 486. 10 | 728. 16 | 825. 7 |
 ciborum. 117. 11 |
 cibos. 199. 15 | 200. 4 | 586. 19 | 624. 14 |
 cibum. 26. 16 | 40. 6 | 120. 9 | 191. 9 |
 cibus. 103. 10 |

- cicada. 786. 7 |
 cicadis. 786. 3 |
 cicatrice. 192. 3 |
 cicatrix. 25. 11 |
 ci cere. 182. 9 |
 Cicero. 551. 4 | 631. 13 |
 cicures. 742. 6 |
 cicuram. 752. 1 |
 cicuram. 460. 14 |
 ciebant. 147. 9 |
 ciebo. 672. 11 |
 cieus. 112. 8 |
 cientes. 252. 13 |
 eientur. 735. 5 |
 ciere. 66. 16 | 258. 11 |
 cieri. 721. 11 |
 ciet. 249. 17 | 320. 9 |
 cietur. 752. 4 |
 cilia. 502. 8 |
 ciliis. 334. 16 |
 cinædorum. 259. 2 |
 cinædum. 255. 15 |
 cinninnis. 255. 16 |
 cinæta. 45. 1 |
 cinctui. 777. 1 |
 cinctum. 123. 6 | 372. 1 |
 cinctus. 32. 6 |
 cinere. 118. 1 | 133. 1 | 138. 2 |
 280. 4 | 321. 10 |
 cineris. 225. 8 | 298. 5 |
 cinerosam. 219. 8 |
 cinerosi. 120. 15 |
 cingit. 98. 3 |
 cingitur. 106. 20 | 715. 1 |
 784. 3 |
 cingulo. 260. 9 | 709. 3 |
 717. 9 | 791. 9 |
 cingulum. 459. 1 |
 cinnama. 45. 1 |
 * cinnameo. 854. 8 |
 cinnameos. 155. 7 | 344. 5 |
 cinnameus. 241. 16 |
 cinnami. 767. 4 |
 cinzerat. 389. 4 |
 circa. 19. 4 | 91. 7 | 107. 1 |
 118. 15 | 179. 1 | 181. 3 | 248. 4 |
 264. 8 | 280. 6 | 298. 2 |
 340. 10 | 352. 8 | 355. 1 |
 507. 13 | 518. 10 | 511. 555. 5 |
 558. 13 | 763. 14 | 825. 3 |
 Circe. 458. 12 |
 Circesios. 751. 1 |
 Circes. 703. 7 |
 circuibam. 36. 14 |
 circuibat. 166. 17 |
 circuitum. 578. 5 | 744. 3 |
 circuitus. 581. 13 |
 circuitus. plur. 221. 14 | 277. 8 |
 588. 5 |
 circulare. 543. 1 |
 circulatorum. 8. 1 |
 circula verat. 777. 7 |
 circuli. 182. 1 | 651. 7 | 742. 15 |
 circulo. 48. 15 | 191. 15 | 784. 2 |
 circulozum. 666. 12 |
 circulum. 44. 4 | 261. 2 |
 817. 2 |
 circum. 251. 1 |
 circumacta. 729. 7 |
 circumactu. 742. 10 | 784. 3 |
 circumactus. 479. 15 |
 circumcirca. 361. 1 |
 circumcurfione. 280. 10 |
 circumdatas. 292. 13 |
 circumdatum. 729. 3 |
 circumdatus. 709. 4 |
 circumdedit. 197. 16 |
 circumductus. 72. 1 |
 circummetrat. 743. 1 |
 circummeunt. 699. 12 |
 circumferat. 774. 3 |
 circumferens. 551. 8 |
 circumferentes. 256. 2 | 734. 12 |
 circumferentia. 811. 8 |
 circumferet. 133. 13 |
 circumfert. 749. 11 |
 circumfluentis. 118. 13 | 125. 8 |
 278. 4 |
 circumfluo. 358. 2 |
 circumforaneum. 116. 7 |
 circumforaneis. 72. 1 |
 circumforaneum. 270. 16 |
 circumfundit. 712. 13 |
 circumfusæ. 78. 1 |
 circumfusi. 249. 5 | * 839. 4 |
 circumfuso. 348. 13 |
 circumfusus. 359. 12 |
 circumgestantibus. 259. 11 |
 circumjacent. 700. 8 |
 circumjambas. 780. 13 |
 circumjecerat. 777. 4 |
 circumiens. 383. 3 |
 circumire. 74. 5 |
 circumlata. 524. 5 |
 * circumlocutione. 845. 8 |
 circumnotatis. 388. 13 |
 circumplexum. 589. 8 |
 circumplexus. 237. 10 |
 circumrotans. 387. 3 |
 circumrotari. 278. 8 |
 circumsecus. 501. 11 | 157. 9 |
 278. 15 |
 circumfeditis. 71. 12 |
 circumfepius. 739. 4 |
 circumfistitur. 600. 4 |
 circumfpectatrix. 525. 2 |
 circumfpectu. 382. 9 |
 circumfpectiens. 15. 6 |
 circumstantibus. 255. 11 |
 circumstantis. 789. 8 |
 circumstantium. 48. 15 | 67. 15 |
 255. 4 | 509. 6 |
 circumstare. 819. 8 |
 circumsteteret. 19. 17 |
 circumsteterunt. 278. 13 |
 * circumstrepere. 247. 6 |
 circumtorquet. 201. 14 |
 circumtuetur. 760. 9 |
 circumtulisset. 519. 3 |
 circumvolutus. 716. 5 |
 circumveniret. 525. 10 |
 circumventus. 307. 7 | 351. 4 |
 circumverfione. 665. 9 |
 cista. 373. 8 |
 cistæ. 312. 15 |
 cistaram. 174. 11 |
 cistulam. 310. 11 |
 citâ. 230. 13 | 670. 12 |
 citata. 187. 12 | 781. 4 |
 citatis. 781. 11 |
 citato. 348. 10 |
 citare. 25. 17 |
 citatum. 171. 6 |
 citatus. 73. 3 |
 cithara. 791. 11 |
 citharæ. 791. 13 |
 citharam. 144. 7 | 155. 1 |
 citharædicus. 791. 8 |
 citimam. 679. 1 |
 citius. 726. 7 |
 cito. 446. 8 |
 cito. 476. 6 | 550. 2 | 781. 9 |
 citra. 709. 7 |
 citro. 141. 8 | 379. 6 |
 citrô. 10. 3 | 254. 1 | 674. 7 |
 civem. 75. 3 | 18 | 257. 1 |
 cives. 79. 4 | 530. 6 | 603. 2 |
 624. 5 | 11 | 810. 16 |
 civi. 62. 3 |
 civibus. 306. 10 | 351. 6 | 418. 5 |
 510. 2 | 511. 6 |
 civile. 98. 18 |
 civili. 194. 11 |
 civilibus. 604. 5 | 745. 9 |
 civilis. 604. 1 | 626. 3 | 731. 16 |
 civilitatem. 604. 2 |
 civiliter. 322. 5 |
 civiliter. 308. 15 |
 civis. 76. 6 | 520. 1 | 814. 12 |
 civitas. 10. 4 | 28. 13 | 71. 8 |
 81. 17 | 82. 3 | 128. 16 | 138. 6 |
 188. 17 | 217. 15 | 238. 2 |
 625. 17 | 627. 2 | 822. 9 |
 civitate. 36. 4 | 111. 10 | 220. 2 |
 242. 15 | 303. 5 | 549. 5 |
 603. 5 | 624. 3 | 628. 5 |
 16 | 773. 8 |
 civitatem. 9. 7 | 18. 6 | 9 |
 48. 2 | 52. 1 | 115. 11 |
 134. 8 | 167. 4 | 166. 15 |
 214. 13 | 218. 15 | 245. 3 |
 289. 19 | 299. 15 |
 308. 10 | 310. 5 | 14 | 391. 10 |
 622. 14 | 623. 4 | 9 |
 625. 12 | 626. 5 | 751. 3 |
 757. 4 | 812. 8 | 819. 5 |
 civitates. 57. 7 | 122. 4 | 625. 15 |
 748. 5 | 812. 1 |
 civitati. 578. 5 | 627. 9 |
 civitatibus. 306. 7 |
 civitatis. 28. 3 | 36. 3 | 52. 8 |
 56. 17 | 73. 7 | 74. 4 | 1206. 13 |
 284. 8 | 322. 2 | 604. 7 |
 622. 13 | 624. 1 | 18 | 626. 2 |
 11 | 628. 3 | 749. 13 | 811. 14 |
 817. 13 | 819. 7 |
 civitaculam.

civitatulam. 314. 11 |
 civitatum. 281. 8 | 434. 1 |
 622. 12 | 804. 11 |
 civium. 70. 9 | 73. 10 | 75. 9 |
 119. 12 | 131. 15 | 218. 8 |
 238. 1 | 303. 14 | 336. 7 | 628. 12 |
 629. 10 | 806. 10 |
 clade. 52. 1 | 139. 20 | 249. 13 |
 320. 13 | 749. 3 |
 cladem. 119. 13 | 318. 14 |
 * 838. 9 |
 clades. 222. 12 | 229. 3 | 302. 19 |
 310. 17 | 344. 2 |
 cladi. 246. 3 |
 cladiibus. 152. 14 | 157. 1 | 230. 11 |
 303. 12 | 356. 1 | 376. 4 |
 clasis. 676. 1 |
 c'am. 526. 4 |
 clamabam. 251. 2 |
 clamabat. 282. 12 |
 clamabis. 466. 12 |
 clamant. 186. 11 |
 clamante. 72. 3 |
 clamantem. 339. 2 |
 clamantes. 529. 7 |
 clamantibus. 298. 12 |
 clamare. 56. 15 | 238. 7 |
 clamatus. 322. 11 |
 clamavit. 95. 6 | 157. 6 |
 clamitans. 24. 9 | 112. 7 | 246. 5 |
 249. 17 | 421. 12 |
 clamitantis. 212. 2 |
 clamitarent. 18. 4 |
 clamitaret. 401. 6 | 526. 9 |
 clamitat. 288. 3 | 775. 5 |
 clamitavi. 99. 5 | 207. 16 |
 clamor. 312. 13 | 334. 6 | 381. 1 |
 clamore. 24. 11 | 14. 71. 3 |
 clamore. 24. 11 | 14. 71. 3 |
 109. 9 | 123. 17 | 130. 11 |
 218. 6 | 249. 16 | 252. 13 |
 278. 14 | 289. 10 | 295. 7 |
 320. 8 | 143. 1 |
 clamorem. 99. 6 |
 clamores. 259. 3 |
 clamoribus. 212. 1 | 743. 6 |
 clamosa. 261. 9 |
 clamoso. 312. 8 |
 clamosus. 198. 15 |
 clanculo. 78. 13 | 86. 9 | 216. 11 |
 276. 8 | 331. 2 | 471. 5 |
 537. 7 | 792. 9 |
 clandestina. 157. 15 |
 clandestinus. 74. 12 | 334. 8 |
 clandestino. 288. 12 |
 clandestinos. 242. 9 |
 clangere. 829. 12 |
 clangore. 301. 10 | 744. 7 |
 clangores. 1809. 4 |
 clara. 126. 4 | 166. 3 | 726. 2 |
 clara. 55. 6 | 247. 16 | 269. 11 |
 321. 8 | 375. 21 |
 claram. 367. 5 | 744. 4 |
 clare. 691. 13 |
 clare. 513. 3 |
 clarescunt. 122. 8 |
 clauicantes. 726. 7 |

Apul.

clarior. 727. 8 |
 clarioris. 727. 5 |
 clarissima. 665. 1 |
 clarissima. 99. 2 | 403. 7 |
 497. 9 | 789. 6 |
 clarissimas. 38. 8 |
 clarissime. 803. 1 |
 clarissime. 829. 12 |
 clarissimi. 803. 14 |
 clarissimos. 545. 1 | 803. 2 |
 claritate. 739. 6 |
 claritudo. 711. 10 |
 claritudo. 806. 10 | 808. 11 |
 clarius. 217. 5 | 515. 14 | 692. 8 |
 814. 1 |
 claro. 159. 5 | 264. 9 | 372. 3 |
 446. 8 | 702. 8 |
 Claro. *nom. propr.* 513. 18 |
 514. 6 | 516. 1, 2 |
 claruerunt. 160. 15 |
 clarum. 50. 12 | 52. 11 | 263. 13 |
 742. 16 |
 clarus. 117. 5 | 211. 2 | 232. 11 |
 770. 7 |
 classem. 183. 9 | 694. 3 |
 classibus. 702. 9 |
 classicum. 152. 13 |
 clava. 787. 9 |
 claudentis. 159. 5 |
 clauderet. 491. 5 | 812. 13 |
 claudi. *genit.* 198. 3 |
 Claudi. *vocat. propr.* 400. 1 |
 451. 14 | 463. 1 | 545. 5 |
 557. 2 |
 claudicare. 202. 1 | 598. 11 |
 claudicaret. 692. 5 |
 claudicaret. 810. 17 |
 Claudum. 481. 8 | 534. 10 |
 562. 14 |
 Claudius. 435. 10 |
 claudum. 97. 10 | 189. 4 |
 196. 17 |
 claudus. 105. 4 | 294. 20 |
 clave. 288. 10 |
 clavem. 288. 7 |
 claves. 491. 2 |
 clavi. 22. 15 | 88. 3 | 111. 13 |
 121. 4 |
 clavicula. 784. 7 |
 clavis. 22. 15 | 88. 1 |
 clavo. 112. 4 | 824. 15 |
 clavotum. 654. 10 |
 clausa. 18. 8 | 85. 11 | 127. 9 |
 787. 1 |
 clausa. 288. 14 | 330. 1 |
 clausa. 139. 20 |
 clauserat. 777. 7 |
 clausis. 269. 6 | 271. 8 | 332. 6 |
 735. 15 | * 841. 5 |
 clausis. 18. 2 |
 clausura. 18. 2 | 22. 1 | 206. 6 |
 359. 1 | 384. 15 |
 claustris. 75. 20 | 98. 6 | 243. 1 |
 claustro. 143. 9 |
 claustrum. 112. 1 |
 claustrum. 778. 1 |

clausulam. 533. 6 |
 clausum. 267. 11 |
 clausus. 184. 4 |
 clemens. 144. 1 | 395. 5 |
 444. 2 |
 Clemens. *nom. propr.* 770. 11 |
 clementer. 34. 10 | 54. 17 |
 164. 5 | 241. 13 | 289. 11 |
 298. 6 | 303. 15 | 366. 1 |
 384. 3 | 392. 16 | 790. 2 |
 * 835. 8 |
 clementi. 81. 2 | 106. 12 | 368. 4 |
 780. 5 |
 clementia. 693. 9 |
 clementia. 610. 5 |
 clementia. 749. 2 |
 clementissimis. 147. 15 |
 clientes. 209. 17 | 218. 1 |
 clivis. 196. 10 |
 clivos. 823. 6 |
 clivulo. 106. 12 |
 Clodia. *nom. propr.* 415. 7 |
 Clodio. 755. 10 |
 cludendum. 655. 10 |
 cludine. 526. 15 |
 clunibus. 824. 6 |
 Clypea. 467. 10 |
 clypeo. 667. 7 | 682. 11 | 746. 7 |
 clypeos. 440. 10 |
 clypeum. 346. 10 | 744. 7 |
 Clytemnestra. 526. 14 |
 Clytus. 694. 6 |
 Cnidum. 132. 13 |
 coacervatim. 779. 5 |
 coacta. 515. 5 |
 coacta. 24. 2 |
 coacta. 527. 12 |
 coactam. 512. 9 | 516. 5 |
 coactis. 724. 4 |
 coacti. 720. 11 |
 coactis. 156. 18 |
 coactum. 89. 4 |
 coactus. 45. 8 | 273. 15 |
 conquando. 90. 2 |
 conquavit. 782. 7 |
 conquarat. 697. 9 |
 conquatum. 827. 13 |
 conqueris. 243. 20 |
 contancum. 218. 10 |
 coalescant. 465. 12 |
 coalescat. 627. 1 |
 coalescere. 583. 9 |
 coalesceret. 521. 9 |
 coalita. 681. 15 |
 coalitum. 583. 5 |
 coaluerunt. 485. 4 |
 coaluimus. 38. 7 |
 coaptando. 353. 12 |
 coarctant. 276. 5 |
 coarctantur. 192. 15 |
 coarctati. 667. 11 |
 coarctentur. 808. 6 |
 coarguent. 66. 5 |
 coco. 472. 1 |
 cocto. 472. 2 |
 coctus. 457. 1 |

- Coccyti. 185. 15 |
 Codrum. 566. 3 |
 coëgit. 799. 6 |
 coësthe. 145. 2 | 375. 12 | 385. 3 | 508. 6 |
 coëstem. 752. 4 | 579. 9 | 672. 1 |
 coësthes. 672. 4 |
 coësthi. 193. 14 | 261. 8 | 603. 10 | 621. 6 | 669. 7 | 707. 10 |
 coëstia. 63. 6 | 737. 13 | 747. 15 | 817. 11 |
 coëstibus. 136. 15 | 138. 7 | 752. 2 |
 coëstis. 47. 14 | 118. 2 | 294. 10 | 357. 5 | 741. 9 | 822. 11 |
 coëstium. 132. 7 | 133. 5 | 148. 3 | 190. 18 | 193. 12 | 13 | 302. 16 | 370. 1 | 394. 17 | 582. 11 | 675. 3 | 677. 3 | 683. 6 | 712. 1 |
 coëli. 47. 10 | 102. 14 | 289. 13 | 357. 3 | 362. 9 | 499. 8 | 667. 4 | 681. 7 | 705. 11 | 707. 12 | 721. 1 | 723. 7 | 731. 1 | 738. 7 | 742. 13 |
 coëlibi. 450. 7 |
 coëlicolas. 584. 3 | 585. 2 | 674. 6 |
 coëligens. 708. 12 |
 coëlitum. 420. 3 |
 coëlites. 92. 13 | 664. 7 | 683. 7 |
 coëlitum. 362. 8 | 447. 10 | 672. 5 |
 coëlitus. 585. 8 |
 coëlo. 36. 11 | 44. 19 | 86. 4 | 133. 11 | 176. 7 | 179. 12 | 269. 19 | 375. 22 | 347. 3 | 348. 16 | 355. 7 | 378. 10 | 390. 12 | 508. 7 | 665. 2 | 670. 1 | 677. 9 | 745. 16 | 760. 10 | 787. 14 | 794. 1 |
 coëlum. 15. 10 | 70. 2 | 178. 18 | 179. 6 | 194. 12 | 199. 10 | 248. 12 | 258. 1 | 368. 6 | 441. 11 | 444. 1 | 567. 3 | 588. 5 | 664. 7 | 707. 18 | 708. 3 | 12 | 724. 5 | 726. 1 | 6 | 731. 1 | 735. 5 | 741. 1 | 742. 9 | 743. 8 | 747. 11 |
 coëmenda. 386. 16 |
 coëmerat. 11. 1 |
 coëmpis. 335. 15 |
 coëmpio. 277. 6 |
 coëmpior. 522. 3 |
 coëna. 195. 1 | 300. 13 |
 coëna. 14. 5 | 51. 17 | 75. 15 | 87. 9 | 213. 13 | 234. 3 | 294. 12 | 500. 10 |
 coënaculum. 310. 10 |
 coënas. 14. 7 | 33. 3 | 47. 1 | 51. 7 | 52. 7 | 83. 13 | 183. 4 | 219. 2 | 225. 7 | 453. 1 | 501. 14 | 820. 1 | * 829. 1 |
 coënam. 195. 5 | 202. 9 | 265. 11 | 291. 7 | 292. 9 | 820. 5 |
 coënandum. 539. 14 |
 coënare. 30. 8 | 477. 11 |
 coënarem. 330. 4 |
 coënarum. 58. 11 |
 coënas. 58. 12 | 124. 15 | 290. 9 | 329. 8 |
 coënasce. 124. 15 |
 * coënat. 840. 16 |
 coënatorium. 144. 1 |
 coënatus. 35. 2 |
 coënis *epulis*. 331. 12 |
 coënis *lucis*. 751. 4 |
 coënitabat. 290. 12 |
 coënosa. 275. 8 |
 coënosam. 282. 3 |
 coënos. 300. 15 |
 coënosio. 222. 16 | 260. 6 |
 coënulæ. 83. 8 | 263. 6 | 291. 15 |
 coënulæ. 51. 13 | 272. 4 |
 coënum. 730. 6 |
 coëperat. 6. 8 | 26. 17 | 349. 19 |
 coëpce. 401. 1 |
 coëperint. 581. 10 |
 coëperis. 146. 7 | 378. 2 | 817. 7 |
 coëperit. 19. 10 | 159. 9 |
 coëperunt. 404. 17 | 527. 12 |
 * coëpi. 834. 6 |
 coëpisse. 480. 8 |
 coëpi. 181. 2 |
 coëpit. 25. 2 | 215. 7 | 302. 2 | 338. 8 | 349. 9 | 815. 4 |
 coëpta. 554. 10 | 695. 3 |
 coëptabam. 395. 3 |
 coëptam. 400. 2 |
 coëpti. 236. 10 |
 coëptis. 114. 5 |
 coëptum. 799. 6 |
 coërtas. 172. 11 |
 coërtat. 171. 5 | 203. 9 |
 coërtabat. 351. 5 |
 coërtabatur. 184. 4 |
 coërtenda. 780. 9 |
 coërtendos. 194. 4 |
 coërtens. 578. 2 |
 coërtère. 238. 13 | 438. 17 | 795. 10 |
 coërtet. 387. 7 | 558. 13 |
 coërtet. 171. 11 |
 coërtet. 33. 14 | 582. 12 | 691. 13 | 712. 11 |
 coërtet. 599. 7 |
 coërtetur. 710. 9 |
 coërtit. 435. 15 |
 coërtibus. 132. 7 | 682. 3 |
 coërtu. 193. 12 | 202. 12 | 235. 13 | 279. 1 | 380. 8 | 489. 8 | 537. 1 | 773. 7 | 777. 10 | 788. 2 |
 coërtul. 119. 17 |
 coërtum. 123. 21 | 799. 6 |
 coërtus. 18. 6 | 101. 8 |
 coërtus. 72. 4 |
 coëuntibus. 714. 6 |
 cogamus. 329. 15 |
 cogat. 258. 4 | 328. 19 |
 cogebat. 54. 13 |
 cogentur. 633. 11 |
 cogere. 138. 9 |
 cogimus. 118. 14 |
 cogit. 117. 11 |
 cogitabam. 105. 6 | 258. 5 | 260. 4 | 394. 16 |
 cogitabilem. 580. 5 |
 cogitabilis. 509. 2 |
 cogitandi. 340. 12 |
 cogitans. 106. 8 |
 cogitarem. 696. 1 |
 cogitanti. 294. 16 | 800. 1 |
 cogitaret. 233. 11 |
 cogitarem. 110. 13 |
 cogitaret. 294. 2 |
 cogitaris. 84. 6 |
 cogitas. 174. 6 | 301. 13 |
 cogitasse. 515. 4 |
 cogitara. 822. 5 |
 cogitaram. 159. 2 | 400. 3 |
 cogitatio. 198. 5 | 219. 16 | 737. 2 | 803. 9 |
 cogitatione. 267. 3 | 574. 2 | 580. 9 | 707. 10 |
 cogitationes. 158. 18 | 178. 6 | 382. 15 | 394. 6 | 584. 11 | 736. 11 | 744. 2 | * 842. 16 |
 cogitationibus. 93. 5 | 151. 2 | 208. 4 | 353. 14 | 573. 8 | 705. 13 |
 cogitationis. 7. 6 | 102. 6 | 395. 3 | 573. 5 | 582. 5 |
 cogitationum. 237. 1 | 410. 11 | 586. 16 | 621. 6 | 683. 5 | 705. 15 |
 cogitatus. 251. 5 | 445. 12 |
 cogitatorum. 690. 11 |
 cogitatu. 105. 15 |
 cogitatum. 258. 7 |
 cogitavi. 408. 2 |
 cogites. 535. 2 |
 cogito. 96. 13 |
 cogitur. 711. 12 | 719. 14 | 784. 6 |
 cognare. 175. 8 |
 cognatam. 587. 7 |
 cognati. 401. 7 |
 cognatio. 596. 6 | 731. 1 |
 cognatione. 346. 2 | 577. 9 |
 cognatis. 383. 8 |
 cognatorium. 129. 6 |
 cognatos. 672. 15 |
 cognita. 668. 2 | 729. 9 | 782. 11 | 813. 16 |
 cognita. 165. 9 | 252. 20 |
 cognitac. 470. 3 |
 cogniel. 461. 9 |
 cognitione. 817. 4 |
 cognitionis. 449. 9 |
 cognituis. 56. 14 | 246. 8 | 376. 4 |

INDEX VOCABULORUM.

77

- cognito. 104. 1 | 208. 11 |
 227. 12 | 257. 11 | 265. 10 |
 288. 8 | 311. 8 | 312. 8 | 320.
 9 | 332. 14 |
 cognitor. 34. 8 | 691. 11 |
 cognitos. 201. 9 | 214. 15 |
 672. 15 | 673. 1 |
 cognitu. 257. 8 | 281. 8 | 466.
 6 |
 cognitum. 285. 2 | 453. 11 |
 492. 7 | 549. 5 | 824. 3 |
 cognitus. 506. 6 |
 cognomen. 768. 9 |
 cognomentum. 565. 1 | 770. 3 |
 cognominata. 755. 9 |
 cognominata. 31. 7 |
 cognorant. 145. 5 |
 cognoscam. 153. 9 |
 cognoscat. 18. 16 |
 cognoscatis. 271. 1 | 513. 12 |
 687. 2 |
 cognoscatur. 691. 13 |
 cognoscendi. 35. 5 | 509. 8 |
 cognoscere. 375. 7 | 509. 11 |
 cognoscere. 387. 15 |
 cognoscere. 168. 7 |
 cognosci. 180. 2 | 531. 12 |
 573. 7 |
 cognosimus. 270. 19 |
 cognoscit. 214. 2 |
 cognoscite. 324. 13 | 797. 10 |
 cognosco. 217. 3 |
 cognositis. 816. 5 |
 cognoveram. 337. 3 |
 cognoverim. 463. 5 |
 cognoverat. 299. 3 | 467. 9 |
 cognoveret. 305. 10 |
 cognoverit. 66. 11 |
 cognovi. 298. 1 | 322. 14 |
 393. 3 | 550. 14 |
 cognovimus. 502. 15 | 743. 1 |
 749. 1 | 817. 11 |
 cognovisse. 530. 4 | 791. 3 |
 cognovit. 693. 1 |
 cogan. 394. 14 |
 coguntur. 85. 15 | 91. 17 | 94.
 12 |
 cohærebant. 381. 10 |
 cohæredem. 559. 11 |
 cohærentem. 365. 11 |
 * cohærentibus. 844. 8 |
 cohærent. 254. 7 |
 cohibeam. 170. 7 |
 cohibebat. 107. 6 | 284. 11 |
 cohibebatur. 192. 4 |
 cohibebo. 541. 3 |
 cohibendo. 682. 4 |
 cohibens. 359. 1 |
 cohibent. 224. 4 |
 cohibentia. 147. 1 |
 cohibentibus. 827. 10 |
 cohibeor. 813. 9 |
 cohibere. 308. 6 |
 cohiberet. 121. 16 | 287. 6 |
 cohiberi. 267. 12 |
 cohibes. 390. 8 |
 cohiberetur. 371. 16 |
 cohibiliter. 329. 16 |
 cohibita. 299. 7 | 360. 9 |
 486. 4 | 808. 4 |
 cohibita. 276. 2 |
 cohibitis. 104. 16 |
 cohibitiis. 464. 1 |
 cohibitus. 80. 8 | 300. 17 |
 cohibuissim. 293. 9 |
 cohonestant. 622. 8 |
 cohortantur. 104. 11 | 122. 12 |
 cohortari. 269. 1 |
 cohorte. 301. 9 | 376. 9 | 387.
 1 |
 cohortem. 120. 18 |
 cohortis. 60. 6 | 258. 15 |
 cohumat. 141. 6 |
 coitione. 575. 5 |
 coitionem. 503. 6 |
 coitionibus. 719. 14 |
 coitu. 465. 12 |
 coitus. 242. 9 |
 colam. 509. 4 |
 colant. 697. 17 |
 colare. 769. 2 |
 colas. 452. 9 |
 colatur. 691. 13 |
 colebat. 119. 2 |
 colendi. 383. 13 | 447. 8 |
 colendum. 410. 10 | 430. 10 |
 colendus. 697. 16 |
 colentium. 768. 7 |
 colere. 504. 1 | 769. 2 | 772. 3 |
 coleris. 358. 3 |
 colit. 73. 5 |
 colimus. 717. 3 |
 colis. 812. 3 |
 colit. 28. 15 | 87. 12 | 450. 8 |
 622. 2 | 822. 2 |
 colla. 46. 6 | 157. 4 | 179. 2 |
 186. 8 | 360. 4 |
 collabi. 489. 7 |
 collapsa. 239. 5 |
 collapsam. 150. 5 | 192. 1 |
 359. 5 |
 collata. 194. 8 | 252. 20 |
 collatis. 396. 5 | 435. 5 |
 collatiua. 259. 11 |
 collatum. 562. 2 |
 collaudat. 451. 15 |
 colle. 249. 1 | 251. 1 |
 collecta. 811. 4 |
 collectæ. 712. 9 |
 collectas. 623. 11 |
 collectio. 644. 1, 8 |
 collectior. 413. 18 |
 collectis. 264. 8 |
 collectas. 603. 14 | 611. 8 |
 collegam. 96. 12 |
 collegerant. 739. 2 |
 collegii. 118. 8 | 202. 17 | 380.
 3 | 397. 1 |
 collegio. 205. 5 | 213. 7 |
 collegium. 212. 8 | 559. 4 |
 colles. 120. 4 | 823. 10 |
 collis. 45. 3 |
 colliculus. 718. 3 |
 collidit. 724. 4 |
 collido. 267. 9 |
 colligari. 6. 10 |
 colligasse. 746. 8 |
 colligatos. 218. 10 |
 colligentem. 86. 10 |
 colligere. 645. 4 |
 colligi. 720. 1 |
 colligit. 656. 1 |
 colligitur. 580. 12 | 608. 13 |
 631. 5 | 643. 7 | 655. 13 |
 616. 4 |
 colligunt. 645. 2 | 659. 7 |
 695. 14 |
 collimatis. 312. 11 |
 collineato. 827. 10 |
 collium. 823. 6 |
 collo. 85. 4 | 228. 5 | 275.
 15 | 276. 3 | 391. 1 | 700. 8 |
 collocaret. 392. 13 | 553. 8 |
 collocat. 799. 9 |
 collocato. 801. 15 |
 collocavit. 42. 8 |
 collocuta. 91. 14 |
 collocuti. 106. 3 | 264. 10 |
 collocutura. 298. 7 |
 colloquentes. 106. 10 |
 colloquiis. 234. 8 |
 colloquio. 145. 18 |
 colloquium. 170. 9 |
 collucens. 712. 7 |
 colluctantem. 69. 1 |
 colluctationibus. 271. 6 |
 * 836. 11 |
 colluminetur. 676. 4 |
 collurcationibus. 525. 8 |
 * collusio. 847. 11 |
 collustrabat. 205. 2 |
 collustrans. 359. 2 |
 collustrantur. 25. 7 |
 collustrat. 742. 14 |
 collustrata. 665. 6 |
 colluvie. 162. 12 |
 colluvione. 459. 3 |
 colo. *verb.* 27. 15 | 175. 9 |
 colo. *ablat.* 755. 5 |
 Coloneum. *Tragediam.* 484.
 11 |
 coloni. 157. 7 | 248. 23 |
 colonia. 444. 11 |
 coloniâ. 444. 12 |
 coloniæ. 353. 19 |
 colonis. 220. 10 |
 colono. 263. 4 |
 colonus. 265. 6 |
 color. 26. 10 | 44. 12 | 45. 11 |
 102. 8 | 347. 2 | 425. 15 |
 436. 12 | 767. 1 | 783. 753 |
 colorat. 727. 3 |
 colorata. 727. 4 |
 coloratos. 614. 2 |
 colore. 44. 16 | 158. 4 | 184.
 10 | 255. 8 | 351. 10 | 385.
 12 | 388. 13 | 500. 17 | 770.
 35 | 829. 5 |

e ij.

- colorem. 27. 2 | 40. 7 | 406.
 11 | 605. 12 | 829. 6 |
 colores. 686. 1 | 829. 5 |
 coloribus. 260. 5 | 671. 9 |
 698. 11 | 712. 5 | 732. 5 |
 770. 16 | 777. 2 |
 coloris. 325. 14 |
 colubrum. 157. 3 |
 colui. 807. 10 |
 coluit. 692. 1 | 794. 7 |
 columbae. 179. 2 |
 columbarum. 45. 6 | 783. 7 |
 columina. 692. 9 |
 columnae. 142. 1 |
 Columnas *Herculis*. 716. 5 |
 columnatio. 811. 7 |
 columnis. 39. 1 | 72. 8 | 80.
 12 |
 Columnis *Herculis*. 714. 5, 8 |
 717. 6 |
 colunt. 390. 8 | 782. 12 |
 coma. 791. 5 |
 comā. 184. 11 | 349. 5 | 763.
 2, 5 |
 comē. 298. 5 |
 comam. 151. 5 | 164. 3 |
 comas. 171. 6 | 346. 2 |
 combuffit. 253. 10 |
 comendi. 407. 5 |
 * comendo. 846. 3 |
 comes. 24. 16 | 27. 15 | 202.
 5 | 211. 7 | 243. 14 | 251. 16 |
 601. 10 |
 comestator. 750. 6 |
 * comestatoribus. 847. 6 |
 comestatoris. 415. 3 |
 comestatum. 58. 14 |
 eomesse. 472. 5 |
 cometæ. 727. 1 |
 cometas. 711. 7 |
 cometes. 727. 14 |
 cominūs. 422. 1 | 151. 12 | 235.
 14 | 249. 13 | 408. 5 | 738.
 10 | 768. 11 | * 836. 4 |
 comico. 797. 9 |
 comicus. 812. 4 |
 comis. *nominat*. 301. 7 | 693.
 2 | 742. 14 |
 comis. *ablat. plur.* 735. 8 |
 commissi nis. 316. 4 |
 commissimus. 386. 7 |
 comitabar. 378. 5 |
 comitabatur. 76. 8 | 78. 13 |
 comitabitur. 81. 15 |
 comitante. 179. 11 |
 comitantur. 31. 16 | 171. 9 |
 comitare. 377. 10 |
 comitari. 302. 3 | 600. 10 |
 comitas. 551. 7 |
 comitata. 45. 1 |
 comitate. 54. 10 |
 comitator. 447. 12 |
 comitatu. 298. 20 | 739. 10 |
 comitatum. 599. 1 |
 comitatur. 27. 8 | 136. 4 |
 338. 10 | 252. 11 | 756. 8 |
 comitatus. 369. 9 | 448. 7 |
 582. 9 |
 comitatus. 362. 15 |
 comitatus. *plur.* 366. 7 |
 comite. 29. 7 | 142. 14 | 230.
 8 | 338. 14 | 430. 14 |
 703. 3, 6 |
 comitem. 27. 10 | 244. 14 |
 252. 15 | 703. 1 | * 839. 1 |
 comiter. 25. 2 | 32. 9 | 34. 8 |
 42. 7 | 51. 16 | 82. 6 | 190.
 13 | 294. 13 | 300. 18 | 334.
 10 | 384. 3 |
 comites. 28. 10 | 215. 16 |
 276. 2 | 347. 4 | 348. 6 |
 742. 14 |
 comiti. 215. 13 | 216. 4 |
 comitiale. 487. 2 |
 comitiali. 477. 2 | 486. 2 |
 comitialis. 485. 9 | 486. 10 |
 comitibus. 6. 1 | 197. 7 | 448.
 10 |
 comitis. 25. 8 | 36. 2 | 244. 8 |
 comitium. 410. 11 |
 comitum. 26. 15 | 124. 9 |
 433. 1 |
 commasculo. 56. 14 |
 commesabant. 254. 2 |
 commesabat. 122. 4 | 216. 11 |
 commesabunt. 750. 2 |
 commesandum. 247. 13 |
 commesant. 674. 5 |
 commesantem. 133. 4 | 176. 7 |
 283. 3 |
 commesantes. 189. 9 |
 commesantium. 26. 14 |
 commesare. 590. 11 |
 commesasse. 201. 2 |
 commesat. 587. 15 |
 commesator. 773. 3 | 507. 17 |
 commesatu. 248. 1 |
 commesatum. 51. 16 | 249.
 10 |
 commineatus. 365. 9 |
 commineatus. 379. 3 |
 commemorant. 769. 14 |
 commemorare. 686. 6 | 777.
 9 |
 commemorat. 446. 18 | 572.
 9 | 769. 10 |
 commemorazione. 551. 12 |
 697. 12 |
 commemoratu. 803. 4 |
 commemoravi. 437. 12 | 488.
 9 | 503. 11 | 684. 12 | 777. 8 |
 801. 1 |
 commemoravit. 804. 6, 11 |
 * 846. 6 |
 commemorem. 418. 1 |
 commemorent. 461. 10 |
 commendabam. 491. 9 |
 commendabilem. 425. 3 |
 commendans. 77. 12 |
 commendarat. 145. 2 |
 commendare. 443. 9 |
 commendatum. 494. 7 |
 commendat. 519. 9 | 805. 1 |
 commendata. 495. 3 |
 commendatio. 547. 5 |
 commendatione. 246. 11 |
 commendationem. 807. 2 |
 813. 6 |
 commendationis. 807. 6 |
 commendatiorem. 333. 8 |
 334. 11 |
 commendatitius. 206. 2 |
 commendato. 315. 1 |
 commendatus. 549. 12 |
 commendet. 412. 3 | 420. 8 |
 commenda. 527. 10 |
 commentam. 821. 8 |
 commentator. 522. 7 |
 commentatus. 795. 1 |
 commentavit. 538. 7 |
 commen. 1. 81. 1 |
 commentatur. 691. 2 |
 commeniti. 506. 10 |
 commenitiis. 337. 14 |
 commeniturus. 206. 3 |
 commento. 267. 13 | 342. 5 |
 commentum. 155. 8 | 187. 20 |
 268. 4 | 284. 7 | 461. 13 |
 500. 5 | 530. 8 |
 commensus. 816. 17 |
 commigrasset. 537. 10 |
 commigravit. 554. 9 |
 commilitio. 804. 6 |
 commilitonem. 113. 8 | 309.
 1 |
 commilitones. 209. 17 | 310.
 16 | 311. 4, 13 |
 commilitoni. 123. 9 |
 commilitonibus. 312. 11 |
 commilitonis. 106. 7 |
 commilitenum. 127. 7 | 134.
 11 | 208. 10, 14 |
 comminabatur. 223. 13 | 309.
 14 |
 comminans. 187. 14 |
 comminantem. 86. 6 |
 comminantes, *agenses*. 216.
 9 |
 comminantis. 349. 10 |
 comminari. 304. 6 | 321. 3 |
 comminata. 185. 18 |
 comminata. 321. 15 |
 comminaret. 197. 9 |
 comminatio. 287. 6 |
 comminatur. 146. 8 | 283. 5 |
 comminatus. 285. 4 | 323. 10
 557. 13 |
 commincentur. 675. 6 |
 comminiscaris. 68. 5 |
 comminiscimur. 117. 19 |
 comminiscimus. 116. 12 |
 comminiscitur. 223. 16 | 338.
 10 |
 comminiscuntur. 56. 9 | 274.
 1 |
 comminuerint. 824. 16 |
 comminiscunt. 123. 4 |
 commiserat. 253. 6 |

committē: 218. 16 |
 commiseris. 188. 20 |
 commiserit. 73. 10 |
 commiserō. 85. 10 |
 commissum. 114. 2 |
 committit. 78. 9 |
 commissa. 108. 5 |
 commissio. 285. 12 |
 commissuros. 713. 13 |
 committam. 85. 2 |
 committerebam. 491. 10 |
 committere. 120. 1 | 258. 3 |
 394. 6 |
 committit. 384. 19 |
 committit. 134. 6 |
 committit. 12. 7 | 216. 19 |
 commixta. 680. 2 |
 commixtio. 460. 16 |
 commixtis. 182. 10 |
 commoda. 606. 17 | 608. 8 |
 624. 2 | 628. 3 |
 commoda. 107. 8 |
 commodabam. 227. 6 |
 commodabimus. 33. 2 |
 commodare. 82. 11 | 334. 15 |
 commodasti. 780. 5 |
 commodatos. 587. 11 |
 commodavit. 786. 3 |
 commode. 33. 6 | 218. 7 | 802. 17 |
 commodis. 626. 11 |
 commodis. 77. 1 | 595. 10 |
 611. 17 | 626. 2 |
 commodissimē. 644. 2 |
 commoditates. 745. 7 |
 commoditatis. 605. 2 |
 commodo. 10. 5 | 609. 15 |
 779. 15 |
 commodum. 19. 5 | 49. 2 |
 87. 12 | 144. 2 | 148. 9 |
 209. 14 | 242. 2 | 483. 19 |
 544. 8 | 562. 5 | 589. 7 |
 597. 16 |
 commodum. *adverb.* 11. 2 |
 21. 15 | 30. 8 | 46. 14 | 49. 10 | 60. 5 | 70. 1 | 109. 2 |
 123. 3 | 127. 14 | 167. 2 |
 184. 7 | 208. 7 | 307. 8 |
 327. 13 | 344. 4 | 348. 16 |
 555. 3 | 385. 19 | 767. 6 |
 761. 5 | 792. 9 | 800. 4 |
 * 835. 3 | 839. 9 |
 commodus. 48. 4 |
 commonebant. 199. 6 |
 commonefactum. 252. 15 |
 393. 6 |
 commonefactus. 309. 16 |
 375. 7 |
 commonet. 151. 10 | 285. 4 |
 392. 2 |
 commonito. 334. 3 |
 commonita. 294. 10 |
 commonitarent. 369. 11 |
 commonitrat. 270. 1 |
 commonitrato. 357. 4 |
 commorata. 284. 15 |

commorati. 275. 16 |
 commoratus. 209. 11 | 252. 16 | 389. 10 | 391. 4 |
 *commorantibus. 342. 14 |
 commorificat. 221. 8 |
 commora. 249. 15 | 296. 18 |
 320. 13 | 362. 6 |
 commora. 303. 8 |
 commorare. 223. 6 |
 commori. 212. 14 | 332. 4 |
 commortor. 65. 13 |
 commorosi. 77. 19 |
 commotum. 724. 5 |
 commotus. 54. 12 | 77. 9 |
 163. 1 | 267. 10 | 293. 5 |
 295. 7 | 9 | 320. 8 | 333. 3 |
 339. 9 | 375. 2 |
 commoveantur. 404. 16 |
 commovebat. 227. 7 |
 commovebat. 198. 16 | 255. 12 | 293. 2 |
 commovendam. 309. 8 |
 commovens. 749. 12 |
 commovens. 125. 5 | 318. 3 |
 592. 2 |
 commoveor. 175. 7 | 198. 12 |
 commovetam. 279. 2 |
 commovec. 322. 13 | 325. 15 |
 commoveretur. 510. 18 |
 commoveri. 87. 1 | 349. 7 |
 commovet. 352. 12 | 181. 18 |
 289. 6 |
 commoveret. 741. 12 |
 commulcat. 262. 2 |
 commulcens. 295. 11 |
 commune. 78. 3 | 269. 1 | 408. 12 | 507. 7 | 536. 6 | 10 |
 496. 3 | 684. 13 | 779. 16 |
 communem. 225. 4 | 329. 3 |
 642. 10 | 684. 4 |
 communes. 518. 9 | 588. 5 |
 communi. 96. 17 | 133. 11 |
 208. 10 | 234. 3 | 263. 8 |
 299. 13 | 411. 6 | 448. 12 |
 492. 1 | 607. 16 | 623. 12 |
 614. 13 | 625. 8 | * 840. 1 |
 communia. 624. 17 | 814. 2 |
 communibus. 15. 14 | 466. 11 | 519. 9 | 624. 16 |
 712. 8 |
 communicare. 673. 11 |
 communicat. 319. 11 |
 communicatio. 602. 12 |
 communicatu. 670. 15 |
 communio. 672. 4 | 688. 2 |
 communionē. 448. 3 |
 communionem. 545. 3 | 765. 4 |
 4 |
 communionis. 390. 19 |
 communis. 28. 10 | 112. 8 |
 331. 8 | 621. 15 | 626. 11 |
 642. 12, 15 | 655. 11 | 747. 9 | 751. 3 |
 communiter. 404. 6 | 643. 10 |
 communium. 625. 4 |

commutari. 324. 4 |
 commutatione. 279. 1 |
 commutato. 658. 5 |
 commutatum. 551. 6 |
 commedia. 766. 4 |
 comediam. 799. 4 |
 comediam. 799. 2 |
 comediam. 797. 11 |
 comediam. 800. 13 |
 comedias. 455. 4 | 140. 8 |
 comedus. 811. 9 |
 compacta. 505. 9 | 521. 6 |
 compactam. 824. 10 |
 compage. 634. 10 | 746. 9 |
 compago. 708. 12 |
 compara. 57. 12 | 284. 8 |
 comparabat. 117. 1 | 265. 13 |
 comparandum. 209. 12 | 526. 6 |
 comparant. 67. 7 | 151. 13 |
 246. 10 | 699. 9 |
 comparantur. 740. 9 |
 comparare. 324. 13 | 326. 12 |
 comparati. 393. 11 |
 comparasse. 503. 16 |
 comparasti. 33. 8 |
 comparat. 290. 9 | 299. 12 |
 301. 6 | 319. 13 |
 comparata. 279. 11 |
 comparatio. 326. 4 |
 comparatione. 206. 20 |
 comparatis. 774. 15 |
 comparatum. 588. 13 | 779. 10 |
 comparaturus. 215. 17 | 335. 15 |
 comparaverat. 277. 5 | 328. 12 |
 comparaverit. 315. 13 |
 compareant. 678. 9 |
 comparem. 134. 17 |
 comparent. 2. *long.* 433. 12 |
 comparete. 322. 20 | 312. 4 |
 331. 10 | 555. 5 |
 compareret. 21. 6 | 206. 9 |
 comparet. 2. *long.* 423. 13 |
 800. 2 |
 compato. 146. 18 | 389. 13 |
 396. 4 |
 compaueant. 248. 22 |
 compauit. 275. 19 |
 compaucus. 101. 8 |
 *compavit. 813. 8 |
 compedibus. 699. 5 |
 compegat. 772. 5 |
 compellant. 108. 6 |
 compellantes. 276. 3 |
 compellar. 498. 1 |
 compellat. 236. 6 | 306. 8 |
 330. 14 |
 compellatum. 296. 12 |
 compellebat. 223. 10 |
 compelleret. 801. 11 |
 compelli. 188. 8 | 208. 16 |
 compellis. 92. 11 |
 compellit. 85. 13 | 159. 1 |
 compellitur. 12. 3 | 56. 14 |
 491. 7 |

- compellunt. 79. 12 | 196. 16 |
 256. 9 |
 compelluntur. 656. 5 | 7 |
 compendii. *lucr.* 10. 7 |
 compendio. 126. 14 | 128. 9 |
 214. 12 | 741. 4 |
 compendiosa. 186. 11 |
 compendiosum. 201. 13 |
 compendium. 297. 10 | 393. 11 |
 compendat. 486. 4 |
 compereunt. 305. 5 |
 comperebat. 549. 13 |
 comperi. 108. 2 | 322. 17 |
 comperimus. 157. 2 | 686. 3 |
 comperio. 392. 6 | 792. 10 |
 comperit. 55. 8 | 411. 14 |
 465. 2 | 804. 4 |
 comperisse. 493. 11 | 499. 15 |
 comperisset. 47. 7 | 166. 5 |
 457. 9 | 510. 18 |
 comperisti. 187. 4 | 530. 2 |
 comperit. 188. 8 | 667. 1 |
 comperitur. 777. 4 |
 comperita. 9. 6 | 621. 7 |
 comperit. 440. 3 |
 comperit. 317. 1 | 418. 15 |
 324. 5 |
 comperitam. 281. 12 | 553. 17 |
 comperito. 10. 3 | 270. 5 | 312. 6 |
 comperitum. 257. 4 | 323. 16 |
 506. 14 | 535. 11 |
 comperiscat. 692. 12 |
 comperiscere. 322. 3 |
 comperiens. 464. 8 | 744. 10 |
 competentes. 798. 3 |
 competentia. 669. 3 |
 competentissimè. 510. 8 |
 competere. 410. 12 | 416. 17 |
 competit. 127. 4 | 453. 15 |
 compilabat. 123. 2 |
 compilare. 552. 1 |
 compilassent. 269. 4 |
 compingunt. 277. 1 |
 complacita. 619. 15 |
 complacitam. 136. 13 |
 complacitus. 425. 1 |
 complacuit. 148. 16 |
 complanatorum. 409. 5 |
 complanatum. 827. 12 |
 compleat. 628. 1 |
 compleatur. 242. 1 |
 complectatur. 737. 9 |
 complectentur. 628. 7 |
 * complecti. 842. 8 |
 complectitur. 81. 10 | 662. 2 |
 complendum. 737. 5 |
 complēssent. 522. 17 |
 complent. 767. 8 |
 complentes. 519. 12 |
 complenur. 584. 12 |
 complere. 581. 9 |
 complera. 71. 6 | 379. 10 |
 completam. 159. 4 | 187. 6 |
 270. 2 |
 completi. 706. 2 |
 completis. 299. 8 | 316. 4 |
 completo. 193. 14 | 582. 1 |
 completum. 355. 2 |
 complitur. 182. 7 |
 compleveram. 332. 2 |
 compleverat. 392. 1 |
 complevit. 72. 7 |
 complex. 154. 7 |
 * complexatum. 842. 17 |
 complexi. 707. 11 |
 complexione. 709. 4 |
 complexa. 307. 1 | 420. 3 |
 709. 13 |
 complexum. 414. 15 |
 complexus. 146. 3 | 164. 1 |
 195. 2 | 327. 14 | 391. 1 |
 * 834. 5 |
 complexus. 153. 10 |
 * complexus. *plur.* 835. 20 |
 840. 13 |
 complicato. 15. 18 |
 complicatum. 149. 15 |
 complicatus. 70. 4 | 310. 10 |
 145. 3 |
 complicitus. 27. 4 |
 complodens. 307. 14 |
 complura. 329. 4 | 330. 1 |
 complures. 263. 14 | 278. 12 |
 compluribus. 322. 14 | 499. 4 |
 * 840. 19 |
 complurium. 277. 8 |
 componi. 740. 8 |
 componit. 173. 12 |
 compono. 494. 14 |
 compos. 529. 5 | 665. 8 |
 composita. 632. 3 | 737. 3 |
 compositam. 625. 15 |
 compositarum. 627. 1 |
 compositi. 419. 8 | 587. 6 |
 composito. 400. 11 |
 compositu. 818. 14 |
 compositum. 415. 4 | 500. 5 |
 compositus. 577. 16 |
 composuerat. 314. 10 |
 compotem. 529. 5 |
 compotiret. 385. 13 |
 compotivir. 830. 2 |
 compotiores. 67. 16 |
 comprecatus. 102. 11 |
 comprehendam. 684. 10 |
 726. 14 |
 comprehendant. 634. 6 |
 comprehendens. 631. 11 | 635. 4 |
 comprehendentes. 688. 2 |
 comprehendere. 636. 2 |
 comprehendit. 669. 10 |
 comprehendit. 582. 7 | 588. 6 |
 737. 3 |
 comprehenditur. 574. 3 |
 comprehendit. 37. 2 |
 comprehendunt. 718. 6 |
 comprehensa. 597. 12 | 645. 11 | 707. 8 |
 comprehensam. 708. 5 |
 comprehensio. 317. 3 |
 comprehensus. 509. 2 |
 compressi. 485. 11 |
 compressione. 80. 9 |
 compressis. 376. 7 |
 compressit. 343. 5 |
 compressos. 295. 5 |
 comprimendam. 122. 11 |
 comprimens. 358. 6 |
 comprimere. 250. 13 | 321. 15 |
 compimunt. 271. 5 |
 comprobantur. 814. 2 |
 comprobata. 637. 14. 15 |
 comprobata. 637. 16 |
 comprobatur. 660. 4 |
 comprobatus. 109. 9 | 504. 7 |
 comprobavi. 817. 1 |
 comprobavit. 133. 14 |
 comprobentur. 325. 8 |
 comprum. 667. 4 |
 compulsam. 517. 3 |
 * compulsat. 838. 1 |
 compulsa. 236. 13 |
 computa. 244. 12 |
 computabant. 255. 2 |
 computantem. 146. 13 |
 computarat. 553. 7 |
 computare. 806. 9 |
 computari. 542. 8 |
 computationis. 542. 12 | 585. 11 |
 computet. 542. 1 |
 conantem. 47. 6 | 115. 2 |
 conari. 785. 6 | 822. 7 |
 conatibus. 66. 17 | 94. 9 | 115. 10 | 151. 15 | 229. 16 | 695. 3 |
 conatu. 197. 12 | 792. 2 |
 conatum. 563. 5 |
 conatus. 297. 8 |
 conatus. 193. 2 | 560. 1 | 822. 4 |
 conatus. *plur.* 223. 14 |
 concavas. 729. 11 |
 concavi. 571. 3 |
 concedam. 51. 3 | 421. 13 |
 493. 15 |
 concedamus. 151. 1 |
 concedas. 242. 8 |
 concedat. 638. 1 |
 concedebant. 212. 16 |
 concedendum. 759. 12 |
 concedere. 35. 1 |
 concederes. 42. 7 |
 concederet. 829. 12 |
 concederetur. 318. 13 |
 concedi. 484. 2 |
 concedit. 144. 10 | 573. 1 |
 conceditur. 395. 8 | 643. 8 |
 645. 2 |
 concedo. 83. 10 | 96. 1 | 528. 11 |
 conceduntur. 645. 11 |
 concensionis. 743. 7 |
 concenit. 732. 16 | 808. 14 |
 concensum. 762. 2 |

INDEX VOCABULORUM.

concentus. 772. 2 | 743. 2 |
 concentus. plur. 367. 13 |
 conceperit. 188. 15 |
 concepta. 627. 3 |
 conceptaculo. 187. 14 |
 conceptaculum. 224. 6 |
 concepti. 186. 11 |
 conceptu. 166. 6 |
 concertant. 768. 2 |
 concessa. 644. 4. 5. 13 |
 742. 8 |
 concessam. 643. 18 |
 concesseram. 96. 12 |
 concesserant. 14. 10 |
 concesserat. 657. 5. 13 |
 concesseris. 241. 19 |
 concesserit. 646. 6 |
 concessi. nom. plur. 798. 5 |
 concessimus. 444. 10 |
 concessione. 269. 7 |
 concessis. 644. 3. 7 | 646. 2 |
 656. 4 | 657. 13 |
 concessit. 146. 11 | 181. 4 |
 341. 1 | 514. 7 | 801. 7 |
 concessio. 404. 9 |
 concessu. 193. 1 |
 concessum. 169. 13 | 443. 9 |
 447. 11 | 644. 11 | 660. 3 |
 concessurum. 408. 1 |
 concessus. 111. 7 | 611. 6 |
 conchis. 136. 1 |
 conchulam. 462. 4 |
 concidi. *infr.* 2. *ad.* 227. 2 |
 concidisse. 2. *br.* 479. 6 |
 concidit. 2. *br.* 305. 21 |
 concier. 721. 3 |
 conciliare. 31. 14 | 420. 8 |
 113. 18 |
 conciliari. 297. 4 | 615. 16 |
 conciliat. 618. 7 | 671. 16 |
 conciliator. 548. 7 |
 conciliatus. 518. 9 |
 conciliaverat. 206. 3 |
 conciliauit. 29. 10 | 30. 12 |
 concilio. 813. 13 |
 concinente. 348. 2 |
 concinentium. 743. 5 |
 concinnabat. 329. 2 |
 concinnam. 436. 1 |
 concinnas. 51. 4 |
 concinasse. 84. 4 |
 concinnat. 216. 8 | 224. 17 |
 concinnat. 195. 8 |
 concinnatitiam. 47. 2 |
 concinnatum. 228. 12 |
 concinnavit. 243. 16 |
 concinnum. 159. 4 |
 concinnum. 329. 1 |
 concionem. 193. 12 | 380. 9 |
 concipere. 169. 7 |
 concipientem. 735. 9 |
 concipiet. 627. 10 |
 concipitur. 574. 2 | 580. 9. 2 |
 715. 9 | 726. 6 |
 concisa. 212. 10 |
 concisum. 42. 15 |

concisurum. 309. 15 |
 concisus. 84. 11 |
 concitaret. 121. 15 |
 concitato. 143. 1 |
 concitatum. 227. 19 |
 conciti. 305. 2 |
 concito. *ablat.* 4. 15 | 108. 12 |
 121. 9 | 124. 6 | 125. 6 |
 172. 14 | 310. 4 | 824. 1 |
 concitos. 98. 15 |
 concitus. 784. 4 |
 concivere. 311. 14 |
 conclamare. 62. 9 | 104. 10 |
 conclamantis. 98. 1 |
 conclamatis. 615. 11 |
 * conclamatum. 838. 6 |
 conclamatus. 11. 9 | 61. 9 |
 conclamaverint. 321. 18 |
 conclave. 57. 6 |
 concludere. 644. 11 | 660. 2 |
 662. 11 |
 concludi. 582. 2 | 661. 1 |
 concluditur. 643. 3. 6 |
 conclusa. 815. 12 |
 conclusam. 191. 11 |
 concluserit. 742. 12 |
 conclusio. 644. 2. 9 | 657. 6 |
 conclusio. 645. 5. 6. 15 |
 646. 3 |
 conclusionem. 642. 15 | 647. 3 | 656. 8. 13 |
 conclusiones. 643. 4 | 646. 9 | 656. 14 | 657. 8. 17 |
 658. 1 |
 conclusionis. 645. 18 | 656. 2 |
 conclusionibus. 657. 14 |
 conclusionem. 632. 1 | 642. 1 |
 643. 2 |
 conclusis. 54. 16 |
 conclusum. 219. 8 |
 conclusus. 100. 6 |
 concolores. 156. 16 |
 concordantes. 592. 1 |
 concordat. 711. 13 |
 concordem. 599. 9 |
 concordia. 721. 5 | 818. 12 |
 concordia. 546. 13 | 623. 2 |
 concordiam. 548. 7 | 608. 8 |
 concordiam. 733. 6. 8 | 734. 1 |
 744. 9 |
 concorditer. 296. 1 |
 concorderet. 518. 13 |
 concrementa. 485. 6 |
 concreta. 485. 4 | 681. 12 |
 concretæ. 719. 15 |
 concretas. 189. 2 | 680. 9 |
 concretum. 719. 9 |
 concubia. 59. 6 |
 concubinas. 220. 18 |
 concubita. 242. 12 |
 * concubitum. 840. 15 |
 * concubitus. 844. 6 |
 concubitus. plur. 157. 16 |
 288. 11 |

concupierat. 561. 8 | 815. 4 |
 concupiscendam. 126. 11 |
 concupiscendum. 595. 14 |
 concupisceret. 262. 7 |
 concupisse. 545. 11 |
 concupissem. 548. 3 |
 concurrentium. 730. 14 |
 concurrimus. 237. 7 |
 concurret. 302. 8 |
 edacurrunt. 681. 8 |
 concursa. 249. 7 |
 concutiant. 729. 12 |
 conde. 31. 10 |
 condecet. 181. 15 |
 condemnandi. 563. 2 |
 condemnarent. 465. 5 |
 condemnatus. 815. 9 |
 condemnat. 492. 4 |
 condenfis. 186. 13 |
 condi. 206. 7 |
 condici. 290. 8 |
 condicto. 539. 5 | * 843. 11 |
 conditum. 799. 14 |
 condidit. 818. 16 |
 condidisse. 8. 4 |
 condidit. 523. 7 |
 * condicens. 833. 6 |
 condignam. 225. 5 |
 condignas. 218. 19 |
 condignè. 391. 2 |
 condignam. 328. 8 |
 condiscere. 796. 2 |
 condisceret. 188. 9 |
 condiscipulum. 284. 13 |
 condiscipuli. 34. 5 |
 condiscipulum. 304. 9 |
 condiscipulus. 32. 8 |
 condita. 2. *long.* 329. 3 |
 condita. 2. *br.* 808. 9 |
 conditæ. 3. 4 | 68. 1 |
 conditam. 423. 3 |
 conditas. 699. 14 |
 conditi. 397. 2 | 491. 4 |
 conditio. 715. 6 | 816. 1 |
 815. 9 |
 conditionalis. 632. 2 |
 conditio. 545. 18 | 547. 1 |
 588. 16 | 640. 2 | 705. 15 |
 814. 14 | 815. 7 |
 conditorem. 514. 3 | 520. 8 |
 632. 4 | 789. 2 | 815. 11 |
 conditoni. 618. 7 |
 conditionibus. 612. 9 |
 conditis. 32. 3 | 64. 2 | 106. 13 | 324. 3 |
 condito. 770. 4 |
 conditor. 795. 8 |
 conditorem. 197. 3 |
 conditoris. 417. 10 |
 conditorum. 733. 2 |
 conditos. 325. 7 |
 conditrix. 414. 1 |
 conditum. 131. 11 | 246. 18 |
 270. 19 | 366. 7 | 390. 19 |
 497. 6 | 494. 11 | 506. 19 |

- conditū. 444. II |
conditus. 743. 10 |
condonasset. 162. 9 |
condonavit. 829. 7 |
condono. 144. 3 |
conducere. 647. 4 | 650. I |
705. 6 |
conducibilem. 215. I |
conducit. 647. 9 | 648. 3 |
649. 3, 10 | 650. 5, II |
651. II | 652. 1, 9, 15 | 653. 3, 12, 17 | 654. 1, 6, 11 |
conducta. 628. 7 |
conductis. 251. 6 | 381. 18 |
conductor. 122. 3 |
* confarecturus. 843. 10 |
confeceramus. 275. 8 |
confecerant. 264. 13 |
confecerat. 76. 7 |
confeceris. 49. 12 |
confecissent. 104. 18 |
confecta. 627. I | 823. 3 | * 842. 8 |
confecta. 105. 2 | 189. 3 | 212. 10 | 314. II |
confectis. 38. 16 | 353. 18 |
confecto. 196. 4 | 253. 3 | 301. 6 | 336. 6 | 339. 16 |
confectum. 298. 9 | 379. 9 |
confectus. 477. 2 |
conferam. I. I | 170. 6 |
conferas. 151. 17 | 240. 17 |
conferat. 51. I | 146. 10 | 207. 2 | 312. 7 |
conferebat. 208. 10 |
confertens. 188. 2 | 573. 4 |
715. 10 |
confertentes. 155. 6 |
conferte. 209. 2 | 550. 17 |
551. 13 |
confertet. 217. 12 |
confert. 523. 3 |
conferta. 144. 8 | 248. 6 |
confertæ. 121. 7 | 248. 20 |
323. 6 |
confertam. 305. 6 |
conferto. 154. 7 | 264. 3 |
278. 14 |
confertos. 809. 12 |
confertunt. 96. 7 | 127. 5 |
269. 16 | 326. 3 |
confertuntur. 54. 6 |
confessam. 534. 4 |
confessio. 437. 5 |
confessione. 489. I | 545. 4 |
confessionem. 518. 10 | 531. 8, II |
confessum. 206. 16 |
confessus. 475. 3 |
confessim. 33. 9 | 59. 3 | 119. 4 | 124. 4 | 134. 2 | 138. 6 |
150. 8 | 163. 16 | 165. 18 |
166. 1 | 184. 11 | 185. 17 |
291. 11 | 212. 8 | 218. 8 |
270. 7 | 307. 4 | 319. 3 |
327. 9 | 343. 8 | 356. 3 |
375. 8 | 381. 9 | 485. 11 |
488. 7 | 517. 11 | 559. 11 |
820. 4. 12 | * 840. 19 |
conficit. 121. 3 | 342. 7 | 742. 15 |
conficitur. 575. 5 |
conficiunt. 714. 13 |
conficta. 404. 6 | 537. 15 |
confictis. 282. 8 |
conficto. 261. 9 |
confidat. 618. 5 |
confidebam. 537. 16 |
confidendum. 490. 15 |
confidentem. 617. 20 |
confidenter. 541. 5 | 597. 11 |
confidentia. 568. 3 |
confidentia. 600. 3 |
confidentissimo. 515. 3 |
confidentius. 403. 14 |
confidere. 520. 5 |
confiditis. 481. 2 |
confinem. 484. 12 |
confingere. 156. 10 | 680. 7 |
confingi. 451. 2 |
confingit. 148. 8 |
* confinia. 836. 11 |
confinibus. 677. 9 |
confinio. 112. 10 | 443. 2 |
confinium. 117. 17 | 218. 13 |
160. 1 | 387. 18 |
confinxere. 473. 12 |
confinxerunt. 553. 11 | * 845. 4 |
confinxisse. 440. 5 |
confinxisses. 456. 6 |
confirmat. 235. 5 | 637. 10, 16 |
confirmata. 813. 15 |
confirmatio. 617. 11 |
confirmatos. 480. 17 |
confirmatum. 290. 6 |
confirmatur. 474. 1 |
confisum. 304. 5 |
confissus. 400. 5 |
confitearis. 453. 12 |
confiteatur. 75. 11 |
confitebatur. 37. 3 |
confitebor. 493. 12 |
confiteor. 83. 15 | 479. 7 |
521. 5 |
confiteri. 513. 10 | 634. 11 |
confiteris. 490. 3 |
confixillis. 116. 6 |
confixum. 743. 8 |
conflagrat. 748. 7 |
confusa. 612. 11 | 733. 10 |
733. 6 |
confusam. 550. 4 |
confatur. 713. 1 |
confaverit. 510. 17 |
confavit. 268. 5 | 522. 2 |
conflictationibus. 477. 3 |
conflictu. 711. 15 |
confingunt. 735. 6 |
conflictuabat. 361. 4 |
conflicuebant. 119. 10 | 132. 13 |
336. 7 |
conficiunt. 238. 1 | 387. 10 |
confloxit. 327. 12 |
confordissim. 231. 1 |
conformandis. 674. 12 |
conformat. 54. 16 | 572. 12 |
conformatus. 237. 12 |
conformetur. 754. 9 |
confoveret. 239. 6 |
confudis. 732. 18 |
* confugit. 845. 9 |
confundit. 712. 5 |
confunditur. 628. 15 |
confusa. 173. 11 | 291. 12 |
733. 4 |
confusi. 236. 6 |
confusio. 625. 1 |
confusione. 732. 6 |
confusus. 182. 10 | 734. 9 |
confusus. 54. 7 | 303. 14 |
310. 14 |
confutabat. 360. 12 |
confutari. 276. 13 |
confutatum. 509. 10 |
confutatus. 272. 2 |
congemebat. 138. 6 |
congeminitis. 580. 1 |
* congerit. 844. 5 |
congerit. 175. 4 | 183. 1 |
* conglomaneccenti. 834. 7 |
congerunt. 123. 15 | 262. 14 |
319. 9 |
congesta. 143. 6 |
congestæ. 125. 3 |
congestam. 372. 14 |
congestas. 199. 18 |
congestum. 462. 1 |
congestum. 185. 8 |
congestus. 250. 5 | 407. 4 |
conglobantur. 721. 2 |
conglobata. 681. 13 |
conglobato. 130. 1 |
conglobatos. 46. 7 |
conglutinator. 285. 11 |
congrede. 42. 3 |
congrederetur. 151. 12 |
congregabat. 131. 16 |
congregati. 731. 15 |
congregem. 220. 15 |
congressu. 14. 9 | 545. 11 |
congruant. 485. 1 |
congruas. 194. 11 |
congruat. 640. 12 |
congruebant. 348. 17 |
congruebat. 759. 6 |
congruens. 138. 7 | 229. 16 |
484. 14 | 602. 14 | * 845. 18 |
congruentem. 33. 1 | 377. 9 |
393. 3 | 599. 11 | 818. 14 |
congruentes. 59. 1 | 628. 12 |
798. 4 |
congruentia. 37. 11 | 169. 2 |
694. 1 |
congruentiam. 175. 8 | 383. 11 |
425. 10 |
congruentibus

congruentibus. 324. 2 | 438.
 1 | 617. 4 | 625. 7 |
 congruentissimā. 519. 13 |
 congruere. 571. 9 | 598. 13 |
 613. 3 | 705. 7 |
 congruerint. 810. 2 |
 congruerit. 671. 12 |
 congruisset. 511. 11 |
 congruit. 73. 8 | 202. 18 | 540.
 8 | 591. 7 | 599. 17 |
 congruo. 205. 12 |
 congruant. 550. 18 | 595. 10 |
 618. 9 | 626. 14 | 684. 3 |
 congruus. 610. 4 |
 * conjectari. 845. 19 |
 conjectare. 668. 2 |
 conjectare. 558. 8 |
 conjectaverit. 666. 6 |
 conjectaverunt. 545. 15 |
 conjectem. 457. 2 |
 conjecto. *conicio*. 164. 8 |
 conjecturam. 323. 3 | 412. 7 |
 conjicerem. 31. 2 |
 conjici. 324. 3 |
 conjuga. 176. 5 |
 conjugabo. 166. 1 |
 conjugale. 148. 5 |
 conjugales. 146. 5 | 167. 9 |
 conjugalis. 214. 12 |
 conjugatio. 642. 9 | 650. 18 |
 651. 2 |
 conjugatione. 643. 13, 18 |
 648. 2 | 652. 6 | 813. 3 |
 conjugationem. 649. 16 |
 654. 18 |
 conjugationes. 646. 10 | 647.
 1 | 660. 7 | 661. 4, 8 |
 662. 7 |
 conjugationibus. 646. 8 |
 662. 9 |
 conjugationis. 650. 2 |
 conjugationum. 655. 5 |
 conjuge. 294. 1 | 296. 1 |
 conjugem. 163. 5 | 166. 7 |
 246. 2 | 253. 7 | 281. 15 |
 conjugem, *ejusdem jugi*. 208.
 3 |
 conjuges. *adje*. 712. 17 |
 conjugi. 137. 14 |
 conjugii. 546. 14 | 547. 14 |
 conjugis. 162. 12 | 243. 14 |
 284. 17 | 514. 13 | * 847.
 9 |
 conjuncti. 274. 4 | 623. 2 |
 conjunctio. 625. 5 | 634. 7 |
 conjunctionem. 622. 14 |
 687. 12 |
 conjunctionis. 512. 15 |
 conjuncto. 417. 7 |
 conjunctum. 385. 16 |
 conjungendas. 625. 10 |
 conjungere. 520. 4 |
 conjungeremur. 521. 2 | 539.
 6 |
 conjungit. 605. 5 |
 conjungitur. 577. 10 | 599. 17 |

Apul

660. 7 | 712. 1 |
 conjuratione. 629. 9 |
 conjurationem. 563. 6 |
 conjux. 240. 13 |
 conluiscit. 485. 10 |
 conlustrato. 430. 6 |
 connexa. 392. 8 | 471. 15 |
 577. 8 |
 connexas. 600. 11 |
 connexi. 344. 15 |
 connexio. 642. 10 |
 connexis. 70. 5 |
 connexu. 671. 4 |
 connexum. 185. 4 |
 connitar. 360. 1 | 803. 6 |
 connivens. 334. 17 |
 connivensibus. 349. 10 |
 conniveo. 19. 5 |
 conniveram. 359. 12 |
 conniverat. 127. 14 | 241. 5 |
 connubia. 296. 11 |
 connubiis. 626. 7 |
 connubio. 146. 17 | 274. 7 |
 connubiorum. 625. 5 |
 conquassato. 182. 8 |
 conquassatus. 477. 4 |
 conquerens. 130. 12 |
 conqueror. 208. 2 | 534. 7 |
 conquessa. 230. 18 |
 conquiescere. 250. 14 |
 conquiescunt. 124. 13 |
 conquieverint. 185. 1 |
 conquievit. 141. 3 | 155. 5 |
 250. 6 |
 conquerere. 117. 12 | 470. 8 |
 conquiro. 55. 5 |
 conquista. 463. 18 | 794. 1 |
 contoget. 677. 4 |
 consalutato. 265. 12 |
 consarcinatis. 209. 15 |
 consaviat. 192. 16 |
 consaviatus. 49. 7 |
 conscenderit. 159. 7 |
 conscendimus. 115. 11 |
 conscendisset. 114. 6 |
 conscendit. 87. 10 |
 conscensā. 391. 7 |
 conscensus. 160. 3 |
 conscia. 459. 6 |
 conscientia. 216. 17 | 482. 8 |
 conscientia. 74. 8 | 217. 13 |
 289. 4 | 320. 12 | 323. 6 |
 617. 20 | * 843. 3 |
 conscientiae. 214. 5 | 244. 15 |
 294. 10 | 340. 14 | 691. 9 |
 738. 12 |
 conscientiam. 75. 8 | 230. 1 |
 324. 12 |
 conscii. 404. 16 | 405. 1 |
 conscit. 473. 14 |
 conscio. 165. 11 | 243. 2 |
 conscios. 481. 15 |
 consciscere. 343. 15 |
 conscium. 340. 4 | 495. 9 |
 conscius. 25. 2 | 15 | 27. 13 |
 conscribere. 464. 12 |

conscribere. 464. 3 | 794. 16 |
 802. 18 |
 conscribo. 470. 4 |
 conscriptit. 488. 5 |
 conscripta. 465. 11 | 536. 9 |
 conscripti. 194. 1 |
 conscripto. 802. 13 | 806. 12 |
 consecras. 563. 20 |
 consecrata. 507. 9 |
 consecratis. 277. 3 |
 consecratum. 567. 2 | 737. 12 |
 consecratus. 496. 12 | 758. 3 |
 consecram. 42. 15 |
 consecraret. 809. 2 |
 consecras. 236. 1 |
 consecratur. 251. 16 |
 consecror. 13. 10 |
 confederitis. 251. 6 |
 confedit. 825. 4 |
 confescebant. 145. 4 |
 consensu. 129. 4 | 206. 1 |
 328. 6 | 478. 2 | 609. 14 |
 consensum. 520. 2 |
 consensus. 733. 7 |
 consensiebant. 514. 16 |
 consentiente. 182. 5 |
 consensio. 61. 9 | 158. 11 |
 consensire. 207. 14 | 642. 12 |
 consensit. 242. 11 | 341. 15 |
 596. 7 |
 consensuunt. 96. 7 | 741. 13 |
 conscriptam. 72. 6 | 85. 11 | 265.
 3 | 344. 7 | 381. 18 | 564. 6 |
 conscriptus. 48. 15 | 703. 7 |
 consequantur. 626. 13 |
 consequens. 645. 8 |
 consequenter. 289. 9 | 315. 6 |
 355. 8 | 374. 15 |
 consequentia. 366. 6 |
 consequentis. 755. 6 |
 consequi. 130. 10 |
 consequia. 162. 15 |
 consequiis. 335. 18 |
 consequimur. 245. 5 |
 consequuta. 84. 13 | 629. 4 |
 consequuturum. 622. 6 |
 consequutus. 48. 13 | 67. 8 |
 796. 12 |
 conservare. 266. 5 |
 conservam. 253. 7 |
 conservandae. 774. 5 |
 conservare. 284. 17 |
 conservationem. 593. 8 |
 conservatricem. 584. 9 |
 conserves. 534. 7 |
 conservi. 477. 8 | 478. 1 |
 conservis. 332. 10 |
 conservitiis. 741. 3 |
 conservo. 92. 12 | 230. 3 | 252.
 17 | 494. 9 |
 conservorum. 232. 5 |
 conservos. 288. 18 |
 conservum. 208. 3 |
 confessum. 750. 2 | 774. 2 |
 confidera. 701. 3 |
 considerabam. 26. 4 |

- Consideramus. 700. 1 |
 Considerandos. 759. 5 |
 Considerandum. 443. 8 |
 Considerans. 74. 5 | 95. 1 |
 Consideranti. 704. 1 |
 Considerare. 202. 11 | 426. 6 |
 Consideremus. 450. 15 |
 Considerent. 507. 2 |
 Consideret. 541. 10 | 621. 6 |
 Consignatus. 512. 12 | 539. 13 |
 Consignatis. 58. 7 |
 Consilia. 224. 3 | 319. 11 | 612. 11 | 618. 9 | 695. 14 |
 Consiliariam. 612. 8 |
 Consiliator. 20. 5 |
 Consiliatrices. 163. 8 |
 Consilium. 160. 6 | 215. 4 | 240. 10 | 288. 6 | 516. 10 | 624. 6 |
 Consiliis. 202. 2 | 278. 15 | 350. 8 | 392. 5 |
 Consilio. 34. 5 | 104. 14 | 122. 1 | 146. 15 | 159. 11 | 160. 5 | 208. 5 | 234. 1 | 268. 2 | 283. 17 | 292. 11 | 318. 14 | 340. 12 | 400. 1 | 403. 6 | 433. 6 | 502. 5 | 510. 8 | 513. 3 | 557. 3 | 586. 2 | 628. 15 | 692. 4 |
 Consistorum. 206. 13 | 215. 1 |
 Consistum. 17. 7 | 51. 14 | 87. 2 | 99. 13 | 105. 14 | 117. 13 | 148. 11 | 150. 12 | 151. 14 | 165. 18 | 205. 10 | 219. 7 | 267. 2 | 322. 8 | 315. 2 | 520. 3 | 545. 15 | 592. 6 | 627. 5 | 693. 6 |
 Consimilem. 239. 1 | 350. 2 | 372. 4 | 374. 3 | 375. 2 |
 Consimiles. 87. 7 | 720. 17 |
 Consimili. 393. 6 |
 Consimilibus. 591. 2. 8 |
 Consimilis. 576. 5 | 604. 9 | 718. 11 | 719. 10 |
 Consistebat. 302. 13 |
 Consistens. 333. 1 |
 Consistere. 55. 10 | 269. 18 | 544. 5 | 609. 14 | 624. 8 |
 Consisteret. 692. 6 |
 Constit. 252. 1 | 433. 7 |
 Constitios. 120. 3 |
 Constitum. 141. 4 | 250. 12 |
 Constitus. 345. 5 |
 Consostrinus. 129. 1 |
 Confund. 72. 3 | 119. 12 | 334. 6 | 375. 2 |
 Consonam. 732. 7 |
 Consonant. 349. 6 |
 Consonet. 18. 4 |
 Consonent. 625. 6 |
 Consono. 36. 2 | 339. 9 |
 Confortio. 385. 15 | 611. 9 | 619. 7 |
 Confortium. 607. 13 | 626. 13 |
 Conspicui. 16. 2 | 183. 14 | 318. 14 | 322. 6 | 346. 6 |
 587. 4 | 797. 2. 7 |
 Conspicui. 181. 16 | 295. 8 | 359. 8 |
 Conspicuum. 132. 14 | 145. 6 | 153. 6 | 217. 15 | 335. 2 | 349. 12 | 381. 13 | 18 | 383. 2 | 389. 15 |
 Conspicuius. 336. 8 |
 Consperebant. 369. 14 |
 Conspexerit. 41. 4 |
 Conspexi. 226. 16 | 393. 1 |
 Conspexisti. 489. 17 |
 Conspexit. 37. 5 | 86. 8 | 165. 17 | 181. 8 | 198. 9 | 260. 1 | 386. 2 | 499. 6 |
 Conspicamur. 120. 15 |
 Conspicantur. 824. 2 |
 Conspicatum. 252. 17 |
 Conspicatus. 28. 12 | 224. 6 | 567. 8 | 759. 2 |
 Conspiciens. 97. 7 | 791. 3 |
 Conspicio. 11. 3 | 71. 11 | 74. 5 | 77. 12 | 87. 4 |
 Conspicit. 20. 7 | 143. 6 |
 Conspicietur. 228. 8 | 410. 16 |
 Conspicor. 55. 5 |
 Conspicua. 362. 3 | 379. 5 |
 Conspiciam. 314. 8 |
 Conspiciuas. 131. 11 |
 Conspiciui. 344. 12 | 690. 9 |
 Conspicuo. 410. 4 |
 Conspicuum. 178. 21 |
 Conspiciuus. 211. 2 | 291. 6 | 346. 2 | 378. 6 | 388. 11 | 430. 9 | 776. 9 |
 Conspouit. 154. 2 |
 Conspuisset. 478. 18 |
 Constant. 600. 9 | 720. 16 |
 Constantem. 580. 10 | 599. 9 |
 Constantet. 75. 2 |
 Constanti. 118. 17 | 574. 12 | 580. 15 |
 Constantia. 610. 9 | 780. 7 |
 Constantia. 199. 2 | 289. 10 | 621. 8 | 789. 7 |
 Constantiam. 294. 16 | 331. 1 | 577. 1 |
 Constantis. 290. 4 |
 Constantissime. 325. 19 |
 Constantissimus. 284. 3 |
 Constantius. 386. 1 |
 Constante. 577. 3 | 598. 10 | 611. 2 | 627. 14 | 616 | 718. 10 | 3 | 614. 5 | 619. 12 | 634. 3 | 636. 6 | 644. 1 | 707. 12 | 719. 4 | 720. 2 | 732. 8 | 733. 3 |
 Constat. 183. 5 |
 Constatui. 264. 6 |
 Constatutus. 34. 4 |
 Constat. 579. 1 | 624. 10 | 754. 13 |
 Constatu. 359. 15 |
 Constatuit. 59. 8 | 348. 14 |
 Constituant. 489. 2 |
 constituens. 629. 9 | 708. 8 |
 constituentur. 492. 12 |
 constituere. 510. 2 |
 constitueret. 502. 6 |
 constituerunt. 656. 8 |
 Constituit. 265. 4 | 341. 15 | 387. 5 | 581. 7 | 587. 14 | 591. 7 | 733. 1 |
 constituo. 382. 1 |
 constituta. 587. 4 | 599. 12 | 742. 9 |
 constituta. 623. 14 |
 constituti. 112. 11 |
 constitutio. 655. 12 |
 constitutione. 622. 12 |
 constituto. 389. 6 |
 constitutos. 384. 18 |
 constitutum. 98. 7 | 139. 15 | 388. 10 |
 constitutus. 213. 4 | 344. 9 |
 constitutum. 269. 10 |
 constrepebat. 129. 8 |
 constrepentes. 260. 14 | 371. 8 |
 constrepenti. 179. 4 |
 constretas. 223. 5 |
 constridi. 366. 7 |
 constritus. 98. 9 | 124. 4 | 217. 13 | 391. 7 |
 constricto. 276. 3 |
 constrictos. 87. 5 | 218. 12 |
 constrictum. 223. 17 | 228. 5 | 298. 16 |
 constringit. 230. 14 |
 constringitur. 717. 9 |
 constructa. 361. 8 |
 construebat. 255. 6 | 283. 10 |
 construi. 178. 18 |
 construxerunt. 349. 4 |
 * consuerunt. 841. 4 |
 consueffe. 422. 4 |
 consueti. 159. 4 | 170. 4 |
 consueti. 322. 9 |
 consueti. 332. 6 |
 consueti. 301. 16 |
 consueti. 236. 3 |
 consueti. 271. 15 |
 consuetudine. 149. 8 | 492. 3 | 592. 13 |
 consuetudinem. 120. 11 | 145. 2 | 471. 1 | 619. 8 |
 consuetudinis. 234. 6 | 506. 17 |
 Constatudo. *familia Verem.* 180. 16 |
 consuetus. 227. 8 |
 consueverat. 291. 12 |
 consueverat. 299. 16 | 336. 13 |
 consuevere. 128. 11 |
 consueverint. 304. 7 | 404. 17 |
 consuevit. 87. 2 | 119. 9 | 162. 16 | 774. 6 |
 consul. 432. 5 | 528. 6 |
 consularum. 431. 11 |
 consularum. 435. 8 |

consularibus. 773. 4 |
consularis. 780. 15 | 804. 2.
12 | 805. 5 | 12 |
consularium. 403. 6 |
consulas. 260. 3 |
consulat. 110. 11 |
consularu. 802. 19 |
consularum. 781. 6 |
consulatur. 615. 11 |
consulatús. 549. 15 |
consulatus. plur. 541. 2 |
consule. 175. 11 |
consulebam. 248. 7 |
consulebar. 250. 19 |
consulem. 528. 6 |
consulens. 22. 14 |
consulentes. 274. 2 |
consulentibus. 474. 4 |
consulentis. 553. 11 |
consulere. 626. 10 | 772. 6 |
consuleret. 789. 1 |
consules. verb. 241. 18 |
consules. nom. 435. 10 | 542.
1, 8 | 543. 4 |
consulis. verb. 198. 1 | 429.
7 |
consulta. 571. 6 |
consultatio. 694. 8 |
consultum. 474. 7 | 789. 3 |
824. 3 |
consultorum. 557. 5 |
consultus. 701. 13 |
consultuerat. 553. 8 |
consultuerunt. 395. 2 |
consultuit. 29. 10 | 178. 7 |
consultum. 737. 10 |
consultant. 589. 3 |
consumit. 145. 16 |
consummare. 801. 12 |
consummáste. 800. 11 |
consummatio. 389. 9 |
consummatis. 383. 5 |
consumpsit. 188. 5 |
consumptam. 586. 15 | 735.
12 |
consumpto. 212. 18 | 254. 5 |
consurgant. 742. 9 |
contabulatio. 811. 7 |
contabulatione. 361. 3 |
contabunda. 236. 13 |
contabundo. 392. 16 | 760. 8 |
contabundus. 375. 5 |
contracta. 58. 4 | 268. 15 |
contractum. 270. 5 |
* contagio. ablat. 843. 11 |
contagione. 668. 8 | 669. 1 |
719. 6 | 735. 17 |
contagionibus. 746. 12 |
contagium. 844. 6 |
contami. antur. 671. 8 |
contaminant. 771. 13 |
contaminat. 478. 3 |
contaminati. 770. 14 |
* contaminata. 847. 3 |
contantem. 70. 14 |
contantes. 83. 14 | 103. 12 |

contantes. 270. 8 |
contanti. 349. 7 |
contatur. 138. 12 |
contaris. 394. 6 | 481. 4 |
contrata. 188. 10 |
contratio. 76. 2 | 213. 9 | 338. 15 |
contratione. 225. 9 | 287. 8 |
312. 15 | 340. 13 |
contrationem. 66. 8 | 180. 15 |
contrator. 813. 7 |
contracta. 77. 19 | 78. 1 | 108. 1 |
229. 8 | 335. 17 | 346. 9 |
contractam. 57. 8 | 260. 10 |
contractas. 744. 5 |
contracti. 186. 6 |
contracto. 212. 13 | 345. 9 |
contractum. 68. 18 | 287. 16 |
387. 12 | 589. 18 |
contractus. 118. 6 | 242. 14 |
236. 9 |
contegebant. 348. 1 |
contegendo. 14. 10 |
contegens. 317. 16 | 324. 7 |
contegenti. 217. 2 |
contegit. 292. 12 |
contego. 13. 2 |
conteguntur. 142. 2 |
contemnam. 545. 6 |
contemnebam. 502. 17 |
contemnendi. 631. 5 |
contemnendum. 410. 2 |
contemneretur. 453. 6 |
contemni. 774. 6 |
contemnis. 170. 12 |
contemnit. 229. 14 |
contempers. 334. 2 |
contemplamur. 667. 9 | 700.
6, 10 |
contemplandas. 627. 10 |
contemplandi. 697. 7 |
contemplandis. 702. 2 |
contemplandum. 707. 5 |
contemplantem. 474. 5 |
contemplantes. 312. 15 | 667. 9 |
contemplantibus. 423. 16 |
contemplare. 507. 8 |
contemplarent. 771. 10 |
contemplarentur. 424. 13 |
contemplari. 472. 6 | 707. 6 |
contemplatione. 79. 7 | 87. 3 |
197. 9 | 264. 17 | 621. 12 |
contemplationem. 824. 14 |
contemplator. 816. 12 |
contemplatrix. 603. 11 |
contemplatus. 333. 2 | 694. 2 |
774. 3 | 820. 1 |
contemplere. 410. 17 |
contemplor. 780. 3 |
contemplerit. 698. 9 |
contempisse. 404. 14 |
contempnit. 702. 2 |
contempta. 111. 8 | 134. 3 |
217. 5 |
contemptis. 211. 6 |
contemptione. 297. 10 |
contemptorem. 613. 1 |

contemptu. 772. 2 |
contemptum. 442. 8 | 497.
4 | 668. 7 | 671. 16 |
contemptus. 52. 2 | 772. 3 |
contendam. 326. 12 |
contendantur. 413. 9 | 510. 7 |
contendat. 411. 2 |
contendebant. 275. 2 | 312. 1 |
contendentes. 201. 7 |
contendere. 489. 10 |
contendis. 201. 5 | 490. 4 |
contendisse. 500. 1 |
contendit. 51. 12 | 198. 10 |
245. 4 | 265. 5 | 311. 13 |
316. 1 | 342. 10 |
contendo. 51. 3 | 385. 18 | 391.
6 | 490. 10 |
contendunt. 151. 8 | 305. 17 |
818. 13 |
concreta. 191. 10 | 220. 6 |
253. 11 | 272. 12 | 321. 2 |
546. 10 | 717. 1 | 744. 15 |
contenta. 62. 1 |
contentae. 368. 2 |
contenti. 621. 12 |
contentio. 312. 5 | 323. 1 |
contentione. 312. 8 |
contentiones. 331. 6 |
contentiosa. 334. 13 |
contentissima. 112. 7 |
contentissime. 775. 4 |
contentum. 546. 12 | 599. 16 |
contentus. 51. 7 | 34. 2 | 77. 17 |
111. 6 | 126. 2 | 215. 16 |
222. 12 | 242. 15 | 297. 15 |
300. 9 | 394. 7 | 450. 13 |
643. 2 | 815. 4 | 840. 16 |
conterat. 289. 15 |
conterebam. 221. 18 |
conterebat. 220. 7 |
conterete. 305. 13 |
contermina. 188. 18 |
conterminis. 102. 1 | 677. 9 |
conterminos. 186. 2 | 303. 2 |
conterminum. 110. 2 |
contero. 295. 6 |
conterit. 68. 15 |
conteritus. 226. 16 | 311. 11 |
334. 4 |
contererat. 208. 9 |
contexti. 27. 11 |
contextit. 159. 14 | 168. 2 |
378. 4 |
contigerit. 582. 5 |
contigisse. 552. 8 |
contigisset. 285. 5 |
contineat. 578. 2 | 624. 5 |
continebatur. 180. 5 | 253. 10 |
continentem. terram. 712. 10 |
continentes. 748. 3 |
continentia. 152. 15 | 271. 9 |
387. 8 |
continentiam. 569. 4 | 595. 5 |
606. 1 |
continentium. 754. 10 |
continentur. 700. 13 | 728. 16 |
E ij

- continere. 19. 12 |
 contineri. 186. 18 | 635. 5 |
 contineris. 489. 9 |
 continet. 756. 5 |
 continetur. 631. 2 | 646. 4 |
 contingat. 84. 12 | 146. 15 |
 478. 14 | 737. 8 |
 contingebant. 298. 6 |
 contingebat. 291. 8 |
 contingens. 61. 5 | 251. 12 |
 321. 12 | 321. 12 |
 contingere. 124. 1 | 162. 6 |
 190. 4 | 287. 11 | 309. 9 |
 592. 11 | 594. 3 | 707. 10 |
 731. 6 | 747. 4 |
 contingi. 187. 12 | 683. 17 |
 711. 4 |
 contingit. 726. 5 | 730. 5 |
 755. 7 |
 contingunt. 720. 9 |
 continua. 226. 9 | 280. 9 |
 continuaberis. 189. 4 |
 continuare. 366. 1 |
 continuatio. 406. 9 |
 continuacione. 717. 2 |
 continuatur. 32. 7 |
 continuatus. 385. 19 |
 continuus. 254. 4 | 387. 6 |
 continuo. 282. 10 | 300. 7 |
 320. 6 | 741. 12 |
 continuo. 302. 2 | 312. 12 |
 319. 13 | 373. 5 |
 contor. 34. 10 |
 contorqueo. 271. 17 |
 contorfit. 236. 15 |
 contorta. 390. 6 |
 contorta. 214. 3 | 334. 4 |
 contortis. 185. 10 | 261. 1 |
 contorto. 306. 4 | 374. 10 |
 contra. 45. 3 | 55. 12 | 59. 8 |
 77. 2 | 104. 6 | 131. 6 | 151. 9 |
 175. 11 | 178. 2 | 184. 17 |
 193. 4 | 207. 6 | 222. 10 |
 226. 12 | 228. 5 | 229. 16 |
 230. 10 | 248. 22 | 249. 4 |
 253. 11 | 258. 2 | 261. 10 |
 262. 2 | 267. 1 | 270. 4 | 284. 3 |
 288. 2 | 306. 5 | 317. 311. 13 |
 326. 8 | 393. 12 | 403. 7 |
 411. 9 | 414. 13 | 420. 6 |
 421. 4 | 422. 5 | 427. 9 |
 433. 11 | 437. 11 | 438. 16 |
 492. 13 | 493. 1 | 520. 10 |
 521. 10 | 527. 15 | 7 |
 545. 14 | 564. 5 | 618. 5 |
 642. 4 | 644. 8 | 681. 9 |
 683. 3 | 763. 4 | 822. 5 |
 * 845. 13 |
 contracto. 27. 14 |
 contradicente. 314. 3 |
 contrahas. 15. 8 | 46. 12 |
 contrahendo. 626. 10 |
 contrahere. 384. 15 |
 contraherent. 387. 16 |
 contrahi. 683. 18 |
 contrahit. 489. 13 |
 contrahitur. 617. 13 |
 contraho. 14. 9 |
 contraria. 445. 8 | 577. 17 |
 598. 16 | 610. 2 | 656. 6 |
 contraria. 741. 14 |
 contrariæ. 637. 4 | 649. 15 |
 656. 13 |
 contrariam. 45. 4 | 80. 2 |
 129. 18 |
 contrarias. 207. 5 |
 contrariis. 731. 12 |
 contrario. 656. 1 |
 contrariorum. 732. 1 |
 contrarios. 131. 4 |
 contrarium. 19. 11 | 608. 19 |
 642. 3 | 656. 15 | 6 |
 contraversum. 426. 9 |
 contraxerant. 275. 4 |
 contraxisset. 478. 18 |
 contrēdandæ. 238. 15 |
 contrēdatione. 674. 2 |
 contrēdationis. 255. 1 |
 contrēdatis. 326. 2 |
 contristare. 194. 9 |
 contrivi. 255. 4 |
 contrivit. 188. 5 |
 controverſiā. 513. 2 | 645. 2 |
 * 840. 2 |
 controverſiam. 436. 14 |
 contrucidat. 307. 10 |
 contruncabant. 230. 7 |
 contruncant. 202. 10 |
 contruncare. 7. 9 |
 contubernalem. 11. 3 | 238. 10 |
 contubernali. 338. 3 |
 contubernalis. 21. 9 | 119. 6 |
 183. 9 | 291. 15 | 293. 15 |
 294. 2 | 329. 7 | 333. 16 |
 contuberniis. 382. 2 |
 contubernio. 129. 2 | 230. 5 |
 310. 17 | 314. 4 | 329. 2 |
 491. 11 | 518. 10 | 692. 2 |
 contuenti. 580. 8 |
 contuetur. 47. 11 |
 contulerant. 235. 14 |
 contulerim. 797. 2 |
 contulerunt. 794. 2 |
 contuli. 14. 11 |
 contulit. 568. 1 | 569. 3 |
 contaminacem. 134. 13 |
 contumaciā. 629. 8 |
 contumaciæ. 181. 6 | 384. 10 |
 contumaciter. 402. 5 |
 contumax. 619. 5 |
 concumelia. 34. 3 | 150. 11 |
 772. 3 | * 847. 8 |
 concumeliā. 95. 19 | 233. 7 |
 294. 19 | 296. 18 | 420. 8 |
 concumeliæ. 81. 11 | 293. 7 |
 405. 4 |
 concumeliām. 169. 9 | 253. 11 |
 310. 13 | 439. 7 | 617. 16 |
 772. 4 |
 concumeliās. 20. 8 | 557. 10 |
 559. 13 |
 concumeliis. 524. 4 | 558. 4 |
 684. 8 |
 concumeliosæ. 557. 5 |
 concumulet. 21. 3 |
 confusa. 306. 14 |
 confusus. 275. 9 |
 confusus. 227. 18 |
 convallem. 102. 7 | 103. 5 |
 186. 6 |
 convalles. 106. 20 |
 convalli. 14. 1 |
 convariat. 436. 1 |
 conveclore. 23. 7 |
 convenarum. 626. 5 |
 conveneram. 384. 1 |
 convenerant. 60. 8 |
 convenerat. 324. 15 |
 convenere. 799. 9 |
 conveni. 2. long. 393. 5 |
 convenient. 605. 7 |
 convenias. 240. 16 |
 conveniat. 180. 10 | 489. 2 |
 609. 18 | * 840. 2 |
 conveniens. 603. 12 | 610. 12 |
 737. 4 |
 convenientiæ. 601. 11 |
 convenientium. 811. 13 |
 convenire. 21. 2 | 131. 7 | 240. 4 |
 316. 8 | 326. 12 |
 convenirent. 67. 5 | 322. 9 |
 conveniret. 184. 5 |
 convenisse. 209. 3 | 567. 15 |
 convenistis. 766. 1 | 811. 1 |
 convenit. 195. 10 | 339. 12 |
 451. 1 | 621. 4 | 738. 11 |
 conveniunt. 593. 1 | 619. 10 |
 769. 9 |
 conventibus. 745. 10 |
 * conventiculo. 840. 9 |
 conventionem. 545. 8 |
 conventu. 567. 5 |
 conventum. 193. 13 |
 conventus. 626. 4 |
 conventus. plur. 732. 15 |
 convenerat. 241. 9 | 309. 12 |
 converteret. 500. 11 |
 convertitore. 409. 4 |
 convertit. 37. 9 | 46. 9 | 60. 10 |
 640. 12 |
 conversā. 651. 16 | 654. 17 |
 655. 2 |
 conversari. 132. 6 |
 conversas. 3. 1 |
 conversatam. 532. 11 |
 conversatio. 671. 15 |
 conversatione. 234. 2 |
 conversationem. 143. 1 |
 conversationis. 145. 18 | 272. 6 |
 conversatur. 682. 9 |
 conversio. 642. 2 | 743. 1 |
 conversione. 639. 9 | 642. 1 |
 654. 20 | 655. 9 |
 conversiōnem. 642. 5 | 650. 2 | 10 |
 conversiones. 587. 15 | 747. 18 |
 conversionis. 581. 2 | 741. 5 |
 conversis. 654. 21 |

- converso. 16. 5 | 646. 1 |
 conversum. 49. 6 | 119. 1 |
 conversus. 27. 17 | 251. 7 |
 273. 4 |
 convertamus. 650. 17 | 652. 14 |
 convertantur. 640. 9 |
 convertas. 635. 13 | 640. 5 |
 650. 3 | 651. 1 |
 convertens. 221. 6 |
 converterat. 759. 8 |
 convertere. 615. 12 |
 converterit. 603. 10 | 650. 4 |
 converti. 574. 11 | 641. 12 |
 13 | 645. 16 | 651. 3 |
 convertibiles. 639. 9 | 640. 9 |
 convertibilis. 641. 11, 12 |
 convertis. 640. 3 |
 convertit. 84. 14 | 628. 3 |
 convertitur. 640. 6 | 711. 11 |
 convertuntur. 482. 8 |
 convexa. 713. 3 | 735. 5 |
 convibretur. 784. 10 |
 convicia. 446. 2 | 785. 8 |
 conviciabitur. 785. 8 |
 conviciis. 109. 9 | 167. 5 |
 331. 6 | 400. 3 |
 convicio. 308. 6 | 785. 11 |
 convictus. 520. 13 |
 convictum. 478. 1 | 116. 7 |
 convictus. 403. 13 |
 convincam. 451. 4 |
 convivam. 335. 3 | 336. 5 |
 convivas. 7. 9 |
 conviviam. 389. 8 |
 convivii. 82. 8 | 750. 5 |
 convivii. 339. 10 |
 convivio. 185. 14 | 452. 15 |
 556. 4 |
 convivium. 35. 2 | 54. 4 | 267. 12 | 333. 12 | 482. 6 | 556. 3 |
 convocans. 212. 3 |
 convocare. 193. 18 |
 vocat. 183. 7 |
 convocatis. 219. 6 |
 convocatos. 104. 14 |
 convolantibus. 98. 4 | 121. 4 |
 convolarent. 339. 7 |
 convoler. 628. 10 |
 convolverit. 816. 5 |
 convolutum. 114. 2 |
 convulnerent. 223. 7 |
 convulneratis. 193. 3 |
 convulnerat. 244. 16 |
 cooperculo. 191. 19 | 327. 13 |
 coopertum. 58. 1 |
 cooperuit. 42. 8 |
 cooptravit. 128. 16 |
 coortus. 799. 5 | 801. 9 |
 copia. 122. 8 | 187. 11 | 228. 10 |
 400. 6 |
 copia. 124. 14 | 149. 3 | 165. 14 | 234. 9 | 263. 2 | 458. 6 |
 690. 8 |
 copiam. 109. 13 | 360. 3 | 436. 7 |
 copias. 588. 13 |
 copides. 368. 10 |
 copis. 148. 3 | 608. 1 |
 copiosa. 13. 2 | 144. 3 |
 copiosus. 825. 7 |
 copiosus. 111. 3 | 254. 12 |
 copiosi. 123. 3 | 131. 15 |
 * copiosus. 841. 3 |
 copiosus. 302. 10 | * 842. 3 |
 copiosus. 249. 8 |
 copiosum. 29. 5 | 117. 12 |
 121. 6 | 216. 1 |
 copiosus. 279. 6 |
 Coptica. 63. 7 |
 copulæ. 280. 9 | 712. 18 |
 copulantur. 593. 1 | 642. 11 |
 copulari. 575. 4 |
 copulavit. 570. 1 |
 copulas. 48. 3 |
 copulat. 744. 10 |
 copulata. 597. 4 |
 copulatio. 688. 3 |
 copulatur. 596. 8 | 602. 7 |
 copulatus. 611. 9 |
 copulentur. 621. 17 | 624. 20 |
 copulis. 589. 16 |
 coquebat. 195. 5 |
 coquina. 605. 5 |
 coquinam. 605. 3 |
 coquit. 216. 8 |
 coquum. 268. 12 |
 coquus. 265. 10 | 329. 2 |
 cor. 21. 9 | 26. 3 |
 coram. 75. 1 | 90. 6 | 134. 9 |
 201. 7 | 264. 2 | 289. 4 |
 325. 11, 20 | 333. 1 | 340. 5 |
 388. 3 | 396. 11 | 477. 8 |
 552. 11 | 559. 13 | 691. 16 |
 789. 6 |
 corculum. 471. 17 |
 Corcyre. 469. 4 |
 corda. 120. 17 |
 cordata. 172. 7 |
 corde. 73 | 375. 10 | 489. 7 |
 588. 15 | 590. 7 | 695. 13 |
 cordi. 589. 2 | 619. 16 |
 cordis. 586. 10 | 589. 3 | 590. 5 | 683. 4 |
 cordolio. 288. 17 |
 Corinthi. 48. 1 |
 Corinthienſium. 333. 19 |
 Corinthio. 10. 4 |
 Corintho. 335. 8 |
 Corinthum. 336. 7 |
 cotio. 118. 10 | 217. 1 | 220. 6 |
 222. 3 | 235. 11 | 257. 7 |
 366. 3 | 764. 3 |
 cotium. 94. 11 | 99. 7 | 117. 16 | 197. 15 | 225. 8 | 289. 11 | 332. 2 |
 Cornelia legis. 257. 1 |
 Cornelius. 504. 6 |
 cornibus. 744. 11 | 758. 2 |
 corniculata. 665. 4 |
 cornu. 184. 19 | 235. 3 | 259. 12 |
 cornua. 529. 16 |
 corollarium. 57. 12 | * 837. 1 |
 corollas. 95. 10 | 97. 5 | 381. 2 |
 corollis. 97. 1 | * 835. 6 |
 corona. 360. 5 | 361. 7 | 389. 4 |
 coronâ. 173. 9 | 346. 10 |
 727. 8 |
 coronæ. 48. 15 | 789. 8 |
 coronalibus. 17. 9 |
 coronam. 284. 1 | 365. 12 |
 374. 14 | 375. 9, 10 |
 coronamine. 369. 8 |
 coronant. 709. 10 | 717. 3 |
 coronarent. 680. 12 |
 coronas. 393. 7 |
 coronata. 758. 3 |
 coronatum. 497. 2 | 667. 5 |
 coronatur. 784. 3 |
 coronis. 130. 10 |
 corpora. 79. 6, 9, 15 | 89. 5 |
 247. 14 | 250. 14 | 355. 7 |
 420. 3, 8 | 573. 6 | 577. 4 |
 680. 5 | 681. 12 | 737. 13 |
 corporales. 573. 10 |
 corporali. 611. 5 |
 corporata. 731. 13 |
 corpore. 65. 12 | 66. 6 | 75. 22 | 160. 9 | 186. 2 | 188. 15 | 209. 4 | 19 | 227. 1 |
 252. 8 | 346. 13 | 359. 14 |
 375. 5 | 406. 10 | 410. 9 |
 414. 15 | 476. 3, 6 | 478. 12 | 485. 6 | 487. 1 | 489. 7 | 547. 1 | 573. 3 | 579. 5 |
 666. 13 | 669. 12 | 684. 11 |
 687. 3 | 688. 4 | 690. 3 | 700. 12 | 702. 1 | 705. 9 | 763. 6 |
 768. 1, 6 | 801. 9 | * 835. 11 | 847. 9 |
 corpoream. 573. 1, 4, 7 | 579. 4 |
 corporei. 737. 6 |
 corporeis. 579. 2 | 618. 5 |
 corporeum. 587. 12 |
 corpori. 60. 9 | 90. 1 | 427. 9 |
 596. 8 |
 corporibus. 36. 9 | 68. 14 |
 74. 7 | 75. 9 | 247. 8 | 254. 13 | 426. 7 | 605. 11 | 609. 8 | 615. 12 | 670. 9 | 707. 18 |
 corporis. 12. 8 | 31. 1 | 37. 10 |
 44. 11 | 48. 9 | 65. 2 | 66. 11 | 94. 8 | 95. 1 | 117. 14 |
 118. 4 | 122. 18 | 127. 13 |
 131. 8 | 136. 13 | 143. 10 |
 14 | 160. 12 | 164. 10 | 209. 13 | 226. 8, 17 | 241. 17 |
 252. 3 | 254. 3 | 316. 6 |
 317. 3 | 332. 3 | 406. 7 |
 410. 3 | 423. 18 | 425. 2 |
 438. 18 | 444. 3 | 450. 10 |
 475. 11 | 484. 20 | 485. 12 | 486. 3 | 487. 11 | 496. 1 | 514. 11 | 565. 1 | 586. 7 |
 18 | 588. 16 | 591. 1, 7 | 592. 14 | 593. 2, 8, 10 | 595. 10 |
 604. 10 | 605. 1 | 607. 2 |
 608. 2 | 614. 1, 11 | 619. 6, 13 | 621. 15 | 623. 10 |
 18 | 669. 1 | 680. 8 | 690. 5
 f iij

- f | 760. 6 | 763. 14 | 820. 13 |
 coruscum. 117. 9 | 221. 12 | 420. 9 | 443. 14 | 574. 16 | 583. 9 | 605. 12 | 608. 6 | 610. 6, 15 | 611. 3 | 679. 16 | 681. 18 | 794. 2 |
 corpulentior. 225. 18 |
 corpulentus. 259. 10 |
 corpus. 21. 7 | 27. 8 | 56. 12 | 58. 1 | 63. 2 | 65. 3 | 114. 1 | 161. 11 | 162. 6 | 171. 4 | 183. 16 | 203. 9 | 228. 7 | 238. 4 | 240. 8 | 246. 1 | 282. 10 | 327. 10 | 332. 1 | 347. 2 | 354. 4 | 570. 6 | 573. 2, 4 | 577. 12 | 592. 3, 16 | 593. 2, 7 | 619. 15 | 622. 4 | 688. 1 | 693. 3 | 700. 10 | 763. 8 | 776. 9 | 820. 3 | 829. 1 |
 corradentes. 262. 12 |
 corradere. 336. 13 |
 corrafi. 213. 5 | 394. 3 |
 corrafas. 628. 2 |
 correctione. 751. 7 | 818. 2 |
 correpar. 498. 12 |
 correpta. 343. 5 |
 correptae. 117. 8 |
 correptis. 50. 9 |
 correpto. 309. 12 |
 correxisset. 550. 3 |
 corrigere. 691. 18 |
 corripit. 325. 13 | 479. 16 |
 corripuit. 729. 6 |
 corroborentur. 534. 2 |
 corrogat. 303. 12 |
 corrogare. 174. 1 |
 corrogat. 183. 9 |
 corruat. 477. 5 |
 corruens. 307. 11 |
 corruerat. 27. 9 |
 corrumpere. 477. 12 | 489. 7 | * corrumpimus. 836. 9 |
 corruisse. 473. 14 | 483. 6 |
 corruisset. 450. 10 | 479. 1 |
 corruit. 240. 8 | 245. 15 | 343. 7 |
 corrumpebatur. 385. 8 |
 corrumpens. 134. 5 |
 corrumpentes. 628. 8 |
 corrumpere. 577. 14 |
 corrumpis. 296. 11 | 555. 9 |
 corrumpit. 158. 15 | 591. 12 |
 corruperit. 350. 7 |
 corrupta. 587. 13 |
 * corruptarum. 840. 5 |
 corruptela. 798. 5 |
 corruptelas. 194. 5 |
 corruptis. 587. 16 |
 corruptissime. 610. 13 |
 corruptor. 169. 16 | 351. 4 |
 corruptus. 613. 19 |
 corvina. 45. 6 |
 Corvinus. *nom. propr.* 561. 8 |
 corvo. 828. 8 | 829. 7 |
 coruscabant. 361. 5 |
 coruscamine. 669. 13 |
 coruscandis. 675. 2 |
 coruscans. 45. 5 | 129. 12 |
 coruscant. 142. 9 |
 coruscantem. 388. 2 |
 coruscare. 726. 2, 3, 6 |
 coruscat. 98. 5 |
 corvus. 735. 7 | 828. 11, 15 | 829. 11, 16 |
 Corycl. 706. 7 |
 Corydonem. 416. 3 |
 coſſim. 70. 5 | * 836. 7 |
 coſtarum. 115. 7 |
 coſtas. 280. 6 |
 cothurno. 774. 15 | 778. 13 |
 cothurnum. 316. 1 | 465. 4 | 798. 5 |
 cotibus. 186. 7 |
 cotis. 225. 12 | 676. 2 |
 coxx. 222. 2 |
 crapula. 25. 12 |
 crapula. 68. 8 | 89. 8 | 217. 8 | 310. 13 | 501. 7 |
 crapulam. 245. 1 |
 crassa. 375. 14 |
 crassam. 721. 1 |
 crassantur. 94. 11 |
 crassi. 191. 20 |
 Crassi. *nom. pr.* 498. 5, 7 | 500. 16 | 501. 2 | 503. 9 |
 crassior. 225. 17 | 719. 6 |
 crassiora. 718. 10 |
 crassis. 7. 3 |
 crassitate. 729. 10 |
 crassitudo. 209. 16 |
 crassitudine. 505. 9 | 589. 15 |
 crassitudo. 719. 21 |
 Crasso. *nom. pr.* 503. 13 |
 crassum. 197. 15 | 485. 10 |
 Crassum. *nom. pr.* 501. 11, 13 | 502. 18 | 503. 5 |
 Crassus. *nom. pr.* 437. 9 | 498. 9, 11 | 499. 5, 9 | 500. 14 | 501. 2, 5 |
 crastino. 32. 12 | 47. 7 | 203. 6 | 229. 1 |
 crastinum. 204. 3 |
 crastinus. 68. 1 |
 craxe. 115. 7 |
 Cratem. *nom. pr.* 728. 3 |
 crateta. *nom. pr.* 821. 2, 4, 5 |
 Crateram. 458. 12 |
 crateras. 821. 7 |
 crateribus. 748. 9 |
 Crates. *nom. pr.* 439. 10, 11 | 786. 10 | 787. 2, 10, 16 | 788. 3, 6 |
 craubus. 107. 7 |
 creabis. 145. 14 |
 crearet. 104. 9 |
 creati. 482. 7 |
 creatum. 137. 7 |
 creberrimus. 410. 4 |
 crebra. 43. 5 | * 836. 7 |
 crebra. 22. 15 |
 crebra. 442. 15 |
 crebras. 292. 18 |
 crebrior. 720. 4 | 821. 4 |
 crebriores. 487. 10 |
 crebris. 69. 3 | 139. 3 | 147. 7 | 193. 3 | 196. 15 | 216. 9 | 222. 1 | 243. 9 | 253. 2 | 267. 5 | 273. 17 | 275. 8 | 305. 11, 18 | 307. 2 | 321. 44 | 401. 2 | 442. 3 |
 crebritas. 26. 14 |
 crebriter. 29. 5 | 86. 2 | 104. 5 | 129. 9 | 137. 1 |
 crebris. 68. 16 |
 crebro. 389. 16 |
 crebro. 81. 2 | 98. 15 | 208. 9 | 424. 13 |
 crebros. 200. 15 | 261. 5 | 293. 6 |
 crebuerat. 335. 2 |
 credam. 9. 2 | 25. 14 | 475. 5 | 512. 2 |
 credamus. 459. 10 | 738. 3 |
 credant. 625. 3 |
 credas. 257. 7 | 422. 1 | 727. 10 |
 credat. 530. 9 | 546. 5 |
 credatur. 77. 6 | 624. 12 |
 crede. 387. 18 | 429. 4 | 490. 10 |
 credebam. 76. 18 | 382. 18 |
 credebantur. 131. 13 |
 credebatur. 297. 2 | 739. 13 |
 credemus. 200. 11 |
 credenda. 745. 17 |
 credendum. 829. 7 |
 credens. 114. 16 |
 credere. 84. 15 | 292. 1 | 467. 7 | 520. 5 | 697. 3 |
 crederem. 36. 5, 9 | 77. 10 | 326. 12 | * 843. 1 |
 crederes. 19. 6 | 216. 10 | 525. 8 |
 crederent. 330. 10 |
 crederet. 26. 16 | 124. 15 | 237. 4 | 325. 18 |
 crederetur. 453. 6 |
 credes. 40. 9 |
 credi. 491. 10 | 729. 5 |
 credibile. 431. 4 |
 crediderim. 171. 5 |
 crediderit. 673. 1 |
 credidi. 53. 12 |
 credidiffem. 512. 2 |
 credidiffent. 707. 7 |
 credidit. 705. 8 |
 credimus. 269. 14 |
 credis. 58. 14 | 439. 11 |
 credit. 229. 15 | 448. 12 | 607. 14 | 625. 6 |
 credit. 513. 5 |
 creditis. 473. 11 |
 creditore. 525. 5 |
 creditoribus. 522. 12 | 523. 1 |
 creditor. 41. 2 | 613. 7 | 726. 6 |

- credo. 21. 7 | 24. 13 | 28. 5,
8 | 51. 5 | 74. 1 | 416. 9 |
452. 14 | 697. 2 | 701. 10 |
credulitatem. 62. 8 | 289. 17 |
creduntur. 39. 4 | 709. 8 |
716. 3 |
cremari. 202. 13 |
Creonte. *nom. propr.* 17. 8 |
Creophylli. 795. 3 |
Creophylus. 795. 4 |
creperis. 693. 4 |
crepidas. 777. 5 |
crepitarum. 361. 9 |
crepitu. 184. 15 | 446. 8 |
crepundia. 495. 10 |
crepusculum. 59. 5 |
* crescebat. 837. 2 |
crescente. 238. 9 | 729. 12 |
crescentes. 152. 6 |
crescunt. 390. 11 |
Creta. 712. 9 |
Cretam. 440. 4 |
Cretensem. 795. 2 |
Cretes. 364. 2 |
Creticum. 715. 5 |
creveris. 193. 8 |
cribris. 99. 7 |
cribium. 255. 9 |
crimen. 75. 16 | 172. 4 | 18a.
3 | 207. 10 | 257. 1 | 407. 6 |
410. 1 | 412. 8 | 415. 3 |
423. 3 | 433. 3 | 446. 5 |
15 | 448. 11 | 449. 7 |
450. 8 | 472. 14 | 481. 7 |
490. 12 | 503. 14 | 529. 17 |
* 845. 17 |
crimina. 401. 1 | 405. 13 |
412. 10 | 421. 9 | 445. 6 |
449. 8 | 560. 12 | 764. 2 |
* 838. 2 |
criminabantur. 330. 12 |
criminabatur. 366. 10 |
criminales. 228. 14 |
criminatori. 261. 10 |
criminatoris. 489. 17 | 490. 2 |
criminatione. 512. 13 |
criminatione. 100. 3 |
criminatum. 225. 14 |
criminator. 407. 11 |
crimine. 75. 3 | 76. 19 | 207. 9 |
404. 5 |
crimini. 207. 13 | 484. 12 |
517. 5 |
criminibus. 324. 9 | 564. 3 |
criminis. 62. 8 | 75. 14 | 323.
12 | 401. 8 | 498. 4 | 509.
10 | 545. 4 | 551. 15 |
criminosi. 616. 13 |
criminosi. 629. 2 |
criminosum. 408. 12 | 470.
14 |
criminum. 323. 2 | 400. 3 |
403. 3 |
crinali. 244. 16 |
* crinem. 855. 19 |
crines. 46. 5 | 126. 11 | 553. 7 |
261. 2 | 299. 1 | 360. 3 | 371.
5 | 763. 7 |
crinibus. 57. 9 | 90. 10 | 153.
14 | 174. 8 | 258. 4 | 346. 1 |
368. 12 | 791. 4 | * 835. 21 |
crinium. 161. 6 | 369. 12 |
407. 6 |
crispante. 362. 1 |
crispatum. 199. 17 |
crispatus. 507. 11 |
cristate. 60. 5 |
Crisia. 414. 9 |
Criticam. 415. 5 |
Criticus. 413. 12 |
croceo. 360. 10 |
croci. 830. 1 |
crocodile. 646. 1 |
crocodilus. 411. 14 |
crocotis. 260. 7 | 369. 2 |
crocus. 352. 3 |
crotalis. 256. 2 |
crocalo. 422. 4 |
Crotanienium. 793. 3 |
crucis. 202. 19 |
cruci. 23. 11 | 79. 6 |
cruciabar. 353. 6 | 393. 1 |
cruciabat. 239. 13 | 375. 18 |
cruciabilem. 13. 8 | * 838. 8 |
cruciabili. 36. 12 | 317. 9 |
cruciabilis. 281. 3 |
cruciabo. 387. 18 |
cruciamur. 157. 1 |
cruciantes. 215. 4 |
cruciare. 169. 3 |
cruciatas. 323. 5 |
cruciatas. 299. 7 |
cruciatibus. 93. 1 | 199. 12 |
220. 13 | 221. 14 |
cruciatas. 139. 2 |
cruciatu. 113. 8 | 294. 11 |
cruciatui. 286. 6 | 325. 1 |
cruciatum. 146. 5 | 203. 15 |
223. 6 | 244. 9 | 254. 5 |
294. 19 | * 833. 8 |
cruciatu. 115. 8 | 387. 3 |
327. 4 | 343. 11 |
cruciatas. 316. 9 |
cruciavit. 385. 10 |
crucis. 22. 4 |
crudelibus. 250. 2 |
crudelissime. 343. 3 |
crudelissime. 336. 5 |
crudelissimis. 338. 10 |
crudelissimum. 74. 5 | 306. 3 |
crudelitas. 22. 9 |
crudelitatem. 306. 19 |
crudelitati. 377. 3 |
crudis. 101. 11 | 104. 18 |
crudum. 472. 2 |
cruent. 322. 6 |
cruentum. 240. 12 | 241. 1 |
cruentas. 341. 18 |
cruenter. 73. 10 |
cruentis. 230. 7 |
cruento. 233. 9 |
cruentos. 673. 5 |
cruentum. 216. 16 | 228. 14 |
245. 10 |
cruentus. 305. 18 |
crumena. 474. 8 |
crumen. 49. 14 |
cruor. 27. 8 | 88. 4 |
cruore. 25. 15 | 70. 9 | 231. 2 |
244. 8 | 302. 6 |
cruorem. 249. 17 | 250. 17 |
262. 6 |
cruores. 686. 1 |
cruoris. 307. 11 | 590. 4 |
591. 3 |
crura. 237. 2 | 744. 8 | * 841.
11 |
crure. 162. 13 | 196. 15 |
cruribus. 92. 16 | 105. 7 | 106.
2 | 275. 9 | * 842. 6 |
crurum. 291. 20 |
crustat. 209. 16 |
crustula. 329. 11 |
crystallo. 185. 17 |
crystallum. 52. 11 |
* cubans. 840. 5 |
cubantem. 160. 17 |
cubare. 159. 3 |
cuber. 540. 6 |
cubacula. 142. 10 |
cubicularis. 343. 9 |
cubicularium. 268. 15 |
cubiculi. 67. 3 | 85. 1 | 129. 3 |
184. 4 | 192. 4 | 269. 11 |
* 841. 6 |
cubiculo. 32. 3 | 34. 6 | 59. 3 |
60. 1 | 190. 7 | 143. 12 |
144. 15 | 282. 12 | 288. 10 |
15 | 290. 8 | 332. 16 | 385.
19 | 489. 8 | 500. 13 | 526.
8 | 535. 1 | 835. 3 | * 840.
17 |
cubiculum. 27. 12 | 31. 4 | 103.
35. 3 | 42. 7 | 51. 3 | 58. 1 |
91. 8 | 94. 5 | 114. 6 | 170.
2 | 179. 1 | 212. 1 | 243. 3 |
7 | 269. 5 | 285. 3 | 288. 1 |
22 | 298. 7 | 10 | 317. 8 | 380.
6 | 500. 15 | * 834. 12 |
847. 6 |
cubic. 159. 7 | 679. 8 |
cubili. 14. 8 | 235. 5 | 301. 16 |
359. 12 |
cubitas. 22. 17 |
cubitis. 61. 3 | 309. 11 |
cubito. 314. 13 |
cubita. 85. 12 |
cubicum. *supra.* 35. 1 | 51. 3 |
83. 9 | 144. 10 | 184. 3 |
* 835. 4 |
cubtrum. *accus.* à cubitis. 34.
15 |
* cubitum. *subst. nom.* 841. 1 |
* cubueram. 855. 3 |
cubuerant. 109. 2 |
cubum. 576. 5 |
cucurbita. 144. 12 |
cucurbitum. 33. 2 |

- eucurrerunt. 748. 10 |
 cui. 22. 6 | 43. 11 | 50. 7 |
 82. 8 | 97. 6 | 108. 4 | 139.
 11 | 170. 4 | 176. 2 | 178. 8 |
 184. 2 | 189. 7 | 216. 15 |
 230. 2 | 253. 5 | 290. 2 |
 294. 20 | 318. 4 | 393. 9 |
 405. 8 | 406. 9 | 410. 9 |
 439. 6 | 470. 14 | 482. 3 |
 7 | 486. 2 | 487. 6 | 491.
 13 | 492. 14 | 495. 8 | 499.
 8 | 505. 2 | 509. 10 | 518. 13 |
 520. 4 | 521. 4 | 524. 10 |
 528. 9 | 549. 11 | 554. 4 |
 561. 8 | 562. 12 | 599. 10 |
 600. 12 | 601. 10 | 615. 15 |
 618. 9 | 621. 8 | 633. 9 | 660.
 2 | 672. 8, 9 | 693. 3 | 705.
 5 | 710. 4 | 711. 9 | 719. 6 |
 740. 10 | 770. 1 | 774. 7 |
 804. 2 | 805. 2 | 816. 8 |
 818. 6 | 818. 9 | 829. 1 |
 cujatis. *nominat.* 9. 9 | 28. 16 |
 158. 9 | 256. 8 |
 cujavis. 532. 1 |
 cuidam. 267. 11 | 272. 7 | 315. 1 |
 324. 15 | 334. 9 | 369. 3 |
 633. 5 |
 cuilibet. 740. 11 |
 cuipiam. 255. 10 | 404. 13 |
 410. 4 | 442. 12 |
 cuiquam. 495. 8 | 526. 12 |
 613. 6 |
 cuique. 419. 11 | 423. 7 | 424.
 10 | 674. 11 | 687. 5, 11 |
 689. 5 | 698. 4 | 794. 4 |
 814. 5 | 827. 13 |
 cuivis. 207. 8 | 317. 2 | 402.
 8 | 498. 2 | 512. 3 | 517. 2 |
 538. 5 | 697. 6, 8 |
 cujus. 29. 10 | 30. 10 | 38. 9 |
 57. 5 | 63. 5 | 77. 6 | 102. 7, 10 |
 103. 13 | 110. 3 | 133.
 14 | 139. 16 | 160. 17 |
 168. 7 | 184. 9 | 188. 19 |
 194. 3 | 207. 8 | 210. 2 |
 253. 17 | 283. 4 | 337. 3 |
 338. 6 | 360. 6 | 361. 9 | 362.
 2 | 363. 2 | 366. 12 | 373. 15 |
 377. 14 | 402. 9 | 404. 4 |
 410. 4 | 413. 6 | 416. 8 |
 419. 6 | 435. 6 | 445. 1 |
 451. 15 | 453. 5 | 472. 8 |
 478. 14 | 479. 13 | 480.
 4, 5 | 501. 12 | 503. 4, 9 |
 504. 5 | 506. 16 | 510. 9 |
 515. 19 | 548. 9 | 551. 14 |
 561. 10 | 572. 6 | 582. 8 |
 584. 10 | 595. 14 | 610. 6 |
 618. 9 | 620. 17 | 625. 5 |
 631. 3 | 646. 3 | 656. 9 |
 686. 5 | 707. 14 | 710. 9 |
 711. 2 | 712. 14 | 715. 8 |
 717. 2 | 739. 5 | 746. 1 |
 785. 1 | 808. 3 | 819. 3 |
 836. 13 |
 cujuscemodi. 249. 3 | 268. 17 |
 277. 7 | 367. 10 | 386. 11 |
 cujuscunque. 175. 15 | 505. 2 |
 cujusdam. 119. 1 | 226. 13 |
 253. 8 | 255. 2 | 270. 20 |
 290. 11 | 314. 12 | 498. 7 |
 503. 2, 15 |
 cujuslibet. 44. 18 |
 cujusmodi. 205. 10 | 490. 3 |
 493. 9 | 494. 6 | 679. 12 |
 cujuspiam. 141. 7 | 492. 12 |
 528. 5 | 635. 6 | 696. 7 |
 792. 3 |
 cujusquam. 430. 4 | 620.
 16 |
 cujusque. 368. 8 | 452. 11 |
 465. 13 | 533. 13 | 543. 4 |
 686. 2 | 772. 5 | 811. 11 |
 cujusquemodi. 61. 2 |
 cujusvis. 528. 3 |
 culinā. 501. 4 |
 culinæ. 265. 8 |
 culleo. 323. 16 |
 culmen. 805. 4 |
 culmina. 362. 9 |
 culmine. 499. 2 |
 culminis. 186. 19 |
 culminum. 811. 7 |
 culpa. 438. 7 |
 culpā. 230. 3 | 325. 18 | 452.
 3 | 514. 13 | 564. 3 |
 culpabat. 763. 5 |
 culpabile. 423. 10 |
 culpabiles. 616. 11 |
 culpabilium. 611. 11 | 628. 12 |
 culpabis. 172. 8 |
 culpæ. 84. 17 | 405. 8 | 484.
 12 |
 culpam. 237. 12 | 384. 11 |
 547. 15 |
 culpanda. 597. 18 |
 culpare. 74. 2 | 546. 15 |
 culpari. 421. 6 |
 culpas. 627. 13 |
 culpatur. 422. 7 |
 culpaturum. 419. 5 |
 cultor. 382. 3 | 391. 14 | 818.
 4 |
 cultores. 385. 5 | 712. 14 |
 cultoribus. 678. 10 | 679. 15 |
 766. 6 |
 cultorum. 86. 8 |
 cultoros. 266. 5 |
 cultu. 359. 1 | 369. 1 | 433. 6 |
 436. 9 | 668. 6 | 776. 6 |
 cultum. 133. 6 | 381. 15 | 699. 6 |
 culturm. 385. 9 |
 cultus. *substant.* 348. 5 | 699.
 7 | 745. 6 |
 cultus. *adject.* 435. 7 | 691.
 14 | 786. 11 |
 cum. *prepos.* 12. 3, 6 | 14. 8 |
 17. 9 | 18. 7 | 19. 17 | 23. 7, 18 |
 24. 18 | 26. 6, 7 | 29.
 6. 11 | 30. 6, 12 | 31. 10 |
 40. 7, 15, 19 | 41. 14 |
 42. 3 | 50. 11 | 51. 3 | 54.
 13 | 58. 7, 10 | 59. 5 | 60. 8 |
 63. 2 | 66. 2, 6 | 72. 6 | 74.
 3 | 81. 7 | 84. 12 | 87. 5 | 89.
 3 | 91. 14 | 93. 6 | 94. 3 | 95.
 96. 6 | 104. 1. 8 | 105. 16 |
 119. 2, 5, 16 | 122. 17 | 126.
 11 | 133. 9 | 136. 5 | 138. 9 |
 143. 10 | 145. 15 | 147. 19 |
 154. 3, 4 | 163. 10 | 175. 8 |
 176. 2 | 177. 7 | 179. 7 | 184.
 5 | 187. 12 | 179. 5 | 191. 17 |
 195. 2 | 202. 7 | 207. 3 | 208.
 2 | 217. 2 | 218. 7 | 219. 13 |
 230. 3, 12 | 239. 2 | 241. 9 |
 243. 20 | 245. 2 | 247. 17 |
 249. 16 | 251. 6, 11 | 252.
 20 | 254. 16 | 257. 13 | 267.
 7 | 270. 15 | 272. 2 | 273. 9 |
 278. 7 | 279. 7 | 283. 8 |
 289. 10 | 296. 1 | 297. 9 |
 298. 8 | 303. 1 | 310. 7 |
 324. 3 | 326. 3 | 327. 9 | 330.
 1 | 338. 5 | 339. 11 | 348. 15 |
 350. 9 | 352. 4, 6 | 368. 17 |
 391. 13 | 407. 11 | 408. 7 |
 410. 5 | 413. 1, 4, 8 | 421.
 6 | 430. 11 | 431. 2, 4 |
 441. 6 | 448. 3 | 454. 7 |
 459. 7 | 474. 8 | 477. 10 |
 489. 11 | 490. 8 | 498. 8 |
 500. 7 | 504. 8 | 514. 5, 15 |
 516. 13 | 523. 1 | 530. 7 | 536.
 3 | 538. 10 | 542. 5, 6 | 549.
 7 | 550. 16 | 551. 13 | 552.
 16 | 554. 4 | 556. 2 | 558.
 10, 15 | 559. 11 | 561. 9 |
 581. 8 | 587. 15 | 588. 2, 6 |
 595. 10, 11 | 596. 6 | 597. 4 |
 598. 12 | 599. 11, 17 | 601.
 1 | 602. 6 | 603. 6, 12 | 605.
 7 | 610. 12 | 613. 3 | 616. 4 |
 618. 9 | 623. 13 | 625. 6 |
 626. 1 | 628. 15 | 654. 17 |
 656. 9 | 667. 2 | 673. 10 |
 678. 6 | 684. 5, 13 | 687.
 11 | 695. 7 | 705. 8 | 708. 1 |
 709. 2 | 712. 12 | 717. 5 |
 724. 6 | 731. 14, 15 | 740.
 9 | 748. 1 | 755. 1 | 759. 5 |
 762. 5, 6 | 768. 1 | 773. 2 |
 774. 4, 15 | 775. 3 | 776. 2 |
 781. 2 | 788. 7 | 797. 12 |
 814. 13 | 824. 15 | 827. 6 |
 828. 19 | 829. 6 | * 831. 4 |
 834. 5 | 835. 20 | 836. 15 |
 839. 12 | 840. 5, 14 | 842.
 15 | 847. 9, 10 |
 cum. *adverb.* 8. 7 | 13. 8 | 17.
 4 | 21. 10 | 23. 13 | 24. 8 |
 32. 11 | 41. 4 | 42. 7 | 44.
 8 | 45. 3, 10 | 47. 6 | 48.
 15 | 49. 2 | 51. 13 | 54. 7 |
 55. 2 | 56. 4 | 59. 8 | 60. 1 |
 66. 11 | 14 | 67. 15 | 68. 10 |
 714. 4 | 74. 3 | 75. 15 | 76. 10 |
 775.

77. 4. 9 | 79. 1 | 85. 17 |
86. 7 | 87. 5 | 89. 8 | 90. 5 |
9 | 93. 9 | 98. 2 | 99. 1 |
101. 1. 8 | 102. 5 | 104. 12 |
21 | 108. 3 | 111. 9 | 113. 11 |
114. 6. 9 | 122. 6 | 126. 1 |
6 | 127. 15 | 129. 10 | 139. 7 |
8 | 146. 2. 7 | 147. 13. 15 |
152. 19 | 157. 10 | 159. 14 |
160. 15 | 162. 9 | 165. 10 |
171. 6 | 172. 10 | 185. 2 |
186. 1 | 189. 7 | 195. 1 | 197. 1 |
1 | 198. 17 | 203. 13. 14. 15 |
206. 8 | 211. 14 | 212. 3 |
213. 1 | 214. 7. 18 | 215. 9 |
219. 2 | 222. 8. 12. 17 | 223. 3 |
8 | 225. 15 | 233. 3 | 234. 5 |
9 | 242. 2 | 252. 1 | 282. 14 |
284. 16 | 286. 9 | 291. 8 |
292. 10 | 296. 7 | 299. 6 |
300. 7 | 304. 6 | 305. 14 |
308. 12 | 317. 3 | 324. 1 |
325. 20 | 326. 11 | 336. 10 |
346. 11. 13 | 350. 6. 11 |
351. 6 | 366. 14 | 367. 3. 7 |
373. 1 | 376. 6 | 378. 2 | 381. 14 |
14 | 382. 16 | 383. 7 | 384. 10. 17 |
395. 13 | 400. 9 |
401. 1. 3. 6 | 402. 2 | 403. 5 |
404. 15. 16 | 408. 7. 10 |
409. 14 | 412. 1 | 415. 5 |
417. 13 | 418. 13 | 421. 7 |
423. 10. 15 | 425. 8 | 426. 8 |
427. 3 | 430. 8 | 433. 5 |
437. 10 | 441. 10 |
442. 15 | 443. 3 | 446. 13 |
449. 6 | 457. 4 | 458. 5. 10 |
466. 6 | 463. 3 |
464. 1. 10 | 466. 5 | 470. 4. 6 |
471. 4. 14 | 474. 2. 6 |
479. 12 | 480. 3. 10 |
483. 14 | 485. 2. 9 | 486. 10 |
487. 7. 12 | 488. 12 |
494. 1. 5. 15 | 498. 11 |
502. 1. 7 | 503. 14 | 504. 1. 9 |
506. 8. 20 | 509. 9 |
514. 3. 9 | 515. 2 | 517. 7 |
518. 2 | 522. 13 | 525. 3 |
526. 14 | 527. 11 | 532. 13 |
533. 2 | 534. 7 | 536. 1. 7 |
537. 6. 11 | 539. 7 | 543. 1 |
545. 13 | 547. 6. 8 | 552. 18 |
555. 6. 11 | 557. 1. 8 |
566. 6 | 567. 5 | 568. 6 |
570. 6. 8 | 572. 15 | 575. 5 |
576. 8 | 577. 15 | 579. 5 |
582. 1. 2. 8 | 586. 4. 8 |
587. 17 | 589. 2 | 591. 1. 16 |
592. 5. 6. 7. 11. 14. 16 |
593. 3. 8. 10 | 598. 7 | 602. 3. 4 |
606. 17 | 607. 9. 17 |
608. 12 | 609. 9. 16 | 611. 14 |
612. 2. 6 | 614. 8 |
615. 5 | 617. 14 | 618. 14 |
619. 14. 15 | 621. 5. 10. 11 |
19 | 622. 4. 9 | 623. 12 |
625. 11 | 627. 3. 9 | 629. 13 |
5. 8 | 631. 2 | 633. 5. 9 | 635. 9 |
9. 15 | 636. 8 | 639. 5 | 641. 12 |
642. 15 | 643. 17. 19 |
644. 9 | 645. 3. 10 | 646. 1 |
656. 1 | 659. 8 | 660. 9 |
661. 1. 5 | 662. 1. 3. 4. 5 |
7 | 669. 7. 11 | 670. 15 |
671. 12 | 673. 7 | 678. 2. 7 |
13. 14 | 679. 1. 9 | 683. 13 |
689. 4 | 691. 16 | 692. 9 |
693. 4. 6. 7 | 694. 4 |
695. 11 | 697. 14 | 698. 4 |
705. 1. 3. 8. 13 | 707. 1. 3 |
708. 3 | 711. 3. 12 | 712. 14 |
719. 12 | 720. 5. 10 | 721. 2. 7. 8. 10 |
722. 3 | 723. 10 |
724. 2. 3 | 726. 11 | 727. 11 |
14 | 728. 11. 12. 15 | 730. 9. 11. 13 |
731. 1. 9. 12. 16. 17 |
18 | 732. 4. 13. 15 | 733. 3 |
739. 2. 13 | 741. 10 | 742. 9 |
743. 4. 8 | 744. 15 |
6. 12 | 748. 5. 6 | 751. 3 |
757. 1 | 759. 1 | 760. 1. 4 |
762. 2 | 764. 1 | 765. 1 |
774. 6 | 784. 4. 6 | 787. 16 |
788. 6 | 792. 1 | 793. 1 |
796. 9 | 799. 3 | 801. 3. 13 |
16 | 806. 9 | 807. 10 | 813. 4 |
817. 7 | 818. 10 | 819. 5 |
824. 1. 16 | 825. 8 | 828. 18 |
829. 5 | * 834. 4 | 835. 10 |
836. 21 | 842. 1 | 845. 4. 5 |
Cumas. 468. 5 |
cumpitmis. 410. 9 | 496. 5 |
505. 8 | 609. 2 | 766. 2 |
770. 12 | 804. 6 | 814. 11 |
cumulabat. 26. 14 |
cumulat. 45. 10 |
cumulata. 699. 11 |
cumulatione. 63. 16 |
cumulation. 59. 7 |
cumulatur. 130. 6 |
cumulo. 126. 16 | 183. 4 | 314. 10 |
cumulum. 185. 19 | 292. 13 |
805. 4 |
cunabulis. 68. 1 |
cuncta. 6. 6 | 15. 7 | 28. 2 | 36. 14 |
40. 14 | 47. 10 | 58. 8 |
60. 8 | 62. 11 | 65. 7 | 71. 6 |
74. 4 | 79. 4 | 95. 11 | 102. 1 |
107. 6 | 108. 12 | 114. 9 |
121. 11 | 137. 9 | 138. 6 | 145. 5 |
147. 4 | 155. 2 | 167. 8 |
173. 10 | 193. 9 | 202. 10 |
203. 11 | 205. 2 | 212. 1 |
216. 8 | 232. 7 | 238. 2 |
247. 14 | 261. 15 | 283. 14 |
289. 12 | 298. 1 | 299. 3 |
303. 4 | 312. 3 | 339. 4 |
344. 3 | 359. 2 | 367. 10 |
384. 9 | 427. 7 | 572. 4 |
574. 1 | 623. 5 | 674. 9 |
675. 3 | 616. 4 | 684. 2 |
692. 2 | 701. 7 | 726. 14 |
737. 8 | 738. 10 | 754. 1. 8 |
760. 7 | 815. 2 |
cuncta. 55. 3 | 200. 1 | 577. 5 |
cuncta. 10. 4 | 73. 7 | 205. 12 |
286. 4 |
cunctam. 111. 11 | 149. 13 | 183. 9 |
247. 9 | 255. 5 |
cunctanter. 403. 2 |
cunctantius. 697. 3 |
cunctarum. 457. 11 |
cunctas. 55. 7 | 194. 5 | 238. 17 |
253. 9 | 281. 14 | 291. 2 |
475. 7 | 546. 13 | 749. 12 |
cunctatus. 68. 19 |
cunctatur. 696. 3 |
cuncti. 17. 3 | 72. 3 | 80. 10 |
98. 4 | 104. 10 | 123. 2 |
139. 17 | 217. 11 | 236. 2 |
279. 11 | 321. 18 | 379. 7 |
380. 7 | 670. 11 | 683. 7 |
cunctim. 779. 5 |
cunctis. 28. 3 | 77. 1 | 97. 12 |
111. 8 | 122. 6 | 126. 8 | 159. 15 |
191. 20 | 194. 19 | 205. 7 |
207. 4 | 238. 14 | 264. 7. 11 |
270. 14 | 278. 15 |
310. 6 | 331. 8 | 341. 4 |
343. 4 | 351. 3 | 376. 4 |
381. 1 | 387. 6 | 394. 6 |
434. 2 | 444. 12 | 593. 9 |
605. 5 | 607. 1 | 708. 15 |
733. 3 | 754. 4 | 799. 13 |
* 835. 21 | 846. 12 |
cuncto. 103. 10 | * 845. 7 |
cunctorum. 54. 6 | 167. 5 |
202. 15 | 211. 10 | 212. 3 |
245. 8 | 274. 11 | 324. 1 |
334. 6 | 386. 16 | 624. 4 |
735. 1 | 753. 14 | 754. 6 |
cunctos. 18. 1 | 209. 13 | 312. 12 |
332. 12 | 624. 11 | 668. 7 |
686. 9 |
cunctum. 742. 1 |
cunctus. 177. 2 |
cuncti. 344. 15 |
cunctum. 248. 1 |
cuncto. 130. 1 |
cuneum. 286. 11 |
cupedinariis. 452. 17 |
cupedinis. 32. 4 | 33. 7 | 36. 15 |
cupere. 168. 4 | 509. 6 | 807. 8 |
cuperem. 55. 2 | 553. 3 | 812. 13 |
cuperes. 315. 17 |
cuperet. 285. 1 |
cupiant. 697. 15 |
cupide. 563. 10 |
cupidi. 126. 16 |
cupidine. 77. 6 | 162. 2 | 163. 3 |
250. 7 | 253. 8 | 429. 6 | 592. 8 |
610. 15 | * 834. 8 |
Cupidine. Dio. 611. 7 |

Apul.

8

- cupidinam. 186. 11 | * 840. 12 |
 Cupidinam Dem. 160. 17 |
 164. 13 | 167. 13 |
 cupidines. 172. 10 | 612. 4. 7 |
 Cupidines. Dis. 148. 15 |
 cupidini. 611. 10 |
 Cupidini. Do. 146. 13 | 173. 13 | 167. 2 |
 cupidini. 36. 13 | 317. 3 | 568. 4 | 610. 14 |
 Cupidinis. Dis. 162. 2 | 166. 17 | 186. 17 | 192. 15 | 195. 10 | 234. 4 | 567. 8 | * 835. 16 |
 cupidinum. 601. 9 | 616. 5 | 619. 3 |
 Cupidinum. Deum. 4. 4. 21 |
 cupidior. 173. 2 | 616. 2 |
 cupidissime. 375. 11 |
 cupiditas. 192. 7 |
 cupiditate. 408. 11 | 510. 12 |
 cupiditatem. 591. 15 |
 cupiditatis. 599. 4 | 612. 3 | 613. 20 | 629. 10 |
 cupido. 2. long. 180. 13 | 253. 5 | 287. 5 | 383. 15 | 437. 6 | 511. 10 | 596. 5 | 615. 17 | 687. 5. 6 |
 Cupido. Dem. 92. 9 | 154. 13 | 166. 7 | 184. 3 | 192. 12 | 194. 14 | 316. 2 |
 cupidum. 519. 1 | 563. 2 | 619. 17 |
 cupidus. 35. 5 | 375. 11 | * 845. 3 |
 cup. ebam. 283. 4 |
 cupiebat. 568. 3 | 569. 4 |
 cupiebatur. 788. 1 |
 cupiens. 49. 2 | 336. 7 | 281. 7 | 287. 13 | 292. 2 | 301. 2 | 333. 8 | 520. 9 |
 cupient. 420. 13 |
 cupientes. 336. 9 |
 cupionii. 382. 1 |
 * cupientis. 842. 3 |
 cupio. 40. 18 | 175. 8 | 284. 15 | 438. 17 | 480. 16 | 803. 11 | * 841. 14 |
 cupis. 23. 2 | 30. 1 | 33. 2 | 90. 14 |
 cupit. 554. 11 | 609. 16 | 615. 4 |
 cupit. 184. 5 |
 cupit. 146. 9 | 162. 10 |
 cupito. 286. 8 |
 cupitor. 90. 7 | 807. 7 |
 cupitoris. 216. 15 |
 cupitum. 91. 6 |
 cupressorum. 751. 15 |
 cupressum. 162. 17 |
 cupressus. 202. 6 | 250. 6 |
 cur. 22. 8, 9 | 77. 2 | 113. 9 | 171. 10 | 201. 4 | 291. 15 | 417. 15 | 424. 9 | 428. 1 | 3. 5 | 431. 5 | 436. 12 | 445. 3 | 446. 4 | 447. 15 | 448. 4 | 449. 8 | 450. 1 | 2 | 459. 8 | 460. 12 |
 463. 18 | 477. 10 | 479. 2 | 8 | 481. 11 | 484. 3 | 11. 18 | 492. 8, 16 | 493. 2 | 500. 18 | 501. 1, 4 | 506. 15 | 509. 7 | 510. 18 | 516. 12 | 517. 5 | 534. 7 | 537. 16 | 538. 1, 3 | 539. 11 | 544. 7 | 562. 4 | 563. 7 | 669. 7 | 697. 7 | 698. 6 | 707. 11 | 769. 15 | 797. 1 |
 cura. 4. 4. 8 | 97. 6 | 145. 14 | 208. 4 | 392. 2 | 410. 9 | 509. 11 | 675. 6 | 698. 4 | 744. 16 | 746. 1 | 749. 11 | 756. 1 |
 curā. 52. 3 | 57. 11 | 157. 1 | 197. 6 | 252. 12 | 297. 1 | 332. 8 | 394. 15 | 411. 4 | 463. 18 | 508. 14 | 614. 3 | 621. 15 | 674. 2 | 741. 1 | 755. 5 |
 curabo. 38. 14 | 390. 18 |
 curā. 226. 4 | 451. 16 | 557. 6 | 738. 14 |
 curam. 93. 13 | 211. 11 | 330. 12 | 411. 2 | 425. 11 | 579. 7 | 623. 18 | 688. 6 | 705. 7 | 756. 1 |
 curamus. 33. 1 |
 curandi. 698. 1, 2 |
 curandum. 246. 11 |
 curans. 310. 5 |
 curant. 144. 16 | 668. 3 | 674. 11 | 690. 6 | 744. 11 |
 curantem. 174. 2 |
 curantibus. 624. 19 |
 curate. 420. 7 | 467. 5 | 597. 6 |
 curari. 615. 14 |
 curarum. 749. 9 |
 curas. 287. 5 | 754. 8 |
 curassent. 381. 16 |
 curasset. 568. 5 |
 curat. 138. 4 | 463. 7 |
 curatas. 154. 16 |
 curatio. 615. 13 |
 curatorem. 605. 2 |
 curationis. 488. 13 |
 curatos. 691. 19 |
 curatum. 13. 4 |
 curaturum. 483. 5 |
 curavi. 74. 13 |
 curavit. 506. 5 |
 curent. 624. 15 |
 cures. 191. 2 |
 curia. 324. 5 | 327. 11 | 804. 1 | 805. 7, 9, 18 | 806. 1 | 812. 10, 11 |
 curiae. 323. 6 | 738. 12 |
 curiam. 324. 16 | 322. 8 | 344. 5. 2 | 805. 11 | 812. 9 |
 Curilis. 416. 6 |
 Curio. 431. 13 | 432. 1 |
 Curio, nomen, prop. 511. 4 |
 curiosi. 161. 14 | 167. 11 |
 curiosi. 386. 13 |
 curiosi. 5. 8 | 25. 7 | 36. 4 |
 142. 1 | 148. 5 | 172. 8 | 173. 12 | 192. 6 | 206. 7 | 249. 2 | 267. 11 | 288. 8 | 327. 12 | 467. 8 | 691. 8 | 736. 9 |
 curiosi. 65. 7 |
 curiositate. 146. 13 | 158. 13 | 191. 15 | 192. 8 | 279. 5 | 281. 4 |
 curiositatem. 283. 2 |
 curiositas. 20. 9 | 84. 8 | 376. 26 | 387. 16 |
 curiosus. 449. 1 |
 curioso. 40. 11 |
 curiosos. 119. 11 | 144. 10 | * curiosus. 845. 12 |
 curiosum. 6. 5 |
 curiosus. 24. 13 | 41. 11 | 218. 9 | 297. 16 | 312. 8 |
 curis. 740. 1 |
 curiabat. 218. 17 |
 Curius. 435. 2 |
 curat. 552. 16 |
 currens. 82. 7 |
 currens. 693. 1 |
 curricula. 174. 12 | 166. 11 | 385. 2 | 781. 4 | 816. 14 |
 curricula. 666. 9 |
 curruentis. 582. 9 | 708. 2 | 711. 5 | 734. 12 |
 curriculo. 582. 1 | 689. 8 | 705. 15 | 823. 3 |
 curricula. 125. 10 | 478. 9 | 506. 21 |
 curriculum. 205. 2 | 354. 5 | 552. 15 |
 currit. 309. 7 |
 curritur. 698. 2 |
 curru. 749. 7 | 756. 6 | 781. 10 |
 currum. 174. 12 | 178. 19 | 179. 3 |
 currant. 40. 1 |
 curvus, plur. 136. 3 | 805. 3 |
 curvis. 581. 5 | 583. 4 | 702. 14 | 731. 2 | 734. 14 | 735. 3 | 743. 16 |
 curvatus. 301. 10 |
 curvatus. 692. 7 |
 cursor. 438. 12 |
 cursorum. 320. 14 |
 curvus. 102. 12 | 198. 8 | 199. 7 | 223. 8 | 237. 16 | 245. 1 | 248. 7 | 267. 4 | 355. 17 | 375. 3 | 666. 8 | 727. 13 | 743. 9 | 823. 13 | 829. 14 |
 curvis. 227. 6 |
 cursum. 156. 2 | 199. 4 | 223. 10 | 352. 12 | 700. 11 | 727. 12 | 824. 4 |
 curvus. 681. 4 |
 curvus. 380. 1 |
 curvus, plur. 237. 14 | 743. 14 | 782. 9 |
 curvatam. 108. 4 |
 curvatum. 149. 15 |
 curvatus. 387. 9 |

curvis. 689. 11 |
 curulem. 103. 1 |
 curuli. 276. 2 |
 custode. 58. 3 | 60. 4 | 143. 9 |
 custodem. 16. 1 |
 custodiā. 118. 16 | 267. 14 |
 284. 10 |
 custodiā. 285. 2 | 330. 12 |
 custodem. 778. 10 |
 custodes. 56. 8 | 122. 2 | 585. 11 | 690. 9 | 739. 10 |
 custodi. 60. 11 |
 custodiā. 145. 17 | 159. 19 |
 184. 4 | 584. 7 | 707. 14 |
 custodire. 74. 1 | 337. 16 |
 491. 9 |
 custodiam. 57. 8 | 198. 12 | 206. 14 | 691. 1 | 739. 9 |
 custodias. 57. 1 | 85. 11 |
 custodibus. 448. 10 | 691. 7 |
 custodiendum. 353. 25 |
 custodiens. 390. 19 |
 custodient. 628. 7 |
 custodientem. 149. 14 |
 custodientes. 267. 9 |
 custodiendum. 211. 9 | 214. 9 |
 custodire. 497. 8 |
 custodit. 448. 8 | 591. 8 |
 custodit. 175. 10 |
 custodit. 794. 9 |
 custor. 56. 16 | 66. 12 | 602. 12 | 691. 10 | 692. 2 |
 cute. 589. 18 |
 eutem. 84. 12 | 162. 17 | 279. 8 | 614. 2 |
 eutim. 485. 13 |
 euti. 44. 16 | 94. 11 | 235. 10 |
 371. 13 |
 Cyclopes. 714. 1 |
 Cyclopi. 703. 4 |
 cygni. 567. 2 |
 cygno. 829. 8 |
 cygnus. 567. 9 |
 cylindrum. 741. 16 |
 Cyllenius. 742. 14 |
 cymba. 189. 8 |
 cymbalorum. 265. 1 |
 cymbalis. 256. 1 | 270. 16 |
 cymbalatum. 685. 3 |
 cymbium. 362. 2 | 378. 5 |
 cynice. 441. 3 |
 Cynicam. 467. 3 |
 Cynici. 413. 9 |
 Cynitus. 441. 6 | 789. 5 |
 Cynthia. nom. pr. 415. 8 |
 Cyprii. 564. 1 |
 Cyprus. 713. 9 |
 Cyrenae. 827. 7 |
 Cyrenas. 569. 6 |
 Cyro. 443. 5 |
 cytharam. 195. 7 |
 Cythra. 132. 15 |
 Cytheronia. 828. 3 |

D

D. A. 51. 2 | 64. 8 | 414. 13 | 421. 2 | 525. 11 |
 546. 7 |
 dabant. 18. 11 |
 dabat. 237. 13 |
 dabis. 189. 12 | 438. 14 |
 dabit. 110. 14 | 198. 5 |
 dabit. 66. 9 | 326. 10 | 680. 7 |
 dabunt. 163. 19 |
 Dadaum. adj. 778. 4 |
 Dæmon. 687. 8 | 694. 11 |
 Dæmonem. 583. 8 | 697. 5 |
 Dæmones. 585. 9 | 684. 10 |
 Dæmonis. 694. 9 | 696. 14 |
 697. 1. 4 | 699. 6 |
 Dæmonium. 507. 6 |
 Dæmonum. 675. 4 | 680. 4 |
 681. 11 | 682. 13 | 684. 3 |
 686. 10 | 688. 3 | 690. 2 |
 4. 8 |
 Damigeron. nom. pr. 544. 9 |
 Damna. 250. 3 | 557. 4 |
 damnaretur. 322. 6 |
 damnari. 564. 8 |
 damnatum. 333. 2 |
 damnationem. 507. 4 | 815. 12 |
 damnatorum. 116. 9 |
 damnatum. 246. 7 | 321. 6 |
 damnatur. 350. 12 |
 damnavit. 17. 3 | 194. 16 |
 damni. 330. 10 | 191. 32. 8 |
 damnis. 131. 8 |
 damno. 104. 1 | 178. 21 |
 255. 11 | 265. 10 | 295. 9 |
 311. 7 | 502. 18 |
 damnosa. 146. 6 |
 damnosam. 214. 11 | 278. 12 |
 317. 15 |
 damnosum. 613. 1 |
 damnus. 190. 6 |
 damula. 235. 9 |
 danda. 517. 5 |
 dando. 501. 4 | 819. 1 |
 dandum. 323. 11 | 452. 17 |
 dant. 726. 4 |
 dantes. 336. 8 |
 dapem. 305. 8 | 769. 8 |
 dapes. 117. 11 | 144. 6 | 265. 3 | 331. 12 |
 Daphne. 372. 1 |
 daphib. 109. 1 | 330. 2 |
 daphilem. 360. 5 |
 Dardaniis. 702. 10 |
 Dardanus. 544. 10 |
 date. 228. 2 | 537. 5 | 587. 16 |
 738. 6 |
 darent. 311. 1 |
 dates. 410. 8 |
 dater. 340. 13 | 425. 3 | 814. 14 |
 datur. 371. 3 | 376. 6 | 528. 14 |

Darius. 799. 2 |
 dat. 89. 3 | 401. 11 | 603. 8 |
 data. 309. 7 |
 data. 190. 17 | 191. 6 | 741. 15 |
 datum. 535. 9 | 545. 17 | 546. 6 |
 dare. 78. 5 | 333. 13 | 564. 2 |
 dati. 11. 10 |
 datus. 118. 15 |
 dero. 272. 7 | 278. 14 | 461. 8 | 497. 11 | * 844. 13 |
 datum. 229. 6 | 582. 13 | 811. 1 |
 datur. 94. 4 | 219. 7 | 438. 11 | 782. 4 |
 datura. 181. 5 | 188. 11 |
 daturam. 350. 1 |
 daturum. 206. 18 | 301. 3 |
 326. 14 |
 daturus. 219. 11 |
 de. 13. 8 | 16. 10 | 19. 11 | 13 |
 22. 5 | 23. 4 | 24. 7 | 26. 15 |
 27. 7 | 28. 12 | 31. 1 | 34. 16 | 17 | 16. 3 | 7. 9 | 11 | 39. 9 | 10 | 40. 3 | 4. 44. 8 |
 16 | 47. 10 | 49. 4 | 11 |
 51. 14 | 55. 7 | 56. 13 | 58. 4 | 60. 17 | 61. 10 | 65. 12 |
 66. 1 | 68. 4 | 71. 6 | 75. 3 |
 71. 21 | 78. 5 | 6. 8 | 80. 12 |
 81. 12 | 84. 2 | 85. 7 | 87. 2 |
 91. 11 | 94. 13 | 95. 2 | 10 |
 96. 12 | 98. 14 | 102. 4 |
 107. 2 | 108. 9 | 121. 13 | 122. 8 | 123. 2 | 15 | 130. 2 | 3 | 7 |
 12 | 134. 9 | 136. 7 | 145. 19 | 146. 4 | 15. 14 | 147. 5 | 150. 8 | 10 | 14 | 151. 18 |
 152. 7 | 154. 3 | 156. 1. 6 |
 158. 12 | 159. 11 | 161. 15 |
 162. 4 | 7 | 17 | 164. 9 |
 166. 4 | 167. 15 | 168. 1 |
 169. 9 | 12 | 174. 7 | 179. 1 |
 180. 16 | 184. 12 | 14. 18 |
 185. 14 | 16 | 188. 23 | 189. 13 | 14 | 190. 4 | 5 | 194. 10 | 197. 4 | 201. 6 | 202. 6 | 11 | 203. 4 | 205. 2 | 206. 20 | 208. 2 | 7 | 10 | 209. 2 |
 214. 1 | 215. 11 | 217. 1. 2 |
 220. 5 | 221. 2 | 9 | 223. 17 |
 225. 9 | 13 | 226. 13 | 15 |
 230. 13 | 232. 3 | 240. 4 |
 241. 13 | 242. 11 | 243. 4 |
 7 | 244. 6 | 249. 11 | 250. 6 | 8 | 251. 1 | 5 | 8 | 252. 1 |
 253. 12 | 255. 1 | 256. 15 | 7 |
 257. 4 | 258. 12 | 259. 11 |
 261. 5 | 12 | 262. 13 | 263. 14 | 264. 12 | 268. 7 | 269. 23 | 17 | 19 | 270. 8 | 20 | 275. 6 | 274. 2 | 9 | 11 | 275. 4 |
 276. 1 | 277. 5 | 280. 4 |
 283. 8 | 16 | 289. 14 | 291. 14 | 292. 1 | 294. 1 | 295. 12 | 14 | 296. 17 | 297. 3 |

299. 5 | 300. 16 | 301. 2
 9 | 302. 11 | 304. 17 | 305.
 14 | 306. 3 | 10 | 308. 11 |
 309. 3 | 7 | 11 | 310. 14 | 15 |
 311. 12 | 312. 6 | 313. 1 |
 320. 1 | 322. 1 | 324. 13 |
 325. 9 | 326. 8 | 327. 11 | 330.
 6. 9 | 336. 9 | 338. 7 | 12 |
 340. 7 | 14 | 341. 13 | 19 |
 343. 16 | 352. 6 | 353. 11 | 12 |
 356. 1 | 369. 8 | 372.
 3 | 377. 12 | 13 | 378. 10 | 16 |
 379. 3 | 380. 9 | 10 | 381. 10 |
 382. 13 | 383. 4 | 6 | 384. 12 |
 383. 3 | 8 | 390. 15 | 391. 12 |
 392. 12 | 393. 1 | 8 | 394. 8 |
 395. 2 | 400. 10 | 401. 7 |
 402. 6 | 14 | 406. 1 |
 407. 7 | 408. 13 | 6 | 9 | 411.
 6 | 13 | 415. 3 | 421. 3 | 10 |
 422. 2 | 3 | 429. 8 |
 432. 2 | 3 | 438. 13 | 2 |
 438. 1 | 443. 1 | 447. 12 |
 451. 7 | 8 | 454. 13 | 417.
 8 | 458. 1 | 459. 3 | 462. 4 |
 465. 12 | 13 | 464. 7 | 465.
 7 | 11 | 466. 2 | 4 | 8 | 10 |
 467. 6 | 470. 12 | 471. 13 |
 2 | 472. 10 | 473. 11 | 19 |
 474. 3 | 475. 4 | 477. 11 |
 478. 2 | 480. 2 | 481. 12 |
 484. 11 | 17 | 487. 7 | 488.
 3 | 4 | 491. 18 | 494. 15 |
 496. 12 | 497. 8 | 498. 12 |
 499. 1 | 500. 3 | 501. 3 |
 502. 5 | 7 | 11 | 503. 2 | 15 |
 508. 10 | 509. 5 | 12 | 512. 5 |
 10 | 13 | 515. 4 | 7 | 19 | 20 |
 516. 6 | 10 | 11 | 16 | 521. 14 |
 523. 5 | 525. 16 | 527. 10 |
 529. 13 | 14 | 531. 4 | 12 |
 532. 16 | 534. 4 | 536. 12 |
 537. 6 | 539. 7 | 16 | 540. 8 |
 541. 4 | 6 | 545. 14 | 548.
 11 | 551. 8 | 10 | 553. 10 |
 555. 8 | 558. 4 | 6 | 559. 12 |
 560. 5 | 8 | 563. 16 | 17 | 566.
 2 | 567. 8 | 9 | 570. 3 | 571.
 10 | 572. 2 | 10 | 574. 13 | 15 |
 577. 3 | 587. 16 | 590. 2 | 7 |
 591. 3 | 5 | 8 | 594. 3 | 598.
 10 | 602. 9 | 613. 14 | 618.
 4 | 620. 10 | 622. 9 | 12 |
 625. 7 | 626. 1 | 2 | 631. 1 |
 3 | 5 | 633. 2 | 3 | 635. 6 | 16 |
 637. 11 | 13 | 639. 8 | 641. 2 |
 646. 7 | 647. 2 | 653. 1 |
 658. 7 | 8 | 9 | 666. 3 | 5 |
 669. 17 | 670. 5 | 6 | 671. 9 |
 674. 11 | 687. 1 | 2 | 692. 6 |
 696. 3 | 697. 13 | 705. 16 |
 707. 10 | 718. 7 | 719. 2 |
 720. 3 | 13 | 722. 3 | 723. 7 |
 724. 1 | 725. 23 | 726. 13 |
 728. 4 | 6 | 731. 3 | 17 | 732.
 7 | 17 | 736. 8 | 9 | 737. 12 |

738. 1 | 744. 18 | 745. 7 |
 9 | 12 | 746. 1 | 748. 5 |
 753. 3 | 759. 12 | 760. 10 |
 763. 1 | 768. 7 | 773. 17 | 774.
 8 | 9 | 775. 6 | 778. 7 | 797.
 9 | 10 | 800. 15 | 805. 2 | 6 |
 806. 8 | 9 | 810. 7 | 812. 6 |
 816. 17 | 827. 7 | 828. 10 |
 829. 4 | 830. 8 | 836. 2 |
 847. 1 | 838. 7 | 840. 15 |
 841. 9 | 845. 16 | 846. 8 |
 847. 10 |
 Dea. 257. 12 |
 Dea. 264. 11 | 384. 14 |
 Deabus. 133. 15 | 350. 1 |
 Dea. 39. 7 | 40. 2 | 8 | 97. 1 |
 132. 14 | 133. 2 | 136. 12 |
 174. 8 | 175. 5 | 176. 2 | 179.
 4 | 6 | 187. 13 | 258. 4 | 162.
 6 | 12 | 267. 7 | 276. 11 | 346.
 7 | 347. 2 | 4 | 348. 6 | 356.
 3 | 367. 5 | 369. 6 | 10 | 372.
 8 | 373. 6 | 374. 14 | 375. 11 |
 22 | 376. 3 | 16 | 377. 4 |
 11 | 378. 2 | 7 | 379. 1 |
 380. 6 | 381. 3 | 5 | 7 | 17 |
 382. 5 | 4 | 383. 2 | 384. 6 |
 16 | 385. 1 | 11 | 17 | 386. 5 |
 387. 5 | 388. 9 | 389. 12 | 11 |
 392. 6 | 18 | 395. 11 | 790.
 10 |
 Deam. 40. 16 | 132. 3 | 4 |
 149. 8 | 150 | 164. 2 | 179.
 7 | 256. 2 | 258. 3 | 259. 12 |
 260. 9 | 263. 5 | 265. 2 |
 349. 4 | 355. 4 | 357. 2 |
 364. 3 | 419. 13 | 791. 8 |
 deamans. 614. 2 |
 deamare. 610. 18 |
 dearmet. 171. 3 |
 Dearum. 177. 1 | 178. 8 | 362.
 9 |
 debeam. 811. 2 |
 debeant. 33. 14 | 197. 5 | 616.
 10 | 780. 3 |
 debeat. 384. 7 | 450. 4 | 611.
 9 | 616. 5 | 641. 8 | 9 |
 802. 14 |
 debebat. 518. 1 |
 debebis. 187. 17 | 189. 1 | 365.
 10 | 815. 9 | 10 |
 debemus. 648. 11 |
 debent. 775. 3 |
 debco. 802. 11 | 815. 15 | 816. 2 |
 debere. 93. 7 | 173. 13 | 193.
 11 | 214. 10 | 247. 15 |
 286. 9 | 331. 8 | 366. 13 |
 403. 6 | 427. 6 | 471. 8 |
 515. 17 | 543. 11 | 545. 3 |
 622. 7 | 627. 14 | 646. 6 |
 679. 10 |
 debetcm. 95. 16 | 384. 12 |
 385. 13 | 392. 11 |
 debetent. 324. 2 |
 debetent. 207. 4 | 222. 8 | 17 |
 298. 10 | 393. 10 | 407. 3 |

516. 12 |
 debes. 552. 2 |
 debet. 189. 11 | 308. 12 | 405.
 6 | 426. 4 | 476. 2 | 9 |
 563. 19 | 584. 13 | 598. 8 |
 599. 16 | 618. 16 | 683. 16 |
 773. 1 | 802. 8 | 10 | 809. 9 |
 811. 6 | 12 |
 debetis. 216. 7 |
 debilem. 97. 10 | 105. 10 | 110.
 2 | 255. 8 | 671. 5 |
 debiles. 161. 8 | 280. 6 |
 debili. 191. 5 | 369. 4 |
 debilis. 67. 12 | 679. 5 |
 debilitat. 137. 10 | 406. 11 |
 479. 17 | 486. 7 |
 debilitate. 306. 8 |
 debilitationis. 67. 8 |
 debilitatis. 203. 5 |
 debilitatum. 196. 16 |
 debilitet. 477. 4 |
 debiti. 593. 7 |
 d. bitum. 317. 9 | 328. 13 |
 386. 1 |
 debueram. 335. 6 |
 debuerim. 544. 7 |
 debueris. 543. 1 |
 debui. 472. 10 |
 deboisse. 481. 16 | 510. 13 |
 550. 11 |
 debuisset. 114. 8 |
 debuistis. 139. 10 |
 decantatis. 88. 5 |
 decantatus. 91. 20 | 153. 14 |
 deceas. 731. 5 |
 d'cede. 175. 9 |
 decedent. 166. 7 |
 decedente. 375. 6 |
 decedere. 40. 15 |
 decederem. 126. 2 |
 decem. 23. 5 | 119. 8 | 193. 13 |
 215. 15 | 286. 14 | 287. 6 |
 394. 7 | 396. 3 | 335. 4 |
 542. 4 | 12 | 678. 16 | 759.
 7 | 10 |
 Decembrium. 391. 10 |
 decennium. 694. 3 |
 decenter. 43. 7 | 67. 15 | 129.
 9 | 507. 10 | 631. 8 |
 decerpi. 95. 7 | 352. 11 |
 decropto. 251. 14 |
 decerptus. 89. 9 | 114. 15 |
 243. 6 | 607. 14 |
 decere. 705. 6 |
 decermina fortuna. 11. 5 |
 decernis. 423. 5 | 452. 17 |
 decernit. 241. 11 | 385. 16 |
 626. 12 |
 decerno. 471. 10 |
 decernunt. 254. 11 |
 decerpere. 103. 12 |
 decerpi. 40. 8 |
 decerpiit. 455. 3 |
 decerptis. 300. 2 |
 decerptum. 56. 13 |
 decerpunt. 783. 4 |

decretarem. 491. 19 |
 * decesseramus. 840. 17 |
 decesserat. 513. 15 |
 decessisse. 481. 11 |
 decessit. 146. 1 | 243. 5 |
 decret. 418. 11 |
 decedens. 24. 7 | 115. 6 |
 decedentes. 189. 5 |
 deciderat. 306. 6 |
 decideris. 197. 13 |
 decidisset. 252. 10 |
 decidit. 306. 14 | 477. 8 |
 decimo. 13. 12 | 211. 5 |
 decipiens. 282. 9 |
 decipula. plur. 815. 2 |
 decipit. 338. 19 |
 decipulum. 216. 5 |
 decisione. 742. 12 |
 decitantes. 39. 3 |
 declarans. 642. 13, 14 | 643. 1, 18 |
 declarare. 658. 10 |
 declararetur. 635. 6 |
 declarat. 634. 13 |
 declaratione. 635. 5 |
 declarativa. 634. 12 | 635. 9. 8, 16 | 636. 2 | 640. 1 |
 declarativam. 635. 10 |
 declarativus. 636. 7 |
 declarativum. 641. 5 |
 declaratur. 640. 13 |
 declaravit. 510. 7 |
 declinanda. 607. 3 |
 declinans. 83. 4 |
 declinaret. 222. 8 |
 declinata. 157. 13 |
 declivia. 748. 9 |
 deconstrat. 317. 13 |
 deconstrat. 226. 11 |
 decor. 332. 3 |
 decora. 2. long. 116. 7 | 241. 8 | 236. 18 | 420. 8 | 507. 9 | 763. 14 |
 decorare. 349. 2 |
 decoras. 2. long. 241. 6 | * 841. 8 |
 decoravere. 806. 1 |
 decoravit. 469. 6 |
 decore. 346. 2 | 789. 4 | 667. 6 |
 decorum. 2. long. 829. 3 |
 decoret. 2. br. 414. 12 |
 decori. 2. long. 380. 3 |
 decoris. 2. br. 136. 5 | 335. 17 | 848. 4 | 407. 1 | 445. 11 | 791. 11 |
 decorissimum. 406. 6 |
 decoriter. 161. 6 | 199. 18 | 361. 4 |
 decoro. 2. long. 762. 5 |
 decoros. 2. long. 199. 9 | 344. 14 |
 decorum. 2. long. 86. 2 | 759. 11 |
 decorus. 2. long. 86. 4 | 76. 4. 11 |

decrementa. 731. 2 |
 decrementis. 355. 8 |
 decrepito. 516. 3 |
 decretam. 208. 5 | 286. 7 | 802. 15 |
 decreto. 11. 9 | 197. 11 | 620. 9 | 623. 12 |
 decretos. 804. 12 |
 decretum. 193. 1 | 552. 10 | 754. 10 |
 decreverat. 211. 13 |
 decreverit. 581. 1 | 622. 7 |
 decreveritis. 203. 4 |
 decreverunt. 28. 2 | 805. 10 |
 decrevi. 281. 13 |
 decrevistis. 797. 1 |
 decrevit. 82. 1 | 514. 10 |
 decumbo. 518. 8 |
 decurionem. 284. 8 |
 decuriones. 322. 3 | 750. 1 |
 decurionis. 314. 12 |
 decurionum. 321. 12 | 323. 15 | 396. 16 |
 decurrere. 98. 18 |
 decurrit. 77. 20 | 104. 2 | 191. 5 |
 decurrunt. 112. 10 |
 decus. 123. 15 | 585. 3 | 665. 4 |
 decussum. 210. 8 |
 dedecora. 557. 4 |
 dedecore. 560. 1 |
 dedecoret. 425. 2 |
 dedecore. 12. 3 | 291. 19 | 485. 13 | 502. 18 |
 dedecoris. 197. 10 | 608. 5 |
 dedecus. 67. 14 | 108. 7 | 294. 6 | 332. 4 |
 dederam. 169. 11 |
 dederet. 202. 8 | 218. 13 | 228. 13 | 262. 9 |
 dedere. 1. long. 2. br. 311. 10 |
 dederint. 629. 3 |
 dederit. 755. 10 |
 dederunt. 545. 10 | 710. 4 | 748. 8 |
 dedi. 325. 4 | 326. 16 | 318. 18 |
 dedica. 378. 1 |
 dedicabo. 200. 8 |
 dedicant. 633. 1 |
 dedicantes. 365. 8 |
 dedicantur. 344. 8 |
 dedicare. 655. 6 |
 dedicasse. 119. 4 |
 dedicat. 633. 2, 6, 8 |
 dedicatio. 655. 8 |
 dedicatorem. 806. 11 |
 dedicativa. 633. 7 | 636. 12 | 639. 5, 10 | 640. 6 | 641. 11 | 642. 6 | 643. 16 | 649. 10 | 650. 4 | 651. 3 | 661. 5 | 662. 3 |
 dedicativa. 637. 2, 3 | 648. 4, 11 | 649. 10 | 650. 5, 11 | 651. 11 | 652. 2, 9 | 654. 1, 6 |

dedicativam. 635. 5 | 647. 5 | 648. 3 | 650. 4 | 661. 7 | 662. 1 |
 dedicativis. 647. 5, 9 | 649. 3 | 653. 3, 12, 17 |
 dedicativum. 647. 9 | 649. 4 | 653. 4, 13, 18 |
 dedicatu. 818. 15 |
 dedicatum. 818. 3 |
 dedicavit. 379. 2 |
 dedidit. 139. 21 |
 dedimus. 47. 1 | 115. 9 |
 dedistit. 796. 2 |
 dedisses. 429. 4 | 781. 1 |
 dedisset. 568. 6 |
 dedist. 163. 15 | 166. 8 | 187. 17 | 192. 11 | 220. 4 | 277. 13 | 372. 7 | 511. 12 | 523. 9 | 565. 1 | 576. 4 | 586. 6 | 733. 8 | 756. 10 | 782. 9 | 810. 11 |
 dedita. 529. 7 |
 dedita. 148. 18 |
 deditus. 407. 9 |
 dedolabar. 222. 1 |
 * dedolabat. 839. 7 |
 dedolaret. 451. 13 |
 dedolatum. 185. 18 |
 deducant. 619. 2 |
 * deducebat. 840. 3 |
 deducendam. 214. 13 |
 deducendus. 219. 13 |
 deducere. 198. 10 | 299. 15 |
 deduci. 616. 7 |
 deducit. 119. 1 | 299. 10 | 387. 2, 13 | 448. 9 |
 deducitis. 33. 13 |
 deducitur. 238. 7 |
 deducor. 344. 7 |
 deducta. 78. 14 | 155. 7 |
 deductam. 586. 10 |
 deducti. 98. 11 |
 deductum. 34. 5 |
 deductum. 266. 1 | 314. 4 |
 deductus. 214. 2 | 228. 15 | 288. 6 |
 deducunt. 312. 17 |
 deduxerat. 207. 8 |
 deduxit. 42. 7 | 694. 3 |
 deerant. 326. 5 |
 deerat. 248. 18 | 282. 3 | 368. 14 |
 deest. 159. 14 | 200. 5 |
 deesse. 829. 11 | 830. 1 | * 842. 20 |
 deest. 423. 13 | 438. 5 | 621. 11 |
 defecar. 290. 9 |
 * defatiga. 1. 836. 9 |
 defecia. 160. 20 | 161. 3 | 446. 10 | 464. 3 |
 defectam. 164. 4 | 252. 3 |
 defecti. 275. 6 |
 defecione. 708. 3 |
 defecior. 830. 11 |
 g ij

- defectio. 428. 2 |
 defectus. 260. 3 |
 defectu. 616. 14 |
 defectum. 14. 20 | 173. 6 |
 279. 2 |
 defecus. 105. 3 |
 defecere. 180. 4 | 207. 12 |
 270. 6 | 405. 6 | 451. 4 |
 800. 1 |
 defendisse. 543. 10 | —
 defendit. 389. 8 |
 defensivo. 406. 3 | 530. 9 |
 defensione. 464. 13 |
 defensionem. 404. 4 | 446. 5 |
 defensionis. 400. 8 | 421. 7 |
 deferatur. 602. 14 | 615. 8 |
 705. 6 |
 deferendo. 607. 3 |
 deferentes. 621. 3 | 628. 9 |
 deferentur. 742. 1 |
 deferre. 381. 15 | 481. 7 |
 734. 1 |
 deferrent. 342. 1 |
 deferri. 617. 12 |
 deferro. 185. 17 |
 deferretur. 233. 15 | 628. 16 |
 deferunt. 215. 10 |
 defessam. 177. 4 |
 defessus. 68. 13 | 299. 20 |
 defessus. 227. 1 |
 deficientem. 26. 9 |
 deficientis. 600. 6 |
 deficiet. 495. 4 |
 deficior. 26. 4 |
 defigat. 599. 3 |
 definitur. 656. 2 |
 definitur. 56. 8 |
 defuniri. 644. 3 |
 definit. 584. 9 | 622. 14 |
 642. 10 |
 definita. 644. 4 | 754. 11 |
 definita. 656. 5 |
 definitas. 656. 7 |
 definitio. 641. 7 |
 definitio. 641. 8 | 644. 15 |
 12 | 645. 12 |
 definitio. 641. 4 |
 definitio. 646. 5 |
 definitivi. 627. 15 |
 definitio. interfect. 237. 6 |
 definitivus. 604. 1 |
 definitum. 636. 8 | 655. 13 |
 defixi. 302. 7 |
 defixum. 306. 2 |
 defixus. 43. 7 | 92. 1 | 278. 9 |
 375. 23 |
 deflagavit. 446. 7 |
 deflammet. 171. 4 |
 deflebam. 204. 3 | 226. 8 |
 deflebam. 247. 7 |
 defleci. 628. 4 |
 defleci. 255. 16 |
 defletem. 139. 22 |
 deflex. 176. 12 |
 deflectam. 379. 6 |
 deflectorum. 88. 2 |
 defluerum. 27. 10 |
 defluerus. 11. 8 | 61. 9 |
 defluerat. 300. 5 | 354. 7 |
 deflexit. 300. 18 |
 defluam. 700. 2 |
 defluere. 360. 5 |
 defluere. 222. 13 |
 defluens. 67. 12 | 352. 8 |
 defluentem. 77. 13 |
 defluentibus. 345. 8 |
 defluit. 175. 13 |
 defluo. ablat. 73. 5 |
 defluunt. 135. 14 |
 defluxus. 681. 11 |
 defloeratus. 522. 12 |
 defloerantur. 132. 15 |
 * defloerantur. 846. 13 |
 deformata. 11. 10 |
 deformatam. 372. 10 |
 deformationis. 395. 4 |
 deformato. 54. 3 |
 deformatos. 500. 2 |
 deformatus. 11. 4 |
 deformavit. 16. 7. 11 |
 deformem. 240. 12 | 255. 8 |
 366. 8 |
 deformem. 240. 12 | 255. 8 |
 366. 8 |
 deformi. 267. 10 | * 842. 10 |
 deformis. 132. 11 | 280. 2 |
 298. 3 | 316. 8 | 375. 12 |
 deformitas. 619. 13 |
 deformitatem. 500. 13 |
 deformitatis. 283. 13 |
 deformiter. 260. 5 |
 defraudare. 128. 9 |
 * defraudatis. 840. 7 |
 defraudentur. 522. 8 |
 defregisset. 802. 4 |
 defrictus. 92. 3 |
 defrudere. 806. 7 |
 defuisse. 193. 13 | 283. 6 |
 defuit. 273. 1 | 276. 10 | 311. 3 |
 393. 1 |
 defuncta. 315. 7 |
 defuncti. 229. 13 | 239. 11 |
 defunctorum. 124. 11 | 342. 3 |
 defuturum. 627. 5 |
 degat. 173. 5 |
 degener. 445. 2 |
 degeneri. 221. 3 |
 degeneris. 610. 13 |
 degens. 671. 15 |
 degeret. 400. 10 |
 degit. 508. 8 |
 degravantur. 681. 2 |
 degravatis. 270. 17 |
 degulator. 521. 7 |
 dehinc. 34. 6 | 50. 10 | 60. 14 |
 124. 12 | 210. 8 | 270. 6 |
 268. 10 | 287. 9 | 338. 9 |
 339. 1 | 359. 14 | 370. 1 |
 375. 13 | 389. 10 | 391. 9 |
 596. 11 | 636. 2 | 665. 7 |
 817. 10 | * 838. 14 |
 840. 10 |
 delucente. 27. 3 | 21. 3 |
 302. 5 |
 deluiscit. 27. 6 |
 delortabar. 121. 9 |
 delortantibus. 524. 8 |
 Dei. 8. 8 | 276. 15 | 141. 7 |
 161. 9 | 162. 3 | 163. 11 |
 173. 13 | 175. 15 | 179. 10 |
 183. 8 | 186. 18 | 194. 1 |
 195. 3 | 249. 12 | 282. 8 |
 290. 10 | 364. 5 | 371. 2 |
 373. 1 | 392. 7 | 394. 8 |
 507. 2 | 506. 18 | 507. 10 |
 584. 11 | 620. 18 | 622. 1 |
 669. 12 | 689. 6 | 707. 13 |
 713. 2 | 736. 14 | 737. 4 |
 738. 2 | 818. 2 | 819. 10 |
 delecterem. 47. 44 |
 delecto. 150. 15 |
 delectantur. 302. 15 |
 delecta. 4. 19 |
 delecta. 95. 3 | 361. 2 |
 delecti. 236. 8 | 738. 11 |
 delectis. 96. 9 | 119. 18 |
 delecto. 71. 10 | 95. 18 | 240. 8 |
 314. 16 |
 delectum. 410. 14 |
 delectus. 19. 13 | 791. 9 |
 delectabo. 9. 5 |
 delectando. 289. 13 |
 delectans. 217. 18 | 285. 5 |
 delectant. 331. 6 |
 delectantes. 18. 4 |
 delectatis. 185. 5 |
 delectere. 479. 11 |
 delecterent. 196. 14 |
 delectat. 146. 14 | 258. 3 |
 delect. 19. 4 | 47. 1 | 49. 12 |
 236. 1 | 332. 15 | 334. 13 |
 367. 4 | 431. 2 | 465. 7 |
 738. 2 |
 deinceps. 396. 1 | 444. 10 |
 560. 7 | 629. 9 | 741. 11 |
 deinceps die. 799. 7 |
 deinde. 30. 6 | 46. 6 | 59. 6 |
 190. 15. 17 | 195. 3 | 372. 10 |
 449. 4 | 451. 5 | 466. 2 |
 483. 18 | 486. 5 | 510. 5 |
 512. 10 | 521. 2. 3 | 583. 15 |
 628. 2 | 677. 1 | 679. 8 | 700. 5 |
 716. 2 | 800. 8 |
 Denis. 493. 1 |
 delabentes. 161. 4 |
 delabitur. 162. 16 | 375. 12 |
 delapsa. 159. 9 |
 delapsa. 147. 10 |
 delapsam. 140. 3 | * 815. 16 |
 delapsi. 186. 5 | 211. 15 | 212. 2 |
 delapsum. 25. 8 | 243. 8 |
 delapsus. 107. 3 | 217. 17 |
 289. 17 | 291. 3 | 376. 16 |
 delatam. 402. 4 |
 delato. 271. 9 |
 delatus. 246. 4 |

delectabilior. 808. 15 |
delectando. 278. 16 |
* delectans. 839. 11 |
delectant. 157. 16 |
delectari. 215. 10 | 336. 5 |
808. 1 |
* delectata. 840. 11 |
* delectatam. 843. 1 |
delectatione. 279. 7 | 609. 3 |
610. 17 | 803. 9 |
delectationem. 145. 2 | 809. 8 |
delectationibus. 611. 2 |
delectationis. 609. 14 |
delectatur. 332. 15 |
delectatus. 817. 4 |
delectet. 234. 6 |
delector. 40. 14 |
delectu. 117. 11 | 249. 5 |
delectum. 769. 10 |
delectus. *adj.* 118. 9 | 817. 5 |
delectus. *subst.* 624. 1 |
delegata. 481. 16 |
delegit. 401. 10 | 440. 1 |
delegor. 211. 15 |
Delia. *nom. propr.* 415. 9 |
deliberabam. 23. 13 | 294. 16 |
deliberant. 310. 2 |
deliberantes. 75. 21 |
deliberatione. 215. 3 | 319. 1 |
deliberaverat. 234. 7 |
delibo. 191. 17 |
delibuti. 80. 10 | 218. 2 |
381. 2 |
delibuto. 307. 4 |
delibutum. 70. 9 | 222. 5 |
820. 1 |
delibutus. 334. 7 | 778. 5 |
delicata. 342. 7 |
* delicata. 841. 1 |
delicatus. 161. 10 | 436. 1 |
* 841. 4 |
* delicatam. 842. 6 |
delicatas. 150. 1 | 199. 7 |
delicatis. 349. 9 |
delicato. 301. 1 |
delicatos. 200. 4 |
delicatum. 164. 14 | 191. 9 |
delicatus. 407. 2 |
delicia. 413. 12 |
delicias. 220. 2 | 829. 10 |
delicias. 172. 9 | 309. 5 | 332. 9 | 433. 8 |
deliciis. 127. 9 | 211. 6 | 284. 5 |
delicti. 202. 18 | 404. 15 |
delictum. 90. 3 | 239. 9 |
deligant. 259. 9 |
deligatum. 298. 10 |
deligatur. 624. 9 |
deligatus. 267. 4 |
deligavit. 223. 6 |
deligebam. 220. 18 |
deligendi. 693. 5 |
deligi. 384. 8 | 476. 4 |
deligunt. 823. 8 |
deliguntur. 693. 6 |
deligneat. 770. 16 |

delinias. 560. 10 |
delinimento. 475. 10 |
delinire. 81. 8 |
deliniam. 188. 6 |
delinitor. 809. 16 |
delinquentis. 816. 16 |
delinquis. 489. 16 |
delinquit. 403. 15 |
deliquit. 172. 2 |
delira. 196. 2 |
deliramenta. 452. 6 | 763. 2 |
deliramentibus. 774. 12 |
delirantis. 231. 3 |
delirum. 257. 12 |
delit. 260. 6 |
delitescam. 175. 5 |
delitescat. 506. 3 |
delitescabant. 212. 4 |
delitescentem. 84. 9 | 179. 15 |
820. 13 |
delitescere. 311. 7 | 14 |
delitescit. 310. 12 |
delituit. 74. 10 |
Delon. 566. 8 |
Delphicus. 729. 1 |
Delphicus. 60. 3 | 351. 3 |
delphinus. 809. 14 |
delphini. 135. 7 |
delphinos. 460. 9 |
delphinum. 200. 12 |
delubra. 176. 6 | 510. 1 |
delubris. 358. 3 |
delubro. 497. 1 |
deluprum. 496. 11 |
deludata. 568. 1 |
demam. 52. 5 |
Demea. 30. 4 |
demeacula. 175. 1 |
Demea. 30. 11 |
demeare. 26. 13 | 188. 9 |
238. 17 |
demearis. 366. 15 |
Demeas. 29. 9 | 31. 3 | 34. 14 |
demeasct. 299. 6 |
demeat. 179. 12 | 347. 3 |
demeavit. 703. 5 |
dementie. 464. 10 | 465. 12 |
5 | 608. 3 |
dementire. 480. 8 | 527. 4 |
demere. 222. 9 | 219. 2 |
demergit. 21. 5 | 60. 2 | 167. 1 |
demergo. 69. 2 |
demeula. 50. 4 |
demeuli. 280. 6 |
demeuli. 439. 4 |
demeulus. 341. 3 |
demigrare. 547. 8 | 830. 8 |
demigrasset. 546. 1 |
demigravit. 124. 8 | 485. 2 |
demiratus. 119. 6 |
demiserit. 558. 3 |
demisso. 261. 1 | 273. 12 |
Demochare. 119. 2 |
Democharem. 115. 12 |
Demochares. 119. 12 | 120. 5 |
Demochari. 119. 5 |

Democharis. 118. 6 | 120. 19 |
Democriti. 814. 11 |
Democritum. 448. 16 |
demolirentur. 820. 5 |
demonstrabat. 348. 11 |
demonstrabilis. 698. 7 |
demonstrabo. 521. 14 | 647. 2 |
demonstrans. 66. 11 |
demonstrant. 27. 18 | 332. 10 |
demonstrare. 180. 8 |
demonstrari. 384. 7 | 651. 6 |
demonstrat. 57. 7 | 58. 3 |
121. 5 | 148. 1 | 273. 14 | 286. 13 | 696. 12 |
demonstratione. 651. 8 | 769. 14 |
demonstrationem. 303. 11 |
demonstrato. 20. 4 |
demonstravit. 484. 19 |
demonstremus. 150. 13 |
demonstret. 277. 9 |
demonstro. 33. 8 |
demoraris. 386. 5 |
demoratur. 298. 8 |
demoratus. 206. 5 |
demoriscant. 55. 11 |
Demosthenem. 425. 5 |
dempsisse. 558. 1 |
dempsitis. 801. 17 |
demum. 50. 10 | 322. 10 |
524. 4 | 551. 10 | 623. 15 |
814. 14 |
demusit. 59. 19 |
demutabit. 802. 16 |
denatet. 429. 5 |
deneg. 660. 7 | 661. 3 |
denariis. 32. 6 | 49. 4 | 272. 7 |
328. 15 |
denariorum. 554. 1 |
denarios. 33. 6 | 474. 6 |
denarium. 475. 1 |
denarium. 258. 9 |
denegabitur. 190. 7 |
denegamus. 64. 3 | 149. 1 |
denegantem. 312. 1 |
denegare. 207. 13 |
denegarint. 230. 10 |
denegara. 672. 4 |
denegata. 153. 5 |
denegati. 233. 9 |
denegavit. 667. 8 |
denique. 7. 8 | 12. 8 | 18. 3 | 13 |
25. 13 | 26. 10 | 27. 8 | 28. 6 |
29. 5 | 34. 17 | 41. 15 | 42. 9 | 44. 13 | 46. 1 | 48. 5 |
50. 17 | 53. 10 | 59. 10 | 68. 13 | 70. 4 | 74. 2 | 75. 21 |
76. 11 | 79. 12 | 83. 7 | 8. 8 |
14 | 90. 12 | 92. 4 | 94. 2 |
95. 14 | 97. 2 | 99. 1 | 106. 12 | 110. 14 | 111. 25 | 122. 10 | 17 | 123. 7 | 126. 4 |
128. 14 | 130. 7 | 131. 4 | 151. 20 | 148. 4 | 17 |
158. 18 | 207. 7 | 209. 5 |
212. 8 | 9 | 217. 11 | 218. 4 |

219. 6 | 223. 15 | 225. 3 |
 226. 1. 9 | 233. 10 | 234. 75
 15 | 238. 11 | 239. 1, 4, 6 |
 240. 13 | 248. 9 | 250. 65
 9, 12 | 253. 2 | 254. 13 | 257.
 4 | 261. 8, 12 | 268. 3 |
 275. 9 | 281. 11 | 283. 14 |
 284. 7 | 289. 4 | 290. 10 |
 292. 9 | 293. 12 | 294. 5 |
 299. 11 | 303. 18 | 312. 12 |
 321. 15 | 330. 13, 15 | 331. 7 |
 332. 11, 13 | 333. 13 | 334. 7 |
 339. 13 | 338. 10 | 341. 2 |
 381. 9 | 389. 14 | 391. 3, 14 |
 396. 8 | 397. 1 | 400. 12 |
 415. 7 | 441. 15 | 451. 12 |
 14 | 453. 14 | 462. 8 |
 470. 9 | 491. 14 | 503. 8 |
 507. 15 | 520. 12 | 521. 8 |
 526. 4 | 528. 7 | 530. 5 |
 548. 10 | 550. 13 | 552. 11 |
 583. 18 | 589. 17 | 618. 12 |
 672. 11 | 729. 7 | 732. 3 |
 737. 12 | 769. 14 | 788. 1 |
 801. 10 | 824. 3 | 836. 19 |
 840. 14, 16 | 843. 6 |
 denotatus. 83. 7 |
 denotor. 67. 11 |
 densa. 18. 10 | 729. 10 |
 densam. 727. 2 |
 densarum. 720. 8 |
 densas. 724. 4 |
 denset. 719. 11 |
 densi. 103. 6 | 235. 3 |
 densitate. 71. 9 | 71. 5 | 118.
 13 | 23. 1 |
 densitates. 719. 13 |
 densio. 130. 1 | 666. 1 |
 dense. 45. 8 | 235. 2 | 236. 20 |
 dentem. 409. 13 |
 dentes. 375. 17 | 411. 5, 15 |
 563. 12 |
 dentibus. 88. 4 | 223. 9 | 235.
 22 | 255. 1 | 411. 25 | 16 |
 * 842. 9 |
 denticulo. 411. 10 |
 dentificio. 408. 9 | 409. 15 |
 dentium. 187. 8 | 221. 8 | 236.
 13 | 237. 5 | 241. 3 | 343. 6 |
 408. 13, 15 | 410. 7 | 538. 11 |
 795. 11 |
 denudus. 170. 1 |
 denuntiant. 311. 9 |
 denunciante. 271. 9 |
 denunciaret. 392. 14 |
 denunciasti. 481. 12 |
 denunciastis. 477. 9 | 506. 15 |
 denuntiat. 256. 4 | 322. 12 |
 denunciata. 674. 9 |
 denuntiatio. 502. 15 |
 denuntiaveritis. 504. 6 |
 denuntiavit. 478. 6 |
 denud. 25. 3 | 96. 14 | 221. 15 |
 402. 3 | 413. 10 | 539. 6 |
 23 | 735. 11 | * 346. 1 |
 denupscat. 299. 1 |
 denupscit. 156. 13 |
 denupscitum. 516. 1 |
 Deo. 68. 4 | 81. 13 | 124. 12 |
 165. 1 | 209. 17 | 316. 5 |
 392. 10 | 393. 7 | 439. 6 |
 496. 7 | 572. 2 | 575. 6 |
 577. 2 | 578. 1 | 579. 10 |
 584. 7 | 622. 4 | 683. 11 |
 694. 10 | 697. 9 | 738. 1 |
 740. 12 | 745. 12 | 747. 7 |
 10 | 749. 10 | 762. 6 |
 817. 17 |
 Deorum. 97. 9 | 164. 13 |
 187. 5 | 188. 6 | 200. 14 |
 362. 9 | 497. 4 | 507. 14 |
 17 | 567. 4 | 583. 12 | 585.
 1, 10 | 611. 6 | 613. 2 | 618.
 7 | 621. 1, 5 | 622. 11 | 667.
 3, 7 | 673. 7 | 683. 6 | 685.
 6 | 706. 2 | 707. 14, 17 |
 709. 10 | 750. 7 |
 deorsum. 26. 13 | 410. 14 |
 578. 4 |
 deorsus. 233. 8 | 245. 12 |
 310. 10 | 631. 2 | 791. 9 |
 Deos. 187. 5 | 193. 12 | 350. 6 |
 377. 8 | 388. 2, 3 | 420. 11 |
 439. 5 | 448. 15 | 449. 2 |
 475. 5 | 493. 2 | 494. 14 |
 583. 4 | 585. 2, 4 | 618. 3, 5 |
 61. 664. 2, 7 | 666. 6 |
 667. 4 | 668. 6, 7, 10 |
 670. 13 | 672. 4 | 673. 5 |
 13 | 674. 5 | 677. 2 | 683.
 2 | 684. 4 | 689. 7 | 817.
 16 |
 deosculabar. 24. 18 |
 * deosculato. 834. 9 | 835. 4 |
 deosculatur. 32. 10 | 63. 5 |
 94. 6 | 112. 13 |
 * depacta. 840. 14 |
 deparci. 445. 10 |
 depeciscitur. 523. 2 |
 deprecator. 522. 7 |
 depellant. 92. 13 |
 depelle. 81. 12 | 359. 7 | 365.
 4 |
 deper. debat. 362. 2 | 388. 11 |
 dependent. 405. 5 | 700. 7 |
 791. 11 |
 dependentem. 199. 1 |
 dependi. 561. 7 |
 dependo. 817. 12 |
 dependulâ. 361. 3 |
 dependuli. 72. 8 |
 pendulos. 46. 6 |
 dependus. 307. 14 |
 dependo. 258. 8 | 455. 1 |
 dependum. 561. 8 |
 dependuram. 214. 19 |
 * deperduint. 847. 2 |
 deperit. 86. 2 |
 depictâ. 388. 11 | * 841. 2 |
 depictam. 200. 7 | 824. 11 |
 depictas. 260. 9 |
 depicti. 279. 9 |
 depiles. 213. 1 |
 depingere. 344. 3 |
 depiorandi. 631. 6 |
 depiorans. 229. 7 |
 depiorata. 363. 1 |
 deponentur. 56. 16 |
 deponere. 15. 10 |
 depositare. 329. 9 |
 deportat. 147. 16 | 293. 12 |
 deportatur. 328. 2 |
 deprecaret. 341. 5 |
 deprecant. 263. 4 |
 deprecata. 49. 3 | 178. 6 |
 deprecitas. 395. 11 |
 deposito. 127. 1 | 381. 10 | 819.
 12 |
 depositum. 327. 10 |
 deposuerit. 800. 15 |
 depossit. 492. 6 |
 deprecabantur. 263. 2 |
 depravarunt. 670. 2 |
 depravata. 628. 4 |
 depravatam. 527. 2 | 534. 9 |
 depravavit. 433. 7 |
 deprecabar. 77. 9 |
 deprecamur. 65. 1 |
 deprecant. 241. 15 | 242. 8 |
 521. 4 |
 deprecantis. 252. 6 |
 deprecari. 322. 3 | 336. 3 |
 deprecata. 291. 10 |
 deprecato. 390. 20 |
 deprecatore. 563. 15 |
 deprecatoribus. 503. 2 |
 deprecatur. 114. 13 | 286. 7 |
 310. 6 |
 deprecatus. 94. 7 |
 deprecator. 560. 9 |
 deprecor. 134. 11 | 174. 10 |
 779. 17 |
 deprehendas. 699. 14 | 766. 3 |
 deprehenderet. 819. 11 |
 deprehendes. 545. 16 |
 deprehendimus. 115. 13 | 218.
 11 |
 deprehendit. 174. 2 | 327.
 14 |
 deprehendo. 51. 4 |
 deprehendunt. 201. 8 | 264.
 4 |
 deprehendantur. 731. 3 | * 847.
 14 |
 deprehensa. 404. 9 |
 deprehensum. 75. 1 | 326. 3 |
 492. 2 |
 deprehensus. 289. 4 |
 depreffus. 105. 3 |
 deprimis. 316. 3 |
 deprimuit. 45. 6 |
 depromeret. 276. 12 |
 depromit. 84. 1 | 91. 11 | 94.
 5 | 161. 15 |
 depromptâ. 189. 6 | 244. 16 |
 depromptis. 101. 5 | 243. 8 |
 depudescere. 343. 16 |
 depugnare. 765. 7 |
 depulso.

- depulso. 29. 4. 18 |
depulsus. 390. 5 |
deputanda. 324. 11 |
derasum. 171. 7 |
derasi. 371. 6 |
deraso. 63. 4 |
derellam. 124. 11 |
derепente. 521. 7 |
derепentino. 797. 6 | 827. 7 |
derепit. 310. 11 |
deridendam. 762. 7 |
deridere. 496. 6 |
deridiculi. 158. 9 |
deridiculo. 762. 9 |
derivari. 590. 5 |
derivatus. 566. 5 |
derivo. 25. 3 |
derogare. 766. 2 |
derogaret. 480. 6 |
deruissim. 222. 17 |
deruunt. 67. 10 |
descenderat. 160. 12 |
descendere. 188. 12 | 677. 8 |
descenderent. 609. 4 |
descendit. 272. 15 |
desciscit. 626. 8 |
descivi. 213. 3 |
descivisse. 121. 9 |
descivit. 287. 9 | 337. 8 |
describit. 628. 5 |
describunt. 706. 4 |
descripseris. 131. 6 |
descriptimus. 527. 6 |
descripta. 706. 6 |
descriptionem. 106. 16 | 401. 8 |
desecamus. 21. 1 |
desecti. 86. 9 |
desectum. 56. 13 |
desedit. 160. 20 |
deseram. 38. 13 |
deserant. 22. 14 |
descrendi. 112. 11 |
deserens. 162. 16 |
deserentes. 124. 6 | 151. 7 | 159. 17 |
deseri. 627. 8 |
deserit. 186. 19 | 246. 14 |
deserpat. 507. 11 |
deserta. 20. 3 | 136. 12 | 147. 6 |
deserta. 253. 2 | 254. 7 | 291. 15 |
desertis. 452. 3 |
deserto. 145. 5 | 200. 8 |
desertum. 678. 10 |
deservirem. 396. 15 |
deservit. à deservit. 229. 11 | 300. 2 |
deservit. à deservit. 203. 3 | 559. 12 |
deserunt. 139. 17 |
deseruntur. 132. 14 | 462. 10 |
desiderabantur. 828. 7 |
desiderabis. 61. 1 |
desiderabit. 417. 1 |
desideramus. 781. 5 |
desiderare. 509. 9 | 808. 2 |
desideraremus. 730. 14 |
desiderari. 453. 1 |
desiderat. 165. 6 |
desiderata. 581. 14 | * 846. 2 |
desideratis. 124. 9 |
desiderant. 692. 11 |
desideravi. 95. 14 |
desideria. 499. 3 | 674. 4 |
desiderii. 389. 14 |
desideriis. 384. 4 | 438. 1 | 612. 7 | 619. 18 | 629. 10 |
desiderio. 36. 12 | 191. 6 | 219. 9 | 239. 11 | 387. 17 | 438. 3 | 810. 10 |
desideriorum. 599. 5 | 601. 10 | 616. 1 | 624. 6 |
desiderium. 240. 10 | 287. 13 | 613. 15 |
desidero. 26. 5 |
desidia. 284. 1 | 614. 3 | 748. 4 |
desidiam. 605. 13 |
desidibus. 693. 8 |
desierunt. 66. 16 |
designans. 346. 12 |
designasset. 261. 11 |
designatum. 315. 3 |
designes. 180. 3 |
desit. 97. 13 | 230. 16 |
desilio. 5. 7 |
desiliunt. 824. 5 |
desinant. 488. 1 |
desine. 56. 15 | 65. 11 | 164. 12 |
desinebat. 222. 5 |
desinentem. 808. 2 |
desinere. 34. 19 | 127. 12 |
desinere. 258. 7 |
desines. 86. 13 |
desinis. 146. 5 |
desinit. 148. 5 | 257. 4 | 225. 19 |
desinite. 147. 12 |
desino. 104. 15 |
desint. 806. 8 |
desinunt. 107. 7 | 312. 18 |
desiperet. 464. 11 |
desiste. 137. 5 | 199. 12 |
desistere. 401. 9 |
desit. 438. 6 | 610. 10 | 756. 1 |
desolata. 60. 10 | 127. 7 |
desolatam. 338. 1 | 548. 5 |
desolatus. 59. 4 | 809. 15 |
despectu. 407. 11 | 516. 13 | 544. 6 |
desperatâ. 505. 16 | 181. 13 |
desperatam. 126. 5 |
desperati. 498. 7 |
desperatione. 340. 11 |
desperatis. 615. 11 |
desperatissimum. 327. 3 |
desperent. 773. 10 |
desperxit. 104. 8 | 705. 5 |
despiciens. 760. 7 |
despicit. 229. 14 |
despiciunt. 184. 9 |
despoliari. 25. 5 |
despoliaverat. 376. 7 |
despoliavit. 124. 3 |
despondentibus. 624. 17 |
desponderas. 82. 8 |
desponderat. 340. 5 | 525. 11 |
desponderetur. 378. 11 |
desponsa. 136. 11 |
desponsus. 393. 11 |
despui. 489. 8 |
despumari. 6. 11 |
desquamari. 473. 10 |
destinare. 114. 12 |
destinari. 384. 9 |
destinas. 128. 10 |
destinasset. 49. 2 | 286. 14 |
destinat. 336. 16 |
destinata. 202. 16 | 446. 12 |
destinata. 214. 1 |
destinata. ligata. 202. 8 |
destinata. 22. 4 | 105. 12 | 266. 5 | 384. 13 |
destinatam. 138. 8 | 155. 5 | 177. 6 | 228. 18 | 294. 14 | 320. 18 | * 844. 3 |
destinasti. 84. 11 |
destinatis. ligatis. 21. 1 | 108. 4 |
destinato. ligato. 226. 13 |
destinarum. 106. 13 | 287. 14 | 297. 10 | 301. 14 | 383. 5 | 385. 5 |
destinarum. ligatum. 104. 17 | 264. 12 |
destinatus. 129. 4 | 289. 7 | 335. 11 | 344. 6 | 387. 9 |
destinatus. ligatus. 198. 7 |
destinaveram. 386. 1 |
destinaverat. 50. 9 |
destini. 557. 15 |
destitit. 219. 5 | 292. 4 |
destituit. 59. 9 |
destituit. 78. 6 |
destitutum. 285. 10 |
destruetur. 638. 5 |
destruitur. 638. 1 |
desudare. 502. 1 |
desuescebant. 796. 3 |
desuetudo. 808. 9 |
desultoria. 4. 4 |
desuper. 360. 9 | 586. 15 | 588. 19 | 711. 14 | * 855. 5 | 841. 2 |
detectâ. 162. 11 |
detectis. 294. 17 |
detectum. 321. 2 | 553. 3 |
detectura. 341. 2 |
detegenda. 283. 6 |
detegere. 85. 6 | 240. 5 | 312. 2 |
* detegit. 843. 7 |
detento. 340. 5 |
detentum. 492. 2 |
detergenda. 454. 11 |
detergens. 153. 14 | 398. 15 |
h

Apul.

- deterget. 178. 5 | 406. 10 |
 detergit. 501. 6 |
 deteriori. 619. 16 |
 deteriorem. 615. 21 |
 deteriores. 623. 1 |
 deterius. 319. 9 |
 deterreat. 318. 4 |
 deterreor. 813. 9 |
 deterriam. 105. 15 |
 deterri me. 105. 4 | 294. 15 |
 deterriamam. 282. 15 | 198. 6 |
 deterrimi. 616. 10 |
 deterrimo. 613. 12 |
 deterrimos. 77. 3 | 616. 8 |
 deterrimus. 221. 17 | 224. 9 |
 deterriat. 128. 12 | 160. 19 |
 deterriat. 216. 3 | 248. 21 |
 deterrius. 289. 8 | 223. 7 |
 deterre. 176. 5 | 189. 15 |
 deterresse. 498. 4 |
 deterfo. 192. 6 |
 deteruio. 252. 5 |
 detestabatur. 294. 4 |
 detestabilem. 219. 13 | 213. 54 |
 247. 2 |
 detestabiles. 264. 7 |
 detestabili. 254. 7 | 309. 2 |
 detestabilis. 241. 12 | 342. 9 |
 detestantur. 24. 12 |
 detestari. 118. 8 | 489. 8 |
 detestata. 240. 6 |
 detestatio. 225. 20 |
 detinentis. 7. 11 |
 detinere. 522. 15 |
 detinet. 272. 5 |
 detrahet. 41. 6 | 237. 14 |
 detrahit. 255. 14 |
 detorta. 259. 6 |
 detortis. 67. 10 |
 detorto. 5. 11 |
 detortos. 149. 16 |
 detracta. 496. 1 |
 detractam. 202. 7 |
 detractis. 795. 11 |
 detractum. 208. 9 |
 detractum. 266. 2 | 298. 17 |
 551. 5 |
 detraham. 542. 7 |
 detrahenz. 30. 14 |
 detrahere. 222. 19 |
 detrahi. 288. 19 |
 detraho. 5. 9 |
 detrahant. 312. 14 |
 detrectant. 699. 4 |
 detrecto. 139. 13 |
 detrimenta. 116. 7 |
 detrimento. 178. 20 |
 detrucauerat. 26. 16 |
 detrusa. 50. 3 |
 detruso. 339. 5 |
 detrusus. 281. 3 |
 detulerant. 380. 2 |
 detulerit. 492. 13 |
 * detulerunt. 847. 13 |
 detulisse. 505. 13 |
 detulisti. 412. 13 |
 detulit. 576. 6 |
 detunus. 68. 12 |
 detur. 580. 6 |
 devastavi. 210. 1 |
 Deuastatio. 472. 13 |
 * devehēbat. 818. 3 |
 devehēret. 216. 14 |
 devehitur. 726. 10 |
 devehundo. 221. 16 |
 devergant. 679. 12 |
 devertas. 23. 7 |
 develtis. 91. 10 |
 develtinat. 108. 16 |
 deverta. 106. 20 | 140. 2 |
 develtis. 188. 12 |
 deverta. 562. 12 |
 divinam. 163. 3 | 202. 8 |
 578. 4 |
 * devinerat. 841. 8 |
 devitari. 823. 7 |
 devias. 102. 3 | 796. 7 |
 Deum. 9. 6 | 68. 2 | 156. 13 |
 160. 17 | 162. 9 | 171. 11 |
 574. 8 | 595. 2 | 622. 1 |
 673. 10 | 689. 6 | 692. 1 |
 716. 12 | 718. 3 | 756. 2, 7 |
 Deum. 74. 11 | 77. 12 | 172. 9 |
 193. 1 | 227. 13 | 230. 1 |
 249. 17 | 261. 7 | 264. 19 |
 265. 17 | 276. 8, 16 | 288. 11 |
 312. 7 | 363. 4 | 372. 2 |
 387. 3 | 392. 7 | 394. 14 |
 396. 7, 8 | 472. 7 |
 495. 9 | 516. 14 | 602. 7 |
 677. 3 | 782. 4 |
 devocabo. 670. 1 |
 devolant. 156. 18 |
 devolutum. 91. 6 |
 devolem. 91. 3 |
 devolvit. 236. 18 |
 devolvitur. 27. 7 |
 devolvor. 24. 8 |
 devoluta. 114. 11 |
 devolutus. 227. 1 | 722. 10 |
 devolvunt. 249. 12 |
 devorabam. 330. 8 |
 devorandos. 221. 10 |
 devorandam. 323. 4 |
 devorans. 310. 16 | 390. 15 |
 devorant. 488. 9 |
 devoratus. 525. 8 |
 devorasse. 8. 2 |
 devorato. 50. 17 | 287. 7 |
 devoratum. 157. 11 |
 devoraverat. 26. 17 |
 devoravi. 375. 11 |
 devoratur. 38. 15 |
 devorto. 14. 4 | 77. 18 |
 devotus. 153. 11 |
 devotiss. 289. 15 |
 devotiones. 219. 1 | 291. 10 |
 devotionibus. 17. 9 | 65. 14 |
 297. 2 | 779. 10 |
 devoverat. 218. 4 |
 Deus. 60. 2 | 68. 7 | 81. 15 |
 142. 4 | 149. 9 | 162. 11 |
 16 | 164. 1, 4 | 189. 10 |
 351. 3 | 396. 8 | 441. 10 |
 507. 16 | 509. 4 | 572. 12 |
 573. 11 | 579. 3 | 581. 2 | 675. 6 |
 672. 8 | 673. 2, 4 | 693. 16 |
 687. 5, 6, 10 | 719. 13 |
 743. 13 | 746. 10 | 749. 8 |
 751. 7 | 755. 8, 10 | 756. 5 |
 denserat. 17. 9 |
 deussit. 416. 11 |
 dextera. 361. 9 | 372. 12 | 487. 11 |
 791. 13 |
 dextera. 254. 159. 12 | 186. 7 |
 346. 4 | 375. 9 | 386. 7 | 389. 3 |
 dexteram. 54. 15 | 123. 7 |
 122. 1 | 181. 10 | 241. 1 |
 244. 5 | 245. 14 | 307. 15 |
 673. 5 |
 dexterioris. 578. 4 |
 dexterior. 428. 3 |
 dextero. 196. 15 |
 dexterum. 50. 14 | 268. 1 |
 306. 4 |
 dextra. 243. 15 | 306. 13 |
 673. 2, 4 |
 dextra. 13. 9 | 20. 4 | 21. 8 |
 33. 7 | 34. 10 | 187. 9 | 360. 8 |
 365. 11 | 373. 4 | 374. 14 |
 824. 7 |
 dextrum. 222. 2 | 319. 13 | 487. 9 |
 dextram. 174. 10 | 371. 1 |
 390. 6 | 483. 11 |
 dextris. 762. 1 |
 dextro. 162. 13 | 488. 1 |
 dextrorsum. 200. 16 | 760. 15 |
 dextrorum. 162. 8 | 237. 3 |
 361. 1 | 714. 8 |
 diadema. 346. 8 | 441. 4 |
 dialectica. 129. 6 |
 dialectica. 821. 9 |
 dialectici. 656. 8 |
 dialectico. 427. 9 |
 Diales. 186. 19 |
 Diali. 240. 7 |
 dialogos. 779. 2 | 821. 11 |
 dialogum. 818. 6 |
 Diana. 667. 12 |
 Diamam. 39. 5 | 40. 13 | 364. 2 |
 566. 9 |
 dia. 28. 16 | 55. 19 | 481. 33 |
 5 | 533. 6 | 698. 13 |
 diachas. 13. 8 |
 diacritas. 20. 9 |
 diacritae. 44. 1 |
 dicacule. 17. 1 | 277. 10 |
 dicaculo. 83. 13 |
 dicam. 23. 2 | 150. 3 | 182. 33 |
 431. 1 | 440. 5 | 457. 2 |
 466. 10 | 11 | 467. 9 | 475. 4 |
 484. 10 | 14 | 494. 1 |
 6 | 503. 2 | 512. 5 | 562. 11 |
 692. 2 | 745. 8 | 829. 5 |
 dicamus. 622. 2 | 736. 9 |
 dicant. 466. 9 |
 dicantur. 646. 13 | 677. 1 |
 dicas. 492. 5 | 695. 3, 2, 6 |

11 | *846. 3 |
 dicar. 75. 10 | 538. 11 | 586. 8 |
 657. 1 | 691. 3 | 696. 10 |
 dicata. 176. 2 | 791. 2 |
 dicatam. 776. 1 |
 dicati. 370. 6 |
 dicatur. 642. 15 |
 dicavi. 797. 5 |
 dicavit. 664. 7 |
 dicebam. 557. 2 |
 dicebant. 730. 7 |
 dicebar. 233. 3 | 324. 15 | 476. 9 |
 597. 17 | 598. 6 | 615. 21 |
 623. 16 | 695. 1 | 765. 3 |
 dicemus. 571. 10 | 632. 5 |
 653. 2 | 707. 10 |
 dicenda. 212. 5 | 390. 15 | 521. 3 |
 729. 4 |
 dicendā. 691. 2 |
 dicendx. 750. 2 |
 dicendi. 73. 4 | 171. 15 | 445. 6 |
 550. 5 | 775. 13 | 803. 5 |
 dicendo. 529. 1 | 771. 12 |
 dicendum. 636. 9 | 693. 1 |
 771. 11 | 813. 6 | 814. 3 |
 dicens. 44. 5 | 59. 1 | 166. 7 |
 180. 4 | 549. 10 | *836. 6 |
 dicentibus. 58. 11 |
 dicentis. 811. 13 |
 dicentium. 323. 1 | 815. 3 |
 dicere. 6. 9 | 22. 6 | 44. 17 |
 128. 6 | 207. 15 | 322. 12 |
 387. 15 | 419. 3 | 429. 8 |
 445. 12 | 460. 13 | 477. 9 |
 485. 9 | 489. 3 | 494. 1 |
 507. 14 | 508. 8 | 544. 2 |
 549. 3 | 573. 3 | 574. 7 |
 631. 1 | 669. 7 | 699. 2 |
 715. 4 | 723. 7 | 736. 10 |
 796. 9 | 798. 2 | 809. 1 |
 820. 7 | 822. 8 | 825. 11 |
 *845. 9 | 12 |
 dicerem. 228. 9 | 387. 15 | 491. 19 |
 551. 7 | 802. 1 | 828. 7 |
 diceremus. 728. 6 |
 dicerent. 483. 15 | 532. 18 |
 dicerentur. 463. 4 | 765. 4 |
 diceres. 88 | 348. 15 | 369. 4 |
 480. 7 | 516. 3 | 541. 6 |
 diceret. 195. 10 | 308. 9 | 410. 8 |
 526. 9 | 562. 6 |
 diceretis. 439. 7 |
 diceretur. 323. 4 | 523. 9 |
 696. 8 |
 dices. 460. 2 | 528. 15 |
 dicet. 643. 9 | 673. 2 |
 dicetur. 493. 7 | 631. 15 |
 dici. 240. 13 | 405. 9 | 455. 2 |
 452. 7 | 532. 5 | 571. 7 |
 608. 13 | 618. 1 | 645. 6 |
 637. 7 | 754. 10 | 812. 2 |
 dicimus. 156. 6 | 174. 1 | 581. 4 |
 600. 9 | 606. 16 | 622. 1 |
 637. 19 | 642. 9 | 708. 6 |
 710. 2 | 719. 9 | 720. 5 | 12 |
 dicis, *genis*. 625. 17 |

dictis. 40. 19 | 479. 7 | 491. 15 |
 492. 10 | 530. 14 |
 dicit. 430. 5 | 528. 18 | 529. 3 |
 531. 16 | 578. 8 | 580. 11 |
 583. 8 | 591. 13 | 592. 9 |
 598. 15 | 599. 8 | 601. 4 | 13 |
 15 | 617. 2 | 618. 10 | 13 |
 624. 11 |
 dicite. 495. 3 |
 dicitis. 462. 3 | 483. 7 | 18 |
 504. 4 | 516. 4 | 563. 6 |
 *846. 7 |
 dicto. 188. 2 |
 dictitur. 168. 4 | 453. 17 | 499. 13 |
 566. 7 | 586. 5 | 610. 5 |
 612. 1 | 637. 6 | 642. 10 |
 655. 11 | 673. 8 | 689. 11 |
 709. 13 | 715. 3 | 723. 6 | 9 |
 726. 2 | 727. 5 | 750. 3 |
 752. 5 | 8 |
 dico. 453. 7 | 463. 11 | 480. 17 |
 490. 11 | 494. 10 |
 501. 13 | 505. 10 | 534. 5 |
 536. 4 | 546. 4 | 561. 4 |
 564. 6 | 613. 15 | 643. 6 |
 17 | 645. 3 | 691. 9 | 699. 6 |
 701. 7 | 738. 13 |
 dicta. 82. 1 | 114. 15 | 250. 4 |
 505. 12 | 532. 3 | 533. 1 |
 599. 2 | 728. 3 | 799. 12 |
 dictē. 714. 1 |
 dictat. 393. 8 |
 dictatur. 541. 2 |
 dictavit. 797. 12 |
 dictat. 560. 10 |
 dicti. 438. 13 | 730. 3 |
 dictionem. 406. 4 |
 dictionis. 830. 6 |
 dictis. 67. 8 | 79. 8 | 192. 10 |
 204. 1 | 209. 8 | 450. 13 |
 617. 4 |
 dictabat. 531. 11 |
 dictant. 510. 12 |
 dictaret. 511. 4 |
 dictari. 506. 2 |
 dictatum. 688. 5 |
 dicto. 12. 6 | 23. 18 | 24. 18 |
 26. 6 | 29. 11 | 30. 6 | 12 |
 40. 15 | 51. 3 | 58. 7 | 63. 2 |
 84. 1 | 85. 3 | 93. 12 | 191. 17 |
 230. 13 | 251. 6 | 273. 9 |
 304. 2 | 510. 19 | 726. 7 |
 796. 9 | *834. 5 | 842. 16 |
 dictu. 763. 4 | 813. 8 | *845. 14 |
 dictum. 34. 12 | 47. 8 | 338. 14 |
 387. 14 | 408. 5 | 538. 8 |
 625. 13 | 644. 7 | 645. 8 |
 646. 7 | 648. 10 | 649. 9 |
 678. 7 | 687. 7 | 718. 7 |
 741. 16 | 774. 13 | 821. 1 |
 dictura. 362. 11 |
 dicturus. 825. 13 |
 dictus. 92. 5 | 566. 1 | 708. 7 |
 Didynam. 364. 2 |
 dicunt. 407. 14 | 448. 9 |
 538. 2 | 558. 14 | 566. 6 |

633. 15 | 718. 8 | 754. 10 |
 dicuntur. 53. 14 | 532. 12 |
 601. 6 | 639. 1 | 9 | 640. 10 |
 650. 2 |
 didiceram. 801. 2 | *842. 1 |
 didiceris. 766. 5 |
 didicerunt. 785. 8 |
 didici. 310. 12 | 439. 4 | 494. 14 |
 796. 9 | 816. 17 |
 didicisse. 769. 14 | 793. 7 |
 didicissem. 326. 13 |
 didicisti. 530. 2 | 817. 6 |
 didicist. 785. 5 | 10 |
 die. 17. 6 | 32. 12 | 48. 14 |
 51. 12 | 63. 1 | 86. 8 | 91. 5 |
 206. 15 | 218. 18 | 223. 14 |
 228. 19 | 235. 11 | 244. 17 |
 247. 16 | 254. 9 | 260. 4 |
 264. 9 | 269. 11 | 270. 15 |
 271. 4 | 277. 3 | 9 | 278. 1 |
 283. 8 | 285. 14 | 298. 20 |
 299. 8 | 314. 1 | 325. 8 |
 401. 11 | 431. 3 | 477. 2 |
 498. 12 | 501. 8 | 539. 8 |
 566. 8 | 740. 7 | 742. 10 |
 799. 7 | 801. 5 | 805. 13 |
 825. 7 | 829. 6 |
 diebus. 19. 18 | 58. 13 | 108. 9 |
 197. 15 | 206. 2 | 51224. 13 |
 273. 16 | 311. 12 | 341. 9 |
 387. 7 | 389. 10 | 391. 6 |
 394. 7 | 395. 12 | 396. 4 |
 494. 15 | 506. 19 | 528. 7 |
 785. 8 | *847. 4 |
 dieculae. 17. 8 |
 dieculam. 188. 3 | 229. 5 |
 diet. 70. 3 | 82. 12 | 154. 1 |
 243. 4 | 279. 2 | 354. 5 |
 387. 4 | 499. 13 | 501. 13 |
 665. 3 | 769. 9 |
 diem. 6. 11 | 22. 11 | 35. 4 |
 47. 1 | 49. 2 | 91. 2 | 96. 13 |
 101. 1 | 123. 22 | 142. 9 |
 145. 16 | 220. 11 | 229. 3 |
 277. 12 | 296. 7 | 298. 2 |
 327. 7 | 337. 10 | 343. 14 |
 365. 6 | 367. 11 | 384. 6 |
 385. 12 | 458. 2 | 466. 14 |
 546. 2 | 618. 4 | 722. 2 |
 743. 10 | 767. 9 | 801. 4 |
 dicram. 300. 4 | 552. 3 | 625. 6 |
 708. 1 | 734. 12 |
 dies. 48. 3 | 67. 17 | 352. 11 |
 305. 1 | 344. 6 | 365. 5 |
 367. 12 | 386. 5 | 387. 9 |
 389. 8 | 390. 3 | 391. 9 |
 400. 9 | 493. 4 | 644. 14 |
 645. 1 | 3 | 438 | 721. 5 |
 750. 3 | 790. 2 | 799. 14 |
 dies. *plur.* 132. 9 | 152. 6 | 173. 1 |
 175. 4 | 234. 15 | 239. 10 |
 243. 10 | 315. 3 | 323. 14 |
 396. 8 | 514. 16 | 549. 23 |
 581. 8 | 589. 12 | 750. 7 |
 781. 3 | 797. 2 |
 diffamant. 136. 10 |

- diffamat. 20. 2. | 112. 8 |
 differamus. 83. 1 | 150. 16 |
 differēbam. 98. 17 | 382. 11 |
 differens. 384. 5 | 654. 18 |
 differenter. 644. 14 |
 differentes. 670. 14 |
 differentia. 640. 13 | 641. 9 |
 649. 2 |
 differentia. 463. 13 | 466. 2 |
 655. 5 |
 differentie. 632. 7 |
 differentiam. 595. 6 | 641. 3 |
 differentiis. 466. 11 |
 * differetur. 834. 11 |
 differo. 139. 13 |
 differetur. 229. 4 |
 differri. 799. 6 |
 differ. 160. 7 | 652. 6 |
 differur. 616. 2 |
 differunt. 684. 14 | 685. 4 |
 719. 16 | 829. 6 |
 differuntur. 736. 2 |
 difficile. 382. 7 | 405. 14 |
 479. 15 | 484. 6 | 562. 13 |
 572. 6 | 774. 6 | 806. 2 |
 * 841. 1 |
 difficili. 314. 11 |
 * difficultibus. 845. 15 |
 difficultiorem. 488. 2 |
 difficultas. 693. 8 |
 difficultatem. 186. 2 | 400. 8 |
 625. 2 | 774. 17 |
 difficultates. 248. 1 | 286. 4 |
 difficultatis. 183. 7 | 774. 16 |
 813. 2 |
 difficultatibus. 211. 12 |
 difficulter. 120. 6 | 820. 10 |
 diffilens. 424. 7 |
 diffidentia. 401. 5 |
 diffidere. 518. 2 |
 diffidit. 160. 8 |
 diffindere. 309. 7 |
 diffinderet. 286. 12 |
 diffindunt. 98. 8 |
 diffissi. 115. 7 |
 diffitor. 75. 17 | 803. 3 |
 diffitentur. 668. 10 |
 diffiteri. 78. 9 |
 diffilis. 12. 1 |
 diffiuebat. 292. 17 |
 diffuſio. 298. 14 |
 diffunditur. 485. 13 |
 diffusum. 302. 9 |
 diffusus. 60. 15 |
 digerebam. 106. 15 |
 digerunt. 183. 13 |
 digeruntur. 734. 10 |
 digesta. 751. 10 |
 digesta. 340. 20 |
 digesti. 593. 6 |
 digesto. 38. 12 |
 digiti. 88. 3 | 94. 12 |
 digitis. 54. 16 | 67. 10 | 68. 12 |
 255. 3 | 305. 7 | 344. 11 |
 378. 6 | 755. 4 | 791. 13 |
 digito. 66. 11 | 124. 1 | 132. 3 |
 252. 10 | 273. 14 | 285. 5 |
 digitorum. 70. 5 | 369. 22 |
 543. 3 | 755. 5 |
 dignos. 149. 17 | 295. 4 |
 306. 5 | 375. 15 | 541. 1 |
 digituli. 785. 1 |
 digitum. 15. 5 | 44. 1 |
 digna. 526. 8 | 530. 8 | 622. 2 |
 812. 10 | 817. 9 |
 digna. 803. 4 |
 dignam. 713. 8 |
 dignam. 166. 7 |
 dignas. 707. 7 |
 dignata. 181. 10 | 362. 6 |
 dignatione. 31. 6 | 385. 4 |
 395. 7 |
 dignatur. 386. 4 |
 dignatus. 396. 11 | 476. 11 |
 dignus. 219. 7 | 439. 10 | 476. 5 |
 dignioribus. 82. 4 |
 dignitas. 38. 8 | 46. 2 | 200. 5 |
 335. 9 | 376. 15 | 697. 9 |
 774. 16 | 806. 11 |
 dignitate. 73. 9 | 152. 6 | 177. 7 |
 294. 8 | 643. 2 | 664. 4 |
 690. 4 |
 dignitatem. 85. 8 | 93. 3 | 336. 1 |
 * 843. 8 |
 dignitati. 373. 1 | 773. 1 |
 dignitatis. 81. 8 | 134. 15 |
 322. 9 | 371. 4 | 523. 1 | 569. 1 |
 603. 3 | 671. 15 | 804. 8 |
 digno. 116. 1 | 123. 11 |
 digrederet. 51. 11 |
 digredi. 82. 13 | 381. 5 |
 digrediens. 126. 5 |
 digredietur. 194. 13 |
 digredior. 391. 4 |
 digreditur. 547. 10 |
 digressa. 547. 15 |
 digressi. 32. 11 |
 dignum. 61. 8 | 114. 3 | 244. 9 |
 484. 13 |
 dignus. 15. 3 | 284. 4. | 5289. 14. | 543. 10 |
 digrediar. 527. 11 |
 Diis. 79. 15 | 84. 4 | 279. 8 |
 291. 18 | 317. 1 | 550. 3 | 553. 11 |
 585. 7 | 687. 4 | 713. 4 |
 * 840. 18 |
 Diis. 187. 3 | 359. 13 | 395. 15 |
 434. 7 | 447. 8 | 448. 3 |
 467. 6 | 496. 10 | 570. 12 |
 577. 2 | 584. 5 | 585. 6. 11 |
 621. 4 | 622. 3 | 664. 6 |
 669. 8 | 671. 11 | 672. 2 |
 677. 7 | 684. 13 | 697. 11 |
 751. 1 | 794. 3 |
 dijudicandas. 587. 3 |
 dijudicatrix. 601. 3 |
 dilabitur. 237. 14 |
 dilapidavit. 223. 8 |
 dilapsa. 264. 7 |
 dilapsa. 307. 12 |
 dilapso. 145. 16 |
 dilacione. 318. 10 | 343. 8 |
 374. 9 |
 dilationem. 820. 10 |
 dilationis. 319. 3 |
 dilectæ. 321. 7 |
 dilecto. 338. 3 |
 dilectorem. 779. 12 |
 dilectum. 792. 4 |
 dilectus. 792. 3 |
 dilexi. 178. 3 |
 diligit. 818. 12 |
 diligendum. 420. 10 |
 diligen. 500. 18 |
 diligenter. 21. 6 | 44. 7 | 56. 17 |
 167. 3 | 85. 2 | 114. 2 |
 185. 6 | 246. 6 | 273. 5 |
 284. 12 | 320. 1 | 334. 1 |
 343. 4 | 421. 10 | 429. 2 |
 504. 8 | 508. 9 |
 diligenti. 569. 3 |
 diligentia. 74. 4 | 119. 15 |
 183. 16 | 200. 1 | 202. 9 |
 235. 1 | 334. 10 | 707. 4 |
 diligentia. 828. 5 |
 diligentiam. 74. 2 | 579. 7 |
 diligentias. 284. 3 |
 diligentiores. 330. 12 |
 diligentissimæ. 298. 13 | 515. 12 |
 819. 4 | 820. 2 |
 diligentissimæ. 484. 1 | 704. 1 |
 775. 15 |
 diligit. 804. 10 |
 diligit. 160. 9 | 168. 6 | 172. 3 |
 609. 15 |
 diligo. 146. 18 | 318. 6 | * 841. 14 |
 diligunt. 780. 1 |
 diloricæ. 182. 7 |
 diloricatis. 213. 5 |
 dilucet. 512. 3 |
 dilucide. 451. 13 |
 diluculo. 95. 11 |
 diluendam. 34. 9 |
 diluere. 15. 11 | 250. 17 |
 diluerit. 322. 15 |
 dilui. 560. 12 |
 diluisse. 405. 8 |
 diluit. 143. 17 |
 diluta. 352. 8 |
 dilutum. 320. 1 |
 diluvia. 473. 1 |
 * dimicabo. 840. 1 |
 dimicant. 280. 4 |
 dimidio. 542. 10 | 543. 3 |
 diminuta. 85. 5 |
 diminuti. 110. 2 |
 diminuto. 142. 5 |
 diminutum. 56. 13 |
 dimisit. 127. 14 |
 dimitte. 288. 13 |
 dimittor. 816. 1 |
 dimota. 287. 8 | * 843. 13 |
 dimotis. 57. 9 | 289. 10 | 365. 12 |
 dimoto. 21. 4 | 279. 3 |
 dimouent. 44. 15 |
 dimoveret. 111. 10 | 558. 10 |

dimovero. 15. 13 |
dimoverur. 683. 10 |
dine. 723. 10 |
dinofcere. 273. 6 |
dinofcimus. 675. 3 |
dinumerat. 610. 11 |
dinumerationem. 330. 13 |
dinumeratis. 49. 3 |
dio, *sub* dio. 300. 6 |
Diogene. 787. 16 |
Diogenes. 441. 6 |
Diogeni. 441. 3 |
Diogenis. 713. 9 | 786. 10 |
Diomedes. 693. 6 |
Dion. 418. 6 |
Dione. 418. 1 |
Dionem. 571. 5 |
Dionyfi. 571. 3 |
Dionysio. 571. 6 |
Dionysium. 567. 16 |
Diophanes. 48. 11 | 49. 13 |
50. 10. 13 | 71. 2 |
dira. 288. 5 | 320. 11 | 687. 5 |
dira. 78. 15 | 117. 15 |
diram. 319. 7 |
dirapimur. 697. 14 |
dirarum. 247. 18 |
diras. 25. 14 | 65. 14 | 219. 1 |
291. 10 |
Dirca. 199. 1 |
directi. 730. 9 |
directim. 643. 14. 17 | 648. 5 | 649. 4. 11 | 651. 12 |
652. 2. 10. 17 | 653. 4. 13. 18 | 654. 3. 7. 12 | 663. 2 |
827. 12 |
directi. 67. 10 | 415. 11 |
575. 10 | 730. 2 | 732. 17 |
directo. 188. 20 | 309. 17 |
directo. 723. 1 |
directum. 647. 10 |
direpiffent. 108. 3 |
direxiffe. 268. 9 |
direxit. 152. 13 | 337. 8 | * 838. 4 |
diri. 506. 13 |
diribitores. 53. 1 |
dirige. 188. 1 | * 836. 5 |
dirigere. 200. 16 |
dirigit. 173. 5 | 179. 9 | 217. 14 | 285. 7 | 289. 1 | 352. 12 |
dirigitur. 76. 11 |
dirigo. 391. 8 |
dirigunt. 332. 6 |
diripiebant. 331. 12 |
diripimus. 211. 17 |
diripimus. 205. 6 |
diris. 56. 7 |
diritatem. 497. 4 |
diro. 243. 13 | 297. 5 |
dirum. 4. 4. 17 | 165. 18 | 322. 7 | 486. 6 |
dirumpetetur. 71. 13 |
dirumpuntur. 332. 9 |
* dirupra. 838. 8 |
* dirupta. 842. 12 |
diuapris. 255. 5 |

dirupto. 344. 4 |
diruptus. 421. 11 | * 840. 8 |
discant. 597. 7 |
discepedinavit. 761. 12 |
discat. 463. 6 |
discce. 416. 10 | * 845. 22 |
disccebat. 739. 14 |
discedam. 34. 11 |
discede. 44. 2. 3 | 186. 10 |
273. 8 |
discedere. 30. 13 | 330. 19 |
340. 19 | 501. 4 |
discederem. 87. 3 |
discederemus. 212. 4 |
discederet. 42. 9 |
discedit. 82. 13 |
discedunt. 381. 4 | * 847. 13 |
discendi. 429. 5 | 598. 17 |
discendo. 430. 2 |
discendum. 847. 14 |
discenti. 784. 8 |
disceptanti. 426. 2 |
disceptatio. 705. 6 |
disceptator. 787. 3 |
disceptavi. 813. 8 |
discere. 416. 11 | 622. 3 | 699. 3 | 780. 6 |
disceret. 569. 6 |
discerne. 183. 1 |
discernere. 249. 12 |
discerneret. 60. 3 |
discerni. 604. 5 |
discernit. 38. 8 |
discernitur. 636. 4 | 664. 5 |
discerpimus. 20. 13 |
discerptus. 298. 4 |
discerptus. 61. 6 |
discepunt. 305. 9 |
discefferat. 144. 15 |
discefferint. 756. 8 |
discefferit. 582. 2 |
disceffi. 44. 6 | 352. 2 |
disceffimus. 120. 12 | 211. 18 |
disceffit. 18. 12 | 214. 4 |
disceffum. 46. 13 |
discidio. 749. 4 |
discindere. 61. 4 |
disciplina. 120. 16 | 134. 4 |
600. 13 | 603. 11 | 624. 5 |
disciplina. 452. 4 | 597. 4 |
disciplinæ. 53. 13 | 78. 7 | 86. 11 | 89. 14 | 90. 5 | 111. 1 |
215. 6 | 278. 6 | 297. 7 |
314. 3 | 322. 2 | 574. 16 |
598. 16 | 795. 2 |
disciplinam. 193. 5 | 279. 7 |
286. 2 | 299. 14 | 425. 5 |
525. 3 | 569. 2 | 601. 4 | 606. 6 | 690. 4 | 771. 11 | 784. 11 | 822. 9 |
disciplinarum. 795. 6 |
disciplinas. 605. 1 | 606. 3 |
626. 7 | 628. 2 | 793. 5 |
817. 15 |
disciplinis. 535. 11 | 569. 5 |
600. 8 | 606. 2. 4 | 625. 8 |

817. 12 |
discipula. 782. 1 |
discipuli. 769. 5 |
discipulis. 424. 13 |
discipulo. 814. 13 |
discipulos. 795. 8 |
discipulum. 795. 3 |
discipulus. 815. 14 | 827. 4 |
discissa. 241. 8 |
disciffa. 720. 2 |
disciffio. 182. 8 |
discit. 472. 4 | 784. 8 |
disciuderet. 24. 6 |
* disclosa. 840. 4 |
disclosure. 664. 4 |
discolora. 454. 4 |
discolori. 727. 9 |
discoloris. 665. 9 |
discordante. 732. 16 |
discordiam. 330. 20 |
discordibus. 732. 5 |
discrepante. 626. 16 |
discrepantes. 609. 19 |
discrepantibus. 591. 4 |
discrepare. 613. 4 |
discreparem. 218. 5 |
discrepes. 607. 15 |
discrepet. 515. 15 | 598. 13 |
discretim. 173. 12 | 779. 5 |
discretis. 708. 7 |
discretos. 668. 4 |
discreverit. 465. 14 |
discremen. 75. 13 | 276. 17 |
295. 14 | 312. 10 | 392. 9 |
448. 9 |
discriminabo. 199. 18 |
discriminandi. 407. 5 |
discriminatur. 142. 6 |
discriminatus. 45. 8 |
discruciar. 300. 7 |
discruciat. 284. 2 | 377. 1 |
discruciet. 620. 10 |
discunt. 822. 10 |
discuntur. 600. 9 |
discurrens. 10. 3 | 122. 4 |
134. 5 | 180. 7 | 183. 7 |
discurrentes. 40. 8 |
discurrentis. 121. 12 |
discurrete. 258. 4 |
discurrerem. 219. 10 |
discurrit. 767. 7 |
discurribus. 173. 1 | 220. 7 |
discursu. 367. 8 |
discursuram. 214. 18 |
discursus. 98. 4 |
discursus. 345. 1 |
discursus. plur. 278. 16 |
discus. 58. 11 |
discussa. 35. 4 | 205. 6 | 356. 3 | 385. 13 |
discusso. 123. 14 | 327. 6. 13 |
discuterem. 5. 7 |
discutit. 245. 2 |
diserta. 434. 5 |
diserti. 556. 9 |
disertis. 779. 2 |
h iij

- disertissimum. 405. 10 | 408. 4 |
 disertissimus. 405. 12 |
 disertius. 545. 13 | 772. 8 |
 disertos. 550. 14 |
 diserum. 99. 5 |
 disiecta. 368. 7 |
 disiectis. 228. 12 |
 disjuncta. 737. 9 |
 disjuncti. 609. 19 |
 dispares. 624. 19 |
 dispartia. 591. 9 |
 disparibus. 209. 14 | 595. 5 |
 783. 5 |
 dispartilitatem. 598. 13 |
 dispense. 130. 4 |
 dispendia. 816. 16 |
 dispendii. 331. 8 |
 dispendiis. 665. 7 |
 dispendio. 407. 11 | 521. 3 |
 550. 10 |
 dispensans. 359. 9 |
 dispensat. 337. 15 |
 dispensatores. 739. 15 |
 dispenser. 740. 14 |
 dispenso. 363. 2 |
 disperdere. 761. 9 |
 dispergere. 114. 9 |
 dispergit. 299. 10 | 719. 15 |
 disperis. 361. 5 |
 dispersi. 360. 5 |
 dispersio. 247. 18 | * 838. 3 |
 dispersum. 228. 8 |
 dispersus. 107. 4 |
 disperunt. 590. 9 |
 dispescat. 671. 1 |
 dispescitur. 790. 1 |
 dispiciant. 477. 10 |
 dispiceam. 826. 1 |
 displiceant. 622. 3 |
 displicebar. 216. 14 |
 displicerent. 465. 2 |
 displicet. 330. 19 |
 displicuerit. 214. 8 |
 dispoliato. 524. 72 |
 disponit. 616. 3 |
 disponitur. 345. 3 |
 disponunt. 380. 6 |
 disponuntur. 193. 3 |
 disposita. 373. 5 |
 disposita. 263. 5 |
 dispositus. 142. 8 |
 dispositas. 381. 2 |
 dispositi. 740. 4 |
 dispositio. 268. 3 |
 dispositione. 664. 6 |
 dispositionem. 585. 5 |
 dispositiones. 51. 4 |
 dispositis. 122. 1 | 184. 2 | 335. 15 |
 344. 13 | 378. 14 |
 dispositos. 46. 6 |
 disposuit. 256. 6 |
 dispuer. 507. 5 |
 dispulsus. 40. 16 |
 dispungas. 699. 5 |
 disputabo. 415. 9 | 775. 16 |
 disputans. 42. 12 |
 disputant. 426. 10 |
 disputantibus. 736. 8 |
 disputantur. 574. 13 |
 disputare. 495. 11 | 512. 7 |
 541. 7 | 545. 8 |
 disputata. 488. 10 |
 disputatio. 495. 1 |
 disputazione. 670. 6 |
 disputacionem. 551. 14 |
 disputaciones. 581. 5 |
 disputem. 545. 2 |
 disputo. 217. 2 | 392. 5 |
 disquisitione. 174. 3 |
 distumpitur. 24. 6 |
 disticant. 267. 4 |
 distictis. 226. 5 | 735. 5 |
 disteminentem. 172. 10 |
 disteminationes. 396. 13 |
 distensio. 515. 16 |
 distensione. 287. 2 | * 840. 2 |
 distetamus. 631. 3 | 670. 6 |
 679. 12 |
 disterat. 631. 6 |
 disterendi. 360. 1 | 631. 2 |
 disterendo. 635. 2 |
 distercas. 494. 15 | 669. 8 |
 disterentes. 571. 2 |
 disterenti. 426. 2 |
 disterere. 207. 16 | 408. 5 |
 distererem. 443. 3 |
 disterit. 133. 8 | 634. 3 | 123. 1 |
 635. 4 |
 distero. 519. 9 |
 disterabo. 408. 6 |
 distertare. 811. 3 |
 distertet. 416. 6 |
 disternerim. 768. 8 | 828. 17 |
 disternit. 484. 18 |
 distident. 694. 10 |
 distidium. 345. 1 |
 distilix. 730. 4 |
 distiluisse. 747. 19 |
 distimile. 424. 3 | 742. 2 |
 distimiles. 624. 20 |
 distimili. 549. 7 | 627. 3 |
 distimilia. 731. 17 |
 distimilibus. 732. 3 |
 distimilis. 83. 12 |
 distimilitudinem. 598. 12 |
 610. 1 |
 distimillimis. 670. 9 |
 distimulabar. 111. 5 |
 distimulamenti. 538. 9 | 762. 6 |
 distimulantur. 110. 12 | 155. 6 |
 271. 12 | 273. 3 |
 distimulare. 419. 9 | 480. 15 |
 distimulas. 479. 5 |
 distimulat. 503. 4 |
 distimulara. 87. 8 |
 distimulatis. 436. 9 |
 distimulato. 159. 6 | 241. 10 |
 291. 13 |
 distimulavero. 214. 6 |
 distimulet. 415. 9 |
 distipabant. 197. 14 |
 dissipare. 267. 15 |
 dissipatis. 166. 10 |
 dissia. 283. 14 | 759. 15 |
 dissitas. 319. 4 |
 dissitis. 183. 13 |
 dissociari. 234. 11 |
 dissolvere. 523. 1 |
 dissolverit. 406. 5 |
 dissolvi. 581. 1 |
 dissoluta. 791. 11 |
 dissolutus. 106. 13 | 258. 4 |
 * 835. 21 |
 dissoluum. 77. 15 |
 dissonis. 235. 8 | 732. 1 | 8 |
 distantiam. 610. 1 |
 distantibus. 791. 12 |
 distat. 697. 11 |
 distendit. 229. 12 |
 distenditur. 17. 4 |
 distentos. 25. 12 | 219. 3 |
 distensus. 68. 8 |
 distennans. 710. 6 |
 distennans. 678. 3 |
 distennator. 708. 8 |
 * distennebatur. 844. 4 |
 distincta. 711. 1 | 712. 7 |
 distinctas. 572. 1 |
 distinctus. 184. 6 | 809. 2 |
 distinctum. 742. 10 |
 distinguere. 645. 12 |
 distinguitur. 784. 2 |
 distinxerit. 46. 3 |
 distinxit. 66. 8 | 735. 2 | 782. 8 |
 distortissimo. 429. 8 |
 distraha. 394. 3 |
 distraha. 383. 9 |
 distrahas. 221. 13 |
 distrahetur. 616. 1 |
 distrahebatur. 287. 2 |
 distrahentem. 240. 4 |
 distrahentis. 252. 7 |
 distrahere. 61. 4 |
 distrahi. 10. 5 | 214. 14 |
 distrahitur. 160. 7 | 614. 1 |
 distrahitur. 305. 4 |
 distrazum. 51. 6 |
 distraxit. 272. 13 |
 distributa. 419. 10 | 692. 8 |
 distributi. 593. 6 |
 distributio. 690. 2 |
 distributione. 670. 6 |
 distributionem. 551. 2 |
 distributis. 106. 5 | 183. 13 |
 distributuros. 105. 13 |
 districtis. 122. 10 | 158. 17 |
 districtus. 122. 10 | 158. 17 |
 districto. 74. 6 | 89. 9 | 106. 5 |
 172. 13 |
 districtus. 353. 13 |
 distinxerat. 360. 6 |
 distulerim. 797. 7 |
 distulit. 240. 10 |
 disturbare. 130. 5 |
 * disturbato. 837. 5 |
 disturbo. 267. 9 |
 dices. 438. 2 | 626. 12 | 731. 14 |

Dithyrambia. 168. 2 |
diabus. 436. 11 |
diacorem. 789. 4 |
diacores. 524. 5 |
Diis. *nominat.* *Pluss.* 189. 10 |
Ditis. *Plausmigenis*. 188. 19 |
 190. 11 | 729. 4 |
ditissimè. 699. 8 |
ditissimus. 618. 16 |
diu. 12. 10 | 60. 10 | 67. 5 |
 79. 10 | 91. 12 | 92. 3 | 95. 14 | 113. 13 | 115. 8 | 135. 2 |
 151. 2 | 157. 9 | 159. 1, 2 | 221. 1 | 237. 11 | 234. 7 |
 236. 18 | 244. 5 | 249. 6 | 251. 4 | 260. 3 | 261. 1 |
 263. 11 | 265. 11 | 310. 4 | 340. 21 | 382. 15 | 389. 15 |
 391. 3 | 392. 11 | 407. 11 | 442. 15 | 463. 2 | 477. 6 |
 478. 2 | 501. 1 | 512. 12 | 520. 10 | 557. 9 | 668. 3 |
 799. 2 | * 840. 8 | 845. 7 |
divenditis. 310. 16 |
diverberatis. 229. 10 |
diversa. 66. 6 | 201. 6 | 967. 8 | 414. 10 | 626. 14 | 731. 18 | 739. 9 | 870. 5 |
diversa. 741. 14 |
diversabatur. 498. 9 |
diversas. 550. 18 | 590. 10 |
diversam. 148. 17 | 690. 6 |
diversari. 678. 6 |
diversas. 27. 12 | 287. 2 | 591. 15 |
diversatur. 29. 3 | 124. 16 |
diverse. 270. 15 | 383. 9 |
diverseris. 31. 5 |
dividetur. 26. 1 | 110. 10 | 207. 3 | 476. 5 | 692. 9 |
diversi. 729. 14 |
diversus. 368. 16 | 419. 13 | 570. 3 | 571. 1 | 591. 4 | 598. 10 | 612. 10 | 684. 16 | 709. 6 | 731. 9, 12 | 732. 8 | 734. 1 | 742. 11 | 743. 4 | 747. 16 | 749. 12 | 769. 8 |
diversitas. 722. 3 | 735. 10 |
diversitatem. 752. 3 |
diversitatibus. 719. 15 |
diverso. 289. 7 |
diversoria. 264. 1 | 536. 23 |
diversorii. 111. 8 |
diversorium. 141. 8 |
diversos. 319. 2 |
diversum. 284. 7 | 335. 2 | 552. 15 |
diversurum. 557. 12 |
diversus. 347. 2 | 732. 2 |
divertebatur. 269. 5 |
divertenda. 56. 3 |
diverteramus. 104. 16 | 253. 6 |
diverticulum. 529. 10 |
divertimus. 102. 3 | 270. 37 |

315. 1 |
divertit. 310. 6 |
diverz. 303. 3 | 322. 15 | 437. 9, 10, 11 | 438. 2 | 439. 22 | 701. 9 | 845. 7 |
divi. 419. 2 |
divid. *acc.* 601. 14 |
dividi. 583. 9 |
dividis. 173. 12 | 592. 9 | 605. 2 |
dividitur. 593. 9 |
dividua. 546. 3 | 637. 7 | 665. 4 |
 * *dividundo*. 840. 1 |
dividuntur. 583. 6 |
divina. 15. 10 | 285. 6 | 302. 8 | 359. 14 | 360. 4 | 419. 11 | 448. 6 | 475. 12 | 476. 5 | 595. 7 | 8 | 622. 7 | 708. 4 | 743. 7 |
divina. 362. 6 | 484. 18 |
divinas. 90. 5 | 143. 15 | 152. 4 | 191. 2 | 200. 6 | 268. 2 | 328. 8 | 351. 2 | 374. 13 | 602. 8 | 674. 3 |
divinam. 15. 7 | 62. 12 | 136. 8 | 383. 3 | 584. 9, 10 | 671. 4 | 691. 4 | 697. 7 | 816. 17 |
divinatum. 601. 4 | 709. 1, 5 | 744. 14 |
divinas. 380. 4 | 486. 8 | 496. 6 | 710. 7 |
divinatione. 395. 5 | 692. 6 | 694. 2, 4 |
divinationem. 164. 8 | 473. 18 | 476. 7 |
divinationes. 475. 7 |
divinationis. 47. 12 | 49. 4 | 50. 9 | 275. 4 | 692. 9 |
divinatio. 105. 15 |
divini. 103. 4 | 156. 14 | 161. 4 | 389. 11 | 395. 16 | 447. 1 | 487. 6 | 584. 1 | 603. 7 | 611. 8 | 715. 9 | 793. 2 |
diviniconsumaciam. 497. 6 |
divinipotens. 297. 6 |
divinis. 139. 8 | 141. 6 | 239. 12 | 270. 15 | 282. 6 | 371. 3 | 386. 6 | 495. 11 | 666. 9 | 705. 16 | 707. 12 |
divinificientem. 447. 9 |
divinitus. 75. 8 | 122. 3 | 194. 25 | 350. 2 | 375. 5 | 682. 15 | 695. 5 | 696. 5, 13 | 809. 7 | 813. 1 |
divino. 47. 15 | 261. 6 | 355. 6 | 376. 3 | 385. 15 | 387. 9 | 520. 2 | 588. 3 | 603. 10 | 706. 3 | 743. 9 | 749. 4 |
divinorum. 745. 35 |
divinos. 390. 18 | 420. 10 |
divinam. 152. 3 | 165. 12 | 218. 3 | 274. 10 | 381. 12 | 394. 9 | 487. 2 | 595. 14 | 696. 15 | 709. 3 |

divinus. 281. 6 | 357. 16 | 610. 12 | 611. 6, 10 |
divis. 590. 7 |
diviserat. 307. 9 |
divisione. 602. 6 | 717. 4 | 718. 6 |
divisionem. 330. 17 |
divisionum. 602. 12 |
divisiss. 712. 9 |
divisit. 664. 2 |
divisor. 708. 7 |
divisas. 715. 2 |
divite. 213. 11 | 305. 15 |
divitem. 305. 17 | 306. 8 | 618. 13 |
divites. 413. 12 | 700. 4 | 767. 2 |
divitias. 436. 6 | 437. 2 | 607. 2, 18 |
divitiarum. 126. 16 | 143. 7 | 148. 7 | 433. 9 | 517. 14 | 520. 7 | 787. 15 |
divitias. 150. 17 | 218. 15 | 436. 9 | 438. 8 | 546. 13 | 563. 8 | 607. 17 | 608. 8 | 700. 6 | 701. 7 |
divitibus. 114. 15 |
divitiis. 150. 8 | 433. 5 | 439. 10 | 699. 17 |
divitis. 303. 10 | 307. 2 |
divitum. 629. 2, 5 |
divorte. 165. 18 |
divortio. 547. 10 | 738. 11 |
divortium. 547. 13 |
Divorium. 435. 6 | 677. 8 | 684. 18 |
diurna. 19. 1 |
diurne. 14. 5 | 317. 3 |
diurnas. 316. 13 |
diurni. 740. 5 |
diurnis. 212. 12 |
diurno. 500. 18 |
diutina. 423. 12 |
diutina. 117. 6 | 125. 1, 3 | 209. 5 | 215. 3 | 252. 14 | 267. 3 | 319. 1 | 407. 4 | * 841. 5 |
diutinae. 205. 13 | 415. 14 | 823. 8 |
diutinem. 46. 11 | 120. 11 | 192. 3 |
diutino. 50. 14 | 58. 3 | 487. 2 | 801. 9 |
diutinis. 147. 12 | 442. 3 | 684. 18 |
diutino. 15. 10 | 42. 7 | 139. 2 | 144. 16 | 175. 6 | 299. 6 | 387. 17 | 514. 13 | 808. 9 |
diutinum. 57. 4 | 187. 5 |
diutissime. 298. 8 | 317. 9 | 337. 2 |
diutius. 12. 10 | 162. 10 | 188. 10 | 230. 11 | 341. 6 | 411. 13 | 514. 10 | 780. 12 | 800. 1 | * 836. 5 |
diutule. 759. 2 | 855. 5 | 864. 7, 8 |

- diuturne. 14. 5 |
 diuturnitas. 610. 10 |
 divulgare. 536. 9 |
 Divum. 569. 10 | 740. 10 |
 Divus. 418. 13 | 419. 4 |
 dixeram. 802. 1 |
 dixerat. 17. 1 | 115. 1 | 385. 7 |
 430. 17 |
 dixere. 407. 2 | 112. 9. 15 |
 dixerim. 48. 14 | 410. 11 |
 471. 1 | 599. 2 | 696. 1 |
 707. 14 | 709. 7 | 760. 4 |
 206. 4 |
 dixeris. 107. 10 | 641. 2 |
 678. 13 |
 dixerit. 50. 13 | 417. 13 | 481. 5 |
 dixero. 418. 2 | 464. 8 |
 dixerunt. 461. 4 |
 dixi. 353. 1 | 403. 1 | 406. 8 |
 427. 8 | 444. 8 | 459. 8 |
 467. 1 | 470. 4 | 478. 8 |
 494. 12 | 497. 3 | 509. 5 |
 531. 10 | 539. 4 | 548. 11 |
 561. 13 | 574. 12 | 666. 6 |
 677. 2 | 682. 6 | 697. 3 |
 744. 5 | 775. 2 |
 diximus. 591. 9 | 611. 8 |
 644. 6 | 708. 9 | 716. 7 |
 717. 2 | 719. 3 |
 dixisse. 800. 11 |
 dixissem. 518. 4 | * 845. 16 |
 dixissem. 453. 6 |
 dixisses. 542. 12 |
 dixisset. 419. 1 | 527. 8 |
 528. 8 |
 dixistis. 477. 8 | 483. 4 |
 506. 5 | 561. 3 |
 dixit. 516. 11 | 559. 15 | 696. 5 |
 5759. 15 | 805. 7 | 817. 2 |
 doceam. 544. 14 |
 doceas. 422. 8 | 438. 5 |
 doceat. 251. 9 |
 docebar. 185. 6 |
 docebo. 411. 10 | 461. 11 |
 546. 4 |
 docebantur. 625. 8 |
 docebam. 815. 7 |
 docendus. 484. 15 |
 docent. 663. 1 | 832. 10 |
 docente. 733. 11 |
 docente. 426. 3 |
 doceo. 416. 8 |
 docere. 484. 5 | 603. 15 |
 doceri. 605. 15 |
 docet. 470. 12 | 563. 20 |
 703. 1 |
 docetur. 447. 11 | 556. 6 |
 docui. 711. 7 | 728. 2 |
 docilem. 599. 15 | 606. 6 |
 docilis. 547. 12 |
 docta. 555. 9 |
 doctiores. 231. 9 | 339. 17 |
 doctissime. wear. 803. 2 |
 doctissime. 763. 12 |
 doctissimum. 797. 8 |
 doctissimus. 259. 10 | 792. 7 |
 docto. 317. 2 |
 doctores. 567. 16 | 597. 5 |
 793. 1 |
 doctores. 795. 5 |
 doctorem. 200. 9 | 473. 19 |
 doctrina. 376. 15 | 396. 14 |
 814. 12 |
 doctrinā. 85. 7 | 102. 20 | 550. 11 |
 365. 1 | 488. 12 | 545. 5 |
 550. 4 | 568. 7 | 778. 5 |
 818. 8 | 821. 6 |
 doctrinā. 206. 21 | 484. 13 |
 doctrinam. 463. 8 | 592. 12 |
 doctrinis. 617. 6 |
 doctum. 340. 9 | 474. 2 |
 doctus. 457. 10 | 701. 12 |
 docueris. 785. 8 |
 docui. 648. 3 |
 docuit. 779. 14 | 795. 8 |
 804. 13 |
 documenta. 66. 10 | 153. 3 |
 794. 2 |
 documentis. 567. 11 |
 documento. 317. 5 |
 dolaminc. 758. 4 |
 doleas. 81. 16 |
 doleat. 620. 12 |
 dolebam. 196. 3 |
 dolebat. 126. 12 |
 dolendus. 207. 9 |
 dolens. 166. 18 |
 dolenti. 205. 8 | 291. 16 |
 dolentis. 423. 19 |
 doleo. 225. 12 | 557. 15 |
 dolere. 159. 9 | 552. 2 | 634. 1 |
 800. 12 |
 dolis. 302. 9 |
 dolio. 271. 11 | * 839. 6 |
 dolis. 106. 8 | 224. 14 |
 dolium. 16. 8 | 273. 5 | 15 |
 273. 2 | 12. 15 |
 dolo. 530. 6 |
 dolor. 126. 17 | 222. 2 | 801. 9 |
 dolore. 104. 18 | 127. 12 | 151. 7 |
 165. 16 | 167. 4 | 238. 2 |
 245. 1 | 249. 15 | 253. 8 |
 295. 6 | 310. 13 | 339. 9 |
 615. 10 |
 dolorem. 80. 9 | 83. 9 | 145. 14 |
 237. 9 | 240. 1 | 332. 16 |
 dolores. 262. 2 |
 dolori. 223. 4 | 234. 12 |
 404. 10 |
 doloribus. 514. 15 | 615. 13 |
 doloris. 123. 7 | 157. 2 | 201. 16 |
 238. 13 | 317. 17 |
 dolui. 26. 3 |
 doluisse. 552. 2 |
 dolum. 151. 8 | 318. 17 |
 domare. 769. 3 |
 domesticam. 435. 3 |
 domesticis. 117. 2 | 567. 11 |
 domestico. 285. 9 |
 domesticum. 499. 7 |
 domesticus. 691. 10 |
 domi. 11. 8 | 42. 13 | 44. 9 |
 108. 7 | 136. 12 | 196. 6 |
 219. 8 | 220. 14 | 257. 3 |
 260. 1 | 284. 11 | 287. 6 |
 431. 12 | 439. 11 | 489. 9 |
 493. 6 | 494. 11 | 495. 10 |
 500. 6 | 524. 7 | 556. 3 |
 770. 10 | 777. 1 | 800. 10 |
 * 818. 13 |
 domibus. 18. 1 | 626. 8 |
 domicilio. 705. 10 |
 domicilium. 586. 10 |
 domina. 54. 10 | 58. 18 | 60. 16 |
 93. 14 | 143. 11 | 168. 3 |
 172. 2 | 258. 1 | 362. 7 |
 dominā. 179. 3 | * 835. 3 |
 dominā. 83. 12 | 85. 6 | 86. 16 |
 87. 8 | 136. 3 | 167. 2 |
 178. 13 | 179. 1 | 180. 15 |
 181. 16 | 243. 7 | 285. 2 |
 287. 8 | 288. 1 | 349. 1 | 4 |
 * 841. 5 |
 dominam. 90. 4 | 91. 4 |
 160. 8 | 181. 2 | 185. 9 |
 285. 9 | 368. 1 | 366. 7 |
 592. 7 |
 dominantur. 598. 10 | 783. 2 |
 dominari. 615. 19 | 792. 9 |
 dominatione. 623. 11 | 749. 15 |
 dominationis. 611. 13 | 628. 15 |
 dominator. 669. 5 |
 dominatur. 612. 15 | 11 |
 dominatus. 602. 14 |
 domine. 50. 13 | 81. 9 | 119. 16 |
 191. 1 | 563. 13 |
 domini. 110. 11 | 215. 2 | 269. 5 |
 302. 16 | 302. 14 | 329. 9 |
 332. 13 | * 840. 17 |
 842. 13 |
 dominici. 220. 6 |
 dominii. 246. 9 |
 dominis. 43. 14 | 106. 9 |
 176. 4 | 219. 11 | 225. 8 |
 260. 3 | 329. 5 |
 domino. 228. 1 | 265. 7 | 11 |
 266. 3 | 268. 7 | 290. 2 |
 294. 17 | 300. 13 | 302. 18 |
 303. 1 | 307. 6 | * 843. 6 |
 dominorum. 738. 15 |
 dominum. 288. 12 | 298. 11 |
 17 | 301. 7 | 335. 3 | 552. 18 |
 587. 1 | 699. 17 |
 dominus. 111. 3 | 148. 6 |
 173. 5 | 255. 5 | 258. 9 |
 11 | 267. 7 | 277. 12 | 289. 12 |
 298. 12 | 299. 16 | 300. 7 |
 301. 4 | 11 | 308. 4 | 514. 1 |
 315. 5 | 329. 1 | 333. 4 |
 14 | 334. 7 | 335. 8 | 556. 3 |
 699. 10 |
 domitas. 599. 12 |
 domitor. 447. 10 |
 domo. 18. 7 | 12 | 58. 12 | 61. 6 |
 76.

96. 5. 17 | 78. 14 | 98. 13 |
122. 6. 13 | 123. 1. 4. 12 | 127.
6 | 130. 7 | 147. 10 | 149.
4 | 226. 4 | 238. 14 | 296.
17 | 314. 12 | 315. 10 | 341.
16 | 498. 7 | 503. 2 | 510.
13 | 541. 9 | 547. 8 | 559.
10 | 825. 8 |
domorum. 627. 2 | 718. 13 |
domos. 134. 4 | 367. 10 | 627.
6 | 699. 8. 14 |
domuitionem. 68. 10 | 90. 13 |
139. 19 | 335. 10 | 389. 13 |
domuitionis. 14. 5 |
domum. 17. 8 | 31. 6 | 38. 17 |
57. 4 | 74. 9 | 76. 3 | 81. 3.
7 | 82. 10 | 83. 5 | 109. 12 |
112. 9 | 114. 14 | 118. 6 |
137. 14 | 148. 13 | 149. 13 |
152. 16 | 154. 7. 11 | 156.
11 | 180. 6 | 190. 11 | 191.
8. 18 | 197. 4 | 199. 14 |
205. 5 | 213. 9 | 213. 15 |
217. 14 | 218. 12 | 226. 17 |
227. 16 | 290. 1 | 320. 4 |
338. 6 | 340. 17 | 341. 3 |
342. 10 | 437. 4 | 499. 15 |
500. 19 | 510. 12 | 517. 12 |
519. 5 | 547. 12 | 548. 3. 11 |
552. 1 | 689. 1 | 820. 12 |
domuncula. 111. 6 |
domunculum. 129. 2 |
domus. 122. 7 | 129. 7 | 141.
6 | 142. 10 | 158. 11 | 159.
6 | 707. 17 | 786. 13 | 787.
12 | * 847. 3 |
domus. 12. 1 | 75. 19 | 85. 6.
14 | 98. 1 | 115. 1 | 116. 7 |
120. 1 | 121. 5. 11 | 118. 5 |
119. 20 | 142. 8 | 143. 1 |
147. 20 | 166. 2 | 172. 14 |
172. 11 | 184. 3 | 200. 8 |
202. 5 | 213. 4 | 246. 10 |
265. 3 | 286. 2 | 288. 3 | 292.
5 | 299. 3 | 307. 12 | 318.
14 | 320. 12. 15 | 337. 15 |
338. 2 | 499. 1 | 501. 6 | 518.
13 |
domus. *plur.* 93. 6 | 110. 9 |
151. 7 |
dona. 175. 15 | 415. 1 |
donantibus. 262. 12 |
donare. 146. 11 |
donares. 480. 9 |
donare. 49. 1 | 548. 16 |
donarius. 272. 12 | 273. 15 |
donarium. 277. 2 | 790. 10 |
donas. 114. 14 |
donasset. 229. 5 | 517. 1 |
donata. 557. 2 |
donate. 435. 3 |
donationem. 549. 7 | 564. 1 |
donationibus. 117. 3 |
donationis. 563. 9 |
donatum. 552. 7 |
donaturam. 169. 10 |
Apul.

donaveras. 559. 10 |
donaverit. 774. 11 |
donavit. 440. 1 | 524. 9 |
donec. 223. 3 | 270. 20 | 273.
8. 14 | 292. 4 | 293. 4 |
295. 6 | 318. 12 | 325. 7 |
326. 1 | 352. 9 | 379. 10 |
donemus. 255. 10 |
donis. 684. 7 | 739. 17 |
dono. *ablat.* 506. 1 |
dono. *verb.* 414. 7. 8 |
donorum. 674. 7 |
donum. 493. 3 | 757. 2 |
Dorium. *modum.* 348. 7 | 765.
1 |
dormiens. 192. 2 | 241. 6 |
244. 1 |
dormientes. 76. 1 |
dormientis. 114. 6 |
dormit. 327. 6 |
dorfa. 46. 1 |
dorfi. 105. 12 | 199. 8 |
dorfs. 454. 11 |
dorfo. 28. 9 | 101. 5 | 217. 14 |
290. 6 | 246. 13 | 262. 13 |
308. 7 |
dorfualls. 385. 9 |
dorsum. 20. 11 | 40. 11 |
236. 15 | 249. 14 | 276. 10 |
279. 9 | 299. 16 | 709. 9 |
dos. 325. 4 | 546. 1 |
dotale. 564. 1 |
dotali. 319. 11 |
dotalibus. 547. 9 |
dotare. 337. 11 |
dotata. 547. 3 |
dotavit. 546. 9 |
dote. 442. 6 | 512. 13 | 546.
16 | 547. 17 |
dotem. 213. 7 | 318. 4 | 512.
15 | 545. 11. 17 | 547. 6 |
562. 5. 7 |
dotes. 520. 13 |
dotibus. 435. 3 | 523. 6 | 546.
11 |
dotis. 546. 3. 10. 12 | 548. 2 |
563. 8 | 564. 1 |
draconem. 252. 18 |
dracones. 186. 8 | 389. 1 |
768. 1 |
draconum. 174. 11 | 187. 8 |
duabus. 13. 1 | 151. 4 | 387. 4 |
602. 9 | 634. 2. 11 | 638. 3.
7 | 657. 2 | 661. 9 |
dux. 136. 9 | 435. 1 | 592. 1 |
603. 10 | 632. 1 | 640. 8 |
642. 5 | 657. 8 | 660. 5. 8 |
661. 2. 3. 5. 6 | 662. 5 |
716. 17 |
duarum. 650. 17 |
duas. 19. 15 | 189. 3 | 414. 2 |
574. 1 | 592. 9 | 598. 17 |
634. 5 | 715. 1 | 718. 8 |
761. 12 | * 845. 4 |
duat. *der.* 507. 16 |
dubia. 11. 6 | 276. 10 |

dubiam. 155. 14 |
dubis. 205. 12 | 217. 3 | 691.
14 |
dubio. 104. 12 | 128. 6 | 228.
8 | 245. 4 | 269. 3 |
dubitabit. 9. 7 |
dubitafsem. 442. 6 |
dubitatione. 692. 5 |
dubitationis. 317. 10 |
dubitavit. 240. 4 |
dubium. 167. 4 | 178. 15 |
563. 16 |
dubius. 294. 1 |
ducantur. 637. 1 |
ducatrices. 598. 9 |
ducatum. 213. 10 | 315. 2 |
duce. 110. 1 | 595. 15 | 596.
6 | 742. 5 |
ducebar. 308. 13 |
ducebat. 29. 6 | 227. 5 | 594.
4 |
ducem. 213. 7 | 216. 7 | 705.
10 |
ducenarii. 210. 7 |
ducens. 13. 8 | 224. 15 |
ducentorum. 554. 1 |
ducere. 335. 12 |
duceret. 308. 4 | 521. 1 | 524.
10 | 770. 16 | 789. 5 |
duces. *nom. plur.* 110. 5 | 350.
10 | 740. 3 |
duci. *imper.* 335. 5 | 595. 8 |
ducimus. *passivus.* 608. 8 |
609. 12 | 621. 14 |
ducis. *genit. d. dux.* 112. 4 |
114. 1 | 744. 13 |
ducis. *verb.* 308. 10 | 563. 21 |
ducit. 189. 9 | 226. 12 | 386.
7 | 624. 7 | 789. 5 |
ducke. 139. 11 |
ducit. 665. 3 |
ducito. 540. 2 |
ducitur. 540. 3 | 750. 5 |
duco. 544. 3 |
ducta. 315. 8 |
ductabatur. 61. 11 |
ductans. 531. 9 |
ducti. 108. 2 | 109. 7 | 292. 11 |
ductorem. 227. 18 |
ductores. 248. 2 |
ductoriibus. 250. 14 |
ductos. 426. 1 |
ductu. 186. 17 |
ductus. 126. 5 |
ducunt. 98. 15 | 574. 10 | 769.
9 | 735. 3 |
duddum. 112. 2 | 253. 13 | 258.
1 | 385. 4 | 409. 14 | 455.
5 | 483. 14 | 506. 20 | 779.
7 | * 840. 17 |
duce. 141. 2 | 179. 5 | 148. 14 |
* 833. 4 |
dulcedine. 46. 11 | 155. 5 |
423. 2 | 693. 4 |
dulcedines. 456. 4 |
dulcem. 46. 10 | 93. 4 | 174.
1

2 | 390. 2 | 821. 9 |
 dulces. 368. 4 | 469. 5 | 754. 7 | * 842. 11 |
 dulcia. 134. 11 | 330. 8 |
 dulciarius. 329. 1 |
 ducliloquo. 415. 2 |
 dulcolis. 131. 6 |
 dulcis. 147. 2 | 184. 15 | 354. 6 |
 dulcissima. 145. 2 | 152. 15 | 217. 6 |
 dulcissimam. 160. 16 |
 dulcissimis. 155. 3 | 330. 3 | 370. 2 |
 dulcissimo. 146. 16 |
 dulcitas. 751. 12 |
 dulciter. 349. 6 | * 835. 8 |
 dum. 5. 10 | 6. 2 | 7. 8 | 13. 10, 12 | 14. 6 | 19. 13 | 24. 4. 13 | 30. 5 | 34. 10, 11 | 36. 14 | 38. 15 | 40. 13 | 41. 18 | 55. 4 | 61. 6 | 66. 16 | 67. 10, 11, 16 | 68. 13 | 71. 8 | 76. 14 | 92. 5 | 95. 1 | 96. 12 | 99. 9, 12 | 103. 12 | 111. 1 | 113. 3 | 118. 2 | 121. 12 | 122. 2 | 128. 11 | 146. 8 | 156. 4 | 161. 3, 4 | 162. 4 | 165. 11 | 166. 16 | 184. 20 | 188. 4 | 192. 9 | 199. 7 | 193. 1, 2 | 200. 14 | 202. 4, 10 | 209. 6 | 217. 1 | 226. 10 | 228. 16 | 235. 7 | 245. 1 | 248. 11 | 252. 11 | 271. 4, 6 | 281. 5 | 283. 12 | 288. 14 | 289. 2 | 300. 1 | 306. 11 | 312. 9 | 320. 1 | 342. 8 | 344. 8 | 355. 12 | 377. 1 | 383. 1 | 392. 4 | 393. 7 | 414. 2 | 464. 3 | 465. 3 | 501. 3 | 505. 4 | 515. 7 | 514. 7 | 515. 1, 20 | 521. 1 | 525. 15 | 528. 15 | 529. 9 | 625. 2 | 618. 2 | 733. 4, 5 | 751. 8 | 784. 9 | 805. 7 | 815. 6 | 828. 9 | 829. 11 | * 836. 8 |
 dummodo. 505. 5 | 780. 2 |
 duntaxat. 652. 5 | 707. 1 |
 duo. 71. 6 | 215. 6 | 348. 5 | 414. 4 | 428. 6 | 461. 5 | 497. 3 | 602. 8 | 603. 11 | 749. 4 | 829. 5 | * 845. 21 |
 duobus. 6. 1 | 26. 15 | 54. 16 | 60. 3 | 105. 12 | 296. 7 | 297. 3 | 318. 14 | 338. 11 | 570. 11 | 603. 7 | 604. 8 | 655. 13 | 688. 2 | 755. 1 | 757. 1 |
 duodecim. 388. 7 | 471. 14 | 481. 17 | 667. 10 | 709. 4 |
 duodecimum. 315. 9 |
 duodeni. 89. 15 |
 duorum. 305. 19 | 318. 10 |
 duos. 98. 11 | 302. 3 | 329. 6 | 432. 1, 7 | 650. 16 | 659.

14 | 667. 10 | 769. 10 | 784. 9 |
 duplam. 802. 10, 11 |
 duplex. 657. 11 | 700. 15 |
 duplicatur. 79. 2 |
 duplici. 115. 20 | 175. 12 | 262. 14 | 270. 14 | 321. 3 | 776. 10 |
 duplum. 542. 6 |
 durabilem. 454. 4 |
 durabiliore. 505. 7 |
 duram. 49. 14 |
 durantibus. 88. 1 |
 durare. 15. 11 | 270. 6 |
 duratos. 56. 7 | 149. 16 |
 duratur. 91. 16 | 94. 11 |
 duravit. 278. 1 |
 dure. 412. 4 | 563. 10 |
 durtior. 199. 12 |
 duris. 255. 14 | * 842. 8 |
 durissimo. 95. 20 | 128. 13 |
 duritia. 784. 4, 6 |
 duritia. 393. 15 |
 dumviralet. 444. 12 |
 dux. 76. 11 | 600. 13 | 743. 4 | 749. 8 |
 duxerit. 489. 20 | 521. 6 | 592. 2 |
 duxi. 430. 4 |
 dumfice. 206. 12 | 432. 6, 8 |
 duxit. 529. 9 | 566. 4 |

E

E 15. 1 | 28. 14 | 31. 10 | 76. 2 | 79. 12 | 86. 7 | 15. 98. 12 | 108. 1 | 118. 4 | 119. 8 | 123. 12 | 126. 15 | 147. 10 | 157. 8 | 168. 8 | 183. 24 | 186. 4 | 212. 11 | 216. 3 | 215. 2 | 252. 14 | 293. 1 | 296. 1 | 7 | 298. 16 | 201 | 302. 8 | 304. 7 | 305. 6 | 308. 2 | 312. 11 | 324. 5 | 346. 6 | 352. 4 | 368. 13 | 373. 7 | 378. 4 | 408. 9 | 410. 7 | 430. 6 | 435. 8 | 443. 7 | 499. 4 | 504. 10 | 527. 5 | 559. 10 | 575. 7 | 590. 5 | 601. 9 | 641. 672. 5 | 690. 6 | 705. 9 | 718. 9 | 720. 15, 17 | 776. 1 | 827. 11 | * 840. 16 | 845. 10 |
 ea. 7. 5 | 16. 4 | 15. 11 | 75. 5 | 107. 9 | 114. 16 | 173. 6 | 386. 15 | 405. 5 | 7 | 410. 12 | 411. 14 | 425. 9 | 436. 2 | 449. 6 | 451. 5 | 466. 7 | 470. 8 | 476. 6 | 485. 13 | 490. 2 | 495. 11 | 501. 17 | 512. 15 | 513. 2 | 515. 8 | 579. 6 | 587. 6 | 517 | 588. 15 | 589. 6 | 6, 14 | 592. 14 | 595. 3 | 10 | 598. 11 | 599. 3 | 601. 8 | 605. 7 | 607. 5, 8 | 608. 8, 9, 10, 11, 12, 14 | 612. 2 | 613. 12 | 622. 3 | 658. 2 | 670. 15 | 679. 12 | 680. 9 | 686. 6 | 696. 10 | 699. 3 | 705. 16 | 712. 1 | 719. 11 | 745. 16 | 810. 16 | 817. 10 | 81. 114. 11 | 145. 7 | 201. 1 | 214. 3 | 293. 3 | 309. 16 | 340. 7, 8 | 341. 13 | 423. 10 | 436. 13 | 439. 4 | 443. 4 | 445. 1 | 484. 12 | 505. 8 | 516. 10 | 519. 7 | 535. 2 | 539. 2, 8 | 540. 6 | 545. 13 | 549. 1 | 557. 13 | 562. 5 | 565. 7 | 601. 7 | 604. 5 | 627. 16 | 642. 3 | 646. 4 | 703. 4 | 711. 4 | 733. 6 | 745. 4 | 746. 14 | 778. 2 | 790. 1 | 795. 10 | 825. 7, 9 |
 eadem. 31. 3 | 268. 17 | 296. 2 | 318. 7 | 423. 16 | 434. 3, 5 | 464. 11 | 490. 1 | 494. 16 | 505. 12 | 512. 13 | 535. 1, 3 | 589. 13 | 595. 8 | 597. 11 | 604. 7 | 621. 16 | 623. 4, 5 | 635. 9 | 638. 8 | 643. 17, 18 | 684. 12 | 712. 5 | 731. 6 | 745. 11 | 754. 14 | 776. 6 | 784. 6 | 823. 4 |
 eadem. 16. 11 | 206. 8 | 220. 9 | 415. 6 | 430. 12 | 462. 3 | 465. 17 | 523. 3 | 595. 15 | 614. 14 | 635. 5 | 645. 11 | 648. 1 | 703. 3, 5 | 720. 6 | 737. 3 | 747. 12 | 758. 8 |
 eam. 5. 3 | 14. 12 | 16. 10 | 17. 5 | 61. 27. 7 | 51. 12 | 77. 20 | 80. 6 | 114. 7 | 126. 12 | 127. 2 | 128. 7 | 146. 2 | 150. 10 | 162. 17 | 163. 16 | 164. 2 | 171. 9 | 174. 1 | 181. 7 | 184. 12 | 187. 13 | 191. 20 | 193. 11 | 198. 12 | 203. 3 | 385. 5 | 296. 16 | 301. 11 | 317. 5, 8 | 338. 13 | 401. 10 | 407. 12 | 423. 3 | 439. 9 | 443. 1 | 447. 7 | 464. 12 | 472. 4 | 483. 5 | 487. 4 | 500. 12 | 512. 8 | 513. 18 | 515. 20 | 516. 3 | 524. 9 | 526. 4, 9 | 538. 13 | 545. 17 | 548. 11 | 554. 3 | 558. 17 | 562. 7 | 572. 7 | 575. 4 | 586. 11 | 592. 9 | 598. 10 | 604. 3 | 607. 9 | 610. 608. 13 | 609. 11 | 614. 617. 16, 17 | 622. 10 | 628. 12 | 696. 11, 12 | 708. 4 | 710. 9 | 720. 4 | 770. 3 | 76 | 777. 1 | 781. 3 | 788. 3 | 789. 1 | 791. 3 | 807. 10 | 824. 6 | 14 | 825. 5 | 828. 11 | * 834. 15 | 838. 3 |

enim. *verb.* 506. 18 |
 eample. 671. 5 |
 eandem. 38. 6 | 466. 4 | 516.
 13 | 554. 4 | 580. 10 | 591.
 14 | 625. 11 | 654. 18 | 751.
 5 | 785. 11 | 828. 17 | 829.
 15 |
 earum. 147. 7 | 148. 1, 4 |
 329. 8 | 361. 5 | 368. 2 | 419.
 14 | 471. 11 | 485. 10 | 485.
 2 | 580. 3 | 581. 5, 6 | 605. 1 |
 619. 1 | 640. 1 | 642. 10 |
 678. 14 | 736. 13 | 747. 13 |
 755. 2 |
 eas. 145. 19 | 146. 11 | 148.
 2, 12 | 154. 6, 15 | 156. 3 |
 296. 10 | 370. 2 | 408. 10 |
 412. 1 | 438. 8 | 475. 7 |
 534. 5 | 551. 12 | 570. 7 |
 587. 16 | 600. 9, 10 | 605.
 15 | 606. 3 | 615. 10 | 619.
 2 | 625. 15 | 662. 7 | 618. 5,
 6 | 719. 15 | 740. 14 | 787.
 7, 15 |
 eadem. 600. 2 | 626. 6 | 734.
 8 | 747. 14 | 748. 8 |
 eat. 377. 2 | 806. 13 |
 ebibit. 320. 7 |
 ebore. 52. 9 | 142. 1 | 765. 12 |
 eboris. 739. 5 | 767. 3 |
 ebriosa. 282. 4 |
 ebrium. 501. 14 |
 ebrius. 24. 17 | 502. 4 |
 ebullit. 67. 11 |
 eburneos. 369. 11 |
 Ecbatanes. 739. 3 |
 ecce. 4. 2 | 8. 4 | 11. 2 | 24.
 8, 16 | 25. 10 | 31. 4 | 34.
 7 | 37. 1 | 39. 4 | 49. 4 |
 58. 5 | 59. 5 | 60. 8 | 61. 9 |
 68. 13 | 81. 6 | 82. 7 | 89. 8 |
 109. 2 | 123. 14 | 125. 4 |
 130. 5 | 191. 15 | 192. 8 |
 196. 4 | 202. 1, 6 | 226. 15 |
 228. 17 | 238. 3 | 241. 12 |
 249. 10 | 259. 1 | 275. 10 |
 289. 1 | 291. 4 | 300. 3 |
 325. 10 | 327. 12 | 334. 1 |
 344. 6 | 348. 12 | 352. 1, 11 |
 319. 13 | 367. 8 | 368. 7 |
 374. 11 | 377. 11 | 383. 6 |
 397. 10 | 388. 3 | 395. 15 |
 394. 13 | 417. 6 | 495. 5 |
 804. 9 | * 834. 14 | 835.
 3 |
 eccilli. 521. 11 |
 echini. 469. 5 |
 echinorum. 462. 6 |
 ecnephie. 721. 2 |
 ecquando. 446. 7 |
 acqui. 392. 19 |
 equi. 485. 10 |
 edaces. 799. 1 |
 edacium. 221. 11 |
 * ede. 835. 19 |
 edendum. 681. 2 |

ederem. 374. 19 |
 ederim. 125. 2 |
 edicere. 180. 1 |
 edicit. 48. 5 |
 edicatur. 138. 7 |
 edicti. 154. 5 |
 edictum. 771. 7 |
 edidisset. 425. 9 |
 edidisset. 337. 6 |
 edidit. 302. 2 | 554. 8 | 585. 5 |
 ediffertare. 686. 10 |
 edita. 44. 20 | 430. 13 | 770.
 9 |
 edita. 690. 11 | 800. 4 |
 edita. 729. 3 |
 editam. 696. 13 |
 editi. 680. 11 |
 editiorem. 65. 6 |
 editis. 21. 13 | 174. 9 | 181. 6 |
 edito. 91. 17 | 104. 8 | 374. 10 |
 editum. 337. 6 |
 edituram. 115. 12 |
 editurus. 47. 14 |
 editus. 22. 3 |
 edixerat. 370. 5 |
 edixit. 770. 14 |
 edocebo. 75. 13 |
 edocens. 164. 2 |
 edocuiffe. 817. 3 |
 edomitum. 220. 13 |
 educandos. 735. 17 |
 educantem. 735. 10 |
 educasti. 358. 4 |
 educata. 44. 20 |
 educati. 623. 11 |
 educationes. 744. 11 |
 educationis. 597. 4 |
 educatorem. 318. 15 |
 educatores. 38. 10 |
 educatus. 210. 5 |
 educavi. 38. 4 |
 educavit. 132. 6 |
 educi. 186. 5 |
 edulia. 200. 3 | 329. 2 | 769.
 7 |
 edulibus. 155. 1 |
 eduliorum. 144. 2 |
 edulium. 33. 13 | 333. 6 |
 effabilis. 509. 2 |
 effata. 617. 4 |
 effantes. 728. 16 |
 effantur. 706. 2 |
 effati. 54. 13 | 388. 7 | 719. 3 |
 effatis. 227. 16 |
 effata. 135. 1 | 171. 8 |
 effatum. 61. 1 | 631. 12 |
 effatur. 376. 12 |
 effatus. 48. 12 |
 effeceram. 335. 3 |
 effecerat. 264. 7 | 739. 2 |
 effeceris. 648. 10 | 649. 9 |
 effecerit. 736. 13 |
 effeci. 13. 1 |
 effecit. 49. 7 | 82. 12 | 570. 6 |
 effecia. 127. 8 |
 effecius. 791. 3 | 806. 10 |

effectu. 234. 15 |
 eff. dum. 212. 4 | 229. 3 |
 effectus. *subst.* 178. 1 | 822. 4 |
 effectus. *plur.* 793. 10 |
 * efferrantur. 839. 4 |
 efferrari. 184. 19 | 268. 16 |
 109. 6 |
 efferrant. 670. 4 |
 efferrata. 339. 1 |
 eff. ratum. 452. 2 |
 efferravit. 142. 4 | 433. 7 |
 effert. 533. 4 |
 effertur. 617. 13 |
 efficax. 327. 2 |
 effice. 134. 14 |
 efficere. 226. 6 | 297. 2 | 390.
 18 | 576. 2 | 611. 9 |
 effi. 38. 14 | 225. 18 | 261. 8 |
 330. 9 | 582. 1 |
 efficiam. 230. 12 |
 efficiet. 68. 3 | 149. 9 | 343. 2 |
 efficio. 513. 8 |
 efficit. 825. 9 |
 efficiunt. 666. 9 |
 effigata. 374. 7 |
 effigiat. 423. 8 |
 effigiam. 791. 1 |
 effigiat. 758. 4 |
 effigiem. 36. 6 | 118. 6 | 374.
 2 | 697. 7 | 770. 15 |
 effigies. 380. 5 | 685. 6 |
 effingit. 780. 16 |
 efflagitabat. 138. 8 |
 efflaret. 166. 2 |
 efflati. 150. 9 |
 efflat. 721. 8 |
 efflaverint. 69. 3 |
 effluam. 15. 15 | 86. 2 | 146.
 17 | 162. 3 | 168. 4 | 528.
 11 | 560. 2 | 780. 3 |
 effligere. 76. 13 |
 effluerat. 236. 17 |
 effluminat. 259. 3 |
 effluminat. 262. 4 |
 efforta. 524. 3 |
 effortam. 614. 1 |
 effortior. 830. 10 |
 effortatus. 613. 20 |
 effricatis. 108. 14 |
 effrico. 5. 3 | 13. 4 |
 effringit. 722. 5 |
 effudere. 512. 14 |
 effudit. 149. 2 | 158. 3 | 258.
 4 | 341. 6 |
 effugere. 198. 8 | 253. 13 |
 effugia. 735. 16 |
 effugiam. 178. 11 |
 effugit. 117. 6 | 286. 15 |
 effultus. 54. 14 |
 effunderet. 21. 11 |
 effunditur. 54. 5 | 227. 25 |
 effusa. 71. 9 |
 effusus. 748. 9 |
 effusus. 261. 5 |
 effulos. 50. 12 |
 effusus. 721. 9 |

effurire. 125. 17 |
 effusiv. 763. 2 |
 egant. 611. 9 |
 egelida. 718. 12 |
 egendi. 438. 3 |
 egenis. 672. 7 | 691. 15 |
 egens. 523. 3 | 546. 8 | 700. 1 |
 egeutes. 731. 14 |
 egeuor. 616. 2 |
 egenum. 209. 20 |
 egenus. 417. 5 | 763. 4 |
 egerere. 228. 6 |
 egerint. 492. 15 |
 egerit. 150. 6 | 114. 1 | 432. 1 |
 egeñā. 91. 12 |
 egeñare. 438. 2 | 525. 7 |
 600. 3 |
 egeñatem. 607. 5, 18 | 619. 2 |
 *egimus. 836. 11 |
 egiñt. 552. 11 |
 egiñt. 400. 8 |
 egit. 176. 17 | 552. 4 |
 ego. 1. 1 | 7. 1, 8 | 9. 3 | 12. 8 |
 19. 2, 10 | 20. 2, 10 | 21. 7 |
 22. 1, 24. 7 | 25. 2, 7 | 27. 9 |
 28. 5, 11 | 29. 8 | 30. 10, 16 |
 31. 13 | 34. 7 | 38. 4, 8, 9, 12 | 41. 11 | 44. 4, 6, 7 |
 47. 11 | 51. 11 | 55. 1, 12 | 58. 8 | 60. 14 | 75. 6 |
 77. 16 | 80. 11 | 82. 9 | 83. 3, 15 | 84. 8 | 89. 12 |
 91. 20 | 92. 13 | 94. 6 | 95. 12 | 96. 2 | 97. 10 | 106. 7 |
 117. 13 | 119. 16 | 122. 12 | 125. 1 | 127. 6 | 131. 9 | 134. 10 |
 149. 11 | 154. 4 | 163. 1 | 165. 19 | 169. 5 |
 174. 9 | 181. 1, 3, 12 | 185. 11 | 191. 15 | 196. 3 | 197. 1 |
 198. 11 | 199. 5 | 201. 1 | 205. 8 | 207. 7 | 208. 1 |
 210. 2 | 214. 9, 13 | 217. 2 | 218. 19 | 220. 16 | 225. 13 |
 227. 6 | 228. 9 | 229. 4 | 236. 10 | 243. 19 | 244. 7 |
 248. 5 | 258. 4 | 265. 5 | 267. 2 | 270. 9 | 271. 16 |
 272. 7, 12 | 279. 4 | 282. 1 | 283. 11 | 290. 4, 6 | 291. 19 |
 300. 2 | 325. 2 | 328. 10 | 330. 2 | 333. 1, 7 | 334. 4 |
 375. 9, 23 | 382. 5 | 390. 13 | 401. 1 | 406. 1 | 407. 12, 15 |
 409. 14 | 410. 11 | 411. 13 | 415. 5 | 416. 2 |
 418. 7 | 421. 3, 5 | 429. 7 | 430. 2, 3, 7, 9 | 431. 8 |
 438. 14, 15 | 445. 11 | 446. 9 | 449. 6 | 450. 15 | 464. 8 |
 465. 2 | 470. 2 | 471. 1 | 472. 8 | 473. 1 | 476. 3, 11 |
 477. 11, 12 | 479. 7 | 480. 1, 3 | 481. 17 | 483. 5, 12 | 484. 10 | 487. 6 |
 491. 17, 19 | 493. 14 |

494. 12 | 496. 5, 12 |
 497. 8, 11 | 500. 7 | 503. 11 |
 505. 4 | 511. 13 | 515. 9 |
 518. 3, 6 | 520. 3, 10, 12 |
 529. 2, 19, 12 | 534. 6 |
 537. 16 | 538. 2 | 543. 8 |
 544. 2, 7, 13 | 548. 6 | 549. 2 |
 557. 2 | 558. 5 | 560. 6 |
 562. 4 | 563. 13 | 631. 14 |
 669. 7 | 687. 9 | 768. 7, 12 |
 779. 12 | 780. 1 | 801. 1 |
 802. 7 | 805. 16 | 806. 9 |
 809. 18 | 813. 4 | 815. 8 |
 817. 11 | 818. 13, 16 | 821. 7 |
 827. 2 | 828. 19 | *834. 10, 14 |
 835. 9 | 844. 5 | 845. 13, 16 |
 egomet. 192. 10 | 827. 11 |
 egredientem. 32. 7 |
 egregia. 66. 4 | 291. 10 | 338. 20 |
 *843. 8 |
 egregia. 500. 8 |
 egregia. 139. 6 | 148. 13 |
 163. 9 |
 egregie. 457. 10 | 514. 4 |
 egregil. 351. 7 |
 egregis. 551. 10 | 628. 11 |
 824. 15 |
 egregios. 81. 18 |
 egregium. 123. 15 | 597. 12 |
 600. 12 | 748. 10 |
 egregius. 39. 11 | 49. 13 | 215. 3 |
 220. 15 | 222. 17 | 243. 14 |
 273. 7 | 378. 4 | 488. 4 |
 759. 15 |
 egrem. 120. 13 |
 egreñione. 247. 7 |
 egreñus. 412. 1 | 903. 4 |
 ehem. 56. 11 | 554. 11 |
 ci. 14. 4 | 18. 5 | 21. 5 | 26. 7 |
 30. 4 | 31. 14 | 60. 11 | 67. 6 |
 82. 13 | 86. 1 | 94. 1 |
 143. 10 | 155. 6 | 169. 10 |
 178. 19 | 179. 12 | 180. 4 |
 184. 3 | 185. 18 | 187. 10 |
 188. 3 | 189. 6 | 198. 17 |
 203. 15 | 209. 4, 13 | 215. 13 |
 218. 5 | 243. 3 | 256. 6 |
 271. 2 | 286. 6, 13 | 291. 11 |
 292. 18 | 293. 4 | 294. 13 |
 297. 9 | 299. 3, 5 | 302. 2 |
 308. 1 | 309. 16 | 333. 8 | 334. 2 |
 339. 14 | 346. 5 | 366. 13 |
 401. 12 | 405. 14 | 411. 7 |
 415. 9 | 427. 1 | 432. 1 |
 438. 12 | 467. 5 | 484. 8 |
 492. 12 | 497. 3, 5 | 502. 11 |
 504. 5 | 506. 10 | 523. 5 |
 524. 1. 8 | 528. 9, 17 | 552. 9 |
 553. 14 | 555. 8, 9 | 563. 2 |
 566. 1 | 567. 16 | 568. 13 |
 569. 1 | 570. 3 | 572. 13 |
 577. 2, 13 | 579. 2 | 591. 16 |
 596. 6 | 600. 12 | 602. 3 |
 603. 4 | 613. 18 | 621. 2 |
 624. 19 | 633. 6, 7 | 639. 5 |

650. 3 | 656. 6 | 703. 1 |
 737. 13 | 738. 11 | 741. 2 |
 744. 13 | 756. 10 | 761. 10 |
 783. 7 | 786. 11 | 791. 7 |
 813. 1 | 814. 12 | *842. 18 |
 843. 6 | 847. 8 |
 ejaculari. 711. 5 |
 eadem. 31. 11 | 206. 11 | 623. 7 |
 ejectionem. 462. 8 |
 ejecto. 230. 20 |
 eis. 466. 6 | 516. 17 | 785. 3 |
 eisdem. 646. 5 | 804. 7 |
 ejulabam. 71. 3 |
 ejulans. 127. 5 | 229. 9 |
 ejulanrem. 751. 5 |
 ejulantes. 78. 2 |
 ejulat. 241. 8 |
 ejulatus. 139. 3 | 147. 8 |
 ejulatium. 233. 12 |
 ejus. 5. 3 | 15. 15 | 20. 13 |
 21. 2 | 25. 3 | 27. 6, 9, 15, 16 |
 30. 13 | 34. 17 | 41. 11, 15 |
 16 | 42. 13 | 44. 7 | 47. 3 |
 50. 17 | 51. 14 | 60. 7 |
 65. 3 | 66. 14 | 72. 1 | 74. 7 |
 82. 10 | 83. 4 | 86. 8 |
 104. 7, 10 | 106. 4, 5 | 111. 9 |
 114. 12 | 117. 15 | 118. 3, 12 |
 126. 9, 10 | 128. 13 | 131. 11 | 136. 7 |
 139. 19 | 144. 8 | 145. 1 |
 2. 3 | 149. 17 | 150. 14, 16 |
 153. 14 | 162. 17 | 164. 5 |
 165. 5, 11, 16 | 166. 2 |
 167. 4, 14 | 171. 4, 6 | 174. 7 |
 178. 13 | 180. 15 | 181. 6 |
 190. 18 | 191. 9, 20 | 199. 3 |
 201. 1 | 203. 16 | 204. 1 |
 206. 13 | 207. 7 | 211. 4 |
 220. 3 | 223. 14 | 225. 9 |
 228. 7 | 230. 17 | 231. 1 | 232. 3 |
 233. 4 | 236. 19 | 244. 8 |
 251. 7 | 253. 9 | 256. 6 |
 257. 8 | 266. 2 | 271. 5 | 272. 15 |
 273. 3 | 276. 2 | 282. 1. 4 |
 283. 3 | 289. 11 | 292. 2, 4 |
 293. 10, 12 | 296. 8 |
 297. 5, 13 | 298. 5, 20 | 303. 16 |
 305. 10 | 306. 17 | 307. 1 |
 308. 6, 11 | 309. 1, 9, 10, 12, 15 | 311. 11 |
 316. 3 | 319. 7 | 320. 19 | 321. 9 |
 323. 9 | 325. 12 | 326. 5 |
 327. 8 | 334. 12 | 335. 9 | 337. 2 |
 338. 7, 18 | 340. 1. 21 |
 342. 8 | 343. 1 | 346. 2 |
 351. 7 | 355. 6 | 359. 15 |
 360. 2 | 361. 5 | 367. 6 |
 374. 7 | 389. 15 | 391. 2 |
 393. 8 | 402. 1 | 403. 8 |
 411. 12 | 412. 2 | 418. 1 |
 420. 6, 10 | 421. 3 | 436. 12 |
 442. 11 | 446. 13 |
 448. 12 | 451. 16 | 452. 1 |
 457. 6 | 461. 9 | 471. 12, 15 |
 473. 9 | 477. 8 | 478. 1 |
 479. 9, 16 | 486. 8 |

488. 4 | 491. 2 | 496. 11 |
497. 2 | 498. 7 | 500. 58 |
503. 5 | 504. 10 | 507. 9 |
512. 10 | 514. 27 | 515. 610 |
51 | 516. 1. 14 | 520. 13 | 521.
1, 11 | 522. 15 | 525. 17 | 526. 5,
8 | 528. 10 | 537. 6 | 541. 7,
8 | 546. 1 | 548. 3 | 4 |
550. 6 | 551. 10 | 552. 1, 10,
15 | 553. 9 | 554. 8 | 555. 6 |
557. 4, 7 | 560. 10 | 563. 7 |
567. 3, 11 | 568. 4, 5 | 570.
10 | 571. 1, 4, 5 | 576. 4 |
577. 7, 14, 17 | 578. 9 | 579.
3, 10 | 580. 15 | 582. 12 |
584. 10 | 587. 2 | 589. 5 |
591. 13 | 596. 1 | 597. 3 |
599. 1 | 603. 12 | 604. 6 |
608. 4, 7 | 612. 2, 4 | 615.
10 | 614. 9 | 617. 13 | 619.
16 | 621. 1, 17 | 622. 5 |
625. 3 | 626. 2 | 629. 10 |
638. 2, 8, 7 | 639. 4, 7, 10 |
641. 3 | 649. 16 | 651. 16 |
657. 7 | 664. 1 | 679. 15 |
687. 7 | 694. 9 | 695. 2 |
700. 10 | 701. 8 | 702. 5, 12 |
705. 9, 11, 14, 16 | 706. 1 |
707. 6 | 712. 10 | 715. 9 |
718. 3 | 719. 5, 13 | 726. 15 |
727. 3 | 731. 11 | 735. 14 |
737. 10, 12 | 742. 14 | 745.
6, 14 | 749. 14, 15 | 750. 16 |
751. 9 | 763. 7, 11 | 770. 6,
8 | 771. 8 | 773. 5 | 777. 7,
8 | 778. 5 | 782. 1 | 784. 2 |
790. 1 | 791. 12 | 794. 2 |
796. 8 | 797. 6, 7, 9 | 800.
13, 15 | 801. 1 | 802. 4 |
805. 7, 12 | 807. 14 | 817.
7, 11 | 818. 1, 5 | 824. 4 |
225. 8 | 828. 16 | 830. 1 |
* 842. 29 | 843. 4 | 847. 3 |
ajuscemodi. 329. 10 | 616. 7 |
ajusidem. 227. 16 | 337. 4 |
384. 7 | 417. 7 | 423. 19 |
447. 13 | 460. 15 | 463.
16 | 479. 15 | 483. 4 | 537.
13 | 545. 2 | 581. 2 | 699.
4 | 727. 4 | 755. 2 | 779. 3 |
808. 3 |
ajusmodi. 527. 11 | 583. 6 |
588. 13 | 592. 3 | 597. 16 |
606. 13 | 610. 7, 10, 16 |
613. 19 | 616. 16 | 619. 17 |
620. 10 | 624. 17 | 625. 12,
13 | 626. 3 | 628. 10 | 705.
3 | 709. 8 | 728. 1 | 741. 4 |
753. 2 |
elaberetur. 74. 12 |
elaboraret. 505. 1 |
elaboratis. 826. 7 |
elaboratu. 776. 6 |
elaboratum. 423. 9 |
elanguerit. 611. 14 |
elapsi. 85. 3 |
elapsus. 161. 3 | 306. 1 |
elapsus. 74. 10 | 192. 4 |
230. 17 |
elati. 159. 12 |
elatis. 221. 4 |
elatum. 309. 10 |
elatus. 568. 3 | 671. 13 |
electibiles. 331. 10 |
electio. 517. 4 |
electione. 226. 11 |
electiores. 330. 15 |
electis. 617. 5 |
electo. 354. 3 |
electri. 739. 5 |
electum. 49. 2 |
electus. 350. 8 |
elegantior. 420. 12 | 814. 11 |
elegantior. 568. 9 |
elegantia. 568. 8 |
elegantibus. 470. 3 |
elegeras. 560. 2 |
elegi. 445. 5 |
elegia. 416. 9 |
elegit. 478. 13 |
elegit. 194. 7 | 396. 16 | 516.
4 |
elementa. 63. 7 | 85. 16 | 88. 1 |
390. 10 | 575. 1, 2 | 577. 12 |
678. 2 |
elementis. 116. 2 | 322. 2 |
485. 4 | 572. 10 | 575. 7 |
577. 3 | 582. 16 | 591. 2, 5 |
720. 9 | 731. 9 | 733. 8 |
elemento. 114. 3 | 681. 15 |
elementorum. 133. 9 | 362. 7 |
484. 20 | 712. 16 | 731. 4 |
733. 4 |
elementum. 632. 6 | 678. 9 |
708. 14 |
elephantis. 768. 2 |
elephanto. 222. 7 |
elephantorum. 809. 3 |
elephantum. 17. 4 |
elevata. 226. 18 |
elevatis. 104. 4 | 106. 2 |
Eleusiniam. 357. 5 |
Eleusinii. 364. 3 |
Eleusis. 175. 3 |
* eliciendis. 846. 5 |
elidere. 246. 6 |
elidit. 307. 2 |
eligat. 207. 3 | 515. 18 |
eligens. 608. 2 |
eligere. 385. 1 |
elinguet. 796. 3 |
elingui. 411. 16 |
elinguis. 829. 10 |
eliquans. 345. 6 |
eliquaret. 5. 10 |
Elis. 776. 3 |
elifus. 341. 5 |
elogium. 557. 12 |
eloquentia. 407. 7, 12 | 408.
1 | 500. 8 | 559. 16 | 617. 6 |
776. 2 | 818. 8 | 821. 6 |
* eloquentiam. 845. 13 |
eloquentiam. 407. 15 | 445. 11 |
eloquentior. 408. 2 |
eloquere. 759. 3 |
eloqui. 408. 3 | 785. 7 |
* 845. 6 |
eloquio. 693. 2 |
eloquitur. 785. 5 |
eloquuti. 603. 14 |
eloquutulis. 360. 3 |
eluant. 93. 11 |
eludit. 514. 6 |
eluvium. 13. 4 |
Elyfos. 366. 17 |
emaculet. 411. 5 |
emanabat. 325. 15 |
emanantibus. 241. 6 |
emancipato. 319. 10 |
emasculare. 226. 5 |
* emasculatoribus. 846. 13 |
emeditatis. 62. 10 |
emendare. 775. 12 |
emendatione. 627. 16 |
emendato. 564. 9 |
emendis. 700. 4 |
emensa. 5. 5 |
emensi. 254. 9 |
emensis. 173. 7 | 312. 13 |
375. 1 |
ementiri. 431. 8 |
ementita. 105. 16 |
emerat. 776. 7 |
emere. 778. 7 | 802. 7 |
emerendis. 48. 3 |
emeret. 339. 15 |
emergentem. 355. 3 | 499. 4 |
emergit. 168. 8 | 359. 13 |
333. 4 |
emerge. 24. 15 |
emeritis. 688. 4 |
emertis. 80. 13 |
emeritus. 35. 5 | 310. 12 |
emi. 432. 8 |
emicabat. 360. 8 |
emicare. 597. 5 | 711. 5 |
emicarunt. 748. 6 |
emicat. 726. 2 |
emicationes. 743. 15 |
emicuit. 302. 5 |
emineant. 507. 13 | 603. 5 |
eminentes. 54. 17 |
eminencia. 811. 7 |
eminula. 828. 2 |
eminus. 151. 11 | 249. 13 |
402. 6 | 768. 7 | 768. 10 |
emis. 257. 2 |
emisse. 457. 7 | 561. 4, 6 |
emissum. 460. 14 |
emisses. 46. 5 |
emissione. 741. 15 |
emissum. 513. 3 |
emit. 802. 5 |
emito. 32. 2 |
emittere. 307. 9 |
emittitur. 721. 9 |
emolumenta. 610. 3 |
emolumentum. 473. 17 | 483.
11 |

- 17 | 543. 7 | 544. 8 |
 emolitus. 114. 10 |
 emortuus. 620. 11 |
 Empedocles. 821. 10 |
 Empedoclis. 449. 4 |
 emptione. 255. 4 | 562. 1 |
 emptionem. 258. 7 |
 emptionibus. 117. 3 |
 emptionis. 561. 10 |
 emptor. 257. 3 | 258. 7 |
 emptorem. 255. 14 |
 emptori. 273. 9 |
 emptoribus. 254. 15 | 334. 8 |
 emptos. 460. 6 |
 en. 26. 5 | 27. 1 | 30. 10 | 37. 9 | 77. 6. 15 | 133. 8. 9 |
 148. 15 | 213. 6 | 243. 15 |
 14 | 246. 5 | 259. 1 | 276. 14 | 281. 17 | 325. 10 | 362. 6 | 377. 12 | 455. 7 | 504. 6 |
 507. 2. 9 | 509. 2 |
 enarrat. 120. 17 |
 enarratis. 245. 12 | 310. 6 |
 341. 4 |
 enativus. 50. 4 |
 enavigabi. 49. 12 |
 encolpiae. 720. 17 |
 Endymion. 19. 18 |
 enecat. 221. 14 |
 enervare. 264. 14 |
 enervat. 605. 14 |
 enervem. *accusat.* 8. 6 | 614. 2 |
 *enervis. 846. 15 |
 enim. 10. 7 | 21. 1 | 26. 15 |
 33. 4. 13 | 46. 5 | 48. 7 |
 62. 4 | 78. 11 | 80. 1 | 82. 11 | 84. 14 | 93. 7 | 101. 3 |
 103. 3 | 104. 10 | 105. 10 |
 110. 6. 14 | 113. 9 | 121. 10. 14 | 122. 14 | 134. 8 |
 146. 17 | 150. 3. 6. 16 |
 158. 8 | 160. 12 | 171. 14 |
 181. 12 | 182. 4. 11 | 188. 11 | 190. 6 | 198. 5 | 201. 5 |
 203. 11 | 205. 3. 7 | 212. 5 |
 214. 14 | 220. 10 | 231. 15 |
 224. 14 | 227. 10 | 239. 16 |
 255. 1 | 247. 7 | 249. 11 |
 257. 1 | 258. 10 | 270. 6 |
 278. 9. 12 | 281. 2 | 283. 6 |
 286. 13 | 289. 8 | 293. 2 |
 301. 17 | 302. 4 | 305. 8 |
 314. 4 | 318. 1. 5 | 323. 1. 13 | 326. 10 | 330. 3 | 333. 15 |
 335. 7 | 337. 1 | 338. 17 | 340. 7 |
 382. 7 | 389. 8 | 392. 8 |
 403. 15 | 404. 3 | 405. 11 |
 408. 1 | 410. 12 | 412. 10 |
 419. 11 | 420. 9 | 421. 10 |
 422. 2 | 414. 3 | 437. 15 |
 6 | 438. 2 | 439. 3 | 442. 6 | 443. 6 | 446. 4. 8 |
 448. 5 | 450. 9 | 453. 15 |
 454. 2 | 457. 10 | 461. 15 |
 464. 9 | 465. 6 | 466. 1 |
 470. 4. 13. 14 | 473. 9 |
 476. 1. 8 | 477. 1 | 480. 5. 16 | 483. 14. 19 | 485. 13 | 488. 4 | 489. 5. 6 |
 490. 1. 8 | 491. 6. 8 | 494. 2. 4 | 496. 2 | 498. 11 |
 499. 8 | 508. 14 | 510. 16 |
 515. 18 | 521. 5 | 522. 2. 6 |
 523. 5 | 525. 6 | 528. 6. 529. 10 | 530. 3 | 533. 12 | 535. 15 |
 536. 4 | 537. 3 | 540. 6 |
 543. 12 | 549. 2 | 550. 11 |
 551. 11 | 553. 10. 12 | 554. 10 | 556. 7 | 558. 3. 5 | 580. 6 | 581. 4 | 583. 10 | 584. 9 | 586. 1. 18 | 593. 7 | 598. 12 | 599. 2. 17 | 603. 14 |
 614. 7 | 617. 16 | 619. 17 |
 622. 2 | 623. 8. 10 | 627. 12 |
 632. 4. 10 | 633. 2. 4 |
 634. 13 | 635. 4. 12. 14 |
 636. 8 | 638. 11 | 640. 13 |
 642. 2. 11 | 645. 2 | 647. 7 | 656. 5 | 658. 2 | 661. 2 |
 671. 15 | 673. 12 | 674. 1 |
 675. 5 | 677. 3 | 679. 5. 7. 23 | 680. 2. 8 | 681. 13 | 683. 7. 14 | 684. 3 | 692. 6 |
 695. 6 | 697. 9 | 699. 11 |
 700. 4. 15 | 701. 7. 14 |
 702. 14 | 707. 14 | 719. 14 |
 720. 10 | 731. 13 | 734. 2 |
 741. 1 | 747. 1. 3 | 757. 5 |
 758. 3 | 766. 1 | 772. 1 |
 773. 1 | 774. 9 | 775. 14 |
 778. 10 | 779. 10 | 780. 5 |
 782. 11 | 783. 7 | 785. 2 |
 786. 1 | 802. 5. 14. 18 |
 803. 8 | 807. 3 | 816. 1. 10 |
 817. 13 | 818. 3 | 821. 10 |
 826. 1. 6. 8. 9. 12 | 828. 5 |
 *834. 12. 17 | 836. 4 |
 837. 4 | 838. 10 | 845. 16. 22 | 846. 6 | 847. 1. 7 |
 enimvero. 114. 4 | 123. 15 |
 142. 5 | 150. 4 | 405. 2 |
 423. 19 | 433. 4 | 444. 25 |
 448. 8 | 456. 7 | 486. 4 |
 550. 2 | 637. 13 | 680. 15 |
 693. 7 | 694. 12 | 698. 13 |
 742. 4 | 759. 8 | 760. 1 |
 764. 5 | 775. 5 | 778. 8 |
 781. 5 | 784. 2 | 789. 2 |
 790. 8 | 796. 5 | 800. 11 |
 802. 12 | 805. 5 | 810. 5 | 813. 13 | 815. 13 | 821. 9 | 829. 14 |
 emitbar. 300. 12 |
 enitor. 32. 9 |
 enixe. 42. 5 |
 Enniani. 421. 4 |
 Ennio. 667. 11 |
 Ennius. 467. 7 | 667. 6 |
 673. 8 |
 enodet. 137. 14 |
 enodet. 171. 4 |
 enoeme. 280. 12 |
 enormem. 19. 4 |
 enormes. 375. 17 |
 enormi. 300. 14 | *842. 9 |
 enormia. 436. 6 |
 enormis. 94. 14 | 167. 10 |
 247. 2 |
 enotat. 274. 2 |
 enotatis. 311. 2 |
 enibus. 768. 11 |
 enumerant. 659. 6 |
 enumerat. 454. 3 | 467. 8 |
 enumeratione. 643. 1 |
 enumerationem. 582. 4 |
 enumerationes. 497. 6 |
 enumeravi. 662. 10 |
 enuntiabo. 682. 5 |
 enuntiare. 47. 15 | 99. 6 |
 322. 17 | 498. 2 |
 enuntiar. 383. 5 | 572. 7 |
 enuntiat. 194. 1 |
 enuntiate. 467. 1 |
 enuntiatione. 639. 1 |
 enuntiationis. 652. 8 |
 enuntiatum. 631. 13 |
 enunties. 613. 10 |
 enuntietur. 648. 13 |
 enutritus. 223. 19 |
 eo. 5. 6 | 24. 8 | 27. 7 | 32. 5 |
 50. 8 | 66. 15 | 109. 4 | 75. 3 | 112. 12 | 145. 15 | 172. 8 | 206. 18 | 215. 17 | 225. 6 | 243. 12 | 288. 13 | 293. 14 | 301. 6 | 317. 5 | 341. 8 | 388. 8 | 409. 8 | 422. 15 | 423. 15 | 434. 7 | 445. 5 | 452. 6. 13. 17 | 459. 12 |
 464. 12 | 472. 12 | 474. 7 | 475. 1 | 406. 5 | 477. 10. 13 | 480. 2 | 491. 16. 18 | 494. 1 | 498. 9 | 500. 7 | 503. 11 | 506. 11 | 514. 9 | 520. 1. 13 | 521. 14 |
 528. 13 | 538. 12 | 550. 17 |
 551. 8 | 557. 1. 7 | 560. 9 |
 561. 7 | 568. 8 | 577. 11 |
 583. 9 | 596. 5 | 597. 12 |
 598. 17 | 608. 16 | 610. 6 |
 615. 3 | 627. 15 | 635. 6 |
 641. 2 | 656. 5 | 657. 15 |
 678. 6. 7. 11 | 726. 16 |
 740. 4 | 753. 4 | 762. 2 |
 771. 3 | 780. 12 | 792. 9. 12 | 797. 12 | 801. 7. 13 |
 810. 16 | 824. 1 |
 eo. 153. 3 | 302. 3 | 305. 5 |
 403. 11. 15 | 444. 8 | 448. 15 | 478. 4 | 484. 2 | 487. 11 | 491. 7. 14 | 500. 17 |
 503. 3 | 509. 2 | 510. 1 |
 514. 1. 7 | 518. 8 | 525. 8 |
 526. 3 | 528. 17 | 577. 13 |
 626. 3 | 639. 10 | 681. 15 |
 694. 10 | 760. 4 | 785. 1 |
 787. 2 | 798. 6 | 822. 3 |
 828. 16 |
 eo. *verb.* 778. 10 |

æodem. 67. 1 | 160. 8 | 257.
7. 12 | 17 | 269. 2 | 292.
10 | 320. 35 | 342. 6 |
319. 11 | 366. 4 | 39. 11 |
428. 4 | 460. 7. 10 | 470.
7 | 477. 10. 11 | 488. 3 |
493. 7 | 543. 14 | 617. 17 |
667. 1 | 683. 7 | 689. 7 |
703. 1 | 742. 1. 16 | 760. 8.
11 | 801. 5 | * 846. 9 |
æois. 767. 6 |
æorum. 71. 5. 14 | 87. 6 | 106.
11 | 202. 5 | 214. 9 | 217. 2 |
253. 15 | 255. 1 | 270. 13 |
304. 13 | 305. 13 | 336. 12 |
398. 3 | 415. 10 | 420. 4.
9 | 425. 1 | 448. 13 | 451.
4 | 463. 2 | 465. 11. 13. 14 |
469. 6 | 474. 3 | 483. 1 | 485.
3 | 488. 2 | 494. 8 | 503. 6 |
504. 2 | 514. 2 | 546. 5 |
587. 13 | 588. 6 | 592. 11 |
595. 12 | 601. 6. 11 | 602.
11 | 606. 14. 15 | 607. 3.
13 | 608. 10 | 610. 16 |
613. 11 | 617. 1 | 619. 9 |
621. 14. 15 | 622. 3 | 623.
10. 628. 13 | 649. 2 | 655. 11 |
656. 1 | 660. 3 | 663. 3 | 668. 3 |
671. 7. 8 | 674. 10. 11 |
677. 3 | 689. 5 | 690. 2 |
695. 11 | 699. 1 | 707. 12 |
726. 14 | 728. 3. 15 | 739.
2 | 756. 8 | 767. 1 | 773. 16 |
776. 7 | 793. 8 | 813. 13. 13 |
825. 1 |
æorumdem. 755. 7 |
æos. 87. 8 | 101. 4 | 106. 10 |
109. 10 | 139. 1 | 239. 9 |
264. 7 | 276. 18 | 305. 3 |
317. 5 | 325. 7 | 377. 3 | 401.
2 | 408. 8 | 415. 5 | 432. 8 |
436. 8 | 447. 8 | 449. 3 |
457. 7 | 467. 9 | 479. 10 |
480. 16 | 509. 8 | 513. 14 |
542. 16 | 558. 7 | 597. 7.
8 | 615. 13. 14 | 616. 9. 17 |
627. 5 | 655. 10 | 656. 3 |
667. 8 | 672. 5 | 689.
7 | 692. 13 | 706. 3 |
708. 6 | 720. 18 | 723. 11 |
729. 5 | 739. 9. 11 | 749. 11 |
767. 5 | 783. 4 | 809. 18 |
* 847. 12 |
æodem. 674. 8 |
Epaminonda. 434. 4 |
ephebica. 345. 10 |
Ephefi. 338. 5 |
ephippia. 700. 8 |
ephippiis. 336. 1 |
Epicharmus. 321. 13 |
epiclitus. 730. 1 |
Epicurum. 442. 16 |
Epicurus. 426. 6 |
Epimenidem. 795. 2 |
Epimenides. 449. 3 |

epistola. 515. 13 | 537. 14. 17 |
epistolâ. 450. 3 | 528. 2. 4. 7 |
epistolæ. 516. 18 | 529. 16 |
532. 5 |
epistolam. 455. 6 | 515. 11 |
516. 6 | 7 | 531. 15. 13 |
532. 13 | 533. 6 | 536. 7 |
538. 6 |
epistolâs. 510. 10 | 533. 15 |
534. 10 | 536. 11 | 550. 7 |
553. 1 |
epistolis. 451. 7 | 512. 10 |
536. 6 | 538. 7 | 550. 1 |
559. 5 |
epistoliam. 408. 9 | 527. 10 |
Eponus. *Dea.* 97. 1 |
epulæ. 143. 15 | 389. 7 |
epulantur. 325. 9 |
epulare. 83. 1 |
epularis. 53. 4 |
epularum. 51. 4 | 294. 2 |
750. 6 |
epulas. 117. 12 | 215. 17 | 267.
7 | 349. 1 | 372. 5 | 392. 14 |
457. 1 |
epulis. 52. 4 | 116. 5 | 133. 3 |
332. 8 | 624. 16 |
epulones. 307. 8 |
epulonum. 52. 7 | 334. 3 |
equarum. 219. 11 |
equas. 220. 17 |
eques. 506. 5 |
equestrum. 8. 1 |
equestri. 199. 6 |
equi. 5. 8 | 96. 14 | 97. 6 |
236. 16 | 254. 15 | 454. 8 |
635. 7. 15 |
equidem. 49. 9 | 97. 2 | 103.
8 | 143. 1 | 214. 16 | 226.
10 | 242. 7 | 269. 10 | 270.
10 | 314. 3 | 389. 14 | 399.
1 | 423. 5 | 439. 4 | 442.
6 | 450. 13 | 453. 9 | 460.
12 | 463. 3 | 475. 4 | 493.
11 | 497. 11 | 505. 7 | 529.
11 | 617. 19 | 626. 6 | 696.
13 | 723. 2 | 742. 13 | 779.
4 | 802. 12 | 809. 11 | 816.
17 |
equinis. 220. 15 |
equinos. 219. 10 |
equis. 221. 10 | 335. 13 | 700. 5 |
781. 10 |
equiſo. 672. 5 |
equiſone. 219. 12 |
equiſones. 232. 5 |
equiſonum. 538. 13 |
equites. 744. 11 |
equiti. 180. 11 |
equitibus. 440. 10 |
equitiſ. 276. 1 |
equo. 5. 5 | 32. 1 | 101. 8 | 106.
3 | 208. 3 | 232. 11 | 300. 18 |
324. 3 | 324. 1. 5 |
equorum. 221. 15 | 246. 10 |
276. 2 | 809. 4. 1 |

equos. 225. 19 | 236. 9. 11 |
248. 8 | 700. 4 |
equuleus. 326. 5 |
equum. 95. 20 | 96. 4 | 98.
11 | 103. 1 | 196. 8 | 206.
11 | 383. 8 | 12 | 700. 9 |
744. 9 | 769. 3 | 823. 8 |
824. 5 |
equus. 124. 14 | 432. 11 |
635. 7. 11 | 645. 14 |
etaderet. 317. 6 |
etam. 22. 1 | 60. 5 | 278. 13 |
294. 1 | 330. 3 | 391. 14 |
erant. 13. 7 | 19. 8 | 80. 5 |
131. 10 | 173. 9 | 248. 16 |
307. 5 | 329. 6 | 348. 1 | 416.
9 | 474. 5 | 478. 7 | 491.
4 | 517. 14 | 531. 13 | 549.
13 | 739. 6 | 9. 11 | 740.
2. 5 |
erast. 273. 5 |
erat. 12. 10 | 18. 18 | 23. 13 |
51. 14 | 143. 8 | 145. 3 |
158. 6 | 214. 3 | 232. 10 |
233. 2 | 247. 13 | 248. 9 |
259. 2. 10 | 271. 2. 11 | 274.
3 | 293. 5 | 303. 1 | 328. 2.
15 | 332. 14 | 339. 2. 8 |
342. 9 | 345. 3 | 373. 6 |
409. 10 | 415. 8 | 487. 10 |
503. 4 | 514. 8 | 517. 16 |
518. 5 | 519. 11 | 524. 1 |
525. 5 | 528. 14. 15 | 530. 11 |
531. 17 | 536. 8 | 562. 12 |
567. 8 | 657. 15 | 740. 8 |
763. 2 | 776. 8. 9 | 787. 1 |
788. 7 | 796. 8 | 801. 18 |
806. 2 |
ercta. 375. 15 |
ercto. 509. 11 |
erctum. 132. 2 | 379. 5 |
erctus. 102. 4 |
erecta. 228. 5 | * 328. 7 |
erectos. 749. 9 |
erectum. 291. 15 | 451. 16 |
erectus. 267. 14 | 709. 6 |
ercta. 494. 11 | 587. 4 | 608.
11 | 805. 3 | 805. 17 |
ergastulum. 434. 1 |
ergo. 11. 1 | 22. 10 | 31. 3 |
51. 14 | 62. 11 | 89. 14 |
102. 5 | 111. 7 | 155. 15 | 156.
35 | 164. 11 | 167. 13 | 169.
8 | 179. 15 | 180. 1 | 184. 6 |
189. 9 | 214. 11 | 218. 11 |
219. 12 | 223. 7 | 224. 12 |
241. 18 | 250. 15 | 284. 13 |
285. 6 | 290. 12 | 292. 10 |
308. 9 | 315. 12 | 317. 4.
318. 3 | 10 | 319. 12 |
324. 12 | 342. 2 | 350.
4 | 353. 11 | 354. 3 | 365. 5 |
373. 2 | 383. 4 | 390.
17 | 392. 17 | 395. 14 | 399.
6 | 405. 8 | 412. 10 | 442.
3 | 459. 11 | 460. 13 | 460.

- 3 | 479. 8 | 481. 13 | 483.
 38 | 492. 5 | 506. 20 | 528.
 15. 16 | 551. 13 | 614. 8 |
 133. 6 | 640. 10 | 645. 15 |
 679. 14 | 688. 5 | 690. 7 |
 702. 2 | 719. 11 | 793. 8 |
 802. 11 | 805. 3 | 820. 4 |
 822. 6 | * 834. 12 |
 frigimur. 697. 12 |
 erigitur. 723. 11 |
 eripetes. 230. 7 |
 eripias. 488. 7 |
 eripit. 309. 16 |
 eripuit. 438. 9 |
 erit. 31. 4 | 38. 15 | 42. 11 |
 405. 8 | 460. 1 | 468. 3 |
 550. 19 | 608. 12 | 619. 4 |
 620. 17 | 635. 14 | 640. 4 |
 5 | 679. 5 | 701. 12 | 740. 13 |
 828. 8 |
 eritis. 414. 4 |
 erogandæ. 209. 7 |
 erogare. 11. 5 |
 erogationes. 193. 14 |
 erogatus. 153. 10 |
 errabis. 244. 5 |
 errabund. 166. 17 |
 errantes. 190. 13 | 729. 12 |
 errantibus. 709. 4 |
 erras. 435. 12 |
 errasse. 542. 12 | 543. 3 |
 erratis. 412. 11 |
 erravit. 542. 5 |
 erroneas. 581. 4 |
 errore. 278. 5 | 445. 13 | 607.
 14 | 613. 21 |
 errorem. 377. 11 | 521. 4 | 550.
 2 | 581. 5 |
 errores. 798. 5 |
 errori. 283. 11 | 581. 8 |
 erroribus. 333. 7 | 670. 3, 9 |
 709. 8 | 712. 4 |
 erroris. 114. 18 | 734. 9 |
 errorum. 670. 5 |
 erubescere. 515. 15 |
 eruditionibus. 718. 11 |
 erudiendis. 675. 1 |
 erudita. 812. 11 |
 eruditi. 771. 9 | 773. 4 |
 eruditio. 456. 7 |
 eruditione. 350. 11 | 463. 14 |
 500. 8 | 545. 6 |
 eruditionis. 545. 4 | 811. 2 |
 eruditus. 470. 2 |
 eruditissimi. 511. 4 | 803. 14 |
 822. 9 |
 eruditissimis. 446. 13 |
 eruditissimus. 770. 11 |
 erudiro. 762. 6 |
 eruditorum. 809. 11 |
 eruditus. 766. 8 |
 eruditum. 474. 2 |
 eruditus. 701. 13 | 795. 5 |
 eruditus. 135. 11 |
 erucenda. 78. 23 |
 eruis. 343. 9 |
 erumpentibus. 735. 11 |
 erumpunt. 713. 6 |
 erant. 139. 6 | 194. 14 | 573.
 11 | 586. 5 | 592. 6 | 602.
 10 | 625. 7 | 657. 16 | 18 |
 619. 12 | 660. 8 | 720. 8 |
 741. 8 | 803. 1 | 826. 10 |
 12 |
 eruptionem. 21. 5 |
 erupturum. 403. 10 |
 erutis. 218. 11 |
 eruunt. 455. 10 |
 eruntur. 587. 17 |
 es. 11. 9 | 15. 3 | 22. 16 | 24.
 9 | 26. 1 | 41. 11 | 55. 10 |
 81. 11 | 93. 13 | 146. 17 |
 154. 10 | 169. 13 | 172. 5 |
 181. 10 | 216. 14 | 217. 6 |
 273. 4 | 283. 17 | 289. 14 |
 318. 1 | 333. 15 | 377. 7 | 430.
 2 | 435. 13 | 442. 9 | 453.
 12 | 463. 1 | 481. 2 | 484.
 15 | 490. 33 | 14 | 492. 16 |
 493. 1, 2 | 528. 5 | 537. 4 |
 541. 5 | 564. 1 | 807. 12 |
 * 836. 4 |
 escas. 333. 9 | 693. 10 |
 esculenta. 589. 8 |
 esubam. 333. 4 |
 esitando. 229. 12 |
 esicantem. 26. 8 |
 esicare. 304. 12 |
 esse. 25. 15 | 36. 5 | 68. 17 |
 92. 1 | 110. 9 | 144. 9 | 148.
 8 | 157. 6 | 171. 5 | 181. 17 |
 205. 7 | 206. 16 | 207. 1 |
 212. 8 | 228. 9 | 251. 2 |
 323. 4 | 326. 13 | 339. 11 |
 353. 2 | 382. 9 | 384. 12 |
 392. 10 | 403. 8 | 406. 2 |
 407. 15 | 408. 3 | 412. 4 | 18.
 11 | 419. 13 | 423. 5, 6 |
 431. 1 | 435. 15 | 436. 15 |
 438. 5. 7 | 439. 6 | 446. 6.
 12, 15 | 447. 7, 11 | 453.
 13 | 459. 9 | 463. 6 | 468.
 4 | 470. 9 | 472. 1 | 479.
 8 | 487. 7 | 488. 2, 5 | 489.
 2, 3 | 490. 4, 16 | 497. 7 |
 506. 4 | 510. 2 | 512. 4 |
 515. 8 | 516. 11. 15 | 520. 3 |
 526. 4 | 527. 2, 13 | 528. 18 |
 531. 11 | 533. 15 | 537. 13 |
 543. 14 | 545. 2 | 548. 6 |
 550. 16 | 561. 6 | 571. 11 |
 572. 10 | 573. 1, 3, 10 | 574.
 1, 6, 8, 16 | 575. 1, 3, 7, 10 |
 576. 2, 5 | 577. 6, 8, 9, 10, 11, 12 | 578. 8. 9 | 579. 5,
 6, 9, 10 | 580. 1, 8, 10, 13,
 14 | 581. 11 | 582. 5, 11, 13,
 15 | 583. 1, 4, 11 | 584. 8,
 9, 11 | 585. 1, 12, 13 | 586.
 7, 8, 10, 17 | 587. 4, 8, 10 |
 589. 5, 8 | 591. 1, 13 | 592.
 2, 9, 16 | 594. 4 | 595. 1,
 3, 6, 7, 9, 13 | 596. 7, 11 |
 597. 3, 9, 15 | 598. 4, 5, 7 |
 599. 3, 14, 16 | 600. 9, 11 |
 601. 5, 8, 11, 15 | 603. 10 |
 604. 3 | 605. 3, 10 | 606.
 1, 4, 6 | 607. 7, 9, 12 |
 608. 9, 20 | 609. 2, 6, 7,
 8, 13, 14 | 610. 2, 16 | 613.
 5, 6 | 614. 6 | 615. 3, 16 |
 616. 1, 9, 11 | 617. 2, 9,
 12, 19 | 618. 11, 13 | 619. 7,
 9, 11, 17, 19 | 620. 13, 16 |
 622. 6, 9, 14 | 623. 7, 16 |
 624. 10, 11, 17 | 625. 10,
 11, 15 | 626. 7, 12, 14 | 627.
 5, 11 | 628. 13 | 633. 6, 8 |
 634. 1, 5, 9 | 635. 13, 14,
 15 | 636. 7, 9 | 637. 6, 18 |
 641. 10 | 642. 8 | 644. 9 |
 645. 5, 9, 10 | 653. 11 |
 656. 7, 9 | 660. 3 | 662. 6 |
 664. 2 | 666. 6 | 698. 10.
 11 | 703. 2 | 705. 14 | 712.
 20, 12 | 716. 3 | 718. 4, 5, 8 |
 723. 2 | 727. 1 | 729. 8, 15 |
 731. 16 | 734. 5 | 735. 4, 13,
 14 | 736. 12, 13 | 737. 2 |
 738. 13 | 739. 13 | 744. 6 |
 745. 13 | 12 | 747. 10 | 748.
 2, 5 | 549. 10 | 766. 3 |
 787. 14, 15 | 788. 8 | 792. 5 |
 801. 1 | 804. 2 | 805. 8 |
 806. 3 | 808. 3 | 826. 7 |
 828. 4 |
 effem. 126. 1 | 256. 3 | 382.
 17 | 387. 8 | 528. 6 | 805.
 16 |
 effem, edereum. 387. 8 |
 effemus. 444. 9 |
 effent. 101. 5 | 279. 11 | 539.
 14 | 570. 3 | 575. 5 | 595. 10 |
 597. 18 | 609. 4, 5 |
 effentis. 574. 7 | 737. 4 |
 essentias. 573. 14 |
 effes. 429. 10 |
 effect. 16. 10 | 16. 5 | 47. 6 |
 60. 4 | 109. 10, 11 | 214.
 2 | 230. 1 | 248. 18 | 298. 8 |
 334. 14 | 337. 6 | 392. 9 |
 410. 10 | 473. 12 | 474.
 8 | 487. 8 | 504. 5 | 511. 8 |
 514. 8 | 517. 12 | 518. 2 |
 576. 6 | 581. 8 | 589. 13 |
 707. 5, 7 | 763. 5 | 765. 2 |
 771. 4 | 780. 17 | 801. 3 |
 802. 3, 5 | 819. 10 | * 838. 7 |
 est. 3. 4 | 6. 9 | 9. 3 | 10. 7 |
 13. 7 | 15. 3, 9 | 17. 5 | 18. 7 |
 19. 17 | 20. 1 | 22. 12 | 28.
 13 | 31. 8, 13 | 32. 1, 10 |
 37. 5 | 41. 1 | 42. 6 | 44. 10 |
 46. 1, 13 | 48. 10, 11 | 49.
 7 | 50. 4, 7, 8 | 53. 1 | 54.
 4, 12 | 56. 2 | 58. 14 | 78. 9,
 10, 11, 14 | 103. 10 | 111. 1 |
 120. 13 | 133. 1 | 124. 14 |
 128.

728. 6 190. 9 134. 1	550. 15 551. 13 553. 5	18 720. 10 721. 9, 12
119. 2, 14 141. 6 143. 6	554. 3 555. 6 560. 1, 11	722. 1, 3, 4 723. 10 726. 8
7 145. 1 149. 9 150. 11, 14	561. 1, 7, 8, 13 562. 1, 2, 3	727. 5, 7, 8, 12
151. 14 151. 14 156. 11, 14	563. 5 11, 12 564. 5	728. 8 729. 1, 5, 9 731. 5, 19
157. 12 160. 4, 8	566. 1, 5, 8 567. 1, 2, 8	732. 13 733. 6
169. 13 171. 1, 2 188. 6, 17	568. 9 569. 7 571. 4	734. 5 736. 6, 10, 11, 13
190. 4 192. 10 194. 4, 5	572. 6, 14 573. 9 574. 5	737. 4, 5 738. 5, 6, 11 740. 13, 13
197. 11 199. 13 202. 17	576. 5, 7, 8 577. 1, 13, 14	741. 2, 3, 16 742. 8, 9
207. 4 212. 4 228. 19	578. 1, 6 579. 2, 3	743. 2 744. 14
219. 3, 16 221. 2	580. 15 581. 15 583. 6, 13	745. 2, 6, 14 746. 1, 12
235. 1 240. 6 242. 8	584. 2 585. 6 586. 9	747. 3, 12 749. 7, 8, 11, 13
243. 15 244. 6 245. 11	587. 14 588. 4, 5, 13, 14	750. 1 752. 7 753. 1, 24
251. 9 252. 4 261. 13	589. 7 590. 2, 12 591. 4	754. 1, 2, 3, 4, 5, 6
272. 3, 14 273. 2, 15	592. 12 594. 1 595. 13	755. 3, 5 757. 1, 2, 5 759. 7, 10
284. 7 287. 10 292. 18	596. 3, 6, 9 598. 16 599. 4	760. 3 761. 5, 6
308. 11 309. 13 312. 13	601. 3, 9, 10 602. 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 13	762. 9 764. 5 766. 3, 4
316. 8 323. 1, 11 324. 12	603. 2, 8, 9, 11 605. 16, 17	768. 1, 8, 11 769. 4 770. 2, 11
325. 9 327. 7, 8 328. 10	606. 11, 15 607. 1 608. 3, 15, 19	771. 13 772. 1, 3, 4, 7
334. 3 335. 3, 6, 9 340. 20	609. 9, 11, 12, 13 610. 4, 5	774. 4 775. 7, 9, 11, 13
349. 12 351. 6 352. 3, 6	611. 7, 10, 12, 13 612. 9	777. 9 779. 8, 10
353. 17 359. 4, 15	613. 13, 19 614. 10	780. 9 781. 9 783. 1, 5, 6, 8
362. 3, 6 372. 7 380. 9	615. 6, 7, 9, 18 616. 7, 13	784. 8, 10, 11 785. 9, 12
382. 11 388. 4, 6 392. 17	617. 9 618. 11 619. 14	786. 1, 8, 11 787. 11, 15
393. 7 395. 5, 10 403. 12	619. 15, 19 620. 1, 11, 18	789. 10 790. 5
404. 1, 14 405. 1, 7, 12	621. 10, 16, 18 622. 2, 5	791. 4 792. 3, 8 794. 6
407. 14 410. 12	623. 13, 16 628. 4, 14	796. 9, 10 801. 7, 10
411. 9, 15 412. 9 413. 6	625. 10 626. 2, 3, 4, 5, 6, 11	802. 4, 10, 14, 18 804. 3
414. 3 419. 10 422. 1, 9	627. 2, 4, 6, 7, 11 634. 1, 3, 6	805. 1, 13 806. 2 807. 1, 5
423. 3, 17 424. 2, 7, 8	635. 3, 7, 8, 11, 13	808. 1, 3 809. 2 810. 6, 7
425. 6 428. 1 429. 9	636. 5, 9, 11, 12, 13	811. 5, 12 812. 14
431. 1, 12 433. 4, 13	637. 1, 5, 7 638. 1, 7	813. 15 814. 5, 12 815. 15
434. 3 435. 6, 7, 12 437. 3, 5, 7, 15	639. 7, 8 640. 3, 5, 7, 8, 11	816. 8, 17 818. 12 821. 1
438. 5 439. 1	641. 7, 8, 9, 11 642. 11	822. 3, 4, 7 823. 3 825. 12
441. 11 442. 7, 12, 15	643. 1, 2, 3, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 17	826. 14 827. 7, 8, 9
443. 1, 8 444. 7 445. 6	644. 6, 7, 11, 14	828. 7, 19 829. 1 830. 8, 9
446. 9, 15 447. 4, 7, 11, 15	645. 1, 2, 3, 4, 5, 8, 11	834. 3 840. 14 847. 2, 3, 7, 9
448. 12 450. 5, 6	646. 4, 7 647. 7, 9, 13	estis. 215. 1 400. 5 442. 9
451. 13 453. 7, 9, 13 459. 12	648. 3, 10 649. 1, 9, 10, 12, 14	449. 1 510. 8 513. 3
460. 16 463. 7 464. 3	650. 9, 15, 17	557. 3 822. 9
466. 13 468. 2, 11 470. 10, 14	651. 7, 11 652. 1, 7, 9, 13	estis. 42. 1 131. 1 181. 12
472. 5 475. 3, 12	653. 18, 20 654. 10, 12, 17	194. 13 559. 7 854. 9
476. 2, 10 477. 1, 6	655. 1, 5, 6, 11, 14, 15	esto, comedo. 190. 15
478. 2 479. 4 480. 14	656. 5, 6, 9, 10 656. 3, 7	estur, comeditur. 109. 7
481. 5, 7, 9, 14, 15 482. 483. 5	657. 1, 2, 4, 6, 10, 12, 15	estui. 760. 13
484. 4, 6 485. 4	658. 11 659. 8 660. 1	esurientem. 23. 9 263. 5
486. 11 487. 4	662. 8, 11 663. 1, 3 666. 4	esurienter. 333. 8
488. 2, 3 489. 6 490. 5	667. 7 669. 5 671. 6, 7, 14	esurit. 700. 3
492. 6, 11 493. 12	672. 11 673. 6, 10	est. 2, 3 7, 1, 2, 3 4, 2 5, 1, 4, 5 6, 2 7, 2, 3, 10, 11
494. 3, 15 495. 1, 11	674. 11 675. 5, 6 677. 7, 8	8. 4, 7 9. 2, 9 10. 2, 4
496. 2 499. 3, 9 500. 8, 14, 16, 17, 19	678. 4, 8, 10 679. 2, 7, 12, 14	11. 6, 8, 10 12. 5, 6 13. 1, 2, 7
501. 3, 5, 7, 10 503. 1, 7, 15 505. 21	681. 10, 11, 13, 14	14. 1, 3, 4, 5, 6, 8, 10
506. 3, 12, 17 507. 2, 5, 6, 7, 15	682. 3, 7 683. 21 684. 17	15. 2, 4, 6, 9, 10, 13
508. 1 509. 11	687. 7, 8, 10 688. 3	& ubique passim.
510. 10 511. 1 512. 3, 8, 10	689. 4, 7 690. 11 691. 14	& ariam. 68. 8 189. 9
513. 6, 13 515. 12, 13	692. 1 694. 2, 12	195. 2 301. 8 324. 16
517. 9 519. 7 520. 9	695. 6 697. 6, 9 698. 4, 5, 7	342. 2 346. 8 350. 13
521. 6 522. 6 524. 2	701. 5, 8, 9, 10, 11, 15	etenim. 124. 13 199. 3 416. 3
525. 7 526. 15 527. 4, 10, 11	702. 14 703. 4, 6, 7, 8	417. 6 473. 16 484. 14
528. 15, 4, 9, 17	705. 16 707. 3, 13 708. 7	510. 2 518. 12 614. 11
529. 3, 10 531. 2 533. 3, 11	710. 2, 5, 9 711. 1, 9 713. 9	742. 15 750. 4 777. 8
534. 1, 13 535. 2, 12	714. 7 715. 2, 7, 10 717. 2	Etiam, vnti. 722. 7
536. 3 538. 5 539. 9, 14	718. 11 719. 5, 7, 8, 10, 11	
541. 7, 8 542. 3, 4		
544. 2, 12 545. 5, 12, 13		
547. 3, 5, 9, 15 549. 3		

Apul.

K

Etheocles. 381. 5 |

etiam. 5. 6 | 7. 7 | 14. 10, 11 |
 16. 1 | 19. 2 | 20. 2, 11 | 21.
 7 | 22. 3 | 23. 26. 3, 11 | 28.
 7 | 29. 7 | 30. 16 | 34. 15 |
 37. 7 | 38. 5 | 41. 13 | 50. 7 |
 52. 2, 4 | 55. 2 | 56. 5, 7 |
 57. 9 | 61. 8 | 72. 7 | 76. 3 |
 76. 18. 31. 4, 6, 8 | 82. 10 |
 84. 17 | 85. 3 | 86. 1 | 88. 2 |
 91. 1, 4 | 93. 5 | 96. 1 | 97.
 98. 1 | 103. 1, 11 | 105.
 4, 8 | 106. 17 | 108. 6 | 115.
 5 | 116. 9 | 117. 3, 7, 10 |
 121. 3 | 122. 11 | 123. 14 |
 124. 3 | 127. 5 | 128. 1 |
 129. 5 | 130. 5 | 131. 3 | 134.
 7 | 138. 6 | 146. 19 | 147. 2,
 4 | 149. 6, 14 | 150. 11 |
 153. 4 | 159. 3 | 160. 1 |
 161. 8 | 162. 10, 13 | 169. 4 |
 175. 8 | 178. 3, 10, 14 | 179.
 11 | 186. 14 | 187. 3 | 196.
 17 | 200. 11 | 201. 5 | 203.
 5 | 206. 3 | 207. 8, 11 | 208.
 10 | 211. 2 | 212. 9 | 213. 1 |
 214. 18 | 216. 6 | 218. 4 |
 219. 16 | 220. 7, 8 | 222. 4,
 6 | 223. 4, 12 | 224. 12, 18 |
 225. 10, 17, 19 | 227. 12 |
 229. 2 | 230. 9 | 233. 1 | 234.
 3 | 236. 3, 7 | 240. 7, 9 |
 242. 2 | 247. 7 | 248. 21 |
 257. 4 | 266. 5 | 267. 9 |
 268. 17 | 270. 6, 9 | 271. 1,
 3, 7, 9 | 274. 14 | 276. 4 |
 277. 6, 10 | 281. 1 | 283. 14 |
 284. 14 | 285. 5 | 286. 5 |
 287. 5 | 288. 11 | 289. 15 |
 290. 5 | 292. 1 | 294. 1 |
 296. 18 | 297. 10 | 301. 6,
 13 | 302. 2, 10 | 303. 14 |
 304. 12 | 305. 3 | 306. 13 |
 307. 3 | 309. 3, 11 | 311. 1 |
 312. 15, 18 | 314. 7 | 315. 4 |
 317. 13, 17 | 321. 12 | 322.
 11 | 330. 10, 11 | 333. 5 |
 334. 13. 18 | 335. 14, 18 |
 336. 9 | 338. 17 | 340. 15 |
 350. 9 | 351. 6 | 353. 6 | 354.
 1 | 355. 4, 6, 7 | 356. 1 |
 359. 13 | 360. 1, 9, 12 | 367.
 10, 13 | 369. 13 | 371. 7 |
 372. 9 | 374. 3 | 377. 8, 14 |
 381. 13 | 382. 13 | 384. 8 |
 390. 6 | 392. 10 | 393. 2 |
 404. 8, 11 | 402. 5 | 404.
 3, 15 | 405. 7, 8 | 406. 1,
 10 | 413. 5 | 415. 4 | 416.
 7 | 418. 7, 8 | 419. 2 | 420.
 1 | 422. 3, 8 | 424. 12 | 425.
 5 | 426. 5 | 427. 8 | 429.
 10 | 431. 9 | 433. 3 | 434.
 6 | 436. 2, 11 | 438. 16 |
 439. 3 | 440. 3 | 442. 5 |
 449. 2 | 450. 10 | 451. 7 |

455. 3, 7 | 459. 10 | 460.
 7, 9, 10, 11 | 461. 7, 8, 14 |
 466. 4, 6, 13 | 467. 6 |
 469. 8 | 470. 7, 10 | 473.
 16. 19 | 474. 3 | 475. 1 |
 479. 13, 14 | 480. 9 | 482.
 4 | 483. 4 | 484. 2 |
 486. 11 | 487. 2 | 488.
 4 | 489. 12, 18 | 490.
 13 | 491. 2, 8 | 493. 12 |
 495. 5 | 502. 3 | 503. 14 |
 505. 13 | 508. 7, 10 | 509. 9 |
 513. 11 | 515. 9 | 516. 10 |
 519. 4 | 524. 6 | 527. 12 |
 530. 2 | 532. 12, 18 | 533. 3 |
 537. 10, 11 | 541. 1, 2, 5 |
 550. 8 | 552. 3 | 554. 11 |
 557. 3 | 560. 12 | 561. 2, 8 |
 562. 3 | 563. 10 | 564. 3 |
 567. 1, 10 | 568. 7 | 569. 8 |
 570. 2, 8, 9 | 574. 13 | 579.
 10 | 583. 8 | 584. 11 | 585.
 3, 8 | 587. 1, 11, 13 | 589. 15 |
 598. 8, 12, 14 | 599. 9, 10 |
 16 | 600. 1, 13 | 601. 6 |
 605. 12 | 606. 12 | 608.
 11, 12 | 610. 3 | 612. 4, 8 |
 613. 4, 5, 9, 14, 21 | 615.
 21 | 616. 6 | 618. 15 | 620.
 6, 17 | 621. 4 | 624. 2, 10 |
 615. 9, 11 | 627. 12 | 629.
 11 | 632. 2, 3 | 635. 5 |
 636. 3, 4, 6 | 638. 8 | 640.
 11 | 642. 3 | 647. 7 | 654.
 20 | 652. 4 | 664. 4 | 666.
 6 | 679. 11 | 684. 16 | 687.
 3 | 690. 10 | 691. 16 | 692.
 6 | 694. 4 | 695. 7, 11 |
 696. 14 | 698. 6 | 701. 1 |
 706. 1 | 711. 13 | 712. 13 |
 720. 12 | 722. 9, 10 | 731. 11 |
 732. 7 | 734. 12 | 735. 16,
 17 | 741. 5, 9 | 745. 12 |
 747. 11 | 748. 1, 2 | 750. 11 |
 751. 5 | 752. 7, 9 | 755. 9 |
 777. 5 | 779. 11, 15 | 780. 12 |
 787. 9 | 791. 1 | 794. 4 |
 797. 10 | 798. 1 | 801. 6, 17 |
 802. 2 | 803. 1 | 804. 2, 3,
 10, 13 | 805. 1, 16 | 806. 8,
 10, 11 | 807. 11 | 813. 2, 4 |
 817. 1, 16 | 818. 5 | 819. 2,
 9 | 820. 2, 3, 7, 8 | 822. 5 |
 826. 8, 10 | 835. 10, 12 |
 836. 1 | 837. 6, 9 | 838. 2 |
 841. 11 | 842. 20 | 845.
 11, 14 | 847. 1 |
 etiamnum. 22. 1 | 106. 7 |
 161. 16 |
 etiamnum. 10. 13 | 51. 2 | 146.
 2 | 241. 5 | 317. 12 | 315. 20 |
 etiamnum. 523. 17 |
 etia. 281. 11 | 444. 8 | 450. 5 |
 480. 5 | 510. 18 | 527. 8 |
 531. 11 | 543. 7 | 547. 3 |
 569. 3 | 616. 3 | 619. 9 |

622. 5 | 776. 8 | 809. 11 |
 evadere. 22. 12 | 275. 10 |
 276. 9 | 319. 2 | 326. 10 |
 724. 2 |
 evadere. 310. 8 |
 evado. 14. 2 | 67. 12 | 224.
 8 |
 evanes. 260. 11 |
 evanuit. 147. 5 |
 evascent. 21. 16 |
 evascent. 212. 9 | 265. 10 |
 evasi. 23. 7 | 35. 1 | 212. 15 |
 evasisti. 22. 10 |
 evasit. 115. 8 |
 Evachio. 814. 13 |
 Evachius. 715. 1, 13 |
 Evacha. 711. 9 |
 Evacha. 49. 12 |
 Evachide. 425. 9 |
 Evachium. 463. 11 |
 Evacha. 760. 2 |
 Evachionis. 162. 14 |
 Evacha. 490. 14 | 671. 14 |
 818. 15 |
 cythere. 687. 2 |
 cythere. 75. 19 | 112. 1 |
 cythere. 6. 11 | 13. 2 |
 cythere. 633. 6 | 689. 5 |
 828. 8 |
 cythere. 86. 1 | 381. 1 | 479.
 9 | 443. 15 | 588. 8 | 592. 13 |
 644. 13 | 646. 4, 6 | 697.
 7 | 707. 3 |
 cythere. 828. 8 |
 cythere. 718. 4 |
 cythere. 2. 17. 438. 8 | 435. 2 |
 611. 14 | 613. 16 | 644. 4 |
 cythere. 2. 102. 101. 9 | 308.
 1 | 775. 4 |
 cythere. 77. 14 | 474. 3 |
 Evachio. 102. 11 |
 evanesc. 340. 20 |
 evanesc. 137. 13 | 4 | 735. 4 |
 Evanesc. 137. 13 | 212. 1 |
 Evanesc. 137. 13 | 212. 1 |
 evanesc. 452. 13 |
 cythere. 452. 13 |
 cythere. 748. 5 |
 evichus. 79. 14 |
 evidens. 10. 1 | 326. 10 | 506.
 14 |
 evidentem. 373. 19 |
 evidenter. 373. 16 | 385. 12 |
 evidenti. 373. 3 |
 evidenti. 7. 7 |
 evidenti. 625. 17 |
 evidenti. 373. 6 |
 evidenti. 479. 4 |
 evigila. 41. 18 | 244. 11 |
 eviceratam. 506. 13 |
 evicasse. 102. 13 | 104. 5,
 cum. 13. 2 | 19. 3 | 20. 8 | 26.
 8, 10 | 30. 5 | 7 | 39. 10 |
 41. 5 | 40. 1, 5, 7, 9 | 74.
 13 | 75. 10 | 78. 13 | 104. 5,
 7, 8 | 115. 2 | 130. 9 | 157.

INDEX VOCABULORUM.

77

6 | 162. 7 | 172. 4 | 182. 12 |
 190. 11 | 194. 4 | 197. 2 |
 228. 5 | 236. 19 | 245. 1 | 255. 1 |
 2 | 252. 21 | 255. 10 | 266. 6 |
 2 | 287. 6 | 289. 3 | 291. 10 |
 293. 9 | 298. 2, 17 | 304. 5 |
 305. 18 | 309. 15 | 310. 1 |
 317. 16 | 323. 16 | 325. 17 |
 327. 4 | 340. 18 | 356. 1 |
 385. 19 | 391. 2 | 393. 5 |
 402. 3 | 406. 5 | 408. 12 |
 430. 6 | 433. 12 | 435. 13 |
 439. 6 | 448. 2 | 457. 4 |
 458. 10 | 464. 7 |
 465. 3 | 473. 1 | 477. 7 |
 478. 9 | 479. 3, 5, 6 |
 487. 1 | 491. 1 | 496. 10 |
 498. 11 | 499. 11 | 500. 3 |
 502. 5 | 504. 9 | 507. 2 |
 521. 6 | 523. 5 | 524. 11 |
 527. 2 | 537. 10 | 539. 3 | 549. 3 |
 550. 3 | 551. 15 | 555. 9 |
 564. 6 | 569. 10 | 577. 15 |
 582. 12 | 590. 4 | 599. 10 |
 603. 11 | 608. 3 | 609. 16 |
 613. 1, 6 | 615. 15 | 617. 6 |
 619. 12, 16 | 620. 31 |
 621. 4 | 622. 7 | 627. 11 |
 635. 2 | 636. 8 | 687. 8 |
 695. 6 | 696. 14 | 721. 7 |
 737. 9 | 738. 7 | 740. 13 |
 746. 14 | 752. 10 | 772. 2 |
 777. 3 | 779. 10 | 783. 6 |
 793. 3 | 4 | 794. 7 |
 795. 9 | 798. 1 | 800. 3 |
 801. 8 | 802. 18 | 814. 12 |
 815. 6 | 820. 1, 2 | 827. 4 |
 eundem. 8, 2 | 221. 12 | 292. 11 |
 321. 3 | 408. 3 | 430. 7 |
 439. 10 | 473. 17 |
 499. 5 | 529. 12 | 532. 1, 9 |
 597. 16 | 618. 7 | 620. 4 |
 690. 11 | 694. 7 | 756. 7 |
 783. 4 |
 eundem. 800. 15 |
 eunt. 305. 3 | 783. 3 |
 eunibus. 734. 8 |
 * eunuchi. 840. 19 |
 evocaret. 287. 7 |
 evocasse. 338. 10 |
 evocato. 219. 12 |
 evolascens. 532. 16 |
 evolasset. 161. 3 |
 evolat. 91. 19 |
 evolo. 41. 17 |
 evolutum. 19. 9 |
 evolutus. 23. 6 |
 evolauntur. 462. 3 |
 evomebat. 107. 4 | 186. 4 |
 evomuit. 162. 7 |
 Euripidi. 464. 9 |
 Europa. 717. 6 |
 Europam, orbis partem. 717. 5 |
 Europam, Agenoris filiam. 200. 12 |

Euros. 721. 4 |
 Eurum. 722. 5 |
 Eurus. 721. 6, 9 |
 Eurybates. 530. 5 |
 Eurytum. 509. 9 |
 eva. 15. 19. 7 | 75. 20 |
 ex. 5. 3 | 38. 6 | 68. 14 | 83. 12 |
 90. 3 | 104. 8 | 110. 8 |
 120. 6, 16 | 121. 10 | 143. 13 |
 145. 15 | 162. 12 | 205. 4 |
 214. 19 | 225. 3 | 227. 2, 8 |
 232. 1, 2 | 236. 11 | 243. 6 |
 252. 18 | 253. 7 | 261. 4 |
 268. 14 | 269. 19 | 283. 4 |
 290. 2 | 306. 1 | 324. 2 |
 332. 6 | 333. 1 | 335. 15 |
 365. 6 | 374. 9 | 380. 7 |
 381. 16 | 396. 5 | 401. 4 |
 404. 13 | 405. 4 | 407. 9 |
 408. 11 | 409. 1, 9 | 412. 2 |
 422. 1, 3 | 430. 15 | 432. 6 |
 433. 10 | 435. 13 | 436. 8 |
 437. 6 | 438. 10 | 439. 6 |
 442. 10 | 443. 9 | 444. 3 |
 451. 2 | 452. 15 | 453. 15 |
 455. 4, 5 | 459. 1 | 460. 17 |
 461. 6 | 463. 17 | 464. 5 |
 465. 12 | 470. 6 | 473. 11 |
 475. 1 | 476. 8 | 477. 10 |
 478. 8 | 480. 8 | 485. 4, 6, 11 |
 488. 10 | 491. 16 |
 498. 6 | 500. 1, 17 | 501. 5, 7 |
 505. 2, 6, 8, 9 | 506. 21 |
 509. 7 | 513. 13 | 514. 2 |
 517. 3, 5 | 518. 6 | 519. 7 |
 522. 1, 13 | 523. 9 | 524. 2 |
 525. 11 | 526. 4 | 529. 14 |
 532. 1, 2 | 533. 16, 17 | 536. 6 |
 537. 19 | 539. 10 | 543. 14 |
 547. 9 | 548. 13 |
 552. 12 | 553. 8 | 562. 9 |
 563. 7 | 567. 2, 15 | 568. 4 |
 570. 5 | 572. 10 | 573. 10, 14 |
 575. 9 | 576. 2 | 577. 5, 8, 12, 15 |
 578. 10 | 583. 5, 6, 8, 9 |
 588. 7 | 590. 3, 4, 7 |
 591. 2, 6 | 592. 11 | 593. 3 |
 597. 13, 18 | 599. 6, 17 |
 600. 1, 9 | 602. 13 | 604. 3 |
 606. 5, 18 | 608. 6, 16 |
 609. 10, 20 | 610. 14 |
 611. 3, 4 | 612. 3, 10 | 615. 3, 15 |
 616. 13 | 617. 5, 6, 11 |
 620. 8 | 621. 13, 19 |
 626. 10 | 627. 11 | 629. 6 |
 631. 11 | 632. 11 | 634. 5, 11 |
 637. 19 | 638. 3, 7 |
 643. 12 | 644. 7 | 645. 14 |
 646. 5 | 647. 3, 9 | 648. 1, 11 |
 649. 2, 3, 10, 15 |
 650. 5, 10 | 651. 2, 4, 9, 11 |
 652. 1, 7, 9, 15 | 653. 3, 9, 12, 17 |
 654. 1, 6, 11, 16 | 658. 21 |
 655. 13 | 656. 4, 5, 11 |
 657. 2 | 659. 9 | 660. 9 |
 661. 1, 4, 9 | 662. 10, 12 |

669. 3 | 679. 14 | 680. 4 |
 681. 13, 14 | 682. 13 | 684. 11, 17 |
 688. 5 | 689. 7 | 690. 7 |
 694. 13 | 698. 14 | 696. 4 |
 700. 6 | 708. 10, 15 |
 711. 4 | 713. 1 | 715. 8 |
 718. 12 | 719. 1, 4, 5 | 722. 5 |
 723. 5 | 728. 15 | 731. 9, 12 |
 732. 1, 3, 4, 9, 10, 18 |
 733. 5, 6 | 735. 3 | 739. 1 |
 740. 4, 7 | 743. 2 | 748. 8 |
 749. 5, 15 | 754. 1, 12 |
 755. 5, 7 | 769. 8, 12 | 770. 2 |
 772. 2, 7 | 773. 3, 3, 4, 7, 11 |
 778. 2 | 782. 9 | 794. 5 |
 800. 2 | 801. 7 | 802. 4 |
 804. 12 | 804. 18 | 805. 14, 15 |
 816. 1, 9 | 818. 15 | 819. 11 |
 824. 2 | 825. 11 | 827. 13 |
 829. 9 | 834. 12 |
 842. 10 | 843. 4 | 845. 19 |
 846. 7, 9 |
 exacerbatus. 126. 6 |
 exacerbatus. 154. 15 |
 exadit. 238. 17 |
 exadit. 549. 15 |
 exadit. 435. 4 |
 exadversum. 428. 5 | 789. 10 |
 799. 9 |
 exaquatum. 593. 9 |
 exaltabat. 316. 5 |
 exaltans. 234. 6 |
 examinandas. 484. 1 |
 examinandas. 719. 8 |
 examinata. 808. 4 |
 examinatis. 322. 5 | 806. 8 |
 examinatio. 392. 5 |
 examurcatur. 118. 2 |
 examuffim. 67. 6 | 121. 1 |
 116. 7 | 399. 2 |
 exangui. 158. 4 | 291. 11 |
 295. 9 |
 exanimabatur. 514. 15 |
 exanimaret. 801. 10 |
 exanimati. 89. 12 |
 exanimatis. 774. 14 |
 exanimatum. 27. 8 | 105. 10 |
 exanimatus. 505. 21 |
 exanimem. 150. 3 | 298. 16 |
 exanimis. 67. 2 | 320. 7 |
 343. 7 |
 exantlati. 13. 15 |
 exantlati. 134. 7 |
 exantlati. 177. 4 | 211. 17 |
 359. 6 | 374. 15 | 376. 12 |
 exantlavetur. 232. 3 |
 exaprat. 393. 8 |
 exarabas. 442. 14 |
 exardescit. 189. 2 |
 exardescunt. 612. 7 |
 exardit. 80. 8 | 126. 7 |
 exaruit. 128. 14 |
 exasperandam. 318. 10 |
 exasperari. 104. 14 |
 exasperatus. 296. 18 |
 exasperatum. 159. 3 |

E j

- exasperati. 18. 9 | 249. 4 |
 231. 1 |
 exasperatis. 410. 16 |
 exasperatum. 218. 7 |
 exasperatus. 306. 15 |
 exauditus. 549. 3 |
 excaescentiam. 591. 14 |
 excarnificari. 202. 14 |
 excarnificatum. 206. 16 |
 excedere. 591. 4 | 613. 7 |
 excedit. 98. 10 |
 excellens. 776. 4 | 804. 15 |
 excellens. 809. 10 |
 excellens. 406. 3 |
 excellentissimo. 770. 1 |
 excellentissimus. 802. 16 |
 excellens. 140. 2 |
 excelsi. 221. 17 | 137. 5 |
 excelsissimus. 678. 15 |
 excelsum. 352. 7 |
 * excepti. 835. 16 |
 exceptum. 291. 6 | 775. 11 |
 exceptus. 300. 18 |
 exacerperet. 532. 14 |
 excepta. 531. 7 |
 excessit. 485. 2 |
 excidenda. 785. 12 |
 excidentia. 144. 5 |
 excideres. 161. 6 |
 excidisti. 265. 16 |
 excipere. 342. 3 |
 excipiam. 181. 12 |
 excipias. 819. 2 |
 excipiat. 618. 2 |
 excipientem. 209. 19 |
 excipiet. 190. 13 |
 excipit. 21. 6 | 187. 10 | 220. 3 |
 784. 5 |
 excipitur. 589. 4 |
 excitantur. 616. 16 |
 excitatum. 473. 15 |
 excitii. 104. 10 | 277. 6 | 339. 5 |
 excitu. 198. 18 |
 excitus. 265. 1 |
 exclamare. 263. 12 |
 exclamar. 167. 13 | 124. 2 |
 181. 1 | 788. 3 |
 exclamavit. 168. 4 | 820. 4 |
 excludere. 559. 10 |
 exclusi. 617. 10 |
 excogita. 491. 13 |
 excogitantes. 333. 10 |
 excogitare. 223. 11 |
 excogitari. 343. 11 |
 excogitasse. 513. 7 |
 excogitasti. 530. 5 |
 excogitatum. 473. 8 |
 excogitavit. 223. 4 |
 excolant. 698. 6 |
 excolui. 4. 2 |
 excrementum. 496. 1 |
 excruciatum. 181. 16 |
 excubabant. 108. 2 |
 excubabit. 243. 17 |
 excubamus. 157. 1 |
 excubans. 190. 11 |
 excubantibus. 186. 9 |
 excubare. 120. 8 |
 excubias. 269. 13 |
 excubitorum. 624. 3 |
 excuderet. 770. 17 |
 excuneati. 799. 11 |
 excursionem. 744. 9, 11 |
 excusores. 723. 1 | 740. 5 |
 excusabunda. 527. 8 |
 excusare. 811. 3 |
 excusarem. 51. 13 |
 excusatione. 180. 4 |
 excusationis. 774. 16 |
 excusavi. 34. 8 |
 excussa. 130. 15 | 241. 7 |
 excussum. 735. 11 |
 excusserit. 557. 6 |
 excussit. 24. 15 | 127. 6 |
 726. 9 |
 excusso. 104. 20 | 359. 15 |
 369. 14 |
 excussum. 19. 9 |
 excussum. 340. 11 |
 excutientes. 730. 2 |
 excutuntur. 720. 16 |
 excusuari. 473. 10 |
 execrabilem. 319. 7 |
 execrabilitatem. 613. 13 |
 execrandas. 264. 3 |
 * execrandis. 839. 5 |
 execrando. 287. 9 |
 execrantibus. 294. 4 |
 execrata. 183. 7 |
 execrata. 343. 8 |
 execrati. 61. 2 | 549. 6 |
 executor. 225. 10 |
 executorus. 569. 11 |
 * exedas. 838. 11 |
 exegeris. 472. 9 |
 exegit. 787. 8 |
 exemisset. 519. 4 |
 exempla. 573. 11 | 686. 5 |
 745. 1 |
 exemplar. 320. 11 | * 836. 13 |
 exemplaribus. 573. 12 |
 exempli. 625. 15 | 781. 3 |
 exemplis. 238. 14 | 603. 7 |
 692. 13 | 693. 2 | 830. 11 |
 exemplo. 73. 7 | 115. 9 | 200. 11 | 322. 11 | 416. 8 | 419. 6 | 574. 10 | 656. 16 | 697. 12 | 714. 7 | 738. 16 | 771. 7 | 780. 5 | 801. 4 |
 exemplorum. 573. 14 |
 exemplum. 44. 18 | 89. 15 | 281. 1 | 295. 12 | 322. 7 | 464. 8 | 516. 18 | 658. 4 | 680. 7 | 742. 2 | 780. 4 | 797. 7 |
 exequatur. 180. 8 |
 exequemur. 721. 4 |
 exequere. 192. 10 |
 exequias. 138. 11 | 800. 15 |
 819. 8 |
 exerat. 423. 5 | -
 exercebat. 277. 8 | 396. 14 |
 exercendas. 86. 5 |
 exercendi. 808. 12 |
 exercens. 29. 5 |
 exerceo. 125. 4 |
 exerceret. 209. 8 |
 exercet. 86. 3 |
 exercita. 184. 16 |
 exercitamenta. 794. 3 |
 exercitata. 120. 12 |
 exercitatio. 567. 17 |
 exercitatione. 604. 10 | 614. 3 |
 exercitationi. 604. 9 |
 exercitatum. 281. 10 |
 exercitatus. 232. 12 | 305. 19 |
 exercitatus. 394. 16 |
 exercitu. 694. 4 | 749. 8 |
 exercitus. *adj.* 343. 7 |
 exercitus. *substant.* 136. 4 |
 744. 11 |
 exercitus. 314. 10 | 692. 10 |
 exercueritis. 214. 12 |
 exercui. 278. 12 |
 exercuit. 73. 10 |
 exercitum. 66. 12 |
 exercit. 24. 9 |
 exercitis. 56. 2 | 129. 12 |
 exercito. 6. 3 | 186. 6 |
 exesa. 670. 3 |
 exeso. 535. 5 |
 exeunt. 375. 15 |
 exeuntes. 152. 6 |
 exheredaret. 557. 10 |
 exheredavit. 559. 2 |
 exhalantur. 587. 18 |
 exhalatio. 719. 5 |
 exhalationes. 713. 8 |
 exhausta. 525. 6 |
 exhaustis. 589. 10 |
 exhibe. 481. 6 |
 exhibeat. 501. 12 | 573. 4 |
 exhibebo. 199. 16 |
 exhibemus. 478. 10 |
 exhibentem. 335. 5 |
 exhibentur. 585. 8 |
 exhibeo. 325. 11 | 479. 2 |
 exhibere. 106. 9 |
 exhiberem. 480. 1 | 506. 15 |
 exhiberemus. 478. 6 |
 exhiberent. 589. 10 |
 exhiberi. 58. 9 | 477. 9 | 478. 4 |
 exhibetur. 195. 7 |
 exhibitas. 331. 9 |
 exhibuerat. 342. 4 |
 exhibui. 481. 11 |
 exhibuit. 375. 9 |
 exhinc. 389. 7 |
 exhorruisset. 318. 9 |
 exhorruit. 286. 15 |
 Exhydria, *vari.* 721. 3 |
 exilis. 95. 8 |
 exigui. 148. 8 |
 exigua. 150. 8 |
 exigua. 8. 3 | 119. 8 |

- exiguum. 744. 4 | 153. 2 |
 exiguus. 707. 6 |
 exiguus. 746. 1 |
 exigui. 107. 9 |
 exiguum. 161. 4 |
 exigunt. 98. 13 |
 exiguus. 29. 6 | 10. 8 | 210. 6 |
 279. 10 | 328. 9 |
 exiguus. 65. 1 | 206. 7 | 222. 15 | 100. 9 |
 * exili. 842. 5 |
 exilio. 542. 10 | 689. 2 | 809. 15 |
 exilire. 258. 6 |
 exilit. 330. 9 | 390. 14 |
 exilium. 27. 14 | 328. 5 | 796. 6 |
 eximia. 323. 13 | 194. 4 |
 eximia. 284. 10 | 150. 2 | 825. 3 |
 eximie. 44. 18 | * 833. 5 |
 eximiam. 133. 14 | 314. 2 |
 eximie. 27. 12 | 40. 14 | 156. 2 | 76. 7 | 160. 1 | 248. 14 | 264. 19 | 279. 4 | 303. 11 | 322. 15 |
 eximii. 131. 16 |
 eximio. 284. 6 |
 eximit. 821. 5 |
 exin. 218. 17 | 334. 3 | 339. 9 | 381. 2 | 711. 8 |
 exinde. 32. 11 | 49. 11 | 196. 9 | 19 | 206. 9 | 226. 1 | 229. 9 | 257. 3 | 325. 9 | 337. 8. 4 | 391. 11 | 404. 17 | 445. 1 | 554. 8 | 582. 16 | 746. 9 | 788. 4 | 826. 13 |
 exire. 39. 10 | 286. 16 | 599. 12 |
 exister. 775. 11 |
 existimabat. 195. 1 |
 existimabatur. 806. 3 |
 existimandum. 619. 7 |
 existimant. 448. 2 | 791. 3 |
 existimant. 705. 4 |
 existimari. 195. 8 | 608. 14 |
 existimat. 606. 4 | 615. 16 | 624. 7 | 668. 10 | 772. 5 |
 existimatio. 157. 12 | 774. 3 |
 existimatione. 445. 3 |
 existimationem. 167. 12 | 193. 5 | 564. 7 | 807. 10 |
 existimationi. 607. 11 |
 existimationis. 774. 5 |
 existimavi. 194. 4 |
 existimavit. 607. 10 | 705. 5 |
 existiment. 545. 7 |
 existimes. 424. 9 |
 existimetis. 715. 7 | 774. 17 |
 existit. 612. 6 |
 existibile. 145. 9 | 187. 15 |
 existibilem. 326. 15 |
 existibiles. 13. 15 |
 existibili. 112. 5 |
 existibilis. 56. 10 | 198. 11 |
 exitio. 97. 21 | 311. 12 | 159. 14 | 224. 8 | 232. 4 | 287. 12 | 306. 9 | 320. 1 | 325. 14 | 326. 12 | 350. 9 | 591. 12 |
 exitium. 8. 4 | 24. 3 | 62. 9 | 77. 18 | 79. 17 | 84. 14 | 93. 11 | 100. 1 | 104. 9 | 145. 14 | 166. 16 | 178. 15 | 184. 20 | 188. 8 | 201. 16 | 217. 1 | 220. 19 | 242. 4 | 243. 16 | 246. 3 | 247. 11 | 268. 5 | 269. 1 | 283. 10 | 297. 12 | 304. 13 | 321. 13 | 322. 2 | 328. 8 | 353. 8 | 593. 10 | * 838. 9 |
 exitum. 729. 13 |
 exitus. plur. 731. 19 |
 exobrutum. 279. 9 |
 exoculatam. 207. 1 |
 exoculatum. 245. 1 |
 exolecunt. 300. 15 |
 exoleo. 524. 12 |
 exolevit. 511. 8 |
 exolvit. 230. 13 |
 exolvunt. 215. 6 |
 exonerant. 21. 14 |
 exopanda. 764. 2 |
 exoptat. 242. 12 |
 exoptata. 616. 4 |
 exoptat. 35. 3 |
 exoptaram. 42. 1 |
 exoptatissimus. 606. 11 |
 exoptatus. 49. 9 | 386. 5 |
 exoracula. 815. 2 |
 exorare. 560. 11 |
 exorat. 297. 3 |
 exoraverit. 802. 8 |
 exordiat. 9. 5 | 669. 7 |
 exordiis. 358. 1 |
 exordio. 156. 16 | 159. 8 | 343. 3 | 350. 6 | 668. 11 | 718. 1 |
 exordior. 3. 1 |
 exordium. 317. 12 | 376. 1 | 571. 11 | 578. 9 | 582. 10 | 699. 2 |
 exoret. 560. 8 |
 exoriri. 678. 6 |
 exoritur. 302. 4 |
 exornant. 699. 8 |
 exornari. 422. 2 |
 exornata. 46. 3 | 168. 9 |
 exornatas. 699. 15 |
 exornato. 389. 5 |
 exornatum. 314. 5 | 336. 3 |
 exorlus. 485. 9 |
 exorta. 453. 18 | 496. 3 | 696. 10 |
 exortui. 36. 3 | 695. 5 |
 exortibus. 721. 8 |
 exortu. 25. 7 |
 exortum. 144. 15 | 499. 2 | 820. 6 |
 exortus. adj. 312. 13 | 693. 1 |
 exortus. subst. 681. 10 |
 exortus. subst. plur. 766. 7 |
 exosculata. 841. 11 |
 exosculata. 128. 12 |
 exosculatis. 381. 3 |
 exosculatur. 49. 6 |
 exosculatus. 213. 12 |
 exossem. 8. 7 |
 exossis. 471. 14 | * 846. 14 |
 exotici. 4. 3 |
 exotico. 333. 12 |
 expalluit. 481. 6 |
 expediant. 434. 3 |
 expediat. 779. 16 |
 expediendi. 407. 5 |
 expedio. 41. 16 |
 expedire. 24. 1 | 80. 4 | 612. 8 | 768. 3 |
 expediti. 505. 10 |
 expedis. 275. 5 |
 expedita. 438. 18 |
 expedita. 824. 6 |
 expeditum. 216. 6 |
 expeditum. 183. 3 | 270. 4 | 271. 11 |
 expellendum. 529. 17 |
 expelluntur. 462. 9 |
 expersifico. 786. 6 |
 expersificum. 445. 11 |
 expersit. 57. 11 | 265. 18 |
 expersiri. 185. 5 |
 expersirus. 50. 11 | 60. 6 | 476. 6 |
 expetantur. 479. 14 |
 experiar. 827. 2 |
 experiaris. 59. 12 |
 experiendo. 330. 2 | 606. 7 |
 experimenta. 47. 12 |
 experimentis. 164. 7 |
 experimentum. 761. 7 | 825. 12 |
 experimini. 826. 3 |
 experior. 813. 5 |
 experirentur. 451. 7 |
 experiri. 464. 1 | 662. 11 |
 experiundo. 817. 1 |
 experiundum. 524. 6 |
 experrectus. 24. 11 | 355. 1 | 382. 14 |
 experts. 90. 8 | 187. 2 | 278. 8 | 665. 10 |
 expertes. 780. 4 | 810. 6 |
 experti. 780. 3 |
 expertus. 329. 7 |
 * experebat. 840. 14 |
 expetenda. 606. 8 |
 expetens. 189. 8 |
 expetimus. 606. 10 |
 expetit. 174. 5 |
 expetitur. 619. 15 |
 expiant. 72. 1 |
 expiare. 187. 11 |
 expilationis. 120. 19 |
 expilet. 171. 3 |
 expileat. 481. 1 |
 explendam. 588. 12 |
 explere. imperat. 27. 3 |
 explere. imperat. 42. 2 |
 expleri. 237. 2 |

- explēse. 493. 11
 expletis. 165. 7
 expletum. 797. 7
 explevit. 569. 12
 explicabimus. 707. 21
 explicare. 116. 3
 explicas. 781. 11
 explicat. 8. 7
 explicat. 181. 9
 explicatam. 427. 6
 explicatos. 798. 3
 explicitis. 39. 2
 explicuit. 40. 6 | 191. 3
 345. 2
 explorabis. 172. 7 | 642. 9
 explorand. 270. 1 | 699. 10
 explorandam. 337. 10
 explorans. 34. 18
 explorare. 151. 14 | 424. 12
 464. 5 | 471. 3
 exploratis. 7. 7
 exploras. 554. 15 | 565. 20
 exploratissim. 444. 7 | 520. 24
 exploratione. 785. 12
 explorationem. 269. 16
 explorator. 816. 12
 exploratores. 740. 5
 exploraturum. 124. 12
 exploraverat. 206. 6
 exploret. 479. 13
 explosi. 724. 8
 explosum. 480. 12
 exponam. 199. 14
 exponebam. 491. 9
 exponere. 206. 16 | 265. 10
 expolceto. 261. 12
 expolitus. 825. 7
 expolitus. 75. 10 | 88. 2 | 332. 8 | 343. 4 | 655. 2
 expolitio. 241. 12
 expolitum. 32. 5 | 655. 12
 expolulabam. 75. 4 | 201. 3
 expolulantibus. 303. 15
 expolulari. 526. 5
 expolular. 146. 3
 expolulatione. 526. 3
 expoluto. 90. 4
 expoluit. 163. 17
 expressa. 426. 9
 expressis. 730. 11
 exprimi. 131. 14
 exprimitur. 729. 12
 exprobrantia. 512. 4
 exprobrare. 437. 10
 exprobrajes. 440. 20
 exprobrat. 438. 15
 * exprobravimus. 845. 15
 expobret. 534. 12
 expromptis. 208. 8
 expugnandam. 286. 2
 expugnandum. 210. 9
 expugnare. 247. 11 | 305. 17
 expugnari. 297. 6
 expugnari. 223. 14
 expugnacionem. 320. 15
 expugnato. 122. 26
 expugnativimus. 109. 12
 expugnavit. 244. 5
 expulset. 568. 4
 expultrix. 704. 2
 expunxisset. 519. 8
 exquisitissimo. 503. 16
 exscalpis. 412. 3
 exscindenda. 454. 16
 exsculpere. 273. 10
 exsculperet. 595. 3
 exsculpi. 476. 9
 exsculpit. 506. 7
 exsecta. 118. 14
 exsectis. 225. 16
 exsecto. 764. 3
 exsectorem. 247. 3
 exsecuit. 307. 5
 exhibili. 150. 9
 exilit. 728. 1
 exiliunt. 260. 12
 exiluit. 162. 11 | 302. 15
 * exforberem. 835. 7
 exorbet. 406. 11
 exspecta. 701. 12
 exspectabam. 343. 14
 exspectare. 799. 14
 exspectaretur. 800. 9
 exspectas. 197. 10
 exspectat. 618. 4
 exspectata. 248. 3 | 267. 3
 exspectatio. 334. 3
 exspectatione. 243. 4 | 302. 17
 446. 6
 exspectationi. 774. 7
 exspectatur. 190. 11
 exspecto. 146. 4
 expirate. 6. 10 | 189. 12
 expirent. 730. 5
 expuuntur. 462. 9
 exsulpavi. 548. 9
 exstructissimas. 699. 11
 extruunt. 699. 8
 exsurgendum. 196. 16
 exsurgens. 277. 1
 exsurgere. 54. 7 | 105. 8 | 106. 2
 exsurgit. 24. 12 | 67. 1 | 78. 4
 97. 7 | 215. 10 | 252. 9
 334. 6 | 367. 7
 exurgo. 68. 9 | 269. 12 | 356. 4
 extant. 416. 8 | 775. 14
 extas. 790. 4 | 737. 10
 extemplo. 289. 9
 extempore. 25. 2 | 828. 7
 extensus. 97. 3 | 747. 12
 extenuare. 612. 9
 exteriore. 567. 7
 exteriores. 739. 6
 exterminanda. 156. 12
 exterminare. 303. 8
 exterminatur. 60. 2
 externa. 595. 11
 externari. 475. 10
 externatus. 92. 2
 externis. 615. 1
 exterorum. 595. 5
 emet. 408. 2
 extimē. 161. 10
 extimescerem. 396. 15
 extimis. 94. 11 | 734. 1
 827. 13
 extimo. 508. 8
 extimuit. 756. 10
 extimus. 799. 10
 extincta. 224. 8
 extinctas. 139. 18
 extinctum. 269. 16
 extinctus. 341. 8
 extinguere. 15. 12 | 188. 13
 226. 10 | 340. 18
 extinguere. 95. 12
 extinguere. 44. 4
 extingui. 678. 7
 extinguit. 41. 9 | 599. 3
 extinguitur. 68. 11
 extinxit. 62. 6
 extis. 674. 12
 extipiscia. 676. 5
 extitit. 417. 14
 extollens. 362. 3
 extolli. 65. 8
 extollit. 181. 9
 extollunt. 707. 1
 extorquere. 245. 6
 extorquet. 146. 8 | 239. 5
 extorrem. 211. 3
 extorres. 148. 18
 extorseris. 472. 9
 extorsit. 549. 4
 extorsimus. 33. 6
 extorsisse. 512. 16
 extorta. 88. 4
 extortio. 199. 3
 extortor. 572. 3
 extortum. 890. 15
 extra. 28. 15 | 58. 5 | 158. 3
 427. 5 | 577. 6 | 695. 2
 extrada. 130. 8
 extradus. 226. 7
 extrahenda. 454. 17
 extraneas. 253. 3
 extraneasse. 554. 2
 extraneis. 438. 5
 extraneum. 403. 2
 extraria. 608. 7
 extrarii. 669. 2
 extratio. 427. 1 | 514. 1
 525. 13
 extrarios. 813. 7 | 814. 6
 extrarius. 471. 6
 extraximus. 50. 5
 extrima. 15. 3 | 25. 9 | 40. 5
 162. 15 | 309. 3 | * 339. 2
 extrima. 334. 5
 extrime. 25. 1 | 29. 4 | 207. 7 | 224. 1 | 226. 7 | 327. 3
 338. 19
 extrinsecus. 12. 1 | 161. 16
 202. 5 | 264. 13 | 304. 9
 464. 9 | 533. 5
 extrimas. 29. 1 | 98. 11 | 228. 15 | 235. 11
 extrima. 194. 20 | 334. 15

INDEX VOCABULORUM.

264. 2 |
 exuremis. 27. 5 | 167. 12 | 177.
 3 | 291. 8 | 359. 5 |
 exuritatem. 361. 4 |
 exuremis. 17. 4 | 207. 4 |
 extremo. 186. 14 | 252. 1 |
 453. 1 |
 extremos. 76. 6 | 297. 4 |
 306. 5 |
 extremum. 62. 9 | 108. 6 |
 123. 10 | 174. 4 | 185. 19 |
 291. 17 | 302. 14 | 315. 11 |
 321. 7 | 514. 14 |
 exuromus. 154. 31 | 265. 14 |
 715. 8 |
 exuriscus. 374. 7 | 444. 3 |
 577. 7 | 14. 1 | 580. 2 | 591. 6 |
 596. 8 | 621. 14 | 625. 12 |
 720. 13 | 739. 10 |
 824. 15 |
 exutus. 107. 4 | 255. 8 |
 exunditur. 769. 15 |
 exuleram. 68. 19 | 223. 13 |
 exulere. 571. 2 |
 exulit. 760. 5 | 782. 7 |
 exultant. 726. 7 |
 exuant. 488. 7 |
 exuberat. 436. 5 |
 exee. 366. 3 |
 exulant. 681. 7 |
 exulantes. 149. 1 |
 exulcerati. 280. 9 |
 exulta. 595. 8 |
 exultans. 237. 13 |
 exultantes. 219. 2 |
 exulto. 803. 14 |
 exuo. 13. 2 | 26. 6 |
 exuperantissimi. 185. 1 |
 exuperantissimum. 745. 12 |
 exuperantissimus. 740. 10 |
 exurare. 128. 11 |
 exurere. 677. 7 |
 exuri. 294. 9 |
 exuris. 93. 12 |
 exutus. 376. 10 |
 exuviae. 416. 7 | 686. 1 |
 exuviarum. 89. 7 |
 exuvias. 372. 2 | 395. 11 |
 488. 6 |
 exuviis. 66. 13 | 270. 15 |
 700. 9 |
 exuant. 44. 14 |

F

Fab. 182. 9 | 219. 8 |
 fabellam. 196. 4 |
 faber. 273. 15 | 452. 12 |
 faberrime. 40. 5 | 374. 6 |
 378. 14 | 702. 11 |
 faberrimo. 777. 6 |
 fabium. 474. 6 |
 fabra. 424. 5 |
 fabram. 501. 7 |
 fabre. 52. 11 | 116. 9 |

fabricafiam. 824. 10 |
 fabri. 345. 6 | * 839. 7 |
 fabricas. 148. 5 | 175. 13 | 178.
 19 | 345. 5 | 503. 16 |
 fabricare. 201. 10 |
 fabricarum. 741. 4 |
 fabricas. 285. 12 |
 fabricata. 484. 18 | 625. 17 |
 fabricaram. 506. 13 |
 fabricatio. 504. 4 |
 fabricacione. 503. 15 |
 fabricator. 381. 1 |
 fabricatore. 178. 1 |
 fabricatori. 579. 11 |
 fabricarum. 148. 2 | 506. 4 |
 585. 5 | 777. 10 |
 fabricatur. 216. 5 | 712. 8 |
 fabricatus. 507. 2 |
 fabricaveram. 85. 4 |
 Fabriciis. 416. 6 |
 Fabricius. 435. 1 |
 fabiles. 271. 1 |
 fabris. 452. 10 |
 fabula. 171. 14 | 475. 16 |
 fabula. 27. 17 | 114. 10 |
 514. 13 |
 fabulabatur. 378. 7 |
 fabula. 28. 1, 6 | 799. 9 |
 fabulum. 4. 5 | 9. 1 | 36. 2 |
 42. 8 | 14. 9 | 67. 15 | 270.
 20 | 181. 11 | 284. 14 | 292. 3 |
 316. 1 | 337. 3 | 352. 3 |
 800. 10 | 809. 15 |
 fabulantur. 824. 8 |
 fabulare. 827. 7 |
 fabulari. 828. 11 |
 fabularum. 6. 7 | 14. 18 | 50.
 16 | 453. 14 |
 fabulas. 1. 14 | 46. 6 | 797. 12 |
 fabulatur. 328. 8 |
 fabulis. 13. 6 | 21. 2 | 35. 3 |
 42. 2 | 121. 9 | 194. 4 |
 200. 8 | 728. 14 | 809. 15 |
 * 846. 14 |
 fabulosa. 328. 7 |
 fabulosus. 27. 17 |
 fac. 38. 5 | 58. 3 | 180. 1 |
 664. 3 |
 fac. 665. 5 | * 834. 11 |
 facem. 389. 3 | 800. 13 |
 facere. 82. 11 | 84. 7 | 190. 9 |
 201. 5 | 252. 6 | 286. 2 |
 294. 19 | 335. 8 | 335. 6 |
 449. 2, 10 | 500. 5 | 521. 9 |
 532. 19 | 569. 13 | 604. 7 |
 621. 19 | 626. 5 | 640. 8 |
 728. 15 | 780. 2 |
 facerem. 334. 18 |
 faceret. 334. 11 | 341. 16 |
 505. 7 | 517. 9 | 588. 10 |
 faces. 244. 13 | 728. 2 | 740.
 71820. 4 |
 faceffat. 762. 1 | 665. 5 |
 facefferet. 240. 2 |
 faceffetur. 492. 14 |
 faceffit. 58. 8 | 59. 3 | 184. 3 |

290. 8 | 326. 6 | * 848. 1 |
 faceffo. 51. 5 | 122. 11 |
 faceffunt. 80. 10 | 264. 8 |
 * 848. 6 |
 faceta. 389. 8 |
 facete. 610. 17 |
 facetim. 489. 6 |
 faciam. 418. 2 | 493. 11 | 545.
 4 | 542. 7 | 544. 14 | 545.
 3 | 669. 14 | 672. 2 | 797. 15 |
 803. 10 | 825. 13 |
 faciamus. 736. 7 |
 facias. 555. 10 | 653. 9 | 657.
 13, 17 |
 faciat. 142. 10 | 182. 1 | 456.
 7 | 522. 10 | 525. 13 | 590. 15 |
 617. 17 | 614. 13 |
 facibus. 98. 5 | 248. 17 | 349.
 1 | 713. 4 | 735. 8 |
 facie. 56. 13 | 69. 7 | 65. 5 |
 88. 13 | 192. 13 | 194. 8 |
 201. 8 | 220. 1 | 226. 16 |
 260. 6 | 268. 6 | 278. 3 |
 289. 8 | 295. 10 | 318. 5 |
 337. 16 | 358. 6 | 359. 4 |
 367. 15 | 377. 4 | 381. 13 |
 389. 15 | 429. 7 | 477. 4 |
 520. 6 | 555. 8 | 567. 20 |
 faciem. 12. 6 | 15. 1 | 21. 14 |
 44. 19 | 47. 4 | 59. 10 |
 80. 3 | 95. 5 | 100. 4 | 109.
 7 | 128. 2 | 129. 11 | 150. 2 |
 153. 9 | 156. 12 | 158. 8 | 211.
 7 | 218. 1 | 231. 1 | 240. 13 |
 241. 5 | 244. 11 | 257. 8 |
 285. 4 | 290. 5 | 297. 16 |
 298. 8 | 309. 12 | 317. 16 |
 313. 2 | 341. 11 | 359. 7 |
 366. 9 | 442. 16 | 458. 11 |
 478. 18 | 681. 4 |
 facienda. 366. 6 |
 faciens. 15. 1 | 305. 5 | 319. 7 |
 626. 9 | 755. 1 |
 facientes. 126. 13 | 281. 5 |
 facies. sing. 11. 8 | 19. 2 | 79.
 15 | 94. 14 | 116. 8 | 121. 12 |
 200. 14 | 208. 15 | 241. 16 |
 299. 4 | 359. 14 | 362. 9 |
 375. 13 | 507. 9 |
 facies. plur. 99. 14 | 427. 5 |
 faciet. 622. 4 | 755. 8 | 756. 9 |
 facile. 11. 16 | 56. 6 | 60. 9 |
 75. 13 | 85. 19 | 120. 7 | 190.
 12 | 206. 11 | 225. 9 | 234.
 15 | 243. 11 | 252. 4 | 257.
 9 | 258. 9 | 264. 7 | 269. 4 |
 303. 5 | 316. 9 | 327. 4 |
 341. 15 | 402. 8 | 421. 5 |
 430. 8 | 476. 8 | 479. 13 |
 497. 5 | 513. 1 | 528. 8 |
 617. 19 | 662. 11 | 666. 6 |
 698. 4 | 774. 13 | 784. 9 |
 815. 4 | 816. 10 | 824. 15 |
 * 842. 1 |
 facilem. 278. 6 | 371. 2 | 580. 8 |
 aciles. 118. 7 | 755. 11 |

- facill. 187. 7 | 217. 6 | 286. 8 |
 669. 4 |
 facilia. 7. 8 |
 faciliior. 97. 7 | 187. 11 | 772.
 1 | 784. 11 |
 faciliores. 110. 9 |
 facilis. 57. 9 | 317. 2 | 484. 4 |
 facilitas. 423. 11 |
 facilitate. 216. 7 |
 facilitatem. 375. 2 | 524. 8 |
 525. 9 |
 facilius. 401. 9 | 403. 11 |
 416. 6 | 480. 6 | 499. 11 |
 525. 9 | 538. 7 | 543. 2 |
 554. 9 | 660. 4 | 589. 16 |
 603. 6 | 673. 11 | 680. 3 |
 711. 8 | 729. 10 | 735. 3 |
 814. 4 |
 facillime. 283. 14 | 705. 16 |
 facinora. 770. 9 |
 facinorosi. 160. 6 | 213. 9 | 246.
 4 |
 facinorosi. 23. 1 | 70. 4 | 74.
 9 | 78. 11 | 79. 8 | 98. 14 |
 159. 11 | 206. 1 | 241. 10 |
 261. 12 | 276. 9 | 318. 7 |
 320. 10 | 326. 9 | 543. 9 |
 facinorose. 178. 16 | 291. 2 |
 297. 7 |
 facinorosis. 45. 18 |
 facinorosissimam. 95. 15 |
 facinus. 61. 3 | 79. 11 | 115. 3 |
 138. 12 | 165. 18 | 199. 2 |
 223. 15 | 253. 4 | 263. 11 |
 286. 15 | 295. 17 | 294. 15 |
 315. 4 | 318. 8 | 319. 10 |
 338. 10 | 341. 7 |
 facio. 6. 2 | 9. 4 | 381. 14 |
 543. 5 | 818. 15 |
 facis. 186. 10 | 201. 3 | 4215 |
 563. 19 |
 facit. 109. 14 | 134. 6 | 143.
 4 | 470. 12 | 486. 9 | 489.
 15 | 514. 5 | 518. 10 | 528.
 18 | 599. 9 | 614. 4 | 619.
 12 | 647. 8 | 723. 5 | 732.
 3. 6 | 812. 2 |
 facitis. 110. 8 |
 faciendis. 423. 11 | 482. 7 |
 faciunt. 5. 3 | 109. 7 | 216. 2 |
 720. 1 | 732. 4 |
 facta. 15. 15 | 171. 15 | 349.
 12 | 450. 17 | 484. 2. 3 |
 545. 15 | 615. 5 | 731. 27 |
 747. 6 | 801. 5 |
 facta. 206. 19 |
 factae. 182. 5 |
 factam. 378. 14 | 401. 4 |
 545. 17 |
 factas. 504. 10 | 748. 4 |
 facti. 62. 8 | 84. 9 | 92. 1 |
 176. 2 | 185. 11 | 205. 9 |
 438. 13 | 484. 7 | 720. 15 |
 803. 5 |
 factio. 51. 13 | 98. 3 | 629. 4 |
 factione. 212. 10 |
 factionem. 274. 12 |
 factioni. 572. 11 |
 factionibus. 235. 1 | 303. 4 |
 factionis. 78. 15 | 118. 9 | 125.
 16 | 126. 8 | 154. 2 | 210. 5 |
 351. 4 |
 factis. 220. 14 | 528. 1 | 543.
 27 | 599. 10 | 617. 4 | 618.
 9 |
 facturasse. 371. 7 | 498. 8 |
 facturavrant. 276. 7 |
 facto. 26. 8 | 75. 11 | 86. 14 |
 91. 12 | 95. 2 | 120. 12 |
 148. 11 | 180. 5 | 219. 7 |
 222. 4 | 269. 8 | 319. 5 |
 376. 10 | 489. 17 | 510. 19 |
 788. 3 |
 factorum. 484. 1 |
 factos. 226. 1 | 408. 6 | 476.
 8 |
 factu. 7. 8 | 22. 12 | 234. 14 |
 306. 2 |
 factum. 84. 13 | 92. 12 | 93.
 15 | 118. 16 | 208. 3 | 224.
 30 | 387. 15 | 388. 6 | 408.
 5 | 419. 4. 6 | 430. 1 | 478.
 3 | 479. 7 | 484. 4. 5. 6 |
 489. 2 | 505. 5 | 506. 8 |
 517. 9 | 531. 2 | 537. 8 |
 558. 14 | 577. 6 | 610. 18 |
 623. 9 | 718. 14 | 769. 9 |
 771. 2 | 805. 12 |
 facturā. 708. 3 |
 facturam. 145. 15 |
 facturum. 48. 8 | 147. 4 |
 154. 1 | 402. 4 | 500. 6 |
 520. 9 |
 facturus. 213. 9 | * 842. 2 |
 factus. 19. 13 | 39. 5 | 214. 3 |
 308. 2 | 328. 10 | 787. 10 |
 facultas. 400. 6 | 491. 13 |
 506. 16 | 622. 5 | 693. 9 |
 697. 7 | 742. 8 |
 facultate. 822. 3 |
 facultatem. 360. 2 | 596. 2 |
 628. 18 |
 facultates. 599. 7 | 603. 9 |
 629. 6 |
 facultatibus. 476. 9 | 438. 11 |
 517. 14 |
 facundi. 829. 10 |
 facundiā. 484. 16 | 495. 2 |
 669. 7 | 692. 11 | 763. 10 |
 818. 4 |
 facundia. 116. 2 | 360. 3 |
 405. 3 | 465. 4 | 511. 9 |
 803. 8 |
 facundiam. 425. 8 |
 facundiores. 550. 13 |
 facundissimē. 681. 6 |
 facundissimum. 408. 3 | 812.
 13 |
 facundus. 476. 4 |
 fece. 16. 19 | 256. 1 |
 fecem. 503. 10 |
 feculentā. 681. 13 |
 fagus. 758. 2 |
 felces. 173. 9 |
 falcibus. 454. 6. 12 |
 fallacia. 213. 4 | 289. 16 |
 350. 7 |
 fallaciae. 67. 5 | 118. 18 |
 fallacias. 156. 10 |
 fallacie. 166. 14 |
 fallaciola. 272. 10 |
 fallaciōne. 242. 10 |
 fallacis. 700. 2 |
 fallens. 166. 4 | 282. 9 | 324.
 12 |
 fallere. 66. 14 | 218. 10 |
 615. 9 |
 fallit. 640. 10 |
 fallor. 405. 18 | 504. 2 |
 542. 8 |
 fallunt. 726. 17 |
 falsa. 450. 16 | 513. 1 | 542.
 11 | 618. 2. 3. 4. 7 | 640.
 5 | 644. 7 | 647. 4 | 662.
 20 |
 falsā. 404. 15 | 516. 1 |
 falsis. 171. 3 | 402. 2 | 619. 2 |
 662. 3 |
 falsam. 108. 7 | 598. 1 |
 falsi. 461. 3. 4 | 506. 16 |
 falsus. 206. 5 | 324. 9 | 350.
 11 |
 falsitati. 612. 12 |
 falsitatis. 640. 2 |
 falso. 381. 11 | 403. 4 |
 falso. adv. 451. 2 | 513. 9 | 518.
 8 | 561. 2 | 791. 3 | 807. 9 |
 falso-invidiā. 451. 7 |
 falsorum. 522. 7 |
 fallosa. deceptos. 775. 1 |
 fallum. 489. 16 | 524. 9 |
 527. 10 | 532. 19 | 542. 9 |
 634. 4 | 640. 4 | 646. 1 |
 673. 19 |
 fama. 132. 4. 5. 10 | 233. 3 |
 237. 14 | 316. 9 | 381. 6 |
 791. 4 |
 famā. 115. 12 | 145. 4 | 207. 6 |
 famae. 473. 12 |
 famam. 193. 5 | 456. 6 |
 fame. 101. 10 | 125. 3 | 203. 18 |
 247. 11 | 279. 5 |
 famelicum. 35. 2 |
 famem. 221. 12 | 285. 4 | 452.
 17 | 460. 9 |
 famigerabilem. 335. 2 |
 famigerabilis. 13. 10 | 55. 2 |
 271. 4 |
 famigeratum. 790. 8 |
 familia. 98. 6 | 110. 10 | 120.
 11 | 121. 13 | 179. 8 | 237. 7 |
 332. 14 | 482. 9 | 508. 5 |
 * 847. 3 |
 familia. 80. 2 | 127. 7 | 262.
 14 | 296. 3 | 340. 2 | 355.
 13 |
 familiae. 81. 10 | 93. 10 | 122.
 6 | 253. 5 | 285. 1 | 302. 14 |
 306.

906. 9 | 900. 11 | 441. 1 |
 156. 3 | 840. 1 |
 familiar. 148. 1 | 152. 1 |
 167. 6 | 211. 5 | 299. 9 | 320.
 9 | 478. 3 | 481. 11 |
 familiarum. 283. 17 | 290. 5 |
 293. 14 | 308. 5 | 310. 6 |
 311. 7 | 371. 1 | 435. 12 |
 437. 8 | 439. 8 | 562. 8 |
 783. 16 |
 familiares. 60. 14 | 61. 1 |
 101. 2 | 206. 4 | 239. 4 |
 246. 1 | 268. 6 | 296. 19 |
 381. 9 | 14 |
 familiari. 279. 5 | 289. 10 |
 548. 18 | 597. 1 | 787. 13 |
 familiaribus. 130. 2 | 800. 12 |
 familiaris. 84. 8 | 523. 2 | 689.
 1 | 692. 2 | 786. 10 |
 familiaritas. 303. 2 | 519. 10 |
 familiarium. 242. 9 | 288. 17 |
 299. 7 | 307. 3 |
 familiaris. 631. 14 |
 familiarum. 770. 6 |
 familias. 699. 8 | 737. 8 |
 famosa. 171. 14 | 328. 7 |
 famos. 285. 14 |
 famos. 116. 4 |
 famosissimas. 527. 2 |
 famosos. 335. 14 |
 famosum. 217. 4 | 327. 2 |
 famosus. 210. 2 | 324. 3 |
 samula. 42. 5 |
 samula. 143. 14 |
 samulas. 144. 5 |
 samulatione. 37. 1 | 180. 16 |
 samui. 68. 8 | 218. 1 | 269. 4 |
 samulii. 60. 17 | 212. 2 |
 samulii. 431. 7 |
 samulio. 253. 7 |
 samulicium. 787. 11 |
 samulo. 96. 11 | 146. 19 |
 208. 3 | 267. 11 |
 samulorum. 174. 11 |
 samulos. 212. 2 | 383. 7, 8 |
 samulum. 218. 11 | 392. 10 |
 samulus. 82. 7 |
 sana. 173. 13 |
 sanazic. 260. 14 |
 sanja. 801. 12 |
 sandi. 410. 9 | 550. 17 |
 sandi. 187. 4 | 412. 7 | 472.
 9 | 510. 1 | 761. 1 |
 sani. 277. 2 | 391. 14 |
 sanis. 689. 9 |
 sano. 395. 11 | 719. 1 |
 sanum. 175. 13 | 380. 3 | 496.
 8 | 790. 8 |
 sardientes. 262. 13 |
 farinam. 271. 11 |
 farinulentp. 280. 4 |
 faris. 262. 11 |
 fartilem. 1037. 19 |
 farto. 799. 11 |
 fartim. 42. 15 | 72. 7 |
 fas. 261. 10 | 126. 8 | 359. 4 |
 Apul.
 446. 16 | 516. 10 |
 fascem. 97. 11 | 223. 1 |
 fasciam. 270. 15 |
 fascibus. 368. 14 |
 * fascina. nom. 846. 8 |
 fasciola. 43. 3 |
 fasciolis. 250. 18 |
 fascium. 335. 11 |
 fastidians. 41. 8 |
 fastidienter. 156. 16 |
 fastidio. 254. 16 | 321. 8 |
 438. 3 |
 fastidium. 108. 7 | 167. 11 |
 fastigatione. 777. 12 |
 fastigii. 671. 1 | 678. 16 |
 fastigio. 746. 13 | 760. 4 |
 fata. 28. 2 | 49. 1 | 374. 12 |
 393. 8 | 755. 1 | 801. 12 |
 fatalis. 211. 13 | 268. 3 |
 fateantur. 489. 3 | 731. 16 |
 745. 2 |
 fatearis. 481. 15 | 490. 1 |
 fatebatur. 487. 10 | 515. 20 |
 fatebor. 450. 17 | 478. 2 |
 fatebunt. 448. 5 |
 fateor. 76. 5 | 423. 8 | 559. 8 |
 778. 6 | 12 |
 fateor. 735. 6 |
 fateor. 311. 12 | 586. 1 |
 fati. 160. 13 | 306. 14 | 584. 3 |
 585. 12 |
 fatidica. 763. 9 |
 fatigabat. 221. 18 |
 fatigaberis. 770. 9 |
 fatigare. 220. 6 | 545. 12 |
 fatigavi. 735. 10 |
 fatigat. 137. 9 |
 fatigata. 127. 13 | 317. 10 |
 341. 1 |
 fatigata. 117. 6 | 120. 9 |
 fatigatum. 119. 17 |
 fatigati. 106. 3 | 124. 9 | 263.
 8 |
 fatigatione. 19. 1 | 28. 8 | 230.
 18 | 518. 6 |
 fatigationem. 143. 17 |
 fatigationis. 51. 2 |
 fatigatio. 199. 3 |
 * fatigam. 846. 20 |
 fatigatos. 196. 10 | 250. 26 |
 378. 4 |
 fatigatum. 113. 5 | 34. 19 |
 69. 6 |
 fatigatus. 21. 1 | 31. 13 | 105.
 4 | 279. 4 | 309. 4 | 316.
 12 |
 fatiloquis. 677. 5 |
 fatiloquum. 795. 2 |
 faula. 303. 11 |
 faul. 123. 20 | 315. 11 | 356. 1 |
 367. 1 | 417. 6 | 514. 7 | 518.
 1 | 513. 20 | 512. 9 | 524. 15 |
 fatorum. 48. 2 | 323. 11 | 290.
 6 |
 farne. 156. 6 |
 fau. 58. 54 |
 facultas. 598. 18 |
 facultatem. 598. 18 |
 fatuus. 444. 8 |
 fatum. 138. 6 | 533. 12 | 584.
 11 | 754. 9, 12 | 755. 8 |
 819. 12 |
 fatus. 193. 11 |
 fauces. 125. 3 | 716. 2 |
 faucibus. 7. 10 | 26. 12 | 39.
 10 | 114. 7 | 122. 16 | 136.
 4 | 190. 9 | 212. 11 | 255.
 5 | 715. 9 |
 faucium. 127. 13 |
 favendi. 631. 5 |
 favendo. 826. 12 |
 favens. 365. 2 |
 faventis. 394. 11 |
 fauere. 605. 9 |
 faveris. 2. 67. 766. 4 |
 faveret. 94. 6 |
 favet. 554. 10 |
 faviflor. 548. 7 |
 Favonium. 721. 10 |
 favor. 781. 6 |
 favore. 316. 11 | 344. 7 | 343.
 13 | 370. 4 |
 fausta. 380. 10 |
 Faustine. 594. 1 | 704. 2 |
 faustis. 179. 10 |
 faustum. 42. 10 | 395. 14 |
 faustorem. 563. 1 | 672. 10 |
 fax. 522. 4 |
 faxo. 20. 8 | 33. 14 | 106. 17 |
 128. 10 | 134. 1 | 170. 5 |
 194. 10 | 244. 1 |
 febribus. 319. 10 |
 februm. 316. 10 |
 fecerant. 368. 10 |
 fecerat. 144. 14 | 169. 14 |
 197. 5 | 237. 10 | 288. 13 |
 328. 12 | 348. 5 | 417. 5 |
 799. 3 |
 fecere. 412. 11 |
 fecerimus. 157. 17 |
 fecerint. 230. 10 |
 feceris. 31. 6 | 599. 14 | 1 |
 fecerit. 272. 4 | 565. 7 | 769.
 10 |
 feceritis. 513. 10 | 826. 12 |
 feci. 30. 16 | 163. 4 | 207. 15 |
 * Fecialis. 835. 14 |
 fecimus. 38. 9 |
 fecisse. 179. 14 | 505. 8 | 516.
 5 |
 fecissem. 431. 5 |
 fecisset. 161. 2 | 548. 1 |
 fecisti. 421. 10 |
 fecit. 35. 4 | 189. 10 | 205. 5 |
 217. 10 | 241. 1 | 299. 8 |
 412. 8, 10 | 419. 4 | 502. 5 |
 517. 15 | 559. 14 | 590. 9 |
 598. 2 |
 fecellit. 95. 7 | 375. 12 | 385.
 10 |
 felicem. 386. 3 |
 felices. 31. 105. 4 | 339. 12 |
 1

- felici. 374. 1 | 385. 4 | 395. 13 |
 felicior. 149. 7 | 272. 1 |
 feliciorum. 244. 1 |
 felicioribus. 9. 3 |
 felicitas. 362. 5 | 379. 2 |
 felicitas. 386. 4 | 621. 10 |
 felicitatum. 621. 12 |
 felicitet. 76. 14 | 105. 6 | 181. 1 |
 felicius. 240. 15 | 376. 2 |
 felix. 42. 10 | 43. 11 | 50. 24 |
 119. 12 | 156. 19 | 182. 1 |
 178. 8 | 195. 14 |
 felle. 148. 14 |
 fellis. 485. 19 | 815. 3 |
 femina. 319. 4 | 590. 2 |
 feminibus. 257. 8 | 376. 7 |
 femore. 492. 15 |
 femoribus. 226. 5 |
 * femoris. 847. 11 |
 * femorum. 845. 2 |
 femur. 237. 3 | 265. 7 | 266. 1 |
 fenestra. 114. 14 |
 fenestra. 114. 13 | 222. 4 |
 fenestram. 24. 1 | * 845. 5 |
 fenestram. 114. 8 | 192. 4 |
 fenestras. 29. 1 | 72. 3 |
 fenestralium. 312. 10 |
 ferre. 236. 15 | 374. 2 | 377. 5 |
 190. 12 |
 feralium. 87. 13 | 238. 6 | 338. 5 |
 820. 5 |
 fercules. 183. 2 |
 feruli. 36. 5 |
 ferialia. 341. 9 |
 ferialibus. 11. 10 | 298. 19 |
 228. 2 |
 ferialis. 56. 1 | 258. 9 |
 ferialium. 158. 11 | 241. 3 |
 feram. 16. 4 |
 ferant. 517. 7 |
 ferarum. 88. 4 | 116. 8 | 119. 13 |
 129. 1 | 160. 16 | 203. 13 |
 250. 9 | 441. 9 | 787. 4 |
 ferat. 184. 18 | 193. 6 | 202. 19 |
 235. 1 | 248. 17 | 335. 24 |
 760. 11 |
 ferat. 50. 18 | 272. 8 | 410. 5 |
 471. 18 |
 feratur. 743. 9 |
 ferula. 52. 2 | 144. 3 | 333. 7 |
 ferre. 74. 4 | 96. 15 | 554. 1 |
 ferrebat. 197. 5 |
 ferrebat. 149. 9 | 223. 11 | 346. 8 |
 361. 9 | 375. 1 | 552. 7 |
 697. 1 |
 ferrebat. 373. 8 |
 ferenda. 54. 11 | 584. 8 |
 ferenda. 470. 19 |
 ferens. 166. 12 | 186. 13 |
 306. 3 |
 ferences. 126. 8 | 216. 2 | 303. 23 |
 369. 11 | 481. 3 |
 ferentis. 154. 4 |
 ferentium. 391. 8 |
 ferens. 389. 13 | 191. 1 |
 feri. 127. 3 |
 ferias. 272. 9 |
 feriatum. 277. 13 |
 feriator. 76. 4 |
 feriebat. 221. 9 |
 feriendo. 222. 9 |
 feriens. 95. 16 | 236. 16 |
 ferimus. 150. 12 |
 ferina. 102. 9 | 127. 9 | 355. 6 |
 375. 13 |
 ferinas. 404. 10 |
 * ferinas. 837. 8 |
 ferinis. 202. 10 | 221. 10 | 248. 7 |
 420. 1 |
 ferino. 129. 19 | 203. 9 | 377. 4 |
 762. 3 |
 ferinos. 240. 9 |
 ferinus. 40. 12 |
 feris. 235. 9 | 410. 14 | 782. 9 |
 feritatis. 235. 1 | 236. 12 |
 322. 6 |
 ferme. 19. 4 | 56. 11 | 101. 1 |
 126. 3 | 246. 4 | 264. 8 |
 298. 2 | 355. 1 | 410. 15 |
 411. 9 | 428. 1 | 458. 8 |
 448. 12 | 478. 3 | 494. 14 |
 513. 16 | 518. 10 | 539. 10 |
 682. 19 | 685. 2 | 694. 11 |
 857. 1 | 761. 6 | 792. 7 | 796. 5 |
 826. 6 | 830. 8 |
 fero. deriv. 278. 2 |
 fero. verb. 408. 1 | 445. 9 |
 551. 12 | 817. 14 |
 ferocem. 255. 9 |
 ferociam. 305. 15 | 692. 12 |
 ferocibus. 672. 7 |
 ferocissimi. 255. 5 |
 ferocissimis. 305. 7 |
 ferocissimo. 673. 2 |
 ferocissimas. 285. 19 |
 ferocitate. 247. 3 | 258. 6 |
 ferocitatem. 249. 4 |
 Excidere. 268. 17 |
 ferros. 304. 11 |
 ferramentis. 226. 4 | 778. 11 |
 ferrat. 714. 7 |
 ferre. 123. 9 | 145. 19 | 289. 9 |
 198. 17 | 214. 12 | 823. 9 |
 ferret. 784. 7 |
 ferremus. 111. 7 |
 ferrem. 104. 11 |
 ferret. 110. 7 | 511. 17 | 765. 4 |
 ferreum. 326. 3 |
 ferri. genit. 237. 4 | 266. 15 |
 767. 4 |
 ferri. verb. 614. 7 | 691. 4 |
 ferro. 76. 10 | 123. 18 | 177. 10 |
 163. 6 | 165. 17 | 243. 39 |
 245. 14 | 261. 3 | 307. 23 |
 368. 19 |
 ferrum. 8. 4 | 162. 10 | 211. 24 |
 245. 6 |
 fert. 55. 15 | 404. 14 |
 ferre. 75. 2 | 109. 13 |
 fertur. 238. 1 | 424. 13 | 466. 8 | 708. 1 | 762. 4 | 794. 8 |
 fervens. 165. 15 | 293. 15 |
 fervendi. 302. 9 |
 ferventiores. 723. 12 |
 ferventis. 162. 7 | 591. 10 |
 ferventium. 731. 11 |
 fervidis. 237. 8 |
 fervido. 781. 11 |
 fervidos. 305. 16 |
 fervidam. 153. 8 |
 fervidus. 798. 6 |
 ferula. 784. 8 |
 ferula. 296. 8 |
 ferundo. 226. 1 |
 ferunt. 667. 1 | 677. 11 |
 feruntur. 584. 6 | 596. 2 |
 fessa. 162. 15 | 679. 9 |
 fessae. 275. 6 |
 fessam. 673. 5 |
 fess. 154. 10 |
 fessis. 250. 16 |
 fesso. 5. 6 | 300. 18 | 551. 9 |
 fessus. 271. 10 |
 fess. 750. 7 |
 fessinabam. 196. 11 | 828. 13 |
 fessinabas. 24. 10 |
 fessinabitur. 95. 12 |
 fessinans. 191. 14 | 340. 18 |
 382. 10 |
 fessinant. 250. 17 | 382. 12 |
 824. 3 |
 fessinante. 720. 6 |
 fessinantes. 162. 3 | 287. 7 |
 fessinantes. 147. 6 | 152. 7 |
 fessinanti. 23. 17 | 201. 10 |
 801. 15 |
 fessinantibus. 147. 17 | 781. 9 |
 fessinare. 319. 4 | 384. 12 |
 fessinaret. 321. 8 |
 fessinas. 201. 4 | 203. 1 |
 fessinat. 160. 7 | 258. 17 | 310. 4 |
 318. 18 |
 fessinara. 828. 4 |
 fessinatio. 95. 6 | 533. 16 |
 824. 1 |
 fessinatione. 160. 10 | 327. 10 |
 fessinationis. 248. 2 | 289. 2 |
 727. 12 |
 fessinavit. 166. 15 |
 fessine. 757. 4 |
 fessino. 319. 11 | 121. 12 |
 fessinus. 10. 5 | 41. 15 | 49. 12 |
 118. 17 | 321. 11 |
 fessis. 506. 19 |
 festiva. 366. 8 |
 festiv. 507. 13 | * 813. 2 |
 festivissimum. 389. 7 |
 * festivitas. 834. 3 |
 festivitate. 28. 6 |
 festivo. 93. 7 |
 * festivus. 848. 4 |
 festorum. 378. 11 |
 festucas. 462. 7 |
 festum. 508. 6 |
 fiam. 417. 1 |
 fiano. 661. 17 | 672. 3 |

646. 8 | 677. 8 |
 fict. 428. 6 | 642. 4 | 650. 17
 fibrarum. 693. 9 |
 fibris. 88. 5 | 189. 7 | 190. 3 |
 ficti. 771. 12 |
 ficta. 404. 9 |
 ficta. 308. 8 | 319. 1 |
 ficta. 203. 5 | 267. 4 |
 ficta. 141. 7 |
 ficti. 369. 15 |
 fictili. 414. 7 |
 fictis. 206. 2 |
 fictosus. 746. 6 |
 fictum. 403. 8 | 800. 10 |
 fulneum. 213. 7 |
 fida. 291. 18 | 601. 4 |
 fidam. 267. 14 |
 fide. 31. 10 | 74. 3 | 84. 13 |
 236. 9 | 398. 2 | 399. 11 |
 378. 9 | 391. 3 | 423. 12 |
 504. 8 | 517. 16 | 520. 6 |
 532. 14 | 539. 4 | 574. 13 |
 fideli. 96. 6 | 153. 9 | 162. 11 |
 211. 4 | 212. 5 | 232. 6 |
 286. 3 | 287. 10 | 304. 6 |
 341. 10 |
 fidelera. 378. 12 | 578. 1 |
 fidelera. 22. 14 | 124. 5 |
 fidelissimi. 103. 12 | 274. 1 |
 fidelissimus. 44. 16 |
 fidelissimorum. 121. 9 |
 fidelitate. 285. 14 |
 fidelitatem. 602. 2 |
 fideliter. 599. 10 |
 fidem. 28. 4 | 58. 3 | 62. 2 |
 66. 7 | 81. 11 | 87. 9 | 90. 13 |
 110. 14 | 113. 8 | 123. 18 |
 124. 7 | 133. 14 | 227. 13 |
 210. 1 | 249. 17 | 237. 12 |
 288. 11 | 311. 12 | 312. 6 |
 313. 2 | 325. 20 | 338. 16 |
 340. 15 | 343. 1 | 480. 6 |
 487. 6 | 523. 9 | 577. 10 |
 619. 11 | 624. 12 | 625. 5 |
 651. 9 | 673. 2 | 686. 9 |
 820. 9 |
 fideliter. 77. 8 | 67. 1 | 101. 10 |
 fidem. 61. 7 |
 fidentior. 7. 1 | 124. 2 | 145. 3 |
 fidentius. 237. 4 |
 fides. 77. 15 | 267. 3 | 476. 6 |
 476. 2 | 528. 17 | 616. 18 |
 684. 17 | 809. 15 |
 fidi. 209. 17 |
 fidibus. 809. 11 |
 fidissimum. 213. 8 |
 fidus, medius fidus. 400. 5 |
 517. 2 | 577. 11 | 780. 17 |
 fiduciam. 38. 11 | 59. 10 | 117. 13 |
 133. 7 | 134. 9 | 145. 1 |
 144. 5 |
 fiduciam. 102. 3 | 214. 7 |
 318. 6 |
 fidus. 247. 14 |
 fierem. 500. 1 |
 fieret. 408. 11 | 484. 7

502. 15 | 588. 10 |
 fieri. 10. 6 | 13. 1 | 218. 10 |
 261. 7 | 333. 15 | 402. 9 |
 419. 3 | 449. 5 | 475. 5 |
 506. 7 | 509. 7 | 517. 9 |
 543. 13 | 563. 19 | 521. 1 |
 580. 2 | 585. 6 | 595. 1 | 617. 8 |
 624. 17 | 614. 5 | 635. 9 |
 641. 6 | 647. 3 | 616. 2 |
 663. 1 | 675. 5 | 697. 16 |
 727. 11 | 745. 17 | 749. 10 |
 799. 4 | 829. 16 |
 fieri. 22. 5 | 63. 6 | 608. 18 |
 613. 2 | 639. 6 | 650. 4 |
 18 | 651. 2 | 4 |
 figmentis. 131. 2 |
 figmentum. 625. 14 |
 figulo. 479. 15 |
 figulus. 479. 17 |
 figura. 576. 8 | 588. 16 |
 figura. 581. 2 | 651. 5 |
 figuram. 366. 9 | 575. 12 |
 774. 4 | 745. 4 |
 figurarum. 572. 11 |
 figuras. 2. 3 | 93. 15 | 747. 16 |
 figurata. 374. 6 | 727. 7 |
 figuratio. 566. 6 |
 figuraciones. 573. 13 |
 figuracionia. 572. 12 |
 figuratum. 597. 9 |
 figuris. 586. 11 | 715. 2 | 745. 6 |
 6 |
 fign. 687. 18 |
 fili. 114. 13 | 192. 1 | 295. 11 |
 594. 1 |
 filia. 139. 1 | 194. 9 | 196. 1 |
 298. 20 | 524. 4 | 566. 2 |
 filiae. 135. 5 | 136. 14 | 175. 8 |
 178. 2 | 179. 6 | 342. 2 |
 377. 4 | 435. 2 | 554. 4 |
 filiam. 17. 8 | 180. 9 | 377. 15 |
 347. 19 | 342. 5 | 527. 14 |
 541. 8 | 546. 9 | 573. 8 |
 12 |
 filias. 131. 11 | 442. 5 |
 filii. 57. 1 | 167. 12 | 171. 15 |
 172. 7 | 229. 7 | 307. 10 |
 320. 12 | 321. 8 | 323. 9 |
 518. 3 | 534. 6 | 557. 9 | 558. 3 |
 * 847. 4 |
 filius. 514. 2 | 4. 7 | 518. 1 |
 546. 6 | 548. 1 | 549. 4 |
 562. 7 | 9 |
 filio. 172. 9 | 265. 12 | 337. 11 |
 464. 10 | 505. 11 | 513. 18 |
 516. 1. 10 | 517. 9 | 526. 8 |
 527. 9 | 534. 3 | 535. 6 |
 546. 3 | 558. 11 | 562. 11 | 780. 14 |
 filiorum. 321. 4 | 423. 6 |
 559. 4 |
 filios. 513. 14 | 535. 11 | 538. 10 |
 546. 2 | 548. 4 |
 filis. 103. 9 |
 filium. 62. 5 | 128. 16 | 135. 1 |
 165. 13 | 167. 3 | 169. 8 |

182. 1 | 188. 4 | 315. 5 | 8 |
 317. 5 | 320. 17 | 327. 14 |
 401. 6 | 515. 10 | 516. 18 |
 527. 1 | 531. 3 | 555. 7 | 577. 14 |
 558. 16 | 599. 2. 3 |
 562. 12 | 780. 11 |
 filius. 54. 9 | 167. 13 | 172. 2 |
 182. 2 | 320. 8 | 534. 12 |
 559. 9 | 556. 11 | 538. 11 |
 559. 7 | 8 |
 filio. 126. 9 |
 filum. 741. 6 |
 fimbriarum. 361. 4 |
 fimbriatum. 262. 1 |
 fimo. 104. 19 |
 finali. 201. 6 |
 finalis. 602. 13 |
 fine. 108. 15 | 367. 2 | 572. 15 |
 619. 11 | 668. 11 | 731. 8 |
 755. 9 | * 834. 1 | 835. 11 |
 836. 15 |
 fine, definitione. 684. 10 |
 finem. 46. 7 | 186. 1 | 255. 7 |
 413. 2 | 531. 18 | 553. 9 |
 572. 14 | 582. 9 | 586. 3 |
 708. 2 | 752. 8 | 755. 10 |
 * 847. 4 |
 finem, definitionem. 594. 3 |
 fines. 396. 12 | 717. 7 | 718. 4 |
 731. 19 | 776. 5 |
 finge. 418. 7 | 491. 17 | 534. 2 |
 8 |
 fingebar. 120. 19 |
 fingendum. 475. 11 |
 fingentem. 319. 4 |
 fingere. 178. 8 | 453. 14 | 618. 4 |
 683. 2 | 698. 11 |
 fingerent. 369. 13 |
 fingeret. 368. 15 |
 fingeretis. 461. 16 | * 847. 2 |
 21 |
 fingi. 424. 7 |
 fignis. 181. 3 |
 fignis. 563. 3 |
 fingitis. 543. 6 |
 finibus. 426. 2 | 3 | 497. 1 |
 499. 9 | 683. 9 | 710. 9 |
 715. 5 | 716. 8 | 766. 6 |
 791. 6 |
 finieram. 57. 4 |
 finietat. 166. 3 |
 finiet. 531. 7 |
 finire. 198. 4 |
 finiet. 800. 10 |
 finin. 582. 1 |
 finis. 28. 9 | 106. 11 | 641. 1 |
 746. 14 |
 finita. 321. 1 |
 finitas. 384. 18 |
 finitima. 716. 1 | 737. 13 |
 finitiam. 618. 13 |
 finitimas. 247. 11 |
 finitimi. 711. 5 |
 finitimis. 711. 3 | 718. 5 |
 finitimum. 580. 5 |
 finitimus. 746. 11 |
 1 |
 1 |

- foetis. 144. 9 |
 foetum. 137. 15 | 132. 3 |
 foetor. 138. 4 |
 foetum. 107. 8, 11 |
 foetor. 137. 7 |
 foetor. 106. 17 |
 foetor. 168. 2 |
 foetor. 107. 7 |
 foetor. 137. 11 |
 foetor. 617. 18 |
 foetor. 19. 2 |
 foetores. 151. 3 |
 foetor. 134. 11 |
 foetissimum. 134. 10 |
 foetitas. 151. 4 | 191. 1 |
 foetitate. 719. 7 |
 foetiter. 24. 2 | 29. 12 | 83. 2 |
 85. 3 | 151. 12 | 211. 8 | 251. 17 | 617. 17 | 797. 5 |
 foetum. 54. 4 |
 fis. 418. 2 |
 fis. 219. 2 |
 fissulandis. 674. 12 |
 fissula. 808. 15 |
 fissula. 370. 2 |
 fissulam. 195. 9 | 132. 7 |
 fissulacum. 104. 19 |
 fissulacum. 73. 5 |
 fis. 91. 17 | 118. 7 | 470. 15 |
 111. 12 | 177. 9 | 182. 7 | 193. 10 | 199. 15 | 600. 5 | 639. 4 | 643. 9 | 13. 19 | 644. 8 | 648. 1 | 652. 14 | 657. 3. 10 | 667. 7 | 687. 5 | 711. 15 | 724. 2, 4 | 732. 1 | 752. 5 |
 fissur. 61. 7 | 10 | 619. 2 | 642. 14 | 656. 12, 14 | 745. 5 |
 fissus. 180. 14 | 749. 14 |
 fissus. 582. 11 |
 fissus. 3. 1 | 735. 2 |
 fissus. 80. 11 |
 fissus. 721. 3 |
 fissus. 711. 12 | 723. 9 | 736. 1 |
 fissus. 446. 4 |
 fissus. 827. 1 |
 fissus. 212. 12 |
 fissus. 181. 15 |
 fissum. 104. 7 | 122. 4 |
 * fissurabanc. 839. 5 |
 fissurabat. 137. 10 |
 fissurabit. 493. 5 |
 fissurans. 297. 7 |
 fissurans. 72. 4 |
 fissurante. 265. 12 |
 fissurare. 386. 2 |
 fissurarem. 334. 17 |
 fissuraretur. 722. 13 |
 fissuratus. 76. 14 | 106. 16 |
 174. 5 | 228. 19 | 119. 6 |
 679. 10 | 802. 17 |
 fissurantiibus. 401. 3 |
 fissuratus. 870. 3 |
 fissus. 134. 6 | 187. 14 |
 271. 10 | 282. 4 | 283. 7 |
 343. 2 | 433. 9 | 787. 7 |
- * 839. 3 |
 fissus. 161. 2 | 206. 9 |
 fissus. 224. 18 | 305. 19 |
 fissus. 291. 14 |
 fissus. 11. 8 | 77. 6 | 85. 3 |
 123. 10 | 315. 11 | 321. 3 |
 325. 4 | 614. 8 |
 fissus. 481. 1 |
 fissurabat. 253. 8 |
 fissus. 162. 2 |
 fissurans. 117. 9 |
 fissurans. 148. 14 |
 fissurans. 101. 2 | 117. 7 | 119. 16 | 184. 18 |
 fissurans. 136. 21 |
 fissurans. 203. 14 |
 fissurans. 678. 5 |
 fissurans. 592. 8 |
 fissurans. 616. 5 |
 fissurans. 339. 10 |
 fissurans. 134. 15 |
 fissus. 339. 1 |
 fissus. 261. 12 | 264. 12 |
 fissurans. 79. 1 | 262. 4 |
 fissus. 163. 1 | 190. 11 | 719. 3 |
 Flaminio. 675. 6 | 677. 4 |
 flamma. 234. 5 | 726. 9 |
 flammatus. 137. 10 | 724. 7 |
 676. 3 |
 flammatus. 108. 16 | 134. 12 |
 304. 8 | 711. 6 | 728. 11 |
 flammatus. 446. 7 | 781. 11 |
 flammatus. 713. 2 |
 flammatus. 248. 21 | 678. 4 |
 726. 11 | 715. 12 | 748. 10 |
 749. 4 |
 flammatus. 169. 10 | 223. 19 |
 414. 2 |
 flammatus. 159. 17 |
 flammatus. 739. 5 |
 flammatus. 138. 5 |
 524. 12 |
 flammatus. 361. 6 |
 flammatus. 235. 13 | 286. 16 |
 flammatus. 360. 11 | 678. 12 |
 679. 13 | 732. 17 |
 flammatus. 17. 9 | 118. 2 | 134. 4 | 189. 3 |
 flammulam. 372. 5 |
 flante. 166. 6 |
 flantes. 722. 2 | 728. 8 |
 flare. 159. 8 |
 flatus. 147. 16 | 368. 3 |
 711. 15 | 735. 12 |
 flatus. 379. 11 | 323. 14 |
 flatus. 723. 6 |
 flatus. 160. 1 |
 flatus. 720. 14 | 722. 4 |
 816. 13 |
 flatus. 185. 7 |
 flavis. 346. 1 |
 flavos. 87. 6, 7 |
 flavum. 38. 1 |
 flebam. 70. 6 |
 flebat. 127. 1 | 116. 11 |
- flebilem. 57. 7 |
 flebili. 295. 7 | 298. 3 |
 flebilis. 77. 19 | 299. 4 |
 flebo. 20. 4 |
 flebantur. 684. 7 |
 flebantur. 615. 18 |
 fletere. 297. 8 |
 fleterem. 162. 5 |
 flebantur. 601. 12 | 732. 1 |
 flebantur. 716. 2 | 749. 15 |
 fleas. 60. 8 | 146. 1 | 149. 9 |
 fientem. 240. 3 |
 fere. 75. 6 | 131. 5 | 139. 9 |
 fere. 128. 7 |
 fiera. 219. 7 |
 ferebus. 62. 10 | 77. 21 | 79. 4 | 104. 10 | 127. 4 | 131. 2 |
 198. 16 | 228. 17 |
 fere. 139. 1 | 174. 7 | 249. 15 |
 251. 12 | 252. 1 | 322. 11 |
 fere. 129. 12 | 307. 7 |
 fere. 137. 15 |
 fere. 137. 15 | 6 | 245. 2 |
 361. 3 |
 fere. 77. 19 |
 flexa. 778. 1 |
 flexanimo. 762. 3 |
 flexibus. 8. 6 | 43. 5 |
 flexiles. 179. 9 |
 flexis. 105. 7 | 440. 3 | 466. 8 |
 flexit. 694. 3 |
 flexu. 292. 12 | 369. 12 | 666. 11 |
 flexuosi. 278. 3 | 344. 14 |
 flexus. 270. 11 |
 flexum. 184. 11 |
 flexus. 132. 8 | 161. 9 | 182. 2 |
 296. 30 | 360. 11 | 414. 13 |
 513. 17 | 324. 12 | 385. 5 |
 flexus. 414. 7 |
 flexus. 152. 4 | 379. 7 |
 flexum. 33. 12 | 414. 12 | 511. 7 |
 flexus. 779. 8 |
 flexum. 163. 17 |
 flexus. 184. 10 | 344. 12 |
 369. 8 |
 flexus. 156. 7 |
 flexus. 274. 9 |
 flexus. 40. 4 |
 flexus. 140. 2 |
 flexus. 376. 15 | 783. 3 | 4 |
 flexus. 81. 15 |
 flexus. 712. 5 |
 flexus. 133. 5 | 195. 5 | 360. 5 | 361. 7 | 414. 12 | 712. 1 |
 flexus. 212. 12 |
 flexus. 44. 12 | 116. 7 |
 flexus. 48. 7 |
 flexus. 322. 11 |
 flexus. 38. 3 |
 flexus. 43. 4 | 344. 3 |
 flexus. 247. 17 |
 flexus. 130. 10 |
 * flexus. 344. 5 |

floris. 102. 10 | 103. 7 | 149.
 1 | 147. 4 |
 florum. 170. 10 |
 florum. 12. 8 | 137. 10 | * 843.
 13 |
 floualis. 169. 9 |
 flouculos. 45. 7 |
 flouibus. 44. 20 | 211. 16 |
 128. 11 | 135. 1 | 136. 5 | 165.
 8 | 748. 3 |
 flouiculis. 462. 2 |
 flouuante. 149. 8 |
 flouuante. 208. 4 | 195. 4 |
 flouuante. 164. 1 |
 flouuante. 91. 15 |
 flouuare. 116. 10 | 683. 5 |
 flouuare. 102. 6 |
 flouuat. 160. 5 | 162. 5 |
 flouum. 455. 1 |
 flouus. plur. 167. 1 | 179. 9 |
 * 826. 1 |
 flouum. 132. 5 | 135. 2 | 134.
 1 | 168. 5 | 170. 13 |
 flouant. 99. 11 |
 flouata. 185. 15 | 196. 5 | 149.
 4 | 167. 5 |
 flouente. 260. 8 |
 * flouente. 835. 18 |
 flouentis. 718. 12 |
 flouentum. 185. 2 | 189. 14 |
 695. 10 | 700. 1 |
 flouere. 150. 8 | 711. 7 |
 flouida. 176. 7 |
 flouidam. 275. 8 |
 flouir. 485. 12 |
 floumen. 27. 8 | 189. 7 | 717. 7 |
 720. 11 |
 floumina. 137. 12 | 713. 6 | 748.
 10 | 749. 4 | 767. 6 |
 flouminibus. 720. 18 |
 flouminis. 107. 6 | 157. 8 | 161.
 14 | 412. 1 |
 flouminum. 174. 11 | 712. 3 |
 730. 7 |
 flouor. 727. 14 |
 flouore. 426. 7 |
 flouores. 782. 8 |
 flouiales. 145. 6 |
 flouialibus. 412. 2 |
 flouialis. 103. 6 | 184. 14 | 211.
 flouii. 164. 3 |
 flouio. 184. 8 | 14 | 190. 2 | 18 |
 107. 13 |
 flouios. 810. 5 |
 flouium. 21. 13 | 222. 13 |
 flouius. 27. 1 | 165. 15 |
 floua. 678. 12 | 787. 14 |
 flouam. 614. 2 |
 flouis. 711. 10 |
 flouos. 169. 7 | 767. 1 |
 flouu. 104. 19 |
 flouum. 486. 6 |
 flouus. 801. 7 |
 flouulo. 44. 2 |
 flouulos. 224. 11 |
 flouum. 500. 15 |

fouliens. 100. 1 |
 fouitur. 135. 8 |
 fouunda. 101. 12 | 410. 13 |
 444. 1 | 728. 8 |
 fouundat. 720. 13 |
 fouundam. 168. 2 | 681. 1 |
 714. 11 |
 fouundam. 540. 5 |
 fouundior. 790. 3 |
 fouunditatem. 778. 5 |
 fouundum. 175. 8 |
 fouda. 135. 8 |
 foudata. 133. 1 | 298. 4 |
 foudata. 139. 4 |
 foudaveris. 191. 4 |
 foudavit. 291. 19 |
 foudera. 134. 11 | 152. 8 |
 foudere. 221. 3 | 294. 7 |
 fouderum. 167. 10 |
 foudis. 182. 5 |
 fouditatem. 192. 5 |
 fouditates. 164. 3 |
 foudo. 502. 7 |
 foudu. 175. 8 | 240. 15 |
 foumina. 211. 5 | 212. 5 | 292.
 6 | 120. 11 | 135. 2 | 146. 10 |
 * foumina. 842. 12 |
 foumina. 17. 8 | 44. 18 | 170.
 9 | 175. 9 | 241. 19 | 282. 2 |
 283. 7 | 291. 17 | 294. 15 |
 120. 3 | 140. 11 | 141. 16 |
 1371. 4 | 465. 13 | 117. 5 |
 * 844. 7 |
 * foumina. 836. 2 | 845. 9 |
 fouminam. 15. 7 | 12. 8 | 62. 4 |
 66. 6 | 95. 15 | 156. 10 |
 297. 1 | 168. 12 | 120. 15 |
 126. 7 |
 fouminarum. 296. 19 | 625. 9 |
 743. 5 |
 fouminas. 152. 17 | 294. 9 |
 foumina. 139. 2 |
 fouminei. 236. 8 |
 foumineis. 212. 13 |
 * foumineo. 838. 6 |
 foumineum. 712. 2 |
 foumore. 437. 2 |
 founum. 12. 2 | 101. 9 | 218.
 19 | 255. 10 | 130. 4 | 132. 4 |
 founus. 29. 5 |
 foutarum. 135. 3 |
 foutidis. 104. 20 | 157. 15 |
 foutidis. 150. 1 |
 foutoce. 203. 17 | 211. 2 | 255.
 2 |
 foutoce. 25. 1 |
 foutu. 17. 2 | 149. 2 |
 fouui. 101. 14 |
 fouulentum. 410. 3 |
 fouum. 137. 6 | 681. 2 |
 fouus. 719. 12 |
 fouus. plur. 715. 17 | 743. 15 |
 fouutinis. 411. 8 |
 fouia. 16. 2 |
 fouiat. 103. 7 |
 fouiatam. 172. 9 |

fouiatas. 16. 8 |
 4 |
 fouis. 40. 3 | 94. 3 | 162. 5 | 189.
 fouiorum. 168. 3 |
 foulem. 458. 12 |
 foules. 111. 7 |
 foullcantes. 280. 8 |
 foumenta. 15. 5 |
 foumenti. 223. 13 |
 foumentis. 149. 17 |
 foumento. 223. 19 | 214. 6 |
 801. 14 |
 foumitem. 428. 6 |
 founs. 107. 3 | 102. 5 | 188. 17 |
 fountano. 89. 1 | 94. 3 |
 fountanos. 16. 9 |
 founte. 40. 12 | 270. 8 | 145.
 6 | 183. 4 | 170. 5 | 195. 3 |
 749. 5 |
 fountem. 141. 4 | 184. 9 |
 113. 11 | 179. 9 |
 fountes. 15. 10 | 44. 8 | 120.
 4 | 186. 4 | 713. 6 | 728. 7 |
 730. 6 |
 fountibus. 154. 16 | 718. 3 |
 795. 5 |
 fountis. 27. 3 | 141. 5 | 171. 7 |
 185. 14 | 16 | 187. 3 |
 fountium. 712. 3 | 718. 10 | 715. 9 |
 fouas. 171. 8 | 287. 7 | 428. 4 |
 462. 3 | 485. 12 | 500. 11 |
 528. 13 | 132. 16 | 602. 4 |
 769. 15 |
 foucipe. 708. 5 |
 foure. 19. 2 | 71. 1 | 76. 19 |
 298. 8 | 136. 11 | 505. 8 |
 646. 7 | * 846. 2 |
 fourem. 298. 13 | 419. 9 | 451.
 5 | 143. 7 |
 fourensi. 116. 9 | 272. 3 | 294.
 12 |
 fourenfia. 130. 5 |
 fourenfibis. 196. 7 |
 fourenfis. 4. 3 | 111. 5 |
 fourent. 188. 14 | 419. 1 |
 475. 1 | 623. 14 | 17 | 680.
 9 | 12 | 829. 5 |
 foures. 18. 2 | 21. 16 | 29. 2 | 14 |
 42. 12 | 68. 14 | 71. 3 |
 75. 17 | 85. 1 | 89. 8 | 107.
 8 | 108. 3 | 120. 19 | 121. 4 |
 180. 15 | 230. 15 | 242. 14 |
 265. 8 | 286. 5 | 288. 4 | 11 |
 111. 8 | 186. 8 | 719. 6 | 8 |
 fouret. 114. 17 | 121. 10 | 195.
 16 | 425. 1 | 502. 3 | 503.
 13 | 115. 5 | 177. 16 | 696. 6 |
 759. 2 | 12 |
 fouficalis. 87. 5 |
 foui. 540. 4 |
 fouibus. 10. 6 | 7 | 57. 5 | 67.
 3 | 91. 10 | 111. 9 | 168. 9 |
 175. 15 | 269. 6 | 18 | 271. 8 |
 132. 7 | 180. 8 | * 841. 6 |
 fouinfecus. 91. 19 | 114. 8 |
 296. 13 | 102. 11 |
 111

- foris. 29. 1 | 210. 14 | 257.
 3 | 290. 12 | 427. 2 | 691.
 7 |
 forma. 176. 7 | 771. 6 | 782. 5 |
 formā. 42. 5 | 121. 14 | 131.
 11 | 146. 13 | 115. 10 | 344.
 12 | 350. 2 | 406. 13 | 420.
 9 | 425. 3 | 504. 1 | 546.
 16 | 777. 11 | 825. 3 |
 formæ. 41. 5 | 79. 6 | 85. 17 |
 90. 2 | 168. 5 | 348. 11 | 17 |
 405. 13 | 406. 9 | 424. 7 |
 520. 7 | 575. 11 | 611. 11 |
 613. 21 | 830. 11 |
 formam. 156. 10 | 423. 5 |
 424. 11 | 461. 9 | 506. 13 |
 545. 9 | 563. 7 | 576. 4 |
 621. 14 | 697. 4 | 789. 1 |
 formatur. 574. 9 |
 formatur. 678. 5 |
 formatum. 575. 1 |
 formas. 504. 10 | 571. 12 |
 573. 9 | 574. 8 | 749.
 12 |
 format 781. 6 |
 formata. 381. 4 |
 formatam. 67. 6 |
 formatas. 33. 3 |
 formatæ. 691. 6 |
 formati. 260. 5 |
 formatum. 563. 13 |
 formatvit. 219. 1 |
 formemus. 679. 16 |
 formicatum. 183. 9 | 254. 1 |
 formicula. 183. 6 |
 formidabiles. 134. 17 | 187. 4 |
 formidabilis. 190. 8 |
 formidabilis. 193. 3 |
 formidamina. 508. 3 |
 formidans. 47. 4 | 82. 9 |
 243. 12 |
 formidant. 209. 20 |
 formidare. 286. 9 |
 formidatis. 201. 11 |
 formidine. 123. 21 | 158. 1 |
 216. 7 | 291. 11 | 382. 6 |
 formidinem. 1. 14 | 287. 4 |
 726. 11 |
 formidines. 42. 2 | 503. 12 |
 formidinis. 248. 9 | 302. 17 |
 formido. *nom.* 59. 7 | 73. 15 |
 526. 15 | 528. 7 |
 formido: *verb.* 53. 13 | 85. 5 |
 * 835. 17 |
 Formidolosum. 283. 17 |
 formosa. 547. 2 |
 formosā. 520. 6 |
 formosæ. 150. 11 | 287. 5 | 800.
 8 | * 842. 2 |
 formose. 160. 17 | 195. 3 |
 formosorem. 789. 4 |
 formositas. 191. 13 |
 formositate. 183. 2 | 234. 10 |
 formositatem. 136. 10 | 14 |
 346. 14 |
 formositas. 132. 1 | 134. 2. 9 |
 139. 6 | 191. 2. 16 |
 formulo. 172. 9 | 191. 17 | 199.
 24 |
 formosum. 149. 6 | 160. 17 |
 405. 10 |
 formosus. 241. 17 | 284. 2 |
 formula. 643. 2 | 651. 1. 4 |
 formulā. 636. 12 | 646. 9 |
 647. 8 | 651. 11 | 652. 8 |
 653. 2 | 655. 3 | 657. 4 |
 659. 5, 10, 14 | 661. 4. 6 |
 662. 2, 5, 7 | * 840. 1 |
 formulæ. 642. 14 | 651. 10 |
 653. 2 | 657. 11 | 661. 8 |
 662. 8 |
 formulæ. 658. 3 | 793. 7 |
 formulis. 655. 5 | 660. 3. 8 |
 661. 3. 9 |
 fornacula. 522. 4 |
 fornacibus. 678. 5 |
 fornicem. 214. 17 |
 fornicis. 215. 7 |
 foro. 16. 10 | 55. 5 | 321. 11 |
 356. 12 | 432. 8 | 501. 8 |
 511. 15 |
 fors. 497. 6 | 546. 4 |
 forsitan. 7. 4 | 244. 9 | 248.
 20 | 297. 13 | 387. 14. 17 |
 577. 2 | * 838. 2 |
 forstæ. 1456. 6 | 489. 9 |
 502. 4 | 517. 4 | 524. 7 |
 691. 16 | 797. 12 |
 forstæan. 810. 8 | * 845. 20 |
 forstæis. 149. 7 | 822. 3 |
 forte. 6. 1 | 38. 9 | 51. 12 | 86.
 8 | 102. 1 | 121. 13 | 145. 12 |
 163. 17 | 189. 11 | 224. 5 |
 242. 3 | 248. 23 | 251. 16 |
 320. 2 | 325. 5 | 334. 19 |
 338. 15 | 405. 6 | 409. 6 |
 8 | 423. 9 | 430. 6 | 445.
 5 | 453. 17 | 464. 6. 12 |
 477. 8 | 479. 10 | 481. 9 |
 492. 14 | 495. 3 | 497. 9 |
 500. 14 | 511. 11 | 518. 3 |
 528. 12 | 543. 3 | 695. 2 |
 745. 11 | 773. 7 | 799. 2 |
 819. 5 |
 fortem. 113. 10 | 348. 11 |
 fortes. 739. 8 |
 forti. 185. 12 |
 fortibus. 220. 14 | 731. 15 |
 forticu um. 256. 4 |
 fortior. 252. 8 |
 fortiore. 161. 17 |
 fortioris. 221. 2 |
 fortis. 128. 14 |
 fortissimi. 108. 12 | 118. 8 |
 205. 7 |
 fortissimo. 170. 2 | 112. 5 |
 113. 13 | 209. 17 | 307. 1 |
 fortissimo um. 197. 1 |
 fortissimum. 118. 15 | 170. 3 |
 208. 11 | 618. 10 | * 838.
 14 |
 fortissimus. 296. 14 |
 fortiter. 29. 14 | 40. 18 | 109.
 12 | 125. 7 | 178. 12 | 201. 5 |
 218. 6 | * 834. 12 | 836. 3 |
 fortitudinem. 595. 4. 6 |
 606. 1 | 618. 12 |
 fortitudini. 598. 3 |
 fortitudinis. 601. 7 | 837. 8 |
 fortitudo. 600. 4 | 624. 1 |
 fortium. 210. 6 |
 fortius. 89. 11 |
 fortuna. 580. 11 |
 fortuna. 75. 14 | 227. 12 |
 312. 11 |
 fortunam. 265. 16 |
 fortuna. 12. 10 | 15. 2 | 23. 17 |
 134. 16 | 145. 9 | 148. 10 |
 151. 11 | 199. 11 | 220. 13 |
 221. 14 | 227. 8 | 232. 9 |
 255. 12 | 299. 11 | 328. 3 |
 438. 8 | 702. 4 | 776. 3 |
 fortuna. 210. 8 | 227. 8 | 263.
 11 | 220. 2 | 323. 5 | 324. 3 |
 377. 13 | 522. 10 | 524. 2 |
 547. 2 | 585. 13 | 670. 10 |
 703. 4. 6 | 770. 5 |
 fortunæ. 11. 5 | 52. 1 | 103. 2 |
 109. 12 | 114. 5 | 116. 1 |
 119. 14 | 178. 5 | 200. 6 |
 206. 18 | 208. 2 | 224. 4 |
 265. 18 | 269. 9 | 519. 2 |
 335. 2 | 338. 5 | 376. 13 | 17 |
 377. 7 | 390. 7 | 435. 13 |
 585. 13 | 607. 2 | 608. 8 |
 619. 4 | 671. 11 | 701. 10 |
 fortunam. 48. 13 | 50. 18. 67.
 8 | 105. 8 | 120. 12 | 170. 5 |
 207. 11 | 281. 2 | 307. 13 | 29.
 7 | 339. 5 | 375. 2 | 381. 8 |
 436. 1 | 457. 6 | 518. 13 |
 770. 8 |
 fortunatum. 12. 4 | 80. 1 | 146.
 14 | 731. 19 |
 fortunat. 2. 3 | 53. 16 | 71. 9 |
 111. 12 | 115. 1 | 188. 7 | 251.
 13 | 255. 6 |
 fortunatissimæ. 720. 3 |
 fortunatissimos. 622. 19 |
 fortunatorum. 622. 11 |
 fortunatum. 604. 6 |
 fortunus. 78. 6 | 169. 13 |
 281. 10 |
 forum. 32. 4 | 33. 7 | 36. 15 |
 61. 11 | 70. 6 | 72. 1 | 288. 19 |
 403. 8 | 531. 9 | 532. 17 |
 789. 1 |
 For. de. *nom. pr.* 46. 4 | 69.
 4 | 95. 18 | * 834. 14 |
 Foridum. 42. 14 | 47. 5 |
 * 837. 2 |
 Foridus. 93. 5 | 219. 1 | * 835. 12 |
 Foridus. 89. 14 | 92. 4 | 95. 2 |
 283. 11 | * 836. 15 |
 Foris. 34. 9 | 32. 2 | 34. 7 | 42.
 5. 11 | 51. 14 | 12. 3 | 85. 11 |
 91. 3 | 159. 11 | 383. 7 | * 835.
 2 | 835. 3 | 837. 1 |

fortum. 196. 7 |
 fovca. 222. 4 |
 foveam. 251. 17 |
 fovebam. 218. 7 |
 fovendis. 390. 2 |
 fovet. 555. 1 |
 fracti. 259. 2 |
 fracte. 720. 2 |
 fracti. 427. 3 |
 fractis. 19. 7 |
 frons. 100. 4 | 700. 8 |
 frons. 336. 2 | 351. 5 | 599. 13 |
 744. 9 |
 frono. 194. 3 |
 fronos. 5. 8 |
 fragilem. 454. 4 |
 fragilitatis. 286. 3 |
 fragum. *crurum*. 291. 11 |
 fragore. 368. 5 | 784. 6 |
 fragoris. 749. 2 |
 fragrans. 45. 1 | 183. 15 |
 fragrante. 392. 11 |
 fragrantibus. 90. 11 |
 fragrantis. *mar*. 103. 9 |
 * fragrantissimo. 843. 4 |
 frangat. 624. 5 |
 frangit. 605. 12 |
 frangitur. 92. 4 |
 fracti. 24. 17 | 49. 11 | 50. 7 |
 179. 12 | 273. 8 | 325. 12 |
 319. 5 | 412. 1 | 521. 1 |
 552. 15 | 554. 8 | 555. 6 |
 fraterno. 321. 14 |
 fratre. 549. 7 | 552. 16 | 559. 10 |
 fratrem. 218. 10 | 320. 18 | 331. 3 |
 516. 14 | 519. 8 | 559. 1 |
 554. 4 | 556. 9 |
 fratres. 303. 12 | 305. 10 | 329. 6 |
 330. 18 | 567. 15 |
 fratri. 305. 12 | 320. 6 | 323. 11 |
 442. 2 | 452. 5 | 514. 8 |
 516. 1 | 517. 13 | 682. 9 |
 fratribus. 304. 3 | 328. 15 |
 fratris. 241. 15 | 305. 15 | 16 |
 327. 8 | 328. 17 | 339. 4 |
 401. 5 | 553. 3 | 554. 6 |
 555. 8 | 559. 9 |
 fratrum. 306. 9 | 320. 9 |
 fraude. 191. 12 | 351. 3 | 528. 15 |
 529. 3 | 9 |
 fraudem. 331. 7 |
 fraudes. 240. 5 | 330. 6 | 533. 9 |
 fraudi. 607. 12 |
 fraudibus. 106. 9 | 294. 17 |
 665. 1 |
 fraudis. 154. 9 | 320. 6 |
 338. 19 |
 fraudum. 155. 5 | 158. 17 | 246. 5 |
 321. 12 | 341. 15 |
 fraudulentus. 243. 15 | 283. 10 |
 fregeum. 301. 6 |
 fremens. 125. 7 | 134. 20 |
 241. 13 |

fremensis. 235. 13 |
 fremitu. 122. 19 |
 fremores. 809. 5 |
 frequens. 52. 7 | 219. 16 | 247. 6 |
 313. 1 | 366. 18 | 511. 8 |
 556. 4 | 787. 11 | 790. 5 |
 835. 9 |
 frequentabam. 383. 13 | 394. 9 |
 frequentabant. 371. 2 |
 frequentabunt. 749. 16 |
 frequentantur. 745. 10 |
 frequentare. 188. 6 |
 frequentaret. 337. 2 |
 frequentas. 176. 8 |
 frequentata. 686. 6 |
 frequentato. 293. 4 |
 frequentatum. 38. 10 |
 frequentatur. 354. 2 | 412. 2 |
 frequentavit. 496. 8 |
 frequentem. 99. 2 |
 frequenter. 53. 4 | 119. 11 |
 133. 4 | 252. 13 | 278. 7 |
 282. 2 | 711. 8 |
 frequentes. 718. 8 |
 frequenti. 37. 1 | 45. 10 | 71. 3 |
 129. 6 | 234. 2 | 298. 19 |
 frequentia. 13. 9 | 799. 8 |
 811. 4 |
 frequentia. 122. 7 |
 frequentia. 311. 5 |
 frequentiam. 232. 5 | 774. 5 |
 frequentibus. 808. 1 |
 frequentiores. 723. 3 |
 frequentioribus. 1714. 2 |
 frequentis. 48. 15 |
 frequentissime. 669. 8 |
 frequentissimum. 672. 11 |
 frequentius. 696. 15 | 809. 9 |
 freta. *2 fretus*. 781. 8 |
 fretis. 712. 16 | 767. 8 |
 fretorum. 449. 8 | 714. 7 |
 731. 2 |
 frezum, *2 fretus*. 617. 20 |
 fretum, *mare*. 716. 4 |
 fretus. 366. 1 | 403. 20 | 545. 6 |
 787. 14 |
 frictum. 220. 9 |
 frigere. 480. 11 |
 frigida. 66. 17 | 485. 13 |
 frigidi. 591. 10 |
 frigidioris. 720. 20 |
 frigido. 20. 10 | 67. 11 | 133. 1 |
 frigidorum. 732. 11 |
 frigidas. 120. 4 | 712. 4 |
 frigidum. 300. 10 |
 frigidus. 22. 2 | 325. 24 |
 455. 16 |
 frigore. 300. 7 | 489. 4 |
 frigoribus. 719. 10 |
 frigoris. 589. 18 | 720. 34 |
 frigus. 716. 2 |
 * fringuliat. 845. 15 |
 fringulientem. 557. 1 |
 fringuliant. 819. 3 |

frivola. 405. 6 | 445. 7 |
 461. 16 |
 frivolum. 513. 6 |
 frivolus. 41. 2 | 404. 13 |
 826. 1 |
 frivolos. 33. 12 |
 frondes. 40. 11 |
 frondibus. 106. 19 | 185. 3 |
 758. 2 |
 frondis. 236. 4 |
 frondosi. 102. 6 |
 frondoso. 220. 5 | 300. 9 |
 frondosum. 97. 12 | 235. 3 |
 fronte. 5. 8 | 184. 19 | 295. 10 |
 454. 8 | 471. 1 | 477. 4 |
 791. 4 | 827. 10 |
 frontem. 13. 9 | 81. 16 | 83. 11 |
 199. 17 | 317. 9 | 317. 8 |
 360. 6 |
 frontes. 279. 11 |
 frontibus. 454. 11 |
 frontis. 771. 7 |
 fructur. 12. 10 |
 fructu. 92. 6 | 157. 11 | * 816. 8 |
 fructuosa. 790. 5 |
 fructuosam. 273. 3 |
 fructuosissimos. 548. 15 |
 fructum. 50. 17 | 156. 15 | 157. 10 |
 378. 3 | 442. 10 | 780. 1 |
 fructus. 606. 12 | 171. 781. 1 |
 fructuum. 548. 15 |
 fruendi. 165. 14 |
 fruendum. 599. 5 |
 fruere. 306. 9 |
 fueretur. 209. 6 |
 fueris. 244. 3 |
 fragalis, *pro frugum*. 744. 15 |
 fragalitate. 208. 10 |
 fragalitate, *pro frugibus*. 303. 7 |
 frugem. 182. 12 | 209. 6 |
 783. 1 |
 fruges. 303. 6 | 496. 3 |
 frugi. 106. 9 | 110. 6 | 11 |
 169. 2 | 257. 2 | 353. 9 |
 433. 4 |
 frugibus. 409. 1, 9 | 783. 3 |
 frugifera. 790. 5 |
 frugiferam. 174. 9 |
 frugiferas. 440. 2 |
 frugiferum. 752. 10 |
 frugum. 357. 3 | 482. 1 | 582. 11 |
 745. 6 | 767. 2 |
 frui. 620. 7 | 747. 16 | 779. 7 |
 781. 1 |
 fruitur. 290. 4 |
 fruiturum. 519. 7 |
 frumenta. 220. 7 | 291. 12 |
 fumentarias. 173. 8 |
 frumentatum. 750. 3 |
 frumenti. 301. 3 |
 frumento. 182. 8 | 277. 6 |
 790. 2 |
 frumentum. 298. 9 |
 frupr. 422. 6 |

- fructa.* 300. 11
fructum. 42. 15 | 105. 9 |
 109. 15 |
fructu. 184. 2 |
fructu. 66. 13 | 75. 15 | 113. 13 |
 182. 3 | 190. 9 | 196. 17 |
 198. 16 | 224. 13 | 248. 19 |
 255. 7 | 278. 5 | 276. 18 |
 278. 11 | 304. 5 | 315. 18 |
 339. 2 | 435. 13 | 480. 1 |
 484. 6 | 499. 4 | 502. 16 |
 539. 5 | 620. 1 | 621. 18 |
 645. 2 | 656. 8 | 696. 7 |
 756. 2 | 829. 1 | 841. 1 |
fructu. 815. 5 |
fructu. 10. 7 |
fructu. 446. 6 |
fructu. 114. 6 |
fructu. 206. 10 |
fructu. 119. 7 |
fructu. 218. 18 |
fructu. 56. 6 | 682. 2 |
fructu. 26. 11 |
fructu. 102. 3 |
fructu. 824. 5 |
fructu. 252. 11 |
fructu. 112. 2 |
fructu. 251. 17 |
fructu. 600. 8 |
fructu. 336. 1 |
fructu. 243. 15 |
fructu. 497. 6 |
fructu. 198. 7 | 211. 1 | 267
 4 |
fructu. 22. 15 | 75. 20 | 78. 2 |
 79. 9 | 81. 11 | 125. 9 | 176.
 2 | 218. 13 | 249. 2 | 307.
 6 | 321. 9 | 380. 5 |
fructu. 51. 6 | 97. 2 | 7 | 98. 7 |
 118. 14 | 147. 6 | 202. 15 |
 209. 12 | 231. 7 | 12 | 291. 3 |
 295. 1 | 297. 9 | 298. 12 |
 301. 15 | 302. 9 | 315. 11 |
 318. 8 | 318. 13 | 341. 8 | 367. 12 |
 394. 3 | 402. 9 | 513.
 518. 8 | 524. 10 | 530. 9 |
 9 | 549. 12 | 552. 9 |
 558. 3 | 562. 10 | 568. 6 |
 645. 5 |
fructu. 202. 12 | 331. 12 | 400.
 8 | 413. 4 | 449. 3 | 497.
 1 | 690. 3 |
fructu. 106. 18 | 336. 10 |
fructu. 461. 1 | 490. 3 | 10 |
 491. 1 | 586. 2 | 589. 6 |
 620. 3 | 628. 11 | 748. 3 |
 812. 11 |
fructu. 175. 11 | 555. 7 |
fructu. 9. 3 | 44. 8 | 20 | 56.
 13 | 123. 22 | 188. 15 | 189.
 12 | 315. 7 | 395. 13 | 476.
 10 | 483. 17 | 490. 13 |
 491. 15 | 492. 10 | 494.
 4 | 498. 10 | 516. 17 | 544.
 7 | 546. 4 | 578. 9 | 579.
 57 | 582. 3 | 599. 10 | 612.
- 1 | 620. 14 | 627. 11 | 629.
 4. 6 | 677. 3 | 726. 9 | 12 |
 742. 9 | 808. 4 | 817. 6 |
fructu. 816. 2 |
fructu. 418. 2 | 453. 4 |
 482. 5 | 490. 15 | 550. 6 |
 550. 8 | 561. 11 | 567. 16 |
 739. 1 | 801. 1 |
fructu. 87. 2 | 198. 4 | 251. 7 |
fructu. 104. 6 | 122. 13 | 123. 2 |
 160. 2 | 161. 10 | 180. 8 |
 214. 1 | 247. 2 | 253. 1 |
 267. 3 | 291. 17 | 319. 12 |
fructu. 20. 5 | 23. 8 | 105. 2 |
 198. 2 | 199. 5 | 200. 7 |
 205. 5 | 206. 10 | 226. 19 |
fructu. 20. 2 | 76. 10 | 104.
 15 | 106. 4 | 113. 5 | 121. 15 |
 214. 13 | 246. 15 |
fructu. 76. 8 |
fructu. 231. 2 |
fructu. 367. 3 |
fructu. 294. 2 |
fructu. 186. 11 | 241. 1 |
fructu. 556. 1 |
fructu. 202. 3 | 207. 4 | 216.
 10 | 510. 13 |
fructu. 597. 9 |
fructu. 600. 2 |
fructu. 122. 18 | 200. 10 |
 223. 8 | 227. 2 | 255. 15 |
fructu. 190. 11 | 571. 5 |
fructu. 249. 8 |
fructu. 305. 4 |
fructu. 211. 6 |
fructu. 1. 1. 98. 1 | 556. 1 |
fructu. 606. 12 |
fructu. 171. 3 | 180. 9 |
fructu. 248. 2 |
fructu. 700. 1 |
fructu. 38. 6 |
fructu. 13. 12 | 61. 8 | 77. 5 |
 225. 12 | 248. 11 | 406. 3 |
 6 | 413. 5 | 412. 2 | 419. 8 |
 450. 6 | 451. 6 | 452. 11 |
 457. 9 | 460. 8 | 461. 4 |
 472. 13 | 481. 35 | 490. 5 |
 10 | 493. 15 | 494. 15 | 500.
 6. 12 | 504. 4 | 521. 9 |
 538. 15 | 557. 12 | 543. 9 |
 12 | 545. 8 | 566. 1 | 683.
 12 | 697. 1 | 746. 6 | 749.
 1 | 777. 5 | 787. 10 | 790. 7 |
 795. 5 | 842. 16 |
fructu. 310. 1 | 313. 8 | 407. 7 |
 438. 4 | 456. 6 | 472. 1 |
 528. 17 |
fructu. 516. 2 |
fructu. 20. 6 | 82. 10 | 96. 4 |
 84. 1 | 106. 19 | 187. 11 |
 211. 1 | 221. 11 | 223. 14 |
 232. 6 | 264. 14 | 304. 9 |
 346. 13 | 382. 5 | 391. 11 |
 402. 8 | 441. 12 | 443. 6 |
 446. 12 | 451. 13 | 461. 5 |
 463. 18 | 473. 16 | 478. 5 |
479. 12 | 480. 6 | 481. 16 |
 481. 1 | 484. 8 | 490. 12 |
 491. 13 | 492. 5 | 506. 12 |
 512. 13 | 528. 11 | 529. 5 |
 534. 4 | 537. 14 | 546. 10 |
 547. 16 | 548. 3 | 549.
 3 | 553. 7 | 555. 3 | 558. 5 | 12 |
 566. 2. 5 | 570. 11 | 664.
 6 | 690. 2 | 691. 1 | 701. 8 |
 761. 1. 11 | 764. 6 | 770.
 5 | 780. 12 | 787. 7 | 797. 11 |
 814. 10 | 816. 10 | 840. 9 |
fructu. 24. 4 |
fructu. 691. 17 |
fructu. 379. 6 |
fructu. 742. 16 |
fructu. 374. 5 |
fructu. 245. 7 | 346. 9 |
fructu. 102. 8 |
fructu. 739. 5 |
fructu. 446. 8 |
fructu. 727. 1 |
fructu. 667. 7 |
fructu. 665. 9 | 784. 3 | 1 |
fructu. 377. 11 | 2 |
fructu. 32. 12 |
fructu. 142. 11 |
fructu. 161. 3 |
fructu. 45. 4 | 763. 11 |
fructu. 732. 9 |
fructu. 760. 3 |
fructu. 677. 1 |
fructu. 500. 2 | 501. 3 |
fructu. 118. 2 | 502. 12 |
fructu. 292. 5 | 294. 4 |
fructu. 726. 12 |
fructu. 719. 3 |
fructu. 735. 5 |
fructu. 732. 9 |
fructu. 240. 7 |
fructu. 235. 13 |
fructu. 760. 3 |
fructu. 675. 2 |
fructu. 726. 10 | 760. 10 |
fructu. 711. 15 |
fructu. 442. 16 |
fructu. 39. 5 |
fructu. 29. 11 | 499. 10 | 12 |
 500. 12 | 17 |
fructu. 500. 16 |
fructu. 292. 14 | 295. 11 | 498.
 10 | 500. 18 | 587. 18 | 718. 11 |
fructu. 230. 2 |
fructu. 499. 1. 3 | 503. 14 |
fructu. 58. 13 | 500. 17 |
fructu. 184. 13 |
fructu. 5. 1 | 148. 4 |
 626. 2 |
fructu. 18. 8 |
fructu. 113. 11 |
fructu. 625. 14 |
fructu. 623. 16 |
fructu. 623. 13 |
fructu. 585. 5 |
fructu. 566. 4 |
fructu. 623. 6 |
 fundaverat.

fundaverat. 216. 6 |
fundaverit. 600. 13 |
fundavit. 434. 6 |
fundendo. 599. 7 |
fundis. 437. 2 |
funditur. 714. 5 |
funditus. 19. 7 | 78. 15 | 128.
4. | 371. 6 | 548. 8 | 561. 1 |
fundo. 374. 6 | 454. 12 |
fundorum. 302. 19 |
funebrem. 800. 13 |
funebris. 381. 8 |
funebris. 54. 1 |
funera. 116. 10 |
funerari. 321. 5 |
funere. 559. 9 |
funeris. 117. 6 |
funeris. 766. 4 | 811. 10 |
funeri. 264. 11 | 460. 5 |
765. 8 |
funeris. 61. 11 | 320. 13 |
funesta. 226. 15 |
funesta. 18. 12 |
funesta. 254. 7 |
funestis. 153. 1 | 223. 6 |
funesto. 150. 15 |
funestum. 123. 5 | 245. 11 | 265.
15 | 281. 1 |
funestas. 224. 1 |
fungantur. 599. 13 |
fungatur. 153. 5 |
fungendum. 602. 1 |
fungimur. 436. 13 |
fungitur. 712. 2 |
funiculi. 24. 2 |
funiculis. 223. 17 |
funiculo. 202. 7 | 253. 13 |
265. 13 |
funis. 24. 6 |
funus. 178. 10 | 238. 6 | 435. 5 |
819. 7 |
furari. 187. 3 |
furati. 276. 8 |
furatis. 331. 1 |
furatini. 185. 7 |
furatini. 234. 12 | 330. 5 |
furatum. 78. 3 |
furatur. 811. 10 |
furatus. 212. 11 | 223. 18 |
227. 15 | 289. 14 |
furcas. 462. 6 |
farcifer. 319. 13 | 324. 13 |
333. 15 |
furem. 448. 8 |
furens. 104. 2 | 174. 4 | 236.
19 | 486. 5 | * 837. 6 |
furentem. 341. 2 |
furenter. 181. 9 |
furentes. 96. 9 | 221. 4 |
furfures. 220. 11 |
furis. 185. 3 |
Furia. 152. 9 | 304. 7 |
338. 20 |
Furias. 26. 11 |
furibundo. 237. 17 |
Furiis. 160. 4 |

Apul.

furiola. 305. 2 |
furiosæ. 234. 16 |
furioso. 245. 3 | 293. 6 |
* furiosos. 838. 4 |
furiosus. 106. 15 |
furis. 489. 12 |
Furius. *nom. pr.* 511. 3 |
furor. 240. 2 | 490. 7 |
furor. 268. 9 | 269. 14 | 339.
9 | 377. 2 | 489. 11 | 526. 7 |
furorem. 489. 10 | 592. 12 |
furores. 616. 5 |
furoris. 317. 4 |
furta. 110. 6 |
furtim. 22. 12 | 86. 10 | 201.
12 | 243. 8 | 264. 8 | 288. 18 |
furtivo. 242. 11 |
furtivos. 292. 8 |
furtivum. 553. 16 |
fusca. 57. 7 | 229. 7 |
fusca. 185. 14 |
fusciore. 610. 15 |
fusciore. 738. 14 |
fuscis avibus *malo omine*. 53. 3 |
fuscitæ. 747. 1 |
fusis. 359. 10 |
fuso, *substant.* 755. 3 |
fuste. 223. 2 |
fustem. 97. 12 | 202. 4 | 248.
15 |
fustes. 222. 9 |
fusti. 105. 9 |
fustibus. 106. 1 | 122. 9 | 196.
9 | 227. 8 | 253. 2 |
fusticulos. 189. 5 |
fustis. 230. 18 |
fustum. 105. 4 | 222. 1 | 292.
12 |
futile. 190. 6 | 473. 8 |
futilibus. 94. 2 |
futiliter. 404. 8 |
futura, *Angl.* 395. 9 | 402. 8 |
540. 4 | 756. 8 |
futura, *plur.* 237. 5 | 474. 5 |
476. 1 | 675. 3 | 728. 16 |
755. 9 |
futuræ. 116. 7 | 120. 16 | 178.
16 | 233. 14 | 325. 4 |
* 843. 4 |
futuram. 129. 10 | 516. 17 |
519. 6 | 620. 18 | 623. 4 |
625. 5 |
futuras. 220. 18 | 243. 17 |
260. 1 |
futuri. 100. 2 | 152. 5 | 383. 13 |
393. 5 | 617. 9 | 659. 9 | 676.
2 | 755. 5 | 8 |
futuris. 224. 4 | 616. 5 |
futuro. 795. 9 |
futuros. 196. 9 | 535. 12 |
futurum. 197. 3 | 206. 12 | 14 |
274. 5 | 301. 17 | 348. 12 |
392. 3 | 452. 5 | 473. 9 |
499. 12 | 506. 8 | 528. 4 |
555. 2 | 613. 1 | 781. 7 |
futurus. 96. 14 | 395. 8 |

438. 17 | 579. 4 | 805. 6 |
* 844. 4 |

G

Gaditanas. 716. 5 |
Gaditanis. 718. 4 |
Gaulis. 443. 2 |
472. 13 |
gagates. 479. 12 |
galea. 346. 10 |
galea. 346. 9 | 368. 13 |
744. 8 |
galeam. 314. 6 |
galerum. 441. 5 |
galli. 786. 6 |
Gallicanis. 335. 19 |
gallicinio. 232. 1 |
Gallicum. 715. 3 | 716. 4 |
gallina. 301. 9 | 15 |
gallinaceo. 301. 14 |
gallinas. 483. 2 |
gallinulas. 46. 15 |
gallis. 786. 4 |
gancas. 498. 12 |
ganeam. 556. 1 |
Ganges. 767. 5 |
gannibat. 167. 12 |
gannitibus. 101. 5 | 199. 3 |
gannitu. 179. 4 |
gannitus. 51. 5 |
* gannitus, *plur.* 842. 14 |
garriente. 290. 3 |
garrienti. 241. 14 |
* garrientibus. 836. 18 |
garriunt. 810. 4 |
garrula. 775. 6 |
gaudeant. 685. 2 |
gaudeatis. 250. 4 |
gaudebam. 267. 14 |
gaudebat. 152. 6 |
gaudens. 133. 15 | 219. 13 | 258.
8 | 260. 1 | 352. 5 | 377. 12 |
397. 3 |
gaudent. 390. 9 |
gaudentes. 218. 13 |
gaudeo. 32. 13 | 324. 8 |
gaudere. 367. 11 | 772. 5 | 803.
10 |
gaudiales. 263. 3 |
gaudiali. 68. 2 | 247. 2 | 395.
15 |
gaudibundus. 233. 14 |
gaudii. 80. 8 | 119. 7 |
gaudiis. 12. 2 | 154. 11 | 200.
2 | 381. 17 |
gaudio. 19. 11 | 24. 15 | 147.
18 | 153. 11 | 179. 7 | 187.
12 | 218. 2 | 238. 9 | 287. 10 |
328. 1 | 333. 2 | 334. 7 |
367. 4 | 375. 2 | 381. 2 | 11 |
803. 11 |
gaudium. 60. 15 | 237. 9 | 259.
2 | 375. 24 | 395. 7 | 606.
8 | 613. 14 |

It.

gavia. avis. 167. 1 |
 gaze. 52. 10 |
 gazis. 98. 7 | 143. 6 |
 gelatus. 720. 3 |
 gelidus. 80. 12 |
 gelu. 300. 10 |
 gemellas. 187. 7 |
 gemens. 134. 10 |
 geminæ. 341. 10 |
 geminam. 419. 12 |
 geminantes. 645. 1 |
 geminare. 659. 10 |
 geminæ. 341. 1 |
 gemino. 3. 1 | 99. 3 | 664. 5 |
 779. 3 |
 geminos. 667. 3 |
 gemitibus. 750. 11 |
 gemitu. 66. 2 |
 gemmæ. 149. 1 |
 gemmam. 777. 8 | 778. 8 |
 gemmas. 53. 3 | 142. 7 |
 gemmeum. 179. 3 |
 gemmis. 46. 2 | 769. 12 | 792. 11 |
 gemmosis. 143. 12 |
 gemmulis. 344. 3 |
 gemulo. 786. 6 |
 genæ. 213. 1 | 791. 1 |
 genarum. 291. 1 |
 genas. 147. 13 | 148. 9 | 155. 8 | 161. 1 | 187. 8 | 241. 6 |
 25. 4 |
 genera. 142. 6 | 449. 9 | 452. 8 | 461. 1 | 467. 8 | 597. 11 |
 610. 2 | 613. 21 | 623. 13 |
 713. 1 | 728. 2 | 735. 2 | 739. 13 | 751. 10 | 763. 7 |
 generale. 726. 15 |
 generant. 109. 1 |
 generantur. 719. 2 | 720. 19 |
 generat. 389. 2 |
 generato. 358. 1 |
 generatur. 722. 1 |
 generatus. 727. 1 |
 genete. 23. 12 | 115. 13 | 119. 1 |
 164. 12 | 231. 1 | 243. 20 |
 343. 10 | 358. 2 | 369. 15 | 443. 464 | 7189. 2 | 610. 11 |
 670. 11 | 684. 10 | 709. 1 | 742. 2 | 773. 3 | 775. 14 |
 generi. 191. 7 |
 generibus. 183. 14 |
 generis. 390. 1 | 447. 13 | 461. 9 | 465. 13 | 646. 8 | 662. 12 | 670. 4 | 686. 5 | 726. 14 | 727. 4 |
 generosi. 18. 2 | 17. 10 | 116. 9 | 335. 19 | 810. 13 |
 generosus. 245. 1 |
 generosam. 85. 8 | 284. 10 |
 generosissime. 701. 1 |
 generoso. 123. 19 | 219. 11 |
 generosum. 8. 9 | 129. 12 | 169. 7 |
 generosus. 701. 9 |
 generum. *accus. sing.* 137. 7 |
 125. 10 |

generum. *genit. plur.* 469. 11 |
 genialem. 42. 4 | 61. 12 |
 161. 1 |
 geniali. 369. 13 | 376. 11 |
 genialis. 102. 10 | 294. 6 |
 621. 13 | * 844. 3 |
 genialiter. 334. 4 |
 genibus. 114. 12 |
 Geniis. 751. 1 |
 Genio. 414. 8 |
 Genios. 251. 13 |
 genis. 37. 2 | 236. 14 | 769. 15 |
 genitale. 590. 12 | * 842. 11 |
 * genitalia. 845. 6 |
 genitalibus. 225. 16 |
 genitalium. 16. 1 |
 genitor. 508. 13 | 509. 1 | 572. 3 | 727. 1 |
 genitorem. 745. 13 |
 genitoribus. 150. 15 | 567. 15 |
 genitricem. 579. 10 |
 genitrix. 707. 15 |
 genitu. 469. 12 |
 genitum. 566. 9 |
 genituram. 169. 8 |
 genituris. *subst.* 791. 10 |
 genitus. *adverb.* 762. 2 |
 genitus. *plur.* 466. 2 |
 Genium. 511. 1, 14 | 687. 10, 12 |
 gens. 740. 3 | 766. 6 |
 gentes. 119. 7 |
 gentibus. 136. 13 | 702. 10 |
 gentium. 53. 12 | 198. 4 |
 284. 14 | 441. 9 | 469. 6 |
 501. 1 | 690. 1 | 789. 4 |
 804. 11 | 805. 3 | 806. 14 |
 814. 4 | 817. 12 |
 Gentium. *nom. pr.* 415. 11 |
 genu. 176. 3 |
 genua. 26. 4 | 27. 4 | 65. 1 |
 70. 1 | 127. 1 | 251. 12 |
 309. 9 | 316. 9 | 321. 12 |
 687. 12 |
 genuerit. 650. 16 |
 genuina. 134. 7 | 151. 17 | 287. 9 | 372. 11 |
 genuinam. 249. 3 | 283. 2 |
 296. 17 |
 genuini. 236. 12 |
 genuino. 301. 10 |
 genuit. 519. 14 |
 genus. 36. 10 | 41. 2 | 79. 2 |
 87. 13 | 120. 3 | 142. 2 | 267. 9 | 274. 1 | 333. 6 | 404. 10 | 419. 10 | 416. 7 | 419. 2, 8 | 442. 8 | 448. 11 |
 460. 1 | 463. 17 | 512. 1 |
 583. 9 | 584. 2 | 634. 8 |
 641. 9 | 643. 1 | 667. 7 |
 668. 1 | 679. 16 | 681. 14 |
 684. 2 | 689. 4 | 690. 4 |
 712. 8 | 723. 1 | 764. 2 |
 768. 8, 11 | 771. 8 | 776. 3 |
 777. 2 | 778. 11, 12 | 782. 5 | 786. 1 | 787. 11, 16 | 799. 4 | 809. 1 | 811. 1 |

Geometra. 678. 16 |
 Geometria. 428. 9 |
 Geometria. 792. 6 | 821. 8 |
 Geometria. 569. 6 |
 Geometrice. 816. 10 |
 Geometricas. 504. 9 |
 geræ. 598. 14 |
 gerebam. 224. 14 | 276. 11 |
 277. 2 | 389. 3 |
 gerebamur. 246. 14 |
 gerebant. 261. 4 |
 gerebat. 19. 15 | 49. 8 | 149. 9 | 202. 15 | 227. 1 | 236. 14 | 243. 9 | 248. 14 | 302. 1 | 368. 9 | 372. 7, 13 | 374. 1 |
 gerendam. 260. 10 |
 gerendarem. 391. 4 |
 gerendi. 669. 6 |
 gerendis. 627. 4 |
 gerens. 270. 19 | 271. 15 | 329. 7 | 346. 4 | 378. 4 | 374. 12 | 392. 13 |
 gerenti. 212. 15 |
 gerentur. 739. 14 |
 gerimus. 33. 2 |
 geris. 154. 11 | 174. 6 | 361. 8 |
 gerit. 8. 9 | 156. 13 | 163. 7 |
 geritur. 584. 12 |
 germana. 176. 1 |
 germanæ. 394. 9 |
 germani. 151. 10 |
 germanitatis. 38. 7 | 166. 15 |
 germina. 362. 5 | 390. 11 |
 540. 7 |
 germinabat. 344. 10 |
 germinant. 390. 11 |
 germinat. 132. 8 | 274. 13 |
 368. 3 |
 germinet. 274. 5 |
 gerula. 191. 16 |
 geruli. 380. 2 |
 gerulis. 119. 7 |
 gerulo. 262. 12 |
 gerulorum. 98. 10 |
 gerulum. 189. 4 |
 gerulus. 309. 1 | 525. 16 |
 Geryones. 69. 6 |
 Geryonis. 90. 1 |
 gesserint. 297. 15 |
 * gesseris. 355. 18 |
 getsa. 9. 8 | 23. 16 | 74. 3 |
 83. 11 | 91. 10 | 115. 3 |
 171. 15 | 212. 8 | 288. 16 |
 298. 1 | 322. 13 | 323. 4 |
 getæ. 504. 8 |
 gestabat. 777. 11 | 830. 2 |
 gestabit. 365. 12 |
 gestabo. 52. 6 |
 gestamen. 261. 13 |
 gestamina. 161. 8 | 440. 2 |
 776. 9 |
 gestamine. 369. 8 | * 827. 1 |
 gestaminum. 98. 19 |
 gestanda. 329. 4 |

- gestant. 824. 6 |
 gestantem. 369. 2 |
 gestare. 189. 2 | 284. 5 | 423.
 4 | 471. 9 | 506. 19 | 778. 8 |
 gestarem. 439. 10 |
 gestarum. 745. 4 |
 gestat. 152. 2 |
 gestavit. 570. 13 |
 gestetur. 436. 2 |
 gestias. 172. 3 |
 gestibus. 349. 10 | 352. 5 |
 * 836. 7 |
 gesticularione. 348. 3, 10 |
 gesticularum. 811. 10 |
 gestibam. 94. 10 | 107. 12 |
 gestibat. 112. 1 | 152. 5 | 162.
 7 | 201. 1 | 295. 8 | 303. 8 |
 * 838. 5 |
 gestiens. 84. 9 | 220. 17 | 245.
 4 | 301. 10 |
 gestientes. 75. 19 | 89. 8 |
 336. 11 |
 gestio. 7. 9 | 312. 11 |
 gestire. 215. 8 | 349. 11 | 367.
 9 | 683. 18 |
 gestirem. 41. 13 |
 gestiret. 325. 3 | 326. 11 |
 gestit. 76. 13 |
 gestiunt. 44. 15 | 81. 8 | 196.
 8 | 227. 13 | 251. 9 |
 gestivi. 263. 12 |
 gesto. 86. 16 |
 gestu. 95. 2 | 369. 11 | 542. 12 |
 543. 3 | 791. 13 |
 gestuosi. 344. 13 |
 gestuoso. 373. 8 |
 gestus. plur. 741. 16 |
 gibbere. 788. 7 |
 gignamus. 679. 16 |
 gignant. 651. 9 |
 gignantur. 574. 1 |
 gignentium, *aggentium*. 573.
 13 | 579. 6 | 736. 4 |
 gignerentur. 609. 7 | 678. 11 |
 gigni. 651. 2 |
 gignit. 442. 11 | 619. 4 |
 gignitur. 411. 14 | 555. 6 |
 610. 3 | 687. 12 | 713. 1 |
 711. 12 | 752. 2 |
 gignuntur. 574. 9 | 609. 20 |
 719. 4 |
 Gillo. *nom. pr.* 705. 3 |
 gingivam. 409. 8 |
 gingivas. 255. 2 |
 gingivulae. 409. 3 |
 glabellum. 161. 11 | * 836. 2 |
 glabellus. 765. 6 |
 glabriorem. 142. 12 |
 glaciale. 736. 3 |
 glacialibus. 791. 10 | 732. 17 |
 glacialis. 711. 9 |
 glacie. 711. 13 |
 glaciem. 719. 9 |
 gladiatores. 116. 4 | 335. 14 |
 * gladiatorie. 85. 2 |
 gladiatorii. 13. 10 |
 gladiatorio. 368. 13 | 556. 4 |
 gladiatorium. 115. 13 | 335. 12 |
 gladiatorium. 127. 11 | 129. 11 |
 556. 5 |
 gladiis. 98. 4 | 120. 18 | 122.
 10 | 125. 5 | 126. 8 | 158. 17 |
 218. 14 | 264. 18 | 348. 7 |
 gladio. 19. 17 | 106. 5 | 121. 9 |
 243. 19 | 245. 2, 7, 12 |
 306. 15 | 321. 3 | 326. 16 |
 744. 7 |
 gladiolo. 52. 6 | 76. 7 |
 gladiorum. 262. 3 |
 gladios. 123. 14 | 211. 9 | 216.
 18 | 260. 21 |
 gladium. 19. 16 | 21. 5 | 25. 8 |
 68. 18 | 113. 12 | 225. 12 |
 246. 4 | 293. 7 | 344. 1 |
 460. 1 |
 gladius. 128. 5 | 693. 7 | 808. 8 |
 glande. 785. 1 |
 glandis. 357. 4 |
 Glanci. *nom. pr.* 566. 2 |
 glaucum. *pistom.* 468. 5 |
 glebe. 3. 3 | 174. 12 | 274. 11 |
 glebam. 357. 5 | 540. 5 |
 glebis. 429. 3 |
 glebosa. 5. 5 |
 glebuenta. 678. 12 |
 glebulis. 303. 7 |
 gliicebar. 383. 15 |
 gliiscente. 122. 12 |
 gliiscentis. 148. 19 | 234. 10 |
 gliisct. 312. 5 |
 globi. 742. 12 |
 globis. 709. 6 |
 globos. 733. 2 |
 globorum. 582. 10 |
 globos. 161. 6 | 823. 6 |
 globosus. 428. 2 |
 globosus. 407. 4 |
 globum. 531. 3 | 585. 1 |
 globus. 98. 2 | 710. 1 |
 gloria. 701. 7 | 776. 3 |
 gloria. 124. 4 | 152. 5 | 223.
 2 | 303. 14 | 790. 6 |
 gloriabatur. 441. 7 |
 gloriæ. 335. 13 | 431. 8 | 434.
 2 | 511. 1, 10 | 620. 5 |
 gloriam. 5. 3 | 48. 7 | 123. 20 |
 393. 10 | 435. 3 | 568. 5 |
 770. 3 | 803. 5 |
 gloriarer. 210. 14 |
 gloriar. 807. 9 |
 gloriaror. 807. 7 |
 gloriosus. 431. 10 |
 glorior. 176. 6 | 522. 5 |
 682. 11 |
 gloriorer. 807. 3 |
 gloriorer. 207. 6 |
 gloriosa. 200. 6 | 392. 7 |
 396. 12 |
 gloriosæ. 592. 11 |
 gloriosam. 71. 1 |
 gloriosæ. 306. 11 |
 gloriosæ. 609. 1 |
 gloriosus. 817. 15 |
 gloriosum. 31. 6 | 132. 12 |
 463. 18 |
 gloriosus. 302. 20 | 366. 14 |
 glutinis. 634. 10 |
 glutinosi. 7. 10 |
 gnara. 419. 12 |
 gnare. 171. 15 |
 gnaris. 799. 13 |
 gnaros. 797. 6 |
 gnarus. 203. 2 | 619. 16 |
 gnaviger. 42. 3 | 114. 10 | 173.
 7 | 187. 7 | 187. 16 | 192. 10 |
 199. 4 | 216. 7 | 328. 18 |
 585. 8 |
 grabatule. 23. 14 |
 grabatuli. 19. 14 |
 grabatulo. 19. 2 | 20. 6 | 21.
 14 | 24. 3 | 30. 8 | * 836. 6 |
 grabatulum. 23. 14 | 34. 13 |
 51. 6 |
 grabatulus. 19. 7 | 20. 11 |
 grabatum. 70. 5 |
 Gracchus. *nom. propr.* 551. 1 |
 gracilem. 118. 12 |
 gracili. 271. 1 | 478. 14 |
 gracillitas. 38. 1 |
 graciliter. 75. 5 |
 gradatim. 335. 10 | 709. 11 |
 graderetur. 617. 7 |
 gradibus. 381. 3 |
 gradient. 67. 2 |
 gradientem. 37. 2 |
 gradientia. 678. 2 |
 gradu. 26. 4 | 102. 4 | 104.
 15 | 121. 9 | 123. 6 | 124. 6 |
 196. 13 | 172. 14 | 220. 17 |
 224. 11 | 246. 15 | 264. 3 |
 270. 9 | 286. 17 | 310. 4 |
 375. 5 | 377. 10 | 617. 7 |
 823. 10 |
 gradum. 5. 9 | 112. 3 | 159. 9 |
 173. 6 | 285. 19 | 324. 4 |
 gradus. *plur.* 346. 6 | 804. 8 |
 Græca. 685. 2 |
 Græcæ. 745. 4 | 830. 10 |
 Græcæ. 538. 3 |
 Græcam. 4. 5 | 445. 11 |
 455. 6 |
 Græcanicam. 344. 13 |
 Græcanico. 791. 9 |
 Græcatorum. 538. 6 |
 Græcæ. 208. 9 | 405. 10 |
 464. 2 | 470. 3 | 571. 7 |
 599. 2 | 720. 17 | 734. 7 |
 779. 3 | 818. 16 | 830. 6 |
 Græci. 466. 1 | 711. 6 | 727.
 9 | 728. 2 | 746. 13 | 752. 6 |
 754. 9 |
 Græci. 494. 8 | 830. 8 |
 Græciam. 457. 5 |
 Græciens. 79. 2 | 380. 13 |
 Græcis. 455. 5 | 464. 5 |
 466. 8 | 724. 3 |
 Græcistat. 576. 7 |
 Græco. 504. 2 | 818. 2 |
 m. ij)

- Græcorum. 99. 3 | 316. 5 |
 Græcos. 412. 12 | 414. 4 |
 Græcum. 682. 4 | 818. 6 |
 Græcus. 137. 3 | 666. 5 |
 Graiz. 693. 11 |
 Gratos. 281. 2 | 672. 15 |
 816. 11 |
 Gratium. 682. 3 |
 graminis. 141. 1 | 344. 9 |
 grammatez. 380. 7 |
 Grammatici. 821. 7 |
 Grammaticorum. 732. 9 |
 grana. 483. 3 |
 granatim. 133. 12 |
 grandævus. 749. 3 |
 grande. 85. 3 | 123. 10 | 118. 12 | 268. 5 | 294. 6 | 323. 10 | 332. 4 | 393. 10 | 829. 2 |
 grandem. 47. 9 | 216. 3 | 257. 9 | 341. 17 | 512. 15 | 545. 11 | 548. 13 |
 grandes. 247. 8 |
 grandi. 67. 1 | 112. 4 | 130. 13 | 137. 1 | 549. 5 | * 840. 13 |
 grandibus. 216. 9 |
 grandiloquum. 410. 8 |
 grandinare. 750. 5 |
 grandine. 711. 14 |
 grandior. 525. 5 |
 grandiore. 7. 9 |
 grandis. 94. 13 |
 grandissimis. 283. 13 |
 grandissimo. 223. 2 |
 grandissimum. 334. 5 |
 Grando. 719. 2 |
 Granios. *nom. pr.* 400. 10 |
 grapi. 183. 2 |
 Graphice. 260. 6 | * 844. 1 |
 grassabamur. 211. 15 |
 grassantes. 248. 11 |
 * grassare. 836. 5 |
 grassari. 614. 4 |
 grassati. 249. 6 |
 Grate. 14. 7 |
 grates. 28. 5 | 99. 10 | 281. 8 |
 gratia. 167. 8 | 350. 7 | 604. 10 | 771. 6 |
 gratia. 81. 13 | 176. 2 | 220. 6 | 346. 12 | 413. 2 | 449. 9 | 451. 10 | 470. 13 | 484. 11 | 488. 13 | 496. 9 | 500. 9 | 511. 5 | 518. 7 | 520. 7 | 531. 13 | 558. 17 | 571. 2 | 606. 7. 8 | 620. 3. 12. 15 | 667. 5 | 689. 6 | 762. 7 | 769. 11 | 779. 13 | 792. 4 | 795. 3 | 802. 4 | 824. 4 |
 gratie. 195. 6 | 349. 2 |
 gratiam. 25. 5 | 45. 4 | 46. 5 | 62. 6 | 82. 3 | 175. 9 | 406. 7. 10 | 421. 6 | 442. 5 | 507. 17 | 547. 4 | 802. 9. 10. 11 | 807. 6 | 828. 5 |
 gratiarum. 44. 21 | 102. 9 | 168. 2 | 391. 3 |
 gratias. 28. 5 | 44. 14 | 60. 13 | 146. 15 | 199. 15 | 219. 4 | 229. 4 | 281. 9 | 376. 3 | 335. 9 | 552. 4. 11 | 796. 13 | 802. 1. 15 | 803. 3. 11 | 805. 18 | 806. 12 |
 gratiis. 219. 17 | 389. 13 |
 gratiores. 45. 9 | 68. 13 | 332. 8 | 341. 16 |
 gratiosa. 212. 6 |
 gratioso. 172. 12 |
 gratis. 449. 4 | 52. 15 | 461. 15 |
 gratissima. 797. 3 |
 gratissimā. 131. 12 | * 840. 5 |
 gratissimæ. 342. 2 |
 gratissimæ. 763. 12 |
 gratissimo. 81. 13 | 96. 11 | 344. 11 |
 gratissimum. 50. 17 | 197. 2 | 381. 17 | 763. 8 | 818. 14 |
 gratissimus. 519. 6 |
 gratuite. 14. 7 |
 gratuitas. 117. 12 |
 gratuito. 189. 10 |
 gratuitum. 802. 5 |
 gratulabar. 228. 11 | 291. 1 |
 gratulantium. 233. 13 |
 gratulantur. 805. 3 |
 gratulari. 30. 9 | 811. 1 |
 gratulationi. 229. 6 |
 gratulatus. 550. 2 |
 gratulor. 400. 5 | 449. 5 | 473. 1 |
 gratum. 439. 7 | 505. 8 | 541. 3 | 806. 3 | 810. 8 |
 gratus. 45. 3 | 763. 5 | 803. 11 |
 gravantis. 222. 9 |
 gravaret. 124. 5 |
 gravari. 404. 15 | 495. 6 |
 gravata. 150. 9 | 616. 12 |
 gravatæ. 680. 11 |
 * gravatæ. 843. 4 |
 gravatur. 255. 11 |
 gravatus. 35. 2 | 251. 10 | 262. 14 |
 grave. 487. 8 | 562. 10 | 564. 8 |
 gravedine. 341. 3 | 808. 4 |
 gravedinis. 327. 1 |
 graveolentibus. 751. 4 |
 gravez. 186. 15 | 400. 8 | 680. 12 |
 gravi. 108. 4 | 113. 4 | 167. 4 | 196. 5 | 240. 6 | 292. 5 | 310. 13 | 490. 8 | 762. 2 |
 gravia. 25. 12 | 405. 13 | 439. 4 |
 gravibus. 348. 8 | 743. 6 |
 gravidat. 719. 12 |
 graviores. 185. 13 |
 graviotes. 736. 1 |
 gravioribus. 98. 12 | 219. 6 | 712. 18 | 732. 7 | 796. 4 | 826. 2 |
 gravis. 17. 4 | 135. 6 | 384. 6. 6 | 517. 4 | 702. 10 | 809. 2 |
 gravissimam. 486. 3 |
 gravissimo. 232. 7 |
 gravissimorum. 733. 10 |
 gravissimum. 74. 13 | 145. 14 | 498. 5 | 557. 11 |
 gravissimus. 561. 9 |
 gravitas. 780. 6 |
 gravitate. 525. 17 | * 845. 11 |
 gravitatem. 551. 1 |
 gravitatis. 318. 15 |
 graviter. 86. 16 | 104. 5 | 162. 17 | 182. 3 | 246. 8 | 283. 11 | 307. 13 | 309. 10 | 386. 15 | 399. 1 | 559. 11 |
 gravius. 105. 1 | 480. 7 | 489. 6 | 528. 1 | 615. 6. 7. 8 |
 gregalia. 193. 7 |
 gregarius. 224. 10 |
 gregarius. 220. 2 |
 gregatim. 216. 3 | 295. 2 | 825. 2 |
 greges. 219. 10 | 672. 6 | 709. 9 | 742. 4 |
 gregi. 396. 15 |
 gregis. 496. 11 |
 gremio. 129. 8 | 130. 4 | 140. 3 | 154. 6 | 171. 7 | 195. 2 | 276. 11 | 354. 4 | 369. 8 | 374. 1 | 540. 6 | 567. 3 | 713. 7 | 718. 9 | 742. 3 |
 gremium. 167. 2 | 185. 8 | 332. 11 |
 gressu. 39. 2 | 195. 8 | 278. 4 | 373. 7 |
 gressum. 217. 14 | 239. 1 | 768. 3 | 801. 14 |
 gressus. *plur.* 159. 7 | 782. 9 |
 griphos. 779. 1 |
 grumulum. 182. 10 |
 gryphes. 389. 1 |
 gubernabat. 292. 7 |
 gubernacula. 416. 6 |
 gubernaculo. 760. 7 |
 gubernandis. 675. 1 |
 gubernantur. 584. 7 | 680. 16 |
 gubernare. 475. 8 |
 gubernari. 741. 2 |
 gubernasse. 200. 12 |
 gubernato. 689. 8 |
 gubernator. 626. 3 | 749. 7 | 824. 14 |
 gula. 7. 10 |
 gula. 21. 10 |
 gulæ. 118. 13 | 449. 10 |
 gulam. 307. 4 | 332. 11 | 524. 3 |
 gulones. 460. 10 |
 gumiz. 498. 6 |
 gurgites. 184. 9 |
 gurgustoli. 31. 3 | 112. 6 |
 gustatilis. 587. 10 |
 gustavit. 340. 14 |
 gustulum. 46. 10 | 301. 13 |
 gustum. 291. 8 |
 gutte. 162. 1 | 392. 6 |

guttatim. 73. 5 | 369. 14
guttis. 45. 74
Gymnosophistæ. 763. 12 |
Gymnosophistas. 793. 9 |
gyris. 539. 7 |
gyrum. 578. 5 |

H

Habeam. 421. 4 | 494. 1 | 797. 6 |
habcant. 451. 3 | 627. 6 | 680. 4 |
habcantur. 578. 3 |
habear. 527. 13 |
habcas. 430. 10 | 535. 11 |
habcat. 513. 10 | 525. 12 | 547. 15 | 624. 9 | 775. 1 | 828. 5 |
habcantur. 601. 7 | 628. 7 |
habebam. 196. 4 | 770. 9 |
habebant. 531. 5 | 820. 9 |
habebat. 119. 8 | 144. 6 | 238. 8 | 341. 13 | 799. 15 | 776. 6 | 9 | 777. 1, 3 |
habebatis. 506. 14 |
habebis. 217. 7 | 244. 14 |
habebis. 436. 16 | 477. 1 |
habebo. 199. 15 | 518. 8 |
habebunt. 618. 1 |
habemus. 29. 3 | 215. 15 |
habenda. 106. 11 | 419. 2 | 523. 17 | 543. 13 | 621. 13 | 757. 4 | 775. 13 |
habendam. 66. 7 |
habendas. 718. 6 |
habendi. 619. 10 | 624. 12 |
habendum. 461. 2 | 523. 1 |
habens. 253. 7 | 405. 3 |
habent. 409. 7 | 413. 8 | 436. 7 | 473. 11 | 476. 2 | 577. 7 | 584. 2, 3 | 684. 13 | 699. 11 | 709. 5 | 713. 5, 7 | 718. 7 | 747. 18 |
habentur. 723. 1, 3 |
habeo. 214. 15 | 421. 6 | 478. 15 | 460. 13 | 506. 18 | 805. 18 |
habere. 150. 17 | 159. 1 | 181. 2 | 273. 6 | 296. 3 | 421. 13 | 422. 6 | 7 | 433. 4 | 450. 9 | 475. 1 | 481. 3 | 496. 6 | 523. 9 | 528. 9 | 545. 3 | 575. 3, 12 | 578. 8 | 596. 2 | 597. 3 | 608. 12, 18 | 615. 19 | 631. 1 | 635. 10 | 702. 2 | 737. 11 | 813. 5 |
haberem. 558. 13 |
haberet. 528. 9 |
haberet. 251. 3 | 336. 5 | 549. 1 | 697. 13 |
haberetur. 206. 4 |
haberi. 404. 9 | 545. 4 | 606. 2 | 729. 17 | 736. 12 | 762. 9 | 825. 7 |
habes. 42. 1 | 169. 14 | 198.

1 | 318. 6 | 415. 3 | 481. 10 | 519. 11 |
habet. 149. 11 | 167. 13 | 377. 4 | 421. 12 | 450. 7 | 491. 2 | 496. 9 | 522. 6 | 546. 11 | 572. 14 | 599. 13 | 613. 18 | 623. 18 | 633. 11 | 634. 1 | 643. 4 | 654. 13 | 707. 16 | 712. 19 | 715. 1 | 717. 7 | 726. 10 | 728. 7 | 755. 3 | 10 | 769. 15 | 774. 16 | 790. 6 | 809. 8 | 811. 3 | 823. 1 | * 836. 6 |
habetis. 75. 1 | 442. 10 | 670. 13 |
habeto. 165. 19 |
habetote. 812. 10 |
habetur. 404. 1 | 423. 9 |
habili. 118. 10 |
habita. 170. 6 |
habita. 197. 6 | 332. 8 |
habitabit. 203. 17 |
habitacula. 671. 1 |
habitaculum. 623. 9 |
habitac. 29. 7 |
habitatio. 106. 12 |
habitacionem. 519. 6 |
habitavit. 500. 19 |
habitu. 19. 16 | 29. 8 | 211. 8 | 348. 17 | 377. 9 | 388. 7 | 393. 2 | 433. 5 |
habitudine. 31. 1 | 48. 9 | 734. 15 |
habitudinem. 44. 7 | 377. 2 | 406. 10 | 590. 4 |
habitudines. 423. 18 |
habitu. 27. 18 | 308. 2 | 561. 1 |
habitum. 32. 18 | 230. 12 | 439. 7 | 599. 8 | 683. 10 |
habitura. 184. 14 |
habituram. 622. 11 |
habituri. 219. 6 |
habitorum. 306. 12 | 560. 7 |
habitus. 803. 3 |
habitus. 27. 18 | 308. 2 | 588. 16 | 747. 10 |
habitus. 212. 4 | 439. 12 |
habuere. 131. 11 | 464. 6 |
habuerim. 493. 14 |
habuerit. 635. 10 |
habui. 408. 4 | 444. 12 |
habuimus. 728. 6 |
habuisse. 382. 16 | 431. 12 | 490. 2 | 500. 11 | 696. 12 | 793. 2 | * 847. 1 |
habuisset. 500. 10 |
habuisti. 492. 8 |
habuit. 16. 6 | 188. 4 | 337. 3 | 432. 3 | 437. 7 | 484. 7 | 490. 8 | 567. 16 | 702. 2 |
hac. 27. 16 | 31. 1 | 236. 1 | 254. 7 | 264. 6 | 279. 1 | 285. 14 | 289. 16 | 330. 7 | 333. 14 | 562. 11 | 599. 6 | 621. 19 | 626. 13 | 633. 10 |

643. 3 | 13 | 680. 8 | 681. 13 | 690. 7 | 703. 2 | 707. 10 | 919. 1 | 777. 2 | 796. 6 | 809. 10 | * 834. 17 | 847. 1 |
hacenus. 189. 1 | 290. 3 | 395. 16 | 821. 7 | * 836. 19 |
Hadriani. 419. 2 |
Hadrianus. 418. 13 | 419. 4 |
hæ. 103. 6 | 241. 2 | 636. 24 | 637. 1 | 712. 15 | 716. 8 |
hæc. *sing. fem.* 4. 4 | 9. 3 | 17. 9 | 28. 13 | 34. 9 | 62. 4 | 65. 12 | 114. 14 | 115. 5 | 149. 1 | 156. 4 | 190. 7 | 197. 11 | 398. 5 | 214. 8 | 243. 14 | 274. 3 | 298. 6 | 306. 13 | 318. 7 | 348. 1, 9 | 349. 11 | 394. 16 | 406. 8 | 414. 9 | 515. 12 | 527. 11 | 578. 6 | 578. 6 | 580. 12 | 604. 7 | 605. 13 | 640. 3 | 649. 2 | 651. 16 | 657. 6 | 690. 2 | 702. 13 | 712. 2, 3 | 720. 4 | 737. 3 | 738. 2 | 755. 6 | 773. 2 | 784. 8 | 992. 3 | 818. 11 |
hæc. *plur. neut.* 20. 7 | 10 | 11. 1, 7 | 22. 10 | 23. 6 | 24. 10 | 25. 15 | 27. 15 | 29. 8 | 30. 5 | 33. 8 | 38. 12 | 40. 13 | 41. 9 | 42. 11 | 44. 5 | 47. 11 | 48. 19 | 49. 10 | 51 | 50. 8 | 54. 1 | 55. 11 | 54. 4 | 55. 2 | 59. 1 | 60. 14 | 62. 10 | 68. 7 | 71. 2 | 77. 7 | 18 | 78. 7 | 82. 1, 9 | 83. 2 | 85. 11 | 94. 4 | 108. 11 | 120. 12 | 128. 6 | 139. 6 | 143. 12 | 144. 16 | 163. 7 | 169. 1 | 173. 11 | 174. 1 | 190. 4 | 200. 11 | 206. 18 | 246. 7 | 250. 4 | 259. 9 | 260. 4 | 261. 4 | 284. 11 | 290. 6 | 294. 3 | 302. 13 | 307. 5 | 322. 13 | 323. 4 | 324. 7 | 334. 17 | 338. 4, 8 | 378. 11 | 382. 9 | 405. 7 | 8 | 406. 1 | 412. 3 | 10 | 414. 7 | 418. 7 | 8 | 419. 8 | 421. 1 | 426. 4 | 427. 7 | 431. 10 | 432. 8 | 433. 9 | 438. 16 | 440. 5 | 441. 8 | 444. 6 | 446. 2 | 448. 12 | 456. 5 | 461. 15 | 463. 2 | 465. 11 | 466. 9 | 467. 3 | 475. 3 | 483. 15 | 488. 9 | 490. 9 | 497. 8 | 499. 5 | 498. 1 | 499. 14 | 501. 3 | 505. 10 | 512. 8 | 515. 16 | 519. 9 | 520. 7 | 529. 15 | 531. 6 | 532. 4, 6 | 543. 5 | 544. 2 | 545. 17 | 547. 17 | 546. 4 | 547. 17 | 549. 2 | 555. 10 | 557. 4 | 563. 17 | 564. 6 | 570. 3 | 572. 2, 7 | 575. 7 | 577. 7 |

- 11 | 181. 10 | 197. 10 | 602.
 12 | 607. 17 | 608. 13 | 617.
 7, 10 | 621. 5, 16 | 18 | 625.
 4 | 629. 7 | 617. 18 | 641.
 3, 10 | 671. 3 | 672. 3 | 673. 3 |
 677. 7 | 680. 4 | 684. 2 | 692.
 8 | 701. 7 | 702. 1 | 720. 8 |
 743. 1 | 745. 11 | 747. 3 |
 716. 3 | 718. 3 | 765. 13 | 779.
 3 | 786. 5 | 787. 16 | 801. 1 |
 810. 1 | 812. 3 | 814. 2 |
 816. 4 | 822. 1 | 826. 11 |
 * 814. 9 | 816. 6 | 845. 11 |
 hæccine. 146. 3 | 507. 6 |
 Hæmi, *nom. lacrimis*. 218. 8 |
 Hæmum. 217. 3 |
 Hæmusa. 210. 2 |
 hærbam. 278. 9 | 375. 23 |
 hærbas. 381. 3 |
 hæredem. 553. 13 | 555. 2 | 558.
 16 | 559. 2 | 562. 13 |
 hæredes. 554. 3 |
 hæredibus. 514. 7 |
 hærediol. 562. 2 |
 hærediolum. 561. 4 | 782. 19 |
 hæreditariam. 62. 6 | 299. 10 |
 hæreditarium. 701. 15 |
 hæreditate. 553. 10 | 560. 5 |
 hæreditatem. 516. 12 | 551. 10 |
 558. 7 | 820. 9 |
 hæreditates. 542. 3 |
 hæreditatibus. 442. 15 |
 hæreditatis. 549. 1 | 553. 6 |
 558. 5 | 561. 1 |
 hærens. 317. 10 |
 hærese. 816. 5 |
 hæres. 210. 5 | 559. 7. 8 |
 hæsi. 80. 3 |
 * hæsitans. 845. 7 |
 hæsiō. 813. 8 |
 hætru. 718. 9 | 720. 16 |
 halitus. *plur.* 730. 5 |
 hallucinator. 811. 9 |
 Halysis. 727. 5 |
 hamis. 455. 1 |
 hamo. 368. 17 |
 hamos. 329. 11 |
 hamulis. 460. 8 |
 hanc. 49. 16 | 58. 6 | 66. 3 |
 67. 15 | 71. 1 | 214. 19 |
 250. 8 | 325. 16 | 328. 14 |
 329. 2 | 454. 2 | 497. 6 | 502.
 7 | 502. 4 | 513. 6 | 517. 13 | 562.
 3 | 574. 6. 16 | 576. 5 |
 580. 8 | 583. 8 | 586. 14 |
 592. 13 | 595. 7 | 602. 3 |
 603. 15 | 620. 18 | 625. 14 |
 633. 5 | 635. 5 | 642. 7 |
 657. 1 | 691. 4 | 710. 3 |
 712. 10, 12, 14 | 717. 1 |
 718. 12 | 727. 6 | 731. 16 |
 737. 1 | 747. 9 | 759. 3 |
 765. 4 | 787. 9 | 815. 10 |
 816. 2 | 817. 11 | 828. 9 |
 hanioliz. 478. 5 |
 harmonia. 645. 6 |
 harmoniam. 732. 8 | 741. 6 |
 Harpyie. 331. 11 |
 Marpyiis. 37. 1 |
 hatum. 567. 14 | 570. 6 |
 592. 9 | 605. 2 | 610. 6 |
 617. 10 | 660. 5, 8 | 666.
 4 | 718. 11 |
 has. 13. 11 | 33. 5 | 346. 11 |
 369. 5 | 421. 7 | 534. 11 |
 595. 6 | 601. 15 | 605. 5 |
 611. 10 | 614. 5 |
 halsce. 414. 2 | 461. 14 |
 461. 2 | 497. 5 | 538. 10 |
 560. 6 |
 halscine. 537. 8 |
 hastam. 346. 10 |
 hastili. 314. 8 |
 hastis. 221. 8 |
 haud. 27. 1 | 188. 5 | 329. 7 |
 407. 10 | 410. 2 | 429. 1 |
 434. 11 | 443. 5 | 447.
 12 | 492. 4 | 503. 1 | 508.
 5 | 520. 11 | 526. 1 | 559. 7 |
 542. 8 | 548. 15 | 549. 12 |
 589. 16 | 687. 9 | 716. 8 |
 741. 9 | 743. 12 | 771. 2 |
 790. 9 | 796. 11 | 805. 16 |
 handququam. 437. 7 | 683.
 5 | 792. 8 |
 hauriebam. 270. 11 | * 836.
 17 |
 hauriendo. 209. 8 |
 haurientem. 243. 10 |
 haurire. 613. 10 |
 hauriret. 165. 10 |
 hauriro. 94. 8 |
 haurieu. 51. 10 |
 hauritum. 185. 17 |
 haurierint. 824. 16 |
 haurieris. 140. 7 |
 hauri. 391. 8 |
 haurisser. 425. 8 |
 haurit. 340. 16 |
 haurim. 590. 8 |
 hauritibus. 589. 5 |
 hauritis. 795. 6 |
 hauritu. 320. 6 | 334. 6 |
 hauritus. *plur.* 599. 5 |
 hebeni. 505. 6 |
 hebes. 476. 8 | 477. 5 |
 hebescere. 693. 3 |
 hebetetas. 209. 5 |
 hebetatur. 308. 9 |
 hebetem. 462. 5 | 759. 15 |
 hebetantur. 589. 15 |
 hebetes. 66. 16 |
 hebeti. 255. 8 | 671. 8 |
 hebetis. 332. 11 |
 Hecales. 91. 8 |
 Hecaten. 364. 4 |
 Hectori. 405. 14 |
 hederas. 362. 12 |
 helcio. 299. 3 | 290. 13 |
 Helena. 478. 12 |
 Heleni. 694. 7 |
 helicon. 479. 24 |
 helleborum. 460. 14 |
 Helleponti. 715. 9 |
 Hellepontosus. 740. 2 |
 helluo. 499. 10 | 501. 7 |
 hem. 11. 7 | 23. 1 | 123. 4 |
 162. 8 | 216. 14 | 291. 13 |
 446. 9 |
 hepatitis. 472. 2 |
 Hephæstionem. 268. 12 |
 heptapylus. 111. 1 |
 Hetracitris. 570. 4 |
 Hetracitri. 568. 6 |
 Hetracitum. 733. 1 |
 Hetracitus. 733. 12 | 752. 3 |
 heræ. 87. 14 |
 herbe. 311. 5 | 414. 7 | 456. 11 |
 herbarum. 459. 2 | 540. 7 |
 herbas. 455. 2 |
 herpessibus. 219. 15 |
 herbas. 40. 2 | 163. 17 |
 herboſa. 141. 1 |
 herbulam. 65. 2 |
 herbulas. 99. 10 | 102. 7 |
 345. 7 |
 herbulis. 94. 3 |
 herciscundæ. 207. 7 | * 319. 12 |
 hercē. 803. 6 |
 herculē. 11. 4 | 102. 12 | 440.
 1 | 464. 3 | 471. 13 | 478. 15 |
 518. 4 | 521. 3 | 526. 11 |
 531. 2 | 555. 2 | 779. 7 |
 828. 7 |
 Hercules. 90. 2 |
 Herculeum. 787. 3. 9 |
 Hercules. 441. 7. 9 | 787. 7 |
 hercules *adv. adſourendi*. 28.
 5 | 32. 31 | 97. 5 | 60. 13 | 683.
 6 | 149. 9 | 193. 18 | 217.
 10 | 218. 3 | 222. 9 | 249. 7 |
 282. 1 | 284. 4 | 289. 15 |
 291. 1 | 305. 16 | 326. 7 |
 350. 10 | 374. 15 | 376. 11 |
 378. 8 | 395. 2 | 396. 6 |
 * 842. 20 |
 Herculis. 710. 3 | 714. 5 |
 717. 6 |
 Herennia. 521. 12 |
 Herennium. 512. 4 |
 herile. 181. 15 |
 herili. 294. 19 |
 herilis. 131. 2 | 233. 7 | 246.
 10 | 285. 16 | 287. 6 |
 heritum. 206. 14 |
 herolis. 771. 6 |
 heros. 602. 1 |
 herosum. 567. 9 |
 herum. 10. 3 |
 Hesperus. 417. 6 |
 Hesternā. 86. 7 | 289. 14 |
 501. 8 |
 Hesternæ. 51. 2 |
 Hesternis. 60. 8 |
 Hesternum. 300. 12 |
 heu. 132. 14 | 116. 11 | 842. 11 |
 heus. 7. 1 | 21. 12 | 22. 16 |
 23. 14 | 46. 10 | 51. 17 |

76. 17 | 76. 1 | 245. 6 | 242.
 12 | 301. 14 | 334. 1 | 338. 11 |
 36. 66. 6 | 80. 8 | 109. 6 | 131.
 11 | 371. 6 | 404. 15 | 417.
 12 | 628. 7 | 631. 9 | 708. 9 |
 724. 1 |
 hiant. 39. 9 | 495. 3 |
 hiantem. 157. 4 |
 hiantes. 80. 6 | 94. 14 | 188.
 19 | 250. 18 |
 hiantibus. 90. 11 | 135. 1 |
 273. 3 |
 hiantis. 122. 16 |
 hiantibus. 724. 1 |
 hiaru. 411. 15 | 729. 2 |
 hiaris. 412. 1 | 553. 12 | 829.
 13 |
 hiberna. 735. 6 |
 hibernas. 300. 5 |
 hibernis. 365. 7 |
 hiberum. 716. 4 |
 hic. pronem. 19. 17. 18 | 20. 1.
 5 | 21. 3 | 37. 5 | 48. 10. 12 |
 57. 7 | 61. 8 | 66. 12. 18 |
 67. 9 | 136. 1 | 152. 2 | 157.
 12 | 165. 4 | 220. 18 | 221. 4 |
 213. 1 | 248. 14 | 250. 17 |
 260. 1 | 265. 5 | 284. 10 |
 309. 2 | 326. 15 | 329. 12 |
 335. 1 | 368. 9 | 373. 1 | 417.
 33 | 464. 8 | 469. 9 | 481.
 4 | 499. 3 | 522. 2. 3. 4 |
 523. 7 | 531. 15 | 538. 6. 11 |
 539. 9 | 567. 8 | 570. 8 |
 581. 12 | 620. 1 | 652. 6. 15 |
 653. 1 | 658. 10 | 673. 7 |
 682. 5 | 691. 9 | 721. 10 |
 722. 1 | 734. 4. 14 | 735. 1 |
 744. 8 | 750. 5 | 773. 1 |
 797. 11 | 809. 16 | * 818.
 4 |
 hic. adverb. 9. 2 | 12. 1 | 37. 3 |
 52. 10 | 53. 12 | 88. 1 | 120.
 3 | 164. 1 | 190. 19 | 267. 13 |
 287. 3 | 415. 4 | 464. 6 |
 480. 10 | 483. 12 | 501. 11 |
 559. 6 | 560. 6 | 647. 2 |
 671. 2 | 710. 1 | 769. 10 |
 774. 5 | 811. 8 | 812. 1. 9.
 13 | 813. 15 | 818. 2 | * 845. 15 |
 hic. pro hoc. 141. 9 | 167. 12 |
 168. 7 | 178. 17 |
 hiccine. 507. 5 | 559. 8 |
 hiccine. adverb. 55. 8 |
 Hicetion. 694. 5 |
 Hierapolis. 729. 1 |
 hilarabis. 154. 12 |
 hilarare. 12. 2 |
 hilaratum. 160. 18 |
 * hilarum. 835. 21 |
 hilares. 366. 7 | 825. 9 |
 hilarior. 218. 4 | 220. 19 |
 224. 4 |
 hilaris. 44. 12 | 179. 2 |
 216. 12 | 352. 5 | 507. 10 |
 809. 4 |

hilaritatem. 445. 10 | 820.
 11 | 821. 2 |
 hilaritudine. 167. 9 |
 hilaro. 68. 2 | 82. 5 | 102. 11 |
 239. 8 |
 hinc. 53. 5 | 57. 9 | 67. 13 |
 98. 4 | 99. 7 | 140. 1 | 302.
 6 | 349. 2 | 363. 4 | 388. 13 |
 571. 8 | 575. 5 | 577. 10 |
 578. 3 | 579. 1 | 580. 2. 10 |
 583. 1 | 590. 8 | 592. 5 | 600.
 1. 4 | 603. 10 | 613. 18 | 617.
 5 | 615. 16 | 674. 6. 7 |
 682. 3. 8 | 716. 1 | 743.
 12 | 744. 6 | 714. 23 |
 * 847. 12 |
 hianibile. 635. 7. 21 |
 hinienciam. 456. 4 | 672.
 6 |
 hinnire. 635. 7. 15 |
 hinnit. 221. 9 |
 hianitas. 809. 4 |
 Hipparche. 739. 2 |
 Hippie. 775. 14 |
 Hippiana. 778. 4 |
 Hippas. 776. 1. 5 |
 Hippocratem. 819. 4 |
 hircino. 168. 15 |
 hircosus. 164. 4 |
 hircum. 216. 3 |
 hircurum. 589. 18 |
 hircosus. 763. 3 |
 hirtus. 407. 4 |
 hirtudines. 411. 16 |
 hirtudinis. 197. 16 |
 hirtudines. 786. 7 |
 hirtudinibus. 786. 9 |
 his. 21. 19 | 23. 9 | 31. 13 | 32. 3 |
 34. 3 | 39. 8 | 46. 13 | 54. 2 |
 56. 14 | 67. 8 | 75. 22 | 79.
 8 | 80. 6 | 86. 4 | 87. 12 |
 99. 11 | 122. 1 | 126. 16 |
 147. 2 | 153. 23 | 166. 1 |
 182. 6 | 192. 10 | 197. 13 |
 207. 3 | 228. 19 | 269. 19 |
 276. 18 | 286. 11 | 288. 19 |
 292. 2 | 296. 12 | 301. 8 |
 303. 1 | 314. 7 | 328. 15 |
 331. 6 | 380. 7 | 395. 12 |
 404. 3 | 405. 11 | 450. 13 |
 453. 6 | 456. 6 | 457. 9 |
 487. 1 | 506. 1 | 538. 10 |
 578. 10 | 587. 18 | 595. 4 |
 606. 15 | 609. 10 | 612. 7 |
 614. 11 | 624. 15 | 20 | 629.
 14 | 635. 8 | 646. 7 | 654.
 16 | 657. 14 | 658. 1 | 665.
 4 | 662. 2 | 684. 11. 14 |
 686. 8 | 705. 12 | 712. 18 |
 725. 5. 7 | 727. 5 | 720. 17 |
 728. 15 | 730. 4. 13 | 743.
 13. 14 | 746. 2 | 747. 4 |
 753. 1 | 769. 4 | 773. 4 |
 778. 12 | 793. 7 | 810. 15 |
 818. 15 | * 816. 10 |
 hices. 476. 2 | 485. 6 | 526. 6 |

558. 2 | 651. 5 | 682. 5 | 799.
 2 | 823. 7 |
 hifcere. 774. 9 |
 hifcine. 440. 11 | 555. 10 |
 hifpamiam. 432. 13 |
 hifpidus. 135. 6 | 235. 12 |
 762. 4 |
 hiforta. 200. 9 |
 hifortis. 232. 9 | 571. 2 |
 hifortiam. 48. 8 | 221. 9 |
 801. 13 |
 hifortia. 779. 1 | 822. 1 |
 hifortis. 455. 5 |
 hifortici. 791. 21 |
 hifortio. 811. 10 |
 hifortionis. 422. 4 | * 847. 1 |
 hiulci. 280. 8 |
 hiulcus. 479. 5 |
 hoc. 19. 16 | 22. 1 | 44. 19 |
 55. 8 | 73. 5 | 78. 14 | 87.
 7 | 120. 3 | 124. 8 | 145. 8 |
 149. 15 | 155. 9 | 156. 19 |
 167. 7 | 169. 4 | 182. 5 |
 207. 14 | 224. 9 | 224. 19 |
 243. 15 | 247. 15 | 248. 11 |
 258. 10 | 270. 6 | 273. 2. 19 |
 284. 1 | 300. 19 | 304. 18 |
 314. 4 | 320. 17 | 321. 9 |
 325. 7 | 334. 19 | 335. 7 | 338.
 17 | 366. 4 | 407. 10 | 408.
 1 | 414. 3. 4 | 420. 12 |
 421. 8 | 423. 9 | 429. 1 |
 430. 5. 15 | 440. 4 | 441.
 3 | 444. 8 | 450. 5 | 453.
 12. 17 | 460. 13. 17 | 470.
 4 | 471. 7. 18 | 478. 7. 10 |
 473. 3. 17. 19 | 474. 2 |
 477. 13 | 479. 7 | 480. 11 |
 15 | 481. 3 | 486. 2 | 489. 1.
 3 | 490. 12 | 496. 11 | 493.
 9. 10 | 494. 14 | 496. 7 |
 499. 12 | 502. 12. 14 | 509.
 9 | 510. 2 | 511. 5. 13 | 518.
 2 | 520. 17 | 527. 13 | 528. 12 |
 529. 2 | 531. 2 | 534. 1. 5 |
 536. 3 | 537. 9 | 538. 1 | 542.
 9 | 543. 10 | 548. 6 | 549. 4.
 5 | 554. 3 | 555. 2 | 556. 3 |
 559. 1. 3 | 562. 2. 13 | 567.
 5 | 585. 1. 3 | 588. 14 | 589.
 12 | 594. 3 | 597. 8 | 599. 11 |
 603. 1 | 606. 12 | 608. 12 |
 609. 15 | 610. 11 | 613. 16 |
 617. 8 | 618. 7 | 621. 2 | 616.
 2. 9 | 619. 8 | 641. 14 | 643.
 19 | 645. 6 | 649. 15 | 653.
 11 | 654. 18 | 656. 5 | 659.
 7 | 666. 4 | 667. 6 | 671. 7 |
 672. 15. 14 | 678. 8. 9 | 682.
 13 | 684. 18 | 697. 3 | 699.
 2 | 701. 14 | 707. 3 | 719. 16 |
 726. 2 | 728. 12 | 729. 3 | 742.
 7 | 743. 3 | 744. 19 | 746.
 10 | 747. 13 | 749. 8. 10 |
 754. 11 | 764. 1 | 766. 2 |
 773. 7. 8 | 785. 9 | 787. 16 |

796. 1 | 797. 7 | 801. 3 | 804. 9, 12, 14 | 805. 8 | 806. 9 | 807. 9 | 810. 7 | 811. 5 | 818. 11 | 829. 11 | 830. 3 |
 hoccine. 148. 16 | 438. 10 | 431. 7 | 707. 6 | 534. 4 |
 hodie. 328. 7 | 478. 4 | 491. 16 | 550. 15 | 801. 2 | 802. 18 | 818. 19 | * 834. 15 |
 * hodierna. 836. 5 |
 hodierna. 82. 13 | 292. 4 |
 hodierni. 82. 18 |
 hodiernum. 74. 1 | 434. 7 | 466. 6 | 491. 2 | 817. 9 |
 hodos. 246. 15 |
 Homeri. 455. 4 | 795. 4 |
 Homerica. 682. 3 |
 Homerici. 440. 4 |
 Homericus. 405. 14 | 697. 3 |
 Homero. 434. 5 |
 Homerum. 447. 10 | 692. 7 |
 Homerus. 345. 4 | 470. 12 | 703. 1 |
 homicida. 73. 9 | 77. 16 | 230. 11 |
 homicidam. 89. 13 |
 homicidium. 324. 9 |
 homine. 36. 7 | 254. 5 | 259. 5 | 455. 13 | 586. 6 | 601. 12 | 670. 5 | 673. 11 | 687. 11 | 745. 1 |
 hominem. 17. 2 | 75. 2 | 78. 11 | 102. 5 | 159. 16 | 209. 3 | 257. 7 | 259. 4 | 271. 11 | 293. 6 | 405. 2 | 471. 7 | 479. 15 | 495. 9 | 521. 13 | 586. 17 | 590. 18 | 592. 16 | 597. 1 | 619. 7 | 615. 13 | 14 | 641. 2 | 701. 2 | 745. 3 | 759. 3 | 765. 7 | 778. 3 | 785. 16 | 820. 4 | 824. 2 |
 homines. 76. 9 | 110. 12 | 197. 3 | 234. 7 | 249. 6 | 250. 1 | 261. 7 | 276. 15 | 278. 7 | 282. 9 | 305. 3 | 320. 2 | 350. 7 | 366. 19 | 378. 8 | 390. 5 | 407. 10 | 426. 2 | 442. 3 | 475. 6 | 482. 9 | 492. 12 | 511. 4 | 569. 2 | 614. 6 | 619. 5 | 670. 13 | 671. 10, 12 | 672. 2 | 677. 2 | 705. 9 | 719. 12 | 745. 8 | 759. 4 | 8, 12 | 760. 11 | 768. 12 | 786. 11 | 809. 12 | 819. 7 | * 837. 6 |
 homini. 159. 16 | 268. 1 | 410. 4 | 423. 5 | 448. 10 | 503. 13 | 516. 2 | 525. 12 | 332. 18 | 588. 8, 13 | 626. 15 | 635. 15 | 701. 13 | 718. 11 | 809. 7 | 812. 14 | 819. 12 |
 hominibus. 28. 3 | 268. 11 | 420. 4 | 439. 5 | 621. 5 | 670. 13 | 671. 6 | 689. 3 | 690. 8 | 697. 10 | 701. 2 | 739. 13 | 773. 2 | 782. 10 |
797. 9 | 807. 5 | 810. 1 | 827. 6 |
 hominis. 134. 15 | 163. 2 | 200. 14 | 304. 9 | 374. 3 | 410. 6, 13, 16 | 423. 16 | 437. 3 | 444. 8 | 486. 7 | 489. 3 | 586. 7 | 598. 6 | 613. 19 | 785. 1 | 795. 7 | 808. 12, 13 | 820. 5 | 825. 4 |
 hominum. 2. 3 | 80. 5 | 93. 15 | 119. 9 | 144. 8 | 172. 10 | 227. 13 | 247. 14 | 262. 7 | 285. 4 | 326. 13 | 378. 6 | 424. 8 | 433. 10 | 567. 4 | 571. 7 | 584. 7 | 584. 7 | 585. 11 | 588. 3 | 595. 8 | 596. 3 | 602. 8 | 10 | 611. 7 | 615. 3 | 623. 1 | 628. 6 | 634. 9 | 681. 15 | 682. 2 | 696. 2 | 736. 11 | 741. 5 | 747. 9 | 768. 7 | 770. 4 | 781. 3 | 785. 4 | 787. 4 | 793. 10 | 799. 8 | 810. 7 |
 homo. 22. 8 | 29. 4 | 142. 5 | 297. 16 | 405. 12 | 460. 17 | 522. 16 | 523. 9 | 619. 15 | 640. 5, 6, 7 | 641. 13, 14 | 642. 6 | 7 | 645. 13 | 712. 8 | 740. 10 |
 homuncio. 273. 4 |
 homunculi. 279. 8 |
 honesta. 169. 1 | 346. 7 | 597. 9, 10 | 609. 1 | 620. 3 | * 845. 14 |
 * honesta. 838. 3 |
 honestam. 620. 3 | 777. 12 |
 honestamentis. 406. 8 |
 honestater. 320. 1 |
 honestas. *accus. plur.* 51. 7 | 381. 14 | 606. 10 | 823. 11 |
 honestatem. 607. 18 |
 honestatis. 420. 7 |
 honeste. 796. 14 | 804. 7 | * 845. 12 |
 honesti. 616. 16 | 617. 1 |
 honestiorem. 622. 8 |
 honestis. 348. 3 | 700. 14 | 824. 13 |
 honestissimam. 505. 6 |
 honestissimam. 570. 18 |
 honestissimam. 553. 4 |
 honestissimis. 805. 18 |
 honestissimo. 524. 10 |
 honestissimos. 406. 7 |
 honestissimum. 501. 12 |
 honestus. 738. 6 |
 honesto. 553. 13 |
 honestum. 31. 4 | 405. 8 | 463. 18 | 609. 11, 12 | 643. 9, 11, 14, 15 | 647. 11, 12 | 648. 6, 7 | 649. 5, 6, 12, 13 | 650. 7, 8, 13, 14 | 651. 13, 14 | 652. 3, 4, 13 | 653. 5, 7 | 8, 14, 16, 19, 21 | 654. 3, 5 | 8, 10, 13, 15 | 656. 17, 18 | 657. 3 | 405. 7 | 10, 11, 12, 13 |
- honestus. 556. 6 | 700. 11 |
 honor. 673. 7 | 802. 17 | 804. 3 | 806. 2 |
 honorando. 68. 4 |
 honorantes. 387. 11 |
 honore. 133. 10 | 445. 2 | 561. 9 | 603. 3 | 628. 13 | 773. 1 | 802. 1, 3, 8 | 803. 14 |
 honorum. 163. 15 | 193. 2 | 233. 14 | 518. 10 | 564. 4 | 802. 13 | 803. 13 | 804. 14 | 805. 6 |
 honores. 81. 18 | 134. 1 | 199. 15 | 219. 6 | 628. 7, 9 | 629. 7 | 804. 11 |
 honori. 336. 8 | 517. 5 | 602. 7 |
 honoribus. 139. 3 | 219. 17 | 239. 13 | 335. 10 | 444. 12 | 603. 2 | 684. 8 | 805. 6 | 818. 10 |
 honorificam. 803. 4 |
 Honorino. 780. 13 |
 Honorinum. 781. 5 |
 honoripetorum. 611. 12 |
 honoris. 500. 9 | 518. 7 | 552. 13 | 558. 16 | 689. 6 | 805. 4 | 824. 4 |
 honorum. 82. 3 | 133. 5 |
 honos. 781. 5 | * 847. 2 |
 horā. 295. 1 | 372. 6 |
 horā. 23. 8 | 195. 5 | 349. 3 |
 horae, *impetantes anni.* 734. 11 |
 horam. 383. 6 | 499. 13 | 502. 4 |
 Horarum, *Deorum.* 168. 1 |
 hordeaceas. 212. 15 |
 hordei. 273. 9 | 225. 11 | 548. 14 |
 hordeo. 96. 10 | 182. 9 | 218. 18 | 219. 8 |
 hordeum. 32. 2 | 124. 13 | 125. 1 | 220. 9 | 262. 12 |
 horrea. 143. 5 |
 horrenda. 378. 5 | 703. 3 |
 horrendi. 191. 8 |
 horrendum. 127. 11 |
 horrendum. 440. 373. 2 |
 horreo. 253. 10 |
 horrescit. 144. 13 |
 horrescunt. 137. 12 | 216. 3 |
 horreum. 98. 6 | 121. 5 | 263. 11 |
 horribile. 504. 1 |
 horribilem. 506. 14 |
 horribiles. 305. 3 |
 horribilis. 482. 2 |
 horricomem. 216. 4 |
 horricomes. 122. 11 |
 horrida. 187. 8 |
 horridas. 199. 18 |
 horridi. 699. 11 |
 horridis. 77. 21 |
 horridos. 186. 4 | 252. 12 |
 horridus. 106. 18 |
 horripilant. 94. 15 |
 horrore. 407. 2 |
- horruit.

heruic. 240. 6 |
hortamentum. 695. 12 |
hortantur. 62. 10 |
hortari. 245. 6 |
hortatione. 18. 3 |
* hortator. 834. 14 |
hortatur. 627. 10 |
Hortensius. 551. 2 |
hortulanum. 311. 6, 13 | 312. 16 |
hortulanus. 103. 13 | 299. 12 |
307. 13 | 308. 8, 10, 14 |
309. 16 | 310. 4, 10 | 314. 1 |
hortulus. 102. 2 |
hortula. 309. 4 | 570. 11 |
hortulum. 99. 9 | 101. 10 |
300. 18 | 310. 5 |
hortum. 300. 2 |
horum. 452. 9 | 473. 6 | 481. 15 | 528. 7 | 577. 6 | 582. 4 |
598. 3 | 616. 12 | 617. 18 |
675. 5 | 727. 9 | 728. 5 | 729. 14 | 739. 1 | 740. 6 | 741. 1 |
hos. 24. 12 | 68. 19 | 77. 9 |
169. 11 | 583. 3, 4 | 658. 11 |
668. 7 | 674. 5, 8 | 683. 2 |
* 721. 5 | 768. 12 | 770. 17 |
803. 7 |
Hospes. 34. 7 | 48. 1 | 80. 13 |
82. 11 | 216. 5 | 301. 7 | 795. 4 |
hospitæ. 191. 8 |
hospitale. 276. 16 |
hospitalem. 752. 11 |
hospitalis. 96. 5 | 221. 3 |
hospitem. 30. 12 | 31. 12 | 38. 15 | 40. 19 | 77. 14 | 207. 10 | 301. 2 |
hospites. 24. 12 | 221. 10 |
233. 15 |
hospiti. 18. 11 | 53. 10 | 311. 9 |
hospitia. 624. 14 |
hospitibus. 33. 11 | 76. 7 |
748. 3 | 790. 6 |
hospiti. 75. 17 |
hospitio. 29. 10 | 206. 4, 13 |
265. 3 | 270. 19 | 507. 1 |
hospitis. 31. 9 | 42. 4 | 76. 17 |
77. 16 | 76. 2 |
hospitium. 13. 5 | 30. 19 | 31. 9 | 34. 6 | 38. 11 | 41. 17 |
63. 12 | 96. 4 | 198. 4 |
271. 5, 7 | 272. 12 | 273. 16 |
444. 3 |
Hospitem. nom. pr. 344. 11 |
hostem. 536. 11 |
hostes. 49. 14 | 217. 7 | 336. 10 |
hosti. 536. 9 |
hostiam. 225. 5 | 677. 4 |
hostiarum. 686. 1 |
hostias. 483. 2 |
hostibus. 89. 12 | 682. 12 |
hostis. 71. 14 | 265. 4 | 302. 17 | 685. 1 |
hostili. 303. 5 |

Apul.

hostilis. 98. 4 |
hostis. 282. 6 | 556. 7 |
hostium. 275. 2 | 693. 5 |
HS. 442. 2 | 523. 4 |
huc. 31. 11 | 146. 20 | 481. 5 |
680. 15 |
hucusque. 534. 9 |
huic. 28. 1 | 111. 1 | 126. 3 |
189. 12 | 226. 4 | 262. 13 |
333. 14 | 341. 19 | 377. 14 |
432. 9 | 451. 11 | 480. 2 |
502. 14 | 511. 13 | 512. 2 |
523. 4 | 557. 4 | 627. 9 |
643. 11 | 657. 2 | 673. 1 |
712. 12 | 719. 10 | 722. 1 |
774. 1 | 829. 8 |
hujus. 20. 5 | 21. 3 | 25. 2 | 30. 4 | 32. 12 | 36. 3 | 37. 4 |
38. 15 | 44. 10, 17 | 48. 6 |
56. 10, 17 | 68. 1 | 78. 5, 6 |
83. 15 | 85. 6, 10, 16 | 87. 1 |
90. 5 | 93. 13 | 95. 8 | 106. 19 | 108. 15 | 114. 1 | 156. 16 | 157. 14 | 170. 5, 8 |
185. 11 | 188. 17 | 228. 3 |
251. 15 | 299. 14 | 315. 7 |
379. 2 | 435. 13 | 439. 12 |
495. 4 | 512. 5 | 516. 18 |
522. 2, 4 | 561. 1 | 573. 9 |
574. 14 | 576. 4, 7 | 579. 12 | 581. 12 | 584. 1 | 597. 14 | 598. 17 | 601. 13 | 652. 14 | 689. 12 | 680. 7 | 702. 14 | 711. 11 | 712. 9 | 713. 3 |
717. 3 | 733. 5 | 736. 7 | 745. 2 | 746. 1, 11 | 827. 11 |
830. 6, 8 |
hujusce. 451. 12 | 513. 12 |
hujuscemodi. 10. 2 | 47. 11 |
278. 9 | 286. 11 | 379. 8 |
421. 5 | 624. 10, 14 | 695. 4 | 706. 7 | * 836. 10 |
hujusmodi. 38. 16 | 76. 8 |
90. 16 | 224. 17 | 259. 9 |
271. 10 | 474. 2 | 543. 10 |
620. 4 | 790. 11 |
humana. 185. 5 | 595. 9 |
humani. 219. 17 | 343. 16 |
668. 8 |
humanæ. 27. 13 | 128. 13 |
145. 18 | 236. 3 | 439. 3 |
745. 5, 7 |
humanam. 143. 2 | 228. 2 |
375. 18 | 671. 4 | 696. 6 |
humanatum. 601. 5 | 674. 2 |
705. 6 | 744. 14 |
humanas. 335. 5 | 355. 5 |
humanæ. 14. 6 | 334. 10 |
humani. 131. 14 | 325. 14 |
360. 2 | 390. 1 | 669. 10 |
683. 4 | 784. 11 | 787. 6 |
819. 10 |
humanior. 306. 7 |
humanis. 36. 9 | 47. 13 | 131. 13 | 133. 2 | 141. 6 | 247. 12 | 332. 1 | 373. 2 | 420. 1 |

672. 8 | 800. 11 |
humanissimo. 495. 6 |
humanitas. 75. 13 |
humanitate. 77. 10 | 463. 2 |
550. 2 |
humanitatem. 337. 16 |
humanitatis. 78. 3 | 536. 6 |
590. 12 | 610. 5 |
humanitatis. 558. 17 |
humano. 25. 15 | 95. 2 | 210. 4 | 233. 2 | 250. 4 | 334. 19 | 358. 2 | 375. 5 | 376. 11 |
424. 2 | 690. 3 | 696. 4 |
humanorum. 221. 12 |
humanum. 89. 6 | 95. 14 | 269. 11 | 330. 15 | 475. 8 | 534. 5 |
humanus. 687. 3 | 688. 4 |
humavit. 794. 8 |
humectiores. 681. 2 |
humeris. 345. 8 | 375. 7 |
388. 11 |
humero. 26. 6 | 260. 11 |
588. 18 |
humeros. 161. 5 | 507. 13 |
humerum. 112. 13 | 162. 8 |
165. 16 | 346. 1 | 361. 2 |
humi. 11. 3 | 19. 9 | 20. 6 |
22. 1, 17 | 51. 6 | 86. 9 | 87. 6 | 162. 16 | 163. 11 | 190. 14 | 198. 13 | 258. 4 | 264. 11 | 309. 13 | 383. 11 | 788. 8 | * 837. 7 |
humida. 485. 1 | 718. 12 |
humidam. 727. 2 |
humid. 591. 10 |
humidioribus. 37. 11 |
humidis. 95. 3 | 332. 17 |
humidos. 720. 15 |
humidos. -08. 11 |
humigatus. 753. 4 |
humile. 410. 14 |
humili. 209. 1 |
humilia. 691. 17 |
humilis. 191. 10 | 764. 5 |
humilitas. 738. 10 |
humilitate. 430. 9 |
humilitatem. 563. 4 |
humilitati. 236. 7 |
humilitus. 681. 3 |
humilissimis. 679. 3 |
humo. 21. 3 | 27. 11 | 164. 1 |
708. 11 | * 838. 4 |
humor. 577. 10 | 719. 8 |
720. 3 |
humore. 681. 1 | 719. 6 |
733. 1 |
humorem. 485. 10 | 719. 9 |
humoris. 24. 19 | 485. 7 |
humum. 174. 8 | 720. 8 |
747. 19 |
humus. 723. 10 |
hunc. 11. 6 | 20. 13 | 38. 16 |
68. 3 | 86. 6 | 91. 2 | 92. 12 |
111. 7 | 118. 18 | 114. 6 |
180. 12 | 190. 11 | 203. 6 |
211. 3 | 212. 11 | 216. 16 |

n

217. 6 | 244. 15 | 252. 21 |
274. 3 | 291. 6 | 326. 9 |
369. 4 | 378. 7 | 458. 2 |
461. 13 | 468. 3 | 471. 9 |
479. 13 | 499. 14 | 500. 9 |
507. 13 | 512. 4 | 518. 11 |
518. 15 | 540. 1 | 557. 10 |
563. 13 | 578. 7 | 612. 5 |
617. 5 | 617. 15 | 618. 10, 13 |
619. 18 | 620. 4 | 621. 14 |
623. 14 | 613. 11 | 669. 9 |
14 | 687. 4 | 688. 4 | 692. 1 |
717. 1 | 720. 11 | 732. 13 |
774. 1 | 775. 6 | 779. 8 | 774. 2 |
802. 13 |

huncce. 557. 15 |
huncine. 69. 14 |
Hyades. 667. 3 |
Hyagnim. 761. 7 |
Hyagnis. 761. 1 |
hyemales. 721. 2 |
hyemal. 721. 9 |
hyemem. 519. 2 |
hyemis. 714. 12 | 760. 4 |
hyems. 518. 1 |
Hymenæi. 118. 4 |
Hymenæum. 129. 8 |
Hymettos. *mons.* 3. 2 |
hymnis. 771. 4 |
hymno. 743. 5 |
hymnos. 821. 11 |
hymnum. 818. 2, 5 |
Hypa. *civitas.* 28. 13 |
Hypatæ. 10. 3 |
Hypatæo. 10. 1 |
Hypatini. 109. 12 | 205. 5 |
Hypatium. *nom. pr.* 268. 13 |
Hyperborei. 389. 1 |
hypotheticorum. 658. 4 |
Hycanium. 716. 2 | 717. 6 |

I

Jacant. 603. 5 |
jaceat. 411. 8 |
jacebant. 86. 9 | 217. 12 |
* 833. 1 |
jacebat. 24. 7 | 161. 12 | 192. 1 |
1 | 327. 10 | 800. 4 |
jacebit. 76. 4 |
jacens. 105. 16 | 166. 18 |
jacent. 149. 4 | 462. 2 |
716. 6 |
jacente. 104. 5 |
jacentem. 215. 6 | 124. 1 |
162. 16 | 105. 9 |
jacentes. 87. 6 | 117. 12 |
249. 9 |
jacenti. 258. 5 | 291. 13 | 819. 12 |
jacentia. 173. 10 |
jacentibus. 60. 3 |
jacentis. 264. 16 |
jacere. 51. 18 | 117. 9 | 167. 4 |
247. 13 |
jaces. 418. 5 |

jacet. 20. 7 | 114. 2 | 717. 9 |
jaciāt. 742. 1 |
jacta. 215. 7 | * 835. 3 |
jactabatur. 173. 1 |
jactantes. 729. 15 |
jactare. 114. 12 |
jactati. 269. 14 | * 841. 12 |
jactat. 666. 3 |
jactare. 317. 1 |
jactatam. 508. 1 |
jactatione. 150. 6 | 592. 11 |
720. 1 |
jactantis. 104. 5 | 166. 10 |
216. 1 |
jactetur. 9. 8 |
jactibus. 305. 11 |
jacto, *verb.* 807. 7 |
jactum. 760. 1 |
jactura. 229. 1 |
jactum. 311. 4 |
jactūs. 457. 6 |
jactus. *plur.* 362. 3 |
jaculandis. 675. 2 |
jaculari. 727. 10 |
jaculario. 727. 10 |
jaculationibus. 17. 6 |
jaculis. 349. 3 | 712. 1 |
jam. 4. 3 | 5. 6 | 9. 1 | 11. 8 |
13. 6, 7 | 17. 1 | 19. 1 | 20. 6, 8 | 22. 4 | 25. 6 | 33. 3 |
20, 13 | 34. 7. 12, 16, 20 |
36. 9 | 37. 4 | 38. 11, 12 |
39. 4 | 40. 12 | 43. 1 | 47. 6 | 48. 13 | 49. 3 | 51. 8 |
53. 4, 5 | 56. 1, 15 | 58. 13 |
59. 7 | 61. 9 | 65. 7, 8, 10 |
11 | 68. 8, 13 | 69. 4 | 70. 6 | 71. 10 | 72. 2, 3 | 74. 4, 6 | 75. 21 | 76. 18 | 77. 9 |
80. 1, 8 | 82. 8 | 85. 14 | 86. 8, 15 | 87. 2, 6, 9 | 89. 14 |
90. 12 | 91. 1, 7, 10, 13 |
92. 9 | 94. 9, 13 | 95. 2 |
96. 9 | 97. 10 | 98. 13, 16 |
99. 2, 7, 12 | 101. 6, 10 |
102. 2, 8 | 103. 3 | 104. 5 |
12, 16, 21 | 105. 2, 4, 10 |
106. 8, 14 | 107. 4 | 108. 9 | 114. 7, 9 | 115. 10 | 118. 10 | 119. 4 | 120. 11, 15 |
122. 16 | 123. 14, 18 | 124. 8 | 126. 3 | 127. 13 | 14. 128. 7, 10 | 129. 10 | 132. 3, 6 |
10. 11 | 133. 4 | 134. 1 |
135. 3, 7 | 136. 11 | 137. 15 |
138. 1, 2 | 139. 9, 10, 14 |
141. 3. 7 | 142. 7 | 144. 10, 13 | 145. 10 | 146. 4, 6, 15 | 147. 8, 13, 16 | 148. 3, 14 | 150. 12 | 152. 2, 8, 12, 13 | 153. 12 | 154. 10 |
150. 2 | 157. 12 | 158. 14 | 159. 7, 17 | 160. 6, 9 | 161. 3 | 165. 3 | 166. 1 | 167. 4, 23 | 168. 9 | 169. 7 | 173. 7 |
177. 1 | 178. 15 | 179. 14 |

180. 15 | 181. 5, 12 | 182. 12 |
185. 11 | 186. 9 | 187. 15 |
188. 14, 20 | 189. 3 | 190. 9 | 192. 2 | 194. 10 | 197. 4, 10 | 199. 12, 26 | 201. 8 | 202. 5, 11 | 205. 6 | 208. 6 | 209. 9, 17 | 211. 12 |
217. 5, 7 | 219. 14 | 220. 18 |
223. 18 | 224. 15 | 226. 12 |
234. 2 | 235. 3 | 236. 14 |
239. 2 | 239. 3, 5 | 240. 14 | 245. 11 | 247. 5, 9, 12 |
16 | 248. 7 | 250. 9 | 252. 1, 18 | 253. 11, 13 | 254. 10 |
255. 1, 12 | 258. 1, 11 | 260. 3, 4 | 264. 9 | 268. 16 |
269. 11, 15, 18 | 270. 15 |
271. 8 | 274. 10 | 275. 5, 9 |
279. 2 | 280. 4 | 287. 2, 15 |
288. 3. 4, 13 | 290. 6 | 291. 2 | 292. 14 | 293. 11 | 294. 7 | 295. 1 | 297. 11 | 298. 3, 16 | 299. 8 | 300. 18 |
301. 6, 8, 12 | 302. 19 | 303. 7, 10 | 304. 9 | 306. 4 | 309. 6 | 312. 14 | 315. 9, 12 | 316. 5 | 320. 4. 9, 13 | 324. 2, 3 | 326. 5 | 328. 3 | 330. 12, 14 | 331. 16 | 332. 5, 8 |
333. 7 | 335. 1. 15 | 337. 9 |
339. 10, 12 | 340. 2 | 341. 3, 8 | 342. 10 | 343. 3 |
344. 3, 4 | 347. 3 | 349. 5 | 352. 10, 12 | 353. 11, 17 |
359. 5 | 360. 3 | 361. 8 | 365. 2, 4, 8 | 369. 6 | 375. 15 |
376. 11 | 377. 7, 9 | 378. 12 | 379. 4 | 380. 4 | 383. 4 |
384. 16 | 385. 4, 6 | 386. 2, 4, 18 | 387. 4, 9 | 391. 1 | 394. 1, 9 | 395. 1. 2 |
396. 7 | 403. 11, 14 | 404. 9 | 415. 1 | 440. 8 | 446. 4 | 447. 9 | 450. 7 | 454. 5 | 463. 5, 7 | 464. 10 |
466. 11 | 471. 4 | 473. 11 |
478. 16 | 480. 11 | 481. 18 |
484. 12 | 485. 3 | 489. 6 |
496. 1 | 497. 3 | 498. 4 |
500. 1 | 509. 12 | 516. 3, 14 |
520. 12 | 524. 3 | 515. 6 |
536. 4 | 537. 11 | 538. 7 |
539. 5 | 545. 16 | 547. 11, 13 | 548. 9, 11 | 549. 15 |
551. 9 | 552. 12, 13 | 557. 11 |
558. 13 | 560. 8, 9 | 562. 2 |
583. 5 | 587. 10 | 617. 3 |
622. 13 | 626. 1 | 637. 5 |
647. 2 | 651. 2 | 659. 9 |
661. 8 | 662. 2 | 668. 1 |
669. 16 | 678. 7 | 687. 7 |
700. 11 | 709. 2 | 711. 1 |
737. 2 | 763. 6 | 781. 4 |
799. 3. 13 | 800. 6, 10, 11 |
801. 8 | 804. 8, 14 | 806. 5 | 808. 6 | 812. 16 | 816. 16 |

818. 2. 4 | 819. 12. 13 |
820. 1. 8 | 821. 4. 12 | 824.
5. 6 | 825. 3. 9 | 826. 20 |
827. 2 | 828. 15 | 829. 15 |
830. 2 | 831. 3 | 832. 11 |
833. 11 |
iambicus. 475. 10 |
iamdudum. 12. 6 | 63. 1 | 153.
2 | 203. 3 | 209. 2 | 272. 12 |
294. 3 | 366. 3 | 385. 5 | 392.
4 | 393. 6 | 501. 15 | 580.
11 | 789. 3 | 840. 3 | 894. 8 |
jamjam. 23. 14 | 149. 10 |
264. 4 | 265. 11 | 281. 8 |
* 816. 16 |
jampridem. 339. 11 | 463. 10 |
302. 10 | 807. 1 | 829. 1 |
janitor. 22. 19 | 24. 9 | 16.
janitorum. 121. 3 |
janitores. 739. 11 |
jannes. nom. pr. 544. 10 |
janna. 410. 10 | * 547. 5 |
janus. 624. 14 |
janus. 19. 6 | 22. 14 | 72. 4 |
118. 7 | 121. 4 | 206. 6 |
211. 18 | 399. 7 |
januam. 29. 12 | 122. 14 | 272.
9 | 288. 9 |
januas. 75. 19 |
januis. 98. 1 |
Iapygia. 721. 11 |
ibant. 170. 6 |
iber. 22. 11 | 27. 2 | 372. 8 |
555. 11 | 694. 11 |
Iberorum. 409. 10 |
ibi. 3. 4 | 37. 3 | 52. 7. 11 |
53. 1 | 58. 1 | 60. 5 | 103. 2 |
129. 1 | 135. 11 | 122. 14 |
143. 7 | 147. 7 | 167. 2 |
184. 10 | 191. 18 | 195. 3 |
201. 6 | 214. 12 | 224. 7 |
255. 3 | 268. 10 | 277. 8 |
299. 16 | 301. 7 | 313. 14 |
321. 11 | 366. 5 | 373. 7 |
396. 14 | 401. 3 | 451. 7 |
465. 2 | 498. 8 | 500. 1 |
512. 13 | 14 | 540. 7 | 692. 5 |
694. 9 | 719. 14 | 790. 10 |
793. 5 | 813. 4 |
ibidem. 9. 8 | 13. 12 | 30. 5 |
39. 1 | 120. 8 | 139. 17 | 206.
5 | 13 | 228. 13 | 238. 4 |
246. 1. 4 | 271. 16 | 315. 3 |
336. 9 | 378. 14 | 389. 10 |
478. 17 | 529. 2 | 560. 6 |
587. 4 | 679. 8 | 760. 7 |
767. 9 | 789. 6 | 812. 3 |
* 818. 5 |
ibis. 188. 15 |
ibo. 52. 5 |
ibumr. 742. 7 |
Icario. 789. 10 |
icibus. 105. 4 | 193. 3 | 196. 15 |
201. 15 | 222. 1 | 262. 2 |
307. 2. 10 |
icu. 76. 15 | 112. 13 | 113. 13 |
262. 3 |
icus. plur. 222. 3 |
id. 10. 5 | 16. 7 | 18. 7. 10 |
36. 5. 10 | 41. 2 | 50. 6 |
56. 13 | 66. 13 | 82. 11 | 84.
6 | 90. 17 | 106. 20 | 134.
14 | 142. 2 | 151. 17 | 180.
3 | 223. 12 | 225. 20 | 233. 1.
2 | 247. 16 | 267. 9 | 285. 5 |
295. 1 | 297. 4 | 300. 17 |
309. 1 | 311. 5 | 315. 6 | 319.
13 | 333. 13 | 365. 9 | 372. 7 |
387. 1 | 405. 10 | 404. 10 |
39 | 408. 12 | 411. 1 | 418.
9 | 413. 10 | 416. 6 | 419.
2. 3. 8 | 421. 5 | 427. 5 |
430. 1. 12 | 442. 2. 8 |
446. 17 | 448. 11 | 449.
9 | 450. 8 | 451. 9 | 453. 2.
23 | 457. 2 | 460. 2. 5 |
461. 10. 11 | 463. 17 | 478.
2 | 479. 7 | 484. 5 | 485. 1 |
490. 11 | 491. 12 | 491. 492.
2. 3 | 497. 7 | 498. 9 | 502.
14 | 505. 7 | 509. 8 | 517. 6 |
520. 5 | 522. 4 | 528. 13 |
532. 4 | 543. 11 | 545. 10 |
549. 14 | 561. 15 | 579. 8 |
584. 12 | 586. 9 | 591. 4. 6 |
593. 8. 10 | 596. 1. 2 | 597.
7 | 599. 4 | 600. 6 | 604.
2 | 605. 16. 17 | 606. 11. 15 |
621. 1 | 623. 6 | 624. 19 |
621. 9 | 632. 11 | 633. 6. 8 |
634. 6. 8 | 636. 4 | 639.
10. 641. 8 | 642. 8 | 655.
9 | 656. 4 | 663. 1 | 669.
12 | 679. 16 | 684. 2 | 686.
10 | 687. 8 | 689. 4 | 697.
1 | 700. 2 | 717. 1 | 726. 8 |
731. 5 | 738. 14 | 752. 7 |
755. 5 | 777. 4 | 778. 11 |
780. 1 | 782. 5 | 785. 2. 4 |
786. 1 | 790. 8 | 792. 7 |
802. 4. 7 | 805. 13. 16 |
806. 4 | 809. 5 | 813. 4 |
814. 14 | 817. 2. 6 | 823.
7. 8 | 829. 10. 12 | * 835. 6 |
Idem. 257. 13 |
Idem. 345. 4 |
idcircò. 402. 3 | 421. 7 | 437.
2 | 460. 4 | 488. 9 | 490.
10 | 527. 13 | 528. 8 | 537. 8 |
572. 13 | 577. 8. 17 | 586.
14 | 613. 5. 16 | 614. 10 |
633. 7 | 635. 8. 13 | 640. 9 |
644. 12 | 683. 17 | 686. 7 |
805. 10 |
idem. mas. 206. 9 | 223. 3 | 172.
12 | 383. 12 | 402. 9 | 433. 2 |
447. 12 | 499. 7 | 508. 10 |
520. 16 | 571. 12 | 586. 7 | 591.
13 | 595. 2 | 610. 8 | 618. 3 |
671. 6 | 721. 7 | 731. 1 | 753.
14 | 754. 3 | 764. 7 | 771.
5 | 819. 8 | 816. 15 | 816. 826.
3 | * 846. 11 |
idem. neut. 332. 14 | 479. 10 |
582. 3 | 644. 14 | 645. 1 |
698. 12 | 714. 7 | 728. 5 | 754.
10 | 771. 5 | 785. 6 | 813. 9 |
identidem. 22. 10 | 40. 13 |
60. 16 | 71. 2 | 94. 4 | 124.
6 | 146. 12 | 163. 7 | 200.
15 | 207. 17 | 221. 5 | 242.
6 | 255. 3 | 276. 5 | 294. 11 |
309. 14 | 312. 6 | 382. 10 |
393. 16 | 808. 11 |
idem. 274. 4 | 320. 19 | 404.
1 | 412. 6 | 421. 8 | 438. 7 |
446. 12 | 448. 11 | 449.
3 | 492. 10 | 572. 15 | 573.
2. 5 | 578. 9 | 579. 3. 6 |
587. 10 | 600. 11 | 609. 11 |
613. 3. 18 | 619. 7 | 614. 4.
637. 10 | 643. 5 | 644. 7 |
646. 4 | 648. 12 | 650. 1 |
653. 10 | 655. 4 | 658. 10 |
681. 2 | 702. 2 | 768. 9 |
816. 7 |
idipsum. 230. 10 | 268. 3 |
394. 3 |
idonea. 339. 15 |
idoneam. 126. 16 |
idoneb. 131. 12 | 801. 15 |
idonei. 196. 19 |
idoneis. 30. 4 | 116. 3 | 824. 15 |
idoneos. 104. 14 | 516. 14 |
idoneum. 77. 12 | 99. 7 | 246.
3 | 673. 6 |
idoneus. 709. 5 | 435. 11 |
697. 6 |
iduum. 391. 10 |
jcceras. 7. 2 |
jccinoti. 589. 4 |
jccir. 823. 17 |
jccoris. 590. 3 |
jcciana. 382. 4 |
jccunus. 294. 12 | 490. 13 |
jccaculo. 233. 9 |
jccaculum. 5. 11 | 26. 6 | 389. 9 |
Ierna. 716. 7 |
icunr. 435. 3 |
igitur. 11. 1 | 20. 12 | 51. 14 |
81. 11 | 85. 10 | 89. 14 |
100. 3 | 102. 5 | 104. 12 |
138. 9 | 151. 15 | 178. 11 |
191. 13 | 197. 16 | 205. 6 |
214. 11 | 215. 12 | 219. 12 |
223. 7 | 225. 3 | 285. 6 |
290. 12 | 297. 16 | 308. 9 |
317. 4 | 313. 11 | 365. 5 |
385. 2 | 387. 18 | 394. 6 |
401. 5 | 402. 7 | 408. 8 |
410. 17 | 413. 5 | 415. 6 |
416. 10 | 419. 3 | 421. 2 |
13 | 424. 6 | 425. 10 | 432.
1 | 436. 5 | 438. 4 | 439.
6 | 440. 10 | 445. 11 |
449. 5 | 450. 5 | 451. 4 |
452. 9 | 451. 4 | 454. 6 | 459.
4 | 461. 13 | 464. 10 | 466.
11 | 467. 3 | 473. 12 | 481.
11 | ij

- 1 | 482. 1 | 484. 6, 14 |
 488. 13 | 490. 7, 11 |
 491. 10 | 492. 16 | 493. 13 |
 2 | 497. 2 | 499. 14 | 500. 1 |
 505. 3 | 509. 10 | 512. 3 |
 6 | 516. 2 | 524. 11 | 525. 5 |
 529. 5 | 533. 14 | 542. 4 |
 557. 2 | 563. 11, 14 | 567. 9 |
 594. 4 | 600. 9 | 608. 13 |
 611. 4 | 619. 16 | 620. 17 |
 621. 15 | 636. 11 | 641. 10 |
 642. 14 | 643. 14, 15 | 644. 9 |
 10 | 645. 1, 4, 6 | 647. 8, 13 |
 648. 1, 8, 9 | 649. 7, 8, 14 |
 650. 9, 15 | 651. 6, 15 |
 652. 5, 13, 20 | 653. 7, 8, 16, 21 |
 654. 5, 10 | 656. 12, 19 |
 657. 4, 7, 11 | 658. 9, 14 |
 659. 4 | 661. 3 |
 662. 8 | 669. 14 | 670. 7 |
 671. 4 | 672. 1, 8 | 673. 9 |
 679. 2, 12, 15 | 680. 4 |
 682. 6 | 683. 3 | 687. 6 |
 691. 18 | 693. 1 | 699. 4, 12 |
 701. 13 | 703. 2 | 714. 8 |
 727. 10 | 733. 7 | 740. 8 |
 744. 1 | 760. 73 |
 77. 11 | 774. 16 | 780. 1 |
 767. 3 | 769. 4, 7 | 770. 9 |
 4 | 761. 7 | 765. 1 | 771. 3 |
 11 | 787. 10 | 797. 6 | 799. 8 |
 801. 13 | 806. 2, 5 | 808. 11 |
 812. 10 | 815. 1 | 817. 16 |
 819. 5 | 823. 7 | 828. 13 |
 ignara. 162. 1 |
 ignare. 316. 11 |
 ignaram. 227. 5 |
 ignaras. 278. 8 |
 ignari. 81. 9 |
 ignoro. 28. 4 | 337. 10 |
 ignatum. 193. 5 |
 ignarus. 67. 1 | 271. 6 | 292. 4 |
 308. 5 | 461. 5 | 292. 11 |
 608. 5 | 619. 19 |
 ignavi. 107. 6 | 731. 14 |
 ignavia. 76. 2 |
 ignaviam. 598. 3 | 618. 12 |
 741. 3 | * 534. 16 |
 ignaviter. 283. 13 |
 ignavus. 27. 2 | 740. 10 |
 igne. 253. 10 | 316. 4 | 577. 8 |
 589. 5 | 591. 2 | 673. 12 |
 ignem. 61. 9 | 216. 1 | 224. 11 |
 232. 4 | 572. 9 | 575. 2, 8 |
 576. 6 | 582. 16 | 726. 4 |
 * 834. 4 |
 ignes. 193. 6 | 202. 19 | 361. 6 |
 583. 3 | 712. 2 | 726. 7 |
 728. 10 | 735. 6 | 820. 5 |
 ignescit. 712. 1 |
 ignescunt. 712. 4 | 726. 1 |
 igni. 165. 17 | 302. 10 | 326. 7 |
 416. 10 | 485. 10 | 576. 4 |
 577. 3, 5 | 678. 6 | 728. 7 |
 ignibus. 359. 2 | 707. 19 |
 igniculum. 47. 13 |
 ignicalus. 44. 3 |
 ignigenam. 224. 13 |
 ignifera. 726. 4 |
 igniferæ. 248. 12 |
 ignis. 47. 14 | 77. 1 | 98. 6 |
 162. 9 | 203. 14 | 223. 19 |
 414. 1 | 575. 12 | 577. 5 |
 583. 6 | 678. 8 | 713. 1, 3 |
 727. 11 | 733. 4 | 754. 4 |
 ignita. 782. 3 |
 ignitis. 731. 11 |
 ignitorum. 719. 3 |
 ignitum. 726. 12 |
 ignitus. 708. 19 | 727. 14 |
 ignium. 665. 5 | 710. 7 |
 ignobile. 117. 10 |
 ignobilis. 144. 13 |
 ignobilitatis. 430. 3 |
 ignominia. 523. 3 |
 ignominie. 351. 6 |
 ignominiam. 553. 14 |
 igno. abilibus. 386. 10 |
 ignorabiliter. 87. 13 |
 ignorans. 489. 15 | 614. 1 |
 ignorantia. 156. 20 | 308. 8 |
 ignorantie. 180. 3 |
 ignorantiam. 699. 4 |
 ignorantibus. 595. 13 | 614. 10 |
 758. 6 |
 ignotari. 586. 1 |
 ignoras. 12. 6 | 22. 18 | 23. 5 |
 30. 1 | 55. 10 | 110. 8 | 120. 3 |
 172. 4 | 230. 9 | 423. 4 |
 ignorastis. 504. 5 |
 ignorat. 144. 13 | 156. 12 |
 ignoratis. 412. 12 |
 ignoratur. 502. 14 | 776. 3 |
 ignoravi. 322. 17 | 429. 10 |
 ignores. 388. 4 | 607. 16 |
 ignoro. 75. 9 | 490. 10, 13 |
 ignosce. 561. 18 |
 ignoscendi. 509. 8 |
 ignoscitis. 774. 13 | 826. 9 |
 ignota. 37. 8 | 712. 13 |
 ignotorum. 50. 5 | 625. 1 |
 ignotus. 335. 13 | 555. 7 | 613. 9 |
 818. 3 |
 ignoverit. 774. 10 |
 ignovi. 521. 5 |
 ignovit. 290. 2 |
 ii. 517. 7 | 628. 17 |
 iidem. 538. 2, 4 | 659. 9 |
 746. 14 | 754. 12 | 771. 9 |
 iis. 330. 16 | 490. 15 | 496. 7 |
 556. 1 | 573. 10 | 589. 11 |
 591. 8 | 608. 11 | 616. 4 |
 617. 3, 14 | 619. 5 | 624. 11 |
 634. 5 | 668. 3 | 716. 7 |
 720. 8 | 722. 6 |
 iidem. 531. 1 | 567. 15 | 623. 3, 4 |
 657. 6, 17 | 684. 15 |
 717. 7 | 767. 9 |
 illa. plur. 127. 5 |
 illicis. 286. 13 |
 illi. 695. 9 |
 illa. sing. 14. 6 | 15. 9 | 17. 4, 7 |
 18. 6, 16 | 19. 17 | 27. 7 |
 37. 9 | 38. 8, 9 | 41. 10 |
 42. 11 | 44. 1, 19 | 46. 9 |
 57. 9 | 58. 11 | 62. 10 | 79. 3 |
 85. 1 | 90. 14 | 91. 19 |
 95. 12 | 106. 13 | 114. 12 |
 115. 1 | 124. 13 | 138. 12 |
 144. 4 | 146. 8 | 155. 7 |
 162. 5 | 166. 3 | 167. 1, 11, 15 |
 168. 2 | 171. 2, 11 | 183. 6 |
 184. 13 | 185. 7, 13 |
 186. 16 | 191. 3 | 196. 2 |
 197. 14 | 198. 13, 18 | 199. 10 |
 202. 7 | 203. 13 | 208. 4 |
 214. 2 | 216. 12 | 219. 16 |
 220. 4 | 227. 8 | 236. 12 |
 239. 6 | 240. 11 | 241. 5, 13 |
 246. 15 | 255. 12 | 262. 7 |
 272. 14 | 273. 12 | 278. 1 |
 282. 10 | 284. 16 | 296. 17 |
 297. 6 | 316. 2 | 317. 9, 14 |
 319. 7 | 320. 11 | 337. 7 |
 338. 16, 20 | 339. 15, 17 |
 340. 4 | 346. 11 | 413. 2 |
 421. 11 | 424. 5 | 425. 8 |
 446. 9 | 486. 4 | 487. 7 |
 517. 8 | 521. 10 | 527. 15 |
 528. 8 | 537. 14 | 547. 13 |
 550. 19 | 574. 3, 12 |
 580. 11 | 586. 4 | 591. 11 |
 602. 5, 10 | 604. 11 | 605. 1, 6, 10 |
 623. 18 | 624. 12 | 642. 15 |
 650. 16 | 665. 7 | 682. 3 |
 8 | 683. 15 | 696. 8 | 722. 3 |
 726. 9 | 751. 6, 9 | 816. 8 |
 * 834. 9 | 837. 4 | 838. 8 |
 842. 14, 18 | 843. 8 | 847. 11 |
 illa. plur. 75. 9 | 80. 4 | 89. 5 |
 116. 9 | 241. 2 | 276. 13 |
 286. 18 | 329. 4 | 419. 11 |
 443. 10 | 444. 3 | 450. 7 |
 485. 5 | 490. 4, 13 | 495. 2 |
 516. 11 | 577. 3 | 589. 15 |
 595. 11 | 597. 9 | 644. 4, 12 |
 671. 3 | 693. 11 | 701. 2 |
 729. 4 | 730. 8 | 777. 13 |
 742. 6 | 745. 17 | 747. 14 |
 749. 4 | 737. 4 | 815. 2 |
 826. 9, 12 | * 839. 3 |
 illa. 14. 8 | 36. 4 | 118. 6 |
 134. 9 | 135. 1 | 213. 2 | 318. 15 |
 505. 7 | 516. 6 | 550. 19 |
 573. 14 | 574. 13 | 586. 18 |
 719. 2 | 723. 3 | 805. 9, 18 |
 830. 10 | * 840. 4 |
 illac. 201. 2 | 236. 1 |
 illacrymans. 246. 8 |
 illæ. 22. 14 | 24. 10 | 145. 4 |
 147. 5, 17 | 151. 16 | 152. 8 |
 154. 3 | 163. 8 | 171. 13, 15 |
 172. 12 | 181. 15 | 259. 1 |
 298. 15 | 300. 14 | 369. 13 |
 371. 5 | 435. 7 | 482. 11 | 501. 15 |
 590. 1, 8 | 598. 8 | 600. 7 |
 610. 17 | 636. 10 | 712. 16 |

- illeffs. 615. 1 |
illam. 36. 2 | 43. 9 | 54. 9 |
50. 10 | 71. 1 | 80. 11 | 93. 3 |
95. 4 | 128. 2 | 134. 8 | 149. 9 |
168. 5 | 171. 13 | 182. 10 |
191. 1 | 218. 6 | 238. 18 |
247. 9 | 253. 6 | 263. 2 |
290. 3 | 294. 5 | 310. 3 |
316. 10 | 325. 16 | 343. 10 |
348. 5 | 353. 1 | 502. 6 | 515. 17 |
519. 3 | 554. 4 | 557. 9 |
579. 9 | 592. 7 | 595. 2 |
601. 2 | 609. 2 | 612. 8 |
620. 11 | 623. 4 | 624. 6 |
718. 6 | 751. 3 | 814. 8 |
823. 9 |
illam. 148. 3. 5 | 196. 9 |
illas. 26. 11 | 103. 3 | 107. 5 |
147. 16 | 152. 17 | 158. 5 |
189. 1 | 210. 6 | 218. 15 |
248. 1 | 270. 10 | 290. 1 |
382. 13 | 494. 6 | 527. 3 |
605. 17 | 642. 9 | 662. 11 |
680. 13 | 699. 12 | 705. 10 |
743. 2 | * 840. 8 |
illata. 826. 10 |
illatam. 339. 8 |
illatenus. 331. 9 |
illatio. 646. 3 | 655. 8 | 656. 2 |
657. 3 | 105. 16 | 18 |
illatione. 643. 18 | 644. 1 |
illationem. 643. 6 | 646. 2. 6 |
647. 6 | 8 | 648. 12 |
649. 16 | 652. 7 | 656. 11 |
657. 1 | 658. 1 | 659. 7 | 11 |
illationes. 665. 1 |
illationi. 656. 15 |
illationibus. 642. 1 |
illationis. 654. 20 | 656. 19. 15 |
659. 14 |
illationum. 643. 5 | 655. 5 |
illaris. 33. 4 |
illativum. 643. 6. 13 |
illaturum. 526. 11 |
illatus. 118. 7 |
ille. 3. 2 | 6. 8 | 9. 4 | 12. 9 |
13. 8 | 15. 5 | 16. 8 | 11 | 21. 10 |
23. 6 | 24. 18 | 25. 15 |
26. 16 | 27. 15 | 39. 11 | 49. 6 |
10. 13 | 50. 8. 13 | 18. 54. 10. 12 |
55. 9 | 56. 1. 61. 2. 62. 6 |
12 | 66. 1 | 77. 17 | 80. 7 |
89. 10 | 96. 6 | 99. 8 | 103. 1 |
105. 15 | 111. 12 | 114. 3 | 117. 4 | 119. 13 |
120. 11 | 133. 13 | 136. 2 | 143. 9 |
146. 10 | 147. 15 | 151. 9 | 156. 8 |
163. 4 | 166. 17 | 167. 6 | 13 |
172. 3 | 182. 6 | 189. 10 | 195. 4 |
202. 1 | 208. 7 | 209. 11 | 210. 2 |
215. 2 | 12 | 216. 5 | 220. 2 |
221. 11. 16 | 222. 7 | 223. 11 |
224. 8 | 225. 10 | 226. 12 |
227. 13 | 228. 7 | 237. 4. 7 |
246. 7. 11 | 248. 14 | 249. 17 |
250. 9. 17 | 251. 4. 9 | 252. 10. 16 |
255. 11 | 256. 4 | 258. 11 | 267. 1 |
271. 4 | 273. 1. 7 | 281. 13 | 288. 5 |
291. 16 | 294. 12 | 296. 13. 16 |
303. 13 | 305. 18. 21 | 307. 13 | 308. 5. 8 |
309. 13 | 310. 1. 12 | 311. 11 | 312. 10 |
314. 2 | 320. 3 | 323. 5 | 328. 11 | 329. 10 |
336. 16 | 339. 14 | 341. 6 | 343. 7 | 357. 1 | 368. 14 |
373. 3 | 384. 2 | 386. 2 | 405. 12 |
409. 15 | 410. 4 | 411. 5. 14 | 413. 6 | 425. 8 |
432. 2 | 440. 4 | 454. 2 | 455. 1. 2. 3 | 471. 13 | 472. 3 |
476. 3. 10 | 489. 10 | 491. 2 |
501. 10 | 503. 7 | 507. 3 | 14 | 508. 11 | 518. 1 |
525. 16 | 535. 12 | 540. 8 | 544. 9 | 551. 14 | 554. 7 |
567. 7. 8 | 571. 2 | 580. 4 | 581. 6 | 582. 7 | 583. 13 | 588. 7 |
602. 1 | 603. 3 | 607. 8. 11 | 610. 4 | 611. 4. 5 | 10 | 618. 4 |
691. 8 | 694. 4. 11 | 720. 12 | 721. 11 | 722. 4 |
723. 10 | 736. 10 | 737. 5 | 739. 13 | 14 | 744. 8. 9 |
750. 4 | 756. 9 | 759. 8 | 783. 8 | 786. 10 | 795. 5 | 800. 4 |
809. 16 | 812. 5. 4 | 819. 1 | 824. 7 | 825. 7 | 827. 3 |
* 839. 6 | 840. 14. 17 | 845. 5 |
illecebras. 86. 5 | 482. 1 | 605. 4 | * 845. 21 |
illecebris. 40. 18 | 420. 5 | 472. 12 | 525. 15 | 813. 9 |
illecamentis. 554. 7 | 561. 6 |
illectus. non lectus. 813. 12 |
illeus. 459. 5 |
illi. dat. sing. 16. 6 | 49. 3 | 87. 7 | 96. 11 | 146. 19 | 183. 5 | 185. 13 | 191. 17 | 216. 15 | 252. 18 | 265. 7 | 282. 2 | 302. 19 | 306. 3 | 336. 10 | 393. 10 | 412. 1 | 483. 10 | 487. 8 | 512. 1 | 515. 15 | 517. 13 | 555. 7 | 557. 5 | 603. 10 | 608. 10. 11 | 615. 4 | 649. 16 | 715. 13 | 741. 6 | 744. 18 | 767. 7 | 770. 1 | 773. 2 | 776. 2 | 783. 6 | 785. 9 | 800. 12 | 818. 2 | 820. 9 | 825. 6 | 827. 4 | * 845. 13 |
illi. nominat. pl. 76. 9 | 80. 9 | 104. 16 | 105. 2 | 124. 5 | 127. 1 | 158. 7 | 216. 2 | 219. 5 | 246. 9 | 248. 2. 13 | 249. 12 | 274. 1 | 280. 6 | 303. 12 | 329. 3 | 330. 11 | 373. 1 | 407. 6 | 412. 3 | 414. 5 | 483. 15 | 545. 7 | 578. 3 | 660. 1 | 667. 10 | 713. 2 | 720. 16 | 727. 13 | 728. 10 | 730. 3 | 752. 7 | 769. 2 |
illibata. 58. 5 | 333. 6 |
illie. 5. 1 | 51. 4 | 83. 3 | 116. 4 | 178. 14 | 186. 1 | 279. 8 | 287. 3 | 311. 3 | 491. 4 | 671. 2 | 691. 2 | 765. 5. 6 | 775. 3 | 783. 1 | 825. 6 |
illices. 525. 4 |
illiciant. 616. 17 |
illicita. 190. 1 |
illicitum. 134. 2 | 180. 3 |
illicitus. 612. 10 |
illicitum. 481. 15. 16 |
illico. 13. 3 | 28. 13 | 30. 10 | 41. 5 | 56. 15 | 57. 4 | 76. 12 | 79. 9 | 81. 6 | 96. 7 | 104. 6 | 144. 2 | 160. 2 | 173. 5 | 179. 11 | 194. 11 | 216. 4 | 227. 17 | 258. 9 | 267. 6 | 278. 2. 16 | 305. 15 | 320. 7 | 322. 8 | 338. 7 | 381. 12 | 392. 18 | 401. 7 | 457. 7 | 486. 6 | 488. 8 | 555. 11 | 691. 1 | 775. 11 | 824. 5 | * 837. 5 |
illidere. 92. 11 |
illiderentur. 680. 15 |
illiditur. 489. 14 |
illigans. 230. 13 |
illinc. 250. 6 | 258. 12 | 364. 1 | 735. 3 |
illius. 55. 11 | 58. 7 | 93. 12 | 104. 19 | 119. 5 | 121. 8 | 123. 3 | 124. 4 | 151. 4 | 150. 154. 16 | 172. 14 | 191. 4 | 196. 1 | 212. 13 | 217. 8. 11. 13 | 225. 3. 5 | 250. 14 | 254. 11 | 261. 4. 13 | 269. 3 | 271. 2 | 298. 12 | 303. 15 | 304. 10 | 305. 7 | 330. 3. 6 | 335. 16 | 372. 4 | 387. 7 | 393. 14 | 396. 3 | 405. 6 | 408. 7. 11 | 433. 10 | 449. 7 | 452. 18 | 460. 17 | 463. 3. 18 | 470. 9 | 478. 4 | 479. 2 | 490. 16 | 501. 14 | 557. 1 | 562. 9 | 588. 4 | 591. 8 | 605. 14 | 610. 9. 15. 18 | 627. 4 | 636. 4 | 651. 9 | 656. 4 | 662. 12 | 672. 4 | 679. 7. 9 | 685. 16 | 683. 8 | 707. 3 | 726. 12 | 729. 9 | 731. 6 | 738. 1. 7 | 747. 16 | 755. 6. 9 | 763. 3. 9 | 773. 7. 11 | 803. 12 | 816. 10 | 818. 17 | 823. 2 | 824. 15 | * 835. 20 | 837. 7 |
illif. 426. 8 |
* illifu. 834. 7 |
illitum. 424. 3 |
illius. 18. 7 | 24. 11 | 28. 9 | 31. 7 | 40. 19 | 47. 13 | 80. 3 | 106. 15 | 156. 6 |
n iij

159. 14 | 172. 2 | 184. 2 |
 206. 17. 19 | 215. 11 | 228.
 6. 9 | 232. 2 | 238. 15 | 290.
 5 | 294. 4 | 302. 14 | 312. 7 |
 318. 5 | 323. 7 | 345. 4 | 362.
 6 | 629. 7 | 691. 3 | 709.
 73 | 762. 7 | 818. 3 | 819. 12 |
 illo. 5. 2 | 19. 12 | 22. 10 | 23.
 7 | 32. 3 | 39. 7 | 110. 8 |
 119. 2 | 122. 12 | 123. 16 |
 159. 12 | 208. 3 | 225. 13 |
 230. 8 | 264. 13 | 281. 15 | 292.
 9. 10 | 302. 7 | 314. 1 | 323.
 14 | 359. 12 | 395. 13 | 396.
 31 | 424. 15 | 491. 1 | 498.
 12 | 550. 18 | 575. 5 | 590. 7 |
 681. 14 | 779. 11 | 819. 11 |
 820. 3 | * 840. 9 |
 illorum. 329. 1 | 463. 4 |
 illos. 40. 9 | 77. 5 | 80. 7 |
 89. 2 | 143. 7 | 231. 14 |
 264. 4 | 269. 12 | 329. 6 |
 348. 15 | 351. 1 | 353. 7 | 623.
 17 | 674. 1 | 683. 2 | 722.
 14 | 355. 15 | 768. 2 | 6. 8.
 11 | 769. 6 |
 illubricitas. 45. 6 |
 illuc. 44. 1 | 327. 12 | 680. 15 |
 illucescere. 365. 5 |
 illucet. 45. 1 |
 illud. 21. 8 | 29. 8 | 35. 4. 10 |
 43. 4 | 91. 8 | 103. 11 | 115.
 3 | 143. 1 | 146. 18 | 148.
 7 | 168. 6 | 184. 8 | 222. 15 |
 247. 13 | 265. 17 | 273. 13 |
 276. 6 | 302. 1 | 319. 6 |
 327. 2. 10 | 331. 1 | 332. 3 |
 387. 6 | 403. 7 | 415. 4 |
 422. 8 | 431. 3 | 445. 5 |
 455. 9 | 461. 15 | 473. 16 |
 475. 8 | 484. 11 | 491. 16 |
 492. 5 | 498. 4 | 505. 13 |
 553. 2. 9 | 559. 4 | 561. 2 |
 563. 12 | 595. 14 | 608. 2.
 3 | 611. 13 | 619. 18 | 621.
 8 | 645. 3 | 10 | 695. 9 |
 724. 3 | 727. 6 | 731. 12 |
 734. 5 | 740. 8 | 742. 2 |
 769. 2 | 769. 9 | 770. 12 |
 781. 2 | 804. 8 | 815. 14 |
 * 834. 2 | 845. 18 |
 illudens. 798. 7 |
 illum. 25. 11 | 28. 7 | 34. 13 |
 77. 14 | 95. 20 | 96. 4 |
 102. 10 | 110. 4 | 123. 21 |
 134. 9 | 139. 12 | 147. 6 |
 154. 3 | 160. 16 | 165. 13 |
 166. 5. 9 | 170. 3 | 192. 16 |
 206. 12 | 209. 9 | 215. 6 |
 217. 4 | 227. 2 | 228. 17 |
 238. 10 | 247. 3 | 248. 10 |
 19 | 249. 16 | 252. 25. 11.
 33. 20. 21 | 277. 12 | 290.
 7 | 202. 12 | 293. 12 | 294.
 18 | 304. 1 | 305. 9 | 311.
 33. 14 | 321. 9 | 331. 14 | 323.
- 3 | 326. 1 | 334. 1. 5 | 352.
 11 | 368. 9 | 369. 4 | 378. 13 |
 381. 8 | 385. 14 | 406. 4. |
 431. 12 | 451. 15 | 480. 4 |
 546. 7 | 567. 3 | 596. 8 |
 617. 20 | 620. 14 | 697.
 11 | 700. 1 | 746. 6 | 749.
 5 | 764. 3 | 775. 12 | 777. 9 |
 798. 5 | * 833. 10 |
 illuminabat. 291. 4 |
 illuminans. 98. 5 | 372. 4 |
 illuminare. 15. 12 |
 illuminatum. 175. 1 |
 illuminatum. 244. 13 |
 illuminat. 65. 14 |
 illuminat. 241. 4 | 377. 2 |
 illuminatus. 709. 4 |
 illumo. 300. 16 |
 illuni. 120. 17 |
 illuſit. 20. 14 |
 illuſtrandum. 111. 7 |
 illuſtrans. 364. 5 |
 illuſtrate. 770. 12 |
 illuſtrati. 395. 13 |
 illuſtrac. 716. 6 |
 illuſtratum. 392. 8 |
 illuſtratus. 394. 8 |
 illuſtravit. 568. 8 |
 illuſtre. 375. 2 |
 illuſtres. 433. 11 | 376. 8 |
 709. 11 |
 illuſtribus. 713. 4 |
 illuſtrione. 726. 5 |
 illuſtrius. 333. 2 |
 illuſtribus. 762. 4 |
 illuvia. 239. 5 |
 illuvium. 410. 12 |
 illuvies. 367. 10 |
 ima. 7. 10 | 8. 4 | 23. 9 |
 * 855. 15 |
 imaginabor. 390. 20 |
 imaginabundus. 70. 7 |
 imaginanti. 26. 11 |
 imaginari. 244. 10 |
 imaginarium. 524. 9 |
 imagine. 607. 14 | 726. 17 |
 745. 1 |
 imaginem. 45. 9 | 133. 12 |
 200. 8 | 239. 11 | 318. 5 |
 323. 14 | 341. 11 | 382. 14 |
 423. 3 | 424. 9 | 580. 14 |
 604. 2 | 746. 9 | 770. 13 |
 771. 8 | * 837. 9 |
 imaginentur. 427. 6 |
 imagines. 2. 3 | 25. 14 | 36.
 10 | 82. 4 | 131. 3 | 423. 8 |
 426. 7 | 428. 2. | 573. 12 |
 732. 6 |
 imaginſi. 393. 3 | 771. 2 |
 imaginibus. 241. 9 | 375. 20 |
 423. 11 | 424. 9 |
 imaginis. 80. 3 | 153. 6 | 424.
 4 |
 imaginem. 728. 2 | 771. 4 |
 imago. 82. 1 | 395. 5 | 423. 11 |
 428. 4 | 436. 12 | 574.
- 14 | 727. 2 |
 imbecillitas. 326. 3 |
 imbecillitas. 439. 1 |
 imbellitatis. 618. 13 |
 imber. 47. 7 | 250. 5 | 719.
 12 | 721. 2 | 799. 5 |
 imbres. 300. 16 | 352. 9 |
 imbecem. 442. 14 | 800. 22 |
 imbres. 719. 2. 16 | 735. 6 |
 743. 12 |
 imbri. 801. 3 |
 imbribus. 711. 13 | 735. 16 |
 747. 3 | 748. 2 |
 imbricitas. 752. 9 |
 imbuant. 447. 1 |
 imbuedor. 624. 11 |
 imbuetur. 625. 7 |
 imbucere. 197. 7 |
 imbuerunt. 670. 3 |
 imbuit. 625. 14 |
 imbuitas. 567. 13 |
 imbui. 598. 6 | 705. 11 |
 imbuitum. 392. 7 |
 imbuitus. 568. 6 | 596. 9 |
 617. 4 |
 imi. 40. 1 | 184. 9 | * 229. 17
 imis. 41. 3 | 91. 15 | 239. 2 |
 251. 17 | 261. 5 |
 imitantes. 721. 4 |
 imitantur. 605. 10 |
 imitare. 771. 11 |
 imitari. 569. 5 | 773. 9 |
 imitator. 605. 8. 13 |
 imitatore. 622. 1 |
 imitatrix. 605. 2 |
 imitatur. 423. 10 | 732. 6 |
 imitatura. 734. 7 |
 imitatus. 502. 5 |
 immane. 270. 7 | 451. 11 |
 670. 4 |
 immanem. 75. 4 | 157. 3 | 209.
 11 | 227. 3 | 252. 18 | 330. 20 |
 551. 14 |
 immanes. 76. 9 | 249. 1 | 260.
 11 | 304. 11 | 331. 11 |
 immani. 121. 14 | 186. 9 |
 336. 5 |
 immania. 6. 4 | 343. 2 | 446.
 3 | 787. 4 |
 immanibus. 321. 2 | 768. 2 |
 immanis. 117. 1 | 190. 8 | 335.
 10 | 265. 6 | 411. 13 |
 immanitate. 183. 5 |
 immanium. 809. 16 |
 immanus. 38. 3 |
 immaturo. 169. 4 | 384. 4 |
 immaritatus. 242. 3 |
 immaritatus. 188. 5 |
 immedicatus. 525. 4 |
 immeditatus. 809. 1 |
 immeditatus. 38. 3 |
 immemor. 154. 5 | 163. 2 |
 immensam. 714. 5 |
 immensis. 768. 1 |
 immensitatem. 712. 11 |
 immensitatis. 705. 14 |

- immensum. 110. 19 | 627. 7 |
 679. 1 | 714. 8 |
 immensum. 132. 9 |
 immensus. 714. 14 |
 immergens. 270. 10 |
 immeritis. 442. 15 |
 immeritò. 68. 17 | 281. 6 |
 405. 5 | 558. 3 |
 immeriti. 94. 8 |
 immigranti. 444. 1 |
 imminebat. 342. 2 |
 imminens. 123. 7 |
 imminem. 167. 1 |
 imminentes. 66. 13 |
 imminenti. 152. 16 | 177. 5 |
 imminere. 247. 12 | 297. 11 |
 immineret. 589. 12 |
 imminet. 733. 5 |
 imminui. *infinit.* 356. 1 |
 615. 1 |
 imminuisset. 789. 7 |
 imminuit. 438. 9 |
 imminutum. 442. 4 |
 immiscer. 125. 8 |
 immisceret. 217. 11 |
 immiscuit. 486. 6 | 774. 2 |
 immiscis. 257. 9 |
 immiscit. 237. 4 |
 immista. 353. 8 |
 immista. 21. 8 | 71. 7 | 86. 14 | 112. 1 | 181. 7 |
 immisiōne. 22. 15 |
 immisiss. 312. 2 | 617. 11 |
 immisso. 24. 5 | 85. 4 | 297. 5 |
 immisum. 108. 14 |
 immisus. 723. 8 |
 immiscenda. 111. 13 |
 immiscere. 827. 1 |
 immitti. 305. 1 |
 immixtus. 118. 16 |
 immixtit. 121. 11 |
 immixto. 65. 5 | 227. 1 | 267. 8 |
 immittuntur. 235. 6 |
 immixtum. 94. 3 | 217. 8 |
 243. 8 |
 immixtus. 205. 8 |
 immo. 6. 5 | 15. 14 | 18. 14 |
 19. 6 | 20. 8 | 21. 2 | 10 | 22. 3 | 36. 12 | 38. 11 | 48. 13 |
 49. 14 | 54. 2 | 7 | 56. 3 | 7 |
 60. 16 | 71. 16 | 79. 2 | 84. 2 | 105. 8 | 106. 4 | 120. 2 |
 123. 22 | 126. 8 | 129. 3 | 130. 6 | 142. 3 | 145. 13 | 150. 13 | 151. 8 | 164. 10 | 169. 2 | 171. 4 | 178. 15 | 184. 2 | 201. 7 | 207. 3 | 208. 11 | 213. 7 | 215. 4 | 218. 6 |
 221. 4 | 223. 1 | 225. 4 |
 230. 9 | 247. 6 | 11 | 262. 9 |
 268. 5 | 13 | 269. 1 | 14 |
 289. 17 | 328. 9 | 333. 5 |
 350. 4 | 360. 7 | 371. 7 |
 384. 13 | 392. 8 | 396. 16 |
 429. 5 | 435. 5 | 496. 3 |
 518. 17 | 536. 4 | 537. 1 |
 540. 2 | 559. 2 | 564. 5 |
 679. 5 | 710. 5 | 759. 8 |
 802. 11 | 804. 13 | 805. 5 |
 834. 8 | 848. 2 |
 immobile. 526. 2 |
 immobilē. 424. 4 | 585. 2 |
 707. 15 |
 immobiles. 708. 9 |
 immobili. 599. 3 |
 immobilis. 192. 2 | 576. 8 |
 immoderata. 591. 10 |
 immoderatum. 619. 2 |
 immoderatum. 619. 3 |
 immoderatiū. 593. 6 | 599. 7 |
 immoderatum. 613. 17 |
 immodica. 133. 6 | 284. 16 |
 525. 2 |
 immodice. 150. 7 | 446. 6 |
 immodice. 24. 9 | 207. 1 |
 316. 4 |
 immodicus. 94. 15 | 214. 6 |
 747. 19 |
 immodico. 222. 12 | 420. 2 |
 immodicus. 525. 7 |
 immolabat. 129. 7 |
 immolandas. 510. 3 |
 immoretur. 681. 18 |
 immortales. 618. 3 | 710. 7 |
 immortalis. 579. 3 |
 immortalibus. 434. 7 | 447. 8 | 448. 3 | 467. 6 | 664. 7 | 669. 8 | 670. 7 | 671. 11 |
 672. 3 | 684. 13 | 697. 11 |
 immortalis. 194. 13 | 475. 12 | 687. 11 | 713. 2 | 745. 13 |
 immortalitas. 721. 11 |
 immortalitate. 123. 16 | 618. 5 |
 immortalitatem. 623. 10 |
 684. 5 |
 immortis. 579. 8 | 580. 15 |
 immundum. 410. 3 |
 immuniti. 236. 4 |
 immutabile. 580. 10 | 585. 9 |
 immutabilis. 749. 12 |
 immutabiliter. 751. 9 |
 immutantes. 680. 16 |
 immutaret. 21. 7 |
 immutatio. 4. 4 |
 immutationibus. 657. 17 |
 imo. 13. 8 | 21. 13 | 66. 2 | 597. 11 | 723. 11 | 741. 19 |
 imos. 160. 20 |
 impar. 328. 1 | 798. 2 |
 imparem. 224. 16 |
 impares. 182. 3 | 194. 10 |
 635. 12 | 712. 15 |
 impari. 828. 12 |
 imparibus. 715. 2 | 712. 4 |
 impartire. 92. 7 |
 impartiret. 562. 10 |
 impartit. 496. 11 |
 impatiens. 123. 7 | 131. 7 |
 319. 3 |
 impatenter. 26. 17 |
 impatiētiā. 105. 11 | 207. 14 |
 222. 27 | 317. 4 | 385. 7 |
 * impatiētiā. 235. 12 |
 impediuntur. 590. 9 |
 impedire. 621. 10 |
 impedimentum. 272. 6 | 520. 14 | 586. 4 |
 impedire. 126. 1 | 502. 15 |
 impedire. 537. 8 |
 impedires. 552. 10 |
 impedire. 416. 3 |
 impedica. 589. 17 | 801. 3 |
 impedire. 62. 2 |
 impeditis. 217. 13 |
 impeditos. 161. 6 |
 impedium. 589. 8 |
 impeditur. 803. 9 |
 impeditur. 300. 16 | 407. 3 |
 450. 11 |
 impellebatur. 321. 8 |
 impellere. 297. 8 |
 impellerem. 480. 3 |
 impelli. 62. 8 | 513. 14 | 619. 15 |
 impellitur. 234. 14 |
 impendere. 442. 7 |
 impendit. 51. 13 | 318. 12 |
 404. 16 | 425. 1 | 504. 1 |
 697. 3 | 817. 4 |
 impense. 393. 13 |
 impensis. 557. 12 |
 impensius. 410. 9 | 449. 1 |
 809. 18 | * 841. 10 |
 impensio. 407. 10 | 460. 10 |
 462. 4 | 519. 7 |
 impensum. 827. 5 |
 impetra. 61. 1 |
 imperandi. 631. 3 |
 imperandum. 624. 9 |
 imperantibus. 769. 12 |
 imperat. 149. 11 |
 imperator. 419. 4 |
 imperatores. 421. 9 |
 imperatori. 740. 7 |
 imperatoribus. 441. 4 |
 imperatoris. 534. 12 | 739. 12 |
 imperatum. 491. 20 |
 imperfecta. 600. 6 | 7 |
 imperfectas. 600. 10 |
 imperfectum. 553. 3 |
 imperii. 627. 12 | 628. 18 |
 749. 11 | 751. 3 |
 imperis. 365. 5 | 367. 6 | 382. 4 | 385. 12 | 386. 6 | 394. 14 |
 imperio. 33. 9 | 147. 15 | 249. 6 | 380. 12 | 601. 9 | 738. 15 | 744. 15 | 770. 5 |
 imperitandi. 617. 10 |
 imperitare. 420. 2 | 579. 6 |
 598. 8 |
 imperitas. *accus. pl.* 405. 3 |
 imperitet. 613. 18 | 624. 9 |
 imperiti. 771. 10 |
 imperitia. 598. 8 |
 imperitiā. 592. 19 |

imperitiam. 592. 10 | 598. 17 |
 imperitis. 404. 7 | 666. 7 |
 imperitiorum. 448. 13 | 668.
 4 |
 imperitos. 400. 6 | 511. 14 |
 imperitum. 538. 3 |
 imperitus. 470. 5 | 499. 10 |
 imperitum. 317. 7 | 414. 6 |
 629. 9 | 784. 7 |
 imperitiant. 611. 9 |
 imperitias. 445. 4 | * 838.
 12 |
 imperitienda. 476. 2 | 684.
 17 |
 imperitiendam. 411. 12 |
 imperitire. 6. 5 | 779. 15 | 807.
 14 |
 imperitiū. 594. 3 |
 imperitiuit. 553. 14 |
 imperitiunt. 799. 10 |
 impetibili. 536. 5 |
 impetramus. 520. 18 |
 impetram. 557. 12 |
 impetrari. 520. 12 | 802. 9 |
 impetrat. 549. 14 |
 impetratis. 17. 8 |
 impetratos. 505. 5 |
 impetravi. 562. 14 | 772. 13 |
 impetravit. 212. 7 | 820. 10 |
 impetu. 21. 10 | 119. 11 | 120.
 17 | 199. 4 | 215. 13 | 243.
 13 | 267. 9 | 268. 8 | 293. 9 |
 305. 17 | 317. 13 | 375. 4 |
 726. 10 | 760. 12 |
 impetuum. 104. 11 | 236. 12 |
 352. 1 | 551. 2 |
 impetus. 129. 11 | 207. 7 |
 234. 16 | 247. 18 |
 impetūs. 19. 8 |
 impetus. plur. 178. 13 | 194. 3 |
 236. 2 | 358. 6 | * 838. 4 |
 impiā. 152. 9 |
 impiatum. 25. 15 | 75. 1 |
 im. id. 668. 10 |
 impigre. 252. 11 | 376. 9 |
 796. 9 |
 impigris. 208. 12 |
 impingat. 724. 6 |
 impingere. 61. 3 | 217. 9 |
 impium. 537. 11 |
 impius. 640. 3, 4 |
 implebitur. 582. 8 |
 implebuntur. 412. 1 |
 implenda. 601. 8 |
 implete. 801. 12 |
 impletur. 473. 16 |
 impleri. 65. 8 |
 impleturum. 400. 3 |
 implexa. 85. 5 | 800. 5 |
 implexi. 72. 8 |
 implexis. 414. 15 |
 implexus. 407. 3 |
 implicantur. 712. 17 |
 implicasti. 90. 3 |
 implicatum. 713. 3 |
 implicatus. 325. 1 |

implicitus. 103. 11 | 159. 8 |
 impiorantium. 312. 7 |
 implorare. 198. 16 |
 impnitendæ. 394. 6 |
 impolitas. 570. 7 |
 impolitis. 545. 6 |
 imponimus. 118. 3 |
 imponit. 65. 3 | 772. 4 |
 imponitur. 221. 16 |
 imponunt. 260. 10 |
 imponuntur. 601. 9 |
 importuna. 586. 15 |
 importuna. 503. 9 |
 importunæ. 130. 13 |
 importunarum. 50. 16 |
 importunas. 245. 9 |
 importune. 24. 13 |
 importunis. 592. 15 |
 importunum. 267. 10 |
 impos. 83. 7 | 160. 20 | 668. 5 |
 imposita. 217. 3 |
 impossibile. 281. 1 | 653. 1 | 655.
 3, 11 | 656. 7 |
 impossibilia. 656. 5 |
 impossibilitate. 186. 12 |
 impotem. 615. 20 |
 impotentia. 310. 14 | 433. 7 |
 623. 12 | 807. 2 |
 impotentie. 322. 6 | 619. 2 |
 impotentiam. 314. 2 |
 impotentiarum. 483. 12 |
 491. 10 | 509. 5 | 545. 15 |
 682. 5 | 686. 8 | 695. 3 |
 781. 7 | 802. 13 | 803. 8, 10 |
 810. 13 | 813. 4 | 826. 12 |
 impransus. 769. 15 |
 imprecatus. 65. 4 | 293. 3 |
 imprecet. 219. 1 |
 impressa. 241. 5 | 541. 10 |
 * impressi. 814. 2 |
 impressione. 573. 14 | 575. 1 |
 impressum. 800. 6 |
 imprimens. 146. 20 |
 improba. 525. 2 |
 improbens. 317. 11 |
 improbares. 502. 7 |
 improbarim. 415. 11 |
 improbator. 691. 12 |
 improbatus. 233. 6 | 613. 13 |
 improbaverunt. 545. 10 |
 improbe, vult. 516. 6 |
 improber. 564. 9 |
 improbi. 415. 3 | 617. 1 |
 improbiorem. 521. 13 |
 improbo. 532. 18 | * 837. 9 |
 improbos. 242. 6 |
 improbus. 617. 16 |
 improcreabilem. 572. 8 |
 improspere. 376. 17 |
 improvidā. 377. 2 |
 improvidæ. 68. 11 | 89. 9 |
 241. 12 |
 improvidē. 76. 16 | 115. 2 |
 improvidi. 61. 7 |
 improvido. 224. 7 |
 improvidos. 586. 1 |

improvisa. 760. 10 | 797. 8 |
 improvisi. 264. 2 |
 improvisior. 719. 18 |
 improvisus. 271. 7 | 288. 2 |
 imprudentie. 50. 11 |
 imprudentibus. 614. 9 |
 imprudentium. 605. 6 |
 impudentem. 516. 9 |
 impudenter. 656. 4 |
 impudenti. 506. 21 |
 impudentia. 490. 6 |
 impudentiā. 503. 9 |
 impudentiæ. 240. 4 | 404.
 9 |
 impudica. 315. 11 |
 impudicam. 294. 5 |
 * impudicus. 845. 4 |
 impudicitie. 419. 2 |
 * impudicitiam. 847. 1 |
 impugnat. 598. 16 |
 impugnes. 172. 2 |
 impulsā. 144. 4 | 315. 11 |
 impulsā. 293. 5 |
 impulsibus. 723. 8 | 741. 15 |
 impulsorem. 512. 5 |
 impulsori. 546. 7 |
 impulsu. 19. 5 | 160. 2 | 720.
 10 | 727. 11 | 430. 4 |
 impunctum. 52. 11 |
 impuno. 20. 7 | 33. 13 | 73. 10 |
 134. 5 | 212. 4 | 229. 15 |
 615. 7 |
 impunem. 76. 18 |
 impunitas. *nom. sing.* 615. 7 |
 impunitas. *accus. plur.* 627. 13 |
 impunitum. 74. 11 | 503. 13 |
 impura. 59. 11 |
 impuram. 307. 2 |
 impurissima. 276. 13 |
 impurus. 271. 3 |
 impurus. 531. 14 |
 inum. 60. 2 | 188. 16 |
 inus. 25. 4 |
 in. 2. 3 | 3. 1, 5 | 5. 7, 9, 11 |
 6. 3 | 7. 1, 9 | 8. 4, 6 | 11.
 5 | 13. 11 | 14. 1, 11 | 15. 6,
 7 | 16. 2, 4, 6, 8, 9, 10 |
 17. 1, 6, 10 | 18. 1, 9 | 19.
 10, 11, 12, 13 | 21. 4, 13 |
 22. 11 | 23. 6, 9, 12, 16 | 24.
 2, 8 | 25. 3 | 27. 1, 2, 4, 6 |
 8, 11 | 29. 9, 10 | 30. 12 |
 31. 5, 10 | 32. 3, 5 | 33. 1,
 4, 7, 8, 15 | 34. 19 | 35. 3 |
 36. 4, 6 | 37. 2, 4, 6, 8, 9 |
 38. 2, 7 | 39. 5, 10 | 40. 1,
 2, 8, 11, 12 | 41. 3, 5, 8, 14 |
 42. 7, 12, 15 | 43. 4, 5, 5 |
 44. 6, 11, 12, 13 | 45. 4, 5 |
 46. 4, 7, 15 | 47. 3, 4, 5 |
 14 | 48. 3 | 50. 1 | 52. 12 |
 53. 3, 6, 16 | 54. 5, 11, 24 |
 55. 5, 6, 3, 4 | 57. 9 | 58. 6,
 12 | 59. 9 | 60. 2, 15 | 61. 5,
 6, 12 | 62. 3, 5, 12 | 63. 4 |
 64. 2 | 65. 11 | 66. 15 | 67.
 2, 5 |

2, 5 | 68. 11 | 69. 6 | 70. 4 |
 71. 8, 9, 12 | 74. 1, 8, 9 |
 75. 2, 3 | 76. 1, 10 | 77. 8 |
 78. 1 | 79. 11 | 80. 3, 8, 11 |
 81. 1 | 82. 10 | 84. 8, 11, 16 |
 85. 2, 10 | 90. 11, 12 | 91. 1, 2 |
 92. 18 | 92. 2, 4 | 93. 12 |
 94. 9, 11, 12 | 95. 9 | 96. 1, 2 |
 97. 11, 13, 15 | 98. 1 | 99. 10 |
 100. 1, 4 | 101. 1, 7 | 102. 1, 4, 5 |
 103. 7 | 104. 4, 5 |
 14. 15, 21 | 109. 11, 16 |
 106. 6, 10, 19 | 107. 1 |
 108. 11 | 112. 10 | 114. 17 |
 115. 4 | 118. 1 | 121. 8 |
 122. 6 | 123. 8, 22 | 124. 7 |
 125. 6 | 127. 8 | 128. 14 |
 129. 1 | 131. 7, 10 | 132. 2, 6, 9 |
 133. 2 | 136. 14 | 137. 1 |
 138. 3 | 139. 16, 21 | 141. 1 |
 142. 6 | 149. 7, 11, 16 |
 151. 1, 9, 12 | 154. 1, 2 | 155. 1 |
 156. 1 | 158. 3, 6 | 160. 8, 22, 20 |
 161. 1 | 162. 1, 2, 3 |
 163. 11, 15 | 165. 4, 16 |
 166. 13, 15, 16, 18 | 167. 11 |
 170. 4 | 172. 8, 9 | 173. 4, 8, 9 |
 177. 4 | 178. 14 |
 181. 6 | 182. 2, 4, 7, 10 |
 184. 10 | 186. 9, 12, 19 |
 188. 12 | 189. 3 | 192. 1, 6, 11 |
 193. 6, 10, 13 | 194. 12 |
 195. 10 | 196. 7, 10 | 197. 12 |
 198. 12 | 200. 7, 8, 11 |
 201. 3, 6 | 202. 12 | 204. 11 |
 205. 4 | 206. 6, 13, 14, 17 |
 207. 7, 10, 16 | 211. 2, 7 |
 212. 1, 12, 14 | 213. 12 |
 214. 11, 17 | 215. 3 | 218. 13 |
 219. 10 | 220. 19 | 221. 4, 5 |
 222. 8, 10 | 223. 5, 15, 16, 17, 18, 19 |
 224. 3, 10, 14 |
 225. 2, 16 | 226. 8, 11, 17 |
 228. 19 | 229. 3 | 232. 9, 10 |
 233. 7 | 234. 4 | 235. 1, 2, 6 |
 238. 6 | 239. 9, 10 | 240. 2, 16 |
 241. 16 | 243. 16 |
 244. 6 | 245. 15 | 246. 12 |
 247. 10, 16 | 248. 11, 13 |
 251. 3, 10 | 252. 1 | 253. 6, 13, 17 |
 254. 8 | 255. 6, 8, 14 |
 257. 7, 10 | 259. 2 | 260. 8 |
 261. 2 | 262. 13 | 263. 2 |
 264. 17 | 269. 13 | 266. 2 |
 267. 6 | 269. 1, 17, 11 |
 272. 15 | 273. 12 | 274. 5 |
 276. 7, 11 | 277. 1 | 278. 3, 11 |
 280. 3, 10 | 282. 3, 4, 5 |
 283. 2, 3, 10 | 284. 6 |
 285. 6 | 286. 8 | 287. 2 | 288. 18 |
 291. 10 | 292. 8, 10, 12 |
 293. 12 | 297. 7 | 298. 1, 7 |
 299. 1, 15 | 300. 14 | 301. 8 |
 302. 9 | 303. 1 | 304. 13 |
 305. 1, 18 | 309. 6 | 310. 9, 20, 11, 14 |
 311. 1, 11 | 312. 20

Apul.

314. 9, 12 | 315. 10 |
 316. 6 | 317. 5, 10, 15 | 318. 5 |
 320. 1 | 321. 13, 14 | 322. 2, 3 |
 324. 2, 5 | 325. 7, 11 |
 327. 4 | 328. 4 | 329. 9 |
 330. 6, 19 | 334. 1 | 336. 5 |
 340. 1, 8 | 344. 3, 9, 24 |
 345. 3, 7 | 346. 7 | 347. 2 |
 348. 8, 11 | 351. 8 | 352. 7, 9 |
 354. 4 | 359. 11 | 360. 7 |
 362. 4 | 365. 11 | 366. 14, 15 |
 367. 3 | 372. 13 |
 373. 1 | 374. 8 | 375. 14, 15 |
 376. 7, 11 | 377. 2, 7, 10 |
 378. 7 | 380. 9 | 381. 5, 7 |
 382. 19 | 383. 2, 14 | 384. 16, 18 |
 386. 12 | 388. 9 | 389. 1, 4, 5 |
 392. 11 | 395. 2, 11 |
 396. 1, 10, 12, 15 | 400. 1 |
 402. 7 | 403. 1, 10 | 404. 6, 12 |
 405. 9 | 407. 14 |
 409. 8 | 410. 2, 4, 5, 6 |
 411. 8, 14, 26 | 412. 1 |
 413. 11 | 415. 9, 10 | 416. 10 |
 417. 7, 14 | 418. 1, 7, 8 |
 420. 9 | 421. 1 | 422. 9 |
 423. 10, 11, 12, 15 |
 424. 9, 10, 11, 13 | 425. 11 |
 428. 1, 2, 3, 6, 8 | 429. 7 |
 430. 6, 7 | 432. 2, 5, 8 |
 433. 1, 10, 12 | 434. 4, 5 |
 436. 4 | 437. 2 | 438. 1, 6, 7 |
 439. 3 | 441. 11 | 442. 11 |
 443. 2, 4 | 444. 3, 11 |
 445. 1, 5 | 446. 12 |
 447. 12 | 448. 7, 9 | 450. 3 |
 451. 1, 6 | 452. 1, 7 |
 453. 2, 4, 6 | 454. 1 | 455. 1 |
 457. 1, 9 | 459. 3 | 460. 1 |
 462. 1 | 463. 17 | 464. 2, 7, 12 |
 465. 6 | 466. 4, 5, 6, 11, 14 |
 467. 6 | 470. 6, 8 |
 471. 6, 8, 15, 17 |
 472. 7, 8, 12, 13 | 474. 4 |
 475. 4 | 476. 1 | 477. 10 |
 478. 1, 2, 7, 16 | 479. 1, 14 |
 481. 15 | 483. 14 |
 484. 12, 15 | 485. 3, 6, 9 |
 487. 7, 12 | 488. 4 | 489. 4, 8, 15 |
 490. 1 | 491. 1, 2, 5, 7, 11 |
 492. 8, 15, 16 |
 493. 2, 8, 13, 15 | 494. 1, 6, 8 |
 495. 1 | 496. 4, 11 |
 497. 1, 7 | 498. 7, 12 | 499. 5, 6 |
 500. 1, 10, 13, 14 |
 501. 4, 8 | 502. 1, 12 | 503. 3 |
 506. 2, 6, 16 | 507. 11 |
 508. 8, 9 | 510. 8, 14 | 512. 11 |
 513. 16 | 513. 3, 14, 5 |
 514. 9, 10, 16 | 515. 8 |
 517. 7, 12, 14 | 518. 2 | 519. 1, 9 |
 521. 12 | 522. 6 | 523. 2, 6, 7 |
 524. 6 | 525. 3 |
 526. 7 | 527. 4, 6 | 528. 1, 4, 9, 13 |
 529. 16 | 531. 1, 15 |
 533. 17 | 534. 14 | 535. 1

536. 1, 2, 5 | 537. 1, 6, 12 | 538. 1, 11 |
 539. 6, 8, 12 | 540. 1, 3, 4, 5, 6, 8 |
 541. 2, 3, 6 | 542. 1, 11, 12, 13 |
 543. 6 | 544. 1, 11, 12, 13 |
 545. 6 | 546. 1, 12 |
 547. 6 | 548. 1, 12 |
 549. 1, 16, 18, 19 | 551. 4, 6, 9 |
 552. 6, 11, 15 | 553. 1, 4, 10 |
 554. 1, 7 | 556. 2, 4 |
 557. 3, 9 | 558. 9, 13 |
 559. 1, 9 | 561. 6 | 562. 1, 2 |
 563. 9 | 564. 2 | 567. 2, 4, 5 |
 568. 12, 14, 16 | 569. 7 |
 570. 10, 11, 12, 13 | 572. 6 |
 573. 12 | 575. 6, 12 | 577. 8, 11 |
 578. 1 | 579. 1 | 580. 4, 11 |
 581. 1, 10 | 582. 4 | 583. 2, 6 |
 584. 11 | 586. 11, 16, 17 |
 587. 1, 4, 14, 18 | 590. 4 |
 592. 9, 15 | 597. 4 | 599. 11, 13 |
 600. 4, 7 | 601. 1, 12 |
 602. 14 | 603. 2, 3, 5 |
 604. 4 | 605. 14 | 606. 4 |
 607. 6, 7, 17 | 608. 15 | 609. 12, 13 |
 610. 6 | 611. 7 | 612. 1 |
 613. 8, 17 | 614. 7 | 616. 12 |
 617. 11, 13, 18, 20 | 618. 16 |
 620. 11, 15 | 621. 3, 18 |
 622. 5 | 623. 1 | 624. 3, 11 |
 626. 1, 6, 7, 10 | 627. 4, 7 |
 628. 1 | 629. 1 | 630. 7, 9, 10 |
 631. 14 | 632. 1 |
 633. 4, 11 | 634. 1 | 635. 8 |
 636. 3 | 637. 1, 14 | 638. 1 |
 639. 3 | 641. 8, 14 | 642. 1, 3, 12, 13, 14, 15 |
 643. 1, 3, 5 | 644. 1, 16 | 645. 3, 5 |
 646. 1, 6, 7, 11, 12, 13 |
 647. 1, 1, 3, 4, 9, 10 | 648. 1 |
 649. 1 | 650. 1, 12, 13 |
 651. 1, 10, 16 | 652. 8 |
 653. 2 | 654. 3, 4, 7 | 657. 4 |
 658. 1, 2 | 659. 1, 10, 14 |
 660. 2, 7, 8 | 661. 4, 6, 8, 9 |
 662. 2, 5, 6, 7 |
 663. 1, 6, 10 | 664. 2, 3, 6, 7, 8 |
 665. 1, 14, 16 | 670. 1, 5 |
 671. 4, 15 | 672. 3, 11 |
 673. 4, 9 | 677. 8 | 678. 2, 4, 6, 8, 11, 12 |
 679. 7, 11 |
 680. 16 | 681. 11, 16 | 682. 4 |
 683. 4, 8 | 687. 3 | 689. 10 |
 690. 1, 2, 8 | 691. 2, 8, 14, 15 |
 692. 1 | 693. 1 |
 694. 4 | 695. 4 | 696. 11 |
 698. 3, 12 | 699. 5, 9, 12, 17 |
 700. 4, 11 | 701. 1, 11 |
 702. 3, 5 | 703. 1 | 708. 5, 8 |
 711. 12 | 712. 2, 5, 15, 16, 19 |
 713. 7, 8 | 714. 4, 5 |
 715. 2, 7 | 716. 2, 6, 8 |
 717. 4 | 718. 4, 6 | 719. 11 |
 720. 2, 12 | 721. 1 | 722. 1 |
 723. 10, 12 | 727. 6 | 728. 1, 7, 11, 16 |
 729. 1 | 731. 12 |
 732. 9 | 737. 11 | 739. 1, 10 |
 740. 7, 13 | 741. 6 | 742. 4 |
 743. 1, 2, 17 | 744. 6, 7, 12, 20

0

13 | 747. 11 | 748. 7, 10 |
 749. 72. 8 | 750. 1 | 751. 6 |
 754. 72. 11 | 755. 3, 4 | 757.
 2 | 760. 3, 9 | 761. 6, 10, 12 |
 762. 3 | 764. 4 | 765. 2 |
 766. 1, 9 | 767. 6, 9 | 768.
 2 | 772. 1, 2 | 773. 73 | 774.
 4 | 775. 10, 13, 14, 15 |
 777. 2, 6, 10 | 778. 1 | 779.
 36 | 780. 2, 3, 4, 15, 17 |
 781. 7 | 782. 6 | 783. 1 | 784.
 4 | 785. 2, 12 | 787. 13 | 788.
 2 | 789. 5, 6, 8, 10 | 790. 20
 4, 11 | 792. 1, 2 | 793. 10 |
 794. 8 | 796. 24, 25 | 797.
 5, 12 | 799. 3, 3, 9, 4 | 800.
 3, 9 | 801. 3, 5 | 802. 3, 18 |
 803. 12 | 804. 1 | 805. 7, 9,
 11, 18 | 806. 1, 6 | 807.
 10 | 808. 9 | 809. 9, 10, 12,
 14 | 810. 3, 6, 14 | 811. 3 |
 812. 2, 10, 11 | 813. 2, 13 |
 815. 11, 12 | 817. 9, 12 | 818.
 6, 11, 15, 19 | 819. 3, 5, 6, 11 |
 820. 3, 11 | 821. 4, 11 | 822. 4,
 5, 6, 8 | 823. 2, 3, 7 | 824. 6,
 11, 13, 14 | 827. 8 | 828. 15,
 16 | 829. 15 | 830. 4, 8 | 831. 1, 6,
 17 | 832. 4, 15, 21 | 836. 4,
 20 | 838. 3 | 840. 2, 9, 11 |
 841. 12 | 842. 14 | 844. 3 |
 845. 15 | 846. 12, 14 |
 847. 1 |
 inabiolus. 571. 12 |
 inaccessa. 186. 3 |
 inaccessa. 131. 16 |
 inaccessa. 106. 20 |
 inach. 196. 3 |
 inacuit. 150. 11 |
 inaequales. 192. 7 |
 inaequalitate. 828. 1 |
 inaequalitudo. 198. 11 |
 inaequaliter. 407. 1 |
 inaequalitas. 731. 12 |
 inaequitas. 148. 3 |
 inaffectatum. 38. 1 |
 * inababant. 841. 7 |
 inababat. 292. 14 |
 inabibat. 205. 1 |
 inamabilis. 169. 6 |
 inane. 689. 3 |
 innum. 248. 19 |
 inani. 303. 8 | 492. 3 | 546.
 11 |
 inania. 119. 1 |
 inanima. 355. 6 |
 inanima. 196. 2 |
 inanimatum. 577. 4 |
 inanimus. 6. 10 |
 inanimis. 12. 2 | 60. 4 | 394. 7 |
 * inaniores. 847. 13 |
 inaudita. 194. 17 |
 inaudire. 286. 15 |
 inauditus. 321. 6 | 813. 12 |
 inauguratum. 213. 13 |

inaustrum. 346. 4 |
 inaustrandi. 483. 17 |
 inaustratum. 251. 16 |
 inaustrum. 483. 6, 15 | 484.
 9 |
 incastrum. 480. 21 |
 incastrum. 473. 14 |
 incantavit. 480. 10 |
 incantuit. 719. 11 |
 incantum. 185. 7 |
 incantum. 553. 22 |
 incantum. 680. 5 |
 incantat. 46. 1 |
 incantabat. 269. 9 | 192. 16 |
 incantare. 189. 2 | 253. 9 | 49.
 9 | 773. 2 |
 incantem. 71. 10 | 263. 1 |
 incant. 182. 15 |
 incendia. 571. 3 | 728. 9 |
 743. 5 |
 incendio. 112. 3 | 159. 16 |
 236. 12 | 304. 9 | 446. 9 |
 726. 10 | 728. 12 | 743.
 9 |
 incendit. 29. 2 | 133. 7 | 289. 3 |
 328. 10 |
 incendium. 138. 3 |
 incensa. 181. 14 |
 incensum. 740. 6 |
 incensum. 107. 8 | 723. 1 | 727.
 9 | 744. 7 |
 incensum. 740. 6 |
 incensum. 479. 12 | 708. 14 |
 incensum. 128. 2 |
 incensa. 184. 12 | 613. 10 |
 694. 11 |
 incensum. 141. 14 |
 incensum. 112. 10 |
 incensum. 127. 4 |
 incensum. 95. 16 | 628. 5 |
 incensum. non amensum. 95.
 7 |
 incerta. 160. 6 | 159. 3 |
 incerta. 14. 20 | 689. 2 |
 incertum. 145. 2 | 248. 3 |
 299. 11 |
 incertum. 151. 2 |
 incertum. 180. 1 |
 incertum. 158. 10 |
 incertum. 125. 15 | 691. 14 |
 incertum. 127. 10 | 245. 15 |
 612. 11 |
 incertum. 21. 10 | 17. 6 | 155.
 12 | 244. 4 | 492. 4 | 689.
 4 | 818. 9 |
 incertum. 84. 17 | 114. 17 |
 incertum. 3. 6. 261. 10 | 400.
 11 |
 incertum. 139. 2 |
 incertum. 16. 14 | 213. 6 | 144.
 12 | 368. 12 |
 incertum. 16. 10 |
 incertum. 38. 3 |
 incertum. 5. 7 |
 incertum. 321. 5, 14 |
 incertum. 740. 3 |

inchoantibus. 364. 17
 inchoata. 304. 7 | 323. 15 |
 inchoata. 381. 5 |
 inchoata. 190. 9 |
 inchoata. 118. 18 |
 inchoata. 741. 14 |
 inchoatum. 291. 8 | 326. 16 |
 inchoatum. 9. 5 |
 inchoat. 50. 1 |
 inchoat. 126. 7 |
 inchoat. 427. 3 |
 inchoat. 427. 4 |
 inchoat. 461. 9 |
 inchoat. 14. 11 | 290. 6 |
 inchoat. 124. 7 |
 inchoat. 181. 5 | 815. 11 |
 inchoat. 48. 14 | 162. 2 | 240.
 12 |
 inchoat. 275. 7 |
 inchoat. 211. 9 |
 inchoat. 168. 9 |
 inchoat. 245. 3 |
 inchoat. 75. 6 | 151. 10 |
 inchoat. 10. 9 |
 inchoat. 10. 6 |
 inchoat. 29. 13 |
 inchoat. 4. 5 |
 inchoat. 21. 1 |
 inchoat. 115. 1, 10 | 155. 4 |
 187. 1 | 229. 10 | 284. 16 |
 295. 11 | 297. 11 | 308. 15 |
 321. 8 | 721. 7 |
 inchoat. 202. 11 | 652. 10 |
 714. 10 |
 inchoat. 424. 1 |
 inchoat. 75. 22 | 173. 7 |
 inchoat. 435. 8 | 599. 3 |
 634. 6 |
 inchoat. 813. 9 |
 inchoat. 260. 12 |
 * inchoat. 816. 12 |
 inchoat. 98. 11 |
 inchoat. 199. 4 |
 inchoat. 221. 6 |
 inchoat. 626. 15 |
 inchoat. 196. 5 | 720. 7 |
 inchoat. 624. 7 |
 inchoat. 227. 15 |
 inchoat. 252. 14 |
 inchoat. 86. 11 |
 inchoat. 375. 3 |
 inchoat. 551. 10 |
 * inchoat. 839. 6 |
 inchoat. 710. 9 |
 inchoat. 477. 7 |
 inchoat. 716. 5 |
 inchoat. 476. 6 |
 inchoat. 178. 9 | 751. 10 |
 inchoat. 185. 15 |
 inchoat. 59. 3 |
 inchoat. 310. 5 | 493. 6 |
 inchoat. 29. 6 |
 inchoat. 702. 7 |
 inchoat. 795. 2 |
 inchoat. 81. 10 |
 inchoat. 145. 4 |

inclytus. 177. 1
 inclyto. 1. 2 | 110. 3 | 411. 13
 inclytos. 110. 5 | 110. 10 |
 inclytum. 248. 10 | 348. 12 |
 incoactum. 271. 4 |
 incognita. 419. 12 | 826. 1 |
 incognitas. 283. 15 | * 837. 8 |
 incogniti. 623. 8 |
 incognitum. 492. 4 | 494. 10 |
 incognitus. 819. 12 |
 incognosceret. 819. 9 |
 incolae. 16. 1 | 247. 6 | 270. 18 | 623. 15 |
 incolarum. 623. 5 |
 incolens. 366. 17 |
 incolis. nom. 790. 5 |
 incolitis. 259. 3 |
 incolumentum. 199. 14 |
 incolumenta. 58. 5 |
 incolumi. 109. 13 | 727. 8 |
 incolumis. 25. 10 | 252. 9 | 476. 10 | 552. 9 |
 incolumitas. 746. 9 |
 incolamitare. 158. 19 |
 incolamitati. 615. 10 |
 incolamitatis. 134. 16 |
 incolant. 670. 13 |
 incómitata. 232. 7 | 338. 18 |
 incomitatus. 52. 15 |
 incommobilitas. 599. 2 |
 incommoda. 510. 15 | 737. 6 |
 incommodarere. 234. 12 | 514. 4 |
 incommodi. 608. 5 | 27 |
 incommodis. 613. 14 |
 incommodo. 140. 9 |
 incommodem. 5. 10 |
 incompotit. 592. 5 |
 incompita. 167. 8 |
 incompitum. 480. 7 |
 inconcessa. 446. 3 |
 inconcinnè. 325. 3 |
 inconcinnitatem. 198. 14 |
 inconcupiscenda. 807. 13 |
 incondita. 774. 11 |
 incondita. 183. 15 |
 inconditè. 109. 7 |
 incoquit. 826. 3 |
 incoquitos. 819. 5 |
 inconducum. 325. 6 |
 incongrua. 618. 3 |
 incongrue. 616. 14 | 637. 7 |
 incongruas. 617. 7 |
 incongruis. 617. 12 |
 inconnivè. 186. 8 |
 inconnivis. 56. 2 |
 inconstantia. 126. 1 |
 inconstantis. 174. 15 |
 inconstanter. 86. 14 | 109. 5 | 123. 15 | 154. 7 | 167. 8 | 304. 3 | 365. 12 | 396. 12 | * 843. 6 |
 inconveniens. 740. 12 |
 incoerum. 282. 13 | 276. 22 |

312. 12 | 321. 5 | 337. 2 |
 * 898. 5 |
 incorporeales. 668. 11 |
 incorporeale. 571. 4 |
 incorpoream. 572. 1 |
 incorporeus. 572. 2 | 584. 7 |
 incorruptè. 610. 12 |
 incorruptam. 578. 9 | 580. 9 |
 increbuit. 160. 18 |
 incredendam. 48. 8 |
 incredendas. 793. 6 |
 incredibile. 499. 12 | 551. 2 |
 incredibilem. 774. 2 |
 incredibili. 448. 4 | 520. 12 | 669. 9 |
 incredibilia. 680. 7 |
 incredita. 694. 7 |
 incredulitate. 27. 16 |
 incredulas. 481. 18 |
 incrementa. 64. 1 | 65. 4 | 567. 14 | 816. 11 |
 incrementis. 355. 2 | 520. 14 | 593. 3 | 742. 12 |
 incrementoso. 446. 8 | 665. 6 |
 incrementulum. 158. 8 |
 incrementum. 168. 6 |
 increpans. 33. 10 |
 increpati. 405. 2 |
 increpat. 86. 11 |
 increpitu. 695. 10 |
 increpitus. 526. 1 |
 incretos. 220. 12 |
 incubabat. 111. 7 | 211. 17 |
 incubare. 120. 4 |
 inculta. 117. 10 |
 inculti. 442. 9 | 699. 11 |
 incumbens. 239. 11 | 800. 4 |
 incumbere. 598. 12 |
 incumbit. 751. 9 |
 incunabula. 432. 13 | 756. 9 |
 incuria. 158. 14 |
 incuria. 173. 10 | 299. 18 | 219. 3 | 407. 4 | 670. 2 |
 incuriosa. 156. 20 |
 incuriosus. 404. 1 | 560. 7 |
 incuriosus. 265. 7 |
 incuriosum. 760. 15 |
 incurram. 257. 1 |
 incurrens. 586. 2 |
 incurrare. 317. 13 |
 incurrisse. 268. 11 |
 * incurrit. 897. 6 |
 incurrit. 617. 1 |
 incurtabat. 303. 5 |
 incurfando. 221. 18 |
 incurfantes. 161. 5 |
 incurfare. 230. 5 |
 incurfibus. 231. 15 |
 incurfiones. 12. 5 |
 incurfus. plur. 223. 8 |
 incurva. 278. 3 |
 incurvatus. 109. 9 |
 incurvus. 102. 4 |
 decurvus. 97. 16 | 300. 2 |
 incurfere. 319. 9 |
 incurfidi. 23. 13 |

incussis. 198. 12 |
 incussit. 251. 8 |
 incustodito. 184. 10 |
 * incuriat. 834. 16 |
 incutiebatur. 262. 5 |
 incuriendi. 631. 7 |
 incuriens. 222. 3 |
 indagare. 430. 5 |
 indagatrix. 704. 2 |
 indagavi. 212. 10 |
 indagaturi. 215. 14 |
 indagaturus. 235. 1 |
 indagini. 235. 5 |
 indaginis. 123. 9 |
 Indec. 32. 7 | 34. 7 | 40. 6 | 44. 6 | 53. 5 | 56. 12 | 57. 9 | 67. 13 | 87. 3 | 91. 11 | 98. 4 | 99. 7 | 112. 6 | 140. 1 | 156. 17 | 168. 9 | 184. 11 | 14 | 188. 16 | 201. 8 | 215. 17 | 235. 14 | 349. 3 | 389. 1 | 447. 9 | 451. 12 | 481. 18 | 496. 1 | 569. 7 | 574. 9 | 598. 5 | 600. 4 | 617. 6 | 618. 11 | 674. 6 | 702. 13 | 760. 7 | 769. 12 | 775. 12 | 791. 2 | 793. 8 | 801. 9 | 814. 12 | * 846. 12 |
 indecore. 738. 10 |
 indecorum. 740. 11 |
 indefecta. 671. 2 |
 indefecti. 390. 16 |
 indefectis. 583. 3 |
 indefecto. 145. 3 | 760. 7 |
 indefinita. 639. 3 | 642. 4 | 659. 8 |
 indefinitè. 632. 9 | 616. 6 |
 indefinitam. 659. 7 | 102. 11 |
 indefinitas. 636. 7 |
 indeflexo. 666. 2 |
 indemnato. 513. 11 |
 indemonstrabilem. 651. 16 | 654. 16 | 655. 2 | 9 |
 indemonstrabiles. 651. 5 | 659. 5 |
 indemonstrabili. 654. 23 |
 indemonstrabilis. 652. 14 | 666. 16 | 618. 6 |
 indemonstrabilium. 655. 13 |
 indepti. 768. 3 |
 Indi. 16. 1 | 766. 6 |
 Indis. 783. 6 |
 * Indici. 844. 4 |
 indicabant. 346. 3 |
 indicabat. 120. 10 | 205. 7 | 308. 2 |
 indicabo. 66. 22 |
 indicant. 790. 7 |
 indicare. 85. 13 | 102. 6 |
 indicaret. 32. 6 |
 indicasse. 474. 7 | 500. 4 | 558. 1 |
 indicat. 91. 3 | 167. 3 | 755. 4 |
 indicatis. 33. 12 |
 indicem. 206. 14 | 326. 7 | 343. 14 |

- indicet. 78. 15 |
 Indici. 389. 1 |
 iudicia. 180. 2 |
 indicii. 100. 2 |
 indicine. 180. 11 | 227. 19 |
 indicio. 241. 10 | 289. 1 |
 726. 8 |
 indicitur. 728. 5 |
 indicium. 22. 9 | 206. 8 | 248. 9 | 293. 2 |
 indictum. 772. 1 |
 Indictum. 719. 10 |
 indidem. 268. 16 | 71. 12 |
 92. 7 | 185. 16 | 188. 6. 10 |
 191. 16 | 228. 19 | 230. 14 |
 262. 1 | 340. 14 | 380. 9 |
 381. 5 | 382. 14 | 386. 14 |
 485. 11 | 722. 2 | 728. 9 |
 * 841. 10 |
 indiga. 666. 1 |
 indigant. 439. 6 |
 indigat. 807. 1 |
 indigebat. 692. 5 | 695. 1 |
 indigebis. 244. 3 |
 indigemus. 31. 16 | 120. 10 |
 621. 15 |
 indigena. 391. 15 |
 indigena. 5. 5 |
 indigenam. 4. 1 |
 indigenas. 60. 4 | 772. 4 |
 578. 1 | 619. 4 | 620. 16 |
 726. 7 | 771. 7 |
 indigent. 694. 4 | 783. 3 |
 indigentem. 239. 1 |
 indigere. 318. 14 | 419. 2 |
 625. 12 | 741. 4 |
 indiget. 197. 12 | 477. 1 |
 484. 4 | 599. 15 | 814. 17 |
 indigna. 54. 7 |
 indigna. 276. 14 |
 indignam. 705. 5 |
 indignanti. 205. 9 | 257. 11 |
 indignari. 683. 3 |
 indignata. 168. 4 | 172. 13 |
 297. 9 | 686. 4 |
 indignari. 809. 5 |
 indignatio. 117. 5 | 504. 2 |
 526. 11 | 599. 2 |
 indignationem. 130. 13 | 134. 10 |
 217. 2 | 242. 3 | 293. 17 |
 321. 16 | 339. 3 | 409. 15 |
 683. 17 | 720. 8 |
 indignationem. 70. 7 | 81. 5 |
 314. 12 | 399. 9 | 352. 4 |
 indignationis. 75. 14 | 133. 7 |
 322. 1 | 371. 8 |
 indignatum. 695. 10 |
 indignatus. 97. 7 | 308. 6 |
 323. 8 |
 indigne. 78. 4 | 150. 5 |
 indignos. 207. 2 |
 indigus. 279. 1 |
 Indis. 767. 9 |
 indifferetia. 715. 5 |
 indipisci. 178. 5 | 289. 2 |
 indipiscimur. 236. 9 |
 indistinctum. 572. 14 |
 indita. 497. 5 |
 inditum. 768. 9 | 770. 2 |
 individuas. 600. 11 |
 individuo. 129. 2 | 361. 7 |
 491. 11 |
 individuos. 382. 2 | 691. 11 |
 * indixerat. 835. 14 |
 indocibiles. 598. 15 |
 indocii. 784. 10 |
 * indocta. 846. 15 |
 indocte. 408. 8 |
 indocti. 699. 18 |
 indocto. 467. 4 | 511. 9 |
 indoctum. 101. 9 |
 indolem. 44. 13 | 547. 4 |
 567. 12 |
 indolentiam. 608. 7 |
 indomitos. 624. 4 |
 Indorum. 740. 3 | 767. 9 |
 Indos. 569. 10 | 716. 8 |
 indubitabili. 818. 1 |
 indubitatum. 228. 14 |
 inducat. 497. 7 |
 inducere. 517. 12 | 581. 6 |
 induceret. 368. 17 |
 induci. 597. 8 |
 inducias. 60. 5 |
 induciis. 17. 3 | 308. 13 |
 inducit. 58. 1 |
 inducitur. 328. 11 |
 inducor. 77. 17 |
 inducta. 165. 6 | 166. 15 | 347. 15 |
 15 |
 induci. 50. 16 |
 inductam. 181. 8 | 527. 4 |
 inductione. 645. 13 |
 inductionis. 645. 12 |
 induci. 324. 10 |
 inducitur. 830. 2 |
 inductum. 96. 4 | 245. 14 |
 513. 9 |
 inductus. 289. 16 | 325. 8 |
 453. 8 | 516. 1 | 776. 8 |
 * inducunt. 841. 15 |
 induendq. 570. 9 |
 indueret. 68. 7 |
 induero. 93. 6 |
 induit. 423. 18 | 744. 8 |
 indulge. 155. 10 |
 indulgeo. 551. 8 |
 indulgens. 798. 8 |
 indulgentia. 435. 13 | 555. 9 |
 612. 6 | 810. 9 |
 indulgentiarum. 738. 2 |
 indulxit. 513. 16 | 829. 8 |
 indumenta. 776. 7 |
 induo. 24. 4 |
 induisti. 53. 3 | 260. 5 |
 industus. 341. 8 |
 industria. 600. 13 |
 industria. 58. 4 | 262. 13 | 516. 13 | 603. 2 | 615. 15 | 818. 10 |
 * 836. 2 | 848. 14 |
 industriam. 67. 7 | 605. 15 |
 industriam. 66. 14 |
 induta. 102. 6 |
 induti. 260. 9 |
 indutui. 496. 3 | 776. 9 |
 indutum. 63. 4 |
 indutus. 212. 14 | 288. 15 | 368. 11 | 339. 9 | 776. 8 |
 induunt. 56. 7 |
 induxerit. 453. 17 |
 inedii. 226. 8 | 239. 1 | 246. 6 |
 inedim. 103. 18 |
 ineffabile. 374. 5 |
 ineffabiles. 240. 5 |
 ineffabili. 669. 9 |
 ineffacem. 225. 12 | 289. 6 |
 inefficaces. 284. 3 |
 inefficaci. 11. 1 |
 inefficacibus. 139. 3 | 265. 11 |
 ineffugibilis. 754. 14 |
 * ineffusum. 835. 13 |
 Inegit. 115. 5 |
 inenodabilis. 407. 4 |
 inenormis. 37. 11 |
 inepta. sing. 132. 3 | 191. 15 |
 198. 5 |
 inepta. plur. 405. 6 | 449. 7 |
 ineptie. 23. 5 | 258. 2 | 272. 14 |
 ineptias. 57. 1 |
 ineptire. 608. 1 |
 thepissimo. 230. 3 |
 ineptum. 660. 1 | * 842. 16 |
 ineptus. 418. 7 |
 inequitabat. 70. 2 |
 inequitante. 184. 7 |
 inerant. 749. 6 |
 inermes. 236. 4 |
 inermis. 182. 3 |
 inerrabam. 389. 6 |
 inerrabant. 344. 14 |
 inerrabili. 582. 13 |
 inerrabilis. 709. 13 |
 inerrans. 359. 1 |
 inerranti. 743. 8 |
 inerrantia. 709. 3 |
 iners. 309. 2 |
 inertes. 225. 18 |
 inertia. 310. 15 |
 inertissimorum. 247. 12 |
 inescaros. 219. 3 |
 inescarus. 292. 16 | 312. 1 |
 inesse. 512. 3 | 633. 2 | 4 |
 inesset. 96. 3 |
 inest. 485. 3 |
 inevitabilem. 448. 12 |
 inevitabiles. 53. 13 | 178. 12 |
 584. 11 |
 ineunte. 409. 8 | 423. 17 |
 807. 9 | * 846. 12 |
 inexorabili. 359. 9 |
 inexplebilem. 821. 10 |
 inexplebiles. 599. 5 |
 inexplebili. 613. 20 |
 inexplebilis. 417. 4 |
 inexplebili. 389. 10 | 707. 4 |

inexplicabiliter. 97. 11 |
 inexpugnabili. 89. 4 |
 inextricabili. 186. 17 | 325. 11 |
 inextricabiliter. 390. 6 |
 inexpectabili. 770. 5 |
 infamare. 403. 4 |
 infamatum. 194. 5 | 197. 5 |
 infamatur. 401. 9 |
 infamia. 264. 6 | 294. 7 |
 343. 16 |
 infamis. 29. 4 |
 * infanda. 846. 14 |
 infandam. 312. 10 |
 infandi. 794. 7 |
 * infandis. 839. 4 |
 infans. 772. 7 |
 infansem. 152. 3 |
 * infanciam. 845. 6 |
 infancilis. 152. 2 |
 infantis. 154. 16 |
 infancula. 741. 19 |
 infanculos. 246. 14 |
 infanculum. 253. 12 |
 infatigabili. 737. 7 |
 infatuus. 137. 14 |
 infatuus. 61. 7 | 515. 4 | 547. 14 |
 infautia. 97. 10 |
 infecerant. 24. 19 |
 infeci. 171. 7 |
 infecia. 51. 18 |
 infecia, non facta. 28. 4 |
 466. 7 |
 infectas. 333. 11 |
 infectum. 268. 17 | 489. 17 |
 752. 8 |
 infectus. 233. 4 |
 infelicem. 139. 1 |
 infelicia. 751. 12 |
 infelicia. 127. 7 | 206. 19 |
 277. 15 |
 infelicissimae. 162. 12 |
 infelicissimi. 307. 9 |
 infelicissimo. 123. 11 |
 infelicitas. 786. 5 |
 infelicitates. 306. 15 |
 infeliciam. 38. 1 |
 infelix. 129. 8 | 201. 4 | 202. 9 | 321. 1. 9 | 442. 10 |
 490. 7 | 135. 3 | 783. 2 |
 infensus. 769. 12 |
 infensus. 511. 12 |
 inferas. 648. 1. 9 | 649. 8 |
 657. 7 |
 inferendas. 488. 12 |
 inferalibus. 218. 16 |
 inferior. 593. 2 |
 inferiora. 588. 17 | 723. 8 |
 729. 9 |
 inferiore. 709. 12 | 744. 18 |
 inferiorem. 645. 13. 14 |
 646. 1 |
 inferiores. 592. 1 | 626. 12 |
 729. 10 |
 inferotus. 636. 14 |

inferioris. 63. 1 | 80. 13 | 191. 13 | 211. 14 | 381. 13 | 684. 5 | 711. 8 | 820. 11 |
 inferna. 67. 6 | 680. 6 |
 infernas. 536. 12 |
 inferni. 390. 8 |
 infernum. 191. 5 |
 infernus. 191. 18 | 325. 14 |
 inferorum. 363. 1 | 723. 14 |
 inferos. 23. 17 | 71. 10 | 188. 12 | 299. 6 | 366. 15 | 382. 2 | 703. 5 |
 inferre. 617. 15 |
 inferri. 643. 17 |
 inferri. 287. 16 | 598. 16 | 719. 7 | 726. 11 |
 inferitur. 593. 8 | 615. 4 | 643. 7 | 645. 15 |
 inferum. 373. 3 | 384. 15 |
 507. 17 |
 inferunt. 660. 1 | 726. 15 |
 inferuntur. 79. 2 | 389. 11 |
 infesta. 171. 8 | 809. 6 |
 infesta. 295. 5 |
 infestam. 515. 19 | 518. 4 |
 infestare. 247. 9 |
 infestari. 22. 18 |
 infestis. 223. 7 |
 infestis. 108. 6 | 212. 16 | 230. 7 | 346. 5 |
 infestis. 61. 1 | 95. 6 | 96. 9 |
 118. 1 | 160. 4 | 233. 11 |
 infesto. 8. 2 | 14. 17 |
 infestorum. 250. 5 |
 infestum. 97. 9 | 277. 7 |
 342. 7 |
 infestus. 89. 11 | 512. 11 |
 977. 5 |
 inficias. 778. 10 |
 inficiant. 588. 2 |
 infima. 713. 5 |
 infimae. 29. 4 |
 infimas. 674. 4 |
 infimata. 671. 3 |
 infimi. 134. 17 |
 infimis. 54. 16 | 671. 2 |
 infimo. 161. 9 |
 infimum. 19. 13 | 664. 3 |
 infiniibilis. 572. 15 |
 infinitam. 572. 13 |
 infinitis. 612. 10 | 712. 5 |
 infinitos. 709. 8 |
 infinitum. 572. 14 |
 infirma. 160. 13 | 787. 14 |
 infirmare. 15. 11 |
 infirmas. 529. 2 | 637. 17 | 18 |
 infirmatione. 681. 15 |
 infirmitas. 519. 3 |
 infirmitatem. 229. 14 |
 infirmitatis. 419. 1 |
 infirmo. 246. 15 |
 infir. 13. 9 | 19. 17 | 49. 9 |
 53. 6 | 55. 1 | 123. 4 | 145. 7 | 148. 15 | 165. 7 | 184. 8 |
 208. 10 | 227. 18 | 261. 9 |
 525. 10 |

inflammare. 677. 7 |
 inflammari. 203. 14 |
 inflammare. 166. 16 |
 inflammari. 305. 2 |
 inflammatus. 286. 1 | 293. 7 |
 inflammaverat. 321. 16 |
 inflare. 763. 1 |
 inflaret. 195. 9 |
 inflati. 80. 5 |
 inflatos. 87. 6 | 89. 11 |
 inflavit. 413. 7 |
 inflexa. 712. 6 | 798. 3 |
 inflexum. 37. 3 |
 influunt. 349. 2 | 371. 5 |
 infocunda. 442. 10 |
 infocandi. 743. 12 |
 infocunditatem. 751. 12 |
 informes. 143. 16 | 572. 15 |
 infortunatissime. 136. 14 |
 infortunatissimi. 130. 8 |
 infortunia. 607. 4 |
 infortunii. 211. 7 |
 infortunio. 152. 17 | 232. 4 |
 320. 12 |
 infortunium. 12. 2 | 130. 6 |
 244. 18 | 246. 9 | 292. 5 |
 299. 3 |
 infra. 551. 10 | 636. 12 | 637. 19 | 680. 10 | 798. 4 |
 infunde. 64. 3 |
 infunditur. 711. 9 |
 infusa. 73. 5 |
 infuso. 51. 8 |
 infusum. 424. 2 |
 infusus. 91. 1 |
 ingemebam. 206. 20 |
 ingemebat. 166. 18 |
 ingemiscbam. 50. 15 | 511. 3 |
 ingemiscens. 66. 9 | 307. 14 |
 ingemiscerem. 282. 2 |
 ingemiscis. 31. 11 |
 ingenia. 444. 5 | 610. 2 |
 626. 14 | 671. 2 | 706. 3 |
 ingeniatus. 315. 3 |
 ingenii. 116. 2 | 511. 7 | 610. 14 | 619. 13 | 621. 10 | 778. 5 | 807. 2 | 819. 10 |
 ingeniis. 611. 3 |
 ingenio. 211. 11 | 390. 14 |
 403. 14 | 541. 14 | 568. 7 |
 599. 17 | 617. 2 | 669. 2 |
 679. 15 | 684. 4 | 10 | 745. 6 | 795. 6 | 797. 9. 10 |
 802. 19 |
 ingeniorum. 597. 12 |
 ingeniosus. 476. 10 |
 ingenit. 281. 4 | 291. 13 |
 ingenium. 85. 8 | 106. 17 |
 284. 8 | 292. 12 | 526. 2 |
 567. 7 | 569. 5 | 577. 15 |
 583. 5 | 597. 3 | 600. 12 |
 613. 17 | 679. 15 | 705. 5 |
 771. 5 | 776. 4 | 807. 4 |
 ingens. 325. 13 | 334. 3 | 326. 11 | 799. 8 | 811 | 819. 7 |
 ingenti. 218. 7 | 302. 14 |
 9 ii

343. 14 | 418. 5 | 428. 8 |
 446. 5 | 119. 11 | 692. 8 |
 724. 6 | 795. 6 | 801. 8 |
 819. 7 |
 ingenua. 476. 6 |
 ingenuitas. 107. 7 | 379. 2 |
 146. 11 | 149. 5 |
 ingenua. 810. 14 |
 ingenuitate. 705. 8 |
 ingenium. 267. 15 |
 ingerens. 147. 1 |
 ingerentes. 278. 15 |
 ingeris. 702. 7 |
 ingellie. 109. 8 | 129. 10 | 162. 4 | 196. 15 |
 ingluvie. 157. 4 | 165. 9 |
 ingluviem. 24. 5 |
 ingrata. 694. 6 |
 ingrata. 117. 2 |
 ingrati. 155. 4 |
 ingratiis. 40. 6 | 628. 5 |
 ingratis. 14. 12 | 201. 16 |
 ingratis. *adverb.* 14. 12 | 79. 14 |
 ingratus. 562. 11 |
 ingratus. 805. 16 | 818. 4 |
 ingravescere. 115. 1 |
 ingrediendum. 105. 8 |
 ingressi. 85. 7 |
 ingressi. 757. 3 |
 ingressu. 139. 14 | 260. 14 |
 ingressu. 9. 2 | 18. 25 |
 ingressus. 405. 11 |
 ingruas. 694. 9 |
 ingruerit. 39. 10 |
 inguen. 8. 5 |
 inguinibus. 230. 19 |
 ingultum. 475. 8 | 790. 15 |
 * 835. 11 |
 ingurgitare. 108. 11 |
 ingurgitat. 216. 10 |
 inhabiles. 226. 1 |
 inhabitabant. 106. 16 | 120. 15 |
 inhabitantium. 18. 15 | 75. 21 |
 254. 1 |
 inhabitare. 257. 7 |
 inharebat. 198. 14 | * 842. 20 |
 inharens. 191. 2 |
 inharent. 39. 4 |
 inharentem. 76. 15 | 332. 8 |
 inharentes. 254. 4 |
 inharentis. 7. 10 |
 inhærere. 9. 1 | 249. 9 |
 inhæret. 26. 13 |
 inhæret. 81. 5 |
 inhærens. 248. 19 |
 inhalatis. 41. 3 |
 * inhalare. 874. 7 |
 inhians. 99. 11 | 162. 7 | 166. 7 | 142. 2 | * 817. 7 |
 inhibeam. 224. 5 |
 inhibebat. 119. 12 |
 inhibens. 798. 7 |
 inhibenda. 717. 5 |
 inhiberi. 6. 10 |
 inhibent. 120. 4 |
 inhonesti. 616. 17 |
 inhonestamenti. 404. 12 |
 inhorrentibus. 235. 11 |
 inhorrescit. 711. 14 | 720. 4 |
 inhorresco. 171. 1 |
 inhorrantur. 249. 9 |
 inhortatos. 305. 1 |
 inhumani. 148. 2 |
 inhumanam. 622. 2 | 672. 2 |
 inhumani. 605. 8 |
 inhumanissimus. 611. 4 |
 inhibi. 29. 3 | 47. 5 | 188. 18 |
 254. 10 | 264. 19 |
 inject. 123. 13 |
 injecti. 12. 9 | 24. 2 | 25. 4 |
 34. 10 | 66. 15 | 67. 11 | 11. 1 |
 83. 2 | 201. 14 | 276. 11 |
 298. 6 | 305. 19 | 308. 13 |
 312. 13 | 386. 7 | * 815. 6 |
 injecti. 260. 7 | 279. 11 | 372. 2 |
 injectis. 85. 3 |
 injecto. 18. 14 | 412. 2 |
 injectus. 288. 9 |
 interit. 441. 8 |
 interit. 525. 13 |
 inimica. 282. 6 |
 inimici. 170. 8 |
 inimici. 599. 1 |
 inimicam. 169. 3 | 5 |
 inimici. 49. 14 | 136. 12 | 244. 1 | 307. 4 |
 inimicissimum. 159. 3 |
 inimicitiarum. 609. 20 |
 inimicitias. 77. 4 |
 inimico. 237. 8 | 485. 10 |
 553. 14 |
 inimicos. 113. 5 |
 inimicum. 293. 10 | 550. 15 |
 613. 5 |
 inimicus. 152. 12 | 418. 9 |
 iniqua. 148. 16 |
 iniquissimo. 207. 8 | 498. 2 |
 iniquitate. 306. 14 |
 iniquitati. 222. 11 | 605. 9 |
 inisi. 181. 10 |
 inita. 446. 10 |
 initia. *scorum.* 494. 8 |
 initia. *principia.* 571. 11 | 777. 1 |
 iniciatis. 133. 9 | 162. 8 | 168. 12 |
 initiare. 395. 15 | 476. 21 |
 initiaret. 384. 2 |
 initiari. 382. 5 | 384. 6 |
 initiare. 771. 4 |
 initiati. 380. 6 |
 initiatus. 85. 9 | 192. 4 |
 initio. 27. 15 | 36. 13 | 87. 8 |
 90. 13 | 112. 9 | 187. 14 |
 219. 15 | 335. 6 | 578. 8 |
 731. 8 |
 initiorum. 497. 5 | 712. 15 |
 initium. 174. 16 | 178. 9 |
 741. 10 |
 injucundam. 411. 12 |
 injuria. 699. 10 | 826. 9 |
 injuria. 81. 5 | 171. 5 | 222. 4 |
 526. 4 |
 injuriam. 84. 8 | 310. 16 |
 323. 9 | 614. 5 | 617. 16 |
 623. 3 |
 injurias. 172. 14 | 243. 12 |
 557. 10 |
 injuriam. 166. 12 |
 injustus. 745. 11 |
 inlicitus. 54. 4 |
 * illicitus. 839. 1 |
 * illicitas. 837. 7 |
 innata. 127. 9 |
 innatans. 16. 8 |
 innatantem. 65. 16 | 157. 9 |
 innatendam. 801. 15 |
 innatus. 278. 16 |
 innocens. 75. 11 | 400. 4 |
 innocente. 326. 8 |
 innocentem. 70. 9 | 229. 15 |
 403. 11 | 439. 17 | 528. 7 |
 innocentem. 749. 6 |
 innocentia. 378. 9 | 403. 10 |
 691. 14 |
 innocentem. 23. 17 | 228. 7 |
 419. 10 | 451. 3 | 544. 5 |
 innocentiam. 77. 11 | 407. 15 |
 innocentibus. 491. 10 |
 innocentis. 186. 15 |
 innocentissimus. 207. 6 |
 inominabilem. 572. 5 |
 innotescant. 773. 11 |
 innoxia. 147. 10 |
 innoxia. 236. 3 |
 innoxio. 163. 16 | 192. 7 |
 353. 11 | 412. 15 |
 innoxios. 84. 16 | 276. 17 |
 innoxium. 460. 2 |
 innoxius. 187. 9 | 406. 6 |
 508. 1 | 405. 2 |
 innamora. 463. 16 | 563. 17 |
 615. 16 |
 innumerabilia. 467. 2 |
 innumerabilis. 709. 2 |
 innumerabilium. 749. 9 |
 innumera. 640. 12 |
 innumera. 743. 4 |
 innumera. 413. 1, 4 | 774. 2 |
 innumptum. 349. 2 |
 innutriti. 127. 9 |
 inoculandæ. 769. 1 |
 inoculatum. 200. 1 |
 inodori. 103. 8 |
 inofficio. 558. 6 |
 inofficium. 159. 1 |
 inopes. 619. 2 | 626. 13 | 629. 13 |
 inopia. 443. 3 |
 inopia. 95. 1 | 165. 15 | 593. 10 |
 inopia. 431. 5 | 437. 6 |
 inopiam. 288. 6 |
 inopinata. 817. 4 |
 inopinata. 800. 7 |
 inopinatum. 99. 8 | 158. 2 |
 inopinatis. 394. 12 |

inopinato. 117. 1 | 122. 11 |
 inopportuno. 261. 11 |
 inops. 4. 14. 2 | 629. 5 | 668.
 1 | 699. 17 |
 inopitabilis. 279. 7 |
 inclinata. 171. 5 |
 inordinata. 614. 5 |
 inordinatum. 709. 6 |
 inordinatus. 46. 4 |
 inquam. 6. 5 | 7. 1 | 11. 7 | 15.
 3. 9. 12 | 18. 12 | 22. 5 | 16 |
 21. 3. 14 | 24. 16 | 25. 4. |
 12 | 26. 5 | 27. 3 | 28. 1. 11. |
 16 | 29. 9 | 30. 2 | 31. 15 |
 32. 12 | 33. 5 | 37. 8 | 38. 12 |
 41. 18 | 44. 20 | 48. 11 |
 52. 3 | 55. 8. 12 | 56. 15 |
 57. 1. 11 | 58. 3 | 59. 11 |
 60. 16 | 68. 5 | 77. 15 | 82.
 10 | 85. 1 | 86. 4 | 89. 15 |
 92. 5. 11 | 120. 7 | 123. 10 |
 126. 13 | 170. 1 | 125. 6 |
 127. 13 | 129. 11 | 141. 9 |
 146. 1 | 148. 3 | 149. 3 |
 150. 11 | 148. 10 | 159. 4 |
 179. 1 | 181. 3 | 184. 3. |
 8. 14 | 285. 13 | 347. 10. |
 11 |
 * inquis. inquis. 835. 11 |
 inquiscent. 269. 15 |
 inquieta. 175. 8 |
 inquiet. 241. 7 |
 inquietam. 483. 11 |
 inquiet. 161. 13 |
 inquiet. 112. 9 | 128. 10 |
 inquietis. 212. 1 |
 inquieto. 348. 9 |
 inquietos. 624. 4 |
 inquietudo. 730. 10 |
 * inquietum. 847. 6 |
 inquietus. 20. 11 | 122. 3 |
 inquitinam. 272. 21 |
 inquinatorem. 121. 13 |
 inquirebamur. 111. 2 |
 inquirere. 25. 2 | 427. 7 |
 inquirent. 206. 18 |
 inquire. 205. 11 |
 inquis. 483. 18 | 672. 8 |
 inquisitione. 98. 14 |
 inquisitiones. 181. 4 |
 inquisitioni. 208. 14 |
 inquisitionis. 178. 18 |
 inquir. 6. 3. 8 | 12. 4. 10 |
 15. 6. 7. 10. 14 | 20. 5. 12 |
 21. 12 | 22. 18 | 23. 7 | 24.
 12 | 25. 1 | 26. 1 | 27. 16. 18 |
 28. 14 | 29. 14 | 30. 15. |
 7. 10. 11. 14. 16 | 31. 9 |
 37. 8. 10 | 34. 9. 7. 11. 14 |
 37. 5. 7. 9 | 40. 14. 16 |
 44. 2 | 47. 7. 9 | 48. 9 |
 49. 14 | 51. 17 | 54. 8 |
 56. 16 | 57. 8. 11 | 58. 5. 9. |
 12 | 59. 2 | 60. 12 | 62. 2. |
 71 | 66. 9 | 67. 17 | 76. 1 |
 79. 4 | 83. 15 | 84. 21. 25. 5

90. 14 | 92. 10 | 97. 8 |
 109. 11 | 119. 16 | 127. 6 |
 128. 9. 13 | 134. 10 | 143.
 11 | 146. 16 | 147. 11. 18 |
 165. 17 | 168. 7 | 169. 1 |
 171. 11 | 173. 8 | 178. 1 |
 181. 10. 13. 17 | 184. 1 |
 185. 10 | 188. 13 | 191. 15 |
 192. 8 | 193. 1 | 194. 9. 13 |
 196. 17 | 199. 10 | 202. 1 |
 209. 16 | 213. 6 | 214. 5 |
 215. 12 | 216. 5 | 217. 6 |
 225. 4 | 228. 1. 10 | 243.
 15 | 242. 13 | 243. 13 | 247.
 9 | 250. 7 | 251. 4 | 257. 5. |
 21 | 265. 16 | 272. 11. 14 |
 273. 1. 8 | 284. 12. 13. 14 |
 289. 12 | 291. 16 | 296. 9 |
 301. 11 | 14 | 308. 9. 11 |
 326. 7 | 332. 9 | 333. 13 |
 340. 4. 10 | 326. 2. 4 |
 394. 4 | 395. 5 | 449. 9 |
 453. 8 | 470. 14 | 471. 18 |
 523. 14 | 567. 8 | 673. 13 |
 716. 5 | 759. 3 | 763. 7. 13 |
 788. 3 | 815. 9. 15 | 817. 5 |
 821. 2 | 827. 6 | 834. 10 |
 836. 1 | 842. 15 |
 inquis. 276. 14 | 611. 5. 7 |
 insana. 128. 17 | 159. 6 |
 insana. 238. 1 |
 insanam. 128. 15. 16. 18 |
 159. 8 |
 insani. 89. 11 |
 insania. 451. 13 | 490. 7 |
 129. 4 |
 insanix. 195. 4 |
 insaniam. 104. 9 | 429. 9 |
 118. 12 | 160. 4 | 192. 10. |
 24 | 281. 2 |
 insano. 129. 2 |
 insanum. 418. 6 |
 insanus. 122. 14 |
 insatiabilem. 229. 11 | 306. 10 |
 insatiabili. 161. 14 |
 insatiabilis. 221. 14 |
 inscenderat. 144. 1 |
 inscendere. 34. 1 | 249. 9 |
 * 838. 5 | 842. 7 |
 inscendimus. 236. 9 |
 inscendit. 199. 4 |
 inscensio. 307. 15 | 320. 4 |
 * 836. 6 |
 insensu. 219. 11 |
 insensum. 227. 4 |
 insic. 668. 9 |
 inscientiam. 615. 9 |
 inscio. ignoro. 165. 9 |
 inscita. 328. 19 |
 inscitus. 114. 6 |
 inscius. 164. 5 | 248. 5 |
 inscriptam. 2. 2 |
 insculperat. 777. 8 |
 instabere. 151. 15 |
 instandi. 710. 4 |
 instari. 481. 9 | 772. 3 |

insecutionis. 148. 3 |
 insecutoribus. 206. 10 |
 insecutus. 367. 12 | 381. 2 |
 insecut. 486. 8 |
 inseparabilis. 281. 8 | 285. 10 |
 382. 3 | 691. 11 |
 insequatur. 191. 10 |
 insequentes. 123. 4 | 236. 11 |
 insequentibus. 16. 5 |
 insequitur. 71. 9 | 249. 11 |
 346. 6 |
 insequuntur. 61. 2 | 96. 9 |
 inferere. 168. 5 |
 inferrebat. 209. 14 |
 inferis. 617. 10 |
 inferus. 212. 14 |
 infervere. 779. 16 |
 infervit. 353. 13 |
 infidens. 70. 6 | 100. 1 |
 infideret. 222. 2 |
 infidiari. 338. 10 |
 infidiarum. 338. 19 |
 infidias. 58. 2 | 331. 13 | 297.
 10 | 247. 17 |
 infidiis. 190. 5 | 359. 2 |
 infidiolam. 110. 3 |
 infigne. 70. 13 | 785. 2 |
 insignem. 363. 13 | 573. 6 |
 insignem. 348. 1 | 372. 2 |
 577. 10 |
 insigni. 216. 7 | 276. 4 | 379.
 5 | 511. 6 | 824. 12 |
 insignia. 441. 3 | 523. 1 |
 773. 5 |
 insignibar. 388. 12 |
 insignibus. 81. 7 |
 insigniores. 444. 6 |
 insignia. 235. 14 | 304. 2 |
 361. 6 | 787. 9 | 792. 6 |
 insignit. 486. 1 |
 insigniter. 233. 13 | 119. 13 |
 infiliat. 236. 13 |
 infiliens. 222. 15 |
 infiliunt. 89. 8 | 236. 13 |
 249. 5 |
 infimulabant. 320. 10 |
 infimulare. 400. 12 |
 infimulari. 327. 13 | 400. 4 |
 512. 1 |
 infimulas. 479. 5 | 489. 17 |
 infimulastis. 544. 4 |
 infimulat. 320. 16 |
 infimulathibus. 350. 11 |
 infimulationis. 402. 1 |
 infimulatox. 454. 10 |
 infimulatum. 211. 3 |
 infimulavit. 446. 2 |
 infimulet. 505. 2 |
 infimularet. 729. 13 |
 infimulat. 743. 12 |
 infimulatis. 200. 271. 14 |
 infimueris. 386. 7 |
 infistebat. 55. 6 |
 infistens. 65. 7 | 105. 6 | 282.
 11 |
 infistens. 185. 13 |

insistere. 252. 19 |
 insistetur. 208. 14 |
 insistimus. 71. 8 |
 insita. 476. 7 |
 insid. 337. 7 |
 insociabilem. 617. 2 |
 insolens. 405. 4 | 547. 16 |
 insolentia. 54. 12 |
 insolentia. 96. 12 | 223. 14 |
 304. 7 |
 insolentiam. 308. 6 | 415. 2 |
 insolentibus. 330. 6 |
 insolentissimo. 668. 6 |
 insolita. 19. 12 | 332. 4 |
 insolitum. 101. 9 | 494. 10 |
 696. 11 |
 insomnem. 57. 8 |
 insone. 712. 10 |
 insono. 91. 8 |
 insontem. 151. 9 |
 insontes. 276. 15 |
 insontis. 320. 1 |
 inspectam. 484. 10 |
 inspectant. 102. 5 |
 inspectio. 422. 8 |
 inspecta. 348. 10 |
 inspectum. 471. 4 |
 insperat. 296. 14 |
 insperato. 24. 15 | 60. 15 |
 306. 17 |
 insperia. 333. 11 |
 insperu. 235. 8 | 298. 5 |
 inspererat. 429. 2 |
 insperetum. 422. 9 | 471. 5 |
 insperisse. 423. 2 | 491. 3 |
 insperisti. 492. 8 |
 inspiciam. 531. 12 |
 inspicere. 2. 3 | 191. 1 | 472. 5 |
 705. 10 |
 inspicendi. 491. 15 |
 inspicendum. 489. 9 | 488. 13 | 491. 8 |
 inspicimus. 700. 5 |
 inspicis. 563. 19 |
 inspicundum. 461. 6 |
 inspirandis. 675. 2 |
 inspirare. 451. 11 |
 inspirata. 184. 15 |
 inspires. 415. 1 |
 instabile. 39. 3 | 526. 1 |
 instabiles. 12. 5 |
 instabili. 277. 10 |
 instanter. 125. 7 | 222. 14 |
 instanti. 118. 3 |
 instantia. 14. 12 | 732. 15 |
 instantia. 217. 7 | 239. 3 |
 394. 1 |
 instantiam. 384. 5 |
 instantis. 20. 9 | 113. 4 |
 instantissimo. 79. 12 | 128. 3 |
 instar. 33. 12 | 45. 9 | 54. 15 |
 116. 7 | 130. 4 | 209. 1 |
 294. 18 | 300. 14 | 304. 6 |
 307. 9 | 314. 10 | 322. 5 |
 345. 3 | 384. 17 | 389. 5 |
 395. 4 | 573. 13 | 574. 11 |

575. 3 | 577. 18 | 623. 16 |
 627. 3 | 727. 3 | 743. 7 |
 746. 10 | 783. 6 | *840. 13 |
 instaurabam. 379. 3 |
 instaurare. 79. 11 |
 instaurati. 128. 3 |
 instigare. 297. 12 |
 instigare. 489. 16 |
 instigati. 309. 4 |
 instigator. 522. 2 |
 instincta. 292. 2 |
 instinctum. 595. 15 |
 instinctos. 474. 7 |
 instinctu. 332. 6 | 391. 6 | 572. 7 | 610. 6 |
 instinctum. 73. 11 |
 instituendos. 627. 5 |
 institui. 452. 5 | 493. 12 | 545. 8 | 563. 13 | 797. 4 |
 institutus. 597. 7 | 625. 12 |
 628. 11 | 742. 6 | 745. 9 |
 752. 2 |
 instructo. 471. 7 |
 instrucebat. 62. 7 |
 instructa. 253. 9 |
 instructus. 328. 2 |
 instructum. 603. 7 |
 instructa. 185. 6 |
 instructa. 290. 10 |
 instructa. 151. 3 |
 instructam. 569. 3 |
 instructas. 109. 1 |
 instructi. 98. 5 | 125. 5 | 587. 4 |
 instructionem. 169. 12 |
 instruct. or. 588. 3 |
 instructa. 302. 20 |
 *instructus. 846. 1 |
 instructum. 396. 4 | 647. 14 |
 *instructores. 842. 12 |
 instructus. 164. 7 | 169. 13 |
 345. 5 | 567. 11 |
 instructor. 116. 2 | 334. 12 |
 instruens. 156. 7 |
 instructores. 116. 6 |
 instrui. 323. 2 |
 instru. 20. 2 | 87. 13 | 155. 8 |
 160. 10 | 305. 8 | 821. 6 |
 *841. 13 |
 instruitur. 638. 4 | 6 |
 instructum. 454. 10 | 490. 4 |
 instrumentis. 122. 8 | 824. 15 |
 instrumento. 775. 9 | 778. 6 |
 instrumentum. 144. 1 | 545. 3 |
 instruunt. 216. 1 | 263. 3 |
 instruxerit. 797. 7 |
 instruxit. 221. 15 | 227. 10 |
 277. 13 | 395. 4 |
 instructivus. 470. 5 |
 insutus. 459. 4 |
 in uave. 167. 10 |
 insuavem. 226. 5 |
 insu. ves. 300. 14 |
 insuavis. 285. 17 |

insuere. 203. 8 |
 insol. 323. 16 |
 insula. 789. 10 | 790. 5 |
 insula. 49. 12 | 792. 9 | 794. 15 |
 insula. 712. 15 |
 insulam. 440. 4 | 460. 9 |
 712. 11 | 717. 1 |
 insularum. 715. 8 | 716. 6 |
 718. 5 |
 insulas. 152. 9 | 713. 10 |
 insularum. 748. 3 |
 insulis. 713. 7 | 12 |
 insulsi. 465. 13 |
 insulantes. 225. 11 |
 insulantes. 68. 16 | 348. 7 |
 insulare. 61. 4 |
 insulant. 624. 16 |
 insamebat. 239. 11 |
 insulant. 824. 9 |
 insuper. 33. 15 | 77. 18 | 134. 7 | 146. 10 | 185. 13 | 223. 14 | 235. 17 | 236. 14 |
 261. 11 | 264. 5 | 289. 15 |
 290. 7 | 296. 13 | 379. 9 |
 394. 8 |
 insuperhabitis. 20. 1 | 128. 11 |
 insurgebat. 362. 5 |
 insurgentium. 360. 8 |
 insurgentibus. 85. 14 | 235. 11 |
 insurgimus. 6. 7 |
 insurgit. 402. 107. 6 | 379. 4 |
 insurgo. 97. 4 |
 insurium. 203. 10 |
 insuros. 208. 8 |
 insutum. 492. 8 |
 instructum. 312. 5 |
 inter. 52. 9 | *336. 19 |
 inter. 238. 10 | 298. 4 |
 inter. 300. 6 | 346. 15 |
 inter. 65. 3 | 392. 10 |
 integer. 25. 10 | 585. 226. 10 | 476. 4 |
 integia. 617. 6 | 779. 7 |
 integia. 21. 16 | 582. 1 |
 integrant. 67. 19 |
 *integrantes. 836. 13 |
 integraretur. 208. 15 |
 integras. 593. 15 |
 integrat. 403. 14 |
 integris. 38. 14 | 551. 11 |
 integritas. 616. 14 |
 integritate. 404. 2 | 511. 13 |
 integritatem. 525. 1 |
 integro. 79. 3 | 805. 13 |
 integram. 56. 12 | 802. 3 |
 intellectas. 514. 2 |
 intellectu. 402. 8 | 582. 5 |
 664. 8 | 667. 8 | 671. 10 |
 786. 9 |
 intellectualis. 570. 4 |
 intellectum. 512. 3 | 581. 6 |
 669. 12 |
 intellexit. 452. 15 |
 intellexit. 499. 12 | 607. 9 |
 716. 2 | 787. 13 |
 intelligant.

intelligam. 58. 14 |
 intelligas. 664. 3 | 696. 6 |
 intelligat. 451. 1 | 465. 9 |
 691. 8 |
 intelligatis. 772. 6 |
 intelligatur. 649. 1 |
 intellige. 244. 12 | 738. 16 |
 intelligenda. 644. 6 |
 intelligendi. 571. 8 | 574. 12 |
 587. 5 |
 intelligendorum. 601. 5 |
 intelligendum. 639. 8 | 744. 18 |
 intelligens. 762. 9 |
 intelligentem. 335. 5 |
 intelligentia. 587. 13 |
 intelligentiam. 587. 7 |
 intelligentias. 388. 5 |
 intelligere. 421. 1 | 772. 6 |
 intelligerem. 401. 1 |
 intelligeret. 571. 3 |
 intelligeretur. 554. 1 |
 intelligetas. 553. 5 |
 intelligi. 460. 3 | 573. 6, 9 |
 581. 3 | 604. 5 | 615. 3 |
 679. 11 | 745. 1 | * 845. 6 |
 intelligibilem. 580. 6 |
 intelligibilis. 580. 12 |
 intelligis. 537. 8 |
 intelligit. 508. 10 | 700. 5 |
 intelligo. 497. 3 | 803. 15 |
 intelliguntur. 680. 4 |
 intemerate. 66. 9 |
 intemeratum. 802. 3 |
 intemperans. 591. 11 |
 intemperante. 15. 8 |
 intemperantia. 316. 12 |
 intemperantiam. 628. 8 |
 intemperantissimae. 522. 5 |
 intemperantissimos. 414. 5 |
 intemperata. 598. 5 |
 intempesta. 59. 7 |
 intempesta. 18. 7 | 693. 5 |
 intempesta. 201. 10 |
 intempesta. 616. 12 |
 intempesta. 318. 9 | 326. 14 |
 intempestivum. 296. 11 |
 intempora'em. 617. 10 |
 intende. 4. 5 | 365. 6 |
 intenderint. 707. 4 |
 intenderunt. 407. 6 |
 intendisse. 489. 5 |
 intendisset. 569. 10 |
 intendit. 744. 17 |
 intendite. 234. 16 |
 intenta. 166. 17 |
 intentio. 394. 17 |
 intentionem. 25. 3 |
 intentione. 26. 9 |
 intentis. 56. 3 |
 intencu. 427. 3 |
 intencus. 29. 6 | 367. 6 | 381. 5 | 385. 8 | * 385. 15 |
 inter. 18. 10 | 40. 10 | 46. 21 | 54. 4 | 60. 14 | 67. 11 |
 71. 11 | 77. 4 | 131. 99. 3 |
 100. 1 | 102. 7 | 109. 6 |

Apul.

10 | 110. 5, 6 | 127. 1, 10 |
 128. 15 | 146. 5 | 177. 4 | 12 |
 181. 5 | 187. 7 | 189. 9 | 193. 8 |
 200. 4 | 206. 4 | 209. 15 |
 210. 4 | 211. 9 | 216. 17 |
 232. 5 | 233. 3, 15 | 240. 11 |
 244. 5 | 248. 6 | 261. 4 |
 268. 6 | 270. 18 | 278. 7 |
 298. 9 | 303. 12 | 305. 5 |
 307. 8 | 329. 6 | 336. 4 |
 339. 4 | 341. 7 | 346. 2 |
 350. 6, 10 | 366. 7 | 369. 5 |
 370. 5 | 378. 11 | 395. 15 |
 396. 16 | 420. 11 | 430. 13 |
 433. 11 | 439. 12 | 445. 7 |
 447. 10. 11 | 475. 5 | 496. 3 |
 504. 6 | 506. 6, 18 | 518. 2 |
 519. 12 | 520. 10 | 539. 12 |
 540. 6 | 544. 11 | 548. 4 |
 556. 2 | 570. 1 | 571. 9 |
 582. 11 | 591. 8 | 592. 1, 5 |
 593. 1 | 597. 17, 18 | 598. 1 |
 600. 11 | 607. 16 | 609. 19 |
 616. 15 | 619. 8, 11 | 622. 14 |
 623. 2 | 624. 10, 20 |
 628. 12 | 631. 10 | 636. 10, 14 |
 637. 1, 4, 6 | 640. 1 |
 642. 11 | 670. 15 | 672. 12 |
 672. 14, 15 | 674. 3, 16 |
 677. 2 | 684. 3 | 690. 6 |
 709. 5 | 712. 16 | 717. 8 |
 719. 12 | 722. 4 | 726. 4 |
 727. 6 | 731. 4, 9 | 732. 15 |
 733. 8 | 735. 4, 6 | 739. 9 |
 740. 9 | 742. 6 | 743. 1 |
 769. 10 | 786. 5 | 787. 2 |
 792. 10, 12 | 799. 12 |
 803. 1, 2 | 804. 6 | 809. 14 |
 816. 5 | 818. 7 | 819. 17 |
 829. 6 | * 835. 8 | 836. 10 |
 847. 11 |
 intercapedine. 424. 3 |
 intercapedo. 671. 1 |
 intercedente. 393. 15 |
 intercedere. 586. 2 | 597. 17 |
 interceptis. 491. 16 |
 intercepta. 294. 12 |
 interceptas. 741. 19 |
 interceptis. 692. 4 |
 interceptoribus. 503. 2 |
 intercidit. a cado. 240. 15 |
 intercipis. 534. 15 |
 interclaso. 292. 16 |
 interdicit. 540. 1 |
 interdicitur. 620. 9 | 825. 7 |
 interdum. 62. 7 | 71. 3 | 118. 2 |
 216. 10 | 238. 11 | 242. 8 |
 276. 4 | 288. 8 | 292. 15 |
 299. 2 | 605. 6 | 637. 8, 9 |
 640. 9 | 669. 12 | 711. 11 |
 823. 1 | * 826. 11 | 842. 19 |
 intered. 376. 4 | 145. 3 | 151. 9 |
 173. 1 | 192. 12 | 250. 19 |
 302. 10 | 331. 12 | 341. 1 |
 464. 7 | 465. 8 | 744. 12 |
 820. 6 | 824. 2 | 825. 8 |
 interemisset. 506. 10 |
 interemit. 130. 14 |
 interemptos. 74. 7 |
 interemptum. 320. 17 |
 interesse. 489. 11 |
 intercessum. 51. 13 |
 intercessit. 331. 9 |
 interese. 653. 8, 10 | 727. 6 |
 interfectum. 144. 16 |
 * interseminum. 845. 10, 17 |
 interficiens. 389. 16 |
 interficit. 236. 1 |
 interfiant. 721. 6 |
 interficiuntur. 712. 15 |
 interfuisse. 480. 7 | 482. 5 |
 intergannitis. 431. 3 |
 interjacet. 679. 4 |
 interibi. 519. 10 |
 interibi. 84. 11 |
 interjectione. 734. 9 |
 interjectis. 224. 13 | 341. 8 |
 interjecto. 226. 3 | 827. 9 |
 interjectum. 327. 8 |
 interiii. 7. 11 |
 interit. 166. 12 | 212. 9 |
 interim. 156. 15 | 166. 16 |
 184. 3 | 192. 9 | 228. 14. 16 |
 322. 1 | 333. 12 | 467. 1 |
 505. 4 | 528. 11 | 615. 8 |
 670. 13 | 792. 2 | 799. 14 |
 801. 16 | 818. 18 | * 844. 4 |
 interimunt. 729. 7 |
 interiores. 719. 6 |
 interioribus. 730. 11 |
 interioris. 184. 3 | 717. 9 |
 interire. 574. 6 | 625. 1 |
 interiret. 746. 10 |
 interisset. 221. 3 | 305. 15 |
 interitum. 797. 10 |
 interitus. 747. 13 |
 interloquat. 529. 10 |
 interlucentem. 366. 16 | 791. 5 |
 intermicare. 669. 13 |
 interminata. 52. 13 |
 interminatum. 754. 12 |
 intermino. 708. 2 |
 interminum. 752. 8 |
 intermiscet. 200. 15 |
 intermissione. 799. 7 |
 internecinum. 152. 18 |
 internuntia. 283. 8 | 589. 14 |
 interpellat. 240. 13 | 392. 1 |
 interpellaram. 823. 2 |
 interpellor. 394. 14 |
 interposito. 98. 18 |
 interposui. 531. 7 |
 interpretationem. 580. 21 |
 705. 2 |
 interpretatis. 451. 8 |
 interpretatur. 446. 17 | 520. 3 |
 interpretatus. 366. 10 |
 interprete. 691. 5 |

P

- interpretet. 185. 11 | 674. 8 |
 interpretet. 687. 9 |
 interquieverit. 792. 1 |
 interroga. 478. 10, 11 | 501. 11 |
 interrogare. 492. 11 |
 interrogantem. 274. 6 |
 interrogat. 478. 16 | 491. 1 |
 interrogas. 491. 13 |
 interrogacione. 643. 10 |
 interrogationibus. 275. 1 |
 interrogatum. 492. 9, 10 |
 interrogatus. 491. 12 |
 interroget. 509. 4 |
 interruptam. 671. 5 |
 interscapillum. 733. 6 |
 interseminata. 470. 7 |
 interst. 607. 17 |
 interstit. 674. 4 |
 interstitas. 475. 7 |
 interstiti. 684. 4 |
 interstitum. 678. 10 |
 interspersa. 470. 7 |
 interspersum. 156. 2 |
 intertingere. 114. 7 |
 intervalli. 705. 13 |
 intervallis. 717. 8 |
 intervallio. 175. 6 | 440. 6 |
 intervallorum. 718. 2 |
 interveniet. 787. 2 |
 intervenit. 672. 8 | 682. 4 |
 interversa. 531. 3 |
 intervisat. 672. 7 |
 intervisere. 181. 12 | 201. 12 |
 intervismus. 32. 10 |
 interula. 241. 8 |
 intervallo. 776. 10 |
 intervocaliter. 298. 12 |
 instabiles. 609. 7 |
 instabilis. 605. 8 |
 instasti. 555. 1 |
 instatua. 225. 6 |
 intestinorum. 312. 16 | 589. 8 |
 801. 9 |
 intertext. 375. 10 |
 intertext. 109. 5 | 362. 5 |
 intertextam. 361. 4 |
 intertextum. 37. 3 |
 intertextus. 23. 18 |
 intima. 203. 15 | 318. 2 | 535. 8 |
 intimaret. 705. 15 |
 intimata. 599. 10 |
 intimè. 44. 3 | 518. 10 |
 621. 7 |
 intimis. 514. 14 | 552. 8 |
 784. 1 |
 intimos. 206. 4 |
 intimum. 567. 7 |
 intimus. 691. 11 |
 intingere. 44. 1 |
 intolerabili. 295. 6 |
 intolerabilis. 547. 16 |
 intollunt. 359. 3 |
 intonat. 724. 4 |
 intonsus. 763. 5 |
 intorquebant. 277. 9 |
 intorquentes. 261. 1 |
 *intorquet. 833. 3 |
 intorquet. 46. 9 |
 intorta. 379. 5 |
 intorti. 360. 4 |
 intorto. 343. 10 | 786. 7 |
 intra. 30. 3 | 85. 11 | 126. 12 |
 143. 4 | 190. 1 | 214. 6 |
 265. 3 | 271. 17 | 272. 12 |
 286. 10 | 297. 14 | 298. 2 |
 312. 4 | 380. 6 | 381. 18 |
 390. 19 | 427. 6 | 577. 8 |
 646. 8 | 691. 7 | 759. 16 |
 795. 11 |
 intrahere. 287. 10 |
 intrahens. 159. 7 |
 intraret. 491. 5 |
 intraverint. 825. 1 |
 intrepida. 211. 10 | 544. 12 |
 intrepidè. 827. 7 |
 intrepidum. 291. 14 |
 intrepidus. 121. 14 | 270. 8 |
 intrinsecus. 329. 2 |
 intrinsecus. 273. 5 | 824. 10 |
 827. 9 |
 intritum. 379. 9 |
 intro. 10. 6 | 82. 7 | 181. 14 |
 introcessit. 144. 6 | 546. 11 |
 introductus. 53. 2 |
 *introendum. 847. 7 |
 introeuntem. 271. 13 |
 introeuntibus. 39. 6 |
 introeuntium. 142. 3 |
 introgressus. 209. 16 |
 introibis. 190. 13 |
 intolerant. 800. 7 |
 introitu. 141. 7 |
 introivit. 705. 4 |
 introrepens. 59. 8 |
 introreperc. 226. 10 |
 introrupt. 24. 9 | 60. 9 |
 introvocat. 57. 6 |
 introvocata. 243. 12 |
 introvocata. 127. 2 |
 intuens. 47. 6 | 75. 7 | 301. 12 |
 intuenti. 704. 1 |
 intueri. 44. 9 |
 intueris. 265. 17 |
 intuetur. 161. 4 | 245. 8 |
 intuli. 30. 7 | 36. 1 |
 intulit. 173. 8 |
 intus. 40. 4 | 106. 13 | 264. 1 |
 1 | 486. 4 | *241. 6 |
 invadens. 62. 1 | 265. 15 |
 500. 11 |
 invadere. 235. 5 |
 invadimus. 211. 19 |
 invadit. 32. 9 | 41. 6 | 70. 3 |
 98. 3 | 120. 18 | 191. 19 |
 227. 4 | 216. 19 | 243. 12 |
 289. 10 | 306. 16 | *335. 7 |
 invaditis. 227. 14 | 350. 2 |
 invado. 69. 1 | 101. 10 |
 invadunt. 130. 1 | 154. 14 |
 158. 18 | 208. 10 |
 invalentiam. 592. 54 |
 invalido. 115. 3 |
 invalidus. 730. 12 |
 invaserat. 224. 1 | 265. 9 |
 287. 5 | 332. 12 |
 invaserit. 629. 9 |
 invasisset. 468. 9 | 510. 12 |
 552. 1 |
 invasit. 50. 6 |
 invecti. 593. 6 |
 invectioibus. 710. 8 |
 invectus. 582. 4 |
 invehebant. 109. 5 |
 invehere. 607. 12 |
 invehit. 592. 4 |
 invenchunt. 606. 17 |
 invenear. 522. 11 |
 inveniens. 162. 11 |
 inventi. 96. 2 |
 inventar. 134. 17 |
 inventiatur. 470. 1 |
 invenientes. 729. 13 |
 invenies. 489. 12 | 542. 8 |
 558. 16 | 699. 5 | 753. 3 |
 invenietur. 714. 5 |
 invenio. 30. 9 |
 invenire. 572. 6 | 789. 5 |
 inveniri. 573. 12 | 577. 1, 7 |
 621. 20 | 641. 1 | *843. 9 |
 invenisti. 465. 5 |
 invenit. 26. 10 | 461. 7 | 582. 5 |
 820. 3 |
 invenitur. 574. 4 | 656. 6 |
 775. 9 |
 inveniantur. 598. 18 | 649. 15 |
 invenira. 544. 7 | 569. 11 |
 572. 6 | 579. 11 | 581. 15 |
 656. 3 |
 invenit. 745. 8 |
 invenit. 317. 8 |
 invencionum. 175. 2 |
 inventis. 705. 11 | 730. 12 |
 inventum. 317. 3 |
 inventura. 186. 1 |
 invenit. 741. 9 |
 inverat. 309. 7 |
 invera. 8. 5 |
 inveris. 518. 14 |
 inversum. 19. 10 |
 inverti. 801. 6 |
 invertisset. 478. 17 |
 invertem. 167. 15 | 555. 10 |
 investigations. 205. 9 |
 investigationem. 705. 2 |
 investigationi. 311. 2 |
 investigationis. 180. 1 |
 invicem. 89. 14 | 570. 1 |
 577. 7 | 613. 2 | 714. 9 |
 816. 5 |
 invicti. 392. 7 |
 invictum. 367. 3 |
 invictus. 441. 8 |
 invidebo. 533. 6 |
 invidenti. 641. 5 |
 invidentia. 613. 13 |

- invidendibus. 488. 5 |
 invidia. 211. 4 |
 invidiā. 162. 6 | 351. 3 | 512. 4 | 550. 17 | 557. 14 |
 invidiā. 117. 5 | 219. 6 | 148. 14 | 166. 8 | 451. 11 |
 invidiam. 75. 15 | 148. 4 | 446. 5 | 510. 16 | 513. 4 | 513. 14 | 561. 5 | 787. 6 |
 invidiosissima. 512. 13 |
 invidiosum. 407. 8 | 562. 2 |
 invidiosus. 440. 9 |
 invidit. 408. 11 | 438. 8 |
 invidiosas. 701. 6 |
 invidos. 90. 15 |
 invincibilia. 461. 3 |
 invincibiliter. 315. 13 |
 invincius, *abfensur*. 387. 8 |
 inviolabile. 709. 1 |
 involara. 577. 13 |
 invifere. 310. 5 | 426. 4 |
 inviferes. 429. 6 |
 invifit. 782. 5 |
 invifitatus. 275. 10 | 815. 24 |
 invifitatus. 773. 7 |
 invifos. 264. 7 |
 invifus. 144. 64 |
 Invita. 42. 9 | 51. 15 | 150. 3 | 213. 5 | 219. 7 | 294. 15 |
 invitā. 549. 2 |
 invitabat. 254. 12 |
 Invite. 549. 5 |
 Invitum. 513. 18 |
 Invitamenta. 543. 12 | 814. 2 |
 Invitamento. 8. 3 | 524. 5 |
 Invitaret. 331. 8 | 549. 2 |
 Invitaret. 547. 1 |
 Invitaret. 817. 8 |
 Invitata. 143. 2 |
 Invitatis. 453. 2 |
 Invitatum. 504. 10 |
 Invitavit. 551. 8 |
 Invitent. 616. 17 |
 Invitentur. 684. 7 |
 Invitis. 178. 4 | 820. 8 |
 Invito. 612. 4 |
 Invitos. 208. 16 |
 Invikum. 218. 9 |
 Invitus. 147. 3 | 154. 6 | 197. 2 | 227. 6 | 256. 18 | 498. 12 | 618. 4 |
 Invium. 188. 19 |
 Inumbabat. 346. 14 |
 Inumbantem. 148. 9 |
 Inumbata. 758. 2 |
 Inumbati. 274. 9 |
 Inuncanda. 455. 1 |
 Inuncet. 760. 12 |
 Inundabat. 43. 7 |
 Invocant. 747. 13 |
 Invocare. 99. 4 | 150. 9 | 319. 4 |
 Invocari. 66. 1 |
 Invocat. 90. 6 |
 Invocatio. 102. 11 |
 involant. 276. 3 |
 involare. 331. 11 |
 involare. 348. 16 |
 involat. 182. 7 |
 involavit. 162. 16 |
 Involucro. 491. 1 |
 Involvere. 232. 10 | 497. 10 | 581. 9 |
 involvit. 744. 9 |
 involuta. 490. 2 | 397 |
 involutum. 494. 1 |
 involutus. 24. 10 |
 Inurgere. 242. 6 |
 Inuritur. 711. 5 |
 Inustrata. 466. 6 |
 Inustum. 424. 1 |
 Inustus. 162. 11 |
 Inutile. 592. 2 |
 Inutilem. 278. 10 | 411. 11 | 605. 5 |
 Inutilia. 608. 10 |
 Joca. 798. 4 |
 Jocantem. 335. 4 |
 Jocatur. 109. 9 |
 Jocatur. 202. 5 |
 Joci. 13. 7 | 53. 5 |
 Jocinera. 472. 6 |
 Joci. 258. 2 |
 Joco. 25. 3 | 28. 16 |
 Jocos. 255. 6 |
 Jocunda. 780. 6 |
 Jocunditas. 6. 7 |
 Jonicus. 157. 3 |
 Jove. 337. 2 | 754. 1 |
 Jovem. 673. 9 | 710. 2 | 747. 13 |
 Jovi. 102. 14 | 143. 2 | 186. 17 | 187. 4 | 195. 3 | 182. 13 |
 Jovis, *nominis*. 137. 11 | 667. 13 |
 Jovis, *genis*. 95. 2 | 176. 5 | 179. 9 | 11 | 186. 15 | 221. 3 | 550. 8 | 469. 1 | 742. 16 | 782. 2 |
 Jovisjurandum. 673. 8 |
 Ipla, *fig. famis*. 4. 4 | 13. 1 | 26. 14 | 43. 2 | 44. 20 | 50. 1 | 23. 15 | 86. 7 | 90. 7 | 91. 9 | 92. 11 | 102. 2 | 110. 14 | 118. 11 | 144. 7 | 154. 10 | 162. 7 | 166. 14 | 178. 6 | 182. 12 | 183. 4 | 197. 14 | 203. 17 | 271. 3 | 283. 16 | 296. 3 | 299. 13 | 318. 1 | 346. 10 | 376. 15 | 510. 15 | 516. 9 | 527. 16 | 547. 4 | 559. 10 | 609. 2 | 619. 14 | 625. 16 | 641. 11 | 642. 2 | 643. 10 | 662. 3 | 663. 2 | 664. 4 | 671. 16 | 732. 7 | 749. 14 | 778. 1 | 785. 8 | 841. 7 |
 Ipla, *plur. neut.*. 63. 5 | 69. 2 | 79. 13 | 122. 13 | 122. 5 | 206. 6 | 318. 8 | 315. 7 | 387. 4 | 421. 9 | 447. 1 |
 487. 12 | 495. 5 | 509. 12 | 531. 5 | 536. 5 | 588. 18 | 590. 2 | 627. 2 | 644. 4 |
 Ipsi. 42. 3 | 149. 1 | 150. 6 | 155. 4 | 156. 19 | 180. 11 | 186. 12 | 192. 1 | 209. 19 | 220. 11 | 285. 14 | 288. 4 | 302. 4 | 310. 11 | 318. 12 | 340. 13 | 353. 12 | 361. 5 | 374. 3 | 394. 2 | 515. 19 | 529. 1 | 586. 16 | 597. 2 | 609. 4 | 619. 9 | 621. 11 | 643. 18 | 696. 11 | 812. 11 |
 Ipla. 142. 11 | 150. 14 | 153. 12 | 159. 17 | 186. 9 | 228. 3 | 484. 20 | 545. 13 | 663. 1 | 679. 6 | 732. 3 |
 Iplam. 74. 3 | 79. 12 | 82. 10 | 103. 11 | 122. 2 | 169. 14 | 170. 1 | 183. 2 | 189. 1 | 190. 12 | 191. 4 | 196. 10 | 214. 10 | 237. 5 | 238. 10 | 250. 8 | 274. 6 | 374. 12 | 384. 16 | 543. 5 | 6179. 7 | 615. 2 | 646. 2 | 649. 17 | 718. 4 | 745. 13 | 839. 2 |
 Iplatum. 632. 1 | 713. 7 | 713. 9 |
 Iplas. 14. 10 | 43. 3 | 75. 17 | 99. 3 | 108. 3 | 120. 19 | 163. 16 | 169. 10 | 221. 9 | 247. 10 | 314. 3 | 386. 8 | 529. 6 | 531. 9 | 618. 12 | 642. 3 |
 Iple. 5. 6 | 15. 3 | 5 | 22. 4 | 26. 2 | 27. 11 | 32. 3 | 34. 9 | 37. 7 | 42. 11 | 48. 11 | 52. 6 | 58 | 60. 3 | 63. 8 | 74. 8 | 75. 9 | 76. 11 | 78. 9 | 82. 13 | 83. 4 | 84. 11 | 89. 14 | 95. 14 | 102. 12 | 104. 3 | 118. 17 | 122. 14 | 137. 11 | 163. 3 | 189. 13 | 197. 9 | 200. 10 | 212. 11 | 214. 15 | 217. 9 | 218. 4 | 221. 13 | 222. 14 | 225. 10 | 226. 9 | 24 | 228. 1 | 237. 10 | 248. 10 | 256. 7 | 261. 12 | 273. 9 | 281. 9 | 296. 1 | 307. 9 | 309. 2 | 310. 17 | 312. 4 | 315. 2 | 318. 1 | 322. 16 | 323. 7 | 324. 11 | 325. 9 | 327. 12 | 331. 1 | 332. 14 | 335. 5 | 336. 3 | 340. 7 | 347. 2 | 353. 6 | 366. 17 | 376. 4 | 381. 13 | 386. 16 | 394. 16 | 402. 1 | 405. 5 | 407. 1 | 411. 1 | 414. 3 | 430. 8 | 432. 5 | 435. 11 | 441. 7 | 449. 11 | 476. 6 | 478. 16 | 491. 3 | 492. 7 | 499. 12 | 501. 3 | 507. 15 | 509. 4 | 511. 8 | 521. 1 | 523. 3 | 525. 12 | 527. 15 | 528. 5 | 542. 3 | 544. 10 | 546. 6 | 581 | 582. 6 | 586. 3 | 586. 2 | 589. 5 | 572. 4 | 574. 2 |

188. 10 | 616. 9 | 697. 11 |
 699. 10 | 729. 1 | 740. 11 |
 746. 7 | 775. 3 | 10 | 777.
 1. 7 | 779. 9 | 787. 9, 12 |
 788. 1 | 796. 7 | 803. 7 |
 807. 12 | 818. 19 | 819. 11 |
 827. 3 | 829. 4 | *831. 16 |
 839. 11 | 840. 5 | 847. 4 |
 iph. *dar. Aug.* 84. 15 | 86. 5 |
 146. 18 | 187. 4 | 211. 2 |
 286. 14 | 300. 12 | 319. 11 |
 321. 10 | 315. 11 | 321. 11 |
 396. 10 | 399. 13 |
 iph. *plur nominat.* 16. 1 | 18.
 3 | 19. 8 | 81. 7 | 109. 4 |
 196. 7 | 201. 8 | 269. 2 |
 311. 1 | 405. 1 | 472. 11 |
 473. 8 | 477. 11 | 503. 10 |
 545. 9 | 448. 12 | 587. 6 |
 588. 2 | 651. 9 | 699. 11 |
 820. 8 |
 iph. 122. 16 | 149. 11 | 164.
 10 | 223. 2 | 247. 12 | 254.
 5 | 268. 11 | 276. 8 | 303. 7 |
 304. 10 | 405. 11 | 436. 8 |
 511. 12 | 546. 4 | 604. 4 |
 624. 17 | 637. 19 | 646. 3 |
 6 | 601. 8 | 718. 3 | 716. 19 |
 813. 9 | *817. 6 |
 iphus. 18. 12 | 47. 8 | 57. 5 |
 67. 6 | 74. 7 | 93. 1 | 104.
 5 | 134. 15 | 16 | 148. 6 | 170.
 8 | 178. 21 | 184. 2 | 188. 1 |
 217. 5 | 252. 2 | 284. 14 |
 286. 16 | 293. 12 | 342. 10 |
 351. 8 | 355. 5 | 374. 3 |
 381. 8 | 387. 13 | 416. 8 |
 419. 2 | 426. 6 | 436. 14 |
 529. 14 | 537. 4 | 552. 5 |
 588. 11 | 589. 3 | 17 | 697. 11 |
 705. 13 | 734. 7 | 745. 3 |
 777. 4 | 808. 12 | 812. 9 |
 819. 13 | *818. 7 |
 ipso. 17. 9 | 18. 8 | 24. 8 | 34.
 17 | 36. 11 | 53. 16 | 57. 3 |
 96. 15 | 110. 1 | 117. 16 | 130.
 8 | 138. 5 | 149. 21 | 141. 1 |
 166. 18 | 182. 2 | 189. 3 |
 192. 1 | 206. 9 | 218. 13 |
 223. 18 | 239. 13 | 240. 7 |
 247. 17 | 253. 17 | 276. 11 |
 277. 2 | 292. 9 | 302. 6 |
 317. 6 | 321. 9 | 325. 7 | 326.
 9 | 327. 11 | 343. 3 | 344. 3 |
 10 | 348. 13 | 365. 11 | 366.
 15 | 384. 18 | 388. 9 | 437.
 2 | 444. 2 | 453. 4 | 461. 6 |
 503. 3 | 508. 9 | 513. 17 | 540.
 4. 6 | 556. 6 | 559. 9 | 566. 3 |
 570. 5 | 590. 2 | 592. 15 |
 613. 21 | 618. 7 | 678. 8 |
 760. 3 | *835. 10 | 847.
 9. 10 |
 ipforum. 625. 4 | 626. 9 |
 ipfos. 56. 5 | 71. 10 | 181. 5 |
 240. 4 | 218. 12 | 239. 4 |
 301. 16 | 343. 6 | 392. 13 |
 396. 16 | 455. 7 | 460. 11 |
 674. 2 | 729. 7 | 791. 9 |
 ipsum. 15. 12 | 26. 3 | 41. 15 |
 47. 10 | 15 | 65. 6 | 70. 6 |
 79. 9 | 196. 15 | 118. 13 |
 221. 3 | 135. 4 | 160. 17 |
 161. 8 | 162. 9 | 165. 12, 13 |
 171. 4 | 190. 10 | 230. 5 |
 234. 13 | 236. 20 | 291. 3 |
 299. 11 | 302. 12 | 360. 2 |
 367. 11 | 374. 13 | 375. 9 |
 378. 13 | 380. 4 | 385. 14 |
 386. 5 | 393. 5 | 418. 12 |
 446. 5 | 450. 5 | 461. 10 |
 480. 7 | 513. 11 | 516. 14 |
 562. 1 | 615. 18, 20 | 699.
 17 | 700. 9 | 701. 2, 3, 14 |
 708. 12 | 736. 12 | 749. 10 |
 778. 4 | 798. 2 |
 ira. 175. 5 | 451. 12 | 582. 2 |
 592. 8 | 612. 1 |
 ita. 126. 7 | 684. 7 |
 iracundia. 592. 1 | 598. 9 |
 iracundiam. 599. 1 | 613. 16 |
 787. 5 |
 iracundias. 599. 12 |
 iracundior. 601. 7 |
 iracundo. 626. 14 |
 ire. 136. 15 | 526. 11 |
 iram. 172. 1 | 526. 2 | 560. 10 |
 irarum. 599. 3 |
 irascendi. 631. 4 |
 irascens. 612. 3 |
 irascensiam. 586. 9 | 592. 6 |
 irascitur. 160. 8 |
 irata. 167. 12 |
 irata. 558. 10 |
 irate. 549. 3 |
 irati. 181. 9 |
 iratorem. 612. 9 |
 iratis. 352. 4 |
 iraro. 562. 11 |
 irarum. 173. 2 |
 iratus. 86. 15 | 289. 3 | 554. 1 |
 ire. 22. 17 | 119. 15 | 165. 2 |
 511. 1 | 542. 9 | 580. 15 |
 622. 10 | 734. 3 | 756. 2 |
 799. 14 | 823. 9 |
 iret. 223. 12 | 506. 21 |
 iretur. 201. 1 |
 ixi. 131. 8 | 193. 13 | 241. 18 |
 275. 3 | 278. 11 | 321. 6 |
 516. 7 |
 Irida. 727. 6 |
 Irides. 726. 17 |
 Iein. 727. 1 |
 Iria. 727. 6 |
 irrationabili. 724. 5 | 673. 21 |
 irreligiosi. 377. 10 | 603. 8 |
 irreligiosus. 448. 14 |
 irremunerabili. 92. 8 | 389.
 11 |
 irrepit. 94. 5 | 241. 7 | 271. 5 |
 irrepo. 69. 5 | 375. 6 |
 irrepocibile. 547. 14 |
 irrepserat. 282. 16 |
 irrepit. 118. 17 |
 irrefolubili. 609. 19 |
 irretiens. 206. 6 |
 irreverenter. 169. 14 | 537. 5 |
 irridendam. 435. 11 |
 irridere. 810. 7 |
 irrigans. 107. 5 | 300. 1 |
 irrigant. 185. 13 |
 irrui. 170. 6 |
 isrita. 650. 18 |
 irritabilitatem. 591. 14 |
 irritam. 426. 7 |
 irritatores. 305. 5 |
 irritus. 790. 3 |
 interrogari. 282. 14 |
 irruentes. 68. 15 |
 irrupit. 24. 13 | 229. 9 |
 268. 7 |
 irrupit. 269. 6 |
 irrupit. 346. 8 |
 irruptione. 71. 4 |
 irruptionis. 119. 11 |
 is. 5. 11 | 28. 9 | 118. 5 | 205.
 3 | 232. 3 | 233. 5 | 256. 3 |
 271. 1 | 302. 19 | 346. 4 |
 392. 14 | 393. 1 | 404. 11 |
 436. 16 | 439. 2 | 441. 10 |
 480. 5 | 490. 8 | 491. 14 |
 544. 9 | 550. 1 | 572. 2 |
 619. 17 | 624. 8, 9 | 629. 8 |
 655. 8 | 687. 10 | 765. 1 |
 776. 1 | 788. 5 | 804. 3 |
 810. 6 | 819. 5 |
 Idem. 365. 2 |
 Ihdia. 377. 12 | 391. 12 |
 Imerias. 698. 9 |
 isse. 521. 8 |
 ista. *Aug.* 44. 11 | 56. 1 | 133.
 15 | 134. 14 | 330. 17 | 450.
 17 | 478. 5 | 481. 16 | 490.
 5 | 508. 7 | 515. 14 | 591. 16 |
 609. 17 | 644. 1 | 677. 8 |
 679. 5 | 761. 4 | 780. 6 |
 830. 9 |
 ista. *plur.* 58. 9 | 150. 12 | 217.
 1 | 289. 15 | 427. 8 | 441.
 2 | 453. 11 | 467. 5 | 478. 5 |
 476. 2 | 494. 16 | 498. 5 |
 503. 11 | 539. 4 | 541. 5 |
 565. 3 | 677. 7 | 696. 1 |
 705. 10 | 826. 4 |
 ista. *ablat.* 31. 1 | 81. 18 | 120. 8 |
 128. 14 | 154. 11 | 156. 13 | 185.
 17 | 191. 14 | 226. 11 | 359.
 2 | 365. 6 | 395. 7 | 407.
 15 | 435. 1 | 439. 3 | 495.
 6 | 510. 13 | 759. 5 |
 ista. 194. 14 | 400. 7 | 586. 5 |
 640. 12 | 727. 15 |
 istam. 15. 1 | 26. 3, 7 | 28. 8 |
 41. 3 | 47. 9 | 62. 4 | 39. 15 |
 95. 5 | 126. 14 | 156. 10 | 160.
 12 | 174. 10 | 175. 4 | 187. 6 |
 17 | 199. 16 | 201. 10 | 212.
 6, 9 | 314. 16 | 230. 3 |

842. 15 | 291. 19 | 331. 1 |
840. 7 | 16 | 366. 8 | 377. 1 |
391. 10 | 442. 16 | 483. 1 |
13 | 511. 12 | 532. 14 | 549. 1 |
7 | 672. 1 | 717. 4 | 829. 15 |
* 833. 2 |
istaurum. 31. 15 |
istas. 92. 7 | 93. 8 | 124. 10 |
139. 12 | 150. 1 | 169. 10 |
170. 6 | 187. 4 | 193. 8 |
197. 2 | 12 | 310. 16 | 322. 17 |
17 | 386. 6 | 541. 10 | 546. 7 |
550. 11 | 551. 12 | 578. 15 |
778. 9 |
istc. 22. 5 | 24. 13 | 29. 5 |
48. 10 | 54. 9 | 74. 12 |
81. 13 | 15 | 84. 10 | 119. 13 |
229. 10 | 284. 16 | 289. 12 |
804. 8 | 324. 13 | 325. 12 |
326. 11 | 332. 3 | 335. 7 |
403. 7 | 496. 9 | 498. 12 |
499. 9 | 502. 1 | 507. 1 |
16 | 515. 3 | 525. 6 | 526. 7 |
770. 3 | 776. 5 | 787. 7 |
isthac. 6. 3 |
isthmia. 568. 1 |
isthmo. 718. 3 |
isthmus. 3. 2 |
isti. dar. sing. 90. 13 | 172. 4 |
229. 2 |
isti. nom. plur. 202. 2 | 243. 16 |
318. 1 | 348. 1 | 407. 1 |
409. 7 | 413. 4 | 448. 2 |
9 | 473. 15 | 488. 11 | 527. 3 |
330. 6 | 545. 14 | 548. 9 |
558. 14 |
istic. 28. 14 | 30. 15 | 54. 2 |
58. 14 | 116. 4 | 173. 5 |
* 834. 3 |
istinc. 18. 17 |
istis. 32. 2 | 38. 4 | 50. 7 |
90. 9 | 110. 3 | 128. 11 |
156. 11 | 171. 6 | 175. 10 |
299. 12 | 209. 21 | 244. 8 |
365. 5 | 444. 4 | 466. 14 |
467. 6 | 517. 2 | 522. 6 |
533. 17 | 534. 14 | 575. 4 |
645. 14 | 691. 7 | 699. 9 |
700. 9 | 781. 2 | 811. 12 |
* 846. 6 |
istius. 134. 12 | 184. 17 |
366. 3 |
istiusmodi. 705. 7 |
isto. 1. 1 | 6. 4 | 8. 1 | 9. 2 |
27. 17 | 34. 9 | 40. 19 |
43. 7 | 67. 14 | 102. 5 | 120. 10 |
127. 8 | 146. 16 | 156. 3 |
159. 6 | 164. 9 | 171. 12 |
178. 5 | 188. 14 | 203. 4 |
242. 4 | 245. 12 | 270. 7 |
276. 12 | 283. 12 | 16 | 326. 8 |
330. 18 | 377. 9 | 382. 16 |
395. 8 | 413. 8 | 429. 8 |
446. 12 | 489. 8 | 507. 16 |
537. 1 | 549. 7 | 552. 6 |
555. 1 | 558. 9 | 674. 4 |
802. 13 | 803. 12 | 826. 2 |
* 836. 15 | 846. 13 |
istorum. 33. 8 | 183. 1 | 229. 3 |
236. 7 | 225. 6 | 527. 7 |
istos. 18. 15 | 153. 7 | 163. 6 | 216. 18 |
217. 7 | 327. 4 | 473. 1 |
481. 2 | 537. 17 | 666. 6 |
istuc. 271. 2 |
istud. 6. 8 | 9. 4 | 11. 7 | 32. 12 |
47. 8 | 60. 13 | 63. 2 |
81. 10 | 87. 2 | 90. 8 | 92. 13 |
93. 5 | 15 | 124. 6 | 165. 17 |
181. 3 | 184. 1 | 187. 17 |
290. 6 | 193. 2 | 208. 2 |
224. 16 | 242. 7 | 256. 7 |
272. 4 | 7 | 273. 9 | 284. 6 |
319. 6 | 330. 14 | 332. 12 |
429. 4 | 435. 9 | 452. 11 |
499. 14 | 502. 13 | 507. 7 |
510. 17 | 515. 2 | 522. 1 |
529. 8 | 558. 18 | 586. 4 |
619. 19 | 622. 6 | 738. 16 |
744. 6 | 775. 15 | * 834. 15 |
istum. 9. 5 | 47. 12 | 52. 4 |
74. 5 | 77. 3 | 79. 5 | 84. 4 |
93. 4 | 97. 8 | 101. 124. 10 |
145. 11 | 162. 16 | 170. 7 |
171. 3 | 177. 6 | 190. 18 |
194. 2 | 196. 17 | 224. 13 |
225. 4 | 226. 4 | 250. 19 |
255. 7 | 11 | 263. 1 | 266. 1 |
269. 14 | 270. 14 | 275. 4 |
283. 17 | 307. 12 | 308. 10 |
322. 13 | 325. 2 | 327. 3 |
339. 10 | 374. 5 | 378. 3 |
390. 20 | 393. 11 | 496. 6 |
7 | 509. 6 | 519. 8 | 534. 9 |
555. 5 | 737. 7 | 759. 14 |
* 834. 4 | 847. 2 |
it. 525. 16 |
ita. 12. 7 | 19. 12 | 27. 1 | 28. 2 |
154. 9 | 254. 5 | 287. 10 |
301. 15 | 323. 4 | 380. 13 |
402. 4 | 6 | 403. 14 |
405. 9 | 408. 6 | 411. 3 |
418. 9 | 14 | 419. 1 | 428. 35 |
425. 7 | 427. 5 | 430. 2 |
431. 5 | 10 | 432. 2 |
437. 10 | 438. 18 | 447. 33 |
15 | 443. 1 | 11 | 465. 4 |
466. 1 | 8 | 472. 3 | 475. 12 |
476. 9 | 477. 2 | 6 |
478. 3 | 479. 16 | 480. 14 |
15 | 483. 7 | 19 | 484. 7 |
486. 3 | 487. 3 | 492. 6 |
510. 9 | 512. 15 | 514. 8 |
517. 9 | 518. 8 | 523. 7 |
525. 13 | 526. 7 | 527. 12 |
529. 2 | 532. 11 | 12 | 535. 5 |
539. 5 | 545. 7 | 548. 3 |
550. 19 | 555. 9 | 557. 15 |
561. 13 | 563. 4 | 564. 6 |
569. 12 | 577. 10 | 15 | 580. 12 |
581. 6 | 584. 9 | 585. 7 |
199. 3 | 133. 17 | 604. 3 |
609. 19 | 615. 13 | 617. 14 |
621. 16 | 622. 13 | 624. 13 |
15 | 627. 1 | 633. 10 | 635. 11 |
15 | 636. 6 | 637. 18 |
640. 3 | 5 | 641. 13 | 642. 8 |
11 | 643. 8 | 644. 3 |
645. 6 | 645. 1 | 652. 7 |
660. 7 | 670. 2 | 672. 3 |
684. 4 | 691. 5 | 13 | 692. 2 |
695. 6 | 14 | 696. 12 |
697. 2 | 708. 3 | 9 | 712. 9 |
15 | 718. 7 | 726. 6 | 740. 8 |
741. 16 | 746. 8 | 750. 3 |
757. 3 | 759. 6 | 760. 4 |
764. 4 | 775. 9 | 780. 16 |
785. 5 | 797. 4 | 799. 5 |
801. 1 | 802. 14 | 807. 9 |
808. 8 | 810. 7 | 813. 13 |
814. 5 | 815. 11 | 15 | 816. 3 |
818. 5 | 820. 11 | 822. 4 |
828. 14 | 829. 8 | 13 | 830. 5 |
7 | * 847. 8 |
Italica. 457. 5 |
Italiam. 569. 8 |
itaque. 10. 3 | 18. 16 | 22. 11 |
23. 12 | 38. 11 | 42. 11 | 75. 1 |
2 | 95. 18 | 111. 12 | 124. 4 |
139. 18 | 175. 10 | 178. 9 |
203. 2 | 215. 16 | 264. 17 |
272. 8 | 312. 2 | 329. 6 |
381. 16 | 395. 14 | 430. 5 |
549. 14 | 824. 6 |
item. 406. 6 | 417. 7 | 458. 7 |
460. 15 | 474. 6 | 505. 9 |
602. 2 | 607. 11 | 608. 3 |
635. 1 | 636. 14 | 639. 3 |
640. 4 | 642. 7 | 643. 18 |
644. 11 | 645. 1 | 10 | 14 |
647. 4 | 649. 2 | 654. 20 |
657. 6 | 17 | 659. 9 | 662. 4 |
676. 2 | 685. 6 | 728. 1 |
752. 9 | 765. 8 | 779. 1 |
782. 1 | 6 | 8 | 9 | 795. 3 |
812. 4 |
iter. 23. 1 | 49. 12 | 50. 14 |
159. 1 | 175. 12 | 188. 19 |
201. 13 | 247. 13 | 277. 6 |
* iterabat. 842. 14 |
iterans. 145. 17 | 238. 19 |
iterantem. 339. 3 |
iterantes. 770. 4 |
iterate. 121. 10 |
iterata. 395. 1 |
iterato. 293. 4 |
iterum. 142. 6 | 152. 10 |
181. 16 | 197. 1 | 569. 3 |
774. 15 |
Ithacensis. 693. 11 |
itidem. 416. 2 | 448. 6 |
655. 12 | 667. 4 | 685. 4 |
693. 4 | 698. 2 | 719. 1 |
765. 6 |
itiner. 582. 10 | 590. 3 |
itinere. 31. 13 | 98. 17 | 253. 3 |
300. 17 | 320. 16 | 336. 6 |
552. 13 |

iheribus. 74. 4 | 132. 11 |
 208. 13 | 182. 15 | 705. 12 |
 710. 12 | 747. 9 |
 iheris. 24. 4 | 23. 10 | 91.
 15 | 14. 18 | 38. 14 | 105. 3 |
 119. 16 | 221. 12 | 251. 15 |
 264. 9 | 118. 6 | 665. 6 |
 693. 9 |
 itine:um. 777. 6 | 747. 17 |
 itis. 802. 18 |
 iur. 139. 1 | 127. 9 |
 Ityraos. 767. 2 |
 iabam. 199. 16 |
 iubarē. 105. 1 |
 iubaris. 25. 7 | 16. 11 | 264.
 9 |
 iube. 58. 8 | 142. 7 | 558. 15 |
 iubebar. 75. 5 | 128. 7 | 282.
 13 | 283. 1 |
 iubebatur. 219. 9 | 114. 5 |
 iubebo. 466. 5 | 495. 5 |
 516. 18 |
 iubendi. 615. 20 |
 iubent. 312. 3 | 563. 21 |
 iubente. 584. 14 |
 iubeo. 121. 7 |
 iuberis. 117. 2 |
 iuberet. 202. 14 |
 iubes. 68. 6 |
 iubet. 70. 12 | 13. 15 | 79.
 9 | 91. 9 | 119. 7 | 14. 15 |
 155. 1 | 178. 18 | 191. 12 |
 194. 12 | 218. 18 | 291. 7 |
 314. 8 | 622. 13 | 627. 9 |
 744. 5 | 825. 4 |
 iubilantibus. 249. 2 |
 iucundior. 808. 15 |
 iucundiores. 799. 4 |
 iucunditate. 150. 4 | 620. 7 |
 iudeos. 766. 8 |
 iudex. 70. 8 | 350. 8 |
 iudicandi. 321. 17 |
 iudicant. 425. 10 |
 iudicantiam. 815. 2 |
 iudicare. 806. 8 |
 iudicatio. 826. 7 |
 iudicatis. 324. 10 |
 iudice. 400. 6 | 490. 8 |
 703. 12 | 162. 3 |
 iudicem. 484. 7 | 492. 3 |
 583. 1 |
 iudex. 350. 5 | 426. 1 | 435.
 1 | 465. 2 | 762. 7 | 797. 6 |
 815. 1, 6, 11 | 816. 2 |
 iudicia. 70. 6 | 719. 11 |
 iudicibus. 464. 13 | 815. 12 |
 iudicii. 44. 10 | 174. 13 | 322.
 12 | 123. 6 | 225. 20 | 555.
 17 | 561. 1 |
 iudicis. 150. 1 |
 iudicio. 207. 2 | 215. 12 | 233.
 6 | 322. 4 | 325. 9 | 326. 9 |
 401. 1 | 403. 10 | 413. 7 |
 465. 6 | 466. 4 | 511. 6 |
 516. 16 | 523. 1 | 573. 7 | 613.
 21 | 779. 15 | 814. 2 | 816. 1 |
 iudicis. 149. 12 |
 iudicium. 72. 5 | 323. 15 | 328.
 3 | 350. 7 | 10 | 351. 1 | 372.
 3 | 372. 10 | 435. 9 | 448.
 7 | 493. 8 | 510. 17 | 517. 6 |
 529. 7 | 552. 10 | 587. 18 |
 691. 2 |
 iuga. 680. 10 | 706. 6 |
 iugales. 744. 9 |
 iugali. 129. 4 |
 iugi. *genit.* 6. 7 | 186. 1 |
 iugi, *ablat.* 269. 14 | 426. 7 |
 723. 5 | 727. 13 |
 iugis, *nominat.* 719. 17 | 786.
 11 |
 iugis, *ablat.* 175. 7 |
 iugiter. 744. 11 |
 iugo. 275. 2 |
 iugula. 266. 1 |
 iugulare. 115. 9 | 203. 6 |
 291. 8 |
 iugulari. 26. 2 | 131. 5 |
 iugularo. 23. 8 |
 iugularorum. 80. 4 |
 iugulatur. 22. 8 |
 iugulator. 22. 5 | 50. 8 |
 iugulo. 27. 6 |
 iugulum. 21. 4 | 25. 8 | 26. 3 |
 152. 19 | 307. 10 |
 iugum. 154. 2 | 179. 9 | 221.
 12 | 247. 4 | 274. 8 | 378.
 1 | 396. 3 | 557. 6 | 598. 9 |
 iuit. 569. 7 |
 iulie. 672. 14 |
 Julia, *lex.* 539. 6 |
 Juliam, *legem.* 193. 4 |
 Julius. 818. 7 |
 iumenta. 248. 6 | 249. 5 |
 268. 11 | 15 | 282. 14 | 295. 1 |
 299. 9 |
 iumentario. 280. 5 |
 iument. 102. 4 | 297. 16 |
 332. 11 |
 iumentis. 105. 12 | 308. 12 |
 335. 19 |
 iumento. 278. 2 |
 iumentorum. 97. 9 | 218. 8 |
 221. 11 | 246. 13 | 254. 1 |
 277. 8 |
 iumentum. 95. 15 |
 iunctos. 274. 10 |
 iunctura. 118. 12 |
 iuncturis. 159. 15 |
 iunctus. 518. 10 | 570. 11 |
 611. 10 |
 iungatur. 777. 10 | 626. 15 |
 647. 5 |
 iunge. 643. 11 |
 iungemus. 159. 16 |
 iungendo. 274. 7 |
 iungens. 147. 1 |
 iungere. 607. 13 |
 iungeres. 169. 5 |
 iungitur. 662. 4 | 715. 5 |
 767. 8 |
 iungunt. 659. 7 |
 iungunt. 597. 1 | 609. 19 |
 732. 2 |
 Junil, *nom. propr.* 498. 7 |
 junior. 305. 6 | 320. 11 |
 juniores. 320. 19 | 321. 5 |
 juniores. 659. 13 |
 juniori. 450. 7 |
 junioribus. 788. 5 |
 junioris. 131. 13 | 305. 15 |
 Junium, *nom. pr.* 501. 11 |
 Juno. 171. 9 | 177. 4, 8 | 352.
 3 | 667. 12 |
 Junone. 195. 2 |
 Junonem. 347. 4 | 354. 3 |
 Junonia. 710. 5 |
 Junonia. 146. 7 | 682. 6 |
 790. 8 |
 iungerant. 216. 16 |
 Jupiter. 96. 5 | 99. 8 | 133. 14 |
 193. 15 | 194. 1 | 195. 2, 3 |
 200. 13 | 346. 5 | 673. 11 |
 725. 5 | 759. 14 | 754. 13 |
 731. 4, 5 |
 iura. 804. 6 |
 iurabo. 673. 9 |
 iurans. 223. 12 |
 iuraverit. 403. 7 |
 iure. 194. 11 | 322. 9 | 333. 12 |
 438. 1 | 447. 5 | 619. 16 |
 iurjurando. 34. 12 | 324. 10 |
 672. 14 |
 iurent. 551. 8 |
 iurentur. 673. 7 |
 iurganti. 426. 1 |
 iurgia. 338. 2 |
 iurgis. 446. 9 |
 iurgio. 401. 2 |
 iurgiorum. 787. 2 |
 iurgiosus. 429. 9 |
 iuridici. 11. 9 |
 iuridicalium. 605. 8 |
 iuridicialis. 604. 8, 11 |
 iurijurando. 672. 12 |
 iuris. 295. 14 | 605. 4, 10 |
 19 |
 iuro. 291. 19 | 672. 13 |
 iurulentus. 43. 1 |
 iurulentum. 125. 2 |
 ius. 78. 3 | 119. 2 | 446. 16 |
 516. 6 | 750. 11 |
 iusjurandum. 673. 8 |
 iust. 84. 7 |
 iustit. 163. 3 |
 iustit. 150. 9 | 554. 1 |
 iusti.

justum. 187. 10 | 301. 15 |
 justus. 322. 8 | 384. 11 | 388.
 10 | 394. 2 |
 juita. 434. 4 | 625. 16 |
 iusta. 242. 3 | 396. 13 |
 iustæ. 77. 2 |
 iustam. 79. 7 |
 iustas. 261. 11 |
 iustæ. 689. 8 |
 iusti. 403. 12 | 618. 10 |
 iustis. 612. 7 |
 iustitia. 602. 5, 10 |
 iustitia. 597. 8 | 628. 6 | 691.
 12 |
 iustitiam. 56. 6 | 77. 11 | 562.
 15 | 605. 9 |
 iustitiam. 135. 14 | 595. 4, 6 |
 601. 14 | 602. 1 | 606. 5 |
 iustitiam. 138. 7 |
 iustus. 441. 5 | 757. 5 | *845.
 12 |
 justum. 555. 2 | 621. 2 | 647.
 11, 13 | 648. 1, 6, 8, 9 |
 649. 5, 7, 8, 12, 14 | 650.
 3, 9, 14, 15 | 651. 13, 15 |
 652. 4, 5, 11, 13, 18, 20 |
 653. 5, 6, 14, 15, 19, 20 |
 554. 3, 4, 8, 9, 13, 14 |
 656. 17, 19 | 657. 2, 3, 10,
 11, 12, 15, 16, 18 |
 justus. 523. 9 | 603. 3 |
 iurura. 682. 8 |
 iuvando. 752. 5 |
 iuvant. 590. 8 |
 iuvare. 217. 3 |
 iuvenali. 734. 15 |
 iuvene. 89. 7 | 237. 6 | 292.
 10 | 326. 8 | 324. 10 | 780.
 15, 17 | *838. 3 |
 iuvenem. 41. 5 | 163. 2 | 74.
 5 | 85. 17 | 86. 7 | 130. 14
 148. 8 | 172. 5 | 209. 4,
 11 | 215. 7 | 252. 13 | 283.
 4 | 306. 15 | 315. 5 | 319.
 12 | 450. 5 | 501. 12 | 516.
 4 | 525. 15 | 547. 1 | *839. 5 |
 iuvenes. 78. 12 | 108. 12 |
 109. 1 | 128. 10 | 263. 14 |
 511. 4 | 822. 10 |
 iuveni. 87. 7 | 123. 12 | 396. 7 |
 320. 18 | 321. 16 |
 iuvenibus. 810. 9, 11 |
 iuvenilis. 337. 13 |
 iuvenior. 852. 8 |
 iuvenis. 56. 17 | 60. 13 | 61. 5 |
 103. 13 | 215. 9, 12 | 232. 1,
 10 | 259. 10 | 289. 16 |
 292. 16 | 303. 3 | 306. 4 |
 307. 1 | 317. 13 | 319. 6 |
 323. 8 | 337. 4, 14 | 338. 6.
 13 | 339. 7 | 341. 6 | 350. 3 |
 450. 10 | 502. 8 | 556. 9 |
 iuventæ. 771. 6 |
 iuventus. 577. 13 | 624. 4 |
 * iuventute. 846. 14 |
 iuventus. 194. 3 | 208. 15 |

248. 10 | 370. 3 | *847. 5 |
 iuvenum. 51. 13 | 78. 4 | 86. 12 |
 108. 5 | 251. 12 | 525. 2 |
 559. 9 |
 iuvenit. 444. 1 |
 iuxta. 24. 7 | 26. 7 | 51. 9 |
 107. 10 | 164. 1 | 213. 3 |
 626. 4 | 732. 12 | 777. 12 |
 778. 8 |
 iuxtim. 49. 7 | 825. 4 |
 iunges. 456. 1 |

L

L Abanti. 238. 5 |
 labæ. 148. 11 | 240. 5 |
 698. 9 |
 labellis. 409. 6 | 792. 2 |
 * 835. 7 |
 labem. 50. 11 |
 labentem. 665. 2 |
 labentia. 174. 11 |
 labentibus. 589. 11 |
 labetur. 778. 2 |
 labes. 409. 5 |
 labi. 583. 4 | 616. 12 | 722. 7 |
 727. 10 |
 labia. 58. 6 | 502. 9 |
 labia. 95. 3 | 334. 5 |
 labiz. 94. 14 |
 labias. 208. 1 | 343. 5 | *842.
 8 |
 labijs. 27. 5 | 97. 4 | 99. 12 |
 293. 8 |
 labitur. 709. 2 | 760. 6 |
 labor. nom. 590. 1 | 808. 12 |
 laborabam. 223. 8 |
 laborandum. 513. 6 |
 laborans. 271. 1 |
 laborantes. 225. 19 | 269. 2 |
 laboranti. 165. 3 |
 laborantium. 173. 11 |
 laborare. 765. 2 |
 laborarem. 165. 15 |
 laboras. 164. 11 |
 laborat. 405. 5 |
 laboratæ. 612. 7 |
 laboratum. 47. 13 |
 labore. 4. 1 | 28. 7 | 140. 10 |
 175. 6 | 272. 15 | 299. 13 |
 390. 2 | 407. 11 | 466. 7 |
 499. 6 | 567. 13 | 568. 8 |
 670. 10 | 826. 5 |
 laboretem. 278. 11 | 320. 4 |
 609. 4 | 705. 4 | 777. 5 |
 labores. 181. 3 | 197. 15 |
 labori. 188. 14 | 788. 2 |
 laboribus. 208. 8 | 173. 6 |
 177. 4 | 186. 19 | 220. 9 |
 287. 12 | 374. 15 | 376.
 12 |
 laboris. 90. 1 | 183. 7, 16 |
 285. 9 | 260. 2 | 291. 1 | 406.
 10 | 737. 6 |
 laboriosa. 396. 14 |

laboriosæ. 225. 11 |
 laboriosæ. 150. 2 |
 laboriosæ. 802. 8 |
 laboriosos. 250. 1 |
 laboro. 404. 12 | 430. 11 |
 438. 6 |
 laborum. 359. 7 | 396. 6 |
 593. 5 |
 labris. 496. 9 |
 Lacedæmon. 188. 17 |
 Lacedæmonii. 424. 6 |
 Lacedæmonius. 412. 12 |
 Lacerandos. 221. 10 |
 Lacerans. 167. 12 |
 Lacerant. 249. 6 | 305. 4 |
 Lacerantem. 126. 11 | 240. 3 |
 Lacerantes. 151. 6 |
 Laceraret. 353. 10 |
 Lacerati. 325. 20 |
 Laceratæ. 268. 15 |
 Laceratis. 139. 4 | 166. 11 |
 Laceratum. 228. 7 |
 Laceratus. 61. 6 | 84. 11 |
 123. 18 |
 Laceris. 764. 4 |
 Lacerulos. 329. 11 |
 Lacerum. 70. 2 |
 Lacerandi. 402. 2 |
 Lachesis. 755. 9 |
 Lacinia. 436. 3 |
 Lacinia. 30. 14 | 49. 5 | 305.
 11 | 317. 16 | *835. 12 |
 Lacinia. 208. 8 | 361. 2 |
 Laciniam. 80. 11 | 126. 7 | 376.
 6 | *844. 12 |
 * Laciniares. 844. 2 |
 Lacinias. 14. 10 | 44. 14 |
 176. 1 | 236. 19 | 285. 12 |
 292. 13 |
 Laciniatum. 247. 12 |
 Lacinis. 13. 2 | 91. 10 | 94. 7 |
 113. 2 | 140. 1 | 394. 5 |
 * 835. 10 |
 Laciniosa. 439. 1 |
 Lachrymæ. 19. 11 | 147. 17 |
 237. 11 | 240. 1 | 241. 2 |
 Lachrymans. 251. 11 |
 Lachrymantem. 146. 3 |
 Lachrymarum. 83. 9 | 186. 14 |
 Lachrymas. 59. 1 | 129. 6 | 136.
 5 | 153. 14 | 278. 8 | 245.
 9 | 341. 7 | 800. 13 |
 Lachrymis. 61. 12 | 77. 7 | 81. 1 |
 128. 10 | 159. 3, 17 | 145.
 16 | 147. 13 | 156. 18 | 176.
 4 | 241. 6 | 265. 11 | 289.
 5 | 307. 14 | 321. 10 |
 389. 16 |
 Lachrymosa. 77. 19 | 132. 10 |
 229. 7 |
 Lachrymosæ. 153. 2 | 357. 2 |
 Lactari. 263. 3 |
 Lactæ, accus. 251. 3 | 372. 14 |
 Lactæ, abl. 89. 1 | 379. 9 | 456.
 7 | *342. 7 |
 Lactam. 84. 12 |

- lactas. 161. 5 |
 lactem. 262. 7. 11 |
 lacteos. 148. 15 |
 lacteo. 27. 3 |
 lacteus. 783. 8 |
 lactuca. 300. 13 |
 lacu. 120. 2 |
 lacubus. 720. 18 |
 lacum. 47. 4 | 295. 2 |
 lacuna. 791. 7 |
 lacunaria. 72. 9 | 825. 2 |
 lacunarium. 811. 8 |
 lacunas. 713. 7 |
 lacunis. 186. 5 |
 lacunosa. 14. 1 |
 lacunosa. 107. 1 |
 locunosis. 275. 7 |
 laedendi. 408. 11 |
 laederet. 492. 3 | 577. 15 |
 Laelium. 455. 8 |
 Laelius. 437. 8 | 551. 1 |
 Laertes. 702. 13 |
 Laertiade. 702. 11 |
 laeteris. 193. 6 |
 laetus. 510. 19 |
 lata. 152. 4 | 274. 5 | 359. 3 |
 lata. 87. 13 |
 latibatur. 552. 8 |
 latibetis. 4. 6 | 230. 1 | 244. 4 | 377. 4 |
 latibit. 81. 17 |
 latibunt. 154. 12 |
 late. 147. 19 | 170. 3 |
 latentes. 369. 8 |
 latens. 423. 19 |
 latari. 23. 8 | 683. 4 | 684. 1 |
 latata. 357. 4 |
 latati. 381. 11 |
 latatus. 119. 7 |
 lati. 218. 14 | 251. 14 |
 Latii. *nom. pr.* 412. 5 |
 latificas. 174. 10 |
 latificam. 68. 4 |
 latior. 146. 15 |
 latiocem. 82. 6 | 377. 9 |
 latiosibus. 685. 1 |
 latissima. 102. 7 |
 latissimū. 344. 9 |
 latissimo. 215. 8 |
 latissimorum. 348. 14 |
 latitia. 735. 7 | 803. 8 |
 latitiā. 80. 10 | 85. 2 | 287. 13 | 813. 2 |
 latitiam. 352. 5 | 609. 9 |
 lato. 154. 9 | 414. 11 |
 latum. 395. 7 | 460. 13 | 505. 6 |
 laetus. 24. 15 | 93. 12 | 99. 12 | 138. 4 | 218. 1 | 219. 13 | 220. 17 | 225. 10 | 237. 8 | 265. 9 | 272. 13 | 333. 4 | 357. 1 | 828. 15 |
 lava. 428. 3 | 791. 12 |
 lava. 186. 7 | 187. 9 | 360. 8 | 362. 2 | 373. 4 | 777. 6 |
 lavam. 814. 6 |
 laevo. 426. 8 |
 laevi. 213. 1 | 427. 4 | 666. 1 |
 lavis. 305. 11 | 762. 1 |
 lauitas. 424. 5 |
 lauitate. 828. 1 |
 lauitet. 827. 12 |
 lavorium. 760. 5 |
 laevum. 361. 2 |
 lagena. 51. 9 |
 Lamacho. *nom. propr.* 110. 2 | 115. 9 |
 Lamachum. 113. 3 |
 Lamachus. 111. 13 | 114. 3 |
 lamentabiles. 62. 7 |
 lamentabamur. 217. 12 |
 lamentata. 127. 12 |
 lamentationes. 128. 8 | 145. 12 | 245. 8 | 365. 4 | 620. 13 |
 lamentationibus. 147. 11 | 163. 13 | 289. 5 | 293. 13 | 321. 7 | 339. 6 | 359. 12 |
 lamentatur. 137. 15 |
 lamentatus. 265. 11 |
 lamentis. 751. 5 |
 Lamin. 24. 19 | 151. 16 |
 laminam. 361. 10 |
 laminis. 38. 1 |
 Lampus. 694. 6 |
 lana. 495. 11 |
 lanarum. 681. 4 |
 lancea. 241. 3 |
 lanceā. 18. 14 | 236. 16 | 305. 19 |
 lancez. 8. 4 |
 lanceam. 8. 3 | 123. 15 | 136. 10 | 237. 3 | 248. 14 | 314. 7 |
 lanceas. 216. 17 |
 lanceis. 222. 9 | 269. 1 |
 lancibus. 790. 11 |
 lanciolatum. 260. 8 |
 languore. 131. 8 | 316. 5 |
 languidū. 343. 8 |
 languidz. 117. 7 |
 languidas. 280. 8 |
 languidi. 284. 1 |
 languido. 309. 4 |
 laniabunt. 203. 13 |
 laniandum. 104. 11 |
 laniata. 250. 15 |
 laniatu. 262. 8 |
 laniatui. 760. 14 |
 laniatum. 123. 7 |
 laniatur. 335. 7 |
 laniatus. 123. 19 | 305. 15 |
 laniavit. 89. 11 | 236. 10 |
 laniens. 127. 10 |
 laniensz. 266. 7 |
 laniensam. 67. 4 | 73. 10 | 227. 7 | 267. 3 |
 lanificio. 271. 16 | 285. 9 |
 lani. 267. 13 |
 lanio. *dat.* 472. 1 |
 laniā. 556. 6 |
 lanius. 124. 2 |
 lanos. 261. 13 |
 lanoso. 148. 9 |
 lanosum. 135. 4 |
 lanugine. 156. 7 |
 lanugo. 209. 14 | 307. 11 |
 lapide. 40. 4 | 76. 13 | 146. 5 | 220. 12 | 305. 6 | 306. 4 | 309. 11 | 424. 1, 10 |
 lapideam. 213. 9 |
 lapideis. 39. 10 |
 lapidem. 18. 9 | 55. 6 | 65. 7 | 80. 11 | 115. 6 | 144. 16 | 186. 12 | 196. 14 | 478. 8 | 497. 2 | 673. 9 | 827. 11 | 828. 17 |
 lapideo. 106. 4 |
 lapides. 106. 6 | 68. 12 | 827. 8 |
 lapidibus. 222. 10 | 305. 13 | 321. 18 |
 lapidis. 40. 4, 11 | 186. 4 | 250. 10 | 759. 16 |
 lapidoso. 720. 6 |
 lapidum. 249. 14 | 250. 5 | 305. 11 | 823. 5 |
 lapillis. 41. 2 |
 lapillorum. 459. 9 |
 lapillos. 778. 9 |
 lapis. 39. 4, 8 | 306. 5 | 479. 12 | 673. 11 | 680. 14 | 758. 4 |
 Lapichis. 109. 10 |
 lapia. 338. 19 |
 lapibus. 275. 9 |
 lapu. 708. 2 |
 lapus, *paric.* 337. 13 |
 lapus, *plur.* 712. 14 | 751. 11 |
 laquearia. 141. 8 |
 laquei. 265. 13 |
 laqueis. 178. 9 | 341. 14 | 338. 10 |
 laqueo. 156. 15 |
 laqueos. 248. 20 | 318. 19 |
 laqueum. 24. 3 | 203. 6 | 255. 12 |
 laqueus. 128. 5 |
 Lar. 689. 1, 5 | 786. 10 |
 Lare. 27. 13 | 29. 6 | 32. 7 | 145. 6 | 148. 18 | 438. 14 | 813. 11 |
 Larem. 38. 11 | 90. 12 | 93. 9 | 147. 19 | 254. 10 | 292. 7 | 274. 3, 7 | 299. 10 | 382. 1 | 391. 5 |
 Lares. 114. 17 | 151. 1 | 381. 4 | 392. 13 | 490. 2, 9 | 492. 5 | 585. 10 |
 largam. 439. 13 |
 *largibatur. 843. 5 |
 largimini. 203. 3 |
 largiora. 719. 15 |
 largiore. 524. 2 |
 largiorem. 372. 6 |
 largioris. 263. 3 |
 largire. 146. 19 |
 largiri. 341. 13 |
 largis. 117. 3 | 379. 10 |
 largissima. 108. 16 | 219. 2 |
 largissimas.

- largissimas. 329. 10 |
 * largissimè. 841. 10 |
 largissimus. 302. 5 |
 largita. 124. 14 | 562. 10 |
 701. 4 | 742. 8 | 786. 1 |
 largiter. 109. 1 | 248. 15 | 260. 1 |
 262. 6 | 290. 10 | 381. 15 |
 450. 14 |
 largitione. 221. 12 |
 largitur. 591. 11 |
 largitus. 338. 3 | 542. 4 |
 largius. 196. 5 | 761. 10 |
 largo. 97. 13 | 446. 8 |
 largus. 47. 6 |
 Lari. 15. 4 | 67. 12 |
 Laribus. 494. 7 |
 Laris. 282. 1 |
 Larissim. 13. 13 | 55. 3 |
 larva. 507. 6 | 689. 5 |
 larvâ. 297. 5 |
 larvale. 12. 3 |
 larvalem. 506. 14 |
 larvales. 353. 6 |
 larvam. 507. 15 |
 larvarum. 108. 2 |
 larvas. 201. 11 | 689. 4 |
 larvatus. 299. 6 | 507. 16 |
 lascivâ. 348. 2 |
 lascivè. 413. 1 |
 lascivia. 199. 6 |
 lasciviâ. 271. 3 |
 lasciviam. 215. 14 | * 835. 21 |
 lasciviens. 219. 10 | 256. 5 |
 * 843. 12 |
 lasciviozem. 537. 1 |
 lascivire. 538. 5 |
 lascivissimus. 413. 6 |
 lascivius. 161. 11 | 164. 3 |
 179. 4 |
 lascivum. 267. 11 | 420. 6 |
 lascivus. 418. 15 |
 lascr. 331. 11 |
 lassâ. 66. 1 | 161. 5 | 316. 9 |
 * lassus. 836. 9 |
 lassitudine. 18. 17 | 105. 16 |
 127. 13 | 154. 15 | 269. 12 |
 lassitudinem. 5. 6 | 106. 14 |
 143. 12 | 714. 6 | * 836. 12 |
 lassitudinis. 5. 9 |
 lassum. 251. 10 | 354. 4 |
 lassus. 13. 5 |
 lassa. 631. 7 |
 lass. 142. 8 | 341. 18 | 362. 4 |
 611. 8 |
 lassat. 340. 8 |
 lassabat. 320. 5 |
 lassabaz. 254. 11 |
 lassabaz. 52. 13 | 69. 9 | 526. 13 |
 lassendi. 330. 7 |
 lassens. 122. 14 |
 lassentem. 332. 7 | 820. 3 |
 lassenter. 56. 5 | 157. 5 | 159. 4 |
 183. 2 | 186. 6 | 236. 4 | 248. 6 |
 265. 9 | 271. 5 | 330. 16 |
 lassentes. 247. 17 | 390. 13 |
 lassera. 39. 8 | 61. 4 | 109. 12 |
- latere, à *latro*. 200. 14 | 285. 13 | 338. 6 |
 latere, *ablat.* 722. 5 |
 lateri. 97. 4 | 83. 4 | 291. 4 |
 313. 10 |
 lateribus. 107. 8 | 260. 3 |
 729. 15 |
 lateris. 79. 13 |
 laterum. 67. 13 | 249. 5 | 317. 1 |
 739. 8 | * 838. 14 |
 Latid. 3. 5 |
 latibulis. 158. 17 | 264. 2 |
 820. 13 |
 latibulo. 237. 7 |
 latibulum. 227. 9 | 401. 5 |
 latice. 27. 3 | 51. 8 | 88. 5 |
 141. 5 |
 latices. 36. 9 |
 laticis. 270. 5 |
 Latina. * 845. 22 |
 Latine. 127. 3 | 466. 8 | 688. 5 |
 71. 1 |
 Latium. 830. 4 |
 Latine. 405. 10 | 464. 2 |
 466. 9 | 467. 1 | 470. 3 |
 556. 7 | 682. 1 | 686. 10 |
 779. 3 | 818. 19 | 830. 6 |
 Latini. 303. 5 |
 Latinis. 466. 4 |
 Latino. 818. 2 |
 Latinum. 455. 7 | 818. 6 |
 latior. 785. 3 |
 latioribus. 712. 16 |
 latrâ. 110. 10 | 625. 12 | 793. 11 |
 latissimè. 222. 4 |
 latissimè. 338. 15 |
 latissimum. 181. 8 |
 latitudo. 717. 3 |
 Latium. 830. 8 |
 latius. 51. 15 | 145. 4 | 335. 12 |
 340. 19 | 381. 5 | 727. 14 |
 Latona. 566. 8 |
 latratibus. 191. 13 | 235. 8 |
 305. 3 |
 latratu. 39. 9 |
 latrinam. 282. 3 |
 latrinæ. 25. 1 |
 latrinarum. 586. 13 |
 latro. 306. 15 |
 latrociniali. 121. 1 |
 latrocinialis. 50. 6 |
 latronatur. 250. 8 |
 latrocinii. 207. 9 |
 latrocinio. 101. 6 |
 latrocinium. 22. 8 | 207. 11 |
 latrone. 210. 3 |
 latronem. 79. 5 | 113. 10 | 124. 13 |
 327. 3 | 331. 8 |
 latrones. 14. 10 | 19. 6 | 27. 4 |
 68. 17 | 69. 1 | 75. 18 |
 76. 6 | 77. 3 | 98. 1 | 99. 6 |
 105. 2 | 11 | 106. 16 |
 109. 3 | 110. 6 | 125. 5 |
 126. 6 | 127. 11 | 128. 11 |
 196. 5 | 198. 2 | 201. 2 | 8 |
204. 1 | 205. 10 | 213. 10 |
 214. 9 | 216. 19 | 232. 3 |
 248. 24 | 377. 5 |
 latronibus. 14. 2 | 22. 18 | 101. 2 |
 130. 12 |
 latronis. 78. 6 | 212. 8 | 215. 5 |
 230. 7 |
 latronum. 30. 15 | 69. 6 |
 98. 2 | 100. 1 | 107. 10 | 108. 2 |
 197. 11 | 198. 11 | 205. 2 |
 208. 5 | 215. 2 | 218. 9 |
 231. 1 | 247. 10 | 274. 13 |
 latuerint. 271. 15 |
 latuit. 111. 3 | 186. 15 | 265. 14 |
 laturos. 18. 5 |
 laturum. 229. 15 |
 latus, *substant.* 5. 11 | 21. 4 |
 27. 6 | 61. 11 | 222. 8 | 10 |
 361. 1 | 714. 8 | 729. 2 |
 lavacri. 106. 14 | 285. 10 |
 lavacris. 55. 7 |
 lavacro. 13. 3 | 47. 1 | 108. 15 |
 109. 6 | 143. 17 | 145. 20 |
 148. 1 | 239. 6 | 298. 18 |
 316. 4 | 387. 2 | 501. 14 |
 lavacrum. 83. 3 | 94. 4 |
 143. 13 |
 lavancem. 167. 3 |
 lavare. 411. 1 |
 lavati. 292. 9 |
 lauda. 734. 3 |
 laudabile. 423. 9 | 609. 10 |
 laudabilem. 76. 18 |
 laudabit. 778. 2 |
 laudabitur. 734. 3 |
 laudanda. 597. 18 |
 laudandum. 734. 5 |
 laudandus. 822. 3 |
 laudans. 416. 3 | 763. 2 |
 laudantes. 264. 6 |
 laudare. 828. 19 |
 laudati. 171. 14 | 436. 8 |
 779. 11 |
 laudas. 701. 9 | 14. 1 |
 laudar. 567. 13 |
 laudatâ. 266. 5 | 271. 8 |
 laudatas. 779. 2 |
 laudare, *verbr.* 418. 5 |
 laudator. 804. 3 |
 laudatorem. 550. 12 |
 laudatos. 779. 2 |
 laudatur. 136. 6 |
 laudatus. 504. 7 | 692. 11 |
 laudaveru. 541. 4 |
 laudavi. 412. 6 |
 laudavit. 440. 3 | 702. 5 |
 laude. 425. 4 | 433. 12 | 529. 17 |
 770. 3 | 814. 1 | 822. 4 |
 laudem, *verb.* 483. 14 |
 laudem, *accus.* 616. 15 | 792. 11 |
 796. 11 | 809. 18 | 822. 7 |
 828. 5 | 19 |
 laudes, *nom.* 702. 12 | 806. 14 |
 810. 12 | 814. 4 |
 laudes, *verb.* 779. 10 |
 laudet. 702. 4 |

Apul.

q

- laudibus. 187. 12 | 390. 14 /
 414. 3 | 465. 3 | 483. 12 |
 529. 14 | 549. 6 | 701. 5 |
 702. 4 | 707. 7 | 717. 10 |
 799. 2 | 817. 14 |
 laudis. 405. 3 | 433. 5 | 500.
 9 | 511. 4 | 556. 16 | 568.
 5 | 597. 10 | 610. 5 | 702.
 14 | 779. 7 | 805. 4 |
 laudo. 310. 20 | 769. 6 | 778. 4 |
 laetum. 83. 5 |
 laureas. 103. 9 |
 lauri. 94. 3 | 108. 7 |
 lauris. 129. 7 |
 laurum. 454. 4 |
 laurus. 751. 15 |
 laus. 478. 6 | 780. 17 | 822. 8 |
 * lauti. 838. 14 |
 lausia. 96. 5 | 277. 12 |
 lautitias. 148. 2 |
 lautiusculam. 213. 11 |
 laurum. 334. 2 |
 laurus. 14. 6 |
 * laxa. *imperat.* 835. 18 |
 laxarentur. 282. 14 |
 laxari. 304. 13 |
 laxare. 168. 3 |
 laxaverint. 135. 3 |
 lecta. 515. 17 | 529. 15 | 775. 8 |
 lecti. 52. 9 | * 847. 8 |
 lecticulae. 301. 16 |
 lectio. 12. 386. 13 | 473. 4 |
 lectis. 30. 11 | 451. 8 | 550. 1 |
 lectissimae. 770. 2 |
 lectisternia. 750. 9 |
 lectitarem. 550. 19 |
 lecto. 69. 6 |
 lector. 4. 5 | 297. 13 | 315. 10 |
 387. 14 |
 lectorum. 86. 12 |
 lectuli. 161. 13 |
 lectulo. 15. 5 | 35. 5 | 42. 8 |
 66. 1 | 79. 9 | 85. 10 | 114.
 11 | 143. 12 | 288. 15 | 353.
 12 | 800. 3 | * 840. 2 |
 lectulum. 65. 6 | 78. 1 | * 833. 4 |
 lectum. *adj.* 554. 3 | 775. 11 |
 787. 11 |
 lectum. *subst.* 146. 2 | 269. 10 |
 801. 11 | 825. 3 |
 * lectus. *subst.* 844. 4 |
 legalis. 604. 8 |
 legantur. 532. 4 | 812. 11 |
 legat. 463. 9 | 515. 11 | 542.
 1 | 546. 7 |
 legare. 215. 16 |
 legationem. 191. 10 |
 legatis. *verb.* 315. 4 |
 legato. *ablat.* 553. 14 | 780. 15 |
 legatum. 278. 11 | 558. 17 |
 787. 13 |
 legatus. 781. 8 |
 lege. *ablat.* 218. 16 | 295. 14 |
 296. 11 | 396. 3 | 617. 18 |
 620. 9 | 742. 7 | 756. 8 |
 lege. *imperat.* 465. 7 | 529. 8 |
 559. 5 | 564. 2 |
 legem. 584. 11 | 747. 17 |
 legenda. 800. 15 |
 legendam. 537. 5 |
 legendas. 551. 10 |
 legendo. 530. 2 |
 legeram. 221. 9 |
 legeras. 465. 10 |
 legere. 2. *br.* 316. 1 | 419. 2 |
 455. 6 | 474. 3 | 537. 2 |
 538. 6 |
 legere. 412. 4 | 414. 6 | 431.
 11 | 455. 8 |
 legerent. 503. 15 |
 legerentur. 536. 8 |
 legeret. 532. 14 |
 legerint. 466. 9 |
 legerit. 559. 8 |
 legerunt. 408. 9 | 498. 5 |
 leges. *nomen.* 193. 2, 4 | 342. 1 |
 446. 16 | 561. 21 | 571. 4 |
 625. 14 | 627. 8 | 628. 1, 2 |
 629. 8 | 735. 2 |
 legi. *infinit.* 464. 3 | 466. 5 |
 498. 6 |
 legibus. 78. 6 | 178. 3 | 304.
 10 | 481. 16 | 510. 9 | 585.
 5 | 623. 3, 13 | 625. 12 |
 628. 11 | 742. 6 | 744. 3 |
 745. 8 |
 legiferos. 351. 1 |
 legimus. 826. 6, 10 |
 legione. 308. 2 |
 legis. *genus.* 257. 1 | 322. 11 |
 legis. *2 lego.* 537. 1 |
 legisse. 464. 13 | 473. 1 | 545.
 1 | 552. 5 |
 legiflor. 440. 8 | 454. 1 |
 legiflor. 432. 9 | 530. 4 |
 legisti. 465. 14 |
 legistis. 418. 10 | 501. 5 |
 legit. 1. *br.* 465. 8 | 775. 6 |
 legit. 1. *long.* 508. 9 | 538. 7 |
 * 845. 10 |
 legitima. 389. 9 |
 legitimae. 182. 5 |
 legitimas. 194. 11 |
 legitimis. 582. 6 |
 legitimo. 241. 19 |
 legitimum. 555. 1 |
 legitur. 495. 1 |
 lego. 446. 14 | 475. 4 |
 479. 13 |
 legum. 304. 6 | 509. 12 |
 566. 4 | 601. 9 | 626. 5 |
 627. 9 | 629. 8 | 751. 3 |
 legunt. 706. 6 |
 Lemurem. 688. 5 |
 Lemures. 125. 6 |
 Lemuribus. 688. 5 |
 Lemurum. 508. 2 |
 lenam. 168. 6 |
 lenem. 5. 9 | 40. 2 | 45. 5 |
 112. 3 | 238. 18 |
 leni. 165. 13 | 184. 15 | 801.
 13 |
 leniantur. 175. 6 | 684. 8 |
 leniebatur. 287. 5 |
 leniendam. 318. 10 |
 leniendis. 302. 16 | 339. 16 |
 lenientibus. 164. 6 | 338. 4 |
 lenientis. 159. 3 |
 lenio. 126. 5 |
 lenire. 173. 3 |
 lenis. 27. 1 |
 lenitas. 751. 11 |
 lenitatem. 551. 1 |
 leniter. 43. 5 | 46. 5 | 105. 5 |
 122. 4 | 136. 1 | 149. 3 |
 lenitis. 365. 7 |
 lenitus. 292. 11 |
 leno. 798. 6 |
 lenocinio. 181. 18 |
 lenocinium. 407. 1 | 739. 2 |
 lenones. 214. 15 |
 * lenonia. 847. 3 |
 lenoniis. 554. 7 |
 lenonis. 215. 7 |
 lenre. *abl. 2 lenit.* 182. 9 |
 lenre. *adverb.* 349. 7 |
 lenticulari. 777. 11 |
 Leodamantem. 795. 3 |
 Leon. 478. 11 |
 leonibus. 104. 13 |
 leonis. 176. 7 |
 leonum. 809. 5 |
 lepida. 6. 7 | 44. 1 | 416. 9 |
 lepida. 28. 5 | 172. 4 | 183. 11 |
 lepidam. 270. 20 |
 lepidi. 507. 12 | 798. 3 |
 lepidi. 54. 10 |
 lepidiora. 419. 1 |
 lepidis. 131. 9 | 611. 3 |
 lepidio. 2. 1 | 89. 13 |
 lepore. 68. 4 | 550. 4 |
 leporem. 2. *br.* 461. 4 | 614. 17 |
 9 | 760. 13 |
 lepores. 2. *br.* 453. 10 |
 lepps. 167. 8 |
 Lesbica. 413. 1 |
 Lesbiam. 415. 7 |
 Lethos. 713. 10 |
 Lethaea. 65. 10 |
 lethalem. 186. 2 | 305. 10 |
 384. 15 |
 lethali. 139. 7 | 205. 18 |
 lethalis. 103. 10 | 269. 8 |
 lethum. 801. 11 |
 levare. 52. 1 |
 levata. 375. 5 |
 levata. 18. 17 | 222. 9 |
 levaram. 140. 1 |
 levatum. 374. 8 |
 levatus. 224. 8 |
 Leucippum. *nomen. propr.* 448.
 15 |
 leve. 190. 6 |
 levem. 116. 8 |
 levers. 680. 9 |
 levi. 211. 17 | 214. 14 | 394.
 15 | 446. 9 | 486. 3 |
 802. 5 |

- levis. 419. 4 | 680. 1 |
 levibus. 670. 8 |
 levigabit. 6. 8 |
 levigatos. 101. 7 |
 leviora. 712. 19 |
 leviores. 278. 11 |
 leviores. 327. 4 |
 levioris. 738. 14 |
 levis. 192. 11 |
 levissimorum. 733. 11 |
 levitate. 287. 9 | 576. 6 |
 levitatem. 521. 5 |
 levi-atis. 125. 17 | 680. 6, 13 |
 leviter. 91. 15 | 163. 4 | 349. 8 | 462. 2 |
 levius. 438. 15 |
 lex. 539. 16 | 622. 7 | 629. 6 | 749. 8. 13 | 751. 6 |
 libabat. 372. 14 |
 libabo. 244. 8 |
 libamine. 718. 4 |
 libant. 124. 12 | 365. 9 | 379. 9 |
 libat. 89. 1 | 383. 4 |
 libatio. 751. 1 |
 libelli. 561. 12 |
 libello. 498. 6 | 501. 5 | 804. 5 |
 libellos. 506. 19 |
 libellum. 180. 4 | 401. 11 | 502. 2 |
 libellus. 503. 7 |
 libens. 144. 2 | 213. 7 | 344. 10 |
 libenter. 31. 5 | 85. 17 | 172. 4 | 198. 6 | 260. 1 | 286. 14 | 317. 6 | 333. 16 | 421. 10 | 429. 10 | 513. 17 | 550. 5 | 796. 10 | 805. 10 | 824. 9 | 826. 14 |
 libentes. 215. 5 |
 libentius. 209. 18 | 497. 4 | 503. 1 |
 Lib-er, Bacchus. 195. 4 | 812. 3 | * 334. 15 |
 liber, subst. 488. 4 | 495. 5 | 502. 16 |
 liber, adject. 220. 16 | 560. 8 | 684. 1 | 788. 4 |
 libera. 112. 17. 177. 5 | 450. 1 | 607. 7 | 733. 4 | 814. 6 |
 libera. 794. 6 |
 liberae. 253. 8 |
 liberales. 53. 5 |
 liberali. 126. 9 | 332. 3 | 396. 7 | 406. 2 | 410. 12 |
 liberalibus. 331. 12 | 452. 3 |
 liberalis. 284. 3 | 332. 12 |
 liberalissime. 338. 4 |
 liberalitate. 116. 1 | 119. 7 | * 837. 1 |
 liberalitatem. 558. 12 | 563. 10 | 599. 6 |
 liberalitatibus. 442. 3 |
 liberalius. 388. 15 | 542. 3 |
 liberam. 483. 4 | 607. 6 |
 liberandæ. 199. 5 |
 liberans. 224. 5 |
 liberare. 99. 1 | 225. 17 |
 liberatæmus. 113. 9 |
 liberaret. 294. 11 | 307. 3 | 557. 14 |
 liberat. 296. 11 |
 libe-asse. 431. 4 |
 liberat. 16. 5 | 816. 3 |
 liberata. 233. 13 | 514. 9 | 618. 5 | * 838. 7 |
 liberatâ. 150. 10 |
 liberati. 68. 12 |
 liberato. 288. 15 |
 liberatum. 68. 19 | 279. 3 |
 liberatur. 484. 8 |
 liberatus. 106. 14 | 224. 8 |
 liberavi. 104. 6 |
 liberè. 80. 8 | 122. 4 | 150. 4 | 281. 5 | 291. 2 | 491. 8 | 506. 16 |
 liberentur. 509. 9 |
 liberet, d. libet. 491. 8 | 789. 5 |
 Liberi, Bacchi. 239. 12 | 494. 10 |
 liberi. 34. 14 | 482. 9 | 690. 5 |
 liberior. 439. 3 |
 liberis. 11. 9 | 15. 4 | 203. 19 | 302. 19 | 325. 6 | 515. 3 | 545. 18 |
 liberius. 304. 5 | 519. 7 | 543. 5 |
 libero, ablat. 101. 7 | 410. 12 | 551. 11 | 669. 4 |
 liberorum. 129. 10 | 342. 3 | 384. 4 | 482. 4 | 520. 6 | 543. 5 | 610. 4 | 625. 4 |
 liberos. 213. 1 | 625. 2 |
 liberras. 53. 9 | 220. 3 |
 libertate. 123. 1 | 219. 15 | 290. 4 | 291. 1 |
 libertatem. 269. 9 | 283. 5 |
 libertati. 219. 9 |
 libertatis. 199. 13 | 378. 3 | 480. 16 |
 liberto. 334. 9 | 336. 16 |
 libertos. 431. 6 | 445. 10 |
 libertus. 491. 2, 13, 14 | 494. 3 |
 liberum. 53. 12 | 167. 9 | 318. 12 | 353. 14 | 471. 8 | 523. 5 | 747. 1 |
 liberum. 274. 7 |
 libet. 216. 18 | 229. 1 | 446. 12 |
 libidine. 56. 9 | 292. 8 | * 834. 5 | 836. 16 |
 libidinem. 420. 1 | 512. 11 | 542. 3 | 610. 6 | 787. 6 | * 835. 10 | 836. 12 | 843. 1 |
 * libidines. 837. 8 |
 libidini. 321. 1 | * 840. 12 |
 libidinis. 166. 3 | 193. 4 | 225. 19 | 234. 16 | 319. 5 | 350. 9 | 612. 10 | * 834. 16 | 839. 3 | 841. 5 | 843. 7 |
 libidinosâ. 592. 13 |
 libidinosæ. 338. 20 |
 libidinosam. 598. 2 |
 * libidinum. 846. 11 |
 libido. 598. 9 | 601. 12 | * 836. 18 |
 libitinis. 774. 1 |
 Libonetus. 722. 5 |
 libratæ. 680. 8 |
 libratam. 39. 5 |
 libratîs. 94. 9 | 187. 7 |
 librato. 306. 2 |
 libri. 800. 6 | 814. 1 | 818. 15 |
 libris. 3. 3 | 270. 6 | 813. 12 |
 libro, nom. 380. 10 | 488. 4 | 509. 12 | 800. 6 | 802. 13 | 826. 11, 12 | * 845. 10 |
 libro, verb. 673. 4 |
 librorum. 491. 4 |
 libros. 48. 8 | 386. 10 | 465. 12 | 471. 2 | 472. 9 | 488. 10 | 569. 13 |
 librum. 315. 4 | 429. 2 | 464. 5 | 465. 5 | 802. 17 |
 libuit. 547. 6 | 760. 6 |
 liceat. 214. 8 | 359. 9 | 448. 1 | 449. 10 | 451. 3 | 629. 6 | 744. 6 | 812. 8 |
 licebat. 207. 12 | 324. 4 | 376. 8 |
 licet, adv. 240. 13 | 472. 6 | 550. 8 | 701. 9 |
 licentia. 134. 7 |
 licentiosa. 299. 11 |
 licentiosâ. 154. 4 | 240. 10 |
 licentiosas. 128. 8 |
 licentiosus. 169. 4 |
 licet. 367. 2 | 406. 1 |
 liceret. 82. 11 | 387. 15 | 449. 10 | 781. 1 |
 licetetur. 55. 7 |
 licet, adv. 22. 12 | 42. 11 | 44. 19 | 20. 21 | 47. 12 | 79. 14 | 110. 10 | 118. 12 | 126. 7 | 142. 10 | 173. 3 | 193. 1 | 198. 3 | 228. 11 | 230. 2 | 272. 3 | 301. 1 | 303. 14 | 306. 11 | 317. 2 | 316. 2 | 592. 7 | 636. 1 | 644. 8 | 648. 13 | 720. 12 | 734. 1 | 813. 14 |
 licet verb. 3. 16 | 84. 3 | 152. 19 | 198. 1 | 268. 8 | 327. 8 | 359. 10 | 472. 5 | 481. 3 | 494. 4 | 497. 10 | 525. 12 | 561. 19 | 571. 7 | 634. 13 | 698. 12 | 701. 13 | 745. 3 | 747. 16 | 773. 5 | 775. 13 | 782. 4 |
 licia. 390. 7 | 454. 4 |
 licio. 776. 10 |
 lictores. 71. 6 | 79. 11 |
 lictoribus. 312. 2 |
 licuerit. 70. 3 |
 licuisset. 646. 3 |
 licuit. 669. 11 |

- lienem. 589. 4 |
 lignea. 505. 3 |
 ligneo. 291. 12 |
 ligneolis. 741. 6 |
 ligneum. 352. 12 | 338. 10 |
 lignus. 345. 3 |
 ligno. 221. 3 | 224. 14 | 476. 8 | 503. 16 | 509. 7 | * 838. 3 |
 lignorum. 97. 11 | 189. 4 | 222. 6 |
 lignum. 226. 14 | 228. 6 | 441. 11 | 452. 13 | 506. 9 | 563. 20 | 751. 15 |
 ligulae. 778. 1 |
 ligulas. 462. 6 |
 limae. 178. 20 |
 limā. 778. 11 |
 limam. 240. 10 | 774. 14 |
 limando. 770. 8 |
 limen. 21. 16 | 51. 5 | 141. 4 | 190. 10 | 293. 13 | 312. 4 |
 limina. 739. 6 |
 limine. 121. 11 | 258. 12 | 288. 13 | 384. 13 | 388. 1 |
 limpidam. 821. 8 |
 limpido. 371. 7 | 379. 7 |
 limis. 46. 9 |
 limite. 188. 20 |
 limo. 222. 16 | 465. 12 |
 limum. 454. 4 |
 lineā. 43. 2 | 114. 1 | 636. 12, 14 |
 lineae. 637. 2 |
 lineam. 774. 14 |
 lineis. 816. 13 | 827. 10 |
 lineo. 495. 10 |
 lingua. 411. 7 | 515. 15 | 721. 10 | 763. 9 | 784. 10 | 785. 3, 11 |
 lingula. 15. 8 | 376. 2 | 446. 14 | 687. 9 | 688. 5 | 721. 3 | 743. 4 | 813. 15 | 818. 5 |
 linguae. 180. 12 | 242. 6 | 334. 5 | 387. 16 | 390. 16 | 404. 10 | 413. 2 | 538. 3 | 588. 11 | 772. 1 | 807. 2 | 818. 18 | * 834. 7 | 845. 18 |
 linguam. 3. 4 | 411. 9 | 795. 9 |
 lini. 496. 2 |
 lintea. 31. 11 | 553. 14 |
 lintem. 371. 4 |
 linteam. 376. 6 |
 lintamine. 372. 1 |
 linteis. 58. 1 | 63. 3 | 392. 12 |
 linteo. 387. 12 | 492. 5 |
 lincolo. 67. 14 |
 lintreum. 491. 5 |
 linum. 541. 10 |
 Liparis. 728. 9 |
 liquabilem. 454. 5 |
 liquere. 2. long. 517. 2 |
 liquidum. 809. 6 |
 liquidissimo. 678. 8 |
 liquiditate. 707. 16 |
 liquidius. 687. 1 |
 liquido, ablat. 230. 20 | 681. 14 |
 liquido, adverb. 270. 14 | 328. 3 | 389. 17 | 614. 6 |
 liquidum. 251. 3 |
 liquor. 727. 14 |
 liquoris. 104. 20 |
 * licabane. 839. 9 |
 licantur. 341. 9 |
 licat. 88. 5 |
 licite. 78. 7 |
 litatum. 171. 5 | 199. 12 | 237. 1 |
 licemus. 68. 5 |
 * lices. 838. 1 |
 litiganti. 426. 3 |
 litigatorum. 484. 3 |
 litium. 522. 7 | 787. 2 |
 licet. 775. 3 |
 licet. 379. 3 | 465. 6 | 532. 11, 15 |
 litterarum. 407. 9 | 453. 14 |
 litteras. 30. 4, 10 | 119. 2 | 322. 17 | 328. 13 | 408. 10 | 416. 11 | 503. 14 | 515. 9 | 527. 3, 5 | 528. 10 | 529. 7 | 531. 9 | 532. 10 | 533. 4 | 534. 6 | 537. 3, 4, 13 | 538. 10 | 539. 3 | 550. 3, 6, 9, 11 | 552. 5, 12 | 560. 10 | 658. 5 |
 litteratas. 176. 1 |
 litterati. 280. 1 | 406. 10 |
 litteratis. 83. 1 |
 litteratoris. 821. 5 |
 litteratum. 315. 5 |
 litteraturā. 567. 16 |
 litteris. 31. 3 | 119. 5 | 206. 2 | 263. 12 | 379. 2 | 380. 10 | 386. 10 | 517. 10 | 531. 1 | 533. 5, 17 | 534. 4 | 537. 10 | 549. 14 | 551. 15 | 560. 1 | 659. 1 | 732. 10 |
 littora. 730. 14 | 790. 9 |
 littorales. 461. 14 |
 littore. 354. 3 | 457. 5 | 462. 4 | 499. 4 | * 846. 9 |
 littori. 211. 16 |
 littoribus. 462. 2 | 712. 7 | 724. 6 |
 littoris. 135. 2 |
 littorum. 462. 9 |
 littus. 211. 14 |
 lituus. 441. 5 |
 livedinis. 279. 8 |
 lividus. 783. 8 |
 lixas. 32. 13 |
 loca. 36. 1 | 55. 2 | 96. 5 | 102. 2 | 277. 12 | 322. 9 | 612. 4 | 622. 11 | 812. 3 |
 locare. 404. 10 |
 locaremus. 120. 7 |
 locato, imperat. 667. 3 |
 locatos. 668. 8 |
 locatum. 819. 7 |
 locatus. 213. 12 |
 locavit. 502. 13 |
 loci. 39. 5 | 251. 8 | 252. 10 | 491. 2 | 495. 4 | 621. 13 | 664. 3, 6 | 670. 14 | 679. 14 | 686. 2 | 706. 3 | 728. 5 | 812. 5 |
 locis. 80. 6 | 141. 1 | 188. 13 | 228. 8 | 718. 4, 6 | 730. 6 | 740. 4, 7 | 769. 8 |
 loco. 59. 1 | 103. 3 | 120. 14 | 178. 3 | 251. 6 | 266. 1 | 267. 11 | 410. 12 | 423. 3 | 430. 6 | 444. 12 | 473. 13 | 475. 6 | 485. 2 | 509. 1 | 512. 12 | 539. 5 | 540. 3 | 543. 3 | 558. 10 | 576. 7 | 583. 2 | 584. 4 | 586. 11 | 589. 2 | 590. 4, 7, 11 | 624. 3 | 662. 4 | 684. 4 | 710. 2 | 736. 5 | 760. 8 | 789. 6 | 801. 7 |
 locorum. 106. 15 | 143. 3 | 214. 2 | 252. 21 | 471. 4 | 474. 8 | 578. 8 | 578. 3 | 623. 6 | 694. 8 | 719. 11 |
 locos. 186. 2 |
 loculi. 505. 9 |
 loculis. 119. 8 |
 loculos. 505. 6, 12 |
 locum. 18. 11 | 30. 13 | 106. 13 | 120. 2 | 147. 6 | 166. 9 | 222. 3 | 234. 8 | 269. 7 | 272. 5 | 377. 4 | 378. 13 | 441. 1 | 461. 13 | 560. 9 | 577. 11 | 582. 1 | 583. 1 | 602. 6 | 626. 3 | 669. 14 | 681. 16 | 736. 6 | 742. 5 | 746. 11 | 749. 5 | 750. 5 | 766. 2 | 799. 10 | 804. 5 | 805. 10 |
 locuples. 232. 11 | 546. 10 | 561. 11 |
 locuplet. 341. 16 |
 locupletiorum. 550. 12 |
 locupletis. 152. 8 |
 locupletissimae. 545. 16 |
 locupletissimus. 804. 15 | 807. 12 |
 locupletium. 304. 6 |
 locupletum. 626. 13 |
 locus. 496. 12 | 519. 12 | 581. 8 | 757. 2 | 760. 3 | 811. 5 | * 846. 11 |
 locuto. 165. 1 |
 locator. 4. 3 |
 locuta. 794. 6 |
 locuturos. 36. 10 |
 locutus. 16. 10 | 333. 15 |
 loiginum. 462. 6 |
 lolium. 783. 2 |
 Lolliano, nom. propr. 441. 6 | 549. 11 |
 Lollianus. 550. 1 |
 Lollius. 403. 5, 8 |
 longa. 421. 10 | 186. 7 |

- longi, *ablat.* 4.41. 3 | 516.12 |
519.13 | 545.12 | 546.16 |
685.5 |
longam. 436.2 |
longas. 535.10 |
longo. 23. 3 | 27. 1 | 29. 3 | 38.
17 | 40. 17 | 83. 12 | 89.11 |
99.13 | 105. 1 | 109.2 | 110.
9 | 127.15 | 142.8 | 149.1 |
151.12 | 180.12 | 184.9 |
188.17 | 191.13 | 192.5 |
224.11 | 225.17 | 248.19 |
251.7 | 252.11 | 254.11 |
275.7 | 281.15 | 285.1 | 302.
3 | 306.4.17 | 319.9 | 341.
18 | 349.7 | 360.11 | 361.
3 | 406.6 | 416.6 | 431.
13 | 435.13 | 454.10 | 456.
5 | 478.8 | 487.4 | 499.
2 | 508.5 | 513.9 | 545.2 |
550.16 | 558.3 | 588.17 |
615.2 | 666.8 | 669.17 |
671.14 | 690.4 | 694.13
10 | 708.15 | 770.1 | 804.
14 | 807.4 | 814.10 | 829.
9 |
longi. 254.4 | 335.10 |
longinqua. 52.1 |
longinquam. 812.8 |
longinquas. 716.1 |
longinquit. 809.1 |
longinquitate. 681.1 |
longinquitatem. 728.11 |
longinquos. 478.3 |
Longinus. 561.10 |
longis. 112.11 | 732.7 |
longissime. 18.18 | 304.1 |
309.16 | 319.4 | 738.7 |
longissimo. 314.8 |
longitudine. 450.14 |
longius. 102.6 | 201.8 | 314.
7 | 501.4 | 526.15 | 586.
14 | 665.5 | 682.13 |
longo. 253.2 | 341.6 | 374.8 |
longos. 246.7 | 701.6 |
longulè. 281.14 | 759.12 |
longum. 488.2 | 727.4 |
longum. 174.2 |
loquaciores. 796.5 |
loquacitate. 404.7 |
loquantur. 545.14 |
loquar. 590.2 | 775.5 |
loquax. 35.1 | 168.2 |
loquendi. 228.10 | 448.3 |
571.8 |
loquente. 85.1 |
loquentem. 538.12 |
loquentis. 410.17 |
loquentium. 695.7 |
loqui. 155.1 |
loquitari. 796.2 |
loquitur. 502.2 | 556.6 |
775.6 |
loquor. 497.1 |
loquuntur. 281.6 |
lorica. 744.8 |
loricam. 202.5 |
loris. 744.9 |
loro. 104.17 | 108.4 | 198.
13 | 599.3 | 204.14 | 308.
13 |
lorum. 84.1 | 198.7,10 |
226.18 |
lorus. 84.10 |
loram. 411.9 |
lotio. 22.2 | 26.1 |
Lotophagos. 703.8 |
loturam. 40.13 |
luatur. 84.6 |
lubentiam. 13.7 |
lubentius. 768.7 |
lubrica. 5.4 | 828.1 |
lubrica. 319.9 |
lubricam. 275.8 |
lubricante. 222.16 |
lubricas. 12.4 |
lubricis. 8.9 | 261.1 | * 836.7 |
lubrico. 104.19 | 291.5 | 376.
16 | 450.11 | 768.3 |
lubricum. 186.4 |
luce. 99.2 | 147.4 | 191.14 |
239.2 | 247.16 | 248.4 |
21 | 276.9 | 288.14 | 359.
2 | 385.17 | 533.2 | 581.10 |
587.8 | 601.2 | 711.11 |
714.8 | 739.5 | 789.6 |
* 841.6 |
luceat. 271.17 | 645.9 |
lucem. 41.3 | 53.10 | 64.5 |
186.9 | 535.5 | 666.3 | 727.
9 |
lucere. 645.7,8 | 712.8 |
lucerna. 58.9 | 162.5 | 8 |
165.15 | 271.17 | * 835.1 |
lucerna. 91.14 | 159.19 | 160.
14 | 273.8 | 473.14 |
lucerna. 160.18 | 161.8 |
166.17 |
lucernam. 47.6,8,9 | 59.2 |
159.4 | 273.4 | 372.3 |
lucernis. 122.7 | 369.15 |
lucet. *nom. plur.* 727.15 |
lucet. 645.3.4.5,6 |
luci, *dat. à lux.* 58.10 |
luci, *gen. à lucus.* 141.5 |
Luci, *voc. à Lucius.* 32.10 |
34.3 | 38.4 | 40.16 | 41.
13 | 50.13 | 81.9 | 90.14 |
362.6 | 376.14 | 386.2 |
lucida. 129.7 | 296.7 | 360.
10 | * 842.7 |
lucida. 378.16 | 385.17 |
lucidam. 19.15 | 327.7 |
lucide. 798.3 |
lucidus. 156.8 |
Lucifer. 417.5 | 742.14 |
lucifuga. 430.9 |
lucifugam. 158.10 |
Lucii. 206.17,19 | 281.2 |
Lucilius. 824.1 | 826.3 |
Lu. inam. 177.3 |
Lucio. 95.13 | 344.6 | 359.8 |
lucis. 144.14 | 377.8 | 385.
5 | 384.18 | 435.9 | 666.
1 | 709.10 | 744.17 | 769.
9 | * 836.11 | 843.3 |
Lucium. 93.13 | 95.9 | 100.
1 |
Lucius. 37.5 | 54.9 | 92.2 |
96.13 | 126.1 | 206.1 | 377.
12 |
lucio. 496.12 |
lucos. 120.3 | 359.1 |
lucra. 616.17 |
lucratur. 340.5 |
lucraris. 244.9 |
Lucretii. 666.2 |
Lucretius. 681.5 |
lucris. 196.19 | 451.10 |
510.12 |
lucricupidinem. 612.5 |
lucro. 60.15 | 214.10 | 350.
8 | 553.8 | * 840.15 |
lucrosæ. 385.11 |
lucrosum. 131.5 |
luctum. 274.11 | 287.3 | 382.
18 | 437.3 | 510.13 | 563.
21 |
luctantem. 79.10 | 355.4 |
luctu. 11.10 | 138.6 | 145.3 |
239.10 | 241.7 | 254.8 |
320.13 | 381.10 | 559.12 |
luctui. 241.19 | 299.8 |
luctum. 164.12 | 238.12 |
245.9 |
luctuoso. 239.11 |
luctus. 240.2 |
luctus. 146.9 |
luctus. *plur.* 59.1 |
lucubrabant. 275.10 |
lucubraus. 201.10 |
luculentam. 57.10 | 128.2 |
luculentis. 335.16 |
luculentum. 39.6 | 141.7 |
161.11 |
luculentus. 345.10 |
Luoullum. 415.10 |
lucam. 102.10 | 141.4 |
175.13 |
lucunculos. 329.11 |
lucus. 496.12 | 757.1 |
lulensis. 419.10 |
ludere. 418.9 |
luderet. 363.15 |
ludi. 750.7 | 751.1 |
ludibrio. 481.8 | * 847.5 |
ludicra. 42.6 |
ludicras. 369.5 |
ludicre. 273.13 |
ludicris. 344.8 | 408.9 |
* 840.11 |
ludicro. 416.3 |
ludicros. 412.10 |
ludicrum. 480.9 |
ludificato. 326.9 |
ludiones. 811.11 |
ludis, *verb.* 217.1 |
ludo. 368.13 | 556.4 |
q ii

188. 10 | 616. 9 | 697. 11 |
 699. 10 | 729. 1 | 740. 13 |
 746. 7 | 775. 3 | 777. 10 | 777.
 777. 9 | 779. 9 | 787. 9 | 13 |
 788. 1 | 796. 7 | 803. 7 |
 807. 12 | 818. 19 | 819. 11 |
 827. 3 | 829. 4 | *835. 16 |
 839. 11 | 840. 5 | 847. 4 |
 iph. dar. sing. 84. 15 | 86. 5 |
 146. 18 | 187. 4 | 211. 2 |
 286. 14 | 300. 12 | 319. 11 |
 393. 10 | 515. 11 | 531. 11 |
 596. 10 | 599. 13 |
 iph. plur. nominat. 16. 1 | 18.
 3 | 19. 8 | 81. 7 | 109. 4 |
 106. 7 | 201. 8 | 269. 2 |
 311. 1 | 405. 1 | 472. 11 |
 473. 8 | 477. 11 | 501. 10 |
 545. 9 | 548. 12 | 587. 6 |
 588. 2 | 651. 9 | 699. 11 |
 820. 8 |
 iph. 123. 16 | 149. 11 | 164. 4.
 10 | 123. 2 | 247. 13 | 254.
 5 | 268. 11 | 276. 8 | 303. 7 |
 304. 10 | 405. 11 | 416. 8 |
 511. 12 | 546. 4 | 604. 4 |
 624. 17 | 637. 19 | 646. 3 |
 6 | 691. 3 | 718. 3 | 756. 19 |
 819. 9 | *817. 6 |
 iphus. 38. 13 | 47. 8 | 59. 5 |
 67. 6 | 74. 7 | 95. 1 | 104.
 9 | 134. 1 | 146. 14 | 170.
 8 | 173. 21 | 184. 2 | 188. 1 |
 217. 5 | 252. 2 | 284. 14 |
 286. 16 | 293. 12 | 342. 10 |
 351. 8 | 355. 5 | 374. 3 |
 381. 8 | 387. 13 | 416. 8 |
 419. 2 | 426. 6 | 436. 14 |
 529. 14 | 537. 4 | 552. 5 |
 588. 11 | 589. 3 | 597. 11 |
 705. 11 | 734. 7 | 745. 3 |
 777. 4 | 808. 12 | 816. 9 |
 819. 13 | *838. 7 |
 ipho. 17. 9 | 18. 8 | 24. 8 | 34.
 17 | 36. 11 | 53. 16 | 57. 3 |
 96. 15 | 110. 1 | 117. 16 | 130.
 8 | 138. 5 | 139. 21 | 141. 1 |
 166. 18 | 182. 2 | 189. 3 |
 192. 1 | 206. 9 | 218. 18 |
 223. 18 | 239. 13 | 240. 7 |
 247. 17 | 253. 17 | 276. 11 |
 277. 2 | 292. 9 | 302. 6 |
 317. 6 | 321. 9 | 325. 7 | 326.
 9 | 327. 11 | 343. 3 | 344. 3 |
 10 | 348. 13 | 365. 11 | 366.
 15 | 384. 18 | 388. 9 | 437.
 2 | 449. 2 | 453. 4 | 461. 6 |
 503. 3 | 508. 9 | 513. 17 | 540.
 4. 6 | 556. 6 | 559. 9 | 566. 3 |
 570. 5 | 590. 2 | 592. 15 |
 613. 21 | 618. 7 | 678. 8 |
 760. 3 | *835. 10 | 847.
 9. 10 |
 iporum. 625. 4 | 626. 9 |
 ipos. 56. 5 | 71. 10 | 181. 5 |
 210. 4 | 218. 12 | 239. 4 |
 301. 16 | 343. 6 | 392. 13 |
 396. 16 | 455. 7 | 460. 11 |
 674. 2 | 729. 7 | 791. 9 |
 ipsum. 15. 12 | 26. 3 | 41. 15 |
 47. 10 | 15 | 65. 6 | 70. 6 |
 79. 9 | 106. 15 | 118. 13 |
 121. 3 | 135. 4 | 160. 17 |
 161. 8 | 162. 9 | 165. 12 | 13 |
 171. 4 | 190. 10 | 230. 5 |
 234. 13 | 236. 20 | 291. 3 |
 299. 11 | 302. 12 | 360. 2 |
 367. 11 | 374. 13 | 375. 9 |
 378. 13 | 380. 4 | 385. 14 |
 386. 5 | 393. 5 | 418. 12 |
 446. 5 | 450. 5 | 461. 10 |
 480. 7 | 513. 11 | 516. 14 |
 562. 1 | 615. 18 | 20 | 699.
 17 | 700. 9 | 701. 2 | 3 | 14 |
 708. 12 | 716. 12 | 749. 10 |
 778. 4 | 798. 2 |
 ira. 175. 5 | 451. 12 | 582. 2 |
 592. 3 | 612. 1 |
 ira. 526. 7 | 684. 7 |
 iracundia. 592. 1 | 598. 9 |
 iracundiam. 599. 1 | 613. 16 |
 787. 5 |
 iracundias. 599. 12 |
 iracundior. 601. 7 |
 iracundo. 626. 14 |
 iram. 136. 15 | 526. 11 |
 iram. 172. 1 | 526. 2 | 560. 10 |
 irarum. 599. 3 |
 irascendi. 631. 4 |
 irascens. 612. 3 |
 irascensiam. 586. 9 | 592. 6 |
 irascitur. 160. 8 |
 irata. 167. 12 |
 irat. 558. 10 |
 irare. 549. 3 |
 irati. 181. 9 |
 iratorem. 612. 9 |
 iratis. 352. 4 |
 irato. 562. 11 |
 iratum. 173. 2 |
 iratus. 86. 15 | 289. 3 | 554. 1 |
 ire. 22. 17 | 119. 15 | 165. 2 |
 511. 1 | 542. 9 | 580. 15 |
 622. 10 | 724. 3 | 756. 2 |
 799. 14 | 823. 9 |
 iret. 233. 12 | 506. 21 |
 iretur. 201. 1 |
 ixi. 191. 3 | 193. 13 | 241. 18 |
 275. 3 | 278. 11 | 321. 6 |
 516. 7 |
 Irida. 727. 6 |
 Irides. 726. 17 |
 Icin. 727. 1 |
 Iria. 727. 6 |
 irrationabili. 574. 5 | 611. 21 |
 irreligiosi. 377. 10 | 603. 8 |
 irreligiosus. 448. 14 |
 irremunerabili. 92. 8 | 389.
 11 |
 irrepit. 94. 5 | 243. 7 | 271. 5 |
 irrepo. 69. 5 | 375. 6 |
 irrepofcibile. 547. 15 |
 irrepofcat. 288. 16 |
 irrepfit. 118. 17 |
 irrefolubili. 609. 19 |
 irreficiens. 206. 6 |
 irreverenter. 169. 14 | 537. 5 |
 irridendam. 435. 11 |
 irridere. 820. 7 |
 irrigans. 107. 5 | 300. 5 |
 irrigant. 185. 13 |
 irrui. 170. 6 |
 iurita. 650. 18 |
 irritabilitatem. 591. 14 |
 irritam. 436. 7 |
 irritatores. 305. 5 |
 irritus. 790. 3 |
 irrogari. 282. 14 |
 irruentes. 68. 15 |
 irumpit. 24. 33 | 229. 9 |
 268. 7 |
 irrupiffem. 269. 6 |
 irrupit. 346. 8 |
 irruptione. 71. 4 |
 irruptionis. 129. 11 |
 is. 5. 11 | 23. 9 | 118. 5 | 205.
 3 | 212. 3 | 233. 5 | 256. 3 |
 271. 1 | 302. 19 | 346. 4 |
 392. 14 | 393. 1 | 404. 11 |
 416. 16 | 439. 2 | 441. 10 |
 480. 5 | 490. 8 | 491. 14 |
 544. 9 | 550. 1 | 572. 2 |
 619. 17 | 624. 8 | 629. 8 |
 655. 8 | 687. 10 | 765. 1 |
 776. 1 | 788. 5 | 804. 3 |
 810. 6 | 819. 5 |
 Iidem. 165. 2 |
 Idis. 377. 12 | 391. 12 |
 Imerias. 693. 9 |
 iffe. 521. 8 |
 ifta. Aug. 44. 11 | 56. 1 | 133.
 1 | 134. 4 | 320. 17 | 450.
 17 | 478. 5 | 481. 16 | 499.
 5 | 508. 7 | 515. 14 | 591. 10 |
 609. 17 | 644. 1 | 677. 8 |
 679. 5 | 761. 4 | 780. 6 |
 830. 9 |
 ifta. plur. 58. 9 | 150. 12 | 217.
 1 | 289. 15 | 427. 8 | 441.
 2 | 453. 11 | 467. 5 | 471. 5 |
 476. 2 | 494. 16 | 498. 5 |
 503. 11 | 539. 4 | 541. 5 |
 565. 3 | 673. 7 | 696. 1 |
 701. 10 | 826. 4 |
 ifta. ablat. 31. 1 | 81. 18 | 120. 8 |
 123. 14 | 154. 11 | 156. 13 | 185.
 17 | 191. 14 | 226. 11 | 359.
 2 | 365. 6 | 395. 7 | 407.
 15 | 435. 1 | 439. 3 | 495.
 6 | 510. 13 | 529. 5 |
 ifta. 194. 14 | 400. 7 | 586. 5 |
 640. 12 | 727. 15 |
 iftam. 15. 1 | 26. 3 | 7 | 23. 8 |
 41. 3 | 47. 9 | 62. 4 | 39. 15 |
 95. 15 | 126. 14 | 156. 10 | 169.
 12 | 174. 10 | 175. 4 | 187. 6 |
 17 | 199. 16 | 201. 10 | 212.
 6 | 9 | 314. 16 | 250. 3 |

848. 15 | 291. 19 | 331. 1 |
840. 7, 16 | 366. 8 | 377. 1 |
391. 10 | 442. 16 | 483. 1
13 | 511. 12 | 532. 14 | 549. 7
7 | 672. 1 | 757. 4 | 829. 15
* 833. 2 |
istatium. 31. 15 |
istat. 92. 7 | 93. 8 | 124. 10 |
139. 12 | 150. 1 | 169. 10 |
170. 6 | 187. 4 | 193. 8 |
197. 2, 12 | 310. 16 | 322. 17
17 | 386. 6 | 541. 10 | 546. 7
7 | 550. 11 | 551. 12 | 558. 15 |
778. 9 |
istat. 22. 5 | 24. 13 | 29. 3 |
48. 10 | 54. 9 | 74. 12 |
81. 13 | 15 | 84. 10 | 117. 13 |
229. 10 | 284. 16 | 289. 12 |
804. 8 | 324. 13 | 325. 12 |
326. 11 | 332. 3 | 335. 7 |
403. 7 | 496. 9 | 498. 12 |
499. 9 | 502. 1 | 507. 1, 16
515. 3 | 525. 6 | 526. 7 |
770. 3 | 776. 5 | 787. 7 |
isthac. 6. 3 |
isthmia. 568. 1 |
isthmo. 718. 3 |
isthmus. 3. 2 |
isti. dat. sing. 90. 13 | 172. 4 |
229. 2 |
istis. nom. plur. 202. 2 | 243. 16
318. 1 | 343. 1 | 407. 1 |
409. 7 | 413. 4 | 448. 2, 9
473. 15 | 488. 11 | 527. 3
530. 6 | 545. 14 | 548. 9
558. 14 |
istis. 28. 14 | 30. 15 | 54. 2 |
58. 14 | 116. 4 | 173. 5 |
* 834. 3 |
istinc. 18. 17 |
istis. 32. 2 | 38. 4 | 50. 7 |
90. 9 | 110. 3 | 128. 11 |
156. 11 | 171. 6 | 175. 10 |
199. 12 | 209. 21 | 244. 3 |
365. 1 | 444. 4 | 466. 14 |
467. 6 | 517. 2 | 522. 6 |
535. 17 | 534. 14 | 575. 4 |
645. 14 | 691. 7 | 699. 9 |
700. 9 | 781. 2 | 811. 12 |
* 846. 6 |
istius. 134. 12 | 184. 17 |
366. 3 |
istiusmodi. 705. 7 |
isto. 1. 1 | 6. 4 | 8. 1 | 9. 2 |
27. 17 | 34. 9 | 40. 19 |
43. 7 | 67. 14 | 102. 5 | 120. 10
127. 8 | 146. 16 | 156. 3
159. 6 | 164. 9 | 171. 12 |
178. 5 | 183. 14 | 203. 4 |
242. 4 | 245. 12 | 270. 7 |
276. 12 | 283. 12 | 16 | 326. 8
330. 18 | 377. 9 | 382. 16
395. 8 | 413. 8 | 429. 8 |
446. 12 | 489. 8 | 507. 16 |
537. 1 | 549. 7 | 552. 6 |
555. 1 | 558. 9 | 674. 4 |
802. 13 | 803. 12 | 826. 2 |
* 836. 15 | 846. 13 |
istorum. 33. 8 | 183. 1 | 229. 3 |
236. 7 | 325. 6 | 527. 7 |
istos. 18. 15 | 153. 7 | 163. 6 | 216. 18
217. 7 | 327. 4 | 473. 1 |
481. 2 | 537. 17 | 666. 6 |
istuc. 271. 2 |
istud. 6. 8 | 9. 4 | 11. 7 | 32. 12
47. 8 | 60. 13 | 63. 2 |
81. 10 | 87. 2 | 90. 8 | 92. 13
93. 5, 15 | 124. 6 | 165. 17 |
181. 3 | 184. 1 | 187. 17 |
190. 6 | 193. 2 | 208. 2 |
224. 16 | 242. 7 | 256. 7 |
272. 4, 7 | 273. 9 | 284. 6 |
319. 6 | 330. 14 | 332. 12 |
429. 4 | 435. 9 | 452. 11 |
499. 14 | 502. 13 | 507. 7 |
510. 17 | 515. 2 | 522. 1 |
529. 8 | 558. 18 | 586. 4 |
619. 19 | 622. 6 | 738. 16 |
744. 6 | 775. 15 | * 834. 15 |
istum. 9. 5 | 47. 12 | 52. 4 |
74. 5 | 77. 3 | 79. 5 | 84. 4
93. 4 | 97. 8, 10 | 124. 10
145. 11 | 162. 16 | 170. 7
171. 3 | 177. 6 | 190. 18 |
194. 2 | 196. 17 | 224. 13, 17
225. 4 | 226. 4 | 250. 19
255. 7, 11 | 263. 1 | 266. 1
269. 14 | 270. 14 | 275. 4
283. 17 | 307. 12 | 308. 10
322. 13 | 325. 2 | 327. 3, 8
359. 10 | 374. 5 | 378. 3
390. 20 | 393. 11 | 496. 6, 7
500. 6 | 519. 8 | 534. 9
555. 5 | 737. 7 | 759. 14 |
* 834. 4 | 847. 2 |
it. 525. 16 |
ita. 12. 7 | 19. 12 | 27. 1 | 28. 2
154. 9 | 254. 5 | 287. 10
301. 15 | 323. 4 | 380. 13
402. 4, 6 | 403. 14 |
405. 9 | 408. 6 | 411. 3 |
418. 9, 14 | 419. 1 | 428. 35
425. 7 | 427. 5 | 430. 2
431. 5, 10 | 432. 2 |
437. 19 | 438. 18 | 447. 73
452. 1, 11 | 465. 4 |
466. 1, 8 | 472. 3 | 475. 12
476. 9 | 477. 2, 6 |
478. 3 | 479. 16 | 480. 14, 15
483. 7, 19 | 484. 7 |
486. 3 | 487. 3 | 492. 6
510. 9 | 512. 15 | 514. 8
517. 9 | 518. 8 | 523. 7
525. 13 | 526. 7 | 527. 12
529. 2 | 532. 11, 12 | 535. 5
539. 5 | 545. 7 | 548. 3
550. 19 | 555. 9 | 557. 15
561. 13 | 563. 4 | 564. 6
569. 12 | 577. 10, 15 | 580. 12
581. 6 | 584. 9 | 585. 7
599. 3, 13 | 604. 3 |
609. 19 | 615. 13 | 617. 14 |
621. 16 | 622. 13 | 624. 1, 3, 15
627. 1 | 633. 10 | 635. 11, 15
636. 6 | 637. 18 |
640. 3, 5 | 641. 13 | 642. 8, 11
643. 8 | 644. 3 |
645. 6 | 651. 1 | 652. 7
660. 7 | 670. 2 | 672. 3 |
684. 4 | 691. 5, 13 | 692. 2
695. 6, 14 | 696. 12 |
697. 2 | 708. 3, 9 | 712. 9, 15
718. 7 | 726. 6 | 740. 8
741. 16 | 746. 8 | 750. 3
757. 3 | 759. 6 | 760. 4
764. 4 | 775. 9 | 780. 16
785. 5 | 797. 4 | 799. 5
801. 1 | 802. 14 | 807. 9
808. 8 | 810. 7 | 815. 13
814. 5 | 815. 11, 15 | 816. 3
818. 5 | 820. 11 | 822. 4
828. 14 | 829. 8, 13 | 830. 5, 7
* 847. 8 |
Italica. 457. 5 |
Italiam. 569. 8 |
itaque. 10. 3 | 18. 16 | 22. 11 |
23. 12 | 38. 11 | 42. 11 | 75. 1, 2
95. 18 | 111. 12 | 124. 4
139. 18 | 175. 10 | 178. 9
203. 2 | 215. 16 | 264. 17
272. 8 | 312. 2 | 329. 6
381. 16 | 395. 14 | 410. 5
549. 14 | 824. 6 |
item. 406. 6 | 417. 7 | 458. 7
460. 15 | 474. 6 | 505. 9
602. 2 | 607. 11 | 608. 8
635. 1 | 636. 14 | 639. 3
640. 4 | 643. 7 | 643. 18
644. 11 | 645. 1, 10, 14 |
647. 4 | 649. 2 | 654. 20
657. 6, 17 | 659. 9 | 662. 4
676. 2 | 685. 6 | 728. 1
752. 9 | 765. 8 | 779. 1
782. 1, 6, 8, 9 | 795. 3 |
812. 4 |
iter. 23. 1 | 49. 12 | 50. 14 |
159. 1 | 175. 12 | 188. 19
201. 13 | 247. 13 | 277. 6 |
* iterabat. 842. 14 |
iterans. 145. 17 | 238. 19 |
iterantem. 339. 3 |
iterantes. 370. 4 |
iterate. 121. 10 |
iterata. 395. 1 |
iterato. 293. 4 |
iterum. 142. 6 | 152. 10 |
181. 16 | 197. 1 | 569. 3
774. 15 |
Ithacensis. 693. 11 |
itidem. 416. 2 | 443. 6 |
635. 12 | 667. 4 | 685. 4
693. 4 | 698. 2 | 759. 1
765. 6 |
itinera. 582. 10 | 590. 3 |
itinere. 31. 13 | 98. 17 | 253. 3
300. 17 | 320. 16 | 336. 6
552. 13 |

- itineribus. 74. 12 | 132. 11 |
 208. 12 | 182. 15 | 705. 12 |
 710. 12 | 747. 9 |
 kineris. 24. 4 | 23. 10 | 91.
 15 | 34. 18 | 38. 14 | 105. 3 |
 119. 16 | 211. 12 | 251. 15 |
 264. 9 | 518. 6 | 665. 6 |
 693. 9 |
 itineum. 377. 6 | 747. 87 |
 itis. 802. 18 |
 itur. 139. 15 | 327. 9 |
 ityrmos. 767. 2 |
 jubam. 199. 16 |
 jubare. 105. 1 |
 jubaris. 25. 7 | 36. 11 | 264.
 9 |
 jube. 58. 8 | 542. 7 | 558. 15 |
 jubebat. 75. 5 | 128. 7 | 182.
 12 | 287. 1 |
 jubebatur. 239. 9 | 514. 5 |
 jubabo. 466. 5 | 495. 5 |
 516. 18 |
 jubendi. 615. 40 |
 jubent. 312. 3 | 563. 25 |
 jubente. 384. 14 |
 jubeo. 121. 7 |
 jubericis. 337. 2 |
 juberet. 202. 14 |
 jubes. 68. 6 |
 jubet. 30. 12, 13 | 33. 15 | 79.
 9 | 91. 9 | 119. 7 | 14. 15 |
 155. 1 | 178. 18 | 197. 11 |
 194. 12 | 218. 18 | 291. 7 |
 334. 8 | 622. 13 | 627. 9 |
 744. 1 | 825. 4 |
 jubilationibus. 249. 2 |
 jucundior. 808. 15 |
 jucundiores. 799. 4 |
 jucunditate. 550. 4 | 610. 7 |
 judæos. 786. 8 |
 judex. 70. 8 | 350. 8 |
 judicandi. 321. 17 |
 judicandum. 423. 10 |
 judicantium. 815. 2 |
 judicare. 806. 8 |
 judicatio. 826. 7 |
 judicatus. 324. 10 |
 iudice. 400. 6 | 490. 8 |
 503. 12 | 562. 3 |
 iudicem. 484. 7 | 492. 3 |
 563. 1 |
 iudices. 350. 5 | 426. 1 | 435.
 1 | 465. 2 | 762. 7 | 797. 6 |
 815. 1, 6, 11 | 816. 2 |
 iudicia. 70. 6 | 759. 11 |
 iudicibus. 464. 13 | 815. 12 |
 iudicii. 44. 10 | 74. 13 | 322.
 12 | 323. 6 | 225. 20 | 535.
 17 | 561. 1 |
 iudiclis. 750. 1. 3 |
 iudicio. 207. 2 | 215. 12 | 233.
 6 | 322. 4 | 325. 9 | 326. 9 |
 401. 1 | 409. 10 | 413. 7 |
 465. 6 | 466. 4 | 511. 6 |
 516. 16 | 523. 1 | 573. 7 | 613.
 23 | 779. 15 | 814. 2 | 816. 1 |
 iudicis. 349. 12 |
 iudicium. 72. 5 | 323. 15 | 328.
 3 | 350. 7, 10 | 351. 1 | 352.
 3 | 372. 10 | 435. 9 | 448.
 7 | 493. 8 | 510. 17 | 517. 6 |
 529. 7 | 552. 10 | 587. 18 |
 691. 2 |
 iuga. 680. 10 | 706. 6 |
 iugales. 744. 9 |
 iugali. 120. 4 |
 iugis. 6. 7 | 186. 1 |
 iugis. 269. 14 | 426. 7 |
 723. 5 | 727. 17 |
 iugis. 719. 17 | 786.
 11 |
 iugis. 173. 7 |
 iugiter. 744. 3 |
 iugo. 275. 2 |
 iugula. 266. 1 |
 iugulare. 113. 9 | 203. 6 |
 291. 8 |
 iugulari. 26. 2 | 137. 5 |
 iugularo. 23. 8 |
 iugularorum. 80. 4 |
 iugulatur. 22. 8 |
 iugulatus. 22. 5 | 50. 8 |
 iugulo. 27. 6 |
 iugulum. 21. 4 | 25. 8 | 26. 3 |
 512. 19 | 307. 10 |
 iugum. 154. 2 | 179. 3 | 221.
 12 | 247. 4 | 274. 8 | 378.
 1 | 396. 3 | 557. 6 | 598. 9 |
 iuit. 569. 7 |
 iulle. 672. 14 |
 iulia. 109. 6 |
 iullam. 109. 193. 4 |
 iulius. 818. 7 |
 iumenta. 243. 6 | 249. 5 |
 268. 11, 15 | 282. 14 | 295. 1 |
 299. 9 |
 iumentario. 280. 5 |
 iumentum. 102. 4 | 297. 16 |
 332. 11 |
 iumentis. 105. 12 | 308. 12 |
 335. 19 |
 iumento. 258. 2 |
 iumentorum. 97. 9 | 218. 8 |
 221. 11 | 246. 13 | 254. 3 |
 277. 8 |
 iumentum. 95. 13 |
 iunctos. 274. 10 |
 iunctura. 118. 12 |
 iuncturis. 589. 15 |
 iunctus. 518. 10 | 570. 11 |
 611. 10 |
 iungatur. 577. 10 | 626. 15 |
 647. 5 |
 iunge. 647. 11 |
 iungemus. 159. 16 |
 iungendus. 274. 7 |
 iungens. 147. 1 |
 iungere. 607. 13 |
 iungeres. 169. 5 |
 iungitur. 662. 4 | 715. 5 |
 767. 8 |
 iungunt. 659. 7 |
 iunguntur. 597. 1 | 609. 19 |
 772. 2 |
 iunil. 109. 6 | 320. 3 |
 iunior. 305. 6 | 320. 3 |
 iuniores. 320. 19 | 321. 5 |
 iuniores. 659. 13 |
 iuniori. 450. 7 |
 iunioribus. 788. 5 |
 iunioris. 131. 13 | 305. 15 |
 iunium. 109. 11 |
 iuno. 171. 9 | 177. 4, 6 | 352.
 3 | 667. 12 |
 iunone. 195. 2 |
 iunonem. 347. 4 | 364. 3 |
 iunonia. 710. 5 |
 iunonia. 346. 7 | 682. 6 |
 790. 8 |
 iunxerant. 216. 16 |
 iupiter. 96. 5 | 99. 8 | 137. 14 |
 192. 15 | 194. 1 | 195. 2, 3 |
 200. 13 | 346. 5 | 673. 11 |
 772. 5 | 773. 14 | 754. 13 |
 2. 3, 4, 5 |
 iura. 304. 6 |
 iurabo. 673. 9 |
 iurans. 223. 12 |
 iuraverit. 403. 7 |
 iure. 194. 11 | 322. 9 | 333. 13 |
 478. 1 | 547. 5 | 619. 16 |
 iurjurando. 34. 12 | 34. 10 |
 672. 14 |
 iurent. 331. 8 |
 iuretur. 673. 7 |
 iurganti. 426. 1 |
 iurgia. 818. 2 |
 iurgilis. 446. 9 |
 iurgio. 401. 2 |
 iurgiorum. 787. 2 |
 iurgiosus. 439. 9 |
 iuridici. 11. 9 |
 iuridicalis. 605. 8 |
 iuridicialis. 604. 8, 11 |
 iurjurando. 672. 12 |
 iuris. 295. 14 | 605. 4, 16 |
 19 |
 iuro. 291. 19 | 672. 13 |
 iurulentia. 43. 1 |
 iurulentum. 125. 2 |
 ius. 78. 3 | 119. 2 | 446. 16 |
 516. 6 | 770. 1 |
 iurjurandum. 673. 8 |
 iust. 84. 7 |
 iustit. 163. 3 |
 iustit. 150. 9 | 554. 1 |
 iusti. 325. 9 | 506. 21 |
 iustus. 82. 10 | 85. 2 | 751. 2 |
 iustit. 422. 7 | 457. 7 |
 506. 11 |
 iustit. 402. 9 |
 iustit. 267. 13 | 335. 7 |
 817. 4 |
 iusto. 288. 18 |
 iusta. 71. 6 | 79. 11 | 243. 7 |
 326. 2 | 366. 6 | 527. 6 |
 629. 6 | 682. 6 |
 iusto iustus. 470. 11 |

justum. 187. 10 | 301. 15 |
 justus. 322. 8 | 384. 11 | 388.
 10 | 304. 2 |
 iusta. 414. 4 | 625. 16 |
 iustia. 242. 3 | 396. 18 |
 iustum. 77. 2 |
 iustam. 70. 7 |
 iustas. 261. 11 |
 iuste. 689. 8 |
 iusti. 603. 12 | 618. 10 |
 iustus. 612. 7 |
 iustitia. 602. 5, 10 |
 iustitia. 597. 8 | 628. 6 | 691.
 13 |
 iustitiam. 56. 6 | 77. 11 | 562.
 15 | 605. 9 |
 iustitiam. 133. 14 | 595. 4. 6 |
 602. 14 | 602. 1 | 606. 5 |
 iustitium. 138. 7 |
 iustus. 412. 5 | 757. 5 | *845.
 13 |
 iustum. 555. 2 | 621. 2 | 647.
 11, 13 | 648. 1, 3, 6, 8, 9 |
 649. 5, 7, 8, 12, 14 | 650.
 8, 9, 14, 15 | 651. 13, 15 |
 652. 4, 5, 11, 13, 18, 20 |
 653. 5, 6, 14, 15, 19, 20 |
 554. 3, 4, 8, 9, 13, 14 |
 656. 17, 19 | 657. 2, 3, 10,
 11, 12, 13, 15, 16, 18 |
 iustus. 521. 9 | 603. 3 |
 iuturna. 622. 2 |
 iuvando. 752. 5 |
 iuvant. 590. 8 |
 iuvare. 257. 3 |
 iuvenali. 714. 15 |
 iuvene. 89. 7 | 257. 6 | 292.
 10 | 326. 8 | 324. 10 | 780.
 15, 17 | *838. 3 |
 iuvenem. 41. 5 | 63. 2 | 74.
 5 | 85. 17 | 86. 7 | 130. 14 |
 148. 8 | 172. 5 | 209. 4, 9 |
 11 | 215. 7 | 252. 13 | 285.
 4 | 306. 15 | 315. 5 | 319.
 22 | 450. 5 | 501. 12 | 516.
 4 | 525. 15 | 547. 11 | *839. 5 |
 iuvenes. 78. 12 | 108. 12 |
 109. 3 | 128. 10 | 263. 14 |
 511. 4 | 822. 10 |
 iuveni. 87. 7 | 123. 12 | 396. 7 |
 320. 18 | 323. 16 |
 iuvenibus. 810. 9, 11 |
 iuvenilis. 337. 13 |
 iuvenior. 252. 8 |
 iuvenis. 56. 17 | 60. 13 | 61. 5 |
 103. 13 | 215. 9, 12 | 252. 1,
 10 | 259. 10 | 289. 16 |
 292. 16 | 303. 3 | 306. 4 |
 307. 1 | 317. 13 | 319. 6 |
 323. 8 | 337. 4, 14 | 338. 6 |
 13 | 339. 7 | 341. 6 | 350. 3 |
 450. 10 | 502. 8 | 556. 9 |
 iuvente. 771. 6 |
 iuventus. 577. 13 | 624. 4 |
 * iuventute. 846. 14 |
 iuvenutis. 194. 3 | 208. 15 |

248. 10 | 370. 3 | *847. 5 |
 juvenum. 51. 13 | 78. 4 | 86. 12 |
 108. 5 | 251. 12 | 525. 2 |
 559. 9 |
 iuvenit. 444. 1 |
 iuxta. 24. 7 | 26. 7 | 51. 9 |
 107. 10 | 164. 1 | 213. 3 |
 616. 4 | 732. 12 | 777. 12 |
 778. 8 |
 iuxtim. 49. 7 | 825. 4 |
 iunges. 456. 1 |

L

L Abanti. 238. 5 |
 labce. 148. 11 | 240. 5 |
 698. 9 |
 labellis. 409. 6 | 792. 2 |
 *835. 7 |
 labem. 50. 11 |
 labentem. 665. 2 |
 labentia. 574. 11 |
 labentibus. 589. 11 |
 laberetur. 778. 2 |
 labes. 409. 5 |
 labi. 583. 4 | 616. 12 | 711. 7 |
 727. 10 |
 labia. 58. 6 | 502. 9 |
 labia. 95. 3 | 334. 5 |
 labiz. 94. 14 |
 labias. 208. 1 | 341. 5 | *842.
 8 |
 labis. 27. 5 | 97. 4 | 99. 12 |
 293. 8 |
 labitur. 709. 2 | 760. 6 |
 labor. mem. 590. 1 | 808. 12 |
 laborabam. 223. 8 |
 laborandum. 513. 6 |
 laborans. 271. 1 |
 laborantes. 225. 19 | 269. 2 |
 laboranti. 165. 3 |
 laborantium. 173. 11 |
 laborare. 765. 2 |
 laboratem. 165. 15 |
 laboras. 164. 11 |
 laborat. 405. 5 |
 laborat. 612. 7 |
 laboratum. 47. 13 |
 labore. 4. 1 | 28. 7 | 120. 10 |
 175. 6 | 271. 15 | 299. 13 |
 309. 2 | 407. 11 | 466. 7 |
 499. 6 | 567. 13 | 568. 8 |
 670. 10 | 826. 5 |
 laborem. 278. 11 | 320. 4 |
 609. 4 | 705. 4 | 777. 5 |
 labores. 181. 3 | 197. 15 |
 labori. 188. 14 | 788. 2 |
 laboribus. 108. 8 | 173. 6 |
 277. 4 | 186. 19 | 220. 9 |
 287. 12 | 374. 15 | 376.
 12 |
 laboris. 90. 1 | 183. 7, 16 |
 285. 9 | 260. 2 | 291. 1 | 406.
 10 | 717. 6 |
 laboriosa. 396. 14 |
 laboriosæ. 220. 11 |
 laboriosæ. 150. 2 |
 laboriosæ. 302. 8 |
 laboriosos. 270. 1 |
 laboro. 404. 12 | 430. 11 |
 438. 6 |
 laborum. 359. 7 | 396. 6 |
 593. 5 |
 labris. 496. 9 |
 Lacedæmon. 188. 17 |
 Lacedæmonii. 424. 6 |
 Lacedæmonius. 412. 12 |
 lacerandos. 221. 10 |
 lacerans. 167. 12 |
 lacerant. 249. 6 | 305. 4 |
 lacerantem. 126. 11 | 240. 3 |
 lacerantes. 151. 6 |
 laceraret. 353. 10 |
 lacerati. 325. 20 |
 lacerat. 268. 15 |
 laceratis. 139. 4 | 166. 11 |
 laceratum. 228. 7 |
 laceratus. 61. 6 | 84. 11 |
 123. 18 |
 laceris. 764. 4 |
 lacertulos. 329. 11 |
 lacertum. 70. 2 |
 laceffendi. 402. 2 |
 Lachesis. 755. 9 |
 lacinia. 436. 3 |
 lacinia. 10. 14 | 49. 5 | 305.
 11 | 317. 16 | *835. 12 |
 lacinia. 208. 8 | 361. 2 |
 laciniam. 80. 11 | 126. 7 | 376.
 6 | *842. 12 |
 * lacinia. 844. 2 |
 lacinias. 14. 10 | 44. 14 |
 176. 1 | 236. 19 | 235. 12 |
 292. 13 |
 lacinia. 247. 18 |
 lacinis. 13. 2 | 91. 10 | 94. 7 |
 133. 2 | 140. 1 | 394. 5 |
 *835. 20 |
 laciniosa. 439. 1 |
 lacrymæ. 19. 11 | 147. 17 |
 217. 11 | 240. 1 | 241. 2 |
 lacrymans. 251. 11 |
 lacrymantem. 146. 3 |
 lacrymarum. 83. 9 | 186. 14 |
 lacrymas. 59. 1 | 129. 6 | 138.
 5 | 153. 14 | 238. 8 | 245.
 9 | 341. 7 | 800. 13 |
 lacrymis. 61. 12 | 77. 7 | 81. 1 |
 128. 10 | 189. 9, 17 | 145.
 16 | 247. 13 | 156. 18 | 176.
 4 | 241. 6 | 265. 11 | 289.
 5 | 307. 14 | 321. 10 |
 389. 16 |
 lacrymosa. 77. 19 | 132. 10 |
 229. 7 |
 lacrymoso. 153. 2 | 357. 2 |
 lactati. 263. 3 |
 lacte, accf. 215. 3 | 372. 14 |
 lacte, abl. 89. 1 | 379. 9 | 454.
 7 | *342. 7 |
 lacteam. 84. 12 |

- lacteas. 161. 5 |
 lactem. 262. 7, 11 |
 lacteos. 348. 15 |
 lacteo. 27. 3 |
 lacteus. 783. 8 |
 lactuca. 300. 13 |
 lacu. 120. 2 |
 lacubus. 720. 18 |
 lacum. 47. 4 | 295. 2 |
 lacuna. 791. 7 |
 lacunaria. 72. 9 | 825. 2 |
 lacunarium. 811. 8 |
 lacunas. 713. 7 |
 lacunis. 186. 5 |
 lacunosa. 14. 1 |
 lacunosa. 107. 1 |
 locanofus. 275. 7 |
 laedendi. 408. 11 |
 laederet. 492. 3 | 777. 15 |
 Laelium. 455. 8 |
 Laelius. 437. 8 | 551. 1 |
 Laertes. 702. 13 |
 Laetitia. 702. 11 |
 laetis. 193. 6 |
 laetus. 510. 19 |
 laeta. 132. 4 | 274. 1 | 159. 3 |
 laeta. 83. 13 |
 laetabatur. 552. 8 |
 laetabitis. 4. 6 | 230. 1 | 244. 4 | 377. 4 |
 laetabit. 81. 17 |
 laetabunt. 154. 12 |
 laeta. 147. 19 | 179. 3 |
 laetantes. 369. 8 |
 laetantis. 423. 19 |
 laetari. 28. 8 | 683. 4 | 684. 1 |
 laetata. 357. 4 |
 laetati. 381. 11 |
 laetatus. 119. 7 |
 laeti. 218. 14 | 251. 14 |
 Laeti. *nom. pr.* 412. 5 |
 laetificas. 174. 10 |
 laetificom. 68. 4 |
 laetior. 146. 15 |
 laetiotem. 82. 6 | 377. 9 |
 laetiosibus. 685. 1 |
 laetissima. 102. 7 |
 laetissimi. 344. 9 |
 laetissimo. 215. 8 |
 laetissimorum. 348. 14 |
 laetitia. 735. 7 | 803. 8 |
 laetitia. 80. 10 | 85. 2 | 287. 13 | 813. 2 |
 laetitiam. 352. 5 | 609. 9 |
 laeto. 154. 9 | 414. 11 |
 laetum. 295. 7 | 460. 13 | 508. 6 |
 laetus. 24. 15 | 93. 12 | 99. 12 | 138. 4 | 218. 1 | 219. 13 | 220. 17 | 225. 10 | 237. 8 | 265. 9 | 272. 13 | 331. 4 | 357. 1 | 828. 15 |
 laeva. 428. 3 | 791. 12 |
 laeva. 186. 7 | 187. 9 | 360. 8 | 362. 2 | 373. 4 | 777. 6 |
 laevam. 824. 6 |
 laeve. 426. 8 |
 laevi. 113. 1 | 427. 4 | 666. 1 |
 lavis. 305. 11 | 762. 1 |
 laevitas. 424. 5 |
 laevitare. 828. 1 |
 laevitet. 827. 12 |
 laevosum. 760. 5 |
 laevum. 361. 2 |
 lagena. 51. 9 |
 Lamacho. *nom. propr.* 110. 2 | 115. 9 |
 Lamachum. 113. 3 |
 Lamachus. 111. 13 | 114. 3 |
 lamentabiles. 62. 7 |
 lamentabamur. 237. 12 |
 lamentata. 127. 12 |
 lamentationes. 128. 8 | 145. 12 | 245. 8 | 365. 4 | 620. 13 |
 lamentationibus. 147. 11 |
 163. 13 | 289. 5 | 293. 18 | 321. 7 | 339. 6 | 359. 11 |
 lamentatus. 137. 15 |
 lamentatus. 265. 11 |
 lamentis. 751. 5 |
 Lamin. 24. 19 | 151. 16 |
 laminam. 361. 10 |
 laminis. 88. 2 |
 Lampus. 694. 6 |
 lana. 495. 11 |
 lanarum. 681. 4 |
 lancea. 241. 3 |
 lancea. 18. 14 | 216. 16 | 305. 19 |
 lancea. 8. 4 |
 lanceam. 8. 3 | 123. 15 | 136. 10 | 237. 3 | 248. 14 | 314. 7 |
 lanceas. 216. 17 |
 lanceis. 222. 9 | 269. 3 |
 lancibus. 790. 11 |
 lanciolarum. 260. 8 |
 languore. 131. 8 | 316. 5 |
 languida. 343. 8 |
 languida. 117. 7 |
 languidas. 280. 8 |
 languidi. 284. 1 |
 languido. 309. 4 |
 laniabunt. 203. 13 |
 laniandum. 104. 11 |
 laniata. 250. 15 |
 laniata. 262. 8 |
 laniatui. 760. 14 |
 laniatum. 123. 7 |
 laniatur. 335. 7 |
 laniatus. 123. 19 | 305. 15 |
 laniavit. 89. 11 | 236. 10 |
 laniema. 127. 10 |
 laniema. 266. 5 |
 laniemam. 67. 4 | 73. 10 | 227. 7 | 267. 3 |
 laniificio. 271. 16 | 285. 9 |
 lani. 267. 13 |
 lanio. *dat.* 472. 1 |
 laniata. 556. 6 |
 lanius. 124. 2 |
 lanosa. 261. 13 |
 lanoso. 148. 9 |
 lanosum. 185. 4 |
 lanugine. 156. 7 |
 lanugo. 209. 14 | 507. 11 |
 lanugo. 40. 4 | 76. 13 | 144. 5 | 220. 12 | 305. 6 | 306. 45 | 309. 11 | 424. 13 | 10 |
 lapideam. 213. 9 |
 lapideis. 39. 10 |
 lapidem. 18. 9 | 55. 6 | 65. 7 | 80. 11 | 115. 6 | 144. 16 | 186. 12 | 196. 14 | 478. 8 | 497. 2 | 673. 9 | 827. 11 | 828. 17 |
 lapideo. 106. 4 |
 lapides. 36. 6 | 68. 12 | 827. 8 |
 lapidibus. 222. 10 | 305. 13 | 321. 18 |
 lapidis. 40. 4 | 11 | 186. 4 | 250. 10 | 759. 16 |
 lapidoso. 720. 6 |
 lapidum. 249. 14 | 250. 5 | 305. 11 | 823. 5 |
 lapillis. 41. 2 |
 lapillorum. 459. 9 |
 lapillos. 778. 9 |
 lapis. 39. 4 | 8 | 306. 5 | 479. 12 | 673. 11 | 680. 14 | 718. 4 |
 Lapithis. 109. 10 |
 lapia. 338. 19 |
 lapibus. 275. 9 |
 lapu. 708. 2 |
 lapis, *partic.* 337. 13 |
 lapis, *plur.* 712. 14 | 751. 11 |
 laquearia. 147. 8 |
 laquei. 265. 13 |
 laqueis. 178. 9 | 341. 14 | 378. 10 |
 laqueo. 156. 15 |
 laqueos. 248. 20 | 338. 19 |
 laqueum. 24. 3 | 202. 6 | 255. 12 |
 laqueus. 128. 5 |
 Lar. 689. 15 | 786. 10 |
 Lare. 27. 13 | 29. 6 | 32. 7 | 145. 6 | 148. 18 | 438. 14 | 813. 11 |
 Larem. 38. 11 | 90. 12 | 93. 9 | 147. 19 | 254. 10 | 292. 7 | 274. 3 | 7 | 299. 10 | 382. 1 | 391. 5 |
 Lares. 114. 17 | 151. 1 | 381. 4 | 392. 13 | 490. 2 | 9 | 492. 5 | 585. 10 |
 largam. 439. 13 |
 *largiebatur. 843. 5 |
 largimini. 203. 3 |
 largiora. 719. 15 |
 largiore. 524. 2 |
 largiorem. 372. 6 |
 largitoris. 263. 3 |
 largire. 146. 19 |
 largui. 341. 13 |
 largis. 117. 3 | 379. 10 |
 largissima. 108. 16 | 219. 2 |
 largissima.

largissimas. 329. 10 |
 * largissimè. 841. 10 |
 largissimus. 302. 5 |
 largita. 124. 14 | 562. 10 |
 701. 4 | 742. 8 | 786. 1 |
 largiter. 109. 1 | 248. 15 | 260. 1 |
 1 | 262. 6 | 290. 10 | 381. 15 |
 450. 14 |
 largitione. 221. 12 |
 largitur. 591. 11 |
 largitus. 338. 3 | 542. 4 |
 largius. 396. 5 | 761. 10 |
 largo. 97. 13 | 446. 8 |
 largus. 47. 6 |
 Lari. 15. 4 | 67. 12 |
 Laribus. 494. 7 |
 Laris. 282. 1 |
 Larissim. 13. 13 | 55. 3 |
 larva. 507. 6 | 689. 5 |
 larvâ. 297. 5 |
 larvale. 12. 3 |
 larvalet. 506. 14 |
 larvalet. 353. 6 |
 larvam. 507. 15 |
 larvarum. 508. 2 |
 larvas. 201. 11 | 689. 4 |
 larvatus. 299. 6 | 507. 16 |
 lascivâ. 348. 2 |
 lascivè. 413. 1 |
 lascivia. 399. 6 |
 lasciviâ. 271. 3 |
 lasciviam. 225. 14 | * 835. 21 |
 lasciviens. 219. 10 | 256. 5 |
 * 843. 12 |
 lascivior. 537. 1 |
 lascivire. 538. 5 |
 lascivissimus. 413. 6 |
 lascivium. 161. 11 | 164. 3 |
 179. 4 |
 lascivum. 267. 11 | 430. 6 |
 lascivus. 418. 15 |
 lasciv. 333. 11 |
 lassâ. 66. 1 | 161. 3 | 316. 9 |
 * lass. 836. 9 |
 lassitudine. 18. 17 | 105. 16 |
 127. 13 | 154. 15 | 269. 12 |
 lassitudinem. 5. 6 | 106. 14 |
 143. 12 | 714. 6 | * 836. 12 |
 lassitudinis. 5. 9 |
 lassum. 251. 10 | 354. 4 |
 lassus. 13. 5 |
 lata. 631. 7 |
 lato. 142. 8 | 341. 18 | 362. 4 | 611. 8 |
 lateat. 340. 8 |
 latebat. 320. 5 |
 latebrâ. 254. 11 |
 latebras. 53. 13 | 56. 9 | 586. 13 |
 latendi. 330. 7 |
 latens. 122. 14 |
 latentem. 352. 7 | 820. 3 |
 latenter. 56. 5 | 157. 5 | 159. 4 |
 185. 2 | 186. 6 | 216. 4 | 248. 6 |
 265. 9 | 271. 5 | 330. 16 |
 latentes. 247. 17 | 390. 13 |
 latera. 39. 8 | 61. 4 | 109. 12 |

Apul.

latère, à l'arr. 200. 14 | 285. 13 | 338. 6 |
 latere, ablat. 722. 5 |
 lateri. 37. 4 | 83. 4 | 291. 4 |
 353. 10 |
 lateribus. 107. 8 | 260. 3 |
 729. 15 |
 lateris. 79. 13 |
 laterom. 67. 13 | 249. 5 | 317. 1 | 719. 8 | * 838. 14 |
 Latid. 3. 5 |
 latibulis. 158. 17 | 264. 2 |
 820. 13 |
 latibulo. 237. 7 |
 latibulum. 227. 9 | 401. 5 |
 latice. 27. 3 | 51. 8 | 88. 5 |
 141. 5 |
 latices. 66. 9 |
 latice. 270. 5 |
 Latina. * 845. 22 |
 Latine. 137. 3 | 466. 8 | 688. 5 |
 Latine. 830. 4 |
 Latine. 405. 10 | 464. 2 |
 466. 9 | 467. 1 | 470. 3 |
 556. 7 | 682. 5 | 686. 10 |
 779. 3 | 818. 19 | 830. 6 |
 Latini. 303. 5 |
 Latinis. 466. 4 |
 Latino. 818. 2 |
 Latium. 455. 7 | 818. 6 |
 latior. 785. 3 |
 latioribus. 712. 16 |
 latiss. 110. 10 | 625. 12 | 793. 11 |
 latissim. 222. 4 |
 latissimo. 332. 15 |
 latissimum. 181. 8 |
 latitudo. 717. 3 |
 Latium. 830. 8 |
 latius. 51. 15 | 145. 4 | 335. 12 | 340. 19 | 381. 5 | 727. 14 |
 Latona. 566. 8 |
 latratibus. 191. 12 | 235. 8 |
 305. 3 |
 latratus. 39. 9 |
 latrinam. 282. 3 |
 latrinæ. 25. 1 |
 latrinarium. 586. 13 |
 latro. 306. 15 |
 latrociniali. 125. 1 |
 latrocinialis. 50. 6 |
 latronantur. 250. 8 |
 latrocinii. 207. 9 |
 latrocinio. 101. 6 |
 latrocinium. 22. 8 | 207. 11 |
 latrone. 210. 3 |
 latronem. 79. 5 | 113. 10 | 124. 3 | 327. 3 | 331. 8 |
 latrones. 14. 10 | 19. 6 | 23. 4 | 68. 17 | 69. 1 | 75. 18 |
 76. 6 | 77. 3 | 98. 1 | 99. 6 | 105. 2 | 11 | 106. 16 |
 109. 3 | 110. 6 | 125. 5 |
 126. 6 | 127. 11 | 128. 11 |
 196. 5 | 198. 2 | 201. 2 | 208. 1 |

204. 1 | 205. 10 | 213. 10 |
 214. 9 | 216. 19 | 232. 3 |
 248. 24 | 377. 5 |
 latronibus. 14. 2 | 22. 18 | 101. 2 | 130. 12 |
 latronis. 78. 6 | 212. 8 | 215. 5 |
 230. 7 |
 latronum. 30. 15 | 69. 6 |
 98. 2 | 100. 1 | 107. 10 | 108. 2 | 197. 11 | 198. 11 | 205. 2 |
 208. 5 | 215. 2 | 218. 9 |
 233. 1 | 247. 10 | 274. 12 |
 laruerint. 271. 15 |
 laruit. 111. 3 | 186. 15 | 265. 14 |
 latusos. 18. 5 |
 laturum. 229. 15 |
 latus, substant. 5. 11 | 21. 4 |
 23. 6 | 61. 11 | 222. 8 | 10 |
 361. 1 | 714. 8 | 729. 2 |
 lavacri. 106. 14 | 285. 10 |
 lavacris. 55. 7 |
 lavacro. 13. 3 | 47. 1 | 108. 15 |
 109. 6 | 143. 17 | 145. 20 |
 148. 1 | 239. 6 | 298. 18 |
 316. 4 | 387. 2 | 501. 14 |
 lavacrum. 83. 3 | 94. 4 |
 143. 15 |
 lavantem. 167. 3 |
 lavare. 411. 1 |
 lavati. 292. 9 |
 lauda. 734. 3 |
 laudabile. 423. 9 | 609. 10 |
 laudabilem. 76. 18 |
 laudabit. 778. 2 |
 laudabitur. 734. 3 |
 laudanda. 597. 18 |
 laudandum. 734. 5 |
 laudandus. 822. 3 |
 laudans. 416. 3 | 763. 2 |
 laudantes. 264. 6 |
 laudare. 828. 19 |
 laudat. 151. 14 | 436. 8 |
 779. 11 |
 laudas. 701. 9 | 14. 1 |
 laudat. 567. 13 |
 laudatâ. 266. 5 | 271. 8 |
 laudatas. 779. 2 |
 laudare, vocat. 418. 5 |
 laudator. 804. 3 |
 laudatorem. 550. 12 |
 laudatos. 779. 2 |
 laudatur. 136. 6 |
 laudatus. 504. 7 | 692. 11 |
 laudavero. 541. 4 |
 laudavi. 412. 6 |
 laudavit. 440. 3 | 702. 5 |
 laude. 425. 4 | 433. 12 | 529. 17 | 770. 3 | 814. 1 | 822. 4 |
 laudem, verb. 483. 14 |
 laudem, accus. 616. 15 | 792. 11 | 796. 11 | 809. 18 | 822. 7 |
 823. 5 | 19 |
 laudes, mem. 702. 12 | 806. 14 | 810. 12 | 814. 4 |
 laudes, verb. 779. 10 |
 laudet. 702. 4 |

q.

- laudibus. 187. 12 | 390. 14.
 414. 3 | 465. 3 | 483. 12 |
 529. 14 | 549. 6 | 701. 5 |
 702. 4 | 707. 7 | 717. 10 |
 799. 2 | 817. 14 |
 laudis. 405. 3 | 423. 5 | 500.
 9 | 511. 4 | 556. 16 | 568.
 5 | 597. 10 | 620. 5 | 702.
 14 | 779. 7 | 805. 4 |
 laudo. 330. 20 | 769. 6 | 778. 4 |
 laveram. 83. 5 |
 laureas. 103. 9 |
 lauri. 94. 3 | 108. 7 |
 lauris. 129. 7 |
 laurum. 454. 4 |
 laurus. 751. 15 |
 laus. 478. 6 | 780. 17 | 822. 8 |
 * lauti. 838. 14 |
 lauria. 96. 5 | 277. 12 |
 lautitias. 148. 2 |
 lautiusculam. 213. 11 |
 laurus. 134. 2 |
 laurus. 34. 6 |
 * laxa, *improbat*. 835. 18 |
 laxarentur. 232. 14 |
 laxati. 394. 13 |
 laxare. 368. 3 |
 laxaverint. 135. 5 |
 lecta. 515. 17 | 529. 15 | 795. 8 |
 lecti. 52. 9 | * 847. 8 |
 lecticulae. 301. 16 |
 lectio. e. 386. 13 | 471. 4 |
 lectis. 30. 11 | 451. 8 | 550. 1 |
 lectissimae. 370. 2 |
 lectisternia. 750. 9 |
 lectitarem. 550. 19 |
 lecto. 69. 6 |
 lector. 4. 5 | 297. 13 | 315. 16 |
 387. 14 |
 lectorum. 86. 12 |
 lectuli. 161. 12 |
 lectulo. 13. 5 | 35. 5 | 42. 8 |
 66. 1 | 79. 9 | 83. 10 | 114.
 11 | 143. 12 | 288. 15 | 353.
 12 | 800. 3 | * 840. 2 |
 lectulum. 65. 6 | 78. 1 | * 833. 4 |
 lectum, *adject.* 554. 3 | 775. 11 |
 787. 11 |
 lectum, *subst.* 146. 2 | 269. 10 |
 801. 11 | 825. 3 |
 * lectus, *subst.* 844. 4 |
 legis. 604. 8 |
 legantur. 532. 4 | 812. 11 |
 legat. 463. 9 | 515. 11 | 542.
 1 | 546. 7 |
 legate. 215. 16 |
 legationem. 191. 10 |
 legatis, *verb.* 315. 4 |
 legato, *ablat.* 553. 14 | 780. 15 |
 legatum. 278. 11 | 558. 17 |
 787. 13 |
 legatus. 781. 8 |
 lege, *ablat.* 218. 16 | 295. 14 |
 296. 11 | 396. 3 | 617. 18 |
 620. 9 | 742. 7 | 756. 8 |
 lege, *improbat*. 465. 7 | 529. 8 |
 559. 5 | 564. 2 |
 legem. 584. 11 | 747. 17 |
 legenda. 800. 15 |
 legendam. 337. 5 |
 legendar. 531. 10 |
 legendo. 530. 2 |
 legeram. 211. 9 |
 legeras. 465. 10 |
 legere. 2. *br.* 316. 1 | 419. 2 |
 455. 6 | 474. 3 | 537. 2 |
 538. 6 |
 legere. 412. 4 | 414. 6 | 431.
 11 | 455. 8 |
 legerent. 503. 15 |
 legerentur. 536. 8 |
 legeret. 532. 14 |
 legerint. 466. 9 |
 legerit. 559. 8 |
 legerunt. 408. 9 | 498. 5 |
 leges, *nomen*. 193. 2, 4 | 342. 1 |
 446. 16 | 563. 21 | 571. 4 |
 625. 14 | 627. 8 | 628. 1, 2 |
 629. 8 | 735. 2 |
 legi, *infinit.* 464. 3 | 466. 5 |
 498. 6 |
 legibus. 78. 6 | 178. 3 | 304.
 10 | 431. 16 | 510. 9 | 585.
 5 | 623. 3, 13 | 625. 12 |
 628. 11 | 742. 6 | 744. 3 |
 745. 8 |
 legiferos. 351. 1 |
 legitimus. 826. 6, 10 |
 legione. 308. 2 |
 legi, *genus*. 257. 1 | 322. 11 |
 legis, *a lego*. 517. 1 |
 legisse. 464. 13 | 473. 1 | 545.
 1 | 552. 5 |
 legisses. 440. 8 | 454. 1 |
 legisset. 432. 9 | 539. 4 |
 legisit. 463. 14 |
 legisit. 418. 10 | 501. 5 |
 legit. 1. *br.* 465. 8 | 775. 6 |
 legit, *l. long.* 598. 9 | 538. 7 |
 * 845. 10 |
 legitima. 389. 9 |
 legitima. 182. 5 |
 legitimas. 194. 11 |
 legitimis. 582. 6 |
 legitimo. 241. 19 |
 legitimum. 555. 1 |
 legitur. 495. 1 |
 lego. 446. 14 | 475. 4 |
 479. 13 |
 legum. 304. 6 | 509. 12 |
 566. 4 | 601. 9 | 626. 5 |
 627. 9 | 629. 8 | 751. 3 |
 legunt. 706. 6 |
 Lemurem. 688. 5 |
 Lemures. 125. 6 |
 Lemuribus. 688. 5 |
 Lemurum. 508. 2 |
 lenam. 168. 6 |
 lenem. 5. 9 | 40. 2 | 45. 5 |
 112. 3 | 238. 18 |
 leni. 165. 13 | 184. 15 | 801.
 13 |
 leniantur. 175. 6 | 634. 8 |
 leniebatur. 237. 5 |
 leniendam. 318. 10 |
 leniendus. 302. 16 | 339. 16 |
 lenientibus. 164. 6 | 358. 4 |
 lenientis. 159. 3 |
 lenio. 126. 3 |
 lenite. 173. 3 |
 lenis. 27. 1 |
 lenitas. 751. 11 |
 lenitatem. 551. 1 |
 leniter. 43. 5 | 46. 5 | 105. 5 |
 122. 4 | 136. 1 | 140. 3 |
 lenitas. 365. 7 |
 lenitus. 297. 11 |
 leno. 798. 6 |
 lenocinio. 181. 18 |
 lenocinium. 407. 1 | 719. 2 |
 lenones. 214. 15 |
 * lenonia. 847. 3 |
 lenoniis. 554. 7 |
 lenonis. 215. 7 |
 lenre, *abl. a leno*. 182. 9 |
 lente, *adverb.* 349. 7 |
 lenticulati. 777. 11 |
 Leodamantem. 795. 3 |
 leoni. 438. 11 |
 leonibus. 104. 13 |
 leonis. 176. 7 |
 leonum. 809. 5 |
 lepida. 6. 7 | 44. 1 | 476. 9 |
 lepida. 28. 5 | 172. 4 | 183. 11 |
 lepidam. 270. 20 |
 lepidē. 507. 12 | 798. 3 |
 lepidi. 54. 10 |
 lepidiora. 419. 1 |
 lepidus. 131. 9 | 611. 3 |
 lepido. 2. 1 | 89. 13 |
 lepidre. 68. 4 | 550. 4 |
 leporum. 2. *br.* 461. 4, 6 | 478.
 9 | 760. 13 |
 lepores. 2. *br.* 453. 10 |
 lepps. 167. 8 |
 Leptia. 413. 1 |
 Leptiam. 415. 7 |
 Leptios. 715. 10 |
 Leptia. 65. 10 |
 lethalem. 186. 2 | 305. 10 |
 384. 15 |
 lethali. 139. 7 | 205. 18 |
 lethali. 705. 10 | 269. 8 |
 lethum. 801. 11 |
 levare. 52. 1 |
 levata. 375. 5 |
 levata. 18. 17 | 222. 9 |
 levatam. 140. 2 |
 levatum. 374. 8 |
 levatus. 224. 8 |
 Leucippum, *nomen proprium*. 448.
 15 |
 leve. 190. 6 |
 levem. 116. 8 |
 levis. 680. 9 |
 levi. 211. 17 | 214. 14 | 394.
 15 | 446. 9 | 486. 3 |
 802. 5 |

levia. 419. 4 | 680. 1 |
 levibus. 670. 8 |
 levigabit. 6. 8 |
 levigatos. 101. 7 |
 leviora. 712. 19 |
 leviores. 278. 12 |
 levioris. 738. 14 |
 levis. 192. 11 |
 levissimorum. 733. 11 |
 levitate. 287. 9 | 576. 6 |
 levitatem. 521. 5 |
 levitatis. 525. 17 | 680. 6, 11 |
 leviter. 91. 15 | 161. 4 | 349. 8 | 462. 2 |
 levius. 438. 15 |
 lex. 539. 16 | 622. 7 | 629. 6 | 749. 8. 13 | 751. 6 |
 libabar. 372. 14 |
 libabo. 244. 8 |
 libamine. 758. 4 |
 libant. 124. 12 | 565. 9 | 379. 9 |
 libat. 89. 1 | 383. 4 |
 libatio. 751. 1 |
 libelli. 565. 12 |
 libello. 498. 6 | 501. 5 | 804. 5 |
 libellos. 506. 19 |
 libellum. 180. 4 | 401. 11 | 501. 2 |
 libellus. 503. 7 |
 libens. 144. 2 | 213. 7 | 344. 10 |
 libenter. 31. 5 | 85. 17 | 172. 4 | 198. 6 | 260. 1 | 286. 14 | 317. 6 | 333. 16 | 421. 10 | 429. 10 | 513. 17 | 550. 5 | 796. 10 | 805. 10 | 824. 9 | 826. 14 |
 libentes. 215. 5 |
 libentius. 209. 18 | 497. 4 | 503. 2 |
 Liberi, Bacchi. 195. 4 | 312. 3 | * 334. 15 |
 liber, subst. 488. 4 | 495. 5 | 502. 16 |
 liber, adj. 220. 16 | 560. 8 | 684. 1 | 788. 4 |
 libera. 152. 17. 177. 2 | 450. 1 | 607. 7 | 733. 4 | 814. 6 |
 liberā. 794. 6 |
 liberæ. 253. 8 |
 liberales. 53. 5 |
 liberali. 126. 9 | 332. 3 | 396. 7 | 406. 2 | 410. 12 |
 liberalibus. 331. 12 | 452. 3 |
 liberalis. 284. 3 | 332. 12 |
 liberalissime. 338. 4 |
 liberalitate. 116. 1 | 119. 7 | * 837. 1 |
 liberalitatem. 558. 12 | 563. 10 | 599. 6 |
 liberalitatis. 442. 3 |
 liberalius. 388. 15 | 542. 3 |
 libram. 483. 4 | 607. 6 |

liberandæ. 199. 5 |
 liberans. 224. 5 |
 liberare. 99. 1 | 225. 17 |
 liberatemus. 113. 9 |
 liberaret. 294. 11 | 307. 3 | 557. 14 |
 liberat. 296. 11 |
 libe affe. 431. 4 |
 liberat. 16. 5 | 816. 3 |
 liberata. 233. 12 | 514. 9 | 618. 5 | * 838. 7 |
 liberatā. 159. 10 |
 liberati. 68. 12 |
 liberato. 288. 13 |
 liberatum. 68. 19 | 279. 3 |
 liberatur. 484. 8 |
 liberatus. 106. 14 | 224. 8 |
 liberavi. 104. 6 |
 liberē. 80. 8 | 122. 4 | 150. 4 | 281. 5 | 291. 2 | 491. 8 | 566. 16 |
 liberentur. 509. 9 |
 libēret, à liber. 491. 8 | 789. 5 |
 Liberi, Bacchi. 239. 12 | 494. 10 |
 liberi. 34. 14 | 482. 9 | 690. 5 |
 liberior. 419. 3 |
 liberis. 11. 9 | 15. 4 | 203. 19 | 302. 19 | 525. 6 | 555. 3 | 545. 18 |
 liberius. 304. 5 | 519. 7 | 548. 5 |
 libero, ablat. 101. 7 | 410. 12 | 551. 11 | 669. 4 |
 liberorum. 129. 10 | 342. 5 | 384. 4 | 482. 4 | 520. 6 | 548. 5 | 610. 4 | 625. 4 |
 liberos. 213. 1 | 625. 2 |
 libertas. 53. 9 | 220. 3 |
 libertate. 123. 1 | 219. 15 | 290. 4 | 291. 1 |
 libertatem. 269. 9 | 283. 5 |
 libertati. 219. 9 |
 libertatis. 199. 13 | 378. 3 | 480. 16 |
 liberto. 334. 9 | 336. 16 |
 libertos. 431. 6 | 445. 10 |
 libertus. 491. 2 | 334. 4 | 494. 3 |
 liberum. 53. 12 | 167. 9 | 318. 12 | 333. 14 | 471. 8 | 523. 5 | 747. 1 |
 liberum. 274. 7 |
 libet. 216. 18 | 229. 1 | 446. 12 |
 libidine. 56. 9 | 292. 8 | * 834. 5 | 836. 16 |
 libidinem. 420. 1 | 512. 11 | 532. 3 | 610. 6 | 787. 6 | * 837. 10 | 836. 12 | 843. 1 |
 * libidines. 837. 8 |
 libidini. 321. 1 | * 840. 12 |
 libidinis. 166. 3 | 193. 4 | 225. 19 | 234. 16 | 319. 5 | 350. 9 | 612. 10 | * 834. 16 | 839. 3 | 842. 5 | 843. 7 |

libidinosā. 591. 13 |
 libidinosæ. 338. 20 |
 libidinosam. 598. 2 |
 * libidinum. 846. 11 |
 libido. 598. 9 | 601. 12 | * 836. 18 |
 libitinis. 774. 1 |
 Libonotus. 722. 5 |
 libratæ. 680. 8 |
 libratam. 39. 5 |
 libratīs. 94. 9 | 187. 7 |
 librato. 306. 2 |
 libri. 800. 6 | 814. 1 | 818. 15 |
 libris. 3. 3 | 270. 6 | 813. 12 |
 libro, nom. 380. 10 | 488. 4 | 509. 12 | 800. 6 | 802. 13 | 826. 11, 12 | * 845. 10 |
 libro, verb. 671. 4 |
 librorum. 491. 4 |
 libros. 48. 8 | 386. 10 | 463. 12 | 471. 2 | 472. 9 | 488. 10 | 569. 13 |
 librum. 315. 4 | 429. 2 | 464. 5 | 465. 5 | 802. 17 |
 libuit. 547. 6 | 760. 6 |
 liceat. 214. 8 | 359. 9 | 448. 1 | 449. 10 | 451. 3 | 629. 6 | 744. 6 | 812. 8 |
 licebat. 207. 12 | 324. 4 | 376. 8 |
 licet. 240. 13 | 472. 6 | 550. 8 | 701. 9 |
 licentiā. 124. 7 |
 licentiosā. 299. 11 |
 licentiosā. 154. 4 | 304. 10 |
 licentiosas. 128. 8 |
 licentiosus. 169. 4 |
 licete. 367. 2 | 406. 1 |
 liceret. 82. 11 | 387. 15 | 449. 10 | 781. 1 |
 liceret. 55. 7 |
 licet, adverb. 22. 12 | 42. 11 | 44. 19 | 20. 21 | 47. 12 | 79. 14 | 110. 10 | 118. 12 | 126. 7 | 142. 10 | 173. 3 | 193. 1 | 198. 3 | 228. 11 | 230. 2 | 272. 3 | 301. 1 | 303. 14 | 306. 11 | 317. 2 | 316. 2 | 592. 7 | 636. 1 | 644. 8 | 648. 13 | 720. 12 | 734. 1 | 813. 14 |
 licet verb. 3. 16 | 84. 3 | 152. 19 | 198. 1 | 268. 8 | 327. 8 | 359. 10 | 472. 5 | 481. 3 | 494. 4 | 497. 10 | 525. 12 | 561. 19 | 571. 7 | 634. 13 | 698. 12 | 701. 13 | 745. 1 | 747. 16 | 773. 5 | 775. 13 | 782. 4 |
 licia. 390. 7 | 454. 4 |
 licio. 776. 10 |
 lictores. 71. 6 | 79. 11 |
 lictor. 312. 2 |
 licuerit. 79. 3 |
 licuisset. 646. 3 |
 licuit. 669. 11 |

Henem. 589. 4 |
 lignea. 505. 3 |
 ligneo. 291. 12 |
 ligneolis. 741. 6 |
 ligneum. 352. 12 | 388. 10 |
 lignus. 545. 3 |
 ligno. 221. 3 | 224. 14 | 476. 8 | 503. 16 | 509. 7 | * 838. 3 |
 lignorum. 97. 11 | 189. 4 | 222. 6 |
 lignum. 226. 14 | 228. 6 | 441. 11 | 452. 13 | 506. 9 | 561. 20 | 751. 15 |
 ligulae. 778. 1 |
 ligulas. 462. 6 |
 limae. 178. 20 |
 limae. 778. 11 |
 limam. 240. 10 | 774. 14 |
 limando. 570. 8 |
 limen. 21. 16 | 51. 5 | 145. 4 | 190. 10 | 293. 13 | 212. 4 |
 limina. 739. 6 |
 limine. 121. 11 | 258. 12 | 288. 13 | 384. 18 | 388. 11 |
 limpidam. 821. 8 |
 limpo. 371. 5 | 379. 7 |
 limis. 46. 9 |
 limite. 188. 20 |
 limo. 222. 16 | 465. 12 |
 limum. 454. 4 |
 lineae. 43. 2 | 114. 1 | 616. 12, 14 |
 lineae. 637. 3 |
 lineam. 774. 14 |
 lineis. 816. 13 | 827. 10 |
 lineo. 495. 10 |
 linguae. 411. 7 | 515. 15 | 721. 10 | 763. 9 | 784. 10 | 785. 3, 11 |
 linguae. 15. 8 | 376. 2 | 446. 14 | 687. 9 | 688. 5 | 721. 3 | 743. 4 | 813. 15 | 818. 5 |
 linguae. 180. 12 | 242. 6 | 334. 5 | 387. 16 | 390. 16 | 404. 10 | 413. 2 | 538. 3 | 588. 11 | 772. 1 | 807. 2 | 818. 18 | * 834. 7 | 845. 18 |
 linguam. 3. 4 | 411. 9 | 795. 9 |
 lini. 496. 2 |
 lintea. 11. 11 | 553. 14 |
 lintem. 371. 4 |
 linteam. 376. 6 |
 lintamine. 372. 1 |
 linteis. 58. 1 | 63. 3 | 392. 13 |
 linteo. 387. 12 | 492. 5 |
 linticolo. 67. 14 |
 linteam. 491. 5 |
 linum. 541. 10 |
 Liparis. 728. 9 |
 liquabilem. 454. 5 |
 liquere. 2. long. 517. 2 |
 liquidæ. 809. 6 |
 liquidissimo. 678. 8 |
 liquiditate. 707. 16 |

liquidius. 687. 1 |
 liquido. ablat. 230. 20 | 681. 14. 4 |
 liquido. adverb. 270. 14 | 328. 3 | 389. 17 | 614. 6 |
 liquidum. 251. 3 |
 liquor. 727. 14 |
 liquoris. 104. 20 |
 * licabatur. 839. 9 |
 licantur. 341. 9 |
 licat. 88. 5 |
 licate. 78. 7 |
 licatum. 171. 5 | 199. 12 | 237. 11 |
 licemus. 68. 5 |
 * lices. 818. 1 |
 liciganti. 426. 3 |
 licigantorum. 484. 3 |
 licium. 522. 7 | 787. 2 |
 licitæ. 775. 8 |
 liciter. 379. 3 | 465. 6 | 532. 11, 15 |
 licitatum. 407. 9 | 453. 14 |
 licitatis. 70. 4, 10 | 119. 2 | 322. 17 | 328. 13 | 408. 10 | 416. 11 | 503. 14 | 515. 9 | 527. 3, 5 | 528. 10 | 529. 7 | 531. 9 | 532. 19 | 533. 4 | 534. 6 | 537. 3, 4, 13 | 538. 10 | 539. 3 | 550. 3, 6, 9, 11 | 552. 5, 12 | 560. 10 | 618. 5 |
 licitatas. 176. 1 |
 licitatu. 230. 1 | 406. 10 |
 licitatis. 88. 1 |
 licitatoris. 821. 5 |
 licitatum. 315. 5 |
 licitaturæ. 567. 16 |
 licitatis. 31. 3 | 119. 5 | 206. 2 | 263. 12 | 379. 2 | 380. 10 | 386. 10 | 517. 10 | 531. 1 | 533. 5, 17 | 534. 4 | 537. 10 | 549. 14 | 551. 15 | 560. 1 | 659. 1 | 782. 10 |
 littora. 730. 14 | 790. 9 |
 littorales. 461. 14 |
 littore. 354. 3 | 457. 5 | 462. 4 | 499. 4 | * 846. 9 |
 littori. 211. 16 |
 littoribus. 462. 5 | 712. 7 | 724. 6 |
 littoris. 135. 2 |
 littorum. 462. 9 |
 litus. 211. 14 |
 litus. 441. 5 |
 litedinis. 279. 8 |
 lividus. 783. 8 |
 livas. 72. 13 |
 loca. 36. 1 | 55. 2 | 96. 5 | 102. 3 | 277. 12 | 322. 9 | 612. 4 | 622. 11 | 812. 3 |
 locare. 404. 10 |
 locaremus. 120. 7 |
 locato. imperat. 667. 3 |
 locaros. 668. 8 |
 locatum. 819. 7 |

locatus. 213. 12 |
 locavit. 502. 13 |
 loci. 39. 5 | 251. 8 | 252. 10 | 491. 2 | 495. 4 | 621. 13 | 664. 3, 6 | 670. 14 | 679. 14 | 686. 2 | 706. 3 | 728. 5 | 812. 5 |
 locis. 80. 6 | 141. 1 | 188. 18 | 228. 8 | 718. 4, 6 | 730. 6 | 740. 4, 7 | 769. 8 |
 loco. 59. 1 | 103. 3 | 120. 14 | 178. 3 | 251. 6 | 266. 1 | 267. 11 | 410. 12 | 423. 3 | 430. 6 | 444. 12 | 473. 13 | 475. 6 | 485. 2 | 509. 1 | 512. 12 | 519. 5 | 540. 3 | 543. 3 | 558. 10 | 576. 7 | 585. 2 | 584. 4 | 586. 11 | 589. 2 | 590. 4, 7, 11 | 624. 3 | 662. 4 | 684. 4 | 710. 2 | 736. 5 | 760. 8 | 789. 6 | 801. 7 |
 locorum. 106. 15 | 143. 3 | 214. 2 | 252. 21 | 471. 4 | 474. 8 | 578. 8 | 578. 3 | 623. 6 | 694. 8 | 739. 11 |
 locos. 186. 3 |
 loculi. 505. 8 |
 loculis. 119. 8 |
 loculos. 505. 6, 12 |
 locum. 18. 11 | 30. 13 | 106. 13 | 120. 2 | 147. 6 | 166. 9 | 222. 3 | 234. 8 | 269. 7 | 272. 5 | 377. 4 | 378. 13 | 445. 1 | 461. 13 | 560. 9 | 577. 11 | 582. 1 | 583. 1 | 602. 6 | 626. 3 | 669. 14 | 681. 16 | 736. 6 | 742. 5 | 746. 11 | 749. 5 | 750. 5 | 766. 2 | 799. 10 | 804. 5 | 805. 10 |
 locuples. 232. 11 | 546. 10 | 561. 11 |
 locuplet. 341. 16 |
 locupletorem. 550. 12 |
 locupletis. 152. 8 |
 locupletissimæ. 545. 16 |
 locupletissimus. 304. 15 | 807. 12 |
 locupletium. 304. 6 |
 locupletum. 626. 13 |
 locus. 496. 12 | 519. 12 | 581. 8 | 757. 2 | 760. 3 | 811. 5 | * 846. 11 |
 locuto. 165. 1 |
 locutor. 4. 3 |
 locutu. 794. 6 |
 locuturos. 36. 10 |
 locutus. 16. 10 | 333. 15 |
 loliginum. 462. 6 |
 lolium. 783. 2 |
 Loliano. nom. propr. 443. 8 | 549. 11 |
 Lolianus. 550. 1 |
 Lolius. 403. 5, 8 |
 longa. 421. 10 | 586. 7 |

- longa, *ablat.* 4.42.3 | 116.12 |
129.13 | 145.12 | 146.16 |
685.5 |
longam. 436.2 |
longas. 555.10 |
longe. 23.3 | 27.1 | 29.3 | 78.
17 | 40.17 | 83.12 | 89.11 |
99.13 | 105.1 | 109.2 | 110.
9 | 127.15 | 142.8 | 149.1 |
151.12 | 180.12 | 184.9 |
188.17 | 191.13 | 192.5 |
224.13 | 225.17 | 248.19 |
251.7 | 252.11 | 254.11 |
275.7 | 281.15 | 283.2 | 302.
3 | 306.4.17 | 319.9 | 341.
18 | 349.7 | 360.11 | 361.
8 | 406.6 | 416.6 | 431.
13 | 435.13 | 454.10 | 456.
5 | 478.8 | 487.4 | 499.
2 | 508.5 | 513.9 | 545.2 |
550.16 | 558.3 | 588.17 |
615.2 | 666.8 | 669.17 |
671.14 | 690.4 | 694.13 |
10 | 708.15 | 770.1 | 804.
14 | 807.4 | 814.10 | 829.
9 |
longi. 254.4 | 385.10 |
longinqua. 52.1 |
longinquam. 812.8 |
longinquas. 716.1 |
longinquior. 809.1 |
longinquitate. 681.1 |
longinquitatem. 728.11 |
longinquos. 478.3 |
Longinus. 561.10 |
longis. 132.11 | 732.7 |
longissime. 18.18 | 304.1 |
309.16 | 319.4 | 718.7 |
longissimo. 314.8 |
longitudine. 450.14 |
longius. 102.6 | 201.8 | 314.
7 | 501.4 | 526.15 | 586.
14 | 665.5 | 6 | 682.19 |
longo. 253.2 | 343.6 | 374.8 |
longos. 246.7 | 701.6 |
longule. 283.14 | 759.12 |
longum. 488.2 | 727.4 |
longum. 174.2 |
loquaciores. 796.5 |
loquacitate. 404.7 |
loquantur. 545.14 |
loquar. 590.2 | 775.5 |
loquax. 35.1 | 168.2 |
loquendi. 228.10 | 448.3 |
571.8 |
loquente. 85.1 |
loquentem. 538.12 |
loquentis. 410.17 |
loquentium. 695.7 |
loqui. 155.1 |
loquitari. 796.2 |
loquitur. 502.2 | 556.6 |
775.6 |
loquor. 497.1 |
loquuntur. 281.6 |
lorica. 744.8 |
loricam. 202.5 |
loris. 744.9 |
loro. 104.17 | 108.4 | 198.
13 | 199.3 | 201.14 | 308.
13 |
lorum. 84.1 | 198.7, 10 |
226.18 |
lorus. 84.10 |
loram. 411.9 |
lorio. 22.2 | 26.1 |
Lotophagos. 703.8 |
loruram. 40.13 |
latur. 84.6 |
lubentiam. 15.7 |
lubentius. 768.7 |
lubrica. 5.4 | 828.1 |
lubrica. 319.9 |
lubricam. 275.8 |
lubricante. 222.16 |
lubricas. 12.4 |
lubricis. 8.9 | 261.11 | * 836.7 |
lubrico. 104.19 | 291.5 | 176.
16 | 450.11 | 768.3 |
lubricum. 186.4 |
luce. 99.2 | 147.4 | 191.14 |
239.2 | 247.16 | 248.4 |
21 | 276.9 | 288.14 | 359.
2 | 385.17 | 332.2 | 581.10 |
387.8 | 601.2 | 711.11 |
734.8 | 739.5 | 789.6 |
* 841.6 |
lucet. 271.17 | 645.9 |
lucem. 41.3 | 53.10 | 64.3 |
186.9 | 335.5 | 666.3 | 727.
9 |
lucere. 645.7, 8 | 712.8 |
lucerna. 58.9 | 162.5, 8 |
165.15 | 271.17 | * 835.1 |
lucerna. 91.14 | 159.19 | 160.
14 | 273.8 | 473.14 |
lucernae. 160.18 | 161.8 |
166.17 |
lucernam. 47.6, 8, 9 | 59.2 |
159.4 | 273.4 | 372.3 |
lucernis. 122.7 | 369.15 |
lucis. *nom. plur.* 727.15 |
lucet. 645.2.4.5, 6 |
luci, *dat. à lux.* 58.10 |
luci, *gen. à lucus.* 141.5 |
Luci, *voc. à Lucius.* 32.10 |
34.3 | 38.4 | 40.16 | 41.
18 | 50.13 | 81.9 | 90.14 |
362.6 | 376.14 | 386.2 |
lucida. 119.7 | 296.7 | 360.
10 | * 842.7 |
lucida. 378.16 | 385.17 |
lucidam. 19.15 | 327.7 |
lucide. 798.3 |
lucidus. 156.8 |
Lucifer. 417.5 | 742.14 |
lucifuga. 430.9 |
lucifugam. 158.10 |
Lucii. 206.17, 19 | 281.2 |
Lucilius. 824.1 | 826.3 |
Lu. inam. 177.3 |
Lucio. 95.13 | 344.6 | 359.8 |
lucis. 144.14 | 177.8 | 383.
5 | 384.18 | 435.9 | 666.
1 | 709.10 | 744.17 | 769.
9 | * 836.11 | 843.3 |
Lucium. 93.13 | 95.9 | 100.
11 |
Lucius. 37.5 | 54.9 | 92.2 |
96.13 | 126.1 | 206.1 | 377.
12 |
lucio. 496.12 |
lucos. 120.3 | 359.1 |
lucra. 616.17 |
lucratur. 340.5 |
lucratis. 244.9 |
Lucretii. 666.2 |
Lucretius. 681.5 |
lucris. 196.19 | 451.10 |
510.12 |
lucricupidine. 612.5 |
lucro. 60.15 | 214.10 | 350.
8 | 553.8 | * 840.15 |
lucrose. 383.11 |
lucrosum. 131.5 |
lucrum. 274.11 | 287.3 | 382.
18 | 437.3 | 550.13 | 563.
21 |
luculentem. 79.10 | 335.4 |
luctu. 11.10 | 138.6 | 145.3 |
239.10 | 241.7 | 254.8 |
320.13 | 381.10 | 559.12 |
luctui. 241.19 | 299.8 |
luctum. 164.12 | 238.12 |
245.9 |
luctuolo. 239.11 |
luctus. 240.2 |
luctus. 146.9 |
luctus. *plur.* 59.1 |
lucubrabitur. 275.10 |
lucubris. 202.10 |
luculentam. 57.10 | 128.2 |
luculentis. 335.16 |
luculentum. 39.6 | 141.7 |
161.11 |
luculentus. 345.10 |
Lucullum. 415.10 |
lucum. 102.10 | 141.4 |
175.13 |
lucunculos. 329.11 |
lucus. 496.12 | 757.1 |
ludentis. 419.10 |
ludere. 418.9 |
luderet. 368.15 |
ludi. 750.7 | 751.1 |
ludibrio. 431.8 | * 847.5 |
ludicra. 42.6 |
ludicras. 369.5 |
ludicre. 273.13 |
ludicris. 344.8 | 408.9 |
* 840.11 |
ludicio. 416.3 |
ludicros. 412.10 |
ludicrum. 480.9 |
ludificatio. 316.9 |
ludiones. 811.11 |
ludis, *verb.* 217.1 |
ludo. 368.13 | 556.4 |

ludent. 109. 9 |
 lugentium. 237. 10 |
 lugere. 199. 10 |
 lugetis. 147. 12 |
 lugubres. 147. 5 | 147. 12 |
 lugubri. 178. 4 |
 lugubriter. 78. 2 | 238. 11 |
 lumbis. 47. 6 | 104. 4 |
 lumbo. 222. 14 | 700. 15 |
 lumen. 68. 11 | 138. 2 | 153. 13 |
 154. 1 | 160. 18 | 161. 8 |
 244. 2 | 360. 8 | 669. 13 |
 * 841. 8 |
 lumina. 139. 4 | 244. 16 |
 286. 18 | 359. 3 | 581. 14 |
 665. 2 | 747. 15 |
 luminas. 390. 8 |
 luminati. 280. 3 |
 lumine. 60. 7 | 159. 5 | 165. 11 |
 243. 2 | 247. 17 | 273. 10 |
 372. 7 | 383. 2 | 430. 6 |
 luminis. 426. 10 |
 luminibus. 44. 11 | 53. 4 |
 57. 6 | 91. 1 | 92. 5 | 186. 8 |
 278. 13 | 283. 5 | 291. 2 |
 417. 2 |
 luminis. 60. 10 | 122. 8 | 159. 11 |
 160. 15 | 162. 7 | 355. 6 |
 368. 7 | 369. 15 | 587. 8 |
 665. 6. 8 | 681. 17 | 727. 5 |
 742. 12 | 754. 7 | 782. 1 |
 luminosa. 362. 9 |
 luminosum. 175. 2 |
 luminosi. 371. 5 |
 luminum. 244. 7 | 793. 9 |
 luna. 361. 6 | 459. 6 | 582. 1 |
 710. 6 | 742. 13 | 754. 5 |
 782. 1 |
 lunā. 666. 5 | 727. 7 | 734. 8 |
 lunæ. 201. 8 | 355. 2 | 360. 7 |
 581. 3 | 679. 1, 3 | 707. 19 |
 727. 2 | 731. 2 | 733. 2 | 816. 15 |
 lunam. 6. 11 | 454. 6 | 582. 15 |
 583. 7 | 665. 5 | 741. 11 |
 * lupi. 847. 4 |
 * lupanæ. 846. 11 |
 lupanati. 214. 18 | 294. 7 |
 * 841. 12 |
 lupanaris. 215. 10 |
 lupi. 248. 20 |
 lupis. 105. 13 | 249. 1 |
 lupo. 225. 9 |
 luporum. 309. 3 |
 lupos. 247. 7 |
 lupulæ. 151. 12 |
 Lupus. *negotiator*. 10. 7 |
 lurconem. 257. 10 |
 lurconis. 498. 7 |
 lurida. 158. 4 |
 lure. 11. 4 | 239. 5 | 280. 1 |
 298. 4 |
 lusciniæ. 810. 3 |
 lusciniis. 810. 2 |
 lustrabis. 108. 8 |
 lustrales. 483. 2 |

lustralibus. 71. 14 |
 lustrator. 441. 9 |
 lustris. *ablat.* 542. 2 |
 * lustrum. 846. 11 |
 lusus. 170. 5 |
 lusus. *plur.* 172. 7 | 336. 11 |
 lutea. 360. 11 |
 luteis. 260. 9 | 732. 5 |
 luteo. 352. 10 |
 luto. 423. 13, 19 |
 lutescentæ. 224. 6 |
 lutum. 300. 10 |
 lux. 23. 3 | 126. 4 | 190. 7 |
 414. 9 | 626. 2 | 727. 12. 13 |
 luxu, *luxatione*. 801. 7 |
 luxuria. 194. 6 |
 luxurie. 211. 6 | 232. 12 | 449. 10 |
 586. 14 | 763. 14 |
 luxuriam. 599. 4 | 627. 8 |
 * luxurians. 843. 13 |
 luxurie. 184. 5 |
 luxuriam. 170. 8 | 172. 8 |
 225. 14 |
 luxuriet. 700. 14 |
 luxuriosa. 612. 10 |
 luxuriosum. 164. 14 |
 Lyconem. 463. 11 |
 Lydios. 349. 6 |
 Lydium. 764. 8 |
 Lymphantes. 728. 15 |
 Lymphatico. 127. 15 |
 Lymphaticum. 260. 12 |
 Lymphaticus. 258. 6 |
 Lynceo. 57. 3 |
 Lyræ. 763. 11 |
 lyræ. 808. 14 |
 lyra. 778. 12 |

M

M Acci. 530. 7 |
 Macedonem, *nom. pr.* 415. 11 |
 Macedonia. 211. 15 |
 Macedoniam. 210. 1 |
 Macedonis. 535. 7 |
 macerata. 117. 7 |
 macerâ. 827. 8 |
 macharâ. 105. 9 | 309. 15 |
 machinæ. 116. 6 | 118. 10 |
 158. 17 | 220. 11 | 279. 3 |
 282. 12 |
 machinam. 554. 5 | 744. 3 |
 machinamenta. 587. 2 |
 machinatio. 220. 4 |
 machinarum. 277. 10 |
 machinas. 86. 3 | 278. 7 |
 machinatam. 733. 7 |
 machinatio. 708. 4 |
 machinator. 402. 9 |
 machinatores. 741. 4 |
 machinatu. 522. 5 |
 machinatur. 615. 5 |
 macie. 281. 2 |
 maciem. 11. 4 |
 macilentam. 506. 12 |
 macula. 774. 1 |
 maculâ. 89. 12 |
 macule. 404. 12 |
 maculam. 351. 6 | 498. 4 |
 503. 12 |
 * maculare. 843. 11 |
 maculâffer. 294. 7 |
 maculæ. 352. 9 |
 maculationibus. 486. 1 |
 Madanensem. 393. 9 | 635. 25 |
 madefacta. 735. 16 |
 madefactis. 737. 17 |
 madefactus. 300. 17 |
 * madefeceram. 842. 4 |
 madens. 183. 15 | 589. 5 |
 * 837. 10 |
 madentes. 502. 8 |
 madidas. 103. 4 |
 madidatis. 250. 18 |
 madidi. 67. 16 |
 madidis. 217. 9 |
 madidos. 371. 5 |
Mæotim, paludem. 715. 8 |
 maga. 41. 1 | 187. 15 |
 magi. 470. 8 | 489. 2 |
 528. 12 |
 magia. 197. 14 | 446. 17 |
 481. 17 | 533. 11 |
 magiâ. 450. 6 | 526. 3 | 527. 4 |
 531. 12 |
 magis. 36. 5 | 90. 7 | 401. 9 |
 412. 11 | 446. 5 | 452. 7 |
 453. 1, 8 | 454. 1 | 457. 3 |
 481. 12 | 490. 5 | 492. 14 |
 500. 10 | 506. 3, 15 | 509. 3 |
 511. 6 | 510 | 529. 17 |
 532. 20 | 537. 16 | 544. 5 |
 551. 15 | 562. 4 |
 magiam. 447. 7 | 450. 11 |
 451. 5 | 452. 9 | 457. 1, 9 |
 529. 11 | 533. 15 | 562. 8 |
 magica. 412. 5 | 466. 12 | 475. 20 |
 490. 10 | 503. 16 |
 magicâ. 474. 3 |
 magicæ. 36. 1 | 41. 12 | 53. 15 |
 55. 12 | 66. 17 | 89. 4 |
 100. 2 | 491. 7 |
 magicas. 459. 10 | * 845. 21 |
 magicis. 91. 19 | 464. 4 | 472. 11 |
 475. 4 | 515. 5 | 528. 16 |
 563. 6 |
 magico. 6. 9 |
 magicorum. 400. 22 |
 magicum. 430. 15 | 481. 14 |
 482. 6 | 491. 17 | 18 | 493. 7 |
 507. 7 |
 magis, *adv.* 453. 11 | 454. 10 |
 459. 9 |
 magis, *adv.* 44. 4 | 53. 12 |
 60. 4 | 68. 5 | 16 | 73. 8 |
 79. 7 | 85. 16 | 92. 11 | 110. 11 |
 123. 17 | 139. 8 | 162. 2 |
 169. 9 | 218. 10 | 234. 9 |
 248. 10 | 279. 9 | 283. 2 |

238. 4 | 302. 15 | 303. 5 |
 309. 6 | 315. 10 | 372. 12 |
 378. 2 | 383. 14 | 396. 5 |
 423. 10 | 424. 10 | 436. 1 |
 440. 8 | 447. 12 | 450. 2 |
 453. 10 | 483. 10 | 512. 11 |
 526. 5 | 529. 2 | 4 | 532. 2 |
 536. 3 | 552. 2 | 555. 1 | 562. 7 |
 569. 4 | 627. 14 | 634. 3 |
 701. 10 | 740. 12 | 759. 11 |
 779. 15 | 780. 8 | 14 |
 788. 2 | 790. 5 | 792. 11 |
 807. 7 | 808. 4 | 809. 9 |
 810. 2 | 818. 12 |
 magister. 246. 11 | 353. 12 |
 556. 4 | 761. 2 | * 843. 4 |
 magisterii. 163. 9 |
 magisterio. 33. 14 | 41. 14 |
 625. 8 |
 magisterium. 224. 16 | 345. 10 |
 magistra. 41. 1 | 822. 11 |
 magistra. 597. 7 | 600. 8 |
 magistratibus. 71. 8 | 72. 2 |
 86. 13 | 111. 4 | 312. 15 | 16 |
 624. 18 | 806. 4 |
 magistratui. 32. 13 | 335. 10 |
 magistratus. 228. 16 | 368. 14 |
 magistratus. 78. 7 | 79. 9 |
 magistratus. plur. 81. 7 | 82. 6 |
 206. 1 | 311. 7 | 322. 1 | 628. 16 |
 749. 16 | 805. 14 |
 magistratum. 71. 6 | 79. 11 |
 326. 2 |
 magistri. 229. 13 | 769. 5 | 9 |
 784. 7 | 813. 14 |
 magistris. 442. 5 | 796. 8 |
 804. 7 | 813. 11 |
 magistris. 4. 2 | 32. 11 | 230. 8 |
 334. 19 | 510. 9 | 567. 6 |
 magistrorum. 471. 7 |
 magistris. 351. 2 | 555. 11 |
 814. 7 |
 magistrum. 425. 7 | 552. 18 |
 563. 14 | 789. 8 | 794. 7 |
 796. 3 | 815. 5 |
 magna. 339. 13 | 384. 19 | 632. 9 |
 776. 3 | 791. 1 |
 magni. 71. 4 | 219. 12 | 246. 11 |
 254. 14 | 297. 1 | 327. 9 |
 334. 9 | 394. 1 | 556. 1 |
 561. 3 | 777. 8 |
 magni. 142. 4 | 178. 10 | 179. 8 |
 336. 7 | 368. 8 | 371. 6 |
 377. 12 |
 magnam. 48. 8 | 111. 5 | 121. 10 |
 318. 14 | 548. 14 |
 623. 9 |
 magnanimi. 209. 18 |
 magnanimiti. 114. 1 |
 magnarius. 11. 1 |
 magnas. 210. 6 | 302. 28 |
 416. 10 |
 magni. 161. 13 | 176. 5 | 183. 7 |
 212. 9 | 323. 5 | 350. 8 | 382. 3 |
 385. 4 | 392. 7 | 614. 4 |
 magnific. 569. 3 |
 magnific. 374. 1 |
 magnific. 336. 16 |
 magnificentiam. 375. 21 |
 magnificentius. 588. 8 |
 magnificum. 124. 3 | 471. 8 |
 778. 3 |
 magnis. 33. 11 | 108. 8 | 111. 4 |
 143. 6 | 151. 13 | 156. 1 |
 204. 2 | 213. 13 | 214. 16 |
 287. 12 | 321. 4 | 367. 6 |
 376. 13 | 395. 15 | 623. 10 |
 678. 3 | 707. 2 | 740. 1 | 812. 6 |
 * 842. 6 |
 magnitudine. 186. 3 | 595. 5 |
 671. 9 | 705. 1 | 734. 14 |
 811. 4 | 817. 2 |
 magnitudinem. 119. 6 | 580. 15 |
 magnitudines. 706. 5 |
 magnitudinis. 572. 14 |
 magnitudo. 404. 4 | 572. 13 |
 802. 2 |
 magno. 92. 6 | 143. 2 | 192. 14 |
 197. 11 | 299. 12 | 301. 17 |
 307. 1 | 334. 7 | 342. 10 |
 348. 13 | 354. 2 | 368. 4 |
 370. 6 | 374. 4 | 380. 11 |
 392. 10 | 393. 7 | 441. 6 |
 553. 7 | 770. 2 | 777. 10 |
 magnopere. 51. 12 | 158. 11 |
 201. 1 | 227. 7 | 242. 7 |
 295. 9 | 353. 15 |
 magnorum. 396. 8 |
 magnos. 104. 13 | 303. 2 |
 magnum. 272. 10 | 328. 13 |
 375. 24 | 437. 7 | 479. 11 |
 magnus. 135. 14 | 251. 9 | 312. 12 |
 369. 14 | 391. 15 | 468. 3 |
 469. 2 | 582. 7 |
 mago. 477. 1 | 530. 1 |
 magorum. 459. 4 | 475. 7 |
 544. 13 | 674. 9 |
 magos. 449. 2 | 460. 7 |
 544. 11 | 569. 10 | 593. 2 |
 magum. 446. 12 | 447. 11 |
 448. 2 | 483. 6 | 510. 18 |
 526. 9 | 527. 8 | 531. 4 | 528. 5 |
 531. 4 | 533. 14 |
 magus. 412. 6 | 446. 13 | 24. 451. 5 |
 453. 9 | 12 | 459. 12 |
 477. 6 | 480. 1 | 492. 16 |
 493. 12 | 527. 13 | 528. 5 |
 531. 16 | 543. 7 |
 majestas. 377. 4 | 395. 16 |
 664. 6 |
 majestate. 39. 7 | 355. 4 | 390. 15 |
 494. 16 | 563. 9 | 677. 3 |
 706. 2 |
 majestatem. 187. 5 | 390. 12 |
 740. 13 |
 majestati. 142. 11 | 622. 3 |
 majestatis. 133. 10 | 669. 9 |
 741. 12 |
 major. 78. 8 | 129. 1 | 450. 3 |
 742. 1 | 114. 8 | 615. 3 |
 709. 12 | 759. 1 | 770. 5 |
 775. 13 | 821. 8 |
 majora. 187. 14 | 714. 2 |
 majore. 14. 6 | 485. 12 | 707. 4 |
 724. 2 | 822. 2 |
 majorem. 31. 5 | 411. 2 | 425. 11 |
 487. 2 | 554. 5 | 809. 7 |
 majores. 110. 9 | 131. 11 | 136. 9 |
 145. 5 | 148. 18 | 151. 1 |
 169. 14 | 463. 10 | 584. 6 |
 716. 7 |
 majori. 445. 5 |
 majoribus. 82. 4 | 541. 1 |
 806. 8 |
 majoris. 47. 14 |
 majorum. 303. 4 | 322. 4 |
 327. 4 | 370. 6 | 396. 9 |
 majus. 84. 3 | 249. 11 | 298. 14 |
 302. 3 | 422. 9 | 442. 7 |
 472. 4 | 707. 3 | 826. 13 |
 mala. *adj.* 15. 2 | 532. 14 |
 595. 13 | 606. 12 | 607. 4 |
 13. 15 | 608. 15 | 617. 19 |
 691. 17 | 772. 5 |
 mala, *adj.* 84. 7 | 207. 13 |
 557. 9 |
 male, *adj.* 214. 5 | 340. 14 |
 470. 14 |
 male, *sub.* 791. 6 |
 malam, *adj.* 175. 9 | 434. 6 |
 507. 17 |
 malum, *sub.* 645. 13 | 14 |
 646. 1 |
 malas, *adj.* 608. 11 | 609. 7 |
 malas, *sub.* 61. 3 | 239. 11 |
 591. 5 |
 male. 167. 6 | 169. 13 | 209. 15 |
 233. 1 | 243. 17 | 280. 3 |
 302. 4 | 404. 16 | 405. 15 |
 419. 3 | 524. 1 | 553. 13 |
 554. 4 | 645. 4 | 771. 12 |
 825. 6 | * 845. 8 |
 malebat. 827. 3 |
 maledicat. 772. 8 |
 maledicta. 404. 2 | 785. 10 |
 maledictis. 400. 11 | 411. 4 |
 564. 3 | 772. 5 | 785. 9 |
 maledicto. 452. 9 |
 malefacere. 404. 27 |
 malefacta. 410. 3 |
 malefaciendum. 345. 14 |
 malefica. 187. 15 |
 maleficæ. 86. 11 |
 malefici. 489. 2 |
 maleficia. 412. 5 | 446. 3 |
 472. 10 | 503. 16 |
 maleficii. 528. 3 | 543. 6 |
 551. 15 |
 maleficiis. 297. 2 | 511. 12 |
 515. 5 | 822. 5 |
 maleficio. 299. 5 | 419. 10 |
 451. 7 | 452. 14 | 455. 1 |
 maleficiorum. 400. 12 | 562. 15 |
 maleficium. 779. 15 |
 mali, *adj.* 33. 14 | 356. 10 |

160. 1 | 190. 9 | 241. 3 |
 571. 1 | 584. 7 | 614. 7, 9
 620. 14 | 729. 9 |
malis, subst. 771. 12 |
maligne 366. 10 |
malignitatem 515. 19 |
maliguitatis 613. 7 |
maligno 201. 9 | 221. 7 | 438. 8 |
malignus 773. 8 |
malint 527. 12 | 773. 9 |
malis, adj. 40. 18 | 57. 1 |
 66. 2 | 134. 3 | 151. 4 | 209. 14 | 225. 11 | 255. 13 | 307. 7 | 337. 7 | 425. 2 | 616. 6, 7 | 672. 10 | 689. 4 |
malis, subst. 507. 11 |
malis, verb. 763. 9 | 823. 2 |
malit 550. 16 |
malitia 613. 10 |
malitiâ 377. 2 | 535. 15 | 536. 2 |
malitiam 320. 11 |
malitiam 223. 14 | 444. 4 | 544. 1 | 598. 6 | 614. 4 | 737. 8 |
malivolentiâ 609. 10 |
malivolis 418. 9 |
malic 209. 2 | 779. 16 |
malice 520. 17 |
malo, adj. 138. 12 | 144. 12 | 184. 2 | 223. 7 | 265. 16 | 273. 6 | 288. 6 | 318. 8 | 409. 14 | 558. 11 |
malo navis 824. 12 |
malo, verb. 778. 5 | 807. 6 |
malorum 184. 13 | 426. 3 | 522. 8 | 601. 6 | 603. 4 | 615. 1 | 691. 12 |
malos 207. 2 | 412. 8 |
maluerunt 749. 5 |
maluisse 527. 9 |
maluisset 433. 2 | 517. 4 |
maluit 114. 8 | 516. 9 | 522. 12 | 715. 4 |
malum, adj. 137. 8 | 151. 4 | 158. 12 | 249. 10 | 321. 18 | 325. 2 | 514. 16 | 557. 4 | 597. 2 | 608. 19, 20 | 609. 12 | 652. 19, 20 | 654. 4, 5 | 695. 10, 14, 15 |
malum, adv. 128. 7 | 411. 8 |
malum navis 546. 4 | 350. 3 |
malus, adj. 207. 5 |
malus navis 379. 4 |
manant 545. 6 |
manantem 735. 9 |
manantes 426. 8 |
manantia 590. 3 | 749. 5 |
manare 721. 1 |
manat 599. 6 | 621. 13 |
manipabatur 324. 4 |
manipatit 282. 11 |
manipata 602. 8 | 834. 10 |
manipatium 90. 12 |
manipatyl 66. 4 |
mancipia 547. 7 | 740. 4 |
mancipium 92. 8 | 127. 8 | 257. 2 |
mandabo 806. 12 |
mandandi 631. 4 |
mandare 304. 10 |
mandaret 346. 5 |
mandat 341. 4 | 618. 1 |
mandata 97. 7 | 192. 10 | 532. 18 |
mandare 180. 7 | 235. 5 |
mandati 220. 15 | 375. 8 |
mandatis 337. 5 |
mandato 338. 16 |
mandatum 180. 2 | 287. 8 | 805. 15 |
mandaverat 323. 9 |
mandaveratis 207. 11 |
mandaveris 481. 6 |
mandavit 337. 4 |
mandentem 252. 19 |
mandes 23. 8 |
mandragora 327. 11 |
Mandrayum 817. 3 |
manducantem 125. 7 |
manducone, ablat. 203. 4 |
mane 22. 5 | 56. 12 | 74. 12 | 299. 15 | 388. 6 |
Manem, Deum 689. 6 |
manent 1. br. 728. 1 |
manente 614. 14 | 618. 6 | 780. 13 |
manentibus 532. 1 | 657. 6, 14 |
manere 330. 18 |
manerem 519. 2 |
maneret 546. 2 |
manes, verb. 54. 11 |
Manes, subst. 15. 11 | 85. 15 | 124. 7 | 188. 9 | 201. 11 | 232. 7 | 242. 3 |
manibus 1. br. 38. 4 | 47. 13 | 62. 1 | 76. 12 | 77. 8 | 83. 7 | 85. 4 | 87. 4 | 95. 5 | 96. 10 | 126. 8 | 141. 6 | 143. 8 | 147. 5 | 161. 2 | 162. 12, 13 | 171. 6 | 173. 11 | 176. 3 | 177. 2 | 189. 3 | 190. 5 | 194. 2 | 199. 3 | 203. 19 | 226. 7 | 229. 8 | 230. 7, 13, 17 | 236. 8 | 238. 5 | 245. 6 | 250. 8 | 261. 12 | 265. 15 | 267. 14 | 271. 14 | 305. 11 | 326. 3 | 327. 5, 12 | 333. 5 | 345. 6 | 372. 6 | 376. 8 | 457. 8 | 472. 9 | 495. 2 | 507. 8 | 532. 16 | 546. 6 | 737. 7 | 738. 14 | 747. 11 | 776. 7 | 820. 11 |
Manibus 1. long. 208. 5 | 244. 8 | 417. 6 | 794. 3 |
manicis 276. 4 | 808. 6 |
manifestam 192. 17 |
manifeste 180. 2 | 188. 8 |
manifesti 206. 1 | 279. 11 | 506. 4 | 651. 8 |
manifestis 321. 17 |
manifestissime 510. 11 |
manifestissimis 563. 17 |
manifestissimorum 563. 15 |
manifestus 664. 5 |
manifesto 319. 8 |
manifestum 324. 9 | 616. 7 | 670. 10 |
manifestus 745. 16 |
Manio 431. 13 | 432. 1 |
manipulos 210. 4 | 309. 3 |
manipulus 276. 1 |
Manium, nom. propr. 459. 6 | 508. 2 |
Manius 435. 2 |
manerant 501. 2 |
manio 106. 11 |
manione 254. 8 |
manionis 25. 5 |
manufaciendos 745. 8 |
manufaciens 269. 18 |
manuum 369. 1 |
manuer 225. 20 |
manuissimos 274. 11 |
mansuetos 235. 20 |
mansuetudine 257. 4 | 670. 4 |
mansuetudinem 333. 10 |
mansuetudini 202. 17 |
manuatum 513. 16 |
manicam 26. 6 |
manicularentur 494. 6 |
Manuianus 416. 1 |
manu 12. 9 | 41. 16 | 58. 2 | 60. 16 | 67. 9 | 71. 7 | 75. 21 | 76. 14 | 79. 10 | 81. 1 | 82. 2 | 86. 14 | 92. 4 | 112. 1 | 113. 10, 12 | 128. 12 | 131. 7 | 133. 4 | 139. 11 | 14. 192. 16 | 201. 14 | 209. 4, 19 | 237. 6 | 244. 15 | 276. 10 | 285. 11 | 286. 15 | 298. 6 | 306. 16 | 307. 3 | 308. 13 | 312. 13 | 323. 11, 13 | 324. 6 | 340. 3 | 343. 15 | 344. 1 | 365. 11 | 384. 16 | 387. 13 | 389. 3 | 423. 11 | 515. 15 | 526. 10, 12, 13 | 537. 14 | 559. 9 | 580. 5 | 617. 12 | 622. 5 | 623. 17 | 778. 1 | 822. 6 | 826. 14 |
manui 113. 9 | 210. 1 |
manum 79. 12 | 112. 4 | 195. 10 | 209. 7 | 222. 18 | 233. 8 | 240. 16 | 255. 2 | 273. 8 | 324. 5 | 362. 8 | 366. 2 | 372. 10 | 496. 9 | 497. 9 | 824. 6 | 825. 4 |
manumissile 430. 12 |
manumittit 431. 3 |
manumittet 430. 15 |
manumittit 788. 3 |
manus, sing. nominat. 50. 6 | 113. 13 | 287. 14 | 693. 7 | 800. 4 |
manus, genit. sing. 111. 8 | 121. 7 | 129. 12 | 198. 16 | 208.

408. 11 | 217. 13 | 306. 8 |
manus, plur. 18. 1 | 61. 186. 3 | 94. 7 | 100. 1 | 116. 4 |
 110. 1 | 160. 6 | 169. 14 |
 181. 4 | 189. 15 | 190. 3 | 193. 8 | 209. 5 | 211. 9 | 231. 11 | 248. 14 | 267. 1 | 298. 9 | 307. 14 | 309. 12 | 341. 18 | 375. 15 | 422. 186. 6 | 478. 18 |
 489. 13 | 549. 9 | 615. 12 | 741. 8 | 761. 12 | 771. 2 | 791. 12 | 808. 6 |
manuum. 80. 9 | 184. 1 | 270. 11 | 302. 9 |
Marcellum. 397. 3 |
marcentem. 359. 11 |
marcentes. 127. 15 | 316. 8 |
marcescens. 41. 8 |
marcellus. 178. 2 |
marcidia. 91. 1 | * 836. 9 |
marcido. 160. 20 | 327. 6 |
 * *marcidos.* 816. 16 |
marcidum. 24. 14 |
marcidus. 23. 6 |
mare. 6. 10 | 368. 1 | 459. 3 | 714. 4 | 715. 10 | 716. 4 | 717. 7 | 724. 1 |
mare, masculum. 732. 2 |
mares. 220. 19 | 465. 13 |
marginis. 40. 1 |
marginem. 27. 4 | 103. 103. 6 | 161. 14 |
margins. 107. 6 |
marginis. 929. 3 |
mar. 21. 15 | 44. 20 | 51. 1 | 114. 2 | 168. 8 | 347. 3 | 348. 16 | 354. 2 | 355. 7 | 390. 4 | 418. 1 | 712. 5 | 713. 8 | 715. 3 | 718. 7 | 789. 10 | 794. 1 | * 846. 8 |
maria. 132. 8 | 135. 7 | 712. 2 | 713. 6 | 714. 2 | 715. 7 | 716. 3 |
maribus. 76. 1 |
marina. 467. 10 | 710. 23 | * 845. 21 | 846. 25 | 51. 1 |
marinam. 469. 3 |
marinas. 461. 13 | * 845. 4 |
marinis. 355. 3 | 472. 11 |
marino. 16. 7 | 356. 4 | 367. 5 | 418. 10 |
marinos. 167. 1 | * 836. 1 |
maximum. 135. 5 | 461. 4 | 471. 9 | * 845. 7 | 846. 3 |
males. 49. 12 | 107. 5 | 112. 12 | 135. 3 | 211. 12 | 161. 3 | 365. 7 | 378. 12 | 462. 8 | 519. 6 | 651. 7 | 693. 9 | 712. 12 | 715. 7 | 716. 1 | 717. 8 | 718. 15 | 719. 15 | 748. 4 | 756. 2 |
marit. 540. 6 |
maritale. 556. 9 |
maritibus. 147. 14 |
maritanda. 634. 17 |
maritandis. 519. 16 |
maritate. 240. 16 |
marice. 147. 2 |
mariti. 57. 8 | 66. 7 | 190. 3 | 145. 15 | 146. 13 | 156. 11 | 158. 2 | 161. 15 | 163. 12 | 165. 9 | 173. 2 | 211. 10 | 238. 13 | 241. 15 | 242. 4 | 245. 4 | 210. 255. 4 | 265. 14 | 283. 10 | 18 | 292. 27 | 293. 15 | 294. 7 | 293. 8 | 311. 15 | 10 | 320. 13 | 337. 7 | 313. 11 | 20 | 319. 15 | 340. 10 | 517. 12 | 526. 5 |
maritimo. 316. 6 |
maritis. 148. 18 | 119. 11 | 547. 1 |
marito. 47. 7 | 66. 1 | 146. 9 | 11 | 149. 3 | 150. 1 | 212. 7 | 216. 15 | 243. 20 | 246. 2 | 253. 13 | 291. 14 | 297. 4 | 319. 4 | 320. 15 | 337. 9 | 313. 15 | 340. 6 | 341. 19 | 348. 1 | * 847. 8 |
maritotum. 233. 14 | 284. 3 |
maritos. 151. 1 | 435. 1 |
maritum. 130. 14 | 357. 2 | 139. 12 | 149. 6 | 12. 14 | 252. 16 | 156. 1 | 158. 9 | 160. 9 | 163. 13 | 166. 4 | 178. 5 | 181. 11 | 219. 5 | 225. 4 | 231. 2 | 238. 17 | 240. 3 | 249. 16 | 272. 13 | 273. 3 | 12 | 282. 9 | 284. 6 | 294. 11 | 296. 3 | 311. 3 | 512. 9 | 518. 12 | 546. 10 | 547. 3 | 59. 14 | 553. 9 | 559. 1 | 560. 2 | 562. 9 | 788. 4 | * 818. 10 |
maritus. 139. 5 | 144. 29 | 145. 7 | 146. 2 | 4 | 147. 3 | 148. 6 | 149. 9 | 151. 9 | 152. 10 | 153. 14 | 155. 6 | 160. 11 | 165. 4 | 195. 2 | 243. 14 | 245. 13 | 251. 6 | 292. 2 | 13 | 273. 7 | 288. 2 | 290. 11 | 291. 9 | 292. 4 | 293. 2 | 319. 6 | 553. 17 |
maritotio. 811. 6 |
Mare. 667. 12 |
Marfyn. 761. 11 |
Marfyn. 762. 23 | 764. 4 |
Marfem. 582. 14 |
Marth. 124. 12 | 209. 17 | 215. 12 | 216. 15 | 4 |
Martia. 350. 12 |
Martia. 208. 15 |
Martii. 322. 11 |
Martios. 213. 3 |
Martis. 113. 7 | 710. 3 | 782. 13 |
mas. 754. 3 |
mascula. 454. 3 |
masculina. 211. 7 |
masculus. 241. 12 |
masculo. 212. 11 |
masculum. 172. 1 | 178. 11 | 197. 16 |
Masculum. 444. 9 |
masculi. 141. 9 |
mascul. 129. 8 | 154. 10 | 156. 14 | 172. 6 | 229. 17 | 277. 13 | 276. 16 | 284. 15 | 337. 3 | 520. 6 | 531. 1 | 540. 4 | 549. 7 | 567. 1 | 566. 2 | 798. 7 |
masculifamilias. 273. 2 |
masculia. 485. 9 |
masculid. 446. 8 | 505. 3 | 506. 12 |
masculis. 573. 9 | 819. 4 |
masculiam. 68. 6 | 341. 18 | 377. 3 | 571. 12 | 572. 24 | 574. 16 | 708. 5 |
mascul. 505. 17 |
masculina. 560. 5 |
masculus. 511. 13 | 514. 11 | 515. 1 |
masculi. 158. 5 |
masculino. 540. 1 |
masculinus. 566. 5 |
mathematicus. 246. 5 |
matre. 315. 7 | 537. 6 | 552. 6 | 554. 9 | 559. 7 | 563. 20 | 564. 1 | 565. 1 | 566. 1 |
matrem. 170. 1 | 392. 2 | 390. 8 | 393. 4 | 397. 14 | 412. 1 | 519. 8 | 520. 3 | 521. 3 | 525. 10 | 16 | 534. 3 | 536. 11 | 538. 12 | 539. 4 | 548. 4 | 549. 4 | 554. 3 | 560. 8 | * 843. 13 |
matres. 348. 1 |
matris. 337. 4 | 7 | 454. 9 | 467. 7 | 518. 12 | 520. 17 | 526. 1 | 534. 12 | 535. 9 | 537. 11 | 557. 7 | 566. 10 |
matrimonii. 134. 1 | 624. 16 | 626. 9 |
matrimonii. 514. 16 | 520. 15 |
matrimonio. 27. 14 | 163. 3 | 194. 10 | 450. 12 | 451. 8 | 626. 10 |
matrimonium. 274. 6 | 315. 8 | 451. 10 | 519. 14 | 514. 9 | 517. 7 | 521. 8 | 543. 8 | * 843. 10 |
matris. 22. 3 | 37. 10 | 130. 4 | 166. 18 | 178. 14 | 192. 9 | 212. 27. 8 | 317. 8 | 337. 4 | 390. 2 | 517. 10 | 514. 118. 3 | 519. 1 | 523. 11 | 524. 15 | 525. 1 | 531. 1 | 532. 16 | 534. 29 | 535. 5 | 536. 12 | 537. 3 | 540. 6 | 558. 18 | 559. 5 | 560. 4 |
matrona. 211. 8 | 218. 17 | 291. 18 | 506. 7 | * 840. 4 |
matrone. 93. 8 | 285. 13 |
matronali. 369. 1 |
matronalium. 490. 9 |
matronam. 77. 3 | 17. 7 | 840. 37 | 184. 7 |
 Apul.

matronatum. 284. 4 |
 matronatus. 126. 9 |
 maturatā. 53. 5 |
 maturatx. 203. 1 | 119. 5 |
 maturaverit. 157. 11 |
 matures. 180. 2 |
 maturitas. 143. 15 |
 maturus. 23. 16 | 51. 2. 27 |
 86. 5 | 146. 2 | 236. 8 | 294. 10 | * 815. 13 |
 maturo. 196. 8 |
 maturus. 243. 9 |
 maturus. 40. 7 |
 maturus. 247. 7 |
 maturitas. 133. 1 |
 maturus. 25. 4 |
 maturus. 392. 13 | 713. 10 |
 719. 10 |
 matutino. 99. 11 | 133. 1 | 272. 1 | 282. 10 | 326. 9 |
 matutino. 156. 13 | 226. 11 |
 271. 4 | 300. 10 |
 matutinus. 720. 3 | 786. 3 |
 Matvortium. 742. 15 |
 mavult. 803. 10 |
 * maxillas. 841. 4 |
 maxilla. 504. 6 |
 maxima. 278. 2 | 433. 9 | 631. 9 | 717. 1 | 766. 6 |
 maxima. 217. 2 | 252. 18 |
 279. 2 | 306. 1 | 616. 4 |
 maximus. 71. 11 | 375. 1 |
 maximum. 235. 6 | 717. 1 |
 764. 1 |
 maximatum. 716. 6 |
 maximas. 305. 17 | 816. 12 |
 maxime. 21. 12 | 87. 12 | 97. 5 | 123. 4 | 145. 17 | 168. 5 |
 169. 1 | 180. 14 | 181. 1 |
 183. 7 | 173. 6 | 181. 10 | 429. 1 | 439. 5 | 451. 5 | 464. 7 |
 493. 15 | 502. 1 | 510. 7 |
 512. 14 | 515. 3 | 515. 3 |
 543. 7 | 589. 7 | 600. 11 |
 701. 1 | 740. 23 | 768. 12 |
 812. 13 |
 Maxime. vocat. prop. 399. 1 |
 415. 3 | 421. 6 | 446. 7 |
 447. 2 | 451. 14 | 467. 1 |
 14 | 465. 9 | 478. 10 | 483. 8 | 12 | 484. 10 | 487. 5 |
 495. 9 | 495. 4 | 498. 2 |
 501. 9 | 503. 6 | 504. 7 |
 507. 8 | 527. 6 | 529. 11 |
 550. 1 | 532. 7 | 534. 1 |
 544. 12 | 545. 5 | 552. 15 |
 551. 6 | 552. 14 | 556. 8 | 557. 3 | 558. 15 | 560. 3 | 561. 10 | 562. 13 |
 maximi. 375. 20 | 385. 13 |
 771. 6 |
 maximis. 376. 13 | 711. 3 |
 715. 1 | 717. 3 |
 maximus. 77. 14 | 166. 8 |
 251. 12 | 122. 9 | 310. 13 |
 404. 5 | 471. 17 | 521. 3 |

783. 3 | 799. 8 |
 maximorum. 396. 9 |
 maximos. 628. 9 |
 maximum. 164. 13 | 170. 9 |
 392. 10 | 615. 6 | 762. 9 |
 Maximum. 419. 5 | 445. 12 |
 481. 8 | 514. 11 | 562. 14 |
 maximus. 380. 4 | 396. 6 |
 477. 5 | 767. 5 |
 Maximus. 435. 11 | 472. 8 |
 503. 8, 10 |
 me. 6. 2 | 6. 6, 9 | 10. 7 | 13. 9 |
 14. 6 | 15. 1 | 18. 13 | 19. 3 |
 9 | 20. 2 | 4. 21. 15 | 22. 5 |
 21. 8, 11 | 24. 7, 14, 17, 19 |
 25. 14 | 27. 17 | 28. 8 | 29. 9 | 30. 5 | 7. 13 | 31. 14 |
 32. 1, 7, 8 | 34. 4, 6, 10 |
 31. 12, 13 | 35. 3, 6 | 36. 15 |
 37. 5, 9 | 44. 6, 10 | 46. 9 | 48. 8 | 52. 7 | 53. 6, 12 |
 57. 4, 6, 10 | 58. 1 | 59. 8 |
 9 | 60. 1 | 61. 2, 8 | 65. 6 |
 9. 11 | 66. 11, 16 | 67. 4 |
 12. 17 | 69. 5 | 70. 28 | 71. 7 | 73. 11 | 75. 5 | 75. 15 |
 76. 7, 10, 12, 13 | 79. 9, 10 |
 80. 10 | 81. 1, 4, 8, 6, 9 |
 81. 8, 11 | 84. 9, 11, 15 | 85. 4 | 12 | 86. 8, 9 | 87. 1 | 90. 9 | 91. 3, 8 | 92. 6, 10, 12 |
 93. 4, 7 | 95. 1, 5, 6, 17 |
 96. 8 | 97. 5, 13 | 99. 1, 13 |
 101. 3 | 102. 12 | 103. 1 |
 104. 2, 6, 11, 14, 15, 16 |
 105. 1, 10 | 11 | 106. 9 | 121. 10 | 125. 7 | 126. 3 | 129. 3 |
 133. 13 | 139. 8, 9, 10, 11 |
 136. 14 | 138. 11 | 161. 5 |
 165. 10, 17 | 166. 2, 7 | 168. 6 | 169. 7 | 170. 1, 6 | 177. 10 | 177. 4 | 178. 3 | 181. 12 |
 185. 10 | 188. 5 | 196. 8, 13 |
 16 | 197. 8 | 198. 7, 9, 10, 14 |
 199. 3, 6, 11 | 200. 26 | 201. 5, 14 | 202. 2 | 206. 20 |
 208. 2, 4, 5, 7 | 209. 20 |
 212. 11 | 213. 7 | 214. 6 | 216. 7 |
 218. 7, 17 | 219. 1, 3, 6 | 220. 2, 4, 6, 15 | 221. 2, 5, 8, 17 |
 222. 6, 10 | 223. 2, 3, 7, 8 |
 224. 1, 4, 10, 15 |
 225. 3, 11, 13, 18 | 227. 1, 4, 5, 6, 12, 14 | 240. 16 |
 241. 2 | 241. 3 | 246. 22 |
 247. 1 | 248. 7 | 254. 16 |
 255. 14 | 256. 4 | 258. 2 |
 6, 9, 10 | 259. 9 | 260. 1 |
 264. 12, 17 | 265. 5 | 267. 1, 4, 6, 11 | 268. 17 | 269. 31, 6, 17 | 270. 3 | 272. 1 |
 277. 3, 4 | 278. 6, 10, 13 |
 15 | 279. 3 | 281. 10, 17 |
 282. 11 | 283. 12 | 291. 13 |
 292. 1 | 294. 19 | 295. 12 |
 299. 13 | 315 | 300. 8 | 307. 11 |

315 | 308. 13 | 310. 4, 9 |
 312. 14 | 314. 2 | 315. 1 |
 324. 8, 13 | 326. 14 | 328. 11, 14 | 329. 4 | 330. 9 |
 332. 15 | 333. 5, 8 | 334. 7 |
 9, 10, 12 | 335. 1 | 336. 15 |
 9, 16 | 344. 5 | 353. 17 |
 354. 6 | 356. 4 | 359. 8 |
 361. 13 | 362. 6 | 363. 3 | 365. 2 | 375. 2, 11, 18, 23 | 376. 6, 8, 10 | 378. 7 | 381. 4 |
 17 | 382. 4, 16 | 383. 7 |
 384. 1 | 385. 2, 10, 13 |
 386. 2, 8 | 387. 1, 11, 12 |
 392. 6, 10 | 395. 2, 3 | 396. 6, 11, 15 | 400. 9 | 401. 6 |
 403. 1 | 404. 6, 12 | 406. 9 | 407. 15 | 408. 15, 16 |
 7, 10, 12 | 412. 10, 11 |
 414. 1 | 418. 6 | 419. 3 |
 421. 5 | 422. 1, 3 | 423. 2 |
 429. 7 | 430. 12, 14 | 431. 9 | 438. 4, 7, 17 | 440. 5 |
 441. 13 | 442. 3 | 444. 8 |
 446. 12 | 450. 10 | 451. 6, 9 | 452. 2, 3, 15 | 456. 6 |
 460. 14, 17 | 461. 7, 12 |
 462. 3 | 463. 10 | 464. 4 | 465. 11 | 466. 22 | 467. 1 | 472. 2, 3 | 472. 13, 10 |
 12 | 473. 1, 3, 4 | 474. 2 |
 477. 8 | 478. 2 | 479. 6 |
 10 | 480. 4, 13 | 481. 8 |
 483. 4, 6, 7, 10 | 484. 10 |
 488. 13 | 490. 2 | 492. 3 |
 493. 4 | 494. 4 | 496. 14, 9 |
 7. 8 | 498. 7 | 500. 1 | 502. 15 | 504. 9 | 506. 9 |
 508. 8, 11 | 510. 9, 12, 18 |
 511. 2 | 512. 7, 14 | 513. 4 |
 6 | 515. 5 | 517. 4, 8 | 518. 5, 8, 14 | 519. 4, 7, 9 | 520. 2, 7, 11, 17 | 522. 5 | 523. 8 | 526. 9 | 527. 7, 8, 13 |
 15 | 528. 6, 13 | 529. 16, 17 |
 531. 3, 17 | 533. 14 | 537. 15 |
 539. 12 | 541. 3 | 544. 3 |
 545. 1, 15, 18 | 549. 2, 6 |
 12, 13, 14 | 550. 11 | 551. 3 | 552. 1, 5, 7, 12, 17, 18 |
 555. 8 | 557. 2, 5, 12, 14 |
 15 | 558. 4, 13 | 560. 7 |
 7 | 561. 3, 5 | 562. 2, 7, 9 |
 12 | 567. 11 | 569. 5 | 569. 20, 21 | 569. 1 | 570. 1 |
 774. 3, 8 | 777. 9 | 778. 6 |
 12 | 709. 9 | 124. 14 | 797. 3 | 801. 10 | 802. 17 |
 803. 3, 12 | 804. 15 | 805. 13, 17, 18 | 806. 6 | 807. 3 |
 10 | 810. 13 | 812. 11, 13 |
 814. 2 | 816. 3 | 817. 6, 8 |
 13 | 818. 3 | 819. 11 | 822. 2 |
 823. 6 | 824. 9 | 825. 4, 8 |
 826. 7, 8 | 840. 15 | 841. 10 |
 842. 11 | 843. 4, 5, 12, 13 |

- med.* 3. 4 | 52. 3 | 69. 3 | 79.
 5 | 83. 11 | 84. 7 | 87. 9 |
 92. 8 | 102. 9 | 139. 4 |
 146. 4 | 187. 17 | 214. 8 |
 215. 4 | 229. 4 | 255. 12 |
 278. 4 | 404. 14 | 412. 11 |
 417. 12 | 430. 4 | 412. 9 |
 550. 15 | 775. 14 | 802. 4 |
 804. 8 | 807. 11 | 810. 14 |
 813. 15 | 825. 12 | 830. 9 |
 * 833. 2 | 834. 3 | 835. 3 |
 15 | 843. 8 | 845. 9 |
med. 4. 6 | 60. 16 | 68. 12 |
 79. 10 | 163. 10 | 170. 8 |
 197. 4 | 213. 2 | 214. 1 |
 217. 5 | 223. 15 | 255. 4 |
 257. 4 | 266. 4 | 293. 11 |
 296. 1 | 343. 15 | 365. 4 |
 366. 15 | 389. 15 | 394. 2 |
 400. 10 | 402. 9 | 404. 11 |
 443. 1 | 452. 3 | 485. 3 |
 527. 4 | 537. 14 | 550. 6 |
 551. 5 | 564. 5 | 673. 12 |
 * 839. 12 |
med. 3. 4 | 16. 15 | 52. 6 |
 55. 5 | 62. 5 | 85. 6 | 114. 14 |
 86. 16 | 87. 8 | 92. 9 | 99. 5 |
 94. 13 | 103. 2 | 122. 15 |
 139. 6 | 146. 7 | 163. 11 |
 168. 5 | 171. 14 | 175. 6 |
 8 | 178. 2 | 181. 14 | 182. 2 |
 192. 9 | 193. 8 | 197. 6 |
 199. 13 | 200. 6 | 8 | 202. 18 |
 219. 9 | 223. 5 | 224. 15 |
 226. 11 | 228. 3 | 229. 15 |
 6. 12 | 230. 14 | 240. 15 |
 247. 3 | 248. 9 | 251. 15 |
 252. 5 | 256. 5 | 264. 16 |
 269. 13 | 270. 1 | 278. 5 |
 283. 13 | 301. 5 | 326. 12 |
 352. 1 | 381. 10 | 393. 4 |
 421. 7 | 444. 4 | 451. 16 |
 465. 6 | 500. 6 | 506. 17 |
 518. 5 | 548. 9 | 550. 12 |
 555. 3 | 557. 6 | 562. 4 |
 797. 4 | 804. 5 | 805. 4 |
 806. 5 | 11 | * 835. 12 |
 816. 15 |
med. 10. 1 | 21. 14 | 22. 17 |
 26. 6 | 42. 13 | 14. 65. 11 |
 74. 2 | 75. 8 | 84. 16 | 96. 7 |
 133. 13 | 149. 16 | 163. 5 |
 169. 3 | 171. 6 | 207. 12 |
 225. 2 | 228. 10 | 239. 14 |
 242. 15 | 270. 13 | 283. 5 |
 284. 13 | 312. 12 | 324. 12 |
 367. 9 | 374. 12 | 381. 8 |
 284. 4 | 392. 5 | 404. 3 |
 489. 1 | 517. 4 | 518. 14 |
 527. 9 | 669. 16 | 774. 17 |
 * 842. 19 |
meant. 681. 3 |
meantes. 390. 12 |
meatum. 80. 1 | 168. 2 | 174. 2 |
 6 | 245. 13 | 366. 4 | 442. 2 |
meas. 20. 7 | 52. 4 | 71. 3 |
 181. 4 | 184. 17 | 193. 8 |
 209. 21 | 845. 17 | 242. 14 |
 255. 3 | 6 | 260. 4 | 283. 15 |
 324. 12 | 382. 15 | 386. 6 |
 * 841. 11 | 842. 16 |
meatus. 132. 12 |
meatu. 582. 12 | 727. 11 |
meatum. 191. 5 |
meatus. plur. 390. 7 | 436. 9 |
 590. 5 | 666. 8 | 713. 7 |
 816. 13 |
mechanica. 505. 1 |
mecum. 22. 11 | 23. 12, 15 |
 25. 8 | 41. 11 | 42. 11 | 55. 12 |
 62. 13 | 67. 1 | 71. 2 |
 77. 15 | 86. 16 | 95. 14 | 96. 13 |
 129. 1 | 165. 9 | 185. 1 |
 197. 10 | 202. 4 | 217. 2 |
 232. 3 | 248. 10 | 294. 16 |
 324. 14 | 337. 2 | 353. 6 |
 385. 10 | 394. 16 | 447. 2 |
 475. 8 | 479. 3 | 491. 11 |
 515. 15 | 519. 2 | 520. 4 |
 532. 6 | 557. 4 | 698. 5 |
 810. 16 | * 834. 6 |
Medex. 17. 7 |
Medem. 126. 13 |
medeatur. 672. 7 |
medebatur. 222. 11 |
medela. 95. 8 | 318. 1 | 339. 10 |
medela. 605. 7 |
medelam. 94. 1 | 286. 6 | 488. 2 |
 * 840. 12 |
medelas. 250. 16 |
medelis. 358. 4 |
medendi. 793. 13 |
medentes. 635. 9, 12 |
medeti. 489. 8 |
medetur. 604. 11 |
media. 34. 19 | 35. 6 | 319. 4 |
 360. 6 | 361. 5 | 601. 6 |
 621. 6 | 679. 14 | 756. 6 |
 830. 9 |
medi. 156. 8 | 388. 2 | 491. 17 |
 478. 16 | 587. 14 |
medie. 72. 3 | 96. 15 | 362. 10 |
 674. 3 | 677. 2 | 782. 3 |
 797. 11 |
mediam. 203. 7 | 245. 3 | 264. 8 |
 301. 9 | 312. 12 | 617. 8 |
 616. 15 |
medias. 40. 11 | 51. 18 | 212. 32 |
 475. 6 | 611. 2 |
mediatorum. 303. 12 |
medicabula. 797. 4 |
medice. 150. 2 |
medicamentus. 320. 14 |
medicamento. 460. 6 |
medi aming. 458. 1 |
medicandum. 515. 2 |
medicatos. 614. 4 |
medicavit. 458. 11 |
medicus. 8. 8 | 25. 12 | 341. 9 |
 15 | 342. 5 | 8 | 470. 9 | 10 |
 484. 19 | 489. 1 | 514. 15 |
 615. 31 | 824. 16 |
medicina. 602. 9 |
medicinā. 615. 9 | 141. 1 |
medicinæ. 340. 2 | 461. 5 |
 470. 5 | 604. 11 | 605. 6 |
medicinam. 326. 13 | 606. 9 |
 820. 7 |
medicis. 477. 13 | 488. 10 |
medico. 317. 2 | 328. 6 | 477. 1 |
 820. 7 |
medicorum. 316. 11 | 340. 6 |
 819. 1 |
medicum. 258. 5 | 268. 13 |
 315. 19 | 319. 12 | 328. 7 |
medicus. 324. 6 | 326. 7 |
 340. 3 | 11 | 16 | 341. 6 |
 481. 8 | 15 |
medic. 616. 10 |
medietate. 679. 14 | 708. 8 |
medietatem. 39. 5 | 727. 3 |
medietates. 597. 17 | 600. 1 |
medietatis. 680. 8 |
mediis. 26. 12 | 86. 15 | 98. 7 |
 121. 12 | 123. 13 | 132. 6 |
 136. 4 | 212. 11 | 226. 6 |
 230. 19 | 236. 8 | 257. 8 |
 267. 13 | 426. 10 | 682. 3 |
 8 | 810. 6 | * 838. 7 |
medio. 55. 5 | 10 | 130. 4 |
 141. 5 | 359. 13 | 372. 5 | 501. 8 |
 531. 15 | 583. 2 |
mediocre. 453. 5 | 526. 3 |
mediocrem. 251. 8 |
mediocres. 598. 4 | * 838. 1 |
mediocri. 336. 10 | 520. 6 |
 546. 15 | 16 |
mediocribus. 806. 7 |
mediocris. 197. 8 | 610. 14 |
mediocritate. 616. 8 |
mediocritatem. 406. 9 | 601. 12 |
 669. 16 |
mediocritati. 435. 15 | 684. 3 |
mediocritatis. 436. 10 | 597. 14 |
mediocriter. 50. 15 | 517. 13 |
mediorum. 677. 8 |
medios. 69. 1 | 598. 3 |
Medioximos deer. 584. 4 |
meditabatur. 178. 17 |
meditanda. 691. 6 |
meditantur. 890. 5 |
meditari. 796. 1 | 822. 7 |
meditara. 586. 3 | 613. 11 |
 825. 13 |
meditatio. 795. 9 |
meditatione. 586. 2 | 769. 13 |
meditationibus. 796. 8 |
meditatis. 323. 18 |
meditatum. 425. 7 |
meditatus. 84. 16 |
mediterraneis. 472. 13 |
meditor. 96. 14 |
medicullo. 96. 15 | 141. 5 |
 223. 18 | 343. 13 | 388. 9 |
 600. 3 |
medium. 35. 15 | 63. 4 | 73. 1 |
 5 | 13 |

77. 19 | 101. 1 | 112. 12 |
 113. 13 | 156. 2 | 213. 6 |
 298. 2 | 305. 10 | 328. 4 |
 597. 14 | 609. 8 | 664. 3 |
 722. 2 | 754. 1 |
 medius. 248. 6 | 721. 5 | 722.
 5 | 746. 12 |
 medius fidius. *Vide* fidius.
 medullæ. 341. 2 | 485. 5 |
 medullaris. 322. 2 |
 medullas. 190. 11 |
 medullis. 219. 10 | 318. 2 |
 medullis. 206. 20 | 339. 8 |
 818. 12 |
 mercuriales. 75. 7 | 126. 10 |
 196. 3 | 215. 12 | 351. 1 |
 mei. 21. 9 | 23. 10 | 61. 2 | 66.
 12 | 68. 8 | 84. 5 | 94. 8,
 11 | 95. 1 | 96. 2 | 105. 12 |
 206. 8 | 108. 12 | 153. 3, 4,
 8 | 158. 3 | 168. 5 | 170. 4 |
 371. 15 | 199. 8 | 227. 10 |
 241. 1, 15 | 243. 14 | 244.
 7 | 245. 10 | 252. 3 | 269. 5 |
 292. 5 | 298. 1 | 299. 14 |
 329. 9 | 332. 3 | 365. 9 | 400.
 2, 7 | 401. 3, 11 | 404. 2 |
 405. 11 | 412. 6 | 413. 8 |
 446. 5 | 484. 11 | 531. 13 |
 537. 13 | 553. 4 | 558. 7 |
 563. 12 | 701. 5 | 803. 7 |
 805. 4 | 814. 1 | * 840. 12 |
 842. 13 | 845. 3 |
 meis. 13. 2 | 21. 7 | 28. 9 |
 32. 3 | 38. 4 | 54. 2 | 65. 14 |
 66. 13 | 76. 7, 15 | 82. 4 |
 86. 4, 15 | 92. 5, 11 | 93. 5 |
 96. 10 | 104. 21 | 130. 9 |
 146. 19 | 169. 9 | 171. 6 |
 177. 3 | 178. 7 | 187. 16 |
 194. 2 | 199. 11, 12, 16 |
 201. 4 | 203. 1 | 204. 2 |
 220. 7, 9 | 221. 14 | 225. 11 |
 227. 8 | 230. 11 | 241. 16 |
 245. 9 | 248. 7 | 251. 15 |
 255. 1, 14 | 260. 3 | 263.
 11 | 269. 13 | 275. 9 | 283. 5 |
 292. 11 | 318. 2 | 325. 10 | 327.
 5 | 334. 8 | 335. 2 | 353. 14 |
 356. 1 | 359. 5 | 363. 2 | 365.
 5 | 376. 4 | 381. 16 | 408.
 9 | 443. 2 | 463. 7 | 464.
 4, 5 | 466. 4 | 477. 7 |
 500. 4 | 512. 9 | 517. 2 |
 519. 4 | 529. 14 | 550. 1 |
 558. 4 | 773. 7 | 775. 10 |
 796. 8 | 805. 6 | * 844. 3 |
 meismet. 328. 2 |
 mel. 414. 7 |
 melanurum, *piscum*. 469. 3 |
 Melanger. 231. 3 |
 Meletides. 444. 7 |
 melior. 96. 17 | 234. 2 | 439. 2 |
 442. 1 | 608. 17 | 770. 7 |
 meliora. 30. 2 | 224. 3 | 387. 6 |
 532. 14 | 621. 17 | 622. 6 |
 628. 3 | 1 |
 meliore. 627. 1 |
 meliorem. 169. 8 | 209. 6 |
 352. 9 | 444. 1 |
 meliorem, *superiorem*. 209. 20 |
 meliores. 261. 8 | 603. 10 |
 611. 1 | 618. 1 | 775. 9 |
 melioribus. 528. 9 | 620. 15 |
 melioris. 175. 14 | 384. 5 |
 melius. 84. 4 | 85. 7 | 256. 7 |
 319. 12 | 437. 2 | 615. 18 |
 716. 10 |
 melle. 10. 1 | 89. 1 | 253. 16 |
 * 842. 7 |
 melleis. 179. 5 |
 melleus. 764. 6 |
 mellis. 45. 5 | 46. 11 | 813. 3 |
 mellita. 329. 1 | 330. 1 |
 mellitæ, *ablat.* 155. 4 |
 mellitas. 134. 12 |
 mellite. 147. 2 |
 mellitis. 129. 9 | 131. 6 |
 * mellitissimum. 834. 2 |
 mellitula. 92. 8 |
 mellitum. 43. 11 | 180. 12 |
 254. 3 |
 membra. 43. 5 | 58. 4 | 66.
 1, 17 | 91. 14 | 94. 8 | 98. 3 |
 147. 1 | 203. 13 | 206. 6 |
 239. 6 | 254. 6 | 477. 3 |
 484. 13 | 570. 5 | 583. 3 |
 586. 19 | 590. 7 | 593. 3 |
 731. 18 | 763. 8 | 819. 13 |
 * 833. 1 | 836. 18 | 842. 8 |
 membranulum. 197. 16 |
 membratim. 197. 14 | 228. 7 |
 269. 4 |
 membri. 743. 7 |
 membris. 20. 13 | 44. 1 | 2 |
 88. 3 | 166. 10 | 191. 20 |
 465. 14 | 466. 3 | 591. 4 |
 670. 8 | 698. 3 |
 membrorum. 588. 16 | * 844. 1 |
 memento. 465. 11 | * 846. 1 |
 memet. 41. 16 | 105. 7 | 91.
 6 | 224. 7 | 226. 9 | 443. 3 |
 * 842. 4 |
 memetipsum. 529. 16 |
 meminerant. 805. 14 |
 meminerat. 457. 10 |
 memineris. 146. 7 | 366. 19 |
 meminerit. 467. 4 |
 meminerunt. 743. 5 |
 meminal. 14. 6 | 23. 8 | 28. 5 |
 82. 3 | 83. 6 | 168. 3 | 265.
 6 | 281. 20 | 315. 4 | 419. 3 |
 447. 1 | 467. 9 | 474. 1 |
 512. 7 | 830. 5 |
 meminalis. 219. 5 | 648. 11 |
 memini. 165. 7 | 400. 9 |
 memini. 801. 3 |
 meminit. 495. 4 | 555. 4 |
 804. 9 |
 memor. 47. 3 | 128. 13 |
 186. 17 | 195. 8 | 198. 12 |
 805. 7 |
 memora. 49. 11 | 84. 31 |
 memorabant. 270. 18 |
 memorabile. 255. 4 |
 memorabilem. 381. 8 |
 memorabili. 513. 16 | 529. 17 |
 memorabo. 797. 8 |
 memoracula. 497. 8 |
 memoranda. 471. 13 |
 memorandi. 198. 18 | 530. 6 |
 memorandum. 218. 3 | 249. 7 |
 memorandus. 429. 1 |
 memorant. 787. 4 | 816. 9 |
 memorare. 9. 6 | 120. 9 |
 memoras. 18. 13 | 53. 11 |
 284. 13 |
 memorassem. 455. 3 |
 memorat. 177. 1 | 702. 12 |
 memoratis, *plur.* 816. 10 |
 memoratu. 312. 11 | 513. 8 |
 memoratur. 574. 6 | 795. 4 |
 817. 3 |
 memoratus. 692. 12 |
 memorarem. 47. 13 |
 memoravit. 453. 2 | 471. 13 |
 574. 16 |
 memorem, *verb.* 280. 5 |
 memorem, *mem.* 515. 7 |
 memores. 235. 6 |
 memoria. 110. 5 | 203. 3 | 240.
 14 | 495. 8 | 746. 6 | 770.
 4 | 776. 4 | 787. 10 |
 memoria. 433. 10 | 459. 1 |
 475. 11 |
 memoria. 114. 11 | 406. 9 |
 419. 5 | 457. 4 | 552. 16 |
 memoriam. 158. 3 | 200. 6 |
 545. 4 |
 Memphis. 64. 1 |
 Menandri. 797. 12 |
 mendacem. 515. 7 | 516. 8 |
 mendaci. 203. 5 | 276. 14 |
 mendacis. 7. 5 |
 mendacii. 525. 19 | 506. 4 |
 507. 4 | 513. 11 |
 mendacis. 225. 1 | 321. 2 |
 mendacio. 27. 17 | 66. 7 | 156.
 6 | 166. 4 | 261. 10 | 263.
 4 | 324. 11 | 407. 1 | 473.
 15 | 506. 21 | 507. 16 | 515. 4 |
 mendaciorum. 411. 7 |
 mendacium. 6. 8 | 156. 10 |
 158. 7 | 453. 17 | 480. 11 |
 502. 15 | 506. 12 | 533. 11 |
 543. 10 |
 mendicabit. 437. 5 |
 mendicabula. 441. 8 | 775. 2 |
 mendicabulum. 270. 16 |
 mendicare. 256. 2 |
 mendicatus. 546. 8 |
 mendico. 29. 8 |
 mendicus. 550. 13 |
 Menclal. 460. 7 |
 mens. 693. 7 | 743. 7 | 744.
 17 | 803. 9 |
 mens. 30. 9 |
 mens. 126. 2 | 259. 11 | 293.
 5 | 302. 4 | 290. 10 | 333. 6 |

432. 8 | 491. 6 | 769. 7 |
 menſe. 148. 2 |
 menſem. 240. 17 | 292. 15 |
 294. 15 | 302. 6 | 307. 10 |
 334. 15 | 810. 6 | 821. 1 |
 * 839. 2 |
 menſas. 109. 1 | 267. 8 |
 menſe. 13. 12 | 566. 7 |
 menſem. 581. 15 | 665. 6 |
 menſes. 152. 6 | 535. 4 | 581. 9 |
 734. 15 |
 menſibus. 242. 1 | 499. 5 |
 538. 11 | 553. 10 | 781. 3 |
 menſium. 300. 4 | 553. 6 |
 581. 8 |
 menſtrua. 742. 15 |
 menſtris. 731. 1 |
 menſu. 710. 9 |
 menſula. 51. 7 |
 menſulam. 47. 2 |
 menſura. 124. 14 | 162. 4 |
 296. 5 |
 menſura. 581. 12 | 828. 3 |
 menſuratum. 602. 12 | 742. 11 |
 menſuras. 581. 2 |
 menſuris. 575. 6 |
 menſe. 11. 7 | 49. 13 | 66. 5 |
 106. 17 | 162. 5 | 191. 15 |
 265. 16 | 365. 10 | 366. 11 |
 418. 15 | 489. 7 | 610. 12 |
 612. 11 | 623. 8 | 679. 15 |
 765. 3 | 822. 6 |
 menſem. 322. 13 | 515. 8 | 574. 8 |
 130. 4 | 595. 2 |
 menſes. 316. 11 | 595. 15 | 623. 5 |
 749. 14 |
 menſibus. 568. 4 | 611. 13 |
 613. 10 | 670. 8 | 687. 4 |
 691. 9 | 787. 7 | 809. 8 |
 menſiebat. 234. 1 | 320. 17 |
 368. 12 |
 menſiemur. 225. 9 |
 menſiendi. 438. 1 |
 menſiendo. 6. 4 | * 837. 9 |
 menſiendum. 480. 17 |
 menſiens. 237. 13 | 403. 12 |
 menſientes. 154. 8 |
 menſione. 495. 2 |
 menſionem. 215. 7 |
 menſior. 523. 4 | * 847. 10 |
 menſiſtur. 502. 3 |
 menſiri. 506. 16 | 542. 11 |
 menſis. 141. 2 | 158. 2 | 240. 2 |
 237. 1 | 343. 4 | 384. 13 |
 486. 12 | 529. 5 | 574. 3 |
 579. 12 | 580. 8 | 586. 9 |
 12 | 592. 9 | 592. 2 | 599. 8 |
 601. 9 | 614. 6 | 618. 13 |
 667. 9 | 683. 5 | 768. 4 |
 16 | 759. 4 |
 menſita. 243. 10 | 291. 14 |
 menſita. 282. 7 |
 menſita. 238. 14 |
 menſitum. 339. 3 |
 menſitas. 341. 7 |
 menſiti. 461. 8 | 845. 3 |

menſitis. 321. 7 |
 menſito. 165. 9 | 278. 9 |
 menſitur. 316. 6 | 592. 12 |
 menſitus. 501. 3 | 541. 5 |
 542. 2 |
 menſium. 794. 2 |
 menſiuntur. 311. 4 | 637. 8 |
 726. 17 | 747. 17 |
 menſo. 791. 7 |
 menſum. 58. 6 |
 meo. 23. 15 | 15. 16 | 40. 17 |
 44. 2 | 75. 13 | 81. 6 | 89. 10 |
 84. 6 | 85. 4 | 90. 17 |
 95. 20 | 101. 5 | 8 | 105. 15 |
 107. 19 | 110. 14 | 128. 13 |
 149. 12 | 163. 5 | 165. 18 |
 171. 7 | 191. 17 | 200. 13 | 201. 3 |
 208. 3 | 214. 19 | 217. 14 |
 220. 5 | 223. 6 | 241. 18 |
 243. 20 | 246. 13 | 262. 14 |
 264. 15 | 267. 9 | 270. 2 |
 280. 4 | 281. 9 | 283. 16 |
 294. 17 | 308. 7 | 314. 2 |
 336. 10 | 344. 6 | 353. 10 |
 359. 8 | 365. 10 | 366. 6 |
 376. 11 | 389. 12 | 392. 14 |
 396. 2 | 410. 11 | 413. 15 |
 442. 2 | 451. 9 | 466. 7 |
 479. 4 | 498. 8 | 505. 2 |
 507. 1 | 510. 19 | 552. 7 |
 561. 4 | 562. 8 | 669. 15 |
 687. 9 | 773. 11 | 775. 10 |
 801. 2 | 803. 4 | 827. 11 |
 * 840. 14 | 17 | 845. 10 |
 meorum. 79. 5 | 96. 15 | 359. 8 |
 396. 14 | 471. 7 | 478. 11 |
 meos. 47. 4 | 77. 1 | 128. 10 |
 134. 1 | 151. 14 | 193. 7 |
 222. 14 | 230. 13 | 244. 9 |
 264. 14 | 271. 16 | 318. 2 |
 336. 11 | 381. 6 | 383. 8 | 386. 16 |
 392. 13 | 463. 10 | 512. 5 |
 518. 6 | 549. 4 | 8 | 814. 7 |
 * 840. 13 |
 mera. 598. 5 |
 merā. 517. 16 |
 metaciō. 821. 4 |
 merē. 16. 2 | 620. 2 |
 meras. 57. 2 | 448. 14 | 782. 12 |
 mercamur. 700. 4 |
 mercantur. 460. 11 |
 mercari. 778. 10 |
 * mercata. 840. 10 |
 mercatores. 767. 1 |
 mercatum. 226. 3 | 254. 14 |
 mercatus. 259. 1 | 326. 15 |
 merce. 199. 16 |
 mercede. 41. 14 | 453. 2 |
 498. 9 | 802. 5 |
 mercedem. 49. 4 | 341. 5 |
 404. 8 | 624. 15 | 814. 7 |
 13 | 815. 9 | 816. 3 | 817. 5 | 11 |
 mercedes. 48. 15 | * 843. 5 |
 mercedi. 50. 9 |
 mercedibus. 271. 2 | 273. 17 |

mercedis. 817. 6 |
 mercenaria. 404. 7 |
 mercenariis. 220. 7 |
 merces. ſing. 9. 3 | 56. 10 |
 816. 7 | 9 | 817. 8 | 10 |
 merces. plur. 767. 4 |
 mercibus. 10. 2 | 768. 10 |
 Mercuriale. 372. 9 |
 Mercurii. 179. 10 | 13 | 474. 4 | 710. 4 | 782. 3 |
 Mercurio. 179. 12 | 180. 13 |
 582. 14 |
 Mercuriolum. 505. 10 | 507. 1 |
 Mercurium. 180. 10 | 193. 11 |
 194. 11 | 346. 3 |
 Mercurius. 180. 6 | 459. 5 |
 476. 9 | 667. 13 |
 mercaur. 802. 2 |
 merebam. 15. 1 |
 merebantur. 151. 5 |
 merebatur. 166. 11 | 343. 10 |
 merentem. 338. 12 |
 meretor. 803. 13 |
 mereri. 105. 10 |
 * meret. 847. 9 |
 meretrices. 799. 1 |
 meretricio. 273. 12 |
 meretricis. 554. 7 |
 * meretricum. 841. 12 |
 meretrix. 696. 8 |
 meretur. 203. 2 |
 mergatur. 808. 7 |
 mergos. 469. 9 |
 mergunt. 436. 6 |
 meri. 333. 14 |
 meridianum. 786. 9 |
 meridiē. 290. 12 | 728. 4 |
 meridiem. 105. 1 |
 meridies. 46. 14 | 184. 11 |
 merita. 674. 5 | 689. 2 |
 meritis. 423. 7 | 805. 17 |
 meritiſſimo. 678. 13 | 774. 19 |
 810. 15 |
 merito. ablat. 618. 6 | 794. 4 |
 merito. 24. 12 | 25. 11 | 61. 9 |
 74. 9 | 75. 14 | 110. 3 | 124. 7 |
 158. 11 | 207. 9 | 215. 8 |
 223. 9 | 248. 11 | 264. 7 |
 274. 8 | 302. 3 | 318. 5 | 395. 9 |
 405. 2 | 411. 12 | 438. 1 |
 443. 8 | 461. 2 | 502. 19 |
 508. 5 | 511. 1 | 512. 5 | 544. 2 |
 547. 5 | 603. 8 | 609. 13 |
 662. 10 | 712. 13 | 747. 15 |
 779. 9 | 818. 8 |
 meritum. 261. 9 | 620. 18 |
 749. 1 |
 meritas. 770. 9 |
 mero. 124. 11 | 272. 1 | 282. 10 |
 289. 9 | 506. 19 |
 Merōs. ann. 21. 1 | 9 |
 Merōen. 14. 3 | 25. 10 |
 meros. 627. 12 |
 merſam. 735. 12 |
 merui. 3. 5 |
 meruit. 185. 9 | 205. 12 | 378. 9 |
 F 111

- merula. 810. 3 |
 merulam, *pisces*. 469. 3 | |
 merulis. 810. 2 |
 merum. 108. 10 |
 messie. 454. 6 |
 messes. 767. 3 |
 messium. 174. 10 |
 messiorie. 173. 10 |
 meta la. 767. 4 |
 metalli. 293. 18 |
 metallo. 287. 9 |
 metam. 281. 3 | 354. 5 |
 Merspontum. 457. 4 |
 metas. 123. 15 | 180. 10 |
 716. 5 |
 Metella. 415. 7 |
 Metellum. 111. 4 |
 metenda. 455. 1 |
 metiare. 678. 16 |
 metiatur. 242. 10 | 817. 2 |
 meticulousum. 780. 13 |
 metiretur. 588. 9 |
 metiri. 582. 15 |
 metiris. 415. 14 |
 metitus. 588. 5 |
 metiuntur. 718. 2 |
 metu. 26. 11 | 30. 15 | 111. 4 |
 113. 4 | 172. 12 | 197. 5 |
 193. 14 | 225. 17 | 248. 3 |
 10 | 322. 1 | 353. 6 | 558. 9 |
 771. 3 | 842. 5 |
 metuunt. 407. 12 |
 metus. 104. 10 | 295. 15 |
 414. 1 |
 metuebat. 162. 4 |
 metueas. 16. 5 | 27. 12 | 76. 7 |
 116. 15 | 144. 13 | 163. 16 |
 265. 12 | 281. 1 | 517. 11 |
 metuens. 160. 1 | 212. 4 |
 221. 2 | 246. 9 |
 metuere. 523. 3 |
 metuere. 516. 17 |
 metuis. 170. 3 |
 metuitis. 250. 2 |
 metum. 26. 14 | 52. 4 | 518. 3 |
 613. 16 | 631. 7 | 842. 16 |
 metuo. 40. 17 | 810. 12 | 826. 1 |
 metuas. 600. 5 | 847. 7 |
 Metus, *armiger Palladis*. 348. 6 |
 metuunt. 668. 9 |
 metum. 11. 3 | 20. 12 | 28. 8 |
 30. 11 | 32. 12 | 51. 3 | 75. 6 |
 14 | 75. 16 | 77. 11 | 14. 18 |
 80. 6 | 84. 15 | 92. 11 | 93. 2 |
 4. 12 | 95. 9 | 20. 96. 4 |
 98. 12 | 99. 7 | 105. 14 |
 106. 16 | 130. 6 | 14. 173. 10 |
 139. 12 | 146. 18 | 173. 17 |
 163. 6 | 178. 1 | 180. 2 |
 193. 2 | 200. 3 | 204. 3 | 208. 6 |
 218. 8 | 220. 9 | 265. 1 |
 223. 13 | 229. 9 | 242. 2 |
 243. 2 | 15. 16 | 245. 12 |
 249. 14 | 251. 14 | 253. 7 |
 276. 10 | 294. 3 | 297. 13 |
 300. 13 | 301. 7 | 312. 18 |
 311. 3 | 360. 12 | 375. 9 |
 381. 12 | 382. 13 | 383. 9 |
 385. 8 | 391. 5 | 392. 2 | 5 |
 393. 12 | 408. 5 | 414. 7 |
 415. 3 | 451. 15 | 493. 14 |
 505. 5 | 518. 11 | 544. 8 |
 556. 9 | 558. 9 | 562. 1 |
 705. 3 | 774. 13 | 803. 13 |
 807. 4 | 810. 7 | 835. 16 |
 840. 10 | 842. 15 |
 meus. 19. 18 | 20. 1 | 24. 16 |
 17 | 29. 9 | 51. 2 | 52. 8 | 54. 2 |
 44. 3 | 50. 7 | 54. 9 |
 80. 13 | 82. 12 | 96. 6 | 97. 6 |
 124. 14 | 128. 16 | 139. 2 |
 167. 13 | 173. 5 | 222. 12 |
 225. 10 | 226. 12 | 251. 15 |
 252. 11 | 300. 7 | 301. 4 |
 308. 4 | 314. 1 | 335. 8 | 353. 12 |
 378. 13 | 410. 17 | 417. 5 |
 509. 5 | 512. 15 | 559. 7 | 702. 1 |
 759. 1 | 770. 11 | 843. 4 |
 Mercurio. 673. 2 |
 Mercurius. 497. 5 | 954. 2 |
 mi. 11. 7 | 18. 12 | 32. 10 | 54. 7 |
 147. 2 | 240. 13 | 242. 8 |
 265. 18 | 386. 2 |
 mi. *ves. amm.* mea. 128. 13 | 131. 2 |
 156. 9 | 233. 16 |
 micant. 735. 6 |
 micantem. 781. 10 |
 micantes. 38. 2 | 841. 6 |
 micantii. 161. 9 | 375. 10 |
 micantibus. 90. 10 | 183. 16 |
 micantium. 171. 11 |
 migrat. 500. 19 |
 migrare. 500. 19 |
 migrat. 683. 13 |
 mihl. 14. 10 | 17. 16 | 18. 13 |
 22. 4 | 23. 14 | 17. 25. 13 |
 26. 2 | 31. 10 | 14. 27. 12 | 13 |
 28. 3 | 30. 12 | 32. 1 | 34. 2 |
 37. 8 | 43. 1 | 44. 8 |
 46. 14 | 48. 5 | 49. 11 |
 50. 15 | 51. 1 | 57. 2 | 59. 7 |
 10 | 66. 12 | 68. 17 | 70. 7 |
 71. 1 | 75. 12 | 76. 7 | 77. 5 |
 17 | 79. 2 | 83. 9 | 84. 1 |
 4. 12 | 14. 89. 15 | 90. 7 |
 91. 14 | 94. 6 | 95. 12 | 96. 5 |
 98. 17 | 99. 8 | 102. 3 |
 103. 13 | 104. 9 | 106. 5 |
 127. 5 | 129. 3 | 130. 7 | 139. 9 |
 145. 13 | 146. 3 | 10157. 12 |
 158. 7 | 163. 9 | 164. 11 |
 165. 8 | 166. 2 | 167. 14 |
 171. 2 | 14. 182. 11 | 183. 3 |
 184. 11 | 185. 16 | 187. 15 |
 188. 16 | 191. 16 | 195. 11 |
 197. 5 | 207. 10 | 210. 20 |
 211. 2 | 213. 5 | 214. 6 | 7 |
 215. 2 | 216. 14 | 217. 1 |
 10 | 219. 5 | 6 | 220. 8 | 10 |
 18 | 221. 15 | 16 | 222. 2 | 223. 13 |
 224. 12 | 225. 2 | 226. 13 |
 6 | 260. 10 | 262. 5 | 267. 14 |
 268. 3 | 269. 19 | 270. 8 | 271. 14 |
 272. 3 | 273. 5 | 277. 11 |
 281. 1 | 4 | 282. 13 | 283. 1 | 6 |
 284. 15 | 289. 14 | 294. 14 |
 299. 13 | 300. 8 | 302. 11 |
 314. 4 | 318. 1 | 320. 4 | 323. 2 |
 311 | 336. 8 | 340. 6 | 343. 15 |
 353. 10 | 359. 11 | 360. 1 |
 365. 6 | 366. 3 | 367. 1 |
 370. 17 | 374. 14 | 375. 1 | 12 |
 376. 5 | 381. 9 | 382. 18 | 382. 11 |
 383. 12 | 384. 14 | 384. 5 |
 385. 8 | 386. 15 | 386. 14 |
 390. 15 | 391. 11 | 392. 15 |
 400. 6 | 405. 7 | 13 | 407. 7 |
 408. 11 | 12 | 414. 4 | 15 |
 421. 9 | 429. 4 | 430. 5 |
 912. 14 | 433. 2 | 438. 11 |
 439. 3 | 13 | 440. 8 | 442. 2 |
 744. 3 | 444. 3 | 446. 12 |
 447. 15 | 449. 6 | 450. 14 |
 452. 10 | 453. 7 | 461. 5 |
 465. 6 | 466. 14 | 483. 16 |
 484. 15 | 490. 11 |
 494. 9 | 497. 10 | 500. 7 |
 502. 17 | 505. 13 | 506. 1 |
 515. 18 | 507. 1 | 510. 17 |
 513. 5 | 512. 17 | 517. 5 | 518. 8 |
 519. 3 | 516. 9 | 520. 4 | 7 |
 521. 5 | 522. 1 | 525. 11 | 526. 10 |
 528. 14 | 329. 14 | 18 |
 531. 13 | 537. 13 | 539. 4 |
 544. 3 | 545. 2 | 10 | 548. 3 |
 550. 3 | 7 | 551. 9 | 11 | 552. 2 |
 4 | 11 | 17 | 557. 13 | 558. 8 |
 559. 7 | 560. 8 | 11 |
 561. 10 | 562. 5 | 10 | 564. 4 |
 565. 14 | 673. 4 |
 686. 1 | 704. 1 | 2 |
 717. 3 | 774. 7 | 10 | 775. 12 |
 779. 7 | 16 | 786. 1 |
 796. 14 | 799. 5 | 801. 16 |
 802. 13 | 803. 11 | 804. 13 |
 11 | 13 | 805. 1 | 806. 5 |
 807. 12 | 812. 8 | 12 | 813. 10 |
 13 | 817. 6 | 818. 14 |
 16 | 822. 8 | 825. 17 | 826. 20 |
 837. 2 | 842. 20 | 845. 12 |
 miles. 308. 2 | 5 | 9 | 10. 12 |
 14. 2 | 128. 11 | 352. 12 |
 682. 11 | 708. 8 |
 Milicis. 137. 3 |
 Milicis. 136. 15 |
 Milicio. 1. 1 |
 Milicium. 795. 1 |
 Milician. 816. 9 |
 Mileto. 55. 1 | 729. 10 |
 milio. 182. 9 |
 *militabant. 839. 10 |
 militans. 310. 18 |
 Militaris, *louis castis*. 753. 13 |
 militatrec. 314. 6 |
 militarium. 222. 10 |
 milite. 759. 1 |

- militem. 109. 6 | 168. 9 |
 milites. 212. 2 | 744. 7 | 749. 16 | * 819. 10 |
 milites. 624. 3 |
 militie. 71. 16 | 118. 3 | 177. 14 | 435. 15 | 718. 12 |
 militis. 212. 16 | 696. 9 |
 militem. 211. 9 | 812. 5 | 444. 11 |
 mille. 16. 16 | 208. 8 | 115. 2 | 390. 16 | 491. 20 |
 millia. 71. 12 | 213. 6 | 199. 8 | 19 | 146. 5 | 717. 4 |
 millibus. 153. 18 | 102. 13 | 146. 9 | 10 | 161. 5 | 682. 8 | 810. 6 |
 milliam. 193. 12 |
 millo. 28. 15 | 29. 3 | 47. 9 | 48. 9 | 80. 13 | 82. 12 | 83. 2 |
 Milone. 40. 16 | 10. 14 |
 Milonem. 28. 14 | 38. 13 | 42. 11 | 75. 17 | 77. 14 |
 Miloni. 206. 2 |
 Milonie. 31. 14 | 34. 6 | 7 | 41. 17 | 42. 4 | 12 | 47. 1 | 83. 8 | 96. 1 | 98. 7 | 109. 11 | 205. 5 | 206. 5 |
 miluinos. 198. 8 |
 mini. 422. 5 |
 minos. 765. 5 |
 minus. 766. 3 | 811. 9 |
 minabatur. 514. 1 |
 minaci. 119. 11 | 235. 12 |
 minacibus. 348. 10 |
 minantes. 98. 23 | 264. 18 |
 minatur. 39. 3 | 93. 10 |
 minari. 49. 718. 9 |
 minas. 71. 14 |
 minatur. 8. 3 | 145. 9 | 155. 14 |
 mineo. 784. 2 |
 Minerva. 667. 12 | 682. 3 | 1 |
 Minervā. 352. 4 | 762. 6 |
 Minervā. 746. 7 |
 Minervam. 146. 9 | 148. 5 | 164. 1 | 697. 2 | 703. 2 |
 mineus. 102. 8 |
 minima. 544. 6 |
 minimam. 404. 4 | 505. 5 |
 minimē. 103. 9 | 284. 14 | 339. 8 | 110. 14 | 147. 12 | 14 | 193. 10 | 621. 18 | 699. 3 |
 minimis. 439. 6 | 631. 9 |
 minimo-minus. 7. 11 | 783. 6 |
 minimum. 429. 5 | 436. 16 | 437. 1 | 801. 6 |
 minus. 302. 16 |
 ministeria. 75. 2 | 326. 2 | 738. 15 |
 ministerii. 226. 1 | 378. 1 |
 ministeris. 312. 2 | 366. 19 | 382. 1 |
 ministerio. 18. 15 | 168. 2 | 182. 12 | 259. 4 | 278. 10 | 355. 13 | 373. 7 | 385. 4 | 386. 9 | 478. 1 | 599. 13 | 675. 5 |
 ministerium. 60. 13 | 109. 7 | 162. 9 | 229. 3 | 383. 13 | 384. 14 | 385. 9 | 188. 18 | 741. 3 | 775. 7 | 806. 6 |
 ministrandorum. 193. 6 |
 ministrantes. 13. 2 | 751. 14 |
 ministrare. 187. 17 | 384. 7 | 439. 10 |
 ministrare. 563. 2 |
 ministratus. 751. 1 |
 ministris. 71. 5 | 170. 12 |
 ministro. 203. 6 |
 ministro. 185. 10 |
 ministrum. 385. 16 |
 ministrans. 126. 13 |
 ministro. 155. 15 | 603. 1 | 635. 3 |
 minora. 126. 12 |
 minores. 463. 12 | 584. 5 | 712. 13 | 713. 10 | 716. 8 | 769. 5 |
 minoris. 723. 5 |
 minoris. 272. 13 |
 * Minotauri. 843. 1 |
 minuens. 159. 10 | * 815. 8 |
 minui. 444. 4 | 164. 5 | 775. 8 |
 minuit. 605. 12 |
 minus. 7. 4 | 18. 12 | 25. 13 | 41. 7 | 187. 2 | 278. 9 | 281. 11 | 292. 11 | 302. 16 | 343. 10 | 383. 14 | 394. 11 | 395. 11 | 410. 11 | 425. 3 | 431. 13 | 436. 3 | 437. 7 | 438. 15 | 443. 5 | 445. 3 | 454. 5 | 461. 9 | 12 | 482. 1 | 487. 12 | 516. 8 | 534. 8 | 547. 12 | 548. 15 | 564. 7 | 607. 9 | 619. 9 | 632. 11 | 660. 2 | 677. 9 | 681. 12 | 707. 6 | 726. 12 | 731. 5 | 736. 2 | 8 | 738. 15 | 11 | 762. 8 | 776. 5 | 778. 7 | 780. 9 | 13 | 783. 6 | 796. 11 | 798. 6 | 801. 14 | 802. 13 | 804. 1 | 807. 13 | 810. 8 | 814. 3 | * 846. 6 | 9 |
 minuatim. 125. 1 | 505. 9 |
 Minutiam portam. 750. 3 |
 minutem. 295. 6 | 375. 13 |
 minuto. 118. 1 |
 mira. 18. 12 | 28. 4 | 25. 6 | 48. 7 | 232. 4 | 252. 17 |
 mira. 71. 9 | 72. 6 | 262. 2 | 284. 10 | 285. 12 | 292. 3 | 326. 6 | 340. 10 |
 mirabatur. 243. 8 |
 mirabar. 383. 10 | 192. 2 | 463. 4 |
 mirabile. 301. 8 | 314. 14 | 707. 3 |
 mirabili. 666. 11 |
 mirabundi. 119. 10 | 667. 9 |
 mirabundus. 43. 7 |
 miracula. 475. 7 | 674. 10 | 816. 14 |
 miraculis. 200. 11 | 768. 7 |
 miraculo. 376. 5 | 800. 8 |
 miraculum. 65. 5 | 473. 19 | 676. 1 |
 miramini. 310. 4 |
 miramur. 433. 12 | 472. 8 |
 miranda. 85. 14 | 423. 10 |
 mirandam. 359. 15 |
 mirandum. 450. 2 | 699. 2 |
 mirandas. 776. 6 |
 mirantur. 136. 8 | 302. 7 | 375. 19 | 555. 5 |
 miraret. 810. 1 |
 miraretur. 429. 6 |
 mirari. 488. 11 | 671. 11 | 697. 4 | 5 |
 mirari. 312. 9 |
 miratur. 143. 5 | 152. 7 | 161. 15 |
 miratus. 367. 5 | 375. 7 |
 mirē. 52. 12 | 122. 13 | 255. 15 | 423. 15 |
 miret. 429. 7 |
 miret. 3. 1 |
 miri. 183. 16 |
 mirifica. 440. 8 |
 mirificis. 394. 13 |
 mirificum. 143. 8 |
 miris. 42. 2 | 48. 2 | 154. 16 | 319. 4 | 335. 3 | 374. 7 | 378. 15 | 465. 3 | 667. 7 | 777. 2 |
 miro. 72. 9 | 241. 14 | 268. 9 | 282. 11 | 287. 1 |
 mirot. 448. 4 | 471. 3 | 17. 6 | 339. 15 | 697. 14 | 767. 3 |
 mirum. 47. 12 | 165. 12 | 127. 2 | 392. 6 | 407. 7 | 408. 3 | 530. 8 | 691. 19 | 733. 8 | 745. 14 | 813. 8 |
 mirus. 142. 3 |
 misceant. 784. 4 |
 miscebatur. 292. 10 |
 miscellanex. 71. 5 |
 miscenda. 616. 14 |
 miscet. 235. 8 |
 miscet. 682. 10 |
 miscetur. 671. 6 |
 miscuisset. 566. 7 |
 miscuit. 139. 15 | 212. 14 | 762. 2 |
 miscella. 17. 3 | 60. 8 | 145. 16 | 157. 17 | 188. 13 | 192. 8 | 432. 6 | 290. 4 |
 miscellam. 118. 8 | 165. 19 | 181. 15 | 208. 8 |
 miscelle. 44. 2 |
 miscelli. 21. 3 |
 miscello. 290. 4 |
 miscellum. 27. 10 | 190. 14 |
 miscellus. 287. 2 |
 miser. 14. 6 | 8 | 20. 10 | 25. 2 | 48. 14 | 50. 8 | 67. 7 | 258. 4 | 477. 2 | 489. 15 |

322. 10 | 337. 8 |
 misera. 95. 6 | 127. 6 | 149. 11 |
 271. 16 | 490. 7 | * 838. 8 |
 miserā. 227. 9 | 239. 2 | 288. 6 |
 misere. 94. 15 | 246. 1 |
 miseram, *accus.* 11. 4 | 75. 3 |
 130. 3 | 147. 9 | 339. 7 |
 324. 12 |
 miseranda. 162. 14 | 174. 3 |
 miserandē. 173. 3 |
 miserandi. 631. 5 |
 miserandum. 249. 7 |
 miserandus. 207. 9 |
 miserantes. 246. 10 |
 miserar, *verb.* 337. 6 |
 miserat. 114. 16 | 265. 7 |
 339. 3 |
 miserata. 365. 3 |
 miseratio. 128. 14 |
 miseratione. 50. 5 | 96. 4 |
 104. 9 | 321. 15 |
 miserationem. 181. 13 | 289. 6 |
 309. 8 | 322. 13 |
 misere. 157. 1 | 240. 11 |
 misere mihi. 78. 4 | 133. 9, 10 |
 miserere. 61. 5, 6 | 152. 15 |
 318. 3 | * 335. 12 |
 misereri. 685. 3 |
 miseret. 707. 1 |
 miseretur. 229. 13 |
 miseri. 21. 9 | 106. 7 | 139. 19 |
 163. 2 | 782. 12 | 819. 12 |
 miseris. 134. 17 | 606. 15 |
 miserias. 671. 3 |
 misericordia. 77. 10 |
 misericordiā. 23. 11 | 683. 17 |
 684. 7 |
 misericordiam. 749. 2 |
 Misericordiam, *Dei.* 376. 14 |
 misericordiam. 77. 8 | 78. 3 |
 174. 1 | 613. 15 |
 misericordium. 809. 16 |
 miserim. 409. 10 |
 miseris. 147. 18 | 199. 12 | 359. 10 | 672. 10 |
 miseriter. 237. 3 |
 misero. 220. 8 | 230. 12 | 554. 6 |
 miseriorum. 79. 5 | 390. 3 |
 miseros. 221. 9 | 250. 1 | 314. 9 |
 miserrimā. 184. 16 |
 miserrimae. 114. 14 | 138. 1 |
 241. 19 |
 miserrimi. 260. 2 | 285. 10 |
 297. 11 | 809. 17 |
 miserrimo. 252. 5 | 307. 6 |
 miserrimum. 224. 16 | 244. 6 | 252. 19 | 306. 15 |
 miserrimus. 136. 14 | 305. 14 |
 miserta. 183. 7 |
 miserum. 12. 8 | 13. 9 | 62. 5 |
 97. 12 | 99. 7 | 123. 5 | 215. 4 | 269. 14 | 282. 9 | 305. 9 | 312. 16 | 319. 12 | 334. 9 | 765. 9 |
 mis. 408. 15 |
 misimut. 478. 9 |
 misit. 320. 14 |
 missa. 329. 17 | 338. 1 | 544. 5 |
 missā. 598. 9 |
 missa. 516. 18 |
 missas. 382. 13 | 332. 17 |
 missi. 800. 2 |
 missile. 673. 4 |
 missilium. 712. 1 |
 missionem. 105. 11 | * 836. 6 |
 missio. 320. 1 | 804. 5 |
 missos. 206. 17 |
 missum. 669. 24 |
 missurum. 457. 9 |
 missurus. 114. 17 |
 missus. 269. 19 | 319. 13 |
 mite. 349. 10 |
 mitellā. 212. 13 |
 mixelis. 260. 7 |
 Mithram, *Sacerdotis nomen.*
 385. 14 | 391. 1 |
 Michridatici. 474. 3 |
 mici. 357. 4 |
 mificam. 756. 9 |
 mificant. 736. 3 |
 mificantur. 745. 10 |
 mitigari. 309. 6 |
 mitigas. 178. 13 | 390. 7 |
 mitigatā. 185. 3 |
 mitigato. 297. 4 |
 mitigetur. 175. 5 |
 mitigo. 13. 6 |
 mitor. 235. 9 |
 miora. 200. 3 |
 miorum. 226. 6 |
 mitis. 70. 7 | 139. 22 | 163. 17 |
 334. 13 | 780. 7 |
 mitissimam. 160. 16 |
 mitissimī. 197. 3 |
 mitras. 188. 3 |
 mitte. 81. 12 | 365. 3 |
 mittere. 516. 9 |
 mitteret. 324. 7 |
 mitti. 393. 8 |
 mittit. 46. 14 | 338. 11 |
 721. 5 |
 mittitur. 781. 8 |
 mitto. 412. 3 | 419. 11 | 529. 6 | 809. 11 |
 mittunt. 252. 14 |
 Mitylenae. 468. 2 |
 mixta. 485. 6 | 647. 6, 7 |
 mixta. 733. 3 |
 mixti. 427. 2 |
 mixtis. 743. 6 |
 mixto. 443. 5 |
 Mnescarcho. 792. 15 |
 mobilem. 43. 6 | 576. 5 |
 * 836. 7 |
 mobiles. 680. 15 | 710. 1, 2 |
 mobili. 268. 6 | 824. 11 |
 mobilia. 423. 15 | 576. 7 |
 mobilitate. 319. 9 |
 moderamine. 744. 15 |
 moderando. 682. 6 |
 moderari. 526. 11 |
 moderatā. 775. 5 |
 moderari. 628. 11 |
 moderatione. 780. 6 | 796. 10 |
 moderationem. 436. 4 |
 moderationis. 555. 3 |
 moderatis. 624. 7 |
 moderato. 810. 11 |
 moderatorem. 627. 9 |
 moderatus. 460. 15 |
 moderetur. 629. 11 | 672. 7 |
 modeste. 34. 11 |
 modestia. 810. 13 | 814. 5 |
 modestiā. 178. 13 | 315. 6, 601. 13 | 818. 9 |
 modestiz. 193. 8 | 202. 15 |
 436. 12 |
 modestiam. 270. 13 | 597. 16 |
 modestissime. 521. 14 |
 modestius. 416. 1 |
 modesto. 53. 10 |
 modestum. 237. 7 |
 modestus. 281. 14 |
 modi. 428. 7 | 460. 15 | 645. 13 | 650. 3, 17 | 651. 1, 3 | 657. 10 | 659. 9 | 764. 7 | 779. 3 |
 modica. 776. 3 | 789. 10 | 791. 7 |
 modicā. 712. 6 |
 modicā. 303. 1 | 610. 14 |
 774. 6 |
 modican. 64. 2 | 332. 7 | 545. 16 | 562. 6 |
 * modicas. 842. 8 |
 modice. 44. 3 | 103. 8 | 442. 4 | 486. 11 | 597. 14 | 669. 10 |
 modici. 156. 8 |
 * modicis. 841. 3 |
 modico. 7. 9 | 13. 13 | 29. 11 | 30. 6 | 118. 16 | 217. 3 | 226. 3 | 228. 9 | 430. 13 | 436. 2 | 581. 8 | 760. 6, 304. 10 | * 835. 6 |
 modicum. 26. 12 | 47. 12 | 94. 3 | 188. 3 | 190. 2 | 252. 16 | 327. 14 | 544. 8 | 680. 5 | 695. 9 |
 modicus. 525. 7 |
 modificabor. 826. 13 |
 modificari. 324. 4 |
 modificata. 680. 3 | 796. 5 |
 modificator. 764. 7 |
 modificetur. 608. 15 |
 modis. 170. 7 | 221. 16 | 323. 4 | 382. 18 | 579. 12 | 592. 13 | 604. 8 | 614. 5 | 646. 7 | 651. 5 | 653. 2 | 654. 16 | 661. 8 | 719. 13 |
 modo, *adv.* 79. 8 | 81. 6 | 104. 13 | 119. 14 | 127. 1 | 166. 14 | 184. 11 | 216. 18 | 223. 11, 12 | 225. 16 | 283. 6 | 294. 16 | 303. 5 | 378. 10 | 382. 10 | 385. 1 | 574. 4 | 590. 9 | 595. 12 | 596. 10 | 602.

607. 15 | 618. 4. 5 | 644. 10 | 648. 12 | 649. 1. 15 | 664. 5 | 718. 1 | 733. 10 | 716. 9 | 718. 2 | 761. 4 | 786. 5. 9 | 815. 15 | 816. 3 | modo. *adv.* 2. 1 | 7. 7 | 15. 15 | 18. 5 | 17. 11 | 90. 18 | 153. 4 | 156. 7 | 207. 10 | 216. 5 | 219. 17 | 225. 18 | 240. 16 | 243. 17 | 287. 11 | 319. 6 | 325. 16 | 341. 13 | 404. 3 | 407. 5 | 414. 3 | 420. 1 | 426. 7 | 429. 3 | 431. 8 | 435. 1 | 451. 2 | 461. 8 | 473. 18 | 482. 3 | 487. 2 | 496. 3 | 510. 19 | 512. 2 | 531. 4 | 541. 2 | 548. 8 | 553. 13 | 560. 12 | 563. 9 | 564. 3 | 596. 9 | 599. 10 | 602. 1 | 605. 11 | 623. 4 | 616. 5 | 620. 2. 6 | 625. 9 | 635. 3 | 656. 14. 15 | 664. 3 | 665. 3 | 666. 6 | 690. 10 | 696. 9. 15 | 697. 3 | 700. 15 | 712. 4 | 728. 7 | 744. 4 | 788. 4 | 817. 1 | modos. 588. 10 | 651. 10 | 655. 10 | 659. 13 | 660. 2 | 663. 1 | 821. 11 | modular. 144. 7 | modulator. 764. 7 | modulatus. 370. 5 | 588. 10 | moduli. 644. 13 | 646. 9. 10 | 647. 1 | modulis. 155. 3 | 179. 5 | 265. 2 | 370. 2 | modulo. 389. 12 | modulus. 348. 2 | modulum. 371. 2 | modum. 40. 2 | 61. 5 | 67. 2. 5 | 71. 13 | 89. 10 | 90. 11 | 91. 2 | 103. 7 | 107. 5 | 118. 18 | 138. 3 | 177. 6 | 180. 12 | 202. 18 | 212. 12 | 221. 13 | 236. 7 | 237. 6 | 244. 15 | 247. 10 | 250. 19 | 255. 11 | 260. 8 | 263. 1 | 270. 14 | 274. 3 | 275. 4 | 280. 3. 5 | 307. 12 | 322. 13 | 327. 9 | 334. 5 | 340. 16 | 345. 7 | 348. 8 | 359. 10 | 360. 7 | 361. 10 | 372. 13 | 374. 5 | 378. 3 | 386. 12 | 389. 4 | 390. 20 | 393. 11 | 430. 7 | 458. 2 | 485. 2 | 499. 15 | 531. 5 | 540. 1 | 593. 4. 7 | 613. 17 | 622. 14 | 623. 14 | 627. 11 | 643. 9 | 649. 9 | 653. 11 | 656. 9 | 657. 3 | 684. 9 | 694. 7 | 707. 17 | 716. 9 | 732. 13 | 751. 6 | 787. 5 | modus. 98. 10 | 603. 4 | 616. 14 | 647. 8 | 648. 2 | 649. 2 | 10 | 650. 5. 10. 6 | 651. 10 | 652. 1. 9. 15 | 653. 1. 3. 12. 17 | 654. 1. 6. 11 | 655. 1. 8 | 658. 11 | moenia. 359. 2 | 706. 4 | moenibus. 623. 4 | 812. 6 | moenium. 48. 3 | 790. 7 | moerebam. 226. 7 | 281. 3 | moerebat. 95. 12 | moerendo. 160. 5 | moerens. 265. 12 | 296. 16 | 321. 16 | moerentem. 126. 11 | 167. 4 | moerentibus. 145. 19 | 164. 10 | moeretur. 137. 15 | moerore. 11. 10 | 57. 10 | 138. 9 | 145. 4 | 238. 8 | 239. 10 | 308. 4 | 559. 12 | moerorem. 164. 13 | 365. 4 | moeroris. 128. 3 | moesta. 77. 21 | 237. 7 | 241. 5 | 299. 1 | moesta. 145. 5 | 238. 1 | moesta. 138. 11 | 305. 10 | moestitia. 79. 3 | moestitia. 175. 12 | moesto. 50. 8 | moestum. 81. 4 | moestus. 61. 12 | 71. 10 | 77. 9 | 81. 11 | mole. 220. 9 | mole. 220. 4 | 278. 2 | 290. 4 | molares. 221. 13 | molas. 277. 9 | mole. 186. 13 | 730. 14 | 760. 5 | molem. 209. 13 | 222. 7 | moles. 280. 7 | molesti. 223. 5 | molesti. 802. 9 | molestie. 83. 15 | molestias. 823. 4 | molestiis. 339. 10 | moli. 185. 5 | molibus. 187. 7 | 714. 2 | molibatur. 369. 7 | molendum. 744. 18 | molieris. 394. 4 | moliri. 325. 3 | molis. 222. 15 | 768. 5 | molira. 2. *long.* 486. 6 | molitur. 2. *long.* 90. 5 | 791. 13 | molitus. 2. *long.* 484. 16 | moles. 91. 15 | 454. 3 | 589. 1 | 614. 3 | 842. 13 | molli. 220. 17 | 349. 9 | 547. 1 | mollia. 526. 1 | molibus. 153. 14 | mollicbar. 329. 8 | molliorem. 306. 16 | mollis. 296. 9 | 708. 15 | 763. 11 | 829. 3 | molliſſimo. 354. 4 | mollita. 155. 5 | molliter. 139. 22 | 190. 13 | 360. 5 | 701. 1 | mollitia. 526. 14 | mollitia. 589. 4 | * 846. 15 | mollitie. 7. 10 | 118. 11 | 185. 8 | 269. 11 | 720. 7 | mollitum. 8. 6 | mollities. 719. 10 | moliveram. 332. 2 | mollius. 333. 2 | momenta. 825. 5 | momentarie. 65. 10 | momentariam. 268. 4 | momentarium. 339. 15 | momentarius. 152. 10 | momentis. 755. 4 | momentis. 589. 11 | 745. 4 | momento. 24. 8 | 53. 16 | 121. 1 | 206. 9 | 292. 9 | 302. 7 | 328. 8 | 366. 5 | momentum. 286. 10 | 390. 4 | monet. 692. 13 | monebam. 165. 8 | moneta. 466. 8 | monetæ. 286. 18 | monetali. 211. 8 | monile. 743. 3 | monilia. 142. 7 | 149. 4 | 700. 7 | monilibus. 148. 12 | 199. 17 | monilium. 146. 11 | 211. 18 | monitione. 248. 3 | monitionis. 146. 7 | 367. 6 | monitionum. 158. 2 | monitis. 81. 8 | 120. 5 | 158. 7 | 694. 9 | monitorum. 47. 3 | monitu. 68. 7 | 365. 10 | 376. 3 | 382. 4 | 389. 12 | monitum. *adj.* 539. 2 | monitus. *ſuff. plur.* 143. 16 | monitus. *adj.* 695. 3 | mons. 106. 18 | 345. 3 | monſtra. 787. 4. 6 | monſtrabatur. 206. 8 | monſtrabimus. 159. 2 | 201. 13 | * monſtrans. 835. 12 | monſtrante. 334. 18 | monſtrantem. 252. 10 | monſtrare. 77. 4 | 281. 7 | monſtratem. 334. 16 | monſtras. 417. 15 | * monſtrat. 842. 16 | monſtratu. 30. 10 | 168. 7 | monſtratur. 188. 19 | monſtratus. 338. 16 | monſtravit. 93. 14 | monſtratur. 77. 6 | monſtri. 762. 7 | monſtrum. 79. 15 | 334. 20 | 556. 1 | monſtruosa. 214. 1 | monſtruosa. 332. 9 | monſtruosa. 225. 5 | monſtruosa. 156. 6 | montana. 107. 7 | montanis. 148. 10 | montano. 89. 1 | 167. 6 |

Apul.

- monte. 211. 15 | 827. 11 |
 monter. 15. 11 |
 montibus. 390. 12 | 437. 4 |
 459. 3 | 472. 13 | 760. 11 |
 montis. 18. 9 | 98. 16 | 104. 6 |
 137. 5 | 139. 16 | 173. 4 |
 185. 13. 19 | 221. 17 | 226. 12 |
 228. 5 | 247. 3 | 345. 4 |
 352. 7 | 571. 3 | 680. 11 |
 729. 2 |
 montium. 5. 4 | 98. 15 | 706. 5 |
 712. 5 | 783. 6 |
 monuit. 14. 6. 12 | 385. 12 |
 monumenta. 463. 9 | 494. 9 |
 monumentarii. 765. 3 |
 monumentum. 120. 15 | 245. 4 |
 Mopius. 689. 10 |
 mora. 71. 4 | 72. 6 | 79. 2 |
 98. 2 | 104. 21 | 111. 9 | 122. 6 |
 126. 6 | 146. 1 | 147. 15 |
 189. 7 | 194. 14 | 213. 9 |
 367. 3. 7 | 373. 1 | * 375. 19 |
 morā. 18. 12 | 60. 12 | 126. 16 |
 215. 4 | 245. 5 | 244. 9 |
 252. 14 | 270. 9 | 341. 13 |
 344. 3 | 548. 12 |
 morabat. 166. 14 | 247. 1 |
 morabatur. 143. 15 |
 morā. 105. 11 | 824. 8 |
 moralem. 611. 1 |
 moralis. 570. 5 | 594. 1 |
 moram. 95. 11 | 224. 3 | 520. 18 |
 555. 2 | 758. 1 |
 moramentis. 823. 7 |
 morarentur. 106. 4 |
 moraretur. 480. 12 | 778. 2 |
 morari. 384. 11 |
 moras. 240. 11 | 581. 7 | 825. 1, 5 |
 morata. 156. 3 | 191. 3 |
 morau. 256. 10 | 616. 10 |
 * 841. 5 |
 moratur. 135. 5 |
 moratus. 275. 7 | 301. 4 | 317. 7 |
 393. 4 | 443. 7 | 544. 1 |
 morbi. 324. 15 | 485. 9 | 486. 10 |
 487. 6. 10 | 489. 16 |
 794. 7 |
 morbidis. 672. 7 |
 morbido. 478. 12 |
 morbis. 489. 3 | 604. 11 |
 623. 15 |
 morbo. 149. 15 | 269. 2 |
 270. 4 | 309. 2 | 450. 10 |
 477. 2. 6. 13 | 479. 9 | 486. 2 |
 488. 3 | 611. 5 | 808. 7 |
 825. 7 |
 morborum. 484. 19 | 485. 3 |
 488. 12 | 605. 7 | 615. 9 |
 morbos. 608. 2 |
 morbosa. 608. 14 |
 morbum. 479. 13. 14 | 487. 3 |
 514. 16 | 592. 11 |
 morbus. 488. 1 |
 mordacem. 257. 6 |
 mordiculus. 95. 16 |
 mordicus. 76. 15 | 255. 3 | 302. 11 |
 829. 13 |
 more. 54. 8 | 95. 10 | 103. 14 |
 152. 19 | 207. 6 | 270. 3 |
 322. 4 | 324. 2 | 326. 5 |
 327. 3. 328. 7 | 402. 1 | 404. 9 |
 410. 9 | 448. 2 | 471. 7 |
 488. 6 | 492. 1 | 500. 15 |
 505. 2 | 533. 16 | 559. 10 |
 541. 8 | 658. 5. 686. 2 | 819. 9 |
 * 840. 10 | 841. 16 |
 morem. 506. 13 | * 835. 17 |
 mores. 31. 13 | 86. 16 | 90. 15 |
 215. 11 | 230. 10 | 283. 2 |
 303. 16 | 619. 9 | 627. 16 |
 628. 2 | 629. 4 |
 mori. 23. 2 | 79. 3 | 159. 9 |
 615. 14 |
 moriamur. 23. 3 |
 moriar. 146. 16 |
 moribundis. 670. 8 |
 moribundo. 487. 1 |
 moribus. 42. 6 | 134. 3 | 315. 10 |
 425. 2 | 429. 8 | 452. 1 |
 504. 7 | 597. 6 | 624. 10 |
 625. 9 | 670. 9 | 705. 8 |
 745. 9 |
 moriendi. 619. 8 | 735. 3 |
 moriens. 189. 11 |
 morientur. 243. 16 |
 mortigera. 423. 16 |
 mortigeros. 41. 7 |
 * mortigerus. 846. 14 |
 moris. 759. 1 | 815. 5 |
 moritura. 133. 13 |
 morituram. 146. 8 | 318. 4 |
 morituris. 270. 9 |
 moriturum. 230. 5 | 293. 8 |
 553. 10 |
 moriturus. 226. 10 | 750. 5 |
 * 836. 5 |
 morose. 618. 2 |
 mors. 197. 10 | 202. 15 |
 moribus. 123. 7. 18 | 184. 20 |
 230. 4 | 249. 10 | 261. 3 | 262. 14 |
 15 | 304. 13 | 309. 13 |
 mortificantibus. 46. 9 |
 * mortificat. 838. 1 |
 mortificatis. 95. 9 |
 mortificulis. 254. 4 |
 mortu. 302. 13 |
 mortuum. 243. 13 | 410. 15 |
 mortuus, genit. 250. 11 |
 mortuus, plur. 203. 13 | 555. 6 |
 mortale. 583. 9 | 641. 4 |
 mortalem. 152. 4 |
 mortales. 585. 3 | 670. 10 |
 745. 14 |
 mortali. 133. 10 | 194. 10 |
 mortalibus. 28. 2 | 551. 3 |
 390. 2 | 417. 5 | 585. 8 |
 793. 11 |
 mortalis. 133. 6 | 711. 1 |
 mortaliū. 68. 2 | 85. 13 | 129. 18 |
 132. 11 | 180. 14 | 184. 20 |
 207. 2 | 312. 4 |
 morte. 95. 17 | 157. 13 | 159. 14 |
 166. 4 | 184. 16 | 209. 20 |
 214. 2 | 224. 5 | 266. 4 |
 320. 12 | 321. 4 | 327. 7 |
 401. 7 | 547. 13 | 616. 6 |
 670. 12 |
 mortem. 22. 10 | 203. 12. 19 |
 206. 16 | 225. 9 | 229. 7 |
 253. 15 | 264. 14 | 265. 13 |
 285. 3 | 286. 7 | 305. 15 |
 320. 7. 18 | 323. 10 | 339. 7 |
 361. 34. 35 | 526. 10. 12 |
 557. 8 | 612. 7 |
 mortis. 442. 15 |
 morti. 20. 6 | 104. 12 | 217. 12 |
 327. 2 |
 mortifer. 189. 4 |
 mortifero. 327. 13 |
 mortiferos. 729. 4 |
 mortiferum. 23. 15 |
 mortis. 23. 12 | 61. 2 | 65. 13 |
 145. 10 | 164. 12 | 166. 16 |
 197. 9 | 203. 1 | 240. 15 |
 243. 19 | 244. 3 | 257. 4 |
 326. 12 | 327. 8. 14 | 338. 10 |
 339. 5 | 341. 5. 8. 10 | 354. 6 |
 377. 6 | 381. 11 | 384. 13 |
 378. 18 | 618. 4 | 619. 7 |
 623. 5 | 800. 8 |
 mortuus. 166. 9 | 483. 18 |
 679. 5 |
 mortuus. 203. 17 |
 mortui. 55. 9 | 120. 15 | 124. 5 |
 191. 6 |
 mortuis. 341. 9 | 410. 15 |
 * 846. 5 |
 mortuo. 98. 17 | 106. 3 | 220. 10 |
 mortuorum. 55. 14 | 55. 11 |
 121. 9 | 508. 1 |
 mortuos. 124. 8 | 189. 9 | 190. 9 |
 mortuum. 55. 7 | 106. 1 | 189. 7 |
 302. 11 | 310. 3 | 461. 10 |
 800. 3 |
 mortuus. 60. 4 | 61. 10 | 66. 12 |
 189. 15 | 219. 5 | 555. 6 |
 mortuum. 54. 2 | 181. 2 | 233. 6 |
 284. 9 | 295. 12 | 406. 8 |
 418. 8 | 425. 5 | 511. 13 |
 523. 9 | 557. 4 | 610. 1 |
 626. 5 | 627. 13. 2 | 772. 1 |
 807. 9 |
 mos. 424. 8 | 494. 7 | 551. 6 |
 747. 9 | 761. 11 | 807. 1 |
 Moles. 544. 10 |
 moribus. 122. 18 | 261. 2 |
 589. 3 |
 moris. 462. 2 |
 mora. 584. 4 | 683. 4 |
 mortuum. 401. 4 | 741. 15 |
 moris. 423. 14 | 741. 12 |
 morus, plur. 578. 3 | 709. 5 |
 730. 7 |

motum. 729. 14 |
 moveant. 729. 14 |
 moveantur. 707. 11 |
 moveatur. 780. 2 |
 movebatur. 735. 16 |
 movebuntur. 742. 2 |
 movenda. 789. 16 |
 movendam. 730. 12 |
 movendi. 741. 13 |
 movent. 741. 6 |
 moventibus. 735. 11 |
 moventur. 741. 16 |
 moventur. 412. 4 |
 moveret. 799. 4 |
 moveri. 779. 8 |
 moverit. 741. 10 |
 mover. 645. 14 | 646. 1 |
 moveretur. 780. 14 | 735. 15 |
 mov. 3. 5 | 5. 2 | 8. 2 | 14. 7 |
 67. 4 | 76. 15 | 91. 18 | 121. 3 |
 143. 4 | 17. 15. 12 | 165. 6 |
 216. 19 | 252. 14 | 320. 15 |
 338. 3 | 342. 9 | 461. 11 |
 503. 2 | 512. 5 | 14. 120. 1 |
 15. 159. 6 | 583. 1 |
 596. 11 | 643. 13 | 720. 3 |
 726. 6 | 793. 8 | 801. 1 |
 806. 11 | * 846. 14 |
 muccentibus. 787. 17 |
 mucro. 98. 6 |
 mucrone. 8. 2 | 74. 6 | 76. 3 |
 89. 9 | 152. 13 | 107. 4 |
 mucrones. 213. 3 |
 mucronibus. 129. 12 | 233. 12 |
 * mugiente. 843. 2 |
 mugientium. 672. 6 |
 mugito. 123. 19 |
 mugitus. 809. 3 |
 mugitus. plur. 240. 9 | 288. 19 |
 730. 11 |
 mugivit. 200. 13 |
 mulcato. 104. 5 |
 mulceant. 610. 17 |
 mulceantur. 684. 8 |
 mulceat. 146. 9 |
 mulcentem. 567. 4 |
 mulcentes. 368. 1 |
 mulcentia. 147. 1 |
 mulcentibus. 265. 2 | 349. 7 |
 mulas. 219. 11 |
 muli. 280. 6 |
 muliebri. 212. 12 |
 muliebrium. 172. 11 |
 mulier. 6. 3 | 77. 19 | 104. 7 |
 149. 10 | 150. 10 | 172. 7 |
 220. 4 | 244. 15 | 271. 10 |
 272. 10 | 12 | 282. 10 | 287. 9 |
 290. 3 | 291. 7 | 294. 4 |
 14. 298. 2 | 316. 2 | 319. 3 |
 340. 4 | 19 | 341. 10 |
 413. 1 | 450. 16 | 483. 9 |
 17 | 488. 13 | 510. 15 |
 514. 3 | 16 | 529. 11 | 531. 7 |
 546. 15 | 547. 14 | 551. 12 |
 626. 15 | * 837. 4 | 842. 12 |
 243. 3 |

muliere. 84. 2 | 292. 1 | 298. 15 |
 489. 4 | 505. 6 | mulierem. 37. 1 |
 212. 16 | 293. 14 | 353. 1 |
 10 | 472. 11 | 483. 4 |
 15 | 484. 9 | 492. 8 |
 537. 16 | 542. 5 | 548. 2 | 554. 5 |
 558. 3 | * 838. 5 | mulieres. 19. 14 |
 55. 11 | 16. 9 | 158. 16 |
 246. 14 | 282. 15 | 296. 10 |
 369. 7 | * 841. 4 | 15 | mulieri. 22. 7 |
 244. 12 | 341. 17 | 487. 8 |
 572. 16 | 542. 2 | * 847. 12 | mulieribus. 527. 11 |
 mulieris. 15. 9 | 37. 6 | 62. 9 | 238. 15 |
 242. 11 | 249. 14 | 253. 8 |
 273. 1 | 291. 2 | 293. 2 | 295. 8 |
 297. 12 | 15 | 321. 13 |
 328. 3 | 343. 4 | 9 | 353. 8 |
 450. 12 | 451. 8 | 517. 7 |
 531. 8 | 9 | 12 | 545. 9 | 16 |
 561. 3 | 9 | * 842. 2 | 843. 10 |
 11 | mulierum. 215. 11 |
 mulionem. 268. 12 |
 mula. 89. 2 |
 muli. 333. 16 |
 mullo. 189. 2 | 334. 1 |
 multa. 28. 3 | 48. 6 |
 12 | 148. 14 | 190. 4 |
 264. 10 | 404. 6 | 419. 2 |
 438. 16 | 453. 18 |
 455. 5 | 473. 17 | 510. 17 |
 520. 9 | 530. 1 | 531. 19 | 532. 14 |
 692. 6 | 699. 5 | 706. 5 |
 742. 5 | 770. 9 | 813. 10 |
 mula. 424. 2 |
 mulier. 411. 16 | 716. 9 |
 multarum. 119. 17 | 281. 7 | 339. 12 |
 multas. 99. 9 | 219. 11 | 229. 9 |
 700. 2 | 504. 9 | 802. 1 |
 multata. 95. 17 |
 multi. 17. 5 | 119. 10 | 131. 15 |
 132. 11 | 157. 7 | 311. 5 |
 482. 8 | 506. 8 |
 528. 3 | 555. 5 | 570. 10 |
 629. 2 | 710. 3 | 752. 10 |
 776. 4 | * 847. 2 | multi olor. 360. 9 |
 727. 7 | mukifariam. 273. 3 |
 790. 7 | multiformes. 349. 5 |
 multiformit. 761. 4 |
 multiforme. 343. 7 | 353. 2 |
 multiformis. 363. 2 | 778. 5 |
 * multiformibus. 840. 10 |
 multiformis. 360. 5 | 752. 5 |
 multijuga. 280. 10 | 463. 14 | 494. 12 |
 multijug. 254. 2 | 665. 9 |
 multijugam. 802. 12 |
 multijugi. 116. 3 |
 multijugis. 174. 8 | 262. 1 | 795. 5 |
 multijugo. 361. 3 |
 multimo. 4. 575. 4 |
 multimodas. 345. 1 |

multinodis. 157. 3 | 262. 2 |
 multinominis. 386. 6 |
 multiplex. 749. 9 |
 multiplicat. 742. 16 |
 multiplicatis. 396. 4 | 580. 1 |
 multiplicato. 326. 1 |
 multiplici. 361. 3 |
 multis. 48. 12 | 38. 2 | 89. 3 |
 113. 2 | 6 | 123. 6 | 160. 7 |
 164. 7 | 179. 1 | 196. 10 | 211. 2 |
 200. 1 | 211. 2 | 224. 13 |
 228. 7 | 238. 9 | 262. 9 |
 291. 6 | 297. 2 | 299. 15 |
 305. 19 | 307. 2 | 310 |
 330. 6 | 376. 12 | 382. 9 | 391. 2 |
 417. 2 | 440. 1 | 469. 6 |
 479. 10 | 519. 4 | 525. 14 |
 526. 9 | 539. 10 | 541. 1 |
 542. 6 | 546. 11 | 562. 13 |
 589. 16 | 596. 3 | 614. 5 |
 647. 4 | 741. 2 | 770. 13 |
 780. 4 | multiscium. 281. 11 |
 457. 11 | 778. 3 |
 multiscius. 765. 6 | 814. 10 |
 multitudine. 218. 8 | 623. 9 |
 776. 1 | 819. 8 |
 multitudinem. 72. 4 | 210. 6 |
 248. 23 | 433. 1 | 626. 4 |
 742. 3 | 752. 4 |
 multitudinis. 75. 11 | 623. 18 |
 multitudinis. 125. 3 | 144. 8 |
 206. 1 | 305. 6 |
 multitudo. 470. 17 | 483. 1 |
 628. 4 | 610 | 629. 5 | 10 |
 709. 2 | 731. 13 | 811. 1 |
 multivagi. 238. 14 |
 multivii. 277. 8 |
 multo. 74. 8 | 169. 8 | 216. 2 |
 220. 1 | 12 | 236. 20 | 283. 17 |
 291. 9 | 301. 12 | 315. 7 |
 405. 4 | 409. 10 | 429. 8 |
 473. 7 | 477. 12 | 479. 17 |
 480. 7 | 484. 5 | 491. 5 |
 540. 2 | 542. 8 | 544. 14 |
 545. 4 | 554. 5 | 555. 5 |
 615. 6 | 681. 12 | 686. 7 |
 738. 1 | 740. 12 | 753. 2 |
 770. 17 | 790. 1 | 792. 7 |
 816. 8 | 841. 9 | 10 | multorum. 303. 14 |
 623. 11 | 809. 1 | 10 | 11 |
 multos. 104. 13 | 206. 17 |
 225. 18 | 316. 10 | 406. 6 |
 495. 4 | 518. 9 | 542. 3 | 550. 13 |
 572. 6 | 798. 2 | 811. 2 |
 multum. 60. 9 | 91. 14 | 95. 14 |
 123. 12 | 165. 3 | 266. 4 |
 269. 10 | 338. 3 | 340. 21 |
 341. 2 | 374. 9 | 428. 9 |
 443. 10 | 465. 4 | 524. 8 |
 533. 11 | 645. 9 | 720. 11 |
 792. 5 | * 845. 7 | mundam. 411. 9 |
 500. 19 | mundane. 581. 2 |
 mundanas. 747. 7 |
 f ij

mundano. 746. 13 |
mundi. 41. 3 | 380. 12 | 449.
1 | 508. 8. 13 | 575. 6 | 577.
12 | 581. 1, 13 | 582. 10 | 585. 1
665. 1 | 667. 6 | 705. 13 | 708. 8 |
713. 3 | 720. 14 | 732. 10 |
732. 15 | 734. 2, 3 | 735. 7 |
736. 7 | 740. 9. 14 | 742.
9 | 743. 15, 13 | 746. 13
10 | 747. 15 | 751. 8 |
mundicinas. 408. 15 |
mundissima. 496. 2 |
* munditer. 845. 9 |
munditiarum. 412. 2 |
munditias. 409. 14 |
munditiis. 563. 18 |
mundo. 46. 3 | 129. 9 | 137.
6 | 577. 18 | 578. 6 | 734. 2 |
736. 8 | 749. 8 | 751. 6 |
754. 11 |
mundo *ornatus*. 368. 11 |
mundule. 4. 2 |
mundum *ornatum*. 390. 9 | 484.
16 | 577. 4. 10 | 578. 7 | 705.
9 | 707. 5 | 717. 5 |
mundum *ornatum*. 423. 1 |
mundus. 175. 10 | 389. 2 |
574. 1 | 580. 2 | 707. 12,
13 | 734. 14 |
munera. 414. 14 | 765. 6 |
munerabantur. 101. 5 |
munerabundi. 381. 12 |
muneraretur. 418. 14 |
munerato. 336. 16 |
munere. 444. 10 | 470. 7 |
506. 7 | 549. 15 | 611. 6 |
671. 12 | 707. 14 | 751. 2 |
muneri. 119. 4 | 265. 7 | 344.
6 | 552. 7 |
muneribus. 152. 5 | 156. 3 | 233.
5 | 297. 3 | 379. 10 | 387. 11 |
414. 14 | 719. 17 |
muneris. 343. 14 | 375. 8 |
munerum. 111. 4 |
munia. 239. 9 | 297. 2 | 436.
4 | 669. 6 |
municipales. 571. 4 |
muniebant. 126. 10 | 148. 6 |
739. 7 |
muniebatur. 143. 9 |
munendam. 382. 9 |
munifica. 390. 2 | 434. 4 |
munificentia. 279. 16 |
munificentiam. 335. 12 |
munire. 309. 13 |
munita. 386. 14 |
munita. 111. 6 |
muniram. 284. 11 |
munitor. 377. 13 |
munitus. 262. 3 | 267. 13 |
muniveram. 376. 9 |
muniant. 39. 8 | 110. 13 | 122.
10 |
munus. 57. 11 | 115. 12 | 118. 8 |
178. 30 | 180. 8 | 191. 3 | 192.
11 | 233. 4 | 269. 9 | 276. 17 |

335. 12 | 382. 1 | 505. 8 | 602. 1 |
675. 5 | * 842. 12 |
mures. 56. 7 | 468. 1 |
murex, *pisnis*. 469. 5 |
muri. 739. 7 |
* murice. 841. 4 |
muriculi. 469. 5 |
murmur. 820. 6 |
murmurabundus. 54. 7 |
murmurati. 800. 1 |
murmurata. 482. 3 |
murmure. 36. 6 | 480. 11 |
muro. 410. 7 |
Murias, *metas*. 180. 10 |
murum. 795. 11 |
Musa. 822. 11 |
Musae. 195. 6, 8 | 762. 6 |
764. 1 |
Musaei. 61. 5 |
Musarum. 168. 1 | 194. 3 |
821. 3 |
Musas. 822. 2 |
muscas. 56. 7 | 331. 11 |
muscis. 40. 2 |
musculos. 261. 3 |
muscum. 462. 8 |
musica. 732. 7 |
musicæ. 195. 7 | 625. 6 | 761.
2 | 792. 6 | 821. 8 |
musicam. 732. 16 |
musicæ. 580. 2 |
musico. 567. 4 |
musicum. 762. 2 |
musicas. 588. 10 |
musicabat. 518. 1 |
musicatione. 235. 7 |
muscula. 59. 8 | 467. 10 |
muscleæ. 302. 10 |
musculentas. 300. 4 |
musulentus. 40. 7 |
muta. 829. 10 |
mutabile. 702. 1 |
mutabilem. 516. 8 | 580. 7 |
mutabiles. 670. 12 |
mutabili. 751. 7 |
mutabilis. 611. 1, 11 |
mutandis. 768. 9 |
mutantur. 587. 13 |
mutare. 775. 12 |
mutarent. 352. 10 |
mutari. 574. 10 |
mutat. 605. 13 | 743. 11 |
mutata. 186. 12 | 683. 15 |
mutatâ. 635. 9 | 637. 9, 13 |
657. 14 |
mutatam. 366. 9 |
mutati. 246. 9 |
mutatio. 80. 1 | 521. 10 |
mutationes. 587. 16 | 747. 12 |
mutato. 650. 1 |
mutatum. 521. 7 |
mutetur. 138. 3 |
mutatus. 703. 7 |
mutavi. 452. 17 |
mutavit. 16. 4 | 160. 14 | 440.
3 | 529. 18 |

mutilâ. 344. 11 |
mutilus. 19. 8 |
mutis. 96. 3 |
Mutius. 511. 2 |
mutua. 101. 4 | * 836. 18 |
mutuâ. 28. 3 | 129. 3 | * 834.
10 |
mutus. 165. 6 | 205. 3 | 317. 1 |
610. 8 |
mutuam. 768. 2 |
mutantur. 89. 6 |
mutuare. 159. 11 |
mutuari. 30. 1 |
mutuarias. 430. 10 |
mutuas. 582. 11 |
mutuata. 184. 13 |
mutui. 216. 14 | 712. 17 |
mutuis. 147. 16 | 148. 15 |
213. 13 | 233. 9 | 301. 8 | 570.
2 | 590. 9 | 709. 12 | 732.
11 | 741. 16 |
mutum. 257. 12 |
mutuo. 3. 1 | 546. 14 | 575. 3 |
816. 6 |
mutuo. 245. 6 | 259. 9 | 269.
1 | 322. 14 | 430. 9 | 452. 13 |
695. 11 | 741. 13 | 818. 7 |
mutuos. 89. 2 | * 836. 10 |
Myccias. 710. 10 |
Myoparones. 459. 12 |
Myrmec. 288. 18 | 290. 1 |
Myrmecem. 285. 1, 7 | 289.
11 |
Myrmeci. 288. 5 |
Myrmecis. 286. 5 | 287. 14 |
Myrmec. 285. 8 | 286. 15 |
287. 11 | 288. 10 | 289. 3 |
myrtham. 460. 5 |
Myrthine. 59. 2 |
Myrthos. 715. 6 |
Myrrilum. 268. 12 |
myrteriis. 495. 9 |
myteriorum. 685. 5 |

N

N Abathnos. 767. 1 |
naccam. 290. 12 |
naccina. 295. 13 |
nada. 272. 11 | 317. 14 | 345
18 | 517. 12 |
nada. 219. 14 |
nada. 158. 15 |
nadi. 109. 13 | 264. 10 | 305.
3 | 705. 10 | 739. 17 | 744. 12 |
nactus. 105. 6 | 235. 10 | 236.
5 | 269. 9 | 286. 5 | 310. 16 |
355. 8 | 475. 4 | 626. 4 |
na. 6. 8 | 12. 4 | 24. 12 | 25.
11 | 465. 1 | 828. 19 |
navali. 713. 10 |
nam. 5. 1 | 13. 15 | 15. 15 | 19.
11 | 21. 7 | 24. 7 | 33 | 26. 2 |
143. 17 | 28. 3 | 10 | 30. 15 |
31. 5 | 32. 13 | 38. 6 | 41. 4 |

- 20 | 42. 5 | 44. 3 | 47. 1 |
48. 1, 12, 14 | 50. 1 | 51. 5,
17 | 52. 3, 5 | 53. 14 | 55. 9 |
56. 6 | 66. 9, 11 | 71. 11 |
74. 3 | 75. 15 | 78. 13 | 80.
4 | 81. 9, 13, 18 | 85. 12 |
93. 14 | 95. 8 | 99. 9 | 101.
4 | 102. 2 | 104. 4 | 106. 9,
16 | 109. 4 | 115. 13 | 116.
9 | 117. 2, 6 | 121. 12 | 130. 6 |
131. 2 | 141. 8 | 145. 7 | 152.
1 | 166. 10, 12 | 180. 6 | 186.
10, 15 | 187. 13 | 188. 4, 15 |
190. 4 | 197. 3, 14 | 198.
9 | 200. 6 | 206. 10 | 208.
16 | 209. 12, 21 | 210. 7 |
212. 16 | 214. 9, 15 | 217. 5 |
218. 9 | 220. 3, 15 | 223. 8,
14 | 224. 5 | 225. 8 | 228. 5,
229. 6 | 230. 1 | 248. 13 | 20 |
257. 8 | 265. 6, 17 | 268. 5 |
272. 3 | 277. 12 | 281. 9,
282. 11 | 283. 2 | 286. 7 | 290.
21 | 294. 20 | 296. 1 | 305.
21 | 306. 13 | 308. 1, 11 | 309.
2 | 310. 18 | 314. 6 | 318. 7 |
321. 5 | 325. 11 | 326. 10 |
329. 7 | 330. 19 | 331. 9 | 333.
1, 9 | 336. 9 | 337. 12 | 344.
11 | 346. 7 | 348. 16 | 354.
5 | 361. 9 | 365. 10 | 366. 4 |
367. 11 | 376. 6 | 377. 3 |
378. 2 | 384. 6, 15 | 388. 2 |
392. 11 | 393. 2, 7, 10, 12 |
400. 8 | 408. 3, 12 | 410.
13 | 411. 8, 15 | 414. 1 |
416. 9 | 418. 11 | 422. 5 |
426. 4 | 430. 7 | 442. 4 |
446. 13 | 452. 16 | 461. 6 |
478. 4 | 487. 10 | 496. 6 |
497. 11 | 499. 13 | 501. 7 | 502.
20, 13 | 506. 17 | 512. 7 | 513. 15 |
515. 11 | 517. 10 | 518. 8 |
522. 13 | 528. 18 | 529. 10 |
541. 6 | 542. 3 | 547. 5 |
557. 7 | 566. 3 | 567. 13, 14 |
570. 2 | 571. 8 | 572. 14 |
586. 17 | 588. 1 | 589. 10 |
604. 11 | 605. 6, 10 | 608.
9, 15 | 609. 18 | 613. 5, 16 |
619. 14 | 622. 4 | 640. 2,
10 | 645. 5, 12 | 648. 2, 10 |
649. 9 | 650. 2 | 655. 6 |
659. 6 | 664. 6 | 666. 4 |
671. 6 | 673. 18 | 678. 2, 12 |
683. 11 | 684. 5 | 687. 2 |
692. 9 | 696. 15 | 705. 3, 8 |
712. 22, 15 | 720. 2 | 721. 6 |
728. 8 | 734. 5 | 742. 9 |
743. 8 | 744. 6 | 755. 2 |
765. 6 | 766. 3 | 770. 4 |
772. 2 | 773. 2 | 775. 10 |
780. 4, 12 | 785. 6 | 798. 3 |
801. 2 | 803. 8 | 804. 4 |
807. 4 | 811. 4 | 813. 5 | 815.
20, 15 | 817. 9 | 818. 13 | 829.
4, 5 | 830. 4, 8 | * 834.
40 | 835. 13 | 837. 9 | 842. 3 |
namque. 74. 1 | 90. 6 | 105.
15 | 122. 2 | 157. 2 | 186. 3 |
190. 7 | 206. 11 | 211. 18 |
220. 9 | 251. 15 | 263. 14 |
295. 3 | 300. 12 | 302. 19 |
306. 8 | 332. 4 | 403. 13 |
419. 8 | 436. 16 | 438. 18 |
485. 12 | 550. 9 | 558. 9 |
565. 1 | 573. 6 | 580. 11 |
581. 12 | 587. 14 | 588. 5 |
596. 4 | 604. 8 | 607. 8 |
614. 5 | 615. 15 | 619. 2 |
668. 7 | 722. 3 | 729. 15 |
732. 4, 17 | 747. 10, 19 |
749. 1, 11 | 754. 7 | 756. 5 |
828. 17 | * 842. 17 |
nanium. 735. 1 | 742. 4 |
nare, *ablat.* 214. 3 | 259. 6 |
nares, *plur.* 39. 9 | 88. 3 | 94.
14 | 118. 15 | 203. 18 | 241.
17 | 280. 8 | 587. 14 | 808. 4.
narius. 43. 1 | 218. 5 | 477.
5 | 499. 6 |
narrabat. 196. 2 |
narrabo. 814. 10 |
narrandi. 631. 4 |
narrantes. 50. 8 | 206. 18 |
narrare. 253. 4 |
narras. 57. 2 |
narrationibus. 131. 9 |
narratis. 115. 7 | 381. 16 |
narratum. 297. 13 |
narraverat. 381. 8 |
narravit. 18. 1 |
natro. 34. 15 |
nascendi. 579. 2, 3 | 597. 4 |
nascendo. 728. 5 |
nascentem. 767. 9 |
nascentibus. 736. 6 |
nascens. 154. 1 | 364. 5 |
154. 8 | 816. 15 |
nascendum. 756. 5 |
nascere. 445. 5 |
nascetur. 338. 15 |
nascetur. 38. 15 | 154. 14 |
182. 6 | 365. 6 |
nasci. 574. 5 | 597. 2 |
nascitur. 196. 1 | 612. 2 |
652. 15 |
nascuntur. 654. 21 |
nati. 67. 14 |
nato. 67. 4, 6 |
natum. 67. 9 |
natus. 58. 5 | 91. 16 |
nata. 21. 13 | 737. 6 |
natabula. 797. 3 |
nabilem. 389. 7 |
natales. 376. 14 | 701. 6 |
natalibus. 169. 1 | 214. 17 |
232. 10 | 317. 11 |
natalium. 85. 8 | 155. 7 |
natam. 337. 7, 9 | 541. 6, 7 |
natandum. 439. 2 |
natantem. 167. 3 |
natantes. 390. 13 |
natat. 167. 1 |
nataru. 167. 7 |
nates. 296. 8 | * 840. 8 | 841.
11 | 842. 18 |
* natibus. 833. 3 |
nationes. 434. 3 |
nativa. 36. 1 |
nativā. 44. 19 |
nativæ. 605. 14 |
nativi. 729. 2, 11 |
nativis. 593. 3 |
nativum. 578. 10 |
nativus. 44. 13 |
nato. 268. 1 | 411. 13 | 423. 5 |
natu. 78. 8 | 131. 12 | 148. 18 |
416. 11 | 450. 5 | 452. 1 |
514. 8 | 554. 5 | 563. 21 |
792. 6 |
natum. 313. 1 | 578. 8 | 596. 10 |
natura. 362. 7 | 465. 14 |
578. 10 | 580. 15 | 587. 14 |
590. 4 | 609. 2 | 613. 14 |
625. 11 | 667. 3 | 671. 4 |
678. 11 | 679. 14 | 705. 14 |
729. 1 | 731. 10 | 732. 1, 16 |
742. 8, 9 | 749. 12 | 752. 2 |
786. 2 | * 837. 2 |
naturā. 145. 1 | 419. 10 | 423.
9 | 436. 15 | 475. 6 | 579.
8 | 583. 6 | 584. 5 | 585. 3 |
587. 6 | 595. 15 | 596. 6, 9 |
599. 15 | 601. 11 | 603. 1 |
611. 5 | 615. 15 | 626. 16 |
632. 6 | 669. 11 | 678. 3 | 680.
12 | 711. 12 | 736. 14 | 742.
5 | 779. 10 |
naturabiles. 609. 4 |
naturabilia. 795. 1 |
naturæ. 40. 6 | 133. 8 | 448.
16 | 459. 3 | 470. 7 | 508.
12 | 577. 17 | 587. 9 | 600. 7 |
610. 4 | 617. 18 | 664. 4 |
670. 6, 14 | 678. 1 | 679. 1 |
705. 2 | 711. 2 | 733. 6, 11 |
768. 7 | 816. 11 |
naturale. 5. 10 | 96. 3 |
naturalem. 107. 2 | 631. 1 |
naturales. 230. 12 |
naturali. 376. 8 | 488. 8 | 571.
10 | 742. 6 |
naturalia. 63. 7 |
naturalis. 570. 4 |
naturaliter. 315. 11 | 584. 6 |
naturalium. 464. 6 |
naturam. 229. 1 | 475. 12 |
571. 2 | 572. 6 | 609. 6 | 613.
13 | 626. 4 | 664. 1 | 709. 3 |
738. 4 |
naturatum. 341. 18 |
naturas. 580. 3 | 668. 10 |
707. 10 | 751. 10 |
naturis. 707. 12 |
natus. 139. 14 | 444. 7 |
566. 8 |
nauci, 545. 7 |

nave. 391.7 |
 navem. 166.5 | 378.14 | 824.
 10 | 14 |
 naufragia. 117.10 |
 naufragio. 178.5 |
 navl. 211.16 |
 navibus. 154.3 | 160.3 | 380.
 12 |
 navigabant. 132.14 | 152.10 |
 navigabili. 365.8 |
 navigantem. 790.2 |
 navigantibus. 714.8 |
 navigatione. 379.4 |
 navigatio. 48.5 |
 navigio. 809.15 |
 navigium. 190.1 | * 834.17 |
 Navio. 676.1 | 677.5 |
 navis. 50.1 | 379.10 |
 navire. 190.17 | 191.12 |
 * naviter. 836.5 |
 navium. 88.1 | 354.2 | 634.9 |
 680.16 |
 nauli. 189.13 |
 nauticia. 380.12 |
 ne. 7.2 | 15.8 | 18.5 | 21.7 |
 30.15 | 31.4 | 46.11 | 53.14 |
 58.13 | 60.2 | 68.15 | 73.9 |
 77.5 | 81.10 | 84.15 | 85.2 |
 87.4 | 95.17 | 99.23 | 103.
 5 | 106.1.3 | 111.11 | 113.
 2 | 114.16 | 130.2 | 131.14 |
 132.13 | 145.18 | 149.146.
 2 | 148.10 | 150.13 | 154.
 2 | 180.3 | 184.45 | 191.11 |
 196.12 | 197.6 | 202.17 |
 205.1 | 207.13 | 214.10 |
 215.15 | 218.4 | 220.3 |
 230.14 | 240.16 | 242.3 |
 248.22 | 262.6 | 267.12 |
 277.11 | 295.13 | 300.11 |
 307.6 | 312.4 | 317.6 |
 322.1 | 325.5 | 326.6 | 331.
 330.15 | 331.5 | 334.19 |
 337.12 | 338.15 | 351.8 | 374.
 3 | 375.3 | 376.14 | 390.3 |
 396.14 | 401.8 | 402.10 |
 4 | 404.11 | 409.5 |
 411.4 | 414.1 | 418.1 |
 421.3 | 431.2 | 431.35 |
 10 | 440.5 | 442.14 | 449.
 8 | 451.21 | 455.5 | 464.66.
 1 | 478.5 | 484.13 | 490.
 6 | 491.1 | 502.5.6 |
 505.13 | 510.19 | 512.2 | 513.
 3 | 514.4 | 517.11 | 518.
 2 | 521.4 | 529.14 | 533.8 |
 536.13 | 532.29 | 533.17 |
 534.2 | 536.9 | 537.7 | 539.
 6 | 540.2 | 541.3 | 546.
 4 | 547.6 | 552.4 | 553.13 |
 555.7 | 557.10 | 558.17 |
 561.2 | 577.7 | 581.7 | 586.
 15 | 588.19 | 589.8 | 10 | 591.
 590.9 | 615.12 | 617.15 |
 624.19 | 646.5 | 669.15 |
 674.11 | 679.13 | 689.56 |

682.13 | 695.6 | 698.12 |
 699.1 | 712.14 | 738.11 |
 755.8 | 756.1 | 770.3 | 14 |
 771.8 | 788.2 | 806.6 | 810.
 13 | 826.1 | 827.1 | 828.7 |
 9 | 829.9 | 12 | * 835.17 |
 838.11 |
 ne. interrog. an. 28.13 | 29.1 |
 86.12 | 151.11 | 170.7 | 184.
 8 | 185.13 | 187.12 | 251.3 |
 265.15 | 275.1 | 411.1 |
 418.7 | 427.6 | 431.15 |
 10 | 435.9 | 446.7 | 452.
 9 | 482.5 | 488.8 | 492.6 |
 507.3 | 4.7 | 515.12 | 516 |
 518.3 | 526.12 | 527.13 |
 533.8 | 534.13 | 535.1.2 |
 539.14 | 548.6 | 555.13 |
 14 | 552.17 | 557.1 | 561.13 |
 671.4 | 687.4 | 820.8 |
 ne. nendum. 535.1 | 806.7 |
 nebula. 191.20 | 719.4 |
 nebula. 66.15 |
 nebulae. 729.1 |
 nebulam. 29.11 | 759.16 |
 nebulatum. 718.9 |
 nebulis. 732.12 |
 nec. 9.6 | 12.8 | 18.12 | 23.7 |
 24.3 | 29.11 | 33.10 | 36.4 |
 38.8 | 39.3 | 40.10 | 42.13 |
 44.4 | 6 | 45.2 | 47.12 |
 48.11 | 51.18 | 52.5 | 53.11 |
 54.2 | 56.3 | 8.10 | 62.5 |
 64.3 | 67.12 | 68.19 | 71.4 |
 72.5 | 73.11 | 75.9 | 76.19 |
 77.2 | 13 | 17 | 78.9 | 11 | 79.
 1 | 80.3 | 13 | 81.5 | 8.16 |
 82.13 | 83.5 | 13 | 84.3 |
 85.16 | 89.13 | 90.7 | 12 | 13 |
 93.15 | 94.10 | 15 | 95.11 |
 98.2 | 99.7 | 101.7 | 104.
 11 | 107.10 | 108.8 |
 111.2 | 9 | 10 | 113.5 | 114.
 10 | 117.4 | 118.8 | 121.1 |
 122.6 | 8 | 10 | 123.1 | 11 | 13.
 17 | 125.7 | 126.6 | 127.3 |
 14 | 130.2 | 131.2 | 14 | 136.
 6 | 137.7 | 142.11 | 143.
 6 | 14 | 144.4 | 7 | 145.
 20 | 146.1 | 5 | 148.11 | 147.
 15 | 148.6 | 149.3 | 150.15 |
 10 | 14.16 | 152.17 | 153.
 3 | 152 | 154.4 | 5 | 155.3 |
 156.2 | 157.2 | 9 | 158.8 |
 159.13 | 162.16 | 164.11 |
 166.9 | 12 | 14 | 168.2 | 169.
 3 | 7 | 12 | 170.2 | 171.1 | 2 |
 14 | 175.14 | 178.5 | 179.
 7 | 10 | 14 | 180.6 | 181.4 |
 184.1 | 17 | 135.6 | 8 | 10 |
 186.14 | 187.2 | 188.10 |
 189.7 | 9 | 14 | 190.1 | 3 | 5 |
 191.3 | 8 | 16 | 18 | 192.3 |
 194.8 | 9 | 13 | 14 | 196.19 |
 197.8 | 11 | 198.8 | 11 | 200.
 4 | 201.10 | 15 | 202.17 | 198 |

203.3 | 19 | 205.11 | 206.75 |
 9 | 207.2 | 12 | 209.2 | 209.
 17 | 20 | 211.17 | 213.2 | 9 |
 214.14 | 17 | 216.2 | 17 |
 218.9 | 230.6 | 8 | 221.3 |
 17 | 18 | 222.11 | 223.10 |
 224.1 | 2 | 13 | 227.6 | 228.
 6 | 229.2 | 5 | 13 | 230.8 |
 232.7 | 235.1 | 9 | 236.10 |
 11 | 18 | 20 | 238.11 | 18 |
 240.17 | 241.9 | 242.4 |
 9 | 243.1 | 3 | 20 | 244.2 | 4 |
 246.4 | 247.1 | 248.3 |
 17 | 251.9 | 252.19 | 253.10 |
 255.9 | 257.6 | 260.12 |
 262.10 | 263.11 | 265.14 |
 16 | 267.2 | 8 | 268.2 | 11 |
 269.2 | 270.16 | 271.14 |
 272.15 | 273.6 | 275.1 |
 276.10 | 12 | 277.9 | 278.
 15 | 281.3 | 6 | 282.2 | 283.
 6 | 284.15 | 285.9 | 286.32 |
 16 | 287.4 | 8 | 15 | 291.1 |
 292.3 | 4 | 293.10 | 295.9 |
 12 | 296.2 | 16 | 298.15 |
 301.4 | 302.3 | 303.13 |
 305.4 | 12 | 306.16 | 307.6 |
 308.15 | 309.12 | 310.15 | 311.
 8 | 311.3 | 6 | 11 | 12 | 13 |
 312.3 | 314.11 | 12 | 317.6 |
 318.4 | 319.15 | 11 | 320.13 |
 321.1 | 322.5 | 323.25 | 15 |
 324.7 | 8 | 10 | 326.4 | 11 |
 327.3 | 11 | 330.2 | 6 |
 331.10 | 332.8 | 333.3 | 334.
 3 | 337.10 | 339.7 | 340.18 |
 341.6 | 345.7 | 353.15 |
 355.5 | 365.9 | 10 | 366.4 | 70 |
 12 | 367.3 | 7 | 368.14 | 15 |
 16 | 372.4 | 373.1 | 375.21 |
 376.14 | 381.4 | 6 | 382.3 |
 383.14 | 384.12 | 385.15 | 70 |
 3 | 387.16 | 390.3 | 15 | 16 |
 391.11 | 192.11 | 393.14 |
 5 | 16 | 394.10 | 15 | 395.12 |
 396.15 | 15 | 13 | 400.11 | 412.
 9 | 426.4 | 437.4 | 7 | 8 |
 9 | 443.7 | 447.11 | 454.
 5 | 12 | 458.11 | 12 | 460.3 |
 12 | 464.13 | 465.4 | 466.
 10 | 470.12 | 471.11 | 472.
 25 | 18 | 478.3 | 4 | 479.8 |
 488.10 | 494.14 | 496.
 10 | 501.4 | 502.4 | 10 |
 503.10 | 509.15 | 6 | 516.8 |
 517.10 | 524.1 | 529.3 | 14 |
 545.11 | 544.3 | 545.3 |
 551.2 | 3 | 557.14 | 558.3 |
 12 | 572.1 | 10 | 573.5 | 10 |
 11 | 577.11 | 579.5 | 581.9 |
 584.7 | 8 | 585.12 | 593.4 |
 5 | 595.8 | 596.3 | 10 | 597.
 2 | 598.4 | 11 | 599.16 |
 604.4 | 5 | 606.4 | 607.
 15 | 17 | 608.14 | 18 | 609.
 15 | 20 | 610.8 | 21 | 611.21 |

613. 3, 4, 5, 6, 11 | 914. 2 |
615. 8, 10, 14, 15, 18, 19 |
616. 5, 9, 10, 12, 13 | 617.
1, 12, 13 | 618. 4 | 619. 13 |
19 | 620. 1, 7, 16 | 621. 18 |
622. 3 | 623. 7, 10 | 624.
13 | 627. 7, 8, 11, 13 | 628.
9, 17 | 640. 9, 12 | 641. 1 |
655. 1 | 656. 8 | 665. 3 |
666. 6 | 672. 5 | 677. 7, 9 |
669. 13 | 682. 10 | 683. 8,
9, 10, 17 | 684. 1 | 691. 7 |
694. 5 | 696. 6 | 697. 16 |
698. 7, 13 | 699. 10 | 701.
10, 14, 15 | 702. 1, 13, 14 |
703. 6, 7, 8, 9 | 705. 5 |
707. 2 | 709. 5 | 712. 8 | 719.
7 | 720. 10 | 723. 5 | 729. 13 |
732. 16 | 734. 9 | 735. 10 |
737. 9 | 738. 10 | 741. 2, 8 |
742. 2 | 744. 17 | 747. 2, 3,
16 | 749. 10, 11 | 754. 11 |
759. 5 | 760. 3 | 761. 3, 4, 5 |
762. 8 | 767. 5, 9 |
768. 1 | 769. 1, 6 | 773. 1 |
774. 17 | 775. 11, 12 | 777.
2 | 778. 8, 10, 11 | 779. 13 |
783. 1, 7 | 787. 1 | 790. 1, 13 |
793. 7 | 795. 3 | 798. 6 | 800.
2 | 801. 14 | 810. 8 | 811.
6, 7, 8 | 813. 11, 12 | 814.
8, 9 | 815. 6 | 818. 3, 4 |
825. 9 | 826. 9 | 828. 4 |
830. 5, 6, 10, 11 | * 833. 5 |
834. 10 | 835. 10, 19 | 836.
3, 4 | 839. 12 | 840. 12 |
841. 5 | 843. 1, 4 | 845.
12 | 847. 10 |
necabo. 295. 13 |
necare. 95. 16 |
necaretur. 337. 6 |
necatam. 337. 9 |
necatorum. 79. 6 |
necatam. 227. 16 |
necaverat. 342. 19 |
necavit. 339. 5 |
necdum. 27. 5 | 49. 13 | 166. 2 |
217. 13 | 319. 12 | 385. 17 |
392. 8 | 471. 10 |
nece. 197. 4 | 321. 15 |
necem. 24. 4 | 1 | 323. 9 |
necessaria. 58. 9 | 329. 6 | 339.
11, 16 | 428. 1 | 436. 15 | 461.
1 | 483. 1 | 624. 20 | 698. 7 |
823. 1 |
necessarium. 179. 10 | 284.
17 | 340. 10 | 342. 1 |
necessarium. 608. 1 |
necessarias. 432. 8 | 570. 1 |
612. 4 |
necessarii. 318. 7 | 591. 4 |
necessarius. 466. 3 | 618. 16 |
necessario. 100. 3 | 225. 15 |
285. 10 | 298. 10 | 301. 1 |
386. 14 | 309. 18 |
necessario. 321. 14 | 601. 10 |
612. 6 | 644. 4, 13 | 646.
4 | 681. 18 |
necessarios. 239. 4 | 384. 8 |
necessarium. 11. 6 | 241. 19 |
324. 15 | 338. 1 | 404. 1 |
460. 13 |
necessit. 183. 6 | 242. 3 | 388. 4 |
418. 12 | 421. 3 | 422. 1, 8 |
433. 5 | 435. 13 | 481. 15 |
492. 11 | 493. 12 | 513. 10 |
541. 7 | 563. 5 | 585. 6 |
589. 13 | 620. 1 | 624. 5 |
637. 5 | 642. 12 | 657. 1 |
745. 2 | 768. 5 | 808. 3 |
827. 9 |
necessitas. 126. 15 | 138. 7 |
492. 13 | 589. 12 | 645. 11 |
754. 14 |
Necessitas, Dae. 756. 7 |
necessitate. 79. 14 | 293. 11 |
591. 6 | 750. 4 |
necessitatem. 533. 10 | 588. 12 |
necessitati. 239. 7 |
necessitatis. 610. 3 |
necessitudine. 620. 10 |
necessitudinum. 610. 3 |
necis. 197. 6 | 226. 11 | 400.
12 |
necnon. 233. 1 | 237. 5 | 262.
10 | 276. 4 | 372. 9 | 383. 8 |
667. 8 | 770. 1, 2 | 782. 1 |
793. 11 | 795. 1 | 809. 4 |
* 846. 11 |
nectaream. 821. 10 |
nectarei. 144. 2 | 171. 7 |
* nectareo. 834. 7 |
nectaris. 103. 4 | 195. 3 |
nectendas. 512. 6 |
nectendis. 815. 5 |
nectere. 238. 14 |
nectit. 253. 12, 13 |
necubi. 483. 15 |
nedum. 150. 15 | 300. 8 |
309. 4 |
nefanda. 232. 4 |
nefandam. 240. 6 | 305. 8 |
nefandas. 446. 3 |
nefando. 376. 6 | 336. 5 |
nefarium. 139. 7 | 152. 14 |
377. 7 |
nefarium. 62. 4 |
nefarias. 151. 13 |
nefarie. 452. 2 |
nefarit. 160. 10 | 236. 20 |
nefaris. 385. 6 |
nefario. 276. 13 | 332. 18 |
nefarium. 61. 2 | 138. 12 | 293.
16 | 315. 3 | 319. 9 |
nefarus. 73. 9 |
nefas. 44. 17 | 225. 13 | 326.
16 | 405. 10 | 408. 4 |
496. 9 | 556. 8 | 762. 5 |
negabis. 413. 6 | 530. 4 |
negabo. 450. 16 |
negabant. 478. 12 | 501. 12 |
negant. 477. 13 | 497. 1 |
563. 8, 9 | 656. 6 |
negantis. 312. 7 |
negare. 325. 19 | 451. 3 | 453.
9 | 479. 8 | 484. 4 | 493.
15 | 517. 10 | 655. 6 |
negarem. 491. 17 |
negaret. 697. 5 |
negari. 478. 4 |
negatio. 422. 1 |
negarunt. 433. 18 |
negassem. 326. 14 |
negar. 411. 1 | 416. 6 | 522.
14 | 600. 10 | 624. 8 |
657. 1 |
negaram. 319. 8 |
negare. 477. 12 |
negatio. 619. 1 |
negationis. 318. 9 |
negatis. 563. 7 |
negativa. 633. 9 |
negativa. 656. 10, 15 |
negativam. 639. 4 |
negatum. 644. 12 |
negatur. 505. 13 | * 846. 15 |
negavit. 51. 13 | 483. 8 |
533. 15 | 633. 7 |
negem. 475. 5 |
neget. 338. 13 | 339. 1, 2, 4 |
745. 12 |
neglecta. 305. 16 |
neglecto. 191. 6 |
neglexiffe. 323. 12 |
negligatur. 686. 5 |
negligebant. 73. 1 |
negligenter. 774. 9 |
negligentia. 265. 10 |
negligentiam. 445. 4 | 627. 8 |
negligentius. 491. 7 |
negligere. 173. 13 | 467. 5 |
negligit. 507. 15 | 668. 6 |
negligunt. 699. 3 |
negliguntur. 332. 15 |
nego. 484. 10 |
negotia. 47. 10 | 744. 12 |
negotiantem. 156. 1 |
negotiator. 11. 1 | 49. 1 | 50. 9 |
negotiatorum. 272. 11 |
negotiatori. 48. 4 |
negotii. 49. 8 | 341. 14 |
459. 9 |
negotius. 446. 1 | 780. 2 |
* negotinummis. 841. 13 |
negotio. 3. 3 | 111. 8 | 217. 12 |
218. 5 | 272. 3 | 289. 7 |
340. 16 | 396. 2 | 461. 8 |
552. 6 | 624. 19 |
negotioso. 53. 9 |
negotium. 452. 11 | 479. 3 |
480. 8 | 492. 14 | 522. 1 |
neminem. 76. 5 | 433. 6, 7 |
436. 14 | 521. 12 | 550. 14 |
780. 1 |
nemini. 408. 1 | 502. 14 |
509. 2 | 690. 9 |
nemo. 66. 10 | 71. 12 | 77. 4 |
123. 22 | 132. 13 | 144. 9 |

150. 17 | 189. 12 | 316. 8 |
 318. 7 | 325. 17 | 327. 11 |
 410. 1 | 477. 10 | 490. 5 |
 494. 2 | 510. 1 | 531. 17 |
 550. 15 | 673. 1 | 682. 7 |
 683. 13 | 686. 6 | 770. 8 |
 780. 10, 11, 12 | 803. 12 |
 807. 8 | 819. 10 | 825. 1 |
 * 847. 12 |
 nemora. 228. 6 |
 nemoris. 101. 6 | 185. 4 |
 nemorum. 712. 6 |
 nempe. 179. 13 | 693. 1, 11 |
 nemus. 184. 8 | 250. 12 |
 Neoptolemi. 431. 4 |
 nepos. 182. 2 | 251. 15 |
 nepotē. 5. 3 |
 nepotem. 701. 8 |
 Neptuno. 566. 3 |
 nequam. 325. 6 | * 840. 15 |
 Neptunus. 459. 7 | 667. 13 |
 nequaquam. 181. 7 | 228. 18 |
 340. 9 | 344. 2 | 394. 15 |
 445. 2 | 518. 3 | 671. 11 |
 679. 12 | 763. 13 | 790. 6 |
 * 845. 15 |
 neque. 18. 4 | 26. 13 | 29. 7 |
 44. 17 | 75. 6 | 76. 10 | 81. 8 |
 111. 10 | 123. 17 | 125. 12 |
 151. 17 | 184. 16 | 225. 16 |
 305. 20 | 322. 12, 13, 16 |
 330. 14 | 331. 9 | 384. 11 |
 387. 7 | 407. 7, 8 | 411. 5 |
 6. 11, 12 | 420. 9 | 422. 6 |
 7. 7 | 423. 12 | 424. 7 |
 430. 11 | 433. 8 | 438. 6 |
 441. 11, 12 | 442. 6, 14 |
 444. 8 | 448. 5 | 451. 6 |
 453. 2, 4 | 461. 14 | 470. 5 |
 484. 9, 12 | 489. 6 | 490. 3 |
 17 | 494. 2 | 509. 13 | 510. 35 |
 511. 1, 9, 10 | 520. 8 |
 533. 13 | 537. 14, 15 | 545. 27 |
 547. 1, 2 | 548. 16 |
 550. 19 | 551. 1, 4, 5 | 553. 5 |
 556. 7, 8 | 557. 6 | 558. 9, 10 |
 570. 1 | 572. 9 |
 573. 1, 15 | 575. 3 | 577. 11 | 596. 2 |
 597. 2 | 598. 4, 12 | 608. 18, 20 |
 613. 5 | 616. 11 |
 620. 6, 13, 14, 15 | 627. 4 |
 635. 14 | 647. 2, 3 | 664. 4 |
 666. 5 | 668. 11 | 671. 10 |
 674. 1 | 677. 3 | 679. 16 |
 680. 1, 8 | 683. 11 | 700. 4 |
 707. 4 | 709. 5 | 729. 3 |
 736. 13 | 738. 9 | 745. 3 |
 746. 11, 12 | 747. 1 | 757. 5 |
 759. 12, 13 | 775. 8 | 788. 4 |
 799. 14 | 802. 5 | 803. 23 |
 826. 1 | 827. 9, 10 | 829. 2 |
 * 843. 8 | 845. 16 | 846. 6 |
 847. 7 |
 nequeam. 322. 4 |
 nequeant. 611. 6 |
 nequeo. 150. 4 | 175. 9 | 483. 14 |
 577. 12 | 698. 5 | 810. 14 |
 * 841. 15 |
 * nequeunt. 837. 2 |
 nequeuntibus. 768. 4 |
 nequibas. 22. 7 |
 nequibar. 828. 17 |
 nequidquam. 34. 20 | 126. 17 |
 147. 11 | 524. 5 | 525. 17 |
 nequiens. 246. 3 | 291. 17 |
 nequierint. 461. 10 |
 nequiorem. 460. 4 |
 nequioris. 328. 4 |
 nequirem. 391. 3 |
 nequiremus. 249. 13 |
 * nequireret. 845. 7 |
 nequissent. 66. 14 |
 nequa summa. 114. 12 | 185. 1 |
 184. 1 | 220. 4 |
 nequissime. 56. 9 | 282. 2 |
 291. 4 | 351. 4 |
 nequissimam. 95. 15 |
 nequissime. 230. 2 |
 nequissimi. 248. 2 | 326. 2 |
 328. 3 |
 nequissimo. 266. 4 | 319. 10 |
 nequissimum. 224. 9 | 241. 10 |
 289. 12 |
 nequissimus. 84. 10 | 112. 2 |
 223. 11 | 267. 1 |
 nequisti. 210. 6 |
 nequitia. 155. 4 |
 nequitiam. 224. 15 | 586. 13 |
 nequitiam. 296. 17 |
 nequitur. 547. 9 |
 nequiverit. 179. 15 | 297. 5 |
 nequivi. 19. 12 |
 nequivisse. 455. 6 |
 nequius. 451. 8 | 473. 7 |
 Nerei. 135. 5 |
 Nereidum. 459. 7 |
 nervis. 589. 13 |
 nervos. 271. 16 | 601. 8 | 618. 12 |
 791. 13 |
 * nervus. 835. 17 |
 nescia. 152. 7 |
 nesciam. 337. 13 |
 nesciant. 619. 1 |
 nescias. 442. 1 |
 nesciat. 316. 8 |
 nesciebas. 155. 18 |
 nescientem. 473. 15 |
 nescieris. 453. 18 |
 nescies. 244. 6 |
 nescii. *nom. adj. 28. 712. 10* |
 nesciit. 528. 16 |
 nescio. *verb.* 24. 10 | 54. 3 |
 153. 8 | 168. 3 | 196. 4 | 206. 1 |
 209. 12 | 216. 15 | 224. 4 |
 245. 4 | 314. 1 | 325. 17 |
 382. 10 | 450. 3 | 476. 3 |
 490. 11 | 515. 18 | 553. 7 |
 558. 16 | 607. 14 | 698. 9, 10, 13 |
 * 845. 8 |
 nescio. *ablat.* 245. 1 | 446. 6 |
 nescire. 156. 11 | 181. 3 | 467. 5 |
 473. 1 | 490. 1 | 491. 1 |
 698. 13 | 699. 13, 15 |
 nescirem. 305. 16 |
 nescis. 431. 6 | 442. 1 | 455. 12, 13 |
 490. 14 | 492. 11 |
 nescisse. 461. 15 | 490. 3 |
 nescisset. 528. 18 |
 nescisti. 516. 5, 6 |
 nescit. 151. 10 | 479. 7 | 485. 4 |
 593. 4 | 696. 10 |
 nesc. *ant.* 202. 3 | 625. 3 |
 nescius. 16. 15 | 214. 4 | 320. 6 |
 321. 12 | 327. 13 | 463. 6 |
 509. 6 | 524. 9 | 550. 11 |
 712. 8 |
 Nescioris. 469. 2 |
 neu. 771. 10 |
 ne-ve. 146. 13 | 209. 21 | 240. 17 |
 673. 7 | 827. 1, 2 |
 neuter. 818. 13 |
 neutra. 830. 5 |
 neutri. 661. 9 |
 neutro. 680. 4 | 815. 15 |
 nexa. 332. 2 | 589. 16 |
 nexx. 709. 13 |
 nexibus. 116. 6 | 589. 8 |
 669. 5 | 690. 5 |
 nexili. 156. 15 |
 nexorum. 582. 11 |
 nexu. 3. 1 | 38. 7 | 42. 3 | 112. 5 |
 194. 14 | 203. 9 | 265. 13 |
 279. 3 | 330. 18 | 361. 7 |
 381. 10 | 575. 3 | 609. 19 |
 611. 9 | 794. 5 | * 842. 19 |
 nexum. 688. 1 |
 nexus. 158. 19 |
 nexus. *plur.* 89. 2 | 712. 17 |
 ni. 86. 4 | 269. 4 | 286. 8 |
 293. 8 | 518. 5 | 525. 13 | 558. 12 |
 716. 8 | 789. 7 | 808. 104 |
 Nicanoris. 473. 2 |
 Nicanoris. 119. 1 |
 nidificia. 254. 2 |
 nidor. 89. 7 |
 nidore. 499. 1 |
 nidorem. 254. 3 | 499. 7 |
 nidors. 29. 11 | 104. 20 |
 nidulum. 93. 2 |
 nigerrima. 360. 12 |
 Nigidium. 474. 7 |
 nigredine. 45. 6 |
 nigri. 454. 7 |
 nigrior. 500. 17 |
 nigrum. 839. 7 |
 nihil. 27. 16, 17 | 28. 1 | 31. 15 |
 74. 11 | 75. 6 | 80. 12 | 90. 13 |
 91. 4 | 98. 17 | 120. 10 | 134. 6 |
 152. 1 | 190. 9 | 192. 2 |
 206. 16, 21 | 214. 9, 11 |
 228. 4 | 268. 11 | 271. 7 |
 272. 6 | 295. 11 | 317. 13 |
 324. 4 | 330. 9 | 395. 5 |
 407. 12 | 408. 2 | 410. 2, 11 |
 16 | 418. 12 | 423. 4 |
 432. 4 | 438. 5 | 449. 9 |
 450. 6 | 451. 1, 5 | 453. 1 |
 457. 1, 2 | 460. 1 | 470. 13 |
 471. 9

471.5 | 479.2 | 480.5 | 17 |
 492.3 | 7 | 493.2 | 494.1 |
 50 | 500.14 | 508.5 | 514.2 |
 515.20 | 516.11 | 517 | 523.2 |
 515 | 545.13 | 546.12 |
 547.11 | 562.9 | 572.4 |
 573.3 | 577.14 | 578.1 |
 586.6 | 592.2 | 597.5 |
 601.1 | 602.17 | 615.12 |
 617.18 | 618.2 | 619.4.6 |
 621.11 | 643.3 | 661.2 |
 683.11 | 691.6 | 696.3 |
 697.9 | 14 | 699.6 | 710 |
 702.5 | 702.3 | 707.5 |
 726.16 | 728.5 | 745.14 |
 761.8 | 765.2 | 768.8 | 769.5 |
 774.8 | 776.7 | 779.23 |
 785.7 | 791.3 | 795.8 |
 796.6 | 797.5 | 802.4 |
 821.12 | 822.14 | * 842.1 |
 845.16 |
 nihil. 441. 22 | 473. 8 |
 513. 1 |
 nihilo. 436.3 | 480.2 | 487.8 |
 515.7 | 520.16 | 738.15 |
 nihilominus. 226.10 | 309.2 |
 522.5 | 815.10 |
 nil. 108.10 | 151.12 | 156.9 |
 159.14 | 15 | 417.13 |
 * 842.1 |
 Nilii. 718. 253 |
 Nilio. 411. 14 |
 Nilotica. 64. 1 |
 Nilocici. 2. 2 |
 nimbi. 719. 16 |
 nimbus. 719. 17 |
 nimia. 418. 16 |
 nimia. 46. 11 | 59.9 | 72.4 |
 103.1 | 110.4 | 155.8 | 165.14 |
 208.1 | 223.14 | 247.8 |
 248.21 | 236.13 | 300.7 |
 320.16 | 614.4 | 695.12 |
 813.6 |
 nimia. 98. 11 |
 nimiam. 115. 5 |
 mimicare. 80. 8 | 236.1 | 293.4 |
 669.9 | * 835.17 |
 mimierat. 416. 7 |
 mimietatis. 240. 2 |
 nimis. 203. 14 |
 nimio. 19. 12 | 60.6 | 98.11 |
 161.7 | 164.9 | 192.12 |
 203.18 | 225.19 | 254.6 |
 256.3 | 263.15 | 300.17 |
 316.11 | 355.2 | 367.4 | 375.24 |
 521.7 | 558.11 |
 mirum. 128.9 | 133.11 |
 168.6 | 268.11 | 395.1 |
 nimis. 35.5 | 224.18 | 273.2 |
 300.10 | 441.8 | 461.1 |
 483.11.16 | 520.9 | 537.5 |
 814.13 | 820.2 | * 841.1 |
 mirum. 97.4 | 107.1 | 238.7 |
 321.7 | 545.9 | 616.13 |
 mirigatur. 760. 2 |
 mirigorem. 700. 5 |
 Apul.

nifi. 27.9 | 44.4 | 46.1 | 86.13 |
 103.5 | 104.3 | 131.124.1 |
 150.10 | 151.12 | 160.4.1 |
 161.2 | 174.7 | 198.17 |
 212.3 | 226.2 | 244.1 |
 273.6 | 281.4 | 316.10 | 345.10 |
 346.14 | 400.4 |
 405.11 | 409.8 | 410.15 |
 411.4 | 416.8 | 417.13 |
 421.8 | 420.15 | 451.17 |
 455.5 | 457.1 | 465.1 | 466.10 |
 470.14 | 471.11 | 472.8 |
 473.2 | 483.2 | 9 | 488.7 |
 489.11 | 491.12 | 500.14 |
 502.11.15 | 504.2 |
 508.6 | 510.14 | 511.11 |
 524.6 | 529.3 | 535.2 | 542.8 |
 543.3 | 556.7 | 568.4 |
 569.10 | 609.17 | 617.2 |
 620.3 | 622.6 | 624.8 |
 628.10 | 632.5 | 635.6 |
 643.3 | 651.3 | 652.6 |
 660.3 | 681.15 | 683.14 |
 720.11 | 744.17 | 745.11 |
 749.8 | 759.16 | 782.9 |
 785.1 | 784.1 | 806.6 |
 807.8 | 809.9 | 12 | * 834.8 |
 837.2 | 838.6 | 847.7 |
 nifu. 97.5 | 112.5 | 159.12 |
 198.7 | 223.9 | 298.14 |
 307.1 | 349.12 | 680.14 |
 723.5 | * 842.19 |
 nifu. *adp.* 230.20 | 568.9 |
 nifu. *gen. sub.* 306.2 |
 nitebamur. 68. 11 |
 nitebantur. 809.18 |
 nitebas. 409. 1 |
 nitens. 379.2 |
 nitentes. 52.9 | 184.10 |
 627.15 |
 nitentibus. 369.10 |
 nitentium. 578.5 |
 nites. 417.6 |
 nitefcit. 711.10 |
 niti. 503.11 | 623.10 |
 nitida. 763.8 |
 nitidi. 344.12 |
 nititur. 55.17 | 501.13 | 574.12 |
 nitor. *nom. sub.* 44.13 | 45.3 | 102.11 |
 nitore. 40.4 | 171.6 | 254.6 |
 314.6 | 332.3 | 344.4 |
 361.1 |
 nituntur. 66.17 |
 nive. 739.5 |
 nivea. 370.3 |
 niveo. 411.10 |
 nives. 720.1 | 747.2 |
 niveus. 329.6 |
 nivibus. 711.13 |
 n x. 719.2 |
 nixa. 176.3 | 601.2 |
 nizu. 161.17 |
 nobile. 766.4 |
 nobilem. 254.10 | 264.12 |

409.2 | 447.10 | 824.2 |
 nobiles. 773.3 |
 * nobili. 842.12 |
 nobilibus. 49.5 |
 nobilia. 133.17 | 285.13 | 439.12 |
 765.2 | 783.5 | 799.2 |
 nobilissimae. 333.19 |
 nobilissimas. 335.14 |
 nobilissimorum. 51.18 |
 nobilissimes. 770.17 |
 nobilitate. 702.4 |
 nobilitas. 31.10 | 566.2 |
 806.10 |
 nobilitar. 440.4 |
 nobilitate. 443.9 |
 nobilitatis. 570.13 |
 nobiliter. 599.8 |
 nobilitum. 428.9 |
 nobis. 5.3 | 28.10 | 30.16 |
 32.4 | 47.35 | 49.9 | 53.9 |
 60.3 | 68.3 | 17 | 78.10 | 92.7 |
 95.10 | 106.10 | 108.3 |
 111.11 | 114.9 | 115.8 |
 118.7 | 119.7 | 121.4 | 124.3 |
 125.13 | 150.8 | 153.3 | 154.10 |
 156.13 | 181.17 | 203.8 |
 207.5 | 218.12 | 227.11 |
 232.6 | 247.13 | 249.3 |
 251.11 | 272.4 | 275.10 |
 296.2 | 301.13 | 308.2 | 311.12 |
 312.6 | 330.20 | 331.5 |
 332.2 | 374.12 | 380.1 |
 413.2 | 424.6 | 426.7 |
 439.6 | 464.1 | 466.9 |
 478.4.5 | 484.18 | 505.12 |
 524.8 | 554.9 | 555.10 |
 555.11 | 585.13 | 586.1 |
 588.2 | 589.12 | 601.8 |
 604.3 | 607.6 | 7 | 609.10 |
 644.11 | 673.13 | 679.14 |
 684.9 | 691.11 | 706.1 |
 743.13 | 744.18 | 749.12 |
 759.10 | 766.7 | 780.13 |
 781.2 | 785.5 | 806.3 |
 817.10 | 818.19 | * 814.16 |
 815.14 | 816.18 | 818.1.9 |
 840.2 | 841.1 | 7 |
 844.8 |
 nobiscum. 150.6 | 157.13 |
 292.15 | 491.5 | 684.12 |
 802.18 |
 nocens. 400.4 | 411.7 |
 no. ent. 607.4 |
 nocentem. 489.18 | 556.2 |
 nocentibus. 74.11 |
 nocere. 607.5 | 12 | 614.10 |
 615.25 | 617.19 |
 nocerentur. 17.5 |
 noceri. 614.11 |
 nocet. 615.5 | 6 |
 nocetur. 614.11 |
 nocivae. 586.5 |
 nocere. 18.7 | 22.15 | 23.16 |
 24.9 | 17 | 35.4 | 743.9 |
 5 | 125.4 | 134.5 | 144.11 |
 145.7 | 15 | 156.16 | 166.12 |

- 10 | 206. 8 | 211. 15 | 277. 6 |
 277. 10 | 287. 15 | 300. 15 |
 365. 6 | 382. 11 | 388. 2 |
 392. 11 | 691. 1 | 742. 10 |
 834. 12 | 837. 1 | * 843. 2 |
 noctem. 6. 11 | 16. 2 | 74. 10 |
 98. 5 | 160. 9 | 219. 3 |
 251. 4 | 264. 8 | 743. 10 |
 noctes. 120. 8 | 173. 1 | 239. 11 |
 789. 12 |
 nocti. 86. 5 | 90. 13 | 139. 20 |
 243. 1 |
 noctibus. 19. 18 | 91. 3 | 108. 2, 9 | 157. 1 | 432. 2 | 535. 8 | 667. 5 | 735. 9 | * 847. 4, 10 |
 noctis. 18. 17 | 23. 1 | 60. 5 |
 68. 8, 12 | 87. 8 | 89. 9 | 91. 7 | 95. 11 | 111. 9 | 118. 7 |
 120. 17 | 121. 1 | 183. 14 |
 201. 10 | 231. 1 | 248. 4 |
 288. 2 | 355. 1, 3 | 367. 7 |
 384. 2 | 385. 11 | 581. 15 | 665. 4 | 768. 1 | * 836. 13 | 840. 14 | 841. 3 |
 noctium. 459. 6 | 508. 3 |
 553. 7 | 708. 1 | 734. 12 |
 noctu. 131. 15 | 265. 15 | 407. 11 | 500. 16 | * 840. 8 |
 noctus. 786. 7 |
 noctuis. 786. 3 |
 nocturna, *plur.* 63. 7 | 498. 8 |
 nocturni. 247. 6 | 395. 5 |
 nocturne. 74. 1 | 131. 3 | 151. 13 | 393. 2 |
 nocturnas. 26. 11 | 93. 8 | 287. 5 | 288. 7 | * 841. 7 |
 nocturni. 51. 5 | 122. 8 | 375. 7 |
 740. 1 |
 nocturnis. 157. 10 | 158. 9 |
 241. 9 | 300. 6 | 358. 5 |
 375. 20 | 394. 8 | 509. 4 |
 684. 18 |
 nocturnum. 786. 4 |
 nocturnus. 500. 17 | 719. 8 |
 nodatos. 89. 2 |
 nodo. 223. 3 | 248. 17 | 299. 4 |
 nodosi. 201. 15 |
 nodosis. 386. 18 |
 nodosum. 8. 9 |
 nodulis. 51. 3 |
 nodulo. 309. 7 | 374. 10 |
 nodulum. 93. 4 |
 nodum. 24. 2 | 359. 13 |
 265. 15 |
 nodus. 46. 8 |
 nolent. 142. 10 |
 * nolentem. 340. 3 |
 nolentes. 187. 9 |
 nolentibus. 226. 2 |
 noli. 241. 1 | 492. 10 | 701. 8 |
 nollm. 120. 3 |
 nollz. 409. 8 | 416. 35 |
 nolic. 623. 5 | 684. 2 | 815. 4 |
 nollem. 334. 15 | 555. 2 |
 nolo. 455. 9 | 460. 12 |
 noluerunt. 237. 11 |
 nolui. 463. 6 |
 noluisse. 321. 1 |
 noluit. 212. 8 | 303. 15 | 770. 13 |
 nomen. 21. 1 | 38. 10 | 41. 12 |
 50. 7 | 67. 1 | 99. 4, 6 |
 119. 1 | 130. 9 | 133. 4, 10 |
 165. 19 | 167. 14 | 176. 2 |
 180. 5 | 210. 3 | 294. 8 | 296. 12 | 317. 5 | 338. 17 | 339. 39 |
 351. 8 | 372. 7 | 377. 13 |
 380. 8 | 393. 4 | 443. 1 | 492. 12 | 512. 2 | 524. 15 | 558. 17 |
 559. 14 | 561. 6 | 562. 1 |
 710. 4 | 724. 3 | 726. 10 |
 734. 7 | 737. 10 | 796. 7 |
 nomenclatoribus. 501. 9, 10 |
 nomina. *imperat.* 481. 2 |
 nomina, *plur.* 466. 6, 7, 12 |
 481. 5 | 545. 1 | 556. 5 |
 668. 1 | 721. 4 | 729. 14 |
 * 845. 22 |
 nominabat. 507. 3 |
 nominabo. 526. 10 |
 nominamus. 196. 1 | 595. 11 |
 720. 14 | 726. 11 |
 nominandus. 561. 10 |
 nominant. 340. 1 |
 728. 3 | 746. 14 |
 nominantur. 651. 6 | 363. 4 |
 nominaret. 207. 11 |
 nominaretur. 770. 3 |
 nominari. 484. 3 | 593. 14 |
 721. 7 | 806. 1 |
 nominaria. 415. 7 |
 nominas. 480. 4 |
 * nominassem. 845. 17 |
 nominastis. 462. 1 | 477. 1 |
 485. 2 |
 nominat. 455. 2 | 592. 10 |
 602. 1 | 618. 3 | 721. 10 |
 nominatc. 476. 10 |
 nominati. 720. 17 | 750. 4 |
 nominatum. 212. 3 | 352. 13 |
 544. 13 |
 nominatis. 471. 10 |
 nominatur. 586. 4 | 602. 5 |
 634. 12 | 642. 2 | 644. 2 |
 nominatus. 566. 1 |
 nominaverunt. 461. 3 |
 nominavi. 488. 10 | 550. 6 |
 684. 15 | * 845. 22 |
 nominavit. 529. 12 | 604. 2 |
 612. 6 | * 845. 8 |
 nomine. 48. 10, 11 | 49. 1 |
 66. 16 | 99. 1 | 112. 8 | 115. 12 | 134. 8 | 139. 10 | 147. 8 |
 154. 8 | 165. 9 | 168. 2 |
 180. 9, 11, 16 | 189. 13 | 215. 10 | 215. 2 | 218. 11 | 219. 10 | 221. 10 | 222. 10 | 223. 10 | 224. 10 | 225. 10 | 226. 10 | 227. 10 | 228. 10 | 229. 10 | 230. 10 | 231. 10 | 232. 10 | 233. 10 | 234. 10 | 235. 10 | 236. 10 | 237. 10 | 238. 10 | 239. 10 | 240. 10 | 241. 10 | 242. 10 | 243. 10 | 244. 10 | 245. 10 | 246. 10 | 247. 10 | 248. 10 | 249. 10 | 250. 10 | 251. 10 | 252. 10 | 253. 10 | 254. 10 | 255. 10 | 256. 10 | 257. 10 | 258. 10 | 259. 10 | 260. 10 | 261. 10 | 262. 10 | 263. 10 | 264. 10 | 265. 10 | 266. 10 | 267. 10 | 268. 10 | 269. 10 | 270. 10 | 271. 10 | 272. 10 | 273. 10 | 274. 10 | 275. 10 | 276. 10 | 277. 10 | 278. 10 | 279. 10 | 280. 10 | 281. 10 | 282. 10 | 283. 10 | 284. 10 | 285. 10 | 286. 10 | 287. 10 | 288. 10 | 289. 10 | 290. 10 | 291. 10 | 292. 10 | 293. 10 | 294. 10 | 295. 10 | 296. 10 | 297. 10 | 298. 10 | 299. 10 | 300. 10 | 301. 10 | 302. 10 | 303. 10 | 304. 10 | 305. 10 | 306. 10 | 307. 10 | 308. 10 | 309. 10 | 310. 10 | 311. 10 | 312. 10 | 313. 10 | 314. 10 | 315. 10 | 316. 10 | 317. 10 | 318. 10 | 319. 10 | 320. 10 | 321. 10 | 322. 10 | 323. 10 | 324. 10 | 325. 10 | 326. 10 | 327. 10 | 328. 10 | 329. 10 | 330. 10 | 331. 10 | 332. 10 | 333. 10 | 334. 10 | 335. 10 | 336. 10 | 337. 10 | 338. 10 | 339. 10 | 340. 10 | 341. 10 | 342. 10 | 343. 10 | 344. 10 | 345. 10 | 346. 10 | 347. 10 | 348. 10 | 349. 10 | 350. 10 | 351. 10 | 352. 10 | 353. 10 | 354. 10 | 355. 10 | 356. 10 | 357. 10 | 358. 10 | 359. 10 | 360. 10 | 361. 10 | 362. 10 | 363. 10 | 364. 10 | 365. 10 | 366. 10 | 367. 10 | 368. 10 | 369. 10 | 370. 10 | 371. 10 | 372. 10 | 373. 10 | 374. 10 | 375. 10 | 376. 10 | 377. 10 | 378. 10 | 379. 10 | 380. 10 | 381. 10 | 382. 10 | 383. 10 | 384. 10 | 385. 10 | 386. 10 | 387. 10 | 388. 10 | 389. 10 | 390. 10 | 391. 10 | 392. 10 | 393. 10 | 394. 10 | 395. 10 | 396. 10 | 397. 10 | 398. 10 | 399. 10 | 400. 10 | 401. 10 | 402. 10 | 403. 10 | 404. 10 | 405. 10 | 406. 10 | 407. 10 | 408. 10 | 409. 10 | 410. 10 | 411. 10 | 412. 10 | 413. 10 | 414. 10 | 415. 10 | 416. 10 | 417. 10 | 418. 10 | 419. 10 | 420. 10 | 421. 10 | 422. 10 | 423. 10 | 424. 10 | 425. 10 | 426. 10 | 427. 10 | 428. 10 | 429. 10 | 430. 10 | 431. 10 | 432. 10 | 433. 10 | 434. 10 | 435. 10 | 436. 10 | 437. 10 | 438. 10 | 439. 10 | 440. 10 | 441. 10 | 442. 10 | 443. 10 | 444. 10 | 445. 10 | 446. 10 | 447. 10 | 448. 10 | 449. 10 | 450. 10 | 451. 10 | 452. 10 | 453. 10 | 454. 10 | 455. 10 | 456. 10 | 457. 10 | 458. 10 | 459. 10 | 460. 10 | 461. 10 | 462. 10 | 463. 10 | 464. 10 | 465. 10 | 466. 10 | 467. 10 | 468. 10 | 469. 10 | 470. 10 | 471. 10 | 472. 10 | 473. 10 | 474. 10 | 475. 10 | 476. 10 | 477. 10 | 478. 10 | 479. 10 | 480. 10 | 481. 10 | 482. 10 | 483. 10 | 484. 10 | 485. 10 | 486. 10 | 487. 10 | 488. 10 | 489. 10 | 490. 10 | 491. 10 | 492. 10 | 493. 10 | 494. 10 | 495. 10 | 496. 10 | 497. 10 | 498. 10 | 499. 10 | 500. 10 | 501. 10 | 502. 10 | 503. 10 | 504. 10 | 505. 10 | 506. 10 | 507. 10 | 508. 10 | 509. 10 | 510. 10 | 511. 10 | 512. 10 | 513. 10 | 514. 10 | 515. 10 | 516. 10 | 517. 10 | 518. 10 | 519. 10 | 520. 10 | 521. 10 | 522. 10 | 523. 10 | 524. 10 | 525. 10 | 526. 10 | 527. 10 | 528. 10 | 529. 10 | 530. 10 | 531. 10 | 532. 10 | 533. 10 | 534. 10 | 535. 10 | 536. 10 | 537. 10 | 538. 10 | 539. 10 | 540. 10 | 541. 10 | 542. 10 | 543. 10 | 544. 10 | 545. 10 | 546. 10 | 547. 10 | 548. 10 | 549. 10 | 550. 10 | 551. 10 | 552. 10 | 553. 10 | 554. 10 | 555. 10 | 556. 10 | 557. 10 | 558. 10 | 559. 10 | 560. 10 | 561. 10 | 562. 10 | 563. 10 | 564. 10 | 565. 10 | 566. 10 | 567. 10 | 568. 10 | 569. 10 | 570. 10 | 571. 10 | 572. 10 | 573. 10 | 574. 10 | 575. 10 | 576. 10 | 577. 10 | 578. 10 | 579. 10 | 580. 10 | 581. 10 | 582. 10 | 583. 10 | 584. 10 | 585. 10 | 586. 10 | 587. 10 | 588. 10 | 589. 10 | 590. 10 | 591. 10 | 592. 10 | 593. 10 | 594. 10 | 595. 10 | 596. 10 | 597. 10 | 598. 10 | 599. 10 | 600. 10 | 601. 10 | 602. 10 | 603. 10 | 604. 10 | 605. 10 | 606. 10 | 607. 10 | 608. 10 | 609. 10 | 610. 10 | 611. 10 | 612. 10 | 613. 10 | 614. 10 | 615. 10 | 616. 10 | 617. 10 | 618. 10 | 619. 10 | 620. 10 | 621. 10 | 622. 10 | 623. 10 | 624. 10 | 625. 10 | 626. 10 | 627. 10 | 628. 10 | 629. 10 | 630. 10 | 631. 10 | 632. 10 | 633. 10 | 634. 10 | 635. 10 | 636. 10 | 637. 10 | 638. 10 | 639. 10 | 640. 10 | 641. 10 | 642. 10 | 643. 10 | 644. 10 | 645. 10 | 646. 10 | 647. 10 | 648. 10 | 649. 10 | 650. 10 | 651. 10 | 652. 10 | 653. 10 | 654. 10 | 655. 10 | 656. 10 | 657. 10 | 658. 10 | 659. 10 | 660. 10 | 661. 10 | 662. 10 | 663. 10 | 664. 10 | 665. 10 | 666. 10 | 667. 10 | 668. 10 | 669. 10 | 670. 10 | 671. 10 | 672. 10 | 673. 10 | 674. 10 | 675. 10 | 676. 10 | 677. 10 | 678. 10 | 679. 10 | 680. 10 | 681. 10 | 682. 10 | 683. 10 | 684. 10 | 685. 10 | 686. 10 | 687. 10 | 688. 10 | 689. 10 | 690. 10 | 691. 10 | 692. 10 | 693. 10 | 694. 10 | 695. 10 | 696. 10 | 697. 10 | 698. 10 | 699. 10 | 700. 10 | 701. 10 | 702. 10 | 703. 10 | 704. 10 | 705. 10 | 706. 10 | 707. 10 | 708. 10 | 709. 10 | 710. 10 | 711. 10 | 712. 10 | 713. 10 | 714. 10 | 715. 10 | 716. 10 | 717. 10 | 718. 10 | 719. 10 | 720. 10 | 721. 10 | 722. 10 | 723. 10 | 724. 10 | 725. 10 | 726. 10 | 727. 10 | 728. 10 | 729. 10 | 730. 10 | 731. 10 | 732. 10 | 733. 10 | 734. 10 | 735. 10 | 736. 10 | 737. 10 | 738. 10 | 739. 10 | 740. 10 | 741. 10 | 742. 10 | 743. 10 | 744. 10 | 745. 10 | 746. 10 | 747. 10 | 748. 10 | 749. 10 | 750. 10 | 751. 10 | 752. 10 | 753. 10 | 754. 10 | 755. 10 | 756. 10 | 757. 10 | 758. 10 | 759. 10 | 760. 10 | 761. 10 | 762. 10 | 763. 10 | 764. 10 | 765. 10 | 766. 10 | 767. 10 | 768. 10 | 769. 10 | 770. 10 | 771. 10 | 772. 10 | 773. 10 | 774. 10 | 775. 10 | 776. 10 | 777. 10 | 778. 10 | 779. 10 | 780. 10 | 781. 10 | 782. 10 | 783. 10 | 784. 10 | 785. 10 | 786. 10 | 787. 10 | 788. 10 | 789. 10 | 790. 10 | 791. 10 | 792. 10 | 793. 10 | 794. 10 | 795. 10 | 796. 10 | 797. 10 | 798. 10 | 799. 10 | 800. 10 | 801. 10 | 802. 10 | 803. 10 | 804. 10 | 805. 10 | 806. 10 | 807. 10 | 808. 10 | 809. 10 | 810. 10 | 811. 10 | 812. 10 | 813. 10 | 814. 10 | 815. 10 | 816. 10 | 817. 10 | 818. 10 | 819. 10 | 820. 10 | 821. 10 | 822. 10 | 823. 10 | 824. 10 | 825. 10 | 826. 10 | 827. 10 | 828. 10 | 829. 10 | 830. 10 | 831. 10 | 832. 10 | 833. 10 | 834. 10 | 835. 10 | 836. 10 | 837. 10 | 838. 10 | 839. 10 | 840. 10 | 841. 10 | 842. 10 | 843. 10 | 844. 10 | 845. 10 | 846. 10 | 847. 10 | 848. 10 | 849. 10 | 850. 10 | 851. 10 | 852. 10 | 853. 10 | 854. 10 | 855. 10 | 856. 10 | 857. 10 | 858. 10 | 859. 10 | 860. 10 | 861. 10 | 862. 10 | 863. 10 | 864. 10 | 865. 10 | 866. 10 | 867. 10 | 868. 10 | 869. 10 | 870. 10 | 871. 10 | 872. 10 | 873. 10 | 874. 10 | 875. 10 | 876. 10 | 877. 10 | 878. 10 | 879. 10 | 880. 10 | 881. 10 | 882. 10 | 883. 10 | 884. 10 | 885. 10 | 886. 10 | 887. 10 | 888. 10 | 889. 10 | 890. 10 | 891. 10 | 892. 10 | 893. 10 | 894. 10 | 895. 10 | 896. 10 | 897. 10 | 898. 10 | 899. 10 | 900. 10 | 901. 10 | 902. 10 | 903. 10 | 904. 10 | 905. 10 | 906. 10 | 907. 10 | 908. 10 | 909. 10 | 910. 10 | 911. 10 | 912. 10 | 913. 10 | 914. 10 | 915. 10 | 916. 10 | 917. 10 | 918. 10 | 919. 10 | 920. 10 | 921. 10 | 922. 10 | 923. 10 | 924. 10 | 925. 10 | 926. 10 | 927. 10 | 928. 10 | 929. 10 | 930. 10 | 931. 10 | 932. 10 | 933. 10 | 934. 10 | 935. 10 | 936. 10 | 937. 10 | 938. 10 | 939. 10 | 940. 10 | 941. 10 | 942. 10 | 943. 10 | 944. 10 | 945. 10 | 946. 10 | 947. 10 | 948. 10 | 949. 10 | 950. 10 | 951. 10 | 952. 10 | 953. 10 | 954. 10 | 955. 10 | 956. 10 | 957. 10 | 958. 10 | 959. 10 | 960. 10 | 961. 10 | 962. 10 | 963. 10 | 964. 10 | 965. 10 | 966. 10 | 967. 10 | 968. 10 | 969. 10 | 970. 10 | 971. 10 | 972. 10 | 973. 10 | 974. 10 | 975. 10 | 976. 10 | 977. 10 | 978. 10 | 979. 10 | 980. 10 | 981. 10 | 982. 10 | 983. 10 | 984. 10 | 985. 10 | 986. 10 | 987. 10 | 988. 10 | 989. 10 | 990. 10 | 991. 10 | 992. 10 | 993. 10 | 994. 10 | 995. 10 | 996. 10 | 997. 10 | 998. 10 | 999. 10 | 1000. 10 |

187.11 | 228.17 | 239.4.8 |
 294.1 | 295.12 | 301.1.17 |
 305.14 | 307.16 | 308.9 |
 312.18 | 314.8 | 316.1 |
 317.2 | 318.7.9 | 320.11 |
 323.13 | 324.11 | 325.15 |
 329.12 | 330.12 | 331.11 |
 330.9 | 331.14 | 336.8 |
 330.12 | 338.6 | 340.1.6 |
 343.11 | 343.8.11 | 349.10 |
 374.2.8 | 375.15.24 | 377-
 4 | 384.11.13 | 385.11 |
 389.12 | 391.4 | 394.2 |
 396.10 | 397.2 | 400.4 |
 401.1 | 402.2 | 404.3 |
 405.7.12 | 407.2.5 |
 408.3.5 | 411.1 | 413.4 |
 414.16.9 | 417.16 | 418-
 9 | 420.1.6 | 421.2.5 |
 422.1.5 | 7 | 423.3 | 424-
 2.9.12 | 425.6 | 426.1 |
 429.5.7.9 | 430.1.9 |
 431.8 | 431.13 | 431.15 | 436.2 |
 437.13.7.12 | 438.2.3 |
 6.9.11.13 | 441.2.2 |
 443.4.6 | 444.4 | 445-
 5.8 | 448.15.11 | 449.9 |
 10 | 450.2.5.8.9 | 451-
 451.1.2 | 452.1 | 453.15 |
 6.10 | 454.11 | 457.9 |
 458.1 | 459.9 | 461.7.8 |
 463.9 | 466.13 | 470-
 9.15 | 472.1.4.6.10.12 |
 476.8 | 478.12 | 479.7 |
 9.15 | 480.2 | 481.14 |
 15.16.17 | 482.1.3 | 483-
 6 | 484.10.11.15 | 485.1 |
 487.2 | 489.3.9 | 491.490-
 5 | 491.14.15 | 493.2.12 |
 495.2.6 | 496.3 | 497-
 7.9 | 498.12 | 499.10 |
 500.6.14 | 501.2.3.12 |
 502.2 | 503.5.11 | 504.15 |
 505.13 | 506.4.10.15 |
 507.5 | 508.11 | 509.3.7.8 |
 510.19 | 511.12.13 | 512.2-
 11 | 513.16 | 514.10.12 |
 515.7.8.13 | 517.2.3.5.15 |
 518.1.8 | 520.3.6.12 |
 521.11 | 523.4 | 524.9 |
 525.3 | 526.3.4 | 527.10 |
 528.2.7.9.10.13.17 |
 529.1.3.4.6 | 530.2 | 532-
 20 | 533.1.6.14 | 534.1 |
 8 | 535.12.15 | 537.2.8 |
 538.6 | 539.12 | 541.2.7 |
 543.3.12 | 545.7.12 | 546-
 16 | 547.12 | 548.2.8 |
 550.10 | 551.8 | 552.1.10 |
 553.9.13 | 555.3 | 558.28 |
 559.3 | 560.9.12 | 561.5 |
 562.3.14 | 563.9 | 564.3 |
 567.9 | 568.2.6 | 572.7 |
 9 | 573.2.3.7 | 574.6 |
 575.9 | 577.1.6.15 | 17 |
 579.4 | 580.12 | 581.4 |

585.2 | 586.3.18 | 589.1 |
 591.2.6 | 596.1.9 | 598-
 13.16 | 599.3.10.15 | 600-
 2 | 601.1 | 603.1.15 | 605-
 11 | 606.3.8 | 607.7.8.11 |
 16 | 608.5.8.13.16.19 |
 609.2.7.13 | 610.12 |
 611.4 | 612.3.4.7 | 613-
 1.3.8.12.13.14.17.19 |
 614.4.6 | 615.12.15.22 |
 616.18 | 617.2.11.15.16 |
 17 | 619.1.11 | 620.2.17 |
 621.3.5.20 | 622.2.4.7 |
 623.9.10.14 | 624.14 |
 16 | 625.8.14.17 | 626.15 |
 12.14 | 628.4 | 629.3 |
 632.5.9.10 | 633.4.6.8 |
 11 | 634.1.8.13 | 635.3 |
 4.8.11.12 | 636.8.11.15 |
 637.11.12.16.18 | 639.6 |
 7 | 640.8 | 641.6.7.8.9 |
 10.11.13 | 642.2.7.8 |
 643.1 | 644.5.8.11.14 |
 645.4.8 | 646.2.3.6 |
 647.5 | 649.14 | 650-
 9.15 | 651.3.6.7.8 | 652-
 6.8.13.18.20 | 653.8.9 |
 10.11 | 654.5.10.15.19 |
 656.12 | 657.2.4.7.10 |
 11.12.15 | 660.3.8 | 661-
 5 | 662.5 | 663.13 | 664-
 3 | 666.5 | 668.9 | 669.9 |
 14 | 670.5 | 673.6.11.13 |
 677.7 | 678.16 | 679.6 |
 680.14 | 681.12 | 683.14 |
 684.14 | 686.8 | 690.3 |
 10 | 691.18 | 692.4.7 |
 694.3 | 695.13 | 696.2 |
 4.6.13.15 | 697.7.15.17 |
 698.6.7.10.11 | 700.1 |
 3.15 | 701.8.10.12 | 705-
 5.9 | 707.3 | 708.13.15 |
 714.5 | 716.12 | 717.8 |
 718.6.14 | 719.2 | 724-
 6 | 725.16 | 726.10 | 727-
 2.4.6 | 741.4.14 | 742-
 1 | 744.14 | 745.1.14 |
 756.2 | 759.1.4 | 762.9 |
 766.1 | 767.3 | 769.1.2 |
 772.4.6.8 | 773.5 | 774-
 6 | 775.13 | 776.5 | 777.9 |
 778.2.10 | 779.4.7.14 |
 780.5 | 782.4 | 783.7 |
 785.2.6 | 786.1 | 787.15 |
 788.4 | 796.2 | 798.4 |
 799.12 | 801.17.18 | 802-
 2.10 | 803.13 | 804.1 |
 805.13 | 807.11.12 | 808-
 4 | 809.9.12.17 | 811.20 |
 6 | 812.8.13 | 813.10 | 814-
 1.3.8 | 816.2.17 | 817.7 |
 818.3 | 820.9 | 822.5 | 824-
 14 | 825.8 | 827.11 | 828-
 10 | * 836.6 | 838.1.10 |
 841.11 | 842.5 | 847-
 8.14 |

nondum. 461.7 | 536.4 |
 731.11 | 755.4 | 761.3 |
 777.8 | 801.14 | 803.6.11 |
 826.4 |
 nomi. 651.2 |
 nonne. 351.2 | 445.6 | 532-
 13.15 | 681.5 | 693.6 | 805-
 8 | 816.4 |
 nonnihil. 214.18 | 475.4 |
 517.6 | 519.9 | 535.13 |
 nonnulla. 268.15 | 452.8 |
 470.8 | 695.11 |
 nonnulla. 770.6 |
 nonnullam. 306.6 |
 nonnulli. 72.8 | 196.5 | 279-
 10 | 659.12 | 684.17 |
 687.6 |
 nonnullis. 262.11 | 340.2 |
 676.2 |
 nonnullos. 496.5 |
 nonnunquam. 151.4.5 | 184-
 10 | 199.9 | 216.13 | 227-
 13 | 234.3 | 246.8 | 261.2 |
 336.3 | 349.11 | 695.2 |
 * 837.5 | 838.12 |
 nono. 299.8 |
 nonus. 649.16 | 650.10 |
 nōrant. 470.11 |
 nōrat. 287.15 | 515.19 |
 Norbanus. 111.3 |
 nōrimus. 150.14 |
 nōritis. 9.9 | 232.8 |
 nōrunt. 769.2.4 |
 nos. 18.16 | 23.2 | 28.6 | 70.2 |
 31.16 | 38.8 | 46.13 | 48-
 1.12 | 50.4 | 51.7.9 |
 77.4 | 91.2 | 98.11.15 |
 101.6 | 105.1 | 109.11 |
 111.2 | 112.10 | 113.6 |
 114.1 | 118.2 | 120.7 |
 129.8 | 143.13 | 148.17 |
 150.9 | 154.12 | 156.20 |
 158.18 | 201.6.12 | 225-
 16 | 227.14 | 236.2 | 245-
 7 | 247.6.15 | 248.4.13 |
 22 | 249.4 | 12 | 250.7 |
 10 | 253.2 | 265.3 | 275-
 6 | 292.9 | 295.1 | 301.12 |
 311.3.9 | 314.9 | 415.3 |
 520.10 | 521.2 | 549.6 |
 571.10 | 581.4 | 597.11 |
 612.5 | 684.3.6.15 |
 697.11.12 | 705.14.15 |
 707.8 | 717.3 | 720.5 |
 728.3.4 | 759.16 | 781.8 |
 804.6 | * 815.9 |
 noscatur. 582.8 |
 noscenda. 90.7 | 111.1 |
 292.1 |
 noscendi. 587.8 |
 nosceretur. 511.6 | 581.15 |
 nosceretur. 577.10 |
 noscitis. 816.9 |
 noscuntur. 671.11 |
 nōffe. 284.14 | 423.3 | 446-
 15 | 447.15 |
 5 |

- notsem. 494. 16 |
 noties. 429. 3 | 467. 5 | 470. 8 | 778. 12 |
 notier. 34. 14 | III. 12 | 114. 3 | 119. 11 | 272. 3 | 333. 16 | 461. 5 | 728. 10 | 781. 6 | 796. 6 | * 844. 4 |
 notii. 28. 13 | 85. 9 | 284. 8, 23 |
 notis. 797. 10 |
 notra. 109. 14 | 150. 11 | 158. 4 | 205. 8 | 229. 1 | 294. 20 | 414. 14 | 415. 1 | 674. 1-5 | 765. 6 | 826. 5 | 827. 1 | 830. 7 | * 834. 11 |
 notrid. 33. 6 | 68. 15 | 109. 13 | 150. 9 | 202. 11 | 292. 11 | 446. 14 | 671. 8 | 687. 8 |
 notrim. 5. 1 | 71. 4 | 78. 4 | 85. 14 | 123. 16 | 124. 8 | 197. 6, 8 | 271. 15 | 272. 4 | 284. 8 | 306. 9 | 311. 8 | 377. 4 | 378. 1 | 512. 16 | 531. 4 | 726. 7 | 744. 2 | 758. 6 | 822. 10 | * 843. 7 |
 notrum. 60. 17 | 81. 7 | 120. 18 | 152. 2 | 154. 11 | 196. 23 | 215. 2 | 233. 15 | 248. 23 | 271. 17 | 688. 1 | 717. 1 | 779. 6 |
 notrum. 705. 15 |
 notras. 68. 14 | 549. 9 |
 notstatis. 380. 12 |
 notri. 31. 9 | 49. 14 | 59. 12 | 112. 4, 11, 13 | 122. 15 | 125. 11 | 152. 15 | 217. 12 | 240. 14 | 242. 2 | 293. 10 | 308. 12 | 426. 10 | 484. 17 | 487. 1 | 622. 10 | 682. 2 | 714. 3 | 715. 8 | 716. 5 | 718. 2 | 808. 7 |
 notris. 35. 10 | 44. 11 | 91. 1 | 108. 8 | 140. 2 | 150. 13 | 169. 1 | 225. 7 | 247. 1 | 250. 14 | 251. 2, 7 | 311. 2 | 372. 4 | 667. 8 | 668. 1 | 681. 17 | 711. 6 |
 notro. 12. 4 | 24. 11 | 31. 5 | 33. 14 | III. 12 | 118. 4 | 120. 6 | 126. 14 | 153. 5 | 252. 12 | 311. 9 | 366. 9 | 712. 15 | 713. 8 |
 notros. 18. 15 | 122. 2 | 124. 6 | 151. 2 | 156. 15 | 149. 6 |
 notrum. 117. 15 | 118. 16 | 123. 5 | 130. 1 | 147. 19 | 152. 16 | 157. 17 | 159. 13 | 227. 15 | 249. 10 | 300. 18, 19 | 452. 10 | 521. 8 | 784. 6 |
 notrum. gen. plur. 119. 11 | 436. 14 |
 nota. I. long. 777. 2 | 708. 15 | * 847. 11 |
 notabilis. 378. 6 |
 notabiliter. 501. 8 |
 notes, adj. 339. 12 |
 notes, substant. 385. 9 |
 notas. 693. 10 |
 notham. 666. 3 |
 noti. I. long. 619. 9 | 623. 7 |
 Noti. I. br. venis. 723. 3 |
 notior. 501. 10 |
 notiora. 723. 4 |
 notissima. 878. 2 |
 notissimus. 400. 2 |
 notitia. 597. 1 |
 notitiam. 545. 2 | 686. 9 | 739. 4 |
 notius. 807. 5 |
 notorium. 208. 8 |
 notos. I. long. 77. 5 | 101. 2 |
 notum, adj. 804. 2 |
 Notum. I. br. venis. 722. 5 |
 notus, adj. 378. 5 | * 846. 12 |
 Notus. I. br. venis. 721. 12 | 722. 4 |
 nova. 7. 5 | 79. 11 | 394. 16 | 524. 11 | 542. 8 | 611. 8 | 683. 14 |
 novā. 817. 4 |
 novacula. 160. 14 | 165. 10 |
 novaculam. 159. 2 | 160. 19 |
 novz. 66. 2 | 80. 3 | 146. 10 | 208. 14 | 214. 10 | 276. 1 | 385. 2 | 525. 15 | 807. 5 |
 novallibus. 119. 14 |
 novam. 139. 8 | 144. 15 | 547. 3 | 12 | 828. 9 |
 novaretis. 533. 19 |
 novarum. 12. 2 |
 novas. 227. 10 | 269. 4 |
 novē. 621. 8 |
 novem. 646. 9 | 651. 5 | 659. 12 | 661. 8 | 822. 2 |
 noverca. 315. 10 |
 noverca. 299. 5 | 318. 14 | 322. 15 | 323. 8 | 328. 5 |
 novercalis. 320. 11 |
 novercam. 558. 12 |
 novēre. 496. 7 | 768. 9 |
 novertis. 826. 2 |
 noverrant. 438. 12 |
 novi, verb. 85. 13 | 158. 9 | 284. 12 | 430. 1 | * 833. 4 |
 novi. genis. 128. 3 | 307. 11 | 379. 3 | * 842. 1 |
 novimus. 508. 5 |
 novis. 220. 13 | 224. 18 | 559. 10 | * 839. 9 |
 novissima. 149. 2 | 435. 7 | 512. 13 |
 novissimā. 226. 3 |
 novissimam. 425. 9 |
 novissimō. 702. 12 | * 842. 10 |
 novissimū. 655. 4 |
 novissimis. 335. 8 |
 novissimō. 15. 3 | 188. 14 | 509. 12 |
 novissimum. 197. 10 | 252. 5 | 412. 1 |
 noviz. 41. 4 | 149. 4 | 250. 17 | 256. 7 | 318. 7 |
 novitas. 119. 9 | 345. 1 |
 novitate. 81. 14 | 286. 13 | 334. 4 | 374. 4 |
 novitatem. 246. 9 | 473. 9 |
 novitatu. 580. 6 |
 novitatis. 6. 5 |
 novitū. 215. 5 |
 novitum. 258. 11 | 282. 12 |
 novo. 18. 11 | 27. 14 | 119. 15 | 132. 7 | 401. 12 | 444. 11 | 761. 5 |
 novorum. 233. 14 |
 novum. 155. 8 | 212. 2 | 274. 13 | 292. 6 | 522. 9 | * 843. 6 |
 novus. 35. 4 | 277. 12 |
 nox. 22. 11 | 25. 14 | 59. 6, 7 | 70. 3 | 160. 11 | 184. 6 | 382. 3 | 644. 14 | 829. 6 |
 noxā. 26. 15 | 293. 10 | 435. 15 |
 noxe. 289. 4 | 323. 16 | 422. 2 |
 noxam. 15. 8 | 384. 15 | 387. 16 | 608. 16 |
 noxia. 162. 6 | 460. 16 | 608. 11 |
 noxiā. 323. 6 |
 noxiis. 166. 3 | 320. 9 |
 noxiam. 229. 16 | 270. 6 | 436. 7 |
 noxiū. 116. 5 | 159. 13 | 261. 11 | 320. 2 | 326. 9 | 729. 9 |
 noxiis. 151. 16 | 342. 8 |
 noxiō. 66. 5 | 157. 4 | 318. 14 | 339. 9 | 351. 5 | 615. 7 |
 noxiōrum. 207. 6 |
 noxiōs. 137. 6 | 390. 7 |
 noxiū. 340. 3 | 356. 3 | 689. 3 |
 noxius. 225. 10 |
 nub. 540. 5 |
 nube. 719. 6 |
 nubecula. 726. 1 | 727. 4 |
 nubeculā. 684. 13 |
 nubecula. 719. 5 |
 nubem. 719. 11 | 720. 6 | 727. 2 |
 nubendi. 529. 13 | 533. 10 |
 nubendo. 233. 3 | 517. 3 |
 nubere. 450. 6 | 512. 9 | 515. 17 | 546. 16 |
 nubet. 450. 5 | 515. 9 | 529. 15 |
 nubes. 579. 6 | 689. 9 | 681. 9, 10 | 711. 12 | 724. 4 | 726. 3 |
 nubibus. 428. 6 | 675. 2 | 720. 4 | 18 | 726. 13 | 735. 5 | 748. 5 |
 nubila. 390. 11 | 719. 2 |
 nubilam. 86. 6 |
 nubilis. 162. 15 |
 * nubilis, acinus. 337. 5 |
 nubilo. 143. 5 | 367. 7 | 486. 12 |
 nubilon. 368. 6 |

nobilium. 719. 11 |
nubis. 716. 9 |
nubium. 681. 14 | 719. 13, 14 |
720. 1 | 721. 1 | 725. 22 | 726. 9 | 747. 2 | 760. 1 |
nucleos. 200. 3 |
nuda. 143. 11 | 128. 4 |
nudem. 301. 5 |
nudam. 4. 4. 15 | 203. 7 |
339. 8 |
nudare. 84. 9 |
nudarent. 254. 6 |
nudati. 108. 16 | * 816. 20 |
nudatis. 247. 14 |
nudatum. 87. 11 | 117. 15 | 158. 16 | * 819. 4 |
nudatus. 271. 9 |
nudaveris. 44. 19 | * 819. 10 |
nudis. 129. 11 | 298. 7 | 300. 11 | 342. 6 | 764. 1 |
nudius tertius. 478. 5 | 503. 1 |
527. 6 | 804. 4 |
nudo. 159. 9 | 245. 2 | 346. 13 | 368. 7 | 376. 8 |
nudos. 211. 10 |
nudum. 19. 16 | 123. 5 | 253. 16 |
700. 9 |
nudus. 22. 2 | 145. 10 | 522. 3 |
546. 8 | 788. 4 |
nugm. 16. 2 |
nugamenta. 33. 8 |
nugas. 57. 2 | 461. 13 | 497. 6 |
nugo. 169. 6 |
nugonem. 171. 3 |
nulla. 21. 6 | 30. 15 | 149. 7 |
416. 8 | 453. 7 | 484. 8 |
492. 13 | 507. 14 | 613. 7 |
624. 13 | 616. 13 | 678. 14 |
680. 13 | 681. 16 | 786. 11 |
828. 3 |
nulla. 189. 6 | 197. 6 | 372. 4 |
459. 5 | 476. 7 | 534. 8 |
555. 9 | 572. 1 | 592. 4 |
603. 14 | 617. 14 | 669. 6 |
671. 7 | 683. 18 | 708. 2 |
751. 7 | 779. 12 |
nulla. 320. 2 |
nullam. 93. 5 | 124. 7 | 126. 7 |
331. 7 | 453. 5 | 484. 6 |
512. 4 | 545. 8 | 577. 6 | 608. 16 | 613. 10 | 614. 1 | 687. 16 |
701. 5 | 812. 3 |
nullas. 483. 2 | 701. 6 |
802. 1 |
nulli. *dat. sing.* 84. 14 | 113. 11 | 458. 10 | 496. 7 | 681. 15 | 739. 8 | 776. 2 | 779. 9 |
nulli, *nullo prae.* 778. 9 |
nulli, *nomm. plur.* 136. 10 |
243. 21 | 271. 6 | 453. 4 |
nulla. 105. 8 | 309. 5 | 326. 6 |
420. 5 | 446. 9 | 1044. 8 |
11 | 117. 16 | 145. 18 | 611.

14 | 625. 12 | 689. 2 | 709. 8 | 744. 16 |
nullius. 173. 13 | 669. 2 |
nullo. 4. 1 | 36. 13 | 91. 20 |
102. 5 | 111. 8 | 143. 8, 9 |
144. 3 | 155. 3 | 165. 1 | 182. 11 | 188. 16 | 207. 16 | 217. 12 | 243. 2 | 299. 2 | 314. 3 |
328. 11 | 334. 18 | 388. 8 |
436. 8 | 484. 4 | 498. 1 |
670. 15 | 671. 4 | 683. 17 |
695. 3 | 733. 9 | 780. 9 |
* 845. 9 |
nullus. 453. 3 | 481. 9 |
701. 6 |
nullum. 22. 13 | 10. 1 | 117. 8 |
136. 5 | 158. 19 | 215. 14 |
222. 19 | 227. 18 | 382. 16 |
408. 5 | 433. 10 | 442. 10 |
496. 8, 11 | 500. 11 | 578. 8 |
640. 5 | 648. 7. 8, 9 | 649. 13 | 650. 7, 13 | 651. 14, 15 |
652. 3, 5 | 654. 4, 9 |
657. 13 | 670. 4 | 787. 13 |
nullus. 198. 17 | 222. 5 | 298. 12 | 496. 12 | 640. 3, 4, 5 |
671. 6 | 678. 8 | 782. 12 |
num. 412. 10 | 413. 5 | 422. 3 | 426. 6 | 459. 11 | 480. 9 | 528. 11 | 562. 1, 2 |
645. 9 |
Numantia. 803. 1 |
Numantina. 512. 1 |
numen. 82. 12 | 186. 19 | 212. 6 | 265. 4 | 312. 7 | 359. 9 |
360. 2 | 363. 2 | 366. 19 |
367. 2 | 378. 7 | 385. 1 | 386. 3 | 390. 18 |
numerabat. 339. 14 |
numerabiles. 616. 9 |
numerabimus. 60. 14 |
numerant. 17. 3 | 634. 8 |
numerantur. 655. 4 | 785. 2 |
numerare. 90. 1 |
numerarent. 483. 3 |
numeras. 534. 15 |
numerasi. 543. 4 |
numerat. 152. 7 |
numerate. 203. 17 |
numeratus. 80. 2 | 787. 13 |
numeravit. 156. 6 |
numeres. 701. 9 |
numeri. 625. 6 |
numerus. 116. 10 | 555. 6 |
579. 12 |
numero. 74. 6 | 94. 12 | 104. 23 | 108. 1, 5 | 109. 3, 13 |
110. 8 | 118. 4 | 119. 10 |
123. 6 | 131. 11 | 168. 1 | 201. 9 |
205. 2 | 206. 17 | 329. 9 |
305. 12 | 395. 9 | 471. 2, 14 | 475. 1 | 478. 6 | 482. 8 | 485. 8 | 595. 5 | 604. 3 |
667. 1, 10 | 672. 5 | 674. 11 | 682. 13 | 684. 18 | 689. 8 | 690. 3, 6 | 709. 1, 9 | 740. 5 | 776. 1 |
numerorum. 602. 10 | 793. 6 |
numeros. 300. 3 | 321. 11 | 588. 9 | 659. 1 |
numerosa. 110. 10 |
numerosa. 395. 5 | 778. 3 |
numerosi. 122. 6 |
numerosis. 254. 3 |
numerosissimas. 699. 15 |
numerosissime. 699. 9 |
numerosos. 247. 7 |
numerosus. 108. 13 |
numerum. 98. 10 | 110. 2 | 117. 8, 12 | 120. 5 | 208. 15 | 209. 10 | 256. 5 | 646. 8 |
numerus. 52. 7 | 116. 8 | 369. 15 | 663. 3 | 736. 6 | 755. 1 |
Numidia. 443. 1 |
numina. 62. 11 | 63. 6 | 85. 16 |
96. 6 | 133. 2 | 137. 11 | 187. 5 | 285. 6 | 289. 13 | 390. 10 |
384. 3 | 685. 2 | 686. 4 |
numine. 137. 1 | 165. 2 | 297. 5 | 390. 20 | 675. 4 | 687. 2 |
688. 6 | 689. 9 | 818. 1 |
numini. 68. 5 | 697. 8 |
numinibus. 282. 7 | 297. 9 |
numinis. 18. 15 | 39. 7 | 132. 6 |
133. 12 | 174. 5 | 177. 7 |
261. 6 | 355. 7 | 374. 2, 11 |
375. 20 | 382. 2 | 385. 4 |
392. 1, 9 | 394. 1 | 746. 11 |
numinum. 89. 4 | 302. 16 |
324. 11 | 362. 8 | 395. 7 |
697. 18 |
nummator. 15. 12 |
nummatus. 29. 3 |
nummi. 56. 16 | 391. 12 |
nummis. 32. 6 | 34. 5 | 277. 4 |
299. 12 |
nummorum. 109. 4 |
nummos. 287. 14 |
nummulario. 325. 8 |
nummularius. 111. 3 |
nummulus. 32. 2 | 49. 3 |
50. 9 |
nummum. 193. 13 | 302. 13 |
339. 8, 13 | 546. 5, 9 |
561. 5 |
nunc. 16. 8, 11 | 20. 6, 9 |
22. 18 | 24. 10 | 26. 3 |
27. 14 | 45. 5, 6, 7 | 48. 10 |
7 | 67. 7 | 77. 3 | 86. 1 |
88. 5 | 89. 2 | 97. 9 | 109. 7 |
114. 2 | 122. 17, 18 | 128. 4 | 130. 5 | 145. 17 | 146. 6 | 149. 7 | 151. 1 | 154. 4 |
156. 7 | 157. 5 | 158. 13 | 14 |
174. 6 | 180. 14 | 185. 11 |
193. 10 | 196. 27 | 203. 5 |
219. 14 | 224. 18 | 229. 10 |
234. 14 | 235. 5 | 278. 14 |
284. 6 | 292. 1 | 301. 13 |
335. 6 | 338. 7 | 344. 14 |
349. 10 | 350. 5 | 351. 6 |
8 11

372.1 | 377.8 | 377.5 | 378.
2.5 | 379.5 | 380.10, 11 |
377.7 | 377.2 | 378.1 | 382.5 |
385.6 | 386.4 | 394.5 |
395.10 | 396.12 | 410.8 |
414.5 | 418.5 | 419.6 |
422.2 | 422.5 | 429.9 |
472.10 | 473.6 | 479.8 |
484.8 | 492.2 | 510.10 |
511.8 | 513.7, 11 | 521.5 |
524.4 | 528.12 | 531.4 |
533.1, 3 | 534.3 | 542.8 |
543.5 | 550.3 | 551.10, 11 |
555.8 | 556.1 | 578.8 | 602.
2 | 606.6 | 616.16, 17 |
631.1 | 632.5 | 635.10 |
636.9 | 645.7, 8 | 646.7 |
651.10 | 657.8 | 669.7 |
670.5 | 680.15 | 687.3 |
705.1 | 712.4 | 721.9 |
725.22 | 730.14 | 734.11 |
745.9 | 801.1 | 802.13 |
805.8 | 815.4, 8 | 817.16 |
818.5 | *818.2 | 843.12,
13 | 847.2, 9 |
nuncupabatur. 134.9 | 335.
8 |
nuncupabo. 672.9 |
nuncupanda. 53.10 | 608.9 |
nuncupant. 389.3 | 674.6 |
689.6 |
nuncupantur. 666.7 | 720.
16 |
nuncupare. 104.2 | 185.10 |
191.17 |
nuncuparent. 139.9 |
nuncupatit. 406.3 |
nuncupantur. 487.3 |
nuncupat. 131.13 | 602.3 |
nuncupatione. 602.2 |
nuncupationibus. 377.11 |
nuncupator. 795.8 |
nuncupatum. 218.17 | 382.17 |
185.4 |
nuncupatur. 687.1 |
nuncupatus. 48.10 | 129.5 |
508.11 |
nuncupavit. 365.7 | 379.2 |
397.14 | 705.2 |
nuncupetur. 67.1 |
nundinantur. 550.6 |
nundinis. 99.2 | 778.10 |
nunquam. 38.15 | 193.1 | 228.
2 | 405.2 | 410.15 | 411.
3 | 419.1 | 420.3 | 458.10 |
471.16 | 486.2 | 491.3, 5,
22, 14 | 502.12 | 512.8 |
525.4 | 528.4 | 537.3 | 540.
2 | 556.6 | 588.1 | 613.8 |
616.2 | 627.7, 9 | 673.10 |
680.10 | 685.8 | 694.12 |
699.2 | 718.15 | 774.4 |
nuntiat. 337.9 |
nuntians. 502.8 |
nuntiant. 131.6 |
nuntianze. 299.3 |

nuntiantes. 383.6 |
nuntiantis. 254.15 |
nuntietur. 98.14 | 311.4 |
320.15 | 338.15 |
nuntiet. 165.5 |
nuntiat. 287.13 |
nuntietur. 307.6 |
nuntiato. 190.15 |
nuntiator. 112.5 |
nuntiauerat. 245.13 |
nuntii. 740.5 |
nuntius. 339.5 | 387.9 |
nuntio. 152.4 | 382.11 |
nuntiorum. 319.7 |
nuntium. 205.5 | 237.15 |
296.16 |
nuntius. 93.2 |
nupt. 284.6 | 341.19 | 429.
10 | 442.12 | 792.10 |
nuptime. 451.16 | 554.6 |
577.8 | 799.5 |
nuptie. 450.2 |
nuptice. 522.11 | 559.5 | 541.
6 |
nuptice. 514.1 | 516.2 |
nupte. 450.2 |
nupta. 41.1 | 219.4 | 513.15 |
514.7, 11 |
nupta. 66.2 | 146.10 | 217.
15 | 294.8 | 525.15 |
nuptam. 144.16 | 177.2 |
550.2 | 516.17 |
nuptia. 130.5 | 167.9 | 182.
4 | 194.14 | 482.5 |
nuptiale. 178.20 |
nuptialem. 317.10 | 800.14 |
nuptiales. 48.3 | 159.17 | 244.
13 | 349.1 | 512.12 | 514.5 |
519.12 |
nuptiali. 129.9 | 183.4.15 |
nuptialibus. 129.4 | 194.6 |
nuptialis. 195.1 |
nuptiarum. 12.2 | 136.7 | 178.
2 | 175.2 | 215.9 | 216.14 |
218.18 | 214.3 | 242.3 |
245.15 | 324.8 | *840.5 |
nuptas. 15.2 | 38.9 | 229.5 |
176.11 | 178.11 | 219.12 |
166.15 | 170.5 | 194.10 |
241.2 | 440.9 | 514.6 |
516.5 | 544.7 | 545.9 |
559.2 | 624.18 | 626.12 |
*837.9 |
nuptis. 157.6 | 159.16 | 166.
1 | 225.5 | 240.4 | 241.
23 | 244.3 | 555.2, 4 |
547.10 | 625.7 | *844.5 |
nuptura. 138.4 |
nupturice. 516.4 |
nuptum. 169.5 | 185.13 | 553.
20 |
nuptus. 178.2 |
nuptum. 331.20 | 375.19 |
524.11 | 544.4 | 564.5 |
nuptilem. 671.13 |
nuptik. 743.7 |

numbundus. 110.13 |
nutant. 730.9 |
nutante. 317.12 |
nutantem. 115.4 |
nutanti. 202.1 |
nutantis. 691.17 |
nutantium. 187.7 |
nutibus. 67.10 | 35.6 | 355.5 |
348.3 | 363.1 | 378.6 |
nuticita. 433.13 |
nutriciones. 626.6 |
nutricem. 38.7 | 242.15 |
nutricis. 243.6 |
nutricula. 184.14 |
nutriebat. 117.4 | 334.11 |
nutriebatur. 116.2 |
nutriendis. 120.11 |
nutrients. 247.8 | 359.3 |
nutrimenta. 154.12 | 625.15 |
nutrimento. 304.9 |
nutrire. 218.16 | 350.20 |
nutritent. 148.4 |
nutris. 591.9 |
nutrito. 394.12 |
nutritur. 752.2 |
nutritus. 129.2 | 210.4 |
nutriversam. 332.3 |
nutritur. 185.16 |
nutritur. 390.11 |
nutu. 51.14 | 199.10 | 246.
5 | 355.7 | 376.5 | 384.7 |
390.10 | 749.15 | 760.5 |
nutum. 114.5 | 178.1 | 187.
13 | 334.15 | 338.5 | 423.
16 |
nutus. 212.9 | 224.4 |
Nympha. 754.3 |
Nympharum. 167.15 |
Nympha. 706.6 |

O

O 34.3 | 38.4 | 40.10 |
41.18 | 90.14 | 99.
4 | 154.12 | 197.10 |
223.10 | 263.12 | 301.11 |
386.2 | 390.8 | 395.3, 4 |
542.9 | 562.6 | 672.14 |
704.1 | 781.3 |
ob. 16.7 | 28.10 | 60.13 |
62.6 | 65.2 | 66.15 | 68.12 |
106.20 | 113.14 | 142.3 |
165.17 | 287.2, 10 | 194.5 |
220.19 | 225.19 | 227.19 |
233.1 | 247.13 | 284.5 |
300.17 | 311.1 | 315.5 | 327.
25 | 340.12 | 341.14 |
375.9 | 404.8 | 426.4 |
435.25 | 614.11 | 442.
16 | 445.9 | 463.3 | 485.
13 | 497.3 | 4.6 | 555.9 |
10 | 541.9 | 543.6 | 544.
7 | 547.13 | 573.2 | 577.
20 | 619.2 | 689.1 | 759.16 |
796.14 | 802.15 |

五

[illegible]

- obsequata. 517. 9 |
 obsequat. 516. 11 |
 obsequare. 808. 5 |
 obsequat. 241. 12 |
 obsequat. 57. 6 | 191. 12 | 24. 6.
 6 | 269. 6 | 271. 8 |
 obsequat. 98. 7 |
 obsequabil. 584. 9 |
 obsequat. 722. 3 |
 obsequandum. 145. 10 | 190.
 19 | 802. 8 |
 obsequant. 190. 8 |
 obsequanter. 518. 11 |
 obsequantia. 602. 11 |
 obsequantissimam. 747. 17 |
 obsequari. 270. 7 |
 obsequas. 534. 14 |
 * obsequat. 847. 12 |
 obsequatione. 584. 3 | 622. 12 |
 626. 8 |
 obsequationem. 581. 11 | 819. 3 |
 obsequationes. 747. 9 |
 obsequationi. 740. 1 |
 obsequationibus. 282. 8 | 624.
 16 |
 obsequationum. 492. 1 | 626.
 16 | 749. 13 |
 obsequat. 81. 3 | 90. 17 |
 187. 7 |
 obsequator. 691. 11 |
 obsequator. 295. 4 |
 obsequat. 247. 16 |
 obsequat. 695. 11 |
 obsequat. 691. 8 |
 obsequat. 127. 6 |
 obsequat. 14. 2 |
 obsequat. 368. 4 |
 obsequat. 269. 7 |
 obsequat. 247. 10 |
 obsequat. 749. 5 |
 obsequat. 495. 6 |
 obsequat. 288. 7 | 681. 17 |
 obsequat. 98. 4 | 136. 2 |
 obsequat. 77. 11 | 129. 7 |
 obsequat. 762. 4 |
 obsequat. 808. 11 |
 obsequat. 404. 1 |
 obsequat. 819. 9 |
 obsequat. 524. 12 |
 obsequat. 33. 2 | 452. 18 |
 obsequat. 450. 12 | 472. 4 |
 obsequat. 428. 15 |
 obsequat. 816. 16 |
 obsequat. 554. 6 |
 obsequat. 514. 15 |
 obsequat. 27. 16 | 517. 3 |
 obsequat. 71. 2 | 312. 1 | 514. 3 |
 obsequat. 54. 6 | 840. 18 |
 obsequat. 34. 12 |
 obsequat. 7. 3 | 160. 5 | 285. 8 |
 obsequat. 105. 7 |
 obsequat. 666. 2 |
 obsequat. 410. 3 |
 obsequat. 666. 11 |
 obsequat. 726. 7 |
 obsequat. 803. 9 |
 obsequat. 669. 6 |
 obsequat. 547. 7 | 779. 13 |
 obsequat. 80. 3 |
 obsequat. 143. 11 |
 obsequat. 183. 6 |
 obsequat. 34. 4 |
 obsequat. 558. 2 |
 obsequat. 43. 7 |
 obsequat. 607. 4 |
 obsequat. 110. 13 |
 obsequat. 279. 10 |
 obsequat. 278. 13 |
 obsequat. 397. 2 |
 obsequat. 83. 5 |
 obsequat. 187. 16 |
 obsequat. 402. 1 | 451. 15 |
 obsequat. 393. 7 |
 obsequat. 34. 1 |
 obsequat. 250. 2 |
 obsequat. 593. 5 |
 obsequat. 312. 7 |
 obsequat. 688. 1 |
 obsequat. 58. 3 |
 obsequat. 340. 21 |
 obsequat. 67. 15 |
 obsequat. 12. 7 |
 obsequat. 400. 6 | 806. 5 |
 obsequat. 399. 1 |
 obsequat. 165. 5 |
 obsequat. 605. 6 |
 obsequat. 616. 11 |
 obsequat. 780. 6 |
 obsequat. 793. 4 |
 obsequat. 619. 1 |
 obsequat. 697. 8 | 728. 6 |
 obsequat. 708. 3 |
 obsequat. 483. 10 |
 obsequat. 629. 5 |
 obsequat. 219. 9 | 571. 9 |
 obsequat. 487. 1 |
 obsequat. 75. 19 |
 obsequat. 773. 9 |
 obsequat. 411. 6 |
 obsequat. 230. 19 |
 obsequat. 225. 6 |
 obsequat. 218. 14 |
 obsequat. 335. 1 |
 obsequat. 178. 20 |
 obsequat. 25. 14 | 276. 17 | 299.
 4 | 760. 14 | * 837. 1 |
 obsequat. 241. 13 | 289. 11 |
 299. 2 | 308. 7 |
 obsequat. 196. 13 |
 obsequat. 222. 5 | 230. 16 |
 238. 13 | 292. 3 |
 obsequat. 104. 2 |
 obsequat. 305. 7 |
 obsequat. 486. 9 |
 obsequat. 8. 1 | 40. 11 | 671. 8 |
 719. 5 | 760. 11 | 789. 8 |
 obsequat. 37. 9 | 59. 8 | 360.
 12 | 759. 14 |
 obsequat. 726. 4 |
 obsequat. 54. 5 | 428. 1 |
 obsequat. 227. 5 | 296. 9 |
 obsequat. 276. 4. 1. |
 obsequat. 816. 5 |
 obsequat. 65. 3 |
 obsequat. 744. 17 |
 obsequat. 612. 8 |
 obsequat. 265. 2 |
 obsequat. 179. 7 | 508. 1 |
 obsequat. 238. 2 |
 obsequat. 522. 14 |
 obsequat. 270. 9 | 297. 3 |
 obsequat. 83. 4 |
 obsequat. 39. 7 | 166. 11 |
 369. 10 |
 obsequat. 120. 17 | 308. 2 |
 579. 2 |
 * obsequat. 836. 2 |
 obsequat. 791. 6 |
 obsequat. 397. 2 |
 obsequat. 676. 3 |
 obsequat. 260. 6 |
 obsequat. 457. 7 |
 obsequat. 371. 6 |
 obsequat. 494. 7 |
 obsequat. 305. 12 |
 obsequat. 735. 10 | 743. 3 |
 obsequat. 92. 6 | 194. 6 | 558.
 10 |
 obsequat. 513. 4 |
 obsequat. 42. 1 | 105. 6 |
 233. 10 | 295. 3 | 317. 15 |
 451. 6 | 563. 3 |
 obsequat. 743. 10 |
 * obsequat. 836. 5 |
 obsequat. 177. 3 | 721. 5 |
 obsequat. 2. 17. 740. 2 |
 obsequat. 790. 1 |
 obsequat. 743. 7 |
 obsequat. 736. 4. 5 |
 obsequat. 2. 17. 460. 17 |
 obsequat. 714. 3 |
 obsequat. 721. 11 |
 obsequat. 2. 17. 727. 15 |
 obsequat. 786. 6 |
 obsequat. 763. 1 |
 obsequat. 796. 13 |
 obsequat. 488. 2 |
 obsequat. 223. 1 |
 obsequat. 202. 1 | 281. 19 |
 obsequat. 198. 15 | 277. 10 |
 obsequat. 477. 4 |
 obsequat. 8. 5 |
 obsequat. 71. 7 | 155. 6 | 726.
 6 | 799. 11 |
 obsequat. 95. 6 |
 obsequat. 197. 1 |
 obsequat. 24. 17 | 401. 6 |
 obsequat. 85. 2 |
 obsequat. 67. 3 | 286. 15 |
 obsequat. 9. 1 |
 obsequat. 448. 6 | 482. 1 |
 502. 1 | 504. 4 | 744. 16 |
 obsequat. 292. 7 | 503. 16 |
 obsequat. 491. 7 |
 obsequat. 511. 10 |
 obsequat. 320. 6 |
 obsequat. 180. 8 |
 obsequat. 754. 7 |
 obsequat.

- occultate. 121.9 | 419.9 |
 occultator. 310.7 | 311.9 |
 occultari. 311.3 |
 occultari. 227.16 |
 occultatas. 196.7 |
 occultationis. 180.3 |
 occultato. 234.1 |
 occulte. 506.4 |
 occultii. 728.8 |
 occultis. 684.18 |
 occultum. 435.11 | 481.14 |
 occultare. 105.9 |
 occultare. 117.11 |
 occultare. 686.8 |
 occultari. 382.16 | 389.12 |
 occultari. 681.17 |
 occultasse. 227.19 |
 occultata. 357.13 |
 occultati. 749.6 |
 occultato. 392.14 |
 occultatum. 148.10 | 446.1 |
 occultatus. 430.2 |
 occultatus. 45.9 | 239.7 |
 occultentem. 76.16 |
 occultentibus. 142.3 |
 occultere. 745.4 |
 occultit. 44.12 | 61.11 | 93.6 | 122.1 | 180.15 |
 occultunt. 227.11 | 726.8 |
 occultacula. 508.3 |
 occultantes. 612.8 |
 * occultantis. 834.7 |
 occultibus. 500.5 |
 occultoriam. 291.7 |
 occultu. 555.7 |
 ocean. 167.2 | 717.9 | 766.7 | 767.8 |
 oceanum. 136.4 | 291.5 |
 oceanus. 712.13 | 714.2 | 715.10 | 716.5 |
 oceanis. 688.13 | 744.8 |
 octangula. 576.5 |
 octangulam. 575.11 | 576.1 |
 octavum. 582.15 |
 octavus. 649.15 | 650.5 |
 octo. 17.3 | 109.14 | 431.11 | 656.13 | 658.2 | 662.8 |
 octonae. 665.9 |
 octoporo. 525.1 |
 oculari. 759.10 |
 oculus. 499.3 | 759.7 |
 oculeum. 57.3 |
 oculi. 38.2 | 39.3 | 58.5 | 243.16 | 244.15 | 316.8 | 318.1 | 675.6 | 697.17 | 757.3 | 741.8 | 745.14 | 808.5 |
 Oculi, *Imp. aeterni*. 739.12 |
 oculis. 12.1 | 21.7 | 22.7 | 45.9 | 46.10 | 50.8 | 56.2 | 59.4 | 64.2 | 65.7 | 81.6 | 90.10 | 95.4 | 116.2 | 119.4 | 162.12 | 164.10 | 235.1 | 241.16 | 244.8 | 260.6 | 263.11 | 302.1 |
 Apul.
- 312.11 | 348.10 | 349.11 | 426.10 | 427.1 | 477.5 | 499.2 | 502.3 | 6108.2 | 574.3 | 580.5 | 588.4 | 608.4 | 619.18 | 681.17 | 696.14 | 705.2 | 716 | 711.6 | 726.15 | 744.2 | 745.14 | 745.16 | 829.4 | * 842.14 |
 oculorum. 171.11 | 587.7 | 682.12 | 759.4 | 151 |
 oculos. 47.4 | 56.5 | 83.3 | 117.6 | 118.15 | 127.14 | 145.8 | 147.7 | 158.19 | 167.7 | 178.11 | 186.15 | 198.8 | 215.1 | 255.14 | 265.9 | 286.16 | 315.12 | 318.2 | 344.10 | 478.17 | 489.12 | 502.8 | 525.4 | 534.14 | 558.2 | 588.19 | 759.14 | 774.2 | * 816.15 |
 oculum. 41.5 | 77.11 |
 ocyer. 31.12 | 57.12 |
 ocytis. 159.15 | 236.9 | 276.6 | 320.15 | 806.12 |
 oderunt. 769.7 |
 oderit. 535.15 |
 odi. 535.14 |
 odia. 548.8 |
 odiendi. 615.5 |
 odiis. 136.15 |
 odio. 73.11 | 124.8 | 231.4 | 282.11 |
 odiosi. 287.18 |
 odiosum. 238.15 |
 odiosus. 257.3 |
 odit. 136.13 | 160.9 |
 odium. 152.18 | 319.10 | 321.8 | 412.4 | 512.2 |
 odor. 241.16 | 587.15 |
 odora. 2.105.751.15 |
 odorandi. 499.7 |
 odoratus. 751.15 |
 odoratus. 587.16 |
 odore. 292.16 | 479.11 |
 odores. 344.5 | 460.5 |
 odoribus. 89.3 | 751.4 |
 odoris. 587.18 |
 odoro. 552.9 | 819.13 |
 odorum. 475.10 | 767.2 |
 Oem. *sem. urbis*. 430.13 | 431.3 | 500.3 | 502.14 | 507.2 |
 Oeam. 430.4 | 431.2 | 477.12 | 494.15 | 525.9 |
 Oensem. 501.11 |
 Oenibus. 405.3 |
 Oenium. 499.9 | 520.1 | 530.1 |
 oenophoris. 58.10 |
 oenophoro. 243.8 |
 oen. 189.2 |
 offendam. 30.3 |
 offenderam. 69.2 |
 offere. 61.3 |
 offenderem. 36.6 | 100.2 |
- offendero. 4.3 |
 offenderunt. 426.8 |
 offendi. *praeoris*. 170.8 |
 offendi. *imphus*. 587.12 |
 * offendimus. 840.18 |
 offendisse. 500.2 |
 offendit. 97.12 | 340.9 | 325.6 |
 offendo. 42.15 |
 offendunt. 300.3 |
 offensa. 562.12 | 681.18 |
 offensus. 275.9 |
 offenso. 76.16 | 305.6 |
 offensum. 297.7 | 359.9 |
 offer. 334.2 |
 offeranus. 120.10 |
 offerant. 681.16 |
 offeratur. 520.7 |
 offerbant. 331.11 |
 offerbantur. 541.3 |
 offerbat. 216.1 |
 offerbantur. 325.5 | 318.18 |
 offerens. 290.1 | 324.14 |
 offerentes. 37.4 |
 offerentibus. 262.10 |
 offerentis. 191.8 |
 offeret. 81.18 |
 offerimus. 119.6 |
 offero. 217.8 |
 offerre. 382.12 | 779.6 |
 offerent. 270.2 |
 offerret. 286.15 |
 offers. 325.6 |
 offert. 37.5 | 143.10 |
 offertur. 495.5 |
 offertur. 270.8 |
 offertur. 56.11 | 535.7 |
 offere. 577.17 |
 officia. 24.5 | 65.11 | 375.16 | 615.21 | 623.3 | 685.6 | 692.9 | 695.1 | 707.11 | 719.9 |
 officialem. 33.15 |
 officii. 451.9 | 738.11 | 749.10 |
 officii. 12.10 | 38.14 | 211.2 | 238.15 | 16 | 298.19 | 558.4 | 603.2 | 692.4 | 694.8 | 769.8 |
 officina. 279.7 |
 officinam. 87.13 | 272.12 |
 officinator. 272.3 |
 officinis. 570.3 |
 officio. 40.10 | 54.11 | 129.5 | 158.6 | 181.16 | 494.11 | 737.6 | 824.8 | * 837.14 |
 officiorum. 111.4 | 739.13 | 752.11 |
 officiosum. 150.2 |
 officiosum. 16.9 |
 officiosissime. 533.4 |
 officium. 76.6 | 205.1 | 379.15 | 482.5 | 584.10 | 587.8 | 744.10 |
 officiant. 155.12 |

offigit. 112. 1 |
 offinarum. 190. 11 |
 offid. 190. 16 |
 offula. 190. 12 | 191. 7, 11 |
 329. 12 |
 offulam. 7. 9 | 190. 5 | 328. 12 |
 offulis. 191. 4 |
 offulciens. 21. 12 |
 offulto. 113. 2 |
 offundarut. 486. 12 |
 offunditur. 109. 16 |
 offusam. 759. 16 |
 oggerat. 508. 1 |
 oggerere. 807. 1 |
 oleaginea. 346. 9 |
 oleaginosos. 77. 21 |
 oleariam. 777. 11 |
 olei. 162. 7 | 548. 14 |
 oleo. 109. 1 | 119. 5 | * 815. 1 |
 84. 1. 9 |
 olera. 104. 1 |
 oleribus. 101. 11 | 104. 19 |
 299. 15 |
 olorum. 309. 5 |
 olivaceus. 411. 8 |
 oleum. 11. 11 | 118. 10 | 19. 2 |
 165. 15 | 104. 7 |
 olim. 49. 9 | 116. 9 | 117. 13 |
 272. 14 | 102. 19 | 124. 14 |
 331. 11 | 177. 14 | 413. 4 |
 449. 3 | 479. 3 | 494. 4 |
 516. 4 | 117. 3 | 133. 3 | 181. 12 |
 746. 8 | 787. 1 | 801. 2 |
 * 846. 12 | 847. 9 |
 olivari. 443. 8 | 790. 9 |
 oliveto. 790. 3 |
 olivi. 301. 1 |
 * ollam. 813. 4 |
 * ollulam. 813. 2 |
 olorum, *adver.* 24. 13 |
 olorum, *adver.* 167. 3 |
 olorum, *adver.* 810. 4 |
 olori, *adver.* 7. 12 |
 oloribus, *adver.* 810. 2 |
 oloris, *adver.* 25. 2 |
 olus. 443. 9, 10 | 452. 16 |
 Olympi. 678. 14 | 679. 4 |
 706. 7 | 715. 2 |
 Olympiscam. 789. 2 |
 Olympiadem, *nom. pr.* 536. 3 |
 Olympicum. 55. 2 |
 Olympio. 776. 5 |
 Olympo. 747. 3 |
 Olympus. 417. 1 |
 omen. 62. 1 |
 omina. 695. 6, 11 |
 ominare. 30. 2 |
 ominis. 547. 14 |
 ominum. 695. 12 |
 omiserit. 520. 11 | 686. 7 |
 omisisset. 471. 16 |
 omisit. 130. 6 |
 omitta. 464. 2 |
 omittis. 158. 16 |
 omittum. 195. 6 |
 omittas. 190. 5 |

omitte. 365. 4 |
 onatere. 171. 14 |
 omittet. 695. 3 |
 omne. 10. 6, 7 | 50. 6 | 56. 13 |
 72. 9 | 79. 1 | 84. 6 | 87. 13 |
 90. 3 | 117. 17 | 138. 5 | 196. 7 |
 298. 9 | 302. 8 | 317. 10 |
 319. 10 | 333. 6 | 408. 4 |
 437. 3 | 493. 7 | 502. 10 |
 512. 14 | 547. 7 | 571. 2 | 612. 8, 10 |
 635. 14 | 641. 5 | 11 |
 642. 7 | 643. 5, 8, 11, 12, 14 |
 645. 15 | 647. 11, 12, 13 |
 648. 6 | 649. 6 | 650. 8 |
 651. 13 | 652. 4 | 653. 7, 6, 15, 19 |
 654. 3 | 15 |
 656. 19, 13, 19 | 673. 3, 5, 7, 10, 12, 13, 16 |
 675. 12, 13 | 676. 14 |
 713. 14 | 708. 3 | 715. 14 |
 740. 2 | 741. 8 | 742. 10 |
 745. 5 | 778. 13 | 797. 4 |
 * 814. 15 |
 omnem. 41. 3 | 44. 7 | 81. 11 |
 85. 14 | 167. 5 | 169. 11 |
 180. 15 | 210. 5 | 212. 2 |
 225. 7 | 241. 4 | 249. 9 |
 263. 2 | 285. 3 | 406. 10 |
 410. 6 | 423. 16 | 458. 1 |
 498. 3 | 504. 9, 8 | 509. 10 |
 546. 13 | 558. 8 | 563. 5 |
 577. 5 | 604. 6 | 629. 3 |
 635. 13 | 664. 1 | 683. 4 |
 707. 5 | 712. 10, 14 | 744. 3 |
 779. 6 | 795. 10 | 822. 9 |
 omnes. 24. 12 | 20. 15 | 44. 14 |
 49. 14 | 50. 11 | 72. 9 |
 77. 10 | 86. 3 | 87. 11 | 91. 7 |
 102. 11 | 121. 3 | 126. 9 | 142. 1 |
 117. 10 | 129. 12 | 194. 13 |
 209. 8 | 217. 11, 12 | 219. 4 |
 243. 11 | 248. 8 | 257. 6 |
 265. 3 | 281. 6 | 282. 9 | 302. 3 |
 317. 8 | 409. 10 | 413. 8 |
 426. 2 | 431. 4 | 434. 3 |
 435. 7 | 447. 10 | 451. 14 |
 460. 10 | 465. 2, 4 | 466. 2 |
 477. 9 | 488. 7 | 490. 14 |
 492. 12 | 502. 14 | 515. 14 |
 517. 13 | 519. 11 | 522. 5 |
 528. 11 | 530. 6 | 549. 6 |
 550. 17 | 564. 2 | 586. 18 |
 590. 4 | 596. 1 | 601. 1 |
 616. 6 | 619. 8 | 623. 7, 8, 11 |
 624. 10 | 625. 9, 4 |
 640. 11 | 658. 3 | 659. 12 |
 660. 2 | 668. 9 | 674. 10 |
 681. 5 | 686. 8 | 691. 4 |
 693. 8 | 694. 5 | 697. 15 |
 698. 4, 12 | 702. 12 | 740. 14 |
 745. 2 | 747. 13 | 771. 2 |
 716. 2 | 719. 13 | 769. 8 |
 779. 8, 9 | 780. 16 | 783. 7, 15 |
 796. 3 | 805. 2, 7, 9, 10 |
 806. 11 | 811. 11 | 819. 8 |
 omni. 18. 8 | 44. 21 | 46. 2 |
 53. 10 | 201. 6 | 219. 6 | 225. 17 |
 242. 14 | 270. 4 | 301. 10 |
 312. 14 | 428. 9 | 433. 10 |
 452. 3 | 459. 17 | 463. 13 |
 476. 8 | 502. 2 | 557. 14 |
 561. 9 | 577. 5, 16 |
 599. 17 | 613. 19 | 615. 2 |
 615. 11 | 619. 4 | 618. 7, 8, 9 |
 672. 11 | 707. 10 | 747. 1 |
 779. 12 | 816. 3 | 829. 9 |
 omnia. 20. 7 | 36. 5 | 60. 10 |
 98. 3 | 103. 13 | 114. 13 |
 143. 12 | 190. 4, 19 | 195. 6 |
 205. 11 | 211. 17 | 215. 8 |
 227. 10 | 242. 13 | 262. 12 |
 282. 3 | 285. 6 | 299. 9 | 330. 13 |
 334. 17 | 341. 12 | 388. 1 |
 404. 3 | 416. 9 | 419. 8 |
 427. 7 | 428. 2 | 448. 3 |
 450. 15 | 451. 13 | 452. 6, 18 |
 455. 10 | 460. 4 | 470. 6 |
 477. 3 | 480. 15 | 492. 6 |
 493. 4 | 505. 10 | 507. 15 |
 508. 3, 4 | 513. 1 | 516. 11 |
 519. 12 | 518. 10 | 519. 7 |
 523. 11 | 527. 7 | 531. 13 |
 533. 1 | 543. 12 | 545. 14 |
 549. 13 | 551. 4 | 564. 2 |
 574. 9 | 577. 11 | 578. 2 |
 579. 11 | 582. 16 | 584. 6, 8 |
 585. 3, 8, 12 | 613. 20 | 616. 11 |
 618. 2, 11 | 620. 8, 16 |
 617. 18 | 669. 3 | 677. 2 |
 684. 6 | 686. 2 | 691. 7, 8 |
 694. 13 | 699. 16 | 701. 8 |
 702. 1 | 703. 3 | 720. 12 | 732. 18 |
 737. 1 | 738. 3 | 739. 14 |
 740. 11 | 741. 16 | 742. 11 |
 744. 15 | 745. 2, 7, 7, 11 |
 751. 8 | 754. 11 | 763. 13 |
 770. 10 | 776. 16 | 777. 8 |
 785. 10 | 787. 14 | 802. 6 |
 804. 3 | 819. 13 | 822. 1 |
 * 846. 13 |
 omnibus. 14. 2 | 40. 16 | 50. 4 |
 71. 13 | 75. 20 | 91. 10 |
 110. 3 | 122. 1 | 127. 9 | 136. 6 |
 134. 14 | 136. 6 | 150. 15 |
 185. 7 | 213. 10 | 221. 16 |
 224. 10 | 233. 5 | 246. 3 |
 264. 8 | 302. 9 | 321. 4 |
 335. 15 | 382. 18 | 387. 12 |
 409. 9 | 419. 12 | 425. 11 |
 441. 6 | 447. 11 | 444. 5 |
 452. 17 | 460. 3 | 462. 1 |
 464. 2 | 467. 10 | 470. 6 |
 486. 5 | 492. 14 | 494. 12 |
 506. 2 | 510. 11 | 520. 17 |
 522. 14 | 527. 11 | 531. 12 |
 537. 9 | 547. 5 | 552. 15 |
 564. 3 | 569. 12 | 570. 5 |
 572. 10 | 589. 11 | 595. 4 |
 596. 4, 10 | 598. 6 | 600. 7, 9 |
 601. 5 | 606. 16 |
 607. 3 | 616. 12 | 617. 11 |
 618. 14 | 620. 16 | 621. 8 |
 623. 12 | 625. 9 | 629. 7 |

681.11 | 685.4 | 660.8 |
 669.5 | 670.2 | 668.10 |
 683.18 | 684.9 | 698.37 |
 699.9 | 700.9 | 707.16 |
 712.12 | 726.13 | 732.18 |
 735.7 | 740.4 | 742.9 |
 744.16 | 747.14 | 756.1 |
 761.6 | 769.4 | 771.4 |
 776.2 | 780.5 | 785.2 | 796.10 |
 808.10 | 811.12 | 817.10 |
 820.8 | 822.3 | 823.7 |
 824.13 | 827.6 | * 835.19 |
 836.19 |
 omnica. 786.9 |
 omnificam. 74.3 | 771.9 |
 826.2 | 827.12 |
 omnimodis. 164.2 |
 omnimodis. 436.1 | 533.7 |
 817.14 |
 omnino. 33.11 | 36.13 | 77.5 |
 126.7 | 127.12 | 145.13.20 |
 150.10 | 141.15.17 | 158.8 |
 182.6 | 187.3 | 191.2 | 251.5 |
 309.13 | 318.4 | 401.8 |
 407.13 | 409.8 | 432.9 |
 433.16 | 461.34 | 480.3 |
 492.15 | 493.14 | 506.2.3.13 |
 521.14 | 533.11 | 535.2 |
 613.6 | 657.6 | 672.2 |
 680.10 | 691.6 | 763.4 | * 845.15 |
 omnipatens. 257.12 |
 omnipatens. 183.10 | 373.6 |
 734.1 |
 omnipotens. 257.12 |
 omnipotens. 378.7 |
 omnis. 41.1 | 71.8 | 76.2 |
 81.17 | 128.16 | 173.20 |
 177.3 | 194.5 | 218.2 |
 228.4 | 245.5 | 317.17 |
 318.1 | 371.4 | 370.6 | 414.2 |
 417.6 | 446.11 | 450.17 |
 451.12 | 470.11 | 478.5 |
 491.13 | 492.13 | 499.10 |
 521.10 | 525.5 | 546.1 |
 628.6 | 629.9 | 636.13 |
 639.9 | 636.6 | 641.13 | 642.6 |
 656.24.11.12 | 672.4 | 679.7 |
 681.10 | 682.1 | 690.2 |
 707.12 | 708.12 | 764.6.7 |
 790.4 | 792.7 | 793.2 |
 omniscens. 743.16 |
 omnium. 8.7 | 50.13 | 54.5 |
 85.3.6 | 84.9 | 90.15 |
 112.2 | 121.10 | 134.5 | 158.2 |
 160.16 | 174.1 | 180.7.13 |
 202.16 | 208.13 | 225.4 |
 268.16 | 276.12 | 284.4 |
 288.2 | 296.14 | 306.6 |
 328.6 | 362.7 | 406.4 |
 408.1 | 424.8 | 425.4 |
 434.1.2 | 446.6 | 453.13.14 |
 460.12 | 471.12.13 |
 472.7 | 477.2 | 478.1.3 |
 480.11 | 484.13 | 495.5

1 | 507.4 | 510.7 | 520.5 |
 522.6.7.8 | 544.3 | 546.14 |
 549.9 | 555.3 | 561.2 |
 572.3 | 573.9.13 | 574.16 |
 579.4.5.9 | 582.11 | 585.1 |
 586.6 | 595.8 | 601.3 |
 612.11 | 615.6 | 625.4 |
 628.14 | 644.8 | 655.11 |
 669.4 | 678.15 | 690.10 |
 707.16 | 710.6 | 733.10 |
 736.9.21 | 737.5 | 741.2 |
 744.1 | 751.10.15 | 752.11 |
 756.6 | 761.5 | 767.5 |
 770.1 | 771.3 | 787.2 | 788.4 |
 802.20 | 805.6 | 810.10 |
 828.4 | * 835.5 |
 oneta. 730.2 |
 onerant. 98.13 |
 onerata. 758.2 |
 onerata. 337.5 |
 onete. 17.3 | 124.3 | 419.1 |
 one. 1.226.1 | 436.5 |
 oneribus. 219.19 |
 oneris. 225.17 | 223.18 |
 onerofa. 749.11 |
 onus. 520.5 | 788.2 |
 onura. 214.3 |
 onustas. 148.12 | 156.3 | 179.8 |
 onuki. 196.5 | 201.7 |
 onukis. 218.12 |
 onukos. 196.11 | 248.4 |
 onultum. 105.2 | 225.16 |
 277.6 | 299.15 | 314.5 |
 707.18 |
 onustus. 270.15 |
 opaca. 102.10 |
 opacae. 355.3 | 695.3 |
 opacitas. 581.15 |
 opacitate. 712.6 |
 opacos. 614.3 |
 ope. 720.13 |
 opem. 145.19 | 158.14 | 186.18 |
 199.11 | 442.4 | 623.2 |
 738.8 | 792.12 |
 opera. *singl.* 427.12 | 464.3 |
 675.5 |
 opera. *plur.* 452.11 | 775.19 |
 opes. 225.15 | 308.11 | 415.6 |
 462.2.3 | 508.14 | 519.7 |
 621.4 | 675.4 | 741.10 |
 745.2 | 777.3 |
 op-rabatur. 321.14 |
 opera. 39.11 | 56.10 | 175.10 |
 179.10 | 466.14 | 531.5 |
 677.7 |
 operam. 60.17 | 311.1 | 425.9 |
 522.1 | 523.9 | 621.1 |
 operantem. 74.6 |
 operantur. 271.6 |
 operariotum. 225.7 |
 operas. 271.1 | 430.11 |
 operatur. 44.13 |
 operculo. 91.12 |
 opere. 273.14 | 454.5 | 791.1 |
 * 829.3 |

operi. 126.4 | 298.11 | 733.7 |
 827.13 |
 operibus. 53.7 | 326.7 |
 operiens. 578.1 |
 operiti. 765.8 |
 operis. *genit. sing.* 278.8 | 712.9 |
 744.16 |
 * operis. *plur.* 838.13 |
 * operosa. 843.2 |
 operose. 13.4 | 466.1 |
 operotus. 46.4 |
 operita. 85.6 | 374.1 | 589.14 |
 operum. 154.4 |
 operas. 242.12 |
 operis. 386.9 | 707.17 |
 opero. 276.7 |
 operui. 496.4 |
 operus. 27.3 |
 operulas. 14.11 |
 operum. 745.15 |
 opes. 98.9 | 142.11 | 147.20 |
 207.1 | 210.6 | 435.5 | 548.9 |
 618.15 | 624.13 | 817.15 |
 optibus. 110.11 | 111.9 | 115.14 |
 145.11 | 149.2 | 150.10 |
 156.11 | 304.5 | 629.1 |
 627.2 | 739.2 |
 optifex. 508.14 |
 optificem. 665.3 |
 optifices. 208.9 |
 optificis. 775.15 |
 optilio. 164.6 | 350.9 |
 optilonem. 251.2 |
 optiliones. 232.6 |
 optilonum. 538.13 |
 optime. 590.11 |
 optiman. 236.8 |
 optimas. 42.13 | 144.8 |
 330.7 |
 optimatur. 795.17 |
 optimore. 157.11 |
 optimus. 265.4 |
 opimum. 46.15 | 335.5 |
 opinabilem. 580.4 |
 opinanem. 400.11 |
 opinantes. 298.14 |
 opinantur. 617.19 |
 opinari. 395.5 |
 opinio. 132.9 | 404.14 | 412.9 |
 550.15 | 736.11 | 825.12 |
 830.9 |
 opinione. 145.10 | 291.9 |
 437.6 | 473.18 | 573.5.8 |
 574.5 | 605.6 |
 opinionem. 288.2 | 306.6.17 |
 527.1 | 529.18 | 605.8 | 737.1 |
 747.9 |
 opinioes. 207.5 | 581.5 |
 opinionibus. 7.4 | 571.1 |
 opinionis. 269.16 | 473.12 |
 opinor. 422.5 |
 opiparam. 699.15 |
 opiparas. 329.8 |
 opipare. 148.2 | 190.14 | 216.5 |
 699.8 |
 opipatem. 12.5 |

- opipares. 52. 9 |
 opipari. 301. 7 |
 opiparis. 156. 3 |
 opis. 683. 16 |
 opitulari. 175. 8 | 252. 3 | 319. 4 |
 opitulator. 691. 15 | 798. 8 |
 opituler. 672. 7 |
 oportere. 294. 9 | 323. 5 | 335. 3 | 515. 8 | 597. 8, 11 | 608. 14 | 609. 3 | 615. 17 |
 oportet. 154. 13 | 426. 5 | 572. 7 | 593. 6 | 595. 13 | 597. 6 | 608. 15 | 609. 11 | 614. 9 | 617. 16 | 619. 4, 8 | 620. 4, 13 | 622. 2, 9 | 623. 10 | 708. 4 | 720. 18 | 726. 3 | 740. 8 | 742. 2 |
 opperiamini. 682. 4 |
 oppetere. 242. 15 |
 opperiebar. 383. 1 |
 opperiebatur. 550. 1 |
 opperendam. 519. 3 |
 opperens. 40. 13 |
 oppetior. 19. 14 | 122. 2 |
 oppetitur. 365. 10 |
 oppetitor. 30. 5 |
 oppertus. 432. 4 |
 oppellat. 298. 13 |
 oppellatam. 29. 12 |
 oppellatis. 30. 6 |
 oppellisse. 208. 12 |
 oppexum. 369. 12 |
 oppida. 256. 1 |
 oppido, *nom.* 478. 7 | 506. 9 | 512. 12 | 539. 12 | 540. 3 | 790. 9 |
 oppido. *adv.* 43. 6 | 53. 13 | 155. 9 | 179. 2 | 185. 12 | 216. 14 | 253. 4 | 300. 13 | 337. 12 | 343. 14 | 394. 15 | 405. 6 | 436. 16 | 448. 4 | 463. 1 | 476. 10 | 513. 5 | 519. 10 | 547. 2 | 616. 10 | 697. 5 | 707. 2 | 757. 4 | 774. 6 | 824. 3 | 828. 6 | 829. 2 | * 835. 16 |
 oppidum. 335. 19 | 444. 9 | 740. 6 |
 oppiet. 808. 5 |
 opponantur. 656. 18 |
 opportuna. 118. 7 | 121. 13 |
 opportuna. 119. 7 | 389. 16 |
 opportunam. 186. 18 |
 opportunē. 171. 11 | 286. 5 | 289. 6 | 290. 11 |
 opportuni. 328. 6 | 796. 11 |
 opportunis. 90. 17 |
 opportunissimam. 295. 2 |
 opportunissimas. 220. 18 |
 opportunitate. 228. 2 | 320. 2 | 506. 17 |
 opportunitatem. 159. 11 | 198. 8 |
 opportunum. 227. 9 | 234. 8 | 236. 5 |
 opportunus. 48. 5 |
 opposita. 657. 6 |
 opposito. 728. 12 |
 opprefferat. 354. 6 |
 oppreffit. 126. 4 | 319. 12 |
 oppressus. 242. 11 |
 opprimendi. 112. 11 |
 opprobri. 438. 10 |
 opprobriis. 431. 7 |
 opprobriat. 405. 13 |
 opprobriavit. 433. 3 |
 opsebam. 218. 10 |
 opabilem. 385. 12 |
 optandi. 631. 4 |
 optare. 597. 11 | 779. 8 | 819. 4 |
 optasti. 493. 1 |
 optata. 414. 9 |
 optatum. 41. 12 |
 optaverit. 788. 6 |
 optima. 28. 16 | 588. 16 | 598. 7 | 623. 17 | 625. 16 |
 optima. 614. 7 |
 optime. 552. 16 |
 optimam. 579. 10 | 586. 9 |
 optimas. 496. 3 |
 optimatibus. 61. 10 | 327. 11 |
 optimatum. 588. 17 | 627. 12 |
 optime. 559. 4 |
 optime. 15. 11 | 415. 12 | 338. 5 | 340. 6 | 470. 1 | 508. 10 | 599. 8 | 697. 15, 16 | 779. 5 | 803. 2 | 818. 19 |
 optimi. 26. 17 | 36. 2 | 79. 4 | 175. 11 | 241. 18 | 550. 9 | 615. 11 | 616. 10 | 772. 5 | 805. 14 |
 optimis. 625. 8 | 628. 11 | 731. 15 |
 optimo. 558. 11 |
 optimorum. 781. 4 |
 optimos. 803. 1 |
 optimum. 22. 11 | 595. 14 | 618. 8 |
 optimus. 572. 3 | 800. 14 |
 optione. 118. 9 |
 opulens. 247. 6 | * 840. 9 |
 opulenta. 699. 16 |
 opulentæ. 270. 18 |
 opulentam. 286. 18 |
 opulenti. 548. 14 |
 opulentia. 629. 4 |
 opulentia. 438. 3 | 671. 21 |
 opulentia. 98. 10 | 431. 6 | 436. 1 |
 opulentiam. 111. 5 | 551. 3 |
 opulentioribus. 436. 8 |
 opulentis. 254. 15 |
 opulentum. 740. 10 |
 opulentus. 29. 4 | 768. 6 |
 opum. 626. 13 |
 opus. 13. 3 | 183. 3 | 184. 2 | 271. 4 | 308. 11 | 439. 6 | 450. 6 | 479. 12 | 545. 13 | 621. 16 | 740. 8 | 741. 2 | 769. 15 | 796. 9, 10 | 823. 4 |
 ora. 9. 8 | 39. 9 | 54. 5 | 55. 15 | 139. 3 | 146. 10 | 151. 6 | 167. 5 | 180. 7 | 264. 6 | 321. 9 | 390. 16 | 718. 2 | 729. 9 | 767. 7 |
 orabar. 309. 1 |
 orabit. 190. 1 |
 orabunt. 190. 2 |
 oracula. 692. 7 |
 oraculi. 367. 2 | 375. 7 |
 oraculis. 686. 3 | 729. 1 |
 oraculum. 36. 12 | 137. 1 |
 oras. 184. 18 |
 oramus. 172. 4 |
 orantem. 747. 10 |
 oras. 118. 12 | 135. 2 | 361. 3 |
 orar. 519. 1 |
 oratio. 421. 11 | 446. 4 | 520. 9 | 532. 1 | 551. 12 | 588. 15 | 634. 6 | 644. 3 | 716. 8 | 737. 4 | 757. 5 | 786. 8 | 811. 13 | 812. 12 | 830. 7 |
 oratione. 425. 11 | 432. 5 | 545. 12 | 631. 3 | 695. 2 | 699. 10 | 670. 7 | 692. 13 | 763. 9 | 794. 6 | 830. 11 |
 orationem. 550. 18 | 669. 17 | 686. 8 |
 orationes. 321. 15 | 779. 1 |
 orationi. 766. 2 | 826. 13 |
 orationis. 410. 10 | 570. 8 | 588. 9 | 54. 3 | 55. 5 | 8. 10 | 644. 5 | 786. 1 | 827. 1 |
 Orato, *nom. loci.* 210. 8 |
 orator. 409. 15 | 425. 8 | 642. 5 | 672. 5 | 693. 2 |
 oratoris. 631. 7 |
 oratorum. 54. 16 |
 oravi. 557. 12 |
 orba. 248. 25 |
 orbatus. 620. 8 |
 orbis. 36. 11 | 149. 7 | 278. 3 | 344. 14 | 727. 8 | 733. 1 | 795. 6 | 806. 13 |
 orbem. 134. 17 | 174. 3 | 335. 2 | 390. 8 | 577. 6 | 707. 5 | 708. 12 | 712. 9 | 717. 1 | 737. 6 | 787. 5 |
 orbis. 581. 9 |
 orbi. 770. 14 |
 orbibus. 709. 11 |
 orbiculum. 777. 7 |
 orbis. 36. 11 | 43. 5 | 133. 9 | 139. 14 | 143. 9 | 291. 3 | 363. 3 | 367. 14 | 441. 9 | 479. 15 | 584. 2 | 709. 2 | 710. 6 | 714. 3 | 716. 5 | 717. 5 | 727. 3 | 740. 14 | 743. 2 | 770. 5 |
 orbitatem. 244. 14 | 675. 6 |
 orbitatis. 115. 10 | 328. 9 |
 orbium. 823. 5 |
 orchestræ. 73. 2 |
 Orchi. 80. 2 | 108. 7 | 181. 5 | 188. 3 | 189. 1 | 212. 11 | 226. 7 |

Orcom. 201.4 | 244.5 |
ordiemur. 571.8 |
ordinam. 623.16 | 712.18 |
ordinatio. 655.5 | 707.13 |
ordinationem. 734.4 |
ordinationibus. 344.13 |
ordinationis. 585.9 | 621.7 |
ordinatis. 300.3 | 710.7 |
ordinatissimos. 666.8 |
ordinatus. 464.1 |
ordinator. 581.6 |
ordinatur. 734.6 |
ordinatus. 577.16 |
ordinavit. 585.2 |
ordine. 245.13 | 384.15 |
504.2 | 526.15 | 531.7 |
532.2 | 615.11 | 656.1 |
647.2 | 650.1 | 658.2 |
709.1 | 726.2 | 747.16 |
ordinem. 195.3 | 211.1 |
324.7 | 367.6 | 504.8 |
510.11 | 513.8 | 529.12 |
575.6 | 582.13 | 642.3 |
709.7 |
ordines. 744.11 |
ordini. 805.17 | 806.3 |
ordinibus. 339.16 |
ordini. 664.5 |
ordiantur. 734.13 |
ordo. 375.4 | 532.5 | 643.2 |
652.8 | 806.8 |
ore. 5.11 | 36.2 | 54.3 | 56.5 |
139.8 | 189.3 | 141.302.11 |
325.16 | 335.11 | 379.1 |
393.8 | 406.7 | 411.15 |
476.4 | 696.4 | 792.2 |
830.2 | * 837.9 | 842.9 |
Orthe. 807.4 |
Orthi. 810.7 |
Orgya. 422.4 |
Orgyis. 394.8 |
ori. 15.5 |
oribus. 132.1 |
oriebatur. 761.5 |
oriens. 177.2 | 721.4 | 7 |
orientales. 87.11 |
orientis. 11.2 | 49.10 |
orientem. 653 | 766.7 |
orientis. 721.7 | 748.6 |
orieptium. 733.2 |
orientur. 190.5 |
orificio. 51.9 | 310.12 |
orificium. 324.6 | 374.7 |
originalem. 350.7 |
originalis. 357.3 |
origine. 376.4 | 597.4 | 743.3 | 752.8 |
originem. 566.3 | 574.10 |
525.8 | 578.8 | 741.18 |
origines. 713.7 |
originis. 5.3 | 158.18 | 626.2 |
726.12 | 754.6 |
origo. 135.9 | 317.17 | 508.12 |
621.12 | 705.16 |
oriis. 718.3 |
oris. *genit. sing.* 235.13 | 360.2 |

409.1, 14 | 410.12 | 414.16 | 497.3 | 587.14 | 665.9 | 714.4 | 719.2 | 739.4 | 746.7 | * 834.6 | 845.2 |
orie, *adlat. plur.* 827.13 |
oritur. 629.8 |
oriundum. 406.4 | 567.17 |
oriundus. 335.8 | 737.9 | 794.5 |
oriuntur. 590.6 |
ornabar. 129.9 |
ornamenta. 622.8 | 700.7 |
ornamentis. 617.14 | 628.9 | 727.21 |
ornamento. 550.7 |
ornamentum. 621.13 | 743.3 |
ornando. 119.3 |
ornata. 46.3 | 699.16 | 707.13 | 787.12 |
ornatam. 137.6 | 548.14 |
ornati. 623.13 |
ornatissima. 506.7 |
ornatissime. 700.5 |
ornatissimas. 440.2 | 699.13 |
ornatum. *adj. neut.* 97.2 | 734.6 |
ornatum, *substant.* 396.22 | 374.14 | 439.10 |
ornatus, *adj. masc.* 28.1 | 58.11 | 565.8 |
ornatus, *substant.* 46.5 |
ornaverunt. 406.8 |
ornavit. 733.9 |
Ornithis, *venit.* 723.4 |
oro. 15.12 | 28.16 | 57.10 | 65.9 | 84.2 | 45.13 | 85.1 | 11.92.5 | 114.13 | 146.19 | 171.13 | 234.15 | 284.15 | 453.9 | 532.12 | 734.6 |
Oromazo. 447.3 |
Orphei. 455.4 | 496.1 |
Orpheus. 449.3 | 753.3 | 809.14 | 11 |
orlo. 792.9 |
orlus. 202.17 | 452.6 |
orlas. 552.3 |
orti. 625.7 |
ortibus. 743.3 |
ortivi. 98.5 |
ortu. 344.5 | 715.10 | 719.4 | 721.9 | 727.15 | 740.3 | 743.30 | 769.9 |
ortum. 264.9 |
ortus, *plur.* 521.7 | 588.6 | 666.12 | 731.7 |
os. 65.2 | 94.14 | 142.3 | 187.1 | 192.16 | 289.17 | 375.9 | 16 | 410.3 | 10 | 14 | 411.4 | 12 | 417.15 | 420.4 | 525.4 | 541.9 | 734.9 | 800.5 | 819.13 |
oscinibus. 675.1 |
oscula. 101.3 | 146.20 |
osculabundus. 366.2 | 549.9 |
osculato. 42.8 |
osculi. 588.11 |
osculis. 90.11 | 135.1 | 221.2 |

osculum. 37.6 | 410.5 |
Ostris, *dens.* 192.7 | 396.10 | 690.1 |
osor. 619.19 |
osores. 683.1 |
osla. 254.6 | 455.2 | 471.14 | 589.13 | 801.1 |
Osla, *montis.* 706.7 |
oslious. 247.14 | 264.13 |
oslicolorum. 591.3 |
oslis. 485.5 |
oslium. 280.10 |
Osla. 730.7 |
ostendam. 451.6 | 513.1 | 594.3 |
ostendant. 465.11 |
ostendat. 532.5 | 542.6 |
ostendatur. 645.7 |
ostende. 90.5 |
ostendebat. 372.10 | 511.9 |
ostendemus. 643.15 |
ostendendum. 440.7 |
ostendere. 755.6 | 793.11 |
ostenderentur. 531.11 |
ostenderint. 798.1 |
ostenderit. 570.2 |
ostendero. 451.13 |
ostenderunt. 726.16 |
ostendi. 471.10 |
ostendimus. 584.2 | 651.3 | 659.9 | 660.4 | 662.7 |
ostendis. 495.6 |
ostendisti. 445.2 |
ostendit. 134.9 | 470.1 | 646.5 | 727.12 |
ostenditis. 446.2 |
ostenditur. 563.11 | 638.3 | 4.6 |
ostendunt. 636.9 | 637.19 |
ostense. 711.6 |
ostensione. 79.11 |
ostenlum. 477.13 |
ostenta. 307.5 |
ostentabat. 777.6 |
ostentant. 811.11 | 822.10 |
ostentare. 764.1 | 777.9 |
ostentatione. 436.30 |
ostentationis. 150.7 |
ostentatrix. 525.3 |
ostenlum. 301.3 | 336.20 |
Osthanes. 444.4 |
ostiarim. 36.15 | 74.4 |
ostii. 112.5 |
ostiorum. 91.9 |
ostium. 22.17 | 29.12 |
ostrea. 462.7 | 468.1 |
Ostracitarum. 749.14 |
ocii. 278.1 |
oclo. 533.17 |
otiosa. 53.9 | 508.7 |
otiosam. 238.18 |
otiose. 111.9 | 269.17 | 354.4 |
otioia. 745.9 | 807.1 |
otiosum. 219.8 | 278.11 | 390.4 | 43.11 |

otiosus. 271.14 | 273.8 | 300.
2 | 386.4 |
orium. 200.5 | 318.7 | 769.7 |
ovans. 179.11 |
ovantem. 200.3 | 828.18 |
evanti. 377.10 |
ovem. 769.3 |
oves. 184.10 | 17 | 185.9 |
oviculis. 251.6 |
ovili. 107.7 |
oviparos. 465.14 |
ovium. 262.1 |
ovo. 378.16 |
ovum. 300.1 |

P

PAbuli. 438.15 | 597.5 |
pabu'o. 252.12 | 357.4 |
410.15 |
pabulum. 166.12 | 197.3 | 335.
1 | 344.9 | 679.8 |
pacat. 592.3 | 745.10 |
pacatis. 208.13 |
pace. 36.17 | 250.9 | 322.7 |
pacem. 51.18 | 73.6 | 559.6 |
* paciscuntur. 347.10 |
pacta. sing. 124.10 |
pacta. plur. 602.11 |
pactio. 129.4 | 148.7 | 188.16 |
207.16 | 337.18 | 408.2 |
452.17 | 459.14 | 492.11 |
346.6 | 606.18 | 607.2 |
12 | 751.13 | 816.2 | * 842.
10 | 845.9 |
pactus. 815.10 |
pædagogus. 320.8 |
pagani. 104.10 |
paganos. 254.8 |
pago. 101.2 | 265.14 | 306.
16 |
pagum. 253.3 | 270.18 |
Palæmon. 135.7 |
palæstra. 567.17 | 601.5 |
palæstrici. 507.10 |
palæstritam. 484.6 |
palæstritis. 25.5 |
palam. accusat. 777.7 |
palam. adv. 9 | 264.3 | 294.
19 | 451.13 | 506.2 | 513.4 |
528.14 | 538.5 | 555.9 |
* 846.12 |
Palamedes. 350.12 | 530.4 |
palantes. 263.1 |
palatium. 143.2 |
palato. 785.4 |
palcarum. 280.7 |
palla. 360.12 |
pallæ. 361.7 |
palliastri. 786.8 |
palliastrio. 11.4 |
pallista. 777.2 |
pallio. 79.15 | 346.24 |
368.15 | 478.24 | 765.8 |
771.10 |

palliole. 27.9 |
pallium. 772.8 | 777.3 | 4 |
788.8 |
pallor. 316.8 | 325.14 |
pallore. 26.9 | 160.20 |
164.9 | 240.12 | 252.16 |
295.10 |
pallusti. 515.13 |
palma manu. 543.2 |
palmar. 362.4 | 389.4 | * 845.
11 |
palmarum. 371.9 | 373.4 |
Palmaris. 464.19.2 |
palmarum. 339.13 | 771.11 |
791.10 |
palmarum. 441.2 |
Palmarum. 730.8 |
palmeis. 63.3 |
palmis. 61.3 | 128.11 |
palmyra. 372.11 | * 836.2 |
palmyra. 159.3 |
palmyrus. 43.4 | 70.4 | 91.12 |
94.12 | 241.3 | 784.1 |
palmyrenus. 74.8 | 238.17 |
palpare. 172.1 |
palpebrarum. 156.18 |
palpebras. 280.2 |
palpando. 20.12 |
paludamentum. 441.5 |
palude. 278.8 |
paludes. 185.15 |
paludibus. 65.10 |
paludis. 27.2 |
* palumbulis. 338.12 |
* palumbulum. 842.15 |
Pamphile. nom. mulieris. 47.
6 | 87.9 | 91.10 | 17 |
Pamphilis. 40.19 | 41.15 |
Pamphylia. 715.6 |
pamphilis. 40.9 |
Pan. 163.17 |
Panchæis. 751.4 |
panderet. 739.4 |
pandit. 736.6 | 714.6 |
panditur. 179.6 | 714.6 |
pane. 26.7 | 126.2 | 191.10 |
panem. 190.15 | 220.5 | 452.
16 | 825.8 |
panes. 329.11 | 11 |
panibus. 109.8 |
panis. 26.11 | 108.13 | 125.2 |
184.2 |
Paniscus. 195.9 |
pannis. 77.21 | 149.27 |
pannoses. 114.14 |
panthofes. 111.6 |
pannus. 209.21 | 213.5 |
pannulos. 279.11 |
Panthia. 19.17 | 30.20 |
21.12 |
Panthus. 20.4 |
papavere. 181.9 |
papaveris. 469.14 |
Paphi. 318.3 |
Paphiam. 364.1 |
Paphum. 132.13 |

papillæ. 372.13 |
papillam. 245.14 |
papillas. 43.3 | * 841.8 |
papillis. 86.15 | 90.11 |
papyrus. 2.1 |
par. 150.11 | 158.6 | 300.13 |
339.8 | 413.13 | 574.4 |
604.11 | 635.8 | 692.2 |
parabat. 42.14 | 220.8 |
225.13 | 335.16 |
parabis. 217.1 | 271.15 |
parabunt. 186.16 |
parandum. 117.14 |
parant. 139.19 |
parantur. 453.1 |
parare. 30.16 | 300.9 |
pararet. 284.17 |
parari. 765.8 |
parasti. 749.1 |
parasti. 314.12 |
parastatos. 559.4 |
parastem. 95.10 |
parasti. 55.5 |
parata. 592.15 | 792.1 |
paratam. 212.7 | 291.7 | 320.
7 | 789.7 |
parati. 120.7 | 217.12 |
paratos. 274.10 |
paratum. 26.5 | 259.4 | 555.
9 | 745.6 | 820.11 |
paratus. 52.7 | 56.16 | 105.
8 | 259.11 | 286.2 | 618.11 |
* 844.3 |
parce. imperat. 6.3 | 15.7 | 128.
12 | 442.12 |
parce. adv. 330.5 |
parceris. 223.9 | 236.17 |
* 842.18 |
parcere. 114.10 |
parceres. 394.5 |
parceret. 353.11 |
parciloqui. 153.3 |
parcitis. 33.11 |
parciur. 54.3 |
parcius. 478.15 |
parcus. 221.11 |
parem. 82.3 | 387.16 | 624.
7 |
parendi. 138.7 | 615.20 |
parens. sub. 28.16 | 38.17 |
82.7 | 10 | 128.13 | 133.8 |
317.3 | 362.7 |
parens. i. long. particip. 147.15 |
619.10 | 712.2 |
parent. i. long. 592.16 | 775.
2 |
parentabo. 244.8 |
parentes. i. br. 148.16 |
parentem. 77.14 | 243.10 |
342.4 | 367.14 | 391.2 |
356.5 | 552.18 | 669.4 |
parentes. 126.15 | 138.11 | 179.
19 | 145.3 | 151.6 | 156.
15 | 201.11 | 216.16 |
218.7 | 219.4 | 228.17 |
235.6 | 259.5 | 384.4 |

85. 4 | 627 6 | 701. 4.
 9 | 749. 3 | 799. 1 | 814.
 7 |
 parenti. 134. 12 |
 parentibus. 12. 2 | 127. 7 | 150.
 13 | 154. 2 | 156. 16 | 199.
 14 | 625. 2 | 769. 12 |
 parentis. 38. 5 | 47. 14 | 168. 11
 169. 2 | 217. 7 | 392. 7 | 514.
 14 | 535. 2 |
 patentium. 1. long. 749. 14 |
 parentum. 129. 5 | 145. 6 |
 149. 1 | 154. 19 | 166. 5 |
 239. 6 | 338. 2 |
 paternus. 460. 6 |
 patere. 2. br. 901. 10 |
 patet. 2. long. 144. 9 |
 patet. nom. 232. 3 | 334. 1 |
 428. 1 | 507. 12 | 533. 1 |
 609. 18 |
 patet. 2. long. 744. 13 |
 patet. 146. 6 |
 pati. 166. 14 | 268. 13 | 341. 7 |
 389. 8 | 445. 2 | 473. 7 |
 521. 8 | 525. 7 | 590. 10 |
 607. 2 | 636. 4 | 640. 6 |
 665. 6 | 732. 16 | 768. 2 |
 771. 7 | 779. 4 | 780. 10 |
 784. 3 | 789. 7 | 796. 3 |
 804. 10 | 822. 2 | 826. 5 |
 828. 16 | 843. 3 |
 patia. 455. 4 | 619. 10 | 730.
 13 | 732. 4 |
 patiat. 331. 6 | 613. 10 |
 patibus. 77. 25 | 427. 4 |
 575. 9 | 10 | 609. 18 | 665.
 7 | 816. 6 | 828. 9 |
 Patid. 143. 11 | 350. 1 |
 Pandis. 345. 3 | 7 | 552. 8 |
 parientom. 737. 10 |
 * pariet. 835. 2 |
 parietes. 18. 9 | 156. 10 | 142.
 1 | 9 | 500. 2 | 12 | 16 | 501.
 6 |
 parietibus. 18. 7 |
 parietis. 104. 9 |
 parietem. 147. 8 |
 pariti. 609. 18 | 611. 9 | 797. 4 |
 parilitate. 828. 3 |
 * parilitatem. 834. 6 |
 parit. 697. 13 |
 Paris. 146. 15 |
 parit. 671. 15 | 808. 10 |
 pariter. 51. 1 | 479. 3 | 609.
 16 | 707. 6 | 711. 13 | 741. 1 |
 742. 3 | 751. 3 | 782. 11 |
 paritum. 17. 4 |
 paritunt. 107. 7 | 613. 13 | 926.
 16 | 730. 6 | 732. 11 |
 Parius. 99. 14 |
 Parmenidis. 569. 11 |
 paricida. 190. 1 |
 paricidam. 321. 14 |
 paricidii. 320. 12 |
 paricidio. 241. 1 | 597. 6 |
 paricidium. 113. 11 | 593. 2 |
 207. 11 | 321. 6 |
 pars. 44. 11 | 410. 13 | 529.
 15 | 546. 8 | 602. 9 | 610.
 3 | 619. 15 | 623. 17 |
 624. 2 | 646. 5 | 668. 6 | 7 |
 671. 8 | 679. 5 | 710. 9 |
 728. 16 | 732. 10 | 736. 4 |
 739. 17 | 742. 5 | 830. 5. 9 |
 parsimoniam. 31. 14 | 551. 3 |
 parsu. 437. 5 | 774. 7 | 780. 19 |
 partu. 101. 6 |
 partas. 117. 9 |
 partec. 8. 3 | 24. 2 | 25. 8 | 109.
 3 | 159. 3 | 189. 4 | 209. 3 |
 218. 4 | 226. 8 | 252. 18 |
 264. 9 | 279. 2 | 306. 1 |
 333. 1 | 361. 2 | 362. 3 | 374.
 9 | 474. 8 | 549. 1 | 597.
 16 | 586. 18 | 599. 17 | 601.
 7 | 614. 8 | 620. 12 | 665. 8 |
 9 | 678. 1 | 708. 10 | 712. 4 |
 716. 6 | 723. 7 | 732. 3 |
 partem. 26. 17 | 50. 16 | 112.
 13 | 222. 18 | 265. 6 | 325. 16 |
 340. 7 | 436. 7 | 487. 4 |
 503. 5 | 577. 6 | 580. 7 |
 586. 14 | 591. 13 | 597. 7 |
 624. 6 | 624. 14 | 667. 5 |
 712. 9 | 10 | 799. 3 | 812. 5 |
 partes. 58. 19 | 142. 8 | 116. 10 |
 307. 9 | 329. 9 | 330. 7. 15 |
 331. 10 | 332. 13 | 520. 2 |
 571. 9 | 586. 8 | 590. 1 | 592.
 1. 9 | 598. 15 | 601. 14 |
 603. 11 | 615. 10 | 617. 9 |
 619. 2 | 634. 5 | 8 | 635. 12 |
 707. 7 | 712. 2 | 725. 11 |
 735. 12 | 740. 14 | 794. 3 |
 813. 18 |
 partiatio. 133. 10 | 339. 12 |
 * partitio. 348. 19 |
 partibus. 228. 12 | 331. 2 |
 337. 4 | 591. 3 | 592. 3 |
 593. 9 | 601. 2 | 605. 17 |
 617. 3 | 634. 3 | 678. 3 |
 721. 11 | 743. 14 | 754. 13 |
 particeps. 215. 10 | 497. 10 |
 705. 1 |
 participabo. 9. 1 |
 participam. 432. 7 |
 participare. 425. 2 |
 participat. 292. 15 | 501. 8 |
 423. 18 |
 participations. 608. 6 | 669. 2 |
 680. 3 |
 participatis. 241. 9 | 589. 5 |
 participavi. 494. 8 |
 participem. 587. 9 |
 participes. 78. 14 | 597. 15 |
 participet. 691. 8 |
 participia. 634. 7 |
 particula. 632. 9 | 642. 12. 15 |
 643. 17 |
 particula. 656. 10. 15 |
 particula. 604. 1 | 640. 1 |
 particulam. 619. 4 | 642. 12 |
 652. 6 | 653. 9 | 654. 19 |
 particulare. 642. 9. 15 | 649.
 4 | 11 | 650. 6 | 11 | 652. 10 |
 17 | 653. 4 | 13. 18 | 654. 13
 7 | 18 | 655. 7 |
 particularem. 637. 3 | 616 | 647.
 8 | 662. 3 |
 particulares. 612. 8 | 616. 15 |
 660. 15 | 661. 2 |
 particulari. 612. 10 | 637. 3 |
 649. 3 | 10 | 650. 11 | 652.
 9 | 16 | 653. 12 | 18 | 654.
 6 | 12 | 659. 8 | 11 | 661. 5 |
 662. 4 |
 particularibus. 649. 9 | 655. 7 |
 659. 9 | 661. 1 |
 particularis. 637. 17 | 618. 2. 15 |
 639. 3 | 10 | 640. 6 | 642.
 10 | 642. 6 | 649. 9 | 650.
 4 | 661. 7 |
 particulariter. 641. 12 | 14 |
 643. 15 | 651. 8 |
 particularium. 647. 7 | 650.
 18 |
 particulas. 616. 6 | 642. 3 |
 particulatum. 579. 4 | 731. 7 |
 particula. 463. 13 | 471. 1 |
 partienda. 826. 11 |
 partum. 105. 11 | 125. 5 | 6 |
 184. 4 | 5 | 212. 12 | 219. 3 |
 4 | 375. 7 | 382. 3 | 385. 17 |
 386. 6 | 393. 13 | 14 | 386. 109
 12 | 15 | 16 | 392. 4 | 5 | 443.
 13 | 16 | 512. 11 | 541. 8 | 9 |
 591. 7 | 636. 7 | 664. 7 | 709.
 2 | 4 | 787. 16 | 820. 6 | 78
 * 843. 5 |
 partis. plur. adj. 580. 2 |
 partis. gen. 612. 2 |
 partim. 235. 6 |
 partitio. 602. 14 | 751. 9 |
 partium. 741. 2 |
 partium. 440. 13 | 322. 18 |
 615. 11 | 640. 4 | 658. 5 |
 714. 4 |
 partiuntur. 98. 9 |
 parto. 435. 11 |
 partu. 176. 6 | 196. 2 | 198. 13 |
 partubus. 101. 12 | 666. 7 |
 partum. 182. 6 | 501. 13 |
 524. 1 |
 parturicam. 202. 7 |
 partus. 149. 2 |
 partu. 251. 5 | 570. 6 |
 partu. 93. 6 | 108. 11 | 110. 6 |
 234. 5 | 774. 3 | 778. 1 | 775. 2
 813. 3 |
 partu. 28. 1 | 992. 7 |
 partem. 18. 19 | 110. 12 | 262. 5 |
 812. 5 | 828. 9 |
 parvas. 48. 12 | 275. 4 | 376.
 12 |
 parvenit. 22. 6 |
 parvi. 281. 5 | 569. 18 |
 parvipendens. 128. 11 |
 parvis. 94. 2 | 118. 15 | 254. 3 |

271. 2 | 322. 1 | 816. 12 |
 parvitatē. 175. 17 |
 parūm. 432. 7 | 542. 3 |
 736. 10 |
 parvo. 423. 4 | 433. 5 |
 parvula. 154. 10 | 183. 6 |
 parvulā. 194. 2 |
 parvulæ. 162. 1 | 303. 2 | 342. 6 |
 parvulam. 341. 19 |
 parvuli. 78. 5 |
 parvulo. 31. 7 | 153. 9 | 265. 12 |
 parvulorum. 348. 14 |
 parvulus. 68. 9 |
 parvulum. 77. 20 | 152. 16 |
 251. 14 | 253. 14 |
 parvulus. 135. 7 | 316. 2 |
 parvum. 802. 6 | 829. 2 |
 parvus. 27. 7 |
 pascē. 306. 10 |
 pascemus. 196. 18 | 224. 13 |
 pascens. 710. 7 |
 pascētes. 251. 1 | 352. 8 |
 pascere. 769. 4 |
 pascimus. 47. 10 |
 pascit. 29. 8 |
 pascō. 438. 15 |
 pascua. 43. 1 |
 pascunt. 496. 10 |
 * Paphlæges. 840. 13 |
 pafsa. 140. 19 | 528. 16 | 663. 3 |
 671. 5 |
 passam. 483. 9 |
 passerem. 251. 16 | * 842. 25 |
 passerēs. 179. 4 |
 passibus. 38. 17 |
 passim. 9. 8 | 48. 1 | 51. 18 |
 55. 11 | 72. 6 | 74. 6 | 98. 8 |
 101. 7 | 104. 11 | 117. 8 | 124. 10 |
 132. 6 | 135. 7 |
 149. 6 | 172. 10 | 173. 10 |
 180. 7 | 185. 4 | 217. 12 | 218. 18 |
 249. 9 | 249. 5 | 270. 15 |
 332. 7 | 369. 6 | 381. 9 |
 * 839. 4 |
 passionē. 684. 14 |
 passionem. 614. 5 | 684. 5 |
 passionēs. 720. 9 |
 passionibus. 682. 18 | 710. 4 |
 passis. 794. 6 |
 passiva. 684. 11, 14 |
 passivam. 183. 1 |
 passivē, passim. 360. 4 |
 passivis, promissis. 304. 13 |
 passum. 500. 13 | 537. 9 |
 620. 14 |
 passus. 54. 3 | 143. 8 | 424. 8 |
 500. 19 | 544. 4 | 553. 5 |
 passuum. 353. 18 |
 passu. 221. 1 |
 Pastophoris. 193. 1 |
 Pastophorum. 196. 15 |
 Pastophorūm. 380. 8 |
 pastor. 133. 13 | 220. 15 | 672. 5 |
 pastoralis. 225. 10 |
 pastore. 165. 1 | 210. 8 |
 pastorem. 249. 16 |
 pastores. 227. 10 | 228. 5 | 248. 11 |
 354. 11 |
 pastori. 148. 3 |
 pastoribus. 251. 7 |
 pastorici. 302. 12 |
 pastoris. 304. 11 |
 pastoris. 252. 20 | 345. 8 |
 369. 2 |
 pastorum. 225. 2 | 305. 2 |
 pastu. 177. 8 | 164. 3 | 184. 10 |
 pastui. 101. 7 |
 pastum. 612. 2 |
 paragio. 46. 7 |
 pateat. 110. 12 |
 patebat. 21. 12 | 112. 1 |
 patefaciunt. 264. 5 | 298. 15 |
 patefactis. 30. 7 | 69. 4 | 71. 4 |
 98. 2 | 243. 2 | 269. 18 |
 271. 12 | 328. 4 |
 patefacto. 288. 17 | 332. 16 |
 742. 3 |
 patefecit. 726. 1 |
 patefecit. 295. 8 |
 patefierent. 343. 3 |
 patefiant. 22. 16 |
 patent. 531. 2 |
 patente. 344. 10 |
 patentibus. 158. 15 | 250. 13 |
 patentore. 785. 4 |
 * patensis. 834. 6 |
 pater. 24. 16 | 136. 14 | 189. 10 |
 327. 12 | 328. 10 | 337. 3 |
 438. 9 | 442. 13 | 522. 11 |
 541. 7 | 553. 11 | 566. 13 |
 672. 13 | 14. 1744. 2 | 761. 1 |
 paterā. 570. 12 |
 paterē. 85. 1 | 92. 5 | 175. 4 |
 paterentur. 516. 15 |
 patereris. 95. 11 |
 pateret. 144. 9 | * 843. 23 |
 pateretur. 460. 16 | 479. 10 |
 678. 11 |
 paterfamilias. 267. 10 | 300. 15 |
 paterna. 780. 14 |
 paternā. 213. 2 | 529. 9 |
 paternæ. 210. 5 | 585. 9 |
 paterni. 513. 15 |
 paternis. 502. 11 | 514. 3 |
 paterno. 321. 14 |
 paternum. 303. 10 |
 patescens. 51. 9 |
 patescunt. 716. 1 |
 pati. 202. 18 | 286. 2 | 410. 3 |
 521. 9 | 683. 4 | 684. 6 |
 pitianur. 117. 8 |
 patiar. 324. 9 | 326. 7 | 381. 4 |
 414. 1 | 421. 5 |
 patiāre. 84. 5 |
 Patiatas. 586. 3 | 742. 4 |
 patibulatum. 112. 5 |
 patibuli. 203. 15 |
 patibulo. 202. 14 | 328. 5 |
 pitiebat. 270. 12 |
 pitiebat. 235. 2 |
 pitimur. 97. 8 | 182. 6 | 192. 2 |
 patiendi. 669. 5 |
 patiens. 463. 1 |
 patientem. 155. 8 |
 patientes. 226. 12 |
 patienti. 150. 3 |
 patientia. 617. 17 |
 patientiā. 123. 17 | 223. 11 |
 284. 9 | 617. 5 |
 patientiam. 126. 14 | 257. 10 |
 463. 4 |
 patitur. 81. 16 | 172. 10 |
 189. 12 | 549. 2 |
 pitior. 775. 9 |
 patitur. 35. 1 | 83. 1 | 296. 3 |
 531. 16 |
 patore. 87. 10 | 372. 5 |
 patorem. 27. 7 | 344. 15 |
 patre. 149. 12 | 182. 4 | 210. 3 |
 442. 2 | 513. 15 | 701. 14 |
 792. 10 |
 patrem. 444. 12 | 584. 1 |
 702. 12 |
 patres. 328. 8 |
 patri. 467. 7 |
 patris. 776. 2 | 813. 13 |
 patriā. 27. 13 | 34. 16 | 55. 6 |
 149. 1 | 335. 8 | 381. 7 | 383. 6 |
 418. 5 | 443. 1 | 702. 2 |
 patriz. 444. 8 | 571. 6 | 596. 11 |
 patriam. 206. 17 | 217. 14 |
 445. 11 | 469. 2 |
 patrimonium. 699. 13 |
 patrimonii. 117. 1 | 134. 16 |
 393. 13 | 442. 8 | 599. 7 |
 patrimonium. 626. 7 |
 patrimonio. 342. 2 | 390. 15 |
 patrimonium. 206. 7 | 442. 6 |
 502. 10 | 570. 11 |
 patrio. 61. 10 | 67. 13 | 499. 2 |
 802. 19 |
 patris. 31. 7 | 169. 12 | 299. 4 |
 317. 8 | 318. 4 | 321. 1 |
 494. 10 | 522. 11 | 554. 7 |
 patrisfamilias. 787. 1 |
 patrisfamilias. 762. 3 |
 patrium. 391. 5 |
 patrociniā. 394. 12 | 396. 13 |
 patrociniō. 172. 12 |
 patrociniōrum. 511. 10 |
 patrociniūm. 378. 10 | * 845. 13 |
 patroni. 400. 11 | 404. 5 |
 431. 11 | 466. 9 |
 patronis. 322. 12 |
 patrono. 334. 11 | 484. 4 |
 510. 9 |
 patronos. 448. 16 | 484. 2 |
 489. 13 |
 patronus. 81. 18 |
 patronus. 410. 12 | 481. 9 |
 paturo. 451. 16 | 453. 4 |
 557.

557. 4 | 559. 14 |
 patrum. 557. 9 | 554. 9 |
 patrus. 555. 11 | 554. 11 |
 798. 8 |
 paterne. 473. 6 |
 patulis. 162. 3 |
 patulo. 162. 10 |
 patulum. 120. 1 |
 pauca. 267. 8 | 476. 16 | 465. 7 | 466. 4 | 467. 1 | 550. 2 | 552. 14 | 548. 16 | 551. 7 | 616. 4 | 797. 11 | 829. 15 |
 paucæ. 161. 10 |
 pauci. 483. 4 | 608. 10 | 773. 8 | 773. 3. 4 |
 pauciora. 330. 6 | 478. 17 |
 pauciores. 472. 3 | 478. 14 |
 paucis. 3. 2 | 38. 16 | 91. 2 | 260. 12 | 509. 2 | 270. 17 | 345. 8 | 389. 10 | 391. 6 | 404. 11 | 420. 4 | 473. 14 | 499. 5 | 541. 6 | 553. 10 | 707. 2 | 758. 5 | 797. 10 | * 819. 2 |
 paucissima. 810. 15 |
 paucissimis. 470. 2 | 634. 2 |
 paucitate. 431. 10 |
 paucitatem. 431. 7 | 473. 2 |
 paucorum. 552. 2 | 553. 6 | 628. 13 | 629. 15 | 774. 7 |
 paucos. 118. 8 | 209. 1 | 467. 9 | 544. 13 | 549. 13 | 616. 8 |
 pauculus. 345. 7 |
 pauculus. 271. 16 | 471. 2 |
 pauculus. 177. 4 | 396. 8 |
 paucum. 394. 13 |
 pavens. 121. 16 | 130. 15 | 235. 9 |
 paventem. 139. 21 |
 paventes. 158. 18 |
 paveo. 85. 5 |
 paver. 144. 12 |
 pavidæ. 108. 11 |
 pavidus. 226. 16 |
 pavimenta. 142. 5 |
 pavimenti. 811. 6 |
 pavimentis. 439. 14 |
 pavitatione. 730. 8 |
 paulatim. 91. 18 | 112. 4 | 140. 2 | 154. 14 | 214. 4 | 240. 9 | 353. 16 | 359. 14 | 368. 8 | 375. 5 | 378. 12 | 716. 3 | 818. 17 | * 840. 11 |
 paulisper. 467. 14 | 54. 8 | 63. 12 | 75. 12 | 80. 7 | 82. 5 | 190. 3 | 222. 9 | 426. 1 | 475. 11 | 519. 2 | 519. 9 | 552. 14 | 559. 5 | 589. 9 | 682. 4 | 701. 12 | 757. 3 | 760. 8 | 774. 2 | 800. 7 | * 835. 12 | 836. 1 |
 paulo. 7. 6 | 15. 11 | 77. 12 | 97. 8 | 124. 2 | 143. 3 | 146. 2 | 187. 11 | 202. 3 |
 217. 5 | 219. 8 | 268. 8 | 394. 5 | 401. 6 | 404. 5 | 405. 8 | 441. 10 | 442. 2 | 470. 15 | 504. 7 | 510. 11 | 515. 3 | 524. 9 | 529. 12 | 556. 8 | 761. 10 | 797. 8 |
 paululatim. 159. 9 | * 835. 7 |
 paululum. 6. 1 | 19. 5 | 106. 6 | 124. 12 | 209. 10 | 223. 9 | 226. 13 | 250. 14 | 293. 13 | 392. 16 | 680. 16 | 778. 12 | 796. 7 | 892. 16 |
 pavore. 19. 12 | 60. 6 | 130. 3 | 212. 3 | 236. 2 | 285. 6 | 302. 14 | 355. 1 | 367. 4 |
 pavorem. 251. 8 |
 pavoris. 236. 8 |
 pauper. 189. 11 | 390. 18 | 473. 2 | 547. 2 | 700. 1 |
 pauperculus. 299. 11 |
 paupere. 303. 1 | 306. 11 |
 pauperem. 393. 9 | 473. 11 | 476. 14 | 478. 4 | 701. 3 |
 pauperes. 151. 1 | 270. 10 | 304. 6 | 435. 10 | 767. 2 |
 pauperie. 23. 4 | 272. 1 | 608. 16 |
 pauperici. 394. 6 |
 pauperiem. 303. 6 | 478. 10 | 607. 16 | 608. 14 | 18 |
 pauperies. 117. 10 | 607. 17 |
 pauperior. 810. 11 |
 paupertas. 360. 2 | 473. 4 | 134. 4 | 3. 6 | 608. 19 |
 paupertate. 300. 8 |
 paupertatem. 473. 2 | 475. 23 | 9. 11 | 442. 12 |
 paupertati. 55. 4 |
 paupertatis. 126. 15 | 393. 15 | 476. 12 | 477. 6 |
 paupertinâ. 83. 8 |
 paupertinas. 114. 13 |
 pauperum. 476. 11 |
 paufam. 162. 8 | 299. 7 | 359. 6 |
 pauxillum. 341. 13 |
 fax, adverb. 521. 14 |
 peccandi. 484. 8 |
 peccantis. 419. 9 |
 peccasset. 557. 7 |
 peccat. 489. 15 |
 peccata. 430. 4 | 607. 7 | 780. 9 |
 peccatorum. 444. 2 | 512. 2 |
 peccatum. 403. 13 | 408. 4 |
 peccata. 370. 5 | 548. 16 |
 peccati. 103. 10 | 496. 11 |
 peccatoribus. 89. 10 |
 peccatis. 374. 2 |
 peccet. 468. 2 |
 peccinabo. 200. 1 |
 peccinam. 199. 16 |
 * peccinam. 846. 3 |
 peccines. 369. 11 |
 peccinis. 45. 7 |
 peccora. 139. 5 | 280. 9 | 349. 6 |
 pectorale. 374. 1 |
 pectoris. 13. 8 | 76. 2 | 16 | 81. 12 | 161. 1 | 219. 9 | 241. 18 | 702. 9 | 754. 8 | 763. 3 | 774. 9 |
 pectori. 65. 3 | 82. 6 | 171. 12 | 240. 14 |
 pectoribus. 221. 4 |
 pectoris. 85. 10 | 148. 7 | 240. 5 | 390. 19 | 485. 13 |
 pectus. 40. 1 | 42. 2 | 67. 8 | 113. 13 | 128. 5 | 150. 8 | 193. 2 | 209. 15 | 243. 15 | 105. 20 | 551. 8 | 700. 14 |
 pecua. 36. 10 | 41. 8 | 184. 21 | 193. 7 | 216. 3 | 303. 6 | 367. 10 | 760. 10 |
 pecuarius. 545. 9 |
 pecudibus. 142. 2 | 410. 14 |
 pecudum. 247. 12 |
 pecunia. 355. 6 |
 pecunias. 264. 13 | 420. 1 |
 peculiarem. 367. 9 |
 peculiari. 379. 11 |
 peculiaris. 369. 6 |
 peculiato. 334. 9 |
 peculio. 80. 2 |
 peculium. 330. 16 |
 pecuniâ. 435. 7 | 549. 5 | 561. 3 |
 pecunie. 111. 3 | 212. 11 | 286. 4 | 287. 5 | 612. 6 | 619. 3 | 623. 11 |
 pecuniam. 287. 12 | 325. 9 | 349. 5 | 435. 4 | 517. 16 | 522. 12 | 548. 10 | 11 |
 pecunias. 275. 5 |
 pecuniis. 156. 1 | 793. 11 |
 pecus. 215. 14 |
 pede. 10. 6 | 19. 8 | 24. 4 | 27. 9 | 196. 18 | 489. 7 |
 pedem. 353. 16 | 525. 12 |
 pedes. 5. 7 | 30. 9 | 40. 1 | 63. 3 | 67. 11 | 74. 7 | 161. 12 | 174. 7 | 191. 9 | 199. 9 | 202. 2 | 230. 13 | 260. 9 | 280. 1 | 301. 16 | 325. 15 | 343. 6 | 361. 4 | 375. 15 | 410. 14 | 411. 1 | 549. 8 | 588. 18 | 698. 1 | 791. 9 | 808. 6 | 824. 5 |
 pedestri. 748. 4 |
 pedestrum. 753. 1 |
 pedibus. 34. 1 | 42. 12 | 70. 4 | 76. 13 | 190. 14 | 190. 11 | 13 | 188. 9 | 201. 4 | 204. 1 | 222. 13 | 226. 19 | 230. 4 | 247. 1 | 267. 3 | 288. 9 | 298. 4 | 300. 11 | 309. 10 | 310. 10 | 334. 14 | 373. 1 | 411. 1 | 477. 5 | 560. 6 | 785. 1 |
 pedicam. 555. 5 |
 pedigas. 768. 5 |
 pedicis. 41. 7 | 194. 6 | 808. 6 |
 146. 2 |
 April.

- pedis. 198.1 | 192.15 | 192.21
 pedissequo. 475. 2 |
 pedissequum. 621. 20 |
 pedibus. 440. 10 |
 pedum. 68. 12 | 104. 4 | 198.
 12 | 175. 14 | 777. 1 |
 Pegasi. 202. 3 |
 Pegatum. 248. 10 | 769. 5 |
 pejerare. 344. 11 |
 pejora. 187. 14 | 128. 17 |
 pejore. 620. 12 |
 pejorem. 227. 2 | 275. 7 |
 peiores. 223. 14 | 242. 19 |
 peioribus. 224. 14 | 128. 9 |
 peius. 228. 14 | 614. 10 |
 615. 2 |
 pelagi. 132. 5 | 160. 4 | 717. 9
 714. 5 | 790. 1 |
 pelago. 172. 15 | 159. 13 | 15 |
 161. 8 | 179. 11 | 453. 16 | 23 |
 680. 16 |
 pelagus. 715. 5 |
 Pellidae. 692. 12 |
 pelle. 118. 6 | 441. 12 |
 pellendum. 615. 16 |
 pellere. 119. 9 |
 pellexim. 543. 8 |
 pellicibus. 758. 2 |
 pelliculis. 170. 4 | 255. 9 |
 339. 2 |
 pellicux. 683. 9 |
 * pelliculus. 844. 5 |
 pellunt. 255. 2 |
 pelluntur. 628. 16 |
 Peloponnesos. 713. 9 |
 pelnem. 270. 2 |
 penates. 188. 11 |
 penatibus. 499. 11 |
 pendebant. 214. 11 |
 pendebat. 202. 7 |
 pendentes. 40. 9 | 87. 6 |
 pendentiun. 88. 3 |
 pendere. 298. 16 | 617. 12 |
 823. 3 |
 pendere. 2. 47. 101. 18 |
 pendula. 760. 8 | 827. 1 |
 pendula. 94. 14 | 680. 15 |
 * 846. 8 |
 pendulas. 208. 1 |
 penduli. 162. 15 |
 pendulis. 255. 16 |
 pendulo. 226. 13 |
 pendulos. 153. 7 | 262. 2 |
 299. 1 |
 pendulum. 115. 4 | 671. 13 |
 701. 15 |
 penes. 562. 7 | 628. 14 | 686.
 9 | 74. 11 | 744. 14 | 795.
 1 | 807. 10 | 817. 7 | 815. 1,
 11 | 816. 4 | 11 | 822. 9 |
 penetrabiles. 726. 1 |
 penetrabili. 147. 9 | 130. 9 |
 penetrati. 131. 4 |
 penetratilia. 127. 12 | 705. 9 |
 706. 6 |
 Penetrabilibus. 85. 10 | 166. 17 |
 130. 5 | 671. 15 | 718. 7 |
 penetrant. 154. 7 | 264. 3 |
 penetrantem. 718. 9 |
 penetrantes. 197. 13 |
 penetrant. 589. 9 |
 penetrat. 191. 8 | 756. 6 |
 penetrations. 816. 6 |
 penetrato. 192. 14 |
 penetraverunt. 93. 9 |
 penetrent. 693. 5 |
 penit. 185. 16 | 166. 11 |
 penitis. 143. 4 | 239. 10 |
 459. 1 |
 penitissimis. 693. 3 |
 penitus. 21. 8 | 154. 8 | 254.
 4 | 294. 14 | 141. 2 | 175.
 8 | 428. 4 | 427. 10 | 164. 6 |
 607. 9 | 701. 1 | 716. 11 |
 pennarum. 679. 9 |
 pennatorum. 712. 1 |
 pennatum. 248. 11 |
 pennatorum. 715. 1 |
 pennis. 137. 9 | 167. 3 | 228.
 14 |
 pennula. 698. 5 |
 pennulatus. 774. 14 | 826. 2 |
 penilem. 159. 9 | 223. 5 |
 pensum. 744. 15 |
 pensuram. 112. 19 |
 penuria. 191. 15 | 400. 3 | 472.
 7 | 124. 16 | 669. 10 | 779.
 7 |
 penuriam. 435. 7 | 438. 13 |
 pepercerunt. 516. 9 |
 peperisse. 23. 11 | 268. 12 |
 peperit. 22. 10 |
 pepererat. 820. 14 |
 pepererunt. 701. 4 |
 peperit. 828. 9 |
 peperisse. 161. 12 | 566. 9 |
 peperit. 132. 5 | 296. 7 | 332.
 1 | 132. 8 |
 pepigram. 801. 16 |
 pepigerat. 814. 5 |
 pepigisse. 814. 14 |
 pepigit. 611. 1 | 814. 3. 9 |
 per. 8. 5 | 9. 8 | 10. 2 | 11. 23 |
 21. 4. 8. 11. 13 | 26. 2 | 27.
 12 | 39. 1 | 40. 16 | 41. 10 |
 46. 6 | 51. 13 | 54. 4 | 57. 1 |
 61. 11 | 62. 2 | 65. 6 | 7. 64.
 1 | 67. 1 | 72. 8 | 73. 15 | 76.
 2 | 15 | 77. 8 | 19 | 78. 14 |
 82. 1 | 83. 11 | 12 | 87. 7 |
 91. 9 | 92. 7 | 93. 1 | 98. 15 |
 106. 6 | 19 | 107. 1 | 110. 7 |
 112. 13 | 113. 7 | 114. 3 |
 117. 9 | 118. 7 | 120. 11 |
 130. 8 | 131. 4 | 134. 4 | 110.
 11 | 12. 17 | 140. 2 | 145. 1 |
 147. 10 | 149. 15 | 151. 6 |
 153. 8 | 161. 8 | 17 | 162. 14 |
 163. 14 | 166. 10 | 167. 5 |
 169. 7 | 174. 3 | 175. 11 |
 180. 6 | 182. 5 | 186. 1 | 187.
 5 | 188. 19 | 189. 1 | 191. 5 |
 192. 4 | 193. 10 | 11 | 194.
 11 | 195. 1 | 203. 7 | 206. 14 |
 212. 15 | 220. 10 | 226. 19 |
 227. 5 | 234. 15 | 237. 3 | 17 |
 239. 3 | 4 | 241. 17 | 245. 6 |
 247. 15 | 248. 11 | 249.
 9 | 251. 11 | 12 | 252. 3 | 254.
 4 | 255. 12 | 256. 1 | 264. 6 |
 268. 8 | 277. 6 | 279. 11 |
 284. 1 | 285. 6 | 288. 18 |
 289. 2 | 291. 19 | 295. 4 |
 299. 3 | 300. 3 | 302. 9 |
 304. 1 | 12 | 305. 10 | 306. 11 |
 309. 1 | 310. 9 | 312. 9 | 112.
 2 | 315. 14 | 312. 7 | 14 |
 314. 12 | 317. 7 | 312. 7 | 12 |
 360. 4 | 361. 4 | 366. 6 |
 369. 8 | 371. 1 | 375. 14 | 128.
 1 | 386. 6 | 16 | 388. 1 | 394.
 12 | 396. 8 | 11 | 402. 1 |
 445. 4 | 446. 6 | 452. 2 |
 456. 6 | 460. 13 | 17 | 464.
 4 | 464. 11 | 466. 1 | 472.
 1 | 486. 9 | 494. 4 | 502. 2 |
 513. 15 | 518. 9 | 524. 4 |
 512. 8 | 512. 18 | 517. 17 |
 510. 3 | 515. 10 | 516. 1 |
 519. 8 | 530. 1 | 532. 10 | 11 |
 535. 3 | 538. 8 | 590. 6 | 11 |
 593. 7 | 594. 4 | 595. 1 | 7 |
 601. 15 | 604. 9 | 605. 10 |
 606. 10 | 608. 19 | 610. 16 |
 617. 7 | 625. 15 | 627. 7 | 8 |
 628. 16 | 640. 11 | 641.
 10 | 642. 9 | 10 | 644. 4 |
 650. 2 | 10 | 651. 1 | 655. 2 |
 11 | 656. 5 | 7 | 658. 3 | 5 |
 662. 11 | 668. 2 | 672. 13 |
 673. 6 | 7 | 674. 4 | 8 |
 675. 3 | 691. 9 | 695. 13 |
 700. 15 | 705. 11 | 708. 1 |
 713. 3 | 6 | 10 | 714. 4 | 716.
 1 | 4 | 721. 1 | 727. 4 | 729.
 11 | 730. 12 | 731. 19 | 732. 1 |
 734. 1 | 735. 12 | 738. 18 |
 739. 9 | 12 | 740. 6 | 11 |
 14 | 742. 1 | 7 | 743. 11 |
 744. 1 | 745. 2 | 748. 9 |
 751. 10 | 756. 2 | 774. 2 |
 779. 8 | 791. 1 | 804. 1 | 806.
 12 | 824. 1 | * 840. 11 |
 per. valde. 568. 9 |
 pera. 441. 4 |
 peractis. 298. 19 |
 peractio. 186. 9 |
 * peractura. 845. 20 |
 peragere. 212. 10 |
 peragentes. 644. 14 |
 peragantes. 227. 11 |
 peragere. 712. 14 |
 peragrat. 441. 10 |
 peragrata. 55. 3 |
 peralba. 167. 1 |
 peralbo. 5. 5 |
 peram. 419. 8 | 440. 8. 9 |
 445. 5 | 788. 7 |

peragitur. 786. 8 |
 peragulo. 786. 8 |
 peragula. 271. 10 |
 percellentem. 420. 6 |
 percellere. 729. 10 |
 percellens. 433. 10 |
 percellentibus. 496. 7 |
 percellere. 466. 12 |
 percellit. 292. 5 | 484. 19 |
 percellit. 419. 7 | 495. 5 |
 144. 13 |
 percellit. 504. 9 | 785. 10 |
 percellit. 212. 1 | 277. 15 |
 percellit. 595. 1 |
 percellit. 264. 4 |
 percipere. 587. 10 |
 percipiendo. 567. 12 |
 percipit. 126. 5 |
 percipitur. 780. 9 |
 percipit. 14. 8 | 91. 3 | 162. 5 |
 165. 14 | 237. 16 | 419. 24 |
 percipit. 156. 17 | 240. 1 |
 percipit. 104. 11 | 178. 12 |
 percipit. 130. 11 | 217. 2 |
 percipit. 395. 4 |
 percipit. 248. 6 | 287. 13 |
 percipit. 108. 13 |
 percipit. 266. 3 |
 percipit. 411. 5 |
 percipit. 164. 13 |
 percipit. 286. 19 | 219. 13 |
 percipit. 265. 2 |
 percipit. 377. 5 |
 percipit. 176. 8 |
 percipit. 817. 15 |
 percipit. 699. 11 | 769. 5 |
 percipit. 392. 19 |
 percipit. 31. 16 |
 percipit. 492. 13 |
 percipit. 489. 14 |
 percipit. 47. 7 | 165. 7 |
 819. 10 |
 percipit. 148. 5 | 799. 12 |
 818. 16 |
 percipit. 147. 5 |
 percipit. 474. 4 |
 percipit. 32. 5 |
 percipit. 34. 15 | 177. 1 |
 217. 5 | 391. 14 | 108. 11 |
 percipit. 214. 2 | 212. 20 |
 487. 8 |
 percipit. 132. 7 |
 percipit. 492. 7 |
 percipit. 224. 7 |
 percipit. 28. 13 |
 percipit. 19. 5 | 73. 5 |
 percipit. 800. 7 |
 percipit. 420. 4 |
 percipit. 285. 6 |
 percipit. 294. 1 |
 percipit. 97. 13 | 125. 1 |
 percipit. 170. 2 |

percussit. 95. 5 | 249. 15 | 268. 16 |
 percussit. 305. 19 |
 percussorem. 216. 16 | 238. 14 | 241. 15 |
 percussoris. 241. 1 |
 percussum. 76. 14 | 130. 14 |
 percussus. 321. 4 |
 percutere. 792. 1 |
 percutit. 277. 15 | 342. 6 |
 perdant. 28. 4 | 289. 14 |
 perdere. 172. 3 | 255. 10 |
 perdis. 146. 5 | 271. 16 |
 perdiderat. 339. 12 |
 perdideris. 334. 8 |
 perdiderit. 322. 1 |
 perdideris. 214. 11 |
 perdidit. 815. 4 |
 perdidit. 311. 5 |
 perdidit. 474. 6 |
 perdimus. 123. 11 |
 perdis. 116. 5 | 190. 6 | 294. 7 |
 perdis. 291. 27 | 384. 13 |
 573. 6 |
 perdis. 227. 10 |
 perdis. 120. 5 |
 perdis. 266. 2 |
 perdis. 559. 9 |
 perdis. 94. 12 |
 perdis. 201. 5 | 221. 12 |
 615. 4 |
 perdis. 101. 10 | 279. 5 |
 perdis. 775. 4 |
 perdis. 314. 14 |
 perdis. 787. 8 |
 perdis. 243. 2 |
 perdis. 194. 12 |
 perdis. 34. 13 | 91. 8 | 164. 7 | 209. 11 | 277. 8 | 287. 15 |
 642. 3 |
 perdis. 13. 7 |
 perdis. 481. 9 | 488. 13 |
 perdis. 481. 4 |
 perdis. 207. 14 |
 perdis. 73. 2 | 196. 31 |
 228. 15 |
 perdis. 230. 2 |
 perdis. 359. 1 |
 perdis. 838. 20 |
 perdis. 152. 1 | 77. 4 | 81. 4 |
 920. 6 | 331. 6 | 477. 2 |
 perdis. 245. 15 |
 perdis. 377. 5 |
 perdis. 464. 11 |
 perdis. 262. 6 |
 perdis. 29. 10 |
 perdis. 765. 11 |
 perdis. 442. 9 |
 perdis. 10. 1 | 712. 1 |
 perdis. 49. 2 | 394. 10 |
 perdis. 14. 4 | 32. 12 | 34. 15 | 48. 6 | 721. 2 |
 391. 13 | 120. 34 |
 perdis. 910. 7 |

peregrinum. 77. 2 |
 peregrinus. 55. 10 | 813. 11 |
 peregrinit. 22. 9 | 110. 4 |
 peregrinit. 297. 12 |
 peregrinit. 139. 10 |
 peregrinit. 62. 7 |
 peregrinit. 226. 12 |
 peregrinit. 79. 5 | 245. 10 |
 peregrinit. 326. 11 |
 peregrinit. 78. 1 |
 peregrinit. 90. 2 |
 peregrinit. 26. 15 | 320. 19 |
 peregrinit. 306. 16 |
 peregrinit. 66. 2 | 396. 10 |
 327. 7 | 351. 5 |
 peregrinit. 580. 13 |
 peregrinit. 754. 8 |
 peregrinit. 712. 3 |
 peregrinit. 580. 14 |
 peregrinit. 814. 8 |
 peregrinit. 55. 4 |
 peregrinit. 161. 6 |
 peregrinit. 329. 5 |
 peregrinit. 165. 3 |
 peregrinit. 342. 8 |
 peregrinit. 71. 15 | 260. 13 |
 peregrinit. 36. 15 |
 peregrinit. 192. 12 | 269. 8 |
 peregrinit. 318. 5 |
 peregrinit. 289. 2 | 334. 17 |
 771. 15 |
 peregrinit. 814. 11 |
 peregrinit. 143. 6 | 613. 9 | 674. 6 | 617. 6 | 822. 5 |
 peregrinit. 545. 5 |
 peregrinit. 777. 18 | 600. 6, 11 |
 606. 2 |
 peregrinit. 228. 9 | 246. 13 |
 peregrinit. 770. 9 | 600. 9 |
 peregrinit. 393. 19 | 190. 19 | 647. 11 |
 621. 2 | 697. 10 |
 peregrinit. 670. 15 |
 peregrinit. 621. 21 |
 peregrinit. 238. 8 | 388. 6 | 392. 18 |
 peregrinit. 500. 8 |
 peregrinit. 777. 18 | 667. 6 |
 peregrinit. 815. 8 |
 peregrinit. 683. 23 | 806. 19 |
 peregrinit. 139. 18 | 277. 8 | 277. 14 | 669. 2 | 849. 8 |
 peregrinit. 287. 12 | 302. 27 |
 506. 1 | 592. 16 | 599. 25 |
 617. 3 | 755. 3 |
 peregrinit. 98. 13 | 678. 11 |
 681. 12 | 687. 3 | 691. 19 |
 694. 17 |
 peregrinit. 590. 4 | 289. 16 |
 peregrinit. 321. 14 |
 peregrinit. 725. 6 |
 peregrinit. 278. 16 |
 peregrinit. 237. 8 |
 peregrinit. 92. 9 |
 peregrinit. 90. 26 | 198. 13 | 200. 18 | 740. 19 | 101. 10 | 101. 10 |
 2. 11 |

perficere. 554. 10 |
 perficeretur. 326. 16 | 549. 7 |
 perfici. 553. 5 | 761. 6 |
 perficiam. 90. 18 | 193. 9 |
 perficimus. 621. 11 |
 perficit. 283. 12 |
 perfida. 84. 2 |
 perfidat. 151. 12 |
 perfidam. 294. 5 |
 perfidi. 96. 14 |
 perfidia. 162. 5 |
 perfidiam. 124. 8 | 319. 13 | 339. 12 |
 perfidus. 315. 9 |
 perfidum. 120. 1 |
 perfidus. 87. 10 |
 perfido. 58. 3 |
 perfidat. 361. 7 |
 perfiduo. 30. 10 | 768. 12 |
 perforari. 18. 1 |
 perforat. 69. 3 |
 perforator. 460. 1 |
 perforatus. 105. 9 |
 perforat. 726. 5 |
 perforat. 115. 6 |
 perforatio. 114. 6 | 161. 6 |
 perforans. 149. 17 |
 * perficit. 841. 10 |
 perfidus. 50. 4 |
 perficit. 94. 9 |
 perfingere. 111. 10 |
 perfingit. 182. 1 | 286. 5 |
 perfrauat. 54. 10 | 194. 8 |
 perfrebat. 389. 11 |
 * perfrebat. 840. 6 |
 perfrebat. 93. 8 |
 perfrebat. 4. 4 | 92. 6 | 284. 4 |
 perfrebat. 147. 17 |
 perfrebat. 434. 8 |
 perfrebat. 248. 19 |
 perfrebat. 685. 16 |
 perfrebat. 210. 7 | 445. 8 |
 perfrebat. 83. 8 |
 * perfrebat. 841. 11 |
 perfrebat. 191. 20 |
 perfrebat. 109. 1 |
 perfrebat. 337. 12 |
 perfrebat. 24. 15 | 39. 26. 1 |
 287. 20 | 339. 9 |
 pergam. 466. 2 | 545. 8 |
 Pergami. 462. 1 |
 pergas. 50. 14 |
 pergens. 32. 3 | 518. 4 |
 pergentem. 136. 4 |
 pergentem. 737. 19 |
 pergete. 466. 13 |
 pergitur. 118. 28 | 215. 33 |
 254. 8 |
 pergis. 118. 10 | 128. 20 |
 pergit. 34. 9 | 157. 14 | 165. 24 |
 166. 6 | 183. 10 | 191. 4 |
 242. 6 | 549. 15 | 607. 13 |
 724. 3 |
 pergram. 447. 8 |
 pergramia. 190. 7 |
 pergram. 680. 9 |

perhausi. 334. 6 |
 perhibetur. 7. 4 | 679. 7 |
 perhibetur. 678. 15 |
 perhibebo. 199. 15 |
 perhibent. 689. 4 |
 perhibentur. 151. 3 |
 perhibere. 218. 7 | 294. 17 |
 perhiberi. 687. 1 |
 perhibet. 335. 19 |
 perhibetore. 58. 7 |
 perhibetur. 23. 15 |
 perhibuit. 804. 1 |
 perhorrescens. 82. 9 |
 perhorrescerem. 270. 5 | 277. 11 |
 perhorrescerent. 302. 4 |
 perhorrescet. 766. 9 |
 perhorrescit. 281. 18 |
 perhorrescunt. 390. 12 |
 peribis. 186. 11 |
 periclitaberis. 257. 9 |
 periclitabor. 106. 17 | 183. 1 |
 185. 12 |
 periclitabunda. 91. 18 | 161. 16 |
 periclitabundus. 518. 14 |
 periclitanti. 158. 33 | 183. 11 |
 110. 6 |
 periclitantibus. 177. 5 |
 periclitantium. 270. 12 |
 periclitantur. 269. 19 | 276. 15 |
 periclitantur. 72. 5 |
 periclitatum. 265. 5 |
 periclitatur. 181. 11 | 811. 10 |
 Periclitone. 566. 6 |
 Periclitone. 566. 2 |
 pericula. 73. 1 | 768. 1 | 510. 17 |
 797. 8 |
 periculi. 112. 9 | 113. 4 | 156. 80 | 157. 13 | 177. 5 | 186. 14 |
 225. 17 | 248. 5 | 267. 2 |
 269. 5 | 322. 1 | 748. 10 |
 periculis. 199. 11 | 224. 4 | 18 |
 375. 1 | 477. 1 | 987. 2 |
 periculo. 90. 17 | 107. 10 | 110. 13 | 112. 11 | 283. 14 | 211. 17 | 237. 1 | 249. 10 | 252. 1 |
 269. 7 | 270. 14 | 295. 8 |
 402. 6 | 412. 2 | 450. 15 |
 408. 1 | 4 | 518. 19 | 525. 11 |
 687. 10 | 730. 9 | 768. 2 |
 801. 2 | 825. 13 |
 periculorum. 211. 10 | 359. 7 |
 periculosi. 157. 15 |
 periculosus. 108. 8 | 691. 15 |
 periculum. 104. 3 | 145. 9 |
 151. 11 | 158. 19 | 185. 9 |
 268. 4 | 328. 2 | 676. 1 | 695. 2 | 774. 5 | 825. 13 |
 peridoneum. 518. 12 |
 perietas. 192. 8 |
 perierunt. 748. 7 |
 perii. 128. 4 | * 834. 8 |
 Perillam. 415. 8 |
 perimam. 164. 12 |
 perimatur. 78. 15 |
 perimarem. 165. 10 |

perimetur. 124. 4 |
 perimo. 76. 16 |
 perinde. 47. 3 | 151. 5 | 166. 10 | 505. 8 | 631. 15 | 677. 9 |
 perinames. 86. 11 |
 perinjuri. 128. 8 |
 Peripatetici. 659. 13 |
 periret. 524. 1 |
 perisse. 139. 11 | 145. 17 |
 periti. 969. 1 |
 periti. 692. 11 | 778. 4 |
 periti. 466. 5 |
 peritissimos. 816. 12 |
 peritum. 457. 3 | 11 |
 peritutum. 579. 5 | 581. 11 |
 peritutum. 226. 8 | 293. 10 |
 peritus. 546. 15 | 550. 5 |
 764. 7 |
 perivit. 124. 4 |
 perjurat. 289. 12 |
 perjurat. 798. 6 |
 perlabitur. 823. 10 |
 perlat. 334. 9 |
 perlaturus. 328. 14 |
 perlegam. 531. 19 | 550. 6 |
 perlegere. 503. 10 |
 perlinet. 91. 14 |
 perlitum. 70. 8 | 253. 17 |
 perlitur. 411. 6 |
 perlucida. 66. 10 |
 perlucida. 270. 3 |
 perlucida. 537. 8 |
 perlucidi. 707. 19 |
 perlucidum. 141. 5 | 159. 14 |
 perlucidus. 734. 15 |
 perluerent. 21. 15 |
 perlustrari. 312. 3 |
 perlustras. 22. 2 | 69. 5 |
 permanat. 46. 1 |
 permanendum. 514. 10 |
 permanente. 640. 2 |
 permanet. 240. 14 |
 permanetis. 158. 6 |
 permanura. 446. 11 |
 permeal. 318. 3 |
 permeal. 817. 2 |
 perment. 247. 4 |
 permentis. 335. 10 |
 permentio. 240. 12 |
 permentus. 366. 15 |
 permiscens. 233. 9 | 348. 9 |
 permiscuit. 233. 13 |
 permiscuit. 629. 3 |
 permiscuit. 44. 1 |
 permiscuit. 774. 12 |
 permiscuit. 478. 16 |
 permiscuit. 120. 7 | 220. 756. 10 |
 permiscuit. 295. 1 | 524. 6 |
 permittam. 551. 9 |
 permittit. 65. 12 |
 permittens. 619. 11 |
 permittit. 323. 3 |
 permittit. 697. 13 |
 permittit. 74. 11 | 235. 5 |
 623. 19 |

- permitte. 79. 6 | 464. 3 |
 permitto. 491. 17 |
 permixta. 775. 5 | 598. 5 |
 625. 1 | 711. 14 | 740. 4 |
 permixtam. 612. 12 |
 permixtio. 191. 11 |
 permixtus. 308. 4 | 367. 4 |
 378. 4 | 396. 15 | 610. 14 |
 711. 9 |
 permotus. 74. 9 | 130. 13 |
 289. 8 | 376. 5 |
 permuteam. 2. 1 |
 permulceat. 692. 19 |
 permulcebam. 59. 5 |
 permulcebat. 334. 6 |
 permulcentibus. 303. 16 |
 permulco. 13. 6 |
 permulcere. 81. 6 |
 permulcet. 164. 5 |
 permultum. 489. 11 |
 permuranda. 452. 11 |
 permuratur. 428. 9 |
 pernecessaria. 395. 10 |
 pernici. 160. 2 | 226. 19 |
 pernicibus. 192. 14 |
 perniciē. 234. 13 | 320. 8 | 409. 9 | 486. 9 |
 perniciem. 84. 16 | 96. 7 |
 223. 4 | 225. 3 | 298. 1 | 309. 6 | 341. 1 | 448. 10 | 528. 10 | 768. 2 |
 perniciēs. 231. 2 | 615. 3 |
 perniciose. 681. 5 |
 perniciosā. 466. 4 | 782. 3 |
 perniciosi. 163. 9 |
 pernicioso. 146. 12 |
 perniciosos. 628. 2 |
 perniciosus. 556. 3 |
 pernicietas. 248. 8 | 705. 15 |
 pernicitate. 576. 6 | 666. 10 |
 726. 7 |
 pernicitatem. 720. 7 | 801. 13 |
 pernicitatis. 116. 4 | 823. 3 |
 pernicitor. 41. 17 | 183. 14 |
 353. 18 | 698. 1 | 701. 1 |
 pernix. 438. 13 | 701. 21 |
 782. 2 |
 pernox. 146. 5 | 271. 16 |
 petorare. 450. 13 | 550. 22 |
 560. 11 |
 petoro. 561. 2 |
 perpaucis. 521. 13 |
 perpendiculi. 828. 3 |
 perpendiculo. 678. 15 |
 perpendisti. 153. 3 |
 perperam. 238. 16 | 524. 22 |
 595. 1 | 451. 8 | 484. 5 |
 perpeffus. 32. 8 | 81. 11 | 463. 2 |
 perpetem. 56. 1 | 74. 10 |
 perpeti, nom. 277. 9 | 665. 8 |
 808. 4 |
 perpeti, verb. 514. 21 | 623. 16 |
 perpetienda. 618. 21 |
 perpetendum. 622. 6 |
 perpetim. 520. 13 |
 perpetrare. 171. 12 |
 perpetrari. 324. 9 |
 perpetrato. 148. 13 |
 perpetravit. 16. 3 |
 perpetus. 235. 3 | 390. 2 | 577. 13 | 817. 9 |
 perpetua. 17. 2 | 200. 7 | 280. 9 | 396. 3 | 683. 9 |
 perpetuabitur. 200. 9 |
 perpetuē. 139. 20 | 194. 14 |
 244. 14 | 351. 6 |
 perpetuam. 186. 9 | 246. 2 |
 620. 17 |
 perpetuas. 86. 6 | 254. 10 |
 perpetrer. 48. 4 |
 perpetrui. 670. 11 |
 perpetrui. 583. 3 | 740. 1 |
 749. 24 |
 perpetuitate. 670. 14 |
 perpetuo. 747. 16 |
 perpetuo. 92. 9 | 324. 2 | 390. 19 | 582. 6 | 607. 1 | 642. 8 | 781. 1 |
 perpetuum. 41. 10 | 328. 5 |
 797. 5 |
 perpluit. 352. 9 |
 perpolita. 379. 7 |
 * perpruriscens. 842. 11 |
 perpulchra. 825. 1 |
 perquam. 43. 2 | 506. 20 |
 660. 1 | 790. 10 |
 perquiscimus. 255. 3 |
 perquirentes. 263. 15 |
 perquisis. 355. 2 |
 perrecturam. 799. 7 |
 perrexerant. 145. 6 |
 petreke. 184. 12 | 500. 15 |
 perrogant. 769. 9 |
 perumpit. 720. 6 |
 Petse. 447. 1 |
 persepē. 222. 1 |
 Persarum. 446. 14 | 793. 2 |
 Persas. 447. 11 |
 perscripisse. 549. 14 |
 perscriptum. 557. 11 |
 persecutionem. 341. 14 |
 persecutionis. 130. 13 |
 persecutus. 274. 18 |
 perferent. 216. 19 |
 perferiscat. 242. 9 | 784. 7 |
 perferiscendi. 587. 5 |
 perferiscunt. 254. 3 |
 persequamur. 830. 4 |
 persequar. 551. 4 | 682. 13 |
 698. 12 |
 persequax. 829. 4 |
 persequatur. 282. 21 |
 persequi. 493. 4 |
 persequor. 504. 9 | 513. 8 |
 persequuntur. 221. 4 | 269. 2 |
 perseverantem. 308. 2 |
 perseveranter. 483. 19 |
 perseveranti. 580. 12 |
 perseverantia. 579. 1 | 723. 5 |
 perseverantiam. 734. 8 | 736. 13 |
 perseverare. 295. 12 |
 perseverat. 616. 18 |
 perseveravit. 402. 7 |
 Persianus. *agnum*. 797. 3 | 801. 13 |
 persicorum *malorum*. 751. 11 |
 Persicum *mare*. 725. 10 |
 Persio. 818. 16 |
 Persius. 818. 7 | 18 |
 persolveret. 817. 10 |
 persolutis. 11. 10 | 389. 13 |
 persoluto. 25. 6 |
 personabant. 195. 7 | 370. 2 |
 personabat. 301. 10 | 333. 13 |
 personabunt. 151. 1 |
 personam. 150. 2 | 234. 1 | 396. 10 | 800. 14 |
 personantes. 256. 2 |
 personare. 761. 11 |
 personas. 798. 3 |
 personata. 241. 14 | 320. 16 |
 personavit. 152. 13 |
 personni. 218. 16 |
 perspergant. 308. 6 |
 persperia. 819. 13 |
 perspersi. 280. 4 |
 * persperso. 835. 5 |
 perpersum. 118. 1 |
 perspexerat. 206. 7 |
 perspexerit. 608. 5 |
 perspicaci. 490. 8 |
 perspicaciorem. 57. 3 |
 perspiceret. 214. 11 |
 perspiciant. 698. 4 |
 perspicuens. 240. 10 | 319. 8 |
 325. 2 |
 perspicua. 622. 7 |
 perspicua. 116. 5 | 385. 3 |
 541. 7 |
 perspicue. 487. 6 | 719. 8 |
 perspicuo. 44. 11 |
 perspicuus. 745. 15 |
 persprebant. 148. 15 |
 persprebat. 60. 5 |
 perspreps. 785. 9 |
 persprepi. 71. 4 |
 persprepat. 383. 6 |
 persprexi. 171. 6 |
 persuadeat. 618. 3 |
 persuadere. 75. 12 | 113. 12 |
 230. 3 |
 persuadet. 219. 4 | 529. 8 |
 persuaserat. 520. 16 |
 persuasi. 293. 13 | 548. 10 |
 persuasiff. 209. 5 |
 persuasum. 603. 15 |
 persultantes. 135. 7 |
 pertentat. 218. 18 |
 pertentatus. 19. 1 |
 pertentavit. 304. 3 |
 perterrita. 110. 15 | 178. 5 |
 perterriti. 251. 8 |
 perterritus. 60. 6 | 673. 12 |
 5 | 265. 16 |
 pertexere. 7. 2 |
 pertexa. 360. 10 |
 x ii

- pericla. 230. 15 |
 perimiscens. 192. 13 |
 perimiscis. 170. 8 |
 perimacem. 162. 15 |
 pertinaci. 670. 10 |
 pertinaciā. 403. 4 | 321. 3 |
 pertinacis. 126. 3 |
 pertinaciter. 270. 6 |
 pertinax. 232. 5 | 329. 4 |
 pertinax. 498. 3 | 664. 2 |
 pertinens. 637. 2 |
 pertinens. 605. 16 |
 pertinensibus. 466. 5 |
 pertinens. 451. 5 | 618. 3 |
 pertinet. 93. 13 | 205. 6 |
 821. 2 |
 pertractat. 161. 14 | 825. 5 |
 pertractavit. 820. 3 |
 pertracto. 67. 9 |
 pertrucidat. 177. 6 |
 pertrulerat. 208. 2 | 215. 2 |
 pertruleris. 197. 2 |
 pertulit. 191. 10 | 324. 7 |
 perturbat. 725. 9 |
 perturbatione. 141. 2 | 192. 4 |
 747. 1 |
 perturbationibus. 684. 15 |
 perturbatus. 238. 5 | 318. 8 |
 340. 11 |
 perturbet. 180. 1 |
 pervaderem. 385. 7 |
 pervadit. 341. 3 |
 pervado. 353. 19 |
 pervagatur. 132. 11 |
 pervagatur. 132. 4 | 336. 10 |
 pervaserint. 276. 10 |
 pervasit. 486. 5 |
 pervecti. 247. 5 |
 pervexat. 701. 1 |
 perveneramus. 202. 5 |
 pervenerit. 582. 9 |
 pervenietis. 9. 7 |
 pervenimus. 38. 17 | 106. 12 |
 290. 16 | 247. 5 | 250. 12 |
 254. 10 | 301. 6 | 314. 12 |
 378. 13 | 380. 4 |
 pervenire. 166. 9 | 674. 1 |
 738. 3 |
 perveniret. 332. 13 | 338. 14 |
 805. 14 |
 perveniri. 594. 2 |
 pervenisset. 499. 12 |
 pervenit. 166. 13 | 337. 17 |
 perveniunt. 260. 13 | 264. 18 |
 pervexeris. 199. 14 |
 pervexit. 32. 1 |
 pervia. 705. 12 |
 pervia. 286. 4 |
 pervias. 748. 4 |
 perviciat. 172. 2 | 219. 3 | 269. 8 | 670. 9 |
 perviciat. 938. 1 |
 pervicax. 227. 9 | 282. 5 |
 pervictus. 289. 5 |
 pervigilem. 74. 2 | 227. 11 |
 277. 11 |
 pervigiles. 269. 12 | * 836. 11 |
 pervigili. 156. 20 | 739. 8 |
 * 835. 1 | 843. 2 |
 pervigilis. *nominat.* 392. 2 |
 pervium. 87. 11 | * 847. 7 |
 pervius. 93. 1 |
 perulā. 154. 11 | 440. 2 |
 peruncti. 109. 1 |
 perunctus. 93. 6 |
 * perungit. 241. 9 |
 pervolans. 192. 5 |
 pervolant. 156. 17 | 261. 1 |
 824. 1 |
 pervolat *rapis.* 246. 12 |
 pervolavi. 391. 9 |
 pervoluta. 245. 15 |
 pervulgatam. 456. 6 |
 pervulgationibus. 473. 11 |
 pessima. 162. 5 |
 pessimā. 97. 6 | 289. 5 | 592. 12 |
 pessimae. 151. 15 | 186. 1 |
 283. 7 | 320. 3 | 321. 12 |
 366. 2 |
 pessimam. 66. 6 | 156. 10 |
 281. 14 |
 pessimarum. 341. 15 |
 pessimas. 619. 2 |
 pessime. 289. 13 | 338. 12 |
 pessimi. 240. 9 | 603. 2 | 731. 15 |
 pessimis. 229. 16 | 377. 1 |
 pessimo. 165. 15 | 196. 18 | 229. 2 | 603. 8 | 613. 11 |
 pessimos. 624. 5 |
 pessimum. 289. 13 | 597. 13 |
 612. 2 | 612. 6 | 615. 21 |
 pessimus. 326. 11 | 613. 1 |
 740. 10 |
 Pessimunicam. 363. 4 |
 pessuli. 22. 1 |
 pessulis. 19. 2 | 85. 3 | 288. 10 |
 pessulo. 121. 16 |
 pessulos. 22. 15 |
 pessum. 146. 14 | 150. 10 |
 peste. 268. 17 |
 pestem. 221. 15 | 340. 17 |
 pestes. 152. 8 | 511. 124 | 737. 7 |
 pestifera. 735. 14 |
 pestifera. 735. 17 |
 pestiferos. 244. 10 |
 pestilentem. 14. 9 |
 pestilens. 287. 6 |
 pestilenti. 243. 1 |
 pestilentia. 117. 8 |
 pestilentie. 269. 8 |
 pestilentis. 351. 5 |
 pestis. 224. 1 | 487. 7 |
 petam. 170. 7 | 215. 16 | 243. 19 |
 petatur. 42. 5 |
 pete. 143. 13 |
 petebam. 5. 4 |
 petebamus. 292. 10 |
 petebat. 211. 13 | 234. 17 |
 * 840. 14 |
 petebatis. 830. 6 |
 petendum. 51. 15 |
 petens. 199. 10 | 341. 104 |
 384. 1 |
 petente. 288. 12 |
 petentes. 519. 13 |
 petentibus. 870. 5 |
 petere. 187. 10 | 308. 10 | 510. 11 | 768. 5 |
 petetur. 514. 9 |
 peti. 298. 10 | 392. 10 |
 petierat. 306. 4 |
 petierit. 563. 7 | 802. 10 |
 petiisse. 268. 10 | 408. 12 |
 petiti. 168. 8 |
 petis. 815. 15 |
 petisse. 505. 1, 12 | 567. 4 |
 793. 5 |
 petissent. 330. 2 |
 petisset. 245. 14 |
 petisti. 408. 15 |
 petit. 155. 2 | 177. 2 | 178. 18 |
 185. 19 | 188. 2 | 317. 8 |
 549. 10 |
 petitiā. 341. 16 |
 peticē. 270. 8 |
 peticam. 472. 12 |
 petici. 115. 10 |
 peticio. 802. 4 |
 petitiones. 674. 7 |
 petitionis. 233. 4 |
 petitis. 226. 3 |
 petito. 324. 9 |
 petitor. 136. 8 | 241. 12 |
 petitorie. 515. 20 |
 petitoris. 240. 10 |
 petitiu. 179. 9 | 499. 4 | 484. 10 | 571. 3 |
 petitum. 190. 15 | 383. 4 |
 569. 7 |
 peticuli. 332. 6 |
 petitoris. 332. 12 |
 petiverunt. 517. 7 |
 petivimus. 109. 14 |
 petivit. 224. 14 | 425. 10 |
 peto. 31. 4 | 31. 5 | 421. 9 |
 petram. 784. 4 |
 petulans. 423. 8 | * 835. 11 |
 petulanti. 184. 4 |
 petulantia. 85. 2 | 267. 12 |
 petulantibus. 162. 3 |
 petunt. 152. 14 | 154. 3 |
 petuntur. 53. 16 |
 Phædra. 527. 10 |
 Phædra. 508. 9 | 695. 8 |
 Phædrum. 417. 7 | 16 |
 Phænonis. 710. 1 |
 Phænotis. 710. 1 | 743. 6 |
 Phægon. *pistram* 468. 5 |
 phaleras. 440. 10 | 700. 5 |
 phaleris. 70. 1 | 336. 1 |
 pharetra. 161. 13 |
 pharetrā. 161. 15 |
 pharetram. 171. 3 |
 Phasara. 64. 1 |

Pharum. 460. 8 |
 Phebol. 716. 9 |
 Phercydes. 794. 4 |
 Phidiam. 746. 6 |
 Philebo. 218. 19 |
 Philebum. 276. 2 |
 Philebus. 277. 1 |
 Philemon. 297. 11 | 799. 14 |
 800. 2 |
 Philemone. 797. 9 |
 Philemonem. 800. 9 |
 Philemonis. 801. 4 | 11 |
 Philestetri. 284. 13 | 285. 13 |
 Philestatero. 287. 13 |
 Philestaterum. 288. 13 |
 Philestaterus. 284. 2 | 288. 8 |
 10 | 289. 6 |
 Philippi. 536. 7 |
 Philodera. *iragadiā*. 702. 5 |
 Philodectotum. 60. 11 |
 Philomela. 326. 13 |
 philosphantem. 352. 2 |
 philosphasi. 421. 4 |
 Philosphi. 351. 7 | 412. 9 |
 413. 4 | 416. 10 | 426. 10 |
 427. 6 | 433. 1 | 437. 12 |
 470. 9 | 488. 11 | 774. 4 |
 786. 8 | 792. 5 |
 Philosphia. 791. 14 | 779. 14 | 786. 11 |
 Philosphiā. 570. 10 | 571. 10 |
 687. 1 |
 Philosphia. 400. 7 | 404. 4 | 433. 4 | 435. 14 | 564. 4 | 570. 3 | 571. 9 | 583. 7 | 594. 1 | 610. 1 | 668. 4 | 697. 13 | 699. 7 | 771. 7 | 793. 1 | 795. 7 | 821. 9 | 827. 4 |
 Philosphiam. 564. 4 | 569. 13 | 619. 7 | 707. 10 |
 Philosphis. 406. 11 | 440. 9 | 448. 13 | 779. 2 |
 Philospho. 5. 2 | 410. 2 | 416. 7 | 421. 3 | 423. 1 | 425. 8 | 426. 1 | 433. 3 | 435. 10 | 449. 10 | 467. 3 | 471. 18 | 472. 5 | 520. 9 | 802. 2 |
 Philosphorum. 463. 9 | 465. 10 | 488. 9 | 490. 11 | 707. 9 |
 Philosphos. 404. 7 | 406. 7 | 431. 9 | 431. 11 | 471. 12 | 765. 9 | 771. 10 |
 Philospham. 368. 16 | 405. 9 | 406. 2 | 413. 1 | 431. 7 | 474. 1 | 475. 2 | 548. 1 | 619. 4 | 635. 1 |
 Philosphas. 409. 8 | 421. 12 | 424. 12 | 436. 4 | 484. 15 | 563. 19 | 766. 4 | 787. 7 | 792. 8 | 802. 15 | 811. 3 |
 philtia. 455. 10 |
 Philas. 437. 8 |

Phineias. 331. 12 |
 Phlegetonis. 728. 11 |
 Phlasiū. 443. 10 |
 Phocione. 434. 4 |
 Phœbi. 358. 3 |
 Phosphorus. 710. 5 |
 Phryges. 363. 3 |
 Phrygiæ. 729. 2 |
 Phrygi. 265. 2 | 345. 7 |
 Phrygiis. 369. 2 |
 Phrygionibus. 452. 10 |
 Phrygium. 186. 18 | 765. 11 |
 Phrygius. 350. 3 |
 Phryndas. 530. 5 | 544. 9 |
 Phryx. 762. 3 |
 Phryxum. 200. 11 |
 Phyci. 718. 8 | 814. 11 |
 Phycos. 479. 12 |
 pia. 514. 4 |
 piacula. 677. 1 |
 piaculari. 480. 2 |
 piacularibus. 670. 3 |
 piaculo. 388. 5 |
 piaculum. 423. 2 |
 Piam. 157. 16 |
 piam. 447. 9 |
 piamentis. 71. 14 |
 piamento. 132. 19 |
 piceo. 369. 1 |
 piceus. 829. 5 |
 picis. 634. 10 |
 picta. 179. 2 |
 pictilibus. 336. 2 |
 pictis. 667. 5 |
 pictorem. 528. 6 |
 pictura. 722. 4 | 777. 2 |
 pictura. 116. 7 | 142. 6 | 423. 13 | 568. 1 |
 picturis. 378. 15 | 791. 9 |
 pic. 622. 10 |
 pierate. 190. 2 | 108. 11 | 315. 6 | 337. 7 | 513. 16 | 516. 16 |
 pieratem. 62. 3 | 340. 10 | 555. 6 |
 pieratis. 128. 13 | 158. 6 | 238. 15 | 337. 14 | 396. 5 | 548. 7 | 749. 1 |
 pigeat. 7. 2 |
 pigebit. 777. 9 | 828. 10 |
 piger. 137. 13 | 790. 3 |
 piger. 413. 11 |
 pigeret. 228. 4 | 845. 12 |
 pigmento. 424. 1 |
 pigmentorum. 712. 5 |
 pigra. 579. 9 | 732. 17 |
 pigriora. 711. 4 |
 pigris. 735. 11 |
 pigritia. 808. 10 |
 pigrisiam. 808. 10 |
 pignit. 506. 10 |
 Pii, *nam. pr.* 554. 12 |
 piis. 507. 8 |
 piis. 39. 3 |
 piis. 507. 12 |
 piis. 762. 4 |
 piis. 614. 20 |

pingat. 677. 4 |
 pingendi. 698. 7 |
 pingere. 698. 11 |
 ping. 424. 7 |
 pingues. 454. 3 |
 pinguis. 469. 4 | 485. 7 |
 pinguis. 717. 2 |
 pinnarum. 503. 11 | 760. 7 |
 pinnas. 499. 1 | 500. 2 | 11 |
 pinnis. 501. 3 | 512. 13 | 795. 11 |
 pinnula. 507. 12 |
 pinus. 751. 14 |
 piorum. 419. 12 |
 pipera. 767. 3 |
 pirata. 459. 12 |
 Pisam. 776. 5 |
 piscarium. 473. 8 |
 piscator. 452. 13 |
 piscatorem. 368. 17 |
 piscatores. 452. 8 | 10 | 460. 11 | 462. 4 |
 piscatori. 33. 5 |
 piscatoribus. 453. 2 | 457. 6 | 460. 11 | 461. 8 |
 piscatum. 32. 5 |
 piscatus. 33. 3 |
 piscem. 452. 10 | 12 | 453. 3 | 459. 11 | 468. 4 | 470. 14 | 471. 18 | 472. 1 | 846. 4 |
 piscis. 33. 11 | 34. 1 | 333. 12 | 453. 8 | 9 | 11 | 456. 5 | 457. 7 | 459. 10 | 460. 10 | 12 | 463. 5 | 472. 5 | 6 | 13 | 473. 6 | 10 | 492. 7 | 563. 19 |
 piscibus. 33. 5 | 454. 1 | 459. 9 | 465. 7 | 11 | 470. 6 | 8 |
 pisciculareo. 458. 10 |
 pisciculos. 452. 14 |
 pisciculum. 471. 4 | 9 |
 piscis. 453. 16 | 456. 7 | 461. 4 | 9 | 471. 12 | 17 |
 piscium. 329. 10 | 449. 9 | 450. 12 | 452. 8 | 454. 10 | 459. 4 | 460. 7 | 461. 1 | 464. 7 | 467. 8 |
 piscoso. 135. 6 |
 pisor. 277. 5 | 281. 13 | 295. 9 | 296. 16 | 329. 1 |
 pisore. 294. 3 |
 pistori. 298. 6 |
 pistoris. 284. 12 | 298. 1 |
 pistrii. 297. 14 |
 pistinum. 277. 7 | 298. 2 |
 Pithor. 728. 2 |
 pium. 418. 11 | 534. 5 | 622. 2 |
 pins. 538. 11 |
 placamenta. 684. 6 |
 placantur. 135. 2 |
 placare. 255. 11 | 265. 5 |
 placasset. 695. 10 |
 placatis. 735. 7 |
 placato. 688. 6 |
 placuat. 205. 6 |

- placentiam. 601. 12 |
 placere. 45. 2 | 806. 3 |
 placerent. 206. 2 |
 placeret. 205. 10 |
 placer. 151. 3 |
 placida. 780. 7 |
 placidā. 322. 7 |
 placidē. 27. 2 | 239. 1 |
 placidē. 41. 7 | 270. 12 |
 349. 7 |
 placidissimum. 526. 2 |
 placido. 141. 3 | 202. 16 |
 375. 4 |
 placitum. 267. 12 |
 placidus. 45. 4 | 367. 12 |
 placitis. 199. 3 |
 placito. 57. 12 | 270. 7 |
 placitum. 191. 17 |
 placitum. 44. 16 |
 placuerat. 165. 11 | 219. 7 |
 549. 5 |
 placuere. 244. 12 |
 placui. 243. 17 | 826. 2 |
 placuissent. 810. 1 |
 placuisti. 184. 2 |
 placuit. 111. 7 | 243. 3 | 250. 13 | 266. 4 | 310. 17 | 312. 1 |
 322. 3 | 323. 3 | 327. 9 |
 770. 2 |
 plagā. 188. 10 | 139. 7 |
 801. 8 |
 plagae, idūs. 223. 3 | 308. 14 |
 plagae, regionis. 721. 12 |
 plagarium, idūm. 104. 18 |
 199. 6 | 222. 2 | 262. 2 |
 310. 13 |
 plagas, idūs. 196. 6 | 250. 19 |
 278. 14 | 282. 13 |
 plagas, regiones. 162. 15 | 297. 4 | 705. 11 | 743. 11 |
 plagis, idūs. 104. 2 | 196. 13 | 223. 10 | 227. 7 | 296. 13 | 310. 1 |
 plagis, regionibus. 677. 8 |
 748. 7 |
 plagosa. 237. 2 |
 plagosum. 279. 9 |
 plana. 360. 6 |
 planē. 30. 3 | 32. 1 | 33. 13 | 501. 12 | 75. 16 | 90. 8 | 94. 10 |
 101. 9 | 122. 13 | 151. 2 | 206. 12 | 209. 14 | 223. 14 | 227. 18 | 228. 7 | 229. 1 | 263. 14 |
 283. 3 | 288. 9 | 309. 14 | 323. 37 | 325. 8 | 344. 2 | 366. 10 | 374. 5 | 387. 6 | 392. 6 |
 411. 3 | 463. 8 | 555. 4 |
 556. 5 | 616. 9 | 699. 7 |
 787. 10 | * 839. 12 | 842. 5 |
 846. 15 |
 plangebant. 147. 7 |
 plangebatis. 147. 14 |
 plangere. 238. 8 | 800. 12 |
 plangore. 73. 2 | 104. 8 |
 299. 7 |
 plangoribus. 145. 16 | 228. 17 |
 298. 18 | 685. 2 |
 Plania. 415. 9 |
 planiorem. 27. 4 | 33. 4 |
 planis. 264. 18 | 428. 1 |
 planitie. 361. 5 |
 planitiem. 732. 7 |
 plantae. 375. 14 |
 plantis. 39. 5 | 135. 2 |
 plantani. 27. 1 | 751. 13 |
 platano. 135. 1 |
 platanum. 26. 7 |
 plates. 61. 7 |
 plateae. 124. 5 |
 plateam. 68. 10 | 239. 2 |
 312. 18 |
 plateas. 51. 19 | 117. 9 | 133. 4 |
 237. 17 | 256. 1 | 260. 3 | 367. 9 | 369. 14 |
 Plateas, nom. urbis. 115. 11 |
 plateis. 71. 13 |
 Plaro. 406. 6 | 427. 1 | 446. 17 | 447. 12 | 484. 15 |
 563. 20 | 567. 9 | 571. 11 |
 594. 3 | 599. 8 | 604. 1 |
 610. 11 | 612. 5 | 615. 16 |
 617. 2 | 622. 13 | 625. 9 |
 634. 2 | 664. 1 | 668. 10 |
 669. 7 | 671. 6 | 673. 12 |
 674. 9 | 690. 8 | 699. 1 |
 796. 6 | 821. 11 |
 Platone. 421. 6 | 425. 8 |
 473. 4 | 508. 11 | 510. 8 |
 667. 2 |
 Platonem. 566. 5 | 567. 5 |
 695. 6 |
 Platonis. 421. 3 | 495. 5 | 565. 1 | 669. 15 |
 Platonica. 419. 11 | 508. 5 |
 Platonice. 441. 2 | 467. 4 |
 Platonico. 416. 7 |
 Platonium. 635. 1 |
 Platonis. 416. 8 | 10 | 417. 7 |
 419. 6 | 449. 5 | 463. 11 |
 487. 5 | 509. 112 | 572. 7 |
 673. 10 | 691. 4 | 756. 3 |
 planjar. 522. 6 |
 plaudebat. 152. 5 |
 plaudentes. 670. 7 |
 plaudere. 800. 11 |
 plausus, plur. 270. 11 |
 Plautino. 719. 5 |
 Plautinus. 681. 11 |
 Plautus. 812. 5 |
 plebe. 136. 7 |
 plebeiam. 337. 16 |
 plebem. 80. 8 | 321. 16 |
 plebes. 623. 6 |
 plebi. 624. 16 |
 plectatur. 207. 6 | 615. 8 |
 plecteretur. 402. 2 |
 plectro. 785. 4 |
 plena. 507. 10 | 525. 6 | 574. 13 | 612. 10 | 644. 9 | 10 |
 665. 5 | 700. 7 | 737. 2 |
 791. 6 |
 plena. 338. 5 | 394. 9 |
 plenae. 220. 14 |
 plenam. 134. 13 | 212. 7 | 187. 12 | 318. 6 | 620. 5 | 626. 5 |
 plenae. 552. 13 | 14 |
 plenae. 389. 12 | 395. 2 | 516. 11 | 551. 14 |
 pleniore. 318. 15 | 330. 7 |
 plenius. 321. 13 |
 plenissime. 392. 3 | 560. 12 |
 plenius. 68. 5 | 269. 18 | 687. 1 | 806. 12 | * 835. 18 |
 plenos. 486. 10 |
 plenum. 382. 11 |
 penus. 157. 10 |
 peraque. 268. 10 | 316. 4 |
 462. 1 | 465. 10 | 494. 8 |
 519. 12 | 523. 2 | 606. 13 | 727. 1, 10 | 794. 11 |
 peraque. 44. 13 |
 peramque. 298. 5 | 562. 9 |
 perique. 72. 8 | 248. 16 | 254. 16 | 276. 15 | 314. 19 | 457. 3 | 477. 9 | 670. 2 | 689. 4 |
 706. 6 | 718. 4 | 761. 8 |
 780. 1 | * 847. 10 |
 perique. 442. 4 | 452. 15 |
 630. 1 | 695. 12 | 821. 7 |
 perique. 249. 6 | 475. 3 |
 543. 8 | 697. 3 | 712. 9 |
 perumque. 148. 9 | 149. 6 |
 411. 16 | 477. 6 | 482. 2 |
 519. 16 | 635. 2 | 685. 2 |
 686. 3 | 727. 15 | 741. 14 |
 775. 4 | 61 |
 peratibus. 751. 5 |
 * perat. 338. 6 |
 perat. 211. 4 |
 perat. 760. 2 |
 pluma. 819. 3 |
 * plumā. 841. 1 |
 plumae. 163. 13 | 501. 1 |
 plumas. 36. 7 |
 plumaturam. 91. 5 |
 plumbeae. 501. 1 |
 plumbum. 778. 8 |
 * plumbei. 844. 5 |
 plumbeum. 84. 12 |
 pumis. 498. 10 |
 plumulæ. 91. 16 | 94. 10 | 161. 10 |
 10 |
 plumulis. 784. 1 |
 plura. 464. 4 | 7 | 472. 10 |
 530. 2 | 544. 14 | 614. 14 | 616. 1 | 636. 7 | 753. 2 |
 775. 14 | 813. 5 |
 pluraliter. 644. 7 |
 plures. 109. 2 | 268. 14 | 418. 1 | 616. 10 | 663. 1 | 710. 3 |
 717. 5 | 718. 4 | 721. 6 | 752. 10 | 800. 11 |
 pluribus. 61. 8 | 85. 9 | 107. 4 |
 116. 1 | 206. 15 | 208. 1 |
 220. 1 | 274. 2 | 296. 12 |
 332. 10 | 341. 14 | 421. 4 |
 439. 1 | 493. 11 | 529. 6 |
 541. 1

f41. 7 | 615. 16 | 664. 5 |
 741. 3 | 752. 4 |
 plurifarium. 132. 7 | 250. 10 |
 808. 13 |
 pluriformi. 761. 3 |
 plurima. 6. 6 | 15. 14 | 117. 9 |
 413. 10 | 428. 7 | 450. 17 |
 455. 4 | 468. 1 | 470. 6 |
 631. 10 | 790. 10 |
 plurimae. 719. 4 |
 plurimas. 132. 10 | 282. 13 |
 440. 1 | 559. 13 |
 plurimi. 123. 14 | 157. 8 | 388. 9 |
 520. 4 | 635. 5 | 668. 9 |
 plurimis. 211. 12 | 219. 17 |
 422. 5 | 442. 5 | 466. 3 |
 471. 10 | 522. 11 | 563. 16 |
 575. 7 | 731. 17 | 796. 7 | 810. 14. 15 |
 plurimosum. 563. 15 | 623. 1 |
 plurimos. 274. 3 | 303. 11 | 446. 14 |
 462. 4 | 463. 5 | 12 |
 471. 4 | 494. 13 | 819. 7 |
 plurimum. 303. 14 | 436. 16 |
 453. 6 | 569. 1 | 589. 2 | 605. 1 |
 670. 14 |
 p'uris. 719. 7 | 10 |
 plurium. 16. 3 | 616. 2 |
 plus. 144. 13 | 296. 3 | 479. 17 |
 518. 13 | 615. 4 | 660. 2 |
 773. 1 | 780. 9 |
 plusculus. 91. 11 | 329. 5 |
 * 836. 13 |
 plusculi. 53. 1 |
 plusculis. 137. 15 | 206. 4 |
 311. 12 |
 plusculo. 94. 8 |
 plusculos. 87. 7 | 315. 3 |
 plusculum. 132. 10 |
 Plutarchi. 38. 6 |
 Plutarcho. 7. 2 |
 pluvia. 719. 17 |
 pluviae. 224. 5 | 719. 13 |
 pluvias, *adj.* 667. 3 |
 pluviae. 300. 6 |
 pluvium. 444. 1 |
 pocillator. 195. 4 |
 pocillatore. 334. 16 |
 pocillatores. 186. 18 |
 pocula. 53. 3 | 65. 10 | 556. 3 |
 poculenta. 589. 9 |
 pocula. 25. 9 | 13 | 109. 8 |
 124. 11 | 213. 13 | 216. 9 |
 301. 8 | 790. 15 | * 816. 11 |
 poculo. 13. 6 | 66. 3 | 194. 12 |
 234. 3 | 251. 5 | 477. 11 |
 poculum. 27. 5 | 94. 4 | 195. 3 |
 320. 5 | 323. 12 | 333. 16 |
 340. 3 | 369. 3 | 411. 12 |
 458. 12 | 703. 7 | * 835. 10. 9 |
 Poëchlen, *porricum*. 8. 1 |
 poëmata. 778. 13 |
 poëmatibus. 407. 14 |
 poëna. 166. 12 |
 poëna. 202. 11 |
 Apul.

poëna. 216. 7 | 228. 16 | 327. 3 |
 336. 4 |
 * poënale. 838. 9 |
 poënalem. 244. 11 |
 poënam. 138. 8 | 193. 13 | 326. 9 |
 764. 4 | 822. 6 |
 poënas. 163. 9 | 181. 6 | 206. 18 |
 243. 18 | 261. 11 | 281. 15 |
 312. 17 |
 poëne. 11. 4 | 12. 1 | 27. 9 |
 28. 4 | 56. 11 | 60. 4 | 93. 11 |
 117. 8 | 120. 11 | 206. 15 |
 239. 5 | 264. 13 | 318. 7 |
 337. 3 | 421. 11 | 469. 1 |
 472. 10 | 490. 8 | 491. 4 |
 550. 18 | 672. 1 | 711. 2 |
 760. 8 | 765. 5 |
 poënaissime. 238. 4 | 255. 3 |
 557. 7 | 801. 5 |
 poënaicat. 20. 9 | 134. 2 | 170. 5 |
 poënitebat. 160. 19 |
 poëniteadi. 631. 6 |
 poënitendo. 185. 6 |
 poënitendum. 547. 2 |
 poënitendus. 610. 13 |
 poënitentia. 610. 10 |
 poënitere. 146. 7 | 549. 10 |
 551. 9 | 797. 11 | 800. 14 |
 poëniteter. 161. 12 | 444. 8 |
 poënituit. 150. 15 | 396. 6 |
 683. 14 |
 poëta. 370. 5 | 410. 7 | 412. 6 |
 416. 2 | 460. 8 | 464. 8 |
 747. 3 | 11 | 751. 13 | 759. 15 |
 797. 11 | 800. 14 |
 poëtae. 412. 9 | 418. 13 | 465. 2 |
 512. 13 | 535. 12 | 683. 1 |
 728. 13 | 729. 4 | 787. 3 |
 795. 4 | 10 | 800. 1 | 811. 13 |
 poëtam. 418. 11 | 455. 7 |
 457. 11 | 537. 1 | 795. 2 |
 800. 9 |
 poëtarum. 737. 10 | 770. 11 |
 poëticae. 281. 6 | 821. 8 |
 poëtico. 680. 7 | 703. 2 |
 poëtis. 488. 11 |
 pol. 15. 2 | 32. 10 |
 pole. 7. 8 | 189. 2 |
 poëntatium. 190. 6 |
 polimina. 700. 5 |
 politae. 40. 5 |
 politicus. 603. 12 |
 politum. 136. 9 |
 poliverat. 178. 19 |
 policar. 438. 12 | 448. 4 |
 policus. 53. 8 |
 pollens. 101. 4 | 486. 7 | 665. 10 |
 692. 10 | * 840. 9 |
 pollentes. 365. 1 | 419. 14 |
 670. 7 |
 pollere. 355. 5 |
 pollere. 5. 759. 11 |
 poller. 643. 5 |
 pollice. 15. 5 | 54. 17 |
 pollicem. 132. 2 |

pollicebare. 146. 3 |
 polliceri. 349. 12 | 830. 5 |
 polliceris. 9. 4 |
 pollicetur. 318. 11 | 341. 12 |
 348. 3 |
 pollinis. 161. 16 |
 pollicitatione. 242. 5 |
 pollicitationem. 319. 8 |
 pollicitationis. 383. 11 |
 pollicitus. 209. 12 | 335. 12 |
 402. 4 | 481. 2 | 483. 5 |
 805. 1 |
 pollinctum. 820. 1 |
 Pollionis. 416. 2 |
 polluas. 184. 17 |
 * pollute. 844. 7 |
 pollutissimo. 305. 15 |
 Pollux. 347. 3 |
 polo. 722. 4 |
 polos. 708. 6 |
 Polycleus. 770. 16 |
 Polycrate. 791. 2 |
 Polycrates. 792. 7 |
 Polycrati. 792. 4 |
 polyplus, *pluv.* 469. 4 |
 poma. 40. 5 |
 pomiferi. 368. 2 |
 Pomis. 361. 8 |
 pomœtiis. 819. 7 |
 pomœtium. 28. 15 | 36. 8 |
 276. 10 | 695. 8 |
 pompa. 369. 7 |
 pompæ. 61. 11 |
 pompæ. 139. 15 | 321. 8 | 365. 11 |
 368. 7 | 380. 3 |
 pompam. 218. 2 | 238. 6 | 366. 1 |
 377. 10 |
 pomparum. 200. 2 | 685. 5 |
 pompatico. 344. 7 |
 pomum. 452. 16 |
 pondera. 825. 4 |
 pondere. 98. 16 | 105. 3 | 206. 14 |
 222. 6 | 12 | 224. 8 |
 230. 17 | 262. 14 | 679. 13 |
 680. 10 | 720. 6 | 827. 9 |
 ponderis. 24. 5 | 222. 11 | 18 |
 680. 5 |
 ponderum. 602. 12 |
 pondus. 226. 17 | 247. 1 |
 pone. 8. 4 | 19. 3 | 22. 17 |
 40. 2 | 65. 6 | 77. 20 | 101. 9 |
 122. 14 | 164. 12 | 265. 8 |
 289. 3 | 293. 2 | 306. 1 |
 348. 7 | 369. 10 | 388. 12 |
 791. 5 |
 ponentem. 546. 14 |
 ponere. 805. 3 |
 pone-versum. 45. 8 |
 poni. 294. 13 | 641. 8 |
 827. 9 |
 ponit. 637. 13 |
 ponti. 714. 1 |
 Pontiani. 400. 12 | 490. 2 |
 491. 15 | 494. 7 | 524. 6 |
 525. 9 | 553. 6 | 556. 9 |
 557. 8 |

- Pontiano. 452.5 | 516. 2, 10 |
 521. 4 | 529. 14 | 550. 2 |
 Pontianum. 401. 5 | 505. 5 |
 52. 13 | 513. 14 | 515. 10 |
 531. 8 | 537. 7 | 539. 1 |
 546. 1 |
 Pontianus. 452. 1 | 490. 17 |
 491. 11 | 506. 5 | 514. 3 |
 517. 10 | 518. 8 | 520. 1. 16 |
 524. 8 | 533. 16 | 539. 8 |
 549. 8 | 552. 2, 6, 7, 17 |
 553. 12 | 555. 6 |
 Pontici. 717. 7 |
 Pontificibus. 441. 5 |
 ponto. 390. 13 |
 Pontum. 717. 6 |
 Pontus. 715. 7 |
 popinalis. 232. 12 |
 popinas. 586. 13 |
 poplites. 106. 5 | 161. 1 | 226.
 17 | 236. 16 | 264. 14 |
 popularcs. 322. 3 | 381. 2 |
 populari. 419. 14 |
 popularis. 611. 12 | 612. 6 |
 627. 12 | 629. 4 |
 popularium. 111. 2 | 200. 2 |
 205. 8 | 256. 1 | 310. 15 |
 369. 6 |
 populatum. 502. 8 |
 populi. 9. 8 | 48. 15 | 71. 12 |
 121. 7 | 130. 12 | 132. 7 |
 133. 4 | 136. 10 | 139. 7 |
 264. 6 | 337. 2 | 343. 1 |
 366. 7 | 375. 19 | 378. 7 |
 379. 7 | 381. 1 | 389. 6 |
 431. 10 | 435. 4 | 444. 10 |
 629. 6 |
 populis. 150. 15 | 172. 10 |
 748. 1 |
 populo. 44. 21 | 65. 13 | 118.
 10 | 168. 1 | 218. 6 | 327. 11 |
 344. 7 | 348. 14 | 353. 1 |
 354. 2 | 375. 6 | 380. 11 |
 434. 6 | 435. 5 | 439. 13 |
 806. 3 | 811. 11 |
 populorum. 51. 1 | 167. 5 | 180.
 7 | 183. 12 | 281. 8 | 745. 9 |
 populos. 358. 4 |
 populosa. 766. 6 |
 populosam. 143. 1 | 254. 9 |
 populosas. 237. 17 |
 populam. 66. 2 | 71. 8 | 73. 6 |
 77. 13 | 78. 8 | 127. 11 | 328. 1 |
 539. 8 | 800. 8 |
 populus. 66. 5 | 72. 6 | 245.
 5 | 482. 9 |
 porcorum. 329. 10 |
 porcum. 46. 15 |
 porrecta. 132. 10 |
 porrecta. 20. 4 | 145. 4 | 286.
 12 | 372. 11 | 375. 8 | 433. 2 |
 porrectum. 160. 2 |
 porrecti. 186. 8 | 230. 11 |
 porrectis. 77. 7 | 97. 4 | 107. 8 |
 212. 6 | 218. 5 | 260. 9 |
 porrecto. 194. 12 |
 portados. 103. 8 |
 portedum. 371. 1 | 374. 8 |
 portectus. 46. 1 | 159. 8 | 354.
 4 | * 834. 4 |
 portexerit. 323. 13 |
 porrigam. 178. 10 |
 porrigas. 189. 6 | 390. 6 |
 porrige. 541. 9 |
 porrigebat. 221. 10 | 335. 13 |
 340. 3 | 372. 3 |
 porrigens. 84. 2 | 175. 12 |
 187. 9 |
 porrigere. 223. 8 |
 porrigeret. 209. 7 | 382. 17 |
 394. 17 |
 porrigi. 76. 14 |
 porrigit. 54. 15 | 17 | 180. 5 |
 341. 18 | 346. 5 | * 835. 6 |
 porrigo. 26. 7 |
 porrigunt. 79. 13 |
 porriguntur. 375. 15 |
 porro. 9. 5 | 84. 16 | 90. 13 |
 263. 11 | 368. 22 | 485. 5 |
 529. 3 | 614. 11 | 643. 7 |
 656. 6 | 659. 1 | 661. 4 |
 679. 2 | 680. 12 | 683. 12 |
 779. 11 | 796. 6 |
 porta. 344. 11 | 353. 17 | 432. 1 |
 portam. 739. 7 |
 portam. 18. 11 | 28. 9 | 120. 12 |
 344. 9 | 376. 13 |
 portamus. 117. 15 |
 portant. 674. 7 |
 portantes. 435. 3 |
 portas. 188. 19 |
 portat. 172. 6 |
 portendere. 334. 20 |
 portenderet. 382. 15 |
 portentorum. 71. 14 |
 portentosi. 307. 11 |
 porticu. 267. 6 |
 porticum. 8. 1 | 789. 5 |
 porticus. plur. 142. 10 |
 portio. 593. 3 | 598. 7 | 613. 1 |
 734. 3 |
 portionem. 586. 9, 12 |
 portioni. 596. 6 |
 portis. 158. 15 | 721. 9 |
 Portius. 413. 3 |
 portorium. 189. 8 |
 porta. 790. 2 |
 portum. 391. 8 |
 Portunus. 135. 6 | 459. 7 |
 portus. 354. 1 | 679. 10 |
 poscebat. 216. 10 | 782. 6 |
 poscenti. 146. 6 |
 poscere. 299. 13 |
 * poscinumma. 841. 12 |
 posita. 9. 3 | 30. 9 | 44. 11 |
 79. 10 | 158. 2 | 384. 16 |
 737. 8 |
 posita. 333. 6 | 769. 7 |
 positis. 559. 5 |
 posito. 368. 5 |
 positum. 97. 11 | 120. 4 | 196.
 14 | 491. 6 | 493. 14 |
 positum. 805. 2 |
 positus. 391. 16 |
 posse. 23. 5 | 40. 7 | 65. 14 |
 66. 1 | 74. 2 | 84. 15 | 131.
 12 | 169. 7 | 187. 3 | 188. 12 |
 209. 1 | 214. 11 | 258. 2 |
 289. 1 | 297. 2 | 308. 9 |
 331. 10 | 395. 13 | 405. 2 |
 448. 5 | 451. 2 | 475. 5 |
 8 | 517. 2 | 522. 14 | 528. 9 |
 10 | 572. 7 | 573. 11 | 577. 2 |
 581. 1 | 605. 15 | 611. 3 |
 613. 8 | 616. 7 | 617. 2, 12 |
 19 | 624. 8 | 635. 9 | 648. 2 |
 609. 10 | 697. 16 | 738. 4 |
 802. 17 | * 846. 7 |
 possem. 94. 1 | 294. 17 | 450.
 13 | 492. 1 | 493. 11 | 521. 3 |
 551. 1 | 779. 4 | * 842. 6 |
 possent. 232. 8 | 276. 8 | 577.
 17 | 705. 9 |
 posses. 542. 12 | 552. 5 |
 possessio. 422. 7 | 614. 9 |
 702. 14 |
 possessionem. 252. 6 | 620. 17 |
 possessiones. 274. 8 | 627. 6 |
 possessionibus. 306. 11 |
 possessoris. 260. 11 |
 possessor. 422. 6 |
 possessor. 269. 8 | 554. 8 |
 posses. 26. 14 | 113. 9, 12 |
 127. 2 | 145. 20 | 198. 17 |
 209. 6 | 228. 3 | 234. 12 |
 14 | 286. 11 | 300. 8 | 353.
 9 | 514. 11 | 527. 8 | 577. 14 |
 598. 12 | * 840. 15 |
 possitis. 506. 16 |
 possideat. 194. 7 | 436. 15 |
 possidebat. 303. 3 | 517. 15 |
 possidendam. 548. 3 |
 possidens. 608. 9 |
 possident. 631. 18 | 686. 9 |
 690. 7 | 713. 5 |
 possidentur. 612. 4 |
 possidere. 411. 10 | 618. 15 |
 possiderem. 422. 3 | 548. 6 |
 possideri. 112. 9 |
 possidet. 192. 1 | 335. 4 | 425.
 12 | 424. 4 | 602. 6 | 608.
 12 | 689. 1 |
 possideret. 602. 3 |
 possum. 273. 6 | 408. 6 |
 495. 15 |
 possumus. 712. 14 |
 possint. 384. 19 | 465. 6 | 531.
 19 | 623. 7 | 628. 18 | 738. 15 |
 possis. 230. 3 | 635. 12 |
 possit. 46. 4 | 77. 4 | 116. 3 |
 180. 2, 4 | 225. 16 | 384.
 6 | 405. 5 | 460. 2, 3 | 492.
 18 | 577. 12 | 580. 5 | 594.
 2 | 613. 7 | 621. 20 | 634.
 6 | 635. 9 | 670. 4 | 681. 17 |
 761. 6 | 818. 10 | * 846. 9 |
 possitis. 147. 13 | 433. 15 |
 possum. 23. 17 | 77. 2 | 180. 5 |

89. 14 | 226. 2 | 322. 17 |
 324. 11 | 416. 13 | 466. 13 |
 526. 11 | 529. 6 | 544. 2 |
 564. 6 | 731. 3 | 805. 13 |
 posthumus. 157. 7 | 205. 6 |
 330. 18 | 574. 7 | 585. 10 |
 591. 15 | 707. 9 | 723. 7 |
 736. 9 | 759. 13 |
 posthumi. 23. 4 | 52. 1 | 93. 14 |
 98. 13 | 173. 7 | 182. 5 | 202. 3 |
 202. 3 | 404. 8 | 477. 9 |
 574. 11 | 581. 5 | 587. 12 |
 596. 2 | 606. 15 | 615. 1 |
 635. 5 | 639. 1 | 640. 1. 8 |
 642. 11 | 647. 4 | 662. 10 |
 684. 6 | 711. 4 | * 846. 6 |
 post. 5. 4 | 32. 8 | 34. 18 | 65. 9 |
 68. 7 | 78. 7 | 93. 3 | 119. 13 |
 120. 12 | 124. 10 | 144. 6 |
 152. 18 | 216. 2 | 219. 3 |
 222. 12 | 269. 10 | 300. 4 |
 315. 3 | 320. 3 | 323. 9 | 329. 8 |
 391. 5. 6 | 392. 17 | 394. 13 |
 446. 10 | 450. 11 | 498. 5 |
 512. 9 | 524. 11. 13 | 538. 10 |
 539. 4 | 541. 5 | 544. 11 |
 550. 11 | 557. 8 | 576. 6 |
 617. 10 | 672. 1 | 710. 1. 8 |
 715. 5 | 787. 13 | 789. 2 | 825. 12 |
 * 842. 2 |
 postica. 4. 9 | 67. 12 | 108. 2 |
 114. 17 | 146. 15 | 310. 12 |
 324. 4 | 393. 4 | 403. 13 |
 440. 3 | 442. 12 | 473. 14 |
 486. 2 | 506. 1 | 518. 10 |
 549. 10 | 557. 7 | 559. 13 |
 567. 3 | 569. 1 | 666. 4 |
 689. 9 | 695. 4 | 726. 3 |
 793. 3 | 804. 7 |
 posterā. 401. 11 |
 posterior. 830. 9 |
 posteriora. 755. 6 |
 posteriore. 110. 8 | 690. 5 |
 posteriolem. 657. 9 |
 posteriori. 546. 3 |
 posteriotibus. 104. 4 |
 posteriotum. 198. 12 |
 posteris. 770. 13 |
 posteritatis. 622. 9 |
 posterius. 302. 15 |
 posterorum. 688. 6 |
 posterum. 545. 16 |
 postes. 21. 17 |
 posthabitis. 335. 17 |
 posthac. 151. 15 | 445. 4 |
 459. 7 | 557. 5 |
 posthumus. 106. 3 |
 posthumam. 463. 8 |
 posthumus. 22. 4 |
 postibus. 176. 1 |
 posticula. 57. 5 |
 posticum. 268. 8 |
 postliminio. 31. 7 | 63. 2 | 95. 9 |
 128. 8 | 147. 13 | 289. 17 |
 307. 14 | 320. 12 |
 postmodo. 417. 16 |
 postponens. 242. 13 |
 postposito. 279. 6 | 294. 6 |
 396. 1 |
 postquam. 159. 6 | 205. 7 |
 259. 5 | 352. 3 | 380. 11 | 401. 6 |
 452. 5 | 484. 17 | 499. 15 |
 521. 6 | 527. 1 | 555. 6 |
 560. 5 | 815. 1 | 825. 13 |
 postrema. 95. 3 |
 postremā. 271. 3 |
 postremae. 608. 3 |
 postremam. 586. 12 |
 postremas. 302. 18 |
 postremis. 221. 6 | 289. 5 |
 postremissimis. 556. 2 |
 postremius. 670. 5 |
 postremo. 25. 11 | 245. 15 |
 330. 11 | 394. 2 | 455. 1 |
 462. 6 | 479. 1. 5 | 489. 14 |
 512. 14 | 557. 12 | 676. 4 |
 747. 18 | 749. 7 | 820. 8 |
 824. 13 |
 postremos. 226. 17 | 236. 16 |
 postremum. 634. 13 |
 postremum. 66. 14 | 236. 7 |
 261. 3 | 268. 11 | 287. 3 |
 312. 1 | 323. 13 | 326. 16 |
 414. 5 |
 postremus. 149. 2 |
 postridie. 799. 8 |
 postulabam. 391. 2 |
 postulabant. 293. 11 |
 postulabar. 207. 10 |
 postulabas. 431. 11 |
 postulabat. 174. 9 | 294. 13 |
 335. 10 | 525. 6 | 664. 6 |
 804. 5 |
 postulabatur. 206. 2 |
 postulabuntur. 528. 5 |
 postulans. 297. 4 |
 postulante. 67. 17 |
 postulante. 295. 1 | 353. 1 |
 387. 1 |
 postulantis. 519. 10 | 799. 7 |
 postulare. 757. 2 |
 postulant. 473. 5 |
 postulares. 481. 13 |
 postulas. 492. 2 |
 postulasset. 473. 3 |
 postulasti. 479. 2 | 480. 1 |
 postulastis. 796. 14 |
 postulat. 179. 10 | 549. 9 |
 691. 16 | 812. 5 |
 postularos. 453. 9 |
 postulaturo. 90. 16 | 523. 6 |
 postularus. 76. 19 |
 postulavi. 779. 14 |
 postuletis. 814. 9 |
 postulo. 480. 2 | 481. 1 |
 544. 7 |
 postumā, postrema. 202. 9 |
 postueris. 491. 3 |
 postuisset. 788. 8 |
 postuit. 67. 15 | 114. 4 | 587. 1 |
 595. 5 | 598. 2 | 637. 12 |
 potantibus. 751. 14 |
 potationibus. 232. 12 |
 potatui. 215. 15 |
 potatur. 109. 7 | 821. 7 |
 pote. 18. 18 | 47. 2 |
 potens. 15. 9 | 10 | 303. 5 |
 433. 5 | 459. 6 | 560. 10 |
 692. 11 | 702. 8 |
 potentem. 536. 2 |
 potentia. 448. 6 |
 potentiam. 668. 2 |
 potentiam. 375. 2 |
 potentias. 793. 6 |
 potentis. 367. 5 | 385. 11 |
 391. 6 |
 potentissimi. 739. 1 |
 potentissimorum. 372. 2 |
 potentius. 655. 6 | 683. 11 |
 poteram. 75. 6 | 82. 6 | 9. 3 |
 97. 4. 5 | 123. 8 | 223. 11 |
 291. 3 | 300. 12 | 344. 2 |
 poterant. 438. 1 |
 poterat. 62. 10 | 121. 8 | 131. 15 |
 144. 4 | 163. 11 | 288. 7 |
 343. 11 | 514. 12 | 533. 6 |
 672. 14 | * 843. 9 |
 poteris. 42. 2 | 151. 13 | 185. 1 |
 188. 16 | 198. 4 | 687. 10 |
 poterit. 45. 2 | 52. 2 | 56. 9 |
 71. 1 | 180. 9 | 203. 19 | 214. 14 |
 14. 16 | 257. 3 | 517. 10 |
 560. 11 | 584. 7 | 619. 14 |
 621. 2 | 623. 4 | 658. 3 |
 potero. 127. 12 | 484. 14 |
 521. 14 |
 potes. 416. 11 | 421. 2 | 460. 13 |
 472. 10 | 509. 11 | 543. 3 |
 547. 6 | 646. 1 |
 potest. 38. 14 | 53. 1 | 78. 9 |
 84. 17 | 113. 5 | 190. 9 |
 200. 13 | 212. 9 | 234. 13 |
 268. 3 | 325. 12 | 333. 15 |
 383. 5 | 390. 17 | 400. 4. 5 |
 433. 3 | 444. 4 | 443. 6 |
 460. 17 | 478. 4 | 495. 8 |
 501. 3 | 504. 4 | 510. 16 |
 515. 13 | 529. 4 | 532. 1 | 533. 13 |
 556. 8 | 562. 8 | 572. 16 |
 573. 3 | 574. 3 | 607. 12 |
 608. 13 | 609. 13 | 615. 3 |
 16 | 616. 3 | 618. 15 |
 620. 16 | 621. 19 | 636. 2 |
 641. 15 | 643. 12 | 644. 3 |
 643. 16 | 644. 3 | 651. 4 |
 652. 8 | 655. 2 | 658. 2 |
 661. 2 | 663. 5 | 683. 12 | 684. 1 |
 697. 1. 6 | 707. 16 | 734. 3 |
 6 | 745. 11 | 775. 8 | 804. 2 |
 807. 8 | 828. 3 | 829. 15 |
 potestas. 324. 4 | 476. 5 |
 628. 14. 17 | 741. 9 |
 potestate. 89. 4 | 147. 3 |
 513. 14 | 584. 5 | 595. 5 |
 619. 9 | 627. 14 | 649. 14 |
 Y ij

737. 10 | 737. 12 | 746. 11 |
 780. 10 |
 potestatem. 564. 7 | 615. 19 |
 629. 3 | 738. 4 | 755. 3 |
 potestates. 459. 10 | 475. 6 |
 567. 10 | 674. 3 | 677. 2 |
 740. 14 | 782. 2, 4 |
 potestati. 615. 20 | 717. 4 |
 755. 1 |
 potestatibus. 484. 17 | 690. 5 |
 potestatis. 209. 2 |
 potestatum. 575. 4 |
 potestis. 158. 14 | 250. 9 |
 513. 11 |
 potiantur. 610. 16 | 611. 1 |
 potiarur. 286. 8 |
 potiebatur. 798. 8 |
 potendum. 599. 5 |
 potio. 339. 17 |
 portione. 340. 14, 17, 20 |
 341. 13 |
 portuonem. 291. 8 | 325. 4 |
 326. 15 | 327. 5 | 340. 7 |
 portiones. 216. 12 |
 portionibus. 445. 9 |
 portionis. 320. 9 | 342. 9 |
 portior, *nomen*. 208. 4 | 396. 8 | 355. 3 | 605. 1 |
 portior, *verb.* 414. 2 |
 portiore. 601. 15 |
 portiores. 627. 14 |
 portioribus. 615. 2 |
 portioris. 624. 6 |
 portiremur. 111. 9 |
 portiretur. 162. 10 |
 portiri. 609. 17 |
 potissima. 631. 10 |
 potissimum. 68. 17 | 181. 4 |
 207. 3 | 219. 7 | 249. 13 |
 265. 5 | 288. 14 | 317. 12 |
 325. 3 | 333. 9 | 371. 24 |
 375. 18 | 436. 8 | 492. 5 |
 500. 16 | 509. 7 | 529. 15 |
 534. 6 | 760. 9 |
 potius. 140. 3 |
 potius. 123. 1 | 124. 15 | 296. 14 | 353. 17 | 431. 12 |
 potius. 242. 12 |
 potiantur. 683. 8 |
 potius. 30. 2 | 59. 1 | 129. 1 |
 150. 3 | 163. 3 | 164. 13 |
 181. 11 | 208. 14 | 209. 8 |
 219. 10 | 222. 8 | 227. 16 |
 269. 2 | 311. 10 | 395. 7 |
 404. 13 | 409. 13 | 418. 7 |
 424. 10 | 430. 4 | 431. 5 |
 436. 5 | 437. 11 | 442. 16 |
 445. 4 | 450. 8 | 451. 3 |
 452. 4 | 456. 5 | 457. 18 |
 465. 1 | 470. 8 | 471. 11 |
 477. 1 | 479. 9 | 480. 8 |
 489. 5, 7 | 500. 6 | 501. 3 |
 503. 5, 16 | 505. 7 | 513. 6 |
 515. 11 | 517. 5, 9 | 524. 13 |
 525. 12 | 532. 19 | 533. 11 |
 536. 3, 9 | 539. 6 | 545. 9 |
 551. 10 | 553. 2 | 554. 2 |
 559. 5 | 562. 6, 12 | 587. 11 |
 588. 13 | 615. 20 | 645. 3 |
 686. 10 | 696. 7 | 697. 11 |
 785. 5 | 801. 12 | 802. 7 | 806. 8 | 810. 1 | 811. 1 | 817. 3 |
 * 836. 2 |
 potui. 486. 19 | 728. 16 |
 potuerit. 276. 14 | 305. 13 |
 potuerim. 430. 15 |
 potuerint. 532. 5 | 543. 13 |
 potueris. 230. 4 |
 potuerit. 697. 8 |
 potuerunt. 178. 8 | 338. 6 |
 potui, *verb.* 67. 13 | 99. 6 |
 198. 9 | 207. 16 | 248. 5 |
 255. 13 | 275. 10 | 375. 7 |
 480. 15 | 487. 5 | 502. 15 |
 potui, *dat.* 270. 2 | 411. 12 |
 potuisse. 505. 10 | 530. 9 |
 581. 10 |
 potuissent. 707. 6 |
 potuisti. 230. 5 | 297. 15 |
 potuit. 101. 8 | 103. 3 | 114. 5 | 122. 2 | 126. 1 | 166. 9 |
 181. 1 | 187. 13 | 217. 2 |
 285. 14 | 286. 17 | 309. 14 |
 337. 11 | 478. 4 | 479. 10 |
 502. 4 | 558. 10 | 560. 11 |
 588. 8 | 728. 5 |
 potulentus. 75. 16 |
 potum. 120. 9 |
 pte. 12. 7 | 19. 4 | 26. 10 |
 30. 15 | 59. 9 | 83. 6 | 118. 9 |
 124. 14 | 189. 11 | 224. 18 |
 235. 9 | 252. 7 | 281. 12 |
 284. 9 | 288. 9 | 300. 7 |
 324. 5 | 407. 15 | 440. 2 |
 494. 16 | 517. 4 | 598. 14 |
 691. 6 | 696. 15 | 724. 4 |
 719. 6 | 764. 1 | 803. 11 |
 819. 11 | 830. 9 |
 praecura. 300. 11 |
 praecutam. 8. 2 | 159. 2 |
 praecutas. 197. 12 | 248. 16 |
 praecuram. 188. 10 |
 praecurissimum. 253. 14 |
 praebat. 681. 3 |
 praebat. 531. 10 |
 praebimus. 201. 13 |
 praebendo. 271. 2 |
 praebentes. 107. 2 |
 praebentibus. 802. 10 |
 praebere. 44. 15 | 326. 12 |
 praebes. 555. 8 |
 praebet. 411. 15 |
 praebibet. 334. 3 |
 praebiturum. 96. 7 |
 praebui. 278. 6 | 328. 5 |
 praebuit. 77. 18 | 277. 12 |
 342. 4 |
 praecavens. 325. 4 |
 praecaventes. 221. 3 |
 praecaveret. 695. 3 |
 praecaves. 151. 12 |
 praecavit. 692. 3 |
 praecedat. 563. 5 |
 praecedens. 79. 11 | 207. 15 |
 294. 15 |
 praecedentem. 326. 4 |
 praecedentibus. 255. 13 |
 praecedentis. 20. 9 | 340. 17 |
 378. 9 |
 praecedentium. 683. 15 |
 praecedere. 439. 5 |
 praecedit. 660. 9 | 661. 1 |
 662. 1, 4 |
 praecellit. 623. 17 | 829. 9 |
 praecenter. 749. 7 |
 praecipit. 40. 15 | 86. 9 | 135. 4 | 387. 6 |
 praecipit. 106. 6 | 115. 5 | 240. 1 | 339. 5 |
 praecipra. 137. 14 | 169. 3 |
 praecipra. 147. 14 | 183. 10 |
 praecipra. 187. 16 | 385. 17 |
 praecipro. 192. 9 | 328. 12 |
 384. 9 | 393. 6 |
 praeciprocum. 163. 2 | 625. 8 |
 praeciprum. 143. 7 | 181. 15 |
 338. 18 | 385. 3 | 394. 3 |
 395. 13 |
 praecipit. 645. 10 |
 praecipisse. 77. 4 |
 praeciam. 371. 2 |
 praecingeris. 272. 8 |
 praecingunt. 235. 7 |
 praecit. 743. 5 |
 praecipe. 146. 19 | 153. 5 |
 praecipere. 396. 12 |
 praecipiet. 202. 15 |
 praecipio. 366. 6 |
 praecipit. 60. 11 | 166. 2 |
 305. 1 | 317. 5 | 376. 5 |
 623. 10 |
 praecipitabo. 197. 3 |
 praecipitant. 106. 7 |
 praecipitante. 267. 2 |
 praecipitare. 41. 15 |
 praecipitasti. 334. 2 |
 praecipitatur. 253. 14 | 436. 3 |
 784. 5 |
 praecipitatus. 720. 7 |
 praecipitatio. 719. 18 |
 praecipitatur. 607. 15 |
 praecipitatus. 809. 16 |
 praecipitaverat. 234. 4 |
 praecipitavit. 158. 4 |
 praecipitem. 163. 15 | 166. 8 |
 188. 11 | 202. 8 |
 praecipitentur. 680. 6 |
 praecipites. 218. 13 |
 praecipiti. 154. 3 | 160. 10 |
 226. 9 | 463. 7 | 711. 14 |
 praecipitio. 50. 3 | 164. 11 |
 184. 13 | 188. 11 |
 praecipitum. 128. 5 | 287. 10 |
 praecipunt. 127. 2 |
 praecipua. 44. 10 | 485. 8 |
 665. 3 |
 principat. 285. 2 | 355. 4 |
 423. 14 |

principue. 124. 6 |
 principum. 350. 2 |
 principu. 73. 6 | 105. 1 | 143. 8 | 191. 1 | 216. 9 | 356. 5 | 400. 5 | 558. 6 | 624. 19 | 626. 3 | 664. 1 | 793. 3 | 802. 7 |
 principui. 628. 13 |
 principuo. 116. 9 |
 principuos. 239. 4. 15 | 819. 1 |
 principuum. 22. 1 | 315. 6 | 385. 15 | 391. 11 | 670. 1 | 671. 7 | 804. 14 |
 principuus. 113. 6 | 116. 1 | 410. 7 | 460. 8 | 810. 10 | 816. 10 |
 precisione. 16. 5 |
 praelara. 131. 13 | 139. 6 | 197. 14 | 562. 6 | 745. 3 | 770. 9 |
 praelarā. 182. 1 | * 841. 6 |
 praelarē. 348. 17 |
 praelari. 159. 10 |
 praelaris. 358. 4 | * 844. 3 |
 praelarissimo. 484. 15 |
 praelarum. 378. 10 | 770. 12 |
 praelarus. 46. 6 | 103. 2 | 165. 4 | * 840. 18 |
 praeludas. 172. 12 |
 praelufos. 234. 9 |
 praeluo. 75. 5 | 255. 5 | 11 | 256. 5 | 275. 5 | 10 | 322. 8. 12 | 775. 2 |
 praeloci. 335. 14. 15 |
 praelone. 72. 3 |
 praelonem. 56. 15 | 256. 3 | 257. 12 |
 praelonio. 180. 1 | 533. 10 | 534. 6 |
 praelonis. 73. 3 | 254. 14 | 277. 4 | 322. 10 | 775. 6 |
 praelonium. 150. 16 | 804. 12 |
 praelordia. 102. 9 | 215. 4 | 294. 15 | 318. 2 | 342. 7 | * 835. 15 |
 praelordiis. 123. 13 | 148. 4 | 203. 7 | 261. 5 | 316. 4 | 339. 16 |
 praelurrent. 676. 2 |
 praelurrebam. 219. 13 |
 praela. 77. 6 | 127. 8 |
 praelā. 190. 12 | 265. 9 | 828. 15. 18 |
 praela. 120. 16 | 810. 1 |
 praelam. 62. 6 | 105. 13 | 154. 8 | 236. 8 | 264. 1 | 275. 3 | 287. 1 | 305. 8 | 760. 9 |
 praelarum. 216. 6 |
 praelas. 109. 4 | 124. 10 | 201. 2 | 250. 2 |
 praelatus. 787. 12 |
 praelicabat. 15. 6 | 71. 2 |
 praelicabili. 779. 6 |
 praelicabo. 802. 12 |
 praelicanda. 822. 7 |
 praelicant. 2. 67. 131. 8 |

praelicant. 2. long. 676. 1 |
 praelicare. 803. 10 |
 praelicarem. 805. 16 |
 praelicarent. 371. 3 | 412. 4 |
 praelicaret. 282. 8 |
 praelicati. 737. 11 |
 praelicatum. 814. 5 |
 praeliciffic. 531. 4 |
 praelicat. 386. 14 | 804. 10 |
 praelicationem. 527. 7 |
 praelicationis. 180. 7 |
 praelicativa. 632. 1 |
 praelicativa. 632. 5 |
 praelicativi. 646. 8 |
 praelicatorum. 180. 10 |
 praelicaveris. 817. 8 |
 praelicavit. 777. 10 |
 praelicere. 47. 8 |
 praelicet. 669. 8 |
 praelico. 673. 15 | 817. 15 |
 praelicta. 694. 12 |
 praelictas. 642. 9 |
 praelicti. 186. 1 |
 praelictis. 634. 11 |
 praelictos. 301. 6 |
 praelictum. 663. 1 |
 praelictis. 301. 2 | 547. 8 | 548. 12 |
 praelita. 185. 13 | 372. 12 | 420. 4 |
 praelitam. 132. 8 | 157. 11 | 284. 10 |
 praelitū. 503. 9 | 674. 11 |
 praelitis. 302. 20 | 624. 19 |
 praelitus. 42. 9 | 190. 8 | 283. 14 | 295. 12 | 312. 9 | 382. 6 | 669. 7 | 691. 1 |
 praelidium. 561. 4 |
 praelixi. 151. 15 |
 praelixisse. 473. 17 |
 praelixit. 694. 3 |
 praelo. 210. 2 |
 praelonem. 217. 4 | 245. 11 | 558. 14 |
 praelonis. 548. 6 |
 praelonium. 233. 11 |
 praelunte. 4. 2 | 558. 15 |
 praelamur. 4. 2 |
 praelanda. 757. 4 |
 * praelandus. 847. 3 |
 praelarer. 376. 1 |
 praelata. 90. 18 |
 praelatione. 219. 13 |
 praelatus. 334. 10 | 379. 1 | 380. 10 | 387. 2 | 647. 2 |
 praelecerat. 739. 16 |
 praelecerit. 744. 13 |
 praelecti. 739. 17 |
 praelectum. 403. 12 |
 praelectus. 74. 1 | 189. 7 | 221. 16 | 691. 10 |
 praeler. 608. 1 |
 praeleratur. 607. 2 |
 praelerendum. 536. 10 |
 praelerri. 620. 6 |
 praelertur. 350. 13 |

praelificinc. 806. 4 |
 praeliforata. 547. 11 |
 praelifra. 723. 7 |
 praelui. 210. 1 |
 praelerit. 136. 3 |
 praelerantibus. 177. 5 |
 praeleragione. 17. 2 | 156. 13 |
 praeleragionem. 157. 10 |
 praeleragionis. 17. 2 | 337. 5 |
 praelerandis. 58. 10 |
 praelerustas. 216. 12 |
 * praelerustas. 839. 2 |
 praelit. 410. 7 |
 praeludicare. 492. 10 |
 praeludicāti. 434. 12 |
 praelubitor. 828. 14 |
 praelatum. 517. 8 |
 praelavitur. 411. 13 |
 praelectum. 216. 3 |
 praelia. 735. 5 |
 * praelabor. 834. 13 |
 * praeliare. 836. 3 |
 praeliaris. 76. 11 | 248. 18 | 348. 6 |
 praeliator. 792. 8 |
 praeliator. 69. 4 |
 praelii. 248. 14 |
 praeliis. 339. 13 | 768. 10 | * 837. 3 |
 praelio. 196. 5 | 672. 15 | * 835. 13 |
 praeliorum. 110. 5 | 208. 13 |
 praelium. 80. 6 | 252. 9 | 274. 12 |
 praelucebant. 349. 1 |
 praeluxerant. 819. 17 |
 praelulle. 93. 5 |
 praelaturum. 301. 16 |
 praelaturus. 291. 15 |
 praelia. 139. 6 | 794. 4 |
 praelicantem. 159. 5 | 314. 6 | 372. 3 |
 praelicantis. 355. 2 |
 praelii. 180. 13 | 297. 10 |
 praelio. 423. 7 | * 840. 14 |
 praelinabatur. 253. 1 |
 praelinatur. 158. 13 |
 praelinantes. 197. 13 |
 praelinistra. 411. 7 |
 praelinistrabimus. 143. 14 |
 praelinistrantem. 47. 5 |
 praelinistrare. 187. 11 |
 praelinistrat. 216. 8 |
 praelinistro. 13. 3 |
 praelii. 503. 5 |
 praelio. 63. 1 | 337. 1 | 208. 10 | 461. 2 |
 praelific. 552. 13 |
 praelium. 56. 16 | 60. 12 | 67. 7 | 180. 1 | 227. 19 | 323. 10 | 341. 12 | 348. 4 | 376. 1 |
 praelionenda. 692. 3 |
 praelionentes. 187. 10 |
 praelionitor. 691. 15 |
 praelionit. 692. 4 |

praeulsi. 763. 7 |
 praeununt. 188. 19 |
 praeunens. 170. 3 |
 praeunent. 149. 5 |
 praeunente. 43. 3 |
 praeunentes. 371. 6 |
 praeunibilior. 802. 19 |
 praeunibilis. 232. 11 | 339. 1 |
 praeunota. 325. 7 |
 praeunotante. 183. 4 |
 praeunotarem. 196. 4 |
 praeunotatos. 186. 10 |
 praeununtiā. 436. 10 |
 praeununtiant. 179. 6 |
 praeunotare. 778. 12 |
 praeunotant. 351. 7 | 823. 5 |
 * praeunota. 814. 12 |
 praeunotanda. 186. 15 |
 * praeunotando. 841. 6 |
 praeunotare. 101. 13 |
 praeunotarem. 91. 7 |
 praeunotar. 320. 1 |
 praeunotata. 108. 15 | 178. 16 |
 praeunotatas. 129. 8 |
 praeunotatis. 226. 4 | 394. 7 |
 praeunotatus. 161. 13 |
 * praeunotatum. 339. 1 |
 praeunotatus. 826. 4 |
 praeunotaverat. 201. 9 |
 praeunotens. 436. 3 |
 praeunotes. 742. 7 |
 praeunoti. 54. 1 |
 praeunotibus. 675. 1 |
 praeunotens. 115. 10 | 346. 12 |
 350. 12 |
 praeunotet. 193. 80 |
 praeunotam. 90. 17 |
 praeunotatur. 619. 6 | 660. 6 |
 praeunotans. 221. 8 |
 praeunotis. 216. 16 |
 praeunotitur. 635. 9 | 655. 8 |
 661. 5 | 662. 6 |
 praeunotitā. 656. 10, 15 |
 praeunotito. 336. 10 |
 praeunotitum. 115. 2 |
 praeunotens. 221. 11 |
 praeunotentem. 377. 2 |
 praeunotentis. 350. 3 |
 praeunotentium. 739. 1 |
 praeunotus. 454. 9 |
 praeunotia. 412. 1 |
 praeunotā. 694. 9 |
 praeunotia. 302. 8 | 676. 4 |
 praeunotia. 728. 16 |
 praeunotio. 47. 15 | 275. 2 |
 473. 17 | 488. 8 | 687. 2 |
 692. 5 |
 praeunotiorum. 674. 10 |
 praeunotire. 476. 1 |
 praeunotiverant. 307. 5 |
 praeunotium. 16. 11 | 334. 20 |
 382. 17 | 479. 18 |
 praeunotus. 396. 3 |
 praeunotum. 374. 13 | 479. 13 |
 praeunotus. 21. 10 |
 praeunotum. 53. 15 |

praesens. 104. 9 | 207. 14 |
 228. 19 | 268. 5 | 333. 13 |
 366. 5 | 502. 1 | 505. 11 |
 561. 7 |
 praesent. 499. 7 |
 praesentariam. 59. 12 |
 praesentarium. 119. 13 | 324. 13 |
 praesentat. 177. 7 |
 praesente. 155. 3 | 214. 5 | 355. 8 | 340. 2 | 443. 3 | 450. 9 |
 477. 6 | 479. 6, 10 | 526. 8 | 527. 5 |
 praesentem. 66. 4 | 77. 11 |
 81. 12 | 100. 4 | 123. 19 |
 204. 15 |
 praesentes. 188. 9 |
 praesentia. 186. 12 | 218. 4 | 233. 14 | 246. 3 | 265. 16 | 317. 11 | 323. 11 | 340. 16 | 396. 14 |
 praesentia. 68. 3 | 334. 9 | 619. 3 |
 praesentia. 68. 15 | 90. 15 | 150. 8 | 179. 13 | 217. 6 | 261. 7 |
 267. 2 | 293. 11 | 393. 14 |
 621. 10 | * 841. 5 |
 praesentia. 233. 10 |
 praesentiam. 154. 4 | 165. 5 |
 271. 9 | 281. 5 | 303. 18 |
 367. 5 | 737. 2 |
 praesentibus. 381. 17 | 383. 14 |
 422. 9 | 479. 27 |
 praesentis. 49. 8 | 91. 20 | 193. 10 | 200. 6, 8 | 206. 19 |
 317. 14, 15 | 326. 10 | 356. 3 | 755. 4, 10 |
 praesentissimi. 374. 11 |
 praesentissimum. 82. 12 |
 praesentium. 58. 3 | 65. 5 | 67. 10 | 92. 4 | 209. 12 | 320. 10 | 333. 3 | 475. 10 | 626. 4 |
 praesepio. 96. 8 | 229. 11 | 259. 9 | 279. 4 | 283. 1 | 314. 3 |
 praesepium. 218. 18 | 277. 15 |
 280. 6 | 322. 16 |
 praesertim. 115. 1 | 121. 15 |
 214. 7 | 382. 16 | 403. 1 |
 410. 3 | 464. 1 | 471. 5 |
 475. 9 | 493. 5 | 503. 12 |
 683. 13 | 774. 7 | 795. 6 |
 * 842. 2 |
 praeside. 34. 17 |
 praesidebunt. 750. 1 |
 praesidente. 809. 10 |
 praesidete. 765. 6, 7 |
 praesides. 177. 2 |
 praesidet. 746. 7 |
 praesidia. 526. 249. 2 |
 praesidibus. 807. 1 |
 praesidiis. 621. 16 |
 praesidio. 74. 10 | 97. 3 | 119. 4 | 156. 18 | 230. 20 | 304. 7 | 338. 2 |
 praesidis. 51. 18 | 108. 12 | 311. 5, 8 | 337. 1 | 342. 10 | 343. 3, 6 |

praesidium. 5. 10 | 23. 8 | 194. 13 | 201. 13 | 206. 10 | 230. 13 | 745. 5 | 787. 13 | * 838. 6 |
 praesidium. 781. 5 |
 praesita. 90. 4 |
 praesitabant. 101. 4 |
 praesitabantur. 210. 8 |
 praesitabile. 768. 11 |
 praesitabiles. 829. 5 |
 praesitabilis. 694. 1 |
 praesitabilus. 545. 5 |
 praesitans. 597. 12 |
 praesitatem. 737. 9 |
 praesitantes. 606. 10 |
 praesitantiā. 588. 17 |
 praesitantibus. 736. 14 |
 praesitantiore. 588. 4 | 608. 13 |
 praesitantiore. 747. 14 |
 praesitantes. 611. 1 |
 praesitantiore. 690. 3 |
 praesitantes. 586. 6 | 714. 3 |
 praesitare. 90. 14 | 178. 3 |
 595. 4 | 607. 9 |
 praesitarent. 585. 4 |
 praesitaret. 118. 4 |
 praesitar. 272. 6 | 424. 4 |
 467. 10 | 615. 14 | 816. 8 |
 * praesitarent. 841. 1 |
 praesiter. 589. 7 | 617. 2 |
 praesitigias. 726. 15 |
 praesitigator. 811. 10 |
 praesitigius. 725. 22 |
 praesitinandis. 256. 3 |
 praesitinantur. 254. 15 |
 praesitinant. 329. 5 |
 praesitinare. 214. 17 | 774. 3 |
 praesititit. 161. 12 |
 praesititatus. 118. 17 |
 praesititaturus. 10. 6 | 274. 8 |
 praesititavi. 32. 7 |
 praesititavit. 272. 14 | 277. 5 |
 praesititaret. 253. 16 |
 praesititit. 686. 10 |
 praesitit. 567. 10 | 579. 3 |
 praesito. 407. 13 |
 praesito. 108. 13 | 304. 5 | 579. 11 | 620. 3 | 741. 8 |
 praesitabimur. 159. 15 |
 praesitolumur. 111. 10 |
 * praesitolantem. 840. 17 |
 praesitolat. 144. 15 |
 praesitolatus. 74. 12 |
 praesitringens. 682. 12 |
 praesume. 395. 9 |
 praesumis. 169. 6 |
 praesumo. 229. 15 |
 praesumo. 85. 7 |
 praesumptio. 774. 8 |
 praesumptione. 262. 3 | 282. 7 |
 326. 6 | 525. 8 |
 praesumptionem. 270. 13 |
 praesunt. 744. 12 |
 praesunders. 337. 16 | 341. 17 |
 praeter. 29. 7 | 30. 1 | 85. 7, 8 |
 99. 10 | 109. 12 | 115. 5 |
 146. 10 | 117. 2, 3 | 143. 7 |

145.7 | 209.12 | 222.13 |
 248.17 | 249.3 | 252.9 |
 272.6 | 296.17 | 297.10 |
 310.18 | 325.20 | 367.9 |
 383.11 | 393.1 | 406.9 |
 427.8 | 439.9 | 510.16 |
 523.5 | 524.2 | 526.2 | 527.1 |
 545.17 | 546.12 | 597.8 |
 616.9 | 641.1 | 644.4 | 645.4 |
 699.16 | 770.17 | *844.6 | 847.1 |
 præterea. 23.4 | 53.8 | 116.8 |
 149.5 | 172.7 | 175.9 |
 182.4 | 304.12 | 369.14 |
 406.1 | 428.7 | 445.10 |
 454.4 | 461.14 | 462.5 |
 463.16 | 472.10 | 473.9 |
 490.4 | 500.2 | 512.1 |
 503.11 | 505.10 | 512.1 |
 514.1 | 519.6 | 525.15 |
 530.6 | 538.1 | 539.9 | 548.13 |
 553.7 | 577.14 | 619.13 |
 678.7 | 695.11 | 700.15 |
 768.11 | 811.5 |
 præteream. 561.2 |
 prætereat. 496.8 |
 prætereuntem. 210.8 |
 prætereuntes. 247.10 | 728.11 |
 prætereuntes. 332.12 |
 prætereuntem. 55.8 |
 præterfluentis. 250.17 |
 prætergrediens. 295.4 |
 præteribam. 254.16 |
 præteribatam. 248.23 |
 præteribat. 308.5 |
 præteribis. 190.12 |
 præterieram. 56.12 |
 præteriero. 404.13 |
 præterili. 469.1 | 489.18 |
 præterimus. 99.9 |
 præteriremus. 99.3 |
 præterisse. 554.2 |
 præterit. 5.11 | 179.14 | 185.11 |
 præterita. 514.8 |
 præteriti. 617.9 | 755.3 | 7 |
 præteritis. 616.6 |
 præterito. imperat. 189.6 |
 præteritorum. 549.9 |
 præteritum. 558.9 |
 præternivi. 93.12 |
 præterluenti. 184.8 |
 præternavigavit. 703.6 |
 præterquam. 699.10 |
 præterquamquod. 429.9 |
 præterquod. 52.3 | 131.2 |
 prætexui. 818.6 |
 prætoronderim. 171.8 |
 prætolisti. 15.5 |
 prætolit. 133.15 | 203.8 |
 351.3 |
 prætorum. 781.5 |
 prævalet. 647.6 |
 prævalebat. 117.14 |
 prævalentibus. 593.2 |

prævaros. 819.5 |
 prævenisset. 320.18 |
 prævenisti. 331.2 |
 prævenit. 258.7 | 828.13 |
 præventa. 337.7 |
 præventus. 310.2 | 327.3 |
 præverfa. 227.17 |
 præverfus. 172.14 |
 præverti. 510.10 |
 prævertit. 105.14 | 154.1 |
 prævertitur. 224.3 |
 prævolans. 187.1 |
 pranderat. 769.15 |
 prandere. 101.9 |
 prandii. 302.5 | 309.9 |
 prandio. 9.3 | 190.8 | 272.1 |
 282.14 | 301.7 | 307.14 |
 310.4 | 342.4 |
 prandium. 190.14 | 216.5 |
 prara. 5.11 | 344.4 |
 pratis. 219.15 |
 pratorum. 782.8 |
 pratum. 101.7 | 455.1 |
 prava. 641.11 | 775.1 |
 praviissimus. 7.4 |
 pravitatem. 438.14 |
 pravum. 562.15 |
 precamur. 687.12 |
 precariæ. 384.17 |
 precariam. 230.2 |
 precationem. 518.3 |
 precatur. 308.15 | 802.6 |
 precatus. 493.2 |
 precem. 802.2 |
 precemur. 747.11 |
 preces. 77.8 | 378.16 | 410.6 |
 492.16 | 672.9 | 687.12 |
 802.1 |
 precibus. 113.7 | 137.1 | 146.8 |
 10.19 | 153.10 | 164.13 |
 173.3 | 174.9 | 175.7 |
 178.1 | 191.7 | 212.6 | 297.3 |
 309.5 | 321.11 | 340.21 |
 319.10 | 362.7 | 383.15 |
 519.4 | 520.11 | 549.7 |
 557.12 | 558.15 | 684.8 |
 precor. 65.11 |
 precum. 674.6 |
 prehensens. 285.11 | *842.19 |
 prehenderam. 80.11 |
 prehendit. 198.10 | 825.5 |
 prehendo. 67.9 |
 prehensâ. 192.15 |
 prehensas. 93.9 |
 prehensum. 227.12 | *841.16 |
 premebar. 394.1 |
 premebat. 222.6 |
 premens. 122.5 |
 premensis. 159.8 |
 premere. 795.11 |
 premerent. 225.2 |
 premis. 120.18 | 359.9 |
 premitur. 714.7 |
 prenfo. 201.14 |
 pressæ. 128.8 |
 presserunt. 612.9 |

pressim. 67.14 | *835.4 |
 pressiore. 145.10 |
 pressioribus. 151.2 |
 pressulâ. 777.12 |
 pressulâ. 135.1 | *841.11 |
 844.1 |
 pressurâ. 156.18 | 222.9 |
 pressuræ. 72.4 |
 Prester. 724.3 |
 Presteras. 726.11 |
 preta. 254.14 |
 pretii. 272.13 | 311.5 | 548.16 |
 pretis. 43.11 |
 pretio. 10.5 | 25.5 | 32.6 |
 55.7 | 118.17 | 142.8 | 214.14 |
 258.8 | 272.8 | 14 |
 281.13 | 328.12 | 350.6 |
 442.11 | 452.8 | 14.17 |
 453.4 | 457.7 | 460.10 |
 461.14 | 462.4 | 553.7 |
 561.11 | *843.4 |
 pretiosâ. 175.15 | 290.9 |
 388.12 |
 pretiosæ. 142.8 |
 pretiosam. 123.11 | 336.1 |
 pretiosi. 46.16 | 184.11 |
 pretiosiores. 618.14 |
 pretiosis. 151.4 |
 pretiosissimis. 211.8 |
 pretioso. 142.5 | 368.11 |
 pretiosum. 178.21 | 246.12 |
 pretium. 287.14 | 324.14 |
 325.5 | 382.7 | 334.8 |
 441.9 | 453.5 | 362.2 | 4 |
 802.6 | 806.6 | *847.8 |
 pridem. 129.14 | 135.4 | 154.10 |
 203.12 | 214.15 | 299.1 |
 380.5 | 502.10 | 559.5 |
 57 | 549.12 | 807.5 |
 829.1 |
 pridianæ. 224.6 | 409.4 |
 pridianam. 367.11 |
 pridie. 10.7 | 378.13 | 525.5 |
 566.9 | 818.16 |
 Prienensem. 817.3 |
 prima. 44.11 | 47.11 | 362.8 |
 447.10 | 575.1 | 583.13 |
 594.4 | 595.17 | 602.10 |
 611.11 | 621.6 | 642.15 |
 643.5 | 655.12 | 784.4 |
 795.9 | 821.15 | *839.10 |
 primâ. 169.13 | 207.17 | 242.14 |
 267.6 | 288.14 | 400.7 |
 567.16 | 646.9 | 647.8 |
 651.5 | 652.8 | 619.5 |
 10.14 | 661.4 | 674.15 |
 *834.11 |
 primæ. 194.1 | 574.7 | 661.8 |
 662.8 | 711.2 |
 primam. 68.10 | 89.15 | 92.7 |
 315.1 | 383.5 | 484.20 |
 572.11 | 585.1 | 591.13 |
 815.10 | 816.2 | *835.15 |

- Primarium. 111. 1 | 376. 1 |
 384. 1 | 425. 6 |
 primarius. 62. 15 | 115. 13 |
 primatem. 52. 8 |
 primatis. 56. 17 |
 primi. 41. 1 | 596. 2 | 643. 13 |
 650. 17 | 651. 5 | 654. 16 |
 17 |
 primigenii. 363. 9 |
 primis. 3. 5 | 68. 1 | 78. 5 |
 106. 19 | 118. 5 | 129. 1 |
 247. 16 | 297. 6 | 316. 2 |
 358. 1 | 494. 15 | 577. 3 |
 766. 8 | 814. 11 | * 837. 3 |
 primitia. 144. 8 |
 primitias. 119. 3 | 365. 9 | 496. 11 | 567. 13 |
 primitus. 115. 7 |
 primo. *nom. adj. etc.* 549. 4 |
 815. 1 |
 primo. 95. 15 | 120. 17 | 141. 7 | 205. 4 | 234. 5 | 236. 19 | 238. 8 | 258. 12 | 260. 14 | 338. 9 | 375. 13 | 408. 2 | 505. 4 | 508. 11 | 518. 13 | 545. 11 | 571. 2 | 587. 7 | 636. 1 |
 primordii. 484. 20 |
 primordio. 434. 6 | 761. 6 |
 primore. 152. 2 |
 primorem. 485. 13 |
 primori. 471. 8 |
 primoribus. 28. 14 | 34. 17 |
 97. 3 | 221. 5 | 334. 14 |
 primos. 236. 2 | 297. 14 |
 814. 7 |
 primum. 9. 2 | 26. 2 | 28. 11 |
 71. 8 | 108. 7 | 211. 18 | 236. 23 | 277. 13 | 468. 4 | 511. 5 | 553. 9 | 582. 13 | 595. 23 | 609. 10 | 611. 13 | 655. 12 | 659. 2. 3 | 709. 1 | 796. 1 |
 primum. 19. 4 | 20. 13 | 35. 4 | 37. 5 | 41. 12 | 49. 6 | 56. 1 | 80. 11 | 91. 10 | 95. 5 | 111. 7 | 130. 9 | 149. 11 | 157. 10 | 160. 15 | 165. 10 | 269. 2 | 181. 8 | 185. 2 | 186. 2 | 197. 11 | 199. 16 | 205. 1 | 212. 14 | 235. 3 | 235. 13 | 241. 5 | 250. 15 | 252. 13 | 282. 12 | 293. 1 | 296. 7 | 309. 13 | 334. 12 | 339. 1 | 342. 9 | 349. 13 | 360. 3 | 376. 6 | 406. 2 | 451. 4 | 463. 10 | 532. 13 | 545. 16 | 574. 7 | 628. 15 | 680. 7 | 700. 11 | 714. 8 | 763. 7 | 801. 13 | 804. 8 |
 primus. 28. 15 | 101. 3 | 162. 10 | 202. 13 | 322. 10 | 372. 3 | 406. 4 | 569. 13 | 571. 9 | 647. 9 | 651. 10 | 653. 3 | 656. 16 | 658. 6 | 715. 1 | 753. 14 | 761. 11 | 762. 1 | 794. 5 | 795. 7 | 816. 11 |
 819. 2 |
 princeps. 754. 6 | 819. 2 |
 principalibus. 824. 2 |
 principalis. 125. 15 | 264. 19 | 394. 8 |
 principe. 444. 12 | 793. 3 |
 principem. 328. 13 | 749. 10 |
 principes. 125. 9 | 170. 6 | 718. 12 | 744. 11 | 796. 13 | 804. 3 | 805. 15 |
 principi. 380. 10 |
 principia. 322. 12 | 618. 9 | 626. 2 | 710. 6 | 749. 16 | 756. 5 |
 principibus. 514. 9 | 616. 11 | 806. 4 |
 principis. 572. 10 | 582. 16 |
 principio. 292. 3 | 405. 9 | 452. 7 | 465. 7 | 512. 15 | 520. 2 | 531. 18 | 532. 2 | 534. 1 | 559. 7 | 622. 13 | 639. 4 | 681. 7 | 684. 12 | 702. 5 | 741. 15 | 744. 5 | 749. 1 | 818. 15 | 830. 4 |
 principiorum. 735. 7 |
 principis. 99. 1 | 210. 7 | 222. 9 | 311. 14 |
 principium. 178. 16 | 440. 5 | 495. 4 | 563. 12 | 575. 8 | 817. 16 |
 prior. 24. 12 | 256. 14 | 386. 2 | 604. 9 | 632. 6 | 649. 1 | 650. 1 | 729. 5 | 776. 1 |
 priora. 190. 23 |
 priore. 554. 3 | 652. 6 | 654. 17 | 683. 12 |
 priorem. 7. 2 | 512. 9 | 648. 12 | 657. 2. 9 |
 priores. 40. 1 | 655. 7 |
 priori. 344. 6 | 657. 13 |
 prioribus. 118. 18 | 532. 1 | 546. 3 | 649. 15 | 655. 5 | 799. 13 |
 prioris. 115. 8 | 158. 14 | 308. 14 | 575. 10 | 626. 8 |
 priotum. 195. 3 | 683. 14 | 709. 5 |
 prisca. 133. 8 | 433. 13 |
 priscā. 365. 1 |
 priscæ. 106. 21 | 281. 6 |
 Priscus. *nom. pr.* 676. 3 |
 priskine. 122. 15 | 208. 15 |
 pristinam. 192. 6 | 210. 5 | 375. 17 |
 pristinas. 246. 14 |
 pristini. 155. 8 |
 pristinis. 270. 6 | 377. 11 | 385. 16 | 393. 14 |
 pristinos. 16. 9 | 383. 5 |
 pristinum. 21. 16 |
 priva. 668. 5 |
 privare. 319. 12 |
 privata. 127. 10 | 626. 9 |
 privatas. 38. 9 | 77. 4 | 624. 13 | 627. 6 |
 privatum. 110. 2 | 624. 16 |
 779. 12 |
 privatus. 73. 13 | 382. 2 |
 privato. 106. 11 |
 privatum. 620. 13 |
 privatus. 14. 2 | 34. 5 | 95. 3 | 340. 13 | 343. 16 | 344. 1 |
 privavit. 194. 7 |
 privigini. 320. 1. 16. 19 | 401. 1. 11 | 563. 12 |
 privigno. 558. 6. 11 |
 privignos. 549. 4 |
 privignum. 315. 12 | 451. 15 | 505. 5 | 556. 9 |
 privignus. 557. 6 |
 prius. 9. 15. 9 | 11. 13 | 32. 4 | 34. 11 | 44. 6. 9 | 66. 16 | 67. 4 | 79. 4 | 80. 13 | 84. 11 | 85. 1 | 87. 12 | 94. 6 | 97. 12 | 114. 8. 16 | 126. 1 | 143. 16 | 146. 16 | 159. 12 | 199. 17 | 214. 7 | 230. 16 | 235. 7 | 264. 10 | 277. 4 | 302. 15 | 335. 6 | 340. 5. 6 | 376. 5 | 387. 2 | 395. 6 | 400. 2 | 401. 6 | 404. 5 | 405. 9 | 410. 16 | 417. 16 | 420. 11 | 430. 13 | 432. 4 | 441. 10 | 450. 2 | 470. 15 | 477. 12 | 500. 19 | 515. 3 | 520. 11 | 521. 1 | 524. 10 | 529. 12 | 536. 1 | 537. 10 | 557. 15 | 566. 1 | 581. 10 | 628. 1 | 635. 10 | 653. 10 | 655. 6 | 678. 7 | 687. 7 | 695. 9 | 726. 3. 6 | 742. 1 | 763. 1 | 795. 8 | 797. 11 | 800. 13 | * 835. 6 | 847. 14 |
 priusquam. 74. 11 | 87. 9 | 165. 9 | 240. 1 | 340. 20 | 343. 14 | 402. 7 | 404. 2 | 555. 5. 8 | 549. 6 | 561. 2 | 720. 2 | 763. 1 | 769. 7 | 787. 10 | 796. 13 | * 843. 11 | 846. 23 |
 pro. 9. 1 | 27. 3. 10 | 37. 6 | 56. 9 | 67. 4 | 73. 9 | 77. 16 | 79. 8 | 81. 17 | 89. 7 | 95. 13 | 144. 12 | 151. 4. 17. 18 | 157. 12 | 158. 19 | 181. 2 | 193. 14 | 208. 9 | 209. 3 | 211. 10 | 217. 13 | 218. 4 | 220. 8 | 257. 2 | 259. 5 | 270. 5 | 288. 13 | 300. 18 | 307. 14 | 312. 6 | 337. 11 | 342. 5 | 389. 12 | 399. 1 | 400. 10 | 403. 4 | 404. 2. 5 | 410. 11 | 414. 13. 15 | 416. 4 | 415. 7 | 421. 11 | 423. 7 | 434. 6 | 450. 14 | 463. 14 | 464. 13 | 471. 17 | 487. 5 | 489. 16. 17 | 499. 10 | 500. 7. 8 | 503. 7 | 507. 16 | 511. 11. 12 | 520. 2. 8 | 527. 7 | 529. 16 | 531. 17 | 534. 10 | 542. 11. 12 | 543. 23 | 545. 4 | 550. 2 | 557. 7 | 558.

778. 11 | 779. 14 | 760. 6,
 9 | 761. 7 | 607. 17 | 606.
 2 | 609. 7 | 618. 6 | 624.
 4 | 672. 10 | 675. 1, 2 | 676.
 4 | 640. 10 | 677. 5 | 677.
 25. 17 | 679. 1, 8, 11 | 660.
 1 | 666. 11 | 669. 15 | 673. 1,
 12 | 677. 3 | 679. 14 | 687.
 4 | 686. 2 | 689. 8 | 698.
 4 | 738. 2 | 769. 4 | 777.
 20 | 778. 12 | 790. 6 | 794.
 4 | 801. 18 | 802. 1, 7 | 807.
 3 | 807. 17 | 807. 5 | 809.
 7 | 811. 4 | 812. 12 | 817. 5,
 12 | 827. 10 | * 845. 11 |
 847. 13 |
 pro *ante*. 120. 8 | 121. 11 | 130.
 13 | 193. 14 | 380. 7 | 478.
 17 | 491. 12 |
 probabil. 387. 8 |
 probabilibus. 207. 12 |
 probabis. 760. 4 |
 probabo. 731. 2 |
 probz. 22. 14 |
 probandi. 400. 7 | 492. 15 |
 probantur. 662. 9 |
 probare. 436. 2 | 479. 6 |
 797. 4 | 802. 18 |
 probatentur. 743. 9 |
 probate. 727. 11 | 829. 16 |
 probari. 806. 4 |
 probat. 192. 15 |
 probata. 621. 7 | 637. 18 |
 827. 13 |
 probata. 116. 4 |
 probatio. 677. 10 |
 probationem. 323. 13 |
 probationibus. 321. 17 | 925.
 2 |
 probatorem. 779. 9 |
 probatis, *ablat.* 706. 2 |
 probatis, *verb.* 450. 12 | 727.
 15 |
 probator. 697. 13 |
 probatore. 430. 3 |
 probatum. 706. 12 |
 probatur. 401. 10 | 580. 23 |
 661. 9 |
 probatur. 44. 14 |
 probaturus. 272. 15 |
 probatus. 740. 20 |
 probaveritis. 744. 9 |
 probaverunt. 484. 9 |
 probavimus. 662. 12 |
 probe. 13. 4 | 19. 7 | 34. 16 |
 57. 1 | 77. 1 | 87. 5 | 108. 14 |
 117. 15 | 168. 3 | 199. 16 |
 211. 3 | 242. 11 | 267. 5 |
 273. 8 | 287. 16 | 290. 6 |
 315. 1 | 240. 1 | 119. 12 |
 376. 9 | 506. 6 | 512. 7 |
 515. 19 | 520. 13 | 666. 12 |
 771. 9 | 813. 16 | 819. 4 |
 827. 12 | * 841. 2 |
 probet. 742. 2 |
 probi. 42. 4 |
 Apul.
- probissima. 207. 11 |
 probissimo. 507. 21 |
 probissimum. 96. 1 |
 probitate. 619. 13 |
 problematica. 467. 16 |
 problematicis. 488. 1 |
 probro, *verb.* 779. 10 |
 probris. 20. 2 | * 846. 12 |
 probrois. 320. 19 |
 probrum. 17. 1 |
 probum. 746. 6 |
 procacem. 134. 7 |
 procaces. 799. 1 |
 procaciores. 235. 14 |
 procacitate. 312. 9 |
 procax. 294. 3 |
 procedebat. 330. 5 |
 procedens. 29. 12 | 331. 5 | 348.
 2 | 378. 5 |
 procedente. 149. 8 | 217. 5 |
 procedentem. 330. 19 |
 procedentis. 148. 11 |
 procedere. 237. 11 | 368. 14 |
 procederet. 322. 2 |
 procedit. 94. 13 | 132. 9 | 238.
 15 | 328. 4 |
 procedunt. 179. 1 | 368. 8 |
 procella. 250. 6 | 724. 2 |
 procella. 240. 7 |
 procellam. 319. 2 |
 procellarum. 50. 2 | 368. 5 |
 procellis. 321. 4 | 376. 13 |
 390. 5 | 748. 4 |
 procellosa. 711. 15 |
 procellosis. 367. 8 |
 procellosus. 723. 6 |
 procera. 377. 16 |
 procera. 202. 6 |
 procetes. 371. 8 | 479. 12 |
 718. 12 | 787. 11 |
 proceris. 141. 4 | 250. 13 |
 procerissimâ. 187. 1 |
 proceritas. 37. 11 | 163. 14 |
 procero. 824. 12 |
 procerula. 791. 12 |
 procerum, *accusat.* 55. 5 | 136.
 3 | 209. 3 |
 procerus. 48. 10 | 127. 12 |
 194. 1 | 306. 3 | 308. 1 |
 procefferam. 11. 2 |
 procefferamus. 25. 6 |
 procefferant. 6. 1 | 123. 4 |
 procefferat. 61. 10 | 232. 13 |
 procefferit. 45. 2 |
 proceffi. 388. 6 |
 proceffit. 122. 8 | 220. 19 |
 267. 12 |
 proceffurum. 214. 17 |
 proceffus. 778. 4 |
 p. ocessus, *plur.* 275. 1 |
 proci. 117. 9 |
 procinctu. 365. 11 | 789. 7 |
 procis. 136. 11 | 524. 6 |
 788. 6 |
 proclamans. 224. 16 | 229. 9 |
 304. 12 |
- proclamaret. 22. 6 |
 proclamasset. 732. 16 |
 proclamat. 278. 12 |
 proclamant. 308. 11 |
 proclive. 104. 6 | 136. 5 |
 597. 2 | 742. 1 |
 proclives. 13. 7 |
 proclivi. 607. 17 | 816. 16 |
 proclivius. 599. 11 |
 proco. 199. 14 |
 Proconsul. 509. 4 | 777. 5 |
 779. 5 | 781. 8 | 805. 6 |
 810. 10 |
 Proconsule. 777. 3 |
 Proconsuli. 714. 10 |
 Proconsulibus. 764. 8 |
 Proconsulis. 775. 7 |
 Proconsulum. 780. 2 | 781. 2 |
 procorn. 626. 9 |
 Procos. 233. 4 | 524. 1 | 547.
 17 |
 procrastinationem. 390. 2 |
 procreand. s. 274. 7 |
 procreandum. 590. 10 |
 procreantur. 734. 11 |
 procreatur. 721. 9 |
 procreaverat. 315. 8 |
 procul. 44. 2 | 51. 6 | 82. 9 |
 93. 7 | 96. 10 | 104. 12 |
 120. 13 | 128. 6 | 196. 3 |
 206. 11 | 207. 5 | 220. 2 |
 228. 8 | 245. 3 | 248. 22 |
 286. 17 | 387. 12 | 420. 9 |
 511. 9 | 543. 10 | 564. 3 |
 586. 10 | 668. 8 | 672. 3 |
 680. 8 | 683. 1, 6 | 727. 7 |
 737. 8 | 766. 6 | 820. 4 |
 5 |
 procumbit. 320. 7 |
 procurant. 298. 19 |
 procurante. 301. 15 |
 procurare. 385. 13 | 740. 10 |
 procuraret. 425. 2 |
 procuraretur. 302. 17 |
 procurat. 384. 3 | 604. 7 |
 procurata. 595. 4 |
 procuratis. 17. 10 |
 procurato. 83. 12 |
 procuratorem. 210. 7 |
 procuratum. 273. 9 |
 procuretur. 94. 2 |
 procuro. 386. 16 |
 procurrens. 72. 6 | 127. 12 |
 198. 18 | 212. 1 | 346. 4 |
 procurrentem. 198. 14 |
 procurrit. 147. 10 | 230. 12 |
 265. 2 | 288. 10 |
 procurrit. 218. 1 |
 procurfu. 59. 6 |
 prodere. 471. 16 |
 proderent. 117. 3 |
 proderetur. 148. 11 | 322. 7 |
 370. 13 |
 prodesse. 178. 8 | 465. 7 |
 604. 5 |

- prodeunt. 19. 28 | 260. 6 |
 275. 6 | 375. 2 |
 prodeuntem. 385. 19 |
 prodii. 406. 7 |
 prodiderit. 150. 7 |
 prodiderunt. 457. 4 |
 prodidit. 39. 11 | 42. 9 | 125.
 28 | 301. 17 | 377. 8 | 377. 2 |
 prodige. 699. 6 |
 prodigi. 627. 8 |
 prodigiosa. 307. 5 |
 prodigit. 598. 7 |
 prodirem. 100. 1 |
 prodit. 592. 14 | 619. 6 |
 prodita. *plur.* 5. 3 |
 prodite. 702. 7 |
 proditi. 689. 9 |
 proditiōnis. 350. 12 |
 proditum. 31. 3 | 242. 11 |
 270. 6 |
 proditus. 119. 1 |
 produc. 71. 12 | 481. 2 |
 producā. 550. 13 |
 producant. 421. 1 |
 producas. 431. 10 |
 producere. 74. 8 |
 produci. 430. 10 |
 producimur. 254. 14 |
 producit. 65. 4 | 83. 3 | 225.
 17 | 293. 6 | 314. 6 | 323. 1 |
 producitur. 138. 10 |
 productor. 370. 16 |
 productus. 98. 12 |
 productum. 277. 3 | 312. 16 |
 producturum. 430. 13 |
 producant. 105. 2 | 196. 9 |
 produnt. 728. 11 |
 produxere. 453. 4 |
 profana. 668. 4 |
 profanā. 85. 2 |
 profanatur. 133. 11 |
 profanaveris. 152. 4 |
 profani. 379. 8 |
 profania. 385. 5 | 419. 12 |
 494. 12 |
 profano. 295. 8 | 423. 2 |
 profanorum. 186. 13 | 323. 5 |
 profanos. 498. 2 |
 profanus. 496. 2 |
 profata. 139. 14 |
 profatur. 65. 9 |
 profatus. 75. 4 | 77. 7 |
 profecta. 338. 11 | 527. 2 | 618.
 10 | 708. 7 |
 profecta. 426. 7 |
 profectam. 696. 4 |
 profecti. 427. 2 |
 profectiōne. 274. 9 | 276. 9 |
 118. 12 |
 profectiōnem. 284. 17 | 285. 8 |
 301. 5 | 391. 7 |
 profecto. 23. 10 | 37. 3 | 85. 9 |
 104. 18 | 156. 13 | 161. 2 |
 164. 8 | 188. 15 | 294. 9 |
 315. 17 | 228. 2 | 351. 2 |
 394. 2 | 403. 2 | 408. 11 |
 429. 5 | 431. 6 | 453. 12 |
 454. 2 | 463. 14 | 471.
 26 | 499. 10 | 507. 14 |
 525. 1 | 537. 2 | 538. 5 | 607.
 10 | 680. 13 | 696. 5 | 731.
 15 | 715. 15 | 719. 11 | 15 |
 795. 7 | 801. 3 | 808. 8 |
 812. 14 |
 profectum. 19. 6 | 293. 3 | 555.
 3 |
 profectus. 13. 12 | 55. 1 | 209.
 10 | 338. 13 | 569. 7 | 571. 4 |
 617. 7 |
 profert. 31. 11 |
 proferam. 74. 3 | 323. 1 |
 proferebant. 372. 2 |
 proferebat. 373. 7 |
 profertus. 22. 6 | 57. 10 | 555.
 16 | 374. 14 |
 profertur. 493. 8 |
 profert. 315. 4 |
 proferte. 182. 6 | 631. 3 | 817. 7 |
 profert. 553. 3 |
 profert. 386. 10 |
 profertur. 213. 11 |
 proferta. 346. 14 | 352. 6 |
 453. 5 |
 proferta. 352. 5 |
 profert. 419. 8 |
 professione. 256. 7 | 529. 1 |
 professionem. 605. 3 | 6 |
 professionis. 549. 12 | 705. 8 |
 professo. 401. 11 |
 professor. 402. 9 |
 professores. 605. 10 |
 professus. 443. 2 | 541. 3 |
 proficeret. 569. 2 |
 proficiscar. 412. 6 |
 proficiscens. 337. 4 |
 proficiscendum. 582. 4 |
 proficisceretur. 412. 6 |
 proficisci. 196. 8 | 519. 2 |
 proficiscitur. 271. 5 | 315. 3 |
 410. 8 |
 proficitur. 245. 14 |
 proficibatur. 316. 5 |
 proficendum. 433. 3 |
 proficentem. 605. 4 |
 profitor. 407. 15 | 442. 2 |
 461. 7 | 497. 10 | 779. 12 |
 profiteretur. 788. 8 |
 profiteri. 419. 9 | 568. 3 |
 737. 2 |
 profitteretur. 529. 2 | 605. 2 |
 proficiat. 218. 5 |
 profluentem. 470. 13 |
 profluenter. 595. 3 |
 profugit. 588. 7 |
 profuderunt. 699. 13 |
 profudin. 213. 6 |
 profuere. 123. 12 |
 profuga. 574. 11 |
 profugerat. 294. 16 |
 profugisset. 206. 9 |
 profugit. 2. *br.* 74. 9 |
 profugit. 2. *long.* 72. 13 | 296.
 16 | 792. 9 |
 profugos. 178. 4 |
 profugus. 402. 7 |
 profuisset. 827. 5 |
 profuit. 780. 5 |
 profuit. 376. 15 | 377. 7 | 780.
 10 |
 profunda. 324. 15 |
 profundā. 157. 5 |
 profundē. 716. 2 |
 profundam. 66. 15 | 234. 4 |
 524. 2 |
 profundenda. 539. 14 |
 profundū. 41. 7 | 115. 3 |
 profunditur. 751. 2 |
 profundo. 126. 2 | 454. 12 |
 457. 8 | 712. 4 | 724. 1 |
 profundum. 27. 6 | 132. 5 |
 118. 3 | 167. 2 | 200. 5 | 229.
 11 | 705. 4 |
 profundus. 60. 2 |
 profusa. 114. 12 | 232. 5 |
 699. 6 |
 profusa. 33. 15 |
 profusi. 445. 10 |
 profusus. 49. 3 |
 profuso. 250. 4 |
 profusum. 262. 6 |
 profutura. 71. 5 | 603. 14 |
 635. 12 |
 progenies. 362. 2 |
 progenita. 575. 2 |
 progerebant. 330. 5 |
 progerebat. 379. 3 |
 progerebant. 206. 3 |
 progignantur. 465. 12 |
 prognata. 386. 14 | 428. 17 |
 prognatus. 210. 3 | 445. 6 |
 progredi. 285. 9 | 473. 15 |
 progredientem. 597. 15 |
 progreditur. 730. 13 |
 progressam. 190. 2 |
 progressi. 378. 12 |
 progressibus. 770. 14 |
 progressu. 133. 3 | 285. 11 |
 progressus. *adjct.* 29. 12 | 370.
 9 |
 progressus. *subst. plur.* 567. 17.
 581. 7 | 666. 10 |
 prob. 96. 5 | 210. 1 | 405. 10 |
 556. 8 | 762. 4 |
 prohibeat. 448. 11 |
 prohibebant. 247. 7 |
 prohiberet. 518. 5 |
 prohibet. 510. 1 |
 prohibeor. 173. 4 | 322. 2 |
 prohibitor. 695. 2 |
 prohibigum. 521. 8 | 694. 11 |
 prohibuerunt. 536. 8 |
 prohibet. 72. 12 | 141. 12 |
 392. 10 |
 projecit. 150. 8 |
 proiecit. 211. 3 |
 projecta. 173. 11 | 729. 6 |
 projecta. 18. 12 |
 projecto. 184. 3 | 227. 1 |

- projectum* vi. 304. 2 |
projectus. 22. 2 | 40. 12 |
proin. 83. 1 | 91. 6 | 800. 14 |
proinde. 499. 7 | 664. 6 |
 674. 11 | 684. 5 | 691. 4 |
 698. 5 | 789. 15 | 812. 10 |
 826. 14 |
prolapsus. 224. 11 | 308. 14 |
prolapsus. 121. 9 | 222. 17 |
 450. 11 | 481. 9 |
prolata, *plur.* 401. 2 | 531. 19 |
prolati. 160. 14 | 305. 14 |
prolatum. 325. 10 |
prolatione. 325. 10 |
prolatis. 213. 11 |
prolato. 83. 15 | 335. 4 | 367. 2 |
prolatum. 509. 25 |
prolatus 503. 7 |
prole. 670. 11 |
proleclandi. 545. 9 |
proleclant. 814. 3 |
proleclante. 143. 4 | 147. 18 |
 367. 13 |
prolem. 540. 2 |
proles. 37. 10 |
proliquis. 426. 10 |
prolixa. 727. 13 | 812. 22 |
prolixa. 46. 1 | 97. 4 |
prolix. 164. 4 |
prolixam. 28. 6 | 435. 12 |
 558. 12 |
prolixo. 103. 7 | 218. 17 | 242. 11 | 262. 11 | 277. 12 | 313. 17 |
 341. 12 |
prolixi. 360. 4 |
prolixior. 791. 5 | 826. 8 |
prolixitas. 717. 4 |
prolixo. 31. 13 | 98. 16 | 391. 41 |
 741. 1 |
proligum. 94. 14 | 341. 7 |
prolixus. 101. 3 |
proloquium. 631. 13 |
proluent. 164. 2 |
proluit. 307. 12 |
proluat. 156. 1 |
proluas. 748. 2 |
proluuiones. 748. 3 |
** proluuium*. 842. 4 |
promat. 188. 15 |
promat. 167. 14 | 464. 5 |
promendi. 216. 10 |
promere. 445. 7 | 553. 2 |
promerent. 276. 5, 6 |
promerere. 165. 1 |
promereri. 132. 12 |
promeres. 491. 16 |
promeret. 293. 1 | 408. 12 |
promeretur. 322. 5 |
promeretur. 366. 19 |
promicant. 91. 15 |
promicantibus. 81. 1 |
promicant. 344. 5 |
prominabat. 295. 2 |
prominebant. 295. 5 | 346. 3 |
prominebat. 244. 1 | 374. 3 |
prominebat. 203. 8 |
prominentes. 153. 1 |
promiscua. 773. 2 |
promiscuum. 686. 9 |
** promiscuis*. 838. 13 |
promissio. 323. 9 |
promissio. 374. 11 |
promissae. 319. 5 |
promissam. 341. 4 | 345. 17 |
promissioni. 242. 10 |
promissionis. 318. 10 |
promissionum. 158. 3 |
promissum. 228. 18 | 375. 12 |
 407. 2 |
promitterent. 219. 5 |
promitti. 274. 11 |
promittit. 301. 2 | 339. 14 |
promota. 125. 4 | 211. 17 |
 287. 15 |
promovebat. 228. 4 |
promoveret. 91. 5 |
promovi. 497. 13 |
promovisc. 761. 10 |
prompta. 410. 13 |
prompta. 183. 11 |
promptam. 325. 10 | 423. 4 |
prompto. 121. 4 | 310. 9 |
 476. 7 | 807. 12 |
promptior. 75. 22 | 619. 17 |
promptiores. 196. 6 | 818. 10 |
promptionibus. 800. 2 |
promptis. 216. 11 | 684. 18 |
promptissime. 813. 7 |
prompto. 671. 10 |
promptu. 669. 3 |
promptuaria. 493. 7 |
promptuatio. 32. 10 |
promptuatum. 588. 13 |
promptum. 188. 8 | 201. 26 |
prompturum. 411. 11 |
promptus. 810. 6 |
promp. us. 695. 1 |
promulgare. 419. 9 |
promulgari. 334. 5 | 627. 9 |
promulgata. 629. 6 | 749. 13 |
promulget. 655. 13 |
promulus. 763. 7 |
promus. 491. 4 |
prona. 107. 3 | 147. 10 | 262. 3 | 226. 19 | 729. 6 |
** prona*. 834. 7 | 836. 16 |
** pronam*. 839. 6 |
proni. 186. 5 |
prono. 105. 1 |
pronomina. 634. 7 |
pronus. 244. 14 |
pronus. 195. 1 |
pronuntiabilis. 631. 10664. 5 |
pronuntiatio. 550. 7 |
pronuntiandi. 425. 10 | 563. 3 |
pronuntiant. 131. 4 | 385. 3 |
pronuntiant. 180. 13 |
pronuntiare. 70. 9 | 193. 24 |
 324. 12 | 694. 5 |
pronuntiarent. 408. 8 |
pronuntiant. 324. 1 | 392. 3 |
 410. 1 |
pronuntiar. 274. 9 |
pronuntiasse. 206. 21 |
pronuntiasse. 403. 6 |
pronuntiat. 31. 3 | 122. 6 |
 322. 8 | 372. 5 | 379. 12 |
 386. 7 |
pronuntiat. 466. 9 |
pronuntiatam. 774. 11 |
pronuntiatione. 532. 4 |
pronuntiavit. 343. 12 | 395. 16 |
pronus. 6. 1 | 40. 9 | 97. 3 |
 245. 7 | 251. 10 | 270. 10 |
 * 814. 1 |
propagabat. 119. 10 |
propagabimus. 152. 2 |
propagand. 769. 2 |
propagatione. 509. 1 |
propagate. 358. 2 |
Propagator, *epich. locu.* 753. 11 |
propagines. 540. 7 |
propalam. 506. 7 | 518. 11 |
 744. 4 |
propanis. 186. 16 |
propass. 828. 14 |
propatulo. 410. 4 | 450. 8 |
 471. 6 |
propet. 121. 2 | 141. 5 | 144. 15 | 176. 8 | 196. 10 | 245. 7 | 354. 3 | 480. 11 | 549. 15 | 670. 3 | 692. 2 | 726. 7 |
 819. 12 |
propellente. 196. 14 |
propelli. 150. 9 |
propellis. 402. 5 |
propeller. 278. 3 |
propellunt. 248. 5 |
propellendum. 524. 3 | 551. 9 |
propenduli. 763. 8 |
propensum. 421. 7 |
propensiore. 826. 6 |
propensus. 822. 3 |
properabunt. 742. 5 |
properandum. 801. 18 |
properas. 201. 12 | 702. 3 |
properatio. 557. 5 |
properet. 13. 2 | 26. 7 | 47. 17 |
 62. 9 | 94. 7 | 115. 5 | 121. 9 |
 145. 5 | 167. 2 | 223. 16 |
 227. 1 | 245. 15 | 265. 9 |
 288. 12 | 294. 13 |
properis. 408. 14 |
properiter. 30. 11 | 168. 8 |
 197. 5 | 227. 4 | 341. 16 |
Propertium. 415. 8 |
prophand. 365. 10 |
prophand. 387. 12 |
propheta. 62. 13 | 65. 2, 13 |
propheta. 706. 2 |
prophetarum. 569. 8 |
propinate. 170. 4 |
propinquante. 290. 12 |
propinqui. 311. 10 |
propinquus. 820. 8 |
** propinquitate*. 845. 19 |
propinquo. 60. 15 |
 Z ij

- propinquoꝝ. 442. 15 |
 propinquos. 787. 3 |
 propinquum. 801. 4 |
 propinquus. 611. 9 |
 poplar. 721. 12 | 722. 1 | 822. 4 |
 propiores. 737. 12 |
 propicia. 161. 13 | 365. 3 | 809. 6 |
 propicia. 386. 3 |
 propiciam. 366. 18 |
 propiciamus. 68. 3 |
 propiciantes. 349. 4 | 470. 2 |
 propiciare. 173. 3 |
 propiciarius. 359. 1 | * 834. 9 |
 propiciata. 18. 6 |
 propiciat. 295. 10 |
 propiciatur. 133. 4 | 391. 13 |
 propicius. 61. 2 |
 propitius. 81. 15 | 618. 4 | 818. 1 |
 propius. 11. 7 | 99. 12 | 142. 3 | 729. 8 | 819. 9 |
 proponas. 657. 2 |
 proponat. 643. 8 |
 proponatur. 616. 1 |
 Propontis. 715. 9 |
 propositam. 114. 3 | 644. 12 |
 propositi. 193. 11 |
 propositio. 612. 15 | 614. 2 | 4 | 619. 3 | 640. 3 | 11 | 641. 1 | 643. 7 | 9 | 11 |
 propositione. 642. 13 | 645. 5 | 7 | 612. 1 | 613. 1. 9 | 614. 17 | 616. 3 | 617. 14 | 618. 10 |
 propositionem. 650. 17 | 617. 9 | 619. 6 |
 propositiones. 616. 5 | 10 | 619. 8 | 640. 8 | 660. 4 |
 propositioni. 617. 5 | 13 |
 propositionibus. 617. 10 | 618. 8 | 619. 8 | 649. 17 | 615. 1 | 616. 11 | 617. 1 |
 propositionis. 614. 10 |
 propositionum. 612. 15 | 642. 2 | 10 | 618. 5 |
 propositum. 604. 6 | 610. 16 | 611. 10 |
 proposuerit. 618. 1 |
 proposui. 611. 2 |
 proposuimus. 617. 9 | 618. 4 |
 proposuit. 815. 8 |
 propria. 576. 3 | 578. 7 | 678. 13 | 3 | 5 | 679. 11 | 702. 14 |
 * propria. 837. 1 |
 proprie. 516. 10 | 662. 2 | 5 |
 propriam. 310. 18 | 352. 10 | 532. 12 |
 proprie. 404. 6 | 448. 2 | 625. 10 |
 proprietas. 640. 13 |
 proprietate. 201. 6 | 755. 7 |
 proprietatem. 471. 12 |
 proprietatibus. 366. 4 | 809. 2 |
 proprietatis. 664. 12 |
 proprii. 315. 10 | 322. 1 | 368. 7 | 570. 6 | 665. 10 |
 proprius. 314. 5 | 365. 2 | 470. 3 | 615. 8 |
 pro. rio. 63. 4 | 73. 11 | 112. 8 | 142. 9 | 147. 9 | 318. 4 | 402. 3 | 419. 13 | 665. 7 | 802. 19 |
 proprium. 38. 11 | 261. 13 | 262. 13 | 372. 8 | 615. 6 | 7. 14. 15 | 641. 2 | 7 | 684. 13 | 785. 3 |
 proprius. 320. 3 | 673. 7 | 691. 10 |
 propter. 22. 9 | 72. 4 | 76. 7 | 90. 14 | 115. 6 | 117. 3 | 170. 8 | 196. 14 | 225. 14 | 276. 15 | 298. 10 | 314. 2 | 9 | 318. 8 | 319. 1 | 404. 5 | 429. 1 | 432. 18 | 519. 2 | 516. 6 | 518. 12 | 573. 6 | 612. 2 | 613. 8 | 620. 11 | 613. 11 | 614. 19 | 709. 8 | 741. 3 | 711. 12 | 752. 4 | 780. 3 | 4 | 823. 4 | * 843. 8 | 845. 6 | 846. 8 |
 propter. propd. 57. 7 | 105. 5 | 144. 1 | 167. 3 | 232. 4 | 291. 12 | * 841. 9 |
 propterea. 459. 11 | 584. 6 | 616. 3 | 624. 5 | 663. 3 | 681. 3 | 684. 14 | 692. 1 | * 845. 22 |
 * propudia. 819. 3 |
 propudiosus. 295. 8 |
 * propudiosus. 847. 4 |
 propugnabat. 673. 3 |
 propugnare. 210. 4 | 505. 16 |
 propulsare. 460. 9 |
 * propulsata. 847. 5 |
 Proquirabat. 511. 15 |
 prorexit. 121. 2 |
 proripio. 102. 12 | 198. 8 | 267. 15 | 353. 18 |
 proripit. 245. 3 |
 proripuit. 125. 6 | 160. 2 | 253. 1 |
 proripueram. 223. 8 |
 proripui. 291. 18 | 375. 3 |
 protogare. 367. 1 |
 protus. 818. 4 |
 protum. 142. 3 | 817. 9 |
 protus. 23. 9 | 31. 1 | 32. 13 | 34. 4 | 36. 5 | 38. 2 | 41. 9 | 14 | 42. 6 | 66. 10 | 71. 12 | 76. 9 | 77. 13 | 84. 15 | 87. 4 | 104. 1 | 105. 10 | 113. 1 | 118. 16 | 126. 7 | 128. 14 | 132. 2 | 134. 6 | 145. 17 | 148. 3 | 151. 7 | 154. 13 | 158. 2 | 159. 17 | 162. 12 | 163. 10 | 165. 12 | 170. 9 | 171. 2 | 173. 6 | 186. 13 | 187. 15 | 190. 7 | 198. 5 | 207. 1 | 210. 1 | 217. 11 |

prospectus. 691. 14 |
 prospectu. 115. 4 | 235. 4 |
 313. 1 | 344. 11 | 519. 6 |
 prospectum. 101. 10 | 312. 18 |
 380. 1 |
 prospecturus. 114. 18 |
 prospera. 379. 4 |
 prospera. 683. 2 | 691. 17 |
 prosperas. 309. 1 |
 prosperiores. 382. 19 |
 prosperis. 94. 6 | 609. 17 |
 621. 20 |
 prosperitate. 391. 8 |
 prosperitatis. 584. 10 |
 prospero. 102. 11 |
 prosperum. 131. 6 | 510. 14 |
 813. 1 |
 prosperexamus. 33. 3 |
 prospererat. 219. 9 |
 * prospererit. 337. 4 |
 * prosperi. 99. 10 | 272. 4 |
 prosperisse. 23. 10 |
 prospicere. 312. 10 |
 prospicerem. 32. 4 |
 prospicias. 145. 12 |
 prospiciens. 163. 12 | 332. 14 |
 prospicies. 271. 15 |
 prospicio. 122. 14 |
 prospicis. 120. 3 |
 prospicit. 114. 15 | 175. 13 |
 prospiciunt. 20. 2 | 269. 17 |
 prospicua. 191. 3 |
 prospicue. 29. 9 | 381. 15 |
 prosperavit. 485. 12 |
 prospererent. 485. 3 |
 prosperitur. 19. 9 | 305. 7 |
 proferno. 76. 14 |
 proferunt. 249. 6 |
 proferuntur. 19. 7 |
 profluere. 416. 1 |
 proflu. *infra*. 502. 18 |
 profluunt. 294. 8 |
 profutata. 163. 11 | 198. 13 |
 profutram. 484. 9 | * 838. 5 |
 profutrat. 250. 15 |
 profutrat. 89. 12 | 306. 20 |
 * 837. 7 |
 profutrato. 237. 8 |
 profutratum. 104. 7 |
 profutrat. 20. 6 | 310. 1 |
 profutunt. 133. 3 |
 Profutora. 316. 7 |
 Profutoram. 814. 12 |
 Profutoras. 814. 8 | 39 |
 815. 6 |
 profutafin. 631. 12 |
 profuteda. 76. 17 |
 profutegat. 399. 5 |
 profutegunt. 110. 13 | 624. 15 |
 profutclamus. 250. 3 |
 profutclarent. 269. 16 |
 profutendere. 614. 14 |
 profutensionem. 631. 14 |
 profutcrminaveris. 306. 12 |
 profutcrebant. 248. 17 |
 profutcrendos. 121. 13 |

proterere. 76. 8 |
 proteruntur. 132. 15 |
 proterlabor. 802. 14 |
 proterlata. 343. 1 |
 Proteus. 458. 11 |
 Prothano. 701. 7 |
 protinus. 50. 10 | 59. 3 | 60. 1 |
 68. 9 | 84. 6 | 89. 3 | 114. 7 |
 119. 7 | 130. 2 | 131. 9 |
 245. 11 | 148. 13 | 159. 17 |
 161. 6 | 166. 6 | 168. 8 |
 171. 9 | 174. 3 | 175. 10 |
 177. 7 | 179. 9 | 180. 6 | 187. 6 |
 188. 1 | 189. 8 | 190. 12 |
 193. 12 | 197. 2 | 198. 12 |
 202. 7 | 212. 5 | 215. 5 | 220. 3 |
 225. 6 | 12 | 226. 19 |
 230. 7 | 236. 10 | 238. 17 |
 267. 4 | 269. 6 | 272. 9 |
 277. 6 | 278. 12 | 285. 9 |
 286. 16 | 287. 10 | 293. 5 |
 296. 17 | 305. 8 | 307. 15 |
 312. 13 | 318. 8 | 319. 1 | 320. 14 |
 322. 9 | 327. 6 | 337. 6 | 338. 6 |
 339. 14 | 342. 7 | 346. 6 |
 356. 4 | 366. 3 | 367. 3 |
 375. 12 | 381. 7 | 385. 12 |
 386. 8 | 15 | 393. 5 | 396. 2 |
 744. 10 |
 protrahent. 203. 16 |
 protrahuntur. 155. 8 |
 protrementis. 266. 8 |
 protulero. 812. 10 |
 protulerunt. 408. 7 |
 protuli. 94. 16 | 215. 1 | 445. 3 |
 775. 11 | 801. 4 |
 protulisse. 805. 11 |
 protulit. 21. 9 | 464. 11 |
 protumida. 665. 4 |
 proturbat. 308. 7 |
 proturbavit. 296. 17 |
 proturbor. 61. 6 |
 provecta. 59. 6 |
 provecta. 119. 4 | 144. 10 |
 provecto. 28. 9 | 247. 16 |
 provectus. 286. 13 |
 provechatur. 620. 18 |
 provecho. 5. 9 |
 provenere. 444. 5 |
 provenerit. 586. 4 |
 provenire. 19. 11 | 23. 3 | 268. 1 |
 353. 10 | 466. 8 | 626. 7 |
 621. 2 | 745. 3 | * 840. 15 |
 provenirent. 155. 7 |
 proveniret. 16. 6 | 297. 9 |
 581. 15 |
 provenisse. 215. 7 |
 provenit. 609. 16. 17 |
 proveniunt. 600. 7 | 616. 4 |
 provenitibus. 626. 16 |
 provenus. 119. 14 | 627. 1 |
 790. 4 |
 provenum. 48. 6 | 131. 6 |
 382. 19 | 554. 10 |
 provenus. 396. 7 | 745. 7 |

proverbium. 323. 1 | 393. 15 |
 provida. 621. 7 |
 providentia. 265. 17 | 294. 20 |
 372. 8 | 586. 6 |
 providentia. 74. 11 | 261. 9 |
 355. 5 | 365. 4 | 375. 1 | 377. 12 |
 384. 8 | 385. 1 | 393. 11 |
 396. 7 | 484. 18 | 584. 12 |
 587. 2 | 737. 8 |
 providentia. 77. 12 | 143. 15 |
 158. 15 | 186. 14 | 200. 7 |
 268. 2 | 328. 8 | 467. 6 |
 514. 1 | 584. 7 | 585. 7 |
 782. 6 |
 providentiam. 62. 12 | 449. 1 |
 584. 9 | 585. 17 | 604. 5 |
 606. 9 |
 providentis. 381. 7 |
 providere. 73. 9 |
 providus. 476. 3 |
 provincia. 674. 12 | 780. 8 |
 781. 4 |
 provincia. 156. 1 | 395. 11 |
 807. 9 |
 provinciae. 53. 10 | 55. 2 | 210. 2 |
 285. 12 | 335. 5 | 446. 1 |
 571. 5 | 775. 9 | 805. 2 |
 822. 10 |
 provincialibus. 393. 14 |
 provincialis. 11. 9 |
 provincialium. 780. 2 |
 provinciam. 81. 9 | 192. 9 |
 739. 17 | 780. 13 |
 provincias. 132. 10 | 806. 13 |
 provis. 545. 15 | 770. 10 |
 provisum. 40. 17 | 789. 8 |
 provocari. 208. 16 |
 provocarit. 512. 6 |
 provocatis. 333. 5 |
 provocatum. 315. 7 |
 provocaverat. 306. 17 |
 provocavi. 401. 3 |
 provocavit. 770. 6 | 820. 14 |
 provocho. 480. 16 |
 provolutos. 218. 13 |
 provolutus. 389. 14 |
 prout. 825. 12 |
 proxima. 353. 17 | 729. 5 | 15 |
 proxima. 61. 6 | 91. 5 | 156. 1 |
 223. 17 | 232. 1 | 20 | 248. 4 |
 392. 11 | 393. 7 | 463. 1 |
 828. 15 |
 proxima. 185. 14 |
 proximam. 9. 7 | 106. 7 | 115. 11 |
 162. 17 | 173. 8 | 186. 6 |
 211. 16 | 224. 15 | 251. 17 |
 299. 15 | 308. 11 |
 proximamus. 68. 13 | 378. 12 |
 proximante. 147. 4 | * 835. 14 |
 proximantem. 96. 8 |
 proximanti. 180. 15 |
 proximare. 286. 7 |
 proximas. 28. 11 | 31. 12 | 132. 4 |
 10 | 135. 1 | 197. 12 | 218. 13 |
 187. 2 |

- proximat. 175. 15 | 251. 11 |
 * 835. 3 |
 proximè. 7. 11 | 18. 1 | 164.
 3 | 205. 6 | 232. 16 | 457. 4 |
 459. 13 | 799. 9 |
 proximi. 112. 9 | 157. 8 | 163.
 14 | 270. 19 |
 proximis. 206. 2 | 220. 10 |
 596. 11 | 613. 3 | 738. 8 |
 proximate. 611. 8 | 681. 1 |
 proximo. 19. 9 | 106. 10 | 123.
 2. 15 | 126. 1 | 143. 17 | 226.
 15 | 249. 11 | 259. 9 | 263.
 14 | 268. 8 | 270. 8 | 277. 5 |
 298. 20 | 300. 16 | 308. 11 |
 309. 3 | 366. 1 | 381. 10 | 388.
 3 | 453. 7 | 540. 8 |
 proximos. 628. 7 |
 proximum. 15. 5 | 29. 2 | 85. 3 |
 101. 7 | 215. 16 | 224. 6 |
 226. 3 | 268. 10 | 290. 12 |
 293. 12 | 295. 2 | 470. 15 |
 412. 8 | 483. 1 | 679. 8 | 741.
 11 | 813. 16 |
 proximus. 20. 6 | 103. 3 | 104.
 16 | 302. 12 |
 prudens. 257. 1 | 489. 15 |
 640. 3. 4 |
 prudentem. 281. 11 | 340. 8 |
 618. 8 | 621. 3 |
 prudenter. 483. 16 | 689. 8 |
 746. 1 |
 prudentes. 164. 8 | 826. 6 |
 prudenti. 217. 3 | 268. 2 |
 prudentia. 588. 15 | 780. 15 |
 prudentia. 185. 12 | 353. 9 |
 623. 17 | 625. 13 | 691. 3 |
 prudentia. 278. 5 | 281. 7 |
 351. 2 | 578. 6 | 598. 18 |
 617. 3 | 624. 1 | 628. 8 |
 700. 3 |
 prudentiam. 786. 17 | 788. 9 |
 797. 3. 5 | 798. 15 | 601. 3 |
 5 | 605. 16 | 703. 2 |
 prudentiores. 628. 15 |
 prudentis. 14. 4 | 404. 14 |
 prudentissimum. 707. 8 |
 prudentium. 296. 2 |
 pruinæ. 719. 10 |
 pruina. 719. 1 |
 pruina. 767. 12 |
 pruinas. 300. 5 | 734. 12 |
 747. 2 |
 psallendi. 698. 8 | 792. 6 |
 psallentis. 791. 13 |
 psallitur. 155. 1 |
 psittacus. 785. 2 |
 psittaco. 784. 2 |
 psittacus. 783. 6 | 784. 12 |
 785. 7 |
 Psyche. 184. 7 |
 Psyche. 136. 4. 11 | 138. 10 |
 141. 1 | 143. 3. 15 | 144.
 10 | 145. 8 | 146. 4 | 147.
 6. 10. 19 | 148. 7 | 152. 4.
 15 | 153. 1 | 154. 9 | 157. 17 |
 160. 3. 12. 19 | 161. 14 |
 162. 1. 13 | 163. 1. 11 | 165.
 2. 5 | 166. 3. 13. 16 | 173.
 1. 12 | 174. 3. 7 | 175. 11 |
 178. 1. 5 | 183. 4 | 184. 12.
 16 | 186. 12 | 187. 12 | 188.
 7 | 191. 4 | 192. 11 | 194. 13 |
 195. 10 |
 Pŷchen. 134. 8 | 138. 8 | 139.
 21 | 144. 14 | 145. 7 | 151.
 9 | 152. 13 | 164. 4 | 168. 5 |
 171. 13 | 180. 9 | 181. 15 |
 185. 5 | 192. 5. 7 | 194. 7.
 12 | 195. 2 |
 Pŷches. 147. 2 | 153. 11 | 168.
 3 | 173. 3 | 180. 5. 14 |
 192. 3 |
 pube. 12. 7 |
 pubem. 279. 10 | 347. 1 |
 pubentes. 454. 7 |
 pubertate. 734. 15 |
 puberum. 792. 3 |
 pubescens. 567. 13 |
 publica. 73. 2 | 326. 2 | 516. 3 |
 publica. 73. 9 | 134. 4 | 218. 15 |
 271. 17 | 435. 7 |
 publicæ. 78. 7 | 117. 5 | 123. 1 |
 335. 13 | 520. 3 |
 publicam. 51. 18 | 62. 3 | 75. 12 |
 77. 8 | 78. 3 | 172. 11 | 193.
 5 | 206. 14 | 257. 2 | 472. 7 |
 435. 4 |
 publicari. 534. 6 |
 publicatum. 602. 13 | 627. 15 |
 628. 10 | 710. 6 |
 publicas. 116. 2 |
 publicæ. 44. 9 | 76. 18 | 81. 13 |
 321. 18 | 335. 2 | 408. 5 |
 443. 3 | 494. 15 | 519. 19 |
 516. 7 | 560. 1 | 624. 18 |
 802. 14. 15 | * 844. 6 |
 publici. 61. 11 | 343. 16 |
 publicis. 129. 6 | 312. 2 | 545.
 3 | 818. 8 |
 publicitûs. 17. 5 | 86. 10 | 180.
 1 | 423. 6 | 779. 13 | * 843.
 10 |
 publico. 72. 3 | 138. 6 | 356.
 16 | 353. 1 | 435. 2 | 527. 5 |
 541. 9 |
 Publicola. 435. 4 |
 publicorum. 111. 14 |
 publicum. 128. 16 | 225. 4 |
 312. 17 | 321. 18 | 750. 2 |
 805. 14 |
 publicus. 561. 7 |
 pudeat. 436. 12 | 546. 7 |
 pudenda. 534. 12 |
 pudendis. 609. 1 |
 pudendos. 408. 7 |
 pudendum. 409. 7 | 443. 5 |
 699. 10 |
 Pudens. 405. 12 | 421. 12 |
 432. 9 | 433. 18 | 472. 3 |
 480. 10 | 481. 1 | 559. 7 |
 Pudens. 451. 15 | 480. 4 |
 513. 14 | 546. 1 |
 pudenter. 82. 4 |
 Pudentilla. 513. 12 | 515. 13 |
 516. 7 | 527. 5. 14 | 528. 15 |
 11 | 529. 5 | 531. 9. 14 | 532.
 8 | 539. 7 | 546. 9 | 548. 1 |
 557. 8 | 560. 7 |
 Pudentilla. 400. 10 | 532. 17 |
 20 | 549. 2 |
 Pudentilla. 440. 9 | 451. 9 |
 455. 6 | 503. 14 | 510. 10.
 12 | 525. 8. 9 | 533. 5 | 535. 6 |
 541. 4 | 542. 3. 8 | 544.
 7 | 546. 6 | 552. 1 | 561. 6 |
 562. 4 | 565. 6 |
 Pudentillam. 512. 7 | 515. 4 |
 517. 2. 7 | 520. 12 | 537. 17 |
 538. 8 | 539. 12 | 543. 4. 7 |
 545. 8 | 561. 5 |
 Pudens. 401. 12 |
 pudet. 701. 8 |
 pudet. 698. 10. 11. 13 | 699.
 1 | 798. 2 |
 pudica. 290. 8 | 514. 12 |
 pudice. 244. 12 |
 pudicam. 240. 12 |
 pudicæ. 292. 7 |
 * pudicissima. 840. 4 |
 pudicissimam. 526. 8 |
 pudicitiam. 126. 13 | 211. 5 | 223.
 6 | 295. 9 |
 pudicitiam. 284. 17 | 287. 9 |
 595. 4 | 598. 1 |
 pudicius. 419. 7 |
 pudicus. 418. 15 |
 pudicum est, pro puduit. 445.
 6 | 764. 5 | 777. 9 |
 pudor. 178. 3 | 401. 15 | 515.
 7 | 780. 10 |
 pudore. 12. 7 | 50. 18 | 264.
 15 | 237. 7 | 294. 6 | 317.
 12 | 353. 11 | 502. 2 | 524.
 12 | 557. 2 | 553. 5 |
 pudorem. 242. 2 | 522. 12 |
 534. 7 | 560. 1 | 798. 3 | 619.
 16 | * 844. 6 |
 pudori. 312. 3 |
 pudoris. 292. 6 | 404. 2 |
 * 844. 16 |
 puduit. 208. 2 |
 puella. 44. 2 | 127. 3 | 128. 18 |
 133. 10. 13 | 134. 8 | 138. 4 |
 164. 6 | 193. 10 | 200. 15 |
 201. 4. 11 | 216. 15 | 232. 7.
 12 | 238. 17 | 346. 7 | 348. 2 |
 puella. 202. 8 | 217. 14 |
 525. 3 |
 puellæ. 53. 2 | 126. 17 | 135.
 13 | 133. 16 | 158. 17 | 172.
 4 | 183. 10 | 187. 1 | 196. 2 |
 199. 9 | 203. 2. 9 | 217. 4 |
 232. 2 | 234. 11 | 239. 5 |
 259. 12 | 286. 14 | 318. 12 |
 344. 11 | 350. 4 | 524. 15 |
 554. 7 | 788. 8 |
 puellam. 126. 10 | 357. 5 | 159.

- 26 | 156.19 | 168. 3, 7 | 194. 6 | 202. 13 | 208. 7 | 214. 16 | 215. 9 | 213 | 216.11 | 218. 16 | 217. 7, 9 | 218. 2, 8 | 219. 6 |
 puellatum. 349. 2 |
 puellas. 170. 4 |
 puelli. 156. 14 | 344.11 |
 puellis. 92. 11 |
 puellus. 348. 15 |
 puellum. 295. 15 |
 * puellus. 837. 5 |
 puer. 8. 6 | 55. 9 | 78. 15 | 169. 4 | 172. 6 | 195. 4 | 221. 16 | 222. 11 | 224. 9 | 225. 6 | 226.11 | 228. 6 | 232. 10 | 262. 6 | 291. 5 | 296. 10 | 301. 14 | 320. 3 | 181 | 227. 5 | 228. 3 | 334. 1 | 345.10 | 450. 9 | 476. 3 | 10 | 478. 10 | 479.7 | 480. 9 | 556. 2, 6 | 560.3 | 570. 13 |
 pueri. 33. 2 | 76. 1 | 229. 7 | 320.8 | 327. 10 | 348. 15 | 401. 12 | 415. 5 | 476. 6 | 555. 1 | 567.11 | 822.9 |
 * puerile. 837. 1 |
 puerilem. 475. 9 |
 pueriles. 42. 2 |
 puerili. 450. 12 |
 puerilis. 194. 6 |
 pueris. 51. 5 | 473. 19 | 475. 4 | 489.9 | 810. 5, 9, 11 |
 pueritia. 169. 13 | 480. 5 | 813. 14 |
 pueritia. 213.2 | 423.17 | 536. 2 | 813.11 | 817. 13 | * 846. 12 |
 pueritia. 3. 5 |
 puero. 149. 13 | 168.9 | 229. 4 | 230.4 | 296.8 | 301.15 | 323.13 | 489.4 | 554.436 | 617.3 | * 840.5 |
 puerozum. 513. 17 | 514. 7 | 597.5 | 625.1 | 626.6 |
 pueros. 412. 5 | 415.11 | 417. 7 | 432. 7 | 474. 7 | 480. 13 | 16 | 481. 2, 6, 10 | 825. 2 |
 puerperia. 627. 2 |
 pueruli. 522. 2 |
 puerulos. 335. 14 |
 puerulum. 480. 4 |
 puerulus. 472. 3 | 479. 5 | 539. 9 |
 puerum. 134. 2 | 227. 3, 16 | 228. 16 | 253. 5 | 295. 10 | 416. 2, 3 | 10 | 446. 18 | 451.15 | 473. 12, 16 | 474. 4 | 478.12, 13 | 479. 3, 8 | 500. 11 | 519. 8 | 534. 9 | 535. 15 | 555. 5 | 567. 6 | 597.15 | * 840.4 |
 pugillares. 196. 3 |
 pugillari, *infixis*. 698. 2 |
 pugillatur. 221. 5 | 698. 3 |
 pugilum. 280. 3 |
 pugna. 637. 6, 7 | * 836.5 |
 pugna. 111. 8 |
 pugnacium. 69. 5 |
 pugnandum. 104. 13 |
 pugnantis. 631.9 | 731.9 |
 pugnare. 570. 1 |
 pugnare. *accus. plur.* 556. 5 |
 pugnat. 346. 11 |
 pugnavi. 558. 10 |
 pugnis. 61. 2 | 227. 17 | 276. 4 | 289.11 | 299. 2 | 309. 11 |
 pulcellum. 259. 1 | 295.15 |
 pulcher. 417. 13 | 578.2 |
 pulcherrima. 38. 17 |
 pulcherrime. 44.18 | 143.4 | 349. 3 |
 pulcherrime. 188.12 | 314.3 | 330.4 | 368. 9 |
 pulcherrimis. 707.19 |
 pulcherrimo. 148. 2 | 154. 16 | 577.18 | 770.12 | 773.7 | * 842. 3 |
 pulcherrimum. 199. 3 | 561. 3 |
 pulcherrimus. 588.7 |
 pulchra. 241. 16 | 490. 11 | 317. 8 | 829.9 |
 pulchre. 577.18 | 734.10 |
 pulchre. 53. 3 | 145.8 | 479. 13 | 483. 19 | * 833. 2 | 836. 1 |
 pulchritudine. 136. 5 | 193. 10 | 420.7 | 425.1 | 791. 4 | 792. 6 |
 pulchritudinem. 41.10 | 44. 15 | 134. 13 | 161. 4 | 591. 9 | 16 | 595. 15 | 602. 3 | 614. 1 |
 pulchritudini. 154.13 |
 pulchritudinis. 420.12 | 547. 4 |
 pulchritudo. 121. 14 | 285.12 | 604. 9 |
 pulchro. 93. 7 |
 pullorem. 329. 10 |
 pullos. 246. 15 |
 pullulasse. 122. 9 |
 pullulat. 736. 5 |
 * pullulum. 838.11 |
 pullum. 302. 2 | 567.24 |
 pullus. 784. 8 |
 pulmenta. 108. 13 | 290. 9 | 329. 3 |
 pulmentis. 109. 8 |
 pulmentorum. 329. 10 |
 pulmentum. 43. 11 | 455.2 |
 pulmones. 342. 8 | 589.1 |
 pulmonum. 589.4 | 590.6 |
 pulparum. 42. 15 |
 pulpis. 118. 3 | 254.6 |
 pulposus. 221. 6 |
 pulsatum. 791. 13 |
 pulsandis. 238. 12 |
 pulsare. 29.12 | 298. 13 |
 pulsari. 65. 8 |
 pulsasti. 169. 14 |
 pulsat. 271.9 | 283. 3 |
 pulsata. 487. 9 |
 pulsatur. 747. 2 |
 pulsatus. 227. 17 |
 pulsavit. 144. 7 |
 pulsu. 115. 3 | 280.8 | 375.10 |
 pulsus. *subst.* 825.5 |
 pulsus. 316. 11 |
 pulsus. *subst. plur.* 819.5 |
 pulvere. 411. 5 |
 pulveret. 120. 15 |
 pulveris. 106. 14 |
 * pulvillis. 840. 19 | 841.3 |
 pulvinari. 213. 12 |
 pulvinaria. 112. 15 |
 pulvinaribus. 173.8 | 276.8 |
 pulviscolo. 280. 3 | 429. 4 |
 pulvisculum. 409.2, 9 |
 pumicare. 409. 13 |
 pumiliorem. 149. 13 |
 pundo. 41. 8 | 161. 16 | 307. 12 | 328. 9 |
 punctu. 223.4 |
 punctulo. 152. 8 | 192.7 |
 punicanem. 12. 6 |
 punicanes. 103. 8 |
 punicanibus. 70. 1 |
 Punice. 556. 7 |
 paniceis. 732. 5 |
 puniebantur. 796. 6 |
 punienda. 822. 7 |
 puniendam. 151. 3 | 762.8 |
 puniendum. 54.2. 10 |
 punire. 241. 11 |
 puniti. 230. 11 |
 punita sum, *acc. pro puniti*. 245. 11 |
 punitur. 689. 3 |
 punivero. 163.10 |
 pupilla. 520. 6 |
 pupillas. 92. 7 |
 pupillis. 92.3 | 149. 11 |
 pupillos. 513. 14 |
 pupillus. 55. 1 |
 puppis. 379. 5 |
 pupugit. 161. 17 | 330. 9 |
 pupula. 187. 17 |
 pupulas. 244. 6 |
 pupulis. 186. 9 |
 * pura. 841. 13 |
 purā. 822. 6 |
 purgandē. 400. 6 |
 purgandi. 484. 11 | 525. 13 | 750. 4 |
 purgandos. 411. 15 |
 purgandum. 273. 13 |
 purgant. 808. 12 |
 purgantur. 736. 2 |
 purgaret. 537. 9 |
 purgari. 291. 12 |
 purgasse. 787. 5 |
 purgata. 617.4 | 769.11 |
 purgator. 441. 9 |

purgatus. 719. 7 |
 purgavi. 54. 4 |
 purgavit. 787. 2 |
 purgem. 549. 11 |
 puri. 736. 2 |
 purificandi. 356. 4 |
 purificaram. 779. 1 |
 puris. 507. 3 |
 purissimæ. 385. 6 |
 purissimam. 264. 5 |
 purissimæ. 379. 1 | 387. 3 |
 purissimo. 681. 14 |
 purissimum. 495. 11 |
 purius. 618. 6 |
 puro. 371. 5 | 478. 14 |
 purpora. *purpuræ*. 469. 5 |
 purpuræ. 269. 9 | 368. 14 |
 763. 11 | 765. 5 | 766. 10 |
 purputabant. 195. 6 |
 * purpurantes. 842. 9 |
 purpureas. 161. 6 |
 purpurei. 414. 16 |
 purpureis. 336. 2 |
 purpureo. 344. 4 |
 purpurissatas. 255. 4 |
 putam. 589. 6 |
 putas. 588. 1 |
 * putio. 819. 6 |
 putā. 645. 13 |
 puta. 479. 6 | 552. 5 |
 putabantur. 147. 4 | 739. 17 |
 putabat. 317. 11 | 333. 16 |
 529. 6 |
 putabis. 39. 10 | 460. 7 |
 putabit. 519. 8 |
 putabo. 545. 7 |
 putandum. 619. 16 | 740. 12 |
 putant. 512. 10 | 610. 7 | 633. 5 |
 656. 10 | 708. 13 | 712. 19 |
 718. 3. 6 | 748. 7 |
 putantes. 272. 16 |
 putantur. 625. 10 | 627. 15 |
 putarem. 479. 11 | 553. 2 |
 * 843. 1 |
 putares. 222. 7 | 346. 9 | 368. 13 |
 431. 5 | 472. 4 | 528. 8 |
 putaret. 293. 3 | 425. 5 |
 putari. 7. 5 |
 putas. 65. 14 | 154. 10 | 258. 2 |
 273. 6 | 419. 5 | 425. 10 |
 435. 15 | 441. 12 | 467. 3 |
 5 | 470. 9 | 489. 9 | 525. 20 |
 putat. 20. 8 | 416. 6 | 427. 2 |
 464. 4 | 507. 15 | 534. 10 |
 573. 2 | 585. 12 | 596. 7 |
 10 | 606. 6 | 617. 13 | 616. 17 |
 618. 14 | 623. 11 | 785. 10 |
 putate. 562. 14 |
 putaro. 60. 17 |
 putareur. 234. 14 | 723. 2 |
 727. 11 |
 putavi. 26. 3 |
 putavit. 168. 6 | 318. 9 |
 527. 13 |

putent. 448. 14 |
 putes. 40. 6 | 84. 3 | 93. 15 |
 190. 6 | 440. 5 | 449. 8 |
 785. 6 |
 putet. 807. 8 |
 putetis. 73. 11 | 209. 20 |
 513. 4 |
 puteum. 253. 14 |
 puto. 568. 3 | 407. 6 | 498. 2 |
 517. 1 |
 putore. 104. 20 |
 putredine. 280. 7 | 794. 8 |
 putres. 189. 15 | 202. 2 |
 putri. 478. 12 |
 putridis. 255. 3 |
 putris. 19. 8 | 24. 6 |
 Pylus. 693. 1 | 694. 1 |
 Pyramidem. 577. 11, 12 |
 Pyramidis. 576. 4 |
 Pyrois. 750. 2 | 742. 15 |
 Pyrgoteles. 770. 17 |
 Pyribicam. 344. 13 |
 Pyrrho. 432. 3 |
 Pythagore. 496. 2 | 791. 3 |
 792. 5 |
 Pythagoram. 406. 2 | 457. 2 |
 792. 12 |
 Pythagoras. 357. 1 | 449. 4 |
 476. 9 | 699. 1 | 792. 10 |
 794. 7 |
 Pythagoreis. 570. 4 |
 Pythagoreorum. 589. 5 |
 Pythagoreos. 569. 9 |
 Pythagorice. 569. 2 |
 Pythagoricos. 697. 4 |
 Pythagorissat. 796. 7 |
 Pythas. 32. 7 | 33. 4 | 34. 2 |
 Pythia, *ceramino*. 568. 1 |
 Pythice. 557. 6 |
 pyxidem. 94. 5 | 187. 17 |
 188. 2 | 191. 2, 11, 18 | 342. 17 |
 pyxides. 91. 11 |
 pyxidis. 192. 7 |
 pyxidum. 95. 7 |

Q

Qu. 193. 9 | 338. 15 |
 407. 7 | 476. 2 |
 695. 2, 3 |
 quā. *abl.* 8. 3, 5 | 23. 18 | 25. 8 |
 29. 14 | 34. 1 | 48. 9 |
 50. 1 | 77. 2 | 112. 13 | 148. 10 |
 159. 3 | 165. 4, 5 | 166. 13 |
 175. 8 | 208. 5 | 230. 15 |
 235. 1 | 249. 13 | 252. 20 |
 267. 9 | 283. 1 | 312. 8 |
 321. 1 | 339. 8 | 340. 10, 19 |
 362. 2 | 369. 9 | 376. 15 | 390. 6 |
 443. 7 | 444. 11 | 500. 1 |
 526. 13 | 537. 15 | 561. 19 |
 541. 5 | 548. 11 | 550. 4 |
 551. 4 | 566. 8 | 570. 12 |
 612. 1 | 617. 17 | 619. 9 |

621. 18 | 631. 1, 2 | 632. 4 |
 642. 11 | 644. 3, 5 | 645. 7 |
 651. 1 | 670. 1 | 681. 17 |
 696. 3 | 697. 14 | 780. 3 |
 781. 1 | 791. 2 | 796. 10 |
 802. 14 | 816 | 803. 4, 5 |
 806. 1 | 815. 7 | * 834. 1 |
 841. 8 | 845. 8 | 847. 2 |
 quā, *adv.* 21. 11 | 89. 7 |
 106. 20 | 107. 6 | 111. 13 |
 118. 13 | 236. 2, 17 | 247. 15 |
 307. 15 | 309. 11 | 409. 5 |
 511. 10 | 590. 2 | 760. 2 |
 quācumque. 505. 3 | 678. 1 |
 quādam. 14. 1 | 28. 12 | 47. 16 |
 48. 14 | 51. 12 | 84. 7 |
 91. 11 | 96. 4 | 131. 10 |
 196. 7 | 223. 14 | 234. 17 |
 264. 12 | 269. 17 | 271. 4 |
 279. 7 | 283. 15 | 300. 15 |
 382. 11 | 448. 4 | 452. 2 |
 459. 2 | 484. 16 | 506. 17 |
 587. 8 | 615. 18 | 624. 19 |
 669. 9 | 717. 7 | 813. 3 | 828. 15 |
 * 838. 2 |
 quadrageſimum. 542. 9 |
 quadrages. 517. 15 | 525. 8 |
 quadraginta. 543. 1, 2 | 662. 8 |
 717. 3 |
 quadrat. 616. 11 |
 quadratum. 344. 15 | 576. 25 |
 3 | 741. 17 |
 quadratura. 651. 7 |
 quadrifarium. 39. 1 | 678. 14 |
 quadrigas. 441. 1 |
 quadrjuges. 805. 2 |
 quadrigas. 582. 3 |
 quadringentos. 548. 15 |
 quadrupedi. 198. 7 | 199. 7 |
 quadrupedis. 102. 4 | 359. 7 |
 375. 3 |
 quadrupedem. 257. 8 |
 quadrupedum. 274. 11 |
 quadrupes. 330. 1 | 336. 17 |
 quadruplatare. 542. 6 |
 quadriplum. 334. 8 |
 quē. 5. 11 | 7. 3, 5 | 6 | 9. 8 |
 10. 3 | 11. 8 | 14. 6 | 17. 4 |
 22. 14 | 23. 16 | 28. 4 | 29. 1 |
 30. 4 | 31. 15 | 32. 11 | 35. 6 |
 36. 8 | 40. 14 | 17. 4 | 2. 3 |
 41. 14 | 47. 10 | 51. 15 | 54. 13 |
 55. 12 | 58. 8, 9 | 60. 8 |
 72. 4 | 74. 3 | 11 | 75. 20 |
 78. 1 | 79. 4, 9 | 15 | 80. 13 |
 81. 5 | 83. 10 | 85. 12 | 91. 9 |
 93. 14 | 95. 5 | 96. 15 | 108. 9 |
 113. 9 | 114. 15 | 16 | 115. 8 |
 116. 8 | 117. 14 | 122. 4 |
 126. 12 | 127. 1 | 133. 9 | 144. 7 |
 145. 17 | 148. 17 | 149. 3 |
 5. 10 | 150. 12 | 15 | 155. 2 |
 156. 20 | 157. 6 | 159. 2 |
 161. 13 | 163. 2 | 165. 8 |
 167. 3 | 14. 15 | 171. 2 | 17 |
 172. 2 | 176. 2, 5 | 17 | 178. 3 |
 179.

179. 1. 5 | 180. 14 | 182.
2 | 185. 1 | 187. 16 | 188. 9 |
190. 13 | 191. 16 | 192. 9 |
197. 5, 13 | 198. 18 | 199. 6 |
203. 11 | 207. 1 | 211. 5 | 215.
6 | 216. 10. 13 | 219. 1 |
213. 3, 8 | 215. 14 | 217. 15 |
242. 2 | 243. 1, 15 | 244. 4.
5 | 245. 13 | 248. 15 | 249.
14 | 250. 3 | 251. 7, 17 |
254. 2 | 255. 4 | 257. 7 |
259. 2 | 262. 4 | 264. 6 |
268. 16 | 269. 3 | 272. 1 |
276. 7 | 278. 2 | 281. 5 |
283. 11. 16 | 287. 15 | 288.
16 | 289. 13 | 290. 4 | 292.
6, 12 | 294. 6 | 295. 2, 297.
2, 8 | 298. 1 | 299. 2 | 300.
14 | 301. 12 | 302. 4 | 306.
13 | 307. 5, 6 | 312. 17 | 313.
7 | 316. 4 | 317. 3 | 319. 5 |
321. 12 | 324. 13 | 325. 17 |
327. 2 | 328. 7 | 340. 8 |
341. 17 | 344. 5 | 347. 4 |
349. 1 | 351. 17 | 357. 3 |
358. 1, 3 | 360. 11 | 361. 1 |
362. 9 | 366. 5 | 368. 1, 2 |
369. 1, 6, 8, 10, 11, 13 |
372. 4 | 11 | 375. 10, 13 |
377. 8 | 380. 1, 2, 12 | 381.
3 | 382. 9 | 384. 9 | 386. 14 |
387. 5, 8 | 388. 4 | 390. 15 |
391. 12 | 394. 10 | 396. 2 |
401. 1, 9 | 404. 7 | 405.
5 | 411. 8 | 414. 10 | 415.
7 | 419. 14 | 427. 8 | 428.
8 | 436. 15 | 437. 5 | 440.
8 | 442. 10 | 446. 11 | 447.
1 | 448. 3 | 449. 3, 6 | 450.
17 | 451. 13 | 452. 18 | 454.
5 | 461. 1 | 462. 1, 9 | 463.
17 | 466. 1, 11 | 467. 1, 7, 9
8 | 474. 5 | 475. 12 | 476.
7 | 479. 4 | 485. 3, 6 | 486.
7 | 487. 4 | 489. 18 | 490.
3, 10, 13, 16 | 491. 1 | 492.
9 | 494. 1 | 497. 11 | 498.
1 | 500. 7 | 510. 16 | 512. 4,
16 | 513. 12 | 515. 17 | 516. 3 |
517. 4 | 520. 9 | 521. 3 | 523.
6 | 529. 9, 16 | 530. 9 | 531.
7, 13, 16, 19 | 532. 1, 3, 18 |
533. 1, 12 | 536. 8 | 538. 8 |
539. 4, 10 | 541. 9, 10 |
543. 2, 13 | 544. 3 | 547.
12, 16 | 550. 7 | 551. 6 | 552.
17 | 557. 2 | 562. 9 | 563. 11, 13
17 | 564. 2 | 569. 12 | 571.
6, 7 | 573. 7, 10, 11 | 574.
3, 4, 9, 10, 13, 14, 15 |
575. 2, 5 | 576. 3, 8 | 577. 2 |
578. 1 | 579. 1, 8 | 580. 3, 5,
8 | 583. 11, 12 | 584. 6 |
585. 8 | 586. 2 | 587. 6, 13 |
588. 14 | 589. 6, 11, 14, 15 |
591. 5, 8 | 592. 14 | 595. 3,
Apul.

10, 11 | 596. 7 | 597. 4,
9, 11 | 598. 8, 13, 16 | 599.
3, 9 | 600. 7, 8, 9, 10 | 601.
2, 6, 7, 8, 11 | 602. 5, 6, 11 |
603. 5, 15 | 605. 7, 16, 17 |
606. 11. 14, 15, 16 | 607. 3 |
608. 8, 14 | 609. 1, 10 |
610. 9 | 612. 3, 4, 10 | 613.
11, 12, 14 | 614. 11 | 615.
1, 2 | 617. 11, 19 | 619. 5
620. 8 | 621. 4, 10, 14, 16 |
622. 3 | 623. 14, 16, 17 |
625. 10 | 627. 7 | 631. 10 |
632. 1, 3, 6 | 633. 3 | 634. 8 |
637. 4, 6 | 639. 1 | 642.
1, 2, 4, 12 | 643. 4, 8, 10 |
644. 1, 4, 6, 12 | 646. 6 |
649. 1 | 651. 7 | 655. 9, 11 |
656. 3, 13 | 657. 5, 13, 658.
1 | 662. 2 | 664. 4 | 665. 2 |
666. 7 | 675. 3 | 677. 1 |
679. 2, 3, 11, 16 | 680. 9 |
681. 12, 17 | 682. 3, 8 | 683.
5, 8 | 684. 12, 14 | 686. 2,
8 | 689. 5 | 692. 3 | 695. 4 |
696. 6 | 698. 6 | 699. 3,
11 | 701. 4 | 705. 12 | 706.
2 | 707. 13 | 708. 15 | 709. 5,
7 | 710. 7, 9 | 711. 5 | 712.
13 | 715 | 713. 6, 7, 8 | 714.
1 | 716. 1, 2 | 717. 8 | 718.
11 | 719. 15 | 720. 8 | 721. 3 |
726. 13, 14, 15, 16 | 730.
6, 8 | 732. 7 | 735. 13 | 736.
14 | 737. 5 | 738. 1, 15 |
739. 12 | 740. 14 | 742.
17 | 744. 12 | 745. 2, 8,
16 | 746. 7 | 747. 14 |
748. 2 | 751. 12 | 755. 9 |
770. 10 | 772. 1 | 774. 12 |
775. 7 | 776. 6 | 779. 4,
7 | 782. 5, 8 | 784. 6 |
785. 10 | 794. 2, 3 | 795.
10 | 806. 6 | 810. 14 | 818.
16 | 822. 7 | 826. 5, 10, 11 |
828. 6, 19 | 829. 9 | 830.
10 | 833. 1, 4 | 835. 22 |
838. 1 | 840. 10 | 845. 22 |
846. 6 |
quacunque. 85. 9 | 134. 1 |
353. 8 | 587. 12 | 607. 2 |
613. 17 | 691. 5 | 739. 14 |
quedam. 29. 13 | 40. 6 | 53.
15 | 77. 18 | 92. 3 | 104. 7 |
143. 10 | 187. 15 | 211. 4 |
283. 7 | 426. 7 | 441. 8 |
444. 6 | 449. 9 | 464. 4.
3 | 465. 7 | 490. 2 | 494.
8 | 495. 9 | 505. 1 | 512. 2 |
543. 12 | 566. 6 | 596. 6 |
597. 3 | 600. 6 | 606. 7,
12, 16 | 607. 3, 5 | 612. 9 |
616. 15 | 619. 7 | 645. 13 |
674. 3 | 678. 5 | 708. 7 |
711. 6 | 727. 5 | 728. 3 |
730. 5 | 748. 7 | 763. 1

774. 1 | 775. 1, 2 |
* 840. 9 |
quapiam. 416. 12 | 470. 5 |
485. 2 | 490. 9 | 508. 7 |
543. 9 | 563. 5 | 677. 2 |
694. 11 | 696. 7 | 813. 3 |
quaque. 433. 9 | 484. 3, 18 |
729. 5, 15 | 742. 5 |
quarum. 92. 12 | 245. 12 | 471.
11 | 803. 6 |
quarant. 807. 2 |
queras. 387. 14 |
queras. 146. 13 | 177. 3 |
quaratis. 327. 8 |
quere. 501. 9 | 561. 10 |
quereram. 92. 3 | 226. 9 |
quererant. 228. 17 |
quererantur. 452. 14 |
quererat. 233. 9 |
querente. 483. 8 |
querentibus. 715. 16 |
querere. 123. 2 | 139. 11 | 235.
2 | 257. 4 | 258. 5 | 401. 4 |
446. 12 | 461. 7 | 464. 4 |
quererem. 433. 10 |
quererentur. 461. 3 |
quereres. 557. 1 |
quereret. 274. 8 | 299. 13 |
queres. 244. 5 |
queri. 452. 14 | 454. 2 |
484. 2 |
querimus. 746. 11 |
queris. 138. 13 | 453. 8 | 460.
12 | 492. 7 | 531. 12 | 815.
12 |
querit. 161. 1 | 453. 9 | 459.
11 | 464. 8 | 760. 9 |
queritans. 97. 13 |
queritas. 178. 14 |
queritis. 328. 10 |
quero. *impov.* 455. 9 |
queritur. 331. 5 | 337. 8 | 436.
12 | 454. 8 | 625. 5 |
quero. 470. 6 |
queruntur. 454. 9 |
quiescens. 113. 7 |
quiescerim. 484. 11 |
quiescerit. 459. 12 |
quiescerunt. 452. 10 |
quiescit. 452. 8 | 456. 5
460. 13 | 465. 14 | 462. 4 |
483. 10 | 500. 3 | 516. 13 |
792. 12 | 807. 11 | * 845.
5, 20 |
quiescent. 407. 12 | 452. 15 |
quiescit. 449. 9 | 483. 16 |
quiescit. 453. 16 |
quiescit. 561. 1 |
quiescit. 326. 13 | 609. 3 |
quiescenti. 166. 17 |
quiescentum. 184. 12 | 461. 15 |
506. 10 | 514. 16 | 578. 1 |
* 846. 3 |
quiescentis. 254. 11 |
quiescere. 171. 10 |
quiescunt. 483. 19 |
2 2

quæsitiv. 121.6 | 130.1 | 169.
 2 |
 quæsitio. 409.7 | 107.8 | 112.
 10 | 111.14 | 144.12 | 152.
 14 | 153.1 | 160.3 | 172.9 |
 quæsticuli. 263.8 |
 quæsticulo. 394.12 |
 quæstione. 301.8 | 478.17 |
 quæstionem. 78.14 | 479.2 |
 quæstioni. 325.4 |
 quæstionis. 30.4 | 484.8 |
 810.8 |
 quæstionem. 464.6 |
 quæstor. 561.7 |
 quæstoros. 719.15 |
 quæstus. 9.9 |
 quæstul. 262.11 | 316.10 |
 quæstum. 11.11 | 470.10 |
 quæstus. 274.1 |
 quæle. 161.12 | 261.8 | 350.
 11 | 491.15 | 184.2 | 718.
 16 |
 quælem. 181.9 | 217.16 | 255.
 15 | 342.4 | 448.9 | 516.
 4 | 531.1 | 583.7 |
 quæles. 279.8 | 280.5 |
 quælis. 11.5 | 149.4 | 326.
 10.12 | * 841.12 |
 quælibet. 319.3 |
 quælibet. 302.16 | 320.12 |
 quælibetque. 506.11 | 573.1 |
 quælis. 148.6 | 155.6 | 291.
 18 | 346.11 | 12 | 516.17 |
 536.11 | 547.10 | 609.9 |
 745.5 | * 840.18 |
 quælisnam. 402.8 |
 quælis. 192.14 | 199.16 |
 612.6 | 711.9 |
 quælitate. 251.8 | 573.12 | 581.
 8 | 637.4 |
 quælitatem. 573.9 | 579.1 |
 591.7 | 745.3 | 763.14 |
 quælitates. 485.1 | 587.3 |
 590.10 | 706.4 |
 quælitatis. 578.1 | 612.7 |
 613.1 |
 quælitatibus. 713.5 |
 quælitet. 470.1 |
 quælitum. 126.3 |
 quælit. 15.1 | 57.7 |
 63.10 | 68.7 | 72.10 | 94.
 6 | 106.15 | 109.13 | 115.1 |
 118.17 | 122.17 | 132.5 |
 147.12 | 14 | 149.2 | 158.
 13 | 169.11 | 170.8 | 173.3 |
 177.2 | 178.2 | 181.7 | 190.
 17 | 191.1 | 196.1 | 198.7 |
 202.7 | 9 | 203.2.8 | 12 |
 204.2 | 205.6 | 208.2 |
 209.20 | 211.13 | 217.14 |
 225.11 | 226.16 | 228.8 |
 232.4 | 239.12 | 242.21 |
 253.6 | 14 | 255.12 | 270.
 20 | 272.11 | 275.6 | 276.
 11 | 287.11 | 308.7 | 314.
 6 | 325.9 | 332.2 | 339.17 |

340.4 | 15 | 346.9 | 348.5 |
 351.5 | 353.1 | 366.8 | 16 |
 374.10 | 381.1 | 391.9 |
 394.4 | 403.9 | 407.12 |
 420.11 | 421.7 | 440.3 |
 456.7 | 457.5 | 464.12 |
 483.5 | 484.12 | 502.12 |
 512.10 | 514.3 | 516.7 |
 522.10 | 527.5 | 549.1 |
 569.3 | 574.5 | 12 | 580.
 4 | 590.6 | 592.14 | 595.
 2 | 600.13 | 601.10 | 604.
 13 | 2.9 | 605.9 | 609.2 |
 611.8 | 617.16 | 7 | 624.
 7 | 627.16 | 631.12 | 635.
 10 | 646.2 | 650.4 | 651.
 2 | 653.8 | 666.3 | 12 | 697.
 1 | 703.2 | 709.3 | 717.13 | 3 |
 719.3 | 727.13 | 733.3 | 734.
 3 | 4 | 739.1 | 756.8 | 777.
 11 | 789.1 | 796.14 | 799.3 |
 802.12 | 814.8 | 9 | 816.9.
 17 | 828.9 | 829.13 | 830.21 |
 * 843.12 |
 quæm. adv. 6.9 | 11.13 | 14.6 |
 18.4 | 17 | 19.6 | 23.13 |
 34.11 | 13 | 38.8 | 42.9 |
 43.11 | 44.2 | 7 | 16 | 47.
 2 | 6 | 49.9 | 51.6 | 55.6 |
 12 | 56.11 | 57.11 | 66.16 |
 74.11 | 75.6 | 7 | 9 | 79.5 |
 12 | 80.12 | 13 | 82.10 | 84.
 5 | 12 | 85.17 | 87.9 | 90.13 |
 92.1 | 93.7 | 94.2 | 96.10 |
 97.13 | 104.17 | 107.10 |
 108.10 | 110.11 | 123.17 |
 146.16 | 150.3 | 6 | 156.
 16 | 159.12 | 165.9 | 168.9 |
 179.15 | 192.2 | 204.3 |
 209.19 | 214.12 | 218.17 |
 223.11 | 240.16 | 252.6 |
 240.1 | 242.13 | 244.2 |
 248.5 | 249.7 | 255.9 |
 276.5 | 277.4 | 279.10 |
 282.13 | 284.11 | 291.13 | 18 |
 296.33 | 298.8 | 303.14 |
 305.16 | 311.10 | 315.10 |
 317.1 | 319.2 | 12 | 316.8 |
 340.7 | 17 | 20 | 342.10 |
 15 | 372.12 | 374.6 | 379.
 3 | 7 | 385.5 | 392.11 | 396.
 5 | 12 | 397.1 | 400.2 | 401.
 2 | 9 | 402.7 | 404.2 | 13 |
 405.10 | 407.2 | 13 | 420.
 12 | 411.2 | 420.10 | 421.
 2 | 422.8 | 423.1 | 5 | 424.
 10 | 11 | 430.5 | 433.2 |
 435.15 | 436.2 | 3 | 5 | 7 |
 437.2 | 7 | 11 | 12 | 439.6 |
 440.9 | 441.11 | 442.
 16 | 443.5 | 447.12 |
 450.3 | 451.10 | 452.5 |
 453.10 | 13 | 456.5 | 461.
 12 | 464.4 | 470.9 |
 472.5 | 10 | 11 | 477.1 | 12 |
 478.11 | 479.9 | 480.13 |

17 | 482.1 | 483.16 | 484.
 13 | 14 | 485.13 | 489.7 |
 4 | 495.2 | 499.12 | 500.
 8 | 19 | 501.10 | 502.12 |
 17 | 507.9 | 10 | 12 | 13 | 509.
 8 | 513.6 | 7 | 515.5 | 9 | 16 |
 516.9 | 517.5 | 9 | 520.10 |
 12 | 16 | 521.13 | 522.12 |
 524.7 | 10 | 525.1 | 2 | 6 | 12 |
 527.9 | 528.1 | 529.4 |
 531.11 | 532.4 | 5 | 536.13 |
 2 | 11 | 537.10 | 540.3 | 4 |
 545.14 | 547.13 | 548.1 |
 549.7 | 551.6 | 552.2 | 15 |
 553.6 | 554.2 | 3 | 555.2 |
 557.15 | 559.10 | 561.2 |
 562.6 | 7 | 12 | 564.7 | 8 |
 573.12 | 581.10 | 586.18 |
 597.6 | 614.10 | 615.4 |
 60 | 619.6 | 634.9 | 636.
 2 | 6 | 643.13 | 644.5 |
 653.4 | 655.6 | 7 | 661.4 |
 663.1 | 673.11 | 680.13 | 4 |
 14 | 686.7 | 695.10 | 697.
 10 | 11 | 14 | 15 | 699.7 | 719.
 7126.9 | 729.14 | 732.9 |
 734.10 | 735.11 | 739.7 |
 750.11 | 761.8 | 765.3 | 768.
 7 | 8 | 769.5 | 6 | 771.2 | 12 |
 772.1 | 773.13 | 775.14 |
 776.6 | 778.5 | 779.3 | 9 |
 15 | 16 | 780.10 | 14 | 17 |
 783.6 | 785.3 | 7 | 788.2 |
 790.5 | 792.12 | 795.9 |
 796.11 | 797.8 | 799.9 |
 800.14 | 801.10 | 11 | 12 |
 14 | 802.7 | 19 | 804.10 |
 13 | 804.2 | 806.9 | 807.5 |
 6 | 7 | 13 | 808.4 | 809.8 |
 810.1 | 8 | 811.3 | 12 | 812.
 5 | 814.3 | 3 | 4 | 817.8 |
 822.3 | 8 | 823.4 | 826.6 |
 * 833.2 | 835.7 | 836.5 |
 840.18 | 845.13 | 19 | 846.
 3 | 845.15 |
 quæmque. 550.12 |
 quæmque. 462.2 | 544.8 |
 647.4 |
 quæmque. 37.1 | 57.4 |
 65.2 | 91.9 | 128.10 | 196.
 11 | 214.13 | 293.14 | 396.
 10 | 695.5 | 696.5 | 30 |
 784.4 |
 quæmque. 612.1 |
 quæmque. 156.12 | 520.
 17 | 525.11 | 785.12 |
 quæmque. 419.13 |
 quæmque. 26.12 | 46.2 | 75.
 10 | 92.13 | 101.4 | 30 |
 121.14 | 122.1 | 124.1 |
 132.12 | 136.13 | 144.8 |
 154.5 | 160.5 | 161.9 |
 166.6 | 172.12 | 186.12 |

192. 13 | 287. 6 | 294. 13 |
296. 18 | 388. 4 | 394. 2,
17 | 451. 3 | 521. 10 | 570.
3 | 619. 1 | 622. 5 | 721. 6 |
744. 11 | 818. 18 |
quādam. 780. 6 |
quādam. 14. 3 | 57. 5 | 73. 2 |
74. 9 | 104. 17 | 165. 4 |
211. 16 | 254. 9 | 260. 13 |
264. 18 | 282. 3 | 297. 1 |
310. 11 | 312. 10 | 314. 11 |
312. 7 | 312. 7 | 515. 6 |
quādiu. 316. 2 |
quādo. 92. 12 | 146. 12 | 420.
8 | 422. 8 | 423. 4 | 444.
4 | 581. 11 | 609. 15 | 721. 9 |
726. 1 | 727. 2 | 741. 6 |
744. 15 | 745. 15 |
quāquam. 11. 6 | 51. 15 | 67.
2 | 71. 9 | 80. 1 | 90. 7 | 95.
12 | 115. 3 | 122. 14 | 125. 1 |
126. 1, 16 | 128. 2 | 134. 6 |
137. 3 | 178. 8 | 182. 3 | 191.
14 | 197. 2 | 207. 17 | 213.
3 | 213. 4 | 214. 11 | 217. 7 |
247. 2 | 256. 7 | 278. 6 |
279. 4 | 283. 11 | 286. 17 |
289. 7 | 318. 8 | 330. 9 |
333. 7 | 376. 4 | 382. 5, 10 |
385. 3 | 392. 8 | 400. 7 |
404. 17 | 415. 10 | 429.
4 | 430. 13 | 444. 5 | 457.
2 | 463. 7 | 471. 12 | 475. 5 |
480. 14 | 483. 12 | 481. 8 |
493. 14 | 498. 9 | 501. 10 |
503. 8 | 527. 7 | 544. 2 |
546. 14 | 553. 3 | 640. 9 |
670. 2 | 687. 11 | 757. 4 |
773. 5 | 773. 1 | 824. 3 |
* 842. 10 |
quāta. 149. 4 | 467. 5 |
493. 8 | 544. 5 | 745. 5 |
774. 3 |
quātā. 410. 1 |
quāta. 451. 11 |
quātam. 437. 8, 9, 10 | 817.
4 |
quāta. 16. 9 | 805. 17 |
quāta. 33. 5 | 442. 11 | 483.
10 |
quāta. 152. 14 | 154. 11 |
176. 2 |
quāta. 460. 16 |
quāta. 637. 4 |
quāta. 453. 5 |
quāta. 587. 3 |
quāta. 632. 7 |
quāta. 97. 5 | 179. 14 | 297.
4 | 271. 17 | 284. 2 | 318. 13 |
403. 15 | 405. 4 | 416. 1 |
419. 7, 8 | 418. 18 | 451.
11 | 517. 15 | 544. 6 | 548.
12 | 550. 9 | 616. 2 | 665. 5 |
719. 17, 18 | 717. 13 | 813. 5 |
801. 4 | 826. 12 |
quāta. 121. 1 |

quantulacunque. 438. 16 |
quantulo. 561. 11 |
quantulum. 303. 13 |
quantulumcunque. 807. 4 |
quantum. 82. 5 | 97. 3 | 98. 12 |
121. 8 | 127. 2 | 149. 5 |
151. 11 | 154. 10 | 163. 11 |
181. 1 | 176. 8 | 437. 1 | 418.
6 | 442. 9 | 454. 2 | 471.
13 | 476. 3 | 481. 17 | 487.
5 | 509. 11 | 515. 14, 15 |
529. 11 | 550. 15 | 570. 13 |
608. 5 | 619. 7 | 669. 11 |
701. 13 | 707. 9 | 711. 3, 4 |
718. 4 | 770. 4 | 774. 5,
16 | 801. 15 | 805. 11 | 829.
2, 16 | 830. 9 |
quantumvis. 824. 8 |
quantus. 493. 9 |
quāptopter. 420. 11 | 497. 5 |
569. 11 | 576. 3 | 598. 14 |
611. 13 | 613. 12 | 644. 13 |
683. 15 | 713. 4 | 811. 13 |
830. 7 |
quāquā. adv. 39. 2 | 197. 13 |
361. 6 | 388. 12 |
quāquā. ablat. 359. 4 |
quāquam. 503. 1 |
quāqua-versus. 107. 1 |
quāque. 613. 2 |
quāre. 73. 8 | 187. 11 | 188. 18 |
255. 9 | 323. 10 | 584. 8 |
586. 7 | 597. 8 | 615. 11 |
617. 13 | 623. 5 | 626. 12 |
706. 3 | 707. 8 | 718. 6 |
740. 12 |
quāta. 821. 3 |
quātam. 195. 6 | 601. 14 |
quāti. 650. 3 | 657. 10 |
quāto. 512. 12 | 651. 2 | 654.
21 |
quātum. 522. 14 | 600. 5 |
678. 9 | 684. 12 |
quātus. 202. 14 | 372. 10 |
649. 10 | 650. 16 | 652. 15 |
654. 1, 21 | 655. 3 |
quārum. 103. 10 | 136. 10 |
143. 13 | 145. 12 | 151. 13 |
438. 6 | 533. 5 | 574. 2 |
575. 4 | 585. 6, 13 | 587. 15 |
598. 12 | 599. 6 | 601. 4 |
602. 7, 10 | 603. 11 | 605.
5 | 606. 17 | 610. 2 | 611. 11 |
615. 10 | 642. 14 | 657. 12 |
712. 5 |
quā. 14. 10, 11 | 34. 16 | 36.
7 | 40. 5 | 105. 4 | 110.
3 | 111. 10 | 124. 5, 10 | 128.
11 | 145. 12 | 152. 17 | 154.
18 | 171. 6, 7 | 289. 13 |
299. 15 | 218. 19 | 218. 8 |
250. 2 | 255. 17 | 295. 11 |
396. 13 | 446. 6 | 488. 6 |
500. 9 | 512. 7 | 526. 14 |
527. 4 | 529. 14 | 534. 10 |
539. 3 | 550. 3 | 552. 15, 16, 17

13 | 571. 12 | 573. 13 | 574.
1 | 581. 4 | 585. 6 | 590. 1,
10 | 606. 10 | 625. 9 | 636.
10 | 658. 3 | 662. 10, 12 |
674. 4 | 698. 8 | 699. 12 |
708. 4 | 711. 6, 7 | 722. 7 |
716. 7 | 719. 16 | 728. 2 |
736. 13 | 743. 13 | 749. 12 |
782. 4 | 809. 6 | 816. 5 |
817. 12 | * 845. 5 |
quādam. 475. 6 | 586. 13 |
quāsi. 22. 2 | 27. 13 | 217. 14 |
135. 4 | 139. 9 | 162. 6 |
166. 4 | 170. 2 | 217. 10 |
234. 14 | 243. 10 | 261. 7,
10 | 276. 8 | 298. 7 | 323. 7 |
353. 10 | 395. 6 | 407. 6 |
408. 6 | 414. 5 | 415. 3 |
418. 8 | 425. 7 | 449. 2,
9 | 450. 1, 4, 8 | 452. 7 |
459. 2 | 463. 3 | 464. 10 |
470. 15 | 476. 5 | 480. 8 |
482. 7 | 490. 1 | 498. 5 |
501. 1 | 509. 12 | 522. 13 |
529. 7 | 530. 1 | 531. 8 | 555.
12 | 554. 6 | 570. 6 | 605. 7,
8 | 616. 10 | 620. 11 | 749.
4 | 752. 7 | 774. 12 | 826.
11 | 827. 8 | * 847. 24 |
quāque. 330. 8 |
quāquā. 95. 19 | 237. 7 |
251. 4 |
quāquā. 50. 2 |
quāquā. 58. 28 |
quāquā. 220. 10 |
quāquā. 104. 21 |
quāquā. 273. 9 |
quāquā. 205. 20 | 791. 5 |
quāquā. 477. 2 | 550. 9 |
* quāquā. 833. 4 |
quāquā. 656. 14 |
quāquā. 660. 6 |
quāquā. 561. 12 |
quāti. 71. 3 |
quāquā. 496 | 705. 17 | 27. 5 |
181. 9 | 208. 4 | 299. 2 |
346. 11 | 372. 5 | * 836. 8 |
quāquā. 721. 1 |
quāquā. 20. 11 | 26. 4 |
quāquā. 91. 15 | 724. 8 |
quāquā. 727. 14 | 730. 8 |
quāquā. 682. 7 | 731. 1 |
quāquā. 179. 2 | 611. 11 | 628.
12 | 646. 10 | 646. 10 | 657.
5 | 657. 14, 16. 18 | 659.
5, 10 | 660. 4, 9 | 662. 3,
9 | 678. 2 | 708. 15 | 721. 5 |
743. 11 | * 840. 19 |
quāquā. 478. 7, 10 |
479. 1, 4 | 481. 10 | 513.
16 | 535. 4, 10 | 662. 9, 12 |
quāquā. 669. 10 |
quā. 2. 1, 3 | 6. 4 | 8. 6 |
9. 4 | 13. 2 | 14. 4 | 17. 5,
9 | 19. 2 | 20. 4 | 25. 9 |
24. 8 | 26. 8 | 27. 7 | 30. 2,
32. 13 |

- 8, 19 | *et ubique passim*.
 queant. 610. 9 |
 queat. 471. 8 | 691. 15 | 780. 6 |
 queis. 120. 15 | 127. 9 | 384. 19 | * 841. 3, 15 |
 quem. 4. 4 | 21. 16 | 24. 17 | 31. 9 | 40. 19 | 49. 2 | 68. 18 | 76. 14 | 81. 13 | 83. 4, 9 | 84. 10 | 115. 8 | 128. 16 | 134. 15 | 137. 11 | 151. 10 | 156. 8, 10 | 173. 6 | 178. 14, 19 | 201. 15 | 207. 7 | 216. 15 | 227. 4 | 228. 2 | 236. 13 | 241. 1 | 255. 12 | 255. 6 | 257. 9 | 276. 16 | 280. 5 | 282. 8 | 284. 9 | 311. 11 | 315. 6 | 341. 19 | 345. 4 | 346. 3 | 351. 2 | 380. 7 | 381. 10 | 383. 9 | 386. 3 | 391. 3 | 407. 1 | 409. 10 | 429. 2 | 439. 10, 13 | 442. 13 | 443. 13 | 461. 5 | 470. 15 | 471. 9 | 475. 2 | 476. 11 | 477. 1 | 478. 13, 14 | 479. 1 | 488. 2 | 489. 17 | 491. 13 | 499. 2 | 500. 3, 7 | 506. 10, 11 | 507. 1, 3 | 509. 3 | 510. 12 | 515. 18 | 517. 11 | 519. 12 | 518. 2, 4 | 544. 12 | 550. 11, 12, 13 | 551. 14 | 558. 14 | 560. 2 | 567. 7 | 572. 4 | 584. 1 | 588. 8 | 590. 3 | 609. 16 | 613. 7 | 615. 5 | 614. 10 | 672. 9, 10, 11 | 683. 14 | 691. 9 | 697. 8 | 710. 1, 2 | 719. 8 | 721. 10 | 723. 6 | 723. 13 | 744. 2, 13, 14 | 745. 12 | 746. 6, 13 | 747. 1, 13 | 752. 5 | 777. 6 | 779. 9, 10, 11 | 792. 3, 10 | 802. 8, 16, 17 | 804. 5 | 817. 2 | 824. 2, 5 |
 quemadmodum. 33. 14 | 49. 11 | 297. 16 | 299. 6 | 325. 12 | 621. 9 | 626. 3 | 628. 6 | 636. 10 | 707. 11 | * 842. 6 |
 quemcunque. 433. 12 |
 quemdam. 28. 14 | 55. 5 | 65. 6 | 77. 20 | 86. 2 | 87. 4 | 99. 10 | 105. 5 | 108. 4 | 115. 5, 12 | 148. 8 | 209. 3, 11 | 253. 3 | 283. 3 | 284. 6, 8 | 311. 6, 7 | 318. 15 | 338. 11 | 339. 12 | 392. 12 | 408. 10 | 609. 8 | 752. 7 | 818. 15 | * 838. 14 |
 quempiam. 54. 5 | 55. 8 | 63. 3 | 84. 1 | 85. 17 | 93. 9 | 99. 2 | 259. 4 | 270. 17 | 278. 10 | 292. 8 | 310. 5 | 473. 13 | 683. 10 |
 quemquam. 41. 4 | 74. 2 | 144. 4 | 207. 2 | 310. 15 | 384. 12 | 490. 4 |
 quemque. 69. 1 | 208. 12 | 263. 14 | * 837. 4 |
 queat. 244. 7 |
 queat. 264. 12 | 328. 16 |
 querat. 758. 2 |
 querebatur. 243. 5 |
 querela. 38. 13 |
 querelae. 789. 2 |
 querelam. 330. 20 |
 querelas. 224. 17 |
 querens. 95. 2 |
 queri. 799. 12 |
 querimonia. 813. 3 |
 querimoniam. 331. 2 |
 * querquam. 846. 10 |
 querula. 670. 12 |
 querulo. 91. 17 | 176. 6 | 786. 7 |
 querulum. 138. 3 | 764. 8 |
 queruntur. 799. 11 |
 questu. 808. 15 | * 838. 6 |
 questus. plur. 62. 7 |
 queant. 596. 1 | 615. 14 | 627. 7 |
 qui. 6. 1, 6, 8 | 7. 1 | 8. 7, 9, 11, 13, 9 | 15. 4 | 18. 5 | 19. 18 | 20. 1, 5 | 21. 3 | 23. 1, 15 | 24. 9 | 27. 15 | 28. 15 | 29. 10, 14 | 30. 12 | 31. 8 | 32. 1, 8 | 33. 3, 11 | 37. 4 | 39. 8 | 40. 8 | 48. 3, 4, 5 | 54. 6 | 55. 6 | 56. 2 | 58. 12 | 62. 13 | 68. 8 | 70. 8 | 71. 12, 14 | 75. 10 | 76. 3, 4, 7, 19 | 78. 7, 9, 13 | 85. 7 | 86. 8 | 89. 11 | 98. 14 | 109. 11 | 110. 1 | 111. 4 | 113. 10 | 114. 6 | 115. 5 | 116. 3, 8 | 118. 4 | 119. 1, 6 | 121. 2, 13 | 123. 3 | 129. 1 | 134. 3 | 137. 9 | 139. 2, 13 | 142. 7 | 154. 12 | 157. 7 | 158. 7 | 163. 15 | 177. 1 | 181. 11 | 186. 5 | 189. 5 | 191. 19 | 193. 12 | 197. 7 | 198. 17 | 202. 2 | 206. 1, 2, 17 | 208. 7 | 209. 9 | 219. 9 | 221. 9 | 222. 13 | 225. 1 | 227. 15 | 230. 9 | 237. 12 | 243. 17 | 246. 11 | 248. 16 | 249. 3 | 251. 9 | 252. 8, 15, 21 | 253. 6, 15 | 255. 1, 2, 10 | 256. 1, 6 | 258. 1 | 259. 11 | 263. 5 | 264. 14 | 269. 12 | 272. 11, 14 | 274. 6 | 276. 10 | 279. 6 | 280. 3 | 281. 13 | 283. 17 | 286. 12 | 289. 14, 15 | 293. 15 | 294. 18 | 295. 4 | 302. 2, 12 | 305. 1 | 311. 3 | 314. 2 | 315. 2, 9 | 316. 8 | 320. 6, 14 | 323. 4 | 324. 10, 15 | 325. 19 | 327. 12 | 328. 8, 11 | 329. 1, 2 | 330. 1 | 331. 9 | 334. 10 | 335. 3 | 336. 10 | 338. 12, 16 | 339. 12 | 346. 5 | 364. 4 | 365. 6 | 368. 14, 15, 16 | 371. 1, 2 | 372. 11 | 378. 9 | 380. 4, 5 | 381. 9 | 384. 7, 13 | 392. 12 | 400. 1 | 402. 9 | 403. 1, 3, 11, 14 | 404. 11, 15 | 406. 2, 4, 7 | 408. 2, 10 | 410. 7 | 411. 11, 14 | 412. 11 | 415. 8 | 416. 2 | 418. 6, 7, 8 | 423. 6, 14 | 424. 7 | 425. 1, 3, 6 | 430. 6 | 431. 7, 8, 12 | 432. 1 | 436. 8, 15 | 464. 37. 1, 3 | 439. 3 | 442. 12 | 446. 14 | 447. 7 | 448. 2, 7, 8, 12, 13 | 449. 1 | 451. 14 | 453. 4, 9, 18 | 455. 8 | 457. 7 | 459. 1, 12 | 460. 1, 10, 11 | 461. 4 | 465. 2, 12, 14 | 465. 11, 12 | 467. 4 | 470. 2, 9, 12 | 471. 4, 7, 10, 16 | 472. 6 | 473. 3, 5 | 476. 3 | 478. 1, 7, 9 | 480. 13 | 481. 3 | 483. 1, 7, 15 | 484. 1 | 489. 1, 6 | 490. 4, 13, 14 | 491. 2, 4, 11, 14 | 492. 12 | 494. 3, 11 | 496. 7, 10 | 497. 1, 10 | 498. 8, 12 | 500. 7, 11 | 502. 16, 17 | 504. 7 | 505. 5, 11 | 506. 9 | 507. 4, 14, 15 | 508. 9 | 510. 8, 19 | 511. 6 | 513. 3 | 514. 8 | 515. 3, 6 | 517. 7 | 519. 6, 11, 12 | 521. 16 | 525. 1 | 528. 12, 18 | 529. 3 | 530. 6 | 532. 17 | 534. 7 | 538. 6 | 539. 15 | 543. 14 | 552. 2, 4 | 553. 8, 14 | 555. 1, 4 | 557. 3 | 559. 8, 10, 11, 13, 14 | 560. 1, 2, 10, 11 | 561. 4, 5 | 564. 4 | 566. 4, 5, 7 | 570. 11 | 575. 9 | 576. 6 | 577. 2 | 582. 12 | 585. 2, 4 | 596. 9 | 597. 1 | 601. 4, 12 | 607. 11, 12 | 608. 3, 12, 15, 16 | 610. 5 | 612. 11 | 615. 4, 6 | 616. 2, 9, 11 | 617. 7 | 618. 11 | 619. 12, 16, 18, 19 | 620. 10, 11, 15 | 624. 8 | 625. 7 | 627. 11, 14 | 628. 10, 13, 17 | 629. 1, 8 | 632. 2, 4 | 633. 5, 7 | 637. 12, 14 | 638. 1 | 643. 1 | 647. 9 | 648. 3 | 649. 3, 10 | 650. 5 | 651. 11 | 652. 1, 9, 15 | 653. 3, 12, 17 | 654. 1, 6, 11 | 655. 8 | 656. 4 | 657. 1 | 659. 9 | 666. 12 | 667. 2 | 669. 4 | 671. 12 | 672. 7 | 674. 7 | 677. 8 | 678. 12, 14 | 683. 12 | 684. 13 | 687. 10 | 688. 6 | 689. 1, 7 | 690. 2, 9, 11 | 691. 4, 15 | 692. 12 | 693. 5 | 695. 12 | 696. 2, 10 | 697. 10 | 699. 6, 17 | 701. 8 | 702. 4 | 703. 1 | 706. 3 | 708. 10 | 709. 11 | 718. 5, 6 | 720. 12, 15, 16, 18 | 721. 2, 11, 12 | 722. 4 |

723. 1, 7, 9 | 724. 1 | 727.
14 | 728. 10 | 72. 8 | 730.
1, 1 | 735. 4 | 737. 7 | 738.
7, 11 | 741. 6 | 745. 9, 11 |
746. 11, 14 | 747. 3 | 748.
4 | 749. 1 | 756. 3, 8, 9 |
759. 1, 6 | 766. 1 | 768. 8 |
769. 14 | 771. 8 | 772. 4, 5 |
773. 9, 11 | 774. 5 | 777. 10 |
781. 8, 10 | 782. 11 | 783. 5 |
785. 1 | 786. 10 | 792. 12 |
794. 5 | 795. 4 | 797. 10 |
799. 12 | 800. 3, 7, 9 | 802.
6, 8, 9, 20 | 805. 9, 18 |
810. 5 | 812. 1, 3, 4 | 813. 7,
10 | 815. 10 | 817. 3, 10, 17 |
818. 15 | 819. 4, 8 | 823. 7,
10 | 821. 11 | 826. 1, 4 | 828.
6 | 830. 6 | * 842. 12 | 845.
13 | 847. 2, 8, 12, 13 |
qui. 47. 7 | 83. 5 | 178. 14 |
196. 4 | 428. 6 | 430. 15 |
432. 7 | 504. 4 | 531. 2 |
683. 12, * 846. 9 |
quia. 188. 5 | 412. 6 | 421. 8 |
438. 3, 8 | 490. 11 | 492.
11 | 527. 15 | 573. 3 | 613. 15 |
612. 11 | 633. 7 | 635. 13 |
636. 5 | 643. 3, 5, 15 | 644.
7, 11 | 647. 4 | 650. 17 |
651. 3 | 655. 6 | 662. 10 |
681. 8 | 726. 7 | 779. 13 |
809. 17 | 827. 7 | 828. 17 |
quibac. 337. 11 |
quibus. 28. 16 | 30. 11 | 40.
16 | 80. 6 | 85. 15 | 139. 17 |
170. 7 | 178. 10 | 180. 2 |
181. 14 | 190. 9 | 245. 16 |
288. 15 | 322. 9, 14, 15 |
332. 9 | 335. 19 | 349. 6 |
372. 7 | 376. 2 | 385. 16 | 387,
8 | 405. 7 | 422. 8 | 427. 4,
8 | 440. 4 | 443. 2 | 448.
9, 10 | 463. 17 | 465. 13 |
466. 5 | 481. 2 | 488. 1, 4 |
491. 20 | 494. 15 | 499.
5 | 508. 4 | 527. 3, 6 | 533.
6 | 545. 14 | 553. 6 | 563.
9 | 577. 12 | 587. 2 | 594. 1 |
616. 14 | 623. 1 | 625. 13 |
628. 3 | 631. 7 | 646. 7 |
647. 2 | 660. 1 | 661. 6, 9 |
667. 4 | 668. 3 | 673. 3 |
681. 10 | 684. 15 | 687. 12 |
692. 6 | 695. 2 | 698. 1, 2,
3 | 705. 16 | 707. 7 | 708. 1,
6 | 714. 3 | 719. 16 | 730. 7 |
731. 12 | 732. 10 | 739. 5 |
735. 15 | 742. 3 | 742. 7,
744. 17 | 750. 1 | 776. 8,
9 | 797. 4 | 803. 2 | 807. 1 |
809. 7 | 818. 10 | 823. 2 |
829. 6 | * 845. 17 |
quibufdam. 58. 2 | 101. 4 | 124.
12 | 217. 2 | 328. 14 | 387.
5 | 457. 6 | 524. 5 | 607. 12

671. 15 | 680. 11 | 714. 6 |
717. 2 | 728. 8 | 731. 8 | 786.
2 | 820. 2, 13 |
quibufnam. 446. 18 | 802. 20 |
quibufvis. 249. 1 |
quibufcunque. 146. 11 |
quicum. 513. 13 |
quicunque. 146. 17 | 273. 4 |
459. 11 | 461. 8 | 544. 11 |
quid. 4. 3 | 6. 2 | 11. 7 | 15. 3,
9 | 19. 14 | 21. 7 | 22. 5, 18 |
23. 4 | 32. 12 | 33. 2 | 34.
14 | 44. 7 | 45. 2, 10 | 47.
14 | 55. 8 | 65. 0 | 75. 5 |
84. 5 | 93. 8 | 109. 14 |
114. 13 | 128. 7 | 139. 1, 2,
3, 4, 5, 13 | 143. 11 | 146.
4 | 147. 11 | 156. 5 | 170.
6 | 172. 1 | 186. 10, 11 | 188.
13 | 14. 190. 15 | 196. 18 |
197. 10 | 201. 3, 4 | 204.
2 | 208. 1 | 216. 18 | 227.
14 | 235. 1 | 236. 6 | 244. 4,
9 | 250. 1 | 265. 18 | 272. 2 |
280. 5 | 297. 15 | 302. 15,
16 | 308. 8 | 314. 1 | 316.
11, 12 | 322. 13 | 346. 5 | 350.
4 | 368. 14 | 375. 24 | 377.
5, 6 | 382. 12, 15 | 386. 4 |
387. 14 | 392. 3 | 404. 12,
13 | 407. 12 | 408. 11 | 409.
7 | 411. 13 | 412. 5, 9 | 413. 8 |
422. 2 | 423. 8 | 426. 3 | 430.
7 | 439. 11 | 442. 1 | 443.
4 | 444. 3 | 446. 13 | 450.
9, 10 | 453. 12, 15 | 457. 9 |
461. 15 | 465. 12 | 468. 5 |
470. 4 | 471. 11 | 472. 2 |
477. 10, 11 | 479. 5, 11 |
481. 4, 5, 6 | 483. 17, 18 |
484. 13 | 490. 6, 12 | 491.
10 | 492. 5, 8, 10 | 493. 1,
13 | 494. 11 | 496. 12 |
497. 8 | 500. 5 | 501. 13 |
506. 2, 3 | 509. 4 | 512. 3 |
514. 4 | 515. 13 | 522. 10 |
523. 8 | 525. 14 | 528. 6, 7,
14, 16 | 529. 3 | 531. 12,
16 | 533. 17 | 535. 1 | 538.
11 | 542. 6 | 544. 13 | 545.
7 | 548. 3 | 552. 5 | 556. 7 |
558. 16, 17 | 559. 1, 6 | 560.
477 | 561. 2 | 562. 3, 8 | 563.
7, 11, 15 | 584. 12 | 585. 11 |
588. 8 | 590. 2 | 607. 16 |
633. 6, 7 | 634. 13 | 636. 8 |
641. 7 | 645. 15 | 655. 13 |
671. 3, 16 | 673. 9 | 679. 2,
4 | 681. 5, 11 | 686. 4 | 734.
2, 6 | 745. 3, 8 | 748. 4, 15 |
763. 10, 11, 12 | 766. 3 |
769. 4 | 775. 35 | 781. 1, 2 |
793. 6 | 803. 10 | 804. 12 |
805. 3, 5, 8 | 806. 5 | 808.
5, 6 | 814. 9 | 815. 12 | 825.
6 | 827. 4 | 829. 5 | 830. 3 |

* 834. 4 |
quidam. 48. 1 | 49. 3, 4 | 61.
11 | 68. 14 | 73. 4 | 82. 7 |
103. 13 | 109. 2 | 111. 3 | 112.
3 | 123. 12 | 124. 2 | 130. 12 |
144. 6, 11 | 189. 15 | 205. 2 |
211. 1 | 225. 13 | 227. 3 | 232.
1 | 251. 1 | 256. 6 | 259. 10 |
260. 7 | 265. 6 | 268. 5 | 277.
5 | 299. 11 | 302. 18 | 306.
3 | 308. 1 | 312. 14 | 333. 13 |
352. 12 | 412. 12 | 571. 1 |
634. 4 | 640. 7 | 656. 12 |
674. 8 | 706. 2 | 708. 13 |
710. 4 | 713. 10 | 718. 1 |
739. 10, 12 | 748. 6 | 764.
6 | 791. 3 | 800. 1 | 814. 10 |
827. 4 |
quiddam. 450. 7 | 586. 1 |
597. 18 | 644. 3, 12 | 645.
10 | 696. 11 |
quidem. 4. 4 | 6. 5 | 9. 4 |
10. 1 | 15. 2 | 16. 10 | 33. 10 |
36. 13 | 38. 2 | 42. 3 | 43. 1 |
52. 10 | 53. 9, 14 | 54. 2, 10 |
56. 4 | 58. 13 | 59. 8 | 60. 3 |
62. 1 | 66. 18 | 68. 15, 17 |
74. 8 | 76. 19 | 77. 16 | 78.
8 | 82. 2 | 84. 10, 15 | 86. 1,
87. 2 | 91. 19 | 98. 17 | 99.
4 | 100. 3 | 103. 5 | 106. 1 |
109. 11 | 110. 4 | 111. 11 |
114. 3, 10 | 115. 2 | 123. 17 |
124. 14 | 125. 7 | 133.
130. 3 | 131. 11. 14 | 132. 13 |
136. 8 | 139. 19 | 145. 13, 18,
20 | 148. 17 | 150. 3 | 151. 1 |
154. 2 | 156. 19 | 158. 5, 19 |
163. 1, 8 | 164. 6 | 165. 17 |
167. 6 | 169. 2 | 175. 7 | 178.
8 | 184. 13 | 187. 15 | 188.
15 | 191. 16 | 192. 9 | 195. 4,
8 | 196. 12 | 197. 8 | 198. 5 |
202. 7, 13 | 203. 1, 4 | 207.
15 | 208. 3, 12 | 214. 4, 10,
19 | 215. 6, 11, 15 | 218. 10,
15 | 220. 3 | 221. 17 | 223. 1 |
225. 6 | 228. 11 | 230. 5 |
232. 2, 6 | 234. 5 | 235. 14 |
236. 2, 15 | 237. 4, 10, 15 |
239. 7, 8 | 246. 11 | 249.
14 | 251. 9 | 252. 2, 7 | 253. 5 |
254. 3 | 255. 16 | 257. 6 |
258. 8 | 259. 11 | 271. 3 | 283.
16 | 286. 14 | 289. 4 | 291.
3 | 295. 14 | 299. 24 | 300.
8 | 307. 7 | 310. 17 | 311. 13 |
312. 4 | 314. 1, 8 | 320. 17 |
325. 4 | 326. 7 | 327. 11 |
328. 5, 7 | 330. 4, 15, 18 |
334. 12 | 338. 12 | 339. 1, 14 |
342. 6 | 343. 10, 15 | 347.
4 | 352. 3 | 353. 10 | 360. 6 |
361. 9 | 369. 4 | 372. 6 | 374.
3 | 375. 13 | 376. 15 | 382. 7,
11 | 390. 13 | 407. 10 | 414 |
a a liij

392. 3, 6 | 401. 10 | 402.
 4 | 403. 4, 9 | 405. 12 |
 407. 13 | 408. 2, 7 | 410.
 13 | 411. 3 | 413. 2 | 415.
 10 | 416. 3, 11 | 428. 1, 9 |
 430. 7, 14 | 431. 3, 11 |
 436. 13 | 437. 5 | 441. 2,
 6 | 446. 11, 17 | 451. 2,
 10 | 453. 13 | 455. 14 |
 459. 18 | 461. 6 | 466. 3 |
 470. 10 | 473. 7, 15 | 490.
 6, 15 | 491. 11 | 492. 11 |
 499. 3, 9 | 506. 10 | 510.
 19 | 514. 9 | 515. 13 | 18 |
 517. 8 | 518. 13 | 524. 8 |
 525. 5 | 529. 16 | 546. 4 | 550.
 6 | 553. 7, 14 | 555. 4, 7 |
 556. 5 | 559. 1, 6 | 562. 13 |
 568. 5 | 572. 4 | 574. 7 |
 575. 2, 10, 11 | 577. 7 | 578.
 7 | 580. 4, 7 | 582. 8 | 585.
 13 | 586. 3 | 587. 17 | 588. 2,
 12 | 596. 3, 8 | 597. 3 | 600.
 5 | 603. 9 | 605. 14 | 606.
 2, 3 | 607. 15, 16 | 613. 6 |
 616. 9 | 617. 15, 18 | 618. 13 |
 620. 2 | 621. 10, 13 | 624.
 3 | 625. 14, 16 | 627. 7 |
 628. 15 | 632. 7 | 633. 9 |
 637. 7, 9 | 638. 5 | 641. 11 |
 646. 5, 7 | 656. 10 | 660.
 9 | 664. 7, 8 | 666. 9 |
 668. 1 | 669. 14, 15, 16 |
 673. 11 | 672. 1 | 674. 1 |
 678. 12 | 687. 9 | 697. 14 |
 698. 6 | 699. 7 | 700. 1 |
 707. 13 | 712. 14 | 715. 2, 3 |
 719. 1 | 726. 8 | 731. 7, 17 |
 733. 3 | 734. 14 | 737. 5 |
 738. 11 | 741. 16 | 742. 1 |
 743. 9 | 749. 14 | 755. 8 |
 761. 3 | 775. 4 | 778. 6 | 785.
 6 | 792. 3 | 801. 4, 15 | 806.
 7 | 809. 7, 9 | 810. 8, 12 |
 819. 11 | * 826. 20 | 828. 8 |
 843. 12 |
 quidnam. 57. 6 | 312. 10 |
 quidni. 98. 4 | 126. 17 | 370.
 3 | 128. 8 | 234. 5 | 275. 7 |
 284. 11 | 394. 11 | 396. 6 |
 410. 1 | 431. 6 |
 quidnam. 769. 12 |
 quidquam. 34. 16 | 107. 10 |
 108. 10 | 143. 6 | 150. 14 |
 152. 1 | 153. 11 | 169. 12 | 189.
 20 | 191. 13 | 194. 9 | 196.
 19 | 206. 16 | 223. 10 | 228.
 4 | 244. 1 | 248. 27 | 255.
 9 | 273. 6 | 286. 8 | 310. 15 |
 311. 12 | 319. 1, 12 | 366. 4 |
 395. 6 | 396. 6 | 419. 5 |
 420. 9 | 439. 9 | 439. 9 |
 464. 13 | 487. 9 | 499. 8 |
 502. 10 | 503. 10 | 524. 1 |
 551. 5 | 562. 10 | 613. 11 |
 761. 5 | 769. 6 | 774. 3 |
 775. 12 | 987. 15 | 812. 14 |
 825. 9 | 828. 4 | * 845. 18 |
 847. 1 |
 quidquid. 57. 1 | 56. 13 | 246.
 12, 15 | 253. 9 | 331. 9 |
 436. 4 | 489. 14 | 491. 16 |
 492. 14 | 508. 5, 2 | 641.
 2 | 787. 14 |
 quidvis. 92. 1 | 370. 12 | 286.
 1, 2 | 297. 3 | 491. 17 | 521.
 9 |
 quies. 178. 6 | 310. 3 |
 quies. 53. 10 | 316. 9 | 323. 3 |
 390. 3 | 531. 14 |
 quiesce. 243. 18 |
 quiescebat. 121. 2 |
 quiescebat. 165. 9 |
 quiescentibus. 161. 10 |
 quiescentis. 114. 10 |
 quiescit. 327. 6 |
 quiescit. 106. 11 |
 quiescit. 348. 2 |
 quiescit. 368. 6 |
 quiescit. 165. 13 | 193. 5 | 241.
 7 | 244. 3 | 300. 3 | 354. 3 |
 385. 8, 12 | 393. 7 | 745.
 10 |
 quiescem. 65. 13 | 66. 15 | 240.
 12 | 299. 4 | 366. 6 | 398.
 1 | 396. 11 |
 quiesci. 18. 16 | 35. 5 | 70. 2 |
 229. 6 | 239. 1 | 288. 14 |
 294. 11 | 354. 6 |
 quiesciores. 818. 9 |
 quiescis. 128. 8 | 191. 3 | 175. 6 |
 301. 1 | 376. 13 | 548. 7 |
 quiesco. 688. 6 |
 quiescum. 19. 6 | 257. 6 | 599.
 9 |
 quiescus. 375. 4 |
 quiesceram. 19. 5 |
 quiesci. 269. 11 |
 quilibet. 417. 14 |
 quin. 10. 12 | 25. 4, 9 | 37. 7 |
 52. 14 | 59. 10, 12 | 65. 13 |
 76. 1 | 97. 9 | 129. 1 | 178.
 12 | 197. 16 | 214. 13 | 215.
 12 | 225. 3 | 227. 15 | 236.
 9 | 248. 18 | 257. 2 | 272. 8 |
 273. 4 | 288. 7 | 323. 16 |
 390. 4 | 395. 6 | 411. 7 |
 436. 8 | 445. 11 | 446. 1, 2 |
 452. 15 | 460. 2, 3 | 462.
 3 | 465. 4 | 475. 8 | 483.
 14 | 489. 18 | 502. 2 | 508.
 6 | 509. 4 | 510. 14 | 520.
 12 | 528. 2 | 534. 13 | 537.
 4 | 550. 16 | 551. 10 | 563.
 14 | 678. 11 | 686. 7 | 691.
 7 | 696. 7 | 697. 11, 16 |
 702. 2 | 770. 15 | 774. 17 |
 778. 4 | 787. 1 | 794. 4 |
 797. 6 | 801. 6 | 802. 2 |
 804. 10 | 805. 16 | 806.
 10 | 810. 14, 5 | 813. 1 |
 814. 1 |
 quinquam. 489. 2 |
 quinquem. 478. 6 | 481. 12,
 13 | 482. 4, 6, 8 |
 quinquem. 482. 7 |
 quingentos. 474. 6 |
 quini. 785. 1 |
 quinquaginta. 299. 12 | 319. 1 |
 339. 3, 13 | 542. 2, 5 |
 quinquaginta. 46. 15 | 372. 7 | 432.
 8 | 512. 6 | 542. 2 | 640.
 12 | 642. 9 | 647. 1 | 659.
 6, 13 | 662. 7, 11 | 666. 7 |
 684. 11 | 712. 17 | 782. 1 |
 quinquennales. 396. 16 |
 quinquennali. 315. 10 |
 quinquennium. 542. 7 | 796. 11 |
 Quintian. 500. 4 |
 Quintiano. 498. 8 | 500. 1 |
 Quintianum. 500. 6, 9, 13,
 19 |
 Quintus. 541. 1 |
 quipsum. 256. 6 | 522. 14 |
 709. 1 |
 quiritus. 372. 14 | 400. 9 |
 648. 2 | 654. 6, 11 | 710.
 4 |
 quippe. 33. 3 | 56. 4 | 110. 9 |
 123. 2, 12 | 147. 13 | 198.
 17 | 206. 8 | 215. 1 | 219. 2 |
 227. 8 | 247. 2 | 252. 1, 17 |
 275. 2 | 286. 9 | 293. 11 |
 300. 7 | 305. 13 | 306. 17 |
 339. 5 | 331. 14 | 384. 10 |
 17 | 388. 8 | 389. 11 | 399. 5 |
 400. 4 | 403. 10 | 408.
 2 | 410. 6 | 419. 10 | 420.
 6 | 423. 11 | 431. 8, 12 | 437.
 9 | 436. 2 | 438. 3 | 443.
 10 | 447. 10 | 453. 4 | 471.
 13 | 473. 17 | 486. 3 | 490.
 14 | 492. 14 | 495. 11 |
 511. 4 | 514. 10 | 518. 12 |
 529. 4 | 539. 5 | 546. 8 |
 547. 3 | 549. 13 | 550. 17 |
 553. 14 | 581. 11, 8 | 595. 9 |
 597. 16 | 598. 4 | 600. 14 |
 607. 16 | 609. 12 | 616. 3 |
 618. 14 | 619. 10 | 621. 5 |
 20 | 625. 11, 12 | 635. 9 |
 641. 5 | 643. 2 | 646. 3 |
 649. 16 | 653. 8 | 657. 3 |
 674. 10 | 678. 13 | 681. 1 |
 684. 9 | 689. 7 | 695. 7 |
 700. 3 | 703. 3 | 712. 2 |
 726. 3 | 728. 5 | 733. 10 |
 736. 8, 9 | 738. 10 | 745. 5 |
 751. 8 | 758. 5 | 761. 4 |
 762. 3 | 775. 6 | 779. 13 |
 786. 5 | 792. 9 | 797. 4 |
 801. 5 | 803. 14 | 807. 13 |
 809. 15 | 814. 6 | 815. 10 |
 821. 2 | 825. 12 | 827. 21 |
 829. 1 | * 842. 1 |
 quippiam. 308. 7 | 333. 14 | 3 |
 405. 1 | 824. 7 |
 quippiam. 294. 14 |

quiqui. 214. 9 |
 quiret. 228. 2 |
 quiritabat. 210. 1 |
 quiritas. 168. 7 | 238. 1 |
 Quiritas. 58. 6 | 62. 2 | 73. 8 |
 76. 6 | 263. 11 |
 Quiritium. 4. 1 |
 quis. 3. 2 | 6. 9 | 26. 15 | 60. 4 |
 116. 2 | 121. 14. 1 | 48. 5, 6 | 156. 8 | 172. 9. 10 |
 180. 3, 8 | 198. 4. 5 | 272. 13 | 274. 9 | 324. 7 | 335. 7 |
 351. 8 | 408. 11 | 411. 3 | 412. 6 | 425. 6 | 452. 17 | 460. 16 | 472. 18 | 473. 9 | 476. 10 | 478. 14 | 495. 3 | 525. 3 | 530. 4 | 559. 9 | 534. 13 |
 557. 15 | 546. 14 | 558. 5 | 608. 2, 9, 10, 11 | 614. 7 | 633. 10 | 643. 8 | 658. 3 | 659. 10 | 673. 1 | 693. 1 | 697. 5, 17 | 728. 14. 1 | 741. 17 | 742. 3 | 746. 8 | 761. 10 | 770. 15 | 771. 1 | 772. 7 | 773. 7 | 774. 9. 10, 11 | 778. 2 | 780. 5 |
 quis, pro quis. 91. 11, 15 | 206. 7 | 215. 16 | 341. 9 |
 quisnam. 508. 11 | 319. 10 |
 quisnam. 56. 8 | 70. 7 | 122. 9 | 123. 22 | 136. 6 | 242. 9 | 285. 4 | 312. 3 | 323. 15 | 327. 12 | 333. 15 | 366. 8 | 410. 1 | 450. 4 | 666. 5 | 672. 1 | 677. 4 | 695. 6 | 777. 3 |
 quisque. 110. 10 | 121. 8 | 207. 11 | 212. 3 | 227. 7 | 259. 19 | 272. 12 | 260. 5 | 261. 4 | 320. 10 | 330. 2 | 381. 11 | 384. 6 | 387. 11 | 405. 13 | 405. 2 | 414. 3 | 443. 7 | 469. 6 | 478. 4 | 603. 1 | 799. 9, 10 |
 quisquiliis. 33. 5 | 461. 13 |
 quisquis. 552. 6 |
 quisque est quivir. 402. 4 |
 quiverint. 18. 3 |
 quiverant. 669. 15 |
 * quivi. 833. 5 |
 quivis. 400. 4 | 471. 6 | 698. 8 | 807. 8 |
 quivir. 81. 6 | 177. 4 | 307. 7 | 308. 6 | 339. 8 |
 quo. 9. 9 | 128. 15 | 217. 7 | 24. 4, 19 | 26. 8 | 28. 7 | 33. 6, 7 | 36. 1 | 39. 10 | 48. 10 | 57. 12 | 68. 1, 5, 11 | 78. 1 | 84. 15 | 86. 16 | 90. 3 | 93. 4, 12 | 98. 8 | 99. 10 | 104. 15 | 108. 1 | 114. 15 | 120. 27 | 123. 8 | 125. 3 | 137. 11 | 146. 6 | 153. 8 | 161. 6 | 165. 8, 16, 19 | 170. 6 | 180. 5 | 185. 14 | 186. 17 | 192. 4 | 193. 2, 14 | 196.

5 | 198. 4, 7 | 206. 10 |
 211. 14 | 219. 7 | 222. 16 |
 226. 3, 18 | 233. 11 | 234. 8 | 236. 16 | 244. 7 | 245. 2, 13 | 249. 15 | 251. 6 | 253. 8 | 254. 11 | 262. 6 | 265. 19 | 267. 4, 6 | 269. 5, 8 | 288. 13 | 291. 12 | 292. 9 | 294. 10. 16 | 299. 1 | 302. 7 | 304. 2 | 306. 14 | 307. 8 | 308. 13 | 309. 15 | 319. 5 | 320. 5 | 324. 3 | 327. 10 | 334. 11 | 335. 2 | 337. 12 | 339. 16 | 341. 15 | 365. 7 | 372. 13 | 376. 10 | 377. 13 | 378. 13 | 381. 15 | 382. 10 | 383. 12 | 384. 6 | 385. 6, 13 | 386. 5 | 393. 8 | 395. 3 | 400. 5 | 403. 15 | 404. 10 | 408. 5 | 421. 11 | 444. 8, 9 | 453. 7 | 464. 7 | 472. 12 | 477. 6 | 478. 15 | 481. 15 | 483. 8 | 485. 9 | 499. 11 | 501. 2 | 506. 2 | 512. 5 | 513. 10 | 514. 5 | 517. 15 | 525. 9 | 533. 11 | 537. 1, 9 | 548. 5 | 550. 4 | 553. 4, 8 | 554. 9 | 559. 11 | 577. 11 | 588. 7 | 597. 18 | 602. 3 | 615. 3 | 633. 7 | 636. 1 | 652. 15 | 661. 7 | 669. 14 | 687. 1 | 696. 5 | 697. 13 | 746. 1 | 748. 10 | 760. 6 | 770. 13 | 775. 13 | 780. 13 | 785. 3 | 787. 13 | 789. 5 | 792. 7 | 800. 9 | 802. 1 | 809. 8 | 812. 7 | 816. 2 | 826. 5 | * 841. 16 | 842. 10 |
 quoad. 5. 9 | 18. 3 | 21. 15 | 69. 2 | 83. 11 | 106. 2 | 147. 7, 9 | 175. 5 | 184. 18 | 219. 7 | 222. 19 | 228. 15 | 242. 1, 3 | 250. 7 | 269. 7 | 270. 13 | 293. 14 | 307. 10 | 310. 8 | 319. 7 | 333. 4 | 350. 13 | 738. 4 |
 quod, pro quoad. 15. 1 |
 quod, pronam. nov. gen. 6. 7 |
 8, 8 | 9. 2, 4 | 11. 8 | 13. 1, 3 | 16. 2 | 17. 7 | 21. 11 | 24. 1 | 26. 11 | 28. 11 | 32. 1, 6 | 36. 5 | 38. 14 | 42. 10, 12 | 44. 12, 17 | 47. 8 | 49. 8 | 53. 7 | 56. 11 | 66. 10 | 75. 3, 16 | 78. 8 | 79. 15 | 81. 10 | 84. 7, 13 | 86. 4, 13 | 87. 10 | 90. 4, 14 | 93. 10, 11 | 95. 3 | 96. 3, 10 | 97. 1, 5 | 98. 7 | 111. 1 | 115. 2 | 121. 10 | 135. 4 | 143. 7 | 144. 13 | 145. 9 | 150. 4 | 153. 2 | 156. 14 | 160. 8 | 161. 1 | 163. 6 | 164. 8 | 172. 3 | 184. 8 | 185. 4 | 187. 4 | 188. 4 | 190. 16 | 203. 5 | 205. 5 | 207. 4,

10 | 214. 6 | 220. 14 |
 224. 14 | 226. 14 | 228. 10 | 230. 14, 20 | 233. 11 |
 234. 13, 14 | 236. 14 | 237. 10 | 240. 13 | 243. 8, 15 | 244. 6 | 245. 4 | 257. 2 | 258. 8 | 261. 3, 12 | 265. 7, 17 | 268. 4 | 271. 11 | 272. 5 | 276. 7 | 277. 2, 7 | 283. 7 | 293. 5 | 298. 9 | 302. 1, 3, 9 | 304. 6, 7 | 310. 2 | 317. 5, 11 | 318. 7 | 324. 15 | 325. 5 | 332. 14 | 333. 14 | 334. 14, 15 | 335. 6, 8 | 337. 6, 11 | 338. 18 | 340. 15 | 341. 14 | 342. 9 | 344. 9 | 350. 3 | 353. 6, 19 | 359. 8 | 366. 13 | 370. 4, 5 | 388. 5, 8 | 390. 17 | 393. 15 | 394. 17 | 395. 8, 13 | 402. 2 | 403. 4 | 404. 5 | 405. 14 | 407. 6, 14 | 408. 3 | 409. 8 | 414. 3, 4 | 419. 1, 4, 6 | 421. 9 | 423. 2, 7, 9, 19 | 427. 3 | 430. 5, 14 | 431. 4 | 437. 7 | 438. 10 | 441. 4, 5 | 442. 7 | 446. 2, 5, 13, 15 | 447. 15 | 449. 10 | 450. 3, 8 | 451. 2, 10 | 452. 6 | 453. 2, 13 | 466. 7 | 470. 13 | 471. 15 | 472. 13, 18 | 473. 1 | 476. 9 | 478. 3 | 479. 10 | 480. 14 | 481. 1, 4 | 483. 16, 18 | 484. 6 | 486. 9 | 489. 18 | 491. 11, 13 | 495. 18 | 492. 2, 5, 10 | 493. 5, 6, 12 | 495. 10 | 497. 4, 7 | 498. 3, 5 | 500. 10 | 503. 3, 15 | 504. 4 | 506. 3, 5, 7, 8 | 507. 6 | 513. 5 | 517. 8 | 518. 4 | 521. 5, 7 | 522. 6 | 523. 5 | 524. 1 | 528. 1, 4 | 54. 529. 1, 2 | 543. 6 | 545. 4 | 548. 16 | 552. 6 | 553. 4 | 554. 3 | 557. 7 | 558. 5 | 562. 3, 4, 5, 11 | 563. 2, 4 | 564. 7 | 567. 2 | 572. 14 | 575. 4 | 577. 14 | 584. 11, 13 | 586. 3 | 588. 11 | 589. 1, 7 | 591. 6 | 592. 2 | 593. 8 | 596. 3, 5, 7 | 598. 7 | 599. 15 | 601. 1 | 603. 6, 15 | 605. 10, 14 | 609. 12, 13 | 610. 6 | 622. 4 | 630. 1 | 632. 11 | 633. 8, 10, 11 | 634. 13, 4 | 635. 11 | 638. 1 | 640. 8, 10 | 641. 8, 9 | 643. 6 | 644. 11, 12 | 645. 2, 4, 5 | 646. 1 | 652. 8 | 654. 19 | 655. 13 | 656. 4, 5, 6 | 657. 4, 15 | 658. 4 | 660. 1 | 662. 11 | 664. 1 | 667. 8 | 671. 11 | 672. 11, 13 | 673. 4, 6 | 678. 9 | 682. 11 | 696. 13 | 697. 3 |

698. 4 | 707. 4. 18 | 715.
3 | 716. 4 | 726. 16 | 728.
6. 16 | 731. 4. 15 | 734. 6 |
736. 6 | 738. 14 | 740. 8 |
741. 7 | 749. 7 | 755. 3. 4.
8 | 760. 3 | 761. 5 | 762. 8 |
769. 9 | 771. 13 | 777. 1.
4. 9 | 779. 16 | 780. 1. 8 |
785. 5. 8 | 787. 3 | 788. 7 |
790. 7 | 799. 4 | 801. 16 |
805. 15 | 806. 2 | 811. 11 |
812. 14 | 815. 4. 15 | 817. 6 |
827. 2. 3 | 828. 5. 8 | 829.
13. 14. 16 | * 834. 16 | 835.
14 | 838. 3 |
quod, *adverb.* 9. 7 | 16. 3. 4.
6. 10 | 17. 1 | 25. 13 | 28. 5 |
32. 10 | 34. 8 | 38. 8 | 44.
10 | 50. 15 | 51. 15 | 66. 18 |
75. 11 | 77. 17 | 79. 3 | 84.
15 | 86. 10 | 87. 1 | 91. 4 |
93. 8 | 95. 8 | 101. 5 | 106.
10. 11 | 110. 10 | 119. 13 |
124. 7 | 128. 10 | 143. 8 |
149. 6 | 150. 14 | 156. 12 |
157. 14 | 160. 4 | 162. 6 |
167. 6 | 172. 6 | 175. 10 |
177. 5 | 181. 4 | 193. 8 | 194.
3 | 196. 3. 18 | 200. 11 | 201.
1 | 212. 3 | 219. 16 | 223.
14 | 229. 4 | 230. 10 | 254.
11 | 264. 15 | 278. 9 | 281.
4. 10 | 283. 13 | 284. 4. 6 |
291. 1 | 293. 2 | 298. 13 |
316. 11 | 320. 18. 19 | 323.
8. 9. 10. 11. 12 | 324. 8 |
325. 12 | 327. 7 | 331. 1. 4 |
334. 2 | 336. 5 | 337. 4 |
338. 13 | 339. 2 | 342. 1 |
343. 10 | 344. 3 | 345. 10 |
346. 14 | 347. 2. 3 | 356. 5 |
366. 18 | 368. 14 | 373. 7 |
374. 15 | 380. 8 | 382. 7 |
383. 11 | 391. 2 | 395. 5 |
400. 5 | 403. 11 | 405. 1 |
5. 12 | 408. 4. 8 | 409. 9 |
410. 10 | 411. 15 | 412. 5 |
415. 1. 5. 6. 7. 9. 11 | 416.
9 | 420. 10 | 422. 6 | 426.
3 | 429. 1 | 430. 1 | 435. 1.
11 | 436. 7. 11. 12 | 438. 5.
14 | 439. 5. 8 | 441. 12 |
443. 1. 5 | 449. 8 | 450.
2 | 452. 9. 14 | 453. 1. 17 |
460. 17 | 461. 4 | 463. 13 |
471. 3. 5. 11 | 477. 8 | 479.
11 | 481. 9. 12 | 484. 3 |
487. 4. 9 | 489. 9. 12 |
490. 11 | 501. 6 | 503. 4.
11. 13 | 506. 14 | 509. 5 |
511. 8 | 512. 7. 8. 11 | 517.
6 | 519. 3 | 522. 1 | 525. 10 |
527. 12 | 528. 3. 13 | 529. 1 |
531. 3 | 533. 15. 16 | 534. 1 |
536. 3 | 539. 3. 15 | 543. 11 |
545. 7 | 549. 10 | 550. 2 |
551. 12 | 552. 8 | 557. 6 |
569. 5 | 572. 2. 13 | 575. 2 |
576. 4 | 578. 9. 10 | 579.
2 | 584. 4 | 588. 4 | 593. 1 |
599. 14 | 600. 2. 3. 12 |
606. 5 | 610. 8. 11 | 613. 9.
17. 19. 21 | 615. 3 | 616. 1 |
617. 18 | 618. 1. 2. 4. 12 |
619. 1 | 620. 8. 9. 10. 12 |
621. 19 | 622. 10 | 632. 7 |
633. 1 | 634. 5. 6 | 636. 1.
2 | 637. 5. 7 | 639. 10 | 645.
11 | 651. 6. 8 | 652. 6 | 654.
18 | 671. 7 | 679. 8. 10 |
680. 6 | 681. 10. 16 | 684.
15 | 687. 10 | 694. 10 | 697.
6 | 699. 3 | 708. 13. 14 |
719. 16 | 727. 6 | 731. 9 |
740. 10 | 749. 9 | 752. 6 |
754. 11. 12. 13 | 755. 9 |
761. 10 | 763. 2. 5. 10. 11.
12 | 765. 3 | 767. 5. 9 | 768.
1. 12 | 769. 6 | 770. 13 | 771.
7 | 781. 8 | 784. 2 | 798. 1 |
802. 9. 10. 11 | 803. 13. 14 |
804. 9. 10. 15 | 805. 8 |
811. 2. 3. 8 | 812. 12 | 814.
1 | 820. 8. 9 | 822. 3 | 825.
1 | 829. 8 | * 837. 2 | 838. 6 |
845. 12. 13 |
quodam. 58. 4 | 73. 4 | 101. 2 |
144. 3 | 165. 3 | 173. 4 |
194. 4 | 202. 6 | 241. 7 |
243. 17 | 243. 2. 3 | 266. 1 |
289. 7 | 298. 16 | 305. 1 |
317. 10 | 319. 11 | 354. 4 |
378. 10 | 385. 1. 15 | 404.
9 | 447. 13 | 448. 12 |
476. 1 | 513. 13 | 524. 10 |
533. 9 | 600. 3 | 666. 1 |
687. 2 | 689. 2 | 692. 8 |
695. 8 | 739. 3 | 754. 9 |
793. 3 | * 845. 10 |
quodammodo. 617. 10 | 680.
2 | 687. 11 | 694. 12 | 759.
14 | 804. 4 | 806. 5 |
quocumque. 50. 4 | 147. 6 |
714. 5 | 760. 13 | 775. 11 |
quoddam. 57. 6 | 67. 3 | 98.
6 | 120. 13 | 200. 16 | 217.
10 | 247. 5 | 250. 12 | 556.
1 | 641. 14 | 642. 7. 8 |
648. 1 | 649. 5. 7. 8. 12.
14 | 650. 9. 14. 15 | 652.
11. 13. 18. 20 | 653. 7. 8.
14. 16. 20. 21 | 654. 5. 8.
10. 14. 15 | 657. 2. 4. 9.
12. 15 |
quodvis. 41. 3 | 56. 4 | 84. 3 |
quomodo. 591. 6 |
quoniam. 252. 10 |
quondam. 96. 1 | 270. 18 |
536. 6 | 690. 2 | 748. 9 |
776. 5 |
quoniam. 18. 10 | 22. 10 | 158.
18 | 422. 9 | 432. 6 | 441.
- 8 | 450. 14 | 463. 6 | 475.
6 | 484. 9 | 490. 10. 12 |
495. 6 | 516. 4 | 528. 14 |
520. 4. 6 | 544. 12 | 552.
9 | 563. 4 | 571. 9 | 574.
12 | 607. 4 | 619. 19 | 621.
7 | 653. 9 | 656. 13 | 773.
8 | 775. 1 | 779. 8 | 782. 12 |
800. 14 | 807. 7 | 808. 2 |
810. 13 | 819. 10 | * 843. 8 |
quoniam. 326. 15 | 424. 2 |
633. 2. 3 |
quoniam. 241. 9 | 410. 5 |
683. 9 |
quoque. 5. 6 | 16. 6. 7 | 18. 3 |
19. 9 | 34. 19 | 42. 6 | 49.
11 | 106. 17 | 134. 7 | 149.
8 | 151. 6 | 160. 18 | 172. 3 |
178. 5 | 181. 3 | 185. 11 |
209. 2 | 222. 1. 14 | 224.
9 | 247. 5 | 247. 15 | 254.
7 | 282. 1 | 299. 14 | 307.
9 | 315. 6 | 321. 2 | 332.
12. 14. 15 | 333. 16 | 339.
2. 10 | 366. 15 | 367. 1 |
383. 8 | 384. 9. 13 | 385. 1 |
392. 10 | 394. 14 | 395. 3 |
401. 3 | 403. 10 | 406. 5 |
411. 14 | 413. 4 | 421. 7 |
422. 2 | 469. 5 | 471. 2 |
480. 11. 15 | 483. 5 | 484.
17 | 488. 3 | 490. 16 | 496.
4 | 503. 6 | 511. 8 | 516. 1.
15 | 526. 2 | 532. 17 | 533. 5 |
545. 15 | 548. 1. 8. 44 |
549. 11. 14 | 553. 1 | 556.
4 | 558. 4 | 561. 5 | 568. 9 |
571. 10 | 574. 15 | 581. 11 |
619. 17. 19 | 624. 16 | 627.
2 | 633. 2 | 635. 3 | 650. 10 |
667. 1 | 669. 12 | 678. 11 |
679. 6 | 691. 19 | 694. 8 |
697. 11 | 729. 10 | 761. 10 |
765. 7. 8 | 773. 8 | 777. 4.
11 | 794. 7 | 817. 16 | 823.
16 | 829. 8 | * 838. 12 | 841.
8 |
quoque. 119. 14 | 134. 11 |
216. 18 | 223. 11 | 285. 6 |
299. 4 | 423. 4 | 439. 10 |
506. 18 | 736. 9 |
quoqueversum. 38. 3 | 260. 8 |
quoqueversus. 397. 3 |
quorsum. 178. 9 | 201. 10 |
234. 16 | 308. 3 |
quorsus. 394. 16 | 760. 9 |
quorum. 50. 6 | 89. 5 | 114.
14 | 118. 9 | 119. 10 | 150.
17 | 156. 13 | 161. 7 | 214.
15 | 241. 2 | 249. 14 | 256.
14 | 347. 5 | 372. 3 | 377. 3 |
381. 13 | 431. 9 | 435. 2. 5 |
460. 15 | 465. 10 | 435. 8 |
493. 4 | 579. 7 | 592. 11 |
597. 12 | 615. 13. 17 | 616.
13 | 624. 11 | 667. 2 | 668. 1 |
669.

669. 4 | 671. 9 | 687. 7 |
688. 2 | 690. 6 | 701. 5 |
707. 1 | 715. 1 | 730. 4 |
8 | 779. 9 | 782. 5 | 790.
4 |
quorundam. 54. 12 | 80. 7 |
211. 3 | 262. 7 | 442. 5 |
463. 5 | 480. 12 | 520. 18 |
595. 10 | 681. 2 | 828. 6 |
quos. 36. 6 | 49. 4 | 50. 9 |
60. 15 | 86. 9 | 87. 5 | 103.
8 | 109. 3 | 117. 10 | 126.
14 | 131. 15 | 131. 24 | 199.
15 | 207. 3 | 208. 8 | 209.
15 | 218. 10 | 249. 1 | 311.
9 | 325. 6 | 383. 6 | 389. 1 |
408. 6 | 411. 5 | 412. 4 |
414. 5 | 419. 6 | 437. 12 |
453. 3 | 455. 7 | 457. 8 |
460. 8 | 464. 5 | 477. 9 |
478. 10 | 479. 2 | 480.
26 | 481. 10 | 518. 7 | 526.
10 | 530. 6 | 542. 1 | 543. 1 |
553. 8 | 582. 6 | 584. 3 |
585. 2. 10 | 598. 4 | 616. 6 |
624. 15 | 625. 3 | 628. 14 |
659. 10 | 660. 3 | 664. 7 |
666. 12 | 668. 10 | 708.
9 | 732. 6 | 810. 8 | 822.
9 |
quospiam. 817. 7 |
quosque. 777. 12 |
quor. 172. 5 | 302. 16 | 481. 17 |
494. 16 | 520. 11 | 719. 13 |
794. 3 |
quodries, *pro singulis diebus*.
385. 9 |
quotidiana. 699. 5 |
quotidianæ. 377. 6 |
quotidiani. 330. 10 |
quotidianis. 194. 4 | 301. 12 |
523. 6 |
quotidie. 170. 1 | 200. 4 |
283. 8 | 330. 15 | 331. 1. 10 |
332. 5 | 391. 12 | 491. 4 |
585. 6 | 808. 10 |
quotiens. 38. 14 | 817. 1 |
* 842. 18 |
quoties. 60. 17 | 222. 7 | 465.
12 | 520. 10 |
quovis. 144. 12 | 149. 13 | 221.
2 | 226. 6 | 240. 15 |
quousque. 97. 8 | 196. 17 |
224. 12 | 663. 2 |
- R**
- R** Abidam. 268. 8 |
* rabido. 842. 19 |
rabidos. 247. 11 | 249.
3 |
rabie. 104. 11 | 184. 19 | 191.
8 | 268. 16 | 269. 8 | 276. 2 |
293. 15 | 305. 2 |
rabiem. 270. 6 |
- Rap.**
- rabies. 451. 12 | 772. 1 | 809.
6 |
rabulis. 404. 9 |
racemes. 40. 9 |
radians. 765. 11 |
radiantes. 667. 4 |
radiantibus. 743. 8 |
radicem. 560. 12 |
radices. 27. 1 |
radicibus. 708. 4 |
radiculæ. 456. 3 |
radicum. 459. 2 |
radit. 426. 10 |
radiis. 164. 5 |
radio. 778. 10 |
radiorum. 389. 4 |
radios. 666. 1 | 682. 1 |
radix. 754. 5 |
ramices. 107. 9 |
ramis. 176. 1 |
ramo. 202. 6 | 226. 13 |
ramorum. 235. 3 |
ramos. 77. 21 |
ramulis. 8. 8 | 372. 4 |
ramum. 497. 2 |
ranam. 16. 8 |
rancidiora. 330. 8 |
rancidi. 35. 1 |
ranula. 302. 12 |
rapacem. 174. 12 |
rapaces. 179. 8 |
rapacitate. 545. 14 |
rapax. 186. 16 |
rapere. 113. 9 | 677. 6 |
rapiantur. 679. 13 |
rapidæ. 727. 12 |
rapidis. 708. 14 | 711. 4 |
rapidissimo. 669. 13 |
rapidum. 288. 19 | 823. 9 |
rapidus. 734. 15 |
rapienda. 114. 9 |
rapiendi. 24. 14 |
rapinæ. 127. 8 | 129. 12 | 330.
11 | 331. 3 |
rapinis. 201. 7 | 219. 2 | 247.
9 | 275. 3 | 282. 5 | 303.
15 |
rapitur. 158. 1 |
raptare. 691. 1 |
raptatis. 227. 14 |
raptum. 83. 7 | 98. 4 | 119.
3 | 151. 7 | 196. 8 | 249.
12 | 288. 9 | 391. 6 | 835.
21 |
raptis. 61. 2 |
rapto. 306. 15 |
raptozem. 828. 18 |
raptum. 170. 11 | 163. 13 |
828. 12 |
rapuere. 130. 4 |
rapuisse. 545. 12 |
rars. 35. 6 | 461. 2 | 466. 6 |
681. 18 |
rars. 156. 2 |
rars. 211. 4 | 798. 5 |
rarsiter. 775. 5 | 807. 14 |
- rarior. 830. 11 |
rariore. 505. 7 |
rariore. 616. 8 |
rarissima. 471. 13 |
rarissime. 149. 15 |
rarissimo. 419. 11 |
raritas. 671. 16 | 719. 14 |
raritate. 682. 1 |
rarius. 780. 11 |
raro. 671. 14 | 728. 4 |
rassiles. 751. 14 |
rasso. 397. 1 |
rassur. 117. 17 |
rata. 144. 1 | 173. 13 | 297. 9 |
686. 2 |
ratæ. 259. 3 |
ratam. 646. 6 | 647. 5 |
rati. 248. 24 | 264. 2 | 268.
17 | 334. 20 | 536. 10 | 634.
5 |
ratio. 38. 15 | 44. 10 | 392. 9 |
411. 9 | 467. 6 | 484. 8 |
508. 12 | 591. 16 | 592. 2 |
599. 11 | 600. 13 | 650. 17 |
679. 10 | 683. 15 | 694. 12 |
698. 6 | 729. 5 | 734. 7 |
756. 5 | 782. 6 | 786. 8 |
790. 11 | 802. 14 | 811. 15 |
815. 12 |
ratiocinans. 31. 14 |
ratiocinatio. 427. 8 | 644. 1 |
ratiocinationem. 489. 1 |
rationabilem. 591. 13 | 605.
16 |
rationabiles. 595. 15 | 606. 1 |
rationabilia. 684. 10 |
rationabi is. 598. 7 | 612. 3 |
Rationabilitatem. 586. 8 |
rationabiliter. 578. 7 |
rationale. 641. 4 | 642. 8 |
rationalem. 487. 4 | 631. 2 |
rationalis. 570. 4 |
ratione. 334. 4 | 407. 15 |
443. 7 | 486. 7 | 569. 3 |
570. 8 | 573. 4 | 574. 13 |
580. 13 | 584. 4 | 586. 10 |
595. 12 | 598. 9 | 600. 8 |
601. 2. 13 | 603. 9. 14 |
608. 4. 19 | 610. 12 | 616.
17 | 618. 10 | 621. 6 | 623. 16 |
640. 6 | 670. 7 | 697. 14 |
698. 6 | 707. 10 | 733. 11 |
738. 8 | 746. 14 | 755. 1 |
803. 4 |
rationem. 80. 4 | 411. 11 |
426. 6 | 487. 5 | 493. 5 |
535. 10 | 571. 8 | 580. 11 |
586. 15 | 592. 7 | 617. 8 |
627. 14 | 780. 2 | 816. 17 |
rationes. 253. 9 | 484. 15 |
774. 14 | 618. 2 |
rationi. 592. 15 | 596. 7 |
611. 9 |
rationibus. 205. 12 | 558. 13 |
594. 2 | 699. 5 | 749. 13 |
rationis. 587. 5 | 588. 14 |
- bb**

611. 14 | 820. 9 | 663. 5 |
 711. 16 |
 ratum. 403. 5 | 528. 4 |
 ratus. 318. 14 | 185. 9 | 543.
 4 | 558. 3 | 818. 14 |
 rauca. 185. 15 |
 raucā. 245. 5 | 259. 3 |
 raucus. 16. 9 |
 ravim. 808. 12 |
 re. 42. 3 | 165. 5 | 252. 2 | 286.
 8 | 305. 21 | 409. 7 | 439.
 5 | 443. 4 | 484. 12 |
 515. 19 | 516. 6 | 10 | 519. 1 |
 538. 1 | 541. 6 | 548. 13 |
 555. 9 | 613. 10 | 646. 11 |
 697. 15 | 719. 5 | 787. 13 |
 825. 9. 13 |
 re natā. 104. 14 | 112. 12 |
 117. 2 | 148. 8 | 272. 10 |
 286. 16 |
 re vord. 217. 1 | 272. 5 | 443.
 9 | 806. 3 |
 reapi. 21. 1 | 375. 6 | 513. 5 |
 reata. 23. 26 | 298. 3 |
 reatum. 77. 3 | 214. 5. 6 |
 rebar. 96. 2 | 105. 9 | 278. 9 |
 rebarur. 188. 11 |
 rebullire. 304. 10 |
 rebulliret. 21. 11 |
 rebullivit. 165. 16 |
 rebus. 32. 3 | 101. 4 | 105. 16 |
 106. 13 | 157. 1 | 159. 15 |
 206. 11 | 218. 11 | 224. 3 |
 274. 2 | 309. 4 | 322. 15 |
 335. 4 | 356. 5 | 422. 5 |
 431. 12 | 438. 5 | 446. 4 |
 460. 1 | 463. 6 | 470. 6 |
 473. 11 | 476. 2 | 495. 11 |
 496. 4 | 547. 9 | 578. 10 |
 596. 8 | 604. 6 | 609. 1 |
 17 | 613. 8 | 614. 11 | 617.
 13 | 627. 4 | 668. 3 | 669.
 16 | 671. 16 | 672. 3 | 686.
 8 | 691. 14 | 693. 4 | 695.
 5 | 731. 7 | 734. 1 | 738. 5 |
 744. 6 | 756. 1 | 770. 2 |
 798. 2 | 800. 11 | 806. 3 | 822.
 4 | 826. 7 | * 845. 15 |
 recalcans. 90. 18 | 278. 4 |
 recedemus. 76. 5 |
 recedens. 774. 9 |
 * recellebam. 842. 18 |
 recello. 226. 17 |
 recens, adj. 25. 11 | 124.
 13 | 224. 6 | 524. 13 | 553. 3 |
 818. 3 |
 recens, adv. 22. 2 | 219. 4 |
 673. 1 | 799. 3 | 817. 2 |
 recensens. 120. 6 |
 recensente. 294. 3 |
 recensere. 488. 3 |
 recensuerit. 636. 9 |
 recentem. 10. 4 | 251. 4 |
 recentū. 216. 15 |
 reconcia. 290. 10 |
 reconcibus. 97. 2 | 321. 10 |
 recentis. 270. 2 |
 receperat. 311. 12 | 315. 9 |
 recepere. 262. 10 |
 recepisse. 506. 1 |
 recepisti. 454. 1 |
 * recepit. 842. 17 |
 receptā. 220. 1 |
 receptacula. 116. 8 | 120. 16 |
 receptaculum. 31. 5 | 117. 15 |
 354. 2 | 385. 18 |
 receptam. 218. 7 |
 receptaret. 318. 2 |
 recepti. 270. 19 | 980. 6 |
 receptis. 121. 5 |
 recepto. 205. 4 |
 receptrix. 781. 18 |
 receptui. 669. 17 |
 receptum. 206. 15 | 290. 6 |
 receptus. 234. 1 | 377. 7 |
 recessit. 251. 7 | 367. 3 |
 recessus. 715. 3 |
 recessus, plur. 581. 7 |
 recidebat, 2. lang. & cundo.
 226. 14 |
 recidens, 2. br. 19. 9 |
 recidit. 2. br. 84. 3 |
 recinendo. 695. 10 |
 recinere. 164. 2 |
 recipiatum. 791. 4 |
 recipere. 801. 14 |
 recipere. 646. 2 |
 recipere. 75. 16 |
 recipientes. 87. 9 |
 recipiet. 819. 6 |
 recipiam. 520. 5 |
 recipiens. 320. 4 |
 recipio. 19. 3 | 104. 16 |
 recipit. 288. 11 | 747. 2 |
 reciproce. 377. 6 |
 reciprocā. 609. 14 |
 reciprocantes. 740. 2 |
 reciprocantur. 462. 10 |
 reciprocati. 610. 8 |
 reciprocās. 12. 5 |
 reciprocū. 345. 1 | 723. 2 |
 reciprocis. 711. 12 | 743. 9 |
 reciproco. 278. 4 | 708. 6 |
 recita. 467. 1 | 515. 14 |
 recitabit. 799. 2 |
 recitabo. 529. 8 |
 recitari. 495. 5 | 516. 18 | 536.
 8 | 552. 14 |
 recitata. 775. 9 |
 recitatio. 801. 3 |
 recitem. 413. 10 | 414. 5 |
 recitet. 534. 11 |
 reclamationem. 533. 8 |
 reclamationem. 707. 9 |
 reclinat. 140. 3 | * 842. 1 |
 reclusa. 91. 11 | 624. 14 |
 recluso. 98. 8 | 411. 16 |
 recognoscant. 777. 11 |
 recognoscat. 325. 11 | 513. 3 |
 542. 1 |
 recognosce. 244. 12 | 447.
 2 | 552. 6 |
 recognoscens. 318. 5 |
 recognoscis. 551. 7 |
 recognoscite. 60. 10 |
 recognoscite. 810. 16 |
 recognovit. 804. 8 |
 recognoscere. 767. 6 |
 recognoscens. 289. 8 |
 recognoscem. 149. 16 |
 reconciliatā. 769. 11 |
 reconciliaret. 445. 5 |
 reconciliavi. 549. 4 |
 reconcilio. 301. 8 |
 reconciliatio. 166. 4 |
 reconcit. 428. 4 |
 reconcit. 121. 6 |
 reconcit. 59. 11 |
 reconcit. 112. 11 |
 reconcit. 192. 7 |
 reconcit. 210. 10 |
 reconcit. 23. 10 | 80. 6 | 82.
 11 | 208. 6 | 321. 6 |
 reconcit. 150. 5 | 157. 5 |
 564. 1 |
 reconcit. 799. 23 |
 reconcit. 70. 3 |
 reconcit. 229. 13 | 421. 2 |
 reconcit. 281. 2 | 801. 2 |
 reconcit. 790. 9 |
 reconcit. 373. 11 |
 reconcit. 47. 5 | 281. 4 |
 283. 13 | 300. 3 |
 reconcit. 244. 4 |
 reconcit. 81. 1 | 141. 3 | 146. 13 |
 reconcit. 147. 20 |
 reconcit. 108. 16 |
 reconcit. 358. 4 |
 reconcit. 161. 4 | 722. 3 |
 reconcit. 242. 5 | 321. 18 |
 385. 17 |
 reconcit. 820. 12 |
 reconcit. 601. 11 | 616. 11 | * 834.
 5 |
 reconcit. 603. 9 | 707. 14 | 773.
 12 |
 reconcit. 154. 3 | 245. 4 | 310.
 4 | 391. 4 | 500. 1 | 15 |
 800. 15 |
 reconcit. 588. 14 | 620. 9 |
 reconcit. 31. 2 | 119. 17 | 122. 1 |
 143. 1 | 149. 3 | 158. 10 |
 164. 8 | 182. 11 | 203. 11 |
 214. 9 | 424. 5 | 439. 2 |
 515. 28 | 554. 11 | 572. 19 |
 581. 4 | 584. 6 | 608. 16 |
 615. 15 | 617. 13 | 618. 8 |
 14 | 613. 10 | 746. 13 |
 790. 9 |
 reconcit. 775. 9 |
 reconcit. 625. 18 |
 reconcit. 683. 18 |
 reconcit. 623. 3 |
 reconcit. 743. 3 | 752. 6 |
 reconcit. 618. 9 |
 reconcit. 207. 11 | 385. 6 | 679.
 6 | 718. 6 |
 reconcit. 800. 6 |

reclor. 556. 9 | 749. 7 | 751.
9 | 808. 7 |
reclor. 736. 7. 9 |
reclor. 187. 1 |
reclor. 738. 13 |
reclori. 627. 7 | 628. 1 |
reclorum. 627. 13 |
reclum. 292. 13 |
reclubans. 141. 2 | 282. 11 |
recluperantibus. 196. 6 |
reclupate. 250. 16 |
recluperatores. 750. 1 |
recluperaverant. 383. 10 |
recluperavit. 829. 15 |
reclutare. 250. 15 |
reclurrens. 201. 16 | 361. 2 |
reclurrentes. 121. 10 |
reclures. 216. 19 |
reclurrit. 191. 13 |
reclurunt. 22. 1 | 197. 7 |
recluribus. 730. 14 |
reclurvatam. 361. 10 |
reclufans. 103. 11 |
reclufant. 656. 5 |
reclufanti. 323. 10 |
reclufare. 646. 3 |
reclufari. 656. 11 |
reclufas. 560. 5 |
reclufasit. 558. 6 |
reclufatis. 213. 8 |
reclufaveram. 520. 15 |
reclufaverim. 811. 3 |
reclufent. 626. 12 |
reclufa. 127. 15 |
reclufus. 165. 16 |
reclufa. 777. 7 |
reclufus. 322. 16 |
reclamantur. 610. 9 |
reclamat. 609. 15 |
reclarguere. 326. 1 | 691. 3 |
reclam. 97. 10 |
recladant. 258. 1 |
recladantur. 611. 2 |
reclde. 155. 6 | 359. 8 | 414. 15 |
recldebant. 362. 1 |
recldere. 67. 13 | 238. 9 | 246.
3 | 450. 4 | 609. 15 | 677.
6 | 815. 6. 10 |
reclderem. 396. 12 |
reclderent. 335. 1 | 344. 6 |
reclderet. 60. 12 | 290. 2 | 318.
12 | 500. 12 | 501. 1 | 548. 12 |
reclderetur. 72. 5 | 228. 16 |
380. 1 |
recldi. 247. 15 | 457. 8 | 547.
9 |
recldidere. 246. 2 |
recldidideris. 199. 14 |
recldididerit. 323. 11 |
recldidi. 35. 3 |
recldidiffi. 769. 12 |
recldidiffi. 383. 12 |
recldidiffi. 555. 11 |
recldidit. 70. 3 | 123. 20 | 154.
6 | 156. 4 | 238. 5 | 281. 11 |
288. 15 | 551. 6 |

reddis. 178. 13 | 418. 6 |
reddit. 45. 9 | 712. 9 |
reddita. 191. 12 | 385. 4 |
redditi. 590. 8 |
reddite. 251. 15 |
redditis. 277. 3 |
reddito. 165. 1 | 235. 8 | 322. 4 |
343. 6 |
redditum. 145. 1 | 801. 16 |
redditur. 424. 3 |
reddituram. 341. 13 |
redditus. 290. 13 | 295. 8 |
reddo. 30. 5 |
reddunt. 181. 17 | 728. 12 |
reclamus. 151. 3 | 116. 15 |
redemptionem. 126. 16 |
redemptionis. 128. 9 |
redeant. 21. 17 | 147. 18 | 156.
5 | 352. 4 | 375. 17 | 390. 10 |
redeuntem. 157. 8 |
redeunt. 148. 13 |
redeunt. 94. 1 |
redi. 22. 10 |
redibis. 95. 10 |
redibo. 93. 13 |
rediens. 291. 9 |
rediere. 117. 8 |
redieris. 366. 13 |
redies, pro redibis. 190. 19 |
redigas. 719. 15 |
redigatur. 476. 7 |
redigeremus. 662. 8 |
redigi. 475. 11 | 655. 2 |
redigitis. 774. 15 |
redigitur. 651. 16 | 654. 20 |
655. 9 |
rediguntur. 654. 16 |
redime. 190. 17 |
redimebat. 502. 16 |
redimita. 758. 1 |
redintegrant. 151. 6 |
redintegrationem. 735. 14 |
redintegrato. 241. 7 |
redintegratur. 130. 6 |
redire. 188. 16 | 214. 8 | 226.
4 | 300. 1 | 475. 11 |
redirem. 87. 4 |
rediremus. 68. 13 |
redirent. 121. 12 |
rediret. 86. 7 | 319. 6 |
redit. 192. 14 |
redito. 188. 5 |
reditum. 380. 3 |
redonabo. 542. 4 |
reducem. 381. 12 |
reducens. 33. 7 |
reducenibus. 383. 9 |
reduceret. 252. 16 |
reducere. 63. 1 |
reduces. 122. 2 | 427. 5 |
reducit. 743. 10 |
reducitis. 65. 11 |
reduco. 22. 14 |
reducit. 383. 1 | 389. 6 |
reduco. 198. 14 |
reductum. 383. 4 |

reducunt. 196. 12 | 223. 5 |
redulceraro. 151. 7 |
redundantia. 600. 3 | 616. 13 |
redundantiam. 589. 5 |
redundat. 613. 18 |
redundavit. 487. 7 |
reduxerat. 236. 2 |
reduxistis. 110. 2 |
refectas. 3. 1 |
refecti. 252. 12 |
refectione. 108. 9 | 145. 20 |
251. 5 | 270. 4 |
refectioni. 318. 11 |
refectis. 192. 5 | 254. 13 |
refectos. 196. 12 |
refectui. 144. 1 | 250. 14 |
290. 13 |
refectum. 103. 1 |
refecturi. 330. 1 |
refellenda. 404. 11 |
refer. 143. 12 |
referam. 232. 8 | 335. 7 | 383.
6 | 725. 22 |
referas. 755. 2 |
referat. 525. 12 |
refererat. 370. 5 |
referemus. 225. 8 |
referenda. 585. 12 |
referendam. 424. 5 |
referendis. 390. 13 |
referens. 261. 5 | 346. 6 |
referentes. 250. 11 |
refert. 460. 10 |
refero. 14. 6 | 34. 4 | 82. 2 |
381. 18 |
referte. 310. 15 | 360. 1 | 617.
15 |
refertent. 820. 6 |
refertet. 209. 6 | 567. 5 |
refers. 65. 13 |
refert. 1. long. 437. 7 | 645. 9 |
refert. 1. br. 252. 16 | 318. 13 |
319. 1 | 567. 14 |
refertis. 211. 8 |
refertum. 98. 8 | 264. 17 |
refertur. 775. 9 |
reficere. 778. 13 |
reficiens. 344. 11 |
reficit. 143. 2 |
refingens. 82. 6 |
*reflabat. 843. 13 |
reflabri. 723. 2 |
reflantem. 293. 7 |
reflato. 140. 1 |
reflatum. 39. 6 |
reflectantur. 426. 8 |
reflecti. 648. 2 |
reflectitur. 648. 10 | 649. 9 |
reflectunt. 649. 17 |
reflexam. 649. 16 |
reflexim. 643. 14. 19 | 648.
13 | 649. 8 | 650. 6. 12 |
651. 4 | 663. 2 |
reflexio. 642. 1 |
reflexionibus. 645. 16 |
reflexo. 302. 16 |
b b j,

- reflexum. 76. 11 |
 reflexus, *plur.* 766. 7 |
 refluui. 135. 2 |
 reformando. 197. 7 |
 reformare. 93. 15 |
 reformati. 268. 3 |
 reformat. 41. 8 |
 * reformatæ. 836. 1 |
 reformatæ. 66. 13 |
 reformatam. 90. 6 |
 reformati. 125. 6 |
 reformationis. 94. 15 | 95. 8 |
 375. 21 |
 reformato. 211. 8 |
 reformatur. 91. 20 |
 reformatus. 213. 12 | 396. 10 |
 reformavit. 156. 9 | 378. 8 |
 reformides. 366. 4 |
 refota. 269. 12 |
 refotas. 154. 15 |
 refort. 109. 6 |
 refove. 143. 12 |
 refovendo. 26. 5 |
 refovens. 61. 7 |
 * refoventes. 836. 12 |
 refovco. 13. 6 | 354. 5 |
 refrenabunt. 628. 8 |
 refrenet. 624. 5 | 810. 13 |
 refrenor. 813. 9 |
 refriperet. 128. 8 |
 refrigerantem. 120. 2 |
 refulgentes. 60. 15 |
 refulgentia, *ingul.* 811. 8 |
 refutom. 714. 5 |
 refutabimus. 645. 6 |
 refutabo. 451. 4 | 513. 2 |
 refutare. 404. 3 | 492. 2 |
 refutat. 637. 14. 15 |
 refutatum. 407. 7 |
 refutaverim. 562. 3 |
 refutavi. 564. 2 |
 regalem. 486. 6 | 771. 11 |
 regales. 143. 14 |
 regalia. 447. 11 | 740. 4 |
 regalis. 154. 5 | 186. 16 |
 regalium. 369. 13 | 739. 8 |
 regat. 621. 8 |
 regē. 221. 9 |
 regēbatur. 694. 9 |
 regem. 444. 10 |
 regendarum. 622. 13 |
 regendi. 615. 19 | 629. 3 |
 regentes. 623. 1 |
 regere. 579. 6 | 597. 7 | 608. 19 | 618. 16 | 691. 18 |
 regeretur. 555. 11 |
 reges. 110. 5 | 739. 1 |
 regēt. 803. 7 |
 regi, *infinit.* 355. 5 | 597. 7 |
 615. 18 |
 regi, *dat.* 740. 11 | 770. 1 |
 regia. 141. 6 | 200. 10 |
 regia. 625. 12 | 739. 4 |
 Regie Aures. 739. 12 |
 regiam. 189. 1 | 486. 8 | 587. 4 |
 regius. 179. 9 |
 regibus. 136. 11 | 441. 4 |
 regimine. 50. 2 |
 regina. 15. 9 | 131. 10 | 357. 2 |
 362. 8 |
 reginæ. 391. 12 |
 reginam. 177. 1 | 365. 2 |
 592. 7 |
 regio, *nominat.* 444. 1 | 590. 2 | 711. 1 |
 regio, *ablat.* 739. 10 |
 regionaliter. 735. 13 |
 regione. 79. 12 | 253. 1 | 492. 1 | 443. 7 | 587. 14 | 590. 5. 10 | 709. 3 | 722. 1 |
 regionem. 247. 9 | 263. 2 |
 regiones. 132. 4 | 227. 11 |
 255. 12 | 329. 5 | 686. 1 |
 705. 10 | 714. 1 | 721. 4 |
 748. 2, 6 |
 regionibus. 606. 5 | 685. 4 |
 749. 12 |
 regionis. 33. 12 | 113. 14 | 126. 10 | 679. 15 | 684. 4 |
 regionum. 747. 15 |
 regia. 180. 9 | 390. 9 | 770. 15 |
 771. 2 | 795. 1 |
 regit. 591. 16 | 602. 10 |
 749. 12 |
 regitur. 744. 15 | 751. 8 |
 regium. 446. 18 |
 regius. 102. 11 | 136. 7 |
 regnantem. 366. 17 |
 regnare. 447. 12 |
 regnat. 632. 2. 4 |
 regnator. 396. 10 | 767. 6 |
 regni. 441. 7 | 599. 12 | 671. 13 | 676. 2 | 749. 7 |
 regno. 692. 10 |
 regnum. 165. 4 | 348. 4 |
 240. 2, 8 |
 regrediare. 51. 17 |
 regressa. 30. 7 |
 regressi. 800. 8 |
 regressione. 52. 5 | 290. 8 |
 regresso. 720. 16 | 337. 9 |
 regressus, *adject.* 290. 1 |
 regressus, *substant.* 308. 1 |
 regressus, *plur.* 666. 11 |
 regulæ. 828. 2 |
 regulam. 37. 11 | 827. 10 |
 Regulus. 435. 6 |
 regum. 435. 4 | 737. 11 |
 regune. 436. 7 |
 reguntur. 380. 12 | 588. 17 |
 674. 10 | 695. 13 |
 rei, *à res.* 19. 14 | 44. 17 |
 79. 15 | 84. 7 | 87. 1 | 90. 18 |
 91. 6 | 93. 13 | 108. 10 | 186. 2 | 211. 1 | 276. 14 | 292. 2 |
 295. 4. 11 | 326. 10 | 382. 15 | 392. 3 | 421. 11 | 453. 4 | 464. 8 | 470. 14 | 482. 8 | 504. 8 | 510. 11 | 513. 8 |
 523. 2 | 525. 7 | 529. 10 | 533. 13 | 602. 3 | 669. 6. 16 |
 680. 3 | 705. 3 | 761. 7 |
 797. 8 | 800. 8 | 819. 3 |
 rei, *gen.* à res. 324. 3 |
 rei, *plur.* à res. 495. 12 |
 528. 3 |
 reiecto. 37. 8 | 396. 1 |
 Reipublicæ. 626. 8 |
 reitcrans. 240. 9 |
 relata. 28. 4 | 192. 16 | 425. 15 |
 relatione. 739. 14 |
 relationis. 85. 11 |
 relatis. 159. 15 | 396. 2 |
 relato. 77. 12 | 334. 15 |
 relaturi. 197. 7 |
 relaturum. 20. 7 | 503. 5 |
 relatus. 743. 11 |
 relegantur. 672. 3 |
 relegatam. 586. 14 |
 relegatus. 96. 11 |
 relevant. 824. 4 |
 relevat. 743. 7 |
 relever. 589. 6 |
 relicinæ. 771. 6 |
 relicinæ. 763. 2 |
 relicta. 78. 10 | 160. 3 | 578. 6 |
 relicta. 27. 13 | 554. 9 |
 relictam. 558. 8 | 559. 11 |
 relicta. 196. 6 | 244. 10 | 330. 9 | 514. 7 | 622. 5 |
 relicto. 98. 15 | 119. 2 | 117. 17 |
 429. 6 |
 relictos. 515. 15 |
 relicum. 254. 16 | 442. 2 |
 524. 1 | 777. 11 | 141. 8 | 835. 8 |
 relicturos. 107. 14 |
 relicturum. 514. 3 |
 religio. 318. 4 | 365. 7 |
 775. 13 |
 religione. 21. 8 | 324. 11 | 728. 15 |
 religionem. 325. 20 | 480. 5 |
 535. 2 |
 religiones. 686. 1 |
 religionibus. 357. 1 |
 religionis. 261. 11 | 276. 17 |
 282. 7 | 371. 7 | 374. 5. 5 |
 375. 4 | 376. 9 | 378. 1 |
 382. 7 | 384. 3. 10 | 385. 7 |
 391. 14 | 392. 9. 14 |
 394. 9 | 395. 6 | 495. 8 |
 668. 5 |
 religionum. 446. 16 | 684. 16 |
 religiosa. 340. 9 |
 religiosa. 152. 35 | 382. 6 |
 387. 1 |
 religiosæ. 239. 7 |
 religiosam. 777. 1 | 757. 5 |
 religiosæ. 337. 15 | 691. 13 |
 794. 8 |
 religiosi. 85. 10 | 375. 19 | 379. 7 | 383. 1 |
 religiosus. 132. 3 | 366. 18 | 495. 3 | 749. 6 | 757. 1 |
 religiositas. 602. 7 |

religiositate. 602. 6 |
 religiosus. 817. 16 |
 religioso. 367. 8 | 378. 5 | 387.
 17 | 388. 7 |
 religiosum. 389. 9 | 392. 4 |
 765. 1 | 818. 15 |
 religiosus. 42. 4 | 264. 19 |
 390. 17 |
 relinquebat. 337. 5 |
 relinquenda. 816. 8 |
 relinquens. 112. 6 | 227. 6 | 245.
 1 | 285. 7 | 351. 6 |
 relinquentem. 247. 3 |
 relinquentes. 254. 8 |
 relinqueret. 562. 13 |
 relinqueret. 601. 3 |
 relinqui. 577. 7 |
 relinquit. 622. 4 | 627. 13 |
 656. 1 |
 relinquitur. 333. 12 |
 relinquunt. 99. 8 | 487. 12 |
 reliqua. 7. 2 | 67. 5 | 118. 18 |
 366. 11 | 546. 3 |
 reliqua. 113. 12 | 190. 17 |
 reliqua. 642. 5 |
 reliquam. 250. 10 | 656. 3 | 10 |
 reliquarum. 385. 5 |
 reliquas. 196. 7 | 201. 2 |
 662. 6 |
 reliqueram. 387. 7 |
 reliquerat. 442. 13 | 500. 9 |
 517. 15 |
 reliquere. 218. 14 |
 reliquerimus. 76. 5 |
 reliquerunt. 463. 13 | 764. 4 |
 reliqui. 305. 16 | 321. 13 |
 reliquiae. 33. 15 | 125. 5 | 409.
 4 |
 reliquias. 54. 7 | 302. 4 |
 329. 11 |
 reliquiis. 58. 12 | 219. 2 |
 719. 5 |
 reliquis. 330. 16 | 446. 9 |
 11 | 661. 9 |
 * reliquistet. 838. 9 |
 reliquit. 419. 5 | 420. 12 | 432.
 5 | 438. 9 | 447. 14 | 488.
 1 | 521. 13 | 523. 4 | 553. 13 |
 560. 9 | 569. 2 | 570.
 12 |
 reliquorum. 707. 19 |
 reliquos. 242. 10 |
 reliquum. 99. 5 | 114. 1 | 243.
 1 | 799. 6 |
 relucebat. 102. 11 |
 relucens. 314. 7 |
 relucet. 200. 2 | 744. 4 |
 relucebant. 209. 16 |
 relucebat. 122. 16 |
 rem. 58. 6 | 64. 3 | 71. 11 |
 74. 2 | 109. 14 | 228. 8 |
 264. 2 | 272. 8 | 11 | 274. 6 |
 383. 1 | 394. 4 | 401. 4 |
 404. 2 | 435. 12 | 437. 8 |
 439. 7 | 445. 2 | 456.
 7 | 472. 4 | 503. 8 | 506. 16 |

512. 4 | 562. 8 | 788. 1 |
 remaneant. 661. 8 |
 remanent. 661. 3 |
 remanere. 113. 5 | 332. 5 |
 remanentem. 519. 13 |
 remanet. 413. 13 | 453. 2 |
 547. 10 |
 remanserant. 197. 7 |
 remanserat. 323. 16 |
 remansit. 207. 17 |
 remansisset. 395. 1 |
 remansit. 238. 5 | 703. 8 |
 remeabat. 140. 17 |
 remeabit. 327. 7 |
 remeacula. 175. 2 |
 remeandum. 690. 11 |
 remeans. 190. 16 | 300. 4 |
 361. 1 |
 remeant. 126. 6 |
 remeare. 26. 13 | 286. 11 |
 remeatis. 205. 8 |
 remeat. 183. 15 | 347. 3 |
 414. 10 |
 remeavi. 388. 1 |
 remeavimus. 110. 1 |
 remeavit. 501. 6 |
 remedia. 470. 5 | 8. 11 | 488.
 12 | 793. 11 |
 remediis. 171. 5 | 178. 18 |
 626. 16 |
 remedio. 102. 4 | 268. 2 |
 488. 5 | 491. 19 | 529. 13 |
 605. 10 | 17 | 810. 11 |
 remedium. 95. 12 | 265. 17 |
 331. 5 | 602. 9 |
 remerite. 9. 1 | 54. 9 |
 remigia. 679. 9 |
 remigio. 163. 13 | 760. 8 |
 remigium. 187. 8 |
 remigrat. 618. 6 |
 reminiscere. 491. 17 |
 reminiscimini. 563. 4 |
 reminiscor. 61. 8 | 201. 16 |
 remisit. 296. 16 |
 remisit. 435. 9 |
 remisit. 221. 7 |
 remittam. 90. 4 |
 remittendus. 785. 12 |
 remittit. 916. 4 |
 remota. 173. 12 | 406. 9 |
 533. 11 |
 remotā. 293. 6 | 475. 11 | 550.
 17 | 643. 10 | * 835. 13 |
 remotarum. 705. 2 |
 remoras. 669. 1 |
 remotis. 440. 1 | 473. 13 |
 512. 16 | 554. 9 | 578. 6 | 671.
 14 | 810. 3 | * 835. 21 |
 remoto. 21. 13 | 28. 16 | 91.
 12 | 100. 1 | 120. 14 | 266. 13 |
 321. 17 | 327. 13 | 357. 4 |
 removi. 674. 2 |
 Rempublicam. 624. 8 | 625.
 15 |
 remulcebant. 155. 3 |
 remulceo. 5. 8 |

remunerare. 87. 12 |
 remuneraret. 219. 7 |
 remunerati. 301. 2 | 391. 1 |
 remuneratione. 805. 5 |
 renascenti. 228. 15 |
 renata. 376. 2 |
 renatos. 385. 1 |
 renatus. 378. 10 |
 renidens. 48. 9 | 82. 5 |
 renidentis. 333. 2 |
 renisus. 557. 10 |
 renitebat. 201. 2 | 382. 7 |
 renitebat. 102. 8 |
 renitentem. 71. 7 | 79. 10 | 81.
 1 | 181. 7 |
 renitentibus. 90. 10 |
 reniter. 45. 4 |
 renitor. 34. 11 |
 rentur. 427. 3 |
 renudaret. 12. 8 |
 * renudata. 835. 21 |
 renudati. 280. 10 |
 renudatis. 221. 8 | 260. 11 |
 renudatum. 264. 12 |
 renuens. 224. 16 |
 renuente. 268. 12 |
 renuit. 179. 11 |
 renum. 590. 11 |
 renumerare. 547. 7 |
 renuntiantes. 209. 11 |
 renuntias. 178. 12 |
 renuntiat. 252. 17 | 380. 15 |
 825. 6 |
 renuntiaturus. 205. 11 | 219.
 14 |
 renuntiavere. 800. 9 |
 renuntiavi. 128. 5 |
 reo. 324. 9 | 492. 6 |
 reor. 697. 6 |
 reos. 543. 8 |
 repagula. 21. 17 |
 repandit. 121. 4 | 288. 11 |
 reparatur. 710. 8 |
 reparaverat. 315. 8 |
 reparaverit. 582. 10 |
 repello. 24. 5 |
 repelluntur. 672. 3 |
 rependi. 817. 5 |
 rependis. 555. 9 |
 rependo. 814. 8 |
 rependuntur. 421. 8 |
 repensare. 193. 11 |
 repensaret. 510. 15 |
 repentē. 19. 5 | 24. 6 | 27. 7 |
 36. 15 | 59. 8 | 60. 2 | 72. 3 |
 97. 7 | 112. 4 | 127. 15 | 128.
 7 | 167. 13 | 186. 16 | 249.
 15 | 258. 3 | 276. 1 | 278. 14 |
 292. 11 | 298. 2 | 303. 16 |
 328. 10 | 340. 11 | 343. 4 |
 366. 9 | 367. 12 | 389. 6 |
 617. 8, 9 |
 repentina. 20. 1 | 478. 5 |
 826. 9 |
 repentina. 117. 8 | 156. 9 | 226.
 16 | 280. 7 | 120. 8 |
 b b iij

- repentina. 49. 7 | 400. 8 |
 repentinam. 192. 11 | 555. 5 |
 repentinus. 119. 9 |
 repentinior. 719. 17 |
 repentinis. 723. 8, 9 |
 repentinio. 68. 11 | 112. 9 | 115. 3 | 235. 8 | 288. 6 | 318. 8 | 375. 3 | 381. 11 | 436. 12 | 727. 15 | 797. 6 | 827. 7 |
 repentino. 799. 5 |
 repentinum. 375. 24 | 684. 2 |
 repentius. 826. 3 |
 reperiantur. 473. 1 |
 reperias. 178. 15 | 798. 2 |
 reperiat. 325. 6 |
 reperienda. 640. 11 |
 reperientiam. 461. 2 |
 * reperiens. 845. 9 |
 reperies. 176. 9 | 185. 4 | 435. 11 | 559. 6 |
 reperio. 471. 12 | 517. 5 | 688. 5 | 803. 6 |
 reperire. 68. 6 | 77. 2 | 179. 15 | 310. 2 |
 reperirem. 102. 2 |
 reperiret. 234. 8 | 276. 11 | 288. 8 |
 reperiretur. 771. 1 |
 reperiri. 124. 7 | 530. 16 |
 reperisse. 268. 4 | 311. 6 | 494. 5 | 518. 12 | 734. 2 | 769. 11 | * 845. 20 |
 reperisset. 548. 2 |
 reperisti. 562. 4 |
 reperis. 816. 13 | 819. 3 |
 reperitur. 228. 7 |
 reperiantur. 327. 7 | 646. 10 |
 reperta. 298. 15 | 513. 4 |
 repertam. 771. 12 |
 reperti. 419. 11 |
 repertis. 814. 11 |
 repertissimam. 494. 4 |
 reperto. 36. 15 | 168. 9 |
 repertor. 816. 11 | 827. 3 |
 repertorem. 817. 8 |
 repertrix. 434. 1 |
 repertu. 357. 3 | 174. 3 | 761. 4 |
 repertum. 206. 13 | 228. 12 | 255. 15 | 312. 16 | 320. 5 | 515. 5 |
 reperturus. 219. 15 |
 repertus. 490. 13 |
 repetens. 742. 5 |
 repetissim. 455. 5 |
 repetit. 271. 3 | 785. 11 |
 repetit. 191. 13 |
 repetitam. 218. 16 |
 repetitionem. 546. 6 |
 repetito. 215. 12 |
 repetivit. 529. 12 |
 repetunt. 375. 17 |
 repigrato. 17. 2 |
 repigatur. 247. 18 |
 replaudens. 13. 9 | 199. 7 |
 replere. 300. 12 |
 replecti. 218. 18 |
 repletam. 191. 11 |
 repletus. 261. 6 |
 replicabam. 22. 11 |
 replicans. 71. 2 |
 replicat. 122. 5 | 200. 15 |
 reponamus. 18. 16 | 62. 12 |
 reponere. 385. 2 |
 reponit. 223. 18 | 620. 15 |
 reponunt. 109. 6 |
 reportamus. 113. 3 |
 reportandas. 148. 13 |
 reportari. 119. 15 |
 reportasti. 376. 17 |
 reportat. 185. 8 | 192. 12 | 526. 11 |
 reportaverit. 261. 9 |
 reportio. 34. 6 |
 repositibus. 548. 12 |
 reposit. 284. 14 |
 reposita. 247. 4 |
 reposita. 264. 11 |
 repositae. 107. 2 |
 repositum. 246. 13 |
 repotia. 501. 14 | 750. 5 |
 representat. 423. 14 | 780. 16 |
 representatus. 325. 9 |
 representem. 273. 9 |
 representet. 806. 14 |
 reprehendar. 470. 2 |
 reprehendat. 352. 1 |
 reprehendendus. 409. 8 |
 reprehendere. 433. 2 | 445. 3 |
 reprehendes. 172. 9 |
 reprehendi. in fin. 415. 4 |
 reprehenditur. 470. 2 |
 reprehensa. 265. 10 |
 reprehensionem. 404. 4 |
 repressit. 75. 4 |
 reprimi. 624. 3 |
 reptantes. 110. 7 | 695. 14 |
 Republica. 445. 1 | 627. 16 |
 repudiandis. 424. 9 |
 repudiantur. 661. 6 | 662. 10 |
 repudiaret. 547. 17 |
 repudiaretur. 547. 16 |
 repudiata. 452. 3 |
 repudiato. 794. 5 |
 repudiatur. 640. 10 |
 repudio. 547. 15 |
 repudium. 524. 13 |
 repugnans. 50. 6 |
 repugnante. 130. 2 |
 repugnantem. 122. 14 |
 repugnantia. 445. 7 |
 repugnare. 76. 4 | 309. 13 |
 repugnat. 529. 2 | 657. 5 | 13 |
 repugnationes. 586. 5 |
 repulisse. 563. 10 |
 repulisti. 560. 5 |
 repulsa. 175. 11 |
 repulsa. 87. 1 | 326. 14 |
 repulsa. 233. 6 | 372. 5 |
 repulso. 295. 7 |
 reputabam. 248. 10 |
 reputabamus. 124. 7 |
 reputans. 35. 6 | 86. 16 | 352. 2 | 353. 6 | 382. 10 | 520. 7 | * 842. 5 |
 reputare. 698. 5 |
 reputate. 544. 5 |
 reputaveris. 395. 10 |
 reputet. 618. 1 | 774. 4 |
 repato. 475. 8 |
 requiem. 184. 13 |
 requiramus. 78. 11 | 150. 12 |
 requirat. 551. 1 | 625. 14 |
 requitebam. 221. 14 |
 requirens. 616. 2 |
 requireres. 145. 11 | 227. 11 |
 requiriti. 128. 3 | 382. 12 |
 requiritis. 807. 14 |
 requirerem. 439. 9 |
 requiris. 58. 13 | 479. 3 |
 requirit. 60. 11 | 174. 4 | 256. 5 |
 requirite. 171. 14 |
 requiro. 90. 13 | 153. 12 |
 requirunt. 62. 9 |
 requisiste. 463. 10 |
 requisitam. 297. 1 |
 requisitum. 252. 15 |
 rerum. 31. 15 | 90. 8 | 98. 16 | 112. 3 | 114. 8. 9 | 121. 11 | 133. 8 | 148. 5 | 174. 6 | 187. 2 | 191. 18 | 196. 9 | 206. 16 | 215. 1 | 248. 24 | 267. 8. 9 | 271. 7 | 350. 6 | 358. 1 | 362. 7 | 366. 4 | 442. 1 | 448. 16 | 457. 11 | 476. 1 | 478. 1 | 508. 12 | 520. 5 | 543. 13 | 546. 15 | 569. 4 | 571. 11, 12 | 572. 3 | 573. 11 | 574. 8 | 580. 3. 6 | 581. 6 | 585. 6 | 597. 4 | 600. 13 | 601. 3 | 604. 4 | 608. 1 | 609. 6 | 611. 5 | 616. 15 | 617. 6 | 619. 17 | 620. 6 | 626. 4 | 627. 15 | 628. 14 | 664. 1 | 669. 5 | 674. 2 | 699. 9 | 705. 1, 2, 6 | 731. 15, 13 | 736. 13 | 740. 1 | 743. 13 | 744. 14, 15 | 745. 4, 11 | 754. 11 | 756. 6 | 779. 1 | 816. 11 | * 845. 19, 22 |
 Rerumpublicarum. 622. 13 | 623. 6 | 628. 10 |
 res. 73. 6 | 78. 14 | 94. 2 | 106. 15 | 110. 14 | 180. 14 | 197. 12 | 216. 12 | 242. 2 | 255. 4 | 257. 8 | 262. 4 | 268. 16 | 293. 5 | 295. 2 | 297. 9 | 299. 13 | 324. 12 | 332. 14 | 339. 2 | 340. 8 | 342. 9 | 392. 11 | 405. 7 | 422. 9 | 429. 9 | 453. 16 | 481. 17 | 484. 4 | 503. 1 | 507. 9 | 512. 8, 10 | 518. 2 | 549. 2 | 586. 4 | 656. 3 | 698. 5 | 731. 15, 19 | 736. 12 | 772. 1 | 228. 3 | * 838. 1 |

INDEX VOCABULORUM:

59

- res, plur. 165. 13 | 355. 5 |
470. 2 | 491. 7 | 494. 6 |
496. 6 | 512. 6 | 525. 12 |
588. 1 | 618. 3 | 618. 18 |
694. 4 | 751. 6 | 816. 12 |
* 845. 4 | 846. 2 | 7 |
- resciscipit. 510. 3 |
resciscit. 114. 19 |
resciscione. 125. 2 |
resciscio. 124. 2 |
resciscit. 567. 3 |
resciscit. 135. 4 |
resciscimus. 120. 164 |
resciscitur. 19. 6 |
resciscit. 191. 17 |
resciscitum. 729. 3 |
resciscitur. 735. 8 |
resciscit. 225. 8 |
resciscimus. 224. 4 |
resciscere. 82. 4 |
resciscerem. 520. 8 |
resciscit. 23. 11 |
resciscit. 779. 8 |
resciscitum. 123. 12 |
resciscit. 226. 7 |
resciscit. 170. 17 |
resciscit. 123. 20 |
resciscit. 190. 10 |
resciscimus. 26. 7 |
resciscit. 222. 15 | 249. 15 |
resciscens. 97. 1 | 108. 8 | 196. 12 | 191. 9 | 205. 4 | 212. 15 | 236. 17 | 301. 5 | 336. 3 | 373. 7 | 740. 13 | * 816. 7 |
- resciscit. 21. 17 |
resciscit. 122. 2 |
resciscerem. 86. 7 |
resciscens. 21. 14 | 46. 7 | 235. 5 |
- resciscit. 34. 13 |
resciscitibus. 72. 2 | 322. 9 |
rescisceret. 240. 2 |
resciscit. 375. 14 |
resciscit. 191. 12 |
resciscitum. 615. 10 |
resciscit. 628. 1 |
resciscit. 242. 1 |
resciscit. 316. 4 |
resciscens. 66. 5 | 122. 18 | 227. 13 | 306. 17 |
resciscit. 130. 3 |
resciscit. 121. 11 |
resciscit. 22. 7 | 119. 14 |
resciscit. 40. 1 | 76. 11 | 605. 17 |
- resciscit. 743. 6 |
resciscit. 757. 4 |
resciscit. 179. 5 |
resciscit. 80. 10 |
resciscit. 481. 4 |
resciscit. 269. 4 | 293. 8 | 34. 16 | 318. 17 |
- resciscit. 512. 5 |
resciscit. 367. 5 |
resciscit. 44. 6 | 59. 2 | 294. 20 |
- resciscit. 42. 10 | 47. 5 | 57. 10 | 73. 7 | 95. 4 | 227. 4 | * 815. 9 |
- resciscit. 29. 2 |
resciscit. 96. 4 |
resciscit. 265. 18 |
resciscit. 84. 6 | 149. 10 | 242. 3 | 818. 1 |
- resciscit. 118. 15 |
resciscit. 30. 3 |
resciscit. 508. 10 | 563. 18 |
resciscit. 426. 9 |
resciscit. 145. 13 | 152. 1 | 430. 15 |
- resciscit. 410. 17 | 453. 7 | 543. 6 | 600. 1 |
- resciscit. 528. 16 |
resciscit. 673. 12 |
resciscit. 493. 13 | 541. 6 |
resciscit. 578. 3 |
resciscit. 142. 1 | 390. 9 | 593. 1 |
- resciscit. 643. 8 |
resciscit. 418. 9 |
resciscit. 461. 12 | 509. 3 |
resciscit. 819. 10 |
resciscit. 75. 5 | 149. 9 | 545. 6 | 586. 11 |
- resciscit. 335. 11 | 491. 1 | 531. 17 |
- resciscit. 569. 4 |
resciscit. 274. 7 |
resciscit. 520. 10 |
resciscit. 154. 19 | 483. 11 |
resciscit. 483. 17 |
resciscit. 4. 5 |
resciscit. 563. 5 |
resciscit. 582. 12 | 586. 3 |
resciscit. 405. 14 | 406. 1 |
- resciscit. 553. 9 |
resciscit. 47. 8 | 486. 49. 9 | 55. 9 | 56. 1 | 120. 10 | 137. 4 | 298. 12 | 304. 5 | 308. 8 | 10 | 333. 15 | 341. 10 | 789. 3 | 827. 6 |
- resciscit. 321. 18 |
resciscit. 48. 2 |
resciscit. 478. 15 |
Respublica. 624. 12 |
Respublicas. 623. 15 |
resciscit. 27. 16 |
resciscit. 544. 2 |
resciscit. 7. 3 |
resciscit. 613. 14 |
- resciscit. 230. 20 | 310. 3 |
resciscit. 576. 8 | 736. 6 |
resciscit. 462. 7 |
resciscit. 23. 13 |
* resciscit. 814. 17 |
resciscit. 513. 5 |
resciscit. 711. 8 |
resciscit. 562. 7 |
resciscit. 24. 5 |
resciscit. 37. 9 |
resciscit. 223. 19 |
- resciscit. 375. 8 |
resciscit. 311. 6 | 547. 7 |
resciscit. 314. 8 |
resciscit. 228. 1 |
resciscit. 327. 2 |
resciscit. 826. 7 |
resciscit. 409. 6 |
resciscit. 308. 6 |
resciscit. 720. 1 |
resciscit. 161. 10 | 302. 6 |
resciscit. 147. 8 |
resciscit. 91. 18 | 248. 12 |
resciscit. 424. 4 |
resciscit. 476. 8 |
resciscit. 236. 20 |
resciscit. 162. 43 |
resciscit. 102. 5 | 222. 19 |
resciscit. 141. 9 |
resciscit. 21. 16 |
resciscit. 309. 14 |
resciscit. 393. 12 |
resciscit. 814. 4 | 824. 4 |
resciscit. 175. 10 | 589. 9 |
resciscit. 768. 6 |
resciscit. 728. 7 |
resciscit. 522. 1 |
resciscit. 389. 14 |
resciscit. 730. 10 |
resciscit. 428. 5 |
resciscit. 95. 13 |
resciscit. 749. 2 |
resciscit. 829. 13 |
resciscit. 122. 17 |
resciscit. 595. 8 |
resciscit. 740. 13 |
resciscit. 27. 9 |
resciscit. 303. 7 |
resciscit. 284. 15 |
resciscit. 79. 15 |
resciscit. 104. 4 |
resciscit. 477. 8 |
resciscit. 498. 1 |
resciscit. 429. 9 |
resciscit. 532. 15 |
resciscit. 484. 14 |
resciscit. 264. 17 |
resciscit. 424. 8 |
resciscit. 585. 8 |
resciscit. 516. 9 | 522. 12 |
resciscit. 309. 10 |
resciscit. 533. 13 |
resciscit. 38. 10 |
resciscit. 604. 11 |
resciscit. 236. 1 |
resciscit. 236. 12 |
resciscit. 224. 10 | 315. 14 |
resciscit. 390. 6 |
resciscit. 106. 6 |
resciscit. 227. 17 |
resciscit. 180. 8 |
resciscit. 202. 2 |
resciscit. 76. 13 | 137. 14 | 180. 10 | 218. 8 | 307. 15 | 426. 9 | 618. 11 | 660. 1 | 681. 11 |
resciscit. 578. 4 |

- rectogradi. 128. 12 |
 retropendulos. 161. 7 |
 rectorum. 175. 12 | 201. 14 |
 276. 18 |
 retrorsus. 42. 9 | 104. 15 |
 retudi. 564. 2 |
 retuli. 388. 4 | 442. 5 |
 retulit. 187. 12 | 820. 12 |
 revalescens. 192. 3 |
 revalescente. 240. 8 | 325. 18 |
 revalesco. 519. 10 |
 revelare. 85. 7 |
 revelari. 79. 6 |
 revelata. 335. 18 |
 revelata. 60. 7 | 382. 15 |
 revelatus. 291. 1 | 294. 17 |
 revelatus. 191. 19 |
 revolat. 58. 2 |
 revellenda. 454. 12 |
 revellens. 61. 12 |
 reverent. 499. 15 |
 reveni. 294. 3 |
 reven. mns. 218. 15 |
 reveniunt. 196. 5 |
 reverberent. 682. 2 |
 reverendam. 374. 4 |
 reverens. 239. 7 | 265. 1 |
 reverenter. 114. 13 |
 reverentia. 805. 12 | 813. 7 |
 severeri. 564. 7 |
 reverita. 780. 8 |
 reversi. 85. 4 |
 reversione. 742. 13 |
 reversiones. 381. 6, 13 |
 reversionis. 743. 1 |
 reverus. 23. 12 | 35. 3 | 92. 4 |
 369. 10 | 500. 15 | 781. 9 |
 revertar. 352. 2 |
 revertatur. 582. 2 |
 reverrens. 727. 6 |
 reverentium. 582. 4 |
 reverterim. 83. 6 |
 reverti. 6. 10 |
 reverticula. 81. 14 | 816. 15 |
 revertisset. 552. 11 |
 revertit. 296. 19 |
 revertor. 13. 13 |
 revicta. 617. 16, 17 |
 revictio. 637. 10 |
 revincam. 561. 3 |
 revincant. 472. 11 |
 revincat. 494. 2 |
 revincat. 506. 4 | 515. 13 |
 revincensia. 490. 12 |
 revinces. 172. 8 |
 revinci. 400. 4 |
 revindis. 328. 2 | 334. 15 |
 revincit. 637. 11 |
 revinlunt. 768. 3 |
 revinco. 479. 8 |
 revincta. 185. 16 | 389. 13 |
 revincta. 299. 4 |
 revinctam. 746. 11 |
 * revincto. 83. 6 |
 revifamus. 151. 2 |
 revifurus. 391. 5 |
 reum. 75. 2, 2 | 206. 17 | 330. 11 | 563. 13, 14 |
 revocare. 198. 10 | 775. 12 |
 revocata. 250. 6 |
 revocatum. 199. 4 |
 revocavit. 95. 17 |
 revolvatur. 708. 3 |
 revolvebam. 382. 15 |
 revolvenda. 551. 13 |
 revolventes. 754. 11 |
 reus. 77. 16 | 322. 11, 15 | 434. 7 | 750. 3 |
 revalis. 791. 5 |
 revalsum. 70. 2 |
 revalfus. 454. 8 |
 rex. 131. 10 | 136. 7 | 137. 13 |
 739. 13 | 744. 1, 13 | 754. 6 |
 rhabdos. 727. 3 |
 Rhamnufiam. 364. 4 |
 Rhectm. 730. 4 |
 rhedarum. 335. 17 |
 Rhetori. 425. 11 |
 Rhetorica. 603. 10 | 814. M |
 Rhetoris. 822. 6 |
 rictu. 829. 13 |
 rictum. 502. 9 |
 ridebam. 463. 4 |
 ridens. 187. 14 |
 ridere. 131. 6 |
 rideres. 369. 5 |
 rideret. 332. 13 |
 ridiculam. 473. 9 |
 ridicule. 172. 13 | 264. 5 |
 ridiculos. 255. 6 |
 ridiculum. 763. 4 | * 346. 11 |
 ridiculus. 67. 12 |
 rigens. 174. 8 | 321. 10 |
 rigent. 39. 9 |
 rigentem. 185. 17 | 186. 12 |
 rigor. 423. 14 | 711. 9 |
 rigore. 306. 2 | 719. 9 | 720. 5 |
 rigorem. 727. 4 |
 rigoris. 730. 10 | * 835. 18 |
 rimā. 269. 17 |
 rimabar. 60. 7 |
 rimabundus. 40. 13 |
 rimam. 91. 9 | 118. 12 |
 rimantem. 332. 7 | 443. 14 |
 rimari. 473. 6 |
 rimatur. 161. 14 | 236. 14 |
 rimatus. 97. 12 | 125. 2 |
 rimis. 273. 3 |
 ripae. 27. 4 | 50. 3 | 103. 6 |
 222. 16 |
 ripam. 27. 10 | 163. 17 | 164. 3 |
 189. 8 | 778. 12 |
 ripas. 176. 8 |
 risere. 764. 1 |
 riseris. 409. 6 | 766. 5 |
 rift. 44. 6 |
 riftu. 29. 9 | 47. 9 | 71. 12 |
 77. 14, 14 | 181. 17 | 201. 9 |
 215. 7 | 276. 14 | 312. 18 | 332. 9, 15 | 333. 12 | 408. 7 |
 Riftu. Deo. 81. 13 |
 rifum. 19. 12 | 81. 4 | 279. 1 |
 409. 14 |
 Rifum, Deum. 68. 2 |
 rifus. 33. 5 | 67. 11 | 80. 8 |
 mte. 31. 15 | 173. 12 | 183. 2 |
 191. 4 | 195. 10 | 299. 8 |
 322. 3 | 378. 14 | 380. 6 |
 383. 5 | 387. 8 | 446. 15 |
 668. 9 | 684. 3 | 691. 12 |
 ritibus. 685. 1 |
 ritu. 61. 10 | 68. 3 | 79. 1 | 127. 15 | 334. 19 | 359. 4 | 365. 2 | 380. 3, 13 | 386. 2 | 387. 11 | 389. 8 | 409. 10 | 411. 10 | 424. 3 | 466. 11 |
 673. 10 | 680. 7 | 701. 2 |
 801. 11 |
 ritus. plur. 494. 13 | 569. 8 |
 rivalem. 221. 3 |
 rivalitas. 338. 7 |
 rivos. 115. 7 | 823. 6 |
 rivulus. 107. 4 |
 rivulo. 126. 5 | 374. 8 |
 778. 2 |
 rivalum. 105. 5 |
 roborand. 149. 8 |
 roborato. 234. 15 |
 roboratur. 160. 13 | 629. 5 |
 roboravit. 326. 4 |
 roborer. 109. 11 | 118. 5 |
 Robore, carere. 530. 9 |
 roboris. 252. 4 |
 robor. 591. 8 | 604. 10 |
 605. 12 |
 robustior. 612. 1 |
 robustiore. 726. 9 |
 robustum. 556. 1 | 707. 15 |
 rodebam. 100. 4 |
 rodus, plurim. 680. 14 |
 rogabit. 189. 5 |
 Rogamentum. 631. 14 | 636. 11 |
 643. 6 |
 rogans. 112. 7 |
 roganti. 237. 3 |
 rogare. 802. 7 |
 rogatit. 563. 4 |
 rogasti. 493. 3 |
 rogat. 30. 7 | 34. 7 | 82. 7 |
 256. 3 | 317. 14 |
 rogatur. 802. 6 |
 rogatus. 47. 2 |
 rogaverit. 633. 6 |
 rogavit. 251. 2 | 827. 4 |
 rogis. 53. 15 |
 rogo, ablat. 321. 9 | 411. 6 |
 rogam. 820. 5 |
 Romā. 517. 11 |
 Romae. 395. 12 | 515. 10 |
 807. 11 |
 Romani. 328. 14 | 391. 7 |
 394. 12 | 516. 10 |
 Romana. 53. 9 | 721. 10 |
 Romanus. 818. 18 |
 Romani. 411. 10 | 444. 10 |
 550. 14 | 584. 4 |
 Romanis. 466. 6 |
 Romnes.

Romano. 380. 11 | 414. 6 |
 435. 5 | 673. 9 |
 Romanorum. 541. 1 |
 Romanos. 753. 2 |
 Romanum. 257. 1 |
 Romanas. 747. 11 |
 ronchis. 26. 9 |
 rotans. 45. 2 |
 rotationibus. 300. 6 |
 rotaverint. 162. 1 |
 rote. 89. 1 | 94. 3 | 99. 11 |
 250. 17 | 367. 5 | * 342. 9 |
 rotem. 27. 6 | 135. 3 | 185. 16 |
 rotes. 719. 1 |
 rotidos. 120. 4 |
 rotia. 104. 4 | 719. 10 |
 ros. 132. 5 | 719. 8 |
 * rosa. 835. 4 | 5 |
 rose. 99. 11 | 344. 5 |
 rosario. 96. 13 |
 rosarium. 102. 2 | 105. 12 |
 rosarum. 102. 8 |
 rosas. 103. 9 | 219. 15 |
 rosida. 5. 4 |
 rosidae. 161. 9 |
 rosidi. 147. 14 |
 rosicidis. 39. 3 |
 * rosia. 836. 2 |
 rosium. 365. 11 |
 rosei. 162. 1 |
 roseis. 97. 2 | 135. 2 |
 roseo. 44. 16 | 360. 11 |
 roscum. 70. 1 |
 rosis. 95. 8 | 100. 3 | 183. 16 |
 195. 5 | 366. 2 | 375. 10 |
 414. 16 |
 rostri. 784. 4 | 6 |
 rostro. 412. 2 | 760. 12 | 784. 5 |
 rostrum. 829. 3 |
 rota. 79. 1 | 296. 7 | 326. 4 |
 rotabat. 45. 4 |
 rotas. 386. 12 |
 rotantes. 261. 2 |
 rotas. 390. 8 |
 rotatim. 344. 14 |
 rotationis. 479. 16 |
 rosetur. 708. 14 |
 rotunda. 379. 4 |
 rotunda. 344. 1 |
 rotundare. 708. 6 |
 rotundatum. 372. 1 |
 rotundatur. 375. 16 |
 rotunditas. 360. 7 |
 rotunditare. 208. 1 | 777. 12 |
 828. 2 |
 rotundo. 374. 6 |
 rotat. 760. 10 |
 rubentibus. 90. 10 |
 rubi. 103. 4 |
 rubigine. 808. 8 |
 rubiginosum. 673. 6 |
 rubor. 38. 1 | 711. 11 |
 rubore. 27. 8 | 38. 12 | 44. 16 |
 83. 6 | 360. 11 | 502. 3 |
 ruborem. 316. 7 |

Apul.

ruboris. 317. 6 |
 Rubri maris. 716. 1 | 718. 3 |
 rucus, plur. 502. 10 |
 rudem. 365. 8 | 572. 11 |
 rudentibus. 824. 12 |
 ruderarium. 255. 9 |
 rudes, nom. plur. 405. 3 | 453. 13 | 771. 10 |
 rudi. 387. 12 | 467. 4 | 511. 9 |
 * 839. 9 | 846. 15 |
 rudia. 7. 5 |
 rudibus. 544. 14 | 761. 2 |
 rudimenta. 152. 7 | 219. 4 |
 rudimentis. 452. 4 |
 rudimentum. 178. 20 | 234. 12 | 277. 11 | 511. 5 | 547. 4 |
 761. 7 | 796. 11 | 825. 11 |
 rudis. 4. 3 | 90. 8 | 200. 9 |
 rudimentum. 821. 5 |
 rudira. 264. 1 |
 rudiri. 218. 6 |
 rudore. 808. 14 |
 rudoris. 730. 10 |
 ruentem. 480. 3 |
 rueret. 483. 17 |
 Rufine. 533. 2 | 534. 5 | 552. 10 |
 Rufini. 503. 1 | 525. 16 | 526. 4 | 529. 18 | 530. 7 | 531. 4 |
 532. 16 | 539. 2 | 553. 12 |
 559. 3 |
 Rufino. 503. 3 | 521. 12 | 523. 4 | 533. 11 | 546. 7 | 549. 10 | 554. 10 |
 Rufinum. 512. 4 | 544. 14 |
 549. 6 | 550. 12 |
 Rufinus. 503. 3 | 517. 6 | 521. 7 | 522. 14 | 543. 6 | 553. 5 |
 554. 5 |
 rugarum. 429. 7 |
 rugis. 83. 13 |
 ruina. 479. 9 |
 ruina. 226. 9 | 748. 6 | 768. 5 |
 ruina. 152. 17 | 222. 9 |
 ruinam. 234. 4 |
 ruisset. 86. 4 | 483. 19 |
 ramigabam. 126. 3 |
 rumor. 131. 16 | 335. 1 |
 rumore. 98. 1 | 292. 7 |
 rumoribus. 167. 5 |
 rumoris. 622. 8 |
 * rumpatur. 835. 18 |
 rumpi. 558. 15 |
 rumpitur. 711. 13 |
 rumpo. 226. 18 |
 rumpuntur. 735. 7 |
 ruperit. 629. 8 |
 rupi. 184. 8 | 185. 13 |
 rupiconibus. 772. 7 |
 rupinas. 197. 12 | 213. 18 |
 782. 12 |
 rupis. 184. 14 |
 rupit. 317. 5 |
 rupta. 330. 13 |
 ruptis. 720. 18 |
 ruptum. 196. 17 |

rutatio. 790. 4 |
 rutationis. 496. 10 |
 rure. 819. 6 |
 rurestri. 103. 9 |
 rurestria. 237. 17 |
 rurestribus. 148. 19 | 219. 10 |
 ruri. 505. 4 | 539. 16 |
 ruricola. 183. 6 |
 ruris. 157. 14 | 228. 7 |
 rursum. 3. 1 | 30. 6 | 51. 1 | 56. 6 | 67. 16 | 73. 3 | 77. 7 | 81. 1 | 83. 5 | 93. 12 | 99. 13 | 102. 4 | 104. 17 | 105. 1 | 121. 9 |
 122. 7 | 151. 10 | 155. 5 | 156. 3 | 192. 6 | 8 | 196. 12 | 199. 4 | 202. 2 | 216. 19 | 226. 11 | 254. 8 | 255. 13 | 256. 4 | 264. 17 | 267. 12 | 270. 15 | 275. 6 | 277. 3 | 283. 14 |
 293. 4 | 297. 4 | 315. 7 |
 317. 11 | 322. 10 | 380. 2 |
 381. 17 | 387. 3 | 395. 15 |
 324. 12 | 390. 12 | 716. 4 |
 721. 1 | * 834. 10 |
 rursum. 66. 9 | 93. 14 | 95. 18 |
 104. 15 | 164. 11 | 166. 13 |
 172. 14 | 181. 17 | 190. 16 |
 214. 8 | 221. 13 | 241. 12 |
 247. 4 | 308. 15 | 310. 1 |
 325. 18 | 319. 11 | 352. 2 |
 385. 2 | 392. 13 | 394. 7 |
 44 | 397. 1 | 490. 1 | 492. 4 | 590. 7 | 714. 5 | 714. 10 | 735. 7 |
 Rus. 338. 11 | 478. 2 | 8 |
 527. 2 |
 ruspater. 472. 2 |
 rusam. 409. 13 |
 rusca. 43. 3 |
 rusticam. 170. 9 |
 rusticando. 430. 1 |
 rusticant. 247. 12 |
 rusticano. 516. 3 |
 rusticatum. 478. 13 | * 838. 14 |
 rusticatus. 164. 6 | 350. 8 |
 416. 5 |
 rusticé. 412. 4 |
 rusticis. 246. 8 |
 rustico. 503. 13 | 511. 10 |
 rusticorum. 225. 13 |
 rusticus. 164. 1 | 195. 4 |
 228. 18 |
 rutilans. 417. 5 |
 Rutulos. 673. 1 |
 Ruunt. 183. 11 | 249. 4 |

S

Sabazius. 247. 13 |
 Sabidius. 818. 7 |
 Sabins. 432. 2 |
 sacculi. 276. 3 |
 sacculo. 301. 4 | 325. 7 |
 sacculos. 262. 13 |

C C

- sacer. 169. 9 |
 sacerdos. 41. 6 | 165. 11 | 174. 13 | 175. 6 | 176. 3, 10 | 178. 3, 15 | 180. 4 | 182. 12 | 183. 3 | 185. 7 | 187. 12 | 188. 4 | 189. 14 |
 sacerdotem. 184. 11, 17 | 185. 14 | 191. 1 | 446. 15 | 472. 7 |
 sacerdotes. 274. 1 | 165. 9 | 195. 2 |
 sacerdoti. 166. 6 | 196. 2 |
 sacerdotia. 448. 1 |
 sacerdotibus. 267. 7 | 494. 9 | 496. 4 | 193. 1 |
 sacerdotii. 804. 13 |
 sacerdotis. 166. 2 | 185. 18 |
 sacerdotum. 264. 5 | 188. 2 | 685. 6 |
 sacra. 112. 14 | 174. 11 | 140. 1 | 184. 7 | 193. 9 | 494. 12, 16 | 498. 8 |
 sacra. 188. 9 |
 sacram. 119. 17 |
 sacramenti. 112. 8 | 123. 18 | 111. 1 |
 sacramento. 177. 14 |
 sacramentum. 74. 13 | 96. 3 | 118. 4 | 699. 7 |
 sacrarii. 187. 19 |
 sacrificatio. 118. 3 |
 sacrificium. 175. 3 | 178. 5 |
 sacrata. 709. 9 |
 sacratae. 184. 2 |
 sacratum. 718. 7 |
 sacrati. 189. 2 |
 sacratis. 175. 15 | 192. 12 |
 sacrificissimum. 190. 19 |
 sacrificium. 192. 5 |
 sacrificatus. 188. 7 | 193. 3 |
 sacrificicola. 818. 3 |
 sacrificiales. 267. 7 |
 sacrificantium. 685. 6 |
 sacrificat. 435. 1 |
 sacrificatui. 215. 14 |
 sacrificatur. 711. 1 |
 sacrificaveris. 491. 3 |
 sacrificiis. 190. 14 |
 sacrificio. 261. 5 | 186. 9 | 460. 6 | 478. 14 |
 sacrileg. 65. 5 | 146. 15 | 282. 7 | 340. 18 |
 sacrilegam. 240. 16 |
 sacrilegi. 160. 18 |
 sacrilegos. 276. 3 |
 sacrilegium. 97. 10 | 184. 14 | 771. 2 |
 sacris. 85. 8 | 171. 3 | 182. 4 | 186. 1 | 192. 6, 8 | 193. 12 | 195. 15 | 196. 14 | 482. 7 | 496. 5 | 500. 4 | 685. 4 | 686. 4 |
 sacro. 480. 2, 8 | 491. 20 | 754. 8 |
 sacrorum. 171. 8 | 178. 10 | 180. 2 | 181. 15 | 185. 9, 16 | 186. 6 | 187. 10 | 189. 7 | 191. 2 | 193. 6 | 195. 9 | 446. 16 | 494. 8 | 495. 9 | 497. 8 | 684. 17 |
 sacrosanctae. 113. 6 |
 sacrosanctam. 191. 10 |
 sacrosancti. 180. 8 |
 sacrum. 165. 9 | 193. 16 | 482. 6 |
 saecula, saeculi, &c. Vide saecula, &c.
 saepe. 42. 9 | 119. 13 | 146. 12 | 214. 10 | 246. 5 | 426. 6 | 429. 2 | 479. 10 | 491. 5 | 514. 14 | 515. 7 | 517. 12 | 531. 15 | 546. 11 | 552. 18 | 555. 7 | 647. 4 | 704. 1 | 711. 11 | 729. 11 | 735. 12 | 744. 5 | 748. 1 | 775. 2 | 823. 1 | * 845. 14 |
 saepenumero. 452. 16 | 477. 2, 13 | 680. 10 | 686. 5 | 798. 1 | 813. 7 |
 saepicula. 19. 11 | 18. 9 | 199. 6 | 252. 2 | 298. 12 | 307. 15 | 394. 1 |
 saepissime. 184. 1 |
 saepius. 66. 14 | 142. 6 | 161. 3 | 164. 9 | 170. 2, 4, 9 | 207. 15 | 230. 5 | 293. 4 | 339. 3 | 343. 14 | 403. 15 | 410. 16 | 484. 2 | 491. 5 | 714. 6 | 729. 12 | 780. 10 |
 saeva. 18. 12 | 22. 9 | 148. 16 | 220. 13 | 282. 4 |
 saeva. 264. 14 |
 saevam. 48. 14 |
 saevi. 14. 18 | 186. 8 | 234. 5 | * 835. 16 |
 saeviat. 177. 3 |
 saeviat. 79. 8 |
 saeviens. 129. 11 | 175. 5 | 211. 4 | 253. 12 |
 saeviente. 13. 9 |
 saevientem. 172. 1 |
 saevientes. 178. 15 | 247. 8 |
 saevienti. 168. 10 | 316. 5 |
 saevientibus. 241. 8 |
 saevientis. 187. 13 | 119. 2 |
 saevientium. 123. 6 | 187. 8 |
 saevior. 145. 9 |
 saeviore. 128. 7 |
 saeviores. 249. 1 |
 saevioribus. 110. 1 |
 saevire. 62. 7 | 71. 11 | 184. 20 | 199. 12 | 202. 19 |
 saevis. 201. 15 | 305. 7 | 319. 6 |
 saevissima. 255. 12 |
 saevissime. 157. 14 |
 saevissimum. 175. 2 |
 saevissimè. 87. 3 |
 saevissimi. 68. 18 |
 saevissimos. 75. 18 |
 saevissimus. 207. 7 |
 saevitia. 23. 11 | 74. 7 | 160. 13 | 268. 11 | 269. 15 | 283. 1 | 199. 9 |
 saevitiam. 217. 1 |
 saevitiam. 183. 7 |
 saevitiam. 190. 16 |
 saeviant. 19. 9 |
 saevo. 130. 3 | 215. 15 |
 saevum. 137. 8 | 162. 1 |
 saga. 15. 9 | 297. 6 |
 sagd. 458. 2 |
 sagaci. 268. 2 |
 sagacissimo. 106. 6 |
 sagacissimus. 66. 12 |
 sagacitate. 266. 5 | 285. 12 | 499. 7 |
 sagacitatis. 278. 5 |
 sagaciter. 114. 18 | 121. 6 | 289. 9 |
 sage. 55. 10 |
 sagariam, artem. 15. 1 |
 saginà. 117. 14 |
 saginabar. 130. 2 |
 saginabo. 200. 4 |
 saginæ. 278. 1 |
 saginantes. 118. 3 |
 saginare. 131. 7 |
 saginari. 219. 9 |
 saginas. 116. 5 |
 saginasti. 101. 12 |
 saginati. 221. 2 | 273. 17 |
 saginatum. 157. 10 |
 saginatus. 132. 1 |
 signo. 101. 11 |
 sagittæ. 134. 11 | 161. 13 | 192. 17 |
 sagittam. 161. 15 | * 835. 16 |
 sagittarius. 163. 4 |
 sagittarum. 172. 12 |
 sagittas. 169. 10 | 171. 3 |
 sagittiferi. 164. 2 |
 sagittis. 134. 4 | 768. 10 |
 sagittulis. 148. 17 |
 Salacia. 135. 6 |
 Salaciâ. 459. 7 |
 salebrâ. 14. 20 |
 salebras. 823. 5 |
 salebricare. 186. 3 |
 salebrofa. 248. 15 |
 salebrofos. 220. 12 |
 sales. 798. 2 |
 saliares. 124. 15 | 215. 17 | 290. 9 |
 salivosi. 502. 9 |
 Sallustius. 551. 3 |
 salo. 102. 6 | 287. 1 | 462. 9 | 689. 5 | 712. 16 |
 * saltandis. 846. 14 |
 saltando. 152. 6 |
 saltantem. 135. 4 |
 saltantes. 144. 13 |
 saltare. 134. 13 | 149. 11 |
 saltaret. 20. 12 |
 saltas. 126. 14, 15 |
 saltationem. 8. 7 |
 saltationis. 148. 9 |
 saltatoriæ. 146. 4 |
 saltavit. 195. 8 |

saltem. 25. 3 | 32. 7 | 79. 8 |
 136. 7 | 153. 6. 9 | 166. 9 |
 185. 9 | 188. 3 | 203. 19 |
 207. 17 | 220. 8 | 223. 19 |
 229. 4. 6 | 237. 1 | 242. 5 |
 248. 22 | 268. 11 | 271. 17 |
 276. 12 | 287. 4. 11 | 300-
 11 | 303. 10. 15 | 305. 4 |
 308. 1 | 310. 5 | 335. 7 |
 341. 4 | 319. 9 | 332. 5 |
 395. 10 | 407. 5 | 411. 6 |
 481. 10 | 497. 1 | 512. 3 |
 519. 1 | 534. 5 | 542. 5 |
 562. 2 | 563. 3. 8. 16 | 614-
 2 | 702. 3 | 829. 12 |
 salta. 41. 15 | 166. 8 | 224. 7 |
 salva. 805. 11. 12 |
 salva. 58. 5 |
 salubre. 319. 1 | 322. 7 |
 salubrem. 94. 1 | 267. 5 |
 salubri. 122. 1 | 248. 3 |
 salubria. 364. 1 |
 salubriorem. 519. 5 |
 salubria. 65. 8 |
 salubriter. 193. 4 |
 salubritas. 99. 13 |
 salve. 41. 17 | 408. 14 |
 salvē. 34. 14 | 478. 11 |
 salvi. 76. 4 |
 Salviz. 37. 10 |
 salus. 108. 5 | 266. 4 | 312. 1 |
 salutar. 201. 9 | 824. 7 |
 salutare. *adj. & n.* 18. 5 |
 29. 18 | 42. 11 | 210. 10 | 242-
 2 | 395. 14 |
 salutare. *inf.* 181. 11 |
 salutare. 145. 19 | 153. 13 |
 390. 5 |
 salutare. 95. 18 | 270. 10 |
 salutar. 97. 2 | 165. 2 |
 salutaria. 67. 17 | 735. 14 |
 salutaris. 267. 14 | 365. 5 |
 385. 11 | 460. 15 |
 salutas. 37. 7 |
 salutationibus. 383. 5 | 392-
 18 |
 salutationis. 165. 7 | 205. 3 |
 salute. 76. 17 | 77. 16 | 150-
 34 | 157. 12 | 161. 3 | 174. 7 |
 208. 10 | 211. 10 | 296. 14 |
 305. 17 | 334. 6 | 353. 12 |
 564. 4 |
 salutem. 99. 8 | 103. 11 | 110-
 3 | 123. 2 | 159. 1. 14 | 185-
 5 | 268. 4 | 293. 3 | 303. 17 |
 340. 10 | 374. 12 | 518. 11 |
 528. 10 | 713. 7 | 736. 12 |
 741. 2 | 746. 10 | 809. 18 |
 saluti. 110. 11 | 198. 1 | 233. 13 |
 250. 19 | 310. 2 | 312. 11 |
 328. 12 | 326. 13 | 340. 1 |
 550. 8 | 586. 16 |
 salutifera. 340. 17 | 741. 10 |
 salutifer. 128. 5 |
 salutigeri. 674. 8 |
 salutis. 52. 6 | 54. 13 | 73. 2 |

95. 1 | 99. 11 | 112. 8 | 126-
 13 | 127. 10 | 167. 4 | 178-
 6 | 197. 6 | 199. 11 | 224. 2 |
 242. 4 | 264. 16 | 281. 2 |
 316. 7 | 356. 2 | 384. 16. 17 |
 385. 2 | 470. 13 | 516. 13 |
 738. 8 |
 saluto. 385. 19 |
 saluum. 76. 5 |
 Sami. 176. 5 |
 Samius. 792. 6 |
 Samo. 792. 8 |
 Samos. 789. 9 |
 Samaitibus. 412. 2 |
 sanam. 528. 14. 15 |
 sanare. 222. 9 |
 sanas. 623. 14 |
 sanati. 769. 11 |
 sancta. 194. 5 | 390. 1 |
 sancta. 128. 14 |
 sancta. 54. 11 | 129. 3 | 137. 13 |
 261. 10 | 377. 14 |
 sanctam. 85. 9 | 291. 19 |
 sanctas. 184. 17 |
 sancte. 514. 12 |
 sancti. 710. 9 |
 sanctimoniā. 338. 5 |
 sanctiorem. 550. 12 |
 sanctiores. 419. 7 |
 sanctis. 127. 7 | 244. 8 |
 sanctissima. 212. 5 | 487. 4 |
 sanctissimā. 805. 9 |
 sanctissim. 37. 10 | 771. 1 |
 sanctissimam. 351. 7 | 526. 8 |
 777. 3 |
 sanctissimē. 18. 4 | 62. 10 |
 305. 17 | 497. 7 |
 sanctissimi. 73. 8 | 187. 2 |
 sanctissimis. 496. 4 |
 sanctissimum. 68. 2 | 534. 11 |
 sanctissimus. 561. 9 |
 sanctitudinis. 668. 4 |
 sanctus. 257. 13 | 757. 2 |
 sanct. 72. 7 | 219. 13 | 263. 13 |
 375. 5 | 393. 5 | 403. 11 | 407-
 13 | 470. 6 | 471. 11 | 517-
 15 | 522. 6 | 573. 1 | 579. 5 |
 585. 12 | 615. 18 | 618. 9 |
 623. 9 | 709. 5 | 715. 7 | 774-
 13 | 816. 16 |
 sanguinantem. 157. 4 |
 sanguine. 16. 1 | 70. 9 | 74. 8 |
 78. 6 | 84. 6 | 210. 4 | 222-
 5 | 245. 15 | 350. 4 | 306-
 9 | 307. 4 | 389. 3 | 673. 5 |
 sanguinem. 241. 2 | 243. 15 |
 262. 7 | 308. 15 | 470. 12 |
 sanguinis. 21. 5 | 38. 5 | 89. 13 |
 110. 13 | 113. 2 | 115. 7 | 126-
 16 | 152. 13 | 162. 1 | 262-
 4 | 302. 6 | 307. 11 | 338. 1 |
 381. 10 | 485. 5 | 605. 13 |
 sanguis. 152. 12 | 236. 17 |
 566. 5 |
 sanie. 240. 11 |
 sanis. 797. 3 |

sanitas. 438. 18 |
 sanitatem. 479. 14 | 487-
 11 | 533. 9 | 591. 10. 15 | 608-
 2. 7 | 821. 5 |
 sanitatis. 270. 2 |
 sanum. 269. 17 | 270. 3 |
 489. 9 |
 sanus. 25. 10 | 476. 10 |
 sapiat. 470. 1 |
 sapidissimē. 266. 3 |
 sapidissimis. 329. 2 |
 sapidissimum. 41. 2 |
 sapiens. 420. 13 | 421. 2 | 434-
 5 | 444. 7 | 514. 4 | 617-
 12 | 618. 15 | 620. 2. 17. 18 |
 632. 5 | 692. 1 | 694. 4 |
 701. 13 | 712. 7 | 814. 9 |
 817. 6 |
 sapientem. 617. 2. 20 | 618-
 7. 10 | 619. 19 | 621. 20 |
 sapienter. 104. 3 |
 sapientes. 486. 8 | 692. 6 |
 sapienti. 617. 19 | 764. 2 |
 795. 9 |
 sapientia. 619. 2 |
 sapientia. 351. 3 | 503. 7 | 535-
 14 | 585. 4 | 586. 14 | 623-
 17 | 670. 12 | 703. 6 | 759-
 12 | 816. 10 |
 sapientiz. 578. 6 | 586. 11 |
 598. 18 | 615. 14 | 620. 18 |
 624. 9 | 630. 1 | 692. 4. 9 |
 693. 11 | 694. 8 |
 697. 8 | 702. 3 | 705. 18 |
 771. 9 | 796. 1 |
 sapientiam. 568. 8 | 588. 9 |
 601. 4 | 605. 16 | 769. 5 |
 sapientibus. 595. 11 | 615. 17 |
 624. 18 | 669. 11 |
 sapientis. 618. 5 | 821. 1 |
 sapientissimam. 579. 10 |
 sapientissimo. 566. 4 |
 sapientissimum. 624. 10 |
 sapientissimus. 425. 5 |
 sapit. 632. 4 |
 sapient. 214. 9 |
 sapore. 108. 13 |
 saporem. 444. 1 |
 saporis. 10. 5 |
 saticimine. 118. 11 |
 sarcina. 222. 8 |
 sarcinā. 101. 6 | 189. 5 | 223-
 16 | 337. 5 | 593. 5 |
 sarcine. 105. 3 | 152. 7 | 222. 6. 9 |
 12 | 247. 2 | 262. 14 |
 sarcinam. 17. 1 | 105. 12 | 126-
 7 |
 sarcinarum. 314. 10 | 823. 4 |
 sarcinas. 121. 10 | 196. 7 |
 197. 1 | 308. 12 |
 sarcinis. 98. 9. 12 | 106. 4 |
 110. 3 | 124. 4 | 219. 14 |
 264. 17 | 314. 5 | 749. 6 |
 sarcinolos. 247. 8 |
 sarcinulam. 22. 13 | 25. 5 |
 sarcinulas. 31. 9 |
 CC 13

farsinulis. 252. 12 | 391. 7 |
 farsire. 56. 14 |
 farsculo. 790. 4 |
 Sardinia. 715. 9 |
 Sardinienſe. 715. 4 |
 Sargus, piſcus. 468. 3 |
 Saronico. 354. 1 |
 ſat. 32. 10 | 113. 10 | 150. 14 |
 194. 4 | 199. 12 |
 ſata. 274. 5 |
 ſate. 701. 7 |
 ſatiabitur. 437. 4 |
 ſatiente. 149. 2 |
 ſatianter. 221. 2 |
 ſatiarent. 240. 1 |
 ſatiaret. 263. 5 |
 ſatiare. 148. 3 |
 ſatiati. 262. 8 |
 ſatiato. 356. 1 |
 * ſatiavit. 836. 8 |
 ſatiatate. 275. 5 | 438. 3 | 610. 10 |
 ſatieracem. 524. 11 |
 ſatio. 13. 6 |
 ſatis. 13. 10 | 14. 6 | 26. 16 |
 27. 5 | 31. 12 | 41. 11 | 42. 8 |
 48. 7 | 51. 4 | 55. 10 | 56. 8 |
 77. 10 | 87. 5 | 91. 3 | 98. 6 |
 117 | 99. 10 | 110. 12 | 111. 6 |
 115. 2 | 119. 10 | 123. 3 |
 126. 16 | 134. 3 | 148. 4 |
 161. 14 | 167. 11 | 190. 8 |
 223. 16 | 232. 11 | 237. 13 |
 248. 19 | 24. 12 | 256. 4 | 259. 10 |
 270. 9 | 271. 3 | 274. 7 | 278. 10 | 279. 6 | 301. 11 |
 330. 5 | 334. 4 | 39. 10 | 359. 6 | 7. 12 | 382. 8 | 385. 17 |
 387. 14 | 388. 7 | 407. 5 |
 439. 1 | 470. 4 | 473. 6 |
 480. 10 | 498. 2 | 501. 8 |
 509. 5 | 510. 2 | 517. 1 |
 531. 11 | 538. 5 | 541. 5 |
 544. 3 | 558. 12 | 560. 11 |
 566. 3 | 625. 16 | 646. 7 |
 697. 6 | 698. 5 | 718. 7 |
 720. 8 | 789. 3 | 796. 4 |
 797. 10 | 801. 15 | 817. 5 |
 822. 7 | 829. 2 | 830. 7 |
 * 841. 3 | 845. 18 |
 ſatisfacere. 774. 7 |
 ſatisfacit. 731. 12 |
 ſatiſfecit. 552. 4 |
 ſaxapz. 740. 3 |
 ſaturitatem. 815. 11 |
 Saturni. 782. 3 |
 Saturnino. 505. 12 | 13 |
 Saturnianus. 504. 6 | 506. 6 |
 507. 1 |
 Saturno. 582. 13 |
 Saturnum. 710. 1 | 752. 6 |
 Saturnus. 742. 17 |
 ſatyraſ. 779. 1 | 822. 1 |
 Saryrus. 195. 9 |
 ſaucia. 104. 19 | 136. 13 |
 162. 5 | 172. 1 | 476. 8 |

714. 14 |
 ſauciam. 164. 4 | 261. 6 |
 ſauciantis. 242. 6 |
 ſaucius. 125. 4 |
 ſauci. 250. 11 |
 ſauciis. 217. 8 |
 ſaucio. 51. 2 |
 ſaucium. 479. 17 |
 ſaucius. 255. 6 | 310. 15 | 341. 2 |
 2 | * 835. 12 |
 ſavia. 180. 11 |
 ſaviata. 135. 1 |
 ſaviis. 129. 9 | 147. 17 | 162. 3 | 291. 5 |
 ſaviolis. 216. 13 |
 * ſaviolo. 834. 5 |
 ſaxa. 41. 8 | 62. 9 | 147. 8 |
 153. 1 | 166. 10 | 248. 15 |
 249. 12 | 726. 4 | 730. 5 |
 ſaxa. 184. 19 |
 ſaxas. 221. 18 |
 ſaxi. 375. 17 |
 * ſaxois. 842. 9 |
 ſaxeo. 127. 8 |
 ſaxi. 40. 5 |
 ſaxis. 106. 20 |
 ſaxo. 40. 12 | 130. 13 | 288. 4 |
 423. 13 |
 ſaxotum. 17. 6 |
 ſaxum. 40. 2 | 186. 3 | 203. 10 | 393. 16 |
 ſcabicum. 272. 10 | 794. 8 |
 ſcabieſa. 280. 11 |
 ſcabioſi. 290. 5 |
 ſcava. 25. 12 | 282. 4 | 338. 7 |
 ſcavam. 48. 14 |
 ſcavi. 547. 14 |
 ſcavis. 224. 3 |
 ſcaviſſimo. 130. 5 |
 ſcavitas. 84. 13 |
 ſcavitate. 208. 2 |
 ſcavitatem. 103. 2 | 276. 15 |
 ſcavum. 114. 5 | 334. 20 |
 ſcavus. 122. 1 |
 ſcalas. 310. 9 |
 ſcalis. 312. 13 |
 ſcalpebat. 255. 3 |
 ſcalpendi. 199. 8 |
 ſcalpere. 325. 16 |
 ſcandulare. 87. 10 |
 ſcapularum. 791. 6 |
 ſcapulas. 61. 3 | 76. 15 |
 ſcapulis. 104. 21 |
 ſcarum. 469. 1 |
 ſcatebris. 735. 9 |
 ſcatent. 715. 6 |
 ſcatribat. 107. 3 |
 ſcatrigine. 185. 16 | 254. 2 |
 ſcatrigines. 748. 7 |
 ſclera. 433. 10 | 446. 3 |
 822. 5 |
 ſcleratas. 166. 15 |
 ſclere. 78. 8 | 297. 13 | 276. 15 |
 320. 19 | 330. 3 | 556. 1 |
 ſcleri. 233. 11 | 326. 14 | 556. 4 |

ſcleribus. 328. 4 | 543. 11 |
 670. 3 |
 ſcleris. 22. 9 | 78. 14 | 160. 20 | 206. 18 | 234. 1 | 241. 4 | 253. 16 | 276. 7 | 340. 4 |
 * ſcleroſe. 843. 11 | 844. 6 |
 ſclerum. 206. 13 | 341. 17 |
 ſceſtam. 62. 4 |
 ſceleſtarum. 155. 4 |
 ſceleſtas. 152. 17 |
 ſceleſte. 532. 15 |
 ſceleſtis. 452. 4 |
 ſceleſto. 207. 13 |
 ſceleſtam. 151. 8 | 335. 3 |
 ſceleſtus. 507. 3 |
 ſceleti. 504. 1 |
 ſcelum. 506. 20 | 507. 3 | 514. 1 |
 ſclerus. 507. 5 |
 ſcelus. 62. 11 | 86. 13 | 92. 13 |
 229. 15 | 245. 4 | 299. 5 |
 353. 2 | 614. 8 |
 ſcena. 243. 3 | 345. 3 |
 ſcena. 195. 8 | 352. 4 | 797. 12 |
 ſcenæ. 65. 4 | 348. 13 | 811. 7 |
 ſcenam. 122. 16 | 128. 15 | 199. 1 | 240. 9 | 241. 4 | 264. 1 |
 295. 8 | * 843. 7 |
 ſcenas. 283. 9 |
 ſcenici. 348. 1 | 750. 7 |
 ſcenicorum. 344. 8 |
 ſcenicum. 15. 13 |
 ſcriptos. 726. 13 |
 ſceptri. 441. 7 |
 ſceptrum. 346. 8 |
 ſchedio. 826. 3 |
 ſchemis. 122. 18 |
 ſcholæ. 467. 4 |
 ſcholæſticæ. 46. 10 |
 ſciam. 53. 7 | 153. 2 | 177. 5 |
 407. 10 | 429. 1 | 466. 7 |
 471. 13 | 492. 4 | 687. 9 |
 780. 8 |
 ſciamus. 620. 14 |
 ſcient. 413. 10 | 449. 3 | 597. 9 | 697. 15 |
 ſcias. 33. 14 | 169. 8 | 193. 9 |
 306. 11 | 490. 1 | 13 | 194. 1 |
 ſciat. 411. 11 | 419. 6 | 425. 6 |
 464. 4 | 472. 6 | 522. 14 |
 555. 1 | 617. 14 | 622. 5 |
 ſciatis. 471. 4 | 691. 6 |
 766. 1 |
 ſciebam. 228. 10 |
 ſciebant. 693. 3 |
 ſciebat. 321. 6 | 338. 17 | 403. 4 | 558. 4 |
 ſciens. 403. 11 | 489. 16 | 505. 4 | 525. 13 | 529. 3 | 532. 15 |
 605. 15 | 614. 8 |
 ſcienti. 741. 10 |
 ſcientia. 603. 13 |
 ſcientiâ. 617. 6 | 778. 3 |
 ſcientiæ. 4. 4 | 351. 2 | 598. 16 |

Scientiam. 592. 12 | 597. 18 |
601. 51. 4 | 605. 13 | 706. 1 |
791. 9 |
Scientur. 473. 8 | 506. 9 |
Scies. 32. 12 | 81. 14 | 167. 1 |
Scier. 150. 17 |
Scilicet. 20. 2 | 23. 2 | 96. 8 |
97. 6 | 104. 7 | 112. 2 |
114. 9 | 11. 16 | 122. 3 | 126. 16 |
157. 2 | 162. 10 | 163. 6 |
15 | 165. 8 | 169. 5 | 171. 12 |
173. 13 | 181. 6 | 182. 10 |
201. 1 | 220. 13 | 222. 15 |
227. 16 | 229. 14 | 230. 14 |
238. 8 | 243. 12 | 256. 7 |
258. 9 | 259. 4 | 262. 14 |
264. 15 | 269. 19 | 312. 17 |
314. 8 | 317. 6 | 321. 6 |
334. 18 | 336. 1 | 375. 3 |
378. 9 | 383. 8 | 392. 15 |
402. 1 | 447. 9 | 448. 11 |
452. 10 | 457. 8 | 465. 10 |
467. 8 | 475. 12 | 498. 11 |
523. 8 | 537. 7 | 540. 1 |
552. 3 | 614. 11 | 639. 2 |
660. 7 | 689. 6 | 719. 2 |
762. 7 | 771. 13 | 773. 10 |
783. 4 | 786. 6 | 816. 8 |
819. 3 | 821. 10 | 822. 2 |
826. 5 | * 838. 10. 11 | 844. 3 | 8 |
Scimus. 302. 1 |
Scinditis. 139. 5 |
Scintillare. 711. 6 |
Scio. 23. 7 | 90. 8 | 151. 16 |
163. 4 | 173. 5 | 225. 18 |
340. 8 | 423. 6 | 450. 11 |
454. 3 | 496. 5 | 515. 17 |
543. 8 | 550. 5 | 830. 3 |
Scipio. 435. 2 | 437. 9 | 807. 4 | 810. 12 |
Scire. 6. 6 | 47. 15 | 92. 3 |
181. 2 | 273. 2 | 297. 15 |
308. 9 | 322. 16 | 325. 4 |
446. 16 | 467. 5 | 481. 16 |
491. 12 | 529. 4 | 815. 4 |
Scirem. 431. 8 | 502. 16 |
Scirent. 270. 4 |
Scires. 141. 7 | 484. 1 | 805. 10 |
Sciret. 491. 11 | 516. 9 |
Scis. 13. 11 | 178. 14 | 179. 13 |
430. 12 | 453. 12 | 479. 4 |
489. 18 |
Sciscitante. 505. 11 |
Sciscitanti. 504. 8 |
Sciscitaretur. 275. 1 |
Sciscitari. 95. 11 | 155. 6 | 208. 11 | 251. 9 |
Sciscitari. 119. 1 |
Sciscitatus. 312. 13 |
Scisses. 454. 2 |
Scisset. 471. 16 |
Scissii. 11. 3 | 279. 9 |
Scit. 508. 8 | 529. 3 |
Scitamenta. 330. 1 |

Scitè. 105. 7 | 518. 5 |
Sciti. 10. 4 |
Scitis. verb. 194. 3 | 251. 6 |
494. 11 | 506. 11 |
Scitils. nom. 496. 2 | 749. 16 |
Scitissimè. 278. 16 |
Scitissimum. 349. 4 |
Scito. imper. 315. 12 | 468. 4 |
Scitore. 255. 15 |
Scitu. 466. 3 | 740. 8 |
Scitula. 42. 6 | 164. 6 |
* 837. 4 |
Scitula. 85. 17 |
Scitulam. 14. 4 |
Scitulè. 33. 2 | 210. 9 | 267. 13 |
346. 6 |
Scitum. 13. 7 | 214. 5 | 567. 1 |
Scitunt. 481. 13 | 696. 3 | 728. 13 |
13 |
Scoparum. 300. 14 |
Scopuli. 33. 13 | 139. 21 | 824. 16 |
Scopulo. 137. 5 | 139. 11 | 152. 19 |
Scopulum. 130. 16 | 145. 11 |
147. 5 | 154. 3 | 156. 17 |
160. 2 | 166. 6 | 16 |
Scorpionem. 284. 9 |
Scorta. 556. 2 |
Scortari. 216. 18 |
Scortatu. 167. 6 |
Scortum. 15. 4 |
Scortis. 232. 12 |
Scortum. 15. 4 |
Scribat. 560. 8 |
Scribebat. 562. 12 |
Scribente. 527. 5 |
Scribere. 463. 18 |
Scriberem. 538. 2 |
Scriberet. 528. 15 |
Scribimus. 826. 5 |
Scribitur. 528. 2 |
Scribonii. 412. 5 |
Scripserat. 538. 9 |
* Scripsit. 847. 15 |
Scripsit. 415. 8 | 528. 5 | 12. 16 | 557. 9 |
Scripsisse. 407. 14 | 515. 9 |
Scripsisset. 528. 6 |
Scripsisti. 515. 16 |
Scripsit. 81. 18 | 418. 14 | 450. 3 | 454. 5 | 467. 7 | 499. 14 | 516. 10 | 527. 2 | 13 | 528. 5 | 14 | 554. 2 | 559. 2 | 6 |
Scripta. 413. 9 | 529. 16 | 532. 10 | 13 | 537. 14 | 546. 5 | 637. 19 | 826. 8 | 10 | * 845. 9 |
Scriptam. 537. 6 |
Scriptas. 30. 4 | 328. 13 | 537. 1 |
Scriptis. 443. 2 | 466. 4 |
Scripto. 471. 16 |
Scriptor. 797. 11 |
Scriptores. 545. 1 |
Scriptorum. 532. 2 |

Scriptum. 408. 9 | 420. 12 |
432. 5 | 447. 13 | 488. 1 |
616. 12 |
Scrobem. 17. 10 | 458. 11 |
Scrupis. 277. 7 |
Scruposum. 203. 10 | 782. 11 |
Scrupulis. 448. 10 |
Scrupulo. 18. 14 | 301. 17 |
484. 8 | 509. 9 | 514. 9 |
Scrupulosè. 74. 4 |
Scrupulosè. 143. 5 | 333. 10 |
Scrupulosissime. 34. 17 |
Scrupulosissimo. 668. 5 |
Scrupulosius. 312. 15 | 448. 8 |
Scrupulosus. 297. 13 |
Scrupulum. 84. 5 | 392. 4 | 525. 13 | 557. 15 |
Scrupulus. 197. 9 |
Scrutandum. 491. 8 |
Scrutantes. 264. 1 |
Scrutariam. 110. 7 |
Scrutariis. 455. 3 | 534. 14 |
Scrutata. 21. 9 |
Scrutatus. 86. 14 | 276. 11 |
Scrutinio. 312. 2 |
Sculpendis. 792. 11 |
Sculptum. 617. 18 |
Scutillis. 258. 1 |
Scutula. 333. 13 |
Scuro. 368. 13 |
Scutum. 314. 7 |
Scyllam. 703. 6 |
Scyllas. 460. 9 |
Scythas. 444. 6 |
Scythicum. 716. 3 |
Se. 3. 1 | 15. 15 | 16. 5 | 20. 9 |
27. 4 | 30. 6 | 44. 15 | 49. 7 | 51. 15 | 91. 10 | 113. 10 |
114. 18 | 121. 15 | 16 | 124. 15 | 125. 6 | 127. 3 | 136. 14 |
145. 15 | 16. 19 | 146. 8 | 13 |
147. 4 | 149. 9 | 150. 17 |
160. 2 | 163. 11 | 164. 5 |
166. 8 | 173. 13 | 179. 9 |
180. 4 | 187. 11 | 188. 12 |
192. 11 | 209. 2 | 216. 12 |
224. 15 | 229. 15 | 238. 4 |
245. 2 | 246. 6 | 252. 17 |
253. 1 | 13 | 264. 3 | 10 | 268. 6 | 288. 14 | 289. 1 | 291. 19 | 294. 1 | 299. 6 | 303. 18 | 307. 3 | 308. 8 | 10 | 309. 14 | 310. 7 | 14 | 17 | 311. 9 | 317. 5 | 318. 11 | 13 | 320. 4 | 321. 1 | 11 | 323. 8 | 325. 1 | 330. 1 | 331. 7 | 334. 11 | 336. 5 | 338. 6 | 340. 19 | 341. 13 | 16 | 350. 1 | 367. 3 | 394. 17 | 400. 3 | 401. 12 | 405. 2 | 410. 2 | 424. 7 | 425. 3 | 428. 4 | 432. 4 | 442. 10 | 445. 7 | 467. 4 | 472. 6 | 475. 2 | 480. 5 | 489. 4 | 491. 1 | 3 | 497. 1 | 498. 9 | 499. 14 | 505. 11 |
C C IIj

61. 8 | 112. 2 | 113. 9 | 114. 2 | 116. 15 | 119. 2 | 121. 12 | 125. 14 | 126. 4 | 10 | 127. 9 | 128. 13 | 129. 4 | 5 | 6 | 131. 5 | 132. 15 | 17 | 133. 9 | 138. 10 | 142. 10 | 149. 11 | 150. 17 | 166. 7 | 168. 2. 3 | 6 | 169. 3 | 170. 1 | 171. 9 | 175. 12 | 177. 8 | 15 | 179. 8 | 180. 1 | 182. 4 | 11 | 191. 9 | 192. 1 | 1 | 193. 1 | 194. 4 | 195. 7 | 198. 14 | 600. 1 | 11 | 605. 14 | 606. 10 | 607. 13 | 608. 6 | 9 | 19 | 609. 16 | 19 | 613. 4 | 8 | 617. 14 | 618. 7 | 619. 8 | 620. 8 | 10 | 12 | 15 | 621. 3 | 622. 5 | 623. 1 | 2 | 624. 20 | 625. 15 | 628. 12 | 629. 3 | 636. 10 | 14 | 637. 1. 4 | 640. 2 | 642. 11 | 643. 9 | 648. 10 | 649. 9 | 651. 9 | 669. 11 | 670. 2 | 15 | 671. 4 | 673. 20 | 690. 7 | 695. 5 | 696. 10 | 15 | 697. 5 | 705. 5 | 709. 5 | 712. 2 | 17 | 19 | 718. 7 | 719. 1. 12 | 724. 4 | 726. 4 | 727. 6 | 728. 1 | 7 | 729. 13 | 731. 4 | 9 | 732. 1. 11 | 15 | 733. 8 | 735. 6 | 738. 8 | 740. 9 | 741. 13 | 744. 8 | 750. 4 | 754. 10 | 756. 10 | 760. 1 | 762. 9 | 763. 1 | 764. 1 | 765. 2 | 769. 10 | 784. 5 | 786. 5 | 799. 12 | 804. 9 | 10 | 805. 1 | 816. 5 | 817. 2 | 818. 7 | 829. 6 | 16 |
- febaceis. 122. 7 |
 fecari. 155. 10 |
 fecat. 727. 1 |
 fecederet. 293. 3 |
 fecesseritis. 167. 7 |
 fecessit. 180. 6 |
 fecessus. 53. 11 |
 feciūs. 80. 12 | 121. 2 | 142. 11 | 153. 5 | 166. 14 | 189. 14 | 243. 1 | 296. 16 | 302. 3 | 393. 16 | 558. 3 |
 secreta. 85. 7 | 15 | 90. 16 | 96. 6 | 102. 10 | 152. 3 | 160. 15 | 240. 5 | 355. 4 | 385. 7 | 390. 19 |
 secretaria. 810. 2 |
 secretariis. 728. 10 |
 secreti. 691. 7 |
 secretis. 101. 5 | 134. 4 |
 secreto. 40. 15 | 87. 12 | 91. 14 | 191. 11 | 285. 2 | 297. 15 | 298. 7 | 354. 3 | 387. 5 | 410. 8 | 473. 13 | 789. 8 |
 secretorum. 371. 8 |
 secretos. 705. 14 |
 secretum. 317. 12 | 336. 9 | 787. 1 |
 secta. 215. 13 | 508. 7 | 813. 14 |
- secta. 463. 17 | 568. 6 | 608. 12 | 681. 10 | 796. 6 | 813. 12 |
 sectabantur. 796. 3 |
 sectacula. 155. 7 |
 sectae. 120. 16 | 127. 3 | 202. 17 | 279. 1 | 326. 12 | 415. 10 | 435. 14 | 441. 2 | 619. 10 | 827. 3 |
 sectam. 126. 15 | 209. 2 | 351. 7 |
 sectandam. 607. 10 |
 sectas. 610. 11 |
 sectator. 786. 10 |
 sectatorem. 431. 9 | 457. 3 |
 sectatores. 420. 5 |
 sectatus. 563. 21 | 569. 10 | 795. 3 |
 sectionem. 218. 18 |
 secto. 219. 8 |
 secubantem. 54. 6 |
 secula. 434. 1 |
 seculi. 132. 12 | 366. 14 | 406. 3 | 755. 6 |
 seculis. 735. 10 | 761. 2 |
 seculo. 322. 7 |
 seculorum. 362. 7 | 734. 14 |
 secum. 75. 20 | 812. 10 | 106. 3 | 9 | 120. 5 | 133. 8 | 148. 14 | 156. 5 | 178. 11 | 197. 3 | 198. 6 | 202. 11 | 206. 12 | 210. 19 | 234. 7 | 264. 10 | 272. 8 | 288. 19 | 301. 4 | 310. 3 | 320. 2 | 352. 1 | 408. 12 | 515. 16 | 526. 4 | 599. 11 | 17 | 613. 3 | 776. 6 | * 839. 1 |
 secunda. 602. 13 | 614. 2 | 643. 3 | 651. 1. 4 | 691. 18 | 731. 6 | 738. 1 | 821. 2 | 6 |
 secundā. 646. 10 | 651. 10 | 16 | 655. 3 | 658. 10 | 659. 14 | 661. 4 | 662. 2 | 6 |
 secundae. 209. 6 | 574. 8 | 576. 5 | 585. 7 | 651. 10 | 657. 5 | 11 | 700. 2 |
 secundam. 499. 13 | 595. 5 |
 secundi. 185. 6 | 622. 9 | 651. 1 | 3 | 16 | 654. 17 |
 secundis. 617. 13 |
 secundo. 116. 2 | 292. 7 | 505. 14 | 571. 8 | 648. 12 | 654. 17 | 683. 3 | 697. 12 | 828. 13 |
 secundum. 582. 13 | 596. 3 | 659. 2. 4 | 741. 10 |
 secundum, prosperum. 185. 9 |
 secundum, praeputium. 13. 11 |
 467. 3 | 563. 3 | 595. 2. 12 | 615. 12 | 633. 11 | 644. 2 | 657. 3 | 658. 11 | 664. 4 | 790. 8 | 804. 8 |
 secundus. 202. 13 | 372. 6 | 576. 6 | 648. 11 | 652. 11 | 653. 11 | 710. 2 | 776. 2 |
 secura. 126. 13 | 157. 13 | 181. 12 | 292. 15 | 433. 6 | 524. 11 |
- securus. 70. 2 |
 securam. 285. 7 |
 secure. 243. 10 | 18 | 290. 13 | 827. 6 | * 839. 7 |
 secures. 260. 11 |
 securi, ablat. sing. 226. 14 | 264. 14 |
 securi, nominat. plur. 205. 7 | 259. 9 |
 securibus. 98. 8 |
 securitate. 116. 5 | 620. 7 |
 securitatem. 230. 1 | 810. 12 |
 securius. 271. 6 | 564. 6 |
 securo. 617. 7 |
 securus. 549. 1 |
 securum. 617. 20 |
 securus. 229. 10 | 273. 14 | 288. 13 | 333. 4 | 622. 9 | 800. 7 |
 secus. 29. 11 | 77. 13 | 122. 10 | 123. 13 | 385. 5 | 442. 2 | 538. 11 | 680. 14 | 694. 1 | 724. 5 | 741. 9 | 771. 2 | 797. 3 | 812. 8 |
 secus, sexus. 625. 9 | 732. 2 |
 secute. 747. 9 |
 secuti. 707. 9 | 737. 1 | 805. 7 | 13 |
 secutorem. 115. 9 | 235. 7 |
 Secutori. epist. Martini. 216. 4 |
 secutus. 34. 12 | 47. 9 | 86. 14 | 201. 14 | 313. 14 | 340. 15 |
 sed. 6. 6 | 9. 1. 5 | 9 | 10. 6 | 14. 4 | 16. 2 | 18. 14 | 23. 11 | 24. 4 | 26. 1 | 28. 2 | 5 | 9 | 30. 3 | 31. 2 | 16 | 32. 12 | 33. 4 | 33. 34. 9 | 36. 5 | 37. 10 | 38. 2 | 13 | 40. 18 | 42. 14 | 44. 7 | 46. 4 | 47. 5 | 49. 10 | 50. 12 | 51. 17 | 52. 10 | 53. 12 | 54. 11 | 52 | 62. 1 | 65. 1 | 12 | 66. 8 | 18 | 67. 7 | 68. 10 | 16 | 73. 6 | 74. 10 | 75. 8 | 12 | 14 | 76. 19 | 78. 9 | 79. 3 | 81. 16 | 83. 13 | 84. 6 | 12 | 85. 7 | 87. 2 | 89. 11 | 93. 10 | 2 | 14 | 16 | 93. 11 | 94. 1 | 10 | 97. 19 | 7 | 11 | 16 | 96. 5 | 98. 10 | 17 | 99. 8 | 101. 9 | 103. 2 | 12 | 104. 6 | 105. 9 | 14 | 110. 4 | 111. 1 | 5 | 112. 2 | 114. 17 | 115. 2 | 116. 10 | 118. 5 | 119. 5 | 120. 7 | 122. 8 | 13 | 123. 18 | 124. 4 | 126. 8 | 127. 4 | 130. 1 | 5 | 131. 9 | 131. 12 | 133. 15 | 134. 13 | 136. 8 | 11 | 14 | 137. 2 | 8 | 15 | 138. 7 | 8 | 141. 6 | 143. 7 | 144. 3 | 5 | 145. 15 | 146. 12 | 16 | 18 | 247. 18 | 148. 8 | 150. 2 | 17 | 151. 2 | 152. 8 | 155. 5 | 156. 4 | 157. 10 |

158. 9 | 159. 14 | 160. 15 |
161. 1 | 162. 4 | 163. 4, 8,
13, 15 | 164. 6 | 165. 1, 2,
10 | 167. 8, 10 | 168. 2 |
169. 6, 13 | 170. 5, 6 | 171.
9, 13 | 172. 13 | 173. 10 |
174. 1 | 175. 8, 14 | 178. 2 |
181. 4 | 182. 11 | 183. 5, 14 |
184. 1, 7, 13, 14, 20 | 185.
7, 10, 11 | 186. 1 | 187. 6,
16 | 188. 5, 12, 16 | 189. 1,
2, 6 | 190. 14, 19 | 191. 9,
13 | 192. 2, 9 | 193. 2 | 194.
10, 14 | 196. 2, 19 | 197. 15 |
198. 4, 12, 16 | 199. 1, 6,
8 | 200. 4 | 201. 1, 12 | 202.
1 | 203. 2, 4, 16 | 204. 1 |
205. 12 | 207. 16 | 208. 1,
7, 12 | 209. 7, 14 | 210. 5 |
211. 1, 4, 14 | 212. 2, 4 |
213. 4, 10 | 214. 5, 6 | 215.
1, 3, 12, 14 | 216. 9, 17 |
217. 3, 4, 8, 11 | 218. 19 |
219. 2, 9 | 220. 1, 13 | 221.
1 | 224. 3, 8 | 225. 13 | 226.
7, 10 | 227. 8, 13, 18 | 228.
7, 10 | 229. 1, 13 | 230. 11 |
232. 7, 11 | 234. 6, 15 | 235.
10 | 236. 14, 16 | 237. 2, 11 |
238. 5, 7, 16 | 239. 1, 3, 9 |
240. 5, 8 | 241. 3, 10, 13 |
242. 13 | 243. 4, 5 | 244.
4, 8 | 245. 6 | 246. 10 |
248. 1, 8, 9, 15 | 249. 18 | 250.
8, 10 | 252. 3, 7 | 254. 3 |
255. 12, 16 | 256. 5, 7 | 257.
3, 6, 10 | 258. 7 | 259. 14, 4,
7 | 260. 2 | 261. 8 | 262. 8 |
263. 2, 12, 13 | 264. 16 |
265. 15 | 267. 14 | 269. 19 |
271. 4, 12 | 273. 1 | 275. 5 |
276. 14 | 277. 11 | 278. 1,
6, 11 | 282. 3 | 283. 7 | 284.
14 | 285. 12 | 286. 17 | 287.
5, 9 | 288. 9, 14 | 289. 2 |
291. 7 | 293. 11 | 294. 14 |
296. 2, 7 | 297. 12 | 298. 8 |
299. 3, 13 | 300. 3, 9, 13 |
301. 17 | 302. 1 | 303. 15 |
305. 5 | 306. 2, 5 | 307. 8 |
308. 6, 11, 14 | 309. 5, 14 |
310. 16 | 311. 6 | 314. 7, 9,
12 | 315. 4, 10 | 316. 1 | 317.
9 | 318. 10 | 319. 2, 6 | 320.
11, 18 | 321. 16 | 322. 17 |
324. 4 | 325. 4, 5, 18 | 326.
6, 13 | 327. 1, 5 | 331. 4, 8 |
332. 3 | 334. 18 | 335. 6 |
337. 10, 14 | 338. 4, 12, 19 |
339. 8, 11 | 340. 1, 3, 21 |
341. 7, 10 | 342. 6 | 343.
10, 16 | 348. 1 | 351. 8 | 353.
11 | 371. 8 | 372. 5, 6 | 374.
3, 5 | 375. 4, 15 | 376. 3, 15,
17 | 377. 8 | 381. 5, 7 | 382.
4 | 385. 8, 11 | 387. 15, 18 |

388. 7, 11 | 389. 12 | 390. 18 |
393. 9 | 394. 15 | 396. 11 |
397. 3 | 406. 8 | 407. 5, 12 |
411. 16 | 412. 5, 9 | 416.
4 | 418. 7 | 420. 6 | 423.
4 | 429. 1 | 430. 4 | 433.
12 | 436. 13 | 437. 4 | 438.
1, 7, 14 | 439. 10 | 441.
3 | 443. 6, 7 | 446. 8 | 447.
13 | 450. 16 | 451. 2 | 453.
1, 9, 11 | 454. 11, 12 | 455.
1 | 457. 9 | 458. 15 | 460.
13, 15 | 461. 7 | 463. 10 |
464. 6 | 466. 3, 13 | 467.
4 | 470. 10 | 471. 6 | 472.
10 | 473. 7 | 475. 4 | 478.
9 | 480. 17 | 486. 2, 11 |
488. 7 | 489. 9 | 491. 7 |
493. 11 | 494. 14 | 496.
2, 4 | 497. 4, 8 | 499. 10 |
500. 15 | 501. 2 | 502. 3 |
503. 13 | 508. 11, 14 | 509.
7, 11 | 510. 19 | 512. 1, 3, 9 |
513. 17 | 515. 17 | 517. 3, 16 |
520. 6, 14 | 521. 11 | 525.
17 | 526. 15 | 528. 10 | 529.
6, 12 | 531. 2 | 532. 20 | 533.
15 | 534. 5, 6 | 535. 1 | 538.
7 | 539. 12 | 545. 17 | 547.
11 | 548. 8 | 550. 14 | 553.
13 | 559. 3 | 561. 5 | 562. 15 |
563. 15 | 568. 7 | 569. 3 |
570. 2 | 571. 2 | 572. 1, 10 |
573. 1, 4, 7 | 574. 3 | 577.
3, 7 | 578. 1 | 579. 2, 9 |
584. 6 | 585. 3, 12 | 587. 2 |
588. 13, 15 | 589. 9 | 590.
3 | 591. 15 | 592. 8 | 595. 4 |
596. 10 | 597. 2 | 598. 5, 11,
14, 16 | 599. 3, 8, 10 | 600.
1 | 602. 3 | 603. 3 | 604.
6, 9 | 605. 3, 12 | 606. 4 |
607. 6, 12, 13 | 608. 3 |
609. 1, 6, 8 | 611. 5 | 612.
4, 7 | 613. 3, 4, 6, 9, 14,
21 | 614. 3 | 615. 2, 19 |
616. 7, 10, 11 | 617. 12, 15,
17 | 619. 3, 12, 15 | 620. 13 |
621. 6 | 623. 12, 15 | 624.
4, 17 | 626. 1, 3, 7 | 627. 13 |
628. 18 | 629. 4 | 631. 2 |
632. 10 | 635. 3, 5 | 636. 3,
9 | 640. 12 | 641. 6, 12,
14 | 642. 3 | 643. 1, 4 | 644.
4, 11 | 645. 8 | 646. 5 |
647. 5 | 649. 8 | 651. 8 |
653. 11 | 655. 2 | 658. 6 |
664. 5 | 666. 10 | 668. 9,
10, 11 | 669. 3, 15 | 670. 5,
6 | 671. 4, 6 | 672. 1 | 674.
2 | 675. 4 | 677. 6 | 679. 13 |
680. 1, 3 | 681. 14, 18 |
683. 18 | 684. 2, 14 | 686.
5 | 692. 5 | 694. 6 | 695.
13 | 696. 1, 4, 13 | 698. 10,
11 | 699. 3, 9 | 700. 2, 9 |

701. 2 | 702. 4 | 703. 4, 5 |
705. 6 | 708. 3, 12, 14, 15 |
709. 6 | 711. 4, 9, 15 | 714.
3 | 715. 2, 6 | 716. 6 | 717.
4 | 718. 14 | 720. 15 | 724.
3 | 726. 12 | 727. 13, 15 | 728.
6 | 736. 10 | 737. 2, 7 | 738.
3 | 739. 4, 11 | 740. 2 | 741.
14, 16 | 742. 1 | 745. 4 |
755. 1 | 759. 4 | 761. 6 |
762. 8 | 763. 14 | 765. 4 |
766. 2 | 770. 12, 14 | 773.
4, 775. 8 | 776. 3, 7 | 778.
4, 12 | 779. 5, 8, 12, 14, 15 |
783. 1, 7, 8 | 784. 5 | 785.
2 | 790. 7 | 792. 8 | 793. 7 |
796. 4 | 799. 1 | 800. 1 |
801. 2, 15 | 802. 3, 13 | 803.
6, 11 | 805. 13 | 806. 9 |
809. 7, 18 | 810. 8, 14 | 811.
7, 12 | 812. 14 | 814. 8 |
815. 5 | 817. 7 | 819. 3, 8, 14,
16, 825. 4 | 826. 2 | 827.
13 | 828. 12 | 829. 2 | * 833.
5 | 834. 12 | 835. 18 | 838.
10, 11 | 839. 12 | 840. 1 |
841. 1, 3, 10, 13 | 842. 5,
17 | 843. 6 | 846. 15 |
fedare. 80. 9 | 238. 12 |
fedaret. 221. 12 |
fedaretur. 293. 15 |
fedatā. 14. 1. 2 |
fedatā. 14. 7. 17 |
fedatis. 165. 7 |
fedato. 202. 16 | 368. 5 |
626. 15 |
fedatur. 126. 17 |
fedatus. 801. 10 |
fedaverit. 184. 21 |
fede. 193. 14 |
fedebar. 11. 3 | 164. 11 |
fedem. 192. 7 | 211. 14 | 601.
7 | 737. 10 |
fedenim. 525. 6 | 530. 3 | 535.
15 | 726. 8 | 800. 6 | 812. 9 |
* 845. 8 |
fedens. 194. 1 | 499. 6 | 506.
7 | 775. 5 |
fedentariam. 5. 7 |
fedentem. 33. 9 |
federe. 823. 4 |
federent. 435. 1 |
fedes, *singul.* 106. 11 |
fedes, *plur.* 176. 8 | 246. 14 |
254. 10 | 586. 12 | 713. 4 |
fedes, *à fedeo.* 156. 2 |
fedet, *à fedo.* 692. 12 |
fedet, *à fedeo.* 773. 8 |
federur. 800. 2 |
fedibus. 689. 2 |
fedile. 191. 8 |
fedili. 392. 14 |
fedilibus. 154. 15 |
fedilium. 811. 8 |
fediffer. 124. 7 |
sedit. 828. 16 |

- seditio. 322. 2 |
 seditionem. 613. 10 |
 seditiosus. 628. 16 |
 seducit. 298. 7 |
 sedulam. 66. 14 | 311. 2 |
 sedulus. 366. 18 |
 sedulo. 25. 7 | 38. 14 | 44. 9 |
 73. 8 | 86. 9 | 90. 17 | 106. 18 | 111. 2 | 143. 14 | 174. 2 | 182. 11 | 185. 12 | 206. 6 |
 272. 15 | 294. 16 | 250. 15 |
 312. 3 | 314. 10 | 382. 7 |
 404. 11 | 425. 3 | 464. 5 |
 483. 12 | 488. 10 | 494. 9 |
 515. 16 | 529. 17 | 550. 14 |
 679. 6 | 691. 13 | 694. 10 |
 699. 11 | 774. 14 | 789. 1 |
 803. 6 | 807. 9 |
 sedulum. 60. 13 | 383. 13 | 385. 9 |
 seges. 496. 2 |
 segete. 540. 5 |
 segetis. 496. 10 |
 segniore. 681. 3 |
 segnissimi. 495. 11 |
 segnius. 520. 16 |
 segregetur. 617. 15 |
 sejagata. 531. 8 | 680. 2 |
 sejagatam. 671. 5 |
 sejugatis. 183. 2 |
 sejugatus. 188. 15 |
 sejuges. 805. 3 |
 sejunctos. 673. 13 |
 Selas. 727. 9 |
 seligens. 330. 8 |
 sella. 369. 1 |
 sellularias. 778. 6 |
 sellularios. 792. 11 |
 semel. 93. 6 | 188. 15 | 207. 15 |
 324. 3 | 340. 19 | 395. 8 |
 403. 13 | 477. 8 | 537. 7 |
 542. 7 | 547. 8 | 749. 13 |
 775. 8 |
 sementis. 274. 9 |
 semesa. 247. 13 |
 semestris. 361. 6 |
 semet. 186. 9 | 227. 18 | 424. 13 | 600. 10 | 661. 1 | 699. 6 | 807. 1 |
 semetipsa. 598. 13 |
 semetipsum. 219. 3 | 261. 10 |
 740. 11 | 772. 2 |
 * semiadoperrulos. 836. 16 |
 semiamicta. 298. 3 |
 semiamictum. 209. 15 |
 semiamictus. 11. 4 |
 semiamputatis. 8. 8 |
 semianimem. 104. 8 |
 semianimi. 158. 5 |
 semicanæ. 298. 5 |
 semicanis. 255. 16 |
 semicirculo. 727. 7 |
 semiclauso. 325. 16 |
 semi-conspicui. 78. 9 |
 semideum. 622. 11 |
 semideus. 142. 3 |
 semiferis. 109. 10 |
 Semi-Gerulum. 443. 4 |
 semihiantes. 343. 5 |
 Semi-Medus. 443. 6 |
 semimortuus. 198. 3 |
 semimortuus. 22. 3 |
 semina. 359. 3 | 390. 11 | 597. 3 |
 seminarium. 522. 8 |
 seminibus. 751. 10 |
 seminio. 627. 3 |
 seminis. 300. 14 |
 seminium. 590. 12 |
 seminadus. 787. 8 |
 seminum. 183. 1, 3 |
 Semi-Numidam. 443. 4 |
 semiostratum. 271. 12 |
 Semi-Perfa. 443. 6 |
 semipleni. 51. 8 |
 semirasi. 280. 1 |
 semitorundo. 143. 17 | 366. 16 |
 semiruta. 270. 19 | 790. 7 |
 semisomnus. 22. 18 |
 semisonantes. 732. 10 |
 semisopitus. 23. 6 |
 semita. 248. 15 |
 semita. 192. 1 |
 semitam. 247. 5 | 558. 1 |
 semitas. 275. 10 |
 semitectos. 120. 15 |
 semitrepidus. 213. 3 |
 semiviris. 261. 13 |
 semiviros. 729. 7 |
 semivivorum. 117. 9 |
 semivivum. 293. 11 |
 femoris. 387. 12 | 695. 7 |
 femoras. 286. 17 |
 femoverunt. 669. 12 |
 sempiterna. 27. 11 |
 semper. 29. 6, 8 | 41. 12 | 44. 8 | 56. 2 | 77. 1 | 81. 14 | 87. 10 | 90. 9 | 95. 9 | 97. 6 | 120. 4 | 125. 2 | 158. 11 | 163. 7 |
 172. 6, 7 | 178. 2 | 190. 10 |
 194. 7 | 203. 4 | 207. 1 |
 222. 3 | 229. 12 | 292. 6 |
 296. 11 | 366. 11 | 385. 12 |
 390. 2 | 395. 9 | 408. 4 |
 411. 8 | 416. 5 | 420. 12 |
 423. 16 | 425. 7 | 426. 2 |
 430. 4 | 437. 4 | 508. 1 |
 510. 13 | 516. 5 | 543. 14 |
 550. 7 | 574. 3 | 578. 9 |
 579. 4, 7 | 580. 10 | 599. 12 | 603. 5 | 606. 16 | 607. 3, 5 | 613. 18 | 616. 1 | 617. 1 | 619. 6 | 620. 7 | 632. 11 |
 636. 3 | 640. 1, 8 | 666. 10 | 679. 7 | 683. 7 | 690. 5, 10 | 703. 1 | 708. 14 | 710. 8 | 729. 8 | 735. 11 | 756. 7 |
 802. 12 | 806. 14 | 807. 9 |
 814. 6 | 817. 10 |
 senæ. 660. 7 |
 senatores. 773. 3 |
 senatoribus. 773. 3 |
 senatorum. 806. 10 |
 senatus. 380. 11 |
 senatus. 694. 5 |
 senatusconsultum. 805. 3 |
 sene. 17. 9 |
 senectus. 156. 9 | 300. 14 | 693. 2 |
 senectæ. 810. 5 |
 senectam. 139. 1 | 229. 14 |
 423. 17 | 464. 9 |
 senectute. 463. 7 | 816. 16 |
 senectutem. 701. 11 |
 senectutis. 164. 7 | 251. 13 |
 490. 7 |
 senem. 55. 6 | 252. 11, 19 | 255. 15 | 318. 15 | 400. 17 |
 senes. 101. 2 | 280. 6 | 769. 5 |
 822. 10 |
 senescens. 816. 15 |
 senescit. 715. 8 |
 senex. 16. 3 | 37. 4 | 61. 12 |
 62. 12 | 189. 15 | 251. 1, 9 |
 294. 20 | 307. 7 | 321. 9 |
 331. 2 | 386. 7 | 450. 10 |
 784. 10 |
 seni. 56. 11 | 189. 12 | 251. 14 |
 252. 5 | 369. 3 | 511. 11 |
 516. 3 |
 senibus. 810. 6, 9, 11 |
 seniculi. 34. 3 |
 seniculum. 33. 8 |
 senile. 115. 2 |
 senili. 317. 7 |
 senilis. 780. 15 |
 senio. 108. 4 | 240. 2 |
 senior. 62. 6 | 73. 4 | 324. 5 |
 seniore. 327. 9 |
 seniosem. 149. 12 | 569. 9 |
 579. 6 |
 senioribus. 738. 14 |
 senis. 35. 1 | 328. 7 | 465. 1 |
 senium. 488. 6 | 509. 12 |
 senia. 588. 15 |
 senescit. 594. 4 | 607. 11 |
 sensi. 19. 10 |
 sensibili. 574. 5 |
 sensibilia. 587. 6 |
 sensibilis. 737. 3 |
 sensibus. 186. 13 | 574. 2 |
 579. 2 |
 sensum. 5. 9 | 43. 6 | 46. 6 |
 112. 1 | 122. 12 | 140. 1 | 349. 8 | 360. 4 | 375. 6 |
 sensum. 780. 13 |
 sensist. 50. 11 | 143. 15 | 188. 7 |
 695. 9 | 746. 2 | 747. 12 |
 sensu. 106. 18 | 726. 5 |
 sensum. 92. 4 | 95. 13 | 335. 5 |
 392. 5 | 604. 6 | 749. 2 |
 sensus. 587. 18 |
 sensus. plur. 586. 17 | 587. 3, 5, 10 | 588. 2 | 589. 15 |
 sententia. 95. 17 | 214. 8 |
 322. 5 | 424. 6 | 666. 4 |
 673. 10 | 775. 7 | 816. 4 |
 827. 7 |
 sententiæ.

- sententia. 226. 6 | 246. 7 |
337. 1 | 341. 4 | 353. 14 |
607. 26 | 673. 12 |
sententia. 202. 12 | 215. 5 |
225. 10 | 324. 1 | 450. 4 |
475. 4 | 678. 13 | 750. 2 |
sententiam. 42. 12 | 70. 6 |
204. 2 | 214. 19 | 350. 8 |
421. 4 | 446. 10 | 488. 7 |
527. 2 | 584. 9 | 631. 11 |
614. 6 | 644. 9 | 672. 2 |
691. 4, 5 | 805. 6 |
sententiarum. 712. 12 |
sententias. 75. 3 | 287. 2 | 350. 6 | 570. 7 | 798. 4 |
sententia. 830. 20 |
sentiam. 252. 3 |
sentiamus. 604. 7 |
sentias. 169. 9 | 170. 5 | 244. 2 |
sentiat. 497. 9 |
sentiat. 106. 12 |
sentiet. 782. 12 |
sentiosa. 816. 7 |
sentiebam. 21. 2 | 228. 8 | 287. 3 | 14 |
sentiebat. 169. 6 |
sentiebatur. 145. 8 |
sententias. 327. 3 |
sentendi. 589. 14 |
sentens. 122. 7 |
senties. 7. 8 | 490. 11 | 378. 5 |
sentiet. 608. 16 |
sentimus. 609. 9 |
sentio. 90. 8 | 130. 20 | 150. 4 | 390. 16 | 741. 4 |
sentire. 101. 4 | 216. 7 | 392. 11 | 587. 11 | 782. 4 |
sentirem. 102. 12 | 367. 11 |
sentiri. 587. 17 |
sentis. 667. 2 |
sentis. 34. 12 | 391. 16 | 772. 2 |
sentis. 139. 7 |
sentit. 726. 8 | 791. 1 |
sentit. 89. 6 |
sentiam. 324. 14 |
sentis. 376. 12 | 692. 6, 9 |
sentiamur. 718. 7 |
sentire. 619. 17 | 748. 9 |
sentia. 787. 14 | 743. 4 |
sentia. 395. 1 |
sentiam. 181. 13 | 771. 10 |
sentat. 324. 6 |
sentat. 791. 5 |
sentiam. 742. 12 |
sentavit. 715. 2 |
sentidum. 183. 12 |
sentiat. 808. 8 |
sentendum. 66. 7 |
sentia. 177. 14 |
sentiv. 247. 12 |
sent. 582. 19 |
sentia. 217. 16 |
sentimine. 718. 3 |
sentimus. 118. 13 |
sent. 147. 17 |
septam. 103. 6 |
septem. 15. 2 | 180. 11 | 272. 12 | 273. 14 | 277. 4 | 578. 3 | 709. 10 | 721. 22 | 716. 9 |
septemdecim. 258. 9 |
septenis. 662. 2 |
septeno. 414. 10 |
Septentrio. 721. 5 |
Septentrionalis. 708. 10 |
Septentrione. 728. 4 |
Septentriones. 723. 3 |
septies. 356. 5 |
septimum. 182. 15 | 649. 8 |
septis. 707. 17 |
septuaginta. 747. 4 |
sepulchra. 13. 14 |
sepulchralibus. 17. 10 |
sepulchralis. 41. 1 |
sepulchro. 301. 10 |
sepulchrorum. 108. 4 |
sepulchrum. 244. 7 | 246. 5 | 327. 10 |
sepulsi. 227. 12 |
sepulto. 66. 15 | 341. 8 |
sepulorum. 88. 2 |
sepultura. 246. 1 |
sepulture. 115. 9 | 298. 20 | 321. 8 | 339. 7 |
sepulcrum. 54. 1 | 218. 7 |
sepultus. 25. 9 | 124. 3 |
sequas. 34. 11 |
sequatur. 563. 2 |
sequatur. 170. 1 | 177. 5 |
sequenda. 424. 6 | 597. 4 |
sequendum. 598. 9 |
sequens. 66. 8 | 118. 14 | 107. 10 | 940. 10 | 487. 3 | 611. 12 | 815. 9 |
sequentem. 805. 11 | 840. 4 |
sequens. 181. 15 |
sequendi. 228. 17 | 260. 5 | 270. 15 | 278. 2 | 298. 20 | 374. 1 |
sequentia. 709. 13 |
sequentis. 266. 12 | 191. 12 |
sequentur. 17. 1 | 198. 14 |
sequis. 489. 10 |
sequella. 281. 7 |
sequendo. 203. 6 |
sequi. 117. 5 | 191. 20 | 195. 8 | 621. 4 | 622. 1 |
sequiorem. 212. 14 |
sequioris. 157. 6 |
sequitur. 67. 9 | 421. 10 | 710. 3 |
sequis. *nom. neut.* 247. 4 | 317. 13 |
sequius. *adverb.* 297. 9 | 366. 9 | 197. 3 | 738. 15 |
sequitur. 228. 2 | 305. 5 | 729. 9 | 739. 1 |
ser. 108. 9 | 178. 11 |
serm. 228. 11 |
seram. *adjuv.* 463. 8 |
Serapi. 170. 6 |
Serapis. 394. 8 |
seren. 81. 17 | 291. 10 | 367. 11 |
sercom. 715. 6 |
Serenator. *lapide.* 712. 10 |
serenare. 239. 8 |
serenitas. 719. 6, 7, 8 |
serenitas. 184. 21 |
sereno. 118. 11 | 379. 11 | 682. 14 | 719. 9 |
serenos. 193. 7 |
serere. 548. 4 |
Sergius. 631. 12 |
seria. 798. 4 |
seris. 146. 7 |
serica. 368. 11 | 344. 5 |
serice. 109. 12 |
serico. 136. 2 | 200. 3 | 266. 10 |
serie. 14. 19 | 46. 11 | 30. 16 | 195. 6 |
seriem. 144. 15 | 734. 15 |
series. 390. 17 |
serio. 73. 7 | 78. 9 | 98. 18 | 454. 5 |
seniore. 726. 5 |
serios. 556. 1 |
seris. 749. 13 |
serit. 412. 179. 12 |
serium. 413. 5 | 420. 7 | 810. 8 |
serius. 75. 11 |
sermo. 9. 8 | 15. 4 | 66. 8 | 101. 3 | 283. 15 | 304. 9 | 410. 7 |
sermocinabantur. 818. 6 |
sermocinante. 50. 14 |
sermocinantis. 322. 14 |
sermocinatione. 447. 12 |
sermocinatrix. 324. 16 |
sermocinatur. 811. 9 |
sermocinatur. 410. 5 |
sermone. 11. 1 | 6. 5 | 20. 15 | 29. 15 | 144. 39. 14 | 69. 4 | 114. 15 | 128. 12 | 156. 3 | 165. 1 | 202. 16 | 215. 12 | 217. 5 | 242. 4 | 245. 15 | 252. 10 | 258. 5 | 271. 13 | 276. 5 | 293. 3 | 306. 14 | 308. 3 | 309. 15 | 331. 4 | 380. 13 | 391. 4 | 538. 2 |
sermonem. 4. 1 | 7. 1 | 25. 3 | 27. 16 | 38. 16 | 151. 17 | 153. 2 | 166. 3 | 240. 17 | 241. 13 | 324. 2 | 376. 1 | 389. 16 | 724. 6 | 812. 13 |
sermones. 13. 7 | 12. 15 | 153. 6 | 225. 1 |
sermoni. 110. 14 | 279. 1 | 317. 11 |
sermonibus. 46. 15 | 127. 4 | 148. 14 | 151. 10 | 213. 13 | 234. 2 | 396. 4 |
sermonis. 4. 3 | 6. 2 | 15. 9 | 28. 10 | 18. 12 | 14. 10 | 61. 7 | 32. 1 | 85. 2 | 108. 15 | 323. 11 | 124. 10 | 121. 14 |
d. d.

Apuli.

148. 10 | 155. 8 | 156. 16 |
163. 10 | 108. 5, 8 | 186. 11 |
390. 17 | 393. 5 | 394. 12 |
669. 10 | 736. 7 | 784. 11 |
* 836. 15 | 840. 3 |
sero. 20. 8 | 23. 7 | 61. 8 | 82. 8 |
98. 17 | 119. 7 | 146. 7 |
serpentem. 8. 9 | 157. 4 |
302. 11 |
serpentes. 193. 6 | 390. 12 |
serpenticibus. 782. 9 |
serpentis. 105. 5 | 157. 16 |
119. 13 |
serpentium. 488. 6 | 693. 10 |
762. 4 | 794. 2 |
serpunt. 713. 6 |
Serranis. 416. 6 | 441. 1 |
serta. 414. 7, 8, 11 | * 835. 5 |
serti. 149. 3 |
sertis. 133. 5 | 414. 15 | 415. 3 |
717. 3 |
serva. *plur. neut.* 420. 2 |
servabat. 246. 13 |
servabimus. 618. 8 |
servabis. 118. 4 |
servando. 603. 3 |
servant. 649. 16 | 709. 7 |
servare. 55. 7 | 640. 1 |
servaris. 193. 2 |
servat. 190. 11 |
servatā. 235. 7 |
servati. 292. 6 | 810. 16 |
servatis. 117. 16 | 208. 13 |
387. 8 |
servato. 120. 16 | 221. 3 |
servatos. 52. 6 |
servatorem. 601. 11 |
servatus. 88. 4 |
servaverant. 124. 5 |
servem. 551. 11 |
serventur. 605. 11 |
servetur. 602. 14 |
servi. 286. 12 | 326. 2 | 328. 3 |
383. 11 | 479. 4 | 481. 14 |
482. 6, 9 |
serviens. 95. 20 | 126. 3 |
serviente. 144. 3 |
servientes. 106. 4 |
servienti. 580. 7 |
servientium. 147. 20 |
servierit. 214. 18 |
servilem. 90. 11 |
serviles. 376. 16 |
servili. 150. 3 | 209. 1 |
servilla. 110. 7 |
servilibes. 173. 3 |
servilliter. 127. 9 |
Servip. 677. 6 |
servire. 378. 2 | 615. 19 |
servis. 169. 14 | 328. 14 | 394. 8 |
433. 1 | 440. 1 | 477. 11 |
481. 10, 14 |
servit. 598. 8 |
serviti. 277. 11 | 299. 14 |
servitio. 225. 15 | 219. 12 |
servitium. 377. 4, 5 | 615. 19 |

815. 8 |
serviunt. 85. 16 | 390. 10 |
Servius. 676. 3 |
servo. 257. 2 | 410. 14 | 431. 2 |
190. 3 |
servorum. 236. 7 | 431. 10 |
482. 4 | 506. 8 |
servos. 178. 4 | 430. 10 | 432. 3, 12 |
432. 3, 6 | 438. 15 |
472. 6, 10, 11 | 479. 1 |
480. 1 | 481. 13 | 482. 5 |
548. 15 |
servum. 9. *adj. ult.* 786. 4 | 810. 8 |
servus. 220. 16 | 799. 9 |
servuli. 208. 10 | 324. 10 |
servulis. 289. 10 | 306. 9 |
servulo. 315. 1 | 319. 11 |
servulorum. 738. 16 |
servulos. 304. 1 |
servulum. 253. 15 | 259. 4 |
285. 1 | 318. 11 |
servulus. 97. 6 | 122. 3 | 302. 13 |
798. 7 |
servum. 206. 13 | 259. 2 | 323. 4 |
382. 13, 16 | 445. 10 |
501. 2 | * 818. 10 |
servus. 253. 5 | 328. 5 | 461. 5 |
470. 15 | 500. 16, 18 |
scic. 18. 4 | 91. 5, 13 | 108. 16 |
109. 6 | 118. 11 | 123. 4 |
127. 5 | 128. 1 | 139. 15, 20 |
143. 4, 10 | 147. 17 | 158. 4 |
163. 15 | 167. 2 | 171. 8 |
171. 8 | 177. 6 | 188. 8, 12 |
206. 3, 11 | 233. 23 | 234. 4 |
239. 13 | 249. 2 | 241. 11 |
252. 16 | 262. 2 | 268. 9 |
299. 4 | 301. 2 | 304. 10 |
309. 14 | 310. 3 | 311. 5 |
310. 11 | 318. 13 | 348. 4 |
382. 27 | 406. 2 | 411. 11 |
416. 3 | 440. 1 | 472. 11 |
476. 2 | 515. 11 | 519. 5 |
510. 1 | 527. 4 | 529. 1 |
576. 2 | 589. 9, 16 | 669. 3 |
694. 13 | 760. 4, 10 | 763. 2 |
769. 12 | 774. 1 | 799. 9 |
819. 6 | * 837. 5 | 841. 9 |
Esquiaterra. 542. 11 |
fessibula. 30. 15 |
fessione. 117. 7 |
fessicandi. 590. 2 |
fessui. 799. 10 |
fessertia. 339. 14 |
fess. 118. 12 |
fetas. 94. 11 | 199. 18 |
fetus. 235. 11 |
feu. 168. 1 | 213. 4 | 315. 11 |
317. 5 | 358. 3, 5 | 410. 5 |
426. 10 | 427. 1, 2 | 450. 16 |
475. 9 | 513. 10 | 548. 15 |
665. 4, 8, 10 | 666. 1 |
672. 6 | 680. 3 | 729. 4 |
761. 8 | 763. 9 | 764. 7, 8 |
765. 1 | 815. 9 | * 817. 5 |

sever. 667. 5 |
Severiane. 781. 4 |
severis. 702. 6 |
severissime. 17. 6 |
severitate. 295. 14 | 318. 9 |
511. 11 |
severiter. 62. 4 | 75. 3 |
severitudine. 34. 2 |
severius. 601. 8 |
severum. 446. 1 |
Severum. 818. 17 |
Severus. 818. 7 |
sevi. *prae. d. sero.* 548. 8 |
sepi. 313. 18 | 578. 5 | 646. 10 |
647. 1 | 654. 16 | 660. 8 |
661. 8 | 662. 7 |
sexagesimo. 512. 11 |
sexagesimum. 301. 5 |
sexaginta. 474. 5 | 541. 5 |
542. 1 | 561. 5 |
sexennium. 819. 16 |
sexies. 742. 16 |
sextantibus. 415. 6 |
sexto. 5. 2 | 649. 1 |
sexum. 582. 14 | 648. 9 |
657. 3 |
sextus. 400. 9 | 654. 11 |
655. 1 |
sexum. 169. 14 | 198. 9 |
212. 14 |
sexus. 152. 11 | 712. 8 |
sexus. 215. 8 | 218. 2 | 294. 5 |
337. 5 | 369. 14 | 570. 10 |
845. 5 |
sexuum. 218. 1 |
2. 1 | 4. 3 | 6. 9 | 7. 6 | 9. 7 |
15. 2 | 13. 5 | 22. 7 | 23. 1 |
31. 7 | 31. 2 | 40. 8 | 44. 3 |
121. 27. 4 | 55. 6 | 56. 12 |
75. 12 | 76. 5 | 82. 11 | 84. 5 |
96. 2 | 99. 13 | 102. 3 |
109. 14 | 121. 13 | 122. 10 |
145. 12 | 149. 6 | 150. 11 |
151. 15 | 157. 17 | 152. 3, 4 | 154. 22 |
156. 12, 14 | 157. 14 |
158. 13 | 164. 7 | 168. 1 | 172. 4 |
173. 3 | 180. 3, 8 | 182. 6 |
188. 15 | 189. 11 | 192. 9 |
121. 199. 13 | 200. 13 | 207. 4 |
212. 8 | 214. 6, 8, 11 |
216. 18 | 222. 16 | 223. 9 |
228. 10 | 234. 11 | 235. 1 |
240. 14 | 241. 19 | 255. 10 |
257. 1, 8 | 265. 18 | 270. 3 |
4 | 274. 2, 6, 8, 9 | 283. 4 |
285. 4 | 294. 16 | 297. 4 |
326. 14 | 327. 5, 7 | 330. 27 |
334. 19 | 337. 5 | 340. 9 |
343. 3, 12 | 350. 1, 5 | 359. 8, 9 |
360. 1 | 366. 18 | 387. 15 |
394. 4 | 395. 10 | 402. 1 |
404. 13 | 405. 1, 6 | 407. 7, 8, 12, 13 |
408. 11 | 409. 6 |
411. 1, 3 | 412. 8, 12 |
415. 1 | 416. 7 | 418. 2 |
419. 1 | 420. 8 | 421. 1, 5 |

428. 5, 6 | 429. 2 | 424.
8 | 428. 5 | 429. 2 | 424.
9 | 428. 9 | 429. 10 | 425.
10 | 428. 6, 7, 13 | 429. 14 | 426. 2,
11 | 427. 1 | 428. 4, 5, 11 |
429. 11 | 440. 8 | 441. 12 |
442. 1 | 445. 4 | 446.
23, 17 | 447. 15 | 450. 9,
10, 15, 16 | 451. 13 | 452.
12, 14, 18 | 453. 1, 5, 6,
20, 12 | 454. 1 | 456. 7 |
457. 9 | 459. 9 | 460. 4,
11, 14, 16 | 461. 10 | 463.
8, 18 | 464. 1 | 465. 1 |
468. 3 | 470. 5 | 471. 8, 16 |
472. 2 | 476. 2, 5, 9 |
479. 11 | 481. 4, 9, 12, 16 |
482. 8 | 483. 19 | 484. 8,
20 | 485. 12 | 486. 4, 11 |
488. 2, 11 | 489. 3, 5, 10 |
490. 17 | 491. 8, 15 | 492.
9, 10, 12, 14 | 493. 3, 4 |
494. 1, 4 | 495. 1 | 496.
8 | 497. 10 | 499. 2 | 500.
5, 9 | 502. 3 | 506. 14 | 509.
4 | 510. 13 | 511. 8 | 512. 7 |
513. 10 | 514. 1 | 516. 2 |
517. 11 | 520. 3, 9, 16 | 521.
24 | 526. 10 | 527. 12 | 528.
3, 6, 7, 12 | 529. 5, 6 | 530.
6, 7 | 532. 1, 2, 3, 11, 12 |
533. 5, 12 | 535. 11 | 537. 1, 5
3, 9, 16 | 538. 8 | 540. 2, 5,
14 | 542. 11 | 543. 9 |
544. 3, 4, 6, 8 | 545. 18 |
546. 15 | 548. 1, 2 | 550.
6, 16 | 551. 4 | 553. 2 | 555.
4 | 558. 17 | 559. 6 | 560.
21 | 564. 2, 4, 5, 6, 9 |
572. 6 | 575. 2 | 577. 15 |
585. 1, 12 | 584. 12 | 585. 11 |
588. 1 | 591. 6 | 599. 11 |
600. 12 | 603. 7 | 606. 2, 3 |
607. 13, 16, 18 | 608. 2, 9,
10, 11, 15, 18 | 609. 4, 6 |
615. 6, 7, 17 | 619. 4 | 620.
13, 14 | 621. 2 | 622. 8 |
624. 5 | 625. 6 | 626. 9, 13 |
628. 3 | 632. 2, 4 | 633. 10 |
635. 1, 6, 11, 13 | 638. 4, 5,
6 | 639. 3, 5 | 640. 3, 5 |
641. 2, 6 | 643. 8, 9, 13,
14 | 644. 10 | 645. 1, 3, 8 |
647. 5 | 648. 1, 9 | 649.
8 | 650. 2, 17 | 651. 1 | 652.
14 | 655. 13 | 656. 2 | 657.
2, 6, 8, 15, 17 | 658. 3, 6, 9,
20 | 672. 2 | 673. 1, 10 | 678.
15 | 679. 5, 10 | 680. 9, 12 |
681. 1, 10 | 682. 4 | 686. 4,
8 | 690. 2, 3 | 691. 12, 19 |
695. 2, 11 | 696. 6 | 697.
17, 17 | 698. 1, 2 | 699.
1 | 700. 6, 7, 8, 12, 15 |
707. 5 | 719. 10, 11 | 724.
8 | 726. 9, 10 | 731. 6 | 740.

10, 13 | 741. 17 | 742. 3 |
745. 24 | 746. 8 | 755. 1 |
759. 11, 14 | 761. 10 | 765.
5, 6 | 766. 3, 4 | 771. 1 |
772. 6, 7 | 773. 7, 11 | 785.
6, 1, 11 | 790. 9 | 802. 4,
18 | 808. 5, 6, 11 | 809. 15 |
810. 1 | 812. 10, 11 | 815. 5,
11, 12, 15 | 816. 2, 13 | 817.
6 | 819. 1 | 824. 1, 7, 14 |
825. 5 | 826. 4 | 828. 10 |
850. 7 | *856. 4 | 845. 16 |
846. 1 |
851. 47. 8 | 76. 14 | 123. 20 |
128. 1 | 142. 10 | 160. 1 |
173. 16 | 181. 8 | 203. 19 |
212. 3 | 214. 10 | 220. 5 |
221. 2 | 227. 20 | 235. 8 |
245. 13 | 252. 2 | 253. 12 |
263. 16 | 265. 13 | 274. 1 |
286. 7 | 288. 8 | 292. 14 |
293. 14 | 294. 8 | 299. 13 |
300. 8 | 303. 9 | 307. 4, 10 |
310. 5 | 311. 7 | 312. 10 | 315.
8 | 319. 8 | 321. 2 | 328. 3, 5,
11 | 341. 14 | 343. 2 | 348.
3, 11 | 377. 4 | 384. 13 |
393. 7, 9 | 401. 10 | 404.
15 | 405. 5 | 409. 12 | 411.
15 | 414. 3 | 423. 8 | 425.
1 | 430. 13 | 437. 11 | 450.
4 | 457. 5 | 483. 11 | 489.
12 | 496. 6 | 500. 3 | 502.
4 | 514. 10 | 517. 8 | 518.
12 | 520. 3 | 522. 6 | 526. 5 |
531. 4 | 532. 18, 19 | 539. 2 |
541. 7 | 543. 11 | 552. 8 |
559. 10 | 567. 1 | 568. 8 |
570. 1 | 573. 4 | 578. 3 |
582. 10 | 592. 6 | 595. 1 |
599. 9 | 600. 1, 11 | 607.
14 | 613. 5, 6 | 615. 4 | 617.
12 | 618. 3 | 620. 17 | 622.
7 | 623. 2, 8 | 624. 15 |
660. 6 | 669. 3 | 695. 1 |
696. 4, 12, 15 | 702. 13 |
705. 3 | 733. 7 | 777. 1 | 787.
23 | 788. 6, 8 | 789. 3 | 802.
8, 15 | 805. 15 | 814. 14 |
817. 5 | 829. 11 | *838. 10 |
845. 1 |
sibi propria vel proprius, suo
sibi gladio, suis sibi ma-
nibus, &c. 12. 2 | 18. 1 |
136. 5 | 218. 14 | 230. 13 |
245. 15 | 310. 7 | 515. 11 |
776. 7 | 800. 3 | 824. 13 |
825. 7 |
sibile. 242. 15 | 271. 9 |
sibuner. 405. 1 | 596. 9 | 613.
9 | 616. 3 | 623. 8 | 662. 3 |
709. 11 | 777. 5, 10 | 788.
1 | 823. 8 |
Sibyllae. 677. 5 |
Sibyllam. 47. 9 |
Sibyllarum. 677. 1, 1.

82. 17. 9 | 18. 6 | 21. 1 | 26.
10 | 30. 16 | 36. 12 | 44. 9 |
52. 7 | 54. 12, 14 | 59. 3,
10 | 60. 4 | 61. 5 | 62. 6 |
65. 2 | 66. 2 | 67. 12, 17 |
69. 3 | 70. 5 | 73. 3, 6 | 75.
4, 9 | 76. 4, 17 | 77. 15 |
82. 4 | 83. 6 | 85. 15 | 4 | 87.
8 | 89. 2, 13 | 90. 9 | 91. 6,
9, 17 | 92. 2, 8 | 94. 14 |
95. 12 | 96. 11, 101. 3 | 108.
5, 7, 11 | 112. 9 | 114. 12 |
118. 3, 18 | 123. 9 | 124. 3, 8 |
126. 13 | 127. 6, 12 | 128. 3 |
130. 4 | 131. 1 | 132. 9 | 133.
8 | 135. 1 | 137. 1 | 138. 5 |
139. 14 | 142. 10, 11 | 145.
1, 7 | 146. 3, 10 | 147. 20 |
148. 15 | 149. 9 | 151. 6, 10 |
152. 10 | 153. 9 | 154. 9, 14 |
156. 5, 16 | 158. 5, 18 | 162.
1, 11, 17 | 164. 5 | 165. 1, 17 |
171. 8 | 172. 13, 12 | 176. 4 |
178. 6, 15 | 180. 7 | 182. 10 |
183. 3 | 184. 6, 15 | 185. 5, 2
10, 17 | 186. 11 | 187. 11, 13 |
188. 11 | 189. 8, 13 | 191. 3,
17 | 192. 16 | 193. 11 | 194.
1 | 195. 2, 3, 20 | 196. 1 |
199. 4 | 201. 3, 6, 9 | 202.
4, 16 | 203. 11 | 205. 3 |
209. 16 | 213. 12 | 215. 2, 3,
17 | 211. 9, 11 | 222. 11 | 225.
14 | 228. 4 | 229. 3 | 232. 5 |
233. 2 | 236. 6 | 237. 11 |
244. 12, 13 | 250. 9 | 251.
12, 15 | 252. 6 | 257. 10 |
262. 7 | 267. 1 | 269. 13, 16 |
272. 2 | 279. 11 | 284. 16 |
287. 8 | 290. 11 | 292. 4 |
294. 19 | 297. 12 | 300. 1 |
305. 9 | 306. 8 | 317. 16 |
325. 8 | 330. 14 | 337. 16 |
341. 5 | 350. 9 | 352. 1 | 353.
6 | 357. 2 | 367. 2 | 376. 12 |
382. 19 | 389. 5 | 395. 4 |
402. 4 | 417. 2, 16 | 402.
6 | 494. 4 | 531. 17 | 538.
5 | 546. 4 | 552. 9 | 560. 4 |
583. 10 | 589. 14 | 603. 14 |
605. 7, 15 | 611. 5 | 612. 2 |
619. 6 | 623. 8 | 643. 5 |
648. 2 | 653. 8 | 655. 13 |
656. 2 | 657. 9 | 657. 13, 14 |
709. 6 | 772. 2, 14 | 773. 6 |
740. 12 | 742. 9 | 743. 6 |
747. 10, 12 | 748. 8 | 751.
11 | 779. 10 | 823. 7 | 826. 6 |
*836. 18 |
ficario. 306. 3 |
ficarium. 243. 13 | 321. 15 |
448. 6 |
ficarius. 460. 1 |
fic am. 319. 1 |
ficandum. 118. 1 |
fictate. 147. 13 |
d. d. ij

- ficti. 191. 10 |
 fictine. 92. 11 | 271. 12 |
 fictos. 720. 13 |
 Siciliam. 171. 1 |
 Sicini. 401. 12 |
 Sicinium. 409. 2 | 451. 15 |
 480. 4 | 105. 4 |
 Siculo. 113. 13 | 114. 5 |
 Sicius. 403. 1 | 472. 3 |
 119. 7 |
 ficubi. 401. 1 | 100. 1 | 690. 4 |
 694. 8 |
 Sicule. 174. 17 |
 Siculi. 164. 2 |
 Siculum. 715. 1 |
 sicunde. 19. 9 |
 sicut. 174. 6 | 177. 9 | 191. 11 |
 604. 10 | 605. 1. 10 | 615. 8 |
 619. 3 | 712. 15 | 717. 5 |
 751. 8 | 756. 1 | 822. 6 |
 sicuti. 615. 1 | 681. 13 | 824. 10 |
 829. 8 |
 sidera. 15. 11 | 61. 6 | 85. 15 |
 371. 7 | 390. 9 | 667. 1 |
 671. 9 | 678. 2 |
 sideralem. 793. 9 |
 sideralis. 41. 1 |
 siderca. 708. 12 |
 siderca. 181. 10 | 714. 8 |
 sidercis. 100. 2 |
 sideribus. 744. 4 | 766. 24 |
 sideris. 240. 7 |
 siderum. 190. 19 | 191. 1 |
 300. 3 | 367. 14 | 370. 1 |
 583. 7 | 588. 1 | 708. 1. 1733. 2 |
 816. 14 |
 sidus. 417. 1 | 742. 17 |
 sigillatim. 230. 13 | 779. 4 |
 sigillatim. 72. 11 |
 sigilli. 103. 15 | 104. 4 |
 sigillo. 491. 6 |
 sigillum. 125. 11 | 106. 1. 4 |
 signa. 494. 9 | 497. 8 | 541. 10 |
 10 | 181. 10 | 676. 2 | 696. 14 |
 signabo. 200. 7 |
 signaculo. 777. 6 |
 signati. 173. 13 | 175. 1 |
 signavit. 125. 8 |
 signi. 40. 4 |
 signifer. 76. 11 | 709. 1 |
 signiferis. 441. 1 |
 signifero. 191. 15 |
 signifer. 19. 11 |
 significabant. 740. 7 |
 significans. 144. 5 |
 significatur. 141. 2 |
 significati. 181. 18 | 696. 6 |
 significat. 641. 7 | 742. 13 |
 743. 4 |
 significatus. 181. 6 |
 significatio. 772. 2 |
 significaciones. 640. 11 | 662. 11 |
 significato. 376. 5 |
 significatu. 687. 2 | 688. 1 |
 808. 15 | 810. 1 |
 significaveris. 641. 1 |
 significavit. 181. 1 |
 significem. 100. 1 | 2 significet. 698. 12 |
 signis. 111. 2 | 691. 16 | 709. 4 |
 820. 2 |
 signo. 235. 7 | 278. 14 | 105. 1 |
 126. 1 | 118. 17 | 192. 15 |
 453. 8 | 847. 13 |
 signorum. 666. 12 |
 signum. 19. 5 | 411. 5 | 419. 1 |
 487. 10 | 497. 11 | 106. 15 |
 15 | 182. 1 | 401. 2 | 696. 15 |
 697. 1 |
 silens. 181. 6 |
 silentia. 63. 7 | 118. 7 | 163. 1 |
 184. 19 | 685. 1 |
 silentii. 85. 9 | 121. 10 | 117. 15 |
 796. 11 | 808. 9 |
 silentio. 152. 1 | 175. 2 | 108. 6 |
 116. 4 | 117. 9 | 111. 1 | 174. 4 |
 694. 6 | 808. 4 |
 silentiosa. 115. 4 |
 silentium. 71. 1 | 90. 18 | 112. 1 |
 122. 5 | 191. 1 | 225. 2 |
 127. 5 | 405. 1 | 419. 10 |
 133. 7 |
 silere. 716. 10 |
 silens. 22. 8 |
 silice. 140. 4 |
 silices. 197. 13 |
 siliginis. 262. 11 |
 sim. 9. 9 | 127. 10 | 269. 18 |
 414. 1 | 473. 4 | 476. 11 |
 483. 5 | 544. 9 | 826. 1 |
 844. 4 | 842. 12 |
 simiam. 169. 1 |
 simila. 16. 6 | 22. 8 | 54. 1 |
 166. 16 | 711. 12 | 712. 3 |
 744. 1 |
 similem. 67. 6 | 94. 9 | 114. 17 |
 412. 7 | 435. 7 | 432. 5 |
 650. 10 | 684. 9 | 845. 19 |
 similes. 40. 6 | 19. 11 | 113. 8 |
 216. 7 | 352. 4 | 423. 6 |
 416. 11 | 115. 11 | 1615. 8 |
 681. 4 | 709. 1 | 712. 12 |
 712. 6 | 816. 13 | 847. 4 |
 simili. 109. 6 | 146. 20 | 189. 5 |
 192. 8 | 290. 6 | 243. 19 |
 269. 12 | 268. 16 | 146. 2 |
 180. 1 | 184. 8 | 171. 7 | 196. 10 |
 629. 8 | 683. 4 | 765. 5 |
 779. 4 | 816. 6 |
 similia. 109. 10 | 217. 1 | 450. 7 |
 136. 11 | 727. 1 |
 similibus. 126. 17 | 276. 12 |
 101. 19 | 111. 6 | 141. 2 |
 149. 10 | 619. 11 |
 similior. 176. 8 |
 similiorem. 439. 7 | 780. 11 |
 similis. 16. 14 | 41. 13 | 205. 9 |
 217. 11 | 300. 13 | 141. 10 |
 144. 7 | 372. 6 | 392. 19 | 423. 15 |
 474. 4 | 478. 1 |
 800. 1 |
 similiter. 18. 15 | 16. 8 | 43. 12 |
 114. 12 | 121. 4 | 160. 4 |
 278. 7 | 410. 8 | 415. 7 |
 419. 3 | 449. 4 | 477. 1 |
 418. 7 | 491. 15 | 529. 16 |
 196. 4 | 643. 12 | 642. 12 |
 617. 8 | 661. 6 | 693. 1 | 791. 1 |
 19. 17 | 112. 785. 1 | 785. 1 |
 812. 6 | 846. 7 |
 similitudine. 428. 7 | 616. 1 |
 645. 12 |
 similitudinem. 277. 12 | 266. 2 |
 423. 14 | 424. 5 | 426. 5 |
 471. 14 | 728. 11 | 746. 8 |
 755. 2 | 773. 10 | 775. 10 |
 846. 8 |
 similitudinis. 426. 5 | 627. 1 |
 similitudo. 95. 7 | 423. 11. 12 |
 199. 16 | 609. 17 | 775. 1 |
 similius. 697. 13 | 807. 6 |
 similis. 697. 9 |
 simillimi. 127. 2 |
 simillimis. 670. 9 |
 simillimum. 797. 8 |
 simplex. 157. 17 | 181. 5 | 187. 1 |
 431. 6 | 612. 2 | 709. 9 |
 764. 8 |
 simplicem. 475. 9 | 125. 15 |
 simplices. 448. 14 | 173. 10 |
 651. 8 |
 simplici. 642. 1 | 669. 4 |
 741. 15 | 742. 10 |
 simplicia. 449. 17 | 175. 3 | 195. 7 |
 7. 9 |
 simplicibus. 485. 4 | 191. 1 |
 simplicis. 153. 17 |
 simplicissima. 169. 1 |
 simplicitate. 151. 18 | 155. 7 |
 simplicitatem. 38. 11 |
 simpliciter. 121. 4 | 608. 9 |
 12. 20 |
 simplicius. 419. 2 |
 simpulo. 414. 7 |
 simul. 6. 6 | 13. 1 | 11. 10 | 14. 5 |
 15. 1 | 16. 1 | 18. 7 | 40. 12 |
 41. 1 | 19. 1 | 69. 6 | 76. 6 |
 79. 7 | 95. 2 | 6 | 104. 7 |
 106. 17 | 113. 8 | 117. 6 |
 124. 9 | 126. 12 | 134. 16 |
 145. 15 | 180. 4 | 185. 1 |
 188. 20 | 199. 5 | 212. 13 |
 215. 6 | 117. 14 | 226. 16 |
 129. 11 | 217. 15 | 249. 5 |
 254. 2 | 260. 1 | 263. 1 |
 302. 1 | 321. 1 | 314. 2 | 336. 1 |
 340. 4 | 342. 5 | 343. 2 |
 366. 1 | 445. 7 | 488. 10 |
 501. 7 | 105. 1 | 150. 4 | 191. 5 |
 628. 6 | 629. 2 | 617. 8 |
 9. 10 | 619. 2 | 616. 7 | 694. 1 |
 699. 4 | 716. 2 | 742. 1 |
 760. 10 | 11 | 826. 9 |
 828. 4 | 5. 11 | 12. 15 |

86. 6. 9. 18 |
 simulabat. 261. 6 | 345. 9 |
 simulacra. 133. 3 | 380. 6 |
 107. 14 |
 simulacri. 264. 26 | 189. 5. 11 |
 74. 6. 9 |
 simulacris. 97. 9 | 374. 7 |
 378. 14 |
 simulacro. 277. 2 |
 simulacrum. 12. 3 | 40. 11 |
 97. 1 | 136. 9 | 244. 4 |
 258. 2 | 359. 14 | 373. 6 |
 388. 10 | 423. 7 | 474. 4 |
 505. 2 | 506. 18 | 507. 7 |
 509. 7 |
 simulans. 309. 8 |
 simulanter. 242. 7 |
 simulat. 237. 3 | 310. 3 | 605. 13 |
 simulat. 154. 14 | 323. 14 |
 416. 13 |
 simulatione. 199. 8 | 216. 10 |
 276. 7 |
 simulationis. 532. 3 |
 simulationum. 322. 8 |
 simulato. 215. 10 | 316. 6 |
 simulatos. 151. 6 |
 simulatur. 339. 16 |
 simulaverat. 830. 1 |
 simulas. 331. 5 | 321. 11 |
 simulate. 769. 11 |
 simulatam. 542. 4 | 773. 10 |
 simulates. 552. 3 |
 simulationibus. 74. 11 |
 sin. 412. 9 | 448. 1 | 453. 12 | 499. 6 | 520. 7 | 546. 2 |
 641. 8 | 650. 18 | 651. 4 |
 sinas. 550. 8 | 552. 14 |
 * sincer. 841. 15 |
 sinceram. 420. 11 |
 sincerus. 598. 4 |
 sinceriore. 711. 10 |
 sincerum. 589. 7 |
 sincerus. 719. 8 |
 sine. 26. 15 | 28. 7. 8 | 38. 13 |
 39. 2 | 52. 3 | 57. 11 | 60. 12 |
 89. 12 | 117. 10 | 124. 14 |
 126. 16 | 142. 8 | 127. 1 |
 179. 13 | 182. 4 | 214. 12 |
 249. 5 | 269. 7 | 270. 9 |
 281. 16 | 317. 3 | 328. 12 |
 334. 10 | 338. 14 | 341. 12 |
 388. 5 | 394. 1 | 412. 2 |
 427. 2 | 436. 10 | 462. 2 |
 477. 3 | 491. 6 | 499. 6 |
 502. 3 | 508. 14 | 513. 2 |
 514. 12 | 515. 3 | 521. 3 |
 526. 15 | 548. 12 | 579. 3 | 578. 8 | 616. 8 | 621. 18 | 625. 17 |
 645. 2 | 683. 15 | 698. 8. 9 |
 727. 13 | 728. 16 | 730. 9 |
 770. 3 | 779. 7 | 802. 9 |
 812. 7 | 828. 2 | * 835. 15 |
 840. 1 | 841. 14 |
 sine, imperat. 4 | 10. 12. 10 |
 531. 18 |

sinebat. 285. 9 | 381. 4 |
 sinere. 410. 2 |
 sineret. 562. 7 |
 singillatim. 504. 3 | 593. 9 |
 658. 3 | 670. 10 |
 singula. 34. 15 | 36. 4. 15 | 55. 4 | 58. 3 | 60. 7 | 65. 13 |
 74. 5 | 83. 11 | 98. 3 | 112. 3 |
 114. 8 | 127. 10 | 143. 5 |
 173. 12 | 234. 15 | 312. 15 |
 450. 15 | 518. 15 | 569. 12 |
 674. 11 | 707. 1 | 718. 9 |
 singula. 98. 14 | 185. 13 |
 536. 7 |
 singulare. 629. 7 |
 singulari. 92. 6 | 185. 22 |
 singularia. 626. 9 |
 singularibus. 485. 6 |
 singularis. 211. 5 | 691. 10 |
 singularum. 573. 12 | 740. 1 |
 singulas. 94. 12 | 116. 3 | 347. 3 | 556. 9 | 573. 12 | 707. 6 |
 singuli. 98. 9 | 108. 3 | 122. 9 |
 627. 7 | 668. 3 | 739. 10 |
 singulis. 69. 1 | 183. 1 | 245. 13 | 254. 14 | 336. 12 | 381. 16 | 571. 10 | 591. 11 |
 602. 14 | 660. 7 | 661. 3 |
 690. 8 |
 singulorum. 202. 17 | 251. 12 |
 393. 8 | 591. 7 | 744. 1 |
 singulos. 39. 1 | 73. 8 | 121. 7 |
 213. 12 | 216. 9 | 245. 7 |
 392. 19 | 650. 16 | 690. 9 |
 singulibus. 62. 2 | 127. 5 |
 singulicentem. 81. 2 |
 singulitum. 62. 7 |
 singultra. 152. 2 | 389. 16 |
 sinibz. 715. 1 | 720. 17 |
 sinistr. 196. 16 |
 sinistram. 372. 11 |
 sinistri. 392. 15 | 578. 4 |
 sinistra. 10. 6 |
 sinistram. 21. 4 | 346. 1 |
 376. 17 |
 sinis. 178. 3 | 627. 8 | 774. 8 |
 sine. 167. 9 | 286. 4 | 450. 16 | 17 | 466. 8 | 480. 13 |
 481. 3 | 484. 9 | 128. 493. 8 | 512. 12 | 534. 8 | 539. 12 |
 550. 8 | 582. 1 | 597. 6 | 600. 3 | 603. 6 | 607. 17. 18 | 616. 10 | 619. 1. 9 | 621. 5 | 623. 8 | 625. 4 | 627. 24 | 635. 15 | 636. 10 | 639. 9 | 671. 3 | 672. 2. 3 | 679. 12 | 680. 1. 2 | 684. 15 | 700. 9 |
 728. 16 | 731. 18 | 740. 14 |
 774. 11 | 827. 2 |
 sinu. 68. 19 | 77. 20 | 84. 1 |
 135. 6 | 140. 1 | 200. 3 |
 362. 10 | 479. 1 | 597. 6 |
 540. 5 | 559. 12 | 742. 8 |
 754. 7 | * 815. 5 |
 sinuato. 46. 6 |
 sinuatus. 755. 2 |

sinum. 288. 18 | 716. 4 | 717. 8 |
 sinustur. 328. 6 |
 sinuosis. 712. 6 |
 sinus. 715. 7 |
 sinus, plur. 212. 12 | 714. 4 |
 730. 14 |
 sinuosis. 345. 3 |
 sinuatum. 15. 13 |
 squidam. 528. 13 | 580. 14 |
 678. 4 | 808. 13 |
 Sirenes. 703. 8 |
 Sirenium. 152. 19 |
 sis, & sum. 50. 13 | 52. 3 |
 57. 11 | 177. 3 | 385. 23 |
 377. 13 | 430. 9 | 463. 3 |
 547. 6 |
 sis, pro si vis. 453. 18 |
 sissam. 290. 7 |
 sissat. 146. 20 |
 sissens. 317. 9 |
 sissi. 323. 4 | 470. 13 | 481. 11 |
 sissimus. 129. 19 |
 sissit. 790. 2 |
 sissit. 319. 11 |
 sissit. 64. 11 |
 sissit. 371. 8 |
 sissit. 365. 11 |
 sissitum. 374. 14 |
 sissunt. 73. 3 |
 Sisyphus. 550. 5 |
 si. 19. 14 | 28. 16 | 44. 17 |
 47. 14 | 75. 9. 11 | 148. 6 |
 149. 3 | 158. 9 | 172. 5 |
 194. 2 | 323. 10 | 359. 6. 7 |
 391. 6. 14 | 407. 2 | 410. 9 | 415. 9. 10 | 418. 9 |
 419. 14 | 420. 4 | 423. 10 | 437. 7 | 438. 12 | 439. 6 | 443. 4. 7 | 446. 13 |
 450. 2. 8 | 453. 8. 12 |
 464. 1 | 466. 14 | 467. 6 | 471. 12. 14 | 473. 14 |
 478. 11 | 484. 6 | 485. 2 |
 488. 13 | 492. 19 | 493. 8 | 501. 23 | 502. 2 | 504. 1 |
 507. 10. 13 | 508. 12 | 509. 4 | 515. 15 | 517. 5 | 520. 11 |
 521. 11 | 522. 3 | 523. 2 |
 547. 2 | 572. 2. 6 | 573. 15 |
 574. 4 | 576. 23 | 577. 2 |
 578. 1 | 583. 2 | 600. 1. 22 |
 601. 2 | 606. 5 | 609. 2 |
 610. 11 | 622. 11 | 623. 9 |
 615. 6 | 616. 2 | 617. 18 |
 618. 15 | 619. 5 | 621. 6 | 622. 1. 12 | 624. 5 | 625. 12 | 626. 12 |
 632. 5 | 633. 7 | 636. 3. 9 |
 639. 5 | 641. 7. 12. 13 | 642. 13 | 644. 10 | 645. 9 | 646. 1 | 655. 6 | 656. 216 | 657. 16. 18 | 658. 6 | 660. 2. 6 |
 665. 5 | 671. 2 | 672. 4 |
 673. 7 | 679. 1. 15 | 682. 5 | 686. 6 | 687. 11 | 689. 5 |
 696. 11 | 697. 16 | 700. 10. 12 | 708. 11 | 706. 12 | 713. 9 |
 d d ij

- 12 | 721. 6 | 737. 10, 11, 17.
 18 | 732. 10 | 734. 7 | 717.
 1 | 738. 12, 14. 15 | 745.
 5 | 746. 14 | 751. 7 |
 752. 3, 6 | 754. 11, 14 |
 755. 7 | 768. 5 | 773. 2 |
 774. 6 | 775. 15 | 802. 19 |
 807. 13 | 811. 1 | 818. 10 |
 825. 4 | 829. 2 | 830. 10 |
 * 837. 4 |
 sita. 188. 17 | 607. 8, 17 |
 790. 1 |
 sita. 127. 14 | 600. 4 | 716. 8 |
 situm. 18. 10 | 443. 1 | 607. 6 |
 * sitarchia. 834. 13 |
 siti. 189. 4 | 613. 20 | 766. 7 |
 sitiens. 320. 4 | 114. 16 |
 sitienter. 270. 9 | * 836. 17 |
 sitim. 126. 5 | 821. 2 |
 sitire. 26. 16 |
 sitis, plur. 767. 9 |
 sitit. 700. 23 |
 sititor. 6. 4 |
 situ. 36. 3 | 393. 12 | 477. 1 |
 514. 13 | 666. 11 | 667. 10 |
 808. 8 | 827. 10 |
 situm. 471. 17 | 496. 12 |
 777. 9 | 783. 2 | 826. 14 |
 situs. 687. 1 | 718. 5 |
 vive. 162. 5, 6 | 167. 15 | 176.
 5, 7, 8 | 377. 3 | 410. 4, 5, 7
 6 | 475. 9 | 547. 13 | 648.
 7 | 665. 7 | 680. 3 | 729. 5 |
 815. 8 | * 837. 4 |
 sobole. 45. 10 | 182. 1 | 358. 2 |
 368. 2 |
 soboles. 335. 19 | 349. 2 |
 626. 16 |
 soboles, plur. 540. 6 |
 soboli. 233. 14 |
 sobolis. 152. 5 | 321. 8 |
 sobria. 291. 18 | 433. 4 |
 sobrie. 384. 3 |
 sobrie. 102. 3 |
 sobrietas. 242. 5 |
 sobrietate, *Dea*. 170. 8 |
 sobrietate. 396. 4 |
 sobrietatem. 198. 13 |
 sobrios. 157. 2 |
 sobrium. 269. 17 |
 soccis. 368. 11 |
 socco. 316. 1 | 778. 15 |
 soccum. 798. 4 |
 socer. 553. 6 |
 socero. 521. 11 | 557. 5 |
 socerum. 526. 1 |
 socia. 38. 5 | 211. 7 |
 socii. 113. 10 |
 socie. 157. 2 |
 sociales. 167. 9 |
 sociam. 609. 14 |
 sociati. 358. 2 |
 sociata. 486. 5 |
 sociate. 346. 2 |
 sociatas. 296. 11 |
 socium. 238. 2 |
 sociatus. 233. 1 |
 societas. 310. 17 |
 societate. 707. 12 | 718. 1 |
 societatis. 602. 8 |
 socii. 112. 11 | 494. 5 |
 sociis. 98. 14 | 114. 17 |
 sociorum. 109. 6 | 210. 6 |
 socios. 78. 10 | 122. 2 | 215. 14 |
 386. 16 | 460. 7 |
 socium. 65. 6 | 118. 16 |
 socordia. 686. 4 |
 socordissimos. 444. 6 |
 Socrate. 434. 5 | 697. 13 |
 776. 2 |
 Socratem. 11. 3 | 19. 16 | 24.
 7, 18 | 566. 9 | 701. 3 |
 Socrates. 11. 7 | 18. 12 | 19. 1 |
 24. 11 | 25. 10 | 424. 12 |
 567. 5 | 568. 4 | 569. 1 |
 691. 19 | 694. 8, 12 | 696.
 4, 12 | 697. 3 | 698. 13 |
 702. 1 | 759. 1, 3 | 811.
 11 |
 Socrati. 567. 6 | 568. 6 | 697.
 4, 8 |
 Socraticos. 568. 7 |
 Socratis. 21. 2, 4 | 449. 5 |
 567. 1 | 570. 5 | 687. 1 |
 694. 11 | 697. 11 | 701. 5 |
 827. 4 |
 socrum. 181. 10 |
 socrus. 181. 7 |
 sodalem. 335. 3 |
 sodali. 335. 13 |
 sodalis. 290. 4 | 798. 8 |
 sodes. 9. 1 | 56. 1 | 531. 18 |
 698. 13 |
 sol. 39. 4 | 86. 4 | 203. 14 |
 243. 5 | 291. 3 | 367. 7 | 387.
 9 | 391. 15 | 413. 12 | 444.
 2 | 582. 2 | 742. 13 | 743. 9 |
 754. 5 | 781. 10 | 817. 1 |
 sola. 85. 12 | 113. 9 | 159. 1 |
 160. 3, 4 | 167. 14 | 198.
 17 | 338. 14, 17 | 527. 10 |
 531. 7, 19 | 546. 5 | 547.
 8, 9 | 621. 19 | 631. 11 |
 644. 6 | 649. 2 | 658. 2 |
 673. 3 | 705. 4 | 707. 1 | 737.
 2 | 818. 11 |
 solā. 203. 8 | 573. 5 | 574. 2 |
 616. 7 | 674. 2 | 784. 2 |
 * 834. 18 |
 solabar. 144. 2 |
 solabatur. 81. 4 |
 solē. 237. 11 | 640. 12 | 658.
 2 | 662. 9 |
 solam. 51. 8 |
 solaretur. 127. 3 |
 solas. 144. 5 | 614. 5 |
 solata. 238. 14 |
 solatis. 384. 5 |
 solatio. 152. 5 | 156. 14 | 239.
 13 | 233. 12 | 781. 8 |
 solarium. 59. 4 | 65. 1 | 77.
 17 | 78. 5 | 94. 16 | 108. 9 |
 145. 3 | 171. 1 | 224. 2 | 236.
 4 | 394. 10 |
 sole. 142. 10 | 247. 17 | 614.
 2 | 665. 5 | 666. 5 | 727. 7 |
 734. 8 | 816. 17 |
 soleat. 362. 4 |
 soleant. 261. 7 | 286. 4 | 711. 6 |
 solearum. 289. 1 |
 soleas, *accus. plur.* 288. 16 | 289.
 14 | 290. 1 |
 soleat. 385. 1 | 411. 1 |
 solebant. 310. 15 | 329. 9 |
 solebat. 206. 7 | 228. 6 | 245.
 2 | 459. 4 | 672. 13 |
 solem. 6. 10 | 9. 5 | 47. 10 |
 244. 5 | 388. 2 | 390. 9 |
 783. 7 | 665. 3 | 741. 1 |
 solemne. 507. 7 | 508. 6 |
 solemni. 386. 8 |
 solemnibus. 138. 9 | 299. 9 |
 381. 4 | 388. 6 | 395. 12 |
 solemnis. 67. 17 |
 solemnissimas. 378. 16 |
 solemniter. 81. 14 |
 solemnum. 276. 7 | 497. 10 |
 * solens. 847. 9 |
 solent. 11. 5 | 55. 9 | 181. 9 |
 184. 19 | 384. 4 | 404.
 10 | 433. 9 | 453. 3 | 683. 1 |
 724. 1 | 735. 4 | 815. 13 |
 * 841. 12 |
 soleo. 802. 14 |
 soleat. 187. 6 | 230. 10 | 270.
 7 | 422. 2 | 454. 2 | 459.
 10 | 473. 10 | 586. 2 | 592.
 13 | 645. 10 | 700. 4 |
 solera. 118. 8 | 353. 9 | 370. 4 |
 476. 4 | 590. 5 | 756. 1 |
 soleret. 117. 16 | 237. 15 |
 solerti. 175. 13 | 374. 3 |
 solertia. 19. 14 | 283. 6 | 583.
 3 | 745. 7 |
 solertia. 372. 12 | 444. 6 |
 828. 3 |
 solertiam. 278. 12 | 385. 10 |
 465. 3 | 483. 13 |
 soleribus. 114. 5 |
 solertis. 235. 6 |
 solertissimas. 795. 7 |
 solertissimē. 402. 2 | 484. 17 |
 539. 1 |
 solertissimi. 490. 14 |
 solertissimo. 406. 5 |
 soles, *verb.* 108. 10 | 177. 5 |
 492. 4 |
 soles, *nom. plur.* 428. 6 |
 soler. 86. 1 | 90. 16 | 173. 11 |
 309. 4 | 538. 1 | 561. 21 |
 708. 1 | 721. 11 | 728. 10 | 732.
 9 | 741. 7 | 806. 9 |
 soli, *gen. & solum.* 201. 7 | 445.
 9 | 410. 11 | 769. 2 |
 solidae. 4 solus. 50. 13 | 108. 4 |
 520. 4 | 682. 7 |
 soli, *dat. & sol.* 86. 6 | 128. 1 |
 428. 5 |

foli, *nom. plur.* 68. 2 | 427. 8 |
453. 11 | 459. 1 | 646. 9 |
706. 3 |
folida. 729. 12 |
solidā. 192. 3 |
solidam. 617. 8 |
solidari. 142. 9 |
solidatos. 614. 3 |
solidē. 85. 6 |
solidiora. 587. 12 |
solidis. 107. 7 |
soliditaz. 681. 16 |
soliditate. 681. 17 |
soliditatem. 272. 15 |
solido. 117. 17 |
solidorum. 333. 6 |
solidos. 324. 14 |
solidum. 58. 6 | 167. 12 |
426. 8 |
folio. 599. 12 |
folis, *gen.* 2 *fol.* 45. 3 | 56. 6 |
64. 2 | 65. 4 | 77. 11 | 98. 5 |
101. 1 | 119. 16 | 136. 2 |
184. 18 | 21 | 203. 11 | 205. 1 |
296. 7 | 354. 5 | 319. 3 |
364. 5 | 389. 5 | 381. 3 | 14. 1 |
582. 15 | 665. 3 | 666. 2 |
703. 4 | 707. 19 | 710. 5 |
711. 5 | 715. 10 | 727. 2, 5 |
733. 1 | 766. 7 | 816. 14 |
folis, *plur.* 2 *folis*. 35. 2 | 349. 11 | 400. 3 | 420. 4 | 465. 11 |
466. 10 | 600. 3 | 614. 5 | 647. 3 | 705. 12 |
folitaria. 482. 3 |
folitaris. 269. 9 |
folitarii. 110. 17 |
folitarium. 78. 12 | 227. 3 | 19 |
folitarius. 111. 5 |
folitatem. 286. 6 | 440. 1 |
folitis. 249. 2 |
folito. 52. 6 | 87. 13 | 156. 17 |
160. 2 | 270. 3 | 293. 3 | 301. 15 | 305. 1 | 386. 1 |
folios. 697. 5 |
folitudine. 144. 12 | 599. 15 |
809. 12 | 810. 3 |
folitudinem. 20. 3 | 90. 15 |
96. 11 | 136. 12 |
folitudines. 27. 12 | 130. 8 |
264. 10 |
folitudini. 78. 5 | 201. 12 |
516. 15 |
folitudinibus. 81. 3 |
folitudinis. 33. 12 | 145. 3 | 317. 14 | 318. 6 | 514. 11 |
folitudo. 102. 2 | 157. 15 |
folitum. 5. 10 | 110. 9 | 159. 7 |
477. 13 |
folium. 737. 11 |
folius. 471. 17 |
follicita. 340. 10 |
follicitā. 365. 10 |
follicitant. 547. 17 |
follicitatam. 537. 16 |
follicitatus. 697. 15 |

follicitavit. 167. 15 |
follicitē. 93. 9 | 117. 4 | 121. 11 |
174. 1 | 179. 12 | 208. 11 |
315. 3 | 518. 11 |
follicitū. 126. 6 |
follicitis. 157. 13 | 234. 16 |
follicitiūs. 403. 13 |
follicito. 199. 10 | 214. 7 |
follicitudine. 205. 6 |
follicitudinem. 18. 13 | 262. 5 |
525. 9 | 560. 5 | 609. 3 |
follicitudo. 78. 10 | 517. 13 |
518. 7 |
Sollicitudo, *famula Venetis*.
181. 13 |
sollicitum. 365. 6 |
sollicitus. 274. 10 | 324. 14 |
333. 12 | 383. 13 | 394. 15 |
sollo, *adverb.* 121. 8 | 139. 10 |
230. 20 | 499. 11 | 573. 5 |
600. 7 | 671. 10 | 773. 5 |
sollo, *verba* 18. 8 | 154. 6 |
162. 16 | 250. 15 | 306. 1 |
390. 13 | 540. 3 | 760. 4 |
sollicitum. 774. 10 |
Solone. 566. 4 |
Solonem. 411. 5 |
solos. 431. 11 | 432. 1. 6 | 619. 11 | 627. 12 | 659. 5 |
solvatur. 808. 7 |
solvere. 815. 9 |
solvi, *infin.* 457. 8 |
solvitur. 710. 8 |
solum, *adverb.* 23. 14. 16 | 95. 3 | 108. 7 | 124. 11 | 169. 6 |
228. 10 | 254. 16 | 287. 15 |
288. 7 | 310. 2 | 609. 11 |
618. 13 | 620. 7 | 633. 8 |
669. 9 | 673. 9 | 700. 10 |
829. 11. 16 | * 841. 14 |
solum, *subst.* 199. 7 | 262. 4 |
303. 11 | 369. 9 | 444. 3 |
730. 7 |
solūm, *adverb.* 20. 2 | 317. 11 |
388. 5 | 390. 17 | 401. 10 |
515. 5 | 567. 9 | 568. 7 | 577. 6 | 585. 2 | 598. 11. 13 | 599. 16 | 600. 2 | 604. 4. 5 | 607. 11 | 608. 17 | 609. 7 | 612. 3 |
613. 1. 8 | 19 | 615. 21 |
617. 15 | 621. 3. 6 | 622. 2 |
735. 17 |
solvo. 558. 8 |
solus. 9. 2 | 30. 1 | 110. 8 | 111. 5 | 124. 15 | 184. 3 | 212. 11 | 213. 4 | 230. 9 | 252. 8 |
284. 4. 5 | 286. 9 | 323. 4 |
331. 9 | 442. 14 | 471. 13 |
478. 7. 9 | 490. 13 | 491. 5 |
548. 5 | 583. 13 | 618. 14 |
35 | 619. 17 | 635. 4 | 650. 16 | 653. 1 | 697. 1 | 699. 17 | 761. 2 | 770. 4. 7. 16 |
771. 3 | 777. 1 | 788. 4 |
* 818. 11 | 840. 5 |
soluta. 503. 8 | 746. 9 | * 835. 5 |

soluti. 349. 3 |
solutores. 587. 10 |
solutis. 133. 5 |
soluto. 794. 6 |
solutum. 227. 19 | 669. 5 |
794. 8 |
somni. 66. 15 | 159. 8 | 162. 4 |
382. 17 | 383. 10 |
somnia. 243. 18 | 675. 6 |
somniabam. 92. 8 |
somniare. 25. 12 |
somniaſti. 25. 9 |
somniaſerum. 327. 1 |
somni. 328. 7 | 395. 16 |
somniis. 674. 12 | 886. 3 |
691. 16 |
somnio. 230. 5 | 491. 20 |
somniorum. 131. 2 |
somniū. 26. 2 | 245. 13 | 392. 19 | 567. 1 | 677. 4 |
somno. 18. 17 | 24. 15 | 34. 9 | 35. 2. 4 | 42. 7 | 56. 8 |
69. 6 | 127. 15 | 130. 15 |
141. 3 | 143. 16 | 165. 16 |
192. 6 | 245. 4 | 367. 3 |
477. 7 | 808. 7 |
somnolentā. 341. 3 |
somnolentis. 244. 10 |
somnulentum. 34. 10 |
somnum. 146. 1 | 245. 11 |
249. 11 |
somnus. 60. 1 | 120. 17 | 125. 7 |
191. 19 | 354. 6 | 690. 6, 7 |
sonaci. 176. 1 | 235. 12 |
sonantes. 732. 11 |
sonantur. 155. 2 |
sonis. 732. 8 |
sonitum. 97. 13 | 265. 1 |
sonitus. 724. 4 |
sono. 147. 9 | 349. 9 |
761. 3 |
sonera. 816. 14 |
sonora. 487. 9 |
sonorem. 362. 2 |
sonores. 587. 10 | 809. 2 |
sonum. 147. 8 | 211. 18 | 290. 5 | 293. 2 |
sonus. 111. 11 | 138. 3 | 144. 11 | 145. 2 | 726. 8 |
sophismatum. 816. 4 |
sophista. 814. 8, 10 |
sophistarum. 776. 1 |
sophisticam. 605. 3, 5 |
sophistice. 605. 8 |
Sophocles. 464. 8 |
sopka. 191. 7 |
sopiti. 121. 2 |
sopitum. 165. 13 |
sopitus. 19. 1 | 76. 5 |
sopor. 91. 1 | 359. 12 |
soporandi. 690. 7 |
soporari. 475. 10 |
sopore. 66. 18 | 327. 6 | 12 |
476. 1 |
soporem. 127. 14 | 159. 8 | 160. 12 | 486. 9 |

- soporiferum. 217. 10 | 243. 9 |
 soporis. 191. 20 | 327. 2 |
 * sorbeamus. 834. 16 |
 * sorbillantibus. 836. 17 |
 * sorbillat. 835. 9 |
 sordens. 441. 8 |
 sordentem. 215. 2 | 321. 10 |
 sordentes. 298. 5 |
 sordens. 117. 11 |
 sordibus. 133. 11 | 275. 5 |
 * sordidâ. 833. 4 |
 sordidâ. 294. 9 |
 sordidâ. 193. 7 | 230. 4 |
 * 845. 8. 14 |
 sordidi. 215. 10 | 771. 30 |
 * sordidiora. 845. 14 |
 sordidus. 149. 17 | 169. 3 |
 sordidos. 220. 12 |
 sordidum. 190. 15 | 420. 24 |
 sordidus. 111. 6 |
 sordis. 29. 4 |
 sordium. 13. 4 | 409. 5 |
 789. 6 |
 sors. 19. 17 | 20. 13 | 149. 4 |
 150. 3 | 156. 5, 9 | 166. 14 |
 353. 3 |
 sorem. 147. 9 | 151. 9 | 265. 19 | 179. 13 | 337. 13 | 338. 20 |
 sotes. 136. 9 | 145. 4. 10 |
 146. 9. 20 | 147. 5 | 148. 11 | 150. 17 | 152. 14. 18 |
 154. 8 | 157. 17 | 158. 6 |
 sori. 158. 13 | 165. 6 | 276. 16 |
 sororibus. 145. 18 | 157. 12 |
 sororis. 62. 5 | 154. 14 | 158. 16 | 159. 17 | 165. 5 | 166. 15 | 337. 14 | 339. 7 |
 soriolum. 154. 2 |
 sororum. 146. 12 | 155. 6 |
 sors. 105. 14 | 139. 11 | 211. 13 | 274. 3 | 736. 5 | 760. 14 |
 sorte. 84. 7 | 97. 6 | 108. 24 |
 109. 7 | 137. 4 | 274. 2, 6 |
 426. 1 | 624. 18 |
 sortem. 148. 17 | 184. 8 |
 sortis. 137. 14. 15 | 157. 5 |
 207. 8 | 275. 1 |
 sortita. 140. 13 | 283. 17 | 577. 1 | 579. 7 |
 sortitæ. 579. 11 |
 sortitio. 677. 8 | 689. 5 |
 sortitum. 615. 21 |
 sortitus. 281. 15 | 435. 104 |
 688. 6 |
 sortium. 739. 9 |
 sospita. 177. 4 |
 sospitator. 215. 3 | 270. 1 | 508. 13 | 14 | 737. 4 |
 sospitatorem. 200. 4 | 218. 17 |
 sospitatores. 108. 12 |
 sospitatrix. 369. 6 | 377. 10 |
 sospitatrix. 390. 1 |
 sospitem. 252. 6 |
 spargebant. 195. 6 |
 spargit. 719. 9 |
 spargitur. 751. 9 |
 sparsa. 606. 5 |
 sparsæ. 714. 1 | 716. 9 |
 sparsim. 352. 8 |
 sparsit. 585. 3 |
 sparsus. 783. 8 |
 sparsæ. 258. 10 |
 sparsæ. 278. 16 | 280. 9 |
 sparsæ. 279. 3 |
 sparsa. 9. 3 |
 spatham. 8. 2 | 309. 16 | 310. 3 |
 918. 1 |
 spatia. 247. 4 | 251. 13 | 278. 3 | 367. 1 | 581. 9 | 582. 2 |
 588. 6 | 615. 13 | 742. 16 |
 755. 4 |
 spatii. 163. 14 |
 spatii. 581. 2 | 744. 17 | 747. 16 |
 spatia. 105. 3 | 119. 16 | 175. 5 | 210. 7 | 213. 8 | 226. 2 |
 243. 5 | 250. 12 | 287. 4 |
 295. 14 | 301. 6 | 310. 8 |
 340. 12 | 380. 1 | 674. 4 |
 678. 9 | 796. 4 |
 spatiosa. 374. 9 |
 spatium. 65. 1 | 73. 4 | 156. 8 | 229. 6 | 244. 1 | 318. 13 | 366. 14 | 742. 13 |
 760. 2 |
 spe. 99. 11 | 166. 7 | 178. 6 |
 383. 13 | 420. 12 | 16 | 176. 1 | 549. 1 | 670. 10 |
 specialiter. 394. 4 | 738. 9 |
 specie. 29. 14 | 44. 19 | 131. 12 | 363. 2 | 369. 2 | 400. 8 | 436. 10 | 485. 4 | 502. 7 | 572. 1 | 573. 2 | 624. 12 |
 625. 17 | 666. 9 | 744. 13 |
 807. 3 |
 speciem. 27. 1 | 133. 15 | 136. 8 |
 248. 13 | 346. 7 | 347. 2 | 352. 9 | 360. 1 | 389. 1 | 480. 14 |
 570. 9 | 591. 10 | 665. 10 |
 681. 16 | 700. 10 | 721. 2 |
 726. 15 | 734. 3 | 755. 3 |
 764. 1 | * 335. 22 |
 specierum. 573. 12 | 733. 9 |
 752. 4 |
 species. 116. 3 | 118. 8 | 485. 5 | 508. 1 | 575. 11 | 589. 6 |
 593. 17 | 605. 11 | 611. 7 | 631. 1, 3 | 632. 1 | 642. 9 | 644. 5 | 674. 10 | 686. 10 | 688. 3 | 697. 1 | 699. 12 | 711. 11 | 719. 4 | 720. 15 | 735. 2 | 744. 4 | 751. 10 |
 specimen. 31. 6 | 19. 11 | 132. 12 | 212. 10 | 316. 2 | 381. 5 |
 418. 8 | 671. 7 | 762. 9 |
 speciosa. 31. 1 |
 speciosus. 41. 4 |
 speciosi. 116. 10 |
 speciositatis. 52. 10 |
 speciosum. 148. 8 |
 speciosus. 38. 3 | 128. 15 |
 specta. 94. 2 | 128. 14 | 161. 3 |
 578. 1 | 589. 17 | 701. 3 |
 spectabilem. 347. 1 |
 spectabili. 791. 1 |
 spectacula. 366. 8 |
 spectaculi. 13. 10 | 131. 16 | 199. 1 | 333. 4 | 335. 12 | 343. 16 |
 344. 8, 11 | 726. 16 |
 spectaculo. 165. 14 | 336. 16 |
 337. 14 | 424. 12 | 666. 1 |
 spectaculum. 12. 9 | 14. 1 | 15. 1 | 165. 12 | 249. 3 | 479. 16 | * 843. 6 |
 spectamen. 123. 5 | 218. 3 |
 spectandam. 626. 12 |
 spectandis. 627. 4 |
 spectandum. 443. 7 | 766. 24 |
 spectare. 336. 11 | 636. 11 |
 spectaret. 765. 6 |
 spectari. 604. 4 | 700. 4 |
 811. 6, 12 |
 spectassem. 520. 13 |
 spectat. 602. 4 |
 spectatâ. 111. 14 |
 spectatæ. 337. 14 |
 spectare. 234. 15 |
 spectatissimus. 341. 6 |
 spectator. 218. 10 | 607. 8 |
 spectatores. 693. 5 |
 spectatorum. 349. 6 |
 spectatrix. 601. 3 |
 spectatur. 136. 6 |
 spectatur. 77. 1 | 251. 3 | 339. 13 |
 spectavisset. 765. 5 |
 specu. 226. 15 |
 specula. 427. 7 | 428. 3 |
 563. 19 |
 specula. 1. 67. 4. 7. 10 |
 specula, 1. long. parva spec. 344. 2 |
 2 |
 specula. 1. long. parva spec. 178. 12 |
 speculam. 1. 67. 9. 7 |
 speculam, 1. long. parvam spec. 306. 7 |
 speculandum. 98. 24 |
 specularum. 1. 67. 740. 6 |
 specularator. 691. 10 |
 specularatores. 108. 1 |
 specularitrix. 602. 4 |
 specularum. 751. 8 |
 speculi. 45. 9 | 360. 7 | 422. 7 |
 424. 5 | 727. 3 |
 speculis. 369. 10 | 423. 13 |
 428. 1 | 790. 11 |
 speculo. 421. 20 | 423. 4 |
 424. 11, 13 | 425. 5, 10 |
 428. 4 | 692. 8 |
 speculum. 136. 3 | 421. 12 |
 422. 2, 9 | 423. 1 | 425. 7 | 426. 4 | 427. 6 | 429. 2, 6 | 445. 9 |
 specus.

- specus. 709. 4 |
specus, *plur.* 120. 3 |
spei. 97. 3 | 106. 3 | 122. 5 |
175. 14 | 243. 7 | 319. 5 |
384. 5 | 437. 11 | 525. 7 |
550. 16 | 761. 6 |
spelunca. 758. 1 |
speluncā. 196. 7 |
speluncm. 40. 2 | 106. 15 |
107. 6 | 205. 4 |
speluncam. 126. 12 | 196. 11 |
speluncas. 250. 9 |
spem. 129. 10 | 175. 11 | 356. 2 | 554. 11 |
sperabo. 802. 17 |
sperare. 230. 1 | 770. 8 |
speras. 187. 2 |
sperata. 616. 3 |
spes. 117. 7 |
spetec. 478. 15 |
spernas. 31. 4 |
spernat. 608. 2 |
spemendum. 171. 1 |
spernens. 55. 1 |
spernentem. 548. 1 |
spero. 146. 4 | 403. 10 | 407. 13 | 449. 2 | 805. 11 |
spes. 10. 7 | 173. 6 | 220. 19 | 781. 7 |
spes, *plur.* 309. 1 | 517. 14 | 559. 3 |
Specusippus. 567. 11 |
sphaera. 776. 5 | 17 | 708. 3 | 743. 11 |
sphaera. 777. 18 | 733. 5 |
sphaeram. 775. 12 | 576. 1 | 741. 17 |
sphaeratum. 583. 4 |
sphaeris. 583. 3 |
sphaerum. 175. 4 |
spicas. 173. 8 | 9 | 212. 15 |
spicis. 360. 9 |
spicula. 248. 15 |
spina. 700. 15 |
spinae. 94. 13 | 101. 5 | 235. 12 | 301. 5 |
spinam. 43. 6 | 836. 8 | 842. 19 |
spinarum. 225. 9 | 816. 5 |
spinas. 223. 4 |
spinea. 344. 5 |
spinetis. 107. 1 |
spinis. 762. 4 |
spinula. 349. 8 |
spirabat. 361. 6 |
spiracula. 190. 9 | 719. 4 |
spiraculum. 188. 18 |
spirans. 362. 5 | 632. 8 |
spirant. 290. 10 | 632. 9 | 723. 1 |
spirantem. 106. 7 | 223. 18 | 751. 3 |
spirantes. 74. 7 | 344. 5 |
spirantia. 380. 7 |
spirantibus. 38. 5 |
spirantis. 119. 22 | 154. 6 |
Apul.
- spirantium. 736. 1 |
spirat. 149. 10 | 632. 9 | 735. 15 |
spiricu. 26. 4 | 5 | 65. 8 | 123. 16 | 140. 1 | 144. 3 | 156. 4 | 205. 4 | 258. 3 | 240. 9 | 261. 6 | 292. 17 | 342. 9 | 394. 11 | 485. 10 | 587. 15 | 590. 8 | 728. 7 | 761. 12 | 808. 5 |
spiritum. 21. 11 | 41. 6 | 63. 1 | 69. 3 | 89. 5 | 93. 4 | 139. 2 | 146. 18 | 215. 4 | 246. 7 | 297. 6 | 341. 6 | 342. 6 | 720. 11 | 820. 12 |
spiritus. 188. 15 | 720. 12 | 723. 6 | 730. 11 | 754. 4 | 803. 7 |
spiritus. 24. 5 | 184. 21 | 366. 12 | 485. 7 | 719. 6 |
spiritus, *plur.* 7. 10 | 246. 7 | 720. 15 | 723. 11 | 726. 2 | 728. 8 | 14 | 729. 11 | 12 | 735. 3 | 15 | 736. 2 | 743. 12 |
spiro. 150. 10 |
spiss. 680. 12 |
spiss. 95. 15 |
spisso. 427. 3 |
spissus. 45. 10 |
splendentes. 369. 7 |
splendentibus. 58. 1 | 824. 12 |
splendescens. 360. 12 |
splendescit. 808. 8 |
splender. 40. 4 |
splendicant. 149. 5 |
splendicarent. 213. 2 |
splendida. 682. 1 |
splendide. 233. 15 |
splendidas, *verb.* 563. 18 |
splendidè. 53. 2 |
splendidissima. 82. 2 | 444. 12 |
splendidissima. 804. 1 |
splendidissimo. 439. 8 | 774. 1 | 797. 7 |
splendidissimos. 329. 8 |
splendidissimus. 506. 5 | 806. 8 |
splendido. 427. 4 |
splendidus. 45. 3 | 117. 5 |
splendor. 52. 2 | 236. 16 | 424. 5 |
splendore. 116. 1 | 143. 9 | 161. 7 | 291. 5 | 368. 7 | 377. 8 | 379. 4 | 682. 2 | 734. 15 |
splendorem. 201. 8 |
splendori. 335. 11 |
spolia. 51. 1 |
* spoliata. 841. 7 |
spoliationis. 14. 5 |
spoliatum. 103. 7 |
spoliatus. 303. 10 |
spoliaveris. 44. 19 |
spoliocum. 250. 7 |
- spondéo, *vass.* 383. 4 |
sponder. 781. 7 |
spongia. 21. 12 | 25. 10 | 27. 7 |
spongiam. 19. 15 |
spongiis. 250. 18 |
spond. 233. 12 |
sponsum. 217. 4 |
sponsale. 113. 11 |
sponsali. 396. 4 |
sponsa. 22. 14 | 84. 4 | 92. 10 | 103. 11 | 122. 17 | 162. 1 | 224. 10 | 246. 4 | 516. 3 | 517. 3 | 607. 12 | 614. 4 | 7 | 683. 11 | 13 | 795. 4 | 809. 17 |
spondit. 145. 15 | 147. 4 | 154. 1 |
sportula. 32. 4. 15 |
sportulam. 213. 16 |
sportulas. 539. 7 |
sportula. 248. 3 |
sportis. 191. 7 | 211. 6 | 222. 6 | 335. 16 | 407. 9 | 546. 11 | 788. 5 |
spreto. 301. 16 |
spretoem. 90. 9 |
spreto. 668. 6 |
spreveris. 2. 2 |
sprevir. 440. 2 |
spumabundus. 478. 18 |
spumantium. 132. 5 |
spumas. 720. 2 |
spumens. 235. 12 |
spumida. 485. 11 |
spumidum. 485. 10 |
spurcam. 411. 9 |
spurci. 215. 10 |
* spurcissima. 819. 3 |
spurcissime. 21. 15 |
spurcissimi. 24. 18 |
spurcissimo. 409. 10 |
spurcitie. 262. 4 |
* spuria. 846. 8 |
spurius. 122. 5 |
squalens. 375. 13 |
squalentibus. 454. 11 |
squalentis. 170. 9 |
squalentium. 167. 10 |
squalid. 239. 2 |
squalido. 189. 12 |
squalidus. 235. 11 | 763. 3 |
squallore. 295. 12 |
squamas. 455. 2 |
squameas. 374. 10 |
squameas. 768. 5 |
squabilem. 625. 5 |
squabili. 574. 13 |
stabulant. 179. 1 |
stabulantem. 96. 2 |
stabulario. 25. 5 |
stabularios. 24. 12 |
stabulatione. 107. 8 |
stabulaverat. 378. 15 |
stabuli. 22. 16. 17 | 96. 12 | 15 | 270. 15 | 270. 19 |
stabulo. 98. 12 | 105. 2 |
c c

300. 6 | 314. 12 |
 stabulum. 9. 3 | 28. 12 | 96. 1 |
 103. 9 | 104. 15 | 229. 9 |
 268. 10 |
 stadia. 678. 16 |
 stans. 790. 9 |
 stadiorum. 717. 4 |
 stadium. 301. 5 |
 stagnanti. 275. 8 |
 stagnantes. 107. 5 |
 stagnis. 720. 18 |
 * stanneo. 841. 9 |
 stans. 815. 3 |
 stantibus. 39. 1 | 249. 9 |
 stans. 583. 2 | 727. 10 |
 stas. 197. 10 | 386. 4 |
 stat. 491. 3 | 775. 4 |
 statim. 14. 8 | 20. 8 | 27. 15 |
 33. 6 | 37. 6 | 8160. 9 | 12 |
 61. 1 | 66. 6 | 68. 18 | 69. 5 |
 71. 6 | 81. 74. 9 | 75. 5 |
 87. 3 | 95. 9 | 97. 10 | 104. 8 |
 1010. 105. 16 | 108. 15 | 121. 2 |
 15 | 147. 15 | 148. 12 | 154. 1 |
 17. 15 | 176. 14 | 160. 3 |
 162. 1 | 165. 16 | 166. 15 |
 177. 6 | 180. 16 | 186. 5 |
 191. 11. 19 | 193. 14 | 198. 6 |
 15 | 202. 8 | 213. 5 | 217. 7 |
 210. 12 | 227. 12 | 235. 6 |
 238. 17 | 249. 15 | 250. 5 |
 258. 8 | 259. 2 | 260. 14 |
 268. 16 | 271. 5 | 277. 1 |
 282. 32 | 287. 13 | 290. 9 |
 301. 7 | 304. 2 | 308. 13 |
 309. 11 | 315. 1 | 318. 15 |
 319. 10 | 321. 9 | 325. 5 |
 343. 2 | 378. 10 | 386. 2 |
 393. 1 | 396. 2 | 727. 15 |
 756. 9 | 784. 8 |
 stas. 735. 3 |
 stativa. 727. 12 |
 statium. 407. 14 |
 stato. 666. 8 |
 statos. 799. 10 |
 statu. 393. 2 | 518. 2 | 626. 1 |
 683. 7 | 754. 11 |
 status. 423. 8 | 492. 15 | 804. 5 |
 805. 10 | 806. 5 | 11 |
 stas. 791. 2 | 792. 3 |
 * statua. 845. 16 |
 statuum. 792. 5 | 796. 14 |
 802. 15 | 805. 2 | 11 |
 statuarius. 804. 11 |
 statuas. 36. 9 | 39. 2 | 82. 3 |
 134. 12 |
 statuer. 254. 18 |
 statui. 106. 8 | 194. 9 | 226. 1 |
 267. 4 | 316. 3 |
 statuis. 72. 8 | 80. 12 |
 424. 9 | 771. 4 |
 statuis. 205. 11 |
 statuit. 246. 6 |
 statuitur. 452. 18 |
 statum. 21. 16 | 87. 14 | 175. 3 |
 61585. 9 | 604. 7 | 605. 8 |
 609. 8 | 683. 13 | 770. 10 |
 statua. 209. 3 |
 statua. 629. 1 | 744. 15 |
 701. 8 |
 statua. 158. 10 |
 statua. plur. 627. 12 | 15 |
 628. 10 |
 statua. 44. 10 | 220. 8 |
 367. 1 |
 statua. 224. 5 |
 statua. 119. 16 | 286. 7 |
 statua. 483. 7 |
 statua. 160. 5 | 208. 5 | 461. 2 |
 statua. 17. 5 | 341. 12 |
 statua. 209. 10 |
 stela. 710. 5 | 742. 15 |
 stella. 161. 5 | 708. 12 | 709. 7 |
 727. 13 |
 stellam. 710. 3 |
 stellatus. 754. 2 |
 stellatum. 192. 7 | 347. 5 |
 385. 15 | 390. 7 | 582. 5 |
 708. 2 | 721. 12 | 743. 2 |
 816. 13 |
 stellis. 6. 11 | 256. 6 | 581. 3 |
 583. 7 | 666. 7 |
 stellionem. 170. 7 |
 stellionum. 488. 6 |
 stellis. 200. 2 | 709. 5 | 743. 8 |
 stercore. 130. 20 |
 stercoris. 788. 2 |
 Sterigma. 727. 17 |
 sterile. 780. 11 |
 sterilem. 18. 10 |
 sterile. 168. 3 | 783. 2 |
 sterili. 540. 4 |
 sterilis. 783. 5 |
 sterilitas. 555. 3 |
 sternebant. 169. 9 |
 sternit. 216. 8 |
 stercorations. 297. 1, 2 |
 stercor. 19. 1 |
 stercer. 508. 14 |
 stercus. 24. 10 |
 stert. 83. 1 |
 stercer. 800. 7 |
 stercus. 477. 6 | 581. 12 |
 * steterunt. 893. 1 |
 steti. 43. 8 | 80. 12 |
 stetit. 392. 11 |
 stethon. 710. 3 |
 stilis. 200. 9 | 324. 1 |
 stilo. 4. 4 | 779. 4 |
 stilla. 21. 6 |
 stilla. 133. 2 |
 stillam. 162. 7 | 187. 3 |
 stillidia. 719. 14 |
 stilum. 196. 3 | 232. 9 |
 stimulare. 223. 14 |
 stimulat. 194. 7 | 216. 17 |
 stimula. 297. 11 |
 stimulat. 394. 2 |
 stimulat. 558. 7 |
 stimulis. 166. 1 | 3138. 20 |
 420. 5 | 814. 9 |
 stimulum. 218. 11 | 244. 15 |
 stipata. 44. 21 |
 stipatum. 37. 1 |
 stipati. 107. 5 |
 stipatio. 799. 11 |
 stipatis. 108. 3 |
 stipato. 248. 1 |
 stipatores. 739. 8 |
 stipatum. 387. 1 |
 stipatus. 129. 6 |
 stipaverant. 72. 7 |
 stip. 190. 17 | 191. 6 | 191. 259. 11 |
 stipem. 475. 2 | * 847. 12 |
 * stipendia. 339. 10 |
 stipendia. 3. 5 | 396. 7 | 682. 4 |
 stipendio. 211. 5 |
 stipes. 11. 5 | 43. 19 | 189. 1 |
 162. 9 | 396. 19 |
 stipi. 209. 7 |
 stipibus. 48. 2 | 189. 19 | 191. 4 |
 stipsis. 8. 3 |
 stipula. 254. 1 |
 stipula. 446. 7 | 762. 9 |
 stipula. 31. 2 | 377. 7 | 397. 1 |
 672. 15 |
 stipula. 211. 6 | 370. 1 | 343. 17 |
 stipibus. 185. 4 | 277. 7 |
 stipsis. 350. 9 |
 stipsis. 413. 19 |
 stipsis. 427. 3 | 633. 4 | 656. 10 | 659. 1 |
 stipsis. 655. 12 |
 stipsis. 644. 8 |
 stipsis. 644. 14 |
 stipsis. 389. 2 |
 stipsis. 297. 14 |
 stipsis. 397. 12 |
 stipsis. 762. 8 |
 stipsis. 388. 7 |
 stomachata. 178. 8 |
 stomachus. 262. 6 |
 Strabo. 802. 20 | 805. 1 |
 Strabonis. 802. 16 |
 strage. 267. 10 |
 stragem. 305. 6 |
 strages. plur. 748. 8 |
 * stragula. 241. 1 |
 stragulum. 114. 12 |
 stragulis. 54. 14 |
 stramen. 300. 8 |
 stramentis. 264. 12 | * 397. 6 |
 stranguilione. 486. 20 |
 stranguiliv. 702. 19 |
 strenua. 434. 5 |
 strenua. 32. 1 | 315. 2 |
 strenui. 628. 17 | 768. 20 |
 strenuum. 209. 4 | 226. 7 |
 272. 11 | 287. 16 |
 strenuus. 284. 5 | 770. 6 |
 strepitus. 97. 13 | 109. 9 | 122. 3 |
 248. 20 | 278. 15 | 282. 9 |
 302. 3 | 436. 9 | 446. 9

4. | 385. 3 |
 Arripitus, pms. 368. 4 |
 Ariatam. 117. 9 | 462. 5 |
 Ariato. 374. 11 |
 Aridum. 210. 20 | 372. 2 | 795. 12 |
 Arido. 76. 3 |
 Aridentes. 89. 5 |
 Aridenti. 108. 11 | 761. 9 |
 Aridore. 91. 17 | 343. 6 |
 Aridorem. 21. 10 |
 Arigarum. 155. 4 |
 Arigileculam. 777. 12 |
 Arigilem. 778. 9 |
 Aringebat. 346. 8 |
 Aringere. 344. 1 |
 Arrophis. 170. 11 |
 Arudi. 109. 9 |
 Arudior. 327. 12 |
 Arudium. 175. 13 |
 Aruenda. 394. 4 |
 Aruentes. 181. 8 | 190. 3 |
 Arues. 767. 3 |
 Aruitur. 128. 2 |
 Aruxerit. 150. 18 |
 Rudeat. 405. 9 | 619. 6 |
 Rudebat. 113. 18 |
 Rudenti. 167. 13 |
 Rudent. 311. 11 |
 Rudenti. 609. 11 |
 Rudere. 610. 18 |
 Ruder. 605. 15 |
 Rudia. 65. 5 | 776. 4 | 817. 21 |
 Rudiis. 368. 8 | 407. 8 | 442. 3 | 452. 3 | 519. 9 | 615. 7 |
 705. 7 | 775. 10 | 802. 18 |
 Rudio. 24. 13 | 36. 4 | 72. 9 |
 105. 1 | 116. 9 | 141. 4 |
 183. 12 | 199. 5 | 227. 2 |
 235. 4 | 236. 11 | 238. 2 |
 242. 12 | 256. 3 | 263. 15 |
 283. 4 | 284. 7 | 326. 1 |
 335. 13 | 331. 8 | 356. 4 |
 392. 19 | 396. 5 | 466. 7 |
 471. 3 | 494. 13 | 499. 10 |
 508. 7 | 519. 8 | 520. 18 |
 521. 7 | 616. 16 | 697. 12 |
 698. 4 | 750. 4 | 766. 1 |
 779. 4 | 799. 8 | 808. 13 |
 822. 2 | 828. 12 |
 Rudiorem. 5. 7 | 720. 4 | 795. 10 | 796. 14 | 775. 24 | 804. 6 | 807. 10 |
 Rudioſa. 113. 1 | 131. 16 |
 Rudioſe. 178. 19 | 185. 19 |
 295. 5 | 330. 10 | 321. 7 |
 706. 6 |
 Rudioſitate. 334. 11 |
 Rudioſus. 569. 12 | 827. 15 |
 Rudioſorum. 472. 9 |
 Rudioſum. 111. 3 | 180. 14 |
 218. 11 | 291. 11 | 615. 16 |
 624. 9 | 650. 1 | 702. 3 |
 771. 9 | 780. 1 | 827. 15 |
 Rudi. 491. 15 | 513. 7 |

Rultis. 545. 6 | 605. 8 |
 Rultis. 444. 6 | 473. 7 |
 490. 14 | 606. 13 |
 Rultis. 762. 8 | * 845. 12 |
 Rultisiam. 463. 4 | 592. 9 |
 * Rultius. 845. 19 |
 Rultum. 502. 16 | 557. 12 |
 Rultus. 330. 3 |
 Rupebam. 33. 7 |
 Rupidi. 132. 1 |
 Rupidus. 36. 13 |
 Rupore. 49. 8 | 92. 1 | 256. 6 |
 278. 3 | 302. 7 | 375. 21 |
 599. 1 |
 Ruporem. 15. 6 | 302. 15 |
 Ruppe. 223. 16 |
 Ruppeo. 407. 3 |
 Rupra. 503. 4 | 534. 12 |
 Rupratorem. 294. 10 |
 Rupri. 283. 7 |
 Rupro. 282. 10 |
 Ruyghe. 137. 12 |
 Ruygiam. 187. 5 | 364. 2 |
 Ruygias. 185. 15 | 187. 4 |
 Ruygis. 65. 10 | 366. 16 |
 Ruygius. 191. 19 |
 Rylis, Ryllo. Vide Rylis, & Ryllo.
 Rul. 43. 5 | 56. 9 | 110. 4 |
 227. 1 | 250. 15 | 253. 11 |
 261. 4 | 266. 4 | 321. 9 |
 391. 9 | 443. 8 | 523. 6 |
 623. 3 | 687. 5 | 698. 4 | 699. 13 | 729. 8 | 754. 13 |
 Rul. 22. 14 | 56. 13 | 126. 11 |
 136. 5 | 184. 5 | 189. 14 |
 195. 2 | 202. 11 | 208. 9 |
 209. 3 | 246. 7 | 252. 12 |
 256. 7 | 265. 10 | 286. 13 |
 294. 1 | 296. 17 | 305. 16 |
 306. 15 | 309. 15 | 310. 15 |
 323. 7 | 311. 13 | 340. 3 |
 377. 12 | 385. 1 | 393. 11 |
 409. 12 | 432. 5 | 464. 13 | 499. 4 | 506. 6 | 511. 11 | 515. 11 | 516. 16 | 517. 3 |
 523. 3 | 526. 2 | 528. 4 |
 533. 14 | 545. 14 | 548. 13 |
 550. 2 | 558. 8 | 608. 16 |
 617. 12 | 20 | 620. 12 | 624. 2 | 626. 10 | 629. 8 | 673. 12 | 683. 9 | 694. 2 | 769. 13 | 770. 5 | 810. 9 | 817. 2 |
 825. 7 | * 841. 5 | 845. 11 |
 Ruada. 395. 16 |
 Ruadant. 151. 14 |
 Ruadear. 190. 14 | 756. 1 |
 Ruadebat. 294. 11 |
 Ruadela. 293. 11 | 628. 4 |
 Ruadellis. 286. 11 |
 Ruadendum. 623. 5 |
 Ruadens. 34. 2 | 123. 10 | 219. 10 |
 Ruadente. 18. 18 | 144. 10 |
 Ruadeno. 82. 4 | 226. 2 |
 Ruaderet. 202. 13 |

Ruader. 208. 12 | 318. 12 | 525. 11 | 563. 20 |
 Ruad. 20. 4 | 22. 15 | 29. 7 |
 34. 12 | 50. 11 | 54. 13 | 83. 12 | 110. 11 | 111. 13 | 116. 1 |
 119. 3 | 126. 8 | 134. 17 |
 137. 14 | 144. 12 | 158. 2 |
 160. 7 | 192. 3 | 75. 13 | 229. 11 | 233. 10 | 237. 13 | 250. 19 | 253. 16 | 260. 7 | 276. 16 | 284. 11 | 285. 2 | 287. 10 | 288. 3 | 289. 8 | 294. 9 | 297. 7 | 306. 8 | 319. 11 | 337. 4 | 338. 2 | 339. 7 | 350. 9 | 377. 3 | 8 | 404. 10 | 413. 2 | 424. 8 | 499. 13 | 513. 17 | 516. 13 | 515. 5 | 520. 17 | 524. 5 | 526. 1 | 534. 10 | 528. 12 | 554. 4 | 568. 10 | 572. 6 | 614. 8 | 648. 4 | 628. 9 | 662. 4 | 671. 15 | 705. 8 | 741. 12 | 744. 17 | 768. 5 | 789. 5 | 784. 9 | 786. 11 | 804. 8 |
 Ruam. 12. 6 | 44. 15 | 101. 18 | 64. 3 | 81. 3 | 91. 4 | 95. 5 | 112. 9 | 136. 12 | 14. 14 | 7 | 152. 10 | 154. 8 | 165. 6 | 175. 11 | 185. 6 | 192. 6 | 209. 2 | 217. 14 | 290. 13 | 252. 6 | 264. 2 | 271. 9 | 272. 8 | 285. 9 | 287. 10 | 302. 2 | 309. 17 | 309. 6 | 311. 11 | 325. 20 | 329. 9 | 331. 11 | 335. 13 | 342. 5 | 349. 4 | 352. 6 | 423. 3 | 5 | 424. 10 | 311 | 426. 5 | 432. 2 | 464. 11 | 475. 12 | 476. 7 | 499. 15 | 501. 4 | 519. 8 | 520. 4 | 585. 11 | 527. 2 | 9 | 531. 9 | 538. 7 | 52 | 539. 4 | 545. 10 | 546. 12 | 548. 11 | 554. 11 | 560. 8 | 562. 8 | 613. 16 | 617 | 692. 1 | 770. 13 |
 Ruamet. 437. 10 |
 Ruapre. 293. 10 | 448. 11 | 599. 14 | 669. 1 | 680. 12 | 683. 11 |
 Ruarum. 89. 7 | 126. 16 | 158. 3 | 248. 24 | 732. 12 |
 Ruas. 44. 14 | 138. 11 | 151. 8 | 172. 14 | 178. 6 | 188. 7 | 207. 1 | 228. 15 | 310. 17 | 341. 13 | 350. 6 | 427. 5 | 693. 9 | 618. 3 | 623. 7 | 785. 12 | * 841. 16 |
 Ruasa. 146. 13 |
 Ruafi. 293. 13 | 548. 9 | 10 |
 Ruafiste. 209. 4 | 424. 13 | 816. 9 |
 Ruafistis. 165. 8 |
 Ruafic. 290. 2 |
 Ruafor. 548. 7 |
 Ruaforia. 146. 20 |

suasu. 199. 6 | 129. 14 |
 suatum. 290. 6 |
 suave. 141. 2 | 179. 5 | 252.
 10 | 349. 6 | * 833. 4 | 840.
 15 |
 suavem. 281. 12 |
 suaves. 367. 13 | 370. 1 | 389.
 7 |
 suavi. 108. 13 | 195. 7 |
 suavia, *subst.* 414. 16 |
 * 842. 13 |
 suavia, *adj.* 180. 11 |
 * suaviari. 834. 6 | 842. 10 |
 * suavii. 837. 9 |
 * suavils. 836. 17 |
 suavior. 349. 7 |
 suavis. 184. 14 | 251. 16 |
 suavissimus. 188. 14 |
 suavissimus. 770. 11 |
 * suavium. 834. 2 |
 sub. 22. 7 | 295. 14 | 33. 14 |
 40. 4 | 43. 3 | 50. 7 | 60.
 10 | 127. 10 | 136. 2 | 148.
 6 | 185. 1 | 206. 8 | 220. 9 |
 21 | 245. 14 | 288. 15 | 300.
 6 | 302. 4 | 361. 1 | 380. 12 |
 397. 1 | 502. 3 | 507. 11 |
 590. 6 | 598. 9 | 635. 5 |
 636. 14 | 658. 3 | 695. 8 |
 754. 8 | 760. 11 | 787. 14 |
 sobactum. 275. 2 | 755. 5 |
 sobagitarum. 158. 4 |
 sobandiens. 158. 9 |
 sobcivita. 78. 10 | 671. 2 |
 sobcivium. 457. 5 |
 sobcivium. 254. 16 | 394.
 17 |
 subde. 159. 5 |
 subdita. 654. 12 | 635. 8 | 9 |
 616. 2 |
 subdita. 22. 13 |
 subditae. 140. 2 |
 subditam. 655. 10 |
 subdito. 302. 10 |
 subditum. 24. 1 |
 subditor. 340. 1 | 661. 1 |
 subdolis. 191. 7 | 283. 10 |
 subduclum. 114. 11 |
 subduclis. 289. 9 |
 subduclio. 345. 2 |
 subegerit. 192. 6 |
 subegisse. 787. 4 |
 subent. 465. 13 |
 suberat. 695. 3 |
 suberectus. 54. 15 |
 subeo. 396. 3 |
 subeunt. 142. 1 | 179. 3 |
 subi. 378. 2 |
 subjacentes. 629. 2 |
 subjacet. 382. 9 |
 subjibant. 111. 5 |
 subjibat. 206. 20 | 219. 16 |
 subjecerit. 592. 6 |
 subiecta. 603. 6 | 642. 13 | 149.
 15 | 643. 17 | 660. 6 |
 subiecta. 288. 10 |

subjectam. 172. 11 |
 subjectiva. 634. 11 | 635. 2 |
 640. 1 | 649. 2 |
 subjectiva. 636. 4 |
 subjectivam. 652. 6 | 655. 9 |
 654. 19 |
 subjectivis. 655. 4 | 656. 6 |
 subjectivum. 641. 6 |
 subjectum. 292. 12 | 491. 19 |
 648. 11 |
 subierit. 180. 3 |
 subigere. 769. 3 |
 subigit. 590. 1 |
 subici. 174. 2 |
 subicias. 650. 3 |
 subiciemus. 255. 7 |
 subiciens. 47. 11 | 53. 11 | 284.
 12 | 308. 9 | 659. 11 |
 subicio. 29. 9 |
 subicit. 330. 20 |
 subiciunt. 277. 4 |
 subit. 118. 10 | 208. 4 |
 703. 3 |
 subinde. 17. 4 | 26. 12 | 91. 3 |
 171. 6 | 186. 11 | 220. 5 |
 344. 10 |
 subirator. 128. 6 |
 subire. 118. 14 | 175. 9 | 384.
 15 |
 subiret. 118. 6 | 215. 8 | 311.
 10 |
 subit. 8. 5 | 99. 13 | 114. 13 |
 * 846. 1 |
 subit. 279. 1 |
 subit. 129. 11 |
 subitam. 138. 15 |
 subitaria. 826. 4 |
 subitariis. 826. 8 |
 subitatio. 292. 11 | 375. 2 |
 subici. 269. 5 |
 subito. 355. 1 |
 subito, *adv.* 36. 11 | 80. 2 |
 215. 10 | 258. 6 | 268. 6 |
 355. 1 | 401. 8 | 518. 2 | 797.
 9 | 827. 7 |
 subitum. 683. 10 |
 subjugator. 603. 4 |
 subjugum. 220. 4 |
 subjungit. 282. 11 |
 sublata. 392. 17 | 533. 11 | 656.
 2 | 657. 16 | 18 |
 312. 14 |
 sublat. 215. 9 | 264. 11 |
 312. 14 |
 sublat. 39. 11 | 288. 18 |
 334. 14 |
 sublat. 78. 2 | 181. 17 | 249.
 16 | 295. 7 | 296. 8 |
 sublatum. 304. 1 |
 sublevare. 111. 10 | 222. 18 |
 sublevaret. 680. 13 |
 sublevavit. 810. 10 |
 sublice. 116. 6 |
 subligari. 260. 9 |
 sublimare. 15. 11 | 691. 17 |
 sublimata. 91. 19 | 671. 3 |
 sublimatur. 156. 5 |

sublimatur. 678. 14 |
 sublimatus. 24. 3 |
 sublimavit. 760. 2 |
 sublimis. 85. 8 | 87. 1 | 681. 2.
 10 | 747. 13 | 828. 15 |
 sublimem. 309. 10 | 360. 6 |
 777. 9 |
 sublimi. 72. 2 | 143. 5 | 194.
 1 | 345. 4 | 380. 9 | 668. 3 |
 sublimis. 770. 9 |
 sublimibus. 740. 7 |
 sublimior. 681. 4 | 742. 17 |
 sublimiora. 108. 7 |
 sublimiori. 690. 8 |
 sublimis. 91. 1 | 111. 12 | 113.
 6 | 162. 14 | 221. 5 | 371. 4 |
 374. 11 | 379. 5 | 718. 11 |
 sublimitate. 670. 14 |
 sublimitates. 747. 14 |
 sublimitatis. 671. 7 |
 sublimiter. 226. 18 |
 sublitus. 229. 17 |
 sublitium. 175. 13 |
 sublitus. 783. 8 |
 sublitus. 275. 8 |
 submergere. 41. 4 |
 submersio. 316. 5 |
 subministra. 23. 17 |
 subministrabant. 269. 4 |
 subministrabat. 248. 16 | 394.
 11 |
 subministrante. 160. 13 | 335.
 3 | 356. 2 |
 subministrantur. 144. 4 |
 subministrare. 186. 19 |
 subministrarem. 326. 14 |
 subministraret. 23. 14 | 392.
 15 |
 subministrat. 232. 9 | 265. 17 |
 subministravit. 760. 3 |
 subministravit. 295. 3 | 306. 8 |
 submissus. 16. 9 |
 subnatant. 126. 3 |
 subnectit. 110. 3 |
 subnectit. 134. 9 |
 subnotentur. 316. 15 |
 subnotatum. 513. 3 |
 subpatentibus. 227. 2 |
 subpater. 252. 1 |
 subpreas. 216. 11 |
 subpreponem. 331. 7 |
 subridens. 26. 1 | 54. 17 | 125.
 10 | 348. 14 |
 subripienti. 330. 6 |
 subripuerat. 290. 2 |
 subscribitur. 401. 7 |
 subscribitur. 328. 1 |
 subscripsit. 539. 1 |
 subscripsit. 555. 14 |
 sublequi. 683. 14 |
 subf. rei. 270. 12 |
 subservire. 579. 10 | 586. 20 |
 subsidia. 178. 7 | 309. 8 |
 subsidio. 301. 1 |
 subsidium. 18. 5 | 159. 14 |
 310. 2 |

* subfiliens. 836. 7 |
 subfiliit. 248. 12 |
 subfiliunt. 790. 1 |
 subfiliat. 14. 8 | 175. 4 | 199. 5 |
 subfiliens. 828. 18 |
 subfiliere. 94. 1 |
 subfiliat. 62. 3 | 158. 14 |
 251. 14 |
 subfili. 813. 2 |
 subfiliat. 175. 12 |
 substantia. 174. 12 | 175. 4 |
 179. 1 | 191. 5 | 616. 13 | 733. 4 | 737. 3 |
 substantia. 626. 1 |
 substantia. 174. 9, 9, 10 |
 substantiam. 173. 7 | 179. 12 |
 633. 11 | 634. 1 |
 substantias. 191. 1 |
 * subternunt. 841. 2 |
 subtitit. 42. 10 |
 subtituas. 641. 2 |
 subtituere. 812. 1, 10 |
 subtituas. 632. 4 |
 subtituite. 169. 1 |
 Subtitutiva. 632. 2 |
 Subtitutivum. 632. 6 |
 subtitrepens. 118. 5 |
 subtituta. 107. 13 |
 subter. 728. 3 |
 subterraneas. 291. 3 |
 subterraneo. 366. 15 |
 subtile. 117. 13 |
 subtilem. 105. 6 |
 subtili. 178. 19 |
 subtilior. 719. 6 |
 subtiliora. 681. 12 |
 subtilitas. 190. 3 |
 subtilitate. 142. 4 | 428. 9 |
 680. 8 | 682. 2 |
 subtiliter. 372. 9 | 500. 4 |
 504. 10 |
 subtrahat. 121. 4 |
 subtraham. 338. 16 |
 subtrahende. 339. 17 |
 subtrahere. 241. 11 | 325. 1 |
 subvehere. 109. 4 |
 * subveni. 815. 14 |
 subvenire. 177. 6 | 116. 16 |
 subvenit. 98. 18 |
 subversum. 477. 3 |
 subventi. 268. 3 |
 subulâ. 778. 11 |
 subvolant. 179. 3 |
 suburbanâ. 139. 6, 13 |
 suburbano. 819. 6 |
 succedant. 624. 14 |
 succederet. 181. 15 |
 succedit. 325. 14 |
 succedite. 147. 19 |
 succedunt. 187. 18 | 616. 5 |
 succenscas. 445. 4 |
 succenscibam. 50. 15 |
 succensendi. 631. 4 |
 succensens. 283. 11 |
 succensentem. 408. 8 |
 successionem. 142. 1 |

successionis. 252. 5 |
 succensit. 828. 18 |
 succensus. plur. 770. 5 |
 succi. 300. 15 | 507. 10 | 791. 6 |
 succidancum. 259. 6 |
 succidam. 444. 2 |
 succindula. 43. 3 |
 succindum. 168. 10 |
 succinum. 52. 12 |
 succo. 351. 5 |
 succubabat. 294. 18 |
 succubam. 168. 5 | 338. 9 |
 succubans. 20. 7 |
 succubuit. 147. 3 | 242. 12 |
 292. 4 | 316. 5 | 326. 7 |
 succulenta. 37. 11 |
 succulenta. 372. 2 |
 succum. 406. 11 | 460. 14 |
 succumbens. 239. 8 |
 succumbere. 321. 1 |
 succumbis. 188. 14 |
 succumbo. 79. 14 |
 succumbunt. 487. 12 |
 succurrite. 78. 6 | 183. 11 |
 succussis. 33. 4 |
 succussit. 479. 1 |
 succussa. 91. 15 |
 succussus. 20. 11 |
 succutiens. 43. 5 |
 succuum. 329. 2 |
 suda, plur. nov. 427. 7 |
 sudâ. 667. 15 |
 sudario. 492. 8 | 493. 13 |
 494. 6 |
 sudariola. 490. 2 |
 sudariolo. 493. 10 |
 sudarium. 491. 16 |
 sudarium. 493. 14 | 498. 3 |
 sudca. 221. 18 | 242. 16 |
 sudia. 681. 3 |
 sudo. 368. 7 |
 sudor. 325. 15 | 778. 2 |
 sudore. 20. 10 | 67. 11 | 69. 5 |
 367. 4 |
 sudorem. 5. 8 | 502. 2 |
 sudores. 493. 10 |
 sudoro. 301. 8 |
 sueta. 127. 3 |
 suetis. 300. 11 |
 sueto. 387. 2 |
 suetum. 226. 12 |
 suffarminat. 297. 3 |
 suffarminati. 274. 1 |
 suffarminatus. 333. 7 |
 sufficere. 246. 4 |
 sufficiens. 58. 10 | 182. 4 | 225. 15 | 228. 19 |
 sufficientem. 30. 5 | 394. 3 |
 sufficienter. 131. 14 |
 sufficienti. 141. 3 |
 sufficit. 34. 3 | 390. 16 | 536. 4 | 822. 6 |
 suffici. 202. 14 |
 suffigitur. 328. 6 |
 suffragas. 176. 1 |

suffragio. 314. 13 |
 suffodere. 61. 4 |
 suffoderem. 472. 3 |
 suffragaretur. 480. 6 |
 suffragator. 603. 4 |
 suffragia. 178. 9 | 181. 6 |
 suffragio. 621. 17 | 702. 15 |
 805. 1 |
 suffugium. 224. 2 |
 * suffulcire. 841. 4 |
 suffula. 292. 19 |
 suffulculus. 48. 11 |
 suffulus. 37. 8 |
 suggerentes. 386. 12 | 495. 4 |
 suggereretur. 783. 1 |
 suggerant. 188. 18 | 659. 13 |
 suggestis. 155. 4 |
 suggestu. 72. 2 | 146. 14 |
 380. 9 |
 suggestum. 144. 1 | 671. 13 |
 sui, pron. pers. 16. 8 | 17. 1 |
 47. 14 | 78. 14 | 110. 13 |
 112. 6 | 119. 6, 7 | 122. 18 |
 126. 17 | 132. 6 | 136. 11 | 142. 10 | 156. 11 | 161. 15 |
 162. 7 | 165. 7 | 174. 11 | 177. 7 | 181. 18 | 218. 7 | 220. 6 |
 223. 17 | 229. 12 | 240. 5 |
 253. 11 | 276. 6 | 299. 4 |
 307. 10 | 323. 12 | 332. 8 |
 338. 1 | 339. 15 | 347. 4 |
 401. 5 | 403. 3 | 406. 3 |
 416. 2 | 418. 13 | 423. 16 |
 502. 18 | 508. 14 | 516. 10 |
 536. 7 | 546. 8 | 549. 11 |
 557. 9 | 559. 9 | 582. 1 |
 599. 12 | 666. 9 | 696. 14 |
 699. 6 | 705. 12 | 720. 19 |
 738. 4 | 739. 4 | 742. 12 |
 751. 744. 16 | 746. 8, 12 |
 749. 11 | 763. 14 | 805. 12 |
 * 847. 8 |
 sui, pron. pers. 28. 8 | 59. 10 |
 83. 12 | 91. 18 | 104. 9 | 122. 15 | 198. 14 | 261. 7 | 282. 13 | 338. 14 | 306. 16 | 321. 5 |
 341. 10 | 350. 2 | 372. 5 |
 380. 1 | 392. 15 | 419. 5 |
 473. 15 | 479. 16 | 525. 2 |
 532. 2 | 550. 19 | 560. 9 |
 574. 6 | 574. 4 | 578. 2 |
 579. 8 | 584. 4 | 589. 2 |
 10 | 606. 7. 8, 9 | 10. 12 |
 13. 14 | 607. 10 | 620. 15 |
 624. 20 | 625. 10 | 665. 10 |
 681. 16 | 726. 7 | 727. 12 |
 731. 17 | 736. 14 | 761. 6 |
 772. 2, 3 |
 suorum. 471. 15 |
 suis. 12. 1, 2 | 18. 1 | 34. 1 |
 42. 14 | 50. 9 | 79. 4 | 81. 7 | 87. 12 | 91. 13 | 91. 19 | 91. 11 |
 96. 8 | 114. 4 | 117. 11 | 116. 5 |
 119. 8 | 124. 13 | 134. 3 | 134. 8 |
 139. 18 | 145. 19 | 151. 10 |
 153. 14 | 158. 12 | 166. 11 |

174. 8 | 182. 9 | 194. 8 |
 201. 7 | 203. 19 | 214. 17 |
 218. 14 | 220. 5 | 221. 10 |
 223. 14 | 225. 5 | 247. 14 |
 252. 12. 14 | 260. 10 | 261.
 2 | 272. 2 | 287. 12 | 301. 2 |
 304. 5 | 306. 11 | 327. 12 |
 331. 5 | 335. 16 | 348. 12 |
 373. 7 | 382. 4 | 396. 15 |
 407. 14 | 411. 8 | 420. 8 |
 424. 13 | 438. 12 | 447.
 10 | 499. 1 | 510. 15 | 511.
 6 | 514. 4 | 515. 11 | 515. 15 |
 562. 7 | 603. 6 | 612. 9 |
 617. 14 | 667. 7 | 678. 10 |
 679. 5 | 683. 9 | 696. 3 |
 699. 17 | 705. 16 | 717. 2 |
 720. 3 | 717. 7 | 718. 14 |
 742. 6 | 747. 4 | 749.
 3 | 771. 1 | 776. 7 | 783. 1 |
 34 | 799. 10 | 800. 12 | 829.
 7 | * 835. 21 | 846. 13 |
 Fulcamina. 174. 12 |
 Fulcantes. 730. 7 |
 Fulcaos. 159. 7 |
 Fulcis. 360. 8 |
 Fulcos. 429. 7 |
 Fulfur. 304. 8 |
 Fulfure. 378. 16 |
 Sulfuris. 392. 14. 16 | 293.
 10 | 295. 13 |
 Sullae. 397. 2 |
 Sulpitius. 511. 3 |
 Sum. 10. 1 | 20. 3 | 28. 12 | 38.
 9 | 74. 1 | 76. 9 | 77. 3. 16 |
 84. 7 | 90. 6. 18 | 95. 6 |
 150. 7. 15 | 149. 12 | 150.
 30 | 164. 6 | 210. 2 | 214.
 4 | 272. 11 | 295. 12 | 324.
 8 | 409. 9 | 418. 7 | 429.
 9 | 445. 3 | 475. 4 | 485. 9 |
 509. 6 | 534. 6 | 544. 4 |
 550. 10. 14 | 557. 8. 9. 13 |
 564. 4 | 606. 9 | 712. 8 |
 780. 2 | 801. 2 | 801. 3 |
 807. 7 | 815. 6. 10 | 817. 13 |
 818. 3. 5 | 825. 13 | * 834.
 11 |
 Sumantur. 663. 24 |
 Sumat. 189. 14 |
 Sumc. 84. 3 | 187. 17 | 194.
 12 | 377. 9 | 468. 4 |
 Sumebat. 216. 12 |
 Sumens. 270. 3 |
 Sumere. 103. 12 | 190. 14 |
 92. 6. 9 |
 Summus. 230. 2 |
 Sumeret. 217. 11 |
 Sumis. 58. 14 | 178. 12 | 198. 1 |
 Sumicus. 41. 5 | 404. 12 |
 Summa. 141. 8 | 151. 14 | 162.
 7 | 162. 8 | 671. 1 | 691. 11 |
 744. 14 | 748. 30 |
 Summa. 21. 4 | 94. 4 | 129.
 25 | 143. 10 | 247. 15 | 265.
 4 | 285. 1 | 332. 12 | 394.
 8 | 516. 23 | * 342. 14 |
 Summe. 231. 7 | 747. 4 |
 Summam. 161. 17 | 198. 2 |
 295. 6 | 669. 2 | 738. 6 |
 772. 4 | 805. 1 |
 Summare. 827. 1 |
 Summas. 60. 18 | 118. 12 | 147.
 20 | 219. 4 | 281. 8 |
 Summatem. 126. 10 | 355. 4 |
 Summatis. 372. 8 | 385. 17 |
 Summæ. 11. 6 | 32. 1 | 86. 2 |
 336. 4 | 367. 4 | 384. 10 |
 Summi. 185. 16 | 374. 1 | 392.
 7 | 585. 1 | 673. 7 |
 Summis. 68. 14 | 90. 4 | 249.
 21. 298. 18 | 383. 15 | 407.
 9 | 459. 3 | 522. 1 | 584. 5 |
 726. 15 | 818. 12 |
 Summisio. 241. 14 |
 Summisio. 281. 3 | 317. 13 |
 Summisus. 309. 9 |
 Summitates. 600. 2 |
 Summo. 12. 3 | 18. 9 | 105. 2 |
 138. 9 | 139. 16 | 183. 12 |
 207. 5 | 213. 12 | 221. 4 |
 227. 2 | 233. 4 | 236. 11 |
 250. 6 | 251. 1 | 254. 8 |
 285. 4 | 285. 6 | 289. 10 |
 312. 18 | 314. 9 | 315. 12 |
 345. 5 | 351. 7 | 352. 6 |
 377. 2 | 390. 20 | 391. 12 |
 398. 19 | 774. 9 | 823. 16 |
 Summorum. 396. 9 |
 Summos. 91. 13 | 219. 5 |
 Summulam. 354. 3 |
 Summulas. 376. 13 |
 Summum. 27. 5 | 39. 11 | 46.
 7 | 119. 2 | 135. 3 | 145. 14 |
 195. 1 | 394. 10 | 486. 5 |
 595. 2 | 664. 3 | 674. 3 |
 679. 3 | 723. 11 | 804. 13 |
 808. 1 | * 834. 1 |
 Summas. 179. 7 | 378. 15 | 382.
 12 | 396. 9 | 445. 8 | 499.
 10 | 508. 12 | 533. 13 | 621. 5 |
 749. 9 | 771. 4 | 804. 3 |
 806. 2 | * 845. 6 |
 Sumo. 22. 13 | 25. 5 | 26. 3 |
 216. 10 |
 Sumpteram. 26. 32 |
 Sumpterat. 122. 17 |
 Sumptervis. 493. 4 |
 Sumptetit. 573. 21 |
 Sumptisti. 395. 13 |
 Sumptit. 152. 12 | 327. 5 |
 Sumpta. 525. 5 | 827. 7 | * 846.
 84 |
 Sumptat. 199. 2 | 232. 12 |
 339. 9 |
 Sumptibus. 282. 5 | 608. 15 |
 Sumptis. 191. 4 | 272. 12 |
 380. 6 |
 Sumpto. 102. 3 | 340. 15 |
 391. 13 |
 Sumptum. 383. 13 |
 Sumptum. 113. 12 | 381. 35 |
 sumptuous. 117. 4 |
 sumptus. plur. 384. 8 |
 sumptuum. 393. 12 | 396. 6 |
 Sumus. 32. 11 | 32. 6 | 33. 11 |
 81. 9 | 86. 11 | 109. 13 | 120.
 7 | 142. 18 | 444. 11 | 603.
 24 | 621. 11 | 670. 1 | 683. 3 |
 712. 14 |
 suat. 9. 8 | 16. 2 | 23. 16 | 26.
 2 | 35. 6 | 40. 14 | 47. 11 |
 55. 11 | 58. 8. 9 | 74. 3 |
 91. 10 | 108. 15 | 114. 16 |
 115. 8 | 143. 11 | 150. 16 |
 163. 9 | 172. 2 | 181. 13 |
 212. 3 | 212. 8 | 241. 2 |
 283. 16 | 298. 1 | 305. 2 |
 366. 5 | 377. 15 | 387. 6. 12 |
 404. 12. 16 | 405. 2 | 412.
 10 | 414. 4 | 419. 7 |
 436. 16 | 439. 3 | 441. 2 |
 449. 7. 8 | 464. 7 | 468.
 1 | 470. 6 | 471. 5. 15 |
 478. 1 | 482. 8 | 485. 6. 8 |
 487. 11 | 489. 18 | 491. 30 |
 494. 3 | 503. 8. 10 | 505.
 12 | 512. 6 | 515. 17 | 521. 3 |
 528. 12 | 529. 15 | 537. 19 |
 532. 2. 3 | 533. 1 | 539. 11 |
 542. 1 | 564. 6 | 566. 3 |
 569. 12 | 572. 7 | 573. 11 |
 574. 14. 15 | 575. 27 | 577.
 2 | 579. 13. 8 | 581. 14 | 584.
 5 | 587. 4. 6 | 588. 2. 16 |
 589. 13. 14. 16. 17 | 590. 1.
 10 | 592. 15 | 595. 12 | 597.
 11. 12 | 600. 6. 7. 11 | 601.
 11 | 602. 21 | 603. 5. 11 |
 606. 2. 3. 13. 14. 16 | 607.
 2. 3. 4 | 608. 14 | 609. 10 |
 19 | 610. 8. 18 | 611. 11 |
 613. 13 | 614. 11 | 615. 14 |
 616. 13 | 618. 10 | 619. 10 |
 620. 8 | 621. 18 | 622. 1 |
 623. 13. 17 | 629. 1 | 631. 5 |
 632. 15. 16. 8 | 633. 1 | 634. 1 |
 635. 12 | 636. 5. 11 | 640.
 12 | 644. 4. 13 | 645. 8 |
 655. 7. 8 | 659. 9 | 660. 4 |
 661. 3 | 662. 2 | 667. 10 |
 668. 1 | 674. 3 | 679. 9 |
 681. 1. 12. 13 | 684. 3. 10.
 17 | 686. 2. 3. 6 | 690. 3 |
 692. 3. 6 | 693. 5 | 696. 2 |
 698. 1. 2. 3 | 701. 7 | 705. 11 |
 707. 13 | 708. 9. 15 | 709.
 7. 11 | 710. 2 | 712. 15 | 713.
 8 | 714. 1. 2 | 715. 7 | 716.
 8 | 718. 5. 6 | 720. 9. 15. 7 |
 17 | 722. 2 | 723. 3 | 724. 25 |
 726. 25 | 728. 1. 5. 4. 8 |
 729. 4. 14 | 730. 4. 6. 74 |
 13 | 731. 13 | 732. 18 | 735.
 14 | 737. 1. 6. 13 | 738. 13 |
 741. 14 | 744. 12 | 745.
 8. 17 | 747. 14 | 750. 6 |
 751. 12 | 754. 3 | 755. 1. 26 |

768. 6. 9 | 769. 1 | 773. 1
 11 | 782. 3 | 792. 12 | 803. 1
 807. 7 | 812. 9 | 816. 11, 12
 * 845. 3 | 847. 2 |
 suo. 14. 8 | 15. 5 | 45. 12 | 34.
 1 | 114. 11 | 129. 2 | 138. 5
 140. 1 | 144. 1 | 161. 1
 188. 15 | 195. 2 | 202. 7
 205. 5 | 214. 10 | 217. 15
 228. 1 | 237. 7 | 245. 15
 252. 17 | 257. 15 | 259. 4
 262. 8 | 263. 5 | 264. 15
 265. 7 | 12 | 268. 7 | 275.
 14. 15 | 281. 10 | 287. 12
 294. 6 | 301. 10 | 310. 7
 314. 4 | 320. 7 | 334. 9
 337. 12 | 374. 1 | 384. 12
 385. 10 | 196. 11 | 410. 8
 416. 1 | 500. 3, 15 | 1506.
 7 | 513. 18 | 514. 8 | 516. 10
 517. 9 | 522. 5 | 525. 15
 526. 8 | 531. 7 | 539. 7
 549. 8 | 560. 8 | 561. 6
 616. 1 | 647. 2 | 682. 15
 688. 4 | 694. 10 | 702. 5
 743. 10 | 770. 14 | 779. 11
 774. 4 | 792. 15 | 794. 4
 800. 3 | 804. 15 | 805. 2
 807. 5 | 814. 13 | 819. 6
 828. 8 | * 840. 16 | 847. 9
 12 |
 suomet. 464. 10 | 478. 3 |
 suopte. 310. 17 | 690. 14 |
 691. 13 |
 suorum. 145. 6 | 230. 18 | 232.
 5 | 239. 6 | 249. 4 | 292. 5
 303. 17 | 306. 16 | 688. 6
 732. 35 | 747. 17 |
 suos. 91. 4 | 128. 15 | 212. 2
 219. 4 | 261. 5 | 284. 2
 304. 1 | 307. 8, 15 | 381. 4
 420. 5 | 501. 6 | 504. 6
 506. 6 | 569. 15 | 615. 2, 3
 715. 17 | 768. 6 | 774. 2
 795. 8 | 814. 5 |
 supeleclilem. 30. 16 | 116. 10 |
 169. 11 | 299. 9 | 439. 9
 546. 13 | 699. 16 | 788. 8 |
 supeleclilis. 778. 5 |
 super. 19. 3 | 20. 11 | 21. 14 |
 70. 5 | 79. 13 | 115. 5 | 137.
 9 | 142. 7 | 160. 2 | 162. 8
 165. 17 | 167. 1 | 183. 12
 196. 14 | 198. 9 | 203. 9
 205. 9 | 218. 4 | 246. 6
 249. 12 | 252. 17 | 269. 6
 10 | 276. 10 | 307. 10
 346. 11 | 360. 6 | 407. 10
 490. 14 | 507. 12 | 540. 5
 581. 4 | 627. 16 | 671. 11
 681. 5 | 682. 11 | 736. 7
 766. 8 | 822. 1 | * 834. 5
 836. 6 |
 superantibus. 669. 17 |
 superaram. 175. 2 |
 superaret. 437. 10 |
 superavum. 764. 9 |
 superatus. 808. 15 |
 superaus. 437. 11 |
 superavit. 703. 3 | 770. 7 |
 superbi. 150. 6 | 304. 6 |
 superbi. 61. 5 |
 superbia. 433. 6 | 436. 10 |
 686. 4 |
 superbiam. 151. 3 | 692. 12 |
 superbo. 179. 9 | 308. 3 |
 supercilii. 185. 10 | 289. 3 |
 supercilio. 171. 10 |
 superciliorum. 588. 19 |
 supercilium. 164. 1 | 179. 11 |
 222. 16 | 223. 18 |
 supercubasse. 200. 13 |
 supercurrit. 276. 1 |
 superesse. 577. 12 |
 superesset. 218. 15 | 577. 15 |
 superest. 179. 15 | 421. 9 |
 450. 15 | 502. 11 | 506. 2
 509. 6 | 529. 15 | 679. 12
 805. 4 | 806. 5 |
 superferatur. 756. 7 |
 superferatur. 756. 7 |
 supergestio. 319. 11 |
 supergreditur. 436. 5 |
 supergresserat. 315. 9 |
 supergratus. 216. 14 |
 superi. 190. 11 | 390. 2 | 717. 4 |
 * superincurvatus. 239. 7 |
 superior. 574. 6 | 611. 14 |
 619. 5 | 625. 17 | 647. 12
 709. 12 |
 superiores. 718. 9 | 747. 10 |
 superiore. 636. 11 | 719. 2 |
 723. 7 |
 superiorem. 27. 10 | 376. 9 |
 580. 7 | 581. 1 |
 superiores. 606. 2 | 616. 11 |
 720. 14 |
 superioribus. 578. 6 | 646. 2 |
 superioris. 574. 10 | 14 | 711.
 10 | 718. 12 |
 superis. 677. 7 | 684. 5 |
 superius. 91. 8 | 114. 7 | 252.
 310. 10 | 584. 2 | 690. 4 |
 superlatz. 709. 11 |
 superlatio. 613. 7 |
 superna. 680. 5 | 711. 4 | 724.
 1 | 729. 8 |
 supernatans. 189. 15 |
 supernatantis. 191. 7 |
 supernatasse. 200. 12 |
 supernus. 760. 9 | 777. 4 |
 828. 18 |
 supernis. 707. 16 |
 supernos. 388. 3 |
 superpondium. 222. 15 |
 supertrahens. 60. 9 |
 supertruo. 24. 7 |
 superfedebat. 774. 10 |
 superfedebat. 686. 7 |
 superfederemus. 519. 10 |
 superfedisset. 433. 1 |
 superseffis. 811. 12 |
 supersistit. 247. 15 |
 supersit. 21. 2 | 515. 1 |
 * supersternunt. 847. 4 |
 superstes. 464. 9 |
 superstit. 515. 15 | 546. 2 |
 superstiti. 388. 10 |
 superstitione. 695. 15 |
 superstitionem. 668. 6 |
 superstitionis. 767. 1 |
 superstitionis. 376. 7 |
 superstunt. 662. 2 |
 superstitit. 376. 10 |
 supervacanea. 436. 15 |
 supervacanei. 644. 13 |
 supervacaneo. 808. 13 |
 supervacaneum. 659. 8 |
 supervacuum. 272. 5 |
 supervenisse. 382. 14 |
 supervenit. 205. 5 |
 superveniat. 381. 6 |
 supervivens. 22. 4 |
 supervivere. 113. 10 |
 superum. 598. 6 |
 superum. 136. 15 | 373. 3 |
 507. 16 |
 supinam. 396. 1 | 782. 7 |
 supinato. 243. 12 | 252. 18 |
 * supinatum. 819. 4 |
 supinatus. 216. 18 | 309. 15 |
 suppare. 637. 1, 6, 8 |
 suppari. 195. 7 |
 suppedietat. 228. 10 |
 suppedietat. 206. 11 |
 suppedietat. 95. 8 |
 suppedietat. 814. 12 |
 suppetebant. 505. 9 |
 suppetere. 669. 16 |
 suppeteret. 812. 12 |
 suppetiari. 252. 4 |
 suppetias. 95. 18 | 198. 17 |
 305. 11 | 470. 10 | 674. 7 |
 suppetiatum. 22. 7 | 112. 10 |
 212. 3 | 249. 16 |
 suppetunt. 621. 9 | 686. 5 |
 741. 13 | 811. 10 |
 supplementa. 55. 12 | 117. 11 |
 supplementum. 298. 11 |
 * supplendam. 842. 20 |
 supplendum. 209. 10 |
 supplere. 464. 3 |
 supplex. 286. 6 |
 supplicabat. 570. 12 |
 supplicamentis. 383. 3 | 385.
 14 |
 supplicandi. 177. 6 |
 supplicare. 391. 12 | 395. 12 |
 506. 20 |
 suppl ca em. 505. 3 |
 supplicat. 192. 15 |
 supplicatum. 215. 15 |
 supplicatur. 133. 2 |
 supplicatum. 557. 7 |
 supplicavit. 496. 8 |
 supplicia. 288. 5 |
 supplicii. 750. 5 |
 supplicii. *oblatibus*. 379. 8 |

- 602.7 | 684.17 |
 supplicio. 615. 7 |
 supplicis. 113. 9 | 175. 3 |
 suppliciter. 549. 11 |
 supplicium. 84. 1 | 174. 1 |
 276. 9 | 326. 8 |
 supplicat. 303. 8 | 389. 13 |
 supposito. 19. 3 |
 suppositum. 291. 13 |
 suppressa. 112. 16 |
 suppressantur. 112. 3 |
 suppressum. 341. 11 |
 suprad. 7. 6 | 111. 10 | 548. 11 |
 191. 9 | 644. 6 | 648. 3 |
 660. 4 | 662. 7 | 708. 9 |
 716. 7 | 741. 16 | 744. 1 |
 795. 7 |
 supradictas. 662. 11 |
 supremi. 95. 1 | 186. 15 |
 469. 1 |
 supremis. 199. 11 |
 supremo. 116. 16 |
 supremum. 112. 10 | 182. 22 |
 741. 11 |
 surculi. 456. 3 |
 surculus. 41. 2 |
 surculo. 790. 4 |
 surculorum. 459. 2 |
 surculos. 455. 2 |
 surdam. 257. 11 |
 surgebat. 223. 19 |
 surgentem. 127. 14 |
 surgere. 225. 16 |
 surgit. 718. 12 | 721. 12 |
 surians. 465. 13 |
 Surrenti. 468. 1 |
 surrepto. 118. 11 |
 surrexit. 57. 12 |
 surripere. 86. 13 | 110. 16 |
 sursum. 26. 13 | 149. 10 |
 159. 12 | 178. 4 | 678. 8 |
 679. 2 | 13 |
 Susam. 739. 3 |
 susceperant. 181. 11 |
 suscepit. 246. 12 | 253. 13 |
 suscepunt. 190. 7 |
 suscepisse. 113. 7 |
 suscepit. 112. 13 | 184. 10 |
 suscepta. 121. 10 | 170. 3 |
 186. 2 |
 suscepta. 179. 3 |
 suscepta. 609. 5 |
 susceptam. 175. 11 | 185. 7 |
 susceperat. 194. 15 |
 susceptas. 11. 10 | 154. 6 |
 suscepit. 67. 4 |
 suscepit. 804. 13 |
 susceptis. 145. 18 |
 suscepto. 190. 16 |
 susceptum. 258. 11 | 271. 4 |
 451. 9 | 184. 13 |
 suscepit. 206. 4 |
 suscepit. 166. 8 |
 suscipere. 614. 7 | * 842. 11 |
 suscipi. 178. 4 | 190. 11 | 607. 8 | 620. 13 |
 suscipiat. 463. 8 | 620. 11 |
 suscipiendam. 425. 11 |
 suscipiens. 119. 15 | 265. 3 |
 suscipientem. 209. 19 |
 suscipio. 84. 9 |
 suscipit. 66. 1 | 110. 8 | 149. 14 | 153. 1 | 175. 7 | 179. 7 |
 191. 11 | 242. 7 | 258. 9 |
 290. 17 | 310. 9 | 712. 2 |
 suscitabar. 143. 9 |
 suscitans. 172. 5 |
 * suscitaram. 842. 5 |
 suscitarent. 223. 3 |
 suscitaret. 111. 12 |
 suscitavit. 544. 12 |
 suscitavit. 192. 8 | * 836. 18 |
 suscitavit. 69. 4 |
 suscitavit. 225. 3 |
 suscitatus. 242. 4 |
 suscita. 449. 4 |
 suscitanda. 547. 13 |
 suscitandam. 452. 9 |
 suscitans. 547. 12 |
 suscitatis. 116. 15 |
 suspectus. 288. 4 |
 suspectus, *adverb.*, *pro* suspi-
 cans. 288. 16 |
 suspendam. 156. 15 |
 suspendere. 15. 10 | 222. 18 |
 suspenderat. 106. 2 |
 suspendit. 114. 18 |
 suspendium. 104. 10 |
 suspensio. 91. 8 |
 suspensum. 265. 8 | 187. 17 |
 suspensus. 16. 3 | 122. 2 | 143. 14 | 194. 15 |
 suspexerint. 707. 4 |
 suspicans. 271. 7 |
 suspicantibus. 110. 7 |
 suspicari. 118. 9 |
 suspicata. 142. 9 |
 suspicatum. 103. 7 |
 suspicatur. 293. 5 |
 suspicatus. 243. 4 | 273. 7 |
 289. 9 | 117. 13 | 123. 12 |
 100. 16 |
 suspicax. 100. 18 |
 suspice. 42. 5 |
 suspiciens. 208. 6 |
 suspicientes. 667. 6 |
 suspicio. 110. 9 | 453. 7 |
 106. 1 |
 suspicione. 100. 2 | 492. 3 |
 180. 12 | 769. 11 |
 suspicionem. 217. 10 | 126. 4 |
 140. 14 | 412. 7 | 452. 7 |
 460. 4 | 109. 3 | 10 | 544. 5 |
 suspiciones. 480. 12 | 115. 3 |
 * 846. 7 |
 suspicionibus. 123. 2 | 498. 5 |
 155. 10 |
 suspicionis. 453. 2 |
 suspirans. 199. 10 | 291. 16 |
 suspirant. 728. 9 |
 suspiratu. 164. 10 |
 suspitatur. 11. 8 |
 suspitatus. 116. 9 |
 200. 15 | 211. 12 |
 282. 1 | 115. 2 | 142. 1 |
 sustinebo. 113. 12 | 114. 6 |
 sustinebunt. 207. 12 |
 sustinendam. 624. 8 |
 sustinens. 115. 5 | 110. 2 | 211. 11 |
 224. 3 | 253. 15 | 298. 1 |
 310. 14 | 128. 13 | 131. 2 |
 sustinent. 716. 5 |
 sustinentes. 11. 8 |
 sustineo. 149. 16 | 404. 7 |
 sustinere. 15. 5 | 75. 15 | 170. 4 | 184. 10 | 185. 3 | 402. 4 | * 833. 1 |
 sustineremus. 148. 17 |
 sustineri. 614. 10 |
 sustinet. 113. 12 | 747. 2 |
 sustinetur. 791. 12 |
 sustinerimus. 181. 4 |
 * sustinuisse. 832. 9 |
 sustulerat. 186. 18 |
 sustuli. 161. 1 |
 sustulit. 180. 14 |
 sustulit. 268. 7 |
 sustulmine. 6. 9 |
 sustulro. 2. 1 |
 sustulros. 242. 6 |
 sustulro. 308. 15 |
 sustuli. 12. 6 | 189. 8 |
 sustulit. 778. 7 |
 suum. 16. 3 | 11. 15 | 14. 15 |
 67. 2 | 79. 13 | 81. 15 | 91. 6 | 113. 12 | 122. 5 | 134. 2 |
 142. 10 | 146. 14 | 150. 7 |
 156. 1 | 168. 8 | 192. 16 |
 198. 6 | 206. 12 | 218. 17 |
 224. 9 | 228. 18 | 235. 2 |
 236. 18 | 217. 3 | 218. 16 |
 17 | 249. 16 | 255. 10 | 259. 6 | 273. 12 | 281. 13 | 285. 1 | 286. 6 | 294. 10 | 298. 7 | 109. 7 | 110. 5 | 115. 2 |
 120. 17 | 125. 11 | 128. 12 |
 177. 11 | 182. 11 | 185. 14 |
 409. 8 | 411. 4 | 423. 7 |
 452. 2 | 101. 2 | 119. 8 |
 121. 4 | 125. 10 | 139. 1 |
 146. 2 | 150. 1 | 152. 28 |
 161. 11 | 1610. 17 | 629. 11 |
 678. 6 | 692. 1 | 697. 17 |
 698. 6 | 705. 4 | 742. 5 |
 755. 10 |
 suus. 49. 13 | 195. 4 | 253. 6 |
 101. 11 | 687. 10 | 781. 5 |
 sycophanta. 217. 2 |
 syllabam. 774. 10 |
 syllabarum. 775. 3 |
 syllabas.

51. 16 | 52. 5 | 56. 10 | 71.
11 | 72. 9 | 75. 8, 11 | 76. 10 |
81. 5 | 84. 3 | 93. 2 | 95. 4 |
101. 10 | 110. 10 | 114. 4 |
115. 3 | 122. 15 | 123. 1 |
112. 11 | 125. 7 | 126. 5, 16 |
127. 3 | 131. 12 | 14. 4 |
9 | 146. 7 | 148. 6 | 149. 8 |
155. 4 | 160. 9, 13 | 166. 7 |
9 | 171. 1 | 182. 6 | 185. 8 |
186. 13 | 187. 13 | 189. 13 |
190. 1, 3 | 195. 9 | 196. 5 |
197. 8 | 198. 8, 11, 13 | 206.
17 | 207. 12 | 211. 17 | 213.
2, 8 | 216. 10 | 219. 16 |
222. 5, 11 | 228. 1 | 229. 5 |
235. 6 | 234. 13 | 235. 11 |
236. 11 | 237. 5, 8 | 238. 14 |
241. 9 | 243. 17 | 248. 17 |
250. 11 | 254. 6 | 255. 10 |
265. 14 | 271. 20, 3 | 272. 4 |
278. 1, 5, 8 | 279. 5 | 281.
283. 4, 12 | 286. 3, 16, 18 |
287. 4, 7 | 289. 5, 8 | 294.
9 | 295. 9 | 296. 18 | 301. 1 |
303. 13 | 305. 13, 20 | 306.
6, 12, 16 | 310. 13 | 314. 2 |
317. 2 | 318. 9 | 330. 10, 18 |
331. 10 | 334. 4 | 341. 6 |
360. 1 | 361. 6 | 369. 5 |
375. 2 | 377. 13 | 381. 4, 6 |
382. 6, 17 | 384. 12, 19 |
387. 17 | 388. 4, 12 | 389.
32 | 392. 9 | 393. 16 | 401.
8 | 403. 7 | 404. 16 | 405.
1 | 412. 4, 9, 11 | 415. 10 |
416. 11 | 421. 1 | 422. 1 |
423. 13 | 429. 5 | 431. 4 |
441. 10 | 442. 1 | 444.
9 | 445. 3 | 450. 14 |
451. 3, 5 | 453. 9, 5 | 458.
10 | 460. 4 | 461. 1 | 463.
8 | 466. 7, 8 | 476. 6 | 477.
7 | 480. 6, 15 | 482. 7 | 483.
8, 15 | 485. 4 | 488. 4 |
489. 18 | 490. 4 | 491. 18 |
492. 3 | 493. 15 | 494. 3 |
498. 10 | 501. 11 | 502. 12 |
503. 9 | 504. 1 | 506. 26 |
508. 4 | 511. 8 | 513. 16 |
514. 11 | 516. 7 | 517. 6 |
520. 15 | 522. 11 | 523. 26 |
526. 14 | 527. 5 | 528. 21 |
533. 1 | 536. 12 | 537. 2, 11 |
539. 4, 15 | 543. 10 | 544.
3 | 547. 3 | 552. 12 | 553. 3 |
4 | 558. 6 | 569. 4 | 570. 5 |
573. 5, 10 | 589. 14 | 598.
5 | 607. 8 | 608. 6 | 609. 9 |
617. 1 | 619. 1, 10 | 621.
26 | 622. 7, 8 | 623. 3 | 626.
11, 14 | 627. 4 | 628. 5 |
631. 15 | 632. 10 | 637. 8 |
9, 11, 13 | 640. 9 | 641.
12 | 643. 4, 10 | 645. 6 |
664. 5 | 666. 4, 8 | 667. 8 |

670. 11 | 678. 35 | 687. 11 |
692. 4 | 697. 16 | 699. 3 |
705. 14 | 708. 4 | 712. 13 |
721. 7 | 730. 9 | 732. 11 |
735. 13 | 737. 6 | 742. 12 |
744. 17 | 745. 2 | 746. 12 |
749. 2 | 751. 13 | 758. 6 |
761. 11 | 767. 9 | 774. 12 |
17 | 796. 2 | 798. 2 | 801. 7 |
813. 1, 15 | 818. 11, 19 | 820.
10 | 824. 3 | 826. 4 | 828.
16 | * 840. 4, 8 | 846. 1 |
Tanajm. 717. 7 |
Tanais. 718. 1 |
tandem. 14. 2 | 15. 8 | 22. 15 |
29. 13 | 34. 20 | 43. 8 | 50.
17 | 60. 6 | 69. 2 | 71. 13 |
79. 14 | 83. 11 | 86. 13 | 92.
4 | 97. 8 | 99. 8 | 104. 3 |
106. 2 | 122. 18 | 123. 16 |
124. 1 | 126. 4 | 147. 13 |
162. 15 | 178. 11 | 181. 1, 10 |
198. 1 | 199. 11 | 209. 5 |
215. 5 | 220. 16 | 224. 8 |
228. 12 | 230. 2 | 231. 2 |
239. 5 | 243. 5 | 260. 2 |
262. 8 | 269. 9 | 275. 10 |
283. 10 | 290. 13 | 293. 5 |
294. 20 | 298. 15 | 299. 5 |
310. 12 | 319. 13 | 313. 1 |
341. 1 | 376. 14 | 384. 2 |
391. 4 | 416. 1 | 423. 2 |
431. 10 | 445. 11 | 446.
15 | 463. 9 | 470. 4 | 481.
18 | 507. 5 | 516. 15 | 526.
13 | 527. 15 | 669. 17 | 679.
4, 11 | 681. 11 | 701. 14 |
715. 15 | 803. 3 | * 840. 16 |
845. 7, 17 |
tangitur. 579. 2 |
tangunt. 427. 5 |
Tannoni. 453. 18 | 481. 1, 3 |
Tannonius. 405. 12 | 480. 10 |
* 845. 5 |
tanta. 18. 1 | 24. 3 | 46. 1 | 94.
2 | 123. 21 | 134. 6 | 136. 9 |
362. 5 | 439. 16 | 542. 10 |
671. 1 | 679. 3 | 731. 4 | 811.
1 | 824. 2 |
tantā. 52. 1 | 122. 8 | 124. 24 |
127. 6 | 139. 19 | 141. 2 |
144. 12 | 149. 3 | 196. 13 |
293. 15 | 321. 15, 16 | 367.
9 | 403. 4 | 409. 15 | 412.
2 | 463. 18 | 526. 14 | 527.
14 | 699. 9 |
tante. 75. 11 | 90. 18 | 91. 6 |
121. 14 | 133. 2 | 175. 5 |
181. 6 | 183. 7 | 194. 9 |
222. 15 | 376. 3 | 807. 7 |
830. 1 |
Tantali. 699. 17 |
tantam. 75. 14 | 109. 12 | 119.
13 | 171. 10 | 323. 3 | 421. 2 |
437. 8 | 481. 11 | 590. 12 |
274. 3 |

tantarum. 98. 16 | 143. 7 |
tantas. 232. 12 | 394. 5 |
tanti. 19. 8 | 74. 9 | 78. 11 |
110. 5 | 123. 7 | 156. 19 |
160. 1 | 161. 2 | 165. 14 |
180. 13 | 222. 19 | 253. 16 |
267. 2 | 276. 9 | 401. 8 |
442. 9, 11 | 551. 12 | 552.
2 | 815. 13 |
tanticulo. 76. 19 |
tanticulum. 59. 9 |
tanticum. 68. 15 | 84. 5 | 150.
2 | 156. 3 | 191. 16 | 229. 6 |
236. 10 | 309. 13 | 311. 11 |
323. 5 | 335. 3 |
tantis. 90. 2 | 133. 15 | 143. 11 |
140. 2 | 150. 8, 10 | 177. 4 |
178. 9 | 184. 16 | 219. 17 |
220. 8 | 356. 1 | 374. 15 |
391. 3 | 449. 6 | * 842. 6 |
tanticul. 208. 13 | 272. 9 |
293. 14 | 300. 2 | 320. 7, 13 |
344. 3 |
tanto. 68. 5 | 104. 1 | 123. 20 |
126. 15 | 128. 9 | 137. 14 |
138. 12 | 146. 14 | 160.
19 | 162. 4 | 173. 2 | 210. 1 |
222. 6 | 237. 1, 4 | 246. 4 |
249. 10 | 272. 14 | 291. 14 |
293. 15 | 404. 1 | 405. 4 |
419. 7 | 418. 17 | 465. 2 |
473. 7 | 525. 11 | 616. 2 |
665. 5 | 678. 9 | 681. 12 |
719. 17 | 721. 11 | 737.
3 | 803. 14 | 809. 10 | 813.
6 | 816. 8 | 817. 5 | 821. 4 |
826. 13 | * 841. 10 |
tanticul. 386. 4 | 539. 15 |
707. 1 |
tantorum. 189. 3 | 403. 3 |
tanticos. 358. 4 | 567. 17 |
tanticul. 546. 12 |
tanticulam. 520. 18 | 563. 2 |
tanticulo. 129. 1 | 510. 19 |
tanticulum. 502. 4 | 797. 5 |
tanticum. 30. 12 | 41. 13 | 62.
11 | 65. 5 | 72. 5 | 77. 6 | 102.
5 | 142. 4 | 152. 8 | 158. 9 |
197. 15 | 212. 9 | 221. 19 |
229. 15 | 272. 5 | 448. 5 |
481. 7, 8 | 490. 14 | 522.
5 | 552. 4 | 614. 7 | 647. 6 |
728. 5 | 797. 5 | * 833. 5 |
842. 2 |
tanticum. adv. 42. 14 | 66. 18 |
78. 10 | 92. 1 | 95. 8 | 99. 5 |
105. 9 | 126. 8 | 144. 3, 5 |
163. 10 | 165. 2 | 182. 11 | 201.
5 | 207. 14 | 220. 6 | 222.
18 | 226. 19 | 229. 1 | 243.
4 | 265. 13 | 277. 9 | 285.
10 | 288. 13 | 316. 10 | 355.
5 | 367. 2 | 368. 2 | 392. 6 |
417. 13 | 424. 4 | 429. 1 |
449. 8 | 460. 5 | 515. 19 |
570. 12 | 613. 4 | 12 | 656.

- 9 | 642. 2 | 643. 4, 16 |
 645. 8, 10 | 648. 2, 11 |
 649. 17 | 650. 18 | 651. 4 |
 653. 1, 19 | 655. 3 | 656.
 10 | 657. 14 | 669. 15 | 679.
 8 | 689. 7 | 726. 16 | 728. 6 |
 774. 15 | 779. 14 | 804. 17 |
 * 815. 11 |
 tantumdem. 619. 1, 6 |
 tantummodo. 279. 10 | 426.
 4 | 545. 17 | 570. 2 | 618. 17 |
 671. 8 | 744. 2 | 804. 3 |
 866. 1 |
 tantus. 22. 7 | 68. 7 | 116. 2 |
 189. 10 | 332. 11 | 416. 11 |
 439. 8 | 744. 11 | 802. 18 |
 804. 10 |
 tapetis. 336. 2 |
 Taprobana. 716. 9 |
 taidá. 670. 12 |
 tardam. 336. 2 | 389. 13 |
 tardavit. 168. 12 |
 tardissimum. 224. 17 |
 tarditace. 238. 4 | 316. 9 |
 381. 7 |
 tarditatem. 247. 10 | 800. 1 |
 tarditatis. 197. 8 |
 tardius. 283. 1 |
 Tarenti. 468. 4 |
 Tarentinum. 569. 2 |
 Tarquinio. 677. 6 |
 Tarquinius. 676. 3 |
 Tartara. 23. 9 | 672. 3 |
 Tartari. 41. 3 |
 Tartarum. 15. 12 | 188. 9, 16 |
 390. 9 |
 tauri. 199. 1 | 400. 12 | 438.
 11 |
 sautorum. 809. 2 |
 saurum. 769. 3 |
 saxávere. 453. 5 |
 ac. 7. 2 | 15. 12 | 22. 8 | 23. 3 |
 25. 4 | 39. 7, 16 | 32. 10 | 33.
 1 | 34. 7 | 38. 4, 15 | 42. 7 |
 44. 3 | 55. 10 | 58. 14 |
 59. 11 | 82. 7, 8 | 84. 2 | 85.
 7 | 86. 13 | 87. 9 | 89. 12 |
 92. 5 | 111. 9 | 114. 10 | 141.
 8 | 143. 12 | 144. 146. 4, 5 |
 17 | 151. 14 | 152. 16 | 153.
 13 | 157. 2, 6, 9, 14 | 159.
 16 | 162. 9 | 163. 2, 5, 7, 8 |
 10 | 164. 11 | 166. 7 | 169.
 618 | 170. 5 | 172. 9 | 174.
 4, 9 | 176. 7 | 177. 1 | 178.
 12 | 179. 14 | 181. 2, 3, 12 |
 182. 6 | 185. 2 | 187. 2 | 188.
 1, 2, 15, 19 | 189. 5 | 190. 2.
 13 | 193. 11 | 197. 13 | 200.
 121 | 201. 5 | 216. 17 | 227.
 24 | 243. 2, 19 | 249. 3, 11 |
 289. 15 | 295. 13 | 306. 12 |
 315. 12 | 318. 4, 6 | 330. 15 |
 340. 8 | 359. 4 | 366. 3 |
 377. 1 | 378. 1 | 386. 3, 4 |
 387. 17 | 390. 8 | 394. 6 |
 395. 8, 12 | 400. 2, 6 |
 401. 3 | 402. 5 | 405. 9 |
 417. 2, 14 | 422. 1 | 429.
 4, 10 | 430. 5, 13 | 442.
 15 | 451. 14 | 453. 9, 13 |
 455. 5 | 460. 13 | 463. 14 |
 472. 3, 478. 6, 17 | 483.
 8 | 489. 9, 10, 16 | 490. 3 |
 491. 12, 14 | 492. 10 | 495.
 6 | 503. 9, 12 | 505. 12 | 515.
 9 | 516. 6, 8 | 528. 5, 11 |
 530. 4 | 532. 11 | 535. 10 |
 537. 10 | 539. 14 | 545. 12 |
 550. 1, 5 | 551. 13 | 555. 8 |
 557. 2 | 559. 8, 10, 11 | 562.
 3 | 561. 13 | 673. 1 | 702. 3,
 4 | 703. 1 | 714. 3, 6 | 719.
 2 | 779. 8, 11, 13 | 780. 2,
 5, 10, 14, 17 | 781. 4 | 810.
 14 | * 814. 19 | 841. 14 |
 842. 15 |
 technam. 501. 8 |
 techa. 589. 13 | 739. 5 |
 techis. 178. 16 |
 techis. 178. 10 | 249. 11 |
 techs. 184. 6 |
 techum. 72. 7 | 87. 10 | 112. 6 |
 147. 28 | 492. 5 |
 techus. 213. 4 | 523. 4 |
 techum. 42. 1 | 157. 5 | 159.
 15 | 283. 16 | 395. 10 | 491.
 18 | 339. 14 | * 814. 13 |
 * tech. 846. 10 |
 techant. 362. 4 |
 techat. 346. 13 |
 techatur. 346. 10 |
 techend. 374. 4 |
 techendb. 376. 5 |
 * techens. 816. 3 |
 techentes. 154. 9 |
 techere. 430. 4 |
 techeret. 425. 4 |
 techili. 479. 10 |
 techimen. 300. 9 |
 techit. 19. 10 | 175. 2 | 237. 9 |
 techitur. 708. 11 |
 techimine. 136. 2 | 159. 6 | 285.
 10 | 294. 19 | 344. 5 | 371.
 5 | 376. 6 | * 845. 8 |
 techinibus. 235. 3 |
 techinis. 294. 10 | 295. 5 |
 707. 17 |
 techimenta. 777. 5 |
 techimentis. 236. 4 |
 Techus. 412. 12 | 792. 4 |
 tela, plur. 161. 13 |
 telam. 190. 3 |
 Telephron. 54. 8, 15, 15, 15 |
 67. 15 |
 teletr. 386. 14 | 389. 9 | 392.
 219 | 396. 4 |
 teleram. 394. 15 |
 tell. 8. 5 | 21. 10 |
 tellis. 61. 2 | 239. 1 | 269. 3 |
 711. 15 |
 telluris. 718. 9 | 720. 15 |
 729. 13 | 730. 12 |
 tellus. 583. 12 | 707. 16 | 712.
 19 | 728. 7 | 730. 4 |
 telo. 159. 11 | 163. 5 | 326. 16 |
 telorum. 719. 4 |
 telum. 23. 13, 18 | 97. 11 | 305.
 21 | 673. 2, 4, 5 |
 temeraria. 162. 8 | 294. 4 |
 478. 5 |
 temeraria. 191. 15 | 814. 14 |
 temeraria. 387. 16 |
 temerarius. 161. 2 |
 temerario. 95. 17 | 827. 8 |
 temerarium. 114. 3 | 272. 10 |
 384. 14 |
 temerarius. 214. 4 | 224. 9 |
 240. 1 | 271. 5 | 291. 4 |
 temeraster. 16. 4 |
 temerat. 148. 7 |
 temere. 97. 11 | 308. 1 | 188.
 14 | 289. 13 | 291. 12 | 324.
 7 | 433. 11 | 447. 7, 11 |
 491. 9 | 628. 9 | 631. 15 |
 719. 4 | 770. 15 | 771. 8 |
 772. 6 | 774. 11 |
 temeritate. 154. 4 | 181. 9 |
 248. 2 | 320. 16 |
 temeritatem. 467. 3 |
 temeritati. 401. 5 |
 temeritatis. 400. 2 |
 tempeia. 42. 4 |
 temperabat. 368. 6 |
 temperacula. 767. 4 |
 temperanda. 679. 14 |
 temperantes. 623. 3 |
 temperantiam. 598. 2 | 735. 10 |
 16 | 734. 4 | 735. 10 |
 temperare. 303. 15 | 325. 6 |
 302. 4 |
 temperavit. 403. 9 |
 temperat. 201. 15 | 290. 10 |
 555. 1 | 744. 9 |
 temperatam. 136. 10 | 327. 5 |
 temperatis. 592. 3 | 732. 6 |
 temperato. 76. 16 | 113. 16 |
 810. 10 |
 temperasum. 323. 11 | 340. 3 |
 597. 14 |
 temperatus. 18. 1 | 627. 11 |
 temperavi. 25. 13 | 100. 3 |
 temperavit. 732. 16 |
 temperie. 801. 13 |
 temperiem. 51. 8 | 591. 7 |
 tempero. 483. 13 |
 tempestas. 342. 8 | 824. 15 |
 tempestate. 419. 4 | 462. 9 |
 667. 5 | 723. 4 |
 tempestatem. 720. 5 |
 tempestates. 390. 7 | 683. 6 |
 694. 2 | 735. 6 |
 tempestatibus. 365. 7 | 376.
 13 |
 tempestativa. 625. 5 |
 tempestativa. 242. 5 |
 tempestativa. 252. 15 | 796.
 11 |

- tempestivam. 399. 10 |
 tempestive. 696. 12 | 787. 2 |
 tempestivi. 743. 12 |
 tempestivo. 822. 14 |
 tempestivum. 120. 9 | 442. 14 | 432. 6 |
 templa. 132. 14 | 110. 3 |
 templi. 771. 2 | 182. 17 | 19 | 391. 12 |
 templis. 31. 7 | 129. 6 |
 templo. 173. 4 | 410. 6 | 493. 12 | 818. 17 |
 templotum. 685. 1 | 699. 14 |
 tempium. 283. 1 | 780. 4 | 787. 4 | 496. 8 |
 tempora. 390. 10 | 734. 10 | 742. 14 | 17 |
 tempora. *capit.* 414. 11 | 437. 9 | 507. 12 |
 temporalium. 683. 16 |
 temporalis. 97. 19 |
 temporariam. 21. 14 |
 temporarium. 382. 1 | 786. 2 |
 tempore. 27. 10 | 120. 17 | 144. 16 | 179. 14 | 196. 12 | 263. 12 | 301. 12 | 329. 7 | 342. 5 | 386. 16 | 414. 11 | 464. 12 | 472. 12 | 487. 5 | 498. 9 | 506. 11 | 509. 1 | 528. 13 | 534. 12 | 536. 2 | 538. 1 | 553. 1 | 670. 12 | 684. 11 | 693. 1 | 780. 12 | 786. 5 | 8 | 796. 1 | 806. 13 | 819. 3 | 825. 11 | 828. 7 |
 tempori. 151. 11 |
 temporibus. 90. 17 | 384. 18 | 397. 2 | 488. 7 | 718. 10 |
 temporis. 32. 9 | 75. 6 | 156. 8 | 175. 5 | 210. 7 | 213. 8 | 244. 9 | 254. 4 | 269. 10 | 285. 10 | 328. 10 | 340. 12 | 385. 10 | 388. 8 | 391. 5 | 424. 3 | 510. 9 | 581. 2 | 585. 5 | 728. 5 | 755. 12 | 38. 9 | 10 | 792. 12 | * 842. 2 |
 temporius. 294. 11 |
 temporem. 367. 14 | 581. 11. 13 | 582. 3 | 734. 9 | 755. 4 | 741. 11 | 747. 18 | 816. 13 |
 tempus. 106. 15 | 247. 19 | 245. 11 | 394. 13 | 466. 14 | 494. 14 | 510. 10 | 580. 13 | 14. 15 | 582. 8 | 752. 8 | 797. 4 | 810. 7 |
 temulentia. 17. 10 | 196. 3 |
 temulentiam. 161. 5 |
 temulento. 36. 14 |
 temulentum. 502. 13 | 519. 3 |
 temum. 175. 1 | 286. 2 |
 tenaces. 799. 1 |
 tenacibus. 366. 19 |
 tenacissime. 159. 6 |
 tenacissimis. 271. 10 |
 tenacissimum. 768. 4 |
 tenacitate. 85. 12 |
 tenacitatem. 286. 14 |
 tenaciter. 198. 13 |
 tenax. 603. 12 |
 tendentes. 66. 6 | 79. 13 | 201. 6 |
 tendentium. 771. 18 |
 tendere. 778. 4 |
 tendit. 616. 5 |
 tendit. 127. 13 |
 tendit. 9. 9 |
 tendit. 507. 2 | 185. 9 |
 tendit. 90. 12 |
 tendit. 794. 7 | 615. 17 |
 tenditur. 134. 15 |
 tenebam. 87. 2 |
 tenebantur. 477. 7 |
 tenebar. 226. 18 |
 tenebas. 271. 2 | 287. 1 | 308. 7 | 350. 3 |
 tenebris. 244. 3 | 766. 11 |
 tenebrae. 122. 8 | 137. 12 | 155. 13 | 159. 10 |
 tenebrante. 247. 5 |
 tenebrarum. 74. 10 | 119. 5 | 286. 9 |
 tenebris. 26. 6 | 139. 1 | 203. 1 | 242. 12 | 243. 17 | 288. 7 | 289. 16 | * 841. 7 |
 tenebris. 139. 10 | 178. 10 | 205. 1 | 219. 2 | 244. 10 | 280. 2 | 300. 16 | 766. 16 | 430. 7 | 8 | 482. 2 | 569. 13 |
 tenella. 94. 11 | 153. 1 |
 tenellae. 161. 10 |
 tenemus. 830. 9 |
 tenendum. 676. 1 |
 tenent. 587. 7 | 747. 15 |
 tenentes. 409. 14 |
 teneco. 153. 13 | * 842. 14 | 15 |
 teneor. 85. 13 |
 tener. 296. 9 | * 877. 5 |
 tenera. 142. 7 | 784. 9 | * 843. 7 |
 tenera. 791. 12 |
 teneras. 103. 3 | 153. 7 | 589. 1 |
 tentare. 2. *long.* 36. 1 | 522. 14 | 586. 9 | 12 | 787. 9 | 717. 10 | * 837. 2 |
 tentent. 483. 2 |
 teneres. 478. 16 |
 teneret. 66. 12 |
 teneretur. 522. 14 |
 teneri. 6. 11 | 516. 6 | 708. 4 |
 teneris. 2. *fr.* 141. 1 | 454. 11 |
 tenetudine. 151. 18 |
 tenero. 756. 9 |
 tener. 176. 6 |
 tenet. 19. 5 | 149. 7 | 287. 14 | 717. 4 | 781. 7 |
 tenore. 613. 19 |
 tenorem. 751. 7 |
 tentabam. 199. 8 |
 tentantes. 75. 19 | 268. 14 |
 tentant. 67. 8 |
 tentaret. 492. 3 |
 tentari. 178. 7 |
 tentare. 505. 4 |
 * tentat. 877. 8 |
 tentat. 527. 17 |
 tentati. 211. 18 |
 tentaverat. 321. 1 |
 tentaverit. 76. 4 |
 tentavi. 99. 4 |
 tentavit. 106. 2 |
 tentatur. 42. 11 |
 tentatus. 118. 1 |
 tentantis. 178. 21 |
 tentat. 406. 11 |
 tentatio. 55. 4 | 117. 11 |
 tentatur. 377. 14 |
 tentue. 31. 9 | 197. 16 | 390. 4 | 518. 16 |
 tentum. 156. 3 | 342. 6 | 409. 2 |
 tenturas. 147. 7 |
 tentus. 435. 1 | 718. 2 |
 tenui. *ablat.* 45. 8 | 85. 1 | 118. 11 | 223. 19 | 344. 2 | 346. 14 | 360. 10 | 389. 13 |
 tenui. *verb.* 564. 6 |
 tenuis. 682. 1 |
 tenuibus. 212. 14 |
 tenuiores. 436. 12 | 711. 2 |
 tenuis. 271. 5 | 300. 13 | 301. 5 | 390. 14 | 608. 15 | 729. 3 | 763. 10 |
 tenuissimo. 776. 10 |
 tenuitate. 191. 12 |
 tenuiter. 719. 9 |
 tenuis. 12. 7 | 21. 5 | 260. 11 | 280. 10 | 287. 5 | 317. 16 | 388. 12 | 388. 18 | 769. 1 | 771. 10 |
 tepidum. 217. 8 |
 tepidum. 66. 3 | 176. 3 |
 tepidiores. 728. 13 |
 tepotes. 736. 2 |
 ter. 65. 2 | 378. 8 | 391. 8 | 433. 1 | 477. 2 | 550. 9 |
 Terentiam. 696. 8 |
 tertit. 466. 14 |
 tertit. 462. 5 |
 tertit. 153. 8 | 348. 15 | 791. 7 |
 tertit. 777. 11 | 792. 2 |
 tergo. 9. 12 | 221. 6 | 700. 13 | * 816. 4 |
 tergeminos. 362. 1 |
 tergo. 49. 5 | 236. 18 | 276. 1 | 508. 8 |
 tergoris. 212. 4 |
 tergum. 40. 2 | 117. 17 | 299. 2 | 306. 1 | 348. 7 | 369. 10 | 388. 12 |
 terminabat. 740. 8 |
 terminallis. 345. 2 |
 terminantur. 714. 3 |
 terminare. 191. 14 |

- terminatam. 744. 3 |
 terminatur. 584. 13 | 636. 3 |
 terminatur. 610. 10 |
 termini. 278. 4 |
 termino. 94. 13 | 163. 10 |
 terminos. 124. 5 | 166. 2 | 197. 14 | 166. 12 | 718. 2 |
 terminum. 114. 4 | 124. 10 | 178. 2 | 202. 19 | 269. 16 |
 terrae. 70. 8 |
 terra. 91. 18 | 679. 10 | 712. 1 |
 terris. 23. 8 | 302. 5 | 355. 7 | 390. 5 | 496. 3 | 499. 4 | 577. 6 | 588. 9 | 678. 2. 12 | 679. 7 | 794. 1 |
 terris. 51. 1 | 64. 3 | 172. 10 | 183. 9 | 198. 13 | 228. 13 | 395. 7. 21 | 309. 10 | 320. 7 | 352. 11 | 358. 6 | 443. 10 | 478. 1 | 540. 6 | 576. 3 | 577. 1 | 583. 2 | 672. 3 | 677. 9 | 679. 8 | 707. 12 | 708. 8 | 717. 3 | 724. 1 | 728. 10 | 729. 11 | 730. 5 | 731. 5 | 735. 5 | 746. 12 | 754. 3 | 787. 5 |
 terram. 15. 10 | 24. 8 | 71. 10 | 174. 12 | 227. 17 | 236. 18 | 274. 4 | 303. 8 | 518. 2 | 771. 2. 9 | 670. 1 | 713. 1 | 729. 13 | 730. 12 | 733. 1 | 735. 8 |
 terrarum. 678. 4 | 707. 5 | 712. 9 | 718. 7 | 717. 1. 5 | 729. 12 | 747. 19 |
 terras. 133. 8 | 441. 10 | 670. 13 | 674. 4 | 682. 11 | 726. 10 | 756. 2 |
 terrica. 680. 1 |
 terricare. 131. 2 | 395. 6 |
 territur. 115. 5 |
 terrina. 371. 7 | 679. 12 | 681. 16 | 712. 2 | 713. 5 | 730. 10 | 738. 2 | 747. 17 |
 terronia. 193. 4 | 577. 10 |
 terroniam. 712. 11 |
 terrandos. 314. 9 |
 terreni. 611. 8 | 718. 7 |
 terrenis. 133. 11 | 178. 18 | 585. 4 | 622. 5 | 712. 4 | 718. 11 |
 terteno. 705. 10 |
 tertenorum. 585. 6 | 741. 2 |
 tertenum. 583. 10. 11 | 587. 11 | 759. 14 |
 tertenus. 678. 10 | 681. 10 |
 tertici. 276. 13 |
 terticite. 583. 10 | 679. 6 | * 841. 1 |
 terticri. 326. 6 |
 terticria. 583. 12 |
 terticris. 724. 2 |
 terticristum. 735. 1 | 716. 3 | 741. 4 |
 tertit. 158. 12 |
 tertibiles. 221. 2 |
 terricolas. 674. 6 |
 terriculamenta. 508. 4 |
 terriculamentum. 689. 3 |
 terrificantur. 137. 11 |
 terrigena. 720. 16 |
 terris. 193. 10 | 521. 12 | 670. 5 | 680. 14 | 714. 6. 7 | 766. 8 | 782. 6 |
 territando. 190. 10 |
 territi. 705. 3 | 749. 2 |
 territus. 98. 2 | 112. 10 | 303. 14 |
 Terror, *armiger Palladis*. 348. 6 |
 terrore. 123. 21 | 208. 16 |
 terroribus. 211. 12 |
 terruit. 146. 12 | 780. 11 |
 terterim. 83. 5 |
 terui. 13. 3 | 51. 11 | 408. 13 |
 tertis. 601. 9 | 611. 7. 12 | 643. 2 | 651. 1. 4 | 821. 2. 6 |
 tertis. 74. 4 | 647. 1 | 653. 2 | 657. 4 | 661. 6 | 662. 5 | 7 |
 tertis. 653. 2 | 657. 18 |
 tertium. 19. 4 | 248. 4 | 394. 14 | 583. 8 | 591. 3. 14 | 624. 6 |
 tertis. 158. 4 |
 tertii. 306. 4 |
 tertio. 572. 12 | 576. 7 | 710. 2 | 799. 3 |
 tertio. 483. 19 | 485. 6 |
 tertium. 6. 2 | 76. 16 | 126. 3 | 506. 12 | 582. 13 | 584. 5 | 597. 13. 17 | 628. 14 | 654. 16. 20 | 655. 13 | 715. 4 | * 845. 9 |
 tertius. 202. 14 | 329. 6 | 372. 8 | 389. 8 | 571. 5 | 610. 13 | 649. 3 | 652. 8 | 653. 17 | 654. 17 |
 tertium. 525. 5 |
 tertius. 783. 1 | 810. 3 |
 tertellatum. 262. 1 |
 tertellarum. 576. 8 |
 tertella. 846. 9 |
 tertabantur. 176. 2 |
 tertabatur. 227. 14 |
 tertae. 273. 10 |
 tertam. 462. 5 |
 tertamenti. 563. 9 |
 tertamento. 514. 2 | 552. 11 | 554. 3 | 560. 7 | 562. 11 |
 tertamentum. 403. 3. 8 | 553. 2. 4 | 557. 8 | 558. 13. 18 | 559. 6 | 560. 3 | 564. 1 | * 846. 10 |
 tertantur. 375. 22 | 408. 13 | * 841. 16 |
 tertatione. 200. 7 |
 tertato. 527. 6 | 532. 6 |
 tertatur. 130. 12 | 312. 12 | 467. 17 |
 tertatus. 77. 11 |
 tertis. 23. 16 | 516. 7 | 550. 12 |
 tertis. 480. 2 | 690. 9 |
 tertibus. 58. 2 | 60. 9 | 182. 4 | 478. 14 | 527. 14 |
 tertimoni. 502. 18 |
 tertimonio. 494. 2 | 501. 4. 13 | 502. 12 | 516. 6 | 691. 3. 19 | 779. 6 |
 tertimonium. 58. 1 | 185. 9 | 228. 3 | 473. 3 | 498. 4. 6 | 499. 14 | 501. 4 | 503. 9 | 506. 12 | 507. 14 | 507. 4 | 503. 9 | 796. 12 | 803. 12 | 803. 14 |
 tertis. 691. 12 | 719. 7. 10 | 804. 15 | 807. 12 |
 tertium. 521. 5 |
 tertor. 557. 2 | 560. 6 |
 tertudine. 844. 4 |
 tertudinis. 294. 18 |
 tertudo. 19. 13 |
 tete. 480. 7 |
 teter. 138. 1 |
 teterit. 152. 9 | 302. 17 |
 teterit. 441. 16 |
 teteritum. 429. 4 | 597. 13 |
 teteritum. 611. 4 |
 tetra. 184. 6 | 409. 5 | 482. 1 |
 tetram. 411. 10 |
 tetras. 623. 15 |
 tetri. 730. 10 |
 teteris. 152. 3 |
 tetra. 679. 16 |
 teterili. 212. 13 | 369. 1 |
 tetra. 495. 10 |
 teterices. 190. 2 |
 tetricum. 191. 7 |
 tetricum. 778. 7 |
 tetra. 763. 10 | 776. 10 |
 tetrum. 504. 4 |
 tetervat. 77. 1 |
 tetervat. 714. 13 |
 tetervat. 177. 6 | 178. 9 | 178. 20 | 233. 9 |
 tetervat. 170. 7 | 166. 18 | 218. 6 | 321. 14 |
 tetervat. 244. 13 |
 tetervat. 168. 8 |
 Thalem. 816. 9 |
 Thales. 814. 9 | 816. 19 | 817. 3. 6 |
 Thali. 817. 10 |
 Thalli. 483. 5 | 479. 11 |
 Thallo. 477. 10 |
 thallos. 381. 2 |
 Thallum. 477. 12 | 479. 6 | 480. 3 | 483. 3 |
 Thallus. 476. 11 | 477. 6 | 478. 7. 9. 10 | 489. 12. 13 |
 Thargellon. 566. 7 |
 Thadium. 443. 10 |
 Theturo. 614. 2 |
 theatri. 80. 12 |
 theatro. 72. 5 | 80. 10 | 193. 14 | 766. 2 | 799. 11 |
 ff iii

800. 10 | 812. 2 |
 theatrum. 77. 19 | 188. 6 |
 766. 1 |
 Thebanis. 109. 10 | 115. 10 |
 Thebanos. 439. 12 | 787. 11 |
 Thebas. 110. 14 |
 Thebis. 787. 9 |
 Themison. 461. 5 | 470. 15 |
 483. 8 |
 Theocriti. 455. 4 |
 Theodorum. 569. 6 |
 Theophrasti. 473. 2 | 488. 3 |
 Theophrastum. 463. 11 |
 707. 9 |
 Theophrastus. 653. 10 | 659. 6 |
 Therone. 210. 3 |
 Therices. 762. 5 |
 thesauris. 618. 14 |
 thesaurum. 154. 8 | 191. 2 |
 494. 5 |
 thesaurus. 143. 9 |
 Theici. 31. 7 |
 Thefilia. 55. 3 | 382. 13 |
 Thefilix. 10. 4 | 33. 12 | 35. 6 | 55. 10 | 82. 2 |
 Thefiliam. 5. 13 | 10. 2 |
 335. 13 |
 Thefaliam. 9. 7 |
 Thefalicis. 335. 19 |
 Thefalix. 92. 12 |
 Thraci. 447. 13 |
 Thracio. 119. 1 | 221. 9 |
 Thracius. 210. 2 |
 Thracias, *venetus*. 722. 2 |
 Thraſyleon. 118. 9 | 119. 11 |
 121. 2 | 123. 15 | 124. 3 |
 Thraſyleonem. 122. 13 | 123. 5 |
 Thraſyleonis. 118. 14 | 119. 5 |
 Thraſylli. 240. 10, 16 | 241. 3, 14 | 244. 16 |
 Thraſyllo. 234. 17 | 243. 3 |
 Thraſylum. 245. 14 |
 Thraſyllus. 233. 2 | 234. 7 |
 236. 5, 15 | 238. 7 | 239. 3, 13 | 242. 5, 11 | 246. 2 |
 thura. 454. 3 |
 thure. 506. 19 |
 thuris. 483. 3 |
 thus. 460. 4 |
 Thyafi. 336. 8 |
 Thyasus. 335. 7 |
 Thyeſta. 429. 5 |
 Thymelicum. 422. 3 |
 thyrsos. 392. 12 |
 tiarâ. 345. 9 |
 tibi. 1. 1 | 9. 2, 3, 5 | 15. 8 |
 23. 2 | 26. 5 | 28. 3 | 31. 4 |
 6 | 32. 11 | 40. 17, 18 | 41. 9 | 50. 12 | 52. 1, 5 | 56. 17 |
 60. 13 | 66. 1 | 81. 17 | 82. 2 |
 83. 15 | 84. 4 | 10. 15 | 85. 14 | 90. 3, 14 | 92. 8, 10 |
 95. 12 | 143. 14 | 145. 9, 24 | 148. 16 | 150. 31 | 153. 11, 13 | 152. 18 | 153. 4, 11 |
 159. 3, 13, 14 | 161. 4, 6, 7 | 165. 18 | 169. 11 | 189. 14 | 190. 4, 7 | 191. 1 | 192. 9 | 197. 11, 15 | 199. 12, 15 |
 200. 5 | 216. 16, 18 | 229. 2 | 240. 13 | 241. 3 | 243. 20 | 244. 9 | 257. 2, 9 |
 272. 6 | 273. 2, 9 | 290. 6 | 295. 11 | 296. 12 | 315. 6 |
 330. 10 | 365. 4 | 366. 5, 7, 17 | 367. 1 | 376. 14 |
 386. 5 | 388. 4 | 390. 9 | 395. 9, 14 | 413. 13 | 414. 7, 8, 10, 11 | 421. 6 | 430. 2 | 435. 10 | 436. 14 | 437. 7 | 438. 16 | 441. 8 | 442. 1 |
 446. 9 | 450. 13 | 455. 3, 7 | 460. 13 | 470. 15 | 478. 15 | 483. 13 | 484. 10 | 490. 5 | 491. 10, 17 |
 494. 7 | 501. 8 | 504. 7 | 507. 16 | 509. 3 | 515. 8, 18 |
 535. 6, 11 | 541. 3, 6, 9 | 547. 11 | 559. 13 | 646. 2 |
 691. 15 | 698. 12 | 773. 1 | 779. 5, 12 | 802. 20 | 806. 10 | 817. 7 | * 814. 11 |
 816. 4 |
 tibia. 348. 2 | 761. 4, 11 |
 808. 14 |
 tibiaz. 138. 3 | 260. 12 | 349. 5 |
 tibiæ. 149. 9 |
 tibiaz. 155. 2 | 195. 9 | 761. 12 |
 763. 1 |
 tibicen. 348. 7 | 763. 3 | 764. 6 |
 tibicinem. 698. 10 | 764. 2 |
 tibicines. 370. 6 | 765. 3 |
 tibicinii. 762. 3 |
 tibicinio. 765. 2 |
 tibicinis. 761. 1 |
 tibiis. 698. 9 |
 Tibullum. 415. 9 |
 Tucidam. 415. 7 |
 tigillo. 24. 1 | 298. 16 |
 Timæo. 484. 16 |
 timentem. 290. 5 |
 timerem. 503. 12 |
 timeret. 402. 9 | 558. 5 |
 timer. 144. 13 |
 timida. 668. 7 |
 timide. 283. 15 |
 timidè. 83. 14 | 124. 2 |
 330. 5 |
 timiditate. 600. 4 |
 timidulè. 110. 7 |
 timor. 197. 4 | 780. 10 |
 timore. 121. 14 | 161. 2 |
 timorem. 248. 19 | 518. 1 |
 timori. 598. 3 |
 timuerim. 481. 16 |
 timuerint. 448. 5 |
 timueris. 766. 4 |
 tinnit. 265. 1 | 484. 11 |
 762. 1 |
 tinnitum. 371. 8 |
 tinnitus. *plur.* 348. 8 | 487. 10 |
 tinnula. 13. 8 |
 tinnubulis. 336. 3 |
 titione. 231. 2 | 339. 4 |
 titionem. 230. 19 |
 titubans. 105. 5 |
 titubante. 68. 9 | 164. 9 |
 titubanti. 224. 11 |
 titubas. 202. 2 |
 titubat. 160. 6 |
 titubo. 26. 4 |
 titulum. 514. 8 |
 Tlepolemi. 233. 7 | 237. 14 |
 240. 11 | 244. 7 | 245. 7 |
 Tlepolemo. 218. 16 |
 Tlepolemum. 237. 4 | 236. 6 |
 245. 12 |
 Tlepolemus. 218. 8 | 234. 17 |
 236. 14, 16 | 241. 18 |
 245. 2 |
 togâ. 339. 9 |
 togæ. 516. 14 | 521. 1 |
 togam. 441. 2 | 765. 7 |
 togati. 350. 5 |
 togatorum. 823. 12 |
 togatus. 775. 3 |
 toleranda. 608. 17 |
 tolerans. 51. 7 | 77. 20 | 100. 4 | 112. 4 | 123. 20 | 129. 8 |
 192. 4 |
 tolerantibus. 263. 11 |
 tolerare. 151. 17 | 291. 17 | 327. 4 | 339. 8 |
 toleratem. 169. 5 |
 toleratu. 619. 5 |
 toleret. 617. 17 |
 tolero. 158. 10 |
 tollende. 194. 5 |
 tollens. 722. 10 |
 tollentes. 729. 9 |
 tollitur. 826. 13 |
 tolli. 6. 11 | 656. 3, 11 | 658. 4 |
 tollit. 637. 12, 13 | 656. 9 |
 tollitur. 656. 14 |
 tonanti. 218. 6 |
 tonantibus. 190. 8 |
 tonantis. 177. 1 |
 tonare. 726. 3, 6 |
 tondebant. 345. 7 |
 tondentes. 164. 3 |
 tondere. 769. 3 |
 tonitru. 240. 7 | 681. 5, 7 |
 Tonitrualis, *Jupiter*. 752. 9 |
 tonitruum. 86. 14 |
 tonfo. 217. 7 |
 tonsor. 86. 10 |
 tonsorine. 86. 7 |
 torcularis. 774. 5 |
 tori. 129. 3 | 159. 3 | 160. 15 |
 253. 11 | 281. 1 | 294. 6 |
 338. 9 |
 toris. 221. 6 | 235. 10 | 700. 14 |
 tormenta. 292. 19 | 203. 16 |

794. 4 |
 tormentis. 78. 12 | 131. 16 | 202. 14 | 206. 15 | 326. 5 |
 tormento. 241. 7 | 407. 3 |
 tormentorum. 343. 9 |
 tormentum. 714. 3 |
 tornando. 708. 5 |
 toro. 774. 15 | 778. 11 |
 toro. 214. 10 | 130. 7 | 141. 1 | 179. 9 | 165. 18 | 240. 17 | 241. 5 | 300. 5 |
 toros. 109. 6 | 823. 6 |
 torpens. 487. 8 | 514. 13 |
 torpidis. 302. 18 |
 corpore. 808. 9 |
 corpore. 769. 6 |
 corquebitur. 741. 7 |
 corquendam. 181. 14 |
 corquentes. 179. 2 |
 corquentur. 778. 5 | 755. 4 |
 corqueri. 66. 1 |
 corquet. 489. 13 |
 corquetur. 616. 6 | 723. 10 |
 corqui. 784. 3 |
 corquibus. 680. 11 |
 torreat. 414. 1 |
 torrens. 133. 13 |
 torrensis. 748. 9 |
 torrentium. 743. 14 |
 torri. 724. 2 |
 torrii. 223. 5 |
 tortuosus. 8. 6 | 386. 12 |
 tortior. 808. 14 |
 torum. 42. 4 | 54. 15 | 62. 1 | 66. 3 | 144. 14 | 195. 1 | 840. 3 |
 torvo. 667. 6 |
 * torus. 544. 3 |
 tot. 23. 15 | 70. 9 | 71. 12 | 73. 10 | 75. 1 | 99. 1 | 108. 5 | 127. 11 | 255. 12 | 262. 5 | 302. 13 | 303. 18 | 307. 7 | 312. 15 | 316. 1 | 374. 15 | 403. 2 | 423. 17 | 181. 429. 6 | 431. 13 | 435. 10 | 449. 6 | 450. 2 | 481. 16 | 482. 8 | 489. 6 | 495. 9 | 497. 5 | 507. 5 | 510. 15 | 514. 12 | 527. 14 | 557. 10 | 598. 13 | 719. 13 | 778. 4 | 795. 5 |
 tota. 89. 11 | 120. 11 | 122. 7 | 129. 7 | 217. 15 | 241. 3 | 244. 16 | 352. 10 | 392. 18 | 644. 1 | 665. 10 | 702. 14 | 733. 17 | 781. 4 | 822. 9 | 847. 3 |
 tota. 18. 7 | 134. 9 | 173. 6 | 212. 9 | 275. 6 | 353. 13 | 549. 5 | 612. 11 | 760. 5 | 834. 13 |
 tota. 210. 2 | 378. 5 |
 totam. 17. 8 | 18. 6 | 23. 15 | 48. 2 | 76. 3 | 81. 9 | 91. 13 | 154. 11 | 210. 1 | 213. 3 | 253. 3 | 279. 8 | 284. 15 | 292. 3 | 302. 9 | 309. 12 |
 320. 9 | 341. 16 | 503. 7 | 518. 13 | 531. 18 | 539. 11 | 591. 16 | * 843. 7 |
 totarum. 215. 11 |
 totas. 98. 9 | 239. 11 | 367. 9. 10 | 748. 2 |
 toti. 94. 12 | 124. 9 | 142. 8 | 195. 3 | 350. 5 |
 totidem. 90. 2 | 390. 16 | 482. 9 | 709. 11 |
 * totiens. 842. 18 |
 toties. 169. 14 | 402. 6 |
 totis. 91. 19 | 94. 7 | 105. 16 | 106. 13 | 117. 1 | 16 | 122. 4 | 126. 8 | 136. 13 | 151. 4 | 171. 13 | 174. 5 | 203. 7 | 204. 1 | 218. 11 | 245. 5 | 267. 5 | 286. 3 | 304. 10 | 316. 4 | 341. 1 | 353. 18 | 361. 7 | 512. 14 |
 totjuga. 678. 7 | 814. 2 |
 totjugi. 778. 3 |
 totjugis. 78. 13 |
 totius. 36. 1 | 39. 5 | 51. 7 | 86. 2 | 106. 11 | 125. 3 | 133. 9 | 139. 13 | 143. 9 | 162. 9 | 177. 7 | 200. 5 | 215. 8 | 232. 4 | 302. 14 | 306. 9 | 335. 9 | 348. 4 | 350. 9 | 367. 14 | 446. 1 | 508. 12 | 510. 11 | 522. 4 | 578. 10 | 588. 15 | 591. 1 | 593. 8 | 623. 18 | 692. 9 | 713. 3 | 712. 15 | 746. 9 |
 toto. 13. 2 | 44. 21 | 93. 1 | 114. 3 | 138. 9 | 149. 7 | 209. 13 | 227. 1 | 236. 17 | 238. 6 | 254. 9 | 279. 1 | 340. 12 | 342. 2 | 352. 6 | 359. 14 | 380. 11 | 506. 9 | 577. 5 | 768. 6 | 795. 6 | 796. 21 | 806. 13 | 829. 13 |
 toros. 34. 1 | 106. 5 | 217. 6 | 234. 7 | 235. 6 | 239. 10 | 252. 7 | 304. 2 | 332. 5 |
 totum. 21. 5 | 54. 4 | 57. 4 | 77. 13 | 104. 2 | 105. 6 | 134. 17 | 145. 16 | 174. 3 | 183. 13 | 15 | 221. 8 | 223. 2 | 224. 7 | 11 | 226. 8. 17 | 228. 12 | 253. 16 | 270. 10 | 280. 11 | 299. 5 | 303. 7 | 366. 13 | 480. 8 | 525. 7 | 532. 17 | 557. 11 | 586. 16 | 590. 7 | 606. 4 | 610. 7 | 678. 6 | 756. 10 | 760. 2 | 763. 8 | 796. 2 | 825. 8 | * 835. 7 | 842. 17 |
 totus. 215. 13 | 251. 10 | 278. 16 | 363. 3 | 588. 10 | 619. 15 | 741. 9 |
 trabes. 96. 15 |
 trahabatur. 257. 10 | 273. 13 |
 trahabili. 118. 11 |
 * trahabo. 819. 12 |
 trahamus. 227. 15 |
 trahantur. 463. 17 |
 trahare. 14. 7 |
 trahari. 172. 14 |
 trahat. 428. 8 |
 trahata. 464. 7 |
 trahatur. 73. 7 |
 trahaverant. 298. 9 |
 trahor. 133. 10 |
 trahit. 198. 14 | 681. 3 | 754. 9 |
 trahum. 755. 5 |
 trahus. 720. 13 |
 trahus, plur. 756. 2 |
 tradatur. 272. 9 |
 trade. 59. 2 |
 trademus. 651. 10 |
 tradendum. 646. 7 |
 tradere. 41. 14 | 203. 11 | 659. 8 |
 traderet. 338. 4 |
 trades. 340. 6 |
 tradi. 615. 17 |
 tradidit. 101. 7 | 218. 16 |
 tradidi. 69. 7 |
 tradidissent. 570. 7 |
 tradidisset. 348. 11 |
 tradidit. 181. 14 | 185. 18 | 220. 13 | 258. 10 | 334. 10 | 337. 16 | 341. 17 | 350. 4 | 385. 7 | 706. 11 |
 tradimus. 118. 2 | 148. 12 | 338. 15 |
 tradit. 741. 13 | 746. 6 |
 tradita. 494. 9 | 747. 10 |
 tradita. 299. 16 |
 traditam. 68. 8 |
 traditio. 395. 10 |
 traditionem. 784. 16 |
 traditioni. 395. 1 |
 traditum. 115. 9 | 267. 11 | 354. 6 | 387. 2 | 491. 20 |
 traditur. 507. 9 |
 trado. 13. 3 | 30. 11 | 87. 8 | 356. 4 |
 tradunt. 298. 20 | 339. 7 |
 traduntur. 600. 8 |
 tragica. 429. 5 |
 tragicum. 15. 13 |
 tragicus. 312. 1 |
 tragœdi. 423. 4 | 808. 10 |
 tragœdæ. 702. 5 |
 tragœdiam. 315. 12 |
 tragœdiarum. 464. 12 |
 tragœdiis. 455. 5 |
 tragœdis. 568. 2 |
 tragœdus. 811. 9 |
 trahas. 190. 1 |
 trahatur. 436. 2 |
 trahantur. 335. 18 |
 traherat. 181. 7 | 258. 12 |
 trahendum. 648. 12 |
 trahens. 229. 8 | 246. 7 | 251. 10 | 253. 14 | 321. 10 | 378. 4 | 618. 2 |
 trahente. 160. 10 |
 trahentes. 155. 5 |

- trahere. 14-10 | 71. 7 | 308-13 |
 691. 1 | 737. 13 |
 trahi. 477. 6 |
 trahit. 612. 7 | 614. 29 |
 719. 1 |
 trahitur. 649. 2 |
 trahunt. 182. 12 |
 trahuntur. 460. 4 |
 rniectio. 461. 10 |
 T allibus. 474. 3 |
 tramite. 161. 3 | 186. 6 |
 491. 10 |
 tranquilla. 626. 15 |
 tranquillā. 210. 9 |
 tranquillī. 601. 7 |
 tranquillitas. 693. 9 |
 tranquillitas. 621. 6 |
 tranquillo. 140. 1 | 156. 4 |
 462. 10 | 199. 13 |
 tranlabit. 216. 2 |
 transibiremus. 248. 1 |
 transacti. 264. 9 | 279. 2 |
 * 243. 2 |
 transactio. 618. 7 |
 transactis. 91. 2 | 134. 13 |
 187. 4 | 616. 6 |
 transactio. 237. 13 | 324. 3 |
 340. 16 |
 transadado. 241. 15 |
 transdegir. 305. 20 |
 transdegir. 113. 24 | 277. 6 |
 transcendere. 222. 23 |
 transcendere. 695. 9 |
 transcendere. 493. 6 |
 transcurrens. 306. 9 |
 transcurrit. 306. 4 |
 transcurso. 718. 6 |
 transcurso. 267. 6 |
 transcurso. 394. 15 |
 transcurso. 288. 12 |
 transcat. 21. 13 |
 transgerat. 299. 3 |
 transgessum. 224. 11 |
 transgessum. 304. 13 |
 transgerat. 119. 5 |
 transferatis. 459. 3 |
 transferentes. 590. 6 |
 transferentur. 459. 8 |
 transferunt. 824. 6 |
 transfundat. 760. 22 |
 transgressus. 480. 24 |
 transgredi. 121. 4 |
 tranjectum. 306. 1 |
 transitio. 190. 2, 18 | 191. 7 |
 transitu. 285. 5 |
 transitum. 13. 19 |
 transivi. 212. 16 |
 translati. 36. 6 |
 translatio. 177. 6 |
 translati. 222. 10 |
 transmarinam. 312. 8 |
 transmeant. 189. 17 |
 transmeant. 188. 20 |
 transmissio. 106. 12 |
 transmittant. 632. 9 |
 transmittat. 525. 12 |
 transtulisset. 110. 9 |
 tras tulit. 18. 10 |
 transverberant. 679. 9 |
 transverberant. 131. 1 |
 transvocaram. 548. 10 |
 traxerint. 627. 3 | 741. 7 |
 traxit. 320. 14 |
 trecenta. 546. 5 |
 trecentis. 546. 9, 10 |
 tredecim. 470. 1 |
 tremens. 108. 11 | 158. 4 |
 160. 20 |
 tremens. 161. 16 |
 tremis. 197. 11 |
 tremore. 20. 14 |
 tremore. 302. 9 |
 tremoribus. 747. 19 |
 tremulo. 161. 10 |
 tremula. 91. 15 |
 * tremulos. 236. 15 |
 trepidi. 91. 3 | 147. 10 |
 trepidi. 268. 6 | 317. 16 |
 trepidi. 130. 3 | 305. 6 |
 trepidum. 119. 21 |
 trepidans. 303. 11 | 375. 9 |
 389. 3 |
 trepidant. 302. 7 | 730. 9 |
 trepidantem. 291. 11 | 295. 10 |
 trepidat. 160. 8 |
 trepidatio. 95. 6 | 325. 13 |
 trepidatione. 94. 5 | 196. 19 |
 288. 6 | 323. 14 | 340. 13 |
 trepidi. 115. 3 | 248. 24 |
 trepidi. num. 22. 12 | 92. 1 |
 trepidi. 101. 4, 9 |
 trepidum. 81. 4 |
 trepidus. 27. 11 | 121. 16 |
 252. 17 |
 tres. 68. 13 | 74. 6 | 78. 12 |
 80. 5 | 89. 11 | 131. 11 | 303. 12 |
 430. 22 | 15 | 431. 35 |
 6 | 442. 6 | 448. 10 | 570. 13 |
 571. 9 | 575. 11 | 583. 6 |
 586. 8 | 592. 14 | 601. 13 |
 610. 11 | 612. 1 | 642. 14 |
 647. 1 | 654. 16 | 659. 14 |
 662. 6 | 770. 17 |
 tria. 462. 3 | 571. 12 | 597. 12 |
 684. 12 | 717. 11 |
 trianguli. 775. 9 |
 tribae. 90. 18 | 126. 14 | 134. 19 |
 399. 6 |
 tribuebat. 102. 3 | 394. 10 |
 tribuebat. 353. 15 |
 tribuebat. 552. 17 |
 tribueret. 557. 13 |
 tribuente. 75. 12 | 160. 21 |
 tribues. 108. 9 |
 tribui. 429. 7 |
 tribus. 390. 3 |
 tribuisset. 283. 5 | 545. 1 |
 829. 9 |
 tribuit. 99. 8 | 146. 10 |
 tribuite. 214. 7 |
 tribunal. 72. 2 | 182. 10 | 157. 3 |
 671. 14 | 775. 3 | 805. 4 |
 tribunal. 478. 17 | 491. 15 |
 514. 10 |
 tribunalis. 749. 16 |
 tribunali. 489. 14 | 599. 14 |
 14 |
 tribunali. 328. 12 |
 tribunales. 719. 15 |
 tribus. 124. 9 | 102. 19 | 304. 5 |
 305. 6 | 431. 4 | 431. 1 |
 502. 15 | 598. 15 | 617. 11 |
 619. 8 | 660. 5 | 840. 2 |
 tributa. 674. 11 |
 tributa. 83. 10 | 155. 6 |
 tributa. 219. 17 |
 tributum. 561. 7 |
 tributum. 342. 4 |
 tributio. 114. 16 | 267. 6 |
 * 840. 16 |
 triduum. 268. 7 | 377. 1 |
 * 847. 6 |
 triduum. 335. 12 |
 tridui. 310. 8 |
 tridui. 254. 12 | 442. 14 |
 triennium. 129. 1 |
 triennium. 494. 14 |
 trierica. 422. 4 |
 trifari. 484. 19 | 612. 6 |
 677. 18 | 678. 2 | 664. 2 |
 trifarii. 158. 6 |
 trigemino. 90. 2 |
 triginta. 542. 11 | 541. 1 |
 662. 9 | 742. 17 |
 trigoni. 577. 10 |
 trigono. 577. 9 |
 trigonum. 576. 2 |
 trilingue. 364. 2 |
 trilingue. 190. 7 |
 trilingue. 364. 2 |
 Trinacria. 713. 9 |
 trinus. 583. 13 |
 trinitis. 75. 9 | 424. 17 | 606. 1 |
 Trionies. 667. 3 |
 tripantiam. 569. 13 | 591. 15 |
 triplici. 90. 2 | 776. 10 |
 tripudians. 220. 17 |
 tripudium. 260. 12 |
 triremi. 74. 9 |
 tristes. 132. 5 | 297. 11 |
 tristes. 152. 4 |
 tristitia. 210. 8 |
 tristitia. 609. 9 |
 tristitia. 303. 12 |
 tristitia. 37. 9 | 137. 19 | 602. 17 |
 749. 11 | 809. 3 |
 tristitiam. 229. 8 |
 tristitia. 609. 9 |
 tristitia. 132. 7 | 298. 3 | 377. 7 |
 Tristities. 7. 1 |
 181. 14 |
 tristitiam. 31. 12 | 460. 1 |
 tristitia. 158. 1 |
 tristitia. 294. 1 |
 tristitia. 187. 8 |
 tristici. 542. 14 |
 Triconum. 116. 1 |
 tricon. 280. 9 |
 Trivia. 479. 6 |
 triviali. 256. 3 |

trivium. 200. 16 |
 trium. 206. 9 |
 triumph. 206. 11 |
 triumphales. 431. 8 |
 triumphali. 767. 8 |
 triumphancem. 218. 3 |
 triumphantibus. 441. 1 |
 triumphasse. 264. 15 |
 triumphat. 177. 13 |
 triumphator. 432. 3 | 713. 2 |
 triumphos. 432. 3 |
 triumphum. 432. 1 |
 trochisci. 456. 11 |
 Troiano. 694. 4 |
 Trojanos. 672. 14 |
 tropaeum. 12. 10 |
 Tropaeophorus, *Insipiens*. 753. 2 |
 trophæa. 139. 13 |
 trophæis. 348. 12 |
 trocem. 226. 5 |
 trocem. 226. 5 |
 truces. 21. 14 | 225. 20 | 478. 17 | 809. 6 |
 cruci. 171. 10 | 184. 18 | 420. 2 |
 cruciando. 203. 6 |
 cruciati. 240. 11 |
 cruciadorum. 88. 4 |
 cruciatus. 51. 19 |
 cruciatur. 76. 4 |
 cruculenta. 340. 19 |
 cruculenta. 340. 11 |
 cruculenta. 75. 7 |
 cruculenti. 187. 2 |
 cruculentum. 295. 13 | 304. 9 |
 cruculentioribus. 429. 9 |
 crunca. 88. 4 |
 cruncatus. 54. 4 |
 crunco. 442. 12 |
 cruncus. 758. 3 |
 crux. 762. 4 |
 cu. 7. 1. 3 | 9. 1 | 12. 3. 4 | 15. 3 | 21. 12 | 22. 16. 13 | 23. 1. 17 | 24. 9 | 26. 1 | 27. 18 | 29. 14 | 30. 1 | 32. 2 | 41. 10 | 46. 10 | 49. 11 | 51. 17 | 54. 10 | 55. 12 | 66. 11 | 84. 16 | 86. 12 | 90. 7 | 107. 9 | 108. 6 | 110. 8 | 126. 13 | 150. 3 | 151. 4 | 156. 19 | 165. 17 | 19 | 166. 8 | 167. 7 | 172. 3 | 7 | 174. 5 | 176. 5 | 178. 4 | 187. 1. 15 | 189. 6 | 190. 1. 5 | 192. 9 | 193. 1 | 194. 8 | 199. 11. 13 | 201. 15 | 225. 6 | 242. 13 | 271. 4 | 298. 9 | 297. 14 | 318. 1 | 348. 15 | 357. 3 | 359. 4. 5. 6 | 390. 1. 8 | 394. 4 | 402. 3 | 411. 3 | 414. 13 | 421. 5 | 423. 4 | 429. 2 | 430. 1 | 7. 10. 11 | 438. 13 | 440. 3. 9 | 442. 1. 8. 9 | 445. 3 | 447. 1 | 454. 10 | 455. 2. 3 | 460. 10. 12 | 463. 1 |

Apul.

464. 5 | 465. 5. 7 | 479. 8 | 480. 1 | 481. 5 | 482. 4 | 483. 16 | 484. 12 | 489. 5 | 9. 12. 13. 14. 15 | 490. 6. 26 | 491. 16 | 502. 6 | 507. 2 | 515. 10. 13. 18. 20 | 526. 22 | 528. 2 | 529. 8 | 532. 6 | 533. 6 | 534. 13 | 535. 1 | 536. 11. 12 | 539. 15 | 543. 2 | 546. 6 | 550. 7. 8 | 551. 15 | 552. 2. 10 | 558. 13 | 702. 2 | 764. 7 | 781. 1 | 815. 9 | * 834. 9 |
 tua. 40. 14 | 68. 3 | 82. 1. 7 | 143. 11 | 157. 12 | 197. 14 | 490. 5 | 515. 12. 14 | 535. 1 | 551. 7 | 780. 6 | 810. 13 |
 tua. 31. 6 | 85. 7 | 157. 12 | 158. 19 | 169. 13 | 174. 7 | 176. 6 | 184. 16 | 188. 3 | 265. 16 | 318. 3. 5 | 390. 15 | 403. 9 | 429. 7 | 461. 14 | 503. 7 | 526. 12 | 537. 6 | 545. 5 |
 tua. 11. 8 | 13. 5 | 42. 4 | 54. 8. 11 | 65. 13 | 81. 8 | 85. 12 | 92. 6 | 120. 1 | 123. 9 | 134. 11. 12 | 145. 13 | 145. 10 | 147. 2 | 152. 14 | 153. 6 | 163. 9 | 169. 2 | 172. 11 | 175. 4 | 178. 13 | 194. 9 | 198. 1 | 200. 11 | 242. 4 | 266. 10 | 366. 11 | 378. 3 | 424. 13 | 516. 8 | 533. 2 | 554. 1. 14 | 557. 3 | 558. 13 | 556. 3 | 558. 18 | 780. 1 | * 845. 18 |
 tuam. 37. 7 | 54. 9 | 81. 17 | 84. 8. 12 | 90. 5 | 153. 9 | 157. 10 | 165. 119 | 170. 1 | 174. 9 | 179. 13 | 181. 11 | 182. 12 | 199. 16 | 201. 12 | 244. 2 | 257. 3 | 306. 10 | 331. 3 | 366. 9 | 390. 12 | 446. 11 | 463. 4 | 478. 18 | 483. 14 | 489. 10 | 516. 6 | 537. 4 | 555. 6 | 564. 7 | 672. 2 | 780. 2. 14 | 803. 5 | 807. 6 |
 tuarum. 184. 1 |
 tuas. 2. 1 | 165. 18 | 172. 8. 9 | 181. 3 | 244. 5 | 553. 2 | 780. 16 | 810. 12 |
 tuba. 744. 6 |
 tubi. 761. 11 | 808. 14 |
 tubæ. 345. 2 | 748. 3 |
 tubam. 248. 18 |
 tuber. 813. 4 |
 * tubante. 835. 5 |
 tubulatione. 778. 1 |
 tuburcinaro. 196. 8 |
 tuceta. 216. 8 |
 tuetis. 155. 1 | 290. 10 |
 tucetum. 43. 2 |
 tucetur. 624. 1 |
 tucetur. 285. 12 |

tucof. 445. 3 |
 tuetur. 682. 7 | 746. 10 |
 turgorulo. 114. 6 |
 tul. 31. 8 | 54. 10 | 57. 8 | 59. 11 | 85. 10 | 87. 3 | 93. 4 | 126. 15 | 151. 18 | 152. 15 | 156. 20 | 157. 2 | 159. 10 | 169. 12 | 172. 7 | 198. 3 | 202. 2 | 216. 14 | 241. 15 | 244. 1. 13 | 283. 18 | 318. 1 | 366. 14 | 411. 11 | 466. 9 | 553. 3 | 555. 8 | 781. 8 | 803. 5 | 806. 14 |
 tuis. 11. 9 | 22. 8 | 60. 17 | 82. 10 | 90. 9 | 157. 1 | 164. 10 | 169. 4 | 175. 7 | 178. 1 | 194. 8 | 206. 10 | 262. 6 | 390. 4. 14 | 394. 5 | 429. 8 | 430. 8. 11 | 435. 12 | 484. 13 | 501. 9 | 502. 3 | 6 | 507. 9 | 508. 3 | 537. 10 | 546. 7 | 560. 6 | 702. 4 | 796. 11 | * 838. 12 |
 tuismet. 560. 1 |
 tuitus. 564. 4 |
 tulare. 549. 6 |
 tulerant. 248. 22 |
 tui. 442. 5 | 494. 16 |
 tuliste. 465. 3 |
 tulistem. 104. 4 |
 tullit. 559. 11 | 754. 8 |
 Tullianum. 277. 1 |
 Tullius. 676. 3 |
 tum. 46. 9 | 53. 6 | 79. 17 | 111. 1 | 160. 6 | 178. 3 | 197. 5 | 203. 17 | 242. 2 | 274. 6 | 280. 1 | 311. 4 | 321. 11 | 333. 8 | 383. 10 | 428. 4 | 463. 16 | 464. 12 | 466. 6 | 470. 4. 7 | 474. 2 | 486. 12 | 506. 8 | 515. 3. 10 | 521. 10 | 533. 1 | 537. 11 | 546. 3 | 552. 18 | 570. 8 | 617. 3. 10 | 631. 6 | 63. 14 | 633. 110 | 663. 2 | 666. 10 | 681. 4 | 691. 15 | 16 | 694. 2 | 726. 6 | 740. 6 | 806. 9 | 807. 11 | 813. 4 | 814. 14 | 824. 3 | * 841. 7 |
 tumentem. 150. 7 |
 tumentes. 623. 15 |
 * tumentibus. 340. 19 |
 tumescitibus. 362. 4 |
 tumicis. 218. 10 |
 tumida. 668. 7 | 681. 13 |
 tumidas. 724. 4 |
 tumidi. 546. 8 |
 tumidis. 428. 2 |
 tumido. 171. 10 |
 tumidule. 409. 3 |
 * tumidus. 844. 5 |
 tumore. 65. 7 | 368. 5 | 374. 11 |
 tumores. 250. 18 | 743. 14 |
 tumulo. 820. 6 |

g 3

*Tylio. 341. 2 |
tyrocinio. 208. 14 | 278. 6 |
349. 12 | 815. 1 |

V

Vacabit. 679. 4 |
Vacare. 210. 3 |
vacat. 646. 5 | 803. 11 |
vaccino. 89. 1 |
vacculam. 227. 11 |
vacillabat. 161. 8 |
vacillante. 164. 9 |
vacillas. 202. 2 |
vacua. 30. 9 | 189. 1 |
vacua. 98. 14 |
vacuam. 190. 11 | 244. 11 |
vacuas. 307. 14 |
vacuatur. 218. 2 |
vacuifacio. 203. 7 |
vacuis. 87. 4 | 282. 9 | 301. 4 |
vacuum. 224. 15 | 271. 12 | 308. 3 | 308. 18 |
vacuus. 277. 14 | 800. 6 |
vadant. 616. 15 |
vadata. 366. 12 |
vadimonio. 290. 7 | 387. 9 |
vadimonium. 83. 1 | 120. 19 | 319. 6 |
vadimus. 68. 10 |
vadis. 157. 9 |
vado. 42. 13 | 317. 10 |
vadunt. 204. 1 |
vannui. 251. 3 | 255. 7 | 377. 4 |
vagabantur. 369. 6 |
vage. 666. 7 | 709. 8 |
vagamium. 522. 8 | 782. 2 | 793. 9 |
vagantur. 184. 10 |
vagarer. 278. 5 |
vagas. 581. 4 |
vagatone. 689. 2 |
vagina. 808. 9 |
vagit. 176. 6 |
vago. 164. 3 |
vagus. 227. 3 |
valde. 284. 15 | 333. 15 |
vale. 120. 12 |
valeat. 603. 16 |
valebat. 619. 7 |
valens. 619. 6 |
valent. 660. 8 | 661. 5 | 662. 5 | 735. 15 |
valenter. 118. 3 | 125. 4 |
valenti. 714. 15 |
valentium. 119. 17 |
valere. 760. 1 | 800. 11 |
valeret. 771. 8 |
valet. 452. 9 | 480. 1 | 622. 21 |
valetudine. 316. 6 | 316. 11 | 329. 9 |
valetudinem. 252. 2 | 315. 2 |

valetudinis. 209. 7 | 407. 11 | 529. 13 | 593. 3 |
valetudo. 577. 13 | 593. 5 | 604. 10 | 605. 11 | 607. 2 |
valida. 227. 13 |
validam. 209. 7 | 598. 1 |
valide. 97. 4 | 698. 2 |
validi. 251. 13 |
validior. 252. 8 |
validiora. 487. 11 |
validiore. 217. 7 |
validioris. 198. 15 |
validis. 76. 12 | 98. 6, 8 |
validissime. 210. 1 |
validissimis. 296. 8 |
validissimum. 452. 7 |
validius. 298. 13 |
valido. 34. 5 | 104. 17 | 108. 4 | 139. 15 | 159. 12 | 298. 14 |
validos. 78. 12 | 223. 15 |
validum. 99. 5 | 112. 12 | 150. 12 | 263. 13 | 286. 11 | 823. 9 | 829. 3 |
validus. 120. 18 | 123. 13 | 306. 3 | 552. 13 | 700. 11 | 701. 10 | 754. 4 |
valitudo. 479. 15 | 483. 5 |
vallem. 106. 6 |
valles. 107. 4 | 767. 7 |
vallis. 140. 2 | 135. 15 |
vallium. 5. 4 |
vallum. 188. 11 |
valvarum. 111. 11 |
valvas. 22. 16 |
valuit. 780. 10 |
vana. 446. 2 | 449. 7 | 668. 4 |
vanas. 489. 4 | * 842. 16 |
vanis. 131. 2 | 514. 6 |
vanitate. 598. 1 |
vanus. 473. 7 |
vannes. 379. 8 |
vannum. 272. 14 |
vaporant. 728. 11 |
vaporata. 719. 5 |
vaporata. 711. 2 |
vaporatis. 743. 8 |
vapore. 108. 16 | 217. 8 | 234. 6 | 329. 3 | 367. 13 | 387. 18 |
vaporem. 184. 21 |
vapores. 714. 11 |
vaporibus. 203. 11 | 316. 10 | 708. 11 |
vaporis. 118. 2 | 718. 12 |
vaporose. 280. 2 |
vaporosis. 154. 16 |
vapulat. 314. 3 |
vapulare. 131. 5 | 765. 6 |
varia. 48. 7 | 142. 6 | 444. 5 | 463. 17 | 674. 9 | 729. 14 | 741. 5 | 768. 6 | 776. 4 |
vari. 277. 9 | 665. 5 | 666. 9 |
variabilis. 711. 12 |
varia. 32. 10 | 202. 12 | 269. 16 | 617. 3 |

16 | 617. 3 |
varias. 1. 1 | 102. 7 | 207. 4 | 227. 11 | 245. 8 | 250. 16 | 423. 18 | 494. 13 | 543. 13 | 668. 2 | 686. 10 | 779. 1 | 812. 1 |
variat. 45. 5 | 665. 10 |
variata. 667. 7 |
variator. 808. 14 |
variatur. 712. 6 |
variatus. 652. 7 |
varicus. 21. 14 |
varie. 125. 5 | 259. 6 | 299. 10 | 320. 10 | 381. 11 | * 845. 22 |
variegat. 763. 12 |
variegata. 700. 7 |
variegatam. 378. 15 | 791. 9 |
variegatum. 777. 2 |
varientur. 684. 9 |
varietate. 319. 3 | 685. 5 |
varietates. 743. 7 |
varii. 428. 6 | 485. 7 |
varius. 50. 2 | 80. 5 | 81. 4 | 117. 3 | 122. 18 | 167. 5 | 173. 1 | 208. 9 | 12 | 221. 13 | 238. 13 | 260. 5 | 268. 14 | 274. 3 | 281. 10 | 305. 3 | 329. 5 | 339. 6 | 360. 5 | 376. 12 | 387. 11 | 423. 8 | 684. 17 | 799. 7 |
vario. 82. 5 | 359. 1 | 763. 2 | 369. 7 | 388. 13 | 786. 5 | 791. 1 |
variorum. 144. 3 | 281. 8 |
varies. 348. 2 | 731. 19 | 791. 10 |
varium. 764. 8 |
Varro. 631. 13 |
Varronem. 474. 1 |
vas. 270. 7 |
vasa. 329. 4 |
* vasculis. 835. 21 |
vasculo. 21. 5 | 73. 4 | * 847. 9 |
vasculorum. 109. 5 |
vasculum. 43. 4 | 185. 18 | 311. 5 | 372. 13 |
vasis. 186. 2 |
vastaviam. 104. 1 |
vastior. 75. 22 |
vastiore. 309. 7 |
vastiorum. 97. 12 |
vastis. 69. 3 | 141. 4 | 221. 4 | 247. 8 |
vastissime. 226. 13 |
vastissimis. 14. 2 |
vastissimum. 115. 6 |
vastitate. 322. 9 |
vastitatis. 716. 3 |
vastio. 24. 14 |
vastulis. 68. 14 |
vastum. 209. 4 | 226. 35 | * 842. 11 |
vates. 345. 4 | 717. 2 |
vaticus. 675. 1 |

vaticinata. 24. 4. 15 |
 vaticinatione. 261. 9 |
 vaticinationibus. 686. 3 |
 vaticinationis. 137. 13 | 191. 3 |
 261. 4 | 273. 17 |
 vaticinator. 184. 15 |
 vaticinatus. 178. 3 |
 vaticinatio. 694. 7 |
 vatis. 61. 5 |
 uber. 813. 4 |
 ubera. 139. 5 | 147. 7 | 299. 2 |
 uberem. 435. 11 | 419. 12 |
 145. 12 | 814. 13 |
 uberes. 46. 5 | 245. 8 | 791. 7 |
 uberi. 174. 7 | 540. 3 |
 uberibus. 229. 10 | 238. 12 |
 239. 5 |
 uberiorem. 194. 11 |
 uberrime. 302. 6 |
 uberrimam. 275. 3 |
 uberrimi. 160. 4 |
 uberrimus. 388. 7 |
 uberras. 390. 15 |
 uberrim. 70. 6 | 146. 1 | 251. 11 | 317. 15 |
 ubi. 22. 5 | 16 | 24. 9 | 25. 10 |
 27. 10 | 14. 16 | 12 | 49. 6 |
 55. 10 | 92. 12 | 95. 5 | 96. 7 | 106. 13 | 121. 5 | 163. 13 |
 165. 16 | 180. 5 | 171. 7 | 13 |
 193. 9 | 214. 2 | 220. 2 |
 227. 16 | 243. 5 | 245. 8 |
 250. 13 | 253. 4 | 262. 8 |
 308. 9 | 309. 5 | 316. 4 |
 320. 6 | 330. 7 | 336. 6 |
 337. 10 | 338. 19 | 345. 1 |
 354. 1 | 422. 5 | 428. 3 |
 433. 11 | 443. 6 | 466. 9 |
 469. 6 | 473. 13 | 473. 14 |
 474. 8 | 478. 11 | 483. 10 | 501. 5 | 549. 15 | 563. 12 | 567. 7 | 586. 5 | 635. 12 | 690. 11 | 692. 5 | 726. 9 | 769. 7 | 785. 10 | 787. 13 |
 800. 1 | 806. 8 | 812. 13 |
 813. 4 | 822. 8 | 825. 4 |
 829. 11 | * 835. 16 |
 ubicunque. 471. 4 | 661. 2 |
 ubique. 31. 15 | 81. 15 | 462. 9 | 564. 5 | 690. 1 | 740. 4 |
 756. 7 | 771. 4 | 782. 8 |
 802. 12 | 805. 3 | 806. 14 |
 814. 13 | 817. 12 | 813. 14 |
 udis. 359. 2 | 720. 9 |
 udo. 135. 3 |
 * udos. 836. 15 |
 ue. 482. 48. 10 | 93. 12 | 148. 6 | 229. 6 | 276. 13 | 302. 15 |
 310. 8 | 546. 2 | 573. 11 |
 669. 6 | 738. 5 | 813. 13 |
 827. 1. 2 |
 recordia. 217. 16 | 623. 12 |
 recordiam. 261. 6 |
 recordissimus. 403. 7 |
 recordis. 41. 15 | 87. 9 | 304. 4

10 | 533. 7 |
 vectabatur. 125. 1 |
 vectem. 460. 1 |
 * vectigalis. 847. 8 |
 vectigalium. 739. 15 |
 vector. 96. 6 | 438. 12 |
 459. 5 |
 vectore. 200. 9 | 208. 3 |
 vectorem. 28. 7 | 95. 20 | 198. 6 | 206. 12 | 336. 6 |
 vectores. 196. 9 | 674. 6 |
 vectori. 191. 6 |
 vectura. 146. 20 | 147. 16 |
 176. 7 | 214. 1 |
 vecturæ. 124. 8 |
 vecturam. 700. 11 |
 vectus. 388. 1 |
 vegetanda. 698. 3 |
 vegetati. 355. 7 |
 vegetat. 720. 13 |
 vegetatione. 5. 7 |
 vegetior. 191. 13 |
 vegetioris. 68. 13 |
 vegetis. 64. 14 |
 vegetum. 39. 6 |
 vegetus. 14. 11 | 45. 4 | 269. 12 | 700. 11 |
 vehabatur. 50. 2 |
 vehabatur. 236. 16 | 369. 1 |
 vehemens. 720. 11 |
 vehementer. 24. 19 | 81. 10 |
 133. 6 | 142. 6 | 156. 13 |
 219. 10 | 279. 5 | 285. 3 |
 297. 7 | 325. 1 | 801. 5 |
 * 815. 15 |
 vehementi. 97. 13 | 720. 8 |
 vehementibus. 711. 13 |
 vehementior. 316. 9 | 719. 12 |
 vehementiore. 223. 9 |
 vehementius. 127. 15 | 225. 2 |
 719. 15 |
 vehens. 5. 6 | 140. 2 |
 veheret. 614. 8 |
 vehiculis. 335. 16 |
 vehiculo. 156. 4 | 264. 11 |
 vehiculorum. 823. 5 |
 vehit. 712. 4 | 713. 1 |
 vehunt. 98. 9 |
 vel. 6. 6 | 7. 2. 5. 6 | 10. 1 |
 15. 14 | 16. 1 | 20. 3 | 22. 4. 9 | 27. 2 | 33. 11 | 36. 13 |
 42. 13 | 44. 3. 10 | 45. 4. 7. 10 | 50. 5 | 56. 11 | 57. 5 |
 61. 5 | 70. 3 | 77. 4. 5 | 80. 12 | 84. 5. 17 | 90. 2. 4 |
 93. 2 | 95. 12 | 100. 2 | 101. 8 | 107. 5 | 110. 12 | 112. 11 |
 113. 5 | 121. 8 | 122. 15 | 124. 1 | 125. 7 | 126. 2. 7 | 127. 11. 12 | 128. 7 | 131. 17 | 132. 7 | 142. 4 | 146. 11 | 148. 6. 7 | 150. 3 | 152. 1. 19 |
 155. 4 | 156. 10 | 157. 15 |
 158. 3 | 164. 12 | 166. 9 |
 168. 1. 5 | 172. 5 | 175. 4. 6. 14 | 178. 7. 10. 13 |

179. 8 | 180. 8. 14 | 186. 19 |
 187. 3. 4. 13 | 188. 3. 7 |
 190. 5 | 191. 1. 3. 9. 17 |
 197. 10 | 198. 4 | 200. 14 |
 207. 12 | 209. 21 | 213. 2 |
 214. 4 | 215. 15 | 222. 4. 10 | 226. 9 | 229. 13 | 234. 8 | 235. 2 | 236. 4. 6. 9 |
 237. 1 | 240. 7. 14 | 242. 5 | 247. 16 | 248. 20. 21 |
 250. 3 | 251. 3. 5 | 255. 10 |
 257. 1 | 260. 7. 14 | 262. 8 | 263. 3. 3 | 274. 12 | 278. 11 | 280. 5 |
 6 | 281. 32 | 284. 5 | 285. 4. 297. 4. 5 | 298. 14 | 300. 8 | 303. 14 | 305. 13 | 309. 13 | 315. 7 | 319. 3 | 322. 6 |
 323. 5. 6 | 325. 6 | 326. 5. 8. 9. 15. 16 | 335. 6. 7 | 340. 3 | 343. 16 | 348. 16 | 350. 11. 12 | 353. 8. 9 | 360. 2. 7 |
 366. 9 | 376. 15 | 382. 3 | 383. 10 | 384. 13 | 390. 16 | 395. 1. 8. 12 | 396. 1 | 397. 2 | 404. 4. 5 | 405. 15 | 408. 5 | 411. 1 | 420. 5 | 421. 5 | 423. 10. 19 | 424. 12 |
 427. 7 | 429. 1 | 438. 13 |
 442. 6 | 444. 4. 6 | 448. 2 | 450. 10. 11 | 451. 10 | 457. 11 | 460. 14. 16 |
 461. 10 | 466. 8. 12 | 471. 6 | 472. 1 | 480. 12 | 484. 5 | 494. 10 | 498. 2. 10 |
 506. 13 | 509. 6 | 510. 10 | 513. 10 | 515. 11 | 516. 5 | 523. 4. 5 | 529. 2 | 533. 11 |
 536. 3 | 538. 12 | 540. 5 | 544. 1. 4. 6. 9. 10 | 546. 14 | 551. 7 | 552. 6. 9. 12 | 553. 2 | 558. 5 | 562. 2 | 563. 2. 16 | 574. 7 | 577. 2 | 587. 16. 17. 18 | 591. 14 | 593. 6 | 597. 1. 6 | 600. 8 | 607. 5 | 612. 6. 14 | 615. 1. 16 | 616. 14 | 618. 2 | 619. 1. 2 | 620. 8. 9. 10 | 621. 13 | 624. 20 | 627. 12 | 631. 3 | 632. 5 | 634. 13 | 641. 9 | 643. 6 | 644. 2 | 647. 6 | 651. 8 | 653. 12 | 656. 11 | 657. 11 | 662. 3. 4 | 666. 2 | 668. 7 | 669. 10 | 672. 5. 6 | 674. 12 | 675. 1. 2 | 677. 4. 7. 6 | 680. 2 | 683. 16 | 684. 2. 6. 18 | 685. 1 | 686. 4 | 692. 6 | 694. 5. 6 | 695. 4 | 702. 3 | 707. 13 | 712. 3 | 720. 18 | 721. 2 | 723. 10 | 724. 1 | 727. 2 | 728. 4. 5 | 731. 10 | 735. 4. 5 | 736. 10 | 738. 5 | 739. 5 | 740. 11 | 743. 11 | 744. 8 | 745. 18 | 747. 16 | 747. 2 | 753. 3 | 760. 5. 12. 13. 14 | 762. 4. 10. 11 | 769. 2. 3. 4. 13 |

770. 8. 10 | 773. 5 | 774. 6. 10 | 783. 8 | 785. 5 | 791. 2 | 794. 4 | 796. 7 | 806. 1 | 809. 6 | 810. 13 | 812. 9 | 813. 3 | 816. 15 | 819. 5 | 823. 12 | * 834. 4 | 840. 2 | 841. 12. 13 | 842. 7 | 845. 15 | 846. 3 |
 vela. 826. 14 |
 velamento. 188. 7 | 376. 8 | * 845. 11 |
 velamentum. 283. 5 | 495. 11 |
 velat. 791. 10 |
 velata. 273. 3 |
 velato. 12. 10 |
 Velia. 406. 4 |
 velificatas. 760. 6 |
 velificet. 677. 5 |
 velim. 6. 6 | 169. 7 | 243. 19 | 410. 17 | 430. 14 | 483. 2 | 493. 4 | 520. 9 | 529. 6 | 774. 2 |
 velint. 355. 11 | 623. 9 | 738. 14 |
 velis, verb. 157. 13 | 191. 1 | 421. 1 | 423. 4 | 489. 5 | 540. 2 | 547. 12 | 551. 5 | 555. 5 | 698. 1. 2 | 779. 11 | 785. 11 | 802. 7 |
 velis, ablat. 383. 1 | 389. 6 | 824. 12 |
 velic. 6. 9 | 448. 3 | 550. 17 | 603. 10. 15 | 608. 6 | 623. 2 | 658. 3 | 659. 10 | 677. 6 | 697. 17 | 772. 8 | 803. 12 |
 velitantur. 305. 18 |
 velitaris. 258. 2 |
 velitata. 283. 9 |
 velitator. 151. 11 | 221. 7 | 297. 7 | 402. 6 |
 velitatus. 267. 5 | * 337. 3 |
 velites. 744. 10 |
 velle. 155. 4 | 334. 12 | 309. 9 | 311. 6 | 405. 6 | 515. 17 | 519. 2 | 527. 12 | 610. 18 | 623. 4 | 684. 2 | 815. 6 |
 vellum. 68. 6 | 75. 5 | 82. 10 | 90. 14 | 178. 1 | 334. 15 | 452. 12. 15 | 478. 15 | 500. 6 |
 velleribus. 681. 4 |
 velleris. 184. 11 | 261. 13 |
 velles. 764. 8 |
 vellet. 54. 7 | 14 | 55. 7 | 114. 10 | 146. 11 | 234. 11 | 312. 10 | 341. 14 | 450. 6 | 505. 2 | 817. 5 | * 845. 6 |
 velocibus. 738. 17 |
 velociori. 251. 1 |
 velocitate. 103. 1 | 154. 3 | 183. 11 |
 velocitatis. 776. 5 |
 velocius. 192. 5 | 206. 10 | 726. 4 |
 velut. 17. 4 | 41. 16 | 47. 14 | 51. 14 | 73. 1 | 120. 19 | 149. 1 | 240. 6 | 241. 6 | 258. 6 | 261. 5 | 301. 10 | 310. 12 | 312. 14 | 322. 6 | 334. 20 | 338. 8 | 339. 3 | 343. 17 | 350. 3 | 351. 4 | 366. 2 | 380. 9 | 386. 1 | 426. 7 | 436. 1. 6 | 439. 2 | 486. 7 | 488. 6 | 515. 6 | 533. 4 | 536. 1 | 558. 11 | 632. 6 | 634. 12 | 650. 6 | 651. 12 | 652. 3 | 10 | 669. 12 | 672. 5 | 708. 6 | 759. 15 | 761. 11 | 764. 3 | 774. 1 | 784. 3. 5 | 788. 2 | 796. 5 | 820. 11 | 827. 8 |
 veluti. 200. 2 | 403. 15 | 476. 1 | 533. 13 | 574. 14 | 593. 9 | 625. 3 | 671. 5 | 678. 2 | 681. 2 | 691. 1 | 693. 6 | 706. 1 | 714. 6 | 732. 16 |
 vena. 65. 8 |
 venabula. 368. 10 |
 venabulis. 269. 3 |
 venabulum. 236. 10 | 248. 14 |
 vena. 316. 11 |
 venalis. 453. 5 |
 venalitis. 479. 14 |
 venatium. 479. 14 |
 * venandis. 846. 4 |
 venantur. 157. 7 |
 venatum. 590. 5. 9. 12 | 819. 4 | 825. 5 |
 venas. 726. 9 |
 venatibus. 148. 10 | 719. 16 |
 venaticis. 123. 3 |
 venaticos. 122. 11 | 168. 9 |
 venaticus. 265. 8 |
 venationibus. 117. 2 | 236. 3 |
 venationis. 116. 8 | 119. 3 | 235. 5 | 265. 6 | 353. 13 |
 venator. 243. 14 |
 venatorem. 368. 10 |
 venatores. 116. 4 |
 venatorium. 3. 3 |
 venatum. 234. 17 |
 vendente. 328. 11 |
 venderet. 339. 15 |
 venditiones. 254. 13 |
 vendiderit. 350. 9 |
 vendidero. 257. 2 |
 vendidi. 272. 13 |
 vendidisse. 499. 14 |
 vendidit. 328. 15 | 502. 14 | 503. 14 |
 venditabat. 220. 10 |
 venditandam. 502. 12 |
 venditavi. 272. 7 |
 venditionis. 299. 11 |
 vendito. 224. 15 |
 venditoribus. 299. 16 |
 vendituri. 215. 13 |
 venefica. 343. 8 |
 veneficii. 460. 17 | 473. 1 |
 veneficiis. 533. 12 | 545. 9 | 562. 5 |
 veneficium. 562. 10 |
 veneficum. 326. 9 |
 venenarium. 448. 7 |
 venenari. 157. 16 | 729. 6 |
 venenatis. 184. 20 | 268. 15 |
 venenato. 223. 4 |
 veneni. 325. 12 | 340. 18 | 341. 17 | 454. 7 |
 venenis. 515. 7 | 543. 8 |
 veneno. 62. 6 | 157. 4 | 320. 16 | 342. 6 |
 venenum. 103. 11 | 217. 10 | 243. 9 | 319. 13 | 320. 5 | 323. 11 | 324. 13 | 326. 11 | 327. 1 | 339. 15 | 340. 8 | 410. 1 | 411. 10 | 455. 1 |
 venerabantur. 321. 3 |
 venerabile. 49. 7 |
 venerabilem. 184. 2 |
 venerabili. 99. 1 | 387. 8 |
 venerabilis. 65. 4 | 317. 15 | 367. 4 | 693. 2 | 786. 9 | 822. 11 |
 veneram. 494. 15 |
 veneramus. 307. 15 |
 veneranda. 139. 4 |
 venerandam. 374. 2 |
 venerandi. 447. 8 |
 venerandis. 180. 5 |
 venerando. 396. 11 |
 venerandos. 339. 13 |
 venerant. 819. 8 |
 venerantur. 375. 19 | 668. 9 |
 veneratis. 318. 8 |
 venerat. 233. 8 | 432. 7 | 549. 6 |
 veneratione. 265. 4 | 392. 13 | 805. 12 |
 venerationis. 193. 12 |
 venerato. 114. 1 |
 veneratur. 177. 3 | 363. 3 |
 veneratus. 318. 5 |
 vendre. 847. 13 |
 Venere. 180. 11 | * 817. 8 |
 Venerem. 317. 2 |
 Venerem. 15. 4 | 151. 7 | 191. 10 | 221. 1 |
 Venerem. 171. 9 | * 846. 2. 7 |
 Venerem. 16. 6 | 132. 3. 8 | 136. 4 | 139. 8 | 149. 15 | 161. 12 | 167. 2 | 179. 13 | 194. 8 | 225. 16 | 292. 10 | 346. 12 | 364. 1 | 419. 13 | 420. 9 | * 836. 20 |
 veneremini. 494. 12 |
 Venero. 42. 3 | * 344. 8 |
 Veneri. 92. 9 | 135. 8 | 137. 12 | 192. 11 | * 819. 10 |
 venerint. 151. 16 | * 847. 14 |
 Veneris. 102. 9 | 132. 14 | 135. 3 | 6 | 139. 11 | 147. 3 | 157. 15 | 163. 2 | 165. 12 | 167. 6 | 11 | 172. 1 | 178. 2 | 11 | 179. 8 | 180. 9 | 16 | 182. 3 | 187. 10 | 190. 4 | 219. 4 | 214. 9 | 371. 6 |

82. 14 | 710. 5 | 782. 2 |
 * 834. 15 | 18 | 835. 1, 13,
 22 | 836. 8 | 837. 3 | 845.
 16 |
 veneror. 217. 16 |
 venia. 80. 6 | 757. 4 | 826.
 8 |
 venia. 83. 19 | 132. 6 | 402. 7 |
 536. 3 | 571. 6 | 826. 6 |
 venia. 83. 19 | 132. 6 | 402.
 7 | 536. 3 | 571. 6 | 826. 6 |
 veniam, accus. 4. 2 | 51. 2 | 13 |
 14. 6. 10 | 174. 9 | 175. 15 |
 387. 1 | 391. 2 | 421. 3 | 445.
 4 | 549. 8 | 557. 13 | 807.
 14 |
 veniat. 80. 3 | 609. 2 |
 veniatis. 211. 14 |
 veniebam. 801. 16 |
 veniendi. 118. 15 |
 veniens. 602. 15 |
 venient. 151. 16 |
 venientem. 139. 13 |
 venientes. 243. 13 |
 venient. 369. 10 |
 venientibus. 596. 8 | 617. 6 |
 venies. 139. 1 |
 veniet. 620. 3 |
 venio. 566. 5 | 412. 3 | 543. 5 |
 venire. 586. 3 | 609. 3 | 612. 7 |
 799. 14 |
 venitem. 477. 12 | 515. 9 |
 venis, dat. plur. 486. 5 |
 venisse. 58. 14 | 430. 14 | 438.
 4 | 474. 7 | 800. 14 |
 venisti. 181. 12 | 260. 2 | 276.
 14 | 492. 9 |
 venistis. 483. 7 |
 venit, i. conj. 232. 1 | 431. 2 |
 523. 5 | 524. 11 | 547. 10 |
 569. 8 | 776. 4 | 799. 5 |
 veni. i. br. 437. 6 | 448. 7 |
 515. 8 | 518. 8 | 547. 11 |
 720. 4 | 726. 5 | 750. 3 | 4 |
 venitis. 171. 12 |
 veniunt. 89. 7 | 311. 8 | 681.
 16 |
 venter. 209. 15 | 375. 14 |
 vend. 154. 4 | 156. 17 | 719.
 3 | 720. 10 | 723. 1. 4 |
 ventilabam. 60. 16 |
 ventilavit. 559. 14 |
 ventis. 149. 11 | 462. 9 | 680.
 16 | 681. 9 | 724. 5 | 747. 3 |
 748. 4 |
 ventilabant. 506. 9 |
 vento. 68. 10 | 166. 6 |
 ventorum. 391. 8 | 695. 9 |
 720. 15 | 721. 4 | 735. 5 |
 816. 13 |
 ventos. 6. 10 | 720. 14 | 721. 6 |
 * ventosè. 480. 19 |
 ventosissimum. 494. 5 |
 ventoso. 156. 4 |
 ventre. 471. 15 |
 ventrem. 101. 11 | 131. 7 |
 203. 17 | 208. 6 | 229. 12 |
 300. 12 | 472. 2 | 523. 7 |
 589. 7 |
 ventri. 108. 10 | 117. 11 | 126.
 2 | 588. 13 |
 ventribus. 459. 4 |
 ventris. 80. 9 | 181. 18 | 433.
 8 | * 839. 1 |
 ventum, 4-venio. 529. 10 |
 venturum. 36. 12 |
 ventus. 444. 2 | 721. 6 | 723.
 7 | 816. 5 | * 843. 12 |
 venundandam. 214. 14 |
 Venus. 44. 20 | 135. 9 | 167.
 12 | 168. 4 | 172. 13 | 174.
 3 | 178. 17 | 179. 12 | 181. 8,
 17 | 183. 15 | 184. 8 | 188. 2 |
 195. 7 | 258. 1 | 346. 13 |
 348. 12 | 349. 7 | 352. 5 |
 357. 5 | 453. 17 | 458. 12 |
 459. 5 | 667. 12 |
 venustà. 568. 9 |
 venustas, nominat. 588. 11 |
 venustate. 41. 5 | 31. 17 |
 venustatem. 171. 10 |
 venustum. 295. 15 | 370. 4 |
 597. 16 |
 ver. 344. 3 | 414. 13 |
 vera. 9. 6 | 22. 6 | 50. 13 |
 53. 11 | 75. 10 | 114. 15 | 212.
 5 | 323. 7 | 387. 18 | 437. 5 |
 450. 16 | 508. 8 | 618. 3,
 6 | 640. 3 | 644. 6 | 656.
 7 | 666. 4 | 673. 10 | 691. 3 |
 verà. 580. 13 |
 verè. 133. 6 | 568. 4 | 637. 8,
 10 | 639. 2 | 646. 9 | 668.
 5 | 700. 2 |
 veram. 420. 11 | 614. 1 | 637.
 5 | 800. 10 |
 verba. 6. 3 | 7. 1 | 84. 29 |
 144. 5 | 147. 1 | 158. 5 |
 179. 12 | 388. 12 | 389. 16 |
 447. 1 | 448. 1 | 509. 12 |
 531. 4, 6 | 532. 12, 16 | 558.
 14 | 572. 7 | 574. 15 | 634.
 14 | 669. 15 | 693. 4 | 716.
 7 | 776. 3 | 772. 6 | 774. 11 |
 785. 4 | 795. 10, 11 |
 verbenam. 493. 4 |
 verbenas. 331. 2 | 454. 3 |
 verberandam. 84. 10 |
 verberando. 824. 5 |
 verberantes. 264. 13 |
 verberare. 87. 1 | 128. 2 |
 verberasti. 29. 14 |
 verberat. 283. 4 | 319. 2 |
 720. 8 |
 verberato. 726. 8 |
 verberatur. 711. 14 |
 verberibus. 61. 8 | 105. 8 |
 326. 6 |
 verberone. 323. 14 |
 verberonem. 325. 2, 3 |
 326. 1 |
 verberoni. 266. 4 |
 verbergeratum. 520. 10 |
 verbis. 15. 4 | 80. 4 | 116. 3 |
 126. 12 | 134. 7 | 151. 13 |
 164. 5 | 217. 2 | 238. 13 |
 292. 2 | 294. 4 | 296. 12 |
 303. 15 | 322. 14 | 328. 1 |
 334. 13 | 338. 16 | 376. 2 |
 401. 4 | 405. 11 | 431. 2 |
 446. 10 | 490. 8 | 515. 11 |
 518. 14 | 528. 2 | 531. 6 |
 538. 2, 4 | 545. 13 | 567.
 18 | 599. 10 | 666. 2 | 746.
 2 | 747. 4 | 753. 4 | 794. 6 |
 802. 20 | 803. 1 | * 845. 17 |
 verbo. 16. 4 | 207. 12 | 409.
 7 | 481. 9 | 527. 15 | 611.
 14 | 634. 3 | 636. 3 | 695.
 13 | 827. 7 |
 verborum. 34. 20 | 158. 1 |
 159. 16 | 525. 16 | 550. 4 |
 568. 9 | 580. 7 |
 verbofa. 167. 11 |
 verbum. 86. 14 | 201. 14 |
 207. 15 | 307. 6 | 317. 11 |
 631. 14 | 812. 14 |
 verè, ablat. 414. 10 |
 verè, adverb. 7. 4 | 28. 14 |
 123. 10 | 168. 6 | 191. 19 |
 237. 12 | 259. 4 | 270. 10 |
 327. 5, 7 | 330. 3 | 405.
 5 | 12, 13 | 416. 13 | 451. 2 |
 487. 3 | 492. 2 | 510. 18 |
 539. 2 | 553. 9 | 558. 13 |
 574. 4, 6, 7 | 726. 17 |
 807. 8 | 817. 11 |
 vercar. 513. 1 |
 verchar. 334. 18 |
 vercharur. 311. 1 | 337. 12 |
 vercundi. 404. 14 |
 vercundia. 30. 14 | 31. 1 |
 126. 4 | 302. 20 | 310. 14 |
 310. 14 | * 336. 3 |
 vercundum. 567. 12 |
 vercundum. 225. 1 |
 vercundus. 303. 9 |
 verendum. 564. 2 |
 verens. 114. 16 | 326. 13 |
 375. 3 |
 verentes. 96. 8 |
 vereor. 37. 7 | 449. 9 |
 vereretur. 29. 11 |
 vereri. 564. 7 |
 * veretillam. 845. 21 |
 vergens. 477. 7 | 751. 6 |
 veri. 403. 1 | 494. 13 |
 veris, genit. 219. 15 | 349. 5 |
 723. 4 |
 veris, plur. 662. 10 |
 verisimile. 78. 11 | 500. 14 |
 511. 12 | 645. 3 |
 verisimilem. 563. 2 |
 verisimilia. 22. 6 |
 verisimilitet. 453. 15 | 500. 3 |
 557. 15 |
 verisimilitudine. 62. 8 |
 verisimilium. 603. 13 |

verifimilius. 456. 5 |
 verissime. 759. 15 |
 verita. 780. 9 |
 veritas. 78. 12 | 318. 4 | 513. 3 |
 577. 5 | 663. 2 | 814. 6 |
 veritate. 87. 8 | 441. 6 | 504. 9 | 683. 1 |
 veritatem. 238. 9 | 323. 3 | 343. 9 | 489. 13 |
 veritati. 40. 6 | 631. 12 |
 veritatis. 40. 10 | 62. 12 | 66. 10 | 200. 11 | 323. 14 | 625. 15 | 640. 2 | 668. 5 |
 verius. 48. 14 | 501. 7 |
 vermes. 203. 13 |
 vermiculata. 462. 7 |
 vernacula. 433. 4 |
 vernaculi. 14. 15 |
 vernex. 414. 11 |
 verino, *ablat.* 367. 23 | 369. 8 | 414. 13 |
 vernulus. 381. 9 |
 vernulus. 127. 7 | 169. 9 |
 vero, *ablat.* 157. 1 | 365. 2 | 399. 1 | 489. 16 | 513. 9 | 596. 5 |
 vero, *adv.* 6. 5 | 7. 3 | 11. 8 | 18. 6 | 14. 19. 2 | 7 | 20. 8 | 22. 3 | 28. 1, 11 | 36. 11, 12 | 38. 11 | 41. 9 | 44. 17 | 48. 13 | 49. 14 | 51. 2 | 52. 1 | 53. 10 | 54. 2 | 56. 7 | 67. 14 | 84. 1 | 95. 12 | 106. 4 | 125. 1 | 129. 3 | 130. 6 | 132. 13 | 145. 14 | 149. 9 | 151. 8 | 160. 19 | 163. 10 | 165. 19 | 167. 7 | 174. 6 | 182. 1 | 184. 17 | 192. 1 | 195. 4 | 207. 3 | 16 | 208. 21 | 213. 7 | 218. 7 | 14 | 220. 11 | 222. 6 | 7 | 223. 2 | 225. 7 | 228. 13 | 230. 5 | 232. 7 | 236. 5 | 238. 6 | 239. 9 | 13 | 246. 2 | 247. 7 | 11 | 248. 23 | 262. 9 | 268. 13 | 269. 3 | 15 | 270. 4 | 286. 24 | 328. 5 | 330. 11 | 333. 5 | 350. 5 | 352. 5 | 353. 10 | 362. 2 | 371. 7 | 374. 9 | 392. 8 | 401. 3 | 407. 7 | 15 | 410. 16 | 413. 3 | 416. 4 | 420. 3 | 425. 3 | 6 | 428. 2 | 431. 12 | 442. 8 | 443. 1 | 448. 2 | 449. 2 | 470. 15 | 478. 13 | 484. 5 | 486. 12 | 496. 9 | 499. 6 | 500. 4 | 541. 4 | 543. 1 | 546. 2 | 548. 2 | 6 | 558. 16 | 572. 8 | 573. 3 | 9 | 575. 9 | 576. 1, 2 | 3 | 578. 10 | 579. 4 | 580. 13 | 582. 2, 10 | 583. 4, 12 | 585. 9 | 586. 6, 10, 14, 17 | 587. 6, 9 | 588. 3 | 589. 4 | 592. 12 | 593. 3 | 597. 10 | 598. 6, 8, 11 | 599. 14 | 600. 5, 10 | 601. 5 | 7 | 602.

8 | 603. 13 | 604. 2 | 605. 9 | 606. 5 | 607. 7, 15 | 608. 20 | 609. 2 | 610. 35 | 17 | 619. 19 | 622. 12 | 623. 13 | 624. 6 | 627. 5, 6 | 628. 5 | 629. 1 | 643. 19 | 666. 10 | 668. 2 | 677. 6 | 681. 3 | 689. 1, 4 | 695. 1 | 696. 10, 708. 14 | 709. 10 | 710. 9 | 712. 10 | 713. 8 | 716. 8 | 718. 2, 7 | 719. 8 | 720. 5, 14 | 721. 10 | 726. 8, 9, 11 | 728. 16 | 730. 8 | 731. 8 | 733. 8 | 739. 6 | 749. 10 | 753. 3 | 756. 2 | 759. 12 | 774. 13 | 776. 3 | 785. 4 | 800. 12 | 802. 9 | 819. 11 | 826. 11 | 829. 10 | * 838. 9, 13 | 839. 6 | 842. 18 |
 veros. 348. 16 |
 verrens. 174. 8 |
 verrii. 216. 8 |
 veris. 637. 17 | 643. 19 | 822. 4 |
 verians. 754. 8 |
 versantur. 677. 9 |
 versari. 308. 15 |
 versatis. 53. 6 |
 versatur. 495. 2 |
 versere. 539. 16 |
 versibus. 408. 6, 9, 14 | 418. 9, 13 | 421. 6 | 440. 4 | 447. 7 | 469. 6 | 474. 5 | 763. 9 |
 versiculos. 418. 12 |
 versificet. 677. 5 |
 versipelles. 56. 4 |
 verso. 635. 11 |
 versu. 415. 10 | 418. 15 |
 versum, *adv.* 590. 4 |
 versum, *subst.* 418. 1 | 682. 4 | 759. 8 |
 versus, *subst.* 413. 6 | 535. 12 | 540. 8 |
 versus, *plur.* 408. 13 | 409. 7 | 412. 3, 8 | 413. 8 | 416. 7, 10 | 419. 6 | 455. 7 | 467. 9 | 563. 19 | 667. 11 |
 versus, *prepos.* 288. 19 | 328. 14 | 391. 7 | 679. 2. 13 | 683. 8 |
 versutia. 490. 6 |
 versutiam. 530. 3 |
 versutis. 816. 7 |
 versutus. 816. 3 |
 versuum. 421. 3 | 794. 5 |
 vertenda. 521. 11 |
 vertex. 589. 3 | 723. 9 |
 vetri. 405. 7 |
 vertice. 18. 9 | 47. 15 | 98. 16 | 107. 2 | 135. 3 | 139. 22 | 173. 4 | 192. 14 | 209. 13 | 221. 5 | 371. 6 | 592. 15 | 668. 8 | 729. 7 | 743. 10 |
 verticem. 45. 10 | 46. 8 | 185. 13 | 360. 6 | 486. 7 | 587. 1 | 589. 17 | 677. 7 |

678. 14 | 679. 4 |
 vertices. 708. 9 | 782. 7 |
 verticibus. 708. 4 | 748. 8 |
 vertigine. 277. 10 | 479. 16 |
 vertit. 60. 1 | 129. 16 |
 vertunt. 417. 14 |
 vervece. 226. 6 |
 vervecem. 257. 5 |
 verum, *nom.* *adj.* 6. 9 | 75. 16 | 156. 11 | 273. 2 | 403. 4. 5 | 407. 13 | 421. 1 | 489. 5 | 497. 7 | 529. 3 | 540. 2 | 555. 4 | 595. 13 | 605. 12 | 634. 4 | 635. 13, 14 | 640. 4 | 656. 8 | 812. 14 |
 verum, *justum.* 514. 4 |
 verum, *adv.* 7. 7 | 9. 4 | 16. 1 | 20. 3 | 22. 3 | 26. 16 | 29. 4 | 38. 5 | 76. 18 | 82. 3 | 87. 3 | 103. 1 | 158. 7 | 164. 7 | 169. 4 | 197. 15 | 201. 5 | 207. 11 | 216. 6 | 221. 14 | 222. 1 | 225. 18 | 226. 19 | 229. 1 | 239. 7, 8 | 277. 9 | 287. 11 | 335. 6 | 401. 11 | 404. 3 | 416. 5 | 420. 1 | 426. 5 | 429. 3 | 431. 9 | 441. 13 | 448. 12 | 461. 8 | 473. 18 | 482. 4 | 487. 2 | 503. 11 | 541. 2 | 553. 11 | 560. 12 | 561. 10 | 564. 3 | 567. 10 | 568. 6 | 579. 12 | 594. 2 | 596. 10 | 599. 16 | 608. 17 | 613. 4 | 616. 6 | 620. 6 | 621. 2, 4, 8 | 622. 3 | 625. 9 | 633. 9 | 641. 14 | 654. 20 | 659. 5 | 664. 4 | 666. 6 | 600. 10 | 694. 9 | 696. 14 | 701. 1 | 708. 8 | 716. 7 | 720. 9 | 728. 7 | 735. 17 | 743. 1 | 746. 13 | 759. 13 | 784. 11 | 788. 4 | 792. 3 | 801. 17 | 817. 1 | * 835. 11 |
 verumenimvero. 42. 5 | 476. 1 | 514. 6 | 593. 9 | 696. 1 | 731. 3 | 785. 7 | 793. 4 | 821. 3 |
 verumtamen. 26. 2 | 271. 3 | 441. 3 |
 vesana. 51. 17 |
 vesana. 347. 11 |
 vesane. 166. 3 | * 840. 12 |
 vesanam. 270. 13 |
 vesane. 25. 9 |
 vesenid. 151. 7 | 319. 5 |
 vesaniz. 269. 2 |
 vesanis. 245. 6 |
 vesano. 305. 18 | 316. 4 |
 vesanos. 225. 20 |
 vesanus. 303. 13 |
 vesicatur. 785. 1 |
 vesicam. 21. 14 | * 846. 9 |
 vespera. 47. 6 |
 vesperā. 7. 8 | 11. 2 | 49. 10 | 119. 4 | 121. 5 | 144. 10 |

177. 8 | 160. 9 | 220. 11 |
 247. 5 | 236. 9 | 329. 3 |
 391. 9 |
 vesperæ. 10. 16 | 243. 5 |
 vesperam. 183. 2 | 196. 10 |
 387. 10 |
 vesperi. 25. 13 | 42. 6 | 86. 3 |
 95. 10 | 96. 10 |
 vespertina. 723. 4 |
 vesperina. 290. 8 |
 vesperina. 354. 6 |
 vesperinas. 372. 4 |
 vesperini. 70. 3 | 285. 20 |
 vesperinum. 80. 6 | 786. 4 |
 vesperinus. 790. 5 |
 vespillonum. 820. 12 |
 Vetsa. 667. 12 |
 veste. 39. 6 | 46. 2 | 57. 7 |
 68. 13 | 77. 19 | 114. 1 |
 126. 11 | 213. 12 | 229. 8 |
 242. 14 | 344. 12 | 368. 11 |
 370. 3 | 385. 11 | 194. 2 |
 * 841. 2 | 844. 5 |
 vestem. 61. 4 | 114. 11 | 132. 7 |
 713. 11 | 778. 7 |
 vestes. 822. 1 |
 vestes. 149. 5 | 240. 1 |
 vestibulo. 100. 1 | 787. 12 |
 vestibulum. 410. 10 | 715. 9 |
 vestibus. 52. 9 |
 vesticipem. 555. 11 |
 vestigabam. 330. 10 |
 vestigamus. 664. 8 |
 vestigant. 449. 1 |
 vestigare. 209. 10 | 427. 7 |
 vestigationibus. 173. 2 |
 vestigatorium. 235. 4 |
 vestigavit. 508. 7 |
 vestiget. 473. 5 |
 vestigia. 69. 2 | 174. 8 | 190. 13 |
 270. 19 | 278. 4 | 372. 1 |
 387. 5 | 504. 3 |
 vestigiis. 381. 3 | 389. 21 | 575. 10 |
 745. 15 |
 vestigio. 22. 13 | 36. 13 | 37. 2 |
 40. 8 | 68. 9 | 91. 8 | 130. 10 |
 154. 7 | 159. 9 | 164. 9 |
 165. 2 | 192. 1 | 201. 10 |
 349. 8 | 392. 16, 19 | 410. 14 |
 vestigium. 39. 3 | 41. 18 | 113. 2 |
 122. 5 | 145. 11 | 174. 4 |
 278. 9 | 226. 12 | 235. 14 |
 251. 11 | 280. 11 | 289. 1 |
 373. 5 |
 vestio. 13. 2 | 418. 15 |
 vestiret. 344. 4 |
 vestis. 44. 12 | 16 | 109. 5 |
 371. 5 | 403. 15 | 507. 13 |
 765. 10 |
 vestis. 179. 6 |
 vestitor. 441. 11 |
 vestitus. 372. 6 | 773. 5 | 819. 9 |
 vestitur. 711. 12 | 712. 3 |
 vestitus. 496. 2 | 787. 12 |
 vestium. 767. 1 |
 vestium. 496. 10 |
 vestra. 446. 4 | 774. 8 |
 807. 13 |
 vestra. 147. 19 | 807. 11 |
 826. 14 |
 vestre. 81. 10 | 158. 6, 13 | 807. 3 |
 817. 13 | 818. 1 |
 vestram. 62. 2 | 213. 9 | 214. 12 |
 vestrarum. 216. 6 |
 vestras. 281. 12 | 452. 12 | 814. 4 |
 817. 14, 15, 17 |
 vestri. *pron. possess.* 74. 13 | 507. 4 |
 563. 12 |
 vestri. *gen. plur. a vos.* 214. 7 |
 544. 6 | 813. 7 |
 vestris. 78. 7 | 139. 4 | 171. 23 |
 250. 8 | 533. 9 | 812. 6 |
 813. 16 |
 vestro. 108. 15 | 110. 2 | 120. 10 |
 213. 7 | 478. 1 | 552. 3 |
 797. 7 | 801. 17 | 805. 17 |
 814. 2 |
 vestrorum. 215. 1 | 250. 7 |
 vestres. 251. 13 | 691. 5 |
 817. 15 |
 vestrum. 75. 3, 18 | 139. 2 |
 165. 8 | 214. 5 | 461. 12 |
 506. 12 | 802. 3 |
 vestrum. *gen. a vos.* 697. 3 |
 774. 9 | 826. 4 | 830. 5 |
 Vestuvius. 728. 9 |
 vevant. 178. 4 |
 vevat. 610. 8 |
 vetera. 548. 8 |
 veteranorum. 444. 10 |
 veterator. 525. 14 |
 veteratorem. 480. 10 |
 veteratorem. 815. 14 |
 veteratorem. 297. 1 |
 veterere. 688. 4 |
 veteres. 300. 13 | 435. 8 |
 470. 10 | 471. 11 | 513. 6 |
 584. 4 | 656. 1 | 753. 3 |
 veteris. 186. 17 | 206. 18, 21 |
 281. 2 | 310. 9 |
 veteris. 280. 11 |
 veteris. 325. 1 |
 veteris. 808. 10 |
 veteris. 791. 1 |
 veterum. 457. 10 | 463. 9 |
 veterum. 569. 11 |
 vetula. 524. 3 |
 vetulum. 255. 7 |
 vetus. 3. 4 | 24. 6 | 303. 2 |
 393. 15 | 736. 10 | 756. 5 |
 vetusta. 176. 6 |
 vetusta. 357. 4 |
 vetustam. 271. 10 | 364. 3 |
 vetustate. 120. 14 |
 vetustatis. 470. 11 |
 vetusti. 53. 4 |
 vetustissimi. 397. 1 |
 v. *stissimo.* 673. 9 |
 vetustissimum. 132. 1 |
 vetusto. 387. 11 |
 vetustum. 41. 3 | 273. 2 |
 vexationem. 34. 8, 18 |
 vexationis. 120. 8 |
 vexarum. 206. 15 |
 vexilla. 441. 1 |
 vexillarius. 111. 12 |
 vexillationum. 212. 10 |
 vi. 16. 3 | 109. 13 | 143. 1 |
 147. 3 | 343. 9 | 448. 4 |
 481. 12 | 573. 4 | 617. 15 |
 624. 2 | 618. 5 | 614. 14 |
 618. 6 | 683. 10 | 694. 9 |
 720. 6 | 724. 2 |
 via. 106. 6 | 120. 13 | 201. 1 |
 275. 6 | 309. 11 | 311. 5 |
 314. 11 | 525. 16 | 528. 3 |
 577. 17 | 587. 15 | 617. 7 |
 695. 4 | 741. 14 | 757. 2 |
 823. 3 |
 via. 34. 8 | 49. 12 | 81. 3 |
 105. 3 | 106. 11 | 124. 9 |
 154. 15 | 165. 3 | 189. 4 |
 201. 7 | 247. 15 | 250. 12 |
 252. 15 | 301. 6 | 519. 1 |
 viam. 22. 12 | 25. 6 | 28. 6 |
 159. 1 | 172. 25 | 175. 14 |
 196. 10 | 14 | 201. 10 |
 222. 13 | 233. 17 | 226. 24 |
 227. 5 | 245. 12 | 248. 5 |
 250. 10 | 251. 11 | 252. 12 |
 270. 16 | 275. 6 | 307. 25 |
 314. 6 | 326. 14 | 369. 9 |
 372. 3 | 486. 6 | 616. 15 |
 790. 9 | 824. 1 |
 vianti. 320. 14 |
 viantium. 198. 6 | 757. 1 |
 vias. 23. 1 | 186. 19 | 238. 18 |
 247. 10 | 354. 9 | 486. 8 |
 582. 10 | 693. 10 | 730. 7 |
 734. 8 | 742. 7 |
 viatico. 55. 4 |
 viaticulum. 213. 5 |
 viaticum. 189. 11 |
 viator. 227. 3 |
 * viatoreum. 837. 4 |
 viatores. 250. 1 | 314. 9 |
 viatori. 23. 4 | 48. 5 | 753. 1 |
 viatoribus. 208. 9 |
 viatorium. 304. 13 | * 838. 6 |
 vibicibus. 279. 8 |
 vibrabant. 741. 8 |
 vibramina. 187. 8 |
 vibrantibus. 43. 6 |
 vibrantium. 135. 2 |
 vibrantur. 40. 8 |
 vibrassem. 208. 1 |
 vibras. 139. 22 |
 vibrato. 307. 2 |
 vibrator. 133. 12 |
 vicariam. 67. 4 |
 vicarius. 260. 3 |
 vice. 20. 3 | 106. 14 | 107. 9 |
 223. 3 | 266. 3 | 340. 1 |
 361. 2 | 441. 7 | 634. 10 |
 635. 9 | 637. 9 | 638. 17 | 643. 19 |

- 18 | 669. 6 | 680. 15 | 691.
 9 | 699. 14. 17 | 748. 10 |
 760. 10 | 816. 5 | 821. 4 |
 vicem. 69. 6 | 73. 4 | 82. 1 |
 105. 15 | 153. 5 | 193. 10 |
 282. 1. 7 | 225. 13 | 389. 5 |
 529. 18 | 609. 15 |
 vicenalis. 576. 7 |
 viceris. 815. 9. 11 |
 viceris. 592. 8 |
 vicero. 815. 8 |
 vices. 193. 3 | 425. 18 | 543.
 13 | 582. 3. 11 | 590. 3 | 615.
 12 | 640. 2. 4 | 649. 15 |
 736. 5 | 739. 9 | 740. 6 |
 743. 11 | 795. 6 | 794. 3 |
 vici. 219. 9 |
 vicibus. 283. 9 | 666. 9 | 712.
 18 | 714. 9 | 781. 2 |
 vices. 442. 2 | 576. 1 |
 vicina. 272. 1 |
 vicinam. 338. 1 |
 vicini. 303. 5 |
 viciniā. 27. 11 | 705. 14 | 715.
 10 |
 viciniae. 98. 1 |
 viciniam. 111. 11 | 212. 2 |
 728. 12 |
 vicinis. 114. 14 | 328. 14 |
 337. 8 | 430. 11 |
 vicinitas. 586. 15 |
 vicinorum. 220. 7 | 224. 11 |
 783. 3 |
 vicinos. 112. 7 | 264. 4 |
 vicinum. 16. 7 | 184. 9 | 303.
 18 | 306. 12 | 729. 2 |
 vicinus. 303. 3 | 311. 3 | 715. 7 |
 722. 1 |
 viciss. 815. 1 |
 vicissim. 49. 10 | 542. 4 |
 581. 9. 14 | 641. 6 | 642.
 5 | 670. 11 | 709. 12 | 713. 2 |
 * 835. 10 |
 vicissitudine. 666. 21 |
 vicissitudines. 12. 5 | 701. 5 |
 317. 1 |
 vicit. 287. 4 | 568. 6 | 798. 1 |
 victa. 445. 2 |
 victima. 246. 5 |
 victimæ. 21. 8 |
 victimam. 73. 2 | 808. 6 |
 672. 9 |
 victimamus. 225. 5 |
 victimant. 216. 4 |
 victimas. 129. 7 | 510. 3 |
 victimis. 133. 3 | 137. 2 |
 506. 20 |
 victis. 210. 16 | 720. 4 |
 victo. 444. 9 |
 victoriā. 818. 15 |
 victorie. 350. 3 | 764. 5 |
 victoriam. 275. 1 | 348. 11 |
 victicis. 362. 5 |
 victu. 463. 12 | 466. 2 |
 victuale. 588. 18 |
 victui. 608. 1 |
 victum. 299. 13 | 394. 11 |
 624. 15 |
 victus, *adict.* 147. 3 | 816. 3 |
 victus, *subst.* 679. 7 |
 victus. 583. 12 | 591. 6 |
 591. 4 |
 vicum. 68. 13 | 99. 2 |
 vide. 57. 10 | 186. 10 | 472. 11 |
 507. 9 | 544. 12 | 732. 9 |
 videam. 90. 6 | 417. 2 | 759. 2 |
 videamus. 461. 1 |
 videamur. 377. 10. 11 | 507. 2 |
 videantur. 7. 6 | 428. 2 | 444.
 5 | 543. 11 | 688. 1 | 735. 13 |
 videat. 404. 12 | 483. 13 |
 521. 5 | 680. 6 |
 videare. 90. 8 |
 videas. 12. 19 | 317. 3 | 728. 5
 735. 8 | 755. 3 | 785. 6 |
 videat. 146. 9 | 325. 11 | 423.
 7 | 536. 1 | 745. 12 |
 videatur. 543. 1 | 309. 5 | 457.
 2 | 576. 5 | 596. 5 | 618. 15 |
 644. 9 |
 * videbamini. 845. 20 |
 videbant. 503. 10 |
 videbantur. 101. 6 | 567. 10 |
 videbar. 92. 1 | 392. 4 |
 videbat. 286. 18 | 321. 5 | 519.
 1 | 569. 4 | 759. 4 |
 videbatur. 103. 13 | 108. 5 |
 111. 11 | 121. 13 | 144. 7 |
 227. 10 | 232. 2 | 268. 4 |
 278. 2 | 292. 6 | 314. 5 |
 336. 8 | 346. 5 | 350. 1 | 372.
 13 | 450. 3 | 518. 12 | 705. 1 |
 761. 10 | 796. 4 | 801. 16 |
 815. 13 |
 videbis. 51. 18 | 151. 15 | 244.
 1. 2 | 589. 18 |
 videbitur. 736. 3 | 741. 9 |
 videbo. 92. 15 |
 videbor. 22. 6 | 405. 6 |
 videbuntur. 330. 8 | 608. 11 |
 videlicet. 104. 9 | 409. 15 |
 487. 3 | 500. 17 |
 videmus. 91. 10 | 490. 16 |
 583. 7 | 630. 9 | 695. 12 |
 707. 19 | 711. 8 |
 videns. 257. 9 |
 videns. 298. 16 | 706. 3 | 744.
 2 | 747. 1 |
 videntem. 9. 6 |
 vident. 262. 5 | 535. 7 |
 videntis. 377. 8 |
 videntur. 158. 7 | 423. 6 |
 427. 6 | 438. 16 | 619. 2 |
 712. 6 | 712. 13 | 726. 17 |
 729. 15 | 710. 3 | 747. 14 |
 816. 4 | * 845. 1 |
 video. 19. 14 | 26. 10 | 32. 5 |
 33. 1 | 75. 18 | 94. 16 | 95.
 2 | 102. 6 | 103. 6 | 119. 10 |
 165. 11 | 215. 14 | 301. 13 |
 330. 19 | 355. 2 | 436. 8 | 443.
 4 | 483. 6 | 551. 6 | 814. 9 |
 videor. 487. 7 | 498. 2 | 510.
 8 | 791. 3 | 796. 10 | 813. 5 |
 videram. 25. 8 | 396. 2 |
 viderant. 705. 13 | 828. 11 |
 viderat. 121. 6 | 215. 6 | 287.
 12 | 789. 1 |
 videre, *pro* viderant. 96. 8 | 157.
 8 | 259. 6 | 388. 8 | 420. 11 |
 videre, *infin.* 139. 13 | 141. 8 |
 144. 4 | 145. 19 | 283. 4 |
 423. 2 | 427. 8 | 529. 5 |
 viderem. 104. 12 | 215. 9 |
 219. 2 |
 videremur. 254. 13 |
 vident. 76. 10 |
 videntur. 68. 18 | 254. 12 |
 805. 12 |
 viderer. 163. 6 | 207. 14 |
 331. 3 | * 842. 2 |
 videret. 50. 12 | 207. 4 | 325.
 15 | 336. 11 | 401. 4 | 480 |
 12 | 514. 3 | 525. 4 | 765. 7 |
 828. 18 |
 videretur. 119. 3 | 207. 9 |
 209. 9 | 339. 10 | 401. 9 |
 511. 1 | 518. 2 | 581. 13 |
 videri. 46. 4 | 182. 5 | 403. 5 |
 407. 8 | 409. 8 | 491. 18 |
 495. 8 | 497. 6 | 527. 8 | 12 |
 531. 19 | 537. 15 | 542.
 12 | 572. 15 | 573. 4 | 583.
 578. 10 | 580. 5 | 584. 13 |
 586. 15 | 597. 2 | 598. 4 |
 601. 4 | 603. 13 | 607. 3 |
 613. 7 | 616. 13 | 618. 16 |
 621. 8 | 670. 4 | 683. 12 |
 699. 1 | 707. 16 | 731. 8 |
 734. 6 | 742. 2 | 803. 11 |
 viderim. 491. 12 |
 viderint. 501. 11 | 509. 9 | 610.
 7 | 625. 3 | 807. 1 |
 videris, *2. lang.* 2. *br.* 150. 3 |
 151. 15 | 283. 16 |
 videris, *1. br.* 2. *lang.* 182. 11 |
 187. 15 |
 viderit. 490. 4 | 491. 14 |
 494. 3 | 538. 13 | 608. 4 |
 videro. 192. 10 | 666. 4 |
 vides. 29. 1 | 40. 14 | 57. 2 |
 151. 11 | 134. 8 | 185. 13 |
 197. 12 | 257. 5 | 272. 4 |
 366. 16 | 407. 2 | 417. 1 |
 501. 13 | 536. 11 | 554. 4 |
 644. 9 | 10 | 702. 14 |
 * 835. 14 |
 videtur. 224. 17 |
 videt. 141. 4 | 160. 16 | 165.
 4 | 173. 8 | 175. 15 | 186.
 2 | 198. 18 | 238. 15 | 507.
 14 | 527. 1 | 619. 18 |
 videtis. 124. 10 | 272. 3 | 477.
 12 | 510. 10 |
 videtur. 172. 6 | 214. 6 |
 234. 15 | 299. 14 | 319. 12 |
 424. 9 | 435. 11 | 450.
 25 | 459. 9 | 461. 8 | 579. 2.
 h h

Apul.

780. 8 | 610. 7 | 611. 8 |
 745. 1 | 749. 10 | 751. 6 |
 775. 3 | 792. 2 | 805. 8 |
 810. 7 |
 vidi. 178. 8 | 168. 17 | 188. 2 |
 392. 12 | 409. 14 | 103. 5 |
 729. 1 | 746. 6 |
 vidimus. 150. 15 |
 vidisse. 150. 15 | 227. 18 | 311. 13 |
 491. 14 | 497. 1 | 567. 1 |
 697. 5 |
 viduam. 228. 2 | 278. 8 |
 704. 10 |
 viduit. 15. 2 | 149. 4 | 446. 7 |
 491. 15 |
 viduitis. 75. 1 |
 vidui. 480. 9 | 499. 2 |
 703. 5 |
 vidua. 136. 12 | 450. 7 | 513. 17 |
 516. 17 | 524. 7 | 546. 15 |
 547. 10 |
 viduiz. 133. 1 | 547. 17 |
 viduam. 170. 2 |
 viduata. 90. 15 | 145. 18 |
 254. 6 | 572. 15 | 719. 6 | 736. 14 |
 1829. 10 |
 viduaram. 338. 2 | 572. 12 |
 viduatiz. 245. 5 |
 viduatum. 263. 12 |
 viduatus. 130. 9 | 242. 14 |
 viduitate. 514. 10 | 516. 12 |
 517. 3 | 529. 13 |
 viduitatem. 515. 6 |
 viduitati. 78. 4 |
 viduitatis. 458. 1 | 514. 12 |
 535. 4 |
 viduus. 49. 13 |
 vigere. 693. 3 |
 viger. 446. 4 |
 vigilandi. 690. 7 |
 vigilandum. 56. 2 |
 vigilans. 92. 2 | 112. 2 |
 vigilantiam. 285. 13 |
 vigilantium. 486. 11 |
 vigilarem. 92. 2 |
 vigilarent. 121. 13 |
 vighara. 482. 2 |
 vigiles. 58. 2 |
 vigilet. 624. 3 |
 vigilia. 74. 4 | 91. 1 | 242. 14 |
 243. 6 |
 vigiliae. 186. 8 |
 vigilam. 19. 5 | 66. 12 | 91. 7 |
 248. 4 | 355. 1 |
 vigilas. 59. 4 |
 vigiliis. 156. 17 |
 vigilo. 19. 4 |
 viginti. 32. 6 | 33. 6 | 286. 14 |
 542. 7 | 10 | 659. 12 | 790. 9 |
 vigintiangulum. 575. 12 |
 vigor. 423. 13 | 611. 14 | 771. 5 |
 780. 7 | 815. 17 |
 vigoriti. 289. 16 |
 vigore. 114. 1 | 118. 17 | 123. 20 |
 618. 11 | 669. 11 |
 vigorem. 348. 9 | 406. 11 |
 627. 4 | 814. 17 |
 vigoris. 236. 12 | 593. 7 |
 viis. 11. 5 |
 vile. 162. 9 |
 vilem. 126. 7 |
 viles. 41. 7 |
 villi. 548. 12 |
 viorem. 521. 12 |
 viliores. 614. 11 |
 villis. 182. 2 | 337. 1 |
 villissima. 350. 4 |
 villitas. 772. 1 | 774. 16 |
 villiter. 772. 2 |
 villa. 182. 4 | 496. 11 | 512. 11 |
 16 | 599. 6. 12. 15 |
 540. 1. 3 |
 villam. 260. 13 | 412. 6 | 539. 5 |
 541. 4 |
 villas. 213. 4 | 247. 11 | 440. 2 |
 699. 8. 14 |
 villatica. 53. 10 |
 villaticos. 304. 11 |
 villicabar. 253. 7 |
 villicosum. 538. 13 |
 villula. 223. 17 |
 villulam. 338. 13 |
 villulas. 28. 11 | 99. 9 | 319. 5 |
 villulis. 712. 7 |
 vim. 59. 12 | 458. 1 | 459. 1 |
 500. 12 | 527. 9 | 542. 14 |
 577. 7 | 585. 12 | 589. 18 |
 690. 7 | 741. 12 | 845. 19 |
 vimineis. 292. 12 |
 vin^a. vīna. 494. 6 |
 vina. 290. 9 |
 vinaria. 302. 8 | 499. 6 |
 vinarios. 216. 2 |
 vincebas. 202. 4 |
 vinceret. 557. 14 |
 vinoceria. 815. 12 |
 vicientem. 420. 3 |
 vincire. 250. 19 |
 vincis. 815. 11 |
 vincit. 499. 7 |
 vincitur. 733. 9 | 818. 13 |
 vinco. 533. 5 | 816. 13 |
 vincor. 816. 13 |
 vincti. 483. 1 |
 vincto. 238. 19 |
 vinctos. 276. 4 | 277. 1 |
 vinctum. 228. 15 |
 vincula. 235. 3 | 289. 15 |
 vinculis. 202. 8 | 214. 3 |
 215. 6 | 217. 13 | 218. 11 |
 289. 4 | 618. 5 |
 vinculo. 143. 8 | 267. 4 |
 388. 8 | 491. 6 |
 vinculum. 234. 11 |
 vincutur. 633. 10 |
 vindex. 756. 8 |
 vindica. 134. 13 |
 vindicabat. 303. 9 |
 vindicandum. 78. 9 |
 vindicantes. 731. 8 |
 vindicantur. 823. 5 |
 vindicare. 330. 17 |
 vindica: ent. 305. 14 |
 vindicatus. 75. 4 |
 vindicaretur. 17. 6 |
 vindicati. 304. 6 | 321. 19 |
 558. 6 | 587. 2 |
 vindicas. 296. 12 |
 vindicasse. 253. 11 |
 vindicat. 533. 10 | 620. 17 |
 702. 13 |
 vindicata. 76. 17 |
 vindicatur. 62. 4 |
 vindicatus. 250. 3 |
 vindicatus. 771. 3 |
 vindicavi. 245. 10 |
 vindicavit. 777. 4 |
 vindicta. 705. 3 |
 vindicta. 78. 5 | 202. 11 | 218. 14 |
 840. 6 |
 vindicta. 105. 13 | 166. 12 |
 171. 1 | 214. 19 | 228. 11 |
 230. 14 | 295. 3 | 306. 7 |
 311. 2 | 320. 13 |
 vindictam. 84. 2 | 96. 14 |
 134. 12 | 212. 7 | 244. 11 |
 vini. 16. 8 | 46. 15 | 55. 14 | 44. 2 |
 262. 10 | 301. 3 | 320. 5 |
 499. 11 | 548. 14 |
 vinitori. 790. 3 |
 vino. 25. 9 | 67. 16 | 124. 11 |
 183. 15 | 217. 11 | 218. 10 |
 243. 9 | 282. 9 | 319. 13 |
 312. 8 | 808. 7 | 819. 2 | 835. 3 |
 10 | 842. 3 |
 violentum. 502. 1 |
 violentia. 18. 13 | 217. 9 |
 vinum. 108. 14 | 138. 10 | 215. 15 |
 217. 7 | 302. 8 | 443. 9 |
 452. 16 | 834. 16 |
 vinum. 93. 4 |
 vinxit. 671. 4 |
 violare. 515. 7 |
 violenter. 75. 20 | 130. 8 | 227. 14 |
 265. 15 | 286. 12 | 297. 5 |
 341. 5 |
 violenti. 629. 1 |
 violentia. 18. 1 | 19. 8 | 81. 2 |
 85. 16 | 89. 5 | 121. 7 | 295. 19 |
 306. 1 | 729. 12 |
 violentiam. 171. 12 |
 violentior. 512. 5 |
 violentissimus. 533. 13 |
 violentum. 285. 4 |
 violentus. 801. 10 |
 violet. 487. 4 |
 vipera. 535. 5 |
 vipere. 411. 10 |
 viperarum. 360. 9 |
 viperum. 137. 8 | 152. 19 |
 vir. 22. 7 | 27. 18 | 119. 6 |
 115. 13 | 264. 19 | 281. 14 |
 343. 7 | 384. 2 | 416. 4 |
 421. 4 | 428. 8 | 432. 2 |
 439. 11 | 457. 10 | 463. 14

504. 6 | 506. 6 | 550. 5 |
561. 8. 9 | 691. 19 | 692. 11 |
694. 13 | 697. 10 | 698. 8 |
779. 5 | 795. 6 | 802. 20 |
804. 2 | 805. 2. 5 | 836. 4 |
vitens. 302. 12 |
vitentem. 173. 4 |
vitenti. 216. 1 | 344. 13 |
vitentis. 376. 16 |
vires. 175. 6 | 210. 12 | 597. 10. 16 | 598. 8 | 601. 8 | 605. 12 | 607. 1 | 608. 7 | 623. 10 | 626. 13 |
vireta. 102. 8 |
viretis. 250. 19 | 345. 5 |
virga. 727. 4 | 778. 13 |
virgam. 824. 6 |
virgas. 52. 13 |
Virgiliana. 682. 8 |
Virgilianos. 416. 4 |
Virgilianus. 672. 12 | 761. 8 |
Virgilium. 454. 1 |
* virginal. 845. 23 |
virginali. 31. 1 | 132. 8 |
virginalibus. 199. 17 |
virginalis. 203. 5 |
virgine. 259. 5 |
virginem. 126. 9 | 176. 7 | 203. 7 | 214. 11 | 215. 6 | 218. 3 | 789. 7 |
virgines. 99. 11 | 147. 4 |
virgini. 137. 2 | 138. 1 | 337. 10 |
virginis. 133. 3 | 199. 57 | 208. 5 | 214. 1 | 215. 3 |
virginitas. 547. 8 |
virginitate. 194. 7 |
virginitatem. 155. 6 |
virginitati. 144. 11 |
virginitatis. 144. 16 | 547. 4 |
virgo. 144. 14 | 116. 12 | 119. 14 | 198. 13 | 200. 10 | 216. 13 | 346. 13 | 524. 13 | 547. 2 | 788. 5 | * 837. 5 |
virgula. 346. 3 |
virgula. 362. 1 |
virgulis. 40. 3 |
viri. 110. 5 | 156. 12 | 158. 8 | 164. 8 | 205. 7 | 207. 5 | 211. 5 | 371. 4 | 447. 1 | 550. 9 | 551. 12 | 613. 13 | 623. 16 | 692. 6 | 702. 12 | 739. 8 | 796. 13 | 803. 14 | 804. 12 | 818. 7 | 821. 1 |
viribus. 68. 14 | 76. 1. 12 | 117. 1 | 126. 9 | 160. 13 | 171. 13 | 174. 5 | 230. 16 | 286. 3 | 316. 3 | 407. 9 | 512. 14 | 522. 2 | 551. 11 | 593. 2 | 623. 10 | 629. 5 | 736. 14 | 745. 12 | 818. 13 |
viriculus. 393. 13 |
viridantibus. 735. 8 |
viridi. 536. 2 |
viridis. 184. 16 | 771. 6 | 784. 1 |

virilitate. 712. 3 |
virile. 625. 9 | * 845. 7 |
virilem. 245. 15 |
virili. 199. 2 | 218. 4 | 516. 14 |
virilia. 21. 1 |
virilis. 521. 1 |
virilitatis. 227. 7 | 247. 3 |
virlosa. 232. 4 |
viris. 233. 5 | 449. 6 | 514. 9 | 616. 18 | 669. 11 | 682. 10 | 796. 4 | 816. 10 | 824. 2 |
virium. 68. 16 | 279. 4 |
viro. 29. 10 | 410. 12 | 445. 6 | 447. 13 | 450. 6 | 526. 12 | 550. 18 | 552. 16 | 564. 9 | 567. 14 | 740. 10 | 809. 10 | 817. 9 |
viros. 782. 8 |
virosorum. 403. 6 | 473. 19 | 511. 11 | 625. 10 | 743. 5 |
viros. 206. 21 | 433. 11 | 550. 14 | 804. 4 | 826. 7 |
virtofas. 223. 5 |
victus. 110. 4 | 601. 1 | 609. 11 | 621. 19 | 673. 2 |
vinate. 109. 13 | 213. 3 | 350. 12 | 609. 4 | 621. 19. 17 | 687. 8 | 780. 11 | 787. 4 |
virtutem. 444. 4 | 544. 1 | 599. 8 | 14. 1 | 601. 2. 14 | 605. 14 | 607. 6 | 625. 13 | 745. 13 | 770. 8 |
virtutes. 31. 8 | 209. 21 | 281. 9 | 420. 7 | 441. 11 | 550. 17 | 595. 3. 9 | 597. 17 | 598. 4 | 600. 2. 10 | 601. 1 | 605. 15 | 606. 23 | 105. 17 | 627. 10 | 780. 16 |
virtuti. 633. 2 | 763. 13 |
virtutibus. 17. 7 | 114. 4 | 233. 12 | 245. 10 | 438. 11 | 520. 15 | 551. 10 | 567. 10 | 623. 12 | 763. 4 | 810. 7 |
virtutis. 89. 15 | 111. 13 | 115. 6 | 122. 16 | 210. 9 | 425. 4 | 599. 17 | 602. 2 | 607. 8 | 608. 3 | 610. 12 | 617. 7 | 620. 4. 16 | 621. 13 | 624. 2 | 704. 2 | 783. 5 |
virtutum. 520. 13 | 567. 14 | 579. 13 | 597. 6 | 600. 6 | 602. 6 | 604. 3 | 606. 11 | 618. 15 | 620. 1 | 745. 13 |
vitam. 206. 3 | 209. 17 | 281. 7 | 340. 9 | 413. 5 | 435. 14 | 446. 1 | 474. 1 | 481. 8 | 517. 11 | 531. 3 | 534. 11 | 551. 14 | 552. 4 | 562. 15 | 597. 15 | 615. 21 | 621. 2 | 701. 14 | * 847. 11 |
vitus. 112. 9 | 269. 15 | 342. 7 | 404. 10 | 512. 14 |
vis. verb. 15. 14 | 271. 1 | 438. 4 | 479. 6 | 482. 5 | 489. 10 | 491. 10 | 494. 4 | 523. 14 |

vis. nom. 85. 13 | 489. 16 | 531. 12 | 545. 12 | 647. 7 | 679. 3 | 729. 9 | 744. 16 | 751. 6 | 782. 5 | 791. 1 |
visa. 122. 6 | 120. 6 | 576. 8 | 696. 9 |
visi. 33. 4 | 122. 4 | 162. 12 | 181. 16 | 214. 3 | * 838. 2 |
visum. 302. 10 | 727. 15 |
visum. 171. 10 |
visum. 825. 1 |
visantur. 428. 7 |
visat. 691. 8 |
visatur. 409. 5 |
viscera. 8. 4 | 20. 10 | 21. 8 | 159. 17 | 203. 16 | 253. 12 | 335. 8 |
visceribus. 157. 14 | 166. 11 | 247. 14 | 354. 5 | 341. 2 | 389. 13 | 14. 17 | 764. 4 |
visceris. 485. 5 |
viscerum. 514. 14 | 591. 3 | 736. 3 |
visco. 368. 17 |
viscum. 42. 5 |
visendum. 791. 4 |
visendam. 424. 10 |
visendi. 72. 9 |
visendo. 346. 11 |
visendus. 776. 6 |
visenti. 143. 10 |
viseres. 388. 19 |
viseris. 12. 4 |
visetur. 200. 8 |
visibiles. 718. 9 |
visibilia. 681. 15 |
visibilibus. 580. 11 |
visibilium. 667. 1 |
visibus. 667. 8 |
visimus. 667. 5 |
visiones. 119. 9 | 131. 4 | 189. 1 |
visioni. 726. 7 |
visionis. 49. 8 | 143. 4 | 218. 3 | 587. 8 |
visis. 154. 2 | 251. 11 |
visitata. 774. 4 |
visitatus. 123. 25 |
visitatum. 697. 4 |
visitatur. 40. 13 | 423. 15 | 556. 5 |
viso. 143. 17 |
visu. 7. 5 | 58. 3 | 163. 12 | 382. 4 | 410. 13 | 664. 7. 8 |
visum. 22. 12 | 270. 4 | 319. 1 | 359. 15 | 432. 7 | 531. 13 | * 840. 10 |
visum. 427. 5 |
visum. 671. 9 |
visus. 26. 2 | 58. 14 | 382. 12 | 393. 7 | 396. 12 | 417. 11 | 567. 1 | 533. 4 |
vita. 413. 13 | 612. 10 |
vita. 124. 7 | 218. 6 | 264. 17 | 319. 13 | 416. 1 | 550. 17 |

- 12 | 592. 11 | 615. 16 | 618.
 1 | 622. 9 | 668. 3 | 670. 12 |
 672. 11 | 690. 8. 11 |
 vitæ. 61. 1, 11 | 104. 3 | 108.
 6 | 114. 4 | 122. 15 | 136. 1 |
 200. 5 | 209. 1 | 241. 11 |
 244. 4 | 325. 1 | 271. 15 |
 281. 4 | 318. 1 | 325. 1 |
 366. 11 | 378. 9 | 384. 13 |
 390. 5 | 416. 4 | 419. 3 |
 510. 9. 17 | 514. 14 | 550.
 12 | 553. 1 | 611. 1 | 615. 17 |
 618. 6 | 621. 1. 11. 15 | 622.
 8 | 618. 9 | 670. 14 | 688.
 4 | 689. 13 | 700. 2 | 739.
 2 | 745. 5. 7 | 752. 6 | 794.
 3 | 797. 4 | 798. 4 | 800. 15 |
 vitales. 735. 3 |
 vitali. 720. 13 |
 vitalia. 720. 13 |
 vitalis. 26. 10 |
 vitam. 215. 8 | 123. 20 | 203. 2 |
 24. 4. 2 | 271. 2 | 329. 4 |
 341. 7 | 367. 1 | 382. 9 |
 443. 8 | 535. 9 | 543. 10 |
 581. 11 | 594. 2 | 598. 2 |
 611. 2 | 617. 11 | 620. 4 |
 622. 2 | 820. 3 |
 vitanda. 606. 14 |
 vitans. 83. 3 |
 vitantes. 247. 17 |
 vitare. 93. 7 | 267. 3 | 284. 11 |
 452. 12 |
 vitatem. 270. 5 |
 vitari. 609. 3 |
 * vitat. 843. 3 |
 vitatis. 211. 16 | 354. 2 |
 vitato. 270. 14 |
 vite. 40. 9 | 308. 7 | 309. 7 |
 vitia. 597. 17 | 598. 5 | 607. 6 |
 606. 14 | 607. 4. 11 | 609.
 7. 20 | 613. 12 | 616. 12 |
 vitialis. 514. 14 | 591. 12 |
 vitilis. 598. 6. 15 | 608. 6. 15 |
 615. 13 | 617. 10 | 621. 9 |
 vitiligine. 436. 1 |
 vitio. 405. 7 | 418. 11. 13 |
 485. 3 | 521. 11 | 545. 10 |
 615. 3 | * 845. 11 |
 vitiorum. 172. 11 | 598. 9 |
 600. 3 |
 vitiosa. 592. 14 | 772. 6 |
 774. 11 |
 vitiosus. 538. 2 | 605. 17 |
 608. 6 |
 vitiorum. 616. 1 | 704. 2 |
 vitiosus. 628. 1 |
 vitis. 496. 11 | 769. 1 |
 vitium. 282. 2 | 609. 5 | 611.
 14 |
 vitium. *gen. plur. a vitis.* 540.
 7 | 751. 11 |
 vitreo. 141. 5 |
 vitricum. 170. 2 | 552. 8 |
 563. 14 |
 vitricus. 549. 4 | 558. 11 |
 vitro. 27. 2 |
 vitum. 52. 10 |
 vittas. 454. 3 |
 vituperanti. 214. 3 |
 vituperare. 803. 12 |
 vituperatio. 215. 18 |
 vituperatione. 404. 15 | 698.
 8 |
 vituperationem. 616. 15 |
 viva. 128. 11 |
 vivacis. 292. 18 | 823. 8 |
 vivacitas. 691. 2 |
 vivacitate. 713. 2 |
 vivacitatem. 590. 6 |
 vivacitates. 719. 7 |
 vivacitatis. 209. 18 |
 vivam. *accus.* 202. 13 |
 vivas. *accus.* 294. 9 |
 vivas. *verb.* 260. 3 | 697. 16 |
 vivat. 408. 2 |
 vivebat. 302. 20 |
 vivendi. 571. 7 | 605. 9 | 606.
 6 | 615. 15 | 617. 3 | 698. 7 |
 735. 2 |
 vivendo. 771. 13 |
 vivendum. 439. 2 | 771. 12 |
 787. 15 |
 vivens. 203. 17 |
 viventem. 66. 6 |
 viventi. 535. 7 |
 viventibus. 54. 2 | 595. 13 |
 viventium. 53. 15 | 239. 9 |
 vivere. 127. 12 | 157. 14 | 252.
 2 | 359. 10 | 443. 8 | 613. 3 |
 620. 5 | 697. 15 | 698. 13 |
 699. 2 | 745. 9 | 820. 4 |
 * 841. 15 |
 viveret. 490. 17 | 829. 10 |
 vives. 366. 13. 14 |
 vivi. *infixis.* 697. 16 |
 viviparos. 465. 14 |
 vivis. 89. 3. 10 | 145. 5 | 644.
 9. 10 |
 vivit. 149. 7 | 189. 9 | 241.
 18 | 227. 6 | 632. 8 |
 vivo. *nomen.* 243. 20 |
 vivo. *verb.* 438. 14 |
 vivum. 461. 10 |
 vivus. 66. 18 |
 vix. 22. 15 | 27. 9 | 35. 5 | 50.
 4 | 57. 4 | 61. 1 | 68. 11 |
 110. 14 | 250. 4 | 275. 10 |
 293. 9 | 309. 3 | 310. 14 |
 341. 4 | 389. 13 | 395. 8 |
 409. 14 | 512. 1 | 520. 18 |
 526. 11 | 556. 9 | 582. 7 |
 616. 4 | 669. 11 | 718. 8 |
 vixdum. 321. 8 |
 vixerit. 622. 10 |
 vixerunt. 699. 1 |
 vixi. 296. 1 |
 vixisse. 324. 8 |
 vixit. 464. 9 | 491. 12 |
 788. 4. 5 |
 * ulcera. 846. 10 |
 ulceris. 222. 4 |
 ulcerosus. 477. 4 |
 ulciscens. 323. 9 |
 Ulix. 542. 5 |
 Ulises. 499. 3 |
 Ulivi. 470. 12 |
 Ulixis. 494. 5 |
 ulla. 77. 6 | 167. 7 | 171. 2 |
 191. 18 | 229. 3 | 235. 9 |
 290. 3 | 410. 9 | 456. 7 |
 495. 8 | 510. 10 | 641. 1 |
 669. 15 | 736. 13 | * 843.
 9 |
 ulla. 38. 13 | 93. 15 | 124. 14 |
 145. 20 | 198. 11 | 251. 5 |
 270. 9 | 312. 8 | 334. 4 |
 411. 4 | 509. 1 | 513. 2 | 516.
 3 | 698. 8 | * 840. 1 |
 ullæ. 94. 10 |
 ullam. 175. 14 | 451. 6 | 783. 1 |
 * 840. 12 |
 ullas. 330. 6 | 433. 8 | 496.
 10 | 537. 3 |
 ulli. 150. 13 | 209. 12 | 248.
 22 | 238. 17 | 266. 12 | 447.
 12 | 682. 10 | * 847. 7 |
 ullis. 33. 11 | 54. 2 | 127. 4 |
 239. 1 | 477. 3 |
 ullius. 462. 2 | 584. 7 |
 734. 9 |
 ullo. 81. 6 | 190. 2 | 148. 7 |
 164. 12 | 214. 12 | 225. 16 |
 249. 5 | 269. 7 | 329. 7 |
 338. 14 | 427. 2 | 491. 6 |
 502. 3 | 510. 19 | 644. 10 |
 668. 11 |
 ullum. 44. 17 | 94. 15 | 224.
 1 | 252. 19 | 281. 3 | 282. 2 |
 307. 6 | 310. 2 | 387. 7 | 391.
 11 | 418. 8 | 488. 10 | 491.
 14 | 510. 13 |
 ullus. 44. 4 | 48. 11 | 58.
 14 | 62. 5 |
 ulmo. 540. 6 |
 ulceriorem. 189. 8 |
 ulcerioris. 50. 3 |
 ulcerius. 9. 6 | 128. 10 | 150. 5 |
 278. 1 | * 834. 12 |
 ultima. 86. 12 | 284. 11 | 611.
 13 | 621. 6 | 643. 2 | 646.
 5 | 710. 6 |
 ultimæ. 305. 14 |
 ultimam. 206. 15 | 281. 2 |
 354. 5 |
 ultimas. 188. 7 | 222. 15 | 344.
 2 | 361. 7 | 617. 9 |
 ultimæ. 14. 3 | 339. 1 |
 ultimi. 366. 12 |
 ultimis. 766. 8 |
 ultimo. 265. 13 | 298. 18 |
 ultimum. 61. 9 | 160. 8 |
 628. 14 |
 ultimus. 152. 11 | 753. 14 |
 ultionem. 174. 5 | 214. 11 |
 768. 5 |
 ultioni. 536. 10 |
 ultionis. 65. 1 | 77. 2 | 558.

80 | 754. 14 |
 altior. 702. 10 |
 ultra. 166. 2 | 202. 18 | 293.
 11 | 367. 1 | 416. 4 | 437.
 12 | 473. 15 | 483. 9 | 499.
 3 | 560. 9 | 678. 14 | 707.
 17 | 709. 7 | 716. 2. 8 | 738.
 4 | 760. 3 |
 ultramundanus. 584. 1 |
 ultrices. 244. 14 |
 ultra. 756. 7 |
 ultro. 10. 3 | 41. 11 | 50. 16 |
 75. 11 | 83. 15 | 126. 6 | 177.
 6 | 188. 9 | 242. 12 | 254.
 1 | 269. 18 | 305. 16 | 317.
 24 | 375. 8 | 401. 2 | 424.
 12 | 433. 3 | 439. 10 | 461.
 6 | 462. 3 | 479. 6 | 480.
 15 | 509. 2 | 520. 16 | 525.
 27 | 529. 18 | 534. 14 |
 545. 9 | 645. 2 | 674. 7 |
 783. 6 | 814. 16 |
 altronea. 246. 5 |
 altroneam. 178. 12 |
 altroneum. 27. 14 | 324. 12 |
 altroneus. 67. 2 |
 altum. 111. 1 |
 ululabili. 104. 8 | 320. 8 |
 ululabilis. 147. 9 |
 ululæ. 786. 7 |
 ululatus. 198. 15 | 260. 14 |
 358. 5 |
 ululata. 123. 17 | 138. 4 |
 ululatum. 105. 10 |
 ululatus. 809. 3 |
 ululis. 786. 4 |
 Ulyssæ. 703. 1 |
 Ulyssæam. 70. 1 |
 Ulyssæi. 70. 3 |
 Ulyssæm. 702. 5 |
 Ulysses. 330. 11 | 458. 11 |
 691. 6 |
 Ulyssi. 702. 14 |
 umbilico. 12. 7 |
 umbonis. 161. 2 |
 umbra. 40. 4 | 240. 11 | 430.
 2 | 574. 14 |
 umbræ. 313. 1 | 368. 2 |
 614. 3 |
 umbraculo. 300. 9 | 507. 12 |
 umbræ. 67. 2 |
 umbram. 45. 6 | 297. 12 |
 312. 12 | 469. 3 | 604. 1 |
 umbrarum. 508. 1 |
 umbras. 751. 14 |
 umbrosam. 102. 7 |
 umbrosam. 57. 6 | 235. 4 |
 umbrosus. 106. 9 |
 una. 19. 15 | 78. 10 | 80. 12 |
 180. 16 | 301. 9 | 382. 3 |
 412. 1 | 502. 11 | 544. 6 |
 574. 2 | 578. 6 | 583. 6 |
 609. 11 | 621. 9 | 625. 11 |
 631. 10 | 647. 6 | 655. 10 |
 661. 9 | 731. 17 | 742. 11 |
 743. 1 |

una. 431. 3 | 432. 1 | 440. 2 |
 441. 11 | 485. 4 | 546. 2 |
 623. 8 | 644. 7 | 655. 9 |
 666. 10 | 733. 3 | 738. 8 |
 741. 14 | 761. 11 | 775. 8 |
 una. 38. 7 | 512. 8 | 530. 7 |
 695. 7 |
 unam. 13. 1 | 161. 15 | 187. 3 |
 188. 3 | 190. 5 | 229. 5 |
 535. 2 | 536. 7 | 592. 10 |
 623. 4 | 642. 11 | 712. 12 |
 743. 6 | 774. 10 | 802. 9 |
 828. 11 |
 unamquamque. 656. 12 |
 unanimes. 219. 10 |
 unaqueque. 601. 15 | 649.
 30 | 660. 5 |
 unico. 85. 3 |
 unico. 94. 8 |
 unctui. 13. 3 | 31. 12 |
 unctulum. 92. 7 |
 unctum. 497. 2 |
 undæ. 678. 12 |
 undæ. 183. 12 | 185. 14 | 700.
 2 |
 undam. 40. 9 |
 * undante. 835. 19 |
 undantibus. 99. 12 |
 undarum. 743. 15 |
 undas. 107. 4 | 724. 6 |
 unde. 23. 6 | 155. 7 | 173. 4 |
 181. 18 | 196. 11 | 15 | 200.
 16 | 216. 3 | 228. 6 | 247. 6 |
 297. 14 | 313. 18 | 317. 12 |
 335. 7 | 340. 7 | 352. 2 |
 376. 1 | 442. 16 | 457. 2 |
 500. 15 | 503. 14 | 569. 2 |
 573. 8 | 582. 7 | 584. 12 |
 585. 7 | 591. 5 | 596. 6 |
 608. 13 | 614. 6 | 619. 11 |
 621. 3 | 634. 4 | 634. 16 |
 687. 6 | 696. 10 | 728. 3 |
 734. 7 | 745. 14 | 747. 14 |
 760. 12 | 787. 4 |
 undeunde. 171. 1 |
 undecim. 328. 15 |
 undeviginti. 660. 9 |
 undique. 54. 3 | 107. 8 | 159.
 7 | 247. 17 | 249. 4 | 264.
 4 | 387. 10 | 450. 17 | 455.
 10 | 550. 19 |
 undiqueversum. 106. 2 | 522.
 14 |
 unguc. 51. 15 | 340. 19 |
 381. 5 |
 unguedine. 91. 12 |
 unguem. 827. 13 |
 unguentariam. 605. 3. 9 |
 unguentis. 130. 10 | 369. 13 |
 * unguento. 842. 4 |
 unguet. 91. 17 |
 unguibus. 91. 13 | 117. 16 | 302.
 1 | 760. 12 | 829. 4 |
 * unguiculis. 842. 10 |
 unguine. 758. 5 | 819. 13 |
 ungula. 295. 5 |

ungula. 196. 15 | 344. 1 |
 ungulae. 202. 1 |
 ungulas. 94. 12 | 197. 5 | 222.
 1 | 280. 10 | 375. 14 |
 unguis. 105. 4 | 221. 6 | 255. 8 |
 * 838. 7 | 848. 7 |
 uni. 219. 8 |
 unica. 44. 8 | 82. 2 | 318. 1 |
 392. 9 |
 unica. 198. 3 | 274. 2 |
 unicæ. 111. 8 | 212. 5 |
 unicum. 29. 7 | 126. 9 | 219.
 3 | 248. 18 | 252. 6 |
 unici. 184. 4 |
 unico. 14. 9 | 16. 4 | 136. 1 |
 207. 11 | 282. 12 | 302. 13 |
 329. 3 |
 unicuique. 754. 13 |
 unicum. 134. 14 | 276. 16 |
 282. 8 | 284. 5 | 320. 11 |
 363. 2 | 443. 13 |
 unicus. 50. 7 |
 uniformis. 162. 9 |
 unimodam. 599. 14 |
 unis, dat. pl. 407. 8 |
 unita. 246. 1 |
 uniti. 427. 1 |
 universa. 295. 1 | 325. 14 |
 604. 5 | 723. 9 |
 universa. 634. 10 |
 universæ. 602. 2 | 624. 1 |
 626. 10 | 821. 19 |
 universale. 643. 14 | 647.
 10 | 648. 4 | 651. 12 | 653.
 2 | 655. 6 |
 universalem. 637. 3 | 648.
 2 | 650. 3 | 658. 1 |
 universales. 632. 8 | 643. 4 |
 655. 7 | 660. 2 |
 universali. 637. 2 | 649. 3 | 11 |
 650. 10 | 652. 9 | 653.
 12. 17 | 654. 7 | 11 | 18 |
 662. 6 |
 universalibus. 647. 7 | 9 |
 648. 4 | 650. 5 | 651. 11 |
 652. 1 | 653. 3 | 654. 1 |
 universalis. 636. 12 | 637. 15 |
 638. 2 | 639. 5 | 641. 4 |
 11 | 642. 5 | 643. 16 | 648.
 10 | 651. 3 | 659. 14 | 661.
 5 | 662. 1. 3 |
 universam. 572. 12 |
 universas. 548. 9 |
 universæ. 209. 8 | 250. 11 |
 294. 5 |
 universis. 591. 12 |
 universitas. 651. 6 | 707. 7 |
 757. 8 |
 universalitate. 777. 1 | 621. 7 |
 731. 3 |
 universalitatem. 731. 7 |
 universo. 650. 11 | 712. 16 |
 770. 14 | 805. 16 |
 universos. 73. 9 |
 universum. 442. 6 | 484.
 16 |

- unias. 17. 8 | 12. 10 | 91. 11 |
 95. 11 | 165. 4 | 190. 11 |
 424. 6 | 482. 8 | 494. 10 |
 603. 7 | 706. 3 | 741. 5 | 13 |
 743. 7 | 744. 13 | * 840.
 15 |
 uno. 19. 8 | 98. 13 | 184. 6 |
 242. 12 | 15 | 132. 10 | 314. 6 |
 400. 5 | 413. 8 | 423. 3 |
 430. 14 | 15 | 431. 2. 13 |
 440. 2 | 441. 12 | 442.
 14 | 446. 12 | 493. 10 |
 527. 15 | 546. 2 | 638. 4. 3 |
 5 | 654. 18 | 664. 4 | 732.
 18 | 740. 7 | 742. 8 | 744. 4.
 5. 13 | 749. 5 | 760. 11 |
 761. 12 | 775. 13 | 778. 12 |
 781. 7 | 823. 10 | * 834.
 4 | 840. 2 |
 unoquoque. 618. 3 |
 unquam. 76. 19 | 81. 16 | 85.
 16 | 158. 8 | 179. 14 | 194.
 13 | 207. 2 | 382. 16 | 408.
 2 | 411. 1 | 412. 6 | 421. 1 |
 424. 7 | 433. 6 | 490. 17 |
 498. 1 | 550. 4 | 641. 1 |
 684. 1 | 695. 1 | 697. 5 |
 770. 3 | 786. 11 | 802. 20 |
 806. 7 |
 unum. 15. 14 | 54. 5 | 60. 17 |
 121. 3 | 134. 14 | 180. 12 |
 182. 10 | 185. 2 | 222. 3 |
 252. 15 | 255. 16 | 299. 10 |
 324. 1 | 393. 1 | 424. 3 |
 445. 10 | 455. 7 | 465. 3 |
 471. 3 | 475. 1 | 479. 2 |
 480. 3 | 497. 1 | 521. 12 |
 547. 13 | 563. 16 | 570. 5 |
 575. 7 | 577. 10 | 589. 12 |
 597. 13 | 610. 15 | 618. 13 |
 635. 11 | 703. 15 | 715. 3 |
 720. 11 | 725. 1 | 732. 18 |
 769. 4 | 774. 10 | 818. 11 |
 819. 1 |
 unumquemque. 112. 7 | 196.
 11 |
 unumquodque. 774. 13 |
 usus. 61. 10 | 75. 21 | 109. 11 |
 110. 8 | 113. 4 | 196. 16 |
 205. 9 | 202. 16 | 214. 16 |
 225. 8 | 228. 19 | 232. 2 |
 249. 14 | 250. 6 | 251. 2 |
 252. 7 | 261. 4 | 264. 14 |
 269. 19 | 302. 8 | 304. 3 |
 312. 11 | 324. 5 | 373. 7 |
 376. 9 | 380. 7 | 414. 3 |
 479. 5 | 494. 3 | 572. 2 |
 583. 13 | 610. 11 | 722. 1 |
 743. 15 | 752. 4 | 759. 7 |
 10 | 770. 3 |
 unusquisque. 112. 9 | 744.
 10 |
 vobis. 66. 9 | 103. 12 | 139. 6 |
 152. 7. 11 | 194. 14 | 205.
 11 | 215. 7 | 214. 3 | 219. 215.
 27 | 226. 2 | 232. 8 | 246.
 5 | 252. 4 | 259. 1 | 324. 8 |
 335. 6 | 414. 3 | 427. 6 |
 459. 6 | 491. 1 | 506. 17 |
 507. 3 | 508. 10 | 534. 9 |
 544. 3 | 680. 6 | 772. 4 |
 796. 13 | 797. 1 | 801. 4 |
 802. 15 | 804. 15 | 805. 8 |
 15 | 807. 12 | 813. 11 | 814.
 7 | 816. 4 | 817. 11 | 818. 2 |
 8. 14. 19 | 826. 10. 13 | 830.
 4. 1 * 845. 20 |
 vobiscum. 544. 5 | 826. 11 |
 vocabant. 208. 11 |
 vocabantur. 739. 12 |
 vocabo. 295. 14 |
 vocabo. 295. 14 |
 vocabor. 182. 2 |
 vocabula. 466. 10 | 552. 17 |
 vocabulis. 470. 3 | * 845. 5 |
 vocabulo. 67. 11 | 103. 9 | 504.
 2 | 602. 3 | 636. 3 | * 846. 7 |
 vocabulum. 689. 6 |
 vocalem. 829. 16 |
 vocales. 186. 10 | 532. 11 |
 vocalis. 157. 15 | 179. 10 |
 vocaliter. 29. 13 |
 vocamus. 584. 3 | 610. 1 | 707.
 18 | 719. 16 | 720. 5 | 751.
 13 |
 vocandas. 606. 4 |
 vocans. 555. 1 |
 vocant. 412. 3 | 633. 9 | 710.
 3 | 723. 11 | 726. 13 | 737. 9.
 13 | 746. 13 | 752. 10 | 754.
 12 |
 vocantur. 768. 12 |
 vocare. 687. 10 |
 vocaret. 383. 13 |
 vocari. 276. 17 | 327. 5 | 712.
 10 |
 vocasset. 323. 8 |
 vocasti. 442. 1 |
 vocat. 134. 2 | 416. 4 | 448.
 7 | 571. 12 | 592. 10 | 595. 2 |
 603. 2 | 604. 2 | 605. 1 |
 631. 12 | 781. 5 |
 vocat. 31. 9 | * 834. 15 |
 vocare. 184. 7 |
 vocatam. 164. 5 |
 vocatis. 181. 14 | 296. 7 |
 334. 7 |
 vocato. 143. 12 | 290. 1 | 332.
 9 | 380. 9 |
 vocat. 322. 10 |
 vocatam. 147. 14 |
 vocatur. 703. 10. 13 | 715. 9 |
 721. 8 | 727. 14 | 730. 10 |
 vocatus. 323. 11 |
 voce. 33. 9 | 55. 6 | 62. 1 | 72.
 4 | 85. 5 | 95. 3 | 112. 7 |
 159. 12 | 153. 5 | 189. 6 |
 195. 6 | 207. 17 | 238. 1 |
 252. 2 | 254. 14 | 255. 6 |
 259. 3 | 277. 3 | 302. 1 | 305.
 311. 9 | 317. 16 | 334. 6 |
 362. 6 | 375. 21 | 387. 5 |
 403. 7 | 497. 9 | 509. 1 |
 515. 11 | 519. 13 | 550. 6 |
 673. 12 | 775. 5 | 813. 12 |
 829. 10 |
 vocem. *verb.* 471. 11 |
 vocem. *accus.* 11. 10 | 75. 4 |
 188. 12 | 228. 2 | 240. 6 |
 381. 1 | 403. 9 | 411. 9 |
 502. 9 | 532. 12 | 695. 5 |
 696. 2. 3. 4. 6. 9. 10. 15 |
 785. 5 | 796. 2 | 829. 8 |
 vocentur. 415. 5 |
 voces. 143. 13. 16 | 144. 5. 15 |
 147. 12 | 149. 10 | 335. 5 |
 732. 12 | 809. 5 |
 vocibus. 139. 1 | 153. 1 | 158. 9 |
 249. 3 | 695. 14 | 732. 8 |
 vociferatur. 811. 9 |
 vocis. 4. 4 | 145. 2 | 147. 9 |
 198. 18 | 230. 2 | 376. 1 |
 390. 15 | 520. 2 | 796. 6.
 12 | 808. 12 |
 vocitauit. 721. 3 | 750. 3 |
 vocitari. 393. 3 |
 vocitatus. 382. 8 |
 voco. 701. 4 |
 Voconii. 418. 13 |
 vocola. 108. 12 |
 vocola. 764. 6 |
 vocolas. 164. 2 | 199. 7 |
 * 842. 13 |
 vocum. 147. 20 |
 volantes. 681. 8 |
 volantis. 678. 1 | 795. 10 |
 * volantibus. 846. 4 |
 volare. 39. 4 |
 volatent. 532. 13 |
 volat. 567. 2 |
 volatibus. 93. 10 | 94. 7 |
 volaticam. 171. 13 |
 volaticum. 248. 10 |
 volatilem. 178. 6 |
 volatilis. 161. 8 |
 volatu. 631. 5 | 760. 8 | 784.
 5 | 828. 13 | 829. 13 |
 volatus. *plur.* 165. 12 | 782. 9 |
 volebant. 537. 15 | 548. 12 |
 805. 15 |
 volebat. 505. 5 |
 volens. 31. 14 | 41. 14 | 90.
 3 | 91. 20 | 115. 11 | 114.
 14 | 175. 14 | 343. 15 | 546.
 16 | 753. 3 |
 volente. 112. 12 |
 volentem. 90. 12 | 209. 13 |
 volenter. 184. 12 |
 volentes. 208. 16 | 209. 18 |
 284. 1 | 417. 12 |
 volenti. 216. 13 | 350. 2 |
 volentia. 366. 1 |
 volentibus. 801. 4 |
 volentium. 178. 8 |
 volens. 146. 6 | 526. 10 |
 734. 4 |
 volit. 477. 1 | 613. 11 | 702. 4 |
 volitando. 679. 9 |

volitans. 137. 9 |
volitant. 681. 10 |
volitare. 678. 5 |
volo. 22. 17 | 271. 1 | 700. 15 |
779. 9 | 797. 1 |
voluatur. 742. 10 |
volubilia. 828. 2 |
volubilis. 39. 3 |
volucris. 670. 12 | 705. 15 |
749. 3 | 756. 6 |
volucris. 381. 6 |
volucrum. 742. 4 |
voluerat. 563. 7 |
voluerat. 553. 11 |
volueretur. 578. 7 |
voluerim. 509. 8 |
voluerunt. 828. 6 |
volui. 207. 14 | 488. 11 |
502. 17 | 520. 16 |
voluisse. 512. 8 |
voluisset. 705. 14 | 746. 8 |
voluisset. 825. 11 |
voluit. 559. 10 | 703. 1 |
volumina. 463. 16 | 465. 11 |
volumine. 163. 17 | 428. 8 |
708. 6 | 768. 3 |
volumini. 800. 5 |
voluminibus. 157. 3 |
volumus. 644. 11 |
volunt. 281. 5 | 423. 8 | 699. 2 |
759. 4 | 754. 10 | 823. 7 |
voluntarie. 199. 5 | 384. 17 |
voluntarium. 378. 2 |
voluntarius. 118. 5 |
voluntate. 382. 6 | 386. 3 |
451. 16 | 516. 14 | 529. 15 |
607. 7 | 609. 7 | 614. 7 |
626. 10 | 655. 3 | 822. 2 |
* 834. 11 |
voluntatem. 178. 2 | 392. 17 |
518. 14 | 527. 9 | 823. 2 |
* 844. 1 |
voluntati. 292. 4 | 828. 6 |
voluntatis. 516. 8 | 620. 14 |
voluptarie. 91. 2 |
voluptarii. 53. 10 |
voluptario. 355. 14 |
voluptarios. 601. 13 |
voluptas. 167. 7 | 287. 3 | 592. 1 |
633. 3 | 636. 13 | 15639. 5, 6, 7 | 809. 6 | * 834. 11 |
voluptate. 148. 10 | 244. 4 |
339. 10 | 610. 16 | 617. 5 |
620. 4 | 803. 9 |
voluptatem. 13. 10 | 15. 4 |
131. 7 | 196. 1 | 387. 7 | 608. 20 | 613. 15 | 631. 6 | 683. 9 |
821. 3 | * 836. 12 |
voluptates. 52. 4 | 116. 2 |
172. 2 | 334. 12 | 376. 16 |
616. 17 | * 837. 8 | 841. 5 |
843. 4 |
voluptati. 318. 13 | 394. 4 |
635. 4, 6 |
voluptatibus. 144. 9 | 407. 9 | 612. 11 |

voluptatis. 117. 5 | 165. 14 |
241. 12 | 579. 10 | 610. 3 |
13 | 611. 10 | 613. 21 | 620. 2 |
* 833. 5 |
voluptatum. 216. 6 | 349. 5 |
599. 4 | 620. 2 |
voluptifica. 782. 2 |
volutabat. 328. 11 |
volutatibus. 106. 14 |
volutatur. 272. 2 |
volutus. *plur.* 782. 9 |
vomant. 730. 5 |
vomens. 115. 7 |
voraci. 165. 9 |
voracitate. 202. 10 | 755. 13 |
voracitati. 229. 11 |
voraginosam. 275. 7 |
vorago. 352. 11 |
voras. 818. 4 |
* vorram. 836. 4 |
* vorrebat. 845. 12 |
vorcerim. 497. 9 |
vos. 9. 6 | 58. 6 | 73. 9 | 75. 13 | 106. 17 | 110. 1. 6 |
147. 11 | 158. 5 | 171. 14 |
187. 5 | 199. 10 | 202. 18 |
207. 3 | 205. 7 | 215. 1 | 226. 4 | 228. 3 | 251. 4 | 270. 20 | 315. 4 | 322. 16 | 324. 10 | 326. 9 | 360. 1 | 412. 12 | 414. 4 | 418. 7 | 445. 6 | 412 | 453. 13 | 17 | 459. 1 |
461. 15 | 471. 9 | 477. 7 |
11 | 483. 6 | 504. 5 | 506. 3 | 507. 5 | 527. 14 |
533. 16 | 548. 6 | 554. 11 |
555. 4 | 557. 3 | 558. 8 |
562. 14 | 563. 3 | 4 | 665. 1 | 691. 4 | 772. 4 | 5 |
771. 11 | 797. 6 | 799. 5 |
801. 15. 16 | 806. 9 | 810. 16 | 813. 5 | 10 | 14 | 814. 3 | 5 | 817. 13 | 14 | 826. 12 | 13 |
vota. 380. 10 | 499. 3 | 672. 9 | 674. 1 | 804. 7 |
voti. 32. 13 | 385. 13 |
votis. 90. 4 | 129. 4 | 10 |
200. 15 | 386. 5 | 805. 6 |
votivis. 159. 15 | 368. 8 |
votivo. 265. 3 |
votivum. 217. 15 |
voto. 36. 3 | 42. 1 | 199. 5 |
237. 8 | 765. 8 | 779. 3 |
votorum. 370. 6 | 378. 11 |
votum. 173. 7 | 379. 2 | 399. 12 | 492. 15 | 553. 11 | 757. 2 |
vovendi. 631. 4 |
vox. 65. 12 | 143. 10 | 144. 8 | 211. 7 | 419. 10 | 606. 7 |
775. 6 | 792. 1 | 808. 3 | 9 |
13 | 809. 7 | 813. 15 |
vplio. 761. 8 |
vpliones. 416. 4 |
urbanus. 610. 17 |
urbanitatis. 54. 8 |

urbe. 3. 5 | 432. 6 | 731. 12 |
749. 8 |
urbem. 28. 15 | 29. 2 |
urbes. 110. 1 | 748. 1 |
urbibus. 712. 7 | 719. 16 |
760. 11 |
urbica. 211. 6 | 393. 14 |
Urbicus. 405. 5 | 8 |
urbis. 68. 1 | 270. 18 | 405. 12 | 706. 4 | 752. 10 |
urbium. 699. 14 | 738. 13 |
uredine. 134. 12 |
* uredinibus. 839. 5 |
urere. 163. 16 |
urbris. 44. 3 |
urgetur. 247. 2 |
urgenter. 113. 4 | 152. 14 |
urgente. 342. 9 |
urgenti. 276. 5 |
argentum. 719. 12 |
urgeti. 598. 15 |
urget. 138. 1 |
uri. 615. 10 |
urigine. 14. 7 |
* uriginibus. 839. 4 |
urina. 409. 12 |
urina. 21. 15 |
urit. 41. 10 |
urina. 324. 6 |
urina. 324. 2 |
urina. 374. 6 |
urina. 185. 17 |
urulam. 187. 6 | 12 |
urfa. 226. 15 |
urfa. 227. 2 |
urfa. 117. 1 | 118. 6 | 121. 12 |
123. 13 | 124. 3 | 228. 9 |
urfam. 117. 14 | 227. 2 | 368. 17 |
urferit. 322. 15 |
urfa. 104. 13 | 120. 12 | 249. 1 |
ursum. 764. 3 |
uruntur. 728. 13 |
urfa. 18. 15 |
uribus. 329. 5 | 618. 16 |
712. 8 |
urata. 47. 11 | 631. 8 |
uricam. 696. 6 |
uricam. 631. 8 |
uriam. 215. 14 | 228. 6 | 287. 3 | 298. 15 | 311. 14 | 410. 3 |
562. 1 | 771. 1 | 789. 4 |
800. 2 |
urquam. 21. 6 | 55. 12 | 56. 3 |
77. 5 | 94. 10 | 103. 5 |
206. 9 | 252. 19 | 285. 9 |
376. 15 | 508. 1 |
urque. 28. 8 | 91. 13 | 123. 21 |
188. 1 | 222. 2 | 248. 12 |
287. 16 | 291. 6 | 306. 11 |
12 | 429. 10 | 442. 13 | 463. 6 | 486. 11 | 501. 1 | 529. 9 |
15 | 551. 8 | 621. 6 | 671. 13 |
673. 12. 13 | 679. 1 | 3 |
680. 9 | 682. 1 | 717. 6 | 8 |
718. 2 | 718. 2 | 741. 11 |

784. 8 | 798. 5 | 815. 6 |
 * 836. 8, 11 |
 usquequaque. 102. 9 | 141. 10 |
 146. 1 | 194. 13 | 802. 5 |
 ultima. 224. 2 |
 usu. 121. 10 | 410. 13 | 422.
 6 | 597. 1 | 606. 6 | 608.
 4, 9 | 808. 8 | 813. 5 |
 usui. 31. 11 | 58. 8 | 273. 6 |
 416. 5 | 788. 2 | 808. 4 |
 usum. 186. 14 | 419. 5 | 525.
 2 | 595. 13 | 608. 10 | 614.
 9 | 619. 1 | 621. 15 | 824. 13 |
 829. 3 |
 usura. 435. 8 | 610. 16 |
 usuram. 64. 2 | 179. 10 | 290.
 2 | 607. 14 |
 usurpabit. 134. 1 |
 usurpamus. 664. 8 |
 usurpant. 619. 1 | 696. 3 |
 usurpare. 773. 6 |
 usurparent. 532. 12 |
 usurpasse. 696. 14 |
 usurpat. 666. 2 |
 usurpara. 809. 9 |
 usurpatus. 496. 5 |
 usurus. 470. 10 |
 usus, *adj.* 110. 11 |
 usus, *subst.* 160. 10 | 395. 16 |
 410. 4 | 460. 15 | 600. 13 |
 603. 14 | 691. 16 | 745. 6 |
 799. 5 |
 usus. *plur.* 68. 19 | 169. 12 |
 277. 6 |
 usvenire. 486. 2 |
 usvenire. 28. 3 | 695. 12 |
 usvenit. 430. 5 |
 ut. 1. 1 | 5. 6 | 9. 9 | 10. 6 | 12.
 7. 9 | 13. 11 | 14. 8 | 15. 15 |
 16. 6 | 17. 3, 9, 7, 10 | 18.
 2, 8 | 19. 6, 11 | 20. 9, 10, 12
 11 | 21. 6 | 22. 1 | 23. 3 | 24.
 5 | 25. 4 | 26. 10, 16 | 27.
 28 | 30. 13 | 32. 4 | 34. 2 |
 35. 4 | 36. 6 | 37. 5 | 38. 13, 17
 39. 4 | 40. 9, 17 | 41.
 22, 13 | 45. 5 | 46. 2 | 49.
 7 | 51. 5 | 52. 12 | 54. 9,
 14 | 56. 5, 17 | 59. 9 | 60.
 3 | 67. 5 | 68. 6, 11, 16 |
 69. 1 | 78. 10, 14, 15 | 79.
 6 | 80. 5, 11 | 81. 16 | 82. 1,
 23 | 84. 5 | 89. 10, 12 | 90.
 2, 18 | 92. 9, 13 | 93. 10 |
 94. 1, 6 | 96. 8 | 102. 12 |
 103. 13 | 104. 9, 10 | 108.
 7 | 115. 8 | 118. 4 | 119. 3, 7
 8, 9, 19 | 120. 6, 8 | 123.
 21 | 124. 14 | 126. 9 | 130.
 9, 11 | 132. 2 | 134. 17 |
 136. 8 | 142. 9 | 144. 8 |
 145. 5 | 146. 6, 9, 18 | 148.
 2, 16 | 149. 7 | 150. 12, 15 |
 151. 5, 14 | 154. 9, 13 | 155.
 6 | 161. 17 | 162. 10 | 163. 5 |
 165. 8, 11 | 166. 11 | 169.
 2, 5, 8 | 172. 2 | 173. 11 |
 181. 12 | 187. 9 | 189. 13 |
 190. 1, 5, 13 | 195. 8 | 196.
 7, 13 | 197. 8 | 198. 14 | 202.
 12 | 203. 8 | 205. 1 | 206. 3 |
 207. 5 | 208. 9 | 209. 5 |
 212. 4 | 214. 3, 5, 16 |
 215. 8, 14 | 218. 5, 13 | 219.
 10 | 220. 13 | 222. 2, 6 |
 223. 6, 11 | 227. 11 | 228.
 16 | 229. 3 | 232. 1, 7 | 239.
 9 | 241. 5 | 242. 8 | 243.
 19 | 247. 16 | 249. 12 |
 250. 4 | 252. 3 | 254. 6 |
 257. 7 | 258. 3 | 262. 7, 14 |
 267. 10 | 268. 6 | 269. 1 |
 270. 2, 18 | 271. 17 | 272.
 7, 9 | 273. 5 | 274. 5, 8 |
 278. 3, 8, 9, 15, 17 | 279. 11 |
 282. 1, 3, 12 | 287. 6 | 289.
 9 | 290. 10 | 291. 7 | 292.
 6, 14, 18 | 293. 2 | 296. 1 |
 297. 15 | 298. 11 | 299. 12 |
 301. 14 | 301. 23 | 302. 10 |
 303. 10 | 305. 10 | 307. 3 |
 308. 2, 6 | 309. 4, 13 | 310.
 12. 17 | 315. 4 | 317. 10 |
 318. 11 | 321. 17 | 322. 3 |
 324. 12 | 325. 9, 17 | 327.
 4 | 328. 2 | 330. 3 | 331. 11 |
 332. 12 | 333. 16 | 334. 15 |
 335. 6, 9, 12 | 336. 7, 10 |
 337. 5 | 338. 1, 14, 18 | 339.
 10, 14 | 340. 4 | 341. 4 |
 349. 11 | 353. 10 | 366. 4 |
 367. 10, 12 | 369. 4 | 375.
 6 | 378. 10 | 382. 17 | 384.
 1, 4 | 385. 15 | 386. 2 | 389.
 2 | 392. 14, 19 | 400. 7, 9 |
 402. 1, 5 | 403. 4, 8, 11,
 13 | 404. 12, 14, 17 | 406.
 6, 8 | 407. 6 | 408. 6, 15 |
 409. 10 | 410. 7, 14, 11, 3,
 12 | 412. 3, 4 | 413. 2, 9,
 10 | 414. 1, 11, 12, 14 |
 416. 2, 6 | 417. 2 | 420.
 2, 12 | 421. 9, 13 | 422. 4,
 9 | 423. 15 | 424. 13 | 425.
 4 | 426. 6 | 427. 2, 3 |
 432. 4, 9 | 437. 5 | 438. 8,
 12, 18 | 439. 9 | 441. 8 |
 442. 7, 10 | 445. 1, 3, 4,
 8, 10 | 448. 6, 13, 15 | 449.
 3 | 450. 6, 17 | 451. 6 |
 452. 5, 12, 13 | 453. 7, 14 |
 459. 4 | 460. 4, 14 | 461.
 2, 6, 9, 463. 9 | 464. 4,
 465. 1 | 466. 8, 14 | 470.
 6, 11 | 471. 6 | 472. 3 |
 473. 3, 16 | 475. 1 | 476.
 4, 9 | 477. 2 | 478. 6, 6,
 8, 16 | 479. 10, 12 | 480.
 5, 21, 7, 12, 15, 17 | 481. 1 |
 483. 3, 6, 17 | 484. 1, 7,
 13 | 485. 4 | 486. 11 | 487.
 3 | 488. 11 | 489. 13 | 492.
 15 | 492. 2, 4, 6 | 494. 5,
 4, 12 | 496. 6 | 497. 3, 6 |
 498. 2 | 500. 12 | 502. 2,
 4 | 503. 13 | 504. 5 | 505. 1,
 8, 10 | 506. 15 | 507. 10,
 11 | 508. 10 | 509. 5, 9 |
 510. 1, 7, 9, 11 | 511. 1, 2, 5,
 513. 2, 4, 8 | 514. 8, 11 |
 515. 14 | 516. 8 | 517. 9, 5
 52, 16 | 519. 5, 13 | 520. 5,
 57 | 521. 2 | 523. 8 | 524. 1 |
 525. 7 | 526. 7 | 527. 3, 11 |
 528. 18 | 529. 14 | 530. 9 |
 531. 11 | 532. 11, 12 | 534.
 7, 10 | 535. 2, 5, 11 | 536.
 12 | 537. 13 | 538. 1, 7 | 539.
 2, 6, 9 | 541. 5 | 542. 6 |
 546. 1, 4 | 547. 7, 14, 16 |
 548. 9, 10, 11, 16 | 549.
 23 | 550. 5, 7, 19 | 551. 7,
 8 | 552. 14 | 553. 9, 10, 11 |
 554. 3, 4, 58 | 555. 7, 9 |
 556. 6 | 557. 11 | 558. 2, 5 |
 560. 2, 8, 9 | 561. 13 | 562.
 7, 11 | 564. 6 | 568. 1 | 569.
 6, 7, 13 | 571. 2, 4 | 572. 5 |
 577. 16 | 578. 1, 7 | 580. 2 |
 581. 7, 12, 14 | 582. 7 | 585.
 8 | 586. 13 | 587. 1, 5 | 588.
 14 | 589. 5, 9 | 590. 1, 4 |
 591. 1, 6 | 594. 1, 3 | 597.
 6, 7, 8 | 599. 13 | 600. 1 |
 601. 15 | 603. 5, 8 | 604.
 3 | 605. 6 | 606. 8, 9, 10,
 15 | 17 | 607. 1, 4, 5, 11 |
 608. 14 | 609. 12, 18 | 610.
 9, 16 | 611. 3, 10 | 612. 13 |
 614. 7 | 615. 11 | 616. 9, 16 |
 617. 14 | 618. 12 | 619. 6 |
 620. 1, 18 | 621. 1, 16 | 622.
 6, 7, 8, 17, 18 | 624. 2, 11,
 14, 15 | 625. 5, 2, 14, 17 |
 626. 11, 14, 16 | 627. 6 |
 628. 1 | 629. 6, 9 | 631. 3, 5
 35 | 632. 2, 3, 8, 9 | 633. 2, 5
 3 | 634. 2, 3, 12, 14 | 635.
 6, 8, 10, 14 | 636. 5, 7, 8,
 12, 13 | 637. 19 | 639. 4 |
 640. 2, 4 | 641. 2, 3, 4,
 5, 12, 13 | 642. 3, 6, 8 | 643.
 8, 13 | 644. 6, 14 | 645.
 7, 8, 11, 13 | 647. 10 | 648.
 5, 10 | 649. 4, 9, 11, 16 |
 650. 1 | 651. 6, 7, 8, 9 | 652.
 17 | 653. 4, 13, 18 | 654. 2,
 7, 12 | 657. 7, 8, 16, 18 |
 658. 4 | 659. 1 | 660. 5, 6 |
 661. 7 | 663. 1 | 664. 6 |
 665. 8 | 666. 2, 6 | 667. 6 |
 670. 4 | 671. 6, 9 | 672.
 4, 12 | 673. 2, 8 | 674. 1, 9,
 11 | 675. 6 | 676. 2 | 677.
 2, 3, 9 | 678. 7, 11, 16 | 679.
 11, 14 | 680. 9, 10, 13 |
 682. 1, 6 | 684. 4, 6, 7, 8
 9, 14 | 686. 2, 6 | 687. 7, 8
 25

9, 12 | 689. 10 | 691. 6. 13 |
692. 2. 5, 7 | 695. 3. 12. 14 |
696. 8. 12 | 697. 2. 6. 16 |
698. 5. 9, 10. 11. 13 | 699.
1 | 700. 4. 10 | 701. 3. 7. 8 |
702. 3. 4. 14 | 705. 13 |
707. 16 | 708. 3. 5. 9. 13 |
709. 6. 12 | 712. 18. 19 |
715. 10 | 717. 2 | 718. 1. 5 |
721. 2. 3 | 726. 4. 14 | 728.
1. 9. 13. 15 | 729. 4. 11. 12 |
730. 5 | 731. 3. 5. 19 | 736.
7. 10 | 737. 6 | 738. 14 |
739. 3 | 740. 9 | 741. 16.
17 | 742. 8 | 743. 4 | 744.
5 | 746. 8. 13 | 747. 11 |
748. 6 | 749. 13. 15 | 750.
4 | 751. 13 | 752. 3 | 755. 7 |
756. 1 | 757. 1 | 759. 2 |
760. 3 | 761. 1 | 766. 1 |
768. 3 | 770. 6. 7 | 771. 4 |
772. 7 | 773. 5. 10 | 775. 2 |
778. 1 | 779. 10 | 780. 14.
16 | 782. 4. 11 | 783. 4. 7 |
784. 7 | 785. 15 | 786. 1. 10 |
788. 5 | 799. 5 | 801. 1. 3. 6. 18 |
802. 3. 4. 6. 14. 19 | 804. 4. 1805. 10. 11. 13 |
806. 7 | 807. 2. 5. 12 |
808. 8 | 809. 2 | 810. 7 |
811. 1. 13 | 812. 1. 10. 11 |
813. 2 | 814. 7. 14 | 815.
9. 10 | 818. 5 | 819. 4. 9. 11 |
822. 4 | 823. 3 | 824.
1. 15 | 826. 2. 3 | 829. 6 |
828. 7 | 829. 2. 13. 16 |
830. 3. 5. 9 | * 834. 18 |
835. 14. 18 | 837. 4 | 840.
1. 15 | 842. 20 | 843. 13 |
844. 1 | 845. 3 | 846.
1. 15 |
utur. 666. 2 |
uturc. 481. 3 |
utrumque. 28. 2 | 110. 4 |
117. 1 | 122. 5 | 164. 4 |
202. 15 | 229. 15 | 265. 12 |
317. 8 | 374. 4 | 376. 3. 17 |
627. 5 | 775. 9 | 782. 6 |
utebatur. 425. 5 |
utendi. 422. 6. 7 |
utendis. 436. 4 |
utens. 303. 4 |
utensilia. 778. 10 | 802. 7 |
utensilibus. 53. 8 | 790. 11 |
utensilium. 778. 4 |
uter. 818. 12 |
utere. 481. 11 |
uteretur. 412. 7 |
uteri. 152. 8 | 154. 14 |
uteris. 479. 2 |
utero. 17. 2 | 22. 3 | 124. 2 |
535. 5 | 590. 3 | 591. 4 |
uterque. 331. 6 | 655. 4 |
uterum. 203. 14 | 535. 3 |
uterus. 152. 2 | 157. 11 |
uti, *infinit.* 149. 3 | 422. 3 |

Apul.

635. 2 | 672. 14 | 778. 11 |
uti, *adverb.* 205. 11 | 209. 11 |
245. 11 | 290. 2 | 301. 15 |
411. 14 | 414. 9 | 425. 1 |
426. 9 | 427. 1 | 428. 6 |
442. 9 | 443. 6 | 504. 1 |
505. 7 | 513. 10 | 515. 9 |
534. 4 | 546. 2 | 549. 2. 11 |
562. 5. 8 | 611. 1 | 685.
2 | 723. 10 | 771. 8 | 784.
9. 10 | 798. 5 | 806. 12 |
823. 3 | 825. 1. 4 |
utile. 457. 9 | 643. 12. 14. 15 |
649. 6. 7. 8 | 810.
6. 8 |
utilem. 568. 2 | 607. 14 |
627. 11 |
utiles. 275. 1 | 627. 13 |
utilli. 801. 14 |
utilia. 751. 13 |
utilis. 602. 3 | 624. 20 |
786. 9 |
utilitate. 440. 3 | 586. 16 |
624. 4 |
utilitatem. 571. 7 | 589. 9 |
603. 10 | 604. 7 | 605. 11 |
608. 4 | 809. 8 |
utilitates. 668. 2 |
utilitibus. 624. 7 | 812. 8 |
utilitatis. 602. 4 | 738. 5 |
utilitas. 586. 4 |
utilius. 548. 3 |
utimur. 68. 4 | 95. 10 | 228.
1 | 405. 13 | 417. 1 | 439.
8 | 518. 4 | 521. 2 | 552. 8. 10 |
553. 9 | 771. 7 | 779. 4 |
781. 1 | 812. 12 | 829. 8 |
utique. 33. 2 | 169. 6 | 170. 2 |
171. 14 | 179. 14 | 203. 3 |
219. 15 | 221. 2 | 278. 10 |
291. 15 | 311. 11 | 340. 8 |
382. 12 | 464. 6 | 637. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18 | 645.
9 | 810. 2 |
utitur. 608. 16 |
utitque. 14. 3 | 40. 17 | 52. 8 |
61. 10 | 68. 18 | 69. 5 | 157.
17 | 164. 14 | 202. 12 |
255. 4 | 294. 12 | 343. 1 |
491. 4 | 520. 14 | 656. 11 |
694. 13 | 815. 13 |
utra. 483. 10 | 666. 4 |
utraq. 78. 1 |
utram. 653. 10 |
utramque. 784. 11 | 650. 17 |
651. 1 | 814. 10 |
utramvis. 547. 15 | 634. 14 |
637. 12. 13. 14 | 661. 7 |
utraq. 445. 8 | 656. 13 |
utraq. 636. 14 | 642. 13 |
653. 9 | 655. 1 | 813. 15 |
818. 5 |
utrarumque. 597. 3 | 621. 12 |
utavis. 637. 16 | 638. 2. 3. 7 |
647. 5. 7 | 657. 12 | 660. 9 |
661. 1 | 662. 5 |

utrem. 494. 5 |
utres. 80. 5 | 87. 5 | 89. 12 |
90. 2 | 216. 2 |
utribus. 301. 4 |
utricidam. 89. 13 |
utrimque. 186. 16 | 507. 10 |
783. 8 | 816. 6 |
utrimquefecus. 39. 7 | 312. 5 |
316. 12 | 322. 4 | 331. 4 |
680. 2 |
utrique. 16. 1 | 28. 10 | 214. 1 |
395. 2 |
utrisque. 309. 10 | 655. 8 |
828. 14 |
utrisque. 369. 15 | 570. 10 |
625. 11 | 627. 3 | 674. 8 |
680. 3 | 707. 13 | 732. 2 |
* 845. 5 |
utriusvis. 637. 10. 11 |
utrobique. 643. 19 | 763. 9 |
utroque. 50. 2 | 148. 16 |
566. 2 | 597. 14 | 609. 18 |
610. 14 | 611. 2 | 680. 4 |
* 839. 8 |
utrorumque. 507. 17 | 793. 10 |
utrosque. 803. 2 |
utrovis. 662. 4 |
utrum, *nom.* 156. 11 | 452. 9 |
467. 3. 4 |
utrum, *adverb.* 157. 12 | 425.
10 | 632. 12 | 689. 5 |
utrumque. 369. 5 | 597. 2 |
673. 6 | 771. 13 | 791. 10 |
796. 8 | 807. 3 | 829. 6 |
utrumvis, *in utramvis partem*,
790. 1 |
utur. 476. 2 | 696. 1 |
uvx. 40. 5 |
Vulcano. 45. 2 |
Vulcanus. 178. 19 | 195. 5 |
vulgari. 448. 2 |
Vulgatiam/Venerem. 419. 14 |
vulgata. 631. 8 |
vulgatā. 602. 5 | 667. 13 |
vulgatissimā. 492. 1 |
vulgi. 453. 14 | 473. 18 |
vulgo. 449. 2 | 479. 14 |
495. 1 | 531. 9 | 532. 13 |
539. 3 | 619. 5 | 666. 7 |
689. 9 | 695. 7 | 727. 1 |
770. 14 | * 845. 14 | 847.
9 |
vulgum. 48. 3 |
vulgus. 62. 7 | 103. 9 | 117. 10 |
284. 9 | 743. 5 |
vulnera. 67. 14 | 134. 11 | 196.
19 | 209. 18 | 237. 4 | 241. 2. 3 |
250. 11 | 556. 5 |
vulnerati. 197. 7 | 250. 10 |
vulneratis. 196. 6 |
vulneraveram. 80. 7 |
vulnere. 113. 2 | 166. 17 | 183.
11 | 308. 14 | 470. 12 | 816.
6 |
vulneribus. 69. 3 | 250. 16 |
862. 5 | 305. 4 | 310. 2 |
81

vulneris. 167. 4 | 294. 9 |
 vulnorum. 280. 7 | 470. 11 |
 vulnus. 21. 3, 11 | 25. 10 | 27.
 6 | 184. 5 | 222. 5 | 316. 6 |
 vulpes. 828. 11, 12, 16 |
 vulpinatis. 92. 10 |
 vulpionem. 537. 11 |
 vulpis. 829. 14 | 830. 1 |
 vulvis. 502. 6 |
 vult. 414. 1 | 433. 8 | 556. 8 |
 591. 1 | 597. 15 | 598. 4 |
 601. 4, 10 | 603. 13 | 604.
 3 | 605. 10 | 625. 9, 15 | 626.
 7 | 627. 16 | 829. 11 |
 vultibus. 133. 2 |
 vultis. 531. 16 | 533. 5 | 797. 11 |
 vultu. 42. 9 | 82. 5 | 118. 11 |
 128. 7 | 153. 12 | 154. 9 |
 171. 10 | 237. 8 | 239. 8 |
 289. 2 | 317. 14 | 346. 7 |
 357. 2 | 376. 11 | 406. 2 |
 429. 8 | 480. 11 | 495. 6 |
 503. 8 | 586. 17 | 762. 3 |
 vultum. 197. 14 | 291. 14 |
 377. 9 | 424. 4 |
 vultuosam. 83. 15 |
 vultures. 203. 15 |
 vulturibus. 335. 1 |
 vulturii. 350. 5 |
 vulturis. 105. 15 | 197. 2 |
 vulturio. 499. 8 |
 vulturius. 499. 8 |
 vulcus. 151. 14 | 200. 14 |
 507. 10 |
 vultus. 158. 12 | 161. 4 | 316. 7 |
 vulcus, plur. 165. 11 | 1937. 1

359. 13 | 390. 18 | 423. 19 |
 uxori. 11. 10 | 15. 2 | 30. 9 |
 34. 14 | 60. 8 | 66. 4 |
 104. 7 | 145. 9 | 211. 4 |
 210. 3 | 253. 9 | 284. 12 |
 290. 8 | 291. 10 | 292. 2, 6 |
 318. 7, 20 | 339. 11 | 340.
 9 | 341. 9, 15 | 342. 7 | 313.
 13 | 323. 6 | 324. 3 | 340. 2 |
 798. 7 | * 843. 8 | 847. 4 |
 uxore. 29. 7 | 400. 10 | * 819.
 12 | 840. 4 |
 uxorem. 17. 1 | 30. 13 | 42. 13 |
 144. 14 | 265. 14 | 284.
 10 | 293. 12 | 294. 5 | 296.
 3 | 318. 5 | 341. 4 | 342. 4,
 5, 503. 4 | 321. 10, 6 | 335.
 12 | 336. 8 | 339. 9 | 340. 1 |
 345. 10 | 346. 12 | 354. 6 |
 363. 20 | * 839. 6 | 847. 11 |
 uxores. 541. 2 |
 uxori. 183. 10 | 253. 16 | 285.
 7 | 288. 17 | 296. 16 | 317. 4 |
 316. 14 | 348. 9 |
 uxoria. 519. 1 |
 uxoriis. 173. 3 |
 uxoris. 47. 3 | 130. 12 | 147.
 5 | 150. 1 | 186. 19 | 240.
 17 | 249. 17 | 271. 8 | 317. 8 |
 321. 7 | 339. 11 | 341. 7 |
 318. 5 | 323. 2 | 326. 7 |
 358. 12, 18 | 363. 10 | * 847.
 10 |

X

X Eniola. 46. 14 |
 Xenocrates. 822. 1 |
 Xenophon. 822. 1 |
 Xenxes. 738. 16 |

Z

Z Achlas. 62. 13 |
 Zacyanthum. 211. 13 |
 Zamolxi. 447. 13 |
 Zamolxis. 448. 1 |
 Zarah. 445. 5 |
 Zarathenium. 442. 13 |
 Zelorypum. 284. 6 |
 Zeno. 789. 7 |
 Zenonem. 406. 3, 5 |
 Zenonis. 413. 9 | 569. 12 |
 Zephyre. 166. 8 |
 Zephyri. 139. 22 | 156. 4 |
 723. 4 |
 Zephyro. 146. 19 | 148. 12 |
 151. 4 | 166. 2 |
 Zephyros. 721. 5 |
 Zephyrum. 147. 14 |
 Zephyrus. 154. 5 | 721. 10 |
 Zonis. 211. 8 |
 Zoroastre. 447. 9 |
 Zoroastrem. 544. 11 | 791. 2 |
 Zoroastria. 448. 1 | 457. 1 |
 Zygis. 138. 3 |
 Zygiam. 177. 2 |

I N D E X

OMNIUM GRÆCARUM VOCUM
quæ in Apulei operibus leguntur.*Prior numerus paginam, posterior lineam designat.*

Α

ΑΓΑΘΟΙ. 449. 5.
 ΑΓΓΥΨ. 540. 9.
 ΑΙΔΟΥΑΤΟΙ. 572. 8.
 ΑΙΔΩΑΤΑ. 473. 5.
 ΑΙΓΛΗ. 747. 8.
 ΑΙΓΥΨΙΝ. 478. 5.
 ΑΙΟΙ. 747. 5.
 ΑΙΔΕΩ. 747. 7.
 ΑΙΔΡΗΓΙΩΤΩ. 724. 16.
 ΑΙΡΕΙΔΩ. 532. 8.
 ΑΙΤΙΑ. 533. 8.
 ΑΙΤΙΑΣ. 532. 7.
 ΑΙΦΙΔΙΩ. 532. 9.
 ΑΙΣΜΑΤΟΥ. 753. 9.
 ΑΙΣΧΡΟΝΟΜΑΤΟΙ. 572. 5.
 ΑΛΕΞΙΣ. 417. 9.
 ΑΛΗΘΕΙΑΣ. 473. 6.
 ΑΛΛΑ. 747. 7.
 ΑΛΛΑΙΣ. 510. 4.
 ΑΛΟΓΟΝ. 603. 14.
 ΑΝ. 405. 16 | 510. 6.
 ΑΝΤΡ. 473. 6.
 ΑΝΔΕΔΡΟΜΑΝ. 747. 8.
 ΑΝΔΡΕΙΑ. 510. 5.
 ΑΝΔΡΕΙΑΤΑ. 509. 13.
 ΑΝΑΠΝΟΥΣΤΑ. 532. 9.
 ΑΝΑΠΝΩΝΤΑ. 509. 13.
 ΑΝΑΠΝΩΤΩ. 510. 6.
 ΑΝΑΤΟΜΗΣ. 463. 15.
 ΑΝΑΤΟΜΩ. 471. 2.
 ΑΝΔΡΑ. 509. 13.
 ΑΝΔΡΕΟΤΑΤΟΣ. 447. 5.
 ΑΝΕΜΟΙΣ. 747. 6.
 ΑΝΕΝΕΚΤΩ. 453. 13.
 ΑΝΕΙΣ. 746. 4.
 ΑΝΕΟΛΟ. 747. 8.
 ΑΝΕΙΣΤΑΣ. 417. 11

ΑΝΤ. 532. 8.
 ΑΝΤΡΟΠΙΑ. 599. 2.
 ΑΝΤΡΩΝ. 753. 11.
 ΑΝΤΡΟΠΙΑΣ. 725. 7.
 ΑΝΤΡΟΠΙΩΤΟΣ. 572. 2.
 ΑΝΤΡΟΠΙΩΤΗΣ. 724. 14.
 ΑΝΤΡΩ. 581. 13.
 ΑΝΤΡΩ. 724. 14. 17.
 ΑΝΤΡΩΝΤΑ. 405. 15.
 ΑΝΤΡΩΝΤΩΤΟΣ. 510. 5.
 ΑΝΤΡΩΝΤΩ. 531. 5 | 532. 10.
 ΑΝΤΡΩΝΤΩ. 417. 12.
 ΑΝΤΡΩ. 458. 8.
 ΑΝΤΡΩΝΤΩ. 458. 8.
 ΑΝΤΡΩΝΤΩ. 725. 3.
 ΑΝΤΡΩΝΤΩ. 510. 4.
 ΑΝΤΡΩ. 447. 4.
 ΑΝΤΡΩ. 458. 5.
 ΑΝΤΡΩ. 572. 5.
 ΑΝΤΡΩ. 753. 8.
 ΑΝΤΡΩΝΤΩ. 753. 11.
 ΑΝΤΡΩΝΤΩ. 753. 5.
 ΑΝΤΡΩ. 753. 11.
 ΑΝΤΡΩ. 532. 7.
 ΑΝΤΡΩ. 416. 12.
 ΑΝΤΡΩΝΤΩ. 753. 7.
 ΑΝΤΡΩ. 416. 12 | 417. 3.
 ΑΝΤΡΩ. 418. 3.
 ΑΝΤΡΩ. 747. 5.
 ΑΝΤΡΩ. 753. 12.
 ΑΝΤΡΩ. 405. 16.
 ΑΝΤΡΩ. 532. 8.
 ΑΝΤΡΩ. 532. 7.
 ΑΝΤΡΩ. 531. 5 | 532. 10.
 ΑΝΤΡΩ. 380. 13.

Β

ΒΑΣΙΛΙΑ. 504. 2 | 509. 4.
 ΒΑΣΙΛΙΩ. 447. 3.
 ΒΑΣΙΛΙΩ. 508. 12.

ΒΑΣΙΛΙΩ. 447. 7.
 ΒΑΣΙΛΙΩ. 416. 13.
 ΒΑΣΙΛΙΩ. 473. 2.
 ΒΑΣΙΛΙΩ. 724. 17.
 ΒΑΣΙΛΙΩ. 724. 16.
 ΒΑΣΙΛΙΩ. 532. 7.

Γ

ΓΑΜΕ. 458. 2 | 753. 7.
 ΓΑΜΕ. 532. 7 | 753. 12.
 ΓΑΜΕ. 532. 7 | 753. 12.
 ΓΑΜΕ. 463. 15.
 ΓΑΜΕ. 753. 5. 8.
 ΓΑΜΕ. 416. 12.
 ΓΑΜΕ. 447. 2.
 ΓΑΜΕ. 509. 14.
 ΓΑΜΕ. 752. 3.
 ΓΑΜΕ. 845. 12.
 ΓΑΜΕ. 540. 9.
 ΓΑΜΕ. 746. 4.

Δ

ΔΑΙΜΟΝ. 674. 5.
 ΔΑΙΜΟΝ. 449. 5.
 ΔΑΙΜΟΝ. 687. 3.
 ΔΑΙΜΟΝ. 473. 2.
 ΔΑΙΜΟΝ. 405. 16 | 417. 4 | 447. 2, 3, 6, 14, 15 | 458. 6.
 ΔΑΙΜΟΝ. 509. 13 | 510. 3, 5, 6 | 532. 9 | 746. 4 | 747. 5, 8 | 753. 6, 10 |
 ΔΑΙΜΟΝ. 746. 4.
 ΔΑΙΜΟΝ. 747. 7.
 ΔΑΙΜΟΝ. 510. 1.
 ΔΑΙΜΟΝ. 532. 7. 8.
 ΔΑΙΜΟΝ. 732. 14.
 ΔΑΙΜΟΝ. 580. 5.
 ΔΑΙΜΟΝ. 712. 14.
 ΔΑΙΜΟΝ. 447. 5.
 ΔΑΙΜΟΝ. 447. 5. 6.
 ΔΑΙΜΟΝ. 418. 4.

ii ij

Διδ. 458.3 | 753. 6.
 δι. 447. 2.
 δι/ματι. 571. 7.
 δικαίω. 604. 1.
 διζαντες. 447. 4.
 διζατω. 580. 4.
 διωσμεν. 603. 15.
 διωρ. 405. 15.
 διωρῶν. 509. 14.
 διωσιν. 405. 16.

E

Ε. αὐτῶν. 725. 17.
 ἐχλάσσει. 746. 4.
 ἐχέει. 532. 10.
 ἐχέ. 531. 5 | 532. 10 | 533. 7.
 ἐχέ. 510. 6.
 ἐχέ. 416. 12.
 ἐμαρμένη. 533. 2.
 ἐμαρμένη. 754. 9.
 ἐναι. 447. 15.
 ἐπιν. 532. 7.
 ἐς. 416. 13 | 572. 8.
 ἐστειν. 416. 12.
 ἐστ. 447. 3 | 540. 9.
 ἐτ, προ ἐπ. 417. 11.
 ἐφ, προ ἐπ. 417. 9.
 ἐκ. 458. 9 | 732. 14 | 753. 6.
 ἐκείνοι. 447. 3.
 ἐκμίνε. 418. 4.
 ἐκφείν. 572. 8.
 ἐκων. 405. 16.
 ἐλαμπε. 417. 3.
 ἐλεφας. 510. 4.
 ἐλδεν. 531. 6 | 532. 10.
 538. 9.
 ἐλκων. 725. 17.
 ἐλδο. 405. 16.
 ἐμ. 531. 6 | 532. 11.
 ἐμυδων. 747. 6.
 ἐμμετα. 509. 13.
 ἐμν. 418. 4.
 ἐμν. 416. 12.
 ἐμν. 532. 9.
 ἐν. 417. 4 | 418. 3 | 447. 4.
 510. 4.
 ἐν. 732. 14.
 ἐν. 417. 3 | 440. 6.
 ἐν. 732. 14.
 ἐξ. 732. 16 | 753. 13.
 ἐξέλε/μν. 447. 3.
 ἐπιστας. 532. 7.
 ἐπι. 508. 9.

ἐπιπλάται. 747. 7.
 ἐπιστρέφει. 417. 10.
 ἐπιφθον. 510. 4.
 ἐπλε. 753. 8.
 ἐπου. 622. 2.
 ἐπ. 447. 2.
 ἐπιδ. 447. 14.
 ἐπιδ. 447. 15.
 ἐπιδ. 572. 8.
 ἐρικυδ. 405. 15.
 ἐρπιδ. 752. 3.
 ἐρύτας. 458. 9.
 ἐρ. 531. 6 | 532. 10 | 533. 8.
 ἐρ. 418. 4.
 ἐς. 753. 12.
 ἐδ. 458. 4. 6.
 Εσπε. 417. 4.
 ἔσ. 746. 3.
 ἔσ. 405. 15 | 440. 6 | 447. 6.
 ἔσ. 510. 4 | 746. 3.
 ἔσ. 509. 14.
 ἔπ. 531. 6 | 532. 11 | 538. 9.
 ἔπ. 447. 2.
 ἐρ. 572. 7.
 ἐρ. 725. 2.
 ἐρ. 572. 8.
 ἐρυ. 418. 3.
 ἐρ. 510. 5.
 ἐφ, προ ἐπ. 725. 17.
 ἐφ. 447. 6.
 ἐφ. 447. 14.
 ἐφ. 533. 8.
 ἐφ. 458. 3.
 ἐφ. 724. 14.
 ἐφ. 417. 3.
 ἐφ. 531. 6 | 532. 11 | 538. 9.

Z

Ζε. 458. 5.
 Ζε. 753. 6, 7, 8, 9, 10.
 Ζε. 725. 4.
 Ζε. 752. 6.
 Ζε. 417. 3.
 Ζε. 466. 1.
 Ζε. 447. 6.
 Ζε. 463. 15.

H

Η. 746. 4 | 753. 10.
 Η. 753. 10.
 Η. 532. 8.
 Η. 746. 3.

Θ

Θα. 417. 4.
 θα. 532. 8.
 θα. 473. 5.
 θα. 510. 1.
 θα. 509. 13.
 θα. 447. 6.
 θα. 446. 17.
 θα. 447. 14.
 θα. 622. 2.
 θα. 405. 15 | 446. 17.
 447. 6 | 509. 14 | 747. 5.
 θα. 746. 5.
 θα. 473. 2.
 θα. 458. 3.
 θα. 417. 11.
 θα. 418. 4.
 θα. 458. 4.

I

Ι. 746. 3.
 Ι. 571. 12 | 573. 9.
 Ι. 510. 4.
 Ι. 509. 14 | 510. 1, 7.
 Ι. 487. 3.
 Ι. 733. 13.
 Ι. 510. 4.
 * Ι. 845. 1.
 Ι. 463. 15.
 Ι. 746. 5.

K

Κα. 449. 5.
 Κ. 510. 1.
 Κ. 447. 4, 5, 6 | 473. 7.
 510. 3, 4, 5, 6 | 732. 14.
 746. 4, 5, 7, 8, 9, 10.

Κα. 725. 17.
 Κ. 725. 16.
 Κ. 440. 7.
 Κ. 447. 15.
 Κ. 418. 3.
 Κ. 753. 6.
 Κ. 510. 7.
 Κ. 734. 7 | 743. 4.
 Κ. 753. 13.
 Κ. 752. 7.
 Κ. 753. 12.
 Κ. 510. 4.
 Κ. 417. 11.

Λ

Λα. 417. 4.
 Λ. 580. 13.
 Λ. 747. 8.

λίθου. 510. 6.
λίψ. 725. 4.
λόγος. 447. 15.
λυγρός. 458. 6.
Μ
Ματθεῖ. 447. 14.
μαγνάν. 447. 5.
μάγος. 531. 5 | 532. 10.
μάλα. 747. 7.
μά. 532. 7.
μαμαγκυμαι. 531. 6 | 532.
10. 533. 8.
μαμυμβόα. 458. 6.
μά. 417. 3 | 447. 5 | 458. 6 |
509. 14.
μάρμαρ. 753. 13.
μάσκα. 753. 6.
μάσφ. 440. 6.
μάτριον. 509. 13.
μηδεις. 509. 14.
μηδιν. 417. 9.
μηνύεις. 417. 11.
* μηρῶν. 845. 1.
μηπείντε. 458. 3.
μωίρεν. 754. 12.
μύνον. 417. 9.
μυσιζυλον. 510. 6.
μωχθρη. 532. 9.

N

Nal. 531. 6 | 532. 10.
Νίμισιν. 754. 13.
νέματα. 752. 3.
νέρος. 725. 17.
νέσιν. 487. 3.
νέτφ. 725. 6.
νυῦ. 595. 2.
νύμφη. 753. 8.
νυῦ. 417. 4, 9 | 531. 6 | 532.
9, 10.
νέτφ. 508. 9.

Ξ

Ξύλα. 510. 6.

O

Ο. 447. 4, 5 | 725. 17.
ὀδός. 747. 5.
ὀδῶ. 747. 5.
οἰ, dat. 447. 4 | 458. 4.
οἰκιστῶ. 532. 8.
οἰκιστῶς. 509. 14.
οἶνεπ. 440. 6.
οἰωνοί. 746. 5.
ὀλιγαρχία. 612. 1.

ὀλυμπον. 76. 14.
ὀμβρφ. 747. 6.
ὀμμασιν. 416. 13.
ὀνομάζουσιν. 447. 3.
ὀπασθ. 746. 3.
ὀρνα. 510. 6.
ὀρμή. 753. 9.
ὀσπ. 746. 3.
ὀσότηπ. 602. 7.
ὀσπ. 417. 9.
ὀσπ. 405. 16 | 746. 3.
ὀσπ. 417. 11.
ὀσπ. 417. 9.
ὀπ. 417. 9 | 510. 6.
ὀπ. 405. 16 | 510. 5.
ὀπ. 732. 13.
ὀλυμπον. 747. 5.
ὀπ. 509. 14.
ὀρεν. 746. 13.
ὀρεν. 416. 13.
ὀρεν. 753. 7.
ὀς. 447. 3.
ὀσίας. 573. 14.
ὀπ. 747. 6, 7.
ὀπ. 405. 15.
ὀπ. 417. 12.
ὀπ. 417. 12.
ὀπ. 732. 13.

Π

Παῖδα. 447. 2.
παιδαγωγός. 447. 3.
παῖδων. 540. 9.
πῶ. 752. 3.
πῶ. 8, 9 | 510. 6 | 746. 3.
πῶ. 732. 14 | 753. 9.
πῶ. 753. 12.
πῶ. 417. 10.
πῶ. 509. 14 | 532. 8.
732. 14 | 753. 9.
πῶ. 540. 9.
πῶ. 458. 4.
πῶ. 447. 2.
πῶ. 417. 10.
πῶ. 509. 14.
πῶ. 418. 3.
πῶ. 754. 10.
πῶ. 747. 8.
πῶ. 463. 15 | 473. 2.
πῶ. 440. 6.
πῶ. 440. 7.
πῶ. 604. 1.
πῶ. 458. 5.)

πῶ. 753. 9.
πῶ. 532. 9.
πῶ. 510. 6.
πῶ. 510. 4.
πῶ. 440. 6.
πῶ. 604. 2.
πῶ. 458. 6.
πῶ. 416. 13.
πῶ. 572. 8.
Πολύδαμνα. 458. 4.
πῶ. 753. 12.
πῶ. 751. 10.
πῶ. 458. 8.
πῶ. 458. 4.
πῶ. 747. 6.
πῶ. 417. 3.
πῶ. 510. 7 | 531. 6 | 532.
10.
πῶ. 751. 8.
πῶ. 753. 7.
πῶ. 753. 9.
P
P'ίζων. 753. 13.
P'ίζα. 753. 10.
P'ίζων. 724. 14.

Σ

Σα. 416. 13.
σαλῶν. 753. 10.
σάμπος. 510. 5.
σάμπος. 447. 4.
σάμπος. 540. 9.
σάμπος. 532. 8.
* σάμπος. 845. 1.
σάμπος. 732. 13 | 532.
σάμπος. 732. 14.
σάμπος. 732. 13.
σάμπος. 510. 5.
σάμπος. 447. 5.
σάμπος. 531. 6 | 532. 11 |
538. 9.

T

Τα. 447. 6 | 458. 4 |
510. 7 | 603. 15.
τα. 447. 14 | 573. 13.
τα. 447. 4, 5 | 509. 14 | 510.
4 | 532. 9 | 572. 7 | 746.
3, 4, 5 | 753. 7.
τα. 447. 4.
τα. 753. 6.
τα. 458. 5.
τα. 447. 6, 14 | 752. 3.
τα. 724. 14, 17.

ii i j

π. 417. 11.
 πμως. 418. 3.
 πνδωσται. 747. 6.
 πς. 405. 16 | 417. 10 | 440.
 6 | 510. 6.
 πσι. 447. 14.
 πς. 449. 5.
 πσις. 458. 3.
 τδ. 447. 2 | 508. 9.
 509. 13 | 512. 8.
 τδπω. 508. 9.
 τδ. 447. 6 | 508. 9 | 603. 15.
 τδς. 447. 15.
 τδωτ. 447. 6.
 τδωτ. 512. 7.
 τειβλω. 603. 14.
 τειβωις. 611. 9.
 τδφ. 440. 6.
 τδ. 508. 9.

Τ

Τ' διαποδισμους. 746. 5.
 υμεις. 532. 9.
 υμεις εν. 101. 508. 9.
 υμεις. 531. 5 | 532. 10.
 υστερος. 753. 5.
 υστερον. 417. 12.

Φ

φαιδρον. 417. 12.
 φαις. 753. 12.
 φαρμακον. 458. 3, 6.
 φαρμακον. 458. 8.
 φασι. 747. 5.
 φειρον. 458. 5.
 φημι φημις. 417. 4.
 φρονειν. 473. 5.
 φουνησας. 458. 8.

X
 Χαλκός. 510. 5.
 Χιλι. 747. 7.
 Χίλι. 583. 10.
 Χίλι. 509. 13.
 Χίλι. 752. 7.
 Χίλι. 510. 5.
 Ψ
 Ψαλμ. 604. 1.
 Ψαλμ. 447. 14 | 510. 5.
 Ω
 Ω. 418. 4 | 447. 14.
 Ω. 447. 5.
 Ωτοκ. 466. 1.
 Ωτοκ. 417. 10.
 Ωτοκ. 447. 6.
 Ω. 416. 13 | 458. 8 | 512. 9.
 715. 17.
 Ωτοκ. 510. 7.

F I N I S.

BOUND

SEP 24 1942

**UNIV. OF MICH.
LIBRARY**

